Capreolus ſuper primo ſententiarum.

BIBLIOTECA VITTORIO EMANUELE IN ROMA

Digitized by Google

¶ Amadeus Scotus Lectoribus. S.

IOannis Capreoli ſcripta. Thomiſtee ſapientie validiſſimū quōdam: vt ita dixerim: propugnaculum: quod in ſententias edidit: caſtigatiſſime huius impreſſionis nouitate: ea rurſus ratione reformare placuit: vobiſqꝫ lectores opti. vere ſapientie alumnis: denuo offerre: q̄ prime illius editiōis ſub Domino Octauiano patruo meo excuſſe. exemplariorū pene innumerabilis multitudo iam exhauſta ſit. Nec conſtabat amplius apud me: reliquoſue bibliopolas: apertiſſimum nimirum argumentum ſingularis eximij huiuſce viri doctrine: vnde querentibus fieri ſatis poſſet. Prouinciam vero hanc laborioſiſſimā ſuſcipiens nil pretermittendum cenſui: quod ad veſtram vtilitatem: perpetuūqꝫ huius noſtre litterarie rei ornamētū facere exiſtimarē. Nō laboribus parcens: non ſumptibus: quatenus officio meo integerrime fungerer. Imprimiſqꝫ dedi operaꝫ: vt omnis ipſa lectio ſingulari diligentia ac ſtudio vni⁹ eruditiſſimi viri predicatorie familie ad verbuꝫ recognoſceretur. Et ſi quid eſſet alicubi: quod litterarum: ſyllabarumue: aut etiam dictionum inuerſione: ac tranſmutatione vos a lectione retardaret: id omne vel minutuluꝫ in integrum examuſſim redderetur. Dein curaui: vt in margine: noſtro tritiſſimo vtar verbo: quottationes: quibus citata ex alijs: quo queqꝫ loco ſint quantum tamen librorum copia licuit: inueniantur. Varie necnon alie annotatiuncule: que ſtudioſis plurimum conferant: apponerentur. Poſtremo loco: ne non in omnibus conſulerē: vobis indicē operoſiſſima indagine confectuꝫ: ⁊ ab omnibus hactenus deſideratum adieci: vt quod quiſqꝫ optabit commodum: ſciat quo loco inueniat. Ne poſſit iam niſi ſolus graui vecordia oppreſſus retrahi: quin pleno bocce ſe proluat auro. Cuius profecto deguſtatione conſtat pleroſqꝫ eui noſtri non contemnendos: quoruꝫ bona adhuc pars ſupereſt: in preclariſſimos viros: non ſecus ac ſi tantaleū libaſſent poculum: euaſiſſe. Quod etiam de vobis optamus: vt videtis: et ſperamus. Bene valete.

¶ Ticius.

Deſine iam liuor noſtri diſperdere famam
Capreoli: non eſt fabula Gargaphies.

Digitized by Google

¶ Eximij veritatis ſchole profeſſoris fratris Joannis Capreoli Tholoſani ordinis predicatorum liber primus defenſionum theologie diui doctoris Thome de Aquino in primo ſententiaꝝ feliciter incipit.

¶ Utrum theologia ſit ſcientia.

CIrca ꝓlogum primi ſniarũ querit̃. Utꝝ theologia ſit ſciẽtia. Et arguit̃ ṗmo ꝙ nõ. Qꝛ oĩs ſcia eſt habitus demr̃atiuus ex primis ⁊ veris: ſꝫ theologia nõ demonſtrat nec ꝓcedit ex primis ⁊ veris. ğ nõ eſt ſciẽtia. ¶ In oppoſitũ arguit̃ ſic. Nã Augu. dicit. 14. de trini. Huic ſcientie tribuit̃ illud tãtũmõ: quo fides ſalubriter gignit̃: nutritur: defendit̃ ⁊ roborat̃: hoc aũt ad nullã ſciam pertinet niſi ad theologiam. igitur theologia eſt ſcientia. ¶ In hac qõne duo erunt articuli. In quoꝝ ṗmo ponent̃ ꝯclõnes. In 2° mouebunt̃ obiectiones. ¶ Sed añq̃ ad ꝯclões veniã ṗmitto vnũ: qd per totã lecturam hẽri volo ꝓ ſuppoſito: ⁊ eſt ꝙ nihil de ꝓprio intẽdo influere: ſed ſolũ opiniones: que mihi videntur de mẽte ſcti Thome fuiſſe recitare: nec aliquas ꝓbationes ad ꝯclões adducere preter verba ſua: niſi raro. Obiectiones ṽo Aureoli: Scoti: Durãdi: Joannis de Ripa: Henrici: Guidonis de Carmelo: Garrõis: Adã ⁊ alioꝝ ſctm̃ Thomã impugnantiũ ꝓpono locis ſuis adducere ⁊ ſoluere per dicta ſci Tho. ¶ Quo ṗmiſſo quo ad ṗmũ articulũ ſit ṗma ꝯclo. Qꝛ lꝫ oĩs ſcia reqrat euidentiã ⁊ intellectũ ſuoꝝ primoꝝ ṗncipioꝝ: nõ tñ oĩs ſcia requirit euidentiã aut intellectũ ſuoꝝ ṗncipioꝝ ꝓximoꝝ: ꝑſertiꝫ in ſcia ſubalternata. Iſtã concluſionẽ ponit ſctũs doctor in ſcripto ſup Boetiũ de trinitate. q. 2. arti. 2. ad 7m dicẽs. (Cuiuſlꝫ (iquit) ſcie ṗnm eſt intellus ſemꝑ qdẽ ṗmũ: ſed nõ ſemꝑ ꝓximũ: imo aliqñ fides eſt ꝓximũ ṗncipiũ ſciẽtie: ſicut pꝫ in ſciẽtijs ſubalternatis: qꝛ eaꝝ ꝯclões ſicut ex ꝓximo ṗncipio ꝓcedũt ex fide coꝝ: que ſupponunt̃ a ſupiori ſcia: ſed ſicut a ṗncipio primo ab intellectu ſuperioris ſciẽtis: q de his creditis ꝑ intellectũ hꝫ certitudinẽ) Hec ille. Itẽ ibidẽ ad 5m. (In ſciẽtijs humanit9 traditis ſunt quedã ṗncipia in qbuſdã eaꝝ: que nõ ſunt oĩbus nota: ſꝫ opꝫ ea ſupponere a ſuperiorib9 ſciẽtijs: ſicut in ſciẽtijs ſubalternatis ſupponunt̃ ⁊ tradunt̃ aliqua a ſuperioribus ſciẽtijs ſubalternãtibus: ⁊ hꝯ nõ ſunt ꝑ ſe nota niſi ſupiorib9 ſciẽtibus.) Hec ille. Idẽ ponit ṗma pte. q. i. arti. 2. (Duplex (ingt) eſt gen9 ſciarũ. Quedã. n. ſunt: q̃ ꝓcedũt ex ṗncipijs notis lumine naturali itellectus: ſicut ariſmetrica: geometria ⁊ hꝯ. Quedã ṽo ſũt: q̃ ꝓcedũt ex ṗncipijs notl lumĩe ſupioris ſcientie: ſicut ꝑſpectiua q̃ ꝓcedit ex principijs notificatis per geometriã: ⁊ muſica ex ṗncipijs notis per ariſmetricã) Hec ille. ¶ 2a ꝯclo. Licet theologia nãliter inuẽta nulli ſcie ſubalternet̃: theologia tñ ꝑ reuelationẽ habita ſubalternat̃ ſciẽtie dei vel btõꝝ. Iſtã ꝯcluſionẽ ponit idẽ doctor ſup Boetiũ vbi ſupra (Diuinoꝝ (ingt) notitia duplr̃ põt eſtimari. Uno mõ ex pte nr̃a. ⁊ ſic nobis cognoſcibilia nõ ſunt niſi ex creaturis: quaꝝ cognitionẽ ſenſu accipim9. Alio mõ ex nã ipſoꝝ: ⁊ ſic ipa ſunt ex ſeipſis maxĩe cogſcibilia: q̃uis ſm modũ ſuũ nõ cognoſcant̃ a nobis: tñ a deo ⁊ btis cognoſcunt̃ ſꝫ modũ ſuũ: ⁊ ſic de diuinis duplex ſcia habet̃: vna ſm modũ nr̃m: q ſenſibiliũ principia accipit ad notificandum diuina: ⁊ ſic de diuinis phi ſciam tradiderũt.) Hec ille. Ex q̊ pꝫ ꝙ cũ ṗa phia nulli ſcie ſubalternet̃: ⁊ illa ẽ theologia. ſ. ſcia de diuinis. ſequit̃ ꝙ theologia ṗmo mõ dicta nulli ſciẽtie ſubalternet̃. qd fuit ṗma ps ꝯclonis. Sꝫ 2am ptẽ ponit ſcũs doctor ibidẽ poſt p̄dicta ſubdẽs. (Alia aũt ſcia habet̃ de diuinis ſm modũ ipſoꝝ vt ipa diuina ſm ſe capiantur: q̃ quidẽ pfecte in ſtatu vie nõ ꝯtingit: nec ẽ poſſibile nobis: ſed fit in nobis in ſtatu vie quedã illius cognitionis participatio ⁊ aſſimilatio ad cognitionẽ diuinã: inquãtũ ꝑ fidẽ nobis infuſam inherem9 ipſi ṗme veritati ꝓpter ſeipſam: ⁊ ſicut deus ex hoc ꝙ cognoſcit ſe cognoſcit alia ſuo mõ: id ẽ ſimplici intuitu nõ diſcurrendo: ita nos ex his: que fide capimus: prime veritati adherẽdo venimus in cognitionẽ alioꝝ ſm modum nr̃m. ſ. diſcurrendo a principijs ad ꝯnes. vt ṗ ipſa: que fide tenemus: ſint nobis q̃ſi ṗncipia in hac ſcia: ⁊ alia ſint q̃ſi ꝯnes) Hec ille. Et ibidẽ ad 5m poſtq̃ dixit: ꝙ i ſcientijs ſubalternatis ſupponunt̃ ⁊ tradunt̃ aliq̃ a ſuperiorib9 ſciẽtijs ſubalternãtib9: ⁊ hꝯ nõ ſũt ꝑ ſe nota niſi ſupiorib9 ſciẽtib9: vt recitatũ eſt in ꝓbatiõe ṗme ꝯnis: ſtatiꝫ ſubiũxit (Et hoc mõ ſe hñt articuli fidei: q ſunt ṗncipia hui9 ſcientie ad cognitionẽ diuinã: qꝛ ea q̃ ſunt ꝑ ſe nota in ſcia: quã deus hꝫ: de ſeipſo ſupponũtur in ſcia nr̃a: ⁊ credit̃ ei nobis hec indicanti ꝑ ſuos nuntios: ſicut medicus credit phyſico q̃ttuoꝛ eſſe elemẽta.) Hec ille. Et ad 7m poſtq̃ dixit: ꝙ in ſcia ſubalternata ꝓximũ ṗncipiũ eſt fides. ſubdit. (Et ſimilr̃ huius ſcie. ſ. theologie principium ꝓximũ eſt fides: ſed primũ eſt intellectus diuinus: cui nos credimus. Sed fides eſt in nobis: vt ꝑueniam9 ad intelligẽdũ q̃ credimus: ſicut ſi inferioꝛ ſciens addiſcat ſuperioris ſciẽtis ſciam: tũc fiũt ei intellecta ⁊ ſcita: q̃ ṗus erant tñ mõ credita.) Hec ille. Ex qb9 pꝫ ꝙ mẽs ei9 fuit: ꝙ ſic medicina ſubalternat̃ phie: ⁊ iferioꝛ ſcia ſupiori: ita nr̃a theologia ſciẽtie dei ⁊ btõꝝ: ⁊ ẽt pꝫ expſſe de veritate. q. 14. arti. 9°. ad 3m. ⁊ ṗma pte vbi ſupra. Et mediuꝫ eius vbiq̃ eſt: qꝛ. ſ. theologia nr̃a ſumit ſua principia a ſcientia diuina. Omnis auteꝫ ſcientia hoc modo ſe habens ad aliã dicitur ſibi ſubalternari. ¶ Tertia ꝯ. Licet theologia 2° mõ dicta nõ ſit eque ꝑfecte ⁊ proprie ſcientia ſicut theologia primo modo dicta: que dicit̃ metaphyſica: tñ ipſa eſt ſcia inquãtũ ꝯtinuat̃ ſcie dei ⁊ beatoꝝ. Iſtã ꝯclõnẽ ſimiliter ponit ſanct9 Doctoꝛ de veritate. q. 14. articu. 9°. ad 3m. (Ille (ingt) qui hꝫ ſciam ſubalternatã nõ ꝑfecte attingit ad rõnẽ ſciẽdi: niſi inquãtũ eius cognitio ꝯtinuat̃ quodãmõ cũ cognitione eius: qui hꝫ ſciam ſubalternantẽ: nihilomin9 tñ inferioꝛ ſciens non dicat̃ de his: q̃ ſupponit habere ſciam: ſed de cõclõnibus: que ex primis que ſupponit de neceſſitate cõcludunt̃: ſic ⁊ fidelis põt dici habere ſciaꝫ de his: que ꝯcludunt̃ ex articulis fidei) Hec ille. Ibidẽ ẽt dicit in principali rõne. (Quecũq̃ ſciuntur ꝓprie accepta ſcientia cognoſcunt̃ per reſolutionẽ in ṗma pricipia: que per ſe preſto ſunt intellectui.) Hec ille. Ex quo pꝫ: ꝙ cũ metaphyſica reſoluat ſuas ꝯclõnes in ṗma ṗncipia naturaliter cognita: ꝙ illa eſt veriſſime ſcia ⁊ proprie dicta. Theologia ṽo ſcdo mõ dicta nõ põt ſuas ꝯclõnes reſoluere niſi ad articulos fidei: qui nõ ſunt noti in lumine nãli. ⁊ iõ non adeo eſt

Circa ṗnci° Thc. Alph. Tol. d. q. 4. ꝓlo. ꝙ ṗncm tripliciter dicit̃. ṗ° dignitas ṽtualiter tñ igrediẽs demr̃atiõeꝫ. 2° ṗnm foꝛmaliter. 3° ṗncm ſbalr̃. ṗ° tota ſacra ſcript° eſt ṗnm. 2°° articuli diuinitat̃ ⁊ icarnatiõis. 3°° oẽs articuli ⁊ cõcluſiões ꝑter vltias Aur. q. i. ꝓ. arti. i. d. ꝙ oẽs articuli ſũt ꝯclõnes declãte. Egi. ⁊ Gre. cũ doct. ſan. ꝯueniunt.

Circa ſubalternationem Sco. theologiam ſimplr̃ negat ſbalternari. q. 3. ꝓ. ⁊ 3° ſniaꝝ. diſt. 24. quod ⁊ Gregoꝛi9 tenere ex ſuis principijs cogit̃. Durã. dicit: ꝙ iꝓꝑe ſubalternat̃: qꝛ btõꝝ ſcia non dicit ꝓpter quid coꝝũ. de qb9 theo° nr̃a dicit

Theo° nr̃a ẽ q̃daꝫ ꝑticipatio ⁊ aſſilatio ad diuinã cognitionem.

ṗnm ꝓximũ theo° nr̃e ẽ fides: ṗm ṽo itellus diuinus

Licꝫ ſbalternata ſit ſimplr̃. ẽ tñ ſcia ipſe cta. ſcia ãt iꝑfecta ſi ẽ extra latitudinem ſcie.

vere ⁊ pprie ſcia. vñ ſanct⁹ doctoꝛ 3°. ſen. di. 33. q. i. arti. 2° queſtiuncula 4ª. (Si eẽt (inqt) aliq̃ ſcia: q̃ nõ poſ/ſet reduci ad pñ⁹ nãlr cognita: nõ eſſet eiuſdẽ ſpẽi cuꝫ alijs ſciẽtijs: nec vniuoce ſcia diceref.) Hec ille. Eãdẽ ↄclonẽ pſertiꝫ quo ad 2am parteꝫ. ſ. ꝙ theologia 2° mõ dicta aliquo mõ ſit ſcia. ponit ſup Boetiuꝫ vbi ſupra. quã ꝓbat. tũ aucte Aug. 14. de trini. ſupi⁹ allegata. tũ p illud Sap. 10. (Dedit illi ſciam ſctõꝝ) .i. fidei: qꝛ de alia itelligi nõ põt: qua ſcti ab ipijs diſcernant̃ niſi de ſcia fidei. tũ ſup illud pͥ ad Coꝛ. 8. (Nõ in oib⁹ eſt ſciẽ tia) ⁊ loquit̃ de cognitõe fideliũ. Eandẽ ↄclonẽ ponit pma pte. q. vbi ſupra dicẽs. (Hoc mõ (inqt) ſacra do ctrina eſt ſcia: qꝛ pcedit ex pncipijs notis lumie ſupe/rioris ſcie: que ẽ dei ⁊ btõꝝ. vñ ſicut muſica credit pn/cipia ſibi tradita ab ariſmetrico: ita ſacra doctrĩa cre dit pñ⁹ reuelata a deo.) ¶ 4ª ↄclo eſt: ꝙ theologia 2° mõ dicta eſt certioꝛ q̃cũq3 ſcia iuẽta humanitus: lꝫ ſit ineuidẽtioꝛ. Iſtã ↄclonẽ virtualr ponit ſcũs doctoꝛ 3° ſnia. diſ. 23. q. 2. arti. 2° queſtiũcula 3ª. Ibi enĩ oñdit ꝙ maioꝛ eſt certitudo fidei q̃ꝫ itellectus q dr̃ hitus pnci/pioꝝ p ſe notoꝝ. quo ꝓbato appet: ꝙ theologia 2° mõ dicta: cui⁹ pñ⁹ ſunt articuli fidei eſt certioꝛ ſciẽtijs hu/manis: quaꝝ pncipia ſunt nota hitu q dr̃ itellĩus. ſicut eni ſe hꝫ pncipiũ ad pncipiũ quo ad certitudinem vel euidentiã cognitõis: ita ↄclo ad ↄclonẽ: ⁊ ſcia ad ſcien tiam. Ibidem aũt ſic ait. (Certitudo nihil aliud eſt q̃ꝫ determiatio itellect⁹ ad vnuꝫ: tãto aũt maioꝛ eſt certi tudo: q̃to eſt foꝛti⁹ qd̃ determinatõeꝫ cauſat. Determi natur aũt intellect⁹ ad vnuꝫ triplr. in itellectu. n. pnci/pioꝝ cauſat̃ determinatio ex hoc: ꝙ aliqd p lumẽ itel lectus ſufficiẽter iſpici põt p ſeipm. In ſcia vͦ ↄclonũ cãtur determiatio ex hoc: ꝙ ↄclo ſm actũ rõnis in pn cipia p ſe viſa reſoluit̃: in fide vͦ ex hoc ꝙ volũtas in/tellectui iperat: ſꝫ qꝛ volũtas hoc mõ nõ terminat intel lectũ: vt faciat inſpici que credunt̃: ſicut iſpiciunt̃ prin cipia p ſe nota: vel que in alia reſoluunt̃: ſꝫ hoc mõ vt intellĩus firmiter adhereat vni: iõ certitudo que eſt in ſcia ⁊ in itellectu eſt ex ipſa euidentia eoꝝ que dñr cer ta. Certitudo aũt fidei ẽ ex firma adheſione ad id qd̃ credit̃. In his ḡ que p fidẽ credimus rõ volũtatẽ icli/nans eſt ipſa veritas pma ſiue deus cui credit̃: que hꝫ maiorẽ firmitatẽ q̃ꝫ lumẽ itellectus hũani: in quo cõ/ſpiciunt̃ pncipia: vel rõ hũana ſm quã ↄclones in pn/cipia reſoluunt̃: ⁊ iõ fides hꝫ maiorẽ certitudinẽ q̃tũ ad fidẽ adheſionis q̃ꝫ ſit certitudo ſcie ⁊ itellectus: q̃ꝫ/uis in ſcia ⁊ itellectu ſit maioꝛ euidẽtia eoꝝ: qb⁹ aſſen tit̃.) Hec ille. Et ibidẽ ad pͫ dic̃. (Certitudo fidei dr̃ mediare iter certitudinẽ ſcie ⁊ opionis nõ intenſiue p modũ q̃titatis ↄtinue: ſꝫ extẽſiue per modũ numeri. Certitudo. n. ſcie ↄſiſtit in duobus. ſ. in euidentia ⁊ fir/mitate adheſionis. Certitudo vero fidei ↄſiſtit in vno .ſ. in firmitate adheſionis. Certitudo vͦ opionis ĩ neu tro: q̃uis certitudo fidei de qua loquimur q̃tuꝫ ad il/lud vnũ ſit vehemẽtioꝛ q̃ꝫ certitudo ſcie q̃tuꝫ ad illa duo) Hec ille. Cõſimile ponit de veritate. q. 14. arti. p̃ ad 7m. Quid ſit certitudo oñdit Linconiẽſis p̃ poſter. cap. 17. in pñ°. (Res (inqt) dñr certe a cõparatiõe quã hñt ad cognitionẽ ſiue ad lucẽ mentaleꝫ. Dico ḡ ꝙ eſt lux ſpũalis que ſupfundit̃ rebus intellectualib⁹ ⁊ ocu lo mentis: que ſe hꝫ ad oculum interiorẽ ⁊ ad res itel/ligibiles: ſicut ſe hꝫ ſol coꝛpoꝛalis ad oculũ coꝛpoꝛalẽ: ⁊ ad res coꝛpales viſibiles. Res igit̃ itelligibiles ma/gis receptibiles hui⁹ lucis ſpũalis magis viſibiles ſũt oculo interioꝛi: ⁊ magis ſunt huius lucis receptibiles q̃ nãm huius lucis magis aſſequunt̃. Res itaq3 hui⁹ lucis magis receptibiles ab intellectus acie q̃ eſt irra/diatio ſpũalis pfectius penetrant̃: ⁊ hec penetratio p/fectioꝛ ẽ ⁊ certitudo maioꝛ.) Et p⁹ mlta ſubdit. (Que (inqt) purioꝛa ſunt: ꝓpinquioꝛa ſunt luci ſpũali: cui⁹ ſuperfuſione res intelligibiles ab aſpectu mẽtis fiunt actu viſibiles: ⁊ magis ſunt receptibilia illius lucis: ⁊ magis penetrabilia ab aſpectu mẽtis. vnde ⁊ certioꝛa ſunt: ⁊ ſcientia q̃ de his eſt: eſt ſcientia certioꝛ. ſm hũc modũ: ſcientia de ſubſtãtijs incoꝛpoꝛeis ſeparatis cer tioꝛ eſt ſcia de ſubſtãtijs incoꝛpoꝛeis ligatis cũ coꝛpe. ⁊ hec iterũ certioꝛ eſt q̃ꝫ ſcia d̾ ſubſtãtijs coꝛpoꝛeis: vt dicit Ariſto. qꝛ ſcia de aĩa eſt certioꝛ alijs ſciẽtijs nãli bus: que ſunt de coꝛpoꝛib⁹ nãlibus mobilibus. Nec ẽ hoc cõtrariũ ei qd̃ ſupra diximus. ſ. ꝙ in mathemati/cis eſt rarius erroꝛ: eo ꝙ res mathematice ſunt hñ vi/ſibiles ab itellectu: nec ei qd̃ dicit Ptolemeus. ſ. ꝙ in mathematicis eſt ſcientia certiſſima ⁊ magis certa q̃ꝫ in metaphyſicis: qꝛ dicimus ꝙ res diuine ſunt magis viſibiles ab aſpectu mentis ſano nõ obnubilato fan/taſmatibus: ſicut res coꝛpales clariſſime ⁊ a lumine ſolis magis illuminate ſunt magis viſibiles ab oculo coꝛpoꝛali ſano aſſuefacto viſioni rerum ſplendidarũ. ſed ab aſpectu mẽtis egro: qualis eſt aſpectus noſter mõ cum grauamur mole coꝛpoꝛis coꝛrupti ex affectu reꝝ coꝛpoꝛaliũ ſũt res obuolute fantaſmatib⁹ magis viſibiles: ſic ab oculo coꝛpali egro meli⁹ vñr res nigre ⁊ aliquãtulũ tenebroſe q̃ꝫ res albe: ⁊ mlto lumie ſolis pfuſe. Intellectui igit̃ hũano q̃lis eſt adhuc in nobis ſunt res matecẽ certiſſime. ad q̃s cõprehendẽdas nos iuuãt fantaſmata imaginabilia a viſu recepta: ſꝫ itel/lectui tali q̃lis dꝫ eſſe ſm ſtatũ ſui optimũ: ſunt res di uine certiſſime: qꝛ quãto res ſunt puriores ⁊ nã ſubli/miores tãto certiões.) Hec ille. Ex q̃ ẽt pꝫ ↄ̃ pdicta. ſ. ꝙ veritates theologice ſunt certiſſime in ſe: lꝫ iſta ꝓ/batio ex alia radice q̃ꝫ pͣ pcedat. Vñ ex Linconienſi hẽtur: ꝙ theologia ex parte obiecti eſt certiſſima: non aũt ex pte ſubi: in quo eſt. ſ. in itellectu viatoris. iõ illa certitudo eſt ſm qd. Sꝫ pͣ ꝓbatio vadit de certitudi ne ſimplr: nõ. n. notitia ſimplr certa dr̃ pp certitudinẽ obi. cũ opio poſſit eſſe de ↄ̃ne necia: ſꝫ pp certitudineꝫ illi⁹ qd̃ capit a ſenſu. ¶ 5ª ↄ̃ eſt: ꝙ theologia 2° mõ di/cta illo mõ q̃ eſt ſcia nõ eſt ſcia articuloꝝ fidei: ſꝫ ↄ̃nũ que ſequunt̃ ex illis. Iſtã ↄ̃nẽ ponit Scũs Doctoꝛ de veritate. q. 14. articu. 9. ad 3m vt allegaui in 3ª ↄclone. Iſtã etiã ꝓbat in multis alijs locis vbi tenet ꝙ nunq̃ꝫ de eodeꝫ habet̃ ſimul ſcia ⁊ fides: vt. 2° 2e. q. i. arti. 5. ⁊ 3°. ſen. diſ. 24. q. i. arti. 2. queſtiuncula. 3ª. ⁊ de veritate. q. 14. arti. 9. Eandẽ ↄ̃nẽ ponit ſup Boetiũ vbi ſupra ad 4m. vbi dicit. (In q̃libet ſcia ſunt aliq̃ q̃ſi pñ⁹ ⁊ aliqua q̃ſi ↄ̃nes. Ratio ḡ que inducit̃ in ſciẽtijs pcedit aſſen/ſum concluſionum: ſed ſequitur aſſenſum principio/rum: cuꝫ ex eis procedat. Articuli autem fidei nõ ſunt in hac ſcia q̃ſi ↄcluſiões: ſed q̃ſi pncipia q̃ ẽt defendũ/tur ab ipugnãtib⁹: ſicut phs 4° metaphiſice diſputat ↄ̃ negãtes pñ⁹: ⁊ manifeſtant̃ p aliq̃s ſimilitudines: ſicut pñ⁹ nãliter nota p iductionẽ: nõ aũt rõne demõſtrati/ua ꝓbant̃.) Hec ille. Et ibidem ad 6m dicit. (Apparẽ/tia ſcie pcedit ex apparẽtia pñoꝝ: vñ ſcia nõ facit appe re pñ⁹: ſed ex hoc ꝙ apparẽt pñ⁹: facit appere ↄ̃nes: ⁊ p hunc modũ ſcia: de qua loqmur: nõ facit apparere ea de qbus eſt fides: ſed ex eis facit apparere alia per mo dum: quo de pmis habet̃ certitudo.) Hec ille. Iteꝫ pͣ pte. q. i. arti. 8. (Sicut inquit alie ſcie nõ argumẽtant̃ ad oſtendendũ ſua pñ⁹: ita nec iſta ſcia argumẽtat̃ ad ſua pncipia ꝓbanda: que ſunt articuli fidei: ſed ex eis

pcedit

[Margin notes:]

Theologia non vniuoce ſcia ẽ: ſꝫ ana logice analo gia. ſ. ꝓpoꝛ/tiõis: qꝛ ſcia eſt inequãtiꝫ ſcie dei ⁊ btõ rũ ↄ̃nuat.

4ª ↄclo.

Certitudo fi dei maioꝛ eſt certitudine i tellectus.

Certitudo quid.

Triplicit̃ ad vnũ intellꝰus determinat̃. p itellectũ p actũ rõnis ⁊ p volũtatis imperium.

Dr̃ntia iter certitudineꝫ ſcie ⁊ fidei.

In q̃ cõſiſtit certitudo ſcie fidei ⁊ opi/nionis.

Ariſto. pmo de aĩa. t. c. p̃.

Dubiũ q̃uo mathemati/calia ſũt cer tioꝛa metap. ⁊ q̃uo nõ.

Reſponſio.

Cõcluſio 5ª

Phus 4° metaph. a. t. c. 10. vſq3 ad 19m

Digitized by Google

ꝓcedit ad aliq̄d oſtendendū.) Hec ille. Ex q̄bus oib⁹
pꝫ: ꝙ articuli fidei ſe hn̄t ſicut ṗncipia theologie: ⁊ nō
ſicut ꝯ̊nes: ⁊ ꝯ̄ñter theologia nō eſt de his ſicͤ de ꝯ̊nib⁹
ſcitis ꝑ eaꝫ: ſicut nec aliq̄ ſcia eſt de ſuis ṗncipꝭs ſicut
de ſcitis: ſed ſolū de ꝯclōnib⁹ que ex ṗncipꝭs ꝯ̄ſequun

Conueniunt ſanct⁹ Tho. ⁊ Scotus in hac ꝯclōne ⁊ ī rōne diſcre pant tamē in cauſa quare finis ille ſit nāl'r occult⁹.

tur. ¶ 6ᵃ ꝯclō ⁊ vltima eſt. Iſta doctrina ē neceſſaria
ad ſalutē humanā ṗter ſcias humanitus inuētas. Iſtā
ꝯ̊nē ꝓbat ſcūs Thomas ṗma pte. q. i. arti. ṗ. ſic dicēs.
(Neceſſariū fuit ad ſalutē humanā eē doctrinā quā-
daꝫ ſm reuelationē diuinā ṗter phyſicas diſciplinas
que rōne humana inueſtigant̄. Primo q̄deꝫ q2 hō or-
dinat̄ a deo ad quēdā finē: qui app̄henſionē rōnis ex-
cedit: ſm illud Yſa. 64. Oculus nō vidit de⁹ abſq; te
q̄ ṗparaſti diligentibus te: finē aūt opꝫ eē ṗcognitum
hoibus q̄ ſuas intētiōes ⁊ actiones debēt ordinare in
finē: vñ neceſſariū fuit hoi ad ſalutē: ꝙ ei nota fierent
q̄dā ꝑ reuelationē diuinā que hūanā rōnē excedunt.
Ad ea etiaꝫ que de deo rōne humana inueſtigari pn̄t
neceſſariū fuit hoiem inſtrui reuelatiōe diuina: q2 ve-
ritas de deo ꝑ rōnē inueſtigata a paucis: ⁊ ꝑ longū tē-
pus: ⁊ cū admixtiōe multoꝝ erroꝝ hoi ꝓueniret: a cu-
ius tn̄ veritatis cognitione tota hoīs ſalus: que in deo
eſt depēdet. Ut igit̄ ſalus hoibus: ⁊ cōius: ⁊ ſecuri⁹ ꝑ-
ueniat: neceſſariū fuit ꝙ de diuinis ꝑ diuinā reuelatio-
nem iſtruant̄. Fuit igit̄ neceſſariū ṗter doctrinas phy-
ſicas q̄ ꝑ rōnē inueſtigant̄ ſacrā doctrinā ꝑ reuelatio-
nē haberi.) Hec ille. Ibidē etiā in ſolutiōe ſecūdi ar-
gumēti dicit ſic. (Diuerſa rō cognoſcibilis diuerſita-

Diuerſa rō cog̃ſcibilis ī eo qḋ cognoſcibile. ⁊ formalis: nō de nālis ſciarū diuerſitatem cauſat.

tem ſciaꝝ inducit: eandē. n. ꝯ̊nē demōſtrat aſtrologus
⁊ nālis: puta ꝙ terra eſt rotūda: ſꝫ aſtrologus ꝑ mediū
mathematicū. i. a mā̄ abſtractū: nālis aūt ꝑ mediū cir-
ca mām̄ ꝯſideratū. nihil igit̄ ꝓhibet de eiſdē reb⁹ de
q̄bus diſcipline phyſice tractāt ſm ꝙ ſunt cognoſcibi-
lia lumine nālis rōnis: ⁊ aliā ſciam tractare ſm ꝙ co-
gnoſcunt̄ lumine diuine reuelationis. Unde theolo-
gia que ad ſacram doctrinā ptinet differt ſm gen⁹ ab
ea theologia que pars phīe ponit̄.) Hec ille. Ex qui-
bus patet ad primū articulum.

Cōtra p̊ᵃᵐ cōclōneꝫ ar. Aure. ṗ ſcn. q. i. ꝓlo. mul tis medijs: q̄ adducit ꝯ ſancti Tho. 2ᵒ lo. i. i. ar. T. cō. 5. 6.

Quātum aūt ad ſcḋm articulum mouēda ſunt
dubia ꝯtra ꝯ̊nes. Et q̄dē ꝯtra ṗmā ar-
guit Aureolus ṗma. q. ꝓlogi ꝓbando ꝙ nō ſufficit ad
rōnē ſcie etiā ſubalterne noticia creditiua ſolū reſpe-
ctu ṗncipioꝝ. ¶ Primo ſic. Habitus ṗncipioꝝ eſt al-
tior ⁊ nobilior habitu ꝯ̊nū. tū q2 hoc dicit phs ṗmo po
ſterioꝝ: tū q2 ꝑꝑ vnūq̊dq; tale ⁊ illud magis: cognitio
v̊o ṗncipioꝝ eſt cā cognitiōis in ꝯ̊ne: ſꝫ certū eſt ꝙ no-
ticia creditiua nō eſt altior noticia ſcientifica. imo eſt
īferior gradus cognitiōis credere ad ſcire: ⁊ habit⁹ cre-
ditiuus ad habitū ſciētificū. g̊ īpoſſibile eſt ꝙ ꝯcluſio
ſcie cognoſcat̄ quocunq; habitu ſcie etiā ſubalterne: ⁊
ꝙ ṗncipiuꝫ tantūmō credat̄ ⁊ teneat̄ habitu crediti-

Impugnatio rñſionis q̄ dari poſſꝫ.

uo. Nec obſtat ſi dicatur ꝙ ſcire ſcie ſubalterne eſt in-
ferius ad credere: ꝯſtat. n. ꝙ h̄ eſt oīno falſum: q2 ſcire
ex ſui rōne formali ⁊ totali eſt altior modus cognitio-
nis q̄ʒ ſit credere vel ſuſpicari. Unde īpoſſibile eſt ꝙ
ſcia ſubalternata ꝓcedat ex ṗncipꝭs cognitis habitu

Cap. 7ᵒ.

creditiuo. ¶ Scḋo. Nā Ar. 6ᵒ ethicoꝝ tractauit de ī-
tellectu qui eſt habitus ṗncipioꝝ ⁊ nunq̄ʒ poſuit ꝙ in
aliq̄ ſcia ſubalternāte vel ſubalternata habit⁹ iſte ſit
fides. ṗ etiā metaphiſice docet: q̄uo ſumunt̄ cōes ani-
mi cōceptiōes que ſunt ṗncipia in arte. In fine quoq;

Scḋo poſt. la 20.

ſecūdi poſterioꝝ docet: q̄uo ṗncipia fiunt cognita. tn̄
nunq̄ʒ ponit ꝙ vn⁹ modus ſumēdi ṗncipia ſit per ha-
bitum creditiuū. g̊ vel eſt īſufficiens Ariſto. aut nihil
eſt dictū: ꝙ ſcia ſubalternata ꝓcedat ex principꝭs per

talē habitū notis. ¶ Tertio. Q2 ſcia ſubalternās ē ha-
bitus ṗncipiorum reſpectu ſcie ſubalternate: qḋ ſic pꝫ.
Certū eſt eni: ꝙ in omni ſcia alius eſt habit⁹ reſpectu
ꝯ̊nū. ⁊ ali⁹ reſpectu ṗncipioꝝ. in ꝑſpectiua igit̄ habit⁹
ṗncipioꝝ vel eſt ipſamet ꝑſpectiua. vel geometria. vel

Utrum ſcia ſubalternās ſit hitus ṗncipioꝝ reſpectu ſubalternate.

fides a geometria relicta. Nō pōt dici: ꝙ ſit ꝑſpectiua
ne ſit idē habitus ꝯ̊nis ⁊ ṗncipꝭ. Nec pōt dici ꝙ ſit fi-
des a geometria relicta: tū q2 geometria non cauſat fi-
dem: tū q2 ṗncipia ꝑſpectiue duplici habitu cognoſce-
rent̄. videlicet fide ⁊ geometrica demōſtratiōe: qḋ eē
nō pōt. maxime ſm ſanctū Tho. ponentem ꝙ fides ⁊
ſcia demōſtratiua ⁊ euidēs ſimul eē nō pn̄t de eodeꝫ.

2ᵃ 2ᵉ. q. ṗma articulo. 5ᵒ.

Unde ſi fides eſſet habitus ṗncipioꝝ ꝑſpectiue. nun-
q̄ʒ aliq̄s eēt ſimul geometra ⁊ ꝑſpectiu⁹. alioq̄n ſimul
eſſet ſciēs ṗncipia ꝑſpectiue inquātū eſſet geometra: ⁊
credēs ea inquātū eſſet ꝑſpectiuus. Relinquit̄ igit̄ ꝙ
ſcia ſubalternās ſit habit⁹ ṗncipioꝝ reſpectu ſcie ſub-
alternate. g̊ nō eſt veꝝ: ꝙ ſcia ſubalternata ꝓcedat ex
ṗncipꝭs cognitis habitu creditiuo. ¶ Quarto. Q2 q̄ʒ-
uis oporteat diſcipulū doctori credere dū addiſcit. nō
tn̄ hꝫ ſciam q̄ʒdiu credit: ſed tūc dū īcipit itelligere qḋ
credebat. iuxta illḋ phi. 7. ethico. (Pueri q̄dē a ṗn⁹ cō-

Cap. 4. lectio. 3ᵃ.

plectunt̄ ſermōes ṗmū diſcētes. ſciūt āt nequaq̄ʒ. opꝫ
aūt conari. hoc aūt tēpore īdiget): ſꝫ clarū eſt ꝙ ſtatiꝫ
acquirerent ſciam: ſi ſufficeret credulitas reſpectu ṗn-
cipioꝝ. g̊ nō ſufficit: vt videt̄. ¶ Quīto. Nulla adhe-
ſio volūtaria eſt ſcientifica: ſcia. n. cogit intellectū ad
aſſentiendū: nec ſubeſt volūtati ſciētis adherere ⁊ nō
adherere veritati quā nouit: ſed oīs adheſio ad cogni-
tionē deducta ex ṗncipio creditiuo eſt adheſio volūta-
ria: nihil. n. magis eſt in poteſtate noſtra q̄ʒ credere ſꝫ
Augu. vñ talis ſuſpēdere pōt adheſionē: quā hꝫ reſpe-
ctu ꝯ̊nū ⁊ reſpectu ṗncipioꝝ. g̊ talis adheſio nō eſt ſciē-
tifica. ¶ Cōfirmat̄ ꝑ hoc. Q2 hñs ſciaꝫ ſiue ſubalter-
natā ſiue ſubalternantē imobiliter adheret: nec eſt in
poteſtate ſua ſuſpēdere actū adheſiōis. Ex q̄bus pꝫ in-
quit ꝙ ſcia ſubalternās eſt habit⁹ ṗncipiorū reſpectu
ſcie ſubalternate: ⁊ nō fides aut alius habitus crediti-
uus. cui⁹ oppoſitū ponit ꝯcluſio tua. ¶ Primo arguit̄
ſic. Aut noticia ꝯ̊nis ſit nota nobis nāliter ex alia ṗori
noticia ꝯplexa aut nō. Si nō. g̊ nō eſt ſcia ꝓprie loquē-

Cōtra eādē arg. Gregori⁹ de arimino. ṗ. q. i. ꝑ. ar. 4. duplici medio.

do q̄ dicit̄ eſſe ꝯ̊nis: ſed potius dicit̄ eſſe itellectus ṗn-
cipꝭ ⁊ ꝓpoſitiōis imediate. Si v̊o noticia ſit in nobis
ex alia priori noticia cōplexa. illa noticia: ex qua ſit eſt
noticia ṗncipꝭ. g̊ oīs ſcia que in nobis nāliter acquiri-
tur. ſit in nobis ex noticia ṗncipioꝝ. ⁊ ꝑ ꝯñs cuiuſlibꝫ
ſcie nāliter acq̄ſite ṗncipia ſunt vel fuerūt habenti ea
nota. ¶ Cōfirmat̄ per phm̄ ṗmo poſterioꝝ dicētē: ꝙ

T. cō. 5.

neceſſe eſt demōſtratiuā ſciam originabilē eē ex his ⁊
ṗmis ⁊ notioribus ⁊ cauſis ꝯ̊nis: originat̄. n. hō ſcia ex
veris neceſſarꝭs ⁊ ṗmis ⁊ notioribus. i. euidentiorib⁹
⁊ ṗoribus ⁊ cauſis ꝯ̊nis: q2 ille ṗme noticie ṗmiſſaruꝫ
demōſtratiōis ſunt cāe noticie ꝯ̊nis. Et ad hūc ſenſuꝫ
dicit ibi phs. (Sine his vtiq; erit ſyllogiſm⁹. demſra-
tio aūt nō erit: nō. n. faceret ſciam.) Item īfra dicit: ꝙ
non ſolū neceſſe eſt agnoſcere ṗma: ſed ⁊ magis: ſemꝑ
. n. ꝑꝑ qḋ vnūq̊dq; eſt ⁊ illud magis. Et ſubdit (. Om̄

Ar. ī eodē. t.

qḋ ſcim⁹ ⁊ credim⁹ ꝑ ṗma. illa ſcimus ⁊ credimus ma-
gis.) Ex q̄bus pꝫ ſm ipm̄ ꝙ q̄libet ſciētia acquirit̄ ex
noticꝭs ſuoꝝ ṗncipioꝝ. ¶ Ex q̄ pꝫ: ꝙ nō ſufficiūt ṗn-
cipia eſſe nota alteri: vt ego ſciaꝫ habeā de ꝯ̊ne: q̄m ꝑ
nullā noticiā exiſtentē in alio cāri pōt imediate ⁊ nāli-
ter aliq̄ ſcia in mēte mea. Cuꝫ g̊ ṗncipia theologie nō
ſint neq; fuerint nobis nota. theologia q̄ acq̄rit̄ de cō-
muni lege in theologicis nō eſt vere ſcia. ¶ Scḋo ſic.

Digitized by Google

Scia ſubalternata põt acquiri pͥncipijs ei⁹ nõ notis ac
quirenti:ſed tm̃ creditis:notis aũt habenti ſuperiorẽ
ſciam:eadẽ rõne ⁊ ſcia nõ ſubalternata poterit acqui/
ri ab aliquo:eſto ꝙ nõ nouerit eius pͥnͣ: dũmõ credat
illa ⁊ alius nouerit: nõ.n.potior rõ eſt inde ꝙ̃ hinc.⁊ ꝑ
ↄñs nõ oportebit dicere ꝙ theologia eſt ſcia ſubalter/
nata:ſʒ abſolute poterat dici ſcia. Hec duo argumẽta
vltima ſunt Grego.de arimino. ❡ Similiter ↄtra ſe/
cundã ↄ̃nẽ arguit̃ multipliciter ſm̃ Aureolũ.pͥmo ſic.
Si theologia viatoris ſubalternat̃ ſcie beatoꝝ: vel il/
Subalternatio duplex q̃ ad pͥncipia ⁊ quo ad concluſiones.
la ſubalternatio eſt quo ad pͥncipiũ illo mõ quo pſpe/
ctiu⁹ ꝓcedit ꝑ ꝓpoſitiões quas ſibi tradit geometra.
aut quo ad modũ ſciẽdi illo mõ quo medicina ſubal/
ternat̃ geometrie in illa ↄcluſiõe. Uulnera circularia
tardius curant̃:de hac.n. ↄ̃ne geometra dicit ꝑꝑ qd.⁊
medicina q2:ſʒ neutrũ iſtorũ modoꝝ põt dari in ꝓpo
ſito.❡ Ex.n.nõ pͥmus ꝓbat̃ qntuplici medio.❡ Pri/
Utrũ ſit ſbal. q̃ ad pͥnͣ. ꝙ nõ ſit ſubal. q̃ ad pͥnͣ ſilr ꝓbant.
mo ſic. Impoſſibile eſt acq̃ri ſciam ſubalternatã niſi
habeat̃ ſcia ſubalternãs ſaltẽ partialiter ⁊ quo ad illõ
qð tradit ꝓ pͥncipio ipſi ſcie iſto mõ ſubalternate. vñ
nullus põt fieri pſpectiu⁹ niſi ſaltẽ tm̃ nouerit de geo/
metria q̃tũ exigũt pͥncipia pſpectiua.⁊ hoc pʒ ex pͥce/
dentibus:qm̃ ſcia ſubalternãs eſt habitus pͥncipiorũ
ſcie ſubalternate.ĩpoſſibile eſt aũt acq̃ri habitũ ↄ̃nũ
niſi habeat̃ habitus pͥncipioꝝ:ſed clarũ eſt ꝙ theolo/
gia viatoris acquirit̃ a viatore:qui nullo mõ hʒ ſciam
beatoꝝ.ġ hec nõ eſt ſubalternata illi. ❡ Secũdo ſic.
Sciẽtia ſubalternãs ⁊ ſubalternata ⁊ eoꝝ pͥnͣ ſunt cõ
poſſibiles in eodẽ ſciente:ſed ſcia btõꝝ ⁊ lumẽ glorie
qð eſt habitus pͥncipioꝝ nõ ſunt cõpoſſibiles ſcie via
2ͦ 2ͤ. q. pͥ ar. 5ͦ.
toris ⁊ lumini fidei enigmatico ſm̃ ſanctũ Tho.ġ hꝫ
ſcie nõ ſunt adiuicẽ ſubalternate.❡ Tertio ſic. Scia
ſubalternata nõ ꝓcedit ad ea q̃ ſibi tradũtur a ſubal/
ternãte.ſʒ poti⁹ ꝓcedit ab eis ad vlteri⁹ ↄcludẽdũ:ſed
theologia nr̃a ꝓcedit ad articulos ⁊ ad ſacrã ſcripturã
⁊ vlr ad declarãdũ ea q̃ ſcripta ſunt:⁊ deriuata ad nos
ex ſcia btõꝝ.vt poſt ꝓbabit̃.igit̃ non eſt ſubalternata
illi.❡ Quarto ſic. Scia que alteri ſubalternat̃ ꝑ ſum/
ptionẽ ſui pͥncipij ab ea.opʒ ꝙ ſe habeat ꝑ additionẽ
ſui ſubiecti ad ſubm̃ illi⁹ ſm̃ phʒ pͥmo poſterioꝝ. vbi
T.cõ.30.
dicit ꝙ opʒ alterũ eſſe ſub altero ⁊ q̃ſi aliud gen⁹.vñ ⁊
linea viſibilis addit viſibilitatẽ ad lineã:⁊ iõ pſpecti/
uus illas ꝓpõnes ſumit ꝓ pͥncipijs agens de linea vi/
ſuali:quas de linea ſimplr̃ mathematicus demr̃at:ſed
certũ eſt ꝙ ſubm̃ theologie nr̃e:qð eſt deus ſub rõne
deitatis nõ ſe hʒ ex additiõe ad ſubm̃ ſcie beatoꝝ:qð
eſt deus ſub eadẽ rõne deitatis. ġ nõ ſubalternat̃ illi.
❡ Quinto. Sciẽs aliq̃ ↄ̃nẽ ſcit ſe ſcire eã:ſʒ theolog⁹
non ſcit ↄ̃nes q̃ ſequunt̃ ex articulis fidei. qð pʒ q2 ne
ſcit eas neċias ⁊ ĩpoſſibiles alr̃ ſe hr̃e.ġ nõ hʒ ſciam ẽt
ſubalternã.❡ Nec valʒ ſi dicat̃ ꝙ ſcit eas fore neċias
Confutatio reſſiõis q̃ dari poſſet.
ex ſuppõne.ſ. ſi articuli fuerint veri. Hoc qdẽ non ob/
ſtat:q2 pari rõne ſcio vnũ falſũ neċario fore: ſi aliud
ſit neceſſariũ: vt ꝙ aſinus põt volare ſi hʒ alas.⁊ vlr ꝫ
mõ põt eſſe ſcia de omni falſo:nec theologia eſſet niſi
ſcia neceſſitatis ↄſequẽtiaꝝ ſm̃ iſtũ modũ dicendi ⁊
nõ neceſſitatis ↄſequentis.⁊ ita nõ eſſet ſcia ↄ̃nis: ſed
Utrũ theolo⁹ ſubal. ſcie dĩ q̃ ad modũ ⁊ ꝙ nõ qntuplici medio ꝓbãt.
magis illatõis:cui⁹ oppoſitũ tu intẽdis.❡ Ex aũt nec
ſcdõ modo. arguit qntuplici medio.❡ Primo ſic. Si
theologia noſtra ſubalternaret̃ ſciẽtie beatoꝝ ſicẽ me/
dicina ſubalternat̃ geometrie:q2 ſcit eandẽ ↄ̃nem mõ
inferiori:ita ꝙ ↄcluſionẽ quã beati ſciunt clare ⁊ luci/
de nos ſcimus obſcure ⁊ enigmatice:tũc theologia no
ſtra nõ ſumeret ſua pͥncipia a ſcia beatoꝝ:vbi eniʒ eſt
talis modus ſubalternatõis:ibi vna ſcia nõ ſumit ſua
pͥncipia ab alia:ſed ↄñs eſt falſum ſm̃ te.igit̃.❡ Se/
cundo ſic. Sciẽtia q̃ alteri ſubalternat̃ quo ad modũ
hʒ ſufficiẽtẽ cognitionẽ ſuoꝝ pͥncipioꝝ ex ſeipſa ſuffi/
cientẽ:dico inq̃ntũ cognoſcit ea ꝑ experiẽtiã vel idu
ctionẽ:ſicut pʒ de medicina reſpectu illius ↄclõnis de
vulnere circulari:ſed noſtra theologia nõ hʒ ſufficien
tem noticiã de ſuis pͥncipijs ꝑ ſeipſam . ġ nõ ſubalter/
nat̃ hoc mõ. ❡ Tertio. Si modus clarius ⁊ obſcuri⁹
in cognoſcẽdo eandẽ ↄcluſionẽ ſufficeret ad ſubalter/
nationẽ:tũc itellectio hebetis ſubalternaret̃ itellectio
ni ſubtilis:⁊ viſio noctue viſioni aquile reſpectu ſola/
ris lucis:ſʒ hec abſurda ſunt.pʒ ergo ⁊ illud .ſ. ꝙ theo/
logia enigmatica ſubalternatur theologie luminoſe.
❡ Quarto. Nõ ob aliõ ſubalternat̃ ſcia:q2 ſcie ꝑꝑ qd
quo ad modũ:niſi ob hoc ꝙ dependet ab alia quodã/
modo ⁊ perficit̃ ⁊ regulat̃ ⁊ ↄſeruat̃ ꝑ illã:ſed noſtra
ſcia enigmatica in nullo dependet a ſcia beatorũ nec
perficit̃ aut ↄſeruat̃ ꝑ illã:imo deſtruit̃ ⁊ euacuat̃ per
illã ſm̃ illud.i.Cor.13ͦ.(Siue ꝓphetie euacuabunt̃:ſi
ue lingue ceſſabunt:ſiue ſcientia deſtruet̃: cum enim
venerit qð perfectum eſt: euacuabit̃ qð ex parte eſt)
ergo hec ſcientia non eſt illi ſubalternata.❡ Quinto.
Omnis ſciẽtia ſiue ſubalternãs ſiue ſubalternata eſt
de impoſſibilibus aliter ſe habere ⁊ nõ de ↄtingenti/
bus:vt patet primo poſterioꝝ ⁊ 6ͦ ethico.ſed certũ eſt Pͥo poſt. tex.cõ.5. 6ͦ ethi.ca.6.
ꝙ in theologia noſtra tractant̃ multe veritates cõtin
gentes:vt ꝙ xp̃s fuit incarnatus:⁊ mundus creatus:⁊
ſimilia que pendẽt ex mera diuina bonitate. ergo ha/
bitus iſta reſpiciẽs nõ ẽ ſcientia ſubalternata.❡ Nec
põt dici ꝙ ſit ſcientia reſpectu neceſſariorum ⁊ ĩmobi
lium veritatum:quales ſunt ille de vnitate eſſentie ⁊
trinitate perſonarum.nõ tamẽ ſit ſcientia reſpectu cõ
tingentium. Si enim ſic diceret̃: tunc maior pars ha/
bitus theologici truncaret̃: qui multũ tractat de cõ/
tingentibus:nec eſſet etiã vnus habitus:ſi eſſet alter
reſpectu contingentiũ: alter reſpectu neceſſariorũ:
qð eſſe nõ põt.❡ Cõtra eandem arguit Durãdus du/
pliciter. ❡ Primo ſic. Ubicũq̃ʒ eſt vera ⁊ pfecta ſub Arguit ↄ eã dẽ durãdus duplr̃. q. pͥ ꝓlo.pͥ.
alternatio: ſciẽtia ſubalternans dicit propter quid de
principijs ſcientie ſubalternate:de quibus ipſa ſolum
dicit quia:ſed ſcientia beatorũ non dicit ꝓpter quid
de illis:de quibus fides ⁊ theologia dicunt quia.ergo
nõ eſt ibi ꝓpria ⁊ perfecta ſubalternatio. maior patet
ex primo poſteriorũ.minor probatur:q2 quedam illo/ Tex.cõ.30.
rum que tradit fides ⁊ theologia non habent propter
quid:vt deum eſſe trinũ. quedam vero etſi habeant
ꝓpter quid ⁊ cauſam:vt deum fuiſſe incarnatũ ⁊ paſ/
ſũ ⁊ huiuſmodi: hec omnia ſunt facta a deo propter
noſtram ſalutẽ finaliter.iſtud tamẽ ꝓpter quid eque
dicit theologia ſicut ſcientia beatorum:nec iſtud plus
accipit theologia a ſcientia beatorum q̃ʒ alia. ſcientia
autem vere ſubalternata nunq̃ʒ dicit propter quid de
ſuis principijs niſi inducendo formã ſcientie ſubalter
nantis.quod nõ fit in ꝓpoſito ⁊ ſic patet minor.❡ Se
cundo. Q2 nũq̃ʒ ſcientia ſubalternat̃ ſciẽtie niſi rõne
ſubiecti:q2 ſcilicet ſubiectũ ſubalternate ſe habet ad
ſubiectum ſubalternantis: vt effectus ad cauſam effi
cientem.vel id quod eſt propter finem ad finem: ſed
ſubiectum theologie non ſic ſe habet ad ſubiectũ ſciẽ
tie beatorũ.igit̃.maior patet: q2 vel ſcientia ſubalter/
nat̃ alteri ex parte ſciẽtis: vel ex parte ſcibilis. Ex par
te ſcientis quidem quãdo cognitio vnius ſcientis ſm̃
cõmunẽ ſtatum dependet a cognitione alterius.⁊ hoc
non ſufficit ad perfectam ſubalternationẽ: q2 tunc co/
gnitio intellectus ſubalternaret̃ noticie ſenſus quod
nullus

Digitized by Google

nullus dicit. Si vero hoc ſit ex parte ſcibilis. hoc non
poteſt eſſe niſi: qꝛ ſubiectum vnius ſe habet ad ſubie-
ctum alterius vt effectus ad cauſam: vel vt pars ſub-
iectiua ad totum vniuerſale: vel vt pars in modo ad
ſuum totum. Si primo modo habet̄ propoſitum. Si
ſecundo modo: hoc nō valet: qꝛ quando ſubiectuꝫ dif
fert a ſubiecto vt pars ſubiectiua a toto. ſcientia ſupe-
rioꝛ non poteſt dicere propter quid de principijs ſcīē
tie inferioꝛis: quia que ſunt vnum per eſſentiam. vnū
non dicit propter quid de alio: nec de aliquo ei conue-
niente. alioquin de ſeipſo diceret ꝓpter quid. Si det̄
tertium membrum. ſimiliter non valet. nam hoc po-
tiſſime videret̄ in perſpectiua: cuius ſubiectum vide-
tur ſe habere ad ſubiectum geometrie: vt pars in mo
do ad totum. ſ. linea coloꝛata ad lineam: ſed hoc non
eſt verum: quia ſubiectū perſpectiue eſt viſio vel mo-
dus videndi. non autem linea coloꝛata. cuꝫ in perſpe
ctiua paſſio non demonſtret̄ de tali ſubiecto: ſed ſo-
lum de viſione: videri enim maius aut minus quod
oſtenditur in perſpectiua nō ineſt rei ſ̄m ſe ⁊ realiter:
ſed variatio tota eſt ex parte viſiōis: licet res denomi-
netur diuerſimode vt eſt viſa. ¶ Contra tertiam con
cluſionē arguit Gregoꝛiꝰ de arimino probando ꝙ ex
diſcurſu theologico non pꝛopꝛie acquirit̄ ſcientia. Ar-
guit enim ſic primo. Omnis diſcurſus per quem pro-
prie acquiritur ſcientia eſt ex propoſitionibus primis
⁊ imediatis: vel ex his que per tales mediate vel im-
mediate ſunt. patet ex pꝛimo poſterioꝝ. vbi dicit ph̄s
ꝙ ſine his erit ſyllogiſmus: ſed nō faciet ſcientiaꝫ: ſed
diſcurſus theologicus non eſt ex talibus: cuꝫ ſit ex cre
ditis vt pꝫ igitur. ¶ Confirmat̄. Qꝛ omnis diſcurſus
faciens ſcire eſt demonſtratio. patet primo poſterioꝝ
ex diffinitione demonſtrationis: ſed diſcurſus theolo-
gicus nō eſt demonſtratio: alias enim infideleꝫ in na-
turalibus bene diſpoſitum cogeret aſſentire concluſio
ni theologice: quod patet eſſe falſuꝫ. ¶ Secūdo. Nul
lus diſcurſus primo innitens auctoꝛitati generat ſciē-
tiam: ſed omnis diſcurſus theologicus eſt huiuſmodi
igit̄ ⁊c̄. maioꝛ patꝫ qꝛ ex auctoꝛitate ſola fides gignit̄.
iuxta illō Aug. de vtilitate credēdi caplo. xi°. (Quod
intelligimus demus rationi: quod credimus demus
auctoꝛitati.) Et p̄mo libro de libero arbitrio capitulo
tertio. (Nuꝫ ad auctoꝛitatem legis confugiendū cen-
ſes hominibus: iam nō totū credit̄: ſed intelligere cu-
pientibꝰ): quaſi dicat nullo modo. vbi manifeſte innuit
ꝙ probatio per auctoꝛitatem nō ſcientiam: ſed fidem
tantūmodo adgenerat. ¶ Tertio ſic. Nullus diſcur-
ſus theologicus maioꝛē euidētiā vel certitudinē facit
de aliqua veritate theologica ꝙ̄ alius diſcurſus theo-
logicus faciat de veritate theologica contingenti per
nullam experientiam nobis nota. ḡ nullus diſcurſus
theologicus per ſe facit ſcientiaꝫ. tenet ꝯſequentia: qꝛ
nulla veritas contingens nō nota nobis per experien-
tiā eſt eque nota nobis: ſicut illa de qua habemus ſciē
tiam. antecedens pꝫ: qm̄ ſiue theologice ꝓbet̄ ꝙ deus
eſt trinus ⁊ vnus: ſiue ꝙ eternus vel ſapiens: aut quā-
cunqꝫ aliam veritatem neceſſariam vel contingentē
mere credibilem: aut etiam naturaliter ſcibilem quis
theologice probet: nō maioꝛem faciet euidentiam de
ea vel certitudinem ꝙ̄ faciat alius de iſta veritate: ꝙ
deus iudicabit mundū: ⁊ ꝙ ſeculū finiet̄: aut alia me
re contingente ſi theologice ꝓbet illam: patet quoniā
vterqꝫ ex auctoꝛitatibus ſacre ſcripture procedit: non
maioꝛem autē euidentiaꝫ faciet in mente vna aucto-
ritas ſacre ſcripture ꝙ̄ alia. ¶ Arguit etiam Duran.

Vtruꝫ ex diſcurſu theologico ꝓprie acq̄rat̄ ſcīa.

T. c. 5.

T. cō. 5.

dupliciter: primo ⁊ in idē redit cum prima rōne Gre-
goꝛij. Syllogiſmus demōſtratiuus: qui ſolus facit ꝓ-
prie ſcire procedit ex propoſitionibus neceſſarijs ⁊ ꝑ
ſe notis. vel reducibilibus ad alia per ſe nota: ſed nul-
la rō ꝓcedēs ex articulis: qui media ſunt fidei eſt hm̄ō.
ḡ nulla talis ratio facit proprie ſcire. maioꝛ patet ex p̄
poſterioꝝ: vbi dicit̄: ꝙ demonſtratio eſt ſyllogiſmus
faciens ſcire. ⁊ ibidem determinat̄ ꝙ procedit ex ne-
ceſſarijs ⁊ per ſe notis: vel que poſſunt reſolui ad per
ſe nota. cum in talibus non ſit proceſſus in infinitum.
minoꝛ ſimiliter manifeſta eſt: qꝛ articuli qui ſunt me
dia fidei: vt deum eſſe trinū ⁊ vnū: filiū incarnatū paſ
ſum reſurrexiſſe: ⁊ hmōi. nō ſunt de ſe noti: nec pn̄t re
ſolui in aliq̄ per ſe nota: ſed ſolū vel p̄ncipaliter eis aſ
ſentimus ex auctoꝛitate ſcripture: quam credimus a
deo inſpiratam eſſe. ⁊ hoc ipſum. ſ. ſcripturam eſſe a
deo inſpiratam non eſt per ſe notū: nec reducibile ad
aliquid per ſe notū. ¶ Scd̄o. Scīa eſt virtus intelle-
ctualis: vt patet 6° ethicoꝝ: ſed theologia nō eſt virtꝰ
intellectualis. ḡ nō eſt ſciētia. minoꝛ pꝫ. tuꝫ qꝛ virtus
eſt diſpoſitio ꝑfecti ad optimū. 7° phyſicoꝝ: ſed theo-
logia nō diſponit: nec ꝑficit intellectū ad illud: qđ eſt
optimū intellectui: qꝛ nō facit euidentiam de his que
tradit: ſicut nec fides ex cuius articulis ꝓcedit. Clara
autem euidentia veritatis eſt illud: quod eſt optimuꝫ
intellectui: tum qꝛ perfectioꝛ eſt habitus p̄ncipioꝝ ꝙ̄
ꝯnū: qꝛ habitus ꝯnū dependet ex habitu p̄ncipioꝝ. ⁊
nō ecōtra: ſed fides qui eſt habitus p̄ncipioꝝ: ex qui-
bus theologia ꝓcedit: nō eſt virtus intellectualis: nec
inter eas nominat̄ ethicoꝝ 6°: igitur nec theologia eſt
virtus intellectualis. qđ fuit minoꝛ ꝓbāda. ¶ Sco-
tus etiam tertio ſen. diſt. 24. arguit quadrupliciter p̄
qꝛ ſanctus Tho. 2ª 2e vbi querit queſtionem ex intē-
tione dicit: ꝙ fides ⁊ ſcientia de eodeꝫ nō ſunt ſimul:
ſed ſi theologia inquantum ſubalternata ſciētie bea-
toꝝ ſit vere ſciētia: ⁊ vt ſubalternata nō ſit niſi in via
toꝛe: tunc ſcientia ſub ꝓpria rōne ſubalternate ſtat cū
fide in viatoꝛe ⁊ de eiſdem. ſ. de creditis. ⁊ cum ꝓpria
rō ſcīe ſit in ſubalternata: tunc ſcīa ſimpliciter dicta ⁊
fides ſunt ſimul de eodem. ¶ Nec pōt ſaluare hanc
ꝯdictioneꝫ niſi in 2ª 2e velit dicere: ꝙ loquit̄ de ſcien-
tia ſubalternante. nō de ſubalternata. ¶ Scd̄o. Sciē
tia nō dependet ab aliquo eſſentialiter ſicut cauſatuꝫ
a cauſa. non loquoꝛ de depēdentia accidentis ad ſub-
iectum: niſi ab eo quod eſt cauſa eſſentialiter: ſed no-
ticia beati: quam habet de deo trino ⁊ vno euidenter
viſo ex euidentia terminoꝛum nō eſt cauſa eſſentiali
ter theologie ſiue noſtre ſciētie: qꝛ ſciētia non depen-
det eſſentialiter niſi ex potentia vel obiecto in ſe vel
in ſua ſpecie: ſed illa ſcientia beati nō eſt obiectū ſciē-
tie noſtre: vt cognita noticia eius cognoſcamus deuꝫ
eſſe trinum ⁊ vnum: nec eſt potentia anime: nec ſpēs
obiecti: nec aliquid aliud: quod poſſit eſſe cauſa ſcien-
tie mee in aliquo genere cauſe efficientis: maxime ſi-
cut modo loquimur. igitur habitus in me in nullo de
pendet ſicut a cauſa eſſentiali a viſione beatoꝝ: nec
ſequit̄: ꝙ ſi beatoꝝ ſcientia ſit de creditis a nobis: ꝙ
in nobis ſit ſcientia cum fide. imo eſſet ſimile ac ſi di-
cerē. in me eſt geometria: qꝛ in geometra eſt. ⁊ ego cre
do geometrum ſcire geometriaꝫ. ¶ Tertio. Omnis
ſciens ſcientiam ſubalternam que eſt de intelligibili-
bus pōt ſcire ſcientiā ſubalternantē: qꝛ ſcīe ſubalter-
nantis principia ſunt pꝛioꝛa: ⁊ in intelligibilibus illa
que ſunt pꝛioꝛa ſimpliciter ſunt pꝛioꝛa nobis. ꝙuis in
ſenſibilibus nō ſint eadē pꝛioꝛa ſimpliciter ⁊ p̄oꝛa no

Cōtra eādē arguit Durādus duplr vbi ſupra.

T. cō. 6.

Cap. 2°.

T. cō. 18.

Cōtra eādē Scotus q. 1. arti. 5°.

Digitized by Google

bis:qꝛ ſenſibilia poſteriora ſunt nobis magis nota: ſʒ
hec ſcientia: ſi tñ eſt ſcientia: eſt de intelligibilibus: vt
diſtinguunť cõtra ſenſibilia: quia de ſenſibilibus non
T.cõ.5.3. eſt ſcientia nec demonſtratio ex 7°. metaphyſice. ſi ğ
hec ſciẽtia poteſt ſimul ſtare cum fide. ſequitur ꝙ ali/
quis poteſt ſcire ſcientiam ſubalternantem cuʒ fide.
ꝛ ita poteſt eſſe comprehenſor ratione ſcientie. ꝛ via/
Contra 5am cõclonē ar. Aur. vbi ſup̄ p̄mo loco. tor ſolũ rõne fidei ſimul ſtãtis. ❡ Quarto. Qꝛ notitia
quam aliquis hʒ de illis: que tradunť in canone biblie
nõ eſt tradita per modũ ſciẽtie demõſtratiue. ğ habẽs
habitũ de iſtis ſic traditis in ſenſu littere nõ hʒ habi/
tum ſcientie ꝓprie dicte: ſed vnũ habitũ quo imedia/
te aſſentit oĩbus ꝛ ſingulis. ꝛ nõ vni propter aliud de
his: que tradunť in ſcriptura. gnĩmo ſi aliqua nõ eẽnt
tradita ita: aſſentiret ita ꝙ cuilibʒ dicto in ea aſſentit
nõ qꝛ ꝓbať ex alio dicto: ſed ꝓpter auctoritatẽ dei: rõ/
ne cuius aſſentit oĩbus in ſcriptura cõtentis imediate
nõ vni ꝓpter aliud per diſcurſum ſyllogiſticũ. ❡ Cõ/
tra qntã ꝯnẽ ꝛ ſimiliter ꝯtra ſcðam arguit Aureolus
ꝓbando ꝙ articuli fidei nõ ſint p̄nª noſtre theologie.
imo ſint q̄ſi ꝯnes defendende ꝛ declarãde in iſta ſcia:
ꝛ ꝙ ad hoc p̄ncipaliter ordineť totũ ſtudiũ theologie.
Arguit igiť p̄mo ſic. Nulla ſcia ꝓcedit ad ſua p̄nª con/
cludenda: ſed poti⁹ ꝯcludit ex illis: ſed certũ eſt ꝙ ſan
ctus Tho. in ſumma ſua ꝛ vniuerſaliter oẽs doctores
theologie formant q̄ſtiones de articulis fidei: ꝛ ad eas
diſſoluendũ declarandũ ꝛ ꝯcludendũ ꝓcedũt: vt cuʒ
queriť: vtrũ deus ſit trinus ꝛ vnus: vel vtrũ in deo ſit
trinitas perſonarũ: vel vtrũ incarnatio ſit poſſibilis ꝛ
hꝫ. ergo articuli fidei nõ ſunt p̄nª noſtre theologie. im
mo q̄ſi ꝯclones. ❡ Scðo. Ex ſtudio libri de trinitate
Augu. acqriť habitus theologicus: ſed certũ eſt ꝙ ipſe
in toto illo libro ꝓcedit ad ꝯcludendũ iſtuʒ articulũ:
deus eſt trinus ꝛ vnus: ſicut ipſemet dicit p̄mo de tri/
nitate caplo 4.° ꝙ oẽs qui ante nos ſcripſerũt de trini/
tate: que deus eſt: diuinorũ librorũ veterũ ꝛ nouorum
catholici tractatores h̄ intẽderũt ſm ſcripturas dice/
re: ꝙ pater ꝛ filius ꝛ ſpũs ſcũs vni⁹ eiuſdẽqʒ ſubſtãtie
inſeparabili eq̄litate diuinã inſinuãt vnitatẽ. ğ habit⁹
theologicus ex articulis fidei tanq̄ꝫ ex p̄ncipijs nõ ꝓ/
cedit: ſed magis illos declarare intendit. ❡ Tertio.
Xp̄m eſſe incarnatũ ex maria virgine: eſt articulus fi
dei. ſanctũ quoqʒ ſpm̃ ꝑ ꝓphetas fuiſſe locutũ: eſt ali⁹
articlus. ꝛ tñ hos duos Aug. ꝓbare nitiť ꝯ̃ Fauſtũ: vt
pʒ in libro Augu. ad eũdẽ hereticũ. igiť libri theologi
ci nõ ꝓcedunt ex articulis: ſed magis ad eos. ❡ Quar
to. Nã Aug. 14. de trini. diť ꝙ huic ſcie que diciť theo
logia nõ oĩa tribuit: que in rebus humanis ab hoĩe ſci/
ri pñt: ſed illud tm̃modo quo fides ſaluberrima gigni
tur nutriť ðfendiť ꝛ roborať. Ex quo colligiť ꝙ finis
hui⁹ ſcie eſt fidẽ gignere defendere ꝛ nutrire: ſed hoc
nõ faceret niſi ꝓcederet ad declarãdũ articulos. ğ ha/
bitus theologicus non ꝓcedit ex articulis fidei vt ex
p̄ncipijs: ſed magis ad eoꝝ veritatẽ gignẽdã defendẽ
daʒ ꝛ nutriẽdã. ❡ Quinto. Qꝛ. i. Petri. 3° dr̃. (De ha/
bentib⁹ theologicũ habitũ: ꝙ debent eſſe parati ad ſa/
tiſfactionẽ omni poſcenti reddere rõnem de ea: que in
nobis eſt fide ꝛ ſpe. Ex quo apparet ꝙ habitus theolo
gicus tractat de articulis fidei nõ tanq̄ꝫ p̄ncipijs: ſʒ de
his: de q̄bus rõ ab ipſo reddi debet.) Hec ille. ❡ Con
Contra 6am ꝯclonẽ arg. Scot⁹ p̄. q. 1. dupľr. tra 6am ꝯnẽ arguiť ꝓbãdo. ꝙ ꝓbatio ibidẽ poſita nul
la ſit. Primo qꝛ omnis creatura ꝑ ſe dependet a q̄libʒ
per ſe cã: ꝛ ꝓpter talẽ dependẽtiã ex cauſato cognoſci
põt q̄libet eius per ſe cã demõſtratiõe qꝛ. igiť cũ nã ho
minis ſit nãliter homini cognoſcibilis: qꝛ nõ eſt ĩpoſſi
bile eã cognoſci: cũ ſit ꝓportiõata: ſequiť ꝙ ex iſta nã
cognita poſſit nãliter cognoſci finis eius. ❡ Secũdo.
Qꝛ ſi ex nã iferiori cognita cognoſciť ei⁹ finis: nõ mi/
nus eſt hoc poſſibile in ꝓpoſito: qꝛ nec minor depẽdẽ
tia finiti ad ſuũ finẽ h̄ q̄ꝫ in alijs. ❡ Diceret forte: ꝙ
rõ ꝯcludit hoĩem poſſe nãľr cognoſcere ſuũ finẽ nãlẽ
nõ aũt de ſupnaturali. ❡ Contra hoc arguiť. Primo
qꝛ dicit Augu. de p̄deſti. ſanctoꝝ: ꝙ poſſe habere fideʒ Au. cap. 4.
ꝛ charitatẽ nã hoĩs eſt: q̄uis habere fidẽ ꝛ charitateʒ
ſit gratie fideliũ. ſi igiť nã hominis eſt naturaliter co/
gnoſcibilis homini. etiã eſt cognoſcibilis iſta potentia
vt eſt talis nãe. ꝛ per ꝯñs ordinabilitas talis nãe ad fi
neʒ: ad quẽ fides ꝛ charitas diſponũt. ❡ Secũdo. Qꝛ
homo nãliter appetit illum finẽ: quẽ dicis ſupernãlẽ
igiť ad illũ nãliter ordinať. igiť ex tali ordine põt co/
gnoſci finis ille ex cognitione nature ordinate ad illũ
finẽ. ❡ Tertio. Qꝛ cognoſcibile eſt nãliter p̄mũ obie/
ctum intellectus eſſe ens ſm Auicẽ. ꝛ nãliter cognoſci
bile eſt in deo ꝑfectiſſime ſaluari rõnẽ entis. finis aũt
cuiuſlibet potentie eſt optimum eoꝝ: que ꝯtinenť ſub
obiecto eius p̄mo: qꝛ in iſto eſt ꝑfectiſſima quietatio ꝛ
delectatio ex. 10. ethicoruʒ. ❡ Confirmať ratio. Quia
quando eſt naturaliter cognoſcibile quid ſit potentia.
naturaliter eſt cognoſcibile quid ſit eius obiectum pri
mum. ꝛ vlterius poteſt cognoſci in quo ſaluetur perfe
ctiſſime ratio ei⁹ obiecti p̄mi. ꝛ qð perfectiſſimũ obie
ctum eſt finis illius potentie. mens autem nota eſt ſi/
bi ſm Augm. 8. de trini. igitur notum eſt ſibi quid ſit Ca. 4. ꝛ. 15.
eius obiectum primum: ꝛ nouit non excedere rationẽ
illius primi obiecti: quia tunc nullo modo eſſet cogno
ſcibilis ab ipſa mente. igitur nouit deum eſſe obiectuʒ
in quo ſaluatur perfectiſſime ratio illius obiecti p̄mi
ꝛ ita eſſe fineʒ illius potentie. ❡ Tertio principaliter Utꝝ theoloª ſit neceſſaria
arguiť contra aliud dictum in probatione illius con/
cluſionis. Qꝛ ſi de cognoſcibilibus in theologia poſ/
ſibile eſt tradere cognitionem in alijs ſcientijs: licet in
alio lumine. igitur non eſt de eis neceſſaria alia ſcien/
tie theologica. tenet conſequentia in exemplo tuo: qꝛ
cognoſcens per medium phyſicum terram eſſe rotun/
dam non indiget cognitione eius per medium mathe ℞ ño q̄daʒ q̄
maticuʒ tanquã ſibi neceſſariũ. ❡ Sed forte dicitur põt hři a. S.
exponendo illam reſponſionem: ꝙ habitus ſcientie ꝛ Thoª. p̄ª 2e.
cum ſit forma: eſt etiam habitus: inquãtum eſt habi/ q. 54. ar. 2°.
tus habet diſtinctionem ex obiecto: ſed inquãtum eſt
forma hʒ diſtinctioneʒ a principio actiuo: reſpectu ãt
habitus ſciẽtie principia ſunt cauſe effectiue: lʒ igitur
vbi eſt idem ſcibile: puta ꝙ terra eſt rotunda non ſit
diſtinctio per obiecta. eſt tamen diſtinctio per princi/
pia: quibus phyſicus ꝛ mathematicus hoc oſtendunt.
ita eſt diſtinctio habituuʒ inquãtũ ſunt forme. ❡ Cõ/
tra hoc arguitur tripliciter. Primo quia forma eſt cõ
munius ad habitum: quia omnis habitus eſt forma.
non autem econuerſo. Impoſſibile eſt autem aliqua
eſſe diſtincta in ratione ſuperioris: ꝛ eſſe indiſtincta in
ratione inferioris. igitur impoſſibile eſt eſſe aliqua di/
ſtincta in ratiõe forme. ꝛ tamen eſſe indiſtincta in ra/
tione habituum: hoc eniʒ eſſet: ſicut ſi aliqua eſſent di/
ſtincta in ratione animalis: ꝛ indiſtincta in ratione ho
minis. Tum ſecundo quia iſta reſponſio ſupponit: ꝙ
obiecta ſint diſtinctiua habitus cõcluſionis in alio ge/
nere cauſe q̄ꝫ principia effectiua: quod eſt falſuʒ: quia
ſi aliquam rationẽ cauſe diſtinctiue habeant ad iſtos
habitus: non habent niſi ratione cauſe efficientis. Tũ
3° qꝛ ſemper ſtat ratio: quãquaʒ poſſent poni habitus
cognitiui diſtincti. nõ tamẽ ſaluatur neceſſitas vnius
habitus

Digitized by Google

habitus:quaſi alias cognitio ſit impoſſibilis ponendo
poſſibilitaté alterius habitus vndecūq3 diſtincti : hec
Scotus in forma prima.q.pmi.

Ad primum cōtra primaz concluſioné dicit̄
q maior habet veritaté de pn/
cipijs primis:nō aūt de principijs ꝓximis:pncipia eni
prima ſcientie cognoſcunt̄ per habitū: qui dicit̄ intel
lectus:qui qdé hītus eſt nobilior habitu ſciētifico: ſed
principia ꝓxima poſſunt cognoſci habitu ſciētifico. ſi
cut cum perſpectiuus eſt geometra:vel habitu nō ſcié
tifico:ſicut ſi perſpectiuus neſciat geometriā:ꝛ tūc nō
opz q habitus taliuz principioꝝ ſit altior habitu con/
cluſionum quo ad euidentiaz: lʒ forte ſit ſuperior quo
ad modum aſſentiendi:quia ſcz principio aſſentit̄ pro
pter ſe.ſic q nō ꝓpter aliam ꝓpoſitioné : concluſioni
aūt aſſentit̄ ꝓpter pricipiū: ꝛ talis ſuperioritas eſt in/
ter fidé ꝛ theologiā viatoris. Negatur etiā minor quo
ad hoc qḋ dicit: q omnis notitia creditiua eſt inferior
notitia ſciētifica.hoc enim nō eſt verū:vt patuit in 4ª
cōcluſione . preſertim cū notitia creditiua continuat̄
notitie ſuperioris ſcientis.ſicut eſt in ꝓpoſito : vt dcm̄
eſt in 3ª cōcluſione. Hoc etiaz eſt falſum loquendo de
ſcientia ſubalternata:talis eniz notitia inquātū huiuſ/
modi nō eſt ſuperior habitu creditiuo quātum ad eui
dentiā. ⸿ Ad 2m dicit̄: q Ariſto. in pdictis locis agit
de modo ſumendi principia prima ſcientiaruz:nō aūt
principia proxima: talia eni poſſunt teneri habitu cre
ditiuo. ⸿ Ad 3m dicendū: q habitus pncipioꝝ perſpe/
ctiue pōt eſſe ſcientificus: ſicut pz in perſpectiuo geo/
metra. ille enim habet demonſtrationé principiorum
perſpectiue ex habitu geometrie : pōt nihilominꝰ ha/
bitus principioꝝ perſpectiue eſſe creditiuꝰ: ſicut patet
in perſpectiuo nō geometra. ⸿ Et ad pmaz improba/
tioné ibi factam dicitur: q geometria nō cauſat fidez
in eo qui geometriā habet:ſed tamé pōt cauſare fidez
aliquarum ſuarū cōcluſionū in alio:qui non habet ha
bitum geometrie ꝓponendo illi cōcluſiones ſine pro/
bationibus demōſtratiuis . ⸿ Similiter ad ſecundā
ꝓbatioué dicit̄: q falſuz ſupponit.ſ. q in eodé perſpe/
ctiuo pncipia cognoſcant̄ habitu ſcientifico ꝛ crediti/
uo:vel q in quocūq3 perſpectiuo habitus ſuoꝝ princi
piorum ſit creditiuus:hoc enim nō dicimus : ſed ſoluz
de perſpectiuo nō geometra. ⸿ Ad 4m dico:ī q illo ca
pitulo phs loquit̄ de ſcientia perfecta in ſe:cuius.ſ.pfe
ctio ab alia extrinſeca nō dependet:talis aūt ſciētia nō
eſt theologia noſtra. Unde ſanctus Thomas de veri/
tate.q.14.articu.10.(Uidemus(inquit)in diſcipulis:
q homo imperfectꝰ eſt in cognitiōe in pncipio:ad hoc
aūt q perfectioné ſciētie cōſequat̄ indiget aliquo eū
inſtruente qui eum ad perfectioné ſciētie deducat: qḋ
facere nō poſſet niſi ipſe perfecte ſcientiā haberet: vt/
pote comprehēdēs ratiōes eoꝝ que ſub ſciētia cadūt:
nō aūt in pncipio doctrine ſue ſtatim ei qui inſtruitur
ratiōes ſcibiliū tradit:de quibus inſtruere intēdit : qꝛ
tunc ſtatim in pncipio haberet ſciam perfecte qui in/
ſtruit̄:ſed tradit ei quedā:quoꝝ rōnes tunc pmo cum
inſtruit̄ neſcit diſcipulus:ſciet aūt poſtea perfectus in
ſciētia: ꝛ ideo oportet addiſcētē credere: aliter nō poſ/
ſet ad perfectā ſciam peruenire: niſi ſcz ſupponeret ea:
que ſibi in pncipio tradunt̄:quoꝝ rōnes: tūc capere non
pōt. Ultima aūt pfectio ad quā hō ordinatur cōſiſtit
in pfecta dei cognitiōe ad quā quidé puenire nō pōt
niſi operatione ꝛ inſtructione diuina:qui eſt ſui ipſius
pfecte cognitor:huiꝰ aūt pfecte cognitōis homo in ſui
pncipio capax nō eſt. vn̄ oportet: q per viam credendi
accipiat aliqua per que māuducat̄ ad peruēiendū in/
perfectā cognitioné.) Hec ille. Ex quibꝰ pz: q theolo/
gia nō eſt perfecta ſcia: ſed inchoatio pfecte ſcientie: ꝛ
q lʒ perfecta ſcia : aut cognitio nō habeat̄ quādiu ra/
tiones terminoꝝ ignorant̄ :tn̄ habet̄ ꝓ tūc ſciētia:que
ducit ad pfectā cognitioné : velut perfecte ſcientie in/
choatio. ⸿ Ad 5m negat̄ maior: lʒ eni illa adheſio vo/
luntaria:qua aſſentit̄ alicui ex ſolo arbitrio volūtatis:
ꝛ nō ꝓpter aliū aſſenſum alterius ꝓpoſitionis non ſit
ſcientifica:tn̄ nihil ꝓhibet aſſenſum illum eſſe ſcienti
ficum qui cauſat̄ ex aſſenſu alterius ꝓpoſitiōis cui ſo/
lum aſſentit̄ voluntate ꝓpter cōtinuatioué eius cum
ſuperiori ſciente. Et q hoc ſit verum patet. nam mul/
ti moderno tēpore habēt ſciam aſtrologie: ꝛ ſciūt ali/
quas cōcluſiones eius:quarū tn̄ aſſenſus depēdet ex
aſſenſu volūtario aliquoꝝ pncipioꝝ aſtrologie ab eis
creditoꝝ. Multa enim ſunt in ea pncipia:que nullus
viuens nunc expertus eſt : nec habet demonſtrationé
ad illa:nec ſunt euidētia ex terminis : ſicut q ſpa ſtel/
larū moueatur in centū annis ſoluz vnico gradu : vel
q planeta ſaturni ſit tante quantitatis: ſed illa princi
pia tenētur ſola fide adhibita dictis antiquoꝝ:qui ta/
lia experti ſunt lōgo tēpore. Ita in ꝓpoſito aſſenſus ar
ticuloꝝ fidei eſt mere volūtarius.ideo nō dicit̄ ſciēti/
ficus:ſed aſſenſus cōcluſionū ex articulis ſequentiuz
ſcientificus dici pōt eo mō: quo dcm̄ eſt theologiaz eē
ſcientiā. ⸿ Et ad ꝓbatioué ꝛ confirmatioué in oppoſi
tum dicit̄: q omnia ibi adducta veꝝ habēt ſolum de
ſcientia ſtrictiſſime ſumpta:que.ſ.reſoluit ſuas cōclu/
ſiones in pricipia per ſe nota:nō aūt de ſciētia: que nō
ita reſoluit ſicut aſtrologia modernorum: vel non po/
teſt reſoluere: ꝛ ſolū cōtinuatur ſcientie:cui principia
ſunt euidentia:cuiuſmodi eſt theologia nr̄a. ⸿ Ad pm
dicit̄: q nō concludit contra nos. Cōcedit̄ enim q no
titia cōcluſionis theologie cauſat̄ ex notitia principio
rum.ſ.articuloꝝ fidei: vel ꝯtentoꝝ in ſacra ſcriptura:
talis tamen notitia pncipioꝝ nō eſt euidens:nec intel
lectus: aut viſio ꝓprie: lʒ ſit ibi quidā aſſenſus ꝛ intelle
ctus qd nominis termioꝝ: nō aūt quid ſit res. Unde
ſanctus Thomas 3° ſnia.diſ.24.q.pma.arti.2° ad 3m.
(Fidem(inquit)precedit itellectus:quo intelligimꝰ
quid ſignificat̄ per nomé: ꝛ nō quo intelligimus quid
ſit res ipſa: qꝛ nomina ex effectibus deo imponūtur.)
Hec ille. Et queſtiūcula 3ª ſic ait. (Ad perfectam rō/
nem cognitionis intellectiue tria requirunt̄. p° q il/
lud qḋ cognoſcit̄ intellectui ꝓponat̄. 2° q intellectꝰ
illi adhereat. 3° q ea videat. Ea ergo que fidei ſūt i/
tellectui proponuntur: non quidé in ſeipſis: ſed in qui/
buſdam verbis: que ad eorum expreſſionem non ſuffi
ciunt: ꝛ quibuſdam ſimilitudinibus ab eorum repre/
ſentatione deficientibus. Et ideo dicuntur cognoſci
in ſpeculo et in enigmate : et propter hoc non viden/
tur proprie loquēdo : ſed tamé intellectus aſſentit eis:
ꝛ propter hoc imperfecte cognoſcunt̄: nec oīno ignorā
tur.) Hec ille. ⸿ Ad cōfirmationez ſimiliter dicitur:
q notitia cōcluſionis cauſat̄ ex notitia articuloꝝ: ꝛ q
non ſufficit q alius cognoſcat principia ad hoc: q ali/
quis dicat̄ ſcire cōcluſioné: niſi idem ſit qui vtrūq3 no
uit.ſ.pncipia ꝛ cōcluſioné. Dico tamé q nō oportet q
ille qui ſciētifice nouit ꝯcluſioné euidenter cognoſcat
principia: ſed ſufficit q credat euidenter contingi ea: ꝛ
eius cognitio cōtinuetur euidenter cognoſcenti ea: ſic
q vna cognitio ſit ſigillatio alterius ꝛ eius impreſſio:
aut effectus ſaltez. ſic eſt in ꝓpoſito ꝛ principaliter: qꝛ
ſicut dicit ſanctus Thomas 2ª 2e.q.pª.arti.4.ad 3m.

Scīa theologica nō ē pfecte ſcīa ſʒ inchoatio illiꝰ.

Ratrō ſcientie ꝯſiſtit i h q ex aliqbꝰ notꝭ ad minꝰ nota procedatur : vt iquit S. T. ſuper Bo. ð trini. q.2.ar.2.o.

Scīa.n.ꝛ fides ſit̄ i eod. ꝛ de eodé eē nō poſſunt.

Accidit eniz ex ipſectiōe intellꝰ: ꝛ ex ipāꝰ pua capacitate q ſi de pmo gſq inſtruatur.

Digitized by Google

Q̄ño lumen fidei facit videre que credūtur.

(Lumen fidei facit videre ea:que credunt̄ eſſe credibilia:ſicut enim per alios habitus virtutuꝫ homo videt illud:qđ eſt ſibi cōueniens ſm habitū illū:ita etiā per habitū fidei inclinat̄ mens hoīs ad aſſentiendūꝫ eis:que ꝯueniūt recte fidei ⁊ nō alijs.) Ibidē etiā ad 2ᵐ dicit ſic.(Ea que ſubſunt fidei poſſunt conſiderari dupl'r. Uno mō in ſpāli:⁊ ſic nō poſſunt eſſe ſimul viſa ⁊ credita. Alio mō in generali.ſ.ſub cōi rōne credibilis:⁊ ſic ſunt viſa ab eo qui credit:nō enim crederet niſi videret ea eſſe credenda: vel ꝓpter euidentiā ſignoꝝ:vel ꝓpter aliqd hm̄ōi.) Hec ille. Ex quibus pꝫ ꝙ habens habitū fidei:lꝫ nō videat rōnes terminoꝝ articuloꝝ fidei:vel terminos ſub ꝓprijs rōnibꝰ:nec conſequenter inherentiā ſubiecti ad predicatū:tamen videt eſſe aſſentiendū dictis articulis:⁊ talis notitia infallibilis ṗncipioꝝ ſufficit ad cōcluſiones ſequentes ex eis ſciētifice cognoſcendū. ¶ Ad 2ᵐ dicit̄:ꝙ ſi antecedēs intelligat̄ de carētia in gnāli cuiuſlibet notitie reſpectu principioꝝ:conceditur ꝯñtia:ſed añs eſt falſum. Sed ſi añs intelligat̄ de carentia notitie euidentis reſpectu principioꝝ: negat̄ ꝯñtia : nō enim ſimile hinc ⁊ inde:quia pricipia ſciētie ſubalternate poſſunt duplici habitu cognoſci.ſ.ſciētifico ⁊ creditiuo:vt dictum eſt in ſolutiōe ad ṗmū:ſed principia ſciētie ſubalternantis nō ſubalternate ſolo intellectu cognoſcūtur ſumēdo intellcm̄ ꝑ habitu principioꝝ. vñ ſanctus

Dr̄ia modi cogſcēdi habitū fidei : ſcientie itellus ⁊ opinio.

Thomas de veritate.q.14.arti.ṗ. dans differentiam inter modū cognoſcēdi habitu fidei ⁊ habitu ſciētifico:⁊ habitu intellectus ⁊ opinione.ſic ait. (Intellectꝰ poſſibilis nō mouet̄ niſi a duobus.ſ. a ꝓprio obiecto qđ eſt forma intelligibilis.ſ.qđ quid eſt:vt dicit̄ 3ᵒ. de anima:⁊ a voluntate:que mouet oēs alias vires anie ſm Anſelmū. Sic igit̄ intellectus noſter poſſibilis reſpectu partiū contradictionis ſe habet diuerſimode: quādoqꝫ enī nō magis inclinat̄ ad vnum q̄ꝫ ad aliud vel ꝓpter defectū rōnum mouentiū:ſicut in illis problematibus:de qbus rōnes non habemus: vel ꝓpter apparenteꝫ equalitatem eoꝝ:que mouent ad vtrāqꝫ partem:⁊ iſta eſt dubitātis diſpoſitio:qui fluctuat inter duas partes contradictionis. Quādoqꝫ vō intellectus inclinatur magis ad vnū q̄ꝫ ad aliud: ſed tamē illud inclināns nō ſufficienter mouet intellectū ad hoc ꝙ determinet ipſuꝫ totaliter ad alteram partē. vnde accipit quidē vnā partē:tamē ſemꝑ dubitat de oppoſita:⁊ hec eſt diſpoſitio opinātis:qui accipit vnaꝫ partem contradictiōis cū formidine alterius. Quādoqꝫ vō intellectus poſſibilis determinat̄ ad hoc ꝙ totaliter adhereat vni parti:ſed hoc quādoqꝫ ab intelligibili:quādoqꝫ a volūtate:ab intelligibili quidē quādoqꝫ mediate:quādoqꝫ imediate. Immediate quidē quando ex ipſis intelligibilibus ſtatim veritas ꝓpoſitionū intelligibiliū infallibiliter apparet: ⁊ eſt diſpoſitio intelligentis ṗncipia:que ſtatiꝫ cognoſcunt̄ notis terminis:vt dicit pħus : ⁊ ſic ex ipſo qđ quid eſt intellectus imediate determinat̄ ad hm̄ōi ꝓpoſitiones. Mediate vō quādo cognitis diffinitionibꝰ terminoꝝ intellectus determinat̄ ad alterā partē cōtradictiōis virtute primoꝝ ṗncipioꝝ:⁊ iſta eſt diſpoſitio ſciētis. Quandoqꝫ vō intellectus nō pōt determinari ad alterā partē cōtradictionis:neqꝫ ſtatim per ipſas diffinitiones terminoꝝ ſicut in principijs: nec etiā virtute ṗncipioꝝ:ſicut in ꝯclōnibus demōſtratiuis. Determinat̄ aūt per voluntateꝫ:que eligit aſſentire vni parti determinate ⁊ ṗciſe ꝓpter aliquid:qđ eſt ſufficiēs ad mouēdū volūtatē:nō aūt ad mouēdū intellectuꝫ:vtpote:quia videt̄ bonū vel ꝯueniens huic parti aſſentire:⁊ iſta eſt diſpoſitio credentis:vt cū aliquis credit dictis alicuiꝰ hominis:qꝛ videt̄ decēs vel vtile:⁊ ſic ēt mouemur ad credendū dictis inquātū nobis repromittit̄:ſi crediderimus ṗmiū vite eterne:⁊ hoc ṗmio mouet̄ volūtas ad aſſentiēdū his que dicunt̄: quāuis intellectus nō moueat̄ per aliquid intellectū:⁊ iō dicit Auguſt.ꝙ credere nō pōt niſi volēs.) Hec ſanctꝰ Thomas. ¶ Ex qbꝰ pꝫ:ꝙ ṗma ṗncipia ſciētiarū cognoſcunt̄ ex terminis:⁊ ideo reſpcū illoꝝ eſt habitus qui dr̄ intellectus: ſecus eſt de ṗncipijs ꝓprimis ſciētiaꝝ ſubalternataꝝ:que fide cognoſci poſſunt:⁊ ideo nō ſequitur ꝙ in talibꝰ ſufficiat ꝯonē eē ſcitā vni ⁊ ṗncipia nota alteri. ¶ Dicēdum tñ ꝙ ſi habens perfecte ſciam ſubalternantem: puta geometriā traderet eam alicui ꝓponēdo ei principia ſub terminis:quoꝝ rōnes ignoraret : ac ꝑ hoc nō eſſet ei euidentia ex terminis : talis audiēs geometriā qui nō euidēter videret principia ſibi ꝓpoſita acquireret geometriā ſubalternataꝫ ſciētie docentis illo modo ſubalternatiōis:quo ſciētia cōſiderans aliquā concluſionē:de qua nō habet euidentiā:ſubalternatur illi que habet euidētiam de eadem: ⁊ in iſto caſu eſſet aliqua geometria ſubalternās ⁊ alia ſubalternata : ita in ꝓpoſito dico de theologia dei ⁊ theologia viatoꝝ: vel de theologia xp̄i ⁊ theologia apoſtoloꝝ ab eo audientiuꝫ. Nō ergo habet̄ ꝙ ſcia ſubalternans manēs ſubalternans poſſit acquiri ſine euidēti notitia ṗncipioꝝ: qꝛ vt dcm̄ eſt eo facto efficeret̄ ſubalternata illi ſcientie:a qua ſumeret ṗncipia ſua. ¶ Ad ṗmū ꝯ ſecundā ꝯclōnē dr̄:ꝙ theologia noſtra ſubalternat̄ ſcie beatorum ṗmo mō ꝓprie loquendo:q̄uis ēt poſſet ſuſtineri ṗmo ⁊ ſcđo modis ſubalternari eideꝫ. Et iō ad vtraſqꝫ rōnes dōm eſt. ¶ Ad ṗmū qdeꝫ ꝯ ṗmū modū negat̄ maior:ſicut patuit in reſpōſione tertij argumenti ꝯtra ṗmā ꝯclōnē. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ maior ſi vniuerſaliter intelligat̄. Si enim perſpectiuus ſit nō geometra: tunc habitus ſuoꝝ principioꝝ eſt fides incompoſſibilis ṗncipijs geometrie : ſed ſufficit ad ſubalternationē ꝙ ille due ſcientie eandē cōcluſionem conſiderent:et vna illam teneat vt cōcluſionē demonſtrataꝫ.ſ. ſubalternans ⁊ alia vt creditam. ¶ Ad 3ᵐ dicet̄ poſt ſoluēdo argumēta cōtra gntā cōcluſionē. ¶ Ad 4ᵐ negat̄ minor:lꝫ enim diuinitas ſit obiectū ſcientie beatoꝝ:⁊ ſimiliter noſtre theologie:tamē aliquid videt̄ addere deum eſt obiectū theologie noſtre ad ſe: deum eſt obiectum theologie beatoꝝ. Naꝫ ſicut dicit ſanctus Thomas.de ve.q.14.arti.8.ad 3ᵐ. (Ueritas ṗma eſt obiectum viſionis patrie:vt in ſua ſpē apparēs:fidei auteꝫ vt nō apparens. Uñ etſi idē re ſit vtriuſqꝫ actus obiectum:nō tñ eſt idem rōne:⁊ ſic obiectū formaliter differēs diuerſaꝫ ſpēm actꝰ cauſat.) Hec ille. ¶ Hoc āt ſic intelligo nō ꝙ nō apparētia ſit formalis rō intrinſeca obiecti fidei vel ſciētie noſtre:⁊ inquātū obiectū habet terminare actū:ſed eſt modus ⁊ cōditio obiecti fidei ⁊ noſtre theologie inquātū hēt mouere ad actuꝫ. Nam tam fides q̄ꝫ ſciētia noſtra eſt per ſpeculuꝫ ⁊ in enigmate:ſed actus cognoſcendi earum terminat̄ ad ipſum deum : talis aūt additio ſubiecti ad ſubiectum ſufficit ad ſubalternationeꝫ vt dicamus:ꝙ deus in ſe viſus ſit obiectū ſciētie beatoꝝ. Sed deus in ſuo eſſe ctu cognitus eſt obiectū noſtre theologie:ita ꝙ eſt additio ſciētis nō ex parte ſcibilis:ſicut cū dicit̄ linea viſibilis:nō ſit additio ex parte obiecti: ſed cognoſcētis. ¶ Ad 5ᵐ dico: ꝙ theologus ſcit cōcluſiones ſuas eſſe neceſſarias ⁊ impoſſibiles aliter ſe habere vt ſubſunt fidei ⁊

Q̄ño ſil' ſtat viſio cuꝫ credulitate ⁊ q̄ modo non.

Q̄ ⁊ bonū: vt ſic mouet volūtateꝫ ⁊ non itellcm̄: q̄ poſtea itellectus vt aſſentiat iꝑerat.

Si geomet geōetrie pa° ſub terminis ignoꝫ traderet adiſcētis geome° geometrie docētis ſbalternaretur.

Dupl'r ſubalternat̄ theo° ſcie dei ⁊ beatoꝝ ṗmo : qꝛ ſumit ab ea ṗn°. 2° qꝛ eiꝰ cuiꝰ dei ſcia dic̄ ꝑꝑ qd dicit quia.

Nō ſunt ſcō poſes iſte ſcientie niſi rōne ṗncipioꝝ: quoꝝ hitꝰ ꝑ accidēs eſt fides:ꝑ ſe vero ſcia diuina.

Nō appētia eſt modus ſiue ꝯditio nr̄e theol.obiti.

Digitized by Google

fidei τ theologie ſue. ſcit enim q fidei nõ põt ſubeſſe falſuʒ: ſicut nec ꝓphetie. Sicut eni dicit ſanctus Thomas 2ª2e. q. 171. arti. 6. (Eadem eſt veritas cognitiõis in diſcipulo τ in docente: q2 cognitio addiſcentis eſt ſimilitudo cognitiõis docẽtis: ſicut τ in reb9 naturalib9 forma geniti eſt quedã ſimilitudo forme gnãtis: τ p hũc ẽt modũ Hiero. dicit: q ꝓphetia eſt ſignũ diuine pſcie: opꝫ igit eandẽ eſſe veritatẽ ꝓphetice cognitiõis τ enũciatiõis: que eſt cognitiõis diuine cui impoſſe eſt ſubeſſe falſuʒ. vñ ꝓphetie nõ põt ſubeẽ falſuʒ.) Et ibidẽ ad 3m. (Eadem (ingt) eſt veritas ꝓphetie τ diuine pſciẽtie vt pdictũ eſt: τ iõ iſta ꝯditiõalis eſt vera. ſi aligd eſt ꝓphetatũ. illud erit: ſicut τ illa: ſi aligd eſt pſcitũ. erit. In vtraqꝫ eni añs eſt ipoſſe non eſſe verũ. vñ τ ꝯñs eſt neceſſariuʒ: nõ ſm q eſt futurũ reſpcũ nñi: ſed vt ꝯſideratᷓ in ſuo pñti ꝓut ſubdiᷓ diuine preſciẽtie.) Hec ille. Et ſilr dõm eſt de fide τ de cõcluſionibus ex articulis fidei deriuatis. Uñ ſanctus Thomas de ve. q. 14. arti. 8. ad 4m ait. (Xpi paſſio q̃uis in ſe ꝯſiderata ſit ꝯtingẽs: tñ ſm q diuine pſciẽtie ſubſtat ꝓut de ea eſt fides τ ꝓphetia bẽt imobilẽ veritatẽ.) Idẽ ponit 2ª2e. q. i. arti. 3° ad 2m. (Deuʒ (inquit) nõ incarnari ſm ſe ꝯſideratiꝫ fuit poſſibile ẽt poſt tps Abrahe: ſed ſm q cadit ſub diuina pſciẽtia habet quadã neceſſitateʒ infallibilitatis: τ hoc mõ cadit ſub fide. vñ ꝓut cadit ſub fide nõ põt eſſe falſuʒ.) Hec ille. Qualis autẽ ſit neceſſitas in talib9 preſcitis: aut reuelatis: aut creditis: aut ex fide ꝯcluſis alias diceᷓ in futurũ. ❡ Ad argumẽta per que ꝓbat Aureolus: q theologia nr̃a nõ ſubalterneᷓ ſcie beatoꝝ illo mõ: quo medicina ſubalternaᷓ geometrie quo ad aliquas cõditiones dicitur. ❡ Ad pmũ gdẽ: q ſcie que illo mõ ſubalternaᷓ accidẽtale eſt: τ nõ õ rõne talis ſubalternate q ſumat ſua pncipia aliũde q̃ a ſupiori. ex hoc. ſ. q nõ ſubalterneᷓ ei qũo ad oĩa in ſe contẽta: ſicut medicina geometrie. ſed theologia nr̃a quo ad oĩa ꝯtenta in ea ſubalternatur ſcie beatoꝝ: τ iõ põt vtroqꝫ mõ ſubalternari: q2 ſecundus modus infert pmũ. ❡ Ad 2m negaᷓ maior ſi vniuerſaliter capiaᷓ. hoc enim nõ eſt de rõne ſcientie ſubalternate: ſed accidit ei ꝓpter imperfectã ſubalternationẽ τ nõ eẽntialẽ dependẽtiã ei9 a ſubalternante. ſ. q inferior habeat ex ſe ſufficientẽ cognitionẽ ſuoꝝ pncipioꝝ: ſm enim Petrũ de palude: eſſentialis ratio ſubalternatiõis eſt: eſſentialis τ per ſe depẽdẽtia vni9 ſcientie ab alia: nõ ſicut ſcientia dependet a ſenſu: ſꝫ ſicut a principaliter tradente illud: qđ aliter per ſe haberi nõ põt ita perfecte. Et quantũ ad hoc verius ſubalternatur theologia noſtra ſcientie beatoꝝ q̃ quecũqꝫ ſciẽtia humana: que per ſenſuꝫ ſine ſuperiori haberi põt. Uñ theologia habet omne illud: qđ eſt de eſſentia ſubalternatiõis: lꝫ nõ habeat omnia: que ſicut accidentia ꝯcurrunt ad ſubalternationẽ in omnibus alijs ſcientijs: ſicut ſi eſſet homo habẽs aĩmaꝫ τ corpus: lꝫ non haberet quantitatẽ τ omnia alia accidentia: que alij homines habẽt. ❡ Ad 3m negaᷓ ꝯñtia: non enim quecũqꝫ clara τ obſcura notitia ſciuicẽ ſubalternãt: ſed illa cognitio que eſt obſcura ꝓpter ſuoꝝ pncipiorum ineuidentiam ſubalternatur ei que dicitur lucida ꝓpter ſuoꝝ pncipioꝝ euidentiam: a qua ſubalternata ſumit ſua pncipia: τ ſic eſſentialiter dependet ab ea: q2 ab illa ſola omni alia cognitiõe ſublata põt originari: τ aliter nõ põt: vel ſaltẽ nõ ita perfecte. ❡ Qđ dico ꝓpter aliquas ſubalternatas: que ſumunt pncipia ſua a ſenſu: ſed q2 pncipia nata ſunt demonſtrari nõ ita perfecte: põt haberi eoꝝ notitia: ſicut per ſcientiam ſubalternantẽ: τ pſertim cũ vna dicit ꝓpter qđ de illo: de quo alia nouit ſolũ q2. ❡ Ad 4m negaᷓ minor: ſicut eniꝫ dcm̃ eſt ſupius in 3ª ꝯcl one: noſtra theologia nõ attingit ad perfectã rõneꝫ ſciẽtie niſi inquãtum cõtinuaᷓ ſciẽtie ſubalternanti. Ex hoc eniꝫ hꝫ: q eadem infallibilitas τ neceſſitas ſit in vtraqꝫ vt allegatum fuit ſupra de fide τ ꝓphetia: qđ eſt ſimile ꝓpoſito. ❡ Et cũ dicit arguẽs: q theolo9 viatoris deſtrueretur aduenientc theologia comprehẽſoris: quicquid ſit de hoc negaᷓ ꝯñtia: lꝫ enim ſint incõpoſſibiles in eodẽ ſubiecto theologia. ſ. τ viſio beatifica quo ad alíqua: q̃ñ vnũ eſt impreſſio quedã alterius τ diminuta ſimilitudo: eſſentialiter tamẽ dependens a theologia beatoꝝ modo ſupradicto. Non ergo opꝫ q ſeſe perficiant per coexiſtentiã in codeꝫ ſubiecto: ſed per continuationẽ vnius ad aliam. Et ſic dico: q lꝫ viſio beatifica fidem euacuet τ nõ perficiat eam per coexiſtentiam in codẽ: tñ tota perfectio quã habet fides τ theologia noſtra ex ꝯtinuatiõe ꝓcedit ad diuinã viſioneꝫ: q2. ſ. initimur auctoritati τ dictis habẽtis talẽ lucidã τ apertiſſimã viſionẽ ſcꝫ dei: τ eſt impreſſio. ❡ Ad 5m dicᷓ: ſicut fuit dcm̃ ad 5m ꝯtra eandẽ ꝯclonẽ pmo loco inductũ. ❡ Ad pmũ Durandi dicᷓ: q vnã ſciẽtiaꝫ dicere ꝓpter quid de pncipijs vel cõcluſionibus alterius põt ꝯtingere dupliciter. Uno mõ quia dicit cãm quare ſic eſt: ſicut ſignificaᷓ per talia pncipia vel concluſiões: τ illo mõ negaᷓ maior τ ꝯcediᷓ minor. Alio mõ q2 demõſtrat a pori pꝛioritate cõitatis: vel ſm rõnem cognoſcẽdi pncipia alterius: quãuis nõ a priori pꝛioritate cauſalitatis: hoc enim mõ metaphyſica probat multas paſſiões de ente per cões dignitates: que quidẽ paſſiões nõ differũt realiter ab ente: τ per conſequens ens nõ eſt cauſa illarũ. Similiter illo modo theologia beatoꝝ dicit ꝓpter quid de pncipijs noſtre theologie. nõ quidẽ ꝓpter quid deus eſt eternus ſm rem: ſed ꝓpter quid ſm rõnem: q2. ſ. vident rationeꝫ deitatis ex qua cõcludiᷓ a pori ſm rõneꝫ: q deus eſt eternus τ omnipotens: τ alia de quibus nos tenemus q2. ❡ Illud aũt qđ addiᷓ de articulis hũanitatis nõ valet. naꝫ in ſcia ſanctoꝝ dicit pp quid huius: qđ eſt deũ incarnari τ nõ in noſtra: q2 illi vident clare fineꝫ eius τ cauſam efficientẽ ꝓximã: nos aũt nõ ſic: ſꝫ eis credimus q2 ſic eſt. ❡ Ad 2m dicᷓ: q ad veraꝫ ſubalternationẽ ſufficit q ſubiectũ inferioris ſe habeat ex additiõe ad ſubiectũ ſuperioris. illo mõ aũt ſe habet ſubiectũ noſtre theologie ad ſubiectũ ſcientie beatorũ: vt dcm̃ eſt in rñſione ad 4m pcedens. ❡ Qđ aũt addiᷓ de perſpectiua nõ valet. nã in perſpectiua demonſtrãtur paſſiones de quãto viſibili vel linea colorata nõ de viſione aut de modo vidẽdi: τ lꝫ nulla variatio fiat in re viſa dũ apparet tanta vel tanta: tamẽ talia dicunᷓ eſſe paſſiones linee viſibilis: vocãdo paſſionẽ oẽm determinationẽ extrinſecã rei vel intrinſecam: cuius res denominaᷓ cauſa. Sic aũt eſt de paſſionibus perſpectiue: lꝫ enim ſubiectũ nõ ſit realiter variatum in viſibilitate: tñ viſibile eſt cauſa q viſio varieᷓ: ac ꝓpter hoc viſibile varie dicatur apparere. ❡ Ad pmũ ꝯtra 3am ꝯclonẽ negaᷓ minor. naꝫ diſcurſus theologicus τ ſi nõ ſit ex pmis τ ĩmediatis vel p ſe notis: ꝓcedit tñ mediate ex ꝓpõnib9: que note ſunt vel noſci poſſunt per pma τ ĩmediata. ſ. per ꝓpões quas formãt beati clare vidẽtes rõnes termĩoꝝ articuloꝝ fidei. vñ breuiter theologia ꝓcedit ex pmis et ĩmediatis: τ per ſe notis tãq̃ ex pncipijs pmis: nõ aũt tãq̃ ex pmis ꝓximis: vt ſuperius in ꝯñũ ꝓbationib9

Theo9 nr̃a ẽ de diuis τ de ꝯtigẽtib9 i ſe ꝓut ſubſtãnt diuine ſcie.

Arguit τ ſcotus ꝯ hãc in. q. 3 prologi: ſꝫ argumẽta ei9 ſoluunt ſolutõe qrti: q2 arg. Aur. cũ ſuis cõuenunt.

Eſſentialis rõ ſubalternationis.

Que obſcura τ clara viſio cã ſubalternatõis ſit.

Licet nõ pſiciat p coexiſtẽtiaꝫ reſpectu pncipioꝝ: reſpectu tamẽ deductorũ ex his pſicit pp pfectã τ actualẽ ꝯtinuationẽ ad ſciam btoꝝ.

Propter qđ õ aliquibus dicit dupl.

Subalternatur ex pte ſcibilis: ſic ps in mõ ad ſuũ totum.

dicebaẛ. Nec valet ꝓbatio minoris cū dicit: ꝙ diſcur-
ſus theologicus ꝓcedit ex creditis. hoc eniꝫ veruꝫ eſt
loquēdo de ꝓncipiis ꝓmiſſis: nō aūt de primis. ¶ Ad
cōfirmationē negaẛ minor: diſcurſus eni theologicus
lꝫ nō ſit potiſſima demōſtratio ꝓcedens ex per ſe no-
tas ipſi demōſtranti mediate vel imediate: cuꝫ nō poſ
ſit reſoluere ſuas ꝓmiſſas in aliqua per ſe nota ſibi: cū
rōnes terminoꝝ articuloꝝ fidei nō habeat: pōt tñ di-
ci demōſtratio talis qualis fit in ſciētiis ſubalternatis
q̄rū ꝓceſſus nō ſunt demōſtratiui niſi hñtib⁹ habituꝫ
principioꝝ. Sic ēt eſt in theologia nr̄a. vñ ſctūs Tho.
2a 2e. q. 1. arti. 5° ad 2m. (Rōnes (inquit) q̄ inducunẛ
a ſanctis ad ꝓbandū ea que ſunt fidei nō ſunt demon
ſtratiue: ſed perſuaſiones quedā manifeſtātes nō eſſe
impoſſibile: qđ in fide ꝓponiẛ: vel ꝓcedūt ex ꝓncipiis
fidei. ſ. ex auctoritatib⁹ ſacre ſcripture ſic̄ Diony. 2° ca°
de diuinis nominibus. Ex his aūt ꝓncipiis ita ꝓbatur
aliquid apud fideles: ſicut etiā ex ꝓncipiis naturaliter
notis ꝓbaẛ aliquid apud oēs. vnde etiā theologia ſcie-
tia ē.) Hec ille. Ex quo pꝫ ꝙ diſcurſus theologici q ex
auctoritatibus ſcripture ꝓcedunt: lꝫ non ſint ſimplici
ter demōſtratiui: ſunt tñ demōſtratiui apud fideles.
Et ideo ꝓbatio minoris nō valet: nō enim omnis de-
mōſtratio quēlibet ꝯuincit: ſed ſolū demōſtratio ſim
pliciter. ¶ Ad 2m negaẛ maior. Ad ꝓbationē dicitẛ ꝙ
auctoritas nō generat ſciam imediate ſed fidem: que
tamē pōt eſſe ꝓncipiū ſcientie ſubalternate. Ad dicta
beati Auguſt. ibidem allegata diciẛ: ꝙ non ſola ratio
gignit intellectū: imo ⁊ auctoritas quandoqꝫ mediate
vel imediate: ſed diſtinguendū eſt de intellectu. vnde
ſanctus Tho. 2a 2e. q. 8. arti. 2. ſic ait. (Dupli͡r dici poſſu
mus aliqua intelligere. vno mō perfecte quādo. ſ. per-
tingimus ad cognoſcēdū eſſentiā rei intellecte: ⁊ ipſam
veritatem enunciabilis intellecti ꝫm q̄ in ſe eſt: ⁊ hoc
mō ea que directe cadūt ſub fide intelligere nō poſſu-
mus durāte ſtatu fidei: ſed quedā alia ad fidē ordina-
ta hoc mō intelligi poſſunt. Alio mō cōtingit aliquid
intelligi imperfecte: quādo. ſ. ipſa eſſentia rei vel veri-
tas ꝓpōnis nō cognoſciẛ quid ſit aut quō: ſed tamen
cognoſciẛ ꝫm ꝙ ea que exterius apparēt veritati non
ꝯtrarianẛ: iquātū. ſ. hō intelligit ꝙ ꝓpter ea que exte-
rius apparēt nō eſt recedendū ab his que ſunt fidei: ⁊
ꝫm hoc nihil ꝓhibet durante ſtatu fidei intelligere ēt
ea que per ſe ſub fide cadūt.) Hec ille. Dico ğ ꝙ Aug.
intēdit: ꝙ diſcurſus ꝓcedēs ex auctoritatib⁹ ſcripture
nō generat intellectuꝫ ꝓmo mō: ſed de ſcđo nō negat:
imo in libro de vidēdo deū dicit ea que fidei ſunt poſ
ſe dici viſa vel ſcita. (Nō imerito (iqͥt) nos ſcire di-
cimus nō ſolū ea que videmus aut vidimus: veꝝ etiā
illa que idoneis cōmoti teſtimoniis vel teſtibus credi
mus: porro ſcire nō incōgruenter dicimus etiam illud
qđ certiſſimū credimus. hinc fcm̄ eſt vt etiā recte cre-
dita ⁊ ſi nō adſint ſenſibus noſtris videre mente dica
mus.) Hec Aug. ¶ Ad 3m negaẛ ꝯñtia: dico enim ꝙ
veritates theologice que in ſe cōtingentes ſunt ſciunẛ
ſciētia diuina infallibiliter: q2 attingit cōtingentia vt
habent aliquid neceſſitatis: ⁊ ꝯformē neceſſitatem ha
bet hec ſciētia illi ſubalternata: que eſt eius impreſſio
⁊ ſimilitudo quedā: ⁊ iſtud declaratū fuit ſoluēdo ad
5m ꝯtra ſcđam ꝯclōnē. ¶ Ad ꝓmū Durandi dr̄: ꝙ ma
ior eſt diſtinguēda vel forte falſa: diſtinguenda quidē
q2 ſi intelligaẛ ꝙ omnis demōſtratio ꝓcedat ex per ſe
notis: vel reducibilib⁹ in aliqua per ſe nota ipſi demō
ſtrāti: falſa eſt. ſi aūt intelligiẛ ꝙ oīs demōſtratio pro-
cedit mediate vel imediate ex ꝑ ſe notis demōſtranti

Cōcludit ēt ar^m ⁊ confirmatio theologiā nō eē ꝓpe ſciam qđ cōcedimus.

Quia oīa vt ſūt ſibi pñtia cognoſcit.

vel alicui ſuperiori ſciētie: a quo demōſtrās ſua ꝓncipia
ſumit: tūc hoc cōceſſo nihil eſt cōtra nos. nā theologia
iſto mō ꝓcedit ex reducibilib⁹ in per ſe nota: nō qdeꝫ
viatori: lꝫ beato. Pōt dici ſilr ꝙ maior eſt falſa ſimpli
citer: q2 nō omnis demonſtratio pōt reſolui in ꝑ ſe no
ta mediate vel imediate: lꝫ ſufficit ꝙ reſolui poſſit in
ꝓncipia euidētia: lꝫ nō per ſe nota: ſicut eſt de ꝓncipiis
phyſice: quoꝝ multa ſenſu ꝓbanẛ aut inductione: que
tñ nō ſunt per ſe nota. Et ſimilr multa ꝓncipia theolo
gie nullo mō reſolui poſſunt in aliqđ per ſe notū ipſis
beatis: ſicut eſt iſtud. Oēs reſurgemus. iſtud eniꝫ lꝫ ſit
euidēs beatis videntibus verbū: nō tamen per ſe notū.
¶ Ad 2m negaẛ minor: neqꝫ valet ei⁹ ꝓbatio: ꝫm eniꝫ
ꝙ dicit ſanctus Tho. de veritate. q. 14. arti. 3° ad 7m.
(Nō requiriẛ ad rōnem virtutis ꝙ per eā eliciaẛ opti-
mus actus: qui pōt elici a potentia illa: cū contingat in
eadē potētia eſſe plures v̄tutes: quaruꝫ vna alia nobi-
liorē actū elicit: ſic̄ magnanimitas liberalitatē.) Hec
ille. Et loquiẛ in ꝓpoſito de fide: de qua dicit: ꝙ ē vir-
tus: lꝫ nō poſſit in apertā viſionē que eſt optimū intel
lectus. Dicit eniꝫ ibidē ad 7m: ꝙ fides ꝫm hoc diciẛ eē
vltimū potētie qđ cōplet potentiā ad eligendū bonū
actum ⁊ meritorium. Dicit eniꝫ ibidē arguendo in op
poſitū: ꝙ fides eſt diſpō perfecti ad optimū inquātuꝫ
diſponit ad beatitudinē. ¶ Ad aliā ꝓbationem mino
ris dicit ſanctus Tho. ibidē ad 5m q̄ fides non eſt vir-
tus intellectualis nec moralis lꝫ theologica: tales eni
phi neſciuerunt: q2 ipſi nullā virtutē poſuere: cuius ob
iectuꝫ eſſet vltimus finis. ¶ Ad ꝓm Scoti dcm̄ eſt in
ꝓbatione tertie ꝯclōnis: ibi eni allegat ſanctus Tho
in de veritate. ponēs ꝙ fidelis viator nō hēt ſciam ēt
ſubalternā de articulis quos credit. ⁊ ideo argumentū
non ꝓcedit ꝯ nos. ¶ Ad 2m dr̄: ꝙ minor eſt falſa: dico
eni ꝙ ſcia beatoꝝ ⁊ ꝓcipue dei eſt cā eſſentialis theo-
logie viatoꝝ illo mō quo ſcia magiſtri eſt cā ſciētie di
ſcipuli. Et vlterius: lꝫ ſcientia dei nō ſit obiectū huius
ſcientie: nec ſit potētia intellectiua: qua intelligimus:
nec ſpēs intelligibilis qua efficiamur in actu ꝓmo: tñ
eſt cauſa eſſentialis ſcie noſtre iſto mō ꝙ niſi habens
illā traderet nobis ꝓncipia noſtre ſciētie mediate vel
imediate: nūq̄ naturaliter poſſemus iſtā ſciam habe-
re. Et ſilr habitus ꝓncipioꝝ iſtius ſcie cauſaẛ eſſentia-
liter a ſcia illa. vnde argumentū falſum ſupponit ꝙ. ſ.
ſcia nō depēdeat eſſentialiter niſi ab obiecto vel a po
tentia vel a ſpē. hoc eniꝫ falſum eſt de ſciētiis ſupnatu
raliter habitis ⁊ de ꝓphetiis: ⁊ ꝓſertim in ſcia aīe xp̄i
⁊ Ade ⁊ Salomonis ⁊ alioꝝ. Dcm̄ eſt etiā ſupra quō
aliqua notitia aſſenſus depēdet a voluntate: nec ad il-
lam ſufficeret obm̄ aut potētia. Ex quo pꝫ ꝙ nulla eſt
ſimilitudo quā facit arguēs de ſe ⁊ de geometro: quia
nulla ſcia nālr acq̄ſibilis ita eēntialiter dependet a
ſcia geometri qn ſine illa haberi poſſit. Nō tñ eſt in-
cōueniēs ꝙ ille q accipet ꝓncipia aliqua geometrie a
geometro ꝑfecto: nec aliter illa cognoſceret niſi ꝑ fidē
adhibitam dictis geometri: ⁊ ex illis ꝓncipiis inferret
ꝯcluſiōes diceret habere ſciam ſubalternatā de illis
ꝯclōnibus: vt dcm̄ fuit. ¶ Ad 3m negaẛ maior de ſcia
ſubalternata cui⁹ ꝓncipia ſunt incōpoſſibilia ꝓncipiis
ſcie ſubalternātis. Nec valet ꝓbatio. falſuꝫ. n. eſt ꝙ in
itelligibilib⁹ illa que ſunt ꝓora ſimplr ſint ꝓora nobis:
cū intellectus noſter ſe habeat: ſicut oculus noctue ad
ea que ſunt manifeſtiſſima in natura. Dato. n. ꝙ theo-
logia viatoris ſit cōpoſſibilis theologie cōprehenſoris
non ſequitur: ꝙ principia theologie viatoris ſint com-
poſſibilia theologie cōprehenſoris: ⁊ ita non habetur

ꝙ fides

Sufficit ꝙ i ꝑ ſe nota reſoluat demōſtratio.

In plus eſt euidēs eē q̄ eē ꝑ ſe notū.

Simplr optimū actuꝫ eligere nō ē de rōne virtutis vt v̄tus eſt.

Ignorarunt phi virtutem theologicaꝫ.

Scia dei eſt eēntialis cā theolo' viatorum.

[illegible] ſcientia dei ſit eēntialis cā iſti ſcientie.

Geometria geometrie ſubalternari poteſt.

Diuerſimode theologie adiuicē ſe habent ⁊ ꝓncipia illaruꝫ.

ꝙ fides cum clara dei viſione eſſet. ¶ Ad 4m cuʒ dr: ꝙ lʒ biblia nõ ꝓcedat per modũ ſcie demonſtratiue: tñ ex ꝯtentis in biblia que ſe habẽt vt ṗncipia ſciẽtie ſancti demõſtratiue intulerunt ꝯcluſiones: de quibus eſt theologia arguẽdo ꝯtra hereticos ex ṗncipiis theologie. Et iõ lʒ theologia nõ tradať in ſacro canone ſtilo ſyllogiſtico explicite: tñ in libris ſequentiuʒ theologoꝝ tradiť mõ ſcientifico r mõ artis explicite: oĩa tñ implicite in biblia ꝯtinenť: vnus etiã articulus ꝑ aliũ põt ꝓbari. Aplus etiã in ſuis epiſtolis confirmabat dicta ſua per antiquũ teſtamẽtũ: xp̃s etiã idẽ fecit diſputando cuʒ iudeis: ideo dixit eis. (Scrutemini ſcripturas: q2 ipe teſtimoniũ perhibẽt de me.) ¶ Ad ṗmũ ꝯ 5m ꝯcluſionẽ diciť: ꝙ lʒ nulla ſcia ꝓcedat ad ꝓbãduʒ ſua ṗncipia demõſtratiue aut ex ṗoribus infra eandẽ ſciam: tñ nihil ꝓhibet ꝙ aliqua ſcia mãifeſtet ſua ṗncipia per aliquas ſimilitudines: ⁊ defendat ea contra impugnãtes: vel oñdat argumenta in oppoſitũ eſſe ſolubilia aut ex vno eoꝝ ꝯceſſo ꝯcludat aliud: nõ tamẽ a priori. Et ꝓpter iſta q̃ttuor ſanctus doctor ⁊ alij doctores mouẽt queſtiones de articulis fidei. vñ ſanct⁹ doctor in ſcripto ſup̲ Boetiũ. q. 2. arti. 2. ad 4m. ſic inquit. (Articuli fidei i hac ſcia nõ ſunt q̃ſi ꝯnes: ſʒ quaſi ṗncipia: que ẽt defenduntť ab impugnantibus: ſicut phs. 4. metaphy. diſputat ꝯtra negãtes ṗncipia: ⁊ manifeſtantur per aliquas ſimilitudines: ſicut ṗncipia nãliter nota per inductionẽ: nõ aũt rõne demonſtratiua ꝓbanť.) Hec ille. Itẽ articulo 3o diẽ. (In ſacra ſcriptura poſſumus vti phia tripliř. Primo mõ ad demõſtrandũ ea: que ſunt ṗambula fidei: q2 neceſſe eſt in fide ſcia: vt ea que rõnibus naturalib⁹ ꝓbanť: vt deum eſſe vnum ⁊ hmõi: vel de deo vel de creaturis ꝓbata que fides ſupponit. Scdo ad notificandũ per aliquas ſimilitudines ea que ſunt fidei: ſicut Aug in lib. de trinitate vtiť multis ſimilitudib⁹ ex doctris phicis ſumptis ad mãifeſtãdũ trinitatẽ. Tertio ad reſiſtẽdũ his que ꝯtra fideʒ dicunť ſiue oñdendo illa eſſe falſa: ſiue oñdendo ea nõ eſſe neceſſaria.) Hec ille. Ex qb⁹ oĩb⁹ pʒ ꝙ theologi poſſunt mouere qõnes ꝺ articulis fidei ⁊ poſſunt adducere rõnes phyſicas triplici motiuo ṗdicto. De 4o aũt mõ ibidẽ poſito loquiť ṗma parte articulo 8o. (Cõſiderandũ (inqt) eſt in phyſicis ſciẽtijs ꝙ inferiores ſciẽtie nõ ꝓbant ſua principia: nec cõtra negantẽ ſua ṗncipia diſputãt: ſed hoc relinquunt ſuperiori ſcientie. Suprema ṽo inter eas eſt metaphyſica: que diſputat cõtra negantem ſua principia: ſi aduerſarius aliquid cõcedat. ſi aũt nihil concedat nõ põt cuʒ eo diſputare: põt tamẽ ſoluere rationes illius. Unde ſacra doctrina cũ nõ habeat ſuperiorẽ diſputat cõtra negantẽ ſua ṗncipia arguẽdo quidẽ: ſi aduerſarius aliquid concedat eoꝝ que per diuinam reuelationeʒ habenť: ſicut ꝑ auctoritates ſacre ſcripture diſputamus cõtra hereticos ⁊ per vnuʒ articuloꝝ contra negantes aliũ. Si ṽo aduerſari⁹ nihil ꝯcedat eoꝝ: que diuinitus reuelanť: nõ remanet ampli⁹ via ad ꝓbandũ alios articulos fidei per rõnem: ſed ad ſoluendum rationes ſi quas inducit cõtra fidem. Cum. n. fides infallibili veritati innitať: impoſſibile aũt ſit de ṽo demõſtrari contrariũ: manifeſtũ eſt ꝓbationes que contra fidẽ inducuntur nõ eſſe demõſtrationes: ſed ſolubilia argumẽta.) Hec ille. Ex quo pʒ q̃liter q̃druplici de cauſa i materia articuloꝝ fidei theologi mouẽt queſtiones: ⁊ rationes adducũt nõ obſtãte ꝙ articuli fidei ṗncipia ſint in theologie ſcientia. ¶ Ad 2m pʒ per idẽ ⁊ ad 3m ⁊ ad 4m niſi ꝙ ꝑ 4o ſciẽdũ ꝙ Augu. in illa auctoritate: que ibidẽ allegať nõ intendit ꝙ habitus theologie noſtre ſoluʒ ſit declaratiuus aut defenſiuus articuloꝝ fidei: imo per hoc qd̃ dicit fidem per illũ nutriri dat intelligere: ꝙ per iſtũ habituʒ cognitio noſtra de deo: que ab articulis fidei icipit: per ꝯclones inde elicitas ſcibiles incrementũ capit: res enim per idẽ augeť ⁊ nutritur. ¶ Ad 5m dõm: ꝙ Petrus aplus in illa auctoritate ſm expõnẽ ſcti Tho. 3o ſen. diſ. 24. q. i. arti. 2o queſtiũcula 2a ad 3m. nõ aliud intendebat niſi ꝙ ad ꝓbandũ fideʒ indubitanda eſt rõ diuina: non aũt humana: qd̃ qualř fiat docet ſic inquiẽs. (Ratio hũana ṗcedit auctoritatem humanam: ⁊ ratio diuina precedit auctoritatem diuinam cui fides innitiť. vnde fides noſtra ita ſe hẽt ad rõnẽ diuinã qua de⁹ cognoſcit: ſicut ſe hʒ fides illi⁹ qui ſupponit ṗncipia ſubalternate ſcie a ſcia ſubalternante: que per ꝓpriã rõnẽ illa ꝓbauit. vñ Aplus non mouet rõnem humanã inducere ad ꝓbandũ fidẽ ſed diuinaʒ: vt q2 deus dixit. Humanã aũt ad defendẽdũ vt per eam oſtẽdať ꝙ ea que fides ſupponit non ſunt ĩpoſſibilia: nõ aũt ita: ꝙ ea que ſunt fidei ſufficiẽter ꝑ rõnẽ humanã ꝓbari poſſint.) Hec ille. Eandẽ ſniaʒ tenet 2a 2e. q. i. arti. 5o ad 2m. ¶ Ad ṗmũ ꝯtra 6am ꝯnem: ⁊ ad 2m dř ſicut ibidẽ dicebať: nõ enim oʒ ꝙ cognita aliqua nã cognoſcať ꝑfecte oĩs eius cã efficiens aut finalis: niſi loquendo de efficiente vniuoco: ⁊ de fine ꝓportionato nature cognite. Tũc ad ṗmã improbatõeʒ date ſolutiõis dř: ꝙ Augu. nõ intendit ꝙ potentia nature humane ad fidẽ ⁊ charitatẽ ⁊ hõ ſit ꝓprie loquẽdo potentia nãlis: talis. n. potẽtia eſt quedã inchoatio act⁹: ⁊ põt reduci in actũ ꝑ agens nãle: ſʒ accipit ibi nãle ꝓ omni illo: qd̃ ineſt nature a ſua iſtitutiõe. nã ṽo humana ex hoc ꝙ eſt intellectiua eſt in potẽtia obedientiali ad hõ habitus ſupernãles. iõ illa potẽtia improprie dř nãlis. Tunc dico: ꝙ lʒ cognita ⁊ cõprehẽſa aliq̃ natura poſſit cognoſci omnis eius potẽtia nãlis primo mõ capiẽdo potentiã naturalẽ: nõ tñ omnis potentia nãlis 2o mõ: q2 talis potentia obedientialis nõ eſt niſi quedã relatio: ad cuius cognitiõeʒ nõ ſufficit cognoſcere fundamẽtũ: q2 relatio nõ cognoſciť niſi cognito fundamẽto ⁊ termino: dato etiã ꝙ ex cognitiõe nature cognoſcereť potẽtia illa ⁊ finis nãe: nõ habereť ꝙ illa cognitio eſſet ꝑfecta ⁊ determinata ſufficiẽs ad ſalutẽ: ſed ſolũ q̃tum ad q2 eſt. ¶ Ad 2am improbatiõeʒ dř: ꝙ hõ naturaliter appetit illũ finẽ nõ ſub ꝓpria rõne: ſʒ in generali: eo mõ: quo oẽs appetũt beatitudinẽ ſub hac rõne: perfectũ bonũ nature rõnalis: ⁊ iõ finis vltimus hoĩs eſt nãliter ab homine cognoſcibilis ſub illa rõne cõi: vt oñdit ſctũs Tho. 4o ſen. di. 49. q. i. articulo 3o queſtiũcula ṗma. Cõcediť ĝ ꝙ ad illũ finem hõ nãliter ordinať loquẽdo de ordine nãli illo modo quo dctũ eſt potentiam obedientialeʒ eſſe naturaleʒ: negatur tamẽ ꝙ ad illum finem homo naturaliter ordinetur ſic: ꝙ habeat ordinem ꝓprie naturalẽ: aut potentiam naturalem: ⁊ ideo nõ oportet ꝙ ordo ille nature ad viſionẽ beatificam naturaliter cognoſcať niſi precognita beatifica viſione. Taleʒ aũt cognoſcimus ex theologia ⁊ eius terminis cognitõe ſufficiẽti: cognitio aũt finis ⁊ ordinis ad illũ finẽ: quẽ naturaliter poſſemus habere nõ ſufficit ad ſaluteʒ. ¶ Ad 3m dico: ꝙ lʒ naturaliter ſit cognoſcibile: ꝙ hõ ordinať ad cognoſcendum deum tãq̃ in finem: nõ tamẽ naturaliter poteſt ſciri ſine multoꝝ erroꝝ mixtione ⁊ cũ ſumma difficultate q̃lis eſt illa cognitio an. ſ. illa quã Ariſto. tradit in ſua metaphiſica: an illa quã fingit Auerro. an illa qua intelligẽtie iferiores intelligũt ṗmã: de hoc tamẽ

Propter q̃t tuor doc. qõnes de articulis mouent.

Cuʒ ſit phia ancilla theologie ſiẽ ⁊ cetere ſcie tripliř i ſacra ſcrip⁹ ea vtitur.

Cõtra aliq̃d ṗncipioꝝ cõcedentes arguẽdo diſputare poſſum⁹ ꝯ nullum ṽo ꝯcedendo nihil.

Potent⁹ obedientialis nãlis dici ṗt improprie tñ.

Potent⁹ obedientialis ẽ relatio quedã.

Id ſaluo neceſſario requiriť ad beatificari: hoc aũt ẽ reſpect⁹ finis ſupernalis.

dubio fides ⁊ theologia nos certificāt: ⁊ huius veritatis notitia eſt neceſſaria homini ad ſalutē: q̄ꝛ ſine huius veritatis cognitiōe ſpes nr̄a nulla eēt. ¶ Ad confirmationē pʒ per idē: q̄ꝛ ſoluʒ ꝓbat: ꝙ nālr eſt cognoſcibile: ꝙ finis hominis eſt cognitio dei: ſʒ hoc ſcire nō ſufficit vt dcm̄ eſt: dato ēt ꝙ nāliter cognoſcibile eēt: ꝙ finis vltimus hominis eſt viſio dei ꝑ eēntiā: tn̄ pauci nāliter ad hoc cognoſcendū ꝑuenirent: ideo adhuc theologia eſt neceſſaria loquendo de nec̄itate quo ad bn̄ eſſe. ¶ Ad 3m ꝑncipale dr̄ ꝙ ſanct9 Tho. nō itendit: ꝙ per mediū a diuina reuelatiōe ſumptū ſolū ſciant̄ ea: que in alijs ſciētijs humanitus iuentis traduntˀ: vt arguēs ꝓcedit: imo multe alie veritates ad quas itellectus nō pōt aſpicere niſi ſupnāliter adiutus. volebat ḡ dicere ꝙ de eiſdē reb9 pn̄t eſſe diuerſe ſcīe ſm ꝙ eadē res pōt cōſiderari ſm diuerſas rōnes cognoſcibilis. i. ſm diuerſa media: q̄ꝛ ibi vocat rationē cognoſcibilis mediū: quo aliq̄d ē cognoſcibile. Et ita ſufficiēter ꝯcludit neceſſitatē alteri9 ſciēne ab alijs: que nāli lumine itellect9 agētis inuēte ſunt: q̄ꝛ ſicut alia ⁊ alia rōne formali. ſ. ſm diuerſa media ⁊ ſm ꝑncipia diuerſa: ita nō ſolū eaſdem: imo alias ⁊ alias veritates ꝯſiderāt de eodē obiecto. Dico vlterius ꝙ ſʒ ꝯſiderēt veritates eaſdē: qn̄qʒ tn̄ theologia nō ſuperfluit ꝑꝑ cās ſuperi9 dictas: imo eſt nec̄ia ꝑdicto mō. ¶ Cū vō iprobat̄ quedā rn̄ſio ibi facta: que hēri pōt a ſctō Tho. pª zᵉ. q. 54. arti. z. Dico ad pmā improbationē: ꝙ illa ſolo nō ponit aliq̄ eē diſtincta in rōne ſuperioris: puta forme: ⁊ indiſtincta in rōne iferioris: puta hitus: ſm ꝙ arguēs falſe putat: ſʒ intēdit ꝙ hitus pn̄t diſtigui ſm modū diſtōnis formaꝝ: ⁊ ſm modū diſtōnis ꝓpriū hitibus. Nō eſt aūt idē dicere. iſta ſūt indiſtincta in rōne hitus: ⁊ iſta nō diſtinguunt̄ ſm ꝓpriū modū diſtōnis habituum ſicut quantitas digiti mei ⁊ q̄ntitas ſibi eq̄lis in celo ſm multos ſunt diuerſaꝝ ſpērū ⁊ rōnū: nō tn̄ iſta diſtō ſpēru eſt ſm ꝓpriuʒ modū diſtōnis q̄ntitatis a q̄ntitate: puta ſm ꝯtinuum vel diſcretū: aut ſm lineā ⁊ ſupficiē corp9: aut ſm bicubituʒ ⁊ tricubitū: ſʒ ſm cōem modum diſtōnis formaꝝ: q̄ꝛ vna illaꝝ q̄ntitatū eſt corruptibilis: alia icorruptibilis: oīa aūt talia diſtiguunt̄ gn̄e ex. 10. metaph. aut q̄ꝛ vna illaꝝ eſt educta de po9 mā̄e: non aūt alia. Aliud exēplū pōt eſſe de viſu hominis ⁊ viſu aſini q diſtinguunt̄ ſpē: nō ſm ꝓpriū modum diſtōnis ſenſuuʒ. ſ. rōne obi: ſʒ alio mō: ⁊ ifinita exēpla ex hoc dari poſſent. ¶ Ad zm iprobatiōeʒ dico: ꝙ obiecta diſtinguunt hitus in alio genere cāe q̄ efficiētis: puta i genere cāe formalis vel finalis: q̄ꝛ ſicut dicit ſctūs Tho. pª zᵉ. q. pma. arti. 3º. obiectum eſt forma extrinſeca ipſi9 actus: ⁊ dat ei ſpēm. Et ſilr dōm eſt de hitu: imo ⁊ de potētijs aīe: vt ipſe ponit pma parte. q. 77. arti. 3º. ¶ Ad 3m dico: ꝙ rō quā credit ſtare nō ſtat vt ſuperi9 dcm̄ eſt. Et hec de zº arti9. Ratio vō facta in pede q̄ōnis ad oppoſituʒ predictoꝝ ſoluit̄ facile per pmā concluſionē. Et hec de prima queſtione.

Cum diſtinctionē modi cognoſcēdi ꝯcomitat̄ diuiſitas cognoſcibilium formalr ⁊ oppoſitum ſit ipoſſibile nō dū exiſtit diuerſitatem modi cognoſcēdi iplicare diuiſitatē cognoſcibiliuʒ ipſi cauit.

Immo ⁊ genere phyſico diſtinguunt̄: ſʒ nō logico.

¶ Utrum habitus theologicus ſit practicus?

ITerum circa ꝓlogū zº querit̄. Utrū hitus theologie ſit practicus. Et arguit̄ ꝙ ſic. Ille hit9 eſt pure practicus: cuius finis eſt ſcire opari: ſed finis theologie eſt ſcire operari: vel q̄liter operandū eſt vt perueniat̄ ad ſalutem: iuxta illud Jacobi. p. Eſtote factores verbi ⁊ nō auditores tm̄. ergo videt̄ ꝙ ſit practica: ⁊ nō ſpeculatiua. In oppoſitū arguitur ſic. Nulla ſcīa humano ingenio acq̄ſita pōt eſſe nobilioꝛ theologia: ſed aliq̄ ſcīa acq̄ſita eſt nobilioꝛ omni ſcīa practica. ergo theologia non eſt ſcīa practica: ſed potius ſpeculatiua. maioꝛ nota eſt. minoꝛ ꝓbat̄: q̄ꝛ alique ſcientie acquiſite ſunt pure ſpeculatiue: vt geometria ⁊ metaphiſica: ſed tales ſunt nobiliores ſcientijs practicis: vt dicit̄ p. metaphyſi. igitur ⁊c̄. In hac q̄ōne duo erunt articuli: in pmo ponent̄ ꝯclōnes. in zº mouebunt̄ dubitationes. Quātū ad primū ſit pma ꝯclō. Scīa ꝓpe ſpeculatiua differt a practica q̄ntū ad finē ⁊ q̄ntum ad mām: de q̄bus ſunt: ſic ꝙ finis ſpeculatiue eſt ꝯſideratio veritatis: mā aūt eius eſt res opere ſcientis nō operabilis: practice aūt finis eſt operatio: ⁊ obm̄ eius vel mā eſt res ab huius ſciam hn̄te operabilis. Iſtam ꝯclōnē ponit ſcūs Tho. ſuper Boetiū de trinitate. q. 5. arti. p. vbi ſic ait (Theoric9 ſiue ſpeculatiuus intellectus in hoc ꝓprie ab operatiuo: ſiue practico diſtinguit̄: ꝙ ſpeculatiuus hʒ ꝓ fine veritatem: quā ꝯſiderat: practicus aūt veritatē ꝯſideratā ordinat in operationē tanq̄ in finē. ⁊ iō phs dicit. 3º de anima: ꝙ differunt ab inuiceʒ fine. ⁊. zº metaphyſice dicit̄: ꝙ finis ſpeculatiue eſt veritas: finis aūt operatiue ſiue practice actio. Cū igit̄ oporteat mām fini eſſe ꝓportionatā: opʒ practicarū ſciarū māʒ eſſe res illas q̄ a nr̄o opere fieri pn̄t: vt earū cognitio in operationē q̄ſi in finē ordinari poſſit. Speculatiuarū vō ſciaruʒ mām opʒ eſſe res: que a nr̄o opere nō fiunt. vn̄ illarū ꝯſideratio in operationē ordinari non pōt ſicut in finem). Hec ille. Et autē iſta ꝯclō intelligenda ſit de ſcīa ꝓprie ſpeculatiua pʒ ꝑ ꝯcluſionem ſequētē. ¶ zª ꝯclō. Sciētia ſʒ q̄d ſpeculatiua nō differt ſemꝑ a practica q̄ntū ad māʒ vel obm̄: imo aliq̄s pōt hēre ſcientiam ſpeculatiuā de re operabili ab ipſo: ⁊ ſic de eodē hr̄e ſciam ſpeculatiuā ſm q̄d: ⁊ ſm q̄d practicā. Iſtaʒ ꝯclōnē in ſn̄ia ponit ſctūs Tho. pma parte. q. 14. arti. 16. (Aliq̄ (inq̄t) eſt ſcīa ſpeculatiua tm̄: aliqua practica tm̄: aliqua ſm aliq̄d ſpeculatiua: ⁊ ſm q̄d practica. ¶ Ad cui9 euidentiā ſciendū: ꝙ aliq̄ ſcīa pōt dici ſpeculatiua 3ᵉ. Primo ex parte rerū ſcitarū: que non ſunt opabiles a ſciēte: ſicut ſcīa hoīs de rebus nālib9: vl diuinis. zº mō q̄ntū ad moduʒ ſciendi: vtputa ſi edificatoꝛ ꝯſideret domuʒ diffiniēdo: diuidendo: ⁊ ꝯſiderando eius vlīa ꝑdicata: hoc. n. eſt opabilia mō ſpeculatiuo ꝯſiderare: ⁊ nō ſm ꝙ ſunt opabilia. Opabile. n. eſt aliq̄d ꝑꝑ applicationē forme ad māʒ ⁊ nō ꝑ reſolōnē cōpoſiti in ꝑncipia vlīa formalia. 3º q̄ntū ad finē: nā itellus practicus differt a ſpeculatiuo fine: vt dr̄ 3º de aīa. Intellectus aūt practicus ordinat̄ ad finē operationis: finis aūt itellect9 ſpeculatiui eſt ꝯſideratio veritatis: ſi ḡ edificatoꝛ ꝯſideret qualr pōt fieri aliq̄ domus nō ordinās ad finē opōnis: ſed ad cognoſcendū tm̄ erit q̄ntuʒ ad finē ſpeculatiua ꝯſideratio: tn̄ de re opabili. Scīa ḡ que eſt ſpeculatiua rōne ipſius rei ſcite eſt ſpeculatiua tm̄: que vero eſt ſpeculatiua ſm moduʒ vel ſm finē eſt ſm q̄d ſpeculatiua: ⁊ ſm q̄d practica. Cuʒ vō ordinat̄ ad finē opationis eſt ſimplr practica. Hec ille. Ex q̄b9 apparet: ꝙ ſcīa que dr̄ ſpeculatiua ſoluʒ ꝓpter moduʒ ꝯſiderandi: vel ꝓpter fineʒ cognitionis pōt eſſe de re opabili: ac ꝑ hoc circa eandeʒ mām cum ſcīa practica. Pʒ ēt ꝙ ſcīa dr̄ ſimplr ⁊ ꝓprie ſpeculatiua: que eſt ſicut de ꝑncipali obo de re nō operabili a ſciente: ſed ſcientia nō ideo dr̄ ſimplr aut ꝓprie practica: que eſt de re opabili a ſciēte: ſʒ ex fine ſimplr practica iudicat̄. ¶ Sciēdū tn̄ ꝙ nō ē iconueniens aliq̄ eſſe ſciam ſimplr practicā: ⁊ tn̄ aliq̄d obm̄

Circa pmaʒ ꝯclōnē q̄d ſic praxis iquit Euſtrati9 p° ethi. ꝙ pmo ē opō cuiuſlʒ virtu[tis] tā nālis q̄ libe. zº ꝙ ē opō cogitētis vt cognoſcēs. 3º ē opō exiſtis in poteſtate hoīs. 4º eſt opō nata ꝯſequiter elici vl eāminari ſcdʒ q̄d eſt ēt mēs Grego. in p. q. vlt. Scot9 dc inq̄t ꝙ praxis nihil aliud ē q̄ act9 a volūtate elicit9 ꝑ vl zº ipat9. Ochā vō. d. ꝙ ē opō i volūtatis pote ſtate cōſiſtēs ab intellectu conſiderata: reſpectu cui9 pōt eē electio. Durā. i p. d. ꝙ ē opō ab ea cui ꝑtico dicta ⁊ directiua opōnis q̄ obm̄ ꝯſtituit inquātū directiua ⁊ nō inq̄ntū cognitio. Idē ꝑ poſte. tex. 44.

Idem ver. q. z. arti. 8. q. 5. arti. 3.

claus

eius minus principale nullo mõ eſſe operabile a ſcien
te. ſicut pȝ de ſcientia morali: que in aliq̃ ſui parte agit
de potentijs anime. Sciẽtia ḡ dicit̃ ſimpliciter ſpecu-
latiua: cuius principale obm eſt nõ operabile a ſciẽte:
⁊ finis eius eſt ↄſideratio veritatis: ſed illa dr̃ ſimplici
ter practica: cuius principale obm eſt a ſciente opera-
bile: ⁊ eius finis eſt opari. ❡ Tertia ↄclo. Aliq̃ ſciẽtia:
que nõ eſt actu ſimpliciter practica: põt fieri ſimplici-
ter ⁊ actu practica: quedã vo nõ. ❡ Iſtã ↄclonem intẽ
dit ſctũs Doctor de vitate. q. 3. arti. 3. vbi ſic ait. (Si-
t.c.4o. cut dicit̃. 3. de aia. Intellectus practicus differt a ſpe
culatiuo fine: finis. n. ſpeculatiui eſt veritas abſolute:
t.c.3. ſed practici eſt operatio vt dr̃ 2° metaphyſice. Aliqua
ḡ cognitio dr̃ practica ex ordine ad opus. Qd cõtingit
dupl̃r. Qñq; in actu: dũ. ſ. actualiter in opus ordinat̃.
ſicut cũ artifex pconcepta forma pponit eaȝ in mãm
inducere: ⁊ tunc eſt actu practica cognitio: ⁊ ſil̃r cogni-
tionis forma. Qñq; vo cognitio eſt ad actuȝ ordinabi
lis: non tñ actu ordinatur. ſicut cuȝ artifex cogitat for-
mã artificij: ⁊ ſcit per modũ opandi: nõ tñ opari inten-
dit. Et certũ eſt q̃ hec eſt practica habitu vel volunta
te: nõ aũt actu. Qñ vo cognitio nullo mõ eſt ad actum
ordinabilis. tunc eſt cognitio pure ſpeculatiua. Et hoc
etiã dupl̃r ↄtingit. Uno modo qñ cognitio eſt de reb⁹
illis: que nõ ſunt nata pduci per ſciam cognoſcentis. ſi
cut cum nos cognoſcimus nãlia. Qñq; vo res cognita
eſt qdẽ opabilis per ſciam: tñ nõ ↄſiderat̃: vt operabi
lis eſt. Res. n. p opationẽ in eſſe pducit̃. Sũt aũt quo-
daȝ: que poſſunt ſepari ſm intellcm: que nõ ſunt ſepa-
rabilia ſm eſſe. ❡ Qñ aũt ↄſiderat̃ res per intellectũ
operabilis: diſtinguẽdo abinuicẽ ea: que ſm eſſe diſtin
gui nõ poſſunt: nõ eſt practica cognitio actu: nec habi-
tu: ſȝ ſpeculatiua tñ: ſicut ſi artifex conſideret domuȝ
inueſtigãdo paſſiones eius: ⁊ genus: ⁊ differẽtias: ⁊ alia
hu͛que ſm eſſe indiſtincte inueniunt̃ in re ipſa. Sed
tũc ↄſiderat̃ res vt opabilis: qñ ↄſiderant̃ in ipſa oĩa:
q̃ ad eius eſſe requirunt̃.) Hec ille. ❡ Idẽ ponit. q. 2°
arti. 8. (Artifex (inqt) de opabili duplicẽ hȝ cognitio-
nem: ſpeculatiuã. ſ. ⁊ practicã. Speculatiuã quidem ſi
ue theoricã cognitionẽ hȝ cuȝ rõnes operis cognoſcit:
ſine hoc q̃ ad operandũ per intentioneȝ applicet: ſed
tunc pprie habet cognitionem practicã quãdo exten-
dit per intentionem rõnem operis ad operis finẽ. Et
ſm hoc medicina diuiditur in theoricã ⁊ practicaȝ. vt
Auicenna dicit. ❡ Ex quo pȝ: q̃ cognitio artificis pra
ctica ſequit̃ eius cognitionẽ ſpeculatiuã: cum practica
efficiat̃ per extenſionem ſpeculatiue ad opus. Remo
to aũt poſteriori: remanet prius.) Hec ille. ❡ Etiã pri
ma parte. q 15. arti. 3. ad 2ᵐ ponit dictã diuiſionẽ de co-
gnitiõe in actu ⁊ in habitu. Ex quibus omnibus appa
ret: q̃ aliqua cognitio: que non eſt actu ſimpliciter pra
ctica: põt fieri actu ſimpliciter practica. ſ. illa: que ẽ or-
dinabilis ad fineȝ operis: nõ tñ ordinatur: ſicut exem-
plificatũ fuit de artifice ↄcipiẽte formã opis: nõ tamẽ
opari intẽdente. ❡ Sciendũ tñ: q̃ cũ dicit ſctus Tho
mas illã cognitõeȝ nõ eẽ actu practicã: que nõ actualr̃
ter ordinat̃ ad finẽ opis: nõ intẽdit actualẽ ordinatio-
nem q̃tũ ad actũ ſcdm: qꝛ tũc nullus habitus in hoĩe
dormiẽte eſſet actu practicus: ſed loqt̃ de actuali ordĩ
natiõe q̃tũ ad actũ pmũ: q dr̃ virtualis intẽtio: qua. ſ.
acquirens habituȝ in principio intendebat per illum
operari: ⁊ expoſt nõ habuit ↄ̃riã intentionẽ. Talis eñi
ordinatio dicitur cõtinue in ipſo actualis: quo ad actũ
primuȝ: qꝛ remanet in ſuo effectu. ſ. in habituali inten
tione: que habitũ artis vel ſcie comitat̃. ❡ Sciendũ

etiã: q̃ cũ ipſe dicit: illã cognitionẽ eſſe ſpeculatiuã tñ:
q̃ eſt de re opabili: ſȝ nõ vt eſt opabilis: non ↄ̃dicit illi
qd dixit in 2ª ↄne. vbi dicebat talẽ cognitiõeȝ eſſe ſm
qd practicã. Nõ. n. negat in 3ª ↄne: qn poſſit dici ſȝ qd
practica: ſȝ vult q̃ non ſit ſimpl̃r practica actu: nec ha
bitu: cũ quo tñ ſtat q̃ eſt ſm qd practica: inq̃tũ eſt de
re opabili. ❡ Quarta ↄ̃. Habit⁹ non dr̃ practicus put
practicũ diuidit̃ ↄ̃ ſpeculatiuũ ab ope interiori: qd ma-
neat ĩfra intellcm: ſed ab ope exteriori: put oẽ opus ſe
quẽs electionẽ põt dici praxis. ❡ Iſtã intẽdit ſanctus
Tho. pᵃ 2ᵉ. q. 57. arti. 1. ad pᵐ. (Duplex (inqt) eſt op⁹.
ſcȝ inter⁹ ⁊ exterius. Practicũ ḡ vel operatiuũ: qd di-
uidit̃ ↄ̃ ſpeculatiuũ: dr̃ de ope exteriori: ad qd non hȝt
ordinẽ habitus ſpeculatiui: ſed tñ hȝt ordinẽ ad opus
internus intellectus: qd eſt ſpeculari veruȝ.) Hec ille.
❡ Itẽ eadẽ. q. arti. 3° ad 3ᵐ dic ſic. (Etiã in ipſis ſpecu-
labilib⁹ eſt aliqd p modũ cuiuſdã opatiõis: puta ↄſti-
tutio ſyllogiſmi: aut orõnis ↄgrue: aut op⁹ numerãdi
vel mẽſurãdi. Et iõ habit⁹ ſpeculatiui: q ad hũ opa rõ-
nis ordinãtur: dicunt̃ per quãdã ſimilitudinẽ artes: ſȝ
liberales ad drĩam illaꝝ artiũ. que ordinant̃ ad opera
per corp⁹ exercita: que ſunt quodãmõ ſeruiles: inquan
tum corp⁹ ſeruiliter ſubdit̃ anime: ⁊ hõ ſm aiam eſt li
ber. Ille vero ſcientie que ad nulluȝ opus hũ ordinan
tur. ſimpl̃r ſcientie dicuntur: nõ autẽ artes.) Hec ille.
❡ Itẽ 2ᵉ 2ᵉ. q. 179. arti. 2. ſic ait. (Intellect⁹ diuidit̃ in
actiuũ ⁊ ↄtẽplatiuũ: qꝛ finis intellectiue cognitiõis vl̃
eſt ipſa cognitio veritatis: qd ptinet ad intellectuȝ con
templatiuũ: vel eſt aliq̃ exterior actio: qd ptinet ad in-
tellectũ actiuũ ſiue practicũ.) Hec ille. ❡ Ex quibus
oĩbus pȝ: q̃ habit⁹ nõ pdit rõneȝ ſpeculatiui ex hoc: q̃
hȝ ordinẽ ad op⁹ internus: hoc eſt ĩtellectuale: ſed ſolũ
perdit eã ex hoc: q̃ hȝ ordinem ad opus extra vtutem
cognitiuã: ita q̃ ad h̃ q̃ dicat̃ practic⁹: ſufficit q̃ ordi-
net̃ ad opus voluntatis regulandũ: vel alterius poten-
tie ab intellectu. Patet p eandẽ. naȝ prudẽtia ponitur
ab ipſo hitus practicus 2ª 2ᵉ. q. 47. arti. 2. ⁊ tñ pruden
tia pprie extendit ſe ad opus appetitus: ⁊ nõ ad opera
exteriora in exteriori mã ↄſtituta. Ait enim ſic eadeȝ
. q. arti. 5. (Ars ⁊ prudẽtia ſũt circa ↄtingẽtia: ſȝ ars eſt
circa factibilia: que. ſ. in exteriori mã cõſtituunt̃. ſicut
domus: cultellus: ⁊ hũ: prudẽtia aũt circa agibilia: que
. ſ. in ipſo operante ↄſiſtunt.) Hec ille. ❡ Ex quo pȝ: q̃
praxis: a qua habitus dr̃ practicus nõ opȝ q̃ ſit opatio
exterius exercita vel trãſiens: imo ſufficit q̃ ſit opera
tio appetitus rõnalis: aut ſenſitiui: qn imo actus rõnis
põt dici praxis ſȝ q̃ eſt volũtarius: ⁊ breuiter omnis
actus: q cadit ſub electione ⁊ ↄſilio. ❡ Uñ in predicte
q̃õnis arti. 2° ad 2ᵐ ſic ait. (Ipſe act⁹ ſpeclatiue rõnis
ſm q̃ eſt voluntari⁹ cadit ſub electiõe ⁊ ↄſilio q̃tum
ad ſuũ exercitiuȝ: ⁊ per ↄ̃ñs cadit ſub ordine prudẽtie:
ſed q̃tum ad ſuã ſpẽm put comparat̃ ad obm: quod
eſt verũ neceſſariũ: nõ cadit ſub ↄſilio nec ſub pruden
tia.) Hec ille. ❡ Ibidẽ etiã dicit. (Prudẽtis eſt bene
ↄſiliari. Conſiliũ aũt eſt de his: q̃ ſunt p nos agẽda in
ordine ad finẽ aliquẽ. Ratio aũt eoꝝ: que ſunt agẽda
ppter finẽ: eſt ratio practica. vñ manifeſtũ eſt: q̃ pru-
dẽtia nõ ↄſiſtit niſi in rõne practica.) Hec ille. ❡ Ex
quo pȝ: q̃ omne opus cadens ſub electione ⁊ conſilio:
⁊ ordinabile ad aliquẽ fineȝ dicit̃ praxis. ❡ De malo
ſimiliter. q. 16. artic. 8. ponit: q̃ cognitio: qua eſtimatur
aliquid eſſe eligendum vel appetendũ: eſt practica vel
affectiua. ❡ Ibidem etiaȝ vult ad 11ᵐ: q̃ omnis pec-
ſus appetitus eſt cũ aliqua falſitate rationis practice.
❡ Ex quo habet̃: q̃ act⁹ voluntatis eſt praxis q̃ ha-

bitus mereꝛ dici practicus: ⁊ etiam actus intellectus ꝗtuꝫ ad exercitiū: vt cadit ſub electiōe. ¶ Quinta ꝯ. Non oīs habitus dꝛ practicus: nec oīs cognitio mereꝛ dici practica ex quacūqꝫ relatiōe ad praxiꝫ: ſed opꝫ ꝙ ſit ꝓxima regula opis. ¶ Iſtā ꝯclōnē intēdit ſanctus Doctor de veritate. q. 14. arti. 4. (Nō ꝗlibꝫ (inqt) relatio ad opus facit intellectū eſſe practicū: qꝛ aliꝗ́ ſimpliciter ſpeculatio pōt alicui eē remota occaſio aliqd operādi: ſicut phs ſpeculaꝛ aīam eſſe imortalē: ⁊ inde ſicut a cauſa remota ſumit occaſionē aliqd operandi: ſꝫ intellectū practicū opꝫ eſſe ꝓximā regulam operis. vtpote quo ipſiuꝫ opabile: ⁊ rōnes opandi: ⁊ cauſe operis ꝯſiderenꝛ. Conſtat aūt ꝙ obm fidei nō eſt verum opabile: ſed veꝝ increatū: in qꝺ non pōt niſi actus intellectus ſpeculatiui. vñ fides eſt in intellectu ſpeculatiuo: ꝗuis ſit occaſio remota aliquid operādi. Vñ ſibi nō attribuiꝛ opatio: niſi mediāte dilectiōe.) Hec ille. ¶ Item 3° ſen. diſt. 23. q. 2. arti. 3. queſtiūcula 2ª. (Intellectus inqt ſpeculatiuꝰ ⁊ practicus in hoc differunt: ꝙ ſpeculatiuus ꝯſiderat veritateꝫ abſolute. practicus vō ꝯſiderat veritatē in ordine ad opus. Contingit aūt qñqꝫ ꝙ ipſum veꝝ: qꝺ in ſe ꝯſiderabaꝛ: nō pōt cōſiderari vt regula operis: ſicut accidit in mathematicis: ⁊ his: que a motu ſeparata ſunt. vnde huius veri conſideratio eſt tm̄ in intellectu ſpeculatiuo. Qñqꝫ aūt verum: qꝺ in ſe ꝯſideraꝛ: pōt ꝯſiderari vt regula operis: ⁊ tunc intellectus ſpeculatiuus fit practicus per extēſionem ad opus. Hoc aūt ꝯtingit dupliciter: qꝛ aliquādo illud veꝝ: qꝺ vtroqꝫ mō pōt ꝯſiderari: nō hꝫ magnaꝫ vtilitatē: niſi inquantū ordinaꝛ ad opus: qꝛ cū ſit ꝯtingens nō hꝫ firmā veritatē: ſicut eſt ꝯſideratio de operibus virtutum. Et tunc talis ꝯſideratio ꝗuis poſſit eē ſpeculatiui ⁊ practici intellectus: tn̄ pn̄cipaliter eſt practici itellectus. Aliquādo aūt illius veri ꝯſideratio habet in ſeipſa quandā dignitatē: etiā ſi nūꝗ̄ ordineꝛ ad opus. ſicut accidit in ꝯſideratiōe diuinoꝝ: quoꝝ cognitio dirigit in operatiōe: ⁊ tn̄ viſio dei eſt finis vltimus operis. Et tūc illa ꝯſideratio principaliter eſt in intellectu ſpeculatiuo: ⁊ ſecundario in practico. Cuꝫ ergo fidei obiectuꝫ ſit veritas pͥma: que inquātū eſt finis operis regulat in opere ⁊ fide: pn̄cipaliter erit in itellectu ſpeculatiuo: ⁊ ſecundario in practico.) Hec ille. ¶ Ex quibus apparet: ꝙ ad hoc ꝙ habitus ꝓprie dicaꝛ eſſe practicus: aut in intellectu practico: opꝫ ꝙ ſit proxima regula opis: ⁊ ꝙ nō habeat magnā dignitatē: aut vtilitatem: niſi inquantū ordinaꝛ ad opus. ¶ Sexta ꝯclo. Theologia noſtra eſt practica ⁊ ſpeculatiua: lꝫ principalius ſit ſpeculatiua ꝗ̄ practica. ¶ Iſtā ꝯclōnem ponit ſanctꝰ Doctor pͥma pte. q. 1. arti. 4. (Sacra doctrina (inqt) vna exñs extendit ſe ad eaꝗ̄ pertinēt ad diuerſas ſciētias phyſicas ꝓpter rōnem cōem: quā in diuerſis attēdit: ꝓut ſunt diuino lumine cognoſcibilia. Unde lꝫ in ſcientijs phyſicis alia ſit ſpeculatiua: alia practica: ſacra tn̄ doctrina comprehēdit ſub ſe vtrūqꝫ. ſicut deus eadeꝫ ſciā cognoſcit ſe: ⁊ ea que facit. Magis tn̄ eſt ſpeculatiua ꝗ̄ practica: qꝛ pn̄cipalius agit de rebus diuinis ꝗ̄ de actibus humanis: de quibus agit ſm ꝙ ꝑ eos ordinatur homo ad perfectā dei cognitionē: in qua btitudo eterna cōſiſtit.) Hec ille. ¶ Eandē ꝯneꝫ tꝫ pͥmo ſen. q. 1. ꝓlogi. arti. 3. vbi ſic ait. (Iſta ſciētia ꝗuis ſit vna: tn̄ ꝑfecta eſt ⁊ ſufficiens ad omnē humanā ꝑfectionē ꝓpter efficaciā diuini luminis. Unde perficit hoīem in opatione recta: ⁊ ꝗtum ad contēplationeꝫ veritatis. vñ ꝗtū ad aliquid eſt practica: ⁊ ꝗtū ad aliqd eſt ſpeculatiua. Sed qꝛ oīs ſcientia pn̄cipaliter pēſanda eſt ex fine: vltimus aūt finis huius doctrine eſt contemplatio prime veritatis in patria. ideo eſt principaliter ſpeculatiua.) Hec ille. ¶ Et ſic primus articulus terminatur.

Quantum ad 2ᵐ mouēda ſunt dubia. ¶ Et pͥmo ꝯtra pͥmā ꝯclōnem arguiꝛ ſm Gregoriū: ꝙ habitꝰ practicus nō opꝫ ꝙ ſit de opabili abſolute. ¶ Pͥlo. Qꝛ ſcia dꝛ practica ex ſe: ⁊ ex natura ſua formalr: ⁊ nō qꝛ in tali vel tali ſciēte. vbi grā. habēre potentiā opandi eſt directiua actiōis. ꝗ ex nā ſua: ⁊ nō qꝛ in tali ſubiecto eſt practica. tꝫ ꝯñtia: qꝛ eo ſciētia dꝛ practica: quo actiua: ⁊ eo actiua: quo actionis directiua. Añs ꝓbaꝛ: qꝛ ſcientia ex nā ſua eſt pn̄cipiū talis actus: ⁊ formalr directiua ex quali gnāta eſt: ⁊ certum eſt ꝙ quicūqꝫ vel qualiſcūqꝫ hēat talem ſciam: dūmodo ſit euiſdeꝫ rōnis: in ſiles actus ſm ſpēm mediātibus talibꝰ ſciētijs exit: ⁊ nō in alios vnus: ⁊ alius in alios: nec idem in vno tpe in quēdā: ⁊ in alio tpe in aliū ſm ſpēm. Vñ ſi medicus cirurgicus mediāte ſua medicina practica elicit notitiā directiuam: ꝙ apoſtematibus calidis adhibēda ſunt que repellāt. ſi perdat manus vel potentiā adhibēdi talia. nō minꝰ mediāte illa medicina eliciet talē actū. ¶ Scdo. Naꝫ ſtultum eſſet dicere: ꝙ pͥus ſtatuificus mox cū ꝑderet manūs vel potētiā manualiter ſtatuas fabricādi: ſimul perderet artē. Nec minus ſtultū eēt dicere: ꝙ ars remanēs in ipſo aliū actū elicitū haberet ſm ſpēm: ꝗ̄ pͥus dū erat manualꝰ. igiꝛ ſicut pͥus habebat notitiā directiuā opis: ita ⁊ nūc. igiꝛ eſt practica ſicut prius. ¶ Tertio. Nā ex ꝯñe ſequiꝛ eundē habitū numero fieri frequēter ſucceſſiue ⁊ practicū ⁊ ſpeculatiuū. Patet. ſi īfirmitate aliꝗ́ ſuperueniente ſtatuificus opari nō poſſet exterius: eius ars erit ſpeculatiua: que pͥmo fuit practica. Rurſus eo ſanato ⁊ potente operari efficietur iterum practica: ⁊ ita de muſico quando efficietur raucus. ¶ Quarto. Nā potentia actiua ſcientis nō ſufficit ad hoc: ꝙ eius habitus ſit practicus. nā ſequitur ꝙ phyſica: que hētur de actibꝰ anime: ⁊ intellectiōibus ⁊ volitionibꝰ eſſet ꝓprie practica. nā phyſicꝰ hꝫ potentiā talia ꝓducendi. Similiter geometria de figuris eſſet ꝓprie practica: cū geometra poſſit figuras facere ⁊ deſcribere. ¶ Quinto. Nā tūc habitus magis eſſet dicēdus practicus ex ſubiecto ꝗ̄ ex obiecto. Nā ſꝫ hoc ex variatione ſcientis: nō variata conditione obiectiua variatur habitus ſm practicū ⁊ ſpeculatiuū. Si. n. ſciens non hēat potentiā productiuā obiecti. habitus nō erit practicus: ſed ſpeculatiuus. ¶ Sexto. Nā tunc habitꝰ practicus erit practicus per accñs: ⁊ magis per accidēs ꝗ̄ intellectus. Nā intellectus diciꝛ practicus denominatiue ab eo: qꝺ formalr eſt in ipſo ſubiectiue. ſ. a notitia practica: hitus vō diciꝛ practicus non ex aliquo: qꝺ ſit in eo: nec ab aliquo: qꝺ ſit in eodem ſubiecto pͥmo: ſed denominatiue a potentia executiua ſm hāc viaꝫ: que omnia ſunt falſa. igiꝛ ⁊ ꝯclo ex ꝗ̄ ſequuntur iſta. ¶ Contra ſecundā ꝯclōnē arguiꝛ ſm Scotū ꝓbādo: ꝙ ſcia dicaꝛ ꝓprie practica rōne obiecti: ⁊ non rōne finis principaliter. Pͥmo ſic. Rō habitus practica conſiſtit in duplici reſpectu aptitudinali. ſ. in ratione prioritatis ⁊ naturalis conformitatis: quod patet ex diffinitione praxis: que talis eſt. Praxis eſt operatio alterius potentie ab intellectu: naturaliter poſterior intellectione: nata conformari recte rationi: ad hoc ꝙ ſit recta. Praxis enim naturaliter debet eſſe poſterior intellectione: ⁊ debet eſſe naturaliter nata elici conformiter rationi recte. Tales autem reſpectus ſunt relationes

Cōtra pͥmaꝫ arguit Gre. in ꝓlo. primi ſenten. q. 4. artic. 2.

Cōtra ſcōaꝫ Scotꝰ. q. 4. ꝓlo. arti. 2.

tiones aptitudinales:qꝛ nõ eſt de rõne actus vel habi-
tus practici:ꝙ actualr̃ extẽdat̃ ad ↄferẽdũ ſibi aliquã
operationẽ:qꝛ praxis nõ neceſſario comitat̃ actũ ⁊ ha
bitũ practicũ:ſic ergo pꝫ maioꝛ. Tũc ſic. Iſti reſpect⁹
aptitudinales nõ ↄpetunt vni ſcie ⁊ nõ alteri niſi rõe
abſoluti:illud aũt abſolutũ non hꝫ iſtã habitudinẽ ex
fine:ſed ex forma:que qdem nõ depẽdet niſi ab itelle-
ctu ⁊ obiecto:nõ aũt habet hanc aptitudinẽ ex intelle
ctu:ergo ex obiecto. ¶ Scdo ſic. Nã ꝙ operatio aliq̃
poſſit ↄformari intellectui eſt ex nã obiecti: qd̃ qdem
cõtingens eſt ⁊ operabile ab homie:⁊ iterũ ꝙ operatio
ſit poſterioꝛ oritur ex itellectu:qui eſt potentia nãliter
prima ⁊ ex obiecto dirigibili per intellectũ:habꝫ autẽ
obiectũ vnde hoc oriat̃:ſiue ꝓponatur ad faciẽduꝫ ſi-
ue nõ.ergo ratio practici:⁊ iſtius reſpect⁹ nõ oritur ex
fine. ¶ Tertio ſic. Qꝛ finis nõ cauſat nec mouet niſi
T.c.37. dũ amet̃:vt pꝫ.iz.metaph.habitus aũt eſt practic⁹ da
to ꝙ nihil actualiter attẽdatur:aut ametur:⁊ ita idem
ꝙ prius. Iſta aũt argumẽta vident̃ ifringere ſecũdaꝫ
cõcluſionẽ in hoc ꝙ ponit:ꝙ ſcia illa dr̃ ſimplr̃ practi-
ca ex fine:⁊ ſimilr̃ cõtra tertiã cõcluſionẽ in hoc ꝙ po-
nit ſciam nõ dici actualiter practicã:niſi dũ actualiter
Cõtra q̃rtaꝫ ↄcloneꝫ.q.3. ꝓlogi Aure. ar. multiplr̃. ordinatur in finẽ operis. ¶ Cõtra quartã cõcluſioneꝫ
arguit multiplr̃ Aureolus ꝓbãdo ꝙ actus iterioꝛ:puta
intellect⁹ ſit praxis:⁊ ꝙ habitus ordinatus ad illam ſit
practic⁹. Arguit aũt ſic. Logica:rhetorica:⁊ hꝫ ſũt pra
ctice:ſed iſte ſolũ dirigũt actus ipſius itellect⁹.ergo ha
bitus dr̃ practicus in ordine ad actus itellect⁹ per ipm
Utrũ logica rheto. ⁊ h⁹i ſint practice vel ſpeculatiue ſcie. regulatos:maiorẽ ꝓbat qnqꝫ mediys. ¶ Primũ eſt ta
le. Ille habit⁹ qui nõ caret reſpectu cõformitatis ⁊ po-
ritatis:nec actiuitatis:nec directiui:non videt̃ eſſe ſpe
culatiuus:imo ſi hꝫ hos reſpectus aliqd hꝫ vltra rõnẽ
ſpeculatiui:⁊ idcirco eſt practicus:ſed logica eſt hꝫ hꝫ
enim reſpectũ regulantẽ in ordine ad actus itellectus
aliarũ ſciẽtiarꝫ:⁊ dirigit alias ſciẽtias:⁊ eſt prioꝛ eis:cũ
T.cõ.15. ſit vanũ ſimul querere ſciẽtiaꝫ ⁊ modũ ſciẽdi:vt dr̃ z⁰
metaphiſi.ergo logica ⁊ ſimiles:vt videt̃ ſunt practice
⁊ nõ ſpeculatiue. ¶ Secundũ eſt tale. Nullus habit⁹
cuius finis non eſt actus ꝓpri⁹:ſed actus alteri⁹ habit⁹
poteſt poni ſpeculatiuus:talis enĩ nõ eſt gratia ſui: qd̃
eſt vna conditio ſpeculatiui habitus ꝑ metaphy.ſed lo
gica ⁊ ſimiles nõ habẽt pro fine actũ ꝓpriũ medianti-
bus illis elicitũ:ſed actũ illarũ ſciẽtiaruꝫ mediãtibus
ipſis directum:vnde nõ ſunt gr̃a ſui:ſed ꝓpter itrodu-
ctionẽ:vt pꝫ in eodẽ.ergo nõ erunt ſpeculatiue:ſed ma
gis actiue. ¶ Tertiũ. Ille habitus q extenditur vltra
ſuũ actũ eſt pure practicus:cũ ratio practici in extẽſio-
3⁰ de aia. T.c.49. ne cõſiſtat:iuxta illud phi(Intellect⁹ ſua extẽſione fit
practicus)ſed logica ⁊ aly habitus extra actum ſuũ ſe
extẽdũt.ergo erũt practici. ¶ Quartũ. Nullus artifex
diuidit̃ in vtẽtẽ ⁊ docẽtem niſi ſit practicus:in vtendo
quippe dr̃ practicare:vt pꝫ de medicia:ſed logica diui-
ditur in docẽtem ⁊ vtẽteꝫ.ergo erit practica. ¶ Quin-
tuꝫ. Nullus habitus ſpeculatiuus operat̃ ſuũ obiectũ:
nõ enim aſtrologia facit celos:nec phyſica herbas ⁊ la
pides:actiua vero agit circa ipm ⁊ operat̃: vnde dicit̃
T.cõ.1. 6⁰ metaphy.ꝙ actiua eſt reſpectu operabiliũ:quoꝝ pri
cipium in nobis eſt:ſed logicus per habitũ logice facit
cõcluſiones veri expreſſiuas:vt ꝓpoſitiones ⁊ ſyllogiſ
mos:rhetoricus vero facit ſermones ꝑſuaſiuos: hec aũt
ſunt ſubiecta in eis.ergo ſunt habitus practici non ſpe
culatiui. ¶ Sextũ. Ille habitus qui habꝫ rationẽ po-
tentie actiue ⁊ virtutis eſt habitus practicus ⁊ actiu⁹:
Cap.p⁰. ſed phs dicit rhetoricã eſſe virtutẽ quandã in ꝑmo rhe
torice:⁊ Cõmẽtatoꝛ vocat eã ibidẽ practicaꝫ ⁊ faculta

tem quãdã. ¶ Et idẽ dicẽdũ eſt de logica: cũ dialecti-
ca ſit aſſecutiua rhetorice: vt dicit̃ ꝑmo rhetorice.ergo Cap.p⁰.
logica ⁊ rhetorica ſunt habit⁹ practici. Hec ille. ¶ Ar- Arguit etiaꝫ Greg.q.5.ꝓlogi.artic.p⁰ triplr̃.
guit etiã Gregorius de Arimino ꝓbãs:ꝙ aliqua itelle-
ctio eſt vere praxis ꝑmo ſic. Aliqua notitia eſt vl̃ põt
eſſe directiua ſpeculatiõis:⁊ nullius alteri⁹ opatiõis. g̃
aliqua ſpeculatio:⁊ per ↄñs aliqua opatio intellect⁹ eſt
vere praxis:tenet ↄña:qꝛ omnis notitia dicit̃ practica
extẽſione eius ad praxim:talis aũt extenſio nõ itelligi
tur niſi per modũ directiui:idẽ enim eſt notitia practi-
ca ⁊ directiua praxis.ergo ſi aliqua notitia eſt practica
⁊ nullius alteri⁹ operationis eſt directiua q̃ꝫ ſpeculatio
nis:ſpeculatio vtiqꝫ erit praxis:antecedens ꝓbatur: qꝛ
cõtingit aliquẽ deliberare:vtrũ inſiſtẽdum ſit ſpecula
tioni vel operationib⁹ vite actiue:⁊ vtruꝫ ſpeculationi
harũ vel illarũ rerꝫ:⁊ ſilr̃ quo loco:quo tẽpore: ⁊ quan-
tuꝫ:⁊ quõ ſpeculãdũ ſit:⁊ iudicare quid ſpeculandũ eſt
circa veritates ſacre ſcripture vel alias:⁊ tãtũ ⁊ tali tẽ-
pore:⁊ ſic de alys circũſtãtys. Conſtat aũt ꝙ tale iudi
ciuꝫ eſt vere practicũ:nõ min⁹ q̃ꝫ iudiciuꝫ:quo iudicat̃
etiã tẽperate viuẽdum eſſe:ſubueniẽdum indigẽti:aut
aliud ſimile:⁊ iſtud iudiciũ nullius alterius operatiõis
q̃ꝫ ſpeculationis eſt directiuũ:vt pꝫ. ¶ Cõfirmat̃. Qꝛ
omnis notitia:cui cõformiter cõuenit elici electioneꝫ
virtuoſaꝫ:eſt notitia practica:talis autẽ notitia de ſpe-
culãdo vel nõ ſpeculando directiua eſt hꝫ.igit̃ ⁊c̃.ma-
ioꝛ pꝫ auctoritate phi 6⁰ ethico.cap.z⁰. dicẽtis.(Opoꝛ-
tet quidẽ rationẽ veram eſſe ⁊ appetitũ rectuꝫ:ſi qdeꝫ
electio ſtudioſa ſuperſit:⁊ eadẽ hunc qdem dicere: hũc
aũt ꝓſeq:hoc quidẽ ergo mens ⁊ veritas practica.)Et
paulopoſt ẽt ait(Practici ⁊ itellectiui op⁹ veritas ↄfeſ
ſe habẽs appetitui recto.) mioꝛ ꝓbat̃. Nã electio qua
aliqs eligit ſtudere i ſacra ſcriptura debito fine ⁊ alys
bonis circũſtãtys:vtiqꝫ virtuoſa eſt ⁊ meritoria: ſicut
bene pꝫ ex verbis Gregory 6⁰ moral̃.dicẽtis.nonnũq̃
ſtudioſus tarditate intelligentie iueniturvt eo magis
premia retributiõis inueniat:quo magis in ſtudio iuẽ
tionis elaborat:vbi patꝫ: ꝙ conatus in ſtudio intelligẽ
di veritatẽ ſacrarũ ſcripturarum vtiqꝫ meritorius eſt.
¶ Secũdo. Omnis operatio:ad quã iclinat virtus ap
petitiua eſt vere praxis:ſed ad ſtudẽdũ ⁊ ſpeculanduꝫ
miſteria ſcripturarꝫ iclinat aliquos ſãctos viros vtus
appetitiua:vt ſatis certũ eſt.igit̃ ⁊c̃. ¶ Tertio. Omnis
actus imperatus a volũtate eſt praxis:ſpeculatio eſt hꝫ.
igit̃ ⁊c̃. ¶ Si dicat̃ ꝙ nõ ſeqtur. Speculatio ẽ iperata
a volũtate.ergo eſt praxis:ſed ſeqt̃.ergo eſt praxis vel
practica. ¶ Cõtra hoc arguit̃. Aliq̃ ſpeculatio eſt ipe-
rata a volũtate:⁊ non eſt practica.g̃ aliq̃ ſpeculatio eſt
praxis:ↄña pꝫ ex cõceſſo.añs ꝓbatur:qꝛ vel ois itelle-
ctio eſſet practica:⁊ eadẽ rõne ois ſciẽtia:qd̃ eſt falſuꝫ:
vel nulla itellectio nõ practica poſſet imperari a volũta
te:qd̃ eſt ↄtra experiẽtiã:põt eniꝫ iperari a volũtate cõ
ſideratio logicalis ⁊ metaphyſicalis:⁊ alie quelibꝫ ha-
Cõtra ſextã ar. Aure. q. 5. ꝓlogi.octu plr̃. bituũ ſpeculatiuoꝝ. ¶ Cõtra ſextã cõcluſionẽ arguit
ſic Aureolus. Impoſſe ẽ duas differẽtias diuiſiuas in
vnã ſpẽm cõuenire ſic:ꝙ vna ſm qd:⁊ alia ſimplr̃: vt
pꝫ ꝙ rõnale ⁊ irrõnale:que ſunt differẽtie diuiſiue aia
lis:nũq̃ꝫ ↄcurrũt in vno aiali:qd̃ ſil̃ ſit rõnale ⁊ irrõna-
le.ſ.rõnale ſimplr̃ ⁊ irrõnale ſm qd:vel ecõtra:ſꝫ pra-
cticũ ⁊ ſpeculatiuũ ſunt differẽtie diuiſiue ſcie:vt pꝫ 6⁰
T.cõ.p. metaphyſi.g̃ nullus habit⁹ eſt ſm qd practic⁹ ⁊ ſimplr̃
ſpeculatiu⁹:⁊ per ↄñs habit⁹ theologie nõ eſt vn⁹: cui⁹
oppoſitũ ſanct⁹ Tho.dicit.vnde nõ appet qñ iſta duo
dicta adinuicẽ ↄtradicant.ſ.ꝙ ſit vn⁹ habitus:⁊ ſit ſm
qd practicus:⁊ ſimplr̃ ſpeculatiu⁹. ¶ Scdo. Qñcũqꝫ

aliq̄ue due differētie cōcurrunt in vnū nō pōt dici: ꝙ ſit ibi aliqua vnitas ſimplr̄. vt qꝛ cōgregatiuū ⁊ diſgregatiuū ſunt in rubeo: idcirco nō poteſt rubeū dici ſimpliciter diſgregatiuū ne ſit albū: nec ſimplr̄ cōgregatiuū ne ſit nigrū: licȝ forte magis ſit ꝯgregatiuū: qꝛ magis vergit ad nigredinē: ſed practicū ⁊ ſpeculatiuuȝ inſunt iſti habitui ſm te. ergo nō poteſt dici: ꝙ ſimplr̄ ſit ſpeculatiuus: licȝ forte magis ſit ſpeculatiuꝰ ꝙ̄ practicus: vnde qꝛ media ⁊ mixta nō ſunt aliqđ extremorū in actu: ſeqˀr ꝙ ſi iſte habitꝰ ſit medius vel mixtꝰ ex ſpeculatiuo vel practico: ꝙ nō ſit formalr̄ ſpeculatiuꝰ vel practicus: cuius oppoſitū tu dicis. Vñ cōtradictio eſt ꝙ ſit formalr̄ ſpeculatiuus: ⁊ ꝙ ſit mixtus ex ſpeculatiuo ⁊ practico: vt videt̄. ¶ Si dicat̄ ad iſtas duas rōnes ꝙ ſpeculatiuū ⁊ practicū nō ſunt dr̄ie eſſentiales diuiſiue ſcīe in cōi: hoc nō valet triplici rōne. Tuȝ pmū. Qꝛ eſt cōtra phm̄ q diuidit 6° metaph. ſciaȝ tanꝙ̄ per pmas differētias p has duas: ⁊ ꝙ ſit eiꝰ intentio ꝙ hec diuiſio ſit per differētias eēntiales: videt̄ poſſe pbari. Impoſſe eſt enīȝ aliquas ſpēs ꝯtētas eſſentialr̄ ſub differētia eſſe ſpēs generis: niſi illud genus p illas differētias eſſentialr̄ diuidat̄. nā ſi aial diuidat̄ per colloratū ⁊ nō colloratū: albū ⁊ nigrū: que cōtinēt̄ ſub colorato: nō ſunt ſpēs aialis: qꝛ colloratū nō eſt eēntialis differētia aialis: ſpēs vero cōtente ſub irrōnali ſunt p ſe ſpēs aial: qꝛ irrōnale eſt eēntialis dr̄ia diuiſiua aialis: ſed phiſica metaphiſica ⁊ diuina cōtinent̄ ſub ſpeculatiua: qꝛ ſpeculatiue ſunt tres ſm phm̄ ibidē: ⁊ ipe ſunt eēntiales ſpēs ſcīe in cōi: videt̄ ergo itellexiſſe ꝙ ſpeculatiuū ⁊ practicum ſunt eēntiales differētie ſcīe. Tum 2m. Qꝛ qđ ineſt habitui ex obiecto videt̄ ſibi ineſſe eſſentialr̄: ſed habitus trahit hȝ rōnes ex obiecto: vt pbatū fuit arguēdo cōtra ſecūdā ⁊ tertiā ꝯcl'ones igr̄ vt priꝰ. Tum 3m. Qꝛ plus differūt ſub ſcīa in cōi moralis ⁊ nālis: ꝙ̄ nālis ⁊ metaphiſica: qꝛ nālcȝ ⁊ metaphiſicā phs ponit ſub ſpeculatiua: quā diuiſit ꝯ practicā: ſub qua locat̄ moralis: ſed hoc non obſtaret niſi ſpeculatiuū ⁊ practicū eſſent eēntiales differētie. igr̄ idē qđ priꝰ. ¶ Tertio principalr̄ arguit ſic. Qñcūq; aliqs habitꝰ agit de actibꝰ boīȝ ꝑut ordinant̄ ad ſpeculationē: dȝ dici ſpeculatiuus ⁊ nullo mō practicꝰ: qđ pȝ ex oppoſito. nā moralis ſcīa tractat de partibꝰ aīe: ⁊ obiecto volūtatis: ⁊ de multis alijs ſpeculabilibꝰ: quia oīa iſta cōſiderant̄ in ordine ad mores: idcirco totalr̄ dr̄ practicus ⁊ nō ſpeculatiuus: ſed ſm ſcīm Tho. theologicus habitꝰ tractat de actibꝰ humanis in ordine ad diuinā cognitionē. igr̄ tm̄ eſt ſpeculatiuꝰ: ⁊ nullo modo practicus: cuiꝰ oppoſitū tu dicis. ¶ Quarto ſic. Ille habitus eſt mere practicꝰ: ⁊ nullo mō ſpeculatiuꝰ: qui eſt de obiecto attingibili a ſciēte excellētioribꝰ opationibus ꝙ̄ ſit actus illius habitꝰ: hoc pȝ. Tū qꝛ tale obiectū cōparat̄ ad ſcientē nō tm̄ vt ſpeculabile: ſȝ vt operabile: hoc eſt per operationē attingibile. Tū qꝛ medicina ⁊ oēs ſcīe practice ex hoc practice ſunt: qꝛ obiectū eaꝝ eſt operabile ab hoīe: ⁊ nobiliori modo attingibile ꝙ̄ per ipȝ ſcire. Meliꝰ eſt enīȝ hoī eē ſanū ꝙ̄ ſcire ſanitatē ⁊ eſſe egrotū: ⁊ meliꝰ eſt hr̄e vtutes ꝙ̄ ſcire qđ ē virtus ſm phm̄ 2° ethicoꝝ. ſed habitꝰ theologicus hȝ deū ꝑ obiecto: q eſt a nobis attingibilis nobiliori operatione: ⁊ excellētiori actu ꝙ̄ ſit itelligere itellectione habita ex puris naturalibꝰ in hac vita: nobiliꝰ enīȝ attigitur deꝰ: ſi ei adhereat̄ per fidē: ⁊ aſſurgat̄ p ſpem: ⁊ diligat̄ per charitatē: ⁊ ſi eius obediat̄ cōſilijs ⁊ pceptis: ꝙ̄ ſi hoc modo nubiloſe credibilibꝰ exponatur. igr̄ iſte habitꝰ eſt pure practicꝰ. ¶ Quīto ſic. Qñcūq; obiectū eſt operabile: habitꝰ trāſiens ſuper ipm̄ maxime negociatur circa opera: ⁊ docet operationibꝰ ipm̄ attingi: vt docet phs p ethicoꝝ. Et hinc eſt ꝙ theologꝰ magis negociatur qualr̄ iſtis actibꝰ: q ſunt credere: ſperare: diligere obſeqˀtur deꝰ: igr̄ eſt practicus. ¶ Sexto. Ille habitus q nō ſolū hȝ pro fine actū quē elicit: imo ēt actū quē dirigit eſt pure practicus vbicūq; ſit: ⁊ in quacūq; potētia ſit ille actus: ſed habitꝰ theologicus nō habȝ p obiecto actū quē elicit: ſed actuȝ quē dirigit: qui eſt credere ſm Aug. 14. de trinitate. Per ipſuȝ nāq; habitum fides defendit̄ credit̄: ⁊ ſtabilitur ꝯtra icredulos: roboratur ⁊ reddit̄ delectabilis quantū ad pios: gignitur ⁊ reddit̄ capabilis quātū ad dubios. Iſte aūt actus credendi elicit̄ ab habitu fidei: ⁊ nō ab iſto habitu. igitur habitꝰ theologie eſt pure practicus. ¶ Septio. Aut illa ſpeculatio que ponit̄ finis huiꝰ ſcīe ē ſpeculatio vie ita ꝙ ſpeculatio ſm iſtū habitū ſit finis: ⁊ hoc ē euidēter cōtra auctoritates aliquas ſanctoꝝ dicētiū: iſtū habitū ordinari ad charitatē: fidē: ſpem: ⁊ alias virtutes: vel eſt ſpeculatio patrie: ⁊ hec nō faceret iſtū habitum ſpeculatiuū. Tū qꝛ oīs ſciētia ad felicitatē ⁊ beatitudinē ordinat̄ ſm Auicēnā pmo ſue metaphyſi. ⁊ nihilominus certū eſt: ꝙ nō oīs ſcīa eſt ſpeculatiua. Tuȝ qꝛ nō oīs ſpeculatio facit habitū ſpeculatiuū: ſed tm̄ illa que elicitur mediāte illo habitu: aliogn virtus moralis: que diſponit multū ad ſpeculationē ſm Cōmentatore 7° phyſicoꝝ: qui dicit: ꝙ nō eſt remotū: ꝙ vtutes morales faciūt multuȝ ad ſciam maxime caſtitas ad ſpeculationē: eſſet habitus ſpeculatiuus. Cōſtat aūt ꝙ ſpeculatio patrie nō elicit̄ mediāte illo habitu. igitur iſte habitꝰ nō eſt ſpeculatiuus. ¶ Octauo. Ille habitꝰ dr̄ ꝑprie practicus: qui aliquā praxim conformat atq; rectificat: ⁊ eſt naturalr̄ prior ea: ſed theologia eſt hȝ. Ipſa enīȝ eſt neceſſaria itellectui creato: vt ſit conformans actū voluntatis create: que eſt dei dilectio: atq; ipſam rectificās: ⁊ eſt naturalr̄ prior ea: qđ quidēȝ manifeſtū eſt in theologia de neceſſarijs: nā ex conſideratione iſtius. Deus eſt trinus ⁊ vnus: ⁊ aliarū veritatuȝ apparet quis debȝ eſſe finis noſtre volūtatis: ⁊ qualr̄ ferendū eſt in ipm̄: ⁊ qbus vijs ⁊ operationibꝰ: ⁊ ita ex hac cognitiōe ſumunt̄ pricipia rectitudinis i omni noſtra volūtate: de theologia quoq; que eſt de ꝯtingentibus idē pȝ. ergo ſeqˀtur ꝙ theologia eſt penitꝰ practica ¶ Arguit ēt Grego. de Arimino ſic. Oīs habitus totalis icludens aliquos habitus partiales practicos: ⁊ aliquos ſpeculatiuos: quoꝝ ſpeculatiuoꝝ actus ſunt virtualiter: de ꝑximo tm̄ directiui praxis: ⁊ ex quoꝝ concluſionibꝰ vel ꝑpōnibus tāꝙ̄ ex pncipijs ꝯcl'ones practice cōuenīēter ſequūtur: denominat̄ practicus: ſȝ noſtra theologia totalis plures habitꝰ practicos partiales icludit: ⁊ ēt plures ſpeculatiuos: actus ēt illoꝝ ſpeculatiuoꝝ ſunt virtualr̄ de ꝑximo directiui praxis: puta dilectionis erga deū ⁊ ꝓximuȝ: ⁊ talium practicarū cōcluſionū ſunt principia. igitur ⁊c. maior pȝ. quoniāȝ ex talibꝰ cauſis: totalis etiaȝ medicina icludens practicā: ⁊ theoricā practica dicit̄: ⁊ ſimilr̄ moralis phia: in qua nō eſt dubiū icludi multas veritates nō formalr̄ praxis directiuas: ac per hoc nec ꝑprie practicas. Non eſt aūt maior rō ꝑ iſtis ꝙ̄ ꝑ alio habitu quocūq; tales cōditiones habēte. ¶ Pȝ etiaȝ quia demōſtratio ſumit denominationē a concluſione: vt dicatur vniuerſalis vel particularis: affirmatiua vel negatiua: nō obſtāte ꝙ aliqua premiſſarū ſit alterius qualitatis vel quantitatis. ¶ Et ad propoſituȝ ſi cōcl'o ſit practica: totus ſyllogiſmus erit practicus: etiā ſi altera premiſſarum ſit ſpeculatiua.

Marginal notes: Utrꝫ ſpeculatiui ⁊ practici ſint eēntiales drie ſcie. T. cō. p. — Lec. 4. Cap. 3° — Cap. 9. — Cap. 19. — Arguit etiaȝ Gre. q. 5. prologi art. 4.

ſpeculatiua. Sed minor ꝓbatur: quoniā queciīq̄ veri tates theologice ſignificāt diuinam perfectionem: aut diuinaꝫ operationē ad extra creationis: prudentie: aut alicuius eius beneficij: vt incarnationis: ⁊ aliorū ꝓ redemptiōe noſtra: aut eruditione: vel glorificatiōe: aut quecūq̄ alia in ſacra ſcriptura cōtenta: non ſm ſe formaliter directiua dilectionis dei: oēs virtualr̄ de proximo cōtinent veritates nos formaliter dirigētes ad diligēdum deū: ſicut pꝫ: quia quaſi omnes ad aliquaꝫ manenē memoratarū veritatū pertinēt: ⁊ de iſtis ſtatim notuꝫ eſt: qđ dicit̄. ¶ 2° arguit ex dictis ſcripture ſacre ⁊ doctoꝝ. Nam auctor principalis huius doctrine xp̄us dicit Matth. 22. q̄ in precepto de dilectione dei ⁊ ꝓximi tota lex pendet ⁊ ꝓphete. Itē apl's Ro. 13. (Plenitudo legis ē dilectio.) Et. 1. ad Thimo. p̄. (Finis p̄cepti eſt charitas.) Itē Aug. in enchi. ca° vltimo. (Omnia p̄cepta diuina referunt̄ ad charitateꝫ.) de q̄ dicit̄ apoſtolus. (Finis p̄cepti ē charitas.) Et infra. (Charitas quippe iſta dei ⁊ ꝓximi eſt: ⁊ vtiq̄ in his duobus preceptis tota lex pendet ⁊ ꝓphete.) Adde euāgeliuꝫ adde apoſtolos: nō eni aliunde vox iſta eſt. Finis precepti eſt charitas. Ecce q̄ tota lex: ⁊ oēs ꝓphete: ⁊ euāgelium: ⁊ apoſtolice doctrine: ⁊ cōſequēter tota theologia ad charitatē ordinatur: ⁊ virtualiter nos inducunt. Itē p̄mo de doctrina xp̄iana cap° p̄° (Omniū (inq̄t) que dicta ſunt: ex quo de rebus tractauimus: hec ſūma eſt: vt intelligatur legis ⁊ omniū diuinarū ſcripturarū plenitudo ⁊ finis eſſe dilectio dei: quo fruendū eſt: ⁊ rei que nobiſcū ea frui poteſt.) Itē libro 2° ca° 7. (Diuꝫ (inq̄t) diuinarū ſcripturarū ſtudioſus nihil in eis aliđ inuenturus eſt q̄ꝫ diligendum eſſe deū ꝓpter deum: ⁊ ꝓximuꝫ ꝓpter deum.) Item Greg. ſuper Ezechielem homel. 10. dicit. (Ad hoc ſoluꝫ deus per totā ſacrā nobis ſcripturā loq̄tur: vt nos ad ſuum ⁊ ꝓximi amoreꝫ trahat) igitur quecūq̄ in ea ꝯtinētur vl' formaliter vl' v̄tualr̄: de ꝓximo nos dirigūt ad charitatē.

Ad p̄m arg. cōtra p̄mā.

Ad primum contra primā cōcluſioneꝫ dicit̄ q̄ bene ꝓbat: q̄ ſcientia non dicitur practica: q2 eſt in ſubiecto habēte proximā potentiam operādi obiectū ſciētie: ſed nō probat: quin ſcientia dicatur practica ex hoc: q̄ eſt de obiecto: qđ ſciens aptus natus eſt operari: licꝫ forte nō poſſit: ita q̄ li operabile dicit aptitudinē ſm potētiaꝫ logicam: ⁊ nō potētiam ꝓximaꝫ operādi a ſciente. Unde negat̄ ꝯſequentia: ⁊ ad ꝓbationē dr̄: q̄ nō valet: nō eniꝫ quecūq̄ directiuitas actiōis ſufficit ad hoc: q̄ habitus ſit practic⁹: ſed req̄ritur directiuitas actionis: qua obiectū eſt operabile a ſciēte. ¶ Ad 2m ⁊ 3m dr̄: q̄ licꝫ potētia operādi obiectū nō req̄ratur ad hoc: q̄ habitus ſit practicus: requiritur tamē aptitudo ſciētis ſm ſuam ſciam ad operandū illud: ⁊ illa aptitudo nō variatur ſicut potentia. ¶ Ad 4m dr̄: q̄ illa pars phie: que eſt de actibus itellectus ⁊ volūtatis eſt ſpeculatiua quo ad modū ⁊ finem licꝫ ſit practica quo ad obiectū. De muſica vero ⁊ geometria ⁊ hmōi dr̄ ſimilr̄. ¶ Poteſt etiā dici: q̄ nō ſufficit ad rationē habit⁹ practici: q̄ ſit de obiecto qualitercūq̄ operabili a ſciēte: ſed opꝫ q̄ ſit de operabili a ſciēte opere cadēte ſub cōſilio: vel electione: hmōi autē nō ſunt opera itellectus ⁊ volūtatis prout cadunt in cōſideratione phiſici: nec numerādi. aut figurādi: ⁊ iſta ſolutio in idem redit cū prima. ¶ Ad quintū negatur aſſumptuꝫ: nec valet ꝓbatio: nō enim ſubiectū habitus practici ex ſua variatione variat habitū penes practicum ⁊ ſpeculatiuū: cuꝫ aptitudo operādi nō varietur: ſꝫ potentia variet̄: vel potius ſciens variet̄ q̄tū ad poſſe

Q̄uia ꝯſiderāno eaꝝ ꝓut nō cadunt ſub electione ⁊ ꝯſilio eſt q̄ ad modū ⁊ finē ſpeculatiua.

⁊ nō poſſe: nō autē quo ad aptum eſſe: vel nō aptū eſſe ad operāduꝫ. ¶ Ad 6m negatur ꝯña. ſ. qua infertur: q̄ habitus ſit practicus per accidēs: prout accidēs opponitur per ſe ſcđo modo: licꝫ ſit practicus per accidēs oppoſito p̄mo modo perſeitatis: accipiēdo practicū ex parte obiecti: nā accipiēdo practicuꝫ ex pte finis: ꝯceditur q̄ habitus accidētaliter eſt practic⁹: ⁊ pōt fieri de practico nō practicus: ⁊ econtra: vt ſupradictū eſt. Illud aūt qđ dr̄ de comparatiōe habitus practici ad intellectuꝫ practicū nō valet. Nā licꝫ tam hic q̄ꝫ ille dicat̄ practicus ex habitudine ad extrinſecū: tamē reſpectus cōſequens habitū practicum iſeparabilior eſt ab eo q̄ꝫ reſpectus cōſequēs itellectuꝫ practicū: maior aūt ē diſtātia habitus practici ad illud: ex cuius habitudine dicit̄ practicus q̄ꝫ itellectus ad habitū practicū nō facit habitum eſſe accidētalius practicū q̄ꝫ itellectuꝫ: q2 nec h̄ nec ille dr̄ totaliter practicus per aliq̄d diſtās: ſed ꝑ reſpectū: qui nō diſtat ab eo: qđ refert ⁊ ille eſt iſeparabilior: ⁊ magis per ſe ꝯñs in ſcđo mō habituꝫ practicum q̄ꝫ itellectū practicū. ¶ Ad p̄m ꝯ 2m ⁊ tertiā ꝯñes dr̄: q̄ illi reſpectus aptitudinales. ſ. nālis prioritatis ⁊ cōformitatis nō ſufficiunt ad hoc: q̄ habitus ſit ſimplr̄ actu practicus: ſed req̄rit̄ q̄ ordinetur habitualiter ad finē: qui ſit operatio extra itellectū per voluntatē ꝓponentem operari per talē habitū. ¶ Dico etiā: q̄ habit⁹ nō habꝫ tales reſpectus aptitudinales ex obiecto: q2 tunc nullus habitus poſſꝫ eē reſpectu domus niſi eēt practicus actu vel virtute: cuius oppoſitū dictū eſt in p̄dictis cōcluſionib⁹: ſed dictos reſpect⁹ habꝫ nō ſolum ex ſua forma abſoluta. imo ex modo ꝯſiderādi obiectuꝫ. ſ. vt eſt operabile: quē moduꝫ hꝫ habitus ab itellectu: q̄ ſuper obiectū operabile pōt ferri ſic vel ſic ſm q̄ mouetur diuerſimode a volūtate. ¶ Ad 2m per idē. Naꝫ q̄ operatio aliqua ſit cōformabilis itellectui non dat habitui: q̄ ſit actu practicus: ſed habitu vel virtute. Et ſimiliter q̄ operatio ſit dirigibilis ꝑ habituꝫ nō ſolū hꝫ ex obiecto extra habitus directiui: ſed ab itellectu vel volūtate. ¶ Ad 3m dico ſimilr̄: q̄ habitus nō eſt actualiter practicus niſi ordinet̄ ad finē operis per voluntatem ⁊ itellectū: nō tñ opꝫ q̄ illa ordinatio vel ꝓpoſitū ſit actus ſecūdus: ſed ſufficit q̄ ſit actus p̄mus. ſ. ꝓpoſitū habituale. Unde q̄ audit medicinā ſolum ad hoc vt ſciat: nō ꝓponēdo actualr̄ aut habitualr̄ operari ꝑ illā: acq̄rit ſciam practicā ſolū v̄tualr̄: nō auteꝫ actualr̄. Et ideo dicit ſcūs Tho. p̄ma parte. q. 14. arti. 16. ad ſcđm q̄ eoꝝ: que nec ſunt: nec erūt: nec fuerunt: deus non hꝫ practicā cognitionē niſi in v̄tute tm̄. Et idē dicit de veritate. q. 3. ar. 3. ¶ Ad p̄mū cōtra quartā cōcluſionē ꝑ quanto nitit̄ probare actum intellectus imediate: ⁊ in ſe ſumptū eſſe praxim. negat̄ maior: ſicut etiam negat eam ſanctus Tho. p̄ma ſcđe. q. 57. ar. 3. ad 3m: vbi ſic dicit. (Etiaꝫ in ipſis ſpeculabilib⁹ eſt aliquid per modū cuiuſdā operis: puta conſtitutio ſyllogiſmi: aut orōnis congrue: aut opus numerādi vel menſurandi. Et ideo quicūq̄ habit⁹ ſpeculatiui ad huiuſmodi opera rationis ordinant̄ dicunt̄ per quandā ſimilitudinem artes: ſꝫ liberales.) Hec ille. Ex q̄bus pꝫ: q̄ aliq̄ habit⁹ ſpeculatiui ordinātur ad cōſtitutionem ſyllogiſmi: ⁊ orationis congrue: qui tamē non ſunt alij q̄ꝫ grāmatica: ⁊ logica ⁊ rhetorica. ¶ Nunc ad primam probationeꝫ illius negati negat̄ maior: dicti enim reſpectus duꝫ nō ſunt īmediate directiui actus potentie alie ab intellectu non dant habitui q̄ ſit practicus: ſed dant ei q̄ ſit ars ⁊ nō ſolum ſcientia: vt dictum fuit in quarta cōcluſione. ¶ Ad ſecundā ꝓbationē negatur ſimilr̄ maior:

R̄ōne reſpectus ad opus extrinſecū in habitu practic⁹ dr̄: nō aūt rōne alicui⁹ diſtantis.

Reſpect⁹ prioritatis ⁊ ꝯformitatis ad habitū practicū nō ſufficiūt.

Logica ſcia practica non eſt.

nō enim opꝫ:ꝙ habitus cuius finis eſt actus alterius habitus ſit practicus:niſi ordinetur ad actū exteriorē modo ſuperius expoſito:preſertiꝫ hoc nō opꝫ:quando actus talis habitus:qui ordinatur ad actū alterius habitus:habꝫ in ſe nobilitatē ⁊ dignitatē:poſito ꝙ nunꝗ ad illū actum ordinaretur:huiuſmodi aūt ſunt actus ab habitu logice eliciti:ſpeculari enim de vniuerſalibus ⁊ predicamētis:⁊ de eoꝝ ꝓprietatibꝰ habet in ſe ſufficientē dignitatē. ℂ Ad tertiū negatur maior: niſi extēſio illa ſit ad actū exteriorem:⁊ niſi tota dignitas actus in illa extenſiōe cōſiſtat. ℂ Ad quartaꝫ dico: ꝙ nō omnis vſus per habitū directus reddit habitū directiuū practicū:ſed ſolū vſus exterior modo ſupra expoſito:preſertiꝫ quādo habitus directiuus dirigit actꝰ ſpeculationis:cuiuſmodi eſt logica:vnde ſanctꝰ Tho. ſcđa ſcđe.q.180.arti.6°.ad 2m. ℂ Nō ſolū ad cōtēplationem ⁊ ſpeculationē pertinet ipſa veritatis ſpeculatio: imo multi alij actus:quoꝝ qdā pertinent ad acceptionē principioꝝ:ex qbus ꝓcedit ad cōtemplationē veritatis. Alij autē pertinēt ad deductionē principiorum in veritatē:cuius cognitio querit. Alij aūt ſunt perceptiones ſenſuū ad cognoſcēdū aliquos effectus: ⁊ imaginationes:⁊ diſcurſus rōnis circa diuerſa ſigna: vel quecunꝗ ꝓducētia in cognitionē veritatis intētc.) ℂ Ad quintā negatur maior loquēdo de habitu ſpeculatiuo: qui eſt ars:nec eſt ſimile de aſtrologia vel phyſica: qꝛ obiectū illarū nō eſt adeo deſeruiens ſpeculationi: ſicut obiectū logice:que eſt quodāmodo inſtrumētum ſciēdi. ℂ Ad ſextā ſoluit ſanctus Tho. ꝑma ſcđe.q.57.artic.4. vbi facit tale argumētum. ℂ Uirtus eſt habitus operatiuus:ſed habitus ſpeculatiui nō ſunt operatiui: diſtinguitur eniꝫ ſpeculatiuū ab operatiuo.ergo habitus itellectuales ſpeculatiui nō ſūt virtutes.) Ecce argumentū in forma. Et reſpōdet. (Dicenduꝫ (inqt) ꝙ duplex eſt opus.ſ.interius ⁊ exterius:practicū ergo vel operatiuū:qđ diuidit contra ſpeculatiuum:dicitur de opere exteriori:ad qđ nō habent ordinē habitus ſpeculatiui:ſed tamē habent ordinē ad opus qđ eſt ſpeculari verū:⁊ ſm hoc eſt habitꝰ operatiuus.) Hec ille. ℂ Ex qbus pꝫ:ꝙ eſſe operatiuū: vel actiuā potentiā:aut virtutē nō tollit habitū rationalē ſpeculatiuū: niſi virtus illa vel potētia actiua ſit reſpectu operis extra intellectum:qđ.ſ.nō eſt ſpeculatio veritatis nec logice. ℂ Ad ꝑmuꝫ Greg.dr:ꝙ opus aliquod pōt duplr regulari per rationē. Uno modo quo ad ſuū exercitiū abſolute elicitū vel imperatū. Alio modo quo ad ſubſtantiā ſuam vel in ordine ad ea:que dant ei rationeꝫ vel ſpēm:puta obiectū. Primo modo cōceditur:ꝙ operatio itellectꝰ etiaꝫ ſpeculatio pōt a rōne regulari: vt argumentū ꝓbat etiā rōne practica:ſed tamē nō regulatur illo modo:niſi regulata electione cadente ſuper opꝰ intellectꝰ. Secūdo aūt modo nulla ratio practica opus itellectꝰ habꝫ regulare.nō enim rō regulans actum aſſentiēdi huic cōcluſioni.homo eſt beatificabilis:eſt practica:ſꝫ ſpeculatiua. Nec alie inſtātie date de veritatibꝰ aut falſitatibꝰ ſunt ad ꝓpoſitum. ℂ Dico ergo ꝙ aīs eſt falſum:qꝛ nulla notitia practica ꝓprie regulat opus itellectus ſolū:imo nūꝗ ratio practica regulat opus itellectus:niſi inquantū regulat electionē de tali opere:⁊ iđ opus itellectus nō eſt praxis:niſi mediante electione: actū autē intellectus talr regulari nō eſt regulari ſꝫ ſe ſed quantū ad ſuū exercitiū. ℂ Ad confirmationē dr: ꝙ bene ꝓbat:ꝙ ſpeculatio quo ad ſuū exercitiū eſt praxis:ſed tale exercitiū nō eſt niſi per actū alterius potētie.ſ.voluntatis. ℂ Ad ſcđm ſimilr dr:ꝙ bene ꝓbat: ꝙ opus itellectus eſt bene regulabile rōne practica:ſꝫ nō imediate. Et ideo nō habet ꝙ ſit vere praxis: ſꝫ potiꝰ electio illa:qua mediāte notitia regulatur rōne practica. ℂ Ad tertiū negatur maior:nō enim oīs actus iperatus a volūtate eſt ꝓprie praxis:nec ſeqtur: ꝙ ſpeculatio ſit praxis:ſed ſolū ſeqtur:ꝙ eius exercitiū ſit praxis:vel ipſe actꝰ:aut quātū ad ſubſtantiā:vel quātū ad exercitiū ſit praxis. ℂ Ad primū ⁊ ſcđm cōtra ſextaꝫ cōcluſionē dr ꝑmo:ꝙ reſpōſio ibi data poſſet ꝓbabilr ſuſtineri:nec per arguentē iſolubiliter ipugnatur. Naꝫ ſciētia dicit quādā entitatē abſolutā ſm ſuam eſſentiā habitus aūt dr practicus ex reſpectu ad operationē:quare cum reſpectus nō ſit itrinſecus eſſentie abſolute:practicū nō poteſt eſſe eſſentialiter differētia ſciētie: ſicut nec paternitas homini. ℂ Itē ſm ꝙ ponit arguēs idē habitus abſolute ⁊ eiuſdeꝫ ſpēi poteſt ſucceſſiue variari ſm practicū ⁊ ſpeculatiuū. Nā ſciētia:quā habeo de roſa:⁊ de generatione illius eſt ſpeculatiua. Et ſi deus daret mihi potētiaꝫ ꝓductiuā roſe:illa ſcientia ſtatim induceret rōnem practicā. ℂ Dicit etiā:ꝙ ſcientia moralis exiſtēs in mēte angeli eſt mere ſpeculatiua: ſicut ſciētia generationis roſe in homie eſt ſpeculatiua. Cōſtat aūt ſm eū:ꝙ illa ſcīa moralis in mente angeli eſt eiuſdē ſpēi:cum ſit de eodē obiecto:⁊ in potētia eiuſdē rationis:⁊ tamē in nobis eſt ſciētia practica. Quicquid autē ſit de hoc ſcđo.tamē ꝑma ꝓbatio vr vera. ℂ Ex quo pꝫ:ꝙ ratio practica nō eſt eſſentialis differētia ſciētie quātū ad ſuū abſolutū. ℂ Nec valet ſi dicat:ꝙ ſaltem eſt eſſentialis differētia ſcīe inquantū ſcientia eſt virtus itellectualis includēs reſpectū cōuenientis ⁊ debiti:ac cōgruentie in ordine ad nāꝫam qua eſt. ℂ Iſtō inquā nō valet:ille eniꝫ reſpectus qui cōſeqtur abſolutum ſciētie inquantū eſt vtus itellectualis cōſeqtur neceſſario poſitis extremis.ſ.abſoluto ſcīe: ⁊ abſoluto nature:in qua eſt:ſed nō ſic eſt de reſpectu practico:qꝛ ſciētia de generatiōe roſe:que eſt in hoīe: eſt ſpeculatiua:⁊ tū poſſet fieri practica:ſi ſuperadderet potētia ꝓductiua ⁊ executiua directionis ſcīe. ℂ Ad ſcđaꝫ rōnē dico:ꝙ falſe imaginatur ytpote:ꝙ ſpeculatiuuꝫ ⁊ practicum ſic cōcurrant ad eūdem habitū: ſicut extrema ad mixtū ex illis:ſicut ſi ex albedine ⁊ nigredīe fiat rubedo. Nos aūt nō ſic intelligimꝰ in ꝓpoſito:ſed potiꝰ illo modo:quo idē abſolutum hꝫ reſpectu alterius habitudinē factiui:⁊ reſpectu alterius nō habet taleꝫ habitudinem factiui:ſed mēſurati ad mēſuraꝫ. Iſto modo idem habitus extēdit ſe ad ſpeculabile ⁊ operabile ad ſpeculabile quidē principaliter:ſed ad operabile ſꝫ quid ⁊ ſecūdario. Iſto modo diceret ad primas duas rationes iuxta miſſioneꝫ ibi datā. ℂ Alr tamē poſſꝫ dici ⁊ ſm mentē ſancti Thome:ꝙ dato:ꝙ iſte differētie ſpeculatiuū ⁊ practicuꝫ ꝓut ſumūtur ex obiecto habitus nō ex fine habitus diuiderēt eſſentialiter ſcientiā naturali lumine genitā:nō tamē ſcientiam diuino lumine reuelatā:ſicut enim color ⁊ ſapor ad diuerſas potentias ſenſitiue partis exterioris pertinēt:que tamen ſenſibiliū differentie ad eandē potentiā cognitiue interioris.ſ.ad ſenſum cōem pertinent:nec illam diuerſificant. Et ſimilr omnes ſenſibiliuꝫ differentie ad vnā potentiā reducuntur intellectiuam. Et ſicut appetitus ſenſitiuus diuerſificatur per concupiſcibilem ⁊ iraſcibilem:nō tamen potentia volitiua. Sic in ꝓpoſito practicum ⁊ ſpeculatiuum ad diuerſas ſcientias inferiores pertinent:que tamen differentie nō diuerſificāt ſupremaꝫ ſcientiam:que nō ex ſigillatione rerūꝫ in aīaꝫ prouenit:quēadmodum alie:ſed potius ex diuine notitie

Dignitatē ⁊ nobilitatē hꝫ ex ſe argutū ſpec.

Preter hīta ne ſpeculatio nē ad cōtēpla tionē alij actus pertinēt.

Opꝰ ꝑ rōnē regulari pōt dupliciter quo ad exercitiū actꝰ.ſ. ⁊ quo ad ſpecificatiōeꝫ

Practicū ⁊ ſpeculatiuuꝫ nō eſſe dr̄ias eſſentiales ſufficient pōt.

Nō poſſe practicū ⁊ ſpeculatiuū in vno ⁊ eodē habitu cōcurrant.

Rōne cuius practicum et ſpeculatiuuꝫ dr̄ie eſſentiales dicunt.

titie impreſſione: ſm enim ꝙ ipſe dicit in ſcripto ſuper Boetium de trini. q. 3. arti. p̄mo ad quartū. (Fides eſt quedam ſigillatio prime veritatis in mēte.) Et prima parte. q. p̄ma. articu. 3°. (Theologia noſtra eſt quedaʒ impreſſio diuine ſciētie. Conſtat enim ꝙ inferiores habitus ⁊ potentie diuerſificātur circa aliqua: que tamē oia apprehēdunt ſub vno habitu vel vna potētia ſuperiori: ⁊ ideo habitus ſuperior: qui per differētias. quib⁹ inferior habitus diuidit: nō diuerſificatur: poteſt ſe ſic habere ad eos: ꝙ p̄ncipaliter ſe extendit ad vnā earuʒ ⁊ ſm quid ad aliam: ſicut ars militaris licʒ ſe extēdat ad ea: de quib⁹ eſt frenefactiua ⁊ equeſtris ⁊ gladiatoria: tamē principaliter vel principalius ſe extendit ad ea: de quib⁹ eſt gladiatoria ꝗ̄ ad ea: de quib⁹ eſt frenefactiua vel equeſtris.) Et ſic in ꝓpoſito dicēduʒ eſt ad primas duas rationes reſpōdendo. Dico tamen ꝙ practicum ⁊ ſpeculatiuū vt reſpiciunt fineʒ habitus diuidunt ſcientiā in cōi: licet forte ſint differentie accidētales eius: vt ſupra dictuʒ eſt: vnde omnis ſciētia vel eſt practica ex fine: vel ſpeculatiua: ⁊ nulla ē ſimul practica ⁊ ſpeculatiua ex fine principali. Tunc igitur ad primam huius reſponſionis improbationē dicitur: ꝙ nō eſt illa intentio ph̄i: quā dicit arguens: ⁊ cū hoc probat dico: ꝙ maior huius rationis eſt vera: ſi ſpēs contineatur eſſentialiter ſub illa differētia: ſi vero accidētaliter accidētaliter ſe habet ad genus natura: ſpecies ille nō plus cōtinētur ſub genere ꝗ̄ ſub differētia tali: ſed ad hunc ſenſum negatur minor. ❡ Ad ſecūdam ꝓbationem negatur minor: vt dictum eſt. ❡ Ad tertiaʒ dicitur ꝙ peccauit ſm nō cauſam vt cauſam: aſſignat eniʒ ꝓ cauſa huius: ꝙ naturalis ⁊ moralis plus differūt ꝗ̄ naturalis ⁊ mathematica: hanc. ſ. quia ſecunde due ſunt ſpeculatiue: nō autem due prime. Illud autem nō eſt cauſa huius differētie loquēdo de eſſentiali differētia ſciētiarum: ſed potius cauſa eſt: quia plus differunt prima ſubiecta naturalis ⁊ moralis ꝗ̄ naturalis ⁊ mathematice: ⁊ media demonſtrationū etiam: que ſunt cauſa effectiua habituū: ex ꝗbus duobus habituū differētie eſſentialiter compēſantur: vt habetur a ſancto Tho. prima ſcḋe. q. 54. artic. 2°. ❡ Ex dictis pʒ quomodo reſponſio prius data ad prima duo argumenta bona eſt ſicut enim quia album ⁊ nigrū ſunt differētie accidentaliter diuiſiue animalis: ⁊ nō eſſentialiter: ideo nō eſt impoſſibile: ꝙ aliquod animal ſit albuʒ ſimpliciter ⁊ nigruʒ ſm quid: ita nō inconueniens eſt: ꝙ aliqua ſciētia ſit ſimpliciter ſpeculatiua ⁊ ſm ꝗd practica. ❡ Ad tertiuʒ cōtra eandē ſextā cōcluſionē dico: ꝙ maior ſʒ ꝙ iacet eſt falſa: licʒ enim ille habitus: qui agit de actibus hominū ꝓut ordinātur ad ſpeculationē ſit ſimpliciter ſpeculatiuus: poteſt tamē dici practicus ſm quid ſicut per oppoſituʒ dicit arguēs de ſciētia morali: dico enim ꝙ ipſa eſt ſimpliciter practica. ſ. quātum ad finē queʒ intendit: eſt tamē ſm quid ſpeculatiua in aliqua ſui parte: ⁊ per oppoſitum habitus theologie poteſt dici ſpeculatiuus ⁊ practicus: licʒ etiaʒ nō agat de humanis actibus niſi in ordine ad ſpeculationē: erit eniʒ ſpeculatiuus ſimpliciter. ſ. quo ad fineʒ: ⁊ quo ad principaliores partes ſui obiecti: erit tamē ſm quid practic⁹ inquantum agit de obiecto operabili a ſciēte: nō tamen principaliter ꝓpter operari obiectum: hoc eſt ſciētiaʒ eſſe ſm quid practicā. ❡ Ad quartum negatur maior: nam de operabili ab homie poteſt homo habere ſciētiam ſpeculatiuā ſm quid: vt dictum fuit in ſecunda ⁊ tertia cōcluſione: nec ꝓbationes maioris valēt. Non enim omnis habitus aſpiciens rem operabilē a ſciēte eſt ꝓprie: ⁊ actu practicus: ⁊ in hoc deficit prima ꝓbatio. Similr̄ medicina nō ex hoc dicitur practica: qꝛ ei⁹ obiectum eſt operabile ab habēte medicinaʒ: ⁊ in hoc deficit ſcḋa. ❡ Similiter ſciedum: ꝙ nō ſufficit ad h̄ ꝙ habitus ſit practicus: ꝙ ſit de obiecto operabili: ⁊ ſʒ qḋ eſt operabile illo modo: quo arguens accipit operabile: hoc eſt per operationē attigibile obiectaliter: ſed opʒ: ꝙ iſto modo ſit operabile a ſciēte: ſicut ab eo factibile vel ꝓductibile: aut realiter alterabile: obiectū aūt theologie nō eſt iſto modo a creatura operabile: ridiculum enim eſt dicere: ꝙ diligens deuʒ operetur deū. ❡ Ad q̄ntū ſicut ad precedēs. ❡ Ad ſextū negat̄ maior: vt pʒ ex predictis: minor etiam falſa eſt: non enim credere: aut ſperare: aut operari ſm precepta ſunt obiecta: aut fines p̄cipales habitus theologici: ſed potius contēplatio prime veritatis. Unde ſanctus doctor primo ſen. q. p̄ma. artic. 3°. ad primuʒ dicit. (Opus nō eſt vltimum intētum in hac ſciētia: ſed contēplatio prime veritatis: ad quaʒ depurati ex bonis operibus peruenimus: ſicut dicitur Matth. 5°. Beati mūdo corde quoniam ipſi deum videbunt: ⁊ ideo principalius eſt ſpecalt̄iua ꝗ̄ practica.) Hec ille. ❡ Ad ſeptimū dico: ꝙ finis vltimus huius ſciētie eſt contēplatio patrie: ſʒ finis proximus eſt contēplatio vie ab iſto habitu elicita: que eſt quoddā initium vltime illius: vnde ſanctus Tho. ſcḋa ſcḋe. q. 180. articu. 4°. (Ad vitaʒ (inquit) cōtemplatiuam pertinet contēplatio diuine veritatis: ꝗ inquantum huiuſmodi eſt finis humane vite. Unde Auguſt. dicit p̄mo de trinitate. Contemplatio dei promittitur nobis actionuʒ omniū finis atq; eterna perfectio gaudiorū: que quidē in futura vita erit perfecta quando videbimus eum facie ad faciem: vnde ⁊ perfecte beatos faciet: Nunc autē contemplatio diuine veritatis competit nobis imperfecte videlicʒ per ſpeculum ⁊ in enigmate. Unde per eam fit nobis quedā inchoatio: que incipit vt in futuro terminet̄. Unū ⁊ ph̄s in. 10°. ethicorū in cōtemplatione optimi itelligibilis ponit vltimaʒ felicitatē hominis) Hec ſanctus Tho. ❡ Ex quib⁹ apparet: ꝙ illud qḋ dicit arguens: ꝙ iſta ſciētia nō ordinatur ad contēplationem vie: ſed ad fidem ⁊ charitatem nihil valʒ. Dico enim ꝙ ſm ſanctū Tho. ibidem iſta ſciētia ordinatur ad hoc: ⁊ ad illud. Ut enim ibidem ait: ordine quodaʒ quatuor pertinēt ad vitam cōtēplatiuam. Primo quidem virtutes morales. Secundo autē alij actus preter contēplationeʒ. Tertio cōtemplatio diuinorū effectuum. Quarto vero ipſa contēplatio diuine veritatis. ❡ Dicit etiā arti. ſcḋo: ꝙ virtutes morales pertinēt diſpoſitiue ad vitaʒ contēplatiuam inquātum impediunt vehementiam paſſionum: ⁊ ſedant tumultus occupationum exteriorum: per que duo īpeditur actus cōtēplationis: in quo eſſentialiter conſiſtit vita contēplatiua. Ibidem etiaʒ oſtēdit articu. p̄mo ⁊ artic. ſcḋo. ad primuʒ quomodo dilectio dei ⁊ proximi pertinent ad vitam contemplatiuam: ſicut cauſe mouentes ad intelligēdum ⁊ contēplandum: nam ex dilectione homo inardeſcit ad eius contēplationem conſpiciēdam. ❡ Ex quibus paʒ: ꝙ iſta ſcientia ordinatur ad charitateʒ ſicut ad illud: qḋ mouet ad exercendum actum huius ſcientie. Ordinatur etiam ad virtutes morales: ſicut ad illa: que diſponunt ad ſpeculandum ſm habitum theologicum: ſed ad actum diuine contēplationis vie per iſtum habitū elicitum eſſentialiter ordinatur: ſicut ad finem proximum: ad contemplationem autem patrie ordinatur vltimate. Cum autem arguens nititur ꝓbare: ꝙ theo

Ideo eminē tia illi⁹ argu it eminētiam illi⁹: ꝗ eminē ter taʒ practi ca ꝗ̄ ſpecula tiua pauce.

Reſpectu fi nis practici ⁊ ſpec. ſciaʒ in cōi diuidunt accñtalr nō ſ̄ ideʒ reſpectu obi pn. ſed eſ ſentialr.

Quis finis theologie.

Lec. 10. Cap. 8°.

Ordinatur ſ̄ ſcia ad chari tateʒ ad virtu tes morales ad dei contem plationem ⁊ ad cōtēplatio nē pñe.

logie nõ principaliter ordinetur ad contemplationē patrie:ex hoc.ſ.ꝙ omnis ſcientia ordinatur ad illã cõtemplationem. Dico ꝙ ꝓbatio nulla eſt: licet enim tota philoſophia ordinetur ad finem beatitudinis: vt ponit ſanctus Thomas in ſcripto ſuper Boetium de trinita.q.5.artic.pmo. vbi etiam recitat Augu.19.de ciuitate dei allegantem Uarronē qui poſuit:ꝙ nulla ē homini alia cauſa philoſophandi niſi vt ſit beatus: tamen aliter iſta ſcientia ꝗ̃ alie humanit⁹ inuẽte in beatitudinem ordinatur. Tum quia eſſentialis finis hu⁹ ſcientie eſt quedam inchoatio future beatitudinis: vt dictum eſt:nõ ſic de alijs ſcientijs eſt. Tum quia ſcientia iſta eſt quedam impreſſio diuine ſcientie: vt preallegatum extitit:habitus etiam principiorū huius ſciẽtie.ſ.lumen fidei eſt:quedam ſigillatio prime veritatis: vt etiam prehabitum fuit. Tum quia iſta ſcientia docet viam veniendi ad finalis beatitudinis complementū. ¶ Ad octauū dicitur:ꝙ iſte habitus nõ principaliter ordinatur ad regulandum praxes:nec ſʒ oēs ſui concluſiones. Et cum dicitur:ꝙ quantum ad iſtas propoſitiones neceſſarias:que videntur eſſe ſũme ſpeculatiue inter omnes concluſiones: aut principia theologie.ſ.deus eſt eternus ⁊ vnus ⁊ huiuſmodi:eſt regulatiua actuum voluntatis. Dico ꝙ ſm predicta in quarta concluſione:nõ omnis relatio habitus ad praxī facit habitum practicum:ſed ſolum tunc cũ habitus eſt proxima relatio operis:cuiuſmodi nõ eſt in propoſito de articulis fidei: vt ibidem prolixius extitit declaratum. ¶ Ad primū Greg. negatur minor:nõ eniʒ quecunꝗ concluſiones theologice ſunt de proximo habitus directiui alicuius praxis:ſicut patʒ de iſtis:eſſentia diuina nõ generat:deus eſt eternus: ⁊ de infinitis talibus: vt dictum eſt in quarta concluſione prius. et ſtatim ad octauū. Et eſt eodem modo dicẽdum de illis:que exprimunt ſcientiã dei vel opera eius ad extra: vt de⁹ eſt omniſciens omnipotens ſolum creator. ¶ Ad ſecũdum dicitur:ꝙ omnes ille auctoritates probant:ꝙ dilectio dei eſt intenta in hac ſciẽtia proximo:ſed nõ principaliter vltimate: vt dictum eſt in ſolutione ad ſeptimum. ¶ Ad argumentū in pede queſtionis factum patet reſponſio per predicta:preſertim in reſpõſione ſe primi argumenti contra ſeptam concluſionem.

¶ Utrum theologia ſit vna ſcia. Qõ. III.

ITerum circa prologū querit᷑. Utrũ theologia ſit vna ſcientia. Et arguitur ꝙ nõ. Illa eniʒ ꝗ̃ in nulla ratione formali cõueniunt nõ poſſunt ad vnam ſcientiam pertinere: ſed illa:de quibus eſt theologia.ſ.deus ⁊ creatura nõ ſunt aliquid cõmune vniuocum:nec aliquam vnam rationem formalem participant. ergo theologia nõ eſt vna ſcientia. ¶ In oppoſitum arguitur ſic. Naʒ ſacra ſcriptura loquitur de ipſa ſicut de vna ſciẽtia: vt Sap.10.(Dedit illi ſcientiã ſanctoꝝ.) igitur ⁊c̃. ¶ In hac queſtione erunt duo articuli. In primo ponentur cõcluſiones. In ſecũdo mouebuntur obiectiones. ¶ Quantum ad primū ponit᷑ talis prima cõcluſio. Habitus ſcientie licet ſit vna ſimplex qualitas nõ conſtituta ex multis: prout habitum dicimus habilitatem ad vtendũ complete formis intelligibilibus:tamen habitus ſciẽtie prout eſt immediatum principiū actus intelligendi nõ ſemper eſt qualitas ſimplex. Iſtam cõcluſionē tenet ſanctus doctor in diuerſis locis. ¶ Sciendũ eniʒ:ꝙ ipſe quãdoꝗ vocat habitum ſcientie ſimplicem qualitatem: quãdoꝗ autem nõ. Et de primo quidem patet in pma ſecunde q.54.artic.4. vbi ſic dicit.(Habitus ad operationem ordinatus:de quo nunc agimus:eſt quedam perfectio potentie:omnis autē perfectio ꝓportionatur ſuo pfectibili:vnde ſicut potentia cū ſit vna ad multa ſe extendit ſm ꝙ conueniunt in aliquo vno:ꝙ deſt in generali quadaʒ ratione obiecti:ita ⁊ habitus ad multa ſe extendit ſm hunc ordinem ad aliquid vnum:puta ad vnam ſpecialem rationem obiecti: vel vnam naturā vel vnum principium. Si ergo conſideremus habitũ ſm ea:ad que ſe extendit:ſic inuenimus in eo quandã multiplicitatē:ſed quia illa multiplicitas eſt ordinata ad aliquid:ad quod reſpicit principaliter habitus:inde eſt ꝙ habitus eſt qualitas ſimplex nõ conſtituta ex pluribus habitibus:etiam ſi ad multa ſe extendat: nõ enim vnus habitus ſe extendit ad multa niſi in ordine ad vnum:ex quo habet vnitatem.) Hec ille. Et ibidem ad primū.(Succeſſio (inquit) in generatiõe habitus non contingit ex hoc ꝙ pars eius generetur poſt partē:ſed ex eo ꝙ ſubiectum nõ ſtatiʒ conſequit᷑ diſpoſitionem firmā ⁊ difficiliter mobilem:ex eo ꝙ primo incipit eſſe in ſubiecto imperfecte: ⁊ paulatim perficitur.) Hec ille. ¶ Similr ad tertiū argumentũ dicit.(Ille qui in aliqua ſciẽtia acquiſiuit ſcientiā vni⁹ concluſionis per vnam demonſtrationẽ habet quidē habitum:ſed imperfecte:cum vero acquirit per aliam demonſtrationē ſcientiam alterius concluſionis nõ generatur in eo alius habitus:ſed qui prius inerat fit ꝑfectior: vtpote ad plura ſe extendens:eo ꝙ cõcluſiões ⁊ demonſtrationes vnius ſcientie ordinate ſunt: ⁊ vna deriuatur ex alia.) ¶ Ex ꝗbus omnibus apparet eū ſenſiſſe:ꝙ habitus ſcientie ſit vna ſimplex qualitas: et ꝙ vnus habitus nõ conſtituitur ex multis habitibus. Qõ autem quãdoꝗ ipſe ponat habitum ſcientie non eſſe qualitatem ſimplicem:ſed potius collectionē ex multis patʒ primo. Nam de veritate.q.8.articu.16.ad quartũ expreſſe dicit:ꝙ vna tota ſcientia comprehendit ſub ſe diuerſas ſcientias particulares:quibus cõcluſiones diuerſe cognoſcũtur: ⁊ hoc ponit in exemplum iſtius:quomodo.ſ.cognitio angeli comprehendit in ſe cognitionē matutinam ⁊ veſpertinam quaſi partes. ¶ Scdo. Nam de veritate.q.20.articu.ſcdo. loquens de anima chriſti ſic dicit.(Anima xp̃i cognitione qua verbū videbat indiguit habitu:qđ eſt lumen: non vt per qđ fieret aliquod itelligibile in actu:ſicut in nobis eſt lumen intellectus agentis:ſed vt per quod eleuaretur intellectus creatus in id:quod eſt ſuper ſeipſū: ad cognitionem vero creaturarũ habuit habitum:qui eſt collectio ſpecierũ ordinatarũ ad cognoſcendū.) Hec ille. ¶ Tertio. Naʒ 3° ſen.diſti.14.q.pma arti.p. queſtiuncula ſcda dicit:ꝙ habitus intellectiue partis perficitur ex lumine ⁊ ſpecie intelligibili illorum: que per ſpeciem cognoſcũtur. Et queſtiuncula tertia dicit:ꝙ habitus ſcientie ex duobus conſiſtit.ſ.ex lumine intelligibili: ⁊ ex ſimilitudine rei cognite. Arti.etiã 3° queſtiuncula ꝗrta dicit ſic.(Diuiſio habituum in diuerſis reb⁹ cognoſcendis contingit in nobis ex hoc:ꝙ forme intelligibiles in nobis ſunt minime vniuerſales:vnde opʒ ꝙ diuerſas res per diuerſas ſpecies cognoſcamus: ⁊ diuerſe ſpecies ſm genus faciunt diuerſos habitus ſciẽtiarum.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ patet:ꝙ ſm eum habitus eſt quid conſtitutum ex ſpecie intelligibili: ⁊ ex lumine intellectus agentis. Si autem illa duo ſunt realiter

Circa vnitatē ſcie Hēri⁹ q̃l.9.q.4.d.ꝙ ē ſimplex q̃litas nõ ex his:ſʒ cũ his cõtra Aur. in ꝓlo.d.ꝙ forma habit⁹ ſcientifici eſt cõnexio oiuʒ ꝑticularium habituū vnius ſcie.

Duran.q.4. ꝓlo.negat ſꝫ vna ſcia ꝑ ſe habit⁹ cõtineri.

Greg.i.3.q. ꝓlo.d.ꝙ non oiuʒ cõcluſiõ vnius ſcia eſt vnus habit⁹.

Pluritas cõcluſionũ cognitiõe idē habitus ꝑficit.

Habit⁹ ſcie eſt multorū ſpēꝝ collectiõ

liter

Sine lumen itellect⁹ agẽ tis ⁊ ſpẽs itelli gibil' ſint di uerſe ſunt nõ nõ eſt ſimpl' q̃litas habit⁹ ſciẽtifica.

liter diuerſa: habetur intẽtū: q habitus ſcientie non
eſt ſimplex qualitas nõ cõſtituta ex pluribus. Si autẽ
ſpecies ⁊ lumẽ illud ſunt vna res: ita q habitus ſit ſpe
cies illuſtrata lumine intellectus agentis: adhuc habe
tur propoſitū. Nam in eodem artic. 3° ad tertiū argu
mentū dicit ſic. (Non quelibet ſpecierū diuerſitas fa/
cit diuerſum habitū: alias oporteret: q quot ſunt res
tot eſſent ſciẽtie: ſed diuerſitas ſpecierū: que nõ reducū
tur ad eandẽ modum cognitionis ſm genus: que qdẽ
diuerſitas contingit ex eo: q lumẽ itellectus noſtri eſt
particulatum ⁊ debile.) Hec ille. ¶ Ex quo hr: q oẽs
ille ſpecies intelligibiles: que poſſunt reduci ad eūdẽ
modū cognitionis ſm genus cõſtituunt eūdẽ habi/
tū: ac p hoc habitus nõ eſt forma ſimplex. ¶ Quarto
idem pz. Nam 3° parte. q. 12. artic. ſcdo: ſic ait. (Profe/
ctus ſciẽtie eſt duplex: vel ſapiẽtie. Unus quidẽ ſm eẽn
tiā: put. ſ. ipſe habitus ſciẽtie augetur. Alius autẽ ſm
effectū: puta ſi aliquis ſm eūdẽ ⁊ eẽntialẽ habitū ſcie
pmo minora alijs demõſtret: ⁊ poſtea maiora.) Et poſt
pauca ſubdit. (Cū extrahere ſpẽs intelligibiles a fan/
taſmatibus ſit nālis actio hominis ſm intellectū agẽ
tem: cõueniẽs videt hanc actionẽ ponere in chriſto. Et
ex hoc ſequitur: q in aīa chriſti aliquis habitus ſciẽtie
fuit: qui per hm̃ abſtractionẽ ſpẽrum poterat augeri: ex
hoc. ſ. q itellectus agẽs poſt primas ſpẽs itelligibiles
abſtractas a fantaſmatib⁹: poterat etiā alias abſtrahe
re.) Hec ille. Et ibidẽ ad primū. (Sciẽtia (inquit) ac/
quiſita eſt tm̃ ab itellectu agẽte: qui nõ totū ſimul ope
ratur: ſed ſucceſſiue: ⁊ ideo chriſt⁹ ſm hanc ſciẽtiā non
a principio ſciuit oīa: ſed paulatī ⁊ poſt aliqd tẽpus. ſ.
in perfecta etate.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ manifeſte pz:
q ſm eum habitus ſcie acquiſite hz partes: ex quo ex
multis ſpẽbus itelligibilibus ⁊ ſucceſſiue cauſatur ab
intellectu agẽte: ⁊ augetur per nouarū aduẽtum ſpẽx.
¶ Quinto pz idẽ. Naz pria ſcde. q. 52. arti. 2° vbi que/
rit vtrū augmẽtum habituū fiat per additionẽ ſic ait.
(Quia quedā accidẽtia augẽtur ſm ſeipſa: in qbuſdā
horū poteſt fieri augmẽtū per additionẽ: augetur eni
motus per hoc: q ei aliquid addit: vel ſm tẽpus: in quo
eſt: vel ſm viam: per quā eſt: ⁊ tamẽ manet eadẽ ſpẽs
ppter vnitatẽ termini: augetur tamẽ nihilominus mo
tus per intẽſionẽ ſm participationẽ ſubiecti: inquātū
ſcz idẽ motus poteſt vel magis vl' minus expedite: aut
pmpte fieri. Similiter ⁊ ſcia poteſt augeri ſm ſeipſaz
per additionẽ: ſicut cum aliquis plures ↄcluſiões geo/
metrie addiſcit: augetur in eo habitus eiuſdẽ ſcie ſm
ſpẽm. Augetur nihilominus ſcia in aliquo ſm partici/
pationẽ ſubiecti per intenſionẽ: put. ſ. expeditius ⁊ cla
rius vnus homo ſe hz alio in eiſdem cõcluſionibus
cõſiderādis.) Hec ille. ¶ Ex quo manifeſte pz: q ha/
bitus ſciẽtie augetur per additionẽ: ac per hoc eſt qua/
litas ex multis cõſtituta. et ↄſequẽter videtur in eius
dictis contradictio. etiam in eodẽ libro. ſ. prima ſcde.
cum. q. 54. dicit habitū ſciẽtie ſimplicem qualitatem
nõ cõſtitutam ex multis: in queſtione autẽ. 52. ponat
eum augeri ſm additionẽ. ¶ Ad tollendū igitur hm̃
cõtradictionis apparẽtiā ſciẽdū: q inter philoſophos
dubiū extitit de qualitate ſciẽtie: vel habitus ſciẽtifici.
Quidam enim dicūt: vt Auicẽna: q habitus ſcie nõ ẽ
aliud in nobis q̃ habilitas quedā anime noſtre: ad h
q recipiat illuminationẽ intelligẽtie agẽtis: ⁊ ſpẽs in/
telligibiles ab ea in ſe effluẽtes: vt recitat ſanct⁹ Tho.
de veritate. q. 12. artic. pmo. Et 4° ſen. diſt. 50. artic. 2°.
Alij vero ponūt: q habitus ſcie non ſit talis habilitas:
ſed potius collectio ſpẽrū intelligibilium: ⁊ ideo ſan/

Propt' ſpẽx abſtractionẽ ſcia xp̄i auge ri poterat.

ctus doctor quādoq; loquitur de hoc ſub dubio: quan/
doq; declinat ad vnā opinionẽ: qñq; ad aliā. ¶ Nā
in ſūma ↄtra gẽtiles libro pmo cap. 56. dicit ſic. (Oīs
intellectus fit in habitu per aliquas ſpẽs itelligibiles.
Nā habitus vel eſt habilitas quedam ad recipiẽdum
ſpẽs itelligibiles: qbus actu fiat itelligibilis: vel eſt or/
dinata cõgregatio ipſarū ſpẽrum intelligibiliū exiſtẽ
tium in itellectu: nõ ſm actū cõpletū: ſed medio mo/
do iter potẽtiā ⁊ actū.) Hec ille. ¶ In locis autẽ ſcdo
allegatis loqtur de habitu put dicit collectionẽ ſpẽrū
intelligibiliū. i. ſpẽs itelligibiles ordinatas ad itelligẽ
dum cõcluſiones illatas ex pncipijs. Sz alibi. ſ. in pria
ſcde: vbi ponit habitū eſſe ſimplicẽ qualitatē: loqtur
de habitu put dicit qualitatẽ quandā generatā ex fre
quẽtia actuū cõſiderandi ↄcluſionẽ ex premiſſis illa/
tam: que habilitat intellectū ad pmpte faciliter ⁊ de/
lectabiliter cõſiderādum dictā cõcluſionẽ: vel cõclu/
ſiones per ſpẽs ſuorū terminorū: ⁊ ad vtẽdū talibus
ſpẽbus. ¶ Apparet tñ mihi: q plus declinat ad illam
opinionẽ: que ponit ſciam eẽ ordinatā collectionẽ itel
ligibiliū ſpẽrū: vnde hoc in pluribus locis ponit: vt po
te de veritate. q. 20. arti. ſcdo: vt prius allegaui. ¶ Itẽ
q. 11. articu. p° ad 11m. vbi ſic dicit. (In diſcipulo deſcri
bunt forme itelligibiles: ex qbus ſciẽtia per doctrinā
accepta cõſtituitur: imediate quidẽ per itellectū agen
tem: ſed mediate per eū qui docet: pponit enī doctor
rerū itelligibiliū ſigna: ex qbus itellectus agẽs accipit
intẽtiones itelligibiles: ⁊ deſcribit eas in itellectu poſſi
bili.) Hec ille. ¶ Itẽ 3° ſen. diſt. 14. q. 1. arti. p ⁊ 3° dicit
habitū ſcie cõſtitui per ſpẽs: q̃ ad eundẽ modū cogni/
tionis reducūtur. ¶ Itẽ de vitate. q. 2. arti. p. ad ſeptū
ſoluẽs illud dictū Algaçelis. ſ. ſcia eſt ſigillatio ſcibilis
in itellectu ſciẽtis. (Illud (inquit) dictū Algaçelis in/
telligẽdū eſt de ſcia noſtra: que in nobis acqritur per
hoc: q res ipmūt ſuas ſimilitudines in aīas noſtras
ſed in cognitiõe dei eſt ecõtra: qz ab eius intellectu ef/
fluūt forme in oẽs creaturas: vnde ſicut ſcia eſt ſigilla
tio rerū in aīabus noſtris: ita eo modo forme nõ ſunt
niſi qdā ſigillatio diuine ſcie in reb⁹.) Hec ille. ¶ Itẽ
q. 2. arti. 2° ſic ait. (Illud qd ſupaddit potẽtie qñq; reci
pit in ea p modū habit⁹: qñq; p modū paſſionis. Per
modū paſſiõis qdẽ qn receptū nõ imanet recipiẽti: ne
q efficit ei⁹ q̃litas: ſz q̃ſi quodā ↄtactu ab aliquo agẽ/
te imutat: ⁊ ſubito tranſit: ſicut in pdicamẽtis ruborẽ
paſſionẽ: ⁊ nõ paſſibilẽ qualitatẽ Ar. dicit: qn quis pp
verecūdiā in ruborẽ cito mutat. Tunc vo retinetur p
modū habitus: qn illud receptū efficit quaſi cõnatu/
rale recipiẽti: ⁊ ide eſt q habitus dr a phõ qualitas dif
ficile mobilis. Inde eſt et q operationes ex habitu pro/
cedẽtes delectabiles ſunt: ⁊ in pmptu habẽtur: ⁊ faci/
liter exercẽtur: qz ſunt ↄnaturales effecte. Ea igit que
ſuperadduntur in potẽtijs ſenſitiuis: nõ ſuperaddun/
tur per modum habitus: ſed per modum paſſionis: in
potẽtijs vero itellectiue partis per modū habitus: qz
ſenſitiua pars agitur iſtinctu nature magis q̃ agat: in/
tellectiua autẽ pars eſt domina ſui actus: ⁊ ideo compe
tit ei habere pmptitudinem ad actus: vt poſſit opera/
ri cum libet.) Hec ille. ¶ Eādẽ ſentẽtiā ponit 3° ſen.
diſt. 14. q. pma. articu. pmo. queſtiūcula ſcda. vbi dicit
q ſenſus nõ ſentit niſi ad preſentiā ſenſibilis: ideo ad
eius operationẽ perfectā ſufficit impreſſio ſui obiecti
per modū paſſiõis tm̃: in itellectu aūt reqritur ad ei⁹
perfectionẽ: q impreſſio ſui actiui fit in eo nõ ſolū per
modum paſſionis: ſed etiam per modum qualitatis ⁊
forme cõnaturalis facte: ⁊ hanc formā habitum dici

Q̃ habitus ſciẽtific⁹ magis ſit ſpẽrū multarū collectio apd ſan. Tho. q̃ ſimplex q̃litas.

Cap. 9°. Lec. 17.

In lib° pdic. ca. 9. ⁊ lec. 16

Diuerſimode ſupaddit' ſenſitiue ⁊ intellectiue potẽtie.

mus) Hec ille. ¶ Ex quo pȝ: ꝙ cū ſpēs itelligibilis ſit impreſſio obiecti in itellectu manēs in eo per modum qualitatis: ꝙ ipſa dicitur habitus: ⁊ eodeȝ modo ſpēs coloris in oculo diceret̃ habitus: ſi reciperetur ibi per moduȝ qualitatis ⁊ forme. Itē 3° ſen. vbi ſupra arti. 5. p̄mo. queſtiūcula ſcd̄a ad p̄mū dicit: ꝙ angeli in cognitione naturali nō idigent habitu ſm ꝙ ad habitū reqritur lumē: exigitur autē ſm ꝙ reqrunt̃ ſpēs rerum.) Hec ille. ¶ Ex quo pȝ: ꝙ cuȝ habitus ſcie cōſtet ex lumine intelligibili: ⁊ ſpē rei ſȝ eum ibidē: ⁊ primū iſtoꝝ nō requiratur in angelis: ſed 2m: ꝙ habitus ſcientie in eis ſunt ipſe ſpēs itelligibiles eis cōnaturales ⁊ cōcreate. Hoc idem ponit p̄ma ſcd̄e. q. 50. arti. 6. vbi querit: an habitus ſit in angelis: ⁊ reſpōdet: ꝙ itellectus angelic᷒ [Habit᷒ i āgelis ē cū i ipſis ſpēs ſūt.] inquātuȝ eſt in potētia idiget perfici habitualiter ꝑ aliquas ſpēs itelligibiles ad operationem ꝓpriaȝ: ſed inquantū eſt actu per eſſentiā ſuaȝ poteſt aliqua itelligere: ad minus ſeipſuȝ: ⁊ alia ſm modum ſubſtantie ſue. ¶ Ex quib᷒ pȝ: ꝙ ſpēs in angelo ſunt habitus. ¶ Iteȝ artic. 5° vbi querit: an in volūtate ſit aliquis habitus arguit ſic. (Habitus qui ſunt in itellectu ſunt ſpēs intelligibiles: qbus itellectus itelligit actu: ſȝ volūtas nō operatur per aliquas ſpēs. ergo volūtas nō eſt ſubiectum habitus.) Et reſpōdet (Dicēdū (inquit) ꝙ ſicut in itellectu eſt aliqua ſpēs: que eſt ſimilitudo obiecti: ita opȝ in volūtate: ⁊ in qualibȝ vi appetitiua eſſe aliquid quo iclinetur in ſuū obiectū: ⁊ in fine concludit. Et ideo neceſſe eſt vt in volūtate: ⁊ in qualibet vi appetitiua ſint [In q̄lȝ ē vi appetitiua habitus eſt.] quedā qualitates iclinātes: que habitus dicunt̃.) Hec ille. ¶ Ex quo pȝ: ꝙ cuȝ eodē mō ſe habeat ſpēs in itellectu: ſicut ille qualitates in volūtate: ꝙ vtraqȝ ſunt habitus. Et ſic patȝ prima ꝯcluſio. ¶ Secunda cōcluſio eſt: ꝙ diſtinctio ſm genus ſciētiaruȝ ſpeculatiuarū attendēda eſt penes diuiſionē ſm genus ſcibilis inquantum eſt ſcibile: ⁊ ſimilr de vnitate ſciētie ſȝ genus: que attenditur ſm vnitatē generis ſcibilis. Iſtam concluſionem ponit ſanctus Tho. in ſcripto ſuper Boetiū de trinitate. q. 5. arti. p̄mo: vbi dicit ſic. (Scd̄m diſtinctionem rerū oportȝ ſcientias ſpeculatiuas diuidi. Sciendum tamē: ꝙ quando habitus: vel potētie penes obiecta diſtinguūtur: nō diſtinguūtur penes quaſlibȝ diffe- [Penes formales drias obiectoꝝ hitus ⁊ potētie diſtiguunt̃.] rentias obiectorū: ſed penes illas: que ſunt per ſe obiectoruȝ inquantū obiecta ſunt: eſſe eniȝ animal vel plātam accidit ſenſibili inquantuȝ eſt ſenſibile: ⁊ ideo penes hoc nō ſumitur differētia ſenſuū: ſed magis penes differētias coloris ⁊ ſoni. Et ideo opȝ ſcientias ſpeculatiuas diuidi per differētias ſpeculabilium inquantuȝ ſpeculabilia ſunt: ſpeculabili autē: qd̄ eſt obiectum ſpeculatiue potētie: aliquid competit ex parte potētie itellectiue: ⁊ aliquid ex parte habitus ſciētie: quo itellect᷒ perficitur: ex parte quidē intellectus competit ei: ꝙ ſit imateriale: q2 ⁊ ipſe itellectus imaterialis eſt. Ex parte vero ſciētie cōpetit ei: ꝙ ſit neceſſariū: quia ſcientia [T. cō. 7.] eſt de neceſſarijs: vt ꝓbatur p̄mo poſterioꝝ. omne aūt neceſſariū inquantū huiuſmodi eſt imobile: q2 omne qd̄ mouetur inquātū huiuſmodi eſt poſſibile eſſe ⁊ nō [T. c. 26.] eſſe: vel ſimplr: vel ſm quid: vt dr̃. io. metaphy. Sic igitur ſpeculabili: qd̄ eſt obiectū potētie ſpeculatiue: cōpetit ſeparatio a motu ⁊ a mā: ⁊ applicatio ad ea: ⁊ iō ſm ordinē remotionis a mā: ⁊ a motu ſcientie ſpeculatiue [Scd̄ȝ remotionē a mā ⁊ motu ſcie ſpeculatiue diſtiguunt̃.] diſtinguūtur. Quedā igitur ſpeculabiliū ſunt: que depēdent a materia ſm eſſe: q2 nō niſi in mā eſſe poſſunt: ⁊ hec diſtinguūtur: q2 quedam dependēt a materia ſm eſſe ⁊ intellectū: ſicut illa: in quoruȝ diffinitione ponit̃ materia ſenſibilis: vnde ſine materia ſenſibili itelligi nō poſſunt: vt in diffinitione hominis oportȝ poni carnes ⁊ oſſa: ⁊ de his eſt phyſica: ſiue ſcia naturalis. Quedā vō ſunt: que q̄uis depēdeāt a mā ſm eē: nō tñ ſȝ itellectū: q2 in eorū diffōnib᷒ nō ponitur mā ſenſibilis: vt linea ⁊ numerus: ⁊ de his eſt mathematica. Quedā vero ſpeculabilia ſunt: que non depēdēt a mā ſm eſſe ſuum: q2 ſine mā eē poſſunt vel nūq̄ ſunt in mā: ſicut deus ⁊ angelus: ſiue in qbuſdam ſit mā: ⁊ in qbuſdam nō: vt ſubſtātia: quātitas: qualitas: potētia ⁊ actus: vnū ⁊ multa ⁊ hmōi: de qb᷒ oibus eſt theologia. i. diuina ſcia: q2 precipuuȝ cognitoꝝ in ea eſt deus: que alio noie dr̃ metaphyſica. i. trāſphyſica: q2 poſt phyſicā diſcēda occurrit nobis: qbus ex ſenſibilib᷒ opȝ in iſenſibilia deue- [Cur ꝓ᷒ phia metaphyſica dicat̃.] nire. Dicit̃ aūt p̄ma phia inquantū alie ſcie ab ea p̄ncipia accipiētes eā ſequūtur: nō eſt aūt poſſe: ꝙ ſint aliq̄ res que ſm itellectū depēdeāt a mā: ⁊ nō ſm eē: q2 intellectus quantū eſt de ſe eſt imaterialis: ⁊ ideo nō eſt quartū genus p̄ter predicta.) Hec ille. ¶ Item in ſcripto ſuper p̄m poſter. v̄ſus finē ca. p̄ (Scia eſt certior) ſic [T. c. 41.] ait. (Materialis diuerſitas obiecti nō diuerſificat habitū: ſed ſolū formalis. Cū g̃ ſcibile ſit ꝓpriū obiectū ſcie ſm mālem diuerſitatē ſcibiliū nō diuerſificabuntur ſcie: ſed ſm diuerſitatē eoꝝ formaleȝ: ſicut aūt formalis rō viſibilis ſumit̃ ex lumine: per qd̄ color videt̃ ita formalis rō ſcibilis accipitur ſm p̄ncipia: ex quib᷒ aliquid ſcitur: ⁊ ideo quātūcūqȝ ſint aliqua diuerſa ſcibilia ſm ſuā mām: dūmodo per eadem p̄ncipia ſciantur pertinēt ad vnā ſciam: q2 iam nō erunt diuerſa inquantū ſunt ſcibilia. Sūt eni ſcibilia per ſua p̄ncipia ſicut pȝ: ꝙ voces humane multuȝ differunt a ſonis corpoꝝ inanimatorū: ſed tamē q2 ſm eadē p̄ncipia atten- [Eadē ē muſica tractans de vocib᷒ hominū ⁊ ſonis inaiatoꝝ.] ditur cōſonātia in vocibus humanis ⁊ ſonis corporuȝ inanimatoꝝ: eadē eſt ſciētia muſice: que de vtriſqȝ tractat. Si vero aliqua ſint eadē ſm mām: ⁊ tñ per diuerſa p̄ncipia cōſiderent̃: manifeſtū aſt: ꝙ ad diuerſas ſciētias pertinēt: ſicut corp᷒ mathematicū nō eſt ſeparatū ſubiecto a corpore nāli: quia tamē corpus mathematicuȝ cognoſcitur per principia quātitatis: corpus auteȝ nāle per principia motus: nō eſt eadeȝ ſcia geometria ⁊ nālis: pȝ ergo ꝙ ad diuerſificandū ſciētias ſufficit diuerſitas p̄ncipioꝝ: quā comitat̃ diuerſitas generis ſcibilis. Nō eſt aūt intelligēdū: ꝙ ad vnitatē ſciētie ſufficiat vnitas primoꝝ p̄ncipioꝝ ſimplr: ſed vnitas p̄mo- [Nec vnitas p̄moꝝ principioꝝ ad vnitatē ſcie reqritur.] rū p̄ncipioꝝ in aliquo genere ſcibiliū: diſtinguunt̃ aūt genera ſcibiliū ſm diuerſum modū cognoſcēdi: ſicut alio modo cognoſcuntur ea: que diffiniunt̃ cum mā: ⁊ ea que diffiniunt̃ ſine mā: vnde aliud genus ſcibilium eſt corp᷒ māle ⁊ corp᷒ mathematicuȝ: vnde ſunt diuerſa p̄ncipia vtriuſqȝ generis: ⁊ per ꝯn̄s diuerſe ſcie: vtrūqȝ aūt hoꝝ diſtiguit̃ in diuerſa genera ſcibiliū ſm diuerſos modos ⁊ rationes cognoſcibilitatis.) Hec ille. ¶ Idē ponit in ſcripto ſup p̄mū phyſicoꝝ. (Sciēduȝ (inquit) ꝙ cū omnis ſcia ſit in itellectu: per hoc auteȝ [Qualr accipiēda ſit vnitas ⁊ ſciaꝝ diuiſio.] aliqd ſit intelligibile in actu: ꝙ aliqualr abſtrahatur a mā ſm ꝙ aliqua diuerſimode ſe hñt ad māȝ ad diuerſas ſcias pertinēt. Rurſus cū oīs ſcia per demōſtrationem habeat̃: ⁊ mediū demōſtratiōis ſit diffinitio: opȝ ſm diuerſum modū diffinitiōis modū ſciaꝝ diuerſificari. Sciendum eſt igitur ꝙ q̄dam ſunt: quoꝝ eſſe dependet a materia: nec ſine materia diffiniri pñt. Quedam vō ſunt: que licȝ eſſe nō poſſint niſi in mā: in eorū tñ diffinitione materia ſenſibilis non cadit: ⁊ hec differunt abinuicē: ſicut curuū ⁊ ſimū: nam ſimū eſt in mā ſenſibili: ⁊ neceſſe eſt: ꝙ in eius diffinitione mā ſenſibilis cadat. Eſt eni ſimus naſus curu᷒: ⁊ talia ſunt oia naturalia

turalia: vt homo lapis. Curuũ vero licz eſſe non poſſit ſine materia ſenſibili: tñ in eius diffinitione materia ſenſibilis nõ ponit̃: τ talia ſũt oĩa mathematica: vt nu meri: magnitudines: τ figure. Quedaz vo ſunt que non depẽdent aliquo mõ a mã ſenſibili: neq̧ ſm eſſe: neqz ſm ratioñe: vel q2 nunq̃ ſunt in materia: ſicut deus τ alie ſubſtãtie ſepate: vel q2 non vl̃r ſunt in materia: vt ſubſtantia: potẽtia: τ actus: τ ipſum ens: de h⁹ autez eſt metaphyſica. De his vero que dependẽt a mã ſenſibi li ſm eſſe: ſed non ſm rõnez eſt mathematica. De his vero que dependẽt a materia ſenſibili ſm eſſe τ ſm ra tionẽ eſt phyſica.) Hec ille. ❡ Ex quib⁹ oĩbus apparet ꝙ diuiſio ſciarũ ſm genus: vel etiã earũ vnitas ſꝫ ge nus attendẽda eſt penes diuiſionẽ vel vnitatẽ genera lez ſcibilis inquantũ eſt ſcibile: ita ꝙ oẽs ille ſcie ſunt eedem ſm genus: quarũ obiecta reducunt̃ ad idẽ gen⁹ ſcibilis. Et ille differũt genere: quoꝝ obiecta nõ ſũt re ducibilia ad idẽ ſcibile: ſed ad diuerſa genera. Similr̃ ꝙ ille ſcie differunt genere: quaꝝ media demõſtratiua vel ꝓbatiua nõ reducunt̃ ad vnũ ſcibile: ſed ad diuer ſa. ❡ Et ex hoc ſequit̃ ꝙ theo⁹ humanitus inuẽta dif fert ſm genus a theologia p reuelationẽ habita. nam vna ſumit media: per q̄ ꝓbat ſuas ꝯnes a lumine diui no. alia vo a lumie itellectus agentis. Et ideo dicit̃ ſcũs Tho. pma pte. q. i. arti. p̊. ad ſcdm. (Diuerſa (inqt) rõ cognoſcibilis diuerſitatẽ ſciaꝝ inducit: eandẽ eni ꝯnez demonſtrat aſtrologus τ nãlis: puta ꝙ terra eſt rotun da: ſꝫ aſtrologus per mediũ mathematicũ: id eſt a ma teria abſtractũ: naturalis aũt p mediũ circa mãm cõ ſideratũ. vñ nihil ꝓhibet de eiſdẽ rebus: de qbus phy ſice diſcipline tractãt ſm ꝙ cognoſcibilia ſunt lumine nãlis rõnis τ aliã ſciam tractare: ſm ꝙ cognoſcunt̃ lu mine diuine reuelationis. vñ theologia que ad ſacraz doctrinã ptinet differt ſm genus ab illa theologia: que pars phĩe ponit̃.) Hec ille. ❡ Tertia ꝯ eſt. Unitas ſpe cifica habitus ſcientifici attẽdẽda eſt penes vnitatem formalis obiecti: quã ille habitus pmo τ per ſe reſpicit: ita ꝙ oẽs il'i habitus ſunt idẽ ſpẽ: qui reſpiciunt idem obm ſub eadẽ rõne formali pmo τ adeq̃te: ſiue illa rõ ſit gñalis ſiue ſpãlis. τ loquor de formali rõne obiecti inquantũ eſt ſcibile. Similr̃ intelligo de rõne formali nõ ſolũ: que ſe habꝫ: vt qḋ cognoſcit̃: ſꝫ etiã de rõne for mali: que ſe hꝫ: vt quo obiectũ cognoſcit̃. naz habitus diuerſi poſſunt reſpicere idẽ obiectũ ſub eadẽ rõne for mali pmo modo: qui tñ diſtinguunt̃ per rõnẽ obiecti ſcdo modo ſumptã. vt pꝫ pma ſcde. q. 54. arti. ſcdo. vbi ſic dicit̃. (Habitus ſpẽ diſtinguũt̃ ſm tria. Uno qdẽ mõ ſm pncipia actiua taliũ diſpoſitionuꝫ. ſcdo modo ſm obiecta ſpẽ differẽtia. 3° modo ſm mãm. Et exemplifi cat de pmo modo de phyſica τ aſtrologia que ſunt di uerſi habitus ꝓpter diuerſa media demonſtrandi. licz cõſiderent q̃nq̧ idẽ obiectũ: τ eandẽ cõcluſionẽ. De ſe cũdo exemplificat in cõtrarijs: que eodẽ habitu ſciẽtie cognoſcunt̃: q2 ad eandẽ ratione ſcibilis pertinẽt: τ per oppoſitũ habitus q̃nq̧ diſtinguunt̃: q2 obiecta diuerſa habẽt. De tertio exemplificat in virtute heroica τ hũa na: q2 vna diſponit ad actũ conuenientẽ nãe ſupiori: τ alia ad actũ cõuenientẽ nãe inferiori: τ ſimilr̃ in vitio τ virtute. Patet ergo ꝙ diuerſitas medioꝝ demonſtra tiuoꝝ tollit vnitatẽ habitus: talia aũt media dicũt̃ forma les rõnes obiectoꝝ ſcie ſcdo modo: vt patebit i alia cõ cluſione. ❡ Ad vnitatez ğ ſpecificaz hitus requirit̃ du plex vnitas formalis rõnis. ſ. illius que ſe hꝫ vt quod. τ illius que ſe hꝫ vt quo. Iſtã ꝯnez probat ſcũs Doctor de virtutibus. q. 2. arti. 4. (Unitas (inquit) cuiuſlibꝫ po tẽtie vel habitus ex obiecto cõſideranda eſt: τ hoc iõ q2 potẽtia hoc ipſum qḋ eſt dicit̃ in ordine ad poſſibi le: qḋ eſt eius obm: τ ſic ratio τ ſpecies potẽtie ex obie cto accipit̃. Et ſimilr̃ eſt de habitu: qui nihil aliḋ eſt q̃ quedã diſpoſitio potẽtie pfectiua ad ſuuz obiectũ: ſꝫ in obiecto conſiderat̃ aliquid vt formale: τ aliqd vt mã le. Formale autẽ in obiecto eſt illud: ſm cuius rõnem obiectũ refert̃ ad potentiã vel habitũ. Materiale aũt eſt illud in quo hoc fundat̃: vt ſi loquamur de obiecto potẽtie viſiue: obiectũ eius formale eſt color: vel aliqd h⁹ꝯ: inquantũ eni aliquid eſt coloratũ: in tantũ eſt viſi bile: ſed materiale in obiecto eſt corpus: cui accidit co lor. ❡ Ex quo patet: ꝙ po⁹ vel habitus refert̃ ad for malem obiecti rõnez per ſe: ad illud aũt qḋ eſt mãle in obiecto per accidẽs: τ q2 ea que ſunt per accidens non variant rem: ſed ſolũ ea que ſunt per ſe: ideo materia lis diuerſitas obiecti non diuerſificat potentiã vel ha bitum: ſed ſolum formalis. vna enim eſt potẽtia: q̄ vi dem⁹ lapides τ homines τ celũ: q2 iſta diuerſitas obie ctorũ eſt materialis: τ non ſm rõnẽ formalẽ viſibilis: ſed guſtus differt ab olfactu ſm differentiaz ſaporis τ odoris: q2 ſunt per ſe ſenſibilia.) Hec ille. ❡ Itẽ p⁹ par te. q. i. articu. 3. dicit. (Unitas potentie vel habitus eſt conſideranda ſm obiectũ: nõ quidẽ materialr̃: ſed ſm rõnẽ formalẽ obiecti: puta homo: aſinus: τ lapis cõue niunt in vna ratione formali colorati: qḋ eſt obiectuꝫ viſus.) Hec ille. ❡ Idez ponit ſcda ſecũde queſtione quarta arti. 6°. (Quilibet (inquit) habitus ex obiecto habet ſpẽꝫ: ſed ex obiecto indiuiduat̃.) Hec ille. ❡ Ex iſtis patet: ꝙ omnes illi habitus ſciẽtifici dicerent̃ idẽ ſpecie: qui per ſe pmo reſpicerent obiecta ſua ſub rõne mobilis: ſic ꝙ illa ratio eſſet formalis in obiectis illoꝝ habituũ: τ adequata cuilibꝫ habitui: ſic ꝙ habitus non plus ſe extenderet q̃ illa ratio: nec ecõtra. Et idez eſſet ſi talis ratio eſſet cõmunior: vel min⁹ cõis q̃ ratio mo bilis. puta iſta ratio mobilis ſm locuꝫ: vel mobilis ad formã realẽ. dum tñ adequaret̃ habitui τ eſſet forma lis in obto eius. ❡ Et ſi querat̃ quid ſufficiat ad ſpeci ficaz diuiſionẽ habituũ ſcientificoꝝ. Dicit̃ ꝙ quicũq̧ habitus reſpiciunt aliqua obiecta formalia per ſe prio τ adequate differentia ſpecie vtiqz differũt ſpecie: τ ſi ſi talia obiecta formalia differant ſpecie non ſub quo cũq̧ genere: ſed ſolũ ſub hoc genere: quod eſt ſcibile: ſi enim genus ſcibile diuidit̃ in genera ſubalterna: τ poſt p alia vſqz ad ſpecies ſpecialiſſimas. ❡ Quarta ꝯclu ſio eſt. Q2 theologia eſt vna ſcia. Iſtã cõcluſionẽ põit ſcũs Tho. pma pte. q. i. art. 3°. vbi poſtq̃ dixit: ꝙ vnitas habitus cõſideranda eſt ſm formalẽ rõnẽ obiecti. ſub dit. (Quia igit̃ ſacra doctrina conſiderat aliqua ſꝫ ꝙ ſunt diuinitus reuelabilia: oĩa quecunqz ſũt diuinitus reuelabilia cõmunicant in vna formali ratiõe obiecti huius ſcientie: τ ideo comprehenduntur ſub doctrina ſacra ſicut ſub vna ſcientia.) ❡ Silr̃ ibidem ad ſcdm dicit. (Nihil ꝓhibet inferiores potentias vel habitus diuerſificari circa aliquas materias: que cõiter cadunt ſub vna potẽtia vel habitu ſupiori: q2 ſuperior potẽtia vel habitus reſpicit obiectũ vniuerſaliori rõne forma li: ſicut obiectũ ſenſus cõis: cũ ſit vna potẽtia extendit ſe ad obiecta quinq̧ ſenſuum: τ ſimilr̃ ea que in diuerſis ſciẽtijs tractant̃ põt ſacra doctrina vna exiſtẽs cõſide rare ſub vna rõne: inquantũ ſcꝫ ſunt diuinitus reuela bilia: vt ſic ſacra doctrina ſit velut quedã impreſſio di uine ſcie: q̄ eſt vna τ ſimplex oĩuꝫ.) ❡ Eãdẽ ꝯnẽ põit p̄ ſen. q. i. plogi. arti. 2° dicẽs. (Quãto aliq̄ cognitio eſt altior: tanto eſt magis vnita: τ ad plura ſe extendit. vñ

Theolo⁹ ſup infuſa a nãlr̃ inuẽta dif.

Unitas obie cti vt qḋ: τ vt q̄ formalr̃ req rit̃ ad vnita tẽ habitus.

Circa hanc Greg. vbi. ſ. di. ꝙ theolo⁹ ẽ vna totalis vnitate gñis ſubalterni plu res tñ habit⁹ partiales con tinet.

Godof. quo libeto. g. q. i. di. ꝙ eſt due ſcie vna pñ cipalis. pc. Per id⁹ vo q̄lis habit⁹ eſt vꝫ quo aſ ſentim⁹ quo defendim⁹ τ quo ex reue latis deduci mus.

intellectus diuinus:qui eſt altiſſimus per vnũ:qḋ eſt
ipſe deus:oium rerũ diſtincte cognitionẽ habz.ita etiã
cum iſta ſcia ſit altiſſima ꝑ ipſm tamẽ diuine reuelatio
nis:vel iſpirationis efficaciã hñs: ipſa vnica manẽs di
uerſarũ rez ꝯſiderationẽ hz.) Hec ille. Et h̃ de p̃ arti.

Quantum ad ſcdm articulũ mouẽda ſunt du
bia. Siquidẽ cõtra p̃mã cõcluſionẽ
arguit Aureolus ꝓbando:ꝙ vnitas habitus ſcientifici
nõ ſit ꝑ modũ forme ſimplicis:nec ſit vnitas collectio
nis ſpecierũ intelligibiliũ:que duo videt̃ ponere ꝯclo
p̃ma. ¶ Primũ ãt iſtoꝝ probat triplici rõne. p̃ arguit
Utrũ habit⁹ ſcientific⁹ ſit ſimplex qualitas. ſic. Habẽs habitũ ſi nõ fuerit impeditus põt operari
per illũ ⁊ elicere actũ:ſed primũ habẽs gradũ ſcie vel
habitus reſpectu p̃me ꝯnis nõ põt exire in actũ cogni
tionis reſpectu centeſime:q̃uis poſſit reſpectu prime.
igitur habẽs habitũ reſpectu prime ꝯnis nõ hz totũ ha
bitũ per eſſentiã oiuz ꝯnũ:⁊ per ꝯñs alia ⁊ alia realitas
reſpicit aliã ⁊ aliã ꝯnẽ in habitu ſciẽtifico:vt videtur.
¶ Scdo ſic. Illi habitus qui hñt diſtinctas generatio
nes:⁊ diſtinctas corruptiones:⁊ diſtinctas intenſiones
⁊ remiſſiones ſunt realiter ⁊ eſſentialr̃ diſtincti:non ſo
lũ ſicut gradus eiuſdẽ eẽntie:hoc pz.qm̃ ſi eſſent ſicut
gradus eiuſdem habitus:haberent eandẽ intenſionez:
⁊ idem augmentũ:ſed habitus decem ꝯnũ põt ſeorſuz
generari ⁊ intendi abſq; hoc ꝙ generet̃ vel intendat̃
habitus reſpectu centeſime. Meditans eni frequẽter
de ꝯnibus primis geometrie nõ eſt dubiũ:ꝙ intendit
continue habitũ reſpectu illarũ:nec tñ ꝯcluſiones.15.
nouit.g̃ habitus q̃tũcũq; intenſus illarũ cõcluſionuz:
⁊ iſtarũ nõ eſt vnus ⁊ idem. ¶ Tertio ſic. Impoſſibile
eſt habitus oppoſitos ſtare ſimul:ſed ignorãtia cõclu
ſionis centeſime.ignorãtia dico:qua credit̃ eius oppo
ſitũ eſſe verũ:nõ ignorantia negationis:que eſt neſciẽ
tia ſimplex:illa inquã ignorantia eſt habitus corrupti
uus cõtrarius habitui ſcientifico eiuſdez cõcluſionis.
igit̃ iſta ignorantia ⁊ iſta ſcia impoſſibile eſt:ꝙ ſtent ſi
mul. Certũ eſt aũt ꝙ iſta ignorantia põt ſtare cũ habi
tu ſcientifico decẽ p̃marũ ꝯnũ.poſſibile eſt eni aliquez
recte ſentire de cõcluſionibus decẽ alicuius ſcie:⁊ erra
re circa cẽteſimã.g̃ habitus decime ⁊ cẽteſime nõ ſunt
idẽ realr̃. ¶ Cõfirmat̃. Qm̃ forme ꝯrie ſunt icõpoſſi
biles in eodẽ ꝓpter talẽ repugnantiã ⁊ oppoſitionez:⁊
idcirco tota eſſentia habitus ſciẽtifici oium ꝯnũ erro
ri vt repugnãte oium repugnaret:ſi q̃libet eẽt vna res
indiuiſibilis ⁊ ſimplex:⁊ ſic ꝓbatũ eſt p̃mũ.ſcz ꝙ habi
tus ſcientificus nõ ſit vna ſimplex qualitas. ¶ Scdz
Utrũ habit⁹ ſcie ſit ſpẽrũ ordinatax collectio. ꝓbat ſic p̃mo. Habit⁹ ſcientificus generat̃ ex actu intel
lectus diſcurſiuo:cũ acquirat̃ per demõſtrationẽ.illud
ergo qḋ relinquit̃ ex actu:aut eſt primus ordo impreſſus
rebus:aut ſunt ipſe ſpẽs intelligibiles:aut aliqd abſolu
tũ factũ circa eas. Nõ aũt põt poni:ꝙ per iſtũ actũ or
do ipſis ſpẽbus imprimat̃ imediate:ne relatio ſit pri⁹
terminus ꝓductionis ꝯ phm̃ q̃nto phyſicoꝝ. Nec põt
Tex.cõ.10. dici:ꝙ ipſe ſpẽs imprimant̃:qꝛ iam ante erãt. Nec põt
dici:ꝙ aliquid abſolutũ fiat circa eas:qḋ ſit cauſa fun
dãdi iſtũ ordinẽ:cũ in intellectu non ponat̃ aliqd niſi
habitus ⁊ actus ⁊ ſpecies.igit̃ impoſſe eſt poni:ꝙ ordo
ſpẽꝝ ſit eẽntialr̃ ſcia. ¶ Scdo. Habitus ſcie eſt aliqd
abſolutũ in genere qualitatis:licz relationẽ ad actũ in
cludat:⁊ ad obiectũ:ſed ordo ſpẽrũ nõ eſt abſolutuz in
genere:nec refert̃ ad actũ vel obiectum:ſed eſt relatio
vnius ſpeciei ad aliam.ergo ordo ſpecierũ nõ erit ha
bitus ſcientificus. ¶ Tertio ſic. Scientia eſt habitus
Tex.cõ.27. cõcluſionis:nõ aũt pncipioꝝ:aut p̃miſſarũ:vt pz ſcdo
Tex.20. poſterioꝝ.ſed ordo ſcientiaꝝ nõ ſolũ reſpicit cõcluſio
nem.ſed totã etiã demonſtrationẽ:cũ ordo maioris ex
tremitatis ad mediũ ⁊ mediq ad maiorẽ:⁊ per ꝯñs to
tus diſcurſus.ergo nõ erit habitus ſcientific⁹. ¶ Quar
to. Ordo cũ ſit relatio non põt eſſe pri⁹ actus itellectus
aut alicuius operationis:ſed ſcia eſt actus primus ⁊ pnci
piũ actus ſcdi:qui eſt intelligere ꝯclõnẽ.g̃ non põt eſſe
ordo ſpẽrũ. ¶ Quinto. Si eſt ordo ſpẽruz:aut eſt ordo
ſitualis:⁊ hoc nõ põt eſſe:qꝛ ſpẽs nõ ſunt ſituate in itel
lectu:nec hñt hic aut ibi:nec prius aut poſterius i ſitu.
aut erit ordo cauſalis:ꝙ vna ſpẽs ex alia cauſet̃:⁊ hoc
eſſe nõ põt:qꝛ ſpẽs ſunt in itellectu anteq̃ꝫ habitus ſciẽ
tificus generet̃:⁊ itex ſpẽs cauſant̃ in intellu a fantaſ
mate:⁊ intellectu agente:aut ordo formalis:qꝛ vna ſit
apta p̃us informare intellectũ q̃ꝫ alia:nec hoc eſſe põt
qꝛ tunc ſtatim dum imprimunt̃ in intellectu dz eẽ iſte
ordo:⁊ tñ non ſtatim habetur habitus ſcientificus:aut
ordo viſualis:vt.ſ.intellectus ſit iclinatus:vel determi
natus ad vtẽdũ quodã ordine ſpecie maioris extremi
tatis:deinde mediq.deinde minoris:deinde inherẽtie
maioris ad minorẽ:talis quippe determinatio intelle
ctus ſi ponat̃ ad iſtũ ordinẽ non erit ex ipſis ſpẽbus:ſz
ex aliquo determinatiuo facto ab intellectu:quo incli
net̃ ad illũ ordinẽ vtẽdi ſpẽbus.igit̃ habitus ſcientifi
cus non eſt ordo. Hec ille. ¶ Cõtra ſcdam cõcluſionẽ
arguit in hoc:ꝙ ibi ponit̃ habitus ſcientificus ꝓpter ⁊
ſm media demonſtrationũ diuerſificari. ⁊ p̃mo ſic. De
monſtratio quia ⁊ ꝓpter quid nõ ꝓcedunt per mediũ
vniforme:vt patz p̃ poſterioꝝ.ſed ꝯclõ nota per demõ Tex.cõ.30.
ſtrationẽ quia ⁊ ꝓpter quid poſſunt ad eundẽ habituz Tex.24.
ſcientificũ ptinere. Aſtrologus eni ſcit:ꝙ eclypſis lune
erit.⁊ ꝓpter quid erit.ſ. ꝓpter iterpoſitionẽ terre inter
ſolem ⁊ lunam.ergo habitus poterit eſſe vnus.licz me
dia diuerſificent̃. ¶ Neq; valz ſi dicat̃ ꝙ ſcia qꝛ ⁊ ꝓꝑ
quid ſunt diuerſe ſcie ſm phm̃ p̃ poſterioꝝ. Hoc nẽpe
verum eſt:ꝙ ſunt diuerſe noticie partiales:ſed q̃n poſ
ſint eſſe partes vnius ſcientifici habitus non eſt verũ.
¶ Secũdo. Qꝛ phyſicus demõſtrat ꝑ oẽs cauſas:vt
patet ſcdo phyſicoꝝ.ſed demonſtrationes per quatuor Tex.cõ.70.
cauſas ſumunt media alterius rõnis:cum cauſe ſint al
terius rõnis.p̃mo eniz poſterioꝝ ponunt̃ q̃tuor modi Tex.cõ.39.
demõſtrandi ſm quatuor genera cauſarũ.ergo identi
tas habitus poteſt ſtare cum diuerſitate mediorum.
¶ Confirmatur.quia phs tertio metaphy.querit que Tex.cõ.2.
ſtionem:an omnia genera cauſarũ pertineant ad eãdẽ
ſcientiam:⁊ dicit ꝙ ſic. vbi dicit Cõmentator ꝙ hoc
non inueniat̃ niſi in ſcientia naturali tñ:ꝙ aliqua ſcz
demonſtret per omnes cauſas. ¶ Contra tertiã cõclu
ſionez arguit ſic. Si vnitas rationis obiecti ſufficiat ad
cauſandũ vnitatem in habitu:aut hoc eſt vnitas ſpeci
fica:aut generis ſubalterni:aut generaliſſimi:aut ipſi⁹
entis:ſed illa vnitas formalis rationis:que facit habi
tum vnum non eſt vnitas ſpecifica:quoniam tunc tot
eſſent ſciẽtie quot ſunt ſpecies ſpecialiſſime. Nec gñis
ſubalterni:quoniã pari modo tot erunt ſcientie:qḋ ge
nera ſubalterna. Nec generaliſſimi:quoniã tũc tantũ
eſſent decem iuxta numerũ decem predicamentoruz.
Nec ipſius entis:qꝛ tũc eſſet tñ vna ſcia:maxie ſi ens
ſit vnius rõnis.g̃ patet:ꝙ obiectũ ex hoc:ꝙ eſt vni⁹ rõ
nis formalis non tribuit habitui ſpecificam vnitatez.
¶ Scdo ſic. Habitus fert̃ ad obm̃ ſicut ⁊ potentia: ſz
due potẽtie hñt ferri ſuper idẽ obiectũ re ⁊ ratione:vt
ſenſus cõis ⁊ viſus ſuper colorẽ:⁊ intellectus ⁊ volun
tas ſuper rõnem boni.g̃ duo habitus habent ferri ſup
idẽ obm̃:⁊ ſub eadẽ rõne. ¶ Tertio ſic. Opio ⁊ ſciẽtia
ſunt habitus diuerſi.ſed iſti pñt eſſe de eodem obiecto

⁊ ſub

Cõtra quartã ꝯcluſionẽ arguit idẽ ↄtra opinionem ſci Tho. q. i. articulo tertio.

ꝛ ſub eadem rõne. igit̃ idem qḋ prius. ¶ Cõtra quartã cõcluſionẽ arguit ſic. Eodem modo ſe habet diuina illuſtratio ꝛ reuelatio ad reuelata ꝛ cognita per reuelationem: ſicut ſe hꝫ intellectus agentis illuminatio ꝛ illuſtratio ad ea que cognoſcunt̃ per eius illuſtrationẽ: ſed cognita per illuſtrationẽ intellectus agẽtis ptinẽt ad diuerſas ſcias phyſicas ꝛ humanitus inuentas quã tũcũqꝫ non cognoſcant̃: niſi vt cognita ex intellectus illuminatione. ergo ꝛ ea que per diuinã reuelationẽ cognita ſunt ad diuerſas ſcias pertinere pñt: q̃uis nõ cognoſcantur niſi quatenus reuelata. ¶ Scḋo dicis ꝙ obiecta mãlia nõ diſtinguũt habitus. dũ tñ ſit eadẽ rõ formalis. Dicis etiã ꝙ oĩa cõſiderata in theologia conſiderant̃ iquãtũ reuelabilia: idcirco theologia eſt vna: ex quo apparet ꝙ eſſe reuelabile eſt formalis rõ obiectiua in ſubiecto theologie. Sed iſtud ſtare nõ põt ſm dicta tua. Unius eni ſcie ẽ vnũ formale obiectũ ꝛ ſub vna rõne formali: ſed ſm te deus ſub ratione deitatis eſt ſubiectũ theologie: rõ aũt deitatis: ꝛ rõ reuelabilis non ſunt eedem: cũ reuelabile ſit relatio: diuinitas aũt abſolutũ. g̃ impoĩe eſt ꝙ rõ reuelabilis ſit formalis rõ obiectiua in theologia: cuius tñ oppoſitũ tu ponis. vñ non apparet qn iſta duo repugnẽt. ſcꝫ ꝙ deus ſit ſubm theologie inquãtũ deus: ꝛ qḋ eſſe reuelabile ſit formalis rõ obiectiua. igit̃ nõ eſt vna theologia: que oĩa cõſideret inquantũ ſunt diuinitus reuelabilia. ¶ Tertio poſſibile ẽ aliquẽ ſcire geometricalia ꝛ phyſica ꝛ moralia inquantũ diuinitus reuelata: vt ſi cui deus infunderet iſtas ſcientias: ſicut forſitan fecit Salomoni. ſed talis haberet plures ſcias ꝛ plures habitus: nõ obſtãte ꝙ oĩa cognoſceret quatenus reuelata diuinit⁹. ergo pari rõne in theologia plures habitus eſſe pñt. nõ obſtante rõne tua. ¶ Quarto. Deus in reuelatione theologica ſe hꝫ in rõne pcipui doctoris: ſed ſub eodeꝫ doctore põt homo plures ſcias accipere ꝛ plures habitus: eſto ꝙ oĩa conſideret vt diuinitus reuelata. Hec ille.

Ad primũ ↄ ꝯcluſionẽ ꝛ ad tertium.

Ad primum cõtra primã ↄ̃nẽ. Et pro tribus argumẽtis primo loco factis dico: ꝙ cõcludunt habitũ nõ eſſe ſimplicẽ qualitateꝫ ſumendo habitũ pro collectione ſpẽrũ intelligibiliũ ordinatarũ ad cõſiderãdũ: nõ enĩ eſt poſſibile ꝙ aliquis ſit nũc potẽs ad cõſiderandũ aliquã ↄ̃neꝫ ꝛ non prius: niſi nouiter fuerit factus in actu pmo per ſpẽm nouaꝫ intelligibilẽ a fantaſmatibus abſtractã: vl' adueniat ei noua illuſtratio luminis alicuius: oportet ideo ꝙ hẽat plures ſpecies q̃ prius: ꝛ ꝯſequẽter ꝙ habitus ſcientie creſcat: ſi habitus ſcie illo modo ſumat̃. ſi aũt habitus ſcie ſumat̃ ꝓ habilitate: vel potius pro qualitate habilitante ad cõſiderandũ per illas ſpẽs: tunc dico ꝙ erit idem habitus in pncipio ꝛ in fine ſm eſſentiã: q̃uis ille habitus aduenientibus nouis ſpẽbus vel demõſtrationibus ꝯcluſionũ extendãt ſe ad plura q̃ prius. ideo iſto modo ſumendo habitum argumẽta non concludunt. ¶ Dico ergo ad pmũ: ꝙ non opꝫ ꝙ hñs habitũ impfectũ: ꝛ qui actu non ſe extẽdit ad oĩa: ad que põt ſe extẽdere poſſit cõſiderare per illũ habituꝫ oẽs ↄ̃nes: ad q̃s ille habitus ſe extendere põt: ſed ſolũ illas: ad quas dictus habitus actualiter ſe extendit. ¶ Et ſi querat̃: q̃n ſit talis extenſio nouiter ad ↄ̃nes: ad quas prius nõ ſe extendebat. dico ꝙ ille habitus eſt diſpoſitio potentie ad cõſiderandũ nunc per ſpẽs intelligibiles primã cõcluſionẽ: ita ꝙ intellectus per eũ eſt in potẽtia ꝓxima reſpectu cõſiderationis pme ꝯcluſionis. Et qꝛ in conſideratione pme ↄ̃nis incboata eſt conſideratio ſecũde. ideo per illũ habitũ eſt in potẽtia remota ad cõſiderã-

Añ ſit noua extẽſio ad cõcluſiones ad quas prius habitus non ſe extendebat.

dũ de ſecunda: ꝛ ſimilr̃ cõſideratio tertie eſt incboata in ꝯſideratione ſecũde: ꝛ ſic de ſequẽtibus. De tali aũt potẽtia remota intellectus reducit̃ ad actũ per actum demõſtrationis: ita ꝙ habitus qui ſufficiẽter ponebat intellectũ in actu pmo: vel potẽtia ꝓxima reſpectu prime concluſionis nunc idem facit reſpectu ſcḋe: ꝛ ſic intelligo illam extenſionem. ¶ Ad ſcḋm dico: ꝙ eſt fallacia figure dictionis mutando quid in aliud aliquid. nã in maiori loquitur de habitu abſolute ſumpto: ꝛ in minori ſubſumit de habitu relato ad talem ꝯcl'onem vel talẽ. Dico enĩ ꝙ idẽ habitus eſt ꝑ eſſentiam reſpectu oĩuꝫ ↄ̃num vnius ſcie: ſed ille habitus q̃nqꝫ iclinat ꝛ diſponit intellectũ ad cõſiderandũ de vna ꝯcl'one ꝛ nõ de alia: ꝛ q̃nqꝫ vehemẽtius reſpectu vnius q̃ reſpectu alterius niſi in potẽtia: qḋ cõtingit: iõ qꝛ elicit actũ reſpectu vnius ꝛ non alterius: vel non ita ſepe. ¶ Ad tertium dico: ꝙ habitus oppoſitos impoſſibile eſt eſſe ſimul in eadem potentia intellectiua ſm actum completum: ſed habitus oppoſitos: quorum vnus eſt in potentia ꝛ alius in actu non eſt impoſſibile ſimul eſſe in eadem potẽtia intellectiua: ſic autẽ eſt in ꝓpoſito. Dico enĩ ꝙ habitus: qui ſolũ actu ſe extendit ad decẽ primas ꝯcl'ones geometrie: nõ eſt habitus i actu reſpectu ↄ̃nis cẽteſime: ſed in potẽtia: ꝛ iõ nihil ꝓhibꝫ iſtũ habitũ ꝛ illã ignorantiã eidẽ ſimul inexiſtere. ¶ Ad confirmationẽ dico ſimilr̃: ꝙ licꝫ ↄ̃rietas cõſurgat ex forme eſſentia: tñ incõpoſſibilitas coexiſtendi comitat̃ formas ſm actũ: ꝛ nõ ſm potentiã: illud aũt qḋ dictũ eſt de extenſione habitus. ſcꝫ quomõ hñs habitũ reſpectu ꝯcl'onis cẽteſime nõ põt exire ſemꝑ in actũ: niſi per demõſtrationẽ aliquã habẽs habitũ de impfecto ad pfectũ deducat̃: ſic eſt illi qḋ ponit ſcũs Doctor in alio ꝓpoſito. ſcꝫ ꝙ habitus pmoꝝ pncipioꝝ tã in ſpeculatiuis q̃ in practicis ſunt in nobis a natura: ꝛ tñ nullus põt exire per eos in actũ cõſiderãdi niſi ꝓponant̃ termini eorũ. vñ ſcũs Doctor pma 2ᵉ. q. 51. arti. p. (Sunt (iquit) in hoĩbus aliq habitus nãles tãq̃ ptim ad nãm exiſtẽtes: ꝛ partim ab exteriori pncipio. In appᵉhẽſiuis enĩꝫ potẽtijs põt eſſe habit⁹ nãlis ſm incboationẽ: ꝛ ſm naturã ſpẽi: ꝛ ſm nãm indiuidui. ſm nãꝫ qdẽ ſpẽi ex pte ipſius aĩe: ſicut intellectus pncipioꝝ dr̃ eſſe habit⁹ nãlis: ex ipſa eni nã aĩe itellectualis ꝯuenit hoĩ ꝙ ſtatim cognito qd eſt totũ: ꝛ qd eſt pars cognoſcat ꝙ oẽ totuꝫ eſt maius ſua pte: ꝛ ſiĩe eſt in ceteris: ſed qd eſt totuꝫ: ꝛ quid pars cognoſcere non põt: niſi ꝑ ſpẽs intelligibiles a fantaſmatibus acceptas: ꝛ pp̃ h̃ phs in 2ᵒ poſteriorũ oñdit: ꝙ cognitio pncipioꝝ ꝯuenit ex ſenſu.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ patet: ꝙ nõ ſemꝑ opꝫ ꝙ hñs habitũ reſpectu alicuius ſpeculabilis poſſit exire in actũ ſpeculãdi per habitũ niſi pfecte habeat habitũ reſpectu illius: ꝛ non ſolũ ſm icboationẽ: ſic aũt hꝫ habitũ reſpectu ↄ̃nis cẽteſime q ſolũ audiuit demõſtrationẽ reſpectu pmarũ decẽ. ¶ Sed ↄ iſtas rñſiones argui pt ex dictl' Grego. de arimino. Sit (inquit) a. habitus geometrie in ſorte perfecte ſciente omnes ꝯcluſiones geometrie: quarũ ſcia eſt iuenta: ꝛ ſit. b. habitus geometrie exñs in plone qui ſolũ ſcit pmã ꝓpõneꝫ geometrie: tũc ſm te. a. ꝛ. b. ſunt habit⁹ eiuſdẽ rõnis. nã cũ ſortes ſciuit ꝑ pmã ↄ̃nẽ geometrie: quã etiã plato ſcit. a. fuit eiuſdẽ rõnis cũ. b. vt clarũ eſt: ſed nũc. a. nihil alteri⁹ rõnis oĩno includit eẽntialr̃ q̃ tũc ſm opionẽ tuã. igit̃ ꝛ nũc eſt rõnis eiuſdẽ. Tũc arguo ſic. Cuilibꝫ actui: in queꝫ ꝑ ſe põt. a. oĩs forma eiuſdẽ rõnis põt in ſileꝫ ſm ſpẽm: ſed in actuꝫ ſciẽdi vel demõſtrãdi cẽteſimã ↄ̃nẽ geometrie ꝑ ſe pt a. igit̃ ꝛ quelibet forma eiuſdẽ rõnis põt in ſimilẽ ſm

Nõ ab eodẽ ꝯuenit ↄ̃rietas formarũ ꝛ earũ coexiſtentie impoſſibilitas.

Tex. cõ. vlti. Lec. vltima.

Cõtra rñſiones ex dictis Grego. q. 3. plo. ↄ Heri. 9. q̃dlꝫ. q. 4.

ſpeciem: ſed.b.eſt eiuſdẽ rõnis cũ.a.igiẽ ⁊c. maior pa-ret inductiue: nec habꝫ inſtantiã in aliquo: ⁊ ſic ſequiẽ ꝙ quicunqꝫ ſciret vnã ꝯnem geometrie: ſciret oẽs: ꝯñs eſt falſum ⁊ ꝯ͞ experientiã. (Diceretẽ forte (inquit) ꝙ maior eſt vera de formis eiuſdẽ rõnis eque pfectis tñ in ppoſito aũt nõ ſunt forme eque pfecte. ¶ Scḋo diceretẽ: ꝙ maior tũc ſolũ eſt vera qñ nihil eſt in vna: cui cõſimile nõ ſit in alia: nũc aũt aliqui reſpectus ſunt in a.quoꝝ ſiles nõ ſunt in.b. videlꝫ reſpectus ad alias cõcluſiones pter pmã.) ¶ Sed pma rñſio nõ valꝫ: qꝛ ppoſitio illa nõ eſt ſolũ vera de formis eque pfectis: ſed etiã de pfectioribus ⁊ impfectioribus hꝫ veritatẽ: vñ ſi calor ſum᷑ põt calefacere ⁊ deſiccare ⁊ rarefacere paſſum ſufficienter diſpoſitũ ſibi pportionatũ: oĩa põt calor minimus in paſſo ſibi pportionato: licꝫ nõ poſſit in eque pfectas ⁊ intenſas actiones: nũc aũt itellectus pportionatũ paſſuꝫ eſt: ⁊ reſpectu cuiuſlibꝫ ſui habitus. igiẽ ⁊c. ¶ Confirmaẽ p Cõmentatorẽ ꝑ celi cõmẽto. 19. dicẽtis. (Nã ptis corpis ſimiliũ partiũ eſt eadeꝫ diffinitio totius diffinitione: ⁊ cũ ſit eadẽ diffinitione: eadẽ eſt forma: ⁊ cũ eadẽ eſt forma eadẽ eſt actio pueniens ab illa forma. Si ergo actiones puenientes a graui ⁊ leui ſunt iſti duo motus: neceſſe eſt vt pueniãt a parte ſicꝫ a toto.) Hec Cõmen. ¶ Silr arguiẽ in ppoſito. ¶ Itẽ tertio celi cõmẽ. 72. dicit. (Regula eſt: ꝙ a cauſis qꝛ natura eſt eadẽ: ⁊ nõ differũt niſi ſm magis ⁊ minus: nõ ſequiẽ niſi vna nã diuerſa ſm magis ⁊ minus. ſi ḡ anguli acuti calefaciãt mltũ. ḡ anguli acuminis minoris calefacient minus. ſequiẽ ḡ ex hoc vt oĩa elementa ſint calefactiua: ſed differũt ſm magis ⁊ minus: cãe.n. diuerſe in q̃titate hñt diuerſa cauſata in quãtitate: ⁊ vtrũqꝫ eſt eiuſdẽ ſpeciei.) Hec Cõmẽtator. ¶ Ex quibus euidẽter apparet: ꝙ in quãcũqꝫ opationẽ põt aliq̃ forma in ſilem ſm ſpẽm: ⁊ ſi nõ in eque pfectã: põt q̃libet minor eiuſdẽ rõnis. imo dicit: ꝙ h̄ eſt regula ⁊ maxima quedã: ⁊ nõ eſt dubiũ: qḋ pꝫ inductiue. ḡ patet: ꝙ ſi ab.a. puenit actus ſciendi ꝯnẽ centeſimã: etiã ab ipſo b. puenit actus ſciendi eãdẽ. ¶ Scḋo ꝯ͞ eãdẽ rñſioneꝫ arguit ſic. Habitus geometrie põt intẽdi p actus circa eandẽ ꝯnẽ: ⁊ p actus circa diuerſas ꝯnes ſm te. Tunc queriẽ: aut cũ habitus augeẽ p actus diuerſaꝝ rõnum acqrit ipſe aliqḋ abſolutũ: ſeu aliquã entitatẽ abſolutã aliã ſm ſpẽm q̃ qñ intẽdiẽ p ſiles actus: aut nõ: ſi ſic. ḡ habitus pfectus potẽs in actus circa alias ꝯnes icludit aliqua plura alterius rõnis: ⁊ p ꝯñs nõ eſt vna forma ſimplex vna numero ſm eſſentiã: ex plibus eñi formis diuerſaꝝ rõnũ nõ reſultat vna forma nũero eẽntialiter. Si vero nihil aliud acquirit: etiã ponaẽ ꝙ habitus remiſſus vnius ꝯnis intẽdaẽ ꝑaſe per actus circa eandẽ ꝯnẽ elicitos: aut ḡ poſtq̃ erit intenſus iclinabit ad actũ alterius ꝯnis: ad quã prius nõ inclinabat: ⁊ tunc ſequiẽ: ꝙ quis eliciendo actus tñ circa eandẽ cõcluſionẽ determinatã acquirit ſciam de alijs: ⁊ qui de aliqua ꝯne nunq̃ cõſiderauit pmpte ⁊ facilr exhibit in actũ ſcie circa illam: qḋ experiẽtia oĩno negat. Aut habitus talr intenſus nõ inclinabit ad actũ alterius ꝯcloñis q̃ prius: ⁊ tũc ſequiẽ: ꝙ nec etiã intenſus p actus circa alias ꝯnes: ex quo nihil fit circa habitũ p diſſimiles act᷒: qḋ nõ fiat p ſiles. ¶ Patet etiã in exẽplo. nã ſi calor genitus ab igne in aliquã actionẽ nõ põt. etiã eque intenſus a ſole in illã non poterit: forme eñi ad hoc vt ſit pncipiũ alicuius opationis accidit a quo ſit genita: vel augmentata. dũmodo idem fiat circa ipſam p qḋlibet illoꝝ a quibus dẽ gigni: vel augeri. ¶ Scḋa rñſio etiã nõ valet. ꝑ qꝛ ſi forme abſolute ſunt eiuſdẽ rõnis: pter nullũ reſpectũ cõuenientẽ vni ⁊ non alteri erit vna illarũ pncipiuꝫ alterius opationis ſm ſpẽm q̃ ſit alia: loquẽdo de opatione p ſe ſibi ꝯueniẽti. ſermo enĩꝫ dicens: ꝙ pp aliũ ⁊ aliũ reſpectũ pueniat a forma alia ⁊ alia opatio ſm ſpẽꝫ: eſt ſmo extra normã: vt dẽ phs ꝑmo celi: vbi dicit Cõmẽtator cõmẽto. 84. (Iſte ſmo eſt extra normã: qꝛ diuerſitas motuũ corpoꝝ nõ eſt niſi pp diuerſitatẽ formaꝝ ſubaliũ: ⁊ nõ pp diuerſitateꝫ in relatiõe: aut quãtitate: aut alio pdicamẽto.) ¶ Secũdo. qꝛ non videẽ poſſibile: ꝙ habitus prius ad aliquã cõcluſionẽ nullũ hñs reſpectuꝫ nullo nouo habitu vel gradu habitus acqſito habeat poſtea reſpectũ ad illũ. (Dices (inquit) ꝙ iſte habitus acqrit nouuꝫ reſpectũ pp actũ nouiter elicitũ circa illam: qꝛ noticia ſequẽtis ꝯnis depẽdet a noticia prioris: cui᷒ ẽ habit᷒.) Hec ille. ¶ Cõtra. nã multe ſunt ꝯnes in vna ſcia: que nullaꝫ hñt mutuo dependentiã: nec vna per aliã ſciẽ: ſicut paꝫ de pma: ⁊ quarta pmi Euclidis: ⁊ ita eſt de multis in alijs ſciẽtijs: ḡ p actũ elicitũ circa vnã earũ nullus acquiriẽ reſpectus in habitu alterius pluſq̃ in habitu ꝯnis alterius ſcie: vt phyſice vel medicine. ¶ Itẽ ſm hanc viã idem erit habitus numero ſubalternãs ⁊ ſubalternat᷒: in quibus eſt ſubalternatio per ſumptionẽ pncipioruꝫ: qñ noticia cõcloñis habitus ſubalternati dependet a noticia ꝯnis ſubalternãtis tanq̃ a noticia pncipij: ſed hoc tu nõ cõcederes. igiẽ ⁊c. ¶ Itẽ ex quo per taleꝫ nouũ actũ nihil abſolutũ cauſaẽ circa habitũ: ſequiẽ ꝙ iõ preciſe hꝫ nũc reſpectũ nouũ ad talẽ ꝯcluſionẽ: qꝛ act᷒ fuit elicitus circa illã. igiẽ cũ nõ ſit nãlr poſſe vnq̃ poſtea illũ actum non fuiſſe: eo ꝙ tranſiuit in preteritum: ſequiẽ ꝙ impoſſe ſemp poſtea erit illũ habitũ non habere reſpectũ ad illaꝫ ꝯcloñẽ: aut nõ eſſe habitũ illius ꝯcloñis dum erit. ¶ Ex quo vlterius ſequiẽ: ꝙ impoſſibile erit habentẽ illũ habitũ perdere ſciaꝫ illius concluſionis: niſi etiã perdat ſciaꝫ oĩuꝫ ꝯnũ illi᷒ ſcie: oporteret eñi perdere abſolutã eẽntiã illius habitus: aliogn remanerent oẽs reſpectus acqſiti pp pcedẽtes actus: ⁊ per ꝯñs cuiuſlibꝫ ꝯnis. ¶ Itẽ aut iſte reſpect᷒ eſt aliq̃ alia entitas ab eſſentia ꝑoris habitus: aut nõ: ſi nõ: habitus ille nõ erit pter ipm p ſe pncipiũ alterius opationis ſm ſpẽm q̃ prius: ſi ſit alia entitas noua: illa poti᷒ erit pncipiũ ſilis actus eiꝰ qui fuit elicitus circa ꝯnẽ illã aliã: ⁊ pp quã hic reſpectus dẽ acqſitus: ac p hoc magis dicendus eſt habitus illius ꝯcloñis q̃ habitus ille ꝑor. Ex quo ꝯñter habeẽ: ꝙ illaꝝ duaꝝ ꝯcloñũ nõ eſt vn᷒ habitus nũero. imo nec ſpẽ: ⁊ ſilr põt argui de reſpectibus circa illas ꝯnes acqſitas. ¶ Ad pmũ dẽ: ꝙ vtraqꝫ rñſio q̃ ad aliqd eſt bona. pma qdẽ tenẽda eſt ſimplr. ſcḋa ſimilr teneri põt quo ad hoc: ꝙ ſub tali vẽ tali habitudine põt in aliquẽ actũ: in quẽ non poſſet ſine illo: nõ ſic ꝙ relatio ſit rõ agẽdi: ſed modus agentis ad agẽdum neceſſario requiſitus: ſicut ppinquitas requiriẽ ad hoc ꝙ ignis agat in paſſuꝫ. ¶ Tũc ad pmũ ꝯ͞ pmã rñſionẽ diciẽ: ꝙ exemplũ ḋ calore nõ valꝫ: qꝛ calefacere: deſiccare: rarefacere ſunt tales operationes: ꝙ due vltime ſequunẽ ad pmã: ⁊ iõ quicqd põt in primã põt in tertiã. ¶ Sꝫ alia daẽ inſtãtia: calor eñi viri ⁊ femine ſunt eiuſdem rõnis: ⁊ ſilr anime illoꝝ: ⁊ oẽs qualitates illorũ: nõ tñ calor mulieris põt in oẽm effectũ: in quẽ põt calor viri: nec ecõtra. nã q̃litates viri nõ pñt gñare lac: ſicut qualitates mulieris: nec qualitates mulieris formare fetum: ſicut qualitates viri. Ad dicta Cõmẽtatoris diciẽ: ꝙ magis ⁊ minus in formis: ſimilr perfectuꝫ ⁊ imperfectuꝫ: pñt duplr attendi. Primo modo ꝙ forma recipiat magis vel min᷒ pter maiorẽ vel minorẽ

Magis ⁊ minus in formis extẽſiue. ſ. ⁊ intẽſiue.

participationẽ

participatione forme in ſubiecto: et ſic dicta Cōmēta. habēt veritatē. Alio modo ꝓpter ordinē: vel extenſiones ad plura: vel pauciora obiecta forme extrinſeca: et iſto modo dicit̄: ꝙ non opꝫ formā imperfectā poſſe in quācūqꝫ operationē ſilem ſm ſpēm: in quā pōt forma pfecta: que eſt eiuſdē rōnis cū impfecta: habitus autem ſortis vel platonis in dicto caſu ſe hn̄t: ſicut perfectū et imperfectū. ¶ Ad ſcdꝫ ꝯ eandē dr̄: ꝙ cū habitus ſcie intendit̄ per actus demōſtrādi diuerſas ꝯnes nō plus aduenit ei aliqd abſolutū ꝙ̄ cū intendit̄ p actus ſiles. Et ſimilr dr̄: ꝙ cū habitus intendit̄ p actus elicitos circa eandē ꝯnē pciſe: licꝫ non poſſit in actū cōſiderandi alias ꝯnes: tn̄ ſi intenderet̄ per actus diſſimiles: poſſet in plures ꝯnes ꝙ̄ prius: qꝛ licꝫ nihil addat̄ ei abſolutū pluſꝙ̄ prius: tn̄ aliter reducit̄ in actū per actus diuerſarū rationū: ꝙ̄ per frequētationē actuū vnius rōnis circa eādē ꝯnē. Nec exemplū de ſole gcꝙ̄ in ꝓpoſito fac: qꝛ ſol et ignis in caſu argumēti cōſilr reducūt calorē i actū. ¶ Ad pmū ꝯ ſecundā rn̄ſionē dicit̄: ꝙ reſpectus nō dat actionē habitui: ſed cōſequit̄ actiuitatē habit⁹ diuerſimode i actū reducti p diuerſas demōſtratiōes circa diuerſas ꝯnes. ¶ Ad 2ᵐ dicit̄: ꝙ habitus acquirit nouū reſpectū effectiue per actū demoſtrandi alteri⁹ rōnis a pcedentibus: ſed formalr acqrit ex h ꝙ actuatur pluſꝙ̄ pus. ¶ Obiectiones aūt facte ꝯtra hoc non valent. nam oēs ꝯnes vnius ſcie ſic ſe hn̄t: ꝙ vna depēdet ab alia: vel ambe ab codē: et vtroqꝫ mō pcedentes ad melius cognoſcendū pmā. Qd addit̄ de ſubalternatione non valet: qꝛ nō ideo dicimus vnicū habitū prie ꝯnis et ſcde: qꝛ noticia ſcde depēdet a pma: ſꝫ opꝫ addere: ꝙ pma ꝯ eſt rō cognoſcēdi ſecūdā: vel idē pncipiū ambas: ita ꝙ in tali ordie euidētia poſterioris cauſat̄ ex euidentia prioris: non ſic in ſubalternatiōe: vbi ſcdꝫ coḡſcit̄ ſine euidētia pmi. ſcꝫ ſcie ſubalternātis. Scdꝫ eni ꝙ dicit ſcūs Tho. pma ſcde. q. 8. art. 3. pncipiū pōt dupli cognoſci. Uno mō vt ipſuꝫ pncipiū cognoſcit̄ in ſe et ſm ſe. Alio mō vt videt̄ in ꝯnibus. ita ꝙ mens ei⁹ eſt: ꝙ eodē actu cognoſcit̄ pnᵐ et ꝯ: licꝫ pnᵐ ſꝫ ſe poſſet intelligi nō itellecta ꝯne: et ſimilr ꝯ poſſet ſeorſuꝫ ſine pncipio intelligi: nō tn̄ vt ꝯ: et ſicut dico de actu: ita conformiter dōm eſt de habitu. ¶ Dico ergo ꝙ in eadeꝫ ſcia eodē habitu cognoſcit̄ ꝯ pma: et ꝯ ſcda: vt ſequens ex prima: ſed in ſubalternatione eſt alius habitus hui⁹ et huius: qꝛ nec pmū cognoſcit̄ in ſcdo: nec ſcdm vt ſequens ex pmo: ſed qdlibet ſeorſum: ſi eni aliter fieret. tunc dōm eēt: ꝙ eſt vnus habitus vtriuſqꝫ. ¶ Ad aliud dicit̄: ꝙ actus demonſtrandi nihil abſolutū cauſat in habitu: nec tn̄ ſequit̄ ꝙ actus demōſtrandi trāſiens in preteritū ſit fundamentū relationis: ſed ipſe habit⁹ qui pfectus eſt factus in actu ꝙ̄ pus per dictā demonſtrationē. ¶ Ad vltimū dr̄ ꝙ reſpectus eſt alia entitas ab habitu: nec tn̄ illa relatio eſt pncipiū actus: ſed ipſe habitus fundans relationē noviter: relatio ergo nō eſt ei rō agendi: ſed modus agentis ꝯſequēs pncipiū actiuū. ſcꝫ habitū. ¶ Ad ea que ſcdo loco cōtra eandē cōcluſionē iducunt̄ dicit̄. Ad pmū qdē ꝙ habitus ſumēdo habitū pro qlitate habilitante generat̄ ex actu itellectus poſſibilis: qui eſt cōſiderare: vel demōſtrare: ſed habitus ſumptus pro collectione ſpecierū cauſatur ex actu intellectus agentis ſpecies intelligibiles in itellectu poſſibili deſcribente: vt ſupra dictū fuit. ¶ Ad ſecundū dico: ꝙ pcedit ex falſo itellectu: nō eni intelligit ſcūs Tho. ꝙ ordo q eſt relatio ſit habitus ſcie: ſed intēdit potius: ꝙ habitus ſcie eſt eſſentialr ipſa ſpēs: licꝫ in obliquo icludat relationē ordinis et cōgruētie ad cōſi

Eodem actu pnᵐ vt pnᵐ et ꝯcſo vt ꝯcſo cognoſcitur.

Ad argumēta ſcdo loco addacta qb⁹ ſciam nō eſſe coll.

derandū. ¶ Ad 3ᵐ dr̄: ꝙ duo falſa ſupponit. pmuꝫ eſt ꝙ quelibꝫ ſpēs ordinate ad cōſiderānduꝫ ſint habitus ſcientificus: hoc eni nō cōcedimus: ſed ſolū de ſpēbus ordinatis ad cōſiderandū ꝓpoſitiōes per ſe notas. 2ᵐ falſum eſt: ꝙ ordo inter pmiſſas: vel inter ſpēs intelligibiles ſit eſſentialr habitus. ¶ Ad 4ᵐ ſicut ad ſcdm. ¶ Ad qntū dico: ꝙ ille ordo ſpecierū ad ꝯueniēter cōſiderandū qui eſt de rōne habitus ſciētifici in obliquo nō in recto ſm pdicta nec ē ordo ſitualis: nec ordo cauſalis: nec formalis: ſed vſualis: qꝛ intellectus eſt determinatus ad incohoandū actū intelligendi ab vna: et ad determinandū ad aliā: et ad vtenduꝫ prius vna ꝙ̄ alia ſm ꝙ pus vtit̄ ſpecie ſubiecti ꝙ̄ pdicati. Talis auteꝫ ordo pōt eſſe ab intellectu agēte: qui ordinate ſpecies depingit in intellectu poſſibili ſm ꝙ cōuenit cōſiderationi: qñqꝫ autē ab itellectu poſſibili q pōt illis ſpeciebus vti taliter vel alr: vel tali ordine: et ſeipſuꝫ p actuū frequentiā habilitare ad ordinate illis ſpeciebus vtendū: et cum qrit̄ qd eſt illud determinatiuū factū ab intellectu. dico ꝙ determinatiuū formale ē illa qualitas quā diximus eſſe habitū pmo. ¶ Ad pmū ꝯ ſecundaꝫ ꝯcſionē dicit̄: ꝙ nō quelibꝫ diuerſitas medioꝝ demonſtrationis diuerſificat habitū ſcie: ſed ſoluꝫ diuerſitas medioꝝ: que requirit diuerſam rōnē cognoſcēdi ſꝫ genus: ſicut differt mediū nāle a mathematico et diuino. Media eni demonſtrationū phyſice ſumunt̄ ab aliq̄ qd ꝯuenit rei mobili non per accidens: ſicut motus vl materia ſenſibilis vel pncipiū motus: ita ꝙ ſemꝑ in talibus medijs iplicat̄ aliqd pertinēs ad motū. Media aūt mathematica implicant aliqd ꝯueniens quātitati inquantū hē: ita ꝙ hē media cadūt in diuerſa genera contenta ſub ſcibili inquantū hē. et iſta ſolutio ſatis habet̄ ex pma et 2ᵃ ꝯcſione. ¶ Ad ſcdm et 3ᵐ pꝫ per ideꝫ. ¶ Ad pmū ꝯ tertiā ꝯnē dr̄: ꝙ ad cauſandū vnitatem ſpecificā in habitu ſcientifico ſufficit quecunqꝫ vnitas rōnis obiecti inquātū eſt cognoſcibile: dū eni habitus reſpicit obiectuꝫ pmo ſub aliqua rōne formali iam hꝫ vnitatē ſpecificā. Nec valēt ꝯñtie inde facte: nec ſunt ad ꝓpoſitū: ſed ex falſo intellectu pcedūt: non eniꝫ ſequit̄: ꝙ ſi vnitas ſpecifica obiecti iquātū eſt cognoſcibile: aut ſcibile cauſat vnitatē habitus: qui fert̄ in illud obꝫ ſub tali rōne pmo et per ſe: ꝙ idō ſint tot ſcie: quot ſpēs ſpāliſſime: qꝛ nō ois ſpēs eſt ſpēs ſcibilis: id eſt ꝯtenta ſub h gn̄e ſcibile: ſed ſolū ſequit̄ ꝙ tot ſūt: vel pñt eſſe ſcie: qt cōtinet ſpēs ſub ſe h genus ſcibile: in quas p ſe diuidit̄ vn̄ ſcūs Tho. in ſcripto ſup Boetiuꝫ. q. 5. arti. p. mouet duo dubia in argumētādo: quoꝝ pmū eſt in argumēto 7°. et eſt tale. (Scie (inquit) diuidunt̄ ſicut et res: vt dr̄ 3° de aia. ſed phia eſt de ente: eſt eni cognitio entis: vt dicit Dionyſius in epla ad Policarpū. Cuꝫ gͦ ens diuidat̄ ꝑ potētiā et actū: per vnū et multa: p ſubam et accñs videt̄ ꝙ per hē debēt ptes phie diſtingui.) Aliud dubiū tāgit in 8° argumēto. (Multe (inquit) ſunt diuiſiones entiū: de qbus ſūt ſcie magis ēentiales ꝙ̄ diuiſio p mobile et imobile abſtractū et nō abſolutū: vtpote p corpeū et icorporeū aiatū et iaiatuꝫ et hē. gͦ diuiſio ptiū phie magis dꝫ accipi penes iſtas ꝙ̄ penes illas. h ſūt dubia.) ¶ Ad pmū rn̄det ſic. (Dōm (iquit) ꝙ ille ptes entis exigūt eūdē modū tractādi cū ente cōi: qꝛ etiā ipſe nō depēdēt ad mām: et idō ſcia de ſubſtātijs nō diſtinguit̄ a ſcia de ente in cōi.) Hec ille. ¶ Ad 2ᵐ vero rn̄det (ꝙ ille diuerſitates reruꝫ: qs obiectio tāgit nō ſunt dr̄e p ſe earū iquātū ſunt ſcibiles: et idō penes eas nō diſtiguūtur ſcie.) Hec ille. ¶ Ex qbus patet quid ſit dicenduꝫ ad pmū cōtra tertiā ꝯcſonē: fallit̄ eni arguēs non ad

Ordo ſpērū vſualis eſt.

Tex. cō. 38.

uertens quid eſt dictu differētia: vel ſpecies: vel ratio
cognoſcibilis inquātū hm̄. ¶ Ad ſcd̄m negat̄ minor. lʒ
eni due potētie attingant idē obiectū ⁊ eandē rōneʒ in
obiecto: nunq̄ tn̄ due potentie referunt̄ ad idē obiectū
ſm̄ eandē rōnē obiecti vt obiectū eſt: vel cognoſcibile
vt cognoſcibile eſt: ⁊ p̄mo: ⁊ per ſe: ſiue loquamur de ra
tione obiecti: vt eſt res quedaʒ: ſiue de rōne obiecti: vt
obiectū eſt: ⁊ quidē hoc ſcd̄m patet: q2 ſm̄ diuerſitateʒ
ſpecierū cōtentarū ſub hoc genere obiectū potentie di
uerſificant̄ potentie: vnde color vt eſt obiectum viſus
ſub alia ſpē huius generis obiectū potētie cōtinetur: ⁊
ſub alia ſpē: vt eſt obiectū itellectus: aut volūtatis. Dū

Rō coloris vt eſt obiectū viſus.

eni eſt obiectū viſus: correſpōdet ſibi iſta ratio obti. ſcʒ
q̄ eſt ſenſibile per mediū extrinſecū diaphanū ſine al
teratione reali obiecti vl̄ medij: aut organi: put aūt eſt

Ut ē obiectū intellectus.

obiectū intellectus correſpōdet ſibi iſta ratio obiecti. ſ.
q̄ eſt impreſſiuū ſui in aīa imaterialr̄: ſm̄ aūt q̄ eſt ob

Ut ē obiectū voluntatis.

iectū voluntatis correſpondet ſibi iſta rō: q̄ eſt attra
ctiuū aīe ad ſe poſt ſui intellectionē: ⁊ ſic pʒ q̄ nūq̄ ea
dē res obijcit̄ diuerſis potētijs ſm̄ eandē rōnem obie
cti vt obiectū eſt. Simil̄r nec ſm̄ eādē rōnē obiecti: vt
res eſt: vtpote q̄ ideʒ ſit ratio prima: ⁊ per ſe: q̄ vtraqʒ
potētia referat̄ ad obiectū: licʒ eni ſenſus cōis: ⁊ viſus:
⁊ intellectus: ⁊ volūtas attingant colorē: vt color eſt: ⁊
nō ſolū ſubiectū eius: aut aliqd ei accidentale: tamē co
lor nō eſt prima ratio: q̄ aliqd attingat̄ a ſenſu cōi: ſed
potius ſenſibile. Nec eſt ratio p̄ma: nec p ſe: q̄ aliqd at
tingat̄ ab itellectu: ſʒ potius eſt rō entis. Nec eſt rō pri
ma: nec per ſe: q̄ aliqd attingat̄ a volūtate: ſed potius
ratio boni. Eſt tamē rō p̄ma: ⁊ per ſe: q̄ aliqd attingat̄
a viſu: ⁊ ita eſt de q̄buſcūq; potētijs diſtinctis: q̄ nūqʒ
illud: qđ eſt ratio p̄ma: ⁊ per ſe in obiecto vnius: eſt rō
p̄ma: ⁊ per ſe in obiecto alterius. Si color eēt ens ⁊ nō
eſſe bonus: tunc poſſet obijci intellectui: ⁊ nō volūtati:
⁊ ecōtra ſi eſſet bonus: ⁊ non eſſet ens: tunc poſſet obij
ci voluntati: ⁊ nō itellectui. ¶ Qđ aūt vlteri⁹ obijcit ar
guens de intellectu ⁊ voluntate nō valʒ: vt docet ſcūs
Tho. de veritate. q. 22. arti. 10. ad tertiū argumentum:
qđ fuit tale. (Ubicūq; inuenit̄ idē obiectū re ⁊ rōne ē
vna potentia: ſed volūtatis ⁊ intellectus practici ē ideʒ
obiectū re ⁊ rōne: vtriuſq; eni videt̄ obiectū eē bonū.
igit̄ intellectus practicus nō eſt alia potētia q̄ volun
tas.) Et r̄ndet ſic. (Nō quelibet (inquit) obiectorum
dr̄ia diuerſitatē potentiarū oñdit: ſed differētia oboꝝ
īquātū obiecta ſunt: nō aūt aliqua dr̄ia: que eſt accidē
talis obiecto inquantū obiectum eſt.) Et poſt ſubdit.
(Diuiſio potētiarū non attendit̄ ex obiectis ſm̄ rē con
ſideratis: ſed ſm̄ rōnē obiecti: q2 ipſe rōnes obiectorū
ſpecificant ipſas opationes potentiarū: ⁊ iō vbi eſt di
uerſa rō obiecti: ibi inuenimus diuerſaʒ potētiā: q̄uis
ſit eadē res: que ſubeſt rationi: ſicut eſt de vero ⁊ de bo
no. Et hoc etiā patet in rebus nālibus: nā aer patit̄ ab
igne inquantū eſt calidus ſm̄ q̄ eſt in potētia aer cali
dus: inquātū vō ignis eſt lucidus patit̄ ab eo aer: ſʒ q̄
ipſe eſt diaphanus: q̄uis idē ſit ignis: qui in vtrāq; po
tētiā agit.) Et finaliter dicit q̄ nihil eſt obiectū intelle
ctus practici: vt bonū: ſʒ vt verū ordinatū ad opus. vñ
patet: q̄ licʒ voluntas amet tam verū q̄ bonū: ⁊ intel
lectus cognoſcat vtrūq; illoꝝ. ſ. tam bonū q̄ veruʒ: tñ
ratio boni eſt accidentalis obiecto intellectus: ⁊ rō ve
ri: vel entis eſt formalis in eodē. Sil̄r ratio veri eſt ac
cidentalis obiecto volūtatis: ⁊ ratio boni eſt formalis
in eodē: ſic q̄ ſi p impoſſe aliqd eſſet bonū: ⁊ non veruʒ
vel ens: volūtas poſſet ferri ſup illud: nō aūt itellect⁹.
⁊ ſimilr ſi aliqd eſſet ens ⁊ non bonū: itellectus poſſet
illud attingere: nō aūt volūtas. Nō ergo habet̄: q̄ itel
lectus ⁊ volūtas aut alie due potētie ferant̄ in idē obʒ
p̄mo ⁊ per ſe: hoc eſt ſʒ eandē rōnē adequatā vtriq; qđ
ſonat ly p̄mo: ⁊ formalē qđ ſonat ly p ſe. ¶ Ad confir
mationē dico ſil̄r. q̄ licʒ ſcia ⁊ opio ſint reſpectu eiuſ
dē cōcluſionis: nō tñ ſub eadē rōne formali: loquendo
de rōne: qua aliqd attingit̄: formale eni in obiecto ſcie
eſt mediū demōſtrationis: formalis aūt rō opionis eſt
mediū pbabile: vl̄ forte obiectū mā̄le: licʒ ꝯ̄ ſcita ⁊ opi
nata ſit idē: ⁊ iſtud planius in ſequēti explicabit̄ qōne.
¶ Ad p̄mū ꝯ quartā ꝯ̄nē negat̄ maior: parū eni valet
ſilitudo de lumine itellectus agentis: ⁊ de lumine diui
ne reuelationis: q2 lumē itellectus agentis nō eſt formal̄
rō in obto alicui⁹ ſcie: ſic̄ lumē diuine reuelationis eſt
rō formalis in obto huius ſcie: ⁊ iō nō oꝫ: q̄ cognita in
lumine itell̄s agētis ptineāt ad eūdē habitū: ſic̄ oīa co
gnita in lumine diuine reuelationis ptinēt ad eūdem:
aliter eni cognoſcit̄ aliqd in lumine reuelationis diui
ne: ⁊ aliter in lumine itellectus agentis: ſicut aliter co
lor per lucē ⁊ per oculū: ⁊ aliter ꝯclō per intellectū: ⁊ p
mediū demōſtrationis. ¶ Ad ſcd̄m dico. q̄ nō habet̄
ex dictis ſci Tho. q̄ eſſe reuelabile ex vna parte ſit for
malis rō obiecti theologie: ⁊ ex alia deus ſub rōne dei
tatis: eodē modo ſumendo rōnē obiecti: ſed arguens
in hoc fallit̄ non attendēs qd ſcūs Tho. vocet rōnem
formalē ſcie alicuius: qđ in alia qōne dicet̄. ¶ Ad 3^m^
dico: q̄ ſi qs oēs ꝯ̄nes oium ſciaꝝ cognoſceret iquātū
diuinitus reuelabiles: hoc eſt: q̄ formalis rō aſſentiē
di in illis ꝯ̄nibus eēt lumē diue reuelatiōis: vtiqʒ vni
cū hrēt habitū ⁊ nō plēs: ſic aūt ē de oib⁹ ꝯ̄nib⁹ theo^c^ vt
theolo^cc^ ſūt. vñ ſcūs Tho. 3ª pte. q. xi. art. 6. ad 3^m^ dicit.
(Lumē diuinitus ifuſuʒ eſt rō cōis itelligēdi ea q̄ diui
nitus reuelāt̄.) ¶ Ad 4^m^ dico: q̄ ſi diſcipulo adiſcēti
a doctore ſola docētis auctītas eēt rō cognoſcēdi oīa q̄
addiſcit: vtiqʒ oīa eodē hitu cognoſceret: ſic aūt eſt cūʒ
docet reuelando: ⁊ iō theologia eſt vna ſcia: ⁊ in hoc ſe
cūdus articulus terminet̄. ¶ Ad arg^m^ i pede qōnis fa
ctū dr̄ negādo minorē: oīa eni ꝯtenta in hac ſcia cōicāt
in vna rōne formali obti huius ſcie. ſcʒ in lumine diui
ne reuelatiōis. Itē oīa hñt attributionē ad rōnē ſubie
cti. ſcʒ deus: ſicut effectus ad cauſam ⁊ principiata ad
principium: ⁊ ſic queſtio terminetur.

¶ Utrum deus ſit ſubm̄ theologie. Qō. IIII.

Ultimo circa plogū q̄rit̄. Utrū deus ſit ſubm̄ hui⁹ ſcie: ⁊
arguit̄ q̄ nō: q2 oīa q̄ determināt̄ in ali
qua ſcia ꝯphēdūt̄ ſub ſubto ei⁹: ſʒ in ſa
cra ſcriptura agit̄ de multis alijs q̄ de
deo: puta de creaturis: ⁊ de hoium mo
rib⁹. g̃ de⁹ nō eſt ſubm̄ hui⁹ ſcie. ¶ In
oppoſitū arguit̄ ſic. Illud eſt obm̄: de quo p̄ncipalr̄ ſer
mo in ſcia: ſʒ deus ſic ſe hʒ reſpectu theologie. ergo eſt
ſubiectū eius. ¶ In hac qōne erunt duo articuli. in pri
mo ponent̄ cōcluſiones: in ſecūdo mouebūt̄ obiectio
nes. ¶ Quantū ad primū ſit p̄ma ꝯclō. Obiectū ſcien
tie noſtre eſt quid incōplexū ex parte rei: licʒ ex pte no
ſtri ſit aliquid complexū per modū enūciabilis. Hāc
ponit ſcūs Tho. in ſuo ſimili loquendo de fide. 2^a^ 2^e^. q.
p̄ma arti. 2°. vbi ſic ait. (Cognita ſunt in cognoſcēte p
modū cognoſcentis. Eſt autē modus ꝓprius humani
itell̄s: vt cōponēdo ⁊ diuidēdo veritatem cognoſcat:
⁊ ideo ea que ſm̄ ſe ſunt ſimplicia intellectus huma

Obiectus fidei dupl̄r cōſiderari pōt.

nus cognoſcit ſm̄ quandam complexionem: ſicut ecō
uerſo intellectus diuinus icomplexe cognoſcit ea que
ſecundum ſe ſunt complexa. Sic igitur obiectum fi

dei dupliciter conſiderari poteſt. Uno modo ex parte ipſius rei credite: ⁊ ſic obiectū fidei eſt aliquid incomplexum: ſcʒ res illa: de qua fides habet͛. Alio mō ex parte credentis: ⁊ ſm hoc obiectū fidei eſt aliqd cōplexū per modū enūciabilis: ⁊ ideo vtrūqʒ vere opinatū fuit apud antiquos: ⁊ ſm quid vtrūqʒ eſt veruʒ.) Hec ille. Et ibidē ad ſcdm. (Actus credentis non terminat͛ ad enunciabile: ſed ad rem ipſam: nō eni formamus enūciabilia: niſi vt p ea de rebus cognitionē habeam⁹: ſic in ſcia: ita ⁊ in fide.) Hec ille. Et ad tertiū dic͛. (Uiſio patrie erit veritatis pme: ſm q̄ in ſe eſt: ⁊ ideo viſio illa nō erit per modū enūciabilis: ſed p modū ſimplicis intelligentie: ſed per fidē nō apprehendim⁹ veritatem pmā: ſicut in ſe eſt: vn̄ nō eſt ſimilis rō.) Hec ille. Iteʒ tertio ſen. diſ. 24. q. i. arti. p. queſtiūcula ſcda dicit ſic. (Credere eſt cū aſſenſu cogitare. Aſſentire autē nō pt aliquis niſi ei: qd verū eſt. Ueritas aūt nō cōſiſtit niſi in cōplexione vel intellectuū vel vocū: ⁊ fidei obiectū opʒ q̄ ſit verū cōplexū: ⁊ hoc pʒ per hoc q̄ quidaʒ phi illam operationē intellectus qua cōponit ⁊ diuidit appellāt fidem: vnde illi qui dixerūt q̄ fidei obm eſt incōplexum: ppriā vocē ignorauerūt. Cū eni dic͛. Credo incarnationē: nō pōt intelligi in formādo cōceptionē incarnationis: q2 ſic quilibet qui intelligit qd ſignificat͛ per nomen: crederet incarnationē: vnde ſenſus eſt. Credo incarnationē eſſe vel fuiſſe: patʒ ergo q̄ fidei inquantū fides eſt cōuenit eſſe circa verū cōplexū: cōuenit etiā ſibi ex ppria rōne obiecti pprij: qd eſt pma veritas: de qua nō pōt ſciri qd eſt vt intellectus in ei⁹ cognitione ferat͛: ſed cognoſcit͛: q2 eſt: qd fit per itellectū cōponentē ⁊ diuidentē.) Hec ille. Sicut aūt dicit de fide: ita de ſcia pariter dicendū. Idē ponit de veritate. q. 14. arti. 8. ad qrtū. vbi ſic ait. (Ueritas diuina que ſimplex eſt in ſeipſa eſt fidei obiectū: ſed eā intellectus noſter accipit ſuo modo per viā cōpoſitionis: ⁊ ſic per hoc q̄ cōpoſitioni facte tāqʒ vero aſſentit: in veritatē pmā tendit: vt in obiectū: ⁊ ſic nihil phibet veritatē primaʒ eſſe fidei obiectum q̄uis ſit complexorum: res enim cognita dicit͛ eſſe cognitionis obiectū: ſm qd eſt extra cognitionē in ſeipſa ſubſiſtēs: q̄uis de tali re non ſit cognitio niſi per id: qd de ipſa eſt in cognoſcēte.) Hec ille in forma. ¶ Scda ꝯ eſt. Subiectū ſcie nō oīno eſt idē q̄ obiectū eiuſdē: pʒ q2 obiectuʒ ſcie pprie eſt ꝯclō demōſtrata: ſed ſubm ſcie eſt illud qd ſubijcit͛ in ꝯnibus demōſtratis: pmū patet ex pma ꝯne. ſcdm videt͛ inuenire ſcūs Tho. p ſen. in plogo: arti. 4°. ad pmū in oppoſitū: vbi ſic dicit. (Forma ſimplex nō pōt eſſe ſubiectuʒ accidentis: tn̄ pōt eſſe ſubiectū pdicati in ppoſitione: ⁊ omne tale pōt eſſe ſubiectū in ſcia: dūmodo illud pdicatū de eo pdicari poſſit.) Hec ille. ¶ Ex qbus patʒ q̄ ſubiectū ſcie eſt ſubm ppoſitionis vel cōcluſionis demōſtrabilis: verūtamē qn̄qʒ vnū pōit͛ pro alio: q2 etiā ſubʒ eſt obiectū ſcie vltimatū: ſcʒ ad qd terminat͛ act⁹ ſtudendi: vt ponit pma ꝯclō. licʒ obiectū ſcie primum ſit ꝯclō de ſubto aliqd enuncians. ¶ Tertia ꝯ eſt. Formalis ratio obiectiua alicuius habitus ſciētifici non ſolum eſt illud: ad qd pmo terminat͛ actus talis habitus ſed potius illud qd eſt cauſa per ſe: q̄ aliqd p illū actus attingat͛. Iſta ꝯ cōſonat dictis aliorū dicentiū: q̄ formalis rō obiecti pōt dupl͛r cōſiderari. Uno modo ex parte ſcibilis. Alio modo ex parte ſcientis. Exeplū pmi: ſicut ſi aliqs cōſideret rē ſm q̄ eſt ens: ⁊ alius ſm q̄ eſt mobilis: ibi erit diuerſa ratio obiecti ex parte ſcibilis. Si aūt vnus credat aliquā rem: ⁊ alter ſciat eam quantū ad candē pprietatē: ibi eſt eadē ratio ex parte

Obiecti formalis rō duplex.

rei apprehenſe: quā vn⁹ credit: ⁊ alius ſcit: ſed nō eſt eadem ratio cognoſcendi ex parte cōſiderantis. Iſtā cōcluſionē tenet ſcūs Tho. ſcda ſcde. q. i. arti. p. (Sciēdū (inquit) q̄ cuiuſlibet habitus cognoſcitiui obm duo hʒ. ſcʒ illud qd materialr cognoſcit͛: qd eſt ſicut materiale obiectū: ⁊ illud per qd cognoſcit͛: qd eſt formalis ratio obiecti: ſicut in ſcia geometrica mālitʒ ſcita ſunt cōcluſiones: formalis vero ratio ſciendi ſūt media demōſtrationis: per q̄ ꝯcluſiōes cognoſcunt͛.) ¶ Itē de virtutibus. q. 2ª. que eſt de charitate. arti. 13. ad ſextuʒ. (Habitus (inqt) per ſe reſpicit formalē rationē obiecti magis q̄ ipſum obiectū materialr: ⁊ ideo ſi formalis ratio obiecti tollatur: ſpecies habitus nō manet: ſic formalis rō ſcie eſt mediū demōſtratiōis. ideo memoriter tenens cōcluſiones geometrie: ſi nō pper media geometrica eis aſſentiat: nō habebit geometrie ſciaʒ.) Hec ille. Itē 3° ſen. diſ. 24. q. i. arti. p. q̄ſtiuncula pma. dicit. (In obto (inquit) alicuius potentie cōtigit tria cōſiderare. ſcʒ illud qd eſt formale: ⁊ illud qd eſt mālē: ⁊ illud qd eſt accidētale: ſicut in obiecto viſus: q2 formale in ipſo eſt lumen: qd facit colorē actu viſibilē: mālē vo eſt color qui eſt potētia viſibilis: accidētale vo ſicut quātitas: ⁊ alia que comitāt͛ colorē. Et q2 vnūquodqʒ agit ſm qd eſt actu ⁊ per ſuā formā: obiectū aūt ē actiuū in virtutibus paſſiuis. ideo ratio obiecti ad quā hʒ pportionē potentia paſſiua eſt illud: qd eſt formale in obiecto: ⁊ ſm hoc diuerſificant͛ potentie ⁊ habitus: qui ex rōne obiecti ſpēm recipiunt.) Hec ille. Itē de virtutibus. q. 2ª. art. 4. dicit. (Formale in obiecto eſt illd ſʒ cuius rōne obiectū refert͛ ad potentiā vel habitū: mālē aūt eſt illud in quo hoc fundat͛.) Hec ille. Eandem ſniam ponit de veritate. q. 14. arti. 8. ad quartū. ¶ Ex dictis apparet q̄uo formalis ratio obiectiua alicui⁹ habitus pōt dici illud: qd eſt cā cognoſcendi obiectū tāqʒ mouens itellectū ad cognitionē. ¶ Sʒ ſciēdū q̄ alio mō pōt dici rō formalis obiectiua potētie vel habitus illud qd pmo: hoc eſt adequate ⁊ per ſe: hoc eſt inquantū tale: terminat actū a po⁹ vel habitu elicitū: vn̄ obm formale eſt duplex. ſcʒ quo ⁊ qd: lux eni pōt dici rō formalis obiecti viſus: vel obiectū formale viſus: ſic quo aliquid attingit͛ a viſu: ſeu quo viſus mouetur ad vidēdum obiectum: ſed color poteſt dici formalis rō obiecti viſus: vel formale obiectuʒ viſus: ſicut quod adeqte: ⁊ inquantū hmōi attingitur a viſu. Et q̄ iſta diuiſio ſit conſona menti ſci Tho. patet. Naʒ ipſe de veritate qōne. 14. artic. 8. ad quartū dicit ſic. (Lux quodammodo eſt obiectum viſus: ⁊ quodāmodo non. Inquantum enim lux eſt non videtur noſtris viſibus: niſi per hoc: quod ad aliquod corpus terminatiue per reflexionem: vel alio modo coniungit͛: non dic͛ eſſe per ſe viſus obiectum: ſed magis color: qui ſemp eſt in corpore terminato: inquantū enim nihil: niſi per lucem videt͛ poteſt lux ipſum viſibile eſſe: ⁊ ſic veritas pma eſt prio ⁊ per ſe fidei obiectum.) Hec ille. ¶ Ex quibus habetur q̄ lux dicit͛ formale obiectum viſus: ſicut quo aliquid videt͛: ſed color dicitur formale obiectū viſus: ſicut qd pmo ⁊ per ſe videt͛. Et non eſt queqʒ controuerſia inter prius dicta ⁊ iſta: q2 totum ſoluit͛ per hanc diuiſionē. Cum eni dicit q̄ materiale in obiecto viſus eſt color: accipit materiale prout diſtinguitur cōtra formale: vt quo: ſcilicet quod mouet: cum quo tamen ſtat q̄ formale in obiecto viſus: vt quod: ſcilicet quod terminat: eſt color. ¶ Sciendū tamen q̄ formalis ratio obiecti poteſt ſumi tripliciter. Primo modo prout rō dicit id: quod eſt cauſa ex pte ſcientis: qd attingit obie

In obto alicuius potentie tria conſiderantur.

Obiectū formale duplex quo. ſ. ⁊ qd.

ctum: vt dictū eſt: vñ ratio iſto mō nō ſumit̄ pro diffinitione: nec cōceptu: aut qditate: vt pꝫ. ⸿ Scdo ſumit̄ ratio obiecti pro quidditate: vel diffinitione: vel ꝯceptu que pmo: ⁊ per ſe attingit̄ in obiecto: ſicut color attingit̄ in oībus viſibilibus: ⁊ ſimil'r ratio coloris vel colorati illo modo: quo rō pōt attingi in re extra: ſcilꝫ ex hꝫ ſenſu: ꝙ res attingit̄ ex hoc: ꝙ fundat illā rōnem. Iſto modo rō: que eſt in aīa attigit̄ in re extra: ⁊ ſil'r diffinitio: ⁊ iſta dr̄ rō obi vt eſt res. ⸿ Tertio mō ſumit̄ ratio pro cōceptu vel diffinitione obiecti nō vt res eſt: ſed vt eſt obiectū: vl' ſcibile: vel cognoſcibile. nā ratio obiecti viſus vt eſt res dicit̄ ratio coloris vel colorati: ſed ratio obiecti viſus vt obiectū ē: eſt hoc qđ dico ſenſibile per mediū extrinſecū diaphanū ſine mutatione reali medij: aut obiecti: aut orgāi. ⸿ Sil'r ratio obiecti phyſice eſt corpus mobile loquēdo de rōne obiecti vt eſt res: ſed loquēdo de rōne obiecti phyſice vt obiectū: tunc ratio illius eſt hoc: qđ dico ſcibile p mediū ſumptū a mā ſenſibili ⁊ motu ⁊c. Iſto eni mō rō obiecti dicit rōnem aliquā per ſe ꝯtentā ſub hoc cōi: qđ dico obiectū: ⁊ querere rōnem formalē obiecti vt obiectum eſt: eſt querere aliquā rōneꝫ contentā per ſe ſub tali cōi rōne: ⁊ iſta ratio nō eſt quo nec qđ attingit̄: ſed eſt ratio ſumpta a medio cognoſcēdi denominās obiectum a tali medio vnde ſcūs Tho. 3° ſen. diſ. 33. q. i. arti. p. queſtiūcula pª. dicit ſic. (Aliq̄ diuerſitas obiecti ſufficit ad diuerſificandū habitus: que tamē nō ſufficit ad diuerſificādū potētias: qꝛ potentia alio modo cōparat̄ ad actū q̄ꝫ habitus: ⁊ ſm aliā ⁊ aliā rōnē obiectū correſpōdet vtriqꝫ potētia eni eſt pncipiū agendi abſolute: ſed habitus eſt pncipiū agendi ꝓmpte ⁊ facil'r: ⁊ ideo obiectū ſm iſtā rōnē: qua ſe hꝫ ad actū ſimpl'r rñdet potētie: ſed ſm ꝙ ſe hꝫ ad facultatē actꝰ correſpōdet habitui: ⁊ iō diuerſitas materie vel obiecti in ordine ad ea: que faciunt facultatē in actu: facit diuerſitatē habitus ⁊ nō potentie: ⁊ inde eſt ꝙ in ſpeculatiuis diuerſitas māe ſm qđ eſt determinata p diuerſa media ⁊ pncipia: ex quibus eſt facultas cōſiderationis: facit diuerſas ſcias: ſicut nālis que ex effectibus: ⁊ his que apparēt demonſtrat: a mathematica differt: que circa ſuā materiā ex eiſdē principijs ⁊ medijs ꝓcedere nō pt.) Hec ille. ⸿ Ex qbꝰ patet q̄ū ratio ſcibilis: ex cuius diuerſitate ſcie diuerſificant̄: eſt rō obiecti ſumpta ex medio vel pncipio ſciendi vt pˀus dicebat̄. ⸿ Quarta ꝯcluſio. Formalis ratio ſubiectiua: vt qđ tria requirit vniuerſalitatē: pncipalitatē: ⁊ diſtinctionē. Iſtā ꝯnē ponit ſcūs Tho. p ſen. q. i. ꝓlogi. arti. 4°. (Subm īquit alicuius ſcie tres hꝫ conparationes ad ſciam. Prima eſt ꝙ quecūqꝫ ſunt in illa ſcia debēt ꝯtineri ſub illo ſubto. Scda ꝙ p ſubiectū ſcia diſtinguit̄ ab alijs ſcientijs. 3ª ꝙ cognitio ſubiecti pncipal'r intēdit̄ in ſcia.) ⸿ Pria pte Vo. q. i. art. 7. dic̄ ſic. (Subm ita ſe hꝫ ad ſciam ſicut obiectum ad potētiā vel habitū: ꝓprie aūt aſſignat̄ obiectū alicuius potentie vel habitus illud: ſub cuius rōne omnia referūtur ad potentiā vel habitū: ſicut hō ⁊ lapis referunt̄ ad viſum īquantū ſunt colorata: vnde coloratū eſt ꝓprie obm viſus.) Hec ille. ⸿ Sciēdū eni ꝙ aliqđ dr̄ obiectū inquātū terminat actū habitus vel potētie: ſꝫ ſubꝫ reſpectu paſſionū demonſtratarū in ſcia: vel reſpectu cōcluſionū. ⸿ Quinta ꝯ eſt. Qꝫ deus eſt ſubꝫ theologie ⁊ formale obiectū: ſicut qđ cognoſcit̄ per habitus theologicū pmo ⁊ per ſe. Iſtam intendit ſcūs Tho. pª parte. vbi dixi ſtatiꝫ. Cū eni pmiſiſſet illā materiā: ſcꝫ ꝙ ꝓprie aſſignat̄ obiectū alicuius ſcie vel habitus illđ ſub cuius rōne oīa referūt̄ ad potentiā vel habitū: qđ quidē ipſe vocat obiectū formale: vt allegaui in pma ꝯcl'one: de duobus. q. i. arti. 4. ſtatim ſubiungit. (Oīa aūt tractant̄ in ſacra doctrina ſub rōne dei: vel qꝛ ſūt ipſe deus: vel qꝛ habent ordinē ad deū vt ad pncipiuꝫ vel ad finem: vnde ſequit̄ ꝙ deus vere ſit ſubm huius ſcie. Qđ etiā manifeſtū fit ex pncipijs huius ſcie: q ſūt articuli fidei: qui ſunt de deo. Idē aūt eſt ſubiectū pncipiorū ⁊ totius ſcie: cū tota ſciētia virtute contineat̄ in pncipijs. Quidā aūt attendentes ad ea: que cōſiderant̄ in hac ſcia: ⁊ nō ad rōnē: ſm quā cōſiderant̄ aſſignauerūt aliter māꝫ huius ſcie. ſ. res: vl' ſigna: vel opera reſtaurationis: vel totuꝫ xp̄m. i. caput vel mēbra: de oībus iſtis tractat̄ in iſta ſcia: ſed ſm ordinē ad deuꝫ: oīa eni alia que determinant̄ in ſacra ſcriptura cōprehendunt̄ ſub deo: nō vt partes: vel ſpēs: aut accidētia eius: ſꝫ vt aliqual'r ordinata ad ipꝫ.) Hec ille. ⸿ Sciēdū tamē: ꝙ p ſen. vbi ſupra videt̄ oppoſitū huius dicere: ponit eni ꝙ deus nō eſt ſubiectū huius ſcie niſi ſicut pncipal'r intentū: ⁊ ſub cuius rōne oīa que ſunt in iſta ſcia cōſiderant̄: ſed ſubm theologie: qđ comprehendit ſub ſe tres cōditiones ſubiecti poſitas in q̄rta ꝯne ſm cū ibidem eſt ens diuinū cognoſcibile per inſpirationeꝫ: ſed tñ teneo illud qđ final'r dixit in ſūma. Nec tñ eſt magna controuerſia. nam in ſcripto illud vocabat ſubiectū: qđ oīa ſub ſe cōprehendit per cōmunitatē ꝑdicationis: ⁊ illo modo non eſt deus ſubiectuꝫ theologie: ſed hoc ꝙ dico ens diuinū: pma parte vero illđ vocat ſubiectū: qđ oīa tractata in ſcientia comprehendit tanq̄ꝫ ad ipſum ordinata: aut aliquā habitudinem habentia. ⸿ Sexta cōcluſio. Rō formalis obti theologie: ſicut qua aliquid in theologia cognoſcit̄ eſt lumen diuine reuelationis: ⁊ ſimil'r formalis rō obiecti theologie vt obiectuꝫ eſt: eſt hoc qđ dico reuelabile: vel cognoſcibile lumine diuine reuelationis. Iſtam ꝯcl'oneꝫ ponit ſcūs Tho. ſimil'r in multis locis. nam prima pte qō. i. arti. 3°. ſic dicit. (Quia inqt ſacra doctrina conſiderat aliqua ſm ꝙ diuinitus ſunt reuelata: oīa q̄cūqꝫ ſunt diuinitus reuelabilia cōmunicāt in vna rōne formali obiecti huius ſcie.) Iteꝫ arti. p aſſimilat lumē diuine reuelationis in theologia medijs demōſtratiuis in ſcientijs phyſicis: vbi videt̄ velle: ꝙ ſicut talia media ſunt rōnes formales obiectoꝝ cognoſcibiliū: ita lumen diuine reuelationis eſt formalis ratio cognoſcendi oīa in theologia tradita: ait enim ſic. (Diuerſa ratio cognoſcibilis diuerſitatē ſcientiarū inducit: eandē eni cōcluſionē cōſiderat aſtrologus ⁊ nālis: puta ꝙ terra ē rotūda: aſtrologus p mediū mathematicū id eſt a mā abſtractū: nālis aūt per mediū circa materiā ꝯſideratū: vnde nihil ꝓhibet de eiſdē rebus: de quibus phyſice diſcipline tractant ſm ꝙ ſunt cognoſcibilia lumine nālis rōnis: aliā ſcientiā tractare ſm ꝙ cognoſcunt̄ lumine diuine reuelatiōis.) Hec ille. Item 3ª parte. q. xi. arti. 6° tenet: ꝙ ſcia aīe xp̄i indita habuit ꝓ formali rōne obiecti lumē dīne reuelationis: ait eni ſic. (Anima xp̄i ſciuit oīa ſm vnā rōnē. ſcꝫ ſm lumē diuinitus iſtuſuꝫ.) Dicit etiā ibidē ꝙ illud lumen eſt ratio intelligēdi oīa: que diuinitus reuelant̄. Pmo eni ſen. q. i. ꝓlogi. arti. 2°. dicit iſtam ſciam ex lumine diuine inſpiratiōis efficaciā hr̄e ad manifeſtationē eorū: que in diſciplinis phyſicis tradūt̄. ⸿ Ex qbus oībꝰ appet: ꝙ diuina reuelatio eſt formalis ratio: qua obiecti theologie: ⁊ ſimil'r reuelabile modo ſupra expoſito. Eſt ergo tripl'x rō obti theologie. ſ. rō cognita: rō cognoſcēdi: ⁊ rō q̄ accidit cognito: ⁊ denoīat illud pp rōnē cognoſcēdi. pª ē rō dei: ⁊ 2ª eſt lumē diuine reuelatiōis. 3ª ē reuelabile.

Quantū

Ex pte ſcibilis vt res eſt.

Ex parte ſcibilis vt obiectum eſt.

De ſubiecto theolo' Scotꝰ di. i ꝓlogo ꝙ eſt ī itellu nro q̄ꝫtuꝫ ad veritates neceſſarias ⁊cō

tigētes quas eēntial'r ⁊ integral'r cōtinet eſt ens infinitū: in ſe tñ diuino itellectui ⁊ btōꝝ eſt deus vt deus vl' cēn'.

Egidius di. ꝙ deꝰ ſub rōne glificatoris.

Durādus eꝫ ꝙ deus vt ſaluator Bōa. ⁊ qdā alij ꝙ totus xp̄s.

Varo in ꝓlogo. qō. 5. ꝙ deꝰ ſub rōne boni vel veri amabilis.

Merucus in ꝓlogo. ⁊ aliorū quorūdaꝫ ꝙ deꝰ ſub rōne ditans abſolute tā ī viatore q̄ꝫ in cōprehenſore.

Lumē diuine reuelationis eſt rō formal' ſcie xp̄i.

Quantum ad ſcḋm articulū mouēda ſunt dubia. Et quidem cōtra primam concluſionem arguit̃ dupliciter. Primo ꝯtra hoc qḋ dicit rem extra eſſe obiectū ſcientie vel fidei. 2° contra hoc qḋ dicit enunciabile poſſe dici obiectum: puta ꝯcluſionem eſſe obiectum ſcientie. ¶ Cōtra primū arguit ſic Grego. Si res extra eſſet obiectū: multe ſciētie eſſent de contingentibus aliter ſe habere tanꝗ̄ de obiectis. ꝯſequens eſt falſum accipiendo ſciam ꝓprie. Naz vt ait phs 6°. ethico. (Omnes ſuſpicamur qḋ ſcimus nō ꝯtingere aliter ſe habere.) Ex hoc ꝯcludit: ꝙ ſcibile ē eternū: ⁊ eſt ex neceſſitate. Et eandem ſententiā ponit p̄mo poſterioꝝ: ꝯſequētia tenet. Nā oīs res corporalis pōt aliter ſe habere ſm phm: ⁊ ſm veritatē omnis res pter deū eſt ꝯtingēs: ⁊ non neceſſaria. Si vo res extra eſſent obiecta ſciētiarū: multe ſcientie ⁊ phyſice: ⁊ geometrice: ⁊ alie plures eſſent de rebus alijs a deo: ⁊ ꝯtingentib⁹: ⁊ ꝓ certo ad nullū verū ſenſum ſaluari poſſet ꝙ hē ſcie eſſent de neceſſarijs: ⁊ impoſſibilibus aliter ſe habere: ⁊ eternis: ⁊ alia his ſimilia dicta phoꝝ: ſi res extra ſcirent̃: ſeu eſſent ſciētiaꝝ obiecta. ¶ Scḋo ſic. Si res extra eſſet totale obiectū ſcientie: eadē rōne res extra eſſet obiectum opinionis: ⁊ fidei: ⁊ erroris: ⁊ per ꝯſequens ꝯtingeret: ꝙ idē homo ſciret: ⁊ opinaret̃ ⁊ crederet: qḋ ēt ignoraret ignorātia diſpoſitionis: que nominat̃ error: que omnia ſunt abſurda: pꝫ ꝯſequētia nam ꝯtingit eundē ſcire: ꝙ deus eſt etern⁹ ⁊ omnipotens: ⁊ ꝙ ſolus ⁊ imediate moueat celū: credere ꝙ ſit trinus in pſonis: putās ꝙ ſit in vigore finitus. ¶ Tertio. Si res extra eſſet obiectū ſciētie: eſſet etiā obiectū aſſenſus ſcientialis. Nam eidē aſſentimus qḋ ſcimus: ⁊ ſimili rōne eſſet obiectuꝫ fidei. Et vlterius ſequeret̃ ex hoc: ꝙ licite aliqs fidelis ita firmiter crederet diabolo ſicut deo. Naz fidelis licite eque firmiter credit: ꝙ diabolus nō eſt omnipotens: ſicut ꝙ deus eſt omnipotens: ſequit̃ ꝙ etiā eidem ſimul aſſentiret ⁊ diſſentiret: ꝓbat̃. qꝛ ponat̃ ꝙ aliquis demōſtret deū eſſe eternum iſte ſcit ⁊ aſſentit: ꝙ deus eſt eternus: ⁊ ſimul cū hoc diſſentit: vel diſſentire pōt: ꝙ deus nō eſt etern⁹: ⁊ per ꝯſequens ſi res extra ſit obiectuꝫ: eadem res: ſcꝫ deus: eſt obiectum aſſenſus ⁊ diſſenſus: ⁊ vni ⁊ eidem quis ſimul aſſentit ⁊ diſſentit: qḋ eſt impoſſe. ¶ Quarto. Idem eſt obiectū imediatuꝫ actus ſciendi: ⁊ actus aſſentiendi ei: quod ſcit̃: ſed ſola ꝓpoſitio eſt obiectuꝫ actus aſſentiendi: non enim aſſentit quis niſi cōplexo: qḋ iudicat eſſe verum: gnimo nō eſt aliud alicui aſſentire: ꝗ̄ iudicare illud eē verū. ¶ Quinto. Si res extra eſſet obiectum aſſenſus: ſola apphēſio eius ſufficeret ad cauſandū aſſenſuꝫ de ipſa: ⁊ per ꝯſequēs ſuperfluū eſſet formare ꝓpoſitionē: qua mediāte cauſaret̃ aſſenſus. ¶ Sexto. Quod nihil oīno eſt nō eſt obiectū ſciētie: vel aſſenſus: ſed frequenter qḋ ſignificat̃ per concluſionē demonſtrationis eſt oīno nihil: ſicut pꝫ ſi demonſtret̃: ꝙ īfinitū: vel aliud īpoſſibile nō eſt. igit̃ ⁊c̃. ¶ Septimo. Quia ſcientie acquiſite per demonſtrationem vniuerſalē obiectum nō eſt res extra. igit̃ nec alicuius ſcientie: antecedens ꝓbat̃: qꝛ nec res vniuerſalis: cum nulla ſit hmōi: nec res ſingularis: qꝛ nō potius vna ꝗ̄ alia ſignificata per obiectū ꝯcluſionis: vbi grā: ſi ꝯcluſio ſit hec. Omnis triāgulus hꝫ tres ⁊c̃. nō plus vnus ſingularis triangulus eſt obiectū illius ꝗ̄ alius. ergo quilibet: ⁊ cum omne ſubiectum actus ſciendi cognoſcat̃ ab intellectu: ſequit̃ ꝙ demonſtrans hē ꝯcluſionem actu ⁊ imediate cognoſcat quēlibet ſingularē triangulū: quod eſt falſum. ¶ Octauo. Illud eſt ſcibile: qḋ eſt demonſtrabile 6°. ethicoꝝ: igit̃ per ſcientiam generatā per demonſtrationē: qḋ per illā demonſtrat̃: ſed res extra nō eſt demōſtrabilis. igit̃ nec eſt ſcibilis aut ſciētie obiectū. ¶ Contra aliā partē ꝯcluſionis arguit ſic Grego. p̄mo. Si obiectū ſciētie eſſet ipſa ꝯclō ſequeret̃: ꝙ quilibet actu ſciens ſciētia acqſita per demonſtrationē actu apphenderet ꝯcluſionē ſue demōſtrationis: hoc pꝫ: ſed ꝯñs eſt falſum: vt pꝫ ad experientiā. nam plerūqꝫ imo quaſi ſemper ꝯtingit: ꝙ demonſtrans ꝗ̄uis formet ꝯnē: nō tñ actu reflectit̃ ſup illā cōprehendendo ipſam: ſed directe figit aſpectū ſuū in illud: qḋ ipſa ſignificat: ⁊ nihilominus acquirit ſciam per demonſtrationē: cum ſit ſyllogiſmus faciens ſcire. ¶ Confirmat̃. Quia ſi ꝯclō apphendat̃: aut apphendit̃ tñ apphenſione: que eſt ſimplex intelligentia: aut apphenſione etiā iudicatiua: qua cognoſcit̃ aliquid de ipſa. Primū nō obuiat. Nam talis apphenſio non eſt ſcientia: vt nunc loquimur de ſcientia: cū per quālibet ſciam ſciat̃ aliquid ineſſe: vel nō ineſſe: qḋ ſimplici apprehenſioni nō ꝯuenit. ¶ Itē talis apphenſio nō per ſe cāuſatur per demōſtrationē: gnimo abſqꝫ p̄miſſis ſi illa ꝯclō formaret̃ in itellectu: nō minus itellectus pōt eam intueri ⁊ apphēdere tali apphenſibilitate: ſciētia aūt: de qua loqmur: nō niſi per dmōſtrationē acqrit̃. ¶ Rurſus: nō tm̄ ꝯclō demōſtrationis: ſed etiaꝫ p̄ma pncipia pnt ſic apphendi: ⁊ etiā ſimplex apphēſio: que nō eſt ꝓpoſitio: gnimo etiam vna ꝓpoſitio falſa: ⁊ tñ nec p̄ma pncipia: nec apphenſio icōplexa: nec ꝓpoſitio falſa ſcit̃ ſcia: de q̄ nūc loqmur: igit̃ ⁊c̃. ¶ Si dicat̃ ꝙ ꝯclō apphendit̃ apphenſione iudiciaria ⁊ enūciatiua hoc erit: vt videt̃: apphenſione: qua cognoſcit̃ ipſa cōcluſio eſſe ꝯformis ipſi rei: ſeu eſſe vera. naꝫ nulla alia videt̃ eſſe ad ꝓpoſitū: ſed certū ē ꝙ nō qlibet demōſtrans hꝫ talē notitiā de ſua ꝯne: vñ nec geometra demonſtrans latera triāguli deſcripti ſm doctrinā p̄me ꝯclōnis p̄mi Euclidis tūc ꝯſiderat vel apphendit ꝙ ꝯclō: que enūciat illa eſſe eqlia: eſt vera. Nec medicus ꝯcludens tali morbo talem dari debere medicinā cogitat: ꝙ ſua ꝯcluſio eſt vera: ꝗ̄uis vtraqꝫ facile poſſet. ¶ Iteꝫ ſicut aliud eſt querere: vtrū latera huius triāguli ſint eqlia: ⁊ aliud vtrum hec ꝓpoſitio: latera hui⁹ triāguli ſunt eqlia: ſit vera: ſic aliud eſt ſcire h: ⁊ aliud eſt ſcire illud: ⁊ certū eſt ꝙ p̄mū ſcire vel ſolū vel maxime eſt geometrie: ⁊ tale acquirit̃ in eo per demōſtrationem: igit̃ eius obiectum nō eſt illa ꝯcluſio. ¶ Iteꝫ nec etiā ſcire illā ꝯcluſionē eſt obiectū tale. Nam per ipſum ſcit̃: ꝙ illa ꝯcluſio eſt vera: ⁊ per ꝯñs ſi actu ꝓpoſitio debeat dici: obiectū eius erit: hec latera huius triāguli eſt ꝓpoſitio vera: cuius eſt illa cōcluſio: vt pꝫ. ¶ Itē etiā ipſa nō eſt ꝯcluſio demōſtrationis: per quā acquirit̃ 2m ſcire: ⁊ per ꝯñs nullius ſcie obiectū eſt cōcluſio demōſtratiōis per quā acqrit̃. ¶ Scḋo pncipaliter arguit ſic ſupponēdo tria. ¶ Primū eſt ꝙ ſic eē vel nō ſic eē nō eſt ꝓpoſitionē enūciabilē ſic eē vl̃ nō ſic eē verā: ⁊ hāc ſuppoſitionē dicit eē notā: ꝓbat̃ etiā per phm in p̄dicamētis caplō de priori: vbi vult ꝙ q̄uis illa adinuicē ꝯuertant̃ ſm ꝯſequētiā: nihilominus tñ ſic eē eſt cā: ꝙ ſit ꝓpoſitio vera: ⁊ nō ecōtra. ⁊ p ꝯñs ſic eſſe nō eſt ꝓpoſitionē enūciātē ſic eſſe verā. ¶ Secundo ſupponit ꝙ ſic eſſe nō eſt ꝓpoſitio enūcians ſic eſſe: ⁊ hoc etiā dicit phs in p̄dicamētis caplō de oppoſitis. (Nō ēt eſt aūt inquit: ꝙ ſub affirmatione ⁊ negatione iacet affirmatio ⁊ negatio) ⁊ probat. Affirmatio nanqꝫ eſt oratio affirmatiua: ⁊ negatio oratio negatiua. hoꝝ vo que ſub affirmatiōe ⁊ negatōe ſunt neutrū

Cōtra p̄mū arguit Gre. qḋ. p° ꝓlogi. arti. p̄. ꝯclō. 2°.

1. c. 5.

Ut ꝯplexus ſit obm ſcie. idē ibidē cōcluſione ſcḋa ꝯ ſcḋam.

eſt oratio. ¶ Tertio ſupponit: ꝙ ꝓpoſitio aliqua non
eſt ipſam eſſe veram: hoc patet. Nam alias quicunqȝ
apprehenderet ꝓpoſitionem apphenderet ipſam eſſe
veram. Item qꝛ cõtingit eandem ꝓpoſitionem veraȝ
eſſe: ⁊ falſaȝ ſucceſſiue. His ſuppoſitis arguit ſic. Per
demonſtrationem: cuius ɔcluſio eſt: ſuper quãlibet li-
neam finitam rectam cõtingit triangulũ equilateruȝ
collocare: acquirit̃ ſcientia: qua precite ſcitur ꝙ ſuper
quamlibet lineam finitaȝ rectã cõtingit ⁊c̃. igit̃ illius
ſcientie: nõ eſt obiectum ipſa cõcluſio. antecedens pȝ:
qꝛ ſi aliquid aliud ſciret̃: nõ videret̃ aliud q̃ȝ ꝙ illa cõ
cluſio eſt vera: ⁊ hoc eſt falſum. Nam ſi hoc ſciat̃ hoc
eſt per alium diſcurſum: quo ex eo: ꝙ ſupra quãlibet
lineam rectam ⁊c̃. infert̃ ꝙ ꝓpoſitio enuncians illud
eſt vera: ⁊ per ɔſequẽs per aliam ſcientiam. ¶ Cõfir-
mat̃. Quia ſicut nõ idem eſt ſic eſſe: ⁊ propoſitionem
enunciantem ſic eſſe veram: vt patet ex prima ſuppo
ſitione: ſic nõ eodem actu ſciendi ſcitur vtrũqȝ: cõſe-
quẽtia nota eſt: qꝛ ſuper quãlibet lineam ⁊c̃. nõ eſt ipſa
ɔcluſio. vt ex ſecũda ſuppoſitione: ſed per ipſam ſigni
ficatur: ⁊ ſicut de illa ɔcluſione argutũ eſt: ita ⁊ de qua
libet reſpectu ſcientie acquiſite per demonſtrationeȝ:
cuius ipſa eſt cõcluſio argui põt. ¶ Tertio arguit ſic.
Si ɔcluſio demonſtrationis eſſet obiectum ſcientie:
vel illius: qua ſcitur ſic eſſe ſicut ipſa ſignificat: vel il-
lius: qua ſcitur: ꝙ ipſa eſt vera: nõ enim apparet: cuius
alterius: ſed neutrius qꝛ neutrũ duoꝝ ſcibiliũ: vel ſci-
toruȝ ipſa eſt obiectũ: vt patet ex 2ª ⁊ 3ª ſuppoſitioni-
bus. ¶ Contra quintã ⁊ ſextas ɔcluſiones arguit Au-
reolus vlti. q. prologi probando: ꝙ ens diuinitus reue
labile nõ ſit ſubiectum huius ſcientie: qḋ tamẽ videt̃
innuere articulus precedens in probatiõibus ſuis: quo
ſuppoſito arguit ſic. Nulla realis ⁊ nobiliſſima ſciẽtia
habet pro formali obiecto reſpectũ rationis: ſed reue-
labile ad veritates theologie non addit niſi vnum re-
ſpectum in ordine ad deum. ergo nõ poteſt eſſe ſubie-
ctum in ſcientia reali. ¶ Secundo. Obiectum debet
equari: vt nec excedat conſiderationem ſcientie: nec
excedatur ab ea: ſed multa fuerunt hominibus reue-
lata: que non ɔtinent̃ in hac ſcientia: vt Sybille puer
naſciturus de virgine: ⁊ de phis legitur: ꝙ deus mani
feſtauit illis: ⁊ de Alexandro: ꝙ in veſte pontificali ap
paruit illi deus: ⁊ imperium totius Aſie repromiſit: ⁊
multa alia forſitan inſpirauit deus per varias gentiũ
nationes: de quibus conſtat: ꝙ nõ continentur in hac
ſcientia: igit̃ reuelabile nõ eſt in ea ſubiectũ. ¶ Ter-
tio ſic. Unius ſcientie non eſt niſi vnum formale ſub-
iectum: ſed tu ponis: ꝙ deus eſt ſubiectum huius ſciẽ-
tie. ergo reuelabile non eſt ſubiectum huius ſcientie:
vnde iſte due poſitiones ɔtradicunt. ¶ Quarto. Sub
illa ratione deus non eſt ſubiectuȝ in iſta ſcientia: ſub
qua non inſunt ſibi veritates: que in ea determinant̃:
ſed trinitas ⁊ alie veritates nõ inſunt deo ſub ratione
reuelabilis: nõ enim eſt trinus inquãtum reuelabilis:
aut potens reuelari. ergo deus vt reuelabilis non eſt
ſubiectũ. ¶ Quinto. Per rõnẽ ſubiecti inſunt paſſio-
nes ſubto: ⁊ nõ ecõtra: deus aũt nõ eſt trinus inquãtũ
reuelabilis: nec eſt omnipotens inquãtũ reuelabilis: ⁊
ſic de alijs paſſionibus: igit̃ idẽ qḋ prius ⁊c̃.

Ad primum contra primam ɔcluſionem di-
cit̃: ꝙ ſcientie multe ſunt de re-
bus: que ſunt corruptibiles contingentes aliter ſe ha-
bere: ſed per accidens non per ſe: ſcientie eniȝ ſunt de
vniuerſalibus: que ſunt corruptibilia ⁊ contingentia
aliter ſe habere per accidens: non autem ſunt corru-
ptibilia aut ɔtingentia aliter ſe habere per ſe: vñ ſan-
ctus Tho. de veritate. q. 1. arti. 5° ad. 13m. ſic ait. (Uni- Uſt ẽ icorru ptibile dupliciter.
uerſale perpetuũ eſſe ⁊ incorruptibile Auicen. dupli-
citer exponit. Uno modo: vt dicat̃ eſſe perpetuũ: ⁊ in-
corruptibile rõne particularium: que nunquã incepe-
runt: nec deficient ſm tenentes eternitatẽ mundi. Ge-
neratio enim ad hoc eſt ſm phos: vt ſaluaretur perpe
tuum eſſe in ſpecie: qḋ in indiuiduo ſaluari nõ poteſt.
Alio modo: vt dicat̃ eſſe perpetuum: qꝛ nõ corrumpi-
tur per ſe: ſed per accidẽs ad corruptionẽ indiuiduũ).
Hec ille. Et ad 14m ſic ait. (Non dicit̃ vniuerſale in-
corruptibile quaſi habeat aliquã formaȝ incorruptio-
nis: ſed qꝛ nõ ɔueniũt ei ſm ſe diſpoſitiões mãles: que
ſunt cauſe corruptiõis in indiuiduis: vnde vniuerſale
in rebus particularibus exiſtens dicit̃ corrũpi in hoc
⁊ in illo.) Hec ille. ¶ Ex quo pȝ quõ intelligendũ eſt
ſcientiã eſſe de incorruptibilibus nõ ɔtingentibus ali
ter ſe habere: qꝛ ſcȝ ſciẽtia eſt de rebus per earũ quid-
ditates quo ad illa: que cõueniũt quidditatibus: acci-
dit aũt quidditati rei nõ ſm ſe variatio: ſed ex hoc: ꝙ
eſt in indiuiduo habenti quãtitatem ſignatã: per quaȝ
ſubdit̃ loco: ⁊ tempori: ⁊ motui: ſcientia autẽ eſt de re
q̃ꝫtum ad ea: que cõueniunt ei per ſe: nõ aũt q̃ꝫtum ad
ea: que cõueniunt ei per accñs. 6°. metaphyſice. Unde Z. c. 4.
pro cõfirmatione dictorum notanda ſunt valde bene
verba Linconienſis ſuper ꝑ poſterioꝝ. capite 7°. vbi ſic
dicit. (Hic orit̃ q̃ſtio quõ vniuerſalia ſint incorrupti
bilia: cũ ſint corruptibilia: ⁊ non exiſtentibus ꝑmis ⁊c̃.
Et mãifeſtũ eſt ꝙ de vniuerſalibus repertis in ſingu-
laribus corruptibilibus fit demõſtratio). ¶ Ad hoc
(inquit) dicendũ eſt: ꝙ vniuerſalia ſunt principia co- Quadruplex modus icorruptibilitatis vniuerſalis.
gnoſcendi. ⁊ apud intellectũ purũ: ⁊ ſeparatũ a fantaſ
matibus poſſibilẽ cõtemplari lucem primaȝ: que eſt
cã ꝑma: ⁊ ſunt ꝑncipia cognoſcendi rationes reruȝ in-
create ab eterno exiſtentes in cauſa prima. Cognitio-
nes eñi rerũ creandarũ fuerunt in prima cauſa eter-
naliter: ⁊ rõnes he ſunt: quas vocat Plato ideas: ⁊ mũ
dum archetypũ: ⁊ he ſm ipſum ſunt genera ⁊ ſpecies:
⁊ ꝑncipia tam eſſendi q̃ꝫ cognoſcẽdi: qꝛ cũ intellectus
purus põt in his defigere intuitum: in iſtis veriſſime
⁊ manifeſtiſſime cognoſcit res creatas: ⁊ nõ ſolum res
creatas: ſed ipſam lucem primã: in qua cognoſcit cete
ra.) Et planuȝ eſt: ꝙ iſta vniuerſalia ſunt oĩno icorru-
ptibilia. ¶ Item in luce creata eniã intellectus huma
nus: qui nõ eſt ad plenũ depuratus: vt poſſit lucem pri
mam imediate intueri: multotiens recipit irradiatio-
nem a luce creata: que eſt intelligẽtia: ⁊ in ipſis deſcri-
ptionibus: que ſunt in intelligentia cognoſcit res po-
ſteriores: quaꝝ forme extra res ſunt ille deſcriptiões.
Cognitiones eñi rerũ ſubſequentiuȝ: que cognitiones
ſunt in ipſa mente intelligentie ſunt forme extra res: ⁊
etiam ratiões cauſales rerũ poſterius fiendarũ. ⁊ Me-
diante eñi miniſterio intelligentiarum virtute prime
cauſe proceſſerunt in eſſe ſpecies corruptibiles. he igit̃
idee create ſunt ꝑncipia cognoſcendi apud intellectuȝ
ab eis irradiatũ: ⁊ apud talẽ intellectum ſunt ſpecies
⁊ genera. Et manifeſtuȝ eſt ꝙ hec vniuerſalia ſunt in-
tellectui incorruptibilia. ¶ Iterũ in vniuerſalibus: ⁊
luminibus celeſtiũ corporum ſunt rõnes cauſales cor
porũ terreſtriũ: quarum indiuidua ſunt corruptibilia:
⁊ apud intellectũ nõ poſſibilẽ ɔtemplari lucem incor
poralẽ creatã vel increatã in ſeipſa: poſſibilem tñ ſpe-
culari has rõnes cauſales ſitas in corporibus celeſti-
bus: ſunt he cauſales rationes principia cognoſcendi
⁊ ſunt incorruptibiles. ¶ 4°. cognoſcitur res in ſua cã
formali:

formalis:que eſt in ſpẽa q̃ ipſa res eſt h qͦ eſt:ꝛ ſm ꝙ
in iſta forma:que eſt pars rei videt̃ ipſa eadẽ forma:
ſicut lux in ſeipſa videt̃:vel ſm ꝙ in ipſa videtur ma
teria:que ſimiliter eſt pars rei: ipſa forma nõ eſt gen⁹

Quo forma ſit genus vel ſpecies.

nec ſpecies:ſed ſm ꝙ ipſa forma eſt ſicut totius cõpo/
ſiti:ꝛ ſm ꝙ ipſa eſt pncipiũ cognoſcẽdi totũ cõpoſitũ:
ſic eſt genus:vel ſpecies:ꝛ pncipiũ eſſendi:ꝛ pdicabile
in qd:ꝛ ſic ſiũt demõſtratiões de generibus:ꝛ ſpẽbus:
ꝛ ſic veriſſima eſt diffinitio que ↄſtat ex genere:ꝛ dif/
ferentia:ꝛ hec eſt via Ar.de generib⁹ ꝛ ſpẽbus. Intel/
lectus aũt debilis:qui nõ põt aſcendere ad cognitionẽ
hoꝝ veroꝝ generũ ꝛ ſpecierum:cognoſcat res in acci/
dentibus ſolũ ↄtingẽtibus veras eſſentias reꝝ: ꝛ apõ
illũ ſunt accidentia conſequẽtia genera ꝛ ſpẽs: ꝛ ſunt
pncipia ſolũ cognoſcendi nõ eſſendi. Quomõ aũt ſm
hos duos modos vltimos ſunt genera ꝛ ſpecies rerũ
incorporaliũ incorruptibilia dubitabile eſt:ꝛ neceſſe
eſt:vt altero iſtoꝝ modoꝝ ſint incorruptibilia:vel ſcꝫ
qꝛ nõ ex ſeipſis corrũpunt̃:ſed cũ egeãt deferente cor/
rumpunt̃ per corruptionẽ deferentis corporalis: vel
ſaluant̃ per ſucceſſionẽ ↄtinuã indiuiduoꝝ: ſpẽs autẽ
que in aliquibus regionibus corrũpunt̃ in hyeme.in
locis tunc habentibus tẽperiẽ ſaluant̃:nõ eni eſt hora
tẽporis in qua alicubi terrarũ nõ ſit temperies:ꝛ tẽp⁹
ↄueniens generationi:ꝛ pfectui:ꝛ cũ vniuerſitas non
ſit perfecta niſi mediantibus oibus ſuis partibus:ve/
riſimile eſt oiũ ſpẽs in omni hora manere.alioquin
vniuerſitas qñqꝫ eſſet incõpleta ꝛ diminuta.) Hec il/
le. ¶ Item capite.18.ſic ait.(Ar.dicit ꝙ vle non mi/
nus eſt:ſed magis q̃ particulare:qꝛ cũ vniuerſale ſit
vniuocũ:ꝛ ipſius ſit intellectus vnus:neceſſe eſt ꝙ ſit
res vna vndecũqꝫ veniat eius vnitas:ſiue ab intelle/
ctu:ſiue ab alio:vniuerſale tñ ſm ſe nõ eſt vnum nec

Vli accidit vnitas ꝛ multitudo.

multa:ſꝫ accidit ei vnũ ꝛ multa:ꝛ puto ꝙ vnitas vni/
uerſalis in multis particularibus aſſimilat̃ vnitati lu
cis in luce generãte:ꝛ luce gnãta : ſiue gignẽte: ꝛ geni/
ta:lux eni que eſt in ſole gignit ex ſua ſuba lucẽ in ae/
re:nec eſt aliqͦ nouũ cauſatũ:vt ſit lux in aere:ſed lux

Vna ẽ eſſentia lucis i ſole ꝛ in aere.

ſolis eſt multiplicata ꝛ ꝓpagata. Alia eſt itaqꝫ lux in
ſole:alia in aere:nec tñ ſic penitus:quin aliquo modo
ſit vnitas eſſentie in luce gignẽte ꝛ genita:aliter enim
lux genita eſſet totaliter de nouo creata ꝛ ex nihilo.ğ
vniuerſale nõ eſt figmentũ ſolũ:ſed eſt aliquid vnũ in
multis:ꝛ qꝛ incorruptibilius eſt particulari:cũ ſit ma/
gis remotũ ab accidentibus mãe variabilis: ꝛ magis
appropinquãs enti pmo: erit magis ens ſubſtantia:tñ
nõ qͦlibet vniuerſale eſt magis ens particulari quoli
bet:qꝛ vlia rerũ nãliũ ſunt minus entia q̃ ſingularia
rerũ intelligentiarum). Hec ille. ¶ Item capite.18.
(Uniuerſale inquit cũ ſit res inuenta in multitudine:
nõ eſt poſſibile ſentire:qꝛ qͦ reperit̃ in multis non eſt
in loco ſignato:aut in tempore ſignato:qꝛ ſi eſſet in lo/
co aut tpe ſignatis:nõ eſſet idẽ inuentũ in oibus. Uni/
uerſale nãqꝫ eſt ſemꝑ ꝛ vbiqꝫ. Quõ vle ſit ſemꝑ ſatis
expoſitũ eſt ſupra:vbi fiebat ſermo de ꝑpetuitate vni
uerſaliũ:ſi aũt intelligimus vniuerſalia per modum

Quõ vle vbiqꝫ ſit de vniuerſali loquendo ad mentẽ Ariſtotelis.

Ariſto.formas repertas in qualitatibus particulariũ
a quibus res particulares ſunt id qͦ ſunt: tũc vniuer/
ſale eſſe vbiqꝫ nõ eſt aliud n͞i ſi vniuerſale eſſe in qͦli
bet ſuoꝝ ſingulariũ:vbi eni eſſe eſt eſſe in qͦlibet ſuo/
rũ locoꝝ:loca aũt ipſoꝝ ſunt ipſa ſingularia:in qbus
ſunt vniuerſalia. Niſi forte dicam⁹ ꝙ vniuerſale vbi/
qꝫ eſt:qꝛ intellectus eſt locus vniuerſaliũ: ꝛ vniuerſa/
le vbiqꝫ eſſe eſt ipſum eſſe in intellectu:qui intellect⁹
quodãmõ vbiqꝫ eſt:qꝛ intellectus ibi eſt per modum
ſpiritualẽ:vbi eſt illud qͦ intelligit̃:ſicut amãs ſibi eſt
vbi eſt illud qͦ amat̃. Si aũt vniuerſalia ſint ide e in
mente diuina:tũc vniuerſalia ſunt vbiqꝫ per modum
quo ipſa prima cauſa vbiqꝫ eſt. Si vero vniuerſalia
ſint rõnes rerũ cauſales create: que ſunt virtutes ſite
in corporibus celeſtibus:tunc etiã ipſa vbiqꝫ ſunt :qꝛ
virtutes corporũ celeſtiũ vbiqꝫ reperiunt̃). Hec ille.
¶ Ad 2ᵐ ↄcedit̃ ꝙ eadẽ res eſt obm vltimatũ ſcie:ꝛ
opinionis:ꝛ fidei:ꝛ erroris:nõ tñ ꝓximum.vñ ſanctus
Tho.de veritate.q.14.arti.8°.ad 15ᵐ ſic ait.(Propoſi
tionis ſubm ſe hꝫ ad totã ꝓpoſitionẽ ſicut mã. vñ q̃/
tus in talibus cũ dicimus:deus eſt paſſus:ſolũmõ no/
minet ſubm qd increatũ:tñ tota ꝓpoſitio dicit̃ eſſe dͦ
re icreata:ſic de mã). Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ cũ cre/
dens aliqd de deo formet vnã ꝓpoſitionẽ:ꝛ ſciens ali
qd de deo formet aliã: obm ꝛ mã actus credulitatis:
ꝛ ſciẽdi eſt idẽ.ſ.deus importatus per ſubm taliũ ꝓpoſi
tionũ:nec tñ ſequit̃ ꝙ idem hõ idẽ ſciat:ꝛ opinet̃. Nã
quilibet taliũ habituũ hꝫ duo obiecta.ſ.rem ſignatã
per ſubm ꝓpoſitionis:ꝛ ipſaꝫ ꝓpoſitionẽ quã format
de obiecto:vt ponit ſanctus Tho.ibidẽ ad 12ᵐ vbi di/
cit.(Fides eſt de cõplexo q̃tũ ad id:qͦ in nobis eſt:
tñ q̃tũ ad id:in qͦ per fidẽ ducimur:ſicut in obiectũ
eſt de ſimplici veritate). Hec ille. Dico ğ ꝙ lꝫ ſciẽtia
ſit de re extra:nõ tñ dicimus:ꝙ aſſentiamus rei extra
vel diſſentiamus:ſed potius enunciationi formate de
re extra:actus eni cognoſcendi eſt reſpectu rei extra:
nõ tñ reſpectu eius eſt aſſenſus:ſed reſpectu cõpoſitio
nis de re illa formate. ¶ Ad tertiũ ↄcedit̃:ꝙ res ext̃ ẽ
obm aſſenſus:nõ vt aſſenſus eſt:ſed vt eſt cognitio:vt
dictũ eſt. ¶ Nec valent due ↄſequẽtie ibi facte. Non
qdẽ pma:nã lꝫ res extra ſit obm aſſenſus:non tñ dici/

Reſpectu diuerſoꝝ eſt aſſenſus ꝛ cognitio.

mur rei aſſentire:vt extra eſt ſimpliciter: ſed vt eſt in
intelligente per modũ cõpoſitionis:ſicut eni dicit ſan
ctus Tho.2ᵃ 2ᵉ.q.2.arti.2°. ad primuꝫ.(Propter iſta
tria credo deo:credo deũ:credo in deũ:nõ diuerſifican
tur diuerſi actus fidei:ſed vnus ꝛ idẽ actus habens di
uerſam relationẽ ad obiectũ:vt eſt in intelligente per
modũ cõplexi. Scire aũt dicit habitudinẽ ad obm vt

Scire dicit habitudinẽ ad obm primũ ꝛ remotũ : aſſentire vero ad primũ tñ.

in re eſt:ꝛ vt in intelligente:vtrũqꝫ eni ſcit̃.ſ.res extra
ꝛ ꝓpoſitio de ipſa formata:ſꝫ aſſentire nõ dicit habi/
tudinẽ niſi ad obm put eſt in intelligente tñ:ꝛ ideo
lꝫ dicamus ſcio rem extra:nõ tñ dicimus aſſentio rei.
Scda ſimiliter ↄſequẽtia:nõ valꝫ:qꝛ vt dcm eſt:aſſen
ſus ꝛ diſſenſus includunt in ſua rõne relationem: que
nõ terminat̃ ad rem vt extra eſt incõplexa:lꝫ qͦlibet
eorũ ſit actus itellectus habẽs pro obto rem extra: vt
ſunt cognitiones quedã. ¶ Ad q̃rtũ pꝫ per idẽ:lꝫ vnũ
ꝛ idẽ ſit obm actus ſciendi ꝛ aſſentiendi.tñ aliaꝫ rela/
tionẽ includit aſſentire q̃ ſcire:rõne cuius nõ ↄcedit̃
aſſentio lapidi:ſicut ↄcedit̃:ſcio lapidẽ. ¶ Ad quintũ
dicit̃ ꝙ lꝫ res extra ſit obiectũ aſſenſus vltimatũ:non
tñ ꝓximũ:ſed obm ꝓximũ eius eſt enũciatio forma/
ta per intellectũ:qua mediãte fert̃ in rẽ extra. ¶ Ad
ſextũ dico ꝙ lꝫ illud:de quo format̃ ꝓpoſitio:cui itel/
lectus aſſentit:qñqꝫ nõ exiſtat in rerũ nã:dicit̃ tñ eſſe
aliqd in rõne inquãtũ omne illud:de quo intellect⁹ ali
quid affirmat: vel negat dicit̃ ens: vt negatio:ꝛ priua/
tio 4° metaphyſice.vñ ſctũs Tho.de veritate.q.1.arti. T.c.2.
pmo.ad 7ᵐ.(Uerũ nõ eſt in plus q̃ ens:ens.n.aliquo
mõ acceptũ dicit̃ de nõ ente:ſm ꝙ nõ ens eſt apphẽ/
ſum ab itellectu:vñ 4° metaphyſice dicit phus:ꝙ ne/ T.c.2.
gatio:vel priuatio entis vno mõ dicit̃ ens: vñ etiã Aui.
dicit in pncipio ſue metaphyſice:ꝙ nõ poteſt formari
enunciatio niſi de ente:qꝛ oportet illud:de quo propo/

ſitio formať eſſe apprehenſum ab intellectu).❡ Ad ſeptimum negať antecedens. Nec probatio valet: dico.n.ꝙ ſcie ꝯcluſionis vniuerſalis demõſtrate obm ẽ res vlis. Et cū dr̃ ꝙ nulla res extra animã eſt talis ꝛc̃. dicť ꝙ lz nulla res habeat vlitatẽ extra aiam. tñ res que hꝫ vlitatẽ in itellectu eſt extra animã.ſ.nã ꝗ eſt in indiuiduo. vñ ſcūs Tho. pma pte.q.85.arti.2°. ad 2m ſic ait. (Cū dr̃ vle abſtractū duo intelliguntť.ſ. ipſa nã rei. ꝛ vlitas ſeu abſtractio ipſa. ipſa igiť nã: cui accidit itelligi: vel abſtrahi: vel intentio vlitatis nõ eſt niſi in ſingularibus: ſed hoc ipm: qḋ eſt itelligi: vel abſtrahi: vel intentio vlitatis eſt in intellectu: ꝛ hoc poſſumus videre per ſimile in ſenſu: viſus videt colorẽ pomi ſine eius odore. ſi ğ querať vbi ſit color qui videť ſine odore ꝑceptus. hoc accidit ei ex pte viſus inquantū in viſu eſt ſilitudo coloris ꝛ nõ odoris.❡ Similr huma nitas que intelligiť nõ eſt niſi in hoc vľ in illo hoie: ſꝫ humanitas que apprehendiť vel intelligiť ſine indiuiduantibus conditionibus: qḋ eſt ipſam abſtrahi: ad qḋ ſequiť vniuerſalitatis intẽtio: accidit hūanitati ſꝫ ꝙ ꝑcipať ab intellectu: in quo eſt ſimilitudo nature ſpeciei ꝛ nõ indiuidualiū ꝑncipiorꝫ). Hec ille.❡ Et arti.3° ad pm ſic ait. (Uniuerſale põt duplr̃ cõſiderari. Uno mõ ſm ꝙ nã vlis ꝯſiderať ſimul cū intentiõe vlitatis: ꝛ cū intẽtio vlitatis vt.ſ. vnū ꝛ idẽ hẽat habitudinẽ ad multa: ꝓuenit ex abſtractiõe itellect9. Alio mõ põt ꝯſiderari ꝗtū ad ipſam nãm.ſ. animalitatis vel humanitatis ꝛ ſic inueniť in particularibus). Hec ille. ❡ Et ibidẽ ad 2m dicꝫ ꝙ vle acceptū cū itẽtiõe vlitatis nõ eſt ſubã nec ꝑncipiū cõndi: imo poſteri9 indiuiduis: ſed acceptū ꝗtū ad nãm: que eſt in ſingularibus quodãmodo hꝫ rõnẽ ꝑncipij formalis reſpectu ſingulariū. Itẽ ſcḋo ꝯtra genti. caplo.75°. ad ꝓpoſitū ſic inquit. (Ad hoc ꝙ ſcientie ſint de vniuerſalibus nõ opꝫ ꝙ vniuerſalia ſint extra animã per ſe ſubſiſtẽtia ſicut Plato poſuit: licet.n. natura generis ꝛ ſpẽi nunꝙ ſit niſi in his indiuiduis: intelligit tñ intellectus nãm generis ꝛ ſpẽi nõ itelligẽdo ꝑncipia indiuiduãtia: ꝛ hoc eſt intelligere vniuerſalia: ꝛ ſic hec duo nõ repugnant ꝙ vniuerſalia nõ ſubſiſtant extra animã: ꝛ ꝙ intellect9 intelligẽs vniuerſalia intelligat res: que ſunt extra animã. Qꝛ aūt intelligat res: que ſunt extra nãm generis denudatã a ꝑncipijs indiuiduantibus ꝯtingit ex cõditione ſpeciei intelligibilis in ipſo recepte que eſt imãlis effecta per itellectū agentẽ: vtpote abſtracta a mã ꝛ a ꝯditiõibus mãe: qbus aliquid indiuiduať: ꝛ iõ potentie ſenſitiue nõ poſſunt cognoſcere vniuerſalia: qꝛ nõ pñt recipere formã imãlẽ: cū ſemꝑ recipiant in organo corporali). Hec ille. Itẽ 2° de anima in illo capitulo. (Senſitiui aūt p9 mutatõe ꝛc̃.) Uniuerſale põt dupliciter accipi. Uno mõ põt dici vniuerſale ipſa nã cõmunis ꝓut ſubiacet intentioni vniuerſalitatis. Alio modo ſm ſe: ſicut albū põt accipi dupliciter. Uno mõ vel illud: cui accidit eſſe albū: vel ipſummet ſꝫ ꝙ ſubeſt albedini. Iſta aūt nã cui aduenit intẽtio vniuerſalitatis: puta nã hominis: hꝫ duplex eſſe. Unū qdẽ materiale. aliud aūt imateriale ſm ꝙ eſt in intellectu. ſꝫ ergo ꝙ hꝫ eſſe in mã naturali nõ põt ei aduenire intẽtio vniuerſalitatis: qꝛ per mãm iduiduatur. aduenit igiť ei vniuerſalitatis intẽtio ſm ꝙ abſtrahiť a mã indiuiduali nãliter ſicut poſuerũt platonici: nõ enim eſt homo niſi in his corporibus ꝛ oſſibus: vt ꝓbat phus ſeptimo metaphyſice. Relinquiť igiť: ꝙ nã humana nõ põt eſſe preter ꝑncipia indiuiduantia niſi in intellectu: nec tñ intellectus eſt falſus: dum apprehendit nãꝫ

Vle ꝗ modo ſit ẽ aiam.

Ullo9 nõ exiſtẽ tib9 extra animã ſciẽtia de ipſis eẽ põt.

Lec.12. ĩ declaratione. Lex.cõ.60.

L.c.28.

cõmunẽ abſqꝫ indiuiduãtibus: vel preter ꝑncipia indiuiduantia: ſine qbus eſſe nõ põt in rerū nã: nõ eñi itellectus apprehendit hoc: ꝙ natura cõmunis ſit ſine ꝑncipijs indiuiduantibus: ſed apprehẽdit nãm cõmunẽ nõ apprehendendo ꝑncipia indiuiduãtia: ꝛ hoc nõ eſt falſum.❡ Primū aūt eſſet falſum. ſi ab hoie albo ſepararẽ albedinẽ hoc mõ: ꝙ itelligerẽ eū nõ eſſe albū. ꝛ eſſet apprehenſio falſa. Si aūt ſic ſepararẽ albedinẽ ab homine: ꝙ apprehenderẽ hominẽ nihil apprehendendo de albedine eius nõ eſſet apphenſio falſa. Nã nõ exigiť ad veritatẽ apprehenſionis: ꝙ qui apprehẽdit rem aliqꝫ apprehendat omnia: que inſunt ei: igitur intellectus abſqꝫ falſitate abſtrahit genus a ſpecieb9 inquãtū intelligit nãm generis: nõ intelligendo differentias: ꝛ ſimiliter abſtrahit ſpeciem ab indiuiduis inquãtū intelligit naturam ſpeciei nõ intelligendo principia indiuiduantia.❡ Sic igitur pꝫ: ꝙ nãe cõmuni non põt attribui intentio vniuerſalitatis niſi ſm eſſe quod habet in intellectu: ſic enim ſolum eſt vnum de multis: prout intelligiť: preter principia: quibus vnuꝫ in multa diuiditur. vnde relinquiť ꝙ vniuerſalia nõ ſint niſi in anima: ipſe autẽ nature: quibus accidit intentio vniuerſalitatis: ſunt in rebus: ꝛ propter hoc nomina cõmunia ſignificantia ipſas naturas predicanť de indiuiduis: non autem nomina ſignificantia intentiones: ſortes eñi eſt homo: ſed nõ eſt ſpecies.)❡ Ex quibus omnibus patet manifeſte quomodo vniuerſalia ſunt in anima: ꝛ quomodo extra animam.❡ Ad octauum dicitur: ꝙ proximū obiectum ſcientie eſt demonſtrabile: ꝛ hoc eſt cõcluſio: ſed nõ opꝫ ꝙ omne illud: qḋ eſt ſcibile ſicut vltimatū obiectum terminans actum ſciendi ſit demonſtrabile. et ſic patet: ꝙ argumenta contra primam partem ꝯcluſionis nõ ꝓcedũt. ❡ Ad primuꝫ contra ſcḋam conceditur ꝯſequentia ꝛ ꝯſequens: ꝛ cum probatur ꝑmo falſitas ꝯſequẽtis: dico ꝙ nulla experientia docet: ꝙ demonſtrans actualiter ꝛ ſciens nõ ferat intuitum ſuum in concluſionem mentalem: quaꝫ format ad cognoſcendum rem: imo hoc eſt neceſſarium. Sicut enim quilibet intelligens ſimplicem rei quidditatẽ format verbuꝫ illius: ꝛ eodem actu intelligit verbuꝫ quidditatis ꝛ ipſam qdditatem: ſic quilibet intelligendo aliquid complexe ſimul intelligit rem ꝛ complexionem de illa formataꝫ que etiam eſt verbum quoddam rei. hoc autem quod dixi oſtẽdit ſanctus Tho. in multis locis: vnde tertio ſen. diſt.14.q.1.arti. primo queſtiuncula quarta dicit. (Illud in quo aliquid videť eſt ratio cognoſcendi illud: quod in eo videť: ratio autem cognoſcendi eſt forma rei inquantum eſt cognita: qꝛ per eaꝫ fit cognita in actu: vnde ſicut materia ꝛ forma ſunt vnuꝫ in eſſe: ita ratio cognoſcendi ꝛ res cognita ſunt vnum cognitum ꝛ propter hoc vtriuſqꝫ eſt vna cognitio ſm actū ꝛ ſm habitum). Hec ille. Item primo contra gentiles capitulo.53°. ait. (Intellectus (inquit) informatus per ſpeciem intelligendo format in ſeipſo quandã intentionẽ rei intellecte: que eſt ratio ipſius: quam ſignificat diffinitio: ꝛ hoc quidem neceſſarium eſt: eo ꝙ intellectus intelligit indifferenter rem preſentem ꝛ abſentẽ in quo cū imaginatione conuenit: ſed intellectus hoc habet amplius: ꝙ etiam intelligit rem ſeparataꝫ a cõditionibus materie: ſine quibus in rerum natura non exiſtit: quod non poſſet eſſe niſi intellectus predictaꝫ intentioneꝫ ſibi formaret). Hec ille. ❡ Sciendū tamen: ꝙ ſm ꝙ ponit philoſophus in de memoria ꝛ reminiſcentia: ꝛ recitať a ſancto Tho. in pleriſqꝫ locis ꝛ

etiam ab

Intellus apprehendens vle non extra verus eſt.

Intelligẽs ꝯplexe rẽs ꝛ cõplexionẽ ſimul itelligit.

Lec.3.

etiā ab iſto arguente: duplex eſt motus intellectus vel
ſenſus in ſpeciē aut ſimilitudinē rei. Talis enim intē
tio formata per intellectū aut imaginationē eſt que-
dam res ſm ſe: ꝛ eſt imago vel ſimilitudo alterius rei
ſicut eſt pictura animalis. Alia autē eſt conſideratio ꝛ
notitia: qua ꝯſiderat̄ vt res quedam: ꝛ alia qua ꝯſide-
ratur vt imago alterius. cū ergo talis intētio apprehē
dit̄ vt res q̄dam: tunc nō eodē actu cognoſcit̄ intētio
illa ꝛ res extra: ſicut pꝫ in ſomniantibus qui ferunt̄ in
imagines aut fantaſmata vt in res quaſdā. Cū aūt ta-
lis intentio apprehendit̄: vt imago rei: tūc idē eſt mo-
tus in rem ꝛ in imaginē eius: ꝛ ſicut dictum eſt de re ꝛ
ſua ſimilitudine: ita dico de ꝯcluſione ꝛ de re: ſicut. n.
dictū eſt in ꝓbatione p̄me ꝯcluſionis: intellectus com
ponēs ꝛ diuidēs non format enunciabilia niſi vt ꝑ ea
de rebus cognitionē habeat: ſicut ponit ſanctus Tho.
2° 2e. q. 1. arti. 2°. ¶ Ad ſcdam improbationē ꝯſequē-
tis dico: ꝙ enunciabile qđ format demōſtrans appre-
hendit̄ ab intellectu cognitiōe: q̄ eſt ſimplex apprehē-
ſio reſpectu talis cōplexi: vt eſt imago rei quo ad diuer
ſas rōnes fundatas in re: que ꝯſtituūt illđ enūciabile.
Eſt etiā iudicium affirmās vel negans aliquid de re.
nō aūt affirmans vel negās de tali enūciabili. ¶ Nec
Ad p̄mū ꝫ p̄mā partez ꝛ ſcdam. valent illa: que cōtra hoc adducunt̄. ¶ Non quidem
primū: q2 licet per actū ſciendi: de quo loquimur ſciat̄
aliquid ineſſe vel nō ineſſe rei: nō tn̄ ꝯcluſioni. ¶ Nō
valet ſimiliter ſcdm: q2 licet ſimplex apprehēſio enū-
ciabilis vt eſt quedam res nō cauſet per demōſtratio-
nem: tamē ſimplex apprehenſio enūciabilis: vt eſt ſi-
gnum rei: eſt effectus demonſtrationis: ille quidē act9
in ordine ad enunciabile dicit̄ aſſenſus: ꝛ in ordine ad
rem dicit̄ iudiciū: quo de ipſa iudicat̄: eſt tamen appre
henſio rei ꝛ enūciabilis. ¶ Non etiam ꝓcedit tertiū:
nā arguit de ſimplici apprehēſione enūciabilis: vt eſt
res quedā: nō aūt de apprehēſione: de qua loquimur:
que ſcꝫ eſt motus in enūciabile: vt eſt ſignū rei. ꝛ que
hꝫ dictas habitudines: ꝛ cauſat̄ per demonſtrationeꝫ.
¶ Ad ſcdm p̄ncipale reſpondendo p̄mo dicaꝫ ad ſup-
poſitiones ibi factas. 2°. ad argumentū inde elicitum.
Dico igit̄ pro primo: ꝙ ſic eſſe ſicut ſignificat̄ per pro-
poſitionē non eſt ipſa ꝓpoſitio ſignificans taliter eſſe.
vtpote ſortē currere nō eſt iſta ꝓpoſitio. ſortes currit:
nec ſimiliter ſic eſſe: ſicut ſignificat̄ per ꝓpoſitionem
eſt talē ꝓpoſitionē eē verā. Similiter ꝯcedit̄ ꝙ ꝓpo-
ſitionem eſſe verā nō eſt ipſa ꝓpoſitio: ꝛ ideo tres ſup
poſitiones ibidem facte ꝯcedunt̄: negat̄ tamen illud
qđ arguens ex hoc infert: ſcꝫ ꝙ ſic eſſe ſicut ſignificat̄
per ꝓpoſitionē: ſit aliquid a parte rei ſignificabile cō-
plexe diſtinctū realiter a q̄libet re incomplexa: vel ab
Quid ſit ſic eē ſicut ſignificat̄ ꝑ ꝓpoſitionem. omnibus rebus incōplexe ſignificantibus: ſed dico ꝙ
ſic eſſe ſicut ſignificat ꝓpoſitio vocalis aut ſcripta in
mente eſt ipſa cōpoſitio vel diuiſio: que conſiſtit in 2a
operatione intellectus: ſic aūt eſſe ſicut ſignificat enū
ciabile formatū ab intellectu cōponēte vel diuidente
eſt aliqđ eſſe vel nō eſſe rei ſignificate per ſubm̄ enun
ciabilis: ita ꝙ enūciatio vocalis vel ſcripta in mēte ſi-
gnificat illud qđ deiñ enūciabile repſentat. vnde aliq̄
apprehenſio complexi aut enūciabilis eſt quoqꝫ aſſen-
ſus: aliqua aūt eſt diſſenſus. aliq̄ autē eſt que neqꝫ eſt
aſſenſus: nec diſſenſus. ꝛ ideo iſta 3a improbatio equiuo
cat: q2 ꝓcedit de apprehenſione 3° modo ſumpta: nos
aūt loquimur de apprehenſione primo modo dicta: q̄
eſt in ſe ſimplex actus: licet eius obiectū ſit cōplexū. ſ.
enūciabile. Primū iſtorū oſtendit ſanctus Tho. ſcdo
4. c. 2. quodlibet. q. 2. arti. 2° vbi ſic ait. (Eſſe dupliciter di-
citur: vt pꝫ q̄rto metaphyſice. et in q̄dam glo. Orige-
nis ſuper primum Joſue. Uno modo ſm ꝙ eſt copu-
la verbalis ſignificās compoſitionem cuiuſlibet enū
ciabilis: quā anima facit. vnde hoc eſſe nō eſt aliqđ in
rerū nā. ſed totū in actu anime componētis ꝛ diuidē-
tis: ꝛ ſic attribuimus eſſe omni ei: de quo ꝓpoſitio for
mat̄: ſiue ſit ens: ſiue priuatio: dicimus eñ cecitatē eē.
Alio mō dicit̄ eſſe actus entis inquātum eſt ens. i. quo
denominat̄ aliqđ ens in reruꝫ natura. ꝛ ſic eſſe nō at-
tribuit̄ alteri niſi ipſis rebus: que in decē generibus cō
tinent̄). Hec ille in forma. ¶ Ex q̄b9 pꝫ: q eē tale vel
tale: qđ ſignificat̄ per ꝓpoſitionē vocalē aut ſcriptā in
mente eſt cōpoſitio vel diuiſio enūciabilis per intelle
ctū formati: qđ eſt p̄ncipiū ſm ꝙ enunciabile forma-
tum per intellectū ſignificat aliqđ eſſe rei vel nō eſſe
ſignificate per ſubiectū talis enunciabilis. Probat̄ ꝑ
eundeꝫ prima parte. q. 14. ad ſcdm vbi dicit. (Cōpoſi-
tio enunciabilis ſignificat aliquid eſſe rei: ꝛ ideo deus
per ſuū eſſe: quod eſt eius eſſentia: eſt ſimilitudo oīuꝫ
que per enunciabilia ſignificant̄). Hec ille. Et loquit̄
de enūciabili affirmatiuo. ¶ Cōſimiliter hꝫ dicere ꝺ
enūciabili negatiuo: ꝙ omne tale ſignificat aliqđ nō
eſſe rei: verūtamen enūciabile affirmatiuū q̄nqꝫ ſigni
ficat nō eſſe rei ſicut cū intellectus dicit cecitateꝫ eſſe Attribuens ſubīo ꝑuatio nē veꝫ dicit.
in oculo: tūc intellectus cecitatē cōcipit vnū ens ꝛ at-
tribuit eā oculo: nec talis cōpoſitio falſa eſt: q2 intelle
ctus aliū modū hꝫ in cōcipiēdo q̄ꝫ res in eſſendo: licet
nō cōcipiat rem aliū modū habere q̄ꝫ in re habeat: q2
tunc eſſet falſus. ꝛ ideo cōcipit materialia imaterialr
ꝛ negatiōes poſitiue ꝛ ſimplicia cōpoſite. ¶ Patet q̄
quid eſt ſic eſſe ſicut ſignificat enūciabile. nā hoc enū
ciabile. ſortes currit. ſignificat ſortē eē ſub forma cur-
ſus: ſortes eſt albus: ſignificat ſortem ſub albedine eē:
ſortes eſt hō. ſignificat eſſe formale ſubſtantiale ſpeci
ficatū per principiū eſſendi ſpeciale: ſcꝫ formā rōnalē:
ſortes eſt: ſignificat eſſe ſortem ſubſtantialē nō ſpecifi
cādo illud. ¶ Si aūt querit̄ quid eſt tale ſignificatū Hec ꝓpō ſortes eſt albus multa ſignat.
ꝓpoſitionis iſtius. ſortes eſt albus. dico ꝙ nihil vnuꝫ:
ſed multa. nā illud enūciabile ſignificat oīa: que ſigni
ficant partes. vnde dico ꝙ ſignificat ſorteꝫ. ſignificat
albedinē: ſignificat eſſe ſortē ſub albedine. ꝛ ſignificat
tēpus p̄ſens: q̄ oīa nihil vnū vere ꝯſtituūt. ¶ Qꝫ aūt
omne enūciabile ſignificet tempus oſtendit ſanctus
Tho. p̄mo ſen. diſ. 38. q. 1. arti. 3° ad 3m dicens. (Compo
ſitioni intellectus noſtri cōponentis ꝛ diuidētis admi
ſcetur tempus duplici de cauſa. tum ex parte ſua: q2
accipit ſcientiam ex continuo ꝛ tempore: ſcilicet a ſen
ſu ꝛ imaginatione. tum ex parte intellectorū: que ſunt
in tempore. In operatione autem intellectus diuini
aduenit tempus tantum ex parte intellectorum: quia
ſicut aliquas res determinate cognoſcit: ita ꝛ tempus.
vnde cognoſcit hanc rē eſſe in tali vel tali tempore.)
Hec ille. ¶ Si aūt vlterius queratur ad quid intelle
ctus noſter format talia enūciabilia. Reſpondet ſan-
ctus Tho. p̄ma parte. q. 14. arti 14. ꝙ hoc ideo eſt: q2
nulla ſpecies intelligibilis ſufficit ad ꝑfecte cognoſcē-
dum rem. ꝛ ideo oportet ꝙ diuerſas ſpecies intelligi-
biles cōponat. vnde ſic ait. (In itellectu diuino nō eſt
cōpoſitio vel diuiſio enunciabiliū: ſed vnūquodqꝫ co Intellectus diuinus enunciabili nō īdiget.
gnoſcit per ſimplicem intelligentiā intelligendo eſſen-
tiam vniuſcuiuſqꝫ: ſicut ſi nos in hoc ipſo: ꝙ intelligi-
mus: quid eſt homo: itelligeremus oīa que de ipſo p̄di
cari poſſunt: qđ quidē in intellectu noſtro nō cōtingit
qui de vno in aliud diſcurrit: ꝓpter hoc ꝙ ſpēs intel-
ligibilis ſic repſentat vnū qđ nō aliud. vñ intelligēdo

qd eſt homo nõ ex hoc ipſo alia: que ei inſunt intelligimus: ſed ſm quãdam ſucceſſionẽ: ⁊ ꝓpter hoc ea que ſeorſum intelligimus diuiſim opꝫ nos in vnũ redigere per modũ cõpoſitionis vel diuiſionis enũciationẽ formãdo: ſed ipẽs intellectus diuini. ſ. eius eẽntia ſufficit ad demõſtrãdũ omnia: vñ cognoſcẽdo eſſentiam ſuã cognoſcat eẽntiã oium: ⁊ q̃cũq; eis accidere pñt.) Hec ille. ¶ Aliã tñ cãm videt̃ aſſignare p̃mo ſen. vbi ſupra: q: ſ. intellectus noſter cognitionem accipit a rebus naturalibus: in quibus eſſe reſultat ex cõpoſitiõe forme cũ materia vel accidẽtis ad ſubm. Et iõ q: intellectus in illa operatione: qua cõponit ⁊ diuidit p̃cipue cognoſcat eſſe rei: ideo format enunciabilia ad cognoſcendũ eſſe rerum materialiũ: ⁊ ꝯſequenter in cognoſcendo eſſe aliorũ: q: inmaterialia ex materialibꝰ cognoſcit: vnde verba eius ſunt talia. (Cum in re duo ſint q̃dditas rei ⁊ eſſe eius: his duobus rñdet duplex intellectus operatio. vna que dicit̃ a phĩs formatio: q̃ comprehendit quidditates rerũ: que etiã a phõ 3ᵒ de aĩa dicit̃ indiuiſibiliũ intelligentia. alia que cõprehẽdit eſſe rei cõponẽdo diffinitionẽ: q: etiã eẽ rei ex mã ⁊ forma cõpoſite: a qua cognitionem accipit: cõſiſtit in quadã cõpoſitione forme ad mãm vel accidentis ad ſubm.) Hec ille. ¶ Et ad 3ᵐ. (Eſſe diuinũ: qd̃ eſt ſimplex: eſt exemplar omnis eſſe cõpoſiti: qd̃ in creatura eſt: ⁊ ideo per eſſe ſuũ ſimplex ſine cõpoſitione: intellectuũ ſine diuiſione cognoſcit omne eſſe vel nõ eſſe: qd̃ rei ꝯuenit: ſed intellectus noſter: cuius cognitio orit̃ a rebus: que eſſe cõpoſitũ habent: nõ apprehendit illud eſſe niſi cõponendo ⁊ diuidendo.) Hec ille. Et his cõcordat illud: qd̃ ipſemet ait p̃ma pte. q 85. arti. 5. ad 3ᵐ. (Cõpoſitioni (inq̃t) ⁊ diuiſioni intellectus rñdet quidem aliq̃d ex parte rei: nõ tamẽ eodẽ modo ſe hꝫ in ſe ſicut in intellectu. Intellectus eñi humani obiectũ eſt quidditas rei materialis: que ſub ſenſu ⁊ imaginatiõe cadit. Prima quidẽ forme ad materiã: ⁊ huic reſpondet cõpoſitio intellectus: qua totum vniuerſale de ſua parte predicat̃: nã genus ſumit̃ a materia cõmuni. differentia vero completiua ſpeciei a forma: particulare vero a mã indiuiduali. ¶ Scd̃a vero cõpoſitio eſt accidentis ad ſubiectũ: ⁊ huic reali cõpoſitioni reſpõdet cõpoſitio intellectus: ſm quã p̃dicat̃ accidens de ſubiecto: vt cũ dicit̃. homo eſt albus. tamẽ differt cõpoſitio itellectus a cõpoſitione rei: nã ea que cõponunt̃ in re ſunt diuerſa. Cõpoſitio vero intellectus eſt ſignum identitatis eorũ: que cõponunt̃: nõ eniꝫ intellectus ſic cõponit vt dicat ꝙ homo eſt albedo: ſꝫ dicit ꝙ homo eſt albus: id eſt habens albedineꝫ. idẽ eſt aũt ſubiecto qd̃ eſt homo: ⁊ qd̃ eſt habens albedineꝫ: ⁊ ſimile eſt de cõpoſitione forme cũ materia. nã animal ſignificat id quod habet naturã ſenſitiuã. rõnale vero quod habet naturã intellectiuã: homo võ qd̃ habet vtrũq;. ſortes vero quod hꝫ omnia hec cũ materia indiuiduali: ⁊ ſꝫ hanc identitatis rõnem intellectus vnũ cõponit alteri predicãdo.) Hec ille in forma. ¶ Ex quibus pꝫ manifeſte: ꝙ licet compoſitioni vel diuiſioni intellectus correſpondeat aliquid in re: nõ tamen aliquid diſtinctum a rebus icõplexis omnino: ſed ſolũ res iportata per ſubiectũ ⁊ res importata per predicatũ. ⁊ compoſitio aliqualis: vel vnitas rei importate per ſubiectuꝫ ⁊ predicatũ. ¶ Scd̃m .n. qd̃ ſanctus Tho. oſtẽdit p̃ma pte. q. 13. arti. 12ᵒ. (In qualibet ꝓpoſitione affirmatiua vera ſubiectũ ⁊ predicatũ ſignificãt idem ſm rem aliquo modo: ⁊ diuerſum ſm rõnẽ. pluralitateꝫ aũt que eſt ſm rõnem repreſentat pluralitas ſubiecti ⁊ predicati. vnitatẽ vero repñtat cõpoſitio.) Iſta ſint dicta quo ad cõplexa ſignificabilia: de quibus ſuppoſitiões facte mentionẽ faciebant. ¶ Ad argumentũ in ſe dr̃ ꝙ per illã demõſtrationẽ: qua ſcit̃ ꝙ ſup quãcumq; lineã finitã ⁊c. cauſat̃ ſcia illius. obiectũ ꝓximũ eſt enũciatio formata ab aĩa: ⁊ obm vltimatũ ẽ res extra. Et ad iꝓbationẽ ibi factã dicit̃: ꝙ ꝯſequentia nõ valet: nõ enim ſequit̃: per talẽ ſcientiã aliud ſcit̃ q̃ꝫ ꝙ ſuper quãlibet ⁊c. ergo illud aliud eſt ſcibile: ſcꝫ ꝙ hec concluſio eſt vera: nõ eſt idem ſcire cõcluſionẽ: ⁊ ſcire eaꝫ eſſe veram: q: primũ ſcit̃ actu recto. ſcd̃m actu reflexo. ¶ Ad cõfirmationẽ ibi factã patet eodem mõ: ſolum enim probat: ꝙ per dictã demõſtrationeꝫ nõ ſcit̃ talem concluſionẽ eſſe verã: ſed nõ ꝓbat ꝙ non ſciat̃ dicta ꝯcluſio: nec quin ideꝫ actus ſciendi cadat ſuper cõplexũ: ⁊ ſuper re: de qua format̃ enunciatio. ¶ Ad tertiũ p̃ncipale dicit̃: ꝙ ꝯcluſio eſt obiectũ illius ſcientie: qua ſcit̃ ſic eẽ ſicut per eã ſignificat̃. Nec valet improbatio ibi facta: licet eñi ſic eſſe ſicut ſignificat ꝓpoſitio vocalis nõ ſit ipſa ꝓpoſitio: ſed cõpoſitio vel diuiſio intellectus: ⁊ ſimiliter licet ſic eſſe qd̃ ſignificat ꝓpoſitio mẽtalis non ſit ipſa ꝓpoſitio: ſed aliqd̃ eſſe rei vel nõ eſſe modo predicto: tamen eodem actu ſciendi capit̃ ꝯcluſio mentalis ꝓxime ⁊ res extra: vel eius eẽ tanq̃ ſcibile vltimatũ: vt fuit ſuperius frequẽter replicatũ. ¶ Ad argumẽta vltimo facta ꝯtra cõcluſiones q̃ntã ⁊ ſextã. dico p̃mo inſimul ꝙ omnia ꝓcedunt ex falſo intellectu verboꝝ ſancti Tho. Cũ enim dicit in ſcripto. ꝙ ens diuinũ cognoſcibile per inſpirationẽ diuinã eſt ſubiectũ theologie: vel cũ dicit ꝙ omnia cõſiderata in hac ſcientia cõueniunt in vna formali rõne obiecti huius ſcientie inquantũ ſunt diuinitus reuelabilia: vt prius ſepe recitaui: nõ eſt mens eius ꝙ reuelabilitas vel reuelabile ſit formalis ratio obiecti huius ſcientie vt eſt res: nec formale obiectũ quo vel quod. ⁊ iſtud ſatis bene ꝓbat argumentũ eſſe falſuꝫ: ſed ſanctus Tho. intẽdit: ꝙ deus ſub rõne deitatis eſt formale obiectũ: qd̃ conſiderat̃ in hac ſcientia: ⁊ ꝙ formale obiectum: quo conſiderat̃ aliquid in hac ſcientia: hoc eſt mediũ: per quod cognoſcunt̃ omnes concluſiones huius ſcientie: eſt lumen diuine reuelationis. ſ. articuli fidei: quos habitu fidei tenemus: ex quibꝰ ꝯcluſiones theologicas elicimus: ⁊ hoc qd̃ dico reuelabile diuinitus eſt formalis ratio theologie: nõ quidem formalis eius ratio vt eſt res: nec ꝙ ſit ratio: que p̃ncipaliter cõſideret̃ in hac ſcientia: nec ſub qua ſubijciat̃ in cõcluſionibus: nec ratio per quã ꝓbet̃ aliqua paſſio de ſubiecto theologie: ſed ꝙ eſt q̃daꝫ ratio ſubiecti vt eſt ſcibile: eſt eñi quedã ratio per ſe diuidens hoc genus ſcibile: inquãtũ capit̃ ſubiectum theologie vt ꝯſiderat̃ a theologo: denominat eñi oĩa conſiderata in theologia a modo ſciendi ⁊ medio theologico. ¶ Scd̃m .n. ꝙ ſuperius ſepe dixi de formali rõne obiecti poſſumus loqui dupliciter. Uno mõ de rõne obiecti vt eſt quedã res: puta lapis: aut deus ita ꝙ loquamur de rõne illiꝰ rei ſine reſpcũ aut habitudine ad intellectũ aut ſciaꝫ. Alio modo poſſumus loqui de rõne obiecti: quam habet ex hoc: ꝙ eſt obiectum vel ſcibile per reſpectũ ad intellectum: vel ſcientiam: vel modũ ſciendi: ſicut accepto obiecto phyſice: ratio enim illius obiecti vt eſt res diceret̃: ꝙ eſt corpus mobile: ſed ratio eius vt eſt obiectum aut ſcibile eſt hoc: qd̃ dico cognoſcibile per motũ ⁊ materiã ſenſibilem. Et ſimiliter ſi loquamur de obiecto vel ſubiecto ſcientie mathematice. tunc diceret̃: ꝙ rõ totalis obiecti vt eſt res: eſt quãtũ vl̃ quantitas: ſed

Diuiſa rerũ diuerſe opatiões intellecꝰ correſpõdent.
T. cõ. 20.

[illegible] rei intellectꝰ ꝯpõ a rei cõpoſitione.

Rõ lumen diuinitus reuelati ſit rõ formalis.

Obm phẏſice vt qd̃ ⁊ vt q̃.

titas: ſed ratio eius vt obiectuʒ eſt. eſt hoc qđ dico abſtractũ a motu ⁊ materia ſenſibili ſm diffinitioneʒ ⁊ nõ ſʒ eſſe. Et ɔformiter in metaphiſica ratio ſubiecti vt eſt res eſt ens: ſed rõ eius vt eſt ſcibile: ⁊ vt eſt obm eſt hoc abſtractũ a motu ⁊ materia ſm eſſe ⁊ diffinitionẽ: hoc enim genus ſcibile hʒ ſub ſe multas rõnes ⁊ ſpẽs: ⁊ iõ cum dicit ratio ſubiecti: hec ratio eſt multiplex: q2 põt intelligi de rõne obiecti vt obm eſt. ⁊ põt intelligi de rõne obiecti vt eſt res quedam: cui accidit eſſe obiectũ vel ſubiectũ ſciẽtie: vel ſciri aut obiici potẽtie vel actui vel habitui. ¶ Tunc ad propoſitũ dico ꝙ reuelabile eſt ratio obiecti vł ſubiecti theologie vt eſt obiectum ſcibile a theologo: q2 vt ſic cadit in illã ſpẽm ſcibilis: quã nominat reuelabile vel cognoſcibile per reuelationem: ſed deus aut deitas eſt ratio ſubiecti theologie: vt eſt res q̃dã cui accidit eſſe obm aut ſubiectũ theologie. Modo rõnes facte ꝓbant: ꝙ reuelabile non ſit ratio obiecti aut ſubiecti theologie vt eſt res: ſed nõ ꝓbant quin ſit ratio obiecti aut ſubiecti theologie: vt eſt obiectũ aut ſubiectũ huius ſcientie: omnia enĩ cõſiderata in iſta ſcientia reducunt̃ ad iſtam rõnem ſcibilis: quã nominat reuelabile vt habent illũ modũ cognoſcẽdi ⁊ ſciendi: quẽ nominat reuelabile: ſicut omnia phyſica habent eundẽ modum diffiniẽdi. ſ. cũ motu ⁊ materia ſenſibili. ¶ Et tũc ad argumenta facta pʒ faciliter ꝙ nõ valent. Non quidẽ primũ: q2 licet ſit incõueniens ꝙ nobiliſſima ſcientia habeat pro obiecto vel ſubiecto reſpectũ rõnis loquẽdo de rõne ſubiecti vt eſt res: tamẽ hoc nõ eſt incõueniẽs de rõne obiecti vt eſt obiectũ ſcibile. ⁊ iſto modo dicimus ꝙ reuelabile eſt rõ formalis obiecti aut ſubiecti theologie ⁊ nõ aliter: nõ enĩ ponimus aliqueʒ reſpectum rõnis eſſe formalẽ rõneʒ: qua ɔſideret̃ obiectuʒ theologie: nec ſub qua: aut per quã cõſideratur: ſed

Reuelabile ẽ rõ explicãs ſciẽdi mo[dum]. dicim⁹ ꝙ reuelabile eſt ratio eius vt eſt ſcibile. vnde põt dici ratio explicans modũ ſciendi. ⁊ ideo non eſt ratio ſm quã cõſideratur vt li ſm dicat modũ cõſiderationis. ¶ Nõ valet etiã ſcdm. Naʒ ſicut dicit ſanctus Tho. prima parte. q. i. arti. 8°. Fides noſtra innitit̃ reuelationi facte apoſtolis ⁊ ꝓphetis: qui canonicos libros ſcripſerũt: nõ aũt reuelationi ſi qua fuit facta alijs doctoribus: ⁊ de illa intelligim⁹ cũ dicimus lumen diuine reuelationis eſſe formalẽ rõnem obiecti vel ſubiecti theologie. ¶ Non valet ɔſimiliter tertiũ. q2 deus eſt ſubiectũ theologie vno mõ. ⁊ reuelabile alio mõ. ⁊ lumen reuelationis diuine eſt obiectuʒ alio mõ: ſicut extitit prius ſepe dictũ. põt tamẽ dici ſm dñm Petrũ

Cõcordãtia d. Petri de palude cõtra dictiões: que opp[oſi]tiõ in p[ri]ma p[ar]te: ⁊ i p[rim]o ſen. circa ſubiectum theolo' in di q. 5. C. de palude. Ipſe ſiquidẽ dicit ꝙ mens ſancti Tho. fuit aſſignare dupliceʒ rõnẽ ſubiecti vel obiecti theologie. nam cum dicit p[ri]ma parte. q. i. arti. 7°. ꝙ oĩa ɔſiderata in ſacra doctrina tractantur in ea ſub rõne dei vꝗ[ue] quia vel q2 ſunt ipſe deus. vel habent ordinẽ ad deuʒ ſicut ad p[ri]ncipiũ ⁊ finẽ: ⁊ iõ deus eſt vere ſubiectum huius ſcientie: ibi inquã intendebat aſſignare rõnẽ formalẽ obiecti ex parte ſcibilis: ſed cũ dicit in tertio arti. eiuſdem queſtionis. ꝙ ea que tractant̃ in diuerſis ſciẽtijs põt doctrina ſacra vna exiſtẽs tractare ⁊ conſiderare ſub vna rõne ſcibilis inquãtũ ſunt diuinitus reuelabilia. ibi vtiq̃ aſſignat formalẽ rõnẽ ex p[ar]te ſciẽtis. Et iõ dicit iſte dñs Petrus ꝙ ſi iungamus illud qđ ponit in ſũma cũ eo qđ ponit in ſcripto: vbi ponit ꝙ ens diuinũ eſt ſubiectũ. ⁊ dicamus ens diuinum reuelabile. habebimus cõpletã aſſignationẽ formalis rõnis ſubiecti hui⁹ ſcie: q2 formalẽ rõnẽ ex parte ſcibilis in hoc ꝙ dicitur ens diuinũ. ⁊ cõpletã rõnẽ ex parte ſciẽtis in hoc ꝙ dicit̃ reuelabile. ¶ Hec aũt reſſio dñi Petri in idẽ redit cũ p[ri]ma: illud enĩ qđ ipſe dicit formalẽ rõnẽ obiecti ex p[ar]te ſcibilis: ego nominaui formalẽ rõnẽ obiecti vt eſt res. Et cõſimiliter illud qđ ipſe vocat formalem rõnẽ obiecti ex p[ar]te ſcientis: ego nominaui rõneʒ obiecti vt eſt ſcibile vel vt obm eſt. ¶ Ad quartum ⁊ ad q[ui]ntũ ɔſimiliter r[e]ſidet̃: ꝙ nõ p[ro]cedũt ſi vadant ad mentẽ nr̃am: qđ pʒ: q2 q̃uis p[er] rõnẽ reuelabilis nõ oſtẽdat̃ ꝙ deus eſt trinus: vł creator: aut oĩpotens: aut aliq̃ alia paſſio de ſubiecto theologie. tñ oĩa iſta probant̃ de deo per lumẽ diuine reuelatiõis. ſ. p[er] articulos fidei ⁊ ſacrã ſcripturã a deo reuelatã. ¶ Põt ẽt dici ſʒ aliã viã iã tactã ꝙ argumẽtũ ꝓbat ſolũ ꝙ reuelabile non eſt formalis rõ obiecti. ſ. ſubiecti theologie ex p[ar]te ipſi⁹ ſcibilis: ſed nullaten⁹ ꝓbat quin ſit formalis rõ ſubiecti theologie ex p[ar]te ſciẽtis. ¶ Vel aliter ſm nr̃m modũ loquẽdi argumentũ ꝓbat ꝙ reuelabile nõ ſit formalis ratio ſubiecti theologie vt eſt res q̃dã: ſʒ vt eſt obʒ. Et cauſa eſt: q2 ratio obiecti vt eſt res ɔſiderat̃ principaliter in ſcia: ⁊ per eam ɔcludunt̃: ⁊ demõſtrant̃ paſſiones de ſubiecto: talis. n. rõ mediat inter ſubm ⁊ oẽs illius paſſiones: ſed rõ ſubiecti vt eſt obm aut ſcibile nõ p[ri]ncipaliter ɔſiderat̃ in ſciẽtia: ſicut nec ɔſideratio abſtracti a motu ⁊ materia ſenſibili p[ri]ncipaliter ɔſiderat̃ in geometria: nec per eam aliq̃d ꝓbat̃ de cõtinuo aut numero: ſed in ea ɔſiderat̃ quot quãtitatis ⁊ eius p[ri]ncipia: ⁊ per talia paſſiones geometrie de ſuis ſubiectis demõſtrant̃. Ad ꝓpoſitũ nõ opʒ in theologia probari paſſiones: vel illa que ſe habẽt per moduʒ paſſionum de ſubiecto theologie: qđ eſt deus per rõnẽ reuelabilis: ſed per rõnẽ deitatis aut creatoris aut hm̃i. ſi ſit p[ro]ceſſus theologicus: vel per alias rõnes reuelatas nobis. ¶ Sed cõtra omnia p[re]dicta arguit Grego. de arimino potiſſime ɔtra hanc ɔcl[uſi]onẽ: q2 ſi deus ſub rõne deitatis abſolute eſſet ſubm in theologia noſtra. deus eſſet cõp[re]henſibilis per noſtrã theologiã actu habitaʒ vel poſſibilẽ haberi: ɔſequẽs eſt falſum: nulla enim notitia creata: imo nullis notitijs creatis vel creabilib⁹ deus põt cõprehendi. alias nõ veraciter diceret̃ incõprehenſibilis: cõſeq̃ntia ꝓbat̃. Quia ad omnem habitum habentẽ aliqđ obiectũ ſub aliqua rõne abſolute ſpectat cõſiderare quecũq̃ illi ɔueniunt ſm illam rõnẽ: ex hoc enim ph̃us ꝓbat: ꝙ ad ph̃m ſpectat cõſiderare de ɔtinuo infinito: ⁊ finito loco vacuo ⁊ tẽpore ⁊ ſimilibus: q2 ea cõueniũt corpori ſm ꝙ eſt mobile. ex hoc etiã ꝓbat ꝙ ad metaphiſicũ ſpectat conſiderare de vno ⁊ multo de eodẽ ſm ꝙ eſt ſubiectũ primuʒ ⁊ per ſe metaphyſice. probat̃ etiam ratione: q2 non eſt ratio quare potius habet conſiderare aliqua eoꝝ que per ſe competunt ſubiecto ſub rõne qua eſt ſubiectum q̃ alia. ¶ Iteʒ q2 ſi aliqua ſic ⁊ aliqua nõ. ergo nõ eſt ſubiectum illius ſcientie abſolute ſub tali rõne: ſed cõtracte. ſ. ad illa que de ipſo inquãtũ tale conſiderat. ſi ergo theologia noſtra vel iſta alia creata vł creabilis habet deum ꝓ obiecto inquãtũ deus eſt abſolute. igit̃ habet cõſiderare quicquid de ipſo verificari põt ⁊ cognoſci. ⁊ per ɔſequẽs cõprehendendo nõ vidẽdo: ſi talis theologia ſit fides vt eſt noſtra. vel videndo ſi ſit ſcientia qualis eſt beatoꝝ. ¶ Scdo arguit ⁊ in eadeʒ v[ir]tute. Deus nõ eſt ſubm theologie beatoꝝ inquãtum deus. alias ipſe eſſet p[er] ſciam eoꝝ cõprehenſibilis. igit̃ nec inquãtũ de⁹ abſolute eſt obm theologie nr̃e. pʒ cõſequẽtia: q[ui]a fides vie nec acq̃ſita nec ĩfuſa excedit in credẽdo ſciaʒ patrie in videndo: vt. ſ. de deo plus nũc credamus q̃ tunc viſuri ſum⁹. alias fidei nõ plene ſuc

Cõtra p[re]dc[t]a ar. Greg. d. ari. q. 4. ar. 2° ɔclo. 2ª

4. phy. t. c. j.

4. metaphy. tex. cõ. 2.

cederet viſio: vt innuūt cōiter ṽba ſanctoꝝ: nec veniente eo qđ ꝑfectū eſt euacuaret̄ qđ ex ꝑte eſt: vt dicit apoſtolus. ¶ 3° arguit. Si theologia haberet deū ꝓ ſubto ſub rōne deitatis abſolute .i. deū inquātū deus abſolute ſine ꝯtractiōe ad aliq̄ cognoſcibilia de ipō. cū vt ſic infinite veritates ſint de ipſo cognoſcibiles: q̄to .n. ſciētia eſt pluriū veritatū: tāto ſit ꝑfectior: ⁊ per ꝯñs infinitarū erit infinita: qđ videt̄ incōueniēs. Hec Grego. de arimino in forma. ¶ Ad p̄mū iſtoꝝ dicit̄ negando cōſequētiā p̄mā: nec ꝓbationes ꝓ ea ꝓbāda facte procedunt. ¶ Ad p̄mam nempe negat̄ maior. vnde ſanctus Tho. de veritate. q. 14. arti. 8°. ad 16m ſoluit oīa iſta argumēta in virtute loquēdo in ꝯſimili ꝓpoſito: dicit .n. ſic. (Pro tāto veritas prima eſt obm̄ fidei: q2 de ea eſt fides: nec tñ opȝ ꝙ qđlibet enunciabile de deo formatum ſit credibile: ſed totū illud: de quo diuina veritas teſtificat̄: ſicut ēt corpus mobile eſt ſubm̄ phyſice: nec tñ oīa enūciabilia: que de corpore mobili formari p̄nt ſunt ſcibilia in phyſica: ſed ſolū ea: que ex p̄cipijs nālis pħie manifeſtant̄. Ipſuȝ aūt teſtimoniū veritatis p̄me ſe hȝ in fide vt p̄cipiū in ſcientijs demonſtratiuis.) Hec ille. ¶ Ex q̄bus pȝ: ꝙ nō oīs habitus ꝯſiderans aliqđ obm̄ ſub aliq̄ rōne abſolute loquēdo de abſolutiōe ex parte obiecti: hȝ ꝯſiderare oīa que ꝯueniūt tali obiecto ſm̄ illam rōnē ſumptaȝ ex parte ſcibilis: ſed illa que ꝯueniunt obiecto ſm̄ rōnē formaleȝ qua cognoſcit̄: que eſt mediū demonſtrandi paſſiones hō ſȝ ꝙ in ſecūda ⁊ tertia ꝯ̄mbus latius declarat̄: q2 ad hunc finem locutus eſt Ariſto. in phyſicis ⁊ metaphiſica: q2 tñ argumentū vtit̄ iſto termino abſolute noto ꝙ aliqua ratio pōt dici abſoluta dupliciter. primo mō ꝓut abſolutū diſtinguit̄ ꝯtra reſpectiuū. ſcđo mō ꝓut abſolutū diſtinguit̄ ꝯtra ꝯtractuȝ ⁊ determinatū per aliq̄ȝ differentiā diuidentē aliqđ cōmune. ¶ Mō ad ꝓpoſitū dico: ꝙ theologia dicit̄ habere deū pro obto ſub rōne deitatis abſolute accipiēdo abſolutionē a reſpectu: q2 ſcȝ ratio: quā p̄cipaliter ꝯſiderat de deo nō eſt aliq̄ ratio reſpectiua: ſed ratio deitatis: que de ſe abſoluit̄ a reſpectu inquātū hꝫcū iſta ratio nullū dicat reſpectū dicit̄ ad ſe. Si aūt loq̄mur de abſoluto ſcđo mō: tūc dico ꝙ theologia noſtra habet deū ꝓ obiecto ſub rōne abſoluta ex ꝑte obiecti: nō .n. ꝯſiderat deū cū aliqua determinatione ꝯtrahente ⁊ reſtringente obm̄ ad aliqđ minus cōmune: ſicut rōnale ꝯtrahit animal. dico tñ ꝙ ꝯſiderat abſolutū ⁊ nō ꝯtractū modo ꝯtracto ex parte ſcientie: q2 ſcȝ modus ꝯſiderādi deū quo ipſa theologia ꝯſiderat nō extendit ſe ad omnia cōſiderabilia de deo: vñ opinio Gregorij ⁊ noſtra parū diſtant. Naȝ Grego. ſoluēdo ad 4m argumētū Scoti cōtra factum dicit ſic. (Contractio pōt duplr̄ intelligi. vel ſcȝ per additioneȝ alterius rōnis minus cōmunis quēadmodū ꝯſueuit dici ꝙ genus ꝯtrahit̄ per differētiam: ⁊ ita nō accipit̄ h̄. Alio modo pōt fieri per reſtrictionē ꝯſiderationis ⁊ excluſionē vniuerſalis cōprehēſionis: ⁊ ita accipio hic ꝯtractionē). Hec ſunt ṽba Gregorij. ¶ Ex q̄bus pȝ quomō nō vadit ꝯtra mēteȝ ſancti Tho. quāuis alio loquat̄ idiomate. ¶ Scđa ſimilr̄ ꝓbatio ꝯſequētie nō ꝓcedit: dr̄ .n. ꝙ licet talis habit⁹ ꝯſideret ſubiectū theologie abſolute mō ſupra expoſito. nō tñ opȝ ꝙ ꝯſideret oīa ꝯuenientia illi ſubiecto ſm̄ rōnem illā abſolutā: ſed aliqua cōſideret ⁊ aliqua nō: q2 talia poſſunt oſtendi de illo ſubiecto per formaleȝ rōnem: per quā cōſiderat̄ .id eſt per mediū cognoſcendi: quo vtit̄ theologia .ſ. lumen diuine reuelationis. nō aūt omnia alia: ſicut phyſica nō cōſiderat oīa p̄dicata cōuenientia enti mobili: ſed ſolū ea que poſſunt oſtendi per p̄cipia corporis mobilis: que q̄deȝ media ſunt rōnes ſcibilis vel obiecti accipiēdo vno modo rōneȝ formalē obiecti ſcibilis: quāquam accomodatius dici debeant rōnes ſciendi: ſic eſt in ꝓpoſito. naȝ ratio ſciēdi in theologia eſt lumen diuine reuelationis: ſcȝ articuli fidei: ex quibus aliq̄ poſſunt ꝓbari de deo: nō aūt omnia. Multe .n. ṽitates ſcibiles ſunt de deo: que nullo mō deduci poſſent ex articulis fidei: ⁊ eſt ſingulari⁹ in hac ſcientia: q2 cū ſubiectū huius ſcientie ſit indiffinibile: nec eñ hȝ genus aut differentiā: cū neſciamus: quid ſit: ꝓprie loquēdo: nō opȝ ꝙ he paſſiones vel aliqua: que ſm̄ noſtrū modum intelligendi ſe habent vt paſſiōes dei: puta ſimplicitas: eternitas: itelligibilitas vel hmōi ꝯcludant̄ de ipſo per rōnē deitatis: que non eſt nobis ꝓprie cognita in ſe: ſed per aliquā rōnē ſumptam a ſuo effectu: puta per rōnē prime cauſe: vel primi motoris. Si enim rationē ſubiecti ꝑfecte cognoſceremus: ratio haberet magnaȝ apparentiā .ſ. ꝙ oīa que cōueniunt deo ſm̄ rōneȝ deitatis theologia noſtra cōſideraret. nunc autē nō ita eſt: ſed p̄dicata multa probamus de deo per rationes ſumptas a ſuis effectibus qui in articulis fidei explicant̄: que nō poſſunt eē media ad cōcludendū omnia predicata deo cōuenientia imo pauca: ⁊ ideo nō opȝ nec ſequit̄: ꝙ ſi theologia noſtra cōſideret deū ſub rōne deitatis taliter qualiter a nobis percepta: ꝙ cōſideret omnia: que deo ſm̄ rōneȝ propriā ꝯueniunt. ¶ Tertio ſimiliter ꝓbatio ꝯſequētie bene cōcludit: ꝙ theologia noſtra deum cōſiderās ſub rōne ꝯtracta ſumendo rōnē formalē ex parte ſciētis: nō autē ex parte obiecti: loquendo de rōne obiecti vt obiectū eſt: ſit ꝯtracta modo ſupra expoſito. cōſiderat eñ deum vt reuelabilem: hoc eſt dictu conſiderat illa enunciabilia de deo: que per lumen diuine reuelationis de deo cognoſci poſſunt: vnde tota ꝯtractio eſt ex parte rōnis ſubiecti: ex parte ſcibilis vel obiecti vt ſubiectuȝ eſt: ⁊ vt aliter dicat̄: ex parte modi ſciendi ⁊ cognoſcendi obiectū: ſic ergo patet ad primū argumētum Gregorij. ¶ Ad ſcđm argumentū dicit̄ ſimiliter ꝙ deus obijcit̄ ſcientie beatoꝝ ſub abſoluta rōne deitatis: licet obijciat̄ cōtracte ex parte ſcientis: ⁊ ſub rōne cōtracta ex parte eiuſdē eo modo: quo arguēs dicit deum eſſe obiectū cuiuſlibet intellectus creati ſub ratione cōtracta: q2 .ſ. nō obijcit̄ alicui intellectui creato ſm̄ oēm modum ⁊ rationē: quibus eſt conſiderabilis: nec ſm̄ omnē veritatē de ipſo ſcibileȝ: ſed ipſa deitas reſtringit̄ in rōne obiecti ad determinatū modū ꝯſiderationis: ⁊ ad certū gradū ac menſurā veritatū: que de ipſo ꝯſiderari poſſunt ⁊ ſciri. ¶ Ad tertiū pȝ ſolutio per idē: fundat̄ eñ in ꝯſequētia p̄us in p̄mo argumento manifeſtata. ¶ Ad argumentū factū in pede q̄ōnis pȝ per iā dicta. Et hec de q̄ōne. ¶ Diſt. I.

¶ Utꝝ fruitio ſit actus voluntatis. ¶ Qō. I.

Circa p̄mam diſtinctionem p̄mi ſententiarum querit̄ p̄mo. Utrū fruitio ſit actus volūtatis. Et argŭit̄ ꝙ nō: q2 nullus actus intellectus eſt actus volūtatis: ſed fruitio eſt act⁹ intellectus: igit̄. maior pȝ de ſe: ſed minor ꝓbat̄: q2 beatitudo eſt act⁹ intellus cū ſit act⁹ nobiliſſime potētie: q̄ eſt intellus: vt pȝ p̄mo ethi. ſȝ fruitio eſt beatitudo. igit̄ ⁊c̄.

In oppoſitum arguit̄ ſic. Nā ſȝ magr̄m in lr̄a: fruitio eſt amor: conſtat aūt ſm̄ oēs: ꝙ amor ē actus voluntatis.

Ex articulis fidei nō oīa: q̄ de deo ſciri p̄nt ꝓbant̄.

Nō multum diſtat Greg. a ſan. Tho.

Lec. 10, ⁊ co pec. 9.

In hac aűt qőne: ſicut in pcedentib᷒ duo erunt articuli. In pmo năqʒ ponet̃ opio ſcti Tho. per ɔcloſes. In 2° mouebunt̃ dubitatiões.

Quantű ad pmű ſit pma ɔclo: ꝙ volűtas reſpectu finis hʒ tres act᷒ realiter dĩntes .ſ. voluntaté: intentioné: ꝛ fruitioné. Iſtă ɔnez ponit ſanctus Tho. p̄ᵃ 2ᵉ.q.8. in pncipio qőnis: vbi numerat articulos. (Actus (inqnt) volűtatis in finé vident̃ eſſe tres .ſ. velle: frui: ꝛ intendere.) Iſta etiá ɔ declarabit̃ g ſequétes. ¶ Scďa ɔ eſt. Qꝫ velle dĩ ppꝛie reſpcű finis. Hanc ɔclonem ponit eadé.q. articu. 2. vbi ſic ait. (Volűtas qñqʒ dĩ ipa potẽtia: per quă volumus: qñqʒ aűt ipſe actus volűtatis. ſi ğ loquamur de voluntate fm ꝙ nominat potentiá: ſic ſe extẽdit ad finez: ꝛ ad ea que ſunt ad finez. Ad ea.n. ſe extẽdit vnaqueqʒ potentia: in quibus inueniri pőt quocűqʒ mő rő ſui obiecti: ſicut viſus ſe extẽdit ad oĩa que participăt quocűqʒ mő coloꝛé: rő aűt boni: qő eſt obm volűtatis potentie nő ſolű inuenit̃ in fine: ſʒ ẽt in his: que ſunt ad finem. Si aűt loquamur de volűtate fm ꝙ nominat actű. ſic ppꝛie loquẽdo eſt finis tăn: omnis.n. actus denominatus a potẽtia nominat ſimplicé actű illius potẽtie: ſicut intelligere nominat ſimplicé actuʒ intellectus. Simplex aűt actus potẽtie eſt ille: qui tẽdit in illud: qő eſt fm ſe obm potẽtie. Illud autẽ qő eſt ppter ſe bonű ꝛ volitű eſt finis. vñ voluntas ppꝛie eſt ipſi᷒ finis. Ea vő que ſunt ad finé non ſunt bona vel volita ppter ſe ſʒ ex oꝛdine ad finem. vñ voluntas in ea nő fert̃ niſi ppter finé. vñ hoc ipſum qő in eis vult eſt finis: ſicut intelligere eſt ppꝛie eoꝛuʒ: que fm ſe cognoſcunt̃ .ſ. principioꝝ: ea aűt que cognoſcunt̃ per principia: nő dicunt̃ eſſe intelligibilia: niſi inquătű in eis ipa pncipia cőſiderant̃. ſic.n. ſe hʒ finis in appetibilib᷒ ſic ſe hʒ pncipiű in intelligibilibus: vt dĩ.6. ethico.) Hec ille. ¶ Tertia ɔ eſt. Qꝫ fruitio é amoꝛ vel delectatio quă aliquis hʒ de vltimo expectato: qő eſt finis. Iſtaʒ ɔnem ponit ſctűs Tho. p̄ᵃ 2ᵉ.q.11. arti. p̄. dicẽs. (Fruitio ꝛ fructus ad vnű ptinere videnť: ꝛ vnuʒ ex altero deriuari. Qꝫ aűt a quo: nihil ad ppoſitű refert: niſi ꝙ hoc pbabile videt̃: ꝙ illud qő eſt magis manifeſtum pꝰus etiă fuit nominatű. Sunt aűt nobis pmo manifeſta ſenſibilia magis. vñ a ſenſibilib᷒ fructibus nomé fruitionis deriuatű videt̃: fructus aűt ſenſibilis eſt illud: qő vltimo expectat̃ de arboꝛe ꝛ cum quadaʒ ſuauitate percipit̃. vñ fruitio pertinere videt̃ ad amoꝛez vel delectationé: quă aliquis hʒ de vltimo expectato: qő eſt finis: finis aűt ꝛ bonű eſt obm potẽtie appetitiue. vñ manifeſtű eſt ꝙ fruitio é appetitiue potẽtie.) Hec ille. Utrű aűt fruitio ſit amoꝛ vel delectatio videt̃ dőm fm eű: ꝙ fruitio potius nominet delectationem ꝙ̃ dilectioné vel amoꝛé. Nă fm eű ibidé arti. 3° (Illud qő é ſimplr vltimű: in quo aliquid delectat̃: ſicut in vltimo fine: hoc ppꝛie dicit̃ fructus: ꝛ eo ppꝛie dĩ aliquis frui) Hec ille. Et ɔſimiliter.q.4. arti. 3° dicit: ꝙ neceſſe eſt ad beatitudinez tria ɔcurrere .ſ. viſioné que eſt cognitio perfecta intelligibilis finis: ꝛ cőpꝛehenſioné: que impoꝛtat pſentiă finis delectationé vel fruitioné que impoꝛtat quietationé rei amate in amato. Ex quib᷒ videt̃ innuere: ꝙ fruitio ſit delectatio vel quietatio amantis in amato: ꝛ ɔ̃ter ꝙ nő ſit amoꝛ: nă fm eum amoꝛ ꝛ delectatio differűt. vñ pma ſcďe.q.26. ar. 2° dicit. (Qꝫ ſicut agẽs năle duplicé eſſectum inducit in patiens: nă pmo qdé dat foꝛmă. ſecűdo aűt dat motű ɔ̃tem foꝛmă: ſicut generăs dat coꝛpoꝛi leuitaté ꝛ motuʒ ɔ̃tem ipſam: ꝛ ipſa leuitas vel grauitas: que eſt pncipiű motus ad locű naturalé propter grauitatez pőt dici quodămodo amoꝛ nălis. Sic ꝛ ipſum appetibile dat appetitui. pmo quidé attentionem ad ipſum: que eſt complacẽtia ipſius appetibilis ex qua ſequit̃ motus ad appetibile. Nă appetitiuus motus circulo agit̃: vt dicit̃ 3° de aĩa. appetibile enim mouet appetitű faciẽs quodămő ſe in eius intentőe: ꝛ appetitus tẽdit in appetibile realiter cőſequendum vt ſit ibi finis motus: vbi fuit pncipiű. Pꝛima ğ immutatio appetit᷒ ab appetibili vocat̃ amoꝛ: q nihil aliud eſt ꝙ̃ cőplacẽtia quedă: ꝛ ſcďo ſequit̃ motus in appetibile q eſt deſideriű: ꝛ vltimo quies: que eſt gaudiuʒ.) Hec ille. ¶ Ex quib᷒ pʒ: ꝙ gaudiű dĩt realr ab amoꝛe: vt ipſe ẽt expreſſe dicit. arti. pmo ad 2ᵐ. Ac per hoc amoꝛ differt a delectatione: qꝛ gaudiű ꝛ delectatio in volűtate idé ſunt: ꝛ ɔ̃ter fruitio nő eſt amoꝛ: ſʒ delectatio: ſi amoꝛ ꝛ delectatio diſtinguant̃. Hoc ẽt ponit .ſ. diuiſioné inter amoꝛé ꝛ delectationé.q.25. arti. 2. dicens. (Scďm oꝛdiné gnőnis amoꝛ pcedit deſideriuʒ: ꝛ deſideriű pcedit delectationé.) Hec ille. Ex quo pʒ ꝙ cum idem nő precedat ſeipm fm generatiőis oꝛdinez: ꝙ amoꝛ nő eſt delectatio: ꝛ in alijs infinitis locis idé ponit: vt ex arti. ſequẽti patebit. Pꝛincipalé etiam ɔnem .ſ. ꝙ fruitio ſit delectatio ponit eadé.25.q. arti. 2° dicẽs (Delectatio intẽta cauſat deſideriű ꝛ amoꝛé. delectatio.n. eſt fruitio boni: que eſt quodămő finis: ſicut ꝛ ipm bonű.) Hec ille. Idé ponit p̄ ſen. diſt. pma. arti. p̄. (Fruitio (inquit) ɔſiſtit in optima opatiőe hominis: cű fruitio ſit vltima felicitas hoĩs: felicitas autem nő eſt in habitu: ſʒ in opatione fm phm: optima aűt opatio hoĩs eſt opatio altiſſime potentie .ſ. intellectus ꝛ ad nobiliſſimű obm: qő eſt de᷒. vñ ipſa viſio ponit̃ tota ſubſtătia nře beatitudinis Jo.17. (Hec eſt vita eterna ꝛc.) ex viſiőe aűt ipm viſum: cű nő videatur per ſimilitudiné: ſʒ per eẽntiă efficit̃ quodămodo intra videnté: ꝛ iſta eſt compꝛehẽſio: que ſuccedit ſpei ɔ̃ᵃ viſionem: que ſuccedit fidei: ſicut ſpes quodămő generat̃ ex fide: ex hoc aűt q ipm viſuʒ acceptuʒ eſt intra videnté: vnit ſibi ipm videnté vt fiat quedă q̃ſi mutua penetratio per amoꝛé: ſicut dĩ .1. Joh.4. (Qui manet in charitate in deo manet ꝛ deus in eo.) Ad viſioné aűt maxime ɔuenientis ſequit̃ delectatio ſumma: ꝛ in hoc pficit̃ felicitas noſtra: quă fruitio nominat ex parte ſui cőplemẽti magis ꝙ̃ ex parte ſui pncipij: cű in ſe includat quădă delectationé: ꝛ iő dicimus: ꝙ fruitio eſt actus voluntatis.) Hec ille. ¶ Ex qb᷒ pʒ: ꝙ in beatitudine ſunt tres actus .ſ. viſio: ꝛ amoꝛ: ꝛ delectatio: que dicit̃ fruitio. Nă cőpꝛehẽſio nő dĩt actű diſtinctű a viſione: vt poſt dicet̃. ¶ Quarta ɔ. Qꝫ intẽtio eſt actus voluntatis realiter differẽs a fruitione ꝛ volitiőe ppꝛie dicta. Pꝛimă parté huius cőcluſionis ponit ſanctus doctoꝛ pꝛima 2ᵉ.q.12. arti. p̄. (Intentio (inquit) ſicut nomen ſonat: ſignificat in aliqd tendere. in aliquid tădé tẽdit actio mouẽtis: ꝛ motus mobilis: ſed hoc ꝙ motus mobilis in aliqd tẽdat ab actione mouẽtis pcedit. vñ intẽtio pmo ꝛ pncipalr ptinet ad id: qő mouet ad finé. vnde dicimus architectoꝛé ꝛ oém pcipientez mouere ſuo impio alios ad id: qő ipſe intẽdit. volűtas aűt mouet oés alias aĩe vires ad finez. vñ manifeſtű: eſt ꝙ intẽtio eſt actus volűtatis.) Hec ille. Scďam parté ɔnis pbat ibidé ad 4ᵐ dicẽs. (Voluntas reſpicit finé triplr. Abſolute: ꝛ ſic dĩ volűtas: put abſolute volumus ſanitaté: vel ſi quid aliud eſt hő. Alio᷒ ɔſiderat̃ finis fm ꝙ in eo qeſcit̃: ꝛ ſic fruitio reſpicit finez. Tertio mő ɔſiderat̃ finis fm ꝙ

Actus a potẽtia: ſimplr ipſi᷒ act᷒ denoiat.

Tex.4. ꝛ capi.6.

Circa hanc ɔcloné tʒ ſcotus: ꝙ fruitio é act᷒ pfect᷒ q quo vult bonű ppter ſe ꝛ nő delectatio: qꝛ hec ɔſeqt̃ ad ipm actű pfectű. Aur. tʒ ꝙ oĩs act᷒ volűtatis aſtr. ẽ realr deſideriű vel delectatio: negatiű do fuga vel odiuʒ vel triſtitia. Grego. tʒ ꝙ oĩs delectatio eſt opő: ꝛ ꝙ oĩs dilectio é dilectio: ſʒ nő eʒ: ꝛ ꝙ aliq̃ delectio eſt deſideriű vel delectatio: aliq̃ vero nec iſta nec illa.

T.c.55.

Voluntas finem reſpicit tripliciter.

eſt termin⁹ alicuius: qd̄ in ipm̄ ordinaꝛ: ⁊ ſic intētio re/
ſpicit finē: nō.n. ex hoc ſolo dicimur intendere ſanita/
tem: qꝛ volumus eam: ſ; qꝛ volumus ad eam per ali/
quid venire.) Hec ille. ¶ Et ibidē ad 3ᵐ dicit ꝙ h̄ no/
men intentio noīat actū voluntatis p̄ſuppoſita ordi/
natiōe rōnis ordinātis in finē. ¶ Eādē ꝯnē ponit de
Voluntas 2ᵐ actū hr̄e pōt. veri. q. 22. arti. 13. (Voluntas (inquit) pōt hēre dupli
cem actū. vnū ꝗ cōpetit ei ſm ſuā nām inquantū ten
dit ad ꝓpriū obm̄ abſolute: ⁊ hic actus attribuiꝛ volū
tati ſimplr: vt velle ⁊ amare: q̄uis ēt ad hunc actum
p̄ſupponaꝛ actus rōnis: aliū v̄o actū h; qui cōpetit ei
ſm ꝙ impreſſio rōnis relinquiꝛ in volūtate: cum eni
ꝓpriū rōnis ſit ordinare ⁊ ꝯferre: qñcūq; in actu vo/
luntatis apparet aliq̄ collatio vel ordinatio: talis act⁹
eſt volūtatis non abſolute ſ; in ordine ad rōnē: ⁊ hoc
mō intendere eſt actus volūtatis: cum intēdere nihil
aliud eē videaꝛ q̄ ex eo ꝙ ꝗs vult in aliqd tendere ſi
cut in finē: ⁊ ita intēdere in hoc differt a velle: qꝛ vel/
le tēdit in finē abſolute: ſ; intendere dicit ordinē in fi
nem ſm ꝙ finis eſt: in quē ordinanꝛ ea que ſunt ad fi
nem. Cū.n. voluntas moueꝛ in ſuū obm̄ ſibi ꝓpoſitu;
a rōne diuerſimode moueꝛ ſm ꝙ diuerſimode ſibi ꝓ
poniꝛ. vñ cū rō ꝓponit ſibi aliqd vt abſolute bonu;.
volūtas moueꝛ in illud abſolute: ⁊ hoc eſt velle: cum
aūt ꝓponit ſibi aliquid ſub rōne boni: ad qd̄ alia ordi
nanꝛ ſicut in finē: tūc tēdit in illud in quodā ordine ꝗ
inueniꝛ in actu volūtatis: non ſm ꝓpriā nām: ſed ſm
Circa obm̄ fruitionis 13. Sc. p̄. d. j. q. j. ar. j. ꝙ ordinate fruitōis obm̄ ē ſolus de⁹ ſub rōne bonitatis ⁊ ñ vltimi finis: cū q̄ cōuenit Aur. ⁊ Gre. Durā. p̄. diſ. j. q. j. ar. j. cōcluſione 3ᵃ 13 ꝙ viſio ſit immediatū obiectū: de⁹ aūt mediatum ⁊ ſecundariu;. excellētiā rōnis.) Hec ille. ¶ Quita ꝯ eſt. Qꝛ fruitio
beatifica nō ſolū trāſit obiectiue ſup deu;: imo ſup vi/
ſionē qua videꝛ de⁹: ⁊ eade; fruitiōe fruimur vtroq;.
Iſtam ꝯnem ponit ſctūs Tho. p̄ᵃ 2ᵉ. q. xi. arti. 3ᵒ. (Fi/
nis (inquit) dr̄ nō ſolū res intēta: ſ; ēt habitio eius dr̄
finis. vñ ſicut nō eſt alius finis deus: ⁊ alius viſio dei.
ſic nō eſt alia rō fruitiōis qua fruimur deo ⁊ qua frui/
mur btitudine creata que eſt eēntialr ipſa viſio dei.)
¶ Itē ibidē ad 3ᵐ. (Finis dr̄ duplr. vno mō ipſa res.
alio mō adeptio rei: que qdē nō ſunt duo fines: ſ; vn⁹
finis in ſe ꝯſideratus: ⁊ alteri applicatus. deus ꝗ eſt vl
timus finis ſicut res que vltimo queriꝛ: ⁊ fruitio ſicut
adeptio h⁹ vltimi finis: ſicut igiꝛ nō eſt alius finis de/
us ⁊ fruitio dei: ita eadē rō fruitionis eſt qua fruimur
deo: ⁊ q̄ fruimur diuina fruitione.) Hec ille. ¶ Itē p̄
ſen. diſt. i. q. 2. ar. i. ad 2ᵐ. (Obm̄ (inquit) opatiōis ter/
minat ⁊ pficit ipſam ⁊ eſt finis ei⁹. vñ impoſe eſt opa/
tionē hēre rōnē vltimi finis: ſ; qꝛ obm̄ nō ſequiꝛ quis
niſi per opationē: idē eſt appetitus opatiōis ⁊ obiecti.
vñ ſi aliquo mō ipſa fruitiōe fruimur. hoc eſt inquan
tum fruitio nos deo ꝯiūgit: ⁊ eadē fruitiōe fruimur fi/
ne ⁊ opatiōe: cuius obm̄ eſt finis vltimus: ſicut eade;
opatione intelligo intelligibile: ⁊ intelligo me itellige
re.) Hec ille. ¶ Sexta ꝯ ē quā icidēter pono ꝓp argu
mēta Aureoli. Qꝛ nec fruitio: nec aliqs act⁹ volūtatis
eſt eēntialiter btitudo. Iſtā ꝯnem ponit ſcūs Tho. in
multis locis: ſpāliter p̄ᵃ 2ᵉ. q. 3. arti. 4. vbi ſic ait. (Ad
btitudinē duo requirunꝛ. vnu; qd̄ eſt eſſe btitudinis.
aliud qd̄ eſt q̄ſi p ſe accñs eius. ſ. delectatio ei adiūcta.
Dico ꝗ ꝙ q̄tum ad id: qd̄ eſt eſſentialr btitudo ipoſe
eſt ꝙ ꝯſiſtat in actu voluntatis: manifeſtū eſt.n. ꝙ bti
tudo eſt ꝯſequutio finis vltimi: conſequutio aūt finis
nō ꝯſiſtit in ipſo actu volūtatis: voluntas.n. ferꝛ in fi/
nē ⁊ abſentē cū ipm̄ deſiderat: ⁊ p̄ñte; cū in ipſo rege
ſcens delectaꝛ: manifeſtū eſt aūt ꝙ ipm̄ deſideriu; fi
nis nō eſt ꝯſequutio finis: ſ; ē motus ad finē: delecta/
tio aūt aduenit volūtati ex hoc ꝙ finis eſt p̄ſens: non
aūt ecōuerſo finis fit p̄ſens: qꝛ volūtas delectaꝛ in ip/
ſo: op; igiꝛ aliqd aliud eſſe q̄ actū volūtatis p qd̄ fiat
ipſe finis p̄ñs volūtati: ⁊ hoc manifeſte apparet circa
fines ſenſibiles: ſi enim ꝯſequi pecuniā eſſet per actu;
voluntatis: ſtatim a p̄ncipio cupidus cōſequutus eſſet
pecuniā ꝗ vult eam hēre: ſ; a p̄ncipio quidē eſt ei ab/
ſens: ꝯſequiꝛ aūt ipſam per hoc ꝙ manu eā apprehen
dit: vel aliquo h⁹. ⁊ tūc iā delectaꝛ in pecunia habita.
Sic igiꝛ ⁊ circa itelligibilē finē ꝯtingit. na; a p̄ncipio
volumus ꝯſequi finē intelligibilē: ꝯſequimur aūt ip;
per hoc ꝙ fit nobis p̄ſens per actū intellus: ⁊ tunc vo
luntas delectata ꝯquieſcit in fine iam adepto. Sic igi
tur eſſe btitudinis in actu itellectus ꝯſiſtit: ſ; ad volū/
tatē ptinet delectatio ꝯñs btitudine;: ſm ꝙ Augu. di/
cit. io. ꝯfeſ. ꝙ btitudo eſt gaudiū de veritate: que deus
eſt: qꝛ. ſ. ipm̄ gaudiū eſt ꝯſumatio btitudinis.) Hec il
le. ¶ Eandē ꝯnē ꝓbat. 4ᵒ ſen. di. 49. q. i. arti. i. q̄ſtiun
cula 2ᵃ. Item 3ᵒ ꝯ Gentiles. cap. 26. ꝓbat eā nouē rōni
bus: quaꝝ nōnullas recitabo. (¶ Si aliqs act⁹ volū
tatis eēt ipſa felicitas: hic actus aut eēt deſiderare: aut
amare: aut delectari: impoſe eſt aūt ꝙ deſiderare ſit
vltimus finis: eſt eni deſideriū ſm ꝙ volūtas tendit
in illud qd̄ nōdu; h;: hoc aūt ꝯriaꝛ rōni vltimi finis.
Amare nō ē vltim⁹ finis. Amare ēt nō pōt eſſe vltimus finis: amaꝛ eni; bonu;
nō ſolum qñ habeꝛ: ſ; ēt qñ nō habeꝛ: ex amore.n. eſt
q nō habitū deſiderio queraꝛ. ſi aūt amor habiti ſit
pfectior: hoc cōtīgit ex hoc: qꝛ bonū hēt amatum: aliud
igiꝛ eſt hēre bonū qd̄ eſt finis q̄ amare qd̄ ante habe/
re eſt impfectū: poſt hr̄e aūt pfectū. ¶ Silr aūt nec
delectatio eſt vltimus finis: ipſum eni; hēre bonū eſt
cauſa delectatiōis: vel dū bonū nunc habitū ſentim⁹:
vel dū p̄us habitū memoramur: vel dū futuro habē/
dum ſperamus: nō igiꝛ eſt delectatio vltimus finis.
¶ Aliā rōnem ponit. Si alicuius rei ſit aliq̄ res exte/
rior finis: illa opatio etiā diceꝛ finis vltimus: per quā
Finis ſubſtātie itelligibilis deus. p̄mo ꝯſequiꝛ talē re;: ſicut his ꝗbus pecunia eſt finis:
dr̄ etiā poſſidere pecuniā finis: nō eſt aūt amare neq;
cōcupe: finis aūt vltimus ſubſtātie intellectualis de⁹
eſt. illa igiꝛ opatio hōis eſt ſubſtātialiter eius btitudo
vel felicitas: per quā p̄mo attingit deū: hoc aūt eſt itel
ligere. nā velle nō poſſumus qd̄ nō itelligimus. eſt igi
tur vltima felicitas hominis in cognoſcēdo deū ſub/
ſtātialiter: nō aūt in actu volūtatis. ¶ Aliā rōne; po/
nit que talis eſt. Cū btitudo ſit ꝓpriū bonū nature in/
tellectualis: op; ꝙ ſm illud nature intellectuali cōue
niat: qd̄ eſt ſibi ꝓpriū: appetitus aūt nō eſt ꝓprium in
tellectualis nāe: ſ; oībus reb⁹ ineſt: l; ſit diuerſimode
in diuerſis: que tñ diuerſitas ꝓcedit ex hoc ꝙ res di/
uerſimode ſe hñt ad cognitionē: que.n. oīno cognitiōe
carent: hñt appetitū nāle; tm̄: que v̄o cognitionē hñt
ſenſitiuā: ⁊ appetitiuā ſenſibilē hñt ſub quo iraſcibili;
⁊ ꝯcupiſcibilis ꝯtineꝛ: que v̄o hñt cognitione; intelle/
ctiuā: ⁊ appetitū ꝓportiōabilē hñt. ſ. voluntatē: volun/
tas igiꝛ ſm ꝙ eſt appetit⁹ nō eſt ꝓprium nāe intelle/
ctualis: ſ; ſolū ſm ꝙ ab intellectu depēdet: intellectus
aūt ſm ſe ꝓpriū eſt nature intellectuali: btitudo igiꝛ
vel felicitas in actu intellus ꝯſiſtit ſubaliter ⁊ p̄ncipa
liter magis q̄ in actu voluntatis. ¶ Alia; rōnem po/
nit. In omnib⁹ potentijs que mouenꝛ a ſuis obiectis:
obiecta ſunt p̄ora nāliter actibus illaꝝ potētiaꝝ. ſicut
motor nāliter p̄us eſt q̄ moueri ipſius mobilis: talis
aūt potētia eſt volūtas: appetibile.n. mouet appetitū:
obiectū igiꝛ voluntatis naturaliter prius eſt q̄ eius
actus. primum igitur eius obiectum p̄cedit omnem
actum eius: nō pōt ꝗ actus voluntatis eſſe p̄mu; voli
tum: hoc aūt eſt vltimus finis: qui eſt btitudo: impoſe

eſt ꝙ bꝛitudo ſiue felicitas ſit ipſe actus volūtatis.) Hec ille in forma. Et ſic pm⁹ articulus terminaꝫ.

Cōtra 2ᵐ ↄcluſioné Aureo. ꝑ diſt. j. q. ſcd'a ↄ opi. ſan. Tho.

Quantum ad 2ᵐ articulum mouenda ſunt dubia. Et iō arguit Aureolus ↄ tertiā ↄnem quo ad multa in ea dicta. pmo igiꝫ vult ꝓbare ꝙ fruitio poti⁹ ſit amoꝛ ꝙ̄ delectatio: ⁊ hoc tꝛiplici medio. ¶ Pꝛimū eſt tale. Fruitio ſiā ſm ſctm̄ Tho. eſt perfectiſſima opatiō volūtatis ⁊ nobiliſſima: ſꝫ amoꝛ eſt nobilioꝛ actus ꝙ̄ delectatio proueniens ex amoꝛe. ¶ Scōm eſt tale. Delectatio ꝓueniens ex amoꝛe aut eſt idē realiter qȯ amoꝛ: aut aliud. Si ſit idē realiter: ↄtradictio erit: ꝙ ꝓueniat ex eo: cū cauſa ⁊ effect⁹ non poſſit eē eadē res: cū nihil ſit cauſa ſui: nec ꝓueniat ex ſe: aut ſequaꝫ ſe. Si vō ſit aliud realiter. tunc delectatio ⁊ amoꝛ nō ſe hñt ſicut cōpꝛehenſio ⁊ viſio: compꝛehenſio nāqꝫ dei nō eſt aliud ꝙ̄ ipſa viſio dei: nō enim intellectus hꝫ duas opatiōes circa deū pñtem .ſ. videre ⁊ cōpꝛehendere. igiꝫ ſi amāre ⁊ delectari realiter diſtinguunꝫ. tūc Thomas dicit oppoſita dicendo: ꝙ ſe habēt ſicut videre ⁊ compꝛehēdere. ¶ Tertiū eſt tale. Delectatio que requiriꝫ ad bꝛitudinē eſt quietatio voluntatis in ipſa opatiōe ⁊ viſione: qua deus habeꝫ: ſm ꝙ dicit Tho. pᵃ 2ᵉ. q. 4. arti. pᵒ ⁊ 2ᵒ. ſꝫ fruitio nō eſt quietatio in viſione: alias viſio eſſet obm̄ fruitiōis: qȯ eſt ipoſſe. ꝗ hōi delectatio nō eſt fruitio.

Greg. p. d. j. q. 2. ar. 3. cō clōne ſcd'a.

¶ Gregori⁹ ēt arguit ꝓbādo: ꝙ nō omnis fruitio eſt delectatio. Nullum deſideriū eſt delectatio: aliqȯ deſideriū eſt fruitio. ꝗ aliq̄ fruitio nō eſt delectatio. maioꝛ ē nota: ⁊ minoꝛ ꝓbaꝫ: qꝛ aliqȯ deſideriū eſt amoꝛ alicuius ꝓpter ſe: ſicut qs deſiderat bꝛitudinē: aut ſanitatē: aut honoꝛem: aut aliud tāꝗ̄ finē: ⁊ nō ꝓpter aliū finē vlteriorē.

Arrā omnē amō ſit dele. vl' deſideriū: ⁊ ꝙ ſic pꝛo. Aur. vbi ſuꝑ in opi. ꝓpa.

¶ Itē Aureolus arguit ↄ aliud: qȯ ille ↄ ponit in ꝓbatiōe ſui .ſ. delectatio: ⁊ amoꝛ: ⁊ deſideriū ſunt tres actus diſtincti realiter: ⁊ vult ꝓbare ꝙ oīs actus voluntatis eſt deſideriū vel delectatio. ſic ꝙ oīs amoꝛ ē delectatio vel deſiderium: ⁊ arguit qntuplici medio. ¶ Pꝛimū eſt tale: ꝙ appetitus nālis nō hꝫ niſi duos actus poſitiuos .ſ. moueri in finem: ⁊ quieſcere in eo: ⁊ duos ꝑuatiuos .ſ. fugere ab oppoſito: ⁊ inquietari dū eſt in eo. vt pꝫ de graui. ꝗ a ſimili in ꝓpoſito appetit⁹ animalis vel intellectualis non habebit niſi quattuoꝛ actus: duos quidē poſitiuos .ſ. deſideriū ⁊ pſequutionē quaſi moueri: ⁊ delectationē quaſi quietē. ¶ Itē duos ꝑuatiuos. Pꝛimū .ſ. fugā: ⁊ deteſtationē ac reſilitionē a malo. Scōm vō .ſ. inquietationē: triſtitiā: ⁊ diſplicentiā.

Ↄ rāſionē dicētā a. S. T. pᵃ 2ᵉ. q. 26. arti. ſcd'o.

¶ Nec valet ſi dicaꝫ ꝙ in nālib⁹ eſt qȯddā pōdus pcedēs motionē .ſ. grauitas: qȯ quidem pōdus nō eſt aliquis actus: ſꝫ foꝛma habitualis: ⁊ ita in aīalibus vel rōnalib⁹ neceſſe eſt ponere quoddā pōdus: a quo oriaꝫ deſideriū: qȯ quidē pondus eſt amoꝛ: ita ꝙ correſpōdet nāli pōderi: ſicut deſideriū correſpōdet motui: ⁊ delectatio quieti. Hoc inquā nō valet. nā ille amoꝛ ex quo oriꝫ deſideriū: nō eſt aliud ꝙ̄ delectatio in obiecto appꝛehenſo ⁊ complacere in actionibus eius: vt pꝫ ex terminis. idē .n. eſt dictu tale quid amo: vel diligo: ⁊ tale quid complacet mihi: vel ē delectabile. ergo amoꝛ poſt veniens deſideriū eſt delectatio. ꝗ vlr oīs amoꝛ eſt delectatio obiecti appꝛehēſi poſt veniēs deſideriū: vel delectatio obiecti pñtis ſubſequēs deſideriū. ¶ Scōm eſt tale. Omnis amoꝛ eſt amoꝛ cōcupiſcentie: vel amoꝛ amicitie: ſed omnis amoꝛ concupiſcentie reſpectu abſentis eſt deſideriū: reſpcū vō pñtis eſt delectatio: ⁊ ſi quidē ſit pꝛeſens tm̄modo in conſpectu eſt delectatio ꝓueniēs deſideriū. ſi vō ſit pñs in re eſt delectatio ſequēs. Silr oīs amoꝛ amicitie reſpectu abſentie eſt deſideriū: quo optaꝫ amico ſuo bonum: qȯ non hꝫ: reſpectu vō pñtis eſt delectatio: qua quis delectaꝫ de bono: qȯ amicus hēt: ⁊ ſi quidē amicus omne bonū hēat: ⁊ nullo mō indigeat: nō pōt eſſe deſideriū amoꝛis amicitie circa ipſum: ſed delectatio ſola ⁊ complacentia in illo. ſi amicus indigeat aliquo bono. tūc circa ipm̄ eſt amoꝛ duplicis delectationis ⁊ vnicum deſiderij. ex hoc enim ꝙ amicus delectatur ⁊ cōplacet in amico: ⁊ oriꝫ deſideriū quo illi deſiderat ⁊ ↄcupiſcit bonum: quo caret: cū aūt cōſequutus eſt illud bonū: ſtatim delectaꝫ ⁊ cōplacet de bono amicitie deſiderium ↄſtē. ꝗ euidenter apparet: ꝙ oīs amoꝛ eſt deſiderium vel delectatio. ¶ Tertiū eſt tale. Cōplacere ⁊ delectari idē ſunt. ſicut pꝫ ex terminis. nā idem eſt dictu: delectoꝛ in te: ⁊ cōplacet mihi in te. placibilis eſt mihi: ⁊ delectabilis eſt mihi: ſꝫ omnis amoꝛ eſt deſideriū: vel cōplacentia: deſideriū quidē: ſicut gluto diligit poꝛcellū: ⁊ caupo vinū: cui⁹ delectatio nihil aliud eſt ꝙ̄ deſiderium vini ⁊ ↄcupiſcētia: cōplacētia vō in re realiter habita: vel ſaltem in ↄceptu: vel ↄſpectu. ꝗ euidenter apparet: ꝙ oīs amoꝛ eſt deſideriū: vel delectatio. ¶ Quartū eſt tale. Si opoꝛteret ponere actū amoꝛis tertium a deſiderio ⁊ delectatione: ꝓpter hoc opoꝛteret ponere vt videꝫ: qꝛ ille amoꝛ act⁹ terti⁹ nihil aliud eſt ꝙ̄ obiecto vniri: in ipſum tranſfoꝛmari: ⁊ in amato quieſcere: ⁊ amato ſe ↄdonare: iſta enī q̄ttuoꝛ videnꝫ amoꝛi ↄuenire: q eſt actus vnitiu⁹: ⁊ q̄ſi trāſlatiuus ſui in foꝛmā ⁊ entitatem amati: ⁊ eſt aliqd quo amās ſe ↄdonat amato: ⁊ qeſcit in ipſo: ſed iſta competunt cōplacentie ⁊ delectationi: q enim in aliquo delectatur ⁊ cōplacet: quaſi in ipſum ſpūaliter tranſit ⁊ qeſcit ⁊ dat ſeipm̄ ⁊ vnit: vt pꝫ ex terminis. igiꝫ ille amoꝛ nō eſt actus tertius: ſꝫ delectatio ſola. ¶ Quintū eſt: Qꝛ Augu. eſt expꝛeſſe hui⁹ mētis. 14. de ciuitate dei: vbi dicit: ꝙ amoꝛ inhians habere qȯ amaꝫ cupiditas eſt: ⁊ amoꝛ hñs qȯ amaꝫ: eoqꝫ fruens letitia eſt: ſiue delectatio: amoꝛ vō fugiens qȯ ei aduerſaꝫ timoꝛ eſt: ⁊ accipit amoꝛē ꝓ abominatione ⁊ fuga: que opponiꝫ deſiderio: ⁊ ſbdit. (Idqꝫ ſi acciderit ſentiēs triſtitia ē). Hec Augu. Cū igiꝫ ipſe hic diuidat amoꝛē in inhiantē qui eſt deſideriū: ⁊ fruentē eo qȯ amaꝫ: qȯ eſt delectatio ſiue letitia: odiū aūt in fugam eius qȯ aduerſaꝫ: manifeſte apparet ꝙ eius intētio fuit oē odiū diuidi in fugam ⁊ triſtitiā: amoꝛ vō in deſideriū ⁊ delectationē. Hec ille. ¶ Sexto arguunt alij ꝓbantes: ꝙ amoꝛ ſeu dilectio ⁊ delectatio nō differant realiter: ſꝫ ſint vnus actus ſm rem: ſꝫ rōne diſtincti: ⁊ hoc ſic. Illi act⁹ ſunt idem realiter: qui ſunt eiuſdē potētie reſpectu eiuſdē obiecti: ſed diligere ⁊ delectari ſunt eiuſdē potentie .ſ. voluntatis: ⁊ reſpectu eiuſdē obiecti: puta dei pñtis. ꝗ videꝫ ꝙ delectatio volūtatis de deo pꝛeſente: ⁊ dilectio vel amoꝛ ſit vnus actus. ¶ Septimo ſic. Idem inq̄ātū idē ſemꝑ aptum natū eſt facere idem: ſed bonum pñs ſemꝑ cauſat in voluntate dilectionē ⁊ delectationē. ꝗ delectatio ⁊ dilectio ſunt realiter idem. ¶ Octauo. Quoꝝ oppoſita ſunt idē: ipſa videnꝫ eſſe realr idē: ſꝫ oppoſitū dilectiōis: qȯ eſt odiū ſeu diſplicētia habiti mali videꝫ eſſe idē: qȯ triſtari de habito malo: qȯ eſt oppoſitū delectatiōis. ꝗ dilectio ⁊ delectatio erunt realiter idē. ¶ Nono. Illa ſunt idē: que hñt eoſdē effectus: ſed dilectio ⁊ delectatio hñt eoſdē effectus .ſ. ꝑficere ⁊ intēdere actū intēdēdū: ea .n. que fiūt ex dilectiōe vel delectatiōe ꝑfectius ⁊ intenſius fiūt. ergo idē qȯ pꝛius. ¶ Decimo. Nā via a potētia in obiectū: ⁊ ab obiecto ad potentiā videꝫ eſſe eadē realr

T.c.21. q̄nis differant rõne. ſicut dicit ph̄s.3. phyſi. ſed dele-
ctatio eſt quedã impreſſio ab obiecto in potentiã: dile-
ctio võ eſt tendẽtia potẽtie in obm̄.ḡ videnẗ eſſe ideꝫ
realiter:ꝛ ſi differãt rõne: ſicut dicit ph̄s de actione et
paſſiõe.3.phyſico. ¶ Undecimo. Nã delectatio dicit
q̄etatiõnẽ potẽtie:dilectio võ vniõnẽ potẽtie ad obm̄:
ſꝫ potẽtia vniõne q̄ſcit:ꝛ q̄ſcẽdo vniẗ.ḡ dilectio ꝛ de-
lectatio nõ differunt realr̄ ſꝫ ſolũ rõne. ¶ Iteꝫ arguit
Arg͂n.etiam Greg.p̄.diſ.p̄.q.2.arg.3.ↄcl.2. Grego. ꝛ p̄mo ſic. Omnis opatio vel actus voluntatis
eſt dilectio vel odiũ: ſꝫ nulla delectatio eſt odiũ.ergo
ois delectatio eſt dilectio vel amor:qḋ idem eſt:ↄñña
pꝫ: q꞉ ois delectatio eſt actus voluntatis. añs pꝫ de ſe
quo ad ſecundã partẽ.Sed p̄ma pars pbaẗ. Naꝫ ois
actus volũtatis eſt velle vl̄ nolle ſm oẽs: ſeu aſſenſio
vel diſſenſio ſm ſniam Augu.14.de ciuita.dei.caplo
Cap.6. 6°. ſeu pſequutio vel fuga: vt innuit ph̄s.6.ethico.ꝛ oia
hec idẽ ſignificãt.oẽ aũt velle eſt dilectio ꝛ eↄ:ꝛ omne
nolle eſt odium ꝛ ecõtra.ſumẽdo generaliter iſtos ter-
minos odiũ ꝛ dilectio. ¶ Scḋo. Omnis cõplacentia
eſt dilectio: omnis delectatio eſt cõplacentia. igiẗ ꝛc.
maior pꝫ per Aug.diffiniẽtẽ cõplacentiã.xi. de trini.
cap.5.in fine. (Placitũ inq̄t ẽ quieta volũtas:placitũ
aũt ꝛ cõplacẽtia idẽ ſunt.) Eſt aũt q̄eta voluntas voli-
tio qua appetitus quieſcit: nullo autem actu volunta-
tis appetus quieſcat niſi in amore ꝛ delectatione ꝛ di-
lectiõe:q̄uis nõ omni amore quieſcat. minor pbatur
ex eodẽ dicto. nã cũ diffinitio ſit vl̄r ↄuertibilis cum
diffinito: ꝛ omni delectatiõe appetitus quieſcat. vñ ꝛ
cõiter dr̄:ꝙ delectatio importat quietẽ voluntatis.Et
Augu.10.de trini.cap.10.ſic ait. (Fruimur cognitis in
qb᷒ volũtas ipſis pp̄ter ſe delectata q̄ſcit) i.delecta-
tione ↄquieſcit. ſeq̄tur ḡ ꝙ omnis delectatio eſt com-
placentia. ¶ Tertio.Omne deſideriũ eſt amor. ḡ ois
delectatio eſt amor.tꝫ ↄñña: q꞉ ſm oẽs ſicut ſe habet
deſideriũ ad amorẽ non habiti.ſic delectatio ad amo-
rem habiti ꝛ p̄ſentis.añs pbaẗ per Augu.9.de trinita.
cap.vlti.vbi ſentẽtialiter dicit: ꝙ appetit᷒ cognoſcẽdi
aliqḋ ignotũ eſt qḋdã de genere amoris:ꝛ pbat:q꞉ eſt
quedã inquiſitio:ꝛ ois inq̄ſitio volũtas.nã omnis qui
querit inuenire vult. ¶ Ex qua ſnia pꝫ: ꝙ ois appetit᷒
ſeu deſideriũ eſt amor:ꝛ pꝫ etiã vnũ paſſumptuꝫ.ſ.ꝙ
ois volitio eſt amor:alias pbatio Auguſtini nulla eẽt
qua p hoc ꝙ inq̄ſitio ſeu appetit᷒ ille voluntas eſt: cõ-
cludit ꝙ eſt amor. ¶ Quarto. Fruitio eſt amor ſm
Aug.p̄mo de doctrina xp̄iana dicẽtẽ. (Frui eſt amo-
re inherere alicui rei pp̄ter ſeipſaꝫ) ꝫ ſed fruitio eſt gau-
diũ.ḡ gaudiũ vel delectatio qḋ idẽ eſt in parte intelle-
ctiua erit q̄dã amor.minor pbaẗ p Augu. p̄° de trini.
cap.8. (Hoc ẽ inq̄t gaudiũ noſtrũ plenũ: quo ampli᷒
Cõtra 4.am ↄcluſionẽ ar. Aur.p̄.di.j.q.2.art.2.ↄ op.S. Tho.2ª 2ᵉ.qõ.12.ar.p̄mo. nõ eſt frui trinitate deo.) ¶ Cõtra quartã ↄcluſionẽ
arguit Aureolus pbãdo:ꝙ intẽtio nõ ſit actus volun-
tatis. Illud.n.qḋ eſt circũſtãtia alicuius volũtatis nõ
nominat actũ:ſed intẽtio eſt circũſtantia act᷒ electiui:
electio.n.fit alicui᷒ grã:ꝛ pp̄ter aliquẽ finẽ: habitudo
aũt importata per ly.cuius grã ꝛ ly. pp̄ter quẽ.eſt tñ
circũſtantia ꝛ relatio actus in finẽ.idem eſt aũt inten-
tio ꝛ cui᷒ grã.dicimur.n.aliquid eligere grã talis rei ꝛ
intentiõe talis rei.idem aũt ſignãtes.ḡ intentio non
põt eſſe actus. ¶ Scḋo. Si intẽtio finis ſit aliq̄s act᷒:
aut eſt idẽ cũ electiõe:aut alius. Nõ alius actus: quia
Tho.dicit:ꝙ voluntas nõ fertur alio actu in finem:ꝛ
alio in ea: que ſunt ad finẽ. Nec etiã idẽ:q꞉ electio nõ
Cap.5. eſt niſi deſideriuꝫ p̄us ↄſiliati: vt dr̄ 3°ethicoꝝ.de fine
aũt nõ eſt ↄſiliuꝫ:ſed ſuppoſito fine tãq̃ p̄ncipio con-
ſilium fit de his que ſunt ad finẽ.igiẗ intẽtio non põt
poni actus volũtatis. ¶ Tertio. Nullus actus eſt me-
ra relatio:aut habitudo:ſꝫ intẽtio finis nõ eſt aliud q̃
ordo ꝛ habitudo actus:q̄ ferẗ ſup ea que ſunt reſpectu
ipſi᷒ finis:ordo inquã coꝝ que ſunt ad finẽ in ip̄m fi-
nem tãq̃ in terminũ.ḡ intẽtio non põt poni actus vo-
lũtatis. Hec ille. ¶ Cõtra q̄ntã ↄnem arguit ſic. Nul-
lus actus amoris inheret alicui actui pp̄ter ſeip̄m: ſꝫ
inquãtũ ille alius actus eſt perfectio habẽtis: ſed frui
eſt amore inherere alicui pp ſeip̄m: vt dicit Augu.p̄°
de doctrina xp̄iana. ḡ frui non eſt delectari de actu vi-
ſionis. ¶ Scḋo. Frui eſt finẽ letitie in aliquo ponere.
vñ illo potiſſime fruendũ eſt: in quo ſpeꝫ ponimus: ꝛ
quo efficimur beati:iuxta illud Auguſt. p̄ de doctrina
xp̄iana dicẽtis:ꝙ eo frueris quo efficieris beatus:ꝛ in
quo ſpem ponis:ſꝫ btũs nõ ponit ſpem in ipſo actu vi-
ſionis ſꝫ in deo.nec finẽ letitie in diuina viſione ſꝫ in
bonitate dei:alias inordinatus eẽt:plus.n. dꝫ delecta-
ri de bonitate:quã deus hꝫ q̃ de hoc ꝙ ipſe deũ hẽt: ꝛ
plus dꝫ ſibi placere ꝙ de᷒ eſt beatus q̃ q꞉ ipſe eſt bea-
tus.ḡ actus fruitiõis nõ hꝫ p obiecto viſioneꝫ ſꝫ ip̄m
deũ. ¶ Tertio. Primũ obm̄ fruitiõis eſt res p̄° fruibi-
lis:ſed res p̄mo fruibilis non eſt creatura iuxta illud
Augu.p̄ de doctrina xp̄ia. (In oib᷒ rebus ille tñ ſunt
q̄bus fruendũ eſt:que eterne ꝛ incõmutabiles ſunt:ce-
teris aũt vtẽdũ eſt). ḡ obm̄ fruitiõis p̄mariũ nõ põt
eſſe actus viſionis: cũ nõ ſit res incõmutabilis ꝛ eter-
na:ſꝫ pura creatura. ¶ Quarto. Illud nõ eſt p̄muꝫ et
potiſſimũ fruitiõis obm̄:vbi nõ ſiſtiẗ greſſus dilectio-
nis:ſꝫ referẗ ad aliud ſuũ bonũ:illud eniꝫ qḋ ad aliud
bonũ referẗ ẽ nõ fruibile ſꝫ vtibile: cũ vti ſit qḋ in fa-
cultateꝫ volũtatis venit:referre ad aliud ſm Augu.ſꝫ
btũs greſſus dilectiõis ſue nõ figit in actum viſionis:
imo ip̄m refert ꝛ diligit pp̄ter deuꝫ:nõ eni deũ diligit
pp viſionẽ:ſꝫ viſionẽ refert ꝛ ordinat in deũ:alioquin
ſi faciat ordinat creatorẽ ad creaturaꝫ:que eſt pu̇erſi-
tas ꝛ inordinatio ſumma.ḡ actus viſiõis nõ eſt p̄muꝫ
ꝛ nobiliſſimũ obm̄ fruitiõis. ¶ Quinto. Act᷒ fruitõis
in p̄ria eſt pfectior actu fruitiõis in via. vt pꝫ p Augu.
vbi.ſ.ſꝫ ſm eundẽ.14.de ciuitate dei.fruitio vie cõſi-
ſtit in amore dei:ꝛ nõ in amore ꝛ delectatiõe habitio-
nis dei. ¶ Sexto. Inter oẽs actus voluntatis fruitio
eſt nobilior: ſꝫ delectatio ꝛ gaudiũ de vnione dei non
eſt act᷒ nobilior q̄ ſit in volũtate beati:ↄſtat.n.ꝙ bea-
tus gaudet de deo ꝛ de felicitate ipſi᷒.hoc aũt gaudiũ
eſt nobilius ꝛ intẽſius ꝛ honeſtius q̃ gaudiũ de viſiõe
ipſius:plus.n.gaudet btũs de felicitate dei q̃ de pp̄a:
ꝛ vẗuoſius eſt ſic gaudere ꝛ magis ſm leges amicitie.
ḡ fruitio nõ eſt gaudiũ de viſione:ſꝫ potius de re viſa.
¶ Septimo. Res qua fruendũ eſt hꝫ rõnẽ vltimi fi-
nis ꝛ diligibilis vltimate: ꝛ p ↄñs p̄poniẗ oibus: que
ſunt ad finẽ:ſꝫ clarũ eſt ꝙ btũs nõ p̄ponit viſionẽ ſuã
deo:nec ſtatuit ſuã viſionẽ p fine vltimo:ꝛ deũ p illo
qḋ eſt ad finẽ.ḡ viſio nõ hꝫ rõnem fruibilis obiecti re-
ſpectu ipſius: ſꝫ potius deus. ¶ Itẽ ↄ illud:qḋ innitiẗ
in pbõne q̄nte ↄnis.ſ.ꝙ eodẽ actu q̄s fruiẗ deo ꝛ ipſa
fruitiõe. Ex quo ſeq̄ẗ ꝙ aliqua volitio eſt volitio ſui
ipſius directa. ¶ Cõtra hꝫ arguit Grego.p̄ ſic. Cuiuſli- Arg. Gre.p̄.d.j.q.3.ar.3.ↄclõne p̄.
bet voliti directe ſuã directa noticia eſt cauſa qua ipꝫ
eſt volitũ.igiẗ ſi aliq̄ volitio cauſata eẽt directa voli-
tio ſui:eius noticia directa eſſet eius cauſa. Sit ḡ voli-
tio q̄ volo ſanitatẽ.a.ſi.a.eſt volitio ſui ꝛ volita pp̄ter
ſeipſaꝫ:noticia q̄ ipſa cognoſciẗ eſt cauſa ſui: ꝛ ſic aliq̄
noticia eſt cauſa ſui obiecti:qḋ eſt abſurduꝫ:q꞉ vt di-
cit Augu.14.de trini.cap.10. Siue tẽpore precedẽtẽs:
ſiue ſimul eſſe incipiẽtẽs cognoſcibilia cognitionẽ gi-
gnunt:

gnũt:nõ cognitiõe gignunť. Et 9° de trinita.cap.12.di/
cit. ¶ Liquido tenendũ eſt: ꝙ oīs res quãcũqꝫ cogno/
ſcim⁹ ꝯgenerat in nobis notitiã ſui: ꝯſequiť ḡ ꝙ voli/
tio ſi directe cognoſcať eſt cauſa ſue notitie: ⁊ ſic cũ no
titia ſit cauſa volitiõis reſpectu obiecti: ſequiť ꝙ voli
tio erit imediata cauſa efficiẽs ſue cauſe efficiẽtis im/
mediate. ¶ Scđo ſic. Si volitio ſit volitio ſui: eadeꝫ
rõne nolitio erit nolitio ſui: ꝯñtis nõ põt niſi ꝑteruẽ/
do negari. ꝯñs eſt falſuꝫ: qꝛ pari rõne quelibet nolitio
eſſet nolitio: ⁊ ſic qcqđ volũtas nollet: infinite nollet.
¶ Item. Qꝛ cũ ꝯtingat nos aliqđ velle nolle nñum.
tunc illud nolle ſimul vellemus ⁊ nollem⁹. ¶ Et ſi di
cas ꝙ tũc illud nolle deſinit eſſe nolitio ſui. ſequiť tũc
ꝙ aliqua volitio qñqꝫ erit nolitio ſui: ⁊ qñqꝫ non: qđ
eſt dcm̃ ſine rõne. Si dicas ꝙ nolitio nõ ẽ nolitio ſui:
ſꝫ poti⁹ volitio ſui. ſeqť ꝙ eadẽ res erit volitio vni⁹ ⁊
nolitio alteri⁹: ⁊ ſic pari rõne poſſuꝫ dicere: ꝙ idẽ act⁹
eſt volitio oīum: imo ꝙ aīa ipſa eſt volitio h⁹ ⁊ iſti⁹: ⁊
oīa q̃ vult ſeipſa vult: ⁊ nõ per aliũ actũ ab illa diſtin
ctũ. ¶ Tertio. Qꝛ Aug. dicit. 9. de ciui. dei. ca. 2. ꝙ cũ
aliqđ amo tria ſũt. ſ. ego. qđ amo: ⁊ ipſe amor: ⁊ ꝯñter
diť: ꝙ cũ aliqđ ſe amat: quãuis amãs ⁊ amatũ idẽ ſint.
tñ amor ⁊ amatũ duo ſũt. ⁊ ita vbiqꝫ eſt eius intentio
ꝙ in nobis ſemꝑ amor differt a re amata. Et ſic videť
ꝙ nullus amor eſt amor ſui. nec aliqua volitio eſt vo
litio ſui. nec ꝯſequẽter fruitio eſt fruitio ſui. ¶ Quar
to. Qꝛ ſm Anſelmũ de libero arbitrio caplo. 7. Uoli/
tio in nobis taꝫ multiplex eſt quã multa ⁊ quã ſepe voli
mus). ḡ ſm ipſuꝫ quot ſunt actu volita: tot ſunt voli/
tiones. ḡ volitio qua volo deũ eſt alia a volitiõe q̃ vo
lo directe volitionẽ dei. ¶ Cõtra ſextã ꝯñem argũt
multipliciter ṗmo ꝓbando: ꝙ aliquis actus volunta/
tis ſit eſſentialiter beatificus: ⁊ de eſſentia beatitudi/
nis. arguit igiť Aureolus. 4. ſnia. diſt. 49. q. 1. ṗmo ſic.
De rõne beatitudinis eſt: ꝙ ſit finis: ſacietas ⁊ cõple/
mentũ nature intellectualis. Tunc ſic. Beatitudo eſt
finis ⁊ perfecta ſacietas nature intellectualis ac com/
plementũ: ſed ſola operatio intellectus non eſt finis ⁊
perfecta quietatio ⁊ complemẽtũ nature intellectua/
lis: ſicut nec operatio voluntatis. igiť beatitudo eſſen
tialiter conſiſtit nõ in ſola opatiõe intellectus vel vo/
luntatis: ſed vtriuſqꝫ. maior eſt nota: ſed minorẽ ꝓbo
qm̃ nulla harũ duaꝝ opationũ per ſe accepta hẽt ra/
tionẽ finis: accipe enim viſionẽ ſolã: ipſa ſtatim ſm re
ctam rõnem excitat deſiderium ad complacentiaꝫ: ⁊
ſimiliter ecõuerſo. pone aũt actũ vtriuſqꝫ potentie ſi/
mul: nõ remanet excitatio deſiderij vlteri⁹ ad aliqueꝫ
finem aliũ. igiť ⁊c̃. ¶ Scđo ſic. Non debet maior eẽ
vnitas perfectiõis humane nature ſm eius eſſe natu
rale quã ſm bene eſſe ⁊ perfecte ipſius. nam ꝓportio vi
detur eſſe inter eſſentiale anime: ⁊ bene eſſe ipſius. Et
Cap.12. hinc eſt: ꝙ Ariſto. ait ṗmo ethicoꝝ: ꝙ felicitas debet
eſſe ſm conditionem eſſe hominis: ideo dicit ꝙ nõ eſt
mirum: ſi felicitas non ſit perpetua: qꝛ nec eſſe ipſius
hominis eſt perpetuum: ſed perfectio hominis ſm eẽ
naturale eſt bonitas ⁊ totalitas reſultans ex materia
⁊ forma. ergo perfectio eius ſm eẽ morale erit aliqđ
reſultans ex duobus ſm ꝓportionẽ materie ⁊ forme:
illa aũt duo non poſſunt eſſe alia quã due operationes
duarum potentiaruꝫ. ¶ Tertio ſic. Beatitudo conſi/
ſtit ſm oẽs in ꝑfecta vnione anime ad deum ſicut ad
obm̃. Tunc ſic. Illud eſt de rõne beatitudinis: qđ eſt
de rõne perfecte vnionis: ſed vterqꝫ hoꝝ actuũ eſt de
rõne ꝑfecte vnionis. igiť vterqꝫ eſt eſſentialiter de ra
tione beatitudinis. maior nota eſt: ſed minor ꝓbať ſic.

Iſta vnio: in qua conſiſtit beatitudo: eſt vnio quaſi in/
timitatis: vt ſicut anima vniť deo. ſic deus vniať ipſi
anime: nõ enim ego perfecte vnior tibi: niſi tu perfecte
vniaris mihi ſicut ego vnior tibi: ſed non põt eſſe mu
tua vnio anime ad deum ſicut ad obm̃ niſi mediante
actu vtriuſqꝫ potẽtie. ſ. intellectus ⁊ volũtatis. igiť ⁊c̃.
Aſſumptũ iſtud ꝓbať: qm̃ per actum intellectus ſiue
per ipſam viſionẽ viſum vniť vidẽti: non aũt econtra
ꝓprie: per actum vo amoris vniť amans ipſi amato:
nõ aũt ecõtra ꝓprie. Et hinc eſt: ꝙ cõſueuit dici com/
muniter: ꝙ intelligere eſt motus rei ad animaꝫ: velle
vo eſt motus aīe ad res. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ per actũ itel/
lectus ⁊ volũtatis fit iſta vnio mutua: qꝛ per actũ itel
lectus obm̃ vniť ipſi anime: per actum aũt volũtatis
anima vniť ipſi obiecto cognito. ergo per actum intel
lectus vnitur deus anime: ⁊ trahitur quaſi ad eſſe ani
me: vt ſit quaſi quedam poſſeſſio eius: per actuꝫ vero
amoris vnitur anima ipſi deo ⁊ trãſformat ſe intime
in eum: ac per hoc eſſe anime trahitur ad eſſe diuinuꝫ:
vt ſit poſſeſſio ipſius dei: ⁊ ſic in vtroqꝫ actu conſiſtit
perfecta vnio: quaꝫ dicit beatitudo. ¶ Quarto ſic. Il
la duo pertinent ad eſſentiã alicuius: quod nõ manet
dẽpto quocũqꝫ eoꝝ. nam ex hoc ꝓbatur: ꝙ materia ⁊
forma ſunt de eẽntia compoſiti: nec eſt alia via ad ꝓ/
bandum hoc: niſi per predictam ꝓpoſitioneꝫ: ſꝫ dẽpta
quacũqꝫ harũ operationũ ſiue illa: que eſt intellectus
ſiue illa: que eſt volũtatis: nõ manet eẽntia beatitudi
nis. igiť ⁊c̃. maior nota eſt: ſed minor ꝓbať. Tolle enĩ
ꝙ nõ videat deum quis: iaꝫ nõ eſt beatus: qꝛ viſio eſt
tota merces ſm Augu. Similiter tolle cõplacentiaꝫ:
⁊ pone triſtitiã: nullus dicet ꝙ talis ſit btũs. ¶ Quin
to ſic. In illo actu principalius conſiſtit beatitudo quã
in quocũqꝫ alio qui ſm rectã rõnẽ eſt appetibilior oĩ
alio. hec ꝓpoſitio nota eſt de ſe: de rõne enim beatitu
dinis eſt: ꝙ ſit appetibiliſſimuꝫ inter omnia bona ho/
minis: cũ ſit finis omniũ actuũ humanoꝝ: ſed actus
cõplacentie ſm rectam rõnem vel eſtimationem eſt
appetibilior actu intellectus: qđ pꝫ. tum qꝛ ſi queratť a
beato: vtrum videat vt cõplaceat: vel cõplaceat vt vi
deat: ⁊ hoc ſm rectam rõnem: ſtatim indicat recta ra/
tione: ꝙ magis videat vt complaceat quã ecõtra cõpla
ceat vt videat: ſi enim cõplaceret vt videret: nõ habe
ret actuꝫ amicitie ſed concupiſcentie: ſed ſi videre cu
piat vt complaceat: iſte vtiqꝫ actus eſt rectus non re/
curuus: ⁊ per ꝯñs erit actus amicitie: in quo principa/
liter conſiſtit beatitudo. Tum qꝛ actui complacentie
magis cõpetit ferri in deum ꝓpter ſe quã cõpetat viſio
ni. nam aliquis põt cõplacere in deo ꝓpter deum: nõ
tñ dť videre deum ꝓpter deũ: ⁊ ꝯñter cõplacentia vi
detur habere rõnem vltimi ⁊ nõ viſio. aſſumptũ pro/
batur. qꝛ ſi dicatur: cõplaceo in deo ꝓpter ipſius boni
tatem: bene vtiqꝫ redditur cauſa cõplacentie: puta bo
nitas dei: que eſt cur ipſius cõplacentie: que apta nata
eſt habere cur ꝓpoſitũ. Sed ſi dicatur: video diuini/
tatem ꝓpter ſe: hic nulla cauſa: nec cur redditur viſio
nis: qꝛ actus intellectus nõ eſt aptus habere ꝓprie cur.
vñ nõ diciť ꝓprie video hoc ꝓpter hoc. Ex quo ſequi
tur: ꝙ cõplacentia magis habet rõnem vltimi quã ipſa
viſio: ⁊ eſt appetibilior quã ipſa viſio. ¶ Sexto ſic. In
illo actu magis ꝯſiſtit rõ beatitudinis: qui maxie deeẽ
tius facit vnionem hominis ad deum: ſed actus com
placentie eſt hõ. igiť ⁊c̃. maior pꝫ: qꝛ beatitudo ꝯſiſtit
in maiori bono nõ ſibi: ſed ſm rectam rõnem ⁊ virtu
tem: qđ pꝫ. Nam Ariſto. 9. ethicoꝝ dicit: ꝙ virtuoſus Cap.9.
exponẽs ſe morti ꝓpter ciuitatẽ retinet ſibi mai⁹ bo/

num.ſ.bonum recte rõnis ⁊ virtutis: amittit tñ bonũ
ꝓprium: ſed facit qđ decet vt ſit bonuꝫ ſm rectam ra
tionem:⁊ decens ſm virtutem ſit bonum excellẽtius
bono ꝓprio:⁊ illud: qđ magis decet habet rõnem ma
ioris boni: beatitudo autem ꝯſiſtit ſimpliciter in ma
iori bono:⁊ ſic in bono qđ magis decet. Sic igiẗ patet
maior illa: ſed minor ꝓbaẗ: qꝛ anima vniendo ſe deo
per intimuꝫ amorem ⁊ cõplacentiã facit illud qđ ma
gis eſt ſm rectã rõnem: ⁊ qđ magis decet ꝙ vniendo
ſibi deum per actum viſionis: ita ꝙ amor magis facit
vnionem: que eſt ſm rectaꝫ rõnem hominis ad deũ:
ꝙ vnio: quã facit actus intellectus. Q̃re ⁊c̃. Aſſumptuꝫ
pꝫ: qꝛ vnio dei ad hoiem eſt ſm receptiõeꝫ boni ⁊ pre
mij. vnio aũt hominis ad deum maxime eſt ſm rectã
rõnem. ille enim actus eſt rectiſſimus: cuius oppoſitũ
eſt actus maxime indebitus ⁊ cõtra rectam rõnem: ſꝫ
multo turpius eſt diſplicere de deo videndo ꝙ cõpla
cere in eo non videndo eũ. ¶ Septimo ſic. Qꝛ ſm di
cta ſcti Tho. in via actus voluntatis eſt nobilior actu
intellectus hac de cauſa: quia intelligere eſt motus rei
ad aiam: amor aũt eſt motus anime ad rem ipſaꝫ: ⁊ iõ
qꝛ anima nobilior eſt ipſa re: capit res nobilius eſſe in
anima ꝙ in re extra: eo ꝙ trahiẗ quodãmodo ad eſſe
anime: quãdo vo res extra eſt perfectior anima: res ca
pit eſſe ignobilius ꝙ ſit in eſſe ſuo extra. Ex alia parte:
qꝛ actus volũtatis eſt motus anime ad rem ipſam. ſi
res ipſa ſit perfectior anima in actu voluntatis nobili
tatur: qꝛ trahiẗ ad aliqđ eſſe nobiliꝰ ſe. Hinc eſt ꝙ cuꝫ
per actũ voluntatis anima trahatur ad deum: qui eſt
ſuperior incõparabiliter ipſa voluntate: cõcluditur ꝙ
ex tali actu trahitur ad eſſe diuinuꝫ. ideo eſt nobilior
actu intellectus: quo deus trahitur ad eſſe anime. Cuꝫ
igitur ita ſit in patria: videtur ꝙ etiaꝫ ibi actus volun
tatis reſpectu dei ſit nobilior actu itellectus reſpectu
eiuſdẽ. Hec ſunt argumenta Aureoli vbi .ſ. ¶ Octa
uo arguiẗ ſic. ab alijs: vt ponit Heraldus ð carmelo ĩ
ſuo ſcđo quolibet. q. 12. arguũt. n. ſic. Ens inquãtũ ens
eſt obiectũ intellectus: ſed bonũ inquãtuꝫ bonum eſt
obiectũ voluntatis: qꝛ bonum eſt qđ omnia appetũt.
Capi. 5. ꝑmo ethico. rõ aũt boni eſt nobilior ⁊ perfectior ꝙ rõ
entis. tũ qꝛ rõ boni eſt rõ perfecti: non ſic aũt rõ entis.
tũ qꝛ rõ boni eſt rõ vltimi finis: finis aũt eſt cauſa cau
ſaruꝫ. ergo voluntas nobilior eſt intellectu: ex quo ſub
nobiliori rõne reſpicit ſuũ obm ꝙ intellectus. ¶ Hec
aũt rõ aliter deducitur ab alijs. Obm intellectꝰ eſt ve
rum ſm ꝙ hõ: voluntatis aũt bonum inquantuꝫ hõ: ſꝫ
rõ boni eſt rõ vltimi finis: rõ aũt veri eſt ratio alicuꝰ
particularis: ⁊ ita ſine nobilior eſt rõ boni ꝙ rõ veri: ⁊
per ꝯñs voluntas nobilior eſt intellectu. igitur in eius
actu principalius conſiſtet beatitudo ꝙ in actu intel
lectus. ¶ Nono ſic arguunt. Uoluntas reſpectu ſu
periorum eſt nobilior intellectu lꝫ intellectus ſit nobi
lior reſpectu inferioruꝫ. ergo voluntas eſt ſimpliciter
nobilior intellectu. añs pꝫ per eos: qui tenent oppoſitũ
.ſ. intellectum eſſe ſimplr nobiliorẽ voluntate. ipſi enĩ
concedunt ꝙ voluntas reſpectu ſuperioꝝ eſt nobilior
intellectu: qđ pꝫ etiam rõne: qꝛ voluntas fertur ad res
ꝓut ſunt in ſeipſis: ſed intellectus intelligit res vt ſunt
in ipſo intellectu per earum ſpecies aut ſimilitudines.
res aũt ſuperiores intellectu ⁊ voluntate habẽt nobi
lius eẽ in ſeipſis ꝙ in intellectu ⁊ voluntate: eo ꝙ ſunt
ſuperiores ⁊ nobiliores ꝙ intellectus ⁊ voluntas: rece
ptum enim eſt in recipiente per modum recipientis.
vnde cum intellectus ⁊ voluntas ſint ignobiliores re
bus ſuperioribus: relinquiẗ ꝙ res ſuꝑiores ſunt igno
bilius in intellectu ⁊ volũtate ꝙ in ſeipſis. nobilius ğ
eſt ferri ad res ſuꝑiores: vt ſunt in ſeipſis ꝙ eas appre
hendere vt ſunt in potentia apprehendẽte. ğ reſpectu
ſuperiorum nobilior eſt volũtas ꝙ intellectus: ⁊ ſic pꝫ
añs: ſed ꝓbatur ꝯñia. nam quãdo conditio non eſt di
ſtrahens. tunc eſt bona ꝯñia a cõditionata ad ſimpli
citer. vbi gra. eſt homo viuens. ergo eſt homo: ⁊ eſt ho
mo currens. igiẗ eſt hõ: ſed res ſuperior non eſt ꝯditio
diſtrahẽs a nobilitate obiecti reſpcũ potẽtie: ⁊ ꝑcipue
res ſuperior: que eſt deus. ergo volũtas eſt nobilior re
ſpectu ſuperioꝝ ꝙ intellectus. ğ eſt nobilior itellectu.
Probaẗ et ꝯñia ſm phꝫ qui dicit. 10. ethicoꝝ: ꝙ opti Cap. 8.
ma eſt operatio: que eſt reſpectu optimi obiecti: ſꝫ bo
nitas potentie debꝫ attendi ſm bonitatẽ actus: qꝛ po
tentia referẗ ad actũ ⁊ perficitur per ipſum: vt diciẗ. 9.
metaphyſice. Si ğ operatio dr̃ ſimplr bona: qꝛ reſpcũ T.c.17.
obiecti optimi. ğ ⁊ potentia diceẗ ſimplr bona reſpcũ
optimi obiecti: cũ igiẗ volũtas ſit nobilior reſpcũ opti
mi obiecti. ſ. dei. ſequiẗ ꝙ ſimplr ſit nobilior intellcũ:
⁊ per ꝯñs ꝙ in actu eius ꝑncipalius ꝯſiſtat beatitudo
ꝙ in actu intellectus. ¶ Decimo arguũt ſic. Illa ꝑfe
ctibilia ſunt nobiliora: quoꝝ perfectiões ſunt nobilio
res. vt pꝫ per Euſtratiũ in ꝓlogo. 6. ethicoꝝ: ſed aliqs
habitus: qui eſt perfectio voluntatis: eſt nobilior quo
cũqꝫ habitu intellectus. hoc ſtatim patet de charitate
per Aplm: qui cõparans charitatẽ ad fideꝫ ⁊ ſpem ꝓdi
cit. 1. Cor. 13. (Maior ãt hoꝝ eſt charitas). ¶ Ex quo
ſeqtur: ꝙ charitas ſit maior ſapiẽtia ⁊ ſcia: ac omni do
no intellectus: qꝛ virtutes theologice ſunt nobiliores
donis ſpũs ſcti: vt cõiter diciẗ: qđ etiaꝫ videẗ ꝑ hoc. ꝙ
aplus enumeratis multis gratijs ſpũs ſcti. 1. Cor. 12. ſ.
ſermone: ſciẽtia ſapiẽtia: ꝓphetia: diſcretiõe ſpũuꝫ: ac
alijs multis dic̃. (Adhuc excellẽtiorẽ viã vobis dmõ
ſtrabo): ⁊ loquiẗ ibidẽ de charitate: vt pꝫ ibidẽ. Aug.
etiam dicit. 15. de trinitate. (Nulluꝫ eſt iſto dono dei
excellẽtius). Patet ẽt hoc: qꝛ ſeraphin q eſt ſupremus
ordo angeloruꝫ denominaẗ a charitate ſiue a charita
tis exceſſu. Seraphin enim dicunẗ ardentes ſeu incẽ
dentes ſm Dionyſiũ. 7. cap. celeſtis hierarchie: qđ di
citur eſſe manifeſtum ſignũ declarans: ꝙ charitas ſit
nobiliſſimũ donũ inter omnia dona: que ſunt in ange
lis. Probatũ eſt ergo: ꝙ charitas eſt habitus nobilior
ꝙ quicũqꝫ habitus intellectus: ⁊ cum nobilitas poten
tie ſit ſꝫ nobilitatẽ habituũ: ſeqtuẗ ꝙ nobilior eſt vo
luntas ꝙ intellectus: ac per hoc in eius actu ꝯſiſtit pin
cipaliter btitudo. ¶ Undecimo arguũt ſic. Nobilio
ris potẽtie eſt nobilior actus: ſed volũtas eſt nobilior
potentia ꝙ intellectus. ğ actus eius eſt nobilior: ⁊ ꝯſe
quenter ꝑncipalius ꝯſiſtit beatitudo in actu volunta
tis: maior pꝫ: minor ꝓbaẗ per hoc: ꝙ voluntas eſt do
mina in toto regno anime: vt dicit Anſel. ⁊ phs. 7. poli Tex. 5.
tice: loquens de potẽtia: qua diligimus: que eſt volun
tas dicit: ꝙ ꝑncipans: ⁊ ꝙ libeꝝ a potentia hac exiſtit
oibus. Et 9°. metaphyſice dicit: ꝙ appetitus determi T.c.10.
nat indifferentiã potẽtiarũ rõnabiliũ: que ſunt ad op
poſita: vbi ſic hꝫ lr̃a Cõmẽtatoris. (Neceſſe vt dñs ve
rus ſit alius: ⁊ dico ꝙ appetitus hic eſt: aut volũtas).
¶ Itẽ ille diciẗ bonus: qui habet bonã voluntatẽ: nõ
aũt ille q habet bonũ intellectũ. ğ voluntas potentia
eſt nobilior ꝙ intellectus. Probata eſt ergo ſufficien
ter minor: ſequiẗ ğ ꝯ: ꝙ in actu voluntatis ꝑncipalius
ꝯſiſtit btitudo ꝙ in actu itellectus. ¶ Duodecimo ar
guunt ſic. Illa potẽtia que per ſuum actũ magis vniẗ
obiecto videẗ eſſe nobilior alia: que nõ ſic vnit: ⁊ actꝰ
illius nobilior actu alterꝰ: ſꝫ volũtas per ſuũ actũ ma
gis vniẗ

gis vnit̃ obiecto ꝙ̃ itellectus per ſuũ. igit̃ ꝛc̃. maioꝛ vi
det̃ eſſe per ſe manifeſta. minoꝛ ꝓbat̃ per hoc: ꝙ intel
lectus recipit in ſe ſimilitudinem obiecti: et attingitur
quodãmõ ab eo: ſed nõ tranſformat ſe in obiectũ: nec
ĩmergit ſe in ipm̃: volũtas aũt trãſformat ſe in obm̃: ꝛ
ĩmergit ſe in ipm̃: nõ tñ enim voluntas terminat̃ ad
ſuum obm̃: ita ꝙ extra maneat: imo voluntas tranſit
in obm̃ ꝛ recipit̃ in ipm̃: ꝛ fit quaſi ipm̃. vñ Hugo ſup
ſcdo caplõ celeſtis hierarchie. (Dilectio ſupemiẽs ſcie
minoꝛ eſt intelligẽtia: plus. n. diligit̃ ꝙ̃ itelligit̃): ꝛ in
fra. (Nec diſſimulare volẽs donec ad amatũ pueniat:
ꝛ adhuc amplꝰ ſitiens intrat in ipſum: ꝛ eſt cum ipſo:
ꝛ tam ꝓpe: vt ſi fieri poſſit: hoc idez ipm̃ ſit qd̃ ipſe: nõ
aũt ſic intellectus: intellectũ enim nõ habet eſſe in in
tellectu niſi ſm rõnez luminis diffundẽtis ſe in intel
lectu: ꝛ diſponentis intellectũ: queãdmodũ lumẽ dif
fundit ſe in aere: ꝛ eſt quedaz diſpoſitio eius: volitum
aũt habet eſſe in voluntate ſm rõnem flãme cõuertẽ
tis in ſe volũtatẽ: queãdmodũ flãma exiſtens in aere
conuertit in ſe aerem: nõ ſic aũt lumen exiſtens in eo
cõuertit illũ in ſe). Patet ergo ꝙ volũtas magis vni
tur obiecto ꝙ̃ intellectus: qꝛ magis ſe transfert in ipſꝫ
ꝛ magis penetrat ad intima eius ꝛ in ipſum cõuertit:
ꝛ fit ipſum: intellectꝰ nõ ſic intrat ſed quaſi foris ſtat.
igit̃ in actu voluntatis potius cõſiſtit beatitudo ꝙ̃ in
actu intellectus. ¶ Terciodecimo arguũt ſic. Nã po
tentia itellectiua ꝛ actus eius ſunt pꝛioꝛa origine ꝙ̃ vo
luntas ꝛ eius actus: ſed que ſunt origine ꝛ generatiõe
T.c.50. pꝛioꝛa ſunt pfectiõe poſterioꝛa: vt pꝫ ex. 8. phyſico. ꝛ. 9.
T.c.13. metaphyſi. potẽtia ergo intellectiua ꝛ actus eius ſunt
impfectioꝛa ꝙ̃ volũtas ꝛ eius actus: ꝛ ſic btitudo cõſi
ſtit pͥncipalꝰ in actu volũtatis ꝙ̃ in actu intellectus.
¶ Quartodecimo arguũt ſic. Potẽtia que eſt potioꝛ
ĩ merito: debet eẽ potioꝛ in pmio: qꝛ pmiũ debet̃ me
rito: ſed voluntas eſt potioꝛ in merito ꝙ̃ intellectus:
quia charitas eſt potioꝛ in merendo ꝙ̃ quicũqꝫ habi
tus intellectus. ꝗ voluntas eſt potioꝛ in premio ꝙ̃ in
tellectus. hoc aũt premiũ eſt ipſa btitudo ꝛ vltimus fi
nis. ꝗ. ¶ Quintodecio arguũt ſic. Cuius oppoſitũ eſt
Lec.10. peiꝰ ipm̃ eſt melius. iſta pꝫ ex hoc qd̃ dr̃. 8. ethicoꝝ: ꝙ
peſſimũ eſt ↄ̃riũ optimo: ſed odiũ dei videt̃ eſſe inter
oĩa peſſimũ. ꝗ charitas: cui p ſe ꝛ directe opponit̃ odiũ
dei: eſt optimus habitus: ꝛ p ↄ̃ñs voluntas inter cete
ras potẽtias eſt optima: ac per hoc actus eius optimꝰ
ꝛ ſic in ipſo cõſiſtit pͥncipalꝰ beatitudo ꝙ̃ in quocũqꝫ
alio. ¶ Cõfirmat̃ rõ p quãdã regulaꝫ phi poſitam 3ͦ
Capi.22. pͦꝝ verſus finem: que talis eſt. Si ſint duo oppoſita:
quoꝝ vnũ eſt eligendũ reliquũ fugiẽdũ: ꝛ ſint rurſus
alia duo oppoſita: quoꝝ vnũ eſt eligendũ: reliquũ fu
giendũ. ſi vnũ eligendũ cũ fugiẽdo oppoſito alteri eli
gendo ſit magis eligendũ ꝙ̃ aliud eligendũ cũ fugiẽ
do oppoſito pͥmi eligendo. ſequit̃ ꝙ pͥmũ eligendũ p
ſe ſit melius ꝛ magis eligendũ: ſed exemplum phi ibi
videtur eſſe tale: velle ↄcedere: nolle ↄcedere: cõcede
re: nõ ↄcedere. ſi ꝗ magis eligenduꝫ eſt velle concede
re cum non concedere: ꝙ̃ concedere cum nolle conce
dere: ſequitur ꝙ velle ↄcedere ſiue agere per ſe ſit ma
gis eligendum: ꝙ̃ concedere ſiue agere per ſe ſumptũ:
ꝛ lꝫ exemplũ ſit ſatis patens: tamen põt adduci quod
dam forte patentius: ꝛ eſt tale: videre ꝛ cecum eſſe op
poſita ſunt: ꝛ vnum eſt eligendum. ſ. videre: ꝛ reliquũ
fugiendum: ſcꝫ cecũ eſſe. Similiter audire ꝛ ſurdum
eſſe: ꝛ audire eſt eligendum: ſurduꝫ eſſe eſt fugiendũ.
ſi ergo videre ꝛ ſurdum eſſe eſt magis eligendũ ꝙ̃ au
dire ꝛ cecum eſſe: ſequitur ꝙ videre per ſe ſumptum
ſit melius ꝙ̃ audire p ſe ſumptũ. Ad ꝓpoſitũ: videre
deũ ꝛ ignoꝛare ipm̃ opponunt̃: ꝛ pͥmũ eſt eligendũ. ſe
cundum eſt fugiendũ: ꝛ ſimiliter amare deuꝫ: ꝛ odire
ipſum opponunt̃: ꝛ pͥmũ eſt eligendũ: ſcd̃m eſt fugiẽ
dum: ſed amare deũ ꝛ ignoꝛare deuꝫ videtur eſſe me
lius ꝛ magis eligenduꝫ: ꝙ̃ videre deum ꝛ odire eum.
ꝗ amare deũ p ſe ſumptũ videt̃ eſſe melꝰ ꝛ eligibilꝰ
ꝙ̃ videre deũ: qd̃ eſt ꝓbandum. ¶ Sextodecimo ar
guunt ſic. Cuius oppoſitũ eſt peius: ipm̃ eſt melius: vt
iam ꝓbatũ eſt: ſꝫ oppoſituꝫ charitatis peius eſt ꝙ̃ op
poſitum diuine viſiõis: quia malum culpe opponitur
charitati ſcꝫ pctm̃ moꝛtale: malũ vͦo pene opponit̃ vi
ſioni diuine. ſ. carentia viſionis: ſed malũ culpe eſt pe
ius ſm oẽs ꝙ̃ malũ pene: quia deus eſt actoꝛ mali pe
ne: nõ aũt mali culpe: ꝛ pena infligitur vt culpa vitet̃.
ergo charitas ꝛ amoꝛ dei eſt melioꝛ viſione eius: ꝛ ſic
actus bonitatis magis habet rõnez beatitudinis ꝛ vl
timi finis ꝙ̃ actus itellectus. ¶ Decimoſeptimo ar
guũt ſic. Pena ꝛ premiũ opponũt̃: ſꝫ afflictio quelibꝫ
eſt maxime penalis inquãtũ eſt cõtra voluntatẽ. ergo
pmiatio ꝛ remuneratio ſiue beatificatio erit maxime
pmiatiua: ↄſolatiua: ꝛ ſaciatiua: que erit ſm volunta
tem in volũtate ꝗ eſſentialius ↄſiſtit pmiũ ꝙ̃ in intel
lectu. Hec argumẽta recitat dictꝰ doctoꝛ. ¶ Scd̃o lꝫ ita
arguit̃ ↄ̃ eãdẽ ↄ̃nẽ ꝓ q̃to ibidẽ dr̃: ꝙ inter actꝰ volun
tatis pcipue ptinet ad btitudinẽ delectatio in fine ha
bito: lꝫ ille actꝰ nõ ſit eẽntialr̃ btificus. ¶ Cõtra hoc
arguit Aureolus pͦ ſic. Aliqs actus volũtatis eſt btifi
cus: ſꝫ nullus põt eẽ btificus niſi cõplacentia in deo: ꝛ
in illo quieſcere ꝛ delectari. ſi. n. aliquis eſſet beatificꝰ:
aut ille eſt deſideriũ: quo deo optat̃ aliquid qd̃ habet:
ꝛ hoc eſſe nõ põt: cũ deſideriũ nõ ſit reſpectu habiti ſꝫ
habẽdi: aut eſt deſideriũ: quo optat btũs deũ ſibi: ꝛ hoc
eſſe nõ põt: cũ hoc ſit cõcupiſcibilitatis deuꝫ diligere
ꝛ deũ velle ſibi: ꝛ p ↄ̃ñs nõ habet deuꝫ ꝓ obiecto vlti
mo: ſed ſeipſum cui vult deũ. Aut erit delectatio: in q̃
cõplacet in deo ꝛ in bono: qd̃ habet deus: qua quidem
cõplacẽtia foꝛmalr̃ quieſcit ꝛ trãſfoꝛmat̃ in eũ: ꝛ hoc
vtiqꝫ verũ eſt. Relinquit̃ ꝗ ꝙ delectatio ꝛ complacẽ
tia: q̃ btũs geſcit in deo ſit amoꝛ fruitiuꝰ. ¶ Secũdo.
Amoꝛ ille eſt btificus ꝛ fruitio pͥe: q eſt actus potiſſi
mus charitatis: ſꝫ talis eſt ↄplacẽtia vltimata in deo.
ꝗ vltimata cõplacẽtia ꝛ delectatio bti eſt amoꝛ beati
ficus: ꝛ fruitio beatoꝝ. ¶ Tertio. Ille actus quo vlti
mate deꝰ attingit̃ a creatura rõnali eſt maxĩe btificꝰ:
cũ btitudo ſit vltimus finis: ſed cõplacere ꝛ delectari
in deo eſt actꝰ attingẽs deũ ĩmediate: ꝛ nõ viſionẽ bti
fica: aut aliqd creatũ: ꝛ eſt actus vltimus circa deum: ꝛ
ſm rectã rõnez vltimo expectat̃ ꝛ deſiderat̃: debet ẽt
btũs viſionez dei deſiderare: vt ex hoc in bono diuino
magis valeat cõplacere ꝛ ↄgaudere. vñ nõ optat com
placere in deo vt magis videat: qꝛ eſſet amoꝛ cõcupi
ſcentie: ſed optat videre: vt amplius cõplaceat ꝛ ↄgau
deat de bono diuino. ꝗ actus ille eſt maxime btificus
vt videt̃. ¶ Quarto. Ille actus qui ſm ſuã rõnez ad
nullũ aliũ actũ oꝛdinat̃: ſed ſolũ ad obiectũ: habet rõ
nem vltimi finis foꝛmalis: ꝛ p ↄ̃ñs actus btifici: cum
actus btificus ſit vltimus finis foꝛmalis: ſicͭ obm̃ bea
tificuꝫ eſt vltimus finis obiectalis: ſed complacere in
deo ꝛ in bono eius vltimate ꝛ propter ſe eſt actus ex
natura ſua nõ oꝛdinabilis ad aliũ actũ: ſed tm̃mõ ad
obiectum: interrogatus nãqꝫ beatus quare vult com
placere in deo ꝛ in bono ipſius: reſpõdet ꝙ ꝓpter ipm̃
met deũ: qm̃ ita decet: interrogatus aũt cur vellet vi
dere deuꝫ: nulli dubiũ reſpõderet: qm̃ in bono dei ma

gis poſſet complacere: cū etiā virtuoſus velit videre felicem ſtatum amici: vt cōgaudeat illi ꝛ complaceat in eo. ꝗ euidēter apparet: ꝙ actus ille eſt ſumme beatificus ꝛ fruitiu⁹. Hec ſunt argumenta eius in pſenti diſtinctiōe. ¶ Quinto pōt argui ꝑ dicta eius ſup 4° ſen. vbi. ā. Iſta ingt poſitio defectus ſui ſumpſit initiū: qꝛ eſtimat oēm delectationē ferri ſup habitionē rei ꝛ ꝯſequi opationē: ſicut pulchritudo ſequit̃ ꝛ ꝑficit iuuētutem: nullāqꝫ delectationeʒ īmediate cadere ſup obm ipm. hoc aūt ingt nō eſt veꝝ. Eſt. n. duplex delectatio: vna ſiqdē eſt ſummū bonū: in q̄ cōſiſtit felicitas: que trāſit directiſſime ſup deū obiūe. Alia vo q̄ nō ē pncipale bonū ſʒ ꝑficit opationē: ſicut pulchritudo iuuētuteʒ: ꝛ orit̃ ex ipſa opatiōe: ꝛ hec eſt delectatio q̄ tranſit ſup btificā viſionē ꝛ habitiōeʒ dei. In pma ꝯſiſtit eēntialiter btitudo. in ſcda accñtalr. in pma eſt vera fruitio: que eſt ſimplex act⁹. ſ. delectatiōis ꝛ cōplacētie. ſecūda vo nō eſt fruitio. vñ qꝛ aliq doctores non potuerūt videre aliā delectationē niſi illā: q̄ orit̃ ex viſione diuina: dixerūt ꝙ btitudo nō pōt eēntaliter cōſiſtere in delectatiōe: nec eē pncipale bonū: g vo pñt ꝯcipere ducti expiētia vtuoſi amoris: ꝙ complacere in deo eſt ꝗdā ſumma delectatio: de q̄ dicit ꝓpha. Delectare in dño: ꝛ Letamini ī dño ꝛc. ſi iquit facilr pñt aduertere qūo delectatio ſit pncipale bonū: ꝛ qūo in eo beatitudo ꝯſiſtit. Hec ſunt argumēta ꝯ ꝯnes ꝛc.

Ad primum ꝯ tertiā ꝯneʒ ꝯcedit̃: ꝙ fruitio eſt nobiliſſima opatio volūtatis: ꝛ ſilr ꝙ amor pōt dici pncipaliſſima opatio voluntatis: ſʒ diuerſimode. nā amor eſt pncipiuʒ oīum affectionū: delectatio vo eſt finis earū. vñ ſctūs Tho. ꝑ ꝯ Gētiles cap. 92. dicit. (Amor ꝛ gaudium ſunt pncipia oīum affectionū: amor qdē ꝑ modū pncipij mouētis: gaudiū vo ꝑ modū finis.) Hec ille. Idē ponit pma 2° .q. 25. arti. 2°. dicēs. (Or ſm ordinē generatiōis amor pcedit deſideriū: ꝛ deſideriū delectationeʒ: ſʒ ſm ordinem intētionis eſt ꝯ. nā delectatio intēta cauſat deſideriū ꝛ amorē: delectatio. n. eſt fruitio boni: q̄ eſt quodāmō finis ſicut ꝛ ipm bonū.) Hec ille. ¶ Ex q̄ pʒ: ꝙ fruitio: que eſt delectatio eſt potior amore: cū ſit finis amoris: vt ēt ipſe māifeſte dicit pma 2°. q. 34. arti. 4. ad pmū. (Amor (inquit) ꝛ deſideriū ſunt priora delectatiōe in via gnōnis: ſʒ delectatio eſt por ſm rōnem finis: q in opatōib⁹ maxie hʒ rōnē pncipij.) ¶ Ibidē etiā oñdit in illo arti. qūo delectatiōes appetitus itellectiui ſunt regula moralis bonitatis ꝛ malitie: ꝛ ſm ipſas quis iudicat̃ bon⁹ vel malus: ſicut ex fine ſumitur regula vel iudiciū in opatiōib⁹. ¶ Ex qb⁹ ſatis patet qūo delectatio eſt potior amore: lʒ amor ſit principiū oīuʒ paſſionū ſi loquamur de amore appetit⁹ ſenſitiui: vel oīum actuū volūtatis ſi loquamur de amore appetit⁹ itellectiui: in quo amor nō dr̃ paſſio: ſic nec gaudiuʒ: nec delectatio. vt ꝓbat̃ pma 2°. q. 22. arti. 3° ad 3ᵐ. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ amor differt realr a delectatiōe. vt dicit ſctūs Tho. p° 2°. q. 26. arti. p°. vbi ponit in ſolutiōe ſcdi: ꝙ amor non dr̃ eſſe timor: aut cupiditas: aut gaudiū eſſentialiter ſed cauſalr: ꝛ. q. 23. arti. 4. vbi oñdit qūo ſunt vndecim paſſiones ſpecie differentes: ſex quidem in concupiſcibili. ſ. amor: odiū: deſideriū: fuga: delectatio: triſtitia. in iraſcibili aūt quinq̃. ſ. ſpes: deſpatio: timor: ꝛ audacia: ꝛ ira. ¶ Totidē āt act⁹ ſpecie differentes ſunt in voluntate: ſed actus volūtatis nō dicit̃ ꝓprie paſſio: ſed actus appetitus ſenſitiui: vt ſupra dcm̃ eſt. ¶ Idē ponit quo ad diſtōnem talium actuū vel paſſionū 3. ſen. diſt. 26. q. p°. arti. 3°. Tunc cū

Propter cōl canonē talis act⁹ ad organū cōpale: ſʒ volūt. ſimpl'r operatio eſt.

dicit arguēs: ꝙ ſi delectatio differat ab amore ſi ſe habebit illa fruitio ad amorē: ſicut viſio ad comprehenſionem: cōcedit̃ ꝙ nō eodē mō ſe hñt quo ad realem diſtinctionē aut indiſtinctionē abſolutoꝝ: ſed bene ſe habēt iſta duo ſicut illa duo quo ad pſuppoſitionē vl' ſequelā: ſicut eniʒ cōprehenſio ſequit̃ viſionē: ita fruitio amorē: ſed tñ cōprehenſio nō addit ſupra viſionē niſi reſpectū quēdā: comprehenſio eni ſm ſctm Tho. pma 2°. q. 4. arti. 3. nō eſt alia operatio pter viſionem: ſed eſt quedā habitudo ad finē habituʒ: ita ꝙ non eſt alia opatio: ſed eſt relatio fundata in opatiōe: q̄ deus habetur ꝛ tenet̃ pſens: ſecus eſt de fruitiōe vel delectatiōe reſpcū amoris. ¶ Ad 3ᵐ dr̃ p° ꝙ nō ē mēs ſancti Tho. qn ad btitudinē regrat̃ alia delectatio pter illā: que habet̃ de dei viſiōe. vñ ſctūs Tho. 2ᵃ 2°. q. 28. ar. p° ꝛ 2°. (Oñdit qūo duplex gaudiū de deo haberi pōt. vno mō ſm ꝙ gaudemus de bono diuino in ſe ꝯſiderato. alio mō ſm ꝙ gaudemus de bono diuino ꝓut a nobis participat̃. pmū aūt gaudiū eſt melius: qꝛ procedit pncipalr ex charitate.) Hec ſunt vba eius arti. pmo ad 3ᵐ. Arti. aūt 3° oſtēdit qūo vtrūqꝫ gaudiū erit plenū in futura btitudine: ait eniʒ ſic. (Gaudiuʒ cōparat̃ ad deſideriū ſicut quies ad motum: eſt aūt plena quies cū nihil reſtat de motu. vñ tūc eſt gaudiū plenū qñ iam nihil deſiderandum reſtat: quādiu aūt in hoc mundo ſumus: nō quieſcit in nobis motus deſiderij: qꝛ adhuc reſtat ꝙ deo appropinquemus ꝑ grãz: ſʒ qñ iam ad btitudinē ꝑfectā ꝑuentū fuerit: nihil deſiderandū reſtabit: qꝛ erit dei plena fruitio: in q̄ hō obtinebit qcqd ēt circa alia deſiderauit: ꝛ nō qeſcit deſideriū nō ſolū quo deſideramus deū: ſʒ ēt erit oīum deſideriorꝝ qes. vñ gaudiū btōrum erit plenū ꝛ ſimpliciſſimū: qꝛ plus obtinebit q̄ꝫ deſiderare ſufficit: qꝛ tñ nulla creatura eſt capax gaudij de deo ei cōdigni. inde eſt ꝙ illud gaudiū oīno plenū nō cauſat̃ in homine: ſʒ potius homo intrat illud ſm ꝙ dr̃ Matth. 25. Intra in gaudiū dñi tui.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pʒ: ꝙ ad beatitudinē nō ſolum requirit̃ gaudium de habitione dei: qḋ ipſe vocat quietem deſiderij: quo deſiderabat̃ de⁹: imo etiaʒ gaudiū de ipo bono diuino ī ſe ꝯſiderato: de quo dicit̃: ꝙ hō itrat in illud gaudiū. ¶ Dico 2°. ꝙ minor dicti argumēti eſt falſa: ipſa eni delectatio quā fruitionē dicimus eſt qetatio tā in deo q̄ꝫ in ei⁹ viſiōe: vt in ſequētibus clarius apparebit. ¶ Ad illud Gregor. dr̃: ꝙ minor eſt falſa: nec ꝓ prio vʒ. pſupponit. n. aliquē amorē eſſe idem q° delectatio. ¶ Iteʒ aſſumptū eſt falſum. ¶ Ad pᵐ coꝝ: que ꝯ eādē ꝯnē iducta ſunt dr̃: ꝙ viſio ibi data eſt ſufficiēs. illā. n. ſnialiter ponit ſctūs Tho. pᵃ 2°. q. 26. arti. 2° vt fuit recitatū in ꝓbatiōe 3° ꝯnis. Eādē ēt ponit. q. 23. arti. 4. dicēs. (Omne mouēs trahit ad ſe quodāmō paſſiōes: vel a ſe repellit: ꝛ trahendo qdē ad ſe tria facit in ipſo. Primo dat ei iclinationē vel aptitudinē vt in ipm tendat: ſicut cū corp⁹ leue qḋ eſt ſurſuʒ dat leuitatē corpi genito: ꝑ quā hʒ iclinationē ꝛ aptitudineʒ ad hoc ꝙ ſit ſurſuʒ. Scdo ſi corp⁹ gnātū eſt extra ꝓpriuʒ locū: dat ei moueri ad locum. Tertio dat ei qeſcere in loco cū ꝑuenerit: qꝛ ex eadeʒ cā aliqd qeſcit in loco: ꝑ quā mouebat̃ ad locū: ꝛ ſimiliter eſt intellīdū de cā repulſionis. In motib⁹ aūt appetitiue ꝑtis bonū habet q̄ſi virtutē attractiuā: malū aūt q̄ſi virtutē repulſiuā: bonū igit̃ pmo in potētia appetitiua cāt quādā inclinationē: ſeu aptitudinē: ꝛ conaturalitatē ad bonū: qḋ pertinet ad paſſionē amoris cui ꝑ ꝯtrariū rñdet odiū ex parte mali. Scdo ſi bonū nōdū ſit habitū: dat ei motū ad conſequendū bonū

Plenum ac ſimpliciſſimū erit beōꝝ gaudium.

Amor deſiderium ꝛ delectatio differunt.

amatū: ⁊ hoc pertinet ad paſſionē deſiderij: vel cōcupiſcentie: ⁊ ex oppoſito ex parte mali eſt fuga vel abhominatio. ¶ Tertio cū adeptum fuerit bonū dat appetitui quādā quietationē in bono adepto: ⁊ hoc ptinet ad delectationē vel gaudiū: in paſſionibꝰ aūt iraſcibilis ꝑſupponit̄ quedā aptitudo vel iclinatio ad ꝓſequendū bonū: vel fugiēdū malū ex cōcupiſcibili: que abſolute reſpicit bonū vel malū: ⁊ reſpectu boni nōdū habiti eſt ſpēs vel deſperatio: reſpectu aūt mali nōdū iniacētis eſt timor ⁊ audacia: reſpectu aūt boni iam adepti non eſt aliqua paſſio in iraſcibili: q2 iā nō hȝ rationē ardui ſed ex malo iam iniacēti ſequitur paſſio ire.) Hec ille. ¶ Idē ponit 3° ſen. diſt. 26. q. 1. arti. 3. ⁊ de vitate. q. 26. arti. 4°. ¶ Ex qbus pȝ diuiſionem ſuperiꝰ datā fuiſſe bonam. Tunc ad iprobationē eius negat̄ aſſumptū. ſ. ꝙ amor ꝓcedēs deſiderium eſt delectatio: ille ſiquidem amor nō eſt delectatio: ſed cā delectationis: eſt tñ q̄dā cōplacētia: ꝙ eniȝ ſit cōplacētia pȝ: naȝ ſanctus Tho. ꝑma ſcđe. q. 26. arti. ſcđo dic̄. (ꝙ ꝑma immutatio appetitus ab appetibili eſt amor: q nihil aliud eſt q̄ȝ cōplacētia.) Hec ille. ¶ Nō tñ ſeqtur ꝙ ille amor ſi eſt cōplacētia: ꝙ ſit delectatio: nō eniȝ idē eſt cōplacētia ⁊ delectatio. ¶ Et cū dr̄: ꝙ idē eſt dictu. delector i te: ⁊ diligo te: hoc negat̄: anteq̄ȝ eniȝ bonū qđ amatur habeat̄: vel ſit preſens: vt eſt poſſibile amanti: nō delectat: licȝ diligatur ⁊ ꝯplaceat: vnde ſctūs Tho. 3. ſen. diſ. 27. q. 1. arti. 3. dicit. (Sciendū (inquit) ꝙ qñ amatū eſt preſens realiter ſm ꝙ eſt poſſe tunc eſt delectatio: ſicut ex coniunctione maxime cōuenientis: quādo aūt ē oio abſens ſȝ rem: tunc maxime affligit: ſicut ex diuiſione cōtinui ſequitur dolor: q2 amor eſt vis cōtinuatiua: ⁊ inde dr̄: ꝙ amor facit languere: qñ autē eſt ſm aliqd preſens: ⁊ ſȝ aliquid abſens: tūc hȝ delectationē admixtā afflictioni.) Hec ille. ¶ Ex qbus apparet: ꝙ falſum eſt illud: qđ arguens ſupponit. ſ. ꝙ idē ſit dictu. diligo te: vel cōplaceo in te: ⁊ delector in te: nā cōtingit in bono abſenti cōplacere: nō tñ delectari: vt dictū eſt. ¶ Sciendū tñ ꝙ cū dicimus: ꝙ delectatio reqrit pñtiaȝ amati: ꝙ triplex eſt gradus delectatiōis ſm ꝙ triplex ē gradus preſentie ſm ſctm̄ Tho. nā ꝑma ſcđe. q. 32. artic. 3. ait. (Delectatio cauſat̄ ex preſentia boni cōuenientis ſm ꝙ ſentit̄ vel qualitercūq3 percipit̄: eſt aūt aliqd ꝑſens nobis dupl'r: vno modo ſm cognitionē ꝓut. ſ. cognitū eſt in cognoſcēte ſm ſuā ſimilitudinē: alio mō ſm reȝ ꝓut vnū alteri realiter cōiungit̄ vel actu vel potentia ſm quēcūq3 cōiunctionis modū: ⁊ q2 maior eſt cōiunctio ſm rē q̄ȝ ſm ſimilitudinē: que eſt cōiunctio cognitionis: item maior eſt cōiunctio rei in actu q̄ȝ in potentia: ideo maxima delectatio eſt: que ſit per ſenſū: q reqrit ꝑſentiā rei ſenſibilis. Scđȝ aūt gradū tenet delectatio ſpei: in qua nō ſolū eſt cōiunctio delectabilis ſȝ apprehēſionem: ſed ēt ſm facultateȝ: vel poteſtatē adipiſcendi bonū: qđ delectat. 3m autē graduȝ tenet delectatio memorie: que hȝ ſolā cōiunctionē apprehenſiōis.) Hec ille. ¶ Ex quo pȝ: ꝙ cōplacēs non delectat niſi ſit aliquo modo ꝑſens. ¶ Sciendū eſt ēt: ꝙ ad gaudiū aut ad delectationē ſil'r nō reqritur ꝯiunctio boni: aut ꝑſentia appetibilis ad appetētē: ſed ſufficit hoc: vel preſentia boni ad aliqd: qđ diligitur. Unde ſanctus Tho. ſcđa ſcđe. q. 28. arti. ꝑ dicit. (Gaudiū ex amore cauſat̄: vel ꝓpter ꝑſentiā boni amati: vel etiā ꝓpter hoc: ꝙ ipſi bono amato ꝓpriū bonū ineſt: ⁊ cōſeruatur: ⁊ hoc ſcđȝ maxime pertinet ad amorē beniuolētie: per quā aliqs gaudet de amico ꝓſpere ſe habēte: etiaȝ ſi ſit abſens.) Hec ille. ¶ Et ſic vt de gaudio: ita dicendū eſt de delectatione: cū omne gaudiū ſit delectatio: ſed nō ecōtra vt ipſe ponit ꝑma ſcđe. q. 31. arti. 3°. ¶ Ad ſcđȝ negatur minor. Amor eniȝ cōcupiſcētie nō eſt gaudiū: nec delectatio: nec ꝯcupiſcētia: ſed cauſat deſideriū: vel cōcupiſcētiam: aut delectationē: vnde arguēs in illa diuiſione decipit̄ credēs: ꝙ amor cōcupiſcētie ſit cōcupiſcentia: ⁊ amor amicitie ſit amicitia: qđ nō eſt verū. Unde ſanctꝰ Tho. ꝑma ſcđe. q. 26. art. 4. dicit: ꝙ amor nō diuiditur per amicitiā ⁊ ꝯcupiſcētiā: ſed per amoreȝ amicitie ⁊ cōcupiſcētie: cuiꝰ cāȝ aſſignat: q2 amor eſt paſſio vel actus: ſed amicitia eſt habitus: vt dicit̄. 8. ethicoꝝ. Cap. 2°.
Habitus aūt nō poteſt eſſe pars diuiſiua paſſionis vel actus: cōcupiſcētia ēt eſt alia paſſio ab amore: ⁊ ſic non pōt diuidere amorē. ¶ Sed ad itellectum huius diuiſionis ſciendū: ꝙ ſicut dicit ſanctꝰ Tho. ꝑmo ꝯtra Gētiles. ca. 92. (Cū alie operatiōes aie ſūt circa vnū obiectum tm̄: ſolus amor ad duo obta ferri videt̄: per h. n. ꝙ itelligimus vel gaudemus: ad aliquod bonū aliqualiter nos habemus: amor aūt aliqd alicui vult: hoc eni amare dicimur: cui aliqđ bonū volumus ſm predictū modū: vnde ⁊ ea que cōcupiſcimus: ſimpl'r qdē ⁊ proprie deſiderare dicimur: nō aūt amare: ſed potius nos ipſos: qbus ea ꝯcupiſcimus: ⁊ ex hoc ipſa per accidens nō ꝓprie dicunt̄ amari.) Hec ille. ¶ Idē ponit ꝑma ſcđe: vbi ſtatī dixi (Sicut (igr) ph̄s dicit 2° rhetoricorū. amor eſt velle alicui bonuȝ. Sic ergo motꝰ amoris in duo tēdit. ſ. in bonū: qđ quis vult alicui. ſ. ſibi: vel alteri: ⁊ in illud: cui vult illud bonum. Ad illud ergo bonum: qđ quis vult alteri: habetur amor ꝯcupiſcētie: ad illud aūt cui qs vult bonū: habet̄ amor amicitie. Hec aūt diuiſio eſt ſm prius ⁊ poſterius: nā illud qđ amat̄ amore amicitie ſimpl'r ⁊ per ſe amatur: qđ autē amat̄ amore cōcupiſcētie nō ſimpl'r ⁊ ſm ſe amat̄: ſed amat̄ alteri.) Hec ille. ¶ Ex qbꝰ pȝ: ꝙ idē motus amoris eſt amor ꝯcupiſcētie reſpectu vniꝰ: ⁊ amor amicitie reſpectu alteriꝰ: ⁊ ſil'r quomodo amor cōcupiſcētie nō eſt cōcupiſcētia: ſed eſt amor rei: que cōcupiſcit̄ nō per actū amoris: ſed alio actu diſtincto. Unde ſm ſctm̄ Tho. p° ſcđe. q. 30. arti. 2. (Amor: ꝯcupiſcētia: ⁊ delectatio ſunt tres actꝰ ſpē differētes ꝓpter diuerſam rōneȝ obiecti: delectabile. n. inquātū adaptat ſibi appetitū ⁊ conformat quodāmodo cauſat amorē: inq̄ntuȝ vo abſens trahit ipm ad ſe: ⁊ cauſat ꝯcupiſcētiā: inq̄ntū vo pñs q̄etat in ſeipſo: ⁊ cauſat delectationē.) Hec ille. Amor ꝯcup. ⁊ delec. ſpē differūt.
¶ Patȝ ſil'r ex predictis: ꝙ diuiſio illa amoris in amorē cōcupiſcētie ⁊ amicitie nō eſt diuiſio in diuerſos actus ſm rem: ſed eſt diuiſio vnius actus ſȝ diuerſos reſpectꝰ ad duo obiecta: que reſpicit. ¶ Et ſi dicatur: quō diſtinguis tu amorē cōcupiſcētie a cōcupiſcētia: oē eniȝ qđ concupiſcit̄ amat̄ amore cōcupiſcētie: ⁊ ecōtra: ⁊ ſic vr̄ ꝙ idem eſt amari amore ꝯcupiſcentie: ⁊ deſiderari: vel cōcupiſci. ¶ Dico ꝙ minor falſa eſt. Nā amor ꝯcupiſcētie inq̄ntū hō ⁊ ꝯcupiſcētia: vel deſideriū inq̄ntuȝ hō hñt aliud ⁊ aliud obiectū. nā amor cōcupiſcētie non aſpicit illud reſpectu cuiꝰ dr̄ cōcupiſcētia: vt abſens: vel nō habitū nā pecunia habita ⁊ poſſeſſa amat̄ amore ꝯcupiſcētie: ſȝ nō deſiderat̄ nec ꝯcupiſcit̄. nā ꝯcupiſcētia vl' deſideriū aſpicit bonū: vt abſens. Q̄do amor ꝯcup. a cōcupiſcibili diſtiguatur.
Amor ergo ꝯcupiſcētie aſpicit bonū: vt eſt bonū alteri: ⁊ nō vt ē bonū in ſe ſolū: ſed deſideriū: aut ꝯcupiſcētia aſpicit bonuȝ: vt abſens eſt. Unde Damaſcenꝰ dic̄. (Expectatū bonū ꝯcupiſcētiam cōſtituit: pñs vero letitiā:) ⁊ recitat ſctūs Tho. p° ſcđe. q. 30. arti. 2°. ad pm. Et ſic patȝ: ꝙ concupiſcentia ⁊ amor ꝯcupiſcētie hñt diuerſa obta: amor. n. ꝯcupiſcentie abſtrahit a pñti ⁊ a futuro: nō aūt ꝯcupiſcētia: cum

ferañ in nõ habitum ꝛ abſens. ¶ Et ſi dicas cur amor reſpectu boni in alio dr̃ amor ꝯcupiſcẽtie: Dico ꝙ ꝯcupiſcẽtia dupl'r capiẽ: vno modo put eſt idẽ: qḋ deſideriũ: ꝛ a tali ꝯcupiſcẽtia nõ nominañ amor cõcupiſcentie: alio mõ ꝯcupiſcẽtia dicit general'r oẽm motũ volũtatis vel appetitus in illud qḋ eſt bonũ alicui ꝑſertim toti cõpoſito: vnde ꝯcupiſcẽtia dr̃ q̃ſi ſimul cupiſcẽtia ſcꝫ corporis ꝛ aie. Eſt eniꝫ ꝯcupiſcẽtia ẜꝫ phm̃ ꝑ rhetorice: ꝛ recitat ſcũs Tho. pma ſcḋe. q. 30. artic. p̊. appetit⁹ delectabilis boni. ſ. ſenſibilis: qḋ eſt bonũ totius ꝯiũcti ꝛ a tali ꝯcupiſcẽtia nomiañ amor ꝯcupiſcẽtie. Ad hũc ſenſum exponit ſcũs Tho. illud Aug. 83. qõnũ. (Cupiditas eſt amor rerũ trãſeũtiũ) p̊ª ſcḋe. vbi dixit. (Põt etiã aliter dici: ꝙ amor reſpectu illius: qḋ eſt bonũ alteri dr̃ amor ꝯcupiſcẽtie: qꝛ ꝯuenit cũ ꝯcupiſcẽtia ꝛ deſiderio in hoc: ꝙ amor ꝯcupiſcẽtie: ꝛ ꝯcupiſcentia eſt reſpectu illius: qḋ eſt bonũ alteri: ſed in hoc differunt: qꝛ cõcupiſcẽtia ꝓprie dicta aſpicit illud: vt abſens: amor autẽ ꝯcupiſcẽtie abſolute: ꝛ ꝓpter ipſam ꝯcupiſcẽtiaꝫ talis amor: licꝫ nõ ſit ꝯcupiſcẽtia: tñ dr̃ amor ꝯcupiſcẽtie.) ¶ Ad 3ᵐ negatur maior: nec ꝓbatio valꝫ: nõ eniꝫ eſt idẽ dictu: placibilis es mihi: ꝛ delectabilis es mihi: qꝛ multa placẽt: que nõ delectãt: ſed potius ſunt cã triſtitie: vt patuit in ſolutiõe pmi. ¶ Ad 4ᵐ negatur minor. Unire enim aliter cõuenit amori q̃ delectationi vnde ſcũs Tho. pma ſcḋe. q. 25. arti. 3. ad 2ᵐ. (Duplex (inquit) eſt vnio amati ad amantẽ: vna qdẽ realis ẜꝫ ꝯiunctionẽ ad rem ipſaꝫ: ꝛ talis vnio pertinet ad gaudium vel delectationẽ: que ſeqtur deſideriuꝫ. Alia eſt vnio affectiua. ſ. ẜm aptitudinẽ ꝛ ꝓportioneꝫ: put. ſ. ex hoc ꝙ aliqd hꝫ aptitudinẽ ad alterũ: ꝛ iclinationẽ ſaꝫ participat aliqd ei⁹: ꝛ ſic amor vnionẽ iportat: que qdẽ vnio precedit motũ deſiderij.) Hec ille. ¶ Sil'r. q. 28 arti. p̊. ad pmũ dicit (Qꝛ delectatio reqrit ſicut cauſaꝫ realẽ vnionẽ. ſ. pſentiã amati ad amantẽ: deſideriũ vo eſt in reali abſentia amati: amor autem in abſentia ꝛ in pñtia.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ: ꝙ ipſe amor vnit formaliter: cũ ſit quedaꝫ vnio: delectatio aũt nec vnit formaliter nec effectiue: ſed effectus eſt vniõis: ꝛ ſicut dictum eſt de vnione illa dicendum eſt de alijs: que arguens enumerat: verũ aliqua falſa ponit. ſ. ꝙ amare ẽ qeſcere in amato: hoc eniꝫ falſum eſt: qꝛ quies nõ attribuitur amori: ſed delectationi trãſformatio: ſimil'r nõ attribuitur delectatiõi: ſed amori. Male etiã aſſignat effectus amoris: ꝛ multũ volũtarie: effectus eniꝫ amoris ſunt vnio: inheſio: extaſis: zelus: liquefactio: fruitio: feruor: ꝛ lãguor: vt declarat ſanctus Tho. pma ſcḋe. q. 28. ex dictis Dionyſij: ꝛ 3° ſen. diſt. 27. q. i. arti. p̊: vbi et dat differẽtiã iter vnionẽ: que attribuiẽ amori: ꝛ illaꝫ que attribuitur delectationi. (Amor eniꝫ vehemẽtior eſt delectatione: qꝛ amor eſt per iformationeꝫ appetit⁹ ab appetibili: delectatio aũt per cõiunctionẽ ex re preſenti ſibi cõueniẽte: nõ eſt aũt tãta ꝯiunctio rei ad reꝫ quãta eſt appetitus ad appetibile: qꝛ res adueniẽs: que delectationẽ cauſat: nõ ꝯtingiẽ ẜm nãm: qꝛ hoc nõ fit illud: vnde eſt quaſi ꝯiunctio cõtactus: ſed appetit⁹ eſt ipſi⁹ appetibilis ẜm ſuã nãꝫ ꝛ ſubſtãtiã: vnde qñ appetitus iformañ per appetibile eſt q̃ſi ꝯiunctio cõtinuitatis ꝛ cõcretiõis: vnde amor plus vnit q̃ delectatio: qꝛ facit ꝙ amãs ſit ẜm affectũ ipſa res amata: delectatio aũt per participationẽ alicuius ab illo: ẜm ꝙ eſt real'r pñs.) Hec ille. ¶ Ad qntũ rñdet ſcũs Tho. pma ſcḋe. q. 26. art. p̊ dicẽs (Qꝛ illa diuiſio amoris: quã põit Aug. l. 4. de ciui. dei: diuidẽs amorẽ in letitiã cupiditatem ꝛ hẽc eſt ꝑ cãs ꝛ nõ per eẽntiã: timor. n. dr̃ eſſe amor: cupiditas: gaudiũ: nõ qdẽ eſſential'r: ſed cauſal'r.) Hec ille. ¶ Intẽdit aũt ꝙ amor eſt pma paſſio appetitus ꝛ radix ac cã oiuꝫ affectionuꝫ ẜm ꝙ ipſe ꝓbat pma parte q. 20. arti. p̊. ꝛ ꝯtra Gẽtiles libro p̊ cap. 92. ꝛ 3° ſen. diſti. 27. q. i. arti. 3° ꝛ pma ſcḋe. q. 28. articu. 5° vbi dicit. (Si amatũ fuerit pñs ꝛ habitũ cauſañ delectatio: ſiue fruitio: ſi autẽ fuerit abſens: ſequũtur alie due paſſiones. ſ. triſtitia de abſentia: que ſignificañ per languorẽ ꝛ intẽſum deſideriũ de ꝯſecutiõe amati: qḋ ſignificañ ꝑ feruorẽ. Articulo etiã ſequenti ad ſcḋm dicit: ꝙ ex amore cãtur deſideriũ: triſtitia: delectatio: ꝛ oẽs alie paſſiões. Unde ois actio que ꝓcedit ex quacũqꝫ paſſione ꝓcedit ex amore: ſicut ex pma cã.) Hec ille. ¶ Ad ſextuꝫ negañ maior: ſicut eniꝫ dicit ſcũs Tho. pma ſcḋe. q. 23. arti. 4°. (Licꝫ paſſiones differant ẜm actiua: que ſunt paſſionũ obiecta aie: tñ differẽtia actionum põt dupl'r attẽdi. Uno mõ ẜm ſpẽm vel nãꝫ ipſoꝝ actiuoꝝ: ſicut ignis differt ab aqua. Alio mõ ẜm diuerſaꝫ v̾tutẽ actiuaꝫ: diuerſitas aũt actiui vel motiui quantũ ad v̾tutẽ mouẽdi põt accipi in paſſionib⁹ aie ẜm ſiũe agẽtiũ nãliuꝫ: oẽ eniꝫ mouẽs trahit ad ſe patiẽs vel a ſe repellit: trahẽdo qdẽ ad ſe tria facit: pmo dat ei iclinationẽ vl' aptitudinẽ: vt in ipſum tẽdat. 2° dat ei moueri ad locũ ſuũ ſi fuerit extra. 3° dat ei qeſcere i illo loco.) Hec ille. ¶ Et ꝯſequẽter oſtẽdit quõ bonũ: qḋ hꝫ virtutẽ attractiuã in motib⁹ appetitiuis tria cauſat in potẽtia appetitiua. ſ. amorẽ: delectationẽ: ꝛ deſideriũ: ꝛ correſpondet illis trib⁹: que agẽs nãle cauſat in paſſo vel generãs i genito: nõ igiẽ eſt plus incõueniẽs: ꝙ idẽ obiectũ in eadẽ potẽtia cauſaret tres mot⁹ plus q̃ ꝙ ignis generãs det ſuo genito leuitatẽ ꝛ motũ ſurſuꝫ: ꝛ quieteꝫ in eodẽ loco: nã idẽ lꝫ ſit obiectũ ẜm ſpẽꝫ rei: tñ hꝫ diuerſam v̾tutẽ motiuã ẜm ꝙ ꝓponiẽ abſolute: vt bonũ vel maluꝫ: ꝛ ẜm ꝙ ꝓponiẽ vt pñs vel abſens: vñ ſcũs Tho. pma ſcḋe. q. 30. arti. 2. (Diuerſitas (inqt) obiecti põt attẽdi vel ẜm nãꝫ ipſi⁹ obiecti vel ẜꝫ diuerſitatẽ in v̾tute agẽdi: diuerſitas qdẽ obiecti: que eſt ẜm rei nãꝫ: facit materialẽ differẽtiã paſſionũ ꝛ mãleꝫ. Sꝫ diuerſitas: que eſt ẜꝫ v̾tutẽ actiuã: facit formalẽ differẽtiã paſſionũ: ẜm quã paſſiones ſpẽ differũt. Eſt aũt alia rõ v̾tutis motiue ipſi⁹ finis vel boni: ẜꝫ qḋ eſt real'r pñs: ꝛ ẜꝫ ꝙ eſt abſens: nã ẜm ꝙ eſt pñs facit in ſeipſo qeſcere: ẜm aũt ꝙ eſt abſens facit ad ſeipm moueri. Unde ipꝫ delectabile ẜꝫ ſenſuꝫ: inq̃tũ appetitũ ſibi adaptat quodãmodo ꝛ ꝯformat cãt amorẽ: inq̃tũ vo abſens attrahit ad ſeipſuꝫ cauſat cõcupiſcẽtiã: inq̃tũ vo preſens quietat in ſeipſo cauſat delectationẽ.) Hec ille. ¶ Ad ſeptimuꝫ pꝫ ſolo per idẽ: nõ eni eſt incõueniẽs idẽ agẽs ẜm nãꝫ rei ꝓducere diuerſos effect⁹: cũ eſt multiplex ẜꝫ v̾tutẽ actiuã: cuiuſmodi eſt bonũ diuerſimode apprehẽſum: illud. n. eſt vnũ agẽs ẜm nãm ꝛ ſpẽꝫ ſuã: ſed eſt multiplex in rõne obiecti. Unde ſanctus Tho. pma ſcḋe. q. 35. arti. 3. ad pmũ dicit ſic. (Cũ obiectũ appetit⁹ aialis ſit bonũ apprehẽſuꝫ ꝑtinet quodãmodo ad diuerſitatẽ obiecti.) ¶ Ad 8ᵐ negañ minor: nõ eniꝫ odiũ eſt triſtitia: nec ecõtra. nã odiũ ꝛ diſplicẽtia eſt reſpectu mali abſolute ꝯſiderati: ſicut amor ꝛ ꝯplacẽtia ſũt reſpectu boni abſolute apprehẽſi: triſtitia aũt eſt reſpectu mali pſentis: ſicut delectatio reſpectu boni preſentis. ¶ Ad 9ᵐ negañ minor. naꝫ delectatio perficit operationẽ per modũ finis: vt oñdit ſanct⁹ Tho. p̊ª ſcḋe. q. 23. arti. 4°. Si aũt amor ꝑficiat operationẽ: hoc erit mediãte delectatione: vel ſi imediate: hoc erit ꝑ modũ pncipij actiui: vt ꝓbat ſanct⁹ Tho. pma ſcḋe. q. 28. arti. 6. vbi ꝓbat: ꝙ oẽ agẽs: qḋcũqꝫ ſit illud: agit oẽm actionẽ ex ali

quo

Redditio p̊ª qr̃ amor ꝯcupiſc. ſit reſpectu bõi i alio

Amor ſol'r ſed delec. nec formal'r nec effe. vnit.

Maior eſt amoris vnio q̃ delec.

Diuerſitas obor ꝓut diſtinguunt potẽtias ſumiẽ ẜm diuerſitatẽ v̾tutis agẽdi: quia vt ſic hñt rõnẽ formalẽ obiectoꝝ ꝓut obia ſunt.

quo amore: ⁊ ſic pȝ: ꝙ nõ eſt ſimile de amore ⁊ delectatione: vnde ꝓprie loquẽdo amor nõ ꝑficit operationẽ ſed ipſam potꝰ elicit: delectatio aũt ꝓprie ꝑficit. ¶ Ad 10ᵐ dr̃: ꝙ minor eſt falſa: aliter. n. differt dilectio a delectatione q̃ȝ via ab obiecto in potẽtiam: ⁊ via a potẽtia ad obiectũ: differũt enĩȝ potiꝰ: ſicut differt leuitas a gete in locũ ſurſum: ſicut priꝰ dictũ fuit: verũtñ vtraq; eſt motꝰ qdẽ appetitꝰ ab appetibili: vt oſtendit ſcũs Tho. ꝑma ſcđe. q. 31. arti. p̊. ad ſcđȝ vbi dicit. (Licȝ delectatio ſit quedã quies appetitꝰ ꝯſiderata pñtia obiecti delectãtis: qđ appetitui ſatiſfacit: tñ adhuc remanet imutatio appetitꝰ ab appetibili: rõne cuiꝰ delectatio quidã motꝰ eſt.) ¶ Idẽ ponit de amore. q. 26. artic. 2° ad 3ᵐ. vbi ſic ait. (Amor ⁊ ſi nõ noiet motũ appetitus tendẽtẽ in appetibile: nominat tñ motũ appetitꝰ: quo imutatur ab appetibili: vt ei appetibile cõplaceat.) Hec ille. ¶ Ex quo pȝ: ꝙ tã amor q̃ȝ delectatio eſt imutatio appetitus ab appetibili: ⁊ neutrũ dicit viã appetitꝰ ad appetibile: vt argumẽtũ aſſumit. ¶ Ad 11ᵐ dr̃ ꝯformiter ad ea que dicebant̃ ad 4ᵐ: aliter enim vnit delectatio cũ delectabili q̃ȝ dilectio cũ dilecto: vnde ꝓprie loquẽdo delectatio nõ eſt cã vnionis: ſed effectꝰ: amor autẽȝ eſt cã ⁊ effectꝰ vnionis. Unde. S. Tho. ꝑma ſcđe. q. 28 arti. p̊. ad 2ᵐ dicit. (Unio tripl'r ſe hȝ ad amorẽ: quedã enĩȝ vnio eſt cã amoris: ⁊ hec qdẽ eſt vnio ſubſtãtialis quãtum ad amorẽȝ: quo quis ſe amat: quantum vero ad amorẽ quo amat alia eſt vnio ſimilitudinis. Quedam vero vnio eſt ẽentialiter ipſe amor: ⁊ hec eſt vnio ſm coaptationẽ affectionis: que qdẽ aſſimilat̃ vnioni ſubſtãtiali: inq̃ȝtũ amare ſe hȝ ad amatũ in amore qdẽ amicitie vt ad ſeipm̃: in amore aũt ꝯcupiſcentie vt ad aliqd ſui. Quedaȝ vero vnio eſt amoris effectus: ⁊ hec eſt vnio realis: quã amans hȝ de re amata: ⁊ hec qdem vnio eſt ſm ꝯueniẽtiã amoris: vt enĩȝ phs refert 2°. politice ariſtophanes dixit: ꝙ amãtes deſiderarẽt ex ambobus fieri vnũ: ſed qr ex hoc accideret ambos: aut alterũ corrũpi: querunt vnionẽ: que cõuenit ⁊ decet: vt. ſ. ſimul cõuerſent̃ ⁊ colloquant̃: ⁊ in alijs hm̃oi ꝯiũgant̃.) Hec ille. ¶ Ad ꝑmũ Greg. negat̃ añs quo ad ꝑmã ꝑtẽ nec valȝ ꝓbatio: falſum. n. eſt ꝙ oẽ velle ſit dilectio: ſȝ ſolũ velle illud eſt dilectio vel amor: qđ reſpicit bonũ abſolute nõ vt preſens vel vt habẽdũ. ¶ Sil'r patȝ ex dictis in 2ᵃ ꝯcluſione: ꝙ nõ oĩs actus volũtatis ẽ velle vel nolle: qr velle ſolũ eſt reſpectu finis: ſi ꝓprie ſumatur. ¶ Ad 2ᵐ negat̃ minor: ad ꝓbationẽ dr̃: ꝙ ꝯplacentia dr̃ eſſe quies volũtatis nõ formaliter: ſed cauſal'r: qr. ſ. illud: in quo ꝯplacemus per amorẽ: cauſat quietẽ volũtatis: vel eſt natũ cauſare qetẽȝ: que eſt delectatio iuxta illđ. (Cũ adeſt qđ diligitur vt delectationẽ ſecũ gerat neceſſe eſt:) vñ illa auctoritas exponẽda eſt illo mõ quo dictũ eſt de illa: que adducta ẽ ƀ loco. ¶ Ad tertiũ negat̃ añs: nec valet ꝓbatio: nõ enĩȝ ſeqtur. ſi appetitus ſciẽdi ſit aliqd de genere amoris: ꝙ ſit ẽentialiter amor: ſed effectus amoris: ⁊ illo mõ itelligẽdũ eſt ꝙ oẽ velle eſt de genere amoris. ſ. vel eſſential'r vel cãliter. ¶ Ad 4ᵐ negatur maior: nõ enĩȝ dicit Aug. frui eſt amare: ſed amore iherere ⁊c̃. per qđ dat intelligere ꝙ fruitio eſt inheſio ⁊ quies cõſequẽs amorẽ: ſicut effectus ſuã cãm. ¶ Ad ꝑmũ cõtra q̃rtã ꝯcluſionẽ negat̃ vtraq; ꝑmiſſarũ: maior qdẽ. nã circũſtãtia nõ ſemper eſt relatio: imo põt eſſe aliqs actus: aut ſubſtantia: aut qualitas. Circũſtãtia enĩȝ actus nõ aliud eſt q̃ȝ ꝯditio que eſt extra ſubſtãtiã actus humani: attingẽs tñ actuȝ aliquo mõ: ſiue illud ſit locus: ſiue ſit tp̃s: aut agẽs: aut finis ⁊ hm̃oi: vt declarat ſcũs Tho. ꝑma ſcđe. q. 7. ꝑ totuȝ

Unio ad amorẽ triplx ſbal' vl ſilitudinis coaptationis ⁊ realis.

⁊ 4°. ſen. diſt. 16. q. 3. arti. p̃. minor ẽt eſt falſa: nõ enĩ intentio finis eſt circũſtãtia niſi equiuoce ſumat̃ intẽtio ꝓ fine intẽto: ille. n. eſt qñq; circũſtãtia: vt dr̃ ꝑma ſcđe q. 3. arti. 3. ad 3ᵐ: vbi ſic dicit. (Finis qui dat ſpẽm actui nõ eſt circũſtãtia actus: ſed aliqs finis adiunctus: ſicut ꝙ fortis fortiter agat ꝓpter bonũ fortitudinis nõ ẽ circũſtantia: ſed ſi fortis agat ꝑꝑ liberationẽ ciuitatis: vl' populi xp̃iani.) Hec ille. ¶ Idẽ 4° ſen. vbi ſupra. Et de malo. q. 2. arti. 6. (Poſito ẽt ꝙ itẽtio finis eẽt circũſtantia: cũ hoc ſtaret: ꝙ erit actus ⁊ qd abſolutuȝ: ⁊ nõ relatio: vt dictũ ẽ.) Nec valȝ qđ dicit arguẽs: ꝙ li cuiꝰ grã ſolũ dicat habitudinẽ vel relationẽ: imo dicit actũ appetitꝰ. ſ. amorẽ cũ ordine quodaȝ: ſicut eſt intẽtio: vt ſuperiꝰ patuit. ¶ Ad 2ᵐ dr̃: ꝙ intẽtio ⁊ electio nõ ſunt idẽ actus ſȝ rẽ. Unde ſcũs Tho. ꝑma ſcđe. q. 12. art. 4. ad 3ᵐ dicit. (Motus volũtatis inquãtum fert̃ in illud qđ eſt ad finẽ ꝓut ordinat̃ ad finẽ eſt electio. Motus aũt volũtatis qui fert̃ ad finẽ ſm ꝙ acqrit̃ per ea: que ſunt ad finẽ vocat̃ intẽtio: cuius ſignũ eſt: qr intẽtio finis põt eſſe nõdũ determinatis his: que ſunt ad finem quoꝝ eſt electio.) Hec ille. ¶ Ex quo pȝ: ꝙ cũ intẽtio poſſit eſſe nõdũ determinatis illis: que ſunt ad finẽ reſpectuˀ quorũ eſt electio: ꝙ intẽtio poſſit eẽ nõdum exiſtente electiõe. nã electio nõ eſt de aliquo niſi facta determinatiõe ⁊ ſentẽtia de eligẽdis. Nã ſm ſcm̃ Tho. ꝑma ſcđe. q. 13. arti. 2°. (Electio eſt ꝑacceptio vnius reſpectu alteriꝰ: neceſſe eſt ꝙ electio ſit reſpectu pluriũ: q̃ eligi pñt.) ¶ Et arti. 3° dicit. (Cu electio ſeqt̃ ſniaȝ vl' iudiciũ: qđ eſt ſicut ꝯcluſio in ſyllogiſmo opabilium.) Hec ille. ¶ Ex qbus apparet: ꝙ electio qñq; ſeqt̃ itentionẽ: ac per hoc nõ ſunt idẽ actus: ꝯcedit̃ tñ: ꝙ ꝓ vtrũq; illoꝝ voluntas tendit tã in finẽ q̃ȝ in ea: que ſunt ad finẽ. ſed electio incipit ab illis: que ſunt ad finẽ: intentio autẽ a fine: vt exẽplificat ſcũs Tho. ꝑma ſcđe. q. 12. arti. 4. comparãs iſtos duos actus aſcẽſui ⁊ deſcenſui. ¶ Ad tertiũ negat̃ minor: nõ. n. intẽtio eſt relatio: ſed actus volũtatis ꝯñs actũ itellectꝰ referẽtis ⁊ ordinãtis vt expꝛſſuȝ fuit in q̃rta ꝯcl'one. ¶ Sȝ ꝯtra hoc: qđ ſuppoñit in ſolutiõe argumẽtoꝝ. ſ. ꝙ eodẽ actu voluntas qñq; feratur in finem: ⁊ in illud qđ eſt ad fineȝ arguit Grego. multipl'r. ¶ Primo ſic. Si aliquis vult finem actual'r: ⁊ aliqd ꝓpter finem: volitio finis eſt cã volitionis eius: qđ eſt ad finẽ. ergo nullo actu: quo appetit̃ illud: qđ eſt ad finẽ: ꝓpter finẽ appetitur ipe finis: ꝯña ẽ clara: qr nihil eſt cã ſui: añs pȝ: qr nihil aliud eſt. a. eſſe volitũ ꝓpter. b. q̃ȝ. a. eſſe volitũ: qr. b. eſt volitũ: hoc vo nõ eſt aliud in nobis q̃ȝ volitionẽ ipſius. b. eſſe cãm volitionis ipſiꝰ. a. ¶ Cõfirmat̃. Qr oẽ ꝓpter qđ aliud eſt volitũ: eſt cã finalis illius: cã autẽ finalis ſȝ phm̃ vbicũq; de ipſa loqtur eſt: cuius grã: ſeu qđ tñ valet: cuius amore aliqd fit. ġ illud ꝓpter qđ aliud eſt volitum: eſt cuius amore aliud eſt volitũ. Et ſic amor finis eſt cauſa amoris eius: qđ eſt ad finẽ: nõ tñ in eodẽ genere cãe: qr amor finis non eſt cã finalis amoris eius: qđ eſt ad finem: ſed potius effectiua: partialis tamẽ. Eius auteȝ obiectum eſt cauſa finalis obiecti amoris: cuius ipſe ẽ cauſa effectiua. ¶ Cõfirmatur ſecũdo. Quia ſicut concluſio dicitur nota eſſe ꝓpter principia: ita qđ eſt ad finem dicitur volitum ꝓpter finem: ſed ideo preciſe cõcluſio dicitur eſſe nota ꝓpter principium: quia notitia principij dicitur eſſe cauſa notitie cõcluſionis: aliogn nõ plus ipſa eſſet cognita ꝓpter principium q̃ȝ ecõuerſo. igitur ⁊c̃. ⁊ ideo qđ eſt ad finem dicitur volitum ꝓpter finem: quia volitio finis eſt cauſa volitionis eius qđ eſt ad finem. ¶ Cõfirmatur tertio. Qr cuȝ dicit̃ a.

Utrũ eodẽ actu volũtas ferat̃ in fineȝ ⁊ in ea q̃ ſũt ad finem.

Greg. p° diſ. p°. q. ſ. art. 2. ꝯclone p°.

2° phi. t. c. 29
5° meta. t. c. 2

eſt volitum ꝓpter b.nõ ſolum ſignificatur vtrũq; eſſe
volitũ.nam tunc ſimilr poteſt dici:ꝙ.b.eſt volitũ ꝓ
pter.a.ſed vltra hoc denotatur aliq̃ cauſalitas ipſi⁹.b.
ſup volitionẽ ipſi⁹.a.q̃lis nõ denotat̃ nec ꝯpetit ipſi.a.
ſuper volitioneʒ eãdem:vnde nõ dr̃ ꝙ.a.ſit volituʒ ꝓ
pter.a.ſicut dr̃ ꝙ eſt volitũ ꝓpter.b.nõ apparet autem
ꝙ cauſalitas denotetur illi conuenire:niſi qꝛ eius voli
tio eſt cauſa volitionis.a.vñ ſicut dicebat̃ nõ eſt aliud
dictu.a.eſt volitũ ꝓpter.b.niſi ꝙ.a.eſt volituʒ:qꝛ.b.eſt
volitũ.❡Secũdo.Si eodẽ actu quo appetitur illud
qđ eſt ad finem:ꝓpter finẽ appetitur ẽt finis:ſequitur
ꝙ quãdocũq; quis appetit actualiter aliquid ꝓpter fi
nem appetit actu ipſuʒ finẽ.Et vlterius ſequitur ꝙ ſi
ꝓpter multos fines ſubordiatos appetat illud:ſimul
actualiter appetat illos:ꝯñs eſt falſuʒ:ſicut ꝓbat expe
rientia:multotiens enim appetit quis aliquid propter
multos fines:de quib⁹ actualiter nõ cogitat:⁊ per cõſe
quens quos nõ vult actualiter:ꝯña nota eſt:qꝛ oẽ illud
cuius volitio eſt in appetitu:eſt actualiter volituʒ:nec
oppoſitũ eſt itelligibile:cum nõ ſit aliud eſſe volitum
aliqua volitione:q̃ȝ illam volitionẽ eſſe volitionẽ eius
vel ſi ſit alia ſignificatio vtriuſq; dicti:vna ifert aliam
⁊ vnũ dictũ aliud.❡Tertio ſic.Aliquis volẽs actua
liter finẽ:⁊ etiã aliquid ꝓpter finẽ poteſt deſinere velle
finem nõ deſinẽdo velle illud qđ eſt ad fineʒ.ergo nõ
eadem volitione vult finem:qua vult illud qđ eſt ad
finem.antecedẽs pȝ in quotidiana experiẽtia.Frequẽ
ter eniʒ accidit:ꝙ quis orat vel aliqđ aliud facit ꝓpter
deũ actualiter amans deum:⁊ poſtea deſinit cogitare
actualiter de deo:cõtinuans orationẽ ſuã actuali attẽ
tionẽ circa eaʒ.antecedẽs ꝓbatur.qꝛ cũ aliquid deſinit
eſſe a nobis volituʒ:deſinit in nobis eẽ volitio ei⁹:imo
nec aliqua ei⁹ volitio remanet in nobis:alias illud re
maneret volitũ.ergo volitio eius:qđ eſt ad finẽ:nõ eſt
volitio etiã ipſi⁹ finis.❡Si dicat̃ ꝙ in illo caſu liceʒ fi
nis deſinat eſſe volitus nõ tñ deſinit volitio eius.Hoc
non valet.tũ qꝛ ſi ſtante volitione finis:põt finis non
eſſe volitus:⁊ ipſa põt eſſe non volitio eius:eadẽ rõne
ipſa manẽte poterit nõ eſſe volitũ illud:qđ eſt ad finẽ
⁊ ſic ipſa poterit eẽ ⁊ nullius eſſe volitio:⁊ iterũ ipſa po
terit eſſe volitio finis tm̃:⁊ volitio eius qđ eſt ad fineʒ
tm̃:⁊ iterũ volitio vtriuſq;:⁊ per ꝯñs aliquis poterit de
nouo velle priuſq̃ȝ nõ voluit:⁊ ecõtra nõ velle priuſq̃ȝ
voluit abſq; vlla mutatione ſue volũtatis:qđ eſt ꝯtra
Aug.5° de trinitate cap.vlti.⁊ certe hoc nõ videt̃ poſſe
naturalr̃.tum ſcđo:qꝛ tunc periret oĩs via ꝓbãdi voli
tionẽ noſtrã eſſe aliã rẽ a volũtate noſtra:⁊ ſic poſſeʒ di
ci:ꝙ volũtas noſtra eſt ſua volitio:ſicut dicim⁹ de vo
luntate diuina:qđ eſt ꝯtra cõeʒ doctrinã ſãctoꝝ ⁊ pħo
rũ.❡Quarto.Si aliqs act⁹ volũtatis exiſtẽs circa il
lud:qđ eſt ad finẽ:eẽt etiã circa finẽ:eadẽ rõne ⁊ queleʒ
cũ nõ ſit potior ratio ꝓ vno q̃ȝ ꝓ alio:⁊ ſi ſic ſeqtur vlte
rius ꝙ idẽ actus numero eſt velle ⁊ nolle:qđ eſt abſur
duʒ:ꝯña pȝ:qꝛ quis põt nolle furari ꝓpter deũ ſeu odi
re furtũ ꝓpter deũ.Si ergo talis nolitio eſt ẽt dei:aut
eſt nolitio dei:aut volitio dei:nõ p̃mũ:qꝛ tũc eẽt odiuʒ
dei:⁊ ſic qcũq; nollet furari ꝓpter deũ odiret deũ:⁊ ꝑ
ꝯñs peccaret:qđ eſt falſuʒ.ergo eſt volitio dei:⁊ ſic idẽ
actus erit volitio ⁊ nolitio:falſitas ꝯñtis pȝ:qꝛ pari rõ
ne idem actus poſſet eſſe gaudiuʒ de vno ⁊ triſtitia de
alio:⁊ deſideriũ vnius ⁊ timor de alio:imo ideʒ actus
poſſet eſſe metus:deſideriũ:gaudiuʒ:triſtitia:reſpectu
diuerſoꝝ:⁊ iterũ multo plus idẽ actus poſſet eſſe voli
tio hui⁹:⁊ illi⁹⁊ cuiuſlibʒ:⁊ tãdeʒ ꝯcludit̃ ꝙ in hoĩe re
ſpectu cuiuſlʒ volibilis vel nolibilis ſufficiet vn⁹ act⁹
numero:ſicut deus vnico velle vult qcqđ vult.Sed ꝓ
certo hoc nõ põt ꝯcedi niſi abſurde.❡Quĩto.Arguit
per Aug.xi° de trinitate cap.6° vbi vult expreſſe:ꝙ qui
vult videre cicatricẽ:vt inde doceat vulnus fuiſſe:alio
actu vult videre cicatricẽ:⁊ alio actu vult illud:ad qđ
ordinat viſionẽ:⁊ ideʒ dicit de illo:qui vult ſtare in fe
neſtra:vt inde videat trãſeũtes.❡Ex q̃bus concludit
ꝙ qñcũq; aliqs vult aliqđ ꝓpter aliud:alia volitione
vult primũ:⁊ alia volitione vult ſcđʒ.❡Ad primum
iſtoꝝ.negat̃ añs.Nec valʒ ꝓbatio:nõ enĩ idẽ eſt dictu
a.eſt volitũ ꝓpter.b.⁊.a.eſt volitũ:qꝛ.b.eſt volituʒ:ad
hunc ſenſum quẽ ponit arguẽs.ſ.ꝙ volitio.b.eſt cã ef
fectiua volitionis.a.Sʒ ꝯcedit̃ ꝙ idẽ eſt dictu.a.ẽ vo
litũ ꝓpter.b.⁊ ꝙ.a.eſt volitũ:qꝛ.b.eſt volituʒ ad hunc
ſenſum:ꝙ.b.eſt cã ⁊ rõ ꝙ.a.ſit volitũ:ſicut color eſt cã
ꝙ ſubſtãtia videat̃:nõ tñ viſio coloris eſt cã viſionis
ſubſtantie ſic:ꝙ ſint due viſiones:vna reſpectu coloris
preciſe:⁊ alia ſubiecti p̃ciſe:⁊ hunc ſenſum aperit ſcũs
Tho.de veritate.q.23.arti.vltimo:⁊ expreſſius p̃° ſcđe
q.12.arti.4.vbi ſic ait.(Motus volũtatis in finẽ:⁊ in
illud qđ eſt ad finẽ põt cõſiderari duplr̃.Uno modo
ẜm ꝙ volũtas fert̃ in vtrũq; abſolute ⁊ ẜm ſe:⁊ ſic ſũt
ſimplr̃ duo motus volũtatis in vtrũq;.Alio modo pt
cõſiderari ẜm qđ volũtas fertur in id:qđ eſt ad finem
ꝓpter finẽ:⁊ ſic vnus ⁊ idẽ ſubiecto motus eſt volũta
tis tẽdens in finẽ:⁊ in illud qđ eſt ad finẽ:cũ eniʒ dico
volo medicinã ꝓpter ſanitatẽ:nõ deſigno niſi vnũ mo
tuʒ volũtatis.Cuius rõ eſt:qꝛ finis eſt rõ volẽdi illud
qđ eſt ad finẽ:idẽ autẽ actus cadit ſup obiectũ ⁊ ſuper
rationẽ obiecti:ſicut eadẽ viſio eſt coloris ⁊ luminis:⁊
ſimile eſt de itellectu:qui ſi abſolute p̃ncipiũ ⁊ ꝯclonẽ
cõſideret:diuerſa eſt cõſideratio vtriuſq;:in hoc auteʒ
ꝙ cõcluſioni ꝓpter p̃ncipia aſſentit:eſt vnus actus tm̃
intellect⁹.)Hec ille in forma.❡Ad primã confirma
tionẽ dr̃ eodẽ modo:nõ enim ſequitur:amore finis eſt
volitũ illud qđ eſt ad finem.ergo nõ eodem actu quis
vult vtrunq;:quia finis poteſt eſſe volitus duplr̃.Uno
modo abſolute:⁊ tale velle eſt cauſa amoris:aut voli
tionis eius:qđ eſt ad finẽ:eſt poſtea volitus alio velle:
quo attingit̃ finis:⁊ illud qđ eſt ad finẽ:⁊ talis amor fi
nis nõ eſt cã amoris eius:qđ eſt ad finem:ſed finis eſt
rõ:ꝙ illud qđ eſt ad finẽ:tali volitione ſit volitũ:ſicut
color eſt cã:ꝙ lapis videatur.❡Ad ſcđaʒ cõfirmatio
nem negat̃ minor:nõ eniʒ ideo ꝯclo dr̃ nota ꝓpter p̃n
cipiũ:qꝛ notitia huius eſt cã notitie alteri⁹:ſed qꝛ p̃nci
pium eſt rõ cognoſcẽdi cõcloneʒ:dato ẽt ꝙ notitia p̃n
cipij abſolute ſumpti ſit cã notitie cõcluſionis:cuʒ hoc
ſtat:ꝙ eodẽ actu põt vtrũq; cognoſci:ſicut dictum eſt
de duplici volitione finis.❡Ad tertiã cõfirmationeʒ
dicitur:ꝙ cum dr̃.a.eſt volituʒ ꝓpter.b.nõ denotatur
cauſalitas.b.ſuper volitioneʒ.a.ſed denotatur ꝙ.b.eſt
ratio ꝙ.a.ſit volitũ:iſta autẽ duo multuʒ differunt:vt
dictũ eſt.❡Ad ſcđm argumẽtum dicitur cõcedendo
cõſequentiaʒ ⁊ cõſequens.Et ad improbationeʒ cõſe
quẽtis dico:vt prius:ꝙ reſpectu finis poteſt haberi du
plex volitio:⁊ ſilr̃ reſp̃ eius qđ eſt ad finem:⁊ ideo quan
doq; volitio finis dicitur eſſe cauſa volitionis eius:qđ
eſt ad finem:⁊ quãdoq; nõ:vt prius patuit.❡Similr̃
dico in ꝓpoſito:ꝙ licet aliquis poſſit velle illud qđ eſt
ad finem:vt eſt quedã res volitione cauſata a volitiõe
finis:vt eſt res quedã:⁊ nõ velle actualiter fineʒ:imo
nõ cogitando pro tunc de fine:tamẽ impoſſibile eſt:ꝙ
quis velit illud:qđ eſt ad finem ꝓpter finem inquan
tum huiuſmodi:quin eodẽ actu velit finẽ:⁊ quin actu
cogitet de fine:nec aliqua experientia oſtendit oppoſi

tum:licet experiamur bene aliquam volitionem eius
qḋ eſt ad finem:vt eſt quedã res manere in nobis ſi-
ne actuali ↄſideratione finis:talis tamẽ volitio nõ di-
citur eſſe eius:quod eſt ad finem ꝓpter finem actuali-
ter:ſed volitio eius:qḋ eſt ad finem cauſata ex deſide-
rio finis:⁊ ideo eſt volitũ ꝓpter finẽ virtualiter. ❡ Ad
tertiũ dicitur:ꝙ añs eſt falſum. Dico eniʒ ꝙ licʒ aliqs
deſinat velle fineʒ actualiter:qui tamẽ nõ deſinit vel-
le illud:qḋ eſt ad fineʒ:tamẽ illa volitio eius:qḋ eſt ad
finem remanẽs poſt deſitionem nõ eſt volitio eius:qḋ
eſt ad finem ꝓpter finẽ:ſed vt eſt res quedam:licʒ illa
volitio cauſata fuerit ex volitione finis:vtrũqʒ eniʒ ta-
lium põt duplici volitione eſſe volitũ:⁊ cuʒ deſinit eẽ
volitũ vna volitione:incipit eſſe volitũ alia:preſertim
illud qḋ eſt ad finem:qḋ p̄mo erat volitũ ꝓpter finẽ
quãdo actualiter cõſiderabat̃ de fine:⁊ poſtea eſt voli-
tum ſolũ:vt quedã res ceſſante conſideratione finis.
❡ Ad quartuʒ cõceditur:ꝙ idem actus põt eſſe velle
reſpectu vnius:⁊ nolle reſpectu alterius:⁊ negatur cõ-
ſequẽtia:qua iſertur:ꝙ pari rõne idẽ actus poſſet eẽ ti-
mor:deſideriũ:gaudiũ:triſtitia:reſpectu diuerſoꝝ: vel
ꝙ eſſet volitio cuiuſlibet volibilis:⁊ cã eſt:qꝛ licet ali-
quis actus poſſit ferri ſuper duo obiecta:quoꝝ vnuʒ ſe
habet vt mãle:aliud vt formale:⁊ ideo vnuʒ eſt ratio
alteri:qḋ attigatur a tali actu:ſicut exemplificatũ fuit
de colore ⁊ ſubſtãtia:de p̄ncipio ⁊ cõcluſione:de fine ⁊
de illo:qḋ eſt ad finẽ:nõ tamẽ eſt aliquis poſſibilis da-
ri cadẽs ſuper duo obiecta quãtũcũqʒ vnũ ſit formale
⁊ aliud mãle:ita ꝙ reſpectu vnius ſit deſideriuʒ:⁊ gau-
diuʒ:⁊ reſpectu alterius ſit timor ⁊ triſtitia:qꝛ actu ha-
bere tales duas habitudines:quales dicũt gaudium ⁊
deſideriũ:vel timor ⁊ triſtitia:implicat cõtradictioneʒ
cũ tales ratiões repugnent:⁊ cõſimilr̃ repugnaret alia
cõbinatio qua diceret̃:ꝙ ideʒ actus reſpectu vni⁹ obie-
cti eſſet timor ⁊ deſideriũ:vel timor ⁊ gaudiũ: cum ti-
mor ſit de futuro malo:triſtitia de p̄nti malo:gaudiuʒ
de preſenti bono. Similr̃ nõ oĩa obiecta ſic ſe habent
ꝙ vnũ ſit ratio volẽdi oĩa alia:⁊ ſic nõ ſeqtur:ꝙ eodẽ
actu quis poſſit velle oĩa volibilia diſtincte: ⁊ in par-
ticulari. ❡ Ad qntuʒ reſpõdet ſcũs Tho. p̄ma ſcḋe.q.
vbi ſupra:ꝙ Aug. loqtur de volitione eius:qḋ eſt ad fi-
nem:vt eſt res quedã:⁊ nõ vt ordinatur in finẽ. ❡ Ad
argumẽta cõtra qntã cõcluſionẽ dr̃:ꝙ ſoluʒ cõcludũt
Duran. p̄ di. p̄⁰ .q.2.art.ſ. ↄcluſione 3ᵒ. ↄtra opinionẽ Durãdi ponẽtis:ꝙ p̄ncipale ⁊ primariũ
obiectũ fruitiõis vie vel patrie eſt ipſa viſio beatifica
ſed nõ cõcludunt cõtra ſanctũ Tho. ponentẽ: ꝙ eodẽ
actu fruitionis beatus fruitur deo tanꝗ̃ vltimo fine:⁊
illa viſione beatifica inquãtuʒ eſt habitio illius finis
⁊ ↄſecutio eiuſdẽ:⁊ eſt vltimus finis formalis:⁊ ſũmũ
bonum formale creature:quelibʒ enim delectatio hʒ
pro obiecto nõ ſolum rem dilectã:ſ; primo aliquã ope-
rationẽ:aut cõiunctionẽ boni delectabilis ad ſe:vel ad
amicũ. ❡ De p̄mo qdẽ dicit ſcũs Tho. p̄ma ſcḋe.q.32
art.p̄.ad primũ. (Ipſa obiecta opationũ nõ ſunt dele-
ctabilia niſi inquantũ ↄiungũtur nobis vel per cogni-
tionem ſolã:ſicut cũ delectamur in cõſideratione: vel
inſpectione aliquoꝝ:vel quocũqʒ alio modo ſimul cũ
cognitione:ſicut cũ aliquis delectatur in hoc:ꝙ cogno-
ſcit ſe habere quodcũqʒ bonũ:puta diuitias:vel hono-
rem:aut hꝰ:que quidẽ nõ eẽnt delectabilia:niſi inquã-
tum apprehedunt̃:vt habita. Ut eniʒ dicit phs 2ᵒ po-
litice. magnã delectationeʒ habet p̄tare aliqd ſibi ꝓ-
priũ:que ꝓcedit ex naturali amore alicuius ad ſeipſʒ
habere autẽ hꝰ nihil aliud eſt ꝗ̃ vti eis vel poſſe vti: ⁊
hoc eſt per aliquã operationẽ. Unde manifeſtũ eſt:ꝙ
oĩs delectatio in operationeʒ reducitur:ſicut in cãm.)
Hec ille. ❡ Item ibidẽ in viſione principali ſic dicit.
(Ad delectationẽ duo reqrunt̃.ſ.cõſecutio boni cõue-
nientis ⁊ cognitio hꝰ adeptionis:vtrũqʒ autẽ horuʒ in
quadã operatione cõſiſtit. nam actualis cognitio q̄dã
operatio eſt:ſimilr̃ autẽ bonuʒ cõueniens adipiſcimur
aliqua operatiõe:ipſa eniʒ operatio ꝓpria eſt quoddã
bonũ cõueniẽs:vnde opʒ ꝙ oĩs delectatio aliquã ope-
rationẽ ſequat̃.) Hec ille. ❡ Et hoc eſt de p̄mo.ſ. quo
delectatio aſpicit bonũ dilectũ ⁊ ↄiunctionẽ eius ad di-
ligentẽ. Qꝛ autẽ q̄nqʒ delectatio aſpiciat cõiunctioneʒ
boni ad aliũ.ſ.ad amicuʒ pʒ ꝑ eundẽ in ſcḋa ſcḋe.q.28.
art.p̄. vbi dicit. (Gaudiuʒ ex amore cauſat̃: vel ꝓpter
preſentiã boni amati:vel etiaʒ ꝓpter hoc:ꝙ ipſi bono
amato ꝓpriũ bonũ ineſt ⁊ cõſeruat̃:⁊ hoc ſm̃ magiſ
pertinet ad amorem beniuolẽtie: per quã aliquis gau-
det de amico ꝓſpere ſe hñte etiam ſi ſit abſens.) Hec
ille. ❡ Et p̄ma ſcḋe.q.32.art.5ᵒ ponit:ꝙ de operationi-
bus ⁊ bonis alioꝝ gaudemus inquãtuʒ eſtimant̃ vt bo-
na noſtra ꝓpter viʒ amoris:que facit eſtimare amicũ
quaſi eũdẽ ſibi. Et vt dicit ibidẽ ad p̄muʒ:bona opera
alioꝝ:licʒ nõ ſint nobis ↄiuncta ſm̃ reʒ:tñ ſunt nobis
ↄiuncta per affectionẽ. ❡ Ex qbus oĩbus pʒ: ꝙ nunꝗ̃
gaudet aliqs:aut delectat̃ de aliquo bono niſi inquãtuʒ
illud eſt cõiunctũ ſibi vel amico ſuo:quẽ reputat quaſi
eundẽ ſibi:⁊ per ↄñs oĩs fruitio hʒ pro obiecto nõ ſolũ
bonũ amatũ:ſed ẽt habitionẽ illius vel ↄiunctionẽ:qḋ
etiã pʒ ex p̄dictis ſuperi⁹:vbi dicebat̃:ꝙ bonũ cõueni- Nota abſo-
ens abſolute ſumptũ:nõ eſt obiectũ delectationis:ſed late ſũptũ:ꝙ
vt p̄ns aliquo modo. ❡ Tunc ad p̄ᵐ ↄtra qntã ↄcluſionẽ bonũ ⁊ adeſt
cõcedo:ꝙ nullus actus volũtatis inhereat alicui actui reſpectiui.
ꝓpter ſeipſuʒ:nec ẽt ipſi beatifice viſioni. Sm̃ eniʒ ꝙ di-
cit ſcũs Tho. 4ᵒ ſen.diſt.49.q.1.art.p̄.queſtiũcula 2ᵃ
(Qñ res hʒ extra ſe finẽ:tunc opʒ ꝙ finis interior ad ex-
teriorẽ ordinet̃:vt ſic exterior finis ſit quaſi finis vlti-
mus:⁊ finis interior:que eſt opatio ſit ad illũ ordinat⁹.)
Hec ille. ❡ Ex quo pʒ:ꝙ viſio beatifica cũ ordinetur
ad deũ nõ eſt inherendũ illi ꝓpter ſe:⁊ ↄñr ↄceditur:ꝙ
nõ eſt diligẽda ꝓpter ſeipſaʒ: vt p̄ncipale obiectũ: nec
fruẽdum ea:vt vltimo fine ſimplr̃:ſed nõ ſequitur qn
ſit fruenduʒ ea:vt eſt habitio obiecti fruibilis ⁊ vltimi
ſimplr̃ finis:ita ꝙ fruitio cadat ſuper obiectuʒ ⁊ viſio-
nẽ obiecti:⁊ totale obiectũ ſit vterqʒ finis.ſ. finis intra
⁊ finis extra:licʒ in obiecto illo p̄ncipale ſit deus:min⁹
p̄ncipale viſio dei:nã ſine illa impoſſe eſt perfecte frui
deo:ita ꝙ eſt cõditio obiecti ꝑfecte delectantis reddẽs
ipſum perfectiſſime quietatũ nõ ex parte obiecti: ſed
ex parte potentie:que ſũmo bono nõ aliter perfecte cõ-
iungitur. Obiectuʒ ergo p̄ncipale fruitionis eſt de⁹ ipſe
viſio autẽ eius eſt cõditio obiecti fruibilis:⁊ ſuꝑ vtrũ-
qʒ cadit fruitio:ſed p̄ncipaliter ⁊ primario ſupra deũ
ↄſequẽter ſuper beatificã viſionẽ. ❡ Ad ſcḋʒ dr̃:ꝙ ma-
ior eſt intelligenda de obiecto fruitionis primario: cu-
iuſmodi eſt ſolus deus:nõ autem de obiecto fruitiõis
ſecundario:qḋ eſt quaſi circũſtantie:vel conditio obie-
cti fruibilis.ſ. habitio dei per beatificam viſioneʒ. In
tali fruibili nõ ponitur ſpes a fruẽte:nec ponitur in eo
finis ſentie:ſicut in fine per ſe ⁊ ſeorſuʒ volito vltima-
te:ſed ſicut in habitione rei ſperate vltimate:vel poti⁹
in illa ſimul ponitur ſpes cum deo. ❡ Ad tertiuʒ dici-
tur:ꝙ nulla creatura eſt fruibilis tanꝗ̃ principale obie-
ctum fruitionis:ſed nihil ꝓhibet creaturã eſſe fruibi-
lem tanꝗ̃ aliquid requiſitum:ſicut cõditio obiecti frui-
tionis modo predicto:nõ quidem requiſita ex ꝑte dei:
ſed ex parte potẽtie:cui ſine viſione obiectum non eſt

ſūme quietatiuū:aut delectabile:licꝫ in ſe deus ſit ſū/
me delectabilis ꝑſertim ſibi:in quo nō differt obiectū
ꝛ viſio obiecti:ꝛ ita eſſet in nobis ſi deus poſſet eſſe no
ſtra beatitudo formalis:tūc enꝫ fruitio beatifica ſolū
caderet ſupra deū:q2 ibi nō differret bonū ꝛ habitio
boni:ſicut nūc. ¶ Ad quartū ſilr maior eſt vera ſi itel
ligat̄ de principali ꝛ primario fruitionis obiecto:aliter
itellecta nō conceditur. ¶ Ad quintū dr̄:ꝙ tam fruitio
vie ꝙ̄ patrie in deo ṗncipalr̄ cōſiſtit: ſꝫ ſecūdario cōſi/
ſtit in habitiōe dei:ſine qua deus nō hꝫ rōnem obiecti
fruitionis ꝑfecte. ¶ Ad ſextū dr̄:ꝙ in pr̄ia erit duplex
delectatio vel gaudiū de deo:vt dictū eſt in ſolutione
tertij cōtra tertiā ꝯclōnē. Prima erit de deo vt eſt ha/
bitus a fruēte. Secunda eſt de deo in ſe:ꝛ de bono: qđ
Delec. de bono diuino in ſe cōſiderato eſt melior in gn̄e laudabilium: nō aūt honorabiliū. hꝫ. ¶ Que illarū autē ſit potior dicēdū vr̄: ꝙ delecta/
tio:que eſt de bono diuio in ſe ꝯſiderato eſt melior in
genere laudabiliū. Vn̄ ſcūs Tho. ſcđa ſcđe. q. 28. arti.
p. ad tertiuꝫ dicit. (De deo pōt eſſe ſpūale gaudiū du/
plex:vno mō ſm ꝙ gaudem⁹ de bono diuino in ſe con
ſiderato:alio mō ſm ꝙ gaudem⁹ de bono diuino ꝓut
a nobis ꝑticipat̄. Primū aūt gaudiū eſt melius ꝛ ꝓce/
dit ṗncipalr̄ ex charitate. Sed ſecūdū gaudiū ꝓcedit
etiā ex ſpe:ꝑ quā expectam⁹ diuini boni perfruitionē.)
Hec ille. ¶ In rn̄ſione ēt ṗncipali dicit ṗmū gaudiuꝫ
maxie ꝑtinere ad amorē beniuolētie:per queꝫ aliquis
gaudet de amico ꝓſpere ſe habēte etiam ſi ſit abſens.
¶ Ex quo pꝫ:ꝙ primū gaudiū:qđ.ſ.hr̄ de deo gauden
do:q2 ipſe hꝫ tale ꝛ tantū bonū eſt laudabilius:ꝛ ita in/
telligit ſcūs Tho. v̄ba predicta dicēdo illud eſſe meli⁹
ꝛ magis ꝑtinere ad amorē beniuolentie: gaudiū vero
qđ habet̄ de deo vt viſo videt̄ eſſe meli⁹ in genere ho/
norabiliū ꝛ in genere premij ꝛ beatitudinis. tū q2 tale
gaudiū imediate ꝑficit eſſentialē beatitudinē.ſ.viſio/
nē beatificā:ſicut decor ꝑficit iuuētutē:non aūt aliud:
tū q2 illud eſt perfecta quies oīum deſiderioꝝ ꝑcedē/
tiuꝫ:nō aūt aliud gaudiū:q2 illud habet̄ in via:licꝫ nō
eque intēſum:aut perfectū:vbi tn̄ ſemꝑ reſtat ſitis: tū
q2 iſtud de ſui rōne nō ꝯpatit̄ in perfectionē:aut miſe
riā:vel viā. ¶ Ad 7m dr̄:ꝙ maior hꝫ veritatē loquēdo
de fruibili ṗncipalr̄ ꝛ directe volito vltimate: nō autē
de fruibili per cōcomitantiā ꝛ ꝯrequiſitionē cuiuſmo/
di eſt viſio beatifica. ¶ Ad pm Grego. cōtra ꝙ̄tā ꝯclo
nē dico:ꝙ aliquā volitionē eſſe directe volitionem ſui
pōt duplr̄ itelligi. Primo modo ꝙ ſit volitio ſui ꝛ non
alteri⁹:ꝛ iſto mō nō ꝯcedit̄. alio mō q2 eſt volitio alicu
ius obiecti ṗncipaliter:ꝛ nihilomin⁹ ſui:nō aūt alteri⁹
volitionis:ꝛ ſic cōcedit̄ ꝙ aliqua volitio eſt volitio ſui
ſed nō ſolū:nec ṗncipalr̄:ſicut in ꝓpoſito. Tunc ad ar/
gumētū dico:ꝙ in ꝓpoſito volitio cauſat̄ a notitia ſui
directa:ꝛ cū iſert̄:ꝙ nulla directa notitia cauſat obie/
ctū ſuū:falſum eſt:vt pꝫ generalr̄ in artificialibus: vbi
for⁹ artificialis ꝑcōcepta eſt cā domus. ¶ Si dicat̄ ꝙ
arguēs itelligit de notitia ītuitiua:dico ꝙ vocādo noti
tiaꝫ ītuitiuā notitiam rei in ſe:de nulla re iſenſibili cu/
iuſmodi eſt viſio vel volitio habem⁹ in via notitiā in/
tuitiuā. In patria v̄o notitia ītuitiua reſpectu creature
nō cauſat̄ a creatura cognita:ſed per iſluxū ſpēꝝ: vel
in verbo:ꝛ ſic nō habet̄ ꝙ notitia ītuitiua ſemꝑ cauſe/
tur a re. Dico ēt ꝙ ad directe volendū volitionem nō
opꝫ illā ītuitiue videri:nec ad cognoſcendū illo modo
directe:quo dictū eſt:opꝫ illā directe cognoſci ſic. ꝙ ta/
li cognitiōe ſoluꝫ illa volitio cognoſcat̄:ſed ſufficit:vt
cognoſcat̄ ſub rōne volitiōis talis obiecti. ¶ Ad ſcđꝫ
dr̄:ꝙ ſicut aliq̄ volitio eſt directa volitio ſui: ita codeꝫ
modo directionis aliqua nolitio pōt eſſe directa noli/
tio ſui:nō ꝙ ſolū ſit nolitio ſui:vt ṗncipalr̄: ſed alteri⁹
obiecti ṗncipalr̄:ꝛ ſui ſecūdario. Et ad improbationeꝫ
ꝯn̄tie dico:ꝙ nō opꝫ ꝙ quelibꝫ nolitio ſit nolitio ſui:ſi/
cut nec quelibꝫ volitio eſt volitio ſui:ſed ſicut tunc vo
litio eſt volitio ſui:cū volitio hꝫ obiectū aliqđ ṗncipa/
le:qđ eſt rō volēdi ſe:ꝛ alia ordinata ad ipꝫ:ita illa no/
litio ſoluꝫ pōt eſſe directe nolitio ſui:que principalr̄ hꝫ
aliqđ obiectū:qđ eſt rō nolendi ſe ꝛ ordinata ad illud.
Exēplū primi eſt deus. Exēplum ſcđi miſeria vel hꝫ.
¶ Ad tertiū dico:ꝙ Aug. loqtur de volitione obiecti:
qđ nō obijcit̄ vt rō volēdi aliud a ſe:nec eſt volitū in
alio:ſecus eſt de volitiōe:quā volum⁹ ꝓpter obiectum
ṗncipale:illa enꝫ eſt volita in alio:ꝛ ideo ꝯcedit̄ Aug.
ꝙ oīs directa volitio hꝫ obiectuꝫ aliud a ſe: licꝫ poſſit
eſſe cū hoc volitio ſui ſecūdario. Ad Anſelmuꝫ ꝯcedit̄
ꝙ volitio numerat̄ ſm numeꝝ obiectoꝝ ṗncipalr̄ vo
litoꝝ:nō aūt aliter. ¶ Ad primū cōtra ſextā cōcluſio/
nē dr̄:ꝙ pacatio ꝛ quietatio nō eſt de eſſentia beatitu/
dinis:ſed cōſequēs ad eā:vnde ſanct⁹ Tho. ṗma ſcđe
q. 3. arti. 4°. facit ſimile argumētū huic. Arguit.n. (Bti
tudo hoīs in pace cōſiſtit ſm Aug. 19. de ciui. dei: ſꝫ pax
ad voluntatē ꝑtinet. igit̄ ꝛc̄.) Ecce ꝙ iſtud argumētū
ſentētialiter ſile eſt argumēto:de quo nunc eſt ſermo
vbi dr̄ ꝙ beatitudo eſt perfecta quietatio ꝛ ſatietas: ꝛ
ideo viſa ſolutiōe hui⁹ videt̄ ſolutio alteri⁹. dicit ergo
ſic ſanct⁹ Tho. (Pax pertinet ad vltimū finē hoīs nō
quaſi eſſentialr̄ ſit ipſa beatitudo:ſed q2 antecedēter ꝛ
ꝯſequēter ſe hꝫ ad eā:antecedēter qdē inquantū iā re/
mota ſunt oīa perturbātia ꝛ impediētia a fine vltimo:
ꝯn̄ter vero inquantū hō adepto vltimo fine remanet
pacatus ſuo deſiderio quietato.) Hec ille. ¶ Ex qbus
pꝫ:ꝙ pax:aut quietatio:vel ſatietas nō ſunt eēntialiter
beatitudo:ſed preuia ad beatitudinē:vel ꝯſequētia ad
illā: ſm enim ꝙ ipſe dicit. q. 4. arti. 3° (Neceſſe eſt iſta
tria ad beatitudinē cōcurrere.ſ. viſionē:que eſt ꝑfecta
cognitio itelligibilis finis: ꝛ delectationē vel fruitionē
que iportat quietationē amātis in amato: ꝛ comprehē/
ſionē:que importat preſentiā finis.) ¶ Queſtiōe aūt
3° arti. 4° dicit. (Ad beatitudinē duo reqruntur vnuꝫ
qđ eſt eſſe beatitudinis:aliud qđ eſt quaſi per ſe accn̄s
eius.ſ. delectatio ei adiuncta. Eſſentia enꝫ beatitudīs
cōſiſtit in itellectu:ſed ad voluntateꝫ pertinet delecta
tio cōſequēs beatitudinē. ¶ Ad ſcđm dr̄: ꝙ deficit in
duob⁹. Primo. q2 videt̄ falſum ſupponere.ſ. ꝙ eſſe na
turale hoīs ſit vna totalitas reſultans ex mā ꝛ forma:
qđ falſum eſt:q2 eſſe hoīs: ꝛ eſſe anime itellectiue cum
ſit ſubſiſtēs eſt vnū ꝛ idē:vt pꝫ ṗma ſcđe. q. 4. arti. 5°.
Et ideo nō plus eſſe totius hoīs reſultat ex duobus ꝙ̄
eſſe aīe rōnalis:imo aīa rōnalis recedēs a corpore ſecū
fert eſſe:qđ erat per pri⁹ totius ꝯpoſiti:ſecus de alijs for
mis:que nō ſubſiſtunt. ¶ Secūdo deficit: q2 dato ꝙ
nō loquat̄ de eſſe naturali hominis: ſed de eius eſſen/
tia:nō oportet:ꝙ ſi illa reſultet ex duobus eſſentia bea
titudinis reſultet ex duobus:q2 beatitudo reſpicit ṗn/
cipaliter:ꝛ directe animā:que eſt forma ſimplex:ꝛ non
cōpoſitū reſultās ex aīa ꝛ corpore:ꝛ ꝙ̄ꝙ̄ beatitudo aīe
redundet in corpus ſm Aug. in ep̄la ad Dioſcorū: ꝛ re
citat ſcūs Tho. ṗma ſcđe. q. 4. arti. 6°. (Tam potenti
(inqt) nā deus fecit animā:vt ex eius pleniſſima bea/
titudine redūdet in iferiorē nāꝫ icorruptiōis vigor.)
¶ Ad tertiū dico:ꝙ ꝑfectiſſima vnio anime ad obie/
ctum beatificū ꝛ ecōtra:nō eſt de eēntia beatitudinis
q2 talis vnio cōſiſtit in duplici actu.ſ. itellectus ꝛ volū
tatis:de eſſentia enim beatitudinis eſt ſolum illa vnio
qua anima attingit deū in ſe:hoc autē eſt per actū in/
tellectus

tellectus: ⁊ nō per actuʒ voluntatis. Cōceditur tamen q̄ vtraq̄ȝ vnio pertinet ad beatitudinē. Unio q̄dē per actū itellectus eſt eſſentialiter beatitudo: q̄z per illā capitur deus vt premiū. Sed vnio per actū volūtatis eſt ɔſequēs ad beatitudinē ⁊ pficiēs primā vnionē. Multa eniʒ regrunt̄ ad beatitudinem: que nō ſunt de eſſentia beatitudinis. Nā ſm ſcīn Tho. pma ſcōe. q. 4. arti. 5°. Perfectio corporis regritur ad beatitudinē hoīs oīmode perfectā: nō tñ eſt de eēntia beatitudinis: ſic in ꝓpoſito videt̄ dicendū de vnione aīe ad deū per actū volūtatis. ¶ Ad 4.m dr̄: q̄ ſi eſſet poſſibile q̄ aīa videret deū ⁊ nō delectaret̄: aut diligeret eū: tunc in illo caſu aīa haberet in ſe eſſentiā beatitudinis ɔpletaʒ quātum ad ſuā ſpēm: nō tñ quantū ad illa: que beatitudīs eſſentiā cōſequūtur: ⁊ eā perficiūt accidētaliter: vnde ſanctꝰ Tho. pᵃ ſcōe. q. 33. arti. 4. dicit. (Delectatio pficit operationē per modū finis: nō q̄deʒ ſm q̄ finis dr̄ illud ꝓpter qđ aliqd eſt: ſed ſm q̄ omne bonū cōpletiue ſupueniēs pōt dici finis: ⁊ ſm hoc dicit phs. 10. ethi. q̄ delectatio perficit operationē: ſicut q̄dā finis ſupueniens iquātū ſuper hoc bonū qđ eſt operatio ſupuenit aliud bonuʒ: qđ eſt delectatio: que importat quietationem appetitus in bono ꝓſuppoſito.) Hec ille. ¶ Iteʒ 3°. cōtra Gētiles cap. 26. oſtēdit q̄uō delectatio perficit operationē: que eſt beatitudo dicens. (Aliqd eſt perfectio alicuius duplr̄. Uno modo vt habētis iam ſpēm. Alio mō vt perfectio ad ſpēm habēdaʒ: ſicut perfectio domus ſm q̄ iam habʒ ſpēm eſt illud ad qđ ſpēs domus ordinatur. ſ. habitatio: nō eniʒ domus fieret niſi ꝓpter hoc. Unde ⁊ in diffinitiōe domus opʒ hoc poni ſi debeat diffinitio eſſe perfecta: perfectio vō ad ſpēm domus eſt tā illud: qđ ordinat̄ ad ſpēʒ ɔſtituēdā: ſicut principia eſſentialia ipſius: q̄ȝ illud qđ ordinat̄ ad ſpēi cōſeruationē: ſicut apodiacula: que fiunt ad ſuſtētationem domus: q̄ȝ illa que faciūt ad hoc: q̄ vſus domꝰ ſit cōueniētior: ſicut pulchritudo domus: delectatio autē eſt perfectio operationis cōſimilis perfectioni ordinate ad ſpēʒ rei: nā pp̄ delectationē attētius ⁊ decētiꝰ circa opationē inſiſtimus: in qua delectamur.) Hec illē. ¶ Ex q̄bꝰ pʒ q̄uō delectatio btīfica pficit opationeʒ. ſ. viſionē beatificā eodē modo quo pulchritudo perficit domū ⁊ decor iuuētutem: que eſt perfectio accidētalis nō faciēs ad hoc q̄ res ſit: ſed vt cōueniētior ſit: iō dato illo caſu quē ponit arguēs: ſi tñ ſit poſſibilis: de quo nō curo pro nūc: talis de quo loq̄tur eſſet beatus q̄ȝtuʒ ad ea: que eſſentialiter beatitudo cōcernit: nō aūt eſſet perfecte beatus: q̄z deficeret ei perfectio beatitudinem ɔſequēs: ⁊ eaʒ perficiēs ac decorans. Et pma ſcōe. q. 4. arti. 2° ad pmū. (Delectatio eſt perfectio quedā cōcomitans viſionē: nō ſicut pfectio faciēs viſionem in ſpē ſua perfectā.) ¶ Ad q̄ntū negatur minor: ⁊ ad pmam ꝓbationē dr̄: q̄ beatꝰ nō refert viſionē ad aliū actum: nō eniʒ vult videre deū: vt cōplaceat: nec ꝓpter aliqd aliud q̄ȝ ꝓpter deū: q̄z. ſ. viſio dei eſt habitio vltimi finis. Unde ſcūs Tho. pma ſcōe. q. 4. arti. 2. ad tertiuʒ. (Charitas (inq̄t) nō querit bonū dilectuʒ ꝓpter delectationē: ſed hoc fit ei cōſequēs vt delectetur in bono adepto qđ amat: ⁊ ſic delectatio nō r̄ndet ei vt finis: ſʒ magis viſio: per quā pmo finis ei fit p̄ns.) Et ibidem dicit (Uolūtas (inq̄t) nō querit bonū ꝓpter quietationem: ſed ideo querit q̄ q̄tet̄ in operatiōe: q̄z operatio eſt bonū eiꝰ.) ¶ Tertio ēt ɔtra Gēn. cap. 26. oſtendit q̄ ſicut in ordine nature delectatio eſt ꝓpter opationē q̄z operatio eſt bonū eius: ita in recto ordine volūtatis ⁊ aliarū rerum. ¶ Itē 4° ſen. diſt. 49. q. 3. arti. 4. queſtiūcula 3ᵃ ſic ait. (Felicitas ⁊ delectatio iam ipſaʒ cōſequēs nō ſunt ɔſiderāda quaſi duo bona: ſed q̄ſi vnū bonū: ſicut eniʒ ex perfectione ⁊ perfectibili fit vna res pfecta: ita ex delectatiōe ⁊ operatione fit vna operatio perfecta. Quid aūt horū ſit ꝓpter alterū eligēdū: vtrū ſcʒ delectatio ꝓpter opationē vel ecōtra phs iſolutuʒ religt. Sed tamē ſm rei veritatē videt̄ dicēdū: q̄ delectatio ad operationē ordinet̄: ſicut ad finē: ſicut ⁊ perfectiones ſecūde nō ſunt ꝓpter aliud niſi ꝓpter ſua perfectibilia pficiēda. Eſt aūt delectatio quedā perfectio operationi ſupueniēs: vt decor iuuētuti: vnde delectatio ad operationē ordinatur. Sic ergo ꝓprie loquēdo nulla delectatio eſt optimuʒ: ſed aliqua delectatio eſt aliqd optimi.) Hec ille. ¶ Ad ſcḋam ꝓbationē minoris pncipaliter intēte dr̄: q̄ tam viſio q̄ȝ gaudiuʒ de bono diuino in ſe ɔſiderato fertur imediate in deū: verū tamē gaudiū illud hʒ cur quodāmō: nō aūt illo modo viſio: ⁊ iō dicimꝰ: gaudeo de bono dei ꝓpter ſe: nō autē dicimꝰ video hoc ꝓpter hoc: q̄z cū obiectū voluntatis ſit finis vel ea que ſunt ad finē inquātū hꝫ: oīs actꝰ volūtatis hʒ cur: qđ querit de fine qui eſt rō diligēdi: ſecꝰ eſt de actibꝰ itellectꝰ. Sciēdū tñ q̄ viſio beatifica non hʒ cur ꝓprie loquēdo ſic q̄ poſſit queri a beato: cur vis videre deū: ſilr̄ nec gaudiū illud de quo loq̄mur: vnde ſcūs Tho. 4°. ſen. diſt. 49. q. 3. arti. 4°. q. 3. ad 3m ſic ait. (De illis ordinatis ad finē ɔſueuimꝰ querere ꝓpter q̄d fiant: que fini nō ſunt ɔiuncta: de his vero que fini cōiuncta ſunt talis qđ nō fit: q̄z ſtatim apparet ea eſſe appetibilia: ⁊ q̄z delectatio eſt ɔiuncta opationi pfecte: q̄ eſt finis: ideo nō ɔſueuit queri ꝓpter quid aliq̄s velit delectari. Et p̄terea delectatio dicit q̄etationē appetitꝰ in aliquo vnde querere quare aliq̄s velit delectari eſt idē qđ querere quare appetitū ſuū q̄etari: qđ idē eſt ac ſi quereret̄ quare aliq̄s velit finē volūtatis cōſequi: lʒ aūt aliq̄ opatio ſit finis: tñ opatio de ſuo noīe nō iportat rōnē finis vel quietationē in fine: ⁊ inde eſt q̄ magis q̄rimꝰ pp̄ q̄d vis opari q̄ȝ ꝓpter q̄d vis delectari.) Hec ille. ¶ Pʒ igr̄: q̄ cū viſio btīfica ſit finis nō eſt q̄rēdū a btō cur velit videre: ſilr̄ cū illō gaudiū ſit ɔiunctū fini: nō ē q̄rēdū cur velit gaudere: ⁊ iō nullus illoꝝ actuū hʒ cur ꝓp̄e: tñ q̄libʒ eoꝝ pōt ordinari i deū: ⁊ diligi pp̄ deū: q̄z finis intra ordinat̄ ad finē extra: ⁊ tñ viſio ad nullū aliū actū ordinat̄: ſed oīs actus voluntatis ordinat̄ aliquo mō ad actū viſionis: ſicut pfectio ſecunda ad primā: licʒ. n. beatus nō referat obiectū gaudij ad viſionē: ita q̄ gaudeat de deo ꝓpter viſioneʒ: tñ ipſe refert gaudiū ad viſionē: ita q̄ vult hoc ꝓpter illō tāq̄ȝ pfectionē ſcḋam ꝓpter primā: ⁊ tāq̄ȝ aliquid requiſitum ad bene eſſe beatitudinis ꝓpter beatitudinem. Nec ex hoc ſequitur q̄ diligat deum amore cōcupiſcētie principaliter: ſed q̄ gaudiuʒ illud diligit amore cōcupiſcētie: q̄z vult illud ineſſe ſue felicitati: ⁊ cōcomitari eam. Scḋm enim q̄ dicit ſanctus Tho. prima ſcōe. q. 4. arti. pmo. ¶ Quadrupliciter regritur aliquid ad beatitudinē. ſ. ſicut preambulū ⁊ preparatoriuʒ ad eā. ſcḋo modo ſicut perficiēs eſſentialiter eam. tertio modo ſicut adiuuans. quarto modo ſicut cōcomitās. Primo modo rectitudo voluntatis requiritur ad beatitudineʒ. ſcḋo modo viſio beatifica. tertio modo ſocietas ſanctorū quodāmodo requiritur ad beatitudinem: vt ipſe dicit ibidē arti. 8°. Uel perfectio corporis que facit ad bene eē beatitudinis: vt ipſe dicit ibidē arti. 5°. q̄rto modo requiritur delectatio cōſequens viſionem: que prius dicta eſt. Et ſimiliter dico: q̄ gaudium de bono diuino in ſe cōſiderato requiritur ad beatitudineʒ pri

Quare viſio beatifica cur nō habʒ.

Quō ſe hēat bōis ad deuʒ ⁊ dilectioneʒ q̄ ipʒ diligit.

Aliqd q̄druplr̄ ad btitudinē regrit.

mo modo:ſicut ꝛ amor dei perfectius:vt ipſe dicit articulis p̃ ꝛ 4°. ❡ Sciendũ ꝙ aliter põt dici ad predicta ꝙ viſio beatifica põt dupliciter ꝯſiderari. Uno modo ex parte obiecti inquantũ eſt habitio vltimi finis pria ꝛ precipua cõiuncta ipſi deo ſic:ꝙ ſimul ſumatur illa viſio:ꝛ deus:ꝛ ſic omnis opatio creature rationalis ordinatur ad viſionẽ beatificam:ſicut ad deum: nõ eniꝫ ſunt duo fines vltimi deus ꝛ ſua viſio:ſicut dr̃ prima ſcḋe.q.xi.arti.3.ad tertiũ:vbi dr̃ ſic. Finis dicit̃ dupliciter.ſ.ipſa res:ꝛ adeptio rei:que quidẽ nõ ſunt duo fines:ſed vnus finis in ſe cõſideratus ꝛ alteri applicat⁹: deus autẽ eſt vltim⁹ finis:ſicut res que vltimo querituꝛ:beatitudo autẽ cauſata eſt adeptio hui⁹ finis: hec ibi ſententialiter. Scḋo modo poteſt conſiderari beatitudo inquantũ eſt quedã qualitas:ꝛ quedã creatura: ꝛ quoddaꝫ accidẽs creature:ꝛ ſic conſideratur ex parte ſubiecti:ꝛ ſic dr̃ ꝙ amor dei:vel charitas:vel gaudiuꝫ: de deo nõ ordinãtur in illam viſioneꝫ:ꝛ ſic intelligũtur predicta. ❡ Ad ſextũ negatur maior:nõ eniꝫ opꝫ ꝙ in illo cõſiſtat eſſentialiter beatitudo:qḋ perfectius vnit hominẽ deo vel decentius:ſed ſufficit ꝙ tale vnitiuuꝫ ſit perfectio cõſequẽs beatitudineꝫ eſſentialẽ:hõ autẽ eſt actus voluntatis:vnde ſanctus Tho.4° ſen. diſt.49.q.i.arti.p̃.q̃ſtiũcula ſcḋa.ad q̃ntũ ſic ait.(Per affectuꝫ (inquit) perfectius ꝯiungitur homo deo q̃ꝫ ꝑ intellectũ:inquãtum cõiunctio que eſt per affectũ ſupervenit ꝑfecte ꝯiũctioni:q̃ eſt ꝑ intellectũ ꝑficiens ꝛ decorãs eã:ſed tñ oꝫ ꝙ p̃ᵃ ꝯiũctio ſit ꝑ itellectũ.) Hec ille. ❡ Tunc ad ꝓbationẽ maioris dr̃:ꝙ beatitudo cõſiſtit in maiori bono ſꝫ ſe:nõ aũt i maiori bono in ordine ad rationẽ rectaꝫ: vel quid extrinſecũ:act⁹ autẽ itellectus eſt ſm ſe melior ꝛ nobilior actus q̃ꝫ actus volũtatis:vnde dico ꝙ inter actus voluntatis ille dicit̃ melior ꝛ decentior qui eſt recte rationi conformior: ſicut oſtẽdit ſanctus Tho.prima ſcḋe.q.19.articu.3. Sed loquẽdo de actibus in generali nõ opꝫ ꝙ actus ſuaꝫ bonitatem vel melioritatẽ recipiat ex cõformitate ad rectam rationẽ niſi ſolum actus:qui eſt alterius potẽtie q̃ꝫ intellectus:ſed ille actus dicitur melior qui hꝫ melius obiectũ ceteris paribus:actus autẽ intellectus hꝫ nobilius obiectũ q̃ꝫ actus volũtatis:ſm ꝙ probat ſanctus Tho.p̃ma ſcḋe.q.66.arti.3.(Obiectũ (inquit) rationis nobilius eſt q̃ꝫ obiectũ appetitus:ratio eniꝫ apprehendit aliquid in vniuerſali:ſed appetitus tẽdit in res que habẽt eſſe particulare.) Et ſic patꝫ ꝙ maioris ꝓbatio non ꝓcedit. Nec illud qḋ dr̃ de virtuoſo iuuat in ꝓpoſito:vt patꝫ per diſtinctionẽ factaꝫ de bonitate actuũ. ❡ Ad ſeptimũ dr̃:ꝙ nõ eſt ſimile de cognitiõe vie ꝛ patrie:nam in via deus nõ capit̃ ab itellectu obiectiue per eſſentiã ſuam:ſed ſolũ per aliquaꝫ ſpẽm que imperfecte repreſentat deũ:ꝛ ideo de⁹ nobilior eſt in ſeipſo q̃ꝫ in itellectu viatoꝝ:ſed in p̃pria eſſentia diuina nõ per ſpẽm videbit̃:ſed ipſa imediate vnietur itellectui beatoꝝ vt forma itelligibilis:ꝛ ideo ideꝫ eſſe habebit in itellectu:ꝛ in ſeipſa:ac per hoc nõ nobiliori mõ attingetur a volũtate q̃ꝫ recipiatur in itellectu:ꝛ ꝯſiter actus volũtatis erit minus nobilis q̃ꝫ actus itellectus: nam per actũ intellectus anima recipiet in ſe diuinaꝫ perfectionẽ:per actũ aũt voluntatis tendet in eã: multo potius autẽ eſt habere in ſe perfectionẽ dei q̃ꝫ tẽdere in eam:vt dicit ſcũs Tho.de veritate.q.22.artic.xi. vbi ſic dicit.(Perfectio ꝛ nobilitas intellectus ꝛ eius actus in hoc cõſiſtit:ꝙ ſpẽs rei intellecte in ipſo itellectu cõſiſtat:cũ ſm hoc itelligat actu:in quo tota ei⁹ dignitas cõſideratur:nobilitas autem volũtatis ꝛ actus eius cõſiſtit in hoc:ꝙ anima ordinatur ad aliquã rem nobilem ſm eſſe:qḋ res illa hꝫ in ſeipſa: perfectius autem eſt ſimplr̃ ꝛ abſolute loquẽdo habere in ſe nobilitatẽ alterius rei q̃ꝫ ad rem nobileꝫ cõparari extra ſe exiſtentẽ.) Hec ille. ❡ Ex quo pꝫ:ꝙ cũ per actũ intellectus:qui eſt beatifica viſio habeat̃ de⁹ a vidẽte: ꝛ ſit itra videntẽ per eſſentiã nõ ſolum per ſimilitudinẽ:nõ autẽ per actũ volũtatis:ſed ſoluꝫ cõparetur ꝛ tendat in deũ quaſi extra ſe poſitũ:ſaltẽ voluntas nõ capit diuinam perfectionẽ intra ſe:ſequit̃ ꝙ viſio beatifica eſt abſolute ꝛ ſimplr̃ nobilior quolibet actu voluntatis. ❡ Ad octauũ negatur minor:ſiue enim obiectũ itellectus ſit ens:ſiue verum ſemper habet nobilius obiectum q̃ꝫ voluntas:cuius obiectum eſt bonũ:vnde ſanctus Tho.prima parte.q.82.articu.3° dicit ſic.(Obiectum intellectus eſt ipſa ratio boni appetibilis: bonuꝫ autem appetibile cuius ratio eſt in intellectu eſt obiectum voluntatis:quãto autem aliquid eſt ſimplicius ꝛ abſtractius tanto eſt ſm ſe nobili⁹ ꝛ altius:ꝛ ideo obiectum intellectus eſt altius q̃ꝫ obiectuꝫ volũtatis: cum ergo ꝓpria ratio potẽtie ſit ſm ordinem ad obiectum ſequitur ꝙ ſm ſe ꝛ ſimpliciter intellectus ſit altior ꝛ nobilior voluntate.) Hec ille. ❡ Iſta autem ratio eadem eſt cũ illa quã aſſignat prima ſcḋe.q.66.quã in ſolutione ad ſextuꝫ recitaui:q2.ſ.itellectus fertur in ipſaꝫ quidditatem rei:nõ autem voluntas:ſed in indiuiduũ illius cum feratur in rem ſꝫ eſſe qḋ hꝫ in ſe. ❡ Ad nonuꝫ dicitur ſicut ad ſeptimũ. ❡ Ad decimũ dicitur ꝙ in via charitas eſt nobilior quocũq; habitu anime: ꝛ actus eius preeminet cuilibet actui cuiuſcũq; potentie:ſed ſi loquamur de patria:tũc dicitur ꝙ aliquis habitus intellectus eſt nobilior charitate.ſ.lumẽ glorie: ꝛ hoc in attingendo obiectum:nõ autẽ mouendo: vñ ſanctus Tho.prima ſcḋe.q.3.artic.4°. arguit ſic.(Si beatitudo eſt aliqua opatio oportet ꝙ ſit nobiliſſima operatio hominis:ſꝫ nobilior operatio eſt dilectio dei: que eſt actus voluntatis q̃ꝫ cognitio que eſt operatio intellectus:vt patꝫ per apoſtolũ.1.Corinth.13.ergo videtur ꝙ beatitudo conſiſtat in actu voluntatis.) Ecce argumentum ſuum. Et reſpondet(dicendũ (inquit) ꝙ dilectio preeminet cognitioni in mouendo: ſed cognitio eſt preuia dilectioni in attingẽdo:nõ eniꝫ diligitur niſi cognitum:vt dicit Aug.9.de trinitate: ꝛ ideo fineꝫ intelligibilẽ primo attingimus per actum intellectus ſicut ꝛ finem ſenſibilem p̃mo attingimus per actionẽ ſenſus.) Hec ille. ❡ Itẽ 4° ſen.diſt.49.q.i.art.p̃. queſtiuncula ſcḋa ad tertiũ ſic dicit.(Charitas que ꝓ tanto dicit̃ eſſe altior virtus ceteris que ſunt in via:q2 ipſa eſt que ordinat oẽs alias in deũ: ipſa eſt etiaꝫ cui⁹ erit in patria vltia quietatio in deo:hoc tamẽ nõ dat ei ꝙ actus eius ſit ipſa ſubſtãtia beatitudinis:ſed iclinatio quedã in ipſam:ſicut in ſtatu vie: vel quietatio in ipſa: ſicut in ſtatu patrie.) Hec ille. ❡ Ad vndecimũ dicit̃ negãdo minoreꝫ:itellectus eſt enim nobilior potentia q̃ꝫ voluntas vt ꝓbatũ eſt in reſpõſione ad ſeptimũ. Et ad p̃miã ꝓbationẽ: que ẽ per dictũ Anſelmi: dico ꝙ iõ voluntas dicit̃ domina in toto regno anime:q2 ꝑeminet ceteris potentijs in mouẽdo per modum cauſe efficientis:ꝛ eodem modo intelligitur dictũ pħi dicentis ꝙ appetitus determinat indifferentiã ꝛc̃.ꝛ ex eadeꝫ cã dicit̃ bonus aliquis ꝓpter bonã voluntatẽ:q2.ſ.mouet omnes alias potentias anime ad bonũ per modũ efficientis:ꝛ hanc cãm aſſignat ſanctus Tho.prima parte q.5.arti.4. Et de virtutibus.q.i.arti.7.ad primũ argumẽtũ:ꝛ in multis alijs locis:ſed ex nullo iſtoꝝ ſeqtur

volũtateꝫ

Modus 2° dicẽdi. Viſio beatifica duplr̃.

Perfecti⁹ aſſect⁹ vnit hominẽ deo q̃ꝫ ꝑ itellectũ.

A quo melioritateꝫ actus generalr̃ accipiat.

Propter qḋ itellect⁹ volũtate ꝑfectior ſit.

Obm̃ itellectus nobili⁹ obiecto volũtatis.

Propter qḋ volũtas domina.

volūtatē eſſe nobilioꝛē intellectu. vñ ſcūs Tho. 3°. cō/
tra gētiles ca. 26. rñdendo ad vnā ꝯſimilē rōnē ſic ait.
(Qꝛ aūt gnta rō ꝑponit volūtatē eſſe altioꝛē itellectu:
q̄ſi eius motiuū: falſum eſſe manifeſtū eſt. nā p̄mo ꝛ p
ſe itellectus mouet voluntatē: volūtas eñi inquantuꝫ
hꝫ mouet a ſuo obiecto: qḋ eſt bonū appꝛehēſuꝫ: volū
tas aūt mouet intellectū q̄ſi per accidēs inquantū ſcꝫ
ipſum intelligere appꝛehendit vt bonū: ꝛ ſic deſideratur
a volūtate. ⁋ Ex quo ſequit̄ q̄ itellectus actu intelli/
git: ꝛ in hoc ipſo volūtatē pcedit: nūq̄ eñi volūtas de
ſideraret itelligere: niſi p̄us itellectus ipſuꝫ intelligere
appꝛehenderet vt bonū: ꝛ iterū volūtas mouet intelle
ctū ad operādū in actu per modū quo agens dr̄ moue/
re: itellectus aūt volūtatē per modū quo finis mouet.
Nā bonū intellectū eſt finis volūtatis: agens autē eſt
poſterioꝛ in mouēdo q̄ finis. nā agēs nō mouet niſi pp
finē. vñ apparet intellm ſimplr̄ eſſe altioꝛeꝫ volūtate.
volūtatē vero per accñs itellectū.) Hec ille. ⁋ Ad 12m
dicit̄ ſicut ad 3m ꝛ 6m dictū fuit: illa eñi imerſio ꝛ pene
tratio nihil eſt in reſpectu ad receptionē diuine pfectio
nis que fit per actū intellectus: quo diuina eēntia itelle/
ctui nr̄o vnit̄ vt intelligibilis foꝛma: ſm q̄ ponit ſcūs
Tho. p̄ma parte. q. 12. arti. 2°. ad 3m. ꝛ 4° ſen. diſ. 49. q.
2. arti. p̄. q̄ſtiūcula p̄ma. ꝛ de veritate. q. 8. arti. p̄. Et 3°. ꝯ
gentiles ca°. 51°. ꝛ. 52. ⁋ Ad 13m rñdet ſcūs Tho. p̄ma
pte. q. 82. arti. 3°. ad 2m vbi ſic ait. (Illḋ qḋ eſt p̄us i ge/
neratione ꝛ tpe ſolū eſt iperfectius: qꝛ in vno ꝛ eodem
potētia pcedit actū: ꝛ imperfectio perfectū: ſed illud
qḋ eſt ſimplr̄ prius ꝛ ſm nature oꝛdinē eſt pfectius: ſic
eñi actus eſt pꝛioꝛ potētia: ꝛ hoc modo itellect⁹ eſt p̄oꝛ
volūtate: ſicut motiuū mobili ꝛ actiuū paſſiuo. bonuꝫ
eñi itellectū mouet volūtatē.) Hec ille. ⁋ Ad 14m dr̄
q̄ nō opꝫ potētiā que eſt potioꝛ in merito p modū agē
tis ꝛ exequētis eſſe potioꝛē in pꝛemio per modū primi
attingentis: ſed ſufficit q̄ obm eius ſit ipa beatitudo: ꝛ
q̄ cōpleat pfectionē beatitudinis accidētaleꝫ: iſto mō
autē ſe habꝫ voluntas. vnde ſicut ponit ſcūs Tho. 4°.
ſen. diſ. 49. q. 1. arti. p̄. queſtiūcula p̄ma. Uoluntati at/
tribuit̄ p̄ma habitudo ad finē ſm q̄ aſſecutionē finis
appetit: ꝛ vltima ſm q̄ in fine iam aſſecuto quietat̄: ꝛ
hoc eſt ſatis rōnabile: qꝛ meritū ꝯſiſtit in agere. p̄miū
vero in recipere: licꝫ etiā ſit ibi agere. ideo intellect⁹ cu/
ius eſt recipere foꝛmas rerū potioꝛ eſt in p̄mio. ⁋ Ad
15m rñdet Heraldus de carmelo vbi ſupꝛa. (Dicenduꝫ
(inquit) q̄ illa ꝑpoſitio ſcꝫ: cuius oppoſituꝫ eſt peius
ipſum eſt melius. videt̄ habere multas inſtantias. naꝫ
auaricia eſt peius vitiū q̄ timiditas: qꝛ peius eſt a bo/
nis diſcedere ꝑpter bonū exterius q̄ ꝑpter bonū coꝛ/
poꝛis: ꝛ peius eſt ſubdi per appetituꝫ bono exterioꝛi q̄
bono coꝛpoꝛis: ꝛ tñ liberalitas cui opponit̄ auaricia nō
eſt melioꝛ virtus q̄ foꝛtitudo: ſed potius econuerſo: qꝛ
virtuoſius eſt pſiſtere in bono virtutis vſq; ad morteꝫ
ſuſtinēdo maximas penas q̄ hñ ſe hr̄e circa dationeꝫ
ꝛ acceptionē rerū exterioꝝ. ⁋ Itē ſupbia eſt maximū
vitioꝝ: vtpote regina oium: cuius ſunt duces capitalia
vitia: vt pꝫ per Gregoꝛiū. 31° moraliū ſup illud Job. Ex
hoꝛtationē ducū ꝛ vlulatuꝫ exercitus: ꝛ tñ humilitas
nō eſt maxima virtutū. imo ea melioꝛes ſunt tres vtu
tes theologice fides: ſpes: charitas: ꝛ alique moꝛales: ſi/
cut iuſticia ꝛ foꝛtitudo: vt cōiter ponitur. Dato tñ q̄ il/
lud aſſumptū ſit verū. ſ. q̄ illud eſt melius: cuius op/
poſitū eſt peius. dici pōt q̄ in ꝑpoſito nō pōt hr̄e veri/
tatē. Cuius rō eſt: qꝛ defectus volūtatis includit defe/
ctū itellectus ꝛ nō ſp ecōtra: in talibus at̄ nec illa regu/
la tenet de. 8. ethicoꝝ. ſcꝫ q̄ peſſimū eſt ꝯtrariū optioꝛ

Q̄liter volūtas moueat ꝛ ꝛ moueat ab intellectu.

Nō illud eſt melius cuius oppoſitū eſt peius.

nec etiā alia regula de ſcḋo pꝛioꝝ in alia rōne vel con
firmatione adducta. vnde cōiter expoſitoꝛes in ſcḋo
p̄oꝝ dicunt: q̄ illa regula nō tenet in illis: quoꝝ vnuꝫ
depēdet ab alio: ꝛ ponūt exemplū de viuere ꝛ bene vi/
uere. Nā bene viuere ſupponit viuere: ꝛ ab eo d̄pēdet:
vtpote ſine quo eſſe nō pōt. Bene viuere autem meli⁹
eſt q̄ viuere tñ: ꝛ tamē male viuere ſaltē ꝑ miſere vi/
uere nō eſt peius q̄ nō viuere: qꝛ nō viuere tollit totā
vitam: male aūt viuere non totaꝫ tollit: ſed abijcit ali/
quid de pfectione eius.) Hec ſunt verba eius: p que re
ſpondet ad 15m. ⁋ Et ad confirmationē eius ꝛ inſuper
ad 16m: qcqd ſit de reſpōſione iſta que ſatis apparet ꝓ/
babilis. videt̄ dicendū ad 15m. q̄ bene cōcludit q̄ cha/
ritas ſit optima virtus ꝛ optim⁹ habitus vie loquēdo
de habitibus virtutū: nō includēdo habitū qui eſt gra/
tia: ſed hoc cōceſſo nō hr̄ q̄ voluntas ſit potētia nobi/
lioꝛ intellectu: vt pꝫ in rñſione ad ſeptimū ꝛ. 10. ⁋ Ad
cōfirmationē dr̄ q̄ regula phi. 8. ethicoꝝ tenet ſolum
in moꝛalibus. ſcilꝫ in eligendis ꝛ fugiendis moꝛalr̄. vt
patet p̄ma ſcḋe. q. 73. arti. 4. vbi oſtēdit q̄ūo maxime
virtuti opponit̄ maximū peccatū loquēdo de oppoſi/
tione directa. nā loquendo de oppoſitione idirecta mi/
nus peccatū opponit̄ maioꝛi virtuti. nota ibi. Idem de
malo. q. 2. arti. 10. Non aūt in alijs generalr̄ tenet niſi
facta additione illa quā dictus doctoꝛ pōit: in ꝑpoſito
aūt videre ꝛ nō videre deū non ſunt oppoſita moꝛalr̄:
regula aūt ſecūdi p̄oꝝ gloſet̄ modo ſupꝛadicto. ⁋ Ad
16m dr̄ ſimilr̄: q̄ odire deū ꝛ diligere deū ſunt oppoſita:
ꝛ virtus ꝛ vitiū: nō tñ videre deū ꝛ nō videre vl̄ igno/
rare ꝛ ideo regula nō opꝫ q̄ teneat in talib⁹ coordina/
tionibus oppoſitis: vt eniꝫ innuit ſcūs Thomas. p̄ma
ſcḋe. q. 73. arti. 4°. tunc peſſimū opponit̄ optimo: ꝛ ecō/
tra qñ malū habet ſuā fugabilitateꝫ pcipue ex obiecto
oppoſito bono eligibili: ſed qꝛ odiū dei hꝫ totā ꝛ pꝛeci/
puā maliciā ex parte obiecti: ꝛ ſimilr̄ dilectio dei habꝫ
p̄ncipalr̄ ſuā bonitatē ex obiecto ſuo: ideo ibi peſſimo
opponit̄ optimū: ſed qꝛ viſio diuina habꝫ totā bonita/
tē ex obō: ignoꝛātia aūt dei nō hꝫ totā maliciā vel fugi
bilitatē ex obiecto: ſed etiā ex circūſtātia pſone: que dꝫ
eū cognoſcere: ꝛ in hoc eſt tota ſua pfectio. iō nō opoꝛ/
tet q̄ nō videre vel nō cognoſcere deū ſit eque maluꝫ:
ſicut viſio beatifica eſt bona: ꝛ iſtud etiā latius decla/
rat de malo vbi ſupꝛa. ⁋ Ad 17m dico: q̄ vltima ꝯſītia
nō valꝫ. ſ. p̄miū eſt maxime ſm volūtatē. ergo eſt act⁹
volūtatis: ſed ſequit̄ q̄ ſit eius obm. Supꝛa autē oſten
ſum eſt q̄ nullus actus volūtatis eſt potiſſimum eius
obm. imo actus alterius potētie. vt eſt vnitiu⁹ obiecto
diuino. ⁋ Ad argumēta ſcḋo loco inducta ꝯ ſextā con
cluſionē reſpōdet̄: ꝛ ad p̄mū quidē dicit̄: q̄ i falſo fun/
dat̄ ſupponēs q̄ aliqs actus voluntatis ſit beatitudo.
Si eñi intēdat q̄ aliqs act⁹ volūtatis ptineat ad bea/
titudinē: licꝫ nō eſſentialr̄: cōcedit̄ ſibi: ꝛ tūc cum dicit
q̄ nullus eſt talis niſi actus cōplacētie: quā ipſe vocat
delectationē: dicit̄ q̄ multi actus voluntatis ptinēt
ad beatitudinem: licꝫ nullus eoꝝ ſit eſſentialiter beati
tudo: ad beatitudinem enim exigit̄ diſpoſitiue: ꝛ quaſi
pꝛeambulariter amoꝛ finis vltimi: exigitur delectatio
de deo habito: quaſi decoꝛans ꝛ perficiens beatitudi/
nem: exigitur delectatio de bono diuino in ſe cōſidera/
to: quaſi concomitans beatitudinem ꝛ faciens ad recti
tudinē voluntatis: vt ſuperius dicebat̄. ⁋ Ad ſecūdū
dicendū q̄ laudabilioꝛ actus charitatis eſt cōplacētia
vel gaudium de bono diuino in ſe conſiderato: ſed ho/
noꝛabilioꝛ eſt delectatio: que imediate pficit beatificā
viſionē. ſcꝫ gaudiū de deo habito: qḋ eſt fruitio btīfica.

*Q̄n pe

ſſima ꝛ que optima adinuiceꝫ opponāt̄.*

⁊ ſꝫ vtrũq; gaudiũ btitudinẽ ꝑficiat.tñ iſtud ſcðm eſt quietatiuũ ſm rõnẽ ſue ſpẽi:⁊ nõ aliud. Btitudo eniꝫ ſm pħm .p. ethicoꝝ nõ eſt de numero laudabiliũ:ſꝫ po tius de nũero honorabiliũ.¶ Ad 3ᵐ negaẽ maior:non eñi ille actus eſt btificus eẽntialr quo vltimate de⁹ at tingiẽ:ſed quo p̄mo attingiẽ ꝑfecte:⁊ a quo alij hñt ꝙ ipm ꝑfecte attingant:cui⁹ eſt diuiſio diuine eẽntie.mi nor etiã icludit multa falſa.Primũ.ſ.ꝙ btũs velit vi ſionẽ btificã ꝑꝑ gaudiũ ꝯñs habitũ de deo:hoc eñi fal ſum eſt loquẽdo de actu viſionis ex ꝑte obiecti.ſic eñi loquẽdo ois alius actus tã vie q̃ꝫ p̃rie ordinaẽ ad viſio nẽ illã:ſicut ad finẽ iteriorẽ:quo dẽ finis extra ſe:⁊ius forte eſt loquẽdo de viſione ex ꝑte ſubti btitis eã:ſic.n. nõ appetit btũs placere in deo vt videat:vel amplius videat:nec ordinat ad dilectionẽ dei beatificã viſionẽ. ſcðm falſum eſt:ꝙ illud gaudiũ ſit vltimo expectatuꝫ a creatura rõnali:hoc eñi falſuꝫ eſt:nã nullus actus vo luntatis habꝫ rõneꝫ vltimi finis. ¶ Ad quartũ nega tur minor:omnis eñi actus p̄ter beatificã viſionem or dinatur in viſionem beatificaꝫ:ſicut in finẽ:nõ quideꝫ vt eſt bti:ſicut ſubiecti:ſed vt eſt dei ſicẽ obiecti:viſio.n. ⁊ deus non ſunt duo fines:vt ſupra dictũ eſt:ſed vn⁹ fi nis:qð ſic intelligendũ vr̃:de⁹ eñi in ſe cõſiderat⁹ eſt fi nis rõnalis creature:ſed ille finis nõ applicaẽ creature rõnali niſi per actũ viſionis:ideo ſicut actus hũani or dinanẽ in deũ:ſicut in finẽ gr̃a cuius.ita in viſioneꝫ:ſicẽ in finẽ quo.Illud aũt qð dicit arguẽs de iterrogatione facta btõ:ſolutũ eſt prius.Btũs eñi non vult gaudere de bono diuino ꝑꝑ viſionẽ ſm ſe ſumptã:ſꝫ vt ẽ appli catio finis ad aiaꝫ:⁊ hoc eſt gaudere ꝑꝑ deuꝫ viſum vt viſus eſt:ſic ꝙ replicatio importet applicationeꝫ finis ex ꝑte qua reſpicit obꝫ.¶ Ad 5ᵐ diciẽ:ꝙ doctores q̃s improbat melius viderũt diſtinctionẽ de duplici dele ctatiõe vel gaudio reſpectu dei q̃ꝫ iſte credat:vt patuit ſupra:⁊ iõ nõ errauerũt ex ignorãtia illius ſicut iſte ſõ niatur:ſed viderũt ꝙ nullus actus voluntatis eſt rõ ꝑ fecte attingendi deũ.imo ſi ꝑfecte attingat hoc habet ꝑ actũ itellꝰs ſolus etiã actus itellectus eſt rõ capiendi diuinã ꝑfectionẽ ſicuti eſt:actus aũt voluntatis eſt rõ nõ capiẽdi:ſed intrãdi in illã.iuxta illud.Intra in gau diũ domini tui.Et hec de qõne dicta ſufficiant.

¶ Utrum vti ſit actus voluntatis. Qõ. II.

Iterum iuxta diſtinctionẽ eãdẽ queriẽ.Utrũ vti ſit act⁹ volũtatis.Et arguitur ꝙ nõ. Nam ſm Aug⁹.p. de doctrina xp̄iana:vti eſt illð qð venit in viſum referre ad obtinẽduꝫ aliud:ſed referre aliqd ad aliud eſt rõ nis:cuius eſt conferre ⁊ ordinare.ergo vti eſt actus rationis ⁊ non voluntatis.

Caplic.30.

In oppoſitum arguiẽ per Aug⁹.10.de trini. diceñteꝫ.Uti eſt conſumere aliquid in facultatem voluntatis.

In hac qõne erunt duo articuli.In p̄mo ponẽẽ ꝯnes.in 2° mouebũẽ dubĩones.

Quantum ad p̄mũ articuluꝫ ſit p̄ma ꝯ:ꝙ vſus eſt actus volũtatis.Iſtã ꝯneꝫ ꝑbat ſcũs Tho.p̄ma 2ᵉ.q.16.art.p.vbi ſic ait.(Uſus alicui⁹ rei iportat applicationẽ illius rei ad aliquã opationeꝫ. vñ opatio ad quã applicamus rem aliquã dẽ vſus ei⁹: ſicut eqtare ẽ vſus equi:⁊ ꝑcutere vſus baculi:ad ope rationẽ aũt applicamus ipſa p̄n⁹ iteriora agẽdi.ſ.ipſas potẽtias aie:vel mẽbra corpis vt intellectũ ad intelli gẽdũ:⁊ oculũ ad videndũ:⁊ etiã res exteriores:ſicut ba culũ ad ꝑcutiendũ.¶ Sed manifeſtũ eſt:ꝙ res exte riores nõ applicam⁹ ad aliquã opationẽ niſi ꝑ p̄n⁹ itri feca:q̃ ſunt po ͤ aie:aut habit⁹ potẽtiaꝝ:aut organa:ſicẽ mẽbra corpis:volũtas aũt mouet potẽtias aie ad ſuos act⁹:⁊ hoc eſt applicare eas ad opationẽ.Uñ mãifeſtũ eſt:ꝙ vti p̄ ⁊ p̄n⁹ eſt volũtatis tãq̃ꝫ p̄mi mouẽtis:rõnis aũt tanq̃ꝫ dirigẽtis:ſed aliaꝝ potẽtiaꝝ tãq̃ꝫ exequẽtiũ qui operanẽ ad volũtatẽ:a q̃ mouenẽ vel applicãẽ ad agẽdũ:ſicut iſtr̃a ad p̄ncipale agẽs:actio aũt ꝓprie nõ attribuiẽ inſtr̃o:ſed p̄ncipali agẽti.ſicut edificatio edifi catori:⁊ nõ iſtrumẽtis eius.Uñ maᵐ eſt:ꝙ vti eſt ꝓp̄e act⁹ volũtatis.)Hec ille.¶ Sciẽdũ eñi ꝙ ſm Duran dũ dr̃ia eſt iter vti ⁊ vſum.nã vſus noiat opationẽ ad quã res applicaẽ:ſicut ſcidere:ad qð applicaẽ cultellus eſt vſus cultelli:⁊ videre eſt vſus ocli:ſed vti eſt appli care rẽ ſuo vſui.Sic eñi ſe vr̃ hr̃e vti ad vſuꝫ:ſicut mo uere ad motũ.mouere aũt eſt cãre motũ.g̃ vti eſt cãre vſuꝫ.In hoc tñ ẽ dr̃ia ꝙ mouẽs dẽ cãre motũ ſiue mo ueat nãlr ſiue libere.Sed vtẽs cãt vſuꝫ ſolũ libere.Et iõ Durãdus ꝯcedit ⁊ hñ:ꝙ vſus põt eẽ ſubiectiue in potẽ tia tã cognitiua q̃ꝫ appetitiua q̃ꝫ executiua:ſed vti ſolũ eſt in volũtate ſubiue:⁊ ꝑ hoc meli⁹ itelligiẽ dictuꝫ ſcti Tho.ſ.ꝙ vti ſoli⁹ eſt volũtatis:ſed vſus ẽ cuiuſlibꝫ po tẽtie iterdũ:licꝫ p̄ncipalr attribuaẽ volũtati:nõ ſꝑ ſicẽ opatio:ſed ſicẽ motus vel actio vbicũq; ſit ſubiue:tñ p̄n cipalr attribuiẽ motori.verũtñ ſcũs Tho.idifferenter qñq; vtiẽ vno ꝓ alio:ſicẽ pꝫ in ſequẽtibus vocãdo oẽm vſuꝫ vti ⁊ eẽ.¶ 2ᵃ ꝯ eſt.Qꝛ vſus ꝓp̄e ſupr⁹ nõ eſt niſi re⁹ eoꝝ:q̃ ſunt ad finẽ.¶ Hãc ꝯnẽ ꝑbat ibidẽ artı.3°. (Uti(inqᵗ)ſicut dictũ eſt importat applicationẽ ali cuius ad aliqd:qð autẽ applicaẽ ad aliqd ſe hꝫ in rõne ei⁹:qð eſt ad finẽ:⁊ iõ vti ſꝑ eſt eoꝝ:q̃ ſũt ad finẽ:ꝑꝑ qð ⁊ ea q̃ ad finẽ ſũt accomoda ꝓp̄e dñr vtilia:⁊ ipſa vti litas iterdũ vſus noiaẽ.¶ Sꝫ ꝯſiderãdũ eſt:ꝙ vltim⁹ finis dẽ duplr.vno mõ ſimplr.alio modo quo ad ali qd:cũ.n.finis qñq; dicaẽ res:qñqꝫ aũt adeptio rei vel poſſeſſio ei⁹:ſicẽ auaro finis eſt pecunia vel poſſeſſio pe cunie.maᵐ ẽ ꝙ ſimplr loquẽdo vltim⁹ finis ẽ ipſa res: nõ.n.poſſeſſio pecunie eſt bona niſi ꝑ boᵐ pecunie.Sꝫ q̃ ad hac pecunie adeptio eſt finis vltim⁹:non.n.q̃reret auar⁹ pecuniã:niſi vt hr̃et eã.g̃ ſimplr loquẽdo ⁊ ꝓprie pecunia hois aliqs fruiẽ q in ea vltimũ finẽ cõſtituit: ſed iquãtũ refert eã ad poſſeſſionẽ dẽ ea vti.)Hec ille. ¶ 3ᵃ ꝯ eſt.Qꝛ electio eſt act⁹ volũtatis.Iſtã ꝑbat ſcũs Tho.p̄ᵃ 2ᵉ.q.13.arti.p.(In noie(inqᵗ)electiõis iporta tur aliqd ꝑtinẽs ad itellꝰ:⁊ aliqd ꝑtinẽs ad volũtateꝫ. Dicit.n.pħs 6° ethicoꝝ.ꝙ electio eſt appetit⁹ itellecti uus:vl' appetit⁹ itellꝰs:qñcũqꝫ ẽt duo ꝯcurrũt ad aliqd vnũ ꝯſtituẽdũ:vnũ eoꝝ eſt formale re⁹ alteri⁹. Uñ Gre gorius niſſen⁹ dicit:ꝙ electio neqꝫ eſt appetit⁹ ſꝫ ſeipaꝫ neqꝫ ꝯſiliũ ſolũ:ſꝫ ex his aliqd ꝯpoſitũ:ſicẽ eniꝫ dicim⁹ aial ex aia ⁊ corpe ꝯpoſitũ eẽ:neqꝫ võ corp⁹ eẽ ſꝫ ſe ipſuꝫ:neqꝫ aiaꝫ ſolã:ſed vtrũqꝫ:ita ⁊ electionẽ.¶ Eſt aũt ꝯſiderãdũ in actib⁹ aie:ꝙ act⁹ q eſt eẽntialr vnius po ͤ vel hit⁹ recipit formã ⁊ ſpẽꝫ a ſupiori po ͤ vl' hitu:ſꝫ ꝙ ordinaẽ iferi⁹ a ſupiori.Si eñi aliqs actuꝫ exerceat fortitudinis ꝑꝑ amorẽ dei:actus qdẽ ille mãlr eſt for titudinis:formalr võ charitatis.Manifeſtũ eſt auteꝫ ꝙ ratio quodãmodo volũtatẽ precedit ⁊ ordinat actũ eius:inquantũ ſcꝫ voluntas in ſuũ obiectũ tẽdit ſm or dinem rationis:eo ꝙ vis apprehenſiua appetitiue ſuũ obiectũ preſentat.Sic igiẽ actus ille quo volũtas ten dit in aliqd qð ꝓponiẽ:vt bonũ ex eo ꝙ ꝑ rõnẽ ẽ ordi natũ ad finẽ:materialr quidẽ eſt voluntatis:formalr vero rõnis.In hꝭ autẽ ſubã actus materialr ſe hꝫ ad ordinẽ:qui iponiẽ a ſupiori potẽtia:⁊ ideo electio ſubſta

Circa hanc parz opio ſci Tho. Aure. ⁊ ceteri ꝯcor dãt in hoc ꝙ eſt act⁹ volũ tatis:ſed a q̃ ſumaẽ nõ cõ ueniunt.nam ſcũs Tho.ꝫ

ꝙ ab applica cãone ⁊c. vt parz hic. ſilr ⁊ Durãdus. Aureo. aũt a tranſitu:qa ipſo vti fer tur voluntas ſuper aliquid gradiẽdo ad id qð eſt ter min⁹ dilectio nis vel ad ha bitionem rei.

liter nō eſt actus rōnis:ſed volūtatis:pficit̄ enī electio in motu quodā aīe ad bonū qđ eligit̄: vnde manifeſte eſt actus appetitiue potētie.) Hec ille. ¶ Quarta concluſio ē. Q̄ electio eſt reſpectu eoꝝ:q̄ ſūt ad finē. Iſtā ꝓbat eadē q.arti.3°.(Electio (inquit) ſequit̄ ſniaꝫ vel iudiciū:qđ eſt ſicut ꝯ ſylli operatiui. vn̄ illud cadit ſub electione:qđ ſe hꝫ. vt ꝯclo in ſyllo opabiliū. Finis aūt in opabilibus ſe hꝫ vt pn̄m:⁊ nō vt ꝯclo:vt dr̄ ſcđo phyſicoꝝ. vnde finis inquantū hꝫ nō cadit ſub electione. Sed ſicut in ſpeculatiuis nihil ꝓhibet illud:qđ eſt vnius demōſtrationis:vel etiā ſcīe pn̄m eſſe ꝯneꝫ alterius demōſtrationis ⁊ ſcīe:ita contingit illud qđ eſt in vna opatione vt finis ordinari ad aliud:ſicut ad finē:⁊ hoc modo ſub electione cadit:ſicut in opatione medici ſanitas ſe hꝫ vt finis. vnde hoc nō cadit ſub electiōe medici:ſed hoc ſupponit tanq̄ principiū:ſꝫ ſanitas corporis ordinat̄ ad bonū aīe:vnde apud eū qui habꝫ curaꝫ de ſalute aīe pōt cadere ſub electione eſſe ſanū vel eſſe infirmū. Nā apl's dicit.ſcđe Cori.12°.(Cū aūt īfirmor tunc fortior ſuꝫ ⁊ potēs.) ſꝫ vltimus finis nullo modo ſub electione cadit.) Hec ille. ¶ Quinta ꝯclo ē. Q̄ cōſenſus eſt actus volūtatis. Iſtā ponit q.15.arti.1°.(Conſentire (īquit) īportat applicationē ſenſus ad aliqđ:eſt aūt ꝓpriū ſenſus:q̄ eſt cognitiuus rerū preſentiuꝫ: vis enī imaginatiua apprehenſiua eſt ſimilitudinū corporaliū:etiā rebus abſentibus:q̄rū ſunt ſilitudines. Intellectus aūt apprehenſiuus eſt vniuerſaliū rōnuꝫ:quas pōt apprehēdere idifferēter ⁊ abſentibus ⁊ preſentibꝰ ſingularibus:⁊ q2 actus appetitiue virtutis eſt q̄dā iclinatio in rē ipſam ſm quādā ſimilitudinē:ipſa applicatio appetitiue virtutis ad rē:ſm q̄ ei īheret:accipit nomē ſenſus:quaſi experientiā quādā ſumēs de re:cui inheret:inquātū cōplacet ſibi in ea. Unde Sap.p̄ dicit̄.(Sētite de dn̄o in bonitate.) ⁊ ſꝫ h̄ cōſentire eſt actꝰ appetitiue virtu.) Hec ille. ¶ Et art.2°.ſic ait.(Cōſenſus ꝓprie loquēdo nō eſt in brutis aīalibus:cuiꝰ cā eſt: q2 cōſenſus īportat applicationeꝫ appetitiui motus ad aliqđ agendū:eius aūt eſt applicare appetitiuū motuꝫ: in cuius ptāte eſt motus appetitiuus:ſicut tāgere lapidē ꝯuenit quidē baculo:ſed applicare baculū ad tactū lapidis eſt eius qui hꝫ in ptāte mouere baculū. Bruta aūt aīalia nō hñt in ſui ptāte motū appetitiuū: ſꝫ talis motus eſt in eis ex inſtinctu nāe. Un̄ brutū aīal appetit quedā:ſed nō applicat appetitiuū motuꝫ ad aliqđ:⁊ ꝓpter hoc nō dr̄ ꝓprie cōſentire:ſed ſolū nā rōnalis q̄ hꝫ in ſua ptāte motū appetitiuū:⁊ pōt ipſum applicare vel nō applicare ad h̄:vel ad illđ.) Hec ille. ¶ Similiter arti.4°.ꝓbat:q̄ ꝯſenſus ptinet etiā in hoīe nō ad ſenſualitatē:ſed ad voluntateꝫ.(Finalis (inquit) ſnia ſemp pertinet ad eū:q ſuperior eſt:ad quē ptinet đ his iudicare:q̄diu enī iudicandū eſt qđ ꝓponit̄:nōdū dat̄ finalis ſnia. Manifeſtū eſt aūt q̄ ſupior rō eſt:que hꝫ de oībus iudicare:q2 de ſenſibilibus per rōneꝫ iudicamus:de his vero q̄ ad rōnes humanas ptinent iudicamus ſm rōnes diuinas:q̄ ptinēt ad ſupiorē rōneꝫ:⁊ iđ quādiu incertū ſit:an ſm rōnes diuinas reſiſtat̄ vl̄ nō: nullū iudiciū rōnis hꝫ rōnē finalis ſnīe. Finalis auteꝫ ſnia eſt ꝯſenſus in actū:⁊ iđ cōſenſus in actuꝫ pertinet ad rationē ſuperiorē:ſm tn̄ q̄ in rōne volūtatis includit̄.) Hec ille. ¶ Si aūt loquamur de cōſenſu in delectationē operis aut cogitationis:ad quē appetitū pertineāt. Dicit ibidē ad pmū.(Q̄ ꝯſenſus in delectationē operis ptinet ad rōnē ſupiorē:ſicut ꝯſenſus in opus: ſꝫ cōſenſus in delectationē cognitionis ptinet ad rōnē inferiorē:ſicut ad ipſam ptinet cogitare:⁊ tn̄ de hoc ipſo qđ eſt cogitare:vel nō cogitare inquātū conſiderat̄:vt quedā actio hꝫ iudiciū ſupior rō. ⁊ ſilr de electione cōſequēte:ſed inquātū accipit̄ vt ad actionē aliā ordinata:ſic ptinet ad inferiorē rōnē:qđ enī ad aliud ordinet̄ ad inferiorē artē vl̄ potētiā ptinet q̄ finis:ad quē ordinat̄. nā ars q̄ eſt de fine archi^ca:ſeu p̄ncipalis vocat̄.) Hec ille. ¶ Ex quibꝰ pꝫ:q̄ ꝯſenſus nō eſt in intellectu nec ſenſualitate:ſed in ſola volūtate. ¶ Sexta ꝯclo ē. Q̄ ꝯſenſus nō eſt niſi eorū:que ſunt ad finē. Iſtā ꝓbat ibidē arti.3° dicēs.(Cōſenſus noīat applicationē motus appetitiui ad aliqđ p̄exñs ī ptāte applicātis. In ordine aūt agibiliū.p̄ qdē oꝫ ſumere apprehēſionē finis: deīde ꝯſiliū de his que ſunt ad finē:⁊ deinde appetitū eoꝝ.que ſunt ad finē. appetitus aūt in vltimū finē tendit nāliter. vnde applicatio appetitiui motus in finem apprehenſum nō hꝫ rōnē cōſenſus:ſed ſimplicis volūtatis. De his aūt que ſunt poſt vltimū iquātū ſunt ad finē:ſub ꝯſilio cadunt:⁊ ſic pōt eſſe de his cōſenſus inquātū motus appetitiuus applicat̄ ad illud:qđ ex cōſilio iudicatū eſt. Motus v'o appetitiuꝰ in finē nō applicat̄ cōſilio:ſed magis ꝯſiliū ipſi:q2 cōſiliū p̄ſuppōit appetitū finis:ſed appetitus eoꝝ:q̄ ſunt ad finē p̄ſuppōit determinationē cōſilij:⁊ ideo applicatio appetitiui motus ad determinationē cōſilij eſt ꝓprie cōſenſus:vnde cū cōſiliū nō ſit niſi de his que ſūt ad finem:cōſenſus ꝓprie loquēdo nō ē niſi de his:que ſunt ad finē.) Hec ille. ¶ Septima ꝯclo eſt. Q̄ reſpectu eiuſdem obiecti potētie executiue vſus ſemp ſequit̄ electioneꝫ. Iſtam ꝓbat ſcūs Tho. pma 2e.q.16.arti.4°.dicēs.(Volūtas hꝫ duplicē habitudinē ad volitū: vna qdē ſꝫ q̄ volitū eſt quodāmō in volūtate p̄ quādā ꝓportionē vel ordinē ad volitū:vn̄ ⁊ res:que nālr ſunt ꝓportionate ad aliquē finē:dr̄ appetere illū finē nāliter. Sic āt hr̄e finē eſt imperfecte hr̄e illū. Oē aūt imperfectū tendit ad pfectionē:⁊ iđ oīs appetitus tā nālis q̄ volūtarius tēdit vt habeat ipſuꝫ finē realr̄:qđ eſt pfecte hr̄e ipſuꝫ:⁊ hec eſt ſcđa habitudo volūtatis ad volitū:volitū aūt non ſolū eſt finis:ſed illud qđ eſt ad finē. vltimū aūt qđ ptinet ad pmā habitudinē volūtatis reſpectu eius:qđ eſt ad finē:eſt electio. Ibi enī complet̄ ꝓportio volūtatis vt cōplete velit illud:qđ eſt ad finē:ſed vſus iaꝫ ptinet ad habitudinē ſecūdā volūtatis:qua tendit ad ꝯſequēdū rē volitā. Unde manifeſtū eſt:q̄ vſus ſequit̄ electionē:ſi tamē accipit̄ vſus ſꝫ q̄ volūtas vtit̄ potētia executiua mouēdo ipſaꝫ:ſed q2 volūtas quodāmō mouet rōnē ⁊ vtit̄ ea:pōt itelligi vſus eiꝰ:qđ eſt ad finē:ſm q̄ eſt in cōſideratione rōnis cōferentis ipꝫ in fineꝫ:⁊ hoc mō vſus p̄cedit electōeꝫ.) Hec ille. ¶ Et ibidē ad p̄m.(Ipſaꝫ executionē p̄cedit motio:qua volūtas mouet ad exequēdū:ſequit̄ aūt electionē:⁊ ſic cū vſus ptineat ad p̄dictā motionē volūtatis mediū eſt īter electioneꝫ ⁊ executionē. ¶ 8ª ꝯ. Q̄ electio q̄nq̄ differt realr̄ a cōſenſu:q̄nq̄ ſolā rōne:hāc ponit ſcūs Tho. pma ſcđe.q.15.arti.3.ad 3m dicēs.(Electio addit ſupra ꝯſenſuꝫ quādā relationē reſpectu eiꝰ:cui aliqđ p̄eligit̄:⁊ iđ poſt ꝯſenſuꝫ adhuc remanet electio. pōt etiā ꝯtingere q̄ per ꝯſiliū īueniant̄ plā ducētia ad finē:quoꝝ dū qđlibꝫ placet in qđlibꝫ eoꝝ ꝯſentit̄. ſꝫ ex m̄lt is q̄ placēt accipit̄ vnū p̄eligēdo:ſed ſi inueniat̄ vnū ſolū:qđ placeat nō differt re ꝯſenſus ⁊ electio:ſed rōne tn̄ vt ꝯſenſus dicat̄ ſꝫ q̄ placet ad agendū:electio aūt ſm q̄ p̄fert̄ his:que non placēt.) Hec ille. ¶ Nona ꝯ eſt. Q̄ an̄ ꝯſenſuꝫ p̄cedit ꝯſiliū:⁊ an̄ electionē p̄cedit ꝯſenſus:⁊ ante imperium p̄cedit electio:⁊ ante vſum p̄cedit imperiū. Iſta enīꝫ ſe hñt in q̄dā ordie:ſi ad idē referant̄. de q̄ eſt ꝯſiliū ⁊ ele-

Lex.cō.gl.

Senſus ⁊ intellectus diuerſificatur.

Quare ī brutis conſenſus non ſit.

De ꝯſēſu delectatiōis operis aut pcogitationis.

Voluntatis ad volitū duplex eſt habitudo

Qualr aliqn̄ vſus electiōeꝫ p̄cedat

Conſiliū pcedat ɔſenſuʒ

ctio ⁊ cetera: q̄ pmū eſt cōſiliū. ſcdʒ ɔſenſus. tertiū electio. q̄rtū imperiū. q̄ntū vſus. Iſtā ɔnē pōit ſcūs Tho. pma ſcdē. ¶ Q2 eni cōſiliū pcedat ɔſenſum pʒ p ipm q. 15. arti. 3°. (Ubi ponit: q in ordine agibiliū p̄ ē apprehēſio finis. 2° appetit⁹ finis. 3° cōſiliū de his que ſunt ad finē. 4° appetitus eoꝝ que ſunt ad finē: ⁊ ſubdit: q applicatio appetitiui mot⁹ ad determinationē conſilij eſt ꝓprie cōſenſus. ¶ Ex quo pʒ: q cōſenſus ſequit̄ cōſiliū: q aūt cōſenſus pcedat electionē: pʒ ibidē ad tertiū. vbi dicit: q electio addit ſup cōſiliū quādā relationeʒ reſpectu eius: cui aliqd pelegit̄: ⁊ iō poſt cōſenſum adhuc remanet electio.) Hec ille. ¶ Q2 āt electio precedat imperiū: ⁊ imperiū pcedat vſum. oñdit. q. 17. art. 3° ad pmū. dicēs. (Nō ois actus volūtatis pcedit iſtū actū rōnis: q eſt imperiū: ſʒ aliqs pcedit. ſ. electio ⁊ aliquis ſequit̄. ſ. vſus: q2 poſt determinationē cōſilij: que eſt iudiciū rōnis volūtas eligit: ⁊ poſt electionē rō iperat ei: per qd̄ habēdū: vel agendū eſt qd̄ eligit̄: ⁊ tūc demū volūtas incipit vti exequēdo imperiū rōnis: q̄nq3 quidē volūtas alterius: cū aliquis imperat alteri. q̄nq3 aūt volūtas imperātis: cū aliqs iperat ſibi.) Hec ille. ¶ Et in viſione pncipali dicit. (Q2 vſus ei⁹: qd̄ eſt ad finē ſm q eſt in rōne referēte ipſum in finē pcedit electionē. vnde multo magis pcedit imperiū. ſed vſus ei⁹ qd̄ eſt ad finē ſm q ſubdit̄ potētie executiue ſequitur imperiū: eo q vſus vtentis ɔiunctus eſt cuʒ actu: quo quis vtit̄: nō eni vtit̄ quis baculo anteq̄3 aliquo mō p baculū operet̄. Imperiū aūt nō eſt ſimul cū actu eius cui imperat̄: ſed naturalr̄ prius eſt imperiuʒ q̄3 iperio obediat̄: ⁊ aliq̄n eſt pus tēpore: vnde manifeſtū eſt: q imperiū eſt pus q̄3 vſus.) Hec ille. ¶ Itē pma 2ᵉ. q. 16. arti. 4. ad 3ᵐ. (Electio pcedit vſum ſi referant̄ ad idē. nihil aūt ꝓhibet: q vſus vnius precedat electionē alterius: ⁊ q2 actus volūtatis reflectunt̄ ſupra ſeipſos: in q̄libet actu volūtatis pōt accipi cōſenſus: electio ⁊ vſus. vt ſi dicat̄ q voluntas cōſentit ſe eligere: ⁊ cōſentit ſe conſentire: ⁊ vtit̄ ſe ad cōſentiendū ⁊ eligendū: ⁊ ſemꝑ iſti actus ordinati ad illud: qd̄ prius eſt: ſunt priores.) Hec ille. ¶ Ex quibus pʒ: q q̄cūq3 circa ideʒ cōſiliamur: ⁊ eligimus: ⁊ vtimur: ⁊ imperam⁹: ⁊ cōſentim⁹: q illa q̄nq3 hñt ordinē ſupradictū: ſʒ reſpectu diuerſoꝝ obiectoꝝ illud qd̄ in vno ordine eſt prius: in alio ſit poſterius. Iſta eni q̄nq3 pñt aſſignari reſpectu cuiuſlibet: qd̄ eſt ad fineʒ: ſiue ſit actus: ſiue obm. ¶ Si querat̄. quid eſt cōſiliū. rñdet ſcūs Tho. pma 2ᵉ. q. 14. q conſiliū eſt actus intellectus: quo inquirit̄ de agēdis a nob̄ modo reſolutorio. ſ. incipiēdo a fine int̄mo attēto quouſq3 puenit̄ ad illud: qd̄ ſtatim agēdū eſt. ¶ Quid aūt ſit imperare. rñdet ibidē. q. 17. arti. p̄. q impare eſt eēntialr̄ actus rōnis: quo intellectus in virtute voluntatis mouet aliquā potētiā cū quadā intimatione denunciatiua: vnde talis actus explicat̄ per oratione imperatiui modi dicēdo fac hoc: non eni voluntas imperat: ſed itellectus motus a volūtate: q2 imperare eſt ordinare aliqd agendū: modo ordinare eſt rōnis non volūtatis. ¶ Ex quibus cōcludit̄: q circa illud qd̄ eſt ad finem voluntas hʒ tres actus: itellect⁹ aūt duos: tres pmi eligere: cōſentire: ⁊ vti: duo intellectus: cōſiliū ⁊ imperiū. Et ſic terminatur primus articulus.

Hic vſus ſumat̄ ab applicatiōe rei ad operationeʒ.

Quantum ad ſcdm arguit̄ cōtra ɔnes: ⁊ quidē ɔ pmā arguit ſic Aureolus. pſertiʒ ɔ hoc: qd̄ ibideʒ dī: q vſus ſumit̄ ab applicatione rei ad opationē. ¶ Arguit igit̄ ɔ hoc. p̄ ſic. Oppoſitaꝝ diffīaꝝ oppoſite debēt eſſe rōnes: vt pʒ de ɔgregatiuo ⁊ diſgregatiuo: rōnali ⁊ irrōnali: ſed frui ⁊ vti ſūt diffīe diuiſiue actuū volūtatis. vt Aug. inuit ⁊ magr̄ in lr̄a: rō autē fruitionis totalr̄ ſiſtit intra volūtatē: dicit eni quieteʒ volūtatis in aliquo. ergo ⁊ vti totalr̄ ſiſtet intra voluntatē dicēdo rōnē oppoſitā quieti volūtatis. hec aūt rō oppoſita nō eſt niſi voluntatē ferri tranſitorie ſup aliqd nō quieſcēdo in illo. ergo rō vſus non ſumit̄ ab applicatione rei ad operationē: ſed magis ex trāſitoria latione ſuper illud: qd̄ eſt ad finem non quieſcēdo in eo. ¶ Scdo ſic. Si vſus ſumeret̄ ab applicatione rei ad operationē: illis rebus vti nō poſſet: quas applicare nō valeret ad operationē: ſed certū eſt: q volūtas nr̄a nō pōt applicare celū: aut angelos ad ſuā operationē: ⁊ tñ pōt vti celo: ⁊ angelis: ⁊ oī creato ſʒ Aug dū fert̄ ſuper illa in quodā tranſitu ad deū. ergo vſus non ſumit̄ ab applicatione rei ad operationē: ſed magis ex tranſitoria latione ſup eo: qd̄ eſt ad finē nō quieſcēdo. ¶ Tertio. Q2 rō quā ſignificat nomē eſt diffinitio ſua 4° metaphyſice. ſed diffinitio vſus: quaʒ magr̄ ponit in lr̄a. ⁊ Aug⁹. pmo de doctrina xpiana: nō facit mētionē de applicatione ad operationē: ſed de relatione in finē non quieſcēdo in eo: qd̄ eſt ad finē. ſed tranſitorie ſe habendo: ſicut pʒ de illa diffinitione. Uti eſt qd̄ in vſuʒ venit ad illud: qd̄ amat̄ obtinendū referre: ſi tamē amandū eſt: hic quidē nō fit mentio de applicatione rei ad operationē: ſed tñ de relatione eius: qd̄ venit ad intellm̄ vel volūtatē: vel ad maᵐ: vel quocūq3 mō in facultatē volūtatis ad illud: qd̄ eſt amādū. ergo idē quod prius. ¶ Quarto. Dirigere in deū oia ⁊ ſeipſum: ⁊ cūcta creata eſt oibus vti: ſed clarū eſt: q hoc nō eſt applicare ſeipſuʒ: ⁊ oia creata ad operationē aliquā: ſed tñ modo dilectionē ſuā ſup oia ferre ſuper quodā trāſitu: ⁊ in ordine ad deū. ergo applicatio ad opationē nihil facit ad vſuʒ. ¶ Quinto. Q2 iſta eſt expreſſa intētio Augu. p̄ de doctrina xpiana: cū ait. (Quō ſi eſſemus peregrini: q hñ viuere niſi in patria nr̄a nō poſſemus: opus eſſet terreſtribus vel marinis vehiculis: qbus vtendū eſſet: vt ad patriā: qua fruēdū erat: puenire valerem⁹: ſic in huius mortalitatis vita pegrināntes a dño: ſi redire in patriā volumus: vbi bti eſſe poſſimus: vtendū eſt h̄ mundo: vt inuiſibilia dei: p ea que facta ſunt: intellecta conſpiciant̄: hoc eſt vt de corporalibus rebus ⁊ tēporalib⁹ ſpūalia ⁊ eterna capiant̄.) Hec Aug⁹. ¶ Ex qb⁹ pʒ: q nō eſt aliud volūtatē vti rebus: q̄3 per eas ɔſcēdere in deū: ⁊ eas applicare in finē: nō aūt applicare ad opationē. ¶ Cōtra tertiā ɔnē ſilr̄ arguit ꝓbādo: q directio ⁊ ordinatio: que eſt in actu electionis: nō fit ab intellectu ſed a volūtate: a qua eſt ſuba actus: cuius oppoſituʒ vr̄ inui in tertia ɔnc. ¶ Arguit igr̄ p̄ ſic. Cui⁹ eſt act⁹: ei⁹ eſt directio illi⁹ act⁹ in finē: cū illa directio nō ſit: niſi quidā ordo: ⁊ quedā relatio fundata ſup actū: ibi eſt autē relatio: vbi eſt fundamētū relationis: ibi nāq3 eſt ſimilitudo: vbi eſt albedo ſubiectiue: ſed appetitus ⁊ mot⁹ ipſi⁹ in illud: qd̄ eſt ad finē: eſt fundamētū ordinis in fineʒ. ergo videt̄ q directio motus appetitiui in fineʒ ſit ab ipſo appetitu ⁊ volūtate. ¶ Scdo. Nā ſm ſctm̄ Tho. intētio eſt actus volūtatis: ſed intētio non eſt aliud q̄3 directio motus appetitiui in finē. q̄ hō directio non eſt actus rōnis: ſed volūtatis. ¶ Tertio. Nullus act⁹ aut potētia fert̄ ſup obm mālr̄ niſi attingēdo obm fōrale. ſed rō volēdi illud: qd̄ eſt ad finē: qd̄ eſt mālr̄ volitū eſt ipſe finis. q̄ volūtas volēdo illud: qd̄ eſt ad fineʒ attingit finē: ſed non aliter attingit q̄3 dirigendo volitionem eius: qd̄ eſt ad finem in ipſuʒ finē. igitur idem qd̄ prius. ¶ Cōtra ſextā ɔnē ſiliter arguit ꝓbādo: q ɔſenſus nō dicat applicationē motus appetitiui ad determinatione

Hic ordinatio que eſt in actu electiōis ſit ab intellr̄ vel voluntate q2 voluntas arguit Aur. vbi ſupra.

Vtr̄ ↄſenſus dicat applicationē motus appetitiui ad determinationem conſilij; Aureol° vbi ſupra. rationem ↄſilij:ſicut illa ꝓ ⁊ ſequētes innuere videnť. ¶ Arguit ergo ꝓ ſic. Cōſtat inquitq incontinēs dicit paſſionibus cōſentire ⁊ ſenſualitati:agit.n.ex ↄſenſu:ſʒ clarū eſt:ꝙ nō applicat motū appetitus ad determinationē cōſilij.imo magis ad paſſionē:mouet eni ⁊ agit cōtra rōnē.ergo nō ois cōſenſus eſt applicatio volūtatis ad determinationeʒ cōſilij. Nec valʒ ſi dicať:ꝙ ēt in incōtinente ⁊ paſſionato ↄſiliū determinat ꝑ paſſione:vt phs dicit 3° ethicoꝝ. Capite.3°. hoc quidē nō valet:nō eni eſt ibi determinatio cōſilij:ſʒ magis ſubuerſio ꝑ paſſionē.vnde magis dicitur ignorantia ſeu excecatio vel ligamentū rōnis ꝙ̄ conſiliū:ſicut ibi phs aſſimilando tales vinolentis ⁊ ſomnolentis.

Ad primum cōtra primā ↄcluſionē dicit̄ negādo minorē:ſm eniʒ ſupradicta frui ⁊ vti non ſunt dr̄ie diuiſiue ꝑ oppoſita ipſoꝝ actuū volūtatis:preſertim ſi intelligať de oppoſitis imediatis:nec eni eligere:nec intēdere:nec cōſentire ſunt fruitiones aut vſus:tñ cōcedo ꝙ inter vſum ⁊ fruitionem Quali vſus ⁊ fruitio opponantur. eſt aliqua oppoſitio:eo modo quo abſolutū opponit̄ ei qđ importat abſolutū cuʒ relatione.Sicut enim dicit ſcūs Tho.ꝑma 2ᵉ.q.16.art.2° ad primū.(Frui importat motū abſolutū appetitus in appetibile:ſʒ vti importat motū appetitus ad aliquid in ordine ad alterū.) Hec ille.¶ Sed iſto modo oppoſitiōis nō ſolū vſus opponit̄ fruitioni:ſed electio:nā ſm eūdē ibidē arti.4°.electio importat duas relationes:vnā.ſ.eius qđ eligit̄ ad finē:aliā vero ad illud:cui ꝑeligit̄.cōcedit̄ ergo ꝙ inter Quali electio vſui quo ꝙ opponať. vſum ⁊ fruitionē talis eſt differētia:ꝙ fruitio dic̄ actū volūtatis quieſcentē in aliquo:vſus aūt ꝓut in voluntate dicit rationē trāſitoriā ſup aliquid:i quo nō ſiſtit̄: ſed vlterius tendit̄:licʒ aūt vſus vel vti ſit talis actus volūtatis:quo.ſ.appetit̄ illud:quod eſt ad finē referendo illud ad obtinendū finē:nō tamē valʒ ↄñā. ꝙ̄ vſus nō ſumit̄ ab applicatione rei ⁊c̄.qui eni applicat aliqd operationi fert̄ in illud nō ſiſtendo in eo:ſed ad aliud referēdo.ſ.ad opus.¶ Silr̄ patet:ꝙ nō opʒ ſemꝑ vſuʒ Vſus actus intellectus eſſe pōt ⁊ potētie executiue. eſſe actū a volūtate elicitū:imo pōt eſſe actus intellʼ: ⁊ pōt eſſe actus potētie executiue:licʒ ſemꝑ ſit actus a voluntate elicitus vel imperatus:⁊ ↄñter nō opʒ:ꝙ ſicut fruitio ſemꝑ eſt ſubiectiue in voluntate ita ⁊ vſus. Vñ dicit ſcūs Tho.ꝑma 2ᵉ.q.16.arti.ꝓ.ad 3ᵐ.ꝙ nō ſolū voluntas vtit̄.imo itellect° ⁊ alie potētie executiue mote a volūtate:⁊ recitat Aug.ᵐ in lib.83.qōnū dicētē: ꝙ nos iudicādo per rōnē de oibus cauſatis vtimur illis.¶ Ad 2ᵐ negat̄ minor:inquantū eni homo vult celū ꝓpter aliquā operationē quā facit celū vl mouet:in tātū applicat celū ad opationē ꝑ volūtatē ⁊ itellʼ:ſʒ nō Quō celo et āgelis ⁊ ceteris vtamur ad opatiōes noſtras. ꝑ potētiā executiuā.Vñ ſcūs Tho.ꝓ ſen.di.1.q.3.art.ꝓ. ad ꝑmū dicit:ꝙ celo ⁊ angelis nō vtimur tanꝙ̄ a nobis opatis:ſed ſicut in dei cognitionē ducētibus.¶ Et in principali rñſione dicit.(Quecūqʒ ſunt bona nō habēt bonitatē niſi inquantū accedunt ad diuinā bonitateʒ. Vñ opʒ ꝙ ſit bonitas diuina:cū ſit rō dilectionis ⁊ deſiderij:vt oia amenť in ordine ad diuinā bonitateʒ:oē autē qđ bonū eſt:a deo eſt.Unde que a deo nō ſūt:nec querenda ſunt:nec eis vtendū eſt:⁊ ideo nullo pctō eſt vtendū:q2 peccatū nō eſt a deo.pena aūt eſt a deo:⁊ iō pena vtēdū eſt ⁊ ordinanda eſt ad finē ſm ꝙ ꝓmouet meritū hominis ducēs eū in cōſiderationē ꝓprie infirmitatis:⁊ ſm ꝙ purgat peccata.Silr̄ res mūdi ab ipſo ſunt ⁊ eis vtendū eſt vel inquantū cōferunt ad dei cognitionē oſtendentes ipſius magnitudinem;vel ſm ꝙ prebent ſubſidiū vite noſtre ordinate in deū. Similr̄ opera noſtra:que mala nō ſunt:ab ipſo ſūt:⁊ ꝓpter ipſ

facienda:nō ꝙ quilibʒ opationē oporteat ſemꝑ actualiter referre in deū:ſed ſufficit:ꝙ i deo ſtatuat finē ſue volūtatis.) Hec ille.¶ Ex quibus oibus pʒ:ꝙ oia que facta ſunt a deo applicare poſſumus ad opationeʒ per voluntatē noſtrā:aut itellectū:aut potentiā executiuā vnde ipſe intellectus cōferens rem in finē vtit̄ re ⁊ applicat eā ad operationē:⁊ ſimilr̄ volūtas dū vult aliqd per operationē illius rei applicat eam ad ↄperationeʒ. ¶ Ad 3ᵐ dico:ꝙ lʒ Aug.nō faciat expreſſe mentioneʒ de applicatiōe rei ad operationē in diffōne vſus.tamē implicite facit.Cū eni dicat.(Uti eſt illō,qđ in vſuʒ venit referre ad obtinendū ⁊ cetera.)dat itelligere ꝙ illo vtimur qđ volumus:vt illo mediāte obtineamus aliđ quo fruēdū eſt:⁊ ita tale volitū applicamus ad opationē.ſ.ad obtentionē vel poſſeſſionē:vt large accipiatur Quō ſumit̄ opatio ꝙ̄ ad vſuʒ requirit̄. operatio pro motu vel actione:aut quolibʒ ſignificato per modū actiōis vel motus:ſicut eſt poſſeſſio:aut generatio:vt eni dictū eſt in ꝑma ↄne:velle pecuniā ad poſſidendū eſt vti pecunia:⁊ applicare eā ad operationem vel aliqd per modū operationis. ¶ Ad 4ᵐ negat̄ minor:vt pʒ ex dictis.nam taʒ ſeipſuʒ ꝙ̄ alia homo applicat ad habendū ⁊ obtinēdū deū:illa aūt obtentio opatio dicit̄ eo modo:quo in ꝓpoſito loquimur de operatione.¶ Ad quintū dico:ꝙ illud argumētū verberat argumentē:nā ſi eo modo vtimur mundo ⁊ in eo cōtētis ſicut nauigātes vtunt̄ vehiculis ad trāſfretandū:cum tales vtēdo vehiculis applicent ea ad operationē:ſeq̄t̄ ꝙ vti noſtruʒ eſt applicare res ad operationes. ¶ Ad ꝑmū ↄ tertiā ↄnē dr̄:ꝙ ꝓcedit ex falſo intellectu:ac ſi ſcūs poneret:ꝙ abſoluta ſuba actus electionis ſit a volūtate:⁊ relatio ſup illo actu fundata ſit a ſolo intellectu.Et ad hunc ſenſum arguit:qui tñ ſcūs Tho.nō intelligit:cū eni dicit ꝑma ſcḋe.q.13.arti.ꝓ.ꝙ illud qđ eſt materiale in electiōe eſt volūtatis:formale aūt eſt rōnis:non intelligit in illo actu eſſe duo quidē:quoꝝ vnū ſit a ſola voluntate:⁊ aliud a ſola rōne producať:vt arguēs male intelligit:ſed quē ſenſū habeat in talib° locutionibus exprimit de veritate.q.22.articu.3° dicēs. (Quādocūqʒ ſunt duo agētia ordinata:ſcōʒ agens dupliciter pōt mouere vel agere.Uno mō ſm ꝙ cōpetit Quib° mōis ſcōm agens agat. nāe ſue.Alio mō ſm ꝙ cōpetit nāe ſuperioris agētis. Impreſſio eni ſupioris agentis manet in iferiori:⁊ ex hoc inferius agens nō ſolū agit actione ꝓpria:ſʒ actione ſupioris agentis:ſic ſpera ſolis mouet̄ motu ꝓpᵒ in ſpacio vnius anni cōplet̄:⁊ motu ꝑmi mobilis:qui eſt motus diurnus.Similr̄ aqua mouet̄ motu ꝓprio tendendo in centrū:⁊ habʒ quēdā motū ex impreſſiōe lune:que mouet ipſam influxu ⁊ refluxu maris.Corpora etiā mixta habēt quaſdā operationes ſibi ꝓprias:que conſequunt̄ naturā quatuor elemētoꝝ:vt tēdere deorſum:calefacere:⁊ infrigidare:⁊ habēt alias ex impſſione corporū celeſtiū:vt magnes attrahit ferrū.Et ꝙ̄uis nulla actio inferioris agentis fiat:niſi ꝑſuppoſita actione ſuperioris:tñ illa actio que cōpetit ei ſm ſuā naturā attribuit̄ ei abſolute:ſicut aque moueri deorſum.Illa vero que competit ei ex impreſſione ſuperioris agentis non attribuitur ei abſolute:ſed in ordine ad aliud. ſicut influere ⁊ refluere dicit̄ eſſe ꝓprius motus maris non inquantū eſt aqua:ſed inquantū mouetur a luna. Ratio autem ⁊ voluntas:que ſunt potentie quedam operatiue adinuicem ordinate ⁊ abſolute conſiderando ratio eſt prior:ꝙ̄uis per reflexioneʒ efficiať voluntas prior ⁊ ſuperior inquantum mouet rationem.Unde voluntas poteſt habere duplicem actum:vnum Voluntas duplex actus. qui competit ei ſm ſuam naturam inquantum tendit

in propriū obiectū abſolute: ꝛ hic actus attribuit volūtati ſimplr: vt velle ꝛ amare: q̄uis etiā ad hunc actum preſupponit actus rationis. Aliū vo actū habȝ: qui cōpetit ei ſm ꝙ rōnis ipreſſio relinquit in volūtate: cuȝ eni propriū ſit rationis cōferre ꝛ ordinare quādocūqȝ in actu volūtatis apparet aliqua collatio vl ordinatio talis actus erit volūtatis nō abſolute: ſed in ordine ad rationē: ꝛ hoc modo itēdere eſt actus volūtatis.) Hec ille. ❡ Ex q̊ pȝ ꝙ ſcūs Tho. nō intendit: ꝙ in actu intētionis vel electionis ſint aliqua duo: quoꝝ vnū ſolum producat a voluntate: ſed intendit ꝙ voluntas ex nā ſua abſolute habȝ ꝙ velit ꝛ volitionē producat: ſed nō habȝ ex ſe. imo ex hoc ꝙ mouet ab intellectu: ꝙ ī actu ſuo ſit collatio: aut ordinatio vnius ad aliud. ❡ Ad ſecundū patet per idē. verūtamē minor eſt falſa. ſ. ꝙ intentio ſit directio loquēdo de directione actiua. Unde ſcūs Tho. vbi ſupra ad quartū dicit. (Relatio actiua in finē eſt rōnis: eius eni eſt referre in finē: ſed relatio paſſiua poteſt eſſe cuiuſcūqȝ directi vel relati in finē: ꝛ ſic pōt eſſe etiā volūtatis: ꝛ hoc modo relatio in finē pertinet ad intentionē.) Hec ille. Et loquit de relatione non vt eſt habitudo: ſed vt eſt actio vel paſſio. ꝛ ſilr de directione. ❡ Ex quo patȝ: ꝙ dirigere ad intellectū pertinet: ſed actū directū ꝛ relatū elicere eſt volūtatis: licȝ nō abſolute: ſed vt eſt mota a rōne: vnde a volūtate effectiue eſt tā actus: qui fundat relationē q̄ȝ relatio in eo fundata: ſed volūtas nō pōt elicere actū: qui fundat relationē: niſi vt mouet a ratione. ❡ Ad tertiū ſimiliter oīa cōceduntur quouſqȝ dicit: ꝙ volūtas volēdo illud: qḋ eſt ad finē: non attingit finē niſi dirigendo ꝛc̄. Illud eni negat: voluntas quippe non dirigit: ſed actū directū elicit: ꝛ collatiuū alicuius in finē: vt enim dicit ſcūs Tho. pma 2ᵉ. q. 12. arti. 2ᵒ ad tertiū. (In oīb⁹ que mouent a rōne apparet ordo rationis mouētis. licȝ ipſa rationē nō habeāt: ſic eni ſagitta directe tendit in ſignū ex motione ſagittantis: ac ſi ipſa haberet rationē dirigentē: ꝛ idē apparet in motibus horologioꝝ ꝛ oīuȝ humanoꝝ ingenioꝝ: que arte fiūt.) Hec ille. ❡ Et. q. 12. arti. p̊ ad tertiū dicit. (Uoluntas nō ordinat: ſed tn̄ in aliquid tendit ſm ordinē rationis.) ❡ Et. q. 13. arti. p̊ ad pmū dicit. (Electio collationē importat precedētē non ꝙ eſſentialr ſit ipſa collatio.) Hec ille. ❡ Ex qb⁹ pȝ: ꝙ ſolus intellectus dirigit: ſed voluntas actū cōformē illi directioni elicit. ❡ Ad primū cōtra ſextā ꝯcluſionē negat ꝙ incōtinēs nō applicet motū appetitiuū ad determinationē cōſilij q̄ȝdiu habȝ actū volūtatis: licȝ cōſiliū ſit erroneū: ſic eni ponit ſcūs Tho. de malo q. 3. arti. 9ᵒ. in rn̄ſione ad 7ᵐ argumētū. (In oī actu virtutis vel pcti eſt quedaȝ deductio quaſi ſyllogiſtica: tn̄ aliter ſyllogiçat temperatus: aliter intemperatus: ꝛ aliter cōtinēs q̄ȝ incōtinēs: temperatus ſm iudiciū rationis vtit ſyllogiſmo triū propoſitionuȝ ſic ſyllogiçans. Nulla fornicatio eſt cōmittēda: hic actus ē fornicatio. igit ꝛc̄. Intemperatus vo totalr ſequit cōcupiſcentiaȝ ſic ſyllogiçās. Omni delectabili eſt fruendū. hic actus eſt delectabilis. igit ꝛc̄. ❡ Silr tā cōtinēs q̄ȝ icōtinēs duplr mouet: ſm rōnē quidē ad vitandū peccatū: ſm cōcupiſcentiā vo ad cōmittendū: ſed in cōtinente vincit iudiciū rationis: in incōtinēte vero cōcupiſcētia: vn̄ vterqȝ vtit ſyllogiſmo quattuoꝛ ꝓpoſitionū vel terminoꝝ ad ꝯrias ꝯnes. Cōtinens eni ſic ſyllogiçat. Nullū pctm̄ eſt faciendū: hoc ꝓponit ſm iudiciū rationis: ſm vero motū cōcupiſcētie verſat in corde eius: ꝙ oē delectabile eſt ꝓſequendū: ſed qꝛ iudiciū rōnis in eo vincit: aſſumit ſub pmo: hoc eſt pctm̄: ꝛ cōcludit. ḡ non eſt faciendū. Incōtinēs vero in quo vincit motus concupiſcētie aſſumit ſub ſcdo. hoc eſt delectabile: ꝛ cōcludit igitur eſt faciendū vel ꝓſequēdū.) Hec ille. ❡ Eādē ſniam ponit ſcdo ſen. diſ. 24. q. 3. arti. 3ᵒ. ꝛ pma ſcde. q. 77. arti. 2ᵒ. ad 4ᵐ. ❡ Ex quibus pȝ: ꝙ incōtinēs dum conſentit applicat motū appetitiuū ad determinationē ſui: lȝ falſi cōſilij. Intelligo tn̄ dicta ſci Tho. de peccante mortalr: nō ſolū rōne circūſtantie: ſed rōne mali voliti: nā cōtingit ſȝ eū peccare mortalr ſine tali diuerſa ſyllogiçatione: ſicut pȝ de angelis: ꝛ pmo parente vt alias videbit latius. ❡ Sed cū reprobat iſta rn̄ſio per argumentē: qꝛ in incōtinēte nō eſt determinatio cōſilij: ſed ſubuerſio ꝛc̄. ❡ Dico ꝙ q̄ȝdiu incōtinēs per voluntatē cōſentit: licȝ ibi ſit ligamentū rōnis: inquātum ratio impedit: ne recte eſtimet de eligibili ꝛ agibili in vli ꝛ particulari accidētalr: tn̄ nō ſic eſt ligatus: qn mō ꝓdicto ſyllogiçet ꝓponēdo vnā falſam vlem: quā ſuggerit paſſio ſubſumēdo vnā pticularē verā: vt dictum fuit: ꝛ hoc ſi ſit ibi aliqs cōſenſus volūtatis. Nā ſm ꝙ dicit ſcūs Tho. pma 2ᵉ. q. 10. arti. 3ᵒ. (Immutatio hoīs per paſſionē duplr contingit. vno mō ſic: ꝙ rō totalr ligat: ita ꝙ hō vſum rōnis nō hēat: ſicut contingit in illis q pp irā vel cōcupiſcētiā furioſi vel amētes fiunt: ſicut pp aliquā aliā ꝑturbationē corporalē. hȩ eni paſſiones nō ſine trāſmutatione corpali accidūt. ꝛ de talib⁹ eſt eadē rō: ſicut de aīalibus brutis: que ex neceſſitate ſequunt impetū paſſionis: in his eni nō eſt aliquis rōnis motus: ꝛ per ꝯns nec volūtas: aliqn̄ aūt rō nō totaliter abſorbet a paſſione: ſed remanet q̄tū ad aliqd iudiciū rōnis liberū: ꝛ ſȝ hoc remanet aliqd ex motu voluntatis.) Hec ille. ❡ Ex qbus pȝ: ꝙ ſm eū voluntas nō agit: ſi rō ſit totalr abſorpta a paſſione: ꝛ ꝑ ꝯns nec cōſentit: oīs ergo cōſenſus ſequit iudiciū rōnis ſiue recte: ſiue erronee: nec eſt aliter poſſe fieri ſm eū: ꝛ in hoc ſecūdus articulus terminat. ❡ Ad rōnē vo in oppoſitū pȝ reſponſio per ꝓdicta. vtī eni nō eſt referre ſȝ eēntiam: ſed cauſalr: aut effectiue: qꝛ. ſ. eſt actus volūtatis cōformis actui rōnis referenti aliquid in alterū ꝛc̄.

❡ Utrū vltimo fine ꝑ intellectum apprehenſo neceſſario fruat creata voluntas. Queſtio. III.

Ultimo circa pmā diſtinctionē querit. Utruȝ vltimo fine ꝑ intellectū apprehēſo neccīo fruat creata volūtas. Et arguit ꝙ nō. Nihil eſt taȝ in ptāte volūtatis q̄ȝ ipſa voluntas ſm Aug⁹. p̊ retractationū. ❡ Ex q̊ colligit: ꝙ ſi actus voluntatis eſt in poteſtate volūtatis mediate: multo plus imediate: ſed in poteſtate voluntatis eſt velle finē: ꝛ nō velle mediāte intellectu: poteſt enim auertere intellectū a conſideratione finis: quo facto non volet ipſum. ergo ſtante conſideratione poterit non velle vt videtur.

In oppoſitum arguit. Naȝ maiorē appetibilitatē hȝ finis in ſua totalitate acceptus q̄ȝ aliqua ps eius: ſed eſſe ꝛ viuere ſunt partes integrales vltimi finis: iſte aūt neceſſario appetunt iuxta illud phī. 9ᵒ ethico. (Eſſe ꝛ viuere eſt in oībus eligibile ꝛ amabile.) Et illud. 3. poli᷑. (Ineſt aliq̄ boni particula ad ipſum viuere: vnde multa mala ſuſtinent hoīes inuitati ad viuere tanq̄ȝ exiſtente in ipſo quodaȝ ſolatio ꝛ dulcedine naturali.) ergo totus finis qui includit eſſe ꝛ viuere neceſſario appetitur.

In hac qōne erunt duo articuli. nam in pmo ponent ꝯnes. in ſcdo mouebūt obiectiones. ❡ Quantū ad primū ſit pma ꝯclo: ꝙ voluntas

Circa hanc mēs ſci Thome pʒ: ⁊ ↄcordat Egidius ⁊ Geraldus quol. 1. q. 20 Scotus āt tʒ ꝙ ſine obſcuritate apphēſionis in vli vel particulari volūtas nō nec̄io fruit cū Scoto ↄuēit Aureolus incōcluſiōibʒ diſſert āt in rōnibus Adā ſiīr ⁊ michael de maſſa.

Tex. cō. 89.

luntas neceſſario vult finem vltimū apprehenſuʒ ſub ratione ſua vniuerſali. Et eſt intellectus ↄ̄nis: ꝙ nō eſt in poteſtate voluntatis: ꝙ ſtante apprehenſione finis vltimi: vel beatitudinis ſub vli rōne optimi boni ipſa voluntas nolit: aut refugiat vltimū finē. Iſta ↄ̄ pbatur ex dictis ſci Tho. multipliciter. ¶ Prima rō talis eſt. Sic ſe hʒ finis in agibilibus: ſicut pncipia in ſpeculabilibus: ſic ſe habʒ intellectus in ſpeculabilibus: ꝙ de neceſſitate adheret primis pncipijs: ↄ̄ſonis ↄcluſionib⁹ nō neceſſario adhereat. ḡ voluntas vltimo fini neceſſario adheret: ↄ̄ſonis eis: que ſunt ad finē: nō neceſſario inhereat. Hāc rōnē ponit ſiīr ſcūs Tho. pma pte. q̄ō. 82. arti. p̄. (Neceſſe (inquit) eſt: ꝙ ſicut intellectus ex neceſſitate inheret pmis pncipijs: ita volūtas ex neceſſitate inhereat fini vltimo: qui eſt btitudo: finis enim ſe hʒ in opatiuis: vt pncipiū in ſpeculatiuis: vt dicit ſcdo phyſicoꝝ: opʒ enī ꝙ illud qd̄ naturalr alicui cōuenit ⁊ imobilr ſit fundamētū ⁊ pncipiū oium alioꝝ: qꝛ natura rei eſt pmū in vnoquoqʒ: ⁊ ois motus ꝑcedit ab aliquo imobili.) Hec ille. ¶ Itē de malo. q. 3. arti. 3°. vbi ſic ait. (Tam intellectus ꝙ̄ voluntas ex neceſſitate tēdit in illud: ad qd̄ nāliter ordinat: nāle eſt enī determinari ad vnū. vn̄ itellectus ex neceſſitate aſſentit pmis pncipijs nāliter notis: nec pōt eoꝝ ↄ̄rijs aſſentire: ⁊ ſiīr volūtas nālr vult ⁊ ex neceſſitate beatitudinē: nec aliquis pōt velle miſeriā. vn̄ in intellectu ↄtingit: ꝙ ea q̄ neceſſariā coherentiā hñt cū pmis principijs naturalr notis ex neceſſitate mouēt intellectū: ſicut ↄ̄nes demōſtrate qn̄ apparet: ꝙ ſi negant: oʒ negari pma pncipia ex qbus de neceſſitate cōſequunt. Si vo ſint alique cōcluſiones: que nō neceſſariā coherentiā habeant cū primis pncipijs nālr notis: ſicut cōtingentia ⁊ opinabilia: nō cogit his intellectus aſſentire. Similr etiā neqʒ neceſſarijs: que neceſſario cōnectunt pmis pncipijs ex neceſſitate aſſentit: anteꝙ̄ hoi neceſſariā ↄnexionē cognoſcat: ſic igit videt eſſe circa voluntatē: ꝙ volūtas ad nihil ex neceſſitate mouet: qd̄ nō apparet hr̄e neceſſariā ↄnexionē cū beatitudie: que naturalr eſt volita.) Hec ille. ¶ Sed ad hanc rationē dicit Aureolus: ꝙ nō concludit. ¶ Primo. Qꝛ pōt reduci ad oppoſitū ſic arguēdo. Sicut ſe habʒ pncipiū in ſpeculabilibus: ſic hʒ ſe finis in agibilibus: ſed ſic ſe hʒ pncipiū ſpeculabile reſpectu intellectus: qd̄ nō ſolū vniuerſaliſſimū pncipiū de quolibʒ eſſe: vel non eſſe neceſſitat intellectū: imo qdlibet particulare pncipiū per ſe notū: ſicut patʒ i mathematicis. ḡ ſic ſe hʒ finis reſpectu voluntatis: ꝙ nō ſolū finis vniuerſaliſſimus ⁊ vltimus neceſſitabit voluntatē. imo etiā quilibʒ finis particularis: honor aūt ⁊ voluptas ⁊ ſcientia ſūt per ſe bona appetibilia ⁊ fines. vt pʒ p ethicoꝝ. ḡ apprehenſo honore: aut voluptate neceſſario volūtas cōplacebit ⁊ deſiderabit: ſi ratio ꝑ ↄ̄ne ſit bona. ¶ Cōfirmat. Qꝛ phs ſcdo phyſicoꝝ non loquit de pncipijs vniuerſaliſſimis: nec de fine vltimo: ſed de quolibet pn°: ⁊ de quolibʒ fine: de quo manifeſte pʒ: ꝙ nō mouet nec̄io voluntatē: alias humilis nō cōtemneret honores: nec temperatus voluptates. ¶ Scdo. Qꝛ qñcūqʒ ex vna ſimilitudine reperta iter aliqua arguit ois ſilitudo inter illa: eſt fallacia ↄñtis: ſed phs ⁊ Commentator aſſimilant pncipia fini. 2° phyſicoꝝ in ordine ad ↄñs: ⁊ ea que ſunt ad finē dicendo: ꝙ quēadmodū ſi pncipia ſunt: ↄ̄nes ſunt: eodē modo ſi finis eſt: ea que ſunt ad finē ſunt vel erunt: volēs ex hoc ↄcludere ꝙ nō eſt in eis neceſſitas ſimplr: ſed cōditionata: vt pʒ ibidē. ḡ concludens ex hoc neceſſitatē ſimplr cōmittit fallaciā ↄñtis. Hec ille. ¶ Iſta reſpōſio non infringit

Hanc rōnē ſoluit Aureolus. p̄. di. 1. q. 3. ↄ̄ opi. ſ. T. dupliciter.

Tex. cō. 89.

Tex. cō. 89.

rationē predictā: nec reductio vſquequaqʒ ꝑcedit. Cū enī ſcūs ſcūs. Tho. ponit illā maximā. ſ. ſicut ſe hʒ pn^m in ſpeculabilibus: ita finis ⁊c̄. nō ſolū intelligit de pncipio illo vniuerſaliſſimo. De quolibʒ eſſe vel nō eſſe ⁊c̄. imo de quolibʒ pncipio indemonſtrabili itendit: ꝙ ſicut ſe hʒ tale pn^m per ſe notū ⁊ idemōſtrabile a pori in ſpeculabilib⁹: ſic ſe hʒ finis: q nō eſt ꝑꝑ aliud appetibilis in agibilibus: ⁊ nō intēdit loq de finibus: q ad alios fines vlterius ordinant: ⁊ ſunt ꝑpter alios appetibiles: modo ↄſtat: ꝙ loquēdo de tali fine clara eſt illa maxima: ⁊ optime probat ↄ̄nē: ſed arguēs in ſua reductione eaʒ male accapit: ⁊ ↄñter male iabſumit: qꝛ ſcūs Tho. ſolū facit cōparationē inter pn^m idemōſtrabile ⁊ fineʒ nō ordinabilē in aliud. ¶ Cōfirmatio iterū nō valet. Dico enī ꝙ phs 2° phyſicoꝝ loquit de quolibʒ fine: ⁊ de quolibʒ pncipio. ſʒ ꝙ eodē modo ſe habʒ pncipiuʒ in ſpeculabilibus: ſicut finis in agibilibus: quantuʒ ad hoc ꝙ pncipio intellectus aſſentit ꝑꝑ ſe ſi accipiatur vt pncipiū: ⁊ ita fini vt finis eſt: volūtas adheret ꝑpter ſe. Et ſicut pncipio indemōſtrabili intellectus nō pōt diſſentire: ita nec a fine irreferibili volūtas pōt reſilire: ſicut aūt principijs nō ꝑ ſe notis: nec indemōſtrabilibus intellectus nō neceſſario aſſentit: ita nec finē ad aliud ordinabilē volūtas neceſſario vult: ⁊ ita finis ⁊ pncipiuʒ ꝓportionabilr accepta ſemꝑ eodem modo ſe habent. ¶ Illud aūt qd̄ ſcdo arguit nō valʒ: nō enī eſt fallacia ↄſequētis in argumēto nr̄o: nec nos ex vna ſimilitudine reperta inter pncipiū ⁊ finem inferimus quālibʒ: ſʒ enī phs ſcdo phyſicoꝝ poſtꝙ̄ dixerat: ꝙ ſicut ſe hʒ finis in agibilibus: ſic ſe hʒ pncipiū in ſpeculabilib⁹: ſtatim poſt applicet illā maximā ad illā ſimilitudinē: quā arguens recitat: tn̄ nō ſolū illa ſimilitudo: de q̄ Ariſto. ibi loquit eſt iter finē ⁊ pncipiū: ſed etiā illa: de qua loquimur in argumēto. vt pʒ 7° ethicoꝝ. ca. 8°. vbi dicit Ariſto. (In actionib⁹ aūt ꝙ cuius gratia pncipiū: ſicut in mathematicis ſuppoſitiōes.) ⁊ ibidē ſtatiʒ dat ſimilitudinē: ex qua arguimus in ꝓpoſito. Dicit enī ꝙ ſicut in mathematica ſuppoſitiones non docent per rōnes. ſed per quandā virtutē naturalē eiſdeʒ aſſentit. ita eſt de finibus in materia moraliū: ꝙ appetitus finis non eſt per doctrinā: ſed per naturā loquēdo de fine in generali: vel per aſſuefactionē loquendo de recto fine in particulari: ⁊ ſic patet: ꝙ arguentis obiectio nō ꝑcedit. ¶ Scda rō pncipalis ꝓ eadē pma ↄ̄ne talis eſt. Ois motus reducit ad aliqd̄ imobile: ſicut pʒ de motibus animaliū: aial enī nō moueret niſi alicui imobili initeret: ſʒ volūtas mouet ad diuerſa obiecta: ⁊ hʒ ſe mobiliter ad ea ⁊ ↄtingenter. ergo neceſſe eſt: ꝙ in aliquo obiecto imobiliter figat: illud aūt nō pōt eſſe niſi vltimus finis. ergo vltimū finē de neceſſitate vult. Iſtam rationē ponit ſententialr ſcūs Tho. pma parte: vbi recitaui: in qua recitatione etiā medium huius rōnis tactum fuit in fine. ¶ Ideʒ mediū tangit de veritate. q. 16. arti. 2°. vbi ait. (Natura in omnibus operibus ſuis bonum intendit: ⁊ cōſeruationē eorū: que per operationem nature fiunt: ⁊ ideo in omnibus nature operibus ſemper principia ſunt permanentia: ⁊ immutabilia ⁊ rectitudinem conſeruantia. Principia enim manere oportet. vt dicit pmo phyſicoꝝ: nō enī poteſt eſſe firmitas vel certitudo in his: que ſunt a pncipijs: niſi ipſa pncipia eſſent firmiter ſtabilita: ⁊ inde eſt: ꝙ oia mutabilia reducunt ad aliqd̄ pmū imobile: inde eſt etiam ꝙ ois ſpeculatiua cognitio deriuat ab aliqua certiſſima cognitione: circa quam error eſſe nō pōt: q̄ eſt cognitio pmoꝝ pncipioꝝ vniuerſaliū: ad que omnia alia cogni

Tex. cō. 89.

Tex. cō. 91.

Suppōnib⁹ mathematicis nālr aſſentit.

Tex. cō. 40.

ta examinant̄:⁊ ex quibus oē verū approbat̄:⁊ omne
falſum reſpuit̄:in quibus ſi aliqs error poſſet accidere
nulla certitudo in ſequēti cognitione iueniret̄. vn̄ ⁊ in
opibus humanis ad hoc ꝙ aliqua rectitudo in eis eſſe
poſſit:opꝫ eſſe aliqḋ pn̄m ꝑmanēs:qḋ habeat rectitudi/
nem imutabilē:ad qḋ oīa opa examinent̄:ita ꝙ illud
ꝑncipiū ꝑmanēs oī malo reſiſtat:⁊ oī bono aſſentiat:⁊
hec eſt ſinderesis.) Hec ille. ¶ Sicāut pōit circa itel/
lectū:ita hꝫ ponere circa voluntatē:preſertim qꝛ ſꝫ cū
⁊ phm:ita ſe hꝫ finis agibiliū reſpectu bonitatis:ſicut
ꝑncipiū ſpeculabiliū reſpectu intelľs vt ꝑus patuit:eo/
dēāut medio vtit̄ in multis alijs locis ad idē ꝓpoſitū
cōfirmandū. ¶ Ad hāc rōnē dicit Aureolus:ꝙ nō va/
let:qꝛ pōt reduci ad oppoſitū ſic arguēdo. Omnis mo
tus reducit̄ ad aliqḋ imobile:ſed volūtas deſiderās ꝓ
pter ſe ſanitatē mouet̄ ad potionē.ġ in illa motiōe oꝫ
aliqd imobile reperiri:ſed hoc eſt falſum:qꝛ voluntas:
nec imobiliter in deſiderio ſanitatis:nec in deſiderio
potionis quieſcit.ġ nō eſt verū:ꝙ ois motus volūtatis
reducat̄ ad aliqd:in quo voluntas imobiliter quie/
ſcit̄. ¶ Nec valet ſi dicat̄:ꝙ i appetitu potiōis ꝑꝑ ſani
tatē non opꝫ poni aliqd imobile:qꝛ appetitus ſanitatis
eſt ꝓpter felicitatē. Nō valet inquā:qꝛ phs dicit ꝑ me
taphyſice:ꝙ ſcire appetit̄ ꝓpter ſe:eſto ꝙ nullū aliud
bonū debeat euenire:manifeſtat āut hoc ſenſuū dile/
ctio.ġ in iſto motu ꝑciſo:quo qs appetit aliqd ꝑꝑ ſcire:
aut ꝑꝑ videre nō occurrit obiectū aliqḋ:cui volūtas in
hereat imobiliter:⁊ de neceſſitate. ¶ Ꝓ. Iō aīalia non
mouent̄ niſi alicui imobili initant̄:qꝛ mouent̄ ꝑ ipul/
ſionē:pars āut impellens ꝑtem aliā neceſſe eſt vt figa/
tur:ſed volūtas nō mouet ſe ꝑ impulſionē:ſed ꝑ ꝓpriā
libertatē.ġ nō indiget aliquo imobili. Hec ille. ¶ Sꝫ
iſta reſponſio nō ꝓcedit:nec reductio valꝫ.imo reſpō/
ſio:quā arguēs recitat:ſufficienter euacuat reductionē.
Sicut enī ꝓbat ſcūs Tho.ꝑma ſcd̄e.q.i.arti.6°. (Ne/
Rōne finis vltimi appetitur qcqd appetit.
ceſſe eſt:ꝙ oīa que hō appetit:appetat ꝓpter vltimū
finē:⁊ hoc (iquit) apparet duplici rōne. ¶ Primo. Qꝛ
quicqd hō appetit:ſub rōne boni appetit:qḋ qdē ſi non
appetit̄ vt bonū ꝑfectū:qḋ eſt vltimus finis:neceſſe eſt
vt appetat̄ vt tendēs in bonū ꝑfectū:qꝛ ſemꝑ inchoa/
tio alicuius ordinat̄ ad cōſūmationē ipſius:ſicut patet
tā in his:que fiunt a nā:ꝙ̄ in his que fiunt ab arte:⁊ iō
ois ichoatio ꝑfectionis ordinat̄ in ꝑfectionē ꝯſūmatā
que eſt per vltimū finē. ¶ Scd̄o. Qꝛ vltim⁹ finis hoc
mō ſe hꝫ in mouēdo appetitū:ſicut ſe hꝫ in alijs motio
nibus ꝑmū mouēs:manifeſtū eſt āut:ꝙ cauſe ſecunde
mouētes nō mouēt:niſi ſm̄ ꝙ mouent̄ a ꝑmo mouēte
vn̄ ſecūda appetibilia nō mouēt appetitū:niſi in ordīe
ad ꝑmū appetibile:qḋ eſt vltim⁹ finis.) Hec ille. Idē
ponit 4° ſen.diſ.49.q.i.arti.3°.queſtiuncula 4°. vbi ſic
ait. (Scd̄m phm 7° ethicoꝝ in ordīe appetibiliū finis
hoc modo ſe hꝫ:ſicut ꝑncipiū in ordine intelligibiliū:
qꝛ āut illud:qḋ eſt ꝑmū in aliquo genere ⁊ maximū:eſt
cauſa eoꝝ:que ſunt poſt.ideo cognitio ꝑncipij in ſpecu
latiuis eſt cauſa cognitionis oīū aliorum. Et ſimilr ap
petitus finis eſt cauſa appetendi oīa alia:que ſunt ad
finē:vn̄ cū btitudo ſit finis humāe vite:qcqd volūtas
appetit facere:ad btitudinē ordinat:qḋ etiā expimēto
patꝫ:qcqd enī appetit aliqd:appetit illud inquātū eſti/
mat illud bonū:per hoc āut ꝙ aliquis habet aliqd:qḋ
eſtimat bonū:reputat ſe vt btitudini ꝓpīquiorē:qꝛ ad/
ditio boni ſuper bonū facit approximare bono ꝑfecto:
qḋ eſt btitudo:⁊ iō quilibꝫ appetitus in beatitudinem
ordinat̄.) Hec ille. ¶ Cum āut obijcit ꝯ hoc arguens:
ꝙ ſcire appetit̄ nō ꝓpter aliud ⁊c̄. ¶ Reſpōdet ſcūs
Tho.ꝑma 2ᵉ. vbi ſupra ad ſcd̄m. vbi facit eandē obie/
ctionē ⁊ dicit. (Scientia ſpeculatiua appetit̄ vt qḋdā
bonū ſpeculantis:qḋ apprehendit̄ ſub bono cōpleto:
qḋ eſt vltimus finis.licꝫ non appetat̄ ꝓpter aliud ex/
trinſecū.) Sicut ſimilr dicit de ludicris:ꝙ licꝫ nō ordi
nent̄ ad finē aliquē extrinſecū:tn̄ ordinant̄ ad bonū
ipſius ludentis ꝓut ſunt delectabilia vel requiē ꝑſtan
tia:bonū āut hoīs ꝯſumatū ē vltim⁹ ei⁹ finis. ¶ Sciē Qualr in oi appetitu beatitudo appetatur.
dū tn̄ ꝙ cū dicim⁹:ꝙ in omni nr̄o appetitu appetitur
btitudo:ſic eſt intelligendū ſicut ipſemet dicit ad 3ᵐ.
(Nō oportet (inquit) vt ſemꝑ aliqs cogitet de vltimo
fine:qn̄cūqꝫ aliquid appetit:aut operat̄:ſed virtus prīe
intētionis:que eſt reſpectu vltimi finis manet in quo/
cūqꝫ appetitu cuiuſcūqꝫ rei:etiā ſi de vltimo fine actu
nō cogitet̄:ſicut non opꝫ:ꝙ qui vadat per viā in quoli/
bet paſſu cogitet de fine.) Hec ille. ¶ Ex qbus patꝫ:ꝙ
appetitus beatitudinis virtualr:⁊ ſi nō actualr rema/
net in quolibꝫ appetitu:⁊ in illa figit̄ appetitus:lꝫ mu/
tabiliter ſe habeat reſpectu alioꝝ. ¶ Cū āut vlterius
dicit arguēs:ꝙ nō eſt ſimile de fixione aīalis mouētis
ſe per ipulſū ⁊c̄. Dico ꝙ licꝫ volūtas nō moueat̄ per
impulſū.tn̄ opꝫ ꝙ in aliquo obiecto figat̄:circa qḋ ſit
determinata:⁊ qḋ naturalr velit. Sicut enim dicit̄ de
veritate.q.22.arti.5°. (Voluntas quedā natura eſt:qꝛ
oē qḋ in rebus inuenit̄:nā quedā eſt:⁊ ideo in volunta
te opꝫ inueniri nō ſolū qḋ eſt voluntatis:ſed etiā qḋ eſt
nāe:hoc āut eſt cuiuſlibꝫ nāe create:vt a deo ſit ordia/
ta in bonū nālr appetēs illud:vn̄ ⁊ ipſi volūtati ieſt q/
dam nālis appetitus boni ſibi cōuenientis; ⁊ ꝓpter h
habꝫ appetere aliquid ſm̄ ꝓpriā determinationē:non
ex neceſſitate:qḋ ei cōpetit inquantū volūtas eſt:ſicut
āut eſt ordo nāe ad voluntatē:ita ſe habꝫ ordo eorum
que voluntas vult naturalr ad ea:reſpectu quoꝝ volū
tas ex ſeipſa determinat̄ nō ex natura:⁊ iō ſicut natu/
ra eſt voluntatis fundamentū:ita appetibile:qḋ nālr
appetitur:eſt aliorum appetibiliū ꝑncipiū ⁊ fundamē/
tū:in appetibilibus āut finis eſt fundamētū ⁊ ꝑncipiū
eoꝝ:que ſunt ad finē:cū ea que ſunt ad finē nō appetā/
tur niſi ratione finis:⁊ ideo illud qḋ volūtas de neceſſi
tate vult:q̄ſi nāli inclinatōe in ipſum determinata:eſt
finis vltimus ⁊ beatitudo:⁊ ea que in ipo includūtur:
vt eſſe ⁊ cognitio veritatis ⁊ hꝰ:ad ea vō non de neceſ/
ſitate determinat̄ nālis inclinatio:ſed ꝓpria diſpōne
abſqꝫ omni neceſſitate.) Hec ille. ¶ Ex quibus patet
quomodo libertas volūtatis fundat̄ in nā:⁊ quō volū
tas in aliquo figit̄:ex cuius volitione ad alia ꝓcedit:⁊
ſi talis ꝓceſſus ſit impulſio:cū ſcꝫ volūtas actuata ap/
petitu finis mouet ſe ad volendū ea:que ſunt ad finē
tolerabile eſt:⁊ erit ſimile de motu aīalium:⁊ de motu
voluntatis. vn̄ ſcūs Tho.prima 2ᵉ.q.9.articu.3°.dicit.
(Hoc mō ſe hꝫ finis in appetibilibus:ſicut ꝑncipiū in
itelligibilibus:manifeſtū eſt āut:ꝙ itelľs per hoc ꝙ co
gnoſcit ꝑncipiū reducit ſe de potētia in actū ꝙ̄tum ad
cognitionē ꝯnū:⁊ ſimilr volūtas per hoc ꝙ vult finē
mouet ſeipſam ad volendū ea:que ſunt ad finē.) Hec
ille. ¶ Tertia rō ꝑncipalis ꝓ ꝑma ꝯne talis eſt. Volū
tas neceo vult illud:cuius ꝑticipatione oīa vult:ſed bti
tudo ⁊ vltimus finis eſt hꝰ:qꝛ qcqd appetit̄ a volūtate
appetit̄ ꝑꝑ ꝑticipationē btitudinis:vt pꝫ per ꝑdicta.ġ
beatitudo erit neceſſario ⁊ nālr volita. ¶ Pōt ſilr ſic
argui. Motus ſecūdi mouentis per impreſſionē primi
mouētis tendit in eundē finē:quo tendit ꝑmū mouēs
Si enī in aliū mouet̄ iam nō mouet̄ per impſſionē ꝑ/
mi mouētis in ipſū:ſed voluntas in oīa:que vult mo
uet̄ ex deſiderio finis.ġ nihil vult:in q̄ nō icludat̄ finis
deſideriū:

deſideriū:nec etiā reſilibit ab aliquo niſi ex deſiderio finis:ſequit̄ ḡ ꝙ nō pōt reſilire a fine:⁊ per ꝯn̄s de neceſſitate vult finē ſibi per intellectū oñſum. Iſta media tangit ſcūs Tho.4° ſen.vbi.ſ.queſtiūcula 2ª vbi ait.(Operatio cāe ſecūde fundat̄ in opatiōe cāe p̄me ⁊ p̄ſupponit eam:⁊ ideo opꝫ ꝙ oīs opatio anie ꝓcedat ex ſuppoſitiōe eius:qđ eſt ex impreſſione p̄mi agentis .ſ.dei:⁊ ideo videmus ex parte intellectus: ꝙ ad nihil intelligendū aīa pōt ꝓcedere niſi ex ſuppoſitiōe illoꝝ quoꝝ cognitio eſt ei innata:⁊ ꝓpter hoc nō pōt aſſentire alicui:qđ ſit ꝯ̄riū p̄ncipijs:que nāliter cognoſcit:⁊ ſimiliter opꝫ eſſe ex pte voluntatis: vñ cū ex ip̄reſſiōe p̄me cauſe.ſ.dei hoc aīe inſit vt bonū velit: ⁊ ꝑfectuꝫ bonū tanq̄ꝫ finē vltimū appetat:ipoſſibile eſt ꝙ ꝯ̄riuꝫ illius i ei⁹ appetitu cadat). Hec ille. ¶ Idē ponit ibidem queſtiuncula p̄ma dicēs. (In ordine mobiliū ⁊ motoꝝ opꝫ duos motores ordinari in finē p̄mi motoris per diſpoſitionē eis imp̄ſſam a p̄mo motore: ſicut pꝫ cū aīa mouet manū:⁊ manus baculū:⁊ baculus ꝑcutit:qđ eſt finis intentus ab aīa:baculus ⁊ manus tēdunt in finē intentū ab aīa:per hoc ꝙ aīa in eis imprimit mediate vel imediate:⁊ q2 oīa ꝓcedūt a deo iquātū eſt bonus: vt dicit Aug.⁊ Diony.iō oīa creata ſꝫ impreſſionē a creatore acceptā inclinant̄ in bonū appetēduꝫ ſm modū ſuū:⁊ iō ſicut q̄libet res nāliter appetit bonū ſuuꝫ: ita q̄libet creatura rōnalis nāliter appetit ſuā beatitudinē). Hec ille. Hoc etiaꝫ mediū inuit de verita.q.22.arti.2° vbi ſic ait. (Omnia nāliter appetūt deū implicite:nō aūt explicite.) ¶ Ad cui⁹ euidētiā ſciendū: ꝙ cā ſecūda nō pōt influere in ſuū effcm̄ niſi inquātū recipit v̄tutē p̄me cāe. Sicut aūt īfluere cauſe agentis eſt agere:ita influere cāe finalis eſt appeti ⁊ deſiderari:⁊ iō ſicut ſecūdariū agēs nō agit niſi ꝑ v̄tutē p̄mi agentis exiſtentē in eo:ita ſecūdarius finis nō appetit̄ niſi ꝑ v̄tutē p̄ncipalis finis in eo exiſtentē: ꝓut.ſ.eſt ordinatū:vel hꝫ ſimilitudinē eius: ⁊ iō ſicut deus ꝓpter hoc ꝙ eſt p̄mū efficiens agit in omni agēte:ita ꝓpter hoc ꝙ eſt finis vltim⁹ appetit̄ in oī fine: ſed hoc eſt appetere deū impliaite. Sic eñi v̄tus p̄me cāe eſt in ſecunda vt etiā p̄ncipia in ꝯcluſionib⁹:reſoluere aūt ꝯcluſiones in p̄ncipia:vel cās ſecūdas in primas eſt tm̄ v̄tutis rōnalis: vñ ſolū rōnalis nā ſecūdarios fines in ip̄m deū per q̄ſdā viā reſolutionis deducere pōt vt ſic ip̄m explicite appetat:⁊ ſicut in demonſtratiuis ſciētijs nō recte ſciunt̄ ꝯclones niſi ꝑ reſolutionē ad p̄ma p̄ncipia:ita appetit⁹ creature rōnalis nō eſt rect⁹ niſi ꝑ appetitū explicitū ipſius dei actu vl' habitu). Hec ille. ¶ Ex q̄b⁹ pꝫ: ꝙ nō ſolū volūtas imo q̄libet creatura appetit nāliter ⁊ neceſſario vltimū finē: nec illū pōt nolle aut actu poſitiuo refugere. ¶ Hanc tm̄ rōnē nitit̄ vbi ſupra infringere:dicit.n.ꝙ pōt ad oppoſitū retorqueri ſic arguēdo. Volūtas nō neceſſario vult illud:ſine cui⁹ ꝑticipatiōe aliqđ vult:ſed volūtas appetit noticiā v̄itatis:eſto ꝙ nihil aliud debeat euenire:imo p̄ſcindēdo oē bonū pōt velle ip̄m ſcire. igit̄ volūtas nō neceſſario vult finē: quo p̄ciſo adhuc pōt appetere aliud ꝓpter ſe ⁊c̄. ¶ Preterea volūtas non neceſſario vult illud: cui⁹ ꝑticipatiōe vult q̄cqđ vult: niſi determinet̄ circa ea:q̄ vult de neceſſitate: ſed volūtas q̄ꝫtūcūqꝫ velit aliqđ participatiōe vltimi finis: nō tm̄ neceſſitat̄ ad illud volendū:igit̄ nec de neceſſitate vult finem. ¶ P̄. Voluntas neceſſario vult illud cui⁹ ꝑticipatiōe vult q̄cqđ vult:ſed eſtimans deū eſſe ſūmū bonū eſtimat ꝑticipatiōe ei⁹ volēduꝫ eſſe q̄cqđ vult.ḡ manēte illa eſtimatiōe de neceſſitate vult deū Hec aūt eſtimatio manet in quolibet fideli.ḡ fidelis de neceſſitate vult deū. ¶ P̄. Voluntas pōt velle oē qđ ꝑticipat rōnē vltimi finis ⁊ ſūmi boni.ḡ p̄ſente ſūmo bono volūtas pōt vti ſua libertate in nō volendo finē. Aut igit̄ volūtas vtet̄ ſua libertate:⁊ ſic nō neceſſario volet:aut nō vtet̄:⁊ tm̄ volet vti:⁊ ſic coget̄ in volendo finē:qđ eſt incōueniens manifeſtum. Hec ille.

¶ Iſta aūt reductio:vt ex p̄miſſis pꝫ:rōnē nr̄am aliquaten⁹ nō infringit. ¶ In p̄ma nāqꝫ reductione falſum aſſumit̄ in minore.ſ.ꝙ ſcia vel cognitio nō appetat̄ ꝑꝑ beatitudinē vt ſuperi⁹ extitit declaratū. ¶ Secūda etiā reductio falſum ſumit in maiore:nō.n. opꝫ ꝙ ſi aliqđ appetit̄ ꝑꝑ finem neceſſario volitū:ꝙ illud neceſſario appetat̄:niſi appareat neceſſaria habitudo illius ad finē:cuiuſmodi ſunt eſſe ⁊ viuere. vt in p̄ma reſpōſione dcm̄ fuit. ¶ Tertia nihilominus reductio verū ꝯcludit vno modo:nō aūt alio mō:vt.n.dictum fuit nō ſolū q̄libet fidelis:imo q̄libet creatura neceſſario vult deū implicite:nec aliq̄s pōt deū odire:aut reſpuere in ſe:lꝫ poſſit odiri in effectib⁹ ſuis: vñ ſanctus Tho.de veritate.q.22.arti.2° ad 3ᵐ dicit.(Deus pōt dupliciter conſiderari.ſ.in ſe:⁊ in effectibus ſuis. In ſe q̄deꝫ cū ſit ipſa eſſentia bonitatis nō pōt nō diligi: vñ ab oībus eū videntibus ꝑ eſſentiā diligit̄:⁊ ibi q̄ꝫtum quiſqꝫ cognoſcit:tm̄ diligit:ſed in aliquibus effectibus ſuis inquātū ſunt ꝯtrarij volūtati:ſicut ſunt pene illate:aut p̄cepta:q̄ grauia vident̄:ipſe de⁹ refugit̄:⁊ quodāmodo odio habet̄:⁊ tm̄ opꝫ ꝙ illi:qui eū q̄ꝫtuꝫ ad aliquos effectus odiunt:in alijs effectibus diligant euꝫ: ſicut ipſi demones ſm Dionyſium 4° caplo de diuinis nominibus appetūt eſſe ⁊ viuere naturaliter: ⁊ in hoc ip̄m deuꝫ appetūt ⁊ diligūt). Hec ille. ¶ Quarta vero reductio nō obſtat:dico.n. ꝙ p̄ſente ſūmo bono ꝑ eēntiā viſo volūtas nō pōt velle vti ſua libertate illo mō:quo dicit arguēs.ſ.nō volēdo ip̄m ſūmū bonū: vt poſt dicet̄. ¶ Similit̄ dico ꝙ ſi itellectus in via apprehendat ſūmū bonū ſub rōne beatitudinis vel felicitatis volūtas nō pōt illud nolle aut odire:pōt tm̄ intellectū auertere a ꝯſideratiōe ſūmi boni: ⁊ ſic voluntas nō habebit actū circa illud:⁊ hoc per ſequētes cōcluſiones explicabit̄:nō ḡ ſequit̄ aliq̄ coactio in volūtate:ſi nō pōt deū clare viſum nō velle:aut deum ſub rōne ſūmi boni vel beatitudinis apprehenſum odire: cuius cām aſſignat ſanctus Tho.de veritate.q.22.ar.5°.dicēs.(Quāuis aūt quadaꝫ neceſſaria inclinatione vltimū finē velit volūtas:nullo tm̄ modo ꝯcedenduꝫ eſt:ꝙ ad illud volendū cogat̄. Coactio eñi nihil aliud eſt q̄ꝫ violētie cuiuſdā īductio. Violētū aūt ſm ph̄m 3° ethico.eſt cuius p̄ncipiū eſt extra nihil ꝯferente viꝫ paſſo:ſicut ſi lapis ſurſum proijciat̄:q2 nullo mō de ſe ad hūc motū inclinat̄:ſed cū ipſa volūtas ſit q̄daꝫ inclinatio:eo ꝙ eſt appetitus quidā: nō pōt ꝯtingere: vt volūtas aliquid velit:⁊ inclinatio eius nō ſit in illud: ⁊ ita nō pōt ꝯtingere vt voluntas aliquid velit coacte vel violenter:etiā ſi aliqđ nāli inclinatiōe velit. Patꝫ igit̄ ꝙ volūtas nō neceſſario aliquid vult neceſſitate coactiōis:vult tm̄ aliquid neceſſario neceſſitate nālis inclinatiōis). Hec ille. ¶ Idē ponit p̄ª pte.q.82.arti.p̄mo. Dico igit̄ ꝙ lꝫ vti ſua libertate ſit quedā participatio beatitudinis.tm̄ nō taliter vti libertate odiendo beatitudinē:aut nolēdo deū clare viſuꝫ. Libertas eñi arbitrij:que dicit̄ ꝯtradictiōis:attendit̄ circa ea que ſunt ad finē:ſicut ⁊ electio:⁊ nō circa finē: vt dicit ſanctus Tho.p̄ma pte.q.19.arti.10° vbi dicit.(Liberū arbitriū habem⁹ reſpectu coꝝ: q̄ nō neceſſario volum⁹

aut nāli iſtinctu:nō.n.ad liberū arbitriū ptinet ꝙ volumus eſſe felices:ſed ad nālē inſtinctū:vn̄ ⁊ alia aīalia:q̄ nāli inſtinctu ad aliqd mouenꝰ:non dicunꝰ libero arbitrio moueri.) Hec ille. ¶ Idē ponit.q.83.ar.vlti.dicēs ꝙ liberū arbitrium eſt potētia electiua. Et de veritate.q.24.arti. primo ad.20m. dicit ꝙ.licet reſpectu finis habeamus liberā volūtatē:tñ neceſſitas nālis inclinatiōis libertati nō repugnat:nō aūt liberū arbitriū ꝓpe loquēdo cū ſub electiōe nō cadat. ¶ Ex quibus pꝫ ꝙ arguēs reductiorōnē ſupra poſitā non infringit. Patet ſimiliter ad alias reductiōes:quas facit ꝯtra eandē tertiā pncipalē. Arguit.n.ſic reducēdo in oppoſitū ſecūdā formā in tertia rōne principali factā. Agēs in aliqd nō ſm impſſionē pmi mouētis nō neceſſario tendit in pmū:per oppoſitū tue ꝓpoſitiōis: ſed volūtas pōt appetere aliquos fines ſecundarios ꝑ ſe ⁊ pciſe abſq; impſſione pmi finis: appetit eñi ſcire: eſto ꝙ nullū aliud bonum debeat euenire pmo metaphyſice:⁊ pmo ethi.ḡ nō neceſſario moueꝰ in vltimū finē. ¶ P̄. Uoluntas appetit ſuā libertatē:⁊ vſuꝫ ſue libertatis ꝓpter ipreſſionē vltimi finis:ſed volendo ſuā libertatē ſuſpendit actū ſuū circa vltimū finem.ḡ ex impſſione vltimi finis ſequiꝰ:ꝙ volūtas poſſit ſuſpendere actū ſuū circa ipm. ¶ Ad iſta ſiquidē dicꝰ ad pmū:ꝙ minor eſt falſa:vt patuit prius. ¶ Ad ſcḋꝫ dicꝰ:ꝙ bene ꝯcludit:ꝙ in via vbi finis vltimus ꝯfuſe videtur:⁊ per ſpeculum voluntas volendo experiri ſuā libertatē ſuſpēdit actū ſuū circa finē. Nec oppoſitū huius intēdit ꝓbare tertia rō. Nec illud ſimiliter intendit pma ꝯclō:ſed ſolū ꝙ volūtas ſemꝑ habitualiter appetit finē vltimū:⁊ nullo mō pōt hr̄e circa finē vltimū apphenſum ſub rōne vlī ſūmi boni: vel beatitudinis actū fuge:vel odij:aut diſplicābile:nec pōt velle oppoſituꝫ beatitudinis:aut in illo cōplacere. Cauſa aūt q̄re pōt hic in via ſuū actū ſuſpendere circa fineꝫ vltimū:⁊ diuertere intellectū ab illo ⁊ conuertere ad alia:eſt qꝛ talis actus ꝯſiderationis vltimi finis ꝯfuſus aut volitio eiuſdē pōt apphēdi vt mediū incōueniēs: ⁊ inſufficiēs ad inſecutionē vltimi finis ⁊ alia q̄dā:puta qmes:aut ꝯſideratio aliorū apparet iplicite vel explicite eſſe mediū fini ꝓpinquius:⁊ magis vniēs ⁊ approximare faciēs bono ꝑfecto: ſecus erit āt in patria. Et ſic pꝫ:ꝙ nō opꝫ ſi volūtas poſſit ſuſpēdere volitionem ſuā circa finē:ꝙ poſſit ipm nolle. ¶ Quarta rō pncipalis ꝑ ꝯne talis eſt:⁊ ponit eā ſanctꝰ Tho. pma 2e.q.10.arti.2o.(In motu cuiuſlꝫ potentie a ſuo obiecto ꝯſiderāda eſt rō:per quā obiectū mouet potētiā: viſibile eñi mouet viſuꝫ ſub rōne coloris actu viſibilis. Unde ſi color ꝓponaꝰ viſui: ex neceſſitate mouet viſuꝫ: niſi aliqs viſum auertat:qḋ ptinet ad exercitiū actus:ſi āt ꝓponereꝰ aliqd viſui:qḋ nō oībus modis eēt coloratū in actu:ſed ſm aliqd eſſet tale:ſꝫ aūt aliqd nō tale: nō ex neceſſitate viſus videret tale obm:poſſet.n.intēdere ad ipm ex illa pte:qua nō eſt coloratū:⁊ ſic viſus ipm nō videret:ſicut aūt coloratū in actu eſt obm viſus: ita bonū eſt obm volūtatis: vn̄ ſi proponaꝰ aliqḋ obm volūtati:ꝙ ſit vniuerſaliter bonū ⁊ ſm oēm ꝯſiderationē:ex neceſſitate volūtas in illud tendet:ſi aliquid velit:nō.n.poterit velle oppoſitū. Si āt ꝓponiꝰ volūtati aliqḋ obm:qḋ nō ſm quālibet ꝯſideratioueꝫ ſit bonum:nō ex neceſſitate volūtas ferꝰ in illud:⁊ qꝛ defectus cuiuſcūqꝫ boni hꝫ rōnē nō boni:iō ſolū illud bonū:qḋ eſt ꝑfectū:eſt tale bonū: qḋ voluntas nō pōt nō velle:qḋ eſt beatitudo:alia aūt pticularia bona inquātū deficiūt ab aliquo bono pnt accipi vt nō bona:

Quare ī via pōt qs actuꝫ ſuum ſuſpendere.

⁊ ſm hāc ꝯſiderationē pnt repudiari vel approbari a volūtate:ſm ꝙ pōt in idē ferri intellectus ſm diuerſas ꝯſideratiōes). Hec ille. Idē mediū tāgit de veritate.q.24.arti.pmo ad.18m.(Sicut(inquit)aliqḋ verū ꝓpter ipermixtionē falſi de neceſſitate ab itellectu recipiꝰ:ſicut pma pncipia demōſtratiōis:ita eſt aliquod bonū:qḋ ꝓpter malitie impermixtionē de neceſſitate a volūtate appetiꝰ.ſ.ipſa felicitas: nō tñ ſequiꝰ: ꝙ ab illo obiecto volūtas cogaꝰ:qꝛ coactio dicit aliqd ꝯriū volūtati:que eſt ꝓpria inclinatio volētis:nō aūt dicit aliquid ꝯtrariū intellectui:q nō dicit inclinationē intelligentis). Et.q.22.arti.5o.ad 3m dicit ſimile.(Intellectꝰ (inquit)aliqd nāliter intelligit:ſicut ⁊ volūtas aliqd nāliter vult:ſed coactio nō eſt ꝯria itellectiōi ſm ſuā rōnē:ſicut volūtati:itellectus.n.⁊ ſi habeat inclinationem ad aliqd:nō tñ noiat ipſaꝫ inclinationē hoīs: ſed volūtas ipſam inclinationē hoīs noiat:vn̄ qcquid fit ſm volūtatē:fit ſm iclinationē hoīs:⁊ per hoc nō pōt eſſe violentum:ſed opatio intellectus pōt eſſe ꝯtra inclinationē hoīs:que eſt voluntas:vt cuꝫ alicui placeat aliq̄ opinio:ſed ꝓpter efficaciā rōnū deduciꝰ ad aſſentiendū ꝯtrariē per itellectū). Hec ille. ¶ Uerūtamē ad hāc rōnē dicit Aureolus:ꝙ pōt ſic ad oppoſitū reduci. Ab illo nō pōt volūtas reſilire in quo nullā mali reperit rōnē:ſed potius oīs boni.ḡ cū in deo accepto a viatore ſub rōne oīs boni viator nihil tale reperiat ſtante iſta eſtimatione nō poterit reſilire:⁊ ſic nullus peccare poterit niſi fiat prius hereticus. ¶ Addit etiaꝫ ꝙ volūtas in reſiliēdo a ſūmo bono hꝫ aliqḋ cur non velit eū.ſ.experiētiā ꝓprie libertatis. ¶ P̄. Suſpēſio volitiōis reſpectu vltimi finis pōt apphēdi ſub rōne boni inquātū in illa ſuſpenſione eſt magna libertas:⁊ inquātū illa volitio includit quādā inutilē occupationeꝫ:occupari videlicet in ꝯtinua muſitatiōe reſpectu finis.igiꝰ nō apparet cur nō poſſit volūtas pſequi iſtā ſuſpenſionē:⁊ qn in fine ſic ꝯſiderato reperiaꝰ aliquis defectus boni:ſcꝫ inanis occupatio in eius volitione. ¶ Sed iſta reductio ꝑuerſe mouet:cuꝫ.n.dicꝰ pmo: ꝙ deus ꝯceptus a viatore ſub rōne oīs boni pōt odiri: falſuꝫ eſt: imo ſm ꝙ dicit ſanctus Tho. prima pte.q.60.arti.5o.inquātū deus eſt cōe bonū oīum vnūqḋqꝫ nāliter diligit deū pluſq̄ ſeipm: lꝫ dicaꝰ odio haberi q̄tum ad aliquos eius effectus:qui volūtati hoīꝫ cōtrariātur. ¶ Qꝫ aūt quelibet res nāli dilectione plus diligat deū q̄ ſe arguit ſic. Inclinatio nālis in his:que ſunt ſm rōnē:demōſtrat nālē inclinationē in volūtate nāe intellectualis: vnūquodqꝫ aūt in rebus nālibꝰ qḋ ſm nām hoc ipſuꝫ qḋ eſt alterius:eſt pncipaliꝰ: tēdit in illud:cuius eſt q̄ in ſeipm:⁊ hec nālis iclinatio demonſtraꝰ ex his:que nāliter aguntꝰ: qꝛ vnūquodqꝫ ſicut agiꝰ nāliter:ſic aptū natū eſt agi:vt dicꝰ 2o phyſicoꝝ. Uidemus.n.ꝙ nāliter pars exponit ſe ad ꝯſeruationē totius corpis:⁊ qꝛ rō imitaꝰ nām:hāc imitationem iuenimꝰ in virtutibus politicis:eſt.n.virtuoſi ciuis vt ſe exponat mortis periculo ꝓ totius reipublice ꝯſeruatiōe:⁊ ſi hō eēt nālis pars huiꝰ ciuitatis:hec iclinatio eēt ei nālis:qꝛ igiꝰ vniuerſale bonū eſt ipſe deꝰ: ⁊ ſub hoc bono ꝯtineꝰ hō ⁊ angelus ⁊ oīs creatura:qꝛ oīs creatura nāliter ſm illud qḋ eſt:dei eſt:ſequiꝰ ꝙ nāli dilectione angelus ⁊ hō plus ⁊ pncipalius diligat deū q̄ ſeipſum:alioqn ſi nāliter plus ſe q̄ deū diligeret.ſequereꝰ ꝙ nālis dilectio eſſet ꝑuerſa: ⁊ ꝙ nō ꝑficereꝰ per charitatē: ſꝫ deſtrueretꝰ. Hec ille. Quid aūt vocet dilectionē nālē oſtendit arti.2o. dicens: ꝙ dilectio boni qḋ hō nāliter vult ſicut finis eſt dilectio nālis:dilectio

Et ſi ō neceſſitate volūtas vltimum finē velit:nō cū cogiꝰ.

Naturali dilectiōe quelibet res deū plus diligit ſeipſa.

2.c.2.

lis. dilectio aūt ab hac deriuata: que eſt boni: qđ diligi tur ꝑpter finē eſt dilectio electiua: nec tñ ſequit̃ vt arguens infert: ꝙ nullus poſſit peccare vel deū odire: niſi fiat hereticus: nec ꝙ hō nunꝗ̃ peccet: ex quo deū illo mō neceſſario diligit. Illud enī argumētū facit ſanctus Tho. ibidē arti. 5°. (Dilectio (inquit) naturalis ſemꝑ manet manēte nā: ſed diligere deū pluſquā ſeipſum nō manet in peccante hoīe vel angelo. igit̃ ꝛc̃. Et reſpondet. (Dicēdū (inquit) ꝙ deus ſʒ ꝙ eſt vniuerſale bonū: a quo dependet omne bonū nāle: diligit̃ dilectione nāli ab vnoquoqʒ. inquātū vō eſt beatificās oēs beatitudine ſupernāli: ſic diligit̃ dilectiōe charitatis). Hec ille. ¶ Ex quo pʒ: ꝙ ſm eū quilibʒ quātūcūqʒ peccet diligit deū nāliter: nō tñ dilectione charitatiua: ꝛ hoc illi imputat̃ ad pctm̃: nō aūt pma dilectio: ſcʒ naturalis imputat̃ ad meritū. Idē ponit. 2°. 2e. q. 26. arti. 3°. Et de malo. q. 16. arti. 4°. ad. 15m. (Diligere ſe ꝑpter deū inquātū eſt obm̃ ſupnaturalis beatitudinis ꝛ actor gratie eſt actus charitatis: ſed diligere deū ſuper oīa: ꝛ ſe ꝑpter deū inquātū in eo cōſiſtit bonum nāle omnis creature cōpetit nāliter nō ſolū creature rōnali: ſed etiā brutis aīalibus ꝛ corporibus inanimatis inquātū participant nāli amore rōnem ſūmi boni: vt dicit Dionyſius 4°. caplo de diuinis noībus.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ oībus pʒ: ꝙ viator ꝯcipiens deū ſub rōne boni oīno perfecti: nullo mō pōt eū reſpuere: imo neceſſario eum diligit ſi aliquē actū circa deum hʒ: cōcedit̃ tñ ꝙ pōt eum per accidens odire odiendo eius aliquos effectus volūtati pfecte contrarios: ſicut ſunt punitiones ꝛ ꝓhibitiones: quibus odio habitis per ſe: retorquet̃ per accidens odiū in deum cauſantē tales effectus: deus enī apprehēſus ſub rōne infligentis penaʒ apphendit̃ a peccante tanꝗ̃ iniuſtus vel malus. Nec tñ opʒ ꝙ taliter eum apprehēdens ſit hereticus ſtatim: qꝛ forte illa apprehenſio eſt in pte ſenſitiua ex vehementia paſſionis: ꝛ nō ex dictamine rōnis: que habitualiter dictat deū nullā rōnē mali hr̃e: ꝛ ideo talis nō eſt hereticus pluſquā freneticus iudicans deū eſſe iniuſtū: aut ꝙ aliter paſſionatus actu falſe iudicat ſm partē ſenſitiuā rōne bene habituata habitu fidei per paſſionē abſorpta ꝛ ligata: ne ī rectū iudiciū de dei bonitate ꝛ puritate ab omni malitia ꝓponat voluntati. ¶ Cū iterū arguēs 2°. ꝛ 3° addit: ꝙ in fine vltimo apphenſo in vniuerſali volūtas inuenit cār ꝛc̃. ¶ Dico ꝙ volūtas in quocūqʒ cār: ſuper quo fert̃: nō fert̃ niſi ꝑpter participationē vltimi finis in tali cār inuentaʒ: ꝛ ideo quātūcūqʒ ſuſpendat actū dilectionis circa vltimū finē ſub vniuerſali rōne apprehenſum: tñ ſi fertur ſup aliqđ: virtualiter fert̃ ſup vltimū finē ꝛ implicite diligit illū. ¶ Dico 2°. ꝙ hoc argumētū ſolū ꝓbat ꝙ vltimus finis nō neceſſario actu diligit̃ ꝛ explicite: qđ ꝯcedit̃: ſed nō ꝓbat: ꝙ poſſit odiri: ꝛ hoc ſolū vult noſtra ꝯcluſio. ſ. ꝙ nō ſtant ſimul ꝙ intellectus apphendat beatitudinē ſub rōne pfecti boni: ꝛ ꝙ volūtas pro tunc odio illā habeat: quātumcūqʒ. n. talis apphenſio vltimi finis ſit vniuerſalis cōis: aut ꝯfuſa ꝛ impfecta: tñ dilectio nō fert̃ ſuper apphēſionē: ſed ſuper apphēſum: ꝛ licet ꝯtinuatio dilectionis vltimi finis poſſit apparere vana: nō tñ ipſum dilectū per illā dilectionē: ꝛ iō lʒ volūtas habeat cār ꝛ motiuū ad ſuſpendendū illā muſitationē: nō tñ ad odiendū beatitudineʒ ſic apprehēſaʒ. ¶ Scḋa ꝯclō pncipalis hui⁹ articuli ē: ꝙ lʒ voluntas neceſſitate nālis inclinationis velit beatitudinē apprehenſam ſub rōne ſūmi boni: aut beatitudinis: aut felicitatis: nō tñ neceſſario vult eā apphenſaʒ

Per accñs deū odio haberi pōt.

ſub aliq̃ ſpeciali rōne illius: in quo beatitudo ꝯſiſtit: ꝛ hoc dum eſt in via. Iſtā ponit ſanctus Tho. prima 2e. q. 5. arti. 8. (Beatitudo inquit pōt dupliciter ꝯſiderari. Uno mō ſm rōnē cōem beatitudinis: ꝛ ſic neceſſe eſt: ꝙ oīs hō beatitudinem velit. Ratio aūt cōmunis beatitudinis eſt: vt ſit bonū pfectū. Cū aūt bonum ſit obm̃ voluntatis: pfectū bonū eſt illud: qđ totaliter voluntati ſatiſfacit: vñ appetere beatitudinē nihil aliud eſt ꝗ̃ appetere vt voluntas ſaciet̃: qđ quilibet vult. Alio mō poſſumus loq de beatitudine ſm ſpecialē rōnē ꝗ̃tum ad illud: in quo beatitudo ꝯſiſtit: ꝛ ſic non oēs cognoſcunt beatitudinē: qꝛ neſciūt cui rei cōis rō btitudinis ꝯueniat: ꝛ ꝑ ꝯñs ꝗ̃tū ad hoc non oēs eā volūt.) Hec ille. ¶ Et ibidē ad 2m dicit. (Cū volūtas ſequat̃ apprehēſionē intellus ſeu rōnis: ſicut ꝯtingit ꝙ aliqđ eſt idē ſm rē: qđ tñ eſt diuerſum ſm ꝯſiderationē rōnis: ita ꝯtingit ꝙ aliqđ eſt idē ſm rē: ꝛ tñ vno mō appetit̃: ꝛ alio mō nō appetit̃. Beatitudo ḡ pōt ꝯſiderari ſub rōne finalis boni ꝛ pfecti: q̄ eſt cōis rō btitudinis: ꝛ ſic nāliter ex neceſſitate volūtas in illud tendit: vt dcm̃ eſt. Poteſt etiam ꝯſiderari ſm aliquas ſpāles rōnes: vel ex pte ipſi⁹ operationis: vel ex pte potentie operatiue: vel ex pte obiecti: ꝛ ſic nō ex neceſſitate voluntas tēdit in ipſam.) Hec ille. ¶ Idē ponit. 4° ſen. diſt. 49. q. 1. arti. 3. queſtiuncula. 1. ad pmū: vbi ſic dicit. (Viſibile eſt duplex. ſ. ꝑ ſe: vt color: ꝛ per accidens vt hō: ita etiā ꝛ appetibile: qđ eſt volūtatis obiectū duplr̃ pōt accipi. ſ. ꝑ ſe ꝛ per accidēs: per ſe obm̃ volūtatis eſt bonū: ſed per accidēs eſt hoc: vel illud bonū: ꝛ ſicut bonū cōmuniter loquēdo eſt obm̃ voluntatis: ita ꝛ ſummū bonū eſt finis vltimatus voluntatis per ſe loquēdo: ſed hoc vel illud ponit̃ vt vltimus finis volūtatis ꝛ pncipale obm̃ eius ꝗ̃ſi per accidēs: beatitudo aūt ꝗ̃tum ad illud: qđ in ipſa eſt per ſe voluntatis pncipale obʒ: eſt oībus nota: ſed ꝗ̃tū ad illud: qđ accidit per ſe obto nō eſt nota: oēs. n. cognoſcūt pfectū bonū: ꝛ hoc appetūt dū beatitudinē appetūt: ſed hoc pfectū bonū eſſe voluptatē: vel diuitias: vel virtuteʒ: vel aliqđ hmōi eſt ꝑ accidēs: ꝛ iō circa hoc nō eſt incōueniens multos eſſe errores: ꝗ̃uis. n. diuina viſio ſit beatitudo: nō ſequitur tñ ꝙ qcūqʒ appetit beatitudinē appetat diuinaʒ viſionē: qꝛ beatitudo inquantū hmōi iportat per ſe obm̃ volūtatis pmū: nō aūt ipſa diuina viſio: ſicut aliqs appetit dulce: qui tñ nō appetit mel. Sic etiā non ſequit̃ ꝙ aliqs appetēdo beatitudinem appetat illud: qđ ſm rei veritatē eſt beatitudo: ita etiā nō ſeq̃t̃: ꝙ aliqs ſpernēdo illud: qđ ſm rei veritateʒ eſt beatitudo beatitudinē ſpernat: ſicut nō ſeq̃t̃ ꝙ qui ignorat hoīem: ignoret albū: lʒ hō ſit albus.) Hec ille. ¶ Ad pm̃ 2m ꝛ 4m aliquibus dimiſſis. ¶ Tertia ꝯclō: ꝙ volūtas ꝑ ſtatu vie nihil neccio actualiter vult: nec ab aliquo obo mouet̃ neceſſario ꝗ̃tū ad exercitiū actus: lʒ ꝗ̃tū ad ſpēm actus neccio ab aliquo moueat̃ obto. Iſtā ꝯnem ponit ſcūs Tho. pᵃ 2e. q. 10. arti. 2°. (Voluntas inquit duplr̃ mouet̃. Uno mō ꝗ̃tū ad exercitiū actus. Alio mō ꝗ̃tū ad ſpecificationē: q̄ eſt ex obto. Primo igit̃ mō voluntas a nullo obto ex neceſſitate mouet̃: pōt. n. aliqs de quocūqʒ obo nō cogitare: ꝛ per ꝯñs non actu velle illud: ſed ꝗ̃tū ad 2m modū motiōis ab aliquo obto ex neceſſitate mouetur: ab aliquo aūt nō.) Hec ille. ¶ A qb⁹ aūt obiectis moueat̃ neceſſario ꝗ̃tū ad ſpecificationē actus oſtendit: ꝙ a ſolo fine vltimo: qđ ſm oēʒ ꝯſiderationē eius eſt bonū: ꝛ media eius recitata ſunt in 4ª rōne ꝑ pᵃ ꝯne: que icipit. (In motu cuiuſcūqʒ pot ꝛc̃.) ¶ Quid aūt ſit moueri ꝗ̃tū ad exercitiū act⁹

Beatitudo duplicater. cōſiderari pōt.

Viſibile duplex.

Volūtas dupliciter moueri pōt.

ꝛ quid moueri q̄ꝫtū ad ſpecificationē act⁹.manifeſtat
Quid moueri quantū ad exercitiū act⁹ ſit ꝛ qd q̄ꝫtū ad ſpecificationem.
q.9.arti.p̄mo dicens.(Aliq̄d in trī indiget moueri ab
aliquo:inq̄ātū eſt in potētia ad plura: opꝫ.n.vt illud
qḋ eſt in potētia:reducat̄ ad actū:ꝛ h̄ eſt moueri. Du/
pliciter aūt aliq̄ vis aīe inuenit̄ eſſe ad diuerſa in po/
tentia. Uno mō q̄ꝫtū ad agere vel nō agere. Alio mō
q̄ꝫtū ad agere h̄ vel illud:ſicut viſus qn̄qꝫ videt actu:
qn̄qꝫ nō videt actu ꝛ qn̄qꝫ videt albū:qn̄qꝫ videt ni/
grū. Indiget igit̄ mouente q̄ꝫtū ad duo.ſ.q̄ꝫtū ad exer
citiū vel vſum actus:ꝛ q̄ꝫtū ad determinationē actus:
quoꝝ p̄mū eſt ex pte ſubiecti:qḋ qn̄qꝫ inuenit̄ agens
qn̄qꝫ non agens. Aliud ex pte obiecti:ſm qḋ ſpecifica
tur actu.) Hec ille.(Eādē ꝯclōnē ponit de veritate.
q.22.arti.6°.dicēs.(Ex hoc dicit̄ aliq̄d eſſe neceſſariū
qḋ eſt imutabiliter determinatū ad vnū:vn̄ cū volū/
tas indeterminate ſe habeat reſpectu multoꝝ:non hꝫ
reſpectu oīum neceſſitatē:ſꝫ reſpectu eoꝝ trī: ad que
nāli iclinatiōe determinat̄:ꝛ q: omne mobile reduci/
tur ad imobile:ꝛ indeterminatū ad determinatū: iō
opꝫ ꝙ illud:ad qḋ volūtas eſt d̄terminata : ſit p̄ncipiū
appetēdi:ea ad que nō eſt determinata:ꝛ hoc eſt vlti/
mus finis. Inuenit̄ aūt indeterminatio voluntatis re
ſpectu triū:ſcꝫ reſpectu obiecti:reſpectu actus:ꝛ reſpe/
ctu ordinis in finē.reſpectu obiecti quedā eſt indeter
minata voluntas q̄ꝫtū ad ea:que ſunt ad finē:ꝛ nō q̄ꝫ
tū ad ip̄m finē vltimū:multis.n.vijs pueniri pōt ad
vltimū finē:ꝛ diuerſi diuerſas vias appetūt pueniēdi
in ip̄m:ꝛ iō nō potuit eſſe appetitus voluntatis deter/
minatus in ea:que ſunt ad finē:ſicut eſt in rebus nāli/
bus:que ad certū finē ꝛ determinatū non habent niſi
certas ꝛ determinatas vias: ꝛ ſic pꝫ ꝙ res nāles ſicut
de neceſſitate appetūt finē:ita ea que ſunt ad finē:vt
nihil ſit in eis accipere:qḋ poſſint appetere:ꝛ nō appe/
tere:ſed volūtas de neceſſitate appetit finē vltimū.
vt nō poſſit ip̄m non appetere: ſed non de neceſſitate
appetit aliq̄d eoꝝ:que ſunt ad finē:vn̄ reſpectu huius
eſt in poteſtate ei⁹ appetere hoc vel illud. Secūdo eſt
volūtas indeterminata reſpectu actus:q: etiam circa
obm̄ determinatū pōt vti actu ſuo ſi voluerit vel nō
vti:pōt enī exire in actū volendi reſpectu cuiuſlibet: ꝛ
nō exire:qḋ in rebus nālibus nō ꝯtingit. Graue.n.ſem
per deſcendit deorſū in actu niſi aliquid p̄hibeat: qḋ
exinde cōtingit:q: res inanimate nō ſunt mote a ſeip
ſis:ſed ab alijs:vnde nō eſt in eis moueri:vel nō moue
ri:res autē animate pn̄t moueri a ſeipſis:ꝛ inde eſt ꝙ
volūtas poteſt velle ꝛ nō velle. Tertio eſt indetermi/
natio volūtatis reſpectu ordinis ad finē:inquantū vo
lūtas pōt appetere illud:qḋ in finē debitū ſm verita/
tem ordinat̄.vel etiā ſm apparentiā trī. Et hec inde/
terminatio ex duobus ꝯtingit:ſcꝫ ex indeterminatiōe
circa obm̄ in his:que ſunt ad finē:ꝛ iterū ex idetermi/
natiōe app̄henſionis:que pōt eſſe recta ꝛ nō recta:ſicut
enī ex aliquo p̄ncipio vō dato nō ſequit̄ ꝯclō falſa ni/
ſi per aliquā falſitatē rōnis: vel aſſumentis aliquā p/
poſitionē falſam:vel falſo ordināntis p̄ncipiū in ꝯclō/
nem:ita etiā ex quo ineſt appetit⁹ rectus vltimi finis
nō pōt ſequi: ꝙ aliq̄s aliq̄d inordinate appeteret:niſi
ratio acciperet aliq̄d vt ordinabile in finē: qḋ nō eſt
ordinabile in finē:ſicut qui appetit beatitudinē appe/
titu recto nūq̄ deduceret̄ in appetendā fornicatio/
nem niſi inquātū app̄hendit eam vt qḋdā hoīs bonū
inquātū eſt qḋdā delectabile bonū:ꝛ ſic vt ordinabilē
in btitudinē velut q̄ꝫdā imaginē ei⁹.(Et ex hoc ſe/
quit̄ indeterminatio volūtatis:qua pōt bonū vel ma
lum appetere. Cū aūt volūtas dicat̄ libera inquātum

neceſſitatē nō hꝫ:libertas volūtatis in tribus ꝯſidera
Volūtatis libertas in tribus conſideratur.
bit̄:ſcꝫ q̄ꝫtū ad actū inquātū pōt velle ꝛ nō velle:ꝛ q̄ꝫ/
tū ad obm̄ inquātū pōt velle hoc:ꝛ velle illud ꝛ eius
oppoſitū:ꝛ q̄ꝫtū ad ordinē finis inquātū pōt velle bo/
num ꝛ malū:ſed q̄ꝫtū ad p̄mū horū ineſt libertas vo/
lūtati in quolibet ſtatu nāe reſpectu cuiuſlibꝫ obiecti.
Scdm̄ vō eſt reſpectu quorundā obiectorum.ſ.reſpe
ctu eoꝝ:que ſunt ad finē ꝛ nō ipſius finis:ꝛ etiam ſm
quēlibet ſtatū nāe. Tertium vō nō eſt reſpectu oīum
obiectoꝝ:ſed quorundā.ſ.eoꝝ que ſunt ad finē:nec re
ſpectu cuiuſlibet ſtatus nāe:ſed illius trī:in quo defi/
cere pōt:nā vbi nō eſt defectus in app̄hendendo ꝛ ꝯfe
rendo nō pōt eſſe volūtas mali etiam in his:que ſunt
ad finē:ſicut pꝫ in beatis:ꝛ pro tanto dr̄ ꝙ velle malū
nō eſt libertas:nec pars libertatis:q̄ꝫuis ſit qḋdā liber
tatis ſignū.) Hec ille.(Ex quibus pꝫ: ꝙ volūtas nō
neceſſario exit in actū reſpectu alicuius obiecti p̄ſer/
tim h̄ in via:ſic ꝙ quolibet obto p̄poſito in poteſtate
ſua eſt nullū actū habere reſpectu illius:pōt.n.intelle/
ctū ab hᵉ cognitiōe auertere:ꝛ per ꝯn̄s in aliud diuer
tendo ſup aliud obm̄ ferri.(Sed dubiū videt̄ eſſe
in p̄dictis:falſum enī videt̄ ꝙ voluntas p quocūqꝫ
ſtatu pōt reſpectu cuiuſlibet obiecti habere actū ꝛ nō
habere. Nā in patria nō eſt in poteſtate volūtatis vel
le deū ꝛ nō velle:vt dicet̄ in alia ꝯclōne.(Similiter
falſum videt̄:ꝙ volūtas reſpectu nullius eorum:que
ſunt ad finē ſit determinata. Nā ipſemet dicit p̄ma 2ᵉ
q.10.arti.2.ad 3ᵐ.ꝙ homo nāliter vult nō ſolū vltimū
finē:ſed multa alia:dicit enī ſic.(Finis vltimus ex ne
ceſſitate mouet voluntatē:q: eſt bonū pfectū: ꝛ ſimi/
liter illa:que ordinant̄ ad hunc finem:ſine q̄bus finis
haberi nō pōt:ſicut eē ꝛ viuere. et hᵐ.)(Articulo ēt
p̄mo dicit:ꝙ hō nāliter vult nō ſolū obm̄ volūtatis:ſꝫ
ꝛ alia que ꝯueniūt alijs potētijs:vt cognitionē veri:q̄
ꝯuenit intellectui:ꝛ eſſe ꝛ viuere ꝛ alia:que reſpiciunt
ꝯſiſtēriā nālē.(Ad p̄mū dubiū dr̄:ꝙ intētio ſua eſt:
ꝙ volūtas reſpectu cuiuſcunqꝫ obiecti pro quocunqꝫ
Quō p q̄cūqꝫ ſtatu poſſumus ſuſpēdere actū intelligatur.
ſtatu pōt habere actū ꝛ ſuſpendere actū: p quo ſtatu
pōt ſibi p̄poni ſub rōne boni exitus in actū vel ceſſa
tio ab actu. In patria vō nō pōt p̄poni voluntati ſub
aliq̄ ſpē boni ceſſare a dilectione dei ſm ſe:ſi trī intel/
lectus pōt ſibi p̄ponere ſub ſpē boni hoc:qḋ eſt ſuſpē/
dere talē actū:vtiqꝫ volūtas pōt illū actū intercipere:ꝛ
ꝙ iſta ſit mens eius pꝫ de veritate.q.24.arti.8.ad 2ᵐ.
ꝛ 3ᵐ.(Argumētū enī 3ᵐ eſt tale.(Liberū arbitriū hꝫ
dominiū ſui actus:ſed vti gratia eſt quidā actus libe/
ri arbitrij.ģ eſt in poteſtate liberi arbitrij vti grā vel
nō vti:ꝛ ſic per grāꝫ ꝯfirmari nō pōt.)(Argumētū
2ᵐ ꝯſimile eſt huic:arguit enī ſic.(In poteſtate liberi
arbitrij eſt vti gratia ꝛ nō vti: nā liberū arbitrium a
gratia nō pōt cogi:ſed ſi liberū arbitriū gratia infuſa
nō vtat̄:decidit in malū.ģ nulla gratia ſuperueniens
pōt libe.arbitriū ꝯfirmare in bono.(Hec ille.(Ad
iſta duo argumēta ſimiliter rn̄det dicēs.) In poteſtate
liberi arbitrij eſt nō vti habitu:cū pōt hoc ip̄m:quod
eſt nō vti habitu:ſibi p̄poni ſub ſpecie boni:qḋ de grā
in beatis accidere nō pōt.) Hec ille.(Ex quo pꝫ ſo/
lutio ad p̄mum dubiū:ſicut enī q̄ꝫuis in ptāte volūta
tis ſit vti vel nō vti habitu:cū tale vti vel non vti pōt
ſibi p̄poni ſub ſpecie boni:trī in patria voluntas neceſ
ſario vtit̄ grā:q: nō vti grā nō pōt ſibi apparere bonū
ſm ſe:cū ibi nullus poſſit eē defectus in itellectu. Ita
ſimiliter dico:ꝙ q̄ꝫuis volūtas qḋlibet obm̄ poſſit vel
le actualiter ꝛ nō velle:cum exire in actū ꝛ ſuſpendere
pōt ſibi p̄poni ſub rōne boni:trī in patria volūtas ne/
ceſſario

ceſſario exit in actū diuine dilectionis: nec pōt illā ſuſpendere: cū illud nō poſſit ꝓponi voluntati ſub rōne boni. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ ſaltē habet̄ ꝙ nō plus ꝑ quolibet ſtatu voluntas habeat ṗmā indeterminationē .ſ. reſpectu actus ꝙ̄ tertiā: ſꝫ reſpectu ordinandoꝝ in finem: ex quo in patria ſicut nō hꝫ tertiā: ita nō hꝫ ṗmā. ¶ Dico ꝙ tertia indeterminatio nullo mō remanet in beatis: ibi .n. nihil male appetit̄ in ordine ad finē: ſed ṗma indeterminatio .ſ. quo ad exire in actū vel nō exire remanet in patria quo ad multa obiecta: puta reſpectu oīum actuū quoꝝ ceſſatio ab actu vel nō exire pōt ꝓponi ſub ſpē boni volūtati per itellectū. ¶ Secundū dubiū etiā faciliter ſoluit̄ ſi dicta ſuperius ad memoriā reuocent̄. Intelligit eni ſanctus Tho. ꝙ voluntas nō neceſſario vult ea: que ſunt ad finē ſine qb⁹ finis haberi pōt: vel ſaltē apparet illū ſine talib⁹ haberi poſſe: talia vō nō ſunt eſſe viuere itelligere: vt ſuperius extitit ꝓbatum. ¶ Quarta ꝯcluſio eſt. Qꝫ diuina eſſentia clare viſa neceſſario mouet voluntatē creatā ad ſui dilectionē: nō ſolū quo ad ſpecificationē actus: ſed etiā ꝙ̄ ad exercitiū. Primā partē ꝯnis ꝓbat ſctūs Tho. 4°. ſen. di. 48. q. i. ar. 3°. (In ꝗlibet (iquit) appetibili ſiue delectabili duo pñt ꝯſiderari .ſ. illud: qđ appetit̄: vel qđ eſt delectabile: ⁊ illud qđ ē rō appetibilitatis vel delectabilitatis in eo: ſicͭ dt ſm Boe. in lib. de hebdōadib⁹ illud qđ ē hr̄e aliqd ꝑter ꝙ̄ qđ ipſꝫ eſt pōt: ipm vō eē nihil aliud ꝑter ſe hꝫ admixtū: ita illud qđ ē appe^{le} vel delectabile pōt hēre aliqd admixtū: vñ nō ſit delectabile vel appe^{le}: ſꝫ illud qđ eſt rō delectabilitatis nihil hꝫ admixtū: nec habere pōt. ꝓpter qđ non ſit appetibile vel delectabile: res igit̄ que ſunt delectabiles ꝓpter participationē bonitatis: que eſt rō appetibilitatis ⁊ delectabilitatis pñt apꝑheñſe nō delectare: ſed illud qđ eſt per eēntiā ſuā bonitas: impoſſibile eſt ꝙ eius eſſentia apꝑheñſa nō delectet: vñ cū deus eſſentialiter ſit ipa bonitas nō pōt diuinitas ſine gaudio videri.) Hec ille. ¶ Itē ṗma pte. q. 62. arti. 8°. ſic ait. (Eſſentia dei eſt ipſa eſſentia bonitatis: vnde hoc mō ſe hꝫ angelus videns deū ad ipm deū: ſicut ſe hꝫ quicūq; nō videns deū ad cōem rōnē boni. Impoſſibile eſt aūt ꝙ aliqs quecūq; velit ⁊ operet̄ niſi attendens ad bonū: vel ꝙ velit diuertere a bono inqntū hꝫ. angelus igit̄ videns deum nō pōt velle vel agere niſi attendens ad deū. ſic aūt volens nō pōt peccare.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ volūtas vidētis deū neceſſario mouet̄ a deo ꝙ̄tū ad ſpēm actus: ſic ꝙ non ſtant ſimul ꝙ intellectus diuinā eſſentiā videat: ⁊ voluntas: eā odio habeat: vel nolit: aut reſpuat. imo ſi aliquē actū circa eā habeat ille erit ꝯſecutio ⁊ nō fuga: erit .n. dilectio vel delectatio: ⁊ hoc ſonat ṗma pars cōcluſionis. Qꝫ aūt ſimiliter neceſſario moueat̄ a tali obiecto ꝙ̄tū ad exercitium actus: ita ꝙ nō ſit in ꝑtāte volūtatis create viſa diuina eſſentia oēm actū circa eā ſuſpēdere: vel intellectū ab eius ꝯſideratiōe auertere: patet itē ex predictis: qꝛ illud nō pōt volūtas poſitiue aut ꝑuatiue qđ nullā ſpēm boni hꝫ: ſed cum aliquis videt deum: intellectus nō pōt voluntati dictare: aut ſub boni ſpecie preſentare: ꝙ nullū actū circa deum eliciat: aut ꝙ illo relicto alia velit: aut ꝙ intellectꝫ ab illius intuitione diuertat. ergo volūtas nō poterit illud. minor pꝫ. qꝛ aliter videns deū clare erraret ſi iudicaret aliqđ tale eſſe bonū. ¶ Confirmat̄ per ſanctū Tho. 3°. ꝯtra gent. caplo. 62. vbi ſic ait. (Impoſſibile eſt ꝙ aliquis a bono quo fruit̄ velit diſcedere niſi ꝓpter aliquod malū qđ in fruitione illius boni eſtimat̄: ſaltē ꝓpter hoc ꝙ eſtimat̄ īpedimentū maioris boni. Sicut eni nihil appetit̄ niſi ſub rōne boni: ita nihil fugit̄ niſi ſub rōne mali: ſed in fruitione illius viſionis non pōt eſſe aliqđ malū cū ſit optimū ad qđ creatura itellectualis pōt peruenire. Neq; etiam pōt eſſe ꝙ ab eo qui fruit̄ illa viſione eſtimet̄ in ea eſſe aliquid malū vel aliquid ea melius: cum viſio illius ſūme veritatis oēm falſam eſtimationem excludat. Impoſſibile eſt igit̄ ꝙ ſubſtātia intellectualis que deum videt vnquā illa viſione carere velit.) Hec ille. ¶ Itē ibidē. (Nihil qđ cū admiratione cōſiderat̄: pōt eſſe faſtidioſū: qꝛ ꝙ̄diu ſub admiratione eſt adhuc deſideriū manet: diuina aūt ſubſtantia ſemper cū admiratione a quolibet intellectu creato videt̄: cū nullus intellectus creatus eā cōprehendat: impoſſibile eſt igit̄ ꝙ ſubſtantia intellectualis illam viſionē faſtidiat: ⁊ ſic non pōt eſſe ꝙ ab illa viſione vel fruitione per ꝓpriā voluntatem deſiſtat.) Hec ille. ¶ Quinta ꝯcluſio eſt ꝙ vltimo fine clare apꝑheñſo voluntas neceſſario fruit̄. Iſta concluſio pōt ꝓbari ex dictis in ꝓbatiōe ꝗrte ꝯcluſionis: ex illis que allegata ſunt de 4°. ſen. que ꝓbant ꝙ diuina eſſentia ſine gaudio videri nō pōt. ¶ Sexta concluſio eſt: ꝙ vltimo fine apprehēſo ſub generali rōne ſūmi vl' perfecti boni: aut felicitatis: aut beatitudinis circa beatificā viſionē volūtas nō fruit̄ perfecte. Iſtā ponit ſanctus Tho. ṗmo ſen. diſ. i. q. vltima arti. ṗmo vbi ſic dicit. ¶ Fruitio ponit quādā delectationē in fine: delectatio aūt nō pōt eſſe niſi in cognoſcente: ꝓpter qđ Plato dicit ꝙ delectatio eſt generatio ſenſibilis in natura. i. que ſentit̄ nature ꝯueniens: ⁊ ideo cū creature inſenſibiles nō cognoſcāt: nec delectant̄: nec fruunt̄. ¶ Itē. Fruitio ꝓprie loquēdo eſt tm̄ vltimi finis: bruta aūt vltimū finē nō apprehendunt: nec finē ꝓximū poſſunt ordinare ad finē iſtū cū careant rōne: cuius eſt ordinare: vñ non ꝓprie fruunt̄: ſimiliter peccator ponit finē vltimū in quo nō eſt: vnde cū verum finē non habeat nō vere fruit̄. (Ulterius fruitio dicit delectationē in fine: vñ ꝑfecta fruitio nō eſt niſi perfecta delectatio: que eſſe nō pōt ante ꝯſecutionē finis: iō in via iuſtus homo nō perfecte fruit̄: ſed beati qui cōſecuti ſunt finē nunc ꝓprie ⁊ perfecte fruunt̄.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ ꝙ voluntas ante ꝯſecutionē vltimi finis: licet neceſſario diligat eum: nō tñ neceſſario fruit̄ illo: loquēdo de fruitiōe perfecta: licet loquēdo de fruitione imperfecta cōcedendū ſit ꝙ ſicut finem neceſſario diligit: ita fine neceſſario fruit̄: inquantū .ſ. deſideriū in illo quietat̄ nō ꝓcedendo vlterius: referēdo illū in aliud. Sicut eni dicit ſanctus Tho. ibidem ad qntū. (Duplex eſt quies .ſ. quies deſiderij ⁊ quies motus. quies deſiderij eſt qñ dſideriū ſiſtit in aliquo: ꝓpter qđ omnia querit ⁊ nō deſiderat aliquid vlteri⁹: ⁊ hoc mō voluntas iuſti in via quieſcit in deo. Quies aūt motus eſt qñ ꝑuenit̄ ad terminū ꝗſitum: ⁊ ita qes volūtatis erit in patria: hec aūt quies facit ꝑfectā fruitionē: ſed ṗma iperfectā.) Hec ille. ¶ Sicut aūt ipſe dicit de deo: ita pōt dici de vltimo fine apꝑheñſo ſub rōne ꝑfecti boni: in illo .n. qetat̄ volūtas ṗ mō: nō aūt ſcđo mō: ⁊ in hoc ṗmus articulus terminet̄.

Lꝫ nō perfecta imꝑfecte tñ fruit̄ quis deo ipſo non habito.

Quies duplx deſiderij .ſ. ⁊ motus.

Quantum ad 2^m mouēda ſūt dubia. ¶ Cōtra primā eni ꝯcluſionē arguit Aureolus multipliciter probando: ꝙ vltimo fine qualitercū qꝫ apprehenſo circa viſionē diuine eſſentie voluntas nō de neceſſitate elicit actum cōplacentie: aut deſiderij reſpectu ipſius. Arguit ergo ṗmo ſic. Illud voluntas nō neceſſario deſiderat: aut in illo neceſſario dele

ctaſ:ſ quo defectū repit boni ꝛ rōnē alic⁹ mali:lata.n.
ſup illā rōnē mali aut defectū boni appet ꝙ nō neceſſario
cōplacebit:ſʒ ſūmū bonū apphēſum in vli hʒ vt ſic ap
pxehēſum defectū boni ac rōnē alicui⁹ mali:vle.n.eſt
in potētia:ꝛ idcirco apphēſum in vli ꝯſideraſ ſub qdā
iperfectiōe:vñ in eē cognito eſt ipfectū puta potētiale
obſcurū nō ſatiās:nō qetās:q̄ oīa icludūt rōnē alicui⁹
defect⁹ aut mali.ḡ nō appet q̄liter ſic acceptū nec̃itet
volūtatē ad cōplacēdū in ſe:ꝛ delectabiliter qeſcēdū.
⁋ Nec valet ſiqd ſi dicaſ ꝙ ſaltē nec̃itabit ad ꝯſide/
rādū:nullū nāq; deſideriū hʒ nec̃itatē niſi q̄ten⁹ cōpla
centia ex q̄ orit eſt nec̃ia:cū igit volūtas nō nec̃io cō/
placeat in fine ſic apphenſo:nec illū nec̃io ꝯſiderabit:
aliogn nec̃ium dependeret a cōtingenti:qḋ eſt ipoſſe.
Nec ēt obſtat ſi dicaſ ꝙ in ſūmo bono apphēſo nō in
uenit aliqs defect⁹:ſʒ in mō apphendēdi:hoc qdeʒ nō
obuiat:qꝛ modus apphēdendi ſūme facit ad h̄ ꝙ obʒ
moueat:cū bonū itellectū moueat voluntatē:vt pʒ 3°
etbico.ꝛ 6°.vbi dr :ꝙ mēs practica mouet.Unde obm
clare apphenſum alr mouebit q̄ʒ ꝯfuſe ꝛ diminute co
gnitū:h̄.n.nullo mō qetat.⁋ Scd̄o ſic. Sub illo actu
nō eſt volūtas de nec̃itate qui pōt ipediri cālr ꝛ delibe
rate:ſʒ ſtante apphēſione ſūmi boni poſſibile eſt vt bō
illud nō appetat:nec ſit ſub actu deſiderij:poſſe eſt in/
quā ex inaduertētia ꝛ inattentiōe:vt pʒ ꝙ diſputātes
de ſūmo bono vel ſtudētes circa māʒ vltimi finis nō
ſūt in ꝯtinuo appetitu vltimi finis:alr ſeq̄reſ ꝙ legēs
p̄m ꝛ xm etbico.eſſet in ꝯtinuo appetitu vltimi finis:qḋ
nullus experit.Poſſibile eſt ēt ex dilectiōe:qꝛ pōt ꝯci
pi deſideriū ſub rōne ipeditiui maioris boni puta inq/
ſitiōis veritatis circa finē vltimū:qꝛ affectati nō bene
vident verū:multis ēt alijs cāis pōt ſe hō figere ꝛ mu
nire ne dū ꝯcipiet vltimū finē deſideret eū:puta qꝛ il/
lud deſideriū eſt vanū ꝛ inutile:ꝛ multa talia.ḡ volū/
tas nō nec̃io fruit aut deſiderat fineʒ ſic apphenſum.
⁋ Tertio ſic.Quilibet rediēs ad ſeipm experit illud
ꝙ fine vltimo ſic apphēſo ab eo nō nec̃io i eo ꝯplacet
aut delectaſ:qḋ pʒ:nā nullus act⁹ de nec̃itate exñs in
itellectu vel volūtate vr nos poſſe latere.Unde qlibʒ
experit qñ dubitatiue aliqd cognoſcit:ꝛ qñ certitudi/
naliter:ꝛ pari mō dʒ experiri qñ cōplacet imobilr aut
ꝯtingēter aut nō.Interrogat⁹.n.laicus qlibet facta ſi/
bi mētiōe de vltimo fine vtꝝ vellet ipm hr̄e.rñderet
nulli dubium ꝙ ſic:ꝛ ſi vltra iterrogareſ an poſſet nō
velle:rñderet vtiq; ꝙ ſi vellet nō curaret immo plus
vellet ꝑ aliq̄ ſtatu aliqd aliud.ḡ pʒ ꝙ illḋ nō volebat
de nec̃itate.⁋ Quarto ſic.Nullus act⁹ voluntatis eſt
nec̃ius niſi act⁹ reflexus ſup illū ſit nec̃ius dū volūtas
reflectit ſup illū.ver.ḡ.voluntas nō nec̃io cōplacet in
aliq̄ niſi cōplaceat ſibi nec̃io cōplacētia dūʒ reflectiſ
ſup eā:aliogn ſi nō nec̃io placet cōplacētia pōt ſibi il/
la cōplacētia diſplicere:ꝛ ſic cōplacebit triſtabiliter ꝛ
violēter ꝛ ꝯ ſpōte:qḋ eſt ipoſſe:cū oīs mot⁹ cōplacētie
ſit ſpōtane⁹:ſʒ clarū eſt ꝙ act⁹ volūtatis quo reflectiſ
ſupra cōplacētiā finis vltimi:nō eſt nec̃ius:imo multi
vellēt ꝙ illa cōplacētia eēt nec̃ia vt illi qui iſtā ꝑtem
tenēt:ꝛ iterū cōplacētia nō hʒ in ſe vñ nec̃io cōplaceat
cū nō ſit magnū bonū hoīem in tali cōplacētia occu/
pari.ḡ nec cōplacētia vltimi finis eſt in volūtate imo
biliter.⁋ Quīto ſic.In nullo imobilitaſ volūtas niſi
quieteſ in illo:ſʒ in cōplacētia vltimi finis ſic apphen
ſi volūtas nō expit qetē ſui aut ſui qetatiōnē.ḡ nec ibi
imobilitaſ:vr.n.repugnātia ꝙ cōplaceat in aliq̄ imo/
biliter:ꝛ tñ nō quieſcat in eo.⁋ Sexto.Nullus amor
ꝯcupiſcētie eſt nec̃io in volūtate niſi amor amicitie:ex
quo ꝓcedit amor ꝯcupiſcētie ſit nec̃ius:alias effectus
eēt nec̃ius ꝛ cā ꝯtingēs:qḋ eſt impoſſibile:ſed cōplacere
in vltimo fine ſic apphenſo nō eſt niſi amor ꝯcupiſcē
tie:nec.n.eū deſiderare eſt niſi ꝯcupiſcere eū:nō.n.cō/
cipit vt qddā ſubſiſtēs qḋ poſſit amore amicitie ꝯpla
cere:ſʒ potius vt qdā ꝑfectio ꝛ bonū appetētis:nūc āt
oīs talis ꝯcupiſcētia ortū hʒ ex amore ſuipſius:ſʒ cō/
ſtat ꝙ amor amicitie quo qs ſe amat nō eſt nec̃ius:ſʒ
ꝯtingēs ꝛ in nr̄a poteſtate:aliogn nō poſſem⁹ nos plus
vel min⁹ amare:nec cadēt virt⁹ ꝛ vitiū circa iſtū amo/
rē:cū v̄tus ſit habitus electiu⁹:ꝛ de eis q̄ nec̃io inſunt
nō vituperamur.ḡ ſi ꝯtingit circa iſtū amorē recte agere
ꝛ errare:imo ꝛ ſeipm cōtēnere ꝑ deū:nec̃e eſt ꝙ nul/
lius boni ꝯcupiſcētia reſpcū ſui inſit imobilr volunta
ti aut nec̃io.⁋ Confirmaſ qḋ dcm̄ eſt de amicitia re/
ſpectu ſuipſius:nā multi deſiderāt nō eē ſuiʒ:vt pʒ ꝑ
experientiā in deſperātib⁹ q ſe anullarent ſi poſſent:ꝛ ēt
fortis nō ſperans aliam vitā exponit ſe morti:vt pʒ 3°
etbico.Iſta ſunt argumēta Aureoli.⁋ Scotus aūt ꝯ Cap.io. ꝯ eādē Sco.
eandē ꝯnē ſic arguit p̄mo.Nā nihil eſt tā in poteſtate p. di.j.q.4.
volūtatis q̄ʒ ipa volūtas ſʒ Aug⁹ p̄mo retractationū: ca.9.ꝛ.22.
ex quo colligit ꝙ ſi act⁹ volūtatis ſit in poteſtate volū
tatis mediate:multo plus imediate:ſʒ in poteſtate vo
luntatis eſt velle finē ꝛ nō velle mediāte itellectu:pōt
.n.auertere itellectū a ꝯſideratione finis:quo facto nō
volet ipm.ḡ ſtāte ꝯſideratiōe poterit nō velle:vt vr.
⁋ Scd̄o ſic.Agens qḋ neceſſitaſ ad agēdū eadē nec̃i/
tate remouet ꝓhibēs actionē:vt pʒ de graui qḋ de ne/
ceſſitate moueſ deorſum:ꝛ iḋ de nec̃itate remouet oē
ꝓhibēs ſi pōt illud remouere:ſʒ volūtas nō remouet
ꝓhibēs ꝛ ipediens illā a volitiōe finis:vʒ nō ꝯſidera/
tionē intellꝰ:ꝛ tñ poſſet remouere figēdo itellectū ꝛ
manutenendo ipm in ꝯſideratiōe finis.ḡ cū nō faciat
ſequit ꝙ nō nec̃io eliciebat volitionē finis.⁋ Tertio
ſic.Impoſſibile ē extremū alicui⁹ coordinatiōis reſpi
cere extremū alteri⁹ coordinatiōis ſub q̄cunq; nec̃ita
te:qn tanta reſpiciat nec̃itate qḋcūq; mediū nec̃io re/
quiſitū iter illa extrema:ſʒ volitio finis eſt q̄ſi vnū ex
tremū coordinatiōis oīum aliarū volitionū:finis aūt
eſt aliud extremū oīum volitorū:mediū aūt inter il
la duo extrema.ſ.volitionē ꝛ finē erit ꝯſideratio ipſi⁹
finis.Hec aūt ꝯſideratio nō eſt nec̃ia:imo volūtas pōt
eā ſuſpēdere:igit nec ꝯnexio volūtatis cū fine erit de
nec̃itate.⁋ Quarto ſic.Quicqd nec̃io qeſcit in aliquo
ſibi pñte:nec̃io manutenet illud ſibi p̄ſens ſi pōt:ſicut
pʒ de graui qḋ manutenet ſe in cētro:in quo de neceſſi
tate qeſcit:ꝛ ſimiliter appetitus ſenſitiu⁹ tenet ſenſuʒ
in illo ſenſibili in quo neceſſario delectaſ ꝛ qeſcit ſi il
lud pōt pñs hr̄e.Cuius rō eſt:qꝛ ꝙ aliquid neceſſario
quieſcat in aliquo ſibi p̄ſente hoc eſt ꝓpter ꝯuenientiā
ꝑfectā:ꝛ ꝓpter eandem videſ neceſſario ſibi ꝯiungi:ꝛ
ita q̄tuʒ pōt facit ꝙ ꝯiunctio ſit p̄ſens ꝛ in actu.Sed
volūtas nō neceſſario tenet finē ſibi p̄ſentē ꝑ ꝯſidera/
tionē:ꝛ tñ pōt.ḡ nō videſ neceſſario quieſcere i fine:
apphenſo.⁋ Quinto ſic.Omne agēs neceſſario agit
de neceſſitate vſq; ad vltimū ſue potētie:vt pʒ de gra
ui qḋ toto ipetu ifert⁹ moueſ.Et rō hui⁹ eſt:qꝛ ſicut in
ꝑtāte ſua nō eſt actus ita nec intentio actus:ſed volun
tas nō ferſ de neceſſitate in finē apprehenſum ſm vl/
timū ſue potentie:nō eni experimur nos intenſiſſime
ꝛ ſm conatū ardentiſſimū diligere beatitudineʒ app/
henſam.ḡ nec dilectio finis erit in voluntate de neceſ
ſitate.⁋ Sexto ſic.Potentia libera ꝑ participationē
nō magis tendit libere in obm q̄ʒ illa que eſt libera ꝑ
eſſentiā:ſed intellectus in ꝯſiderando de fine vltimo
nō neceſſitaſ

nõ neceſſitať a volũtate.ğ nec voluntas neceſſitabiť
ad tendendũ in obm.¶ Septimo.Quãdocunq; aliq̃
agentia ſunt ordinata ſi neceſſitas eſt in ſuperiori erit
in oĩbus alijs:ſed voluntas eſt ſuperior in toto regno
aĩe:⁊ mouet itellectũ ad ꝯſiderãdũ de fine.ğ ſi in ipſo
poniť neceſſitas reſpectu finis ⁊ intellectus neceſſita/
bitur ad ꝯſiderandũ de fine:cuius oppoſitũ experimur.
¶ Contra ſcđam ꝯnẽ Aureolus arguit ꝓbando ꝙ ſit
irrõnabilis. Illud inqt eſt maxime irrõnabile ꝙ ſum
mũ bonũ vlr appꝛbenſũ n trabat imobiliter volũtatẽ
quin ſtante firma eſtimatiõe ꝙ hoc ſũmũ bonũ ſit ſo
lus deus:ipſe deus ſic apprehẽſus imobiliter moueat
ipſam voluntatẽ:hoc aũt videť neceſſariũ:qꝛ ſũpta ma/
iore per itellectũ ⁊ ei adherente voluntate:ſi ſit firma
opinio de minori abſq; hoc ꝙ nõ ſit ſcientia: ſtatiʒ cõ
Cap.5. cluſio eſt volita:vt pʒ 7°.ethico. vñ ſi volo oẽ dulce: ⁊
lacte demonſtratio ſenſus ſumit minorẽ dicẽdo hoc
eſt dulce:ſtatiʒ ꝯcluſio eſt volita.ſ.hoc lac. Pari rõne
ſi de neceſſitate volo ſũmũ bonũ ⁊ firmiter teneo ꝙ il
lud ſũmũ bonũ eſt ſolus deus:ſtatiʒ de neceſſitate cõ/
cludiť ꝙ deus de neceſſitate eſt volitus. tũ qꝛ ſtante
ꝯnexione formalis obiecti ſup qđ trãſit potentia cũ
obiecto mãli ſimul trãſit ſup vtrunq; cõpoſitũ. Si ğ
ſũmũ bonũ eſt neceſſario volitũ ⁊ illđ applicat firma
opinio ipſi deo:ſequiť ꝙ deus cõceptus vt ſũmũ bonũ
neceſſario appetat.¶ Scđo ſic. Ab illo nõ põt reſili/
re voluntas in quo nullã mali reperit rõnẽ:ſed potius
oĩs boni.ğ cũ in deo ꝯcepto a viatore ſub rõne oĩs bo/
ni viator nihil tale reperiat:ſtante iſta eſtimatione nõ
poterit reſilire:⁊ ſic nullus poterit peccare niſi prius
fiat hereticus.¶ Tertio. Si illud qđ minus ineſſe vř
ineſt ⁊ illud qđ magis:ſed minus videť ꝙ btitudo ap
prehẽſa vt ſũmũ bonũ ꝯfuſum ⁊ vlr traheret imuta/
biliter volũtatẽ q̃ȝ de deo apprehenſo vt ſũmũ bonũ.⁊
ſic certitudinaliter eſtimato:qꝛ ꝑticularia magis mo
uent q̃ȝ vniuerſalia ꝓſertim in moralibus.ğ ſi ſũmum
bonũ vlr ⁊ ꝯfuſum trahit imutabiliter volũtatez dũ/
modo apprehendať:multo fortius deus cũ eſtimabiť ſũ
mũ bonũ trahet eã ad ſe imutabiliter diligẽdũ. Nec
valet ſi dicať ꝙ hoc teneť ſolũ ꝑ fidẽ:tũ qꝛ hoc teneť
per rõnẽ ꝙ deus eſt ſũmũ bonũ quo maius excogita/
ri nõ põt:ſm Anſelmũ:ꝑ ſol.tum qꝛ lʒ teneať ꝑ fideʒ
⁊ firmã eſtimatiõnẽ eque efficaciter mouebit:ac ſi te/
Cap.3. nereť ꝑ ſciam:ſicut dicit phs 7°.ethicoꝝ.ꝯtra volẽtes
euadere rõneʒ ſocratis dicentis ꝙ ĩpoſſibile eſt agere
ꝯtra ſciaʒ:vt pʒ ibidẽ.¶ Cõtra q̃rtã ꝯnẽ arguit Adaʒ
multipliciter.¶ Primo ſic. Experiẽtia nãq; docet in
ſctẽtijs ꝙ nullũ triſtabile vel delectabile in creaturis
põt limitare libertateʒ volũtatis:vel tollere ſtãte vſu
rõnis.igiť nõ eſt rõnabile negare libertateʒ volũtatis
reſpectu dei clare viſi niſi in bono ꝯfirmeť.¶ Scđo.
Si aliqd obſtaret huic libertati vř hoc eſſet infinitas
diligibilis:vel qꝛ deficeret circa tale obm cur ſic ſuſpẽ
deret talẽ fruitionẽ aut dilectionẽ:nõ pmũ:qꝛ nõ ob/
ſtante infinitate obiecti adhuc libere ꝯtingẽter ꝯcau/
ſat in volũtate creata dilectionẽ ſui:⁊ etiã cognitioneʒ
finitã tñ. Nec 2m:qꝛ ſufficiẽs cã poſſet eẽ volũtati ex/
perientia an poſſet a dilectiõe cãnda vel ꝯtinẽda deſi
ſtere ad horã.¶ Tertio. Quia ſi ſic: hoc ꝓpue vide/
reť:qꝛ tũc iudicať ſũmũ bonũ vel ſũme debere ama/
ri ⁊ hõ:ſed hoc nõ qꝛ in via iudicamus deũ eſſe ſũme
diligibilẽ:nec tñ neceſſario eũ ſic apprehẽſuʒ diligim⁹:
⁊ ſic ẽt in via nullus mereť ex hoc ꝙ diligit deũ ſic ap
prehenſum vel iudicatũ eẽ ſũme diligibilẽ:ex quo nõ
poſſet ſtãte tali iudicio nõ diligere.¶ Cõfirmať. Qꝛ
voluntas eſt ita libera ꝙ habito dictamine practico
põt illi ſe ꝯformare:vel non ita bene reſpectu finis:ſic
reſpectu ordinãdoꝝ in finẽ.¶ Quarto. Nã Augu.pri/
mo de libero arbitrio ꝓbat ꝙ nulla res poteſt cogere
mentem ſeruire libidini.ğ electio vel volitio libidinis
nõ neceſſario ſequiť apprehẽſionẽ ꝑhabita deliberatio/
ne.igiť nec ſũmũ bonũ ĩfinitũ neceſſitat volũtateʒ ad
ſui dilectionẽ poſt cognitionẽ deliberatiuã.cõſequẽtia
ꝓbať:qꝛ obm infinitũ clare vel obſcure viſuʒ nõ mo
uet itellectũ aut volũtatẽ niſi finite:qꝛ paſſum nõ eſt
receptiuũ motionis infinite:nec mouet ad volendum
ipm effectiue per modũ obiecti niſi cauſando cogni/
tionẽ ſui finitã:ğ imediate actiue mouet ad volitionẽ.
igiť ſolũ finite fortius mouet volũtatẽ ad appetendũ
vel volendũ ipm q̃ȝ delectabile finitum.capiať ğ de/
lectabile finitũ in eadẽ ꝓportiõe fortius mouet volũ/
tatẽ ad volẽdũ ipm q̃ȝ fuerit pmũ delectabile finituʒ
datũ.igiť ſicut illud poſt deliberatiuã cognitioneʒ ſui
nõ põt neceſſitare volũtatẽ ad ſui volitionem ſeu dile
ctionẽ:ita nec obm pmũ ĩfinitũ.¶ Quinto. Nam cũ
dictamine quo cognoſcimus eſſe ſubueniẽdũ ꝓximo
ſtat ꝙ hoc nõ facimus.igiť eodẽ mõ reſpectũ dei q̃liter/
cũq; apprehẽſi.⁊ ſtãte iudicio ꝙ ipm debem⁹ ſũme dili/
gere:ſtare põt ꝙ ipm nõ diligamus.¶ Sexto. Deus
põt ad horã dare alicui fruitioneʒ:⁊ certificare ipm:ꝙ
poſt talẽ horã nõ habebit illã fruitionẽ.igiť talis põt
velle carere illa fruitiõe:ẽt ſtantibus adhuc viſione ⁊
fruitiõe:qꝛ nõ eſt ſibi ĩpoſſibile ꝯformare ſe deo in vo
lito ⁊ acceptare illđ qđ deus de ipo ad horã diſpoſuit.
¶ Cõfirmať. Qꝛ deus põt ꝑcipere voluntati ꝙ coneť
ad ſuſpẽdendũ amorẽ quo amat illũ clare viſuʒ.ğ ipa
põt velle ſuſpẽdere dcm amorẽ.¶ Septimo. Nã ali/
cui decedẽti cũ pctõ veniali poſſet de⁹ ad tps ſe clare
oñdere:⁊ ad fruitionẽ ſui eũ admittere:⁊ cũ hoc oñde
re ſibi ꝙ in purgatorio dʒ ſoluere penã debitã interru
pta tñ fruitiõe:⁊ cũ talis eẽt in charitate ꝯformaret ſe
deo in volito:⁊ cogitaret ꝙ iuſtũ eſſet eũ ad tps ꝑuari
delicto ſuo.igiť.¶ Octauo. Nã cum clara dei viſione
ſtat ꝙ deus ꝯpoſitiue ⁊ diuiſiue ꝯciperet ſub rõne di
ſplicibilis ⁊ incõmodi veri vel eſtimati:vtputa ſi oſtẽ
dereť ſic vidẽti eſſe futurus ꝑpetu⁹ afflictor vel ãnihi
lator ⁊ hõ.omne aũt apprehenſuʒ ſub rõne diſplicibilis
põt volũtas nõ velle.igiť ⁊c.¶ Nono. Nõ min⁹ libe
re ⁊ ꝯtingẽter fruiť quis deo clare viſo q̃ȝ velit btitu/
dinẽ apprehenſam:oẽs.n.volũt nãliter eẽ btĩ:ſm Aug[us]
12.de trinitate. Et Anſelmũ de caſu diaboli:⁊ tñ libe/
re põt quis velle miſeriã ſibi eternã:qꝛ ſʒ Aug[us] 3°. de
libero arbitrio.ſi diabolo dareť optio ſm rectã rõneʒ:
potius deberet eligere ſemꝑ miſer eẽ q̃ȝ nõ eẽ.¶ De/
cimo. Nã viator põt velle non eſſe:vt pʒ de achitofel
ſaule ⁊ iuda.igiť põt ſibi nolle btitudinẽ.igiť clare vi
dens deũ põt nolle btitudinẽ. Prima ꝯña pʒ ꝑ Aug[us]
pmo de ciuitate dei. Porro inquit tã nemo eſt q nõ eẽ
btũs velit:q̃ȝ nõ eẽ:⁊ quõ.n.põt eẽ btũs cũ nihil ſit. 2a
ꝯña pʒ:qꝛ nõ magis nccitať vidẽs deũ vt clare viſum
diligat q̃ȝ aliqs ad volẽdũ ſibi btitudinẽ vel bene eẽ.
¶ Undecimo. Qꝛ poſſe eẽt aliquẽ dãnãdũ clare vide
re deũ:⁊ ꝙ de⁹ reuelaret ſibi aliq̃ȝ ꝑuã penã ſibi futu/
rã:tũc ex hoc hrẽt aliquẽ dolorẽ:⁊ ꝑ ꝯñs in aliquo mi/
nuereť ſuũ gaudiũ.igř ꝑp maiorẽ dolorẽ plus minue/
ret:⁊ ꝑ ꝯñs deus poſſet facere ꝙ ille hrẽt tm̃ dolorẽ ẽt
ſtãte clara dei viſione:ꝙ ille dolor nãliter excluderet
oẽ gaudiũ ꝯñs dei viſionẽ:ſʒ frui non eſt ſine gaudio.
igiť.¶ Duodecimo. Arguit qꝛ tũc clara dei viſio face
ret volũtatẽ deſinere eẽ volũtatẽ.ꝯña pʒ ꝑ Aug[us]. 5° de

libe.arbi. Si neceſſe eſt vt velim iā nō volūtate: ſ; ne
ceſſitate: illud me velle fatendū eſt: ſ; ꝙ nō volūtate
velim⁹: ſic nō volūtate: ſ; neceſſitate ſeneſcim⁹ quiſquā
delirus dicere audeat: p; ḡ p⁹ ꝯña. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑ nullaȝ co
gnitionē volūtas neceſſitabiꝉ ad diligendū deū. Hec
ſunt argumenta Ade q̄ſi in forma recitata. ❡ Cōtra
eandā q̄rtā ꝯnē arguit ſic Scotus. Una potētia nō h;
niſi vnū modū agēdi: nā ſi hēret plures iā nō eſſet vna:
ſ; volūtas eſt vna ſimplex potētia cui⁹ modus eſt age
re libere ⁊ ꝯtingēter. ḡ reſpcū cuiuſcūq; aget ꝯtingen/
ter nō de neceſſitate: ⁊ ꝑ ꝯñs reſpcū finis ēt clare viſi ⁊ in
patria apphēſi. ❡ 2°. Neceſſitas agēdi nō pōt eſſe niſi
ꝑ aliqd itrinſecū p̄n° actiuo: ſ; obm clare viſuȝ nō eſt
aliqd itrinſecū volūtati. ḡ nō dabit volūtati vt de ne/
ceſſitate feraꝉ in ipſum. ❡ 3°. Diuerſa approximatio
paſſi ad agēs nō cauſat neceſſitatē aliq̄: ſ; tm̄mō itenſio
rē actionē: ſicut p; de calido reſpcū calefactibilis plus
aut minus approximati: ſ; p̄ſentia finis clare viſi non
vr̄ eē niſi maior approximatio ad volūtatē: cū.n. app/
hendereꝉ in vlī ⁊ obſcure q̄ſi videbaꝉ diſtare: cū aūt
clare ⁊ in pticulari apphēdiꝉ vr̄ eē approximatus. ḡ ꝑ
iſtā viſionē nō iferꝉ neceſſitas volūtati: ſ; oꝛieꝉ inten/
ſioꝛ gradus dilectionis in ea. ❡ 4°. Si volūtas neceſſario
vult finē ſic apphēſum: aut ad iſtū actū volūtatis mo
uet potētia aut finis aut vtrūq;: ſi finis: p; ꝙ nō eſt ne
ceſſitas: q2 deus ad nullū actū creature neceſſario mouet:
ſi potētia: p; ꝙ nulla erit neceſſitas cū agēs ſit ꝯtingēs:
ſi vtrūq;: p; ꝑ idē qm̄ vtrūq; eſt ꝯtingēs in mouēdo.
ḡ idem qd̄ p̄us. ❡ 5°. Quidocūq; p̄n^m elicitū nō neceſſario
elicit: h̄ns illud nō neceſſario agit: ſ; eadē charitas pōt eſſe
in voluntate deo clare viſo ⁊ nō viſo: ſicut p; in raptu
Pauli: nō.n. habuit aliā charitatē in raptu ⁊ aliaȝ poſt
raptū: ſ; poſt raptū nō neceſſario diligebat deū: nec elicie/
bat neceſſario actū. ḡ nec volūtas h̄ns charitatē de neceſſi
tate diligit deū ēt clare viſuȝ. ❡ 6°. Habiꝉ⁹ nō mutat
potētiā nec modū agēdi ipſius: ſ; voluntas agit libere
⁊ ꝯtingēter. ḡ q̄ñtūcūq; eleueꝉ ꝑ charitatem in patria
adhuc ꝯtingēter: ⁊ libere ⁊ nō ꝺ neceſſitate fruetꝉ. ❡ 7°.
Poteſt argui ex dictis Aureoli ꝯtra ſanctum Tho. ar
guētis ꝑ aliq̄ motiua qb⁹ ſcūs Tho. aliqñ vtiꝉ. Poteſt
ſic argui. Obiectū qd̄ nō replet totā capacitatē poten/
tie: nō imutabilr̄ mouet volūtatē: ſ; tale obm eſt de⁹:
qd̄ p;: tū q2 nō replet niſi mediāte actu dilectiōis. Di/
lectio v̄o dei ēt clare viſi nō replet totā potētiā volun/
tatis cū volūtas ſit in potētia ad multas alias dilectio
nes: tū ēt q2 nō ſaciat: q2 relinqt deſideriū potētiale re
ſpectu alteri⁹ obti: nūc aūt deo p̄ſente adhuc pōt volū
tas in pluribus alijs complacere: ⁊ forſan in experien/
tia proprie libertatis. ergo non attrahit immutabili/
ter voluntatem. Hec ille ⁊c̄.

Ad primum contra p̄maȝ concluſionē diciꝉ:
ꝙ ſc̄da reſponſio ibidem poſita
eſt bona: nō eniȝ ſūmum bonum in ſua rōne includit
defectum alicuius boni: nec rōnem alicuius mali: nec
includit in ſua ratione potentialitatem aut obſcurita/
tem vt fingit arguens: ſed omnes iſte imperfectiones
ſunt in modo concipiendi: ⁊ nō in obiecto concepto: ſ;
enim ratio vniuerſalis dicat q̄ſdam ꝯfuſionem ⁊ po/
tentialitatē: nō tamen illud eſt de rōne nature cui at/
tribuaꝉ per intellectū talis intentio: voluntas aūt cū
in ſūmū bonū ferꝉ nō vult vlītatē illā: ſ; obm cui acci
dit vlītas nō in re: ſ; vt eſt in itellectu: volūtas aūt ten
dit in rem nō vt eſt in volūtate: ſ; vt eſt in ſeipſa extra
volūtatē ⁊ itellectū. Et cū dr̄ ꝙ non ſolū imperfectio
obti: imo ēt iperfectio cognitiōis aut modi cognoſcēdi
ſūme facit ⁊c̄. dr̄ ꝙ verū eſt: ſ; ex h̄ nō ſeqꝉ qn obm h̄
perfecte cognitū qñq; neceſſario moueat potētiā ſicut ⁊ cla/
re viſuȝ: potiſſime vbi obm ſub rōne vniuerſalioꝛ eſt
vt ſit finis volūtatis: h̄ aūt eſt pfectū bonū iquātum
h̄: vt ponit. Sc̄da ꝯclō in ſuis ꝓbationib⁹ vbi ſatis de
h̄ dcm̄ eſt: ꝯcediꝉ tm̄ ꝙ magis neceſſario mouet illo mō q̄
iſto: vt p; in p̄ma ⁊ in 4ª ꝯnibus. Unde in argumento
vr̄ eē fallacia ꝯñtis arguēdo a pluribus cāis v̄itatis ad
vnā: iſta.n. ꝓpoſitio: obm clare viſuȝ mouet alr̄ q̄ obȝ
ꝯfuſe cognitū: h; multas cās v̄itatis: ⁊ tm̄ iferꝉ. ḡ ſic di
uerſimode mouet ꝙ clare apphēſuȝ neceſſario mouet: nō
aūt ꝯfuſe cognitū: arguiꝉ ad vnā illarū cārū v̄itatis: ta
lis aūt alietas pōt eē multis modis. ſ. q2 iſto mō ſūme
delectat: nō āt illo mō: aut q2 iſto mō ſaciat: nō aūt il
lo mō: aut q2 illo mō beatificat: nō aūt iſto mō: vt de/
claraꝉ 3°. ꝯtra gentiles. a caplo 36. vſq; ad 60^m. ❡ Ad
2^m dico ꝙ nō aliud ꝓbat niſi ꝙ vltim⁹ finis apphen/
ſus ſub rōne btitudinis vl̄ ſūmi boni nō neceſſario mouet
volūtatē q̄ñtū ad exercitiū act⁹: ⁊ h̄ ꝯcediꝉ: ſ; nō ꝓbat
qn neceſſario moueat volūtatē q̄ñtū ad ſpecificationē act⁹.
Dico.n. ꝙ l; actualr̄ ꝯſiderās de vltimo fine nō neceſſario
exeat in actū volēdi finē: tm̄ ſi aliquē actū circa fineȝ
habeat ille erit dilectio vel deſideriū finis aut ali⁹ act⁹
ꝓſecutiu⁹. Dico tm̄ ꝙ ſemꝑ nālr̄ vult finē: nō tm̄ ſemꝑ
actu elicito: ſ; dilectōe: q̄ eſt q̄dā iclinatio habitualis.
Unde ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 1. q. vlti. arti. p̄. ad 3^m diꝉ. Di/
lectio nālis nō ponit aliq̄ opōnē in actu: ſ; tm̄ q̄ſdā nā
lē iclinationē. ❡ Ad 3^m dico ꝑ idē. Solū.n. ꝓbat ꝙ nō
neceſſario ad apphēſionē vltimi finis ꝑ itellectum ſequiꝉ
act⁹ elicit⁹ dilectiōis erga illū: nec illud qd̄ dr̄ de ruſti
co aliud ꝓbat. Dico tm̄ ꝙ nullus eſt ſiue laic⁹ ſiue ph̄s
q̄ rediēs ad ſe experiaꝉ ſe poſſe nolle btitudinē: aut eam
odire. Uñ Augu. 13. de trinitate. caplo. 3° dicit de q̄daȝ
mimo q̄ putauit ſe dixiſſe vni militi qd̄ vellet qlibet
q2. ſ. dixit oib⁹ vili vultis emere: ⁊ care vēdere. de iſto
inqt mimo ait Aug. (Q2 ſi dixiſſet: oēs bti eſſe vultis:
miſeri eē nō vultis: dixiſſet aliqd qd̄ nullus in ſua non
cogñoſceret volūtate: quicqd.n. aliud latēter velit ab hac
volūtate q̄ ab oib⁹ ⁊ in oib⁹ nota eſt nō recedit.) Hec
ille. ❡ Et cap. 5 verū eſt. (Q2 oēs hoīes bti eē volunt.
idq; vnū ardētiſſimo amoꝛe appetunt: ⁊ pꝑ h̄ cetera
q̄cuq; appetūt.) Hec ille. ❡ Ex qb⁹ p;: ꝙ ſi ruſtic⁹ iter
rogat⁹ an ſi poſſ; nolle btitudinē: rñderet ꝙ ſic: ipſe mē
tireꝉ: nā qlibet neceſſario diligit btitudineȝ habitualr̄: nec
pōt actualr̄ ei⁹ oppoſitū velle aut eā odire. Uñ magi/
ſter ſen. diſ. 25. ſecūdi libri dicit. (Beati ſic eē volum⁹
vt eē miſeri nō ſoluȝ nolimus: ſ; nequaq̄ ꝓrſus velle
poſſim⁹.) Hec ille. ❡ Ad 4^m dr̄ ꝙ aliquē ꝯplacere in
ꝯplacētia vltimi finis pōt duplr̄ ꝯtingere: vno mō vt
ipſa cōplacētia ſit obm p̄n^le alteri⁹ cōplacētie: ita ꝙ vo
lūtas in ea cōplaceat ꝑ ſe. Alio mō vt eſt cōplacētia ta
lis rei. ſ. finis vltimi: ita ꝙ rō cōplacēdi in ea nō ſit ip
ſa: ſ; finis: p̄mo mō alio actu cōplacet q̄s in fine: ⁊ alio
in actu cōplacētie: ſicut iſto mō alia eſt dilectio finis ⁊
dilectio illius dilectiōis. 2° v̄o mō eodē actu cōplacet
q̄s in fine: ⁊ in ꝯplacētia finis: ſicut eodē actu q̄s fruiꝉ
fine ⁊ fruitiōe finis: vt p̄us dcm̄ fuit. Tūc dico ꝙ ſicut
volūtas neceſſario cōplacet in fine: ita ⁊ in tali cōplacētia
finis. 2° mō: nō aūt p̄mo mō: ⁊ cū ꝓbaꝉ ꝙ nullo neceſſario
cōplaceat in tali cōplacētia: dr̄ ꝙ argumētū nō ꝓcedit
niſi de cōplacere in cōplacētia p̄mo mō ſolū: ꝓbat enī
ꝙ nō ſit magnū bonū reflecti ſup illā cōplacētiaȝ: ⁊ ꝙ
illa nō eſt magnū bonū imo forte eſt ipeditiuū maio/
ris boni: ⁊ iō nō neceſſario eſt diligēda vt p̄ncipale vo
litiuū: ſ; tm̄ finis eſt magnū bonū: ⁊ nullo mō ipediti/
uum boni:

Cōplacere ī complacētia dupliciter.

Diſtin. 1. q. 4. ꝯclone. 5.

tuꝫ boni:nō neceſſario trahit volūtatē directe ad cōpla/
cendū in ea:ꝛ ↄ̄ſr̄ ꝛ indirecte ad cōplacendū in cō/
placentia finis. ⁋ Cū aūt addit̄ in argumēto:ꝙ repu
gnat ꝙ illa complacētia reſpectu finis ſit neceſſaria:ꝛ
tamē poſſit illa cōplecētia diſplicere. Dico ꝙ nulla eſt
repugnātia: qꝛ illa diſplicētia aliud obiectuꝫ habet ꝗ̄
complacētia:nec ſunt oppoſite quāuis nūquā ſe cōpa/
tiant̄ :ſed ſucceſſiue poſſunt eſſe in voluntate. vñ argu
mentuꝫ falſe imaginat̄. Primo ꝙ cōplacētia finis ſit
illo modo neceſſaria.ſ.ꝙ neceſſario ſequat̄ apprehen/
ſionē finis. hoc eniꝫ falſuꝫ eſt. vt pꝫ per p̄dicta:ſed di/
cimus eſſe neceſſariā illo mō.ſ.ꝙ voluntas nō pōt ha
bere actuꝫ illi oppoſituꝫ. Sc̄do ſupponit:ꝙ ſint ſimul
in volūtate complacētia finis ꝛ diſplicētia illius com
placentie.tunc enī aliquis triſtabiliter diſpliceret:ſed
hoc nō ponimus: ſed cōceditur ꝙ aliquis pōt triſtari:
quia complacuit. ⁋ Ad 5^m negat̄ minor:dico enim ꝙ
voluntas quietat̄ in cōplacentia finis: loquēdo de qe
te deſiderij:nō aūt loquendo de quiete motus:quia lꝫ
voluntas habita illa complacentia adhuc moueat̄ ad
cōſequendum finē:in quo cōplacet cum nō deſideret
aliquid vltra illuꝫ:ꝛ hoc eſt quies deſiderij : vt patuit
in p̄mo articu.in ꝓbatione vltime cōcluſionis. ⁋ Ad
6^m negat̄ minor: dico eniꝫ ꝙ quilibet neceſſario amat
ſe ꝛ eſſe ſuuꝫ ꝛ ſuū viuere. ⁋ Et ad ꝓbationeꝫ dico:ꝙ
amor ſui eſt in poteſtate hominis ſic ꝙ ad illuꝫ nō co
gitur quātuꝫ ad eius exercitiuꝫ : nō tamē quātum ad
habituꝫ vel quātū ad ſpeciem actus: vt dcm̄ fuit ſupe
rius de amore naturali erga fineꝫ. ↄ̄ſtie aūt quas ar/
guens facit in oppoſitū nō valent .ſ. ꝙ ſi ille amor ſit
mō predicto neceſſarius ꝙ nō poſſit intēdi vel remit/
ti:nec iteꝝ ꝙ circa illuꝫ amorē nō cadat virtus:aut vi
tium:aut laus:vel vituperiuꝫ:aut meritū:vel demeri
tum. ſm̄ eniꝫ ꝙ dicit ſanctus Thomas de veritate.q.
Utrum quis beatitudinē appetendo mereat̄ vel nō. 22.arti.7. Volēdo illud qd̄ quis naturaliter vult ſm̄
ſe:neqꝫ eſt meritoriū neqꝫ demeritoriū: ſed ſm̄ ꝙ ſpe
cificat̄ ad hoc vel illud pōt eſſe meritoriuꝫ vel deme/
ritoriū. Et exemplificat de beatitudine:qꝛ nullus me
retur inquātū beatitudinē appetit quā naturaliter ap
petit:ſed ex hoc ꝙ appetit hoc ſpeciale qd̄ nō natura/
liter appetit.ſ.viſionē dei in quo tamē ſm̄ rei verita/
tem ſua beatitudo cōſiſtit.ſic in ꝓpoſito lꝫ nullus me/
reatur vel demereat̄ nec ſit laudandus vel vituperā/
dus:qꝛ ſe amat: qd̄ habet ex natura : tamē pōt laudari
vel vituperari:quia amat ſe ꝓpter aliquid: vel ad ali/
quid:vel aliquo mō vel ſm̄ aliquid qd̄ nō venit ex na
tura:ſed ex determinatiōe bonitatis. Vñ ſanct^9 Tho.
2^a 2^e.q.25.arti.4.ad 2^m dici. Oꝛ(amātes ſeipſos vitu
perant̄ inquātuꝫ ſe amant ſm̄ naturā ſenſibilē cui ob
temperant: qd̄ nō eſt vere amare ſeipſuꝫ:ſed ſm̄ natu
ram rōnalem: vt ſibi velit illa bona que pertinent ad
perfectionē rōnis.) Hec ille. ⁋ Cuꝫ etiā dicit arguēs
ꝙ aliqui ſe contēnunt ꝓpter deum:cōceditur:ſed hoc
nō eſt odiendo ſe:aut non amando ſe actu nec habitu:
vel naturali inclinatiōe:ſed nō obtrādo ſibi aliqua: pu
ta honores: aut alia hmōi:qb^9 poſſent retrahi vel im/
pediri a diuinis mādatis:vel cōſilijs exequēdis. Mi/
rum aūt eſt de arguente qui cuꝫ ſciat quēlibet obliga
ri ad diligendū ſe ex charitate videt̄ laudare aliquos
ſe nō amantes. ⁋ Cōfirmatio etiā facta ibidē non va
let.ſicut enim dicit ſanctus Thomas.4.ſen.diſt.50.q.
2^a.articu.p̄mo.queſtiūcula 3^a. (Non eſſe pōt duplici/
Nō eē duplr ↄ̄ſiderari ꝑt. ter cōſiderari. Uno mō ſm̄ ſe : ꝛ ſic nullo mō eſt appe
tibile cū nō habeat aliquā rōnem boni:ſed ſi pura pri
uatio boni. Alio mō pōt cōſiderari inquantū eſt ablá
tiuum pene vel miſerie: ꝛ ſic nō eſſe accipit rōneꝫ bo/
ni:carere enim malo quoddā bonū eſt: vt dicit phs.5. Cap.7°.
ethicoꝝ:ꝛ iſto mō eſt appetibile: qui quidē modus eſt
per accidens.) Hec ille. ⁋ Idē ponit p̄ma parte.q.5.
arti.2.ad 3^m. Et de veritate.q.22.arti.p̄mo ad 7^m. Cō/
ſimiliter dico de forti:ꝙ fortis eligit nō eſſe nō ſm̄ ſe:
ſed inquātuꝫ induit rōnem boni.ſ. inquātū eſt libera
tiuū ciuitatis:aut populi a malo:ſed h̄ eſt appetere nō
eſſe per accidēs:ꝛ nō per ſe:imo taliter appetēs impli
cite appetit eſſe ꝛ bonuꝫ. ⁋ Ad p̄muꝫ eoꝝ que arguit
Scotus dicit̄:ꝙ illud ꝛ alia nō ꝓbant aliud niſi ꝙ ad
apprehenſionē finis nō neceſſario ſequit̄ motio volū/
tatis quātū ad exercitiū actus:qd̄ conceditur:nō tamen
ꝓbant quin voluntas neceſſario moueat̄ a fine quan/
tum ad ſpecificationē actus modo ſepe expoſito. Ve/
rūtamen dico: ꝙ ſm̄ ꝙ bene oſtēdit Aureolus illa ar Ubi ſupra ↄ̄ opi. Sco.
gumēta nullius ſunt efficacie ad aliquid ↄcludendū.
p̄muꝫ enim peccat per fallaciā figure dictionis: qꝛ ibi
mutat̄ quid in qn̄o:ꝛ ſubſtātia in modū:nō enim ſeq/
tur:voluntas habet in poteſtate ſua actū.ergo imedia
te habet:nec nihil tam in poteſtate voluntatis ꝗ̄ ipſa
volūtas.ergo nihil imediati^9. ⁋ Vñ qꝛ volūtas mo/
uet ſe mediāte rōne:vt p̄mo moueat rōnem. Secūdo
ipſa mouet̄ a rōne vel intellectu: ſicut nauta mouet ſe
mouendo nauē:nō pōt inferri ꝙ voluntas pōt ſe mo/
uere imediate : ſicut nec de nauta ꝙ imediate moue/
ret ſe ſm̄ totū p̄mo. ⁋ Ad 2^m negat̄ maior: qd̄ pꝫ.naꝫ
appetitus bruti de neceſſitate mouet̄ ad obm̄ appeti/
bile:ꝛ tamē nō neceſſario remouet ꝓhibens illuꝫ mo
tum:qd̄ ꝓhibens eſt nō imaginari de obiecto: pꝫ eniꝫ
ꝙ appetitus aſini poſſet figere imaginationē circa ap
petibile:ſicut canes ex appetitu figunt imaginationeꝫ
circa lepores:ꝛ cati circa mures: ꝛ tamē nō neceſſario
hoc facit:ꝛ ſic nō neceſſario remouet ꝓhibēs appetibi
lis circa eos.ſ.nos imaginari. ⁋ Ad 3^m ſimiliter nega
tur maior: vt pꝫ in exemplo ꝓpoſito.nā appetit^9 bruti
q eſt extremū vnius coordinatiōis:ꝛ appetibile qd̄ eſt
alterius ordinis neceſſario ſe reſpiciunt: ꝛ tamē imagi
natio que eſt media: nō ſemper manutenet̄ in cōſide/
ratione appetibilis: vt dcm̄ fuit. ⁋ Ad 4^m ſimilr̄ ma/
ior eſt falſa: vt pꝫ in eodē exemplo. Et iterū dicit̄ :ꝙ il
lud qd̄ quieſcit in aliquo non neceſſario manutenet il
lud ſi ab alio abducat̄ :multa ſunt aūt que poſſunt in/
tellectū abducere ꝛ auertere a conſideratōe vltimi fi-
nis.ſ.cōnexio ſpecierū:ex qua orit̄ ꝙ intellectus tran/
ſeat ſubito de vno ad aliud: diſtribuendo etiā occupa
tiones ſenſuū:de quib^9 conſtat ꝙ intellectuꝫ auertere
poſſunt. ſimiliter fames:ꝛ ſitis: ꝛ alie corporales indi/
gentie:de quib^9 conſtat cōſimiliter appetitus ꝓſequē/
di fineꝫ realiter:ꝛ ea que ſunt ad finē: qui quidē oriūtur
ex deſiderio eoꝝ que ſunt ad finē.ergo nō eſt inconue
niens ꝙ volūtas nō manuteneat perpetuo volitionē
finis in ſe:aut cōſiderationē eius in intellectu . ⁋ Ad
5^m ſimiliter negat̄ maior.nā conſtat ꝙ intellectus poſ
ſibilis neceſſario mouet̄ a fantaſmate:ꝛ intellectu agē
te per ſpeciem intelligibilē : ꝛ tamē nō neceſſario agit
ſm̄ vltimum ſue potentie:eliciendo intellectionem ꝛ
cōſiderando intelligibile. ſimiliter in propoſito:poteſt
enim eſſe ꝙ voluntas aliquādo magis aliquando mi/
nus in vltimo fine complaceat: vel ꝓpter confuſioneꝫ
conſiderationem:vel ꝓpter maiorem occupationem
erga ſenſibilia: vel ꝓpter alias cauſas. ⁋ Ad 6^m dr̄: ꝙ
ↄcludit ꝙ voluntas pōt ſuſpēdere actū ſuum ab appe
titu finis: ſicut intellēs a ↄſideratiōe illius:ſed cū vlte
rius ↄcludit ꝙ nō imediate pōt voluntas ſuſpendere

actuz ꝓprium: cõmittit̃ fallã figure dictiõis: qꝛ mutat̃
modus de magis in modũ imediatõis. ¶ Ad 7m dico
ad minorẽ: ꝙ in agẽtib⁹ ordinatis ſi pͫm necitat̃ ad mo
uẽduz alia ſequẽtia: oꝫ ꝙ alia ſeq̃ntia necͤio moueant̃:
nõ tñ opꝫ ꝙ ſi pͫm necͤio mouet̃ ab obõ ſuo: ꝙ ipm ne-
ceſſario moueat alia. vñ lꝫ volũtas necͤio moueat̃ a fi
ne in vli appͥbẽſo: nõ tñ ex hoc ipſa necͤio mouet intel
lectuz ad ꝯſiderãduz de fine: nec potẽtias executiuas
ad exequẽdũ ea q̃ ſunt ad finẽ. Et põt dari inſtãtia de
appetitu bruti ꝛ imaginatõe ei⁹: g gdẽ appetit⁹ hꝫ mo
uere qñqꝫ imaginatõeꝫ ꝛ alios ſenſus bruti. ¶ Ad pͫm
ꝯ 2m ꝯnẽ dr̃: ꝙ ꝯcludit ſolũ ꝙ de⁹ ꝯcept⁹ a viatore ſub
rõne ſummi boni necͤio diligit̃ q̃ntuꝫ ad ſpecificatiõeꝫ
act⁹: vt. ſ. dcm̃ fuit in ꝓbatõe ꝯnis pͥme poſita 4. loco:
ſꝫ ex hoc nõ ſeq̃t̃ ꝙ de⁹ ſub aliq̃ rõne ſpãli. ſ. creatoris
vel bñ necͤio diligat̃: nec ſilr̃ ſeq̃t̃ ꝙ necͤio moueat vo-
luntatẽ q̃ntum ad exercitiũ act⁹. ¶ Ad 2m pꝫ ꝑ idẽ: dr̃
.n. ꝙ ſtãte firma adheſiõe: ꝛ opiõne: vel eſtimatiõe in
actu ꝙ de⁹ ſit ſũmũ bonuꝫ: voluntas nõ põt nõ eũ re-
ſpuere aut odire: cũ hoc tñ ſtat ꝙ voluntas põt nõ exi
re in actũ volẽdi circa eum. Silr̃ ſtat ꝙ ſtãte illo iudi
cio firmo in hĩtu: ꝙ de⁹ eſt ſũmuꝫ bonũ ꝛ bt̃itudo aut
felicitas nr̃a: appͥhendat̃ de⁹ actualr̃ ſub rõne punito-
ris vel ꝓhibẽtis aliq̃ delectabilia: ꝛ ꝯñter tãq̃ꝫ malus
homini ꝛ ei nociu⁹ ꝛ iniuſt⁹: ſic ꝙ hoc iudiciũ ſuggerit
appetit⁹ ſenſitiuus ex vehemẽtia paſſiõis ꝛ nõ itellus
ſꝫ dictamẽ rõnis: ꝛ tũc voluntas põt eũ hr̃e odio ſine
hoc ꝙ hõ fiat heretic⁹: ſꝫ hoc eſt odire eũ ꝑ accñs. ſ. in
ſuis effectib⁹: ꝛ nõ ꝑ ſe ꝛ ſub ꝓpͥa rõne. ¶ Ad 3m negat̃
minor: nõ. n. vr̃ magis ꝙ bt̃itudo apprehẽſa ſub rõne
ſpãli necͤio moueat voluntatẽ: ſꝫ qꝛ appͥhẽſa ſub rõne
cõi bt̃itudinis neceſſario mouet eã: qꝛ ſub rõne cõmu
ni bt̃itudis eſt ꝑ ſe obm nãle: ſub rõne autẽ pticulari
ſe hꝫ ꝑ accñs ad illud: ſicut ſub rõne viſiõis dĩne eẽn-
tie vel bñ. ¶ Ad alia q̃ dñr in argu⁹ pꝫ ꝑ predicta: ꝯce
do. n. ꝙ ſtante illa eſtimatiõe: de⁹ eſt ſũmũ bonuꝫ: ſub
tali rõne de⁹ necͤio diligit̃ ꝛ necͤio mouet voluntatem
q̃ntũ ad ſpecificatiõeꝫ actus: nõ aũt q̃ntũ ad exercitiũ:
ſꝫ deum taliter diligi eſt ꝑ accñs: qꝛ ꝑ ſe diligit̃ tali di
lectiõe ſummũ bonum aut beatitudo.

Ad primũ dr̃: ꝙ illud argu'm nil aliud ꝯcludit
niſi ꝙ volũtas nõ vult vltimũ finẽ
niſi libere ꝛ ſine coactiõe: cũ hoc tñ ſtat ꝙ necͤio vult
illũ nõ gdẽ necitas coactiõis: ſꝫ necitate nãlis inclina-
tiõis. Hãc ſolõnẽ dat ſcũs Tho. in multis locis ſignã-
ter de vitate. q. 22. ar. 5. vbi ſic dicit in pncipali ſolõne.
(Duplex ẽ necitas. ſ. coactiõis: ꝛ hec in volũtatẽ nullo
mõ cadere põt: ꝛ necitas nãlis iclinatõis: ſicut dicim⁹
deũ de necitate viuere: ꝛ tali necitate voluntas aliqd
de necitate vult.) Hec ille. ¶ Idẽ põit. q. 24. ar. p. ad
2m vbi dicit ſic. (Sicut de pͥmis pncipijs nõ iudicam⁹
examinãdo: ſꝫ eis nãliter aſſentimus: ꝛ ſm ea oĩa alia
examinamus: ita in appetibilib⁹ de fine vltĩo nõ iudi
camus iudicio diſcuſſiõis vel examinatiõis: ſꝫ nãliter
approbam⁹: ꝓp qđ de illo nõ eſt electio: ſꝫ volũtas. ha
bemus igit̃ reſpcũ ei⁹ liberã voluntatẽ cũ necitas nã-
lis iclinatõis libertati nõ repugnet ſm Augu. 5. de ciui
tate dei: nõ aũt liberꝫ arb. ꝓpͥe loquẽdo: cũ ſub electio
ne nõ cadat.) Hec ille. ¶ Ex quibus dictis hẽmus p: ꝙ
nõ ſeq̃t̃ voluntas reſpectu vltimi finis clare viſi hꝫ li
berã volitionẽ. igit̃ põt ipm nõ velle vel nõ diligere.

2o ꝙ nõ ſeq̃t̃ nullũ delectabile aut triſtabile creatũ
põt necͤio mouere voluntatẽ ad ſui ꝓſecutionẽ aut fu
gã. igit̃ nec vltim⁹ finis clare viſus: qꝛ voluntas nõ in-
clinat̃ ad alia necitate nãli: ſicͭ ad vltimuꝫ finẽ. ¶ Ad
2m dr̃: ꝙ libertati voluntatis nihil obſtat in via nec in
pñia: tñ in btĩs necͤio mouet̃ in pñia. Tunc cũ q̃rit̃. vñ
venit illa necitas: dico ꝙ nõ puẽit ex ſola ĩfinitate ob-
iecti: ſꝫ ex pfecta ꝯiunctiõe ad tale obm ſibi ꝯueniẽtiſ
ſimũ ꝑ clarã viſionẽ: per quã necͤio iudicat illud obm
oĩb⁹ pẽſatis eẽ ꝓ tunc diligẽdũ ſup oĩa: nec illud iudi-
ciũ eſt in ptãte creature ad ſuſpẽdẽduz illud: ꝛ iõ nec
appetitus aut fruitio illud iudicium ſequẽs. vnde ſan-
ctus Thomas de veritate. q. 24. articu. 2. (Tota (in-
quit) ratio libertatis ex modo cognitõis dependet: ap
petitus enim cognitõeꝫ ſequit̃: cũ appetitus non ſit
niſi boni qđ ſibi per vim cognitiuam ꝓponit̃: ꝛ ꝙ ap-
petit⁹ qñqꝫ videat̃ cognitõeꝫ nõ ſeq: hoc ideo eſt: qꝛ nõ
circa idẽ accipit̃ appetit⁹ ꝛ cognitiõis iudiciũ: eſt. n. ap-
petit⁹ de pticulari appetibili: iudiciũ vͦ rõnis ẽ qñqꝫ
de aliq̃ vli: qđ eſt qñqꝫ ꝯriũ appetitui: ſꝫ iudiciũ d̃ hoc
pticulari vt nũc opabili nũq̃ꝫ põt eẽ ꝯrium: q. n. vult
fornicari: lꝫ ſciat in vli fornicatõeꝫ malã eẽ: tñ iudicat
ſibi: vt nũc bonũ eſſe hunc actũ fornicatiõis: ꝛ ſub ſpẽ
boni ipꝫ eligit. Nullus. n. intẽdẽs ad malũ opat̃: ꝛ iõ ſi
iudiciũ cognitiue nõ ſit in ptãte alic⁹: ſꝫ ſit ei aliũde d̃-
terminatum: nec appetit⁹ erit in ptãte ei⁹.) Hec ille.
¶ Et nota vltima vͣba. Nunc aũt ita eſt ꝙ iudiciũ de
ꝓſecutõe re⁹ vltimi finis vel clare viſi: vel ſub rõne ꝑ-
fecti boni apprehẽſi nõ ſubeſt ptãti volũtatis: ſꝫ eſt ei
dem prefixũ a deo: ad hoc. n. habemus quendã habi-
tum ꝯnaturalẽ qui dr̃ ſinderesis q ita ſe habere reſpe-
ctu pͥmoꝝ pncipioꝝ in operabilib⁹: ſicut habitus q dr̃
intellus ſe hꝫ reſpcũ pncipioꝝ in ſpeculabilib⁹: vt pro-
bat ſctũs Tho. pͣ parte. q. 79. ar. 12. Et pͣ 2e. q. 21. arti. 1.
Signãter aũt clare vidẽs deũ nõ hꝫ in ptãte ſua ſuſpẽ
dere iudiciũ illud q̃ iudicat obm illud eẽ ſũme diligẽ
dũ: qꝛ illa viſio nõ eſt in ptãte ſua: ſecus eſt de appͥhen
ſiõe vltimi finis in via: qꝛ illã põt ſuſpẽdere qñ vult
ꝛ ꝯñter ceſſare ab appetitu finis. ¶ Dico vlteri⁹ ꝙ iõ
tale obm necitat voluntatẽ: qꝛ ꝓpo: ſit̃ ſub rõne ĩfiniti
boni ꝛ vlis boni. Et cũ dr̃ ꝙ nõ obſtãte ĩfinitate ad-
huc mouet ꝯtingẽter ꝛc̃. Dr̃ ꝙ lꝫ illud obm. ſ. de⁹ q̃ntũ
eſt de ſe poſſit nõ mouere voluntatẽ: tñ ipſa volũtas
nõ põt q̃ntũ eſt ex ſe nõ mouere: imo nãli necitate in-
clinat̃ in illud. Cui⁹ rõnẽ aſſignat ſctũs Tho. pͣ pte. q.
82. arti. 2. ad 2m vbi ait. (Mouẽs tunc ex necitate cãt
motuꝫ in mobili qñ ptãs mouẽtis excedit mobile: ita
ꝙ tota ei⁹ poſſibilitas mouẽti ſubdat̃: cũ aũt poſſibili-
tas volũtatis ſit re⁹ boni vlis ꝛ pfecti nõ ſubijcit̃ eius
poſſibilitas tota alicui pticulari bono: ꝛ iõ nõ ex neci-
tate mouet̃ ab illo: ſed a bono vli.) Hec ille. ¶ Dico
vlteri⁹: ꝙ clare vidẽs deũ nõ põt q̃ntũ ex ſe eſt iudica-
re ꝙ bonũ eẽt ſuſpẽdere illũ actũ fruitõis ad experiẽ-
duꝫ ꝓpͥã libtatẽ: qꝛ iſtud iudiciũ ꝯriat̃ iudicio q̃ iudi
cat tale obm ꝓ tũc eẽ diligẽduꝫ: qđ gdẽ iudiciũ ſuſpẽ-
dere nõ põt vt pdicatũ eſt: ſi tñ ꝑ dei potẽtiã tolleret̃
illud pͫm iudiciũ. ſ. quo iudicat vͭtute diuine viſionis il-
lud obm eẽ. tunc diligẽdũ ꝛ crearet̃ 2m iudiciũ de q̃ lo-
quit̃ arguẽs. tunc forte poſſet nõ diligere obm diuinũ:
ſꝫ de illis miraculis nõ eſt ſmo ꝓ nunc. Sufficat enĩ
nobis hẽre ꝙ voluntas creata nõ põt ſe ꝯtinere ab il
lo actu nec illũ ſuſpẽdere põt: lꝫ de⁹ hoc poſſit. ¶ Ad 3m
dico: ꝙ cã ibidẽ tacta bona eſt: addito ꝙ illud iudiciũ
tã in vli q̃ꝫ in pticulari: ꝛ ꝓ tali tpe nõ eſt in ptãte iudi
cãtis: vt illud ꝯtinuet vl ſuſpẽdat. Et cũ dr̃ ꝙ i via ꝛc̃.
Dico ꝙ qñcũqꝫ q in via iudicat deũ ꝓ tunc eẽ ab eo
diligẽdũ oĩbus pẽſatis: nec hꝫ nũc qđcũqꝫ iudiciuꝫ op
poſituꝫ formalr̃ vel vͭtualr̃ illi iudicio p⁹ ſemp diligit
deũ: ꝛ poſito tali iudicio ponit̃ talis appetit⁹. Et cũ dr̃
arguẽs

Dñ veniat ne-
ceſſitas q̃ ne-
ceſſario mo-
uet beatorũ.
Voluntas pͣ
ꝛ declaratio

arguẽs ꝙ nullus mereť.⁊c̃.falſum eſt:ſm eñ ꝙ ponit ſcrũs Tho.de vita.q.zz.ar.7.aliqs põt mereri ꝑ volitionẽ quã necẽrio hꝫ.❡ Ad ꝯfirmatõez dico:ꝙ nõ oi dictamini practico põt volũtas ſe nõ ꝯformare: niſi poſſit illud dictamẽ ſuſpẽdere: vel hr̃e oppoᵐ dictamẽ formalr̃ vt.ſ.iudicet tale obꝫ nõ eẽ ꝓ nũc diligẽdũ vel virtualr̃: vt.ſ.iudicet aliud obm eẽ oibꝰ pẽſatis ꝓ tali tpe diligẽduꝫ pre ceteris: vel ꝑſe ſine alijs:nullũ aũt iſtorũ eſt in clara dei viſiõe ut ꝑdicta.❡ Ad 4ᵐ negať ꝯñia:qꝛ volũtas reſ̄ eoꝝ q̃ ſunt ad finẽ ſe hꝫ vt poᵃ rõnalis:que põt in oppoſita:ſꝫ reſ̄ finis ſe hꝫ potiꝰ vt poᵃ itellectualis ſm ꝙ ponit ſcrũs Tho.pᵃ pte.q.8z.ar.ꝑ. ad zᵐ vbi ſic dicit.❡ Voluntas ſm ꝙ naturaliter aliquid vult:magis correſpondet intellectui naturaliũ principioꝝ q̃ʒ rationi que ad oppoſita ſe habet:vnde ſm hoc magis eſt itellectualis q̃ʒ rationalis poteſtas. Cõſile ponit.q.6z.ar.8.ad zᵐ dicẽs.❡ Virtutes rõnales ſe hñt ad oppoſita i illis ad que nõ nãlr̃ ordinanť: ſꝫ q̃ʒtũ ad illa ad q̃ nãlr̃ ordinanť nõ ſe hñt ad oppoſita. Intellẽ.n.nõ põt nõ aſſentire pncipijs nãlr̃ notis:⁊ ſimilr̃ volũtas ñ põt nõ adherere bono inq̃ʒtũ bonũ eſt:qꝛ i bonũ nãlr̃ ordinať ſicut in ſuũ obm. volũtas igr̃ videntis deũ ſe hꝫ ad oppoſita q̃ʒtũ ad multa facienda vel nõ faciẽda: ſꝫ q̃ʒtũ ad ipm deũ quẽ videt eẽ ipſaꝫ eẽntiã bonitatis nõ ſe hꝫ ad oppoſita:ſꝫ ſm ipꝫ ad oia dirigunť qcqd eligat) Hec ille.❡ Nũc ad ꝓbõnẽ ꝯñe dico:ꝙ lꝫ deꝰ ñ moueat ad ſui dilectõeꝫ niſi finite:nec delectabile creatũ niſi finite: tñ iſtõ mouere ⁊ illõ ſũt diuerſaꝝ rõnũ:qꝛ vna iſtaꝝ dilectionuꝫ eſt nãlis ⁊ nõ alia.ſic itellĩdo ꝙ volũtas nãlr̃ iclinať ad volẽdũ vltimũ fineꝫ:⁊ nõ ad alia diſpata tali fini: ⁊ iõ q̃ʒtũcũqꝫ augereť delectabile creatũ nũq̃ʒ necẽrio moueret volũtatẽ:ſic̃ facit vltimꝰ finis:ſic̃ rõ ꝓbabilis q̃ʒtũcũqꝫ intẽdať nũq̃ʒ ita necẽitat itellcm̃ ſic̃ pᵐ pnᵐ vel rõ demõſtratiua ex illis pncipijs fidẽ hñs.❡ Ad 5ᵐ dr̃:ſic̃ ad 3ᵐ dictũ fuit.❡ Ad 6ᵐ dr̃:ꝙ ſolũ ꝓbat ꝙ clare vidẽs deuꝫ põt cũ illa viſiõe ſil hr̃e volitiõeꝫ carendi illa viſione poſt horã: ⁊ ħ nõ eſt ꝯ nos:ſꝫ nõ ꝓbat ꝙ cũ illa viſiõe poſſit hr̃e volitõeꝫ carẽdi ꝓ tũc tali viſiõe:vel ꝙ hẽat illã viſionem ſine quacũqꝫ delectatiõe vel dilectiõe. ❡ Ad ꝯfirmationẽ võ dr̃:ꝙ ſic̃ deꝰ nõ põt mihi ꝑcipe ꝙ coner ad ſuſpẽdẽdũ aſſenſum reſpcũ ꝓpõnis mihi ꝑ ſe note dũ actualr̃ mihi ꝓponiť:qꝛ ħ nõ ſubeſt ptãti itellũs aut volũtatis:qꝛ talibꝰ ꝓpõnibꝰ itellũs nãlr̃ aſſentit: ita nec põt cuiq̃ʒ ꝑcipe ꝙ coneť ad ſuſpendẽdũ volitionẽ reſpcũ vltimi finis clare apphẽſi: qꝛ ad illũ diligẽdũ qlibꝫ nãlr̃ iclinať:vt ꝑdcm̃ eſt: nec talis dilectio ſubeſt ptãti volũtati: ſꝫ ſi ſtãte ſui clara viſiõe tolleret oẽ iudiciũ q̃ vidẽs eũ iudicat deũ eẽ ꝓ tunc diligẽdũ.tũc põt dare illud ꝑceptũ ⁊ nõ alr̃: qꝛ ex illa viſione ſtatiꝫ ſeqť iudiciũ practicũ de deo ſup oia diligẽdo:qõ iudiciũ nõ põt creatura:ſꝫ creator ſuſpendere:⁊ ꝯñter ſolus ipſe põt facere viſionẽ illã ſine fruitione. ❡ Ad 7ᵐ dr̃ oĩno ſic̃ ad 6ᵐ dcm̃ fuit.❡ Ad 8ᵐ negať maior:niſi fieret ſpãle miraculũ. nã ex illa viſiõe ſeqť eundẽs iudiciũ q̃ iudicať deũ eẽ ſup oia diligẽdũ: qõ quidẽ iudiciũ adeo intẽſum ẽ:ꝙ nullũ pmittit ſecũ iudiciũ q̃ iudiceť deũ eẽ odiẽdũ aut nõ diligenduꝫ: nec q̃ iudiceť aliõ eẽ diligibiliꝰ aut eligibiliꝰ deo:nec iudiciũ q̃ iudiceť dilectio dei ſuſpẽdẽda aut itercipiẽda. Nec aliq̃ paſſio tale iudicium ipedit ſiue ſit corpis ſiue aĩe paſſio.❡ Et ad ꝓbõnẽ dr̃:ꝙ lꝫ clare vidẽs deuꝫ poſſit apphẽdere deũ vt futuꝝ punitorẽ: aut ãnihilatorẽ vidẽns:tñ talis nõ iõ apphẽdit eũ aut iudicat eũ eẽ malũ:qꝛ videt clariſſime ipꝫ eẽ eẽntiã bonitatis.ſic̃ phs q demõſtratiue ſcit ſolẽ eẽ maiorẽ terra: ⁊ ita iudicat iudicio ad qõ necẽitať ꝑ demõſtrationẽ: nullo mõ iudicat ſolẽ eẽ tãte ꝑſe q̃ʒtitatis q̃ʒte ẽ rota figuli: lꝫ appeat ad viſum.vñ ſic̃ aſtrologꝰ nũq̃ʒ aſſentit iſti ꝯñie: viſus repñtat ſolẽ eẽ tãte q̃ʒtitatis ꝑſe ſic̃ ẽ rota figuli.igr̃ ſol eſt tãte q̃ʒtitatis ꝑſe:ita nec clare deũ vidẽs aſſentit iſti ꝯñe:deꝰ eſt punitor tui futurꝰ.igr̃ ẽ odiẽdus vel nõ diligẽdus:aut malus:q̃ʒq̃ʒ forte ſenſualitas aut rõ inferior ſi nõ corrigereť per ſupioreꝫ:ita fore iudicaret. ❡ Ad 9ᵐ dico:ꝙ plus necẽitať qs ad fruẽdũ deo i pñia q̃ʒ ad fruẽduꝫ vltio fine:aut btitudine i via: cuiꝰ rõ dicta ẽ ſupra. z° dico:ꝙ nullus põt in via nolle btitudinẽ aut odire ꝑ ſe.3° dico:ꝙ nullus põt ꝑ ſe miſeriã appetere.4° dico:ꝙ qs põt appetere miſeriã de ꝑ accñs inq̃ʒtuꝫ appetit eẽ:qõ tñ videt nõ poſſe ſe hr̃e niſi cuꝫ miſeria ſic̃ dãnatꝰ.5° dico:ꝙ ſic̃ in via qs põt appetere miſeriã õ ꝑ accñs:ita clare deũ vidẽs põt appetere carẽtiã diuine btitudĩs ꝑ accñs:inquãtũ.ſ.ſe vellet ꝯformare diuino ꝑcepto q̃ deꝰ ei ꝑciperet ꝙ vellet carere tali gaudio ad tps:ſꝫ ex ħ nõ hr̃ ꝙ poſſꝫ ſuſpendere illũ actũ: vt dcm̃ fuit in ſolone ad 6ᵐ.❡ Ad 10ᵐ dr̃:ꝙ aliqs põt velle nõ eẽ de ꝑ accñs:ſꝫ negať ſcda ꝯñia ibi ſcã: qꝛ in pñia nõ põt appere vidẽti deũ ſuſpẽdere fruitiõeꝫ dei ſub ſpẽ boni:niſi ꝑ ſpũale miraculũ:vt dcm̃ fuit.❡ Et ad ꝓbõnẽ z° ꝯñie pꝫ:ꝙ nõ valet:qꝛ nõ ẽ in ptãte vidẽtis deũ:vt iudicet deũ nõ eẽ diligendũ:ſecus eſt in via vbi qs põt iudicare ꝙ bonũ eſt ãnihilari vel nõ btificari:tñ de ꝑ accñs ħ erit.❡ Ad xiᵐ dr̃:ꝙ clare vidẽs deuꝫ q̃ʒtũcũqꝫ reuelareť ſibi futura eſſe magna pena: ꝓpꝫ ħ nũq̃ʒ gaudiũ ſuũ minuereť:qꝛ ħ gaudiũ ⁊ illa pena nõ ſunt ꝯria.tũ qꝛ illud gaudiũ nõ eſt in ptãte gaudẽtis:vt plus aut minꝰ q̃ʒ gaudet gaudeat.tũ qꝛ vidẽs deuꝫ iudicat ꝙ bonũ ẽ ſibi illã penã pati cũ ſit iuſta:imo de ħ gaudet.❡ Ad izᵐ dr̃:ꝙ Augu. loqť de necẽitate coactiõis:nõ aũt de necẽitate nãlis iclinatiõis. Pria.n.repugnat voluntati:ſꝫ nõ zᵃ: ⁊ ħ optie oñdit ſanctꝰ Tho.pᵃ pte.q.8z.ar.i. vbi nuãt multos modos necẽitatis poſt Ar.⁊ ibidẽ oñdit:q̃ necẽitas volũtati repugnet ⁊ q̃ nõ.❡ Et ħ ſint dicta ad arguᵗᵃ Ade qui in hac mã fuit fortiter ſpeculatꝰ. Scio tñ ꝙ cãcellariꝰ Pariſieñ. me pñte. Anno dñi.M.cccc.x. ꝯdẽnauit quoſdã articulos quos ego in pñti ſolutiõe videor ſuſtinere: tñ iudicio maioꝝ q tunc erant Pariſiꝰ ad talia ꝯdẽnandũ: plus eum portabat affectio q̃ʒ rõ: qꝛ ꝯ maioꝝ doctoꝝ dicta ſabať:quare de ſua ꝯdẽnatione non curo.

Ad primũ ꝯ q̃rtã ꝯnẽ negať maior. nã itellũs poſſibilis eſt vnica poᵃ:⁊ tñ reſpcũ aliquoꝝ oboꝝ ſe hꝫ necẽrio ⁊ imobilr̃: vt cũ aſſentit primis pncipijs.reſpcũ aũt ꝯñũ ſe hꝫ ꝯtigẽter qbꝰ nõ necẽrio aſſentit.Silr̃ pꝫ de volũtate diuina:q̃ necẽrio vult diuinã bonitatẽ:ſꝫ creaturas vult ꝯtingẽter:ꝯtingẽtia.n.⁊ necẽitas nõ variãt poᵃʳ:qꝛ nõ inſunt ei abſolute ſꝫ in ordine ad oba.❡ Ad zᵐ negať aũs.necẽitas.n.agendi nõ ſeſt potẽte ſolũ ꝑ aliqd itrinſecũ nec ẽt ſolũ ꝑ obm abſolute ſumptũ:ſꝫ ex ꝯpatiõe eiꝰ ad tale obm ⁊ ex ꝯcurſu amboꝝ.❡ Ad 3ᵐ negať maior:ſeqť enim ꝙ dilectio vie ⁊ pñie nõ differunt niſi ſm magis ⁊ minꝰ qõ nõ eſt veꝝ. Dico tñ ꝙ mior ẽ falſa:qꝛ dũ finis clare vr̃ poſtq̃ʒ ꝯfuſe videbať nõ ſoluꝫ eſt ibi maior approximatio obti:imo ẽ ibi aliud obꝫ ſm rõnẽ: qꝛ cũ deꝰ vr̃ ꝑ ſpeculũ nõ cogſciť in ſe ⁊ in ꝓpa rõne: cũ aũt clare vr̃ tũc intellectꝰ pñtat euꝫ volũtati ſub ꝓpa rõne:ſꝫ.n.idẽ deꝰ diligať in via ⁊ pñia:tñ qꝛ bonũ itellcm̃ eſt obm voluntatis:ſm diuerſitatẽ cognitiõis boni aliqualr̃ variať rõ obti voluntatis:⁊ ita nõ ſolũ mouet voluntatẽ intellꝰ.

Ad quoꝝ oppoſita volũtas ſe hꝫ.

Miſeria de ꝑ accñs appeti poteſt.

Clare ⁊ ꝯfuſe viſiõis diuſa ſunt oba.

tunc ꝙ̄ nuncimmo tunc neceſſario:nunc autez non.
¶ Ad 4ᵐ dico:ſicut ad 2ᵐ. alia enim neceſſitas nõ tñ
orif ex obto in ſenec tñ ex potẽtia:ſ3 ex potẽtia reſpe
ctu talis obti ſic apprebẽſi. ¶ Ad 5ᵐ p3 ꝑ idẽ. Dico.n.
ꝙ l3 charitas nõ neceſſario eligat actu3 dilectiõis dei
in via appbẽſi ſub aliq̃ rõne ſpãli beatitudinis:tñ in
p̃ria elicit illũ neceſſario:q2 obm ſibi p̃ſentaſ ſub alia
rõne ꝙ̄ in via. ¶ Ad 6ᵐ ↄcedit maior.ſi intelligat re
ſpectu euiſdẽ obti ſub eadẽ rõne ſibi p̃ſentis. ſi aliter
intelligat negaſ:⁊ iõ eodẽ mõ dr̃ ad iſtud ſicut ad p̄ᵐ.
¶ Ad 7ᵐ negaſ minor. Dico enĩ ꝙ obm beatificũ cla
re viſum replet totam capacitatẽ potẽtie volitiue: nõ
ſic ꝙ nullũ aliud obm ſimul cum eo ſit volitũ:nec ſic
ꝙ illi⁹ dilectio nullam aliã dilectionẽ cõpatiaſ.na3 in
btis angelis eſt ſimul dilectio nãlis ⁊ beatifica: vt po
nit ſctũs Tho. p̄ᵃ pte.q.62.arti.7. ⁊ ſilr in alijs btis:ſ3
Quã volũta tis capacita tẽ diuina eſſẽn tia clara viſa replcat.
iſto mõ replet totã ei⁹ capacitatẽ:q2 tota rõ obti volũ
tatis reꝑitur perfecte in obto beatifico cum illud cõti
neat oẽ bonũ. vñ ſicut cõis rõ boni adequat potẽtiam
volitiuã:ita ꝙ nõ põt ſe ad aliud extendere:niſi ad il
lud ſolũ vbi dicta rõ reperiſ: nec aliquid mouet volũ
tatem niſi inquãtũ participat rõnem predicta3: ita ſe
b3 diuina eſſentia clare viſa reſpectu voluntatis bea
ti:q̃ eſt ei rõ volendi oĩa quecũq3 vult: nec quacũq3
alia dilectione voluntatis aliquid diligit beatus qn il
lud diligat in ordine ad diuinã eſſentiã. Ipſe ẽt beat⁹
nõ põt deſiderare interruptionem illius viſionis: aut
fruitionis: nec ꝑpter aliud obm:aut experientiã ꝑpe
In rñſiõib⁹ ad argumen ta Tho.
libertatis ab illa quã b3:q2 nullu3 tale põt ſibi de per
ſe apparere bonũ: vt ſupra dcm̃ eſt:⁊ ita itelligo reple
tionẽ potẽtie volitiue per obm beatificũ: ⁊ eſt ſimilis
modus loquẽdi illi quẽ ponit ſanctus Tho. p̃ma par.
q.82.arti.2.ad 2ᵐ cum dicit:ꝙ mouẽs tunc ex neceſſi
tate cauſat motum i mobili qñ poteſtas mouentis ex
cedit mobile:ita ꝙ tota eius poſſibilitas ſubdaſ mo
uenti: cũ aũt poſſibilitas volũtatis ſit reſpectu vniuer
ſalis boni ⁊ perfecti: nõ ſubdiſ eius poſſibilitas alicui
particulari bono: ⁊ iõ non ex neceſſitate moueſ ab il
lo.) Hec ille. Et.q.104.arti.4.(Volũtas põt moueri
ſicut ab obiecto a quocũq3 bono:nõ tñ ſufficiẽter ⁊ ef
ficaciter niſi a deo:nõ.n.aliqd põt ſufficiẽter mouere
aliqd mobile niſi virtus actiua mouẽtis excedat vel
ſaltẽ adequet v̾tutẽ paſſiuã mobilis: v̾tus aũt paſſiua
volũtatis ſe extẽdit ad bonu3 in vl̃i:eſt.n.ei⁹ obm bo
nũ vl̃e ſicut ⁊ itellus obm ẽ ens:qdlibet aũt bonu3 cã
tũ eſt qddã ꝑticulare bonũ. ſolus aũt de⁹ eſt bon⁹ vl̃r.
vñ ipſe ſolus implet voluntatẽ:⁊ ſufficiẽter mouet eã
vt obm.) Hec ille. Cu3 p̃dictis aũt omnibus ſemꝑ te
neo:ꝙ voluntas vt deliberatiua eſt habet aliquos act⁹
circa deũ clare viſu3 quos põt interrũpere ꝑ libito in
multis caſibus: ⁊ vt deliberatiua eſt põt deũ clare vi
ſum odire de per accñs: ſ3 voluntas vt nã eſt elicit di
lectionẽ circa deũ a qua ceſſare non põt:nec vt ſic põt
odire deũ clare viſu3. vñ diſtinctio de thelisi ⁊ buleſi
valet in ꝑpoſito. nam voluntas per reſpectũ ad appre
henſionẽ cũ collatiõe dicit buleſis ſiue voluntas vt ra
tio: ſ3 volũtas per reſpectu3 ad apprehẽſionẽ ſine col
latiõe dr̃ thelisis ſeu voluntas vt natura ſm̃ ꝙ ponit
Damaſ. ⁊ ſctũs Tho. 3. ſen. diſ. 17. Vñ apparet mihi:ꝙ
qñcũq3 ſcũs Tho. dicit:ꝙ voluntas neceſſario exit in
actũ dilectiõis circa deũ clare viſu3:ipſe loquiſ de vo
luntate vt eſt thelisis: ⁊ ſi loquamur de voluntate vt
eſt buleſis. tũc intẽdit:ꝙ de per ſe nõ põt odire deũ:
aut ab eius dilectiõe ceſſare: ſ3 ſi hoc faciat erit de ꝑ
accñs. Ex quibus oĩbus p3 rñſio ad obiecta ↄtra con
cluſiones:⁊ ↄñter ad totã queſtione3:⁊ ad rõnes in p̃n
cipio queſtionis ⁊c̃. ¶ Diſtinctio. II.

¶ Utrũ de⁹ ſit a nob ꝑ ſtatu vie itelligibilis. Qõ. I.

Circa ſecundam diſtõnẽ queriſ. Utrum deus ſit a nobis ꝑ
ſtatu vie itelligibilis. ¶ Et arguiſ ꝙ
nõ:q2 de⁹ nõ eſt fantaſiabilis:nec aliq̃
ſenſu ꝑceptibilis.igr̃ nec eſt a nobis ꝑ
iſto ſtatu intelligibilis. t3 ↄñtia: q2 ꝑ
iſto ſtatu itellus noſter ſic ſe habet ad
fantaſmata:ſicut viſus ad colores.añs de ſe notu3 eſt.
nã fantaſmata nõ ſunt niſi re⁊ ſenſibiliũ ⁊ mãliũ.

In oppoſitu3 arguiſ. De⁹ ꝑ iſto ſtatu a vo
lũtate eſt diligibilis.ḡ itelli
gibilis.t3 ↄña:q2 nõ ferſ niſi in bonũ itellectum.

In hac qõne erunt duo articuli. Primus ha
bebit concluſiones. Secundus
mouebit dubitationes.

Quantum ad p̄ᵐ ſit iſta p̃ma ↄ. Obm p̃mũ et
ꝑ ſe nr̃i intellus eſt ens. Iſtã ponit
ſctũs Tho. p̄ᵃ parte.q.5.arti.2.vbi ſic ait.(Ens ſm̃ rõ
nẽ p̃us eſt ꝙ̄ bonũ:rõ.n.ſig̃ta ꝑ nomẽ eſt illud qd ↄci
pit itellus de re:⁊ ſignat illud ꝑ vocẽ: illud ḡ ẽ p̃us ſ3
rõnẽ qd p̃us cadit in ↄceptõe intellus. p̃mo aũt in cõ
ceptiõe intellus cadit ens:q2 ſm̃ hoc vnũqdq3 eſt co
gnoſcibile qd eſt in actu:vt dr̃ 9° metaphy. vñ ens eſt ꝑprũ obm intellus:⁊ ſic eſt p̃mũ intelligibile:ſicut ſo T.c.10.
nus eſt p̃mũ audibile.) Hec ille. Idẽ ponit ſcdo ↄtra
Gẽtiles.cap.96. vbi ſic ait.(Obm ꝑpriũ itellus ẽ ens
itelligibile:qd qdẽ cõprehendit oẽs drĩas ⁊ ſpẽs entis
poſſes:qcqd enĩ eſſe põt itelligi põt.) Et poſt pauca di
cit. Ex hoc ꝙ aliq̃ ſubſtãtia eſt intellectualis cõprehẽ
ſiua eſt totius entis. Idẽ ponit de veritate.q.1.arti.1.et
in alijs ifinitis locis. Ex quib⁹ p3:ꝙ ſm̃ eũ ens eſt pri
mũ ⁊ per ſe obm intellectus. ¶ Primũ qdẽ:q2 adeq̃
tu3:⁊ ſimiliter q2 p̃mo imprimiſ intellectui nr̃o. ſicut
oñdit ſctũs Tho. de verita.q.1.arti.p̄. ex dictis Auicẽ.
vbi ſic dicit.(Sicut in demſ̃ratiõibus op3 fieri redu
ctionẽ in aliq̃ p̃ncipia per ſe intellectui nota:ita in inue
ſtigãdo quid eſt vnũquodq3: alias vtrobiq3 in ifinitũ
iretur:⁊ ſic oĩno periret ſcia ⁊ cognitio rerũ. illud autẽ
qd p̃mo intellus ↄcipit quaſi notiſſimũ:⁊ in quod oẽs
ſuas ↄceptiões reſoluit eſt ens: vt Auicẽna dicit in pri
cipio ſue metaphyſi. vñ op3 ꝙ oẽs alie cõceptiones in
tellectus accipianſ ex additiõe ad ens.) Hec ille. Ex
quibus p3 qũo ens eſt primũ obm intellectus duplici
prioritate:ta3 tẽporis ꝙ̄ adequationis. ¶ Eſt inſuper
eius obm per ſe:q2 omne qd intelligiſ: ex hoc hab3 ꝙ
ſit intelligibile:ꝙ habet rõnem entis.ſ.q2 eſt actu: vt T.c.15.
dr̃.9.metaphyſice.alia aũt eſt ratio entis. Et ſic p3 con Aureo.di.2.
cluſio prima. ¶ Scda eſt:ꝙ ve⁊ eſt obm intellectus q.2.ar.4. di
noſtri primũ.ſ.adequatũ:nõ tamẽ per ſe:hoc eſt per ꝑ cit, primo ꝙ
priam rõnem. Iſta ↄclo ſic ꝑbatur. Illud qd ↄuertiſ quel3 ꝑpa en
cum obiecto intellectus ⁊ ei accidit:eſt primũ: ſed nõ titas eſt ob3
per ſe obm intellectus: ſed verũ eſt hmõ.cõſtat enim ꝙ motiui ſ3 ꝑ
verum ↄuertiſ cũ ente:qd eſt primũ obm intellectus: priã rõnẽ ip
conſtat etiã ꝙ accidit ei. nã addit ſup ens relationem ſi⁹ itellus. 2°
ad intellectũ:vt ſtatiq3 ꝑbabitur. Iſtam ↄclõne3 ponit ꝙ ve⁊ ẽt ob3
ſctũs Tho. p̃ma parte.q.87.arti.3. ad primu3 dicens. denominatiue
(Obm intellectus eſt quoddã cõe.ſ. ens ⁊ ve⁊.) Idẽ dcm̃ reſpectu
ponit.q.82.articu.3.⁊.4.vbi dicit intellectu3 eſſe emi itellec⁹. 3° ꝙ
nentiorẽ voluntate: quia obiectum intellectus.ſ.ens: ens eſt obm
⁊ verum ẽ ſimplici⁹ ⁊ abſtracti⁹ obiecto volũtatis: qd p̃dicatiue di
eſt rõ boni. ¶ Itẽ in multis locis ponit ꝙ rõ entis po ctũ. 4° ꝙ ve
teſt intelligi nõ intellecta rõne veri: ſed nõ ecõtra: ſ3 rũ i itellectu
exiſ obiecti
ue eſt ob3 de
terminatum.

ad oẽm

ad oēm itellectionē ꝯſequaᷣ rō veri. ¶ Ex quibus vi/
detur velle: ꝙ veꝝ eſt quedā adequata paſſio obiecti
intellectus ⁊ nō per ſe obꝫ. vñ pͥma pte. q. 16. arti. 3° ad
3ᵐ ſic ait. (Cū dᷣ ꝙ ens nō pōt apprehēdi ſine rōne ve
ri. hoc pōt dupľr intelligi. Uno° ꝙ nō apprehēdaᷣ ens
niſi rō veri ꝯſequaᷣ apprehēſionē entis: ⁊ ſic loquēdo
hꝫ veritatē. Alio° pōt ſic intelligi: ꝙ ens nō apprehen/
di pōt niſi apprehendaᷣ rō veri: ⁊ hoc eſt falſuꝫ: ſꝫ ve
ruꝫ nō pōt apprehēdi niſi apprehēdaᷣ rō entis. qꝛ ens
cadit in rōne veri. Et eſt ſiľe ſicut ſi cōpareᷣ itelligibi/
le ad ens: nō enī pōt intelligi ens: gn̄ ens ſit intelligibi
le: ſꝫ tñ pōt intelligi ens: ita ꝙ nō intelligaᷣ intelligibi
litas eius: ⁊ ſiľr ens intellectū eſt veꝝ: nō tñ intelligen
do ens intelligiᷣ veruꝫ.) Hec ille. ¶ Idē ponit de ve/
ritate. q. 1. arti. 1. ad 3ᵐ. (Aliqd intelligi ſine alio pōt du
pliciter accipi. Uno mō ita ꝙ aliquid intelligiᷣ altero
nō intellecto. Alio mō pōt accipi aliquid intelligi ſine
altero: qꝛ intelligiᷣ altero nō exñte: ⁊ ſic nō pōt intelli
gi ens ſine vero: qꝛ ens nō pōt intelligi ſine hoc: qđ cō
cordet vel adequeᷣ intellectui: ſed tñ nō opꝫ ꝙ qcūqꝫ
intelligit rōnem entis intelligat rōnem veri: ſicut nec
quicūqꝫ intelligit ens intelligit intellectū agentē: ⁊ tñ
ſine intellectu agente nihil poteſt intelligi.) Hec ille.
¶ Quō aūt veꝝ ꝯſequaᷣ oēm intellectionē oſtendit
ibidēꝫ in pͥncipali rñſione. (Omnis (inquit) cognitio
ꝑficiᷣ per aſſimilationē vel ſimilitudinē cognoſcētis
ad rem cognitā: ita ꝙ dicta aſſimilatio eſt cā cognitio
nis: ſicᷣ viſus ꝑ hoc: q. diſponiᷣ ſm ſpēm coloris cogno
ſcit colorē. Prima ḡ ꝯparatio entis ad intellcm̄ eſt: vt
ens intellectui ꝯcordet: que qdē ꝯcordātia dᷣ adequa
tio rei ⁊ intellꝰ: ⁊ in hoc formaľr rō veri ꝑficiᷣ: hoc ē
ergo qđ addit verū ſupra ens. ſ. ꝯformitatē ſiue adeq/
tionē rei ⁊ intellꝰ: ad quā ꝯformitatem ſiue adequa
tionē ſeqᷣ cognitio rei. Sic ergo entitas rei ꝓcedit rō/
nem veritatis: ſꝫ cognitio eſt qdam veritatis effectꝰ.)
Hec ille. ¶ Ex qbꝰ clare pꝫ: ꝙ ſic ſe hꝫ rō veri ad itel/
lectū: ſicut ſe hꝫ rō aſſimilati ſenſui ꝑ ſpēm ſenſibilē.
ꝯſtat aūt ꝙ obm ſenſus pͦ ⁊ ꝑ ſe nō eſt hoc: qđ dico aſſi
milatū ſenſui ꝑ ſpēm ſenſibilē: ſꝫ potiꝰ q̄litas paſſibi/
lis vľ aliqd hꝰ: q̄uis hoc qđ dico aſſimilatū ſenſui per
ſpēm ſenſibilē ſit paſſio ꝯñs oē: qđ ſentiᷣ in actu: ⁊ ita
in ꝓpoſito veꝝ nō eſt pͥmū ⁊ ꝑ ſe obm intellꝰ: ſed po
tius ens: ſꝫ ꝑ ſe ꝯſequaᷣ illud obm: dū actu intelligiᷣ.
nulla. n. res eſt vera niſi actu itelligaᷣ a deo: vel a crea
tura. ¶ Tertia ꝯ eſt. Qꝫ mãle obm itellꝰ ⁊ ꝯnãle ac
ꝓportionatū nobis ad itellīndū ꝓ iſto ſtatu ē qdditas
rei mãlis. Iſtaꝫ ꝯnem ponit ſctꝰ Tho. pͥma parte. q.
84. arti. 7. vbi ſic dicit. (Potētia cognitiua ꝓportiōa
tur cogſcibili. vñ itellꝰ angeli: q eſt a corpe ſepatus:
obm ꝓpriū eſt ſubā intellectualis a corpore ſepata: et
ꝑ hꝰ intelligibile cognoſcit mãlia: intellꝰ aūt hūani
q eſt ꝯiunctꝰ corpi ꝓpriuꝫ obm eſt qdditas ſiue nã in
mã corpali exñs: ⁊ ꝑ hꝰ naturas viſibiliū reꝝ in inuiſi
biliū aliqualē cognitionē aſcēdit.) Hec ille. ¶ Item
. q. 12. arti. 4°. (Cognitio (inqᷣ) ꝯtingit ſm ꝙ cognituꝫ
eſt in cogſcēte: cognitū aūt eſt in cogſcēte ſm moduꝫ
cogſcētis. vñ cuiuſlꝫ cogſcētis cognitio eſt ſm modū
ſue nãe. ſi ḡ modus cēndi aliculꝰ rei cognite excedat
modū nãe cogſcētis: oꝫ ꝙ cognitio illiꝰ ſit ſupra nãm
illiꝰ cognoſcētis. Eſt aūt multiplex modus cēndi reꝝ.
Modꝰ cēn/di reꝝ triplx. Quedā. n. ſunt: quoꝝ nã nō hꝫ eſſe: niſi in hac mã indi
uiduali: ⁊ hꝰ ſunt oĩa corpalia. Quedā v̇o ſunt: quorū
nãe ſunt ꝑ ſe ſubſiſtētes nō in mã aliq̄ ſenſibili: que tñ
nō ſunt ſuū eē: ſꝫ ſunt eē hñtes: ⁊ hꝰ ſunt ſubſtãtie icor
poree: q̄s angelos dicimus. Soliꝰ aūt dei ꝓpriꝰ modus
cēndi eſt: vt ſit ſuuꝫ eē ſubſiſtēs. Ea ḡ q̄ nō hñt eē: niſi
in mã idiuiduali cogſcere: eſt nobis nãle: eo ꝙ aĩa: per
quā cogſcimus eſt forma aliculꝰ mãe: que tñ hꝫ duas
v̇tutes cognitiuas: vnā que eſt actus aliciuꝰ organi cor
porei: ⁊ huic nãle eſt cogſcere res ſm ꝙ ſunt in mã in
diuiduali. vñ ſenſus nō cogſcit niſi ſingularia. Alia ve
ro v̇tus cognitiua eſt intellꝰ q nō eſt actꝰ aliciuꝰ orga
ni corpalis. vñ ꝑ itellectū ꝯnãle eſt nobis cogſcere na
turas: que qdē nō hñt eē niſi in mã idiuiduali: ſm ꝙ
abſtrahunᷣ ab ea ꝑ ꝯſiderationē intellꝰ. vñ ſm itel/
lectū poſſumus cogſcere hꝰ res ī vniuerſali: qđ eſt ſu/
pra nãlē facultatē ſenſus. Intellectui aūt angelico cō/
nãle eſt cogſcere nãs nō in mã exñtes: qđ eſt ſupra fa/
cultatē nãlēꝫ intellꝰ aĩe hūane ſm ſtatū vite pͥſen/
tis: quo corpori vniᷣ. Relinquiᷣ ḡ: ꝙ cogſcere ipm eē
ſubſiſtēs ſit connãle ſoli diuino intellectui.) Hec ille
¶ Itē ſup Boetiū de trinita. q. 1. articu. 3. dicᷣ. (Qꝫ pri/
mo cognitū homini pōt dupľr accipi: aut. ſ. ſm ordinē
diuerſaꝝ potentiaꝝ: aut ſm ordineꝫ obiectoꝝ in vna
potentia. Primo quidē mō cū cognitio intellꝰ nr̄i to
ta deriueᷣ a ſenſu: illud qđ eſt cognoſcibile a ſenſu: eſt
pͥmo notū nobis q̄ꝫ illud: qđ eſt cognoſcibile ab itelle/
ctu. ſ. ſingulare vel ſenſibile priꝰ intelligibili. Alio mō
ſm ordinē obiectoꝝ in vna potētia cuilibet potentie
cognoſcibile eſt pͥmo ſuum ꝓpriū obm: cuꝫ aūt in in/
tellectu humano ſit potentia actiua ⁊ paſſiua: obm po
tentie paſſiue. ſ. intellectus poſſibilis erit illud: qđ exit
in actū per potentiā actiuā. ſ. intellectū agentem: qꝛ po
tentie paſſiue oꝫ rñdere ſuum actiuū: intellectus aūt
agens nō facit intelligibilia formas ſepatas: que ſunt
ex ſeipſis itelligibiles: ſꝫ formas quas abſtrahit a fan/
taſmatibus: ⁊ iō hꝰ ſunt: que itellectus noſter pͥmo in/
telligit: ⁊ inter hec illa ſunt pͥora: que pͥmo intellectui
abſtrahēti occurrunt: hec aūt ſunt que multa in ſe cō/
prehendunt: vel ꝑ modū totius vniuerſalis: vel ꝑ mo/
dum totiꝰ integralis: ⁊ iō magis vniuerſalia ſunt pͥmo
nota itellectui: ⁊ cōpoſita cōponibilibꝰ: vt diffinitum
partibꝰ diffinitionis: ⁊ ſm hoc quedā imitatio intelle
ctus eſt in ſenſu: qui ēt quodāmō abſtracta a mã reci/
pit: etiā apud ſenſum ſingularia magis cōia ſunt pͥmo
nota: vt hoc corpus q̄ꝫ hoc anĩal. Ubi pꝫ: ꝙ deus ⁊ alie
ſubſtãtie ſepate nō pñt eſſe prima intellecta: ſꝫ intelli
gunᷣ ex alijs.) Hec ille. ¶ Ad hoc ꝓpoſitū Linconiē
ſis ſup pͦ poſterio. cōmen. 17. dicit. (Poſſibile (inqᷣ)
eſt q̄libet ſciam eſſe abſqꝫ ſenſus adminiculo: in mē/ Qualr ſcia ſiñ ſenſus ad miniculo ⁊ i quolibet ſit.
te enim diuina ſunt oēs ſcientie ab eterno: ⁊ non ſolū
ipſa cognitio vniuerſaliū certa: ſed etiā oĩum ſingula/
rium: ſꝫ mens diuina nouerit ſingularia per modum
vľem: qꝛ ipſa nouit oēs ſingulares eſſentias ꝑ moduꝫ
abſtrahentis: nos nāq̄ꝫ nō nouimus ſingularē huiꝰ hu/
manitatis niſi ꝑ hoc ꝙ admiſcemus eā accñtibꝰ: ipſa
v̇o nouit eius ſingularitatē in puritate ſue eſſentie nō
ꝯcernēdo eam cū actibus. Similiter intelligētie reci
pientes irradiationem a lumine pͥmo in primo lumi/
ne ipo vidēt oēs res ſcibiles vniuerſales ⁊ ſingulares
⁊ etiam in reflexione ipſius intelligentie ſupra ſe co/
gnoſcūt ipſa res: que ſunt poſt ipſam: ⁊ per hoc ꝙ ipſe
eſt coꝝ cauſa. Eſt igiᷣ in his que carent ſenſu ſcientia
completiſſima: ⁊ ſimiliter ſi pars ſuprema anime hu/
mane: que vocaᷣ intelligētia: ⁊ que nō eſt actus alicu/
ius partis corporis: neqꝫ egens in ſui operatiōe ꝓpria
inſtrumēto corporeo: nō eſſet mole corporis corrupti
obnubilata ⁊ aggrauata: ipſa per irradiationem acce/
ptam a lumine ſuperiori haberet cōpletam ſcientiam
abſqꝫ ſenſus adminiculo. ſicut habebit cū anima erit

eꝑuta a corpore: ⁊ ſicut forte hn̄t aliqui penitus abſo-
luti ab amore ⁊ fantaſmatib⁹ reꝝ corporaliuꝫ: ſed qꝛ
ipſa puritas oculi aīe ꝑ corpus corruptū obnubilata
⁊ aggrauata eſt: oēs vires ipſi⁹ anime rōnalis in hoīe
nato occupate ſunt per molē corporis: ne poſſint agere: ⁊
ita quodāmō ſopite: cuꝫ itaqꝫ ꝓceſſu tp̄is agāt ſenſus
ꝑ multiplicē obuiationē ſenſus cū ſenſibilib⁹ expergi-
ſcit̄ rō ipſis ſenſib⁹ admixta: ⁊ in ſenſib⁹ quaſi in naui
delata ad ſenſibilia rō vō expgefacta incipit: deinde ⁊
ſeorſuꝫ aſpicere: que in ſenſu erāt ꝯfuſa: vtpote viſus:
colorē: magnitudinē: figurā: corpus ꝯfundit: ⁊ in eius
iudicio ſunt oīa hec accepta vt vnū: rō vō expgefacta
diuidit colorē a magnitudine: ⁊ figurā a corpe: ⁊ iterū
figurā ⁊ magnitudinē a corpe ſubti: ⁊ ita ꝑ diuiſionē ⁊
abſtractionē ꝑuenit in cognitionē corpis ſubſtātie dē-
ferētis magnitudinē ⁊ figurā ⁊ colorē: verūtn̄ non no
uit rō hoc eſſe vl'e actu: niſi poſtqꝫ a multis ſingulari-
bus fecerit hanc abſtractōeꝫ: ⁊ occurrēt ei vnū ⁊ ideꝫ
ſm iudiciū ſuū in multis reꝑtū. Manifeſtū eſt itaqꝫ:
ꝙ deficiēte aliquo ſenſu in nobis hn̄tibus mētis ocu-
lum mole corpis corrupti occupatū: deficit vl'e incom
plexum ex ſingularib⁹ ſenſus deficiētis venatū: ⁊ de-
ficit ēt vl'e complexū expi^{le} ex eiſdeꝫ ſingularib⁹ ſum
ptū: ⁊ per ꝯñs ſcia: que erigit̄ ſupra vniuerſalia ſic ve-
nata: rō eni vt in nobis ſopita nō agit niſi poſtqꝫ ꝑ ſen
ſus oꝑationē: cui admiſcet̄: fuerit expergefacta. cauſa
aūt quare obnubilat̄ viſus anime ꝑ molē corporis cor
rupti eſt: ꝙ affectus ⁊ aſpectus anime nō ſunt diuiſi:

Non ſeꝑatio affect⁹ ⁊ aſpectus ē cā nſe obnubilatio nis in cognitione.

nec attingit aſpect⁹ eius: niſi quo attingit affectus ſiue
amor eius: cū ḡ amor ⁊ affect⁹ aīe ꝯuertit̄ ad corpus
⁊ illecebras corporales: neceſſario trahit ſecū ꝓ aſpectū
⁊ auertit eū a lumine ſuo: qꝺ ſe habet ad ipſum: ſicut
ſol ſe hēt ad oculos exteriores. aſpectus aūt mentis a
ſuo lumine auerſus neceſſario cōuertit̄ in tenebras ⁊
ocium: donec egrediens mō aliquo per ſenſus exterio
res in luce ſenſibili exteriori per modū aliqueꝫ reppit
lucis ad ip̄m nate veſtigiū: ad qꝺ cū aſcendit quaſi ex
citatus incipit ingrere lumē ꝓpriū: ⁊ inquātuꝫ magis
auertit̄ a corpalib⁹ corruptibilib⁹ intn̄ ꝯuertit̄ aſpe-
ctus ad diuinum lumen ⁊ intantuꝫ reppit ipſum.)
Hec ille. ¶ Ex qbus oībus pꝫ: ꝙ quidditates reꝝ ma
terialiū ſunt obiecta ꝓportiōata intellectui nr̄o ꝓ iſto
ſtatu ad eas ꝑfecte cognoſcendū: ⁊ ſole tales: nō tn̄ in-
telligit iſta ꝯ: ꝙ rō quidditatis mālis ſit formale vel
per ſe obꝫ intellectus: ſꝫ māle: vt dicet̄ in alia ꝯclōne.
¶ Quarta ꝯ. Qꝛ lꝫ veꝝ nō ſit ꝑ ſe vl' formale obꝫ qꝺ
intellectus: ſtat ꝙ eſt formale ⁊ per ſe obm̄ quo intel-
lectus. ¶ Pro intellectu huius ꝯnis p̄mitto duo dcā
ſancti Tho. Primū ponit 3°. ſent. di. 24. q. i. arti. i. que

In obiecto tria ꝯſideranda ſunt.

ſtiūcula p^{a}. (In obiecto cuiuſlibet potētie eſt tria ꝯſi
derare. ſ. illud qꝺ eſt formale: ⁊ illud qꝺ eſt materiale:
⁊ illud qꝺ eſt accn̄tale: ⁊ exēplificat de obiecto viſus:
in quo dicit: ꝙ lux eſt formale: color vō māle: ⁊ q̄ntitas
vt accn̄tale. ¶ Idē ponit 2^{a} 2^{e}. q. i. arti. i. Et de vtuti-
bus. q. 2. arti. 13. ad 6^{m}. et fuit recitatū in ꝓlogo. ¶ Se
cundū dcm̄ ponit de vitate. q. 14. arti. 8. ad 4^{m}. (Lux
(inquit) quodāmō eſt obm̄ viſus: ⁊ quodāmō nō: in-
quātū eni lux non videt̄ nr̄is viſibus niſi ꝑ hoc ꝙ ali-
quod corp⁹ terminatū ꝑ reflexionē: vel aliquo mō cō
iungit̄: nō dr̄ eſſe per ſe viſus obm̄: ſꝫ magis color qui
eſt ſemꝑ in corpore termīato: inquātū aūt nihil niſi ꝑ
lucē videri pōt: lux ipꝫ viſibile eē dr̄.) ¶ Ex qb⁹ duo-
bus dictis pꝫ: quō lux pōt dici formale: vl' per ſe obie
ctum viſus: ⁊ quō non. Si enim loquamur de forma-
li obiecto tanqꝫ quo aliquid obijcit̄ potētie: vel mouet
potentiam: ſic lux eſt formale obm̄ viſus: qꝛ nihil obij

Veꝝ eſt obm̄ quo.

citur viſui: nec eſt actu viſibile niſi per lucē. Si aūt lo
quamur de formali obō tanqꝫ qꝺ obijcit̄ ipſi potētie: ſic
lux nō eſt formale obꝫ viſus: ſꝫ potius color. p̄mo mō
loquit̄ in p̄mo dicto. ſcdō mō in alio dicto. Sic ꝯſimi-
liter in ꝓpoſito: ſi loquamur de formali obiecto intel
lectus p̄mo mō: ſic veꝝ eſt formale in obiecto intelle
ctus: qꝛ ideo aliquid intelligit̄ ab intellectu: qꝛ intelle
ctus eidē aſſimilat̄ per ſpēm: que aſſimilatio complet
rōnem veri: ita ꝙ veꝝ vel veritas eſt quo aliquid eſt
intelligibile: vt eni patuit: cognitio quidē eſt quidam
veritatis effectus: nō ſic ꝙ relatio: quā dicit verū: ſit il
lud quo mouet̄ intellectus ad intelligendū: ſꝫ eſt ſicut
cauſa ſine qua nō. ipſa eni ſpēs nō eſſet p̄ncipiū: quo in-
tellectus aſinū intelligit: niſi per eam intellectus con
formaret̄ ⁊ ſimilaret̄ aſino. Si aūt loquamur de for
mali obiecto intellectus ad qꝺ. ſ. terminatur intuitus
eius: ⁊ qꝺ directe intelligit̄: ſic formale obm̄ intellect⁹
eſt ens: qꝛ ad eius rōnem ſemper in omni intelligibili
terminatur intuitus intellectus ⁊ nō ad rōneꝫ veri: ſꝫ
potius veꝝ ſe habet vt accn̄tale illo mō in obiecto in
tellectus iuxta ſecundaꝫ ꝯnem: ⁊ quelibet res intelle-

Quidditas mālis eſt obiectū māle.

cta ſe habet vt materiale in obiecto intellectus: ſꝫ qd
ditas rei materialis eſt obm̄ materiale ꝓ iſto ſtatu ꝑ
fecte cognoſcibile. alia vō obiecta ſunt improportiōa-
ta: ⁊ iſto mō intelligit̄ cū dr̄ quidditatē mālem eſſe ꝓ-
prium obm̄ intellectus poſſibilis ꝓ iſto ſtatu: nō. ſ. ꝓ-
prium. ſ. per adequationē: ſed potius ens ⁊ verū: ſed ꝓ-
prium hoc eſt ꝓportionatū ⁊ ꝯnaturale ⁊ perfecte co-
gnoſcibile: ita ꝙ hoc ſolū īmediate cognoſcit̄ ab inte-
lectu ꝯiuncto: alia vō iſto mediāte: iſtud eni ſolū mo-
uet intellcm̄ nr̄um ꝓ iſto ſtatu: ⁊ nō aliqua res inſenſi
bilis. Eſt ḡ p̄mū obm̄ p̄oritate īmediatiōis ⁊ p̄oritate
gn̄atiōis aut tēporis. vn̄ ſctūs Tho. p̄ma pte. q. 87. ar.
3° ad p̄mū. (Obm̄ inqt intellectus eſt quoddaꝫ cōe. ſ.
ens ⁊ verū: ſꝫ tn̄ p̄mū obm̄ intellectus ſm p̄ſentē ſta-
tum nō eſt qꝺlibet ens: aut quodlibet verū: ſed ens et
verū ꝯſideratū in rebus mālibus: ex quibus in cogni
tioneꝫ alioꝝ deuenit.) Hec ille. Et loquit̄ de p̄oritate
tp̄is vel gn̄ōnis: nō aūt adequatiōis: aut cōuertibilita
tis. ¶ Quīta ꝯ ē. Qꝛ de⁹ nō pōt a nobis in via cogno-
ſci ꝑ eſſentiā ſuā vel in ſe. Iſtā ꝯneꝫ ꝓbat ſctūs Tho.
in multis locis. vn̄ in de veritate. q. 10. articu. xi. ſic ait.
(Mens nr̄a nāli cognitiōe fantaſmata reſpicit quaſi

T. c. 30.

obiecta: a quib⁹ ſpēs intelligibiles accipit: vt dr̄ 3° de
anima. vn̄ oē qꝺ intelligit̄ ſm ſtatū vie: intelligit̄ ꝑ ſpēs
abſtractas a fantaſmatib⁹: nulla aūt ſpēs h⁹ ſufficiēs
eſt ad repreſentādū diuinā eēntiā: vel ēt cuiuſcūqꝫ al-
teri⁹ ſube ſepate: cū qdditates reꝝ ſenſibiliū: quaruꝫ
ſimilitudines ſunt ſpēs a fantaſmatib⁹ abſtracte: ſint
alteri⁹ rōnis ab eēntijs ſubſtantiarū īmaterialiū etiā
creataruꝫ: ⁊ multo magis ab eſſentia diuina. vn̄ mēs
noſtra naturali cognitiōe: quā in ſtatu vie experimur:
nec deum: nec angelos per eſſentiā videre pōt.) Hec
ille. ¶ Iteꝫ de veritate. q. 8. arti. 3. dicit. (Qꝛ cognitio
dei: ad quā homo naturaliter peruenire pōt: eſt vt co
gnoſcat deum per formam intelligibileꝫ: que lumine
intellectus agentis eſt a ſenſibilibus abſtracta: cogni
tio aūt per formam creatā non eſt viſio eius per eſſen
tiam.) Hec ille. ¶ Iteꝫ. q. 10. arti. 2. cōcludit: ꝙ nulla
ſpecies creata poteſt inueniri ſufficiēs ad repreſentan
dum diuinam eſſentiā. vn̄ opꝫ ꝙ ſi deus per eſſentiaꝫ
videatur: ꝙ per nullam ſpeciem creatam videatur: ſꝫ
ipſa eius eſſentia fiat intelligibilis forma intellectus
creati eum videntis: quod fieri non poteſt: niſi ad hoc

intellectus

intellectus creatus lumine glorie diſponat̄: ⁊ ſic in videndo deū per eſſentiā per diſpōnē infuſi lumis ꝑtingit mens ad finē vie: qui eſt gloria: ⁊ ſic nō eſt in via.) Hec ille. ¶ Itē ꝑ ꝯtra Gentiles.cap.14. (In ꝯſideratione (inquit) diuine ſubſtātie ꝑcipue vtendū eſt via remotiōis. nā diuina ſubſtātia oēm formā: quā intellectus noſter attingit: ſua imēſitate excedit: ⁊ ſic ipſam apprehēdere nō poſſumus cognoſcēdo quid eſt: ſ; aliqualiter eius notitiā hēmus cognoſcendo qd non eſt: tātoq; eius notitie magis appropinquamus: quanto plura ꝑ intellectuȝ nr̄um ab eo poterimus remouere: tanto.n. vnūqđq; ꝑfectiꝰ cognoſcimus: q̄to drīas eiꝰ ab alio pleniꝰ intuemur. hȝ enī vnaqueq; res in ſeipſa eſſe ꝓpriū ab oībus alijs rebus diſtinctū. vñ ⁊ in rebꝰ: quaꝝ diffinitiones cognoſcimus: primo eas in genere collocamus: ꝑ qđ ſcimus in cōi qd ſunt: ⁊ poſtmoduȝ drn̄tias addimus: quibꝰ a rebus alijs diſtinguant̄: ⁊ ſic ꝑficiet̄ ſubſtātie rei cōpleta notitia: ſ; q2 in ꝯſideratione diuine ſubſtātie nō poſſumus accipere quid q̄ſi genus: nec diſtōnem ab alijs rebus per drn̄tias affirmatiuas accipere poſſumus: eā opȝ accipere per drīas negatiuas: ſicut aūt in affirmatiuis vna aliam ꝯtrahit: ⁊ magis ad cōpletā rei deſignationē appropinquat ſm ꝙ a pluribus differre facit: ita vna drn̄tia negatiua ꝑ aliā ꝯtrahit̄ que a pluribus differre facit: ſicut ſi dicamus deū nō eſſe accn̄s per hoc ꝙ ab oībus accn̄tibus diſtinguit̄: deinde ſi nō addamus euȝ nō eſſe corpꝰ diſtinguemus eū ab aliqbus ſubſtātijs: ⁊ ſic ꝑ ordinem ab omni eo: qđ eſt ꝑter ipm: per negatōes hꝫ diſtiguetur: ⁊ tunc de ſubſtātia eius erit ꝓpria ꝯſideratio: cuȝ cognoſcet̄ vt ab oībus diſtinctus: non tn̄ erit cognitio ꝑfecta: q2 nō cognoſcet̄ qd in ſe ſit.) Hec ille. ¶ Ex quibus oībus pȝ: ꝙ ꝓ ſtatu iſto nō poſſumus cognoſcere eſſentiā dei in ſe: hoc eſt per formā intelligibilē eā ꝑfecte repreſentātē vt in ſe eſt. illud enī vocamus cognoſci in ſe. vñ ſctūs Tho. pͣ pte. q.14. arti.5. dicit. (Dupliciter aliqd cognoſcit̄. vno mō ī ſeipſo. alioͦ in alio. In ſeipſo qdē cognoſcit̄ aliqd: qn̄ cognoſcit̄ per ꝓpriā ſpeciem adequatā cognoſcibili: ſic cū oculus videt hoīeȝ per ſpēm hoīs. In alio aūt videt̄ illud qđ videt̄ per ſpēm ꝯtinentis: ſicut cū videt̄ pars per ſpēm totiꝰ: vel cū hō videt̄ per ſpēm ſpeculi: vel quocūq; alio modo ꝯtingit aliqd in alio videri.) Hec ille. ¶ Itē de veritate. q.2. arti.3ͦ. ad 5m. (Aliquid duplr̄ intelligit̄. vnoͦ in ſeipſo: qn̄. ſ. ex ipſa re intellecta vel cognita format̄ acies intuētis. alioͦ videt̄ aliquid in altero: quo cognito ⁊ illud cognoſcit̄.) Sic aūt eſt in ꝓpoſito: ꝙ diuina eſſentia nō cognoſcit̄ a nobis per ꝓpriā ſpēm. vñ ſanctus Tho. ſuꝑ Boetiū de trin. q.1. arti.2. dicit. (Dupliciter aliqd cognoſcit̄. vno mō per formā ꝓpriaȝ: ſicut oculus videt lapidē per ſpēm lapidis. alio mō per formam alterius ſibi ſimilis: ſicut cognoſcitur cauſa per ſimilitudinem ſui effectus: ⁊ homo per formam ſue imaginis. Per formam aūt ſuam dupliciter aliquid videt̄. vno modo per formā: que eſt res ipſa: ſicut deꝰ ſe cognoſcit per eſſentiam ſuam: ⁊ angelus ſeipm. alio modo per formā: que eſt ab ipſo: ſiue ſit abſtracta ab ipo: quādo. ſ. forma eſt imaterialior q̄ȝ res: ſicut forma lapidis abſtrahitur a lapide: ſiue ſit impreſſa intelligēti ab eo: vtpote quādo res eſt ſimplicior q̄ȝ ſimilitudo per quā cognoſcitur: ſicut Auicēna dicit: ꝙ intelligentias cognoſcimus per impreſſiones earū in nobis. Q2 igit̄ intellectus noſter ſm ſtatum vie habet determinatam habitudinē ad formas: que a ſenſu abſtrahuntur: cum comparetur ad fantaſmata: vt viſus ad colores ſm ꝙ dicitur 3ͦ de anima: nō poteſt ipſum cognoſcere deū per formā: que eſt ſua eſſentia: ⁊ ſic cognoſcitur a beatis. Similitudo ēt impreſſa humano intellectui ab ipſo nō ſufficit ad hoc: ꝙ faceret ſuā eſſentiam cognoſci: cū in infinitū excedat q̄ȝlibet formā creataȝ rōne cuiꝰ intellectui per formas creatas peruius eſſe nō pōt deus: vt dicit Augu. Nec ēt in ſtatu vie huiꝰ cognoſcit̄ deus a nobis per ſpēm rei pure intelligibilis: que ſit aliq̄ ſimilitudo ipſiꝰ ꝓpter ꝯnaturalitatē intellectus nr̄i ad fantaſmata: vt dcm̄ eſt.) Hec ille. ¶ Ex qbus pȝ quid intelligimus: cuȝ dicimus deū nō cognoſci in via per eſſentiā ſuā: nec in ſe. Nā ad hoc ꝙ intellectus eēntiā rei videat: opȝ ꝙ hēat formā illius: que perfecte illā repreſentet: ſm ꝙ ait ſanctus Tho. 3. ſen. diſt.14. q.1. arti.3ͦ queſtiūcula pͣ vbi ſic ait. (Si res excedat ſimilitudineȝ intellectꝰ: qua ipm intelligit: tunc intellectus nō attingit ad videndā eſſentiā illius rei: q2 per ſimilitudinē illā intellꝰ determinat̄ ad rē cognitā: ſicut ſi ſpēs intelligibilis repreſentaret hoīem inquātū eſt ſenſibilis: ⁊ nō inquātū eſt rōnalis. tūc.n. nō videret̄ eſſentia hominis: quocūq; enim ſubtracto de eſſentialibꝰ rei: remanet eēntia alteriꝰ ſpēi.) Hec ille. ¶ Et ſilr idē intelligo cū dicit: ꝙ de deo nō cognoſcimus qd eſt in via. ſ. q2 nō cognoſcimꝰ eiꝰ qđ qd eſt: neq;.n. hēmus genꝰ ipſius: nec drīam: nec diffinitiōeȝ. ¶ Sexta ꝯ eſt: ꝙ in via poſſumus deū cognoſcere ex ſuis ⁊ in ſuis effectibꝰ. Iſtā ꝯclōneȝ ꝓbat ſctūs Tho. ſuꝑ Boetiū de trini. vbi. ſ. Cum.n. ꝓbaſſet: ꝙ deus in via nō poteſt cognoſci ſm eſſentiam ſuam per formā vel ſimilitudinem propriaȝ ſibi. tunc ſubdit. (Relinquit̄ ꝙ deus in via ſolum per formaȝ effectus cognoſcat̄. Effectus aūt eſt duplex. Quidā adequat̄ virtuti ſue cauſe: ⁊ per talē effcm̄ plene cognoſcit̄ virtus cauſe. ⁊ per ꝯn̄s quidditas eius. Alius effectꝰ eſt: qui deficit a predicta equalitate: ⁊ per talem effectum nō poteſt cōprehendi virtus agentis: ⁊ per ꝯn̄s nec eſſentia eius: ſed cognoſcit̄ tm̄ de cauſa q2 eſt: ⁊ ſic ſe habet cognitio effectus vt principium ad cognoſcendū de cauſa an eſt: ſicut ſe habet cognitio ipſiꝰ cauſe: cuȝ per formaȝ ſuā cognoſcitur. Hoc aūt modo ſe habet omnis effectus ad deuȝ: ⁊ ideo nō poſſumus in ſtatu vie pertingere ad cognoſcenduȝ de ipſo niſi quia eſt: ⁊ tamē vnus cognoſcentium de ipſo quia eſt alio perfectius cognoſcit: quia cauſa tāto ex effectu perfectius cognoſcitur: quāto per effectum magis apprehenditur habitudo cauſe ad effectuȝ: que quidem habitudo in effectu nō pertingente ad equalitatem ſue cauſe attenditur ſ; tria. ſ. ⁊ ſm ꝓgreſſuȝ effectus a cauſa: ⁊ ſm hoc ꝙ effectus cōſequitur de ſimilitudine ſue cauſe: ⁊ ſm hoc ꝙ deficit a perfecta eius conſequutiōe: ⁊ ſic tripliciter mens humana ꝑficit in cognitiōe dei: quāuis ad cognoſcendū quid eſt nō pertingat: ſed an eſt ſolū. Et primo ſm ꝙ perfectius cognoſcit̄ eius in producēdo effectus efficacia. Scđo ꝓut nobiliū effectuum cauſa cognoſcitur: quia cum eius ſimilitudinem aliqualiter gerant: magis eius eſſentiam cōmendant. Tertio ſm ꝙ magis ac magis cognoſcitur elongatus ab his omnibus: que in effectibus apparēt. vñ Dionyſius de diuinis nominibus dicit: ꝙ cognoſcitur ex omni cauſa ⁊ exceſſu ⁊ ablatione: in hoc autem profectu cognitionis maxime iuuatur mens humana: cuȝ lumē eius naturale noua illuſtratione cōfortatur: ſicut enim lumē fidei: ⁊ doni: ⁊ ſapientie: ⁊ intellectus: per que mens in contemplatione ſupra ſe eleuatur: inquātū cognoſcit deum eſſe ſupra omne illud: quod naturaliter appre-

Via remotionis in cognitione diuinarū valior.

Duplr̄ aliqd cognoſci pt.

T.c.30.

Opȝ enīȝ ꝙ intellectus ⁊ itelligibile ꝓportionētur.

Effectus in adequati habitudo ſcđm tria attendēda eſt.

bendit: ſ3 q2 ad eius eſſentiā vidēdā penetrare nō ſuf
ficit: dr̄ in ſeipſam quodāmō ab excellenti lumine re
flecti. Ex hoc ē illud qḋ dicit gloſa Gregorij ſup illud
Geñ.32. Uidi dn̄m facie ad faciē. Uiſus anime cū in
deū intendit̄: imenſitatis coruſcatōe reuerberatur.)
Hec ſctūs Tho. in for⁹. ❡ Sciēdū aūt ꝙ illud qḋ di
cit. ſ. ꝙ in via non cognoſcimus de deo niſi ſolū q2 eſt
vel an eſt: nō incidit in articulū Pariſius ꝯdēnatū: q
eſt in numero. 214. ⁊ habet ſic. (Q2 de deo non pōt co
gnoſci: niſi q2 ipſe eſt: ſiue ip3 eē. error.) Ille eñi error
q ibi ꝯdēnat̄ ponebat: ꝙ de deo non poterat alia vera
enūciatio cognoſci niſi iſta. Deus eſt: ⁊ iſtud nō intelli
git ſctūs Tho. ſ3 vult: ꝙ q2 deum nō poſſumus in via
videre per eſſentiā ſuam: nec ſcire qḋ quid eſt illius: iō
dicit ꝙ nō ſcimus de illo per ſuos effectus quid eſt: ſ3
potius q2 eſt: vel an eſt: cognitio eñi q2 eſt nō ſolu3 dr̄
cognitio: qua cognoſcit̄ de aliquo an ſit: ⁊ qḋ eſt: ſ3 oīs
cognitio: qua aliqḋ p̄dicatū nō diffinitiuū cognoſcit̄
Lec.j. ineſſe alicui ſubīo: dr̄ cognitio q2 eſt: vt dr̄ 2° poſterio.
particula p̄ma: vbi enumerant̄ quattuor qōnes: q̄bus
correſpondent quattuor ſcibilia. ſ. qd eſt: q2 eſt: an eſt:
⁊ ppter quid eſt. In via ḡ ſolu3 ſcimus de deo an eſt:
⁊ q2 eſt: q2 l3 cognoſcamus ipm eē ⁊ cognoſcam⁹ mul/
ta p̄dicata ſibi ineſſe: nō tamen habemus diffinitiōe3
ſubiecti: ⁊ ideo neſcimus quid eſt. vñ Linconieſis 2°
poſterioꝝ. cap. p̄ (Qō aūt eſt ſimpliciter de eēntia rei
aut eſt qḋ de complexiōe: ⁊ queſtio que querit ſimplr
eſſentiā rei: aut querit an res ſit: an quid eſt res: ⁊ que/
ſtio que querit complexionē rei: aut querit aliquid de
aliq̄: aut querit ppter quid hoc ō illo.) Hec ille. ❡ Et
poſt pauca. (Per ſe notu3 eſt: ꝙ querētes quid eſt res
querimus diffinitōe3 eius) Hec ille. ❡ Sic ḡ p3 quō
intelligēda ſunt verba ſancti Tho. dicentis: ꝙ de deo
ſcimus ſolu3 q2 eſt: vel an eſt: ⁊ nō quid eſt: nec icādit
in illū articulū prefatu3: vt quidā mentiunt̄: q2 ipſe ſi
cut inſtructus in libro poſterioꝝ vocat gnāliter oēm
cognitionē rei citra cognitionē quidditatis ei⁹ cogni/
tionem q2 eſt: vel an eſt: ⁊ huic ꝯcordat illud qḋ habe/
tur in articu. 36. qui ſic habet. (Q2 deū in hac via poſ/
ſumus intelligere ēt per eſſentiā. error.) ❡ Septima
ꝯclo: ꝙ de⁹ pōt in via imediate cognoſci: ita ꝙ cogni/
tio viatoris attingit in ipm: l3 per media tranſeat: du3
aūt deu3 attingit: pōt de ipſo imediate cogitare. ſic ꝙ
extunc ad cogitandum de deo nō op3 precogitare de
alio. ❡ Q2 aūt cognitio intellect⁹ nr̄i in via terminet̄
ad deū oſtendit ſctūs Tho. 3. ſen. diſt. 27. q. 3. articu. p̄.
vbi ſic dicit. (In potentijs ordinatis ita eſt: ꝙ vbi ter
minat̄ opatio prioris potentie: incipit opatio ſequen/
tis: ſicut p3: q2 ſenſus terminat̄ ad fantaſiā: que eſt mo
tus factus a ſenſu ſm actū: ⁊ intellus in termino ima/
ginatiōis icipit q2 fantaſmata accipit p obiecto: vt di
T.c.30. cit̄. 3. de aīa: ⁊ iō illarū rerū: que nō habēt fantaſma/
ta cognitionē nō pōt accipe: niſi ex rebus: quaru3 ſibi
repreſentant̄ fantaſmata. vñ in ſtatu vie: in qua acci
pit a fantaſmatibus: nō pōt videre deū imediate: ſed
op3 ꝙ ex viſibilibus: quoꝝ fantaſmata capit: in ei⁹ co
gnitiōe3 deueniat. q̄uis aūt ipſam eſſentiā nō videat
imediate: tñ cognitio intellectus terminat̄ ad ipſum
deum: quia ipſum deum eē ſe ex effectibus apprehen/
dit.) Hec ille. ❡ Q2 aūt nō oporteat: ꝙ qñcūq3 intel/
lectus noſter cogitat de deo: pⁱus cogitet ō alio: ex quo
deuenit ſemel ad dei cognitionē: oñdit ſctūs Tho. 4.
ſen. diſt. 49. q. 2. arti. 7° ad 7ᵐ ſic dicēs (Quāuis intel
lectus deū in ſtatu vie nō niſi p effectus cognoſcat: tñ
eius opatio in ipſum deū terminat̄ ſm quātulācūq

cognitōe3: quā de ipo accipit.) ❡ Et ad 8ᵐ dicit. (Qui
aliqd videt̄ p ſimilitudinē alteri⁹ rei pōt ꝯtingere: ꝙ
vidēs rem per mediū cogitat de re imediate ſine hoc
ꝙ cognitio ei⁹ ꝯuertat̄ ad aliā rē: q2 in illud mediū nō
ꝯuertit̄ vt eſt res quedā: ſ3 vt eſt imago illius rei: que
per ipſam cognoſcit̄. Idē aūt eſt motus intellectus in Idē mot⁹ in imaginē: ⁊ ī id cui⁹ ē imago.
imaginē inquātū eſt imago ⁊ imaginatū: q̄uis ſit ali⁹
motus intellect⁹ in imaginē inquātū eſt res quedā: et
in illud cuius eſt imago: ⁊ iō qñ p ſimilitudinē creatu
re: quā intellect⁹ h3 penes ſe: nō ꝯuertit̄ in creaturā vt
eſt res quedā: ſed ſolū vt eſt ſimilitudo rei. tūc imedia
te de deo cogitat: q̄uis nō imediate deū videat) Hec
ille. ❡ Idē ponit. 2° 2ᵉ. q. 27. arti. 4. ad p̄ᵐ ⁊ 2ᵐ. ❡ Ex
q̄b⁹ p3: ꝙ l3 p ſtatu vie nō cognoſcimus deū imedia/
te: ſic ꝙ videamus eū vel cognoſcamus ſine ſpē crea/
ture: vel cognoſcamus eū nullo alio obiecto p̄cognito
p qḋ deueniamus in dei cognitionē: qḋ in ppoſito dici
mus imediate cognoſci: tñ cognitio noſtra non ꝯſiſtit
in creatura: ſ3 attingat ipm deū: ⁊ poſſumus imediate
cogitare de ipſo. ❡ Quō āt hoc fiat: oñdit vn⁹ doctor
.ſ. Gregor. de Arimino. Nā ex q̄buſdā ꝯceptib⁹ ſimpli
cibus abſtractis a reb⁹ formamus vnū ꝯceptū cōple/
xum: qui eſt pprius deo: ⁊ illū pbamus de ente parti/
culariter ſumpto. ſ. de hoc qḋ dico aliqḋ ens: ac p hoc
cognoſcimus illū ꝯceptū eē ppriū alicui enti: quo nul
lū eſt ſupius: ⁊ extunc tale ens illo ꝯceptu cogitamus.
hoc aūt ꝯtingit pbando p̄ quēlibet illoꝝ ſimpliciū cō/
ceptuum de ente particulariter ſumpto. verbi grā. Ex
motu celi: quē videmus ſenſu: ꝯcludimus celū moue
ri ab aliquo alio: ⁊ vltra p alias rōnes: ꝙ illud qḋ mo/
uet celu3 eſt ſub3a. ❡ Itē ex eo qḋ mouet̄ circulariter
arguimus: ꝙ ſubſtātia mouēs celū eſt intelligens: ⁊ q2
ille motus ſemp videt̄ durare: vlteri⁹ ꝯcludit̄: ꝙ illud
mouēs eſt incorporeum ⁊ imateriale: ⁊ ex oībus iſtis
colligimus: ꝙ eſt aliqḋ ens: qḋ eſt ſubſtantia imateria
lis incorporea: qui cōceptus eſt pprius ſubſtātie ſepa/
rate. ❡ Ulteri⁹ aūt per alias rōnes ꝯcludimus: ꝙ eſt
aliqḋ ens: qḋ eſt ſubſtātia imālis incorporea: ⁊ prima
oīum ſubſtantiaꝝ ſeparataꝝ: qui eſt cōceptus pprius
dei: in quo ꝯceptu ex poſt cognoſcimus deū: ⁊ qñcūq3
volumus: cogitamus imediate de deo: l3 anq̄3 habea
mus talē ꝯceptū oporteat multa p̄cogitare: ⁊ hoc vel
īuenire per rōnem talē ꝯceptū ꝯplexū: vel magnū di
ſcurſum: vel audire ab alio: vel hēr vel per reuelatōe3
illū habere: vel alios conceptus hē magis diſtincte: vl̄
minus repreſentantes deū: cuiuſmodi ſunt ruſtici: vel
ſimplices: qui habēt aliud quid nominis ō hoc nomi/
ne deus q̄3 ſapientes. ❡ Ex q̄bus oībus p3: ꝙ l3 in p̄n
cipio nō cognoſcamus deū niſi alio p̄cognito: ⁊ ꝯñter
nō imediate cognoſcamus eū: dū incipimus eum co/
gitare: tñ ipo ſemel cognito: poſtea poſſumus imedia
te de ipſo cogitare. ſic ꝙ nō op3 ad cogitandū de ipſo
p̄us tēpore: vel alia cogitatiōe de alio cogitare: l3 quo/
cūq3 ꝯceptu ꝯcipiat̄ deus ꝯcipiat̄ creatura per totu3
ꝯceptū: vel per partē talis ꝯceptus: ⁊ iſtud per ſequen
tia declarabit̄ magis. ❡ Sciendū ēt ꝙ cū dico deum
p iſto ſtatu nō videri immediate: vel intelligi. hoc ſic
ītelligo: ꝙ quādo deū cognoſco in via: intellectus: ha/
bet duplex mediū. ſ. vnū ex pte cognoſcētis: qḋ eſt ſpe
cies ītelligibilis. aliud ex pte cogniti. ſ. aliq̄ creatura:
que repreſentat̄ p illā ſpēm nō ſolū de⁹: ⁊ eſt ſile ſicut
ſi cognoſcā herculē videndo eius ſtatuam lapideam.
❡ Sciendū ēt: ꝙ nō eſt ꝯ̈dictio cū dr̄ de deo imedia
te cognito: ⁊ tñ deū nō imediate cognoſco: q2 p p̄mus
denotat̄: ꝙ de deo aliqd affirmo vel nego: qḋ faciēdo

nō op3

nō opꝫ aliquid affirmare vel negare de creatura: ſed ꝓ ſecūdū ſignificatꝰ ꝙ actꝰ cognoſcēdi deū attigit duo. ſ. creaturā ⁊ deū: ſicut idē eſt motus in imaginē Hercu lis ⁊ in herculē: ⁊ imediatus eſt in imaginē q̄ꝫ Hercu lem: q: imago ibi ſe hꝫ: vt qđ cognoſcit: ⁊ vt quo aliud cognoſcit. ſ. hercules: ita in ꝓpoſito. ❡ Octaua ↄ̄clu ſio eſt: ꝙ in ſtatu vie poſſumus habere aliquē ↄ̄ceptū deo ꝓpriū: ⁊ idē dico de ſpē ſibi ꝓpria. Prima pars pꝫ ex dictis in q̄nta ↄclōne allegatis de p̄mo ↄ̄tra Gēti. cap. 14. ibi eniꝫ habet: ꝙ lꝫ de deo nō ſciamꝰ qđ eſt q̄ſi genus illius: tn̄ pōt ↄ̄ſiderari in quodā ↄ̄ceptu ↄ̄po ſito: ex aliquo cōi ↄ̄ceptu: ⁊ ex multis differētijs nega tiuis: per quas cognoſcimꝰ eius diſtinctioneꝫ a creatu ris: ⁊ ꝙ illa eſt ꝓpria ↄ̄ſideratio de deo in ſtatu vie: lꝫ imperfecta: hꝫ autē eſſet ↄ̄ceptus qui explicat per h̄ ↄ̄plexū: ens nō accidens incorporeū nō diſtinctum a ſuo eſſe īfinitū primū ⁊ hꝫ. Q2 etiā idē ſit dicēdum de ſpē videt per ſimile: ſicut eni dicit ſanctus Tho. p̄ma parte. q. 12. articu. 9. ad ſcđꝫ. (Alique potētie cognitiue ſunt: que ex ſpēbus p̄mo ↄceptis alias formare poſſūt: ſicut imaginatio ex preↄ̄ceptis ſpēbus montis ⁊ auri format ſpēm montis auri: ⁊ itellectus ex preconceptis ſpēbꝰ generis ⁊ differētie format rationē ſpēi: ⁊ ſilr ex ſimilitudine imaginis formare poſſumꝰ in nobis ſimi litudinē illius: cuius eſt imago.) Hec ille. ❡ Ex q̄bus pꝫ: ꝙ cū itellectus habeat in ſe ſpēs entis: ⁊ primi: ⁊ in corporei: ⁊ multoꝝ alioꝝ deo ↄ̄uenientiū: nō videtur plus negādū ꝙ intellectus poſſit formare ſpēm vnam ex multis deo ꝓpriā: lꝫ iperfectā: q̄ꝫ de ↄceptu: de quo nullus debꝫ dubitare: alias nō video quomodo iſta ſit vera: deus eſt eternus: niſi ſubiectū ſignificet ↄ̄ceptū deo ꝓprium: lꝫ iperfectum. ❡ Nona concluſio eſt: ꝙ eodē ↄ̄ceptu quo viator ↄ̄cipit creaturā pōt ↄ̄cipere deū: licꝫ nomē ſignificās illum ↄ̄ceptum non dicatur vniuoce de deo ⁊ creatura. Primā partē huius ↄ̄clu ſionis ponit ſentētialiter ſanctꝰ Tho. de potētia dei. q. 7. arti. 5. vbi vult ꝙ ſpēs ⁊ ↄ̄ceptiones quas itellectus noſter accipit a creaturis ſint quedā ſimilitudines dei: ⁊ ideo itellectus noſter in illis itelligit deū. ait eni ſic. (Intellectꝰ noſter cū a rebus creatis cognitioneꝫ acci piat iformatur ſimilitudinibꝰ perfectionē in creaturis inuētarū: ſicut ſapiētie virtutis bonitatis ⁊ hꝫ: vnde ſi cut res create per ſuas perfectiones aliqualr: licꝫ defi cienter deo aſſimilētur: ita ⁊ itellectus noſter harū pfe ctionū ſpēbus iformatus: quādocūq autem itellectus noſter per ſuā formā itelligibilē alicui aſſimilatur: tūc illud qđ ↄ̄cipit ⁊ enūciat ſm illam itelligibileꝫ ſpēm verificatur de re illa cui per ſpēm ſuam ſimilatur: naꝫ ſciētia eſt aſſimilatio ſciētis ad rē ſcitam: vnde opꝫ ꝙ illa que itellectus harū ſpērū ſimilitudinibꝰ iformatꝰ de deo cogitat vel enūciat in deo vere exiſtāt: qui vni cuiq harū predicatarū ſpērum reſpōdet: ſicut illud cui oēs ſunt ſimiles: ſi aūt hꝫ ſpēs itelligibilis noſtri itelle ctus diuinā eſſentiā adequaret in aſſimilando ipſam: ↄ̄prehēderet: ⁊ ipſa ↄ̄ceptio intellectus eſſet perfecta dei rō: ſicut animal greſſibile bipes eſt perfecta rō ho minis: nō aūt perfecte diuinā eſſentiaꝫ aſſimilat ſpēs predicta: vt dictū eſt. Et ideo lꝫ hꝫ nomina que intelle ctus ex talibꝰ ↄ̄ceptionibꝰ deo attribuit ſignificēt illō qđ eſt diuina eſſentia: nō tn̄ perfecte ipſam ſignificant ſm ꝙ eſt: lꝫ ſm ꝙ a nobis itelligit.) Hec ille. ❡ Idē ponit expreſſius ſequēti artic. eiuſdē q̄ōnis dicēs. (Cō ceptiones perfectionū inētaruꝫ in creaturis ſunt iper fecte ſimilitudines: ⁊ nō eiuſdē rōnis cū diuina eēntia vnde nihil ꝓhibet qn ipſa vna eſſentia oibus ↄceptio

Scotus tꝫ ꝙ poſſumꝰ hꝫ ↄceptū ⁊ for te vniuocū in quo ꝑ ſe ⁊ qđ ditatiue ↄ̄ci pit cū paſſio nē vel q̄ſi per fectā ↄceptū hēamꝰ: ⁊ ad multos ↄ̄ce ptꝰ ſibi ꝓꝓos puenire poſ ſumꝰ: vt puta entis ſimplr īfiniti: lꝫ non poſſumꝰ nālr in ꝑticulari ⁊ ꝓpē hoc ē iſ rōe hꝰ ↄ̄cē tie: vt eſt hec ⁊ in ſe.

Scotus. 4ꝰ me. q. 6. vni uocano tri plex phyſica logica ⁊ me taphy. pꝰ nō ſpēi ſpālliſſi me ↄ̄uenit: q2 ei tn̄ correſ det vna nā cē 2ꝰ ē trāſcen dētibꝰ ↄ̄uenit q2 ↄ̄cipi pōt ſub rōne vl'e 3ꝰ ꝓpē ē trā ſcēdētibꝰ: q2 ens. d. vnum ↄ̄ceptꝰ realr ab ſtrahibilē ab oibꝰ ētibꝰ pti cipātibꝰ ens quiddtatiue lꝫ ꝙ ē p̄dica de oi ente vni uoce ⁊ realr ⁊ in q̄d.

nibus predictis reſpondeat quaſi per eas impfecte re preſentata: ⁊ ſic oēs ille rōnes ſunt quidē in intellectu noſtro: ſicut in ſubiecto: lꝫ in deo ſunt vt in radice veri ficāte has ↄ̄ceptiones.) Hec ille. ❡ Ex q̄bus patꝫ: ꝙ ens bonū iuſtuꝫ: que ſunt cōiter dicta de deo ⁊ creatu ra nō dicūt duos ↄ̄ceptus. ſ. vnuꝫ dei ⁊ aliū creature: ſed eūdē: que tamē eſt impfecta rō dei: ⁊ pfecta creatu re: quo tn̄ ↄ̄ceptu ↄ̄cipitur deus ⁊ creatura. Cōſimile ponit p̄ ſen. diſt. 19. q. 5. arti. 2ꝰ ad primū: vbi vult ꝙ deꝰ ⁊ creatura ↄuenīūt in vna cōi intētione quā ſignificat nomē analogū: licꝫ ſm prius ⁊ poſterius: ait enim ſic. (Aliquid dr̄ ſm analogiā triplr. Uel ſm intētionē tm̄: ⁊ nō ſꝫ eē: ⁊ hoc eſt quādo vna intētio refertur ad plu ra per prius ⁊ poſteriꝰ: que tamē nō habꝫ eē niſi in vno ſicut intētio ſanitatis refert ad animal: ⁊ vrinā ⁊ dietā diuerſimode ſm priꝰ ⁊ poſteriꝰ: nō tn̄ ſm diuerſum eē: q2 eē ſanitatis nō eſt niſi in aiali. (Uel ſm eē: ⁊ nō ſꝫ intētionē: ⁊ hoc ↄ̄tingit qn̄ plura parificant in intētio ne alicuius: ſed illud cōe nō hꝫ eē vnius rōnis in oibꝰ ſicut oia corpora parificātur in intētione corporeitatis vnde logicus qui ↄ̄ſiderat intētiones tm̄ dicit hoc no men corpus: de oibus corporibꝰ vniuoce predicari: ſed eē huius nature nō eſt eiuſdē rationis in corporibꝰ cor ruptibilibꝰ ⁊ icorruptibilibꝰ: vnde quātū ad metaphy ſicuꝫ ⁊ naturalē qui ↄ̄ſiderāt res ſm ſuum eē: nec hoc nomē corpus: nec aliqđ aliud dr̄ vniuoce de corrupti bilibus ⁊ icorruptibilibꝰ: vt pꝫ ex pho. 10. metaphyſice ⁊ cōmētatore. (Uel ſm intētioneꝫ ⁊ ſm eē: hoc eſt qn̄ nec parificant in intētione cōi: neq in eē: ſicut ens dr̄ de ſubſtantia ⁊ accidēte: in talibꝰ opꝫ ꝙ natura cōis ha beat aliqđ eē in vnoquoq eorū: de q̄bus dr̄: lꝫ differēs ſm rōnē maioris ⁊ minoris perfectionis. Et ſimilr di co: ꝙ veritas ⁊ bonitas: ⁊ oia hꝫ dicūtur analogice de deo ⁊ creaturis: vnde opꝫ ꝙ ſm ſuuꝫ eē oia hec ſint in deo ⁊ creaturis ſm rōnē maioris ⁊ minoris perfectio nis.) Hec ille. ❡ Ex q̄bus pꝫ: ꝙ intētiones importate per hec noia cōiter dicta de deo ⁊ creaturis ſunt in deo ⁊ in creaturis eo modo quo itētio dr̄ eē in re: nō. ſ. ſub iectiue: lꝫ ſicut in fundamēto veritatis ſue: licꝫ ille in tētiones perfectius fundamētuꝫ habeant in deo q̄ꝫ in creaturis: cū hoc tn̄ ſtat ꝙ impfectius repſentāt deuꝫ q̄ꝫ creaturas: q2. ſ. ſunt imediate ſūpte a creaturis ⁊ nō a deo. Et ſic pꝫ p̄ma pars huius ↄcluſionis. ❡ Sꝫ ſcđa ꝓbat ſic per eūdē p̄ ſen. diſt. 35. q. 1. artic. 4. (Uniuoce (inq̄t) nihil pōt de deo ⁊ creatura dici. Huius rō eſt: q2 cū in re ſit duo ↄ̄ſiderare. ſ. naturaꝫ vel quidditatē rei: ⁊ eē ſuum: opꝫ ꝙ in omnibus vniuocis ſit cōitas ſꝫ ipſam nāe quidditatē ⁊ nō ſm eē: quia vnum eſſe non poteſt niſi in vna re: vnde humanitas non eſt eadē ſm idē eē in duobus hominibus: ⁊ ideo quādocūq forma ſignificata per ipſum eſt ipſuꝫ eē: nō poteſt vniuoce ↄ̄ uenire: ꝓpter quod etiam ens nō predicatur vniuoce: ⁊ ideo cum omnia que dicūtur de deo natura vel for ma ſit ipſum: q2 ſuum eē eſt ſua natura: ꝓpter quod di citur a quibuſdā philoſophis: ꝙ eſt ens non in eēntia: ⁊ eſt ſciēs nō per ſciētiaꝫ: ⁊ ſic de alijs: vt itelligatur eēn tia nō eē aliud ab eē: ⁊ ſic diſtingui: ideo nihil vniuoce de deo ⁊ creaturis dici poteſt.) Hec ille. ❡ Eādē ꝓba tionem ponit de veritate. q. 2. arti. 11. (Impoſſibile eſt (inq̄t) aliquid p̄dicari vniuoce de deo ⁊ creatura: in omnibus enim vniuocis cōis eſt ratio nominis vtriuſq eorū: de quibus nomen vniuoce predicatur. ⁊ ſic quan tum ad illius nominis rationem vniuocata in aliquo ſunt equalia: q̄uis ſm eē vnum altero poſſit eſſe prius vel poſterius: ſicut in ratione numeri omnes numeri

Triplr aliqđ ſꝫ analogiā dr̄.

T. c. 26.

ſunt equales q̄uis ſm naturam rei vnus alio prior ſit:
creatura autē quantūcūq̄ imitetur deū: nō poteſt atti
gere ad hoc vt eadem ratione aliquid ſibi cōueniat: q̄
cōuenit deo: illa enim que ſm eandē rationem ſunt in
diuerſis: ſunt eis cōia ſm rationē ſubſtātie vel quiddi/
tatis: ſed ſunt diſtincta ſm eſſe: quecq̄d autē eſt in deo
hoc eſt ſuū ꝓpriū eſſe: ſicut eniꝫ eſſentia in eo eſt ideꝫ
qḋ eē: ita ſciētia eſt idem: q̄ ſciētem eſſe: vnde cū eſſe
qḋ eſt proprium vni rei nō poſſit alteri cōicari: impoſſibi
le eſt vt creatura pertingat ad eādem rationē habendi
aliquid qḋ habꝫ deus: ſicut impoſſibile eſt q̄ ad idē eē
perueniat. Similr etiā in nobis eſſet: ſi eniꝫ i petro nō
differret homo ⁊ hominē eſſe: impoſſibile eſſet q̄ vni/
uoce homo diceret̄ de petro ⁊ paulo: qbus eſt diuerſuꝫ
eſſe.) Hec ille. ¶ Et in hoc prim⁹ articulus terminat̄.

Utrū ens ha beat vnā rō nē Aure. p̄. di. 2. q. 1.

Quantum ad ſecundū articulū mouenda ſunt
dubia. Naꝫ cōtra quedā dicta in pri
ma cōcluſione. ſ. q̄ ratio ⁊ cōceptio entis prima eſt in/
ter omnes: ⁊ in illā oēs alie ſoluuntur: arguit Aureolus
multiplr ꝓbando: q̄ ens nullā vnam habeat rationē.
¶ Primo ſic. Ille cōceptus qui icidit in idētitateꝫ oi/
modam nullo penitus addito cū omni ratione: non di
cit aliquā vnā rationē: hec ꝓpoſitio tenet in virtute pri
mi principij. Quecūq̄ vni ⁊ eidē ſunt eadē: inter ſe ſūt
eadem illo modo idētitatis quo ſunt eadem in tertio.
Sed cōſtat q̄ ꝓprie rationes entiū nō ſunt eedē inter
ſe: ſed diſtincte: ergo nō poſſunt eſſe eedē alicui vni ra/
tioni quin ſaltē addant aliquam ꝓpriaꝫ rationē illi in
qua cōueniunt: per quā inter ſe formaliter diſtinguan
tur: ſed cōceptus entis in idē coincidit cum omni rōne
nullo ſibi addito. Aut eniꝫ coincidit aliquo ſibi addito
aut nullo: cū ſint cōtradictoria aliquid ⁊ nullū. Si ali
quo addito: ergo ente addito: cū ens ⁊ aliquid idē ſint:
ens autē enti addi nō pōt: imo volens dare q̄ cōcept⁹
entis coincidat cū aliquo addito cōcedit q̄ nullo: ⁊ ha/
betur ita ꝓpoſitum: relinquitur ergo q̄ conceptus entis
nō icludat aliquā vnaꝫ rationē. ¶ Secūdo ſic. Quan
docūq̄ differētie diuidētes cōceptum aliquē ſic ſe ha/
bent: q̄ nō eſt poſſibile dare mediū per abnegationeꝫ
⁊ indifferentiā vtriuſq̄ ꝯceptus: ille qui per tales diffe
rentias diuiditur: eſt denudatus ab omni vna ratione:
hec ꝓpoſitio pꝫ: qm̄ ex oppoſito p̄dicati deſtruit̄ ſubie
ctum: ⁊ idcirco predicatū clauditur in ſubiecto: cōſtat
enim q̄ ſi cōceptus icludit aliquam vnā rationē: illaꝫ
rationē opꝫ eſſe idifferentē differentijs diuiſiuis: ⁊ me/
diam per abnegationeꝫ vtriuſq̄: ſicut pꝫ q̄ ratio ſenſi/
bilis: nec eſt rōnalis: nec irrōnalis: ſed abſtracta ⁊ me/
dia: ⁊ idifferens ad vtrūq̄: vnde ſi ratio ſenſibilis eſſet
rōnalis ⁊ irrationalis: neceſſario ſenſibile diuiſum per
rōnale ⁊ irrōnale nō diceret vnam rationē ſed plures:
vt pꝫ. ¶ Sed cōſtat q̄ ens diuidit̄ p abſolutū ⁊ reſpe
ctiuum: ⁊ nō eſt aliqua ratio que poſſit abſtrahere ⁊ ſe
habere per indifferētiā ad abſolutum ⁊ reſpectiuū: oīs
enim ratio vel eſt abſoluta vel reſpectiua: nec eſt poſſi
bile imaginari aliquam: que nō ſit actu abſoluta ratio:
vel reſpectiua ratio: cū cōtradictorie ſe habeāt: eſſe ad
ſe ⁊ eſſe ad aliud. ergo cōceptus entis diuiſus per abſo/
lutū ⁊ reſpectiuū eſt denudat⁹ ab omni vna rōne cōi.
¶ Tertio ſic. Primo diuerſa nō cōueniunt in aliqua
vna rōne cōi. nā ſi ꝯueniunt: aliquo differunt: ⁊ aliquo
T. c. 24. cōueniunt: ⁊ ſic nō ſunt p̄mo diuerſa: ſicut pꝫ. 10. meta.
ſed decē predicamēta cōueniunt in conceptu entis: vt
pꝫ: decē enim predicamēta ſunt oīo diuerſa: primo qꝛ
ſunt p̄mo itellecta irreſolubilia ſimplicia: ⁊ que diffini
ri nō poſſunt: nec cōponūtur ex duobus ꝯceptib⁹: ſicut

dicit Cōmētator 3° metaphiſice ⁊ 8° ⁊ ph̄s ibidē: ⁊ de/ C. 24.
claratur. nam cōceptus ſubſtantie eſt hoc aliquid ſiue
preciſum ens: cōceptus vero accidētis eſt hō: ſic q̄ acci
dentia nō ſunt niſi modi ⁊ actus ⁊ diſpoſitiones ſubſtā
tie: que eſt res preciſa. Iſte aūt ꝯceptus hoc aliquid nō
poteſt reſolui in duos ꝯceptus niſi forte qs imagine/
tur ipſum reſolui in hoc ⁊ aliquid: qḋ nō pōt dici: qꝛ eē
hoc: eſt eē aliquid: ⁊ ita eēt ibi bis aliquid: vnde tot⁹ cō/
ceptus pōt importari per eſſe hoc preciſum ⁊ determi/
natū in entitate: ⁊ hoc eſt qḋ ph̄s frequēter dicit ſubſtā
tiam ſignificare hoc. ſ. terminatū ⁊ preciſum cōceptuꝫ
habere: omnia aūt accidētia habēt cōceptuꝫ ipreciſuꝫ:
ſic igitur totus cōceptus ſubſtātie eſt ſimpliciſſim⁹: ⁊ p
ꝯñs p̄mo diuerſus: ⁊ eodē modo ꝓbatur de quātitate
⁊ alijs p̄dicamētis. ¶ Nunc reſumatur argum̄ ſic. Cō/
ceptus ſimpliciſſimi ſe totis diſtincti tāq̄ primo diuer
ſi nō cōcurrūt ad aliquē cōceptum habētē aliquaꝫ ra/
tioneꝫ: ſed decē predicamēta habēt ꝯceptus ſimplici/
ſimos ſe totis diſtinctos: ⁊ primo diuerſos. ergo ꝯcept⁹
entis in queꝫ ꝯcurrūt eſt ſpoliatus ab omni rōne vna
cōi. ¶ Quarto arguitur ꝯtra primā ꝯcluſionē ab alijs
ſic. Illud qḋ imediate ⁊ prima ſignificatione dicit oīa
que ſunt in decē predicamētis: nō hꝫ vnū cōem cōce/
ptum: qm̄ ſi haberet: p̄mo ſignificaret illū: ⁊ eo mediā/
te ſignificaret alia: ſicut animal qḋ p̄mo ſignificat ſen/
ſibile: ⁊ mediāte ſenſibili ſignificat ſpēs contentas ſub
eo. Sed Cōmētator dicit. 10. metaphiſice: q̄ ens ⁊ vnū C. 8°.
ſignificāt imediate: ⁊ p̄ma ſignificatiōe: qḋ eſt in vno/
quoq̄ predicamētorū. ergo nō habꝫ vnum cōceptum.
¶ Quinto. Si ens diceret vnū cōceptum: decē predi/
camēta nō eēnt altiſſima ⁊ prima itellecta: qꝛ ens eēt
altius ⁊ p̄mo itellectū: ſed Cōmētator dicit 3°. metaph. C. 10°.
q̄ predicamēta ſunt prima itellecta: ⁊ Porphyrius di C. de ſpē.
cit: q̄ ſunt altiſſima ⁊ p̄ma rerꝫ p̄ncipia. ergo ⁊c̄. ¶ Se
xto. Si ens diceret vnuꝫ cōceptum: decē predicamēta
nō eſſent ſimplicia: cōponerētur enim ex cōceptu ētis
⁊ ex aliquo ꝯtrahēte: ſed Cōmētator dicit 8° metaph. C. 8°.
q̄ predicamēta ſunt genera ſimplicia altiſſima: cū nō
habeant genera ⁊ diffinitiones: diffinitiones eniꝫ ſunt
cōpoſitorū. igitur ⁊c̄. ¶ 7°. Si ens diceret vnū ꝯceptū
aliquid poſſet reperiri cōe decē predicamētis: puta cō/
ceptus entis: ſed cōmētator dicit. 10. metaphiſice: q̄ nō C. 6°.
inuenitur aliquid qḋ ſit cōe predicamēto ſubſtātie: ⁊ q̄/
litatis: ⁊ aliorū predicamētorū. Et ph̄us 3° phiſicorꝫ di T. cō. 4.
cit: q̄ ſubſtātie qualitati: ⁊ quantitati nihil eſt cōe acci
pere. Et Cōmētator dicit ibidē: q̄ impoſſibile eſt aliqḋ C. 4°.
cōe inuenire decē predicamētis: in qbus inuenitur mo
tus. ergo ens nō importat vnuꝫ cōceptum cōmunem.
¶ Octauo. Si ens diceret vnū cōceptuꝫ cōem ⁊ vni⁹
rationis: eſſet genus ad decē predicamēta: ſed ph̄us h̄ T. cō. 10.
negat 3° metaphiſice. igitur nō dicit aliquid cōe. Nec
valꝫ ſi dicatur: q̄ dr̄ per prius ⁊ poſterius: ⁊ ideo nō eſt
genus: eodē mō enim rō aīalis per prius ſaluat̄ ⁊ per/
fectius in hoīe q̄ in alijs: vnde eſt menſura ⁊ nobiliſſi/
mū animaliū: vt ph̄s dicit p̄mo de aīalibus. Et ſimilr C. 6°.
ratio coloris prius eſt in albedine: cū ſit mēſura colorū
vt dr̄. 10. metaphiſice: ⁊ vniuerſalr inter ſpēs vnius ge/ T. cō. 2.
neris poteſt eſſe prius ⁊ poſterius: q̄uis nō iter indiui/
dua vnius ſpēi: vt pꝫ 3° metaphiſice. Nō impeditur ḡ T. cō. 10.
quin ens ſit genus ſi dicit vnum conceptū dato q̄ pri⁹
dicatur de ſubſtantia ⁊ poſterius de accidente. ¶ No
no. Illud nō importat vnum cōceptuꝫ infra cuius ra/
tionem eſt prius ⁊ poſterius ⁊ attributio: ſi eniꝫ eſt ibi
prius ⁊ poſterius diſticta ſunt: ⁊ in actu illa: quorꝫ vnuꝫ
eſt prius aliud poſterius: impoſſibile eſt eniꝫ reſpectū

prioritatis ⁊ poſterioritatis ⁊ attributionis eſſe niſi īter
actu diſtincta: ſed īfra primum ſignificatū entis eſt at-
tributio: ſignificat enī accidens in attributione ad ſub-
T.cō.2. ſtantiam 4° metaphyſice. igitur ⁊c. ℂ Decimo. Quia
licet cū vnitate cōceptus ⁊ rationis ſtet prius ⁊ poſte-
rius in ſecūdario ſignificatis: nō tamē in pmario ſigni-
ficatis. verbi gratia: animal primo ſignificat ſenſibile
ſecūdario vero ⁊ mediāte ſenſibili ſpecies ſignificat.
Stat igitur prioritas ⁊ poſterioritas ⁊ attributio inter
ſpēs cū vnitate ſenſibilis: que eſt ratio animalis: ſʒ ſi
infra rationē ſenſibilis: vt primo ſignificatur per aīal
eſſet aliquid prius ſignificatū: ⁊ aliquid poſterius: vel
aliquid per ſe: ⁊ aliud per attributionē ad illud per ſe:
impoſſibile eſſet rationē animalis eſſe vnā: in actu enī
attribueretur prioritas ⁊ poſterioritas: ſed in primo ſi-
gnificato entis eſt attributio: ⁊ prioritas ⁊ poſterioritas
4° me.t.c.4. ſm phm: ens enim ſignificat ſubſtantiā primo: ⁊ acci-
dentia per attributionē ad ſubſtātiam. ergo de neceſſi-
tate plures cōceptus ⁊ rationes in actu īportat. ℂ Un-
decimo. Omne illud apud Platonē habebat ideam
vnam: qđ habebat vnū conceptum. nam illum conce-
ptum ponebat ſubſiſtētem: ⁊ erat ydea: ſed phus dicit
Cap.7. pmo ethicorū: ꝙ Plato nō debuit ponere vnam ydeā
in ente. ergo ens ſm mētē Ariſto. nō dicit vnum con-
ceptū. ℂ Duodecimo. Illud qđ ſic ſe habʒ ad ſignifi-
cata ſua: ſicut ſanum ad ſua nō importat vnā rationē:
a ſanitate enī animalis ⁊ diete ac potionis nō abſtra-
hitur vnus cōceptus cōmunis: qui ſanitas appelletur:
ſed ſic ſe habet ens ad decem genera: ſicut ſanum ad
T.c.4. ſua ſignificata: vt phs dicit 4° metaphyſice. ⁊ Cōmen-
tator ibidē. ℂ 13°. Illud qđ dicitur analogice de ſuis ſi-
gnificatis nō importat vnam rationē: equiuoca enim
ſignificāt plures ratiōes: analoga vero ſunt vera equi-
uoca: niſi ꝙ nō ſunt a caſu: nomē quippe canis caſuali-
ter impoſitū eſt latrabili ⁊ marino: qui enim impoſuit
nomē latrabili nō habuit reſpectū ad marinū: ⁊ ſimi-
liter qui impoſuit nomē altari are nō habuit reſpectū
ad ſtabulum porcorū: ⁊ tamē ara ſignificat vtrūqȝ. In
analogis vo qui impoſuit nomē ſani diete ille habuit
aſpectū ad ſanitatē animalis. Ex quo pʒ: ꝙ analoga
vere ſunt equiuoca quo ad plura ſignificare: differunt
tamē qꝛ equiuoca ſunt a caſu īpoſita illis pluribꝰ: ana-
loga vero habēdo aſpectū ⁊ attributionē ad vnum: ⁊
Ca.7. hec differētia ortū habʒ ex dictis phi pmo ethicoꝝ di-
cētis: ꝙ analoga nō aſſimilātur a caſu equiuocis: ſʒ cer-
te ei qđ eſt ab vno eſſe. ſ. ad vnum oīa cōtēdere vl ma-
gis ſm analogiā: ſed cōſtat ꝙ ens analogice dicit̄ de
Aur. di. 2. q. ſuis ſignificatis. ergo importat plura ⁊ nō vnū. ℂ Cō-
2. art. 2. ꝯtra tra tertiā concluſionē arguit Aureolus: ſimilr pbādo
S. Tho. ꝙ formalis ratio obiecti itellectus noſtri nō ſit quiddi-
tas rei materialis: cuius oppoſitū putat ſanctū Tho.
ſenſiſſe. Arguit igit̄ primo ſic. Nulla potētia fertur per
aliquē actum in oppoſitum ſui obiecti: viſus enim nō
fertur in tenebram: nec auditus in ſilētium per aliquē
actum poſitiuū: ſʒ itellectus fertur per actū diſtincti-
T.cō.46. uum in ſubſtātias imateriales: vt pʒ 8° phyſicorū. vbi
probatur ꝙ primus motor eſt ſeparatus a mā ⁊ a ma-
gnitudine ⁊ oī mālitate. ergo obiectum intellectus no-
ſtri cōiuncti nō eſt quidditas rei mālis. ℂ Secundo
ſic. Nullus habitus exiſtēs in potētia habʒ obiectū op-
poſitum obiecto illius potētie: ſed metaphyſica in aliq̄
ſui parte habʒ pro obiecto ſubſtantias imāles ſepara-
tas. ergo quidditas mālis nō eſt obiectum intellectus
cōiuncti. ℂ Tertio. Nulla potētia extēditur ad altio-
rem rationē q̄ ſit ratio ſui obiecti: nō enim viſus attin-
git ad rationē qualitatis: ſimilr nec ad rationē paſſio-
nis ⁊ paſſibilis qualitatis: ſʒ preciſe ad rationē coloris
⁊ luminoſi: ſed intellectus extēditur ⁊ attingit ad altio-
rem rationē q̄ ſit quidditas mālis: cōſiderat enī ens
⁊ ſubſtātiam: ſimilr que eſt in plus q̄ quidditas mate-
rialis. ergo impoſſibile eſt ꝙ quidditas mālis ſit obie-
ctum itellectus noſtri ēt dum eſt cōiunctus. ℂ Quar-
to. Nulla potētia fertur in aliquid niſi actu participet
rationē ſui obiecti: vt patʒ: quia viſus nō fertur niſi in
actu coloratū ſeu luminoſū: ſed ens ſimplr: ⁊ ſubſtan-
tia ſimplr cum ſit idifferēs ad ſubſtātias māles ⁊ ima-
teriales denudatur a ratiōe vtriuſqȝ in actu: ſicut genꝰ
a ratione vtriuſqȝ differētie: ⁊ tamē vt ſic fertur itelle-
ctus in ens ⁊ ſubſtātiā. ergo quidditas mālis accidit
obiecto. ℂ Quinto. Nulla potētia conat̄ auferre a ſuo
obiecto rationē formalē: ſed intellectꝰ conatur auferre
materialitatē ab obiecto: ⁊ quāto plus imāliter conci-
pit: tāto melius cōcipit. ergo quidditas rei mālis nō ē
obiectum itellectus. ℂ Sexto querēdum eſt. Quid i-
telligis per quidditatē rei mālis: aut quidditatē rei cor-
poree: ⁊ hoc nō poteſt poni cum itellectus multa de i-
corporeis ſcietifice ⁊ demōſtratiue cognoſcat: alias in
vanum tot queſtiōes in libris varijs Thomas diſcuſ-
ſiſſet: vnde phus dicit. 11° de aīalibus: ꝙ ſcire modicū Ud p° de pt
de ſubſtātijs abſtractis eſt nobilius ⁊ deſiderabiliꝰ q̄ hꝰ ani. cap. 5.
multa ſcire de alijs. Aut itelligis per qdditatē rei ma-
terialis ſpēm ſeu ſubſtātiam rei determinatam ad po-
tētiam ⁊ ſitum: ⁊ hoc etiā dici nō poteſt: quia itellectus
itelligit vnum ⁊ vnitatē abſtrahēdo a ſitu: vt pʒ pmo
poſteriorū. ergo quidditas materialis nullo modo pōt T.c.45.
poni obiectū itellectus. ℂ Septimo. Aliud eſt illud
qđ itellectus obiectiue cognoſcit: ⁊ aliud ex quo itelle-
ctus in illius cognitionē deuenit: ſed itellectus tranſcē-
dit ſenſibilia ⁊ mālia: licʒ ex ſenſibilibus ⁊ mālibus in
illorū cognitionē veniat. ergo nō ſolum quidditas rei
mālis eſt obiectū itellectus: imo etiā quidditates im-
māles q̄uis ad eas itellectus ex mālibus deducatur.
ℂ Octauo. Phs nō dubitat de obiecto itellectus: ſed
dubitat 3° de aīa. vtrum poſſit itelligere aliquid extra T.c.9.
magnitudinē: ⁊ Cōmētator dicit expreſſe 2° metaphy- T.cō.1.
ſice. ꝙ nō eſt itellectui noſtro impoſſibilis notitia ſub-
ſtantiarū ſeparatarū ⁊ abſtractarū. ergo nō fuit mens
eorū: ꝙ quidditas materialis eſſet obiectū itellectus.
ℂ Nono. Nulla potētia per quēcūqȝ habitum poteſt
eleuari ad aliquid extra ſuū formale obiectū: vt pʒ: ꝙ
deus non poteſt facere: ꝙ auditus ſentiret colores: aut
viſus ſonū: ſed itellectus poteſt eleuari ad vidēdū ſub-
ſtātias ſeparatas: ⁊ deū vt fides docet. ergo quidditas
mālis nō erit obiectū. ℂ Decimo ſic. Eadē eſt intelle-
ctiua potētia in aīa cōiuncta ⁊ ſeparata: alioquin ſi mu-
taretur potētia mutaretur ſubſtātia aīe: cum potentie
ſint accidētia iſeparabilia ſm ſcm Tho. ſed itellectus
anime ſeparate nō hʒ pro obiecto quidditatē mālem:
alias aīa non videret angelos ⁊ ceteras animas. ergo
idem qđ prius. ℂ Undecimo. Actus itellectus eſt ali-
quid imāle: ⁊ ſimilr actus voluntatis: ſed itellectus con-
iunctus itelligit actus ſue volūtatis ⁊ actus pprios p
reflexionē: experitur nāqȝ mens ſe itelligere ⁊ velle: nō
igitur habʒ pro obiecto adequato qdditatem mālem.
Hec ille. ℂ Cōtra quartā cōcluſionē arguitur ſʒ Sco- Scotus ſcdo
tū ſuper 2° metaph. multis medijs qbus nititur pba- me. q. 3.
re: ꝙ itellectus cōiunctus poteſt nāliter cognoſcere de
ſubſtantijs ſeparatis qd ſunt. Et primo arguit ſic. Oēs Utrū itellectꝰ
hoīes natura ſcire deſiderāt. ergo maxime ſcibilia ma- ꝯiūctꝰ poſſit
gis ſcire deſiderāt: ſed deſideriū nāle nō eſt fruſtra. igit̄ quidditatiue
ſbas ſepatas
cognoſcere.

ſi dicatur ꝙ illud ſcire cõicatur intellectui ſeparato:ſicut
oẽs appetũt beatitudinẽ:nõ tñ ꝓ oĩ tẽpore ſunt beati.
Cõtra.nõ eſt ſile:qꝛ Ariſ.loqtur de de poſſibilibꝰ cõſeq
in hac vita:cũ aliã ignorauerit vel dubitatiue poſuerit:
Lec.10. ⁊ hoc pꝫ.10.ethicoꝝ.qꝛ in hoc ponit felicitatẽ noſtraꝫ.
¶ Secũdo.Qꝛ ſi itellectꝰ ꝯiunctus nullo mõ poſſet i-
telligere qdditates ſubſtãtiarũ imãliũ ſeparataꝝ: nec
ſeparatꝰ poſſet: ꝓbatio ꝯñe:qꝛ potẽtia ſm ſe iproportio
nabilis alicui obiecto per nullũ extrinſecũ adueniens
põt fieri ꝓportionabilis.¶ Tertio.qꝛ ſm Tho.poten
tie diſtinguũtur per obiecta:ſed ſm te aĩa ꝯiuncta ⁊ ſe
parata diſtincta obiecta hꝫ:qꝛ qdditates cognoſcit ꝗs
hic ignorat.ergo nõ eſt eadẽ potẽtia itellectꝰ ꝯiunctus
⁊ ſeparatus:qd eſt manifeſte falſum.¶ Quarto.quia
L.cõ.8. ſcdo metaphyſice dr.Si fines eſſent ifiniti:vel ẽt cau-
L.cõ.4. ſe efficiẽtes:nullum agens ageret:ſed hoc nõ eſſet niſi
agẽs ꝑ intellectũ oẽs cauſas ⁊ fines cognoſceret.igr ⁊c.
¶ Quinto.qꝛ veritas eſt cõformitas rei ad primã mẽ
ſurã:vel nõ eſt ſine illa:ſed illa mẽſura eſt ydea in mẽ-
te diuina:cõformitatẽ aũt ad illã nõ cõuenit intellige-
re niſi in hac itelligẽtia:ſicut relationẽ ſine extremis:
L.c.22. igitur illa ydea eſt cognoſcibilis. ¶ 6°.qꝛ ſm ꝙ dr 9°
metaphyſice.Ignorãtia ſubſtãtiarũ ſeparataꝝ nõ eſt
ſicut cecitas.igr poſſumus eas cognoſcere hic.¶ Se-
ptimo.qꝛ effectus ducit in cognitioneꝫ cãe.igr magis
cauſe:magis ducit in cognitionẽ:⁊ in cognitionẽ maxi
Cap.27. me cãe:maxime ducit:tenet ꝯña:ex 2° topicoꝝ:ſꝫ pri-
ma cã eſt maxĩe cauſans:vt pꝫ pͥma ꝓpoſitiõe libri d
cauſis.¶ Nec valꝫ ingt ſi dicatur ad oĩa iſta:ꝙ cõtin-
git de ſubſtãtijs illis ſcire:qꝛ ſunt ⁊ nõ qd ſunt.Uel ſci
re quid nõ ſunt:nõ aũt quid ſunt:⁊ hoc qꝛ nõ cognoſci
mus eas ex differẽtijs poſitiuis cũ ſint nobis ignote:ſꝫ
ex negatiuis deuenimꝰ in cognitionẽ earũ.¶ Hoc in-
Lec.7. quit nõ valꝫ:ꝑtertim pͥma rñſio.tũ qꝛ 2° poſterioꝝ dr.
Quorũcũqꝫ qꝛ eſt hũꝰ qd eſt facile eſt habere q̃re quẽ-
admodũ:qꝛ eſt ſic habemꝰ ⁊ qd eſt.tũ qꝛ non ſeqtur:vt
Lec.7. habetur 2° poſteriorũ.Effectus nõ demõſtrat ꝓpter qd
de cã.ergo per effectũ nõ ſcitur qd eſt cã.tũ qꝛ vt dr 7°
L.c.60. metaphyſice.Circa incõpoſita nõ decipitur itellectꝰ:ſed
aut attingitur:⁊ eſt ſcia:aut nihil attingitur:⁊ eſt ignorãtia:
tũ qꝛ eſſe ieſt imediate qdditati:ſi ergo cognoſcimꝰ eẽ
in eſſe qdditati earũ ſm ſeipſas:⁊ nõ cõtingit itellige-
Lec.5. re ꝯpoſitionẽ niſi cognitis extremis:qꝛ pͦ perihermeñ.
eſſe ſignificat ꝯpoſitionẽ:quã ſine extremis nõ eſt itel-
ligere.ergo ſeqtur de neceſſitate ꝙ cognoſcimꝰ qddita-
tem eaꝝ.Similr nec valꝫ rñſio qua dr ꝙ cognoſcimꝰ
de illis qd nõ ſunt:tum qꝛ ita nec differẽtias poſitiuas
ſcimus alioꝝ:ſicut irrõnale dicimꝰ dñam bruti.ḡ nec
Lec.4. ſciremꝰ qd eſt brutũ:ſed qd nõ eſt:tũ qꝛ 2° perihermе-
nias hec negatiua:bonũ nõ eſt malũ eſt vera:qꝛ hec af
firmatiua eſt vera bonũ eſt bonũ:⁊ nõ eſt ecõtra. tum
L.cõ.18. qꝛ 4° metaphyſice notior eſt dictio ꝗ oppoſita nega-
tio.ſi igr de angelo cognoſcitur qd nõ eſt:de illo cogno-
ſcitur qd eſt.¶ Octauo pͥncipalr:qꝛ aut qdditas ſube
imãlis nõ cognoſcitur per ſe a nobis:qꝛ per ſe non cadit
ſub ſenſu:aut qꝛ nõ continetur ſub qdditate mãli.Sed
nõ ꝓpter pͥmũ:qꝛ ſuba eſt per ſe itelligibilis:licꝫ nõ ꝑ
ſe cadat ſub ſenſu:nec ꝓpter ſcdꝫ:qꝛ qdditas rei mãlis
nõ eſt obiectũ adequatũ itellectus noſtri.¶ Nono.qꝛ
cognita ꝓpõne cognoſcuntur termini illius:ſed Ariſ.co-
gnouit iſtã:pͥmũ itelligit ſeipm:⁊ iſtã:pͥmũ eſt ſua vita
⁊ ſuũ itelligere.ergo cognoſcat qd eſt:vel ꝓpoſitiões il
Utrꝫ ens dicatur vniuoce d deo ⁊ creatur] Scotus 4° meta.q.1. las ignorauit.¶ Cõtra ſcdaꝫ parteꝫ none ꝯcluſionis in q̃
dr:ꝙ nullum nomen vniuoce dr de deo ⁊ creaturis:ar-
guit Scotus ſup 4° metaphyſice multiplr ſic.Conce-
ptus entis eſt vniuocus deo ⁊ oĩbꝰ entibꝰ.igr ꝯcło illa
falſa:ꝯña nota eſt:ſed aſſumptũ ꝓbat ſupponẽdo duo
quoꝝ primũ eſt:ꝙ cõceptus entis eſt vnꝰ in ſe:⁊ diſti-
ctus ab oĩbus alijs.Scdm eſt ꝙ cõceptus entis ẽ rea-
lis.i.nõ fabricatus ab itellectu ſumẽdo conceptũ obie
ctiue:⁊ nõ i potẽtia ꝯcipiẽte nec ꝑ actu eiꝰ.¶ Primũ
autẽ iſtoꝝ ꝓbat multiplr.tũ pͥmo.qꝛ de cõceptu entis
formatur primũ pͥncipiũ:qd nullo modo eſt diſtinguen
dum cũ ſit certiſſimũ.tũ ſcdo.qꝛ eſt obiectũ vnius po-
tentie.ſ.itellectiue.tũ tertio.qꝛ põt eſſe mediũ in ſyllo-
giſmo:qd nõ eſt verũ de multiplici.tũ 4°.qꝛ nihil per
creaturã põt ꝓbari de deo:cũ in nullo ꝯuenirẽt.tuꝫ 5°
qꝛ vnius habitus ſciẽtifici:cuius eſt habitꝰ metaphyſi-
ce obiectũ vel ſubiectũ vnũ eſt.tũ 6°.qꝛ nõ plus cõue-
nirent duo entia in ente ꝗ ens ⁊ nihil:cum nõ eſſet ali
quod cõe vnũ plus iſtis ꝗ illis.tũ 7°.qꝛ non adequatur
a quocũqꝫ cõceptu iferiori:vt pꝫ idducẽdo.tũ 8°.qꝛ ſeq-
tur ſubſtãtia.ergo ens:ſed idẽ nõ ſeqtur ad ſeipſuꝫ cuꝫ
nõ habeat ordinẽ ad ſeipſum precaſe.in ꝯña aũt eſt or-
do.tũ 9°.qꝛ cõceptus certus eſt alius a dubijs.de mul-
tis aũt certũ eſt:ꝙ ſunt entia:ſed qualia ſunt dubitatur.
tũ 10°.qꝛ ſi ꝯceptus entis nõ eſſet vnus in ſe ⁊ diſtinctꝰ
ab alijs:ſemꝑ ſupponeret vel pͥdicaret alterũ illoꝝ.H
aũt eſt falſum:qꝛ cũ dr:deus continetur ſub ente:iſta eſt
vera:aut igitur accipitur ens creatũ:⁊ tũc falſum eſt:aut
ens icreatũ:⁊ tũc iterũ falſum eſt:qꝛ cuꝫ ſolus deus ſit
icreatus:nihil aũt cõtinetur ſub ſeipſo.tũ 11°.qꝛ pͥma paſ
ſio verius ⁊ perfectiꝰ ineſt pͥmo ſubiecto:cui paſſio ineſt
ꝗ alijs.ꝑ poſterioꝝ.Sed vnũ eſt paſſio entis ⁊ ſibi pͦ i- Lec.10.
eſt.4° meta.igr conceptus entis eſt magis vnus:⁊ ſic L.cõ.5.
ꝓbat pͥmũ ſuppoſitum.¶ Iſta aũt argumẽta alij po- Eadem ſub
nunt ſub alia forma:licꝫ ſenſus ideꝫ ſit.Unde pͥmo ſic alia forma.
arguũt.Cõceptus certus ⁊ dubius impoſe eſt ꝙ ſit idẽ
alias cõtradictoria ineſſent eidẽ cõceptui.ſ.certũ ⁊ in-
certũ:ſed cõceptus entis põt eſſe certus de deo:⁊ cõce-
ptus ꝓprius erit dubius:poſſum eniꝫ ſcire certitudina
liter ꝙ deus eſt:⁊ tñ dubius eſſe qd ſit:vtrũ.ſ.ignis vel
corpꝰ vel aliqs ſpũs.Circa hoc eniꝫ fuerunt opiniones
aliquoꝝ:qui tñ ꝯueniebãt:ꝙ deus eſt ens.Similr cer-
ti ſumus ꝙ potẽtie aĩe ſunt entia:⁊ tñ dubitamꝰ vtruꝫ
ſint ipſa ſuba aĩe vel accidẽtia:⁊ ſi accidẽtia:vtrũ qua-
litates vel reſpectus.ergo cõceptus entis alius eſt a cõ
ceptu dei:⁊ alioꝝ decem predicamentoꝝ cõis:tñ illis.
¶ Secũdo.Illud qd iprimitur in itellectu pͥma ipreſ-
ſione eſt maxime vnũ:qd patꝫ:qꝛ primũ in vnoquoqꝫ
genere eſt maxĩe vnũ:⁊ iterũ ſi eſſent plura tam nõ im
primerentur pͥmo:cũ itellectus icipiat a cõioribꝰ:⁊ cõfu
ſioribus:vt pꝫ pͦ phyſicoꝝ:ſed ſm Auicẽnã pͥmo meta- L.cõ.2.3.
phyſice:res ⁊ ens ſunt que iprimuntur intellectui pͥma i- ⁊.4.
preſſione:qꝛ ſunt cõia oĩbus rebus: vnde ſunt ꝑriora
ad imaginãdũ per ſe:vt ibi dicit.ergo ens ⁊ res dicunt
maxĩe vnũ cõceptũ vniꝰ rõnis.¶ Tertio.Uniꝰ poten
tie vnũ eſt obiectũ ⁊ ſub vna formali rõne: potẽtie.n.
diſtinguuntur per obiecta:potẽtia eni dr relatiue ad obꝫ:
multiplicato aũt vno correlatiuoꝝ multiplicatur reli-
quũ:q̃re ipoſe eſt ꝙ ſit vna potẽtia nõ habẽs vnũ for-
male obiectũ:ſed itellectꝰ eſt vna potẽtia:obiectũ autẽ
eius eſt ens:qꝛ oẽ ens intelligi põt ſub vna ꝓpria rõne
per ſe.ḡ ens hꝫ vnã formalẽ rõnẽ ſub qua ꝯtinebitur deꝰ
⁊ oĩs creatura:cum cadant oĩa ſub ſubiecto itellectus.
¶ Quarto.Uniꝰ ſciẽtie eſt vnicũ ſubiectum ⁊ ſub vna
rõne formali:ſcientia eſt.n.vniꝰ generis ſubiecti partes
⁊ ꝓprietates habẽtis pͦ poſterioꝝ:ſed metaphyſica eſt Lec.41.
vna ſciẽtia:cuius ſubiectũ eſt ens ſub ratione entis: vt
dicit phs 4° metaphy.vbi dicit Cõmẽtator ꝯmẽto pͦ. L.cõ.1.

ꝙ manifeſtū eſt per ſe eſſe aliquā ſciaȝ q̄ cōſiderat de ente in eo ꝙ eſt ens. ergo ens hȝ vnā cōem rōneȝ deo ⁊ alijs que metaphyſicus tractat. ❡ Quinto. Quādocūꝗ coniungunī due dictiones nō iportantes diuerſas rōnes: tunc eſt nugatio dicēdo albus cādidus: ſed enti poſſunt addi dictiones ſignificātes rōnes particulariū entiū: vt dicēdo ens: qḋ eſt de⁹ ens ſubſtātia ens veꝝ ⁊ ſimilia. ergo rō entis eſt alia a rōne veri ⁊ boni ⁊ alioꝝ. ❡ Sexto. Nulla ꝑdicatio eſt per ſe ⁊ artificialis in q̄ nō ꝑdicaī dictio ipoꝛtās aliū ꝯceptū a conceptu ſubiecti. Iſta eniȝ nō eſt per ſe hō eſt hō aut ſoꝛtes eſt ſoꝛtes nec in aliquo modo dicēdi per ſe: vt pȝ: eſt. n. iartificialis ⁊ nihil faciēs ſcire: ſed hec ꝑpoſitio eſt per ſe: de⁹ eſt ens: ⁊ ſimilr̄ hec: ſubſtātia eſt ens: ⁊ quelibȝ facit aliqḋ ſcire. ergo cōceptus eſt alius a cōceptib⁹ alioꝝ. ❡ Septimo. Dicēdo ſic. de⁹ eſt ens: ſubſtātia eſt ens: aut ꝑdicatur ſola vox: aut ꝑdicaī cōceptus dei de deo: ⁊ ſubſtantie de ſubſtātia: aut ꝑdicaī aliqs cōceptus cōis oībus reb⁹: ſed clarū eſt: ꝙ nō ꝑdicaī ſola vox: qꝛ predicatio nō fit rōne vocū: ſed rōne cōceptuū: ⁊ iterū ꝑpoſitio erit falſa: qꝛ de⁹ non eſt vox. ❡ Et ſi dicaī ꝙ ſignificatū entis predicaī vt ſit ſenſus: deus eſt vnū de ſignificatis per hoc nomē ens: tūc nō erit ꝑ ſe: qꝛ ſignificari nō ineſt deo per ſe: imo per accidens ex tpe. Nec pōt dici: ꝙ ꝑdiceī ipſemet cōceptus dei vt nihil aliud ſit dictu de⁹ eſt ens q̄ȝ deus eſt de⁹: tūc eniȝ eſſet iartificialiter dictū: ⁊ nihil faciēs ſcire. Nec pōt dici ꝙ ꝑdicētur rōnes oīum rerū: qꝛ ꝑpoſitio eſt falſiſſima: rediret eniȝ dogma ipſi Amalrici dicētis: ꝙ deus erat oīa. ḡ relinqtur ꝙ ꝑdiceī cōceptus cōis alius a conceptu dei ⁊ oīum alioꝝ. ❡ Octauo. Oīs ꝑpoſitio eſt ambigua ⁊ icerta: in qua poniī termin⁹ multiplex nō dicēs vnā rationē: talis. n. diſtinguēda eſt vt ambigua ⁊ equoca: vt pȝ ꝑ ⁊ 2° elenchoꝝ. ſed hec ꝑpoſitio de quolibȝ eē ⁊ nō eſſe nō eſt ambigua: ⁊ incerta cū ſit ꝓmū ꝓncipiū: ⁊ maxime notū. In ea vō poniī eē ꝙ ſignificat idem enti. ḡ vnū ⁊ ens nō dicanī multiplr̄: imo ſignificāt vnā rōnem. ❡ Nono. Nō oīs ꝑpoſitio eſt diſtinguēda ⁊ multiplex: alias nō eēt aliqua demōſtratio: ſed in oīb⁹ eſſet paralogiſm⁹ equocationis: ſed in omni ꝑpoſitione ponitur ens vel eqpollēs: vt dicēdo homo eſt aīal homo eſt albus: imo ly ens a quo dr̄ ens nō eſt dictio multiplex: ſed iportat vnū cōceptū. ❡ Decimo. Multiplicitas ⁊ equocatio tollit cōtradictionē: vnde canis latrat ⁊ canis nō latrat: nō eſt ꝯtradictio: qꝛ pōt referri ad diuerſa: ſed cōtradictio eſt iter ens: ⁊ nihil: ⁊ iteꝝ de quolibet ꝑdicaī eē vel nō eē: ſicut cōtradictoꝛia. ergo eē ⁊ ens nō ſunt dictiones multiplices: ſed iportātes vnuȝ cōceptū. ❡ Undecimo. Poſſe eſt eē impoſſe eſt eē ſūt ꝯtradictoꝛia: ſed nō eēnt cōtradictoꝛia ſi eē iportaret multos cōceptus: qꝛ in ꝓmo poſſet teneri pro vno: ⁊ in ſcdo ꝑ alio. ergo eē nō iportat plures cōcept⁹. ❡ Duodecimo. Illud qḋ hȝ ꝓprias paſſiones ⁊ accidētia eētialia hȝ ꝓpriā rōnem: paſſiones eniȝ nō ſunt de rōne ſubiecti: imo ſunt extra eā: q̄uis ecōtra ſubiectū ſit intra rationē paſſionū: ſed ens hȝ ꝓprias rōnes ⁊ accidētia per ſe: que Cōmētatoꝛ vocat eētialia. ergo hȝ ꝓpriā rationē diſtinctā a paſſionib⁹ ſuis. ❡ 13°. Ultīe differētie ſunt ꝓmo diuerſe nec habētes aliqḋ cōe: ſi eniȝ habēt aliqḋ cōe: tūc aliquo mō cōueniūt ⁊ aliquo mō differūt: ⁊ ſic nō ſunt ꝓmo diuerſe: vnde ꝓcediī in infinituȝ: vel eſt deuenire ad aliquas differētias in nullo cōuenientes: ſȝ ſi ens icludereī formalr̄ in ꝯceptu illarū differētiaꝝ ille haberēt aliqḋ cōe: in quo ꝯuenirēt. ergo neceſſe eſt aliqua reperire: que ſint extra rōnem formalē entis: ergo ens dicit aliquā rōnē cōeȝ ab alijs diſtinctā. ❡ 14°. Queſtio ſi eſt alia a qōne qḋ eſt: vt pȝ 2° poſterioꝝ: ſȝ qō ſi eſt q̄rit de gnāli ꝯceptu entis quo Tex.p°.
ſuppoſito qō qḋ eſt q̄rit vltra de ſpālib⁹ rōnib⁹ vtruȝ. ſ. ſit ſubſtātia vel accidēs hō vel aſinus. ergo ꝯcept⁹ entis cōis eſt alius a ꝯceptib⁹ ꝑticularib⁹. ❡ 15°. Hec ꝑpoſitio eſt vera: ſuba eſt magis ens q̄ȝ accidēs. nā phus eā ponit 7° metaphyſice: aut igiī hic fit ꝯparatio ſube T.c.14.
⁊ accidētis in oꝛdine ad ſolā dictionē: aut in oꝛdine ad ꝯceptus ſube ⁊ accidētis ꝓprios: aut in oꝛdine ad cōceptuȝ cōem. Sed nō pōt dici ꝙ in oꝛdine ad dictioneȝ: qꝛ tūc qō erit nulla ⁊ de voce: ⁊ tñ phs ſciētifice deducī ꝙ ſuba eſt ꝓncipale ens ⁊ magis ens in trib⁹. ſ. diffōne cognitiōe ⁊ tpe: vt pȝ 7° meta. Nec pōt dici ꝙ fiat ꝯparatio ſub ꝯceptib⁹ ꝓprijs: quia tūc nihil eſt aliud dictu niſi ꝙ ſuba eſt magi ſuba q̄ȝ accidēs ſit accidēs: imo ꝑpoſitio eēt falſa: qꝛ eque accidēs eſt accidēs: ſicut ſuba eſt ſuba. ergo relinqī ꝙ fiat ꝯparatio penes ꝯceptum cōeȝ. ❡ 16°. Qō vna q̄rit vnū de vno: ſed qō an eſt: eſt vna ḡ q̄rit vnū ꝯceptū importatū per eſſe. igī ens dicit vnū ꝯceptū. ❡ 17°. Cōcept⁹ quo aliq̄ ꝯueniunt nō eſt idē cū ꝯceptu quo differūt: ſed hō ⁊ albedo ꝯueniūt in ente: differūt aūt per ꝯceptum ſube ⁊ accidētis ⁊ oīum alioꝝ. ergo ꝯcept⁹ entis eſt alius a ꝯceptib⁹ ꝓprijs oīuȝ alioꝝ. ❡ 18°. Omni paſſioni corrīdet aliqḋ ſubiectuȝ adequatū: vt pȝ ꝑ poſterioꝝ: ſed trāſcēdentib⁹ nō correſpōdet aliqḋ ſubiectū correſpondētia adequata. ḡ neceſſe eſt ponere aliqḋ cōe decē ꝑdicamētis cui iſint trāſcēdētia: ſicut ſubiecto adeq̄to: hoc aūt nō pōt eſſe niſi ens. igī ⁊c̄. ❡ 19°. Magis differūt ens reale ⁊ ens rōis T.cō.9.
q̄ȝ deus ⁊ decē ꝑdicamēta: que ſunt vere realia: ſed rei reali: ⁊ rōnis pōt eē vn⁹ ꝯcept⁹ cōis: vt pȝ: qꝛ poſſum eē certus: ꝙ ſilitudo dicit vnū ꝯceptū: ⁊ tñ eē dubi⁹ vtruȝ ſilitudo ſit qḋ reale vl̄ rōnis. ḡ multo foꝛti⁹ deo ⁊ creaturis erit vn⁹ ꝯceptus cōis. ❡ 20°. Si illud qḋ min⁹ videtur ieſſe ieſt: ⁊ illud qḋ magis: ſed minus vī ꝙ aliqḋ aliud eſſet cōe deo ⁊ creature q̄ȝ ens: ⁊ tñ cōe eſt deo ⁊ ſube: qḋ vtrūꝗ eſt aliqḋ abſolutū. Itē cōe eſt ꝓnitati diuine ⁊ ꝓnitati Ade: ꝙ vtraꝗ eſt relatio. Iteȝ cōe eſt deo ⁊ hoī: ꝙ vtrūꝗ eſt hoc aliqḋ ⁊ ſubſiſtens. ḡ multo foꝛti⁹ ens vel conceptus entis erit cōis deo ⁊ creature. ❡ 21°. Cōſtat ꝙ de deo habeī aliqs ꝯcept⁹ non ſimplr̄ ſimplex: vtputa deus eſt act⁹ purus: ens infinitū ⁊ ſimiles: q̄ro igiī de cōceptu illo iportato per actū cui attribuiī purū: ⁊ de ꝯceptu entis cui attribuiī īfinitū: vtrū ſit ſolius dei an ſolius creature: aut cōis deo ⁊ creature. Nō ſolius dei: qꝛ tūc erit ſimplr̄ ſimplex: ⁊ eque erit ꝓpriuȝ dei eē ens: ſicut eē ens īfinitū: qḋ nullus pōt dicere. Nec ſolius creature: qꝛ tunc nullo mō ꝯpeteret deo relinqtur ḡ ꝙ ſit cōis deo ⁊ creature. ❡ 22°. Cōſtat ꝙ ex creaturis habeī aliqs ꝯcept⁹ poſitiuus de deo: alias viatoꝛ nihil cognoſceret de deo: iſte igiī cōceptus poſitiuus: aut eſt in creaturis foꝛmalr̄: aut virtualr̄: nō eni aliter poſſet ibi aſſumere itellect⁹: ſed nō pōt virtualr̄ in creaturis eē: qꝛ tūc eēt ignobilioꝛ ꝯceptib⁹ creaturarū: relinqtur ergo ꝙ ille conceptus ſit foꝛmalr̄ in creaturis: ⁊ ꝑ ꝯñs vni⁹ rōnis foꝛmalis in deo ⁊ in cīs. ❡ 23°. Hec ꝑpoſitio eſt vera: de⁹ eſt ens īfinitū: querendū eſt igiī de hac determinatiōe īfinitū vtruȝ denominet: ⁊ determinet aliquē ꝯceptū: aut ſolā dictionē: nō pōt dici ꝙ ſolā dictionē: qꝛ nulla dictio eſt infinita. ḡ neceſſe eſt dicere ꝙ aliquē ꝯceptū: aut igiī ꝯceptū ꝓpriū deo: aut ꝯceptū cōeȝ deo ⁊ alijs: nō ꝓpriū deo: qꝛ illū eūdē ꝯceptū determinat infinitū cum dr̄ ens īfinitum: queȝ determiat cum dr̄ ens finitū. ergo neceſſe eſt dicere ꝙ

Lap.3°. [margin note beside "pȝ ꝑ ⁊ 2° elenchoꝝ"]

determinet cōem cōceptū. ¶ 24°. Illa ꝓpoſitio ē neceſſaria: i qua idē ṗdicat̄ de ſe. Iſta eniꝫ eſt neceſſaria ceſar eſt ceſar: ſed ꝓpoſitio in qua ṗdicatur ens vel eſt: nō ſemꝑ eſt neceſſaria. Iſta eniꝫ eſt cōuertibilis ceſar eſt. ergo eſt. qḋ predicat̄ hic non predicat̄ pro cōceptu ceſaris. clarum eſt auteꝫ ꝙ nec pro ꝯceptu accidentis nec alteri⁹ rei. ergo neceſſe eſt ꝙ ꝓ cōi ꝯceptu ṗdicet̄. ¶ 25°. Omnib⁹ illis pōt poni vna intentio ⁊ cōceptus cōis per itellectū: que iter ſe aſſimilant̄: vl̄ia enim apḋ Ar. ſumunt̄ ex ſingularib⁹ per intellectū: qui ꝯſiderat iter ea ſimilitudinē: ⁊ ponit ea vnā intentionē: vt dicit Cōmētator: ſꝫ de⁹ ⁊ decē ṗdicamēta: ⁊ vl̄r oē qḋ eſt hn̄t aliquā ſimilitudinē: oīa eniꝫ ꝯueniūt in eē: ⁊ iterū magis cōueniūt deus ⁊ roſa q̄ꝫ de⁹ ⁊ chimera. ergo ratiōe iſti⁹ ꝯueniētie itellect⁹ poterit ab eis abſtrahere vnum cōeꝫ ꝯceptū. ¶ Cōfirmat̄: qꝛ q̄cūqꝫ ꝯueniūt in aliquo cōi ꝯueniūt: ſed de⁹ ⁊ roſa plus ꝯueniunt q̄ꝫ deus ⁊ chimera cū deus ⁊ roſa ſint entia: chimera vō nō eſt. ergo deo ⁊ roſe eſt aliqs cōis ꝯceptus iportatus per ens. Et ſic ex oibus iſtis pꝫ: qḋ ṗmo ſupponebat̄. ¶ Secūduꝫ aūt ſuppoſitū Scotus vbi ſupra hic ꝓbat: tū qꝛ ꝯcept⁹ entis: vt ſic eſt obiectū ſciētie realis. ſ. metaphyſice. tuꝫ ſcḋo. qꝛ nulla potētia fabricat ſibi obiectū apprehēſionis primariū. qḋ pꝫ iductione ⁊ rōne: qꝛ vt ſic precedit potētiā ⁊ eius actū ex ſcḋo de aīa. tū 3°. qꝛ bonuꝫ qḋ eſt paſſio entis nō eſt in aīa ſubiectiue: ſed ſubiectū nō eſt minoris entitatis ſua paſſione. tū 4°. qꝛ reali⁹ cōuenit ſuba cū accidēte q̄ꝫ chimera: qḋ patet: qꝛ ṗter quēcūqꝫ actū itellect⁹ illa duo ṗma ſunt entia ⁊ 3ᵐ nō ens. tū 5°. qꝛ ſi enti inquātū ens repugnet ꝯceptus realis accipiēdo ly inquātū reduplicatiue. tūc repugnaret cuilibꝫ enti: ꝯn̄s eſt falſum: tenet ꝯn̄a ex ſcḋo priorū. Si iuſtitia eſſet bonū in eo: qḋ bonū iuſtitia eſſet omne bonū. tuꝫ 6°. qꝛ nō reale nō icludit̄ per ſe in reali cuꝫ ſint oppoſita: ſed cōceptus entis per ſe icludit̄ in alijs cū predicet̄ in qd. igit̄. ⁊ ſic ꝓbat ſcḋꝫ ſuppoſitū. ¶ Iſtis aūt ſuppoſitis ꝓbat 3ᵐ. ſ. ꝙ ꝯceptus entis ſit vniuocus deo ⁊ ceteris entib⁹. tū ṗmo qꝛ hꝫ vnū nomē cōe: ⁊ ſꝫ idē nomē hꝫ eādē rōnē cōem ex ṗcedētib⁹: qꝛ nō ſoluꝫ vocaliter: ſed ēt realr̄ de⁹ eſt ens ⁊ creatura ſilr̄. tū 2°. qꝛ vnica diſtributiōe diſtribuit̄ ens pro deo ⁊ creatura dicēdo oē ens. hoc aūt nō eſt verū in equocis: nec in analogis. tū 3°. qꝛ qcqd repugnat deo ſm ꝙ ens repugnat creature ſm ꝙ ens ⁊ ecōuerſo: hoc aūt nō eēt veꝝ niſi rōne vniuocatiōis ⁊ vniformitatis ipſi⁹ entis in eis. tū 4° qꝛ nullū equocū ſeu analoguꝫ ꝓprie multiplicat̄ ad multiplicationē ſuoꝝ ſignificatoꝝ: ens aūt multiplicat̄ etiā ꝓprie: vt cū dr̄ de⁹ ⁊ creatura ſunt duo entia: ⁊ duo predicamēta duo entia. tū 5°. qꝛ ꝯcept⁹ entis ſm qdditatē ꝓpriā eſt cōis ⁊ cōicabilis qdditatiue plurib⁹ dubys. g̃ nō eſt illis vnicus. aſſūptū pꝫ. nā ꝯceptus entis eſt primo notus ⁊ notiſſimi⁹ notitia diſtincta: dubiū aūt eſt ꝺ plurib⁹: vtrū ſint ſuba vel accidēs: qbus eſt cōis ⁊ cōicabilis qdditatiue cōceptus entis. tū 6°. qꝛ oē qḋ hꝫ qd eſt vniuocū: qꝛ ṗdicari in qd dicit rōnē qdditatiuā: ſed ens hꝫ qd: vt pꝫ ex ṗmo ⁊ ſcḋo ſuppoſitis. tū 7°. qꝛ 3° ⁊ 4° metaphyſice ens nō eſt genus: qꝛ eſt de itellectu cuiuſlibet: ſed ſi nō eſſet vniuocū poſſet eſſe extra itellectum aliquoꝝ. igit̄ ens eſt vniuocum.

Arguit ad ṗncipale itētum.

L. cō. 31.

L. 5°.

Ad argumenta cōtra primā cōcluſionē dictatus ṗmitto: qd itelligo per rōnē entis vel boni aut alicui⁹ alteri⁹. Sciēduꝫ eſt ꝙ ſm ſcm̄ Tho. ṗ cōtra Gētiles ca. 54°. Intellect⁹ per ſpēm rei formatus itelligēdo format in ſeipſo quādaꝫ intētionē rei intellecte: que eſt ratio ipſi⁹ quā ſignificat diffinitio: ⁊ hoc qdem eſt neceſſarium: eo ꝙ itellectus intelligit indifferenter rem abſentē ⁊ preſentē: in quo cū itellectu ꝯuenit imaginatio: ſed itellect⁹ hoc ampli⁹ hꝫ: q⁹ ēt itelligit rem ſeparatā a cōditionib⁹ mālib⁹ ſine qb⁹ in rerū natura nō exiſtit: ⁊ hoc nō poſſet eſſe niſi itellectus predictā intētionē ſibi formaret: hec aūt intentio itellecta cū ſit quaſi termin⁹ itellectualis operationis eſt aliud a ſpē itelligibili. que facit itellectum in actu quā opꝫ ꝯſiderari: vt itellectualis opationis ṗncipiū: licꝫ vtrūqꝫ ſit itellecte rei ſimilitudo. Per hoc eniꝫ ꝙ ſpēs itelligibilis: que eſt forma itellect⁹: ⁊ intelligendi ṗncipiū eſt ſimilitudo rei exterioris: ſeqtur ꝙ itellectus intentionē formet illi rei cōſimilē: qꝛ q̄le eſt vnūquodqꝫ talia operat̄: ⁊ ex hoc ꝙ intētio itellecta eſt ſimilis alicui rei: ſeqtur ꝙ itellect⁹ formādo hui⁹ intētioneꝫ rem illā itelligat. Hec ille in forma. ¶ Itē ṗ ſen. diſ. 2. q. 1. arti. 3° dicit. Ratio (inquit) ſm ꝙ ſumit̄ in ꝓpoſito: nihil aliud eſt: q̄ꝫ illud qḋ itellectus apprehēdit de ſignificatione nois alicuius: ⁊ hoc in hīs que diffinitionē hn̄t: eſt ipſa rei diffinitio ſm ꝙ dicit phs 4° metaphyſice. Rō quā ſignificat nomē eſt diffinitio. Sed quedā dicunt̄ habere rōnē ſic dictā: que nō diffiniunt̄ ſicut quātitas ⁊ qualitas ⁊ hꝫ: que nō diffiniunt̄: qꝛ ſūt genera generaliſſima: ⁊ tn̄ rō q̄litatis eſt illud qḋ ſignificatur noīe qualitatis: ⁊ hoc eſt illud ex quo q̄litas hꝫ ꝙ ſit q̄litas: vnde nō refert vtrū illa que dicunt̄ habere rōnē habeāt diffinitionē aut nō. Et ſic pꝫ ꝙ rō ſapiētie: que de deo dr̄: eſt illud qḋ cōcipit̄ de ſignificatione hui⁹ nois: q̄uis ipſa diuina ſapiētia nō poſſit diffiniri: nec tn̄ hoc nomē rō ſignificat ipſam ꝯceptionē: qꝛ hoc ſignificat̄ per nomē ſapiētie vel per aliud nomē rei: ſꝫ ſignificat ꝯceptiōis hui⁹ intētionē: nō. n. hoc dr̄: qꝛ ipſa intētio quā nomē rōnis ſignificat ſit in re: aut etiā ipſa cōceptio cui cōuenit talis intētio ſit in re extra aiaꝫ cū ſit in aīa: ſicut in ſubiecto: ſed dr̄ eſſe in re inquātū in re extra aiam eſt aliqd qḋ reſpōdet cōceptioni anīe: ſicut ſignificatū ſigno. Unde ſciēdū ꝙ ipſa conceptio itellectus tripl̄r ſe hꝫ ad rem extra aiam. Aliqñ enim hoc qḋ itellectus cōcipit eſt ſimilitudo rei exiſtēns extra aiaꝫ ſicut hoc qḋ ꝯcipit̄ hoc noīe hō: ⁊ talis ꝯceptio itellect⁹ hꝫ imediate fundamētū in re: inquātuꝫ res ipſa ex ſua cōformitate ad itellectū facit: ꝙ itellect⁹ ſit verus: ⁊ ꝙ nomē ſignificās illū itellectū ꝓprie dicat̄ de re. Aliqñ aūt hoc qḋ ſignificat nomē nō eſt ſimilitudo rei exiſtētis extra aiam: ſed eſt aliqd qḋ ꝯſeqtur ex modo itelligendi rē que eſt extra aiaꝫ: ⁊ hꝫ ſunt intētiones q̄s itellectus noſter adiuenit: ſicut ſignificatū hui⁹ genus non eſt ſimilitudo alicui⁹ rei exiſtētis extra aiam: ſed in hoc ꝙ itellectus itelligit aīal: vt in plurib⁹ ſpēbus attribuit ei intētionē generis ⁊ hui⁹ intētionis: licꝫ ꝓximuꝫ fundamētū nō ſit in re: ſed in itellectu: tn̄ remotuꝫ fundamentū eſt res ipſa: vnde itellectus nō eſt falſus q hꝫ intentiōes adiuenit: ⁊ ſimile eſt de omnib⁹ alijs: que ꝯſequunt̄ ex modo itelligēdi: ſicut eſt abſtractio mathe⁹ ⁊ hꝫ. Aliqñ vero illud qḋ ſignificatur per nomē nō hꝫ fundamentū in re: neqꝫ proximū: neqꝫ remotum: ſicut ꝯceptio chimere: qꝛ neqꝫ ē ſimilitudo rei extra animā: neqꝫ cōſequitur ex modo itelligēdi rem aliquā nature ⁊ iſta cōceptio eſt falſa: vnde patꝫ: ꝙ ratio dr̄ eſſe in re: inquātum ſignificatū nominis cui accidit eſſe rationē eſt in re: ⁊ hoc cōtingit proprie quādo cōceptio intellectus eſt ſimilitudo rei. Hec ille. ¶ Ex quib⁹ pꝫ quid intelligo per rationē: per intentionem: per cōceptioneꝫ entis. Eandē ponit ſentētiam ṗma parte. q. 5. articu. 2° q. 13. articu. 4. q. 34. artic. ṗ. Idem in queſtionibus de

Imaginatio⁹ ⁊ intellectus dr̄ia.

L. c. 26.

Quedā hn̄t rōnē q̄ nō diffiniri pnt.

Cōcept⁹ ad rē ꝑ ipꝫ repſentatā tripl̄r ſe hr̄e pōt.

potētia

potẽtia dei.q.7.arti.p̊ ꝛ 6⁰:ꝛ.q.9.arti.5⁰. Itẽ de veritate
Aliꝰ modus ſumẽdi rõez
q.3.arti.2.ꝛ.q.5.p totũ. Sciendũ tñ ꝙ rõnẽ qñqꝫ aliter
accipit: ſicut cũ dr̃ hoc eſt ratio agẽdi ꝛ hꝫ vocans rõ/
nem pncipiũ quo actiuum vel formale. Rationẽ etiã
quãdoqꝫ ſed raro vocat ipſam qdditatez rei: quã expli/
cat diffinitio: ſicut eſt humanitas. ❡ Iſtis pmiſſis dr̃
ad pmũ cõtra primã cõcluſionẽ: ꝙ cõceptus entis co/
incidit in idẽ cum alijs cõceptionibꝰ aliquo addito: oĩs
eniꝫ ɔceptus aliqd addit ſupra cõceptũ entis: qđ oſten
dit ſcũs Tho. de veritate.q.i.arti.p̊.vbi ſic ait. (Illud
qđ itellectus pmo cõcipit quaſi notiſſimuꝫ ꝛ in qđ oẽs
cõceptiones reſoluit eſt ens: vt Auicẽna dicit pmo ſue
metaphyſice. Unde opꝫ ꝙ oẽs alie cõceptiones intel/
lectus accipiant̃ ex additione ad ens: ſed enti non põt
addi aliqua natura extranea per modũ quo dr̃ia addi
T.cõ.io.
tur generi: vel accidẽs ſubiecto: qꝛ quelibet natura eſt
eſſentialiter ens: vnde ꝛ phꝰus 3⁰ metaphyſice pbat ꝙ
ens nõ eſt genus: ſed ſm hoc aliqua dicunt̃ addere ad
ens vel ſupra ens inquãtuꝫ exprimũt modũ entis: qui
entis noĩe nõ exprimitur qđ ɔtingit dupl'r: vno modo
vt modus expreſſus ſit aliquis ſpãlis modus entis: ſũt
enim diuerſi gradus entitatis ſm quos accipiuntur di
uerſi modi eſſendi: ꝛ iuxta hos modos accipiuntur di/
Quõ ſe hẽat ſube ad ens.
uerſa genera rerũ: ſubſtantia enim nõ addit ſupra ens
aliquã differẽtiam: que ſignificet aliquã naturã ſuper/
additaꝫ enti: ſed nomine ſube exprimitur ſpãlis mo/
dus eẽndi.ſ. per ſe ens: ꝛ iſto mõ addũt ad ens alia trã/
ſcendentia.) Hec ille in forma. (Similẽ ſniam ponit
q.2i.arti.p̊.vbi dicit: ꝙ decẽ genera addunt ad ens per
moduꝫ cõtrahẽdi ꝛ determinãdi: ſicut homo addit ad
animal: nõ ita ꝙ ſit aliqua res in homĩe que ſit penitꝰ
extra eſſentiã animalis: alias oporteret dicere: ꝙ nõ to
tum quod eſt homo eſſet animal: ſed animal eſſꝫ pars
hominis: ſed animal per hominẽ contrahitur: qꝛ illud
qđ actualiter ꝛ determinate ɔtinetur in rõne hominis
implicite ꝛ potẽtialiter cõtinetur in ratione animalis.
Quid pdĩca mẽta ꝛ quid trãſcẽdentia enti addunt.
Per hunc ergo modũ decem predicamẽta addunt ad
ens: nõ quidẽ accidẽs aliquod nec aliquaꝫ differẽtiam
que ſit extra eſſentiã entis: ſed determinatũ moduꝫ eſ/
ſendi qui fundatur in exiſtẽtia rei: bonũ autem ꝛ alia
tranſcẽdẽtia addũt aliquid ſuper ens: nõ aliquid rea/
le per modum cõtrahẽtis: ſed aliquid qđ eſt rationis tñ
ſiue ſit negatio vt vnuꝫ: qđ addit negationẽ diuiſionis:
ſiue ſit relatio rationis ſm quã illud dicitur ad aliquid
referri a quo nõ depẽdet: ſicut bonũ ꝛ verum: que ſup
intellectũ entis addunt rationẽ perfectiui ipſius intel/
lectus vel rei extra.) Hec ille. ❡ Ex qbus patet: ꝙ alij
cõceptus addũt aliquid ad cõceptum entis. Et cuꝫ di/
cit arguẽs ſi addũt aliquid addũt ens: dico ꝙ addũt il
lud: qđ eſt ens: ſed nõ ſub ratione entis: ſed ſub alia ra/
tione determinatiori ꝛ actualiori. Nec eſt incõueniens
ꝙ aliquis cõceptꝰ ſic addat ens enti illo modo quo ali
quid repreſentatũ in particulari additur ſibipſi repre
ſentato in cõfuſo: addũt igitur nõ aliud ſignificãdo: ſꝫ
aliquo modo.ſ. explicatius exprimẽdo: qđ cõceptu en/
tis implicite deſignatur. ❡ Ad ſcđꝫ negatur maior: cõ
ceptus enim entis eſt abſolutus: vt expreſſe ponit ſcũs
Tho. 5⁰ de veritate.q.2i.artic.p̊.ad primũ vbi dicit ꝙ
ens dr̃ abſolute: ſed bonũ ſuperaddit habitudinẽ cauſe
finalis: nec hoc phibꝫ quin cõceptus entis vel ens di/
uidatur in abſolutũ ꝛ reſpectiuuꝫ. dico igitur ꝙ maior
Abſtrahẽ ab oppoſitis differẽtijs dupliciter.
eſt falſa. ❡ Sciẽdum etiã ꝙ aliquaꝫ rationẽ abſtrahe
re ab oppoſitis differẽtijs põt itelligi dupliciter. Prio
modo ꝙ nulla illarũ per ſe primo modo conuenit tali
rationi: ꝛ illo modo ratio entis abſtrahit ab abſoluto ꝛ
reſpectiuo. ſcđo modo: qꝛ nulla taliũ differẽtiarũ illi ra
tioni cõuenit per ſe nec per accidẽs: ꝛ ſic maior dicti ar
gumẽti eſt falſa. Et ad pbationeꝫ dico ꝙ ppoſitio ibi
aſſumpta falſa eſt.ſ. ꝙ ſi cõceptus diuiſus per aliquas
differẽtias dicit aliquã vnam rõnẽ: illam opꝫ eẽ indif/
ferẽtem ꝛ mediam per abnegationẽ iter illas iſto mo/
do: loquẽdo precipue de ɔceptu: qui licꝫ diuidatur op/
Quedã abſtrahũt: q nõ cõueniunt ſub altero abſtractoꝝ.
poſitis differẽtijs ꝛ imediatis: põt tamẽ accipi ad vnã
illarum vt ſuperior ꝛ cõior: ꝛ ſimil'r vt iferior ad illam
ſicut manifeſte patꝫ de cõceptu vel intẽtione vniuer/
ſalis: poteſt eniꝫ ille ɔceptus accipi vt ſuperior ad illđ
vniuerſale: qđ eſt genus: ꝛ vt inferior ad illud: vnde ge
nus eſt vno modo ſuperius vniuerſali: ꝛ alio modo ife
rius. nam vl'e continet ſub ſe genus: ſpẽm: differẽtiam:
ppꝛium ꝛ accidẽs tãqꝫ iferiora ſe: ꝛ quaſi ſpecies ſuas.
Similiter genus ſub ſe vl'e cum oĩa genera ſint iferio/
ra ad hoc ꝙ dico genus modo vniuerſale eſt quoddaꝫ
de numero oĩum generũ: ꝛ pꝫ: ꝙ vniuerſale dicit vnaꝫ
rationẽ ꝛ vnũ cõceptum: licꝫ diuidatur per illa quiqꝫ
ſupradicta: ꝛ nõ ſit dare vl'e medium per abnegationẽ
ita in ppoſito: ratio entis diuidit̃ per abſolutuꝫ ꝛ reſpe
ctiuuꝫ: tamẽ rõ entis põt accipi vt ſuperior ad abſolu/
tum: qꝛ omne abſolutũ eſt ens ꝛ nõ ecõtra: ſimil'r abſo
lutum põt accipi vt ſuperius ad rationẽ entis: oĩa eniꝫ
abſoluta cõtinẽtur ſub hoc cõmuni abſolutũ: ratio aũt
entis eſt de numero abſolutorũ: nõ igitur aliquid phi/
bet ens habere vnaꝫ rationẽ: licꝫ diuidatur per abſolu
tum ꝛ reſpectiuũ quaſi per differẽtias oppoſitas ꝛ ime/
diatas. Nec ſimil'r eſt incõueniẽs ꝙ cõceptus entis di/
uidatur per ens in aĩa ꝛ ens extra animã tãqꝫ per ɔtra/
dictoria: ꝛ tñ ɔceptus entis eſt ens in aĩa. De iſto nẽpe
modo arguẽdi poſſent dari ifinite inſtãtie. nam illius
argumẽti fundamẽtum in hoc ſtat: ꝙ nullus ɔceptus
diuiſus per aliquas differẽtias ſi ſit vnꝰ vel dicẽs vnã
ratiõeꝫ icidit in aliquaꝫ illarũ. Hec aũt maxima mul/
tas habꝫ iſtãtias pſertim in ſecũdis itẽtionibus: vt eſt
exẽplificatum de intẽtione vniuerſalis ꝛ intẽtione ge
neris. Itẽ recipio illum cõceptũ: qualitas quã format
itellectus cõſtat ꝙ ille diuiditur in qualitatẽ corpora/
lem ꝛ ſpũalem: ꝛ tamẽ iſte cõceptus qualitas icidit in
vnam partẽ diuiſionis: eſt enim qualitas ſpũalis: ꝛ ſic
de multis alijs exẽplis. Dico igitur ꝙ nullus cõceptus
vnus diuiſus per aliquas differẽtias icidit in aliquam
illarũ tãqꝫ iferius ſub ſuperiori niſi talis cõceptus ſup
Cõceptꝰ reflexꝰ q̃ꝗꝫ ſuperior ſit ɔtinet tñ ſub iſe rius.
ſe reflectatur: ſicut eſt cõceptus entis: conceptus quali
tatis: cõceptus accidẽtis ꝛ multorũ alioꝝ: cõceptus.n.
entis reflectitur ſupra ſe: qꝛ ſignificat ſe ꝛ oĩa alia: ſil'r
cõceptus qualitatis ſignificat oẽs qualitates: ꝛ ipſe eſt
quedã qualitas: ꝛ in talibus vnus conceptus eſt iferior
ad ſeipſum: ɔceptus eniꝫ entis: vt eſt ſignũ eſt ſuperior
ad ſe vt eſt res: vel ſm alios ille cõceptus ſumptus ſi/
gnificatiue eſt ſuperior ad ſe vt extat materiali'r: nimi/
rum ergo ſi talis ɔceptus ſit iferior ad vnã de differen
tijs diuidẽtibꝰ ipſum: inferior quidẽ vt ſumitur pro ſe:
ſuperior aũt vt ſumitur pro illis: que naturali'r repſen/
tat in tota ſua latitudine. ❡ Ad tertiũ dr̃: ꝙ aliqua eẽ
Prio diuerſa dupl'r.
primo diuerſa poteſt contingere dupliciter: vno modo
qꝛ in nullo reali cõueniunt: nec in aliqua forma vniuo
ce ab ipſis participata: nec habẽt ppꝛie differẽtias: q/
bus adinuicẽ ſub illo cõi diſtinguãtur: ꝛ ſic cõceditur:
ꝙ decẽ predicamẽta ſunt primo diuerſa: vt ponit ſcũs
Tho. pmo cõtra Gẽtiles cap. 7i. vbi ſic dicit. (Prima
que ſeipſis diſtinguũtur mutuo negationẽ includũt: ra
tione cuius negatiue ppoſitiones in eis ſunt imediate
vt nulla quãtitas eſt ſubſtãtia.) Hec ille. ❡ Alio mõ

de intellectu anime oportet vti vt principio ad ea que de ſubſtantijs ſeparatis cognoſcimus:non autez oportet ꝙ ſi per ſciẽtias ſpeculatiuas poſſumus peruenire ad ſciendum quod quid eſt de anima noſtra:ꝙ etiã ad cognoſcendũ:quod quid eſt de ſubſtantijs ſeparatis ꝑ hmõi ſciencias deuenire poſſumus:naꝫ intelligere noſtrũ per quod peruenimus ad cognoſcendũ de aĩa nr̃a quid eſt:multũ eſt remotũ ab intelligẽtia ſubẽ ſeparate:põt tñ per hoc qđ ſcitur de aĩa noſtra quid eſt:ꝑueniri ad ſciendũ aliqđ genus remotũ ſubarũ ſeparatarũꝫ: qđ non eſt earũ ſubas intelligere.) Hec ille. Ubi notiter dicit genus remotũ:qꝛ ſicut ponit prima pte.q.88. arti.2° ad quartũ. Nihil põt cognoſci a nobis de angelis ſꝫ ratione ſpeciei coꝝ. Ait eni ſic.(Subẽ immateriales create quidẽ in genere nãli nõ cõueniunt cũ ſubſtãtijs mãlibꝰ:qꝛ nõ eſt in eis eadẽ rõ potentie ⁊ materie:

Mõlia ⁊ immãlia in gñe logico ꝯueniunt.

cõueniunt tñ cũ eis in gñe logico:qꝛ etiaꝫ ſubẽ imãles ſunt in pdicamẽto ſubẽ cũ earũ quidditas nõ ſit earũ eſſe:ſed deus nõ cõuenit cũ rebus mãlibus:neqꝫ ſꝫ genus logicũ:qꝛ deus nullo mõ eſt in genere. vñ per ſimilitudines rerũ mãlium aliqđ affirmatiue cognoſci poteſt de angelis ſm cõem rõnem generis:licꝫ nõ ſꝫ ſpeciẽ:de deo aũt nullo mõ.) ❡ Ex quibus oĩbus patꝫ:ꝙ de nulla forma ſepata cognoſcimus qđ eſt:hoc eſt eiꝰ quidditatẽ ⁊ eſſentiã nõ cognoſcimus pfecte ⁊ diſtincte licꝫ cognoſcamus de ea:qꝛ eſt:aut qđ nõ eſt.ſ.aliqua ꝑdicata cõia cõfuſa:⁊ diſtinctionẽ eius a ſubſtãtijs mãlibus per remotionẽ:⁊ ſic pꝫ ad ſcđm. ❡ Ad tertiũ ſilr negat maior loquẽdo de obiecto mãli ꝓportionato potentie pro aliquo ſtatu:põt eni extendi ad altiorẽ rõnẽ ꝙ ſit ratio illius mãlis:ſed illã rõneꝫ altiorẽ nõ inueniet niſi in obiecto materiali ſibi ꝓportionato:ſeu in illis ad quoꝝ cognitionẽ manuducit per illud obm proportionatũ:⁊ hoc dicit ſcũs Tho.pma parte.q.87.arti. 3° ad pmũ. vbi ait.(Obiectũ intellectus eſt quoddam cõe.ſ.ens ⁊ veꝝ:ſed pmũ obiectũ intellectus nõ eſt qđlibꝫ ens:ſed ens cõſideratũ in rebus materialibus: ex quibus in cognitioneꝫ deuenit oĩum alioꝝ.) Hec ille. ❡ Ad 4m cõceditur maior de obiecto formali:nõ auteꝫ de materiali ꝓportionato. ❡ Ad 5m ſilr patꝫ ꝙ nõ procedit cõtra intellectũ ꝯnis. ❡ Ad ſextũ dico:ꝙ per quidditatẽ rei mãlis intelligo quidditatẽ rei compoſite ex

Quid ꝑ quidditatẽ rei mãlis intelligatur.

materia ⁊ forma:cuius põt haberi fantaſma:talẽ autẽ quidditatẽ dicimus eſſe obiectũ mãle primũ ⁊ ꝓportionatũ intellectui coniuncto:nõ quin alia itelligat: ſꝫ quia nõ pmo alia intelligit. imo oĩa per illud obm itelligit: vt predictũ eſt. ❡ Ad ſeptimũ dico:ꝙ facit ꝓ declaratione opionis noſtre. ❡ Ad 8m dico:ꝙ mens fuit phĩ ꝙ intellectus noſter intelligeret mãlia ⁊ imaterialia:ſed mãlia per ꝓprias ſpẽs pfecte repreſentantes quidditatẽ eorũ:⁊ ideo in ſe. imaterialia vo licꝫ cognoſcantur a nobis:tñ inſpicimus ea in fantaſmate:vel ſpẽ alicuiꝰ mãlis: vt ponit ſcũs Tho.pma parte.q.84.articu.7°. ad tertiũ.(Incorporea(inquit)quoꝝ non ſunt fantaſmata cognoſcuntur a nobis per cõparationẽ ad corpora ſenſibilia:quoꝝ fantaſmata habemus:ſicut veritatem intelligimus ex cõſideratione rei circa quã veritatem ſpeculamur. Deũ aũt vt dicit Dionyſius cognoſcimus vt cauſaꝫ:⁊ per exceſſum:⁊ per remotionẽ:alias etiam ſubſtantias icorporeas in ſtatu vie cognoſcere nõ poſſumus niſi per remotionẽ vl aliquã comparationẽ ad corporalia:⁊ ideo cũ de hĩs aliquid intelligimus neceſſario habemus cõuerti ad fantaſmata corporũ:licꝫ ipſoꝝ non ſint fantaſmata.) Hec ille. Qđ aũt addit de Cõmẽtatore:parũ valꝫ.nã ipſe in hoc errauit:⁊ fuit cõtra phĩm eius exemplũ deprauãdo:dicit eniꝫ Ariſto.ꝙ

Tex.cõ.pmi ſcđo meta.

intellectus noſter ſe hꝫ ad manifeſtiſſima rerum:ſicut oculus veſpertilionis ad lucẽ ſolis. Ipſe aũt Cõmentator dicit:ꝙ non eſt ſimile de itellectu noſtro ad ſubſtãtias ſeparatas:⁊ de oculo verſpertilionis ad lucẽ ſolis quantũ ad impoſſibilitatẽ:ſed ſolũ quantũ ad difficultatẽ:qđ tali rõne probat ibidẽ:qꝛ ſi illa que ſunt intellecta ſm ſe ſcilꝫ ſubſtantie ſeparate eſſent nobis impoſſibiles ad intelligendũ fruſtra eſſent:ſicut ſi eſſet aliqđ viſibile qđ nullo ſenſu poteſt videri. ❡ Iſtã aũt rõneꝫ ſimul cũ poſitione ſua de ſubſtãtiaꝝ ſeparatarũ cognitione improbat ſcũs Tho. ſuper ſcđo metaphyſice. di-

Lectio pria.

cens rationẽ illam eſſe deriſibilẽ ꝓpter duo.(Primo quidem in hoc ꝙ cognitio itellectus noſtri nõ eſt finis ſubſtantie ſeparate:ſed magis econuerſo. vnde non ſequitur ꝙ ſi non cognoſcamus ſubſtantias ſeparatas:ꝙ ꝓpter hoc ſint fruſtra:fruſtra enim eſt qđ nõ conſequitur finem:ad quẽ eſt. ſcđo quia ⁊ ſi ſubſtantie ſeparate nõ intelligantur a nobis ſm ſuas quidditates: intelligunt tamen ab alijs intellectibus:ſicut ſi ſolem non videat oculus nycticoracis: videt tamen oculus aquile.) Hec ille. ❡ Idem ponit tertio contra gentiles caplo.43. ⁊ 45. ❡ Item prima parte.q.88.arti.p̊.in pncipali reſpõſione ad quartũ. ❡ Ad nonum dicitur:ꝙ procedit de obiecto formali:nõ aũt de materiali pro ſtatu iſto.naꝫ anima ſeparata ſm ſcũm Tho.pma parte.q.89.art.p̊. quia hꝫ aliũ modum eſſendi ꝙ coniuncta:habꝫ aliuꝫ modum intelligendi.(Anime(inquit)ſm illũ modũ

Aĩa ſeparata ꝑ aliũ eſſendi modũ aliũ itelligẽdi modũ habꝫ.

eſſendi quo eſt vnita corpori competit modus intelligendi per conuerſionẽ ad fantaſmata:que ſunt in corporeis organis. Cum autẽ fuerit a corpore ſeparata:cõpetit ei modus intelligendi per ꝯuerſionem ad ea que ſunt ſimplr intelligibilia:ſicut ⁊ alijs ſubſtantijs a corpore ſeparatis.) Hec ille. Et ibidem ad tertiũ dĩc.(Q2 anima ſeparata nõ intelligit per ſpecies inatas vel ꝗs tunc abſtrahat:nec ſolum per ſpecies conſeruatas:ſed per ſpecies ex influentia diuini luminis participatas: quarũ aĩa fit particeps:ſicut ⁊ alie ſubſtantie ſeparate ꝗuis inferiori modo. vnde ceſſante cõuerſione ad corpus ad ſuperiora cõuertitur.) Hec ille. ❡ Ad decimũ patet ꝑ idẽ.(Licet enim ſit eadem potentia:nõ tamẽ habet eundẽ modum eſſendi:⁊ ideo nec idem obiectũ materiale ſibi proportionatum:ſed idem obiectuꝫ formale habet. ❡ Ad vndecimũ dicitur ſicut ad ſcđm ⁊ octauum. Actus enim intellectus ⁊ voluntatis cognoſcuntur per obiecta. vnde tertio contra gentiles. caplo.46. dicit ſanctus Tho.(De anima ſcimus quia eſt per ſe ipſam inquantũ actus eius percipimus. Quid autem ſit inquirimus ex actibus ⁊ obiectis per principia ſcientiarum ſpeculatiuarum:ita etiã de his que ſunt in anima noſtra. ſcilicꝫ de potentijs ⁊ habitibus:ſcimus quidem quia ſunt:inquantum actus percipimus:qđ vero ſint ex ipſorum actuum qualitate inuenimus.) Hec ille. Unde patet ꝙ argumenta iſta procedũt ex falſo intellectu:ac ſi ſanctus Tho. poneret ꝙ formalis ratio obiecti intellectus eſſet quidditas rei materialis:quod tamen nunꝗ ſenſit: vt patet per predicta. ❡ Ad pmuꝫ contra quintã concluſionem dicitur ꝙ reſponſio ibi data ſufficit:nec replica facta ibidem vſquequaqꝫ valet:ſꝫ enim ꝙ ponit ſanctus Thomas tertio contra gentiles caplo.48.tam phs ꝙ ſui Cõmẽtatores paſſi ſunt magnas anguſtias ſuper iſta materia. Nam Ariſto. videtur

Capitu.14.

pmo ethicoꝝ innuere ꝙ hõ nõ poſſit ꝑuenire ad pfectã felicitatẽ cũ non poſſit in hac vita ptingere ad pfecte cognoſcendũ ſubſtantias ſeparatas:in quarum ſpecu-

latione vltima eius beatitudo conſiſtit. Alij aūt cōmētatores eiꝰ poſuerunt hoīem poſſe ꝑuenire ad hᷣ: ſꝫ modus eſt erroneus. vñ ſcūs Tho. ibidē poſitis multis rationibus ad probādū: ꝙ in hac vita nullus pōt pertingere ad perfectā felicitatē ꝯcludit. (Propter has igitᷣ rōnes Alexāder ⁊ Auerrois poſuerūt vltimā felicitatē non eſſe in cognitione humana: que eſt per ſciās ſpeculatiuas ſed per cōtinuationē cū ſubā ſepata quā eē credebāt poſſibilē homini in hac vita: qꝛ vero Ariſt. vidit ꝙ nō eſt alia cognitio hoīs in hac vita: ꝙꝫ per ſciās ſpeculatiuas poſuit hoīem nō cōſequi felicitatē perfectā: ſed ſuo modo: in quo ſatis apparet quantā anguſtiā patiebantᷣ hincinde eorū preclara ingenia: a quibus anguſtijs liberabimur: ſi ponamus ſm ꝓbationes ꝑmiſſas hoīes ad verā felicitatē poſt hanc vitam ꝑuenire poſſe anima īmortali exiſtente: in quo ſtatu aīa intelliget ꝑ modū quo intelligunt ſubē ſeparate. Erit ergo vltima felicitas hoīs in cognitiōe dei quā habꝫ humana mēs poſt hanc vitā.) Hec ille. ¶ Ex quibus patꝫ ꝙ nō fuit mens Ariſto. ꝙ homo in hac vita pertingere poſſet ad cognoſcendū quidditates ſubarū ſeparatarū: ⁊ licꝫ ipſe nō poſuerit expreſſe aliā vitā: tamē rōnes ſue debēt ad hoc eū mouere preſertim iſta: qꝛ deſideriū nāle nō pōt eſſe fruſtra: qꝺ eēt niſi īpleretᷣ: ſꝫ deſideriū nāle cognoſcendi maxime intelligibilia nō impletᷣ in hac vita. igitur ⁊c̃. ¶ Ad ſcōm negatᷣ ꝯñtia: nec valꝫ ꝓbatio: qꝛ īmproportio potentie ad obm eſt duplex. vna ſcꝫ qñ obꝫ ſic īproportionatᷣ potentie: ꝙ nō cōtinetᷣ ſub rōne formali obiecti illius potentie quō īproportionatᷣ viſus ſonis vel auditus coloribus. ¶ Alia eſt qñ obm ꝯtinetᷣ ſub rōne formali obiecti potētie: ſed tñ ipſiꝰ obiecti modꝰ eſſendi excedit modū eſſendi nāe cognoſcentis: que tñ nā pōt eleuari ad altiorē modū: ſicut viſus noctue eſt īproportionatus luci ſolis: pōt tamē ꝓportionari: tunc dicitᷣ ꝙ potētia ꝑmo modo improportionata obiecto: nō pōt reduci ad proportionē: ſꝫ bene potētia ſcdo mō īproportionata. vnde viſus nō pōt eleuari ad videndū ſubſtantiā in incorporeā: intellectus tñ noſter poſſet: lꝫ vterqꝫ ſit īproportiōatus ſubſtātie ſeparate: qꝺ oſtēdit ſcūs Tho. ꝑma parte. q. 12. arti. 4°. ad tertium. (Viſus (inquit) qꝛ oīno materialis eſt nullo modo eleuari poteſt ad aliquid imāle: ſed intellectus noſter vel angelicus: qꝛ a mā ſm nāꝫ aliqualiter eleuatus eſt. pōt vltra ſuā nām per grām ad aliqd altius eleuari: ⁊ huiꝰ ſignū eſt: ꝙ viſus nullo modo pōt in abſtractione cognoſcere id qꝺ in concretione cognouit: nullo eñi modo percipere poteſt nām niſi vt hanc: ſed intellectus pōt in abſtractione cōſiderare que in concretione cognouit: ⁊ ſi eñi cognoſcat res hñtes formā in mā: tñ reſoluit cōpoſitū in vtrūqꝫ cōſiderās ipſaꝫ formā per ſe: ⁊ ſimilr intellectus angelicus: licꝫ nāle ſit ei cognoſcere eſſe concretū: tñ pōt ipm eſſe ſecernere per intellm: dū cognoſcit ꝙ aliud ipſum: ⁊ aliud eſt eſſe ſuū: ⁊ ideo cū per intellſ creatus per ſuā nām natus ſit apprehendere formā cōcretā: ⁊ eſſe cōcretū in abſtractione per modū reſolutionis eiuſdem: poteſt per gratiā eleuari vt cognoſcat ſubſtantiā ſeparatā ſubſiſtentē vt eſſe ſeparatū ſubſiſtēs.) Hec ille. ¶ Ad tertiū patꝫ reſpōſio per ꝑdicta: potētie eñi diſtinguūtᷣ penes obiecta formalia: nō aūt mālia modo aīa cōiuncta ⁊ ſeparata nō hñt diuerſa obiecta formalia. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ agēs per intellectū cognoſcit vltimū finē in vli rōne ſūmi boni: hoc aūt non eſt cognoſcere illū quantū ad qꝺ quid eſt. ¶ Ad quintū dicitᷣ ꝙ multiplex eſt veritas ſm multiplicitatē intellectuū. vnde dico ꝙ alia eſt veritas lapidis in cōparatione ad intellectū creatū: ⁊ alia ad intellectū diuinū: ſicut oſtendit ſcūs Tho. ꝑma parte. qō. 16. arti. 6°. Dico igitᷣ ꝙ ꝑmā veritatē. ſcꝫ intellectus diuini aīa nō cognoſcit in ſeipſa: ſicut nec ideas diuini intellectus: ſꝫ cognoſcit illā veritatē inquantū reſultat in ipſa aīa. vñ ſcūs Tho. ibidē ad ꝑmū dicit. (Anima nō ſm quācūqꝫ veritatē iudicat de oībus rebus: ſed ſm veritatē ꝑmaꝫ inquantū reſultat in ea ſicut in ſpeculo ſm prima intelligibilia.) Hec ille. ¶ Ad ſextū dicitᷣ ꝙ ignorātia ſubarū ſeparatarū nō eſt ſicut cecitas: qꝛ in vita alia ſciemꝰ quid ſunt. ¶ Ad ſeptimū dicitᷣ: ꝙ quātūcūqꝫ effectus ducant in cognitionē ꝑme cauſe: qꝛ tñ nō adequant illius virtutē: per hō effectus nūqꝫ poterit actus ſeparate ſubē deprehendi. vñ ſcūs Tho. ꝑma parte. q. 12. arti. 12. (Quia (inquit) noſtra nālis cognitio a ſenſu principiū ſumit: inde ſe tm̄ nr̄a nālis cognitio extendere pōt inquantū manuduci pōt per ſenſibilia: ex ſenſibilibus aūt nō pōt ꝑtingere ad hoc intellectus noſter: ꝙ diuinā eſſentiā videat: qꝛ creature ſenſibiles ſunt effectus dei virtutē nō adequantes: vnde ex ſenſibiliū cognitione non pōt tota dei virtus cognoſci: ⁊ per ꝯñs nec eius eſſentia videri: ſed qꝛ ſunt effectus a cauſa depēdētes ex eis in hoc perduci poſſumus vt cognoſcamus de ipſo ea que neceſſe eſt ei cōuenire ſm ꝙ eſt ꝑma oīum cauſa excedens oīa ſua cauſata. vñ cognoſcimus de ipſo habitudinē ad creaturas: ꝙ ſcꝫ eſt oīum cauſa ⁊ differentiā creaturarū ab ipſo: ꝙ ſcilꝫ ipſe nō eſt aliqd eorū que ab eo cauſantᷣ: ⁊ ꝙ hec non remouentᷣ ab eo ꝓpter eius defectū: ſed qꝛ oīa ſuperexcedit.) Hec ille. Et arti. ſequēti ad ꝑmū ſic ait. (Licꝫ per reuelationeꝫ grē in hac vita nō cognoſcamus de deo quid eſt: tamē plenius ipſum cognoſcimus inquātū plures ⁊ excellentiores effectus eius nobis demonſtrantᷣ: ⁊ inquantū aliq̄ ei attribuimus ex reuelatione diuina ad que nālis rō nō pertingit: vt deū eſſe trinū ⁊ vnū.) Hec ille. ¶ Ad reſponſionē ibi datā dico ꝙ vtraqꝫ bona eſt ſi bene intelligatᷣ. Prima quidē qua dicitᷣ ꝙ de deo nō cognoſcimus qd eſt: ſed qꝛ eſt. vnde ſcūs Tho. de veritate. q. 2. arti. ꝑ. ad nonū. (Tūc intellectus dicitᷣ ſcire de aliquo qd eſt: qñ diffinit ipſum. i. qñ cōcipit aliquā formaꝫ de ipſa rei quidditate: que ꝑ oīa ipſi rei rñdet. ¶ Iaꝫ autē ex dictis pꝫ. ꝙ qcqd intellectus noſter de deo concipit eſt deficiens a repreſentatione eius: ⁊ ideo qꝺ quid eſt ipſius dei ſemꝑ nobis occultū remanet: ⁊ hec eſt ſūma cognitio quaꝫ de ipſo in ſtatu vie hr̄e poſſumus: vt cognoſcamus deū eſſe ſupra omne illud qꝺ cogitamꝰ de deo. vt pꝫ per Dionyſiū capº ꝑ. de myſtica theologia.) Hec ille. Hoc etiā declarat ſcūs Tho. 3° cōtra gētiles. caº. 47. (Omnis inquit) itelligibilis ſpēs per quā itelligitᷣ qdditas vel eſſentia alicuius rei cōprehendit in repñtādo rē illā. vñ ⁊ diffinitiōes ſignificātes: qꝺ qd eſt terminos etiā vocamꝰ. Impoſſe eſt aūt ꝙ aliq̄ ſimilitudo creata talr deū repñtet: cū ql̄ibꝫ creata ſilitudo alicuius ſit generis ꝺterminati: nō aūt deus nō eſt igitᷣ poſſe ꝙ per aliquā ſimilitudinē creatā diuina intelligatᷣ.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ qd itelligit cuꝫ dicit: ꝙ de deo nō cognoſcimus qd eſt. Subdit etiā ibideꝫ. (Per effectus dei ꝑtingere poſſumus vt cognoſcamꝰ de deo: qꝛ eſt: ⁊ ꝙ cū aliorū eſt aliqd ſupereminēs ⁊ ab oībus remotus: ⁊ hoc eſt vltimū ⁊ perfectiſſimū noſtre cognitionis in hac vita: vt Dionyſius dicit in libro de myſtica theologia: cum deo quaſi ignoto cōiungamur qꝺ quidē cōtingit dū de deo: qd nō ſit cognoſcimꝰ: qd vero ſit penitus manet ignotū: vñ ⁊ ad hō ſublimiſſime cognitiōis ignorantiā demōſtrandā dr̄ de Moyſe

Scdo de aīa cōmento. 5°.

Ariſt. 10. ethicorū caº. 10.

Prie rñſionis declaro

Summa dei cognitio noſſ poſſibilis.

Capitulo p̄mo

Exodi.20.ꝙ acceſſit ad caliginē in qua de⁹ erat.) Hec
ille. ❡ Ex quibus patet quō pma miſſio data ibidez eſt
intelligenda. Et ſimilr pꝫ de ſcđa aliqualr. ſcꝫ quō de
deo nō cognoſcimus: quid eſt: ſꝫ quid nō eſt: hoc eſt: ꝙ
oīa que dicūr de creaturis vno mō poſſunt a deo remo-
ueri ſm ꝙ ponit ſcūs Tho. p̊ ſen. diſtin. 8. q. i. arti. p̊. ad
quartū. (Quādo (inquit) in diuinis ꝓcedimus ꝑ viaꝫ
remotionis pmo negamus corpalia. ⁊ ſcđo intellectua
lia ſm ꝙ inueniunt̃ in creaturis: vt bonitas ⁊ ſapiētia:
⁊ tūc remanet tm̄ in itellectu nr̄o: ꝙ eſt ⁊ nihil ampli⁹.
vñ eſt ſicut in quadā ꝯfuſione. ❡ Ad vltimū aūt etiā
ipſum ſm ꝙ eſt in creaturis ab ipſo remouemus: ⁊ tūc
remanet in quadā tenebra ignorantie ſm quā ignorā-
tiā quantū ad ſtatū vie ptinet: optie deo cōiungimur.
vt Dionyſius dicit: ⁊ hec eſt caligo: in qua deus habita
re dr̃.) Hec ille. ❡ Item diſ. 22. q. i. artic. 2°. exponens
illud Dionyſij ca. 2°. celeſtis hierarchie. Negationes in
diuinis ſunt vere: affirmationes aūt in parte ſic dic̃ ad
primū. (Cū in noīe duo ſint: modus ſignificandi: ⁊ res
ipſa ſignificata: ſemꝑ ſm alterū pōt remoueri a deo: vl̃
ſm vtrūqꝫ: ſed nō pōt dici de eo niſi ſꝫ alterū tm̄: ⁊ qꝛ
ad veritatē ⁊ ꝓprietatē affirmationis requirit̃ ꝙ totū
affirmet̃: ad ꝓprietatē aūt negationis ſufficit ſi alterū
tm̄ deſit: ideo dicit Dionyſius ꝙ negationes ſunt abſo
lute vere: ſed affirmationes nō niſi ſm quid: qꝛ quātū
ad ſignificatū tm̄: ⁊ nō quantū ad modū ſignificādi.)
Hec ille. Et ſimilr pma parte. q. 13. arti. 3. ad ſcđm. (Jō
(inquit) Dionyſius dicit hꝰ noīs negari a deo: qꝛ illud
qđ ſignificat̃ per nomē nō conuenit deo eodē modo q̄
ſignificat nomē: ſed excellentiori modo. vnde ibidem
dicit ꝙ deus eſt ſuper oēm ſubſtātiā ⁊ vitā.) Hec ille.
Huic cōcordat dñs Albertus libro ſcđo de cauſis. tra-
ctatu ſcđo cap. 8°. vbi ſic ait. (Intelligentia aūt cogno

Nō de deo non cognoſcimꝰ: niſi quia ſm Albertū.

ſcit illud qđ ſupra ſe eſt: cognoſcit autē cognitione: qꝛ ⁊
non quid eſt: eo ꝙ cognoſcit per cognitū poſterius. Bo
nitas eni effluens a ſuperiori: poſterius eſt ſuperiori: ⁊
cū ſic cognoſcit̃ per bonitatē ab eo effluxā: cognoſcit ꝑ
effectū ſuū: qui poſterior eſt: ⁊ hec eſt cognitio ꝗ qꝛ ⁊ nō
quid eſt: ꝓpter quod de tali cognitione: vt dicit Alfara
bius: ⁊ idē ꝯfirmat Dionyſius: potius cognoſcimus qđ
nō eſt q̄ꝫ quid eſt: q̄uis cognoſcamus ꝙ eſt ens: ⁊ vita:
⁊ intellectus: ⁊ lumen: ⁊ verū: ⁊ bonū: nihil tamē horuꝫ
eſt per modū iſtū quo iſta cadunt in cognitiōe inferio-
ris: cognitio eni eſt ſm facultatē cognoſcētis. facultas
aūt inferioris deficit a facultate ſuperioris: ꝓꝑ qđ tali
cognitione magis cognoſcit̃ qđ non eſt: q̄ꝫ qđ eſt: qꝛ vt
dicit rabbi Moyſes negatio reſtringit ad cogniti nāꝫ:
iſte alius modus eſt cognitionis: ſi eni dicā ꝙ primum
eſt ens: ens aūt corporeū vel icorporeū: ⁊ dicā ꝙ pmuꝫ
pncipiū nō eſt corporū reſtringit̃ cognitio ad ens icor-
poreū: ſi rurſus dicā incorporeuꝫ ens intellectuale vel
ſenſibile: ⁊ dicā ꝙ primū nō eſt ſenſibile reſtringit̃ co-
gnitio ad ens intellectuale: cū aūt primū principiū nō
ſit ens intellectuale put ab inferiori apprehenſum eſt
nō ꝓprie affirmari pōt ens intellectuale de pmo pnci-
pio: ⁊ ſi affirmat̃ ⁊ predicat̃: erit ſicut ſuperius cōicat̃
inferiori: ꝓpter qđ dicit Dionyſius ꝙ opꝫ in pmo prin
cipio oiuꝫ affirmationes potentius negare tāq̄ꝫ de eo:
qđ nihil eſt oium eoꝝ que ſunt.) Hec ille. ❡ Tunc ad
primū cōtra primā reſponſionē dico: ꝙ nō de quocūqꝫ
habet̃: qꝛ eſt: poteſt haberi quid eſt: per illud per qđ co-
gnoſcebatur: quia eſt: niſi illud ſit effectus aliquis per-
fecte illius repreſentans virtutē: tunc eni per taleꝫ effe
ctum cognoſci poteſt de cauſa ſua nō ſolū: qꝛ eſt ſꝫ qđ:
ſed nullus effectus ꝑfecte repreſentat virtutem prime

cauſe: ideo non oſtendit de cauſa ſua quid ſit: ſed quia
ſit. ❡ Ad ſcđm patet per idem. licꝫ eniꝫ ꝯſña illa non
valeat de quocūqꝫ effectu: valet tñ de effectu non ade-
quante ſuam cauſam. ❡ Ad tertiū dico: ꝙ lꝫ ſimplex

Quō ſimplex cognoſcatur.

totum cognoſcat̃: aut totum ignoret̃: non tamē oportꝫ
ꝙ cognoſcens totum ſimplex: cognoſcat de illo quid
eſt: qꝛ nō cognoſcat illud in ſe: ſed per ſpeciē in adequa
taꝫ in repreſentando: quod intelligimus per hoc qđ di-
cimus ð aliquo cognoſci: quia eſt. ❡ Ad quartū dr̃: ꝙ
licꝫ cognoſcamus iſtā cōpoſitionē deus vel prima cau
ſa ē: ex hoc nō ſequit̃ ꝙ ſciat̃ de ſubiecto quid eſt: ſicut
enim dicit ſanctus Tho. pma pte. q. i. arti. 7°. ad pmū.
(Licꝫ de deo non poſſumus ſcire quid eſt: vtimur tñ
in hac doctrina effectu eius nature vel gratie: loco diffi
nitionis ad ea que de deo in hac doctrina conſiderāt̃.
ſicut in quibuſdā ſcientijs phyſicis demōſtrat̃ aliquid
de cauſa per effectū accipiendo effectū loco diffinitio-
nis cauſe.) Hec ille. ❡ Ex quo patꝫ ꝙ ad itelligenduꝫ
cōcluſionē demōſtratā nō opꝫ cognoſcere de ſubiecto
quid eſt: ſed ſufficit cognitio eius in effectu. ❡ Ad pri-
mū cōtra ſcđam miſſionē ſimilr dr̃: ꝙ non eſt ſimile de
differentijs creaturaꝝ ⁊ de differētijs dei ad creaturā:
qꝛ licꝫ dñia lapidis ad lignū non habeat nomē impoſi-
tū: habꝫ tñ conceptū affirmatiuū ꝑfecte determinan-
tē diffinitionē lapidis ꝯplēdo illā: nō ſic de deo. ❡ Ad
ſcđm ⁊ tertiū dicit dñs Albertus ſuper ſcđo cap°. cele-
ſtis hierarchie. in illa qōne. Utrū deus per negationes
magis certificet̃. (De re (inquit) cuius totū eſſe cōpre
hendit̃: aut qꝛ habꝫ terminos: aut qꝛ eſt termin⁹: ſicut
punctus qui ꝓpter ſimplicitatē nō pōt diffiniri niſi ne-
gatiue: negatio ſcit̃ per hoc: ꝙ cōprehendit̃ illud qđ ꝑ
negationē relinquit̃: ſiue ſit vnū vt in ſimplicibus: ſiue
ſit plura: vt in cōpoſitis: ſed illđ qđ relinquit̃ per nega-
tiones in deo nō poſſumus cōprehēdere: ⁊ iō negatio-
nes in ipſo nō ſunt certe ꝑ aliquā affirmationeꝫ.) Hec
ille. ❡ Ad 8m dicit̃: ꝙ quidditatē ſubē imālis nō poſ-
ſumus ꝯprehēdere nec cognoſcere in via: nō ſolū: quia

Quare imālia nō ꝯphēduntur.

nō cadit ſub ſenſu: nec ſolū: qꝛ eſt extra rōnē quiddita-
tis mālis: ſed qꝛ quidditas mālis: q̄ ſola imediate mo-
uet intellectū ꝓ iſto ſtatu nō eſt ſufficiens ductiuū in
illius quidditatē: ſuba aūt licꝫ nō cadat ſub ſenſu: tamē
ſenſibilia accidētia ſunt effectus eidē ꝓportionati ad
cognoſcēdū qđ qđ ē ſubē mālis. ❡ Ad 9m dictū ē prius:
nō eni ad cognitionē ꝓpōnis cognoſci opꝫ quod qđ eſt
ſubti: ſed ſufficit illud cognoſcere in qđā ꝯceptu ſibi ꝓ
prio vel cōi quē nō negamus a deo. ❡ Ad argumēta 3
nonā ꝯnē dr̃: ꝙ q̄uis illud qđ ſcđo ſupponit̃ ſit veꝝ nō
tñ pmū. vñ ad oēs ei⁹ ꝓbatiōes dr̃ gnalr ꝙ vtiqꝫ bñ ꝓ
bāt ꝙ ens hēat vnū ꝯceptū cōeꝫ deo ⁊ creaturis ⁊ decē
pdicamentis: ſumendo cōceptū pro cōceptione quaꝫ
intellectus format dū cōcipit ens. Si autē loquamur
de cōceptu obiectali: qui nō eſt aliud q̄ꝫ itelligibile qđ
obijcit̃ intellectui formanti dictā cōceptionē: ſicut na-
tura humana diceret̃ cōceptus obiectalis illius intelle
ctionis: qua intelligit̃ homo: inquantuꝫ hō: tunc diſtin
guenduꝫ eſt de vnitate: qꝛ vel pōt intelligi de vnitate
attributionis: eo modo quo multa habentia attributio
nē ad vnū dicunt̃ vnum attributiue: vel poteſt dici de
vnitate que attendit̃ penes aliquā formā vel nām: que
participat̃ a multis qualis eſt vnitas generis vel ſpēi:
humanitas enim in omnibus eſt vna forma: non qđē
actu nec potentia extra intellectū: ſed aptitudine ſic ꝙ
nō ſtat ex parte illius forme quin ſit vna: ſed ex alio. ſ.
ex pncipijs indiuiduantibus illā: vel ex differētijs diui-
dentibus eā. Si loquamur de pmo mō vnitatis ſic cō

cedit q ens hz vnū cōceptū cōmunē deo ⁊ creaturis
obiectalē. vnū quidē per attributionē nō per indiuiſio
nē alicuius forme in eis participate: ſed vnuz per attri/
butionē: qꝛ creature dicūt entia ex imitatione ⁊ attribu/
tione ad deū: ⁊ vlterius accidens ex imitatione ſubē ⁊
attributione ad illā: ⁊ ideo ille ꝯceptus obiectalis non
eſt vnus tanta vnitate quāta cōceptus obiectalis gene
ris dicit̄ vnus vel cōceptus ſpeciei: ſed multo minori.
¶ Iuxta igit̄ hanc diſtinctionē dicit̄ ad pmū q bene
cōcludit cōceptū entis: de quo certū eſt q cōuenit illi
de quo eſt dubiū an ꝯceptus ſubē illi ꝯueniat: ⁊ ſimilr
de cōceptu accidētis: ille quidē ꝯceptus entis eſt alius
a cōceptu tā ſubē q̄ accidentis: ⁊ eſt vnus vnitate attri
butionis ſolū. ¶ Ad ſcdm dicit̄ ſimilr: q licz cōcept⁹
entis pma impreſſione imprimat̄ in aia ſumendo cō/
ceptū ex pte intellectus: nō tñ opz q obiectalis conce/
ptus habeat aliquā vnitatē niſi attributiōis aut imita/
tionis. ¶ Ad 3m dico: q nō opz obiectū formale intel/
lectus habere aliquā vnitatē extra intellectū q̄ vnita
tē attributionis. ¶ Et ſimilr dicit̄ ad q̄rtū: cuius ſolu
Tex. cō. ſcdi. tio manifeſte ponit̄ 4° metaphyſice. vbi dicit̄ q nō ſo
lū illa pertinēt ad eandē ſciam que ſunt vnum genere:
aut ſpecie: aut cōueniunt in aliquo vniuoce dicto de il
lis: ſed etiā illa que attribuunt̄ vni fini: aut vni agenti:
aut vni ſubſtātie: vt patz per Cōmentatorē cōm. ſcdo
Nō ſufficim ad nugatiōes tollendum. eiuſdē libri. ¶ Ad 5m dico: q ad tollendū nugationem
ſufficit q dictio alteri addita dicat aliam rōnez: ⁊ hoc
eſt in pppoſito. ſed licz ratio ex pte ratiocinantis ſit vna
ratio: tñ obiectalis non hz vnitatem niſi attributionis.
¶ Ad 6m dicit̄ q cōcludit cōceptū entis eſſe aliū a cō
ceptu pprio ſubſtātie: ⁊ a cōceptu pprio dei: ita q cū
dicit̄ deus eſt ens: cōceptus predicati eſt alius a conce
ptu ſubiecti: nec hoc negamus nos: ſed ſolū q cōcept⁹
entis ſit vnus ab vnitate forme itellecte: niſi per attri/
butionē. ¶ Ad ſeptimū dicit̄: q cū dicit̄ deus eſt ens
ibi predicat̄ cōceptus cōis de cōceptu pticulari: tamē
alio modo eſt vnus ꝯceptus ſubiecti q̄ pdicati. ¶ Ad
Analogorum diuerſitas. octauū dicit̄: q multiplicitas analogi qd dic̄ diuerſas
rōnes in actu ⁊ explicite: ſicut forte eſt ſanuz reddit to/
tam ppoſitionē multiplicē: in qua ponit̄ tale analogū:
ſicut ſi diceret̄: omne ſanū eſt animal: ſed analogū qd
dicit vnā ſolā rationē explicite: licz illa ſit vna ſola vni
tate attributionis loquēdo de rōne obiectali: qd etiaz
dicit vnā intentionē itellectus repreſentātē rōnē obie/
ctalē q̄tuis nō eque quantū ad oīa contenta ſub tali ra
tione tale inquā analogū nō facit ppoſitionē multipli
cem. hmōi aūt eſt ens: ⁊ ideo pmū pncipiū in quo po
nit̄ eſſe vel ens nō eſt diſtinguendū. ¶ Ad nonū dicit̄
eodē modo: licz enī ens ponat̄ in omni ppoſitione vel
aliqd equalēs: nō tamē ideo quelibz ppoſitio eſt mul/
Mod⁹ analogie triplex. tiplex. Triplex eſt enī modus analogie ſm q dictū eſt
in pbatione none ꝯnis. Pmus eſt qñ analoguz dicit
vnā rōnē pncipalr: ⁊ pter hoc dicit habitudinē vl ppor
tionē ad illā rōnē ſicut ſanū qñqz dicit formā ſanitatis
qñqz habitudinē cauſe ad ſanitatē: ⁊ ſic tale analoguz
dicit diuerſas rationes in actu ⁊ explicite. ¶ Aliud eſt
analogū qd nō dicit niſi vnā rōnem: que tñ diuerſum
eſſe hz in analogatis ⁊ nō vniforme: ſicut corpus cū dr
de celeſtibus ⁊ inferioribus. ¶ Aliud eſt analoguz qd
dicit vnā rōnem actu: in q̄ tñ nō parificant̄ analogata:
nec ī eſſe illius: ſicut ens dictū de deo ⁊ creatura de ſub
ſtantia ⁊ accidēte: ⁊ ſolū pmus modus analogie reddit
ppoſitionē multiplicē. ¶ Ad. 10m. ⁊ 11m. dr eodē modo
q analogia illa ſolū tollit ꝯdictionē: que eſt analogi di
centis multas rōnes in actu ſicut ſanū. ¶ Ad 12m dr: q
cōcludit q ens hz aliā rōnez a ſuis paſſionibus: q̄ ſunt
verū: vnū bonū: de quali vnitate: dictū eſt ſepe. ¶ Ad
13m dr: q aliqua eſſe pmo diuerſa poteſt dupl̄r itelligi.
Primo mō: qꝛ nō cōueniūt in aliquo vniuoce dicto de Pmo diuerſa dupliciter
ipſis nec participant aliquā eandē nām. Alio mō: quia
nulla intentio eſt in eis cōis: tunc dico q vltie drīe ſūt
pmo diuerſe pmo mō: nō aūt ſcdo. imo ꝯueniūt in itē/
tione entis. Nec opz querere aliqd quo differant ſub il In ſcdo ꝯue niūt ꝯclonis.
lo cōi cōceptu: qꝛ aliter diuidit̄ vniuocū ⁊ aliter analo/
gū: vt dictū eſt. vnde nō opz illa que ꝯueniūt in aliquo
analogo habere drīas: ſed ſufficit q diſſimilr pticipent
illud ⁊ ſint diuerſi modi eius: argumētū aūt pcederet
ſi ille drīe cōuenirent in aliquo vniuoco. ¶ Ad 14m dr
q licz queſtio an eſt q̄rat aliud q̄ q̄ſtio quid eſt: non tñ
habet̄ q ꝯceptus entis: ſit diſtinctus a ppriis cōcepti/
bus illo modo quo ꝯceptus pfecte vnus diſtiguit̄ a cō/
ceptu pfecte vno: ſed per modū quo ꝯcept⁹ habēs vni/
tatē attributionis diſtinguit̄ a cōceptu vere vno quaz
implicite includit. ¶ Ad 15m dr: q cū dr ſuba eſt magl Cōparatio vniuocatiōez nō arguit.
ens q̄ accidēs iſta cōparatio fit penes cōceptuz entis:
nec tñ opz illū cōceptū vniformiter participari a ſuba
⁊ accidente nec hre pfectā vnitatē. ¶ Ad 16m dr: ſicut ad
14m. ¶ Ad 17m dr: q licz cōceptus in quo oīa cōueni/
unt ſit alius a cōceptu quo diſtinguūt̄: non tñ iſte ⁊ ille
hñt cōſimilē vnitatē loquēdo de cōceptu obiectali: lz
cōceptus formalis q. ſ. fit per intellectū: hincinde cōſi/
milē habeat vnitatē. ¶ Ad 18m dico: q paſſiones tran
ſcendentes habēt pro ſubo adequato rationē entis: ⁊ ſi
cut rō entis nō vniformiter ſe hz ad ſubam ⁊ accidēs:
ſic nec ille paſſiones. ¶ Ad 19m dr q tā deus: q̄ creatu/
ra: q̄ ens reale: q̄ ens rōnis hñt vnū ꝯceptū formalez
vere vnū: ſed cōceptū obiectalē nō pfecte vnū. ¶ Ad
20m dr: q nec ratio abſoluti nec rō relatiōis aut pſone
que cōis eſt deo ⁊ creature hz pfectā vnitatē niſi attri/
butionis. ¶ Ad 21m dico: q cū dicimus ens infinitum
illud adiectiuū determinat rōnē cōem deo ⁊ creature
vnā predicta vnitate. ¶ Ad 22m dr: q concludit q ex
creaturis poſſumus habere ꝯceptū cōem deo ⁊ creatu
ris: ſz nō pfecte vnū. ¶ Ad 23m dr: ſicut ad 21m. ¶ Ad
24m dr: q ſolū cōcludit q conceptus entis eſt alius a
cōceptu ceſaris ⁊ alioꝝ entiū. ¶ Ad 25m dr: q conclu/
dit q pter ſimilitudinē inter deū ⁊ creaturā pōt itel/
lectus habere ⁊ formare in ſe vnā cōceptionez: que re/
preſentat deū ⁊ creaturas illa tamē inequaliter repre/
ſentabit deum ⁊ creaturas. Concludit etiam q deus ⁊
creatura conueniunt in aliquo conceptu obiectali im/
perfecte vno: ſicut ⁊ ſimilitudo creature ad deum im/
perfecta eſt per modum ſole imitationis ſe habens.
Illud quod additur de vniuerſali non valz: quia for/
ma vniuerſalis: oportet q differat a ſuo eſſe: ⁊ ꝯſequē/
ter nihil conueniens deo conuenit ſibi vt vniuerſale p
prie loquendo cum ipſe non habeat genus nec differē/
tiam ⁊c. ſicut alias poterit videri: ⁊ ſic patz ad rōnes fa
ctas ⁊ non eſt niſi vnica ſolutio: vt pz ex dictis. ¶ Ve/ Diſti. 3. q. 2.
rūtamē ad rationes pmo loco factas pro pbatione hu
ius primi ſuppoſiti. ſcz q conceptus entis ſit vnus. pa/
tet reſpōſio per predicta. Nam ad primū illoꝝ dictuz
eſt reſpondendo ad 8m ⁊ 9m. ¶ Ad ſcdm dicendū eſt: ſi
cut fuit dictū ad tertiū. ¶ Ad tertiū dicit̄: q non opor
tet omne quod eſt mediū in ſyllogiſmo habere conce/
ptū obiectalez vnum pluſq̄ vnitate attributionis: illa
enī ſufficit dum tamē cōceptus ex parte intellectus ſit
vere vnus. ¶ Ad quartuz dicit̄: q licz conceptus cōis
deo ⁊ creature non ſit perfecte: vnus tamen per euz po
teſt ex creaturis aliquid probari de deo: quia eſt vnus

vnitate

vnitate ſufficienti ad hoc: ꝓpoſitio enim nõ eſt diſtin-
guenda: niſi vox dicat diuerſos cõceptus tã ex parte in
tellectus q̃ ex parte obiecti. ❡ Ad qntũ dictũ eſt ſupe
rius rñdendo ad q̃rtũ. ❡ Ad ſextũ dicit̃: ꝙ duo entia
plus cõueniunt in ente q̃ ens: τ nihil eſto ꝙ ens nõ di
cat conceptũ perfecte vnũ: ſed vnũ vnitate attributio
nis τ imitationis q̃lis nõ eſt inter ens τ pure non ens.
❡ Ad ſeptimũ dico: ꝙ bene cõcludit cõceptũ entis eẽ
cõmuniorẽ omni conceptu particulari: qḋ conceditur.
❡ Ad octauũ dr̃: ꝙ cõcludit cõceptũ entis eſſe aliuꝫ a
cõceptu ſubie. ❡ Ad nonũ dictũ eſt reſpõdendo ad pri
mũ. ❡ Ad decimũ dr̃: ꝙ bene cõcludit ꝙ in iſta deus
continet̃ ſub ente ly: ens ſupponit pro cõceptu cõi ad
deũ τ creaturã: quod concedit̃. ❡ Ad vndecimũ dicit̃
ꝙ licꝫ ꝓpria paſſio verius τ perfectius inſit ſuo primo
ſubiecto q̃ alicui alteri: non tñ opꝫ ꝙ inſit ei in ſua rõ-
ne vel ſuo cõi: ſicut licꝫ homo pͥus ſit riſibilis q̃ ſortes
nõ tñ opꝫ ꝙ ratio hoīs ſit riſibilis vel poſſit ridere: ſic
in ꝓpoſito: licꝫ ens ſit prius vnũ q̃ ſuba ſit vna: non tñ
opꝫ ꝙ rõ entis ſit vna. imo ille modus arguẽdi nullus
eſt: cũ ſit ex quattuor terminis: debꝫ eñi ſic arguere: ꝓ-
pria paſſio verius cõpetit pͥmo ſubiecto q̃ alteri: ſꝫ vni
tas eſt ꝓpria paſſio entis. ergo prius τ verius competit
enti q̃ alteri: τ arguens cõcludit. ǵ vnitas prius ieſt ra-
tioni entis q̃ alteri. Nõ eñi opꝫ ꝙ paſſio inſit pͥmo ſub
iecto in ratiõe ſua: ſicut homo in ſua rõne nõ ridet: nec
albedo in ſua rõne albet: τ ideo nõ opꝫ ꝙ ratio obiecti
ua entis habeat perfectiſſimã vnitatẽ: ſed rõ illa ꝯſide
rata in ſuppoſitis entis hꝫ perfectiſſime vnitatẽ ſic: ꝙ
acceptis oĩbus rationibus concurrentibus in lapide. ſ.
ratione lapideitatis: ſubſtantialitatis: entitatis: vnitas
ſequit̃ rationẽ entis primo τ per ſcdm̃ aũt rõnem lapi
deitatis: aut ſubalitatis: ſed rõ entitatis ſumpta in ſua
abſtractione nõ hꝫ vnitatẽ: nec pluralitateꝫ: ſed iſta at-
tribuunt̃ ei in ſuppoſitis modo predicto: vel ex ordine
ad intellectũ conſiſtentẽ ſic vel ſic. Et ſic pꝫ ad ꝓbatio
nes prime ſuppoſitionis. ❡ Ad ꝓbationes ſcd̃i ſuppo-
ſiti dicit̃: ꝙ cõceptus entis ſumptus put ſe extendit ad
deũ: τ ad decẽ predicamẽta realis eſt: τ non fabricatus
per intellectũ loquẽdo de cõceptu obiectali: loquendo
aũt de tali cõceptu ꝓut ambit tã ens reale q̃ rõnis: tũc
dico ꝙ talis conceptus nõ eſt realis nec rõnis: ſꝫ abſtra
hit ab vtroqꝫ. ❡ Et tũc ad pͥmã ꝓbationẽ dicit̃: ꝙ ens
in tota ſui cõitate vel ambitu nõ eſt ſubm̃ metaphyſi-
ce: ſed ens reale. ❡ Ad ſcd̃m dicit̃: ꝙ bene probat: ꝙ
ratio entis obiectiua non ſit aliqḋ factũ per intellectũ:
ſed hoc cõceſſo non ſequit̃ ꝙ ens in tota ſuĩ latitudine
dicat quid reale. ❡ Ad tertiũ dicit̃: ꝙ bonũ eſt paſſio
entis realis τ in actu: nõ aũt in tota ſui latitudie. ❡ Ad
quartũ dicit̃: ꝙ ſuba τ accidens plus cõueniunt in ente
reali q̃ ſuba cũ chimera. Nec tamẽ ſequit̃ ꝙ tota lati
tudo cõceptus entis ſit realis. ❡ Ad quintũ dico ꝙ en
ti inquantũ ens non repugnat cõceptus realis nec ſibi
cõpetit: ſed abſtrahit ab vtroqꝫ includẽs rem τ rõneꝫ.
❡ Ad ſeptũ dico: ꝙ nõ reale cõtrarie nõ includit̃ in ra
tione alicuius realis: ſicut chimera ꝙ eſt nõ reale ꝯtra
rie. i. cõtrario modo ſe habẽs ad reale nõ intrat rõnem
alicuius realis. tõ modo aũt rõ entis non dicit̃ eſſe non
realis: qꝛ tũc eſſet quid noĩs ſm̃ ſe: ſed dr̃ nõ realis: q̃ſi
priuatiue vel diſperate: qꝛ. ſ. abſtrahit a reali τ ab ente
rationis: τ tale quid qḋ dr̃ nõ reale illo modo põt eſſe
de rõne realis. ❡ Sciendũ ergo ꝙ ens põt accipi ꝓut
includit in ſe ſolũ decẽ pdicamẽta: τ ſic dicit vnũ cõce
ptũ: vel rationẽ realẽ ſic: ꝙ nihil icludit̃ ſub eo quin ſit
aptũ eſſe in rerũ nã ſine opere intellectus. ❡ Alio mõ

Cõcept⁹ ẽtis ad decẽ pdicamẽta τ ad ens reale τ rõnis q̃lis ſit

Reale nõ re alis entis rõ put ſe extendit ad ens reale τ ad ens rationis.

ſumit̃ ꝓut extendit ſe ad omne ens reale ſiue ſit crea-
tũ ſiue increatũ: τ tunc dicit conceptũ realẽ: ſed minus
vnũ q̃ pͥmo modo. ❡ Tertio põt ſumi ꝓut extẽdit ſe
ad omne qḋ qualitcũqꝫ eſt ſiue ſit reale ſiue rõnis ſiue
poſitiuũ ſiue priuatiuũ τ breuiter ad omne intelligibi-
le: τ tunc cõceptus entis habꝫ vnitateꝫ attributionis: τ
nõ eſt realis nec rõnis: ſed abſtrahit ab vtroqꝫ icludẽs
in ſe omnẽ rem τ rationẽ. Sic igit̃ pꝫ quid dm̃ ſit ad
illas duas ſuppoſitiones. ❡ Nũc ad pncipales rõnes
cõtra ꝯnem dicit̃. ❡ Ad pͥmã qdẽ ꝙ ad vniuocationẽ
non ſufficit ꝙ ſit idem nomẽ: τ idẽ cõceptus intellect⁹: τ
niſi ille cõceptus equaliter repreſentet oĩa que illo con
ceptu cõcipiunt̃ cuiuſmodi non eſt de aliquo cõceptu
cõi deo τ creature aut decẽ generaliſſimis. ❡ Item di
uerſitas in eſſendo impedit vniuocationeꝫ: licꝫ ſit vni-
tas rõnis ſicut exemplificat̃ pͥmo cõtra gẽtiles ca. 32.
de domo que ẽ in mẽte artificis: τ de domo que eſt in
materia. Et de potentia dei. q. 7. arti. 7. ad ſextũ. de for-
mis intelligibilibus: que ſunt in mente diuina: τ de for
mis creaturarũ: que non ſunt vniuoce ꝓpter diuerſum
modũ eſſendi: licꝫ ſint vnius rationis. ❡ Ad ſcd̃m ne-
gat̃ minor. ❡ Ad tertiũ ſimilr̃ negat̃. ſufficit eñi talia
cõuenire in conceptu analogico: qꝛ vnũ eſt imitatio al
terius loquendo de cõceptu formali: loquendo aũt de
obiectali conceptu nõ ſufficit vnitas actualitatis: quaꝫ
ſolã habꝫ cõceptus entis. ❡ Ad quartũ negat̃ maior
loquendo de analogis cõuenientibus in aliqua cõi ra-
tione: licꝫ non eque. ❡ Ad quintũ dicit̃: ꝙ hoc non ſuf-
ficit ad vniuocationẽ: niſi aliquid addat̃: ſicut dictum
eſt in reſponſione primi. ❡ Ad 6m dico: ꝙ ens nõ dicit
qḋ de aliqua creatura: qꝛ nullius creature eſſentia ſua
vel quidditas eſt eſſe. Sed ſi diceret de aliquo per mo-
dũ generis vel diffinitiõis: tũc diceret quid: ens aũt ſu
mit̃ ab eẽ. ❡ Ad 7m negat̃ minor: ſi eñi ens eẽt analo-
gũ illo mõ quo ſanũ poſſet eſſe extra intellectũ alicui⁹
qꝛ haberet plures cõceptus aliqualr̃ ꝯueniẽtes. ſcilꝫ in
habitudine ad idem numero: τ ſub vno eẽt extra aliũ:
ſed ens non eſt iſto modo analogũ. Habꝫ eñi vnũ cõ-
munem cõceptũ qui ꝑfectius repreſentat vnũ analo-
gatoꝝ q̃ aliud: licꝫ ſit de intellectu vtriuſqꝫ. ❡ Ad rõ-
nẽ in pncipio queſtionis factã patuit ſepe reſpõdendo
in predictis. Et hec de qõne dicta ſufficiant τc̃.

Ens non eſt de rõne alicu ius.

❡ Utrum deum eſſe ſit per ſe notum nobis. Qõ. II.

SEcundo circa eandẽ diſtinctio
nẽ q̃rit̃. Utrũ deũ eſſe
ſit per ſe notũ mẽti humane in via. Et
arguit̃ ꝙ ſic. Illa ſunt nobis ꝑ ſe nota:
quoꝝ cognitio naturaliter eſt nobis in
dita: ſed cognitio exiſtendi deuꝫ omni-
bus naturaliter eſt inſerta. vt dic̃ Damaſcen⁹. ergo τc̃.

In oppoſitum arguit̃ ſic. Eoꝝ que ſunt per
ſe nota nõ põt cõtrariuꝫ eſti-
mari ſm̃ interiorẽ rõnẽ: ſicut ſunt pͥma pͥncipia demõ
ſtrationis: ſed cõtrariũ huius: qḋ eſt deuꝫ eſſe: eſtimari
in actu eſt poſſibile: vt pꝫ per illud pſ. Dixit inſipiẽs τc̃.
ergo deum eſſe non eſt per ſe notum.

In hac qõne ſunt duo articuli. Primo ponaꝫ
ꝯnes. Scd̃o mouebo dubĩones.

Quantum ad primũ ſit pͥma ꝯ: ꝙ ad hoc ꝙ ali-
qua ꝓpoſitio ſit per ſe nota: ſufficit
ꝙ predicatũ ſit de ratione ſubiecti. Iſtaꝫ propoſitionẽ
ſeu ꝯcluſionẽ ponit ſcũs Tho. de veritate. q. 10. arti. 12.
vbi ſic dicit. (Ad hoc ꝙ aliquid ſit per ſe notuꝫ: nihil
aliud requirit̃: niſi vt predicatum ſit de ratione ſubie-
cti: tunc enim ſubiectũ cogitari non poteſt ſine hoc ꝙ

predicatū ſibi ineſſe appareat.) Hec ille. ¶ Itē prima parte.q.2.arti.p̄.(Ex hoc (inquit) aliqua ꝓpoſitio eſt per ſe nota:q2 predicatū includit̄ in rōne ſubiecti:vt homo eſt aial. Nā animal eſt de rōne hoīs.) Hec ille. Idē ponit p̄mo cōtra gentiles ca°.io. ¶ Item 4° meta/

Lectio.5. Tex.cō.5. phyſice dicit.(Propoſitiones per ſe note ſunt que ſtatim notis terminis cognoſcunt̄.vt dicit̄ p̄ poſteriorum: hoc autē contingit illis ꝓpōnibus in quibus ꝑdicatū ponit̄ in diffinitione ſubiecti: vel predicatū eſt idem ſubiecto.) Hec ille. ¶ Scđa ꝯ eſt.ꝙ nō oīs ꝓpoſitio ꝑ ſe nota:eſt ꝑ ſe nota nobis. Hāc ponit ſcūs Tho. in locis preallegatis.vnde in q̄ōnibus de veritate ſic dicit.

Per ſe notū dupliciter. (Dupl'r eſt aliqd per ſe notū.ſ.ſm ſe:ꝛ quo ad nos. Ad hoc enī ꝙ aliquid ſit per ſe notū:nihil aliud requirit̄: niſi vt predicatū ſit de rōne ſubiecti:tūc enī ſubiectū cogitari non pōt ſine hoc q' predicatū ſibi ineſſe appareat. ¶ Ad hoc aūt vt aliquid ſit per ſe notū nobis: oꝫ ꝙ nobis ſit cognita rō ſubiecti:in qua icludit̄ ꝑdicatū: ꝛ inde eſt:ꝙ quedā ſunt per ſe nota oībus:qñ.ſ.hꝫ ꝓpoſitiones habēt talia ſubiecta:quoꝝ ratio oīb' eſt nota: vt omne totū maius eſt ſua parte:quilibꝫ enī ſcit qd ſit totū:ꝛ quid pars. Quedā v̄o ſunt per ſe nota ſapientib' tm̄:qui rōnes terminoꝝ cognoſcūt vulgo eas ignorāte: ꝛ ſm hoc Boetius in libro de ebdomadibus dicit: ꝙ duplex eſt modus cōium acceptionū. Una eſt cōis oībus:vt ſi ab equalibus eq̄lia demas q̄ ꝛc. Alia eſt q̄ eſt doctoꝝ tm̄:vt icorporalia in loco nō eē:que nō vulgus ſed docti cōprobant:q2.ſ.vulgi ꝯſideratio imaginationē tranſcendere nō pōt vt ad rōnē rei incorporalis pertingat.) Hec ille. Idē ponit p̄ma parte vbi ſupra. ꝛ 4° metaphyſice. vbi ſupra. ¶ Tertia ꝯ eſt.ꝙ hec ꝓpoſitio deus eſt ſm ſe:eſt ꝑ ſe nota.nō aūt quo ad nos.hāc ponit ipſe vbi ſupra.vnde in de veritate:vbi ſupra poſt verba premiſſa ſubdit.(Hoc autē qđ eſt eē in nullius creature rōne ꝑfecte includit̄:cuiuſlibꝫ enī creature eē eſt aliđ a ſui quidditate.vñ nō pōt dici de aliqua creatura:ꝙ eā eſſe ſit per ſe notū:ꝛ ſm ſe:ſꝫ in deo eſſe ſuū includit̄ in eius quiditatis rōne:q2 in deo idē eſt:qđ ē: ꝛ eſſe:vt dicit Boetius:ꝛ idē an eſt ꝛ quid eſt.vt dicit Auicēna:ꝛ iō ſm ſe:ꝛ ꝑ ſe eſt notū:q2 quidditas dei nō eſt nobis nota:ideo quo ad nos deū eſſe:nō eſt ꝑ ſe notū:ſed indiget demōſtratione:ſed in patria vbi eēntiā eius videbimus:multo amplius erit nobis per ſe notū deū eſſe:q̄ꝫ nūc ſit per ſe notū:ꝙ affirmatio vl' negatio nō ſunt ſimul vera.) Hec ille. ¶ Idē dicit p̄ma parte vbi ſupra.ꝛ p̄mo ꝯ gētiles:ꝛ p̄ ſen.preſenti diſ.ꝛc.

Quantum ad ſcđm articulū arguit̄ ꝯtra predictas ꝯnes. Et quidē cōtra p̄maꝫ arguit Aureolus p̄mo ſic. Oīs ꝓpoſitio in cuius ſubiecto includit̄ predicatū:eſt in p̄mo mō dicendi per ſe:vt pꝫ

Tex.cō.9. p̄mo poſterioꝝ:ſed nō oīs ꝓpoſitio per ſe nota eſt in p̄ modo dicendi per ſe:qđ apparet:q2 cū in mathematica:paſſio ꝑdicat̄ de rōne ſubiecti illa ꝓpoſitio ē per ſe nota.vbi grā.linea cadēs ſup lineā conſtituit duos angulos rectos:vel eq̄les duobus rectis:vel paralelle nō concurrūt:vel omne totū eſt maius ſua parte: oēs iſte ſunt per ſe note:ſed certū eſt:ꝙ cōſtituere duos angulos rectos nō eſt de rōne linee cadentis ſuper lineaꝫ rectam:nec nō cōcurrere eſt de rōne paralelle:nec maioritas de rōne totius aut minoritas de rōne partis.imo ꝓprie paſſiones.vñ hꝫ omnes ꝓpoſitiones ſūt in ſcđo mō dicēdi per ſe:in quibus predicatū non includit̄ in ſubiecto:ſed magis ecōtra. Nō ergo eſt verū:ꝙ ꝓpoſitio per ſe nota ſit illa:cuius predicatū includit̄ in ſubiecto. ¶ Scđo ſic. Motū eſſe eſt per ſe notū: ꝛ naām eſſe eſt per ſe notū.vt dicit̄ ſcđo phyſicoꝝ.ꝛ ibidē dicit Cōmētator:ꝙ qui querit declarare illud qđ eſt manifeſtū de ſe:eſt mos eius qui nō pōt diſtinguere inter manifeſtū per ſe:ꝛ manifeſtū per aliud. Et iſte modus hoīum nū q̄ꝫ poteſt philoſophari:tale aūt eſt motus ꝛ natura: ſed conſtat ꝙ in hac ꝓpoſitione motus eſt:aut natura eſt: predicatū nō includit̄ in ſubiecto:cū nulla creatura ſit ſuū eſſe.ergo illa aſſignatio nō fuit vera. ¶ Tertio ſic

Tex.cō.6. Hec ꝓpoſitio eſt per ſe nota:nix eſt alba:qui enī dubitat verū nix ſit alba ſenſu indiget.vt dr̄ ſcđo topicoꝝ.ſꝫ Capitu. 2°. cōſtat:ꝙ in hac predicatū nō includit̄ in ſubiecto.imo forſitan eſt ꝓpoſitio demōſtrabilis a ꝑori.ergo nō fuit propoſitio per ſe nota ita diffinienda. ¶ Quarto ſic. Hec eſt per ſe nota:celum eſt:terra eſt:ꝛ ſic de omnib' ꝓpoſitionibus:quas intellectus capit ex ſenſu:ſed in talibus predicatū non includitur in ſubiecto.ergo idem quod prius. ¶ Arguit etiā Gregorius ꝓbando:ꝙ non oīs ꝓpoſitio cuius predicatū includit̄ in ratione ſubiecti ſit per ſe nota. ¶ Primo.q2 vel hoc intelligitur de diffinitione dicente quid rei:vel de dicente qd noīs:ſꝫ non p̄mo modo:quia neutra harū eſt per ſe nota:itellectus eſt ſubſtātia:intellectus eſt qualitas:cū de vtraqꝫ magna ſit queſtio apud ſapientes:ꝛ tamē alterius predicatum includitur in rōne dicente quid rei ſubiecti. ſimil'r iſta. Roſa eſt flos:nō eſt per ſe nota.imo nec neceſſaria. Nec iſta:albedo eſt color:eſt per ſe nota:alias eſſet nota ceco a natiuitate:ꝛ tñ vtrūqꝫ ꝑdicatū includit̄ in rōne ſubiecti:ꝛ ita de multis alijs pōt argui.ſimiliter ſequit̄:ꝙ quelibet ꝓpoſitio in qua predicaret̄ gen' vel differentia de ſua ſpecie eſſet per ſe nota:ꝛ eadeꝫ ratione quelibet in qua diffinitio predicaret̄ de diffinito: ꝛ ſic proprie differentie ꝛ diffinitiōes rerū eſſent abſqꝫ argumentatione note de ipſis:quod eſt manifeſte falſum:cū multū difficile ſit proprias diffinitiones inueſtigare. De diffinitione etiā dicente quid noīs idem probat̄:q2 omnis ꝓpoſitio per ſe nota eſt vera:nō quelibet autē cuius predicatū includit̄ in tali diffinitione ſubiecti eſt vera:ſicut patet de iſta.vacuū eſt locus:eſt enim falſa:cum nullus locus ſit vacuuꝫ vel vacuus: ꝛ tamē locus ponit̄ in diffinitione dicēte quid nominis vacui. Diffinit̄ eniꝫ ꝙ eſt locus priuatus corpore:ꝛ ita de pluribus talibus pōt argui quarū ſubiecta etiā ſupponere poſſunt pro veris rebus:ꝛ tamē predicationes tales non ſunt neceſſe:ſed contingentes ſicut ꝛ ipſe res contingenter exiſtunt:ꝛ per conſequēs non ſunt per ſe note. ¶ Secundo arguit probando:ꝙ non cuiuſlibet ꝓpoſitionis per ſe note predicatuꝫ includit̄ in ratione ſubiecti. Nam quelibet iſtarū eſt per ſe nota homo eſt aſinus vel non eſt aſinus:ſi aliqua ſunt eidem equalia: ſunt equalia inter ſe:ſi equalibus equalia addant̄:tota fient equalia:ꝛ multa alia de quibus cōſtat ꝙ predicata non ſunt de ratione ſubiecti. ¶ Tertio ſic. Propoſitio quelibet per ſe nota eſt illa:que vel ſibi equiualens cuilibet potēti vti ratione poteſt naturaliter eſſe nota abſqꝫ indigentia noticie alicuius extrinſeci:ſed nō oīs ꝓpoſitio cuius predicatū eſt in ratione ſubiecti eſt huiuſmodi.igitur deſcriptio illa non valet.maior patꝫ tū ex dictis phi p̄mo poſterioꝝ dicentis:ꝙ dignitas ꝛ pro

Tex. cō.5. ꝛ lec.5. poſitio maxima eſt ꝓpoſitio imediata quā neceſſe eſt quemlibꝫ docentē.ſ.potentē vti ratione hr̄e anteq̄ꝫ de aliquo doceat̄:tales ꝓpōnes abſqꝫ doctrina cuilibꝫ naturalr̄ in mentē veniunt:vt dicit Cōmētator tertio de aīa.cōmēto.36.ꝛ abſqꝫ añcedēti cognitiōe.vt idē dicit in de ſomno ꝛ vigilia:ſed minor probatur:quia multe ſunt propoſitiones:quarum predicata includuntur in

ſubiectis

ſubiectis:que nõ ſunt cuilibet potẽti vti rõne note. vt pʒ in hoc argumẽto. ¶ Cõtra ſecundã ꝯnẽ ſilr arguit ſic Aureolus. Nulla ꝓpoſitio eſt eadẽ niſi ſit ſub eiſdẽ cõceptibus: voces nãqꝫ ſole non faciunt ꝓpoſitionẽ ꝑ ſe notã: ſed rõnes ꝯceptuũ: qꝛ ꝯceptus mutuo ſe includunt. ſed ſtantibus eiſdẽ cõceptibus in quocũqꝫ intellectu ponant̃: ꝓpoſitio eſt per ſe nota: aut eniʒ ex ipſis cõceptibus apparet veritas cõplexionis: ⁊ ſic vbicunqꝫ ponant̃ illi termini cõplexio apparebit: aut non apparet ex cõceptibus: ſed ex aliquo alio: ⁊ tunc non erit ꝓpoſitio per ſe nota. ġ ꝓpoſitio per ſe nota vbicũqꝫ ponatur vel in quocũqꝫ intellectu ſit erit ꝑ ſe nota. ¶ 2° ſic. Intellectus cõcipiẽs aliquã ꝓpoſitioneʒ que eſt per ſe nota: aut fert ſuũ intuitũ ſuper cõceptus: ex quib⁹ oritur noticia illius ꝓpoſitiõis: aut ſuꝑ alios: ſi ſuꝑ eoſdẽ cõceptus: ſequit̃ ꝙ erit ſibi ꝓpoſitio per ſe nota: nã poſita cã ponit̃ effectus: illi autẽ cõceptus erãt cã noticie: ſi vero ſuꝑ alios cõceptus iã non eſt eadẽ ꝓpoſitio: cũ ſole voces ꝓpoſitiões nõ faciãt: ſed magis cõceptus ſignificati per voces. relinquit̃ ġ ꝙ ſtãte idẽtitate ꝓpoſitiõis cuilibʒ itellectui erit per ſe nota. ¶ Cõtra tertiã ꝯnẽ arguit̃ ꝑ ſic. Illa ꝓpoſitio nõ eſt ꝑ ſe nota cui⁹ ſubiectũ ⁊ predicatũ non includũt ſe mutuo ſm re: ſed illius ꝓpoſitionis quaʒ format viator de deo: deus eſt. ſubm ⁊ predicatũ nõ ſe includũt mutuo. iſta nãqꝫ incluſio eſſet: vel qꝛ vox includeret̃ in voce: ⁊ hoc nõ eſt: ſic̃ patet: vel qꝛ cõceptus quẽ hʒ viator de eſſe includeret̃ in cõceptu quẽ hʒ de deo: cuius oppoſitũ experimur: ⁊ ſic nõ eſt per ſe nota. ġ illa ꝓpoſitio quã format viator dicẽdo deus eſt: ſicut nõ eſt nota viatori per ſe: ita nec ẽ per ſe nota in ſe. Nec valʒ ſi dicat̃ ꝙ beatus hʒ alios cõceptus: ⁊ illi mutuo ſe icludũt: nõ valʒ inquã: qꝛ tunc beatus hʒ aliã ꝓpoſitionẽ de eadẽ re tñ: nõ eſt aũt icõueniẽs ꝙ de eadẽ re ſint formabiles diuerſe ꝓpões: quaꝝ vna ſit per ſe nota ⁊ alia nõ: ſed ꝙ eadẽ ꝓpoſitio ſit per ſe nota in ſe: ⁊ nõ per ſe nota formãti eã eſt impoſſibile. ¶ Scḋo ſic. Illã eandẽ ꝓpoſitionẽ quã format viator de deo: deus eſt ſub iſtis cõceptibus actus pur⁹ eſt: vel ꝑma cauſa eſt: illã eandeʒ põt formare beatus: ſed clarũ eſt: ꝙ illa nõ eſt ſibi nota. imo ꝓbat eã ex puro ⁊ determinato ꝯceptu diuinitatis: ſic arguẽdo. Deus eſt actus purus: igit̃ actus purus eſt. ſicut ſi argueretur. Triangulus hʒ tres angulos: triangulus eſt ꝑma figura. ġ ꝑma figura eſt habẽs tres angulos. ġ illa ꝓpoſitio quã format viator nõ eſt ꝑ ſe nota beato ſʒ alia: ⁊ econuerſo illa que eſt per ſe nota beato non eſt illa que viatori non eſt per ſe nota. Et ifert Aureolus ꝙ ſcũs Tho. ⁊ ſequaces eius videnẗ fuiſſe decepti in hoc ꝙ de vna ⁊ eadẽ re poſſint formari due ꝓpoſitiones: ⁊ tamẽ ſub eiſdẽ vocibus prima eſt per ſe nota ⁊ nõ ſecunda: ⁊ ſic habentes aſpectũ ad idẽtitatẽ vocũ dixerũt ꝙ eadẽ ꝓpoſitio eſt per ſe nota in ſe: nõ aũt quo ad nos: qḋ vtiqꝫ ſtare nõ põt: vt viſum eſt. Hec ille in forma. ¶ Arguit cõtra eandẽ Gregorius ꝓbando: ꝙ nec illa propoſitio deus eſt: quã format beãs ſit per ſe nota: ʒ ſit ei eadẽs. Arguit igit̃ ſic. Nõ cuilibʒ potẽti vti rõne põt abſqꝫ alterius extrinſeci noticia eſſe nãliter notũ: deũ eſſe. igit̃ deũ eſſe non eſt per ſe notũ. aũs patet. nõ eni naturalr homini põt eſſe notũ deũ eſſe niſi ex noticia creaturarũ: ſi tamẽ hoc etiã ſit nãliter tali modo poſſibile noſſe. tenet ꝯñia: qꝛ cuiuſlibʒ ꝓpoſitionis per ſe note enũciabile eſt per ſe notũ. ¶ Scḋo. Nõ cuilibet potẽti vti rõne illa ꝓpoſitio quã format beatus: vel alia ſibi equiualens in ſignificando põt abſqꝫ alterius extrinſeci noticia eſſe nãliter nota. ergo illa nõ eſt per ſe nota: tenet ꝯñia ex diffõne ꝓpoſitionis per ſe note: aũs probatur qꝛ nec illa: nec aliqua ſibi equalẽs põt naturalr homini viatori eẽ nota ſine noticia alicui⁹ extrinſeci. ¶ Tertio. Quia ꝓpoſitiones per ſe note naturalr veniunt in mentẽ hoĩs: vt ſupra dictũ fuit: illa aũt ꝓpoſitio quaʒ habʒ beatus nõ nãliter: ſed ſupernaturaliter ⁊ gratuite cauſatur in mente eius ⁊c̃.

Ad argumẽta cõtra ꝑmã cõcluſionẽ dr̃ dupliciter. Pꝛio qꝛ nõ cadũt directe cõtra mẽtẽ ſci Tho. licʒ eni ſcũs Tho. dicat: ꝙ ꝓpoſitio per ſe nota ſit illa cuius ꝑdicatũ includit̃ in ratione ſubiecti: vel eſt eadẽ ſubiecto: nõ tamẽ dicit ꝙ ſolũ talis ſit per ſe nota: qḋ argumenta facta improbare cõtendũt. Dicit̃ ſcḋo ꝙ ſuſtinẽdo ꝙ illa fuerit mẽs ſci Tho. quã iſte lacerat: adhuc argumenta nõ valẽt: ideirco ad ea per ordinẽ reſpõdet̃. ¶ Ad ꝑmũ quidẽ dicit̃: ꝙ quintuplr cõtingit predicatũ includi in rõne ſubiecti. ¶ Pꝛio. Qꝛ predicatũ eſt diffinitio ſubiecti. vt homo eſt aĩal rõnale. ¶ Scḋo. Qꝛ predicatuʒ eſt pars rõnis ſubiecti: vel ſuperius quocũqꝫ modo ad ſubiectum: vt homo eſt aĩal: homo eſt rationalis. ¶ Tertio. Qꝛ diffinitũ ꝑdicat̃ de ſua diffinitione: vt dicẽdo: aĩal rõnale eſt homo. ¶ Quarto. Qꝛ aliqḋ ſe habẽs per modum diffinitionis: vel deſcriptionis: aut equiualens diffõni: aut deſcriptioni ꝑdicat̃ de diffinito: aut de ſcripto: aut qualitercũqꝫ notificato: ſicut dicẽdo. Totuʒ eſt maius ſua pte: licʒ eni in hac: totale predicatũ nõ ſit diffinitio vel pars diffinitionis ſubiecti: tñ illud totale ꝑdicatuʒ dicit̃ iſto modo includi in rõne ſubiecti: qꝛ equiualet diffinitioni: vel deſcriptiõi huius qḋ dico totũ. ¶ Quinto. Qñ eſt econuerſo huic q̃rto modo. vt ſi diceret̃. De maius ſua pte eſt totũ ⁊c̃. ¶ Tũc iſtis ſuppoſitis dico ꝑmo ꝙ maior primi argumẽti eſt falſa. nã ꝓpoſitio in qua predicat̃ diffinitũ de ſua diffinitõe eſt in ſcḋo mõ dicẽdi ꝑ ſe: ſʒ ꝙ ponit ſcũs Tho. in tractatu de demõſtratiõe: ⁊ tñ in tali ꝓpõne ꝑdica͞m ẽ de rõne ſubti tertio mõ diſtinctionis poſite. Dicit̃ ſcḋo ꝙ minor eſt falſa: quia nunq̃ ꝓpoſitio aliqua in qua paſſio predicat̃ de diffinitione ſubiecti eſt per ſe nota: talis eni põt demõſtrari per diffinitionẽ paſſionis. vñ ſcũs Tho. ſuꝑ 2° poſterioꝝ. ca. ꝑ. ſic dicit. (Opʒ (inquit) cõcludere paſſioneʒ de ſubiecto per diffinitionẽ paſſionis: ⁊ vlterius diffinitionẽ paſſionis cõcludere de ſubiecto per diffõnem ſubiecti. vnde in ꝑmo poſterioꝝ dicit̃: ꝙ opʒ ꝓcognoſcere quid eſt non ſolũ de ſubiecto: ſed de paſſione: ⁊ hͦ pʒ per exemplũ ſi velimus demõſtrare de triãgulo ꝙ habet tres angulos equales duobus rectis: accipiamus ꝑ pro medio: ꝙ eſt figura habẽs angulũ extrinſecũ equalẽ duobus intrinſecis ſibi oppoſitis: qḋ eſt quaſi diffinitio paſſionis: qḋ iterũ opʒ demõſtrare per diffõnem ſubiecti: vt dicamus. Omnis figura rectilinea tribus lineis rectis contenta. habʒ angulũ exteriorẽ equalem duobus interioribus ſibi oppoſitis. Et idem patet ſi velimus demõſtrare ꝙ vox acuta ⁊ grauis conſonẽt: accipiemus diffinitionem paſſionis: ſcʒ ꝙ habẽt ꝓportionem numeralẽ: ſed rurſus ad hoc demonſtrandũ oportet accipere diffinitionẽ grauis ⁊ acute. Nã vox grauis eſt que in multo tẽpore nata eſt mouere ſenſuʒ: acuta autem que modico tempore: modici autẽ ad multum eſt ꝓportio numeralis.) Hec ille. ¶ Ex quibus pʒ ad oĩa que in ꝑmo argumẽto narrant̃: dico eniʒ ꝙ in iſta: parallele non cõcurrũt predicatũ quodãmodo eſt de ratione ſubiecti: ⁊ in ceteris ꝓpoſitiõibus ibidẽ poſitis: ⁊ hoc dicẽdo predicatũ includi in ſubiecto 4° mõ diſtinctionis ꝓſuppoſite: qꝛ ſcʒ predicatũ eſt qualiſcũqꝫ

Tex. cõ. 2.

deſcriptio ſubiecti: vel 3° mõ: quia predicatū eſt ſupius ad ſubiecti deſcriptionē. Nā hoc qḋ dico nõ cõcurrere ad inuicē ſuperius eſt ad diſtare ab inuicem equaliter qḋ eſt deſcriptio paralellarū: ſimilr hoc qḋ dico: maius parte: ſuperius eſt ad hoc: qḋ dico ꝯſtitutū ex partibus: vel continēs partes: qḋ eſt quaſi deſcriptio totius: ſimiliter hoc qḋ dico: minus toto: ſuperius eſt ad diffõnem partis: vel eius deſcriptionē: hec aūt ꝓpoſitio linea cadens ſuper lineā ꝛc. eſt demõſtrabilis ex notiorib' mõ ſupra poſito. ideo nihil cõtra nos. nõ eniʒ iſto mõ quo loquimur eſt per ſe nota. ¶ Ad ſcḋʒ negat̃ añs: vt eni dictū eſt in ꝓbatione tertie cõcluſionis, de nulla creatura põt dici q eā eſſe ſit per ſe notū. Cõmētator aūt ꝛ

Scḋo phy. 7. ca. 6.

Ari. dicūt iſtas ꝓpoſitiões: motus eſt: nã eſt: eſſe per ſe notas: qꝛ nõ indigent demõſtratione: ſed cognoſcunt̃ ſenſu aut experientia. ¶ Ad tertiū negat̃ añs: iſta eniʒ nõ eſt per ſe nota: nix eſt alba: qꝛ in ſe nõ hʒ vnde ſufficienter cognoſcat̃ cognitis rõnibus terminoꝝ: ſed aliquo extrinſeco idiget. ſ. ſenſu: qḋ eſt ꝯtra rõnē ꝓpõnis ꝑ ſe note. ¶ Ad 4m dr̃ ſicut ad ſcḋm. ¶ Ad qntū Gregorij dico: q illa propoſitio qua dicit̃ q oīs ꝓpõ cuius predicatū claudit̃ in rõne ſubiecti eſt per ſe nota: intelligit̃ tā de rõne dicente qd rei: q̄ȝ quid nois: ꝛ cū ꝓbat̃ q nõ ſit va de diffõne quid rei. dico ad primā ꝓbationē: q aliqua iſtaruʒ eſt per ſe nota: intellectus poſſis eſt ſuba: intellectus poſſis eſt accñs: licʒ nulla earū ſit ꝑ ſe nota oībus: ſed ſolū ſcientibus rõnes terminoꝝ: ſi eniʒ ratio dicēs quid rei intellectus poſſis eſſet nota cuilibʒ pro certo: nõ eſſet dubiū an intelľs poſſibilis eſſet ſuba. De iſta: roſa eſt flos: dr̃ q eſt oībus ſciētibus: qd roſe ꝑ ſe nota: ꝛ ſilr iſta: albedo ē color. Et cū dicit̃ nulla iſtarū eſt neceſſaria: falſuʒ eſt: ſiue eni roſa ſit actu: ſiue nõ ſemꝑ tamē roſa eſt flos: ꝛ ſemꝑ albedo eſt color: ſed arguens forte fallit̃ credēs q ad veritatē oīs cathegorice affirmatiue requirat̃ cõſiſtentia ſubiecti. hoc eſt q de ſubiecto verū ſit dicere q actu eſt: qḋ eſt falſum: lʒ

Accñs eni ſtentia ſbi nõ reqrit ad h q ppõ ſit va.

hoc teneāt terminiſte. Cū eni dicit: q ſi iſta eſſet per ſe nota: albedo eſt color illa poſſet eſſe ceco per ſe nota a natiuitate. negat̃ ꝯña: qꝛ cecus põt habere nõiliter rõnē qd rei albedinis: ꝛ iõ talis ꝓpoſitio albedo eſt color eſt per ſe nota ſm ſe: nõ tñ ceco. ¶ Ad ſecūdā ꝓbationē dicit̃: q ꝯña quā facit nõ valʒ: non eni ſequit̃: oīs ꝓpõ in qua ꝑdicat̃ gen': vł diffõ vł dr̃ia de ſpē eſt ꝑ ſe nota. igit̃ diffõnes rerū oīum eſſent nobis note: ꝛ ꝓpria genera: ꝛ ꝓprie drĩe: ꝛ cauſa quare ꝯña nõ valʒ dicta eſt in ſcḋa ꝯcl'one: qꝛ aliud eſt dicere hoc eſt ſm ſe ꝑ ſe notū: ꝛ hoc eſt per ſe notū nobis: dico eni q nõ opʒ: qḋ eſt notū nãe eſſe notū nobis: nec qḋ eſt per ſe notū ſm nãm: eſſe per ſe notū nobis. Cū aūt intendit ꝓbare q dicta ꝓpoſitio nõ põt intelligi de diffinitione dicente quid nois. dico ad eius ꝓbationē ꝯcedendo: q oīs ꝓpoſitio cuius ꝑdicatū includit̃ in qd nois ſubiecti eſt va. ¶ Ad inſtātiā de iſta: vacuū eſt locus nõ repletus corpore ꝛc. dico q illa eſt vera ſumēdo ſubiectū ꝛ predicatū ſm ſuppõnē ſimplicem: nec opʒ q ſubiectū actu ſit aut ꝑdicatū: nec q habeat aliquā ſingularē verā: qꝛ in tali ſuppõne ſubiectū ſtat pro quiditate vt abſtrahit a ſingularibus. Nec valʒ ꝓbatio ibi facta per conuerſionē: nullus locus eſt vacuū. igit̃ falſuʒ eſt q vacuū ſit locus: qꝛ eſt fallacia equocationis arguēdo a ſuppoſitiõe ſimplici ad perſonalē vel ecõtra. Cū etiā ibi dicit: q ꝓpoſitio aliqua affirmatiua: cuius ſubm ꝓ re cõtingēti ſupponit eſt ꝯtingens: negat̃: de re eni ꝯtingenti põt ꝓpoſitio neceſſaria formari affirmatiua de tertio adiacente: lʒ nõ de ſcḋo: qꝛ in tali eſt: nõ dicit actualē exiſtētiā: ſed cõpoſitionē aīe. ꝑ peryher. ¶ Ad ſcḋm dr̃ q cū dr̃ homo eſt aſinus vel nõ aſinus: ꝑdicatuʒ eſt iſto mõ de rõne ſubiecti: qꝛ affirmatio ꝛ negatio ſub diſiunctione ſequunt̃ ens inquantū hō: qḋ eſt de rõne cuiuſlibet itelligibilis: ideo dicunt̃ eſſe illo mõ de rõne hois: quo paſſio ſupioris diceret̃ eſſe de rõne iferioris: ſicut ſuſceptibile diſcipline de rõne hois: ꝛ ſimilr de iſta ſi ab eq̄libus demas ꝛc. dr̃ q iſta eſt hypotetica: nos aūt loquimur de cathegoricis: ſicut ꝛ phs: ſʒ ſi reducat̃ in cathegoricam dicendo: omnia equalia remanent equalia demptis ab eis ꝑtibus equalibus: vel alio modo conuenientiori: tūc dr̃ q predicatū illius eſt de rõne ſubiecti illo mõ: qꝛ predicatū eſt quedaʒ ſubiecti deſcriptio: illa eni drĩr equalia que hñt eq̄les partes: ꝛ tantū põt auferri ab vno vt ab alio vł hō. ¶ Ad 3m negat̃ maior. ad ꝓbationē dr̃ q phs loquit̃ de ꝓpoſitione per ſe nota: que eſt ꝑncipiū primū ſcīe: talis aūt eſt nõ ſoluʒ ꝑ ſe nota in ſe. imo per ſe nota cuilibʒ: cū ſit ex terminis oībus notis quātū ad quid nois eoꝝ: nõ aūt loquit̃ de ꝓpoſitione per ſe nota in ſe ſolū: ꝛ iõ Boetius fecit diuiſionē de duplici cõceptione animi: vt ſupra fuerat allegatū. ¶ Ad ꝑmū ꝯ ſcḋaʒ ꝯcl'onem dico: q illud ꝛ alia media tangunt vnicū mediū: petunt eni hanc difficultatē. ſ. vtrū ex idētitate vocuʒ alicuius ꝓpõnis debeat cēſeri eadē ꝓpõ: lʒ ꝯcept' aliquoꝝ eā ꝓferentiū ſint diuerſi. Iſto aūt dubio expedito pʒ qd ſit dr̃m ad rõnes. ¶ Dico igit̃ q in ꝓpõne vocali vel ſcripta tria ſunt cõſideranda ſm q tangit ſcūs Tho. 4° quolibʒ. q. 9. arti. 2°. ſ. vox ipſa ꝓpõnis ꝛ ſui termini. 2° ꝯceptus mentis: quē ſignificat imediate: ꝛ 3° res ipſa quā ſignificat mediāte cõceptu: ꝛ nõ ſolū dicit hoc eſſe cõſiderādū in voce cõplexa. imo etiā in incõplexa. ſ. noie. Tunc dico q vnitas vocis ſignificatiue: aut diuerſitas nõ dependet ex vnitate vel diuerſitate rei ſignificate: alioqn nõ eēt aliqḋ nomē equocū: ſʒ hoc eni ſi ſunt diuerſe res eēnt diuerſa noīa: ꝛ nõ idē nomē. Depēdet aūt vnitas vł diuerſitas vocis ſignificatiue: ſiue cõplexe: ſiue icõplexe ex vnitate vel diuerſitate vocis ꝛ itellectus.) Hec ille.

¶ Nūc dico q cū ꝓpõ ſit vox ſignificatiua: ſi ſint eedē voces: ꝛ idē cõceptus intelľs: erit eadē ꝓpõ formalr ꝛ mãliter: ſi aūt ſit idē cõceptus: ſed alie voces ſicut eſt i ſynonimis: in qbus vox eſt diuerſa: ꝛ ſignificatū idem oīno: tunc erit eadē ꝓpõ formalr: ſed nõ mãlr: ſi autē cū diuerſitate intellectuū ſit idētitas vocis: erit eadeʒ ꝓpoſitio mãliter: ſed nõ formalr: ipſe eni ꝯceptus quē ſignificat ꝓpoſitio vel nomē: eſt formale in voce ſignificatiua: qꝛ cõceptus eſt ipſi voci rõ formalis ſignificādi rē: ex h eni vox eſt ſignificatiua rei: qꝛ ſignificat conceptū: qui eſt ſilitudo rei: ꝛ vox qd mãle. Cū ḡ dicimus eadē ꝓpoſitio eſt ꝑ ſe nota ſm ſe: q̄ nõ eſt ꝑ ſe nota nobis: nõ loquimur de idētitate formali ꝛ mãli: ſʒ de idētitate mãli. ſ. quantū ad vocē: ꝛ ꝓter hoc q̄tū ad reʒ ſignificatā. Intendimus eni q eadē ꝓpoſitio ſm vocē: ꝛ eaſdē res a parte rei oīno ſignificās eſt ſm ſe ꝑ ſe nota: ſed non nobis: ita q illa eſt per ſe nota vni ꝛ nõ alteri: iſti tñ nõ hñt eoſdē cõceptus de illa. Tunc ad ꝑmū dico q niſi ſint idem cõceptus nõ erit eadē ꝓpoſitio q̄ ad formale: poterit tñ eſſe eadē quo ad mãle: ꝛ quo ad rem ſignificatam. ¶ Ad 2m dico: q intellectus concipiens ꝓpoſitionem ſibi non per ſe notā: ſed alteri: non fertur ſup conceptus: ex quibus per ſe orit̃ noticia illi' ꝓpoſitiõis: ſed ſuper alios cõceptus. Et ſi dicatur ꝯtra hoc qꝛ ex quo iſta ꝓpoſitio: deus eſt: hʒ duos itellectus ꝛ ſm vnū eſt per ſe nota: ꝛ ſm alium non: videt̃ q nõ plus debeat dici per ſe nota ratione iſtius cõceptus q̄ȝ

Predicatus diſiunctū qñ ſit de rõne ſubiecti.

De idētitate ꝛ diuerſitate mãli vel formali ꝓpõnum

non per

nō ꝑ ſe nota ratiōe alterius.ḡ vel erit ſ̄m ſe per ſe nota: ⁊ ſ̄m ſe nō per ſe nota: vel neutruꝫ.(Dico ꝙ iſta deus eſt: hꝫ duos ꝯceptus vt dcm̄ eſt: nā aliū hꝫ viator: aliū beatus: ſed ꝯceptus quē hꝫ beatus de iſta: vl' ꝓpoſitio mētalis quā ſignificat per illā vocalē cōponiṫ ex proprys rōnibꝰ terminoꝝ: cū ille cognoſcat rē ïportatā ꝑ ſubm ⁊ p̄dicatū in ſe: ⁊ iō qꝛ ſ̄m illos ꝯceptus eſt per ſe nota: iō ipſa dr̄ eſſe ſ̄m ſe per ſe nota: ꝯceptus aūt quē hꝫ viator de illa nō eſt ꝓprius ꝯceptus rerū ſignificatarū: nec hꝫ ꝓprias rōnes terminoꝝ: cū res de quibus enūciat nō cognoſcat in ſe: nec per ꝓpriā ⁊ adequataꝫ ſpēꝫ: ſed in alio: ⁊ per ꝯceptus ab alys rebus habitos: nō enī viator hꝫ ꝓpriā rōnē diuinitatis: nec ꝓpriā rōnem eſſe ſubſiſtentis: ⁊ iō lꝫ iſta ꝓpoſitio: deus eſt: ſub ꝯceptibus viatoris nō ſit ꝑ ſe nota: tn̄ nō iō dicēdū eſt eam ſ̄m ſe eſſe nō per ſe notam.

Ad primum ꝯtra tertiā ꝯclōnē negaṫ minor ⁊ diciṫ ꝙ rn̄ſio ibi poſita eſt bona. Et cū diciṫ ꝙ lꝫ ꝯceptꝰ quos hꝫ beatus de illa mutuo ſe includāt nō eſt eadē ꝓpoſitio ⁊c̄. dcm̄ eſt prius. ⁋ Ad 2m dico ꝙ ſi capiaṫ eadē ꝓpoſitio q̄ꝫtū ad rem ſignificatā: ⁊ q̄ꝫtū ad voces: ⁊ q̄ꝫtū ad ꝯceptus: ꝯcediṫ ꝙ illa nō eſt vni per ſe nota: ⁊ alteri nō ꝑ ſe nota: ſi glibet coꝝ eā formet tam ſ̄m voces q̄ꝫ ſ̄m ꝯceptus: ſꝫ dico ꝙ ipſa eadē ſ̄m vocē ⁊ rem ſignificatā tn̄ eſt vni ꝑ ſe nota: ⁊ nō alteri qui hꝫ alios ꝯceptus de illa.ſ.nō ꝓprios que nō ſunt ꝯceptiōes rerū in ſe: ſed in alys mō quo fuit dictū in alia reſpōſione. ⁋ Ad p̄mum negaṫ ꝯn̄a: ⁊ ad ꝓbationē dico: ꝙ nō cuiuſlibet ꝓpoſitionis per ſe note enunciabile eſt cuilibet ꝑ ſe notum: niſi ſit per ſe nota ſimplr̄: ⁊ quo ad cū. ⁋ Ad ſcd̄m negaṫ ſimiliter ꝯn̄a: ꝓcedit enī de ꝓpoſitōibus ꝑ ſe notis quo ad oēs: cuiuſmodi nō eſt iſta deus eſt. ⁋ Ad tertiū dico ꝙ nō ōis ꝓpoſitio ꝑ ſe nota venit nāliter in mentē: ſed ſolū illa: que eſt oībus per ſe nota: ⁊ nō ſolū eſt ꝑ ſe nota in ſe. ⁋ Nō reſtat ſoluere ad rōnes in pede qōnis factas: ⁊ quidē illa que ꝓbat ꝙ deū eſſe nō eſt per ſe notū ꝯcedaṫ ad hunc ſenſum: ꝙ nō eſt per ſe notuꝫ nobis: qꝛ aliud nō ꝓbat. ⁋ Ad p̄mā v̄o que ꝓbat oppoſitū dico: ꝙ nāle eſt nobis cognoſcere deū ſub q̄dā ꝯfuſione inquātū ipſe eſt beatitudo: qꝛ illā qlibet nāliter appetit: ⁊ nāliter cognoſcit: non aūt eſt nāle nobis cognoſcere deū ſub ꝓpria rōne: nō ſolū quā hꝫ btūs: imo nec ſub illa quā hꝫ viator fidelis ꝑ fidē: aut p̄hus ꝑ demr̄ationē. Iſtā rn̄ſioneꝫ dat ſcūs Tho. in ſūma: ſꝫ de v̄itate. q. 10. arti. 12. ſoluit alr̄: dicēs ꝙ ꝓ tanto dicit Damaſ. ꝙ cognitio dei eſt nāliter nobis īcerta: īquātū nāliter cuilibꝫ aliqd inſitū eſt: vnde poſſit ꝑueniri ad cog̃ſcēdū deū. Et hec de qōne ſufficiāt.

⁋ Utrū vnꝰ deus in diuinis ſit tres ꝑſone. Qō II.

Tertio circa eandē diſtinctionem q̄riṫ. Utrꝝ in diuinis vnus deus ſit tres ꝑſone. Et arguiṫ ꝙ nō: qꝛ ſi tres ꝑſone ſunt vna eēntia: ſequiṫ ꝙ ſint tres ꝑſone: ⁊ ꝙ nō ſint tres perſone diuine: ſed iſte eſt peſſimus error.ſ. ponere ꝯ̄dictoria ſimul eſſe vera.ḡ ⁊c̄. an̄s pꝫ: qꝛ ſi tres ꝑſone ſunt vna eſſentia.ḡ ꝑſone ſunt tres. Et ex alia pte: ſi tres ꝑſone ſunt vna eſſentia: ꝑſone nō erūt tres: qꝛ vna ꝑſona erit alia: per illaꝫ regulā. Quecunqꝫ vni ⁊ eidē ſunt eadē: īter ſe ſunt eadē: ⁊ ſic ſi q̄libet ꝑſona eſt eadē eſſentie: omnes perſone erunt eedē ad īuicē nullo mō realiter diſtincte: ⁊ ſic nō erūt tres realiter: qd̄ fuit ꝓbandū. ⁋ 2o ſic. Illd̄ nō eſt ponendū: qd̄ īfringit artē ſyllogiſticā: ꝑſertiꝫ ſyllogiſmū expoſitoriū: q eſt ex ſe euidēs: vt diciṫ p̄mo poſterioꝝ. ſcꝫ ꝙ medio exiſtente hoc aliqd: ⁊ ſingulari ſignato: neceſſe eſt extrema ꝯiungi: ſed ſi ponamus ꝙ in diuinis vna eſſentia ſit tres ꝑſone: dictus modus arguendi infringiṫ: pꝫ: qꝛ diuinitas eſt q̄dā res ſimpliciſſima qua demōſtrata pōt dici: hec res eſt pater: ⁊ hec eadem res eſt filius: ⁊ tn̄ nō ſequiṫ.ḡ pater eſt filius vl' ecōtra: qd̄ eſt ꝯtra oēm arteꝫ ſyllogiſmi expoſitory. igiṫ illud ex quo tale qd ſequiṫ nullatenus eſt ponēdū. ⁋ Tertio. Illud nō eſt ponēdū ad qd̄ ſequiṫ ꝯ̄dictoria eē ſimul vera de eodē: ⁊ hoc ſequiṫ ſi ponamus ꝙ tres perſone ſunt vna eſſentia: tunc enī eſſentia illa: ⁊ pater ſunt eadem res: ⁊ tamen de eſſentia dicitur ꝙ eſt filius: ⁊ de patre ꝙ non eſt filius: ⁊ ſic contradictoria de eodem videntur verificari.

In oppoſituꝫ eſt Athanaſius in ſuo ſymbolo: ⁊ determinatio eccleſie ex̄ de ſūma trinitate ⁊ fide catholica. ⁋ Et Iohānes apoſtolus in p̄ma ſua canonica caplo 3o dicēs. Tres ſunt qui teſtimoniuꝫ dant in celo: pater: verbū: ⁊ ſpiritꝰ ſanctus: ⁊ hi tres vnum ſunt.

In hac qōne erunt tres articuli iuxta tria dubia tacta in articulis. ⁋ In primo videbiṫ quomodo in diuinis nō falſificaṫ illa maxima de qua ſit mentio in p̄mo argumēto. ⁋ In ſecūdo quomō in diuinis nō infringiṫ ſyllogiſmus expoſitorius. ⁋ In tertio quomodo in diuinis nō verificantur contradictoria de eodem.

Quantum ad p̄mū dico ꝙ illa maxima. Quecunqꝫ vni ⁊ eidē ſunt eadē: inter ſe ſunt eadē: triplicīter pōt exponi ſ̄m mētē ſancti Tho. ⁋ Primus intellectus illius eſt: vt intelligaṫ tn̄ hr̄e veritatē in illis: que ſunt eadē alicui tertio: nō ſolū re: ſed etiā rōne: ſaltem ꝙ vtrūqꝫ in rōne illius includaṫ: vt qꝛ homo ⁊ aīal ſunt idē realiter ſorti: ⁊ homo ⁊ aīal includunṫ in rōne ſortis: ideo homo ⁊ aīal ſunt idem inter ſe. Si aūt aliqua ſint idē realiter eidē rei ſingulari: nō tn̄ ſunt de rōne illius: imo ad inuicem differunt rōne: ⁊ ab illa re cui ſunt eadē realiter: nō opꝫ illa eſſe idem ſibynuicē: p̄ſertim ſi ratio vnius opponiṫ rōni alterius aliquo mō oppoſitiōis. Et iſto modo exponit ſanctus Tho. dictā maximā prima parte. q. 28. arti. 3o in reſpōſione ad p̄mū: vbi ſic ait. (Illud argumētuꝫ. Quecunqꝫ vni ⁊ eidē ſunt eadeꝫ ⁊c̄. tenet ſ̄m p̄hm in his que ſunt idē re ⁊ rōne: ſicut tunica ⁊ indumentuꝫ: nō aūt in his que differūt rōne: vnde ibideꝫ dicit: ꝙ lꝫ actio ſit idem motui ⁊ ſimiliter paſſio: nō tn̄ ſequiṫ ꝙ actio ⁊ paſſio ſint idem: qꝛ in actione īportaṫ reſpectꝰ vt a quo eſt motus in mobili: in paſſione v̄o vt qui eſt ab alio. Et ſimiliter licet paternitas ſit idē ſ̄m rem cū diuina eēntia ⁊ ſimiliter filiatio: tn̄ hec duo in ſuis ꝓprys rōnibus īportāt oppoſitos reſpectus vnde diſtinguunṫ adinuicē.) Hec ille. ⁋ Ex quibus pꝫ ꝙ iſte primus modus exponendi p̄dictā maximā eſt ſ̄m mētē Aꝛ. ⁋ Secundus modus exponēdi eandē maximā ēt ſ̄m mētē ſancti Tho. ē vt dicaṫ ſic.) Quecūqꝫ vni ⁊ eidē ſunt eadē: īter ſe ſunt eadē. Iſto mō: ꝙ vnū iſtorū eſt reliquū: vel ſaltē illud qd̄ eſt idē vni illoꝝ eſt reliquū. Et ſic diceret ꝙ: qꝛ pater ⁊ filius ſunt idē eſſentie diuine: nō ſeq̄ṫ ꝙ ſi pater ſit iſto mō idē filio: ꝙ pater ſit filius: ſed iſto mō: ꝙ aliqd idē patri eſt filius.ſ. eēntia diuina: que eſt patri eadē. Hanc enꝫ expoſitionē ītēdit ſcūs Tho. in de potentia. q. 8. arti. 2o. ad. 10m cū dicit. (Idē eſt inſtans qd̄ eſt finis p̄teriti ⁊ p̄nm futuri: nō tn̄ p̄nm futuri dr̄ eſſe in p̄terito: ſꝫ illud qd̄ eſt

Trippliter exponiṫ illa maxima q̄cūqꝫ vni ⁊ eidem ⁊c̄.

3o phyſi. tex. cō. 20.

ꝑn^m^ futuri: ⁊ ſimiliter nõ dr̃ ꝙ paternitas ſit in filio: ſ; illud quod eſt paternitas. ſ. eẽntia diuina eſt in filio.) Hec ille. ❡ A ſimili in ꝓpoſito: q2 filius ⁊ ſpũs ſanct⁹ ſunt idẽ eſſentie diuine ſm rem: nõ tñ ſm rõnẽ: iõ nõ ſequit̃ ꝙ ſpiritus ſanctus ſit filius: ſed ꝙ aliqd idẽ ſpiritui ſancto ſit filius. ſ. eſſentia diuina. ❡ Tertius modus exponẽdi ꝓdictã maximã ſm mentẽ ſancti Tho. foret iſte vt dicat̃ ſic. Queciinq3 vni ⁊ eidẽ ſunt eadẽ: inter ſe ſunt eadẽ: q̃tũ ad illud in quo ſunt eadem tertio: ⁊ iõ q2 pater ⁊ filius ſunt idez eſſentie diuine q̃tũ ad ſuũ eſſe: ideo bene ſequit̃: ꝙ pater ⁊ filius ſint idez adinuicẽ ſm eſſe: q2 tñ pater nõ eſt idẽ eſſentie diuine ſm ſuã rõnem: imo vt ſic diſtinguit̃ ab eſſentia: iõ pater ſm rõnez paternitatis diſtinguit̃ a filio: nec eſt idẽ illi: verũtamen nõ op3 ꝙ ſi pater ⁊ filius nõ diſtinguũtur a diuina eẽntia: niſi rõne ſola: ꝙ nec inter ſe diſtinguant̃ niſi ſola ratione: q2 ratio eſſentie nõ opponitur rõni patris aut filij: ſicut pater ⁊ filius relatiue opponunt̃: ⁊ q2 ſola oppoſitio relatiua relationu3 realiũ diſtinguit in diuinis realiter: bene ſtat: imo ſequit̃ ꝙ pater ⁊ filius realiter adinuicẽ diſtinguant̃: nõ tamẽ a diuina eſſentia. Iſtum ſenſu3 innuit pmo ſen. diſ. 33. q. i. arti. pmo ad 2^m. ſic dicens. (Si aliqua duo ſint idem: ſm id qđ idem ſunt in quocũq3 eſt vnũ eſt alterũ: paternitas aũt ⁊ diuina eſſentia ſunt idez ſm eſſe: ⁊ iõ ſicut in filio eſt eſſe ipſius eſſentie: ita ⁊ in filio eſt eẽ paternitatis: q2 in diuinis nõ eſt niſi vnũ eſſe: ſed paternitas h3 aliquid in quo nõ vnit̃ cũ eſſentia: ſc3 rõnez paternitatis que eſt alia a rõne eſſentie: vnde ſm iſtã rõnem reſpectus põt eẽ in patre ⁊ nõ in filio ſi diſtinguerem patrẽ a filio. Nec op3 in his aliquid ſimile inquiri: q2 in nulla re creata inuenit̃ aliqd ſimile diuine ſimplicitati: vt habens ſit illud qđ habet̃: omnia eni ſimilia que pñt induci: vel de punctis in linea: vel de differentijs exiſtentibus in genere: plus habẽt de diſſimilitudine q̃3 de ſimilitudine: ⁊ ideo magis abducũt intellectũ a veritate q̃3 inducant in verũ.) Hec ille. ❡ Ex quibus p3 ꝙ q2 paternitas eſt eadẽ eẽntie ſm eſſe nõ tamẽ ſm rõnem: adeo nõ ſequit̃ vbicunq3 eſt eſſentia ſit paternitas ſm rõnem paternitatis: l3 vbicunq3 eſt eſſentia ſit paternitas q̃tũ ad ſuũ eſſe: ſic et iã l3 pater ſit idem eſſentie: nõ tamẽ op3 ꝙ cuicũq3 eſſentia diuina eſt eadẽ: pater ſit idem niſi quo ad eſſe. ❡ Sed cõtra iſta arguit Aureolus in pñti diſtinctione pñertim ɔtra pmã expoſitionẽ dicte maxime. Iſte inquit modus declarandi minime ſtare põt: nec difficultatẽ euacuat. Quecunq3 eni vni ⁊ eidẽ ſunt eadem realiter: ſed differentia ſola rõne talia inter ſe ſunt eadez ſm rem q̃uis differant rõne: talis nãq3 eſt identitas extremorum inter ſe: qualis eſt eoru3 identitas in medio: vel tollit̃ omnis forma ſyllogiſtica: ⁊ demonſtratiua que tenet ex iſto pncipio vñ negans ipm vel in deo: vel in quocunq3 alio tollit oẽm viam demonſtrandi ⁊ ſciendi aliquid de deo: ſed ſm te paternitas ⁊ filiatio ſunt idem ſm rẽ eſſentie diuine: l3 ſint diſtincta ſm rõnez ab ea. g inter ſe erunt eedẽ ſm rem q̃uis diſtinguant̃ ſm rõnẽ. ⁊ per ɔñs pater ⁊ filius ſola rõne diſtinguuntur: ⁊ reddit error Sabellij. ❡ Scđo arguit ɔtra exẽplum ibi datum. Aut eni actio ⁊ paſſio realiter diſtinguunt̃ a motu: aut ſola rõne: ſi ſunt idẽ realiter motui nec differunt niſi rõne: erunt inter ſe idẽ realiter differentia ſola rõne. ❡ Ad primũ negat̃ maior ⁊ ſua ꝓbatio: nõ eni op3 ꝙ talis ſit identitas extremorum inter ſe qualez habent illa extrema in medio: potiſſime qñ medium eſt idem extremis nõ formaliter: ſed identitate: hoc eſt identitate rei nõ rõnis: quin potius medium identificat̃ eis quaſi per accidẽs: ſicut res vnius generis rei alterius generis: quẽadmodũ videt̃ eſſentia diuina identificari relationibus: aut pſonis: ſicut abſolutum relatiuo: tunc eni nõ op3 extrema talẽ identitatẽ habere inter ſe: qualez habent in medio: q2 talia extrema per accidens identificata medio: poſſunt minus ɔuenire inter ſe q̃3 cum medio: vt p3 de albedine ⁊ humiditate in niue: qđlibet eni ɔuenit cũ niue in faciendo cõpoſitũ vnũ verius q̃3 inter ſe: q2 albedo eſt act⁹ niuis: nõ aũt humiditatis: ⁊ ɔſequẽter plus eſt de vnitate inter albũ ⁊ niuẽ: q̃3 inter albũ ⁊ humidũ: ⁊ ſimiliter verius vnit̃ humidum niui q̃3 albo: ⁊ ſic nõ tanta eſt vnitas aut identitas illoꝝ duoꝝ extremoꝝ adinuicem: quanta eſt cuiuſlibet extremi ſeorſum ſumpti in ordine ad mediũ: ſc3 niuẽ. Ita in ꝓpoſito: licet ſimilitudo longe a ꝓpoſito diſtet. Poſſet etiã dari exẽplum de differentijs reſpectu generis: nõ tanta eſt eni conuenientia differentiarũ adinuicẽ quãta eſt cuiuſlibet earum ad genus qđ diuidunt. Dicta ergo ꝓpoſitio. ſ. qualis eſt identitas extremorum in medio: talis eſt extremoꝝ adinuicẽ: debet intelligi qñ extrema nõ quaſi ꝑ accidens ſe habent ad mediũ ita ꝙ predicatio medij de extremitatibus: vel ecõtra nõ eſt per accidens: ⁊ ſolum identifica: nõ formalr̃: ⁊ ꝓpter identitatem eſſe: nõ rõnis: cuiuſmodi eſt cũ dicit̃: pater eſt eſſentia: vel ecõtra: talis eni ꝓdicatio eſt quaſi per accidens: ⁊ nõ ꝑ ſe: eſt eni vera nõ propter identitatem ſignificationis ſubiecti ⁊ ꝓdicati: ſed ꝓpter identitatem rei ſubiecti ⁊ ꝓdicati. Nec eni pater ſignificat eẽntiã: nec nomẽ eẽntie ſignificat patrez: licet res ſit eadẽ. ❡ Sciendũ etiã ꝙ qñcunq3 aliqua extrema ſic identificantur medio: aut alicui tertio: ꝙ nullum extremoꝝ identificat ſibi illud adequate: imo medium pluribus identificat̃ q̃3 aliqđ extremum: ſic ꝙ nõ ſolũ mediũ eſt idẽ ipi extremo: imo ab extremo quolibet ſeorſum ſumpto aliud vel aliud includit. tũc non op3 ꝙ extrema identificata in tali medio identificent̃ inter ſe. Exemplũ huius eſt de homine in vniuerſali realiter: quẽ aliqui ponũt. Ille eni homo eſt idem ſorti: ⁊ ſimiliter eſt idem platoni: nec tamẽ ſortes ideo eſt idẽ platoni: imo ſunt realiter diſtincti: q2 licet ſortes ſit idem homini vniuerſali: nõ tñ adequate ⁊ cõuertibiliter. Ita in ꝓpoſito quelibet perſona eſt eadẽ diuine eſſentie: nõ tamẽ adequate: ⁊ ɔuertibiliter: ⁊ ideo licet due perſone ſint eedem diuine eſſentie: nõ tñ inter ſe ſic ꝙ hec ſit illa. Ex iſtis ergo duobus põt cõflari vna expoſitio illius maxime quã ſumit arguens. ſ. talis eſt identitas extremoꝝ inter ſe: qualis eſt identitas eorũ in medio: debet enim intelligi qñ extrema identificantur medio nõ per accidens: ſed per ſe. Item quando identificant̃ illi medio adequate mõ preexpoſito. ❡ Si ãt regula tenet iſtis nõ ſeruatis hoc eſt gratia materie nõ autez gratia forme. Et cum dicit arguens ꝙ illa ꝓpoſitiõe negata tollit̃ ⁊c. dico ꝙ nõ eſt verũ. imo illa data: ſine quacũq3 expoſitione ſequunt̃ multa falſa: verũtamẽ ɔcedo ꝙ ꝓpoſitio pħi in forma quã ponit pmo prioꝝ: ⁊ exponit 3° phyſicoꝝ. ſ. Quecunq3 vni ⁊ eidem ⁊c. vera eſt: ⁊ illa negata ſequerent̃ multa incõuenientia. Mirum aũt eſt quõ ipſe arguens ita velit illam maximã ſine quacunq3 modificatione tenere: cu3 ipſe eadẽ. q. arti. 4° eã gloſet de capite ꝓprio: dicens ꝙ ſolũ h3 verũ in illis que habent realem identitatẽ in pmo modo dicẽdi per ſe: que eſt identitas per repetitionem eiuſdem rei. In ſecundo modo autẽ nõ tenet niſi in his que habent identitatẽ

Tacite obiectioni ſoluit.

Cõtra pmaz expõnẽ Aureo. d. 2. q. 3. arti. 3. ɔ ſan. Th. p. q. 28. ar. 3. ad p^m^.

Extremorũ dñficas realis iter ſe eſſe põt: l3 rõnis ſit reſpcũ tertij.

T. c. 19.

bent identitatem indiſtinctionis. Et finaliter dicit ꝙ
pōt vnico verbo gloſari illud principium. Quecunqȝ
vni ⁊ eidem ſunt eadē ⁊c̃. habet veritatē in his que ſic
ſunt eadem in tertio: ꝙ q̄libet repetit rem tertij: non
autē teneret in illis: in quibus eſt identitas omnimo-
de indiſtinctionis: imo eſt fallacia accidentis: ecce glo-
ſam ſuā: ⁊ credo ꝙ paucio℞ ꝯcludet de deo ex illa ma
xima ſi ſolum teneat ſm ſuā gloſam q̄ ſi ſm noſtraȝ.
℃ Dico igiť ꝙ ſicut illa maxima. Quecunqȝ vni ⁊ ei-
dem ⁊c̃. tenet in illis que ſunt eadē adequate alicui ter
tio re ⁊ rōne: ita illa: talis eſt identitas extremo℞
īter ſe ⁊c̃. tenet in illis extremis que ſunt adequate ea
dem alicui tertio rōne ⁊ re: ſed in alijs nō opȝ eam te-
nere: niſi aliquo mō p̄dictarū expoſitionū: vtpote ꝙ ſi
quodlibet extremū eſt idē medio realiter ipſa extre-
ma ſunt eadē inter ſe: ſic ꝙ vel hoc extremū eſt illud
vel aliquid idē vni extremo eſt aliud extremū: ⁊ hoc
penes ſecundā expōneȝ. ℃ Uel ſic: ꝙ ſi duo extrema
ſunt eadē in medio: illa p̄nt dici eadē inter ſe iſto mō
.ſ. cū additiōe medij: vtpote q2 pater eſt idē eēntie ⁊ fi-
li9 eſt idē eſt eēntie nō ſequiť ꝙ fili9 ſit pater: ſȝ ꝙ fili9
ſit idē patri ſm eēntiā: ⁊ hoc ſm tertiā expoſitionē ſu-
perius datā. ℃ Ad ſcd̄m ſimiliter negať iſta ꝯſequē-
tia: actio ⁊ paſſio ſunt idē motui realiter: nec differunt
ab eo niſi ſola rōne. ergo nec differunt inter ſe niſi ſola
rōne. Iſtam autē ꝯſequentiā ipſe nō probat. ideo non

Actio ⁊ paſ-
ſio quō diffe
rūt ⁊ ꝯueniūt.

plus dico ad eam. Utrum autē actio ⁊ paſſio ſint due
res vel vna: nō eſt pro nunc ad propoſitū: videť tamē
ꝙ idē motus eſt actio ⁊ paſſio: ſȝ dicit actio prout im-
portat originē eius: ſm ꝙ incipit ab agente ⁊ termina
tur in paſſum. Dicit autē paſſio prout eſt in mobili: ⁊
importat relationē fundatā in paſſo ⁊ terminataȝ ad
agens. Ille tamē relationes realiter differūt: ⁊ vna eſt
ſubiectiue in agente: alia vō in paſſo. Iſta videť eē ſen

Phyſico℞ li°
3. c. 4. meta.
li. 9. Itē hēt
de aīa. lib. 2.
c. 29.

tentia ſancti Tho. prima parte. q. 41. arti. primo et. q.
18. arti. 3°. ⁊ multis alijs locis in ſumma ⁊ ſcriptis: ⁊ ex
preſſe in ſcripto ſup 3° phyſico℞. ⁊ ſup. xi. metaphyſi-
ce. Et in hoc p̄mus articulus terminať.

Quantum ad ſcd̄m articulum diciť ꝙ ex poſi
tione trium perſonarū in vnitate

Utrum infrin
gatur ars ſil-
logiſtica.

eſſentie: nō infringiť ars ſyllogiſtica: nec expoſitorius
ſyllogiſmus. Cum enim ſic arguiť. Eſſentia diuina eſt
paternitas: filiatio eſt eſſentia diuina. ergo filiatio eſt
paternitas: eſt fallacia accidentis: ſȝ enim in deo nul-
lum ſit accidens: eſt tamē quedā ſimilitudo acciden-
tis: inquātū ea que de inuicē p̄dicanť ſm accidens dif
ferunt rōne: ⁊ ſunt vnū ſubiecto: vba ſunt ſancti Tho.
de potentia dei. q. 8. arti. 2°. in reſpōſione ad 6m. vbi ēt
dicit ꝙ. ℃ Illa regula in qua fundať dictum argumē
tum: ſcȝ. Quicquid predicať de p̄dicato p̄dicať de ſub
iecto: tenet in predicabilibus per ſe: per ſe autē p̄dicať
de aliquo: quod p̄dicať de illo ſm propriaȝ rōnem: qđ
vero nō ſm ꝓpriam rōnem p̄dicať: ſed ꝓpter identi-
tatem rei nō p̄dicať per ſe. Cuȝ ergo diciť. Eſſentia di
uina eſt paternitas: nō p̄dicatur paternitas de diuina
eſſentia propter identitatem rōnis: ſed rei: ⁊ ſimiliter
nec eēntia de paternitate.) Hec ille. ℃ Ex quibus pȝ
ꝙ iſta poſitio nō infringit verū modum ſyllogizandi
expoſitorie: ſed ſyllogiſmos ſophiſticos repudiat ac re
fellit. Conſimili modo poſſunt ſolui illa ſophiſmata
que ſolent fieri circa iſtā mām: vt dicendo ſic. Omnis
deus eſt pater: ſed filius eſt deus. ergo filius dei eſt pa
ter. Iteȝ. Omnis pater in diuinis generat: ſed eſſentia
diuina eſt pater in diuinis. ergo ⁊c̃. omnia eni hec ſol-
uunť: q2 incidit in eis fallacia accidentis. Sciendum

enim ꝙ ſm Tho. in tractatu ſuo de fallacijs caplo de Cap. 15.
fallacia accidentis. (Accidens de quo loquimur in
fallacia accidentis accipiť ſm ꝙ diſtinguiť cōtra per
ſe: per ſe autem diciť aliquid ineſſe alicui: quod ei con
uenit ſm propriā diffinitionē: ꝙ aūt ineſt alicui pre-
ter hec: ineſt per accidēs: vn̄ ad hoc ꝙ eſt per ſe ineſſe:
aut per accidens tripliciter: aliqd pōt ſe habere. Que-
dam enim ſunt que omnino ſunt idem ſm ſubſtantie
rōnem: vt veſtis ⁊ indumentum: ⁊ in iſtis eſt ſolūmō
per ſe: ⁊ nullo modo per accidens. Quedam vero ſunt
quorum vnū eſt omnino extraneū a ratione alterius:
ſicut ſe habent homo ⁊ album: ⁊ in iſtis eſt ſolūmodo
per accidens ⁊ nullo modo per ſe. Quedam vero ſunt
quorum vnum aliquo modo pertinet ad rationem al-
terius: licet nō ſint omnino eadem ſm diffinitionem
ſicut ſe habent ſuperius ⁊ inferius: ⁊ proprium ⁊ ſpe-
cies. In primis: quicquid diciť de vno diciť de alio: in
alijs autem nō: ſed quandoqȝ. Nam quando aliquid
conuenit vni coniunctorum per accidens ſm illud qđ
eſt idem alteri: tunc conuenit etiaȝ alteri: ſed quando
aliquid conuenit vni ſm ꝙ diſtinguiť ab alio tunc nō
oportet ꝙ conueniat alteri: imo ſic arguendo eſt falla
cia accidentis.) Hec ille. ℃ Ex quibus pȝ ꝙ cuȝ eſſen
tia diuina ⁊ pater ſe habeant illo modo per accidens
quo dictū eſt: nō oportet ꝙ quicquid conuenit vni con
ueniat alteri: ſicut eſſentie diuine conuenit hoc predi-
catum: cōmune: ⁊ hoc predicatum: filius. Dicimus eni
ꝙ eſſentia eſt cōmunis: eſſentia eſt filius: que predica
ta nō conueniunt patri: ſimiliter generare cōuenit pa-
tri: ⁊ diſtinguiť a filio: que tamē eſſentie nō cōueniūt:
vnde ſm regulam predictam quādocunqȝ aliquid at-
tribuiť eſſentie ſm illud in quo conuenit cum patre
etiam illud conuenit filio: ⁊ econtra: ſicut iſta predica-
ta bonus: ſapiens: infinitus ⁊ huiuſmodi. Quādocūqȝ
autem aliquid cōuenit eſſentie ſm illud in quo diſtin-
guiť a patre: ſi illud attribuať patri ex hoc ꝙ eſt ideȝ
eſſentie: cōmittiť fallacia accidentis: vt patebit in ar-
ticulo ſequenti. Similiter ex dictis patet ꝙ inſtantia
quorundam nulla eſt: qua dicunt ꝙ ſi diſtinctio ratio-
nis inter patrem ⁊ eſſentiam cauſaret fallaciam acci-
dentis in hoc proceſſu: hec eſſentia eſt pater: hec eſſen-
tia eſt filius. ergo filius eſt pater: eadeȝ ratione hic erit
fallacia accidentis: ſortes eſt homo: ſortes eſt pater. ergo
pater eſt homo: patet inquam: quia in hoc ſecundo ſyl
logiſmo non incidit fallacia predicta: q2 eſſe patrem:
non ꝯuenit ſorti: ſm ꝙ diſtinguiť ab homine: ſed eſſe
indiuiduum aut ſingulare conuenit ſorti vt diſtinguiť
ab homine: ⁊ ideo hic eſt fallacia accidentis: ſortes eſt
indiuiduū: ſortes eſt homo. ergo homo eſt indiuiduū.
Et in hoc ſecundus articulus terminať.

Quantum ad tertium dicitur ꝙ illud princi-
pium: ſcilicet de quolibet affirma-

Utrū p̄m p̄n̄m
falſificeť ex
h ꝙ vna res
indiuiſa eſt
tres p̄ſone.

tio vel negatio eſt vera: ⁊ de nullo ambe ſunt vere: nō
falſificatur ex hoc ꝙ in diuinis ponimus vnam rem
eſſe tres perſonas. Nam ſm ꝙ dicit ſanctus Tho. pri-
mo ſen. diſt. 35. q. 1. arti. primo in reſponſione ad 2m. de
eodem ſm ꝙ idē eſt impoſſibile eſt aliquid ideȝ affir-
mare ⁊ negare: ſed ſi aliqua eadē in aliquo diſtinguan
tur: affirmationes ⁊ negationes pertinentes ad illam
diſtinctionem de ipſis verificari poterūt: q2 omnis di
ſtinctio ſiue rei ſiue rationis: fundať in affirmatione ⁊
negatione ſicut patet etiam in ſynonimis: tunica eniȝ
⁊ veſtis ſignificant eandem rem: tamen nomina ſunt
diuerſa: ⁊ ſimiliter indumentum: vnde affirmationes
⁊ negationes que pertinent ad rem: non poſſunt verifi

ſpirationis.ergo quicunq3 capit realitatem eſſentie ca pit tres realitates diſtinctas ⁊ conſequenter tres per/ ſonas diſtinctas:non igitur poteſt dici ꝙ eſſentia ⁊ pa ternitas ſint idem re:⁊ habeant diſtinctas rationes:ni ſi detur ꝙ paternitas vel eſſentia includat aliquid ra/ tionis:⁊ non dicat rem in deo exiſtentem:aut niſi de/ tur ꝙ eſſentia includat aliquid rationis. Si eni3 vtrū q3 dicat rem puram ſic ꝙ concipiens vtranq3 nihil cō cipit:niſi quod in deo realiter exiſtit:q2 tota ratio pa/ ternitatis ⁊ tota ratio eſſentie ſunt vere in deo:neceſſe eſt ſi diſtinguantur conceptibiliter ꝙ diſtinguantur realiter ⁊ econtra:non ſic autem eſt de genere ⁊ diffe/ rentia ⁊ quibuſcunq3 conceptibus ſuper eandem re3 ab intellectu fundatis:homo enim ⁊ animal ⁊ 2ᵉ ſub/ ſtantie ⁊ omnia vniuerſalia dicunt res ſingulariu3 vt conceptas. ¶ Septimo arguit ſic. Quandocunq3 ali/ qui conceptus ſic ſe habent:ꝙ vnus nihil addit ad al/ terum:neceſſe eſt illud quod per primum concipitur ⁊ illud quod per ſcđm concipitur:fundare penitus eā/ dem vnitatem:imo nec primam poſſe a 2ᵒ conceptibi liter ſeparari:quia ſi detur oppoſitum predicati ſequi/ tur oppoſitum ſubiecti. Si eni3 illud quod per primū concipiebatur habet propriam vnitatem:⁊ poteſt ſeoꝛ ſum intelligi:ſcđm addet ſibi aliquid cuius oppoſitu3 ponebatur:ſed ſi aliquis concipit eſſentiam ⁊ deinde concipit paternitate3:nihil addit ad illud quod prius concipit:aut enim addit rem:aut formalitatem inexi/ ſtentem ex natura rei:aut addit rationem fabricatam per intellectū:ſed conſtat ꝙ non addit rem:alias eſſet res addita ⁊ ponens in numerum ⁊ dualitatem:quod eſt contra determinationem concilij ⁊ intentionē phi

T.c.39. ⁊ cōmentatoꝛis.12ᵒ.metaphyſice dicentium:ꝙ in pri/ mo principio nō poteſt eſſe intentio addita realis:nec diſpoſitio ⁊ diſponibile habent ibi locu3. Conſtat aūt etiam ꝙ non ſolam addit formalitatem ſine realita/ te:quia tunc pater non eſſet pater realis:ſed formalis tantum:per paternitatem enim ſi non ſit niſi formali/ tas non eſt pater niſi formalis. Per eſſentiam autem que res eſt:non habet ꝙ ſit pater. Conſtat etia3 ꝙ nō addit rationem ſolam:quia tunc tempoꝛis nō eſſet pa ter niſi rationis:⁊ rediret erroꝛ Sabellij. Ex quo igitur concipiens paternitatem non addit ſolam rationem ad conceptum eſſentie:nec ſolam formalitatē:nec ad/ dit realitate3 neceſſe eſt dicere ꝙ nihil addat.ergo cō/ cipiendo eſſentiam concipiebatur paternitas:⁊ per cō ſequens eſſentia non poteſt preciſe concipi:nec habet propriam vnitatem:nec eſt vnū diſtinctum a proprie/ tatibus quoquo modo. ¶ Ad primum iſtoꝛum dicit concedendo maioꝛem:⁊ ad minoꝛe3 dico tria. Primū ꝙ affirmatio ⁊ negatio in eſſe affirmationis:⁊ negatio nis actu non conueniunt aliquibus nullo intellectu cō ſiderante tanq3 aliqua duo extrema realia:ſm enim ꝙ ponit ſanctus Tho. de veritate.q.21.arti.primo. Ne gatio non eſt aliquid in rerum natura:ſed eſt ens ratio nis tantum. Et de malo.q.1.arti. primo ad 2ᵐ dicit. Priuatio non eſt aliquid in rerum natura:ſed eſt ens rationis tantum intellectum a ratione. Ide3 ponit 2ᵒ

Lec.pᵃ. ſen.diſ.34.q.1.arti.primo. Itē prima parte.q.48.arti. ſecūdo. Item.4ᵒ.metaphyſice vbi ponit quattuoꝛ mo dos quibus aliquid poteſt dici ens:⁊ dicit ꝙ vnus eo/ rum eſt de vniuerſaliſſimis:ille ſcilicet quo aliquid di citur eſſe tantu3 in ratione ſcilicet negatio ⁊ priuatio: que dicimus in ratione eſſe:quia ratio de eis negocia/ tur:quaſi de quibuſdam entibus dum de eis affirmat

Lec.2ᵃ. vel negat aliquid. Et in eodem libro oſtendens quo/ modo vnum quod conuertitur cum ente nō addit ali quam naturam enti:dicit ꝙ vnum quod cum ente cō uertitur deſignat ipſum ens ſuperaddens rationem in/ diuiſionis:que cum ſit negatio vel priuatio non ponit aliquam naturam enti additam:⁊ ſic in nullo differt ab ente ſm rem:ſed ſolum ratione.nam negatio vel priuatio nō eſt ens nature:ſed rōnis.) Hec ille. ¶ Ex quibus patet ꝙ predicatis contradictoꝛijs non reſpon dent aliqua duo in re extra intellectum. ¶ Dico ſcđo ꝙ nulla incomplexoꝛum contradictio:eſt aliqua habi tudo poſitiua vel realis que ſit aliquid:quia entis ad non ens non poteſt eſſe habitudo realis:ſemper aute3 alterum extremu3 contradictionis eſt pure non ens: ſcilicet negatio:talis ergo contradictio nō eſt aliquid actu proprie extra intellectum:licet ſit in re fundamē taliter:nam ceſſante omni conſideratione intellectus creati:adhuc ita eſt in re:vnde intellectus poſſit affir/ mare vel negare de aliquibus:na3 quia ita eſt in re ꝙ eſſentia nō generat:⁊ pater generat:intellectus poteſt aliquid affirmare de patre:q̄d negat de eſſentia. ¶ Di co tertio ꝙ conceſſo ꝙ in diuinis ante opus intellect⁹ conueniant affirmatio ⁊ negatio:illo modo quo conce di debet affirmationem ⁊ negationem conuenire ali/ quibus ante conſiderationem intellectus:ad cauſan/ dum contradictionem inter dictam affirmationem ⁊ negationem puta cōmunicabile non communicabile: generare non generare vel huiuſmodi:que dicuntur vel conueniunt patri ⁊ diuine eſſentie:non opoꝛtet po/ nere diſtinctionem aliquam actualem inter patrem ⁊ eſſentia3:quaſi illa diſtinctio ſit cauſa illius effectus: ſcilicet non contradictio vel ſublatio contradictionis: cum enim ille effectus ſit quedam negatio oppoſita cuidam enti rationis:ſcilicet contradictionis que eſt habitudo rationis vt dictum fuit:non requirit cauſa3 poſitiuam in actu:ſed ſufficienter datur ſibi pro cauſa vna alia negatio:ſcilicet non identitas rationis inter patrem ⁊ eſſentiam vel non adequatio. Sicut enim affirmatio eſt cauſa affirmatiōis:ita negatio cauſa ne gationis. Poteſt etiam ſibi dari pro cauſa diſtinctio nis inter eſſentiam ⁊ patrem:que quidem diſtinctio eſt in re virtualiter ⁊ vt in fundamento:ita ꝙ talis di/ ſtinctio eſt ante actum intellectus non ſolum in potē/ tia nec in actu completo:ſed in fundamento: ſicut vni uerſale eſt extra anima3 illo modo:⁊ ſic diſtinctio tol/ lens contradictionem dictā ſatis ſufficienter eſt actu: immo pluſquā ille effectus qui eſt purum nihil ta3 in ſe q̄3 in fundamento. Negatio enim contradictionis fundatur in negatione ⁊ affirmatione:negatio autem fundata ſuper negationem:fundamentum debilius habet:q̄3 diſtinctio ratiōis fundata in plenitudine di uine perfectionis:in qua vnum ſunt ſm rem abſolutā ⁊ relatiuam. Ex quo conſurgit ꝙ intellectus poteſt ha bere diuerſas conceptiones de tali re omnimode per/ fecta. Patet ergo ꝙ dicta ratio nihil valet:quia ſuppo nit in diuinis eſſe aliquem effectum ante omne3 actū intellectus: ſcilicet ſublationem contradictionis vel non contradictionem:cui opoꝛteat aſſignare aliquam cauſam in actu completo.hec autem imaginatio ſatis debilis eſt:vt patet ex predictis. Conſimiliter ſoluitur argumentum alioꝛum quod equiualet precedenti q̄3/ q̄3 alia verboꝛum fantaſia coloꝛetur:dicunt enim ſic. ¶ Predicata contradictoꝛia ꝯueniunt eſſentie ⁊ pro/ prietati ante omne opus itellectus.ergo diſtinctio eſt inter ea ante omne opus intellectus:deceptio eni3 eſt in hoc ꝙ arbitrantur predicationem:⁊ compoſitionē

Incōplexoꝝ ꝯdictio nō ē habitudo poſitiua.

In q̄ ꝯtradictionis negatio fundat.

Maioꝛ fundamētū ē diſtinctiōis rōnis q̄3 negatiōis ꝯdictionis.

Argᵐ alioꝝ idē virtualr.

di:ſed actus qui dicitur de ſuppoſito ſm modum: ſm
quem differt ab eſſentia:non poteſt de eſſentia predi-
cari:⁊ huiuſmodi eſt actus generandi:quia predicatur
de ſuppoſito patris: ſm ꝙ eſt diſtinctū a ſuppoſito fi-
De rōne ſup poſiti. lij:vnde nō ſequit̄ ꝙ eſſentia generat.) Hec ille. ¶ Et
eſt intentio ſua dicere vt videtur ꝙ de ratione ſuppo-
ſiti ſunt duo ſm ꝙ ipſemet dicit de potentia dei.q.8.
arti.3°.in reſponſione ad 7m. ſcilicet ꝙ ſit per ſe ſubſi-
ſtens ⁊ in ſe indiuiſum.2m eſt ꝙ ſit diſtinctuȝ ab alijs
ſuppoſitis eiuſdem nature:ſi tamē contingat eſſe alia
ſuppoſita eiuſdem nature.) Hec ille. ¶ Conſtat autē
ꝙ diuina eſſentia non differt a perſona quātuȝ ad pri-
mum:ſed quātum ad ſcdm:⁊ quia actus creandi con-
uenit diuino ſuppoſito ſolum ratione primi:actus aūt
generandi ratione ſecundi ⁊ primi:ideo creare conue-
nit eſſentie ſicut ⁊ ſuppoſito non auteȝ generare. Iſta
omnia dicta ſunt ad videndum quomodo de eiſdem
realiter:ſed diſtinctis ratione poſſunt contradictoria
predicari:vel ſaltem idem predicatum affirmari ⁊ ne-
gari ſine implicatione contradictionis. Quam ſenten
tiam ponit ſanctus Tho. ſimiliter prima parte.q.38.
arti.primo ad ſcdm ⁊.q.39.arti.5°.⁊.q.40.arti. primo.
Utrū ad tollē dū ꝯdictōes in diuis ſuffi ciat ſola diſti ctio rōnis. ad tertium.⁊.q.32.arti.2°.ad ſcdm .⁊ generaliter vbi-
cumqȝ loquitur de iſta materia. ¶ Sed contra iſtam
determinationem arguit Aureolus in ſuo quolibet.q.
5.arti.2°.vbi vult probare ꝙ ad tollendum contradi-
ctiones in diuinis non ſufficit ſola diſtinctio rationis
que ſolum in virtute ſit in re:ſed in actu ſit per intelle
T.c.37. ctum. Arguit autem primo ſic: quia ex 2°. phyſicoruȝ:
T.c.3. ⁊ 5°. metaphyſice:effect⁹ in actu:exigit cauſaȝ in actu:
⁊ effectus in potentia:cauſam in potentia:ſed cauſa ꝙ
affirmatio ⁊ negatio de aliquo:ſibi non contradicant
in aliquo:eſt diſtinctio:vel non identitas aliqua exi-
p̄ elenc.ca.2. ſtens in illo ex diffinitione elenchi.ergo ſi actu non eſt
contradictio:oportet ꝙ actu non ſoluȝ virtute ſit non
identitas vel diſtinctio:ſed actu nullo intellectu conſi
derante:eſſentia eſt communis ⁊ proprietas non.ergo
actu non ſoluȝ virtute erit ibi non identitas ſeu diſtin
ctio:nec illud virtualiter iuuat. ¶ Confirmatur:quia
pari ratione dicerem:ꝙ animal idem re eſſet in omni
animali:⁊ differentia nō:quia licet ſint vna re:tamē
differunt virtute:tali differentia quam intellectus po
teſt reducere in actum. ¶ Secundo. Quia talis diffe-
rentia virtualis repugnat deo ſm Anſelmuȝ de incar-
natione verbi caplo.5. Simplicia (inquit) preſtant cō
poſitis quātum ad ſimplicitatem actuum ⁊ compoſi-
tionem:quoniam omne compoſitum neceſſe eſt actu
vel intellectu poſſe diſtingui. Et tunc infert ꝙ ſi deus
cōpoſitus eſt:aut nulla natura ſimplex eſt:aut aliqua
natura eſt que natura dei preſtantior eſt. Quod enim
nec actu nec intellectu poteſt diſſolui:maius eſt ꝙ̄ qd
actu vel intellectu diſſolui poteſt. Ex quo patet ꝙ per
ſonam diuinam poſſe per intellectum diſſolui in duo
virtualiter inexiſtentia: eſt oīno falſum ⁊ contra An-
ſelmum. ¶ Tertio. Illud quod tollit contradictionē
in diuinis:oportet ꝙ ſit in deo preueniens oēm actuȝ
intellectus:quia ſiue intelligatur deus ſiue non intelli
gatur nulla contradictio eſt in eo:ſed diſtinctio ratio-
nis omnem actum intellectus non preuenit:cum non
habeat eſſe niſi per actum intellectus.ergo diſtinctio
rationis non ſufficit. ¶ Quarto. Arguit ſic primo ſen.
diſt.2. Cuius conſtituentia ſunt ſeorſuȝ conceptibilia:
⁊ habentia proprias vnitates:conſtitutum neceſſe eſt
eſſe compoſitum ſaltem ſm rationem:patet enim ꝙ
in tali conſtituto eſt vnum:⁊ vnum:ſe habentia vt cō-
ponibilia inter ſe alias facient aceruum:⁊ ſic neceſſe
eſt ꝙ tale conſtitutum ſit compoſitum:vel ꝙ ſit acer-
uus:ſed perſona diuina eſt ſimpliciſſima:nec eſt com-
poſita etiam ſm rationem:quia non eſt maior ſimpli
citas in eēntia ꝙ̄ in perſona:cuȝ perſona vere ſit deus:
deus autē ſit omnino ſimplex:vt dicit caplm de ſum-
ma trinitate ⁊ fide catholica. Firmiter credimus. er-
go eſſentia ⁊ proprietas que perſonam conſtituunt nō
ſunt ſeorſum conceptibiles:nec habētes proprias vni
tates etiam rationis. ¶ Forte (inquit) diceretur ad
hanc rationem. Primo quidem ꝙ proprietas ⁊ eſſen-
tia:licet ſint diſtincta ſm rationem:tamen tranſeunt in
idem realiter ratione cuius tranſitus nō componunt:
ſed ſunt realiter idem omnino: tamen ratione diſtin-
cta. ¶ Secundo forte dicetur ꝙ nullū inconueniens
eſt:ſi in perſona ſit compoſitio rationis ⁊ conceptuum
fabricatorum per intellectum:⁊ ſi ſic dicitur non eua-
ditur ratio. ¶ Ex primo quideȝ non:talis enim eſt or-
do ⁊ habitudo inter aliqua ſm rationem quando illa
diſtincta ſunt ratione:qualis ordo ⁊ habitudo eſt inter
ea ſm rem vbi ſunt realiter diſtincta:ſed ſi eſſentia ⁊
paternitas eſſent diſtincta ſm rem:non dubium ꝙ fa
cerent compoſitionem realem ſm illud phi 7° meta-
phyſice:ꝙ ex ſubſtantia ⁊ alijs predicamentis ſit com T.c.7.
poſitum etiam ex ad aliquid ⁊ relatione. g̊ vbi pater-
nitas ⁊ eſſentia diſtinguuntur ſola ratione facient cō-
poſitionem rationis:⁊ per conſequens perſona erit cō
poſita ſm rationē. ¶ Secundo ad idem. Nullus trā-
ſitus in identitatem tollit compoſitionem niſi illam:
que eſt eiuſdem generis cum tranſitu:vt ſi ſit tranſi-
tus ſm rem:tollit compoſitioneȝ realem:ſi ſm ratio-
nem:tollit compoſitionem rationis:ſed paternitas ⁊
eſſentia tranſeunt in identitatem ſm reȝ:⁊ retinent di
ſtinctionem rationis ſm te.ergo tranſitus iſte ſolum
tollit compoſitionem realem ⁊ relinquit compoſitio-
nem ſm rationem:quod eſt contra auctoritatem Hy
larij 6° de trinitate:aliquantulum poſt medium dicen
tis:ꝙ non eſt compoſitus deus qui eſt vita. Nec qui
eſt lux ex obſcuris coaptatur:nec qui ſpiritus eſt ex di-
ſparibus formabilis eſt:totum eni quod in eo eſt vnū
eſt. Et ſic patet ꝙ prima reſponſio non valet ſimiliter
nec 2a. ¶ Primo qr falſum eſt nec bene conſonum fi
dei veritati ꝙ perſona aliquo modo ſit compoſita: vl̄
formaliter nec ex natura rei:aut ꝯceptibiliter:aut ſm
rationem:nempe qui omne dicit nihil excludit:ſed de
terminatio concilij:firmiter creditur in quo fides ple
narie ꝯtinetur:dicit ſimplex omnino.ergo nullus mo
dus compoſitionis ponendus eſt in deo:nec realis nec
formalis:nec rationis:⁊ per conſequens nec in perſo-
na:que vere eſt deus. ¶ Secundo ad idem. Quia oīs
perfectio ſimpliciter eſt in deo in ſummo:ſed ſimpli-
citas eſt perfectio ſimpliciter:qr in vnoquoqȝ melius
eſt eſſe ſimplex ꝙ̄ nō ſimplex.ergo infinita ſimplici-
tas ⁊ ſumma erit in qualibet perſona que eſt in infini
[illegible] perfecta:ſed non eſt ſumma nec infinita ſi ſit ibi
aliqua compoſitio realis: formalis:vel rationis.ergo
idem quod prius. ¶ Tertio ad idem. Sicut quelibet
perſona eſt ſimpliciter perfecta ſm rem:ita eſt ſimpli
citer perfecta ſm rationem:⁊ per conſequens ſicut in
ea non debet poni res aliqua imperfecta:ita nec ratio
aliqua imperfecta:ſed rationis compoſitio:eſt imper-
fectio ſm rationem quod patet:qr vbi eſt compoſitio
conceptuū ibi alter conceptuum eſt per aliū perfecti-
bilis tanquam per ſui perfectionem:vt conceptus ani
malis perficitur per rationale:⁊ vniuerſaliter vbicum-

entis:quia.ſ. ſecūdus cōceptus aliquid explicat qđ nō explicabat per primū. Similiter ratio relatiōis addit ad rationē eſſentie:quia explicat illud qđ non explicabatur per rationē eēntie: ⁊ lꝫ explicatū primo ⁊ explicatuꝫ ſcđo ſint idē extra intellectū:nō tamē in acie cogitantis vbi prius erat eſſentia per ſuam ſimilitudinē vt obiectuꝫ:non aūt relatio illo modo erat ibi. Et enī talis eſt additio: q̄ licet p̄mus cōceptus dicat totam rem: ⁊ ſecūdus eandeꝫ:tamē neuter perfecte eam explicat:⁊ ideo quia ſecūdus aliter dicat ⁊ explicat eā q̄ꝫ primus ⁊ quilibet eſt ſimilitudo rei:tamen ille ſimilitudines ſunt diſſimiliter eaꝫ repreſentātes ac ſi repreſentarent diuerſas res: ideo vnus cōceptus dr̄ ad aliū addere:quia ſecūdus ſic diſſimiliter repreſentat a primo:ac ſi p̄mus ⁊ ſecūdus diuerſa repn̄tarēt:⁊ ſic pꝫ q̄ nō ſequitur ſi ſecūdus cōceptus addit rem ad primū: q̄ in illa re ſint duo ponentia in numerū ſm eſſe reale:ſed ſolū in intellectu:⁊ in eſſe obiectiuo:non enī addit aliam reꝫ:ſed eandeꝫ aliter obycit q̄ꝫ p̄mus: ⁊ hoc voco addere. Jſtud aūt ꝯtingit:iō qꝛ nulla iſtaꝝ rōnū rem intellectā adequat per oīa aſſimilādo illi. Et hec de iſta qōne dicta ſufficiāt.

Qualr̄ vnuꝫ ꝯcepūi alteri addere dicat

¶ Diſtin. III.

¶ Utrum vnitas dei ex creaturis demonſtratiue concludi poſſit. ¶ Diſtinctio. I.

CIrca tertiam diſtinctionē primo querit̄. An vnitas dei poſſit ex creaturis demonſtratiue concludi. ¶ Et arguit̄ q̄ ſic. Nam dicit apoſtolus ad Romanos primo. Inuiſibilia dei:per ea que facta ſunt itellecta conſpicaūt: ſed hoc nō eēt niſi per ea que facta ſunt poſſet demōſtrari deum eſſe. Primū enim qđ oportet de aliquo intelligi eſt an ſit.

Sed in oppoſitū arguit̄ ſic. Ea que ſunt fidei non ſunt demonſtrabilia:ſꝫ vnū deū eſſe eſt articulus fidei.igit̄.

In hac qōne erit vn⁹ articulus in quo taliter ꝑcedet̄:q̄ p̄mo ponā rōnes ſancti Tho.quibus ꝓbat vnū deū eſſe p̄ma parte: ⁊ p̄mo cōtra Gētiles. Scđo recitata rōne ponaꝫ impugnationes Aureoli ꝯ illam. Et 3° replicabit̄ ꝯ rn̄ſionē.

Prima igit̄ ratio ſcti Tho.in p̄ma parte.q. 2ª. arti.3°. talis eſt. (In iſtis ſenſibilib⁹ inuenimus eſſe ordineꝫ cauſarum efficientiū: nec tamē inuenit̄: nec eſt poſſibile q̄ aliquid ſit cauſa efficiens ſuipſius:qꝛ ſic eſſet prius ſeipſo qđ eſt impoſſibile:nō aūt eſt poſſibile q̄ in cauſis efficientibus ꝑcedatur in infinitū:quia in omnibus cauſis efficientibus ordinatis p̄mū eſt cauſa mediȷ:⁊ mediuꝫ eſt cauſa vltimi: ſiue media ſint plura: ſiue vnum tm̄: remota aūt cauſa remouet̄ effectus.ergo ſi nō fuerit primū in cauſis efficientibus:nō erit vltimū nec mediū. Sed ſi ꝑcedat̄ in infinitū in cauſis efficientibus:nō erit prima cauſa efficiens:⁊ ſic non erit nec effectus vltimus:nec cauſe efficientes medie:qđ patet eſſe falſuꝫ. ergo neceſſe eſt ponere aliquā cauſam efficientē primam:quā omnes deum nominant.ergo ⁊c. ¶ Item ſcđo ſic. Certuꝫ eſt ⁊ ſenſu cōſtat aliqua moueri in hoc mundo: omne autem qđ mouetur:ab alio mouetur: nihil enim mouetur:niſi ſm q̄ eſt in potentia ad illud:ad quod mouetur:mouet aūt aliquid ſm q̄ eſt actu:mouere eniꝫ nihil eſt aliud q̄ꝫ educere aliquid de potentia in actum: de potentia auteꝫ non poteſt aliquid educi in actum niſi per aliquid ens actu:ſicut ignis calidus in actu facit lignum quod eſt calidum in potentia:eſſe calidum in actu ⁊ per hoc mouet:⁊ alterat ipſum:non eſt auteꝫ poſſibile q̄ ideꝫ ſit ſimul in actu ⁊ in potētia ſm idē: ſed ſolū ſm diuerſa:quod eniꝫ eſt calidum in actu nō pōt eſſe ſimul calidū in potētia:ſed eſt ſimul frigiduꝫ in potētia. Impoſſibile eſt ergo q̄ idē eodeꝫ motu ſit mouens ⁊ motum ſm idē:vel q̄ moueat ſeipſum:opꝫ g̊ omne qđ mouet̄ ab alio moueri ⁊ illud ab alio: hoc aūt non eſt procedere in infinituꝫ: quia ſic nō eſſet aliquod primū mouens:⁊ per cōſequens nec aliqđ aliud mouens:quia mouētia ſcđa nō mouēt niſi per hoc q̄ ſunt mota a primo mouēte:ſicut baculus non mouet̄ niſi per hoc:q̄ eſt mot⁹ a manu. ergo neceſſe eſt deuenire ad aliquod primuꝫ mouens qđ a nullo mouet̄:⁊ hoc oēs itelligūt deū.) Hec ille. ¶ Ad iſta argumēta dicit Aureolus in p̄nti diſtōne:q̄ ſunt inefficacia:pſertim dicit ad p̄mū: q̄ illa ratio non dicit niſi ad corpus eternū:ſicut Cōmētator ait p̄mo celi ⁊ mūdi cōmen. 22°. Ait eniꝫ q̄ via loquētiū in lege noſtra ad ꝓbādū deum eſſe:nō ducit niſi ad corpus eternū. vnde dicendū eſt q̄ in efficientibus eſt ſtatus ſm philoſophātes. Eſt eniꝫ dare p̄mū efficiēs:⁊ p̄muꝫ alterans:⁊ illud eſt corpus celeſte:⁊ eſt dare primū mouens elicitiue:⁊ illud eſt p̄mus motor cōiunctus ſiue anima p̄mi celi:et eſt dare p̄mū mouens per modū finis:⁊ illud eſt p̄mū principiū:de quo aliquid cōcipit motor orbis ſtellati: ⁊ alius motor orbis ſaturni:⁊ ſic de alȷs. vt dicit Commētator.12.metaphyſi.cōmēto.44. hec Aureolus in forma. ¶ Sed q̄ iſta rn̄ſio non ſufficiat arguitur ſic. Nam ſm Aureolū ſaltem rō ſcti Tho.cōcludit q̄ eſt dare primū efficiēs. Tunc arguit̄ ſic. Aut tale quid primū efficiēs eſt cā effectiua oīum alioꝝ: ita q̄ nihil ſit quod nō ſit effectum ab eo:aut aliquid eſt qđ non eſt effectū ab illo primo efficiente. Si primū.habet̄ propoſitum q̄ eſt vna cauſa oīum alioꝝ quorūcūq̄ effectiua:quā dicimus deū. Si ſcđm.g̊ ſunt duo entia non effecta.ſ.ipſuꝫ primū efficiens qđ a nullo efficitur:⁊ illud aliud qđ ponit̄ non eſt effectū ab illo p̄mo efficiēte:quia ſi non eſt effectū ab eo nō pōt effici ab aliquo ſecundoꝝ efficientiū: quia illa nō agunt niſi mota a p̄mo ⁊ in virtute eius:⁊ ſic a nullo erit effectū: ſed iſtud eſſe falſuꝫ probatur demōſtratiue.ſ.q̄ impoſſibile ſit eſſe duo nō effecta:⁊ hoc per rōnes ſcti Tho. 2° cōtra Gentiles.caplo.15.ſic. (¶ Omne qđ cōuenit alicui non ſm q̄ ipſuꝫ eſt:per aliquā cauſaꝫ cōuenit ei ſicut albū homini.nā q̄ cauſam nō habet p̄mū ⁊ imediatuꝫ eſt. vnde neceſſe eſt q̄ ſit per ſe ⁊ ſm q̄ ipſum: impoſſibile eſt auteꝫ aliqđ vnū duobus ꝯuenire ⁊ vtriq̄ ſm q̄ ipſum:qđ eniꝫ de aliquo predicat̄ ſm q̄ ipſum:nō excedit ipſum. ſicut habere tres angulos duobus rectis equales:nō excedit triangulū qui predicat̄ eideꝫ ꝯuertibiliter.ſi igit̄ aliqđ duob⁹ cōueniat:nō vtriq̄ꝫ conuenit ſm q̄ ipſuꝫ eſt:impoſſibile eſt igit̄ aliquid vnū de duob⁹ predicari:ita q̄ de neutro ꝑ cām dicatur: ſꝫ opꝫ vel vnū eſſe cauſaꝫ alterius: ſicut ignis eſt cauſa caloris corpori mixto:cū vtrūq̄ꝫ calidū dicat̄:vel q̄ aliqđ tertiū ſit cā vtriq̄ꝫ:ſicut duabus cādelis accēſis ignis eſt cauſa lucēdi:eſſe aūt dicitur de omni eo q̄ eſt: impoſſibile eſt igit̄ eſſe aliqua duo: quoꝝ neutrū habeat cauſam eſſendi:ſed oportet vtrūq̄ꝫ acceptoꝝ eſſe per cām vel alteꝝ alteri eſſe cām eſſendi:oportet igitur q̄ ab illo cui nihil eſt cauſa eſſendi ſit omne aliud quod quocūq̄ mō eſt:eſt aūt aliqđ cui nihil eſt cauſa eſſendi.ab eo igit̄ eſt oē qđ quocūq̄ꝫ mō ē. Si aūt dicat̄ q̄ ens nō p̄dicat̄ vniuoce: nihilomin⁹ ſequit̄ dicta ꝯclō: non enim de multis equiuoce dicitur ſed analogice.)

Cōtra rōnes hās Au. diſ. 3ª.q.p̄ma.

Contra hāc reſponſio.

cat diuine ſimplicitati: ſicut nec pluralitas lineaꝝ vnitati puncti: ⁊ quomodo ſicut ille punctus dicitur multiplex extrinſece: ita deus dicitur multiplex ſm rationem: vel diſtinctus ſm rōnem. ſ. extrinſece: ⁊ quomodo eſſentia ⁊ relatio diſtinguunt̄ rōne: vel etiā perfectiones diuine: diſtinguunt̄ eniꝫ extrinſece: quia. ſ. vna res fundat diſtinctos cōceptus: que quidē res eſt eēntia ⁊ relatio: eſſentia ex hoc ꝙ habet vnde fundet conceptionē talem: relatio ex hoc ꝙ habet in ſe vnde fundet aliā: ita ꝙ relatio ⁊ eſſentia ex parte rei idē ſunt: ſed in intelligi: nō idē ſunt: quia conceptus qui repreſentant illā rem: vt eſt relatio: nō repreſentāt eam vt eſt eſſentia vel ſubſtātia: ⁊ ſic tota diſtinctio eſt extrinſeca: ſicut ſi dicamus in predicto exemplo centrum diſtingui linealiter: qꝛ fundat diuerſas lineas. vocemus ergo illud centrum vt initiat primā lineā a. vt initiat ſecundā b. tunc diceremus ꝙ a. ⁊ b. diſtinguunt̄ linealiter: ⁊ tamē ſunt eadē res: ita ⁊ in ꝓpoſito eſſentia ⁊ relatio diſtinguunt̄ ratione vel in eſſe intellecto: ⁊ tamē ſunt eadem res: lꝫ exemplum nō ſit ſufficiens ad tantam rem declarandā: tamen exemplū illud eque valet: ſiue ratio dicatur cōceptio ipſa intellectus: ſiue res vt habens illā conceptionē: ⁊ credo ꝙ pͥma acceptio eſt de mēte ſancti Tho. pluſq̄ ſcḋa. iō illā teneo. Ratio eniꝫ illo modo dicta eſt ſubiectiue in intellectu: ſꝫ fundamentaliter in re. ❡ Ad 3ᵐ principale dicit̄ ſicut ad primū. dicit̄ eniꝫ ꝙ illud quod tollit actualē contradictionem affirmatiōis ⁊ negationis: hoc eſt illud quod facit ne actualis affirmatio ⁊ negatio ƌ diuinis dicte cōtradicant: eſt ſimul cum affirmatione ⁊ negatione: ⁊ vtrūq; eſt in actu completo per actum intellectus. ſ. negatio ⁊ oppoſitio eius ad affirmationem ⁊ remotio dicte oppoſitiōis: licet vtrūqꝫ ſit fundamentaliter in re ante actuꝫ intellectus: vt dictuꝫ eſt. Et ſi dicatur ꝙ hoc non valet: quia contradictio eſt realis oppoſitio. ergo nō eſt per opus intellectus. ❡ Dico ꝙ eſt realis quātum ad vnum extremū ſcꝫ poſitiuum: non aūt quātū ad vtrūq; niſi fundamentaliter. ❡ Ad 4ᵐ principale dicitur: ꝙ prima ⁊ ſcḋa reſpōſio ibidem poſite bone ſunt: nō aūt ſcḋa. ❡ Et ad pͥmū cōtra pͥmā reſponſionē dicit̄: ꝙ nō oportet talem habitudinē: aut ordinem eſſe inter aliqua vbi ſunt diſtincta ſola ratione: qualis eſſet inter ea: ſi realiter diſtinguerentur: ⁊ hoc quo ad omnia: niſi quantum ad habitudines: que conſequunt̄ rationes illorum: compoſitio autem non conſequitur eſſentiam ⁊ relationem quātum ad earū rationes: ſed quātum ad eſſe: vt dictuꝫ fuit in ſolutione ſcḋi pͥncipalis: ⁊ lꝫ illa maxima forte cōcederetur a formalib⁹ qui ponunt talem diſtinctionē inter eſſentiam ⁊ relationem: ꝙ illa diſtinctio eſt formaliter extra intellectum in ipſo deo: nō aūt nobis qui nullā diſtinctionem ponimus extra itellectū inter predicta in actu completo. ❡ Ad 2ᵐ contra eandem reſponſionē negat̄ maior. dico eniꝫ ꝙ tranſitus in idētitatem realem tollit omnē compoſitionē cū res nō componant ſm ſuas rationes: ſed ſm ſuū actuale exiſtere vbi ſcꝫ eſt multitudo ipſius eſſe: ſicut cum relatio creata componit cū ſubiecto: vel cū ſunt duo habētia idē eſſe: ſꝫ illud habet vnum illoꝝ per alterum: ſicut cū forma componit cum materia: vel cū ſunt multa habentia idem eſſe quod eſt primo totius: ⁊ cōſequēter partiū: ſicut cū pars componit cum parte: vbi aūt eſt vnicū eſſe ſubſiſtens nō diſtinctum ab eo quod eſt per illud eſſe ſed eſt illud eſſe. nulla poteſt eſſe compoſitio cum omnia ibi ſint actus purus. ❡ Ratio ſimiliter cōtra tertiam reſponſionem datam non procedit: dico eniꝫ primo ꝙ perſona diuina eſt vnū conceptibile vnica perfecta ratione quā deus habet: ſed nullus cōceptus viatoris poteſt omnia que in ꝑſona diuina ſunt repreſentare: eſt ergo vnum conceptibile ⁊ vnū formale obiectum intellectus in ſe: ſed non viatori quinimmo quodāmodo multiplex obiectū non in ſe multiplex: ſed extrinſece inquantū nō vna conceptione viatoris tota diuine perſone perfectio capi poteſt: ſed indiget multis conceptionibus. ❡ Dico ſecūdo: ꝙ ad hoc ꝙ aliquid dicatur vnum ſm rationem: non oportet ꝙ omnes eius formate rōnes per intellectū ⁊ fundate in re intellecta: habeant vnionem adinuicē: ſed ſufficit ꝙ ſit vnitas in obiecto talis: ꝙ idē omnino cuilibet rationum correſpondeat: licet imperfecte repreſentetur per quālibet earum: ⁊ aliter per vnā q̄ per aliam. ❡ Rationes autem facte contra ſecundam reſponſionē bene probant ꝙ nullo modo concedēdum eſt: deum eſſe compoſitū: etiam ſm rationem: ſic ꝙ aliqua pluralitas ſit formaliter ⁊ in actu in ipſa diuina perſona: ſed non probant quin deus poſſet dici extrinſece multiplex ſm rationem: multiplicitate que eſt in intellectu deum diuerſis rationibus concipiente: nec iſtud nullo modo derogat diuine ſimplicitati. Unde ſanctus Thomas. prima parte. queſtio. 13. articulo. 4. ſic arguit. (Magis eſt vnum quod eſt vnum re et ratione: q̄ quod eſt vnum re: ⁊ multiplex ratione: ſed deus eſt maxime vnus. ergo videtur ꝙ non ſit multiplex ratione.) Et reſpondet. (Dicendum (inquit) ꝙ ipſum ad perfectam dei vnitatem pertinet ꝙ ea que ſunt multipliciter ⁊ diuiſim in alijs in ipſo ſint ſimpliciter ⁊ vnite. Et ex hoc contingit ꝙ eſt vnus re: ⁊ plures ſecundum rationem: quia intellectus ita multipliciter apprehendit eum: ſicut res multipliciter eum repreſentat.) Hec ille. ❡ Et pͥmo ſententiarum. diſtin. ſecunda. q. prima. arti. 3. ad 6ᵐ. (Quod dicit Boetius. ſola relatio multiplicat trinitatem: intelligendum eſt ſcilicet de pluralitate reali. tunc enim aliquid eſt vnū re: ſed ratione multiplex quādo vna res reſpondet diuerſis cōceptionibus ⁊ nominibus vt de ea verificentur ſicut punctum quod cū ſit vna res ſm veritatē: reſpondet diuerſis cōceptionibus de eo factis ſiue ꝓut cogitatur in ſe: ſiue prout cogitatur vt relatū: ſiue prout cogitatur vt principium linearum. Et he rationes ſiue conceptiones ſunt in intellectu: ſicut in ſubiecto ⁊ ſunt in ipſo puncto: ſicut in fundamento veritatis ipſarum conceptionū.) Hec ille. ❡ Ex quibus patet ꝙ de⁹ poteſt dici multiplex: nō tamē cōpoſitus ſꝫ rōnē: qꝛ ille rōnes nō cōponunt̄ adinuicē in deo: nec in intellectu: cū nō habeāt vnionem in intellectu adinuicem: nec in deo ſint ſubiectiue. ❡ Et ſi dicat̄ ꝙ ſpecies dicit̄ cōponi ex genere ⁊ differentia que cōpoſitio non eſt realis: ſed ſm rationē ex hoc: quia ſpecies habet rationes diuerſas in intellectu: ſcꝫ generis ⁊ differentie: quare ergo nō dicetur deus vel diuina perſona compoſita ſm rōnem ex quo habet diuerſas ratiōes in intellectu: ſcꝫ rationem eſſentie ⁊ rationem relationis. ❡ Dico ꝙ nō eſt ſimile: quia compoſitio ſm rōnē ex genere ⁊ differētia reducitur ad aliqualem compoſitionem in re: ſed non ſic eſt in deo. vnde ſctūs Tho. de veritate. q. 3. arti. 2. ad 3ᵐ ſic dicit. ❡ Pluralitas rōnis qn̄qꝫ reducitur ad aliquā diuerſitatem rei: ſicut Sortes ⁊ Sortes ſedens differūt rōne: ⁊ hec reducit̄ ad diuerſitatē ſubſtantie ⁊ accidentis: ⁊ ſimiliter homo ⁊ animal rōne differunt: ⁊ hec differentia reducit̄

Quedā diuerſitas ratiōis ad diuerſitatē rei reducit̄ qdā nō.

2° metaphy. T.c.4. cauſa.) Hec ille aliqbus additis. Ariſto. ẽt ponens p̄di
ctam maximā loquebaꝛ̃ de p̄ncipijs vltimis .ſ. de mo
toribus celoꝝ: q̄ ſunt omnibus cauſa in eſſe: ⁊ veritate
ſm ꝙ exponit Cōmentatoꝛ in 2° metaphyſi. cōmento
4°. Nō valet igiꝛ̃ inſtātia de accidētibus: quoꝝ nullū
eſt menſura p̄ma: nec p̄mū principiū alicuiꝰ. Quō aūt
intelligaꝛ̃ dicta maxima p̄hi oñdit ſctūs Tho. ſup eo
Lec.2. dem 2° metaphyſice dicens. ❡ Unūquodq̧ iter alia
dr̃ maximū: ex quo cauſaꝛ̃ in alijs aliqd vniuoce p̄di
catum de eis: ſicut ignis eſt cauſa caloris in elemētis.
vnde cū caloꝛ dicaꝛ̃ vniuoce de igne: ⁊ de elemētatis
coꝛpoꝛibꝰ: ſequiꝛ̃ ꝙ ignis ſit calidiſſimus: facit autem
Ariſto. mētionē de vniuocatōe: q2 quādoq̧ ꝯtingit ꝙ
effectus nō perueniūt ad ſimilitudinē cauſe: ſm eandē
rōnem ſpēi ꝓpter excellētiaz ipſius cauſe: ſicut ſol eſt
cauſa caloris in iſtis inferioꝛibꝰ: nec tamē coꝛpoꝛa in
ferioꝛa poſſunt recipe impreſſionē ſolis: aut alioꝝ coꝛ
poꝝ celeſtiū ſm eādē rōnem ſpeciei: cū nō cōicent in
materia: ⁊ ꝓpter hoc nō dicimus ſolē eſſe calidiſſimū
ſicut ignē: ſ3 dicimus ſolē eſſe aliqd ampliꝰ q̄ calidiſ
ſimū: nomē aūt veritatis nō eſt ꝓpriū alicui ſpēi: ſ3 ſe
habet cōiter ad omnia entia. vnde illud qđ eſt cā ve
ritatis eſt cauſa cōicans cū effectu in noīe ⁊ rōne cōi:
ſequiꝛ̃ ꝙ illud qđ eſt poſterioꝛibus cauſa: vt ſint vera:
ſit veriſſimū.) Hec ille. ❡ Ex quo p3: ꝙ mēs p̄hi eſt:
ꝙ omnia que cōicant in aliqua rōne generis: reducun
tur ad aliquod p̄ncipiū: qđ ſumme participat rōnez il
lius generis: vl' aliquid perfectius rōne illius generis:
ſicut omnia calida ad aliquid calidiſſimū vel perfe
ctius q̄ ſi eſſet calidiſſimū: ⁊ omnia coloꝛata ad aliqd
coloꝛatiſſimū vel perfectius q̄ coloꝛatiſſimū: ⁊ ſic de
ceteris. Et ꝯſtat ꝙ loquebaꝛ̃ de p̄ncipio effectiuo ⁊ nō
de fine: ſicut p3 in ſuo exemplo poſito de igne reſpcū
calefactibiliū. ❡ Tertia ratio ſancti Tho. talis ē vbi
ſupra .ſ. p̄ma parte ⁊ de potētia dei. (Uidemus (inqt)
ꝙ aliqua que cognitiōe carēt .ſ. coꝛpoꝛa naturalia ope
rantur ꝓpter finem: qđ apparet ex hoc ꝙ ſemper aut
frequentius eodē modo operanꝛ̃: vt conſequanꝛ̃ illud
qđ eſt optimū. Ex quo p3 ꝙ nō caſu ſed ex intentione
perueniūt ad finē. ea aūt que nō habēt cognitionem
nō intendunt finē. niſi directa ab aliquo cognoſcēte ⁊
intelligente: ſicut ſagitta a ſagittatoꝛe. ergo eſt aliquis
intellectus a quo oēs res naturales oꝛdinanꝛ̃ ad finē:
⁊ hunc dicimus deū.) Hec ille in foꝛma. ❡ Ad hanc
rōnem dicit Aureolus ꝙ nō demōſtrat. diceret̃ enim
ꝙ omnia dirigunꝛ̃ in finē: ⁊ inclinanꝛ̃ ex foꝛmis ſuis
⁊ ꝓprijs naturis: nec indigēt aliquo extrinſeco impri
mente iſtaz inclinationē: ⁊ ideo nō ꝓbareꝛ̃ ex hoc: vel
per hoc aliquis extrinſecus intellectus omnia produ
cens. ❡ Et ſi dicaꝛ̃ ꝙ tunc oꝛdo vniuerſi erit a caſu di
cendū ꝙ nō: imo erit per ſe: cū oꝛtaꝛ̃ ex quidditatibꝰ
rerū.) Hec ille. ❡ Sed iſta reſpōſio nulla erit: vt oſtē
dit ſanctꝰ Thomas de veritate. q. 5. arti. 2. vbi impro
bat illud qđ ponit iſta reſpōſio .ſ. ꝙ omnia ꝓcedūt ex
Que eveniūt nō ex necẽitate omnia. neceſſitate cauſarū precedentiū .ſ. agētis vel materie:
⁊ ꝯſr̃ ex neceſſitate foꝛme quā agens imprimit: ar
guit eniz ſic. (Cauſa materialis: ⁊ agens inquantū hꝰ
ſunt cauſa eſſendi ipſi effectui: nō aūt ſufficiūt ad cau
ſandū bonitatez in effectu: ſm quā ſit cōueniens: ⁊ in
ſeipſo vt poſſit permanere: ⁊ vt alijs opituletur. verbi
grã. caloꝛ de ſui rōne quātum eſt de ſe habet diſſolue
re: diſſolutio aūt nō eſt bona: ⁊ cōueniens niſi vſq̧ ad
certum terminū ⁊ modū. vnde ſi nō poneremus aliā
cāz p̄ter caloꝛē: ⁊ hꝰ agētia in nā: nō poſſemus aſſigna
re cām q̄re res ꝯueniēter fiūt ⁊ bene: omne aūt qđ nō

habet determinataz cauſam a caſu accidit. vñ opoꝛte
ret ſm predictam poſitionē vt omnes cōuenientie et
vtilitates que inueniunꝛ̃ in rebus eēnt caſuales.) Hec
ille in foꝛma. ❡ Ex qbꝰ patet: ꝙ natura rei non cogno
ſcentis: nō ſufficit ad hoc ꝙ rerū operatiōes ſint cōue
nientes ipſis naturis rerū: ⁊ cum hoc ſint vtiles: ⁊ bo
ne. ac cōuenientes alijs: nunc iſto modo: nunc illo: nūc
ſm iſtam actionē: nūc ſm aliam: iſtas verūtamen vti
litates videmus ſemper: aut in maioꝛi parte accidere
in operibus nature. vnde op3 ꝙ preexiſtat aliquis itel
lectus qui res naturales in finē oꝛdinet ad modū quo
ſagittatoꝛ dat ſagitte certū motū vt tendat ad deter
minatū finē. vnde ſicut percuſſio: que fit per ſagittam
nō tm̄ dicitꝛ̃ opus ſagitte: ſed ꝓijcientis: ita etiā omne
opus nature dicitꝛ̃ a philoſophis opus intelligētie: vt
dicit ſanctus Tho. ibidem. ❡ Eandē nihilominus re
ſpōſionē improbat aliter 3°. cōtra Gentiles. caplo. 64.
ſc3 ꝓbando ꝙ natura rerū ⁊ quidditas nō ſufficit ad
hoc vt res determinatos fines intēdant. Et idez ꝓbat
de veritate vbi ſupra. Arguit g̃ ſic. (Ea que ſm ſuam
naturā ſunt diſtincta: in vnū oꝛdinē nō cōueniunt: ni
ſi ab vno oꝛdināte colligantur in vnū: in vniuerſitate
aūt rerū ſunt res cōtrarias ⁊ diſtinctas naturas habē
tes: que tamē oēs in vnū oꝛdinē conueniūt: cū quedaz
opatiōes quorūdā excipiunt: quedā aūt a quibuſdaz
iuuanꝛ̃ vel illis cooperanꝛ̃. op3 g̃ ꝙ ſit vnus vniuerſo
rum gubernatoꝛ ⁊ rectoꝛ. vñ virtute maioꝛis huiꝰ ar
gumēti p̄hi poſuerunt animā eſſe armoniā ꝓpter con
ſeruationez contrarioꝝ in coꝛpoꝛe animalis.) Ex qui
bus patet ꝙ nullus p̄bus daret reſpōſionē quā iſte fin
git. ❡ Quarta rō ſancti Thome talis eſt. (Inuenimꝰ
(inquit) in rebꝰ quedā que ſunt poſſibilia eſſe ⁊ nō eē:
impoſſe eſt aūt oīa que ſunt talia ſemꝑ eſſe: q2 qđ poſſi
bile eſt nō eſſe: quādoq̧ nō eſt. ſi igiꝛ̃ oīa ſunt poſſibi
lia nō eſſe: aliqñ nihil fuit in rebꝰ: ſ3 ſi hoc eſt verū ēt
nūc nihil eſſet: q2 qđ nihil eſt nō incipit eē: niſi per ali
qd qđ eſt. ſi igiꝛ̃ nihil fuit ens: impoſſibile fuit ꝙ aliqd
inciperet eſſe ⁊ modo nihil eēt: qđ p3 eſſe falſum: non
igiꝛ̃ omnia entia ſunt poſſibilia: ſed opoꝛtet aliqd eſſe
neceſſarium in rebus: omne aūt neceſſariū vel habet
cauſam ſue neceſſitatis aliunde vel nō habet: non eſt
aūt poſſibile ꝙ ꝓcedatur in īfinitū in neceſſarijs: que
habēt cauſaz ſue neceſſitatis: ſicut nec in cauſis efficiē
tibus vt ꝓbatū eſt. g̃ neceſſe eſt ponere aliqd: qđ eſt ꝑ
ſe neceſſariū nō hñs cauſaz ſue neceſſitatis aliūde: ſed
qđ eſt cauſa neceſſitatis alijs. ⁊ hoc dicimꝰ deū.) Hec
ille in foꝛma. ❡ Ad hanc rōnē dicit Aureolus: ꝙ p̄hi
negarent ꝙ neceſſaria hērent cauſam ſue neceſſitatis
efficientē vel cōſeruantē: q̄uis ꝯcederent ꝙ haberent
cauſam finalem ⁊ extra rem: ꝓpter qđ illa nō demon
ſtrarēt eis vnū efficiēs. hec Aureolus. ❡ Sed iſta re Que neceria hẽant cauſaz ſui eſſe.
ſpōſio nō valet. predictū enī eſt ſupius per rōnes ſcti
Tho. ꝙ impoſſibile eſt aliquid eſſe qđ nō ſit a deo: ſi
cut ab efficiēte p̄mo: qđ etiā ⁊ nūc ꝓbaꝛ̃ ꝑ rōnes eiuſ
dē de potētia dei. q. 3. arti. 5. ❡ Cū aliqd inueniꝛ̃ a pluri
bus diuerſimode participatū: op3 ꝙ ab eo in quo ꝑfe
ctiſſime inueniꝛ̃ attribuaꝛ̃ oibꝰ illis in quibꝰ imꝑfectiꝰ
inueniꝛ̃. nā ea que poſitiue ſm magis ⁊ minꝰ dicuntur:
hoc hñt ex re motioꝛi vel ꝓpinquoꝛi ad vnū: ſi enī vnū
cuiq̧ eoꝝ ex ſeipſo illud ꝯueniret: nō ꝑfectiꝰ in vno q̄
in alio inueniretꝛ̃: ſicut videmus ꝙ ignis q̄ eſt in fine ca
Ponendū vnū eſt quod pfectiſſimū. ens ſit. liditatis eſt p̄ncipiū caloꝛis oibꝰ calidis: eſt aūt pone
re vnum ens qđ eſt ꝑfectiſſimū ⁊ veriſſimū ens: qđ ex
hoc ꝓbaꝛ̃: q2 eſt aliqđ mouens oino imobile ⁊ ꝑfectiſ
ſimū vt a p̄his eſt ꝓbatū. opoꝛtet igiꝛ̃ ꝙ oia illa minꝰ

T.c.4. perfecta ab ipſo eſſe recipiant:⁊ hec eſt ꝓbatio ph̄i 2° metaphyſi. ¶ Itē illud qd̄ eſt per alteꝝ: reducit̄ ſicut in cauſaȝ in illud qd̄ eſt per ſe. vn̄ ſi eſſet vnus calor ꝑ ſe exiſtēs oporteret ipſum eē cauſam oīum calidoꝝ: que ꝑ modū participatiōis hn̄t calorē: eſt aūt ponere aliqd̄ ens qd̄ eſt ip̄m ſuū eē: qd̄ ex h̄ ꝓbat̄: qꝛ oꝫ eē aliquod p̄mū ens qd̄ ſit act⁹ purus: in quo nulla ſit compoſitio. vn̄ opꝫ ꝙ ab illo vno ente omnia alia ſint que cūqꝫ nō ſunt ſuū eſſe: ſed habēt ꝑ modū participationis.) Hec ille. ¶ Ex q̄bus pꝫ: ꝙ impoſſibile eſt: ⁊ contra veram ph̄iam eſſe aliqua neceſſaria: quoꝝ vnum nō ſit ꝓductum ab alio: nec ecōtra: ſicut iſte fingit dicere ph̄os de celis ⁊ eoꝝ motoribus: quoꝝ nullum dependet a p̄mo ente niſi in genere cauſe finalis. Qd̄ iterum ꝓbat̄ eē ꝯtra ph̄iam. ſ. ꝙ aliqua neceſſaria habeant cauſaȝ finalē: ⁊ nō efficientē: vtputa ꝙ p̄mū ſit finis ⁊ nō efficiēs. ¶ Arguit̄ igit̄ ſic. Scd̄m ph̄os ⁊ veritatē p̄muȝ mouēs ⁊ agens eſt vltimus finis. ergo ſolutio illa nulla eſt a quocūq̄ dcā. tꝫ ꝯñtia: qꝛ ſm̄ hoc ille vltimus finis nō ſolū mouet motiōe per modum finis: ſꝫ motōe efficiētis. Aſſumptū ꝓbat ſic ſctūs Tho. de malo. q. i. arti. i. ſic. (Appetibile mouet appetitum. p̄mū aūt mouēs opꝫ eſſe oīno nō motuꝫ. ḡ necē eſt ꝙ p̄mū ⁊ vniuerſale agens ſit ipſum p̄mū ⁊ vniuerſale appetibile: id eſt primū ⁊ vniuerſale bonum: quod omnia operatur ꝓpter appetitum ſui ipſius.) Hec ille. ¶ Et p̄mo ꝯtra Gentiles. cap. 75. ꝓbat ideȝ aſſumptū. Et ſimiliter p̄ma parte. q. 44. arti. 4. ſic. (Omne agens agit ꝓpter finē: aliter ex actiōe agentis non magis ſequeret̄ hoc q̄ illud: niſi a caſu: eſt aūt idem finis agētis ⁊ patiētis inquātū hm̄: ſꝫ aliter ⁊ aliter. vnū eniȝ ⁊ idem eſt quod agens intendit imprimere: ⁊ patiens intēdit recipe: ſunt aūt que ſimul agūt ⁊ patiunt̄: que ſunt agētia imꝑfecta: ⁊ in his contingit: ꝙ ēt in agēdo intendant aliquid acquirere: ſed primo agenti qui eſt tm̄ agens nō conuenit agere propter acquiſitioneȝ alicuius finis: ſed intendit ſolū cōicare ſuā ꝑfectionem: que eſt eius bonitas: ⁊ vnaqueqꝫ creatura intendit cōſequi ſuam perfectioneȝ: que eſt ſimilitudo perfectionis ⁊ bonitatis diuine. ſic ḡ diuina bonitas eſt finis vltimus oīum reꝝ.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ: ꝙ illa rō hꝫ idem mediū qd̄ alie. ſ. ꝙ quia eſt primū agēs. ideo nihil recipit: ac per hoc exterior finis euȝ non mouet: qd̄ tamen oporteret ſi ageret propter alium finem. tunc enim reciperet ab eo cognitionem: vel delectationeȝ: vel perfectionē: ſicut ab obiecto ſaltē ꝙ primo agenti nullo modo cōuenit. ſic ergo pꝫ ꝙ contra rationeȝ eſt ponere ꝙ vltimus finis nō ſit primū agens ⁊ motum exequutiue cauſans. ¶ Q' etiā iſta reſpōſio nūq̄ fuerit de mēte Ariſto. aut Cōmentatoris. ſ. nullum neceſſarium habeat cauſam productiuā in eſſe vel conſeruatiuam. pꝫ. nam 5° metaphyſi. caplo de neceſſario taȝ ph̄us q̄ Cōmentator dicunt: ꝙ aliquod eſt neceſſariū quod habet cauſam: lꝫ Cōmentator dicat ibidem neceſſarium ſcd̄o modo nō eſſe ita ꝓprie neceſſarium: ſicut illud quod eſt primo modo neceſſarium: ⁊ velit ſimiliter nullum neceſſarium habere cauſam generantem: ꝙ autem loquatur de cauſa effectiua pꝫ. nam ibi diſtinguit neceſſarium in neceſſariū per ſe qd̄ non habet cauſam dantem illi neceſſitatem: ⁊ in neceſſariuȝ quod habet cauſam dantem illi neceſſitatē: dare autē dicit cauſam agentē: nō finalem. ¶ Item 8° phyſico. particula. 15. dicit ph̄us: ꝙ Democritus nō bene dicit in hoc: ꝙ nullius neceſſarij oportet querere cauſam. (Hoc (inquit) ph̄us iudiciū in quibuſdam rebus nō eſt verum: triāgulus enim ſemper habet tres angulos equales duobus rectis: ſed p̄ncipiū eſt ad hāc rem eternam: principia vo nō habēt aliquas cauſas: ⁊ ſunt eterna.) Hec ph̄us. vbi Cōmentator. (Sermo Democriti ⁊ ſequentiū eius: ꝙ res neceſſarie nō dicunt̄ habere cauſas eſt verus in quibuſdā rebus: ⁊ falſus in quibuſdam: triangulū eniȝ habere tres angulos equales duobus rectis eſt neceſſariū: ⁊ tamē habet cauſam.) Hec Cōmentator ⁊ poſt. (Et intendebat Ariſto. declarare ꝙ multa neceſſaria hn̄t cauſas.) Hec ille. ¶ Conſtat aūt principia reſpectu cōcluſionis nō habere rōnem cauſe finalis. ergo falſum eſt ꝙ ſm̄ Ariſto. nullum neceſſariū habeat cauſaȝ niſi finalem. ¶ Item ꝙ p̄ma ſubſtantia ⁊ primū ens nō ſolū ſit finis omniū: ſed ēt effectiua ⁊ dans eſſe omnib⁹ ſm̄ mentē ph̄i: ⁊ Cōmentatoris. pꝫ. naȝ Auerroys. 10. metaphyſice. cōmento 7. ſic dicit. (Omne qd̄ eſt principiū eſſe: eſt principiuȝ numeri: ⁊ qd̄ eſt principiū numeri: eſt principiū eſſendi: idem enim contingit ex hoc in omnibus: ⁊ cuȝ hoc ita ſit: apparet per inductionem: manifeſtū eſt eniȝ ꝙ vnuȝ in quolibet genere eſt aliqua natura ſimpliciter: que quia eſt p̄ncipiū eſſe illoꝝ eiuſdē generis: eſt principium numeri eoꝝ: ⁊ intēdit ꝙ cum huic iunctū fuerit: qd̄ declaratū eſt in phyſicis: hoc eſt primū motorē eternum ⁊ abſolutū ab omni materia: ⁊ declarauerit poſt ꝙ hoc nō ſolūmodo eſt p̄ncipiū tanq̄ motor: ſed tāq̄ forma ⁊ finis: declarabit̄ ꝙ illud eſt vnū de quo fuit declaratum hoc qd̄ eſt p̄ncipiū ſubſtātie: ſicut eſt declaratū ꝙ eſt actus vltimus cui nō admiſcet̄ potentia.) Hec ille. ¶ Item ꝙ ſm̄ mentē eoꝝ primū agēs ⁊ vltimus finis ſint idē patet. naȝ Cōmentator. 12. metaphyſice. cōmen. 36. ſic ait. (Deiñ eſt in 8° phyſico. ꝙ mouens corpora celeſtia in nulla exiſtit materia: ⁊ ꝙ eſt forma abſtracta: quapropter mouēs hoc eſt itellectus: quia agit motū ⁊ eſt motus finis. hec aūt differunt in nobis: ſꝫ illud qd̄ mouet nos in loco ſm̄ ꝙ eſt agens: ⁊ qd̄ mouet nos ſm̄ ꝙ eſt finis: ⁊ habet duplex eſſe. ſ. in anima ⁊ extra animā: qd̄ aūt eſt in anima eſt agens motū: ſm̄ vo ꝙ extra animā eſt mouens ſm̄ finem. verbi grā. quādo balneū habet duplicē formam in anima: ⁊ extra animā: ⁊ ꝓpter illam formā: que eſt in anima: deſideramus illā formā: que eſt extra aīam. igit̄ forma balnei inquantū eſt in anima eſt agens deſideriū ⁊ motuꝫ: ſm̄ aūt ꝙ eſt extra animam eſt finis motus. ſi igit̄ forma balnei non eſſet in materia. tunc moueret ſm̄ agens ⁊ ſm̄ finē ſine aliqua motiōe contingēte: ⁊ ſic intelligēdū eſt de mouētib⁹ corpora celeſtia: ſm̄ igit̄ ꝙ intellecta iſta ſunt forme eoꝝ: ſunt mouentia ſm̄ agens: ſm̄ aūt ꝙ ſunt eoꝝ fines mouentur ab illis ſm̄ deſideriuȝ.) Hec ille. ¶ Item cōmen. 41. dicit: ꝙ p̄mus motor habet potentiā infinitā. ⁊ eſt cauſa permanētie celi. ¶ Itē cōmēto. 44. dicit Cōmentator. (Q' aūt moderni dicūt ſubſtātiā p̄mā eſſe priorem motore toti⁹: falſum eſt: q̄libet eniȝ ſubſtātia iſtarū eſt p̄ncipiū ſubſtātie ſenſibilis ſm̄ motorē ⁊ ſm̄ finē: ⁊ iō dicit Ariſto. ꝙ ſi alique ſubſtātie eſſent nō mouētes eēnt ocioſe: qd̄ aūt mouit eos ad hoc dōm: eſt ratio que pōt diſſolui a quolibet exercitato in hac ſcientia: dicūt eniȝ ꝙ apparet ex iſtis intelligētijs: ꝙ quedā earū ꝯſequit̄ ſicut cauſatū cauſam. p̄ma aūt ſubſtantia debet eſſe vna ⁊ ſimplex in fine: ab vno aūt ⁊ ſimplici nō prouenit niſi vnuȝ: ⁊ a motore primi celi prouenit anima primi celi ⁊ motor orbis cōſequentis: neceſſe eſt igit̄ vt ſit nō ſimplex: habet ḡ cauſam priorē: iſte aūt ſermo eſt imaginabilis: nō eniȝ eſt illic ꝓuent⁹: neqꝫ

Margin notes, left column: Ponēdū ē aliqd̄ ens qd̄ eſt ſuū eſſe. — Quod p̄mū agens ⁊ mouēs ē vltim⁹ finis. — Q' necīa aliq̄ hēant cām efficiētem ſit ad mētē Ariſto. ⁊ Cōmē. T.c.6.

Margin notes, right column: T.c.15. — Finis hꝫ duplex eſſe.

neq̄ ꝯſequutio:neq̄ actio: ita vt dicam⁹ ꝙ vna actio tm̄ ꝯſequit̄ vnū agentē: tm̄ eni eſt illic cauſa ⁊ cauſatum ſm ꝙ dicimus ꝙ intellcm̄ eſt cauſa intelligētie: ⁊ cū ita ſit nō eſt impoſe vt illud qḋ eſt ꝑ ſe intelligentia:ſit cā plurium entiū ſm ꝙ ex eo intelligunt̄ multi modi.illud igit̄ qḋ intelligit motor ſouis de p̄mo motore:⁊ eſt cā in aīa celi: aliud eſt ab eo qḋ intelligit ex eo:motor orbis ſaturni:⁊ ſilr de vnoquoq̄ eoꝝ eſt: intelligēdo cām ꝓpriā: ⁊ ſm hoc oēs motus coꝝ intendunt ſm ordinē totius.) Hec ille. ❡ Ex quibus pȝ: ꝙ de⁹ quē vocat p̄mā ſubam nō ſoluȝ eſt finis ſubſtātie ſenſibilis:imo eſt cauſa mouēs:⁊ quodlibet ſic ſimplr̄ cū ab eo ꝓcedūt multa ſm ꝙ multa itelligit vel eſſentiā ſuā multiplr̄ intelligit nō ſolū ipſe:imo alie ſubſtā tie ſepate. ❡ Sciendū etiā ꝙ cuȝ dicit Cōmētator: ꝙ inter p̄mā cām ⁊ alias intelligētias nō eſt cauſa ⁊ cauſatum:nec actio:nec ꝯſequutio ⁊c̄.nō intendit negare deū effectiue ꝓducere alias intelligētias: ſȝ ſolū intēdit ꝙ deus ipſe nō ꝓducit eas ꝑ actionē:que eſt extractio alicui⁹ de potētia in actū:ſȝ ſolū ꝑ actū intellus et volūtatis:que eſt actio imanēs agenti:nō tranſiens in paſſuȝ extrinſecū:⁊ hoc eſt veꝝ. ❡ Itē 2° metaphyſ. cōmen. 4. ſic ait. (Opȝ vt maxime veruȝ ſit illud: qḋ eſt cauſa maxime veritatis in quolibet genere entiū: ⁊ magis digna in eſſe ⁊ veritate: q̄ꝫ illa quoꝝ eſt cauſa in illo genere:⁊ manifeſtū eſt ꝙ ſi hec eſt p̄ma cā oiuȝ entiū:vt declaratū eſt in ſciētia nālū: ꝙ illa cauſa eſt magis digna in eē ⁊ veritate q̄ꝫ oia entia:oia eni entia nō acqrūt eē ⁊ veritatē niſi ab iſta cā: eſt igit̄ tm̄ ens ⁊ vnū ꝑ ſe ⁊ veꝝ ꝑ ſe:⁊ oia entia ⁊ vera ꝑ eſſe: ⁊ veritatem ei⁹.) Hec ille in forma. ❡ Et pȝ ꝙ nō loqr̄ de cā finali. Tū qꝛ de illa cā nulla mētio fit i.8.phyſi.ſȝ ſolū de efficiēte. vbi dicit Cōmētator eſſe declaratū p̄maȝ cauſam eē cām oium alioꝝ. Tū qꝛ ſi loquerer̄ de fine nō diceret: ꝙ alia acqrūt eē a p̄ma cā : ſȝ potius ꝓpter p̄mā cām.nō eni dicimus:diligo petrū a gᵐᵒ: ſȝ ꝓpter gᵐ. ❡ Hanc etiā intentionē habuiſſe Cōmētator manifeſte pādit in tractatu de ſuba orbis. vbi ſic dicit 2° caplo. ❡ Et debes ſcire ꝙ iſtud corp⁹ celeſte non indiget virtute mouēte in loco ſemp tm̄: ſȝ virtute largiēte in ſe:⁊ in ſuā ſubaȝ ꝑmanētiā eternā: qm̄ ⁊ ſi ſit ſimplex ⁊ nō hñs in ſe potentiā ad corruptionē: tn̄ eſt finite actiōis necio:qꝛ eſt finitaꝝ dimenſionū ⁊ determinataꝝ a ſupficie ꝯtinēte ipm̄: ⁊ oē tale cū intellus potuerit ipȝ eē ꝑ ſe abſq̄ eo ꝙ aliquid largiat̄ ipſi ꝑmanentiam ⁊ eternitatē: neceſſe erit vt ita ſit de finitate ſue ꝑmanētie ſicut eſt de finitate ſue actionis: ⁊ iō neceſſe in intellectu potētiā eē huic largientē permanētiā eternā quēadmodū largit̄ ipſi motū ꝓpriū eternū: ⁊ nō hoc tm̄:ſȝ neceſſe eſt hoc eē virtutē que largit̄ ei ꝓpriū ſue actōis motū que eſt eternitas inter ceteros motus.ſ.motū localē in circuitu:⁊ figuraȝ ꝓpriam iſti motui.ſ.ſpericā:⁊ mēſurā ꝓpriā vnicuiq̄ iſtoꝝ corporum:⁊ ꝯueniētiaȝ inter ea adinuicē in ordine ⁊ q̄ntitate ita ꝙ ex oībus pficit̄ vnus actus .ſ. totus mundus: nulla eni eſt dr̄ntia iter virtutis actiue indigentiaȝ in corpore:⁊ in omni corpore ſimplici:aut in vno ꝯpoſito ex ſimplicibus hñ:⁊ indifferēter ſiue illud corpus fuerit gnātum:ſiue nō gnātū. vñ videmus celū hēre vnā virtutē nō tm̄ mouentē oia:ſȝ agentē ⁊ conſeruantem oia:ſicut eſt diſpō in corpore hominis ⁊ in corpore facto ꝓpter finē ꝓpriū:finis.n.ſignificat agens ſignificatione neceſaria:ſicut motuȝ ſignificat mouēs: ſȝ in genere agētiū quoddā eſt agēs prius tēpore acto: ⁊ eſt oē qḋ ſit in ſpera mundi:⁊ quoddā eſt nāliter prius vt in tempore orbē quē ſequit̄ tēpus: ⁊ cui accidit ⁊ agēs orbeȝ .ſ.faciēs ipm̄ in diſpōnibus neceſſarijs in inueniendo finē ꝓpter quē fuit:⁊ cū hoc ignorauerūt quidā eſſe de opinione Ariſto.dixerūt ipm̄ nō dicere cauſam agētē totū:ſȝ cauſam mouentē: ⁊ illud fuit valde abſurduȝ: ⁊ nō eſt dubiū in hoc ꝙ agēs ipſum eſt mouēs ipſuȝ: qḋ eniȝ mouet ipſo motu ꝓprio illi eſt illud qḋ largit̄ ei p̄mo:diſpōnes per quas motuȝ ꝓpriū acquirit:⁊ iſta eſt virtus illa quā laudat Ariſt. in multis locis in lib° de celo ⁊ mūdo:⁊ indicat ipſaȝ eſſe nobiliorē celo ⁊ altiorē.) Hec Cōmenta. in forma. ❡ Et cap. 6. ⁊ vlti. dicit. (Declaratū eſt ex iſtis oībus : ꝙ dator ꝯtinuatiōis motus:eſt dator motus celi:⁊ ſi ipſe nō eēt deſtrueret̄ motus:⁊ ſi motus:⁊ celū:celū.n. eſt ꝓpter motū ſuū:⁊ ſi motus celi deſtrueret̄:deſtrueret̄ motus entiū inferioꝝ:⁊ ſic mūdus:ex quo verificat̄ ꝙ dator ꝯtinuationis mot⁹ eſt dator eē alijs entib⁹.) Hec Cōmentator. ❡ Ex qbus oīb⁹ pȝ māifeſte: ꝙ ſm mentē ph̄i ⁊ Cōmētatoris p̄ᵐ p̄nᵐ eſt cā nō ſolū ꝑ modū finis:imo ꝑ modū mouētis ⁊ agētis ⁊ largiētis eē oībus alijs entibus:⁊ ꝑ ꝯñs riſio data ad rōnē ſcti Tho. nō ꝓceſſit d ꝯſilio ⁊ aſſenſu Ariſt. ⁊ Cōmētatoris. ❡ Uerū tn̄ ꝯ dicā rōnē:⁊ replicā factam ꝯ riſionē inſtat arguēs: dicēs illā maximā qua dr̄: ꝙ oē ens ꝑ participationē eſt effectiue ab ente ꝑ eēntiā:nō videt̄ hēre oimodā veritatē. nā ignis ꝑ ſuā eſſentiā determinat ſibi calorē:nec tn̄ vbicūq̄ participat̄ calor ibi eſt ꝑ actionē ignis.naȝ ſtelle gnāt calorē in medio. ❡ Itē addit ꝙ alia ꝓpoſitio eſt falſa in qua dr̄: ꝙ ſit aliquid qḋ non hēat eſſe ꝑ ſuaȝ eēntiā.hoc inqt nō eſt veꝝ : qꝛ imo omne ens eſt ꝑ ſuā eēntiā:qꝛ eēntia ſua eſt ei rō eſſendi. Participatio aūt nō eſt aliud niſi ꝙ oia entia ſunt quedā particulares entitates.ꝓter p̄muȝ qḋ eſt tota entitas ſubſiſtēs:ſȝ hoc nō inferret ꝙ oia eēnt effectiue ab alio:ꝓſertim ſi creatio nō eēt. ❡ Tertio pōt inſtari ꝯ rōneȝ ꝓncipalē:nō eni videt̄ verum: ꝙ omne qḋ eſt poſſe nō eē:qñq̄ nō ſit:vel deſinat eē. nā elemēta hñt potētiaȝ ad nō eſſe:⁊ tamē elemēta nūq̄ deſinēt. ❡ Ad p̄maȝ inſtantiaȝ dico: ꝙ illa maxima dȝ ſic intelligi. Omne qḋ eſt aliquale ꝑ participationē: eſt tale ꝑ actionem illius qḋ eſt tale ꝑ eēntiā: vel ꝑ actionē alicuius qḋ eminenter ꝯtinet hoc qḋ eſt tale ꝑ eſſentiā. ❡ Et ſic pȝ ꝙ inſtātia facta de igne nō valet : ſȝ non ſolū ſctūs Tho. vtatur illo exēplo:ſȝ ēt Ariſto. 2° metaphyſi. ⁊ Cōmētator:ſȝ exemplorum nō requiritur verificatio. vnde dico ꝙ omne calidū eſt calidū ꝑ actionē ignis vel alicuius qḋ totā ignis actualitatē cōtineat eminēter ⁊ in virtute. ſicut eſt ſol aut aliud corpus celeſte : ⁊ maxima in iſto ſenſu ſumpta potiſſime demōſtrat intentū. ſ. ꝙ cū deus ſit ens ꝑ eſſentiā:opȝ ꝙ ſit cauſa oīs rebabentis eē participatū:vel aliquid qḋ deū ꝯtineat eminenter:⁊ in virtute:ſi qḋ ſit tale:⁊ ſic pȝ: ꝙ inſtātia eſt verbalis. Solutio aūt inſtantie eſt de mente ſcti Tho. p̄° parte. q. 44. arti. 3. ad 2ᵐ. vbi ſic arguit. (Omne qḋ eſt per participationē reducit̄ ad aliquid ꝑ ſe exiſtens: vt ignitū ad igneȝ : ſed quecūq̄ ſunt in rebus ſenſibilib⁹ ſunt ſolum per participationeȝ alicuius ſpeciei: qḋ ex hoc patet ꝙ in nullo ſenſibilium inuenitur ſolū id qḋ ad rōnem ſpeciei pertinet:ſed adiungunt̄ ꝓncipijs ſpeciei principia indiuiduātia:opȝ igitur ponere ipſas ſpecies ꝑ ſe exiſtētes:vt per ſe equi ⁊ hō.) Ecce argumētum. ❡ Et reſpōdet dicenduȝ: ꝙ de rōne hominis eſt ꝙ ſit in materia:⁊ ſic nō pōt iueniri homo ſine materia hac:licȝ igitur hic homo ſit per participationē ſpeciei: nō tamē poteſt reduci ad aliquid per ſe exiſtēs in

[Left margin, beside "tie sepate":] Solutio ad obiectionem.

[Right margin, beside "Uerū tn̄":] Cōtra ratiōnes pro ideis vt ſupra.

[Right margin, beside "inſtantiaȝ dico":] Nō eſt ꝑ participatiōes aliquale reducit ad aliqd qdē ꝑ ſe.

[Right margin, beside "tator":] 2.c.4.

eadem ſpecie: ſꝫ ad ſpēm ſuperexcellentem: ſicut ſunt ſube ſepate. Eadē rō eſt in alijs ſenſibilibus.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ manifeſte pꝫ: ꝙ oīs calor participatus opꝫ ꝙ ſit a calido ꝑ eēntiā vel ab aliquo ſuperiori ad colorē ſi ſubſiſteret: ⁊ ſic de alijs oīb⁹. ¶ Ad ſecundaꝫ inſtantiā dī: ꝙ ſolus de⁹ eſt ꝑ eſſentiā: ſic ꝙ eſſe eſt de rōne eſſentie dei: nō aūt de rōne alicuius eſſentie creatꝫ: ⁊ ſilr nulla eſſentia creata eſt vltimū ⁊ ꝓximū formale quo aliquid eſt. ſecus eſt de eēntia diuina: ⁊ iſta deo duce lōge ꝓlixi⁹ ꝓbabunt̃ alias. ¶ Ad 3um inſtantiā dico: ꝙ elēta ⁊ ſi ſint poſſibilia nō eē: durāt tn̄: hoc eis ꝑſtāte aliquo: qḋ eſt neceſſe eſſe: qḋ pōt ea in eternum ꝯſeruare: ſꝫ ſi nullū tale eſſet neceſſario exiñs. tunc ꝓculdubio terra nō eſſet: vel ēt ſi illud neceſſario exiſtēs elēta ⁊ alia que potētiā hñt ad nō eſſe ſue nature curſum ꝑagere ſinerēt: tota mā que nūc eſt ſub forma terre: qñqꝫ eſſet ſub alia forma: ⁊ ſic illud elētū terre qḋ nūc eſt qñqꝫ nō eſſet: ſꝫ aliud in numero ſibi ſuccederet: ⁊ ita ſicut terra eſt poſſibilis nō eſſe: ſic qñqꝫ nō eſſet: vult ḡ ſctūs Tho. ꝙ ſi nullū ens eſſet neceſſe eē. ꝓ certo oē poſſe nō eſſe qñqꝫ nō eēt: ⁊ ſi ꝯtingat ꝙ aliqua poſſibilia nō eē ſemꝑ durent: hoc eſt q: eſt: aliqḋ neceſſe eſſe qḋ manutenet illa: ⁊ hoc ſufficit in ſuo propoſito in quo illaꝫ ꝓpōnem aſſumit. ¶ Sic igit̃ pꝫ ꝙ 4.ª rō ṗncipalr ꝓbans vnū deū eſſe nō obſtantib⁹ inſtātijs nr̄m ꝓpoſitū efficaciter demr̄abat. ¶ Quinto arguit ſic ſctūs Tho. ꝑ ꝯtra Gentiles. cap. 43. directe ꝓbando intentū: alie nāqꝫ rōnes ꝓbant directe ꝙ eſt vnus de⁹. iſta aūt directe ꝓbat ꝙ nō eſt niſi vnus. Arguit̃ ḡ ſic. Omne poſſe eſſe ⁊ nō eſſe: neceſſario eſt ꝓductū. tale nāqꝫ q̄ntum eſt ex ſe: non hꝫ eſſe: ſꝫ ꝑ aliud reducit̃ ad eſſe: ſed oīa que ſunt ꝑter vnū: ſunt poſſibilia eſſe ⁊ nō eē: īpoſſe. n. eſt eē duo: quoꝝ qḋlibet ſit neceſſe eſſe: qḋ ſic pꝫ. Nihil. n. eoꝝ que ꝯueniūt huic ſigto inquantū eſt hoc ſignatū: poſſe eſt alteri ꝯuēire: q: ſingularitas alicui⁹ rei nō ineſt alteri ꝑter ipm ſingulare: ſꝫ ei qḋ eſt neceſſe eſſe: ſua neceſſitas eſſendi: ꝯuenit inq̄ntū eſt hoc ſignatū. ḡ impoſſe eſt: ꝙ alicui alteri ꝯueniat: ⁊ ſic impoſſe eſt ꝙ ſint plura: quoꝝ quodlibet eſt neceſſe eē: ⁊ ꝯñter impoſſe eſt eē plures deos. Probatio medie. Si n. illud qḋ eſt neceſſe eē: nō eſt hoc ſignatū inquātū eſt neceſſe eē: opꝫ ꝙ deſignatio ſui eſſe nō ſit neceſſaria ſcḋm ſe: ſꝫ ex alio depēdeat: vnūquodqꝫ aūt ſcḋm ꝙ eſt actu: eſt diſtinctū ab oībus alijs: qḋ eſt eē hoc ſignatum. ḡ qḋ eſt neceſſe eē: depēdet ab alio q̄ntū ad hoc qḋ ē eſſe in actu: qḋ eſt ꝯ rōneꝫ eius qḋ eſt neceſſe eſſe: opꝫ igit̃ ꝙ illud qḋ eſt neceſſe eē: ſit neceſſe eē ſcḋm hoc: ꝙ eſt hoc ſignatū.) Hec ille in forma. ¶ Ad hanc tn̄ rōnē dicit Aureolus: ꝙ eſt ineffcax: nec ꝯcludit. nā hꝫ eū ꝓbi ꝯcederent qḋlibet neceſſe eſſe. fore alteri⁹ ſpēi: ⁊ ita nō poſſe multiplicari: ⁊ ꝑ ꝯñs qḋlibet eēt quedā ſingularitas: nihilomin⁹ eēnt plura.) Hec ille. ¶ Sed iſta rñſio nulla eſt: ſicut oñdit ſctūs Tho. luculentiſſime vbi ſupra. Nā ex quo illa duo ꝯueniūt in intentiōe neceſſitatis eēndi: opꝫ ꝙ diſtinguant̃ ꝑ aliqḋ: aut ḡ illud reqrit̃ ad cōplementuꝫ neceſſitatis eēndi aliquo mō: aut nullo. Si nullo. ḡ eſt accñtale: q: oē qḋ aduēit rei nihil faciēs ad eius eſſe eſt accñs. ḡ hoc accñs hꝫ cām: aut ḡ eſſentia ei⁹ qḋ eſt neceſſe eſſe: aut aliquid aliud. Si eſſentia ei⁹ qḋ eſt neceſſe eē: cū ipſa neceſſitas eſſendi ſit eſſentia ei⁹ vt alias ꝓbatū eſt: neceſſitas eēndi erit cauſa illius accñtis: ſꝫ neceſſitas eſſendi inuenit̃ in vtroqꝫ. ḡ vtrūqꝫ hēbit illud accñs: ⁊ ſic nō diſtiguet̃ ſcḋm illud. Si aūt cauſa illi⁹ accñtis ſit aliqḋ aliud. niſi illud aliud eſſet: nō eſſet hoc accñs: ⁊ niſi hoc accñs eſſet: predicta diſtinctio nō eſſet. ḡ niſi illud aliud eſſet: ꝓdicta diſtinctio nō eſſet: ac per hoc illa duo que ponunt̃ neceſſe eſſe nō eēnt duo: ſꝫ vnū. ḡ eſſe ꝓpriū vtriuſqꝫ depēdet ab alio: ⁊ ſic neutrū erit neceſſe eē ꝑ ſeipꝫ. Si āt illud quo diſtinguunt̃ ſit neceſſariū ad neceſſitatē eēndi cōplendaꝫ. hoc erit: q: includit̃ in rōne neceſſitatis eſſendi: ſicut animatuꝫ includit̃ in rōne animalis: aut hoc erit: q: neceſſitas eēndi ſpecificat̃ ꝑ illud: ſicut animal cōplet̃ per rōnale. Si ṗmo mō: opꝫ ꝙ vbicūqꝫ ſit neceſſitas eēndi ſit illud qḋ in eius rōne dī: ſicut cuicūqꝫ ꝯuenit animal ꝯuenit animatū: ⁊ ſic cū ambob⁹ ꝓdictis attribuat̃ neceſſitas eēndi: ſcḋm illud diſtingui nō poterūt. Si aūt ſcḋo mō. hoc iteꝝ eſſe nō pōt. nam drīa ſpecificans genus: nō cōplet rōnē generis: ſed ꝑ eam acquirit̃ generi eē in actu: rō eni animalis cōpleta eſt añ additionē rōnalis: ſꝫ nō pōt eſſe aīal in actu niſi ſit rōnale vel irrōnale. Sic igit̃ aliqḋ complet neceſſitatē eſſendi q̄ntum ad eē in actu ⁊ nō q̄ntum ad intentioneꝫ neceſſitatis eēndi: qḋ eſt impoſſe ꝓpter duo. Primo q: eius qḋ eſt neceſſe eē ſua q̄ddītas eſt ſuum eſſe. Scḋo q: ſic ipſi neceſſe eē acqreret̃ eſſe per aliud qḋ eſt impoſſe: non eſt igit̃ ponere plura: quoꝝ quodlibet ſit neceſſe eſſe per ſeipm. Iteꝝ: ſi aliqua duo ꝯueniāt in intentiōe neceſſitatis eēndi oꝫ ꝙ diſtinguant̃ ꝑ aliquid qḋ additur alteri tm̄ vel vtriqꝫ: ⁊ ſic opꝫ vtrūqꝫ vel alteꝝ eſſe cōpoſitū: nulluꝫ aūt cōpoſitū eſt neceſſe eſſe per ſeipſum. ḡ impoſſe eſt plura eſſe: quoꝝ qḋlibet ſit neceſſe eē per ſeipm.) Hec ille in forma. ¶ Ex quibus pꝫ: ꝙ rñſio illa eſt ꝯ ꝓbiam: que. ſ. diceret duo neceſſe eſſe alteri⁹ ſpēi vel euidem. Iſtis ḡ qnqꝫ vijs ꝓbat ſctūs Tho. vnū deū eſſe locis predictis: ſꝫ multas alias in varijs locis ad hꝫ ideꝫ ponat: ſꝫ q: nō īpugnat eas Aureolus: nō eas trāſeo. ¶ Nūc ḡ reſtat dicere ad rōnem: que oppoſitū arguebat. ſ. ꝙ deū eſſe nō ſit demonſtrabile. Dico igit̃ ſcḋm ſanctū Tho. ṗma parte. q. 2.^a arti. 2.º ad ṗmū: ꝙ nihil ꝓhibet illud qḋ eſt ꝑ ſe demōſtrabile ⁊ ſcibile ab aliquo accipi vt credibile: qui demr̄ationē nō capit: ita ꝙ vnū deū eſſe tenet̃ ſola fide ab aliquo: nō aūt ab alio: ſꝫ habitu ſciētifico: ⁊ eſt ei nō articulus fidei: ſꝫ ꝑambulū ad fidem ⁊ articulos: ſicut eni gr̄a ſupponit nām ita fides cognitionē nālem. Et hec de qōne dicta ſufficiant ꝑ preſenti.

ſ.p.q.l.

Duo eē: q̄rū vtrūqꝫ ſit neceſſe eē: poſſe eſt.

¶ Utrum imago ⁊ trinitatis veſtigium in creaturis reperiat̃ ¶ Queſtio. II.

Secundo iuxta eādē diſtinctionem querit̃. Utrū in creaturis reperiat̃ imago ⁊ veſtigium trinitatis. ¶ Et arguit̃ ṗmo ꝙ non reperiat̃ imago. Dicit. n. Hyllarius in libro de ſynodis: ꝙ imago eſt illius rei ad quā imaginat̃ ſpēs indifferens. Et iteꝝ dicit: ꝙ imago eſt rei ad rē coeqādā īdiſcreta et vnita ſimilitudo: ſed dei ⁊ creature nō eſt ſpēs indifferens: nec pōt eſſe equalitas creature ad deum. ergo in nulla creatura eſt imago. Qꝫ aūt nō ſit in ea veſtigiuꝫ arguit̃ ſic. Effectus nō repñtat niſi ſuā cām: ſꝫ cāl̄itas creaturaꝝ pertinet ad nām cōem: non aūt ad relōnes quibus perſone diſtinguunt̃ ⁊ numerant̃. ḡ in creatura nō īuenit̃ veſtigiū trinitatis ſꝫ vnitatis eēntie.

In oppoſitum eſt magiſter in preſenti diſtinctione.

In preſenti diſtōne erūt duo articuli. In p⁰ videbit̃ qḋ ſit veſtigiū aut imago: ⁊ in quo abīuicē diſtinguant̃. In ſcḋo videbit̃ in quibus rebus reperiant̃ veſtigium ⁊ imago.

Quantum

Quantum ad primū articuluꝫ dico: q̄ ſm ſcm̄ Tho. pᵃ parte. q. 45. arti. 7°. Et p° ſen. diſt. 3. q. 2. arti. p°. (Ratio veſtigij in hoc cōſiſtit: q̄ ē repreſentatio cāe vel cauſalitatis quātū ad ſolā cauſalitateꝫ abſq̄ꝫ repñtatione forme: ſicut pꝫ q̄ fumus vel aduſtio repñtat imaginē: veſtigiū. n. demōſtrat motuꝫ alicuiꝰ trāſeūtis: ſed nō qualis ille ſit: ⁊ ſm hoc tria ſunt de rōne eius. ſ. ſimilitudo: ⁊ imꝑfectio ſimilitudinis: ⁊ q̄ per ipm̄ i reꝫ cuiꝰ eſt veſtigiuꝫ deueniat̄: ⁊ q̄ꝛ in creaturis īueniunt̄ aliqua que nō repñtant formales rōes ꝑſonarū: puta modus ꝓcedēdi per modū amoris ⁊ vbi nihilominꝰ illa neceſſe eſt reducere in diuinas ꝑſonas: ſicut in cauſam: ⁊ illa repreſentāt trinitatē: lꝫ imꝑfecte ⁊ ducūt in eius aliqualē notitiā: ideo in eis veſtigiū eſt: quelibꝫ eniꝫ creatura ſubſiſtit in eſſe ſuo: ⁊ hꝫ formā ꝑ quā determinat̄ ad ſpēm: ⁊ hꝫ ordineꝫ ad aliquid: ſm igitur q̄ eſt quedā ſubā creata: repreſentat cām ⁊ principiuꝫ: ⁊ demōſtrat perſonā patris: que eſt ꝓncipiū nō de principio: ſm aūt q̄ hꝫ quādā formā ⁊ ſpēm: repreſentat verbū: ſm q̄ forma artificiati eſt ex conceptiōe artificis: ſm autē q̄ hꝫ ordineꝫ repreſentat ſpūm ſcm̄ inquātū eſt amor: q̄ꝛ ordo effectus ad aliquid eſt ex voluntate creatoris: ⁊ ideo dicit Aug. 6°. de trini. q̄ veſtigium trinitatis inuenitur in vnaquaq̄ꝫ creatura: ſm q̄ aliquid vnū eſt: ⁊ ſm q̄ aliqua ſpecie format̄: ⁊ ſm q̄ quedā ordinē tenet: ⁊ ad hoc etiā reducunt̄ illa tria: numerus: pōdus ⁊ mēſura: que ponunt̄ Sap. xi°. Nā mēſura refertur ad ſubſtātiā rei limitataꝫ ſuis principijs: numerus ad ſpēm: pōdus ad ordinē. Ad hoc etiam reducuntur alia tria que ponit Aug. modus ſpēs ⁊ ordo: ⁊ illa alia que ponit. 83. queſtionū. qd̄ cōſtat: qd̄ diſcernit: qd̄ cōgruit: cōſtat enim aliquid per ſuā ſubſtātiam: diſcernitur per formā: cōgruit per ordinē: ⁊ in idē de facili reduci poſſunt quecūq̄ꝫ ſic dicuntur.) Sic igitur pꝫ que ratio veſtigij: ⁊ qualiter veſtigium attēdatur in rebus. (Ratio autē imaginis cōſiſtit in repreſentatiōe cauſe quantuꝫ ad ſimilitudinē forme eius: ſicut ignis genitus ignē generantē repreſentat: ⁊ ſtatua Mercurij mercuriū. Quia ergo proceſſiones diuinarū perſonaꝝ attendūtur per actum intellectus ⁊ volūtatis. nam filius procedit: vt verbū intellectus: ſpiritus ſanctus vt amor volūtatis: ideo in creaturis rationalibꝰ: in q̄bus eſt intellectus ⁊ volūtas īuenitur repreſentatio trinitatis per modum imaginis: inquātum in eis īuenit̄ verbum cōceptuꝫ ⁊ amor procedēs.) Hec ſunt verba ſancti Thome in prima parte vbi ſupra. Cōſimiliter pōit q. 93. artic. 6°. vbi ait: q̄ imago repreſentat ſm ſimilitudinem ſpēi: veſtigium autē per modum effectus: q̄ ſic repreſentat cauſam ſuā: q̄ tamē ad ſpēi ſimilitudineꝫ nō pertingit: ſicut exemplificat de impreſſione: que ex motu animalis relinq̄tur: ⁊ de cinere cauſato ab igne: ⁊ de deſolatione terre ab hoſtili exercitu: que omnia dicuntur veſtigia. Ibi etiā oſtendit ⁊ in alijs q̄nq̄ꝫ articulis precedētibus eiuſdem queſtionis quomodo in creatura rationali eſt imago inquātum in ea repreſentatur ſimilitudo diuine nature: ⁊ inquātuꝫ repreſentatur ſimilitudo trinitatis increate. ¶ Ideꝫ ponit de veritate q. 10. articu. pmo. ⁊ q. 21. arti. 6. Itē ſcdo ſen. diſt. 26. q. 1. artic. 4°. ¶ Sed cōtra predicta inſtat Aureolus 2ᵃ q̄ſtione huius diſtinctionis: q̄ iſte modus ponendi deficit in tribus. ¶ Primo q̄ꝛ dicit rationeꝫ veſtigij conſiſtere in repreſentatione ſolius cauſalitatis cauſe: conſtat enim q̄ trinitas perſonarū in ratione qua trinitas nullaꝫ cauſalitatē habet reſpectu creaturarū: quelibet nāq̄ꝫ perſona cauſat totā creaturā quātum ad ſubām.

Quid veſtigium.

Tria de rōe veſtigij.

Quid imago ⁊ in quo.

(Et iterū ꝓprietates ꝑſonales nō ſunt ꝓductiue: ⁊ tñ ſi nō eſſꝫ niſi vna ꝑſona in deo: ſicut imaginabātur phi ⁊ pagani: adhuc reperirent̄ i creaturis oia q̄ nūc reperiūtur: ſed cōſtat q̄ veſtigium dicitur in repreſentādo trinitatem perſonalem. ergo nō conſiſtit in repreſentatione ſolius cauſalitatis. Secūdo dicit iſtam poſitionem deficere in hoc q̄ ponit veſtigiuꝫ nō repreſentare formam: cōſtat enim q̄ veſtigiuꝫ pedis repreſentat pedē ⁊ formā pedis: ⁊ ſi totum animal applicaretur pulueri in ambulādo: ſicut eſt de ſerpente: tota īpreſſio animalis poſſet veſtigiū appellari: ſed tunc repreſentaret̄ forma animalis. ergo videtur q̄ nō tollat rationē veſtigij ſi repreſentet cauſam ſm formā. Tertio dicit iſtaꝫ poſitionē in hoc deficere: q̄ꝛ ponit ſimilitudineꝫ ⁊ imperfectionē: ⁊ ducere in notitiā alterius integrare rationē veſtigij: cōſtat enim q̄ imagini competūt iſta tria cuꝫ ſit ſimilitudo imperfecta: ⁊ ducat in notitiā trinitatis. igitur dicta aſſignatio fuit incōpetēs.) Hec ille. ¶ Ad primuꝫ iſtorū reſpondet ſanctus Tho. prima parte. q. 45. arti. 7°. ad tertiuꝫ argumētum: ⁊ arti. 6°. in corpore articuli. Ait enim ſic. (Creare nō eſt ꝓpriuꝫ alicui ꝑſone: ſed cōmune toti trinitati: ſed tamen diuine perſone ſm rōnes ſue ꝓceſſionis: habēt cauſalitatē reſpectu creatiōis rerū: vt enim inq̄t ſupra oſtēſum eſt: cum de ſciētia dei ⁊ volūtate ageretur: deus eſt cauſa rerū per ſuū itellectū ⁊ volūtatē: ſicut artifex rerū artificiataꝝ: artifex autē per verbū interius cōceptū: ⁊ per amorem ſue volūtatis ad aliquid relatū operatur: vnde ⁊ deus operat̄ creaturā per ſuū verbū: qd̄ eſt filius: ⁊ per ſuuꝫ amorē: qui eſt ſpūs ſcūs: ⁊ ſm hoc ꝓceſſiones perſonarum ſunt rōnes ꝓductionis creaturarū inquātū includunt eſſentialia attributa: que ſunt ſciētia ⁊ volūtas.) Hec ille. ¶ Iteꝫ in ſcripto diſt. 10. q. 1. arti. pmo. ſic ait. (Suppoſita ſꝫ fidē nāq̄ꝫ ꝓceſſione diuinarū perſonarū in vnitate eſſentie. Ad cuius ꝓbationē rō ſufficiens nō īuenitur: opꝫ ꝓceſſionē perſonarū: que perfecta eſt eſſe rationē ⁊ cām ꝓceſſionis creature: vnde ſicut proceſſionē creaturarū nature diuine perfectionē imperfecte repreſentātiū: reducimus in perfectā imaginē diuinam perfectionē pleniſſime cōtinētem. ſ. filiuꝫ tāq̄ꝫ principiū: ⁊ quaſi totalis ꝓceſſionis creaturaruꝫ a deo ſm imitationē diuine nature exēplar ⁊ rationeꝫ: ita ēt opꝫ q̄ proceſſio creature: inquātum eſt ex liberalitate diuine volūtatis reducatur in vnū principiū: q̄ ſit q̄ſi ratio totius liberalis collationis: hoc autē eſt amor ſub cuius ratione oīa a voluntate conferuntur.) Hec ille. ¶ Iteꝫ diſt. 14. q. 1. arti. pmo. dicit (Qꝛ ꝓceſſiones eterne perſonarū ſunt cauſa ⁊ ratio ꝓductionis creaturarum: ideo opꝫ q̄ ſicut generatio filij eſt ratio totius ꝓductionis creature: ſm q̄ dicitur pater in filio oīa feciſſe: ita ⁊ amor patris in filium tendēs: vt in obiectuꝫ ſit ratio in qua deus omnē effectum amoris creaturis largiatur.) Hec ille. ¶ Idē ponit de potētia dei. q. 10. arti. ſcdo in reſpōſione ad 19ᵐ. dicit enim. (Qꝛ filiꝰ eſt ſufficiens ratio ꝓceſſionis temporalis creature: vt verbum ⁊ exemplar: ſed opꝫ q̄ ſpūs ſcūs ſit ratio ꝓceſſionis vt amor. Sicut enim dicitur Sap. 9° q̄ deus fecit omnia ſuo verbo: ita dicitur Sap. xi°. q̄ diligit oīa q̄ ſunt: ⁊ nihil odit ⁊c̄. Et Dionyſius dicit 4° cap. de diuis nominibꝰ: q̄ amor diuinus nō permiſit ipſuꝫ ſine germine eſſe.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ quid ſit dicēduꝫ ad primuꝫ argumentum: cum enim dicit q̄ trinitas in ratione qua trinitas nullam dicit cauſalitatē ⁊c̄. Dico q̄ trinitas in generali nō dicit rationeꝫ cauſalitatis: ſꝫ iſta ſpecialis trinitas. ſ. artificis: ⁊ ſui vbi: ⁊ amoris: di

Creare cōe eſt toti trinitati.

Ad ꝓbādaꝫ ꝓceſſionē in diuinis nulla rō ſufficiens.

cit rationẽ cauſalitatis: vnde ſanctus Tho. prima parte. q. 27. articu. pmo. ad tertiũ. (Luz dicimus (inquit) edificatorẽ principium domus: in ratione huius principij includitur cõceptio artis ſue: ⁊ includeretur in ratione primi principij ſi edificator eſſet primum principium: deus autẽ qui eſt primuz principiũ ꝯparatur ad res creatas: vt artifex ad artificiata.) Hec ille. ¶ Et ſicut dicit ꝙ in ratione primi principij agentis per modum artificis icluditur conceptio: ita ⁊ amor: vt pꝫ per predicta. Sic ergo patet ꝙ in ratione primi principij: ⁊ ⁊ prime cauſe includitur ternarius ⁊ trinitas: ſic ꝙ in illa ratione tria icluduntur. ſ. potentia eius: cõceptio eius: ⁊ amor ad aliquid relatus. Et cum arguens pbat illaz ꝓpoſitionem negatã. Dico de primo: ꝙ licꝫ quelibꝫ perſona producat creaturam omnẽ totaliter: tamen nulla perſona eſt ratio pductionis creature: quãtum ad oĩa incluſa in ratione principij agẽtis per moduz artificis ſed tres perſone ſimul: quarũ vni attribuitur potentia alia habꝫ rationẽ verbi: alia amoris. De ſcdo dico ꝙ lꝫ ꝓprietates perſonales ſub iſtis nominib⁹ pater: filius: ſpiritus ſanctus: nõ dicant rationẽ cauſalitatis: hoc tñ dicunt ſub iſtis conceptio artis: ⁊ amor artificis: qꝛ ſub talibus rationib⁹ icludunt eſſentialia attributa: nõ autem ſub alijs. Iſto etiã modo creature ducunt in notitiam trinitatis. ſ. tam in appropriata perſonarum ꝙ̃ in ꝓpria: vt dicit ſanctus Tho. preſenti diſt. q. 2. articu. p. ad tertiũ. Cum autẽ vlterius dicit arguẽs: ꝙ ſi nõ eſſet in diuinis niſi vna perſona ⁊c. Dico ꝙ ſi poneretur ille caſus: tunc creature repreſentarẽt tria diſtincta ſm rationem: ſicut nunc tria diſtincta ſm rem: que prius dicta ſunt. ſ. artificem: verbũ eius: ⁊ amorẽ eius: vnde veſtigium dicitur in repreſentãdo perſonas per appropriata pluſꝙ̃ in repreſentãdo ꝓpria ⁊ diſtincta. ¶ Sciẽdũ tamẽ ꝙ cum dicitur pceſſio filij ⁊ ſpiritus ſancti eẽ ratio pductionis creaturarũ: hoc intelligendũ eſt: ꝙ ille pceſſiones ſunt creaturis ratio pcedendi a deo patre nõ autez patri ſunt ratio pducẽdi: cum pater nihil expectet a filio. Et hunc ſenſum aperit ſanctus Tho. primo ſen. diſt. 32. q. 1. arti. 3°. vbi dicit ſic. (Proceſſio diuinarũ perſonarũ eſt quedã origo pceſſionis creaturarũ cum omne primũ in aliquo genere ſit cauſa eoruz que ſunt poſt: ſed tamẽ efficiẽtia creaturaꝝ eẽntie cõmuni attribuitur: vnde dicẽduz eſt ꝙ cũ dicitur pater ⁊ fili⁹ diligunt nos ſpiritu ſancto: ſumendo hoc verbum diligere eſſentialiter: tunc in verbo dilectionis deſignabit̃ efficiẽtia totius trinitatis: ⁊ in ablatiuo deſignãte perſonam ſpiritus ſancti deſignabitur ratio efficiẽtie non ex parte efficiẽtis: ſed ex parte effectorũ: quorũ ratio et origo eſt pceſſio ſpiritus ſancti: ſicut ⁊ verbũ.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ pꝫ: ꝙ proceſſio ſpiritus ſancti: ⁊ pceſſio filij illo modo quo dicũt rationẽ cauſalitatis reſpectu pceſſionis creaturarũ: nõ dicunt rationẽ efficientie ex parte efficiẽtis: ſed ex parte effectorũ: ſicut etiam vbuꝫ ⁊ amor domificatoris ſunt ratio pductiõis domus ex parte effectus potius ꝙ̃ ex parte domificãtis: quia nõ dant efficaciã ei: ſed tamẽ domus nõ poſſet pcedere a domificatore niſi prius ab eo pcederet verbũ domus ⁊ amor ſeu velle faciẽdi domũ. Et ſic pꝫ ad primuz argumentũ ſine aſſertione quacũq. ¶ Ad ſcdm dico: ꝙ veſtigium nõ repreſentat formã ſue cauſe niſi forte ſm partẽ ⁊ ſm ſuperficiem aliquã alio modo ſe habentem ꝙ̃ ſit in cauſa ſua: vt pꝫ per veſtigium pedis ſm ſuam ſuperficiẽ cõcauaꝫ repreſentat ſuperficiẽ pedis conuexam: ⁊ ita eſſet ſi totuz animal applicaretur pulueri: vel faceret foramẽ in puluere per qd̃ trãſiret: ſicut vermes

In ſolutiõe hoc.

Quõ intelligat cũ dr̃ pro narũ pceſſio in diuis ẽ rõ pceſſiõis creaturaꝝ.

in ligno: tunc eniꝫ licꝫ repreſentaretur tota ſuperficies animalis: tamẽ in animali eſſet conuexa ⁊ in veſtigio cõcaua: vnde nõ eſſet ibi pfecta ſimilitudo docuit eſſꝫ in imagine ſerpẽtis. Et ſic pꝫ ꝙ illud argumentuꝫ non valꝫ: loquimur enim de repreſentatione forme per aliquam aſſimilationẽ: ⁊ illa eſt imperfecta i veſtigio: vt dixi ſiue repreſentet partẽ ſiue totũ. ¶ Ad tertiũ negatur q' illa tria cõueniãt imagini: imago enim repreſentat perfecte cauſam: ⁊ hoc ſm ſimilitudinem ſpẽi: vel ad minus ſm ſimilitudinẽ accidẽtis ꝓprij ſpẽi pcipue ſm figurã: vt dicit ſanctus Tho. prima parte. q. 93. arti. ſcdo. Et pmo ſen. diſt. 3. q. 3. artic. pmo. dicit. (Q2 veſtigium in hoc differt ab imagine ꝙ veſtigiũ eſt alicuius ꝯfuſa ſimilitudo ⁊ imperfecta: imago autẽ repreſentat rem magis determinate ſm oẽs ſuas partes ⁊ diſpoſitiones: ex quib⁹ etiam aliquid de interioribus rei percipi poteſt.) Hec ille. ¶ Ex quo apparet quomodo ⁊ cur dicitur veſtigiũ ſimilitudo imperfecta: ⁊ imago ſimilitudo perfecta. Dico tamẽ ꝙ ad rationẽ imaginis non requiritur ꝙ ſit adeo perfecta ſimilitudo ꝙ pertingat ad eius cuius eſt imago equalitatẽ: licꝫ hoc ſit de rõne perfecte imaginis ad quã requiritur: ꝙ nihil deſit imagini: qd̃ iſit illi: de quo eſt expreſſa: vt dicit ſanct⁹ Tho. prima parte. q. 93. arti. pmo. Et ideo ꝯceditur ꝙ imago dei in creaturis reperta eſt iperfecta ſimilitudo dei: nõ tamẽ ita imperfecta ſicut veſtigiũ: nã ⁊ ſi vtrũq; ſit imperfectuꝫ: tamẽ imago eſt perfecta ſimilitudo in genere effectuũ deſignãtium ſuam cauſam: in quo veſtigiũ eſt impfecta ſimilitudo: ſm eniꝫ ſanctũ Tho. prima parte. q. 93. artic. 6°. (Imago repreſentat ſm ſimilitudinẽ ſpẽi: veſtigium autẽ per modum effectus: qui ſic repreſentat cãm: qd̃ tamẽ ad eius ſpẽi ſimilitudinez nõ pertingit: talis aũt dñia in creaturis inenit̃: nã in creaturis rõnalib⁹ reperit̃ ſilitudo diuine nature: vt videant̃ pertingere ad ſimilitudinẽ ſpẽi: inquãtum imitantur deũ nõ ſolum in hoc: ꝙ eſt ⁊ viuit: ſꝫ ẽt in hoc ꝙ itelligit: ⁊ iõ ſm Aug. 83. queſtionũ: ita ſunt de ſimilitudine ꝓxima vt in creaturis nihil ſit ꝓpinquius: alie autez creature nõ itelligunt: ſed apparet in eis quoddã veſtigium intellectus pducẽtis ſi earũ diſpoſitio cõſideretur. Siꝯ cum trinitas increata diſtinguatur ſm pceſſionez verbi a dicẽte: ⁊ amoris ab vtroq;: ideo in creatura rationali: in qua inuenitur proceſſio verbi ſm intellectũ: ⁊ proceſſio amoris ſm voluntatẽ: poteſt dici imago trinitatis increate ꝓpter quãdam repreſentationẽ ſpẽi: i alijs autez creaturis nõ inuenitur principiũ verbi: ⁊ verbũ: ⁊ amor: ſed apparet in eis quoddã veſtigiũ: ꝙ hec inueniãtur in cauſa pducẽte. nam hoc ipſuꝫ ꝙ creatura hꝫ ſubſtãtiam modificataꝫ ⁊ finitam: demonſtrat q' ſit a quodã principio: ſpecies vero eius demõſtrat verbuꝫ facientis: ſicut forma domus demonſtrat conceptionem artificis: ordo vero demonſtrat amorem producentis quo effectus ordinatur ad bonuꝫ: ſicut vſus edificij demonſtrat voluntatẽ artificis.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit de veritate. q. 10. arti. p. ad 5m. (Ad hoc (inquit) ꝙ imago dei in aliquo iueniatur opꝫ ꝙ ad vltimũ gen⁹ perfectionis veniat quo creatura tendere poteſt: vnde ſi habeat eſſe tm̃: ſicut lapides: vel eẽ ⁊ viuere: ſicut plãte ⁊ bruta: nõ ſaluatur in hoc ratio imaginis: ſed opꝫ ad perfectam rationem imaginis: vt creatura ſic viuat ⁊ intelligat: in hoc enim perfectiſſime ſm genus conformatur eſſentialibus attributis.) Hec ille. ¶ Et in hoc primus articulus terminatur.

Per qd differat veſtigiũ ab imagine.

Quantum ad ſecunduꝫ articulum dicit ſanct⁹ Tho. pmo ſen. diſti. 3. q. 2. articu. 3°.

Nō veſtigij in accñtib⁹ ñ reperit.

(Et ratio veſtigij nō īuenitur proprie in accidentibus: ſed tantū in ſubſtātijs: quod patꝫ. tum quia ſubſtātie cum ſint res ſubſiſtētes habent proprie rationē creature: accidētia vero cum ſint inherētia nec habentia eſſe niſi dependēs a ſubſtātia nō ꝓprie dicuntur creature. tum quia accidētia magis ſunt ſpecies modi: ⁊ ordines ſubſtantiarum penes: que attenditur veſtigium ꝙ habeant modum: ſpeciem: ⁊ ordinem: vnde Augu. dicit 6° de trinitate. cap. vltimo. ꝙ ſpecies corporū ſunt figure vel qualitates: doctrine autem ⁊ artes ſunt ſpecies animarū: ordo autem in corporibus ſunt collocatiōes ⁊ pondera: in animabus autē amores ⁊ delectatiōes.) Hec ille. ¶ Idem ponit prima parte. q. 45. artic. 7° ad ſcđm. vbi dicit. (Creatura eſt res proprie ſubſiſtens in qua eſt predicta tria inuenire: nec oportet ꝙ in quolibꝫ eorū que ei inſunt ſint hec tria: ſed ſm ea veſtigiū rei ſubſiſtenti attribuitur.) Hec ille. ¶ Item eadē. q. art. 6° dicit. (Illi ꝓprie conuenit creari cui conuenit eſſe: ⁊ qꝛ eſſe ſolum proprie cōuenit rei ſubſiſtenti: forme aūt ⁊ accidentia nō dicūtur entia quaſi ipſa ſint: ſed quia eis aliquid eſt: imo magis ſunt coexiſtentes ꝙ entia: ⁊ magis ꝓprie dicuntur cōcreata ꝙ creata: proprie vero creata ſunt ſubſiſtētia.) Idem ponit de potētia dei. q. 3ª. articulis multis. ¶ Ex quib⁹ patet in quibus ꝓprie ſit veſtigium. In quib⁹ autē ſit imago diuine nature vel trinitas: ſatis pꝫ per articulum precedentē. ¶ Sed contra iſta Aureolus vbi ſupra. Cōſtat inquit ꝙ in ſpecie: numero: ⁊ ordine conſiſtit veſtigiū: ſed albedo hꝫ ſuum numerū cum ſit vna: ⁊ ſuam ſpeciē cum ſit forma: ⁊ ſuum ordinem: cum inclinetur ad propriam operationem: que eſt diſgregare. ergo in albedine ratio veſtigij īuenitur: que tamē nō eſt indiuiduū ſubſtantie. ¶ Secūdo ſic. Penes ſubſtantiā: virtutem: ⁊ operationem ponitur alia aſſignatio veſtigij: ſed cōſtat ꝙ in accidentibus eſt eſſentia vel realitas: virtus: ⁊ operatio. igitur eſt ibi ratio veſtigij. ¶ Tertio ſic. Unitas bonitas ⁊ veritas reperiūtur in accidentibus: in iſtis autē eſt ratio veſtigij ſm vnā aſſignationē. igitur idem qđ prius. ¶ Quarto ſic. Ordo: modus: ſpēs ſunt in quib⁹ conſiſtit ratio veſtigij ſm Aug. 5° de trinitate. ſed Cō-

T. cō. 5.
T. c. 17.
T. cō. 15.

mentator demōſtrat 4° metaphyſice: ꝙ vnum nō eſt accidēs enti. Et 5° metaphyſice. ⁊ 9° ꝙ potētie naturales que ſunt inclinationes ad operationes ꝓprias non ſunt aliud a formis ſubſtātialibus. Conſtat etiā ꝙ ſpecies ſubſtātialis nō eſt aliud a forma. ergo nō eſt verū qđ tua poſitio ponit. ſ. modum: ordinem ⁊ numerum: ⁊ alias partes veſtigij nō attendi penes accidētia: cōcludit ergo ꝙ ſicut ſe habēt res ad entitatē ſic ſe habent ad eſſe veſtigium: ideo prima materia ⁊ oīa que ſunt: ſunt veſtigiū trinitatis: nihilominus ſubſtātia principaliter eſt veſtigiū: ſicut eſt principalr ens.) Hec ille.

Albedo ⁊ aª accñtia nō ꝓprie vnū dñr

¶ Ad primū iſtorū dicitur: ꝙ minor eſt falſa vel improprie: albedo enim nō eſt ꝓprie vna: cuꝫ vnū dicat ens īdiuiſum: albedo autem nō proprie dicitur ens: ſed entis: nec ꝓprie hꝫ operationē: ſicut nec aliud accidēs: īmo nec forma ſubſtātialis: que nō ſubſiſtit eſt qđ operatur: ſed eſt quo aliquid operatur: vt pꝫ pͥma parte. q. 77. articu. pͥmo. Item pͥma parte. q. 75. articu. ſcđo. ad ſcđm dicitur: ꝙ operari nullo modo cōuenit accidenti nec ꝓprie alicui parti: nec alicui forme nō ſubſiſtenti: ⁊ ꝙ magis ꝓprie dicitur ꝙ homo intēdit per animaꝫ ꝙ ꝙ anima itendit. Ex quo ſequitur ꝙ accidēs nō hꝫ inclinationē ad ꝓpriam operationē: cum ꝓpriam operationem nō habeat: ſed eius ſubiectum hꝫ inclinationē ad operationē ratione illius. Sic igitur patꝫ ꝙ albedo nō hꝫ in ſe ꝓprie rationeꝫ veſtigij: nec aliqđ accidens formaliter: ſed forte effectiue: ſicut dicit ſanctus Tho. pͥmo ſen. diſt. 3. q. 2. articu. 3°. Dicit enīꝫ (Secundū quodlibꝫ accidēs additur aliquod eſſe ipſi ſubſtantie: ⁊ ſm illud eſſe eſt aliquo modo cōſiderare veſtigium: vnde qđ priuat illud accidēs priuat partes veſtigij. ſ. modum ſpēm ⁊ ordinē quantū ad illud eſſe.) Hec ille. ¶ Ad ſcđm dico: ꝙ accidēs non ꝓprie habet operationē: vt dictū eſt: nec hꝫ virtutē: ſed eſt virtus ſubſtātie: nec eſt ꝓprie eſſentia niſi in ordine ad ſubſtātiam: qꝛ eſſentia dicitur qđ eſt ſubiectum eſſendi: eſſe autē nō ꝓprie cōuenit niſi ſubſiſtēti: vt dictū eſt: ꝙ autem accidens nec ꝓprie ſit eſſentia: nec ꝓprie habeat eſſentiā oſtēdit ſanctus Tho. in tractatu de eſſentia et ente. ¶ Ad tertiū dr̄ eodē modo ꝙ accidētia nō ꝓprie ſunt bona: ſicut nec ꝓprie entia ſunt: ſicut dicitur pͥma parte. q. 5. artic. 5° ad 2m. ⁊ q. 6. artic. 4° ad 3m. ⁊ de veritate. q. 10. arti. 5°. ſed ipſa accidētia ⁊ alie forme nō ſubſiſtētes ſunt quo vel quib⁹ aliqđ eſt bonū vnū ⁊ verū. ¶ Ad quartū dico: ꝙ implicat multa falſa. Primū eſt ꝙ potentia naturalis nō ſit aliud a forma ſubſtantiali: huius enim oppoſitum probat ſanctus Tho. prima parte. q. 77. articu. pͥmo. ⁊ q. 54. artic. 3° ⁊ infinitis alijs locis. Illud autem dictū qđ arguens imponit Cōmentatori: nō eſt dictū eius: ſed Alexādri: vt pꝫ 7° phyſicorum cōmēto. 20. Cōmētator enim recitat Alexandrū dixiſſe illud. Et dicit Cōmētator: ꝙ ideo dixit Alexander ꝙ naturalis potētia nō eſt qualitas vniuerſaliter: quia ſcilꝫ nō eſt qualitas alterabilis: ideſt amiſſibilis per alterationem. Quod autem dicit de vnitate conceditur: ſed ex hoc non habetur ꝙ accidens ſit proprie vnum. Aliud falſū qđ imponit ſancto Tho. ſcilꝫ ꝙ illa penes que attenditur veſtigium generaliter ſint accidentia. Hoc enim ſanctus Thomas nō intendit cuꝫ

Modus eſt penes ſubaſtātialia attēdēda.

ipſe ponat ꝙ modus qui eſt pars veſtigij non ſolū attenditur penes accidentalia: ſed etiam penes ſubſtantialia: vtpote penes eſſe ſubſtantiale: ſm ꝙ patꝫ de veritate. q. 21. articu. 6° ad quintū. Et prima parte. q. 45. articu. 7°. vbi dicit moduꝫ qui eſt pars veſtigij attendi penes hoc ꝙ ſubſtātia creata in ſuo eſſe ſubſiſtit. Dico igitur ꝙ veſtigium nō ſolum attenditur penes accidētalia: ſed etiam penes ſubſtantialia: licet poſſit attendi penes accidentalia: ſm enim albedinem homo habet aliquod eſſe: et aliquam ſpeciem accidentalem: ⁊ aliquem ordinem: ſed iterum penes ſuaꝫ formā ſubſtantialeꝫ habet aliquod eſſe ſubſtātiale: ⁊ ipſa eſt quedaꝫ forma: ⁊ hꝫ penes eam aliquem ordinem. Et ſic pꝫ in quibus proprie ſit veſtigium aut trinitatis imago.

¶ Ad argumenta facta in pede queſtionis ſatis patet ſolutio per predicta. Primū enim argumētum ꝓbat ꝙ in creaturis nō eſt adequata ⁊ ſimpliciter perfecta imago trinitatis: qđ cōceditur: ſꝫ nō ꝓbat quin in creaturis ſit imago perfecta in genere ſigni ⁊ effectus ſuam deſignantis cauſam: ſolū enīꝫ dei filius eſt patris imago perfecta. ¶ Ad aliud dicendum ſicut prius: ꝙ cauſalitas reſpectu creaturarū pertinet ad ꝓceſſiones perſonarum inquantū includunt eſſentialia attributa: vt dictum fuit: veſtigium autem attenditur in creaturis prout repreſentat perſonas quantū ad illa appropriata. ſ. ſcientiam voluntatem. Unde ſm ſanctum Tho. pͥmo ſen. in preſenti diſt. qꝛ illa tria inuenta in creaturis plus deficiūt a repreſentatione diſtinctionis perſonarum ꝙ eſſentialiū attributorū: ideo magis ꝓprie dicitur veſtigium diuine trinitatis ꝙ veſtigium diuine eſſentie ⁊c̄. Et de hoc dicta ſufficiant.

¶ Utrū illa penes que veſtigium attēditur diſtinguantur ab eo in quo ſunt. Qō. III.

Tertio circa tertiā diſtinctionem queritur. Utruꝫ illa penes que attenditur veſtigiū vel imago trinitatis realiter diſtinguātur a rebus in quibꝰ ſunt. Et arguitur ꝙ nō. Nā veſtigiuꝫ attēditur penes iſta tria vnum: verū: bonū: ſed iſta nō ſunt alia a rebꝰ in quibꝰ ſunt: cū quelibet res eſſentialiter ſit vera: vna ⁊ bona. igiť ⁊c. ſimilr imago attendiť penes memoriaꝫ intelligentiā: voluntatē: ſed potētie aīe nō videnť eſſe aliud q̄ anima. igitur ⁊c.

In oppoſitum arguitur ſic. Nam pars veſtigij ⁊ imaginis ſūt plures ſꝫ rem: ſed illud in quo iueniť veſtigiū vel imago ē vnū ſm rē: vnū aūt nō eſt multa. ergo ſeqťr ꝙ tā ps veſtigij q̄ imaginis ſūt aliud vľ alia ab illis: in qbꝰ iueniūť.

In hac queſtione erūt duo articuli iuxta māam argumentoꝝ. In primo videbiť an partes veſtigij ſint diſtincte ſm reꝫ a re in qua veſtigium trinitatis iuenitur. In ſcđo hoc ideꝫ de partibꝰ imaginis ꝑſcrutabitur cōſequēter.

Quantum ad primū articulū ſit pma cōcluſio ꝙ partes veſtigij qualitercūqꝫ aſſignētur ad tria generalr reducunť. Iſtā cōcluſionē declarat ſcūs Tho. pňtis diſtinctionis. q. 2. arti. 2º vbi ſic ait. (Ueſtigiū iueniť in creatura: inquātū imitať diuinā perfectionē: ꝑfectio aūt creature non ſtatim habeť in ꝑncipijs ſuis: que imꝑfecta ſunt: vt pꝫ i mā ⁊ forma quoꝝ neutrū de ſe hꝫ eſſe perfectum: ſed in ꝯiunctiōe creature ad finē ſuū: diſtātia aūt nō ꝯiūgunť ſine medio: ⁊ iō in creatura iueniť principiū mediū ⁊ finis: ſꝫ que tria pōebat Pythagoras ꝑfectionē cauſſibꝫ creature: ⁊ ſm ēt rōnē horū trium repreſentať in creaturis diſtinctio diuinarū ꝑſonaꝝ: in qbus filiꝰ eſt media ꝑſona: ſed ſpūs ſcūs eſt in quo terminať ꝓceſſio ꝑſonaꝝ: cōtingit autē iter duo extrema eē plura media: ⁊ ideo cōtingit etiā ꝙ mediū: ꝑncipium: ⁊ finis diuerſimode pñt aſſignari: ſꝫ ꝙ ex his. ſ. ꝑncipio: ⁊ fine: ⁊ multis medijs q̄dā pñt accipi: vt principia: quedaꝫ vt media: ⁊ q̄dam vt finis diuerſimode ꝯbinando: ⁊ ideo ꝯtingit ꝙ a diuerſis ꝑtes veſtigij ſunt diuerſimode aſſignate. verbi grā. Primū qō ꝑtinet ad ꝑfectionē rei ſunt ꝑncipia ipſiꝰ rei: vltima aūt rei ꝑfectio eſt ſm operationē ſuaꝫ ad alias res: nō tñ ꝓut in ſe ꝑfecta eſt. Inter hec auteꝫ ſunt multa media: eſt. n. diſpoſitio ꝑncipioꝝ ſiue inclinatio ad eſſe ꝑncipiati: eſt etiā limitatio ꝑncipioꝝ ſub forꝰ ꝑncipiati: ⁊ eſt virtꝰ ⁊ opatio ⁊ multa hō. ¶ Pōt ergo aſſignari veſtigiū vt ꝓ ꝑncipio ſumať illud ſolū qō eſt pmū. ſ. ipſa ſuba ꝑncipioꝝ: ⁊ pro medio illō qō eſt imediate ſequēs. ſ. diſpoſitio ſiue iclinatio ad eē ꝑncipiati: ⁊ ꝓ fine totū illud qō ſeqťr: ⁊ ſm hoc ſumitur illud Sap. xiº Numerus: pōdus: mēſura: qꝛ numerus ꝑtinet ad pluralitatē ꝑncipioꝝ: pōdus ad iclinationeꝫ ꝑncipioꝝ in eē ꝑncipiati: mēſura ad terminationē ꝑncipioꝝ ſub eſſe ꝑncipiati terminato: ita ꝙ in iſta terminatione ſumať ⁊ termiatio in eſſe: ⁊ in operari: ⁊ in oībus alijs. ¶ Itē pōt aliter ſumi vt pro ꝑncipio ſumať ipſa natura ꝑncipioꝝ: ⁊ iclinatio: ⁊ q̄cq̄d aliud ad principia pertinet: ⁊ ꝓ medio ſumať ipſa forma ꝑncipiati: ⁊ pro vltimo ſumať cōparatio ipſiꝰ rei ad ea que ſunt extra reꝫ: ⁊ ſic ſumiť illa Aug. 83. qōnuꝫ: qō conſtat: qō diſcerniť: qō ꝯgruit. Cōſtat. n. res per ipſa ſua ꝑncipia diſcerniť per formā: cōgruit per cōparationeꝫ ad obiectum: ⁊ quaſi ſilr ſumunť iſta: modus: ſpēs: ordo: ita ꝙ modus ꝑtineat ad ꝑncipia termiata ſub eſſe ꝑncipiati: ſpēs ad formā: ordo ad cōparationē ad alterū: niſi ꝙ iſta ſunt abſtracta: ⁊ pma ſunt cōcreta: ⁊ quaſi ſilr accipiunť iſta: vnū: verū: bonū: vt vnitas rei ꝑtineat ad ſui determinationē ꝓut ex principijs cōſtituta eſt: ⁊ vitas ſm ꝙ hꝫ formā: ⁊ bonū ſm ꝙ ordinať ad finē. ¶ Itē etiā pōt ſumi ꝓ ꝑncipio tota res ſm ꝙ eſt ꝑfecta per formā: ⁊ pro medio vtus: ⁊ pro fine opatio: ⁊ ſic ſumeť illa diuiſio Dionyſij. Eſſentia: vtus: opatio. Et ſic pꝫ ꝙ ſm ꝙ perfectio rei pōt itelligi terminari ad diuerſa: ⁊ ſꝫ ꝙ vnū mēbrū pōt multa vel pauca icludere iueniť diuerſitas veſtigij in oībus: ſm vnā tamē rationē cōeꝫ ꝑncipiati: ⁊ medij: ⁊ finis aſſignatā.) Hec ille. ¶ Ex quibus dicta ꝯcluſio ſeqťr manifeſte. ſ. ꝙ partes veſtigij ſꝫ quācūqꝫ aſſignationē reducunť ad ternariū pythagoricū. ſ. ꝑncipiū: mediū: ⁊ finē. ¶ Secūda ꝯcluſio eſt ꝙ partes veſtigij aſſignati per illa tria vnū: bonū: veꝝ: differūt ab eo in quo tale veſtigiū reperiť. Iſta ꝯcluſio ꝓbať. qꝛ in oī re ꝓprie creata differt bonitas ab eo: cuius eſt: ⁊ ſilr veritas ſm rem: vnitas aūt differt a tali re ſm rōnē. igitur ille tres ꝑtes veſtigij differūt a re in q̄ reperiunť. Aſſumptū huiꝰ rōnis ꝓbať quo ad tres eiꝰ ꝑtes: ⁊ pmo quo ad primā. ſ. ꝙ in oī re que ꝓprie diciť creatura differat realr bonitas ⁊ bonū. Hāc eniꝫ ꝓbat ſcūs Tho. de veritate ꝑ tres doctores. ſ. Augm: Boetiū: ⁊ auctorē libri de cauſis: q oēs in hac ꝯclōne ꝯueniunt ꝙ. ſ. nihil citra pmū eſt bonū per eſſentiā: rō eūt Aug. ad ponēdū ꝙ ſolus deus eſt bonꝰ per eſſentiā: alia vero ſunt bona per ꝑticipationē talis eſt. (Naꝫ nihil dr̄ bonuꝫ ſimplr ⁊ abſolute: niſi perficiať in ſe ⁊ debito mō ſe habeat ad oīa: que ſunt extra illud: ad hoc aūt requirunť in creatis eſſentie ꝑncipia ⁊ accidentia ſupaddita qꝛ opatiōes qbus vnum alteri ꝯiungiť: ꝓgrediunť ab eſſentia mediantibꝰ vtutibꝰ eſſentie ſupadditis: vñ nullum creatū bonitateꝫ abſolute obtinet niſi ſm cōplemētū ⁊ ſꝫ ſubſtātialia ⁊ accidētalia ꝑncipia: q̄cq̄d ꝑfectiōis creatura hꝫ ex eſſentialibꝰ ꝑncipijs ⁊ accidētalibꝰ ſimť iunctis: hoc totū deꝰ hꝫ per vnū ſuū eſſe ſimplex cuiuſmodi eſſentia eſt ſapiētia: iuſtitia: fortitudo: ⁊ oīa que ſunt eētie ſupaddita: ⁊ iō ipſa abſoluta bonitas i deo eſt idē qō eſſentia eiꝰ: in nobis aūt cōſideranť ſm ea q̄ ſupadduntť eētie: ⁊ ꝓ tāto bonitas cōpleta vel abſoluta augeť ⁊ augmētať: ⁊ totalr auferť: nō aūt in deo: lꝫ in nobis ēt bonitas ſubſtātialis: que attēditur ſm eſſe ſubſtātiale ſemꝑ manet: ſed ſꝫ illud eē res dr̄ ens ſimpliciter: ⁊ bona ſm quid.) Ecce iſta rō eſt Augu. ſm ꝙ dicit in forma ſcūs Tho. Sed auctor libri de cauſis aſſignat aliā rōnē. (Bonitas eniꝫ eētialis nō attendiť ſm abſolutā ꝯſiderationē nāe: ſed ſm eē ipſius: humanitas eniꝫ nō hꝫ rōnē boni vel bonitatis: niſi inquantū eſſe hꝫ. Ipa aūt diuina nā vel eſſentia eſt ſuū eē: nā vero vel eſſentia creature nō eſt ſuū eſſe: ſed eſt eē participās ab alio: ⁊ ſic in deo eſt eē puruꝫ: qꝛ ipſe deus eſt ſuū eſſe ſubſiſtēs. In creatura aūt eſt eē participatū vľ receptū: vnde poſito ꝙ bonitas abſoluta diceretť de re creata ſm ſuū eſſe ſubāle: nihilominus adhuc haberet bonitatē participatā: ſicut ⁊ eſſe participatū: deꝰ aūt eſt bonitas per eētiā inquātū eius eētia eſt ſuū eē.) Ecce rōnē auctoris libri de cauſis ſm ꝙ ponit ſcūs Tho. Boetius vō in libro de hebdomadibꝰ aſſignat aliā rōnē. (Bonitas. n. hꝫ rōneꝫ cāe finalis: deus aūt hꝫ rōnē cāe finalis: cū ſit oium vltimꝰ finis: ſicut ⁊ ꝑncipiū. Ex quo opꝫ ꝙ nihil habeat rōneꝫ finis: niſi ſm ordinē ad cām pmā: qꝛ ſcđa cā nō iſluit in cauſatū niſi ſuppoſito

influxu

Pri:mꝰ modus aſſignanōis veſtigij

q. 22. arti. 5

Rō q̄ ſolꝰ deus ſit bonꝰ p eēntiā: alia vo p ꝑticipa. ratō Aug.

R. ſ auctoris li. de cau.

R. ſ Boeti.

influxu pme cāe: vnde ꝛ bonū qđ bꝫ rōnē finis nō pōt dici de creatura niſi pſuppoſito ordie creature ad creatorē. Dato igr̄ ꝙ creatura eſſet ſuum eſſe: ſicut ꝛ deus: adhuc tñ eſſe creature nō haberet rōnē boni: niſi pſuppoſito ordine ad creatorē: ꝛ pro tāto diceref̄ bona per participationē: ꝛ nō abſolute in eo qđ eſt: ſed eē diuinū qđ bꝫ rōnē boni nō pſuppoſito aliquo alio: bꝫ rōnē boni per ſeipſꝫ.) Hec ſunt v̄ba ſci Tho. vt ſupra. ❡ Eandem quoqꝫ ponit ſniam pma pte. q. 6. arti. 6°. Et p contra Gētiles cap. 38. ꝛ 39. ❡ Ex qb⁹ pꝫ pma pars ↄcluſionis. ſ. ꝙ in omni re ꝓprie creata differt bonitas ei⁹ ab

Prob⁹ ſcđe pars ↄclonis. ſ. ꝙ creatura nō ē vera formalr̄ p ſuam eēntiā. Ueritas triplex.

ipſa re: que ꝓprie dr̄ bona. Secundā vero partē eiuſdē ↄclonis. ſ. ꝙ nulla res ꝓprie creata ſit vera formalr̄ ꝓprie per ſuā eēntiaꝫ ꝓbaf̄ per ſcm̄ Thomā in de veritate. q. i. arti. 4°. (Ueritas (inqt) ꝓprie inueni᷑ in itellectu diuino vel humano: ſic̄ ſanitas in aiali. In alijs aūt reb⁹ inueni᷑ veritas per relationē ad itellectū: ſicut ꝛ ſanitas dr̄ de qbuſdā alijs inquātū ſunt effectiua vel cōſeruatiua ſanitatis aialis. Eſt ergo in itellectu diuino veritas ꝓprie ꝛ pmo: in itellectu aūt humano ꝓprie: ſꝫ ſecūdario: in reb⁹ aūt iꝓprie ꝛ ſecūdario: qꝛ nō niſi in reſpectu ad alterā duaꝝ veritatū.) Hec ille. ❡ Et ſubdit. (Ueritas itellect⁹ diuini eſt vna tm̄: a qua in itellectu humano deriuanf̄ plures veritates: ſicut ab vna facie hominis reſultāt plures ſimilitudines i ſpeculo: ſic̄ dicit gloſa ſuper illud. Diminute ſunt veritates ꝛc̄. veritates aūt que in reb⁹ ſunt: plures ſunt ſicut ꝛ eoꝝ entitates: veritas aūt que dr̄ de reb⁹ in ↄparatione ad intellectū humanū: eſt reb⁹ quodāmō accidēs: qꝛ poſito ꝙ itellectus human⁹ nō eſſet nec eē poſſet: adhuc res in ſua eēntia permanerēt: ſed veritas que dr̄ de eis in cōparatiōe ad itellectū diuinū eas iſeꝑabilr̄ comitaf̄: cū nō poſſint ſubſiſtere: niſi per itellectū diuinum eas in eſſe ꝓducētē: per prius ēt ieſt veritas rei ↄparationeꝫ ad itellectum diuinū q̄ꝫ ad humanū: cū ad itellectū diuinum competur q̄ſi ad cām: ad humanum autē quodāmodo q̄ſi ad effectū: inquātum a rebus ſciētiā accipit: ſic ergo res aliq̄ pricipalius dicitur vera a veritate vel ordine ad veritatē itellect⁹ diuini q̄ꝫ humani. Si ḡ v̄itas accipiaf̄ ꝓprie dicta ſꝫ quā oia pncipalr̄ ſunt v̄a: ſic oia ſunt v̄a vna veritate diuini itellectus: ꝛ ſic loqt̄ Anſelmus libro ſuo de veritate. Si aūt accipiatur veritas ꝓprie dicta ſm quaꝫ res ſecūdario dicūtur vere: ſic ſunt plurium veroꝝ plures veritates: ꝛ ēt vnius rei plures veritates in animab⁹ diuerſis. Si autē accipiaf̄ veritas iꝓprie dicta ſm quaꝫ omnia dicunf̄ vera: ſic ſunt plurium verorū plures veritates: ſed vnus rei tm̄

Res de dr̄ a v̄itate extrinſeca.

vna veritas. Denominanf̄ aūt res vere a veritate: que eſt in itellectu diuino vel humano: ſicut denominaf̄ cibus ſanus a ſanitate: que eſt in aiali: ꝛ nō ſicut a forma inherēte: ſed a veritate q̄ eſt in ipſa re: que nihil aliud eſt q̄ꝫ entitas itellectui adequata: vl̄ itellectū ſibi adequās: ſicut a forma iherēte: ſicut denominaf̄ cib⁹ ſanus a q̄litate ſua a qua dr̄ ſanus.) Hec ille in forma. ❡ Ex qbus pꝫ quomodo cuiuſlibet creature eſt triplex veritas vel eſſe pōt. ſcđo quomodo veritas ꝓprie dicta qua res dr̄ vera: nō eſt in ipſa re extra itellectū: ſed in itellectu. 3° ꝙ aliqua veritas eſt accidēs ꝛ aliq̄ nō. ❡ Sciēdum enim ꝙ ſm ꝙ ponit idē doctor ibidē in reſpōſione ad primū. In oppoſitū: ꝛ ſilr̄ eadē. q. arti. p. Ueritas

pᵐ notabile. Ueritas ꝓpe in itellu humano.

ꝓprie dicta: que eſt itellectu: eſt quedā adequatio ꝛ cōueniētia itellectus ad rem: vnde ſm ꝙ ponit articu. 2°. eiuſdē q̄ōnis: ſm adequationē ad itellectū diuinū res dr̄ vera: inquātū replet hoc ad qđ eſt ordinata per itellectū diuinū: ſm adequationē aūt ad intellectū humanum res dr̄ vera: inquātum nata eſt de ſe formare veram eſtimationē. ❡ Sciēdūꝫ ēt ꝙ illa veritas que eſt in itellectu humano nō eſt ſolus reſpectus adequationis: ſed forma itellectus ſub tali reſpectu. ❡ Sciēdūꝫ etiā ꝙ adequatio que eſt in itellectu humano videtur

Reſpect⁹ adeq̄tiōis incluſus in v̄itate qđc.

eſſe quedā relatio realis terminata ad reꝫ: que adequatur cōceptioni itellectus: ex parte rei aūt eſt relatio rationis: ꝛ hoc itelligo ſi cognitio quā itellectus bꝫ de re quā comitaf̄ veritas ſit accepta a re ꝛ cāta ab ea: tūc. n. cognitio illa depēdet a re: ꝛ ideo ↄñr relatio erit realis ſed ſi cognitio itellectus nō cauſef̄ a re: ſed precedat eā cuiuſmodi eſt cognitio artificis de domo fiēda: tūc relatio ex parte itellectus nō erit realis: ſed ex parte rei: ſi aūt loquamur de veritate que eſt in itellectu diuino dico: ꝙ illa adequatio eſt diuina eēntia ſm eē: tamē ſuperaddit reſpectū rōnis ad rem: que dr̄ vera: nec eſt niſi vna adeq̄tio itellectus diuini ad oēs res: vt pōit ſanctus Tho. ibidē artic. 4° ad ſeptimū in oppoſitum: tñ ex parte rerū ſunt multe adequationes vel cōformitates: qꝛ nō oia eodē modo ſibi adequanf̄: ꝛ forte relatio rerū actu exiſtētiū ad itellectuꝫ diuinū eſt relatio realis: nō tamē relatio rerū nō exiſtētiū. Ueritas etiā improprie dicta: licꝫ ſit ipſa rei entitas: tamen in ſua rōne dicit entitatē rei: ꝛ ſuꝑaddit ad itellectū habitudinem vt ponit ſanct⁹ Tho. eadē. q. arti. 8° vbi dicit ſic. (Ueritas dicta de lapide claudit in ſui rōne entitateꝫ lapidis: ꝛ ſuꝑaddit habitudinē ad intellectū: que cauſaf̄ ēt ex parte rei: cum habeat aliquid ſm qđ referri poſſit: ſed veritas dicta de cecitate nō icludit in ſeipſa priuationē: que eſt cecitas: ſed ſolū mō habitudinē cecitatis ad itellectū.) Et forte mēs ei⁹ eſt ꝙ ipſa rei entitas cū relatione ad itellectū dicaf̄ veritas vel ſolū ipſa entitas rei ſubſtans tali relationi adequationis. Sic igitur pꝫ ſcđa pars cōclōnis quā ponit ſilr̄ prima parte. q. 16. arti. p. 3° 6° ꝛ 8°. Itē p ſen. diſt. 8. q. 1. arti. 2°. Itē diſt. 19. q. 5. arti. p. Itē cōtra Gētiles libro p. ca. 60. ꝛ multis alijs locis. ❡ Nūc ꝓbatur cōcluſio quo ad tertiā partē. ſ. ꝙ

Unitas ſaltē roe differt ab eo cui⁹ eſt.

vnitas rei nihil addat poſitiuū ad eſſentiā rei: hāc eniꝫ ꝓbat ſanctus Tho. pma pte. q. xi. arti. p. (Si enim res per aliquid ſuperadditū eēt vna cū illud iterū ſit vnū: ſi iteruꝫ erit vnum per aliquid additū: eſſet abire i infinituꝫ: vnde ſtādum eſt in pmo. ſic ergo dicēdū eſt ꝙ vnum qđ cōuertitur cum ente nō addit rem aliquā ſuꝑa ens: ſed vnū qđ eſt principiuꝫ numeri addit aliqd ad genus pertinēs quātitatis.) Hec ille. ❡ Et ſi dicaf̄

Rōnis imaginatio.

ꝙ iſta ratio nō valꝫ: aut ſi valeat eodem modo ꝓbabitur ꝙ quelibet res ſit bona per eſſentiā: ꝛ nō per aliqd additum: qꝛ ſi ſit bonū per aliquid additum: queratur de illo an ſit bonuꝫ: ꝛ ſic vel erit ꝓceſſus in infinitū: vl̄ ſtandum fuit in primo. ❡ Ad hanc obiectioneꝫ reſpōdet ſanctus Thomas prima parte. q. 6. articu. 3° dicēs. (Or nō eſt ſimile: quia vnuꝫ nō importat rationē per-

Unūqđqꝫ eſt bo[m] p eēntiā nō aūt boni

fectionis: ſicut bonum: ſed indiuiſionis tantū: qđ vnicuiqꝫ rei competit ſm eſſentiam ſuam: ſimpliciuꝫ eni eſſentie indiuiſe ſunt actu ꝛ potentia: compoſitorū autem eſſentie ſunt indiuiſe ſm actum. ꝛ ideo oportet ꝙ quelibet res ſit vna ſm eſſentiam: non autem bona vt oſtenſum eſt.) Hec ille. ❡ Eandem ponit ſolutionem de veritate. q. 21. articu. 5°. ad ſeptimuꝫ vbi ait. (Unuꝫ qđ conuertitur cum ente dicitur ſm rationeꝫ negationis: quā addit ſuper ens: bonum autem nō addit negationeꝫ ſuꝑ ens: ſed eius ratio in poſitione ↄſiſtit: ꝛ ideo nō eſt ſimile.) ❡ Principalē autem cōcluſionem pro iſta parte. ſ. ꝙ vnum nihil addit ſupra ens ponit de potentia dei. q. 9. articu. 7°. Item pmo ſen. diſtin. 24. q. i.

articu.p̄mo ⁊ 3°. Item de veritate.q.i.artic.p̄mo. Et ſic ꝓbata eſt cōcluſio quo ad tres ſui partes principales. ¶ Tertia cōcluſio eſt.ꝙ bonitas ⁊ veritas rei create diſtinguūtur realiter: ⁊ bonum: ⁊ verū: ⁊ vnum diſtinguuntur ratione. Patz prima pars concluſionis ex pre dictis. nam veritas rei proprie dicta eſt in intellectu diuino vel humano: bonitas autē rei eſt formaliter in re ipſa: vt pz.6.metaphyſice. [T.cō.8.] Sed ſecūda pars cōcluſiōis probatur per ſanctū Thomā de veritate.q.i.articu.primo: vbi dicit: ꝙ hoc nomē bonum exprimit cōuenientiam entis ad appetitum: hoc autē nomē verum cōuenientiam ad intellectū. Et.q.2i.articu.p̄mo dicit. (Cū ens ſit id quod primo cadit in cōceptione intellectus: oportet ꝙ omne aliud nomē vel ſit enti ſynonimum: qđ de bono ⁊ vero dici nō poteſt: cum nō nugatorie dicatur ens bonū: vel addit ad minus aliquid ſm rationem: ⁊ ſic oportet ꝙ bonuz ⁊ verum: cum nō cōtrahāt ens: addant ſuper ens aliquid qđ ſit rationis tātū: illud autem qđ eſt rationis tātuz: nō poteſt eſſe niſi negatio vel relatio: ſic ergo ſupra ens addit vnum negationez: dicitur enim vnuz quaſi ens indiuiſum: ſed veruz ⁊ bonum poſitiue dicūtur: vnde nō poſſunt addere niſi relationez rationis: illa autē relatio ſz p̄hm 5° metaphyſice [T.c.20.] dicitur eſſe rationis tm̄: ſm quā dicitur referri illō quod nō dependet ad id ad quod refertur: ſed econuerſo: cum ipſa relatio ſit quedaz dependētia: ſicut patz in ſciētia ⁊ ſcibili: ſcientia enim depēdet a ſcibili: ſed non ecōtra. vnde relatio qua ſcientia refertur ad ſcibile eſt realis: relatio vero qua ſcibile refertur ad ſcientias eſt rationis tātuz: dicitur enim ſcibile relatiuuz ſm p̄hm nō quia ipſum referat̄: ſed qꝛ aliud refertur ad ipſum: ⁊ ita eſt in omnib⁹ alijs: que ſe habent vt mēſura ⁊ mēſuratum: vel perfectiuz ⁊ perfectibile: oportet igitur ꝙ verum ⁊ bonuz ſuper intellectū entis addant reſpectū perfectiui. [Duo in quolibz ente cōſideranda ſunt.] In quolibet autē ente eſt duo cōſiderare.ſ. rationē ſpeciei ⁊ eſſe ipſum: quo aliquid in ſpē illa ſubſiſtat: ⁊ ſic aliquod ens poteſt eē perfectiuū dupliciter. Uno modo ſm rationē ſpeciei tm̄: ⁊ ſic ab ente perficitur itellectus: qui recipit rationem entis: nec tamē ens eſt in eo ſm eſſe naturale: ⁊ ideo hunc modū perficiendi addit verū ſupra ens: verū enim eſt in mēte: vt p̄hs [T.cō.8.] dicit 6° metaphyſice: ⁊ vnūquodqꝫ ens intātuz dicitur veruz: inquātum cōformatū eſt: vel cōformabile itellectui: ⁊ ideo omnes recte diffiniētes veruz ponunt in eius diffinitione itellectū. Alio modo ens eſt perfectiuum alterius: nō ſolum ſm rationē ſpēi: ſed etiam ſz eſſe qđ habet in rerū natura: ⁊ per hunc modū eſt perfectiſſimuz bonū: bonū enim in rebus eſt: vt p̄hus dic̄ [T.cō.8.] 6° metaphyſice. Inquātum autē vnū ens eſt perfectiuum alterius ſm ſuū eſſe: ⁊ cōſeruatiuū habet rationē finis: reſpectu illius. qđ ab eo ꝑficitur: ⁊ inde eſt ꝙ oēs recte diffiniētes bonum ponūt in ratione eius aliquid [p° ethi.lec. ⁊ cap.p.] qđ pertinet ad habitudinē finis: vnde p̄hs dicit: ꝙ bonum optime diffinierunt dicētes: qđ bonum eſt qđ oīa appetunt: ſic ergo primo ⁊ principaliter dicitur bonuz ens perfectiuū alterius per modū finis. Sed ſcđo dicitur bonuz qđ eſt ductiuū ad finem: pro vt vtile dicitur bonū vel qđ natuz eſt conſequi finem: ſicut ⁊ ſanuz dicitur nō ſolum habens ſanitatem: ſed perficiens ⁊ conſeruans eam.) Hec ille. ¶ Et artic.3° eiuſdem q̄ōnis dicit. (Cum verū ſit perfectiuū alicuius ſm rationem ſpēi: bonuz autē nō ſolum ſm rationē ſpeciei: ſed etiaz ſm eſſe qđ habet in re: ⁊ ita plura includit in ſe rō boni q̄ꝫ ratio veri: ⁊ ſe habet quodāmodo per additionez ad illā: ⁊ ſic bonuz preſupponit verū: veruz autem preſupponit vnū: cum ratio veri ex apprehenſione intellectus perficiatur: vnūquodqꝫ autez eſt intelligibile inquātum eſt vnū: qui enim nō intelligit vnū nihil itelligit: vt dicitur 4° metaphyſice.) Hec ille. [T.cō.6.] ¶ Sciēdū tamē ꝙ prima parte.q.5.arti.p̄.dicit ꝙ ratio boni in hoc cōſiſtit ꝙ aliquid ſit appetibile. ¶ Quarta concluſio principalis eſt iſta: ꝙ modus: ſpēs: ⁊ ordo: penes q̄ attēditur alia aſſignatio veſtigij: nō ſunt idem inter ſe: nec cū illo cuius ſunt. Iſta cōcluſio ponitur a ſancto Tho. de veritate.q.2i.arti.6°. vbi oſtendit quomodo illa ſe habent ad rationē boni. ſic ergo dicit. (Ratio boni reſpectuz implicat: nō quia ipſum nomē boni ſignificet ipſum reſpectū ſolū: ſed quia ſignificat illud ad quod ſequitur reſpectus cū ipſo reſpectu: reſpectus autē importatus in nomine boni eſt habitudo ꝑfectiui: ſm qđ natum eſt aliquid perficere: nō ſolum ſm rationē ſpēi: ſed etiaz ſm eſſe: hoc enim modo finis perficit ea que ſunt ad finez.) Hoc autē dicit ſanctus Tho.ſ.ꝙ bonū perficit nō ſolum ſm rationē ſpēi: ſed etiaz ſm eſſe: qꝛ ſm eum eadez.q.articu.p̄mo. (Aliquid perficit aliud quādoqꝫ ſm rationē ſpēi: ⁊ nō ſm eſſe naturale illius: res enim iſto modo perficiunt intellectū: ⁊ hūc modū perficiendi addit verū ſupra ens: ſed bonū addit rōnē perfectiui ſz vtrūqꝫ.) Tunc rōcinādo vbi ſupra. (Cū autē creature nō ſint ſuū eſſe: opꝫ ꝙ habeāt eſſe eis inſertuz: ⁊ per hoc eſſe earū eſt finitū ⁊ terminatū ꝑ mēſuram eius in quo recipitur. ſic ergo inter iſta tria que Aug. ponit vltimū.ſ. ordo eſt reſpectus quē nomē boni importat: ſed alia duo.ſ. ſpēs ⁊ modus cauſant illuz reſpectū: ſpēs eniz pertinet ad ipſam rationez ſpēi: que quidē ſm ꝙ in aliquo habꝫ eſſe: recipitur ſm aliquez modū determinatuz: cum omne qđ eſt in aliquo ſit in eo per modū recipiētis: ita igitur vnūquodqꝫ bonū inquantū eſt perfectiuū ſm rationē ſpēi ⁊ eſſe ſimul habet modū: ſpēm: ⁊ ordinē: ſpēm quidē quantuz ad rationē ipſam: modū autē quantū ad eſſe: ordinē autez quātum ad ipſaz habitudinē perfecti.) Hec ille in forma. ¶ Ex quib⁹ pꝫ ꝙ modus: ſpēs: ⁊ ordo: realiter diſtinguūtur: cum ordo qui eſt reſpectus nō ſit ipſum eē: qꝛ importat modus cum quadaz terminatione: que ēt eſt relatio vl̄ negatio: nec ſit ipſa rei ſpēs. In creatis.n. eſſe differt ab eo qđ eſt eſſentia: ⁊ abſolutuz differt a relatione: ⁊ indiuiduū addit ſupra ſpēm: vnde ſequit̄ ꝙ illa tria diſtinguūtur ab eo cuiuſmodi ſunt ſaltem modus: ⁊ ordo: cū res nō ſit ſua relatio nec ſuū eſſe: de ſpē autez dico: ꝙ cū ipſa ſit bona aliquod bonuz eſt cuius ſpēs non diſtinguitur ab eo.ſ. ipſamet natura cui attribuitur eſſe ſpēm: vel ſi ſpēs capiatur pro forma in tali bono: licꝫ modus: ⁊ ordo: ab eo diſtinguātur: nō tamē forma: que eſt tale bonū: ſed qꝛ abſolute bonum eſt qđ ſubſiſtit in eſſe ſuo perfectū per eſſentialia ⁊ accidentalia: ⁊ omne tale eſt ſuppoſitum ⁊ ſignificatum in rebus ꝯpoſitis ⁊ materialib⁹: qđ differt a ſua natura ⁊ forma ⁊ forte etiā in creaturis ſpūalib⁹. [Dſūt realr ⁊ nō ſm qd.] Ideo dico ꝙ illa tria realiter differunt ab illo cuius ſunt: qđ dicitur abſolute bonū: ⁊ nō ſolum ſm quid. Eandē cōcluſionē tenet ſanctus Tho. prima parte.q.5.artic.5°. dicēs: ꝙ modus importat cōmenſurationē principiorū efficientium ſeu materialiuz ipſius rei ad rem ipſam: ſpēs autem dicit ipſam formā rei: ordo autē dicit inclinationē in finez. Iſta autē tria ſunt de ratione boni creati: nō autez de ratione bōi icreati: ſm ꝙ ipſe dicit.q.6.arti.p̄.in reſpōſione ad primū. Dicit enim ꝙ modus: ſpēs: ⁊ ordo: nō [Sunt in deo ſicut in cā.] ſunt in deo niſi ſicut in cauſa: ad ipm eniz ſpectat alijs imponere ſpēm: modū: ⁊ ordinē: ⁊ iſta expoſitio illorū

trium videtur quãtũ ad primũ differre ab alia ſupra/
dicta. Ibi enĩ dicitur modus ipſum eſſe rei limitatũ
vel limitatio ipſius eſſe: hic autẽ dicitur modus cõmẽ/
ſuratio principiorũ ad rem principiatã. Similr videt
eſſe differẽtia quãtũ ad tertiũ: ibidem .n. dicit: ordo re
ſpectus perfecti: hic autẽ iclinatio in finem: ſed quo ad
ſecũdã partẽ veſtigij nõ eſt differẽtia inter illã expoſi
tionẽ & iſtam: primo autẽ ſen. dicit: q ordo ſignificat cõ
parationẽ ad alterũ: modus autẽ determinationẽ prin/
cipiorũ ſub eſſe principiati: ſpẽs autem ipſam formã: ſz
ſm quãlibet iſtarũ expoſitionũ tres partes veſtigij ad
inuicẽ diſtinguũtur: qz due dicũt reſpectũ vel rem ſub
reſpectu .ſ. modus & ordo. Alia vero dicit abſolutũ: & ſic
ſm vtrũq; cõcluſio remanet in ſua veritate. ❡ Quin
ta cõcluſio eſt. q ſubſtãtia: virtus: & operatio penes que
attẽditur alia aſſignatio veſtigij abinuicem realiter di/
ſtinguũtur & duo eorũ diſtinguũtur ab eo cuius ſunt.
Qz enim in omni creato diſtinguat virtus a ſubſtãtia
rei probat ſctũs Tho. prima parte. q. 54. arti. 3° vbi ſic ait.
Nec in angelo nec in aliqua creatura vtus vel potẽtia
operatiua eſt idẽ qd ſua eſſentia: qd ſic pz. (Cũ enim potẽ
tia dicat ad actũ: opz q ſm diuerſitatẽ actuũ: ſit diuer
ſitas potẽtiarum propter qd dicitur q proprius actus corre
ſpondet proprie potẽtie: in omni creato differt eſſentia
a ſuo eẽ & cõparatur ad ipſum: ſicut potẽtia ad actũ: vt
pz ex ſupradictis: actus aũt ad quem cõparatur potẽtia
operatiua: eſt operatio. In angelo aũt nõ eſt idem itelli
gere & eſſe: nec aliqua alia operatio: aut in ipſo: aut in ali/
quo creato eſt idẽ qd eſſentia eius. ergo eſſentia angeli
nõ eſt eius potẽtia itellectiua: nec alicuius creati eſſentia
eſt eius potẽtia operatiua.) Hec ille. ❡ Ex qbus pz: q
in nulla creatura ſunt idẽ ſubſtãtia eius: & virtus eius.
(Qz aũt in nullo creato ſint idẽ ſubſtãtia & operatio eius
probat ſanctus Tho. eadẽ. q. arti. primo. vbi ſic dic. (Nec
angeli nec alterius creature ſua actio eſt eius ſubſtantia
actio enim eſt proprie actualitas ſubſtãtie vel eſſentie.
Impoſſibile eſt aũt q aliquid qd nõ eſt actus purus: ſz
habz aliquid de potẽtia admixtũ ſit ſua actualitas: qz
actualitas potẽtialitati repugnat: ſolus aũt deus eſt ac
tus purus: vnde in ſolo deo ſua ſubſtãtia eſt ſuum eſſe &
ſuũ agere.) Hec ille. ❡ Hoc idem aũt probat ibidem in
ſpẽali de operatione angeli: que eſt itelligere: vbi ſic ar/
guit. (Si itelligere angeli eſſet ſua ſubſtãtia oporteret
q itelligere angeli eſſet ſubſiſtẽs: itelligere autem ſubſi/
ſtens nõ põt eſſe niſi vnũ: ſicut nec aliquod abſtractum
ſubſiſtẽs: vnde ſubſtãtia vnius angeli nõ diſtiguet neq;
a ſubſtãtia dei: que eſt ipſum itelligere ſubſiſtẽs: neq;
a ſubſtãtia alterius angeli: ſi enim angelus eſſet ſuũ itelli
gere nõ poſſent eſſe gradus in itelligẽdo perfectius & mi
nus perfecte: cũ hoc contingat propter diuerſam participa
tionẽ ipſius itelligere.) Hec ille. ❡ Ex qbus pz: q in nul
la creatura ſunt idẽ realiter operatio & ſubſtãtia eiuſdem
rei. Qz autẽ operatio diſtinguat a potẽtia: patz maniſe
ſte: qz actus differt a potẽtia que eſt ad illũ actum: ope
ratio aũt eſt actus vtutis & potẽtie. igit &c. Ex qbus oi/
bus pz: iſta tria veſtigiũ integrãtia abinuicem realiter
diſtingui: q aũt diſtinguantur ab eo in quo ſunt .ſ. a re
ſubſiſtẽte: in qua iueniunt: pz de potẽtia & operatione:
ſubſtãtia autẽ quãdoq; dicit ſuppoſitum: quãdoq; nũe/
rum vel qdditatẽ: & ideo vno mõ ſubſtãtia rei nõ diſtin
guit ab eo cuius eſt: qñq; autẽ diſtinguitur: & hoc in illis
in qbus qd qd eſt nõ eſt illud cuius eſt. vt pz. 7° meta.

[Margin notes, left:] Po° operatio & actus differt ab eẽntia cuius ẽ icreat. — Opõ & ſubſtãtia nõ ſunt idem icreatis. — Operatio a potẽtia diſtiguit. — T. c. 12.

Sed contra iſta arguit Aureolus preſertim cõ/
tra ſecundã cõcluſionẽ: probãdo q
veritas bonitas & hz: nõ diſtinguũtur ab eo in q ſunt.

[Margin note, left:] Aure. vbi ſupra arti. 4.

Et primo arguit ſic. Quelibz res ex quo cauſata eſt hz il
la tria: in qbus cõſiſtit veſtigiũ: & ideo ſi quodlz iſtorum
eſt res diſtincta procedit in infinitũ: qz qdlibz habebit il/
la tria in ſe. ❡ Secũdo. qz abſq; cõtradictiõe deus põt
ſubſtãtiã omni accidẽte ſpoliare: & cũ cõſtet q adhuc
remanet creatura ſeqtur q ea ſit veſtigium trinitatis.
❡ Tertio. qz quelibz ſubſtãtia per eſſentiã ſuã eſt vna
& per eſſentiã ſuã itelligitur: & ideo per eſſentiã ſuam eſt
vera & ſpẽm hz: per eſſentiã ſuã: etiã eſt diligibilis & or/
dinata ad aliqd: & ideo bona & ordinẽ tenẽs. ❡ Quar/
to ſic. ſpẽaliter q bonitas rei nõ ſit aliquid ab entitate
rei. Si enim bonitas eſt alia res ab entitate vel abſolu/
ta vel reſpectiua: tunc itellectus itelligit vel cõcipit en
titatẽ: put df eſſe quoddã bonum cũ vt ſic ſit cõplacẽs
& amabilis diuine volũtati: que in omni ente cõplacz:
vt ſic etiã eſt ens cum ens & bonũ cõuertãtur ſm ſuppo/
ſita: relinquit ergo q talis res eſt bona ſine bõitate: vt
diſtinguitur ab eadẽ. Idẽ etiã habet ſi ponantur diſtin
gui ratione ab itellectu fabricata: quoniã tunc volũtas
amabit rationẽ illius ſine bonitate: eſt enim verũ quod/
dam amabile per ſe itellectum. ❡ Quinto probatur ſpẽ/
liter q veritas nõ diſtinguat ab entitate rei: aut enim
diſtinguitur realiter: aut ſolũ ratione: ſi realiter. Cõtra
qz ſi veritas ſit res abſoluta diſtincta a lapideitate: ali
quid erit verũ ſine veritate: cõſtat enim q itellectus rẽ
entitatis diſtinguit cõtra rem veritatis: & ſic entitatẽ conci
pit vt quoddã diſtictũ a veritate. Omne aũt qd diſtin
cte cõcipitur verũ eſt. ergo entitas eſt vera ſine verita
te: vt diſtinguit ab ea. Si dicat q diſtinguunt rõne idẽ
ſeqt. qm itellectus diſtiguẽdo rõnẽ veritatis a rõne entitatis
itelliget rõnẽ entitatis ſine vitate. ❡ Cõtra 3am cõnẽ ar/
guit probãdo q bonitas nullo modo diſtinguat a veri
tate: etiã ſm rationẽ: qz tunc itellectus itelligit bonita
tẽ abſq; veritate: & cũ itelligibile ſit verum: & oẽ amabile
ſit bonũ: bonitas erit vera abſq; veritate: qz itellectus
itelliget bonitatẽ: vt diſtinguit a veritate: & ſilr veritas
erit bona: ſine bonitate: qz voluntas amabit rõnẽ veri
tatis: vt diſtinguit a bonitate: & ſic pz q iſta nõ poſſũt
diſtingui nec ſm rem nec ſm rõnẽ. ❡ Secũdo ſic. Il
la que ſic ſe hñt q vnũqdq; eorum ieſt omni rei & omni
rõni per ſe: & pciſe ſumpte nõ differũt re aut rõne iter
ſe nec a qcũq; re aut rõne. Nã ſi differũt nõ ois rõ pre
ciſe ſũpta habebit illã: ſed de oi re pciſe ſumpta verum ẽ:
q eſt aliqd: & q eſt aliqd verum & q ẽ aliqd bonũ & aliqd
vnũ: iuxta illud Cõmẽta. 4° meta. dicẽtis q hoc nomẽ
eẽ & vnũ ſignt imediate: qd eſt in vnoqq; predicamẽtorum.
ergo verum bonũ ens & vnũ nullã diſtinctiõem habẽt iter ſe:
nec realẽ nec formalem nec ſm rõnẽ. ❡ Tertio arguit
ſpẽaliter: q verum & bonũ nõ diſtinguant rõne cõparãte
rem ad itellectum vel voluntatẽ. tũ qz bonum & malum
ſunt in rebus circũſcripto omni actu itellectus: vt dicit
phus 6°. metaphyſice. tũ qz bonum & perfectũ idẽ ſunt:
res autẽ ſunt perfecte circũſcripto omni actu itellectus.
tũ qz bonum eſt qd amatur & appetitur: terra autẽ appe
tit centrũ tãq; ſibi bonũ circũſcripto actu itellectus. tum
qz verũ eſt manifeſtatiuũ itellectus: ergo veritas pce/
dit oẽm actũ itellectus. ❡ Secũdo arguit cõtra aliud
dictũ in eadẽ cõcluſione .ſ. q rõ boni ſit rõ appetibilis
Primo ſic. ab oibus ponitur bonũ eſſe obiectũ volun/
tatis: ſicut color viſus. tũc ſic. Illa rõ que cõuenit alicui
in ſecũdo mõ dicẽdi per ſe & nõ in primo nõ eſt rõ itra/
nea formalis illius. Pz. qz illud qd eſt rõ formalis itra/
nea alicuius eſt in primo mõ: cũ ſit de p ſe: de itellectu eius:
& cadit in diffõne eius: illa aũt rõ que eſt in ſcdo mõ nõ
eſt de per ſe de intellectu: imo in diffõne talis rõnis ca

[Margin notes, right:] Utrum bonitas a vitate etiã realiter & ratiõe diſtĩ. — Cap. 5. — Utrum verum & bonũ rõe diſtinguant. — T. cõ. 6. — Utrum rõ boni ſit rõ appetibilis.

T.c.9. dit retectiua eſt rõ:vt pʒ ꝑ poſterioꝝ. ſʒ rõ appetibilis bono cõuenit ſcđo mõ dicẽdi ꝑ ſe ⁊ nõ primo mõ:qꝛ ſm
T.cõ.66. phʒ.2°. de aĩa rõ denominãs obiectũ ſm reſpectuʒ ad potẽtiã ⁊ ad actum potẽtie: vt viſibile coloreʒ ꝯuenit in ſcđo mõ:⁊ nõ in ꝑ:vñ Cõmẽta.in cõmẽto.66. dicꝫ:ꝙ dicere ꝙ color eſt ꝑ ſe viſibile eſt dicere ꝑ ſe nõ ſʒ primã intẽtionẽ:de quo dr̃ illud qđ eſt eſſentialr̃:⁊ ẽ modus in quo ꝑdicat̃ eſt ibi ſuba ſubiecti ⁊ ſm intẽtioneʒ ſcđaʒ:⁊ eſt illud in quo ſubiectuʒ eſt in diffõne ꝑdicati: color.n.eſt vt res viſibilis ſit:igit̃ appetibile nõ eſt formalis ⁊ itranea rõ boni.¶ Scđo ad idẽ.Obiectũ precedit actũ potẽtie ⁊ relationẽ ꝯſequẽtẽ actũ: ſed bonũ eſt obiectũ volũtatis.ergo precedit actũ:⁊ illud qđ ſeqtur actũ.ſ.reſpectuʒ appetibilis.ſ.eſſe appetibile.nã bonum nõ dicit ordinẽ ad voluntatẽ:niſi qꝛ voluntas ad
T.cõ.16. bonũ dr̃:vt pʒ 5° metaphyſice.ergo ordo quẽ dicit bonum ad voluntatẽ.ſ.eſſe appetibile cõſequit̃ rõnẽ boni:⁊ per ꝯñs nõ eſt de per ſe itellectu eius cuʒ inaſcat̃ ex relatione:que eſt potẽtie ad obiectuʒ mediãte actu. ¶ Tertio ad idẽ.Illud qđ reſoluit̃ vt in cãm ⁊ rõneʒ ſui:nõ eſt de per ſe itellectu eius in qđ reſoluit̃ hoc pʒ ex quo reſoluit̃ in illud:vt in cãm ⁊ rõnẽ ſui eſt illo poſterius.Vñ Cõmẽtator vbi ſupra dicit:ꝙ pro tãto viſibile nõ eſt de eſſentiali itellectu coloris:qꝛ color eſt cã vt res ſit viſibilis:ideo.n.res eſt viſibilis:qꝛ color ⁊ nõ ecõtra:ſed eſſe appetibile reſoluit̃:vt in cãm ⁊ rõnem ſui in bonũ:nõ.n.ideo aliqd eſt bonũ:qꝛ appetibile: ſʒ ideo appetibile:qꝛ bonũ vel apparẽs bonũ:vt patʒ per
Cap.ꝑ. Cap.3°. phm 3°. ethicoꝝ ⁊ 8° ethicoꝝ reſoluit diſtictionẽ amicitie ad amabilia:amabilia võ reſoluit in bonũ honeſti delectabilis ⁊ vtilis.ergo appetibile nõ eſt formalis ⁊ itranea rõ boni.¶ Quarto ad idẽ.Nullus reſpectus dicit ꝑfectionẽ ſimplr̃:ſed bonũ dicit perfectionẽ ſimplr̃:ſm Anſel.monol.cap.5°.igitur bonum dicit reſpectuʒ.Iſte ſunt rõnes Guidonis de Carmelo in q̃lʒ. ¶ Arguit etiã ſic Aureolus 2° ſen.diſt.34.ꝑ qm̃ rõ boni eſt rõ abſoluta:alias deꝰ nõ eſſet ad ſe bonꝰ. ergo ſequitur ꝙ rõ boni nõ eſt ratio appetibilis cuʒ importet reſpectũ.¶ Secũdo ad idẽ arguit Aureolus ⁊ in hac rõne ꝑncipalr̃ ſe fundat.Ratio boni eſt motiua appetitus:rõ aũt appetibilis eſt rõ reſpectiua: relatio auteʒ nõ mouet appetitũ:vnde rõ appetibilis eſt in ſcđo mõ dicẽdi per ſe non in ꝑmo modo:vt verbi grã viſibilitas nõ eſt rõ obiectiua potẽtie viſiue: ſed coloritas: vt dic̃
T.c.66. Ar.in 2° de aĩa.ꝙ color eſt viſibilis in ſcđo mõ dicendi per ſe:⁊ iõ ſi ſic diffiniat̃ color:dicẽdo color eſt viſibi
3° loco ꝯ 3ᵒᵐ ꝯclũe. Vtꝫ bonũ habeat rõnẽ finis ꝑ° ꝙ non guido vbi.ſ. lis diffinit̃ a poſteriori:ſic ĩ ꝓpoſito.¶ Vlteriꝰ arguit Guido ꝑdictus ꝯ aliud dictũ in eadẽ q̃ne.ſ.ꝙ bonũ hʒ rõnẽ finis.Prio ſic.Poſteriꝰ nõ eſt de ꝑ ſe ꝑ itellectu ꝑoris:nec ꝑ ꝯñs eiꝰ formalis ⁊ intranea rõ:ſed rõ boni eſt prior rõne finis qꝛ ratio boni imediatius cõſequit̃ rõnẽ entis q̃ʒ rõ finis:bonũ.n.ꝯuertit̃ cũ ente ⁊ equalr̃ dr̃ enti:vt pʒ ꝑmo ethicoꝝ.ens aũt ⁊ finis nõ cõuertũ
Cap.7. tur.Vnde ſm Auicẽnã bonũ ⁊ vnũ ſunt de ꝑmis cõſequẽtibꝰ entis.ergo finis nõ eſt itranea rõ boni.¶ Secundo ad idẽ.Illud qđ predicat̃ de aliqbus pluribꝰ primo ⁊ per ſe nullũ illoꝝ eſt de itellectu ꝑmo:⁊ ꝑ ſe illiꝰ qđ taliter ꝑdicat̃.Patʒ iſta:qꝛ tale predicatũ cõparat̃ ad illa plura vt ſuperiꝰ ad iferiora:iferius aũt non eſt de per ſe itellectu ſuperioris:imo ecõuerſo: ſed bonum ꝑmo ⁊ ꝑ ſe ꝑdicat̃ de fine:⁊ de hiis que ſunt ad fineʒ:⁊ de cã agẽte:formali:⁊ mãli:⁊ finali:vñ ſicut quodlibet iſtoꝝ eſt ens ſic ⁊ bonũ.ergo finis nõ eſt de ꝑmo ⁊ ꝑ ſe
Lcẽ.2. Cap.ꝑ°. itellectu:⁊ per ꝯñs nec formalis itranea rõ boni: vnde phs ꝑmo ethicoꝝ.cuʒ deſcribit bonũ per hoc ꝙ eſt finis.ſ.ꝙ ſui grã eſt eligibile:vidẽs ꝙ bonũ nõ dr̃ ſolum de fine:ſed etiam de alijs ſubdit:⁊ factiuum aut cõſeruatiuuʒ horũ:⁊ ad qđ ſequuntur talia ⁊ ꝓhibitiua contrarioꝝ ⁊ corruptiua:quaſi velit dicere:ꝙ bonũ nõ ſolum dr̃ de fine: ſed ẽt de oĩbus que ſunt ad finẽ.

Ad primum cõtra ſcđam cõcluſionẽ negat̃ maior.Nõ eniʒ opʒ ꝙ in quolibet reperiatur veſtigiũ trinitatis niſi in rebꝰ ſubſiſtentibꝰ:vt priꝰ dicebat̃:⁊ iſtã reſpõſionẽ dat ſcũs Tho.ad q.z.arti.z.
iſtud argumẽtũ ꝑma pte.q.45.arti.7°. ad 2ᵐ.Et ꝑ ſen. diſt.3.q.2.arti.3°. ¶ Ad ſcđm dico:ꝙ ſm ſcm̃ Tho.de vitate.q.21.arti.6°.(Cũ in iſtis tribꝰ rõ boni ꝯſiſtat mõ ſpẽ:⁊ ordine:nõ potuit a deo fieri:ꝙ aliqd eſſet bonuʒ nõ habẽs modũ:ſpẽʒ:⁊ ordinẽ:ſicut ab eo fieri non potuit:ꝙ eẽt aliqs hõ q nõ eſſet rõnalis.)Hec ille.¶ Et Nõ põt eſſe ſba creata ſine q̃cũqʒ accidente ẽt de potẽtia dei.
ideo nego maiorẽ.ſ.ꝙ deꝰ põt oẽm ſubſtantiã ſpoliare quocũqʒ accidẽte ꝑſertim reſpectiuo:vñ non põt facere:ꝙ eẽt lapis qui realr̃ depẽderet a deo:⁊ illa depẽdentia eẽt accidẽs lapidis.Eodẽ mõ dico ꝙ ordo q eſt accidẽs cõſequit̃ neceſſario creaturaʒ ipſa poſita in eſſe: vel ſi ꝯcedat̃ ꝙ aliqua ſuba eſſet quolibʒ accidẽte ſpoliata:adhuc haberet modũ:ſpẽʒ:⁊ ordinẽ:nã modus:⁊ ſpẽs ſubſtãtie nõ neceſſario ſũt accidẽtia:ordo aũt eẽt reſpectꝰ habitualis nõ actualis.nã ſcũs Tho. ponit ta- R eſpectꝰ habitualis non ꝑſuppõit creaturam ſicut actualis.
les reſpectꝰ habituales:vt pʒ de vitate.q.4.artic.5° ad ꝑmũ.¶ Ad tertiũ negat̃ ꝙ quelibʒ creatura ſit vã formaliter ⁊ ꝓprie per ſuã eſſentiã:nec valʒ ꝓbatio. naʒ tã añs q̃ʒ ꝯñs falſa ſunt:nec eniʒ res per eſſentiã eſt itelligibilis formalr̃:ſed per reſpectũ itelligẽtis:nec ꝑ eẽntiã eſt vera formalr̃:ſed per reſpectũ ad itellectũ: cõcedi tamẽ põt ꝙ per eſſentiã eſt vera ⁊ itelligibilis ſi ly: per:dicat ꝑᵐ quo aliquid eſt verũ vel itelligibile:hoc.n. Q̃do aliqd dicat̃ verũ ⁊ itelligibile ꝑ eẽntiã ⁊ qñ non.
eſt eſſentia:que fundat dictos reſpectꝰ qui ſunt ꝓrimũ ⁊ vltimatũ quo aliqd eſt formalr̃ verũ vel itelligibile. Vel aliter alijs v̂bis:ſi ly:ꝑ:dicat cãm efficiẽtẽ:aut fundamẽtũ itelligibilitatis ꝯcedit̃ ꝙ res eſt vera ⁊ intelligibilis per ſuã eſſentiaʒ.Si aũt ly:ꝑ:dicat cauſam formalẽ ſic illud negat̃ ⁊ eſt ſimile:ſicut ſi diceret̃ ſortes per generationẽ actiuã eſt pater:h.n.eſt verũ ſi ly:ꝑ:dicat cãm fundantẽ paternitatẽ:que põt dici cã efficiens quare ſortes eſt pater.Si aũt ly:ꝑ:dicat cãm formalẽ: falſum eſt:ꝙ ſortes per generare ſit pater:ſed potiꝰ per paternitateʒ.Ita in ꝓpoſito eſſentia lapidis eſt fundamentũ itelligibilitatis ⁊ veritatis:ſed lapis nõ dr̃ formaliter itelligibilis ꝑ eſſentiã:ſed per itelligibilitateʒ: que dicit eſſentiã cũ habitudine ad itellectũ.Silr̃ ẽ in iſto exẽplo ſi querat̃ eniʒ de homine an ſit riſibilis ꝑ eſſentiã ſuã:dicitur ꝙ eſt riſibilis per eſſentiã: tãq̃ʒ per illud qđ cauſat riſibilitatẽ:nõ autẽ eſt riſibilis per eẽntiam ſuã:ſicut per illud quo formalr̃ eſt riſibilis:ſʒ per riſibilitatẽ.Similr̃ negatur ꝙ quelibet creatura ſit bona per eſſentiã:nec eniʒ eſſentia creature vt preſcindit Q̃do appetibilis ⁊ qñ nõ.
ab omni eſſe tam ſimplr̃:q̃ʒ ſm quid:tam ſubſtantiali q̃ʒ accidẽtali:tam in ſe:q̃ʒ in alio:puta in itellectu vl̃ in ſuo ſimili eſt diligibilis: vt eniʒ dicit ſcũs Tho. ꝑma pte.q.5.arti.2° ad 4ᵐ.(Nihil appetit̃ ab aliquo niſi ꝑ ordinẽ ad eſſe:vnde in oĩbꝰ appetitur quoddã eſſe: eſſe aũt nõ eſt ipſa rei eſſentia.)¶ Ex qbꝰ pʒ:ꝙ eſſentia rei vt preſcindit ab eẽ nõ hʒ rõnẽ appetibilis:nec bõi:nec diligibilis:falſuʒ ẽt ibidẽ aſſumitur.ſ.ꝙ res per eẽntiã ſit ordinata ad aliqd:nã nihil eſt ordinatũ formalr̃ vltimate:niſi ꝑ ordinẽ qui dicit reſpectũ.¶ Ad 4ᵐ dicit̃ ſilr̃:nã ſi eſſentia vel entitas rei preſcindat̃ a bonitate: tunc preſcindit̃ ab eſſe ſubſtãtiali:in quo maxime cõſiſtit rõ ſubalis bõitatis:vt dr̃ de vitate.q.21.ar.5°.ad 5ᵐ.

Et ad

Et ad primũ dicit ſic. (Bonitas que attẽditur ſcḋm eſſe
Eſſentia vt ſic nõ eſt diligibilis. ſubſtantiale nõ eſt ipſa rei eẽntia: ſed eſſe participatũ
⁊ hoc etiam preſuppoſito ordine ad primũ eſſe per ſe
ſubſiſtens: entitas aũt ſic preciſa ab eſſe nõ habꝫ rõnẽ
diligibilis a creatore aut a creatura: deus enĩ diligit eſ
ſentias rerũ volendo eas eſſe: vt dicitur pma pte. q. 20.
arti. 2° ⁊ ſic inq̃tũ diligiẗ a deo hꝫ ordinẽ ad eſſe: vñ eſ
ſentias poſſibiles nõ factas nec futuras deus nõ dili
git. ❡ Sciendũ tñ ꝙ illa probatio qua ſic arguitur: eſ
ſentia rei vt abſtrahit ab omni eſſe vel ab omni diſtin
cto a ſe quocũq; eſt a deo dilecta: ⁊ deus in ea compla
cet: ergo vt ſic eſt bona. Talis ſiquidẽ ꝯña nõ valet: qꝛ
ſicut dicit ſãctus Thomas pma pte. q. 23. arti. 4°. (In
nobis volũtas diligendo rem non cauſat bonũ in re: ſꝫ
ex bono preexiſtente incitamur ad diligẽdũ: in deo aũt
eſt econuerſo. Nam volũtas eius qua vult bonũ ali
cui diligendo eſt cã ꝙ illud bonũ ab ea pre alijs habea
tur.) Hec ille. Ex quo pꝫ ꝙ amor quo deus amat crea
ta nõ infert ea eſſe bona quia ille amor non cauſaẗ ex
bono preexiſtente: ſed eſt cã ꝙ res ſit bona: nõ ergo ſe
quitur: entitas rei pro vt diſtinguitur ab omni alio dili
gitur a deo: ergo vt ſic eſt bona: ſed ſequiẗ ꝙ eſt vel erit
bona: ſꝫ cũ probaẗ ꝙ entitas ſic preciſa ſit bona: qꝛ vt
ſic eſt ens ⁊c. dico ꝙ ens in actu conuertitur cum bono
vt dicitur prima pte. q. 5. arti. 3°. Eſſentia autẽ preciſa a
bonitate preſcindit ab omni eſſe ⁊ ordine ad eſſe: ⁊ cõ
ſequẽter ab omni actualitate cũ eſſe ſit actualitas om
nis forme vel nature: vt dicitur prima parte. q. 3. arti.
3°. ⁊ per cõſequens eẽntia talis nõ proprie eſt ens: ſaltẽ
non ens actu nec ꝯñter bona: ⁊ ꝙ nõ ſit ꝓprie ens pꝫ
qꝛ ens ꝓprie dr̃ ens actu: vt dr̃ pria pte. q. 5° vbi ſupra.
Pꝫ igiẗ ꝙ eẽntia pciſa a bonitate pſcidit ab ente ꝙ cõ
uertitur cũ bono: ſilr nec valet probatio q̃ arguẽs niti
tur ꝓbare ꝙ eſſentia rei nõ diſtinguiẗ rõne a bonita
te vel ꝙ bonũ ⁊ ens nõ diſtinguũẗ rõne: dico enĩ ꝙ rõ
rei vt pſcindit ab ẽe rei quocũq; nõ icludit rõnẽ ama
bilis: ſi aũt capiaẗ in ordine ad aliqḋ eẽ iam pt hr̃e rõ
nẽ boni: ſed tũc nõ pſcindiẗ a bonitate. Silr ꝯña quã
facit arguens nulla eſt: nõ enĩ ſequiẗ: volũtas amat en
titatẽ rei ſine bonitate: vel volũtas amat rõnẽ entita
tis ſine ratione bonitatis: ergo ſequiẗ ꝙ entitas vel rõ
entitatis eſt bona ſine bonitate: ſed ſolũ ſequiẗ ꝙ illa
ratio amatur ⁊ alia non amaẗ: ſicut nec ſequitur volũ
tas amat aſinũ vt diſtinguiẗ ab amore: ergo amat aſi
nũ ſine amore: vel ergo aſin⁹ ẽ amat⁹ ſine amore: nec ſe
quitur voluntas vult roſam vt diſtinguiẗ a volũtate.
ergo roſa eſt volita ſine voluntate: ſed eſt fallacia con
ſequentis a pluribus cauſis veritatis ad vnã illarum.
❡ Ad 5ᵐ dicitur: ꝙ entitas rei diſtinguiẗ realiter a ve
ritate ꝓprie dicta qua res diciẗ vera proprie: ⁊ ad pro
bationẽ ꝙ non realiter. Dico ꝙ intellectus concipit rõ
nem lapidis nõ concipiendo eius veritatẽ: tamẽ q̃icũ
q; illa rõ cõcipiẗ ſemp eſt vera: imo pri⁹ ẽ verã q̃ꝫ intel
ligaẗ. naꝫ cognitio eſt effectus veritatis: vt dicitur de
Aliqd intelligi ſine alio dupliciter. veritate. q. 1. arti. p̄. vnde argumentuꝫ illud ſoluit ſcũs
Tho. de veritate. q. 1. ar. 1. ad 3ᵐ vbi ſic dicit. (Aliquid
intelligi ſine alio poteſt accipi dupliciter. Uno mõ ita
ꝙ aliqd intelligaẗ altero nõ intellecto ⁊ ſic ea que rõ
ne differũt ita ſe habent ꝙ vnũ ſine altero itelligi põt.
Alio modo põt accipi aliquid intelligi ſine alio qḋ in
telligiẗ eo nõ exiſtente: ⁊ ſic ens non poteſt intelligi: qꝛ
ens non pt intelligi ſine eo ꝙ cõcordet vel equetur in
tellectui: ſed tamen nõ opꝫ ꝙ quicũq; intelligit rõneꝫ
entis intelligat rõnẽ veri: ſicut nec quicunq; intelligit
ens intelligit intellectũ agentẽ: ⁊ tñ ſine intellectu agẽ
te homo nihil põt intelligere.) Hec ille. Idẽ ponit. q.
21. ar. 1. ad 2ᵐ in oppoſitũ: dicit enĩ ꝙ dupliciter põt ali
quid intelligi ſine alio. Uno mõ ꝑ modũ enũciatõis:
dũ. ſ. vnũ intelligitur eſſe ſine alio: ⁊ ſic ens nõ põt ali
qd intelligi ſine bono: vt. ſ. intellectus intelligat aliqd
eſſe ens ⁊ nõ eſſe bonũ. Alio mõ põt intelligi aliquid
ſine alio per modũ diffiniendi: vt. ſ. intelligatur vnum
non intellecto alio: ſicut aĩal intelligiẗ ſine hoĩe ⁊ alijs
ſpeciebus: ⁊ ſic ens põt intelligi ſine bono.) Hec ille.
Ex quo pꝫ ad argumẽtũ iſtius: quãtũcũq; enim intelle
ctus diſtinguat ⁊ diſtincte intelligat entitatẽ non intel
lecta veritate eius: nõ ſequatur ꝙ ſit ſine veritate: ſed
ꝙ res que eſt vera intelligiẗ nõ intellecta ei⁹ veritate.
❡ Ad primũ ꝯ tertiam ꝯnẽ dicitur ſicut ad preceden
tia: nõ enĩ concludit ꝙ bonitas ſit vera ſine veritate: ſꝫ
ꝙ bonitas ſit vera nõ intellecta eius veritate: cũ eniꝫ
intellectus diſtinguit bonitatẽ a veritate: non facit ꝙ
bonitas ſit ſine veritate: ſed ſolũ ꝙ veritas non eſt de
intellectu bonitatis: hec enĩ intellectio vnius ſine alio
non eſt ꝑ modũ enunciandi: ſed diffiniendi: nec diuidit
duo quãtũ ad coexiſtentiã: ſed ſolum quo ad diffiniti
uam concludentiã. Eodẽ mõ idẽ argumẽtuꝫ nõ con
cludit ꝙ veritas ſit bona ſine bonitate: ſed ꝙ veritas
intelligitur nõ intellecta eius bonitate: ſi enĩ intellect⁹
intelligat veritatem pciſe diffiniendo eã: tunc ipſe non
intelligit eã vt amabilem: aut vt bonã: imo ſi veritas
non aliud haberet q̃ꝫ qḋ de ipſa cõcipit intellectus: ipſa
veritas nullo mõ eẽt bona nec amabilis: ſꝫ qꝛ non ob
ſtante ꝙ intellectus ipſam abſtrahat dicto mõ ſtat ꝙ
illi veritati multa inſunt. ſꝫ nõ intelligãẗ pro tũc: ſicut
eſſe in intellectu vel aliud qḋcũq; eẽ: iḋ intellectus ab
ſtrahens non aufert ab ea ſuã bonitatẽ: ſꝫ ꝓ tũc nõ hꝫ
oculũ ad bonitatem. ❡ Sꝫ forte dicet aliquis cuꝫ oĩs
creatura ſit bona: aut eſt bona bõitate que eſt ipſamet
res: aut bonitate diſtincta. Si pmũ: ergo 2ª ꝯ ⁊ 3ª videñ
tur falſe: ſi 2ᵐ cũ illa bonitas ſit creatura. iterũ queriẗ
qua bonitate eſt bona: ⁊ tunc vel erit ꝓceſſus in infini
tũ in bonitatibus vel erit ſtandũ in aliqua creatura q̃
ſit ſua bonitas. ❡ Ad illud rñdet ſcũs Tho. de veritate
q. 21. ar. 4° ad 4ᵐ: dicit enĩ (Qr aliqd dr̃ ens multipli
citer. Primo mõ aliqd dr̃ ens qꝛ in ſe ſubſiſtit: ſecũdo
mõ qꝛ eſt principiũ ſubſiſtendi vt forma. 3° qꝛ ẽ diſpõ
ſubſiſtentis vt cecitas: ⁊ iḋ cũ dicimus eẽntia eſt ens ſi
ꝓcedaẗ ſic ergo eſt aliquo mõ ens ⁊ tunc: vl ſe: vl alio:
⁊ ſic ꝓceſſus nõ ſequiẗ: qꝛ nõ dicebaẗ hoc mõ ens ſicut
aliqd in eẽ ſuo ſubſiſtẽs eſt ens: ſꝫ ſicut quo aliqd ẽ. vñ
nõ opꝫ querere ipſi eẽntie aliqd quo ſit ſicut aliqd alte
rũ eſt ꝑ eẽntiã: ſimiliter cũ dr̃ bonitas eſt bona: nõ hoc
mõ dr̃ bona q̃ſi in bonitate ſubſiſtens: ſꝫ hoc mõ quo
bonũ dicim⁹ illud quo aliqd eſt bonũ: ⁊ ſic nõ oportet
etiã inq̃rere vtrũ bonitas ſit bona ſe bonitate vel alia:
ſed vtrũ ipſa bonitate ſit aliqd bonũ ꝙ ſit alterũ ab ip
ſa bonitate ſicut in creaturis: vel qḋ ſit idẽ cũ ipſa bo
nitate: ſicut ẽ ĩ deo.) Hec ille. ❡ Idẽ ponit ar. 5°. ad 8ᵐ
dicẽ. n. (Hoc mõ bõitas rei dr̃ bõa ſicut eẽ rei dr̃ ens:
nõ qꝛ ei⁹ ſit aliqḋ eẽ: ſꝫ qꝛ ꝑ hoc eẽ res eſſe dr̃: vñ ſicut
nõ ſequiẗ ꝙ ipſa ſubã rei nõ dicaẗ eẽ ꝑ aliqḋ eẽ qḋ ipſa
nõ ſit: qꝛ eẽ nõ dr̃ ens ꝑ aliqḋ eẽ aliḋ ab ipo: ita nõ ſeq̃ẗ
d̃ bonitate.) Hec ille. ❡ Eãdẽ q̃q; rñſionẽ põit ĩ ſũma
p̄ᵃ pte. q. 5. ar. 5. ad 2ᵐ. ❡ Dices forte ꝙ ex h̃ ꝙ aliq̃ crea
tura ẽ bona: ⁊ nõ ꝑ aliqd aliḋ a ſe ſeq̃ẗ ꝙ aliq̃ creatura
ſit bõa ꝑ eẽntiã ſuã. ❡ Dico ꝙ cũ dicim⁹ ꝙ nlla creatu
ra ẽ bõitas ſua itelligiẗ d̃ reb⁹ ſubſiſtẽtib⁹ ⁊ cõpletũ eẽ
ĩ nã hñtib⁹: q̃ ſole ꝓpe dicũẗ creari vl eẽ creature: vt ſu
pra dictũ fuit. Et hunc ſenſuꝫ ſe hr̃e aperit ſanct⁹ Tho.

de veritate.q.i.ar.i.ad 4m: vbi ſic dicit. (Cuz dr̄ nulla res eſt ſua veritas intelligit̄ de reb9 que habent eē cōpletum in natura: ſicut etiaz cū dicitur nulla res ē ſuū eſſe: ꝛ tamē eē rei eſt quedā res creata: ꝛ eodē mō veritas rei aliquid creatū ē) hec ille. Eodē mō pōt dici de bono ꝛ de bonitate. ¶ Ad ſecūdū contra tertiam ꝯnē negatur minor. ſ. ꝙ ratio veri inſit per ſe omni rationi per ſe precisē ſumpte: ſumendo li per ſe pmo modo: ſz inſint cuilibet rationi per ſe 2o. nulla enim ratio formaliter eſt vera niſi per adequationē ad rem cuius ē: nec aliqua res eſt vera niſi per adequationem ad intellectū. Illa aūt adequatio addit ad illud: cuius ē reſpectus rōnis: ꝛ ſi p impoſſibile illā rōnē nulla conſequeretur adequatio: ita ꝙ nec adequaret rē ſibi: nec adequaret̄ rei actu vel habitu illa rō non eſſet vera. Itē ſi res nec actu nec habitu adequaret̄ intellectui non eēt va. vnde ſcūs Tho. de veritate.q.i.arti.2o. (Si nullus eēt intellect9 diuinus vel humanus reb9 p impoſſibilē ypothesim nullo mō rō veritatis maneret in reb9.) Hec ille. De bonitate ēt dictū ē nūc: ꝛ nūc dr̄ ſm ſcm̄ Tho. de veritate.q.xi.arti.2.ad 4m. (Bonitas nō cōſequit̄ rōnē ſpeciei niſi ſm eſſe qd̄ habet in re aliqua: ꝛ ideo rō boni non cōpetit linee vel numero ſm ꝙ cadunt in cōſideratione mathematici: ꝗuis linea ꝛ numerus bona ſint.) Hec ille. Ex quo patet ꝙ arguens falſum aſſumit. ſ. ꝙ bonitas inſit oī rei ꝛ oī rationi p ſe ꝛ pciſe ſumpte. ¶ Ad 3m contra eādē ꝯnē dico: ꝙ male capit opinionē ꝯ quā arguit. cū eni dicit ſcūs Tho. ꝙ verū ꝛ bonū diſtinguunt̄ p intellectū ꝛc. non intelligit ꝙ intellectus creatus det rei ꝙ ſit bona vel vera. Et ad iſtam mentē arguit iſte cōtra eum in primis tribus ꝓbationibus q̄ hūi probant ꝙ res nō habet ab itellectu ꝙ ſit bona: ꝛ hoc vtrūqꝫ verū eſt nec ſanctus Tho. oppoſituz dicit: ſed ſolū vult ꝙ in rōne boni ꝛ in rōne veri importatur reſpectus rōnis: nō quidē tāq̄ȝ aliquid intraneuz bono: aut aliqd requiſitū ad hoc ꝙ res ſit bona: tunc. n. argumenta bene cōcludunt ſed tanq̄ȝ aliquid requiſitū ad itelligēdū rē vt bona eſt: multa eni nomina ſūt hō ꝙ. ſ. in ſuo cōceptu dicunt aliqd̄ ens rōnis puta negationem vel reſpectū rōnis. Cuius rō eſt: q2 illā negationē vel relationē dicūt nō in recto. nec vt qd intraneuz rei quā principaliter ſignt̄: ſed ſignt principalr̄ ꝛ in recto aliquid extra aiam: que fundat talia entia rōnis inquātū hōt talia aūt fundata ſignt in obliquo: ꝛ vt quid ꝯīs ad pncipale ſignificatū ac requiſitū ad intelligendum rem vt talis eſt. Cū aūt dicit in q̄rta ꝓbatione ꝙ verū eſt manifeſtatiuū intellect9 verū eſt ꝛ cōcedo cū ſācto Tho. de veritate.q.i.ar.4o. ꝙ veritas rei pcedit actuz itellectus humani: q2 non dr̄ vera principaliter per reſpectū ad intellectū creatū: ſed tamē actus intellectus increati ꝛ ei9 verbū neceſſario pcedit veritatem rei. Ex hoc eni dr̄ vera creatura q2 implet vl̄ equat̄ diuine cōceptioni ſm modū ſibi prefixū: ſed loquendo de intellectu creato: cognitio intellectus non eſt cā veritatis rei: ſed eſt talis ordo ꝙ veritas p̄ eſt in intellectu diuino. 2o in reb9 ab eo exēplatis. 3o in intellectu qui cōcordat rei habendo ſimilitudinē eius. 4o. ſequit̄ cognitio que eſt effectus veritatis. ſ. illi9 cōcordie inter intellectū informatū ſpē rei ꝛ ipſam rē: vt pȝ de veritate.q.i. arti.p̄. ¶ Ad pmū eorū q̄ ſecūdo loco ꝯ tertiā ꝯnē inducta ſūt dr̄: ꝙ obiectū voluntatis nō hȝ nomē impoſitū niſi ꝙ ſignt̄ ens in ordine ad voluntatē: vnde nō eſt ſimile de colore reſpectu viſus: ꝛ de bono reſpectu volūtatis: ſed ita ſe habet bonū reſpectu volūtatis: ſicut viſibile reſpectu viſus: obiectum enim viſus habet priū qd̄ quid eſt: preter illā rōnem que cōpetit ei in ſecundo mō pſcitatis ex relatione ad viſuz: ꝛ hoc eſt color: ſed nō ſic obiectū volūtatis aut appetit9: ꝛ ideo negāt ꝙ iſta ſit in ſecūdo mō p ſe: bonū ē appetibile: qn poti9 eſt in p̄. bonū eni nō dicit qd̄ qd eſt ei9 qd̄ ē obiectū volūtatis: ſed dicit rōnē q̄ ꝯſequit̄ tale obiectū ex reſpectu ad voluntatē vel appetitū ſicut viſibile ſe hȝ ad obiectū viſus. ¶ Ad 2m ſilr̄ dico: ꝙ bonū non dicit qdditatē obiecti volūtatis in ſe: ſed in ordine ad actuz volūtatis: ſicut viſibile reſpectu obiecti viſus: vn̄ iſtud argumētū ſoluit̄ ſic vt precedēs: ſupponit. n. ꝙ bonū ſe habeat ad appetitū: vt color r̄ſpectu viſus. ¶ Ad 3m dr̄ ꝙ appetibile nō reſoluit̄ in bonū vt in cām talē: q̄le ē ſubiectū reſpectu paſſiōis vt color reſpectu viſibilis: ſed in cām que eſt forma ꝛ quidditas: ſicut ſi dicerem quare hoc eſt homo q2 eſt aīal rōnale: ꝛ t̄. talis aūt cā ꝛ effectus non ſe hūt vt prius nā ꝛ poſterius: ſed vt noti9 ꝛ minus notū. ¶ Ad 4m dico: ꝙ argm ꝓcederet ſi bonū nullū abſolutū diceret ſed purū reſpectū: talia eni nō dicūt pfectionē ſimplr̄: ſed non ſic eſt in ꝓpoſito: nā ſȝ ꝙ dicit ſcūs Tho. de veritate.q.xi.arti.6o. (rō boni reſpectū iplicat nō q2 ipſuȝ nomē boni ſignificet ipſuz reſpectū ſolū: ſȝ q2 ſignt̄ illud ad qd̄ ſeq̄t̄ reſpect9 cū ipo reſpectu.) Hec ille. ¶ Scdm̄ eni ꝙ dicit ibidē (aliqd̄ nomē pōt reſpectū iportare dupliciter. Uno mō ſic ꝙ nomē iponat̄ ad ſignificandū reſpectū ſolū: ſicut hoc nomē pr̄ vel filius vel paternitas ipſa. Quedā vo noīa dicūtur importare reſpectū q2 ſignificāt rē alicui9 gn̄is quā comitatur reſpectus ꝗuis nomē nō ſit ipoſitū ad ſignificādū reſpectū ſolū: ſicut hoc nomē ſcīa eſt ipoſitū ad ſignificandū qualitatē quā ſequit̄ reſpectus: non aūt ad ſignificandū reſpectum ipſuz.) Hec ille. ¶ Negatur maior nec valet ꝓbatio: ſi mō eni de9 dicit̄ bonus ad ſequo inſt9. ꝯſtat aūt ꝙ iuſtus reſpectū iportat nō tn̄ vnius pſone ab altera diſtinctiuū: ſȝ reſpectū debiti vel aliū reſpectū rōnis cōem trinitati. ꝛ illo modo Aug9 q̄nq; dicit talia i diuinis dici ad ſe q2 ſcȝ non illo mō dicunt̄ quo pr̄ vel fili9. ¶ Uel pt̄ optime r̄ſderi ſȝ pfatam diſtinctionē in pcedenti ſolutiōe. ſ. ꝙ talia nō ſunt relatiua ſm eē ſed ſm dici. ¶ Ad 2m dr̄ ꝙ rō relatiua nō mouet accipiendo relatiuū p̄ mō: ſȝ negat̄ ſecūdo mō ſumēdo relatiuū vel rōnē relatiuam. Cetera vero que in eodem argumento tangunt̄ ſoluta ſunt in ſolutione primi hui9 ordinis: nā bonū nō ſic dicit obiectū voluntatis ſicut color reſpectu viſus ſȝ ſimul implicat abſolutū motiuū voluntatis cū habitudine ad appetitū vel voluntatē: vn̄ nō dicit ſolū reſpectū appetibilitatis: ſȝ dicit aliqd̄ abſolutū ſub dicto reſpectu qd̄ qdem abſolutū forte exp̄licat̄ p hoc ꝙ dico pfectū: vn̄ nec appetibile dicit totū qd̄ eſt de rōne boni ſȝ ptē: ꝛ ideo nec ita ſe hȝ bonū reſpectu appetit9 ſicut color reſpectu viſus: nec totaliter eodē mō ſicut viſibile reſpectu viſus: q2 pmū dicit pure abſolutū: ſecūdū pure reſpectiuū: ſed ſic ſe hȝ ſicut ſe haberet ad viſū hoc qd̄ dico color viſibilis vel aliqd illa duo importans. ¶ Ad pm illorū que 3o loco ꝯ eādē ꝯnē inducta ſunt dr̄ ꝙ minor ē falſa: nec ꝓbatio valet. Dico eniȝ ꝙ oē ens appetibile dici aliqualiter pōt finis inq̄ntū eſt termin9 motus appetitiui: qd̄ vt meli9 itelligat̄ dicit ſcūs Tho. pma pte q.5.ar.6o. (Bonū (ingt) aliqd eſt inq̄ntū eſt appetibile ꝛ termin9 mot9 appetit9: cui9 qdē motus terminatio cōſiderari pōt ex cōſideratiōe motus nālis corpis: terminatur aūt motus corpis nālis ſimplr̄ qdē ad vltimū: ſȝ qd āt ad mediū p qd̄ itur ad vltimū ꝙ terminat motum: ꝛ dicit̄ aliquis terminus motus inq̄ntū aliquā partem

Fūdamētalr̄ ēt eſt de rōne intrinſeca nō autē formalr̄ q2 vt ſic appetitus eſt paſſio boni.

Reſoluit̄ appetibile i bonum velut in formā ꝛ qd.

Nō reſpectus rōnis ſe hēat ad bonū ꝛ verum.

Qualr̄ veritas intellectū precedit.

tē motus terminat. Illud aūt qđ eſt vltim⁹ terminus
mot⁹ pōt accipi duplr.ſ.vt res ipſa in quā tendit̄ vtpo
te locus vel forma q̄ acquirit̄ i motu:vel quies in re il-
la.Sic ergo in motu appetitus termin⁹ ſʒ quid vt me
diū ꝑ qđ tendit̄ in aliud vocatur vtile:illđ autē quod
appetitur vt vltimū terminās totaliter motū appetit⁹
ſicut quedā res in quā ꝑ ſe appetitus tendit vocat̄ ho-
neſtū:q2 honeſtū dr̄ qđ ꝑ ſe deſiderat̄:illud aūt qđ ter
minat motū appetit⁹ vt quies in re deſiderata eſt dele
ctatio.) Hec ille. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ minor.nō eni bonū
p̄dicat̄ p̄ & per ſe de fine & de his q̄ ſūt ad finē.ſʒ p̄nci-
palr̄ de fine & de alijs ex ordine quē hn̄t ad finē:vl' ſūt
quodāmō finis mō ſupra poſito:vñ ſcūs Tho.vbi ſu-
pra ad 3ᵐ.dicit.(Or bonū nō diuidit̄ in honeſtū:vtile:
& delectabile ſicut vniuoce equaliter de eis p̄dicatū:ſʒ
ſicut analogū qđ p̄dicat̄ ſm prius & poſteri⁹:ꝑ prius.n.
p̄dicatur de honeſto.ſecūdario de delectabili.3° de vti-
li.) Hec ille. Ex quib⁹ patet ꝙ bonū nō dicitur eque đ
fine p̄mo & de his que ſūt ad finē:ſicut nec quodlibet
illoꝝ eque principaliter terminat motum appetitus:
nec equaliter:ſed vnū dicitur finis ſimpliciter aliud fi
nis ſʒ quid. Et in hoc primus articulus terminatur &c̄.

Quantum ad ſecūdū articulum ſit prima con-
cluſio ꝙ potētie aie nō ſunt ipſa eēn-
tia anime. Iſtā ꝯnem ꝓbat ſcūs Tho.p̄ma pte.q.77.
articu.1. vbi ſic dicit. (Impoſſibile eſt dicere ꝙ eſſen
tia anime ſit ei⁹ potētie.lʒ quidā hoc poſuerit. Et hoc
qdem dupliciter oñdit̄ quo ad preſens. Primo q2 cū
potentia & actus diuidant ens & quodlibʒ genus entis:
opʒ ꝙ ad idem genus referatur potētia & actus: & iđ ſi
actus non eſt in genere ſubſtantie:nec potētia: opatio
aūt anime non eſt in genere ſubſtantie:ſed in ſolo deo
cuius operatio eſt eius ſubſtantia:vñ potentia dei que
eſt principiū operationis:eſt ipſa dei eſſentia:qđ nō p̄t
eſſe verū in anima nec in aliqua creatura). Ecce p̄mā
rōnē eius ibidē. ¶ Sed cōtra iſtā rōnem inſtatur per
multos dicentes eam nō procedere.dicit eni Scotus
in 2° ſen.ꝙ maior eſt diſtinguenda:potētia eni & actus
multipliciter accipiuntur. Nam accipiendo potentiā
pro potentia actiua vel paſſiua ꝓut potētia dicit̄ p̄nci-
piū tranſmutandi aliud vel tranſmutandi ab alio:non
opʒ ꝙ talis potentia & ſuus actus reducant̄ ad idē ge-
nus:nec ſic accipiendo potētiam:potentia & actus diui
dunt oē genus entis. Alio modo accipit̄ potentia ꝓ po
tentia obiectiua:vt illud dicatur eſſe in potētia: quod
eſt obiectū potentie productiue:& illud dicatur eſſe in
actu quod in eē eſt poſitū:actus aūt & potentia iſto mō
accepta diuidūt omne genus entis:imo talis potentia
eſt idē numero cum ſuo actu:idem eni numero eſt al-
bum in potentia & poſt albū in actu:& ideo ſi argumē-
tum illud valeat probabit ꝙ quot ſunt actus intelligē
di aut volendi in aīa tot ſunt in ea potētie realiter di-
ſtincte. ¶ 2° poteſt inſtari contra illā rōnē:q2 ſubſtan-
tia eſt in potētia ad quātitatē.imo ſubſtantia nude cō
ſiderata ſe hʒ ad accidentia vt potentia ad actum:& tñ
non ſunt eiuſdē generis. ¶ 3° q2 ſuperficies eſt poten-
tia reſpectu colorū:q̄ tamē non eſt eiuſdē generis cū
colore.cū vnū pertineat ad genus quātitatis puta ſu-
perficies:& aliud ad genus qualitatis puta color. ¶ 4°
q2 in ꝓpoſito poſito ꝙ potentie aie ſint accidentia aie:
opʒ ꝙ aīa ſe habeat reſpectu illarū vt po⁹ ad actū:ſicut
oē ſubiectū reſpectu ſui accidētis:querit̄ ergo đ illa po
tentia qua anima eſt in potentia reſpectu talium acci
dentium:an ſit ipſa eſſentia anime:& tunc habemus ꝙ
nō oportet ſemper actum & potentiam reduci ad idē
genus:cū eſſentia anime ſit ſubſtantia: & illa potentia
ſit actiua:ſi illa potētia ſit accidens ꝓcedit̄ in infinitū.
q2 iterū eſſentia anime erit in potentia ad talē potētiā:
& queritur vt prius. ¶ Ad p̄mū dr̄ ꝙ diſtinctio de poten
tia obiectiua &c̄.nō valet:ſed ē pura fictio: nō eni Ar.
qui totiens dicit oē genus entis diuidi per potētiā & ac
tum fecit vnq̄ȝ implicite vel explicite de tali potentia
obiectiua mentionē. Nono eni metaphiſice cū propo-
ſuit actū & potētiā eſſe differētias entis:ſtatim diuidit
potentiā per paſſiuā & actiuam:& agit de vtraq;:& actuʒ
etiā diuidit in primū & 2ᵐ:& de omnibus iſtis tractat i
toto.9°.Omne ſiquidem ens vel eſt actus purus vt de-
us:vel potentia pura vt materia prima: vel cōpoſituʒ
ex actu & potentia:actu quidem qui eſt forma:& poten-
tia que eſt materia:vt res ſenſibiles:vel ex eſſe & eſſen-
tia:quorū vnū ſe habet quodāmodo vt materia:aliud
quaſi forma:vt ſubſtantie ſepate: & ſicut eſſe eſt actus
eſſentie:ita operatio eſt actus potentie actiue. In oib⁹
aūt iſtis cōbinationibus ſemꝑ actus & potētia ad ideʒ
genus reducunt̄:preſertim potētia actiua & paſſiua:de
qua in 9°.facit Ar.mentionē ſm mentē ph̄i & ſui cō-
mentatoris. Si eni de alia potentia voluiſſet illā ꝓpo
ſitionem intelligere:vtiq; debuit ipſe vel cōmentator
mentionē facere:qđ tñ non fecit. ¶ Or ēt arguēs dicit
aliquē actū eē idē nūero cū ſua potētia repugnat Ari.
p̄ de aia.pte 6°.vbi dicit:ꝙ potentia & endelechia non
parū diſtant:vbi cōmētator cōmēto 6° dicit.(Poten-
tia & act⁹ ſunt dr̄ie qua ꝯtingunt oib⁹ p̄dicamētis:& ſūt
valde oppoſite.) Hec ille. Ex quo pʒ ꝙ actus & potētia
que diuidunt oē p̄dicamentū nō ſūt idē numero:ſic ꝙ
illa potētia q̄ñq; ſit actus:cū cōmētator dicat talia eē
dr̄ias valde oppoſitas. Nono ēt metaphiſice: cōmēto
2°.dicit cōmētator ꝙ hoc nomē potentia nō dr̄:niſi đ
potentia actiua:vel paſſiua:vel de potētia trāſſūptiue
dicta q̄lis ē in mathematicis:vel potētia ſm ſimilitu
dinē ſm quā falſum quod non neceſſario eſt falſuʒ dr̄
poſſibile:vel id qđ non eſt verū ſed pōt eſſe verum. Et
idē ponit 5° metaphiſice cōmēto 17°. Pʒ ḡ ꝙ inſtātia
illa nulla ē.nā oīs potētia ꝓprie dicta ē actiua vel paſ
ſiua ſiue ꝓductiua vel receptiua. ¶ Ad ſcđam inſtan-
tiā dr̄:ꝙ mā prima eſt in potentia reſpectu forme ſub
ſtantialis de per ſe:ſubſtantia v̄o cōpoſita ex materia
& forma eſt ſubiectū quātitatis & in potentia ad quāti-
tatem non per ſe:ſic ꝙ ſit ſm ſe totū vel ſm partē ſcʒ
materiā ordinata ad actū qui eſt accidēs & iđ non opʒ
ꝙ talis potentia ſit eiuſdē generis cū tali actu:mō illa
ꝓpoſitio act⁹ & potētia ad idē genus reducunt̄: intelli-
gitur de potētia q̄ ꝓprie & de ꝑ ſe ordinat̄ ad illū actū:
ſicut potentia calefactiua ad calefaciendū: & potentia
intellectiua ad intelligendū. ¶ Poteſt ēt dici ſm ali-
quos ꝙ in ſubſtantia eſt alia potentia ad qualitateʒ: &
alia ad quantitatē:& ſic de alijs p̄dicamētis:& tales po
tentie reſpectu accidentiū nō ſunt ipſa ſubſtantia ꝓuta
mā prima vel cōpoſitū ſed accidens illius:vñ cōmen-
tator 5°.phyſicorū cōmēto 9°.(Potētia (inqt) ad vnū
quodq; p̄dicamētū eſt in illo genere p̄dicamēti qđ eſt
actu:& ſilr̄ via de potētia ad actū) &c̄.vbi patet ꝙ loqt̄
de potētia ſusceptiua motus que ē via ad rē p̄dicamē
ti:vñ ibidē ſic ait.(Potētia ad ſcđam eſt quedāmō in
p̄dicamēto ſubē:& ſilr̄ via ad generationē ſubē:ſimili-
ter potentia ad quātū & alia p̄dicamēta:ideo viſum eſt
illud eſſe qđ eſt inter potentiā & actū in illo genere ſit
ſub illo genere:qm̄ eſſe mediū inter potentiā & actum
que ſunt in illo genere neceſſe eſt de genere actus q eſt
cōplementū:ſed differunt ſʒ magis & min⁹.) Hec cō.

Scotus. 2. di.16.q.1.

Potētia ob iectiua pura fictio eſt. T. cō. 2. & 3. & in de.

Actū eē idē numero cum potētia falſū eſt p̄io đ aia T. cō. 6.

Hec ꝓpoſitio act⁹ & po⁹ ſunt eiuſdem gnīs quō intelligitur.

mētatoꝛ. ¶ Et ſi vlteri⁹ dicatur: tales potētie ſunt acci
dētia ſube: igit̃ ſuba eſt in potētia ad illa: ergo ē eiuſdē
generis cū illis ⁊c̃. ¶ Dicit̃ ꝙ ſuba cōpoſita eſt de ꝑ ſe
in potentia ad actū qui eſt eſſe: ſed conſecutiue ad hꝫ
accidētia: ſufficit ğ ꝙ illa potētia ſit eiuſdē generis cuꝫ
actu: quē ꝑmo ⁊ de ꝑ ſe reſpicit: lꝫ nō ſit vni⁹ generis cū
actu quē cōſecutiue ⁊ ꝑ accñs reſpicit. ¶ Ad tertiam
dr̃: ꝙ ſupficies nō eſt potētia ꝓpria ⁊ per ſe reſpectu co
loꝛis: ſed diaphonū in ſupficie: vel aliqd hꝫ: talis autē
potentia reſpectu coloꝛis actualis eſt in gñe qualitatis.
¶ Et ſi querat̃ de tali potētia cū ſit accñs ⁊ actus ſube
per quā potētiā ſuba eſt in potētia ad hꝫ accñs. ¶ Di
co ꝙ hꝫ accñs nō habet potentiā ꝓpriā ſibi: ſed illa ea
dem potētia q̄ oꝛdinat̃ de ꝑ ſe ꝑmo ad eſſe ſubale oꝛdi
nat̃ ad hꝫ inchoationes ꝑ accñs ⁊ ſecūdario. ¶ Ad q̄r
Eſt.n. ꝺ gñe ſolutio potentiarum eſſentialiter lꝫ inquantū eſt inherens ſue ꝗduarū act⁹.
tam dr̃ ꝙ aīa ſe habet ad ſuū eſſe quaſi potentia rece
ptiua: nō dico paſſiua ad ſuū actū: ⁊ hoc ꝺ ꝑ ſe ꝑmo: ad
hꝫ aūt potēnas ſe hꝫ vt potentia ad actū ſcđariū ⁊ quē
per accñs reſpicit: ⁊ iō lꝫ eēntia aīe ⁊ ſuū eſſe ad idē ge
nus reducant̃: nō tñ opꝫ ꝙ eius eſſentia ⁊ ſue ꝓprie paſ
ſiones ad idē genus reducant̃. Illa ergo maioꝛ ꝑncipa
lis rōnis ſic intellecta: oīs potentia ꝑ ⁊ per ſe reſpiciens
aliquē actū reducit̃ ad idē genus cū tali actu: nullā hꝫ
inſtantiā. Et tunc ſubſumat̃: ſed potētie aīe primo ⁊ ꝑ
ſe reſpiciunt actū de genere q̄litatis: igitur ⁊c̃. Et ſic pꝫ
prima ratio principalis in ſuo roboꝛe perſeuerās. ¶ 2ª
ratio principalis ad eandem ꝯnem eſt hec quaꝫ ponit
vbi ſupra. (Anima (inquit) ſm eſſentiā ſuā eſt actus:
ſi ergo ipſa eēntia aīe eēt imediatū operationis princi
piū: ſemꝑ hñs aīam actu haberet opationē vite: ſicut
ſemꝑ hñs aīam eſt actu viuū: nō eñ inq̄ꝫtū eſt foꝛma
eſt actus oꝛdinat⁹ ad vlterioꝛē actū: ſed eſt vltim⁹ ter
min⁹ ğnationis: vñ ꝙ ſit in potētia ad hūc aut ad aliuꝫ
actū: hoc nō cōpetit ei ſꝫ eſſentiā ſuā inq̄ꝫtū eſt foꝛma:
ſed ſm ſuā potentiā: ⁊ ſic aīa ſm ꝙ ſubeſt ſue potētie
dr̃ act⁹ primus oꝛdinat⁹ ad 2ᵐ actū. Inuenit̃ aūt hñs
2. de anima T.cō.6.
aīam non ſemꝑ eſſe in actu operū vite: ⁊ in diffōne aīe
dr̃ ꝙ eſt actus coꝛpis potentia vitam habentis: que tñ
potentia nō abijcit aīam. Relinquit̃ ğ ꝙ eſſentia aīe
nō eſt eius potētia: nihil eñ eſt in potentia ſm actum
inq̄ꝫtū act⁹ eſt.) Hec ille. ¶ Sed ꝯ hāc rōnē ſunt mul
te inſtantie. Pꝛīa eſt ſm Scotū q2 eodē mō arguet̃ ꝺ
potentia quā tu ponis eſſe qualitatē diſtinctam ab aīa
ſicut tu arguis de aīa. Sicut eñ tu arguis ꝙ q2 aīa ſꝫ
eſſentiā ſuam eſt foꝛma ⁊ actus: ⁊ iō ſi ipſa ſit imedia
tū opationis ꝑncipiū: ſemꝑ eſſet in actu operū vite: ita
ego arguā de illa qualitate: ex quo eñ illa eſt quedam
foꝛma ⁊ actus qdā: ſi ipſa ſit imediatū principiū opa
tionis: ſemꝑ hñs illam erit in actu operū vite puta in
telligēdi ⁊ volendi. nec tua ꝯña eſt euidentioꝛ q̄ꝫ iſta.
¶ 2ª inſtātia eſt: q2 ſimilitudo poſita inter aīam ꝓut
eſt ꝑnᵐ viuendi ⁊ eaꝫ ꝓut eſt ꝑncipiū operuꝫ vite non
valet: q2 aīa eſt ꝑncipiū viuendi in genere cauſe foꝛma
lis: ſꝫ eſt ꝑnᵐ operū vite in genere cauſe efficientis: ⁊ iō
nō ſeq̄t̃: aīa eſt imediatū ꝑnᵐ operū vite: igit̃ hñs aīaꝫ
ſemꝑ talia operat̃: ſicut ex alia ꝑte ſequit̃: aīa ē imedia
tū ꝑnᵐ viuendi: igit̃ hñs aīaꝫ ſꝑ viuit in actu: q2 cauſa
foꝛmalis ſemꝑ eſt ſil̃ cū ſuo effectu foꝛmali: nō aūt cā
efficiēs: ꝑſerti cā efficiēs partialis q̄uo ſe habet aīa re
ſpectu operū vite: nam ꝑter aīam requirit̃ ad intelligē
dū vel cognoſcendū obiectū: ⁊ ſpēs itelligibilis ⁊ orga
na vel hꝫ. ¶ 3° pōt inſtari. Nā falſū vr̃ qn ꝑ vnū ⁊ idē
ſcꝫ ꝑ eſſentiā ſuā que eſt foꝛma aīa ſit act⁹ coꝛpis: ⁊ ſit
in potētia ad actū vlterioꝛē: nā tu ponis aīam ſm eſſen
tiā ſuā eē ſubiectū dictaꝝ qualitatū: ⁊ ꝑ ꝯñs in potētia
ad illas. Itē eſſentia aīe ſe hꝫ ad ſuū eē ſicut potentia
ad actū. Pꝫ ergo ꝙ nō eſt incōueniēs aīam ꝑ idē ex ꝑ
te rei eſſe actū vni⁹ ⁊ in potētia reſpectu alteri⁹. ¶ Ad
ꝑmā inſtantiā dr̃: ꝙ nō ita pōt argui de potentia aīe ſi
ſit accñs aīe ſicut ſi eſſet eēntia aīe. Cuius ratio ē: quia
alius actus eſt eſſentia aīe ⁊ alius act⁹ hꝫ potentia quā
dico qualitatē: aīa eñ eſt actus dans eſſe ſimplr̃: ⁊ ē vl
timus terminus ğnationis hominis: ⁊ iō talis actus nō
poteſt ſm ſe eſſe ratio ꝙ homo ſit in potentia expectā
te vlterioꝛē actū: ſm enim cōmētatoꝛē. 9°. metaphiſi
ce cōmēto 2°. nihil eſt in potentia ſꝫ illud quo eſt actu:
nec per foꝛmam que eſt ſimpliciter in actu: ſed potētia
illa quā dicimus qualitatē eſt actus non dans eē ſim
pliciter ipſi aīe aut toti cōpoſito: nec eſt terminus ali
cuius productionis ſubſtantialis aut accidentalis ꝺ ꝑ
ſe: ſed conſequit̃ ad ꝓductionē aīe ſicut paſſio conſeq̄t̃
ꝓductionē ꝓpꝛij ſubiecti: ⁊ iō eſt ratio ꝙ homo ſit i po
tentia ad opa vite: talis eñ act⁹ reddit aīam potentia
lioꝛē q̄ꝫ ſit ꝑ ſuā eēntiā: lꝫ eñ ſit actus aīe prout aſpicit
actū ꝑmū: tñ in oꝛdine ad actus ſecūdos reddit eā po
tentialē. ¶ Ad ſecūdā inſtantiā dr̃. ꝙ lꝫ aīa ſit alio mo
do ⁊ in alio genere cauſe ꝑncipiū viuendi ⁊ ꝑncipium
operū vite: tñ hoc eſt generale vtriqꝫ principio ꝙ nul
lū eoꝝ eſt in potētia ad actū ſuū: ꝑſertim imanentē: ſi
det per idē eſſe actū ſimpliciter: ⁊ actū 2ᵐ vel ſecunda
riū: ⁊ ſm ſe ſit ſufficienter in actu ad exeundū in eſſe ⁊
opari oīa: ſicut eadem foꝛma ſubſtantialis dat igni eē
ſimpliciter ⁊ foꝛmam leuitatis: iō nū q̄ꝫ ignis habet eē
ſimpliciter ꝑ foꝛmā ſuā qn habeat illū actū qui eſt le
uitas imanēs: igit̃ ⁊ in ꝓpoſito patet manifeſtius quia
aīa non ſolū elicit opus intelligendi: imo illū actuꝫ re
ſpicit: ſi ergo ꝑ idem imediate daret eſſe per modū foꝛ
me: ⁊ intelligere per modū efficiētis: ſicut ſemper dat
viuere ſemꝑ daret intelligere. Illud autēꝫ qđ addit̃ ꝙ
aīa ē efficiēs ſolū partiale reſpectu itellect⁹ vel volitio
nis: nō valet. Dico eñ ꝙ actus intelligendi imediate
cauſat̃ ab aīa ſub potētia exiſtēte: ꝙ aūt requirat̃ obie Qualiter ab aīa intelligere cauſetur.
ctū aliud ab aīa: hoc iō eſt: q2 obiectū reducit aīaꝫ ſub
potentia ad actū ꝑmū: quo habito aīa ſub potētia exit
in actū 2ᵐ: ſed quia ſi eſſentia aīe nō haberet talē potē
tiā adiūctā: nō poſſet per obiectū extern⁹ ampli⁹ actua
ri: iō ſi eēntia aīe eēt imediatū opatōis ꝑnᵐ cū in nullo
actuaret̃ ꝑ obiecta exterioꝛa: nec idigeret aliquo paſſo
exterioꝛi: ſemꝑ eſſet i actu operū vite vel nūq̄ꝫ: ⁊ ꝑſer
tim loquēdo de opib⁹ q̄ nālit̃ ⁊ nō libere fiūt. ¶ Ad
tertiā inſtantiā dr̃: ꝙ aīa aliter dr̃ in potētia ad ſuas po
tentias ⁊ aliter ad actus ſecūdos vel opatiōes vite: ad
opa ſiqdē vite eſt ꝓprie in potētia paſſiua: q2 pōt trāſi
ri ad illa: ⁊ eē ſub illis: ⁊ ſub priuatiōe illoꝝ: ſed ad ſuas
potētias nō ſe habet in potētia niſi receptiua: ⁊ nō paſſi
ua ꝓprie loquēdo ſic ꝙ nūq̄ꝫ pōt eē ſub taliū potētia Aliud ē eſſe in potētia receptiua ⁊ aliud in potētia [illegible]
rū ꝑuatiōe: cū ſint ei⁹ nāles ꝓprietates. Et eodē mō dr̃
de eſſentia aīe reſpectu ſui eē: nō eñ ꝓprie eſt in poten
tia reſpectu eius: accipiendo eñ ꝓprie potentiā paſſiuā
illā eſt reſpectu oppoſitoꝝ: nō opꝫ aūt hoc dicere ꝺ po
tentia receptiua: ⁊ iō eſſentia ſe habet ad ens in poten
tia receptiua que nō dicatur ꝓprie potētia paſſiua ſicut
dictū eſt de potētijs aīe. Dico igitur ꝙ nō ē incōueniēs
eandē eēntiā aīe eſſe actum reſpectu vnius ⁊ dare illi
eē ſimplr̃: ⁊ cū hoc ſe hr̃e ad aliud vt potētiā receptiuā:
ſec⁹ de potētia ꝓprie paſſiua cuiuſmodi ſūt potētie aīe
que ſunt paſſiue paſſione ſpirituali tali mō ꝙ trāſmu
tant̃ de actu in ei⁹ ꝑuationē: ⁊ iō lꝫ eſſentia aīe nō ſe
habeat vt potētia ad opatiōes vite: tñ ſe habet vt potē
tia ad ſuas proprias paſſiones quas potentias anime
dicimus

dicimus.⁊ ad ſuũ eſſe. Patet igitur ꝙ ille inſtãtie non
impediunt predicte ſufficientiam rõnis. ❡ 3ª rõ prin-
cipalis ẽ iſta. Impoſſibile eſt ꝙ actus ſubſtãtie creatu-
re ſua eſſentia ſit ſua potentia opatiua:manifeſtũ ẽ enĩ
ꝙ diuerſi actus diuerſorũ ſunt:ſemꝑ võ actus ꝓportio
naẽ ei:cui⁹ eſt act⁹:ſicut aũt ipſũ eẽ eſt actualitas qdez
eſſentie:ita operari ẽ actualitas operatiue potẽtie ſeu
virtutis:ſm hoc enĩ vtrũqꝫ eorũ ẽ in actu:eſſentia qui
dẽ ſm eẽ:potẽtia võ ſm operari:vñ cũ in nulla creatu
ra ſuum operari ſit ſuũ eẽ:ſed hoc ſit ꝓpriũ ſolius dei:
ſequiẽ ꝙ nulli⁹ creature opatiua potẽtia ſit ei⁹ eẽntia:
ſed hoc ſolius dei ꝓpriũ ẽ vt ſua eẽntia ſit ſua potẽtia.
Hanc rõnẽ ponit ſcũs Tho. de ſpũalibus creaturis.q.
xi.que eſt vltima illius libri. ❡ Sed ad hanc rõnem
fit inſtãtia dicendo ꝙ ſimilitudo nulla eſt quã doctor
facit:qꝛ alio mõ eſſe eſt actualitas eẽntie: qꝫ opari ſit
actualitas potentie:qꝛ eſſe eſt actus eſſentie: ſicut for-
ma dr̃ act⁹ eius:ſed operari eſt actualitas potẽtie:ſicut
effect⁹ efficientis vel actio eius diciẽ actus eius:modo
maior diſtinctio eſt inter cãm efficientem ⁊ eius actio
nem:qꝫ inter formã ⁊ eius effectũ formalez: non ergo
opꝫ ꝙ ſi iſti duo actus ſunt diſtincti:ꝙ illa quorũ ſunt
effect⁹ diſtinguanẽ in creatis. ❡ Ad hanc inſtantiã dr̃
ꝙ nõ impedit rõnem:qꝛ lꝫ alio modo eſſe reſpiciat eſ-
ſentiã:qꝫ operari potentiã:hoc eſt i alio genere ꝑncipij
vel cauſe:tñ hoc eſt eis cõe:qꝛ in creaturis ſicut eẽ ſim
pliciter nõ eſt actus ad quẽ ordinatur potentia:ita nec
opari eſt act⁹ ad quẽ ordinaẽ eſſentia: ſed eſſentia ad
eſſe ⁊ potẽtia ad operari:cũ ergo creatura per ſuã eſſen
tiam nõ habeat ꝙ ordineẽ expectando ad aliũ actum
qꝫ eſſe qꝛ per illud quo eſt in actu ſimpliciter:nõ eſt in
potentia expectatiua:opꝫ dare ꝑter eſſentiã que actu
eſt ſimplr̃:aliud quo ordineẽ ad actũ expectatũ qui eſt
operari:vbi ergo eẽ diſtinguiẽ ab opari ſicut actus ſꝑ
preſens ab actu expectato:opꝫ dare aliud ꝑncipiũ quo
ordineẽ ad hoc:⁊ aliud quo ordineẽ ad illud. ❡ 4ª rõ
quã etiã facit vbi ſtatim dixi talis eſt. (Impoſſibile
(inquit) eſt ꝙ aia ſit ſue potẽtie ꝓꝑ tria. Primo qꝛ eſ-
ſentia eſt vna:in potẽtia aũt opꝫ ponere multitudinez
Tertia eſſentia nõ eſt ſue potẽtie. ꝓꝑ diuerſitatẽ actuũ ⁊ obiectorũ:opꝫ enim potentias
ſm actũ diuerſificari:cũ potentia ad actum dicatur.
❡ 2º idẽ apparet ex potentiarũ differentia:quaꝝ que
2. de anima T.cõ.33. dam ſunt quarundam partium corporis actus vt oẽs
potentie ſenſitiue ⁊ nutritiue partis. Quedam võ po-
tentie non ſunt actus partium corporis vt intellectus
⁊ voluntas:qđ eſſe nõ poſſet ſi due potentie nõ eſſent
aliud qꝫ eius eſſentia:nõ enĩ poteſt dici ꝙ vnũ ⁊ idem
poſſit eſſe actus corporis ⁊ ſeꝑatum a corpore niſi ſm
diuerſa. ❡ 3º apparet idẽ ex ordine potentiarũ anime
⁊ habitudine illarũ ad inuicẽ:inuenitur enĩ ꝙ vna aliã
mouet:ſicut ſenſus iraſcibilẽ ⁊ concupiſcibilẽ:⁊ intelle
ctus voluntatẽ:qđ eſſe nõ poſſet ſi omnes potẽtie eẽnt
ipſa eſſentia aie:qꝛ idem ſm idem non mouet ſeipſuꝫ
Sexto phi. T.cõ.2.1.0. phi. T.com.40. vt probat phs. Relinquitur ergo ꝙ potẽtie anime nõ
ſunt ipſa eẽntia. Hec ille. ❡ Sed cõtra hanc rõnem
multe fiunt inſtantie. Prima quidẽ cõtra primũ mo-
tiuum ibi tactũ:diceretẽ enim ꝙ eadem potẽtia eſt po-
tentia cõtrariorũ:tam paſſiua vt ſuperficies albi ⁊ ni-
gri:qꝫ actiua ⁊ hoc ſiue rationalis que poteſt in oppo-
ſita:ſiue actiua naturalis vniuerſalis:ſiue actiua natu
ralis ꝑticularis ſm diuerſitatem recipientiũ:vt calor
aliqua indurat ⁊ alia liquefacit:⁊ eadẽ eſt potentia ſen
ſitiua contrariorũ:nec differunt re opinatiuũ ⁊ intelle
ctiuũ:nec poſſe ſanari ⁊ infirmari:cuꝫ ꝯrietas nata ſit
fieri circa idem:diſtinctio autẽ potentiarum de qua lo

quitur phs dꝫ intelligi ſm rõnẽ nõ ſm rez. ❡ Uel di
ceretur etiam ꝙ actus qꝫuis differant genere poſſunt 2. de anima T.cõ.33.
eſſe ab vno principio quodã ordine ſiue ſit actiuũ ſiue
paſſiuũ:⁊ ſicut in dicis eẽntiã aie vnam eſſe principiuꝫ
productiuũ ⁊ receptiuũ multarũ potentiarũ aie:lꝫ quo
dam ordine:ſic dicã a ſimili ꝙ eſt principiũ multaruꝫ
operationũ eodem ordine. ❡ 2ª inſtantia eſt:qꝛ ad 2ᵐ
motiuũ diceretẽ ꝙ ideo dicuntur alique potentie ſepa-
rate a corpore ⁊ alie cõiuncte:qꝛ aia aliquas operatio-
nes poteſt nõ coexigẽdo organũ corporeũ:⁊ aliquas nõ
poteſt niſi per organũ corporeum:non tamẽ ex hoc ha
betur ꝙ illud quo anima poteſt hanc operationez vel
aliam ſit accidens diſtinctum ab anima. ❡ 3ª inſtan-
tia eſt qꝛ diceretẽ ad 3ᵐ motiuũ ibi tactũ ꝙ cũ actio ſit
a potentia actiua:⁊ paſſio a potentia paſſiua:non ẽ ma
ius inconueniens idẽ eſſe principiũ actionis ⁊ paſſiõis
vel idem mouere ſeipſum:qꝫ idẽ eſſe principium potẽ-
tie actiue ⁊ principiũ potentie paſſiue ſubiectiuũ: imo
minus:qꝛ ſi idẽ non poteſt eẽ in actu ⁊ potentia inſtru
mentaliter:multo minus ꝑncipaliter:ſubiectũ autem
eſt principiũ agens ⁊ patiens:vñ ſi aia poteſt eſſe ſubie
ctũ potentie actiue ⁊ paſſiue:pari rõne poteſt per ſe age
re ⁊ pati imediate ſicut mediate:lꝫ agat per vnã poten
tiaꝫ inſtrumẽtaliter:⁊ patiatur per aliã imediate:tamẽ
agit principaliter ⁊ patitur per ſuam eẽntiã. ❡ Ad pri-
mam inſtantiã dr̃:ꝙ neutra ſolutionũ ibidẽ poſitaruꝫ
ſufficit:non quidem prima:qꝛ lꝫ diſtinctio ſm rõnem
non ſit cauſa effectiua diſtinctionis realis actuum vel
obiectorũ vel potentiarũ anime:tamẽ diſtinctio rõnis
Modo ⁊ que diuerſitas rõ nis ſit ꝑncipi um diſtĩctõis realis potẽ tiarum. per modũ finis vel forme poteſt eẽ ꝑ[n]cipiũ diſtinctio-
nis realis potentiaꝝ:ex quo enim potentie ſm ſuam
eẽntiã ordinantur ad obiecta vt dña ſm rõnem ita ꝙ
vna potẽtia nullo mõ ordinaẽ ad obiectũ ſub talẽ rõ-
ne ſub qua alia potentia ordinaẽ ad ſuũ obiectum:opꝫ
ꝙ tales potentie diſtinguanẽ genere vel ſpecie:⁊ ꝑꝑter
numero:⁊ ideo falſa eſt glo. que daẽ ad dicta Ariſtote-
lis:imponens ſibi ꝙ aſſerit potentias tales ſola rõne
diſtingui:nec tamẽ oportet ꝙ ois diuerſitas rõnis i ob
iecto diuerſificet actum vel potentiã aie:ſed ſolum ra
tiones ille obiectoꝝ quas potentie primo ⁊ ꝑ ſe reſpici
unt. Et ideo inſtantie facte nihil valent:nam potentia
paſſiua non reſpicit aliquod contrariorum ſub ratione
propria:ſed cõi cuilibet contrariorum:nec potentia ac
tiua rationalis:vel naturalis:vniuerſalis:vel particu-
laris que diuerſos effectus ſm diuerſitatem paſſiuoꝝ
inducit:nulla ſiquidẽ iſtaruꝫ reſpicit plura:ſed oia ſub
vna cõi ratione obiecti quod primo ⁊ per ſe reſpicit:vt
pꝫ per ſingula diſcurrenti:ſola ſiquidẽ obiectorũ diuer
ſitas potẽtias diuerſificat:a qua potentia recipit ſpeci
ficã diſtinctionẽ. ❡ 2ª ſilr̃ reſponſio ibidẽ data non va
let:qꝛ aia non recipit ſpeciem a ſuis potẽtijs ſicut potẽ
tie ab obiectis: ⁊ iõ non opꝫ ꝙ ab eadem potentia aie
procedant diuerſe operationes:cũ proximũ principiũ
operationis ſpeciem recipiat ab obiecto modo ꝑdicto:
⁊ in 2ª qõne explicabo. ❡ Ad ſcđam inſtantiam dr̃:ꝙ il
la reſponſio ibidem data non valet:qꝛ Ar. dicit intel- 3. de anima Tex.cõ.4.
lectum nullo modo eſſe materie immixtũ:nec eſſe actuꝫ
corporis:cũ ergo eẽntia anime ſit actus corporis ipſa Ibidem. T. cõ.7.
non põt dici intellectus ad mentem phi. ❡ Ad tertiaꝫ
dicitur ꝙ reſponſio ibidem data nulla eſt:nõ enĩ eſt in
cõueniens idem eſſe principiũ potentie actiue ⁊ poten
tie paſſiue:ſicut eẽt incõueniens idem eẽ proximũ ꝑn
cipiũ actionis ⁊ paſſionis:proximũ enim ꝑncipiũ agen
di non poteſt eẽ eiuſdem ſpeciei cuꝫ proximo ꝑncipio
patiendi:alias idem eſſet in potentia ad ſe. Similiter

agens ⁊ patiens ſunt diſſimilia in principio. Illud aūt quod additur de inſtrumētis nihil eſt ad propoſitū: nā potentie anime nō ſunt ꝓprie in potentia vel in actu: ſꝫ aia per eas: nec agunt nec patiuntur: ſed aia per eas: nō ſunt enim talia inſtrumēta que habeant aliā actionē a principali agente: vel que recipiant motū a principali agente ⁊ poſtea agāt: ſed ſunt inſtrumēta cōiunctiſſima: imo rō agendi vel patiēdi: ⁊ ideo nō ſequit̄ qꝫ aia principaliter ſm ſuā eſſentiā agat ⁊ patiat̄ proxime: ⁊ agat ⁊ patiat̄ inſtrumētaliter per potētias: ſed ſequit̄ qꝫ aia agit ⁊ patitur principalr̄ ſm diuerſa inſtrumēta: arguens eni imaginatur animā prius agere principaliter per eēntiā: ⁊ poſt inſtrumentaliter per potentias: q̄ imaginatio a noſtra procul repellitur rōne: quicqd eni aia agit: per potentias agit principaliter: ſꝫ agat per inſtrumēta cōiunctiſſima: ⁊ ſic patet qꝫ illa rō principalis in ſua efficacia pſeuerat.

Quōo aia ſe habeat ad ſuas potentias in agendo.

Inſtrm̄ duplex cōiūctū ⁊ remotū: primū nō hꝫ actionē ꝓpriaꝫ ſed poti⁹ eſt rō agēdi: ſcđꝫ vo actionem propriā habere poteſt.

¶ 5ª rō principalis eſt iſta. Omne agēs qđ agit per eēntiā eſt agens primū. vt Auicēna dicit. Cuius ratio eſt: qꝛ oē 2^m agens agit inq̄tum participat aliquid: ⁊ ita agit per aliquid additū eēntie ſue: ſed anima nō eſt agens primū. ergo non eſt agens ꝑ eſſentiā ſuā: ſed ipſa agit per ſuam potentiā. ergo ſua potentia nō eſt ſua eēntia. Iſtam rōnem ponit primo ſen. diſ. preſenti. ¶ Sed ad hanc rōnē fit inſtantia. Dicit̄ eni qꝫ aliquod agens agere per eēntiā contingit tripliciter. Primo modo qꝛ eſſentia ſua ē actio q̄ formaliter agit. Alio° qꝛ ex eēntia ſua hꝫ qꝫ agat: ⁊ nō ab aliquo extrinſeco hoc conferente. Alio mō qꝛ eēntia ſua eſt ei ratio ⁊ proximū principiū agendi: modo cuꝫ aliquod agēs creatū agat per eſſentiaꝫ. ꝑmo vel 2° modo negatur: qꝛ oē agens creatū agit diſtincta actione realiter a ſua eſſentia: ſimiliter omne creatū agens habet a primo agente effectiue ſuam actiuitatē: ſed 3° modo ſumendo agere per eēntiam conceditur aliquod agēs creatuꝫ agere per eſſentiā. ¶ Sed cōtra iſtam reſponſionē argui̅t ſic. Nullius eēntie create ſuū eſſe eſt ſuuꝫ agere per te. ergo nullius eſſentie create ſua eſſentia eſt ſua potētia actiua. ꝓbat̄ ꝯña: qꝛ eſſentia qua res habet eſſe ſimpliciter: non ordinatur ad vlterioreꝫ actum q̄ ſit ſuū eſſe: quia tunc per idem res haberet eſſe ſimpliciter actu: ⁊ per illud idem eſſet in potētia ad actum vlteriorem. vbi ergo agere differt ab eſſe: oportet qꝫ aliud ſit illud per quod res habet ſimpliciter eſſe: ⁊ aliud ſit illud per quod ordinat̄ ad agere: ſed illud 2^m vocam⁹ potentiaꝫ. igitur in oī agente creato potētia differt ab eſſentia: nec aliqđ tale agit per eſſentiā 3° mō niſi ageret per eſſentiā primo modo. ¶ 2ª ꝯ̃ huius articuli eſt iſta. qꝫ voluntas ⁊ intellectus in anima rationali ſunt due potētie realr̄ diſtincte. Hanc ꝯ̃neꝫ probat ſanctus Tho. de veritate. q. xx. ar. x. (Voluntas (inqt) ⁊ intellectus ſunt diuerſe potētie: ⁊ ad diuerſa genera potētiarū aie pertinēt. Ad cuius euidentiā ſciendū: qꝫ cum diſtinctio potētiaꝝ aie attendat̄ penes actus ⁊ obiecta: nō quelibꝫ obiectoꝝ dña oſtendit diuerſitatē potētiarū: ſed differentia obiectorū inq̄tū obiecta ſunt: nō āt aliqua accidentalis differentia: que dico accidat obiecto inquātū obiectū eſt: ſenſibili enim inq̄tū ſenſibile eſt accidit eē animatū vel inanimatū: q̄uis ipſis reb⁹ que ſentiunt̄ he differentie ſint eſſentiales: ⁊ iō penes has differētias nō diuerſificant̄ potentie ſenſitiue: ſed penes viſibile: ⁊ penes audibile: ⁊ tangibile: q̄ ſunt dñe ſenſibilis inq̄tū eſt ſenſibile ſiue ꝑ eſſe ſenſibile ꝑ mediū: ⁊ ſine medio: ⁊ q̄ñ quidē differentie eſſentiales obiectorū inquantū obiecta ſunt: ſumuntur vt diuidētes per ſe aliquod ſpeciale obiectum anime. ex hoc diuerſificant̄ potentie. ſed non genera potentiarū ſicut ſenſibile nominat nō obiectū aie ſimpliciter ſed quoddam obiectū quod predictis differentijs diuiditur per ſe. vñ viſus: auditus: ⁊ tact⁹ ſunt diuerſe potentie ſpeciales ad idē genus potentiarū aie pertinentes ſcꝫ ad ſenſum: ſꝫ q̄ñ differentie accepte diuidūt ipſum obiectū cōiter acceptū: tūc ex tali differentia innoteſcūt diuerſa genera potentiaꝝ aie. Dr̄ aūt aliquid eſſe obiectum aie ſm qꝫ hꝫ aliquā habitudinē ad animā: vbi ergo inuenimus diuerſas rōnes habitudinis ad aiam: ibi inuenimus ꝑ ſe differentiā obiecti anime demonſtrantē diuerſum genus potentiaꝝ anime: res aūt ad aiam inuenitur duplicem habitudinē habere: vnā ſm qꝫ ipſa res ē in aia per modū anime ⁊ nō per modū ſui. Aliā ſm qꝫ aia cōparatur ad rem in ſuo eſſe exiſtentē: ⁊ ſic obiectū aie ē aliquid dupliciter. Uno modo inq̄tū natū eſt eſſe in aia: non ſm eſſe propriū: ſed ſm modū aie id eſt ſpiritualiter: ⁊ hec eſt rō cognoſcibilis inq̄tum eſt cognoſcibile. Alio modo eſt aliqd obiectū aie ſm qꝫ ad ipſum anima inclinatur ⁊ ordinatur ſm modū ipſius rei in ſeipſa exiſtentis: ⁊ hec eſt ratio appetibilis inq̄tum eſt appetibile: vñ cognoſcitiuū ⁊ appetitiuū in aia conſtituunt diuerſa genera potentiarū aie: vñ cum intellect⁹ ſub cognitiuo comprehendatur ⁊ voluntas ſub appetitiuo oportet voluntatē ⁊ intellectum eſſe potentias genere diuerſas.) Hec ille i forma.

Res ad aiaꝫ duplicē ħz habitudinē.

¶ Ex qb⁹ manifeſte patet vnde originatur diſtinctio potētiaꝝ: qꝛ. ſ. ex actibus ad diuerſa obiecta terminatis tali diuerſitate que diuidat obiectū aie in cōmuni. vel aliqđ genus obiecti anime. Itē in ſcripto ſup 2° de aia oñdens q̄uo ſūt q̄nqꝫ genera potētiaꝝ anime ſic ait. (Cū omnis potentia dicat̄ ad actū ꝓpriū: potentia operatiua dicit̄ ad actū qui eſt operatio: potētie aūt aie ſunt operatiue: talis eſt enim potētia forme: vñ neceſſe eſt ſm diuerſas operationes aie accipi diuerſitatē potentiarū: operatio autē anime eſt operatio rei viuentis: cū igitur vnicuiqꝫ propria operatio ineſt ſm qꝫ habet eſſe: eo qꝫ vnūquodqꝫ operatur inq̄tū eſt ens. ideo oportet operationes anime conſiderare ſm eſſe quod inuenitur in viuentib⁹: hꝫ autē viuentia iferiora quoꝝ actus eſt aia habēt duplex eſſe: vnū quidē materiale in quo cōicant cuꝫ alijs rebus materialibus: aliud imateriale in quo cōmunicant cū ſubſtantijs ſupioribus aliqualiter. Eſt aūt differentia inter vtrūqꝫ eſſe: qꝛ ſm eſſe materiale quod ē per materiam contractū: vnaqueqꝫ res eſt hoc ſolū qđ eſt ſicut hic lapis non eſt aliud q̄ hic lapis. Scđm vo eſſe imateriale qđ eſt amplū ⁊ quodāmodo infinituꝫ inq̄tū non eſt per materiā terminatū: res nō ſoluꝫ eſt illud qđ eſt: ſed eſt ēt quodāmodo alia: vñ in ſubſtantijs ſuperioribus imaterialib⁹ quodāmodo ſunt oīa: ſicut in vniuerſalibus cauſis. Hꝫ aūt eſſe imateriale hꝫ duos gradus in iſtis inferiorib⁹. Nā quoddā eſt penit⁹ imateriale. ſ. eſſe intelligibile: in intellectu eni res habent eſſe ſine materia ⁊ ſine conditionib⁹ materie indiuiduantib⁹ ⁊ etiā abſqꝫ organo corpali. Eſſe autē ſenſibile eſt mediū inter vtrūqꝫ: nam in ſenſu res habet eſſe ſine materia: nō tñ abſqꝫ conditionib⁹ materie indiuiduantib⁹: neqꝫ abſqꝫ organo corpali: eſt enim ſenſus particulariū: intellectus vo vniuerſaliū. Et q̄tum ad hoc duplex eſſe oſtendit pħs 3° de aia qꝫ anima ē quodāmodo omnia. Operationes igitur que cōpetunt viuenti ſm eſſe materiale ſūt operatiōes que attribuunt̄ anime vegetabili: que tamē licet ad idē ordinētur ad qđ ordinantur actiones in rebus inanimatis. ſ. ad conſequendum eſſe ⁊ conſeruandum: tamen in viuentib⁹

Tex. 5. (printed "Lec. 5." beside "anime. Itē in ſcripto ſup 2° de aia")

T. cō. 37.

Nualr̄ ab obiecto ſpecifica ⁊ gñalis diſtinctio ſumitur

hoc ſit

hoc fit per altiorē ⁊ nobiliorē modū. corpora enim inanimata generantur ⁊ conſeruantur in eſſe a principio motiuo extrinſeco: animata vō generantur a pͥncipio intrinſeco qḋ eſt in ſemine: cōſeruant̃ vō a pͥncipio nutritiuo intrinſeco. hoc eni videt̃ eſſe ꝓpͥū viuentium qḋ operent̃ tanq̄ ex ſeipſis mota. operationes vō que attribuūtur rebus viuentibus ſm eſſe penitus imateriale pertinent ad partē anime intellectiuā: que vō attribuūtur eis ſ3 eſſe mediū ꝑtinēt ad partē anime ſenſitiuā: ⁊ ſm hoc triplex eē: diſtinguit̃ cōiter triplex aīa .ſ. ſenſibilis vegetabilis ⁊ rōnabilis. Sed q2 oē eſſe eſt ſm aliquā formā: oportet ꝙ eſſe ſenſibile ſit ſ3 formā ſenſibilē: ⁊ eſſe intelligibile ſm formā intelligibilē. ex vnaquaq3 aūt forma ſequit̃ aliqua inclinatio: ⁊ ex inclinatiōe opatio. ſicut ex forma naturali ignis ſequit̃ inclinatio ad locū ſurſum: ſm quā3 ignis dr̃ leuis: ⁊ ex hac inclinatione ſequit̃ opatio .ſ. motus qui eſt ſurſu3: ad formā igit̃ tam ſenſibilē q̄3 intelligibilē ſeq̃t̃ q̄da3 inclinatio q̄ dr̃ appetitꝰ ſenſibilis vel intellectualis: ſicut inclinatio ſequēs formā nãlem dr̃ appetitus nãlis ex appetitu aūt ſequit̃ operatio que eſt motus localis. Hec igit̃ eſt rō quare oportet eſſe q̄nq3 genera potētiarū aīe.) Hec ille. Ex quibus apparet quō potētie aīe diuerſificant̃ ſm operationes rei viuentis. Operatio aūt rei viuentis in iſtis materialibus cōſequitur vel eſſe penitus imateriale: vl' eē penitꝰ mãle: vel eſſe medio mō ſe hñs. Ad opationes aūt cōſequētes primū eſſe ordinant̃ potētie partis intellectiue: ad opationes cōſequētes 2ᵐ eſſe ordinant̃ potētie vegetatiue partis. ad operationes aūt conſequentes 3ᵐ eſſe ordinantur potentie ſenſitiue partis. Sed q2 quodlibet eſſe ſupradictum ſequit̃ duplex operatio: nā quedā operatio ſequitur imediate formā dantē eſſe: quedā vō cōſequitur inclinationem cauſatam ex forma que dat eſſe: adeo in parte intellectiua eſt duplex potentiaru3 genus: ⁊ ſilr̃ in parte ſenſitiua: nā potentia que ordinatur ad operationē cōſequētē imediate formā intelligibile3 vel ſenſibilem: dicit̃ apprehenſiua: potentia vō q̄ ordinat̃ ad opationē cōſequētē formā itelligibilē vel ſenſibilem mediāte iclinatione cāta ex forma dr̃ appetitiua: potētia vō que ordinat̃ ad opationē ſequentē inclinationē cātam a forma nãli ꝓut dat eſſe mãle dicitur ſm locū motiua: ſed q2 appetitiua tam partis ſenſitiue q̄3 partis intellectiue noīe cōi dicitur appetitus. ideo dicunt̃ q̄nq3 genera potētiarū anime. Itē pͥma pte. q. 78. ar. ꝓ. ſic ait (Genera potentiarū anime diſtinguunt̃ ſm obiecta. quāto eni potētia eſt altior: tanto reſpicit vniuerſalius obiectū. Obiectū aūt operationis aīe in triplici ordine pōt cōſiderari: alicuius eni potētie obiectū eſt ſolū corpus aīe vnitū: ⁊ hoc genus potētiaꝝ aīe dr̃ vegetatiuū: nō eni potētia vegetatiua agit: niſi in corpꝰ cui aīa vnit̃ur. eſt aūt aliud genus potentiaꝝ aīe qḋ reſpicit vniuerſaliꝰ obiectū: ſc3 oē corpus ſenſibile: ⁊ non ſolū corpus aīe vnitū: eſt aūt alterū genus potentiaꝝ aīe qḋ reſpicit adhuc vniuerſalius obiectū .ſ. non ſolum corpus ſenſibile: ſed vlr̃ omne ens. Ex quo patet ꝙ iſta duo ſecūda genera potētiaꝝ aīe hñt operationē nō ſolu3 reſpectu rei cōiuncte: ſed etiā reſpectu rei extrinſece: cu3 aūt oporteat operans aliquo mō cōiūgi ſuo obiecto circa qḋ opatur: neceſſario eſt rem extrinſecā que eſt obiectū opatiōis aīe ſm duplicē rōnē ad aīam cōparari. Uno mō ſm ꝙ nata eſt cōiungi aīe ⁊ in anima eſſe ꝑ ſuā ſimilitudinē: ⁊ q̄tum ad hoc ſūt duo genera potentiaꝝ anime .ſ. ſenſitiuū reſpectu obiecti minus cōis qḋ eſt corpus ſenſibile: ⁊ intellectiuū reſpectu obiecti cōmuniſſimi qḋ eſt ens vlē. Alio vō mō ſm ꝙ ipſa inclinatur aīa ⁊ tendit in rē exteriorē: ⁊ ſm hanc cōparationē ēt ſunt duo gn̄a potētiaꝝ aīe. vnū quidē .ſ. appetitiuu3 ſm ꝙ aīa compat̃ ad rē extrinſecā vt ad finē qui ē pͥmū in intentione. Aliud vō motiuū ſm locū preut aīa compat̃ ad rē exteriorē ſicut ad terminu3 opationis ⁊ motus. ad cōſequēdū eni aliquod deſideratū ⁊ intentū oē aīal mouet̃.) Hec ille. Ex quibus p3 vnde cōſurgit diſtinctio potētiaꝝ aīe ſm genꝰ .ſ. ſm obiecta: ⁊ ſemper hr̃ ꝙ volūtas i aīa noſtra ē alia potētia ab intellu: nō ſolū alia ſpecifice imo ſm genꝰ. ¶ 3° ꝯ eſt: ꝙ memoria in pte intellectiua nō eſt potētia diſtincta ab intellectu. Iſtā ꝯnē ponit ſctūs Tho. de veritate. q. 10. art. 3°. dicēs. (Memoria nō pōt eſſe in mente alia potentia preter intelligentiā. qḋ ſic p3. Potētie eni nō diuerſificant̃ ex diuerſitate obiectorū niſi diuerſitas obiectorū ſit ex his q̄ accidūt obiectis ſ3 ꝙ ſūt taliū potētiarū obiecta: vñ calidū ⁊ frigidū q̄ colorato accidūt inq̄ātū hō nō diuerſificāt potētiā viſiuā: eiuidē enim viſiue potētie eſt videre coloratū: calidum ⁊ frigidu3: dulce ⁊ amaꝝ: q̄uis aūt mēs ſiue itellectꝰ aliquo mō poſſit cogitare preteritū: tñ cū indifferēter ſe habeat ad cogitāda pñtia: pterita: ⁊ futura: dr̃a pñtis ⁊ pteriti eſt accidentalis itellibili inq̄tū hō. vñ q̄uis i mēte poſſit eē aliq̄ mō memoria: nō tñ pōt eē vt potētia q̄dā ꝑ ſe diſtincta ab alijs: ꝑ modū quo phi de diſtinctōe potētiaꝝ loquunt̃: ſ3 hoc mō ſolū pōt inueniri memoria in pte aīe ſenſitiua que fertur ad pñs inq̄tū pſens eſt. vñ ſi debeat ferri i pteritū requiritur alia virtus altior q̄3 ſenſus: nihilominus tñ ⁊ ſi memoria nō ſit potentia diſtincta ab intelligentia ꝓut intelligentia ſumit̃ ꝓ potentia: tñ inuenit̃ ēt triplicitas i aīa ēt cōſiderādo ipſas potētias ſm ꝙ vna potētia que eſt intellꝰ h3 habitudinē ad diuerſa .ſ. ad tenendū habitualiter noticiā alicuius: ⁊ ad ꝯſiderandū illud actualiter. ſicut eti ī Augꝰ diſtinguit rōnē ſupiorē ab inferiori ſm habitudinē ad diuerſa.) Hec ille ex quo p3 ꝙ eadē potentia dicit̃ in parte intellectiua memoria ⁊ intelligentia ſm habitudinē ad diuerſa: ſm eni ꝙ illa potētia h3 habitudinē ad tenēdū habitualē noticiam aut ſpeciem alicuius obiecti dicit̃ memoria. ſm vō ꝙ h3 habitudinem ad actualiter conſiderandum de obiecto dicitur intellectus. Item prima parte. q. 79. arti. 7°. (Potētie (inquit) anime diſtinguuntur ſm diuerſas rationes obiectorum: eo ꝙ ratio cuiuſlibet potentie conſiſtit in ordine ad aliud ad qḋ dicitur qḋ eſt eius obiectū ſm cōem rōnē obiecti. nō diuerſificabitur potentia illa ſm diuerſitatē particularium drīarum: ſicut potentia viſiua que reſpicit ſuum obiectū: ſm rōne3 colorati non diuerſificat̃ ꝑ diuerſitate3 albi ⁊ nigri. Intellectus aūt reſpicit ſuū obiectū ſm cōem rōnem entis eo ꝙ intellectus poſſibilis eſt quo oīa fieri. vñ ſm nullā differentiā entium diuerſificab tur differentia intellectus poſſibilis. diuerſificabitur tñ potentia intellectus agentis ⁊ intellectus poſſibilis: q2 reſpectu eiuſdē obiecti aliud principiū oportet eſſe potentiam actiuā que facit obiectū eſſe in actu: ⁊ aliud potentia3 paſſiuā que mouet̃ ab obiecto in actu exiſtente: ⁊ ſic potentia actiua compat̃ ad ſuū obiectū. vt ens in actu ad ens in potentia. potentia autē paſſiua compat̃ ad ſuu3 obiectū ecōuerſo. vt ens i potētia ad ens in actu. ſic nulla alia differētia potentiaꝝ in intellectu eſſe poteſt: niſi poſſibilis ⁊ agēns. vñ p3 ꝙ memoria nō pōt eſſe alia potētia ab intellectu poſſibili. ad rōnē eni potētie paſſiue ꝑtinet cōſeruare ſicut ⁊ recipe.) Hec ille. Idē ponit ꝑ ſen. diſ. preſenti. q. 4. arti. pͥo vbi

Potentiaꝝ aīe ſufficientia ex opationib⁹ ſumpta.

Alia potētiarū aīe ſufficientia ex obiectis.

Qualiter memoria ⁊ preſens diſtiguūtur.

Tertio d aīa T. c. x. cō 17. Ad idē obiectum diuerſi mode itellꝰ agēs ⁊ poſſibilis ſe hñt ⁊ comparantur.

ſic ait.(Omnis proprietas cōſequēs eſſentiā anime ſʒ
ſuā naturā: vocat̄ hic potentia anime: ſiue ſit ad operā
dum: ſiue non. cū igit̄ natura anime ſit receptiua inq̄ʒ
tum habet aliquid de poſſibilitate: eo ꝙ omne habēs
eſſe ab alio eſt potentiale. vt ꝓbat Auicēna. ꝛ nō ſit im
preſſa organo corporali: cū habeat operationē abſolu
tam a corpore. ſ. intelligere: cōſequit̄ ipſaʒ quedā pro
prietas vt impreſſa retineat. vn̄ 3°. de aīa dr̄ ꝙ aīa eſt loc⁹
ſpecierū nō tota: ſed intellectus. illa ergo virtus retinē
T. com. 6. di dr̄ hic potētia memorie.) Hec ille verūtn̄ ibidē po
nit iſta tria: memoriā: intelligentiā: voluntatē eſſe tres
potētias. ſed hoc dicebat ſequēdo magiſtri opinionē i
Cōtradictio illa parte. nā oppoſitum tenuit poſt in ſūma cū ex pro
nis ſolutio. prijs loquebat̄. ¶ 4ª ꝯ ꝙ mens ꝓut in ea eſt imago
trinitatis: nō eſt idē qđ aīa: nec qđ memoria: aut intelli
gentia: vel voluntas. Iſta ꝯ pʒ. qꝛ mens iſto mō dicta
noīat qđdā potētiale cōtinēs ſub ſe multas potentias
pticulares. qđ pʒ p ſcm̄ doctorē de veritate. q. 10. arti. p̊
ad 7m: vbi ſic ait.(Sicut ps aīe ſenſitiua nō intelligit̄
eē vna quidē potētia preter oēs particulares potētias:
que ſub ipſa cōprehendunt̄. ſed eſt quaſi quoddā totū
potētiale cōprehēdēs oēs illas potētias quaſi ptes: ita
etiā mens nō eſt vna quidem potētia preter memoriā
intelligentiā: volūtatē: ſed eſt quoddā totū potentiale
cōprehēdēs hec tria ſicut etiā videmus ꝙ ſub potētia
faciendi domū cōprehēdit̄ potētia dolandi parietes la
pides. ꝛ ſic de alijs.) Hec ille. Ex quo pʒ ꝙ mens noſtra
nō eſt eadē alicui particulari potētie anime: qđ eſt ſe
cūda pars ꝯnis. Prima vō pars ꝯnis. ſ. ꝙ mēs iſto mō
dicta nō ſit id ipſuʒ qđ aīa. patet p eundem ibidem ad
8m.(Mens (inquit) nō compat̄ ad intelligentiā ꝛ vo
Mens mul luntatē ſicut ſubiectū: ſed magis ſicut totū ad partes.)
tipliciter dr̄. Et in ṗncipali reſponſione dicit ſic.(Mens ꝓut in ea
eſt imago nominat potētiā anime ꝛ non eſſentiaʒ. vel
ſi nominat eēntiā hoc nō eſt niſi inquātū ab ea effluit
talis potētia.) Et ibidē ad primū dicit ꝙ Aug⁹ accipit
mētē ſʒ ꝙ ſignificat aīe eēntiā ſil' cū tali potētia. Ex q̊
pʒ ꝙ ſʒ eū ibidē mens dicit vnū totū potētiale reſpe
ctu memorie: intelligētie: ꝛ volūtatis. vel dicit eſſentiā
aīe cū illa generali potētia vel toto potētiali ṗdicto. ꝛ
huic cōſonat qđ dicit p̊ ſen. diſ. 3. q. 5. arti. p̊.(Mēs (in
quit) multipliciter dr̄ ſm quoſdā. qn̄q3 eni dr̄ ipſa nā
itellectiua. ſicut Dionyſius vocat angelos diuinas mē
tes. qn̄q3 dr̄ intellectus examinans res ſm ꝙ mens di
citur a metior metiris: ꝛ iuxta hoc etiā ſumit̄ ꝙ dicit̄
mens eſſe ſuperior pars aīe. ſ. intelligentia. qn̄q3 dicit̄
pro memoria a reminiſcendo dicta. ꝛ dicūt ꝙ ita ſumi
tur hic. vn̄ dicūt ꝙ mens hic ſumit̄ pro habitu memo
rie noticia ꝓ habitu itelligētie. amor pro habitu volū
tatis. Sed qꝛ iſta opīo non ꝓcedit ſm opinionē magi
ſtri. ꝛ nimis extorta ē. ideo dr̄ aliter ꝙ mens hic ſumit̄
pro ipſa ſuperiori parte anime que eſt ſubiectū predi
cte imaginis: ꝛ noticia eſt habit⁹ memorie: ꝛ amor eſt
habitus volūtatis: ꝛ ita hec aſſignatio ſumit̄ ſm eſſen
tiā ꝛ habitus ſubſtātiales.) Hec ille. Quicqd ſit ō ver
Apparētis cō bis. tamē cū dicit hanc aſſignationem imaginis penes
tradictoris ſo mentē amorē: ꝛ noticiā: accipit mentē pro ſuperiori p
lu. te aīe. vel ꝓ eēntia ſub tali parte aīe que dicit aliud ab
eſſentia aīe: lʒ videatur dicere ꝙ mens accipit̄ pro eſ
ſentia anime. ꝛ amor ꝛ noticia pro habitibus eius. Sʒ
conſiderandū eſt ꝙ ipſe ſuperius dixit vocando men
tem ſuperiorē partē anime. conſtat autē ꝙ ſm eū po
tentia anime eſt ſubiectū habitus nō autē eēntia: ꝛ ſic
pʒ quid eſt mens in propoſito. ¶ 5ª cōcluſio eſt ꝙ par
tes imaginis create diſtinguuntur ab illo in quo ſunt
quelibet vel aliqua illarū. Iſtā ꝯnem intendit ſanctus
Thomas ṗma pte. q. 93. ar. 7. vbi ſic ait.(Ad imaginis
rationē pertinet aliqualis repreſentatio ſpeciei. ſi ergo
imago trinitatis diuine debet accipi in anima. opʒ ꝙ
ſm illud principaliter attendat̄ qđ maxime accedit
ꝓut eſt poſſibile ad repreſentandū ſpēm diuinarum
perſonarū: diſtinguūtur autē diuine pſone ſm aduer
bia dicente ꝓceſſionē ꝛ amoris cōnectentis vtrūq3. vͦ
bum aūt in aīa noſtra ſine actuali cognitione eſſe non
pōt. vt dicit Aug⁹ 14°. de trinitate. ꝛ ideo primo ꝛ prin
cipaliter attendit̄ imago trinitatis in mente ſm act⁹.
ꝓut ſcʒ ex noticia quā habemus cogitando: interi⁹ ver
bum formamus: ꝛ ex hoc in amorē prorūpimus: ſʒ qꝛ
principia actuū ſunt habitus ꝛ potētie. vnūquodq3 aūt
virtualiter eſt in ſuo ṗncipio: ſecūdario ꝛ ex ꝯn̄ti ima
go trinitatis pōt attēdi in aīa ſm potentias: ꝛ precipue
ſm habitus ꝓut ſcʒ in eis actus virtualiter exiſtunt.)
Hec ille. Itē. q. 79. arti. 7°. ad ṗmū ſic ait.(Euis in 3ª
diſ. ṗmi ſen. dicat̄ ꝙ memoria: itelligētia: volūtas ſūt
tres vires. tn̄ hoc nō eſt ſm intētionē Aug. qui expreſ
ſe dicit 14°. de trinita. ꝙ ſi accipiat̄ memoria: intelligē
tia: ꝛ volūtas ſm ꝙ ſemp preſto ſunt aīe ſiue cogitent̄
ſiue non cogitentur ad ſolā memoriā pertinere viden
tur. Intelligentiā autem nunc dico qꝛ interius cogitā
tes ꝛ eam voluntatem ſiue amorē ſiue dilectionē que
iſtam prolem parentēq3 coniungit.) Ex quo pʒ ꝙ illa
tria nō accipit Aug⁹ pro trib⁹ potētijs ſed memoriam
accipit pro habituali aīe retentione. intelligentiā autē
pro actu intellectus. voluntatē aūt pro actu volunta
tis.) Hec ille. Pʒ igitur cum ſm eum potentie aīe di
ſtinguantur ab aīa. ꝛ actus ꝛ habitus potentiarū diſtin
guant̄ ſimiliter ab anima ꝙ partes imaginis ſiue di
cant actus ſiue habitus ſiue potētias realiter ab anima
diſtinguūtur. Itē de veritate. q. 10. arti. 3°. dicit ꝙ ima Imago tri
go trinitatis in mēte dupliciter aſſignat̄. p̊. ſ. q̄ʒtum ad nita. duplr i
iſta tria mēs: noticia: amor. 2° q̄ʒtū ad illa memoria: in mēte aſſigna
telligētia: ꝛ volūtas. ꝛ oñdit ibi quō partes 2e imaginis tur.
differūt ab aīa. nā ſm eū ibidē memoria dicit habitua
lem noticiaʒ. intelligētia vō actualē cognitionē ex illa
noticia ꝓcedētē. volūtas vō actualē motū voluntatis
ex cognitiōe procedētē. Dicit etiā ibi ꝙ ptes ṗme ima
ginis que ſcʒ attēdit̄ ſm mentē: notitiā: ꝛ amorē dicūt
res diſtinctas ab aīa. naʒ ſm eū mens nominat poten
tiā. ſ. generalē. vt ſupra expoſitū eſt. noticia vō ꝛ amor
habit⁹ in ea exiſtentes. Ex qbus patet ſimiliter ꝯ tota.
Uerūtn̄ p̊ ſen. videtur oppoſitū iſtoꝝ aliqualiter reſo
nare. ſed talia dicebat ſuſtinēdo opinionem magiſtri. Diſ. 3. q. 5. in corpore.

Sed contra dictas ꝯnes arguit̄ a multis. Con
tra primam arguit Scotus ſic. Scotus ſcđo ſen. diſ. 16.
Ponenda eſt paucitas vbi non occurrit plura ponendi
neceſſitas. ponēdū eſt etiā quod nobilitat naturaʒ aīe
vbi nō occurrit impoſſibilitas: ſed nō eſt neceſſitas po
nendi aīam per aliqua accidentia ſupaddita eſſe ṗnci
piū ſuoꝝ actuū. vt patet ſoluendo argomēta in ꝯriuʒ.
ergo ponēdū eſt ꝙ p eſſentiā ſuā ſit principiū ſuoꝝ ac Utrū operari p eſſentiam
tuū. Q2 aūt hec ſit nobilitas in aīa patet: quia ſi eſſet i imedia. aīam
perfectionis imediate opari ad actū. tūc hoc nō eēt cō nobilitet.
cedendū deo. ergo eſt perfectionis. ſi ergo hoc ſit poſſi
bile anime vt patet ſoluendo argumenta in oppoſitū.
hoc debet concedi eſſentie aīe quia ipſam nobilitat.
¶ Item nobilitatis eſt ꝙ ordinatū ad finē imediati⁹
attingat finē ſed ſi aīa operatur p eſſentiā: imediatius
attinget finē ſuū q̄ʒ ſi opet̄ p aliqđ aliđ accidēs ſupad
ditū. g̊ ponere aīam per eēntiā ſuā operari nobilitat il
lam. ¶ Itē nō eſt ꝓpria perfectio alicui⁹ qđ nō recipi
tur in eo

tur in eo:ſed in alio in quo pōt recipi ſi nō eſſet eius:ſʒ ſi intellectus eſſet accidens additū eſſentie aīe in eo re aperet vnio dei:lʒ ſeparareť ab eſſentia aīe:ꝛ ſic illud accidens eſſet beatū per ſe:ꝛ aīa nō niſi per accidens ſicut lignū dicit̃ albuʒ per accidens:qꝛ ſuperficies eſt in quo pͥmo recipiť albedo:vnde ſi intellectus eſſet ac cidens nō magis beatitudo eſſet perfectio aīe q̃ʒ albe do ſit pfectio ligni. ❡ Item 3° aliquis actus pͥmus in ferior aīa pōt eſſe immediatuʒ pͥncipiū operationis.igiť hoc nō repugnat aīe que eſt actus pfectior: antecedēs pʒ in accidentibus. ❡ Primo qꝛ ſi nullū accidens ſeu nullus actus accidentalis eſſet pͥncipiū imediatū ope randi:erit pceſſus in infinitū. ❡ Scđo hoc pʒ in ſub ſtantijs inferioribus:neceſſe eſt.n. ſubām imediate ge nerari a ſuba ſiue in generatiōe vniuoca ſiue equoca: qđ pbať:qꝛ neceſſario forma generantis eſt eque pfe cta vel pfectior q̃ʒ forma geniti:ſed impoſſibile eſt for mā accidentalē quācūq; eſſe pfectiorē forma ſubſtan tiali.ğ forma ſubſtātialis erit imediate pͥnm generādi. Si dicas ꝙ forma accidentalis nō eſt pͥncipale agēs. ❡ Ergo aliqua efficientia dať ſuperiori agenti.ſ.ſub ſtantie. ❡ Item vbi pͥncipale agens nō habere pōt in ſtrumentū per qđ attingat paſſum:ibi imediate attin git terminū pductū:ſed in generatiōe ſubāli iſtrumē tum nō pōt attingere paſſuʒ: pbať:qꝛ quicquid ſuppo niť ab actu pͥmo inquātum eſt actus pͥmus: ſupponiť ab actu.2°. ſed forma accidentalis neceſſario pſuppo nit in mā formā ſubālem.ğ actio forme accidentalis neceſſario pſupponit in materia formā ſubſtantialeʒ. igiť tunc nō vtiť eo.ſ. inſtrumento.igiť imediate. hec ſunt argumēta eius 2° ſen. ❡ Cōtra eandē arguit Au reolus in ſuo quolibet.q.6.ſic. Nulla q̃litas nec aliqđ accńs eſt potētia pura ab oī actualitate denudata: ſed intellectus poſſibilis eſt hṁ. igiť intellectus poſſibilis nō eſt q̃litas nec accńs:maior manifeſta eſt:ſed mino rem pbat dupliciter. ❡ Primo ſic. Si intellectus poſ ſibilis ſit aliq̃ entitas actualis vel in actu: quero igiť an intelligat ſe per eēntiā ſuā:ſic ꝙ ſua realitas ſit ſua intellectio:aut itelligat ſe recipiēdo itellectioneʒ ſui a ſeipſo:ſicut recipit a ceteris obiectis. Nō pōt dici 2m qꝛ tunc moueret̃ idē a ſe:ꝛ reciperet a ſe:qđ eſt impoſſibi le. Nec pōt dari pͥmū:qꝛ illud qđ per eſſentiā ſuā eſt intellectio:ipoſſibile eſt ꝙ ſit ſuſceptiuū alterius intel lectionis:qꝛ recipiēs nō pōt eſſe de nā ſpecifica aut ge neris ppinqui rei recepte: ſicut pʒ ꝙ nulla figura pōt eſſe pͥncipiū recipiendi alias figuras:nec albedo alios colores.cū igiť intellectus poſſibilis ſit illud quo aīa ſuſcipit oēm intellectionē:ipoſſibile eſt ꝙ iſte intelle ctus ſit eēntialiter intellectio.igiť nullo mō intelliget ſe ſi ſit aliq̃ realitas in actu puta q̃litas:qđ eſt abſonū dicere. ❡ 2°. pbať eadē minor. Illud quo recipiēs p ſe pͥmo recipit:nec̄ eſt in ſua nā denudatū a nā ſpeci fica:aut generis ppinq rei recepte:ſic ꝙ nec eſt eiuſdē ſpēi nec euiſdē generis ppinq cū illo qđ recipiť:ꝛ hoc pʒ ſiue receptio ſit realis ſiue intētionalis:vnde capio iſtā maximā vel ppoſitionē de receptiōe intētionali: ſic. Nulla realitas in actu pōt eſſe rō recipiēdi ſpeciē vel ſimilitudinē alicui⁹ qđ ſit eiuſdē ſpēi vel generis ppinq:imo opꝫ ꝙ illa realitas ſit in illo genere vel ſpē illa potētialiter:nō in actu:nō.n.illud quo oculus reci pit ſpēm coloris eſt aliqs color:ſʒ diaphoneitas:nec il lud quo auris recipit ſonū eſt fractio aeris:ſʒ poti⁹ aer frangibilis:ꝛ rō hui⁹ eſt:qꝛ opꝫ illud quo recipiēs reci pit eſſe potētiale:ꝛ receptū eſſe actuale:vnū aūt īdiui duū infra eandē ſpēm nō ſe hʒ ad aliud vt potentiale:

Utrū itellus ſit aliq̃ entitas i actu aut pura po°.

nec etiā vna ſpēs ad aliā īfra idē gen⁹:cū ſint ꝯrie:ſed ꝯſtat ꝙ aīa recipit p itellectū poſſibilē oēm entitateʒ exiſtentē in actu:receptiōe dico nō reali:ſʒ intētionali. ergo nō pōt eē in actu eiuſdē generis ppinq:aut eiuſ dē ſpēi cū aliquo ente actuali.oʒ igiť vnū dare de duo bus.ſ.ꝙ itellect⁹ poſſibilis differat gīe ꝛ ſpē ab omni alio:qđ eſt erroneuʒ:vel ꝙ in ſe nō ſit alicui⁹ ſpeciei in actu:ꝛ per ꝯñs erit pure potētialis. Et ſic pʒ minor ſū pta:ſequiť ğ ꝙ itellectus poſſibilis non ſit aliq̃ forma accidētalis. ❡ 2° arguit ſic ſm mentē Ariſto. Intelle ctus agens ſemp itelligit ꝛ ꝯtinet in vͭtute oēs formas intelligibiles:ſed nulla q̃litas eſt hṁ:nec eſt probabile phm hoc ſenſiſſe.dicit etiā phus ꝙ itellectus agens eſt ſubſtantia actu ens:ꝛ ꝙ eſt pfectio:itellectus poſſi bilis:ſed hoc nō pōt dici de aliqua q̃litate aut de quo cunq; accńte.igiť itellectus agens nō eſt accńs diſtin ctū ab aīa nr̃a. ❡ Arguit ſic ēt Okam. Omne qđ ſm ſui mutationē eſt ſuſceptibile ꝯtrarioꝝ eſt ſubſtātia:ſʒ itellus poſſibilis ꝛ volūtas ſm ſui mutationē ſunt ſu ſceptibiles ꝯtrarioꝝ.ğ qđlibet eoꝝ eſt ſuba. maior pʒ p phm in pͥdicamētis ca°.de ſuba:minor pʒ.naʒ itelle ct⁹ eſt ſuſceptiu⁹ ꝯtrariaꝝ opinionū ſucceſſiue ſm ſui mutationē:ſimilr volūtas ſʒ ſui mutationē ē ſuſcepti ua virtutis vitij ꝛ ꝯ̄rariaꝝ volitionū.igiť. ❡ Arguit ēt Adaʒ.q.16.pͥmi pͥmo ſic. Anima itellectiua ſiue mens ſm Augu.eo eſt imago dei quo capax eius eſt:ſed per nām ſuam eſt capax:qꝛ oī circūſcripto a nā aīe:adhuc ipſa eſt capax dei.i.cognitiōis ꝛ fruitionis dei.ğ oī alio circūſcripto eſt in aīa imago dei ꝛ ꝯ̄ñter potētie. ❡ 2° arguit. Fruſtra fit per plura qđ eque faciliter pōt ſal uari p pauciora:ſʒ ſine omni tali diſtinctiōe reali pͥria ipſis actibus mō quo exͥmit actor libri de ſpū ꝛ aīa facilime potuerunt ſaluari alia: ppter que alij ponunt potētias aīe diſtingui realiter ſub aīa:dicit.n.ſic Aīa eſt ſpūs rōnalis ꝛ itellectualis bone maleq; volūtatis capax:atq; ſm ſuū officiū operis varijs nuncupať no minibus. Dicit̃ nāq; aīa dū vegetat:ſpiritus dum ꝯtē plať:ſenſus dū ſentit:anim⁹ dum ſapit:mens dū itelli git:ratio dum diſcernit:dum recordať memoria:duʒ vult volūtas. Iſta tamē nō differūt in ſubſtantia quē admodū in nominib⁹:qm̄ iſta quaſi vna eſt aīa. ❡ 3° qꝛ omni alio circumſcripto a nā intellectuali hec.ſ.ab ipſa aīa:ipſa nata eſt intelligere:igiť ipſa eſt intellect⁹: ex hoc.n.ꝙ talis nā nata eſt itelligere:ipſa dicit̃ itelle ctus:ſimiliter hec nā omni alio circumſcripto nata eſt velle.igiť hec nā eſt volūtas:qꝛ ex hoc ſolo ꝙ talis nā nata eſt velle:vel eſt potens velle ipſa dicit̃ voluntas: ꝛ ex hoc ſequiť ꝙ nec volūtas nec intellect⁹ ſunt aliđ ab eſſentia aīe nec abinuicē:qꝛ hoc natū itelligere eſt natū velle.ğ intellectus eſt voluntas:ꝛ hoc nō ſolū (in quit) dicerē de itellectu ꝛ volūtate:ſed in omni ſenſu in hoīe. Cui ꝯſentit actor libri de ſpū:ꝛ aīa dicens:ſen ſus vͦo vnus eſt in aīa:ꝛ cū nō ſit niſi vnus: verūtamē ppter varia exercitia varie nūcupať. dicit̃ nāq; ſen ſus:imaginatio:rō:intellectus:intelligētia:ꝛ hec oīa in aīa nihil aliud ſunt q̃ ipſa aīa. ❡ 4° arguūt ſic alij. Ea dem ſunt pͥncipia eſſendi ꝛ operandi:etiā imediata:lo quendo de eſſe ſup quo imediate fundať opari: ſicut ignis per illud quo eſt calidus imediate calefacit.ſ.ca lore:lʒ nō eodē ſit ignis.nā calefacere nō eſt op⁹ ignis vt ignis eſt:ſed vt calidus eſt:vñ calidum calefacit nō ignis.ergo eodē quid eſt animatū ꝛ hʒ opera vite: ſed eſt aīatū imediate p aīam.ğ ꝛ operať per animā ime diate opa vite.ſ.vegetare:ſentire:ꝛ intelligere. ❡ 5° qꝛ actus ꝛ potentia ſunt in eodē genere:ſed actus potētie

2° pͥncipalr. 3° de aīa.tex. cō.20.

Utrū itellus ſit ſubſtātia.

Arguit etiaʒ Adā p ſen. q.16. ꝯ ꝯclo.

generatiue ⁊ aliarū potentiarū partis vegetatiue vidē
tur eſſe ſubſtantie ⁊ terminari ad ſubſtantiam. ḡ dicte
potētie vere ſunt ſubſtātie. ¶ Confirmať. Qꝛ forma-
lis terminus ꝓductionis nō pōt eſſe pfectioꝛ pncipio
īmediate ꝓductiuo: ſed formalis terminꝰ actuū ptis
vegetatiue eſt dignioꝛ oī accidente. igiť pnm imediatū
taliū actuū nō eſt accñs: ſ3 dignius accidente. ¶ 6°. qꝛ
ſi potētie aīe ſint accidētia ab aīa diſtincta: ipſa fluūt
ab eētia aīe ſm aduerſariū: aut igiť aīa eſt imediatū
pnm ꝓductiuū taliū potētiarū aut nō: ſed mediāte ali-
quo accidēte eſt pnm illarū. Si 2° mō eſt proceſſus in
infinitū. ſi pmo mō: tūc rōne eadē pōt poni ꝙ eſſentia
aīe eſt imediate pnm ſuoꝝ actuū: ⁊ nō mediāte quocū
q3 ab ea diſtincto. ¶ 7°. qꝛ nā eſt pnm motꝰ ⁊ qetis eiꝰ
in quo eſt pmo ⁊ p ſe: ⁊ nō p accñs: vt dř 2°. phyſico. ſ3

T.c.3. T.c.12. nā pncipaliter dř forma: ibidē. igiť aīa eſt pnm ſuoꝛu3
actuū imediatū: qꝛ ſi mediāte aliquo accñte ia3 nō eſt
pnm per ſe: ſ3 per aliud accñs. ¶ Cōtra 2am ꝯnē arguiť

Ꝯ 2am ꝯclōnē Scotꝰ 2° diſt. 16. ſic ſm Scotū vbi ſupra. Poſſibile (inquit) eſt vnum
oīno idiſtinctū re ⁊ rōne eſſe pnm actuū diſtinctoꝝ: nō
enī requiriť diſtinctio realis in pn°. reſpcū diuerſoꝛu3
actuū: vt p3 de pn° equoco reſpectu actuū equiuocoꝝ:
nec etiā requiriť aliq̄ diſtinctio rōnis: qꝛ l3 nos poſſu-
mus ꝯſiderare pnm diuerſimode: ⁊ ipſum cōparare ad
diuerſos actus ⁊ ad diuerſa obiā: tm̄ pp talē ꝯſideratio
nem rōnu3 nulla cauſalitas attribuiť pn°: ⁊ iō pnm: vt
effectiuū diuerſoꝝ actuū: nō exigit diuerſitatē rei nec
rōnis: vt p3 de ſole qui de ſe eo ꝙ illimitatꝰ eſt ad plu-
res effectꝰ pōt eſſe cā illoꝝ ſine aliq̄ diſtinctiōe rei vľ
rōnis: ⁊ ita eētia aīe ſine aliq̄ diſtinctiōe rei vľ rōnis
pōt eē imediatū pnm intelligēdi ⁊ volēdi: nō op3 ḡ po
nere voluntatē ⁊ intellectu3 realiter inter ſe diſtingui

Ꝯ eādē argu. Aureo. vbi ſupra. aut eſſe potētias diuerſas. ¶ Arguit ēt Aureolus vbi
ſupra ꝓbādo ꝙ mens phı̄ ⁊ ſui cōmētatoris fuit ꝙ in
tellectus ⁊ volūtas nō differūt realiter: ſed ſm diuer-

Vꝫ ad mētē Ar. ⁊ Cōm. realiter volū tas ⁊ intelle ctus diſt. ſas denominatiōes. Nā cōmētatoꝛ 3°. de aīa cōmēto.
49°. dicit: ꝙ cū deſideratū mouet intellectū: tunc deſi
derabit intellectꝰ: ⁊ cū deſiderauerit tūc mouebiť hō
.ſ. vtute deſideratiua. ſ. intellectꝰ: ⁊ ſequiť ꝙ itellectus
qñ cōpꝛehēdit aliqd deſiderabit ⁊ mouebit: ⁊ neēe eſt
ꝙ ipſe itellectus ſit mouēs vt eſt deſiderans: nō ſm ꝙ

Cap. 3. Cap. 5. eſt cōpꝛehendens: nec ſm ꝙ eſt deſideriū eſt alia virtꝰ
ab itellectu deſideratiuo. Phūs etiā 6°. ethico. ⁊ 3° vbi
loquiť de electione indifferenter ait ꝙ eſt appetitꝰ in-
tellectiuus: vel itellectꝰ appetitiuus. Et 3°. de aīa com-
mento. 49. dicit. Si .n. duo. ſ. appetitus ⁊ intellectꝰ mo
uebunt ſm cōmunē aliquam vtiq3 ſpēm mouebunt.
Unde phūs ⁊ cōmētatoꝛ expſſe videnť dicere: ꝙ eade3
eſt virtus ſm rem que deſiderat ⁊ cōpꝛehendit: q̄uis
differat ſm diuerſas denominatiōes. ¶ Arguit ēt ſic
Ada3: vel argui pōt ex dictis eius. Omnis actus volū-
tatis eſt quedā cognitio vel intellectio. ergo oīs volun
tas eſt intellectus: tenet ꝯſequētia: qꝛ ſi voluntas eſſet
alia potētia ab intellectu ſm re3: tunc poſſet volūtas
elicere actū qui non eſſet cognitio: antecedens aūt ipſe

Vꝫ actꝰ volūtatis ſit cognitio. ꝓbat multipliciter. ¶ Primo ſic: qꝛ ſi aliq̄ volitio nō
eēt cognitio: deus poſſet deſtruere viſionē dei ꝯſeruā-
do fruitionē: ⁊ ita amareť icognitū: qđ eſt incōueniēs:
⁊ p3 falſitas iſtius per Augu. 9°. de trinitate caº. 4°. Et
magiſtru3. 3. diſ. pmi. Mens (inquit) amare ſeipſam
nō pōt niſi etiā nouerit ſe. nam quomodo amat qđ ne
ſcit? Et in fine illius capituli dicit: ꝙ ſi mens nō nouit
nō amat ſe. Et alibi. Inuiſa diligere poſſumꝰ: incogni-
ta aūt nequaquā: p3 ꝯſequētia: qꝛ ſi eēnt abſoluta rea-
liter diſtincta deus pōt facere vnū ſine reliquo. ¶ 2°

ꝓbať idem antecedens. Qꝛ tunc volūtas eēt ceca: qꝛ
nihil cognoſceret per actū ſuū de obiō. ¶ Tertio. Qꝛ
tūc poſſet aliqs eſſe beatus: ⁊ tm̄ nō videret nec cogno-
ſceret deū. ¶ Quarto. Qꝛ ipoſſibile eſt ſimpliciter in-
cognitū placere volūtati: ſed poſito ſolo actu amandi
quocūq3 alio circūſcripto placet obm dilectū. ¶ Qui
to. Qꝛ actus fidei poſſet eſſe ſine actu volendi: ꝯñs eſt
falſu3: qꝛ nullus credit niſi volēs ſm Augu. ſup Joh.
omel. 97. Intrare eccleſiā pōt aliqs nolens: ſed crede-
re nō niſi volēs. ¶ Sexto. Qꝛ tūc voluntas poſſet in
oppoſitū cuiuſlibet dictaminis ſine noticia: ⁊ ita ferri
in incognitū. ¶ Septimo. Qꝛ oīs experiētia alicuius
obiī eſt q̄dā cognitio eiuſdē: ſed oīs actus appetitiuus
eſt q̄dā experiētia ſui obiī. i. quo aīa experiť tale obm:
qꝛ oīs actus vitalis eſt q̄dā experientia: aliter nō plus
video ꝙ eſſet actus vitalis aīe q̄3 ſpēs ꝑuia omni actui
ſi ponať: vel habitus infuſus vel coloꝛ ſui obiī: ſed oīs
cognitio ⁊ volitio eſt actus vitalis. ḡ. ¶ Octauo. Non
magis incōueniēs eſt oēm volitionē ponere cognitio-
nem quādā: l3 nō oīs cognitio ſit actus appetēdi: q̄3 ꝙ
oīs aſſenſus ſit appꝛehenſio q̄dā: l3 nō oīs appꝛhenſio
ſit aſſenſus vel diſſenſus: ſ3 illud nō eſt inconueniens.
igiť nec pmū. ¶ Nono. Qꝛ vna opatio eſt vltimus fi-
nis hoīs: ⁊ nulla niſi cognitio ⁊ dilectio. igiť ⁊c. ꝓbať
minoꝛ: qꝛ ſi ſit cognitio que nō eſt dilectio: deus pōt il-
lam ꝯſeruare ſine dilectiōe: ⁊ tunc hō poſſet eſſe beatꝰ
qui deum nō diligeret: nec pōt eſſe dilectio que nō ſit
cognitio: qꝛ tunc in patria cu3 beatitudine hoīs ſtaret
ꝙ deus oīno eſſet incognitus: qđ eſt falſum. ¶ Deci-
mo. qꝛ Augu. 12°. de trinitate dicit ꝙ amoꝛ dei eſt ſa-
pientia: ⁊ q̄ſi idem totaliter habeť enchi. caº. 64. Nun
quid dicturi ſumus volūtatē nr̄am qñ recta eſt neſci-
re quid agit: poꝛro ſi ſic ineſt ei ſua qdē ſcientia: an vo
audiendus eſt quiſpiā dicēs charitatē neſcire qd agat
cū nō agit perperā. Et caº. 65°. Amoꝛ vniꝰ meminit at
q3 intelligit qd appetere debeat: aut qd vitare. ¶ Un
decimo. Qꝛ Gregoꝛius in omel. ſup illud Joh. Quecū
q3 audiui a patre meo nota feci vobis. dicit. Du3 audi
ta ſeruaui ⁊ amaui. iam noui: qꝛ amoꝛ ipſe noticia eſt.
Hec ſunt motiua eius ad ꝓbandū minoꝛem ſuperius
aſſumptā. ſ. ꝙ oīs volitio eſt cognitio: ⁊ ꝯñr oīs poten-
tia volitiua eſt cognitiua: ⁊ ſic volūtas eſt intellectus
ſm re3. ¶ Scdo pncipalř arguit ipſe in alia qōne. Si
enī itellectus ⁊ volūtas diſtinguunť: aut hec eſt diſtin
ctio rōnis ſolū: ⁊ hoc nō pōt dici: qꝛ talis diſtinctio cā-
reť per actū: ſed actus ⁊ volūtas ꝑcedūt oēm actū itel
lectus aut volūtatis. aut illa diſtinctio eſſet ex nā rei: ⁊
hoc nō: qꝛ aut illa diuerſitas eſſet ponēda ꝓpter diuer
ſitatē actuū aut ꝓpter diuerſitatē modoꝝ pncipiādi:
nō ꝓpter primū: qꝛ tunc tot eſſent potentie intellecti-
ue: quot eſſent actus intelligēdi ſm ſpēm diſtincti: qđ
nō eſt verū: nec ꝓpter ſcdm: qꝛ pncipiare libere ⁊ ne-
ceſſario reſpectu diuerſoꝝ nō opponunť: vt p3 de bo-
nitate dei qui neceſſario vult ſe: ⁊ alia ꝯtingēter: pater
etiā neceſſario ꝓducit filiū: ⁊ ſpiritum ſanctu3 libere.
Similiter voluntas noſtra quoſdā actus materie na-
turaliter pꝛincipiat: ⁊ quoſdā libere. ¶ Tertio princi-
paliter arguit ſic. Nā Augu. de trinitate libꝛo. 10. dicit.
⁊ allegat magiſtrū in p̄ſenti diſtinctiōe. Hec tria. ſ. me
moꝛia: intelligētia: volūtas nō ſunt tres vite: ſ3 vna vi
ta: nec tres mētes: ſ3 vna mens: vna eſſentia: memoꝛia
vō dicit ad aliquid: vita vero diciť ad ſeipſa3 ⁊ mens:
⁊ eſſentia. ¶ Quarto arguit. Nam deus h3 potentia3
gubernatiuā: reparatiuā: predeſtinatiuā: que nullo mō
diſtinguunť in eo: ſed eadē oīno dei eſſentiā vel volun

tas varie

tas varie nominaṫ a varijs eius effectibus ſm magi/
ſtrū ſepe libro p̄mo. Sed ſimiliter per oīa dici pōt de
intellectu ꝛ voluntate: ꝛ alijs potentijs reſpectu anie.
igiṫ nō apparet quare ponenda ſit talis diſtinctio rea
lis: hec ſunt argumenta Ade. ¶ Quinto arguiṫ ſic ab
alijs. Omnis virtus ſeparata ab organo corporali eſt
actu ꝛ per ſuā eſſentiam intellectus: qꝛ talis ſeparatio
eſt cauſa intellectualitatis: vnde vt quidā dicunt ſi ca
lor eſſet ſubſiſtens actu ꝛ aptitudine eſſet intellectus:
ſed volūtas eſt hꝯ. igiṫ volūtas eſt intellect⁹. ¶ Sex
to. Qꝛ appetitus naturalis nō differt a natura quā ɔſe
quiṫ ſicut appetitus materie a materia: nec appetitus
grauis a grauitate. ergo a ſimili nec appetitus anima/
lis a potentia ſenſitiua quā ſequiṫ: nec rōnalis ab itel/
lectu ꝛc. ¶ Septimo. Si voluntas eſſet alia potentia
ab intellectu ſequereṫ ꝙ eſſet iperfectior intellectu ꝛ
perfectior eo: ſed ɔñs eſt falſum: qꝛ tunc eſſet ꝑfectior
ſeipſa: ꝓbaṫ ɔſequētia: qꝛ illud eſt altero ꝑfectius ſim
pliciter qd̄ hꝫ perfectionē ſimpliciter qua aliud caret:
ſed ſi intellectus ꝛ voluntas diſtinguunṫ rōne abſolu
ta: qd̄libet tale hꝫ perfectionē ſimpliciter qua aliud
caret: ꝛ quā melius eſt habere q̄ꝫ nō habere: qꝛ intelle/
ctus ſic eſt itellectus ꝙ nullo mō ad eius nām intrin/
ſece ꝑtinet volūtas ꝛ ecōtra: ꝛ tn̄ qd̄libet bonū iportat
perfectionē ſimpliciter. ¶ Octauo. Ille potentie non
differunt re abſoluta quarū obiecta nō differūt re ab/
ſoluta: ſed tm̄ rōne: ſed obm̄ intellectus eſt ens: obm̄
autē volūtatis eſt bonū: ꝛ ɔuertunṫ realiter ꝛ ſm oēꝫ
rōnem realē: nec facit ad ꝓpoſitū diuerſitas facta per
intellectū que nō ſufficit ad diuerſificandum obm̄ v
ſit ſufficiēs ꝛ reale diſtinctiuū duarū potentiarū realt
ter diſtinctarū. ¶ Nono. Potentia que eſt per eſſen/
tiā libera: eſt per eſſentiā rōnalis: ꝛ per ɔñs eſt intelle/
ctus: ſed voluntas eſt hꝯ. igiṫ: maior ꝓbaṫ: qꝛ rō eſt de/
eſſentia libertatis: vbi enī eſt liberū ꝛ rōnale: vñ in q̄/
bus nō eſt cognitio ſicut in plantis aut nō intellectiua
cognitio ſicut in brutis non eſt libertas: lꝫ voluntario
ꝑticipent: qꝛ mouēt ſe per cognitionē: vbi etiā eſt intel
lectus puta in hoīe: potentie que nō obediunt rōni: qꝛ
nihil participant de rōne nihil participant de liberta/
te vt vegetatiue in hoīe: que aūt obediunt p̄ncipatu di
ſpotico. i. ſeruili nō politico qui ſolus eſt liberorꝫ nō
ſunt libere vt potētie ſenſitiue appꝛ̄hēſiue: que aūt obe
diūt rōni p̄ncipatu politico vt appetitus ſenſitiui ſunt
ſolū libere ſicut rōnales per participationē. Sicut ḡ
potentie nullo mō libere nullo mō ſunt rōnales: ꝛ libe
re participatione ſunt rōnales participatione: ſic libe/
re per eſſentiā ſunt rōnales per eſſentiā: ſicut enī ſe hꝫ
minime ad minime ꝛ magis ad magl ꝛ ſimpliciter ad
ſimpliciter: ſic maxime ad maxime: ꝛ ſic pꝫ maior: ſed
minor ꝓbaṫ: qꝛ illud eſt ſimpliciter reſpectu cui⁹ alia
dñr talia que ſunt talia per participationē: ſicut ignis
reſpectu ignitorū: ſed alie potētie ꝛ actus earū ſunt li/
beri: ꝛ nō niſi inquātū mouenṫ aut imperanṫ a volun
tate ſiue ab actibus elicitis a voluntate. ¶ P̄. Abſur/
dum videṫ dicere ꝙ nō ſit magis liberū velle q̄ꝫ cur/
rere: cū in curſu poſſit homo cogi nō autē in volendo
currere: tamē eſt liberū ꝑticipatione. Item quicquid
nō eſt liberū per eſſentiā nō repugnat ſue eſſentie co/
gi: ſed ɔtra nām voluntatis. igiṫ ꝛc. ꝛ ſic pꝫ tam maior
q̄ꝫ minor: ſequiṫ ergo ɔclō ꝙ volūtas eſt rōnalis ꝛ co/
gnitiua: ꝛ ɔñr nō diſtinguunṫ re abſoluta. ¶ Decimo
arguiṫ ſic. Quecunq; forme differūt re abſoluta deus
pōt illas abinuicē ſeparare: ſed deus non pōt ſeparare
voluntatē ab intellectu. igiṫ nō differunt re abſoluta.

maior pꝫ: qꝛ nō ꝓpter aliud non pōt facere mām ſine
forma: qꝛ eſſet actu pura potentia ſine actu: ꝛ vnū rela
tiuum ſm eſſe nō pōt eſſe ſine alio: ſed relatiuū ſm di
ci deus bene pōt facere ſine correlatiuo: qꝛ ſua eēntia
ꝛ ſuū eſſe differunt re abſoluta a ſuo correlatiuo: ꝛ iō
nō eſt cōtradictio ipſum habere eſſe ꝛ eſſentiā ſine cor
relatiuo: ſicut ſciaꝫ ſine actuali exiſtentia ſcibilis: ꝛ ſic
pꝫ maior: ſed minor ꝓbaṫ: qꝛ deus nō pōt ſeparare dif
finitionē a diffinito: ſed diffinitio volūtatis eſt ꝙ eſt
appetitus rōnalis: vt diciṫ. 3°. de aīa: qꝛ volūtas in rō/ T.c.50.
ne eſt: ſi autē eſſet ſine rōne tūc eſſet irrationalis: ꝛ ſic
rationale eſſet irratiōale: qd̄ eſt ɔtradictio. ¶ P̄. Vo/
luntas eſt potentia volendi ꝛ eius eſt poſſe velle: ſi au
tem eſſet ſeparata ab intellectu nō poſſet velle: qꝛ inui
ſa diligere poſſumus: incognita autē nequaq̄ꝫ: ꝛ ſic eēt
voluntas ꝛ nō voluntas. i. potens velle ꝛ nō potēs vel/
le: ꝛ ſic patet minor: ſequiṫ ergo ɔcluſio ꝙ volūtas nō
differt ab intellu re abſoluta. ¶ Undecimo. Omnis
potentie que delectaṫ eſt appetitus: ſed intellectus ꝛ
omnis potentia appetitiua delectaṫ: igiṫ itellectus eſt
appetitus: maior ꝓbaṫ: qꝛ delectatio ꝛ triſticia ſunt cir
ca idem ſubiectiue: licet nō circa ideꝫ obiectiue: qꝛ de/
lectatio eſt circa preſens obiectuꝫ: triſtitia circa pſens
malū: ſicut ecōtra deſideriū ꝛ timor ſunt reſpectu fu/
turi boni ꝛ mali: ſed triſtitia ꝛ timor ſunt ſubiectiue in
appetitu. igiṫ deſideriū ꝛ delectatio: ꝛ ſic patet maior:
ſed minor probaṫ. Tum p̄mo qꝛ delectatio eſt de per
ceptione boni ɔuenientis naturaliter. Tuꝫ ſcd̄o: qꝛ de/
lectari eſt propriū cognoſcentiū. ergo delectatio ineſt
ſm illā potentiā ſm quā ineſt cognitio. Tum tertio: qꝛ
ſignū generati habitus opꝫ accipere in opere delecta/
tionē: ſed in potentia cognitiua ſunt habitus. igiṫ ꝛc.
¶ Duodecimo. Sicut ſe hꝫ appetitus ſenſitiu⁹ ad ſen
ſum: ſic appetitus intellectiuus ad intellectū: ſed appe
titus ſenſitiuus nō differt a ſenſu. igiṫ nec volūtas ab
intellectu: minor probaṫ: qꝛ quot ſunt potentie ſenſiti/
ue cognitiue: tot ſunt appetitiue: qd̄ pꝫ. Tum qꝛ in na/
turalibus diuerſificaṫ appetitus ſm diuerſitatē gene
ris ꝛ ſpēi. igiṫ cum potentie ſenſitiue differant genere
vel ſpecie: ſm earū diuerſitatē diuerſificanṫ appetit⁹.
ſcd̄o: qꝛ leſo tactu ꝛ alijs ſenſib⁹ ſequitur triſtitia ſine
alia ſenſatiōe. tertio: qꝛ appetitus ſenſitiuus nō differt
ſubiecto a ſenſu: ſed omnes potētie ſenſitiue differunt
ſubiecto. igṫ tot ſunt appetitiue quot ſenſitiue: ꝛ ɔñter
appetitus ſenſitiuus nō differt a ſenſu. ¶ Tertiodeci/
mo arguit Hybernicus. Thomas (inquit) tenet ꝙ in
tellectus eſt potentia altiſſima in aīa: quero igiṫ an in
telligit per potentiā altiſſimā potētiā nobiliſſimā aut
potentiā priore ſm ordinē ſicut magis apparet ex di/
ctis ſuis. Si potentiā nobiliſſimā: ɔtradicit ſibijpſi: qꝛ
ſtatim pꝫ in reſponſione quoꝝ duorum intellectus eſt
altior ſm originē: ꝛ volūtas ſm perfectionē: ꝛ ſimilis
ordo eſt in actibus ꝛ habitib⁹. hec Tho. in ſcripto. Si
vero per potentiā altiſſimā nō intelligit nobiliſſimaꝫ
ſeu perfectiſſimā: tunc illud qd̄ ipſe accipit pro princi/
pio per ſe noto eſt falſum. ſ. ꝙ optima operatio ſit altiſ
ſime potentie. ſ. intellectus: hoc eniꝫ capit in poſitiōe:
qd̄ tamē falſum eſt niſi per potentiā altiſſimā intelli/
gat nobiliſſimā: qꝛ potētie nobiliſſime eſt opus nobiliſ T.c.7.ca.4.
ſimū: vt vult ph̄us. 10. ethicoꝝ. ¶ Cōtra 3ᵃᵐ ɔnem ar/ 3ᵃᵐ ɔclō.
guit Aureolus ꝓbando ɔtra vnū ibidē dictuꝫ: ꝙ me/ arguit Aur.
moria que eſt pars imaginis dicit' intellectū habitua/ d.3.q.3.ar.2
liter retinentē notitiā obiecti: qd̄ etiā in 5ᵃ ɔne expreſ/ Dicit memo
ſius dictū eſt. Arguiṫ igiṫ p̄mo ſic. Memoria dicit p/ ria dicat hitualr
fectionē ſimpliciter ita vt ſit melius in vnoquoq; eſſe retinētē noti tiam obiecti.

memorē ꝙ̄ imemorē. Unde eſt cōmunis tribus. nam
pater eſt memoria: filius eſt memoria: ſūma eni ſapiē/
tia ſui memor eſſe nequaꝙ̄ negari pōt: vt dicit Anſel.
monol. caplo. 48. vbi ꝓbat ꝙ eque cōmunis eſt trib⁹
memoria ſicut ſapientia ⁊ quelibet pfectio ſimplr: ſed
cōſtat ꝙ illud duplex pncipiū. ſ. intellectus cum obto
habitualiter retēto vt actiuū eſt: nō ē pfectio ſimplr:
Illud nāqꝫ nō eſt aliud ꝙ̄ potētia dictiua ⁊ generati/
ua: de qua ꝯſtat ꝙ nō dicit pfectiōeꝫ ſimpliciter: alias
filius ⁊ ſpiritus ſanctus: cū careāt potētia generatiua
⁊ dictiua ⁊ illo duplici pncipio actiuo nō eſſent pfecti
ſimpliciter. ergo illud duplex principium nō pōt poni
memoria cum memoria ſit in filio. ¶ Scdo. Qꝛ me/
moria ⁊ actus eius qui eſt memorari ſunt communes
tribus pſonis: vt dicit Augu. 15. de trinitate. Et Anſel.
vbi ſupra: vn̄ dicunt ꝙ ſicut pater eſt memoria ⁊ me/
minit ſibi: ita fili⁹ eſt memoria ⁊ meminit ſibi. Abſit
eni vt pater meminerit filio: vt dicit ibidē: ſed cōſtat
ꝙ in filio nō eſt illud duplex pricipiū: vt probatū eſt:
nec filius dicit aut ꝓducit illo. g͂ illud nō eſt memoria
nec memorari eſt dicere aut ꝓducere per illō. ¶ Ter
tio. Qꝛ illud non eſt formaliter memoria quo aliquis
carens nō eſt inſipiens: nullus quidem pōt carere me
moria niſi inſipiens ſit: quomodo eniꝫ ſapiens eſt qui
nihil meminit vel ſui nō meminit: vt dicit Augu. 15°.
de trinitate: quaſi dicat ꝙ nullo modo eſt ſapiens ſine
memoria: ſed carens illo duplici pncipio non eſt inſi/
piens vel minus ſapiens: vt pꝫ de filio qui caret illo: g
tamē nō eſt minus ſapiens patre: ⁊ adhuc pꝫ in patre
qui nō eſt ſapiens per illud duplex principiuꝫ: ſed per
eſſentialē intellectionē infinitā: imo ſi per illud princi
pium eſſet aliquo modo ſapiēs haberet aliquē modū
ſapiētie: quē non haberēt alie perſone. ergo nullo mō
dōm eſt ꝙ in illis duobus ꝯſiſtat memoria. ¶ Quar/
to. Quia ſi illa duo ſimul ſumpta ſint memoria fecun
da: aut de rōne coꝝ eſt actiuitas: aut fecūditas: aut nul
lo modo: ſed ſolū itellectus ⁊ obm vel notitia obiecti
habitudinalis ſunt memoria abſqꝫ actiuitate. Si pri/
mo modo tunc ratio memorie nō eſt cōmunis tribus
cū actiuitas nō ſit cōmunis tribus: hoc autē eſt cōtra
dicta ſanctorū. Si vero ſecūdo modo tūc eſt expreſſa
ꝯtradictio: naꝫ de rōne fecunditatis eſt actiuitas: ⁊ ta/
lis intellectus ſine actiuitate aut eſt itellect⁹ paſſiuus
⁊ receptiuus: ⁊ talis nō pōt poni in deo: cū nulla ratio
imperfectionē importās formaliter ſit in deo: aut ille
intellectus erit ipſamet actualis intellectio tranſiens
ſuper obiectū: ⁊ ſic memoria nō erit aliqd̄ principiuꝫ:
ſed intellectio actualis: relinquit̄ ergo ꝙ illud poni nō
pōt. ¶ Contra 5ᵃᵐ cōcluſionē arguit̄ ſm eum proban
do ꝙ partes imaginis. ſ. notitia ⁊ amor vel intellectus
⁊ voluntas nō dicant actū nec habitū nec potentiam.
Arguit igit̄ pmo qꝛ dicit Augu. 9°. de trinitate. caplo
4° ꝙ amor ⁊ cognitio que ſunt partes imaginis nō in/
ſunt menti tanquā ſubiecto: ſicut color aut figura: ſed
ſubſtātialiter ſicut ipſa mens. Et ibidē dicit ꝙ ſciētia
eſt ſubſtātia: ⁊ amor eſt ſubſtātia: ſed conſtat ꝙ ſi acci/
piant̄ pro potentijs vel habitibus aut actibus nō ſunt
ſubſtātie ſm ſe: imo ſunt in ſubiecto ſicut color in cor
pore. g͂ notitia ⁊ amor non ſunt actus vel potentie ſm
menteꝫ Augu. prout ſunt partes imaginis. ¶ Scdo ſi
illa que ſunt vna ſubſtantia ⁊ tota mentis ſubſtantia
ſolū a ſe relatiue diſtincta: nō poſſunt poni actus anie
cum illi ſint qualitates: ſed nec potentie preſertim ſꝫ
eos qui ponunt eas eſſe accidentia. ergo vt videt̄ non
ſunt potentie nec habitus aut actus. ¶ Tertio ſic ibi/

5ᵃᵐ ꝯclo. Aur. diſ. 3. q. 3. arti. p.

Utrū partes imagis dicāt actuꝫ: aut habituꝫ: aut potētiā: aut nullum hoꝝ.

dem dicit Augu. ꝙ illa tria amor ⁊ notitia ⁊ mens aut
ſunt tres partes equales quibus vnū totuꝫ complet̄: ⁊
hoc dicit eſſe impoſſibile: qꝛ cum mens ſe totaꝫ nouit
ipſa eius notitia eſt ipſa per totum: ⁊ cum perfecte ſe
amat ipſe amor eſt ipſa per totuꝫ: aut ponunt̄ hec tria
vnū totum per modū cōmixtionis: ſicut vna potio cō
miſcet̄ ex aqua vino ⁊ melle: ſed hoc nō pōt eē: qꝛ illa
tria nō ſunt vnius ſubſtātie. Quomō aūt mens amor
notitia nō ſunt eiuſdē ſubſtantie nō video dicit Augu.
⁊ concludit ꝙ ſic ſunt vnius ſubſtātie illa tria ſicut ſi
ex vno ⁊ ex eodē auro tres circulos ſimiles faciamus:
⁊ per ꝯn̄s videt̄ eſſe ſua intentio ꝙ amor mens ⁊ noti/
tia ſunt quaſi vna ſubſtantia triplicata. ſ. triplex ſubſi/
ſtens. cōſtat autē ꝙ nec actus nec potētia anime ſunt
aliquid tale. igit̄ vt prius. ¶ Quarto. Naꝫ Augu. 14.
de trinitate exponens imaginem memorie intelligen/
tie ⁊ voluntatis ꝙ quando nō forinſecus accepit me/
moria qd̄ teneret: nec foris inuenit qd̄ aſpiceret intel/
lectus ſicut corporis oculus nec iſta duo velut formā
corporis ⁊ eam que inde facta eſt in acie cogitātis vo/
luntas foris iunxit aliā: tunc triplicē facit animā per
ſuā pſentiam retenta cōſpecta dilecta. Hec ille. ¶ Ex
quo pꝫ ꝙ memoria intelligētia ⁊ volūtas ꝓut ꝯſtitu/
unt imaginē ſic ſe hn̄t ꝙ itelligētia eſt illud qd̄ ꝯſpici
tur: ⁊ amor illud qd̄ amat̄: dicit. n. ꝙ triplicē facit ꝓut
retenta eſt ꝯſpecta dilecta. Sequit̄.

Ad primum cōtra primam ꝯcluſionē negat̄ minor: qꝛ neceſſe eſt ponere ani/
mam ⁊ ſuas potentias eſſe plures res ⁊ diſtinctas: nec
reſponſiones quas arguens dat ad rōnes hui⁹ opinio/
nis valent: vt prius patuit. Similiter dico ꝙ illa nobi
litas quā vult attribuere aie nulli creature ſubſiſtenti
pōt competere vt ſuperius oſtenſum fuit. ſ. ꝙ vbi eſſe
nō eſt operari: nec eſſentia rei eſt ipſa virtus vel potē/
tia rei: nec reſponſio ad illā rōnem valuit: vt ſuperius
eſt deductū. ¶ Ad ſcōm negat̄ minor: dico eniꝫ ꝙ vi/
ſio beatifica recipit̄ ſubiectiue in eēntia anime per po
tentiā: nec poſſet recipi in accidente ſeparato: aīa eniꝫ
eſt pncipale ſubm ſuorū actuū: lꝫ potentie anime ſint
ei rō ſubijciēdi actibus ſecundis. Unde ſanctus Tho.
pma 2ᵉ. q. 56. arti. pmo ad 3ᵐ. (Unum accidens dicit̄
eſſe in alio ſicut in ſubiecto: nō qꝛ accidēs per ſe poſſit
ſuſtentare aliud: ſed qꝛ vnuꝫ accidens inheret ſubſtā/
tie mediante alio accidente: vt color corpori median/
te ſuperficie: vnde ſuperficies dicit̄ eſſe ſubiectū colo/
ris: ⁊ eodē modo potentie anime dicunt̄ eſſe ſubiectū
virtutis.) Hec ille. ¶ Et 3°. ſen. diſt. 33. q. 2. arti. quar/
to queſtiuncula pma. (Subſtātia que eſt ſubm oīum
accidentiū recipit qdā accidentia mediantibus alijs:
⁊ quedā cauſant̄ ex pncipijs ſubſtantie mediantibus
alijs accidētib⁹: ſicut colorē recipit mediāte ſupficie:
⁊ ex pncipijs corporis mixti cauſat̄ ſapor mediāte ca/
lido ⁊ frigido. Unde ſubiectū alicuius accidentis pōt
dupliciter aſſignari: vno modo ſubſtantia que eſt pri/
mum fundamentū accidentiū: ⁊ ſic habitus virtutuꝫ
nō ſunt in potentijs ſicut in ſubiecto: ſed magis in ipſa
anima vel cōiuncto. Alio mō dicit̄ accidens quo me/
diante alteꝝ ineſt ſubſtātie eſſe ſubm illius: ſicut ſup/
ficies coloris: ⁊ hoc modo habitus virtutū dicunt̄ eſſe
in potentijs ſicut in ſubiecto: qꝛ habitus ordinant̄ ad
actus: actus autē egrediunt̄ ab eſſentia mediāte potē/
tia.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ ꝙ ſubſtantia eſt pmuꝫ
ſubiectū accidētiū: nec accidens dicit̄ ꝓprie ſubm ac/
cidentis ꝙ ſubijciat̄: ſed qꝛ eſt ratio ſubijciendi ſm cō/
munē curſum nature quicquid ſit de miraculis in ſa/
cramentis.

Ad inſtātias ꝯ rōnes ꝓ pma ꝯclōne.

Poten. ſunt rō ſubijciēdi

Subm alicuius accidenſ dupliciter aſſignari pōt.

Viſio beatifica in eēntia aie ſubiectiua.

trumentis. Dicit̃ ergo ad argumentū ꝙ viſio beatifica ꝓprie recipit̃ in eſſentia aie: lꝫ potentia intellectiua ſit ipſi anime ratio ſubijciendi: vel ꝙ ſubſiſtet tali accidenti. Dicit̃ ſimiliter vlteriꝰ ꝙ viſio beatifica nō pōt recipi in accidente ſeparato: puta in intellectiua potētia. Tum q2 illud accidēs eſt inſeparabile ab anima. Tum q2 dato per impoſſibile ꝙ illud accidens qḋ eſt viſio eſſet in intellectu ſepato: adhuc nec illa eſſet beatifica nec illud accidens beatū: q2 beatificari non pōt niſi natura vita ratiōalis: ⁊ que nata eſt ꝯſtituere ſuppoſitū: ⁊ hr̄e amicitiā cū deo: que omnia tali accidenti deficerent: nō ergo eſt ſimile de albedine reſpectu ſuperficiei ⁊ ligni: ⁊ de viſione dei reſpcū ītellectus poſſibilis ⁊ aie rōnalis: cū ſupficies poſſit a ligno ſeparari ⁊ albedine pro tunc informata alba formaliter dici ⁊ denominari. ¶ Ad tertiū negat̃ ꝯſequētia: niſi antecedens intelligat̃ de actu pmo qui dat eē ſimpliciter: cuius cauſa ſuperius dicta eſt: q2 actus quo aliqḋ hꝫ eſſe ſimpliciter nō pōt eſſe ſm̄ ſe ratio ꝙ aliquid ſit in potentia ad vlteriorē actum realiter diſtinctum ab actu pmo: ⁊ amiſſibilē ac deperdibilē: ⁊ ꝯñr nec talis actus pōt eſſe ratio ſeu proximū principiū talis actus ſecundi. Secus eſt de actu pmo qui nō dat alicui eē ſimpliciter: nec natus eſt dare: cuiuſmodi ſunt accidentia. Et ſic pꝫ ꝙ pma ꝓbatio antecedentis que ꝓcedit de actu pmo accidētali: nō valet ad ꝯſequētiā inferēdū. Ubi etiam dico ꝙ eſſe pmū operationis pncipiuꝫ nō eſt pfectio ſimpliciter: vbi tale pncipiū ſoluꝫ ſe hꝫ vt quo agens agit: ⁊ nō vllo modo vt quod agit. Iſto mō autē ſe hꝫ accidens in omni actione: forma aūt ſubſtantialis: lꝫ nō ſit proximū operationis pncipiū tamē ipſa ſe hꝫ vt quod agit: ⁊ ideo dignius ſe habet ꝙ̃ ſi eſſet pmum principiū operationis. Alie autē forme ſubſtantiales: lꝫ nō ſint qḋ agant: q2 nō ſubſiſtunt: tñ ſunt principia actionū nō ꝓxima: ſed principalia. Scḋa ſimiliter ꝓbatio antecedētis que procedit de formis ſubſtātialibus inferioribus ad animā nō valet: ſed peccat ꝑ fallaciā ꝯſequētis a pluribus cauſis veritatis arguēdo ad vnā illarū. Arguit enī ſic. Subſtantia imediate generat̃ a ſubſtantia. ergo ſubſtantia eſt imediatū principium generationis: vbi conſtat antecedēs hr̄e duas cauſas veritatis. Subſtantiā enī imediate generari a ſubſtantia pōt dupliciter cōtingere. ſ. q2 ſubſtantia in tali generatione ſe hꝫ vt imediatū principiuꝫ quo: aut ſ. q2 ſe hꝫ vt imediatū pncipiū qḋ: illud autē antecedens nō conceditur in primo ſenſu: ſed in ſecundo: ⁊ q2 arguens infert primū ſenſum: aliter nihil dicit contra nos: ideo fallit̃ modo pdicto: cōcedit̃ enī ſibi in generatione ſubſtantie: puta ignis imediatū principium vt quo eſt calor: ſed imediatū principiū qḋ agit eſt ſubſtātia: puta ignis: nō enī calor ignit ſtupā: ſꝫ ignis calidus. Omne. n. generās eſt compoſitū 7°. metaphyſice: ſicut ⁊ omne genitū: forma. n. nō ꝓducit cōpoſitū: ſꝫ ſuppoſitum per formā: ⁊ hoc loquēdo in actionibus tranſeūtibus in mām̄ exteriorē. ¶ Ad illud qḋ arguit̃ cōtra reſponſionē ibi datā de agente inſtrumentali: dico ꝙ ꝯſequētia quā ibi facit nō valet: non. n. ſequit̃: accidēs eſt agens inſtrumentale vel inſtrumentum anſe aute ſubſtantie. ergo ſubſtantia hꝫ aliaꝫ efficaciā vel actionem quā nō agit mediāte accidente: fallit enī ꝯſequētia: dum loquimur de inſtrumento ꝯiuncto principali agenti: ſic ꝙ illud inſtrumētū nullā actionē hꝫ ꝓprie: ſed agens pncipale hꝫ actionē per illud: tūc enī nō opꝫ ꝙ alia actio attribuat̃ pncipali agēti ⁊ alia inſtrumēto: ſed opꝫ ꝙ inſtrumentum ſit principiū quo. ⁊ ſubſtātia ſit principiū qḋ: ⁊ ideo improprie dicit̃ ꝙ accidens ſit agens inſtrumentale: ſed eſt inſtrumentum agētis. ¶ Ad aliud ꝯtra eandē reſponſionē: dico ad minorē ꝙ eſt multiplex: ⁊ iō ꝯñtia peccat ꝑ fallaciā ꝯñtis: vt patꝫ: accidentis enī vel inſtrumētū accidentale attingeret terminum generationis pōt dupliciter intelligi. Primo ꝙ attingat per modū generātis vel agētis ſeu principiꝫ quod: ⁊ iſto mō nō ꝯcedit̃. ſecūdo mō ꝙ ꝯtingat illo modo: quo principiū quo: ꝓductiōis inſtrumētale dicit̃ attingere terminū ꝓductionis: ⁊ iſto modo in generotione ignis: calor attingit ignē genituꝫ: q2 eſt principiū quo inſtrumentale illius generationis: ⁊ forma ignis principiū quo pncipale: ⁊ ignis eſt pncipium qḋ ꝓducit ⁊ generat: ꝓbatio autē qua arguens iſtam minorē ꝓbat nō aliud ꝯcludit niſi ꝙ actio accidentis pſupponit in materia formā ſubſtantialē: ad qḋ dicit̃ ꝙ ꝯceſſo hoc ꝙ. ſ. calor haberet propriā actionē in generatione ignis: nō tamē ſequit̃ ꝙ ſit dare aliqḋ ſignū vel inſtans nature in quo prius ſit ſubſtātialis forma ignis in mā: ꝙ̃ calor ageret in tali paſſo: q2 lꝫ actio caloris vt accidens eſt: vel vt eſt calor pſupponit in materia eſſe formā ſubſtantialē: tamē caloris actio vt eſt inſtrumentū ſubſtantie attingit formā ſubſtantialeꝫ. ¶ Dico 2°. ꝙ calor nullam hꝫ actionem: ſed ignis per calorē: ⁊ ideo imaginatio fundat̃ in falſo: ⁊ ideo dicit̃ ꝙ lꝫ calor nō ſit in materia quin pſupponat ibi formā ſubſtantialē: tamē nō opꝫ ꝙ actio caloris in mām̄ preſupponat in materia actionē ſubſtātie: vel pſupponit in materia inductionē forme ſubſtātialis: nullā enī hꝫ actionē: ſed ignis agens per calorē inducit in mām̄ duplicē formā. ſ. ſubſtantialē ⁊ accidentalē: quā autē prius inducat nō eſt ad ꝓpoſitū niſi ꝙ dicendū videt̃ ꝙ cū prioritas nature ſit prioritas quodāmodo cauſalitatis ideo dicit̃ ꝙ in genere cauſe materialis accidentia diſponētia mām̄ prius ſunt in materia ꝙ̃ forma ſubſtātialis: ſed in genere cauſe finalis ⁊ formalis eſt cōtra: vt ponit ſanctus Tho. 4°. ſen. diſt. 2. q. 2. arti. p. ¶ Ad pmū qḋ eſt Aureoli negat̃ minor. Non enī intellectꝰ poſſibilis eſt potētia pura in genere entiū: ſed ſolum in genere intelligibiliū: ita ꝙ lꝫ ſit aliqua entitas in actu non tamē eſt actu intelligibilis: ſed in potentia ad oīa intelligibilia recipiēda. Unde ſanctus doctor de veritate. q. 8ª ſic dicit. (Nihil prohibet aliquid eſſe actu vnū ⁊ in potentia alterum: ſicut corpus diaphonuꝫ eſt actu quidem corpus: ſed potentia tm̄ coloratum. Et ſimiliter eſt poſſibile aliquid eē actu ens quod in genere intelligibilium eſt potentia tm̄: ſicut enī eſt gradus actus potentie in entibus ꝙ aliquid eſt potentia tm̄: vt materia pma: aliquid actu tm̄: vt deus: aliqḋ actu ⁊ potentia vt omnia intermedia: ſic eſt in genere intelligibiliuꝫ aliquid vt actu tm̄: ſcꝫ eſſentia diuina. aliqḋ vt potentia tm̄. ſ. intellectus poſſibilis qui hoc modo hꝫ ſe in genere intelligibiliū ſicut mā prima in ordine ſenſibiliū: ſicut dicit Cōmētator 3°. de aīa: oēs aūt ſubſtantie angelice ſunt medie habentes aliquid de potētia ⁊ aliqḋ de actu nō ſolū in genere entiū: ſꝫ etiā in ordine intelligibiliū.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ quō intellectus lꝫ ſit pura potētia in genere intelligibiliuꝫ: nō tñ in ordine entiū. ¶ Tunc ad primā ꝓbationē minoris negate dicit̃ ꝙ intellectus poſſibilis intelligit ſeipſuꝫ intellectione: que nō eſt eēntia ipſius: ſed eſt qualitas inherēs intellectui modo ſuperius expoſito: nec tamē ſequit̃ ꝙ idē moueat̃ a ſe ſm̄ idem: nā intellectus ꝓprie nō mouet̃: ſed anima mouet̃ ⁊ mouet ſe: ſꝫ diuerſa: ſm̄ enī ꝙ eſt facta in actu per ſpēm intelligibilem:

2° rōne pncipali: ⁊ ad pmum inſtan. eaſdē rōnis

Subſa qūo i gnōne ſhe ſe hēat ⁊ qūo accidens.

Inſtrm attingere termiūm gnātionis dupliciter intelligi pōt.

Alia ē actio caloris vt accidēs alia vt inſtrm.

In diſpōe generib° cāꝝ diſpōnes accedunt ⁊ ſubſequuntur formā ſubſtalē.

[illegible] ſit pura po°.

Q̄ð aia īntelligat ſeipſaȝ p itellcȱ poſeȝ: nec ñ moueat ſeipſaȝ ſm idē.

mouet ſe cauſando itellectionē: ſm aūtē ꝙ eſt ſub intellectu poſſibili: iam eſt potentialis ꝛ moueri poſſibilis: ꝛ ſm illum moueṫ: nō eni imaginādum eſt ꝙ itellectus poſſibilis poſito ꝙ nunq̄ꝫ aliud a ſe itelleꝑiſſet: nec actus alterius obiecti ſpēm itelligibilē recepiſſet: ſit ſufficiens principiū quo imediate aia cauſat intellectionem ſui: ꝛ illud quo imediate recipit: dico ꝙ hoc eſt impoſſibile: qꝛ tūc aia ſm idē ſe moueret: ꝛ ſm idē moueret̄: ſed eſt ſic imaginandum ſicut ponit ſanctus Tho. de veritate vbi ſupra. (Sicut (inquit) mā p̄ma nō pōt agere aliquā actionē niſi perficiat̄ per formā ꝛ tūc illa actio eſt magis emanatio forme q̄ꝫ ipſius materie: res aūt exiſtentes actu poſſunt agere actiones ſꝫ ꝙ ſunt in actu: ita noſter itellectus poſſibilis nihil pōt itelligere anteq̄ꝫ perficiat̄ forma intelligibili in actu: tunc eniꝫ rem cuius eſt illa forma intelligit: nec pōt ſe intelligere niſi per formā intelligibilē in ſe actu exiſtētem. Intellectus v̄o angeli: qꝛ hꝫ eſſentiā ſuam: que eſt vt actus in genere intelligibiliū ſibi p̄ſentē: pōt intelligere illud qð eſt intelligibile apud ipſum. ſ. eſſentiam ſuā nō per aliquā ſimilitudinē: ſed per ſeipſam.) Hec ille. ¶ Patet igiṫ ꝙ nō eſt incōueniēs intellectū poſſibileꝫ cauſare in ſeipſo aliquā intellectionē vel potius animā intelligentē: nā intellectus in ſua eſſentia ꝯſideratus eſt rō recipiendi intellectionē ſui vel alterius: ſꝫ vt eſt factus in actu per ſpēm intelligibilē: eſt rō cauſandi dictā intellectionē: eſt eni talis ordo ꝙ aīa facta in actu per aliquā ſpēm alicuius q̄dditatis m̄alis primo directe intelligit illam quidditatē puta lapidem: deinde reflectiṫ ſuper actū ſuū. deinde ſuper ſpēm intelligibilē ꝛ ſuper intellectū poſſibilē tanq̄ꝫ ſupra p̄ncipia illius actus: ꝛ p̄ma forma eſt ratio intelligendi oīa iſta. ſ. ſpēs lapidis. ¶ Ad 2ᵃᵐ ꝓbationem dicte minoris ſuperius negate negaṫ minoꝛ. nō enim intellectus poſſibilis eſt ratio recipiendi oēm entitatē: nā intellectus poſſibilis non eſt in potentia naturali niſi ad formas materialiū quidditatum: que virtute intellectus agentis a fantaſmatibus abſtrahunt̄: vt dicit ſanctus

Intellꝰ nō eſt rō recipiēdi oēꝫ entitatē.

Tho. 3° ſen. diſ. 14. q. 1. arti. 3°. queſtiuncula p̄ma. (Sicut (inquit) materia eſt in potentia nāli tm̄ ad illas: que per agēs nāle ꝓduci poſſunt q̄uis aliq̄ alia ex mā facere poſſit: ita etiā intellectus poſſibilis eſt in potentia nāli tm̄ coꝝ que per lumē intellectꝰ agentis cognoſci p̄nt.)Itē 3°. ꝯtra gentiles. ca°. 43. ¶ Potētia paſſiua ad illa ſolū eſt in potētia in que pōt ꝓpriū eius actiuum: cū potētie paſſiue correſpōdet actiua in nā: alias potētia paſſiua eſſet fruſtra: cū nō poſſit reduci in actū niſi per actiuā: vnde videmus ꝙ viſus nō eſt ſuſceptiuus niſi coloꝝ qui illuminant̄ per lucē: intellectꝰ aūt poſſibilis cū ſit quedā virtus quodāmodo paſſiua hꝫ ꝓpriū agens ſibi correſpondens in nā. ſ. intellectū agētem: qui ita ſe hꝫ ad intellectū poſſibilē: ſicut ſe hꝫ lux ad viſum: nō eſt igiṫ intellectus poſſibilis in potentia niſi ad illa intelligibilia que facta ſunt per intellectuꝫ

T. c. 17.

agentē: vñ ꝛ Ariſto. 3°. de aia deſcribēs vtrūq̄ꝫ intellectuꝫ dicit ꝙ intellectus poſſibilis eſt quo eſt oia fieri. agens v̄o quo eſt oia facere vt ad eadē obiecta referat̄ vtriuſq̄ꝫ potentia huiꝰ actiua illius paſſiua.) Hec ſanctus Tho. ¶ Poteſt etiā licet nō ita ſm mentē ſancti Tho. negari maioꝛ de receptiōe rei ſm ſuā ſimilitudinem q̄cq̄d ſit de receptione reali. Intellectus. n. angelicus hꝫ de facto ſimilitudines oīum intellectuū creatoꝝ: qui tamē ſunt eiuſdē generis ꝓximi cuꝫ eo. licet nō poſſet recipere aliud intellectū in eſſe reali: ꝛ ſimiliter itellectus poſſibilis aie noſtre poſſet recipere ſpeciem alterius intellectꝰ poſſibilis ſi ſibi īprimat̄ a deo ſicut eſt in aia ſeparata. Cuius rō eſt qꝛ ſimilitudo rei ꝛ res ipſa nō ſunt vniꝰ generis ꝓximi: cū vnū q̄nq̄ꝫ ſit ſubā ꝛ aliud ſp accidēs. lꝫ igiṫ recipiens aliud realiter nō poſſit eē eiuſdē ſpēi aut eiuſdē generis ꝓximi cum illo qð recipiṫ: tm̄ pōt recipe ſilitudinē illiꝰ qð eſt eiuſdē generis ꝓximi. ¶ Sed ꝯtra h̄ replicat arguens: qꝛ

Q̄ h ꝙ de receptiōe intentiōali ꝯcedit.

dicit ꝙ eque īpoſſibile eſt de receptiōe ſilitudinis rei ſicut de receptione ipſiꝰ rei: ꝛ hoc dicit apparere in oībus inductiue: cuiꝰ rōneꝫ ponit: qꝛ ſpēs vel ſimilitudo obiecti eſt ꝓpinquiſſima ipſi obiecto: imo nō eſt niſi forma ipſius mō diminuto: ꝛ iō dicit ph̄s 2°. de aia: ꝙ ſen-

T. c. 4.

ſus recipit ſpēs rerū ſine mā. i. rerū ſimilitudines ſine illarū realitate: ꝛ iō ſi recipiēs rem eſt potētiale in toto gn̄e ꝓpinquo ꝛ in tota ſpē illius rei: ſic recipiēs ſimilitudinē rei opꝫ eē pure potētiale: vñ videmus ꝙ ſicut diaphoneitas eſt ratio recipiendi extremitatē lucis in ꝑſpicuo qui eſt coloꝛata eſt ratio recipiēdi ſimilitudinem ꝛ ſpēm coloꝛis: ꝛ ſic eſt potētiale reſpectu ſimilitudinis ſicut reſpectu coloꝛuꝫ: q̄re ꝓpoſita nō eſt plus neganda de receptiōe ſimilitudinis que eſt intentiōalis q̄ꝫ de receptione reali. ¶ Ad hoc dr̄ negādo aſſumptū nec inductio ſua aut ꝓbatio valet: lꝫ. n. ſpēs intelligibilis ſit ipſi obiecto cuius eſt ſpēs ꝓpinquiſſima in repſentando: nō tm̄ in mō eſſendi vñ forme cōtrarie in eē reali nō ſe cōpatiunt̄: ſicut in eſſe intentionali: nec q̄dditas lapidis ſe hꝫ ad aīam rōnalē vt actus ad potentiā: ſicut ſpēs lapidis ſe hꝫ: ſimilitudo ſiquideꝫ rei pōt ſe hr̄e ad intellectū vel animā vt actus ad potentiā: ꝛ tm̄ res cuius eſt ſimilitudo nō ſic ſe hꝫ ad intellectum vel animā. Dico igiṫ ꝙ intellectꝰ poſſibilis pōt recipere ſimilitudinē alicuiꝰ qð eſt eiuſdē generis ꝓximi cū eo: nō tm̄ illam rē: qꝛ eſt potētialis ad illā ſimilitudinē nō tm̄ ad illā rē. Ex quo pꝫ ꝙ nec iſta replica nec ꝓbatio in p̄ncipali argumēto facta ꝑ minore negata valꝫ: lꝫ. n. infra eandē ſpēm vnū indiuiduū nō ſit potētiale vel receptiuū: nec īfra idē genꝰ ꝓximū vna ſpēs potētialis ad aliā: tm̄ aliq̄ res eſt potētialis reſpcū ſimilitudinaris rei q̄ eſt eiuſdē generis vel ſpēi. ¶ Sꝫ adhuc

Arg. ꝯ ꝓbādo ꝙ itellꝰ non ſit actualitas.

replicat p̄ſertim ꝯtra hoc ꝙ dr̄ ꝙ itellꝰ poſſibilis eſt aliq̄d actu in gn̄e entiū nō aūt in gn̄e itelligibiliū. Tū p̄mo qꝛ hoc eſſet dicere vnū qð eſt cōmune oī ꝑparato ꝛ recipiēti. ꝙ. ſ. nullā habeat nām: nec eſt aliq̄d actu eoꝝ que recipit in ſe: tm̄ eſt aliq̄d actu: cū igiṫ ph̄s itel-

T. c. 16. tercij de anima.

ligat aliq̄d ꝓpriū itellectui poſſibili: manifeſtuꝫ eſt ꝙ loquiṫ de ipſo in ſe. ſ. ꝙ nō eſt aliq̄ nā in actu aut aliq̄d de numero entiū actualiū. ¶ Scdo. Qꝛ ſi itellꝰ poſſibilis eēt in ſua ſubſtātia aliq̄d actuale: ille actꝰ poſſet dici forma: vel m̄alis vel im̄alis ſeu itelligibilis. Poſſet etiā dici q̄dā intētio itellecta in potētia vel in actu: ſed Cōmētatoꝛ 3°. de aia cōmēto. 18°. dicit ꝙ itellectꝰ m̄alis nullā hꝫ nām ꝛ eēntiā a qua ꝯſtituat̄ ſm ꝙ eſt m̄alis niſi nā poſſibilitatis: cuꝫ denudeṫ ab oībus formis m̄alibus ꝛ intelligibilibus: ꝛ per ꝯn̄s nec formaꝫ hꝫ m̄alē nec intelligibilē. Et cōmēto. 27. 3° de anima ꝙ in itellectu m̄ali nō eſt aliq̄ formarū intellectarū nec actu nec potētia: ꝯſtat aūt ꝙ ſi hr̄et aliq̄ꝫ nām actualē ꝙ illa eſſet intellecta in potētia: oīs. n. actus ꝑ ſe itelligibilis eſt. igr̄ in eēntia ſua nō ē aliq̄d actuale. ¶ Tertio. Qꝛ ſi ita eēt nulla eſſet differentia q̄tū ad hoc iter virtutē ſenſitiuā ꝛ intellectiuā. Sicut eni virtus ſenſitiua nihil eſt eoꝝ que recipit: ſed eſt in potentia ad poſtremā ꝑfectionē: in ſe tm̄ eſt aliq̄d in actu ꝛ prima ꝑfectio: ſic intellectus poſſibilis eſſet in potentia reſpectu poſtreme ꝑfectionis: in ſe tamen eſſet aliquid in actu.

Sed hanc

Sed hãc imaginationẽ reprobat ex intẽtione Cõmen
tator 3°. de aia Cõmẽto. 27°. cuius v̄ba ſunt hec. (Uo-
co potẽtiã ꝓpinquã actui: diſpoſitionẽ mediã inter po
tentiã remotã ⁊ ꝑfectionẽ poſtremã: ⁊ ſm̄ hoc in intel
lectu mãli nõ eſt aliqua formarũ intellectarũ in actu:
nec in potentia ꝓpinqua actui: ⁊ hoc eſt vt nõ ſit in eo
intentio que ſit in potẽtia intellecta: ⁊ hoc eſt ꝓpriũ ſo
li intellectui: ꝑfectio .n. ꝑma ſenſibilitatis eſt aliqd in
actu in reſpectu potentie remote: ⁊ aliquid in potẽtia
reſpectu poſtreme ꝑfectiõis: ⁊ iõ aſſimilauit Ariſt. pri-
mã ꝑfectionẽ ſenſus geometre qñ nõ vtit̃ geometria:
Scimus eni certe ꝙ habemus ſenſibilẽ virtutẽ exiſtẽ
tem in actu: lʒ tñ nihil ſentiamus.) Hec ille. ¶ Unde
manifeſte negat itellectũ poſſibilẽ hr̃e aliq̃ȝ actualem
nãm: tũc eni eſſet ſicut ꝑma ꝑfectio ſenſibilitatis qua
eſt aliqd in actu in ſe q̃uis ſit in potẽtia reſpcũ perfe-
ctionis poſtreme: cũ igit̃ ſit in hoc differẽtia inter in-
tellectũ poſſibilẽ ⁊ virtutẽ ſenſitiuã: manifeſtũ eſt ꝙ
ſm̄ ipm̄ itellectus poſſibilis nõ eſt aliqd in actu in ſe.
¶ Quarto. Qꝛ ſi intellectus poſſibilis eſſet aliqua nã
actualis pħs ⁊ Cõmẽtator valde male diffiniſſent in-
tellectũ poſſibilẽ: qꝛ eoꝝ diffinitio nõ explicaret qddi-
tatem eius: ſʒ ꝓpriũ accñs .ſ. ꝑparationẽ ⁊ potentiã: cũ
dicant diffimẽdo ꝙ itellect᷒ poſſibilis nec vnã hʒ nãꝫ:
ſed hanc tñ ꝙ poſſibilis ſit vocatus: ⁊ tñ Cõmẽtator
dicit ꝙ hec eſt diffinitio itellect᷒ mãlis: manifeſtũ eſt
ꝙ hec eſt qdditas ſubſtãtie ei᷒ ⁊ nõ ꝑparatõis ſeu apti
tudinis q̃ eſt in eo: vnde ſi haberet actũ in ſe oportuiſ-
ſet diffinire ꝑ aliqd exprimens illũ actũ alioqn nõ hñ
fuiſſet notificata nã eius. ¶ Quinto. Qꝛ male compa
raſſet hoc genus entis mãe dicẽs ipm̄ eſſe quartũ ge-
nus entis. 3°. de aia cõmento. 18°. vbi dicit ꝙ ſicut eſſe
ſenſibile diuidit̃ in formã ⁊ mãm: ſic eſſe intelligibile
opꝫ diuidi in cõſimilia his duob᷒ .ſ. in aliqd ſimile for
me: ⁊ in aliqd ſimile mãe. ¶ Sexto. Qꝛ male aſſignaſ
ſet differentiã in eodẽ Cõmẽto iter mãm iſtã ⁊ mãm
ꝑmã: debuiſſet eni dixiſſe ꝙ hec mã eſt aliqd actu. pri
ma vo nõ: ⁊ tñ cũ mltas differẽtias aſſignaſſet nunq̃ȝ
tangit iſtã ſʒ potius ſupponens ꝙ nec illa nec iſta mã
ſunt in actu: ſed in pura potentia dicit ꝙ differunt: qꝛ
iſta eſt in potentia ad formas ſimplices ⁊ pticulares:
ꝑma autẽ mã ad formas vniuerſales. ¶ Ad primum
iſtoꝝ dicit̃ ꝙ Ariſto. nõ ponit aliqd propriũ itellectui
poſſibili in ordine ad ſpẽs intelligibiles vel intelligi-
bilia pluſquã diaphono in ordine ad ſpẽs coloꝝ: ⁊ ocu
lo in ordine ad ſpẽs viſibiliũ: nã qdlibet hoꝝ eſt aliqd
actu in ſe: lʒ ſit in potẽtia ad alia. Uerũtamẽ aliter re-
Cõme. itelle cipiuntur intelligibilia in intellectu poſſibili: q̃ȝ in dia
ctui diapho. phono vel in oculo ſpẽs coloꝝ: qꝛ in intellectu imãli-
⁊ ſenſibus. ter oino: nõ aũt in ſenſu vel in medio. Itẽ qꝛ intellect᷒
Eoꝝ dr̃ia. poſſibilis ꝯſeruat ſpẽs impreſſas: nõ aũt diaphonum:
nec oculus: ſimiliter hoc eſt ꝓpriũ intellectui poſſibi-
li inter alios itellectus puta celeſtes ꝙ intellectus poſ
Separ ⁊ cõ ſibilis eſt ſimilis tabule raſe in qua nihil depictũ eſt:
iuncti intelle intellectus autẽ ſubſtãtiarũ ſeparatarũ ſunt pleni for-
ctus dr̃ia. mis: ⁊ ſunt ſimiles ſpeculis in quibus rõnes rerũ nãli-
ter refulgent: vt oſtendit ſanctus Tho. de veritate. q.
8. arti. 9°. ¶ Ad ſcðꝫ dicit̃: ꝙ Cõmẽtator nõ aliud vult
niſi ꝙ itellectus poſſibilis nõ hʒ in nã ſua aliq̃ȝ formã
itelligibilẽ in actu: nec aliq̃ȝ formã mãlẽ: ⁊ hoc ꝯcedit̃
qꝛ nec ipſe eſt mãlis: nec forma intelligibilis in actu.
Cum etiã dicit ꝙ in eo non eſt aliq̃ intentio intellecta
Intellus nõ in actu vel in potentia: intendit ꝙ intellectus poſſibi-
eſt aliq̃ itelle lis nõ eſt forma intellecta in potentia eo mõ quo for-
ctio itellecta me intelligibiles in intellectu poſſibili reſeruant: de q
in po°.
bus actu nõ ꝯſiderat: dicunt̃ intelligibiles in potentia
⁊ quaſi habitualiter: tales eni forme ſunt in genere in
telligibiliũ medie inter purã potentiã ⁊ actũ cõpletũ:
cuiuſmodi nõ eſt itellectus poſſibilis: imo quaſi pura
potentia in illo genere: vñ ſi nunq̃ȝ in intellectu poſſibi
li deſcriberetur aliqua ſpẽs ab ipſo diſtincta: nunq̃ȝ in
eternũ intellectus poſſibilis poſſet intelligi a ſeipſo vł
potius ab anima in qua eſt: ſed poſita quacunq̃ȝ ſpẽ in
telligibili in eo: illa ſufficit ad hoc ꝙ exeat in opus in-
telligendi. ¶ Ad 3ᵐ dicit̃: ꝙ differẽtia eſt inter ſenſuꝫ
⁊ itellectũ poſſibilẽ: qꝛ cũ obiecta ſenſus ſint de ſe in actu
nõ aũt obiecta intellectus poſſibilis: ſed fiant ꝑ itellectũ
agẽtẽ: iõ virt᷒ ſenſitiua ſp̄ eſt in potẽtia ꝓxima ad ſen Senſus ⁊ in-
tiendum: qꝛ imediate põt moueri a ſenſibili exteriori. tellect᷒ quo-
Intellect᷒ aũt poſſibilis eſt in potẽtia remota: qꝛ nihil mõ dr̃ant.
põt illũ imediate imutare niſi ꝑus fuerit factũ itelligi
bile in actu ꝑ intellectũ agentẽ: ⁊ hãc differentiã inten
debat Ariſto. ⁊ Commẽtator niſi errauerit exponẽdo 3° de anima.
Ariſto. Uñ Ariſto. 2°. de aia in illa pte: ſenſitiui aũt ꝑ᷒ T.c.17.
mutatio ⁊c̃. dicit ꝙ ſicut in ſcia eſt duplex potẽtia: ita T.c.59.
⁊ in ſenſu: ⁊ ſimiliter duplex act᷒. Nã ille q nõ hʒ potẽ
tiã ſenſitiuã: ſʒ nat᷒ eſt hr̃e dicit̃ hr̃e ſenſum in poten-
tia: cuiuſmodi eſt ſemẽ ex quo generat̃ aial: ſed qð hʒ
ſenſitiuã potẽtiã: ſʒ nõdũ ſentit in actu: dr̃ etiã hr̃e ſen
ſum in potẽtia vel eſſe ſentiens in potentia: ſicut ille q
hʒ oculos clauſos: ⁊ vna iſtaꝝ potẽtiarum dr̃ remota:
alia ꝓxima. Intellect᷒ aũt hũanus anteq̃ȝ recipiat ſpe
ciem itelligibilẽ aſſimilat̃ ꝑme potẽtie: ſʒ dũ hʒ ſciam
⁊ nõ actu ꝯſiderat dr̃ eẽ in potẽtia ꝯſimili ſcðe potẽtie
ꝑdicte: vñ qñ hõ naſcit̃ vel incipit eẽ: ſenſitiue potẽtie
illi᷒ ſunt in potẽtia ꝓxima ⁊ intellus in potẽtia remo
ta: qꝛ generãs reducit eũ ad illã potẽtiã ꝓximã ad ſen
tiendũ: nõ aũt in potẽtia ꝓxima ad itelligendũ: ſʒ po
tius doctor vel magiſter: ⁊ ad hũc ſenſum virt᷒ ſenſiti
ua eſt magis in actu q̃ȝ itell's poſſibilis. ¶ Ad 4ᵐ dr̃:
ꝙ Ariſto. inuit itellectũ poſſibilẽ eſſe quẽdã actũ in h
ꝙ vocat eũ v̄tutẽ: dicit .n. q̃ neceſſe eſt in aia eẽ has
duas v̄tutes .ſ. agẽtẽ ⁊ poſſibilẽ. Ipſe ẽt Cõmẽtator 3°. 3° de a. T.c.17.
de aia Cõmẽto 4°. ſic ait. (Utrũ aũt itellus mãlis ha
beat formã ꝓpriã diuerſaꝫ in eẽ a formis mãlib᷒: ad-
huc nõ declarat̃ ex h ſermõe: ꝓpoſitio .n. dicẽs ꝙ reci
piẽs dꝫ eẽ denudatũ a nã recepti: itelligit̃ a nã ſpẽi re
cepti illi᷒: nõ a nã ſui gener̃ maxie remoti ⁊ maxime
ei᷒ qð dcm̃ ẽ ꝑ equiuocationẽ: ⁊ iõ dicim᷒ ꝙ i ſenſu tact᷒
luenit̃ mediũ iter ꝯ̃ria q̃ ꝯphẽdit: ꝯ̃ria .n. alia ſũt i ſpẽ
a medijs ⁊ cũ talis eſt diſpoſitio itellus mãlis .ſ. ꝙ eſt
vnũ genus entiũ: ⁊ qꝛ potẽtia eſt abſtracta non hʒ for
mã mãlẽ: manifeſtũ eſt ipm̄ nõ eẽ paſſiuũ cũ paſſiua
trãſmutabilia ſint ſicut forme mãles: ⁊ qꝛ eſt ſimplex
vt dicit Ariſto. ⁊ iſeparabilis: ⁊ ſic itelligit̃ nã intellus
mãlis.) Hec Cõmẽtator. Ex quo pꝫ ꝙ lʒ itellus poſſi-
bilis ſeu mãlis ſit potẽtia pura in gñe itelligibiliuꝫ: tñ
eſt vnũ entiũ: ⁊ ſimilr̃ lʒ nõ hẽat in ſui nã aliq̃ȝ formã
mãliũ q̃s ſolũ recipit vel earũ ſpẽs: tñ eſt q̃daꝫ forma
imãlis. Ibidẽ ẽt Cõmẽtator vocat eũ v̄tutẽ: vñ ſic lo-
quit̃. (Neceſſe ẽ ponere in aia rõnali has differẽtias
ſcꝫ v̄tutẽ actiõis ⁊ v̄tutẽ paſſionis: ⁊ dicit apte Ariſto.
ꝙ vtraq̃ȝ ps eius eſt ingenerabilis ⁊ icorruptibilis vt
poſt apparebit: ſʒ h incipit notificare ſubſtãtiaꝫ huius
v̄tutis paſſiue.) Hec Cõmẽtator. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ im-
plicite dat ſibi aliqd de actu in gñe entiũ. ¶ Ad 5ᵐ dr̃
ꝙ Cõmẽtator expſſe cõmẽto. 5° dicit itellectũ poſſibi
lem eſſe aliqd in actu: vñ v̄ba ſua ſunt iſta. (Propoſi-
tio aũt dicens ꝙ recipiẽs nihil debet hr̃e in actu ex eo
qð recipit: nõ dr̃ ſimplr̃: ſed cũ ꝯditiõe: ſcꝫ ꝙ nõ eſt ne-

eſſe vt recipiens nō ſit aliqd in actu oīno:ſed nō ſit in
actu aliquid ex eo qđ recipit ſicut pdixim⁹:imo debes
ſcire ꝙ reſpectus intellectus agentis ad iſtū intellectū
eſt ſicut reſpect⁹ lucis ad diaphonū ⁊ reſpect⁹ forma-
rū mālū ad ipm:⁊ reſpectus colorum ad diaphonū.)
Hec ille.(Omnia aūt iſta ponit ad diſſoluendū talē
qōnē quā ſub hac forma ꝓponit.3ª qđ eſt quō itellus
mālis eſt aliqđ ens ⁊ nō eſt aliq̄ formarum mālū nec
mā:ſic diſſoluit̄.Opinādū eſt eni illū eē 4.ᵐ genus eē.
queādmodū eni eē ſenſibile diuidit̄ in mām ⁊ formā
ſic intelligibile eſſe opʒ diuidi in ꝯſimilia his duob⁹.ſ.
in aliqđ eſſe ꝯſimile forme ⁊ aliqđ eſſe ꝯſimile mãe.)
Hec ille.❡ Patet ğ ex ſuppoſito qōnis ⁊ ex ſolutiōe:
ꝙ Cōmētator intelligit intellectū poſſibilē eſſe aliqd
in actu in genere entiū:ʒ purā potentiā in genere itel
ligibiliū.❡ Ad 6ᵐ pʒ p idē:ʒ eni Cōmētator cōparet
intellectū poſſibilē mãe:nō tñ quo ad oia: ʒ eni intel-
lectus ſe habeat vt mā in genere intelligibiliū non tñ
in genere entiū.Omnibus iſtis ꝯcordat ſanct⁹ Tho.
de vitate.q.22.arti.pmo.Ad 8ᵐ vbi ſic dicit.(In app
henſiuis potentijs nō ſemp hoc eſt verū ꝙ potētia de-
nudet̄ totaliter a ſpē ſui obiecti:hoc eniʒ fallit in illis
potētijs que hñt obm vniuerſale:ſicut intellectus cui⁹
obm eſt quidditas cum tñ habeat quidditatē: opʒ tñ
ꝙ ſit denudat⁹ ab illis formis quas recipit.)Hec ille.
❡ Ex quibus pʒ ꝙ nō opʒ intellectū poſſibilē eſſe de-
nudatū niſi a nā formarū mālū que ſole recipiunt̄ in
intellectu poſſibili:nā intellectus agens nō facit alias
formas intelligibiles in actu niſi eoꝝ quoꝝ hʒ fantaſ-
mata:⁊ iō cū Ariſto.dicit intellectū poſſibilē ante itel-
ligere:nihil eē eoꝝ que ſunt:loquit̄ ꝯtra antiquos po- 3° de aīa.tex. cōmē.5.
nentes animā intellectiuā cōponi ex rebus ſenſibilib⁹
vt oia itelligeret:terrā.ſ.terra:ignē igne:vñ ipſe ponit
totū oppoſitū:ꝙ.ſ.ipſe nō eſt de nā alicui⁹ ſenſibiliuʒ:
ſed in potētia ad oēs formas ſenſibiles:de formis aūt
ſeparatis nō opʒ facere inſtantiā:qꝛ intellectus poſſi-
bilis nō eſt in potentia nāli ad illas:nō eni plus ſe ex-
tendit eius potētia paſſiua q̄ʒ eius potētia actiua que
eſt intellectus agēs:ſed ille forme nō intelligunt̄ a no
bis in ſe:ſed in alio:vt alias fuit ꝓlixius declaratuʒ.
❡ Si aūt queraī̄ nōne intellectus poſſibilis vni⁹ ho-
minis poſſet recipere ſpēm intelligibilem intellectus
poſſibilis alterius hoīs ſi deus infunderet ei.❡ Dicē-
dum videt̄ ꝙ ſi illa ſpecies eſſet adequata ſimilitudo
intellectus poſſibilis tunc eſſet dubiū.Si tñ repreſen-
taret intellectū adequate aut nō adequate:ſed ſimul
cum alijs:ſicut ſpecies influxe a diuino lumine taʒ in
angelis q̄ʒ in ſubſtantijs ſeparatis:nō ſolū repreſentāt
accñs:imo ſubm illius:⁊ multa que ſunt in ſubiecto:i-
mo aliqñ oia que ſunt in ſubiecto:ſic ꝙ eadē ſpēs nō
ſoluʒ repreſentat ſubm: imo oia que ſunt in tali ſubto:
tunc nō eſt inconueniens ꝙ vnus intellectus recipiat
ſpēm alterius intellectus:ſed in intellectu poſſibili hō
nō pōt fieri nāliter nec in iſto ſtatu.Et ſic pʒ quid dicē
dum ad illud argumentuʒ 4.ᵐ qđ eſt Aureoli ⁊ repli-
cas ſupradictas.❡ Ad 2ᵐ principale dicit̄ pmo:ꝙ nō
eſt mens Ariſto.ꝙ intellectus agens ſemp intelligat:
ſed hoc dicit de intellectu in actu ſm ꝙ ponit ſanctus
Tho.pma parte.q.79.arti.4°.ad 2ᵐ vbi dicit.(Et illa 3° de aīa.tex. cōme.20.
verba pſ̄us non dicit de intellectu agente:ſed de intel
lectu in actu:vnde de illo pmiſerat. Idem eſt aūt ſm
actuʒ ſcientia rei ſcite:vel ſi intelligatur de agente:hō 3° de aīa.tex. comen.19.
dicit̄ ideo qꝛ nō eſt ex parte intellectus agentis hoc ꝙ
quādoq; intelligimus ⁊ quādoqʒ nō intelligimus:ſed
ex pte intellectus qui eſt in potentia.)Hec ille.❡ Si-

[left margin, beside "❡ Si aūt queraī̄ nōne intellectus…":] Dubō an v-nus intellus poſſ. p ſpeciē alteri⁹ itellc intelligē poſſit.

militer de ſpiritualibus creaturis arti.10.ad 3ᵐ dic̄ ſic.
(Illud verbū nō dicit Ariſto. de itellectu agente:ſed 3° de aīa.t.c. cō p. viqʒ ad
de intellectu in actu:pmo enim locutus eſt de intelle- 16.a.t.cō.17.
ctu poſſibili:⁊ poſtea de intellectu agente:⁊ tandeʒ in- viqʒ ad.19.
cipit loqui de intellectu in actu vbi dicit.Idem eſt ſʒ In fi.t.c.19.
actuʒ ſcientia rei ſcite vel res ſcita:⁊ ibi diſtinguit in-
tellectū in actu ab intellectu poſſibili tripl'r.❡ Pri-
mo quideʒ:qꝛ intellectus in potentia nō eſt intellectū
in potētia:ſed intellectus in actu:ſiue ſcientia in actu:
eſt res intellecta vel ſcita in actu:⁊ ita etiam circa ſen-
ſum determinat ꝙ ſenſus in potentia ⁊ ſenſibile in po
tētia ſunt diuerſa.❡ Scđo cōparat itellectū in potē-
tia ad intellectum in actu:qꝛ intellectus in potētia eſt
prior in vno ⁊ eodē ſm tempus:q̄ʒ intellectus in actu:
prius eniʒ tempore aliquis intellectus eſt in potentia:
q̄ʒ in actu:ſed naturaliter prius eſt actus q̄ʒ potentia:⁊
ſimpliciter loquendo etiam prius tempore oportet po
nere aliquem intellectum in actu q̄ʒ intellectuʒ in po-
tentia:qui reducit̄ in actu per aliquē itellectū in actu:
⁊ hoc eſt quod ſubdit.Qui vero ſm potētiā prior tem
pore in vno ⁊ eodem.⁊c̄.⁊ iſta cōparatione inter actuʒ
⁊ potentiā vtit̄ in 9° metaphyſice:⁊ multis alijs locis: T.c.13.
❡ Tertio oſtendit differentiā q̄ʒtū ad hoc ꝙ itellect⁹
in potentia ſiue poſſibilis: quādoq; inuenit̄ intelligēs
quandoqʒ autem non intelligens: ſed hoc non poteſt
dici de intellectu in actu:ſicut ⁊ potentia viſiua quan-
doqʒ videt quandoqʒ non videt:ſed viſus in actu eſt
in ipſo videre in actu ⁊ hoc eſt quod dicit: ſed non ali
quando quidem intelligit ⁊ aliquando non:⁊ poſtmo
dum ſubdit.Separatus aūt hoc ſolum quod vere eſt: vbi ſupra.te. cō.20.
qđ non poteſt intelligi de intellectu agente:nec de in-
tellectu poſſibili cum vtrūq; ſupra dixerit ſeparatū:ſʒ
oportet ꝙ intelligatur de omni eo quod requirit̄ ad
intellectuʒ in actu.i.de tota parte intellectiua:vnde ⁊
ſubdit.Et hoc ſolū imortale ⁊ perpetuum eſt: qđ ſi ex-
ponit̄ de intellectu agente:ſequit̄ ꝙ intellectus poſſi-
bilis ſit corruptibilis:vt Alexander intellexit:ſed hoc
eſt ꝯtra ea que Ariſto. ſuperius de intellectu poſſibili T.cō.4.7.⁊
dixerat.)Hec ſanctus Tho. Quam ſolutioneʒ latius pmo de aīa.
pertractat ⁊ planius 2°.ꝯtra gētiles caplo.77°. Iſtud T.c.26.
eſt primū dcm huius reſponſionis ad primū motiuū
tactū ibidem.❡ Dicit̄ 2°.pro 2°.motiuo:ꝙ licet eſſet
inconueniens ꝙ aliqua qualitas ſic virtualiter conti-
neret omnes formas itelligibiles:ſcʒ ꝙ in paſſo diſpo-
ſito poſſet ſe ſola inducere omnes formas intelligibi-
les:nō tamen eſt inconueniens ꝙ aliqua qualitas iſto
modo cōtineat omnes formas a nobis naturaliter in-
telligibiles:quo lumen continet in virtute omnes co-
lores faciendo eos de potentia viſibilibus actu viſibi
les.Unde ſanctus Tho.2°.contra gentiles caplo.76.
(Exemplum(inquit)de intellectu agente ⁊ poſſibili
eſſet oīno ſimile ſi oculus ſimul cum hoc quod eſt dia
phanus ⁊ ſuſceptiuus colorum: haberet tñ de luce ꝙ
poſſet colores facere viſibiles in actu:ſicut quedā aīa-
lia dicuntur ſui oculi luce ſufficienter illuminare ſibi
obiecta propter qđ in nocte vident magis:in die vero
minus:ſunt enim debilium oculoꝝ:qꝛ a parua luce
mouentur:a multa aūt confundunt̄. Cui eſt etiam ſi-
mile in intellectu noſtro qui ad ea que ſunt manifeſtiſ
ſima ſe habet ſicut oculus noctue ad ſolem:vnde par-
uum lumen intelligibile quod nobis eſt connaturale 2° metaphy.
ſufficit ad faciendū actionē intellectus agentis.)Hec T.c.p.
ille.❡ Item 3°.de anima.Quoniaʒ autē ſicut in omni
natura:ſic dicit.(Conſiderandum(inquit)eſt quō in T.cc.18.
tellectus poſſibilis ſit in potētia ad itelligibilia:⁊ quō

intellectiua ſūt in potētia intellectus agentis:eſt enī
intellectus poſſibilis in potētia ad intelligibilia:ſicut
indeterminatū ad determinata. nā intellectus poſſibi
lis nō hꝫ determinate nām alicuius rerū ſenſibiliū.
vnūquodqꝫ aūt intelligibile eſt aliqua determinata
T.c.14. natura alicu⁹ ſpēi. vñ ſupra dicit phs:ꝙ intellect⁹ poſ
ſibilis cōparatur ad itelligibilia:ſicut tabula ad deter
minatas picturas:quātū ad hoc aūt: ſi itellēs agēs ha
beret in ſe determinationē oīum itelligibiliū: nō idi
geret intellectus poſſibilis fantaſmatib⁹:ſed per ſoluꝫ
intellectū agentē reducereť in actuꝫ oīum intelligibi
liū:⁊ ſic nō cōparareť ad itelligibilia vt faciens ad fa
ctū:vt dicit phs hic:ſed vt exīs ipſa itelligibilia: com
parať igiť vt actus reſpectu intelligibiliū inquantuꝫ
eſt quedā virtus imaterialis actiua potēs alia ſimilia
ſibi facere.ſ.imaterialia:⁊ per hūc modū illa que ſunt
intelligibilia in potētia fiunt intelligibilia in actu per
intellectū agentē. Sic eni ⁊ lumē facit colores in actu
nō ꝙ ipſuꝫ habeat in ſe determinationē oīum coloꝝ.
hō aūt virtus actiua eſt quedā participatio luminis in
T.c.18. tellectualis a ſubſtātijs ſeparatis: ⁊ iō dicit phs ꝙ eſt
ſicut habitus vt lumē.) Hec ille. Et hoc ꝓ ſcdo moti
uo illius argumēti. ❡ Dico 3ᵒ. ꝙ ꝫm ſanctū Thomā.
Ar.3 ad pᵐ. pma parte.q.79.(Sēſus aliqñ accipiť ꝓ potentia ſen
ſitiua:aliquādo vo ꝓ ipſa anima ſenſitiua:denominať
enim ipſa anima ſenſitiua noīe ſue pncipalis potentie
que eſt ſenſus:⁊ ſilr aīa intellectiua qñqꝫ nominatur
nomine intellect⁹ quaſi a ſua virtute pncipaliori:ſicut
T.c.66. dr in pmo:ꝙ intellectus eſt ſubſtantia quedā.) Hec il
le. ❡ Ex quo pꝫ ad quē ſenſuꝫ phs ſit locutus. Et iſta
ſint dicta ꝓ hoc principali. ❡ Ad argūᵐ Ockaꝫ dicif
ꝙ minor eſt falſa:nō enīꝫ intellectus aut volūtas pro
prie mutatur:ſꝫ anima ꝫm intellectū ⁊ volūtatē.ſicut
enīꝫ nullū accñs ꝓprie ſubiectū eſt iſto mō ꝙ ſubijcia
tur:ſꝫ ſi dicať ſubiectū:hoc eſt qꝛ eſt ratio alicui ꝙ ſu
bijcať:⁊ eſt illud quo aliqua ſubſtātia efficitur ꝓpriū
ſubiectū alterius accidētis:ſic nec aliqḋ accidēs ꝓprie
mutať:ſed bene pōt eſſe ratio ꝙ aliquid mutetur. Et
ſi ex hoc dicať accñs mutari hoc eſt improprie dictū:
nec tūc illo mō mutationis loquēdo eſſet vera maior
ſumpta ex dictis phi.ſ. ꝙ oē illud qḋ ꝫm ſui mutatio
nes ⁊c̄. ❡ Ad pᵐ Ade dr:ꝙ aīa eſt capax dei ꝫm nām
ſuā:ſicut ꝫꝫ pmū pncipiū capiēdi deū: ⁊ ſicut qḋ capit
deū:ſꝫ aīa nō eſt capax dei ꝫm nām ſuā:ſicut ꝫm ꝓri
mū pncipiū capiendi: ſꝫ ꝫm potētias que ſunt ꝓrima
pncipia actuū quib⁹ attingiť deus per moduꝫ obiecti.
❡ Ad 2ᵐ negať minor:nec dcm̄ illius auctoris de ſpū
⁊ aīa tenendū eſt. vñ ſcđs Tho. de ſpūalibus creatu
ris.arti.viii.ad 2ᵐ ſic ait.(Liber de ſpū ⁊ aīa apo
cripb⁹ eſt:cū ei⁹ auctor ignoreť: ēt ſunt ibi multa im
proprie vel falſe dicta:qꝛ ille q librū cōpoſuit nō itelle
xit dicta ſanctoꝝ a qbus accipe conatus fuit:ſi tñ ſuſti
neri debeat. ❡ Sciēdū ꝙ eſt triplex totū.ſ. vle quod
adeſt cuilibet parti ꝫm totā ſuā eēntiā ⁊ vtutē. vñ pro
prie pdicať de ſuis partib⁹. vt cuꝫ dr ꝙ hō eſt animal.
❡ Aliud vo eſt totū itegrale qḋ nō adeſt alicui ſue pti
ꝫm totā ſuā eſſentiā neqꝫ ꝫm totā ſuā virtutē: ⁊ ideo
nullo mō pdicať de parte: vt dicať paries eſt domus.
❡ Tertiū ē totū potētiale qḋ eſt mediū iter hec duo:
adeſt eni ſue pti ꝫm totā ſuā eēntiā:ſꝫ nō ꝫm totā ſuaꝫ
vtutez. vñ medio mō ſe hꝫ in pdicādo: pdicať.n.qñqꝫ
de ptibus: ſꝫ nō ꝓprie:⁊ hoc mō qñqꝫ dr ꝙ aīa eſt ſue
potētie:vel ecōtra.) Hec ille. ❡ Ad 3ᵐ pmo ꝙ impoſſe
eſt potētias aīe circūſcribi ab aīa ēt ꝑ intellectū ꝓprie
loquēdo itelligēdo aīam eē ſine illis. Vñ ſcđs Tho.
de ſpūalibus creaturis vbi.ſ.ad 7ᵐ: ꝙ lꝫ intellēs poſ
ſit itelligere eſſentiā aīe:nō intellēdo potentiā ei⁹: nō
tñ pōt intelligere ꝙ aīa ſit ſine potētijs. vñ ibidē ſic
ait.(Duplex eſt opatio itellēs:ſicut dr 3ᵒ. de aīa. vna T.c.26.
qua itelligit qḋ qd eſt:⁊ tali opatiōe itellēs pōt intelli
gere eē rei ſine ꝓprio ⁊ ſine accñte:cuꝫ neutrū coꝝ in
grediať eſſentiā rei. Alia eſt opatio itellēs cōponētis
⁊ diuidētis: ⁊ ſic pōt ſubſtātia intelligi ſine accidētali
pdicato ēt ſi ꝫm reꝫ ſit inſepabile:ſicut pōt itelligi cor
uus eſſe albus:nō.n.eſt ibi repugnātia itellectuū: cum
oppoſitū pdicati nō depēdeat ex pncipijs ſpēi:q̄ ſignia
tur noīe poſito in ſubiecto.hac vo opatiōe nō pōt itel
ligi ſubſtātia ſine ꝓprio: nō.n.pōt intelligi ꝙ hō nō ſit
riſibilis: vel ꝙ triāgulus nō hꝫ tres angulos ⁊c̄. hic.n.
eſt repugnātia intellectuū:qꝛ oppoſitū pdicati depen
det ex natura ſubiecti.ſic igiť pōt itelligi pma opōne
intellēs eēntia aīe ſine potētijs:vt.ſ.itelligať qd eſt abſ
qꝫ potētijs:nō aūt ſecūda opatiōe:vt.ſ.intelligať non
hēre potētias.) Hec ille. ❡ Ex quo pꝫ ꝙ nō pōt intel
ligi eſſentia aīe eſſe ſine talib⁹ accñtib⁹ ꝓprijs: ⁊ mul
to minus ecōtra:cū in diffinitiōe paſſiōis ponať ſubie
ctū. ❡ Ex quo vlteri⁹ inferť ꝙ nō eſt factibile ꝙ aīa Non oīa rea
ſepeť a ſuis accñtibus ꝓprijs: non.n.opꝫ ꝙ oīa diſtin liter diſticta
cta realiter abinuicē:ēt abſoluta poſſint abinuicē rea abiucē ſepa
liter ſepari:vel vnū deſtrui alio remanēte:vel ſepara ri pñt ⁊ que
tiꝫ ꝯſeruari:nec vbi vnū eſt de rōne alteri⁹: nec vbiqꝫ ſūt cauſa.
vnū ex pncipijs ꝯſtituētib⁹ reliquum nāli ꝯñtia reſul
tat:ipſis poſitis ex ſuā cām efficientez:nec vbi vnū eſt
alteri rō exñdi: ꝓpter defectū pmi diffinitū nō pōt eē
ſine diffinientib⁹: ꝓpter defectum ſecūdi ſubm nō pōt
eē ſine ꝓpria paſſiōe:nec eꝫ: ꝓpter defectū tertij eēn
tia nō pōt exiſtere ſine eē:nec econtra:nec mā ſine for
ma:ſꝫ ecōtra. ❡ Dicať 2ᵒ. ꝙ poſito ꝑ impoſſe: ꝙ anima
eēt omni accñte ſpoliata ipſa eēt nata itelligere ⁊ vel
le:ſꝫ nō poſſet itelligere neqꝫ velle loquēdo de poten Separata intel
tia reali que eſt ꝓpimū pncipiū agēdi vel patiendi.ſe lectu ⁊ volū.
cus ſi loquamur de potētia logica vel abſolute ſum quo aīa dice
pta:que nō eſt niſi nō repugnantia terminoꝝ:illo mō ret itelligere
eni tali hypotheſi facta aīa poſſet itelligere:ſicut ferꝝ ⁊ velle.
aſcēdere in celū:vel aq̄ calefacere:qꝛ pdicatū nō repu
gnat ſubo:⁊ aq̄ eſt capax potētie calefactiue.ſ. caloris:
⁊ ferrū leuitatis. Sic ēt talis nā aīe diceret potēs itel
ligere vel velle: qꝛ nō repugnat eā hēre pncipiuꝫ intel
ligendi aut volendi:ſꝫ illud nō hēat:⁊ ideo nec dicere
tur potens niſi remote nō ꝓprime:ex tali aūt poſſe na
tura nō dr intellēs aut volūtas:ſꝫ ſolū illud dr intelle
ctus qḋ eſt ꝓprimum intelligendi pncipiū: ⁊ voluntas
qḋ eſt ꝓprimū principiū volendi. ❡ Ad 4ᵐ dicitur:ꝙ
eſſe ſuper qḋ fundať agere nō eſt eſſe ſimpliciter : ſed
eē ꝫm quid vbi agere eſt accñs ⁊ nō ſubſtantia: diciť
igiť ꝙ operari opera viuentis vel animati nō fundať
imediate ſup viuere vel ſup eſſe rei viue ſubſtantiale:
ſed ſup eſſe virtuale qḋ dat potētia ꝯñs formā vite.ſ.
animā:⁊ iō argumētū ſupponit falſum.ſ.ꝙ operari vi
uentis fundeť imediate ſuper eſſe ſubſtantiale rei vi
uentis. ❡ Ad 5ᵐ dr:ꝙ actus potētie vegetatiue eſt ac
cidēs:imo actus cuiuſlibet potētie create opatiue eſt
accñs:ſꝫ aūt terminus formalis generatiōis q eſt act⁹
potētie vegetatiue:vel potius actus aīe per tale poten
tiā vegetatiuā ſit forma ſubſtantialis: nō tamen opor
tet ꝙ dicta potentia ſit ſubſtantia:quia non oportet ꝓ
ximum principiū operationis eſſe eiuſdez generis cū
termino producto:nec eque perfectuꝫ vel perfectius:
ſicut oportet dictū principiū eſſe eiuſdem generis cuꝫ
tali actione: ſufficit enīꝫ qḋ ipſum pncipiū qḋ agit vel

principiũ quo agit eſſe eque perfectum vel perfectius termino productiõis: modo potẽtia vegetatiua nõ eſt generans: nec ipſuz ꝑncipiũ generatiõis: ſed ꝓximũ: ⁊ iõ nõ opz ꝙ ſit eque perfectũ: ſicut eſt terminus ꝓdu ctionis. ¶ Ad cõfirmationez negatur maior: vt patet per ſolutionẽ precedentẽ. ¶ Ad 6m dico: ꝙ potẽtie ani me fluũt ab aĩa: ⁊ aĩa eſt illarũ principiũ nõ median te alia potẽtia vel virtute diſtincta ab eſſentia anime: ⁊ cauſa eſt: qꝛ ſm ꝙ dicit ſanct⁹ Thomas ꝑma parte .q.77. arti.6. ad 3m. (Emanatio ꝓprioꝝ accidentiuz a ſubiecto nõ eſt per aliquã trãſmutationẽ: ſed per natu ralez ꝯñtiam: ſicut ex vno naturaliter aliud reſultat: vt ex luce color.) Hec ille. In illis aũt vbi ꝓcedit̃ de po tentia ad actũ ꝑ tranſmutationẽ oportet actũ ⁊ poten tiã eſſe eiuſdẽ generis: nõ aũt vbi nõ eſt talis ꝓceſſus: ⁊ ideo nõ oportet ꝙ ſi potẽtia fluat imediate a ſubſtã tia ꝙ ſimili ratiõe operatio que eſt cuz tranſmutatiõe imediate poſſit ꝓcedere a ſubſtãtia: ſignanter qꝛ potẽ tie anime ideo dicuntur fluere ab anima vel produci aut cauſa ab ea: quia eadem ꝓductio que terminatur ad eſſe anime primo terminatur ad eſſe potentiarum ſecundario: ꝓpter ſiquidẽ producũtur a producente animaz potius ꝙ̃ ab anima: ſicut quelibet propria paſ ſio producitur a producente ſubiectũ: ſed ideo dicitur paſſio fluere a ſubiecto ꝙ illa actio ꝑus natura termi natur ad ſubiectũ ꝙ̃ ad proprias paſſionez. ¶ Ad 7m dicitur: ꝙ natura dicatur ꝑncipiũ motus ⁊ quietis pri muz: ſed nõ ꝓximũ: nec ſequitur: accidẽs eſt principiũ ꝓximuz: ⁊ natura eſt principiũ primuz. igit̃ natura eſt ꝑnci^m ꝑ illud accñs: qꝛ lz ꝑncipale agẽs agat ꝑ illud ac cidẽs ⁊ per formã ſubalẽ: ita ꝙ accidẽs ſit aliqualiter ratio agendi tali agenti: tamẽ accidẽs nõ eſt ratio for me ſubſtantiali ꝙ ſit principiũ quo: ſed quelibet tam forma ſubſtantialis ꝙ̃ accidentalis eſt principiũ quo in ſuo ordine: nec forma ſubſtãtialis mẽdicat ab acci dẽtali ꝙ ſit principiũ primũ actionis: imo potius acci dens ideo eſt ꝓximum principiũ actionis: qꝛ eſt inſtru mentũ ſubſtantie. ſic igitur natura licet nõ ſit ꝓximũ principiuz actionis vel motus: nõ tamẽ ſequitur ꝙ ſit principiũ per accidens. ¶ Ad argm Scoti ꝯtra 2am cõ cluſionẽ dicatur: ꝙ licet idẽ principiũ indiſtinctũ re et ratione ſit pluriũ principiũ ⁊ diuerſoꝝ actuũ vel effe ctuũ: tñ tale principiũ nõ recipit ſpeciẽ ⁊ rationez ab aliquo taliũ actuũ vel effectuuz: ſed ab aliquo cõmu ni: in quo illa particularia cõmunicant: ſeu illi particu lares effectus ⁊ actiões: tamẽ ĩpoſſibile eſt ꝙ aliqđ ꝑn cipiũ oĩno indiſtinctũ extendat ſe ad plures actiones diuerſarũ rõnum: ⁊ ex oppoſito diſtinctarũ a quarũ vna recipit ſpeciẽ ⁊ rationẽ: ſicut potẽtia calefactiua: quia ſumit ſpeciem ab actione: que eſt calefactio: ideo inquãtũ hmõi nõ põt eadem potẽtia oĩno indiſtincta manẽs eſſe principiũ infrigidatiõis. Sic aũt eſt in pro poſito: quia voluntas recipit ſpeciem ab actu volendi qui diſtinguitur ex oppoſito contra actũ intelligendi in genere operũ vite nõ ſolũ ſpecie: imo ſm genus: ꝑn cipia enim operuz vitaliũ cuiuſmodi ſunt intellectus ⁊ voluntas ſumunt ſpeciem a talibus actibus: ⁊ ꝯñter diſtinguuntur ratiõe: diſtinguunt̃ etiaz realiter: qꝛ di ſtincta genere diſtinguuntur numero. ſic autez eſt de hmõi ꝑncipijs in creaturis ſm Ariſto. 2o de anima nu merãte quinqꝫ genera potẽtiarũ anime vt prius diceba tur. ¶ Nec valet ſi dicat̃ ꝙ idẽ eſt ꝑncipiũ oĩum ope rum vite ⁊ illud nõ recipit ſpeciẽ ab aliqua ſpecie ope ruz vite: ſed ab hoc cõmuni opus vite. ¶ Illud inquã nõ valet: qꝛ hoc dato nõ apparet quõ ſaluantur dicta

In quibus oportet ꝙ potẽtia ſit eiuſdẽ generis cũ actu ⁊ in quibus nõ.

Quomodo propria paſſio a ſubiecto produci dicatur.

L.c.17.

phoꝝ diſtinguẽtiũ iter intellctũ poſſez agentẽ: iter ſen ſuz ⁊ itellctũ: dicẽtiũ ẽt ꝙ volũtas mouet itellctũ: ⁊ ꝙ volũtas eſt rõnalis per ꝑticipatiõez: nõ appet ẽt quõ oẽ itelligere eẽt velle: ⁊ ecõtra. ¶ Ad argm Aureo. negat̃ añs: nec eñi illa eſt mens phĩ: nec Cõmẽtatoris: cum quilibet eoꝝ expreſſe dicat intellectũ ⁊ deſideriũ eſſe duas virtutes. verba eniz Cõmentatoris 3o de anima. cõmen. 48. ſuper illo verbo Ariſto. ibidẽ. hec igit̃ duo .ſ. deſideriũ ⁊ intellectus ſunt mouentia de loco ad lo cum. (Hec (inquit) igitur dominatur in iſto motu et appropriatur ei: nõ tamẽ cognitio: cuz multotiẽs mo ueamur a deſiderio: ⁊ intellectus indicat nos debere moueri: nec etiã qđ dominatur in illo motu eſt deſide rium qđ multi homines deſiderant: ſed nõ ꝯſequun tur deſideriũ ſed intellectuz: ⁊ cũ declarauit Ariſto. ꝙ motus localis impoſſibilis eſt attribui alteri iſtarum virtutũ ſingulariter: apparet ꝙ vtraqꝫ illarum habet introitũ in mouẽdo: motus eñi non ſit ſine deſiderio: neqꝫ ſine intellectu aut imaginatiõe: apparet igitur ꝙ agẽs motuz eſt duo .ſ. intellectus ⁊ deſideriũ: aut ima ginatio que ſimilis eſt itellectui.) Hec ille. ¶ Ex quo patet quomodo põt eſſe duas virtutes: preſertim cum dicit in fine ꝙ aliquãdo mouetur animal a deſiderio et imaginatione ⁊ non intellectu. Iſtud enim demon ſtrauit deſideriũ ab intellectu realiter diſtigui: ex quo quãdoqꝫ deſideriũ mouet: intellectu nõ mouente: ſed imaginatione vicẽ eius ſupplente. ¶ Illa autẽ verba Cõmẽtatoris que arguẽs recitat de cõmento. 49. ma le ſunt intellecta: cũ enim dicit Cõmentator: ꝙ virtus rationalis eſt deſideratiua: ⁊ hmõi: nõ intẽdit q̇ eadẽ potẽtia in numero ſit intellectus ⁊ appetitus vel deſi deriũ: cũ in illo cõmento ⁊ precedẽti: ⁊ multis alijs di cat ꝙ ſunt due virtutes: ſed loquit̃ de itellectu eo mo do quo nos loquimur de mẽte: ⁊ nec hoc: nec illud dicit aliquã potẽtiã particularẽ: ſed dicit quoddã totũ potẽ tiale cõprehendens oẽs potentias intellectiue partis. ſiue ſint apprehẽſiue ſiue appetitiue: illo modo aũt ca piendo intellectũ: dicit Cõmentator: ꝙ ille deſiderat ⁊ intelligit: ſicut poſſet dici de mente. Ad illud dictuz phĩ. 6. ethicoꝝ cũ dicit phs: ꝙ electio eſt appetitus in tellectiuus. ⁊c. dicitur ꝙ phs nõ intendit per hoc ꝙ di cit. electio eſt appetitus intellectiuus niſi ꝙ electio eſt actus appetitus tendentis in aliquid ſm ordinem ra tionis vel eſt actus intellectus moti ab appetitu. Vñ ſanctus Thomas de verita. q. 22. arti. 15. dicit. ¶ Ele ctio habet in ſe aliquid rationis ⁊ aliquid voluntatis. vtrum autem ꝓprie ſit actus voluntatis vel rationis: phs videtur relinquere ſub dubio. 6. ethico. vbi dicit. (Qꝛ electio vel eſt appetitus itellectiuus .i. appetitus in ordine ad intellectuz: vel intellectus appetitiuus .i. in tellectus in ordine ad appetitũ. Primũ aũt eſt verius .ſ. ꝙ ſit actus voluntatis in ordine ad rationez.) Hec ille. ¶ Ex quo patet quomodo intelligatur verbuz il lud phĩ. (Ad aliud dictuz eius. 3. de anima. parte. 49. vbi ait. Si eñi duo .ſ. itellectus ⁊ appetitus mouẽt. ⁊c. dicendum ꝙ Ariſto. intendit ꝙ intellectus ⁊ appetit⁹ ſm aliquaz cõmunez ſpeciem mouent: hoc eſt intelle ctus ⁊ appetitus ſm ꝙ ſunt reſpectu eiuſdem obiecti mouẽt animal de loco ad locũ: inquãtũ .ſ. idẽ quod eſt dictatum per intellectum eſt affectatum per volunta tem: dicit eniz ꝙ hec duo mouentia non mouent: niſi ſm ꝙ reducantur ad vnuz mouẽs .ſ. ad obiectũ appe tibile qđ mouet intellectũ ⁊ appetitũ: ⁊ in eius virtute iſta duo mouẽt animal: nõ aũt intẽdit Ariſto. ꝙ intel lectus ⁊ appetitus ſint vnius ſpeciei vel vna res in nu mero: imo

Ad mentem Ar. ⁊ Cõm. volun. ⁊ intel lect⁹ realr di ſtinguuntur.

T.c. 2. ⁊ ca pite. 3.

T.c. 2. ca. 3.

mero:imo Ariſto.9.metaphy.parte.5.dicit voluntateꝫ
eſſe aliud principiuꝫ ab intellectu.vñ oſtendens quid
determinat potentiam rationalem ad alterum cõtra/
rioꝝ:cuꝫ illa ſit indifferẽter ad oppoſita dicit:ꝙ ali
quid eſt verus dominus.ſ.appetitus vel voluntas: ait
enĩ ſic.¶ Potẽtie võ que nõ habẽt rõnem quãdo ap/
propinquant̃ ſm ꝙ eſt poſſibile de actiuo et paſſiuo:
neceſſe eſt vt quedaꝫ agant ⁊ quedaꝫ patiant̃. alia võ
nõ eſt neceſſe.ſ.potentias rationales. vnaqueqꝫ enim
illaruꝫ.ſ. que nõ habent rationẽ agit alterum tm̃ con/
trarioꝝ: que aũt ſunt cum ratione agunt contraria.
agũt ergo cõtraria inſimul quod eſt impoſſibile.ergo
neceſſe eſt vt dominus verus ſit aliud: ⁊ dico quoniaꝫ
hic eſt appetitus aut volũtas.) Hec ſunt verba Ariſt.
nulla expoſitiõe addita preter expoſitionem Cõmen
tatoris.vñ Cõmentator ibidẽ ait.¶ Cuꝫ illa que poſ/
ſunt aliquã actionẽ fuerint rationabilia:potẽtie eoꝝ
agentes erunt cõiuncte cum ratione: ⁊ intẽdit Ariſto.
ꝙ ratio eſt primus motor in eis: ⁊ poſt ſubdit. Potẽtie
vero que ſunt ſine ratiõe quãdo agens appropinquat
acto: ⁊ nõ eſt illic aliqud impediens extrinſecuꝫ neceſ/
ſe vt agẽs agat ⁊ patiens patiatur. Alie võ potẽtie que
ſunt cũ ratione nõ eſt neceſſe quando appropinquant
ſuas actiones vt agant:quoniã potentie que ſunt cum
ratione agunt contraria. Scientia enim eſt contrario
rum: ⁊ ſi agit duo cõtraria per ſe pͥmo:cõtinget ex hoc
ꝙ agat duo contraria inſimul:qđ eſt impoſſibile.ergo
neceſſe eſt vt in iſtis ſit principium prius potẽtijs mo/
uentibus que ſit cauſa in hoc ꝙ agunt alterum cõtra/
rioꝝ quãdoqꝫ ⁊ quãdoqꝫ alterũ: ⁊ vniuerſaliter ne
ceſſe eſt vt aliquid ſit quod faciat magis agere alterũ
contrarioꝝ qꝫ alterum: ⁊ hoc eſt verum principium: ⁊
hoc quod facit magis agere alterum contrarioꝝ eſt
appetitus ⁊ voluntas que eſt ab intellectu.) Hec ille.
¶ Ex quo patet quomodo Cõmentator numerat ra/
tionem inter potentias rationales ⁊ cum hic dicit vo/
luntatem eſſe aliud principiuꝫ ⁊ prius potẽtijs ratiõa/
libus ⁊ ꝯñter diſtingui. preſertim aũt mirandum eſt
quomodo iſte tantam falſitatem impudẽter conatur
Cõmentatori imponere: cũ Cõmentator expreſſe po/
nat quinqꝫ virtutes anime diſtinctas abinuiceꝫ ⁊ ab
anima:ſicut accidens a ſubiecto:quod patet. Naꝫ pri/
mo de anima.cõmento.89. dicit ſic. ¶ Anima habet
Aĩa.ſ. paſſiones diſtictas hꝫ apud Cõmentatorẽ.
quinqꝫ actiones aut paſſiones diuerſas genere: quarũ
vna eſt ſcire ⁊ eſtimare.ſecũda ſentire.tertia deſidera
re ⁊ velle.quarta moueri in loco. q̄nta augeri ⁊ minui
⁊ nutriri. ideo queritur vtrũ quelibet iſtaruꝫ actionũ
diuerſaruꝫ in genere ſint totius anime: ita ꝙ per ean/
dem naturã intelligit ⁊ ſentit: ⁊ mouetur in loco: ⁊ de/
ſiderat: ⁊ nutritur: ⁊ vniuerſaliter agit ⁊ patitur vno/
quoqꝫ eorum niſi per virtutes diuerſas ⁊ membra di/
uerſa: ⁊ membra eius conuenientia cõmunia. hec igi/
tur opinio Ariſto. Nõ igitur opinamur ꝙ faciat diuer
ſas actiones ⁊ vnica membra tm̃:neqꝫ per vnicas vir
tutes ⁊ diuerſa membra.ſ. cum hoc qđ agit cuꝫ mem/
bris conuenientibus:quoniam ſi ſic nõ intelligeretur:
eſſet idem cum ſermone Platonis.) Hec ille. ¶ Ex
quo habet̃ ꝙ virtutes anime ſunt diuerſe adinuiceꝫ.
Item cõmento.92.ſic dicit. ¶ Debet dubitare homo
de partibus anime cum fuerit opinatus habere eam
partes ſm hunc modum:ſcꝫ vt ſit diſſimilis vno mo/
do: ⁊ vnita alio modo. Et ſubdit. Et debes ſcire ꝙ iſta
duo nõ ſequitur niſi hoc: quia nõ determinatur vtruꝫ
ſit vna ſm ſubiectũ: ⁊ plura ſm virtutes:ita ꝙ diuiſio
anime in ſuas partes ſit:ſicut pomi in odorem colorẽ
⁊ ſaporem. Aut eſt vna propter vnam materiam com
muneꝫ: ⁊ plura qꝛ iſta natura habet duas virtutes: ita
ꝙ diuiſio aĩe in ſuas partes ſit: ſicut diuiſio generis in
ſuas ſpecies:quoniã ſm hunc moduꝫ contingunt duo
predicta: cũ enim poſuerimus eam vnicam ſm ſubie
ctum tm̃ nõ continget hoc. ſubiectũ enim partiũ eius
erit vnũ tm̃: ⁊ quedã eoꝝ erunt ſubiectũ quorundã.)
Hec ille. Et cõmẽto.91.dic̃. ¶ Neceſſe eſt vt aĩa ſit in
toto animali vna ſubſtãtia ⁊ plura ſm virtutes: ita ꝙ
quedam partiũ ſit ſubiectum quorũdam.ſ.ꝙ nutriti/
ua ſit ſubiectum ſenſibilis ⁊ tangibilis ſit ſubiectum
aliorum ſenſuum: et ſimiliter quedam quorũdam vt
poſt declarabit̃.) Hec ille. ¶ Ex quibus patet:ꝙ vir/
tutes ſeu potentie quas vocat partes anime ſunt abin/
uicem realiter diſtincte:diuiſio enĩ anime in ſuas par/
tes eſt vel ſicut diuiſio ſubiecti in accidẽtia. ſicut exẽ/
plificauit de diuiſione pomi in odorẽ: colorẽ: ⁊ ſaporẽ:
aut ſicut diuiſio generis in ſuas ſpecies: ſicut ex dict is
in cõmento.90. in vtraqꝫ autem iſtarum diuiſionu m
diuidentia realiter abinuicem diſtinguuntur: ſcꝫ ta m
diuerſa accidentia vnius ſubiecti: qꝫ diuerſe ſpẽs vniꝰ
generis. Sed vt per verba finalia eiuſdem cõmenti
apparet: ⁊ ex cõmento.91. mens ſua eſt:ꝙ anima non
ſe habet ad ſuas virtutes: vt genus ad ſpecies:loquen
do de anima vnius animati ſoluꝫ:ſed potius ſicut ſub
iectum ad multa accidentia. In vtroqꝫ etiam cõmen
to dicit vnam virtutem eſſe ſubiectuꝫ alterius: quod
nullo modo poſſet eſſe niſi eſſent realiter diſtincte. Et
ſic patet ꝙ Cõmentator eſt ꝓ noſtra opinione. ¶ Ad
argumentũ qđ eſt Ade negatur antecedens. Ad pͥmã
probationem dicitur:ꝙ deus poſſet fruitionẽ volunta
tis conſeruare ſine actu intellectus preſente: nõ tamẽ
poſſet facere ꝙ voluntas vellet ⁊ intellectus:nec tũc:
nec prius intellexiſſet: quia de ratione actus volunta/
tis eſt ꝙ feratur in bonum intellectuꝫ:nõ ergo ſequi/
tur: actus voluntatis eſt: ⁊ nulla cognitio intellectus
eſt. ergo amatur incognitum:ſed ſequit̃ ſoluꝫ ꝙ ama/
tur aliquid qđ pro tunc nõ cognoſcit̃: ſed prius cogno
ſcebatur. ¶ Poteſt etiaꝫ dici:ꝙ lꝫ actus intellectus ⁊
voluntatis ſint realiter diſtincti: tamen vnius includi/
tur in ratione alterius: ⁊ ideo nõ poſſunt ſeparari ſm
Act⁹ itellus ⁊ voluntatis adiuicẽ icluduntur.
rem. Volitio enĩ eſt appetitus boni intellecti: cũ ergo
deſinit eſſe intellectio deſinit tale bonum intelligi: ac
per hoc a volũtate appeti. ¶ Ad 2^{am} probationẽ dici/
tur: ꝙ voluntas non eſt ceca nec videns: quia non eſt
apta videre:ſufficit enim ꝙ idem ſit ſubiectum quod
videt ⁊ quod vult.ſ. anima cui principaliter attribuit̃
intelligere ⁊ velle: ⁊ non alicui potentie. ſi enim volun
tas eſſet quaſi ſuppoſitum volens bene eſſet inconue
niens ꝙ nihil intelligeret. ſicut ſi viſus eſſet vna ani/
ma incõueniens eſſet illam nõ habere guſtuꝫ: ⁊ ſi ocu
lus eſſet animal inconueniens eſſet ꝙ nõ haberet os:
ſed quia ſunt inſtrumẽta animalis ⁊ nõ animalia: nõ
oportet eãdem virtutẽ videre: ⁊ guſtare: ⁊ olfacere: ita
in propoſito. ¶ Ad tertiaꝫ probationem negat̃ conſe
quentia:quia ſupponit duo falſa. Primũ ꝙ fruitio ſit
eſſentialiter beatitudo. Secũm ꝙ illa remanẽs fruitio
ſeu in eẽ fruitiõis aut delectatiõis vel dilectiõis poſſet
ſeparari ab oĩ cognitiõe: qđ forte falſuꝫ eſt. ¶ Ad 4^{am}
dicit̃:ꝙ minor implicat impoſſibile: ⁊ ideo infert qđ/
libet: cum eniꝫ dicit̃ poſito ſolo actu amãdi quocũqꝫ
alio circũſcripto implicatur contradictio: ſcꝫ ꝙ actus
amãdi ſit ⁊ oĩs actus intellectus circũſcribunt̃: ⁊ idẽ ex
illo impoſſibile hñ ſequitur ꝙ obm placet: imo ꝙ ho/
mo ſit aſinus. ¶ Ad 5^{am} dicitur ſicut ad primaꝫ ⁊ 3^{am}.

¶ Ad 6^{m} dicitur: q̄ ꝯñtia nulla eſt: volūtas poteſt in
oppoſitum cuiuſlibet dictaminis. ergo poteſt ferri in
incognitū: poteſt enim in oppoſitū cuiuſlibet dicta-
minis in ſenſu diuiſo. hoc eſt. nō eſt aliquod dictamen
circa ea que ſunt ad finem quin voluntas poſſit in op
poſitum: non tamen eſt poſſibile q̄ velit in oppoſitū
cuiuſlibꝫ dictaminis. hoc ē: q̄ habeat velle nulli dicta
mini conforme: ⁊ iſte eſt ſenſus compoſitus: in primo
ſenſu negatur cōſequentia: ⁊ conceditur antecedens.
¶ Ad 7^{m} negaẗ minor: nō eniꝫ actus volēdi aut ve-
getandi eſt experiētia ſui obiecti: ⁊ tamē actus potētie
vegetatiue eſt vitalis. negaẗ ergo ꝯñtia: iſte actus non
eſt experientia. ergo nō plus eſt vitalis q̄ȝ habitus vel
ſpecies. fallitur enim arguens nomine actus vitalis.
actus enim ille diciẗ vitalis qui eſt actus viuentis in-
quantum hmōi. viuens autē dicitur quod a ſe moue
tur. Unde ſanctus Thomas prima parte. q. 18. articu.
p̄mo. (¶ Uiuentia dicunẗ quecūqꝫ ſe agunt ad motū
vel operationem aliquā: ea vero in quoꝝ natura non
eſt: vt ſe agant ad aliquem motū vel operationem: vi
uentia dici nō poſſunt: niſi per aliquā ſimilitudineꝫ.)
Et ideo ſm̄ q̄ ipſe ponit articu. 2°. eiuſdem queſtionis
ad 2^{m} argumentum: opera vite dicuntur: quoꝝ princi
pia ſunt in op̄antibus vt ſeipſos inducant in tales ope
rationes. ¶ Nec valet ſi fiat inſtantia de motu natu-
rali ipſius grauis: que eſt a principio itrinſeco: ſcilicet
grauitate: nec tamen ille motus dicitur actus vitalis.
¶ Naꝫ ſm̄ q̄ ponit ſanctus Thomas de veritate. q.
24°. arti. p̄mo. (¶ Eoꝝum quoꝝ principium motus in
ipſis eſt: quedam talia ſunt q̄ ipſa ſeipſa mouent ſicut
animalia: quedaꝫ aūt que non mouent ſeipſa quāuis
in ſeipſis aliquod principiū motus habeant: ſicut gra-
uia ⁊ leuia: non enim ipſa ſeipſa mouent: cum nō poſ-
ſint diſtingui in duas partes: quarum vna ſit mouens
⁊ alia mota: ſicut in animatis inuenitur: q̄uis motus
eoꝝum ſequatur aliquod principium in ipſis: ſcilꝫ for-
maꝫ: quaꝫ quia a generante habent: dicunẗ a generan-
T.c.29. te moueri: ſm̄ ph̄m. 8. phyſicoꝝ: ſed a remouente pro
hibens per accidens: ⁊ ideo talia mouētur ſeipſis: ſed
non a ſeipſis: quia non ſunt ſibiipſis cauſa agendi vel
mouendi: ſed per illud quod ab altero receperunt di-
riguntur ad agenduꝫ vel mouenduꝫ.) Hec ille. ¶ Et
Tex.12. 5° metaphyſi. capl'o de potentia dicit ſic. (Natura ſm̄
q̄ eſt principiū motus in eo in quo eſt: nō comp̄rehen-
ditur ſub potentia actiua ſed magis ſub paſſiua: graui
tas enim non eſt principium vt moueat: ſed magis vt
moueaẗ.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ: q̄ motus naturalis
grauis nō dicitur actus vitalis nec opus vite: qꝛ lꝫ p̄n-
cipiū illius motus ſit in graui: nō tñ ſic vt ſe iducat ad
talē motū: ſꝫ potius vt moueaẗ a gn̄ante vel remouē-
te p̄hibēs. Patet igiẗ q̄ ad hoc q̄ actus dicaẗ vitalis
nō requiriẗ q̄ ipſa ſit cognitio vel experientia. ¶ Ad
8^{m} dicitur: q̄ quicquid ſit de minore maioꝛ eſt falſa:
quia taꝫ aſſenſus q̄ȝ apprehēſio pertinēt ad intellectū:
nō ſic cognitio aut volitio: ſed ad diuerſas potentias.
¶ Ad 9^{m} negaẗ minor: ⁊ ad p̄bationē dicitur: q̄ bea
Videns tamen volens deus ... titudo eſſentialiter eſt cognitio ⁊ nō fruitio: ⁊ ſi per im
poſſibile aliquis videret deum ⁊ velle nullū haberet:
ipſe eſſet beatus: lꝫ nō perfecte quo ad illa que extrin
ſece beatitudinē perficiunt ⁊ decorāt. ¶ Ad 10^{m} dici
tur: q̄ omnes locutiōes ſunt intelligende per cōcomi
tantiā: ⁊ nō q̄ ſit predicatio per eſſentiā vt ſit ſenſus:
amoꝛ eſt notitia. i. non eſt ſine notitia: vel q̄ in talibus
loquutionibus abſtracta ponantur pro cōcretis vt ſit
ſenſus: amoꝛ eſt notitia id eſt amans eſt cognoſcens.

¶ Ad 11^{m} per idē. Ex quibus patet: q̄ minoꝛ ſuperi°
negata adhuc nō ſufficienter probatur. ¶ Ad 2^{m} p̄n-
cipale dicitur: q̄ intellectus ⁊ voluntas diſtinguuntur
realiter. Et cum queritur an hoc ſit. ⁊c. Dico q̄ hoc eſt
propter diuerſitatem obiectoꝝ intellectus ⁊ volun-
tatis non materialibus ſed formalibus: que primo et
per ſe reſpiciunt ſcꝫ bonū ⁊ verū: ⁊ ens vt fuit dictum Nul act° potentias diuerſificant.
in probatione ſecunde concluſionis. Si etiam dica-
tur q̄ dicte potētie diſtinguantur propter diuerſitatē
actuum nō oportet q̄ tot ſint potentie in anima quot
ſunt actus ſpecie diſtincti in ea: nō eni quecūqꝫ actuū
diuerſitas diuerſificat potētiam: ſed ſolum diuerſitas
actus que non poteſt reduci ad vnitatem generis vel
ſpecie ſub hoc cōmuni opus vite. ſic autē eſt de actu
qui eſt cognitio ⁊ de actu qui eſt appetitio vel volitio:
quia iſti continentur ſub diuerſis generibus operum
vite: vt ſupra deductū eſt. (¶ Ad 3^{m} reſpondet ſanctus
Thomas in de veritate. q. 10. arti. p̄° ad 5^{m} dicens. (Il-
la tria dicuntur vna eſſentia inquātū ab vna eſſentia
procedunt: vna vita inquantum ad vnum genus vite
pertinent: vna mens inquātum ſub vna mente cōpre-
hendantur. ſicut partes ſub toto: ſicut viſus ⁊ auditus
comprehenduntur ſub parte anime ſenſitiua.) Hec il
le. ¶ Ad 4^{m} dicitur: q̄ ſimilitudo parū valet: nō eniꝫ
opꝫ omnia illa que ſunt idē in deo: eſſe ideꝫ in creatu-
ris. alias nō oporteret diſtinguere ſapientiaꝫ: iuſtitiā:
cognitionem: ⁊ eſſentiā in creatis: ſicut nec in deo: non
enim creature attingunt ad diuinaꝫ ſimplicitatē que
tanta eſt q̄ illud quod habet eſt illud quod habetur:
loquēdo de abſolute dictis. ideo deus qui habet ſapiē
tiam eſt ſapientia quam habet: non ſic in rebus crea-
tis. ¶ Ad 5^{m} dicitur: q̄ non oportet omne immateria
le eſſe intellectiuuꝫ tanq̄ȝ potens intelligere: ſed bene
conceditur q̄ imaterialitas eſt cauſa vel circūloquiẗ Intellectuale aliqd pōt dici multiplr
cauſam q̄ aliquid ſit intellectuale. Aliquid autem po
teſt dici itellectuale multipliciter. Primo quia eſt na
tum intelligere: ſicut ſubſtantia immaterialis. Secun
do modo: quia eſt principium vel potentia ad intelli-
gendum: ſicut intellectus. Tertio: quia eſt ipſum intel
ligere vt opus intelligendi. Quarto. qꝛ neceſſario pre-
uiū ad talē actum: ſicut ſpecies vel habitus vel eſt in-
telligibile in actu. Quinto. quia cōſequutiuū ad virtu
tem intellectiuam: ⁊ iſto modo voluntas dicitur eſſe Preter imālitatē qd pl° reqriẗ. ad h̄ q̄ aliquid ſit intellectiuū.
quid intellectuale: nō tamē qd intellectiuū. Et ſi que-
ratur quid plus requiritur ad hoc q̄ aliquid ſit intelle
ctiuū vltra imaterialitatē: diciẗ q̄ virtus intellectiua
qꝛ nō ſolum dicit virtutem imaterialem: ſed dicit vir
tutem que ſit imaterialiter forme non ſolum ſue: ſed
alterius conceptiua vel receptiua loquendo in creatu
ris. hanc enim cauſam aſſignat ſanctus Thomas pri-
ma parte. q. 14. arti. p̄mo: ⁊ quia voluntas: lꝫ ſit imma-
terialis: non tamen eſt ſuſceptiua vel conceptiua ſpe-
ciei obiecti. ideo non eſt intellectiua. Intellectus eniꝫ
ſe habet vt femina: volūtas vero vt vehiculū portās
cog^{tum}. ¶ Et ſi dicatur q̄ ſanctus Thomas ibideꝫ po
nit q̄ ex imaterialitate nature p̄uenit q̄ natura ſit ſu
ſceptiua formarum aliarum a ſe. ¶ Dicitur q̄ loqui-
tur de natura ſubſiſtente. ex hoc enim q̄ aliqua natu-
ra naturaliter ſubſiſtit immaterialiter: habet virtu-
tem ſuſcipiēdi ſpeciem obiectoꝝ aliorum a ſe. modo
nec voluntas nec intellectus creatus ſubſiſtūt: ⁊ ideo
nō intēdit q̄ intellectus ex hoc hēat q̄ ſit imateriali-
ter ſuſceptiuus: qꝛ eſt imaterialis: ſed hoc dicit de ſub-
ſtātia intellectuali: itellꝰ eni p̄prie nō ſuſcipit. ſꝫ ſub-
ſtantia per intellectum ſpēm obiecti. ¶ Et ſi queraẗ

cur plus

cur plus ſuſcipit per hanc qualitatē quam dicimus intellectum: q̄ꝫ per illaꝫ quā dicimus voluntatem. Dicitur ꝙ nō eſt alia cauſa: niſi quia hec qualitas eſt talis: ⁊ alia non: ſicut ſi queratur. vnde eſt ꝙ hec forma ſit anima: ⁊ non illa: vel cur iſti nature cōueniat talis diffinitio ⁊ nō alteri nature: nō enim eſt diffinitio demōſtrabilis de diffinito: nec differentia eſſentialis de ſua ſpecie a priori: ſed eſt imediata illi: nec hic habet locū queſtio propter quid. ¶ Ad 6^m dicitur: ꝙ appetere eſt actus perfectior in cognoſcibilibus q̄ꝫ in pure naturalibus: plura enim requiruntur ad principiandū actuꝫ perfectiorem q̄ꝫ minus perfectuꝫ. vnde ⁊ ſi in naturalibus ſola naturalis forma ſufficiat: in cognoſcibilib⁹ tamen oportet dare ſpecialem potentiam appetitiuā: nec eſt ſimile de appetitu materie: quia cum ſit potentia pura nihil poteſt in ea eſſe diſtinctum: nec appetitus: nec appetere. ¶ De graui autē dicendum eſt: ꝙ ipſa grauitas que eſt appetitus diſtinguit̄ re a forma ſubſtātiali grauis: quaꝫ ſequitur in eſſendo ⁊ ab intelligentia dirigente: quā ſequitur in tenendo ad centrū: quia natura agit propter fineꝫ: ⁊ opus nature eſt opus intelligentie: ſed a forma differt eſſentialiter non ſubiecto. ab intelligentia aūt differt etiaꝫ ſuppoſito. ſimiliter appetitus animalis differt re a forma animalis ⁊ a potentia cognitiua quā conſequitur. ¶ Iſta ſolutio in forma eſt Petri de palude: que probabilis eſt ⁊ vera: niſi forte intelligat appetere in naturalibus non cognoſcibilibus eſſe actum elicituꝫ. hoc enim falſuꝫ eſt.

Differt appetit⁹ nālis ab eo ꝙ ſequit̄ī quocūqꝫ.

¶ Poteſt etiam dici: ꝙ non eſt ſimile de appetitu naturali ⁊ de appetitu animali vel rationali: quia ſm ꝙ ponit ſanct⁹ Thomas de veritate. q. 22. arti. 3° ad 3^m. (Quāuis bonum (inquit) appetatur taꝫ per appetitū naturalem q̄ꝫ per appetitum animaleꝫ: tamen per naturalem appetitum non appetit aliquid ex ſe bonuꝫ: ſicut per appetituꝫ animalē: ⁊ iō ad appetendū bonū appetitu animali exigitur potentia: que nō requiritur ad appetendum per appetitum naturalem. ¶ Et preterea bonum quod intendit appetitus eſt determinatum ad vniforme: non aūt eſt ita de bono quod appetitur per appetitum animalem: ⁊ poteſt ſimile induci de virtute motiua. ſicut enim animalia mouentur ex ſe: ita ⁊ appetunt ex ſe: ⁊ propter hoc ſicut vis motiua eſt ſpecialis potentia in anima: ita ⁊ vis appetitiua.) Hec ille. ¶ Scōm enim ꝙ idē ponit ibidē in reſponſione principali: cuꝫ potētie anime ordinentur ad opera que ſunt propria animatorum: ſm hoc aliqua operatio habet ꝙ ad eam ſpecialis potentia anime deputetur: quia ipſa eſt propria operatio animati: ⁊ quia licet mouere ⁊ appetere ſit cōmune animatis ⁊ inanimatis ſm vnum moduꝫ: tamen quodlibet coruꝫ ſm aliū modum eſt proprium animatoruꝫ: que mouentur ex ſe ⁊ appetunt ex ſe. ideo appetitus animalis vel rationalis eſt potentia diſtincta a forma ſubſtātiali animalis: ⁊ ſimiliter potentia motiua: licet non ſit appetitus naturalis. ¶ Ad 7^m dicit̄: ꝙ perfectio ſimpliciter poteſt duobus modis accipi. Uno modo accipiēdo ſimpliciter pro vniuerſaliter vt dicatur perfectio ſimpliciter: que includit omneꝫ perfectionē: ⁊ excludit oēm imperfectionem: ⁊ iſta eſt in ſolo deo. vnde habēs iſtā eſt ſimpliciter perfectius omni non habente: ⁊ carens illa eſt ſimpliciter imperfectus: ⁊ talem perfectioneꝫ ſimpliciter non dicunt intelligere ⁊ velle creatū. Alio modo dicitur perfectio ſimpliciter que perfectionem includit: ſed non excludit imperfectionē nec includit: ſicut ſunt velle ⁊ intelligere ſi ſimpliciter accipiantur:

Perfectio ſimplr duob⁹ mo. capi pōt.

propter quod indifferenter ſunt in deo: quia imperfectionem nō includunt: ⁊ in creatura: quia imperfectionem non excludunt: ⁊ habere talem perfectionem vt ſic: melius eſt q̄ꝫ carere. ſi autem vnum habeat vnaꝫ ⁊ aliud aliam. tunc habens meliorem: ſimpliciter perfectius eſt carente ea: habens vero minus bonam: eſt perfectius ſm quid carente illa: ⁊ nihilominus eſt imperfectius ſimpliciter. ſicut ille de intellectu ⁊ voluntate. vnde quia intelligere eſt nobilius q̄ꝫ velle: intellectus eſt nobilior q̄ꝫ voluntas. vnde melius eſt habere volitionem q̄ꝫ non habere. vbi auteꝫ haberetur intellectus ſine volūtate eſſet nobilius. vnde intellect⁹ eſt ſimpliciter nobilior voluntate: licet careat nobilitate quaꝫ illa habet: ⁊ que eſt perfectio ſimpliciter: quia habet aliam meliorem. hec etiam eſt ſolutio dicti doctoris Petri de palude. ¶ Ad 8^m dicitur: ꝙ maior eſt ſimpliciter falſa. vñ ſanctus Thomas de veritate. q. 22. arti. 10. ad p̄mū. vbi ſoluit iſtud argumentū in ſuo ſimili. vnde argumentū qđ ibideꝫ facit tale eſt. (Potentie diuerſificantur ſm obiecta: obiectum auteꝫ intellectus eſt verum: voluntas vero bonum. cum ergo verum ⁊ bonum ſint ideꝫ ſuppoſito ⁊ differant ratione. videtur ꝙ intellectus ⁊ voluntas ſint idem re: ſed differant ratione.) Ecce argumentum ſuuꝫ. Et ſoluit. (Dicendum (inquit) ꝙ diſtinctio potentiarum non oſtenditur ex obiectis ſm reꝫ conſideratis: ſed ſm rationem: quia ipſe rationes obiectorū ſpecificant ipſas operationes potentiarum: ⁊ ideo vbi eſt diuerſa ratio obiecti ibi inuenimus diuerſaꝫ potentiam: quāuis ſit eadem res que ſubeſt vtriqꝫ rationi: ſicut eſt de bono ⁊ vero: ⁊ hoc etiam patet in rebus materialibus. nam aer patitur ab igne inquantuꝫ eſt calidus ſm ꝙ eſt in potentia aer calidus: inquātum vero ignis eſt lucidus patitur ab eo ſm q̄ ipſe eſt diaphonus: nec eſt eadem potentia in aere ſm quā dicitur diaphonus ⁊ ſm quā dicitur potentia calidus: quāuis ſit idem ignis qui in vtrāqꝫ potētiam agit.) Hec ſanctus Thomas. ¶ Ad 9^m dicit Petrus de palude. Si enim maior intelligatur de potentia libera per eſſentiaꝫ ſic ꝙ in ipſa eſſentia ſua includit totum liberum arbitrium. vera eſt. talis enim potentia eſt rationalis per eſſentiam ⁊ volitiua: quia liberum arbitrium eſt facultas rationis ⁊ voluntatis includens illa duo: ſed in hoc ſenſu negatur minor. ſ. ꝙ iſto modo voluntas ſit libera per eſſentiā. Si autem maior intelligatur de potētia ſic libera per eſſentiam: ꝙ tamen eius eſſentia non eſt totum liberum arbitrium. i. totum qđ requirit liberum arbitriū vel totum quod eſt de ratione liberi arbitrij: ſed ſoluꝫ eſt pars libertatis. tunc maior eſt falſa. talem enim potentiam nō oportet eſſe rationaleꝫ per eſſentiam: ſed ſufficit ꝙ vel ſit rationalis vel imediate illi cōiuncta: ⁊ ad hunc ſenſum minor eſt vera: quia voluntas illo modo eſt libera per eſſentiaꝫ. ¶ Iſta reſponſio bona non eſt: quia ibi videtur ſentire ꝙ liberum arbitriuꝫ continet intellectum ⁊ voluntatē quaſi partes: ⁊ ꝙ liberum arbitrium: nec eſt ſolum ratio: nec ſolum intellectus ſed vtrūqꝫ. hoc autem falſum eſt: ⁊ contra opinionē ſancti Thome. vt patet expreſſe de veritate. q. 24. vbi. arti. 5. oſtendit ꝙ liberum arbitrium non continet ſub ſe multas potentias: neqꝫ per moduꝫ totius vniuerſalis: neqꝫ per modū totius integralis: ⁊ arti. 6°. oſtendit liberum arbitrium nō eſſe aliam potentiā a voluntate. Hoc idem ponit p̄ma parte. q. 83. arti. 4. et 2° ſen. diſt. 24. q. 1. arti. 2. ⁊ 3. in ſolutione ad 4^m. ¶ Dicit̄ ergo ꝙ maior eſt ſimpliciter falſa: nec eius proba-

tio valet. vnde ad p̄mā probationem maioris: que ibi
innuit̄ cum. ſ. dicitur: ꝙ ratio eſt de eſſentia libertatis:
ſed non pars. Vn̄ ſanctus Thomas prima ſcde. q. 17.
arti. p° ad 2m ſic ait. (Radix libertatis eſt voluntas ſi
cut ſubiectum: ſ3 ſicut cauſa eſt ratio ex hoc ꝙ volun
tas poteſt libere ad diuerſa ferri: quia ratio poteſt ha
bere diuerſas cōceptiones boni: ⁊ ideo ph̄i diffinierūt
liberum arbitrium: qđ eſt liberum de ratiōe iudiciū:
quaſi ratio ſit cauſa libertatis) Hec ille. ¶ Et de veri
tate vbi ſupra dicit. Liberū arbitrium eſt potētia qua
homo poteſt libere iudicare: quod aūt dicit̄ eſſe prin
cipium actus alicuius aliqualiter fiendi: non oportet
ꝙ ſit principiū illius actus ſimpliciter: ſed aliqualiter
ſignificat̄ eſſe principiū illius: ſicut grāmatica per hoc
ꝙ dicit̄ eſſe ſciētia recte loquēdi: nō dicit̄ ꝙ ſit princi
piū locutiōis ſimpliciter: quia etiā ſine grāmatica po
teſt homo loqui: ſed ꝙ ſit principiu3 rectitudinis in lo
cutione: ita ⁊ potētia qua libere iudicamus: nō intelli
gitur qua iudicamus ſimpliciter ꝙ eſt rationis: ſ3 que
facit libertatem in iudicando qđ eſt voluntatis. vnde
arbitriu3 liberum eſt ipſa voluntas nō abſolute: ſ3 in
ordine ad aliquē actum eius qui eſt eligere.) Et ad p̄
mū dicit. (Liber arbitriū nominat voluntatem non
abſolute: ſed in ordine ad rationē: ⁊ ide eſt ꝙ ad ſigni
ficandū voluntas ⁊ ratio in diffinitiōe liberi arbitrij
oblique ponunt̄.) Hec ille. ¶ Ex quo p3 ad illam pri
ma3 ꝓbationē. dicit̄ eni3 ꝙ ratio ſic pertinet ad liber
tatē. ſ. ſicut p̄ma origo liberi arbitrij: vt etiā ponit ſan
ctus Thomas ibidem ad 4m: nō tamen ſicut aliquid
de eſſentia liberi arbitrij qđ nō eſt aliud q̄3 potētia ele
ctiua. ſ. volūtas vt electiua. ¶ Scđa etiā ꝓbatio que
ibidē innuit̄ ad ꝓbandum maiorē per illā regula3: ſi
cut ſimpliciter ad ſimpliciter ⁊c̄. nō valet. talis enim
modus arguēdi fallit vbi eſt alia habitudo inter ma
ximū vnius ordinis ⁊ maximū alterius ordinis: q̄3 ſit
inter minimū alterius vel q̄3 mediij ad mediū: non ſe
quitur. Minimū accidēs eſt minimum ens: ⁊ maius
accidēs vel perfectius accidēs eſt perfectius ens. ergo
perfectiſſimū accidēs eſt perfectiſſimū ens. Et cauſa
eſt: q2 ſignificata tota latitudine entiū ab vna parte: ⁊
tota latitudine accidentiū ab alia parte: clarum eſt ꝙ
aliter ſe h3 extremū ad extremū q̄3 minimū ad mini
mu3. ſic in ꝓpoſito ſignet̄ tota latitudo rationalitatis
⁊ tota latitudo libertatis extremū vnius latitudis eſt
ſumma libertas: extremū alterius ſumma ratiōalitas
vel rōnale per eſſentiā ⁊ liberū per eſſentia3: modo l3
rōnale ſit liberū ⁊ magis rationale magis liberu3: nō
ſequit̄ ꝙ eſſentia libertatis ſit eſſentia rationalitatis:
quia prius cōparabant̄ concretū ad concretū: ⁊ poſte
rius abſtractū ad abſtractū: ſicut nec ſequit̄: calidu3 p
participationē eſt igneū per participatione3: ⁊ magis
calidū magis igneū. ergo igneū per eſſentiā eſt calidū
per eſſentiam: vel ergo calor eſt igneus: ⁊ infinita alia
exempla poſſunt dari in quibus ille modus arguendi
nō valet. ¶ Ad 10m dicit Petr' de palude: ꝙ nō ſolū
purā potentiā: ⁊ relatione3 nō pōt deus ab actu: ⁊ a ter
mino oppoſito ſeparare: ſed nec quodcūq3 abſolutu3 a
ſua ꝓp̄etate abſoluta vel relatiua: quādo ſic ſe habent
ꝙ ſubiectu3 ſcđm eſſe actu eſt cauſa neceſſaria ⁊ tota
lis ſue proprie paſſionis: quia contradictio eſt eſſe cau
ſam in actu ⁊ nō eſſe effectum: ꝓpter hoc enim nō po
teſt deus ſeparare ſimilitudinē a duobus albis: q2 eſſe
cauſam vt cauſa eſt ſine effectu: eſt contradictio. vnde
nō poteſt facere lineā que nō ſit recta vel curua: quā
tis rectitudo ⁊ curuitas differāt re abſoluta a linea: ſi

Ad liber arbitriū nō pertinet velut eius origo ⁊ cā.

Liber arbitrium quid.

In quibus valeat illa maxima: ſic ſimplr ad ſimpliciter ⁊c̄. ⁊ in quibus non.

Que ſeparari abinuice3 non pñt p diuinā potentiam.

cut quedam ſpecies qualitatis: quia cōtradictio eſt ꝙ
linea ſit: cuius medium nō exeat ab extremis: nec cor
pus finitum ſine figura: nec creaturam ſine relatione
ad creatorē: quia ipſam dependere eſt eius relatio for
maliter. Sic autem eſt in propoſito: non quide3 de po
tentia volitiua: ſed de actu volendi: quia de voluntate
cum eius eſſe vel eſſentiam non neceſſario per ſe con
ſequatur reſpectus ad intellectum deus poteſt vnu3
facere ſine alio: nec ſeparabitur diffinitio a diffinito:
quia voluntas eſt appetitus rōnalis in aptitudine nō
in actu: ſicut quantitas eſt menſura ſubſtantie: quā ta
men deus ſeparare poteſt: potentia enim volēdi eſt q̄
quis vult niſi impediatur: ſeparato autem intellectu
impediretur ne poſſet voluntas velle: quia eius obie
ctum eſt bonum cognitu3. vnde nō poteſt velle quod
non eſt volibile: velle autem inquātū velle eſt: dicat re
ſpectum ad intellectum. vnde ſicut eſſe creaturam ſi
ne reſpectu ad creatorem eſt cōtradictio. ſic ⁊ hic: ma
gis q̄3 viſionem ſine colore: quia eſſe viſionem non vi
ſibilis implicat contradictionem: du3 tamen color ha
beret eſſe viſiuum: ecce reſponſionē dicti doctoris qui
iudicio meo nihil dicat inconueniens. ¶ Niſi forte in
hoc ꝙ ponit voluntate3 poſſe exiſtere ſine intellectu:
quod non videtur verum: quia l3 nō ſit apparens con
nexio inter illa duo accidentia ſi comparentur adin
uicem: tamē ꝓpter tertiu3 ſunt cōnexa. ſ. propter pro
prium ſubiectu3 animā: videlicet cuius ſunt paſſiōes
proprie: ſine qua nullum eorum eſſe poteſt: nec ipſa ſi
ne quolibet illorum: ⁊ ideo poſita voluntate ponitur
anima rationalis: qua poſita ponit̄ intellectus. ¶ Ad
12m dicit doctor: ꝙ maior eſt vera de declaratione pro
prie dicta loquēdo: ſed tūc minor eſt falſa. ¶ Prima
aūt probatio procedit de delectatione large dicta que
eſt connaturalis ⁊ facilitas ⁊ promptitudo. ¶ Secun
da vero probatio non concludit: ſicut propriu3 eſt ho
minis eſſe riſibilem: non ſm illud tamen ꝙ eſt homo
.i. ſm ratione3: ſed forte ſm os aut aliquid tale. ¶ Et
ad illud quod dicitur de habitu dicendu3 eſt ꝙ eſt de
lectatio large dicta: vel quia ſicut appetitus querit bo
num appetitus pro omnibus potentijs futurum: ſic de
lectatur ꝓ preſenti bono omnis potentie. vnde in ope
re eſt delectatio. i. ex opere nō in potentia operante ſe
cundū ſe: ſed in potētia ei naturaliter cōiuncta. ¶ Ad
13m dicit: ꝙ minor eſt falſa. Et ad primam probationē
dicit: ꝙ in naturalibus verum eſt: ſicut appetitus gra
uium ⁊ leuiu3 differt genere: ⁊ leuitas ignis ⁊ aeris ſpe
cie: ⁊ grauitas aque ⁊ terre: quia ſunt per ſe ad diuerſa
loca: ſed non ſic eſt de ſenſu: quia non quemlibet ſen
ſum ſequitur appetitus: quia nullum exteriorem: nec
nullum interiorem: ſed ſolum eſtimatiuam: que ſola
dicit aliquid de fugibili ⁊ ꝓſequibili. ¶ Ad ſecunda3
probationem dicit: ꝙ in eodem inſtanti in quo ſenſus
exterior immutatur poteſt immutari ſenſus cōmunis
⁊ eſtimatiua ad iudicandum bonu3 vel malum: ⁊ ſta
tim in appetitu ſequitur delectatio vel triſtitia. ¶ Ad
tertiam dicitur: ꝙ appetitus non diſtat ſubiecto a ſen
ſu quem ſequitur: ſed differt ab eſſentia: vt ſupra di
ctum eſt: ⁊ ſi eſtimatiua eſt vna non poteſt eſſe eadem
cum iraſcibili ⁊ concupiſcibili que differunt re ſicut ⁊
obiecta: quia aliquid eſt arduu3 quod non eſt delecta
bile ſenſu: vt pugnare ⁊ cū vulneribus vincere.) Hec
ille. ¶ Ad 14m dicitur: ꝙ mens ſancti Thome eſt vbi
cunq3 loquitur de hac materia: que in argumento tan
gitur ꝙ itellectus eſt ſimpliciter ⁊ abſolute altior vo
luntate ſecundum perfectionem ⁊ nobilitatem: ſicut
alias

Volūtas eſt appetitus rōnalis i aptitudine.

Contra illō ꝙ in viſione dī. v3. ꝙ itellect' ſeparari poſſint.

di. 3. q. 1. ar. 3.

alias in pma diſtinctione fuit allegatum: cum vo ipſe
q.j.in rñſiõe cõtra 6m. dicit pmo ſen.di.1.q.1.arti.1.ad pmuz:ꝙ intellectus eſt
altior ſm originem τ voluntas ſm perfectionem. τc.
Und potẽtiã altera eẽ ſƺ emoiẽ duplr. ¶ Sciendũ ꝙ aliquã potentiaʒ eſſe altiorẽ ſm perfe
ctionẽ põt duplr intelligi. Primo mõ in ſe τ abſolute:
τ ſic intellus eſt altior τ perfectior volũtate. Secũdo
mõ:qꝛ vna illarũ perficit aliaʒ in ſuis actibus:τ ſic vo
luntas eſt perfectior intellectu:qꝛ delectatio que perti
net ad voluntatẽ perficit operationẽ intellectus: puta
ꝯtemplationẽ veritatis. Et ſic pʒ ꝙ in dictis eius nul
la eſt ꝯtradictio realiter:ſed ſolũ apparẽter. ¶ Ad pri
muz ꝯtra 3m ꝯcluſionẽ dicitur quidẽ:ꝙ memoria de ſui
rõne nõ dicit actiuitatẽ:ſed tentionẽ obiecti in eſſe in
telligibili:τ conceditur ꝙ dicat perfectionẽ ſimpliciter:
τ eſt cõis tribus perſonis. Dico tñ ꝙ ad memoriã con
ſequitur actiuitas quã includit intellectus: τ lʒ intelle
ctus ſit in filio nõ põt tamẽ filius ꝓducere vbum aut
intellectionẽ:qꝛ habet relationem oppoſitã relationi:
que conſequitur productionẽ terminatam ad verbũ:
nulla aũt relatio põt ibi geminari:cuius cauſa lati9 ex
plicabitur deo duce. ¶ Ad 2m pʒ per idem:nõ enim de
rõne memorie eſt actiuitas: lʒ eam conſequatur vbi eſt
memoria nõ ſub relatione oppoſita dicenti verbum.
¶ Ad 3m negatur minor. filius enim habet intellectũ cũ
obiecto ſibi pñte in eẽ intelligibili: lʒ in diuinis non
admittatur ratio habitus: τ iõ nõ vniuoce dicitur me
moria in nobis τ in deo: cum in nobis memoria dicat
intellectũ habituatũ notitia obiecti. ¶ Ad 4m dicitur
ſm predicta:ꝙ de rõne memorie nõ eſt actiuitas aut
fecunditas. Illud aũt qđ hoc loco additur de intellectu
paſſiuo nõ valet: lʒ enim in deo nõ ſit itellectus qui pa
tiatur ab obiecto:eſt tamẽ ibi intellectus ꝯiunctus ob
iecto ſine paſſiõe vel trãſmutatiõe:qui gdeʒ intellect9
reſpectu intellectiõis nõ habet ꝓprie rõneʒ eliciti:aut
rõnem potẽtie:aut habitus: ſed eſt purum intelligere
ſubſiſtens: lʒ ſm rationẽ intelligendi concipiamus ibi
intellectũ τ intellectionẽ diuerſimode. Intellectũ qui
dem vt illud quo deus formaliter eſt potẽs intellige
re. Intellectõeʒ vo vt illud quo formaliter actualiter
Di.35.ar.2. intelligit:τ hoc alias plixius explicabitur. ¶ Ad pmuʒ
cõtra quintã ꝯcluſionẽ reſpõdetur ꝙ Augu. per illa ver
ba vult:ꝙ amor τ notitia ſi accipiantur ꝓ potentijs non
ſunt talia accñtia anime qualia ſunt color τ figura re
ſpectu corporis. nam ille potẽtie ſunt vires naturales
anime:τ nõ accidẽtia cõia vel per accñs:ſed per ſe:co
lor aũt τ figura accidũt corpori per accñs τ ſunt ſepa
rabilia:nec ꝯſequuntur ſpẽm corporis:nec ſunt illius ꝓ
prie paſſiões:ſʒ potẽtie anime ſunt accidẽtia per ſe ꝓ
pria anime. ſi aũt loquatur de notitia τ amore ſm ꝙ
ſunt actus:ſic etiã nec ſunt talia accidẽtia qualia color
τ figura:qꝛ illi actus ſemper ſunt in anima vt in radi
ce a qua pfluit ꝓximũ pncipiũ illoꝝ actuum:nõ autẽ
ſic eſt de colore aut figura reſpectu corporis inquãtuʒ
hmõi. Cuʒ aũt dicit Augu. ꝙ amor eſt ſubſtãtia τc. di
co ꝙ illa verba τ ſimilia exponuntur eo modo quo ma
giſter exponit illa Auguſtini dicẽtis:ꝙ memoria:intel
ligentia:voluntas ſunt vna vita τc. qꝛ ſcʒ ſunt natura
les ꝓprietates vnius anime:que eſt vita τc. (Põt etiã
dici aliter ſm ꝙ ſanctus Thomas dicit pma parte.q.
77a.arti.pmo ad pmũ. Dicit enĩ ibidẽ:ꝙ Augu. loqui
tur de mente notitia τ amore ſm ꝙ anima cognoſcit
τ amat ſe. ſic enim notitia τ amor vt feruntur ad ipſaʒ vt
cognitam τ amatã ſubſtãtialiter vel eſſentialiter ſunt
in ipſa eſſentia anime:qꝛ ipſa ſubſtãtia vel eẽntia ani
me cognoſcitur τ amatur.) Hec ille. ¶ Et dicit ꝙ eodẽ
modo debet intelligi cũ dicit Augu. ꝙ amor τ notitia
ſunt vna vita: τ vna mens:intẽdit enĩ ꝙ illa tria ſunt
vna mens:vna vita:vna anima inquãtũ habent ꝓ ob
iecto animaʒ:que eſt vna vita:eſſentia:τ anima. vnde
ſanctus Thomas in queſtionibus de anima.q.12. di
cit:ꝙ fortaſſis ad hũc ſenſum dicit Auguſ. ꝙ ſunt vna
eſſentia:vna vita: quia notitia in actu eſt quodãmodo
ipſum cognitũ:τ amor in actu eſt quodãmodo ipſum
amatuʒ. ¶ Dicit etiam ibidem:ꝙ ſimilis modus lo
quendi eſt cũ dicitur:ꝙ notitia τ amor ſunt vna vita:
ac ſi diceretur ꝙ calidum τ ſiccũ: τ leue ſunt vnus ignis:
per qđ intendebat vt videtur ꝙ nõ aliter iſta tria dicun
tur vna vita:vna eſſentia:niſi quia oriuntur ab eadeʒ
vita τ ab eadem eſſentia. Uel quia habent idem obie
ctum:ſcʒ animaʒ que eſt vita eſſentia:τ eſt predicatio
nõ per eſſentiam: ſed per cauſaʒ vel totius poteſtatiui
de ſuis partibus. totũ enim poteſtatiuũ eſt quod habet
multas potẽtias τ preiudicatur de qualibet illarum in
concreto proprie: non aũt in abſtracto proprie niſi vt
ſumitur pro concreto. dicimus enim proprie ꝙ anima
eſt intellectiua volitiua:ſed improprie dicitur ꝙ anima
ſit intellectus aut voluntas niſi abſtractum ſumatur
pro concreto. ¶ Ad 2m patet per ideʒ: quia Auguſtin9
dicit illa tria eſſe mẽtis ſubſtantiã: vel quia ſunt natu
rales proprietates ſubſtantie anime:iuxta primã viaʒ
tactam in ſolutiõe argumẽti precedẽtis:aut quia acci
pit ibi abſtractum ꝓ concreto:ſicut ſi diceretur ꝙ calor:
ſiccitas:leuitas:ſunt vnus ignis:iuxta ſecundã viã:aut
quia notitia in actu eſt ipſuʒ cognitũ in actu:iuxta ter
tiam viã. ibi enim loquitur de mente notitia τ amore vt
habent animã pro obiecto. ¶ Ad 3m dico:ꝙ Auguſti.
dicit illa tria eẽ partes vnius totius eo modo quo po
tentie anime dicuntur eſſe partes:τ inquantũ anima eſt
quoddam totũ potentiale reſpectu illarum: dicuntur
aũt eẽ vnius potẽtie modo ſupra expoſito. ¶ Ad 4m
dico:ꝙ Auguſ. loquitur ibidẽ de anima prout cognoſcit
τ amat ſe: vt dicit ſanctus Thomas:τ ideo dicit Aug.
ꝙ amor τ notitia ſunt anima ꝯſpecta τ dilecta eo mo
do loquendi quo cognitio dicitur cognitum τ dilectio
dilectum: qui modus eſt ſatis improprius. ¶ Ad ar
gumentũ in pede queſtionis patet reſponſio per pre
dicta.

¶ Diſtinctio. IIII.

¶ Utrũ hec ꝯcedẽda ſit de9 genuit deũ. ¶ Qõ. I.

CIrca diſtinctionem quartaʒ que
ritur. Utrum iſta ſit conce
denda:deus genuit deum. ¶ Et argui
tur ꝙ non: quia terminus in ſubiecto
poſitus non reſtringitur per terminũ
poſituʒ in predicato ratione ſignifica
tionis:ſed ſolum ratiõe temporis con
ſignificati:ſed cũ dico:deus creat. hoc nomẽ deus ſup
ponit pro eſſentia. ergo cuʒ dicitur: deus generat deũ:
non poteſt iſte terminus deus ratione predicati ratio
nalis ſupponere pro perſona: ſed ſupponet ꝓ eſſentia.
ſic autem ſupponendo concluſio eſt falſa: cum eſſentia
non generet. ergo τc.

In oppoſituʒ arguitur ſic. Habens deitatẽ
genuit habentẽ deitatẽ. ergo
deus genuit deuʒ. ꝯñtia tenet ab equipollenti ad equi
pollens. añs patet:quia pater habens deitatem genuit
filium habentem deitatem.

In hac qõne erunt tres articuli. In primo.n.
videbitur de ſignificato huius
nominis deus. In 2o de veritate huius: de9 nõ genuit
deũ. In 3o de veritate huius:de9 genuit deũ.

Quantum ad pͥmum ſit pͥma ɔclo. Omne no
mē cuiuſcūqȝ ſit pͥdicamēti ſignifi
cat ſubſtātiā cū qualitate. Hāc ponit ſctūs Tho. pͥmo
ſen. di. 22. q. 1. arti. 1. ad 3m. (Cū (inquit) dr̄ ꝙ nomen ſi
gnificat ſubam cū qualitate: nō intelligit̄ qualitas et
ſubſtātia ꝓprie ſm ꝙ accipit logicus predicamēta di
ſtinguēs: ſȝ grāmaticus accipit ſubam quātum ad mo
dum ſignādi: ⁊ ſilr qualitatē: ⁊ ideo qꝛ illud qđ ſigni
ficat̄ per nomē: ſignat̄ vt aliquid ſubſiſtens ſm ꝙ de
eo pōt aliqd predicari: q̄uis ſm rem nō ſit ſubſiſtēs. ſi
cut albedo dr̄ ꝙ ſignat ſubſtātiaȝ ad dr̄am verbi qđ
nō ſignat aliquid vt ſubſiſtēs: ⁊ qꝛ in quolibet nomie
eſt ɔſiderare illud a quo nomē imponit̄: qđ eſt q̄ſi pͥn
cipiū cognoſcēdi. iō q̄tum ad hoc hȝ modum qualita
tis ſm ꝙ qualitas vel forma eſt pͥncipiū cognoſcendi
Lc. i9. rē. vn̄ ſm phm. 5. metaphy. forma ſubſtātialis dr̄ qua
litas: nec refert q̄tum ad ſignationē nominis vtꝝ pͥn
cipiū inoteſcēdi ſit idē re cū eo qđ nomine ſignat̄: vt
in abſtractis: vel diuerſuȝ: vt in hoc nomine hō.) Hec
ille. ❡ Scđa ɔclo eſt. Nullū nomē de pͥdicamento ac
cidētis ſignat ſubam ꝓut eam accipit logicus vel pri
mus phs: niſi forte ex ɔñti. Hāc ponit ſctūs Tho. ſup
Lec. 7. 5. metaph. caplo de ente. vbi ſic dicit. (Nō eſt (inqt)
verꝝ qđ dicit Auicē. ꝙ pͥdicata que ſunt in generibus
accn̄tis pͥncipalr ſignificēt ſubam ⁊ poſterius accn̄s. ſi
Lec. 6. cut hoc ꝙ dico albū vel muſicū. nā albū vt pͥdicamē
tis dr̄: ſolā qualitatē ſignat: ɔſignificat aūt hoc nomē
albū ſubm ex ɔñti: inquantū ſignat albedinē per mo
dum accn̄tis. vn̄ opȝ ꝙ ex ɔñti includat in ſui ratiōe
ſubm. nā accn̄tis eſſe eſt ineſſe: albedo. n. ⁊ ſi ſignificat
accidēs: nō tn̄ per modū accidētis: ſed per modū ſub
ſtātie. vn̄ nullo mō ɔſignificat ſubſtātiā. ſi aūt pͥncipa
liter ſignificaret ſubm. tūc pͥdicata accn̄talia nō pone
rent̄ a phō ſub ente ſm ſe: ſȝ ſub ente ſm accn̄s. nam
hoc totuȝ qđ eſt hō albus eſt ens ſm accn̄s.) Hec ille.
❡ Idē ponit 3o. ſen. diſt. 7. q. 1. arti. 1. ad 5m. (Illud (in
quit) qđ eſt per ſe ſuppoſitū hominis nō eſt pars ſigni
ficatiōis huius nominis albū: albū. n. ſolā qualitatē ſi
gnificat: cū omne nomē ſignificet vnum. ex albedine
aūt ⁊ ſubiecto nō fit vnū ſimplr. vn̄ hoc nomē album co
pulat ſuū ſubm quaſi extrinſecū.) Hec ille. ❡ Idem
ponit de potētia dei. q. 9. arti. 4. vbi ſic ait. (Cum pro
pria ratio nomis ſit quā ſignificat nomē. illud cui at
tribuit̄ nomē ſi ſit recte ſumptū ſub re ſignata per no
mē: ſicut determinatū ſub indeterminato dr̄ ſupponi
per nomē. ſi aūt nō ſit recte ſumptum ſub re nominis
dr̄ copulari p nomē. ſicut hoc nomē animal ſignificat
ſubam animatā ſenſibilē: ⁊ albū ſignat colorē diſgre
gatiuū viſus. hō vō recte ſumit̄ ſub rōne aialis: ſicut
determinatū ſub indeterminato. eſt. n. hō ſubſtātia ani
mata ſenſibilis tali aia. ſ. rōnali. ſub albo vō qđ eſt ex
tra eſſentiā eiꝰ nō directe ſumit̄. vn̄ hō ſupponit̄ nomi
ne aialis. copulat̄ vō noie albi.) Hec ille. ❡ Tertia ɔ
ꝙ oē nomē ſupponit ꝓ ſubſtātia ⁊ ꝓprie ſignificat q̄li
tatē loquēdo vt grāmaticus loquit̄ de ſubſtātia ⁊ q̄li
tate. Hāc ponit ſctūs Tho. 3o ſen. diſ. 6. q. 1. arti. 3. (In
quolibet eni noie eſt duo cōſiderare. ſ. illud a quo ipo
nit̄ nomē: qđ dr̄ qualitas nominis: ⁊ illud cui imponi
tur qđ eſt ſubſtātia nomis. nomē āt ꝓprie loquēdo di
cit̄ ſignificare formā ſiue qualitatē a qua imponitur.
dicit̄ autem ſupponere p eo cui imponit̄.) Hec ille.
❡ Ex quo pȝ: ꝙ nomē lȝ ſignificet ſubſtātiā cū quali
tate. ꝓprie tn̄ ſignat qualitatē hoc eſt formā a qua no
mē imponit̄: ſupponit vō ꝓ ſubſtātia hoc eſt ꝓ re cui
imponit̄ tale nomē. illa aūt duo qn̄qȝ idē vt pȝ in ab
ſtractis: ⁊ tūc nomē ꝓ eo ſupponit qđ ſignificat: quan
doqȝ aūt ſunt diuerſa vt pȝ in ɔcretis ſignificantibus
res materiales: vtpote lapis: ⁊ tūc res ꝓ alio ſupponit
q̄ ſignificet: lapis eni ſignat nām lapidis. ſupponit vō
pro eo qđ in tali natura ſubſiſtit. ❡ Quarta ɔ eſt: ꝙ ſi
gnificatū nomis eſt duplex. ſ. formale ⁊ māle. Hāc di
ſtinctioneȝ ponit ſctūs Tho. de potētia dei vbi ſupra.
(Sciendum (inquit) ꝙ aliquid ſignificat̄ duplr. vno
mō formalr. alio mō materialr. Formalr quidē ſigni
ficat̄ per nomē illud ad qđ ſignādū nomē eſt princi
paliter impoſitū qđ eſt rō nominis: ſicut hoc nomē ho
mo ſignat aliquid cōpoſituȝ ex corpore ⁊ aia ratiōali.
Materialr vō ſignat̄ per nomē illud in quo talis ra
tio ſaluat̄: ſicut hoc nomē hō ſignat aliquid habēs ce
rebꝝ ⁊ cor.) Hec ille in forma. ❡ Ex quibus pȝ ꝙ lo
quēdo de ſignato māli nomē qn̄qȝ aliquid ſignat qđ
nō ſignat de ſignato formali. ❡ Quinta ɔ eſt: ꝙ hoc
nomē deꝰ ⁊ qđlibet aliud ɔcretū ſubſtātiale ſignat di
ſtincte quidditatē vel eēntiā: idiſtincte aūt ſuppoſita
illiꝰ nature. Hāc ponit ſctūs Tho. pͥmo ſen. diſ. 4. q. 1.
arti. 2. vbi ſic dicit. (Quidā dixerūt ꝙ hoc nomē deus
ſignat eſſentiā: ⁊ ſupponit eēntiā q̄tum eſt de ſe: ſed ꝓ
pter indifferētiā eēntie ⁊ pſone in diuinis ex adiuncto
notiōali trahit̄ ad ſupponēdū ꝓ perſona. Alij dicūt ꝙ
hoc nomē deꝰ ſignat eēntiā: ⁊ ſupponit q̄tum eſt de ſe
pſonā tn̄ idiſtincte. vn̄ pōt ſupponere vnā tm̄ vel plu
res. vnā cū dr̄: deus generat: plures vt cum dicit̄: deꝰ eſt
trinitas: ⁊ hec opio verior eſt. q̄uis. n. vt dr̄ in libro de
cauſis oē nomē deficiat a ſignificatiōe diuini eſſe pro
pter hoc ꝙ nullū nomē ſimul ſignat aliquid perfectū
⁊ ſimplex: qꝛ abſtracta nō ſignificant ens per ſe ſubſi
ſtēs: ⁊ ɔcreta ſignificāt ens cōpoſitū: nihilominꝰ tamē
abijciētes illud qđ imꝑfectiōis eſt vtimur vtriſqȝ no
minibus in diuinis: abſtractis ꝓpter ſimplicitatē: con
cretis ꝓpter ꝑfectionē. vn̄ hoc nomē deus ſignificat ꝑ
modū perfecti ⁊ ſubſiſtētis per ſe ſicut hoc nomen ho
mo. vn̄ ſicut hō in ſe importat nō tm̄ eſſentiā: ſed etiā
ſuppoſitū indiſtincte. alias nō predicaretur de indiui
duis: ita ⁊ hoc nomē deus: ⁊ iō de ſe hȝ ꝙ pōt ſuppone
re ꝓ perſona: ⁊ nō hȝ ꝙ ſupponat ꝓ eſſentia ex modo
ſignādi nominis: ſed tm̄ rōne diuine ſimplicitatis: in
qua idē eſt re eſſentia ⁊ ſuppoſitū.) Hec ille. ❡ Ex q
bus pȝ quō hoc nomē deus ſignificat taȝ eſſentiam q̄
perſonas. Nec eſt ɔtra illa que dicta ſunt in 3a ɔcluſio
ne. ibi eni loquimur de ſignato formali: ⁊ illo mō dice
ret̄ ꝙ hoc nomē deus ſolū ſignat eſſentiā: lȝ ſupponat
ꝓ pſonis: in hac aūt ɔcluſione loquit̄ ſctūs Tho. gene
raliter de ſignificato nomis: ſiue ſit formale: ſiue ma
teriale: ⁊ ideo dicit talia nomina ſignificare. ſimiliter
naturā ⁊ ſuppoſitū: qualitatē ⁊ ſubſtantiaȝ iuxta intel
lectuȝ pͥme ɔcluſionis. ❡ Sed ɔtra iſta arguit Aureo Cōtra ſcđꝫ Aure. diſ. 4. q. 1. arti. 1.
lus ꝓbando ꝙ ɔcreta nō ſolū ſignificēt diſtincte ⁊ in
actu naturā vl̄ formā que dicitur qualitas: ⁊ pͥmo ſic.
Quādocūqȝ aliqđ nomē ſignificat rē aliquā: illa plu
rificata nomen dicit̄ plurificari ⁊ in plurali: ⁊ illa non
plurificata: nomē ſoluȝ dr̄ ſingulariter: ſed plurificata
forma: dū tn̄ maneat idē hn̄s nō dicit̄ nomē plurifica
ri vt pȝ: qꝛ in vno ſciēte poſſunt eſſe due vel tres ſcien
tie: ⁊ tamē nō dicerētur duo ſciētes ſed vnus ſciens: ⁊
in aere ſm aliquos ſunt plura lumia: ⁊ tn̄ nō ſunt plu
ra illuminata: ſȝ vnus aer illuminatus. Similr ſi eēnt
duo homines hn̄tes eādē numero ſciam: nō eſt dubiū
ꝙ eſſent duo ſcientes: ⁊ tn̄ vna ſciētia. ergo ſciens non
ſignificat ſcientiam: nec aliquod concretum formam.
❡ Scđo arguit ſic. Si ſciētia ſignificaret ſcienteȝ vel

econtra

ecōtra: hec ꝓpoſitio eſſet vera: ſciētia eſt ſciens: ⁊ ſciēs eſt ſua ſciētia: qḋ nullus dicit. ergo pȝ: ꝙ cōcretū nō ſignificat ſolā formā pncipali. ¶ Tertio ſic. phus dicit 6° metaphyſice: ꝙ ſimū ſignificat hoc in hoc. Et 7° metaphyſice dicit: ꝙ nugatio eſt dicere: naſus ſimus ⁊ ꝙ in ſimo reperiť naſus. ergo ꝯcretū ſignificat ſubiectū. ¶ Ad pmū iſtoꝝ dr̄: ꝙ maior eſt vera de nominibus ſubſtātiuis. ſcḋs Tho. eniȝ pma pte. q. 39. arti. 3° dicit. (Singularitas ⁊ pluralitas nominis ſubſtātiui attēditur ſm formā ſignificatā per nomē.) Cuius rōnē aſſignat: qꝛ talia ſignificant per modū ſubſtātie: ſubſtātia aūt ſicut per ſe hȝ eſſe: ita per ſe hȝ pluralitatē ⁊ vnitatem ſiue multitudinē. (Accidētia aūt ſicut habēt eē in ſubiecto: ita ex ſubiecto recipiūt vnitatē vel multitudinem: ⁊ ideo qꝛ nomina adiectiua ſignificāt per modū accidētis ide eſt: ꝙ in eis attēditur ſingularitas vł pluralitas ſȝ ſuppoſita.) Hec ille. ¶ Idē ponit p̄ ſen. diſt. 29. q. 1. arti. 4°. Et 3° ſen. diſt. 1. q. 2. arti. 4° ⁊ 5°. Ūn arti. 4° in reſpōſione ad 6m ſic ait. (Cū termini ſubſtantiui ſignificent vel cōſignificent pluraliter ex vnitate vel pluralitate forme ſignificate: ſi tres perſone vnā naturaȝ aſſumpſiſſent dicerent vnus homo: ſicut ꝓpter diuinā naturā dicunť vnus deus: ⁊ ſicut dr̄ ſola trinitas eſt vnus ſolus verus deꝰ ſm Aug. ita poſſet dici: iſte ſolus homo eſt pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūs ſanctus: ⁊ tunc iſte terminus hō: ſupponeret rem nature humane ſine diſtinctione triū perſonarū: ſicut iſte terminus deus ſuppōit in dicta locutione rē nature diuine indiſtincte: ⁊ hec eſt ſuppoſitio ſua naturalis: ⁊ quaſi termini cōis reſpectu triū perſonaꝝ: ſuppoſitio autem qua ſupponit pro parte vel filio eſt accidentalis ⁊ quaſi termini diſcreti.) Hec ille in forma. ¶ Artic. vero 5° ad 2m dicit. (Et ſi filius aſſumeret duas naturas ſȝ vnā: quarū diceret petrus ⁊ ſm aliā Joānes. tunc Petrus ⁊ Joānes nō eēnt duo ſuppoſita: ſed vnū: ⁊ hec eſſet vera: Joānes eſt Petrus ⁊ Joānes: ⁊ cū Petrus ⁊ Joānes nō eſſent vnus homo ſed duo hoīes: ſingularitas ⁊ pluralitas termini ſubſtātiui attēditur ſm vnitatē ⁊ pluralitatē nature ſignificate per terminū: ⁊ nō ſm vnitatē vel pluralitatē ſuppoſitorū: ꝗuis enim pater ⁊ filius ⁊ ſpūs ſanctus ſint tria ſuppoſita: tñ ꝓpter vnitatem diuine nature quā ſignificat hoc nomē deus dicunť vnus deus: ita econtra ꝗuis Joānes ⁊ petrus eēnt vnū ſuppoſitū: tamē ꝓpter pluralitatē naturaꝝ aſſumptaꝝ dicerenť duo Joānes ſed diuerſitas naturarū manēte vnitate ſuppoſiti non impediret qn de ſe inuicē predicarenť: qꝛ idētitas ſuppoſiti ſufficit ad veritatē pdicationis.) Hec ille in forma. ¶ Q̄uis aūt tertia parte. q. 3. arti. 7°. dicat ꝙ nullum nomē ab aliqua forma impoſitū dicif pluraliter niſi ꝓpter pluralitatē ſuppoſitoꝝ. (Homo eniȝ (inqͭ) qui eſt duobꝰ veſtimentis idutus nō dr̄ duo veſtiti: ſed vnus veſtitus duobꝰ veſtimētis: ⁊ qui hȝ duas qualitates dr̄ ſingulariter aliqualis ꝓpter duas qualitates.) ¶ Q̄uis inquā ita teneat: tñ ibi ⁊ vbicūꝗ tenet ꝙ nullum ſubſtātiuū recipit vnitatē a forma quā ſignificat: videť potꝰ loqui de adiectiuis ꝙ̄ de ſubſtātiuis. Tūc ad formā argumēti dr̄ ꝙ maior eſt falſa de nominibꝰ adiectiuis: ad quoꝝ pluraficationē requirutur ⁊ ſufficit pluralitas ſuppoſitoꝝ ⁊ nō forme ſignificate: ſecus eſt de terminis ſubſtātiuis. ¶ Ad ſcḋm negať ꝯña: licȝ. n. ſciens ſignificet ſciētiam nō tamē ſupponit pro ea: ⁊ iō nō pōt de illa pdicari: ſicut nec homo predicať de humanitate: lȝ eam ſignificet: nā ad veritatē predicationis nō ſufficit veritas ſignificatiōis ex parte forme ſignificate: niſi cū hoc modus ſignificādi eſſet ois idem qḋ nō eſt hic: qꝛ licȝ albū ⁊ albedo idē ſignificēt: tamē albū copulat ſubiectū: ſignificat eniȝ albedinē in ꝯcretione ad illud ⁊ ſubiectū dicit in recto: ⁊ ideo ſupponit pro illo ⁊ nō pro albedine: albedo aūt ſignificat eādem formā ſine tali cōcretione: ſed per modū ſubſtantie: vt dictū fuit ſupra: ⁊ ideo albū nō pdicatur de albedine; nec ecōtra. ¶ Ad tertiū dico: ꝙ ſm ſcm Tho. de veritate. q. 10. arti. 4°. forme ſunt duplices: quedā ſunt que nullā mām ſibi determināt: vt linea ſupfices: quedam aūt determināt ſibi mām ſpālem: vt ſimus: tūc dico ꝙ nullū cōcretū vel abſtractū accidētale de ſignificato pncipali ſignificat ſubiectū: ſed formā: vt dictū fuit: verūtamē quedā illoꝝ dant itelligere ſuū ſubiectū ex cōſequēti: ⁊ hoc vel ſub rōne cōfuſa: vt oīa cōcreta accidētalia: qꝛ ſignificāt formā in cōcreto: ⁊ vt adiacēte alteri: vel ſub ratione determiata: vt illa que ſignificāt formaȝ determinantē ſibi materiaȝ: ſicut ſimitas vel ſimus. ¶ Et ſic patet ad argumēta.

Lēc. 2.

Cōtra pᵒ

Quantum ad ſecūdū articulū ſit hec concluſio ꝙ iſta eſt falſa: deꝰ nō generat deum. Iſtā ꝯcluſionē tenet ſanctꝰ Tho. pma parte. q. 39. arti. 4°. ad tertiū: vbi ſic ait. (Aliter ſe hȝ hoc nomen deus ad ſupponēdū pro pſona: ⁊ aliter hoc nomē homo. Qꝛ eniȝ natura ſignificata per hoc nomen homo. ſ. humanitas realiter diuidiť in diuerſis ſuppoſitis: per ſe ſupponit pro pſona: etiā ſi nihil addatur qḋ determiet ipſum ad perſonā: que eſt ſuppoſitū diſtinctū: vnitas aūt ſiue cōitas humane nature nō eſt ſm rē: ſed ſolū ſȝ conſiderationē: vnde iſte terminꝰ homo nō ſupponit pro natura cōi niſi ꝓpter exigētiam alicuius additi: vt cū dr̄ homo eſt ſpēs: ſed forma ſignificata per hoc nomē deꝰ .ſ. eēntia diuina eſt vna ⁊ cōis ſm reȝ: vnde per ſe ſupponit p nā cōi: ſed ex adiuncto determinať eius ſuppoſitio ad perſonā: vnde cū dr̄: deus nō generat: nihil addītur qḋ determinet hoc nomē ad perſonā filij: vnde datur itelligi ꝙ generatio repugnet diuine nature: ſed ſi addatur aliquod pertinens ad perſonam filij: vera eēt locutio: vt ſi dicatur: deus genitus nō generat: vnde ēt nō ſequitur: eſt deus generans: ⁊ eſt deus non generās niſi ponatur aliquid pertinens ad perſonas: vtputa ſi dicamus: pater eſt deus generans: ⁊ filius eſt deus nō generans.) Hec ille. ¶ Et intēdit vt mihi videtur ꝙ in iſta ꝓpoſitione: deus nō generat: ly deus ſtat pro eſſentia: ⁊ nō pro aliqua perſona determiate ⁊ diſtincte: verūtamen nō negat quin ſtet pro re diuine nature: dicit enim 3° ſen. vbi ſupra allegatum eſt ꝙ naturalis ſuppoſitio huius termini deus eſt quando ſupponit rem nature diuine indiſtincte: res autem diuine nature eſt ſuppoſitum nature diuine: vt patebit in ſequenti queſtione. Ex quo patet ꝙ hoc nomen deus ſiue ſupponat determinate pro patre vel filio: ſiue non ſemper ſupponit rem nature diuine. In dicta ergo propoſitione ſtat pro eſſentia ⁊ pro re nature diuine indiſtincte: cum nō trahatur ad ſtādum determinate pro hac: aut illa perſona in ſpeciali: ⁊ ideo quia negatio ſequens tantum valet reſpectu huius termini deus ſtantis pro eſſentia diuina vel indiſtincte pro re nature diuine: quantū ſi precederet: cum hic terminus deus quo ad hoc habeat vicem termini ſingularis: vt ipſe dicit pmo ſen. diſtin. 4. q. 1. articu. ſcḋo. ad tertium. ideo illa negatio negat actum generandi nō ſolum a diuina eſſentia: quinimo a re diuine nature inquātum huiuſmodi. Ex quo ſequitur ꝙ nulla res habens naturā diuinam poteſt generare: qḋ enim negatur ab aliquo inquātum tali remoueť ab omni tali: imo ſibi repugnat: ⁊ quia hoc eſt falſum:

Cōtradictio me ſolo.

Ad veritatem pdicatiōis qḋ requirit.

In reſpōſione ad primū.

Cōtra 2ᵒ

ideo illa ꝓpoſitio: deus non generat: eſt falſa: ſicut iſta:
res diuine nature inquantum huiuſmodi non generat.
Unde ſanctus Tho. ꝑ ſen. vbi dixit: hic terminus deus
in hoc cōuenit cum terminis cōmunib⁹: ꝙ predicatur
de pluribus ſuppoſitis: ſed in hoc cōuenit cuꝫ diſcretis
ꝙ nō predicatur in plurali quantūcūqꝫ ſuppoſita ſint
multa: nō enim pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūs ſcūs ſunt dii: ſꝫ vn⁹
deus: ⁊ ideo dicit ꝙ ex hoc habet ꝙ affirmatio ⁊ nega-
tio circa illam ſunt cōtradictorie: vnde ſm ſcm̄ Tho.
ibidem ita cōtradicunt adinuiceꝫ iſte: deus generat: ⁊
deus nō generat ſicut iſte: ſortes currit ⁊ ſortes nō cur-
rit. ❡ Sed contra predicta arguit Aureolus in preſen-
ti diſtinctione. Primo ſic. Illa ꝓpoſitio eſt vera cuius
equipollens eſt vera: ſed ſꝫ te iſte due equipollent: de⁹
nō generat: ⁊ eſſentia nō generat: ꝓ eo: ꝙ deus nō ſup-
ponit ibi pro perſona ſm te: ſed pro eſſentia: hec auteꝫ
eſt vera eſſentia nō generat. ergo iſta eſt vera: deus nō
generat. ❡ Secūdo ſic. Predicatuꝫ affirmatū ⁊ nega-
tum reducūtur ad idem genus ſm Aug. 5° de trinitate
ait eniꝫ: ꝙ nō homo nō aliud genus predicamēti an-
nunciat ꝙ̄ homo: ſed tātū illud negat: ſed generare eſt
aliquid pertinēs ad perſonaꝫ. ergo ⁊ nō generare: ⁊ per
cōſequens determinabit deū: vt ſtet pro perſona dicē-
do deus nō generat. ❡ Tertio ſic. Deus nō generat ⁊
omnis deus generat ſunt cōtradictorie: ⁊ per ꝯſequēs
affirmatio ⁊ negatio de eodem: ſed dicēdo: omnis de⁹
generat ſupponit pro perſona. ergo dicēdo: deus nō ge-
nerat ſtabit ſimiliter pro perſona. ❡ Quarto ſic. Dicē-
do deus nō generat: aut ly deus ſupponit ꝓ diuina eſ-
ſentia: ⁊ tunc eſt ꝓpoſitio veriſſima: aut ſupponit ꝓ de-
terminata perſona puta pro filio: ⁊ tūc etiam erit vera
aut ſupponit pro aliqua perſona indeterminate: ⁊ tūc
etiam erit vera. nam indefinita verificatur ꝓ vna ſin-
gulari. ergo pro quocūqꝫ ſupponat ꝓpoſitio erit vera.
❡ Quinto. quia nō eſt verum: ꝙ cuicūqꝫ nature attri-
buitur negatio alicuius predicati denotetur repugnan-
tia predicati ad naturā. Dicēdo enim homo non eſt al-
bus non denotat̄ ꝙ albedo repugnet homini. ergo nec
denotatur ꝙ generatio repugnet diuine nature dicen-
do: deus nō generat: vel eſſentia nō generat. ergo fal-
ſum eſt. quod tu aſſignas pro cauſa negationis. ❡ Ad
primuꝫ iſtoruꝫ negatur minor: nō eniꝫ iſte equipollēt
ſm ſanctuꝫ Thomā deus nō generat: ⁊ iſta eſſentia di-
uina nō generat: quia licꝫ in prima ly: de⁹: ſtet pro eſſen-
tia: ſicut in ſecūda: tamē in ſecūda ſtat pro eſſentia pre-
ciſe nullo habito reſpectu ad reꝫ nature diuine: que in
illa natura ſubſiſtit: ⁊ ideo ſoluꝫ negatur actus generā-
di ab eſſentia: ⁊ nō a ſuppoſito vel re illius nature: ac ꝑ
hoc eſt vera: ſed in prima ly deus ſtat pro eſſentia habi-
to reſpectu ad ſuppoſita: ſed indeterminate ⁊ indiſtin-
cte: ⁊ hoc quia ſignificat eſſentiam cōcretiue talia aūt
nomina ſignificant aliquid ſubſiſtens quantum eſt ex
parte modi ſignificādi: vt dictuꝫ eſt in primo articulo.
Subſiſtens autem in diuina natura eſt ſuppoſitum: ⁊
res nature diuine: ⁊ ideo cum negatur actus generādi
a deo: negatur nō ſolum ab eſſentia diuina: ſed a re na-
ture diuine: ⁊ eius ſuppoſito: vt eſt talis nature: ⁊ ideo ē
falſa: quia generatio nō negatur a ſuppoſito diuine na-
ture: quia ſic nō cōueniret patri. non ergo equipollent
dicte due ꝓpoſitiones: ſed iſte potius equipollent: de⁹
nō generat: ⁊ nihil quod ſubſiſtit in diuīa natura gene-
rat: quarum quelibet eſt falſa. ❡ Ad ſecūdū cōceditur
maior: ſed minor nō bene ſubſumitur: debebat enim
ſubſumi ꝙ generare pertinet ad tale genus vel tale. ⁊
cōcludi ꝙ nō generare pertinet ad illud idem: ⁊ argu-
ens ſubſumit: ꝙ generare eſt quid perſonale: ⁊ conclu-
dit: ꝙ ideo nō generare erit quid perſonale: ⁊ ideo cōſe-
quentia nulla eſt. non generare enim nō eſt perſonale:
cum eque cōueniat eſſentie: ſicut perſone: imo nō con-
uenit eſſentie ratione perſone: ⁊ ideo argumētum non
valet: nec cōcludit ꝙ ly: nō generare: determinet hoc
nomē: deus: ad ſtandum pro aliqua perſona determi-
nata: preſertim ꝙ illa negatio tenetur ibidem negātēr
⁊ tantūdem valet ac ſi diceretur: nō deus generat: vbi
patꝫ ꝙ nō reſtringitur ly: deus: ad ſtandum pro aliqua
perſona determinata: quia ad illum ſenſuꝫ negaret ſo-
lum ſanctus Tho. ꝙ ly deus ſtet pro ꝑſona in hac: de⁹
nō genuit. ❡ Ad tertiū cōceditur cōcluſio. ſ. ꝙ in iſta
deus nō generat ly: deus: ſtat nō ſolum pro eſſentia: ſꝫ
pro quocūqꝫ diuino ſubſiſtēte ſiue ſit eſſentia ſiue per-
ſona: cū eniꝫ dicit ſanctus Tho. ꝙ in ea nihil ponitur
qḋ determinet ly: deus: ad ſtādum pro perſona filij: nō
intendit ꝙ in illa ꝓpōne ſtet ꝓ vlla ꝑſona: ſed ſolum
vult ꝙ nō ſtat diſtincte: ⁊ in ſpāli ꝓ aliq̄ ꝑſona determi-
nata: ſed pro natura diuina vt ⁊ ꝓ re nāe diuine dictuꝫ
fuit: hoc nomē enim deus de ſua naturali ſuppoſitione
ſtat pro natura diuina: vt in habente vel pro ſubſiſten-
te in ea. ſubiectū igitur dicte ꝓpoſitionis ſupponit in-
diſtincte pro re diuine nature: ⁊ qꝛ negatio intelligitur
precedere totum negans: cum in ſingularibus nō refe-
rat negationeꝫ preponere vel poſtponere: ideo per eaꝫ
deſignatur generationē nullo modo cōuenire rei ſub-
ſiſtēti in natura diuina. ❡ Ad quartū patꝫ per dicta. In
illa enim ꝓpoſitione ſubiectū ſtat nō ſolum pro eſſen-
tia: nec reſtringitur ad aliquā perſonaꝫ in ſpeciali: ſed
indiſtincte pro quolibꝫ in diuina natura ſubſiſtēte. Et
cum dicitur ꝙ tūc eſt vera: quia indefinita ⁊c̄. dicatur
ꝙ illa ꝓpoſitio tātuꝫ valet ac ſi eſſet vniuerſalis nega-
tiua: idem enim eſt dicere: ſortes nō currit ⁊ nihil qḋ ē
ſortes currit: ſic in ꝓpoſito: deus nō generat: ⁊ nihil qḋ
eſt deus generat. ❡ Ad quintū dicitur: ꝙ quandocūqꝫ
nomē nature ſupponit pro ipſa natura vel pro re talis
nature inquātum huiuſmodi: ⁊ nō pro aliquo ſuppoſi-
to determinato illius nature: tūc quicquid negatur ab
illo intelligitur negari a re nature inquātū res talis na-
ture eſt ac per hoc ſibi repugnare: qḋ eniꝫ ab aliquo re-
mouetur inquātum tale eſt ei repugnat: cum enim di-
citur: homo nō eſt albus ſi ly: homo: ſtaret ibi pro natu-
ra humana preciſe: vel pro ſubſiſtēte in tali natura in
cōmuni nō pro iſto vel illo: tunc idem eſſet dicere: ho-
mo nō eſt albus: ⁊ dicere homo inquātum huiuſmodi
nō eſt albus: ſic autem eſt in propoſito. ❡ Poteſt etiā
aliter dici cōcedendo antecedēs ⁊ negando cōſequen-
tiam. nam licet de forma illa conſequentia nō valeat
deus nō generat. ergo deo repugnat generatio: tamen
valet in iſta materia. nam in diuinis ad intra quicquid
non conuenit repugnat: quia quicquid poteſt ibi eſſe
iam ibi eſt. ergo quicquid ibi non eſt nō poteſt ibi eſſe
ſed repugnat: generatio autē diuine perſone eſt ad in-
tra: quapropter conſequentia valuit in iſta materia: et
ſi non in alia.

Quantum ad tertium articuluꝫ ſit iſta conclu-
ſio ꝙ hec eſt vera: deus genuit deū:
⁊ nō ſolum vera: imo propria. Hanc declarat ſanctus
Thomas prima parte. q. 39. artic. 4.° vbi ait. Quidā
dixerunt ꝙ hoc nomen deus ⁊ ſimilia proprie ſm ſuā
naturam ſupponunt pro eſſentia: ſed ex adiuncto no-
tionali trahūtur ad ſupponēduꝫ pro perſona: ⁊ hec opi-
nio proceſſiſſe videtur ex cōſideratione diuine ſimpli-
citatis: que requirit ꝙ in deo idem ſit habens ⁊ qḋ ha-
betur

Aure. vbi ſu-
pra artic. 2°

betur: ⁊ ſic habens deitatem qḋ ſignificat hoc nomen deus: eſt idez qḋ deitas: ſed in proprietatibus locutionum nō tātum attendenda eſt res ſignificata per nomen: ſed etiaz modus ſignificandi: ⁊ ideo quia hoc nomen deus deſignat diuinam eſſentiam: vt in habente ipſam: ſicut hoc nomē homo humanitatem in ſuppoſito: alij melius dixerunt: ꝙ. ſ. hoc nomē deus ex modo ſignificādi habet: vt proprie poſſit ſupponere pro perſona: ſicut ⁊ hoc nomen homo: quādoq; igitur hoc nomen deus ſupponit pro eſſentia: vt cum dicitur: deus creat: q2 hoc predicatū cōuenit ſubiecto rōne forme ſignificate: que eſt deitas: quādoq; vero ſupponit perſonam vel vnam tantum: vt cum dicitur deus generat: vel duas: vt cum dicitur deus ſpirat: vel tres: vt cū dicitur. Regi ſeculorum immortali inuiſibili deo. pme Thimo. vltimo.) Hec ille. ❡ Uult ergo dicere ꝙ in iſta: deus generat deum: ſubiectum ſupponit determinate pro perſona patris ſecludēdo eſſentiā ratione addita perſonalis: ⁊ quia ſic ſupponēdo propoſitio eſt vera ⁊ propria: ſequitur ꝙ proprie loquendo illa ſit vera. Eādem cōcluſionem tenet pmo ſen. diſt. 4. q. j. articu. pmo. ❡ Sed hanc cōcluſionem dicit Aureolus deficere in ſua probatione tripliciter. Primo quidem in h ꝙ dicit ꝙ hoc nomen deus non ſupponit pro perſona cū dicitur deus creat: actiones nāq; ſunt ſuppoſitorū: ſed creare eſt agere. ergo cū dicitur deus creat ſtat ibi ly deus pro ſuppoſitis ⁊ perſonis. ❡ Secundo ad idez nō magis abſtrahit creatio q̄ abſtrahat itellectio beatorum: ſed probatū inquit eſt ꝙ intentio beatorū non poteſt precise terminari ad eſſentiam tāq̄ ad illud qḋ videtur: ſi neceſſario terminatur ad perſonaz pro eo ꝙ eſt res habens propriā veritatem: eſſentia vero nō habet. ergo multo minus creatio poterit preciſe profluere ab eſſentia: ſed fluet de neceſſitate a tribus perſonis q̄uis per rationē formalem. ❡ Deficit iterum ſm eū dicta probatio in eo ꝙ ait: hoc nomen deus ſupponere pro tribus pſonis cum dr̄. Regi ſeculoꝝ ⁊c. illi eniz ſoli debetur honor qui creat: ſed iſte eſt deus prout ſubſiſtit in tribus perſonis. ergo deus qui creat ſupponit p̄ tribus ⁊ nō pro natura tātū: cuius oppoſitum in primo loco dixiſti: ita ꝙ ſecūdū dictum videtur primo repugnare. ❡ Deficit tertio inquit dicta probatio in hoc ꝙ dicit deum nunc ſupponere pro eſſentia nunc pro perſona: ſemper enim ſupponit pro perſona. ſi eni aliquando nō ſupponeret pro perſona: ſed tātum pro natura: h eſſet maxime quādo de deo predicaretur eſſentia vel aliquod eſſentiale: ſed etiaz tunc ſupponit pro perſona: dicendo enim deus eſt eſſentia: vel deus creat aut itelligit: vel ſimilia: ſenſus eſt ꝙ habens deitatē eſt eſſentia diuina: ⁊ ꝙ perſone que ſunt deus ſunt ipſamet eſſentialia. ergo deus ſemper ſuppōit pro perſona vel pſonis. ❡ Et ſi dicatur ꝙ non: cum dicitur tres perſone ſunt vnus deus nō ſunt vna perſona: ſed tantū vna eſſentia. ❡ Dicendū inquit: ꝙ tunc etiam ſupponit non tantū pro diuinitate: imo pro habēte diuinitatem. Eſt enim ſenſus tres perſone ſunt vn⁹ deus: id eſt vnū ſunt in habēdo diuinitatem: licz ſint tres habentes: nec eſt idem ſenſus: tres perſone ſunt vna deitas: ⁊ tres perſone ſunt vnus deus: ibi eniz predicatur abſolute diuinitas: hic autez habens diuinitatē. ❡ Ad ea que primo inducit reſpondetur ꝙ falſe iponit ſancto Tho. ꝙ ipſe dixerit in iſta: deus creat: ſubiectum ſupponere pro eſſentia: ita ꝙ nullo modo pro perſona: ſanct⁹ Tho. eniz pmo ſen. diſt. 36. q. j. articu. pmo. ponit ꝙ actus creādi cōuenit diuine nature ⁊ eius ſuppoſitis: nō enim oportebat arguētem laborare ad probādum ꝙ creatio nō poteſt preciſe terminari ad eſſentiam ſine perſonis: cū ſanctus Tho. prima parte. q. 45. articu. 7°. ad tertium dicat ⁊ gratis concedat ꝙ creare eſt cōe toti trinitati: ⁊ ſic patet reſolutio ad ſcḋm. ❡ Ad illud quod ſcḋo loco p̄ponit vbi vult p̄bare cōtradictionez in dictis ſancti Tho. dicēdū iuxta premiſſa ꝙ in iſta: deus creat ſubiectum ſtat pro eſſentia: ⁊ pro re habente diuinitatem: ⁊ hoc diſtincte: ſed pro perſonis ſtat idiſtincte: imo p̄ tota trinitate: ⁊ ideo nō eſt contradictio dicere ꝙ in hac: deus creat: ſubiectuz ſupponit: diſtincte pro perſonis: ⁊ dicere ꝙ in hac: regi ſeculorum ⁊c. ly deo ſtat pro trib⁹ perſonis. ❡ Ad illud quod tertio p̄ponit dicitur ſimiliter ꝙ procedit ex malo itellectu dictoꝝ ſancti Tho. nō enim intendit ſanctus Tho. ꝙ hoc nomē de⁹ quandoq; ſupponat pro eſſentia qn̄ ſupponat pro pſona ibidem diſtincte vel idiſtincte: ſed ad hunc ſenſum dicit: ꝙ aliquādo ſupponit pro perſona aliquādo pro eēntia: q2. ſ. quādoq; ſupponit diſtincte p̄ iſto ⁊ nō p̄ illo quādoq; econtra: quādoq; vero ſupponit pro perſona ſic ꝙ nō pro eſſentia: vt cum dicitur: deus generat: nunq̄ tamen ſtat pro eſſentia quin implicite vel explicite ſtet pro perſona: ⁊ ꝙ iſta ſit mens ſancti Thome pz. naz ſi quādoq; ſtaret pro eſſentia: ⁊ non p̄ pſona: maxime videretur eſſe in iſta: pater ⁊ filius ſunt vnus deus: vel in iſta: trinitas eſt vnus deus: ſed tamē ſm mētem ſancti Thome in vtraq; iſtarū ly: deus: ſtat implicite pro pſonis: quod pz. Nam prima parte. q. 36. artic. 4°. dicit idē eſſe iudiciuz de iſtis: pater ⁊ filius ſunt vnus deus: ⁊ pater ⁊ filius ſunt vnuz principium ſpiritus ſancti. Sicut enim pater ⁊ filius ſunt vnus deus p̄pter vnitatez forme ſignificate per hoc nomē deus: ita ſunt vnum principiuz ſpiritus ſancti propter vnitatez p̄prietatis ipoſtate in nomine principij: ⁊ tamē eodem artic. poſt pauca. ſ. reſpōdendo ad quartū ⁊ quintū dicit: ꝙ in ſecūda p̄poſitione ly: principiū: ſupponit confuſe pro duabus perſonis indiſtincte. ergo eodem modo haberet dicere de prima p̄poſitione. ſ. pater ⁊ filius ſunt vnus deus ꝙ ly: deus: ſupponit pro duabus perſonis indiſtincte ⁊ habet ſuppoſitionem cōfuſam. Item 3° ſen. diſt. i. q. 2. articu. 4°. in reſponſione ad ſextuz dicit: ꝙ in iſta: trinitas eſt vnus ſolus verus deus ly: deus: ſupponit rez nature diuine indiſtincte. Rem autem nature vocat ſuppoſitum eodem libro 3°. diſt. 6. q. i. articu. pmo. Cū igitur in iſtis p̄poſitionibus: que dicte ſunt. ſ. trinitas eſt vn⁹ ſolus verus de⁹: ⁊ pr̄ ⁊ filius ſunt vn⁹ deus ly: de⁹: ſupponit pro eſſentia ⁊ pro re illius nature. ſequitur ꝙ ſm eum nūq̄ ſupponit pro eſſentia quin implicite vel explicite ſupponat pro perſona: cum huiuſmodi oppoſitum: maxime videretur ſenſiſſe in dictis p̄poſitionibus: quod tamen nō fecit. ❡ Ad argumētum in pede queſtionis factū dicitur: ꝙ licet hoc nomē: deus: ſignificet eſſentiaz: tamē quātum eſt de ſe ſupponit pro habente eſſentiam ⁊ rem nature: etiaz nō intellectis perſonis quas fides dicit: vnde poteſt ſupponere pro perſona etiaz ſi ab alio nō reſtringatur: ⁊ quia ſupponit perſonam indiſtincte: ideo poteſt ſtare pro perſona in locutione pro qua reddit propoſitionem veram: vnde in hac locutione: deus generat deū: deus in ſubiecto ſtat pro parte: in propoſito pro filio. Iſtam ſolutionem ponit ſanctus Thomas pmo ſen. vbi ſupra arti. pmo. ad ſcḋm. In ſūma autem. ſ. prima parte. q. 39. artic. 4°. ad ſcḋm dicit: ꝙ iſta ratio ſolum procedit cōtra illos qui dicebant ꝙ hoc nomen: deus: nō habet naturalem ſuppoſitionem pro perſona: nos autem qui oppoſitum po

Left margin: ... vbi ſupra arti. 5°.

Right margin: Quādoq̃ h nomen de⁹ ſupponit p̄ eēntia qn̄ diſtincte vl idiſtincte pro perſona ſupponat.

nimius nõ oportet ponere quid reſtringat eum ad ſtã-
dum pro perſona. Et hec de queſtione predicta.

¶ Utrũ ĩ diuinis abſtractũ p̄dicet̃ de ꝯcreto. Qõ. II.

SEcũdo queritur iuxta eãdẽ diſtinctionẽ. Utrũ in diuinis abſtractuꝫ
predicetur de ꝯcreto: vtpote. Utrũ de⁹
ſit deitas ſua: vel ſua eẽntia. Et argui-
tur ꝙ nõ. Q: nihil eſt in ſeipſo: ſed deitas
eſt in deo. ergo deitas nõ eſt deus. Et ſilr nec aliqd con
cretũ predicatur ibidẽ de ſuo abſtracto: vel ecõtra.

In oppoſitum arguitur ſic. Abſtractũ ⁊ con
cretũ differũt ſicut habens ⁊
illud qd habet. Et iterũ ſicut qd eſt ⁊ quo eſt: ſed talia
in diuinis nõ differũt. Dicit enim Aug. xi. de trinita. ꝙ
ideo diuina natura eſt ſimplex: ⁊ nõ eſt aliud habens: ⁊
aliud qd habet: ſicut in ceteris. Et Boetius in libro de
hebdo. dicit ꝙ in ſolo deo nõ differt qd eſt ⁊ quo eſt.

In hac queſtione erunt duo articuli. In p̄
videbit̃ quomodo tã in
deo ꝙ̃ in creaturis ſe habẽt abſtractũ ⁊ ꝯcretũ: vel na-
tura ⁊ nãe ſuppoſitũ. In ſcd̄o mouebunt̃ dubitatiões.

Quantum ad primũ articulũ ſciendum: ꝙ iſta
queſtio põt poni ſub multiplici for-
ma. Pria eſt. An abſtractũ ⁊ ꝯcretũ de ſeinuicẽ predi
cent̃. Scd̄a eſt. An ſuppoſitũ ⁊ nã ſint idẽ. Tertia eſt.
An qd quid eſt ſit idem cũ eo cuius eſt. Et quãtum ad
vtrũqꝫ ſenſum ponã cõcluſiones. ¶ Prima concluſio
eſt. Q: in creaturis abſtractũ ⁊ cõcretũ predicant̃ de ſe
inuicẽ in formis generalib⁹: nõ autem ſemꝑ in formis
ſpãlibus. Hanc ponit ſcũs Tho. de veritate. q. xi. arti.
4°. ad 4ᵐ. vbi ait. (Aliter eſt in formis generalib⁹ ⁊ ali
ter in formis ſpãlibus: in formis enim ſpãlibus nõ re-
cipitur predicatio cõcreti de abſtracto: vt dicatur: ꝙ al
bedo eſt alba: vel calor eſt calidus: vt pꝫ ẽt per Diony-
ſiuꝫ cap. 2° de diuinis noĩbus. Sed in formis generali
bus hmõi predicatio recipitur: dicimus enim ꝙ eſſentia
eſt ens: ⁊ bonitas eſt bona: ⁊ vnitas eſt vna. Cuius rõ ẽ
q: qd p̄mo cadit in apprehenſione eſt ens: vnde opꝫ ꝙ
cuiqꝫ apprehẽſo per itellectũ itellectus attribuat h̄ qd
eſt ens: ⁊ ideo cũ apprehẽdit eſſentiã alicui⁹ dicit illaꝫ
eſſe ens: ⁊ ſilr vnãquãqꝫ formã generalẽ vel ſpãleꝫ: vt
bonitas eſt ens. albedo eſt ens: ⁊ ſic de alijs ⁊ q: quedã
ſunt: que cõcomitant̃ inſeparabilr rõneꝫ entis: vt vnũ
bonũ ⁊ hmõi: opꝫ ꝙ de quolibet apprehẽſo prediceẽ eadẽ
rõne qua ens: vñ dicim⁹: ꝙ eẽntia eſt vna ⁊ bõa. ¶ Et
ſilr dicim⁹ ꝙ vnitas eſt vna ⁊ bona: ⁊ ita de bonitate ⁊
albedine: ⁊ ita de qualibꝫ forma generali vel ſpãli: ſed
albũ q: eſt ſpãle nõ cõcomitat̃ inſeparabilr rõnem en
tis: vnde põt apprehendi forma albedinis ſine hoc ꝙ
attribuat̃ ei eſſe albũ: vnde nõ cogimur dicere: ꝙ albe
do eſt alba.) Hec ille in forma. ¶ Cõſimilr dicit ſcd̄o
ſen. diſt. 27. q. 1. arti. 2°. in reſpõſione ad primũ: vbi po-
nit diſtinctionẽ de nominib⁹ exprimẽtib⁹ formas gene
rales ⁊ ſpãles. ¶ Scd̄a ꝯcluſio eſt. Q: in reb⁹ mãlibus
differt ſm rem natura ⁊ ſuppoſitũ nãe. ¶ Sed anteꝙ̃
veniã ad ꝓbationẽ ꝯcluſionis premittã quid nois ſup
poſiti: ⁊ nature. Quid nois ſuppoſiti oſtẽdit ſcũs Tho. Quid nois ſuppoſiti.
3° ſen. diſt. 6. q. 1. arti. p̄. q̄ſtiũcula p̄ᵃ. vbi ſic ait. (Cũ oẽ
(inq̄t) particulare habeat reſpectũ ad cõeꝫ nãm ⁊ ad
ꝓprietates: põt ſm vtrũqꝫ reſpectũ nominari taꝫ per
nomẽ p̄me intẽtionis ꝙ̃ per nomẽ ſecunde intẽtionis.
H̄ enim nomẽ res nature: eſt nomẽ prime ipoſitionis ſi-
gnificãs particulare per reſpectuꝫ ad nãm cõem. Hoc
vero nomẽ ſuppoſitũ eſt nomẽ ſcd̄e intẽtionis ſignifi-
cans ipſam habitudinẽ particularis ad naturaꝫ cõẽm
inquãtuꝫ ſubſiſtit in ea. Particulare vero inquãtũ ex-
ceditur ab ea. Sed q: accidẽtia cõſequuntur nãꝫ: ideo
omne nomẽ ſignificãs particulare ſm reſpectũ ad ꝓ-
prietates deſignat etiã ipſum per reſpectũ ad naturaꝫ
cõem. Hoc aũt põt fieri duplr: vel per nomẽ prime im
poſitiõis: ⁊ ſic eſt hypoſtaſis cõiter in oĩbus ſubſtãtijs.
Perſona võ in oĩbus rõnalib⁹. Uel per nomẽ ſcd̄e im
poſitiõis: ⁊ ſic eſt idiuiduũ inquãtũ eſt indiuiſuꝫ in ſe.
Singulare vero iquãtũ eſt diuiſum ab alijs: vnde ſin-
gulare ideꝫ eſt qd diuiſuꝫ. Eſt aũt alia differẽtia atten
dẽda iter illa: q: quedã iſtoꝝ cõiter ſignificãt particu-
lare in quolibꝫ genere: ſicut particulare: indiuiduũ: ſin
gulare: quedaꝫ vero particulare tm̄ in genere ſubſtãtie
ſicut res nature: ſuppoſituꝫ: pſona: hypoſtaſis. Q: vn
ratio ſubſtãtie eſt: q: per ſe ſubſiſtat: inde eſt ꝙ nulluꝫ
iſtoꝝ dr̃ niſi de re cõpleta ⁊ ſubſiſtẽti per ſe: vnde non
dicunt̃ neqꝫ de pte: neqꝫ de accidẽte: de q̄bus alia dici
poſſunt: que in oĩbus generib⁹ iueniunt̃: q̄uis enim hec
albedo: vel manus dicat̃ idiuiduum: vel ſingulare: nõ
tamẽ põt dici hypoſtaſis: vel ſuppoſitũ: aut res nãe.)
Hec ille. ¶ Itẽ eodẽ arti. q̄ſtiun. 2ᵃ. ad 2ᵐ arᵐ dic. (Q:
ſuppoſitũ nõ iportat ſuppoſitionẽ idignitatis vel potẽ
tialitatis: alias pſone nõ dicerent̃ ſuppoſita diuine na
ture: ſed ſolũ ſuppoſitionẽ quãtuꝫ ad cõitatẽ iquãtũ nã
cõis excedit in p̄dicatiõe ſuppoſitũ actu vel potẽtia.)
Hec ille. ¶ Idẽ ponit p̄ma parte. q. 29. arti. p̄ ⁊ 2°. ⁊ q.
38. arti. p̄. ⁊ p̄mo ſen. diſt. 23. q. 1. arti. p̄. ¶ Item de po⁹
dei. q. 9. arti. p̄. ¶ Ex q̄bus oĩb⁹ habetur: ꝙ indiuiduꝫ
ſubſtãtie hꝫ quiqꝫ quattuor noĩa: dr̃ enim ſuppoſitũ: res
nature: ſubſiſtẽtia: hypoſtaſis: iduiduũ enim ſubſtãtie
ſm ꝙ per ſe exiſtit ⁊ nõ in alio dr̃ ſubſiſtẽtia. Illa enim
dicimus ſubſiſtere: que nõ in alio: ſed in ſeipſis exiſtũt
ſm vero ꝙ ſupponit̃ alicui nature ſic dr̃ res nature: ſicꝫ
homo dr̃ res nature humane: ſm vero ꝙ ſubijcit̃ acci
dentib⁹ dr̃ hypoſtaſis vel ſubſtãtia: ſuppoſituꝫ autẽ dr̃
ſm ꝙ ponitur ſub natura cõi: ſicut particulare ſub ſpẽ
vel genere. ¶ Sic igit̃ pꝫ quid eſt ſuppoſituꝫ. ſ. indiui Quid ſuppoſitum.
duũ ſubſtãtie ſubſiſtẽs in genere ſubſtantie ⁊ in cõple
ta ſpẽ: nõ enim omne idiuiduꝫ ſubſtãtie dicitur ſuppo
ſitum. naꝫ neqꝫ anima: nec aliqua pars ſubſtãtie dicit̃
ſuppoſituꝫ: q: quodlibꝫ illoꝝ habet naturã vnibilita-
tis: vel nõ eſt in ꝯpleta ſpẽ: nec etiã talia dicũtur hypo
ſtaſes: vel ſubſiſtẽtie: vel hmõi: vt pꝫ p̄ma parte. q. 29. art.
p̄mo. ad q̄ntũ. Et. q. 75. artic. 2°. vbi habetur ꝙ anima
nõ eſt quid ꝯpletũ in ſpẽ. ¶ Quid autẽ ſignificetur no
mine nature oſtẽdit ſanctus Tho. 3. parte. q. 2. artic. p̄.
(Sciẽduꝫ (inquit) ꝙ nomẽ nature a naſcẽdo dictum Quid nomẽ nãe.
eſt vel ſumptũ: vnde p̄mo impoſitũ eſt hoc nomen ad
ſignificãdũ generationẽ viuẽtiũ: que natiuitas vel pul
lulatio dr̃: vt dicat̃ nã quaſi naſcitura: deinde trãſlatũ
eſt nomẽ nãe ad ſignificãdũ principiũ hmõi generatiõis.
⁊ q: principiũ generatiõis in reb⁹ viuentib⁹ eſt intrinſe
cuꝫ: vlteri⁹ deriuatũ eſt nomẽ nature ad ſignificanduꝫ
quodlibꝫ pricipiũ itrinſecum motus ſm ꝙ p̄hus dicit T. cõ. 5.
ſcd̄o phyſicoꝝ: ꝙ natura eſt pricipiũ mot⁹ in eo in quo
eſt per ſe ⁊ nõ per accidẽs: hoc autẽ principium vel eſt
forma vel mã: vnde natura quãdoqꝫ dicit̃ forma quã-
doqꝫ vero mã: ⁊ q: finis generatiõis naturalis in eo qd
generatur eſt eſſentia ſpẽi: vocatur etiã natura: ⁊ h̄ mõ
Boetius naturã diffinit in libro de duabus naturis di-
cens. (Natura eſt vnãquãqꝫ reꝫ iformãs ſpecifica dif-
ferẽtia: que. ſ. cõplet diffinitionẽ ſpẽi.) Sic ergo nũc lo
quitur de natura ſm ꝙ ſignificat eſſentiã: vel qd q̄d ẽ
ſiue q̄dditateꝫ ſpẽi.) Hec ille. ¶ Eãdem ponit diſtin-
ctionem

ctionem prima parte.q.29.arti.p̄.ad quartū. Et 3° ſen.
diſt.5.q.i.arti.2°.Et ſilr 2° ſen.diſt.37.q.i.arti.p̄.⁊ mul/
Cōcloñis ꝓbatio. tis alijs locis. ¶ Iſtis premiſſis ꝓbatur cōcluſio acci/
piēdo naturā vltimo modo.ſ.ꝙ in reb⁹ mālibus natu/
ra ⁊ ſuppoſitū ſm rem differāt. Ipſe enim ſcūs Tho.
pma parte.q.3.arti.3°. ſic eā ꝓbat dicēs.(Sciēdum ꝙ
in reb⁹ cōpoſitis ex mā ⁊ forma neceſſe eſt ꝙ differat
natura vel eſſentia: ⁊ ſuppoſitū:q2 eſſentia vel natura
cōprebēdit in ſe tm̄ illa:que cadūt in diffinitiōe ſpēi:ſi/
cut bumanitas cōprebēdit in ſe ea que cadunt in diffi
nitiōe boīs:bis eni3 bomo eſt bomo: ⁊ h̄ ſignat buma
nitas.ſ.quo bomo eſt bomo:ſed mā idiuidualis cū oī/
bus accidētibus idiuiduātibus ipſam nō cadūt in dif
finitiōe ſpēi:nō enim in diffinitiōe boīs cadunt be car
nes ⁊ bec oſſa:aut albedo vel nigredo:vel aliqd h̄:vñ
be carnes ⁊ bec oſſa ⁊ accidētia deſignātia banc mate/
riam nō īcludūtur in bumanitate: ⁊ tamē in eo qui eſt
bomo īcludūtur:vnde illud:qd̄ eſt bomo babz in ſe ali
quid qd̄ nō h̄3 bumanitas: ⁊ ꝓpter boc nō totaliter eſt
idem bomo ⁊ bumanitas:ſed bumanitas ſignificatur
vt pars formalis bominis:q2 principia diffiniētia h̄nt
ſe formaliter reſpectu materie idiuiduātis.) Hec ille.
¶ Idē ponit pmo ſen.diſt.23.q.i.arti.pmo.(In cōpo
ſitis(inquit)ex materia ⁊ forma eſſentia non dicit for
mā tm̄:ſed in cōpoſitis ex mā ⁊ forma dicit totū com
poſitum: ⁊ boc dr̄ quidditas vel natura rei: ⁊ ideo dicit
Boetius in ꝯmēto predicamētorū:ꝙ vſia ſignat com
poſitū ex materia ⁊ forma:nō tamen ex bac mā deter/
minata determīatis accidētibus ſubſtātie:in qua indi
uiduatur forma:q2 h̄ꝯ cōpoſitū dicit boc nomē ſortes
bec autē materia determinata eſt ſicut recipiēs illā na
turā cōem: ⁊ ideo natura vel eſſentia dupliciter ſignat̄
.ſ.vt pars quādo natura cōmunis ſumitur cū preciſio
ne cuiuſlibet ad naturā pertinētis cōem:ſic enim mā
determinata ſuperuenit in cōpoſitione3 ſingularis de/
mōſtrati:ſicut boc nomē bumanitas: ⁊ ſic nō predicat̄:
nec eſt genus:nec ſpēs:ſed ea formaliter denomiatur
bomo:aliquādo autē ſignatur vt totum ſm ꝙ ea que
ad naturā cōem nō pertinēt ſine preciſione itelligunt̄
in potētia materia determiata in natura cōmuni: ⁊ ſic
ſignificatur boc nomie bomo.) Hec ille. ¶ Itē de po/
tentia dei.q.9.artic.pmo.demōſtrauit iſtam cōcluſio/
T.cō.15. nē in būc modū.(Phs(iquit)in 5° metaphyſice dicit
ſubſtātiā duplr̄ dici. Dicitur eni3 vno modo ſubſtātia
ipſum ſubiectū vltimū:qd̄ nō predicatur de alio: ⁊ boc
eſt particulare in genere ſubſtātie. Alio modo dr̄ ſub/
ſtātia natura illius ſubiecti.buius aūt diſtinctiōis eſt
rō:quia iueniūtur plura ſuppoſita in vna nā cōuenire:
ſicut plures bomīes in vna natura boīs:vnde oportuit
diſtingui illud qd̄ eſt vnū ab alio qd̄ multiplicatur:na
tura enim eſt quā ſignificat diffinitio īdicans quid eſt
res:vnde ipſa natura cōis eſſentia vel quidditas dicit̄
quicquid igit̄ eſt in re ad naturā cōe3 ſub ſignificatio/
ne eſſentie cōtinetur:nō autē quicquid eſt in ſubſtātia
particulari eſt h̄ꝯ:ſi enim qcquid eſt in ſubſtātia parti/
culari ad naturā cōem pertineret:nō poſſet eſſe diſtin
ctio iter ſubſtātias particulares eiuſdē nature: boc aūt
qd̄ eſt in ſubſtātia particulari preter natura3 cōem eſt
mā idiuidualis:que ē ſingularitatis pricipiū: ⁊ per cō/
ſequēs accidētia idiuidualia:que materiā predictā de/
terminā̄t:cōparatur igitur eſſentia ad ſubſtātia3 parti/
cularē:vt pars formalis ipſius:vt bumanitas ad ſortē
⁊ ideo in rebus ex mā ⁊ forma compoſitis eſſentia nō
eſt oīo idem quod ſuppoſitū:vñ nō predicatur de ſup/
poſito:nō eni3 dicitur ꝙ ſortes ſit ſua būanitas.) Hec
ille. ¶ Et poſt pauca.(Eſſentia(inquit)in ſubſtātijs
materialib⁹ nō eſt idem cū eis ſm re3:neqꝫ penitus di/
uerſum:cū ſe babeat vt ps formalis.) Hec ille. ¶ Itē
in tractatu quē fecit de eſſe ⁊ eēntia ſic ait.(Cū buma Cap.3° i fine
nitas in ſuo itellectu includat tm̄ ea:ex quib⁹ bomo h̄3
ꝙ eſt bomo:p3 ꝙ a ſignificatiōe eius excludit̄ vel pre
ſcinditur mā deſignata: ⁊ quia pars nō predicat̄ de to
to:ide eſt ꝙ bumanitas:nec de boīe nec de ſorte predi
catur:vñ dicit Auicēna. Quidditas cōpoſiti nō eſt ip3 5° met.ca.5°
cōpoſitū:cuius eſt quidditas:q̄uis etiā ipſa quidditas
ſit cōpoſitū:ſicut bumanitas lic3 ſit compoſita nō eſt
bomo:imo op3 ꝙ ſit receptiua in aliquo:qd̄ eſt mā de/
ſignata.) Hec ille. ¶ Tertia ꝯcluſio eſt. Qꝫ in ſubſtan
tijs mālibus differt qd̄ quid eſt: ⁊ illud cuius eſt. Iſta3
ponit ſcūs Tho.ſuper 7° metaphy.in illo ca°.(Dubita
tur aūt merito:)vbi dicit Ar.bec vba.(Qd̄ quid erat T.cō.41.
eſſe ⁊ vnūquodqꝫ in qbuſda3 quidē idē eſt vt in pmis
ſubſtātijs:vt curuitas: ⁊ curuitati eē idē ſi prima eſt.Di
co aūt prima3:que nō dicit̄ per aliud in alio eſſe ⁊ ſubo
vt mā:quecūqꝫ vero vt mā aut recepta cū materia nō
idē:neqꝫ ſ3 accn̄s vnū:vt ſocrates ⁊ muſicū.) ¶ Sup
qbus verbis dicit ſanctus Tho.in ſcripto ſuper meta Lec.ij.
phyſicā.(Attēdēdu3(inqt)eſt ꝙ ab bac ſentētia quā
ſupra poſuerat.ſ.ꝙ quid eſt:eſt idē cū vnoquoqꝫ:cuius
eſt:duo bic excipit.ſ.illa que dicunt̄ per accidēs: ⁊ ſub/
ſtantias mālcs:cū ſuperius nō excceperit:niſi illa que
dicūtur per accidēs:op3 autē nō ſolu3 iſta excludi: ſed
etiam ſubſtātias mālcs:ſicut enim ſupra dictū eſt: qd̄
quid erat eē:eſt id qd̄ ſignificat diffinitio:diffinitio au/
te3 nō aſſignatur idiuiduis:ſ3 ſpēbus: ⁊ ideo mā idiui/
dualis:que eſt principiū idiuiduatiōis eſt preter qd̄ qd
erat eē:impoſſibile aūt eſt in rerū natura eē ſpēm niſi
in boc idiuiduo:vnde oportet ꝙ quelibet res nature ſi
babeat materiā:que eſt pars ſpeciei:qd̄ eſt pertinēs ad
quod quid eſt:ꝙ etiam babeat materiā indiuidualem
quod nō pertinet ad quod quid eſt:vnde nulla res na/
ture ſi materiā babeat eſt ipſum quod quid eſt: ſed eſt
babēs illud:ſicut ſortes nō eſt bumanitas: ſed buma/
nitatē babēs:ſi autē eſſet poſſibile eē bominē compoſi
tum ex corpore ⁊ anima.qui nō eēt bic bomo cōpoſi/
tus ex boc corpore: ⁊ ex bac anima: nibilominus eſſet
ſuū qd̄ quid erat eſſe:q̄uis baberet materiā:lic3 aute3
bomo nō ſit preter ſingularia in rerū natura.eſt tm̄ in
rōne qd̄ pertinet ad logicā conſiderationē: ⁊ ideo ſupe/
rius vbi logice cōſiderauit de qd̄ quid erat eē:nō exclu
dit ſubſtātias mālcs:quin in illis eēt idē qd̄ quid eſt cū
eo:cuius eſt:bomo enim cōis eſt ide3 cum ſuo qd̄ quid
eſt logice loquēdo:nunc aūt poſtq̄ iam deſcēdit ad pn
cipia nālia:que ſunt mā ⁊ forma:oſtendit qūo diuerſi/
mode cōparātur ad vl'e ⁊ particulare:quod ſubſiſtit in
natura:excipit h̄ ab eo qd̄ ſupra dixerat idē eē qd̄ quid
eſt cū vnoquoqꝫ:cuius eſt:ſubſtātias mālcs in rerū na
tura exiſtētes.) Hec ille. ¶ Itē in illo ca°.(Utrū aūt
idē ⁊c̄.)ſic dicit ſcūs Tho.in fine.(Sciēdum(iquit) Lec.5.
ꝙ qd̄ quid erat eē eſt illd̄ qd̄ ſignificat diffinitio: vnde
cū diffinitio predicet̄ de diffinito:op3 qd̄ qd eſt pdica/
ri de diffinito:nō eſt igit̄ qd̄ qd eſt eē boīs bumanitas:
que de boīe nō pdicat̄:ſed aīal rōnale mortale:buma/
nitas eni3 nō rn̄detur querēti qd eſt bō:ſed aīal rōna/
le mortale:ſed tamē bumanitas accipitur vt pricipiu3
formale eius:qd̄ eſt qd̄ quid erat eē:ſicut ⁊ aīalitas ac/
cipitur vt principiū generis ⁊ nō vt gen⁹: ⁊ rōnabilitas
vt principiū dr̄e:nō aūt vt dr̄a:bumanitas aūt ꝑ tan
to nō oīo eſt idē cū boīe:q2 importat pncipia eēntialia
boīs cū preciſione omniū accidētiū:eſt enim bumani/

tas qua homo eſt homo: nullū aūt hoīs accidentiū eſt quo homo eſt homo: vnde oīa accidētia hoīs excludūtur a ſignificatiōe humanitatis: hoc ipm aūt qȯ eſt hō eſt qȯ hȝ pncipia ēēntialia cui poſſunt accidētia ineſſe: vnde lȝ in ſignificatiōe hoīs nō excludant̄ accidentia hoīs: nō tñ hō ſignificat̄ vt aliqd ſeparatū ab accidētibus: ⁊ iō hō ſignificat̄ vt totū: ⁊ humanitas ſignificat̄ vt pars: ſi aūt eſt aliq̄ res in qua non ſit aliqȯ accidēs ibi neceſſe eſt: ꝙ nihil differat abſtractum a ↄcreto: vt maxie patȝ in deo.) Hec ille. ℂ Si aūt dicat̄ ꝙ iſtud dictū ſcōm cōtradicit pmo. Primo eniȝ dixerat ꝙ in rebus mālibus: qȯ quid eſt differt ab eo: cuius eſt: hic aūt dicit ꝙ predicatur de illo: que vidētur repugnare. ℂ Dicēdū ꝙ primo loquebat̄ de qȯ quid eſt ꝓut ſumitur cū preciſione omniū extraneoꝝ: hic aūt loquit̄ de qȯ quid eſt ſumpto ſine preciſione ⁊ ſine incluſione actuali: licȝ cū implicita: vnde ſcūs Tho. i tractatu de eſſe ⁊ eſſentia ſic ait. (Eſſentiā hoīs ſignificat h̄ nomē homo: ⁊ hoc nomē humanitas: ſed diuerſimode: q̄ꝛ h̄ nomē hō ſignificat eā: vt totū inquātū. ſ. nō preſcindit deſignationē māe: ſed implicite cōtinet eā ⁊ idiſtincte ſicut genus cōtinet differētiā: ⁊ ideo hoc nomē homo ꝑdicat̄ de idiuiduis: ſed hoc nomē humanitas ſignificat eā: vt partē: q̄ꝛ nō cōtinet in ſignificatione ſua niſi illud qȯ eſt hoīs inquātū eſt homo: ⁊ preſcindit omnē deſignationē: vnde de idiuiduis non predicat̄: ⁊ ꝓpter hoc ēt nomē eſſentie quīqꝫ inueni predicatū de re: dicimus eniȝ ſortē eſſe quādā eſſentiā: ⁊ quīqꝫ negatiū: ſicut dicim⁹: ꝙ ēēntia ſortis nō ē ſortes.) Hec ille. ℂ Quarta cōcluſio eſt. Q̄ꝛ in ſubſtantijs ſpūalib⁹ creatis cuiuſmodi ſunt angeli: abſtractū nō ꝑdicat̄ de cōcreto: nec ſuppoſitū eſt oīo idē ſm rē qȯ ſua eſſentia vel natura. Hanc ponit ſcūs Tho. in quoli. 2° q. 2. arti. 2° ad pmū vbi dicit ſic. (Nō ſoluȝ in ↄpoſitis ex mā ⁊ forma inuenitur aliqȯ accidēs preter eſſentiā ſpēi: ſed ēt in ſubſtātijs ſpūalibus: que nō cōponunt̄ ex mā ⁊ forma: ⁊ ideo in vtriſqꝫ ſuppoſitū nō eſt oīo idē qȯ nā: hoc tñ eſt aliter ⁊ aliter in vtriſqꝫ: dupl'r eniȝ aliqd accipit̄ vt accñs

Accidēs preter rōnē ſpēi dupl'r ſumit̄.

preter rōnē ſpēi: vno modo: q̄ꝛ non cadit in diffōne ſignificāte eſſentiā rei: ſed tñ eſt deſignatiuum vel determinatiuū alicuius eſſentialiū principioꝝ: ſicut rōnale accidit aiali vtpote ꝑter diffinitionē eius exiſtens: ⁊ tñ eſt determinatiuū ēēntie aialis: vnde fit ēēntiale hoī ⁊ de rōne ei⁹ exiſtēs: alio modo accidit alicui aliqd: q̄ꝛ nec in eius diffinitiōe ponit̄: nec eſt determinatiuū alicuius eſſentialiū principiorū: ſicut albedo accidit hoī. ℂ His igit̄ que ſunt cōpoſita ex mā ⁊ forma accidit aliquid preter rōnē ſpēi exiſtēs vtroqꝫ modo: cū enim de rōne humane ſpēi ſit: ꝙ cōponat̄ ex aīa ⁊ corpore: determinatio corporis ⁊ aīe eſt preter rōnē ſpēi: ⁊ accidit hoī iquātū eſt hō: ꝙ cōponatur: ⁊ ꝙ ſit ex hac aīa: ⁊ hoc corpore: ſed hoc cōuenit per ſe huic hoī: de cui⁹ rōne eſſet: ſi diffiniret̄: ꝙ eſſȝ ex hac aīa ⁊ hoc corpe: ſicut de rōe hoīs cōīs eſt: ꝙ ſit ex aīa ⁊ corpe. ℂ Accidūt ēt cōpoſitis ex mā ⁊ forma preter rōnē ſpēi multa alia q̄ nō ſunt determinatiua eſſentialiū pncipioꝝ. Subſtan-

Subſtantijs ſpūalib⁹ acci-dētia inſunt.

tijs vero imālibus creatis accidūt quedā preter rōnē ſpēi: que nō ſunt determinatiua eſſentialiū pncipiorū: q̄ꝛ ipſuȝ eſſe angeli eſt preter eius eſſentiā ſeu nām: ⁊ alia quedā ei accidūt: que oīa pertinēt ad ſuppoſitum: nō aūt ad naturā: nō tamē accidit eis aliqd determinatiuū eſſe ſpēi: q̄ꝛ ipſa natura ſpeciei nō idiuiduatur per materiā: ſed per ſeipſam ex hoc: ꝙ talis forma nō ē nata recipi in aliqua mā: vnde per ſeipſam eſt nō multiplicabilis: neqꝫ predicabilis de pluribus: ſed q̄ꝛ nō eſt ſuū eſſe accidit ei aliqd preter rōnē ſpēi. ſ. ipſum eſſe ⁊ alia que accidūt ſuppoſito ⁊ non nature: ꝓpter qȯ ſuppoſitū nō eſt i eis oīo idē qȯ natura.) Hec ille. ℂ Quinta cōcluſio eſt. Q̄ꝛ in ſolo deo nō differt ſuppoſitū ⁊ natura: abſtractū ⁊ cōcretū. Iſtā ponit ſcūs Tho. eodem quolibe. ⁊ eodē arti. dicēs. (Cuicūqꝫ pt accidere aliqd qȯ nō ſit de rōne nāe ſue: in eo differt res ⁊ qȯ quid eſt ſiue ſuppoſitū ⁊ natura. Nā in ſignificatiōe nature ſolum icludit̄ illud: qȯ eſt de rōne ſpēi: ſuppoſitū aūt nō ſolū hȝ ea que ad rationē ſpēi pertinēt: ſed etiā alia q̄ ei accidunt: ⁊ ideo ſuppoſitū ſignificat̄ vt totū: natura autē ſeu qdditas vt pars formalis. In ſolo autem deo nō inuenitur aliqȯ accidēs preter eius eſſentiam: quia ſuum eſſe eſt ſua eſſentia: ⁊ ideo in deo ideȝ eſt ſuppoſituȝ ⁊ natura.) Hec ille. ℂ Iteȝ in 3ª parte. q. 2. art. 2° (In reb⁹ (inquit) ſubſiſtētib⁹: in qbus aliqd cōtingit

In qb⁹ ſuppoſituȝ ⁊ nā diſtinguūt̄.

inueniri: qȯ nō pertinet ad rōnem ſpēi. ſ. accidētia ⁊ pncipia idiuiduātia: in talib⁹ ſm rem differt ſuppoſitum ⁊ natura nō quaſi aliqua oīo ſeparata: ſed q̄ꝛ in ſuppoſito includit̄ nā ſpēi: ⁊ ſuperaddūtur quedā alia: que ſūt preter rōnē ſpēi: vnde ſuppoſitū ſignificat̄: vt totū hñs naturā ſicut partē formalē ⁊ perfectiuā ſuā: ⁊ ꝓpter h̄ in talib⁹ nō predicat̄ natura de ſuppoſito: nō. n. dicim⁹ ꝙ hic hō ſit ſua humanitas: ſi qua vō res eſt: in qua nihil eſt oīno preter rōnē ſpēi vel nature ſue: ſicut eſt in deo: ibi nō eſt aliud ſm rem ſuppoſitū ⁊ natura: ſed ſolum ſm rōnem itelligendi: q̄ꝛ natura dicitur ſm ꝙ eſt ēēntia quedā: eadē vero dr̄ ſuppoſitum ſm ꝙ eſt ſubſiſtens.) Hec ille. ℂ Item pma parte. q. 40. artic. p. ad primū dicit. (Cōſiderādū (inqt) eſt ꝙ preter diuinā ſimplicitatē ↄſiderat̄ duplex realis idētitas in diuinis coꝝ: que differūt in creatis: cū eniȝ diuina ſimplicitas excludat ↄpoſitionē forme ⁊ māe: ſeqtur ꝙ in diuinis idem eſt abſtractū ⁊ cōcretū: vt diuinitas ⁊ deus: q̄ꝛ vō diuina ſimplicitas excludit cōpoſitionē ſubiecti ⁊ accidētis: ſeqtur ꝙ quicqd attribuitur deo eſt eius eſſentia ⁊ propter hoc ſapientia ⁊ virtus ſunt ideȝ in deo: quia ambo ſunt diuina eſſentia.) Hec ille. ℂ Et in hoc primus articulus terminatur ⁊c̄.

Quantum ad ſecundū articulū mouenda ſunt dubia cōtra cōcluſiones. ℂ Cōtra ſecūdā arguit Herardus de Carmelo in ſūma ſua ſic. Spēs de genere ſubſtātie ꝑdicatur in primo modo dicendi per ſe de indiuiduo: vt homo de hoc homine: qȯ nō eſſet ſi idiuiduū icluderet accidētia: ſubſtātia enim nō predicatur de accidēte etiā ſumpto cōcretiue in primo modo dicēdi per ſe. ergo hic homo nō includit in ſua ſignificatiōe accidētia. ℂ Secundo dicit iſtū modū dicēdi eſſe iſufficiētē: q̄ꝛ licȝ cōcluſio quoquo modo declaret: ꝙ hic homo nō eſt humanitas cōſiderata in ſpē: nō tñ ꝺclarat q̄re hic hō nō eſt hec humanitas: q̄ꝛ hec humanitas nō min⁹ videt̄ icludere hāc māˉm ⁊ hos characteres q̄ꝫ h̄ homo: ⁊ tñ hoc eſſet neceſſarium declarare: q̄ꝛ cōcluſio ꝓbanda nō eſt de habitudine alicuius cōīs ad idiuiduū: ſed de habitudine idiuidui vel ſingularis cōcreti ad ſuū abſtractū: deus enim eſt ſubſtantia ſingularis: ⁊ ſimilr̄ ſua eſſentia ſiue quidditas. ℂ Cōtra eādem arguit etiā Aureolus. Diffinitio eniȝ icludit in ſe predicata eſſentialia: que ꝑdicant̄ in pmo modo per ſe: vt dicit phs 7° metaphyſice: ſȝ abſtracto repugnat ꝑdicari per ſe pmo modo: nō eniȝ eſt iſta per ſe. Sortes ē hūanitas: vl' Sor. eſt rūnabilitas aut aialitas. ergo abſtractum ſub ratiōe qua abſtractū nō importat principia diffinitiua: cuius oppoſitū cōcluſio ponit. ℂ 2° arguit ſic. Pricipia diffinitiua reſpōdent̄ ad

Cōtra eādē Aur. diſt. 4. q. 2. artic. 2. 3. S. Th. p. q. 3. ar. 3°.

q̄ōnem

queſtionẽ factã per quid de diffinito:ſunt enim partes
T. cõ. 42. qð quid eſt:vt dicit̃ 7° metaphyſice:ſed nomẽ abſtra-
ctum nõ reſpõdetur ad iterrogationez factam per qd.
Interrogato enim quid eſt ſortes:nõ reſpõdetur aiali-
tas.ergo idem qð prius. ¶ Tertio ad idem. Diffinitio
T.c.21. ⁊ diffinitũ idem iportant.7° metaphyſice:ſed cõcretũ
eſt quoddã diffinitũ ⁊ nõ abſtractũ.nõ ergo principia
diffiniẽtia iportãtur per abſtractũ:puta per humanita
tem:ſed magis per hominẽ ⁊ alia cõcreta. ¶ Quarto.
Nullũ ens per accidẽs habet diffinitionẽ:ſed hõ in cõ
creto diffinitur.ergo nullum accidẽs icludit implicite
aut explicite:cuius oppoſitũ ponit cõcluſio. ¶ Quito.
T.cõ. 20. Diffinitio ⁊ diffinitũ idem ſignificãt:ſed diffinitio nul
luz accidẽs icludit:vt pꝫ 7° metaphyſice.nõ ergo con-
cretũ icludit aliqð accidẽs. ¶ Sexto. Infra cõceptuz
ſpecificũ nõ clauditur aliqð accidẽs idiuiduale:ſed hõ
importat ꝯceptuz ſpecificũ.nõ igitur hic homo ad hu
manitatẽ addit accidẽs indiuiduale. ¶ Septimo ſic.
Si cõcretũ puta homo vel ſortes addit accidentia ad
abſtractũ:aut icludit illa itrinſece tãq̃ igrediẽtia eius
cõſtitutionez:aut icludit illa extrinſece tãq̃ cõnotata.
Si detur primũ:tũc homo vel ſortes erit ens per acci
dens in nullo predicamẽto exiſtẽs. Si detur ſcðz. tũc
illa cõnotatio nõ impediet predicationẽ humanitatis
de hoĩe:nec de ſorte:qð pꝫ.tum q2 volũtas ⁊ itellectus
in diuinis alia ⁊ alia cõnotãt:vt dicit magiſter:de° eni
itelligit mala:que tamẽ nõ vult:⁊ tamẽ itellectus diui
nus eſt volũtas diuina. Sic a ſimili:ſi homo ⁊ huma-
nitas nõ differũt in eẽntiali ſignato:ſed q2 homo acci-
dentia cõnotat:nõ ex hoc tolletur mutua pdicatio.tuꝫ
q2 predicatio nõ impedit̃ per aliqd nõ faciens diuerſi-
tatez iter ſubiectũ ⁊ predicatũ ſub illa ratiõe:qua vnũ
enũciatur de alio:ſed cõnotatũ ſi nõ igrediatur itrinſe-
ce rationẽ hominis nõ tollit idẽtitatez:nec facit diuer-
ſitatẽ hominis ad humanitatez nec ecõtra.igitur non
apparet ex hoc qn de ſe inuicẽ poſſint mutuo pdicari.
¶ Octauo. Si homo non pdicat̃ de humanitate aut
ecõtra:hoc erit q2 humanitas nõ dicit totũ hominem
ſed homo addit aliqd ad ipſam:hoc autẽ impedire nõ
põt pro eo ꝙ nihil addit.naz ſubam nõ addit:nec acci-
dens:q2 ſi accidẽs:tũc diceret ens per accidẽs ⁊ nõ eẽt
per ſe in predicamẽto. Si aũt ſubſtãtiã:tunc in hoĩe
eſſent due ſpecifice nature puta humanitas:⁊ illa quã
adheret homo:relinqtur igit̃ ꝙ nihil addit:⁊ per cõſe-
quẽs ꝙ humanitas vere pdicet̃ de hoĩe. ¶ Nono ar-
guit ſic.3° ſen. Nã humanitas in chriſto hꝫ oĩa accidẽ-
tia:que haberet ſi deponeret̃:⁊ tñ depoſita eſſet ſuppo-
ſitũ.aſſumpta vero nõ eſt ſuppoſitũ:vnde ſm iſtũ mo
duꝫ dicẽdi nõ apparet:ꝙ verbũ aſſumpſerit tñ nãm
ſi natura dicit rõnẽ ſpecificã ſine accñtib°. ¶ Si dica
tur ꝙ nõ aſſumpſit naturã cuꝫ eſſe actualis exiſtentie:
hoc nõ valꝫ.nam eẽ exiſtẽtie idifferẽs eſt ad perſeita-
tem ⁊ nõ perſeitatẽ.nã eſſe exiſtẽtie ⁊ eſſentia idẽ ſunt
ſm rem:⁊ ideo ſicut eſſentia q̃dam eſt in alio:⁊ q̃dam
per ſe:ita ⁊ exiſtẽtia:vnde ſubſtãtia exiſtit per ſe:accñs
vero hꝫ eſſe in alio.nõ igitur eſſe exiſtẽtie eſt illud: qð
facit rem habere perſeitatez tertij modi:alioqn oẽ hñs
eſſe haberet eſſe per ſe ⁊ vltra.igit̃ ſuppoſitũ nõ addit
vltra eſſentiã eſſe exiſtẽtie:q2 ſuppoſitũ dicat ens ſolita
riũ habẽs pſeitatẽ tertij modi. ¶ Decimo arguit idez
Nã ſi ſuppoſitũ ſic adderet ad naturam.tunc illud eẽt
ens per accidẽs:⁊ per cõſequẽs nõ eſſet pma ſubſtãtia
nec eſſet in genere ſubſtãtie:nec diffinitio de eo: vnde
illa nõ eſſet per ſe. Sor. eſt aial rõnale mortale: ſicut
nec illa. Sortes alb° eſt aial rõnale. ¶ Cõtra tertiã cõ

cluſionẽ arguit ſic Gerardus ð Carmelo vbi ſupra. Pri
mo.q2 iſta opinio icõueniẽter allegat phꝫ 7° metaph. T.c.20.
Nõ enim eſt mens phi ꝙ ea:que in ſe hñt aliqð acci-
dens nõ ſint idem cũ ſua quidditate:ſed eſt intẽtio ei°
ꝙ dicta per ſe ſint idẽ cum ſua quidditate:vt maxime
pꝫ in ſubſtãtijs:vnde dicit ibidẽ:ꝙ ſingulũ non videt̃
eſſe aliud a ſui ſubſtãtia:⁊ qð quid erat eſſe dr̃ de ſingu
lari ſubſtãtia. Et ifra dicit:ꝙ nihil ꝓhibet eſſe qdẽ ſta-
tiꝫ qd erat eẽ: ſi qdẽ ſubſtãtia erat qd erat eẽ. ¶ In di
ctis vero ſm accidẽs nõ eſt idẽ: ſed dicta ſm accidẽs
vocat aggregata ex ſubiecto ⁊ accidẽte q in 5° dixerat T.cõ.15.
eſſe entia per accidẽs:⁊ vnũ p accidẽs:nõ aũt ſubſtan-
tias:que in ſe habẽt aliquod accidẽs:ipſe enim ſunt p
ſe entia:ſi accipiant̃ ſeorſum ab itellectu ſine accidẽte:
cũ vero fingitur ⁊ accipitur aggregatũ ex ſubiecto ⁊ ac
cidẽte:tunc ſolũ eſt ens per accidẽs: ⁊ dictũ per accñs
put phs loquit̃ ibidẽ:⁊ ꝙ hec ſit itẽtio phi pꝫ ex textu
expreſſe:⁊ ex Cõmẽtatore:⁊ oĩbus expoſitorib°. ¶ Se
cundo arguit ẽt Sco. in qõnibus ſuper 7m metaphyſi.
vbi intẽdit ꝓbare:ꝙ in oĩbus habẽtib° ſimplr qð quid
eſt:idẽ eſt qð quid eſt cũ eo cuius eſt. Arguit igitur ſic.
Q2 ſi qð qd eſt eſſet aliud ab eo:cuius eſt:tunc nõ eſſet
veꝝ qð dicit phs.ſ.ꝙ ſingulũ nõ eſt aliud a ſui ſubſtã
tia:hoc.n.dicit phus 7° metaphyſice. ¶ Scðo arguit. T.cõ.20.
Q2 ſi ſic.tũc nihil eẽt formalr ſcitũ vel ens:ꝯñs eſt fal
ſum:tenet ꝯña:q2 vnũquodq; eſt ſcituꝫ vel ens per in-
trinſecũ ſibi:⁊ hoc eſt qð qd eſt. ¶ Tertio arguit. Q2 ſi
ſic.idẽ eſſet ſeipſuꝫ ⁊ nõ eſſet:ꝓbatio:q2 bonũ eſt bonũ
per nãꝫ boni:ſed ſi natura vel qð quid eſt boni ſit ſepa-
ratuꝫ:iaꝫ nõ eſt illud. ¶ Quarto arguit. Q2 ſi ſic.eẽt p-
ceſſus in ifinitũ:q2 querit̃ de illo ſepato qð qd eſt:vtrũ
habeat qð qd eſt vel nõ:⁊ tenet argumẽtũ ſi ponatur
alia res. Iſtas aũt q̃tuor rõnes dicit eſſe phi. ¶ Quin
to arguit. Q2 veritas in itellectu ꝯponẽte cauſatur ex
veritate in re ⁊ idẽtitate:⁊ prior eſt nãliter illa idẽtitas
q̃ iſta vitas.ſi ergo hec eſt vera. Hõ eſt homo:prior eſt
idẽtitas in re:ſed idẽ ſignificat homo ⁊ qð qd eſt ſuuꝫ.
ergo homo ⁊ ſuũ qð quid eſt idẽ ſunt. ¶ Cõtra quartã
cõcluſionẽ arguit ſic Aureolus p ſen. ꝓbãdo:ꝙ ſuppo-
ſitũ nõ plus icludat eſſe in ſubſtãtijs imãlib° aut alijs
q̃ natura:nec cõcretũ plus q̃ abſtractum. Primo ſic.
Illud qð põt cõcipi ſub nõ eſſe nõ includit in ſui rõne
eſſe:ſed cõcretũ cõe vel ſingulare eſt hꝫ: formãs enim
hanc ꝓpoſitionẽ. Homo nõ eſt:attribuit ꝯcreto nõ eẽ:
⁊ ſilr formãs iſtã. Hic angelus nõ eſt.g̃ falſum ꝙ ſup-
poſitũ angelicum icludat eſſe plus q̃ natura ſpecifica.
¶ Secũdo ſic. Illud qð eſt idifferẽs ad eſſe ⁊ nõ eſſe:
nõ icludit eſſe:ſed poſſumus loqui ⁊ diſputare de roſa
⁊ alijs cõcretis:⁊ ſilr de quolibꝫ ſuppoſito angelico vl̃
mãli ignorãdo vtꝝ ſint:⁊ per ꝯñs ſub idifferẽtia ad eẽ
⁊ nõ eẽ.ergo nec cõcretũ:nec ſuppoſitũ angelicuꝫ: aut
mãle claudit in ſuo cõceptu eſſe.

Ad primum cõtra ſcðam cõcluſionẽ dr̃ cõce
dẽdo maiorẽ:ſed minor negat̃:
cuius cã eſt:q2 natura deſignata cũ preciſione ⁊ exclu-
ſione accidẽtiũ:quomodo ſignificat̃ per hoc nomẽ hu
manitas nõ eſt genus:nec ſpẽs:vnde ſcũs Tho. in tra- Cap.4.
ctatu de eẽ ⁊ eẽntia ſic ait.(Impoſſibile eſt ꝙ rõ vlis
.ſ.generis vel ſpẽi cõueniat eſſentie:ſm ꝙ per moduꝫ
ptis ſignificat̃:vt noĩe humanitatis vel aialitatis:⁊ iõ
dicit Auicẽna ꝙ rõnalitas nõ eſt differentia:ſed diffe- 5° met.ca.6°
rentie principiũ:⁊ eadez ratione humanitas nõ eſt ſpe
cies:nec animalitas genus:ſimilr etiam nõ poteſt dici:
ꝙ ratio generis vel ſpeciei cõueniat eſſentie ſm ꝙ eſt
res quedã exiſtẽs extra ſingularia:vt Platonici pone-

bant:q2 ſic genus ⁊ ſpẽs nõ predicarenſ de indiuiduo:
nõ enim põt dici:ꝙ Sortes ſit hoc qð ab eo ſeparatuȝ
eſt:nec iterũ illud ſeparatũ ꝓficeret ad cognitionẽ ſin
gularis hꝫ:⁊ ideo relinqtur:ꝙ ratio vel ſpẽs cõueniat
eſſentie:ſm ꝙ ſignificatur per modũ totius:vt nomie
hominis vel aialis ꝓut implicite ⁊ indiſtincte cõtinet
totũ:qð eſt in iduiduo.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ:ꝙ licȝ
iduiduũ mãle puta Sortes icludat accidentia:nihilo
minus tamẽ ſpẽs de illo predicatur:q2 ſpẽs icludit ſi/
militer accidentia implicite:ſm enim ꝙ dicit ſanctus
Tho.9.quolibe.q.2.artic.pmo.ad primũ.(Homo (di
cit) habẽs humanitatẽ vel ſubſiſtẽs in humanitate ſi/
ne preciſione quorũcũqꝫ aliorũ ſuperuenientiuȝ eſſen
tialib⁹ principijs ſpẽi:q2 per hoc ꝙ dico habẽs huma/
nitatẽ:nõ preſcinditur qn habeat colorẽ ⁊ quãtitatem
⁊ alia hꝫ.) Hec ille. ¶ Hoc autẽ eſt implicite ⁊ poten/
tialiter accidẽtia cõtinere:⁊ eſt ſimilis modus cõtinẽ/
di:quo gen⁹ cõtinet implicite differẽtias:que ſibi quo/
dãmodo accidunt:vnde ſanct⁹ Tho. in tractatu ſupra

Cap. 3.

nominato dicit.(Sicut illud qð eſt genus ꝓut predi/
cabatur de ſpẽ implicabat in ſua ſignificatione:quis
indefinite:totũ qð determinate eſt in ſpẽ:ita etiaȝ illð
qð eſt ſpẽs ſm ꝙ predicatur de iduiduo oportet ꝙ ſi/
gnificet totũ illud:qð eſt eſſentialiter in iduiduo.ſ.in/
diſtincte:⁊ hoc modo eſſentia ſpẽi ſignificatur nomie
hominis:vnde homo de Sorte predicaſ.) Hec ille.
¶ Ad ſcðȝ dicitur:ꝙ hic modus nõ eſt iſufficiens: nec
ſolum declarat quomodo ſe habẽt hic homo:⁊ huma
nitas:imo quomodo ſe habent hic homo:⁊ hec huma/
nitas.ſi dicta ſancti Tho. per longũ videãtur:declarat
enim quomodo Sortes eſt nõ humanitas:⁊ ſimilr pꝫ
ex dictis eius:ꝙ Sortes nõ eſt hec humanitas ſua: ꝙ
eniȝ hec fuerit mens ſancti Tho. pꝫ:q2 ſm eum aliud
reqritur ad hoc ꝙ humanitas ſit hec ⁊ iduidua:⁊ alið

In rñſione ad p^m.

ad hoc ꝙ aliquid ſit ſuppoſituȝ quomodo Sortes eſt
ſuppoſituȝ:vnde quolibe.9. vbi ſupra dicit:ipſaȝ natu/
ram humanã in chriſto nihil ꝓhibet dicere eſſe quod/
dam indiuiduũ:aut ſingulare:vel particulare:⁊ ſimilr
quelibȝ pars humane nature:vt manus:pedes: ⁊ oſſa:
quorũ quodlibet eſt quoddaȝ iduiduum: nõ tamẽ ꝙ
de toto predicetur:quia nullum eorũ eſt indiuiduum
per ſe ſubſiſtens. ¶ Ibideȝ etiã dicit:ꝙ hũana natura
licȝ ſit hec ⁊ iduidua:nõ tamẽ eſt ſuppoſitũ: quia non
ſubſiſtit:ſed eſt in alio. Dico ergo ꝙ cũ Sortes habeat
humanitatẽ iduiduatã:⁊ vlterius aliqua alia:que nec
ſunt de ratiõe humanitatis:nec faciũt ad iduiduatio/
nẽ eius:ſequitur ꝙ Sortes non eſt hec ſua humanitas
ſicut nec humanitas cõmunis:hec eniȝ humanitas eſt
indiuiduũ:nõ tamẽ eſt ſuppoſituȝ:q2 non dicit totum
qð eſt in ſorte:licȝ Michaelis natura ſit hec ⁊ indiui/

Principia diffinientia du/plr ſignifica/ri pñt.

dua per ſeipſaȝ:nõ tamẽ eſt hic Michael:imo differt
aliqualr vt prius quarta cõcluſio declarauit. ¶ Ad pri
muȝ Aureo. dicitur:ꝙ principia diffiniẽtia poſſunt du/
pliciter ſignificari vel per modũ partis:vel per modũ
totius:primo ſignificata nõ predicãtur de habente:qð
ſignificatur per modũ totius:⁊ illo modo ꝑdicata eẽn
tialia vel principia diffiniẽtia importãtur per nomen
abſtractũ:cuiuſmodi eſt humanitas:poſſunt nihilomi
nus ſignificari in cõcreto per modũ totius: ſicut per h
nomen homo:⁊ iſto modo predicãtur de Sorte:⁊ hoc
ſuperius extitit declaratũ. ¶ Ad 2^m ⁊ ad 3^m patȝ ſolu/
tio per idem:cõceditur enim ad quartũ: ꝙ pricipia dif
finientia reſpondẽtur ad queſtionẽ factaȝ per quid cũ
deſignãtur per moduȝ totius nõ deſignata per modũ
partis. ¶ Et ad 3^m dicitur:ꝙ licȝ abſtractũ nõ diffinia

tur:hoc nõ cõcludit quin idem importetur per diffini/
tionem qð per abſtractũ:ſed aliter ⁊ aliter:ſicut a ſimi
li:humanitas nõ dr̃ ſpẽs:ſed homo. Quomodo autem
hũanitas ſit pars formalis iduidui oſtẽdit ſcũs Tho.

Cap. 3° i fine. Quo hũanitas p̃s formal' ſit iduidui.

dicẽs i prefato tractatu.(Q2 (inqt) deſignatio ſpẽi re/
ſpectu generis eſt per formã:deſignatio aũt iduidui re
ſpectu ſpẽi eſt per mãm:ideo opꝫ:vt illud vnde nomẽ
generis ſumitur cũ preciſione forme determinate ſpẽȝ
perficiẽtis:ſignificet partẽ mãleȝ totius:ſicut corp⁹ eſt
pars mãlis hois:nomẽ aũt ſignificãs illud:vnde nã ſu
mitur ſpẽi cũ preciſione mãe deſignate:ſignificat par/
tem formaleȝ:⁊ ideo humanitas ſignificaſ: vt forma
quedã addita partib⁹ eſſentialib⁹.ſ.forme ⁊ mãe: ſicut
forma domus ſuperadditur partib⁹ eius itegralib⁹:ſed
magis eſt forma:que eſt totũ.ſ.formã ꝯplectens ⁊ ma
teriã:tamẽ cũ preciſione eorũ:per que mã nata eſt de/
ſignari.) Hec ille.(Et q2 (inquit ibidẽ) pars nõ predi
catur de toto:inde eſt ꝙ humanitas:nec de hoie:nec de
Sorte ꝑdicaſ (Sicut eniȝ ipſe ibidẽ põit) ſicut res cõ/
ſtituta ex aliqbus nõ recipit predicationẽ earũ rerum
ex qbus cõſtituitur:ita nec intellectus recipit predica/
tionẽ eoꝝ itellectuũ:ex qbus cõſtituitur. Ipſo enim at

Cur nã ſuppoſitum cõſtituere dicaſ.

teſtãte.2° quolibe.q.2.arti.2°.(Cũ natura dr̃ conſtitue
re ſuppoſiti:etiã in cõpoſitis ex mã ⁊ forma:nõ iõ dici
tur:ꝙ natura ſit vna res:⁊ ſuppoſitũ ſit alia res: hoc.n.
eſſet ſm opinionẽ ponẽtiũ:ꝙ nã ſpẽi ſit forma tm̃:que
cõſtituit ſuppoſitũ:ſicut totũ:ſed q2 ſm modũ ſignifi/
candi nã ſignificaſ vt pars:ſuppoſitũ vero ſicut totuȝ:
natura vt cõſtituẽs:ſuppoſitũ vt cõſtitutũ.) Hec ille.
¶ Ex quo manifeſte patȝ:ꝙ nõ fuit mens eius:ꝙ ſup
poſitũ puta Sortes vel homo ſit q̃dam totũ itegrale
vel eſſentiale intrinſece compoſitũ ex humanitate:ſicut
ex vna parte itegrali vel eſſentiali:⁊ ex accidẽtib⁹ deſi
gnãtibus mãm:ſicut ex alia parte ſui itegrali vel eẽn/
tiali:ſed poti⁹ ꝙ ipſamet res:que eſt humanitas: vt nõ
ſit ſignificata:ſed precita ab omni qð eſt de rõne eius:
eſt ſuppoſitũ vel Sortes vt eſt ſignificata ⁊ ſubſiſtẽs:
q2 tamẽ illa res modo oppoſito ſignificaſ in abſtracto
⁊ in cõcreto preſertiȝ ſuppoſitali vt noie Sortis: ideo
vnuȝ illorũ alterius predicationẽ non recipit: q2 Sor/
tes ſignificat illaȝ naturã cum multorũ aliorũ inclu/
ſione:humanitas autẽ cũ eorũ pciſione: ⁊ hunc ſenſuȝ
innuit ipſe in pfato quoli.q.2.arti.p̃.ad p^m.(Aliqñ (igt)
ex his que ſil' iũgunſ relinqſ aliqua res tertia:ſicut ex
aia ⁊ corpe cõſtituiſ hũanitas qua hõ eſt hõ:vñ hõ cõ/
poniſ ex aia ⁊ carne:aliqñ aũt ex his que ſil' iungũtur
nõ reſultat aliq̃ 3ª res:ſȝ reſultat q̃dã rõ cõpoſita:ſicut
rõ hois albi reſoluiſ in rõnẽ hois:⁊ in rõnẽ albi:⁊ in ta
lib⁹ aliqd ꝯponiſ ex ſeipſo ⁊ ex alio:ſicut albũ cõponiſ
ex eo qð eſt albũ ⁊ ex albedine.) Hec ille. ¶ Ita in ꝓ
poſito ſuppoſituȝ puta Sortes dicitur cõponi ex natu/
ra humana:⁊ ex accidẽtibus:nõ ꝙ ſit tertia res ex ſub/
ſtantia ⁊ accidẽte reſultans:ſed q2 in ſua ſignificatione
includit naturaȝ ⁊ accidẽtia illam determinãtia: ⁊ ita
Sortes eſt vera ſubſtãtia accidẽtibus cõiuncta vtrũ/
qꝫ in ſua ſignificatione includens:⁊ ideo differt ab hu
manitate:q2 includit aliaȝ rem ab ea nõ tãq̃ partẽ in/
trinſecam:ſed tãq̃ determinatiuã ſuarũ eſſentialium
partiũ:puta materie ⁊ cõſequẽter forme. Iſtam patet
eſſe mentẽ Auicẽne 5° metaphyſice cap. p̃.(Humani/
tas (inquit) nõ eſt humanitas alicuius niſi propter ac
cidẽtia:que ſunt in ipſa:quoniã nũq̃ inuenitur ſine acc
dentib⁹:⁊ tunc nõ accipitur ſm hoc qð eſt humanitas
tm̃:poſtq̃ autẽ humanitas Platonis nõ eſt ſua:niſi ꝓ
pter accidẽtia:tũc hec accidẽtia habẽt actiones in idi/

ridno platonis: eo q ipſum compoſitū eſt ex humanitate ⁊ accidentibus: que comitant̃ tanq̃ ptibus eius.) Hec ille. ¶ Item ca°. 2°. oſtendēs differentiā inter vniuerſale ⁊ totū: ſic ait. (Natura totius nō fiet pars ſuaꝝ partiū vllo modo. Natura vͦ vniuerſalis pars eſt nāe ſuorū particulariū: quoniā he partes aut ſunt ſpecies q̄ conſtituunt̃ a natura duoꝝ vniuerſalium. ſcꝫ generis ⁊ differentie: aut ſunt indiuidua que cōſtituunt̃ ex natura omniū vniuerſaliū ⁊ ex natura accidentiū: que veſtiunt ea cum mā.) Hec Auicēna. Iſta autē intelligo modo predicto. ſcꝫ q ſortes cōponit̃ ex humanitate ⁊ accidentibus non quaſi tertiū ex illis intrinſece conſtitutum. ſed illo modo quo aliquid componit̃ ex ſe ⁊ ex alio. ¶ Ad 4m dr: q nec ſortes: nec hō eſt ens p accñs: ens. n. p accñs qd nec diffinit̃: nec intrat pdicamentū dicit̃ illud qd intrinſece conſtituitur ex duobus: quorū vnū accidit alteri vel ambo alicui tertio: vt compoſitū ex muſica ⁊ anima: vel cōpoſitum ex grāmatica ⁊ logica: ſed non dicit̃ ens per accidens illud: qd in ſua ſignificatione includit duas naturas: vel aliqua duo: quoꝝ vnum accidit alteri. Primo modo ſortes non includit accidentia: nec ſimiliter homo: ſed ſcdo modo. vnde ſicut chriſtus non dicit ens per accidēs: ⁊ tamē includit in ſua ſignificatione naturā diuinā ⁊ humanā ſm ſanctos: cuius cauſa eſt: qꝛ nō icludit eas velut partes ſui. ita nec hic homo dicit ens per accidens: licꝫ icludat accidentia tanq̃ deſignātia ſui partes eſſentiales. Unde Cōmētator 7° metaphy. cōmēto. 41. (Nō eſt remotū vt aliquid in predicamēto qualitatis accipiat̃ in diffinitione eius quod eſt in pdicamēto ſubſtātie.)

In quo diffinitio ⁊ diffinitū idē ſignificent.

¶ Ad quintū dicit̃: q diffinitio ⁊ diffinitum idem ſignificāt explicite ⁊ in actu: ſed nihil obſtat diffinitū aliquid ſignificare implicite qd ſua diffinitio nec implicite nec explicite ſignificat: ſed abſtractum bene ſignificat omnino idem quod diffinitio concreti. vnde ſcūs Tho. in ꝑ illud Boetij de ebdo. (Diuerſum eſt eſſe ⁊ qd eſt). ſic ait. (Conſiderandū (inquit) q circa quodlibꝫ abſtractum hoc habet veritatē q non habꝫ in ſe aliquid extraneū: quod ſcilꝫ ſit preter eſſentiā ſuā: ſicut humanitas ⁊ albedo: ⁊ quecūq̄ hoc modo dicunt̃. Cuius ratio eſt: qꝛ humanitas eſt: vt quo aliquid ē homo: ⁊ albedo vt quo aliquid eſt album: nō eſt autē homo per aliqd formaliter loquendo niſi per illud: quod ad rationem hominis pertinet: ⁊ ſimilr non eſt aliquid albū formaliter loquendo: niſi per illud qd pertinet ad rationē albi: ⁊ ideo hmōi abſtracta nihil alienū in ſe habere pñt. Aliter autem ſe habet in his que ſignificant̃ in concreto. nam homo ſignatur: vt quod habꝫ humanitatem: ⁊ album vt quod habet albedinem: ex hoc autem q hō habet humanitatem: ⁊ album habꝫ albedinem: nō ꝓhibent̃ habere aliquid aliud qd non pertinet ad rōnē horū: niſi ſolū q eſt oppoſitū his: ⁊ ideo homo ⁊ albū poſſunt aliud habere q̄ humanitatē vel albedinem: ⁊ hec eſt ratio quare albedo ⁊ humanitas ſignificantur per modum partis ⁊ non predicant̃ de concretis: ſicut nec aliqua pars de ſuo toto.) Hec ille.

Capite 3°.

¶ Ex qbus patet q cōcreta implicite ſignificant aliquid qd nō ſignificat diffinitio inquantū ſcilꝫ ſignificant diffinitionē ſine alicuius extranei preciſione non oppoſiti. hoc enim eſt ſignificare in potētia ⁊ implicite. ¶ Ad ſextum dicit̃ eodem modo ſicut ad quintū. ¶ Ad ſeptimū dicitur: q ſortes importat de principali ſignificato nō ſolū ea que ſunt de ratione hominis. imo ea per que eſt hic homo: que ſunt extra rationem hominis: ⁊ accidētia tali eētie vel nature. Unde ſcūs Tho. in tractatu de eē

Capite 2°.

⁊ eſſentia ſic ait. (Sciendum q materia non quolibet modo accepta eſt indiuiduationis principiū: ſed ſolū materia ſignata: ⁊ dico materia ſignata: que ſub determinatis dimenſionibus conſideratur. hec autem materia in diffinitione hominis inquantum eſt homo nō ponitur: ſed poneretur in diffinitiōe ſortis: ſi ſortes diffinitionem haberet. In diffinitione autē hominis nō ponitur materia ſignata. non enim in diffinitione hominis ponitur hoc os: ⁊ hec caro: ſꝫ os ⁊ caro abſolute: que ſunt materia hominis non ſignata. ſic ergo patꝫ q eſſentia hominis ⁊ eſſentia ſortis non differunt niſi penes ſignatum ⁊ non ſignatum.) Hec ille.

Penes qd differant hominis ⁊ ſort eſſentia.

¶ Idem ponit ſcdo quolibet. q. 2. arti. ſcdo. vbi ſupra recitatū fuit. ſcꝫ q ſicut rationale accidit animali: ſed eſſentiale eſt homini: ſic determinatio corporis ⁊ anime accidit homini: ⁊ eſt preter rationē eius: ſed cōuenit per ſe huic homini: de cuius ratione eſſet: ſi diffiniret̃ q ēēt ex hac materia ⁊ hoc corpore. ¶ Itē pmo ſenten. diſtin. 34. q. 1. arti. pmo. dicit. (Qꝛ in creatis aliud eſt eſſe q̄ hypoſtaſis vel ſuppoſitū: qꝛ addit ſupra naturā determinationē materie: vel aliquid quod loco materie ſe habet per quod natura iduiduet̃ ⁊ determinet̃ ad hoc ſingulare.) Hec ille. ¶ Ex quibus patet: q concretū ſingulare: puta ſortes in ſua principali ſignificatiōe includit accidentia: concretū autem cōmune. puta homo includit illa implicite modo predicto: ⁊ nō in actu: ſicut ſuppoſitū indiuiduale: nec tamen ſequitur: q ſit ens per accidens: quia non includit ea vt intrinſeca ſue nature ſed vt determinatiua ſuarum partiū eſſentialium: ita q ſignificat ea quaſi connotando inquantū ſuppoſitū pro materia ſubiecta: ⁊ preter hoc ſignificat accidētia: ⁊ ſignificat ſubiectum in recto ⁊ accidentia in obliquo. ſortes enim dicit naturā deſignatā talibus indiuidualibus in eis ſubſiſtentē. ¶ Nec valent argumēta ꝯtra hoc per arguentē inducta. Non quidem primum: quia non eſt ſimile de diuina voluntate ⁊ itellectu: qꝛ gꝫ qd ſit de ꝯnotatione illoꝝ: tamē in propoſito eſt talis modus cōnotandi: q ſuppoſitū materiale inquantū hmōi exigit aliquā rem ad ſui exiſtentiā: quā non exigit natura: ſecus autē eſt de intellectu ⁊ voluntate in diuinis. ¶ Nec ſimiliter valꝫ ſcōm: quia minor falſa eſt: accidentia enim faciunt diuerſitatem inter ſuppoſitum ⁊ naturā: quia licet non plus ſint partes huius q̄ illius: tamē illa excludunt̃ a ſignificatione nature: ⁊ includūtur in ſignificatione ſuppoſiti: ⁊ propter iſtū diuerſum. imo oppoſitum modum ſignificandi non admittitur predicatio mutua ſuppoſiti ⁊ nature. ¶ Ad octauū dicitur: q cauſa quare homo non predicatur de humanitate nec ecōtra ſepe dicta eſt: qꝛ ſcilꝫ humanitas ſignificat oppoſito modo illi quod ſignificat homo. humanitas quidem per modū partis. homo autem per modum totius. humanitas cū preciſione accidentiū ipſi nature. homo aūt ſine preciſione: imo cū incluſione aptitudinali vel implicita. ita q licꝫ incluſio vel preciſio non ſit de ratione alicuius illorum: tamē ſequit̃ modū quo ſignificat̃ hoc vel illud vt ſupius diffuſe declarat̃. Dicit̃ ergo ad formā argumēti: q homo addit ad hūanitatē accidentia non quidē actu vel explicite: ſed potentialr ⁊ implicite tali modo: qui impedit predicationē vnius de alio: ⁊ nō iducit ens per accñs in abſtracto vel concreto. ¶ Ad nonū dicit̃: q argumētū procedit ex falſo intellectu. nam licꝫ ſcūs Tho. dicat q in materialibus ſuppoſitum addit ſupra naturam accidentia: non tamē dicit q ſolū hoc addat: ſm eniꝫ q ipſe dicit pma pte. q. 29. arti. 2° ſuppoſitum ſemꝑ ſubſiſtit. (Iſta

enī ꝫ quattuoꝛ ſuppoſitū: res nature: ſubſiſtentia: hypoſtaſis idē ſunt ſm rem: licꝫ differant ratione. Dicit enī

Tex. cō. 15.

ſic. Secūdū phm quīto metaphyſice ſuba dicit̄ duplr. Uno modo dicit̄ ſuba ipſa quidditas rei quā ſignificat diffinitio: ſm ꝙ dicimus: ꝙ diffinitio ſignificat ſubam rei: quā quidē ſubſtantiā greci vſiam vocant quā ꝫ nos eſſentiam dicere poſſumus. Alio modo dicitur ſubſtātia ſubm vel ſuppoſitū quod ſubſiſtit in genere ſubſtātie: ꝛ hoc quidē cōmuniter accipiēdo nominari poteſt nomine ſignificante intentionē: ꝛ ſic dicit̄ ſuppoſitum. nominatur etiā tribus nominibus rerum: que ſunt res nature: ſubſiſtentia: ꝛ hypoſtaſis: ſed ſm triplicē ꝯſiderationē ſubſtātie ſic dicte: ſm enī ꝙ per ſe exiſtit ꝛ non in alio vocat̄ ſubſiſtentia: illa enim ſubſiſtere dicimus que non in alio: ſed in ſeipſis exiſtūt. ſm vero ꝙ ſupponit̄ alicui nature cōmuni ſic dicit̄ res nature: ſicut hō eſt res nature humane: ſm vero ꝙ ſupponit̄ accidentibus dicit̄ hypoſtaſis vel ſubſtātia.) Hec ille. ¶ Et articulo precedenti ſcilꝫ primo in reſpōſione ad quintuꝫ ſic ait. (Anima eſt pars humane ſpeciei: ꝛ ideo licet ſit ſeparata: quia tamē retinet nām vnibilitatis nō poteſt dici ſubſtātia indiuidua: que eſt hypoſtaſis: vel ſubſtātia pma: ſicut nec manus: nec quecūq alia pars hoīs.) Hec ille. ¶ Ex quibus patꝫ ꝙ ſm mentē eius ſuppoſitum in rebus mālibus addit accidētia ſupra nām: ſed generalr de ratione ſuppoſiti eſt: ꝙ ſubſiſtat: ꝛ ꝙ ſit nō vnibile alteri per modū partis: ꝛ ideo licꝫ humana natura in xpo habeat omnia illa accidentia indiuiduātia que addit ſuppoſitū ſupra naturā in materialibus: nō tamē hec omnia que addit ratio ſuppoſiti ſuper rōneꝫ eſſentie vel nature: ipſa enim nec ſubſiſtit: nec eſt īunibilis alteri vt pars formalis. Unde ſcūs Tho. 3ª parte q. 2. arti. 3º. ad ſcdm ſic ait. (Hypoſtaſis ſignificat ſubſtantiā particularē nō quocūq modo: ſed prout eſt in ſuo cōplemēto. ſm vō ꝙ venit in vnionē alicuius magis completi non dicit̄ hypoſtaſis ſicut manus vl pes: ꝛ ſimilr natura humana in chriſto q̄uis ſit ſubſtantia particularis: quia tamē venit in vnionē cuiuſdam cōpleti. ſcꝫ totius chriſti prout eſt deus ꝛ hō nō pōt dici hypoſtaſis vel ſuppoſitum: ſed illud completum ad qḋ concurrit dicitur eſſe hypoſtaſis vel ſuppoſituꝫ.) Hec ille. ¶ Sed arguit̄ contra iſtam reſponſionē. Primo

Utrū de rōe ſuppoſiti ſit nō eē in alio ꝛ nō eē vnibile.

quia videt̄ innuere ꝙ de ratione ſuppoſiti ſit non eſſe in alio: ꝛ nō eē vnibile: ꝛ ſic negatio erit de ratione ſuppoſiti: cōſequēs videt̄ falſum apud multos. Tuꝫ quia formalis ratio entis poſitiui non debet eſſe negatio: ſꝫ ſuppoſitū dicit̄ poſitiue ſicut ꝛ natura. Tuꝫ ſcdo. quia ſuppoſitū non eſt minus ens q̄ natura. igit̄ nō plus includit negationeꝫ. Tum tertio: qꝛ natura non dicit̄ diſtingui a ſuppoſito per eſſe in alio. igit̄ nec ſuppoſitum a natura per non eſſe in alio. Tum quarto. quia nulluꝫ ſuppoſitum creatū videt̄ plus conſtitui per relationē negatiuam q̄ per poſitiuā: cū vtrūq ſit propriū ſuppoſito diuino. Tum quīto. quia negatio nulli repugnat niſi cui cōuenit oppoſita affirmatio formalr vel virtualiter: ſed natura non habꝫ aliā affirmationē vltra ſuppoſituꝫ. igit̄ nulla negatio ei repugnat plus q̄ ſuppoſito. Tum ſexto. quia ſequit̄ ꝙ cōceptus habentis ꝛ eius qḋ eſt: ꝛ totius ac complementi ꝛ pme ſubſtātie eſſet formalr negatiuus. Tum ſeptimo. qꝛ cum ſignificatū pronominis: quod eſt ſubſiſtentia ſm ſuū formale eēt negatio: ꝛ ita negatio eſſet ratio demōſtrādi reꝫ per ꝓnomina ego tu ille. Tum octauo: quia negatio illa: quam dicis: ſequit̄ ad rationē ſuppoſiti: ideo enīꝫ non vnitur alteri: quia habꝫ eſſe in ſe: ꝛ ſic videt̄ ꝙ ratio ſuppoſiti nullo modo includat negationē. ¶ Scdo arguit̄ contra dictā ſolutionē. Quia videt̄ innuere ꝙ eſſe ſit de ratione ſuppoſiti: ſubſiſtere enim eſt eſſe: ſed hoc ꝯtra videtur falſum. tum ꝓpter rationes factas in argumēto pº. reprobādo reſponſionē ibi datam. ¶ Tertio arguitur cōtra eam. Qꝛ videt̄ innuere ꝙ natura humana in chriſto non habeat aliud eſſe q̄ eſſe diuine eēntie: ꝛ iō non eſt ſuppoſitū. Iſtud aūt videt̄ falſū multipliciter.

Utrū nā hūana in xpo habeat aliud eē q̄ eē diuine eſſentie.

Tum primo: qꝛ tunc dei filius non aſſumpſiſſet totaꝫ realitatē hoīs. ſcꝫ eſſe creatum nature humane. Tum ſcdo. qꝛ hoc eſt ſubtrahere a chriſto potiorē perfectiorē eſſentialē hominis. ſcilꝫ eſſe actualis exiſtentie. Tum tertio. quia prius natura humana fuit perfecta omnibus ſuis perfectionibus tam eſſentialibus q̄ accidētalibus: inter quas eſt ipſuꝫ eſſe q̄ fuerit aſſumpta a verbo. Tum quarto. quia nā accidentalis ſemper habet ꝓpriū eſſe nō ſolū quādo per ſe eſt vt in ſacramēto altaris. imo quādo eſt in alio. igit̄ eſt natura ſubſtantialis cum ſit perfectior. Tum quinto: qꝛ quantitas per ideꝫ formalr exiſtit in ſacramento altaris: per qḋ exiſtebat quādo erat in ſuba panis: ergo econtra natura humana per ideꝫ exiſtit in chriſto: per qḋ exiſteret ſi eſſet per ſe non vnita. ¶ Ad primū dicit̄: ꝙ negationeꝫ eſſe de ratione ſuppoſiti poteſt dupliciter itelligi. Uno modo ꝙ ſit quid intrinſecum ſuppoſito tanq̄ pars eius. Alio

Negationē eſſe de ratiōe ſuppoſiti duplr itelligi pōt.

modo quia importat̄ per nomē eius tāq̄ circūloquēs differentiam indiuiduorū ſubſtantie ad indiuidua accidentis: cum propriā differentiaꝫ ignoremus. Primo modo procedunt argumenta: ſed ſolutio non pmo: ſed ſecūdo modo intelligit̄: nec hoc eſt incōueniens plus q̄ hoc. ſcꝫ ꝙ ſcda intentio ponit̄ in diffinitione per ſe: que dicit nomē rei. vnde ſcūs Tho. pma parte. qō. 29. arti. pº. ad tertiū ſic ait. (Differentie ſubales nō ſunt nobis note: vel etiā nominate non ſunt: ꝛ ideo oportet interdū vti differentijs accidentalibus loco ſubſtātialiū. puta ſi quis diceret: ignis eſt corpus ſimplex calidum ꝛ ſiccum: accidentia enim ꝓpria ſunt effectus formarū ſubſtantialiū: ꝛ manifeſtant eas: ꝛ ſimilr nomina intentionum poſſunt accipi ad diffiniendum res ſm ꝙ accipiuntur pro aliquibus nominibus rerum: que ſunt impoſita: ꝛ ſic hoc nomen indiuiduum ponitur in diffinitione per ſe ad deſignādū moduꝫ ſubſiſtēdi: qui competit ſubſtātijs particularibus.) Hec ille. Sicut aūt ipſe dicit de noībus intentionū: ſic in ꝓpoſito dōm vr̄ de noibꝰ negationū. ¶ Ad 2ᵐ iſtorū dr̄: ꝙ nō plus eē ē de ratiōe ſuppoſiti q̄ nāe. vn̄ ſcūs Tho. quolib. 2º. q. 2. arti. 2º. ſic arguit. (Eſſe ſicut nō ponit̄ in diffōne nāe: ita nō poneret in diffōne ſuppoſiti vel ſingularis: ſi ſuppoſitū vel ſingulare diffiniret̄. ergo ſuppoſitū per eſſe nō differt a natura.) ecce ſuū argumētū. Et ibidem ad ſcdm. (Dicendū (inquit) ꝙ nō oē qḋ accidit alicui ꝑter rōnē ſpēi eſt determinatiuū eēntie ipſius: vt opteat illud poni in rōne eius: ſicut dictū eſt: ꝛ ideo licꝫ ipſuꝫ eſſe nō ſit de rōne ſuppoſiti: qꝛ tn̄ ptinet ad ſuppoſitū: ꝛ nō ē ō rōne nature. manifeſtuꝫ eſt ꝙ ſuppoſitū ꝛ natura non ſunt idem in illis in quibus res non ſunt ſuū eſſe.) Hec ille. ¶ Ex quibus apparet ꝙ argumētū nō ꝓcedit ꝯ ꝯnē. ¶ Si aūt queratur quō ſuppoſitū differt a nā in talibus vbi nihil accidit ꝑter rōnē eſſentie niſi ipſuꝫ eſſe. In talibus enī idem videt̄ ſignificare ſuppoſitum ꝛ natura abſtractum ꝛ concretū: ex quo ſuppoſitum non aliud ſignificat q̄ natura: nec abſtractū dicit aliud q̄ cōcretū. ¶ Rñdet̄ ꝙ pro tanto ſuppoſitū differt a nā in talibus: qꝛ abſtractuꝫ excludit a ſui ſignificatione omne quod non eſt de ratione ſpecifica: concretum autem il

lud icludit

ſed includit non actu: ſed potentia: non explicite: ſed implicite: vnum enim illorum ſignificatur: vt habens ⁊ aliud vt habitum: vnum per modum partis: aliud ꝑ modū totius. ❡ Et ſi dicatur ꝙ ille diuerſus modus ſignificandi eſt in diuinis inter intellectum ⁊ intelligens: inter vitā ⁊ viuens: deum ⁊ deitatem. vbi tamē non eſt differentia realis inter naturam ⁊ ſuppoſitum: concretum ⁊ abſtractum. ❡ Reſpōdeo ꝙ in diuinis diuerſitas modi ſignificandi taliū .ſ. abſtracti ⁊ cōcreti nō ſumitur penes diuerſas rationes: ſiue res: ſicut in creatis: vbi cōcretū dat formā materie concretā .i. cōpactam ⁊ vnitā. vnde talia in diuinis improprie dicūtur ſicut alias extitit declaratū. ❡ Ad tertiū dicitur: ꝙ licet iſta materia in caſu illo pertineat ad tertiū ſniarū. tñ pro nunc dicitur: ꝙ natura humana in xp̄o nō hꝫ aliquod eſſe exiſtētie creatū: ſed exiſtit per diuinū eſſe. Hoc enim expreſſe ponit ſcūs Tho. 3° ſen. diſ. 6. q. 2. arti. 2°. vbi ſic dicit. (Impoſſibile ē ꝙ aliqd vnū habeat duo

Impoſſibile eſt vnū duo eſſe ſimplr hēre. eſſe ſubſtantialia: quia vnū fundatur ſuper ens. vnde ſi ſint plura eē ſm que aliquid dicitur ens ſimplr: impoſſibile eſt: ꝙ dicatur vnū: ſed non eſt inconueniēs: ꝙ eſſe vnius rei ſubſiſtentis habeat reſpectū ad multa: ſicut eſſe petri eſt vnū: habens tñ reſpectū ad diuerſa principia cōſtituētia ipſum: ⁊ ſimilr ſuo modo eſſe chriſti hꝫ duos reſpectus. vnum ad nām diuinā. aliū ad humanam.) ❡ Item 3° parte. q. 17. arti. ſcdo. expreſſe ponit hoc idē: ꝙ ſcꝫ humanitas nō hꝫ aliud eſſe exiſtentie in xp̄o ꝙ̄ eſſe quo diuina eſſentia formalr exiſtit. ❡ Itē 9° quolibꝫ. q. 2. arti. 2°. ſic ait. (Eſſe ꝓprie ⁊ vere nō at-

Cui ꝓprie eē tribuatur. tribuitur niſi rei ſubſiſtenti. huic aūt attribuitur duplex eē vnum ſcilicꝫ eſſe qđ reſultat ex his ex quibus eius vnitas integratur: quod eſt eſſe ſubale. Aliud eſt eſſe ſuppoſito attributū preter ea que integrant ipſū: qđ eſt eſſe ſuperadditū. ſcꝫ accidentale: vt eſſe albū attribuitur ſortici dicitur: ſortes eſt albus. qꝛ ergo in xp̄o ponimus tm̄ vnā rem ſubſiſtentē: ad cuius integritatē cōcurrit etiā ipſa humanitas qꝛ vnū ſuppoſitū eſt vtriuſqꝫ nāe. ideo opꝫ dicere ꝙ eſſe ſubſtantiale: qđ ꝓprie attribuitur ſuppoſito: eſt tm̄ vnū. hꝫ aūt vnitatē ex ipſo ſuppoſito ⁊ nō ex materijs. Si tamē ponatur diuinitas ab humanitate ſeparari: tunc humanitas ſuū eſſe habebit aliud ab eē diuino: nō enī impediebat: quin propriū eſſe haberet niſi hoc ꝙ non erat per ſe ſubſiſtens: ſicut ſi archa eſſet quoddā indiuiduū nāle ipſa tota non haberet niſi vnū eſſe: quelibet tamē partiū ab archa ſeparata proprium eſſe habebit. Et ſic patet: ꝙ in chriſto eſt vnū eſſe ſubſtantiale ſm quod eſſe proprie eſt ſuppoſiti: ꝗuis ſit multiplex eſſe accidentale.) Hec ille. ❡ Tūc ad obiecta in oppoſitū dicitur: ad primū quidē ꝙ xp̄s aſſumpſit oīa que pertinēt ad rationē hoīs: non autē eſſe creatū quale hꝫ petrus: ſicut nec aſſumpſit ſuppoſitū humanū: quale eſt petrus: nec ipſe eſt ſuppoſitū humanū: ſed cōmunicat ſuū eſſe humanitati. ❡ Ad ſcdm dicitur: ꝙ nō plus ſubtrahitur aliqua perfectio hoīs ipſi xp̄o ex hoc ꝙ nō aſſumpſit eſſe creatū: ꝙ̄ ex hoc ꝙ non aſſumpſit ſuppoſitū creatū: nec ex hoc ſua humanitas eſt imperfectior ꝙ̄ humanitas petri: qꝛ licꝫ nō habeat eſſe propriū tamē hꝫ eſſe perfectius ꝙ̄ ſi ſuppoſitaretur in proprio ſuppoſito. ❡ Ad tertiū dicitur: ꝙ humanitas xp̄i prius ordine nāe fuit perfecta omni perfectione cōponibili cū aſſumptione ꝙ̄ fuerit aſſumpta: ſed ſicut ſuppoſitū nō eſt aſſumptibile: ita nec natura ſub ꝓprio eē actua-

Tribus modis vniri pōt hñs eē cōpletum. lis exiſtentie ſubſtantiali. vnde ſcūs Tho. 3°. ſen. diſtin. 6. q. 1. arti. 2. dicit: ꝙ illud qđ hꝫ eē completū in quo ſubſiſtat nō pōt alteri vniri niſi tribus modis. ſcilꝫ per modū accidentis: ſicut tunica homini: vel per modū aggregationis vt lapis lapidi: vel aliquo accidente: ſicut hō vnitur deo per amorē. ❡ Ad quartū dicitur: ꝙ ſimilitudo non valet. nam eſſe ſubſtantiale nō plurificatur in eodē ſuppoſito: ſicut eſſe accidentale: ⁊ ideo licꝫ ſit aliud eſſe albedinis ꝙ̄ ſuppoſiti: in quo eſt: nō tamē nāe conſtituētis ſuppoſitū: ⁊ ipſius ſuppoſiti. vñ ſcūs Tho. 3° parte. q. 17. articu. ſcdo. (Si aliqua (inquit) forma vel natura eſt: que nō pertineat ad eſſe perſonale hypoſtaſis ſubſiſtentis: illud eſſe non dicitur eſſe illius perſone ſimpliciter: ſed ſm quid: ſicut eſſe albū eſt eē ſortis nō inquantū ſortes eſt: ſed inquātū albus eſt. ⁊ hmōi eſſe nihil prohibꝫ multiplicari in vna hypoſtaſi vel ꝑſona. Aliud eſt enī eſſe quo ſortes eſt: ⁊ aliud quo ſortes eſt muſicus: ſed illud eſſe qđ pertinet ad ipſam hypoſtaſim vel perſonā impoſſibile eſt in vna hypoſtaſi vel perſona multiplicari: qꝛ impoſſibile eſt vt vnius rei ſit niſi vnicum eſſe. ſi igitur humana natura adueniret filio dei nō hypoſtatice vel perſonalr: ſed accidētalr ſicut quidam poſuerūt: oporteret in xp̄o ponere duo eſſe. vnū quidē ſm ꝙ eſt deus: aliud ſm ꝙ eſt homo: ſicut ſortis ponitur aliud eſſe ſcdm ꝙ eſt homo: ⁊ aliud ſm ꝙ eſt albus: qꝛ eſſe album non pertinet ad ipſum eſſe perſonale ſortis. Eſſe aūt capitatū: ⁊ eſſe corporeū: ⁊ eē animatū totū pertinet ad vnā perſonā ſortis: ⁊ ideo ex omnibus iſtis non fit niſi vnum eſſe in ſorte: ⁊ ſi contingeret ꝙ poſt conſtitutionē perſone ſortis adueniret ſorti manus: vl' pes: vel oculus: ſicut accidit in ceco nato: ex his non accreſceret ſorti aliud eſſe: ſed ſolū relatio quedā ad hmōi eſſe: qꝛ ſcꝫ diceretur eſſe non ſolū ſm illa que habebat prius: ſed etiā ſm ea que poſtmodū ſibi aduenirent. cū igitur nā humana coniungatur filio dei hypoſtatice ⁊ nō accidentalr: ꝯſequēs eſt: ꝙ ſm humanam naturā non adueniat ſibi nouū eſſe: ſed ſolū noua habitudo eſſe perſonalis preexiſtentis ad nām humanam: vt ſcilicꝫ illa perſona iam dicatur ſubſiſtere non ſolū ſꝫ naturā diuinā: ſed etiā humanā.) Hec ille. ❡ Ad quintū patet eodē modo ſicut ad 4m. ⁊ ſic patꝫ ꝙ inſtantie cōtra ſolutionē argumenti .xi. non procedūt. ❡ Ad decimū pncipale dicitur: ſicut dictū eſt ad ſextū. ſortes enī eſt ſubſtantia pma ⁊ ens ſm ſe ⁊ non per accñs: licꝫ in ſui ſignificatione includat aliqua: que accidūt nāe ſm materiā ſignatā: cuius cauſa eſt aſſignata ſuperius: qꝛ talia accidentia: puta ſignationē materie nō ſignificat principalr in recto: nec tanꝙ̄ pertinētia ad ſui nām: ſed tanꝙ̄ pertinētia ad ſui indiuiduationē: nec etiā prima ſubſtantia dicitur maxime ſuba: prout ſubſtantia opponitur accidēti: ſed prout ſubſtantia dicit ſuppoſitū ſubſiſtens accidentibus. imo omnibus ſubſtantijs ſecundis ſubſtans: vt etiā dicit ſcūs Tho. 3° parte. qōne ſcda articulo tertio ad tertiū. (In rebus creatis res aliqua ſingularis non ponitur in genere vel ſpecie ratione eius qđ pertinet ad indiuiduationē: ſed ratione nature: que ſꝫ formam determinatur.) ❡ Sciendum etiam ꝙ accidē- *[illegible] ſunt in dupli ci differētia.*

tia ſunt duplicia: quedam que nihil faciunt ad conſtitutionem eſſe ſuppoſitalis: vel ſaltē ſunt poſteriora ordine nature: cuiuſmodi eſt albedo: ⁊ etiā riſibilitas reſpectu ſortis. Alia ſunt que faciunt ad eſſe ſuppoſitale. immo habent aliquam cauſalitatem ſaltem in genere cauſe materialis reſpectu talis eſſe inquantum diſponunt materiam ⁊ reddunt eam materiam propriā huic forme: cuiuſmodi ſunt dimenſiones: que ſignant materiam ⁊ diuidunt eam: ⁊ eam reddunt aptam ad recipiendum formam cum ſuis diſpoſitionibus. Si enim materia non eſſet extenſa per quantitatem ipſa

non eſſet habilis ad recipiendum formaꝫ:nec ad indiuiduandū illud.ergo qḋ includit accidentia p̊mo modo dicta dicit̄ ens per accidēs:non autē illud qḋ includit accidentia ſcḋo mō dicta:⁊ talia accidentia conſignificat hoc nomē ſortes.vnde ſcūs Tho.3ª parte.q.17.articu.p̊.dicit.(Hoc nomē homo importat habētē humanitatē indiſtincte:ſicut hoc nomē deus īdiſtincte īportat habētē diuinitatē:hoc tamē nomē petrus vel ieſus importat diſtincte habentē humanitatē.ſcꝫ ſub determinatis indiuidualibus ꝓprietatibus:ſicut hoc nomē filius dei importat habentem diuinitatē ſub determinata proprietate perſonali.) Hec ille. Et iſta reſponſio eſt alia ab illa que poſita fuit in reſponſione ad ſextuꝫ. ❡ Ad primū cōtra tertiā cōcluſionē dicit̄:ꝙ licet Ar. ſeptimo metaphyſi.particula decima ⁊ 11ª.⁊ Cōmēta. ibidem dicat ꝙ prime ſubſtātie ſunt idē cuꝫ ſuis quidditatibus.tamē Ar.eodeꝫ libro particula.41.dicit:ꝙ ea que habēt formam in materia:⁊ illa que ſunt eſſentialia per accidens non ſunt idem cum ſua quidditate vnde verba Ari.ſunt iſta.(Omnia aūt que ſunt in materia aut ſunt congregata ex materia non ſunt idem qḋ coꝝ eſſentia.) ❡ Item Cōmētator 3º.de anima cōmēto 9º.ſic ait.(Quia inquit hoc īdiuiduū eſt aliquid:⁊ intentio ⁊ forma per quā hoc indiuiduū eſt ens.ſ.quidditas ⁊ forma eius eſt aliḋ.vbi grā.ꝙ hec aqua eſt aliqd. ⁊ intentio ⁊ forma per quā hec aqua eſt ens aliḋ eſt ab aqua:⁊ hoc accidit ſimil'r in multis rebus.ſcꝫ oībus cōpoſitis ex materia ⁊ forma:ſed non in omnibus entibꝰ ad excipiendum res abſtractas ⁊ vniuerſal'r res ſimplices non compoſitas:⁊ cauſa ꝓpter quā he due intentiones non inueniunt̄ in omnibus entibus eſt:ꝙ quidditas ⁊ eſſentia in rebus ſimplicibus eſt idem.) Hec ille. ❡ Itē cōmēto qnto.(Iaꝫ inquit determinatū eſt in p̊ma phīa:ꝙ nulla forma liberata eſt a potētia ſimpliciter niſi prīa forma:que nihil intelligit extra ſe:ſed eēntia eius eſt quidditas eius. Alie aūt diuerſificāt̄ in eēntia ⁊ quidditate quoquomō.) Hec ille. ❡ Illud ſimpliciter dicit.8º.metaphy.cōmento.16.vbi dicit.(Omnia que carent materia intelligibili ⁊ ſenſibili: vnumquodqꝫ eſt idem cū illo quod dat ſuum eſſe.ſ.ꝙ quidditas ⁊ eſſentia ſunt ideꝫ in eis.) Et ſubdit.(Et ideo illa que non habent materiā non habent aliā cām a ſe in hoc ꝙ ſunt vnū:⁊ in hoc ꝙ ſunt ens:econtrario eis que ſunt in materijs:per formas enim fiunt compoſita ex materia ⁊ forma vnū ⁊ ens.) Hec ille. ❡ Itē.12º.metaphiſice cōmēto.49.ſic ait.(Qḋ eſt ꝑ primā eēntiam nō hꝫ mām.qꝛ eſt ꝑfectio:qꝛ p̊ma eēntia q̄ ſignificat eē rei:opꝫ vt non habeat mām:qm̄ ſi haberet materiam haberet aliam eſſentiam:⁊ ſic in infinitum.) Hec ille. ❡ Ex quibus apparet ꝙ non ſolū in rebus materialibus imo in quolibet citra primā formā que ē deus differt res ⁊ quidditas eius aliquo modo. Dicta aūt Ar. ⁊ cōmētatoris in oppoſitū nō concludunt aliud niſi ꝙ in dictis ſm ſe quidditas non eſt alia res ab illo cuius eſt:quod conceditur ad illū intellectū:qui explicatur ī ſolutione huius argumenti:ideo nō dicimus qḋ quid ē differre ab eo cuius eſt in ceteris citra p̊mū:qꝛ qḋ quid eſt in quolibet taliū nō dicit totū:quod eſt in re cuiꝰ eſt: non qꝛ ſuppoſitum:ſed alia res totaliter a ſuo qḋ quid eſt. ❡ Ad p̊mū Sco.dicit̄ eodē mō:ſicut enī dicit ſanctus Tho.in queſtionibus de verbo a.q.3.ad.14.quod quid eſt nō eſt aliud ab eo:cuius eſt:inquantū ad ea:q̄ per ſe inſunt:ſed nō opꝫ ꝙ ſit oīno ideꝫ:⁊ hoc ſi aliqua ſint ibi per accidēs. ❡ Ad ſcḋm negat̄ ꝯña. Res eniꝫ ſcitur cognitis illis que per ſe inſunt ei:⁊ quo ad talia non ponimus differre qḋ quid eſt ab eo:cuius eſt in dictis ſm ſe. ❡ Ad tertiū negat̄ ꝯña:licꝫ enī qḋ quid eſt differat ab eo:cuius eſt modo predicto:nō tamē predicatio vnius de altero in cōcreto:vt ſortes eſt animal rationale ⁊ mortale:ſequit̄ tamē ꝙ res nō eſt oīno eadeꝫ illi:qḋ de ipſa dicit̄ in quid:⁊ ꝑ ſe. Iſte modus diſtictionis eſt modicus:⁊ nō talis qualis eſt inter ſortē ⁊ aīaꝫ ſuā:ſed qualis eſt inter ſortē ⁊ ſortē albū.talis enim diſtinctio nō habꝫ extra diſtincta realiter ꝓprie:ſꝫ eſt inter eandē rem ſignatā dupl'r.ſcilꝫ cuꝫ preciſione: ⁊ ſine preciſione.imo cū incluſione accidentiū ab ea realiter diſtinctoꝝ non intrantiū eius realitatē. ❡ Ad quartū negat̄ ꝯñtia:qḋ quid eſt enī nō habꝫ quod quid eſt:nec eſſentiā:quia non includit aliquid extrinſecū:⁊ ſignificat̄ per modū partis:⁊ eius quo aliquid eſt:⁊ ideo talia nō differūt a ſuo qḋ quid eſt:⁊ hoc fuit latius declaratū in ſolutione 7ⁱ cōtra ſcḋaꝫ ꝯnē. ❡ Ad quintū dicit̄: ꝙ cōcludit ſolū:ꝙ ipſum qḋ qd eſt:eſt idem ei:cuius ē quo ad ea que per ſe inſunt rei:nō aūt ꝙ nullo mō differant quo ad extrinſece cōnotata:nec ꝙ res nō includat aliquid preter ſuū qḋ quid eſt:nec ꝙ nomē ſuppoſiti non includat aliam rem q̄ꝫ nomē nature. ❡ Ad argumenta cōtra quartā cōcluſionē dictuꝫ eſt in ſol'one 11.dico enim ꝙ nec ſuppoſitū mãle nec īmãle creatuꝫ includit eſſe in ſui rōne explicite:ſed implicite inquantū ſignificat̄ vt habens:⁊ vt totū:eſſe aūt habet̄ a ſuppoſito creato:⁊ nō eſt ipſum ſuppoſitū creatū:nec eius natura. Argumēta aūt iſta procedunt:ac ſi ſuppoſituꝫ explicite includat eſſe. ❡ Ex iſtis aūt patꝫ quid dōm ad qōnem ⁊ argumēta eius ⁊c̄.

Diſtin. V.

❡ Utruꝫ diuina eſſentia ſit formalis terminus diuine generationis. Queſtio. I.

Circa quintaꝫ diſtinctionē querit̄. Utrū diuina eſſentia ſit formalis terminus diuine generatōis. Et arguit̄ ꝙ non. Si diuina eſſentia eſſet terminus generationis:hoc nō eēt niſi quia eſſet accepta per generationē:ſꝫ filius non accipit eſſentiaꝫ.ergo eſſentia non eſt terminus diuine generationis. Probatio medie. Accipere enim cuꝫ non conueniat tribus perſonis eſt actus notionalis:ſed nullus actus notionalis terminatur ad eſſentiā:ſicut patet ꝙ pater nō generat eſſentiam.ergo nullus filius accipit eſſentiam.

In oppoſitum arguit̄ ſic. Illud in quod eſt generatio eſt terminus generatiōis.ſed Hilarius dicit ꝙ natiuitas vnigeniti in naturā ingenitā ſubſiſtit.ergo natura vel eēntia eſt terminus generationis.

In hac qōne erunt duo articuli. In quorū primo ponentur concluſiones. In ſecundo mouebuntur obiectiones.

Quantum ad primum ſit p̊ma ꝯcluſio. Ꝙ diuina generatio terminatur ad eēntiaꝫ ⁊ ad perſonā.probat̄ ſic. Nā ſꝫ ſcūm Tho.p̊mo ſentē. diſtinctione qnta articu.primo.tertie queſtionis.(Terminus generationis in creatis poteſt dupliciter accipi: ſicut ⁊ principiū:dicitur enim principiuꝫ generationis ipſum generans:⁊ huic p̊ncipio correſpondet ſicut terminus ipſum genitum. Dicit̄ etiam principium generationis a quo incipit generatio:⁊ hoc modo p̊ncipiuꝫ vel initium generationis dicit̄ priuatio forme inducēde:⁊ huic principio terminus oppoſitus eſt forma per generationeꝫ inducta:ſicut in dealbatione terminus a quo eſt nigredo:⁊ terminus ad quod eſt albedo:⁊ ſic in

diuinis gn̄ationis terminus q̄uis non ſit ſibi actio vel mutatio poteſt dupliciter accipi. ſcilicȝ ipſum genitū ⁊ ſic eſt filius: vel eſſentia accepta a filio per generationem. Ꝙ autē iſti duo termini ſint in diuinis probatur ſic. Generatio inueniꝰ in diuinis ſm illud qđ eſt ꝑfectionis in ipſa: ſed tota perfectio generationis eſt ex termino ad quē. ergo in generatione diuina eſt terminus ad quē: ſed non videꝰ alius q̄ȝ eſſentia loquēdo de formali termino: nec ali⁹ q̄ȝ ꝑſona loquēdo de totali genito. g̃ generatio diuina hȝ illos duos terminos. ¶ Scđa cōcluſio eſt. Ꝙ generatio diuina nō habȝ terminū a quo. probaꝰ ſic. tū q2 illa generatio nō incipit ex nō eſſe. tū quia generatio ⁊ quilibȝ motus totā imperfectionē hȝ a termino a quo: qđ eſt priuatio: vel cōtrariā includēs priuationē: ⁊ q2 diuina generatio nullā patiꝰ admixtionē priuationis: ideo licȝ habeat terminū ad quē: a quo eſt tota perfectio generatiōis: nō tñ hȝ terminū a quo. Iſtam cōcluſionē cum ꝓbationibus ponit ſcūs Tho. vbi ſupra ad primū. ¶ Tertia ꝯ eſt. Ꝙ diuina eēntia non eſt genita per ſe nec per accidēs. ꝓbaꝰ ꝯ per eūdē ad ſcđm ibidē ſic. quia ſcȝ in diuinis eadē eſſentia eſt in genito ⁊ generante penitus indiuiſa. g̃ non generaꝰ etiā per accidēs. tenet ꝯña: q2 cōſtat ꝙ non per ſe: cū etiā in creaturis nō per ſe genereꝰ: non enī generaꝰ per ſe homo. ſed hic homo. Ꝙ etiā nec per accidens. ꝓbaꝰ. q2 cauſa: ꝙ in generatis creatis natura genereꝰ per accidens: quando ſuppoſitū per ſe generaꝰ eſt hec: q2 ſcilicȝ eſſentia diuidiꝰ: nec habȝ idē eſſe in generāte ⁊ genito: nec eſt eadē numero: ſed alia ⁊ alia: h̓ aūt nō eſt in deo igiꝰ ⁊c. ¶ Quarta ꝯ eſt. Ꝙ diuina eſſentia nō ſe habet in diuina gn̄atione ꝓprie loquēdo: ſicut mā vel ſubiectū: licȝ habeat vnā de cōditionibus mãe. Probaꝰ ꝯ pro prima parte. nā ꝓpria ⁊ cōpleta ratio ſubiecti vel mãe includit imperfectionē: cū ſe habeat ꝑ modū potētialis ⁊ ꝑfectibilis per actū ſuperuenientē. ergo nō conuenit diuine eſſentie. tenet ꝯña: ⁊ aña ꝓbaꝰ ex diffinitione mãe vel ſubiecti. 8° metaphyſi. ¶ Sed pro ſcđa parte ꝓbaꝰ ſic ꝯclō. Nā cōditio materie eſt: ꝙ manet in re ⁊ tota generatione: ⁊ ꝙ per eā res ſubſiſtit precipue res artificiata: que eſt in genere ſubē preter ſuā mãm. vt dicit Cōmentator 2° de anima: ſed hoc conuenit diuine eſſentie. igiꝰ ipſa hȝ vnam de conditionibus materie. Iſtam cōcluſionē cū ꝓbatione ponit ſcūs Tho. in hac diſtinctione. q. 2. arti. p. (Ex qua infert ꝙ cū dr̄. Filius eſt genitus de eſſentia patris: ly de: dicit principiū gn̄ationis cōmunicatū genito a generāte: qđ quidē accedit ad ſimilitudinē pncipij mãlis. Cū aūt dicꝰ. Fili⁹ eſt genitus de patre. ly de. dicit pncipiū producēs cōſubale. Iſta tamē negaꝰ. Filius eſt genitus de ſubſtātia filij vl' de ſuba ſpūs ſcī: q2 in iſta ꝓpoſitiōe. Filius eſt genitus de ſuba patris: notaꝰ cōſubalitas ⁊ ordo ad pncipium: quē nō ſaluaꝰ in alijs duabus ꝓpōnibus.) Hec ſūt verba ipſius ibidē. ¶ Sciendū tñ ꝙ prima parte. qō. 41. arti. 3° dicit ꝙ in illa. Filius eſt genitus đ ſubſtātia pr̄is ly de. dicit habitudinē principij conſubſtātialis formalis. nā in illis in quibus forme ſunt ſubſiſtentes poſſumus dicere: ꝙ angelus eſt de natura intellectuali: ⁊ per hunc modū dicimus ꝙ filius eſt genitus de ſubſtātia patris filio per generationē cōmunicata: que in eo ſubſiſtit. Importatur etiā diſtinctio: vt dicit in ſcripto. Et in hoc primus articulus terminatur.

Circa hāc ꝫ Hēric⁹ i ſū. ar. 54. qō. 3. ⁊ quol. 8. q. 9. ꝙ eēntia ē q̄ſi mā rel'b q̄ ſi forme ⁊ ꝑſona q̄ſi ꝯpoſiti. Idē ꝫ Goufred⁹ q. lib. 9. Scot⁹ di. 5. ꝙ eſt terminus ſofal. Durādus articulo vltimo ꝙ hȝ modū mãe. Grego. do ꝙ non eſt ſubȝ gnōnis. Tex. cō. xi. Cō. 8.

Quantum ad ſcđm articulū arguiꝰ cōtra ꝯcluſiones. Et quidē cōtra primā arguit Aureolus multipl'r. Primo ſic. Ratio formalis termini in hoc cōſiſtit: ꝙ capit qđ ſit: ⁊ ſua realitas accipiꝰ ꝙ realiter ſit per productionē: ſicut ratio ſubiecti in h̓ cōſiſtit ꝙ capit realitatē illā. Naȝ hoc patet in omni productione: naȝ ſi albedo nō caperet entitatē per dealbationē: non eſſet formalis terminus dealbationis: nec forma ignis ignitionis: ⁊ ſic de omni formali termino: ſed conſtat ꝙ eſſentia per generationē non capit eſſe: nec ꝙ real'r ſit. Tum quia iſta realitas iam eſt vere in patre: factū aūt facere nihil eſt facere: ⁊ multo minus illud qđ eſt iteꝝ facere: nihil eſt facere: ens enī generari nō poteſt: vt pȝ p̊ phyſicoꝝ: q2 ſequereꝰ contradictio ꝙ ſcȝ eadē res haberet ex ſe eſſe: ⁊ deinde ab alio: ⁊ ꝙ capiat eſſe: ⁊ non capiat eſſe: ⁊ multa ſimilia. ergo impoſſibile eſt: ꝙ eſſentia ſit formalis terminus. ¶ Scđo ſic. Hec eſt differētia inter agere ⁊ relationē: ꝙ formalis terminus actionis ⁊ productionis capit eſſe ⁊ ſuā realitatē ex vi productionis: terminus aūt relationis non oriꝰ ex ipſa: ſed magis ecōtra. Et hāc differentiam aſſignat Simplicius ſuper predicamēta: ſed conſtat ꝙ generatio in diuinis eſt vera ꝓductio. ergo formalis terminus eius non poteſt eſſe illud qđ nō capit ſuam realitatē ex vi huius ꝓductiōis: cuius eſt eſſentia. ¶ Tertio ſic. Formalis terminus cuiuſcū q2 productionis eſt illud quo formaliter totū compoſitū capit eſſe ⁊ habet ꝙ producatur: ſicut enī formale pncipiū actionis eſt illud quo agens agit: ſic eius formalis terminus eſt illđ quo actū agiꝰ: ſed ꝓpter vnūquodq2 tale ⁊ illud magis. g̃ formalis terminus magis capit ꝙ ſit ex vi ꝓductiōis q̄ȝ ipſum productū. Conſtat autem ꝙ eſſentia ex vi generationis non capit entitatē ſuā. igiꝰ idem quod prius. ¶ Quarto ſic. Nam Cōmentator dicit 7° metaphyſi. cōmen. 31. ꝙ quia ſubiectū forme non habet eſſe niſi per formā. ideo actio agentis non dependet a ſubiecto niſi ſm ꝙ dependet a forma: ⁊ illud eſt quod generat formā. imo non generat ſubiectū: niſi q2 generat formam. ¶ Ex quo patet ꝙ formalis termin⁹ generationis eſt illud: quod capit eſſe ex vi generationis. g̃ nimo ſubiectū aut totum compoſitum non accipit eſſe niſi ratione forme: ſed conſtat ꝙ realitas diuine eēntie nō capit intrinſece ex vi diuine generationis ꝙ ſit. igiꝰ nō eſt terminus formalis. ¶ Quinto. Illud qđ alteri cōmunicatur in alio preexiſtens non eſt formalis termin⁹ generationis: ſicut patet. Nam raritas que fit in aqua ⁊ remanet in igne genito ex aqua non dicitur generari nec eſt formalis terminus generationis: ⁊ idem eſt in alijs formis ſymbolicis. vnde quantitas eſt ingenerabilis ⁊ incorruptibilis ſm Cōmentatorē tractatu p̊mo de ſuba orbis. Et idem dicit p̊mo celi ⁊ mūdi: ꝙ dimēſiones ſimpliciter non generanꝰ pro eo ꝙ manēt eedē in genito: que preexiſtebant in corrupto: ſed conſtat ꝙ eſſentia vere exiſtens in patre cōmunicatur filio. ergo non habet rationem formalis generationis termini. ¶ Sexto. Conſtat ꝙ filius in diuinis vere oriꝰ ⁊ accipit ꝙ ſit: illud ergo quo formaliter accipit: eſt formalis terminus generationis: ſed non accipit ſuā realitatem ex vi eſſentie: cum eſſentia ſuam realitatē nō accipiat: ſed ex vi proprietatis. ergo eſſentia nō eſt formalis terminus generationis. ¶ Septimo. Dicit philoſophus ſcđo phyſicorum: ꝙ generatio eſt via in formam. vbi dicit Cōmentator commento. 14°. ꝙ generatio eſt via ad hoc ꝙ forma fiat: ſed conſtat ꝙ diuinitas nō capit entitatem: nec fit realitas per generationem. ergo non eſt formalis terminus. ¶ Octauo. Illud cuius realitas eſſe non accipit: nec in ſe fit: ſed alteri infit: non eſt formalis terminus generationis: ſicut patet de anima: que vnitur partibus alimenti conuerſis in carnē:

Tex. cō. 76.

Cap. prio. Cō. 132.

Tex. cō. 14.

nõ enĩ dicit̃ anima formalis terminus nutritionis:qꝛ
per nutritionẽ nõ fit ſed vnit̃:⁊ q̃ſi infit ꝑtibus alimẽ
ti:ſed eſſentia in ſui realitate nõ fit nec eſſe capit q̃uis
vniat̃ relationi in filio.ergo non erit formalis termin⁹
generationis:⁊ poteſt poni exemplũ ad hoc de turture:
de qua dr̃ ꝙ euulſis oculis iterũ generant̃:nec ꝓpter h̃
anima eius eſt formalis terminus generatiõis oculoꝝ
pro eo ꝙ preceſſit in toto corpꝛe:ꝯſimilr̃ ergo qꝛ eẽntia
preceſſit in patre q̃uis cõmunicet̃ filio ⁊ vniat̃ ꝓprie
tati eius nihilomin⁹ dici nõ põt formalis terminus ge
nerationis. ¶ Nono. Non eſt dubiũ ꝙ in cõmuni re
ſurrectione reuniet̃ anima corpꝛi:nec tamẽ ꝓpter h̃ di
cet̃ anima formalis terminus illius actiõis:nec reſur
rectio generatio dici debꝫ:pro eo ꝙ aĩa preſuit:nec ac
cipiet eſſe per reſurrectionẽ:ſed cõſtat ꝙ diuina eẽntia
preexiſtit in patre:nec accipit eſſe per generationẽ.ergo
nõ põt dici formalis terminus generatiõis q̃uis ex vi
generationis vniat̃ ipſi filiationi. ¶ Decimo ſic. Pro
ductio realis eſt aliquid reale ſiue realis habitudo iter
formale principiũ ⁊ terminũ formalẽ. vnde producẽs
habꝫ realẽ habitudinẽ ad terminũ formalē ꝓductio
nis:cũ ipſa ꝓductio ſit realis habitudo egrediens a ꝓ
ducente ⁊ terminata ad ipſum ꝓductum tanq̃ ad qd̃:⁊
formalẽ terminũ tanq̃ ad quo:ſed conſtat ꝙ inter pa
trẽ ⁊ eſſentiã que eſt in filio non eſt habitudo realis:ſic̃
expreſſe dicit magr̃ in lr̃a:⁊ patet etiã ꝙ neceſſario di
ſtinguent̃ realiter ab ea:cum realis habitudo originis
nõ poſſit eſſe niſi inter diſtincta realr̃.ergo impoſſe eſt
ꝙ eſſentia diuina in filio attingat̃ a generãte tanq̃ ter
minus formalis. ¶ Undecimo. Formali ablato alicu
ius auferẽ ⁊ ipſum:forma enim eſt que dat nomẽ ⁊ dif
Tex.cõ.14. finitionẽ.vt dicit ph̃s ſcd̃o phyſicoꝝ:ſꝫ ratio formalis
termini nõ cõpetit diuine eſſentie.patꝫ.nã termin⁹ in
quantũ terminus relatiue dicit̃ ad aliũ terminũ.puta
terminus ad quẽ ad terminũ a quo.ſed diuina genera
tio nõ hꝫ terminũ a quo.ergo nec remanet ibi ratio ter
mini ad quẽ. ¶ Duodecimo ſic. Si aliquid ſit in filio
per modũ formalis termini paſſiue generationis:aut
illud eſt eſſentia:aut filiatio:aut perſona filij tota:ſꝫ nõ
poteſt dici ꝙ illud ſit eſſentia ne cogamur fateri ꝙ rea
litas eſſentie accidit ꝙ ſit vera res.ſm̃ hoc enĩ oporte
ret ꝙ realitas huius eſſentie eſſet alia a realitate eſſen
tie paterne:de qua conſtat ꝙ habꝫ eſſe a ſeipſa. Nec pt̃
dici ꝙ ſit filiatio:qꝛ penitus eadem res ſunt generatio
paſſiua ⁊ filiatio:⁊ per ꝯſequẽs idem eſſet formalis ter
minus ſui ipſius:⁊ ſeipſo ꝓduceret̃:qd̃ eſt falſum. Nec
poteſt poni ꝙ ſit tota perſona filij:qꝛ illa conſtituit̃ for
malr̃ per generationẽ:nullũ aũt formalr̃ cõſtitutũ ori
gine ⁊ ꝑncipiatione attingit̃ generatione:alioquin idẽ
principiaret ſe cum ſit quaſi pars illius cõſtituti. Et ite
rũ ſi generatio paſſiua haberet pro termino originato
totã perſonam:aut haberet rõne eſſentie:aut rõne filia
tionis. Primũ nõ poteſt poni:vt probatũ eſt.nec ſcd̃ꝫ
etiam vt probatum fuit. Nec rõne formalitatis quaſi
eẽt origo illius realitatis:quia origo neceſſario eſt aliud
ab originato. Nec poteſt eſſe pars formalis illius.ergo
nullus terminus poni poteſt qui originet̃ generatione
paſſiua in filio:vt videt̃. ¶ Decimotertio ſic. Illa gn̄a
tio non poteſt habere aliquẽ formalẽ terminũ qui ori
ginet̃ formalr̃:qui exiſtit in aliquo:vbi nihil acquirit̃:
niſi preexiſtens:vel quin ſit idẽ realr̃ cũ illa generatio
ne paſſiua:ſed in filio nõ eſt niſi eſſentia que erat ꝑexi
ſtens:de qua cõſtat ꝙ non põt eſſe formalr̃ originata:
quia nullã realitatẽ capit per generationẽ:⁊ iterũ ẽ ibi
filiatio:que nõ eſt aliud reale a gn̄atione paſſiua ⁊ per
ſona que non eſt aliud ab vtroqꝫ.ergo non eſt aliquis
terminus formalis in filio vt vr̃. ¶ 14°. Generatio eſt
via in eẽ.vt ph̃s dicit 4° metaphy.⁊ Cõmẽtator ibidẽ.
⁊ p̃io celi ⁊ mũdi.ſed in filio nõ eſt aliq̃d ad qd̃ poſſit
eẽ via paſſiua:niſi paſſiua generatio.nõ enĩ filiatio:qꝛ
eſt idem cum ea:nec eſſentia:qꝛ p̃exiſtebat:nec ꝑſona:
qꝛ diſtingueret̃ realr̃ ab ea.via enĩ eſt a termino in ter
minũ:⁊ tunc perſona eſſet via in ſeipſam cũ generatio
ſit aliquid eius. Et iterũ. Perſona conſtituit̃ formalr̃
generatione.vñ ꝯñs eſt ꝙ nõ ſit ab ea ꝑncipiatiue nec
origine.ergo impoſſibile eſt ꝙ ſit aliq̃s formalis termi
nus acquiſitus in filio:ita ꝙ ſit via paſſiue generatiõi.
¶ 15° ſic. Ubi nihil acquirit̃ niſi ipſamet paſſiua gn̄atio
ibi eſt paſſiua generatio abſqꝫ formali termino:quia ſi
detur formalis terminus neceſſario acquiret̃ aliud q̃
ipſa paſſiua generatio.puta formalis terminus:ſed in
filio non acquirit̃ niſi filiatio:que idẽ eſt ꝙ paſſiua ge
neratio.g̃ in filio ẽ paſſiua generatio abſqꝫ formali ter
mino. ¶ 16° ſic. Illud nõ põt negari verbo diuino qd̃
eſt ꝑfectionis:⁊ cõcedit̃ verbo noſtro:ſed in verbo mẽ
tis noſtre nõ eſt aliquis formalis terminus acquiſitus
per formationẽ paſſiuã ipſius:ſed imediate ex forma
re ſequit̃ formari:qd̃ apparet ſi accipiat̃ roſa apparẽs:
ex apparitione enĩ eius formali:que eſt in mente actus
intelligendi oritur apparitio obiectiua roſe:qua quidẽ
apparitione nihil fit circa roſam:niſi eſſet apparens vl̃
niſi ꝙ capiat eſſe apparens formaliter per ipſam appa
ritionem paſſiuam:non autem effectiue:aut ꝑncipia
tiue:⁊ ſic reſultat vnum ꝓductum conſtitutum ex ip
ſa paſſiua productione:que eſt apparitio obiectiua:⁊ ex
ipſa realitate indiſtincta apparitione quod quidẽ cõ
ſtitutũ eſt roſa ſimplr̃ quã itellectus intuet̃. vnde non
producit̃ aliqua res:ſed res ⁊ apparitio cõſtituũt vnũ
ſimplex eſſe apparens qd̃ in eſſe apparenti ꝓductũ eſt
paſſiua apparitione formalr̃ nõ originalr̃ aut ꝑncipia
tiue.ergo multo fortius in verbo diuino a dicere ⁊ ge
nerare paterno infert̃ dici ⁊ generari filij:ſꝫ ex ipſo ge
nerari vna cum diuina eſſentia reſultabit vnus gn̄at⁹
⁊ ꝓductus formalr̃ ⁊ nõ per modũ termini originati.
¶ 17° ſic. De rõne paſſionis non eſt plus niſi ꝙ ſit effe
ctiue illatioqꝫ actionis.ergo in filio infert̃ generari a ge
nerare paterno:⁊ ſic totus filius dicet̃ gn̄atus genera
tione paſſiue illata a p̃re abſqꝫ hoc ꝙ aliq̃d aliud req̃
rat̃. ¶ Ex iſtis cõcludit Aureolus ꝙ incõcuſſe tenen
dũ eſt ꝙ filius veriſſime generat̃ tanq̃ conſtitutus ex
gn̄atione paſſiua ⁊ eẽntia:nõ aũt ꝙ eẽntia acquirat̃ ꝑ
generationẽ paſſiuã aut filiatio:aut ꝑſona:aut ali⁹ forma
lis terminus:⁊ in hoc decipiunt̃ oẽs opinãtes q̃ ꝑ̃unt
ibi aliquid formale:non enim eſt aliud aliquid niſi ip
ſamet filiatio ſiue paſſiua generatio que infert̃ a genera
tione quaſi actiua patris. Hec ille in forma. ¶ Arguit
etiã Ochã preſenti diſtictione. Primo. Sicut de rõne
termini totalis alicui⁹ ꝓductiõis eſt nõ hr̃e eſſe totalẽ
niſi per productionẽ.ita de rõne termini formalis eſt
nõ hr̃e eſſe formale:niſi per productionẽ:hoc probat̃:
quia ꝓpterea materia nec eſt totalis:nec formalis ter
minus productionis cuiuſq̃ quia nõ habꝫ eſſe per pro
ductionẽ. ¶ Confirmat̃. Quia ſi aĩa intellectiua eſſet
primo creata:⁊ poſtea crearet̃ materia ſub ea:nõ dice
ret̃ ꝙ anima eſſet terminus illius ꝓductionis:⁊ tamẽ
caperet eſſe in materia per productionē.vnde dicit ꝙ
formalis terminus productionis eſt illud qd̃ capit eſſe
ſimpliciter per illā productionem:⁊ ideo quando for
malis terminus eſt aliquid ipſius termini totalis ca
piens ſimpliciter eſſe per illam productionē:quia ter

minus formalis ſic capit eſſe.ideo terminus totalis capit eſſe ſimpli͛r per illā productionē.Ex quo ſequit̄ : vt dicit ꝙ non ideo dicit̄ aliquis terminus formalis : qꝛ forma eſt. Nam ſi deus crearet ipſammet materiā ꝑ ſe exiſtentem.ipſa eſſet terminus formalis:⁊ tamē nō eēt forma.ſimiliter ſi deus crearet materiā ſub forma ꝑexiſtente.forma nō eſſet terminus formalis:ſed materia:⁊ ideo terminus formalis:vt hoc noīe ꝯmuniter vtuntur loquētes:nō eſt cōcretū voce ⁊ ſignificatione huius termini forma:ſed dicit̄ illud qđ primo ⁊ ſm ſe totū habꝫ eſſe tale per productionē.cum igit̄ eſſentia diuina non capiat eſſe qualecūqꝫ per generationē:ſequitur ꝙ non eſt formalis terminus gn̄ationis. ¶ Arguit

Utrū in ꝓductione diuina ſit terminus formal͛ ⁊ terminus totalis. etiā Gregorius de Arimino cōtra diſtinctionē factam in ꝯne de duplici termino generationis. Ubicunqꝫ eſt terminus formalis alius a termino ꝑ ſe genito:ibi terminus formalis eſt pars ꝑ ſe termini:⁊ in illo incluſus: in ſimpliciſſimo aūt nulla pars eſt. ¶ Scđo. Quia ſi aliqua res ſimplex crearet̄ a deo non aſſignaret̄ terminus formalis diſtinctus a termino per ſe:qui ꝑ ſe creatur.hoc autē non eſſet ꝓpter aliud niſi rōne ſimplicitatis.ergo multo fortius ſic dicendum eſt in propoſito. ¶ Confirmat̄.Quia illud eſt formalis terminus quo actu productū eſt tale.cōſtat aūt ꝙ ſimplex nullo alio eſt tale:ſed ſeipſo.iā enī non eſſet ſimplex. ¶ Arguit

Utrū relatio ſit formal͛ terminus ꝓductionis diue. Tex.cō.64. etiā Durādus ꝓbādo:ꝙ eſſentia nō ſit formalis terminus generationis:ſed potius relatio.diſt.7ª.ſic ſm phꝫ p̄mo.phy.p̄ncipiū ⁊ p̄ncipiatū ſunt multa ⁊ nō vnum: ex quo accipit̄ ꝙ p̄ncipiū ⁊ p̄ncipiatū realr͛ differunt: ſed principiū ⁊ principiatū non ſolū ſunt illud qđ producit:⁊ illud qđ producit̄:ſed p̄us ⁊ verius dicit̄ principiū illud quo producens producit q̄ꝫ ſuppoſitū qđ ꝓducit:⁊ ꝓportionabil͛r verius eſt p̄ncipiatū correſpondēs p̄dicto p̄ncipio illud quo ꝓductio terminat̄ q̄ꝫ ſuppoſitū qđ ꝓductionē terminat.ģ p̄ncipiū quo ꝓducens ꝓducit:neceſſario diſtinguit̄ a termino quo ꝓductū productionē terminat etiā ſm ſuppoſitū . vbi ꝓductio ſꝑ conſtituit nouū ſuppoſitū.ſed oīs productio in diuinis cōſtituit ſuppoſitū.eſſentia aūt diuina a nullo qđ ſit in diuinis diſtinguit̄ ſm ſuppoſitū.ergo eſſentia diuina non poteſt eſſe principiū quo vel terminus alicuius diuine ꝓductionis:aſſumptū ꝓbat̄.ſcilꝫ ꝙ p̄us ⁊ verius eſt p̄ncipiū illud quo ꝓducens producit ⁊c̄.tum qꝛ propter vnūqđqꝫ tale ⁊ illud magis:ſed ꝓducens dicit̄ p̄ncipiū ꝓducti rōne forme:per quā ipſum ꝓducit ⁊ non ecōtra:tum quia p̄ncipiū quo:ſe toto eſt principiū:ſed ſuppoſitū nō eſt p̄ncipiū ſe toto:ſed ſolū rōne p̄ncipij quo p̄ncipiat:tū qꝛ qualitas abſtracta a ſuppoſito agit. vt pꝫ in ſacr̄o:ſed ſuppoſitū nullo mō pōt agere niſi haberet qualitatē vel formā qua ageret:⁊ ſicut arguit̄ de p̄ncipio quo.ita arguit̄ de termino quo ꝓductū terminat generationē.videt̄ ergo ꝙ ſola relatio ſit formalis terminus gn̄atiōis. ¶ Scđo. Iſtud quod in filio eſt ſolū ꝓductū eſt illud quo ꝓductio filij terminat̄:ſed in filio nihil eſt productū niſi ſola relatio filiationis non eſſentia que nullo modo eſt ꝓducta:ex his aūt duobus conſtituit̄ perſona filij.ergo ſola relatio eſt terminus ꝓductionis. ¶ Tertio ſic. Producens ⁊ ꝓductū neceſſario diſtinguunt̄:nihil enim eſt impoſſibilius q̄ꝫ ꝙ aliquid producat ſeipſum:vt dicit Aug. p̄ de trinitate:ſꝫ producens totaliter eſt ꝓducens rōne principij quo ꝓducit:⁊ productū totalr͛ eſt ꝓductū rōne termini:quo ꝓductio terminat̄:qꝛ his excluſis:⁊ poſito quocūqꝫ alio excludit̄ ratio totalr͛ ꝓducentis ⁊ ꝓducti:⁊ his habitis ſtatim h̄r ratio producentis ⁊ producti.ģ oꝫ ꝙ ꝓducēs ⁊ ꝓductū realiter diſtinguant̄ quantū ad p̄ncipiū ꝓductōis ⁊ terminū:ſed eſſentia non diſtinguit̄ realr͛ ab aliquo qđ ſit in diuinis.ergo ipſa nō eſt principiū alicuius productionis aut terminus. ¶ Cōtra tertiā cōcluſionem arguit Petrus Jo. multipl͛r.p̄mo ſic. Q̄ncunqꝫ aliqua ſunt vnū ⁊ idem realiter omni modo ſi vnū capit eſſe ⁊ reliquū:ſed eſſentia diuina ⁊ filius ſunt vnū ⁊ idē realiter:⁊ filius accipit eſſe per generationē.ergo ⁊ eēntia ꝓut eſt in filio accipit eſſe:⁊ per ꝯſequēs generat̄.ſimiliter ꝓut eſt in patre eſt eadē res cū patre:⁊ per ꝯn̄s generabit. ¶ Scđo ſic. Gn̄atio realis egreditur a re ⁊ terminat̄ ad rē:ſed generatio in diuinis realis eſt:⁊ egredit̄ a patre ⁊ terminat̄ ad filiū:in patre autē nulla alia res eſt niſi eſſentia:nec in filio etiā.ergo generatio egredit̄ a re eſſentie vt in patre:⁊ terminat̄ ad rem eſſentie vt in filio:⁊ per cōſequēs generat vt eſt in patre ⁊ generat̄ vt eſt in filio. ¶ Tertio. Licꝫ eadē perſona nō poſſit eſſe generans ⁊ genita:eadē tn̄ eēntia poteſt : alioqn pater ⁊ filius non poſſent eſſe idem eſſential͛r ſicut nec ꝑſonal͛r:ſed nulla alia cauſa aſſignat̄:qꝛ eſſentia nō generet ⁊ generet̄ niſi quatenus eadē eēntia ꝯſeruet̄:qđ eſſe non poſſet ſi eadē generet̄ ⁊ generet.ergo cū poſſit eadē res eſſential͛r ꝓducere ⁊ ꝓduci q̄uis nō eadē res ꝑſonaliter:nō apparet cur non generet̄:vt eſt in filio ⁊ generet vt eſt in patre. ¶ Confirmat̄ ex hoc ꝙ Augu. dicit:ꝙ nulla res ſeipſam gignit accipiendo rē pro perſona. Nam pronomē reciprocū refert perſonā.non dicit aūt qn res poſſit generare eandē rē.vnde nullum inconueniens:ſequit̄ ꝙ eſſentia diuina replicet̄ vel triplicetur manēs eadē eſſentia q̄uis ſit alia perſona. ¶ 4º. Pater nihil aliud videt̄ q̄ꝫ eſſentia generās:nec fili⁹ q̄ꝫ eſſentia genita:ſicut filius dr̄ ſapiētia genita ⁊ pr̄ ſapiētia generans:ſed tale dr̄ ꝓprie generare ⁊ generari.ģ videt̄ ꝙ eſſentia vt in patre ꝓprie generet:⁊ vt in filio ꝓprie generet̄.imo non ſit aliud pater q̄ꝫ diuinitas vt ab ea egredit̄ generatio:nec aliud filius q̄ꝫ diuinitas vt generat̄. ¶ Quinto. Nō eſt tutū nec ſecurū ꝙ a ſcōꝝ ſententijs deuiet̄:ſed oēs ſci ꝯcedunt hoc. Nā Augu. de fide ad Petrū ait.ꝙ pater genuit id qđ eſt. Et 7º de trinitate dicit:ꝙ filius eſt eſſentia de eſſentia. Et de fide ad Petrū dicit:ꝙ diuinitas chriſti nata eſt de nā patris. Et.15.de trinitate dicit:ꝙ filius eſt ſub̄a de ſub̄a. Hilarius quoqꝫ dicit:ꝙ qcqd filius hꝫ natum eſt:⁊ breuiter oēs ſci cōcedere hoc vident̄.ģ nō eſt ſecurū hāc ꝓpōnē negare. ¶ Sexto. Nā tāte auctoritatis vr̄ Ricardus de ſcō Uictore ſicut magr̄ ſententiaꝝ:ſed Ricardus dicit ſexto de trinitate : ꝙ nihil aliud eſt patris ꝑſona q̄ꝫ ſubſtātia ingenita.⁊ nihil aliud perſona filij q̄ꝫ ſubſtantia genita. Et ſubdit cōtra magr̄ꝫ ſn̄iaꝝ ⁊ diſcipulos eius:ꝙ multi tēporibus nr̄is ſurrexerūt q nō audēt hoc dicere:qn potius ⁊ multo periculoſius ꝯ̄ ſcōꝝ patrū auctoritatē:⁊ tot atteſtationes paternarū traditionū audēt negare. ¶ Ad hoc aūt ꝙ dicimus auctoritates multas ⁊ ipſi adducunt vt in morē Golie gladiū q̄ iugulent̄ deferentes ad certamē ꝓcedūt:ſed dicunt.ſi filij ſub̄a eſt genita p̄ris q̄uo erit vtriuſqꝫ vna eadēqꝫ ſub̄a:ꝑfecto alr͛ eſt in nā dina alr͛ ī hūana . In hūana nāqꝫ ſi ſub̄a.alicui⁹ ſit gēita.alicui⁹ v̄o īgenita:abſqꝫ oī ꝯtradictione ꝯſequēs erit vt alia ſit ſub̄a. In diuina v̄o nā vnius ſub̄a eſt ingenita ⁊ alterius genita:nec tamē ꝯſequēs eſt vt ſit alia ⁊ alia ſub̄a:ſed alia ⁊ alia ꝑſona. hec Ricardus.ģ videt̄ ꝙ auctoritas magr̄i nō ē ſequēda in hac parte negādo hāc ꝓpōnē:hec ſunt argumēta Petri Joā. ¶ 7º arguit̄ ſic ab alijs. Oīs filius genitus fuit vel eſt genitus:eēntia dina eſt filius.ģ eēntia dina

eſt genita:pmiſſe ſunt vere ⁊ forma argumentandi p-
fecta:ergo ꝯ vera. ¶ 8° ſic p ſyllogiſmū expoſitoꝝ:hic
filius gnatur:h filius eſt eēntia diuina:ergo eēntia di-
uina gnaī. ¶ 9°. Eſſentia diuina ē filius genit⁹:ḡ eēn-
tia diuina ē genita:añs eſt notū. Ipſa eni eēntia vt di-
cit cōciliū eſt fili⁹ q gnatur ac p hoc ipſa ē fili⁹ genit⁹:ſꝫ
tꝫ ꝯña:qꝛ ſm phm 2° periarmenias:ex his q̄ cōiunctiꝫ
Tex.4. de aliquo predicanī lꝫ inferre de illo ſubiecto diuiſim
quālibet pte illi⁹ pdicati cōiuncti:qñ nulla illarū ē di-
ſtrahēs aut diminuēs aliā:ſeqꝛ eni:ſortes eſt hō alb⁹:
ḡ ſortes eſt albus:⁊ cōſilr ḡ eſt hō:lꝫ non ſequaī ſortes
eſt hō mortu⁹.ḡ ſortes eſt hō qꝛ mortu⁹ tollit rōnē ho
minis:neutra vo huius predicati filius genitus vel fi-
lius oriens aut naſcēs diſtrahit aut diminuit aliaꝫ: 2°
pbaī eadē ꝯña:qꝛ ſeqꝛ:eſſentia eſt filius naſcens vel
oriens:ḡ eſt hic naſcens demōſtrato filio. Et vltra p lo
cū ab inferiori ad ſuperi⁹affirmatiue a pte pdicati: er-
go eēntia eſt naſcens vel oriēs:⁊ tūc vltra: igiī eēntia
naſcitur vel oriī:qꝛ de q̄cūqꝫ pdicaī pricipiū verbi p-
dicatur ⁊ verbū ⁊ ecōuerſo:nec hꝫ inſtantiā. ¶ 10. Eſ-
ſentia eſt filius pris:ergo eſſentia eſt genita.tꝫ ꝯña: qꝛ
eo filius quo genit⁹fuit.5° metaphiſice. Et Aug⁹ 5° ḋ tri
nitate. Jō quippe filius qꝛ genit⁹:⁊ qꝛ fili⁹ vtiqꝫ genit⁹:
ſicut autē filius ad patrē ita genit⁹ ad genitorē referī:
ſi ergo eēntia eſt filius patris: pr erit pater eſſentie:⁊ p
cōſequēs genuit eū:añs pbaī. Nam hec eſt vera fili⁹
patris eſt eſſentia. q̄ ꝯuertitur in hāc eſſentia eſt filius
patris. ¶ xi°. Naſcens eſt eēntia diuina:ḡ diña eſſen-
tia eſt naſcens:añs eſt certū ⁊ tenet ꝯña per cōuerſio-
nem indefinite. Et pōt etiā probari:qꝛ ſi illa non ſequi
tur ſumaī ſua oppoſita.ſ.hec:nulla eſſentia diuina eſt
naſcens:ſed hec cōuertiī ſimpliciter in iſtā: nullū na-
ſcens eſt eſſentia diuina q̄ repugnat añcedenti. ¶ 12°
ſic. Conſtat ꝙ aliqua res generaī a patre: ſigneī ergo
illa:⁊ queratur an hec res ſit eſſentia aut nō:nō poteſt
dici ꝙ non:qꝛ cū filius ſit illa res que generaī filius ñ
eſſet eſſentia:qḋ eſt falſum:vt patet per cōciliū. Dāna-
mus:vbi dicit ꝙ quelibet triū perſonarū eſt illa res vi
delꝫ ſubſtantia eſſentia ſeu diuina nā: reliquitur ergo
ꝙ illa res que generaī ſit ipſa diuina eſſentia:⁊ cōſeqn
ter eſſentia diuina generaī a patre. ¶ Cōtra quartam
Arguit Durandus di.5. ꝯnem arguit Durandus.pmo ſic. Illud qḋ ſm modū
noſtrū intelligendi pexiſtit filio pducendo: ⁊ inexiſtit
iam pducto:ſe hꝫ ad filiū vt de quo eſt filius: hoc pꝫ:
qꝛ hec eſt cōditio materie que non ptinet ad aliquam
perfectionē:ſed ſubſtantia patris ſm noſtrū modū in-
telligendi preexiſtit filio gnando ⁊ inexiſtit genito:igi-
tur ⁊c. ¶ 2° ſic. Quādocūqꝫ aliquid conſtituiī ex pluri
bus:opꝫ ꝙ vnū illorū ſe habeat ſm rōnē materie ⁊ pſe
ctibilis:⁊ alterū ſm rōnē quaſi act⁹pficiens:ſed filius
conſtituitur ex eſſentia ⁊ pprietate relatiua: ergo opꝫ
ꝙ alterū iſtorū ſe habeat in rōne quaſi materie:⁊ alte-
rū quaſi in rōne actus:inter hec aūt eſſentia magis vi
deī ſe habere in rōne materie q̄ꝫ relatio: qꝛ intelligiī
quaſi ſubſtare relationi ⁊ nō ecōuerſo:qḋ aūt hꝫ rōnē
materie eſt illud ḋ quo eſt gnatio. ¶ 3° ſic. Illud ē ſub-
iectū vel quaſi mā in generatione qḋ recipit in ſe for-
mā geniti:ſed eſſentia diuina recipit in ſe formā p quā
cōſtituiī genitū ſcꝫ pprietatē relatiuā:ergo ipſa eſt q̄ſi
ſubiectū ⁊ materia de qua ē generatio. Sūt tñ alique
conditiones materie que nullo modo cōueniunt diui-
ne eſſentie:nec ſūt in generatione diuina querēde qꝛ p-
tinēt ad iperfectionem que omnino relegaī a diuinis:
vtpote ꝙ ipſa eſt pura potentia: ⁊ ſit actu p aliquam
formā abſolutā ſibi aduenientē. Itē ꝙ traſmutaī de
pꝛuatiōe in formā:⁊ ꝙ acgrēdo vnā formā pdit aliaꝫ.
¶ Etiā ꝯ eādē arguit ſic Henricus. Illḋ ḋ quo gigniī Arguit etiaꝫ Henricus.
genitū gnatur ſubiectiue:⁊ eſt ſubiectū gnatiōis: dicit
eni phs 5° phiſicoꝝ ꝙ toraꝫ dī ſanari: ⁊ 8° metaphiſi- Tex.cō.40.
ce dicit:ꝙ cōpoſitū fit p ſe:mā aūt ⁊ forma p accidens
generanī. Sꝫ Aug⁹ de fide ad Petrum ait:ꝙ pr de nā Tex.cā.3.
ſua generat filiū. Et ꝯ Maximū libro 2° ait. Nō vere
dei filiū cogitatis ſi de ſuba patris eū natum eſſe nega
tis. Et in plurib⁹ locis teſtaī ꝙ filius non eſt genitus ḋ
nihilo aut de nulla ſuba ſꝫ de ſuba patris:ergo videtur
ꝙ ſba ſeu eēntia genereī mālıter ⁊ ſubiectiue. ¶ Qḋ
cōfirmaī qꝛ hec ppoſitio:de:dicit habitudinē cāe ma-
terialis. ¶ Et ſi dicaī ſicut dicit mgr in lrā hoc debere
ſic exponi.fili⁹eſt de ſuba patris id eſt de patre q̄ ē ea-
dē cū ipſo ſuba. ¶ Hoc aūt nō videī ire ad mentem
Aug. vt apparet ex argumētatione quā facit di. Aut de
nihilo aut de aliq̄ ſuba nat⁹ ē libro 3° ꝯ Maximum:
nam ly:de:in ppoſito nō pōt dicere circunſtantiā pnci
pij pducti:qꝛ ſi ſic tūc idē eſſet ac ſi diceret aut ē a nul
lo aut ab aliqua ſuba.⁊ conſtat ꝙ Maxim⁹ cōceſſiſſꝫ
ꝙ ab aliqua ſuba ⁊ a ſuba patris vel que pater eſt fili⁹
natus eſt.ſed ex hoc non habebit Aug⁹ intentū.ſ.ꝙ fi-
lius eſſet homouſion patris ⁊ eiuſdē cū ipſo ſube:ſicut
nec creatura q̄ tñ a dei ſuba vel a deo ſuba pducta eſt:
ergo oportet ꝙ ly:de:dicat circunſtantiaꝫ cauſe mālis
⁊ pncipij ſubiectiui:⁊ tūc optime pcedit ratio:nam aut
filius eſt de nullo:aut de non aliquo māliter vel quaſi
māliter:aut de aliqua ſuba:ſed nō de nullo vt conce-
debat Maxim⁹:ergo de aliqua ſuba:⁊ non pōt inueni
ri de aliq̄ alia:ergo de ſuba patris. ¶ Confirmaī ex v-
bis ei⁹ibidē habitis in littera. Uos ingt Aug⁹ nec filiū
de patris ſuba genitū vultis:⁊ tñ cum nec ex nihilo nec
ex aliqua mā:ſed ex patre eſſe cōceditis: nec videtis
q̄ꝫ neceſſe ſit vt qui non eſt ex aliquo nec ex aliqua re
alia ſed ex deo niſi ex dei ſuba eſſe non poſſit.ſi ḡ Aug⁹
cū cōcludit ꝙ fili⁹eſt de ſuba pris nō intelligat niſi ꝙ
filius ē de pre ſuba nō cōcludit intentū nec aliqd ꝯ il-
los cum hoc ipſi cōcederent.vt pꝫ in verbis allegatis.
¶ 2° ſic. Illud videī hre rōnem quaſi materie qḋ re-
manet idē in tota trāſmutatiōe:ſed eēntia diuina ma-
net eadē ſub vtroqꝫ termino gnationis. Eſt eni eadem
in pre gnante ⁊ in filio genito:ergo ipſa eſt mā vel ſub
iectū gnationis. ¶ 3° oi potentie actiue correſpondet
po⁹ paſſiua:ſed cōſtat ꝙ in patre eſt potentia actiua q̄
gnat:ſed illa nō pōt eſſe niſi eēntia: reſtat ergo ꝙ eēn-
tia ſit quaſi paſſiua ⁊ mālis ⁊ quaſi ſubiectū. ¶ 4°. cō
ſtat ꝙ filius nō creaī in diuinis:ſed ipſe crearetur niſi
generareī ex eēntia tanq̄ꝫ ex mā:omne enim qḋ fit ex
nihilo ſiue ex nulla mā dī creari:ergo neceſſe eſt ꝙ fi-
lius gnetur ex diuina eēntia q̄ſi ex mā. ¶ 5°. Si ignis
gnaret aliū ignē de pte ſue ſube:ignis gnans ſe hret in
genito quaſi mā ſꝫ ptē ſui:ſed idē eſt ſi gnaret de tota
ſua ſuba:ergo de⁹ q de tota ſua ſuba gnat filiū: videtur
ſm totā ſuā ſubam habere rōnē materie reſpectu filij.
¶ 6°. Si ignis gnaret aliū ignē de mā ſua ſicut ḋ mā
aliena facit:nō eſt dubiū ꝙ ſua mā ſe haberet modo
paſſiuo:⁊ ſimiliter ſi pater celeſtis gnaret filiuꝫ de alie
na ſuba ſicut nūc gnat de ſua ſuba:non eſt dubiū ꝙ il-
la alinea ſuba ſe haberet p modū materie ⁊ ſubiecti:ſꝫ
rōni materie accidit ꝙ ſit aliena vel propria:ergo vide
tur ꝙ pater generet filium de ſubſtātia ſua q̄ſi de mā.
¶ 7°. In quocūqꝫ eſt ſubiectiue paſſiua gnatio ſiue ge
nerari filij:ipm eſt ſubiectū gnationis filij:ſꝫ gnari fi-
lij ē ſubiectiue in eēntia:qḋ pbaī: naꝫ filiatio eſt prior
origine ipſo filio:ſicut forma in cōpoſito prior eſt ipſo
compoſito

cōpoſito:in illo ḡ priori ꝯſtat ꝙ filiatio nō eſt ꝑ ſe ſubſiſtens:ſ; eſt in eſſentia tanq̄ʒ in fundamēto cū īpoſſibile ſit relationē eſſe abſqʒ omni abſoluto in quo fundet̄:vt pōt haberi ab Augu.7° de trinitate:ſed conſtat ꝙ filiatio nō fundat̄ in eſſentia niſi mediante paſſiua gnātione q̄ nō eſt rō fundādi:ſicut nec paternitas fundat̄ in eſſentia niſi mediāte gnātione actiua.ḡ in illo priori paſſiua gnātio eſt in eſſentia:nō eſt aūt in ea tanq̄ʒ in ſuppoſito genito:aut eo quo natū eſt eū eſſe genituʒ.ḡ eſt in ea tanq̄ʒ in generabili qȯ eſt gnātiōis ſubiectū. ❡ 8°. Illud qȯ per ſe ingredit̄ entitatē ꝑ ſe geniti ⁊ nō accipit nec accepit eſſe ꝑ gnātionē illius:eſt vel fuit ſubm gnātionis illius:ſed diuina ēētia ꝑ ſe eſt de ꝯſtitutione ⁊ entitate fily qui eſt termin⁹ ꝑ ſe genitus: ⁊ nō accipit eſſe ꝑ gnātionē illā.igit̄ ipſa eſt ſubiectuʒ gnātionis fily:maioꝛ ꝓbat̄:qm̄ ad ꝯſtitutioneʒ termini q ꝑ ſe gnātur nō videt̄ ꝯcurrere ꝑ ſe niſi ſubm ex q̊ gnātur ⁊ formalis terminus ad quē gnātio terminat̄: formalis aūt termin⁹ accipit eſſe ꝑ gnātionē:cū añ nō fuerit.ḡ qȯ p̄exiſtit eſt ſubm gnātiōis. ❡ 9° arguit̄ ſic. Si diuina ēētia nō eſſet ſubm gnātionis fily ſequit̄ ꝙ gnātio fily nō differret a creatione:ꝯñs eſt falſuʒ ⁊ erroneū:tenet ꝯñtia:qm̄ gnātio nō differt a creatione niſi per hr̄e ſubm vel nō hr̄e:mō ſi ēētia diuina nō ſit ſubm gnātionis fily:illa gnātio nulluʒ habebit ſubm: ac per hoc nō differt a creatione.

Ad primum ꝯtra p̄mā ꝯcluſionē negat̄ maioꝛ:nō.n.ē de rōne formalis termini gnātionis aut ꝓductionis ꝙ capiat eſſe: vel per ꝓductionē illā cui⁹ eſt terminus capiat ꝙ ſit realiter. Pro quo ſciendū ꝙ ſm ſanctū Tho. de potētia dei.q. 2.arti.p̄mo. (Natura diuina a formis mālib⁹ in duobus differt. Primo qdē ꝑ h̄ ꝙ forme māles non ſunt ſubſiſtētes:vñ hūanitas in hoīe nō eſt idē ꝙ hō q ſubſiſtit:diuinitas āt idē eſt qȯ de⁹:vñ ip̄a nā dīna eſt ſubſiſtēs. Aliud eſt ꝙ nulla forma vl' nā creata eſt ſuū eē: ſ; ip̄m eē dei eſt ei⁹ nā ⁊ qdditas:⁊ ide eſt ꝙ ꝓpriū nomen eius eſt q eſt:vt pʒ Exo.3°. qꝛ ſic denoīat̄ q̄ſi a ꝓpria forma ſua. Forma igit̄ in iſtis iſerioꝛibus: qꝛ ꝑ ſe nō ſubſiſtit:oʒ ꝙ in eo cui cōicat̄ ſit aliqd ꝑ qȯ forma vel nā ſubſiſtentiā recipiat:⁊ hec eſt mā q̄ ſubſtat formis mālib⁹ ⁊ naturis. Qꝛ v̊o mā vel forma nō eſt ſuū eſſe:ſed hʒ eſſe ꝑ hoc ꝙ in alio ſuſcipit̄:ide eſt ꝙ ſʒ ꝙ in diuerſis eſt:de neceſſitate hʒ diuerſuʒ eē:vñ hūanitas nō eſt vna in ſoꝛte ⁊ in platone ſm eē:q̄ʒuis ſit vna ſm ꝓpriā rōnē. In cōicatiōe v̊o qua diuina nā cōicat̄: qꝛ ipſa eſt ꝑ ſe ſubſiſtēs nō reqrit̄ aliqd māle ꝑ qȯ ꝯſiſtētiā recipiat:vñ nō recipit̄ in aliquo q̄ſi in mā: vt ſic genit⁹ inueniat̄ ex mā ⁊ forma cōpoſitus:⁊ qꝛ iterum ipſa eſſentia eſt ſuū eſſe nō accipit eſſe per ſuppoſituʒ in quo eſt:vñ ꝑ vnū ⁊ idē eē eſt in cōicante ⁊ in eo cui cōicat̄:⁊ manet eadē ſm numeꝝ in vtraqʒ.) Hec ille in forma. ❡ Ex qb⁹ accipio tria. ❡ p̄m eſt ꝙ nō eſt de rōne forme q̄ cōicat̄ ꝑ ꝓductionē aliq̄ʒ ꝙ capiat eē ꝑ illā ꝓductionē:⁊ h̄ ſi illa forma ſubſiſtat ⁊ ſit ſuū eſſe. ❡ Scōm eſt:ꝙ in formis nō ſubſiſtentib⁹ ⁊ q̄ nō ſunt ſuū eē h̄ reqrit̄.ſ.ꝙ capiāt eē ꝑ ꝓductionē ꝑ quā cōicātur. ❡ Tertiū eſt ꝙ de rōne formalis termini alicui⁹ ꝓductiōis eſt ꝙ ꝑ illā ꝓductionē cōicet̄ ꝓducto:⁊ ꝙ ꝓductū capiat eſſe ꝑ illā:vñ ſanctus Tho. ibidē dicit. (Natura cuiuſlibet actus eſt ꝙ ſeip̄m cōicet q̄ʒtū eſt poſſe:vnde vnūqȯqʒ agit ſm ꝙ eſt actu:agere v̊o nihil aliud eſt q̄ʒ cōicare illud ꝑ qȯ agēs eſt in actu ſʒ ꝙ eſt poſſibile.) Hec ille. ❡ Ex quo pʒ ꝙ illȯ ꝑ qȯ agēs eſt in actu cōicat̄ ꝓducto ꝑ illā actionē:illud āt cōicat̄ qȯ actionē terminat ⁊ cōicationē: vñ hoc ſufficit ad rōnē termini formalis.ſ.ꝙ cōicet̄ ⁊ ꝙ ꝑ illū ꝓductū aſſimilet̄ ꝓducēti. Ex qb⁹ oīb⁹ pʒ ſolutio ad oīa argumenta q̄ iſte facit:nā oīa ꝓ maioꝛi pte fundant̄ in hac ꝓpoſitione.ſ.ꝙ de rōne formalis termini eſt in quacūqʒ ꝓductiōe ꝙ capiat eſſe per illā:mō ꝯſtat per p̄dicta hoc nō opoꝛtere:niſi qñ forma que cōicat̄ ⁊ ꝑ ꝓductioneʒ acquirit̄ nō eſt ſuū eſſe nec ſubſiſtit:in forma aūt que eſt ſuū eſſe ſecus eſt:hꝯ aūt eſt eſſentia diuina:⁊ ꝑ iſtaʒ diſtinctionē oīa eius argumēta ſoluunt̄. ❡ Vñ ad p̄m dr̄:ꝙ maioꝛ eſt falſa q̄ illā ꝓpoſitionē aſſumit ſepe dictā. ❡ Ad 2m ꝑ idē. Illa.n. differētia inter ꝓductioneʒ ⁊ relationē quā dat Simplicius:hʒ verū de ꝓductiōe forme nō ſubſiſtētis:⁊ q̄ nō eſt ſuū eſſe:nō aūt in diuinis vt dcm̄ eſt:p̄ſertim qꝛ ibi ꝓductio non eſt aliud q̄ʒ relatio:nec differūt niſi ſm modū intelligendi. ❡ Ad 3m ꝯcedit̄ maioꝛ:ſed ad minoꝛem dr̄ ꝙ illa maxima. Propter vnūqȯqʒ ⁊c. pōt exponi tripliciter:⁊ in nullo ſenſu facit ad ꝓpoſitū. ❡ Primo eni exponit̄ ſm ſanctuʒ Tho. de veritate.q.10.arti.9.ad 3m. vbi dicit ꝙ nō tenet in cauſis equiuocis:que nō recipiunt eandeʒ denoiātionē:ſicut albedo facit albū q̄ʒuis illa nō ſit alba:ſed eſt quo aliquid eſt albū. Scōm aūt iſtā expoſitionē diceret̄ in ꝓpoſito ꝙ formalis termin⁹ ꝓductionis ⁊ ip̄m ꝓductū totale nō ſe haberēt ſic cā ⁊ effectus vniuoci:nec ꝯueniūt in noīe:⁊ iō nō opʒ ꝙ ſi filius ratione eſſentie quaʒ accipit dr̄ capere eſſe vel ꝓduci:ꝙ ſimiliter ipſe formalis terminus dicat̄ eſſe capere vl' ꝓduci. Et huic expoſitiōi ꝯſona eſt alioꝝ expoſitio dicentiū ꝙ inter illa q̄ reqrunt̄ ad veritatē dicte maxīe eſt hoc ꝙ.ſ. illud ꝑꝑ qȯ aliud dr̄ tale:etiaʒ ip̄m ſit tale: vbi gr̄a:ſi ꝯclo eſt nota ꝑꝑ p̄ncipiū ad hoc vt ꝯcludat̄ ꝙ p̄ncipiū eſt magis notū neċe eſt ꝙ p̄ncipiū ſit notuʒ aliogn nō ꝯcluderet̄:vt pʒ:nā q̄ʒuis ſit ſcita ꝓpter p̄ncipiū:qꝛ tñ p̄ncipiū nō eſt ſcitū iō nō dr̄ ꝙ ſit magis ſcitum:qꝛ ḡ aliqñ formalis termin⁹ nō accipit eſſe per ꝓductionē nō ſeq̄t̄ ꝙ accipiat magis eē. Scḋo exponit̄ ſic dicta maxima ſʒ ſantū Tho. p̄a pte.q.87.arti.2° ad 3m:dicit.n.ꝙ hʒ verū ſolū in his:q̄ ſunt eiuſdē oꝛdinis puta in vno genere:puta ſi dicat̄ ꝙ ſanitas eſt deſiderabilis ꝓpter vitā:ſequit̄ ꝙ vita ſit magis deſiderabilis:ſi aūt accipiant̄ ea que ſunt diuerſoꝝ oꝛdinum nō hʒ veritateʒ:vt ſi dicat̄ ꝙ ſanitas eſt deſiderabilis ꝑꝑ medicinaʒ:nō ideo ſequit̄ ꝙ medicina ſit magis deſiderabilis:qꝛ ſanitas eſt in oꝛdine finiū:medicina autē in oꝛdine cauſaꝝ efficientium. hec ſunt verba eius. Ad ꝓpoſitū diceret̄ ꝙ formalis terminus productionis:⁊ ip̄m ſuppoſitū per ſe ꝓductū nō ſunt eiuſdē oꝛdinis: ſicut nec forma nec formatū:vel ꝓducibile per ſe ⁊ ꝓducibile per accidens:ſicut eni ſanctus Tho. ꝓbat prima parte.q.65.arti.4°.⁊.q.45.arti°.4. Per Ariſto. 8° metaphyſice. (Illud qȯ ꝓp̄e fit eſt cōpoſitū:forme āt rerū coꝛporaliū hñt qdem ꝙ aliqñ ſint ⁊ aliqñ nō ſint abſqʒ h̄ ꝙ ipſe generent̄ vel coꝛrūpant̄:ſed cōpoſitis generatis aut coꝛruptis:qꝛ forme nō habēt eſſe:ſed cōpoſita per eas:ſic eniʒ alicui cōpetit fieri ſicut ⁊ eſſe.) Hec ille. ❡ Ex quo pʒ:ꝙ forma nō per ſe fit:ſ; per accidens:ſuppoſitū aūt per ſe. In diuinis aūt nā vel ēētia nec per ſe nec ꝑ accidens fit aut ꝓducit̄:qꝛ de rōne eius eſt eſſe ac ꝑ hoc nō pōt intelligi vt in potentia ad eē qȯ eſt termin⁹ ꝓductiōis. ❡ Tertio exponit̄ dicta maxima ſʒ ſanctū Tho. p̄mo ſen. diſ.12.q.1.arti.2° ad 2m:dicit.n.ꝙ dicta regula hʒ verū qñ illud qȯ ꝯuenit alicui ꝑꝑ aliud:eſt diuerſuʒ in vtroqʒ:⁊ p̄cipue qñ vnū eſt cā alterius ēētiali oꝛdine cāe:tūc.n. cauſalitas ſua

Quid ad rōnē formalis termini reqratur.

Propter qȯ vnūqȯqʒ tale ⁊ illud magis tripl'r exponit.

Nā diuina a formis mālibus in duob⁹ differt.

T.c.3.

extēdit̄ reſpectu totius ſpēi:⁊ nō reſpcū vni⁹ īdiuidui: vt dicit Auicēna:ſicut calor eſt magis in igne q̄ȝ in corpore mixto.) Hec ille. ¶ Iuxta quā expoſitionē diceret̄ in ꝓpoſito:ꝙ eē qḋ cōpetit cōpoſito ꝑ formaȝ nō eſt aliud ab eē forme:q2 ſicͭ dicit ſcūs Tho.3°.ſen.diſt. 6.q.2.arti.2°.⁊ p̄ͣ pte.q.45.arti.4°. eſſe eſt ſubſiſtētis tanq̄ȝ ei⁹ qḋ eſt:lȝ ſit nāe vel forme tanq̄ȝ eius quo eſt: vn̄ nūc nā rei:nec ptes ei⁹ dr̄ ꝓprie eſſe accipiēdo eē ꝓ actu entis. ¶ Et poſt pauca dicit:ꝙ eē petri nō ē niſi vnū:hȝ tn̄ reſpectū ad diuerſa p̄ncipia ipſum petruȝ ꝯſtituentia. Patet ḡ ꝙ q2 eſſe vel etiā capere eſſe non eſt aliud in diuinis in ſuppoſito producto:q̄ȝ in diuina eſſentia:que nō accipit eſſe vel ſaltē nō alia ꝓductiōe q̄ȝ ſuppoſitū:iō nō opȝ ꝙ magis ꝓducat̄ vel capiat eē q̄ȝ diuinū ſuppoſitū:quare dicta regula in ꝓpoſito nihil iuuat. ¶ Ad 4^{m} dōm:ꝙ illa verba Cōmentatoris .ſ.agens generat formā:nō ita ſunt intelligēda:ꝙ agēs generet formā p̄ncipalius q̄ȝ cōpoſitū vel ſuppoſitum forme:ſed hoc ideo dicit:q2 forma eſt rō fiendi ſibi cōpoſitū:ex h̄.n.ꝯpoſitū dr̄ fieri:q2 mā reducit̄ de po^{a} in actū for^{e}: vel q2 accipit formā ſibi cōicatā ab agēte:⁊ nō q2 accipit māȝ. Iſto nāqȝ mō exponit ſcūs Tho. illā ꝓpoſitionē libri de cauſis.ſ.p̄ma rerū creataruȝ eſt eſſe:dicit eni ſic i n p̄ͣ pte.q.45.arti.4° ad p̄mū. (Qꝛ in illa ꝓpoſitiōe li eſſe nō iportat ſubm creatiōis: ſed importat ꝓpriā rōnē obi creationis:nā ex eo aliquid dicit̄ creatū:q2 eſt ens:nō ex hoc q2 eſt hoc ens:cuȝ creatio ſit emanatio totius eē ab ente vli:⁊ eſt ſimilis modus loquendi ac ſi diceret̄ ꝙ primuȝ viſibile eſt color q̄muis illud quod ꝓprie videt̄ ſit coloratum.) Hec ille. ¶ Ita in propoſito cū dicit̄ ꝙ agens ꝓducit cōpoſitū q2 ꝓducit formā:ſenſus eſt:ꝙ iō agens ꝓducit compoſitum:q2 cōmunicat formā: vel q2 ꝓducit habens formā nō ꝙ forma ꝓprie ꝓducat̄. ¶ Ad 5^{m} negat̄ antecedens:ſi illud qḋ cōmunicat̄ ꝑexiſtat in generāte vl̄ cōmunicāte illud:ſi aūt ꝑexiſtat in ſubiō ꝓductiōis.ſ. in mā ipſius producti:ꝯcedo ꝙ illud nō erit formalis terminus ꝓductionis. Et cauſa eſt:q2 ſi illud ꝑexiſtat in ſubiō ꝓductionis vel trāſitionis:tūc illud nō cōmunicat̄ ꝓducto virtute illius ꝓductionis:ſecus ſi illud ꝑexiſtat in ꝓducente:tunc eni ꝓducēs pōt illud communicare ꝓducto:⁊ hꝰ exemplū eſt de aīa itellectiua quā hō cibū digerēs ꝯmunicat māe cibi digeſti ⁊ carni nouiter generate. Verūtn̄ iſtud argumētū ſoluit̄ ꝑ p̄mā diſtinctionē:q2 ꝓcedit de formis:que nō ſunt ſuū eſſe:cuiuſmodi eſt raritas vel quātitas:de qua aduerſarius arguit. ¶ Ad 6^{m} negat̄ minor:totaȝ eni realitatem quā hȝ filius accipit ex vi eēntie vt a formali rōne ⁊ non ex vi ꝓprietatis:nā lȝ ꝓprietas filij.ſ. filiatio ſit vera res ⁊ relatio realis:tn̄ ipſa nō hȝ:ꝙ ſit res realis ex rōne relatiōis:ſȝ ex ipſo eſſe:qḋ hȝ in ſuo fundamēto.ſ.diuina eſſentia:ſicut eni dicit ſanctus Tho. primo ſen.diſt.26.q.2.arti.p̄mo. (Relatio ſm̄ ſuā rōnē hȝ ꝙ ad aliud referat:ſed nō hȝ ꝙ ponat aliquid in eo de quo dicit̄:ſicut oēs alie forme abſolute ex ipſa ſua rōne habēt:ꝙ aliqd ponāt in eo de quo dīr:⁊ iō inueniunt̄ alique relatiōes nihil ponētes in deo:de quo dicimꝰ:relatio tamē tunc dr̄ realis qn̄ hȝ aliqd in re:ſuprā qḋ eius eſſe fundat̄:ſicut equalitas ſuper q̄titatē: ⁊ ita relationes diſtinguentes perſonas habēt fundamentū in re.ſ.ipſam nām:que cōmunicat̄ ⁊ cōmunicationē nature.) Hec ille. ¶ Patet ḡ ꝙ formalis ⁊ p̄ma rō p̄ncipaliſqȝ eſt ipſa diuina eſſentia ꝓprietati: ꝙ ſit res:⁊ ꝙ habeat realitatē:⁊ ꝯſiter minor rōnis eſt falſa. Nec valȝ ꝓbatio ei⁹ cū fundet̄ in illa falſa ꝯſequētia

Agens gnāt formā quam intelligit.

Quid ly eē iportet cū dr̄ p̄^{m} rez creatarum ēē.

prius negata.ſ.eſſentia nō accipit eſſe:nec realitatē per ꝓductionē.ḡ fili⁹ nō accipit ſuā realitatē per illā. Iſta enim in ſolutiōe p̄mi argumēti oſtenſa eſt penitus nō valere. ¶ Ad 7^{m} dicat̄ ſicut ad primū ⁊ 4^{m}. forma.n. non ꝓprie fit:vt habet̄ 7°. metaphyſice:ſed tn̄ cōpoſitum fit ꝓpter formā ⁊ nō ꝓpter mām. Similiter argumentū non eſt ad ꝓpoſituȝ:q2 Cōmentator loquit̄ de formis:que nō ſunt ſuū eſſe:de qbus nō loquimur in p̄ſenti. ¶ Ad 8^{m} negat̄ maior:⁊ exemplū adductuȝ in ꝓbatione eſt ad oppoſitū:ꝯſtat eni ꝙ in nutritione corrumpit̄ cibus.ḡ aliqd generat̄ ex eo:⁊ ꝯſtat ꝙ illḋ eſt aliq̄ pars nutriti: vt caro vl̄ hꝰ. Quero igit̄ que forma ſubalis ſit terminus huius generationis:⁊ nō pōt dari alia niſi aīa intellectiua precedens:niſi vellemus ponere alias formas ſubales in carne humana preter intellectiuā:qḋ nō ponimus. Illud ergo exempluȝ deſtruit argumentū:⁊ aſtruit noſtrū ꝓpoſitū.ſ.ꝙ formalis terminus ꝓductionis non neceſſario capit eſſe per illā. ¶ Ad 9^{m} negat̄ minor:imo aīa erit formalis terminus reſurrectionis:vnde iſtud argumentū ⁊ precedens deſtruit ſeipſuȝ:cū exēpla ſint ad oppoſitū:⁊ cuȝ dicit̄ ꝙ reſurrectio nō eſt gn̄atio. Dico ꝙ veruȝ eſt:q2 generatio iportat ꝙ genitū nō p̄fuerit gn̄ationi:mō illud qḋ reſurget prius fuit:⁊ iterū q2 illa reſurrectio nō erit terminus alicuius alterationis p̄cedentis ordinate ad ſuſceptionē forme in materia:⁊ multa alia diſſimilia poſſent reperiri. Verūtn̄ ſiue reſurrectio ſit gn̄atio vt multi ꝯcedūt:ſiue nō vt dcm̄ eſt:tn̄ cā quā argumētū aſſignat:q̄re reſurrectio nō eſt gn̄atio:nulla eſt: dicit eniȝ ꝙ reſurrectio non eſt generatio q2 aīa p̄fuit hoc enim non eſt vera cā:q2 ſi hōis aīa crearet̄ ante māe creationē ⁊ corporis formationeȝ:⁊ poſtea infunderet̄ corpori diſpoſito:homo reſultans diceret̄ in illa vnione ꝓduci ⁊ tn̄ aīa p̄fuiſſet:ſufficit eni ꝙ homo nō p̄fuiſſet qui vere ⁊ per ſe dr̄ in illa vnione corporis:⁊ anime ꝓduci:⁊ non eius pars niſi per accidens. ¶ Ad 10^{m} dr̄:ꝙ vbi eſt exitus de potentia in actū:tunc productio forte eſt media ſm̄ rē inter formalē terminū productionis ⁊ formale p̄ncipiū ꝓductiuū:ſed vbi nō eſt talis exitus de potentia in actū ſm̄ diuerſitatē nāe:ſȝ mera cōmunicatio forme ſubſiſtentis:⁊ q̄ eſt actus purus ſm̄ idē eſſe in ꝓducente ⁊ ꝓducto: hoc nō opȝ:ibi .n. ꝓductio nō pōt realiter diſtingui a termino niſi ſȝ rōnē intelligēdi:vn̄ ſcūs Tho. p̄mo ſen.di.4.q.1.arti. p̄mo.ad 4^{m} dicit. (Generatio nō eſt aliqd realiter mediū iter patrē ⁊ filiū:cū gn̄atio paſſiue accepta ſm̄ reȝ ſit ipſa filiatio:que eſt ꝓprietas filij:⁊ eſt in filio. Actiue vō accepta eſt ipa paternitas:q̄ eſt in patre:⁊ eſt ipe pater:tn̄ ſignat ꝓprietatē ꝑ modū act⁹:⁊ illa ſignificatio fundat̄ ſupra rē in acceptiōe vni⁹ ab alio.) Hec ille. ¶ Ad 11^{m} negat̄ minor ⁊ eius ꝓbatio:nō.n.de rōne formalis termini ꝓductionis paſſiue dicte eſt ꝙ ſibi correſpōdeat terminus a quo:niſi qn̄ ꝓductio paſſiua eſt exitus de potētia in actū:⁊ qn̄ ꝑ eā cōicat̄ forma q̄ nō eſt ſuū eſſe:ſȝ rō formalis termini ꝯſiſtit in hoc:ꝙ ꝑ illū ꝓductū aſſimilet̄ ꝓducenti:⁊ cōicet̄ ſibi a ꝓducente. ¶ Ad 12^{m} dr̄:ꝙ formalis termin⁹ gn̄ationis eſt diuina eēntia:ſȝ terminus totalis eſt ipſe filius. Et ad improbationē p̄mi dico:ꝙ fundat̄ in falſo.ſ. ꝙ terminus formalis neceſſario capiat eſſe ⁊ realitatē per productionē. ¶ Ad iprobationē ſecundi ſimiliter dico:ꝙ fundat̄ in falſo.ſ.ꝙ paſſiua gn̄atio ꝯſtituat filiuȝ:hoc eni falſuȝ eſt:cū nulla origo ꝑſonā ꝯſtituat in diuinis: vt alias videbit̄. ¶ Aliud ēt falſum ibi ſupponit:ſcȝ iſtud. Gn̄atio paſſiua eſt fili⁹ vl̄ filiatio.ḡ nō terminatur ad

T.c.27.

Diſt.26.q.1 ꝯclone ſcōa.

tur ad filiū. Iſta.n.ↄſñia nō valet:nā lꝫ ſit identitas
realis inter gnātionē ꝛ genitū in diuinis.tñ differunt
rōne fundata ſupra veritatē rei:ex qua ↄſequit̃ ꝙ ibi
pōt aliqd ſignificari ꝑ modū vie:ꝛ aliqd ꝑ modū ter/
mini. Aliud falſum ibidē multiplicat̃.ſ.ꝙ origo paſſi/
Origo nō oꝫ ꝙ ab originato diſtinguat̃. ua neccario diſtinguit̃ ab originato. ¶ Ex quo īfert ꝙ
nec filius nec filiatio capit eſſe per originem:que am/
bo falſa ſunt:dico eni ꝙ non opꝫ originē diſtingui ab
originato:niſi vbi origo nō ſubſiſtit:nec eſt ſuum eſſe:
tunc eni origo eſt accidens originati:ſed vbi origo eſt
ſuū eſſe ſubſiſtens:ipſa eſt illud quod originat̃ ſm rē.
¶ Ad 13ᵐ dico ꝙ fundatur in illo falſo ſepe dicto.ſ.ꝙ
formalis terminus neceſſario originat̃:cuius falſitas
patet:qꝛ in corruptione hoīs ſua forma nō deſinit eē:
q̄re nec opꝫ ꝙ in eius generatione incipiat eſſe. Impli
cat etiam aliud falſum.ſ.ꝙ generatio realiter diſtin/
guat̃ a generato vbicūq̄:vl̓ origo ab originato. ¶ Ad
14ᵐ negat̃ minor:dico eni ꝙ generatio paſſiua ſe hꝫ ꝑ
modū vie ad eſſentiā diuinā ꝛ ad ꝑſonā. Nec ꝓbatio/
nes obſtant:nō qdē ꝓma:qꝛ nō eſt incōueniens termi/
num ꝑexiſtere vie metaphorice dicte:quā dicimus ꝓ/
ductionē:vt ſepe dictū fuit. Nec valet ꝓbatio:quia ꝓ/
bat̃ generationē nō poſſe dici viā in ꝑſonā: licet enim
generatio ſit perſona ꝛ generatio ſit via in perſonā:non
ſequit̃.ergo perſona eſt via in perſonā: ſed eſt fallacia
accidentis:falſum etiā aſſumit̃ ibidē.ſ.ꝙ perſona filij
ↄſtituat̃ per originē. ¶ Itē ꝙ oīs via neceſſario ſit a
termino in terminū realiter diſtinctos:hoc eni nō opꝫ
niſi loquēdo de via pedū:ſed loquendo de via que nō
eſt niſi acceptio forme:que pro tanto dr̃ via qꝛ preſup
ponit̃ acceptio habitioni:prius enim ſm modū itelli/
gendi filius accipit eſſentiā q̄ ſubſiſtat in ea vel ↄſti
tuat̃ ex ea:ꝛ ad hunc ſenſum gnātio dicitur via. ¶ Ad
15ᵐ dr̃ ꝙ minor falſa eſt:per paſſiuā eni generationē fi/
pᵒ.ſ.d.ſ. lius accipit oīa que hꝫ:iuxta illud Hyla. (Nihil hꝫ fi/
lius niſi natū). qͦd gloſat magiſter.ſ.niſi ꝙ naſcēdo ac/
cepit:dico tñ ꝙ gnātio paſſiua non diſtinguit̃ realiter
ab eo qͦd accipit̃ per eā ſm rem:ſꝫ rōne:ꝛ iō opꝫ nō ſo/
lum aſſignare ꝓductionē:imo terminū diſtinctum ab
ea ſaltē rōne:cū ille ſit de rōne ꝓductiōis. ¶ Ad 16ᵐ
dico ꝙ falſo nitit̃ fundamento.ſ.ꝙ verbū mentis no/
ſtre non ſit aliquid ſubiecti exiſtens in aīa:ſed ſit ipſa
res intellecta poſita in eſſe apparenti:huius enim fal/
ſitas alias oſtendet̃. ¶ Ad 17ᵐ dicit̃ ꝙ in diuinis non
Paſſio q̄̃ ſit i diuinis. eſt proprie paſſio ꝑncipalis quā iſte diffinit:vnde ſan/
ctus Tho.prima parte.q.41.arti. ꝑmo.ad 3ᵐ. (Paſſio
(inquit) dicit motū ꝓut eſt in mobili ab aliquo:ꝛ iō
nō eſt in diuinis niſi grāmatice loquēdo q̄tū ad mo/
dum ſignificādi:ſicut patri attribuimus gnāre:filio ge
gnāri:actio aūt ſm ꝑmā noīs iſtitutionē importat ori/
ginem motus:origo enim motus ſm ꝙ incipit ab ali/
quo ꝛ terminat̃ in illud qͦd mouet̃ eſt actio: ſic autem
nō eſt in diuinis:ꝛ ſic infert ex ſe paſſionē:ſed in diui/
nis dicit̃ actio ordo originis ſm ꝙ ab aliquo ꝑncipio
ꝓcedit in illud qͦd eſt a ꝑncipio:que qdē habitudo eſt
ipā relatio vel notio:qꝛ tñ de diuinis in talibus rebus
loqui nō poſſumus niſi ſm modum rerū ſenſibilium
a quibus cognitionē accipimus ꝛ in quibus actiōes ꝛ
paſſiones inquātū motū implicant aliud ſunt a rela/
tionibus que ex actionibus ꝛ paſſionibus cōſequunt̃:
oportuit:ſeorſum ſignificari habitudines ꝑſonaꝝ per
modū actus ꝛ ſeorſum per modū relatiōis:ꝛ ſic pꝫ ꝙ
In reſpō. ad pͥmū.4.7.ꝛ in xxio.pᵒ. ſunt idē ſm rem:ſed differūt ſm modū ſignificandi.)
Hec ille ī forma. ¶ Ad argumētū Ochā negat̃ maior:
nō.n.verū eſt ꝙ ſit de rōne termini totalis eſt capere
totalr̃ eſſe ꝑ ꝓductionē:ꝙ ſimilr̃ de rōne termini for/
malis ſit capere eſſe formale ꝑ ꝓductionē:vt pꝫ ex di/
ctis. Nec valet ꝓbatio ꝑ exēplum de mā:qm̄ illa nō eſt
rō q̄re mā nō eſt formalis terminꝰ:aut totalis actꝰ ꝓ/
ductiōis.ſ.ꝙ nō capit eē ꝑ ꝓductionē:ſꝫ cā eſt:qꝛ non
cōmunicat̃ ab agēte ipſi ꝓducto:ſꝫ ſolū forma loquē
do de agēte nālī:loquēdo vͦo de ꝑma rerū creatiōe a
deo:qua mā creabat̃:adhuc ipſa nō dicebat̃ formalis
terminus:qꝛ ipſa nō pōt in eſſe ꝓdire niſi ſub forma:
nec habet ordinē ad eſſe actu:in qͦd tendit omnis pro/
ductio:niſi mediante forma. ¶ Ad ↄfirmationem di/
citur ꝙ in illo caſu:ſcꝫ ſi mā crearet̃ ſub anima itelle/
ctiua ꝑexiſtente:aīa eſſet formalis terminus creatio/
nis materie:inquātū eſſet formalis terminꝰ ꝓductio/
nis cōpoſiti reſultātis ex aīa antiq̄ ꝛ mā noua: nō enī
eēnt due ꝓductiōes:q̄rū vna terminaret̃ ad mām ſo/
lū:ꝛ alia ad cōpoſitū:ſed eadē eſſet:nā materia nō hꝫ
vnde poſſit ꝓpriam ꝓductionē paſſiuam terminare:
ſꝫ crearet̃ illud cōpoſitū rōne vnius partis.ſ.materie:
illa aūt mā potius ↄcrearet̃ q̄ crearet̃. ¶ Ad ꝑᵐ Gre
go.negat̃ maior vbi terminꝰ formalis ſola rōne diſtin
guit̃ a termino totali:tūc.n.formalis terminus nō eſt
ps ſm rem:cū ſit totū ꝓductū:nec etiā pars ſm rōnē
vbi formalis terminus ſm ſuā rōnē eſt actus purus:ꝛ
ſubſiſtens:nō mēdicans eſſe a ſuppoſito. ¶ Ad 2ᵐ ne/
gat̃ maior:dico.n.ꝙ in ꝓductione angeli aſſignat̃ ter/
minus formalis ipſa natura angeli:ꝛ terminus totalis
ipm̄ ſuppoſitū:poſito etiā ꝙ ſola rōne diſtinguerent̃.
omnis enī ꝓductio terminat̃ ad qͦd eſt. ¶ Ad confir
mationē dico:ꝙ in ſimpliciſſimo puta deo diſtinguit̃
rōne ꝛ mō ſignificandi qͦd eſt:ꝛ quo eſt:vt deus ꝛ dei/
tas:pater ꝛ paternitas:lꝫ abſtractū ꝛ ↄcretū nullatenꝰ
realiter diſtinguant̃. ¶ Ad ꝑᵐ Durādi dr̃:ꝙ ꝑncipiū
ꝛ ꝑncipiatū realiter diſtinguunt̃ loquendo de ꝑncipio
qͦd:ꝛ de ꝑncipiato qͦd:ſed loquēdo de ꝑncipio quo:ꝛ ꝑn
cipiato quo nō opꝫ ꝙ diſtinguant̃. Hanc ſolutionē po/
nit ſanctꝰ Tho.ꝑma parte.q.41.arti.5ᵒ.ad primū vbi Lꝫ pͥnᵐ ꝛ pͥncipiatū qͦ diſtiguant: nō tñ quo de neceſſitate.
ſic ait. (Agens diſtinguat̃ a facto:ꝛ generans a genera/
to:ſed illud quo generans generat eſt cōmune genera
to ꝛ generanti:ꝛ tanto perfectius:quāto ꝑfectior fuerit
generatio:vn̄ cū in diuinis ſit perfectiſſima generatio
illud quo generās generat eſt cōe gnāto ꝛ gnānti:idē
numero nō ſolū ſpecie:ſicut in rebus creatis. per h̄ q̄
ꝙ dicamus. Diuina eēntia eſt quo generās generat:nō
ſequitur ꝙ eſſentia diſtinguat̃:ſicut ſequeret̃ ſi dicere
tur ꝙ eſſentia diuina generat.) Hec ille. ¶ Eandē po
nit ſolutionē de potētia dei.q.2.arti.2ᵒ.ad 3ᵐ. ¶ Ex q̄
patet:ꝙ non opꝫ illud:quo producens producit diſtin
gui realiter a forma qua ꝓductum generationem ter/
minat:nec principium quo generans generat diſtin/
gui a formali termino generatiōis. Nec ꝓbatiōes va/
lent ibidē facte:cū ſolū ꝓbent ꝑncipiū quo eſſe verꝰ
ꝑncipium q̄ ꝑncipium qͦd:tñ dico ꝙ ille nō ꝓbant ꝙ
terminus formalis ſit verius ꝑncipiatum q̄ ſuppoſi/
tum ꝓductū:niſi qñ formalis terminus accipit eſſe ꝑ
ꝓductionē:cuiuſmodi nō eſt in diuinis:nec ſemper in
creaturis vt patet in nutritione:itē in reſurrectione.
Et ſimiliter pꝫ: ꝙ argumentū tenet in formis:que nō
ſunt ſuū eſſe:tales enim nō cōicant̃ niſi ſm aliud eſſe
vt prius dicebat̃. ¶ Ad 2ᵐ negat̃ maior:nō enī eſt de
rōne termini formalis qꝛ ꝓducat̃:vt ibidē falſe ſuppo
nit̃. Dico etiā ꝙ filiatio nō ꝓprie ꝓducat̃:ſed filius:cū
relatio inquātū hꝫ nō ſit terminꝰ ꝓductionis:vt dicit̃ Phyſi. te.cō.10.ꝛ.xj. metaphyſi.tex.12.
5ᵒ.phyſico.ꝛ.xiᵒ. metaphyſice. ¶ Ad 3ᵐ dr̃ ſicut ad 3ᵐ
lꝫ enī ꝓducens diſtinguat̃ a ꝓducto:tñ illud quo pro/

ducēs ꝓducit nō opꝫ diſtingui a ꝓducto: ſicut lꝫ ꝓdu
cēs nō ꝓducat niſi rōne ꝑncipij quo: vt pater rōne eēn
tie: nō tñ opꝫ ꝙ eēntia ꝓducat ſi pater ꝓducat. A ſimi
li: ſi pater eſt ꝑncipiū rōne eēntie: nō opꝫ ꝙ ſicut pater
diſtinguat̄ a filio ꝙ eēntia diſtiguat̄ a filio: ꝛ ī ꝓpoſi
to filius ꝓducit̄ ꝛ generat̄ rōne eēntie quā accipit: nō
tñ opꝫ eſſentiā diſtingui a patre ſi fili⁹ diſtinguit̄ a pa
tre: ſed ſufficit ꝙ aliū modū eēndi reſpectiuū habeat
in ꝓducēte ꝑncipiū quo: ꝙ̄ habeat in ꝓducto termin⁹
formalis. Sic aūt eſt in ꝓpoſito: nā eēntia eſt in patre
ſub paternitate: ꝛ in filio ſub filiatiōe q̄ ſunt relatiōes
realiter diſticte: ꝛ diſtincti modi reales. ſ. a ſe ꝛ ab alio.
¶ Ad p̄ᵐ ꝯtra 3ᵃᵐ ꝯclonē negat̄ maior: ſufficit. n. ꝙ il
la diſtinguant̄ rōne: quorū vnū accidit eſſe ꝑ ꝓductio

Diſtō rationis plures gradus habet.

nē ꝛ nō aliud. Sed ſciendū ꝙ diſtinctio rōnis multos
hꝫ gradus nec qūꝗ ſufficit ad hoc ꝙ ꝓdicata ꝯdicto
ria pure realia de taliter diſtinctis verificent̄: ſꝫ tñ di

Que ratiōis diſtō ſufficiens ſit ad hꝫ ꝙ ꝯria de diſtinctis ꝓdicentur.

ſtinctio rōnis in tali gradu quo. ſ. diſtinctio rōnis fun
dat̄ in diſtinctiōe reali iſto mō: ꝙ taliter diſtincta rō
ne vel ſm rōnē ſic ſe hñt in re: ꝙ vnū eſt cōe ſm reꝫ ꝛ
idē plurib⁹ oppoſitis ꝛ diſtinctis: reliquū āt nō eſt cōe:
ſꝫ ꝯdiſtinctū alicui vel aliqbus ſub illo cōi ꝯtētis: talis
inquā diſtinctio rōnis ſufficit ad hoc ꝙ ꝓdicata realia
ꝯdictoria de extremis illi⁹ diſtinctiōis verificent̄: pre
ſertim q̄ cōpetūt extremis inquātū diſtinguunt̄: hō āt
ſunt iſta ꝓdicata generari nō gñari: capere eē ꝛ nō ca
pere: ꝓduci ꝛ nō ꝓduci: nā taliū ꝓdicatoꝝ vnū ꝯuenit
vni extremo diſtinctiōis ſm rōnē ꝙ̄tū ad hoc: in quo
diſtinguit̄ ab alio extremo: iquātū. ſ. pſona ſe hꝫ vt qd
diſtinctū: ꝛ eēntia vt cōe qd: ꝓduci aūt ꝯuenit diſticto
ꝛ ꝑticulari. nō aūt cōi ꝛ indiſtincto. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ ge
neratio diuina terminat̄ in filio ad rē: verūtñ in filio
eſt res q̄ terminat gñationē ꝑ modū formalis termi
ni: ꝛ illa eſt eēntia: filius etiā eſt res q̄ terminat gñatio
nē ꝑ modū geniti: nec tñ oꝫ ꝙ ſi fili⁹ gñet̄: ꝛ fili⁹ ē res
diuine nāe: ꝙ iō diuina nā gñet̄: ſꝫ eſt fallatia accñtis
ſic arguēdo. Res q̄ eſt fili⁹ gñat̄: ꝛ illa res ē diuina eēn
tia. ergo nā diuina gñat̄. ¶ Ad 3ᵐ dr̄: ꝙ ſic nulla pſona
ſimul eadē gñatione gñāt ꝛ gñātur: ita nulla eēntia ge
nerat ꝛ gñat̄ eadē gñatōe: nec valet ꝓbatio. Pater ꝛ
fili⁹ ſunt idē eēntialr. ergo eadē eēntia gñāt ꝛ gñat̄: nā nō
oē qd eſt pater gñat: nec oē qd eſt fili⁹ gñat̄. ¶ Ad cō
firmationē dr̄: ꝙ dcm̄ Aug. nō ſolū itelligit̄ de eadē ꝑ
ſona: imo de eadē eēntia: nec ly ſe ſolū refert pſonam
ſm rē: ſꝫ ſm modū ſignificādi: ſtat. n. ly ſe ꝓ ſuppoſito
locutiōis: quō eēntia pōt dici ſuppoſitū. ¶ Ad 4ᵐ ne
gat̄ maior: nō. n. pater eſt eēntia gñāns: ſꝫ eſſentia ſub
paternitate: nec eſt ſimile de ſapia ꝛ de eēntia: lꝫ ipro
prie dicat̄ ſapia gñans: ꝛ magis iproprie eēntia vel ſub
ſtantia aut nā gñāta: vñ ſcūs Tho. p̄ ſen. di. 5. q. i. arti.
2º. ſic ait. (Generare proprie ꝯuenit ſuppoſito iquātū
diſtinctū: ꝛ iō ꝙ̄to magis nomē appropinquat ad ſup
poſitū diſtinctū: tāto verius pōt de ipſo ꝓdicari actus
gñandi: vñ hec ē ꝓpriſſima. Pater gñat: qꝛ iponit̄ no
mē pr̄is a ꝓprietate diſtincte. Et ſilr pōt dici. Perſona
generat: qꝛ nomē pſone iponit̄ a cōi ꝓprietate q̄ dr̄ pſo
nalitas: ꝛ ꝯñter min⁹ ꝓprie dr̄. Deus gñat: qꝛ ꝙ̄uis clau
dat in ſe ſuppoſitū: nō tñ ſuppoſitū diſtinctuꝫ: nec ipo
nit̄ nomen a ꝓprietate diſtincte: ſꝫ ab eſſentia cōi. In
noib⁹ etiaꝫ abſtractis eſt ordo: qꝛ q̄dā dicūt ordinē ad
actū ſic̄ virt⁹. bonitas: lux: nū: ꝛ habit⁹: ꝛ qꝛ actus ſunt
ſuppoſitoꝝ: iō in iſtis iuenit̄ dictū. Sapia generat: vl.
Nā generat: tñ hē locutiōes nō ſunt extēdēde: ſꝫ ſunt
pie intelligende. Quedā vō noia ſunt: q̄ nō dicūt ordi
nem ad opationē: ſꝫ tñ iponunt̄ ſm rōnē nois ab actu
ſubſtādi ſicut ſubā: vñ h̄ nomē ſubā adhuc accedit ad
rōnē ſuppoſiti: ſꝫ hoc nomē eēntia oīno remouet̄ a rō
ne ſuppoſiti: ꝛ iō minime pōt dici: ꝙ eēntia generet: ſi
tñ iuenireī eēt exponēda. Eſſentia generat. i. pater q ē
eēntia.) Hec ille. ¶ Ad 5ᵐ dr̄: ꝙ maior eſt auctoritas

Maior eſt auctas magiſtri ſniaꝝ auctoritate cuiuſcūq; ſcōꝝ.

magiſtri ſniaꝝ ī hac pte auctoritate cuiuſcūꝗ ſancti:
qm̄ ꝯfirmata eſt ꝑ eccleſiā: ſcī tñ itellexerūt ꝙ eēntia
dr̄ gñata h̄ eſt cōcreata: cū. n. ait Augu. Eſſentia de eēn
tia: lumē de lumie: ars de arte: ſꝑ ſubdit. Et ambo vnū
lumē: vna eēntia: vna ars: vt notet cōcreationē eiuſdem
nāe: nō aūt gñationē. ¶ Ad 6ᵐ pꝫ ꝑ idē. ¶ Ad 7ᵐ di
cit̄ ꝙ illud ſophiſma peccat per fallatiā accñtis: vnde
ſanctus Tho. de potētia dei. q. 8. arti. 2º. ad 6ᵐ ſoluens
hoc ſophiſma. Eēntia diuina eſt paternitas: filiatio eſt
eēntia diuina. ergo filiatio eſt paternitas: dicit in tali pro
ceſſu incidere fallatiā accñtis. Cui⁹ rōnē aſſignat: qꝛ lꝫ
in deo nullū ſit accñs: eſt tñ ibi q̄dā ſimilitudo accidē
tis: inquātū ea q̄ de inuicē ꝓdicant̄ ſm accñs ſunt vnū
ſubiecto ꝛ differūt rōne. Uult ergo ꝙ cū pſona ꝓdicet̄ q̄ſi ꝑ
accñs de eēntia: cū ex tali identitate ſm rē pſone ꝛ eēn
tie infert̄ ea que dr̄r de vno dici de alio: cōmittit̄ fal
latia accidētis. Et idē ponit vltima pte. q. 3. arti. 6º. ad
3ᵐ vbi dicit ꝙ ſic arguēdo. De⁹ eſt ingenit⁹: filius eſt
deus. ergo filius eſt ingenitus: cōmittit̄ fallatia figure di
ctionis: ꝛ fallatia accñtis: Cui ꝯcordat Cathō in ꝓpoſi
to dicēs: ꝙ in argumēto qd habet̄ ꝑmanib⁹ eſt duplex
fallatia. ſ. figure dictiōis pro eo ꝙ in maiore ꝛ minore
nō eſt ideꝫ modus ꝓdicatiōis: nā in maiore cū dr̄. Ois
filius fuit genit⁹ vel generabat̄ eſt ꝓdicatio formalis:
cū oē verbū ꝓdicet̄ formaliter ꝛ nō ſolū per idēntatē:
in minore vō cū dr̄. Eſſentia diuina ē fili⁹: eſt ꝓdicatio
ꝑ idētitatē tm̄: ꝛ iō nō vꝫ diſcurſus. ¶ Eſt etiā fallatia
accidētis: qꝛ filiatio inquātū ꝓdicat̄ de eēntia per idē
titatē accidit ꝙ generet̄: ꝛ iō nō eſt mediū ſufficiēs ad
ꝯcludendū generari de eſſentia diuina. ¶ Sed cōtra

Cōtra rñſiones primi arguit Grego.

hanc reſpōſionē arguit Grego. ꝑmo ꝯtra ꝑmā: qꝛ alius
ꝛ alius modus ꝓdicādi in vtraꝗ ꝑmiſſa: niſi aliud in
terueniat: nō cōmittit fallatiā figure dictiōis: qd pꝫ: qꝛ
alias hec eēt fallatia figure dictiōis. Omne aial eſt ſen
ſibile: ois hō eſt aial. ergo ois hō eſt ſenſibilis: qꝛ in maio
ri eſt ꝓdicatio ſecūdi modi dicendi per ſe: ꝛ in minore
eſt ꝓdicatio primi modi: ꝛ generaliter qñcūꝗ ꝓpria
paſſio ſuperioris ꝓdicaret̄ de per ſe inferiori per ipſuꝫ
ſuperius tanꝙ̄ per mediū: eēt fallatia figure dictiōis.
¶ Iteꝫ qñcūꝗ aliq̄ paſſio ꝓdicaret̄ de ſubiecto aliquo
per diffinitionē ſubiecti: eſſet fallatia figure dictionis:
qꝛ alius modus ꝓdicandi eſt: qñ paſſio ꝓdicat̄ de diffi
nitione ſubiecti ab illo: quo diffinitio ſubiecti ꝓdicat̄
de ſubiecto: ꝛ ſic in multis demōſtratiōib⁹ eſſet fallatia:
qd nō eſt dicendū. ¶ Itē hic eſſet fallatia. Oē animal
eſt albū: ois homo eſt animal. ergo ois homo eſt albus: cū
ꝓdicatio maioris ſit per accidēs: ꝛ ꝓdicatio minoris ꝑ
ſe: ꝛ ſic ꝑma reſpōſio nō valet. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ reſpōſionē
arguit ſic: ꝑmo. Qm̄ ſm eā in multis optimis ſyllogiſ
mis eſſet fallatia accidētis. vbi grā: in vltimo nūc aſſi
gnato: nā aiali inquātū ꝓdicat̄ de hoie accidit ꝙ ſit al
bum multo magis ꝙ̄ patri accidat generare inquātuꝫ
de eo ꝓdicat̄ eēntia. ¶ Scdo. Qꝛ ſm iſtā rñſionē acci
pit̄ accidens nō ꝓ eo qd realiter adeſt ꝛ abeſt: nec ꝓ eo
qd accidētalr ꝓdicat̄: ſꝫ generaliter ꝓ omni extraneo
a rōne ſubiecti: ꝛ ſic generare eſt accñs pr̄i: ꝛ ſeqt̄ ꝙ in
multis demōſtrationib⁹ eſſet talis fallatia: ſicut pꝫ in
ꝑpugnatiōe ꝑme ſolutiōis. ¶ Ad ꝑmū ꝯtra ꝑmā ſolu
tionē reſpōdet̄: ꝙ nō q̄cūꝗ variatio modi ꝓdicādi in
fert fallatiā figure dictionis: ſed tñ ille varius modus

ꝓdicādi

p̄dicãdi:quo vnũ p̄dicatũ mutaꝛ̃ in aliud:puta ad ali
quid in aliquid:vel ecõuerſo:infert fallatiã figure di
ctiõis:eo potiſſimum qñ p̄dicatũ qḋ p̄dicaꝛ̃ de termi
nis alicuius p̄dicamẽti.⁊ iquantũ h̔ꝫ ꝯcludiꝛ̃ p̄dicari
de terminis alterius p̄dicamẽti:pp hoc ꝙ p̄dicanꝛ̃ de
terminis p̄mi p̄dicamẽti inquãtũ habẽt talẽ modum
p̄dicãdi vel ecõtra:ſicut cũ dicimus generari p̄dicaꝛ̃
de filio:qꝛ eſt relatiuũ:⁊ iõ iferꝛ̃ ꝙ generari p̄diceꝛ̃ de
eẽntia:qꝛ filius de eẽntia p̄dicaꝛ̃ vel ecõtra:ſic in ꝓpo
ſito:dico ergo ꝙ p̄dicatio p̄mi ⁊ ſecũdi modi nõ eſt ta
lis variatio que cauſet fallatiaꝫ figure dictionis ſic ꝙ
repugnat ei p̄dicari de aliꝭ:qbus nõ cõuenit in ſecũ
do mõ:ſic in ꝓpoſito aliq̃ p̄dicata ꝯueniunt relatiuis
inquãtũ h̔ꝫ.ſ.qꝛ ſunt diſtincta in diuinis:quibus repu
gnat p̄dicari de nõ diſtinctis:ac per h̄ de nõ relatiuis
large capiẽdo relatiuũ ꝑ ſuppoſito ĩ diuinis.❡ Ad 2ᵐ
de paſſione dico:ꝙ illa variatio modi p̄dicãdi non va
riat veritatẽ ꝓpoſitiõis ſicut in ꝓpoſito vbi actus no
tionales p̄dicanꝛ̃ de relatiuis ſolũ: nõ aũt de aliꝭ:niſi
implicite vel explicite dicant relationẽ ⁊ ſupponãt ꝑ
Relatiuũ in diuinis multiplicit[er]. eo:cuiuſmodi ſunt ꝑſona:pater:deus:vñ ſanct⁹ Tho.p̄
ſen.di.5.q.i.arti.2°.ad 2ᵐ.(Relatiuũ in diuinis diciꝛ̃
multipliciter:ꝓpriiſſime eñi relatiuũ eſt qḋ h̔ꝫ nomẽ
ſuũ ad aliud referꝛ̃ vt pater. Aliud eſt relatiuũ qḋ ꝯſe
quiꝛ̃ vel cauſat relationeꝫ.ſicut generatio ⁊ generare.
Aliud eſt qḋ implicite claudit in ſe relationẽ:ſicut tri
nitas ꝑſonas diſtinctas relatione:⁊ hoc nomẽ perſona
includit relationẽ diſtinguentẽ. Aliud põt dici relati
uũ inquãtũ ꝓ relatiuo poniꝛ̃:ſicut deus ⁊ q̃dã nomia
abſtracta:cuius rõ eſt dicta.) Hec ille. ❡ Ad 3ᵐ dico
ꝙ p̄dicatio ꝑ ſe ⁊ ꝑ accñs nõ cauſat fallatiaꝫ figure di
ctiõis:ſed forte fallatiã accñtis:qñcũqꝫ.n.aliq̃ duo de
ſeinuicẽ accidẽtaliter p̄dicanꝛ̃:ſi aliqḋ p̄dicatum ꝯue
niat vni illoꝝ inquantũ diſtinguiꝛ̃ ab alio:⁊ illud p̄di
catũ ꝯcludaꝛ̃ ineſſe alteri:cõmittiꝛ̃ fallatia accñtis:ſi
cut in ꝓpoſito:eẽntia ⁊ filius accidẽtaliter quodãmõ
de ſeinuicẽ p̄dicanꝛ̃:ſi g̃ generari qḋ ꝯuenit filio iquã
tũ eſt ſuppoſitũ diſtictũ ꝯcludaꝛ̃ p̄dicari de eẽntia:qꝛ
p̄dicaꝛ̃ de filio:cõmittiꝛ̃ dicta fallatia:nõ eñi opꝫ ea:q̃
ꝯueniunt filio ſ̄m modũ:quo differt ab eẽntia:p̄dica
ri de eẽntia:ſꝫ filius ⁊ eſſentia de ſeinuiceꝫ p̄diceñꝛ̃:⁊
q̃.3.ar.2. de hoc amplius dictũ eſt diſt.2°. Per h̄ pꝫ ad argumẽ
ta ꝯtra 2ᵃᵐ reſpõſionẽ.❡ Ad 8ᵐ pꝫ per idẽ:qꝛ cõmitti
tur fallacia accidẽtis.❡ Ad 9ᵐ dõm:ꝙ iſta ꝯſequẽtia
nõ valꝫ.Eẽntia eſt filius generatus.g̃ eẽntia eſt gn̄ãta
ſicut nec iſta.Eẽntia eſt res generãs.g̃ eſſentia eſt gene
rans:cui⁹ cã eſt ſ̄m ſcm̄ Tho. p̄mo ſen.diſt.5.q.i.ar.p̄.
ad 4ᵐ:qꝛ forma adiectiui nõ circa idẽ poniꝛ̃ in añce
dẽte ⁊ ꝯñte:ſed in añte poniꝛ̃ circa ꝑſonaꝫ: in ꝯñte võ
circa eẽntiã.Et ad ꝓbationẽ ꝯñtie dꝛ̃ ꝙ ꝓbus ad effi
caciã illi⁹ ꝯñtie nõ ſolũ ponit illã ꝯditioneꝫ: que dicta
eſt in arguendo:ſed etiã quãdã aliã.ſ.ſi ſ̄m ſe p̄diceꝛ̃ ⁊
nõ ſ̄m accidens ſimpliciter:⁊ nõ tñ cũ addito aliquo
vel determinatiõe qḋlibet illoꝝ p̄diceꝛ̃ de tali ſubito:
nũc aũt nõ ſic eſt in ꝓpoſito:qꝛ ly generatũ nõ p̄dicaꝛ̃
ſ̄m ſe ſi particulariter ⁊ adiectiue tñ ſumaꝛ̃:ſicut opꝫ
ſi 2ᵃ ꝯñtia valere debet.ſ.Eẽntia eſt generata.g̃ gene
rabaꝛ̃.❡ Ad aliã ꝓbationẽ dicte ꝯñtie ꝯcedit p̄ᵃ ꝯſe
quẽtia:⁊ negaꝛ̃ 2ᵃ. Ad ꝓbationẽ dico:ꝙ illa 2ᵃ tũc tñ
hꝫ veritatẽ vniuerſaliter:qñ illud ſuperius p̄dicaꝛ̃ vl̄r
de illo inferiori:⁊ de oı̃ de quo inferi⁹ illud p̄dicaꝛ̃:ita
ꝙ nõ ſolũ p̄dicaꝛ̃ de illo iferiori diſtributo pro oı̃bus
ſuis per ſe:ſed etiaꝫ pro omnibus: de quibus ipſum di
citur:ſic ꝙ talis ꝓpoſitio poſſit eſſe maior in ſyllogiſ
mo perfecte regulato per dici de omni. Nũc aũt in ꝓ
poſito li generatũ nõ eſt taliter ſuperi⁹ ad hoc genera
tũ. Nã hec eſt falſa.Oẽ qḋ eſt hoc generatũ eſt gn̄ãtũ.
Jõ dicta ꝯñtia nõ valet. Patet g̃ ꝙ ꝯñtia breuiter a p̄
dicato ꝯiuncto ad ptes ei⁹ nõ valet:niſi q̃libet pars p̄
dicati p̄diceꝛ̃ de oı̃ illo:de quo p̄dicaꝛ̃ ꝯiũctũ.Similr̄
ꝯñtia ab iferiori ad ſuperius nõ valet niſi ſuperi⁹ p̄di
ceꝛ̃ de q̊cũqꝫ:de quo p̄dicaꝛ̃ inferius:nullũ aũt p̄dicto
rum eſt in ꝓpoſito verũ. ❡ Ad 2ᵐ dicıꝛ̃:ꝙ ſcũs Tho.
rñdet in ſimili propoſito p̄mo ſen. vbi.s̄. ad 3ᵐ vbi ſic
arguit.(Eſſentia eſt pater.g̃ eẽntia eſt pater filij:ſꝫ re
latiua dr̄r ad ꝯuertẽtiã.g̃ filius erit filius eẽntie:⁊ ſic
eẽntia generat.)Ecce argumẽtũ. Et rñdet.(Dõm(in
quit)ꝙ cũ dꝛ̃.Eẽntia eſt pater:eſt duplx̄ locutio ex eo
ꝙ ly pater põt teneri q̃ſi adiectiue vt ponat formã ſuã
circa eẽntiã ⁊ ſic eſt falſa:qꝛ ꝓprietates nõ determinãt
eẽntiã:vel põt ſumi ſubſtãtiue:⁊ tũc pater ſupponit in
p̄dicato ꝑ ꝑſona pr̄is:⁊ ſic ẽ vera. Nec oꝫ ꝙ fiat h̄ mõ
ꝯuerſio.g̃ fili⁹ eſt fili⁹ eẽntie:ſꝫ filius eſt fili⁹ patris q̄
eſt eẽntia.) Hec ille.❡ Jta in ꝓpoſito dico:ꝙ ꝯceſſa
iſta.Eẽntia eſt fili⁹ patris:nõ ſequiꝛ̃.g̃ pater eſt pater
eẽntie:ſꝫ ſequiꝛ̃ ꝙ eſt pater filij qui ẽ eẽntia: nec ſeqꝛ̃.
Eẽntia eſt fili⁹ patris.g̃ eſt gn̄ãta:niſi li fili⁹ ſtaret ad
iectiue:⁊ ad hunc ſenſum negaꝛ̃:ꝙ eẽntia ſit filius pa
tris:eẽntia nõ opponiꝛ̃ relatiue pr̄i:hoc eñi ſignat no
mẽ filij tentũ adiectiue.❡ Pro itellectu hu⁹ ⁊ p̄cedẽtis
ſolutiõis notãdũ:ꝙ ſcũs Tho.3°.ſen.diſ.5.in expoſitio
ne lr̄e ſic ait.(Differentia ẽ iter noĩa ſubſtãtiua ⁊ adie Inter ſubſtã tiua ⁊ adiecti ua noĩa dria.
ctiua:ſubſtãtiua eñi ſignãt nõ tñ formã: ſed ſuppoſi
tũ forme:vñ pñt p̄dicari rõne vtriuſqꝫ: ⁊ qñ p̄dicanꝛ̃
rõne ſuppoſiti:diciꝛ̃ p̄dicatio ꝑ identitatẽ:qñ võ rõne
forme diciꝛ̃ ꝑ denoĩationẽ ſeu ꝑ iformationẽ:⁊ hec eſt
magis propria p̄dicatio:qꝛ termini in p̄dicato teneñꝛ̃
formaliter:adiectiua aũt ſignãt tñ formã:⁊ ideo nõ
pñt p̄dicari niſi per iformationẽ: vñ hec eſt falſa.Eẽn
tia eſt gn̄ãns:q̃uis hec ſit vera. Eẽntia ẽ pater.) Hec
ſcũs Tho.❡ Ex qb⁹ pꝫ q̃ p̄dicatio ſit identica ⁊ q̃ for
malis.❡ Ad 3ᵐ dꝛ̃ ꝙ illa ꝯuerſio nõ valet:qꝛ naſcẽs
in añcedẽte ſtat ſubſtãtiue:alr̄ eſſet icõgrua:⁊ in ꝯñte
ſtat adiectiue ⁊ non ſtat vniformiter:ſed debet ꝯuertĩ
ſic. Naſcẽs eſt eẽntia.g̃ eẽntia eſt fili⁹ naſcẽs: vl̄ aliqḋ
naſcẽs aut h̔ꝫ:addẽdo in ꝯñte aliqḋ:qḋ ꝓhibeat:ne ad
iectiuũ ponat formã ſuã circa eẽntiã. ❡ Ad 12ᵐ dꝛ̃:ꝙ
in diuinis gn̄ãtur aliq̃ res: ⁊ ꝯcediꝛ̃ ꝙ illa res: q̃ gn̄aꝛ̃
eſt eẽntia:nec tñ ſequiꝛ̃.g̃ eẽntia gn̄ãtur:nec ſeqꝛ̃. Res
que eſt eẽntia gn̄ãtur ſumẽdo rem pro relatiuo.g̃ eẽn
tia gn̄ãtur:ſicut nõ ſequiꝛ̃. Res que ẽ eẽntia diſtingui
tur realr̄ a filio.g̃ eẽntia diſtinguiꝛ̃ realiter a filio:⁊ qꝛ
eẽntia ſemꝑ ſtat ꝓ re cõi ⁊ nõ pro ꝑſona:hoc autẽ:qḋ
dico res:que eſt eſſentia:põt ſtare ꝓ abſoluto ⁊ ꝓ rela
tiuo:⁊ ideo nõ quicquid predicaꝛ̃ de vno predicaꝛ̃ de
alio.❡ Ad p̄mũ ꝯtra 4ᵃᵐ ꝯcluſionẽ dico: ꝙ nõ aliud
ꝯcludit niſi ꝙ eſſentia eſt illud: de quo eſt filius: non
tamẽ ſequiꝛ̃ ꝙ eſſentia ſe habeat in generatione filij
quaſi mã vel ſubm̃:ſed ꝙ hꝫ vnã de ꝯditiõibus mãe:
nõ tñ totũ:qḋ eſt de rõne mãe.ſ.potentialitatẽ ⁊ actua
bilitateꝫ.❡ Põt etiã dici ꝙ illud:de quo eſt aliqḋ nõ
opꝫ ꝙ ſit illius mã:nec quaſi mã:imo põt eẽ illius for
ma ſpecifica:ſicut cũ dicimus. Angelus eſt de nã intel
lectuali vt dictũ fuit in ꝓbatiõe q̃rte ꝯcluſionis:qḋ pꝫ
expreſſius:qꝛ ſi aĩa ꝓducta eſſet ante corpus: ⁊ poſtea
infunderetur corpori:ille hõ qui ſic ꝓduceretur nõ eẽt de
aĩa ſicut de mã:⁊ ꝯſtat ꝙ aĩa prefuit ꝓductiõi ⁊ inexi
ſteret homini ꝓducto.g̃ vel falſum eſt:ꝙ oẽ p̄exiſtens
ꝓductioni:⁊ inexiſtens ꝓducto ſit illud:de quo eſt ꝓ
ductũ vt ſumiꝛ̃ in maiore huius argumẽti:vel falſum

ē q̄ oē illud de quo eſt ꝓductū ſit eius mā vel q̄ſi mā
ſ3 ↄueniat cum mā in vna ↄditione. ¶ Ad 2ᵐ dicit̄: q̄
maior eſt falſa: niſi qn̄ talia ↄſtituentia ſic ſe habēt q̄
nō q̄libet eſt totū ↄſtitutū: ſed pars eius vel p̄ncipali/
ter iportans partē: ſicut genus ⁊ differentia in rebus
cōpoſitis: mō in diuinis eēntia eſt ipſa perſona diuina
⁊ relatio ſimiliter. Non valet ſimiliter maior niſi vbi
talia ↄſtituentia nō ſunt ſuū eſſe: tunc enim op3 vnu3
eſſe potentiale reſpectu alterius: in diuinis aūt nō dif/
fert quod eſt ⁊ eſſe: ⁊ ideo nihil pōt habere rōnem po-
tentie. ¶ Ad 3ᵐ per idem: dico eni p̄mo q̄ eſſentia nō
recipit aliquid ſm rem in diuinis: cu3 ſit purus actus:
licet preexiſtat ſm modum intelligendi relationibus.
¶ Dico 2° q̄ nō op3 q̄ recipiens aliud ſit potentiale
vel materiale niſi acquirat aliqḋ eſſe per illud: cuiuſ/
modi nō eſt in diuinis: imo relationes ſunt per eſſen/
tiam diuine eēntie: ⁊ habēt eſſe per eā: nō aūt ecōtra: ⁊
ideo poſito q̄ eſſentia reciperet relationes: non ſequit̄
q̄ ſe haberet reſpectu earū: vt potentiale ſubm. ¶ Ad
4ᵐ Henri. negat̄ maior: nō .n. op3 q̄ illud de quo aliqd
ꝓducit̄ vel eſt: ſit ſubm generationis aut ꝓductionis
eius: ⁊ de hoc dat̄ exēplū ab aliquibus: ſi enim forma
preexiſteret ⁊ ſub illa crearet̄ materia: cōpoſitū reſul/
tans produceret̄ de illa forma: ⁊ tamē non eſſet ſubm
generationis illius. Iſtud ↄcordat illi qḋ dicit ſanctus
Tho. p̄ma parte vt allegatū fuit in q̄rta cōcluſione: q̄
Michael pōt dici eſſe de natura itellectuali ⁊ ↄſequē/
ter fieri de illa: nō op3 ḡ ly de ſemper dicere circūſtan
tiam materie vel ſubiecti. ¶ Ex quo p3 ad illam ↄfir
mationem: que ibi fiebat. ¶ Ad replicā q̄ ibi ponit̄ di/
co: q̄ ſancti dicentes filiū eſſe natū de ſubſtantia p̄ris
deſignāt ↄſubſtātialitatē p̄ncipij ꝓductiui: vn̄ ſimul ly
de importat ↄſubſtātialitatē ⁊ diſtinctionē inter illud
de quo eſt: ⁊ illud qḋ de eo eſt: hinc eſt q̄ nō dicim⁹ do
mū eē de edificatore: nec creaturā de deo: q2 nō eſt cō/
ſubſtantialitas domus ad edificatorē: nec dei ad crea/
turā: nec ecōtra. Similiter vbi nulla eſt diſtinctio nō
dicimus hoc de hoc ꝓprie loquēdo: vn̄ nō dicimus fer/
rū eſſe de ferro: ſed bene dicim⁹ cultellū eſſe de ferro:
q2 inter cultellū ⁊ ferrū eſſet diſtinctio ſicut inter p̄nᵐ
intrinſecū ⁊ p̄ncipiatū: ſenſus eſt ḡ. filius eſt natus de
ſubſtantia patris .i. eſt natus a patre q̄ eſt eadē ſubſtan
tia: qḋ ipſe ⁊ eius p̄nᵐ: non dicimus aūt q̄ filius eſt de
eēntia: q2 eēntia nō eſt p̄nᵐ eius: nec ab ipſo diſtincta:
nec dicimus q̄ filius eſt de ſubſtantia ſp̄us ſancti: aut
q̄ pater eſt de eſſentia filij: q2 l3 inter eos ſit ↄſubſtan/
tialitas ⁊ pſonalis diſtinctio: nō tn̄ ſcūs ſp̄us eſt p̄nᵐ fi
lij: nec filius p̄nᵐ patris: q̄uis aūt nō abſolute dicam⁹
filius eſt de eſſentia: dicimus tamē q̄ filius eſt de eēn
tia patris: qm̄ in eo q̄ dicit̄ patris notat̄ diſtinctio ⁊
p̄ncipiatio: in eo vō q̄ eſſentia denotat̄ ↄſubſtantiali/
tas: ⁊ debet exponi per hanc. Filius eſt a patre: cū quo
eſt vna eſſentia ⁊ ſubſtantia. ¶ Quod vō ↄtra hoc in/
ducit̄ ex argumētatione Augu. nō tollit qḋ dc̄m eſt: nā
Augu. accipit ibi eſſe de nihilo eo mō quo creatura di
cit̄ eſſe de nihilo .ſ. q2 non eſt ex aliquo p̄exiſtente: nec
tota eius ſuba eſt aliqd p̄exiſtens: ⁊ p oppoſitū accipit
eſſe de aliq̄ ſubſtātia cōiter ta3 pro eſſe de aliqua ſub/
ſtantia p̄exiſtente non producta per talem productio/
nem: q̄3 pro eſſe vel fieri aliquā ſubſtantia3 actualiter
in alio exiſtentē improductā: hoc aūt modo filius non
eſt de nihilo: ſed de aliq̄ ſubſtantia: ⁊ nō eſt de aliqua
ſubſtātia q̄3 p̄ris. ḡ eſt de ei⁹ eēntia .i. eſt ſubſtātia: q̄ eſt
p̄ris: ⁊ ſic ꝓcedit argumētatio: ⁊ ↄcludit ꝓpoſitū eius
q̄uis aūt Maximus ↄcederet filiū eē ex p̄re: nō tn̄ cō

cedebat ipſum eſſe vnā ſubſtantiā cū patre: qḋ Augu.
ex datis ꝓbat ↄtra eu3: q2 ipſe nō eſt de nihilo vt crea/
tura: ⁊ per ↄn̄s op3 q̄ de aliq̄: vel ſit aliqua ſuba p̄exi/
ſtens: ⁊ nō apparet niſi ſubſtātia patris. ḡ eſt ſuba p̄ris:
ac per hoc eſt ex patre qui eſt ſuba: que eſt filius ⁊ ecō/
tra: ⁊ iſta reſpōſio eſt Grego. de arimino qui nō multū
deuiat a ſancto Tho. Unde ſanctus Tho. p̄mo ſen. di.
5. q. 2. arti. primo. (Hec ꝓpoſitio de ꝓprie ſignat p̄nᵐ ⁊
ↄſubſtātialitatē: hec aū t ꝓpoſitio ex ordinē p̄ncipij de
ſignat: vn̄ quicqd dicit̄ eſſe de aliquo eſt ex illo: ſed nō
ↄuertit̄: ſicut dicit̄ diſt. 36. vn̄ hec ꝓpoſitio ex q̄nq3 no
tat ordinē tēporis: vt ex mane fit dies: q̄nq3 ordinē p̄n
cipij agentis: ſicut artificiata ſunt ex artifice: q̄nq3 p̄n
cipiū māle vt cultellus eſt ex ferro: ſed de cū denotet
ↄſubſtantialitatē ſemper notat p̄ncipiu3 vel māle vel
agens ↄſubſtantiale: ſicut dicimus q̄ homo filius ge/
nerat̄ de patre ſuo: cū ſit generatio per deciſionē ſub/
ſtantie: ⁊ ſm iſtū modū filius de patre dicit̄: ⁊ de eſſen
tia patris: tn̄ de patre ſicut de generante: ⁊ de eſſentia
ſicut de generationis p̄ncipio cōicato: vn̄ ⁊ accedit ad
ſimilitudinē ſm mām: ſi a mā remoueat̄ totu3 qḋ eſt
imperfectionis: ⁊ remaneat hec ſola de conditionibus
māe: q̄ eſt manens in re ⁊ per eam res ſubſiſtit ⁊ preci
pue res artificiata: que eſt in genere ſubſtantie ꝓpter
ſuam mām ⁊ nō pp̄ ſua3 formā vt dicit Cōmentator
libro de anima.) Quia ergo de dicit cōſubſtantialita
tem ⁊ ordinē ad p̄ncipium: ⁊ ↄſubſtantialitas reſpicit
perſonā generantem: ideo non dicimus q̄ filius ſit de
eſſentia: ſed q̄ ſit de eſſentia patris: ⁊ ideo nō op3 eſſe
diſtinctionē filij ab eēntia. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ ſi maior
intelligat̄ de terminis productionis: que ſunt forma ⁊
eius priuatio: maior eſt vera: ſed minor eſt falſa: cū di
uina eſſentia nunq̄3 fuerit ſub priuatione filij: nec pro/
batio vadit ad hoc propoſitum. Si autē termini pro/
ductionis intelligant̄ principium productiuū: ⁊ ipſu3
ꝓductū. maior eſt falſa. ¶ Ad 3ᵐ dicit̄: q̄ ſm ſanctu3
Tho. de potētia dei. q. 2. arti. p̄mo ad p̄ᵐ. (Potentia: q̄
in deo ponit̄: nec ꝓprie actiua eſt: nec paſſiua: cū in ipo
nec ſit p̄dicamentū actiōis nec paſſionis: ſed ſua actio
eſt ſua ſubſtantia: ſed eſt ibi potentia per modum po/
tentie actiue ſignificata: nec tamē op3: q̄ filius ſit act⁹
vel factus: ſicut nec op3 q̄ ibi ſit proprie actio vel paſ/
ſio.) Hec ille. ¶ Dico tamē q̄ in diuinis eſt potētia q̄
aliquis puta pater generat: ⁊ eſt ibi potentia qua alius
puta filius generat̄: eadem tamen eſt potentia: que eſt
in patre vt generet: ⁊ in filio vt generet̄ ſ3 q̄ ponit ſan
ctus Tho. p̄mo ſen. diſ. 7. q. vltima ar. p̄mo. ¶ Ad 4ᵐ
dicit̄: q̄ l3 filius dei nō ꝓducat̄ de aliqua mā: nō tn̄ ꝓ
ducit̄ de nihilo: vnde ſanctus Tho. p̄mo ſen. diſ. 5. q. 2.
arti. 2°. ad p̄ᵐ ſic ait. (Quāuis filius non ſit de mā: tn̄
nō ſequitur q̄ nō de aliquo: q2 eſt de ſubſtātia patris:
quo etia3 remoto adhuc nō ſequeret̄ q̄ eſſet ex nihilo
vt dictū eſt: q2 pater non eſt de aliquo ⁊ tn̄ nō eſt ex ni
hilo.) Hec ille. ¶ Pro cuius intellectu ſciendū q̄ ſ3
eum ibide3 in p̄ncipali reſpōſione. (Differt dicere ali/
quid nō eſſe ex aliquo: ⁊ aliquid eſſe ex nihilo: cū eni3
dicit̄ aliquid nō eē ex aliquo ſicut ex mā nihil ponit:
⁊ hoc ↄuenit filio dei: cū aūt dicit̄ aliquid eſſe ex nihi
lo remanet ordo affirmatus ad nihil: ſ3 aliquid h3 or/
dinem ad nihil dupliciter .ſ. ordinem temporis ⁊ ordi
nem nature: ordinem temporis: eo q̄ prius fuit nō ens
⁊ poſtea ens: ⁊ hoc nulli eterno cōuenit: ordinem natu/
re qn̄ aliquid h3 eſſe dependens ab alio: hoc enim ex
parte ſui nō h3 nō eſſe: cū totum eſſe ſuum ad alterum
dependeat: ⁊ quod eſt alicui ex ſeipſo naturaliter p̄ce/
dit illud

Filius ē d ſba p̄ris qd ly de importat,

De ꝓpōnes de ⁊ ex quid importat,

Aliqd nō ex aliq̄: ⁊ aliqd ex nihilo q̄ mō differ,

dit illud qđ eſt ei ab altero: ⁊ ideo ſuppoſito ꝙ celum ſit ab eterno: adhuc tamen eſt verum dicere ꝙ fuerit ex nihilo ſicut ꝓbat Auicēna. Neutro aūt modo filius hꝫ ordinem ad nihil: nõ enim hꝫ ordinē temporis: qꝛ eſt eternus: nec ordinem nature: qꝛ ſuū eſſe eſt abſolutum nõ dependens ab alio: q̄uis eni filius totum eſſe ſuum habeat a patre: tamē eſſe ſuū nõ eſt dependens: qꝛ accipit a patre idem numero eſſe qđ hꝫ pater: ſicut eſſe creature que in nihilū caderet niſi eſſe ſuum ſuſtineret̃ ab aliquo: ⁊ ideo filius nõ hꝫ eſſe depēdens: neqꝫ ex nihilo qđ neceſſario ſequeret̃ ſi aliud eſſe in numero reciperet a patre.) Hec ille. ❡ Ex quibus pꝫ ꝙ licet filius nõ fiat de aliquo: qđ ſe habeat vt mã: nõ tñ creat̃. Tum qꝛ nõ ꝓducat̃ ex nihilo. Tum qꝛ ꝓducit̃ de ſubã patris. Illud āt ꝓprie creat̃ qđ ꝓducit̃ de nullo altero: vel vtroqꝫ modoꝝ ꝑdictoꝝ: qđ ſcꝫ prius fuit ſm tempus nõ ens q̄ꝫ ens: vel prius ordine nature: qꝛ ſcꝫ ex ſe nõ habet eſſe: imo ſuū eſſe dependet ad aliud ⁊ ideo prius natura eſt non ens q̄ꝫ ens. ❡ Ad 5m dicit̃: ꝙ ſiue ignis generet aliū ignem de parte ſue ſubſtãtie ſiue de tota ſubã: dummodo nulla alia entitas eſſet in igne generato realiter diſtincta ab illa ſubſtantia que dat̃ ei a generante: ſicut in filio non eſt alia entitas ab eſſentia: illa ſubã nõ eſſet mã ignis: ſed eſſet ipſe ignis: ſic in ꝓpoſito. ❡ Ad 6m dico ꝙ nõ ſic eſſet in illo caſu de igne generante ignem de materia ꝓpria ⁊ de patre generante filium de ſua ſubã: nã tũc illud qđ generãs traret generato: nõ eēt ipſum generatuꝫ: ſed pars eius actuabilis per formã: ſecus eſt in ꝓpoſito vbi ſubſtantia patris nõ eſt pars filij: ſed totus filius. ❡ Ad 7m dicit̃ pmo: ꝙ nec filiatio nec paſſiua generatio eſt prior filio prioritate originis: aut q̄cunqꝫ alia pꝛioritate extra intellectum. ❡ Scđo dicit̃: ꝙ lꝫ filiatio vel generatio paſſiua ſm modū noſtrū intelligendi precedant perſonam filij: nõ tamen opꝫ ꝙ in aliquo ſigno vel priori intelligat̃ filiatio: vel paſſiua generatio eē ſubiectiue in eſſentia diuina ⁊ non in filio: filiatio enim non vt relatio: ſꝫ vt forma ꝯſtitutiua perſone ⁊ generatio paſſiua vt via ſe habens ad filiū preintelligunt̃ perſone cõſtitute: vt alias dicet̃: vt aūt preintelligunt̃ nõ opꝫ eas intelligi vt inherentes: ſed ſi intelligant̃ vt exiſtentes in eſſentia nõ intelliguntur in ea eſſe vt in ſubiecto: ſicut enim dicit ſanctus Tho. pmo ſen. diſ. 33. q. i. arti. 3° ad 4m. (Comparatio terrenorum ad diuina ſm Hil. nul-

4° phy. tex. comen. 23. la eſt: vnde nullus illorum modorum quos phus enumerat ſufficit ad explicandum: quo in diuinis aliquid in aliquo eſſe dicat̃ precipue modus: quo proprietates in eſſentia eſſe dicunt̃: qꝛ nõ inuenit̃ in creaturis aliq̄ diuerſoꝝ generum in identitate rei ꝯuenire: ſicut relatio ⁊ ſubſtantia in diuinis cõueniunt in eſſentia: rõne cuius vnum in altero eſſe dicit̃: ſcꝫ paternitas in eſſentia ſicut in ꝑexiſtente ſm intellectū.) Hec ille. ❡ Ad 8m negat̃ maior vt dcm̃ eſt in reſponſione q̄rti: ſi eniꝫ anima preexiſtens cum corpore nouiter creato conſtitueret hominem: illa anima per ſe ingrederet̃ ꝯſtitutionem hominis: nec caperet eſſe per generationem illius: ⁊ tamē nõ eſſet ſubiectū talis ꝓductionis. ❡ Ad 9m negat̃ ꝯſequētia: nec valet ꝓbatio: nõ enim illa eſt differentia inter generationē ⁊ creationem: ſed plures alie preſertiꝫ illa: que dicta eſt in ſolutione q̄rti: verūtamen falſum ſupponit̃ ꝙ creatio non habeat ſubm: hoc enim falſum eſt: cum creatio ſit accidens vt alias

2° ſen. di. i. q. 2. ꝯlone prima 2° loco. patebit: angelus etiã creatur ⁊ non de ſubiecto fit: non ergo põt verificari ꝙ creatio ſit productio ſine ſubiecto ſui: vel ſine ſubiecto: quod ſit pars perfecti. ❡ Ad argumentū pncipale dicit̃: ꝙ q̄uis accipere ſit actus notionalis: põt tñ terminari ad eſſentiã: ſm enim ſanctū Tho. primo ſen. diſt. 5. q. 3. arti. pmo ad 3m. (In diuina generatione ſicut ⁊ in q̄libet alia eſt tria ꝯſiderare: ſcꝫ generantē: generatū: ⁊ nãꝫ cõmunicatã per generationem: poſſunt ergo verba notionalia deſignare cõparationem generantis ad genitū ſicut eſt generare: vel generantis ad eſſentiã ſicut eſt dare: vel geniti ad eſſentiaꝫ ſicut eſt accipere: vel geniti ad generantē ſicut eſt naſci. Sciendum igit̃ ꝙ cum verbū notionale ſignificet actū perſone vt diſtincta eſt: opꝫ ꝙ ſemper egrediatur a perſona diſtincta: ⁊ ideo nullū tale verbū ex pte ab eſſentia: vt dicat̃ eſſentia generare: vel dare notionaliter: vel accipere: vel naſci. Verba aūt que cõparationē deſignant generantis ad eſſentiam: vel geniti ad eſſentiam terminant̃ ad eſſentiã: qꝛ ex illa parte nõ ſunt diſtincta: ⁊ hõ verba ſunt accipere: dare. Sed verba que dſignant comparationē geniti ad generantē: vel econtra ſunt diſtinctiua ex vtraqꝫ parte: ⁊ iđ ex neutra pte põt eis adiungi eſſentia: qꝛ nec eſſentia generat filium nec pater generat eſſentiã: qđ pꝫ ex ſignificatione verboꝝ: qꝛ generans inquãtū generans diſtinguit̃ a generato ⁊ econuerſo: ſed dans diſtinguit̃ ab eo cui dat: ſed nõ ab eo qđ dat: ſimiliter accipiens diſtinguit̃ ab eo a quo accipit: ſed nõ neceſſario ab eo qđ accipit: aliquis .n. ſeipm accipere põt ſicut ſeruus manumiſſus.) Hec ille. ❡ Et iſta de q̄one priti dicta ſufficiãt. Diſ. VI.

❡ Utrū pater genuerit filium nã. ❡ Qõ. I.

Circa ſextam diſtinctionem q̄rit̃. Utruꝫ pater genuerit filiū nã. ❡ Et arguit̃ ꝙ nõ. Natura enim ⁊ eſſentia idē ſunt. 5°. metaphyſice: ſed pater nõ genuit filiuꝫ eſſentia: nec iſta cõceditur. igitur nec debet concedi ꝙ genuerit filium natura. T. c. 5.

In oppoſitum arguit̃. Verbum in diuinis eſt vere filius: ſꝫ de rõne filij eſt ꝙ ꝓducat̃ mõ nãe: ⁊ per nãlem generationem. igitur filius producitur natura.

In iſta q̄one erūt duo arti. in pmo ponent̃ ꝯnes: in 2° mouebunt̃ obiones.

Quantum ad pmum ponit̃ iſta ꝯclo. Eſſentia diuina eſt pncipiū quo oīuꝫ actuū diuinoꝝ. Probat̃ ſic. Quecunqꝫ actus cõuenit diuine perſone: aut ꝯuenit ei rõne ſue eēntie: aut rõne ſue ꝓprietatis. Si rõne eſſentie tanq̄ꝫ illius cuius v̄tute agit tali actu: habet̃ ꝓpoſitū. Si rõne proprietatis: aut hoc eſt inquãtū illa ꝓprietas eſt quid abſolutū: aut q̄d relatiuū. Nõ 2m: qꝛ relatio vt relatio nõ eſt pncipiū agēdi: nec rõ alicui agēdi: nec terminus. Si vt eſt q̄d abſolutū: cum oē tale ſit diuina eēntia vel fundet̃ in ea: ſequit̃ ꝓpoſitū. ſ. ꝙ oīs actus ꝯueniēs diuino ſuppoſito ꝯuenit ei rõne eſſentie tanq̄ꝫ pncipij quo ſuppoſitum agit. Iſta ꝯclo eſt ſancti Tho. pmo ſen. diſt. 5. q. i. arti. pmo: ⁊ diſt. 6. q. i. arti. 3°. ❡ Scđa ꝯclo eſt. Eſſentia ſub rõne eſſentie nõ eſt pncipiū alicuius actus ſecūdi qui eſt operatio: ſed ſolū reſpectu pmi actus qui eſt eē: ꝓbat̃. Illud qđ nõ ꝯuenit omni tali non ꝯuenit ei in eo ꝙ tale: ſed eſſentie nõ ꝯuenit aliquis actꝰ generaliter: ſcꝫ omni eēntie niſi eſſe. igit̃ nullius actus ipſa eſt pncipiū in eo ꝙ eſſentia niſi ipſius eſſe ſolū. Iſta ꝯcluſio eſt eiuſdem ibidē: ſcꝫ diſt. 6. q. i. arti. 3°. ⁊ diſt. 7. q. i. arti. pmo ad 2m ubi eni dicit. (Eſſentia ſe ipſa dat eſſe habēti: ⁊ iſte actus eſt quaſi actus pmus: nec ille actus egredit̃ ab eēntia mediãte potētia: egredit̃ tñ alius actus

ab eſſentia:qui eſt actus nō ſolū eſſentie:ſed habentis
eſſentiā:eſt enim eſſentie ſicut principij:& eſt habentis
eſſentiā ſicut agentis:& ille eſt actus ſecūdus qui dicit̄
operatio.& inter eētiā & illum actū cadit potētia me/
dia differēs ab vtroq; in creatis realiter:ſed in deo tm̄
rōne.) Hec ille. ❡ Tertia ꝯclō. Eſſentia diuina eſt pn̄
cipiū actus generationis ſub rōne qua eſſentia eſt nā:
ꝓbat̄ ſic:nā cū in eſſentia ſint diuerſa attributa.q̄ rea/
liter ſunt vnū:lȝ diſtinguant̄ rōne: tn̄ actus refert̄ ad
eſſentiā ſm illud attributū:qḋ exigit cōditio actus:ſi/
cut intelligere eſt a diuina eſſentia inquātū ipſa eſt in/
tellectus:& res volite:que poſſunt eſſe & non eſſe ꝓdu/
cunt̄ ab eſſentia inquātū ipſa eſt voluntas: ſed de rō/
ne generationis eſt:ꝙ producat̄ generatū in ſimilitu/
dinem generantis:& hoc ꝓductionis ꝑncipiū pertinet
ad nām:que eſt vis ex ſimilibus ſimilia ꝓcreās:eſſen/
tia igit̄ ſub rōne nāe eſt ꝑncipiū actus generandi:& iō
dicit̄:ꝙ pater nā genuit filiū. Iſta eſt concluſio ſancti
Tho. ꝑmo ſen. diſ.6.q.i.arti.ꝑ. ❡ Itē de potētia dei.q.
2.arti.3°.arguit ꝙ nec generationis filij:nec ꝓceſſiōis
ſpūs ſancti voluntas eſt ꝑncipiū:ſed nā. Qz eni volun/
tas inquātū hmōi nō ſit ꝑncipium taliū actuū arguit ſic.
(Voluntas inquātū volūtas eſt:cū ſit libera:ad vtrū/
libet ſe hȝ pōt enim agere & nō agere:ſic vel ſic facere:
velle vel nō velle:& ſi reſpectu alicuius volūtas ſit de/
terminata hoc nō eſt inquātū voluntas:ſed ex inclina
tione nāli quā hȝ ad aliquid ſicut ad finē vltimū quē
nō pōt non velle:ſicut voluntas humana non pōt nol
le beatitudinē:nec velle miſeriā. ❡ Ex quo pȝ ꝙ oē il
lud cuius voluntas eſt ꝑncipiū quātū i ſe eſt:poſſibile:
eſt eſſe vel non eſſe:& eſſe tale vel tale:& eſſe tunc vel
nunc:omne aūt qḋ ſic ſe hȝ creatū eſt:nam in eo quod
eſt increatū nō eſt poteſtas ad eſſe vel nō eſſe:ſed per
ſe eſt neceſſe eſſe:vt probat Auicen. ſi igit̄ ponat̄ fili⁹
voluntate generatus ſequit̄ neceſſario ipſum eſſe crea
turā.) Et eo mō pōt argui de ſpiritu ſancto. ❡ Sed ꝙ
dictorū actuū nā ſit ꝑncipium arguit̄ ſic ab eodē ibi/
dem. (Natura (inquit) ad vnū determinata eſt:& ſm
hoc ex hoc ꝙ filius eſt a patre generat⁹ nā:opȝ ꝙ ipſe
nō poſſit eſſe nō generatus:& ꝙ nō poſſit eſſe alio mō
q̄ eſt:aut patri nō cōſubſtantialis vel inequalis: cum
illud qḋ nāliter ꝓcedit ꝓcedat in ſimilitudinē eius:a
quo ꝓcedit.& hoc eſt qḋ dicit Hil. in libro de ſynodis.
Omnibus creaturis ſubſtātiā dei voluntas attulit:ſed
filio nām dedit perfecta natiuitas:& iō talia ſunt cun/
cta creata:qualia deus eſſe voluit:filius autē talis eſt
qualis eſt deus. Sicut aūt dictum eſt volūtas:lȝ reſpe
ctu aliquoꝝ ad vtrūqȝ ſe habeat:tamē reſpectu finis
vltimi nālem inclinationē hȝ:& ſimiliter intellectus
reſpectu ꝑncipioꝝ nālem quēdam modum hȝ. Prin/
cipium aūt diuine cognitionis eſt ipſe deus qui etiam
eſt finis ſue voluntatis: vnde illud qḋ ꝓcedit in deo ꝑ
actū intellectus cognoſcentis ſeipſum nāliter ꝓcedit:
& ſimiliter qḋ ꝓcedit per actum voluntatis diligentis
ſeipſam:& ꝓpter hoc cum filius ꝓcedat per actū diui/
ni intellectus inquātū pater cognoſcit ſeipſum:& ſpiri/
tus ſanctus per actum voluntatis inquātū pater dili/
git filiū:ſequit̄ ꝙ tam filius q̄ ſpiritus ſanctus nāli/
ter ꝓcedant:& ex hoc vlterius ꝙ ſint ꝯſubſtantiales:&
coequales:& coeterni patri & ſibynuicem.) Hec ille in
forma. ❡ Eandem ꝯcluſionē cū ꝓbationibus tenet
ꝑma parte.q.41.arti.3°.ex qua ꝯcluſione cū ꝓbationi
bus ſequit̄ ꝙ ſpiritus ſanctus non plus ꝓducat̄ volun
tate inquātum voluntas eſt:q̄ filius.2°.ꝙ filius ꝓdu/
catur intellectu vt nā eſt.3°.ꝙ ſpiritus ſanctus ꝓducat̄

Nō a volūtate eſt: eſt poſſe eē & poſſe nō eſſe.

volūtate hoc eſt ꝑ actū volūtatis vt nālis eſt:nā quī/
dem ad vnum determinata eſt:vn̄ in de potentia dei.
q.x°.arti.2°.ad 4m dicit ꝙ ſicut filius nāliter procedit
a patre vt verbum:ita ſpiritus ſanctus nāliter proce/
dit ab eo:vt amor:ſm eniȝ ꝙ ponit ſanctus Tho. pri/
mo ſen. diſt.6.q.1.arti.2°. Voluntas diuina nō ſe habet
ad ſpiritum ſanctum:ſicut ꝑncipiū ad ꝑncipiatū:ſed
ſicut principium ad id qḋ eſt ſibi ratio principiandi:&
ſimiliter ſe hȝ intellectus ad verbū. (Voluntas (in/
quit) pōt cōparari ad aliquid dupliciter:aut ſicut po/
tentia ad obiectum:aut ſicut principiū. Si comparet̄
voluntas ad aliquid: vt obiectum:tunc omne volitū
a deo pōt dici eſſe voluntate eius:& ſic pōt dici. Pater
eſt deus ſua voluntate: vult enim ſe eſſe deum:& ſimi/
liter pōt concedi:ꝙ pater genuerit filium voluntate.
Si autem voluntas cōparet̄ ad aliquid vt principiū:
hoc pōt eſſe dupliciter:qꝛ aut illud:ad qḋ cōparat̄ di/
cit rationē principiandi:aut dicit ipſum principiatū.
Si ꝑmo modo ſic comparat̄ voluntas ad proceſſio/
nem ſpiritus ſancti qui procedit vt amor:in quo amo
re voluntas principiata ꝓducit.ſ.creaturas:& ſm hūc
modum etiam intellectus ſe hȝ in deo ad generatio/
nem filij qui procedit:vt ars:& verbū. Si ſcḋo modo
tunc principiatum procedit a voluntate ſm conditio/
nem voluntatis:voluntas aūt quātum eſt in ſe:eſt li/
bera:vnde principiata voluntatis ſunt tm̄ ea:que pnt̄
eſſe vel non eſſe:& hoc modo cōſtat:ꝙ voluntas diui/
na comparat̄ ad creationem rerum:& non ad genera/
tionem filij.) Hec ille. ❡ Ex quibus videtur velle:ꝙ
eſſentia diuina eſt principiū generationis:& ſpiratio/
nis:& creationis:& omnium diuinorum actuū:ſed nō
ſub nuda ratione eſſentie:quinimo eſſentia diuina vt
induit rationē intellectus aut memorie eſt principiū
generationis verbi vt verbū:licet filij vt eſt filius ꝑn/
cipium generationis ſit eſſentia:vt induit rationē na/
ture. Vlterius eſſentia vt induit rationem voluntatis
naturalis eſt principiū ſpirandi ſpiritus ſancti:ſed vt
induit rōnē voluntatis libere indifferenter ad oppo/
ſita ſic eſt principiū creaturarū:& ex hoc ſoluunt̄ mul
te cōtradictiones:que videntur in dictis ſancti Tho.
❡ Quarta ꝯcluſio eſt. Licet ſpiritus ſanctus ꝓcedat
naturaliter a patre:nō tamē ꝓcedit ab eo per modū
nature:ſed per modū voluntatis. Prima pars ꝯcluſio
nis ꝓbata eſt in ꝑcedenti concluſione. Sed 2am ꝓbat
ſic ſanctus Tho de potentia dei.q.10.arti.2°. (Conue/
nienter (inquit) dixerunt qui poſuerunt vnam iſtarū
proceſſionum eſſe per modū nature & intellectus:aliā
per modum voluntatis q̄tū ad hoc ꝙ proceſſio:que
eſt ſm naturam vel intellectum:non preexigit aliam
proceſſionem:proceſſio aūt que eſt per modū volun
tatis aliam proceſſionem preexigit. Nam amor alicu/
ius rei nō pōt a voluntate procedere niſi preintelliga
tur ꝓceſſiſſe ab intellectu verbum conceptum:bonū
enim intellectum eſt obiectum voluntatis.) Hec ille.
❡ Item ibidem ad.xim. (Proceſſio que eſt per mo/
dum volūtatis diſtinguit̄ tripliciter ab ea:que eſt per
modum nature. Primo. Qꝛ ſicut ꝓceſſio:que eſt per
modum nature nō preexigit aliam proceſſionem:ita
nec proceſſio que eſt per modum intellectus:ꝓceſſio
aūt que eſt per modum voluntatis de neceſſitate ꝑexi
git aliam ꝓceſſionē:que eſt per modum intellectus.
Scḋo. Qꝛ ſicut natura ꝓducit aliqḋ in ſimilitudinē
ſui:ita & intellectus tam intra q̄ extra. Intra quidem
ſicut verbū eſt ſimilitudo rei intellecte:& intellectus
intelligentis ſeipſum. Extra aūt ſicut forma itellecta

inducit̄

inducit in artificiatum. Uoluntas autem nõ ꝓducit ſuam ſimilitudinem intus:nec extra. Intus quidẽ nõ: qꝛ amoꝛ qui eſt intranea ꝓceſſio volũtatis nõ eſt aliq̃ ſimilitudo volũtatis vel voliti:ſed quedaꝫ impreſſio relicta ex voluntate in volito:aut quedaꝫ vnio vnius ad alterum. Extra aũt non qꝛ volũtas imprimit in artificiatum formã intellectam prius:q̃ʒ volitam ſm oꝛdineꝫ rationis:vnde principaliter eſt ſimilitudo intellectus ⁊ ſecundario voluntatis. Tertio. Qꝛ proceſſio nãe eſt tñ ab vno: ſicut ab agẽte ſi ſit perfectũ agens: nec obſtat ꝙ in aĩalibus idẽ gnãtur a duobus.ſ.ex patre ⁊ mr̃e.nã ſolus pater eſt agens in gñõne:mater võ eſt patiẽs. ſimiliter aũt ꝓceſſio intellectus eſt ab vno ſolo:ſed amicitia que eſt amoꝛ mutuus ꝓcedit a duobus adinuicẽ ſe amãtibus.) Hec ille. ❡ Sed dicetur forte: quõ ſtant ſimul iſta duo: ꝙ ſpũs ſanctus nãliter ꝓducaꝛ:nõ tamẽ per moduꝫ nature. Rñdet ſanctus Tho. ibidẽ ad 4.m dĩ. (Spũs ſctũs naturalr̃ procedit a pr̃e vt amoꝛ:nec tamẽ ſpũs ſanctus ꝓcedit per modum nature.hoc eñi dicaꝛ in diuinis ꝓcedere per modũ nature qḋ ꝓcedit:ſicut ea que in creaturis a natura ꝓducunt ⁊ nõ a volũtate.ſic ergo differt nãliter ꝓduci:⁊ ꝓduci per modũ nature:dr̃ aũt ꝓduci nãliter ꝓpter nãlẽ habitudinẽ quã hꝫ ad ſuũ pᷓncipiuꝫ: per modũ võ nature ꝓduci dr̃ qḋ ꝓducaꝛ ab aliquo pᷓncipio ſic ꝓducente:ſicut natura ꝓducit.) Hec ille in forma. ❡ Quinta ꝯ eſt. Licet ſpũs ſctũs ꝓcedat nãliter:cum hoc tñ libere ꝓcedit a pr̃e. vñ ſctũs Tho. dicit ibidem ad 5m. (Nãlis (inquit) neceſſitas ſm quã volũtas aliqḋ ex neceſſitate velle dr̃ vt felicitatẽ libertati voluntatis nõ repugnat vt docet Augu. 5. de ciuitate dei. Libertas eñi volũtatis coactiõi vel violẽtie opponiꝛ:nõ aũt eſt violẽtia vel coactio in hoc ꝙ aliqḋ moueꝛ ſm oꝛdinẽ ſue nature: ſꝫ magis in hoc ꝙ nãlis motus impeditur:ſicut cũ impeditur graue ne deſcendat ad mediũ. vñ voluntas libere appetit felicitatẽ: licet neceſſario appetat illam. ſicut etiã ⁊ deus ſua voluntate libere amat ſeipm̃: lꝫ de neceſſitate amet ſeipſum: ⁊ neceſſariũ eſt ꝙ tantũ amet ſe:quãtum bonus eſt:ſicut tantum intelligit ſe:quantũ eſt. libere igitur ſpũs ſanctus ꝓcedit a patre:nõ tñ poſſibiliter:ſꝫ ex neceſſitate: nec poſſibile fuit ipſuꝫ ꝓcedere minorẽ patre:ſed neceſſarium fuit illũ patri eſſe equalẽ: ſicut ⁊ filiũ qui eſt verbuꝫ pr̃is.) Hec ille. ❡ Sexta ꝯ. Licet reſpectu generatiõis filij deꝰ habuerit voluntatẽ ꝯcomitantẽ:nõ tñ accedenteꝫ: nec antecedentẽ duratione vel intellectu. Iſtã ꝯclõnẽ ꝓbat ſctũs Tho. de potẽtia dei. q. 2. arti. 2o ad 2m. dicit enim ſic. (Reſpectu nullius rei eſt deo volũtas accedens:qꝛ quicqd aliqñ vult:ab eterno voluit. concomitans võ eſt reſpectu omnium bonoꝝ q̃ ſunt tã in illo q̃ʒ in creaturis. Uult eñi ſe eẽ:⁊ creaturam eẽ: ſed pᷓcedẽs vel añs tẽpore quidẽ nõ eſt niſi reſpectu creaturarũ que ab eterno nõ ſunt. pᷓcedẽs võ intellectu eſt reſpcũ actuũ eternoꝝ q ſignãꝛ ad creaturas terminari. ſicut diſpõ:predeceſſio ⁊ hm̃. gnãtio võ filij nec eſt creata:nec ad creaturas terminari ſigñaꝛ. vñ reſpectu eius nõ eſt volũtas pᷓcedẽs:nec tempoꝛe: nec intellectu:ſꝫ ſolũ voluntas ꝯcomitãs.) Hec ille. Et in hoc terminatus pᷓmus articulus ſit.

Scot. d. 6. in q. ꝙ pr̃ genuit filiuꝫ neceſſitate ãntecedẽte: qꝛ in pᷓ ſigno origi nis itelligitꝛ ⁊ vult formaliter. in 2o gignit: hãc aũt gignitionem vult volũtate hita i pᷓ ſigo. Hẽricꝰ ĩ ſua ſumma. q. 7. ar. 58. dĩ. ꝙ nõ genuit pr̃ volẽs: ſꝫ neceſſario: poſt tñ. actu generãdi volũtas pr̃is ĩ co complacet.

Quantum ad 2m articuluꝫ arguiꝛ cõtra ꝯnes. ❡ Et pᷓmo cõtra pᷓmas tres arguit Grego. 1o ꝓbãdo ꝙ diuina eſſentia nullo mõ debꝫ poni pᷓncipiũ quo gnãndi aut ſpirãdi:cuius oppoſitũ concluſiones ille videnꝛ ſonare. ❡ Arguit igiꝛ pᷓmo ſic. Omne principiũ generandi eſt realiter diſtinctum a gnãtione:vel a genito:ſed eſſentia diuina nõ eſt realiter diſtincta a generatiõe diuina:nec a genito deo. igitur nõ eſt principiũ gnãndi genitum deũ: minoꝛ pꝫ: ſꝫ maioꝛ probatur:quia omne principium diſtinguiꝛ ab eo:cuius eſt principium:omne etiam principiuꝫ generandi eſt principium generationis vel geniti. ❡ Dicetur forte: ꝙ principiuꝫ qḋ vtiq̃ʒ diſtinguiꝛ a principiato:nõ aũt principiũ quo. ❡ Cõtra. Si hoc eſſet verũ: nõ magis pᷓncipiũ quo eſſet pᷓncipiũ principiati q̃ʒ ecõtra. verbi grã. in ꝓpoſito nõ magis eſſentia diuina eẽt pᷓncipiũ quo generatiõis vel geniti q̃ʒ ecõtra: genituꝫ vel generatio eſſet principium eius. ſimiliter eſſentia ita eſſet principiuꝫ eſſentie ſicut geniti: ex quo tale pᷓncipium a pᷓncipiato non diſtinguiꝛ: ſed eſt ipſum. hoc aũt nullus diceret:niſi abutereꝛ vocabulis. ❡ Confirmaꝛ. Qꝛ principiũ inquãtũ principiũ eſt principiũ alterius ⁊ nõ ſui: vt pꝫ pᷓmo phyſicoꝝ. ideo dicaꝛ ibideꝫ: ꝙ T.c.6.
ſi tñ vnũ eſt principiũ nõ eſt: vel ergo principiuꝫ quo nõ eſt principiuꝫ: vel eſt diſtinctũ ab eo:cuius eſt principium. ❡ Scdo. Nã ſi natura diuina vel eẽntia eſſet pᷓncipiũ gnãtiõis vel filij:eſſentia diceretꝛ relatiue pᷓncipium ad illũ vel illaꝫ. ꝯñs eſt falſum. tenet ꝯñtia: qꝛ principiũ inquantũ principiũ eſt ad aliud: ſed falſitas ꝯñtis pꝫ: quia nullum nomen notionale predicaꝛ de eſſentia: vt ponit magiſter diſt. 27. Et ꝓbatur auctoritate Damaſce. lib. 3. caplo. 6. vnde talia nomina ſoluꝫ de hypoſtaſibꝰ predicãtur: vt pꝫ ibidẽ. conſtat aũt pᷓncipium eſſe nomẽ notiõis ſm omnes: ⁊ infra habetur diſt. 29. ❡ Ad hanc rõnem diciꝛ: ꝙ vbi principiuꝫ nõ diſtinguitur a producto: inter illa nõ eſt realis relatio. vbi vero diſtiguitur: relatio eſt realis: licet aũt in creaturis ſemper principium quo ſit realiter diſtinctũ a ꝓducto. ⁊ per cõſequẽs realr̃ referãtur adinuiceꝫ: in diuinis tñ nõ eſt realis diſtinctio inter illa. vñ nec realis relatio: ſed tñ rationis. ❡ Hec aũt reſpõſio nulla eſt. Primo: qꝛ dicit incompoſſibilia ſibi: ſciłꝫ aliquid eſſe pᷓncipiũ alicuius ⁊ nõ diſtingui ab illo: ſicut ſupra manifeſte pꝫ ex intentiõe phi pᷓmo phyſicoꝝ: ⁊ Cõmentatoris ibidẽ cõmento. 8. dicentis: ꝙ pᷓncipiũ exigit pluralitatem: ⁊ per ꝯñs diſtinctionẽ inter ſe ⁊ pᷓncipiatũ. T.c.6.
❡ Scdo. Qꝛ ſi nõ exigiꝛ realis diſtinctio: quid prohiberet relationẽ: vt relatio eſt: eſſe pᷓncipiũ quo gñõnis vt actio vel productio: ⁊ tamen eſſe indiſtinctam realiter ab ea: ⁊ tamẽ hoc tu negas. ❡ Qꝛ etiã dicit nõ eẽ relationẽ niſi rõnis: nihil eſt. Naꝫ qḋ extra animã eſt principium: ⁊ nõ ſm rõnem tñ: realiter ⁊ nõ ſm rõnẽ eſt ad aliquid. ſi ergo eſſentia nõ realiter refertur: nec realiter erit pᷓncipiũ. ❡ Tertio pᷓcipaliter. Qꝛ pater ſeipſo primo ꝓducit. ergo nõ eſt aliquod pᷓcipiũ quo diſtinctũ a principio qḋ producit. tenet ꝯñtia. ſi eñi ſit aliud principiũ quo producens ꝓducit: ⁊ aliud ipſum pᷓncipiũ ꝓducens: iam nõ ſeipſo pᷓmo producit: ſꝫ alio pᷓncipio. añcedẽs ꝓbaꝛ. ſi eñi nõ ꝓduceret ſeipſo pᷓmo cũ per ſe ꝓducat: ꝓduceret pᷓmo per aliquid ſui: aut ꝗ per aliquid qḋ eſt ſui extrinſece ⁊ hoc dici nõ põt: cuꝫ nihil tale locũ habeat in deo: aut per aliquid qḋ eſt ſui intrinſece: ⁊ nec hoc: qꝛ omne quod ꝓducit primo per aliquid intrinſecũ ſibi ⁊ nõ ſeipſo includit in ſe aliquã entitatẽ vltra:id per qḋ diciꝛ pᷓmo ꝓducere: ac per hoc ad minus duas entitates includit. hoc aũt eſt impoſſibile de pᷓncipio qḋ generat deuꝫ. ❡ Quarto. Si pater aliquo alio a ſe generaret tãq̃ʒ principio quo: puta ipſa eſſentia vel natura. tũc illud eſſet aliquo modo cauſa patris. hoc aũt eſt expreſſe cõtra ſanctos. ꝯñtia probatur: qꝛ omne qḋ agit g aliqḋ: aliquo modo hẽt eſſe vel

tale eſſe per illud. vñ niſi ignis eēt calidus per calorez ſeu informareť per calorē: nõ plus calefaceret q̃ infrigidaret per frigiditatẽ aque. vnde in quibuſcũq; talia principia quo ad qđ diſtinguũtur: ṗncipiũ quo eſt forma cõſtituẽs vel perficiẽs ipſiuz ṗncipiũ qđ. ¶ Quinto ṗncipaliter. Si aliqua forma ſimplex ſubſtãtialis: vel accidentalis per ſe ſeparata diuina virtute: aut naturaliter exiſtens ageret: ipſa ſeipſa ṗmo ageret ⁊ non aliquo alio ṗncipio quo. ergo ſic eſt in ṗmo producẽte quod eſt deus. antecedẽs notuz eſt: ſed ꝯñia ꝓbatur: quia precipua cauſa veritati antecedẽtis eſt ſimplicitas: qđ pꝫ: quia poſito q̄ agens ſit quid compoſitũ ſtatim aſſignatur principiũ quo aliud a principio qđ: poſito aũt q̄ ſit ſimplex nõ eſt talis diſtinctio ṗncipij. ſumma vero ſimplicitas eſt in ṗmo ꝓducente. ergo in eo nõ erit talis diſtinctio ṗncipioꝝ. ¶ Et ſi dicať: q̄ nõ obſtãte ſumma ſimplicitate perſone adhuc eſſentia ⁊ ſimiliter ꝓprietas aliquo modo diſtinguunť a perſona ſaltẽ ſm rationẽ: ⁊ per cõſequens perſona põt eſſe ṗncipiuz quod: ⁊ eſſentia vel ꝓprietas quo. ¶ Iſtud nõ valet: qꝛ diſtinctio rõnis vel cõceptus nihil valꝫ ad ꝓpoſituz: nec enĩ conceptus: aut ratio eſt principiũ quo: nec qđ generandi filium: ſed res extra: in qua cuz nulla penitus ſit diſtinctio: nõ põt ibi talis principioꝝ diſtinctio aſſignari. ¶ Confirmatur: qꝛ eadẽ rõne in forma ſimplici creata poſſet aſſignari ṗncipiũ quo aliud a principio qđ: qđ tamẽ nullus dicit. ¶ Cõtra quartã cõcluſionem arguit Aureolus ꝓbãdo: q̄ emanare ab vno nõ plus pertineat ad modũ nature q̃ volũtatis: nec emanare a duobus plus pertineat ad modum voluntatis q̃ nature. Primo quia notio viſus oritur a duobus. ſ. colore ⁊ luce: ſꝫ nullus dicit: q̄ notio viſus ſit volũtaria. ergo a duobus emanare nõ eſt emanare per modũ volũtatis. ¶ Scđo ſic. Intellectio ꝓduciť in nobis a duobus: ſcilicet ab intellectu ⁊ a fantaſmate. ḡ ꝓduci ab vno nõ conſtituit rõnem naturalis productiõis. ¶ Confirmatur. qꝛ ſi ratio naturalis productionis cõſiſteret in ꝓduci ab vno: nec filius in humanis ꝓduceret modo nature: cuꝫ ꝓducatur a duobus: ſcilꝫ patre ⁊ matre: ⁊ breuiter ſunt multe actiones naturales: in quibus cõmunicãt plura agentia: vt agens vniuerſale ⁊ agens particulare: ⁊ forma ſubſtãtialis ⁊ q̃litates actiue ⁊ paſſiue: nihil igiť eſt dictu: q̄ modus naturalis ꝓductiõis ꝯſiſtat in ꝓduci ab vno. ¶ Tertio arguit diſ. 18. ſic. Qꝛ ꝯcurſus duoꝝ agentiũ ad idẽ ꝓducẽdũ quãtũcũq; ſit vniformis nõ diciť voluntariꝰ niſi vniformitas hꝰ ſit ex ꝯcordia ⁊ ꝓcedat a ſponte ꝓpria vtriuſq;. alioquin ſi caſualiter vel ex neceſſitate eueniat talis concurſus vniformis nũq̃ voluntarius appellať: ſꝫ iſte ꝯcurſus eſt ex neceſſitate. ergo talis ꝯcurſus nõ dabit ſpiritui ſancto: q̄ procedat ꝑ modum voluntatis. ¶ Quarto. Procedere a duobꝰ ṗncipijs vniformiter nõ dicit modũ procedentis voluntatis niſi ſimilitudinarie quadã ſimilitudine extrinſeca: in qua nõ ꝯſiſtit ratio procedentis voluntatis: ſed ſm veritatẽ ſpũs ſanctus ꝓcedit per modũ voluntatis. ḡ ꝓceſſus a duobus ṗncipijs vniformiter ſe habẽtibus nõ dat ſpiritui ſancto: q̄ ꝓcedat ꝑ moduꝫ voluntatis. ¶ Quinto. Si ex tali ſimilitudine ſpũs ſctũs dicať ꝓcedere per modũ volũtatis: opꝫ q̄ in agentibꝰ volũtarijs ⁊ creatis modis ſimilis reperiať: ſed nũq̃ in agentibus volũtarijs creatis hoc reperiť q̄ eadẽ actione: ⁊ eadem potentia: ⁊ eadẽ virtute ab vna cõicata alteri agãt ad eundẽ effectũ ſicut eſt in diuinis. ergo talis cõcurſus cui ſimilis nõ reperiť in creaturis quo ad agentia voluntaria nõ facit q̄ ſpũs ſctũs procedat per modũ volũtatis. ¶ Sexto. Pater ꝓducit filiũ ꝑ moduꝫ nature ⁊ ſpũm ſctũ per modũ voluntatis: ⁊ ſi ꝑ impoſſibile poneret: q̄ nõ ꝓcederet a filio adhuc cõplete ꝓcederet a patre: ſed hoc nõ eſſet ſi cõcurſus duoꝝ agẽtium daret tali ꝓductioni rõnez voluntarij. igiť illud poni nõ põt. ¶ Septimo. Si ꝓpter talẽ cõcurſuz duorum vniformiter ꝓducentiũ ſpũs ſctũs diceret ꝓduci per modũ voluntatis vel liberalitatis. tũc diceretur magis ꝓduci per modũ voluntatis q̃ q̄ ſimia: vel pictura: vel pigmeꝰ ſit homo ꝓpter aliquã talẽ exteriorẽ ſimilitudinẽ ⁊ apparentiã abſq; exiſtẽtia intrinſece et ꝓprie rõnis: ſed oẽs ſcti clamãt q̄ ſpũs ſctũs ꝓprie donũ eſt ⁊ eque ꝓprie: ſicut filius eſt verbũ. ergo non eſt tutũ dicere: q̄ ꝓpter hꝰ extrinſecas ſimilitudines ſpiritus ſctũs diceret ꝓcedere ꝑ modũ voluntatis vel liberalitatis vel doni. vñ cũ talis ꝯcurſus ꝓducentium nõ det rõnẽ ꝓcedentis voluntarie: nec liberalis donationis: ſed tm̃ accidẽtalẽ ſimilitudinẽ: nullo mõ tenendũ eſt: q̄ ſufficiat hoc ad hoc q̄ vere ꝓprie ſpũs ſctũs ꝓcedat per modũ voluntatis. ¶ Octauo. Infra intellectualẽ nãꝫ ꝓductio odij vel timoris vel ſpei ⁊ ſic de alijs actibꝰ volũtatis eſt ſecũdaria: ⁊ ſequiť apprehenſionẽ intellectuã: ſicut ⁊ amoris ꝓductio. ergo ſi eẽ ꝓductionẽ ſecundariã infra intellectualez naturaz dat ſpũi ſctõ q̄ ꝓcedat per modũ amoris vel voluntatis pariter ſibi dabit q̄ procedat per modum odij ⁊ timoris. hoc aũt nullus dicit. ḡ hoc non ſufficit. ¶ Contra eandẽ cõcluſionẽ arguit Scotus ꝓbando q̄ ſpũs ſanctus nõ ꝓducať naturaliter a patre ⁊ filio. Voluntas diuina eſt principiũ producendi ſpiritũ ſanctũ: ſꝫ voluntas diuina nõ eſt principiũ naturaliter ꝓductiuuz. igiť ſpũs ſanctus non ꝓducitur nãliter. Maior ꝓbať ſic. Quecũq; volũtas ꝑfecta hñs obiectũ diligibile ſibi preſentatũ eſt ṗncipiũ ꝓducẽdi amorẽ adequatũ ſibi ⁊ obiecto: id eſt amorẽ tantũ quantũ põt habere reſpectu talis obiecti. igitur voluntas diuina habẽs eẽntiam diuinã ſumme ſibi ꝑſentatã ⁊ diligibilem eſt obiectum producendi amorẽ adequatum ſibi ⁊ illi obiecto: cũ aũt tam ipſa q̃ eſſentia ſit infinita: amor adeq̃tus ei neceſſario eſt infinitus: ⁊ per ꝯſequens volũtas diuina eſt principiũ producendi amorẽ infinitũ: ⁊ vltra cũ amor infinitus ſit deus: ⁊ per ſe ſubſiſtens ⁊ ꝓductiuũ neceſſario ſit diſtinctum a ꝓducente: quia nihil producit ſe. ſequitur q̄ ille amor ſit perſona ſubſiſtens diſtincta a ꝓducẽte. talis aũt perſona ẽ ſpũs ſanctus. igiť volũtas diuina eſt principiũ ſpũs ſancti: ⁊ ſic pꝫ maior. Sed minor ꝓbať: quia voluntas eſt principium ꝓductiuum libere. ergo non nãliter. tꝫ ꝯñia: qꝛ oppoſiti modi operãdi vel ṗncipiãdi impoſſibile eſt q̄ cõpetãt eidem ṗncipio ꝓductiuo: tales aũt ſunt modi ṗncipiãdi libere ⁊ nãliter: qui ṗmo diſtinguũt potẽtiã actiuã: vt pꝫ 2° phyſicoꝝ. añs ꝓbať: quia voluntas eſt ṗncipiũ libere ꝓductiuũ creaturaꝝ. igiť ⁊ ſpũs ſancti: pꝫ ꝯñia per idẽ ṗncipiũ: qꝛ oppoſiti modi principiãdi non poſſunt eidem productiuo principio conuenire. T. c. 49.

¶ Contra 5ᵃᵐ ꝯcluſionẽ arguit Gregorius ꝓbando q̄ ſpiritus ſanctus nõ ꝓcedat libere. Arguit enĩ ſic. Nullũ ṗncipium actiuũ diciť liberũ reſpectu alicuius niſi illud ⁊ ſuũ oppoſituz ſit in eiꝰ poteſtate: ac per hoc illud tm̃ ꝓduciť ab aliquo principio libere quod produciť ab illo cõtingenter ⁊ nõ neceſſario: ſed ſpiritus ſanctꝰ nõ producitur contingenter a patre ⁊ filio: imo neceſſario. ḡ nõ ꝓcedit ab eis libere: minor manifeſta eſt ex fide: maior ꝓbať. ṗmo: qꝛ diſtinctio principij ꝓductiui naturalis

Cõ 5ᵃᵐ ꝯcluſionẽ Grego. diſt. 10. q. 1. art. 2.

etiã naturalis a libero inquãtũ hõ nõ attẽdiť ſm en titates eoꝝ in ſe ꝛ abſolute vt tales entitates ſunt:qꝛ ſm entitatẽ aliquãdo vnũ principiũ naturale magis ↄuenit cũ vno principio libero. verbi gratia.principiũ quo nãliter ꝑducitur filius dei cũ ṗncipio a quo libere ꝑducunť creature q̃ duo libera ṗncipia inter ſe:vt volũtas dei ꝛ voluntas noſtra:quarũ vtraqꝫ eſt principiũ liberũ:ſed inquãtũ ſunt actiua ꝛ ṗncipiũ actiuũ. vtrũqꝫ diciť tale ↄnotando aliquo modo actũ: vt pꝫ in diffinitiõib[9] exprimẽtibus quid nõis hoꝝ terminorũ ṗncipiũ liberũ ꝛ principiũ nãle. Iſta ergo diuerſitas vel ſumiť ſm diuerſitatẽ actuum:quoꝝ ſunt ṗncipia:vel ſm diuerſũ modum eliciẽdi vel principiandi ſuos actus. Nõ primo mõ: nã duo ṗncipia actiua vnũ nãle ꝛ aliud liberũ poſſunt ſimiliũ actuũ ſm ſpẽm eſſe ṗncipia.ſicut deus libere põt ꝑducere calorẽ eiuſdẽ ſpeciei cũ calore quẽ ignis ꝑducit nãliter.ergo hec diuerſitas ſumiť ſm diuerſos modos ṗncipiandi:ſiue qꝛ aliter ꝛ aliter principiãt ſuos actus:nõ aũt apparet quid ſit illa diuerſitas niſi qꝛ hoc neceſſario ṗncipiat. illud aũt nõ neceſſario ſed contingenter: ſeu quia hoc habet in ſua poteſtate actũ ſuum. illud võ nõ. ❡ Confirmať iſta ꝓbatio maioris ṗmo:qꝛ Ariſto.9.metaph. dans differentiã inter potẽtias actiuas rõnales ꝛ irrationales ait.(Tales qdẽ potẽtias.ſ.irratiõales neceſſe eſt qñ vt poſſint actiuũ ꝛ paſſiuum appropinquat hoc quidẽ facere:illud võ pati. Illas võ.ſ.ratiõales nõ neceſſe ſupple hoc facere:ꝛ illud pati:)ſed cõſtat per oẽs cõceſſionẽ:ꝙ ibi phs per potentias irratiõales intelligit eas:quas cõiter vocamus actiuas nãles. ſm enim doctores illa diuiſio eſt eadẽ cũ illa quã ponit phs 2[o] phyſicoꝝ de cauſis agẽtibus ſm ꝓpoſitũ ꝛ nõ ſm propoſitũ:quas poſt vocat itellcũ ꝛ nãm. vñ per iſta tria nõ ſm ꝓpoſitum:a natura: ꝛ potẽtia irrõnalis Ariſto. ibidem intelligit ſm illud ṗncipiũ qõ cõiter dicimus nãm.ergo ſm phm ṗncipiũ actiuũ nãle dř illud quod neceſſario agit:dũ eſt in diſpõne in qua põt agere: ꝛ ꝑ ↄñs liberũ ex oppoſito conſideratũ eſt illud:qõ nõ neceſſario agit:ſed põt agere ꝛ nõ agere. ❡ Cõfirmatur ſcđo ꝑ Auguſ.3[o] de libero arbitrio caplõ ṗmo. vbi ponit ſic.(Nõ ẽ nobis liberũ qõ in poteſtate nõ hẽmus. liberũ ãt eſt qõ in poteſtate hẽmus.)Ex quo pꝫ:ꝙ ſm ipſuꝫ omne qõ eſt nobis liberũ eſt in poteſtate noſtra. Illud aũt diciť ſoluꝫ eſſe in poteſtate noſtra: qõ poſſumus facere ꝛ nõ facere. vnde phs 3[o] ethico. dicit.(In quib[9] eſt in nobis.i. in poteſtate nr̃a opari ꝛ nõ opari ſupple eſt in nobis:ꝛ in quibus non etiam.i. in quibus eſt in nobis nõ operari etiaꝫ operari eſt in nobis.)ğ illud ſolũ eſt in nobis liberũ qõ ꝛ ei[9] oppoſitũ poſſum[9]. ❡ Cõfirmať 3[o] per Damaſcenũ libro 2[o] caplõ.27.dicentẽ.(Eoꝝ inqt que ſũt:hec qdeꝫ ſunt in nobis.hec aũt nõ ſunt in nobis. In nobis quidẽ ſunt que nos ſumus liberi arbitrando facere ꝛ nõ facere.hec enim oĩa que per nos volũtarie agũtur.nõ enĩ volũtarie dicerẽtur agi:actu nõ exiſte in nobis.) Hec ille. ❡ Ex qbus pꝫ:ꝙ ea tñ voluntarie agere dicimur: que ſunt in nobis:ꝛ que facere ꝛ non facere poſſumus. ❡ Cõtra 6[m] arguit Scotus ꝓbãdo:ꝙ př ṗus voluit gignere filiuꝫ q̃ genuerit euꝫ:nõ ſolũ ṗoritate ſm intellcũ:imo ṗus origine: qꝛ př in ṗmo ſigno originis itelligit formalř:ꝛ tũc etiã põt habere actũ volẽdi formalř: in alio tamẽ ſigno originis gignit filiũ: nec tñ vult illã gignitioneꝫ volitione ſequẽte illã gignitionẽ:ſed volitione habita in ṗmo ſigno originis:qua pater formalř vult preſuppõnẽdo aliquo mõ itellectionẽ qua pater itelligit: nõ aũt gignitionẽ verbi. Qꝛ enim pater prior ſit filio in aliquo ſigno originis ꝓbat ipſe ꝛ ſui ſequaces dupliciter. ❡ Primo ſic. Omne ꝑducẽs eſt ṗus ſuo ꝑducto.ğ pater eſt ṗor filio.ↄñtia pꝫ:qꝛ pater ꝑducit filiũ.añs probať duplř. Primo per Auguſ. de imortalitate anime. caplõ.3.di.(Nulla res ſe fač aut gignit:aliogn erat anteq̃ erat:qõ ſi falſuꝫ eſt:verũ illõ.)Iſta aũt ↄñtia nulla eſſet:niſi verũ ſit: ꝙ omne faciẽs vel gignẽs ſit añq̃ ſit illud:qõ ab eo gigniť: ꝛ eadẽ rõne oẽ ꝑducẽs ꝛč. ❡ Scđo idẽ ꝓbať per phm.12.metaphyſi. vbi cauſas agẽtes ꝛ mouẽtes dicit differre a formalib[9] in hoc ꝙ ipſe precedũt res:quarũ ſunt cauſe: formales aũt non ṗcedunt ſꝫ ſunt ſimul. ❡ Et Cõmẽtator ibidẽ.cõmẽ. 16[o].(Cauſa(inquit)agẽs differt a formali:qꝛ agens ꝛ mouẽs precedit illud qõ agiť ꝛ mouetur ab eo:formalis aũt ꝛ materialis eſt cũ gñatiõe.) ❡ Et infra exponẽs exemplũ phi ait:ꝙ ſanitas nõ precedit hominem ſanũ:cũ ſanitas in ſano eſt q̃ſi forma:ſanans aũt neceſſe eſt vt ṗcedat ſanitatẽ. ❡ Neceſſe eſt ẽt ſꝫ Cõmẽtatoreꝫ agens ṗcedere actũ ab eo:ꝛ ꝑducens ꝑductum. ❡ Scđo ſic. Oẽ ꝑducẽs prius intelligiť ſue ꝑductioni:agere enĩ ꝛ ꝑducere ṗſupponũt eſſe.igiť pater preintelligitur gñationi:ꝛ per ↄñs filio:ꝛ ambo preintelliguntur ſpirationi. Ex quo ſequitur: ꝙ pater erit prior filio:ꝛ filius ſpiritu ſancto. ❡ Confirmať. Qꝛ habitudo nature ad ſuppoſitũ ṗor eſt habitudine ei[9] ad actũ 2[m]. pꝫ per idem: quia ſcilꝫ agere ſupponit eſſe:ꝛ habitudo nature ad ſuppoſitũ pertinet ad eſſe.igiť natura diuina prius hẽt eſſe in ſuppoſito paterno q̃ ſit principium ꝑductionis filij:ꝛ per cõſequens pater prius eſt q̃ generet:ꝛ ꝑ ↄſequens eſt filio prior. Hoc aũt probato apparet:ꝙ cũ pater nihil expectet a filio:pater in illo ṗori:quo precedit filiũ:eſt ꝑſona perfecta cũ omnibus eẽntialibus nõ habẽtibus reſpectũ ad extra:ꝛ cũ ṗncipio ꝛ fecũditate ꝑfecta:qua põt gignere filium:et ſpirare ſpm̃ ſcm̃:ꝛ ſic põt ꝛ vult generare filium ꝛ ſpirare ſpiritũ ſanctum. Ex quo ſequitur ꝙ prius voluit generare filium q̃ genuerit eum.

Ad primum contra tres concluſiones diciť ꝙ reſponſio ibideꝫ data bona eſt. Et ad primaꝫ improbationem illius negatur cõſequẽtia:lꝫ enim diuina natura:quã dicimus principiuꝫ quo generationis filij:nõ diſtinguatur realiter a filio aut a generatione filij:non tamen ſequitur ꝙ illa non plus ſit principium filij q̃ ſui:qꝛ natura diuina differt rõne taꝫ a generatiõe q̃ a filio:nõ aũt a ſeipſa: ipſa.n. ſe habet ad patreꝫ vt forma eius inquãtũ eſt deus: nõ aũt filius:ſed vt ſuppoſitũ ꝑductum a patre: ꝛ ideo diuina natura eſt:quo pater producit filium: ꝛ eſt principium filij: non autem eſt principium quo eſſentie vel nature. ❡ Ad confirmationeꝫ diciť:ꝙ principium inquãtũ hmõi eſt principiũ alterius a producente: non autem oportet ꝙ principium quo ſit principium alterius a ſe realiter diſtincti: ſed alterius ſm rationeꝫ ſic autem eſt in propoſito:quia filius eſt alter ꝛ alius a patre producente:non aũt a principio quo: ſcilicet natura diuina niſi ſm rationem. ❡ Ad 2[m] reſpondetur ſicut ibidem reſpondebatur:ꝛ ad primã improbationeꝫ negať aſſumptũ:ſcilicet iſta eſſe incõpoſſibilia.a. eſt principium.b.ꝛ tamẽ nõ realiter diſtinguiť.a.a.b.loquẽdo de principio quo. Et ad Cõmentatoreꝫ ꝛ phm dico: ꝙ ſufficit ad ſaluandã intentũ eoꝛũ:ꝙ vbicũqꝫ eſt principium:ibi oportet eſſe realem diſtinctionem: nõ quidem inter principium quo: ꝛ principiatuꝫ quod eſt de principio:ſed inter principiũ qõ:ꝛ ipſum ꝑductuꝫ vel

T.c.16.

principiatū:qꝛ principiū quo nūq̃ eſt ſine ꝑncipio qd.
¶ Ad 2ᵃᵐ improbationē dico:ꝙ nō ideo negamus pa
ternitatē eſſe ꝑncipiū gn̄ationis actiue: qꝛ eſt idē realiter
cū illa gn̄atiōe:ſed qꝛ ſe habet ad patrē vt forma
Di.7.q.1.in riſo. ad 2ᵐ indiuidualis:que nūq̃ eſt principiū quo: ſed poti⁹ na
tura cōicata ipſi genito: vt alias dicetur. ¶ Ad 3ᵃᵐ im
probationē dr̄: ꝙ lȝ natura ſit ꝑncipiū quo gn̄atiōis fi
lij extra aīam: ⁊ ſine negociatiōe intellectus: tn̄ nō opȝ
ꝙ habeat realē relatiōeȝ ad illud cuius eſt ꝑncipium
quo: qꝛ ad hoc ꝙ relatio inter aliqua ſit realis nō ſuffi
cit ꝙ quodlibet eoꝝ ſit res extra aīam: ſȝ opȝ ꝙ extre
ma ſint realiter diſtincta: alias relatio qua ſortes dici
tur idē ſibiipſi eēt realis: qd ꝑbī negāt: ſicut nec ſequi
tur. Sortes eſt idē ſibi realiter ex̄ aīaȝ. igr̄ hȝ relatio
nē ad ſeipm̄ extra aīam. Ita ſimil̄r nec valet ꝯn̄a. Eſt
ꝑncipiū extra aīam. ḡ eſt ad aliud extra aīaȝ: vel rela
tiuū extra aīam aut intellectū: qꝛ ꝑncipiū nō dicit rela
tionē realē actualē ſemꝑ in eo qd dr̄ ꝑncipiū reſpectu
illius cuius eſt ꝑncipiū: ſed ſolū ꝑncipiū: qd eſt in ordi
Di.29. ꝯclu ſione.3. ne ad ꝑncipiatū eiuſdē ordinis: vt alias dicet̄. ¶ Et ſi
dicat̄: ꝙ principiū eſt relatiuū: nec pōt ꝯcipi ad ſe nec
abſolute. Dicit̄ ꝙ aliquid ꝯcipi relatiue ꝯtingit dupli
citer. Primo mō vt ly relatiue determinet modū cō
cipiēdi. Scdō mō vt ly relatiue determinet obiectum
qd ꝯcipit̄. ſunt ergo aliqua que nūq̃ poſſunt ꝯcipi ni
ſi relatiue ꝑmo mō: que tamē poſſunt nō concipi rela
tiue ſcdō modo: cuiuſmodi eſt hoc qd dico ꝑncipium.
Nā nūq̃ aliqd ꝯcipit̄ vt ꝑncipiū: niſi ꝑ actū intell'us
comparantis illud ad aliqd: ſȝ tn̄ nō qn̄cūqȝ aliqd cō
cipit̄ vt ꝑncipiū opȝ ꝯcipere in eo relationē eſſe ad ali
quid. Dico ḡ ꝙ nō opȝ omne ꝑncipiū qd eſt extra itel
lectū hēre relationē extra intellcm̄ vel eſſe ad aliqd:
tamē ꝑncipiū eſt quid relatiuū: qꝛ nō pōt ꝯcipi niſi re
latiue hoc eſt niſi actu collatiuo duoꝝ adinuiceȝ: ⁊ ta
lia ſunt multa relatiua dicta de deo ex̄ tēpore: vt dn̄s
creator: que dicunt̄ importare in deo relationeȝ ratio
nis tm̄: ⁊ tn̄ cōueniūt deo nullo intellectu cōſiderante:
nō eni dicunt̄ relatiua ſm rōnem: ꝙ ſignificent princi
paliter relationē ꝯſequentē opus intellectus: ſed quia
habēt eſſe abſolutū: lȝ nō poſſint ꝯcipi vt talia: niſi re
latiue mō ꝑdicto. Relatiua igit̄ ſm rōneȝ primo mō
dicta dicūt abſolutū relatiue: ⁊ nō aliquā relationem
in re: nec in rōne de ꝑncipali ſignificato: ſȝ quo ad mo
dū ſignificādi. ¶ Relatiuū. n. ſȝ rōnē dr̄ aliqd dupli
citer. Primo mō qꝛ ꝑncipaliter dicit relationē quā in
tellectus adinuenit ⁊ attribuit rei vt itelligit̄. ſicut eſt
hoc qd dico gen⁹: ſpecies: predicabile: vniuerſale: ⁊ ta
lia relatiua nō cōueniunt rebus nullo intellectu conſi
derante: imo ſolū conueniūt rebus dū intelligunt̄: ani
mal enīȝ nō eſt genus niſi dū intelligit̄. Alia ſunt rela
tiua ſm rōnē: que nō dicūt ꝑncipal̄r relationē quā in
tellectus attribuat rei: ſȝ dicūt aliqd abſolutum in re
ꝑncipaliter: ⁊ tn̄ ſignāt illud ac ſi eſſet relatiuū: qꝛ ta
lia noīa imediate ſignāt ꝯceptū relatiuū quo ꝯcipit̄
res abſoluta: ꝑpter hoc ꝙ ſicut intelligimus ſignifica
mus: talia aūt abſoluta in re intellectus cōcipi collati
ue ⁊ in ordine ad aliud: ita ꝙ relatio nō eſt niſi in mō
ꝯcipiēdi: ſicut hoc qd dico dn̄s: creator: ⁊ hm̄: qꝛ intelle
ctus nō itelligit deū vt creatorē niſi ꝯcipiendo ipſum
vt terminat relationē creature ad ipȝ: ⁊ ita eſt de hoc
relatiuo idē: ⁊ talia relatiua ꝯueniūt rebus nullo intel
lectu ꝯſiderante. ¶ Ad 3ᵐ ꝑncipale negat̄ ān̄s. ſ. ꝙ p̄r
ſeipſo ꝑmo ꝑducat: hoc eſt quolibet qd eſt ipſe: nō enī
ꝑducit relatione: nec ꝑductione tāq̃ virtute ꝑducti
ua vel principio quo: ſed aliquo qd eſt ipſe. ſ. natura di
uina. Et ad ꝑmaȝ improbationē dico: ꝙ pater ꝑducit
aliquo ſui intrinſeco ſibi: nec ſequit̄ ꝙ includat aliam
entitatē ꝑter illā entitatē: qua dr̄ ꝑmo ꝑducere: aliam
inquā ſm rem: ſȝ aliam ſm rōnem: ſed eſt fallacia cō
ſequētis a pluribus cauſis veritatis ad vnā. Iſta enīȝ
ꝑpō. Pater ꝑducit aliquo ſibi itrīſeco ⁊ nō ſeipſo pri
mo. hȝ duplicē ſenſuȝ. Primus eſt: qꝛ pater ꝑducit ali
qua parte ſue entitatis: ⁊ non tota entitate ſua. Ali⁹ eſt
qꝛ pater ꝑducit aliquo qd eſt ipſe: ⁊ nō quolibȝ qd eſt
ipſe. ꝑmus ſenſus eſt falſus. ſcd̄us eſt verus. in p̄° ſen
ſu valet ꝯn̄tia: ſȝ nō in 2°. ¶ Ad 4ᵐ negat̄ ꝑma ꝯn̄tia
ibi facta loquēdo de ꝑncipio quo indiſtincto ſm rem
a ꝑncipio qd. ¶ Ad ꝑbatiōeȝ ꝯn̄tie dr̄: ꝙ lȝ p̄r hēat eē
tale vel tale: imo eſſe ſimpl̄r ꝑ diuinā eſſentiā: ea enīȝ
eſt de⁹ ſciēs: oīpotēs: volēs: potens generare: ea inquā
formal̄r efficit: non tn̄ ſequit̄ ꝙ diuina eſſentia ſit cau
ſa p̄ris: ſȝ ꝙ eſt forma eius cōſtitutiua in eē dei ⁊ in eē
ſimpl̄r: ⁊ hoc nō negāt ſancti: qn imo Auguſt. ꝯcedit ſe
pe: ꝙ nō eo filius eſt verbū: quo ſapiētia: vel deus ⁊ ꝙ
deitate deus eſt. Forma aūt nō ſemper diſtinguit̄ ab For⁹ nō ſem per diſtiguit̄ ab eo: cui⁹ eſt forma.
eo: cuius eſt forma ſm rem. vt docet ſanctus Tho. pri
ma parte. q. 39. arti. 2° ad 5ᵐ. (Cauſa efficiēs (inquit) ⁊
materialis in omnibus diſtinguunt̄ ab his quoꝝ ſunt
cauſe. nihil eni eſt ſua materia: nec aliquid eſt ſuū ꝑn
cipiū actiuū: aliquid tn̄ eſt ſua forma. vt pȝ in omnib⁹
rebus imaterialibus: ⁊ iō per hoc qd dicim⁹: tres per
ſonas vnius eſſentie ſignādo eſſentiā in habitudine
forme: nō aliud oſtēdit̄ eſſe eſſentia q̃ ꝑſona.) Ibidē
dicit etiā ad 4ᵐ. (Diuina eſſentia ſignificat̄ vt forma
reſpectu ꝑſone: ⁊ iō ꝯueniēter dr̄ eſſentia ꝑſone: nō tn̄
perſona eſſentie niſi aliud addatur ad deſignationem
eſſentie dicēdo. P̄r eſt ꝑſona diuine eēntie.) Hec ille.
¶ Cui ꝯcordat Linconiēſis ſuꝑ illud ſcdī poſterioꝝ.
cap. 2. (Cauſa aut eſt eadē rei aut alia.) Qd aūt dictū
eſt in hac oꝛ̄one: ꝙ cauſa aut eſt eadē rei aut alia: ſic
eſt intelligēduȝ. Cauſa eadē rei eſt ei⁹ cauſa formalis:
qꝛ forma totū veꝝ eſſe rei in ſe hēt: ⁊ ſi ſit forma que
nō egeat mā: ipſa eſt vere res ipſa: ⁊ forma q̄ eget mā
ſi poſſet ſubſiſtere abſq̃ materia eſſet verius res ipſa
q̃ ſit res māta: ſicut ſi figura ſtatue poſſet eē ſine ma
teria: eēt ipſa figura verius ⁊ nobilius ſtatua q̃ ſit ſta
tua materiata: cauſa ḡ formalis ⁊ diffinitio ſumpta a
cauſa formali hac rōne dicitur eadeȝ rei. finalis vero
⁊ efficiens extra rem ſunt: materialis vero lȝ ſit de in
tegritate rei: non tamen eſt de puritate eſſentie: ſed eſt
aſſumpta propter neceſſitateȝ: quia vt forma ſit: neceſ
ſe eſt materiā talē eſſe: ⁊ hac rōne he tres cauſe ⁊ diffi
nitiones ab his ſumpte dicunt̄ alia a re.) ¶ Ad 5ᵐ di
cit̄: ꝙ reſpōſio ibi data eſt bona hoc addito: ꝙ calor ſe
paratus ſeipſo ꝑmo ageret: quia in eo nō eſſet aſſigna
re plura differentia ſm rationem: quorum vnuȝ eſſet
ſibi ratio agendi ⁊ non aliud: nec eſſet in eo quecūq̃
entitas: que non eſſet ei ratio agendi. ſecus eſt in diui
na perſona: in qua licet non ſint diuerſe realitates: ta
men in ea eſt entitas abſoluta qua producitur eſt in ea
entitas relatiua: que non pōt eſſe ratio agendi. ¶ Ad
confirmationem pȝ: ꝙ non eſt ſimile. In nulla enim
forma creata quantūcūq̃ ſimplici eſt diſtinctio: ſicut
in perſona diuina: ſcilȝ ꝙ abſolutū ⁊ relatiuū ſint idē
ſm rem. ¶ Ad primū contra 4ᵃᵐ concluſionem dici
tur: ꝙ quicqd ſit de antecedēte: tn̄ argumentū nō eſt
ad ꝑpoſitum: qꝛ color ⁊ lux cōcurrunt ad motionem
viſus vice vnius ꝑfectiui mouētis viſuȝ. Scūs Tho.
aūt non negat quin multa agentia vel mouentia imꝑ
fecta naturalia poſſint ad vnū motum concurrere in
ratione

ratione vnius perfectiui mouentis. vt pꝫ in probatiõe
ꝯclõis. ¶ Ad 2m negat̃ añs. Intelligere enĩ nõ ꝓdu/
citur a fantaſmate: ſꝫ ab intellectu poſſibili actuato ꝑ
ſpẽm a fantaſmatibus abſtractã. vñ añq̃ꝫ intellectus
poſſibilis intelligat precedit actio itellectus agẽtis in
fantaſmate: vt oñdit ſctũs Tho. 2° ꝯtra Gẽtiles. cap°.
76. ⁊ deinde fantaſmata facta in actu ꝑ lumẽ itellus
agentis agunt in intellectũ poſſibilẽ ⁊ recipit̃ ſpecies
itelligibilis in eo: vt dicit̃ ibidẽ. ¶ Et ſilr̃ de vitate. q.
10. arti. 6. ad 7m ⁊ 8m. demũ intellectus poſſibilis factꝰ
in actu per alias ſpecies ꝓducit intellectionẽ: vt dr̃ p°.
ꝯtra Gẽtiles. cap. 53. ¶ Ad ꝯfirmationẽ dico: ꝙ male
capit ſanctũ Tho. nõ enĩ dicit: ꝙ ratio naturalis pro/
ductiõis ꝯſiſtat in hoc: ꝙ eſt ꝓcedere ab vno: ſed dicit
ꝙ ille eſt modus operandi nature: ⁊ diffuſe pꝫ in ꝓba
tione quarte ꝯclõis: vbi oñdit̃ quõ aliud eſt ꝓcede/
re naturaliter: aliud ꝓcedere per modũ nature. Illud
aũt qd̃ addit̃ de ꝓductiõe hominis a pr̃e ⁊ matre ſolu
tũ eſt per ipſum ſuperius: q2 vt dicit ſolus pater in tali
gñatiõe ſe hꝫ vt agens: mater aũt vt patiens. ¶ Ad il

Agens v̄le ⁊ ꝑticulare nõ eodẽ mõ con currunt.

lud qd̃ addit de agẽte gñali ⁊ ꝑticulari: dico ꝙ lꝫ con/
currant ad eandẽ actionẽ: nõ tñ eodẽ imediatiõis mo
do. Nã ſicut dr̃ 3° ꝯtra Gentiles. caplo. 70. ⁊ p̃ma par/
te. q. 36. arti. 3. (In quolibet agẽte ⁊ in qualibet actio/
ne eſt duo ꝯſiderare. ſ. ſuppoſitũ agens: ⁊ virtutẽ qua
agit: ſicut ignis calefacit per calorẽ: virtus aũt agẽtis
inferioris eſt p̃ncipiũ agẽdi: iquãtũ ſuperius agẽs dat
virtutẽ ipſam inferiori agẽti per quã agit: vel ꝯſeruat
eã: aut applicat eã ad agendũ: ſicut artifex applicat
iſtrumentũ ad ꝓpriũ effectũ: cui tamẽ nõ dat formã
per quã agit inſtrumentũ: nec eã ꝯſeruat: ſꝫ dat ei ſolũ
motũ: opꝫ igit̃ ꝙ actio inferioris agentis nõ ſolũ ſit ab
eo per ꝓpriã virtutẽ: ſed per virtutẽ oĩum ſuperiorũ
agentiũ: agit enĩ in virtute oĩum: ⁊ ſicut agẽs infimũ
iuenit̃ imediatũ actiuũ: ita ṽtus p̃mi agẽtis inuenitur
imediata ad ꝓducendũ effectũ. nã ṽtus infimi agen/
tis nõ hꝫ ꝙ ꝓducat hũc effectũ ex ſe: ſꝫ ex ṽtute ſupe/
rioris agentis: ⁊ virtus illius ex virtute ſuperioris ꝓxi
mi: ⁊ ſic virtus ſupremi agẽtis inuenit̃ ex ſe ꝓductiua
effectus: ſicut pꝫ in p̃ncipiis demõſtrationũ: quorũ p̃mũ
eſt imediatũ: ſicut. n. nõ eſt incõueniẽs: ꝙ vna actio ꝓ
ducat̃ ex aliquo agẽte ⁊ eius virtute: ita nõ eſt incõue
niẽs ꝙ ꝓducat̃ idẽ effectꝰ ab inferiori agente: ⁊ iõ ab
vtroqꝫ imediate: lꝫ alio ⁊ alio mõ.) Hec ille. ¶ Et in/
tendit vt videtur: ꝙ lꝫ illa duo agentia. ſ. ſuperiꝰ ⁊ infe/
rius concurrant ad eandẽ effectũ: tñ ille eſt imediate
a ſupiori agẽte ꝯſiderãdo virtutẽ qua ille effectus vel
actio ꝓducit̃: nõ tñ imediate ꝯſiderãdo ſuppoſitũ pro
ducens: eſt aũt ab inferiori agente imediate ⁊ ꝓxime
ꝯſiderando ſuppoſitũ ꝓducens: nõ aũt virtutẽ produ/
ctiuã. nõ ergo eſt ab illis duobus ſimilitudo imedia
tionis: ſed aliter eſt in illis que ꝓducunt̃ a voluntate.
a duobus enĩ ꝓducẽtibus voluntarie põt idem eque
imediate ꝓcedere ⁊ a quolibꝫ perfecte. vñ ſcũs Tho.
p̃mo ſen. di. 10. q. 1. arti. 5. ad p̃mũ ſic ait. (Proceſſio in/
tellectus ⁊ nature habẽt quãdã ſimilitudinẽ ꝑ quã di/
ſtinguunt̃ a ꝓcedẽte per modũ voluntatis. põt enim
aliquid ꝓcedere ab vno vel pluribus: quod aũt proce/
dit modo nature procedit vt ab vno ſi illud ſit perfe/
ctum: ⁊ ſimiliter quod ꝓcedit per modũ itellectus: nõ
enim plures homines habent vnam cõceptionem in
numero ⁊ ita filio qui eſt tantũ ab vno. ſ. a patre attri
buitur vterqꝫ modus: procedit enim per modũ natu/
re vt filius: ⁊ per modũ intellectus vt verbũ: ſed volũ
tas intẽdit in alium: ⁊ põt eſſe reciprocatio vt ex duo/
bus vna volũtas ꝓcedat ꝯformiter: que eſt vnio vtri/
uſqꝫ: ⁊ ideo ꝓcedere per modũ voluntatis cõuenit ſpi
ritui ſancto qui procedit ex duobus vniẽs eos inquan
tum ſunt ꝑſone diſtincte.) Hec ille. ¶ Ex q̃bus pꝫ: ꝙ
illud qd̃ ꝓcedit per modũ volũtatis põt eſſe eque im
mediate a duobus: nõ ſic de illis q ꝓcedũt per modũ
nature. ¶ Ad illud qd̃ vlterius addit̃ de qualitatibꝰ
actiuis dico: ꝙ ille nõ agunt: ſed ſunt virtutes ⁊ inſtru
mẽta quibus ſuppoſita agunt: nos aũt ſolũ negamus
ꝙ eadem actio in natura ſit a duobus tãq̃ agentibus
perfectis ⁊ eodem modo imediatis. Iſtud ꝯcedimus
de actu voluntatis: amor enim ꝓcedit a duobus eque
perfecte ⁊ imediate preſertim amicitia que importat
reamationẽ. ſimiliter amor ꝓcedit a voluntate ⁊ a no
titia intellectus ⁊ perfecte ab vtroqꝫ ⁊ non in virtute
vnius agentis. ¶ Ad 3m dicit̃: ꝙ concurſus duorũ ſup
poſitorum ad actum ſpirandi lꝫ ſit neceſſarius: eſt ta/
men voluntarius ⁊ liberarius: vt ſupra dictũ eſt: talis
aũt libertas ſufficit ad rõnem volũtarij. ¶ Ad 4m ne
gatur maior. Nam modus nature eſt ꝙ eſt determia
ta ad vnum: vt habet̃ 2° de anima: ita ꝙ vnus effectꝰ
eſt ab vna cauſa: ⁊ vna cauſa habet vnicum principa/
lem effectum re vel ratione: ꝙ enĩ habeat plures hoc
erit propter diuerſitatẽ ſuſcipientiũ. ſimiliter ꝙ vnus
effectus a pluribus procedat: hoc eſt inquantũ plura
gerunt vnius agentis vicem ⁊ nõ inquantum plures.
¶ Ad 5m dicitur: ꝙ nõ dicimus q in agẽtibus volun/
tarijs idem effectus numero eadem actione ab vnica
potentia elicitus cõueniat pluribus: ſed dicimus ꝙ in
eis reperitur aliquis effectus qui de ſui ratione exigit
pluralitatem ſuppoſitorũ agentium vniformiter: ſcilꝫ
amicitia. nam amor vnius ſolius nõ habet rationem
amicitie niſi ſit reamatio ex parte obti amati: vt alias
dicetur. ¶ Ad 6m dicit̃: ꝙ ſi ſpiritus ſanctus a ſolo pa/
tre procederet nõ haberet rationem amoris amicitie
ad filium: niſi filius alium ſpũm ſanctũ ſpiraret: ⁊ ita
vterqꝫ eſſet imperfectus. ¶ Ad 7m negat̃ antecedẽs
pro illa cõditionali: ⁊ cũ probat̃ ꝙ talis cõcurſus ⁊c̃.
dico ꝙ ꝯcurſus ille nõ eſt de ratione voluntarij perfe
ctiſſimi qui eſt amor amicitie. ¶ Ad 8m dicit̃: ꝙ eſſe
productionẽ ſecundariã infra naturã intellectualem
nõ dat ſpiritui ſancto rõnem amoris: ſed rationẽ vo/
luntarij: ſed eſſe perfectiſſimã productionẽ ſecunda/
riam: ⁊ a duobus vniformiter ⁊ cõcorditer producen/
tibus dat ſibi amorẽ rõnis amicitie ⁊ nõ odij: q2 odiũ
non habet vnire: nec eſt de ratione eius vniformis cõ/
curſus coodientis: ſicut de ratione amicitie eſt habere
reamantẽ. ¶ Ad argumentũ Sco. negatur minor qc
quid ſit de maiore: vt enĩ dictũ fuit in ꝓbatione q̃nte
cõcluſionis ⁊ tertie. volũtas aliquos actus ꝓducit nã/
liter: ⁊ aliquos libere cõtingenter. Nec iſti duo modi
ꝓducẽdi: ſcilicet naturaliter ⁊ libere repugnant eidẽ
principio productiuo reſpectu diuerſorũ: qd̃ pꝫ. Nam
deus pater eſt principiũ liberũ productiuum creatura
rũ: ⁊ naturaliter ꝓductiuum ad intra. Et cum ꝓbat
ꝙ iſti modi p̃ncipiandi diſtinguunt potentias 2° phy/ T. c. 49.
ſicorũ. Dico ꝙ liberũ poteſt dupliciter in ꝓpoſito acci/
pi: cũ dicamus enĩ ꝓducere libere vel aliquod princi/
pium libere productiuũ. Primo modo prout opponi/
tur coactiõi vel violentie dũtaxat: ⁊ iſto modo non ac
cipitur in diuiſione potentie: quia eidem potentie poſ
ſunt conuenire reſpectu vnius ⁊ euiſdem: vt ſuperius
dicebatur: producere enim libere iſto modo non eſt
aliud q̃ producere voluntarie ⁊ complacenter. Alio
modo accipitur liberum put opponit̃ determinatiõi

⁊ neceſſitati: ⁊ iſto modo accipit̄ in predicta diuiſione
potentiarū cū dicamus: aliqua agētia eſſe nāliter acti/
ua: ⁊ alia libere. Illud enī dr̄ agēs naturale qḋ poſitis
omnibꝰ requiſitis ad agēdū ⁊ nullo exiſtēte impedimē
to quin ipſꝫ poſſit agere: neceſſario agit: nec eſt in eius
poteſtate nō agere. Agēs vō illḋ dr̄ liberꝫ qḋ eodē mō
omnibus poſitis: ita vt poſſit agere nō neceſſario agit:
ſed in ptāte eius eſt vt agat ⁊ nō agat. Uerūtamē ſan
ctus Tho. aliter deſcribit iſta agentia naturaliter ⁊ li/
bere: ſꝫ i idē redit: ⁊ liberū iſto mō diſtinguit̄ ꝯtra nā/
le. talis aūt diſtinctio potentiarū. ſ. naturaliter agētiū
⁊ libere agentiū nō eſt diuiſio per oppoſitas res aut di
uerſas: ſed per oppoſitas rationes. vt dictum eſt: qua
nō cōueniunt eidē potētie reſpectu eiuſdē ꝓductiōis.
¶ Ad argumentū contra 5ᵐ cōcluſionē dicitur negā
do maiorē ad ſenſuꝫ cōcluſionis. nā ꝯclō intelligit̄ vt
ſpūs ſanctus ꝓducat̄ libere ṗmo mō diſtōnis facte
rn̄dendo ad 3ᵐ contra 4ᵐ ꝯclonē: nō aūt ſcḋo modo.
Rationes aūt per quas ꝓbat̄ illa maior bene ꝓbant
ꝙ ſpūs ſanctus non ꝓducat̄ libere put opponit̄ ꝓdu
ctioni: ſꝫ hoc nō negamus: ſed nō ꝓbant quin ſpiritus
ſanctus ꝓducatur libere put opponit̄ ꝓductioni coa
cte vel violente non complacentie: ⁊ ideo omnia illa
ſoluuntur per diſtinctioneꝫ ſtatiꝫ factā. ¶ Ad ṗmū 5
6ᵐ ꝯclonē dicit̄: ꝙ ꝓcedit ex falſo fundamēto. ſ. ꝙ pa
ter ſit aliquo mō extra intellectuꝫ ex natura rei ṗor fi
lio. vñ ſanctus Tho. hoc expreſſe negat ṗma parte. q.
42. arti. 2. ad 2ᵐ. vbi ſic ait. (In rebus creatis etiam
cū illud: qḋ eſt a principio: eſt ſuo ṗncipio coeuum ſm
durationē: tamē principiū eſt prius ſm naturam ⁊ in/
tellectū. ſi cōſiderat̄ illud qḋ eſt principiū: ſed ſi conſi/
derant̄ ille relationes cauſe ⁊ cauſati: ⁊ ṗncipij ⁊ prin/
cipiati: manifeſtuꝫ eſt ꝙ relatiua ſunt ſimul natura ⁊
intellectu: inquātū vnum eſt de diffinitiōe alterius: ſꝫ
in diuinis ipſe relōnes ſunt ſubſiſtētes perſone in vna
natura. vñ neqꝫ ex parte relationū: neqꝫ ex parte nāe
vna perſona poteſt eſſe prior alia: neqꝫ ſm naturā: ne/
qꝫ ſꝫ itellectū.) Hec ille. ¶ Ecce pꝫ ꝙ negat iter pſo/
nas prioritatē ſm intellectuꝫ: ⁊ multo plus prioritatē
ex natura rei negaret. ¶ Tunc ad primā ꝓbationē il/
lius fundamēti negati negat̄ aña. ſ. ꝙ omne ꝓducens
ſit ṗus ꝓducto: vbi ꝓducens non eſt aliud a relatione
quā hꝫ ad ꝓductū. Similiter ꝓductū nō ē qḋ abſolu
tum diſtinctū a relatiōe eius ad ꝓducentē. ſicut eſt in
diuinis. ¶ Et cū ṗmo ꝓbat̄ dictum añs auctoritate
Augu. ⁊ c̄. dicitur ꝙ Augu. nō intendit ꝙ omne produ
cens vel faciens ſit ante ſuuꝫ ꝓductū tempore vel du/
ratione: nec ꝙ ſit prius eo aliqua ṗoritate: niſi ſolūmo
do de ꝓducente aliud de nō eſſe ad eſſe: tale enim eſt
prius natura ⁊ cauſalitate ſuo ꝓducto: cū eſſe ꝓducti
a tali ꝓducente dependeat. ſi aūt aliquid gignat ſe vel
faciat ſe. hoc nō pōt intelligi per cōmunicationē eiuſ/
dem nature alteri ſuppoſito: ſicut eſt in diuinis: vbi ꝓ/
ducens cōmunicat ꝓducto eandem eſſentiā ⁊ eſſe: qꝛ
cōicatio non ſit eiuſdem a ſe. opꝫ ergo ꝙ talis gignitio
ſic intelligatur: ꝙ idem a ſeipſo prius nō ens exeat in
eſſe: ⁊ ſic cōducat ſe de potētia in actū: de nō eſſe in eē:
⁊ hoc ſufficit ꝓ auctoritate Auguſt. ¶ Ad auctoritatē
Ariſto. dicit̄ eodē modo: ꝙ intelligit de cauſa efficien
te: que ſemper eētialiter diſtinguit̄ a ſuo effectu: nos
aūt nō dicimus patrē eſſe cauſam filij: ſed principiuꝫ:
ꝓpter duo que ponit ſanctus Tho. ṗmo ſen. diſ. 29. q.
ṗma. arti. ṗmo. ¶ Primuꝫ eſt ꝙ omnis cauſa vel eſt
extra eſſentiā rei: ſicut efficiēs ⁊ finis: vel pars eētie.
ſicut materia ⁊ forma. Scḋm eſt ꝙ omnis cauſa hēt

Agens natu rale quid.

Ex nā rei pr̄ nō ē ṗor filio

Pater nō ē cā filij ſꝫ prin cipium

ordinem principij ad eſſe ſui cauſati: qḋ per ipſaꝫ ꝯſti/
tuit̄: pater aūt nō hꝫ aliquē ordinē ad eē filij: ſicut ad
eſſe ſuū: cū vnū ⁊ ideꝫ ſit vtriuſqꝫ eſſe. ¶ Ad 2ᵐ ꝓba/
tionē ſuppoſiti ꝑnegati dicit̄ ꝙ illud argumentū ſolū
ꝯcludit ſi quid ꝯcludat: ꝙ pater eſſet ṗor filio ſm mo
dum nr̄uꝫ intelligēdi: qꝛ nō poſſumus intelligere rela/
tionē originis: niſi ꝑintelligēdo originē: nec poſſumus
itelligere originē: niſi ꝑintelligēdo ſuppoſitū: a quo ꝓ/
fluit generatio: talē aūt ordinē in nr̄o intellectu cōce/
dit ſctūs Tho. ṗ ſen. diſ. 27. q. 1. arti. 2. Et ṗma parte. q.
40. arti. 4. Et de potētia dei. q. 10. arti. 3. ¶ Sꝫ tūc vi/
det̄ eē ꝯdictio in dictis ſuis. ipſe. n. negat iter prēꝫ ⁊ fi
liū ṗoritatē: ⁊ tñ ꝯcedit ꝙ ṗus intelligit̄ natiuitas ſeu
paſſiua gnātio q̄ꝫ filiꝰ vel filiatio. ¶ Itē ṗus itelligit̄
ſuppoſitū ṗmū q̄ꝫ gnātio actiua vl̄ paſſiua: ⁊ ſic pater
preintelligit̄ filio. ¶ Dicit̄ ad hoc ꝙ nulla eſt ꝯtradi/
ctio in dictis eius. Sciendū eniꝫ ꝙ pater pōt intelligi
vel ꝯſiderari a nobis in via duplr̄. Uno mō ſub rōne
propria ſue perſonalitatis. ſ. vt pater eſt: ⁊ iſto mō nec
natura: nec intellectu eſt prior filio: nec pōt prius intel
ligi filio pluſq̄ꝫ ecōuerſo: cū ſint correlatiua adinuicē.
Pōt aūt alio mō cōſiderari in cōmuni: vt eſt quoddā
ſuppoſitū diuinū ⁊ perſona perfecta: ⁊ ſic preintelligi/
tur filio ſic ꝙ nō poſſumus intelligere filiū ſub ꝓpria
rōne: niſi concipiendo filiationem: nec filiationeꝫ: niſi
preconcipiendo generationē: cū filiatio ſit relatio in
origine fundata: nec poſſumus intelligere generatio/
nem niſi preintelligamus ſuppoſituꝫ: a quo fluit: illud
aūt eſt pater. ¶ Ad ꝯfirmationē factaꝫ ſuperius dico
ꝙ vbi natura diſtinguit̄ a ſuppoſito ⁊ ab actione ſup/
poſiti conceditūꝙ prior eſt habitudo nature ad ſuppo
ſitū habitudine eius ad actū 2ᵐ: ſꝫ vbi idē eſt realiter
natura ⁊ ſuppoſitum nature: ⁊ actio ſuppoſiti ⁊ relatio
in actiōe fundata: nō eſt ibi prioritas niſi in noſtro mo
do ꝯcipiendi. ſ. ꝙ iter talia nō eſt prioritas quo ad eē:
ſed quo ad intelligi modo quo dcm̄ eſt: taliter aūt eſt
in diuinis. ¶ Sed reſtat dubium. ex quo eniꝫ ſm no
ſtrū modū intelligendi opꝫ ꝑintelligere ſuppoſitū ge/
nerās ipi generatiōi: tūc opꝫ ꝑintelligere ipm velle ge
nerare añq̄ꝫ generet: qꝛ qñcūqꝫ in quacūqꝫ menſura
intelligat̄ pater: dꝫ intelligi volens generare: ſi genera
tio ꝑintelligit̄ filio: opꝫ ꝙ preintelligat̄ velle generare
añq̄ꝫ intelligat̄ generare. ¶ Dicit̄ ṗ°: ꝙ ex nā rei nul/
lū eſt ſignū: aut inſtās: in quo pater ṗus velit gnāre q̄ꝫ
gnet: vel in quo ſit ṗor filio. ¶ Scḋo dr̄: ꝙ nec pater ē
ṗor filio ſm intellcm̄ iſto mō: ꝙ in ſe hēat aliqd. vñ
ṗus nā debeat intelligi q̄ꝫ filius: nec hꝫ in ſe. vñ prius
debeat intelligi volēs generare q̄ꝫ generet. ¶ Tertio
dicit̄: ꝙ ex parte intellectus noſtri eſt: ꝙ oporteat nos
ṗus concipere generationē q̄ꝫ relationē: aut ſuppoſitū
a quo ꝓfluit generatio ꝑintelligere ipſi generationi: ⁊
nō ex parte rei. ¶ Quarto dr̄: ꝙ lꝫ ꝑintelligamus ſup
poſitū ipſi generatiōi: nō tñ opꝫ ꝑintelligere illud ſup
poſitum actu velle: añq̄ꝫ intelligamus generatione ab
ipſo ꝓfluere. ¶ Quīto dico: ꝙ lꝫ ꝑintelligeremus vo
litionē generatiōis ipſi generatōi poſite in actu: tñ res
nō hꝫ: ꝙ ita debeat intelligi: ſed hoc eſſet ex imperfe/
ctiōe noſtri intellectus: qui diuina neqt capere niſi per
ſimilitudinē terrenoꝝ. Et iō dicit ſctūs Tho. vt ponit
6ᵃ ꝯclō: ꝙ reſpcū generationis filij nō eſt in deo volū/
tas añcedens intellectū. ſ. ꝙ intellcm̄ noſtrū oporteat
ꝑintelligere deū velle generare añq̄ꝫ intelligat deum
generare. ¶ Nunc ad rōnes factas in pede qōnis dr̄.
Ad primaꝫ quidē: ꝙ lꝫ natura ⁊ eſſentia in vno ſigna/
tionis mō idē ſint: nō tñ in aliqs. ſicut pꝫ. 5. metaphyſi.

Pōt in via a nobis duplr̄ ꝯſiderari ſꝫ.

E. c. 5.

natura enim addit ad eſſentiã rõnẽ ꝓductiui: ꝛ ꝓpter hoc nõ põt ꝯcedi ꝙ ꝓductio filij ſit eẽntialis q̃uis cõcedat̃ ꝙ eſt nãlis. Iſtã rñſionẽ in forma ponit Aureo. ꝛ eãdẽ ponit ſńialr ſctũs Tho. p̊ pte. q. 28. arti. p̊. ꝛ p̊ ſen. di. 7. q. i. ar. p̊. Et h̃ de qõne ſufficiãt. ¶ Diſ. VII.

¶ Utrũ reſpectu actus generationis diuine in patre ſit aliqua potentia. ¶ Queſtio. I.

Circa 7ᵐ diſtõnẽ querit̃. Utrũ in p̃re ſit aliq̃ potẽtia reſpectu actus gñõnis eterne. Et arguit̃ ꝙ nõ. Omnis potentia vel eſt actiua vel paſſiua: ſ; neutra illarũ in ꝓpoſito põt cõpetere: potẽtia. n. paſſiua in deo nõ eſt: potentia vo actiua nõ põt cõpetere vni perſone reſpectu alterius: cũ perſone diuine non ſint facte. ergo in diuinis non eſt potentia ad actũ generandi: nec ad alium actum notionalem.

In oppoſitũ arguit̃ ſic. Nã dicit Auguſt. ꝯ Maximũ. (Si deus p̃r non potuit gñãre filiũ: vbi ẽ oĩpotẽtia dei p̃ris?) ex q̃ ſeq̃t ꝙ pater h; potentiã reſpcũ actus: quo generat filiũ.

In hac qõne erũt duo articuli. In primo ponentur concluſiones. In ſecundo mouebuntur dubitationes.

Quantum ad primum ſit prima concluſio. Generans in diuinis habet potentiã generandi: ꝛ ſpirans h; potentiã ſpirãdi. Iſtam ꝓbat Tho. p̃ma pte. q. 41. arti. 4. (Sicut (iquit) in diuinis ponunt̃ act⁹ notiõales: ita neceſſe eſt ibi ponere potẽtiã reſpctũ hõ actuũ: cũ potẽtia nihil aliud ſignificet q̃ p̃ncipiũ alicu⁹ actus. vñ cũ p̃rẽ itelligam⁹ vt p̃nᵐ gñõnis: ꝛ p̃rem ꝛ filiũ vt p̃nᵐ ſpiratiõis: neceẽ eſt ꝙ p̃ri attribuamus potẽtiã generãdi: ꝛ p̃ri ꝛ filio potẽtiã ſpirãdi: q: po͡ generãdi ſigñat illud: quo gñans generat: oẽ aũt generãs generat aliquo. vñ in oĩ generante opꝫ ponere potẽtiã generãdi: ꝛ in oĩ ſpirãte potẽtiã ſpirandi.) Hec ille. ¶ Itẽ in de po͡ dei. q. 2. arti. p̊. (Qꝛ (inquit) de diuinis loq̃mur ſm modũ noſtrũ: quẽ intellectus capit ex reb⁹ iferioribus: ex q̃b⁹ ſciam ſumit: iõ ſicut in reb⁹ iferiorib⁹ cuicũq; attribuit̃ actio: attribuit̃ aliqđ actiõis p̃ncipiũ: qđ potẽtia nomiat̃: ita ꝛ in diuinis: q̃uis in deo nõ ſit potẽtie differẽtia ꝛ actõis: ſicut eſt in reb⁹ creatis: ꝛ ꝓpter hoc gñõne in deo poſita: que ꝑ modũ actiõis ſigñat̃: opꝫ ibi ꝯcedere potentiã generãdi vel potẽtiã generatiuã.) Hec ille. ¶ Itẽ p̊ ſen. di. 7. q. i. arti. p̊. (In creaturis (inquit) ꝓducit̃ aliqđ ꝑ potentiã naturalẽ: ꝛ hoc producit̃ in ſimilitudinẽ nature ipſi⁹ ꝓducẽtis: ſicut cũ hõ generat hoiem: ꝓducit̃ etiã aliqđ ꝑ potẽtiã rõnalẽ: ꝛ hoc ꝓducit̃ in ſimilitudinẽ ꝓducẽtis: nõ q̃tum ad ſpẽm nature: ſ; q̃tum ad ſpẽm in rõne exñtem: cũ oẽ agens agat ſibi ſile aliquo mõ: ſicut domus ꝓducit̃ ab artifice: ꝛ recipit ſimilitudinẽ ſpeciei: quã artifex h; in mente. Scḋm hos duos modos aliqđ ꝓducit̃ a deo: procedit enĩ aliquid a deo in ſimilitudinẽ nature recipiens totã naturã: nõ eandẽ ſpecie tñ: ſed numero: ꝛ ſic procedit a patre per actũ generationis filius. vñ in deo eſt potẽtia ad generãdũ ſimilis potentie naturali ꝓducẽti: ꝓcedit etiã aliquid a deo in ſimilitudinem idee exiſtentis in mente diuina: qđ nõ recipit naturã diuinã: ſicut creature. vñ potẽtia ꝓducendi creaturas eſt potẽtia rationalis in deo: ꝛ ſm iſtã potentiã attendit̃ oĩpotẽtia dei: ꝑſona enĩ diuina: que ꝓcedit per potentiã naturalem nõ eſt aliqđ ꝯnumeratũ oĩbus. vñ potẽtia generãdi nõ ꝯtinet̃ ſub omni potẽtia: ſicut potẽtia creãdi.) Hec ille. ¶ Secũda ꝯ eſt. Potẽtia gñãndi dicit p̃ncipalr: ꝛ in recto diuinã naturã. hãc ꝓbat ſcũs Tho. p̃ma parte. q. 41. arti. 5. vbi ſic ait. (Quidã (inq̃t) dixerũt: ꝙ potẽtia gñãndi ſigñat relõnẽ in diuinis. S; hoc eẽ nõ põt. Nam illud ꝓprie dr̃ potẽtia in quocũq; agẽte: quo agens agit: oẽ aũt ꝓducẽs aliqđ per ſuã actionẽ ꝓducit ſibi ſimile q̃tũ ad formã qua agit: ſicut hõ genit⁹ ẽ ſimilis homini generanti in natura hũana: cui⁹ v̈tute p̃r põt generare hoies. Illud ḡ eſt potẽtia generatiua i aliq̃ generãte in quo generatũ aſſimilat̃ gñanti. Fili⁹ aũt dei aſſimilat̃ p̃ri gignenti in natura diuina. vñ natura diuina in p̃re eſt potẽtia generãdi in ipſo. vñ ꝛ Hilari⁹ dicit. 5. de trinita. (Natiuitas dei nõ põt eã: ex qua ꝑfecta eſt: nõ tenere naturã: nihil. n. aliud q̃ de⁹ ſubſiſtit: qđ nõ aliũde q̃ de deo ſubſiſtit. (Sic igitur dcḋm eſt ꝙ potẽtia generandi p̃ncipalr ſigñat diuinã naturã: vt magiſter dicit i 7ᵃ di. p̃mi ſen. nõ aũt relõnẽ tñ: nec ẽt inquãtũ eſt idẽ relõni vt ſignificet ex equo vtrũq;: ſ; eni p̃nitas ſignificet̃ vt forma p̃ris: eſt enĩ ꝓprietas ꝑſonalis ſe hñs ad ꝑſonã p̃ris vt forma idiuidualis ad aliquod idiuiduũ creatũ: forma aũt indiuidualis in reb⁹ creatis ꝯſtituit ꝑſonã generãtẽ: nõ aũt eſt quo generãs generat: aliogn ſortes generaret ſortẽ. vñ nec p̃nitas poteſt itelligi vt quo p̃r generet: ſed ꝯſtituẽs ꝑſonã p̃ris generãtis: aliogn p̃r gñaret p̃rẽm: ſ; illud quo p̃r generat eſt natura diuina: in q̃ ſibi fili⁹ ſimilat̃: ꝛ ſm hoc dicit Damaſce. ꝙ gñatio eſt op⁹ nature nõ ſicut generantis: ſed ſicut q̃ gñans gñat: ꝛ iõ po͡ gñandi ſigñat in recto diuinã naturã.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit de po͡ dei. q. 2. arti. 2. ꝛ p̊ ſen. vbi. ſ. art. 2. ¶ Tertia ꝯ eſt. Po͡ generãdi dicit relationẽ: puta p̃nitatẽ in obliq̃. ¶ Iſtã ꝯnẽ ꝓbat ſctũs Tho. de po͡ dei. q. 2. arti. 2. (Quidam (inq̃t) dixerũt ꝙ po͡ gñandi ſigñat tñ eẽntiã. Sed illud ꝯueniẽs nõ videt̃. Actio enĩ q̃ fit v̈tute nãe cõis ꝑ aliqđ ſub nã cõi ꝯtẽtũ aliquẽ modũ accipit ex ꝓprijs p̃ncipijs: ſicut actio q̃ debet̃ nãe aĩalis fit in hoie ſm ꝙ cõpetit ſpẽi hũane. vñ ꝛ hõ ꝑfectius h; actũ v̈tutis imaginatiue q̃ alia aĩalia ſm ꝙ cõpetit ei⁹ rõnabilitati. Silr ẽt actio hoĩs inuenit̃ in hoc ꝛ in illo homie: ſm ꝙ cõpetit p̃ncipijs indiuidualib⁹ huius vel illius: ex quo ꝯtingit: ꝙ vn⁹ hõ clarius alio itelligit. Et iõ dicendũ: ꝙ ſi nã diuina: q̃ eſt cõis: ſit p̃ncipiũ alicu⁹ operatiõis: que ſolũ p̃ri cõpetit: opꝫ ꝙ ſit p̃ncipiũ ſm ꝙ cõpetit ꝓprietati ꝑſonalis patris: ꝛ ꝓpter hoc in rõne potentie includit̃ quodãmodo paternitas quãtum ad illud: qđ eſt generatiõis p̃ncipiũ: ꝛ ꝓpter hoc cũ alijs dicendũ eſt: ꝙ potentia generãdi ſimul eſſentiã ꝛ notionẽ ſigñat.) Hec ille. ¶ Et ibidẽ ad 5ᵐ. (In q̃lib; generatiõe p̃ncipiũ generãs p̃ncipalr nõ eſt aliqua forma idiuidualis: ſed forma que ꝑtinet ad nãm ſpeciei: ꝛ iõ nõ opꝫ ꝙ generatũ aſſimilet̃ generãti quo ad ꝯditiões indiuiduales: ſ; quãtũ ad nãm ſpeciei: paternitas aũt non eſt in patre per modũ forme ſpeciei: ſicut humanitas in hoie: ſic enĩ in eo eſt diuina nã: ſ; eſt in eo vt ita dicã vt p̃ncipiũ indiuiduale: eſt enim ꝓprietas ꝑſonalis: ꝛ iõ nõ opꝫ ꝙ ſit p̃ncipiũ generatiõis principaliter: ſed quodãmodo ꝛ cointellectũ rõne ſupradicta.) ¶ Itẽ prima parte vbi. ſ. (Potentia gñãndi ſignificat in recto diuinã nãm: ſed in obliquo relationẽ.) ¶ Itẽ p̊ ſen. vbi. ſ. arti. 2. (Quidã dixerunt: ꝙ potentia generãdi ſimplr eſt ad aliqđ non tñ ex parte act⁹: ſ; ẽt ex parte ipſius potẽtie. potẽtia enĩ dicit relationẽ p̃ncipij: ſ; hoc nihil eſt: q: potentia nõ eſt relatiuũ ſm ſuũ eẽ: ſed ſolũ ſm dici: imo potentia ſm illud qđ eſt ſigñat ẽt illud qđ eſt p̃ncipiũ ꝛ nõ tñ relatiões p̃ncipij,

Inq̃t Aure. d. 7. q. i. ꝙ in deo nõ ẽ po͡ ꝓductiua nec gñatiua: ſed identitatiua ꝛ connexiõis terminorũ: eo⁹ q̃ hõ põt eẽ aĩal. Petr⁹ de palude h. d. ꝙ i deo ẽ po͡ ꝓductiua rõne gñis: nõ adt oĩe hoc ẽ in q̃tũ p̃nᵐ.

Circa ſecũdũ ꝛ tertiũ. d. Sco. ꝙ põ p̃ris ẽ abſoluti quid ꝙ eſt memo⁹ fecũda: vt pꝫ per cũ. d. 13. Aureol⁹ ꝙ ẽ ſbo p̃ris cũ hitudine rõius q̃ ẽ extremorũ idẽtitas. Durãdus ꝙ eſt relõ. Hẽri. i ſũma. ar. 57 q. 7. ꝙ ẽ eẽntia ꝑ relõnẽ determinata. Greg. negat in deo gñatiuã potẽtiam.

Diſt. 6. q. p^a^ ꝯclo. 3^a^ ⁊ in reſponſionib^9^ ad argumenta ꝯtra ipſam.

ſic.n.q̄rimus de po^a^ gn̄andi: p̄ncipiuꝫ aūt cuiuſlꝫ operatiōis: vt.s̄.dcm̄ eſt: eſt diuina eēntia: ſꝫ ab eēntia diuina egredit̄ aliqs act^9^: ſm̄ ꝙ eſt ſapiētia: ⁊ aliqs ſm̄ ꝙ eſt bonitas: ⁊ ſic de alijs attributis. ſilr̄ dico ꝙ cū p̄nitas ſit ipſa eēntia diuina: eēntia ſm̄ ꝙ p̄nitas: eſt p̄n^m^ huius actus q̄ eſt gn̄are nō ſicut agens: ſꝫ ſicut illud quo agit̄. vñ p̄n^m^ gn̄ōnis eſt eſſentiale ſub rōne relōnis. vñ eſt q̄ſi mediū iter eēntiale ⁊ p̄ſonale. ex pte.n. illa qua po^a^ q̄ eſt mediū iter eēntiā ⁊ opōnē radicat̄ in eēntia eſt qd abſolutū. ex pte aūt q̄ ꝯiungunt̄ opōni eſt relatiuū.) Et ibidem ad 3^m^. (Nā cōis in vnoquoqꝫ opat̄ ſm̄ ꝯditionē ipſi^9^. vñ aīa ſenſibilis hꝫ in diuerſis aīalibus diuerſas opōnes ⁊ in diuerſis organis ſentiēdi: ⁊ hoc eſt iō: q: nā cōis determinat̄ ⁊ ꝯhit̄ in vnoquoqꝫ ſm̄ ꝓpetates iuentas in illo: diuina aūt nā nō ꝯhitur: nec determiat̄ ſm̄ ꝓpetates ſuppoſitoꝝ: cū nā diuina in p̄re ſit ꝓprietas p̄ris: ⁊ in filio ꝓpetas filij. iō aūt nō ꝯhit̄: q: ꝓpetas nō eſt aliud ab ipſa vt adueniat ſibi q̄ſi diſpō ꝯhens. iō ēt nō determinat̄ nec diſtinguit̄: quia relō nō diſtinguit ſm̄ illud qđ eſt: ⁊ ſꝫ hoc tm̄ cōparatur ad eēntiā cū qua eſt idē re: ſꝫ ſm̄ ꝙ ad alteꝝ eſt: et ſic reſpicit p̄ſonā ⁊ diſtinguit eaꝫ: ⁊ iō eēntia in p̄re eſt p̄n^m^ opōnis ſm̄ ꝓprietatē p̄ris: ⁊ in filio ſm̄ ꝓprietatē filij. vñ eiuſdē opōnis p̄ncipiū eſt nā cōis ⁊ forma ꝓpria ipſi^9^ p̄ris: ⁊ iō po^a^ gn̄andi mediū eſt iter abſolutū ⁊ relatiuū: ⁊ hoc voluerūt qdā dicētes potētiā generādi eē qd abſolutū ſi ꝯſiderēt po^a^ remota ⁊ indiſpoſita: ⁊ ad aliqd ꝯſideret̄ po^a^ diſpoſita q̄uis improprie ſint loquti: q: ꝓprietas nō diſponit eſſentiā ſꝫ ſuppoſitū.) Hec ille. ❡ Sciēduꝫ tm̄ ꝙ in ſumma videt̄ corrigere qđ dixerat in ſcripto: in ſcripto.n. dicit vt ſtatiꝫ allegatuꝫ eſt: ꝙ p̄ncipiū quo p̄r gn̄at eſt eēntia diuina vt eſt p̄nitas: dicit ēt ꝙ eiuſdē opōnis p̄n^m^ eſt eēntia diuina ⁊ p̄nitas: hui^9^ aūt oppoſitū dicit in ſūma ponendo ꝙ nec p̄nitas eſt p̄ncipiū gn̄ōnis: nec eēntia vt eſt idem p̄nitati: ⁊ ꝙ eēntia ⁊ p̄nitas nō ſunt ex equo p̄ncipiū gn̄andi: ſꝫ de itellectu talis p̄ncipij vel potētie ſit eēntia in recto ⁊ relatio in obliquo: po^a^.n. gn̄andi eſt eēntia patris: ⁊ ſicut hoc qđ dico eſſentia patris duo includit. ſ. eſſentiaꝫ ⁊ paternitatē: ita hoc qđ dico po^a^ gn̄andi. Et in hoc terminat̄ p̄mus articulus.

ꝯ p̄mā ꝯclōnē ar. Aure. d. 7. q. j. ar. 2

Quantum ad 2^m^ arguit Aureolus ꝯ p̄mā ꝯnē multiplr̄. ❡ Primo ſic. Ubi ꝓductiōes nō ſunt elicite vanū eſt q̄rere potentiaꝫ ꝓductiuā aut p̄ncipiū ꝓducēdi: ſꝫ in diuinis gn̄are ⁊ ſpirare nō ſunt ꝓductiōes elicite: p̄r eñ nihil hꝫ elicitū: aut capiēs entitatē: ⁊ potiſſime illud quo formalr̄ ꝯſtituitur in eē ſuppoſiti nō pōt eē aliūde: alias nō eēt ſuppoſitū iproductū. ḡ vanū eſt q̄rere potentiā ꝓductiuā vel p̄ncipiū ꝓducendi reſpcū iſtaꝝ ꝓductionū. ❡ Scḋo ſic. Poſſe eē p̄rem nō eſt poſſe potētie ꝓductiue: ſꝫ ē poſſe ꝯnexionis neccīe: eo mō quo hō pōt eē aīal: vel diameter pōt nō cōmēſurari coſte: ſi eñ poſſe eē p̄rem caderet ſub aliq̄ po^a^ ꝓductiua p̄r neccīo ꝓduceret̄ in eē p̄ris in diuinis qđ eſt erroneū: ſꝫ nō eſt alia po^a^ qua p̄r pōt eē p̄r ⁊ qua pōt generare. Idē eñ eſt act^9^ cū actu: gn̄are eñ ⁊ p̄nitas ſunt eadē res. ḡ eadē erit potentia qua p̄r pōt generare: ⁊ qua p̄r pōt eſſe actu p̄r. Et pꝫ in oībus ꝙ eadē eſt po^a^ qua qs pōt gn̄are: ⁊ pōt ſe facere p̄rem. Magiſter ēt dicit: ꝙ ſile eſt iter duas potētias ⁊ ipotētias: pater pōt eē p̄r. filius nō pōt eē p̄r: pater poteſt gn̄are. fili^9^ nō pōt gn̄are. hoc aūt nō eēt ſile: niſi oīno idē eēt p̄reꝫ poſſe eſſe p̄reꝫ: ⁊ p̄rem poſſe generare. ḡ impoſſe eſt ꝙ po^a^ generādi ſit po^a^ ꝓductiua niſi eēt po^a^ ꝓductiua reſpcū hui^9^ qđ eſt eē p̄reꝫ in diuinis: qđ eſt erroneum. ❡ Tertio. Si potētia generādi ſit p̄ncipiū ꝓductiuū: ⁊ aliq̄ po^a^ elicitiua: aliq̄ pfectio ſimplr̄ eſt in p̄re que nō eſt in filio: po^a^ eñ ꝓductiua creature iportat pfectionē: ⁊ multo plus potentia ꝓductiua dei ⁊ creatoris. hec aūt potētia gn̄atiua non pōt poni in filio: ⁊ ita aliq̄ pfectio ſimplr̄ erit in p̄re que nō erit in filio: ⁊ ſequit̄ ꝙ fili^9^ nō erit ſimplr̄ pfectus. hoc aūt erroneū eſt. igit̄ nō pōt poni ꝙ po^a^ generādi dicat aliqđ ꝓductiuū p̄n^m^. ❡ Nec valet inqt ſi dicat̄: ꝙ pari ratiōe generare dicit pfectionē ſimplr̄: nō valet inquā: q: ꝓductiōes non dicūt pfectionē ſimplr̄. poſſe aūt ꝓducere dicit: vt pꝫ: q: poſſe creare ptinet ad oīpotētiā ⁊ eſt pfectio ſimplr̄: creare aūt nō. alias cū p̄r ab eterno nō crearet nō fuiſſet ſimplr̄ pfectus: q̄re aūt potentie dicant pfectiōes. actus v̄o nō. ſatis pꝫ. actus eñ ſunt trāſeūtes: potētie v̄o imanētes: ꝓpter hoc: nō iō pfectum eſt aliqd: q: generat ſibi ſile: ſꝫ cū pōt ſibi ſile generare: ſm̄ ph̄m. 4. metheoro. ❡ Nec valet ſilr̄ ſi dicat̄ ꝙ po^a^ generatiua terminat̄ ad relōnē: ⁊ iō nō eſt pfectio ſimplr̄: po^a^ aūt creatiua terminat̄ ad abſolutū: hoc nimirū nō valet: q: nec eſſentie creaturarū ſunt pfectiones ſimplr̄: ⁊ tm̄ po^a^ creatiua termiat̄ ad eas. ꝯſtat aūt ꝙ res filiatiōis melior eſt oī re creata. Iuxta illud ad Ephe. 3°. Ex diuina p̄nitate deriuat̄ oīs p̄nitas in celo ⁊ in terra: ⁊ pari rōne oīs filiatio deriuat̄ ex filiatiōe diuina. vñ nullū dubiū qn fili^9^ dei ſit nobili^9^ ꝓductū quocūq̄ creato: ⁊ qn generare ſit nobilior ꝓductio: q̄ꝫ creatio: nō appet. ḡ ſi potentia creatiua ſit pfectio ſimpliciter: qn mlt̄o eēt pfectior (ſi tm̄ eēt poſſibilis) po^a^ reſpcū generatōis: nō pōt aūt dici ꝙ ſit in filio aut reſpectu alteri^9^ filij: aut reſpcū ſpūs ſcti: aut reſpcū p̄ris: aut reſpectu ſui. igit̄ poni nō pōt ꝙ po^a^ generatiua ſit p̄n^m^ ꝓductiuū. ❡ Quarto ſic. Cui^9^ negatio nō eſt negatio potētie: ipm̄ nō eſt formalr̄ potētia: negatio eñ potentie eſt negatio illi^9^ qđ eſt formalr̄ potētia: ſꝫ Augu. docet expreſſe ꝙ negatio gn̄atiue potētie: nō eſt negatio alicui^9^ potētie: ſed poſſibilitatis terminoꝝ tm̄mō. Ait eñ Augu. ꝯ Maximū lib. 3. cap. 13. ꝙ filius nō genuit: nō q: nō potuit: ſꝫ q: nō oportuit. Qđ expōit magiſter dicēs: ꝙ nō potuit eſt dictu ꝙ nulla ipotētia ſeu negatio potētie fuit: alioqn denegaret̄ aliq̄ potentia filio quā hꝫ p̄r: ⁊ ita eēt potētior p̄r ⁊ plures potētias habēs: cui^9^ oppoſitū Augu. dicit ⁊ fides. ḡ potētia generādi nō eſt aliter potētia q̄ꝫ potētia cōmenſurādi diametrū coſte que nō eſt ꝓductiua: ſed notat ꝯnexionē terminoꝝ. ❡ Quinto ſic. In ente formalr̄ neccīo: nō pōt poni aliq̄ potētia mediās inter ipm̄ ⁊ ſuū formale: niſi potētia: que dicit poſſibilitatē ſimul ⁊ ꝯnexionē terminoꝝ vel neceſſitatē terminoꝝ. ſi eñ poneret̄ potētia ꝓductiua iter ipm̄ ⁊ ſuū formale: ſequeret̄ ꝙ ipm̄ ꝓduceret ſuū formale: qđ eſt oīno impoſſe: ſꝫ res iportata p generare ⁊ p̄nitatem: eſt formalis in ſuppoſito p̄ris: ita ꝙ per illā rem eſt ſuppoſitū reale. ḡ potētia generandi mediās inter p̄rem ⁊ generare nō erit potētia ꝓductiua: ſꝫ pura neceſſitas ⁊ actualitas terminoꝝ: ſicut hō hꝫ potentiā ꝙ ſit aīal: de qua pꝫ ꝙ nō eſt ꝓductiua. ❡ Sexto. Ph̄s dicit. 5. metaphy. ꝙ negatio alicui^9^ ꝓprietatis debite generi: aut alicui ſpēi dr̄ p̄uatio in ꝯtēto infra gen^9^ vel ſpēm. vñ talpa dr̄ p̄uari viſu: q: gen^9^ aīalis hꝫ viſuꝫ. Ex quo pꝫ ꝙ cū p̄uatio potētie ſit ipotētia: illud pōt dici ipotens qđ caret potētia debita generi: ſꝫ ꝯſtat ꝙ fili^9^ caret po^a^ generādi. ḡ ſi in p̄re eſt po^a^ ꝓductiua: fili^9^ carebit po^a^ aliq̄ eiuſdeꝫ rōnis: ⁊ per ꝯñs poterit dici ipotēs ⁊ erit in eo in po^a^: qđ magiſter ⁊ Augu. ⁊ fides negāt. ❡ Septimo. Cui^9^ oppoſitū non eſt ipotentia

T. c. 19.

T. c. 27.

eſt ĩpotẽtia:ſed ĩpoſitas:ipm nõ eſt potẽtia ꝓductiua:
ſed tñ poſitas terminoꝝ:ſicut pꝫ ꝙ diametrũ nõ poſ
ſe ꝯmẽſurare coſtã nõ eſt impotẽtia: ſed ĩpoſitas: ſed
magiſter dicit expreſſe:ꝙ filiũ nõ poſſe generare non
eſt impotẽtia:ſed eſt oportere ita eſſe:qꝛ filius ꝓpꝛieta
te natiuitatis filius eſt:qua opꝫ eũ nõ eſſe patreꝫ. ergo
potẽtia generãdi nõ eſt pꝛĩcipiũ ꝓductiuũ. ¶ Octauo.
Quia magiſter in pꝛeſenti diſtinctione ita etiã equipe
ra tiſtas duas ꝓpoſitiões:pater nõ hꝫ potẽtiã:qua poſ
ſit eſſe filius:filius nõ hꝫ potentiã qua poſſit eſſe pater:
ſed cõſtat ꝙ impotẽtia qua pater nõ põt eſſe filius nõ
eſt carere alicuiꝰ potẽtie:pꝫ ĩductiue:ſed pura ĩpoſſibili
tas:aut repugnãtia terminoꝝ.ergo nec ĩpotẽtia qua fi
lius nõ põt eſſe pater:hec aũt eadẽ eſt cũ illa:qua non
põt generare.ergo nõ poſſe generare nõ eſt negatio po
tentie ꝓductiue. ¶ Nono. Potẽtia ꝓductiua nõ reci-
pit ĩtra ſe actũ:ſed actus egredit̃ ab ea:ſꝫ generare nõ
egredit̃ a patre:imo eſt ipſe pater ⁊ in patre.ergo potẽ
tia quã hꝫ pater ad generare nõ eſt ꝓductiua:imo ma-
gis idẽtificatiua:nihil enim aliud ſonat patrẽ poſſe ge-
nerare ꝙ̃ patrẽ poſſe eſſe patrẽ:cũ pater ſit ipſummet
generare:qð nõ pertinet ad potẽtiã ꝓductiuã. ¶ Deci
mo ſic. Per generare in diuinis ĩpoſſibile eſt ꝙ ꝓduca
tur aliqd diſtinctũ a generãte niſi in ſolo generare ⁊ ſi-
bi oppoſito:cuiuſmodi eſt generari:pater eniꝫ ⁊ filiꝰ ſũt
idẽ in oĩbus pꝛeter generare ⁊ generari:ſꝫ tale genera-
re ĩpoſſibile eſt ꝙ habeat reſpectu ſui potẽtiã ꝓducti-
uam:ſi eniꝫ haberet in illa:eſſet idẽ ꝓductũ cũ ꝓducẽ-
te:⁊ ita ꝓductũ haberet potẽtiã generãdi ⁊ poſſꝫ gene
rare:⁊ ſic in ĩfinituꝫ.ġ generare nõ hꝫ reſpectu ſui potẽ-
tiam ꝓductiuã. ¶ Si dicat̃ ꝙ poᵃ generãdi nõ cõica-
tur genito:tũc habet̃ ꝓpoſitũ:ꝙ potẽtia generãdi non
eſt aliud ꝙ̃ ipſũmet generari ⁊ actꝰ generãdi:ſi enim ſit
aliqd iaꝫ nõ differt in ſolo generare ⁊ generari:imo cũ
hoc in potẽtia generãdi:que ponit̃ aliud. ¶ Undecĩo.
Si potẽtia generãdi ſit aliqð formale pꝛincipium quo
pater eligat generare:aut illud eſt paternitas:aut eſſen
tia:aut tota pſona vtrũqꝫ ĩcludẽs:ſed nõ põt dici pñi-
tas:generare nãqꝫ ⁊ paternitas ſunt eadẽ res ſolũ diſti
cta nominalr̃:vt magiſter dicit ĩfra:⁊ oẽs ꝯcedũt. Idẽ
aũt nõ põt poni pĩcipiũ ꝓducẽdi reſpectu ſuppſiꝰ:nec
põt poni tota pſona:qꝛ tũc generare egrederet̃ a perſo
na ⁊ eſſet aliud realr̃ ab ea. Nec poteſt poni: ꝙ eẽntia
per eãdẽ rõnẽ.nã ab ea egrederet̃ res generationis:⁊ ꝑ
ꝯſequẽs eſſet aliud cũ nihil egrediat̃ realiter a ſe.ergo
impoſſibile eſt poni:ꝙ pater ĩpoꝛtet aliqð pĩcipiuꝫ ꝓ-
ductiuũ reſpectu ipſius generare. ¶ Duodecimo. Nã
T. cõ. 30. phs dicit expreſſe 12° metaphyſi.ꝙ ꝙ̃uis videat̃ ꝙ oẽ
agens habeat potẽtiã:qua poſſit agere:tñ nõ ſic eſt: qð
exponẽs Cõmẽtatoꝛ cõmẽto.30.dicit.(Impoſſe eſt ꝙ
oĩs motoꝛ ⁊ agẽs habeat potẽtiã agendi ⁊ mouendi:oẽ
eniꝫ eternũ eſt actio pura:⁊ omne qð eſt actio pura nõ
hꝫ potẽtiã:)ſed ꝯſtat:ꝙ deus pater eſt ꝓducẽs eternus
⁊ eſt actio pura in ꝓducẽdo.ergo non opꝫ ꝙ habeat po
tentiã ꝓductiuã. ¶ 13° ſic. Si generare ꝓfluit ab aliq̃
potẽtia ꝓductiua vel elicitiua:pater eſſet quoddã poſ-
ſibile ꝓducianquãtũ generare facit ipſum eẽ patreꝫ: ⁊
iterũ pater ageret in ſe:cauſando in ſe generationem ⁊
ſpirationẽ:⁊ multa ĩpoſſibilia:que ſequũtur: nõ igitur
põt poni generare ꝓfluere ab aliqua potẽtia tãꝙ̃ a pĩn
cipio ꝓductiuo. ¶ 14°. Qꝛ ſi potẽtia generãdi ſit ꝓdu
ctiua:aut dicit eſſentiã mãe:⁊ hoc eſſe nõ põt:qꝛ termi-
nus ꝓductus nõ eſt eẽntia:ſed ꝓpꝛietas generationis:
aut dicit relationeꝫ mãe:⁊ hoc eſſe nõ põt: qꝛ in nullo
genere oppoſitionis vnũ oppoſituꝫ eſt formalis rõ ꝓ-
ducẽdi aliud:vt pꝫ ꝙ nigredo nõ ꝓducit albedinẽ:nec
raritas denſitatẽ:vt dicit phs ꝑ phyſicoꝝ. Cõſtat autẽ
ꝙ paternitas ⁊ filiatio relatiue opponunt̃:nec põt po-
ni ſimul vtrũqꝫ:qꝛ cũ ꝓductio ſit ſimplex:opꝫ eẽ vnuꝫ
formale pꝛincipiũ ſimplex.ergo potẽtia ꝓductiua nõ
põt poni in patre reſpectu generationis. ¶ Cõtra ſecũ- S 2ᵃᵐ 2clo. d.7.q.1.
daꝫ cõcluſionem arguũt multi vtpote Bonauẽtura ⁊
Uarro ꝓbando:ꝙ paternitas ſit ratio generãdi ipſi pa-
tri:⁊ per cõſequẽs potẽtia ꝓductiua. Arguũt igit̃ pĩmo
ſic. Illud qð eſt pꝛincipiũ eſſendi eſt pĩcipiũ operandi
vnũquodqꝫ eniꝫ agit eo quo formalr̃ eſt:actus nãqꝫ ſe-
cundus ꝓcedit ex actu pĩmo:vt pꝫ 2° de aĩa:ſed paterni- T. cõ. 2.
tas eſt pꝛincipiũ formale:quo pater eſt pater.igitur eſt
ſibi pꝛĩcipiũ formale generãdi. ¶ Secũdo ſic. Sicut
ſe hꝫ eſſentialis operatio ad eſſentiã:ſic ſe videt̃ habe-
re pſonalis ꝓductio ad perſonã:ſed eẽntia eſt forma-
lis rõ ꝓducẽdi creaturã:⁊ ĩtelligẽdi: ⁊ oĩs operationis
eſſentialis.ergo videt̃ ꝙ ꝓpꝛietas pſonalis:que eſt pa-
ternitas ſit ſibi rõ generãdi:cũ generatio ſit actus pſo-
nalis. ¶ Tertio. In tantũ repugnat relationi eſſe pꝛin
cipiũ eſſendi ⁊ cõſtituẽdi ſuppoſitũ:quãtum ſibi repu
gnat eſſe pꝛincipiũ operãdi ⁊ eliciẽdi actũ:ſicut eniꝫ re
latio nõ eſt formalis terminus:aut pꝛincipiũ actionis:
ſic nec eſt pꝛincipiũ agẽdi:aut cõſtitutiuũ ſuppoſiti: ſꝫ
relationi diuine cõicatur ꝙ ſit pꝛincipiũ eſſendi ⁊ con-
ſtituẽdi ſuppoſitũ.ergo ſibi cõicatur ꝙ ſit pĩcipiuꝫ ge-
nerandi. ¶ Cõfirmat̃. Qꝛ ĩperfectionis eſſet ſi poſſet
dare actũ pꝛimũ ⁊ nõ actũ ſcðꝫ. ¶ Quarto. Generatio
nõ ſolũ hꝫ aſſimilare genitũ generãti:imo diſtinguere
idẽ eniꝫ nõ generat ſe.eo ergo pater generat filiũ: quo
diſtinguit eũ a ſe:ſed pater diſtinguit filiũ a ſe per pñi
tatẽ formalr̃.ergo generat per paternitatẽ:⁊ per ꝯñs ẽ
rõ ꝓducẽdi. ¶ Quinto. Productiões diſtincte ſpẽ re-
ducunt̃ ad pꝛincipia diſticta ſpẽ:ſed generare ⁊ ſpirare
eſt alteriꝰ rõnis:in patre aũt paternitas ⁊ ſpiratio acti-
ua alteriꝰ rõnis ſunt:eſſentia vero vniꝰ rõnis.ergo pĩci
piũ generãdi erit paternitas ⁊ ſpirandi ſpiratio actiua.
¶ Sexto. Nulla ꝓpꝛia operatio ĩeſt alicui:niſi per ꝓ-
pꝛiã rõnẽ:ſed generare eſt ꝓpꝛiũ patri.ergo nõ ineſt ſi-
bi per eſſentiã:que eſt cõis tribꝰ:ſed per paternitatem.
¶ Septimo. Eo pater generat quo eſt pater:dicit eniꝫ
Aug.ꝙ eo eſt filiꝰ:quo eſt genitus:a ſimili eo eſt pater
quo eſt generãs:ſed ꝯſtat:ꝙ eſt pater paternitate.ġ ge-
nerat paternitate. ¶ Henricus ẽt arguit cõtra eãdem Cõtra eãdeꝫ Henricus.
ꝯcluſionem.pĩmo ſic. Quandocũqꝫ aliqd eſt formalis rõ ali-
cuius actõis:debet̃ ſibi illa actio ẽt ſi ſit ſeparatuꝫ:vñ
albedo ſepata a ſubiecto diſgregat:⁊ humiditas hume
ctat:vt pꝫ in ſpẽbꝰ ſacramẽtalibꝰ:ſed eſſentie diuine ſe
parate a paternitate nõ ꝯpetit generare:nõ eniꝫ eſt ve
ruꝫ ꝙ eſſentia generet:ſed pater generat. ergo eſſentia
nõ eſt formalis rõ vel pĩcipiũ generandi:niſi ꝓut de-
terminat̃ per paternitatẽ. ¶ Secundo arguit ſic. Qñ-
cũqꝫ aliqd ꝯtinet plura imediate:⁊ ſine ordine nõ põt
rõ aſſignari:q̃re pĩmo ꝓducit vnũ ꝙ̃ aliud:ſed eſſentia
diuina eſt pĩmitus rõ ꝓducẽdi reſpectu generare ꝙ̃ re
ſpectu ſpirationis.ergo opꝫ ꝙ per aliquid ordinetur: ⁊
determinetur ad illud:ſed non poteſt poni aliud ordi-
nans niſi paternitas.ergo vt pꝛius. ¶ Tertio. Unum
inquãtuꝫ vnũ ſemper eſt aptuꝫ natũ facere vnum:ſed
eſſentia eſt pꝛincipiũ pluriũ ꝓductionuꝫ:puta genera-
tionis ⁊ ſpirationis.igitur nõ inquãtũ vnũ:⁊ ita opꝫ vt
per paternitatẽ determinet̃. ¶ Quarto. Qꝛ nulluꝫ in-
determinatũ põt in plura:niſi pꝛius determinetur: vt
pꝫ:caloꝛ enim qui eſt ĩdeterminatus ad actũ pꝛimũ: q
eſt facere calidũ:⁊ ad actũ ſcðm q eſt calefacere aliud

opꝫ ꝙ predetermineť:ad primū quidē per reſpectū ad
ſubiectū:ad ſecūdū vero per reſpectū ad actū vel paſ/
ſum:ſed cōſtat ꝙ eſſentia eſt ideterminata:vt ſit pͥnci
piū ſpirādi ⁊ generādi.ergo neceſſe eſt vt determineť
ad generare per paternitatē.❡ Scotus quoqꝫ arguit
cōtra illā cōcluſionē.Producens:qꝺ determinať ex ſe
ad certū numerū ꝑductionū:ꝑducit per pͥncipia alte/
rius rōnis:ſi enīꝫ per pͥncipia eiuſdē rōnis quātū eſſet
ex ſe ꝑduceret īfinita:nec determinareť ad certum nu
merū:ſicut ꝙ homo in generādo nō determinat ſe ad
certā multitudinē filiorū:nec ſol ad certā multitudinē
radiorū:nec ſcriptor ad certū numeruꝫ ſyllabaꝝ eiuſ/
dem rōnis:ſed cōſtat ꝙ pater determinať ad certum
numerū ꝑductionū:puta ad generare ⁊ ſpirare.ergo ꝑdu
cit per principia alteri⁹ rōnis:vtpote:qꝛ generat ꝑ me/
moriā:⁊ ſpirat per volūtatē.❡ Secundo.Productio/
nes alteri⁹ rōnis exigunt ꝑducēs ⁊ rōnē ꝑducēdi alte
rius rōnis:ſicut enim ꝑducēs oritur a ꝑducēte per rō/
nem ꝑducendi:ſic diuerſitas rōnis in ꝑductionib⁹ dꝫ
reduci ad diuerſitatē ꝑductiue rōnis:ſed ſpirare ⁊ ge/
nerare ſunt alterius rōnis.ergo pͥncipia ꝑductiua erūt
alterius rōnis:cōſtat aūt ꝙ eēntia eſt vni⁹ rōnis.ergo
ꝓut iduit rōnē memorie erit ratio ꝑducēdi verbuꝫ:et
ꝓut īduit rōnem volūtatis erit ratio ꝑducēdi ſpirituꝫ
ſanctum.❡ Tertio.Sicut in nobis eſt:ita excellētiori
modo eſt in deo:ſed eēntia aīe ſub rōne qua memo/
ria ꝑducit verbū:ſub rōne vero qua voluntas ꝑducit
amorē in nobis.ergo in deo eēntia diuina ſub ratione
qua memoria eſt pͥncipiū elicitiuū verbi:ſub rōne vͦo
volūtatis ſpūs ſancti.❡ Quarto.Aug.frequēter dicit
⁊ Anſelmus cōcordat:ꝙ filius ꝓcedit de memoria pa
tris:ſed hoc nō eſſet niſi ꝗten⁹ eſt rō ꝑducēdi vt induit
rōnem memorie.igiť ⁊c.❡ Durādus ēt arguit cōtra
eādē cōcluſionē.Formalia pͥncipia ꝑductionis debēt
correſpōdere formalib⁹ terminis:ſed in filio eſt eēntia
vt cōicata:relatio vero ꝓut ꝑducta:eſſentia enim non
pōt poni terminus ꝑductionis:qꝛ terminus nō ſoluꝫ
dꝫ eſſe cōicatus:imo ꝑductus.ergo cū eēntia per mo/
duꝫ termini cōicati:⁊ ꝓprietas per moduꝫ termini ꝑ/
ducti:ſint ī filio:neceſſe eſt vt ī patre eēntia ⁊ ꝓprietas
ſint correſpōdēter pͥncipiū generādi.❡ Secūdo.Quā
docūqꝫ in aliqua generatione cōcurrunt vna cōicatio
eiuſdē nature in numero:⁊ vna ꝑductio alicuius alte/
rius:neceſſe eſt in ꝑductiuo principio aliquid poni qꝺ
ſit principiū cōicationis:⁊ aliud qꝺ ſit formale princi/
piū ꝑductionis.Cuius rō eſt:qꝛ opꝫ formale principiū
ꝑductionis:⁊ terminū formalē cōicationis realiter di
ſtingui:terminū autē cōicationis ⁊ principiū nō opor/
tet:ſed in ꝑductione filij eſt vna cōicatio eſſentie ⁊ ꝑ/
ductio relationis.ergo neceſſe eſt eſſentiā eſſe pͥncipiū
cōicationis:ꝓprietatem vero pͥncipium productionis.
❡ Tertio.Emanatiōes debēt reduci in talia pͥncipia:
ꝗbus ꝓpoſitis ſtatim apparet ſtatus in emanationib⁹
ſed ſi tota eſſentia poniť principiuꝫ nō apparet ſtatus
in emanationib⁹ vel ꝑductionibus:qua rōne enim eſt
principiū duarū emanationū pōt eſſe principiū pluriū
niſi determineť per paternitatē ⁊ ſpirabilitateꝫ:poſito
aūt ꝓ pͥncipio eēntia ⁊ ꝓprietate ſtatim apparet cert⁹
numerus ꝑductionū.ergo hec duo cōcurrunt in ratio/
nem pͥncipij ꝑductiui.❡ Quarto.Nullus pōt negare
quin eſſentia hic cōcurrat:alias nō cōicaretur:nec pōt
negare quin ꝓprietas concurrat:cuꝫ vere in filio rela/
tio ſit ꝑducta.igitur vt prius.

Ꝫ eādē Sco. ꝑ. diſ. 7. in q. poſt opi. Henrici.

Ꝫ eādem arguit Duran. d. 7. q. j.

Ad primum cōtra primā ꝯcluſionē negatur
maior.Nā nō ſolum neceſſe eſt
querere potētiā elicitiuā reſpectu ꝑductionis:imo re/
ſpectu ꝑducti:licꝫ ergo vanū ſit querere potentiā ꝑdu
ctiuā generatiōis diuine:que illā realiter eliciat:tamē
neceſſariū eſt querere potētiā in patre:que filiuꝫ reali/
ter ꝑducat:vnde ſcūs Tho.pͥma pte.q.41.art.4°.dicit
reſpōdēdo ad tertiū.(Potētia(inqͭt)ſignat principiū:
principiū autē diſtinctionē īportat ab eo:cuius eſt prī/
cipiū.Cōſideratur autē duplex diſtictio in his que di/
cuntur de deo:vna ſm reꝫ.alia ſm rōnem tm̄:ſm rem
quidē deus diſtinguiť per eſſentiā a reb⁹:quarū eſt pͥn
cipiū per creationē:ſicut vna pſona diſtinguiť ab alia
cuius eſt principiū ſm actū notionalē:ſed actio ab agē
te nō diſtinguiť in deo niſi ſm rōnē tm̄.alias actio eēt
accidēs in deo:⁊ ideo reſpectu illaꝝ actionū ſm quas
alique res ꝓcedūt diſtincte a deo vel eſſentialr̄ vel ꝑ/
ſonaliter pōt deo attribui potētia ſm ꝓpriā rōnē prin
cipij:⁊ ideo ſicut ponimus potētiam creandi in deo:ita
poſſumus ponere potētiam generādi vel ſpirandi:ſed
ītelligere ⁊ velle nō ſunt actus tales:qui deſignēt pro/
ceſſionē alicuius rei a deo diſtincte vel eſſentialr̄ vel ꝑ/
ſonaliter:vnde reſpectu horū actuū nō pōt ſaluari rō
potētie in deo:niſi ſm modū ītelligēdi ⁊ ſignificandi
tm̄ ꝓut diuerſimode ſignificať in deo ītellectus ⁊ ītel
ligere:cū ipſum tn̄ ītelligere dei ſit eius eēntia nō hn̄s
principiū.)Hec ille.❡ Item.q.25.arti.p°.ad 3m ſic ait.
(Potētia in reb⁹ creatis nō ſolū eſt principiū actionis
ſed effect⁹.ſic igiť in deo ſaluať ratio potētie:quātū ad
hoc ꝙ eſt pͥncipiū effectus:nō autē quātuꝫ ad hoc ꝙ ē
principiū actionis:que eſt diuina eſſentia:niſi forte ſꝫ
modū intelligēdi.)Hec ille.❡ Ideꝫ dico ⁊ ipſe dicit
vbi ſupra de potētia generādi ſꝫ ꝙ eſt ꝑducti:non au/
tem ſm ꝙ eſt principiū ꝑductionis:niſi ſm modū in/
telligēdi.❡ Idem dicit cōtra Gētiles libro 3°.cap.10.
(Quia(inquit)nihil eſt principiū ſuppſius:cū diuina
actio nō ſit aliud ꝙ̄ potētia eius:manifeſtū eſt:ꝙ potē
tia nō dr̄ in deo ſicut principiū actionis:ſed ſicut prīci/
piuꝫ facti.)Hec ille.❡ Et poſt pauca dicit:ꝙ reſpectu
actus ītelligēdi aut volēdi nō eſt in deo ꝓprie potētia:
nec ītellectus ⁊ volūtas in deo ſunt ꝓprie loquēdo po
tentie:ſed ſunt in eo vt actiones.❡ Ideꝫ ponit p° ſen.
diſt.42.q.1.arti.p°.ad quartū:vbi ait.(De⁹ nō agit ope/
ratione media:que ſit aliud a ſua ſubſtātia vel eſſentia
ſed ſuū eſſe eſt ſuū operari:⁊ ſuum eſſe eſt ſua eēntia ⁊
potētia:nihilomin⁹ tn̄ ſua eſſentia ſignatur vt pͥncipiū
eſſendi:⁊ eadē rōne ſua potētia pōt ſignificari vt prin/
cipiū operādi:⁊ pter hoc vt pͥncipium opati.)Hec ille.
❡ Idē ponit de potētia dei.q.2.arti.p°.vt allegatū fuit
in pͥma ꝯne.Itē 4° quolibe.q.2.arti.p°.❡ Ex ꝗbus oī/
bus dico:ꝙ potētia generādi in patre nō eſt ꝑductiua
generatiōis actiōis in ſe:ſed filij geniti:⁊ eſt principiuꝫ
quo generatio actio attingit genitū:⁊ iō diciť potentia
generādi:aliter tn̄ ꝙ̄ in creatis:vbi potētia generantis
dr̄ potētia generādi:qꝛ ꝑ illā generās elicit actiuā gnā/
tionē:⁊ cū hͨ genitū.In diuinis aūt generās ꝑ potētiaꝫ
gnātiuā ꝑducit genitū:non tn̄ gnōnē:licꝫ ibidē illa po
tentia ſit rō ipſi gnōni:ꝙ habeat talē terminuꝫ.Qꝛ vͦo
diuina ītelligim⁹ ꝑ creaturas:⁊ ſicut intelligim⁹:ita no
minam⁹:iō alio actu ītelligim⁹ eſſentiā:vt eſt potētia:
alio vt eſt actio:⁊ ſilr̄ alio noīe noīam⁹ eā.Et qꝛ ī crea/
turis potētia eſt principiū actiōis:ideo diciť ꝙ in diui
nis potentia eſt principiū actionis ſm rōnē vel modū
ītelligēdi:qꝺ nō eſt aliud dicere:niſi ꝙ ſimili mō cōci
pimus talia diuina:ſicut ſi realr̄ vnū pͥncipiaret aliud:
qꝛ ꝯcipim⁹ ea ſm modū:quo ꝯcipim⁹ creata:vbi poten
tia ab actu diſtinguiť ſm rē:⁊ eſt pͥncipiū realr̄ actiōis

In deo diſtictio duplex.

Intellect⁹ ⁊ volūtas ī deo ſunt actiōes.

Iſte aũt modus itelligẽdi nõ eſt vanus:qꝛ q̃lib3 illaꝝ cõceptionũ h3 fundamẽtũ in re quãtũ ad illud qđ repreſentat:nõ aũt quãtũ ad oẽm modũ repreſentandi. ¶ Ad 2m dr̃:ꝙ p̃rnitas põt dupl'r accipi.ſ.vt ẽ relatio: ⁊ vt eſt forma ꝯſtitutiua ſuppoſiti paterni:qđ h3 iquãtu3 eſt eadẽ diuine nature. Hãc diſtictionẽ ponit ſcũs Tho.p̃ma pte.q.40.arti.4°. Et p̃ ſen.diſt.27.q.i.arti. ſcđo.Et de potẽtia dei.q.8.artic.3°. ¶ Tunc vlteri⁹ dico:ꝙ capiẽdo paternitatẽ p̃mo mõ:ꝯcedo ꝙ eade3 eſt potẽtia:qua pater in diuinis põt generare:⁊ qua põt eẽ pater:qꝛ ſm illũ modũ capiẽdi paternitatẽ:ipſa cõſeqtur ſm modũ itelligẽdi ad generationẽ actionẽ:⁊ in illa fundat̃:vt dicit ſcũs doctor in locis allegatis:⁊ ideo eadẽ potẽtia:qua pater põt gnãre põt eſſe pater:cũ ip3 eſſe patrẽ illo modo conſequat̃ ad ip̃m generare ⁊ ſupponat generare.Capiẽdo aũt paternitatẽ vt eſt ꝯſtitutiua ſuppoſiti dico:ꝙ ipſa p̃cedit generare ſm ſanctu3 Tho.vbi pri⁹:imo coitelligit̃(vt dictum fuit)in rõne p̃ncipij generãdi:⁊ tũc negat̃:ꝙ eadẽ potẽtia pater poſſit eſſe pater:qua põt generare.na3 reſpectu gnõnis qꝛ ſignatur vt actio põt ſignificari aliqđ in diuinis ſe habens vt elicitiuũ:nõ autẽ reſpectu paternitatis ſic cõſiderate:qꝛ nec h3 ſe per modũ actionis:nec per modu3 relatiõis ꝯſequẽtis actionẽ:nec p modũ p̱ducti:ſed p modũ forme ꝯſtitutiue ſuppoſiti p̱ducẽtis totalr̃ improducti:⁊ iõ p̱batio adducta nõ val3:cu3 dr̃.paternitas ⁊ generare ſunt eadẽ res:igit̃ potẽtia reſpectu vni⁹ erit potẽtia reſpectu alteri⁹:nec enim hoc:nec illud eſt elicitũ realr̃:ſ3 tñ ſicut dictu3 eſt reſpectu vni⁹ oportet ſignari aliqđ per modũ potẽtie:nõ aũt per reſpectũ alterius. ¶ Ad illud qđ arguẽs addit de dicto magiſtri: dico:ꝙ ſimilitudo iter illas duas.ſ.pater põt generare fili⁹ nõ põt generare:pater põt eſſe pater:fili⁹ nõ põt eẽ pater:attẽditur p̱ut pater dr̃ a paternitate cõſiderata vt eſt relatio:nõ aũt vt eſt ꝯſtitutiua:⁊ illo mõ ꝯcedo ꝙ idẽ eẽt:patrẽ poſſe generare:⁊ poſſe eẽ patrẽ:⁊ eade3 potẽtia cadit vel nõ cadit ſupra vtrũq3. ¶ Ad 3m negatur ꝯñа:vñ ſicut dicit ſcũs Tho.p̃ma pte.q.41.arti.5° ad tertiũ.(Cũ dr̃ potẽtia generãdi eẽntia ſignatur i recto:relatio in obliquo:ſicut ſi dicere3 eẽntia patris: vñ quãtu3 ad eẽntiã:que ſignatur in recto potẽtia generãdi eſt cõis trib⁹ pſonis:ſed quãtu3 ad notionẽ:que ꝯnotatur:p̱pria ẽ pſone patris.) Hec ille. ¶ Ex quo p3 ꝙ potẽtia generãdi quo ad eſſentiã:quã icludit.eſt in tribus pſonis:⁊ quo ad hoc dicit pfectionẽ ſimplr̃: ſ3 quo ad notionẽ eſt in ſolo patre:⁊ quo ad hoc non dicit pfectionẽ ſimplr̃:relatio eni3 inquãtũ h3 nõ dicit pfectionem:cũ inquantũ h3 nihil ponat in eo cui attribuit̃:iõ nõ ſeqtur ꝙ habeat pater aliqua3 perfectionẽ ſimplr̃ quã alie pſone nõ habẽt:ſed ꝙ h3 pfectionẽ cũ alia relatione quã alie pſone:vñ ſcũs Tho.q.2.hui⁹ diſt.arti. ſcđo ad vltimũ ſoluit hoc argumẽtu3 in ſuo ſimili:arguit eni3 ſic.(Poſſe generare eſt aliqua dignitas p̃ris. alias nõ eſſet p̱prietas pſonalis:ſed nulla dignitas eſt in patre:q̃ nõ ſit in filio:cu3 ſint oĩo eq̃les in dignitate igit̃ fili⁹ põt oĩo generare.) Ecce argumẽtũ ſuũ. ¶ Et reſpõdet.(Dignitas(inq̃t)eſt de abſolute dictis: ⁊ iõ eadẽ eſt dignitas patris ⁊ filij numero:ſicut eadẽ eẽntia:vñ ſicut paternitas in patre eſt eẽntia:⁊ eadẽ eẽntia in filio eſt nõ paternitas:ſ3 filiatio:ita eadem dignitas nũero:que in patre eſt p̃rnitas:in filio ẽ filiatio.) Hec ille. ¶ Cõſimile dicit p̃ma pte.q.42.arti.6° ad tertiũ. (Sicut(inq̃t)eadẽ eẽntia:que in patre eſt paternitas in filio eſt filiatio:ita eadẽ potẽtia eſt:qua pr̃ generat:⁊ qua filius generat̃:vñ ve3 eſt ꝙ qcqđ põt pr̃ põt fili⁹

P̃rnitas in diuis dupl'r accipi põt.

Quõ po⁹ generãdi dicat perfectione3 ſimplr̃ ⁊ quõ non.

nõ tñ ex hoc ſeqtur ꝙ fili⁹ poſſit generare:qꝛ mutatur qđ in ad aliqđ.nã generatio ſignat relationẽ i diuinis: hab3 ergo eãdem omnipotentia3 quã pater habet:ſed cu3 alia relatione:quia pater habet ea3: vt dans ⁊ hoc ſignatur cũ dicitur:ꝙ põt generare:filius autẽ h3 eam vt accipiẽs:⁊ hoc ſignatur cũ dr̃:ꝙ põt generari.) Hec ille. ¶ Eãdem ponit ſolutionẽ de potẽtia dei.q.2.arti. 5°. vbi dicit:ꝙ eadẽ potẽtia3 quã h3 pater h3 filius:ſed tamẽ ſm vnũ reſpectũ cõuenit patri:⁊ ſm alium filio. ¶ Idẽ dicit de actiõe. Idem ego dico de pfectiõe ſimpliciter:vnde ſi ſic arguit̃. Omnẽ pfectionẽ quã h3 pater h3 filius:ſed perfectionẽ potẽtie generatiue h3 pater.igit̃ illa3 h3 filius:mutat̃ qđ in ad aliqđ:⁊ ideo eſt fallacia figure dictiõis:potẽtia eni3 generãdi dicit abſolutũ cũ relatiõe. ¶ Ad 4m negat̃ modus arguendi: qꝛ peccat per fallaciã figure dictionis:vt prius dictũ ẽ. cũ eni3 dr̃ ſic. Illud cuius negatio nõ eſt negatio potẽtie ⁊c̃.ſubiectũ dicit qđ:⁊ ſi addatur ſignũ diſtributiuũ erit de p̃dicamẽto ſubſtãtie:dicẽdo ſic. Nihil cuius negatio nõ eſt negatio potẽtie eſt potẽtia. Cũ vero ſubſumitur:ſed potẽtie generãdi negatio nõ eſt negatio potentie:ia3 ſumit̃ vnũ:qđ dicit ad aliqđ.ſ.potẽtia generãdi:vt prius dictũ eſt:⁊ ideo mutat̃ qđ in ad aliqđ:vt enim ponit ſcũs Tho.p̃ ſen.diſt.7.q.2.arti.p̃.ad ſcđm. Potẽtia generãdi dicit eſſentiã cũ p̃rnitate. ¶ Sciendu3 ẽt ꝙ potẽtia generãdi nõ negat̃ a filio quantũ ad illud qđ dicit potẽtiã:ſed quãtu3 ad relationẽ paternitatis:quã dicit in obliquo potẽtia generãdi. Et ideo p̃t aliter dici ad argumẽtũ dicendo:ꝙ ſi neget̃ potẽtia generãdi a filio quãtũ ad illud qđ dicit in recto:vtiq3 ab ipſo negaret̃ aliqua potẽtia:ſi aũt neget̃ ab eo quãtu3 ad illud:qđ potẽtia generãdi dicit in obliquo:nõ negatur ab eo potẽtia:ſed modus habẽdi potẽtiam. ¶ Ad quintũ dico p̃mo:ꝙ ſicut fuit dictũ in ſolutiõe primi: nos nõ ponimus aliquod p̃ncipiu3 elicitiuũ diuine generationis actiue ſm rẽ:ſed ſolu3 filij q eſt termin⁹ generationis. Scđo dico:ꝙ argumẽtũ falſu3 ſupponit.ſ. ꝙ pater ꝯſtituat̃ in eẽ pſonali per generare:vt poſt q̃ñꝙ oſtẽdet̃:ſed p paternitatẽ:nõ vt eſt relatio:ſed vt eſt forma q̃dam eadẽ diuine eſſentie. Nec val3 iſta ꝯñа: paternitas ⁊ generare ſunt eadẽ res.ergo ſi ponim⁹ aliquod p̃ncipiũ reſpectu generatiõis ſm modũ itelligẽdi:ita ⁊ reſpectu paternitatis:⁊ eſt cõſtitutiua:cuius rõ eſt dicta in ſolutiõe ſcđi. ¶ Ad ſextũ dr̃:ꝙ totus p̱ceſſus fundat̃ in iſta falſa ꝯñа. Filius caret potẽtia generãdi:⁊ pater hab3 potẽtia3 generãdi.igitur filius caret aliqua potẽtia ꝯueniẽti alteri ſuppoſito eiuſdẽ generis vel ſpẽi:aut eiuſdẽ rõnis:argumẽtũ eni3 eſt paralogiſmus figure dictiõis:qꝛ mutat̃ qđ in ad aliqđ:qꝛ ſub h qđ dico aliqua potẽtia:ſubſumitur potẽtia generandi. ¶ Ad 7m dr̃:ſicut ad p̃cedẽs:cũ eni3 ſic arguit̃. Illud cuius oppoſitũ nõ eſt in potentia ⁊c̃.ſed potentia generandi eſt illud:cuius oppoſitu3 ⁊c̃.eſt expreſſa fallacia figure dictiõis. ¶ Ad dictũ mag̃ri dr̃:ꝙ ipſe itẽdit:ꝙ cũ dr̃:filius nõ põt generare:nõ negat̃ potẽtia aliqua a filio:ſed negat̃ ab eo modus habẽdi potentiã.ſ.cum tali relatiõe. ¶ Silr̃ cũ dicit:ꝙ filiũ nõ poſſe generare nõ eſt ipotentia:ſed nõ oportere ⁊c̃.itendit:ꝙ ideo negatur potẽtia generãdi a filio:qꝛ potẽtia generãdi i ſua rõne icludit relatiõe3 oppoſitã relationi filij:⁊ ideo nõ põt attribui filio:nec hoc tñ ſonat in ipotẽtiam filij:qꝛ oẽ illud qđ eſt ptinẽs ad rõnẽ potẽtie ſimplr̃:in hoc qđ dico potentia generãdi:totũ illud cõuenit filio:nõ aũt modus habẽdi illã potẽtiam:qđ vlteri⁹ dicit potẽtia generãdi p̃ter potentiã diuinã. ¶ Ad 8m dr̃:ꝙ cu3 dr̃:fili⁹

Sicut dr̃ de po⁹ ita de actiõe ⁊ de pfectiõe ſimplr̃ dicendũ eſt.

Cũ dr̃ filius nõ põt gnãre qđ neget.

nõ põt eſſe pater:nõ negaṫ ab eo aliq̃ potẽtia: nec cuꝫ
dṙ filius nõ põt generare:cũ quo tñ ſtat:ꝙ potentia ge
nerãdi eſt potẽtia ꝓductiua:imo ſi arguiṫ ſic.qcqd eſt
potentia ꝓductiua:ipſum negare ab aliquo:eſt negare
ab eo aliquã potẽtiã ꝓductiuã:ſed potẽtia generãdi ẽ
potẽtia ꝓductiua.igiṫ ⁊c̄. In omni tali ꝓceſſu eſt falla
cia ſupra dicta. ¶ Ad 9^m dṙ:ꝙ licꝫ generare non realṙ
egrediaṫ a patre:tñ ſm modũ ſignificãdi intelligiṫ vt
ꝓfluẽs a ſuppoſito paterno:vñ ſm ſanctuꝫ Tho.pma
pte.q.40.arti.2°. Origo in diuinis actiue ſignata:ſigni
ficaṫ:vt ꝓdiens a pſona ſubſiſtẽte:vñ ſupponit eã: ſed
origo paſſiue ſignificata:vt natiuitas ſignatur vt via
ad pſonã ſubſiſtẽtẽ. ¶ Idem ponit de potẽtia dei.q.8.
arti.3°. ¶ Itẽ p ſen.diſt.27.q.i.arti.2°. Sciẽdum tñ ꝙ
maior hui⁹ argumẽti falſa eſt. Nam oĩs operatio ima-
T.cõ.15. nẽs eſt pfectio operãtis ⁊ nõ egrediṫ extra: vt diciṫ 9°
metaphy.generatio vo filij dei attẽdiṫ ſm opationeꝫ
itelligibilẽ:⁊ ideo licꝫ pater realṙ eliceret taleꝫ genera-
tionẽ:adhuc ipſa maneret in patre:nõ tamẽ dicim⁹ eã
realiter elicitã:⁊ hoc pꝫ in opatione:qua itellectus crea
tus format verbũ. ¶ Ad 10^m dṙ:ſicut ad pmũ. Nõ eniꝫ
ponim⁹ in diuinis aliqđ pncipiũ ꝓductiuũ realṙ ipſius
actiue generatiõis:niſi ſm modũ noſtrũ itelligẽdi: vt
pri⁹ fuit expoſitũ:ſed qꝛ nõ ſolum eſt in diuinis genera
tio actiua:imo ẽt eſt ibi ſuppoſitũ per illã ꝓductioneꝫ:
ideo opꝫ aſſignare aliqd quo pater generet filiũ nõ ſo-
lum formalṙ.ſ.generationẽ actiuã:qua pater formalṙ
dṙ generãs:imo aliqd quo generat tanq̃ pncipio ⁊ vtu
te generatiua:ſicut ponit magiſter in pñti diſt. ⁊ Hila-
rius ac Damaſcen⁹:vt recitat ſcũs Tho.de potẽtia dei
q.2.arti.2°. Cũ aũt iſert arguẽs:pater ⁊ filius nõ diffe-
runt niſi in generare ⁊ generari ſolũ.igiṫ ſi pater habꝫ
potentiã ꝓductiuã vel potẽtiã generãdi:illã habꝫ fili⁹
negatur ꝯña:qꝛ lꝫ pater ⁊ fili⁹ nõ differãt per alia ſm
rem q̃ penes generare ⁊ generari:non ſeqtur qn diffe-
rant penes paternitatẽ ⁊ filiationẽ:penes poſſe genera
re ⁊ poſſe gigni:qꝛ generatio actiua eſt relatio:quã no-
minam⁹ paternitatẽ:que icludiṫ in rõne potẽtie gene-
ratiue:⁊ ideo ſicut generare nõ ꝯuenit filio:licꝫ ꝯueniat
patri:ita dico de potẽtia generãdi:que icludit dictã no
tionẽ. ¶ Ad 11^m dõm eſt ſicut ad primũ. Semp enim
iſte arguit ac ſi poneremꝰ:ꝙ generare realṙ egrediaṫ a
ſuppoſito paterno.igiṫ nihil ꝯtra nos. ¶ Ad 12^m dṙ:ꝙ
ſi illud argumẽtũ cõcludat: vtiq̃ cõcluderet ꝙ in deo
nulla oĩno eſt potẽtia:nec ad extra ꝓductiua: ⁊ ſic nec
de⁹ eſt omnipotẽs:qđ eſt erroneũ. Dico ad dictum Cõ
Cõmenta. ⁊ phs paſſiuaꝫ po^am in deo negant. mẽtatoris ⁊ phi:ꝙ ipſi ſolũ negãt a pmo pncipio potẽ-
tiaꝫ paſſiuã:qua.ſ.poſſit trãſiri vel aliqd recipe:negant
etiã ab ipſo potẽtiã actiuã exeuntẽ de ocio in actũ ſcđꝫ
ſed ꝙ nõ ſemp in eo ſit potẽtia actiua ſemper ꝯiuncta
operatiõi nõ negãt:cũ ponãt pmũ motorẽ ifinitum in
virtute:ſicut eniꝫ dicit ſcũs Tho.pma pte.q.45.art.p.
Quãto deus eſt actus purus vniuerſaliſſim⁹:tanto po
tiſſime rõ pncipij actiui ſibi ꝯpetit:⁊ nullo modo potẽ
tia paſſiua:qꝛ potẽtia actiua fundaṫ in actu:nõ autem
paſſiua. ¶ Ad 13^m dṙ ſicut ad primũ:ꝙ generare nõ ꝓ-
fluit ab aliq̃ potẽtia elicitiua ſm rẽ:ſed ſolũ ſm modũ
itelligẽdi:⁊ ſi cõtra hoc ꝓcedat argumẽtũ.negaṫ ꝯña.
ergo pater eſt quoddã poſſibile ꝓduci etiã ſm rõnem
⁊ cũ ꝓbatur:qꝛ generare facit ipꝫ eſſe patrẽ:ſi ly pater
dicaṫ a paternitate:vt eſt ꝯſtitutiua ſuppoſiti:ita ꝙ pa
ter noĩet hypoſtaſiꝫ.negaṫ illud aſſumptũ:qꝛ iſto mo-
do pater pri⁹ eſt pater q̃ generet:ſi vero pater nomine-
tur a paternitate:vt ẽ relõ ſic dṙ:ꝙ ideo qꝛ genuit ẽ pa-
ter:cũ relatio in actiõe fundeṫ:ſed tunc pater nõ dicit

hypoſtaſiꝫ:ſꝫ relõnẽ: ⁊ iõ nullo mõ ꝓbaṫ:qꝛ pṙ in eſſe
hypoſtaſis ꝓduciṫ:etiã ſm rõnem ibi eſſꝫ relõ. ¶ Ad
alia que ibi iferunṫ:ꝙ pater ageret i ſe generationẽ ⁊c̄.
ſi itelligaṫ:ꝙ realiter agat.ꝯña negatur.ſi itelligaṫ: ꝙ
quãtuꝫ ad noſtrũ modũ itelligẽdi pater itelligitur per
modũ cuiuſdã intelligẽtis:qui per ſuã intellectionem
ab eo ꝓfluentẽ ꝓducit verbũ.cõcediṫ.tales enĩ actio-
nes imanẽtes nõ trãſeunt in mãm exteriorem. ¶ Ad
14^m diciṫ ꝙ potẽtia generandi dicit pncipaliter in re-
cto diuinã eſſentiã:⁊ in obliquo relationẽ:⁊ ideo nõ di-
cit vtrũq̃ ex equo. ¶ Et ad improbationẽ ꝙ nõ dicat
eſſentiã ⁊c̄.dṙ ꝙ licꝫ ꝓductum ſit relatio ſubſiſtens:tñ
formalis terminꝰ illius ꝓductionis nõ eſt relatio: ſꝫ di
uina eſſentia:⁊ hꝫ ſufficit. Cuꝫ etiã dṙ:ꝙ relatio non eſt
ratio ꝓducẽdi ſuum oppoſitũ:cõcediṫ:⁊ ideo diciṫ ꝙ
pṙnitas vt ẽ relõ nõ icludiṫ in rõne po^e generãdi: ſꝫ vt
eſt for^a ꝯſtitutiua. Cuꝫ ẽt dṙ ꝙ vna ꝓductio ſimplex
⁊c̄.dicit ꝙ ꝓductio ſimplex reqrit vnũ formale pn^m:
qđ eſt pncipaliter elicitiuum:ſed alia poſſunt cõcurre-
re vt modi talis pncipij:cuiuſmodi ẽ in ꝓpoſito de pa-
ternitate:que eſt modus potẽtie:⁊ includiṫ in rõne po
tentie generãdi vt eſt modus. ¶ Ad argumẽta cõtra
ſcđaꝫ cõcluſionẽ dṙ. Et p ad illa que pmo loco iducun
tur dṙ:ad pmũ qdẽ negaṫ minor itellecta ad ſenſuꝫ: in
quo dꝫ cõcedi maior:nõ.n.paternitas eſt ipſi patri pn- Ecẽtia ⁊ pṙnitas ſignificant vt forme ſꝫ diũſimode
cipiũ eſſendi:vel pncipiũ quo pater eſt:ſed poti⁹ eẽntia
diuina.nã licꝫ tã eſſentia diuia q̃ paternitas ſignifice-
tur vt forma patris:tñ eẽntia ſignificaṫ vt forma ſpe-
cifica cuiuſlibꝫ perſone:relatio aũt vt forma idiuidua
lis:forma aũt ſpecifica eſt pncipiũ taꝫ eſſendi q̃ gene-
randi:vt dicit ſcũs Tho.de potẽtia dei.q.2.arti.2°.ad
qntũ. (Dicendũ (inqt) ꝙ in qualibꝫ generatione pnci
piũ generatõis pncipalṙ nõ eſt aliqua forma idiuidua
lis:ſed forma que ptinet ad nãm ſpẽi. Item nõ oportꝫ
ꝙ genitũ aſſimileṫ generãti quãtũ ad cõditiões idiui
duales:ſed quãtũ ad nãm ſpẽi:paternitas aũt nõ eſt in
patre per moduꝫ forme ſpẽi:ſicut humanitas in hoĩe:
ſic.n.in eo eſt diuina nã:ſed in eo eſt (vt ita dicã) ſicut
pncipiũ idiuiduale:eſt eniꝫ ꝓprietas pſonalis:⁊ iõ nõ
opꝫ ꝙ ſit pncipiũ generatiõis pncipalṙ:ſed quodãmõ
coitellectũ:aliter ſequereṫ:ꝙ pater p generationẽ non
ſolũ diuinitatẽ cõicaret:ſꝫ etiã paternitatẽ.) Hec ille.
¶ Ad ſcđm dṙ:ꝙ maior eſt falſa:ſi ſimilitudo quo ad
oĩa itelligaṫ:ſi eniꝫ pater ſua operatione pſonali cõica
ret illud qđ eſt ſibi ꝓpriũ.ſ.ſuã relationẽ:ſicut tota tri-
nitas cõicat alicui extra pfectiones cões eẽntiales ſua
opatione eẽntiali:tũc ſimilitudo eſſet bona:⁊ ſic opor-
teret ꝙ ſicut eẽntia eſt pncipiũ ꝓducẽdi creaturas: ꝙ
ꝓprietas pſonalis eſſꝫ pncipiũ ꝓducẽdi pſonã: nõ ſic
aũt eſt in ꝓpoſito: vt dictũ eſt:ideo ſimilitudo nõ valꝫ
cõcediṫ tñ:ꝙ pncipiũ opationis pſonalis nõ dicit ſolã
eſſentiã:imo dicit ꝓprietatẽ:licꝫ min⁹ pncipalṙ ⁊ in ob
liquo. ¶ Ad tertiũ negaṫ maior ſi loquamur in diuis.
nã relationi diuine cõuenit:ꝙ cõſtituat inquantũ ſe hꝫ
ibi per modum forme idiuidualis:⁊ ex illa rõne repu-
gnat ſibi:ꝙ ſit pncipiũ pncipale gñõnis vel ꝓductiõis
⁊ ſic pꝫ:ꝙ plus repugnat ſibi eẽ pncipiũ eliciẽdi actum:
q̃ pncipiũ cõſtituẽdi:vel ſaltẽ dato ꝙ tãtũ repugnaret
ſibi vnũ quãtũ aliud:tñ ex quo hꝫ vim cõſtituendi in
eſſe incõicabili:nõ põt hr̃e vim pncipiãdi ꝓductionẽ
aut ꝓductũ. ¶ Ad cõfirmationẽ dico: ꝙ impfectiõis
eſſet:ſi paternitas daret patri actũ primũ p modũ for-
me ſpecifice:⁊ nõ actũ ſcđm:ſed nullũ eſt incõueniẽs
ſi det ſibi actũ primũ p modũ forme idiuidualis: non
actũ ſcđꝫ:hoc enĩ nõ eſt dare eſſe ſimplṙ:ſed ipm ſpeci-

ficare

ficare:vel vt ita dicā indiuiduare:ſicut enim dicit ſcūs Tho.de potētia dei.q.8.arti.2°.ad xi^m. In diuinis nō eſt eſſe niſi qḋ dat eſſentia:ſicut nec itelligere niſi itellectus. ¶ Ad quartū negatur ꝯña.que fit ibi: generatio diſtinguit genitū a generāte:ergo illud qḋ eſt pncipium generationis eſt pncipiū diſtinctionis.ꝯña eſt falſum: qꝛ ſm ꝙ dicit ſcūs Tho.pma pte.q.41.artic.5° ad p^m. (Illud quo generās generat eſt cōe genito ꝛ generāti: ꝛ tāto pfectius:quāto pfectior fuerit gnātio.) Añs aūt eſt verū.nā generatio dicit relationē originis iter generans ꝛ genitū:ꝛ ſemp iportat diſtinctionem illoꝝ. Non valet ergo ꝯña facta:ſed añs eſt falſum:ſi loquimur vniformiter de principio diſtinctiuo:ꝛ de productiuo.ſ.ꝙ oporteat idē eſſe formale pductiuum ꝛ formale diſtinctiuū:ſed cōceditur ꝙ illud qḋ eſt formale pductiuum ſiue illud quo pater formalr pducit:ſicut pncipio quo nō ſicut generatiōe:eſt illud quo elicit diſtinctiuū formale:qꝛ illud diſtinctiuū.ſ.relatio ꝯſequitur ſm modū itelligēdi ad pductionē.ſic ergo pncipiū generādi nō eſt formale pncipiū diſtinguēdi:ſed eius illatiuū:id ē eſt illud:quo ifertur diſtinctiuū. ¶ Ad qntū pōt dici: ꝙ ſicut ille productiones.ſ.generatio actiua ꝛ ſpiratio actiua diſtinguuntur rōne:ꝛ ſunt alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōnis: tñ ſunt idē realr:cū quelibet earū ſit in patre:ita ſufficit ꝙ pncipiū pductiuū vnius ſit idē ſm rem cū pncipio pductiuo alterius:licet ſint alterius rōnis.nā cum fili⁹ pcedat vt verbū:ſpūs ſanctus vt amor:pncipium pductionis vnius erit eſſentia ſub ratione itellectus:ꝛ ipſa eēntia ſub rōne volūtatis eſt pncipiū alteri⁹:iſtud.n. ſufficit ad diſtinctionē pductionū actiuarū:que in diuinis nō diſtiguūtur ſm rem:ſed loquēdo de pductionibus paſſiuis dico:ꝙ ad hoc ꝙ diſtiguātur ſm rōnem vel quaſi ſm ſpēm ſufficit illud qḋ dictum eſt:ſed ad h ꝙ realiter diſtinguantur nō opꝫ:ꝙ pncipia illarum realiter diſtiguantur:ſed ſufficit ordo originis iter illas:qꝛ.ſ. pceſſio ſpūs ſancti eſt quodāmodo a pceſſione filij inquantum ſpūs ſanctus eſt a filio:ꝛ de hoc plus dicetur alias:vnde ſanctus Tho.de potētia dei.q.10.articu.2°. (Solus (inqt) ordo pceſſionū qui attēditur ſꝫ originem pceſſiones multiplicat in diuinis.) ¶ Silr diſtinctiuū illarū ſm ſpēm:vel quaſi ſpēm eſt diſtinctio terminorū illarū pceſſionū:vnde ibidē ad 12^m. (Proceſſiones in diuinis ſunt differētes quaſi ſm ſpēm: pp dñam pprietatū pſonaliū:licet in pcedētibus ſit vna nā cōis.) Hec ille. ¶ Patet igit quo diſtinguuntur pductiones actiue ꝛ paſſiue in diuinis. ¶ Ad ſextū reſpondet ſcūs Tho.de potētia dei.q.2.artic.2°.ad 5^m.que ſolutio recitata eſt ſoluēdo ad pmū argūt enī ſic. (Proprie actionis eſt ppria forma nō cōis:ſed generare eſt pprie opatio patris vt pater eſt.ergo eius pncipium eſt paternitas:que eſt ppria forma patris.) ¶ Et reſpondet vt ſupra fuit recitatū:licet enim illa operatio ſit ppria patris:nō opꝫ ꝙ illius pncipiū ſit pncipalr forma q̄ſi iduidualis patris:ſed forma eius quaſi ſpecifica cointellecta tñ illa forma ppria:qꝛ (vt ſepe dictū eſt) operatio facta virtute nature cōis per aliqḋ ſub illa cōtentū:aliquē modū ppriū accipit ex pncipiis eius:ꝛ ita efficitur ppria:licet pncipalr fiat vtute nature cōis. ¶ Ad ſeptimū dr negādo añs:niſi loquendo de quo formali ꝛ nō elicitiuo:ꝯceditur enim ꝙ eadem pprietate pater dr formalr pater ꝛ formalr generans:ꝛ ita eadem notione verbum eſt fili⁹ ꝛ genitus:qꝛ illa pprietas ſignificatur vt actio cū dr generatio:ꝛ vt relatio cū dr paternitas: ſed ſi loquamur de quo elicitiuo ad hūc ſenſum:ꝙ illo pater elicit generationē quo formalr eſt pater.falſum eſt: ſicut ꝛ falſum eſt:ꝙ illo filius ſit formalr fili⁹:quo vel cuius vtute eſt pductus vel genit⁹.pꝫ ḡ ꝙ cū dr:eo eſt pater quo generat.ſi ly eo ꝛ ly quo teneatur vniformiter .ſ.formalr:vera eſt ppoſitio:ſi aūt ly eo teneatur formaliter:ꝛ ly quo elicitiue falſa eſt. ¶ Ad pmum illoꝝ que ſcḋo loco ſunt iducta dr:ꝙ maior vera eſt:ſi illud tale ſit abſolute formalis rō talis:ſed ad illū ſenſum nō dicimus:ꝙ eſſentia diuina ſit formalis rō talis actionis abſolute:ſed poti⁹ vt eſt ſub tali pprietate.eſt ergo falſa maior ſi itelligatur de illo:qḋ eſt formalis rō pncipalis:ſed nō totalis:cuiuſmodi eſt in ppoſito.nā potētia generādi dicit eſſentiā ſimul ꝛ notionē:licet nō ex equo. ¶ Ad 2^m dr:ꝙ nō ꝯcludit aliud niſi ꝙ eſſentia abſolute ſumpta nō eſt pncipiū vel potētia generādi.ſed eēntia ſub tali relatiōe. ¶ Ad tertiū p idem:licet modus loquēdi ſit ipropriꝰ.ſ.cum dr:ꝙ nā determinatur:ſola enī ſuppoſita in diuinis determinant:ſed nā nō determinatur per relatiōes:licet actio:que fit virtute eſſentie modificetur ſm ꝙ profluit ab alio ꝛ alio ſuppoſito nature diuine que qdem ſuppoſita quaſi ſpē differūt:ſm ꝙ ponit ſcūs doctor de potētia dei.q.10.arti.2° ad 12^m. (Licet enim in diuinis non pprie dicatur genus vel ſpēs vel vle ꝛ particulare:tñ vt de diuinis ſm quādā ſimilitudinē creaturaꝝ loquamur pr ꝛ filius ꝛ ſpūs ſcūs diſtinguuntur ſicut plura iduidua vni⁹ ſpēi:vt ēt Damaſcen⁹ dicit. Sed attendendum ꝙ in aliquo iduiduo in genere ſubſtātie poſſum⁹ ſpēm dupliciter cōſiderare. Uno modo ſpēm ipſi⁹ hypoſtaſis. Alio modo ſpēm pprietatis iduidualis.dato enim ꝙ Sortes ſit alb⁹ ꝛ Plato niger: ꝛ poſito ꝙ albedo ꝛ nigredo ſint pprietates iduiduātes Sortē ꝛ Platonē:verū erit dicere:ꝙ Sortes ꝛ Plato vnū ſunt ſpē:ſub qua ſpē hypoſtaſes cōtinentur:cōueniunt enim in humanitate:ſed diſtinguūtur ſm ſpēm pprietatis:albedo enim ꝛ nigredo ſpē differunt: ꝛ ſilr eſt in patre ꝛ filio:cōſiderātur enim vt vnus ſpē:cuius ipſe hypoſtaſes ſunt ſuppoſita:inquātum cōueniūt in vna nā diuinitatis:ſed ſm ſpēm pprietatis perſonalis ſueniuntur differre:paternitas enim ꝛ filiatio ſunt relationes ſm ſpēm diuerſe.) ¶ Ad quartū pꝫ per idē: ꝯcludit.n.ꝙ relatio eſt de rōne potētie generādi:ſicut modus pncipij nō ſicut pncipiū pncipale:ſed tale pncipiū eſt eſſentia:que pōt eſſe pncipiū multaꝝ operationum ſm ꝙ hꝫ eſſe ſub tali relatiōe:vel ſub tali:que qdē relationes ſunt modi habēdi eēntiā. ¶ Ad ea que tertio iducta ſunt dr. Ad p^m qdē dr:ꝙ ſolum pbat:ꝙ diuina eēntia abſolute:ꝛ ſub tali rōne ſumpta nō eſt pncipiū pluriū pductionū alteri⁹ rōnis.ſ.generatōis ꝛ ſpirationis ꝛ ſolū taliū:ita ꝙ ex rōne eſſentie determinetur ad duas pductiones ꝛ nō plures:ſed ſm ſcm Tho.p ſen. diſt.6.q.1.arti.3°. (Eſſentia diuina eſt pn^m oium actuum diuinoꝝ:licet eēntia ſub rōne eēntie nō dicat pn^m act⁹:q eſt opatio:ſꝫ q eſt eē:ſꝫ cū in eſſentia ſit ꝯſiderare diuerſa attributa:q̄ ſunt realr vnū in ipſa tm̄ rōne diſtincta:act⁹ refertur ad eſſentiā ſm illud attributū:qḋ exigit act⁹ ꝯditio:ſicut itelligere eſt ab eēntia: inq̄tū ipſa eſt itellect⁹:ꝛ res volite:q̄ pñt eſſe ꝛ non eſſe pducuntur ab eēntia inq̄tū ipſa eſt volūtas.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ ꝙ eēntia eſt pn^m act⁹ generādi ꝛ ſpirādi:nō qdē ſub rōne qua eēntia:ſed cum generatio in diuinis attēdatur ſm pceſſionē itelligibilē vbi a dicēte:ꝛ ſpiratio attēdatur ſꝫ pceſſionē amoris a diligēte:opꝫ ꝙ eēntia ſub rōne qua eſt itellect⁹ ſit pn^m generatiōis vbi:licet ſub rōne q̄ eſt nā diuina ſit pn^m generādi filiū dei:ſꝫ ſub rōne qua volūtas ſit pn^m ſpiratiōis:verū tñ qꝛ in deo itellectus ꝛ volūtas ſola rōne differūt:illa diſtictio iter itellectū ꝛ

Diſtictio rōnis ſuffic ad diſtinctionē pductionū actiuaꝝ.

Nō eodē pr ē gnāns ꝛ pr elicitiue.

Pr filius ꝛ ſpūs ſcūs ſūt plura iduiduua.

volūtatē nō ſufficeret ad hoc ꝙ gnātio ⁊ ſpiratio eēnt ꝓductiões vel ꝓceſſiones realr̄ diſtīcte: qꝛ ꝺ̄ʒ eūdē ꝑ ſen.diſ.13.q.1.arti.2ᵒ qꝛ volūtas ⁊ nā in diuinis ſola rōne diſtinguūtur:talis coꝝ diſtinctio diſtinctiōis realis eſſe nō pōt:rō qꝛ pncipiū nūq̄ pōt eē debiliꝰ pncipiato. ¶ Et p iſtā maximā ꝓbat: ꝙ ꝓceſſio ſpūs ſci non pōt diſtingui a ꝓceſſiōe filij ex hoc:ꝙ vna eſt ꝓceſſio nature:alia eſt ꝓceſſio volūtatis. Sic in ꝓpoſito:lʒ dicamus:ꝙ eēntia vt eſt memoria: vel itellectus eſt pn̄ᵐ gnōnis vbi:⁊ vt eſt voluntas eſt pn̄ᵐ amoris ſpirati:tn̄ hoc nō ſufficit ad h̄ ꝙ iſte ꝓductiones actiue realr̄ diſtinguant̄:ille eniʒ ſunt idē ꝺ̄m rē licʒ rōne diſtinguātur.ſ.generare ⁊ ſpirare:cū ſint ī eodē ſuppoſito patris: ipſe aūt ꝓceſſiones paſſiue:puta natiuitas ⁊ proceſſio ſpūs ſci realr̄ diſtinguūtur:ſʒ potētia generādi ⁊ potentia ſpirādi:ſiue ille ponant̄ eēntia vt itellectꝰ:⁊ eēntia vt volūtas:ſiue paternitas ⁊ ſpiratio actiua:ſiue itellectus ſub paternitate:⁊ volūtas ſub relatiōe ſpiratiōis: nō diſtinguūtur realr̄:qꝛ licʒ paternitas ⁊ ſpiratio ſint due relatiōes:nō tn̄ ſunt due res:ſʒ caꝝ realis diſtictio attēditur:qꝛ hn̄t adinuicē ordinē originis:⁊ vna eſt ab vno:⁊ alia a duobꝰ ſuppoſitis. ¶ Ad ſcðʒ pʒ rn̄ſio ꝑ idē cōcedit̄.n.ꝙ pricipia iſtaꝝ ꝓductionū ſunt alteriꝰ rōnis mō ꝑdicto:ſʒ illa diuerſitas rōnis in pnᵒ nō ſufficeret ad diuerſificādū ꝓductiōes:aut ꝓceſſiones ꝺ̄m rē: nec etiā ſufficit dicere:ꝙ eēntia vt eſt intellectꝰ eſt pn̄ᵐ vniꝰ ꝓductionis:⁊ vt eſt voluntas alteriꝰ:niſi ēt in rōne talis pncipij relatio icludat̄:alias nō appet:cur nō conuenirēt iſte ꝓductiōes ſpūi ſcō ſicut patri. ¶ Ad 3ᵐ cōcedit̄ totuʒ:pter hoc ꝙ opinio iſta diminute loqtur:qꝛ dicit ſolū abſolutū eſſe pn̄ᵐ totale ꝓductionis pſone:relationē totalr̄ excludēdo:qđ nō bene dictū eſt:qꝛ tunc potētia generādi eſt qđ cōe toti trinitati:imo nō apparet:cur nō ꝯueniret diuine eēntie:ex quo dicit purū qđ ⁊ nō ad aliqđ. ¶ Ad 4ᵐ ꝯcedit̄:ꝙ eēntia vt induit rōnem memorie vel itellectꝰ eſt pn̄ᵐ generandi vbū pncipale:ſed nō totale:imo de rōne talis potētie eſt eēntia tali rōne iduta ſub tali relatiōe:q̄ eſt paternitas: ⁊ ſilr̄ eſſentia vt iduit rōnē volūtatis eſt pn̄ᵐ ſpirādi amorē loquēdo de volūtate nō vt libera libertate ꝯtradictionis:ſed vt nā quedā:talis inquā eſt rō ſpirādi amorem in filiū:⁊ ideo eſt pncipalr̄ pn̄ᵐ ſpirādi cointellecta relatione cōi patri ⁊ filio:ſicut de potētia generādi dictū fuit ſepe. Et ſic pʒ ꝙ iſta opinio eſt inſufficiēs: licʒ aliq̄ vera dicat. ¶ Sed ꝯ rn̄ſiones iſtas arguit Guido de Carmelo 6ᵒ quolibe.q.6.ꝓbādo:ꝙ eſſentia nō ſit pncipiū generādi verbū ſub rōne itellectꝰ: vel alterius attributi. Arguit.n.ſic. Si rō pncipiādi vbū eſſet ſub ꝓpria rōne in diuinis:dato per ipoſſe:ꝙ nulla eſſet poſſibilis creatura:hoc.n.dato,adhuc ibi eſſet ꝓpa emanatio verbi:ex poſſibilitate eniʒ creature nō cōfert̄ fecūditas diuine perfectioni:imo magis ecōuerſo ꝓpter oīmodaʒ perfectionē diuinā ē poſſibilitas creaturaꝝ:⁊ ita ſi nulla eſſet poſſibilis creatura:eēt ifinita dei eēntia fecūda ad ꝓductionē ad itra.igit̄ ibi eſſet ꝓpa rō emanationis verbi:ſed ſi nulla eſſet poſſibilis creatura:nulla eēt diſtincta ⁊ ꝓpria rō attributalis.igit̄ ꝓpria rō attributalis nō eſt pncipiū ꝓducēdi verbū diuinuʒ. ¶ Scðo in agēte nō per inſtrm̄ ꝓductiōis pncipiū nō eſt iferioris ordinis ac minoris ꝯtinētie q̄ terminꝰ ꝓductionis. pʒ.qꝛ tunc ꝓductū ꝯcerneret virtutē ꝓducentis:qđ eſt ipoſſibile. dico aūt in generāte nō per iſtrumētū:qꝛ qđ agēs agat pncipio nō ſic perfecto:ſicut terminꝰ ꝯtingit ex iperfectione agētis vel modi agendi:ſed eſſentia eſt terminꝰ in ꝓductione vbi:que eſſentia cū ſit primꝰ actꝰ dans eſſe ſimplr̄ oīum rationū attributaliū cōtētiua ⁊ prior in diuinis cōparat̄ ad attributa: vt pma pfectio ad ſecūdas ⁊ q̄ſi q̄litates:vt dicit Aug.15ᵒ de trinitate cap.5 ergo ipſa ⁊ nō aliqđ attributū eſt in patre nō producente p inſtrumētū pncipiū ꝓductiōis vbi. ¶ Tertio. Illud qđ eſt in effectu per ſe vel ꝺ̄m ſe nō videt̄ reduci ad illud:qđ eſt in cā nō ꝺ̄m ſe:ſed per cōparatiōeʒ ad effectū:ſed diſtinctio ꝓductionū eſt in deo ꝺ̄m ſe:⁊ nō per ꝯparationē ad effectꝰ.ſ.creaturas: diſtincte aūt rōnes attributales:⁊ ꝺ̄m eaꝝ diſtinctionem nō ſunt in deo:ſʒ ſumunt̄ p ꝯparationē ad creaturas.ḡ diſtinctio emanationū nō dʒ reduci ad diſtinctas rōnes attributales pncipalr̄. ¶ Quarto. Qualē ordinē hn̄t aliq̄ ꝺ̄m reʒ:vbi ſunt diſticta ꝺ̄m rē:talē hn̄t ꝺ̄m rōneʒ vbi ſunt diſticta ꝺ̄m rōnē:ſed vbi itellectꝰ ꝺ̄m rē differt a nā:nō eſt pn̄ᵐ in vtute nāe niſi ſcði actus ⁊ pfectionis accidētalis.igit̄ vbi differt ꝺ̄m rōneʒ itellectꝰ a nā:nō erit in vtute nāe pn̄ᵐ niſi ſcði actꝰ ⁊ pfectionis ſcðe diſtincte a nā ꝺ̄m rōnē:vnde videmꝰ ꝙ aīalia nō generāt p aliud niſi per nāʒ. Nec valʒ ſi dicat̄ p potētiā generatiuā: qꝛ ꝺ̄m aliquos potētia generatiua non eſt niſi nā:vel ſi ſit aliud a nā eſt inſtrm̄ nāe:deꝰ aūt nō ꝓducit ad itra per inſtrm̄. ¶ Quinto. Diſtictio attributoꝝ eſt p actū rōnis ⁊ itellectꝰ:ſed nullū itelligere pcedit ꝓductionē vbi.igit̄ illud qđ cauſat̄ ab actu itellectꝰ:ſicut ſunt diſtincte rōnes attributoꝝ:nō erit pn̄ᵐ ſub tali diſtincta rōne emanatiōis vbi. ¶ Ad pn̄ᵐ iſtoꝝ cōcedit̄ maior ⁊ minor ꝓ nūc.⁊ ideo argumētū nō plus īfert:niſi ꝙ attributū vt eſt diſtictū ab eēntia nō eſt pncipiū ꝓducēdi vbuʒ:ita ꝙ diſtinctio illa aliqđ faciat ad rōneʒ principij:vel ſit quocūq̄ mō reqſita ad pncipiādū:ſed non cōcludit:ꝙ illud cui itellectꝰ attribuit rōnē attributi: ⁊ diſtinguit illud ab eſſentia nō ſit pn̄ᵐ ꝓducēdi verbuʒ licʒ eniʒ nulla creatura eēt poſſibilis adhuc eēt intellectus in deo:licʒ forte nō eēt diſtictus a diuina eſſentia. ¶ Ad 2ᵐ dico:ꝙ itellectꝰ vt diſtinguit̄ ab eēntia diuina nō hʒ:ꝙ ſit pncipiū ꝓducēdi vbū:qđ ſit eſſentia diuina:ſed ſolū ꝓducēdi vbū:ſed ꝙ itellectꝰ ſit pn̄ᵐ ꝓducendi vbuʒ:qđ ſit deus:vel qđ ſit pncipiū ꝓductionis: cuiꝰ terminꝰ eſt eſſentia:hoc hʒ:vt eſt itellectꝰ diuinus idē eſſentie diuine.argᵐ ergo bn̄ ꝯcludit:ꝙ itellectꝰ vt pſcindit̄ ab eēntia nō eſt pn̄ᵐ ꝓductiōis terminate ad eſſentiā diuinā:vn̄ ſicut pſona ꝓducta per generatiōeʒ eſt filiꝰ:⁊ verbū:⁊ deꝰ:ita pncipiū ꝓducēdi eſt nā:⁊ itellectus:⁊ diuinitas:ita ꝙ ſingule rōnes in ꝓducto correſpōdēt ſilr̄ rōnibꝰ in pncipio ꝓducēte:que tn̄ dicūt pn̄ᵐ actionis ſicut nā:⁊ itellectꝰ:vel formā ſpecificā ꝓducētis vt diuitas. ¶ Ad tertiū dico:ꝙ ſupponit duo falſa. Primū eſt:ꝙ ꝓductiones actiue ſint diſtincte a nā ex nā rei:imo realr̄.2ᵐ eſt quod ſupponit:ꝙ nos intelligamus:ꝙ diſtinctio attributoꝝ aliqđ faciat ad ꝓducendūʒ vbū. ¶ Ad 4ᵐ dico:ꝙ bene ꝯcludit:ꝙ itellectꝰ ex hoc ꝙ itellectus nō hʒ ꝙ ſit pn̄ᵐ generādi aliqđ habēs nām diuinā:ſed ſolū actꝰ itelligēdi ⁊ gignēdi verbū:ſʒ nō ꝓbat qn nā diuinaꝰ vt eſt itellectus ſit pn̄ᵐ gignēdi verbū:licʒ nō vt itellectꝰ eſt habeat:ꝙ ſit pn̄ᵐ gignendi deū:ſed vt eſt diuinitas vel nā diuina:⁊ hoc eſt qđ nos dicimꝰ. Cuʒ eniʒ addit:ꝙ aīal per eſſentiā:⁊ nō per potentiā generat:aīal niſi iſtrumētaliter dr̄ qđ veꝝ eſt:⁊ ideo cōcedo ꝙ pater ꝺ̄m diuinitatē ſiue nām diuinā gignit deū. Cū hoc tn̄ ſtat:ꝙ ſicut aīal:puta hō per itellectū gignit vbū:⁊ nō per eſſentiā vel nām:pater virtute itellectus inquātū hō ꝓducit vbuʒ:vn̄ pn̄ᵐ generandi filiū eſt nā inquātū hō:ſed ꝙ ille filius ſit vbū:hoc eſt qꝛ nā eſt itellectꝰ:poᵒ ḡ generādi filiū eſt eēntia diuina

vt nā

Margin notes:

Prīnᵐ nō ē debiliꝰ pncipiato.

Intellectꝰ ſʒ diuerſa rōne diuerſoꝝ eſt pncipiū.

Generās nō niſi iſtaliter poᵃ ᵐ gnāt.

vt nā: principiū ſilr generādi verbū eſt eēntia: vt itellectus. ❡ Ad qntū dr̄: ſicut ad pmum. ſ. ꝙ nihil qđ cauſatur ab actu itellect⁹ eſt pncipiū pducēdi verbū diuinuz: ꝛ ideo bñ ꝯcludit̄: ꝙ diſtictio illa: quā intellect⁹ facit iter attributa: vel intētio attributi: vt eſt attributuz nihil faciūt ad rōnē pncipij pductiui ad itra: ſed nō pbatur qn illud: cui itellect⁹ attribuit rōnez attributi: vt pote itellect⁹: vel illud qđ rō diſtingnit ab eēntia diuina: ſit pn̄m pducēdi verbū: tale enim eſt in deo ab eterno: ꝛ poſito ꝙ nulla eſſet poſſibilis diſtinctio rationis. ❡ Ad ea vō que 4° loco iducta ſunt dr̄. Ad pm̄ qdē dr̄: ꝙ termin⁹ formalis pductiōis verbi eſt eēntia: ꝛ nō relatio ſigta in abſtracto. ſ. paternitas. ❡ Dicit̄ vlteri⁹ ꝙ in illa gnātione nō eſt aliqs termin⁹ formalis pduct⁹: ꝛ ideo diſtinctio ibidē facta de termio cōicato ꝛ de termino pducto nulla eſt: ſi loquamur de formali termino. ❡ Dr̄ vlteri⁹: ꝙ termin⁹ pductus eſt ipſꝫ ſuppoſitū falſa eſt ergo imaginatio fundata in h̄: ꝙ ſicut in filio eſt aliqs termin⁹ formalis pductus: ꝛ aliqs terminus formalis cōicatus: ita in patre ſit pn̄m cōicandi: ꝛ aliud pncipiū pducēdi. ❡ Ad zm̄ dr̄ negādo maiorē: nec valet pbatio: cū falſum aſſumat. ſ. ꝙ in omni pductione formale pncipiū pductionis diſtinguat̄ a formali termino illi⁹: vt patuit in alia qōne. falſum ēt ſupponit̄ in minori. ſ. ꝙ in filio ſit aliqđ cōicatū: ꝛ aliqđ pductum diſtinctū realr ab illo: qđ cōicatur. Iſte qdē doctor errat nō modicū ponēdo: ꝙ relatio diuina ſm rē ab eēntia diſtinguat̄. ❡ Ad 3m̄ negat̄ minor: dico enim: ꝙ ponens eēntiā diuinā eſſe principiū actuū notionaliū: pt aſſignare rōnē: cur in diuinis nō ſunt plures emanationes ꝙ̄ due: qꝛ. ſ. eēntia eſt principiū taliū actuū ſub rōne itellectus: aut memorie: ꝛ ſub rōne volūtatis: ꝛ non abſolute ſub rōne: qua eſſentia. Cōſtat aūt: ꝙ in nā intellectuali pceſſio imanēs nō attēditur niſi ſꝫ actionē itellect⁹ vel volūtatis: ꝛ ideo cū in diuinis ſit ſolū pceſſio: que iueniť in nā itellectuali: ſolū ſunt ibi due pductiones ſm ſpēz diſtincte. Cur aūt nulla eaꝝ pōt multiplicari ſm numerum: dicet̄ in alia queſtione. ❡ Ad quartū dr̄: ꝙ eſſentia diuina eſt pncipale pncipiū quo pater generat: paternitas aūt eſt principiuz nō ita pncipale: ſed. ſ. coitellectū. Nec valet rō: filiatio eſt in filio vere pducto. igit̄ paternitas eſt in patre ve pducens vel pductiua. tū qꝛ ꝯña non valꝫ: qꝛ relatio licꝫ poſſit pduci ſaltē cōſecutiue ad pductionē hypoſtaſis: nō tñ hꝫ rōnē pductiui: licꝫ poſſit eē modus agētis: vel modus pncipij pductiui: cuiuſmodi eſt in pposito: tuꝫ qꝛ filiatio nō pprie pducit̄: ſed fili⁹. Et ſic pꝫ: ꝙ rōnes cōtra ꝯcloneſ facte nō pcedunt. ❡ Ad rōnē factā in pede qōnis dr̄: ꝙ potētia generādi nō dicit̄ pprie actiua nec paſſiua: ſed pductiua. nā pſone diuine non ſunt facte: ſed pducte. ❡ Et hāc reſpōſionez in ſnīa dat ſctūs Tho. pma parte. q. 41. artic. 4. ❡ Item de potētia dei q. z. arti. p. dicit: ꝙ potētia generādi nec eſt actiua: nec paſſiua: licꝫ per modū potētie actiue ſignificet̄. ❡ Itē p ſen. diſ. 7. q. i. arti. p. dicit: ꝙ potētia dei nō eſt actiua: nec paſſiua: ſꝫ ſupactiua. Et h̄ de qōne dicta ſufficiāt.

❡ Vtꝝ in diuinis poſſint eē plres filij. Qō. II.

SEcundo querit̄ iuxta eādez diſtinctionē. Vtꝝ in diuinis poſſint eſſe plures filij. Et arguit̄ ꝙ ſic. De⁹ pater eſt potētior ad generādū ꝙ̄ pater creatus ſed vnus homo pōt generare plures filios. ḡ ꝛ deus: precipue cū potentia patris vno filio generato non diminuatur.

In oppoſitum arguitur. In diuinis nō differt eē ꝛ poſſe: ſi igit̄ in diuinis poſſunt eſſe plures filij: iaz de facto eēnt ibi plures: ꝛ ita eēnt plures pſone in diuinis ꝙ̄ tres.

In hac qōne erūt duo articuli. In quoꝝ pmo ponent̄ alique ꝯcluſiōes. Scđo mouebuntur dubitationes.

Quantum ad primū ſit hec pma ꝯcluſio. In diuinis nō poſſunt eē plures filij: pbatur. tū qꝛ qcqd pōt eſſe neceſſe eē: actu eſt neceſſe eē. tū qꝛ qcqd pōt eſſe de⁹: eſt actu de⁹ ꝛc̄. Nec eſt de iſta ꝯne aliqua dubitatio apud catholicos: oēs. n. cōcorditer ponunt: ꝙ in diuinis nō poſſunt eē plures filij: nec plures patres: nec plures ſpūs ſancti: licꝫ dubiuꝫ ſit vñ oriť repugnātia: ꝙ aliqua relatio: puta filiatio: aut paternitas ſm numerū pluriſicari nō pōt. ❡ Secūda ꝯclo. Scđꝫ mētē ſancti Tho. hui⁹ ipoſſibilitas reſoluit̄ in diuinā imaterialitatē: vt in cāz. Hāc enꝫ ꝯcluſionē ponit ipſe pma parte. q. 41. arti. 6° vbi ponit q̄ttuor rōnes. quarū pma eſt talis. (Plures (inquit) filiationes in diuinis eſſe nō poſſent: niſi ſm mālez eoꝝ diſtinctionē: forme enꝫ vni⁹ ſpēi nō multiplicant̄ ſm numerū: niſi ſꝫ materiā: que in diuinis nō eſt: vnde in diuinis nō pōt eſſe niſi tm̄ vna filiatio ſubſiſtēs: ſicut albedo ſubſiſtēs nō poſſet eſſe niſi vna.) ❡ Item p ſen. diſt. 7. q. z. arti. z°. aſſignat eādē rōnē. (Impoſſe (inquit) eſt: ꝙ filiatio in diuinis multiplicet̄ ſꝫ nūeꝝ: qꝛ tal' multiplicatio eēt mālis: vñ in deo nō pōt eē niſi vna filiatio ꝛ vna filiatiōe nō ꝯſtituit̄ niſi vn⁹ fili⁹: ꝛ ita in diuinis non poſſunt eē plures filij: nec plures patres.) ❡ Itē de potētia dei. q. 9. arti. 9°. ad primū ſic ait. (Nihil vnū ſm ſpēz exiſtēs: ſm numerū pōt multiplicari niſi rōne māe: ꝛ hac rōe in diuinis nō pōt eſſe niſi vna eēntia ꝛ filiatio: qꝛ diuina eſſentia eſt imālis oino: ſi autez eſſent plures filij in diuinis: oporteret ēt eſſe plures filiationes: ꝛ ita oporteret eas ſm mām ſubiectā multiplicari: qđ diuine imaterialitati nō cōuenit.) Hec ille. ❡ Tertia ꝯcluſio eſt. Etiā ſm mētē ſancti doctoris hꝰ ipoſſibilitas reſoluit̄ vt in cām in pfectionē diuinā: tā ex parte pceſſionū: ꝙ̄ ex parte pcedētiū. Unde pria pte vbi ſupra ponit ſcđo loco talē rōnē dicēs. (Scđa (inqt) rō ſumit̄ ex pte pceſſionū: qꝛ de⁹ intelligit oīa: ꝛ vult vno ſimplici actu: ideo nō pōt eſſe niſi vna perſona pcedēs per modum verbi qui eſt filius ꝛ vna tantuꝫ per moduꝫ amoris: q eſt ſpūs ſanct⁹.) Hec ille. (Tertia rō vō quā ibidē ponit talis eſt. (Ex hoc (inquit) eſt perfect⁹ filius: qꝛ tota diuina filiatio in eo ꝯtinet̄: ex quo eſt: ꝙ eſt tm̄ vn⁹ filius. Silr idē dicēdū eſt de ſpū ſcō.) Hec ille. ❡ Hāc vltimā rōnē ſilr ponit p ſen. vbi ſupra. (Hoc ipſꝫ (iqt) pertinet ad pfectionē filij: qꝛ nihil de filiatōe eſt extra ipſꝫ in diuinis: vñ eſt pfecte fili⁹.) ❡ Pꝫ ḡ quō ex diuina pfectione pcedit ipoſſibilitas plurificatiōis relationuꝫ vni⁹ rōnis ſm numerū: qꝛ enꝫ de⁹ pfectiſſime itelligit: ideo vnico actu ſimpliciſſimo oīa intelligit: vnico aūt actu itell's nō pducit niſi vnicū vbū. ❡ Et ſilr qꝛ fili⁹ in diuinis eſt pfectiſſime fili⁹: ideo nō ſe hꝫ vt participās filiationē: imo eſt ipſa qdditas filiationis diuine ſubſiſtēs. ❡ Ex quo ſeqtur: ꝙ nihil de diuina filiatiōe pōt eſſe extra illā: ſi enꝫ aliqđ de diuina filiatiōe eſſet extra illā: iaꝫ poſſet imaginari pfectior filiatio. ſ. vna: q̄ ꝯtinet pfectionē pme filiatiōis ꝛ ſecūde. ❡ Quarta ꝯ eſt. Etiā ſm mētē ſcī Tho. hꝰ ipoſſibilitas reſoluit̄ in modū nālis pceſſionis: vt in cām. Nā ipſe pma parte vbi ſupra 4°. loco aſſignat talē rōnē. (Perſone (inqt) pcedūt nāliter: ꝛ nā determinat̄ ad vnuꝫ.) ❡ Itē de

Mð ī ē cā diſtinctiōis materialis.

Vnd̄ vbū tñ ab vno actu itellect⁹ pducitur.

potētia dei vbi ſupra.ſic dicit.(Filius dr̄ aliqs ex hoc ꝙ naliter ꝓcedit:nā aūt ad vnū ſe hȝ determinate:niſi per accidēs ex aliquo mālī plura ꝓueniant pp māe diuiſionē:⁊ iō qꝛ ibi eſt oīno imālis nā:opȝ filiū vnuȝ eſſe tm̄.) Hec ille. ¶ Item.q.z.arti.4°.(Pōt(iquit) aliq̄ ſpālis rō aſſignari:q̄re pater tm̄ vnū filiū gignere poſſit.nā eniȝ ad vnū determinaꝛ:vñ cuȝ pater nā generaret filiū nō pōt eſſe niſi vn⁹ filius a patre genitus. Nec pōt dici ꝙ ſunt plures numero in eadē ſpē exiſtētes:ſicut apud nos accidit:cū nō ſit ibi mā:que eſt principiū diſtinctionis ſm numerū in eadē ſpē.) Hec ille. ¶ Quinta cōcluſio eſt.Etiā hǫ ipoſſibilitas ſm mentē dicti doctoris reſoluiꝛ vt in cām:in modū quo diuine pſone cōſtituunꝛ:⁊ abinuicē pſonalr diſtinguūtur: vñ in de potētia dei.q.z.arti.p.ad 1o^m ſic ait.(Qꝛ enim in diuinis(inquit)alius fili⁹ eſſe nō pōt cōtingit:qꝛ ipſa filiatio eſt ꝓprietas pſonalis ipſi⁹:⁊ hoc quo(vt ita dicaȝ)iduiduaꝛ:cuilibȝ aūt iduiduo pncipia iduiduātia ꝓpria ſunt ſibi ſolitalias ſequereꝛ:ꝙ pſona vel idiuiduū eſſet cōicabile rōne.) Hec ille. ¶ Et ad tertiuȝ ibidē ſic ait.(Ipſa relatio filiationis in filio tenet locū omniū pncipioꝝ iduiduātiū in reb⁹ creatis:ꝓpter qđ dr̄ ꝓprietas pſonalis:ipſa aūt nā diuina tenet locū nature ſpēi.) ¶ Item eadē.q.arti.4°.(Nō eſt(ingt) in diuinis aliqd quo filius diſtinguaꝛ ab alijs pſonis: niſi ſola relatio filiatiōis:que eſt eius ꝓprietas pſonalis: ⁊ qua fili⁹ nō ſolū eſt filius:ſed eſt hoc ſuppoſitū vel pſona hec. Impoſſibile eſt aūt illud quo aliquod ſuppoſituȝ eſt hoc in plurib⁹ iueniri:qꝛ ſic ipſum ſuppoſitum eēt cōicabile:qđ eſt cōtra rōnē ſuppoſiti iduidui: ⁊ pſone:vnde nullo mō pōt eſſe alius filius in diuinis q̄ȝ vnus:nō eniȝ pōt dici:ꝙ vna filiatio cōſtituat hunc filiuȝ:⁊ alia aliū:qꝛ cū filiationes rōne nō differāt:oporteret:ꝙ ſi mā vel quocūq; ſuppoſito diſtinguerenꝛ:ꝙ eſſet in diuinis mā:aut aliud diſtignēs q̄ȝ relo. ¶ Itē q.9.arti.9.ad p^m.(Illud(inquit)per quod aligđ iduiduatur ⁊ efficiꝛ incōicabile:impoſle eſt plurib⁹ eſſe cōe illud eniȝ:per qđ Sortes eſt hoc aligd:nō pōt intelligi plurib⁹ ineſſe:vñ ſi filiatio in diuinis plurib⁹ cōueniret nō eſſet filiatio cōſtituēs incōicabilē filij perſonā:⁊ ita oporteret ꝙ filius iduidua pſona cōſtitueretꝛ ꝑ aligđ abſolutū:qđ vnitati diuine eſſentie non ꝯuenit.) Hec ille. ¶ Et in hoc primus articulus terminaꝛ.

ꝯ z^m ꝯclo. Aur.d.7.q. z.ar.p°. Quantum ad ſcđm articuluȝ mouēda ſunt dubia quorūdā cōtra iſtam poſitioneȝ Et quidē cōtra ſcđaȝ cōcluſionē arguit Aureolus ꝓbādo illā eē multipliciter defectiuaȝ. ¶ Primo ingt iſte modus deficit:qꝛ dicit oēm plurificationē ſm numeꝝ fieri ꝓpter māȝ quātā:accipiēdo mām pro parte compoſiti eſſentiali exiſtēte in potētia. Illud enim qđ pōt cōcipi cōceptu vniuerſali nō eſt principiuȝ indiuiduationis:ſed materia pōt intelligi cōceptu vniuerſali ēt materia quāta. In conceptu enim hominis itelligitur corpus organicuȝ:qđ includit materiā quantam. ergo materia quāta nō eſt cauſa indiuiduationis:⁊ per cōſequēs nec plurificationis. ¶ Secūdo ſic. Ablata cauſa auffertur effectus:⁊ maxime ſi ſit cauſa precíſa:ſed nulla materia exiſtēte adhuc ipſe anime ſepate numeraliter diſtinguūtur.nō ergo eſſet cauſa numerationis animaꝝ materia quāta. ¶ Et ſi dicatur:ꝙ remanet habitudo ad corpora:nō valet:nūq̄ȝ eniȝ effect⁹ ineſt alicui ꝓpter habitudineȝ ad cām:alioquin nix eſſet alba pp ſolam habitudinē ad albedinē:eſto ꝙ nō participaret eā in actu:⁊ ſimilr lignū eſſet calidū ꝓpter ſolaȝ habitudinē ad calorem:ſed cōſtat:ꝙ anime ſeparate ſunt in actu indiuidue:⁊ numeraliter diſtincte.ergo cauſa iduiduationis nō eſt ſola habitudo ad materias diſtinctas. ¶ Tertio ſic. Phs dicit 4°. metaphyſice.ꝙ ideȝ eſt dicere aliquis homo:⁊ vnus homo:⁊ iſte homo:ſed cōſtat:ꝙ nō eſt homo per materiā quātā.ergo nec iſte homo. ¶ Quarto ſic. Celi diſtiguūtur numero ſȝ Cōmētatorē pmi celi ⁊ mūdi.ſed celi nō habēt materiaȝ vt idem ponit ibidē. Et nō eſt dubiuȝ:ꝙ phs fuit illius ſentētie.ergo nō omnis numeralis diſtinctio eſt ꝑ materiaȝ quātitati ſubiectā:nec illa fuit mēs phi: ſed que fuerit mens phi dicit arguens in ꝓpoſito alio.ſ.diſt.3. primi:ꝙ cū Ar.dicit:ꝙ forma abſtracta a mā vltima abſtractione:nō pōt plurificari.12°. metaphyſice.ꝑ formaȝ itelligit ratonē ſpecificaȝ ⁊ nām:mā aūt accipiꝛ ibidem nō pro parte cōpoſiti:ſed pro quocūq; addito ad ſpecificā rōneȝ:⁊ pōt diſtingui quintus modus talis materie:additur eniȝ ꝯceptui ſpecifico quādoq; ſitus ⁊ quantitas cuiuſmodi ſitus eſt paſſio: ⁊ ſic conſurgit cōceptus iduidui ſignati dicendo:ħ homo:vel ille homo. Aliquādo vero additur multitudo accidentiuȝ ꝓprioꝝ:⁊ ſic cōſurgit cōceptus induidui ſimul totius de quo loquiꝛ phus 7° metaphyſice:vt dum cōcipitur Sortes cū ſua ꝓpria figura ⁊ colore ⁊ ceteris accidentibus:que appellanꝛ partes materie nō forme 7°. metaphyſice:qꝛ.ſ.nō ſunt de ꝯceptu ſpecifico. Aliquādo aūt additur particularitas icerta abſq; oī ſignificatione ⁊ determinatiōe:⁊ ſic cōſurgit cōceptus induidui vagi: vt cuȝ cōcipitur:quidā homo vel quidaȝ angelus. Aliquādo autē additur particularitas certa ⁊ determinata:nō tamē ſitus ſeu quātitas vel ſignatio:⁊ tūc conſurgit cōceptus iduidui abſtracti:qualis eſt Gabriel: vel Michael:qđ nō eſt iduiduū ſignatū vel demonſtrabile cōcipiendo hunc angelū vel illum:qꝛ tūc neceſſario ſituareꝛ huc vel illuc:angelus aūt nō pōt eſſe ſubiectum ſitus. Aliq̄ñ autē additur ad cōceptuȝ ſpecificuȝ aliquod accidēs cōe omnib⁹ iduiduis:ſed ꝓpriū ſpēi: vt cū dicitur.homo riſibilis:aut aliquid hō. ¶ Pōt ēt addi ſibi accidens itentionale:vt ſi concipiatur homo īquātū ſpēs:vel vt predicabilis de pluribus. Secūdū hoc ergo de homine poſſunt eſſe ſex cōceptus. Prim⁹ quidē iduidui ſignati:vt cum cōcipimus hunc hoieȝ. Secūdus vero iduidui ſimul totius:vt cum ꝯcipim⁹ hunc hominē cum talibus carnib⁹ ⁊ oſſibus. Terti⁹ vo iduidui vagi:vt dum cōcipimus quēdam hominem. Quartus vero iduidui abſtracti a ſitu ⁊ omnib⁹ accidētibus:vt cum cōcipimus Sortē ſm ſuam realitatem: que ſubijcitur oībus accidētib⁹.illa nāq; eſt ꝓpria nō cōis. Quintus aūt cōgregati ex rōne ſpecifica ⁊ accidētibus eius:vt dum cōcipimus homineȝ cum figuris ⁊ qualitatibus ſibi debitis in cōi:aut dum concipitur hō īquantū eſt ſpēs. Sextus eſt abſtractiſſimus:qui eſt cōceptus forme ſimplr ⁊ qdditatiu⁹: vt dum cōcipimus hoiem ſimplr abſtrahendo ab iſtis oib⁹: ⁊ forma talr abſtracta ſi eſſet in re ſm illam denudationeȝ:quā hȝ in itellectu ꝯcipiēte illo ſexto modo plurificari nō poſſet.ſic ergo itelligendū eſt:ꝙ forma abſtracta a materia plurificari nō poteſt:⁊ ꝓpoſitio ſic itellecta eſt per ſe nota.nō auteȝ itelligēdo abſtractionem a materia: que eſt pars cōpoſiti. ¶ Secūdo dicit illam poſitionē deficere in hoc ꝙ ait ex hoc filiationē nō poſſe plurificari in deo.ſ.ex imaterialitate:ſȝ ħ enim nō plus repugnabit filio in diuinis plurificari:q̄ȝ Michaeli vel cuilibet angelo:qui ſm te plurificari nō pōt:qꝛ eſt forma abſtracta:ſed hoc eſt abſonuȝ:qꝛ ñ in angelis ſaltem eſt rō generis ⁊ ſpēi:q̄uis non ſit niſi vnum indiuiduum

Marginal notes (right column): Tex.cō.3. (beside "ctas. ¶ Tertio ſic…"); C.95. (beside "mētatorē pmi celi…"); T.cō.40. (beside "abſtractione:nō pōt plurificari…"); T.c.20. (beside "de quo loquiꝛ phus 7°…"); z^m in quo dicit pōnē. S. Tho. deficere ⁊ hoc ē dicere ꝯ ſcđas. (beside "que eſt pars cōpoſiti. ¶ Secūdo dicit…")

in vna

in vna ſpē ſm te:conſtat autem ꝙ a filiatione nō pōt
abſtrahi cōceptus ſpecificus aut generis:qꝛ non eſt ge/
nus aut ſpecies in diuinis.ergo rō illa nō eſt cauſa illi⁹
īplurificabilitatis quā hꝫ filiatio. ❡ Scdo. Quia effe/
ctus ꝓprius dꝫ reduci in cām ꝓpriā:ſed nō plurificari
ꝓpriū eſt filio:ꝛ ſpūi ſcō tali modo:qḋ nō ꝯpetit alicui
creato:nulla nāqꝫ creatura ſic eſt multiplicabilis:ſicut
diuine relones.ḡ nō debuit aſſignari ꝓ cā abſtractio:ꝙ̄
cōis eſt creaturis. ❡ 3° loco dicit iſtā poſitionē defice/
re.Qm̄ dici poſſet:ꝙ hꝫ filiatiōes nō eſſent in eodē ſu/
biecto:nō eni eēntia eſt ſubm ꝓꝑetatū:ſed ſuppoſita.ḡ
quot erūt filij:tot erūt ſubiecta:ꝛ ſic filiationes diſtin/
gui poterūt penes illa. ❡ 2°. Qꝛ pl'es ꝑnitates ſunt in
eodē ſorte ad pl'es filios:ꝛ pl'es ſilitudines i eodē albo
ad pl'a coalba:ſed iſte ſunt eiuſdē rōnis ꝛ ſolo numero
differētes.igī ex hac rōne nō tollit̄:qn pl'es filiatiōes
poni poſſint in deo. ❡ 3°. Tales filiationes pl'es eſſent
īter alios ꝛ alios terminos:ꝛ ita haberēt quo diſtigue/
rent̄ adinuicē:eſto ꝙ nō ꝑ ſubiecta.ḡ non appet:ꝙ illa
rō ſufficiat. ❡ Pro hoc arguit Sco. 5° metaphy. ꝓban
doqꝫ multa accidētia vni⁹ ſpēi pn̄t eſſe in eodez ſubie/
cto. ❡ Primo ꝑncipalr. Qꝛ in eadē pte dyaphani ſūt
pl'a lumina creata ex diuerſis lumioſis. ❡ Si dicat̄ ꝙ
nō ſūt pl'a lumina:ſꝫ ex illis fit vnū. ❡ Cōtra. Ibi ſūt
diuerſa agētia.ſcꝫ pl'a luminoſa.ḡ pl'es actiones ꝛ pl'es
effectus. ❡ Scdo. Qꝛ pl'es ſpēs eiuſdē rōnis ſūt i oc'lo
ꝛ in fātaſia. ❡ Dicet̄ ꝙ nō ſūt in eadē pte oc'li. ❡ Cō
tra. Uiſo vno albo ſi in eodē ſitu ponit̄ aliud albūꝫ ibi
eſſent due ſpēs albedinis in eadē pte oculi. Nec valꝫ.
ſi dicatur:ꝙ nō erunt ibi due ſpēs:ſed ꝑcedens augeṫ.
hoc inquā nō valꝫ:qꝛ ſi ꝑ vr̄ albū intenſūꝫ:ꝛ poſt albūꝫ
remiſſūꝫ.ſi ſpēs illius albi remiſſi augeat precedentēꝫ.
tūc ſpēs repſentās albū remiſſūꝫ erit intenſior ꝙ̄ ſpēs
repſentās albū intēſūꝫ:qḋ eſt ꝯ ſenſūꝫ. ❡ Itē. Accidēs
intentionale abſtrahit a ſitu ꝛ dimenſione ſm ſe:ꝛ ab
actione expellēti ſive ꝯtraria:ſed ex talibus vr̄ cauſari
repugnātia duoꝝ in eodē ſubto. ❡ 3°. ꝑncipalr. Qꝛ idē
pr̄ nūero hꝫ pl'es filiationes:cū relatio numeret̄ nūera
tione termini. ❡ Si dicat̄:ꝙ eſt eadē ꝑnitas ꝙ̄ refert̄
ad pl'es filios. ❡ Cōtra. Qꝛ tūc corrupto vno filio ma
neret illa eadeꝫ relatio in nūero ꝙ̄ referebat̄.ergo ma
neret terminus:qḋ eſt ꝯ poſitionē:vel maneret relatio
deſtructo termino:vel eadē relatio maneret ꝛ non ma
neret. ❡ Itē eadē rōne paternitas ſortis ꝛ platōis poſ/
ſent terminari ad eundē filiū:ita ꝙ haberēt eūdē filiū.
ꝓbat̄:qꝛ ſm te eadē ꝑnitas nūero terminat̄ ad diuer
ſos filios.igī a ſimili eadem filiatio terminari pōt ad
pl'es patres. ❡ 4°. ꝑncipalr. Idē ſubꝫ i nūero eſt in po⁹
ad pl'es albedines ſuccedētes diuerſis tꝑibus. ḡ hꝫ ſil'
diuerſas potentias ad illas albedines. ❡ Si dicat̄:ꝙ
eſt eadē potētia i nūero. ❡ Cōtra. Qꝛ tūc cū vna albe/
do corrūperet̄ alia nō corrupta.ſilr po⁹:ꝛ tūc idē nūero
manet ꝛ nō manet. ❡ Pro hꝰ etiā arguit Adaꝫ in ſcdo
multiplr. Primo.qꝛ duo lumina ſimul coextēdunt̄ in
medio. Cuius ꝓbatio eſt:quia poſita vna candela tm̄
in domo de nocte illuminat̄ dom⁹ remiſſime:ꝙ̄ ſi pl'es
ponant̄:ꝛ vna de illis ſubtracta:poſtꝙ̄ poſite fuerint:
pꝫ ſenſibilr ꝙ lumē remittit̄:ꝛ cū cādela appōit̄:dato
ꝙ ſint in oībus ſil'es nō corrūpit lumina ꝑora:nec ꝑo/
ris cādele:nec etiā ipſius ſubtractio eſt toti⁹ lumīs vel
oīum luminū corruptio. ❡ Itē dū ſunt ſiml' iſta lumi
naria i diuerſis ptib⁹ dom⁹ ſi ponat̄ obſtaculū i medio
dom⁹:ꝙ̄libꝫ cādela hēbit vmbrā ſuā ex opp'ᵒ tal' obſta/
culi directe:ꝛ tm̄ alia cādela ibidē illūinabit:ꝛ tm̄ ſenſi/
bilr pꝫ i tali caſu:ꝙ lumē eſt i loco cuiuſlibꝫ iſtaꝝ vm/

Utrū pl'a accidētia vnius ſpēi poſſint eſſe in eodeꝫ ſubo ſimul. Sco. 5° me.

brarū remiſſius ꝙ̄ in illa pte domus:cuius cām nō eſt
poſſibile aſſignare vbiqꝫ ꝛ bonā:niſi ꝙ lꝫ tota vmbra
illuminet̄ ab aliqua vel aliqbus iſtarū candelaꝝ:non
tamē ab iſta:cuius vmbra ibi ꝓducit̄ per obſtaculū:ꝛ
ideo fit ibi lumē remiſſius ꝙ̄ vbi lumina oīum ſimul
cōcurrūt.ergo vbi ſic cōcurrunt in agendo:ibi ſunt plu
ra lumina creata ꝙ̄ alibi. ❡ Itē ſol ꝑ acceſſum ſuū cō
tinuū:vel ēt cādela facit plus de lumine in pte:ad quā
ſic cōtinue accedit ꝙ̄ prius fuerit:ꝛ hoc nō facit corrū
pēdo totū lumē ꝑcedēs:nec ſine ꝓductione noui lumi
nis.ḡ ſunt ibi plura lumina:ꝛ qua rōne duo lumina ſil'
coextendunt̄ in medio:pari rōne ꝛ duo calores in cale
factibili:ꝛ ſic de alijs. ❡ Scdo. Qꝛ ſiml' pt hō īnlligē
re ſortē ꝛ platonē:ꝛ nō vnica intellectione indiuidualr
ꝛ diſtincte nālr ān ꝯpōnē ꝛ diuiſionē.igī ꝯ duab⁹:aſſū/
ptū pꝫ:qꝛ hō pōt hr̄e ō ipſis tales noticias ſiml ꝙ ſciat
vel credat ſortē diſtingui a platone vtute taliū ſimpli/
ciū noticiaꝝ. ❡ Tertio. Qꝛ noticia ſenſitiua nō ē vſus.
igī tm̄ vnius repreſentatiua.igī qn̄ vr̄ duo alba:ſūt
in po⁹ viſiua ſiml' due viſiones:ꝛ hoc aliūde pꝫ:qꝛ licꝫ
ponat̄ aliqḋ obſtaculū inter oculū ꝛ vnū illoꝝ:non ꝓ
pter hoc deficit aliud videre. ❡ 4°. Qꝛ recipio aliquē
hoīeꝫ diligentē duos hoīes duobus actib⁹ diligēdi:ꝛ ex
iſtis duob⁹ actib⁹ generant̄ duo habitus inclinātes ad
dilectionē huius ꝛ illius:ꝛ ꝙ ſint duo patꝫ:qꝛ pōt ꝑde
re inclinationē ad diligendū vnū iſtoꝝ ſtante inclina/
tione diligendi alterū.ḡ qn̄ inclinat̄ ad diſtīcte diligē/
dū vtrūqꝫ hꝫ diſtinctos habitus. ❡ 5°. Qꝛ vn⁹ oculus
pōt videre aliū ſibi ſileꝫ:ſed hoc fieri nō pōt:niſi ſimul
in medio eēt ſpēs vtriuſqꝫ oculi:eodē mō qn̄ oēs parie
tes domus ſunt vniformiter albi:vel qlibꝫ eoꝝ cau/
ſabit in medio ſpēm ſuā:ꝛ tunc multa indiuidua vnius
ſpeciei ſimul erunt:vel nullus:ꝛ hoc non:qꝛ oculus in
medio poſitus pōt naturalr videre quēcūqꝫ iſtoꝝ:ꝛ hꝰ
non fit naturalr ſine ſpecie rei viſibilis recepta in oc'lis
ꝛ ſic pari rōne cauſantur ibi ſpecies in aere īterpoſito.
❡ Sexto. Qꝛ in ſpeculo poſito in tali medio pꝫ per ex
perientiā:ꝙ qlibꝫ iſtorū parietuꝫ eſſentialr repreſen/
tat̄.igī ꝛc. ❡ Septimo. Quia lumē reflexū hꝫ nume
rū eſt aliud a lumine īcidēte:qꝛ homo qn̄qꝫ pōt inſpi/
cere ſolē per lineā reflexā a ſpeculo:qn̄qꝫ nō pōt per li
neas incidētes.igī lumē incidēs ꝛ lumē reflexū ſunt
diuerſa lumina:qꝛ aliter eque fortiter immutarēt homi/
nē ad videndū ſolē:qḋ pꝫ eſſe falſūꝫ:cū vnū ſit hr̄i tole/
rabile:ꝛ aliud intolerabile oculo qn̄qꝫ. ❡ Confirmat̄.
Qꝛ in caſu interponi pōt obſtaculū inter ſolē ꝛ oculūꝫ:
ꝛ tn̄ nō interponi inter ſolē ꝛ ſpeculū:ꝛ per ꝯn̄s ibi non
videbit̄ ſol per lumē incidēs:ſed ſolū per reflexūꝫ:ꝛ tn̄
illa duo lumina nō ſunt diuerſarū ſpēꝝ. ❡ Cōfirmat̄
iterū. Qꝛ lumē reflexū eſt debilius incidente:vt docet
experiētia:ꝛ innuit̄ ſcdo de aīa.igī ſunt diſtincta:ꝛ tn̄ Tex. cō. 69.
in aliqua pte medij cōcurrunt:ex quib⁹ cōcludit:ꝙ nul
la eſt repugnātia:multa accidētia eiuſdē ſpēi eſſe ſiml'
in eodeꝫ ſubiecto adequato. ❡ Hugo de caſtro ſimilr
arguit. Qꝛ ſub vna ſpecie pn̄t eſſe plura indiuidua non
diſtincta per mām:neqꝫ per ſubm:qꝛ angelus pōt mō
hr̄e intellectionē de lapide:ꝛ hac intellectione deſiſten
te:poteſt iterū habere intellectionē de eodē lapide:iſte
due intellectiones ſunt eiuſdē rōnis:vt pꝫ:qꝛ obiectūꝫ
eſt eiuſdem rōnis:nec diſtinguunt̄ per materiam:nec
per ſubiectū:nec per obiectum:vt patet.ergo aliqua ſo
lo numero diſtinguunt̄:que nō diſtinguunt̄ nec ꝑ ma/
teriā:nec ſubiectū:nec per quātitatē:ꝛ ꝑ cōſequēs opor/
tet ꝙ ſeipſis formalr ꝛ intrinſece diſtinguantur. ❡ Di
cetur forte:ꝙ iſte due intellectiones differūt ex tēpore

cōnotato:ſcʒ ex eo: ꝙ ſibi ſuccedunt in coexiſtentia ad aliā ⁊ aliā partem temporis. Sʒ ex hoc videt̄ haberi ꝑ poſitū. ſcilʒ ꝙ ſaltē in quadā ſucceſſione in ſeparatis a materia pñt eſſe plura ſub eadē ſpē diſtincta ſolo nūero differentia: ⁊ per ꝯſequēs cū coexiſtentie eoꝝ nō repugnent: nec opponant̄ inter ſe: pñt ſimul manere: ⁊ eē deo cōſeruante. ¶ Quarto loco dicit Aureolus iſtā poſitionē deficere: qꝛ expreſſe eſt cōtra tres articulos pariſius excōicatos. ¶ Primū quidē qui dicit: ꝙ quia itelligentie nō habēt mām: ex hoc deus nō poſſet plures eiuſdem ſpeciei facere. error. ¶ Scdm vero qui dicit: ꝙ deus nō poteſt multiplicare indiuidua ſub vna ſpē ſine materia. error. ¶ Tertiū vero q̄ ait: ꝙ forme non recipiant diuiſionē niſi per mām. error: niſi intelligat̄ de formis eductis ꝺ potētia materie.) Hec ille. ¶ Cōtra omnes iſtas ꝯclōnes ⁊ ſignāter cōtra pmaʒ poteſt argui probādo: ꝙ in diuinis poſſint eſſe plures filij. Arguit̄ enim ſic. Omni potentie productiue correſpōdet aliqđ ꝓductibile: ſed in filio eſt potentia generatiua: vt dicit Aug⁹. ſ. ꝙ filius non genuit: non quia non potuit: ſed qꝛ non oportuit. Et iterū argumentū Henrici ē: ꝙ pater eſſet potētior filio: ſi filius nō pōt generare. ergo videt̄: ꝙ potētie generatiue exiſtenti in filio correſpondeat aliqđ generabile: ⁊ ꝑ ꝯſequēs alius filius. ¶ Secundo ſic. In omni perfecta intellectione debʒ emanare verbum: ſed filius ⁊ ſpūs ſanctus eque perfecte itelligunt ſicut pater. ergo filius intelligēdo producet verbū: ⁊ per ꝯſequēs erunt ibi plures filij: ⁊ plura verba in diuinis. ¶ Tertio. Ex ifinita bonitate patris procedit ꝙ cōicet ſeipſuʒ filiū ꝓducendo: ſed eque bonus eſt filius ſicut pater. g̃ videt̄ ꝙ cōicet ſe ꝓducendo filium: ⁊ ſimilr̄ ſpūm ſcūm aliā ꝑſonā ꝓducēdo. ¶ Quarto. Nō ꝓpter aliud videt̄: ꝙ nō ſint plures filij in diuinis: niſi q̄tenus diſtingui nō poſſent: ſed hoc non impedit: quia ſi eſſent plures: adhuc diſtinguerent̄: ſemꝑ eñi ꝓcedēs diſtingueret̄ a ſubſequēte ꝑ cooppoſitā relationē originis. puta per gñare ⁊ gñari. Ulterius etiā diſtingueret̄ a pmo pre: qꝛ eſſet tm̄mō genitus. pr̄ vo pmus tm̄mō generans: medij aūt eſſent generātes ⁊ geniti. g̃ non apparet: q̄re nō pñt eſſe plures filij in diuinis. ¶ Quinto. Quia poſſe generare eſt aliqua dignitas pris: imo etiā genuiſſe filiū deū eſt dignitas: ſed dignitas oīs eſt filio dei attribuēda. g̃ ipſe pōt gñare. imo generat filiū ſibi equaleʒ. ¶ Sexto. Phs dic̄ 4° metheororū: ꝙ pfectū eſt vnū qđꝗ: qđ pōt ſibi ſimile gñare. ſed conſtat: ꝙ filius eſt ſumme perfectus. g̃ pōt ſibi ſimile gñare. ¶ 7° Cū deus ſit infinitus ſimplr̄: debʒ hr̄e oēs modū ifinitatis. ſed infinitas numeralis eſt q̄dā modus ifinitatis ſicut ⁊ infinitas perfectiōis. g̃ ſicut in deo eſt infinitas perfectionis: ita debʒ eſſe in eo infinitas numeralis: ⁊ ſic in eo erunt infiniti filij.

Primus articulꝰ ꝯ quē vr̄ eē opio ſcī Thome.

Tex. cō. 19.

Ad primum cōtra ſecūdā ꝯclōnē dr̄: ꝙ arguens falſe impōit ſcō doctori ipʒ ſenſiſſe oēm plurificationē idiuiduorū vnius ſpēi fieri imediate per māʒ quātitati ſubiectā: hͦ eñi ſcūs Tho. nunꝗ̄ ſenſit: cū ipſe ponat ſcdo ꝯtra gentiles caplo. 75. ꝙ ſpēs intelligibiles indiuiduant̄ per ſubm: qđ eſt itellectus poſſis: ſicut ⁊ oēs alie forme. ¶ Ibidē etiaʒ vult ꝙ ſcia indiuiduat̄ per ſubm: ⁊ ideo ſcia magiſtri ⁊ diſcipuli nō ſunt eadē numero: ſed diuerſe. ¶ Ex quo patʒ ꝙ cū dicit: formas vnius ſpeciei nō diſtingui numero: niſi ꝑ materiā: large accipit materiā ꝓ omni ſubiecto vel ſuſceptiuo: ⁊ nō ſolū ꝓ mā quātitati ſubiecta. Uerū tñ dico: ꝙ mens eius fuit: ꝙ forma ſubſtantialis nō plurificat̄ imediate ꝯm numerū infra candē ſpēʒ: niſi

Nō oīs plificatio indiuiduoꝝ ē ꝑ materiā q̄ntati.

Mā q̄nta eſt pn̄ᵐ diſtinctionis nūeralis formaꝝ ſubalium.

per mām quātitati ſubiectā: nō q̄ualibʒ: ſʒ ſignatā. vn̄ in de veritate. q. 2. arti. 6°. ad pmū dicit. (Taʒ materia (inquit) intelligibilis: que ſcʒ cōſiderat̄ in nā concipit̄ q̄ꝫ materia ſenſibilis. ſcʒ nālis duplr̄ accipit̄. ſcilʒ vt ſignata: ⁊ vt nō ſignata: ⁊ dico ſignatā ꝯm ꝙ conſiderat̄ cū determinatione harū dimenſionū vel illarū. nō ſignatā aūt ꝯm ꝙ conſiderat̄ ſine determinatiōe dimēſionum. ¶ Scdm hoc g̃ ſciendū eſt: ꝙ mā ſignata eſt pncipiū indiuiduationis: a qua abſtrahit oīs intellectꝰ ꝯm ꝙ dicit̄ abſtrahere ab hic ⁊ nūc.) Hec ille. Unde ad iſtud dubiuʒ q̄ſi in forma vr̄ ſoluere in tractatu de pncipio idiuiduationis qui incipit. (Qm̄ due ſūt potētie.) ait eñi ſic in fine illiꝰ poſtꝗ̄ dixerat ꝙ ⁊ mā ⁊ quātitas ſunt pncipia indiuiduationis. (Pōt (inquit) hic obijci: ꝙ mā cōis eſt de nā ſua ſicut forma: cum poſſit vna ſub plibus eſſe: vnde hec cōmunitas ſua vr̄ ipedire eam: ne ſit principiū indiuiduationis. ¶ Sed ſciendū ꝙ impoſſibile eſt formā vniri materie: quin ſit particularis: ⁊ quin ſequat̄ quātitas determinata: per quē modū mā nō eſt vltra cōmunicabilis alicui alteri forme: qꝛ hec quātitas cum alia forma reperiri nō pōt cū eadē determinatione: ideo mā nō eſt cōicabilis ꝯm eādē rationē ſicut forma. Rō eñi māe ſub forma aliqua eſt alia a rōne ſua ſub alia forma: qꝛ ratio ſua certificatur per determinationē quātitatis: que in diuerſa ꝓportione ⁊ dimenſione requirit̄ ad als ⁊ alias formas: eēntia tñ materie non diuerſificat̄ ſub diuerſis formis: ſicut ſua rō. Rō eñi materie nō ē vna ⁊ cōis: ſic ſua eēntia: ſed diuerſa ratio eſt: ⁊ ideo cōitas materie ꝯm eſſentiā tm̄: ⁊ non ꝯm eandē rōnem non impedit māꝫ eſſe pmū pncipiū indiuiduationis.) Hec ille. ¶ Ex q̄bus patʒ: ꝙ materia que eſt pncipiū indiuiduationis ⁊ diſtinctionis ꝯm numerū infra eandē ſpeciē nō pōt cōcipi ꝯceptu cōi: ſicut arguēs ſupponit: ⁊ ad ꝓbationē que ibi adducit̄. Qꝛ in rōe hoīs icludit̄ corpꝰ organicū ⁊c. Dr̄ ꝙ mā ſignata ſi cōcipiat̄ ꝯm ꝙ eſt in ſe nunꝗ̄ pōt cōcipi in cōi plus q̄ꝫ ſortes: pōt tñ ꝯcipi cōceptu cōi nō explicāte ipſaʒ ꝯʒ ꝙ in ſe eſt: ſed in habitudine q̄dā generali ad formā aliquā: ⁊ nō ſolū ꝯtingit iſta deceptio in hoc: de quo loqmur. imo in multis alijs: ⁊ ꝑſertiʒ de formis a mā ſeparatis. Scdm eñi ꝙ ait ſcūs Tho. pͣ pte. q. 13. arti. 9°. (Forme q̄ nō idiuiduāt̄ ꝑ aliqđ ſuppoſitū: ſed per ſeipſas: qꝛ ſcʒ ſunt forme ſubſiſtētes. ſi itelligāt̄ ꝯm ꝙ ſunt in ſeipſis nō pñt cōicari nec re nec rōne: ſed forte ꝯʒ ſilitudinē tm̄: ſic dictū eſt de indiuiduis aliqs. n. metaphorice pōt dici Achilles ꝯm ꝙ aliqd pticipat de ꝓpetatibꝰ Achillis: ſʒ qꝛ formas ſimplices ſubſiſtētes nō poſſumꝰ itelligere ꝯʒ ꝙ ſūt: ſʒ intelligimꝰ eas ꝑ modū reꝝ ꝯpoſitaꝝ hñtiū formas in materijs: iō ipoñimꝰ eis noīa ꝯcreta ſignantia nāʒ in aliq̄ ſuppoſito: ⁊ ſic ſunt cōicabiles ꝯm rōnē. Forma eñi i ſuppoſito ſingulari exñs: ꝑ qđ idiuiduat̄: cōis eſt ꝯʒ rē: vt hūanitas: vel ꝯm rōnē: vt nā ſolis.) Hec ille. Ubi intendit: ꝙ nihil qđ ex ſe idiuiduū eſt: ⁊ icōicabile: ſi itelligat̄ ꝯm ꝙ in ſe eſt: intelligit̄ vlr̄. imo oē nomē ipoſitū ad ſignādū aliqđ tale ꝯʒ ꝙ in ſe incōicabile eſt re ⁊ rōne: ſic nomē ſortis vt ſor. eſt: ſic in ꝓpoſito: qꝛ mā ſignata certis dimēſionibꝰ icōmunicabilis eſt. ¶ Ulteriꝰ nec ipa pt intelligi ꝯceptu cōi: nec ſignificari noīe cōi: ſi itelligat̄ vel ſignificet̄ vt in ſe eſt: qꝛ āt māʒ ꝯʒ ſe nō cognoſcimus: ſʒ in hitudine ad actū vel formā. iō iꝓprie ſpāʒ itelligimus ⁊ ſignificamus noīe cōmuni: puta hoc qđ dico corpus organicū: qđ dat intelligere ſubiectum forme taliter figuratum: ⁊ habens membra conuenientia ad exercendū opera vite. hoc enim non eſt intelligere materiam

Mā ſignata vt in ſe eſt nō pōt ꝯcipi cōceptu cōi.

teriā ſignatā vt in ſe eſt hec: ſʒ in quadā generali habi/
tudine ad formā: ⁊ hoc ſufficit pro reſponſione ṗmi: qꝛ
minor eſt falſa. ❡ Ad ſcḋʒ dicit̄: ꝙ ꝑcedit ex falſo itel
lectu: ac ſi ſcūs Tho. ponat ꝙ materia ſit foꝛale diſtin/
ctiuū formarū vnius ſpeciei: vel habitudo aliqua: ſeu
relatio ad materiā. hoc enī ſcūs Tho. nō intelligit: ſed
ſolū: ꝙ materia eſt vnū de neceſſario requiſitis ad ini/
tiandū indiuiduationē formarū ⁊ diſtinctionē eoꝝ ſm
numeꝝ: loquēdo de formis receptibilibus in materia:
formale vero indiuiduatiuū ⁊ diſtinctiuū formaꝝ vni
us ſpeciei eſt cōmenſuratio ad diuerſa ſuſceptiua: quā
cōmenſurationē credo intelligit acquiſitā in mā: ⁊ ꝙ
iſta ſit mens eius pʒ ex illis: que ponit 2° cōtra gentiles
cap. 79. (Quecūqꝫ (inquit) opʒ eſſe ſimul ꝑportiona/
ta ⁊ coaptata ſimul recipiūt multitudinē ⁊ vnitatem:
vnūqḋqꝫ ex ſua cauſa. ſi igit̄ eſſe vnius depēdeat ab al
tero: vnitas vel multiplicatio eius etiā ex illo depēdet
aliogn ex alia cā intrinſeca. Formaʒ aūt ⁊ mām ſemꝑ
opʒ ad inuicē eſſe ꝑportionata: ⁊ q̄ſi naturalr̄ coaptata
qꝛ ꝑprius actus in ꝑpria materia fit. vnde ſemꝑ opor/
tet ꝙ mā ⁊ forma cōſequant̄ ſe inuicē in multitudine
⁊ vnitate. ſi igit̄ eſſe forme depēdeat a mā: multiplica/
tio ipſius a materia depēdet: ⁊ ſimilr̄ vnitas: ſin autē
erit quidē neceſſariū multiplicari formā ſm multipli/
cationē materie. i. ſimul cū materia in ꝑportione ipſi9.
nō aūt ita ꝙ depēdeat vnitas vel multitudo ipſius for
me a mā: oſtenſum eſt aūt: ꝙ anima humana eſt foꝛa
ſm ſuum eſſe a materia nō depēdēs. Unde ſequit̄ ꝙ
multiplicantur quidē anime ſm ꝙ multiplicant̄ cor/
pora: nō tamē multiplicatio corporū erit cauſa multi/
plicationis animarū: ⁊ ideo nō opʒ ꝙ deſtructis corpo
ribus ceſſet pluralitas aīarū.) Hec ille. ❡ Iſtud autē
declarat amplius ṗmo ſen. diſ. 8. q. 5. arti. 2°. ad tertiuʒ.
(In anima (inquit) nō eſt aliqḋ quo ipa indiuiduet̄:
⁊ hoc intellexerūt qui negauerūt eā eſſe hoc aliqḋ: ⁊ nō
ꝙ nō habeat eſſe per ſe abſolutū: ⁊ dico ꝙ nō idiuidua

Ponentes aīas prio creari 2° ⁊ poſtea infundi dicit impoſſibile.

tur niſi ex corpore. vnde impoſſibilis eſt error ponētiū
aīas prius creatas ⁊ poſt incorporatas: qꝛ non efficiunt̄
plures: niſi ſm ꝙ infundunt̄ pluribus corporibus: ſed
q̄uis indiuiduatio animarū dependeat a corpore quā
tū ad ſuū principiū: nō tamen quātū ad ſuū finē: ita ꝙ
ſcʒ ceſſantibus corporibus ceſſet indiuiduatio anima/
rū. Cuius ratio eſt: qꝛ cū oīs perfectio infundat̄ māe ſm

Uniſ indiuiduationis principiū a corpe dependet: nō aūt finis.

ſuam capacitatē: natura anime infundit̄ diuerſis cor/
poribus nō ſm eandē nobilitatē ⁊ puritatē. vnde i vno
quoqꝫ corpore habebit eſſe terminatū ſm menſuram
corporis: hoc aūt eſſe terminatū q̄uis acquirat̄ anie in
corpore: nec tamē ex corpore: nec per dependentiaʒ ad
corpus. vñ remotis corporibus adhuc remanebit vni/
cuiqꝫ anime eſſe ſuū terminatū ſm affectiones vel di/
ſpoſitiones: que conſecute ſunt eā: prout fuit perfectio
talis corporis: ⁊ hec eſt ſolutio Auic. ⁊ pōt manifeſtari
per exēplū ſenſibile. Si enī aliquid vnū nō retinens fi
gurā diſtinguat̄ per diuerſa vaſa ſicut aqua: quādo va/
ſa remouebunt̄ non manebūt proprie figure diſticte:
ſed remanebit vna tñ aqua: ⁊ ita eſt de formis mālī/
bus: que non retinent eſſe per ſe: ſi autē ſit aliquid reci
piens figurā: quod diſtinguat̄ ſm diuerſas figuras: vel
diuerſa inſtrumēta: etiā remotis illis remanebit diſtin
ctio figurarū: vt patet in cera: ⁊ ita eſt de anima que re
tinet eſſe ſuū poſt corporis deſtructionē ꝙ manet in ip
ſa eſſe idiuiduatū ⁊ diſtictū.) Hec ille in forma. ❡ Et
ſcḋo cōtra gentiles vbi ſupra. (Multitudo animaruʒ
a corporibus ſeparatarū conſequit̄ quidē diuerſitatē
formarum ſm ſubſtantiā: quia alia eſt ſubſtantia hu

ius anime ⁊ alia illius: non tamē iſta diuerſitas proce/
dit ex diuerſitate principioꝝ eſſentialiuʒ ipſius anime
nec eſt ſm diuerſam rationeʒ anime: ſed eſt ſm diuer

Diuerſa cōmenſuratio aīe ad corp9 eſt ipſi9 diſtinctionis cauſa.

ſam cōmenſurationem animarū ad corpora: hec eniʒ
anima eſt cōmenſurata iſti corpori: ⁊ illa alteri ⁊ non
iſti: ⁊ ſic de omnibus. hmōi autem cōmēſurationes re/
manent in animabus etiaʒ pereuntibus corporibus: ſic̄
⁊ ipſe ſubſtantie earum manent quaſi a corporib9 ſm
eſſe non dependentes: ſunt eniʒ anime ſm ſuas ſubſtā
tias forē corporū: alr̄ accn̄talr̄ corpibus vniren̄t: ⁊ ſic
ex anima ⁊ corpore nō fieret vnum per ſe: ſed vnū per
accidens. Inquantū autē forme ſunt: opʒ eas eſſe cor/
poribus cōmenſuratas: vnde patet ꝙ ipſe diuerſe com
menſurationes manēt in animabus ſeparatis: ⁊ per cō
ſequens pluralitas.) Hec ille. ❡ Ex quibus omnibus
patet: ꝙ formale diſtinctiuū anime ab anima in eadē
ſpecie ⁊ formale indiuiduatiuū eſt cōmenſuratio eius
ad tale corpus: ita ꝙ illa cōmēſuratio dicit mihi eſſe ⁊
actualitatem: qua anima formalr̄ eſt tali corpori coap/
tata: ⁊ illud eſt quo anima formalr̄ indiuiduat̄: ⁊ illud
non indiuiduat̄ vlterius per aliquid aliud: ſed eſt ratio
indiuiduandi formam: corpus autem vel materia nō
indiuiduat animam formaliter: ſed potius tanq̄ ſubʒ
neceſſario requiſitum ad hoc: ꝙ anima recipiat indiui
duationem: non aūt ad hoc ꝙ ſit indiuidua. ❡ Ad ter/
tium dicitur: ꝙ idē eſt dicere: vnus homo ⁊ aliquis ho
mo: ⁊ iſte homo: ad hunc ſenſum: ꝙ illa tria dicant̄ de
eadem re: ⁊ ſe conſequunt̄ quantū ad exiſtentiā: ⁊ quā/
tum ad generationē ⁊ corruptionem: ſed non eſt idem
dicere homo: ⁊ iſte homo: ſic ꝙ per idem formalr̄ ſor/
tes ſit homo: ⁊ iſte homo. vnde ſcūs Tho. prima parte
q̄ōne. 29ª. articulo tertio dicit. (Per aliud ſortes eſt ho/
mo: ⁊ per aliud iſte homo. illud eniʒ vnde ſortes eſt ho
mo poteſt multis conuenire: ſed illud vnde eſt hic ho/
mo: non poteſt conuenire niſi vni tātū.) Hec ille. Per
quid autem ſortes ſit hic homo oſtendit ipſe in multis
locis manifeſtando quid ſit principiū idiuiduationis.
vnde tertia parte. q. 77. articulo ſcḋo dicit. (De ratiōe
indiuidui eſt: ꝙ non poſſit eſſe in pluribus: qḋ quidē du/
pliciter contingit. Uno modo: quia non eſt natum eſſe
in aliquo: ⁊ hoc modo forme imateriales ſeparate per
ſe ſubſiſtentes ſunt etiaʒ per ſeipſas indiuiduate. Alio
modo ex eo ꝙ forma ſubſtantialis vel accidētalis eſt
quidē nata in aliquo eſſe: non tamē in pluribus: ſicut
hec albedo: que eſt in corpore. ❡ Quantū ad primuʒ:

Mā̄ quō ſit indiuiduationis principiū.

materia eſt principiū indiuiduatiōis omnibus formis
inherentibus: quia cum hmōi forme quantuʒ eſt de ſe
nate ſint eſſe in aliquo ſicut in ſubiecto: ex quo aliqua
earum recipit̄ in materia: que nō eſt in alio: nec ipſa for
ma ſic exiſtens poteſt in alio eſſe. ❡ Q̄tū aūt ad ſcḋm
dicēdū eſt: ꝙ ṗncipiū indiuiduationis eſt quātitas dimē
ſiua: ex hoc enim aliquid natum eſt eſſe in vno ſolo: ꝙ
illud eſt in ſe indiuiſum: ⁊ ab oībus alijs diuiſuʒ. Diui/
ſio aūt accidit ſubſtātie rōne quātitatis: vt dr̄ primo phy
ſicoꝝ: ⁊ ideo quātitas dimenſiua eſt quoddā idiuidua/
tionis ṗncipiū formis inquantū. ſcʒ diuerſe forme nu/
mero ſunt in diuerſis partibus materie. vnde ipſa quā/
titas dimenſiua ſm ſe hʒ quādā diuiſionē: ita ꝙ poſſu/
mus imaginari plures lineas eiuſdē ſpeciei differētes
poſitione: que cadit in rōne quātitatis hmōi: conuenit
enī dimēſioni: ꝙ ſit quātitas poſitionē hñs.) Hec ille.
❡ Idem ponit quarto ſenten. diſtin. 12. q̄ōne ṗma arti
culo ṗmo: q̄ſtiuncula tertia ad tertiū. vbi ſic ait. (Duo
ſunt de rōne idiuidui. ſcʒ ꝙ ſit ens actu in ſe: vl̄ in alio:
⁊ ꝙ ſit diuiſum ab alijs: que ſūt vel eſſe pñt in eadē ſpē

in ſe indiuiſam exiſtens:⁊ ideo primū indiuiduationis
principiū eſt materia:q̄ acquirit eſſe in actu cuilibꝫ ta
li forme ſiue ſubſtantiali ſiue accidētali:⁊ ſecundariū
principiū indiuiduationis eſt dimenſio: q2 ex ipſa hꝫ
materia ꝙ indiuiduet. vnde in carentibus dimenſiōe
impoſſibile eſt eē aliā diuiſionē niſi per formā:que fa
cit diuerſitatē ſpeciei:⁊ ꝓꝑ h̄ in angelis ſūt tot ſpēs q̄t in
diuidua:q2 cum ſint forme ſubſiſtētes ex ſeipſis habēt
eſſe in actu ⁊ diſtinctionē:⁊ ideo non indigent ad ſui in
diuiduationē neqꝫ materia neqꝫ dimenſione. Si aūt
quātitas ſiue materia haberet eſſe in actu ꝑ ſe: haberet
indiuiduationē:q2 per ſe haberet illam diuiſionē ſm
quā diuidit materia:⁊ ſic vna pars differret ab alia nō
ſpecie:ſed numero ſm ordinē qui attendit in ſitu par
tiū:⁊ ſimilr̄ vna linea differret ab alia numero:dūꝫ tn̄
acciperent in diuerſo ſitu.) Hec ille. ❡ Ex quibus pa
tet ꝙ aliud eſt illud:quo ſortes eſt hic homo vel indiui
duū:⁊ aliud illud:per qd̄ eſt homo. vnde Ariſto. in illo
loco nō intendebat:quin per aliud ſortes ſit iſte homo
q̄ȝ vnus homo:vel aliqs homo:vel ens homo:ita ꝙ in
diuiduatio nihil addat ad vnitatē vel entitatē:ſed ecō
tra intendit:ꝙ vnitas rei:vel eius entitas nihil addūt
ad indiuiduū ſingulare:licꝫ ecōtra aliud ſit ꝑncipiū in
diuiduationis q̄ȝ entitatis vel vnitatis rei:qdditas eni
hominis eſt ens ⁊ vna nō per aliud additū:ſed ad hoc
ꝙ indiuiduet requirit aliqd extra quidditatē. ❡ Ad
quartū diceret ſcūs Tho. ꝙ in celo eſt materia:licꝫ ſit
alterius rationis q̄ȝ materia horū inferiorū:hoc enim
ipſe ponit expreſſe ꝑma pte. q. 66. arti. 2°. vbi etiā negat
Tex. 24. dictū Auerroys. ❡ Item in ſcripto ſup 8° phyſicoꝝ in
ꝑ caplo. (Or autē neceſſe eſt ipartibile ⁊c̄.) (Auerroys
inquit dicit corpus celeſte nō eſſe compoſitum ex ma
teria ⁊ forma quaſi potentia ⁊ actu:ſed dicit ipſum eſſe
vt actu exiſtentē. Et formā eius dicit aīaꝫ ipſius:ita tn̄
ꝙ nō conſtituat in eſſe per formā:ſed ſolū in moueri:
⁊ ſic dicit in eo nō eſſe potentiā ad non eſſe:ſed ſolū ad
Tex. cō. 7. eſſe:ſicut dicit ph̄s 12° metaphy. ⁊ hoc veritati repugnat
⁊ intētioni Ariſto. Ueritati quidē multiplr̄. Primo q2
dicit corpus celeſte non eſſe compoſitum ex materia ⁊
forma:hoc eni oīno eſt impoſſibile:manifeſtū eſt eniꝫ
corpus celeſte eſſe aliquid actu:alioquin non moueret
Tex. cō. 17. qd̄ eni eſt in potētia tm̄ nō eſt ſubiectū motus vt in 5°.
habitū eſt:oꝫ aūt omne qd̄ eſt actu vel eſſe formā ſub
ſiſtentē:ſicut ſunt forme ſeparate:vel habere formā in
alio:quod qdē ſe hꝫ ad formā:ſicut materia:⁊ ſicut po
tentia ad actū:non aūt pōt dici ꝙ corpus celeſte ſit for
ma ſubſiſtens:q2 ſic eſſet intellectū in actu nō cadens
ſub ſenſu:nec ſub qualitate:relinquitur ergo qd̄ eſt cō
poſitū ex materia ⁊ forma:⁊ potentia ⁊ actu:⁊ ſic eſt in
ipſo quodāmodo potētia ad eſſe.) Hec ille. ❡ Et idē
ponit ſcd̄o ſen. diſ. 12. q. ꝑma arti. ꝑ. ⁊ in multis alijs lo
cis:⁊ ita fuit mens ph̄i:vt patꝫ legenti dicta ipſius. Nā
Ariſto. 12. metaphy. particula. x°. ſm ſignationē Cōme
tatoris ſic ait in ꝑncipio. (Et omnia que tranſmutant
habēt mām̄:ſed diuerſam. Oīa igit eterna que ſunt nō
generabilia:⁊ mouent ſm trāſlationē habēt materiā:
ſed nō generatā:ſed ex vbi ad vbi.) Hec ille. Sup quo
verbo dicit Cōmētator. (Et ſi oīa que tranſmutantur
habēt materiā ſicut diximus:ſed nature materiarū di
uerſificant ſm modos nature trāſlationis:materia āt
generabiliū eſt in potētia:tranſlatoꝝ aūt in actu:cum
tranſlatum ſit aliquid actu:⁊ ideo cū illud qd̄ eſt trāſla
tū nō fuerit generabile nec corruptibile non hēbit ma
teriā:quā habꝫ generabile ⁊ corruptibile: ⁊ eſt illa que
eſt in potentia:oīa eni eterna:que non ſunt gn̄abilia:ſi

mouent motu ſm tranſlationē habent mām̄:ſed non
materiā generabiliū:ſed materiā eorū:que mouent de
vbi ad vbi. Et ex hoc videt corpus celeſte non habere Celū non hꝫ
potentiā diuiſibilē ſm diuiſionē corporis. ſcꝫ formam mām̄ cōtēr.
materialē:nam ſi ita eſſet:eſſet in eo materia que eſt in
potentia:⁊ iam declaratū eſt:ꝙ nullū eternū hꝫ poten
tiam vt corrumpat in ꝑmo celi ⁊ mūdi. Auicēna autē Tex. cō. 20.
errauit in hoc:ꝙ dicit:ꝙ materia:que eſt in potētia:exi
ſtit in oībus corporibus.) Hec ille Cōmētator in fōra.
❡ Ex quo patet:ꝙ ſolū negat in celo materiā:que ſit
in potentia ad formā quā nō habꝫ:ſed ſolū ad vbi:licꝫ
forte alibi dicat oppoſitū. ❡ Cū autem arguēs dicit:ꝙ
mens ph̄i ponētis illā ꝑpoſitionē:ſcꝫ. omnis forma ab
ſtracta a materia eſt impluri ficabilis ſm numeꝝ:fuit
loqui de abſtractione a materia:nō prout materia eſt
pars cōpoſiti:ſed prout generalr̄ materia nominat oē
additum nature ſpecifice. Mirum eſt vnde venit iſta
mirabilis gloſa textū deſtruēs:qd̄ apparet. nā Cōmen
tator 12°. metaphy. cōmēto. 49. ſic ait. (Qd̄ eſt vnū in
ſpecie ⁊ plura in numero hꝫ mām̄:ſed declaratū eſt ꝙ
ꝑncipiū celi nō hꝫ mā̄ꝫ) Hec ſūt v̄ba ei°. ❡ Ex quo pꝫ
ꝙ illa materia eſt cauſa plurificabilitatis indiuiduoꝝ
in eadē ſpecie ſm mentē Cōmentatoris ⁊ Ariſto. quā
probauerūt nullo modo eſſe in ꝑmo motore:vel in ꝑn
cipio celi. In tota v̄o ſerie libri metaphyſice nulq̄ȝ repe
ritur ꝙ ph̄s aut Cōmētator probēt in ꝑmo ꝑncipio nō
eſſe materiā:niſi loquēdo de materia:per quā aliqd eſt
in potētia ad eſſe vel non eſſe:aut ad vbi vel ad formā:
⁊ ideo ſi talis diſtinctio de materia ſit de mēte Ariſto.
cū ipſe nulq̄ȝ probet materiā talibus modis acceptaꝫ
nō eſſe in primo ꝑncipio:non ſufficiēter ꝓbat primuꝫ
principiū non plurificari ſm numerū. vnde particula
31. 12° metaphyſice:vbi probat materiā nō eſſe in ꝑmo
ꝑncipio:loquit in hec verba. (Quoniā (inquit) qd̄ eſt
in potētia poſſibile eſt vt non ſit ens:neceſſe igit eſt vt
tale ꝑncipiū ſit ſubſtātia:que eſt actio:⁊ etiā vt iſte ſub
ſtantie ſint entitates extra materiā:cum neceſſe ſit vt
ſint eterne.) Hec Ariſto. vbi Cōmentator recitat ⁊ ap
probat cōmentū Alexandri ſuper eodē loco dicentis.
(Si ꝑmū ꝑncipiū fuerit i potētia ſubſtātia:poſſibile ē
vt non ſit ens ſimplr̄:id eſt ꝙ corrumpat in aliqua ho
ra:hoc quidē determinatū eſt in nālib°:ꝙ oē illud:cu
ius ſub̄e admiſcet potētia eſt gn̄abile ⁊ corruptibile: ⁊
ſi fuerit in potētia motor in loco:poſſe ē vt nō moueat.
Unde neceſſe eſt:vt iſti motores nō admiſceat potētia
oīno:neqꝫ in ſubſtantia:neqꝫ in aliquo modorū poten
tie:⁊ hoc intendebat Ari. cuꝫ dicit. (Neceſſe eſt igit vt
talis ſub̄a ſit actio:q2 cā potētie i reb°:in g̃n̄ eſt po°:eſt
mā:vt dictū eſt in nālib°:⁊ q2 iſte ſub̄e ſunt mouētes
ſine aliqua potētia:neceſſe eſt vt ſint ſine omni mā:cū
neceſſe eſt vt ſint eterne:omne eni eternū eſt actio pu
ra:⁊ omne qd̄ eſt actio pura non habꝫ potentiā.) Hec
Cōmētator. ❡ Ex quo patꝫ quā mām̄ negat in primo
motore ⁊ in ſubſtantijs ſeparatis:non eni per materiā
intelligit oēm rationē accidentalē quidditati:q2 cum
mouere celū ſit quid accidētale ratiōi qdditatiue ſub̄e
ſeparate:iam talis ſub̄a nō careret mā:cuius oppoſitū
intendit probare:ſed potius per mām̄ intelligit illd̄:de
quo in naturalibus locutus eſt:vt pꝫ ꝑ expoſitionē cō
mentū:tū q2 licꝫ Ariſto. in 12° metaphyſi. diſtinguat de Tex. cō. 10.
duplici mā. ſcꝫ de mā gn̄abili:⁊ de mā que eſt potētia
ad vbi:preſertiꝫ ꝑticula decima:vt ſupra extitit allega
tū:verūtn̄ nunq̄ȝ in toto illo libro fit mentio de tali ac
ceptione mā̄e:quā iſte imponit Ari. Et ergo videtur ꝙ
ſua gloſa potius dicēda eſt fictio q̄ȝ expoſitio ſalua pa
ce. Et

ce. Et ex abundanti: ꝙ phs loquitᷣ de materia ſubiecta
quantitati. pꝫ. nã 3° metaphyſice particula. xi°. ſm ſigna/
tionē Cōmētatoris Ariſto. dicit ita. (Omne diuiſibile
diuiditᷣ aut ſm quantitatē: aut ſm formã. Et qḋ diui/
ditᷣ ſm quantitatē eſt ante illud qḋ diuiditᷣ ſm formã
ꝛ genera diuiduntᷣ ſm formã: ꝛ forma diuiditᷣ ſm quã
titatē. erit igitᷣ vnũ predicabile poſtremũ magis vnuꝫ
ꝙ̃ aliud. homo enī non eſt genus cuilibet hoī vnum.)
Hec Ariſto. vbi Auerroys cōmēto. xi°. dicit in pͥncipio
cōmenti: ꝙ Ariſto. ibi inquirit: an ſpecies ſpecialiſſima
magis ſit dicēda eſſe principiũ ꝙ̃ genus. ¶ Et arguit
Ariſto. ꝙ ſpecies magis debeat dici pͥncipiũ. vnde vba
Cōmēta. ſunt hec. (Illud qḋ diuiditᷣ ſꝫ formã ꝛ eſt pᵐ
genᵘ: diuiditᷣ in aliqḋ qḋ ē vnũ ſꝫ formã: ꝛ vnũ ſꝫ for
mã ꝓuenit diuiſio in eo ad vnũ ſm quãtitatē: ꝛ iō illḋ
qḋ eſt diuiſibile ſm quãtitatē eſt magis vnũ ꝙ̃ illḋ qḋ
eſt diuiſibile ſm formã: ꝛ cũ ita ſit illud qḋ eſt minoris
diuerſitatis ē ꝓpinquius nãe vnius: qḋ eſt cauſa mul/
titudinis: qḋ eſt igitᷣ minoris diuerſitatis eſt prius illo
qḋ eſt pluris diuiſibilitatis: ſpecies igitᷣ vltima eſt pͥor
oībus ſuperioribus. vbi gr̃a. homo qui diuiditᷣ i hoīes
indiuiſibiles nō in ſpecies.) Hec Cōmētator. ¶ Item
ſeptimo metaphyſi. cōmēto. 35. dicit ſic. (Oia diuidũ/
tur in ſuas partes ſm quãtitatē diuiſione reꝝ per ſuas
materias. i. diuiſione ſpeciei in indiuidua.) Hec ille.
¶ Ex quo clare patꝫ: ꝙ diuiſio ſpeciei in indiuidua eſt
per quantitatē ꝛ mãm ſm Cōmētatorē. ¶ Ex quibus
dictis tã phi ꝙ̃ Cōmētatoris patꝫ manifeſte: ꝙ omnis
diuiſio vel diſtinctio eſt aut per quãtitatē: aut ꝑ formã
ꝛ ꝙ diſtinctio per formã cōpetit ſolũ generi: ꝛ cōſtituit
diuerſas ſpēs: diuiſio per quãtitatē cōuenit ſpēi: ꝛ cōſti
tuit multa indiuidua. ¶ Ex quo vlteriᵘ apparet: ꝙ di/
uiſio forme ſubſtãtialis in multa indiuidua nō fit niſi
ꝑ materiã quãtitati ſubiectã: quãtitas enī nō recipitur
in ſubſtantia: que caret mã. ¶ P̄. Cōtra glo. iſtiᵘ ſic di/
centē de materia arguo preſertim cōtra tertiũ mēbrũ
ſue diſtinctionis vbi ponit: ꝙ nã ſpecifica ſube ſepara/
te. puta Gabrielis: aut Michaelis indiuiduatᷣ per mãꝫ
quã dicit nō eſſe alterã partē cōpoſiti: ſed potius parti/
cularitatē certã ꝛ determinatã ſine ſitu ꝛ quãtitate aut
ſignatione. ¶ Quero enī quid intelligit arguēs ꝑ taleꝫ
particularitatē: aut enī intelligit quidditatē puraꝫ: aut
aliqḋ accidens reale illius quidditatis diſtinctũ ab ea
realiter: aut aliqd diſtinctũ a quidditate ſm rōneꝫ: ſed
idem illi ſm rem: aut aliquã negationē cōſequētē illaꝫ
quidditatē. Nō pōt dare pͥmã viaꝫ: qꝛ qdditas accidit
ſibi ipſi: nec pōt dici mã ſuppoſitiua: ꝛ iterũ ſi particulari/
tas dicat quidditatē tn̄: quot [illegible] tales pticularitates
tot erunt qdditates: ꝛ oia que differũt tali particulari/
tate differunt quidditate ſpecifica: ꝛ tunc habetᷣ propo
ſitũ ꝙ nunꝙ̃ ſub eadē nã ſpecifica erunt plura indiui/
dua in ſeparata a mã: qꝛ omnia talia differunt ſm ſuaꝫ
quidditatē tãꝙ̃ formali diſtinctiuo. Nec ſimilr poteſt
dare ſecũdã viã: qꝛ omne accidēs pter quãtitatē indiui
duatᷣ per ſubm. imo nunꝙ̃ indiuiduat ſuũ ſubm: ſed
prius natura ſubiectũ eſt indiuiduatũ ꝙ̃ tale accidēs
in eo recipiatᷣ. Nec aliquod tale accidens habet plus
rationē indiuiduatiui: ꝙ̃ nã ſpecifica Gabrielis: cũ nul
lam dicat maiorē incōmunicabilitatē: aut indiſtinctio
nē ꝙ̃ forma Gabrielis. Nec pōt dare tertiã viã: tuꝫ qa
in pͥmo principio per illũ modũ erit mã: qꝛ primũ prin
cipiũ habꝫ in ſe multa que diſtinguuntᷣ a ſua quiddita
te ſm rationē: licꝫ ſint eadē illi ſm rem ſm mentē Cō
mētatoris. 12° metaphy. cōmēto. 39. tũ quia illud idiui
duatiuũ: qḋ taliter accidit quidditati: vel eſt quid relati

uũ ſiue relatio: ꝛ tunc talis nã nō poterit indiuiduari:
niſi ponatᷣ eius correlatiuũ: ſicut eſt in diuinis perſonis
vel eſt quid abſolutũ: ꝛ tūc vel eſt eiuſdē rationis cum
alio abſoluto: qḋ eſt idiuiduatiuũ alterius angeli eiuſ/
dem ſpeciei aut alterius. Si primo modo: tūc illud nul
lo modo pōt eſſe ratio indiuiduandi nãm ſpecificam
plus ꝙ̃ ecōtra: cum vtrunqꝫ ſit pluribus cōicabile. Si
ſcḋo modo: tunc talis natura nō eſt ſpecifica: imo potiᵘ
genus: cum ipſa diuidatᷣ eſſentialr in plura diuerſarũ
rationũ. ſcilꝫ in diuerſas formas abſolutas alterius ra
tionis. Nec poteſt dare quartã viam: tũ quia in primo
pͥncipio erit materia ſm illũ modũ. nam diuinam qd/
ditatem conſequuntᷣ multe negationes: vtpote incor/
ruptibilitas: infinitas: inſupabilitas: tũ qꝛ talis negatio
ſi conſequitᷣ quidditatē erit vniformis in oībus indiui/
duis: ꝛ ſic nō erit ratio incōmunicabilitatis cũ ipſa cō
municetᷣ. Si aũt cōſequitᷣ aliqḋ accidens qdditati: nō
pōt indiuiduare qdditatē: qꝛ prius nã qdditas erit indi/
uidua ꝙ̃ ſuũ accidēs: ꝛ cōſequenter prius ꝙ̃ illa nega/
tio: ꝛ ſic patet ꝙ non apparet modus intelligēdi mate/
riã: que indiuiduat ſubſtantias ſeparatas. ¶ Ad argu/
menta ſcḋo loco inducta dicitur. Ad primuꝫ ꝙ conſe/
quentia ibidem facta nulla eſt. nam non ſolũ aſſignat
ſcũs Tho. cauſam implurificabilitatis filiationis diui
ne carentiam materie: que cauſa cōmunis eſt etiã crea
tis: ſed multas alias aſſignat: vt patꝫ in cōcluſionibus.
imo eſt fallacia cōſequentis. Arguit enim ſic latenter.
Qḋ eſt cauſa cur Michael eſt implurificabilis: eſt cau
ſa cur filius dei eſt implurificabilis. g̊ qḋ non eſt cauſa
iplurificabilitatis Michaelis: non eſt cauſa implurifi/
cabilitatis filiꝫ dei: qui enī aſſignat aliquã cãm cōmu/
nē implurificabilitatis angeli ꝛ verbi: non ideo negat
aliã eſſe cauſaꝫ iplurificabilitatis verbi ꝙ̃ angeli: ſic in
ꝓpoſito ſcũs Tho. ex ſimilitudine creaturarum ducit
nos ad aliqualiter percipiendũ: cur filius dei ſit iplurifi
cabilis: non tamē negat aliam cauſam illius implari/
ficabilitatis eſſe: ꝙ̃uis eam non ponat: ꝛ ideo non illud
ſequitᷣ quod arguens infert: ꝙ non plus repugnet filio
dei plurificabilitas ꝙ̃ angelo: licꝫ vterqꝫ ſit forma que
daꝫ abſtracta: tn̄ maior abſtractio eſt in filio ꝙ̃ in Ga/
briele. vbi eſt quedam concretio eſſe cum eſſentia: eſſe
enīꝫ Gabrielis nō ſubſiſtit: ꝛ ideo quia in angelo differt
quidditas ꝛ eſſe: poteſt ab ipſo abſtrahi conceptus vni
uerſalis ſpecificus vel genericus: quia vero in filio dei
non differt eſſe ꝛ quod eſt. ideo in diuinis non eſt vni/
uerſale vllo modo: verũtamē qꝛ taꝫ filiatio diuina ꝙ̃
natura Gabrielis ſubſiſtunt: ideo nullum eoꝝ poteſt ſo
lo numero plurificari. ¶ Ad ſcḋm patet per idem. Iã
enim de facto ſcũs Tho. aſſignat multas ſpeciales ra/
tiones implurificabilitatis diuine filiationis: preſertiꝫ
illam: quia filiatio in diuinis eſt proprietas perſonalis
ꝛ tenens locũ principij indiuiduationis: qḋ tamē non
inuenitᷣ in creatis. ſcꝫ ꝙ relatio cōſtituat perſonã ꝛ di/
ſtinguat eam ab alijs perſonis eiuſdē nature. ¶ Sciē
dum tamen: ꝙ licꝫ filiatio teneat principij vicē indiui/
duantis: tamē ſm ꝙ dicit ſcũs Tho. pͥmo ſen. diſ. 7. q.
pͥma arti. ſcḋo ad tertiũ. (In hoc ē differētia: qꝛ in crea
turis natura cōis in vnoquoqꝫ determinatᷣ ꝛ contrahi
tur ſm proprietates in illo inuentas: diuina aũt natura
non contrahitᷣ neqꝫ determinatᷣ per ꝓprietates ſuppo/
ſitorum: tamē natura diuina in patre eſt proprietas pa
tris: ꝛ in filio eſt proprietas filij: ideo autem non cōtra
hitur: quia ꝓprietas non eſt aliud a diuina eſſentia: vt
adueniat ſibi quaſi diſpoſitio contrahens: ideo etiam
non determinatur: nec diſtinguitur: quia relatio nō di/

Diuiditᷣ oē qḋ diuidit aut ſm q̃titatē: aut ſm formam.

Scḋm quãtitatē diuiſibile magis eſt vnũ diuiſibili ſm formaꝫ.

Sube ſeparata nō idiuiduatᷣ ꝑ mãm que ſit certa ꝛ determinata pticularitas ſine ſitu q̃titate ꝛ ſignatione.

ſtinguit ſm illud qđ eſt: ⁊ ſm illud tñ comparatur ad
eſſentiam: que eſt idem re: ſed ſm qꝫ ad alterũ eſt: ⁊ ſic
reſpicit perſonã ⁊ diſtinguit eam.) Hec ille. Aliã dñaꝫ
aſſignat de potentia dei. q. 9. arti. 5°. ad 13m. dicit enim.
(In creaturis principia indiuiduãtia duo habẽt. quo/
rũ vnũ eſt qꝫ ſunt pncipiũ ſubſiſtendi: nã eni cõis de ſe
nõ ſubſiſtit niſi in ſingularib9. Aliud eſt qꝫ p pncipia i/
duidnantia ſuppoſita nãe cõmunis ad inuicẽ diſtin/
guunt̃. In diuinis aũt ꝓprietates ꝑſonales hoc ſolum
habẽt qꝫ ſuppoſita diuine nãe abinuicẽ diſtinguũt̃: nõ
aũt ſunt pncipia ſubſiſtendi diuine eſſentie: ipſa eni di
uina eſſentia eſt ſm ſe ſubſiſtens.) Hec ille. ¶ Ex qb9
pꝫ quõ aliũ modũ implurificabilitatis ⁊ indiuiduatio/
nis ponit ſcũs Tho. in diuinis q̃ꝫ in creatis: ſi tamẽ ꝓ/
prie dicat̃ indiuiduũ in diuinis: nõ eni cõuenit deo ſm
qꝫ pncipiũ eius eſt materia: ſed ſolũ ſm qꝫ importat in
cõmunicabilitatẽ: vt idẽ dicit pma parte. q. 29. arti. 3°.
ad tertiũ. ¶ Ad ea que 3° loco inducit arguens rñdet̃.
¶ Ad pmũ quidẽ qꝫ diſtinctio ſuppoſitoꝝ nõ ſuffice/
ret ad cauſandũ diſtinctionẽ filiationis: vel alteri9 for
me: niſi eſſent ſuppoſita materialia vel diſticta eſſe ha/
bentia: alr̃ diuina eſſentia in patre ⁊ filio numeralr̃ di/
ſtinguerent̃: ⁊ ſpiratio in pr̃e ⁊ filio: oporteret etiã qꝫ ip/
ſa ſuppoſita filiationis eẽnt prius diſtincta per aliqua
abſoluta: ⁊ ſic qđ nõ compatit̃ diuina ſimplicitas vt in
qnta ꝯne recitatũ eſt. ¶ Rõ huius ꝯñe eſt: qꝛ ſi filia/
tio reciperet̃ in multis ſuppoſitis ipſa nõ poſſet eſſe rõ
cõſtitutiua: nec hr̃e vicẽ dr̃e indiuidualis. ¶ Huic ſo/
lutioni cõformiter loquit̃ Egidius ſcđo quolibꝫ. q. 8°.
dicẽs. (Non eſt veriſimile. vt ſcilꝫ ſicut in rebus mãli/
bus plurificant̃ indiuidua in eadẽ ſpecie. qꝛ recipit̃ ea/
dẽ forma in diuerſis ptibus mãe: ita in imaterialibus
ſit multiplicatio: qꝛ eadẽ forma recipit̃ in diuerſis ſup/
poſitis. Nõ eſt (inquit) ſimile de ſuppoſito ⁊ mã. nam
materia reſtrigit formã: ſi eni forma de ſe nõ multipli/
cat̃: niſi reſtricta per eã: qꝛ mã reſtringit eã: poterit mul
tiplicari per mãm: ſuppoſitũ aũt nõ reſtrigit ipſaꝫ: niſi
quatenus habꝫ mãm ſui partẽ: ſed ſi ſit ſuppoſitũ imã/
le: habebit perfectionẽ: ⁊ totale eſſe ſm exigentiam ſue
forme: videt̃ enim implicare cõtradictioneꝫ qꝫ forma
ſpecifica multiplicet̃ ſm ſe.) Hec ille in forma. ¶ Ad
iſtã etiã ſoluit inſtantiã Bernardus de gãnaco in ipu/
gnationibus Henrici quolibꝫ 2°. q. 8°. vbi dicit qꝫ aliter
ſe hꝫ forma imãlis ad ſuppoſitũ: ⁊ aliter forma mãlis
ad mãm: qꝛ forma imãlis ſic eſt in ſuo ſuppoſito: qꝫ eſt
tota eẽntia: ſed forma materialis diſtinguit̃ realiter ⁊
eẽntialr̃ a materia. Si eni arguẽs ſoluẽdo ad argumẽ/
tũ ſci Tho. intẽdat qꝫ aduerſarius diceret filiationem
ſic eſſe in multis ſuppoſitis vl̃ ſubiectis: ſicut accñs in
ſubiecto: vl̃ ſic qꝫ nõ ſit illud in quo eſt: patꝫ manifeſte
nullitas ſolutionis: qꝛ illa poneret cõpoſitionẽ in diui/
nis: ponẽdo in eodẽ ſuppoſito aliqua realiter diſtincta.
ſcꝫ relationẽ: ⁊ illud in quo eſt. ſi autẽ ponat filiationẽ
eſſe in multis: ⁊ tñ ipſam eſſe ſuppoſitũ in quo eſt: tunc
ipſa nullo modo cõſtituet ſuppoſitũ: cuꝫ ſit cõicabilis.
Sequit̃ etiã qꝫ idẽ erit rõ ꝯuenientie ⁊ diſtinctiõis. ſcꝫ
filiatio: niſi dicat̃ qꝫ illa ſuppoſita diſtinguant̃ per abſo/
luta. Si dicat̃ qꝫ nõ eſt incõueniẽs idẽ eſſe rõnẽ cõue/
niẽtie ſm ſpẽm ⁊ rationẽ diſtinctionis ſm numeꝝ: nõ
valet: qꝛ tunc natura ſpecifica erit pncipiũ diſtinguen/
di: ⁊ quecũqꝫ diſtinguunt̃ ſuis naturis ſpecificis nõ ſo/
lũ numeralr̃. imo ſpecifice diſtinguunt̃: ſicut quecunqꝫ
diſtinguunt̃ ſua eſſentia: diſtinguunt̃ eſſentialr̃: ⁊ ideo
non cõcedit̃ qꝫ perſone diuine diſtinguant̃ ſua eẽntia:
ita qꝫ eſſentia ſit quo diſtinguunt̃: vel formale diſtin/
ctiuũ perſonaꝝ. ¶ Cõtra etiã illã imaginationẽ: que ꝑ
tenuiẽdo diceret: nãm ſpecificã oĩno imaterialẽ plurifi/
cari ſm indiuidua per ſuppoſita vel rõnem ſuppoſiti:
quã talis nã nõ habꝫ a ſe: ſed ab agẽte arguit̃ ſm Ber/
nardũ de Gannaco vbi ſupra. Tum qꝛ illud in quo cõ/
ueniunt plura ſuppoſita nõ eſt ratio diſtinctionis eorũ:
qꝛ illud qđ diſtinguit vnũ ab alio ſic eſt in vno eorum:
qđ nõ eſt in alio: ſicut patet in duobus quãtis: que diſti/
guunt̃ a ſolo ſitu numeralr̃: ⁊ per ꝯñs terminis ſuis di/
ſtinctis. In duobus eni quãtis ſũt neceſſario duo ſitus
⁊ duo termini diſtincti. puta in duob9 corporibus due
ſuperficies: ſed ratio ſuppoſiti: ita eſt in vno ſuppoſito ſicͭ
in alio. igitur nõ eſt cauſa diſtinctionis ſuppoſitoꝝ in
eadẽ ſpecie. Tum ſcđo: qꝛ cõe non cõtrahit̃ niſi p aliqđ
ꝯtrahẽs: ſed ratio ſuppoſiti eſt cõis duobus ſuppoſitis.
ergo non contrahit̃ ad aliqđ coꝝ niſi per aliqđ contra/
hens: hoc aũt opꝫ eſſe aliqđ diuidẽs rationẽ ſuppoſiti:
vel ſpẽi: qđ erit cauſa ſuppoſitorũ in eadẽ ſpẽ: ⁊ nõ ipſa
ratio ſuppoſiti. Tũ tertio: qꝛ nihil eſt ratio diſtinctionis
aliquoꝝ: niſi rõne alicuius oppoſitionis: cuꝫ oppoſitio
etiã ſuppoſita diuina diſtinguat: vt oppoſitio relatiua:
⁊ ideo in rebus materialibus poſſunt eſſe plura indiui/
dua in vna ſpẽ rõne quãtitatis diuidẽtis materiã: que
ſemꝑ eſt in oppoſitis ſitibus: vt diuiſa eſt: due eni quã/
titates p nãm nõ pñt eſſe in eodẽ ſitu. vñ hic ⁊ ibi ſunt
differẽtie ſitus: ⁊ ſimilr̃ ante ⁊ retro: ⁊ ſic de alijs: ſed in
oppoſitis imaterialibus ſi eſſent vnius ſpeciei: nõ eſſet
aliqua oppoſitio niſi forte ꝯtradictionis: qꝛ ſcꝫ vnũ nõ
eſt aliud: hoc aũt nõ põt eſſe pncipiũ diſtinctionis ſup/
poſitoꝝ: qꝛ ſupponit ſuppoſita eſſe: quoꝝ vnuꝫ non eſt
aliud. ergo cũ nulla alia oppoſitio ſit inter illa: nec etiã
ſm rõnẽ ſuppoſiti niſi ꝯtradictionis: qꝛ vnũ ſuppoſitũ
non eſt aliud: non pñt eſſe ſuppoſita plura ſub tali ſpẽ.
nec pñt diſtingui per rõnẽ ſuppoſiti. Tuꝫ quarto. quia
dicere qꝫ hoc ſuppoſitũ eſt hoc ⁊ nõ illud: nõ eſt ꝓprie
ꝯdictio: qꝛ ꝯdictio eſt ꝓpe re9 vni9 ⁊ eiuſdẽ: nõ aũt re9
diuerſoꝝ. vñ eẽ ⁊ nõ eẽ reſpectu vnius ſuppoſiti nõ cõ
tradicũt: ⁊ nõ eſſe hoc ⁊ nõ eſſe illud: ſed ſolũ diſpant̃:
vñ iſta duo ſunt ſimul: hoc ſuppoſitũ eſt hoc: ⁊ hoc ſup
poſitũ nõ eſt illud: cõtradictoria aũt nunq̃ꝫ ſunt ſimul.
ergo inter duo ſuppoſita vnius ſpẽi non põt eſſe ỽa op/
poſitio cõtradictionis: ⁊ per ꝯſequẽs nihil eſt: p qđ ſup/
poſita abſtrahẽtia a poſitiõe ⁊ ſitu poſſint differre niſi
ponant̃ differre p relationes originis: ſicut in diuinis ꝑ/
ſonis. ¶ Ad ſcđm dicit̃: qꝫ aſſumit falſa multa. ſcilꝫ qꝫ
idẽ homo habeat in ſe multas paternitates ſꝫ multos
filios: vel idẽ albũ habeat plures ſimilitudines ad alia
coalba. vñ ſcũs Tho. tertia pte. q. 39. art. 5. ſic ait. (Uni/
tas relationis vel eius pluralitas nõ attendit̃ ſꝫ termi/
nos: ſed ſm cãm vel ſubiectũ: ſi eni ſm terminos attẽ/
deret̃: oporteret qꝫ quilibet homo haberet in ſe duas fi/
liationes. vnã ſcilꝫ qua refert̃ ad patrẽ: ⁊ aliã qua refer/
tur ad matrẽ: ſed recte cõſiderãti apparet eadẽ relatiõe
vnumquẽqꝫ referri ad ſuũ patrẽ ⁊ ad ſuã matrẽ ꝓpter
vnitatẽ cauſe. Eadem eni natiuitate homo naſcit̃ de
patre ⁊ matre: vnde eadẽ relatione ad vtrũqꝫ refert̃: ⁊
eadem rõne de magiſtro qui docet multos diſcipulos
eadem doctrina: ⁊ de dño qui gubernat multos ſubie/
ctos eadeꝫ poteſtate. ¶ Si vero ſint diuerſe cauſe ſpẽ
differentes: ex cõſequẽti vident̃ relatiões ſpecie differ
re. vnde nihil prohibet plures tales relationes eidem
ineſſe: ſicut ſi aliquis eſt aliquorũ magiſter in grãma/
tica: ⁊ aliorum in logica: alia eſt ratio magiſterij vtri/
uſqꝫ: ⁊ ideo diuerſis relationibus vnus ⁊ ideꝫ homo po
teſt eſſe magiſter: vel diuerſorũ: vel eorundem ſm do/
ctrinas

Bernardus de gãnaco cõtra Henri.

Nã ſpecifica inmãlis non põt mãlr̃ plurificari p ſuppoſita.

Plões relationes eiuſdẽ ſpẽi non pñt eẽ i eodẽ ſbo

ctrinas diuerſas:contingit aũt q̃lcꝫ ꝙ aliqs hꝫ relationẽ ad plures ſm diuerſas cãs eiuſdẽ ſpeciei:ſicut cum aliquis põt eſſe pater diuerſoꝝ filiorũ ſm diuerſos generationis actus. vnde paternitas nõ põt ſpecie differre: cũ actus generationũ ſint idẽ:⁊ q꜄ plures forme vnius ſpeciei nõ poſſunt ſimul ineſſe eidẽ ſubiecto:nõ eſt poſſibile:ꝙ ſint plures paternitates in eo qui eſt pr̃ pluriũoꝝ filioꝝ generatiõe naturali:ſecus de illo qui eſt pater vnius generatiõe naturali: ⁊ alterius per adoptionem.) Hec ille in forma. ℭ Et ſtatiꝫ in reſpõſione ad tertium dicit. (Sicut contingit ꝙ in vno extremorũ relatio ſit quoddã ens:in alio autẽ non ſit ens ſed ratio tantũ:ſicut dicit phs qnto metaphy. de ſciẽtia ⁊ ſcibili: ita etiã cõtingit ꝙ ex parte vnius extremi eſt vna relatio:ex parte autẽ alterius extremi ſunt multe relatões: ſicut in hoĩbus ex parte parẽtũ inuenit̃ duplex relatio. vna paternitatis:alia maternitatis:que ſunt differẽtes ꝓpter hoc ꝙ alia ratione pater:⁊ alia ratione mater eſt ꝑncipiũ generationis:ex parte aũt prolis eſt vna ſoluꝫ filiatio ſm rem:ſed duplex ſꝫ rõnẽ inquantũ correſpõdet vtricꝫ relationi parentũ ſm duos reſpectus intellectos.) Hec ille. ℭ Ideꝫ ponit 3° ſen. diſ. 8. q. i. arti. 5. ℭ Itẽ quolibꝫ. 8. q. i. arti. p̊. ℭ Ex quibus patꝫ falſitas eorũ que arguens aſſumit. ſcꝫ ꝙ in eodẽ patre ſint multe paternitates:⁊ ꝙ in eodẽ albo ſint multe ſimilitudines. ℭ Ad tertiũ dicit̃:ꝙ illa fuga nõ valꝫ:nõ eni poſſent in diuinis eſſe plures filiatiões inter diuerſos terminos:ſi quelibet filiatio ſubſiſteret:⁊ eſſet vera: ⁊ nãlis filiatio:duas eniꝫ filiationes vnius rõnis ſubſiſtere implicat contradictionẽ:quia eſſent vnius rõnis:⁊ non eſſent vnius rõnis:vt ſupra deductũ fuit. Si aũt ille filiationes non ſubſiſtant faciũt cõpoſitionẽ cũ illo:in q̃ ſũt:ſi ſint reales:qđ diuine ſimplicitati derogat:⁊ ſic pꝫ ꝙ nec iter eoſdeꝫ:nec inter diuerſos terminos poſſunt eſſe in diuinis multe filiationes nãles. ℭ Ad argumẽtum Scoti negat̃ añs:dicit̃ eni ꝙ in nulla parte medij coextendunt̃ plura lumina ſimul in eodẽ ſubiecto adequato. ℭ Et ad probationes dicit̃:ꝙ licꝫ ibi ſint plura agentia:tamẽ cõcurrũt in vice vnius perfecti agentis. ſicut plures hoĩes ad vnũ tractũ nauis:⁊ ideo nõ eſt inconueniens ſi ſit ibi vnica actio ex parte paſſi:licꝫ hẽat habitudinẽ ad plura a quibus exit. ℭ Ad ſcðm dicit̃ eodẽ modo:ꝙ plures ſpecies eiuſdẽ rõnis nõ coextendunt̃ in eadẽ adequata pte organi. ℭ Et ad iꝑobationẽ dico:ꝙ ille caſus non eſt per nãꝫ poſſibilis:ſed illo poſito per miraculũ. ſcꝫ ꝙ duo oua oĩno ſimilia poneret deus in eodẽ ſitu:tunc alterũ illoꝝ moueret viſum tñ modo:ſicut deus vellet:vel ambo cauſarent vnicaꝫ ſpẽm in oculo intenſiorẽ tñ q̃ꝫ ſi tñ ab altero cauſaret̃. ℭ Et ſimilr̃ ſi vnũ albũ prius cauſaſſet in oculo ſuam ſpẽm:⁊ poſtea album aliud oĩno ſimile p̃mo poneret̃ a deo in eodem ſitu cũ p̃io:tunc ſpecies a primo cauſata intenderet̃ per ſecundũ obm. ℭ Nec valet iꝑobatio: dico eni ꝙ nõ eſſet incõueniẽs ſi albũ intenſuꝫ ſiml̃ cũ remiſſo cauſant intenſiorẽ ſpẽm q̃ꝫ albuꝫ intenſum ſe ſolo cauſaſſet ſicut eſſet in ꝓpoſito vbi p̃mo per ſpẽm remiſſam videret̃ intenſe albũ:⁊ poſtea per ſpẽm intenſiorẽ videret̃ non ſolũ intenſe albuum:imo remiſſe albũ. Credo tamẽ ꝙ ſi illa alba eſſent oĩno ſimilia in ceteris p̃ter itenſionẽ ⁊ remiſſionẽ. puta in ſitu in figura ⁊ hmõi:ꝙ per illam ſpẽm non poſſent diſtincte cognoſci illa duo alba per ſenſum. vnde extra illuꝫ caſuꝫ: nunq̃ꝫ duo idiuidua vnius ſpeciei ſenſibilia habẽt ſpecies vnius rõnis in eodẽ organo:q꜄ licꝫ duo oua quãtũcunqꝫ ſimilia cauſent ſpẽs albedinis duas in oculo:tñ q꜄ illa ſunt in diuerſo ſitu:ſpẽs illoꝝ nõ ſolũ rep̃ſentãt illa inquantũ ſunt alba:imo repreſentant figura ⁊ ſituꝫ ⁊ hꝯ multa:nõ enim imaginanduꝫ eſt:ꝙ in oculo alia ſit ſpecies coloris:⁊ alia ſpẽs quãtitatis ⁊ hꝯ:ſed eadeꝫ ſpẽs oĩa talia repreſentat:⁊ ideo nũq̃ꝫ duoꝝ indiuiduorũ vnius ſpeciei ſpecies in organis ſenſuũ ſunt vnius rationis. ℭ Cũ etiam addit arguẽs:ꝙ hmõi accidẽtia abſtrahũt ⁊c̃. negat̃. q̃nimo ſpẽs in organis ſenſuũ ſũt extenſe per accidẽs ⁊ ſituate ⁊ repreſentant ſitũ:⁊ alia accidentia rei. Similr̃ dico ꝙ nõ omnis repugnantia duoꝝ accidentiũ in eodẽ ſubiecto venit ex actione cõtraria:aut ꝓpter ſitus ⁊ cõpoſitionem. Sed ſicut dicit ſanct⁹ Tho. de veritate. q. 8. arti. 14. Forme vnius generis reſpiciunt vnaꝫ potentiã:⁊ ideo nõ poſſunt ſimul eſſe in eodem ſubiecto in actu perfecto:oporteret eni eãdẽ potentiã ad diuerſos actus terminari:qđ eſt iꝑoſſibile:ſicͭ ⁊ vnã lineã ex vna parte terminari ad diuerſa puncta: ⁊ ratio concludit ꝙ plures ſpecies itelligibiles nõ p̃nt eſſe ſimul in eodẽ intellectu in actu perfecto: ſed bene in habitu. ℭ Et ſimilr̃ quia forme vnius generis ſiml̃ eſſe poſſunt in actu medio inter potentiã ⁊ actum completum. ideo cõcedit ibidẽ ad octauũ:ꝙ ſpecies albi ⁊ nigri poſſunt ſimul eſſe in medio:q꜄ non ſunt in eo niſi in fieri:⁊ ſicut in medio deferẽte. ℭ Ad 3ᵐ dicit̃:ꝙ idẽ pater non habet ad multos filios niſi vnicã relationẽ realem. Nec valet p̃ma ꝓbatio:q꜄ relatio realis nõ numerat̃ ad ſolã numerationem termini:alr̃s tot ſimilitudines eſſent in vno albo quot ſunt coalba in mundo. ℭ Et ad huius iꝑobationẽ dicit̃:ꝙ deſtructo termino de per ſe nõ remanet eadem relatio in numero:ſed non deſtruit̃ deſtructo termino per accidẽs. ideo quia paternitatis ꝓdicte terminus de per accidens eſt hic filius:nõ opꝫ paternitateꝫ corrumpi vel ceſſare ceſſante illo filio. nam per ſe terminus illius relationis paterne eſt filius ab eo genitus inquantũ huiuſmodi. nõ auteꝫ inquantũ hic vel ille:⁊ ideo remanente aliquo filio ab eo genito ſemꝑ remanet eadẽ paternitas. dũ tamẽ non fiat interpolatio tẽporis:qđ dico:q꜄ ſi ille pater hꝫ hodie filiũ vnicũ ⁊ ille moriat̃:⁊ anteq̃ꝫ habeat filiũ aliũ itercidat tẽpus ceſſauit p̃ma paternitas ⁊ cõſurgit alia paternitas adueniẽte nouo filio. Nec iterum valꝫ alia iꝑobatio:quia nõ eſt ſimile de duab⁹ paternitatib⁹ reſpectu vnius filij:⁊ duobus filijs reſpectu vni⁹ paternitatis:q꜄ vnicus filius nõ põt capere eſſe a duob⁹ p̃ribus:ſicut duo filij ab eodẽ patre:cõcedo tamẽ:ꝙ duabus relationibus exiſtentibus in patre ⁊ matre correſpõdet vnica filiatio in filio:vt ſupra dictũ ẽ. ℭ Ad 4ᵐ dicit̃ ꝙ potẽtia ſubi eadẽ eſt ad oẽs formas nõ ſolum vnius ſpẽi. imo vnius generis. ℭ Et ad huius iꝑobationẽ dico ꝙ corrupta albedine nõ corrũpit̃ potẽtia ad illã. vnde ſcũs Tho. p̃ma pte. q. 104. arti. 4. ad 4ᵐ dicͭ ſic. (Forme ⁊ accidẽtia nõ ſũt entia cõpleta:cũ nõ ſubſiſtãt:ſꝫ q̃libꝫ eoꝝ eſt aliqđ entis:ſic eniꝫ accñs dicit̃ ens:q꜄ eo aliqđ eſt:⁊ tñ eo mõ quo accidẽtia ſunt: non in nihilũ redigũt̃:nõ q꜄ aliqua pars eoꝝ remaneat: ſꝫ quia remanẽt in potẽtia materie vel ſubiecti.) Hec ille. ℭ Ex quo patꝫ ꝙ cũ albedo ſemꝑ remaneat in potẽtia materie vel ſubiecti:ꝙ potẽtia ad eã nõ ceſſat eẽ. ℭ Ad p̃mũ Ade negat̃ añs. Et ad ꝓbationẽ p̃mã dico: ꝙ ex pluralitate candelaꝝ ſequit̃ lumẽ intẽſius in medio:nõ aũt pluralitas luminũ:q꜄ intenſio non fit ex additione luminis ad lumẽ:ſed ex eductione ſubiecti de potẽtia vel actu imꝑfecto ad actũ ꝑfectũ. ℭ Secunda ſimilr̃ ꝓbatio concludit:ꝙ illa pars medij:que ab vno ſolo lucido illuminat̃:⁊ que eſt vmbroſa habet lumen

Tex. cõ. 20.

Nec caſ⁹ iſte poſitus eſt ꝑ diuinã potẽtiã cũ ꝯdictionẽ implicet duo corpa eẽ i eodẽ loco ⁊ ſitu

Relatio p̃ris ad plres filios ẽ vna ⁊ eadẽ numero.

remiſſius:ꝛ alie partes habẽt lumen intenſius: ſed nõ
ꝙ ibi ſint pauciora lumina ꝛ ibi plura. ¶ Tertia ſilr
probat ꝙ lucidũ accedens ad illuminabile intendit lu
men:nõ tamẽ ꝙ cauſet ibi aliqđ aliud lumẽ cũ pmo.
¶ Ad ſcđm dico:ꝙ ſupponit duo falſa. Primũ eſt ꝙ
intellectus poſſibilis intelligat directe ſingulare: vt h
vel illud. hoc enĩ ꝯuenit virtuti cognitiue:que dr̃ intelle
ctus paſſiuus. Scđa eſt:ꝙ dato illo ſuppoſito credit ar
guens:ꝙ dũ intelligit̃ ſortes diſtinctus a platone hoc
fiat duobus actibus. Cuius falſitatẽ oñdit ſcũs Tho.
pma pte.q.85.arti.4.ad quartũ. (Dicẽdũ (inquit) ꝙ
quãdo intellectus intelligit differẽtiã vel cõparationẽ
vnius ad alterũ:cognoſcit vtrũqꝫ differentiũ vel cõpa
ratoꝝ ſub rõne ipſius cõparationis vel differẽtie:ſicut
cognoſcit ptes ſub rõne totius.) Hec ille. ¶ Ibidẽ,ẽt
ponit ꝙ quicũqꝫ intellectus põt intelligere multa ſub
vna ſpecie poteſt ſimul plura intelligere:quicũqꝫ vero
intellectus per diuerſas ſpẽs itelligit non ſimul multa
intelligit. ¶ Ex quo patꝫ:ꝙ ille ꝗ intelligit ſortẽ ꝛ pla
tonẽ vt diſtinctos nõ itelligit eos per diuerſas ſpecies
intelligibiles:nec per diuerſas opationes:ſed per vnã:
cuius obm principale eſt diſtinctio ſortis a platone:vel
cõparatio eorũ ad inuicẽ. ¶ Tertio deficit:q2 dato ꝙ
diuerſis actibus intelligerẽt̃:tamẽ illi actus nõ eſſent
vnius rõnis:dico enĩ ꝙ licꝫ actus quo cognoſcit̃ ſortes
vt hõ eſt:ꝛ actus quo cognoſcit̃ plato vt hõ ẽ ſint vnꝰ
rõnis:q2 illoꝝ obiectũ eſt vnũ. ſcꝫ homo inquantũ hõ.
tamen actus quo cognoſcit̃ ſortes vt ſortes:ꝛ plato vt
plato eſt:ſunt diuerſarũ rõnũ. naꝫ obiectũ eſt alterius
rationis:ſi enĩ ſortes diffiniat̃ vt ſortes eſt alia rõ dabi
tur q̃ꝫ de platõe vt plato eſt:obiectũ aũt formale diuer

Mãõ plura ſimul videri poſſunt.

ſificatũ actũ diuerſificat ſm rõnẽ. ¶ Ad 3m dico:ꝙ vi
ſus põt multa videre vt vnũ ſunt in quodã toto itegra
li vel collectiuo:ꝛ tunc informabit̃ vnica ſpẽ ſimplici:
vel forte cõpoſita ex multis vnitis quoquo mõ: ꝛ non
erit ibi niſi vnicus actꝰ:ꝛ idẽ dico de itellectu. vñ ſcũs
Tho. pũm ꝛ pte.q. vbi ſupra ad 2m dicit. (Partes pñt
intelligi duplr̃. Uno modo ſub quadã cõfuſione prout
ſunt in toto:que cognoſcunt̃ per vnã formã totius cor
poris:ꝛ ſic ſimul cognoſcunt̃. Alio modo cognitione di
ſtincta:ꝙ quelibet cognoſcat̃ per ſuã ſpẽm:ꝛ ſic nõ ſil
itelligunt̃.) Hec ille. ¶ Dico ergo ꝙ qñ videt̃ multi
tudo alboꝝ:illa viſio eſt vnica in vno oculo per vnã
ſpẽm totius multitudinis:ꝛ ſi ponat̃ obſtaculũ in me
dio:tũc pma ſpẽs:que totã multitudinẽ repreſentabat
deficit ꝛ cauſat̃ alia noua ſpẽs:que ſolũ ptẽ illius mul
titudinis repreſentat:nec vnqꝫ ſunt ibi due viſiones. Et
cum dicit̃:ꝙ illa viſio nõ eſt vlis. dico ꝙ nõ opꝫ ꝙ ſit
vniuerſalis:q2 nõ repreſentat multa vt ſunt vnũ ſꝫ ra
tionẽ:ſed vt ſunt partes vnius totius integralis: ꝛ hoc
non ſufficit ad rõnẽ vlis. ¶ Ad quartũ dico:ꝙ actus
vel habitus quo diligit̃ ſortes vt ſortes eſt:eſt alterius
ſpeciei ab actu vl̃ habitu quo diligit̃ plato vt plato eſt.
¶ Ad quintũ dicit̃:ꝙ ſpecies huiꝰ oculi vt hic oculus
eſt. puta oculus talis coloris:magnitudinis:ſitus ꝛ hꝰ
ꝛ tante diſtans alterius rõnis eſt a ſpẽ vel ſimilitudie
alterius oculi:vt ille oculus eſt:ꝛ iõ tales ſpẽs nihil ꝓ
hibet eſſe in eodẽ ſubiecto in fieri ꝛ in actu incõpleto.
Eodẽ mõ dico de ſpẽbus parietũ domus alboꝝ:vel al
terius vnici coloris:nã illa ſpẽs nõ ſolũ repñtat colo
rem parietis:q2 ſi ſic ille multe ſpẽs eſſent vnius rõnis.
¶ Ad ſextũ pꝫ per idẽ. ¶ Ad 7m dico:ꝙ ſpẽs ſolis cã
ta in oculo per ſpẽm reflexã a ſpeculo eſt multũ alte
rius ſpeciei:q̃ꝫ ſpẽs ſolis cauſata in oculo per lineã inci
dentẽ. Cuius cã eſt:q2 pma nõ ſolũ repreſentat ſolem.

imo ſpeculũ ꝛ multa alia. ſcđa võ nõ niſi ſolẽ ꝛ alia ac
cidẽtia viſu ſenſibilia in ſole. ¶ Et p hoc pꝫ ad primã
confirmationẽ. ¶ Ad ſecundam vero dicit̃:ꝙ lumen
incidens ꝛ reflexum non ſunt diuerſa lumina:ſicut ſpe
cies ſolis incidens in ſpeculum:ꝛ reflexa a ſpeculo in
oculum ſunt diſtincte:ſed idem radius habꝫ rationem
incidentis ꝛ reflexi per reſpectum ad diuerſas cauſas:
vt enim cauſatur a ſole directe dicitur incidens:vt aũt
intendit̃ ab obſtaculo luminis:qđ dicit̃ lumẽ reflecte
re dicit̃ reflexus. ¶ Et ꝯſimilr̃ dico de calore incidẽte
ꝛ reflexo a pariete verſus manũ:vnde idẽ calor eſt in
numero:qui primo cauſabat̃ ab igne in aere: ꝛ poſtea
de lapide calefacto intendit̃. vnde ille calor vt cauſat̃
ab igne dr̃ rectus:vt autẽ a lapide intendit̃ dr̃ reflexꝰ.
¶ Et cum dicit̃:ꝙ lumen ſolis incidens eſt itolerabi
le:ꝛ reflexũ eſt diu tolerabile:dicit̃ ꝙ eque intolerabi
le eſt vnũ ſicut aliud in illo puncto:in quo incipit refle
xio:q2 ibi eſt ſũma intenſio luminis. ſimilr̃ eque tole
rabile eſt vnũ ſicut aliud in alijs punctis. vnde idẽ eſt
lumẽ:ſꝫ in vno puncto eſt itolerabile. puta ſi lumẽ pce
dẽs directe a ſole ad oculũ reflectat̃ ab oclo. ¶ Qđ ãt
addit̃ de obſtaculo:dico ꝙ argumẽtũ probat ꝙ aliqđ
lumẽ eſt reflexũ ad aliqđ:in quod nõ incidit. ſcꝫ in ocu
lũ:ſed cũ hoc ſtat:ꝙ illud met lumẽ eſt incidẽs ꝛ refle
xũ reſpectu alterius. ſcꝫ ſpeculi:q2 incidit in parietẽ ꝛ
reflectit̃ a ſpeculo. Reflectere enĩ nõ eſt aliud q̃ꝫ lumẽ
ab alio cauſatũ itẽdere. vñ ex hoc ꝙ ſol illuminat ſpe
culũ:ſpeculũ intendit lumẽ a ſole cauſatũ extra ſpecu
lum:ſicut lapis intendit calorẽ. vñ ſcũs Tho. ſcđo ſen.
diſtin.13.arti.3°.ad quintũ.ꝛ prima parte.q.67.arti.2°.
ad tertiũ dicit:ꝙ reflexio:reuerberatio:ſecatio nõ attri
buunt̃ lumini niſi metaphorice:ꝛ oĩa poſſent attribui
colori. ¶ Ad argumẽtũ alioꝝ. ſcꝫ Hugonis de caſtro
reſpondet̃ negãdo qđ aſſumit:ꝛ ad ꝓbationẽ de intel
lectionibus angeli ꝛc̃. dicit̃ ꝙ ſupponit falſũ ſcꝫ ꝙ for
me:quarũ vna nõ eſt:ſed fuit ꝛ alia eſt:habeãt realem
diſtinctionẽ ad inuicẽ:entis enĩ ad nõ ens nulla eſt ha
bitudo realis:ꝛ ideo cũ poſitio noſtra intelligat ꝙ nul
le forme vnius ſpẽi ſunt realiter differentes numero:
niſi per ſubiectũ ex quo vel in quo actu vel potẽtia nõ
arguit ꝯ nõs. ¶ Et cũ tũc infert ꝙ ſi ille due itellectio

Due intellectiones nõ diſtincte neqꝫ de potẽtia ſunt̃ eſſe poſſunt.

nes vnius ſpeciei reſpiciẽtes vnũ ſubm pñt eſſe ſucceſ
ſiue. ergo per potẽtiã dei poſſunt eſſe ſimul. negat̃ ꝯña
q2 implicat̃ cõtradictio in ꝯñte:q2 tales eſſent diſtincte
ſine diſtinctiuo:ꝛ ſic eſſent diſtincte:ꝛ non eſſent diſtin
cte:nõ enĩ diſtinguerent̃ per ſuas eſſentias:nec per ſua
ſubiecta:nec per aliud ſcꝫ per coexiſtentiã ad diuerſas
durationes. ¶ Ad ea que quarto loco inducunt̃ reſpõ
det̃:ꝙ iſta poſitio nõ eſt cõtra quẽcunqꝫ articulũ:vel
potius nulli articulo cõdẽnato pariſius cedit vllatenꝰ
in fauorẽ. ¶ Nã pmus articulus qui allegat̃ debet ſic
intelligi:ꝙ error eſt dicere:ꝙ quia intelligentie nõ hñt
materiã. ſcꝫ ex qua:ideo deus non poteſt facere plures
intelligentias vnius ſpeciei:nõ eſt aũt error. imo vitas
dicere:ꝙ quia intelligentie nõ habẽt materiam in qua
nec ex qua:nec aliquid loco mãe. ſcꝫ ſubm actu:nec po
tentia. ideo ipoſſibile eſt plures illarũ eſſe vnius ſpẽi
forme enĩ plures in actu:que nõ habẽt mãꝫ nullo mõ.
ſcꝫ in qua nec ex qua nec actu nec potẽtia ſunt ſpẽ vel
genere diuerſe. ¶ Secundus articulus ſic intelligit̃:ꝙ
ſcꝫ error eſt dicere:ꝙ deus non poſſit multiplicare indi
uidua ſub vna ſpẽ ſine materia ex qua:q2 anime intel
lectiue ſunt plures:ꝛ tamẽ nõ habẽt mãm ex qua. Si
milr̃ eſt error:ꝙ deus nõ poſſit multiplicare id eſt face
re eẽ multas formas vnius ſpeciei ſine materia in q̃ in
actu.

actu. Item error eſt: ꝙ mã que eſt pars cõpoſiti requiraẽ ad hoc ꝙ forme vnius ſpẽi ſint actu multe: vt patꝫ de cogitationibus animarũ ſeparatarũ: ꝛ de ſpeciebus intelligibilibus in eis: ſed nõ eſt error: imo veritas ꝙ ĩpoſſibile eſt formas vnius ſpẽi eſſe plures in actu: gñ tales forme habeant mãm: aut aliquid loco mãe in q̃ vel in actu vel in potẽtia. ¶ Tertius denique articulus ſic intelligendus eſt: ꝙ erroneũ eſt dicere: ꝙ forme nõ educte de potentia mãe nõ recipiũt diuiſionẽ niſi per mãm ſubſtantialẽ ex qua: vel mãm in qua in actu habitaꝫ: ſed veritas nullatenus errori obnoxia eſt: ꝙ forme vnius ſpeciei nullatenus recipiũt diſtinctionẽ numeralẽ niſi per ſubiectũ: aut mãm ex qua vel in qua: quã habent actu vel in potẽtia: quaſi. ſ. tales forme cõmenſurate ſunt: ꝛ nãliter coaptate diuerſis materijs quas pñt informare: lꝫ actu nõ informẽt. Unde breuiter vt apparet: illi articuli videnẽ poſiti ꝯtra Auerroyſtas: ꝛ ꝯtra quãdã opinionẽ ponenteꝫ: ꝙ ad hoc ꝙ forme vnius ſpẽi ſint actu plures: ꝛ diſtincte numero requirẽ: ꝙ habeãt actualiter mãm ex qua: ſicut poſuit opinio tenens animã intellectiuã cõponi ex mã ꝛ forma: vt recitat ſanctus Tho. ſepe: qꝛ aliter nõ poſſet indiuiduari: vt dicebat. vĺ requirẽ ſm Auerroyſtas: ꝙ actu habeant mãm in qua. ſ. quã informent: ꝛ vtrũqꝫ iſtorum falſum eſt: ꝛ in articulis illis cõdemnatũ: naꝫ forme nõ educte de potentia mãe: vel ſubiecti poſſunt eſſe actu plures: ꝛ tamẽ non habent actu vllam mãm nec in qua: nec ex qua: ſcilicet dum ſunt a corporibus exute: ſꝫ qꝛ forme educte de potentia mãe non ſunt ſeparabiles ab omni ſubiecto remanẽte illarum indiuiduatione ꝑter quantitatẽ: ideo dicit articulus: ꝙ forme tales ſi ſint vnius ſpẽi non recipiunt diuiſionem: niſi per materiã: ſcꝫ in qua ſunt actu accipiendo mãm pro omni ſubiecto. Et ſic patet quid ſit dicẽdum ad articulos. Hec tamẽ ſine aſſertione temeraria ſint dicta.

¶ Ad pᵐ contra ſequẽtes ꝯcluſiones dicĩ: ꝙ potẽtia generandi poteſt ſumi tripliciter ſm ꝙ ponit ſanctus Tho. de potentia dei. q. 2. arti. 4°. ad. 15ᵐ. Uno modo ꝓut eſt gerundiuũ verbi actiui: ꝛ ſic ille hꝫ potentiam generandi qui hꝫ potentiam ad hoc vt generet. Alio modo ꝓut eſt gerundiuũ verbi paſſiui: ꝛ ſic ille hꝫ potentiam generandi qui hꝫ potentiã ad hoc vt generẽ. Tertio modo ꝓut eſt gerundiuum verbi imperſonalis: ꝛ ſic ille dicĩ habere potentiã generandi qui hꝫ illam potẽtiã qua ab aliquo generaẽ. Potentia generãdi ꝓmo modo nõ ꝯuenit filio: ſed bene ſumpta ſecundo ꝛ tertio modis. ¶ Eandẽ ponit diſtinctioneꝫ ꝓmo ſen. diſt. 7. q. 2. arti. ꝓmo. Et addit ibi ad 2ᵐ reſpondendo: ꝙ potẽtia generandi ꝓmo mõ exponẽdo dicit eẽntiam cuꝫ paternitate: ſed alijs modis dicit eẽntiã ꝛ nõ paternitatẽ. Patet igiĩ ꝙ minor argumenti eſt falſa: que ponit: ꝙ in filio eſt potentia generandi ꝓductiua: tunc enim eẽt in eo potẽtia generandi ꝓmo mõ dicta. ſ. eſſentia cum paternitate. Et ad probationẽ ex dicto Augu. dico ꝙ conceſſo ꝙ filius habeat oẽm potẽtiam quã pater hꝫ: nõ tamẽ ſequiĩ ꝙ habeat potentiã generandi: ſed eſt fallacia figure dictionis. ¶ Et ſimiliter ad dictum Henri. vel eius argumentum dicĩ: ꝙ iſta ꝯſequẽtia nõ valet: pater põt gñare: ꝛ filius nõ põt generare: igiĩ pater eſt potẽtior filio: vel igiĩ hꝫ aliquaꝫ potentiam: quã non hꝫ filius: ꝛ cauſa eſt: qꝛ arguiĩ de ad aliquid ad ipſum aliquid: ꝛ a negatione potẽtie ſub tali modo ad negationẽ eius ſimpliciter. Cũ eni dicĩ potẽtia generãdi: vel poſſe generare nõ importaĩ abſolute potentia: ſed cum reſpectu: vt alias dictuꝫ fuit.

Poᵃ gñãdi tripliciter ſumi poteſt.

¶ Ad 2ᵐ dicĩ: ꝙ vel argumentũ ſupponit falſuꝫ: vel modus arguendi nõ valet: ſi eni intelligaẽ: ꝙ filius habeat aliquã intellectionẽ qua intelligit: ab illa qua pater intelligit: falſuꝫ ſupponit. Si autẽ hoc nõ ſupponitur: ſed potius cõceſſo ꝙ in diuinis nõ ſit niſi vnica intellectio: ꝛ tũc arguiẽ ſic. In omni intellectione ꝑfecta ꝓcedit aliqđ verbũ: ſed filius hꝫ intellectionẽ ꝑfectã: ꝛ eque ꝑfecte ſicut pater. g̃ ſicut pater ex hoc: qđ intelligit ꝓducit verbũ: ita filius ex hoc: qđ itelligit gignit verbuꝫ: ꝛ tunc dico ꝙ modus arguendi nõ valet dato enim ꝙ in omni ꝑfecta intellectione emanet verbuꝫ: nõ tamẽ a quocũqꝫ intelligẽte per illã itellectionẽ ꝑfecte: ſed ſolũ ab illo: qui per illã intelligit: ꝛ hꝫ relationẽ dicẽtis. Hoc ãt ſoli pr̃i ꝯuenit in diuinis. ¶ Et ſi q̃raĩ cur nõ ꝯuenit talis relatio filio dei: dico ꝙ illa relatio dicẽtis: quã pater hꝫ: nõ põt filio ꝯuenire eadẽ numero: qꝛ oppoſita relatio ſibi ꝯuenit. ſ. relatio dicti ꝛ verbi: nec alia ſm numerũ: qꝛ nõ põt ibidem talis relatio pluriſicari. Similiter nec ſpiritui ſancto põt cõuenire relatio dicẽtis alia in numero ab illa: quã pater hꝫ eadem rõne: nec eadẽ relatio in numero: qꝛ ſpũs ſanctus ꝓcedit a vbo: nõ aũt põt hr̃e relationẽ dicẽtis eandeꝫ quã hꝫ pater niſi ꝓduceret verbũ patris: ꝛ ſic ꝓductorem ſuũ ꝓduceret. De hac ſolutiõe loquiĩ ſcũs Tho. 4°. ꝯtra Gentiles caplo. 13°. (Uerbum (inquit) dei eſt deus: ſed non eſt alius deus a deo: cuius eſt verbũ: ſed vnus omnino hoc ſolo ab eo diſtinctuꝫ: ꝙ ab eo eſt: vt verbũ ꝓcedẽs. Sicut aũt verbũ nõ eſt alius deus a te: nec eſt alius intellectus: nec aliud itelligere: vnde nec ad verbũ patris ꝛ filij neceſſario ſequiĩ: ꝙ ſit verbum ſuppſitus: ſed ꝙ verbũ ſeipm intelligit: naꝫ in hoc ſolo verbũ a dicente diſtinguiĩ ꝙ eſt ab ipſo: oĩa g̃ alia cõmuniter attribuẽda ſunt deo dicẽti: qui eſt pater: ꝛ verbo qđ eſt filius: ꝓpter hoc ꝙ verbũ eſt deus: ſꝫ hoc ſolũ, vt ab eo ſit verbũ: attribuẽdũ eſt ꝓprie patri: ꝛ hoc qđ eſt eſſe a deo dicente attribuenduꝫ eſt ꝓprie filio. ¶ Ex quo etiã pꝫ: ꝙ filius nõ eſt ĩpotẽs: ꝛ ſi gñare nõ poſſit filiũ: nã eadeꝫ potẽtia eſt patris ꝛ filij: ſicut ꝛ eadem diuinitas: cũ generatio in diuinis ſit itelligibilis verbi ꝯceptio ſm. ſ. ꝙ deus intelligit ſeipm: opꝫ ꝙ potentia ad generandũ in deo ſit ſicut potẽtia ad intelligendũ ſeipſum: ꝛ cũ intelligere ſeipm in deo ſit vnũ ꝛ ſimplex: opꝫ potẽtiã intelligẽdi ſeipm: que nõ eſt aliđ q̃ ſuus actus: eſſe vnã tm̃: ex eadẽ ergo potentia eſt: ꝙ pater generet: ꝛ ꝙ filius genereẽ: nullã ergo potẽtiam hꝫ pater: quã nõ habeat filius: ſꝫ pater hꝫ ad generare generatiuã potẽtiã: filius aũt ad gñari: que ſola relatione differũt.) Hec ille. ¶ Eodẽ mõ ſed breuius ſoluit in ſũma. ſ. ꝓma parte. q. 34. arti. 2. ad 4ᵐ. vbi ſic ſoluit ad iſtud argumentuꝫ dicens. (Eo mõ (inquit) ꝯuenit filio: quo ſit itelligẽs: quo ꝯuenit ei eẽ deũ: eſt aũt filiꝰ deus genitus: nõ aũt deꝰ generãs: vñ eſt qđẽ itelligẽs nõ vt ꝓducẽs verbũ: ſed vt verbũ ꝓcedẽs: ꝓut in deo ſm rem nõ differt verbũ ab intellectu diuino: ſꝫ relatione diſtinguiĩ a ꝑncipio vbi.) Hec ille. ¶ Ex quibꝰ oĩbus habeĩ ſn̄ia ſolutionis ſuperius poſite. ¶ Ad 3ᵐ ridet ſcũs Tho. pᵃ parte. q. 30. arti. 2° ad 4ᵐ. vbi facta dicta rõne ſic reſpõdet. (Illa (inquit) ratio ꝓcederet ſi ſpũs ſanctus aliã numero bonitatẽ hẽret a bonitate patris: oporteret. n. ꝙ ſicut pater per ſuã bonitatẽ ꝓducit ꝑſonã diuinã: ꝙ ita ꝛ ſpũs ſanctus: ſed vna ꝛ eadeꝫ bonitas eſt patris ꝛ filij ꝛ ſpũs ſancti: nec eſt diſtinctio niſi per relatiões ꝑſonarũ: vñ bonitas ꝯuenit ſpiritui ſancto q̃ſi habita ab alio: patri aũt ſicut a quo cõicatur alteri: oppoſitio aũt relationis nõ ꝑmittit vt cum rela

A q̃ vbũ ꝓcedat intellũ do ꝛ q̃ non.

Ex ꝗ filiꝰ generare n̄ poſſit: nõ tñ ipotens eſt.

tione ſpũs ſancti ſit relatio pͣcipij reſpectu diuine pſone: qꝛ ipſe ꝓcedit ab alijs pſonis: que in deo eſſe pñt.) Hec ille. ¶ Et intendit ꝙ ſpiritus ſanctus nõ põt eſſe pͥncipiũ ſui: nec patris: aut filij: qꝛ hꝫ relationẽ oppoſitam relationi ſpirantis: ⁊ que ꝯuenit patri ⁊ filio. ſ. relationẽ ꝓducti ab eis: ⁊ ita nõ põt habere relationem producentis reſpectu eoꝝ. Similiter nec reſpectu ſui: ꝯſtat. n. ꝙ nõ ꝓducit ſeipm: nec reſpectu alterius pſone: que ſit quarta in diuinis: qꝛ nõ hꝫ aliã bonitatẽ vel dilectionẽ in numero a dilectione vel bonitate pr̃is ⁊ filij: vnica aũt dilectiõe ꝓcedit vnicus amoꝛ ſpiratus. Patet ergo: ꝙ qꝛ pater hꝫ infinitã bonitatẽ tali mõ. ſ. vt a quo cõmunicatᷣ alijs per actionẽ intellectus ⁊ voluntatis: iõ intelligẽdo gignit verbũ: ⁊ diligẽdo ſpirat amorẽ: qꝛ vͦo filius hꝫ infinitã bonitatẽ: vt a quo communicatᷣ alteri per actionẽ volũtatis: nõ per actionez intellectus: iõ nõ gignit verbũ: ſed tñ ſpirat amorez: qꝛ vͦo ſpiritus ſanctus hꝫ eandẽ bonitatẽ: nõ vt a quo cõmunicatᷣ alteri: ſed ſicut habita ab alijs: iõ licet intelligat ⁊ diligat nullã perſonã ꝓducit. ¶ Ad 4ᵐ dicitᷣ: ꝙ minoꝛ eſt falſa. Si enim eſſent in diuinis plures filij oporteret ibi eſſe plures filiationes: ⁊ conſequẽter ille non eſſent ſubſiſtentes: ac ꝑ hoc in deo eſſet cõpoſitio. ¶ Ad 5ᵐ dicitᷣ: ꝙ argumentũ peccat ſm fallaciã figure dictionis: vt ſepe dictũ eſt: cũ enĩ ſic arguitᷣ. Omnis dignitas diuina eſt in qualibet pſona: ſed generare eſt aliqua dignitas diuina. ergo generare eſt in qualibet pſona: qꝛ ibi mutatᷣ quid in ad aliquid: qꝛ gnãre dicit actionẽ diuinã cum relatione paternitatis. Simile habetᷣ prima parte. q. 42. arti. 4. ad 2ᵐ. ¶ Ad 6ᵐ dico ꝙ poſſe gnãre ſibi ſimile eſt pfectio q̃dam q̃tum ad potentiam: quã importat: nõ aũt q̃tuz ad relationẽ: quã includit: ⁊ quo ad pͥᵐ ꝯuenit filio: non autẽ quo ad 2ᵐ. ¶ Ad 7ᵐ dicitur: ꝙ infinitas numeralis nullam dicit perfectionẽ: cum ꝓueniat ex parte materie: ⁊ dicat qd potentiale: ideo non eſt attribuẽda deo numeralis infinitas ſicut pfectionalis. ¶ Ad argumẽtum factum in pede q̃onis reſpondetᷣ: ꝙ non eſt ſimile de patre naturali: ⁊ de patre deo: qꝛ filiatio oppoſita paternitati alterius põt diuidi: nõ autẽ filiatio diuina: cum nõ poſſit habere aliquod diſtinctiuũ illius ſm numeruz. Et hec de queſtione preſenti ⁊c.

¶ Diſt. VIII.

¶ Utrũ creatura ſubſiſtẽs ſit ſuũ eẽ exiſtẽtie. Qõ. I.

Circa octauã diſtinctionẽ pͥmo q̃ritᷣ. Utrũ aliq̃ creatura ſubſiſtens ſit ſuũ eẽ exiſtẽtie. ¶ Et arguitur ꝙ nõ. Naz doctores antiqui negãt illud concoꝛditer. igitᷣ illud eſt ſimpliciter negãdũ: tenet ꝯſequẽtia ꝑ locum ab auctoꝛitate: aſſumptũ probatᷣ. nam phũs 2° poſterioꝝ dicit: ꝙ eẽ nõ eſt ſuba rei. Et Auicẽna 5° ſue metaphyſice caplo pͥmo. ⁊ pͥmo phyſicoꝝ ca. vltimo: ⁊ vbiqꝫ eſt iſtiꝰ ſnie: ꝙ eẽ accidit enti in oĩ alio p̃terq̃ in neceſſe eẽ. Huic ꝯcoꝛdat Algaçel in ſua logica: vbi multipliciter probat: ꝙ eẽ noſtrum ſit accidẽs. Huic ꝯſonat Hylarius 6° de trinitate dicens: ꝙ eſſe in deo non eſt accidẽs ſicut in omni creato. Huic ꝯſentit Boetius de ebdo. dicẽs (Diuerſuz eſt eẽ: ⁊ qd̕ eſt: ipm vͦo eẽ nõdũ eſt: at vͦo qd̕ eſt accepta foꝛma eẽndi eſt: atqꝫ ſubſiſtit:) ⁊ ſic pꝫ ꝙ oẽs antiq̃ ſunt huiꝰ ſnie.

In oppoſitum arguitᷣ: qꝛ q̃cũqꝫ aliq̃ ſunt realiter diſtincta vnũ põt ꝑ diuinã potẽtiaz ab alio ſeparari: ſꝫ eẽ nõ põt ſepari ab eẽntia: alias ſi ſepararetur eſſe: eẽt ſine eẽntia: ⁊ eẽntia eſſet ſine eẽ. g̃ non diſtinguuntᷣ realiter.

In hac q̃one erunt duo articuli. ¶ In pͥmo quoꝝ ponentᷣ ꝯnes. ¶ In 2° vͦo aduerſarioꝝum obiectiones.

Quantum ad pͥᵐ ponitᷣ talis ꝯclõ. Nulla creatura ſubſiſtẽs eſt ſuũ eſſe: quo actu exiſtit in rerũ nã. Iſtã ꝯnẽ ꝓbat ſcũs Tho. 2° ꝯtra Hẽtiles. ca°. 52. multis medijs: quoꝝ vnũ eſt tale. (Suba vniuſcuiuſqꝫ eſt ei ꝑ ſe: ⁊ nõ ꝑ aliud: vñ eẽ lucidũ actu nõ eſt de ſuba aeris: qꝛ eſt ei per aliud: ſꝫ cuiuſlibet rei create eẽ ẽ ei ꝑ aliud: nã al̕s nõ eẽt creatũ nullius. igitᷣ ſube create ſuuz eſſe eſt ſua eſſentia.) Hec ille. ¶ Cõſimiliter arguit Albertus pͥmo de cauſis cõmẽto vel caplo. 8. (Omne qd̕ ex alio eſt: aliud hꝫ eſſe: ⁊ hoc qd̕ eſt: ꝙ eni aĩal ſit aĩal: vel hõ ſit hõ pro certo non hꝫ ex alio: hic enim eq̃liter eſt hoĩe exiſtẽte ⁊ hoĩe nõ exiſtẽte ſm actũ. Qꝫ aũt eſſe habeat in effectu ex ſe: non eſt ſibi: ſꝫ potiꝰ ex pͥmo eſſe: ex quo fluit eẽ in oẽ: qd̕ eſt in effectu: h̕ igitᷣ qd̕ eſt ab alio: hꝫ eſſe: ⁊ illud qd̕ eſt: ⁊ ſic eſſe h̕ mõ accidit ei qd̕ ab alio ſibi eſt: ⁊ iõ in ipſo q̃ri põt: an eſt: an nõ eſt: ⁊ eſt qd̕ determinabilis ꝑ cãm eiꝰ: qd̕ eſt eſſe. In pͥmo aũt pͥnᵒ: ꝑꝑ hoc qd̕ eſſe non hꝫ ab alio: eſſe ꝑ ſe ẽ: ⁊ qd̕ an ẽ nullũ locũ hꝫ. ¶ Et ſi q̃ratᷣ: h̕ erit ſꝫ ſolã diſtinctionẽ rõnis: ⁊ determinari nõ põt: h̕ eni qd̕ ipm eſt: ⁊ eẽ ſuũ vnũ eſt. ¶ Hoc aũt alio mõ ꝓbatᷣ. Oĩs eni negatiua ante ſe hꝫ affirmatiuam: q̃ eſt cã negatiõis: vt cũ dico: hõ nõ eſt aſinus: cã huiꝰ eſt: qꝛ hõ eſt hõ: hõ aũt ⁊ aſinus oppoſitis differẽtijs ſtatuuntur: oppoſita aũt mutuo ſe expellũt ab eodẽ ſubto: cuꝫ g̃ dico: hõ eſt hõ: ꝑꝑ hoc verũ eſt: qꝛ ibi dͬ illud: qd̕ eſt de eo qd̕ eſt: ⁊ ſic eſt id qd̕ eſt nõ ꝑ aliqd aliõ qd̕ influat ſuꝑ ipm: pꝫ g̃ ꝙ oẽ qd̕ eſt: id qd̕ eſt hꝫ a ſeipſo: eſſe aũt ſuũ in effectu ſi ex nihilo eſt: a ſeipſo hr̃e nõ põt: ſi. n. a ſeipſo hr̃et: cũ ſit ex nihilo: in nihilo eſſet in potẽtia ad eſſe: hõ. n. nõ eſt in potẽtia illud qd̕ eſt: ⁊ ſi eſſe a ſe haberet: oporteret ꝙ hõ exiſtẽs in potentia hẽret eſſe in effectu: ſequitᷣ g̃ ꝙ hõ exñs in potẽtia hr̃et eſſe in effectu: ⁊ ſic idẽ eẽt in effectu: ⁊ nõ eẽt in effectu: ab alio g̃ hꝫ eſſe: a ſeipſo aũt ꝙ ſit hoc qd̕ eſt: ⁊ ꝑ ꝯñs eẽ nõ eſt h̕ qd̕ eſt. Et hoc eſt qd̕ dicͭ Boetiꝰ in lib. de ebdo. Qd̕ eſt hr̃e aliqd põt: p̃ter illud qd̕ ipm eſt: eſſe vͦo nihil hꝫ admixtũ: in pͥmo aũt pͥncipio ſic eẽ nõ põt: eo ꝙ nihil ante ipm eſt negatiue: vel ꝑuatiue: vl̕ potẽtialiter: ꝑꝑ qd̕ opꝫ ꝙ eſſe ſuũ radicatũ ſit in ſeipſo: ⁊ ſit ſibi idẽ eſſe ⁊ qd̕ ẽ. ¶ Et iterũ dicͭ Boet. Et multi dicũt: q̃uis nõ intelligãt: ꝙ in oĩ eo: qd̕ eſt citra pͥᵐ: aliud eſt eẽ ⁊ qd̕ eſt: ſiue aliud eſt qd̕ eſt: ⁊ quo eſt: in pͥmo aũt penitus idez eſſe hoc hꝫ: qd̕ eſt fons oĩs eẽ: ⁊ ꝙ oẽ eſſe ſit ab illo: eẽ enĩ qd̕ eſt actꝰ: ⁊ qd̕ eſt in aliud reducitᷣ q̃ illud: qd̕ eſt a quo fluit: nec aliõ eſt: in qd̕ reduci poſſit: niſi in id: cui idẽ eſt eẽ: ⁊ qd̕ eſt. Et ꝑ hoc pꝫ: ꝙ hꝫ verã rõnẽ pͥncipij: q̃ñ ipm nõ reducitᷣ in ante: ⁊ oĩa ſm eſſe reducuntᷣ in ipm.) Hec ille. ¶ Dicetᷣ foꝛte: ꝙ iſta rõ nõ concludit: qꝛ ſupponit falſuz in maioꝛi. ſ. ꝙ eẽntia rei inſit ei ꝑ ſe: hoc eſt ſine alia cã efficiẽte: hoc. n. negatᷣ: qꝛ ſicut hõ hꝫ a cã efficiẽte ꝙ exiſtat: vl̕ ꝙ ſit in actu: ita a cã hꝫ ꝙ ſit hõ ⁊ nõ ꝑ ſe: hoc eſt ſine alia cã: vnde ſicut ante mũdi creationẽ hõ non exiſtebat: ita nec erat hõ: ⁊ iſta erat falſa. hõ eſt hõ. ¶ Sed qui ſic dicit nõ aduertit qd̕ dicit Ariſto. pͥmo poſterioꝝ ca°. 6°. ſm ſignationẽ Linconiẽſis. (Sciẽtia (inquit) demõſtratiua eſt ex neceſſarijs pͥncipijs: qd̕. n. ſcitᷣ nõ põt ſe aliter hr̃e: que aũt ꝑ ſe ſunt: neceſſario inſunt rebꝰ: h̕. n. in eo qd̕ qd eſt: q̃buſdã aũt alia inſunt in eo qd̕ qd eſt: ꝑdicãtibꝰ de ipſis.) Et ca°. 7°. (Manifeſtũ eſt aũt ⁊ ſi ſint ꝓpõnes vl̕es: ex q̃bꝰ ſyllogiſmꝰ: ꝙ neceẽ eſt eẽ ꝑpetuã huiꝰ demr̃ atiõis ⁊ ſimpliciter:

Hẽri. i ſumma. arti. 27. q. j. ad pͥᵐ: ⁊ quol. 2. q. 7. dicit: ꝙ eſſe ⁊ eſſentia idem ſũt realr̃ eẽntia nĩ reſpectũ ꝓducibilis a deo ⁊ eẽ ꝓducti icludit.

T. c. 17.

T. c. 22.

ſimpliciter:vt eſt dicere demr̄ationē: nō ḡ eſt demr̄atio corruptibiliū:nec ſciētia ſimplr.) Hec ille. ❡ Ubi Linconiēſis 6°.cōmēto. (Demōſtrauit nobis(inqͥt) Ariſto.in h ca°.6°.ɔnē huius ſcie.ſ.hanc.Demōſtratio eſt ſyllogiſm⁹ ex ꝑ ſe inherētibus:⁊ hec ɔcl'o ſequiṫ ex hac ɔne huius ſcie oſtenſa ſupius in 4° ca°.hac.ſ. Demōſtratio eſt ſyllogiſm⁹ ex neceſſarijs. Et oñdiṫ h 6° ɔcl'o h mō.Ois demōſtratio eſt ſyllogiſm⁹ ex neceſſarijs:oia ⁊ ſola ꝑ ſe īherētia ſunt neceſſaria.ḡ ois demōſtratio eſt ſyllogiſm⁹ ex ꝑ ſe inherētib⁹.) Et cōmento 7°.ſic ait.(Nona ɔ ē iſta. Neceſſe eſt ɔcl'onē demr̄ationis ſimplr eſſe ꝑpetuā. Hec aūt ſequiṫ ex 7ª huius libri.Explanatū eſt.n.ſuperius:ꝙ demr̄atio eſt ſyllogiſmus ex vl'ibus:ſꝫ oē vl'e eſt ꝑpetuū:neceſſe eſt igiṫ demonſtrationē eſſe ſyllogiſmū ex ꝑpetuis.) Hec ille. ❡ Ex qͥbus pꝫ ꝙ ois ꝓpoſitio de pmo mō dicēdi per ſe ⁊ de 2° eſt neceſſaria ⁊ ꝑpetue v̄itatis:cū ḡ qͥdditas roſe ɔueniat roſe in pmo mō dicēdi ꝑ ſe: ſeqͥṫ ꝙ neccio ɔuenit ei. Et etiā qͥdditas roſe nō ɔueniat ipi roſe per aliqͣ cām agētē extrinſecā:ita ꝙ aliq̄ cā efficiens ſit cā ꝙ roſa ſit roſa:oñdit Linconiēſis: vñ pmo poſterioꝝ. commento 4°.vbi diſtinguit modos perſeitatis dicit. (Hoc ipm qđ dico ꝑ ſe:cām cōparticipē excludit) Et aliqͥb⁹ interpoſitis ſubdit. (Eſt aūt ꝑ ſe alterū de altero:⁊ dr̄ per ſe alterū de altero:cū qͥdditas vnius eēntialiter:⁊ nō per accidēs a qͥdditate alteri⁹ egrediṫ:illud aūt cui⁹ qͥdditas eēntialiter:⁊ nō ꝑ accidēs a qͥdditate alterius egrediṫ:eē ſuū hꝫ ab eo: a quo egrediṫ ſicut a ſua cā efficiēte: vł mālī: vel formali: vel finali: illud aūt a quo habeṫ eſſe neceſſe eſt vt recipiaṫ in diffinitōe:q̄ dicit qđ eſt:vel qđ eſt eſſe. Per ſe igiṫ dr̄: ⁊ ē alteꝝ de altero: cū vnū recipit reliquū ī ſua diffōne.) Et cōmēto 7°.dicit.(Septima hui⁹ libri ɔcl'o eſt iſta. Primū ineſt medio:⁊ mediū ineſt tertio ꝑꝑ ipm:⁊ ſeqͥṫ imediate ex iſta. Demōſtratio eſt ſyllogiſm⁹ ex ꝑ ſe inherētibus. Intellectus aūt hui⁹ 7ᵉ ɔnis eſt iſte. Maior extremitas ſyllogiſmi demōſtratiui ineſt medio tertio:⁊ medi⁹ minori extremitati ita ꝙ in vtraqꝫ ꝓpōne ſubm eſt pcā cā p̄dicati vel ecōuerſo:⁊ intelligo per cām pciſam:q̄ nō eſt diminuta: ſicut figura eſt cā diminuta habitiōis angulorꝝ eq̄liū duobus rectis: nec eſt habēs in ſe ɔditionē:que nō ſit cā:ſicut yſocheles hꝫ in ſe ɔditionē:q̄ nō eſt cā reſpcū habitiōis triū angulorꝝ ⁊c.⁊ hanc pcāſionē cāe notat h ꝓnomē ipm: cū dicṫ. Primū ineſt medio ꝑꝑ ipm:⁊ hoc ꝓnomē ipſum referṫ ad hāc dictionē pmū:cū dicṫ.pmū eſt cā medij:⁊ ad hāc dictionē medium cū dicṫ. mediū eſt cā primi:⁊ ſimiliter cū dicṫ.medium eſt in tertio ꝑꝑ ipm.) Hec ille. ❡ Sed ad iſta diceṫ dupl'r. Pmo ꝙ tales ꝓpōnes de pmo vel 2° modo dicēdi ꝑ ſe nō ſunt neceſſarie niſi ſub ɔditōe vtpote iſta eſt neceſſaria:hō eſt aial:ad hūc ſenſū: ꝙ ſi hō eſt:hō eſt aial:nō aūt abſolute. ❡ Scđo diceṫ: ꝙ cū dicit Linconiēſis:ꝙ in ꝓpoſitiōibus de ꝑ ſe:p̄dicatum eſt pcāſa cā ſubiecti:vel ecōtra:ipſe loquiṫ de cā formali:nō aūt de cā efficiēte: ſꝫ.n.hō ſeipſo formalr ſit aial:non tñ ſeipſo efficiēter: imo ad hoc:ꝙ hō ſit aial reqͥriṫ cauſa efficiēs:ſicut ad h ꝙ hō exiſtat reqͥriṫ ꝓducēs. ❡ Sꝫ ɔ pᵐ ſolutionē ſic. Nā ſi ſic:nō plus eēt neceſſaria hec.duo ⁊ tria ſunt quinqꝫ: vel iſta:ſeptē ⁊ tria ſunt decē:ꝙ̄ iſta: terra eſt: vel iſta:celum eſt:nec vna earū plus incōmutabil'r vera ē ꝙ̄ alia:⁊ ſic de alijs ꝓpoſitionibus:q̄ ſunt pncipia ſciarum:⁊ q̄ ſunt ꝑ ſe pmo mō:ſꝫ ɔñs eſt cōtra mētē Augu.2°.de libero arbitrio:vbi ſic dicit. (Quicqͥd corporis ſenſu veluti eſt:hoc celū:⁊ terra hec:⁊ q̄cunqꝫ in eis alia corpora ſentio:q̄diu futura ſunt neſcio: ſeptē aūt ⁊ tria decē ſunt:⁊ non ſolū nunc:ſꝫ etiā ſemꝑ:neqꝫ vllo mō aliqñ ſeptē ⁊ tria nō fuerūt decē:aut aliqñ ſeptē ⁊ tria nō erūt decē:hāc ḡ incorruptibilē nūm dixi mihi:⁊ cuiꝫ rōcināti eē cōēꝫ.) ❡ Et poſt poſitis multis veritatibus circa numeros ſubdit. (Hoc ḡ qđ per oēs numeros eſſe imobile:firmū:incorruptūqꝫ ɔſpicimus:non.n. vllo ſenſu corporis oēs numeros attingis: īnumerabiles.n.ſunt: vñ ḡ nouimus ꝑ oēs hoc eſſe:aut ɔtra fantaſiā:vel fantaſmate iam certa veritas numeri per mutabilia taꝫ fidēter niſi in interiori luce ɔſpicit.) ❡ Et poſt enumerat multas alias ꝓpōnes:q̄s dicit incōmutabiliter eſſe veras:vtputa. Studendū eſt ſapiētie:iuſte viuendum eſt:deteriora melioribus eſſe ſubdenda:paria paribus cōparanda: ꝓpria qͥbuſqꝫ paribus tribuenda:incorruptū meli⁹ corruptibili:eternū tēporali:imobile violabili:icorruptio eſt diligēda:corruptio fugiēda. ❡ Et ſubdit. (Iā hō plura nō queras: ſatis eni ē ꝙ iſtas tanꝙ̄ regulas:⁊ q̄dā lumina v̄tutū:⁊ vera:⁊ incōmutabilia ſiue ſingula: ſiue oia ɔuenīūt ad ɔtemplandū eis:qui hoc valent ſua qͥſqꝫ rōne ac mente ɔſpicere pariter mecū vides:certiſſimūqꝫ eſſe ɔcedis.) Et poſt. (Et ḡ vere atqꝫ icōmutabiles ſunt regule numeroꝝ:quoꝝ rōnē atqꝫ veritatē incōmutabil'r atqꝫ cōmuniter oibus cā cernētibus p̄ſto eē dixiſti:tā ſunt vere atqꝫ incōmutabiles regule ſapiētie:de qͥbus paucis nūc ſigillatiꝫ interrogatus reſpōdiſti eē veras atqꝫ manifeſtiſſimas.) Hec Augu. ❡ Ex qͥbus pꝫ: ꝙ tales ꝓpoſitiōes formate de numeris incōmutabil'r ac eternaliter ſunt vere:dicit.n. Augu.in eodē lib. (Nihil magis eternū ꝙ̄ ratio circuli:⁊ duo ⁊ tria eſſe quinqꝫ.) Nec pōt dici:ꝙ intēdat talia eē neceſſario ex ſuppoſitione vel ɔditionaliter: puta poſita ɔſtantia ſubiecti taliū ꝓpoſitionū:nā tūc eque eēt neceſſaria iſta:ſortes exiſtit:dicam.n.ꝙ eſt neceſſaria ſub ɔditiōe.ſ.q2 ſi ſortes ē:ſortes exiſtit:vel hēc:qđ ridiculū eſt. Simil'r ſeqͥṫ ꝙ v̄ba Aug.ſunt plus falſitatis ꝙ̄ veritatis:q̄libet eni harū qñqꝫ fuiſſet falſa ſimplr:ſeptē ⁊ tria ſunt decē:ſꝫ iſta ɔditionalis ſemꝑ fuerit vera. ſi ſeptē ⁊ tria ſunt: ſeptē ⁊ tria ſunt decē. Simil'r ɔſtat:ꝙ nō ois ſpecifica rō numeri eſt poſita in actuali exiſtētia:ſit ḡ illa rō cētenarij. Tunc arguo:iſta ꝓpoſitio:centū ſunt decē denarij:nō eſt ꝓprie vera:niſi cētenarius actu exiſtat ſꝫ reſpōſionē iſtā:ſed cētenari⁹ ex ſuppoſito nō exiſtit.ḡ illa nō eſt vera:qđ eſt ɔtra illud:qđ dicit Augu.ſ.ꝙ nō aliqñ ſit:⁊ aliqñ nō:ſed ſemꝑ centū ſunt decē decies: pꝫ igiṫ ⁊ illa rñſio nō eſt niſi fuga:iō dico: ꝙ hō ſemꝑ eſt hō:⁊ iſta eſt imutabiliter vera:hō eſt aial rōnale:⁊ eius veritas eternal'r eſt in diuino intellectu ſm ꝙ ponit ſanctus Tho.pᵃ pte.q.10.arti.3°.ad 3ᵐ. ❡ Et de veritate.q.1.arti.5° ad 7ᵐ. ❡ Cui ɔcordat Albert⁹ in poſtp̄dicamētis.9.ca°.ſic di. (Scđm(inquit) Auicēnam ⁊ Algaçelē ⁊ Alpha.⁊ v̄itatē qñ p̄dicatus ɔcipiṫ in rōne ſubti:talis ꝓpoſitio vera eſt:ſiue re exiſtēte:ſiue re nō exiſtēte:ſiue.n.hō ſit ⁊ aial:ſiue hō nō ſit nec aial:ſemper iſta eſt vera:homo eſt aial:⁊ aial eſt viuū: ⁊ viuūꝫ eſt ſuba.ḡ hō eſt ſubſtātia. Sed ſi vlteri⁹ inferaṫ:ſuba eſt ens.ḡ homo eſt ens:dicimꝰ ꝙ nō ſequiṫ: q2 ens vel enūciatūꝫ eſſe accidit homini ⁊ aiali:⁊ nō ꝑ ſe claudiṫ in itellectu eoꝝ. Cū eni dicṫ.hō eſt aial:ſufficit ad veritatē ꝓpoſitionis ſubalis ordinatio p̄dicati ad ſubm: cū aūt addiṫ.aial eſt ens: q2 ens nō eſt de rōne aialis vel hoīs:nō eſt ibi ordo ſubalis vnius ad alterū:⁊ iō ſi homo eſt ens: vel aial eſt ens:opꝫ ꝙ ſint ens actu:⁊ h eſt ɔtra hypotheſim:poſuimus.n.ꝙ nō ſit hō: ordina

Quidditas nō ɔuēit alicui ꝑ cauſam agentem. T.c.a.

bilitas aūt rex in ꝑdicatū ⁊ ſubiectū ꝯuenit rebus exiſtentibus: ⁊ nō exiſtētibus dum nō ſint incōpoſſibiles ad exiſtendū: ⁊ iō ante mundū hec ꝓpoſitio fuit vera in ipſa rerū ordinabilitate. ¶ Et ſi queraꝛ in quo fuit illa rerū ordinabilitas: qñ nō erant res. ¶ Dōz ꝙ fuit in ipſis rerū rōnibꝰ. ¶ Si aūt de illis rōnibꝰ vlterius queraꝛ. ¶ Dōz ꝙ fuerunt in ſapiētia creantis ⁊ ordinantis. ¶ Si aūt vlterius inferaꝛ ꝙ in ſapientia p̄mi intellectus fuerūt vt vnū: ⁊ nō vt ordinata vnū ad alterū. ¶ Dicendū ꝙ res in ſapientia p̄me cāe dupl'r cōſideranꝛ. ſ. vt res ꝯſiderate: ⁊ ꝓducende: vel vt intellectus quo intelligunꝛ: ⁊ p̄mo mō qdem ſunt poſſibiles ad pluralitatē ⁊ ordinē: nō quidē in actu ordinantis: ſȝ q2 eſt de ordinabilibus: ⁊ hoc mō poſſibile eſt veritatez eſſe de ipſis: ⁊ ſunt enunciabiles ad veritatē: ꝗ̄uis nunꝗ̄ fiat enunciatio: ⁊ ſic enūciabile ad rez reducēt. Et ſimiliter ꝓpoſitio pōt eē ab eterno ⁊ tamē vnū ſolum eſt actu ab eterno. ¶ Et ſi queraꝛ vtrum tale ſit creatū vl' icreatū. ¶ Dicēdū ꝙ creabile ē nō creatū ſꝫm rerū ordinē: ⁊ hoc ꝗ̄uis ſit in creatore: rōne tñ differt a creatore: q2 creator nō eſt creabilis nec creatus. Si aūt que ſunt in intellectu creantis accipianꝛ vt intellectus: cū creator nō intelligat niſi ſeipſo: tunc verū eſt ꝙ res in creatore ſunt per modum creatoris: ⁊ nec ſunt vnū nec multa: nec ordinata nec inordinata: ſed ſunt idē qō ipſe. Et hec eſt doctrina Auicēne: que ꝯcordat cū Porphyrio dicente: ꝙ nulla ſpē aialis exiſtēte pōt intelligi ſubſtātia aiata ſenſibilis: ⁊ ꝯſtat ꝙ nō loquiꝛ de intellectu intelligentis: q2 ſic nihil diceret: q2 ſi nulla ſpēs aialis eſt: nihil erit intelligens: ſed loquiꝛ de intellectu intelligibilis: q2 ſꝫm hūc ordinē nulla ſpē aialis exiſtente adhuc ꝗ̄tū eſt in ſe manet intellectualiter ſubſtantia animata ſenſibilis.) Hec ille. ¶ Itez Augu. 4°. ſuper Geneſim ad litteram ca°. 3° dicit. (Facilius celū ⁊ terra tranſire poſſunt: que ſꝫm numerū ſenariū fabricata ſunt: ꝗ̄ effici poſſit vt ſenarius numerus ſuis partibus nō compleaꝛ: quā ob rem nō poſſumus dicere: ꝓpterea numerū ſenariū perfectū eſſe: q2 ſex diebus perfecit deus opera ſua: ſed ꝓpterea deum ſexto die pfeciſſe opera ſua: q2 ſenarius numerꝰ eſt pfectus: atqȝ ⁊ ſi iſta nō eſſent pfectus ille eſſet: niſi aūt ille pfectus eſſet: iſta ſꝫm eū pfecta nō fierent.) Hec ille. ¶ Sup quo dicit ſanctus Tho. in quolibet. (Non eſt intentio Augu. dicere ꝙ ſi celū ⁊ terra tranſeant: ⁊ cetere creature: ꝙ ſenarius maneat ſꝫm aliqō eē creatū: ſed q2 ſi oēs creature ab eſſe deficiant: remanebit adhuc natura ſenarij prout abſtrahit a quolibet eē huius: ꝙ ei pfectio cōpetat: ſicut ⁊ nā humana manebit talis: ꝙ ei cōpetet rōnalitas.) Et nota totū illuȝ articulum: q2 multa pulchra ponit ad ꝓpoſituȝ iſtud. Sic ḡ pꝫ ꝙ p̄ma reſponſio nō eſt niſi fuga: que ponebat ꝙ tā contingens eſt iſta: roſa eſt roſa: ſicut iſta: roſa exiſtit ⁊ ꝓcedit hoc: q2 non diſcerniꝛ de ly eſt prout eſt 2ᵐ adiacens ⁊ prout eſt 3ᵐ adiacēs: primo modo enim ſignificat actualez exiſtentiā ſubiecti: non aūt ſecundo mō ſed ſolū veritatē ſubiecti ⁊ predicati: qō manifeſte pꝫ: nā aliqñ aliqua copula eſt vera affirmatiua de ineſſe in qua idē ꝑdicaꝛ de ſeipſo: ⁊ tamen ſubiectū nō eſt in rerū natura exiſtens: imo nec aliquid: qō ꝓbaꝛ: q2 iſta eſt vera negatio eſt negatio: priuatio eſt priuatio: non ens eſt nō ens: qō pꝫ. nam plus videreꝛ iſta neganda: cecitas eſt ens: ꝗ̄ iſta cecitas eſt cecitas: ſed prima cōcediꝛ 4° metaphyſice. 2° ꝑticula: vbi Ariſt. diꝛ. (Quedam dicunꝛ entia: q2 ſunt ſubſtātie: ⁊ q̄dā: q2 ſunt paſſiones ⁊ q̄dā accidētia: ⁊ q̄dā ſunt vie ad ſubſtantiam: aut ad relationē: aut q2 ſunt nō ens: aut q2 negant aliquod accidentiū aut ſubſtantiā:) vbi Cōmētator commento 2°. (Illud etiā qō eſt priuatio entis dꝛ ens.) Et poſt pauca. (Diciꝛ etiā ens illō qō exiſtit in ſuba: ⁊ h̄ eſt cōmune ceteris ꝑdicamētis: ⁊ quēadmodū ens dꝛ de oībus iſtis: ita etiā diciꝛ de affirmatiōe ⁊ negatiōe: q2 hoc nomen eſſe dꝛ de p̄mis intellectibus ⁊ ſecūdis que ſunt res logice.) Hec ille. ¶ Patꝫ ḡ ꝙ de illo: qō nō eſt aliqd in rerū nā aliqd ꝑdicaꝛ. ſ. ens. ergo multo plus idē ꝑdicaꝛ de ſeipſo ſiue ſit exiſtēs ſiue nō: vñ 7° metaphyſice: particula. 59. dicit Ariſto. ꝙ q̄rere q̄re hō eſt hō: nihil eſt q̄rere: vbi Cōmentator. (Querere per quare in vna re eſt īpoſſibile: vbi grā: vt ſi aliqs q̄rat quare hō eſt hō: niſi aliqs dicat: qm̄ oīa ſunt ſimplicia: qm̄ quodlibet eoꝝ eſt vnū per ſe: ⁊ vnuȝ nō diuidiꝛ in ꝑdicatū ⁊ ſubm̄: ⁊ ſic interrogaꝛ de eis per quare: cum eēntia vnitatis eſt indiuiſibilis: vnde Ariſto. ibi dicit. Sermo de iſtis rebꝰ eſt vnus: ⁊ cā in oībus eſt vna: q̄re hō eſt hō: ⁊ muſicus muſicus: niſi aliqs dicat ꝙ eē vnū ex ſe nō diuidiꝛ: ⁊ hoc eſt eēntia vnius: ſed h̄ cōe eſt: ⁊ dꝛ de oībus.) Hec ille. ¶ Ex qbꝰ pꝫ: ꝙ ſꝫ eū nō eſt alia cā q̄re hō eſt hō: niſi iſta rō cōis: q2 ſubm̄ ⁊ ꝑdicatū ſunt idiuiſa. ⁊ ſubm̄ ē vnū ⁊ idē ꝑdicato. ¶ Scda ſimiliter rñſio: que dabaꝛ nulla eſt: qō pꝫ. nā ſi Lincolnienſis intēdat: ꝙ in talibꝰ ꝓpoſitionibus p ſe p̄mo cuiuſmodi eſt iſta: hō eſt aial rōnale mortale: ꝑdicatum ſit ꝑcīſa cā formalis ſubiecti: nō tñ ſit ꝑcīſa cā ꝙ inſit ſubto: ſed requiriꝛ cā extrinſeca ad h̄ ꝙ ꝑdicatū ſubto ꝯueniat: ſequiꝛ ꝙ illa cā faciat aliqd poſtꝗ̄ eſt: imo ꝙ tale qd ſit eius effectus: ⁊ nō ſit eius effectꝰ. Illa cā. n. nihil faciēte adhuc predicatum conueniret ſubiecto: q2 ſiue ſubm̄ ſit: ſiue nō ſit: nō minus eſt id quod eſt: vt roſa eſt roſa. ḡ nulla cā facit ꝙ quidditas roſe ꝯueniat roſe: oſtenſum eſt eni ſupra tales ꝓpoſitiōes eternaliter eſſe neceſſarias: q2 earū veritas ꝯſurgit poſitis diuinis ideis: poſita. n. idea hois in deo ſtatim rō hois eſt eadē rō hois: ⁊ ſic ſtatiȝ hō eſt hō. ¶ Simil'r poſita illa idea hois: ſtatim rō aialis includiꝛ in rōne hominis: ⁊ ſic hō eſt aial: ⁊ ſic de ceteris: imo ſi aliq̄ cā faciat ꝙ hō ſit aial illa faciet ꝙ idea hois includit rōnē aialis: qō nō pōt fieri a deo: nec a creatura. ¶ Et ſic pꝫ ꝙ ſic per ſe hō eſt aial: ꝙ per nullā cām extrinſecā efficientē hō eſt aial. Ad veritatē. n. eius ſufficit ꝙ ꝑdicatum ſit de rōne ſubiecti: hoc autē eſt incōmutabiliter veruȝ ⁊ ineffecabiliter: niſi fingamus ꝙ idee ſint effectibiles ab aliquo efficiente. ¶ Scda rō ſci Tho. vbi ſupra talis eſt. (Impoſſibile eſt ꝙ ſit duplex eſſe oīno infinitū: eſſe. n. qō eſt oīno infinitū oēm perfectionem eſſendi cōprehendit: ⁊ ſic ſi duobus talibus adeſſet infinitas: nō inueniretꝛ: quo vnuȝ ab altero differret: eſſe aūt ſubſiſtens opꝫ eſſe infinitū: q2 nō terminaꝛ aliquo recipiente: impoſſibile eſt igiꝛ dari aliqō eē ſubſiſtēs ꝑter p̄mū.) Hec ille in forma. ¶ Sed inſtaꝛ forte cōtra hanc rōnē: q2 non apparet magis euidentia in illa ꝓpoſitione: eſſe ſubſiſtens opꝫ eſſe infinitū: accipiēdo eſſe ſubſiſtens pro eſſe qō non recipiꝛ in aliquo diſtincto a ſe: ſicut argumētū ꝓcedit: ſi eni accipiaꝛ eſſe ſubſiſtens pro eſſe nullo mō ꝯtracto ad ſpecialē gradum eſſendi: vera eſt dicta ꝓpoſitio: ſed ille qui poneret angelum eſſe ſuū eſſe: lȝ poneret eſſe angeli ſubſiſtere p̄mo mō: non tamen poneret illud ſcdo mō ſubſiſtere: ⁊ ſic argumentū nihil penitus valere videꝛ. ¶ Ad hoc diciꝛ: ꝙ inſtantia nulla eſt: q2 ſi ponaꝛ aliqō eſſe ſubſiſtere primo mō: opꝫ ꝙ ſubſiſtat ſcdo mō: qō ſic pꝫ: nullus enim actus: qui inquantū talis nō hꝫ formales differentias

In q̄ ſit ordinabilitas rerum ⁊ rationes rerum.

Cōtra ſcdaȝ rñſionem.

ferẽtias:per quas diuidat̃:põt diuidi:niſi per ſuſcepti
uum eius:qḋ hꝫ in ſe quãdam diuiſibilitatẽ:pꝫ 3° me/
taphyſice ꝑticula.xi.vbi ponit Ariſto.omne diuiſibile
diuidi vel per formã:vel per quãtitatẽ:ſed eſſe inquan
tuꝫ hꝰ nõ põt hr̃e quãcunqꝫ differentiã formalẽ:ergo
nõ põt diuidi niſi per ſuſceptiua:que ſi fuerint vnius
rõnis:eſſe plurificat̃ ſolo numero:ſi fuerint alterius ⁊
alterius rõnis diuidet̃ in plura eſſe alterius rõnis:ſed
ſi eſſe aliqḋ ſubſiſteret ſic:ꝙ nõ reciperet̃ nõ haberet
aliqḋ formale diſtinctiuũ: nec mãle:⁊ ſic nullo modo
poſſet diuidi:⁊ per ↄſequens nullo mõ cõtrahi:omnis
enim cõtractio alicuius cõmunis quodãmodo ipſum
diuidit in multa:nec põt intelligi contractio ſine diui
ſione.Si aũt nullo modo eſſet cõtractũ:eẽt ſubſiſtẽs
ſcḋo modo ⁊ penitus infinitũ.Qꝫ aũt eſſe nõ poſſit ha
bere formales differentias pꝫ:qꝛ nec ens põt illas ha/
bere:vt pꝫ 3° metaphyſice particula.10.ergo multo mi
nus põt illas habere eſſe:cũ concretum magis ſit diui
ſibile q̃ꝫ abſtractum:ſicut homo q̃ꝫ humanitas: qꝛ mi/
noreꝫ puritatẽ ⁊ eleuationẽ importat ab omni:qḋ eſt
Solo alteri⁹ inſtãtie q̃ da ri poſſet. extra rõnẽ ſuã:cuiuſmodi eſt differẽtia. ¶ Ex quo pꝫ
inſtantiã aliquoruꝫ nullã eſſe:dicunt enim ꝙ ſi nõ põt
dari niſi vnũ eẽ ſubſiſtens ṗmo mõ:pari rõne nec põt
niſi vna angeleitas ſubſiſtens: pꝫ eniꝫ ꝙ nõ eſt ſimile
hinc inde:qꝛ natura angelica dicit genus diuiſibile for
malibus differentijs:nõ ſic eſſe vt predictum eſt ſupe/
rius. ¶ Sciendũ tamẽ ꝙ nec angeleitas ſeparata vt
dicit nãm generis angelici poſſet eẽ niſi vnica: vt oſtẽ
det̃ in 4ª rõne huius ↄ̃nis. ¶ Tertia rõ eiuſdẽ ſancti
Doctoris ibideꝫ talis eſt. (Si ſit aliqḋ eſſe ſubſiſtens
per ſe:nihil ei cõpetit niſi ꝙ eſt entis inquãtũ ens:qḋ
enim dicit̃ de aliquo nõ inquãtũ hꝰ non ↄuenit ei:niſi
per accidens rõne ſubiecti:vñ ſi ſeparet̃ a ſubto:nullo
mõ ei cõpetit:eſſe aũt creatũ ab alio nõ competit enti
inquãtum eſt ens:alias omne ens eſſet ab alio creatũ:
⁊ ſic oporteret in infinitũ ꝓcedere in cauſis:qḋ eſt im/
poſſibile:illud igit̃ eſſe:qḋ eſt ſubſiſtens:opꝫ ꝙ ſit non
creatũ:nullũ igit̃ ens creatũ eſt ſuũ eſſe.) Hec ille in
forma. ¶ Sed ad hanc rõnẽ videt̃ poſſe inſtari:vide
tur enĩ fundari ſup hoc:ꝙ rei ſubſiſtenti nihil ↄuenit
per accidens:imo ꝙ illud:qḋ in nullo recipit̃:nihil ha/
beat:niſi qḋ ineſt ei per ſe ⁊ ſm qḋ ipſum.Conſtat aũt
iſtud fundamentũ eſſe erroneũ: tunc eniꝫ nulla ſuba
ſeparata haberet aliqḋ accidẽs per accidẽs:imo breui
ter nulla ſubſtantia haberet in ſe aliquid ṗter illa:que
ↄueniunt ſibi per ſe:qḋ eſt erroneũ manifeſte. ¶ Ad
hoc dicit̃:ꝙ inſtantia nulla eſt.Sanctus Doctor eniꝫ
arguit de abſtractis:nõ de cõcretis:maxima autẽ illa
verũ hꝫ de abſtractis:vnde ſi humanitas eſſet ſepara
ta nõ ↄueniret illi aliqḋ per accidens inherens: qḋ ſic
pꝫ.Omne enim abſtractũ formale dicit ṗncipium for
male:quo ſolo:⁊ quo toto aliquid eſt tale:quale nomi/
nat̃ per concretũ illius:vt albedo quo aliqd eſt albũ:
Quare ab/ ſtractũ dicat̃ aliquid. ideo enim dicit̃ abſtractũ:qꝛ ab alijs que per accidẽs
ↄueniũt extra tractũ eſt ⁊ ſeparatũ:ita ꝙ nullum tale
rõnem ſubiecti:aut receptiui alterius nature includit:
ſed hoc cõuenit ſuo concreto:quod ideo dicit̃ ↄcretuꝫ:
qꝛ cum alijs cõiunctuꝫ eſt ſm rem vel rõnem: cũ igit̃
eſſe ſit tale abſtractũ:imo abſtractiſſimũ inter omnia
ipſum dicit ṗciſuꝫ formale entis inquantũ ens.ſ.illud
quo ſolo formaliter:⁊ quo toto eſt. Hec eniꝫ duo dicit
omne abſtractũ:tali aũt formali ſeparato ab omni ſu
ſceptiuo:cũ nihil ſibi accideret:nec enim ipſum accide
ret alteri:nec ſubijceret̃ alicui accidenti:nec ipſum cũ
alio eſſet in aliquo tertio:nullo modo põt aliquid di/
ci de illo:niſi ꝙ eſſet entis ĩquãtũ ens.ſ.qḋ pertinet ad
perfectionẽ eſſendi:⁊ ſic cum dependere ab alio nõ ſit
entis inquãtũ hꝰ:imo potius dicit imperfectionẽ eẽn/
di:ſequit̃ ꝙ tale eſſe nõ eſſet ab alio:⁊ per ↄ̃ñs nõ eẽt
eſſe creatum. ¶ Forte adhuc dicet̃:ꝙ argumentũ nõ
ꝓcedit:qꝛ diuinũ eſſe perfecte ſubſiſtit:⁊ tñ adhuc de
illo eſſe multa dicunt̃:que nõ cõueniunt enti inquãtũ
ens:illud enim eſſe eſt deus:⁊ ſapientia:⁊ iuſtitia:⁊ eſt
idem relationi ⁊ ſubẽ:⁊ eſt infinitum independens ⁊c̃.
igit̃ a ſimili poſito:ꝙ eſſe angeli eſſet ipſe angelus ſub/
ſiſtens nullo modo receptus:adhuc poſſet dici:ꝙ eſſet
quid ꝓductũ ab alio:quid intelligẽs ⁊ multa alia: que
non cõuenirent ei inquantũ eſſet ens. ¶ Ad qḋ dicit̃:
ꝙ inſtantia nulla eſt:qꝛ vtiqꝫ verum eſt:ꝙ diuino eſſe
qꝛ ſubſiſtit nihil realiter accidit nec vllum accidens:
aut aliquid alterius ſpẽi a deo in ſe hꝫ:imo quicqd eſt
in eo eſt ipſum:nec eſt poſſibile:ꝙ aliquid ſibi realiter
accidat:ꝓpter rõnem ſuperius dictaꝫ:⁊ a ſimili ſi eſſe
angeli eſſet ſubſiſtens:non accideret ſibi relatio depen
dentie ad cãm a ſe diſtinctã eẽntialiter:imo quicquid
eſſet in angelo:eſſet angelus:⁊ cõſequenter equaret di
uinã independentiã ⁊ ſimplicitatẽ:quapropter nõ eẽt
creatura.Conceditur tñ ꝙ ſubſiſtentia nõ tollit ab aliq̃
quin multa ſibi ↄueniant alterius rõnis:loquendo de
rõne noſtra:que illa:que ſunt vnũ re:nõ intelligit vni
te:ſed oĩa que ſibi ↄuenirẽt iſto mõ:ↄuenirẽt ei per ſe:
ita ꝙ nullũ eorum eſt aliud ab eo:nec alterius ſpẽi ab
eo:cuꝫ hoc tñ dico:ꝙ ipſi eſſe ſubſiſtenti nulla ꝑfectio
ad eſſe ꝑtinens deficere poſſet quãtũcunqꝫ eſſet diſtin
cta ab eſſe ſm rõnẽ:vñ ſanctus Tho.ṗma parte.q.4.
arti.2°.(Deus (inquit) eſt ipſuꝫ eſſe per ſe ſubſiſtẽs:ex
quo opꝫ ꝙ totã ꝑfectionẽ eſſendi ↄtineat in ſe:manife
ſtum eſt enim:ꝙ ſi aliqḋ calidum nõ habeat totã per/
fectionem caloris:hoc ideo eſt: qꝛ calor nõ participat̃
ſm perfectam rõneꝫ:ſed ſi calor eſſet per ſe ſubſiſtens
nõ poſſet ei aliquid deeſſe de virtute caloris: vñ cum
deus ſit ipſum eſſe ſubſiſtens:nihil de perfectione eẽn
di põt ei deeſſe:oĩum aũt perfectiones pertinent ad ꝑ/
fectionem eſſendi:ſm hoc eniꝫ aliqua perfecta ſunt:ꝙ
aliquo modo ſe habẽt:vnde ſequit̃ ꝙ nullius rei per/
fectio deo deſit.) Hec ille. ¶ Et primo cõtra gentiles
caplõ.29.(Omnis nobilitas cuiuſcunqꝫ rei eſt ſibi
ſm ſuũ eſſe:ſic ergo ſm modũ:quo res hꝫ eſſe:eſt ſuus
modus in nobilitate:nam res ſm ꝙ ſuuꝫ eſſe ↄtrahit̃
ad aliquẽ ſpecialẽ modũ nobilitatis maiorẽ vl̃ mino/
reꝫ:dicit̃ eſſe ſm hoc magis vel minus nobilis.i.ſi ali/
quid eſt:cui perfectiſſime ↄuenit virtus eſſendi:ei nul/
la virtus nobilitatis deeſſe põt:que alicui rei ↄueniat:
ſed rei que eſt ſuum eſſe competit eſſe ſm totã eſſendi
poteſtatẽ:ſicut ſi eſſet aliqua albedo ſeparata: nihil ei
deeſſe poſſet de virtute albedinis:nam alicui ſubiecto
aliquid de virtute albedinis deeſſe põt ex defectu re/
cipientis albedinẽ:qḋ eam ſm ſuũ modũ recipit:⁊ for
taſſe nõ ſm totũ poſſe albedinis:deus igit̃ qui eſt ſuũ
eſſe (vt probatũ eſt) hꝫ eam ſm totã nobilitatẽ ipſius
eſſe:nõ põt ğ carere aliq̃ nobilitate:que alicui rei ↄue/
niat:ſicut aũt omnis nobilitas ⁊ perfectio ineſt rei ſm
ꝙ eſt:ita omnis defectus ineſt ei ſm ꝙ aliqualiter nõ
eſt:deus autẽ ſicut hꝫ eſſe totaliter:ita ab eo totaliter
abeſt nõ eſſe:qꝛ per modum:per quem aliquid hꝫ eſſe
deficit a non eſſe:a deo ergo oĩs defectus abſiſtit. Iſta
vero:que tm̃ ſunt:nõ ſunt imperfecta propter imperfe
ctionem ipſius eſſe abſoluti:ſed qꝛ nõ habent eſſe ſm
totum ſuũ poſſe:ſed participant eſſe ſm quendã mo/
dum particularẽ ⁊ imperfectum.) Hec ſanctus Tho.

Hec ppõ eſt in ſubſiſtenti nihil compe-tit per accñs quõ intelligat̃

¶ Ex quo pꝫ quomõ intelligenda eſt maxima illa in qua fundaẽ argumentũ: debet.n.ſic intelligi: ꝙ nulli abſtracto vltimata abſtractiõe ↄuenit aliqd alterius rõnis.i.ꝙ ſibi realiter accidat: vel ſit alterius ſpẽi: ſed omne tale abſtractum hꝫ oẽm perfectionẽ nãe ſue debitam: licet ſit alterius rõnis: ⁊ nullã imperfectionem prouenientẽ ex defectu alicuius perfectionis pertinẽtis ad ſuam nãm: cum igiẽ omnis perfectio attendaẽ ſm aliquod eſſe: ⁊ quelibet imperfectio penes aliquod nõ eſſe: ſequiẽ ꝙ ipſi eſſe ſubſiſtenti nihil accideret realiter: ac per hoc a nullo dependeret: nec eſſet vllo mõ imperfectũ: ſed omnifariaꝫ ⁊ vſquequaqꝫ perfectum. ¶ Quarta ratio ſancti Tho. vbi ſupra. Natura cõmunis ſi ſeparata intelligaẽ nõ põt eſſe niſi vna: q̃uis habentes illã nãm plures poſſint inueniri: ſi.n. nã aĩalis per ſe ſeparata ſubſiſteret: nõ haberet ea: que ſunt hominis vel que ſunt bouis: iam enim non eſſet aĩal tñ: ſed homo vel bos: remotis aũt differentijs ↄſtitutiuis ſpecierũ remanet natura generis indiuiſa: qꝛ eedẽ differentie que ſunt ↄſtitutiue ſpecieruꝫ ſunt diuiſiue generis: ſic igiẽ ſi hoc ipſum qõ eſt eſſe ſit cõmune ſicut genus: eſſe ſeparatum per ſe ſubſiſtens nõ põt eſſe niſi vnũ: ſi vero nõ diuidaẽ per differẽtias ſicut genus: ſꝫ per hoc qõ eſt huius vel illius: ideo magis eſt verũ ꝙ nõ põt eſſe per ſe exiſtens niſi vnũ: relinquiẽ g̃ ꝙ cum deus ſit eſſe ſubſiſtens: nihil aliud ꝑter ipſum eſt ſuũ eſſe.) Hec ille. ¶ Sed forte ↄtra iſtam rõnẽ inſtaẽ: qꝛ ratio videẽ nõ valere: diceẽ enĩ: ꝙ ſi maior ꝓpoſitio intelligaẽ de ſeparatione nature ab omni diſtincto ab ea ſm rõnẽ: tunc vera eſt: ſed ad hunc ſenſuꝫ nõ ponit aduerſarius eſſe angeli: nõ.n. dicit ipſum angeluꝫ eſſe ſeparatũ ab omni diſtincto ſm rõnẽ ab ipſo: ſed ſoluꝫ dicit illud ſeparatuꝫ ab omni ſuſceptiuo diſtincto ſm rem a tali eſſe. Si aũt maior intelligaẽ de ſeparatione nature ab omni diſtincto ſm rem a tali nã tũc maior falſa eſt. nã natura generis nõ differt realiter a forma quam dicit differẽtia: vt pꝫ. 7°. metaphyſice particula. 43. ſed ſola rõne: dato ergo ꝙ aliqua nã generis eſſet ſepata ab omni re ab ea diſtincta: adhuc ĩpa hẽret differentias: per quas poſſet diuidi: ⁊ per ↄñs põt intelligi natura generis plurificata ⁊ ſubſiſtẽs ſicut natura aliqua ſubſiſtit. ⁊ tamẽ eſt plurificata in multas ſpẽs: ⁊ ſic videẽ: ꝙ ratio nihil concludat. ¶ Ad hoc diciẽ: ꝙ inſtantia nõ valet: qõ pꝫ. nam lꝫ natura generis: ⁊ natura differẽtie non ſint forme totaliter diuerſe: tñ aliq̃ diuerſitatẽ realeꝫ ſupponunt ⁊ requirunt in eo: in quo ſunt: ita ꝙ genus ſumiẽ a mã non vltimate per actuꝫ terminata: ſed quoddaꝫ eſſe vlterius ſpecificabile habente. Differẽtia aũt ſumiẽ ab vltimo cõplemẽto forme ⁊ hoc in rebus mãlibus: ſicut hoc genus corp⁹ animatum ſumiẽ a mã ſubſtracta huic pfectioni idetermĩnate: ſcꝫ habere vitaꝫ: hec differẽtia võ ſenſibile ſumitur ex pfectione ſuperaddita ⁊ ſic de alijs. In rebus etiã imaterialibus ſm ꝙ ponit ſanctus Tho. 2°. quolibet. q. 4. arti. primo ad 3ᵐ. (Genus ſumiẽ ex ipſa natura ſubſtantie: ſed differẽtia ſumiẽ ex ꝓportione illius

Et q̃ gen⁹ ⁊ a quo dĩa ſu-matur.

ſubſtantie ad actũ qui eſt eſſe: pꝫ g̃ ꝙ genus ⁊ differentia ſemꝑ ſumunẽ vel a diuerſis realitatib⁹ inuentis in re: aut ex eadem realitate ad ſe: ⁊ ad actuꝫ: cuius ſuſceptibilis eſt cõparata: ⁊ ↄſequẽter ſemper ſupponũt diuerſitatẽ realẽ in re: ſcꝫ vel mãe ⁊ forme: vel eſſentie ⁊ eſſe. Si igiẽ poneretẽ quidditas generis ab omni quod realiter diſtinguiẽ ab ea ſeparari: ibi non põt inueniri rõ differẽtiarũ quarũcũqꝫ: per quas natura generis ſecareẽ in multa: animalitas enim ſeparata: ſic ꝙ nullo modo ſit in alio ſicut in ſubiecto: nec ſicut pars formalis in toto nõ haberet rõnalitatẽ: qꝛ ſi hꝫ rõnalitatem. ergo eſt coniuncta corpori organico ſm exigentiã aĩe rationalis: ⁊ eſt coniuncta multis accidentibus ab ea diſtinctis puta ↄſequẽtibus eſſentialiter ſpẽm humanam: ⁊ eſt cõiuncta ipſi eſſe humano: per qõ terminaẽ ſua potẽtialitas ⁊ multis alijs que requirit rõnalitas: que tñ nõ requirebat aĩalitas. ¶ Ex quo ſeqꝛ ꝙ aĩalitas qñcunqꝫ cõiungiẽ rõnalitati venit in cõpoſitionẽ in multis alijs rebus: ac per hoc ſe hꝫ vt pars ⁊ ↄſequẽter nõ ſubſiſtit: quod eſt cõtra ſuppoſitũ. Et ſicut probatum eſt ꝙ aĩalitas ſeparata nõ hꝫ differentiam rõnalitatis: ita nec irrationalitatis: ac per hoc nullaꝫ differentiam hꝫ ipſius diuiſiuam. Patet g̃ finaliter quomodo ꝓpoſitio maior aſſumpta bene intellecta nullã habet inſtantiam. ¶ Et qõ diciẽ de nã angeleitatis: diciẽ: ꝙ ſi natura illius generis ſubſiſteret ſic ꝙ nullo modo eſſet ps alicuius ſuppoſiti: ſicut oporteret ſi ipſa eſſet ſuũ eſſe: tũc pro certo ipſa nullo mõ haberet differẽtias: ⁊ ↄſequẽter nõ põt eſſe niſi vna: lꝫ g̃ ipſa ſubſiſtat per carentiã ſubiecti: nõ tñ per carentiã ſuppoſiti: in quo eſt etiã diſtinctio realiter ab ea: ⁊ ideo qꝛ nõ ſubſiſtit plurificari põt. ¶ Quinta rõ eiuſdẽ doctoris ibidẽ talis eſt. Si eſſe ſit ſubſiſtẽs: nihil ꝑter ipm eſſe adiungiẽ: qꝛ etiaꝫ quoꝝ eſſe nõ eſt ſubſiſtens qõ ineſt exiſtenti ꝑter eius eſſe: eſt quideꝫ exiſtenti vnitũ: non aũt eſt vnũ cuꝫ eſſe niſi per accidens. inquãtũ eſt vnũ ſubm habens eſſe: ⁊ illud qõ eſt ꝑter eſſe. Sicut pꝫ ꝙ ſorti ꝑter ſuũ eſſe ſubſtantiale ineſt album: qõ qdeꝫ diuerſum eſt ab eius eſſe ſubſtantiali: nõ enim idem eſt eſſe ſortem: ⁊ eſſe albũ niſi per accidens. Si igiẽ nõ ſit in aliquo ſubto: nõ remanebit aliquis modus: quo poſſit ei vniri illud: qõ eſt ꝑter eſſe: eẽ aũt inquãtum eſſe nõ põt eſſe diuerſuꝫ: põt aũt diuerſificari per aliqõ: qõ eſt ꝑter eſſe: ſicut eſſe lapidis eſt aliud ab eſſe hoĩs: illud igiẽ: qõ eſt ſubſiſtẽs: nõ põt eſſe niſi vnũ tñ. Oſtẽſuꝫ eſt aũt (inquit) doctor: ꝙ deus eſt ſuũ eſſe ſubſiſtẽs nihil igiẽ aliud ꝑter deum põt eſſe ſuũ eſſe: opꝫ igitur ꝙ in omni ſubſtantia. que eſt ꝑter ipm: eſſe aliud ipſaꝫ ſubſtantiã ⁊ eſſe eius.) Hec ille. ¶ Sed forte dicetur ad hanc rõnẽ: ꝙ nõ ↄcludit: qꝛ ſi eſſe ſepareẽ ab oĩ diſtincto ſm rõnem ab eo: tũc nihil ei addiẽ: ſed nõ opꝫ ſi eſſet ſubſiſtẽs iſto mõ: ꝙ nõ ſit in aliquo realiter ſuſceptiuũ ipſius eſſe: ꝙ tale eẽ nullã patiaẽ additionẽ: ⁊ negareẽ ꝙ eſſe lapidis nihil habeat adiunctuꝫ: imo ſicut lapis ſubijciẽ accidẽtibus: ita eius eſſe. ¶ Ad h̃ diciẽ: ꝙ reſponſio nulla eſt: qꝛ expreſſe ↄtradicit Boetio in de ebdomadib⁹ ebdomada. 3ª. vbi dicit: ꝙ lꝫ illud qõ eſt aliqd poſſit hr̃e adiunctuꝫ: tñ ipm eſſe nihil adiunctũ hr̃e põt: ſicut qõ eſt calidũ põt habere aliqd extraneũ ꝑter q̃ calidũ: vt albedinẽ: ſed ipſe calor nihil põt habere ꝑter caloreꝫ: ſuper quo dicit ſcũs Tho. exponens dictũ libellũ. (Conſiderãdũ (inquit) eſt ꝙ circa quodlibet abſtractũ hoc hꝫ veritatẽ: ꝙ nõ hꝫ in ſe extraneũ aliqd: q̃ſi.i. ſit ꝑter eẽntiã ſuã: ſicut humanitas: ⁊ albedo: ⁊ quecũqꝫ hoc mõ diciuẽ: cuius rõ eſt: qꝛ humanitas ſignificaẽ vt quo aliqd eſt hõ: ⁊ albedo vt quo aliqd eſt albũ: nõ aũt eſt hõ per aliqd formalr̃ loquẽdo: niſi ꝑ illud: qõ ad rõnẽ hoĩs pertinet. Et ſimiliter nõ eſt aliqd albũ formalr̃ loquẽdo: niſi per illud qõ pertinet ad rõnẽ albi: ⁊ iõ hẽ abſtracta nihil alienũ in ſe hr̃e poſſunt: aliter aũt ſe hꝫ in his: que ſignanẽ in ↄcreto: nã hõ ſignificaẽ: vt qõ hꝫ humanitatẽ. Ex hoc aũt ꝙ hõ hꝫ humanitatẽ nõ ꝓhibeẽ hr̃e aliqd aliud: qõ nõ ꝑtinet ad rõnẽ ipſius: niſi illõ ſolũ: qõ eſt oppoſitũ illi:

ſitū illi: ⁊ iō hō ⁊ albū pōt aliud hr̄e ꝙ̄ albedinē ⁊ hu manitatē.) Hec ille. ⁋ Et intēdit illud qđ ſupra dixi: ſcꝫ ꝙ illud qđ ſignat̄ per abſtractū eſt p̄ciſa cā eſſendi tale: quale ſignat̄ per ꝯcretū. Preciſa cā vero dicit̄ ſcꝫ Linconienſē: vbi ſupra: que eſt cōpleta nō diminuta neqꝫ ſuperflua: vtputa albedo eſt illud: quo ſolo ⁊ quo toto aliqd eſt albū: albedo.n. ſcꝫ omne ⁊ qđlibet ſui eſt p̄ncipiū: quo aliqd eſt albū: ⁊ nihil aliud requirit̄ pre⸗ter ipſaꝫ ad formaliter albefaciēdū: ſic in ꝓpoſito: eē cū ſit abſtractū: nō icludit niſi illud: quo aliquid actu eſt: cū aūt nihil diſtinctuꝫ realiter ab eſſe ſit illud: quo ens formaliter eſt ipſuꝫ eſſe: nō hꝫ in ſe niſi eſſe: ſi ḡ ta⸗le eſſe ſubſiſtat ſic: ꝙ nec ſit receptum in aliquo: nec ſe habeat reſpectu alicuius per moduꝫ partis: nihil eſſet in tali eſſe p̄ter eſſe: ⁊ per ꝯſequens nō poſſet per aliqd diuerſificari: qꝛ nec per diſtinctiua formalia: nec ꝑ ali⸗quod ſuſceptiuū illius: vt ſepe dictū fuit. ⁋ Sexta rō trahi pōt ex verbis eius primo ſen. diſt. 8. q. 4. arti. 2°. ⁋ Quandocunqꝫ aliqua duo ſunt idē realiter: oppoſi⸗tum vnius nō p̄dicat̄ de altero: vt pꝫ: qꝛ ex hoc ꝙ diffi⸗nitio ⁊ diffinitū ſunt idē ſm rem: nō pōt diffinitio p̄di⸗cari de oppoſito diffiniti: ſi ḡ eſſentia ⁊ eſſe exiſtentie ſunt ideꝫ: tunc nō eſſe exiſtentie nunꝙ̄ poterit p̄dicari de eēntia: qđ pꝫ eſſe falſuꝫ: qꝛ nulla roſa exiſtente hec eſt vera: eſſentia roſe nō exiſtit nec eſt: vel eēntia roſe eſt nō exiſtens. ḡ cū nō eſſe vere p̄dicet̄ de eēntia roſe: nō eſt idē in roſa: ⁊ ei⁹ eē exiſtētie. ⁋ Pōt etiā iſta rō poni ſub alijs verbis alia forma. ſ. Illud qđ non eſt de itellectu eēntie: imo eſt tale ꝙ eēntia pōt vere itelligi ſub oppoſito illius: nō eſt idē realiter cū ipſa eēntia: ſꝫ eē exiſtētie nō eſt de intellectu eēntie create: imo eēn⸗tia cuiuſlibꝫ creature pōt intelligi ſub nō eſſe. ḡ nulla creata eēntia eſt realiter idē qđ ſuū eſſe. ⁋ Ad hāc rō⸗nem rn̄det Godofredus in quolibetis dicēs: ꝙ accipiē⸗do eſſentiam ⁊ eſſe vniformiter: ⁊ vtrūqꝫ in actu: vel vtrūqꝫ in potētia: nō pōt eēntia intelligi ſub nō eē ve⸗re: qꝛ eſſe in actu nō pōt eē ſub oppoſito eius: qđ eſt in actu: nec eſſe in potētia ſub oppoſito eius: qđ eſt in po⸗tentia: ſed verum eſt ꝙ eſſentia pōt intelligi nō eſſe: qꝛ eēntia in potētia pōt intelligi nō eſſe in actu. Et ſimilr̄ eſſe in potentia pōt intelligi ſub nō eſſe in actu: vn̄ tot ſunt eſſe: quot ſunt eſſentie. ⁋ Sed iſta rn̄ſio nō valet ꝓpter duo: p̄mū eſt: qꝛ ꝯtradictio iplicat̄ in diſtinctio⸗ne quā fac̄: qꝛ dicere ꝙ eē actualis exiſtētie qn̄qꝫ ſit in actu: qn̄qꝫ ſit in potētia: eſt dicere ꝙ ſit ⁊ nō ſit. De rō⸗ne enī actualis exiſtentie eſt actualitas eſſendi. ſ. ꝙ ſit: vn̄ lꝫ ens diuidat̄ in actuꝫ ⁊ potentiā: tn̄ exiſtere actu nō diuidit̄ in actū ⁊ potentiā: qꝛ tenet ſe cū altero mē⸗bro diuiſionis. ſ. cūꝫ actu: vn̄ ſicut abuſio eſt dicere: ꝙ animal diuidat̄ in rōnale ⁊ irrōnale: ⁊ poſtea ꝙ rōna⸗le adhuc diuidat̄ in rōnale ⁊ irrōnale: ita icōueniens eſt dicere: ꝙ ens diuidat̄ i actū ⁊ potētiā: ⁊ iterū poſtea diuidat̄ actus in actū ⁊ potentiā: aut potētia in potētiā ⁊ actū: ſicut dictus doctor facit: hoc.n. dato talis diui⸗ſio ꝓcedit in infinitū: vt pꝫ manifeſte ꝯſiderāti. Seq̄⸗tur etiā: ꝙ qđlibet diuidentiū erit eq̄lis ambit⁹ ⁊ am⸗pliationis: ſiue amplitudinis ſicut diuiſuꝫ: qꝛ ens actu diuidet̄ in tot: ſicut ens qđ diuidit: vnde ſicut inconue⸗niens eſt ponere ꝙ rōnale ſit equalis amplitudinis cū animali: ſic icōueniēs eſt ponere ꝙ actus ⁊ potentia ſint equalis amplitudinis cum ente ſimpliciter dicto: qđ eſſet ſi actus diuideret̄ in actū ⁊ in potētiā: ⁊ poten⸗tia in potētiam ⁊ in actū: ⁊ iō cū exiſtere dicat actum eēndi: nō debet dici ꝙ diuidat̄ in exiſtere in actu: ⁊ in exiſtere in potentia: qꝛ exiſtere nullo mō dicit̄ niſi de eo qđ eſt actu: eſſentia aūt dicit̄ de illo qđ actu nō eſt: ideo pꝫ ꝙ nō ſunt idē eēntia ⁊ exiſtere: nec eſſe in actu ⁊ eēntia. ⁋ Scđo deficit ſolutio: qꝛ certū eſt ꝙ intelle⸗ctus vere pōt intelligere eēntiā ſub nō eſſe: vn̄ vere in⸗telligo mō roſam nō eſſe: ſed eſſe exiſtentie nō pn̄t in⸗telligere ſub nō eē: qꝛ ſicut nō pn̄t intelligere q̄dditа⸗tem lapidis ſub negatione talis q̄dditatis: ſic nec eſſe exiſtentie ſub nō eſſe exiſtētie. ḡ cum poſſim intellige⸗re roſam ſub nō eſſe exiſtentie: planū videt̄ ꝙ eēntia roſe nō eſt ſuū eē. ⁋ Nec valet ſi dicat̄: ꝙ eſſe exn̄tie in potētia pōt itelligi nō eſſe: ſicut roſa in potētia itel⸗ligit̄ nō eſſe: nō valet inquā: qꝛ tale eſſe vt dictū eſt nō eſt aliud ꝙ̄ actualitas eſſendi: actualitas aūt nō eſt in potētia ad eſſe: vel ad actualitatē eēndi: vn̄ nō dicitur ꝓprie: ꝙ forma ſit in potētia ad formā: ſꝫ ꝙ aliqd aliō. ſ. mā eſt in potentia ad formā. ḡ multo minus exiſte⸗re: qđ eſt actualitas forme: vel cōpoſiti eſt in potentia ad ſeipſum: nō.n. eſt intelligibile: ꝙ roſa ſit in potētia ad roſam: vnde ex hoc poſſet fieri nouū argumētū ꝓ ꝯne: qꝛ eēntia eſt in potentia ad eſſe exiſtētie actualis: ſed eſſe exiſtentie nō eſt in potentia ad eſſe exiſtentie actualis. ḡ eſſentia nō eſt realiter ipſuꝫ exiſtere: vel eē in actu. ⁋ Forte dicet̄ eo mō: quo dicit Aureolus: ſcꝫ ꝙ nō eſt verum quin aliqua ſint ideꝫ realiter: ⁊ tn̄ op⸗poſitum vnius p̄dicat̄ de altero: dum tn̄ ꝯceptibiliter diſtinguant̄: cōceptu quideꝫ poſſibili ad eſſe ⁊ ab eſſe: ſic aūt eſt de re cōcepta per modum fluxus ⁊ alicuius operationis: qđ eſt cōcipere rem vt extra exiſtenteꝫ in rerum nā: ille quidē cōceptus nō ſemꝑ cōcomitat̄ reꝫ cōceptā modo quietis. Res quidē: que nihil ſunt: pn̄t ꝯcipi modo quietis: vt pꝫ de luce ⁊ calore: cum autē ni⸗hil ſunt: non pōt eis attribui conceptus alicuius ⁊ ope⸗rationis puta lucere ⁊ calere. lux nempe nō lucet: cum nihil eſt: ⁊ tamē cōceptibilis eſt per modum lucis: nec tamē per exiſtentiaꝫ lucis aliquid addit̄ luci ex parte rei: quinimo tota eius realitas facta eſt: qua quidē rea⸗litate poſita in rerū natura poſſunt de ipſa duo ꝯcept⁹ formari: vnus quidē per modū habitus ⁊ quaſi ocian⸗tis: alius vero per modū actus ⁊ operationis fluentis. Iſtoruꝫ autē conceptuū p̄mus remanet tota re deſtru⸗cta ⁊ annihilata ſimpliciter. Secundus aūt nō rema⸗net: non quin quilibet dicat totaꝫ rem: ſed qꝛ ſecūdus dicit eam modo perfecto ⁊ vltimato: cui repugnat oīs diminutio: qꝛ re annihilata nō eſt niſi diminute: puta in intellectu: ideo neceſſe eſt: vt ſibi repugnet attribu⸗tio ꝯcept⁹ fluētis. Hec eſt ſua rn̄ſio in forma. ⁋ Sed ꝯtra iſtā ſolutionē arguit̄. Ponit enī ꝙ aliq̄ ſunt idē realiter ſolis conceptibus diſtincta: quoꝝ vnius oppo⸗ſitum p̄dicat̄ de alio: vel p̄dicari poteſt. ⁋ Ponit 2° ꝙ de eadem re oīno qn̄qꝫ pōt formari ſolū vnicus conce⸗ptus: qn̄qꝫ vero duo: nullo addito: vel remoto ipſi rei. ⁋ Contra p̄mū arguit̄ ſic. Quātū repugnant albedo ⁊ nigredo: tn̄ vel plus repugnant eſſe exiſtentie: ⁊ non eſſe exiſtentie: qꝛ duo p̄ma opponunt̄ ꝯtrarie: duo vlti⸗ma cōtradictorie: ⁊ ſumit̄ vtrunqꝫ in abſtracto. ſed ꝑ nullam potentiam fieri pōt: ꝙ illud qđ eſt albedo fiat nigredo idem manens qđ prius. ḡ per nullam potētiā fieri pōt: ꝙ illud qđ eſt mō eſſe actualis exiſtētie: qn̄qꝫ fiat nō eſſe actualis exiſtentie idē manens. Sed ſi pri⸗mum dictū huius reſponſionis ſit veruꝫ: ſcꝫ ꝙ aliqua modo ſunt ideꝫ realiter: ⁊ tamē qn̄qꝫ vnius oppoſitū p̄dicat̄ de altero loquēdo de oppoſitis abſtractis ſum⸗ma abſtractiōe: ⁊ nō ſumptis in ꝯcreto: ſequit̄ ꝙ illud qđ modo eſt eſſe exiſtentie: qn̄qꝫ fiet nō eſſe exiſtētie vel ecōtra. ḡ ſequit̄ ꝙ illud dcm̄ eſt falſum: ꝓbat̄ vlti

Ratiōis rn̄ſio Godfredi i qđlibetꝫ.

Rn̄ſio Aureoli. d. 8. ar. 3°. ad 6am rationem.

ma ɔſequētia: q2 eſſe exiſtentie qñq3 pdicaẽ de eēntia ⁊ qñq3 de eadē eēntia pdicaẽ oppoſitum ipſius actualis exiſtentie. ſequiẽ ꝙ eēntia illa prius fuit eē exiſtentie: ⁊ poſtea fuit nō eſſe exiſtētie: vñ pro certo tñ incōueniens eſt ponēdo eēntiā nō realiter diſtingui ab eſſe ꝙ de eēntia qñq3 pdiceẽ oppoſitio exiſtentie: ſicut ꝙ de nigredine qñq3 pdiceẽ albedo. ❡ Cōtra zm dictū arguiẽ ſic. Aut itelligis ꝙ dū roſa nō exiſtit actu pōt intelligi quidditas roſe: nō tñ exiſtētia roſe: ⁊ hoc quo ad pam operationē intellectus: aut intelligis ꝙ tunc l3 poſſit vere intelligi ꝙ roſa eſt roſa: non tñ ꝙ roſa exiſtit. ⁊ hoc quo ad zam operationē intellectus. Si intendat pmū dicere: falſe dicit: q2 eque eſt in ptāte mea cōcipere exiſtentiā roſe ſicut eius quidditatē: alias ſi nō exiſtente roſa nō poſſem cōcipere exiſtentiā roſe: tunc eſſem certus qñ roſa exiſteret ⁊ qñ nō: ⁊ ita de quacūq3 re mundi: qđ eſt abſurdū. Si vero intendat dicere iuxta alium ſenſum: verum dicit: ſed cōtra ſe. Queriẽ enim: cur nō eſt iſta vera: roſa exiſtit: ſicut iſta: roſa eſt roſa: aut hoc eſt ꝙ ad hoc ꝙ roſa exiſtit nō ſufficit qditas roſe: ſ3 op3 aliud addere quo formaliter exiſtat: ⁊ ſi ſic dicat habeẽ ppoſitū noſtrū: aut hoc eſt iō: q2 roſa eſt nunc nō eſſe: ⁊ qñq3 erit eſſe exiſtētie nullo addito: ⁊ ſi ſic dicat habeo: ꝙ vnū ɔ̄dictorioꝝ ſumptū in vltima abſtractione mutaẽ in aliud: qđ eſt inintelligibile: ⁊ ɔtra pħm pmo phyſicoꝝ: particula. ſi. vbi Commētator. (Cōtrariū nō mutaẽ in formā ɔtrarij. Frigꝰ enī nō recipit caliditatē: nec alteraẽ in ea3.) ❡ Septima rō pōt haberi ex dictis ſancti Tho. z°. quolibet. q. z. arti. pmo ⁊ eſt talis. Illud nō participat aliqđ qđ h3 totu3 illud: q2 hoc eſt ɔtra vocabulū ⁊ rōnē participādi: vñ q2 deus h3 totū eſſe nō participat illud. ğ qđ h3 totum eſſe ſm totam rōnē ſuam ⁊ ſm totū ſuū modū eēndi nō participat eſſe: vñ nō dicimus: ꝙ angelus ptīcipet eēntiam ſuam: q2 non h3 eēntiam ſm partē: ſed ſm totu3: ſ3 omnis creatura participat eſſe: vñ hoc eē quod angelus h3 participatum eſt: ⁊ tamē eēntia non eſt participata vt oſtēſum eſt. ğ non ſunt idē eſſe ⁊ eēntia.

Cōtra ratio
nez reſpōdēt
Harri.

❡ Sed ad hanc rationē reſpōdeẽ dupliciter. Pmo ſm Henricū in quolibetis ſuis. Dicit. n. ꝙ creaturam participare a deo qui eſt ipſum eē per eēntiā pōt intelligi dupliciter. Pmo mō intelligēdo eſſentiam creature vt aliquid ſubſtractum: ⁊ ipſum eē quo participat vt aliquid in illo receptum tanꝗ̃ formā quādā eēndi: qua dicaẽ eē: ad modum quo corpus diciẽ albū: recepta in ſe forma albedinis: ita ꝙ ǭlibet eēntia creata ſe h3 ad deū: qui eſt eſſe per eēntiā: ſicut aer ad ſolē illuminantē. ⁊ iſta imaginatio (inquit) eſt fantaſtica: ⁊ ſm illā pcedit argumētum. Alius vero modus intelligendi creaturam participare eē eſt: ꝙ intelligamus ipſam eēntiam creature vt aliqđ abſtractu3 p intellectum indifferens ad eſſe ⁊ non eſſe: qđ de ſe eſt qđda3 non ens: habens tñ formalē ideam in deo: per quā in deo eſt ens qđdā: anteꝗ̃ fiat in ppria natura: ⁊ tunc fit ens in actu quādo deus ipſa3 facit ad ſimilitudinē ſue idee formalis: ⁊ ex hoc dicaẽ pticipare eē: q2 eius ſimilitudo expſſa in effectu ab illo eē ponitur qđ eſt deus: que quide3 ſimilitudo cadit in ipſa eēntia rei: q2 ipſa eēntia inquātum eſt effectus dei eſt q̄da3 ſimilitudo eē dei: ⁊ iſto modo intelligēda eſt participatio eē. ğ ſ3 iſtam rñſionē maior eſt vera pmo modo: ſed falſa z°. modo: ſed minor negaẽ ad pmū ſenſum: ⁊ cōcediẽ in z°. ❡ Diceẽ z°. ſm viam Aureoli: qui ſic reſpondit in forma. (Dicendum (inquit) ꝙ eſſentia nō participat eſſe realiter: ſed tantum concepabiliter inquantū conceptus eſſe non concomitaẽ eſſentiam in rebus creabilibus: ⁊ que poſſunt annihilari: illis nanq3 annihilatis ⁊ ſi remaneat conceptus eēntie formabilis in mēte: attribui tamē non pōt ei conceptus operationis ⁊ eſſe: propter quod talia dicunẽ participare eſſe: q2 habent aliunde ſuam realitatem: qua habita attribui tñ non pōt eis predictus conceptus: eſſentiam autem nō dicuntur participare: q2 concipi poſſunt per modum quietis ⁊ forme: etiam dum ſunt nihil: vnde non habent ab alio: ꝙ concipianẽ per modu3 eſſentie: habēt tamen ab alio ꝙ circa ipſa concipiaẽ ɔceptus fluxus ⁊ eſſe.) Hec ille.

Cōtra rñſio
nē Henrici.

❡ Sed neutra iſtarum reſponſionū valet: ⁊ arguo contra pmū reſpondente3. Eſſe creature ſm ipſum dicaẽ participatu3: q2 eſt quedam ſimilitudo diuini eſſe: ⁊ quidam effectus illius: ⁊ eēntia dicatur participare eſſe: q2 eſt indifferens ad eſſe ⁊ non eſſe: tunc ſic. Eſſe actualis exiſtentie nō eſt indifferēs ad eſſe actualis exiſtentie: ⁊ ad nō eſſe actualis exiſtētie: ſed eſſentia ſm eum eſt indifferens ad illa. ğ eſſentia creature nō eſt realiter ipſum ſuum eſſe actualis exiſtentie: tenet conſequētia de ſe: maior probata fuit in precedentibus: q2 ſicut albedo nō eſt realiter indifferens. ⁊ in potentia ad ſeipſam: ⁊ ad ſuum oppoſitū: ſic nec eſſe exiſtentie eſt indifferēs aut in potentia ad ſe ⁊ ſuum oppoſitu3. ❡ Scđo. Q2 ſi ex hoc eſſentia dicitur participare eſſe: q2 eſt queda3 ſimilitudo diuini eſſe: a ſimili eſſe creature participabit eſſe. cu3 ſit ſimilitudo quedam diuini eſſe: ɔſequens eſt falſum: ⁊ contra Boetium in de ebdomadibus: vbi z° ebdomade dicit ſic. (Qđ eſt participare aliquo pōt: ſed ipſu3 eſſe nullo mō aliquo pticipat. ❡ Tertio. Iſta diſtinctio eſt expreſſe contra mentem Boetij: qui eodē lib. ebdomade pma ſic dicit. (Qđ eſt accepta forma eſſendi eſt atq3 ɔſiſtit.) ❡ Ex quo p3 ꝙ ille pmus modus itelligendi participatione3 non eſt fantaſticus: imo verus cum ſm mente3 ⁊ verba Boetij eſſentia accipiat formam eſſendi a deo. ſicut aer lumen a ſole: per forma3 autē eſſendi intelligit eſſe actualis exiſtentie: quo aliquid dicaẽ eſſe: iuxta illud gnte ebdomadis. (Omne quod eſt pticipat eo: ꝙ eſt eē vt ſit.) Et ebdomade ſecunda dicit. (Fit autē participatio cum aliquid iam eſt: eſt autem aliquid cum iam eē ſuſcepit.) ❡ Quarto. Q2 ſm iſtam ſolutionem nō plus creatura participat alio ꝗ̃ deus: conſequens eſt falſum: tenet ɔſequentia: q2 ſi eſſentia creature eſt eſſe non receptum ſicut ⁊ deus eſt eſſe nō receptum: tunc cum eſſe nullo participare poſſit: vt dicaẽ in z° ebdomade: ſ3 ſolū illud quod accipit formā eſſendi: ſequiẽ eſſentiam creature non plus participare alio mō vel aliqđ ꝗ̃ eſſentiā diuinā. ❡ Quinto. Sequiẽ ꝙ ſicut deus nulli ſubſtat accidēti: ita nulla creatura: tenet ɔñtia: q2 vt dicit Boetius ebdomade 3°. (Illud qđ eſt: habere aliqđ pter ꝗ̃ ipm quod eſt pōt: ipſum vero eſſe nihil preter ſe habet admixtū.) ❡ Sexto. Sequiẽ ꝙ nō plus eēt deꝰ ſimplex ꝗ̃ creatura: tenet ɔña: q2 ſm Boetium ibidē ebdomade 7°. (Omne ſimplex eē ſuum: ⁊ illud qđ eſt vnū h3: omni autem compoſito aliud eſt eſſe: aliud ipſum qđ eſt.) ❡ Ex quo p3 ꝙ ſi eēntia creature ſit ſuum eē: ꝙ vel ipſa eſt ſimplex ſicut deus: vel deus ita cōpoſitus ſicut creatura. ❡ Cōtra zam ſolutionē arguiẽ per Boetiu3 ibidē ebdomade pma dicentē. (Diuerſu3 eſt eſſe ⁊ illud qđ ē.) ❡ Q2 ſi dicaẽ illā diuerſitatē debere intelligi conceptibiliter vel ſm intentionem: ſicut dicti doctores exponunt: non valet expoſitio: nam contradicit expſſe illi quod ſequiẽ in eadē ebdomade. ſ. (Qđ

eſt accepta

eſt:accepta forma eēndi ē atq; ſubſiſtit.)Et illi qḋ dr̄ in 2ª ebdomade.ſ.(Fit aũt participatio cũ iã3 aliquid eſt:eſt āt cũ iã eē ſuſcepit.)¶ Ex qb⁹ vbis.ſ.ſuſcipere eē: ⁊ accipe formã eēndi p3: inter qḋ eſt ⁊ eē oportere intelligi aliqualē differētiã3 ex parte rei. Iſta ēt expoſitio ꝯtradicit Cōmētatori ſup Boetiũ dicēn: ꝙ creatura alio eſt:⁊ alio aliquid eſt:⁊ ſi nō ex diuerſis ſubſiſtētibus cōſtat:ꝙ ipm ꝯcretũ atq; compoſitũ eſt. In quo exprimit:ꝙ illud quo creatura exiſtit: ⁊ illud quo eſt:eſt illud qḋ eſt:l3 nō ſint duo ſubſiſtētia.tñ adinuicem faciũt compōnē:ac p hoc ſunt realr̄ diſtincta: qḋ ēt apit Boetius ebdomade 5ª di.(Oē qḋ eſt ſubſiſtēs pticipat eo qḋ eſt eē:nō vt aliquid ſit: ſ3 vt eo ſit. alio vo participat vt aliqd ſit.)¶ Ex qb⁹ p3:ꝙ oēs iſte gloſe deficiunt:qḋ ēt Aureolus ipſa veritate coactus concedit in hoc ꝙ dicit Boetiu3 forte fuiſſe opinionis noſtre. Nulli ēt d3 eē dubiũ hui⁹ mētis phm extitiſſe:cũ ipſe dicat.2° poſteri.cap.2.iux̄ ſignationē Lincomeñ.(Illud aũt qḋ eſt quid eſt hō:⁊ eſſe hoīe3 aliud eſt:⁊ p demr̄ationē dicimus neceſſariũ eſſe demonſtrare oē q2 eſt:niſi ſubſtātia ſit. eē āt nō eſt ſubſtātia vlli.)Cōmētator ēt 3°. de anima cōmēto 5° ſic dic.(Nulla forma liberata eſt a potētia ſimpliciter niſi p̄ma forma: q2 nihil intelligit extra ſe: ſ3 eēntia eius eſt quidditas eius:⁊ alie forme diuerſanť in eēntia ⁊ qdditate quoquomodo.)Et itelligit p qdditatē illḋ qḋ eſt: ⁊ p eēntia3 illud quo eſt. Et hec ſufficiant de p̄ma ꝯcluſione.

¶ Scḋa ꝯclo p̄ncipalis hui⁹ articuli ē iſta.Q2 eē creature nō ſic ſe h3 ad illud qḋ eſt: vel ad qdditatē creature omnino conſimiliter: ſicut forma ſubſtantialis ad materiã.ꝓbatur iſta cōcluſio per ſanctũ Doctore3 2° ꝯtra Gētiles.cap.54.(Nō eſt aũt(inquit)eiuſde3 rōnis compoſitio ex materia ⁊ forma ⁊ ex ſubſtātia ⁊ eē: q̄uis vtraq; ſit cōpoſitio ex actu ⁊ potētia. ¶ Primo quidē.Q2 materia nō eſt ipſa ſubſtātia rei. nã ſequeretur oēs formas eē accñtia:ſicut antiqui naturales opinabanť:ſ3 materia eſt pars ſubſtāne. ¶ Scḋo.Quia ipm eſſe nō eſt ꝓprius actus materie:ſ3 ſubſtantie totius.eius.n.eſt actus ipm eē: de quo dicere poſſumus ꝙ ſit.eē aũt nō dicit de materia:ſed de toto.vñ materia nō pōt dici qḋ eſt:ſ3 ipſa ſubā eſt id:qḋ eſt. ¶ Tertio. Quia nec forma eſt ipm eē:ſ3 ſe habēt ſm ordinē. cōparať.n.forma ad ipm eē:ſicut lux ad lucere: vel ſicut albedo ad albũ eſſe.Deinde etiã ad ipſam forma3 cōparatur eſſe vt actus. per hoc eni3 in compoſitis ex materia ⁊ forma:forma dicit eſſe principium eſſendi: q2 eſt cōplementũ ſubſtantie:cuius actus eſt ipſu3 eē: ſicut diaphanũ eſt aeri principiũ lucēdi: q2 facit eũ ꝓprium ſubm luminis. vnde in cōpoſitis ex materia et forma:nec materia:nec forma pōt dici ipm qḋ eſt:nec etiam ipſum quo eſt: ſed qḋ eſt eſſendi principiũ.ipſa aũt ſubſtantia eſt ipſum qḋ eſt:⁊ ipſu3 eſſe:eſt quo ſubſtātia denoiať ens. In ſubſtātijs aũt intellectualibus: que non ſunt ex materia ⁊ forma compoſite:ſed in eis ipſa forma eſt ſubſtātia ſubſiſtēs. forma eſt qḋ eſt:ip3 aute3 eſſe eſt actus quo eſt:⁊ ꝓpter hoc in eis eſt vnica tm̄ cōpoſitio actus ⁊ potētie:que ſc3 eſt ex ſubſtantia ⁊ eſſe: que a quibuſda3 dicitur:ex quo eſt ⁊ eſſe: vel ex quo eſt ⁊ qḋ eſt. In ſubſtātijs aũt compoſitis ex materia ⁊ forma eſt duplex cōpoſitio actus ⁊ potentie. Prima quidē ipſius ſubſtantie: que componitur ex materia ⁊ forma. Scḋa vo ex ipſa ſubſtantia iam compoſita ⁊ eſſe:que etia3 poteſt dici ex quod eſt ⁊ eſſe: vel ex qḋ eſt ⁊ quo eſt.Sic igiť p3:ꝙ compoſitio actus ⁊ potētie eſt in plus q̄ cōpoſitio materie ⁊ forme. vnde materia ⁊ forme diuidunt ſubam mālem:potentia aute3 ⁊ actus diuidunt ens cōe: ⁊ ꝓpter hoc quecũq; conſequuntur potentiã ⁊ actũ inquãtũ hm̄oi ſunt communia ſubſtātialibus materialibus ⁊ imaterialibus creatis: ſicut recipere ⁊ recipi:ꝑficere ⁊ perfici: quibuſcũq; vo ſunt ꝓpria materie ⁊ forme inquãtũ hm̄oi: ſicut ſunt generari ⁊ corrumpi ⁊ alia hō. hec ſunt ꝓpria ſubaliũ mãliũ:⁊ nullo mō ꝯueniũt ſubſtantijs imãlibus creatis.)Hec ſctũs Tho.ibidē. ¶ Sciendũ tñ ꝙ p̄ ſen.8. diſt.5.q.2°. arti.ponit eandē ꝯclonē: ſed videť in aliqbus diſſentire ab hoc qḋ dcm̄ eſt. ait eni3 ſic.(Differt aũt qḋ eſt ⁊ mã:q2 qḋ eſt dicit ipm ſuppoſitũ hñs eſſe. materia aũt nō h3 eſſe: ſed cōpoſitu3 ex materia ⁊ forma.vñ mã nō eſt qḋ eſt:ſed cōpoſitu3.vñ in omnibus illis:in quibus eſt cōpoſitio forme ⁊ materie: eſt etia3 cōpoſitio ex qḋ eſt ⁊ quo eſt. ¶ In compoſitis aũt ex mã ⁊ forma quo eſt pōt dici tripl̄r.pōt eni dici quo eſt ipſa forma partis:que dat eē mãe.pōt etiã dici quo eſt ipſe act⁹ eēndi.ſ.eſſe.ſicut illud quo currit eſt act⁹ currēdi.pōt ēt dici quo eſt ipſa nã:que relinquiť ex ꝯiunctiōe forme cũ mã vt humanitas. p̄cipue ſm ponētes ꝙ forma: que eſt totu3:que diciť quidditas:nō eſt forma partis:de qbus eſt Auicēna.)Hec ille. In quo loco dic ꝙ eēntia ⁊ forma quodlibet illoꝝ pōt dici quo eſt. In ſcḋo aũt contra Gētiles vt recitatũ eſt dicit oppoſitũ. Item hō dicit:ꝙ ſuppoſitum eſt qḋ eſt. In ſcḋo aũt cōtra Gētiles dicit: ꝙ eſſentia eſt ipſum quod eſt. — In dictis ſcī Tho. appa-rent ꝯdictio-[illegible]

¶ Sed dico:ꝙ hoc nō eſt ꝯtradictio niſi ſm apparentiã.nam cũ dicit 2° ꝯtra Gentiles: ꝙ ſolũ eſſe eſt illud quo eſt.itelligit de quo eſt formalr̄. nō aũt de quo eſt cauſaliter q̄ſi effectiue.Vñ ipſu3 eſſe eſt illud:quo aliquid eſt formaliter ⁊ vltimate: ſicut actu eſſendi: ſ3 p formã vel eſſentiam aliqd eſt nō illo ꝓprie:ſed q̄ſi per illud:qḋ eſt principiũ ipſius eē.res ergo eſt ſolo eſſe:ſicut actu eſſendi: ſed res eſt ſua forma:ſicut illo qḋ dat eſſe. ¶ Similiter nulla eſt ꝯtradictio quo ad aliquid de ly quod eſt. cum enim dicit: ꝙ ſuppoſitu3 eſt ipſu3 quod eſt.loquitur de illo qḋ ꝓpriiſſime eſt:quo modo eſſentia differēs a ſuppoſito ⁊ nō ſubſiſtēs nō pōt dici eē:⁊ ideo p̄mo ſen.quo ad hoc ꝓprie locutus eſt.Sed cũ alibi dicit: ꝙ eēntia eſt illud qḋ eſt.nō loquitur ita ꝓprie. ſi ſubſtātiam dicat eſſentiã rei:⁊ cauſa eſt: quia ipſum qḋ eſt ꝓprie ſumptũ dicit illud:qḋ ſic eſt:quod eſt:qḋ nullo mō eſt quo aliud eſt:eſt eni3 vltimatũ in tali ordine actuũ ⁊ actuabiliũ incipiendo ab actibus. Nã qḋ eſt ſic:eſt actuatum ꝙ nō actuat:taliter aũt accipiēdo quod eſt:conſtat ꝙ ſolum ſuppoſitũ: quod nō eſt in alio:diciť ipſum quod eſt ⁊ nō eēntia.na3 eēntia eſt forma ſuppoſiti:⁊ ideo nō eſt vltimũ quod eſt: ſed ſic ſe habet: vt quod reſpectu forme partis ⁊ reſpectu actus eēndi:ſ3 vlteri⁹ ſe habet vt quo reſpectu ſuppoſiti:nō ergo diciť ita ꝓprie quod eſt ſicut ſuppoſitũ:nec ita ꝓprie quo eſt:ſicut actus eēndi.de hoc diciť 3ª parte.q.17.arti.2. — Quid ꝓprie q̄ eſt dicat.

¶ Tertia ꝯclo eſt.Eſſe exiſtentie nō ſe habet oīno.ſimiliter ad ſubam vel eſſentia3 creature ſicut accidens ad ſubiectu3 accipiendo accidēs ꝓprie pro quidditate accidētali repoſita in aliquo nouem generum accidentis.ꝓbať ꝯclo per dicta ſancti Tho.de potentia dei.q.5.arti.4.ad 3m. quod argumentum fuerat tale.(Nihil quod eſt p accidēs eſt infinitũ:ſ3 eſſe cuiuſlibet creature eſt per accidens.vt Auicēna dicit. vñ ⁊ Hilla. in lib.de trini deũ a creatura diſtinguens dicit.(Eſſe nō eſt accñs deo.ergo nulla creatura in infinitum durabit.)Ecce argumētum.Et rñdet.)Dicendum:ꝙ eſſe nō diciť accñs q̄ſi ſit in genere accidentis — Qualr̄ eſſe accñs dicať

loquēdo de eſſe ſubſtātie.eſt enim actus eſſentie: ſʒ ꝑ
quādam ſimilitudinē:q2 nō eſt pars eſſentie:ſicut nec
accidēs.ſi tamē eſſet in genere accidentis:nihil ꝓhibe
ret quin in infinitū duraret.per ſe enī accidētia ex ne/
ceſſitate ſuis ſubſtātijs inſunt.vñ ⁊ nihil ꝓhibet ea in
perpetuuʒ eſſe:ſʒ accidētia que per accidēs inſunt nul
lo modo in perpetuū durant ſm naturā: hꝰ aūt eē nō
pōt ipſum eſſe ſubſtātiale:cū ſit actus eēntie.) Hec il/
le. ¶ Idē ponit pͫmo ſen.diſt.8.8. in expoſitiōe lr̄e:vbi
ſic arguit ꝯ illō Villa.) ¶ Eſſe nō eſt accñs deo.(Cō
tra dicit ſctūs Tho.(Videt̄ ꝙ nec alicui creature cū
nihil ſit eſſentialius rei q̄ʒ ſuum eſſe.) Et tunc rñdet.
(Dicendū (inquit) ꝙ accidēs dicit̄ illud:qȯ nō eſt de
intellectu alicuiꝰ:ſicut rōnale dr̄ alicui accidere: et ita
cuilibet quidditati creature accidit eē; quia nō eſt de
intellectu ipſius quidditatis.pōt enim intelligi huma
nitas:⁊ tamē dubitari:vtrū homo habeat eē.) Hec il/
le. ¶ Idē ponit 2° quolbet.q.2.arti.pͫmo.de hoc ſctūs
Tho.ſuper 4° metaphyſice ſic ſcribit.(Eſſe rei q̄ʒuis
ſit aliud ab eius eſſentia: nō tamē eſt intelligenduʒ:ꝙ
ſit aliquid ſupadditū ad modū accñtis: ſed quaſi ꝯſti
tuit̄ ꝑ pͥncipiuʒ eēntie:⁊ iō hoc nomē ens:qȯ imponit̄
ab ipſo eē:ſigñat idē cū ipſo noīe:qȯ imponit̄ ab eſſen
tia. In hoc aūt Auicēna aliter ſenſit. dicit enī ꝙ vnuʒ
⁊ ens nō ſignificāt ſubam rei: ſʒ ſignificāt aliqd addi/
tū:⁊ de ente qdē hoc dicebat:q2 in qualibet re:que hēt
eē ab aliq̄ alio.aliud eſt eē.aliud eſt res ipſa ⁊ ſuba ſeu
eēntia eiꝰ.hoc aūt nomē ens ſigñat ipſum eſſe. ſigñat
igit̄ vt videt̄ aliqd additū eēntie:ſʒ in hoc nō recte di
xit.) Hec ille. ¶ Quarta ꝯ̇ eſt. Eſſe creature:quo for/
maliter eſt actu:non eſt deus:nec eſt proprie creatura:
nec eſt ꝓprie ens vl̓ qȯ eſt. probatur concluſio.ꝙ eniʒ
deꝰ nō ſit eē creature:quo formal̓r eſt:ꝓbat multipli/
citer ſctūs Tho.pͦ ꝯ Gentiles capl̓o.26. ⁊ pͦ ſen.diſt.8.
q.i.arti.2.⁊ pͫma parte.q.3.arti.2. Et motiua eius ſunt
multa:preſertiʒ quia nullius creature eſſe fuit ab eter
no. tū etiā q2 deus nō vnit̄ rebus.nihil aūt eſt viciniꝰ
rebus q̄ʒ ſuū eſſe.tuʒ q2 eſſe rei finit̄ ſm capacitatē re/
cipientis.deꝰ aūt eſt infinitus. ¶ Scḋa pars ꝯ̇nis.ſ.ꝙ
eē nō ſit ꝓprie creatura ꝓbatur.nā ſicut dicit ſanctus
Tho.pte pͫma.q.45.arti.4.(Creari eſt fieri. fieri aūt
ordinat̄ ad eſſe rei.vnde illis ꝓp̄e cōuenit fieri ⁊ crea/
ri:quibus cōuenit eſſe:qȯ quidē ꝓprie ꝯuenit ſubſiſtē
tibꝰ:ſiue ſint ſimplicia:ſicut ſube ſepate:ſiue ſint com/
poſita:ſicut ſunt ſube mātes. Illi aūt ꝓp̄e cōuenit eſſe
qȯ hʒ eſſe:⁊ hoc eſt ſubſiſtēs in ſuo eſſe:forme aūt ⁊ ac
cidētia ⁊ hꝰ nō dicunt̄ eē q̄ſi ipſa ſint:ſed q2 eis eſt ali
qd: ſicut albedo ea rōne dr̄ ens:q2 ea ſubm eſt album.
vñ ſm pħm accñs magis ꝓprie dr̄ entis q̄ʒ ens. ſicut
igit̄ accñtia ⁊ forme ⁊ hꝰ:que nō ſubſiſtūt:magis ſunt
coexiſtentia q̄ʒ entia:ita debēt dici magis cōcreata q̄ʒ
creata: ꝓprie vero creata ſunt ſubſiſtentia.) Hec ille.
¶ Ex quo pʒ:ꝙ cū ſm eū eē:quo creatura formaliter
eſt nō ſubſiſtat: ꝙ ipm non creat̄ ꝓprie: ſʒ ꝯcreatur:⁊
ꝯñter nō eſt ꝓp̄e creatura:ſʒ ꝯcreatū qd. ¶ Itē ibidē
in ſol̓one ad pͫmū ſic ait.(Cū dicit̄ pͫma rerū creatarū
eſt eē:ly eē nō īportabat ſubiectū creationis:vel ſubie
ctū creatū:ſed īportat ꝓpriā rōnem obiecti creatiōis.
nā ex eo dr̄ aliqd creatū qȯ eſt ens. nō aūt ex eo qȯ eſt
hoc ens cū creatio ſit emanatio totiꝰ eſſe ab ente vni/
uerſali. Et eſt ſimilis modus loquēdi ac ſi diceret̄:ꝙ
pͫmū viſibile ē color:q̄uis illud qȯ ꝓp̄e videt̄ ſit colo
ratū.) Hec ille. ¶ Ex q̄ pʒ ꝙ ſm eū eē nō ꝓp̄e dr̄ ens:
ſʒ dicit̄ quo aliqd ē: nec ꝓp̄e dicit̄ res creata:ſʒ ꝯcrea
ta vl̓ rō creatōis. ¶ Ex q̄ pʒ tota ꝯ̇. ¶ Eādē ꝓbatiōeʒ
ponit pͫma parte.q.90.arti.2.⁊ oſtēdit:ꝙ ſola ſubſiſtē/
tia ꝓprie ſunt ⁊ ꝓp̄e fiunt. ¶ Quinta ꝯ̇ eſt. Aliqȯ eſſe
eſt ipa eēntia creature:aliqȯ v̓o eē eſt actualitas eius:
⁊ aliqȯ eſſe nō eſt hoc:nec illud. Iſta ꝯ̇ ꝓbat̄ ex dictis
ſcti Tho.pͦ ſen.di.33.q.i.arti.i.ad pͫmū:vbi ponit ſequē
tia v̓ba.(Sciendū (inquit) ꝙ eſſe dicit̄ tripl̓r. Uno° Eſſe tripliciter dr̄ pͫmo.
dr̄ eē ipſa qdditas:vel nā rei:ſm qȯ dr̄:ꝙ diffinitio eſt
orō ſignificās quid eſt eſſe rei. diffinitio aūt ſigñat qd
ditatē rei. Alio mō dr̄ eſſe ipſe actus eſſentie. ſicut vi/
uere:qȯ eſt eē viuētibus:eſt aīe actus: nō quidē actus
ſecūdus:q eſt opatio:ſʒ actus pͫmus. Tertio mō dr̄ eē
qȯ ſigñat veritatē cōpoſitiōis in ꝓpōnibus ſm ꝙ eſt
dicitur copula:⁊ ſm hoc eſt in intellectu componente
⁊ diuidente q̄ʒtū ad ſui cōplementū:ſed fundat̄ in eſſe
rei:qȯ eſt actus eēntie.) Hec ille. ¶ Eādē ponit diſtin
ctionē.3.ſen.diſt.6.q.2.arti.2. Primū.n.⁊ 3ᵐ mēbrum
ponit in corpore articuli: ſʒ 2ᵐ mēbꝝ diſtinctionis po
nit in rñſione ad 4ᵐ argumētuʒ.ex qua diſtinctiōe pʒ
ꝯcluſio pro qualibʒ ſui parte. Prima quidē ex prima
parte diſtinctiōis. 2ª ex ſecūda. 3ª v̓o ex tertia. Ean/
dē diſtinctionē ponit in multis alijs locis p̄ſertim quo
ad 2ᵐ ⁊ 3ᵐ membꝝ:vtpote 3ª parte.q.17.arti.2.⁊ quo/
libet.2.q.2.arti.2. vbi ſic dicit.(Eſſe dicit̄ dupliciter
vt pʒ per pħm.5.metaphyſi. Et in quadā gloſa Orige.
ſup principiū Ioan. Uno modo ſm ꝙ eſt copula ver/
balis ſignans compoſitionē cuiuſlibet enunciationis
quā anima format. vnde hoc eſſe nō eſt aliquid in re/
rum natura:ſʒ tm̄ in actu anime componētis ⁊ diuidē
tis:⁊ ſic eſſe attribuimus omni ei:de quo ꝓpoſitio for/
mari pōt:ſiue ſit ens:ſiue pͥuatio.dicimus enim ceccita/
tem eſſe.aliud:dicitur eſſe actus entis inquātū eſt ens
.i.quo denominatur aliquid ens actu in reruʒ natura:
⁊ ſic eſſe non attribuitur niſi rebus ipſis: que in deceʒ
genera diuiduntur.) Hec ſanctus Tho. ¶ Taīe autē
eē ſcḋo mō dcm̄ vt ponit Egidius pͫmo quolibet.q.7.
nihil aliud eſt q̄ʒ quedā actualitas impreſſa omnibus
entibus a pͫmo ente. nulla.n. eēntia creature eſt tante
actualitatis:ꝙ poſſit actu exiſtere:niſi ei imprimatur
actualitas quedam a primo ente: ⁊ illa actualitas im/
preſſa vocatur eē.ſicut ergo res corporales alie a quā/
titate nō ſunt actu de ſe extēſe:ſʒ ſunt in potētia vt ex/
tēdant̄ per quantitateʒ.ſic oēs alie nature a pͫmo ente
de ſe nō exiſtunt actu: ſʒ ſunt in potētia ad eſſe.) Hec
Egidius. ¶ Cui ꝯcordat ſanctus Tho.pͫma parte.q.3.
arti.4.dicēs:ꝙ eſſe eſt actualitas omnis forme vel na
ture.nō.n.bonitas vel humanitas ſignatur in actu ni/
ſi ꝓut ſignamus eā eē:opʒ igit̄ ꝙ eē cōparet̄ ad eſſen/
tiam:ſicut actus ad potētiam.) Hec ſctūs Tho. Et in
hoc primus articulus terminatur.

Quantum ad 2ᵐ articuluʒ mouent̄ dubitatio/
nes.vñ ꝯtra primā ꝯcl̓onē arguit̄ a
multis potiſſime Hērico Godofredo Gerardo de car/
melo ⁊ Aureolo.vnde Henricus pͫmo quolibet.q.7°. Henri. quo. pͫmo.q.7.
arguit ſic primo. Qm̄ ſi nihil in creaturis haberet eſſe
per eſſentiā ſuam: ſed per reʒ additā ſue eſſentie:nihil
in creaturis eſſet ens per ſe. ¶ Scḋo. Qm̄ ſi illud eſſe
ſit res aliq̄ ſuper eſſentiā creature cum nō ſit dare: ꝙ
ſit deus ⁊ res increata. ḡ eſſet res creata.res autē queli
bet creata de ſe habet nō eſſe: ſed ſi habet eſſe:hoc eſt
participatū ⁊ acquiſitum.ſi ḡ eſſe participatū ⁊ acqui/
ſituʒ ſemper aliud re ē ab eo cui acqrit̄: ⁊ a quo parti/
cipatur de illo eſſe illius rei addite pͫme creature: per
quā habuit eſſe.quero vtrum ſit aliud re ab eſſe illius
rei cui acquiritur: ⁊ tūc aut erit procedere in infinitū:
aut ſtatus erit in aliq̄ eſſentia:cui acqrit̄ eſſe:qȯ nullo
modo

modo eſt aliud re ab illa eẽntia:cui acquirit̃: ⁊ qua rõne ſtat̃ in vna eẽntia ⁊ natura creata:eadẽ rõne in q̃libet nã. ¶ Tertio. Quia illud eẽ qd̃ ponit̃ eſſe re aliud ab eẽntia:que ipȝ pticipat:quero aut eſt ſuba:aut accidẽs. mediũ eni nõ eſt ponere:niſi in creatore:qui neqȝ eſt ſuba:neqȝ accñs predicamẽti alicuius. Et in libro Alph. de diuiſiõe ſciẽtiarũ dr̃:ꝙ omne qd̃ ẽ:aut ẽ ſuba: aut accñs:aut creator ſubſtãtie:aut accñtis. Si dicas ꝙ ſit accñs ſequit̃:ꝙ ſuba hȝ eẽ per ſuũ accñs: ⁊ ita nõ ꝑ ſe ⁊ ṗmo. ſed accñs illud: ꝑ qd̃ hẽt eẽ: magis eſt ens ꝑ ſe ⁊ ṗmo:qd̃ eſt ꝯ phm̃ ⁊ oẽm rõnem: eſto ẽt ꝙ ſit accñs:dic in quo ṗdicamẽto accñtis eſt: qd̃ ſi attentes nouẽ gnã accñtiũ:nõ ſufficiũt tibi. Si dicas ꝙ ſit ſuba aut g̃ ſuba mã:aut forma:aut compoſitũ: ⁊ hẽbit tunc mã mãm:aut forma hẽbit eẽ per materiã:aut cõpoſitum erit materia alia:a qua hȝ eſſe: que oĩa ſunt abſurda. Si dicas cõpoſituȝ. hoc nõ põt eſſe:q2 omnis talis ſuba eſt per ſe ſubſiſtẽs. Si dicas ꝙ forma:q2 ibi vis eẽ: aut g̃ ſubalis:aut accñtalis. ſi accñtalis ꝑ illã nõ hȝ eẽ ſuba: vt dcm̃ eſt. ſi ſubſtantialis:aut eſt per ſe ſubſiſtens. ⁊ tũc eſt eſſentia quedã: ⁊ intelligẽtia que habet eſſe per ſuã eſſentiã a ſe indifferentez. Si võ ſit alteri inherẽs ⁊ informãs. tũc ipa eſt eẽntia rei:vel pars eẽntie:que in ipſa creatur: ⁊ ſic oĩb⁹ modis oportebit dare:ꝙ quelibet res hȝ eſſe per ſuam eẽntiã: vt eſſe nõ ſit res aliq̃ addita eſſentie.) Hec ille in for⁹. ¶ Arguit ẽt Guido vel Gerardus de Carmelo. 5. quoli. q. 9. ſic. Illa ſunt idẽ realiter: que eadeȝ gnõne generant̃ ṗmo ⁊ corrũpunt̃: ſȝ nõ minus vna generatiõe generat̃ exñs hõ ⁊ hõ: q̃ȝ homo ⁊ hic hõ. igit̃ ⁊c. minor ꝓbat̃ tripliciter. ¶ Primo. Nã ꝑ ſe terminus gnãtionis eſt natura. 2° phyſicoꝝ: ⁊ 2° de aĩa: ⁊ per ſe terminus generationis eſt eſſe actu cõpoſiti. 7° metaphyſi. nãqȝ reddit̃ rõ q̃re cõpoſitũ ſit ⁊ nõ pars:q2 eius eſt eſſe. igit̃ eadẽ rõne generat̃ nã hoĩs ⁊ eſſe illi⁹. ¶ Scd̃o. Q2 ſicut generatõis vnius eſt vnus ꝑ ſe terminus quo. ſic eſt vn⁹ per ſe terminus qd̃: ſȝ termin⁹ generatiõis quo eſt forma:que ſeipſa ⁊ nullo alio dat eſſe. g̃ per ſe termin⁹ generationis:qd̃ eſt cõpoſitũ ex mã ⁊ forma: ⁊ nullo alio formalr̃ exiſtẽs:ſicut habẽs eẽ. ¶ Tertio. Q2 phs. 8. metaphyſi. dicit:ꝙ generatuȝ eſt vnum: q2 generans tráſfert illud:qd̃ erat in potẽtia ad actuȝ: ita ꝙ vt Cõmentator dicit ibidẽ: tranſlatio non largitur multitudinem: ſȝ perfectionẽ:eo ꝙ eadeȝ realitas: que erat in potẽtia:eſt per tráſlationẽ in actu:mõ certuȝ eſt ꝙ realitas:que erat in potẽtia:nihil dicit niſi mãm cum forma poſſibili. igit̃ cũ eſt actu nõ dicit niſi materiã cum actu perficiente: ⁊ ita ipſuȝ generatũ nõ dicet aliud eẽ formalr̃ q̃ȝ materiã ⁊ formã:que pertinẽt ad eſſentiã. Vñ phs ponens principia intrinſeca producti in eſſe nũq̃ȝ poſuit niſi materiã ⁊ formã ṗmo phyſicoꝝ. ṗmo de generatiõe. 7. ⁊ 8. metaphyſi. ⁊ 12. conſtat aũt ꝙ ſi eſſe eſſet actus diſtinctus a materia ⁊ forma vnitis in re creata ⁊ facta: inueſtigaſſet vltra materiã ⁊ formã. 3ᵐ ṗncipiũ generati:qd̃ nõ fecit. ꝓſertim cũ omnis proceſſus terminet̃ ad eſſe exiſtẽtie. ¶ Scd̃o arguit ſic. Subſtantia naturaliter ṗor eſt oĩ accñte abſoluto: qd̃ pȝ:q2 cauſa eſt ṗor ſuo effectu: ſȝ exiſtẽtia ſubiecti eſt cauſa exiſtentie accidẽtis:cui ineſt. vnde eſt ens: q2 entis. 7. metaphyſice:q2 hoc eſſe in eẽ alterius. vbi Commẽtator dicit. (Indiuiduũ ſubſtantie prius eſt indiuiduo accidẽtis:eo ꝙ nihil ineſt alicui vt ſubiecto:niſi illud qd̃ ſubijcit̃ habeat eſſe. ¶ Cõfirmat̃ ſm̃ ſanctuȝ Tho. q nõ ponit niſi vnã formã in cõpoſito: q2 in generatiõe forma ſubalis imediate vnit̃ materie ṗme: ita

T.c.2.

ꝙ omnia accñtia abſoluta ſequunt̃ naturaliter ſubſtãtiam generatã: ⁊ ita in illo ṗori eſt ſubſtãtia actu:ante omne accñs abſolutũ. igit̃ eſſe qd̃ hȝ ſubſtantia generata actu ante omne accñs abſolutũ eſt ſubſtantia:q2 ſubſtãtie abſolute nõ eſt accñs ṗncipiũ:aut ratio ṗmã eſſendi ṗmo phyſico. ſed nõ eſt ſola materia: nec ſola forma:q2 ſola forma nõ eſt totuȝ eſſe cõpoſiti. igit̃ eſt ſubſtãtia cõpoſita. ¶ Et ſimilr̃ põt argui de ſubſtãtia ſimplici: q2 eo ṗmo exiſtit:quo primo eſt actu: q2 eſſe eſt illud:quo aliquid eſt actu: ſed natura rei ſimplicis eſt eſſentialr̃ actus. igitur ſimplex ſua natura: ⁊ nullo alio ſupaddito exiſtit. ¶ Tertio arguit. Non minus perficit actus ſubſtãtialis in eſſe actu q̃ȝ accñtalis: cũ actus ſubſtãtialis det eſſe ſimpliciter: ſȝ actus accidentalis, dat ſeipſo ⁊ nullo alio eẽ accñtale: vt albedo dat ſeipſa eẽ albũ actu: dũ actu perficit: nec requirit̃ aliud eſſe preter naturã albedinis ⁊ ſubiecti ſuſceptiui. igit̃ act⁹ ſubſtãtialis:qui eſt forma: dũ ſeipſa actu perficit materiam: dat eſſe actu: puta forma ignis actu ꝑficiẽs materiã dat eſſe actu in eſſe exiſtẽtie ignis: nec requirit̃ aliud eẽ preter materiam ⁊ formam actu vnitaȝ. ¶ Quarto arguit. vt dicit: ex principijs ſancti Tho. q ꝓbat:ꝙ in cõpoſito non eſt niſi vna forma. Q2 qd̃ aduenit alicui poſt cõpletã eẽntiã eſt neceſſario accñs: q2 aduenit habenti formam ⁊ actum. igit̃ ſi eſſe differat ab eſſentia aduenit enti habẽti formã ⁊ actuȝ: ⁊ ꝑ ꝯñs eſſe eſt accidẽs: ⁊ ſic ſubſtãtia nõ eſt actu ꝑ ſe: ſed per accidẽs. ¶ Quinto per eadẽ ṗncipia. Nã ſanctus Tho. alia forma arguit in dicto ꝓpoſito: q2 ṗma ſubſtãtia nõ eſſet vnuȝ per ſe: q2 includeret plures actus: ſed ſi per rem additã ṗma ſubſtãtia eſſet exiſtens: ipſa includeret plures actus: ⁊ ita ṗma ſuba nõ eſſet vnũ ꝑ ſe. ¶ Sexto. Q2 ſm̃ eũ h̃ hõ ⁊ homo nõ eſſet ideȝ: q2 hic hõ dicit nãm cũ eſſentia. homo aũt ſoluȝ dicit naturã: ⁊ ita hic hõ comparat̃ ad hominẽ vt totuȝ reale ad ſuã partẽ: ⁊ eſt ꝯ phȝ. 7. metaphy. ⁊ pluribus locis. T.c.41. ¶ Septimo arguit. Q2 ſicut ſubſtãtia eſt vna per ſe: ne ſit ꝓceſſus in infinitũ. ſic videt̃ ꝑ ſe exiſtere: q2 queram: aut ꝑ ſe exiſtit: aut per aliud: ⁊ ſic de illo in infinitum. ¶ Nec valet ſi dicat̃:ꝙ eſſe nõ eſt qd̃ exiſtit: ſed quo exiſtit. Tum q2 ſic poſſet impediri ratio Cõmentatoris: q2 vnitas nõ eſt vna: ſȝ eẽt quo aliqd eſt vnũ: ⁊ tñ rõ illa ꝯcedit̃ ꝓcedere. igit̃ ⁊ h̃: q2 nõ magis eſt dubiũ de vnitate q̃ȝ de eſſe. Tum q2 tranſcẽdentia rõne ſue cõitatis: de quibus ṗdicant̃ in ꝯcreto: ṗdicãtur in abſtracto. nãȝ vnitas eſt vnum: ⁊ qd̃ eſt ens eſt eẽntia. Tum 3° q2 nõ minus eſt de tranſcẽdentibus exiſtere q̃ȝ vnũ: q2 ſicut omne ens eſt vnum: ita omne ens exiſtit: ⁊ ſicut eſt ens in potẽtia: ita eſt exiſtẽs in potentia. ¶ Ex hoc vlteri⁹ arguo ſm̃ phm̃. 10. metaphy. Tranſcendentia ꝯuertibilia cuȝ ente nõ aliud predicant q̃ȝ ſubam ⁊ nãm eius: de quo dicunt̃: ⁊ ratio eſt: q2 quandocũ ꝙ aliqua in creaturis ſunt idem realiter: de quo predicatur vnũ per realem idẽtitatem predicatur reliquum: ſed tranſcendẽtia ſunt ideȝ realiter. igitur cum exiſtentia ſit tranſcendens: ſicut eſt res vel natura: cũ natura non differat ab eo: cuius eſt. ſequit̃ ꝙ exiſtere nõ differt ab eo: cui⁹ eſt. ¶ Octauo arguit. Reſolutio rei ſtat in ex q̃bus ꝯſiſtit ipſa res: ſed res exiſtens non reſoluit̃ niſi per reſolutionem principiorum pertinentium ad naturam ⁊ quidditateȝ eius: vt corruptio ſortis: qua fit non exiſtens: non conſiſtit niſi in ſeparatiõe anime a corpore. igitur non alio ſortes exiſtit niſi per anime ⁊ corporis vnionem. vnde ad exiſtentiam rei nõ plus requirit̃ niſi realis entitas eẽntialis actualiſa

T.c.66.

Cõtra eãdez ar. Gerar. 5. q̃. q. 9. ꝯcl. ꝓ.

tis.quare.n.eēntia roſe nō exiſtit: qꝛ nō eſt realis enti-
tas ſm ꝓpriā eſſentiā ꝛ nām:ſꝫ eſt ſolū in potētia ſua-
rum cauſaꝝ.iō nō eſt realis eēntia niſi in potentia:ita
ꝙ roſa eo mō quo eſt ſm eē eſſentie:eſt ſm eē exiſtie.
vñ ſicut roſa eſt eēntia ꝛ res nō actu:ſꝫ in potentia:ita
exiſtit in poᵃ ꝛ non in actu:qꝛ tñ exiſtia magis ꝯcernit
actū q̄ꝫ eēntia.iō ſm rōnez magis verificat̄ eēntia de
nō ente actu q̄ꝫ exiſtere. ¶ Arguit ēt Godofre. in quo
libet ꝑmo ſic. Abſtractum.n. ꝛ ꝯcretū ſolū grāmatica
liter diſtinguunt̄:ſꝫ eſſe ꝛ eēntia diſtinguunt̄ ſicut ab-
ſtractū ꝛ ꝯcretū:eēntia nāqꝫ eſt nomē abſtractū ab eē
ſicut humanitas ab homine. ḡ videt̄ ꝙ ſolū grāmati-
caliter diſtinguant̄. ¶ Scđo arguit. Qꝛ Augu. dicit.5.
de trinita. ꝙ ſicut ab eo qđ eſt ſape dicta eſt ſapientia:
ita ab eo qđ eſt eē dicta eſt eēntia:ſꝫ ſape ꝛ ſapiētia ſo-
lū grāmaticalr̄ diſtinguunt̄:ſicut curſus ꝛ currere:lux
ac lucere.igit̄ eē ꝛ eēntia ſolū differūt grāmaticaliter.
¶ Tertio arguit. Que dr̄nt ſolū ſicut nomē ꝛ verbū:
ſolū differūt grāmaticalr̄:ſꝫ eſſe ꝛ eſſentia ſe hñt ſicut
nomē ꝛ verbū:qꝛ ſicut calor ꝛ calere:curſus ꝛ currere.
igitur. ¶ Quarto. Sicut ſe hꝫ vita ad viuere:ſic ſe hꝫ
eēntia ad eſſe. viuere nāqꝫ viuētibus eſt eſſe ſm phm
2º. de aīa: ſꝫ vita ꝛ viuere ſolum differūt ſicut nomē ꝛ
v̄bū. ḡ hoc mō differūt eēntia ꝛ eē. ¶ Quinto arguit.
Si eēntia ꝛ eſſe cōponūt ſicut actus ꝛ potētia:aut eēn-
tia eſt in potētia ſimplr̄ aut ſm qd. ſi in potētia ſimpli
citer.ſequit̄ ꝙ ſit mā ꝛ eē forma ſubalis. ſi vō ſit in po
tētia ſꝫ qd.tūc erit in actu ſimplr̄:ꝛ ꝑ ꝯñs erit in actu
ſimplr̄ ſine eſſe:qđ eſt impoſſe. ḡ eēntia ꝛ eſſe nō com-
ponūt ens creatū. ¶ Sexto arguit ſic. Omne eſſe eſt
a forma:aut ergo eſt ipſamet forma:aut aliqd effectū
a forma. ſi ipſamet forma:habet̄ ꝓpoſitum:qꝛ forma
eſt pars eēntie. ſi vō ſit aliqd derelictū a forma. tūc ef
fectus cauſe formalis eſt effectus cāe efficiētis : qđ eſt
falſuꝫ:cū hec ſit drn̄tia īter cāſalitatē efficiētis ꝛ forme:
ꝙ effectus formalis eſt ipſamet forma. ḡ nō pōt poni
ꝙ eē ſit aliud ab eēntia. ¶ Septimo. Si eſſe differat
ab eēntia tāq̄ꝫ res alia:aut ē creatura:aut creatrix eēn-
tia. ſicut dicit Boetiꝰ in libro de ortu ſciaꝝ: ſꝫ ꝯſtat ꝙ
eēntia nō eſt creatrix eēntia. ḡ creatura querit̄ ḡ de il
la: vtꝝ ſit aliq̄ eēntia vel nulla. ſi aliq̄. habet̄ ꝓpoſituꝫ
ꝙ eē ꝛ eēntia ſunt idē in creatura. ſi vō nulla. penitus
nihil eſt: qđ.n.nulla eēntia eſt penitꝰ nihil ē ſm Augu.
ḡ nō pōt diſtingui realr̄ eſſe ꝛ eēntia. ¶ Octauo. Ma
nēte eadē cā manet idē effectꝰ:ꝛ ſi eſt eadē rō: dꝫ ideꝫ
poni:ſꝫ oēs rōnes:qbus ꝓbat̄ ꝙ eē differat ab eēntia
ꝓbāt: ꝙ eē differat ab eē:vt pꝫ ꝑ illā:q̄ eſt de indifferē
tia:eque enī indifferēs eſt eē ab eē ꝛ nō eē:ſicut eēntia
cū ſit creatura:ꝛ ꝑ illā de participatiōe: qꝛ eē ita ꝑtici-
pat ſicut eēntia:cū vtrūqꝫ ſit q̄dā ſimilitudo dei:ꝛ ꝑ il
laꝫ de reductiōe in nihil:qꝛ eē ita pōt redire in nihil ſi
cut eēntia:ꝛ ſic de oībus alijs rōnibꝰ. ḡ cū ꝯſtet ꝙ eſſe
nō differt realr̄ ab eē : nō opꝫ dicere ꝑ illas rōnes:ꝙ
eēntia differat ab eēntia realr̄. ¶ Nono arguit̄. Quī-
cūqꝫ ſunt aliq̄ diſticta realr̄:vnū pōt ꝑ diuinā potētiā
ab alio ſeparari:ſꝫ eēntia nō pōt ſeparari ab eē. alias ſi ſe-
pararet̄ eēntia:eēt ſine eē: ꝛ eē abſqꝫ eēntia:qđ iplicat
ꝯdictionē.igit̄ illud nō pōt poni. ¶ Arguit ēt Aureo-
lus. Primo. Nulla res eſt alia ab eo:quo formalr̄ eſt
ex̄ nihil:qꝛ dato oppoſito ſequit̄ ꝙ inquātū alia eſt ex̄
nihil:ꝛ inquātū alia:nō eſt ex̄ nihil: nō eniꝫ eſt alia in-
quātū nihil imo ſi alia eſt ex̄ nihil : non tñ eſt ex̄ nihil
inquātū alia. alioqn nō ꝑ illā erit ex̄ nihil: ſed ꝯſtat ꝙ
eēntia eſt extra nihil ꝑ eſſe actualis exiſtentie:nihil.n.
aliud accipimus hic per actualē exiſtētiā: niſi poſitio-

Cōtra eādeꝫ arguit etiam Aureol. diſt. 8. q. 1. art. 2.

neꝫ in rerū nā:qđ eſt poni extra nihil. oīs aūt eſſentia
ponit̄ ex̄ nihil per poſitionē ex̄ nihil formaliter. ḡ poſi
tio extra nihil erit actualis exiſtia:ꝛ ꝑ ꝯñs eēntia poni
tur ex̄ nihil ꝑ actualē exiſtiā: neceſſe eſt igit̄:ꝙ poſitio
extra nihil:ſiue actualis exiſtia nō ſit alia res ab illa:q̄
ponit̄ ex̄ nihil:ꝛ exiſtit ꝑ eā. ¶ Nec valet (inqt) ſi di-
cat̄:ꝙ eēntia eſt q̄dā alia res:q̄ formalr̄ eſt extra nihil
ꝑ eē. ſubiue aūt eſt extra nihil ſeipſa: nec oꝫ ꝙ ſit vna
res. ſicut ſubiectū: ꝛ illud cui ſubijcit̄ nō ſunt vna res.
Illud inquā nō valet:qꝛ eē:qđ ꝑficit eēntiam tāq̄ꝫ ſub
iectū:ꝛ ponit eā extra nihil ſubiectiue quidē ex parte
ipſius. formalr̄ aūt ex parte ſui. illud inquā eē aut ꝑfi-
cit nihil tāq̄ꝫ ſubiectū ꝓpriū:ꝛ trahit nihil extra nihil:
aut ipſaꝫ eſſentiā:que eſt extra nihil:ſed ꝑmū dari nō
pōt:alioqn nihil eēt ſub eē:ꝛ nihil traheret̄ ad eſſe: qđ
eſt impoſſibile. ſi aūt detur 2ᵐ. habet̄ ꝓpoſitū: ꝙ ideꝫ
abſtractū eſt res poſita extra nihil ſeipſa: ꝛ ꝑ ꝯñs in la
pide res lapidis nō per eſſe additū:ſed ſeipſā formali
ter eſt extra nihil. ¶ Scđo arguit ſic. Nulla res ē alia
ab ea:qua ponitur in reruꝫ natura. ſi enī ſunt due res:
illa res. qua ponitur in rerum natura prout ſubijcitur
vel eſt res poſita in rerū natura ſeipſa : aut per aliā cui
ſubijcit̄. ſi ſeipſa habet̄ ꝓpoſitū. ſi ꝑ aliā cui ſubijcitur:
aut illa imprimit aliā realitatē ei que ſubijcit̄ a ꝓpria
realitate ſua:aut cōicat ſibi eādē:nō pōt dici ꝙ aliā ſi-
bi imprimat:qꝛ tunc ſe haberet per modū agētis:ꝛ nō
per modum forme:ꝛ iterū illa realitas impreſſa ſuſci-
pienti reciperet recipiens tāq̄ꝫ ſubiectū: ꝛ querit̄: vtruꝫ
ſubiectū ꝛ realitas ipreſſa erunt eadē res: ꝛ ſi ſic ſtan-
dum erat in primo. ſi nō. tunc ꝓcedit̄ in infinitū. non
pōt ḡ poni:ꝙ aliaꝫ realitatē imprimat. relinquit̄ ergo
ꝙ cōicet ſibi ꝓpriā ſuā realitatē ꝛ ſuā ꝓpriā poſitionē
in rerū natura: ꝛ per ꝯñs nō eſt ibi niſi vnū poſituꝫ in
rerū natura:cū ſubim ſeipſo nō ſit poſitū:ſed per illud
cui ſubijcit̄ aliud:nec ꝑ illud cui ſubijcit̄ aliqd ſit poſi
tū:niſi illud qđ eſt idipm: ꝓpō ḡ ꝑ ſe nota eſt:ꝙ nulla
res eſt alia ab ea:q̄ ponit̄ in rerū natura extra nihil:ſꝫ
lapis eſt extra nihil in reruꝫ natura per ſuū eē. ḡ lapis
nō eſt alia res a ſuo eē. ¶ Tertio ſic. Nulla ꝑfectio po
nit ſuū perfectibile vel ſuſceptibile in reꝝ natura:nul
la nāqꝫ perfectio dat ſuo ſuſceptibili:ꝙ poſſit ſubijci ꝛ
perfici. ſed ſupponendo ꝙ poſſit ſubijci ꝛ perfici: ꝛ re-
cipere perfectionē:perficit illud in actu. de rōne auteꝫ
eiꝰ qđ pōt ſubijci:ꝛ perfici : ꝛ deferre eſt ꝙ ſit extra ni-
hil poſitū in rerū nā. nihil enī nō pōt ſubijci:nec ꝑfici:
nec deferre:ꝛ ſilr̄ nec poſitū extra nihil in reꝝ natura
pōt deferre:aut ſuſtētare niſi rem: ꝛ perfici niſi ꝑ rem:
ſed conſtat ꝙ eſſe ponit eſſentiā extra nihil in rerū na
tura. ḡ impoſſibile eſt:ꝙ reſpiciat ipſam vt ſuū ꝑfecti-
bile:ita ꝙ ſit alia res. ſicut ꝑfectio ꝛ ꝑfectibile reale.
¶ Nec valꝫ ſi dicat̄:ꝙ ꝑ iſtā rōnē mā nō differt a for
ma realiter:eo ꝙ mā ponit̄ extra nihil per formā: nec
eſt in reꝝ nā niſi per formā. alias eēt ꝑfecta res ꝛ actua
lis:cuiꝰ oppoſituꝫ declaratū eſt in tractatu de ꝑncipijs
phyſicis. Siqdem hoc nō valet. nō.n.eſt verū:qn ma-
teria ſit extra nihil ſeipſa: ꝛ qn ſit poſita extra in rerū
nā ſeipſa:qđ pꝫ:qꝛ eius entitas eſt qđ eſt purū perfecti
bile:ꝛ actuabile:ꝛ purū terminabile carēs omni perfe
ctione:ꝛ termino:ꝛ actu:nec tñ ꝓpter hoc eſt nihil:cuꝫ
nihil nec ſit ꝑfectibile. nec terminabile: nec actuabile.
vñ mā nō eſt actu: ſꝫ actuabilis ꝑ actū: nec ꝑfecta:ſed
ꝑfectibilis per ꝑfectioneꝫ:nec terminata: ſed termina
bilis per formaꝫ:que eſt ꝑfectio:ꝛ terminꝰ: ꝛ actus. ſic
igit̄ per formā non ponit̄ extra nihil:cū per formā nō
ſit purū perfectibile:imo actu perficiatur:eſt tñ extra

nihil

nihil per hoc: ꝙ eſt purũ ꝑfectibile: ⁊ per hoc eſt aliqd in reꝝ natura: ⁊ per ꝯñs rõ ꝯcludit: ꝙ lapis eſt in rerũ nã poſit⁹ ⁊ exñs penit⁹ ex̃ nihil: nõ ꝑ aliqd additũ: ⁊ ꝑ ꝯñs ſuperflue ponit̃ aliud eẽ diſtinctũ. ¶ Nec valet ẽt ſi dicat̃: ꝙ eodez mõ eẽntia eſt quoddã potẽtiale: ⁊ ita nõ põt poni ꝑ ſe in reꝝ nã: ſicut nec materia. Hoc ſiqdẽ nõ valet. ſufficit.n. ꝙ tota realitas cũ ſua mã ⁊ forma actuali ſit poſita ex̃ in reꝝ nã: ⁊ extra nihil ſeipſa. tunc .n. erit actualis qdditatiue inquãtũ mã eſt actuata. lapis ẽt erit actualis: qꝛ oĩno ex̃ nihil eſt poſit⁹ in rerum nã: ⁊ ſic eẽt penit⁹ actualis ⁊ in nullo potẽtialis: nec apparet qd hẽat lapis amplius expectare: ex quo eſt ſeipſo poſit⁹ in reꝝ nã. ¶ Quarto ſic. Nulla res differt a ſua realitate. ſi.n. differt. iã eſt alia realitas: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ ſua: ſ; eſſe eſt realitas eſſentie. ſicut p;: ꝙ non eſſe lapidis eſt nihileitas lapidis. lapis.n. dũ nõ eſt nihil eſt ipſum eſſe. igit̃ aliqd aut aliq̃ realitas eſt ipm eſſe. g̃ eſſe lapidis eſt ſua realitas: ⁊ ſic de oĩ eẽ. ⁊ oĩ eſſentia. g̃ impoſſe eſt: ꝙ eſſe ſit alia res ab eẽntia. ¶ Et ſi dicat: ꝙ res ſumit̃ dupl'r. Uno⁹ ꝑ re eſſentiali: ⁊ ſic nõ eſt veꝝ: ꝙ eẽ lapidis ſit ſua realitas. Alio⁹ pro realitate actuali: ⁊ ſic eſt veꝝ. vñ in lapide actualiter exñte ſunt due realitates. vna qdẽ eſſentialis puta lapideitas: ⁊ alia actualis puta eẽ. ¶ Si qdẽ hoc nõ valet: qm̃ realitas eſſentialis lapidis h; ꝙ ſit realitas ex ipſo eẽ: aut ſeipſa ⁊ ſine eſſe. ſi h; ſine eſſe: ꝙ ſit realitas ex̃ in reꝝ natura. g̃ res ſine eſſe põt eẽ in rerũ natura: ⁊ extra nihil: qd̃ eſt contradictio. ſi v̊o habet ꝙ ſit realitas nõ a ſe ſed ꝑ eẽ: aut eſſe imprimit illã realitatez: ⁊ ſic erit efficiens ⁊ imprimens: qd̃ eſt impoſſe: aut nõ imprimit ſuã realitatẽ: ſ; eãdẽ cõicat: ⁊ tũc habet̃ ꝓpoſitũ: ꝙ eẽ eſt realitas eẽntie indifferens ab ea. ¶ Quinto arguit ſic. Nulla res differt a ſua actualitate: qua eſt ex̃ nihil: nõ loquor de actualitate: que eſt termin⁹ ⁊ ꝑfectio ⁊ cõplemẽtũ: q̃lẽ actualitatẽ importat forma reſpcũ materie. nõ eni ponit eã ex̃ nihil. vt. ã. dcm̃ eſt: ſ; ponit eã in eſſe terminato ⁊ ꝑfecto: qm̃ ante erat perfectibile purũ ⁊ purũ indiſtinguibile: ſ; ꝯſtat ꝙ eẽ eſt actualitas nõ ſcd̃o mõ: videlicet tãq̃ termin⁹ ⁊ modus ⁊ cõplemẽtũ: ſ; tãq̃ ponens extra nihil ⁊ in rerũ natura. eẽntia.n. dũ actu nõ eſt: nihil eſt: ⁊ in reꝝ nã nõ eſt. g̃ impoſſe eſt: cuz eſſe ſit talis actualitas: ꝙ differat ab eẽntia. ¶ Et cõfirmat̃: qm̃ quelibet eẽntia eſt quedã actualitas. lapideitas.n. eſt quedã actualitas. vñ nõ op; dũ ponit̃ in eſſe: ꝙ addatur ſibi aliqua actualitas. ¶ Sexto arguit ſic. Affirmatio rei nihil addit ad rem affirmatam: ſicut nec negatio tollit aliqd niſi rem quã negat. p;.n. ꝙ nõ hõ negat ſoluz hoiem: ⁊ affirmatio hois nihil aliud ponit: ſ; illud affirmat. ſi.n. poneret̃ aliud iam nõ eſſet affirmatio p̃cedentis: ſed appoſitio ante negati: ſ; poſitio lapidis in rerum natura nõ eſt aliud q̃ affirmatio realitatis lapidis: qd̃ p; ex hoc: ꝙ qñ negat̃ lapis poni in reꝝ natura: negat̃ lapis ⁊ realitas illius. vñ nihil eſt dictu lapidẽ eſſe: q̃ lapidẽ realitatẽ hẽre. g̃ poni lapidẽ in rerum natura nõ eſt alicui⁹ noue rei additio: ſ; eiuſdem rei affirmatio. ¶ Et ſi dicat̃: ꝙ affirmatio eſt aliud a re: pari rõne dicet̃: ꝙ negatio eſt aliud a nõ re. ¶ Et ſi dicat̃ vlteri⁹: ꝙ affirmatio ⁊ negatio reſpiciũt lapidẽ: ꝑ modũ ſubſtracti nõ valet. Affirmatio enim nõ reſpicit rem ꝑ modũ ſubſtracti: ſ; eſt ipſamet res. homo.n. ⁊ nõ hõ opponunt̃: ſicut affirmatio ⁊ negatio: ⁊ eodez mõ opponunt̃ res ⁊ nõ res. ¶ Septimo arguit ſic. Illa ſunt penitus idez: qbus opponit̃ penitus eadẽ negatio: ſ; nihil opponit̃ directe realitati eſſentie ⁊ realitati eſſe. ꝑuatio.n. eſſe lapidis eſt lapidez ſimpl'r nihil eẽ: ⁊ nullam realitatem habere: nec eſſentialez: nec actualem. nec aliã. ergo manifeſte apparet ꝙ nulla realitas erat in lapide niſi eſſe: ⁊ per ꝯñs realiter idẽ ſunt in eo eẽntia ⁊ eẽ. ¶ Et ſi dicat̃: ꝙ duplex eſt nihil. vnũ qd̃ opponit̃ realitati eẽntie. aliud qd̃ opponit̃ realitati eẽ. ¶ Sed ſi ſic dicat̃ diſtinguẽti de nihilo do nihili medietatẽ: ⁊ eliget quã vult. ꝯſtat.n. ꝙ in nihilo diſtinctio nõ cadit. ¶ Octauo arguit ſic. Cõceptus entis applicatus ad lapidẽ nõ addit ſibi aliq̃ rem: vt. ã. fuit ꝓbatũ. Et p;: qꝛ ſi adderet: lapis eẽt nihil: qꝛ exñs extra conceptũ entis: ſ; ꝯceptus entis ⁊ ꝯceptus eẽ eſt vnus ⁊ idẽ: niſi ꝙ ens ꝯcipit̃ ꝑ modũ ſtatus ⁊ quietis. eẽ v̊o ꝑ modũ cuiuſdã fieri ⁊ egreſſus. g̃ eẽ additũ lapidi ⁊ ſibi applicatũ penitus nullã rem addit. ¶ Nono arguit ſic. Qñcũq; aliqd diuidit̃ ꝑ duas dñtias: ſi vna totaliter deſtruit diuiſuz reliq̃ nihil addit ad diuiſum: nec ſm̃ rem nec ſm̃ rõnẽ: ſ; tñ affirmat ipm. vbi gr̃a. hõ diuiditur per verũ ⁊ pictũ. pictũ aũt totaliter tollit hoiez. ſequit̃ eni: homo eſt pictus. g̃ nõ eſt homo: ⁊ ideo veꝝ nihil addit ad hominẽ. homo eni verus nõ eſt niſi hõ nec ſm̃ rem: nec ſm̃ rationẽ: ſed conſtat ꝙ ens diuiditur ꝑ ens actu exñs ⁊ ꝑ ens in potẽtia: ⁊ altera differẽtiarũ: puta potẽtia totaliter deſtruit ens. ſequit̃ enim: eſt lapis in potentia. g̃ nõ eſt lapis. g̃ altera differentia puta actualitas ⁊ exiſtere nihil addit ad ens: nec ſm̃ rem: nec ſm̃ rõnez. ¶ Cõfirmat̃. qꝛ ſi lapis concipiat̃ vt nõ poſitus in eſſe. ſtatim concipit̃ vt nihil: ita ꝙ deſtruit̃ tota realitas lapidis. g̃ qñ cõcipiet̃ vt poſitus in effectu: nihil addet̃ nec ſm̃ rem: nec ſm̃ rõnem. vñ qꝛ nõ poſitio lapidis eſt pura negatio lapidis. ſeq̃t̃ ꝙ poſitio lapidis eſt pura affirmatio ei⁹ ⁊ pura veritas: ⁊ ꝑ ꝯñs nihil addit. ¶ Decimo arguit ſic. Iſte due equipollẽt. lapis eſt ens nũc ⁊ in actu: ſ; ens nõ addit rem: nec rõnẽ ad lapideitatẽ: nec ecõuerſo: ſ; eſt eadẽ rõ implicita ⁊ explicita. explicita qdẽ per lapidem: ⁊ implicita in ente. g̃ dicẽdo. lapis eſt ens: nõ addit̃ res: nec ratio: que p̃dicet̃ de lapide. ¶ Undecimo arguit. Ita ſe h; eẽ ad eẽntiã: ſicut ſe h; ꝯceptus alicui⁹ rei ſignatus v̊baliter ad ꝯceptũ eiuſdẽ rei ſignificatũ nominaliter: ⁊ eõ. eſſe eni ⁊ ens ⁊ eẽntia ſe hñt ſicut curſus: currere: ⁊ currens. ⁊ ſicut flos: floritio: ⁊ florere: ſ; eadẽ res ⁊ ratio ⁊ intẽtio claudit̃ in cõceptu importato per nomẽ: ⁊ in cõceptu importato per verbũ: nec ibi duo cõceptus aliquo mõ differũt rõne: ſed tñ in modo ꝯcipiendi illam rem ⁊ rõnẽ: ⁊ hoc eſt qd̃ dicit Cõmẽtator. 5. phyſi. cõmẽto 9. ait.n. (Et ꝓpter famoſitatẽ iſti⁹ diſtinctionis. ſ. qũo oẽs intentiões diuidunt̃ in habitus qeſcentes ⁊ mobiles: oẽs gentes in hoc cõuenerunt: ꝙ poſuerunt nominationũ p̃ncipiũ nomẽ ⁊ verbũ: ⁊ poſuerũt cuilibet forme quieſcẽti nomẽ: ⁊ verbum cuilibet forme mobili: ⁊ poſuerũt ꝑtes indeclinabiles ad collationem inter illa duo.) Hec Cõmẽtator. vñ p; ꝙ omnis ratio põt cõcipi modo quieſcẽtis: ⁊ talis conceptus exprimit̃ ꝑ nomen: ⁊ modo fieri: ⁊ egreſſus: ⁊ talis exprimit̃ ꝑ verbũ. g̃ eſſe ⁊ eſſentia nõ differũt penes rẽ: aut rationẽ additã. ¶ Nec valet ſi dicat̃ ꝙ hoc h; veruz de eſſe eẽntie ⁊ nõ de eſſe exñtie. Non valet inquam: qꝛ hic loquimur de eẽ: qd̃ p̃dicat̃ in iſta ꝓpoſitõe: roſa eſt. conſtat eniz ꝙ attribuit roſe ⁊ enũciat de ea conceptũ entis in actu. vñ ſenſus eſt: ꝙ roſa eſt ex̃ nihil: ⁊ ꝙ ꝯceptus entis actual'r ſibi ꝯpetit: ⁊ ꝑ ꝯñs ly eſt p̃dicat ꝯceptũ entis: ⁊ importat ip; per modũ verbi: ⁊ ſic ꝓcedit ratio facta: ꝙ non addit rez: nec rationẽ: aut intentionẽ aliq̃: ſ; dicit ꝯceptũ entis alio mõ. ¶ Duodecimo arguit. Qꝛ ſ; Cõmẽtator. 10. metaphyſi. cõmẽto. 8.

(Auicēna fuit in hoc decept⁹: qꝛ credebat φ ens ſignificaret aliqd additū eēntie rei. vn̄ vba Cōmētat. ſunt hec.) Auicēna dixit. φ ens ⁊ vnū ſignant intētionē additā eēntie rei. nō. n. opinaṫ φ res eſt ens ꝑ ſe: ſ; per diſpōnē additā ei: vt dicimus aliqd eē albū. vnuz igiṫ ⁊ ens apud ip̄z ſignant accn̄s in re: ⁊ iā diximus impoſſibilia huic opinioni in alijs locis: ⁊ poſt cōtinget ei hoc. ſ. φ aut illud accn̄s eſt ens ⁊ vnū ꝑ aliud additū: aut ꝑ ſe. ſi ꝑ aliud additū ꝓcediṫ in infinitū. ſi ꝑ ſe. ğ ꝯceſſum eſt aliqd eē vnū ⁊ ens ꝑ ſe. ſ; deceperūt eū duo. ſ. quia opinabaṫ: φ vnū qḋ eſt pn̄cipiū q̄ntitatis: eſt vnuz qḋ eſt ſynonimū enti: ⁊ qꝛ hoc vnuz numeraṫ in accn̄tib⁹ eſtimauit: φ vnū qḋ ſigniat oia p̄dicamēta: eſt accn̄s: ⁊ ēt fuit decep⁹: qꝛ ignorauit dr̄ntiam iter hoc nomē ens: qḋ ſigniat gen⁹: ⁊ qḋ ſigniat veꝝ. qḋ. n. ſign̄at gen⁹ eſt accn̄s: ⁊ qḋ ſigniat veꝝ ſign̄at vnūquodq; decē p̄dicamentoꝝ multiplr.) Hec ille. ¶ Itē. 4. metaphyſi. cōmēto. 3. dicit Cōmēta. (Auicēna multū peccauit in hoc φ eſtimauit: φ vnum ⁊ ens ſign̄ant diſpōnes additas eēntie: ⁊ miruz de iſto homie q̄uo errauit tali errore.) Et poſt ſubdit. (Iō dicimus φ ſuba cuiuſlibet vni⁹ eſt eē ei⁹. ⁊ iō dicamus φ ſuba cuiuſl; vni⁹: ꝑ quā eſt vnū: eſt ſuū eē: ꝑ qḋ ē ens) Hec Cōmētator. ¶ Ex qbus vr̄ φ opio iſta eſt ꝯ̄ Cōmētatorē ⁊ ꝯ̄ Ariſtotelez. ¶ Arguit ēt ſic Varro. Si eē differat ab eēntia realiter. tūc qḋ an eſt: eſſet qḋ ponēs in numeruz: ſicut qḋ qꝛ eſt: ⁊ ꝓpter qd: ꝯn̄s eſt falſum ⁊ ꝯ̄ Ariſt. 2. phyſico. caplo p̄. t; ꝯn̄tia: qꝛ ſi eē differat ab eēntia. tūc cū q̄riṫ an roſa ſit: iportabaṫ an eē ꝯueniat roſe. ſicut alia res a roſe. qḋ. n. an eſt h; ꝑ ſubīo eſſentiaz: ⁊ ꝑ p̄dicato eē. ¶ Scḋo arguit idē ſic. Qꝛ Linconieſis dicit ſuꝑ illo vbo Ariſtote. φ eſſe ⁊ eēntia nec in deo: nec in p̄ma cā ponūt in numeꝝ. ¶ Tertio arguit. Qꝛ ſi eſſe differat ab eēntia realr̄. tūc p̄us crearet eēntia q̄ eē. Auguſ. n. dicit 7°. ſuꝑ Gen̄. φ p̄us creaṫ mā q̄ forma: qꝛ potētialis eſt. ¶ Quarto arguit. Qꝛ creatura ſm̄ illud qḋ eſt: eſt termin⁹ creatiōis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s qcqd eſt in ea: eſt aliquis act⁹ ⁊ aliqḋ eē. ğ relinquiṫ φ eē nō differt realr̄ ab eēntia. ¶ Primo arguiṫ ſic ab alijs. Creatio terminaṫ ad eē: ſ; ꝑ creationē nihil acqriṫ: niſi reſpect⁹ ad efficiēs. tota eni realitas q̄ fit: ab eterno fuit vt exēplata. ⁊ per ꝯn̄s habuit eē eēntie. ğ eſſe exn̄tie nihil addit ad eēntiā niſi eē ꝓductū ⁊ reſpectū ad ꝓducēs. ¶ Scḋo. Exiſtere nō eſt aliud q̄ ex̄ ſiſtere. extra. ſ. ſuas cās: ſ; poni ex̄ vtutē cauſe efficientis: ⁊ vlr̄ poni ex̄ cām dicit reſpectū ad cām: extra quā eſt. ğ eē dicit formalr̄ reſpectuz ad cām. ¶ Tertio. Qn̄cūq; aliqd vnū ⁊ idez trāſferṫ de potētia in actū: nihil acqſiuit abſolutū. alioqn iam nō eēt idē numero: ſ; res que p̄us fuit poſſibilis: eadez numero poniṫ in effectu. lapis. n. qui p̄us nō erat: poſtmodū eſt idē numero. ğ per eē nō eſt acqſitū aliqd abſolutū: ſ; tm̄mō reſpectus ad trāſferens de potētia in actū. ¶ Quarto. Ph̄s dicit. 9. metaphy. φ nomē act⁹ trāſumptū eſt ab actiōe. vn̄ poni in eē ⁊ poni de facto idē eē vr̄: ſ; poni in actu vel in actu eē ⁊ ꝑfecto nō dicit niſi reſpectū ad ꝓducēs ⁊ agēs ⁊ faciēs. ğ eē exn̄tie ſolū addit ad eſſentiā reſpectū ad agēs. ⁊c̄.

Arguunt ē alij tenentes φ eē differat ab eēntia: ſicut reſpectus a fundamēto.

Ad iſta argumēta dr̄. Ad p̄mū qdez φ ly per ſe pōt excludere per aliud tāq̄ ſubm̄ vel receptiuū: ⁊ tūc ꝯcediṫ: φ aliqḋ creatuz eſt ens per ſe: ſicut ſuba: que nō eſt ens ꝑ aliud ſuſceptiuū: ⁊ iō dr̄ ens per ſe. Linconienſis p̄mo poſterio. cap. 4. dicit. (Diciṫ aūt ꝑ ſe eē: qḋ ꝑ efficiētē cām nō eſt ſic ſola p̄ᵃ cauſa ꝑ ſe eſt. Diciṫ 2° ꝑ ſe eē qḋ per cām mālem nō eſt: ⁊ ſic dicunṫ intelligentie per ſe entes: vel per ſe ſtātes. Diciṫ etiā per ſe eſſe qḋ ꝑ ſubm̄ nō eſt: ⁊ ſic dr̄: oīs ſubſtātia ⁊ ſola per ſe eē.) Hec ille. Alio⁹ ly per ſe pōt excludere per aliud tāq̄ formale: ⁊ ſic nec eſſentia ſubſtātie: nec accn̄tis eſſentia eſt ens ꝑ ſe: ſ; ꝑ aliud formalr̄. ſ. per eē: ⁊ hoc loquēdo de ly ens put eſt participiū: ⁊ ſignat tn̄ q̄ſi hoc qḋ dico exn̄s. Iſto mō. n. quelibet eēntia creata eſt ens ꝑ aliud ⁊ nō ꝑ ſe: put ly ꝑ ſe excludit formale: ⁊ nō ſolū ſuſceptiuū illi⁹ qḋ eſt. ¶ Ad 2ᵐ dr̄: φ eſſe creature vt p̄us dictuz fuit in p̄mo articu. nō ſubſiſtit: ⁊ iō nec illi debeṫ ꝓp̄e eē: nec fieri: nec creari. ac ꝑ hoc nec dr̄ ꝓprie creatura: ſ; qd ꝯcreatuz. tale aūt nō opꝫ: φ participet aliud eſſe diſtinctū a ſe: aut φ acquirat eſſe. ſi eni tale quid dicatur eē hoc ē alio mō q̄ eēntia ſit. (vn̄ ſ; ſcm̄ Tho. de veritate. q. 21. arti. 4. ad 4ᵐ.) Triplr̄iter diciṫ aliqd ens. Primo mō diciṫ aliqd eē: qꝛ in ſe ſubſiſtit. Scḋo mō qꝛ eſt p̄nᵐ ſubſiſtēdi vt forma. Tertio mō qꝛ eſt diſpō ſubſiſtētis vt cecitas: ⁊ iō cū dicimus: eē eſt ens ſi ꝓcedaṫ ſic. igr̄ eſt aliquo ens vel ſe: vel alio. ꝓceſſus nō ſequiṫ: qꝛ nō dicebaṫ hoc mō ens: ſicut aliquid in ſuo eſſe ſubſiſtēs eſt ens: ſed ſicut quo aliqd eſt. vn̄ nō opꝫ querere ipſi eſſe aliquid quo ſit: ſed vtruz ipſo eſſe aliquid ſit: qḋ ſit idē ei: vel diſtinctuz ab eo.) Hec ille in forma. ¶ Ex qb⁹ p; φ nō ſequiṫ. eēntia creata participat eē. ğ a ſimili eē creatū ꝑticipat eē: nec ſequiṫ. eēntia creata eſt ꝑ aliud a ſe. igiṫ eſſe creatuz eſt ꝑ aliud a ſe. Nec valet ſi dicaṫ. eē creatū eſt extra nihil. igiṫ eſt ꝓprie ens: qꝛ extra nihil nō ſoluz eſt qḋ eſt: imo ēt diſpōnes entis: que nō dicunṫ ꝓprie ⁊ formaliter entia ſ; entia: ⁊ in hoc differūt a penitus nihilo. ¶ Ad 3ᵐ negaṫ diuiſio q̄ ibi fit. illa eni diuiſio entis in ſubam ⁊ accidēs eſt diuiſio entis put dicit eēntiaz: ⁊ nō put dicit actū exiſtēdi ſm̄ φ ponit ſctūs Tho. 2° quolibet. q. 2. arti. p̄. ⁊ iō ſ; oīs eēntia ſit ſuba: vel accn̄s: nō tn̄ oē qḋ eſt aliqd entis eſt ſuba vel accn̄s: niſi reductiue. eē eni ſube reduciṫ ad gen⁹ ſube: ⁊ eē qualitatis ad gen⁹ q̄litatis. ſicut eniz pūctus reduciṫ ad gen⁹ quātitatis tāq̄ p̄ncipiū eoꝝ: que ſunt in illo genere: vel vna illius ſpecies: ita eē ſube reduciṫ ad gen⁹ ſube q̄ſi formale oiūz q̄ ſunt in illo. act⁹. n. ⁊ potentia ad idē gen⁹ reducunṫ. Iſto modo ğ cōceſſo φ eſſe ſube ſit de genere ſube. nō ſequiṫ φ ſit mā: vel forma: vel compoſitū: nec φ tres ſube ſint in cōpoſito: ſed due. ⁊ actualitas cōpoſiti q̄ reduciṫ ad idē genus. eē. n. lapidis nō eſt in genere ſube: ſicut eſſentia per ſe cōtenta ſub genere: nec ſicut pars eſſentie. iō nec eſt cōpoſitū ſubale: nec ps eius. Sed qꝛ eſt act⁹ cōpoſiti ⁊ ſuarū partiū. dico tn̄ φ eſſe ſube poſſet dici accn̄s. iuxta aliū modū loquēdi. vt p̄us in p̄ articulo dicebaṫ. ſm̄ φ oē qḋ eſt p̄ter rōnē alicuius dicitur ei accidere: ⁊ de tali accn̄te loquēdo nō opꝫ φ ſupponat ſuū ſubm̄ exiſtere: nec eſt incōueniēs: φ ſubſtātia ſit per illud ⁊ exiſtat: aut φ ſit actualius. Silr̄ non ſequiṫ φ ſuba: que habet eſſe per illud accn̄s: ſit ens ꝑ accidēs eo mō quo Ariſtoteles loquiṫ de ente ꝑ accn̄s. ſ. φ includit res diuerſoꝝ geneꝝ: nec ſequiṫ φ tale accidēs ſit ens per ſe p̄mo. nō. n. ꝓprie eſt qḋ eſt: ſed quo eſt. ¶ Ad p̄ᵐ Gerar. dr̄: φ minor eſt vera loquēdo de illis: q̄ generanṫ vnica gn̄atiōe: ſic φ quodlibet illoꝝ eſt qḋ gn̄atur. ⁊ iō ꝯcediṫ: φ hō: ⁊ exiſtens hō: ⁊ vn⁹ hō idē ſunt realr̄: qꝛ vnica gn̄atiōe gn̄anṫ illo mō. Si aūt maior itelligaṫ de gn̄atis: quoꝝ vnū ſe h; vt qḋ: aliud vt quo: vel ambo vt quo. non eſt vera: qḋ p;: qꝛ lapis ⁊ partes eius eſſentiales vnica gn̄atiōe gn̄anṫ: ⁊ tn̄ lapis nō eſt ſua ps eēntialis: ⁊ iō qꝛ minor ad ſenſuz iſtū negatū ē vera: ⁊ ad ſenſuz quo ꝯceſſuz eſt argumētū nō valet.

valet. ¶ Uñ pma pbatio minoris falsum assumit di/cēdo: ꝙ p se terminꝰ gnōnis est eē cōpositi: si loquaꝛ de termio qđ.esse.n.nō est terminꝰ gnōnis. ¶ Scđa silr pbatio deficit supponēdo: ꝙ sola forma sit terminus gnātiōis cōpositi vt quo: τ esse teneat se a pte termini vt qđ.hoc.n.falsuz est: cū eē minꝰ subsistat ꝙ̄ forma: τ ɔ̄ñter minꝰ hēat rōnē gnāti ꝙ̄ forma: imo potiꝰ ē terminꝰ quo ꝙ̄ forma. ¶ Tertia deniqꝫ pbatio deficit: lꝫ.n.realitas: q̄ actualr gnātur: nō dicat intrinsece nisi mām τ formā actuātē: tñ illa realitas nū ꝙ̄ terminaret gnātionē: nisi vt substracta actui q est eē: ita ꝙ eē ē tali realitati rō terminādi gnōnē: nec tñ est pars illiꝰ: nec itrinsecū illi: sꝫ actꝰ eius. g̃ sunt ibi duo termini q̄. vnꝰ est forma. aliꝰ est eē. forma est terminꝰ quo īquātū est pn̄m terminandi pductionē: sꝫ eē est terminꝰ quo tāꝙ̄ formalis termiatio fluēs a forᵃ. ¶ Illud āt qđ addit arguēs de negligētia Aristo.τc̄. Dico ꝙ Arist. iuestigauit pnᵃ ītrinseca substātie cōposite. s. mām τ formā: eē aūt nō est pn̄m ītrinsecū sube: imo est totalr ex q̄ddita tez eius: τ cuiuslꝫ sube create: cū sit pticipatio essentie īcreate. iō ista inq̄sitio nō spectat ad tractatū de rerū q̄dditate: vel de pncipijs rerū: vel sube cōposite: sed in multis locis dicit Aristo. ꝙ gnō terminaꝛ ad eē. sicut
7. c. 7. 5. phys. τ p̄ de gnātiōe. ¶ Utꝝ āt eē distinguaꝛ ab eo
1. c. 18. qđ est τ subsistat: habeꝛ partiꝫ ab eo zᵒ posterio. vbi. s̄. allegatum est. τ partim a suis discipulis: puta Auicen. Alpha. Algacele. Boetio. Auctore de cāis: τ a sctis doctoribꝰ. ¶ Ad zᵐ dr̄: ꝙ eē nō est accñs loquēdo de eē subali illo mō: quo res collocata in alio pdicamēto ꝙ̄ sube dr̄ accñs: sꝫ pōt dici accñs mō supius expsso: qꝛ est ex rōne eēntie create: τ pticipatio eēntie icreate. tale g̃ esse lꝫ nō sit accidēs ad mentē arguētis: nō tñ est suba: sed subale quid. τ iō nō opꝫ ꝙ sit mā: vel forma vel cōpositū: sꝫ actꝰ sube subsistentis τ quedā pme forme. Qđ aūt addiꝛ de suba simplici. dr̄ ꝙ ipsa est scipa in actu nō tāꝙ̄ ipa sit actualitas eēndi: sꝫ potiꝰ qꝛ se tota est forma. τ p ɔ̄ñs eēntia eiꝰ fm̄ qđlibet sui est pncipiū essendi: nō sic de suba cōposita: cuiꝰ sola vna ps est pncipiū eēndi. ¶ Ad 3ᵐ negaꝛ minor. nec.n. eē accidētis est ipsummet accñs. sicut nec esse lapidis est lapis. Silr nec esse qđ dat accñs ipsi subo: est ipm accñs. vñ fm̄ ꝙ oñdit sctūs Tho. in tractatu de esse τ essentia. (Illud (inquit) cui aduēit accñs est ens in se cōpletū subsistēs in suo eē: qđ q̄dē esse nāliter pueniit accidēs qđ supuenit: τ iō accñs supueniēs ex ɔ̄iunctiōe sui cuꝫ eo cui supuēit: nō cāt illud eē in quo res subsistit: p qđ res est ens p se: sed causat quoddā esse zᵐ: sine quo res subsistens intelligi pōt esse: sicut p̄ᵐ pōt intelligi sine scđo.) Hec ille. ¶ Et si dicaꝛ ꝙ, quꝰ rōne forma accidētalis imprimit subiecto suo tale esse distinctum ab vtroqꝫ: sic illud esse imprimet aliud esse τ aliā realitatem: τ illa aliā: τ sic in infinitū. ¶ Dicaꝛ ꝙ nō sequiꝛ. nō eniꝫ forma sic dat esse quasi ponat inter se τ subm vnā tertiā entitatē: sic eni argumētuꝫ pcederet: sꝫ isto mō forma est pncipiū essendi: qꝛ ex coniunctiōe sui ad subm resultat eē subiecti p formā: si sit forma accidētalis: vel esse totiꝰ cōpositi: si sit substātialis: qꝛ esse: qđ dat forma nō est in subiecto per illū modū: quo accñs est in subiecto: vel forma in mā: sed illo mō quo actus est in potētia. actꝰ.n. abstrahit a forma τ potētia a subiecto vel mā. τ iō qꝛ subiectuꝫ sub forma est potētiale ad eē: qꝛ forma quelibet. ideo dicit esse pncipiū essendi: qꝛ constituit ppriū susceptiuū actus qui est esse: eē aūt qꝛ est actualissimū in genere actus primi nō cōstituit aliud potentiale: sicut forma faciebat. nō igiꝛ opꝫ ꝙ sit ex vnione forme ad subiectū resultat esse: ꝙ iterꝫ ex esse τ ex illo: in quo est: resultet aliud: qꝛ dum aliqđ est sub esse: iam est in termino actus pmi: qđ non erat dum erat sub forma. nō eni restat potētia ad actuꝫ primū: sed solū ad zᵐ qui est opatio. instātia g̃ pcedit ex
falso intellectu: qꝛ imaginaꝛ ꝙ esse causeꝛ ab ipsa forma sicut ab agēte: qđ nō est verū: sed illo mō quo propria potētia dicit eē causa actꝰ: quē suscipit. Si loquamur de forma subsistente: vt est aīa rōnalis: vl̄ angelus: aut sicut illud qđ cōplet rōnē potētie pprie: vel ppria susceptiui actus alicuiꝰ: dr̄ eē illiꝰ causa: τ isto modo accñs τ forma subalis nō subsistēs dr̄ causare esse. ɔ̄stat aūt ꝙ nō sequiꝛ: si forma isto mō cāt eē ꝙ iterū illud eē causet aliud eē: qꝛ eē nec est potētia: nec cōstitutiuū potētie ad vlteriorē actū pmū: sꝫ est terminus finalis potēte ad actū pmū: τ quedā incboatio secundi actus. vñ sanctus Tho. p̄ sen. di. 8. q. 4. arti. 2. ex dictis Auicē. ait sic. (Omne qđ est in genere hꝫ quidditatē differentē ab esse sicut hō. humanitati eni ex hoc qđ est humanitas nō debeꝛ eē in actu. pōt eni cogitari humanitas: τ tñ ignorari an aliqs sit hō. Et rō huiꝰ est: qꝛ omne: qđ pdicaꝛ de his: q̄ sunt in genere: pdicat q̄dditatē: cū genus τ spēs pdicētur in eo qđ quid. illi aūt quidditati nō debeꝛ eē nisi per hoc ꝙ suscepta in illo vel in illo. τ iō q̄dditas generis vel spēi nō cōmunicaꝛ fm̄ vnū esse oibus: sꝫ solū fm̄ vnā cōem rōnē. vñ constat ꝙ eē eius nō est sua q̄dditas.) Hec ille. ¶ Ex hoc habeꝛ ꝙ cū forma accidētalis ponaꝛ in genere: ꝙ ipsa nō est suū eē plusꝙ̄ suba posita in genere sit suuꝫ esse. ¶ Qđ ēt clarius dicit. 4. sen. di. 12. q. 1. arti. 1. q̄stiun. 3ᵃ. in rñsione ad 5ᵐ vbi dicit: ꝙ in accñtibus separatis in sacramēto eucharistie differt eē ab eēntia: τ est ibi cōpositio ex qđ τ quo est. si sit i āgelis. ¶ Nec valꝫ si qs dicat: ꝙ p idez esse existit accidēs τ subiectū eius. hoc eni falsum est. vñ sctūs Tho. p̄ sen. dist. 3. q. 2. arti. 3. dicit: ꝙ fm̄ quodlibet accñs addiꝛ aliquod eē ipsi sube. Et dist. 20. q. 1. arti. pmo dicit: ꝙ relatio: q̄ hꝫ eē in creatura hꝫ aliud esse ꝙ̄ sit esse sui subiecti. vñ est aliud a suo subiecto: τ sicut ponit de relatione: ita habet ponere de alijs accñtibus. vñ 4ᵒ cōtra Gentiles caplo. 14. dicit. (In nobis (inquit) relatiōes habent esse dependens: qꝛ earū eē est aliud ab eēntia sui subiecti. vñ hñt ppriū modū essendi fm̄ pprias rōnem: sicut τ in alijs accñtibus ɔ̄tingit: qꝛ.n. omnia accñtia sunt forme que dā sube supaddite: τ a pncipijs sube causate: opꝫ ꝙ earū esse sit superadditū sup esse sube: τ ab ipso depēdēs: τ tanto vniuscuiusqꝫ eoꝝ eē est pus vel posteriꝰ: quāto forma accñtalis fm̄ ppriam rōnem fuerit ppinquior sube.) Eandē ponit sniam 3ᵃ parte. q. 17. arti. 2. vbi sic ait. (Est aūt ɔ̄siderandū: ꝙ si aliqua forma vel natura sit: q̄ nō ptineat ad eē psonale substātie: vel hypostasis subsistentis. illud eē nō dr̄ eē eius per se simplr: sed fm̄ quid: sicut esse album est esse sortis nō inquantū est sortes: sꝫ inquātū est albꝰ: τ hō eē nihil pbibꝫ multiplicari in vna hypostasi vl̄ psona. aliud.n. est eē: quo sortes est albus: τ quo sortes est musicꝰ: sꝫ illud eē qđ ptinet ad ipsam hypostasim vel psonaꝫ fm̄ se impossibile est in vna hypostasi vel psona multiplicari: aliud eni eē poniꝛ in sorte fm̄ ꝙ est albus: τ aliud fm̄ ꝙ est hō: qꝛ eē albū nō ptinet ad eē psonale sortis. eē aūt capitatū: τ esse corporeū: τ esse animatū totuꝫ ptinet ad vnā psonā sortis: τ iō ex oibꝰ his nō fit nisi vnū eē sortis: τ sic ɔ̄tingeret ꝙ post ɔ̄stitutionē psone sortis adueniret sorti manꝰ: vel pes: vel oculus: sicut accidit in ceco nato. ex his nō accresceret sorti aliud esse: sꝫ solū re

Eē nō a forᵃ tāꝙ̄ a causa agente.

Unuꝫ est esse simplr: lꝫ sint plа fm̄ qđ.

latio quedã ad illud eẽ:qꝛ diceret̃ eſſe nõ ſolũ ſm illa: que ꝑus habebat:ſed et̃ ſm ea q̃ poſtmodũ ſibi aduenerũt.) Hec ille. ❡ Pꝫ igit̃ ex ꝑdictis: ꝙ qõlibet accidẽs hꝫ aliud eẽ ab eẽ ſui ſubiecti. Scḋo ꝙ illud eẽ differt ab ipſo accñte. Ex qbus 3° ſequit̃: ꝙ actus accñtalis dat ſubo ſuo eſſe diſtinctũ a ſeipſo accñte: vt pote albedo nõ ſolũ actuat ſubm:imo dat ſibi qõdã eẽ:qḋ nec eſt albedo:nec eſt ſubale ſibi. ⁊ ſic pꝫ: ꝙ minor dicti argumẽti falſa eſt. ❡ Ad 4m dr̃:ꝙ eſſe ſubale põt dici accñs ſube cõplete modo ſuperius dicto: qꝛ.ſ.nec eſt ei⁹ eſſentia:nec pars eſſentie:nec de rõne eẽntie:nõ aũt ꝙ ſit accidẽs.i.forma accñtalis:qꝛ lꝫ aduẽiat poſt eẽntiã cõpletã: nõ tñ poſt eſſe cõpletũ:ſecus aũt eſt de forma ſubali: qꝛ ſi adueniat eſſentie cõplete per aliaꝫ formã ſubalẽ ꝑoꝛ eſt.neceſſario et̃ aduenit eẽ cõpleto: qꝛ oĩs forma ſubalis dat eſſe ſubale completũ in aliq̃ ſpecie. ſicut quelibet vnitas ꝯſtituit nouã ſpẽm numeri. 8. metaphyſi. talis ĝ forma ſic adueniẽs poſt eẽntiã cõpletã ⁊ eſſe cõpletũ neccẽo eẽt forma accñtalis. Nec poſſet dare eſſe ſubale:cũ vnius entis vnũ ſit ens ſubſtãtiale quo exiſtit. Et ſic pꝫ ꝙ nõ eſt ſile ꝺ forma ſubſtãtiali ſupueniẽte eſſentie cõplete. verũtñ cuꝫ dicim⁹ ꝙ eſſe ſupuẽiat eſſentie cõplete. intelligẽduꝫ ꝙ ſupuenit eẽntie cõplete q̃tum ad ſuã rõnẽ ſpecificã: non tñ ſupuenit eẽntie cõplete q̃tũ ad ſuũ ꝓpriũ modũ eẽndi:qꝛ anq̃ꝫ veniat eſſe:nullũ ꝑcedit cõplemẽtũ in actu in rerũ natura:⁊ in hoc differt eſſe a forma accñtali: q̃ ſupponit vtrũq̃ꝫ complementuꝫ eſſentie cui aduenit. ❡ Ad 5m dico ſilr̃:ꝙ ſimilitudo ibidẽ facta nõ valet: plures eñi forme ſi eẽnt in cõpoſito:neccẽo dicerẽt plures actus nullo mõ ſe ꝑficiẽtes:⁊ iõ illud cõpoſitũ nullo mõ eſſet vnũ:qꝛ nõ poſſet aſſignari illud quo fierẽt vnũ:qꝛ nec ſeipſis:cũ quelibet forma alteri⁹ rõnis conſtituat aliã ſpẽm:nec ꝑ corpus:qꝛ materia nõ continet formã:ſꝫ ꝯtinet̃:nec vnit ſed vnit̃. vt deducit Ariſt. p° de aĩa.ꝑticula.88. ⁊ 2° metaphy.particula.53. ſed ſi ponamus in ſorte vnã formã ſubalẽ: ⁊ preter hanc ponamus ibidẽ aliũ actũ q eſt eſſe. tales actus ſeinuicẽ ꝑficiũt: imo vnus eſt actualitas alteri⁹: ⁊ alter cõparatur ad aliũ vt potẽtia ad actũ.ſ.forma ad ipm eſſe. Sicut eñi dicit ſctũs Tho. pma pte.q.3.arti.4. (Eſſe ẽ actualitas oĩs forme vel nature:nõ eniꝫ bonitas vel hũanitas ſignat̃ in actu:niſi ꝓut ſignam⁹ eã eẽ.) Hec ille. Nõ eñi eſt icõueniẽs illud:in quo tales duo act⁹ ſunt: eẽ ſimplr̃ vnũ:cũ act⁹ ⁊ potẽtia ſint vnũ. vt dicit Ariſ. 2° de aĩa.ꝑticula.7. Uerũtñ eſt alia diſſimilitudo in ꝓpoſito:qꝛ ſi plures forme eẽnt in cõpoſito ſm taliter opinantes:oẽs ſunt de q̃dditate illi⁹ cõpoſiti: ⁊ iõ argumẽtũ ſcti Tho. bonũ eſt ꝯ eos. ex hoc eniꝫ ſequit̃ ꝙ illud nõ eſt vere vnũ:ſꝫ ſctũs Tho. nõ ponit:ꝙ eẽ ⁊ forma ſubalis ſint duo act⁹ ꝯſtituẽtes q̃dditatẽ cõpoſiti: imo dicit ꝙ eẽ accidit illi quidditati. Dicit et̃ 2° quolibet.q.2.arti.1. ad pm: ꝙ ex eſſe ⁊ eẽntia nõ reſultat aliqua tertia res. ſicut dicebãt illi qui ponũt pluralitateꝫ formarũ in cõpoſito. ❡ Ad 6m dr̃:ꝙ quicq̃d importatur per nomẽ ſortis explicite:importat̃ noĩe hoĩs implicite: ⁊ iõ hic hõ nõ ſe hꝫ ad hoĩem vt totũ reale ad ſuã partẽ: ⁊ illo mõ ſorte ſe hꝫ ad hũanitatẽ: vt alias dcm̃ eſt. ❡ Ad 7m dico:ꝙ rñſio ibidẽ poſita bona eſt:nec pma illi⁹ improbatio valet:qꝛ rõ vni⁹ eſt negatiua. ratio võ entis eſt poſitiua. vñ vnitas nõ addit ſup eſſentiã niſi negationẽ diuiſiõis: ens võ dicit actũ exiſtẽdi: q nõ ita ꝯſequit̃ neccẽo eẽntiã creatã:ſicut negatio idiuiſionis. Iſta rñſio eſt ſcti Tho. pma parte.q.6.arti.3. Et iõ rõ Cõmentatoris hñ ꝯcludit:ꝙ vnũ nõ dicit aliquid diſtinctũ a re qua dr̃ vna:ſꝫ nõ ꝓbat ꝙ ens participaliter ſumptuꝫ dicat aliud ab illo qḋ exiſtit. vñ dicens:ꝙ lapis eſt vnus ꝑ entitatẽ ſupadditã nõ põt negare qn illud ſit idiuiſum:ſꝫ dicẽs:ꝙ lapis nõ exiſtit ꝑ ſuã eẽntiã:ſꝫ ꝑ eſſe diſtinctuꝫ a ſua eẽntia. vtiq̃ꝫ dicet: ꝙ illud eẽ:quo lapis eſt:nõ eſt qḋ exiſtit:ſicut nec albedo eſt illud qḋ albat̃. verũtñ dico ꝙ ſumendo ens nominaliter ꝓut dicit eẽntiã decẽ ꝑdicamẽtoꝝ ita bene ꝯcludit rõ Cõmẽtatoris de ente ſicut de vno:ꝙ nullũ coꝝ dicat reꝫ ſupadditã eẽntie illius:de quo dicitur. ❡ Scḋa ſilr̃ improbatio dicte rñſionis nõ ꝓcedit: qꝛ ens ſumptũ ꝑticipaliter:qḋ ꝯuertit̃ cum hoc qḋ dico exñs: nõ ſic eſt trãſcẽdẽs ꝙ ſit eẽntialr̃ ſupi⁹ ad deceꝫ ꝑdicamẽta: qꝛ accidit cuilibet ꝑdicamẽto ꝙ ſit ens illo mõ: ſꝫ ens noĩaliter ſumptũ eſt illo mõ trãſcẽdẽs ⁊ eẽntialr̃ ſupi⁹ ad decẽ ꝑdicamẽta.ſ.ad oẽ qḋ ꝑ ſe reponit̃ in ꝑdicamẽto: ⁊ ad oẽ qḋ eſt in ꝑdicamẽto reductiue,quocũq̃ꝫ mõ: ⁊ iõ de quocũq̃ꝫ ꝑdicat̃ ei⁹ ꝯcretuꝫ.ſ. ens ꝑdicat̃ eẽ ei⁹ abſtractũ. ❡ Tertia deniq̃ꝫ iprobatio nulla eſt:qꝛ ſicut dcm̃ eſt. exñs nõ eſt eſſentialiter trãſcendẽs:ſꝫ iõ dr̃ trãſcendẽs:qꝛ ꝑdicat̃ de reb⁹ diuerſoꝝ generũ:ſꝫ ꝯtingenter. talia aũt taliter trãſcendẽtia nõ ꝯuertunt̃ cũ ente noĩalr̃ ſumpto: ⁊ iõ ſꝫ ens nõ ꝑdicet de aliquo niſi eẽntiã illi⁹ de quo dr̃:ſecus eſt ꝺ hoc trãſcendẽte ens ꝑticipialiter ſumpto. verũtñ ꝯceſſo ꝙ eſſe quo ſuba eſt:ſit ens vel exñs illo mõ. dcm̃ eſt in ſolutione ſcḋi argumẽti. ❡ Si tũc vlteri⁹ arguat̃: aut illud eẽ eſt exñs ſeipſo:vel ꝑ aliud eẽ. ❡ Dr̃ ꝙ nõ valet diuiſio niſi i illo:qḋ ſic dr̃ ens:ꝙ eſt in ſuo eẽ ſubſiſtẽs: nõ aũt in illo qḋ.iõ dr̃ ens:qꝛ eſt diſpõ exñtis. tale eñi nec eſt ſeipſo:nec alio:ſꝫ illo aliq̃d eſt:qḋ eſt idẽ illi: vt in deo:vel aliud vt in creatura. ❡ Ad 8m dicit̃:ꝙ bene ꝯcludit:ꝙ eẽ nõ eſt pñm itrinſecũ hoĩs vel hũanitatis aut ſortis: ſꝫ vlterioꝛ deductio nõ valet. igit̃ ſortes nõ exiſtit ꝑ aliud a ſua mã vel forma. dcm̃ eſt eniꝫ ꝑus in ꝓbatiõe 2e ꝯnis:q̃ꝛ cõpoſitũ ex mã ⁊ forma exiſtit ꝑ formã ſicut pñm eẽndi: ⁊ exiſtit ſuo eſſe:ſicut ſua actuali exñtia. vñ accipiẽdo exñs ꝓ illo:qḋ denoiat̃ ab exñtia. tũc ipm nõ icludit itrinſece niſi mãm ⁊ formã. Dico tñ ꝙ ſi accipiat̃ exñs ꝓ illo qḋ icludit exñtiã ⁊ ſubiectũ exñtie: ipm icludit aliq̃d intrinſece ꝑter mãm ⁊ formã.ſ.eẽ. ❡ Pꝫ igit̃ ꝙ vlteri⁹ nõ valet illatio:q̃ infert̃ ꝙ ad exñtiã nihil reqrit̃ niſi pñª ei⁹ itrinſeca. hoc eñi falſuꝫ eſt. nullũ eñi pñm ſortis eſt exñtia ſortis:ſed hñ ꝯcedit̃ ꝙ ad cãndũ exñtiã ſortis ſufficiũt ei⁹ pñcª itrinſeca. loquendo de cã formali ⁊ nõ de efficiente. Illud at̃ qḋ ibi addit̃:ꝙ exñtia q̃ñq̃ꝫ eſt in poª:q̃ñq̃ꝫ in actu. ſupi⁹ eſt multiplr̃ iprobatuꝫ. hoc eñi adeo eſt abſurdũ:ſicut ſi diceret̃:ꝙ albedo q̃ñq̃ꝫ eſt alba:q̃ñq̃ꝫ nigra. ❡ Ad pm Scḋo. dr̃ ꝙ maioꝛ hꝫ multas iſolubiles inſtãtias. Nã albũ ⁊ albedo ſe hñt vt abſtractũ ⁊ concretũ:que tñ realr̃ necdũ grãmaticalr̃ diſtinguunt̃:nõ eñi ſine cã vnũ noiat̃ abſtractũ:aliud ꝯcretuꝫ: abſtractũ dicit illud ſolũ:quo ſolo ⁊ toto aliq̃d dr̃ tale:cõcretũ aũt dr̃: qꝛ hꝫ illud cũ alijs ꝯiunctũ: ⁊ cõmaſſatũ vt als eſt dcm̃. ❡ Nec valꝫ iſtare i diuinis:qꝛ ibi nec abſtractũ nec ꝯcretũ inq̃ãtũ hõ ꝓprie ꝑdicant̃: vt dicit auctoꝛ de cãis. ❡ Ad 2m dico:ꝙ mioꝛ eſt falſa:qꝛ ſape nõ eſt ſapia:ſꝫ eẽ ſapientẽ:nec curſus eſt currere: ſꝫ eẽ currentẽ:nec lux eſt lucere:ſꝫ eẽ lucẽteꝫ. vñ talia dicũt q̃dã eẽ accñtalia cãta a formis in ſubo illaꝝ. ❡ Ad 3m negat̃ maioꝛ. verbũ.n.nõ dicit formã ſignatã ꝑ nomẽ: ſꝫ poti⁹ dicit actionẽ vel paſſionẽ ſm formã ſignatã ꝑ nomẽ: ⁊ hoc in vbis actiuis ⁊ paſſiuis: vt calefactio:calefio. Si aũt ſint vba neutra ſufficit:ꝙ ſignificẽt actũ

T.c.10.

Di[ſt].4.q.2. ꝯcl[u]one pma.

preuie

pꝛeuie forme ſignate per nomē: vel ipſiuꝫ ſuppoſiti eē ſm̄ taleꝫ formā. Patet eniꝫ ꝙ curro reſoluitur in hoc qḋ dico ſum currēs: nō igitur curro dicit ſolū curſum: ſed eſſe curſus in ſubiecto ſm̄ formā: que dicit̄ curſus vel hꝫ. ℂ Ad quartū negat̄ minoꝛ: vita eniꝫ dicit eēn- tiaꝫ rei viuētis: ſed viuere dicit actum illius eſſentie. ℂ Ad qntū dr̄: ꝙ poſitio noſtra non tenet: ꝙ aliq̄ crea tura per ſe vna per ſe cōponitur ex eſſentia ꝛ eſſe: ſꝫ ꝙ in qualibꝫ creatura per ſe in genere exiſtēte ſit talis cō poſitio: vnde ſanctus Tho. quolibe. 2. q. 2. arti. p̄. ad p̄ᵐ dicit ſic. (Aliquādo ex his: que ſimul iungūtur: relin- quitur aliqua tertia res: ſicut ex anima ꝛ corpoꝛe cōſtitui- tur humanitas: que eſt homo: vnde homo cōponit̄ ex eēa ꝛ carne: aliquādo aūt ex his: que ſimul iūgunt̄: nō reſultat aliqua tertia res: ſed reſultat quedā ratio com poſita: ſicut rō hominis albi reſoluitur in rōneꝫ hoīs: ꝛ in rōnem albi: ꝛ in talibꝰ aliquid cōponitur ex ſe ꝛ ex alio: ſicut albū cōponitur ex eo: qḋ eſt album ꝛ ex albe- dine.) Hec ille. ℂ Et intendit vt pꝫ in argumēto: pro cuius ſolutiōe illa dixerat: ꝙ ex eſſentia angeli: ꝛ ex eē illius nō reſultat res tertia. hoc ergo ſuppoſito dico: ꝙ in qualibꝫ creatura eſt cōpoſitio eſſe ꝛ eſſentie: ꝛ ſi tol- leretur impꝛopꝛietas loquēdi: cōceditur ꝙ oīs creatu- ra eſt cōpoſita ex eſſe ꝛ eſſentia: ſicut enim dicit ſanctꝰ Tho. tertia pte. q. 2. arti. 4°. ad 2ᵐ. (Omne illḋ: in quo duo cōueniūt: pōt dici compoſitū ex illis.) ℂ Et cum queritur: an eſſentia creature ſit in potētia ſimplr̄. Di- ſtinguo. Aliquid enim eſſe in potētia ſimplr̄ duplr̄ pōt intelligi. Pꝛimo modo ꝙ tale qḋ dicit̄ eſſe in potētia ſimplr̄ nullo modo eſt actus: nec actuās aliud: ſed pu- rum actuabile. Scḋo modo: qꝛ illud tale nō ſeipſo ſuf ficit ad hoc ꝙ ſimplr̄ ſit in actu: niſi aliud adderet̄ ei: ſed eſt in potentia ad aliud: quo ſit in actu formaliter: licꝫ ipſum dū eſt per illud in actu poſſit aliud actuare: ꝛ ſit quid ē actuabile. Tūc dico ꝙ eēntia eſt in potētia ſimplr̄ ſcḋo modo: nō auteꝫ pꝛimo modo: ſed ſolū mā̄ pꝛima eſt illo modo ſimplr̄ in potentia: ꝛ tunc negatur ꝯn̄a. Eſſentia creature ē in potētia ſimplr̄. ergo eſt ma teria. Et ſimilr̄ iſta eſt in potētia ſm̄ quid: igit̄ eſt ſim- pliciter in actu ſeipſa: patꝫ enim ꝙ iſte cōſequētie non valēt ꝓpter multiplicem acceptionem eius: qḋ eſt in potētia ſimpliciter ꝛ in potētia ſm̄ quid: ꝛ in actu ſim- pliciter: ꝛ in actu ſm̄ quid. Sicut enim diſtinctuꝫ eſt de hoc ꝙ dico in potentia ſimplr̄: ita pōt diſtingui de hoc ꝙ dico ens in actu ſimplr̄: vnde illud qḋ eſt in potētia ſcḋo modo nihil ꝓhibet eſſe actū vel formā. Aliter tñ̄ poſſet dici: ꝙ aliquid eſſe in potētia ſimpliciter pōt du pliciter cōtingere. ſ. qꝛ poſſumus loqui de actu ꝛ poten tia in genere entis: qḋ diuidit̄ in decem pꝛedicamenta vel de actu ꝛ potētia in genere entis: qḋ dicit actū exi- ſtendi: p̄mo modo ꝙ eſt in potētia ſimplr̄ eſt mā̄ pꝛia: nō aūt ſcḋo modo tñ̄: ꝛ tunc ꝯn̄a nulla eſt. nam eſſen- tia lapidis: licꝫ ſit in potētia ſimplr̄ ſcḋo modo: non tñ̄ pꝛimo mō: ſed mā̄ p̄ma vtroqꝫ mō. ℂ Ad 6ᵐ dr̄: ꝙ eē qḋ eſt a forma: fluit a forma nō per modum effecti ab ea: ſed per modū ſequele: forma eniꝫ dr̄ eſſe pꝛincipiuꝫ ipſius eſſe nō ꝓpꝛie agēdo ipſuꝫ: qꝛ tunc pꝛius eſſet q̄ꝫ ageret illud eſſe: ꝛ ꝯn̄ter pꝛius eſſet q̄ꝫ eſſet: qꝛ nō eſt ni ſi per eſſe: dr̄ tamen forma facere eſſe impꝛopꝛie: quo mō loquēdi vtitur ſcūs Tho. p̄ma parte. q. 77. artic. 6° vbi dicit. (Forma ſubſtātialis facit eſſe ſimplr̄: forma aūt accidētalis facit tñ̄ eſſe tale: illud autē facere ſꝫ ꝙ di- cit ibidem ad tertiū oſtēdēdo quomodo aīa eſt cauſa ſuoꝝ actuū: nō inquā per aliquā trāſmutationē: ſed ꝑ naturalē cōſequētiā: ſicut ex vno nālīter reſultat aliud vt ex luce calor.) Hec ille. ℂ Unde dico: ꝙ forme iḋ dicit̄ facere eſſe: qꝛ per ipſam eſſentia eſt ꝓpꝛiuꝫ ſuſce ptiuū illius actualitatis: que eſt eſſe: ſm̄ ꝙ fuit dictum ſuperius in ꝓbatiōe ſcḋe cōcluſionis per ſcm̄ Tho. 2°. cōtra Gētiles. cap. 53. Illud aūt qḋ iſte addit: ꝙ effectꝰ cauſe formalis eſt ipa forma: falſum eſt: nec ab ipſo ꝓ- batur. ℂ Ad 7ᵐ dictū eſt ſuperius in vltima cōcluſiōe qꝛ eſſe creature: nec eſt creatoꝛ: nec ꝓpꝛie creatura. ſed quid cōcreatū: ꝛ tale nō eſt ꝓpꝛie ens: ſed coexiſtēs: nec tamē ſeqtur: ꝙ ſit nihil. ℂ Et ad argumētū dr̄: ꝙ intel ligit per illud: qḋ nec eſt res: nec aliqd rei: tale nihil eſt cuiuſmodi nō eſt eē exiſtētie. Aliter pōt dici: ꝙ eſt res ſed nō ſubſiſtēs: tale aūt nihil ꝓhibet eſſe ſuū eē. Hāc reſpōſionē ponit ſcūs Tho. de veritate. q. i. arti. 4°. ad quartū. Pꝛeſertim eniꝫ cū dr̄: ꝙ nihil creatū eſt ſuum eſſe: itelligitur de eſſentijs in genere p̄dicamētali ꝓp̄e repoſitis: nulla eniꝫ talis eēntia pōt eſſe ſuuꝫ eſſe: niſi ſit deus: vt ꝓbat ſcūs Tho. ſcḋo cōtra Gētiles cap°. 52° ſic dicēs. (Ipſum eſſe cōpetit p̄mo agēti ſꝫ ꝓpꝛiā nāꝫ: eſſe eniꝫ dei eſt eius ſubā: vt ſupra oſtēſuꝫ eſt. Qḋ aūt cōpetit alicui ſm̄ ꝓpꝛiā nām nō cōuenit alijs niſi per modū participatiōis: ſicut caloꝛ alijs coꝛpoꝛibꝰ ab igne ipſuꝫ igit̄ eſſe cōpetit alijs a p̄mo agēte per quādā par- ticipationē: qḋ aūt cōpetit alicui per participationē nō eſt ſuba eius: impoſſe eſt igit̄ ꝙ ſuba alterius entis pꝛeter agēs pꝛimū ſit ipꝫ eē.) Hec ille. ℂ Ex quo pꝫ: ꝙ qꝛ eē eſt ipſa dei eēntia: nulli create eſſentie pōt cōicari: ꝙ ſit eſſe: nec ꝙ ſit diuīa nā: ſed ſolū ꝙ participet eē. ℂ Ad octauū negat̄ minoꝛ: nulla enim rō ſuperius facta ad ꝓbādū: ꝙ nulla eſſentia creature ſit ſuuꝫ eſſe: ꝓbat di- ſtinctionē īter eſſe ꝛ eē. Nec valꝫ qḋ iſte fingit. Falſuꝫ enim eſt ꝛ abſonū: ꝙ eē ſit īdifferēs ad eē: ꝛ ad ſuuꝫ op poſitū. Falſum ēt eſt ꝙ actualitas participet actuali- tateꝫ: vel eſſe participet eſſe: ſicut abſonū eſt: ꝙ forma participet formā: vel albedo albedinē: aut ideꝫ ſeipſuꝫ ſꝫ dicat̄ ꝙ ſubiectū participat formā: maxime qꝛ ſm̄ ꝙ ꝓbatū eſt in p̄ma cōcl'one: ſi eē ſit ſubſiſtens in nul- lo receptū nō pōt eſſe participatū: nec finitū: nec mul- tiplicatū: imo eſſet illimitatū oēm perfectionē eſſendi cōtinēs: ꝛ ſic nō remanet etiaꝫ volētibus fingere aliqs modus participādi. ℂ Nec valꝫ ꝯn̄a: eē lapidis eſt crea tura. ergo eſt īdifferēs ad eē ꝛ nō eſſe ꝛ participat eſſe. Iſta inquā ꝯn̄a non valꝫ: niſi aliqs loquatur ꝓpꝛie de creatura. ſ. que eſt ſubiectū creatiōis. ſi enim loquatur de creatura generalr̄ ꝓut extēdit ſe tā ad illud qḋ crea tur: q̄ꝫ ad illud qḋ eſt rō creatiōis ꝛ formalis terminus tūc ꝯn̄a nulla eſt: ſed aīs eſt veruꝫ. In p̄mo aūt ſenſu eſt falſuꝫ: qꝛ eē creature nō ꝓpꝛie fit: nec creatur: ſꝫ eſt formalis terminꝰ creatiōis: ꝛ ſō poſtꝰ dr̄ ꝯcreari q̄ꝫ crea ri: ꝛ potiꝰ ꝯcreatū q̄ꝫ creatū: nec ꝓpꝛie coꝛrūpit̄: aut re- dit in nihilū: ſed eēntia creature acgrēdo vel ꝑdēdo eē fit ꝛ coꝛrūpit̄: ſicut eniꝫ dicit Ar. 3° meta. ꝑticula. 17°. Pūcta: ꝛ linee: ꝛ ſupficies nō gnānt̄: nec coꝛrūpūt̄ nec ſūt talia vt qñqꝫ ſint qñqꝫ nō ſint. Et idē pōit de oī forꝰ exñte alicui: ꝛ nō ſubſiſtēte ī 7° meta. ꝑtiˡᵒ 26. vbi vult ꝙ nec ſpera fit: nec capitū: ſed ꝯpoſitū. ℂ Ex q̊ pōt col ligi: ꝙ nihil nō ſubſiſtēs ꝓpꝛie fit: aut coꝛrūpit̄: aut de- ſinit eē: vel icipit eē. cū g̊ eē creature minime ſubſiſtat nō ꝓp̄e creat̄: aut ānihilat̄: aut eſt: aut nō eſt: aut icipit ꝛ deſinit: ſꝫ oīa talia dicunt̄ de illo: qḋ eſt ꝑ illud eſſe: ꝛ nō de ipſo eē. ℂ Ad 9ᵐ dr̄: ꝙ lꝫ maioꝛ a multis multi- plr̄ gloſet̄: tñ̄ in ꝓpoſito dico: ꝙ ſoluꝫ hꝫ veꝝ in illis di ſtinctis realr̄: quoꝝ vnū nō depēdet ab alio eēntialr̄: nec eēntialr̄ ſeqt̄ ad aliud: ſed in alijs nō tenet exēpluꝫ ꝑꝑ defectū p̄mi: qꝛ totū eēntialr̄ depēdet a partibꝰ ſuis

Ex hꝭ ſīꝰ tertio aliū aliqḋ 3ᵐ reſultat ali- qñ non.

Nihil creatū eſt ſuū eē.

Nil ſubſiſtēs no ꝓpꝛie fit.

Inter forᵐᵐ ſbalē ꝛ acci- ñtalē dr̄ia.

⁊ mā a forma:⁊ eſſe ab eēntia:ideo nec totū ſine parte
nec mā ſine forma:nec eē ſine eēntia:nec eſſentia ſine
eſſe pōt exiſtere:qꝛ eē depēdet ab eēntia:ſicut a ſuſten
tante illud:eēntia vō depēdet ab eſſe: ſicut pfectibile a
ſua pfectiōe:a ſimili rōne ⁊ ꝑpter cōſimilē defectū re
latio nō pōt ineſſe ſine ſui fundamēto ⁊ terminis: a qꝰ
bus eſſentialr depēdet:⁊ pp defectū ſecundi: qꝛ ꝑpria
paſſio nālıter ſeqˀ ex ꝑprijs pncipijs eēntialibꝰ ſubie
cti:⁊ relatio ex fundamēto ⁊ termino:ideo poſito ſubie
cto neceſſario poniˀ paſſio:⁊ poſitis duobꝰ albis neceſ
ſario ſimilitudo reſultat:ſecus de relatiōibꝰ: quas qdā
dicunt extrinſecꝰ aduenıētes. ⁋ Ad pᵐ Aureo.de prio
ꝙ eſſe ⁊ eēntia nō ꝑprie dicunˀ due res:aut duo entia.
(Scđ3 eni ꝙ dicit ſctūs Tho.p ſen.diſt.25.q.1.arti.4°.
⁊ allegat Auicēnā:hoc nomē res:⁊ hoc nomē ens diffe
runt:ſm ꝙ eſt duo ꝯſiderare in re.ſ. qdditatē ⁊ rōnē
eius:⁊ eſſe illius:⁊ a qdditate ſumiˀ hoc nomē res: ſed
hoc nomē ens ſumitur ab eſſe rei.) Hec ille ſnialiter.
⁋ Sciendū etiā ſicut ſupra tactū eſt:ꝙ ens pōt duplr
ſumi.ſ.ſ3 ꝙ ſignat eſſentiā rei:⁊ ſic diuidiˀ in decē pdi
camēta:vel ſm ꝙ ſignat actū eſſendi. ⁋ Ex qbus pȝ:
ꝙ eſſe actualis exiſtētie nō eſt res ꝑprie loquēdo cum
nō ſit aliqua qdditas:⁊ ꝯñter nō eſt alia res ab eēntia
creature. ⁋ Itē ſequitur ꝙ non eſt ꝑprie ens ſm ꝙ ens
ſignat actū eēndi:cū nō ſit qδ exiſtit:nec eſt ens ꝑprie
ſ3 ꝙ ens ſignat eſſentiā:dr tñ entis vel rei:⁊ ideo nō ꝑ
prie dr aliud ens ab eēntia.niſi dicaˀ ens eſſe illud qδ
exiſtit in ſuo eē:vel eſt pnᵐ eſſendi:vel eſt diſpō entis:
vt ſupradictū fuit in ſolutiōe ſecūdi: ſed ꝑprie loquen
do nō eſt aliud ens pferti3 ꝑut ens dicit actū exiſtendi
⁊ eſt ſubſtātiuū:qꝛ.n.forma vel actus iportatꝰ p ly ens
nō plurificaˀ in eēntia,⁊ eēnta ꝙ per aliud eſſe forma
liter ſit ipſa eēntia.⁊ p aliud ipm eſſe:iō nō dr ꝑprie ꝙ
ſint duo entia:ſicut nec albū:nec albedo ꝑprie ſūt duo
alba:qꝛ nomē ſubſtantiuū ad hoc ꝙ dicaˀ pluralr req
rit plurificationē forme ſignificate:⁊ nomē adiectiuū
reqrit plurificationē ſuppoſitoꝝ:vt dictū eſt alias:⁊ iō
eſſe ⁊ eēntia nō ſunt duo exiſtētia:ſiue ly exiſtēs ſit ſub
ſtātiuū ſiue adiectiuū. ⁋ Dr ſcđo ꝙ ꝯceſſo l3 abuſiue
ꝙ eē ⁊ eēntia ſint due res vel duo entia ꝑut ly ens dicˀ
illud qδ poniˀ in pdicamēto.negaˀ maior argumenti
facti.Dico.n.ꝙ iſto mō loquēdi eēntia eſt alia res ab
illo:quo formalr poniˀ in rez nā ⁊ extra nihil. ⁋ Di
co.n.ꝙ eēntia eſt extra nihil formalr p eē ꝑut ly nihil
opponiˀ enti:qδ dicit actū exiſtēdi:ſed tñ cū hoc cōce
do:ꝙ eēntia ſeipſa eſt extra nihil: qδ opponiˀ enti : qδ
dicit eēntiā alicuiꝰ pdiᵗⁱ. ⁋ Et ſi ꝑbaˀ: ꝙ imo eſſentia
ſeipſa ſit formalr extra nihil ēt pmo mō: tunc ꝑbatio
nō val3:nō.n.ſeqˀ:eēntia lapidis ē alia ab eo:quo for
maliter eſt extra nihil illo mō.ergo ſquātū alia eſt ex
nihil:l3 bñ ſequaˀ.ergo inqˀtū alia nō eſt extra nihil: ⁊
ita nō ſequtur ꝯtradictio.Et cū ꝑbaˀ illa ꝯña negata:
qꝛ inquātū alia nō eſt nihil:diſtiguo añs.Dico eni3 ꝙ
eēntia inquātū alia ab eē qˀdiu eſt ſub eē eſt aliqd de
nominatiue ⁊ ſubiectiue:ſed nō eſt aliqd formalr:imo
eſt nihil iſto mō.ſ.nō exiſtēs:ſed nō eſt nihil pmo mō
id eſt nō eēntia:⁊ ſicut diſtinguiˀ de nihilo nō in ſe: ſ3
ſm diſtinctionē ſui oppoſiti.ſ.entis:quotiēs eni3 diciˀ
vnū oppoſitoꝝ totiēs dr reliquū p topicoꝝ:ita pōt di
ſtingui de alietate:eſſentia eni3 precīſa ab eſſe eſt alia
ab eſſe alietate eſſentie: ſed,non alietate exiſtendi ac
tualiter:ita ꝙ ſit aliud exiſtēs. ⁋ Ad replicā contra ſo
lutionē ibi datā dico:ꝙ eē pficit ⁊ trahit extra nihil ali
qd:⁊ nō nihil.ſ.eſſentiā:eſſentia eni3 pciſa ab eē:lic3 ni
hil ſit actu in genere exiſtētiū:eſt tñ ens ⁊ aliqd in gñe

[Left margin:] Nihil prout opponiˀ enti qδ dicit eēntiā ⁊ qδ opponiˀ enti qδ dicit actū exiſtendi.

[Left margin:] Cap.12.

eſſentialiū:hoc eſt:nō eſt ens ꝑut dicit actū exiſtēdi: ſ3
eſt ens ꝑut dicit eēntiā alicuiꝰ pdiᵗⁱ:ſed tñ qˀdiu eſſen
tia eſt ſub eē:ipſa eſt aliqd vtroqȝ mō:⁊ iō ꝯña vltima
nō val3 qua dr:eſſe perficit eſſentiā:que eſt extra nihil
ergo eēntia ſeipſa eſt extra nihil illo mō:ſicut nec iſta:
albedo pficit lignū:qδ eſt albū:ergo lignū ſeipſo eſt al
bū:ſic in ꝑpoſito:eſſentia.n.qˀdiu eſt ſub eſſe ſeipſa eſt
formalr ens:⁊ aliqd i genere entis pdicamētalis: ⁊ ita
etiā eēt poſito:ꝙ nō eēt ſub eē actualis exiſtētie: ſed lo
quēdo de ente ꝑut dicit exiſtētiā:⁊ de ly aliqd ꝑut cō
uertiˀ cū ente illo mō dicto:⁊ ly nihil vt opponiˀ enti
tūc dico:ꝙ eēntia inqˀtū alia ab eē qˀdiu eſt ſub eē nō
ſeipſa formalr eſt ens:nec aliqd:ſed tñ denomiatiue ⁊
ſubiectiue eſt ens ⁊ aliqd:ſicut lignū qˀdiu ſtat ſub al
bedine:ſi queraˀ an inqˀtū aliud ab albedine ſit albū:
diceˀ ꝙ ſic denoiatiue:ſed nō formalr ⁊ itrinſece:ſ3 al
bū formalr ⁊ itrinſece eſt ꝯpoſitū ex ligno ⁊ albedine:
ſilr exiſtēs formalr ⁊ itrinſece eſt cōpoſitū ex eſſe ⁊ eſ
ſentia:ſed exiſtēs denoiatiue dr eēntia: vt pſcindit ab
eſſe:ſicut ſubiectū pſcindit ab actu:pȝ ꝗ ꝙ non ſequitur:
eē pficit aliqd.igiˀ illud aliqd ſeipſo eſt ens:⁊ aliqd i
trinſece ⁊ formalr. ⁋ Ad 2ᵐ negaˀ maior: nec ꝑbatio
val3:qꝛ cū queriˀ an eēntia poſita in rez nā ꝑut ſubij
citur illi quo ⁊c̃.ſit res poſita ſeipſa in rez nā:vel p aliā
cui ſubijciaˀ:dico ꝙ eēntia que ſubijciˀ poniˀ ſeipſa in
rez nā ꝑut res dicit qdditatē:ſi aūt dicat actū: dico ꝙ
eſſentia ſic ſubiecta poniˀ in rez nā p eſſe cui ſubſtat.
Et cū ꝑbaˀ ꝙ nō:qꝛ aut eē iprimit aliā realitatē ⁊c̃. di
co ꝙ eſſe eſt realitas.id eſt actualitas eēntie:ſi realitas
dicit ratitudinē actualr exiſtēdi:⁊ iō diſtictio arguētis
nulla eſt:nec eni3 eē iprimit ipſi eēntie aliquā realita
tē:nec cōicat ei ſuā:ſed eſt actus ⁊ realitas eēntie:eſſe
eni3 nō d3 ꝯcipi p modū alicuiꝰ hñtis realitatē vel eſſe
nec p modū pncipij eēndi vel entis:ſed p modū diſpō
nisꝰ ⁊ actꝰ entis inqˀtū ens.Cōceſſo tñ ad bonum itelle
ctū:ꝙ eē cōicat eēntie realitatē:cū vlteriꝰ iferˀ:ꝙ tūc
ſi eē cōicat eēntie ſuā ꝑpriā realitatē:tūc nō poniˀ in
rez nā niſi vnū ⁊c̃.Dico vt priꝰ ꝙ eē ⁊ eēntia nō ſic po
nunˀ in rez nā:qˀſi duo quoꝝ qδlibet ſit ꝑprie: qδ eſt
vel qδ exiſtit:ſ3 tāqȝ duo quoꝝ vnū eſt qδ eſt:aliδ quo
eſt:vñ argᵐ bñ ꝑbat:ꝙ eē ⁊ eēntia nō ſint ꝑprie loquē
do duo exiſtētia:nec due res ꝑut res dicit illud:qδ rate
exiſtit.Cū h tñ ſtat ꝙ large loquēdo ſūt due res ⁊ duo
poſita in rez nā. ⁋ Nec valēt ꝯñe ibi facte:eēnᵃ pōiˀ
p illud cui ſubijciˀ.ꝗ non ſunt duo iſto mō poſita: ſilr
nec ſeqˀ.ꝗ nihil poniˀ niſi eſſe. Iſta eni3 duo ſic ponū
tur:nō vt qδlib3 eoꝝ ſit qδ.ſed qꝛ vnu3 eſt qδ poniˀ ⁊
aliud eſt illiꝰ poſitio. ⁋ Ad 3ᵐ negaˀ maior.Dico.n. ꝙ
eē ponit eēntiā in rez nā:⁊ forma ponit ipſam mā3: ⁊
tñ eē eſt pfectio eēntie:⁊ forma eſt pfectio mãe. ⁋ Ad
ꝑbationē maioris dico:ꝙ ꝯceſſo ꝙ pfectio pſupponit
ſuū pfectibile poſſe ſubijci:⁊ pfici: ac recipe:tñ bñ ſtat
cū h:ꝙ l3 pfectibile hēat illa tria ex ſe:ipm tñ de ſe ni
hil eſt ꝑut nihil opponiˀ enti:ꝙ ſignat actū exiſtēdi:ſ3
nō eſt nihil ꝑut nihil opponiˀ enti:qδ dicit qdditatē
aut eēntiā pdicamētalē:tale āt qδ de ſe nihil eſt p mō
pōt ſubijci:pfici:⁊ recipe:⁊ deferre pfectionē ac trahi
ex nihil. ⁋ Et ad illō qδ replicaˀ δ mā pᵃ:dr vt priꝰ ꝙ
mā eſt ex nihil ſeipſa illo mō quo dictū eſt de eēntia:
⁊ illo mō eſt vel nō ē nihil ſeipſa:ſič de eēntia dicebaˀ
⁋ Et cū ꝑbaˀ ꝙ nō ſit ſile δ mā pᵃ:⁊ de eēnᵃ creature
Dico ꝙ nō ē p oīa ſile vt patuit in 2ᵃ ꝯne:tñ ſufficit ſili
tudo quo ad h ꝙ ſič mā nō poniˀ ex nihileitatē exiſtē
tie niſi p formā:ita nec aliq̃ creatura ſubſiſtēs:vel q̃ ē
qdditas:aut ps qdditatis create poniˀ ex nihil exiſtie:
niſi

[Right margin:] Albū denominatiue. Albū formalr

niſi ꝑ actualitatē ſibi īpreſſaꝫ ab actualitate ſubſiſtē-te .ſ. a deo: ⁊ hoc hꝫ expectare lapis anteꝙ̃ actualr̃ exiſtat: lꝫ forª lapidis ſit actꝰ ⁊ ꝑfectio mãe in gñe entis: qḋ dic̃ ēentiã: nō tñ eſt actꝰ ſufficiēs ad hoc ꝙ lapis exiſtat: niſi aliud ſupueniat: eē .n. eſt actꝰ pmꝰ in via reſolonis ēen-tialis: ſꝫ ē actꝰ vltimꝰ in via ꝯpōnis: vt fuit tactū in 2ª ꝯne. ¶ Ad 4m negaṫ maior: ſi realitas dicat ratitudi-nē exiſtēdi: ꝯcediṫ tñ ſi dicat qdditatē ſm ꝙ ꝓpe ſumiṫ vt dictū fuit: ⁊ cū ꝓbaṫ negatū: qꝛ ſi differt iā nō ē ſua negaṫ ⁊c̃. ¶ Et ad replicā ꝯ diſtictionē dr̃: ꝙ ēentia la-pidis ſeipſa hꝫ ꝙ ſit realitas. 2o: ſꝫ tñ ex hoc nō ſeqṫ ꝙ ſit realitas actu: lꝫ ſp ſit realitas ī reꝝ nã illo mō capiē-do rē ⁊ realitatē: nec ſeqṫ ꝙ res ſine eē poſſit eē: ſꝫ ſolū ſeqṫ: ꝙ ēentia lapidis ſine exiſtētia ē realitas illo mō: ſi vō realitas lapidis pº ſumaṫ: q ſatis ē īpropriꝰ: tūc ēen-tia lapidis nō ē realitas nec a ſe nec ab alio: qꝛ nō ē illo mō realitas .ſ. ratitudo vl̃ actualitas exiſtēdi: ſꝫ ipꝫ eē ē eiꝰ realitas: ꝯcedo tñ ꝙ illo mō eſt res ꝑ ipꝫ eē. Et tūc cū īferṫ: ꝙ ſi eē eſt realitas eſſentie: ſequiṫ ꝙ eſt idem cū ea. negatur ꝯſequētia: licꝫ poſſet concedi: ꝙ eſt idē ſm eſſe: nec eſt aliud exiſtens. negaṫ tamē ꝙ illa ēen-tia ſit eſſe: quo exiſtit. ¶ Ad 5m negatur maior: nec va-let ſua ꝓbatio: dictū eſt .n. ſupra: ꝙ actualitas qua aliqd poniṫ extra nihil in reꝝ nã: accipiēdo rē ꝓ illo qḋ hꝫ ratū modū exiſtēdi nō ē ipſa res: q̄ exiſtit. Nec valꝫ diſtictio de actualitate mãe: ⁊ de actualitate ēentie ꝑ eē: gnãlr̃ enī veꝝ ē: ꝙ tā hic ꝙ̃ ibi actꝰ diſtīguiṫ a poª. ¶ Confir-matio etiā nulla ē: nō .n. eſt veꝝ: ꝙ oīs ēentia ſit qdā ac-tualitas in gñe exiſtētiū: qcqd ſit de gñe entiū ꝑdicamē-taliū: oīs .n. ēentia creata ē in poª ad actualitatē ēendi: vt ꝓbat Auic. ex hoc: ꝙ hꝫ actū exiſtēdi ab alio: mō nihil eſt in poª ad ſeipꝫ. ¶ Ad 6m negaṫ minor: affirmatio .n. hoīs nō ē ipꝫ exiſtere hoīs: ſꝫ eſt ēentia hoīs: qḋ ex hoc pꝫ qꝛ ſiue hō exiſtat: ſiue nō: ſemꝑ tñ hō ⁊ nō hō opponū-tur ſic̃ affirmatio ⁊ negatio. ¶ Tūc ad ꝓbationē mio-ris dr̃: ꝙ pō lapidis in reꝝ nã nō dic̃ ſolā lapidis affir-mationē: ſꝫ ſupaddit actū illiꝰ affirmationis: ⁊ iō cū ne-gaṫ lapis poni ī reꝝ nã: nō ſolū negaṫ lapis: imo actua-litas lapidis: ⁊ actualitas affirmationis: ſilr̃ falſū eſt: ꝙ lapidē eē vl̃ exiſtere: ⁊ lapidē hr̃e realitatē ideꝫ ſint ſu-mēdo realitatē ꝓ qdditate: ſumēdo aūt realitatē ꝓ ac-tualitate: veꝝ eēt: ſꝫ tūc negaṫ: ꝙ realitas lapidis ſit eſ-ſentia: aut affirmatio lapidis. ¶ Ad 7m dr̃: ꝙ minor eſt falſa: qꝛ realitati: hoc ē ēentie lapidis opponiṫ negatio q̄-dā in gñe entis: qḋ dic̃ ēentiā ꝑdicamētalē: realitati vō exiſtētie lapidis id ē actualitati: q̄ eſt eſſe lapidis directe oppōiṫ negatio in gñe exiſtētis: ꝯſtat aūt pªm negationeꝫ ⁊ 2am nō eē eādē negationeꝫ: cū 2ª ꝯueniat q̄nꝙ̃ ēentie lapidis: pª aūt nulloº ſibi poſſit ꝯuenire. ¶ Et cū dr̃: ꝙ diſtictio iſta de negatiōe vl̃ nihilo nō valꝫ: dr̃ ꝙ lꝫ ar-guēs illā nō ſuſtiēat: tñ ex eiꝰ īaduertētia adeo deceptꝰ ē ꝙ ꝑ illā oīa ſua argª ſoluūṫ: nō plus .n. ridiculū ē diſtī-guere de nihilo ꝙ̃ de nō ente: ſꝫ ꝯſtat ꝙ phūs 5º phy. ꝑti-cula 8ª. ⁊ 4º meta. ꝑticla. 2ª diſtīguit de multiplici nō ente: q̄re nō ē īcōueniēs diſtīguere de nihilo ꝓut negat exiſtētiā. ¶ Ad 8m dr̃: ꝙ ꝯceptꝰ entis: qḋ dic̃ ēentiā nihil addit ad illḋ de q̄ ꝑdicaṫ: ſꝫ ꝯceptꝰ entis: qḋ dic̃ exiſtētiā aliqd ſupaddit. Et iō ad ꝓbationē añtis ī ſenſu: quē ne-go: dr̃ ꝙ lapis ꝓut ꝑſcidit ab eē: eſt nihil mō ſupiꝰ expo-ſito. ¶ Ad 9m dr̃: ꝙ lapis in poª pōt dici 2r. Prioº ꝓut poª reſpicit actū q eſt eē: vt illḋ dicaṫ lapis ī poª qḋ nō hꝫ exiſtere: ſꝫ eſt in poª ad exiſtere. 2o ꝓut poª reſpicit actū q eſt forª: vt illḋ dicaṫ lapis in poª qḋ nō hꝫ forªm ſubãlē lapidis: ſꝫ pōt hr̃e: ⁊ ita pōt gnãlr̃ diſtīgui de en-te in poª .ſ. de ente in poª in gñe ēentiaꝝ: vl̃ de eē in poª

Ad replicaꝫ ꝯ triſtonē.

Diſtinctio de nihilo.

in gñe exiſtētiaꝝ: ſiue ꝙ idē eſt de poª in gñe entis: qḋ dic̃ ēentiā vl̃ in gñe entis: qḋ dicit exiſtētiā: tūc dico ꝙ ens ī poª in gñe ēentiaꝝ deſtruit ens totalr̃: ſed ens in poª in gñe exiſtētiaꝝ nō dſtruit ens: roſa .n. lꝫ nō exiſtat adhuc eſt roſa: ⁊ ens in poª in gñe exiſtētie adhuc eſt ens ⁊ ēenª qdā. negaṫ ḡ ꝙ ens in poª iſtoº quo dictū eſt totalr̃ de-ſtruat ens: ⁊ iō actꝰ oppoſitꝰ illi poᵉ aliqd addit ad illa qbꝰ ꝯuenit. ¶ Ad ꝯfirmationē dico: ꝙ lapis ꝯceptꝰ vt nō poſitꝰ in eē: ꝯcipiṫ vt nihil in gñe exiſtētie: nō tñ vt ni-hil in gñe ēentie. ¶ Ad 10m dr̃: ꝙ cū dicimꝰ lapis ē ens ly ens pōt dicere actū exiſtēdi: vl̃ ēentiā ꝑdicamētalē: vel ꝯpōnē aīe: ſeu vitatē ꝓpōnis: ſi pº mō ſumaṫ: tūc di-co: ꝙ ens addit ad lapideꝫ. ſi 2º mō vel 3º: nihil eſt ad ꝓpoᵐ. ¶ Ad 11m negaṫ minor: dico .n. ꝙ vbū nō oīo ſigt idē qḋ nomē vbale: vt amor ⁊ amare curſus ⁊ currere currere .n. dicit eſſe curſus in ſubto: ſiue participationē curſus in ſubo: ⁊ nō dicit directe ipꝫ curſū: ſilr̃ lucere dicit eē qḋ ſubm hꝫ a forª: q̄ dr̃ lux: noīa aūt vbalia: vt curſus ⁊ hm̃ dicūt pncipalr̃ ipſas formas ⁊ nō eē: quod fluit ab eis. ¶ De vbis Cōmēta. ſciēduꝫ ꝙ ipſe vocat formā mobilē eē fluēs a forª. Formā qeſcētē vocat il-lud: qḋ eſt pnm talis eē. ¶ Ad 12m riſuꝫ ē in ꝯne 3ª. Aui. enī alr̃ ponebat diſtictionē īter eē ⁊ ēentiā ꝙ̃ ponat ſā-ctus Tho. vt ibidē patuit ex vbis eiꝰ: eē .n. nō diſtīguiṫ ab ēentia q̄ſi accidēs a ſubo: vl̃ q̄ſi aliqd totalr̃ extraneū a qdditate rei: ſꝫ ſicut aliqd ꝑ pnª ēentie ꝯſtitutū: nō q-deꝫ illo ꝯſtitutiōis mō: quo totū ꝯſtituiṫ ex ꝑtibꝰ: ſꝫ il-lo mō quo effectꝰ formalr̃ ꝯſtituiṫ ꝑ formā tāꝙ̃ nãlis forme ſeqla: ſicut eē hoīeꝫ ex hūanitate: ⁊ eē albū ex al-bedine. ¶ Ad pm Harronis dico: ꝙ ꝯña nō valꝫ: qꝛ eē ꝓpe loquēdo nō eſt aliud ens: nec alia res ab ēentia: ⁊ iō qḋ an eſt nō ponit in numerū reꝝ ꝓpe loquēdo: ſic̃ aliē qōnes .ſ. qꝛ eſt: ꝓpṫ qd eſt: ⁊ qd eſt. ¶ Ad 2m dico: ꝙ Linconiēſis ſolū itēdit: ꝙ eē dictū de pª cā: vel de crea-tura nō ponit multiplicitatē eſſentiaꝝ: nec reꝝ ꝓpe lo-quēdo in illo: de quo dr̃. cū hoc tñ ſtat: ꝙ eſſentia creata re ſit aliḋ a ſuo eē. ¶ Ad 3m dōꝫ: ꝙ Aug. nō itēdit ꝙ pª mã ꝓpe creeṫ ⁊ ꝯcreeṫ: nec priꝰ: nec poſt creaṫ ꝙ̃ forma: ſꝫ itēdit loq de mã ꝓut ſubm accidētiū dr̃ mã: tale .n. priꝰ nã ꝓduciṫ ꝙ̃ ſua accidētia ſibi īſint: ⁊ hoc qꝛ priꝰ nã ē poª reᵉ actꝰ accñtalis ꝙ̃ actꝰ accñtalis. Sꝫ hoc nō ē ad ꝓ-poſitū: qꝛ eē nō ſe hꝫ ad ēentiā: vt accñs ad ſubm: ⁊ iō nō opꝫ: ꝙ ēentia priꝰ creeṫ ꝙ̃ eē: ſꝫ eadē creatione ꝓdu-ciṫ ēentia ⁊ acqrit eē. ¶ Ad 4m dōꝫ: ꝙ creatura ſeipſa ꝑ ſe ⁊ nō rōne aliciꝰ ꝑtis ſolū eſt terminus creationis: vt qḋ terminat: ⁊ iō nō opꝫ: ꝙ q̄lꝫ ꝑs eiꝰ ſit actualitas q̄daꝫ: ſꝫ ſufficit: ꝙ ēentia q̄ pº ⁊ ꝑ ſe creaṫ: ſit actꝰ mō expoſito nō aūt actualitas: ſꝫ eſſe creature: qḋ eſt eiꝰ actualitas eſt formalis terminꝰ creationis. ¶ Ad pm alioꝝ negaṫ minor: per creationē .n. nūꝙ̃ acqrereṫ reſpectꝰ ad agēs niſi acqrereṫ eē: in quo fundaṫ talis reſpectꝰ. ¶ Et ad ꝓbationē dico: ꝙ accipiēdo realitatē ꝓ actualitate: ne-gaṫ ꝙ tota realitas ꝑceſſerit ab eterno: vel ꝑfuerit ab eterno extra deū. Silr̃ accipiēdo realitatē ꝓ qdditate negaṫ ꝙ illa ꝑfuerit ab eterno extra deū: ſꝫ ꝯcediṫ: ꝙ tā ēentiā ꝙ̃ ipꝫ eiꝰ eē deꝰ eternalr̃ intellexit: ac ꝑ hoc qḋlꝫ coꝝ fuit in deo eternalr̃ vt intellectū in itelligēte. Ex q̄ ꝯuenit ꝙ eternalr̃ roſa eſt roſa: roſa eſt ēentia: ſꝫ non eternalr̃ fuit: nec eternalr̃ exiſtebat. ¶ Ad 2m dr̃: ꝙ lꝫ forte ſm ethimologiaꝫ vocabuli exiſtere ſit extra ſuas cās ſiſtere: in ſe tñ deꝰ exiſtit q nullā hꝫ cāꝫ: ſed qcqd ſit de hoc: tñ argm nō plus ꝯcludit: niſi ꝙ effectꝰ poſitꝰ extra ſuas cās acqrit reſpectū ad eas: ſꝫ nō ꝓbat: ꝙ ſolū reſpectū acqrat: imo vr̃ īplicari ꝯdictio in dictis iſtoꝝ: vt ꝓbat vnꝰ aliꝰ doctor. ¶ Iſti .n. ponūt: ꝙ eē ⁊ ēentia ſunt peni

Quid forª fluēs ⁊ qeſcēs ſignificꝫ

Ad pm tenē-tiū ꝙ dr̃ant ſicut reſpectꝰ ⁊ fundamētū

tus eadē res:ſꝫ differūt ſola ītētiōe:⁊ cū ħ dicūt ꝙ res eēntie fuit ab eterno:eſſe vō reꝝ nō fuit ab eterno. Si quidē hoc eſt expſſa ꝯdictio:qꝛ res eterna ⁊ res nō eterna nō ſunt eadē res:ſicut dicit Cōmēta.10° meta.ꝯmēto.26°:⁊ ſine eo pꝫ:ꝙ eſt expſſa ꝯdictio: res.n.eterna ē ab eterno:res vō nō eterna non eſt ab eterno.ſi igiť eſt eadē res:idē erit ⁊ nō erit:⁊ iteꝝ idē erit pri⁹ ſe ⁊ multa alia incōueniētia. ❡ Ad 3ᵐ dico:ꝙ maioꝛ īplicat ꝯdictionē:qꝛ ſi trāſferť de potētia ī actū ſaltē acqrit actū: niſi dicať ꝙ potētia efficiť act⁹ ⁊ ꝯuertiť in actū: verū tñ ꝯcedo ꝙ illud idē:qō pri⁹ fuit in potētia: poſtea illō idē numero eſt in actu:⁊ ſic eſt in ꝓpoſito.nam eēntia creature pri⁹ fuit in potētia ad eſſe:⁊ illa eadē acqrit eē vnde argᵐ imaginať ꝙ qcqd eſt in creatura trāſferať de potētia ī actū:qō eſt ī itelligibile:niſi act⁹ transferať de potētia in actū. ❡ Ad 4ᵐ dř negādo minorē:eēntiā eni poni in actu nō dicit eēntiā ⁊ ſolū reſpectū ad agēs ſed ēt dicit actū:qui eſt rō ꝙ eſſentia fundet illū reſpectū: vnde ſꝫ ꝙ ponit ſanctus Tho. in tractatu de quatuor oppoſitionibus.

❡ In prioribus codicib⁹ aliud nō habeť:tu tamē vide opuſculum.37ᵐ.cap.4°. circa principiuꝫ vbi dicit. Ad huius euidētiaꝫ cōſiderandū eſt:ꝙ eſſe diuerſimode ſe habꝫ ad creationē vł ad generationē ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Ex dictis ergo manifeſtuꝫ eſt ⁊c̄. vbi declarat ſubalr quō eſſe eſt ratio fundādi talē reſpectum.

❡ Utꝝ de⁹ ſit in gñe. Qō. II.

Iterum Circa octauā diſtinctionem queriť. Utruꝫ de⁹ ſit in genere. Et arguiť ꝙ nō. Qꝛ gen⁹ eſt pri⁹ eo:qō in genere cōtineť: ſed nihil eſt pri⁹ deo ſm rē:nec ſm itellectū. ergo de⁹ nō eſt in aliquo genere.

In oppoſitum arguiť ſic. Unūqōqꝫ menſurať p aliqd ſui generis: ſicut lōgitudines p lōgitudinē:numeri p numeꝝ:ſed de⁹ eſt mēſura oīuꝫ ſubſtātiarū: vt pꝫ p Cōmēta.10°. metaph.
Cap.2° ergo deus eſt in genere ſubſtantie.

In hac qōne erunt duo articuli:in quoꝝ primo ponaꝫ ꝯcluſiones. In ſecundo mouebantur obiectiones.

Cꝫ olchot p° q.3.ꝙ de⁹ eſt in gñe:qꝛ cōcept⁹ ſubē de deo pdicať in quid. Idē tꝫ Gre. diſt.8.

Quantum ad pmū ſit pma ꝯ. Lꝫ nō oē qō eſt in genere ſit cōpoſituꝫ ex mā ⁊ forma:oē tñ qō hꝫ gen⁹ ⁊ dñaꝫ eſt ad aliquē gradū entiū terminatū. Iſtā ꝯneꝫ ponit ſcūs Tho. 2° ꝯ Gētiles ca. 95° dicens. (Scire opꝫ: ꝙ diuerſe reꝝ ſpēs gradatim nāꝫ entis poſſidēt:ſtatiꝫ.n.in p° diuiſione entis inueniť hoc qdeꝫ pfectū.ſ.ens per ſe ⁊ ens in actu:aliud vō iperfectū.ſ.ens in alio ⁊ ens in potētia:⁊ eodē mō diſcurrēti per ſingula appet vnā ſpēꝫ ſup aliā aliquē gradū pfectionis adqcere:ſicut aīalia ꝓgreſſiua ſup aīalia imobilia:in colorib⁹ ēt vna ſpēs pfectioꝛ inueniť ſm ꝙ eſt albedini ꝓpinquioꝛ:ꝓpter qō Ar. in 8°. meta. dicit: ꝙ
T.cō.10. rerū diffinitiōes ſunt ſicut numerus:in quo vnitas addita vel ſubtracta ſpēm numeri variat:per quē modū in diffinitiōib⁹ ſi vna dña ſubtrahať vel addať diuerſa ſpēs inueniť. Rō ergo determiate ſpēi ꝯſiſtit in hoc ꝙ nā cōis in determiato gradu entis collocať: ⁊ qꝛ in reb⁹ ex mā ⁊ forma cōpoſitis forma eſt q̄ſi terminus: illud autē qō terminať per eā eſt mā vel māle: opꝫ ꝙ rō generis ſumať ex māli:differētia vero ſpecifica ex formali:⁊ iō ex dña ⁊ genere fit vnū:ſicut ex mā ⁊ forma:⁊ ſicut vna ⁊ eadē eſt nā:que ex mā ⁊ forma conſtituiť:ita dña nō addit quādā nām extraneā ad gen⁹ vł ſup gen⁹:ſed eſt quedā determinatio nāe generis:vt ſi gen⁹ accipiať:aīal pedes habēs:dña eius eſt:aīal duos pedes hñs:quā qdē dñam nihil extraneū ſup gen⁹ addere manifeſtū eſt:vñ pꝫ ꝙ accidit generi ⁊ differētie: ꝙ determiatio quā differētia iportat ex alio pn̄°cauſetur q̄ꝫ nā gñis ex ħ ꝙ nā quaꝫ ſignificat diffinitio ex mā ⁊ forma eſt ꝯpoſita:ſicut ex terminato ⁊ terminante ſi igiť ſit aliq̄ nā ſimplex:ipſa qdē p ſeipſaꝫ erit terminata:nec opoꝛtebit:ꝙ habeat duas ptes:quarū vna ſit terminās ⁊ alia termiata:ex ipſa igiť rōne nāe ſumeť rō generis:ex terminatione aūt ſm ꝙ eſt in tali gradu entiuꝫ ſumeť ei⁹ differētia ſpecifica. ❡ Ex quo ēt pꝫ:ꝙ ſi aliq̄ nā nō ſit termiata:ſꝫ ifinita in ſe:nō ē in ea accipere neqꝫ gen⁹:neqꝫ ſpēm.) Hec ille. ❡ Eādē ponit cōcluſioneꝫ p° pte.q.50.arti.2°. ad pᵐ. (Differētia (inqt) eſt:que cōſtituit ſpēꝫ: vnūqōqꝫ aūt cōſtituiť in ſpē ſm ꝙ terminať ad aliquē gradū ſpālē in entib⁹:qꝛ ſpēs rerū ſunt ſicut numeri:qui differūt p additionē ⁊ ſubtractionem vnitatis: vt dicitur 8°. metaphy. In rebus aūt
T.cō.10. mālib⁹ aliud eſt:qō determinat ad ſpāleꝫ gradū.ſ.forma:⁊ aliud qō terminať.ſ.mā:vñ ab alio ſumiť gen⁹ ⁊ ab alio ſumiť differētia:ſꝫ in reb⁹ imālib⁹ nō eſt aliō determinās ⁊ determinatū:ſꝫ vnaqueqꝫ eaꝝ ſꝫ ſeipſā tenet determinatū gradū in entib⁹:⁊ iō gen⁹ ⁊ differētia in eis nō accipiunť ſm aliud ⁊ aliud:ſed ſm vnū ⁊ idē:qō tñ differt ſꝫ cōſiderationē noſtrā inquātū itellectus noſter cōſiderat illā reꝫ vt ideterminatā:vel vt indeterminate accipiť in eis rō generis:iquātū vō ꝯſideratur vt determiata:accipiť rō differētie in eis.) Hec ille. ❡ Scdā ꝯ. In oī re que ꝓprie reponiť in gñe pdicamētali differt qdditas a ſuo eē. Iſtā ꝯneꝫ ꝓbat ſcūs Tho. pma pte.q.3.arti.5°. vbi ſic dicit. (Oīa q̄ ſunt i genere vno cōicāt in qdditate: vel eēntia generis:qō pdicať de eis in eo qō qd:differūt aūt ſm eē: nō enim eſt idē eſſe hoīs ⁊ equi:nec hui⁹ hoīs ⁊ illi⁹ hoīs:⁊ ſic opꝫ ꝙ queciūqꝫ ſunt in genere differāt in eis eſſe:⁊ quod eſt.ſ. eēntia.) Hec ille. ❡ Itē pmo cōtra Gētiles cap.26. ſic dicit. (Quicqd eſt in genere ſm eē differt ab aliqs:que ſunt in eodē genere.alias gen⁹ de plurib⁹ nō pdicareť: opꝫ aūt oīa que ſunt in eodē genere in qdditate generis conuenire:qꝛ de oībus in eo qō quid eſt pdicať: eſſe igitur cuiuſlibꝫ in genere exiſtētis eſt pter eius qdditateꝫ.) Hec ille. ❡ Itē de potētia dei.q.7.arti.3°. (Nihil (inquit) poniť in genere ſm ſuū eſſe:ſed rōne ſue qdditatis:qō ex hoc pꝫ:qꝛ eſſe vniuſcuiuſqꝫ eſt ei ꝓpriuꝫ: ⁊ diſtinctū ab eſſe alteri⁹:ſꝫ rō ſubſtātie pōt eſſe cōis: ꝓpter hoc etiā phs dicit:ꝙ ens nō pōt eē genus:⁊ ideo illud:qō eſt ſuū eē:nō eſt in genere.) ❡ Itē pmo ſen. diſt.8.q.4.arti.2°. ponit eādē rōnē. (Omne (inqt) qō eſt in genere hꝫ qdditatē differētē ab eſſe:ſicut hō: humanitati eniꝫ ex hoc ꝙ eſt humanitas nō debeť eē in actu:pōt enim cogitari humanitas:⁊ tamē ignorari an aliqs ſit hō:⁊ rō hui⁹ eſt:qꝛ oē qō predicať de his:q̄ ſūt in genere predicat qdditatē:cū genus ⁊ ſpēs pdiceneť in eo qō qd:illi aūt qdditati nō debeť eſſe niſi p hoc ꝙ ſuſcepta eſt i iſto vel in illo:⁊ iō qdditas generis vł ſpēi nō cōicať ſꝫ vnū eſſe oīb⁹:ſꝫ ſolū ſm vnā rōnem cōeꝫ: vñ conſtat ꝙ eſſe eius nō eſt ſua qdditas) Hec ille. ❡ 3ᵃ ꝯ eſt. Oē qō ꝓprie eſt in genere hꝫ actū admixtū potentie. Iſtam ꝯnē ponit ſcūs Tho. pma pte. q.3.arti.5°. (Spēs (inqt) conſtituiť ex genere ⁊ dña.

dña

A quo ſumatur gen⁹ dña ⁊ quō adiuicē ſe hñant.

dr̄ia aūt cōstituens spēm se hʒ ad illud: vñ sumit̄ genus sicut actus ad potētiā. aial eni sumit̄ a nā sensitiua ꝑ modū cōcretionis: h̄ enim dr̄ anial: qđ hʒ nām sensitiuā. rōnale vō sumit̄ a nā intellectiua: qꝛ rōnale est: qđ hʒ nām intellectuā. Intellectiuū āt ꝯparat̄ ad sensitiuū sicut actus ad potētiā: ꝛ silr manifestū est in alijs.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pʒ: ꝙ cū ois spēs hēat genus ꝛ differentiā: in ea est aliqd q̄si potētiale: ꝛ aliud quasi actuale: ꝛ pñter oē qđ ponit̄ in gñe ꝓprie: vt spēs aut per se indiuiduū generis: hʒ actū potentie admixtuʒ. Vñ idē doctoꝛ. 2°. sen. di. 3. arti. 5. pme qōnis sic dicit. (Omne illud qđ hʒ eē aliud a sua qdditate: opʒ ꝙ sit in genere ꝯm Auic. ꝛ ita opʒ ꝙ oēs angeli ponant̄ in pdicamēto substātie: hec. n. est rō substātie put est pdicamentū ꝯm Auic. vt sit res qdditatē hñs: cui debeat̄ esse ꝑ se: nō in alio. s. ꝙ sit aliud ab ipsa qdditate: ꝛ iō ex ipa possibilitate qdditatis trahit̄ rō generis. Ex cōplemēto aūt qdditatis trahit̄ rō dr̄ie ꝯm ꝙ appropinquat ad eē in actu: sʒ hoc differenter ꝯtingit in substantijs cōpositis ꝛ simplicib⁹: qꝛ in cōpositis possibilitas est ex pte mãe: sed ꝯplemētū ex pte forme: ꝛ iō ex pte mãe sumit̄ genus: ꝛ ex parte forme dr̄ia: nō aūt ita ꝙ mā sit genus: aut dr̄ia forma: cū vtrūqʒ sit pars: ꝛ neutrum pdicat̄: sed qꝛ mā est mā totius nō solū forme: ꝛ forma ꝑfectio totius nō solū mãe: iō totū pōt designari ꝛ ex mā: ꝛ ex forma: ꝛ ex vtroqʒ: nomē aūt designans totū ex mā: est nomē gñis: ꝛ nomē designans totū ex forma est nomē differētie: ꝛ nomē designās totum ex vtroqʒ ē nomē spēi: ꝛ hoc pʒ si ꝯsideret̄ quo corpus est genus aiati corpis: ꝛ aiatū est dr̄ia: semꝑ. n. inuenit̄ genus sumptū ab eo: qđ est mãle: ꝛ dr̄ia ab eo. qđ est formale: ꝛ ideʒ est ꝙ differentia determinat genus sicut forma mām. In simplicibus aūt naturis nō sumitur genus ꝛ differentia ab aliqb⁹ ptibus: eo ꝙ cōplemētū in eis ꝛ possibilitas nō fundat̄ super diuersas ptes qdditatis: sʒ sup idē simplex: qđ qdē hʒ possibilitateʒ ꝯm ꝙ de se nō habet eē: ꝛ ꝯplementū: put est quedā similitudo diuini esse: sʒ hoc qđ appropinquat magis ꝛ minus ad participādū diuinū esse: ꝛ iō quot sunt gradus ꝯplemēti: tot sūt differentie specifice.) Hec ille. ¶ Itē de potētia dei. q. 7. arti. 3°. (Etsi mā nō sit genus: nec forma sit differentia: tñ rō generis sumitur ex mā: rō dr̄ie sumit̄ a forma: sicut pʒ: ꝙ in hoie nā sensibilis: ex qua sumit̄ rō aialis est mãlis respectu rōnis: ex qua sumitur rōnale: nā aial est qđ hʒ mām sensitiuā: rōnale aūt qđ habet rōnē: vñ in omni eo: qđ est in genere opʒ esse ꝯpōnē mãe ꝛ forme: vel actus ꝛ potētie.) ¶ Itē de spiritualib⁹ creaturis. q. 5. ad 24ᵐ. (In reb⁹ (inqt) cōpositis ex mā ꝛ forma gen⁹ sumit̄ a mā: ꝛ differētia a forma: ita tñ ꝙ ꝑ mām non intelligat̄ mā pma: sed quoddā esse imperfectū ꝛ mãle respectu eē specifici: qđ ꝑ formā recipit: sicut eē anialis est iperfectū ꝛ mãle respectu esse hois: tñ illud duplex esse nō est ꝯʒ aliā ꝛ aliā formā: sʒ ꝯm vnā formā: que homini dat nō solum hoc: qđ est esse aial: sʒ ēt hoc: qđ est esse hoiem: aia autē alterius aialis dat ei solū esse aial: vñ aial cōe nō est vnū re: sʒ tm̄ rōne: qꝛ non ab vna ꝛ eadē forma hō est aial ꝛ asinus. Subtracta igit̄ mā a spūalib⁹ substātijs remanebit ibi genus ꝛ dr̄ia nō ꝯm mām ꝛ formā: sʒ ꝯʒ ꝙ ꝯsiderat̄ in nā spūali tam illud: qđ est cōe sibi ꝛ impfectiorib⁹ substātijs q̄ʒ ēt illud: qđ est cōe sibi ꝓpriū.) Hec ille. ¶ 4ᵃ ꝯ est. Deus nō ē ꝓprie in aliquo gñe: ꝛ dico ꝓprie in gñe: sicut. s. spēs vel indiuiduum. Ista ꝯ sequitur ex pdictis: si eniʒ oē qđ est in genere: opʒ esse finitū ꝛ terminatū ad aliquē certū gradū i entib⁹ iuxta pmā ꝯnem: ꝛ vlterius opʒ ꝙ eius esse sit aliud a sua qdditate iuxta 2ᵃᵐ: rursus opʒ illud esse partiʒ actu ptim in potētia: cū deus sit oīo illimitatus: ꝛ sit suum esse: ꝛ sit actus purus: seqt̄ ꝙ deus non sit ꝓprie i gñe. Et istas ꝓbatiōes ponit ad istā ꝯnē scūs Tho. locis ꝑallegatis. ¶ 2°. ꝓbat̄ eadē ꝯ ꝯm eū ꝑ contra gent. ca°. 26°. (Omne (inquit) qđ est in genere hʒ aliqd in se: ꝑ qđ nā generis designat̄ ꝛ determiat̄ ad spēʒ: nihil. n. est in genere: qđ nō sit in aliqua eius spē: hoc autem in deo est impossibile: impossibile est igit̄ deū esse in aliq̄ genere.) Minorē hui⁹ argumēti ꝓbat ca°. 25°. multipliciter. ¶ Tu pmo: qꝛ ipossibile est aliqd eē in actu nisi oībus existentib⁹: quib⁹ esse illius subale designatur: nō enim pōt esse aial in actu: qn sit aial rōnale vel irrationale: vñ ꝯm h̄ ēt platonici ponētes ideas nō posuerunt ideas generū ꝑ se existentes: q̄ designāt̄ ad eē spēi ꝑ differentias essentiales: sed posuerūt ideas ꝑ se existentes solarū specieꝝ: que ad sui designationē non indigent essentialibus differētijs. Si igit̄ diuinū eē ꝑ aliqd supadditū designet̄ designatiōe eēntiali: ipm eē nō erit in actu: nisi illo supaddito existente: sʒ ipm eē diuinū est sua substātia. ergo suba diuina nō pōt eē in actu: nisi aliquo supueniēte. ¶ Ex q̊ pōt ꝯcludi: ꝙ nō sit ꝑ se necesse eē: cuius ꝯrium supius dicit se ꝓbasse. ¶ Tum scḋo: qꝛ illud qđ addit̄ alicui ad designationē illius designatiōe eēntiali nō cōstituit rōnē eius: sʒ solū esse in actu: rōnale eni additū aiali acqrit aiali eē in actu: nō aūt constituit rōneʒ aialis inq̄ʒtū anial est: nam dr̄ia nō intrat diffinitionē generis: sʒ si in deo addatur aliqd de significatione eēntiali ipm designans opʒ ꝙ illud cōstituat ei: cui addit̄: rōnē ꝓprie qdditatis eius seu nãe: nā qđ sic addit̄ acqrit esse in actu ipsi rei: hoc aūt. s. esse in actu est ipsa diuina essentia: vt supra dicit se ostēdisse. ergo īfert ꝙ supra diuinū esse nihil pōt addi: qđ designet ipm designatiōe eēntiali. ¶ Tū 3°. qꝛ oē illud: ꝑ qđ res ꝯsequit̄ esse in actu: ꝛ est intrinsecū rei: vel ē tota eēntia: vel ps eēntie: qđ āt designat aliqd designatiōe eēntiali facit rē esse in actu: ꝛ est intrinsecū rei designate: alias ꝑ illud nō posset designari substantialr. ergo opʒ ꝙ sit vel ipa eēntia rei: vel pars essentie: sʒ si aliqd addat̄ ad esse diuinū: hoc non pōt esse tota essentia dei: qꝛ iam ostēsum est: ꝙ esse dei non est aliud ab eius eēntia. relinqt̄ ergo: ꝙ sit pars eēntie: ꝛ sic deus erit cōpositus ex ptib⁹ essentialib⁹: cuius cōtrariū dicit supius se mōstrasse. ¶ Tū 4°. qꝛ oē illud qđ idiget aliquo supaddito: ad h̄ ꝙ possit esse est in potētia respectu ei⁹. sʒ diuina substātia nō est aliquo mō in potētia: vt supra dic̄ se mōstrasse: sʒ sua substātia est suū esse: igit̄ esse suū nō pōt designari designatiōe substātiali ꝑ aliqd sibi supadditū.) Ecce q̄tuoꝛ ꝓbationes: ꝙ diuina essentia nō pōt hēre dr̄iaʒ sui ꝯstitutiuā. ac ꝑ hoc nec est in gñe: sicut species. ¶ 3°. ꝓbat̄ eadeʒ ꝯclo ꝑ eū ibidē ca°. 26°. (Unūqđqʒ collocat̄ in gñe rōne sue qdditatis: genus eni pdicat̄ in qd est: sʒ qdditas dei est ipsum esse eius ꝯʒ qđ nō collocat̄ aliqd in genere: qꝛ sic ens erit genus: qđ signat ipsum esse: relinquit̄ ergo ꝙ deus nō sit i genere. Qꝛ aūt ens nō possit esse genus ꝓbatur ꝑ phm in hunc modū. Si ens esset genus: oporteret aliquā dr̄iam inuenir: ꝑ quā traheret̄ ad spēm: nulla aūt differentia pticipat genus: ita. s. ꝙ genus sit in rōne differentie: qꝛ sic genus poneret̄ bis in diffōne spēi: sʒ opʒ dr̄iam esse preter illud: qđ intelligitur in rōne generis: nihil aūt pōt esse preter illud: qđ intelligit̄ ꝑ ens: si ens sit de intellectu eoꝝ: de quib⁹ pdicatur: ꝛ sic per nullā differentiā ꝯtrahi pōt: relinqui-

Cuius esse a qdditate distinguitur illud i genere est.

Genus sumitur a mā ꝛ qd per mām intelligatur.

Diuina eē nō pōt hēre differentiam sui constitutiuā.

tur ergo ꝙ ens non ſit genus: vñ ex hoc de neceſſitate concludit̃: ꝙ deus nõ ſit i gñe. ¶ Ex quo ẽt pȝ: ꝙ deꝰ diffiniri nõ põt: qꝛ omnis diffinitio eſt ex genere ꝛ differentijs: pȝ etiã ꝙ nõ põt demonſtratio de ipſo fieri: niſi ꝑ effectũ. qꝛ principiũ demõſtrationis eſt diffinitio eiꝰ: de q̃ fit demõſtratio.) Hec ille. ¶ Eandẽ. ſ. vltimã rõnẽ ponit prima pte. q. 3ª. arti. 5º. vbi ſic ait. (Tuȝ eſſe dei ſit eius eſſentia: ſi deus eſſet in aliquo genere: oporteret ꝙ ens eſſet genꝰ illius: nam genus ſignat ſubſtantiã rei: cum predicet̃ in eo qđ qd: oñdit autez phꝰs 3º.
T. cõ. 10.
metaphiſice. ꝙ ens nõ põt eſſe genus alicuius: oẽ enim genus habet differentias: que nõ participãt eſſentiam generis: nulla aũt differẽtia põt inueniri: que ſit extra ens: qꝛ nõ ens nõ põt eſſe differentia: vñ relinquit̃ ꝙ deus nõ ſit in genere.) Hec ille. ¶ 5º ꝯclo eſt. Qꝛ deus nõ eſt i genere reductiue. Hanc ꝯnez ꝓbat ſcũs Tho. ꝑma pte vbi ſupra. (Aliqd (inquit) eſt in gñe dupliciter: vno mõ ſimpliciter ꝛ ꝓprie: ſicut ſpẽs ꝛ que ſub eis continent̃. alio mõ ꝑ reductionẽ: ſicut ꝑncipia ꝛ priuationes: ſicut punctũ ꝛ vnitas reducunt̃ ad genus quãtitatis: cecitas aũt ꝛ priuatio quelibȝ reducit̃ ad genꝰ ſui habitus. neutro aũt modo deus eſt in genere. Qꝛ n. deus nõ poſſit eſſe ſpecies alicuius generis: tripliciter oſtendi põt.) Hec ille. ¶ Et oſtenſa triplici rõne: quarum ſnia ſuperius recitata eſt: ſubdit. (Qꝛ autez deus non ſit in genere ꝑ reductionem vt principium: manifeſtum eſt ex eo: ꝙ ꝑncipiũ: qđ reducit̃ in aliquod genus nõ ſe extendit vltra illud genus: ſicut punctuȝ nõ eſt principium niſi quãtitatis continue: ꝛ vnitas quãtitatis diſcrete: deus aũt eſt ꝑncipium totius eſſe: vnde non ꝯtinetur in aliquo genere: ſicut ꝑncipiũ) Hec ille. ¶ Sciendũ tñ ꝙ oppoſitũ huius ꝯcluſionis: dũ fuit iuuenis tenuit in ſcripto primo ſen. diſ. 8. vbi. q. 4. ar. 2º. ad 3m ſic ait. (Non opȝ ꝙ deus ſit in genere ſubſtãtie ſicut contentuȝ: ſed ſolum ſicut ꝑncipium habens in ſe omnẽ perfectionẽ generis: ſicut vnitas in numeris.) Hec ille. ¶ Itẽ de potẽtia dei. q. 7. ar. 3º. ad 7m.
Côtradictio in dictis. S. Tho. quam tñ ſoluit ma. pet. d bergã. diſ. 464º.
(Licet (inquit) deus nõ pertineat ad genus ſubſtãtie quaſi in genere contentũ ſicut ſpecies: vel indiuiduũ ſub genere continet̃: poteſt tñ dici: ꝙ ſit in genere ſubſtantie per reductionẽ ſicut ꝑncipiũ: ꝛ ſicut pũctus eſt ꝑncipium quãtitatis cõtinue: ꝛ vnitas in genere numeri.) Hec ille. ¶ Sȝ tenendũ eſt qđ vltio dixit in ſumma. Et in hoc primus articulus terminatur.

Quantũ ad ſecundũ articulum mouentur dubitationes
Utrum oẽ ꝙ eſt in genere ſit intrinſece ex aliquo mãli ꝛ aliq̃ formali compo.
cõtra cõcluſiones ſupra poſitas. Et quidẽ ꝯtra primã arguit vnus doctor. ſ. Scotus: ꝛ qdã alij ꝓbare volentes: ꝙ oĩs res: que ꝑ ſe ponit̃ in genere eſt intrinſece cõpoſita ex aliquo mãli: ꝛ aliquo potentiali: cuius oppoſitũ ponit prima pars illius ꝯclonis. Arguũt igit̃ ꝑmo. Nam cõmentator dicit. 2º. metaphiſice cõmento. 10. Oĩa que tranſmutant̃ hñt mãȝ: ſed nature materiaꝝ diuerſant̃ ſm modos nature trãſmutationis. cũ ergo ſint modi tranſmutationis diuerſoꝝ generũ: ſequitur ꝙ ſint mãe etiam diuerſoꝝ geneꝝ ꝓprie illis: conſtat ẽt ꝙ diuerſi ſunt actus formarũ diuerſoꝝ geneꝝ. ergo quodlibet ens cõpoſitum eſt ex ꝓprio actu: ꝛ ꝓpria potentia illius generis. ¶ 2º. qꝛ eodem libro cõmẽto. 12º. dicit (Qꝛ q̃uis mã ꝑma ſit vna: tamẽ multa eſt in potentia ꝛ habilitate: ꝛ qđlibet ens cum mã cõmuni hȝ materiam ꝓpriã.) ꝛ ſubdit. (Non enim quodlibȝ ens fit ex qualibet potentia: ſȝ vnũqđqȝ entiũ fit ex eo: qđ eſt in potentia illud: qđ fit. i. ex ꝓpria potẽtia: ita ꝙ numerus potẽtiarũ eſt ſicut numerus ſpecierũ generabilium: ꝛ dixit hoc Ariſto. qꝛ opinat̃: ꝙ ꝑma materia eſt vnum ſm ſubiectũ: ꝛ multa ſȝ habilitatẽ.) Hec cõmẽtator. ¶ Ex qua auctoritate pȝ: ꝙ q̃lȝ ſpẽs entiũ generabiliũ hȝ vltra cõez mãȝ ꝓpriaȝ mãȝ ꝛ potẽtiã ex q̃ fit: ꝛ ſunt tot tales potentie ꝓprie: quot ſunt ſpẽs generabiliũ entiũ. ¶ 3º. qꝛ eodẽ libro cõmento. 22º. vbi ſoluit queſtionẽ motã in. 3º. An. ſ. principia omnium predicamentorũ ſint eadẽ vel diuerſa: dicit cõmentator cum pho: ꝙ omniũ ꝑncipia ſunt eadẽ ſm ꝓportionem: non aũt ſȝ numerum: vñ cõmentator ait. (In vnoquoqȝ ꝑdicamentoꝝ accñtiũ inueniunt̃ ꝑncipia: quoꝝ ꝓportio ad illa eſt. ſicut ꝓportio ꝑncipioꝝ ſubſtãtie ad ſubſtantiã: nõ ꝙ habeãt illaȝ eandẽ mãȝ.) ꝛ ſeqt̃. (Et dicere ꝙ ꝑncipia ſunt eadem ꝓportionalr eſt vt dicere ꝙ mã: ꝛ forª: ꝛ ꝑuatio ſunt ꝑncipia decẽ ꝑdicamentoꝝ: ſȝ que ſunt in ſubſtãtia differũt ab eis: q̃ ſunt cuiuſlibet ꝑdicamẽti: ꝛ ſilr ea q̃ ſũt vniuſcuiuſqȝ ꝑdicamẽti differũt ab alijs) Hec cõmẽtator. ¶ 4º. Quia Aũi. 2º. ſue metaphiſice dicit. Nulla cathegoria eſt: que nõ hȝ exitum de potẽtia ſua ꝛ ſuũ effectũ. vult ergo ꝙ in quolȝ ꝑdicamento ſit ꝓpria potentia: ꝛ ꝓprius actus. ¶ 5º. arguit̃ rõnibus. Omnis res diffinibilis eſt cõpoſita ex diſtinctis ꝑtibus intrinſecis: ſed oĩs res ꝑ ſe exñs in genere eſt diffinibilis: igitur ꝛc. aᵒʳ pȝ per phm 7º. metaphiſice vbi ait. (Qm̃ oĩs diffinitio rõ eſt: ꝛ omnis ratio
Tex. cõ. 30.
hȝ ptes: vt aũt rõ ad rem: ꝛ ps rõnis ad ptem rei ſimiliter ſe hȝ.) Ubi pȝ: ꝙ phus vult: ꝙ ſicut tota diffõ totam rẽ ſignat: ſic pars diffinitionis ſignat ptes rei: ꝛ per ꝯñs oẽ diffinibile hȝ ptes. ¶ Confirmat̃ qꝛ cõmẽtator cõmẽto. 33. dic̃. (Queadmodũ inqt diffinitio declarat qdditatẽ rei: ita ps diffinitionis declarat ptẽ qd
T. cõ. 31.
ditatis rei. ¶ Cõfirmat̃ vlteriꝰ: qꝛ phs eodẽ libro dic̃. (Qꝛ ſi neqȝ vna ſubſtãtia eſt ex ſubſtãtijs: in potentia eſſet ſubſtãtia oĩo: q̃re neqȝ rõ vtiqȝ eſſet neqȝ vnius ſubſtãtie.) Ecce ꝙ phs iferꝫ: ꝙ ſi oĩs ſubſtãtia erit ſimplex nullius ſubſtãtie eſſet diffinitio: q̃ ꝯñia ſuper hoc fundat̃: ꝙ oẽ diffinibile eſt cõpoſitũ: vñ cõmentator ibidẽ cõmento. 50. ait. (Qꝛ oẽs eſtimauerũt ꝙ ſubſtãtie ſint cõpoſite: ex hoc ꝙ concedũt ꝙ diffinitiones ſignat cõpoſitũ:) pȝ igitur aᵒʳ predicte rõnis. Sȝ bᵒʳ pro
T. cõ. 4.
bat: qꝛ vt pȝ ex eodẽ 7º. ad diffinitionẽ ſufficit genus ꝛ differentia cum ergo omnis ſpecies habeat genus ꝛ differentias: ſeqtur ꝙ q̃libȝ ſit diffinibilis. ¶ Nec obſtat: vt dicũt: ſi qs dicat ꝙ accñtia diffiniunt̃ ꝑ additamenta: qꝛ hoc nõ eſt qꝛ ſint ſimplicia: ſȝ ꝓpter eorum realem dependentiã eſſentialẽ ad ſubiectũ: ꝓpter quã diffiniunt̃ ꝑ ſubiectũ: ꝛ etiã qꝛ eorũ differentie nõ ſunt nobis note: qm̃ ſi eſſent nobis note: ita diffinirent̃ ſine addito ſicut ſubſtãtie. ¶ 6º. Qꝛ ſi h̃ nõ eſſet: hoc maxime videret̃ veꝝ de accidentibꝰ: q̃ vident̃ eſſe forme ſimplicis: ſed hoc falſum eſt: qđ pȝ. ¶ Tũ ꝑmo: qꝛ oĩs mutatio ꝑ ſe vna eſt ad terminũ per ſe vnũ: ſed dealbatio eſt per ſe vna mutatio vt pȝ. ergo eſt ad terminũ per ſe vnũ: ille aũt terminꝰ nõ eſt aliqua forma ſimplex: qꝛ illa nõ fit niſi ꝑ accñs: vt pȝ ex 5º. metaphiſice.
T. c. 9.
ergo eſt cõpoſitum per ſe de genere accñtis: ꝛ ſic poteſt argui de qualibet alia forma accidentali. ¶ Tum 2º. qꝛ ſimplicitas eſt ꝑfectio ſimpliciter ſm omnes. ergo quãto aliqđ ens eſt ſimplicius: tanto eſt ſimpliciter ꝑfectius: ꝛ per conſequens: ſi accñs nõ eſſet compoſituȝ ſed penitus ſimplex intrinſece: ipſum eſſet ſimpliciter perfectius ſubſtantia compoſita: qđ eſt falſuȝ. ¶ Tũ 3º. qꝛ idem eſt ſuſceptiuũ motus ꝛ termini motus: ſed dealbationis ſuꝑficies non eſt primũ ſuſceptiuũ: cum ſit actus ꝛ forma: motus autẽ eſt actus entis in potẽtia

ſm ꝙ

Utrum genus ⁊ dña ſumant a diuerſis realitatibus.

ſm q̄ eſt in potentia: quã ꝓpter oportet ſuſceptiuum eius eſſe potẽtiã: ſꝫ potentia receptiua alicuius rei eſt de genere illius rei: vt dicit cõmentator. 5°. phyſicoꝝ cõmento. 9. in fine igr̃. ¶ 2°. Quia genus ⁊ differẽtia ſemper ſumunt̃ a diuerſis realitatibus illius: qḋ eſt in tali genere: ⁊ hꝫ talẽ dñiã: qḋ pꝫ. ¶ Tum auctoritate Ariſto. 8°. metaphiſice dicẽtis. (Oportet rõnẽ .i. diffinitionẽ eſſe orationẽ longã: que ſignat aliqd de aliquo: ita q̄ opꝫ illud eſſe mãm: aliud vero formã.) ¶ Tum 2°. qꝛ ſi illa realitas: a qua accipit̃ genus: eſſet vere tota qdditas rei: ſolum genus cõplete diffiniret. ¶ Tuꝫ 3°. qꝛ genus ⁊ differẽtia nõ diffinirent: qꝛ ratio ex eis ꝯpoſita nõ indicaret primo idem diffinito: vnaqueqꝫ eniꝫ rõ eſt ſemel ipſa: ⁊ ideo illa rõ: que exprimeret eãꝫ bis nõ indicaret primo idẽ quidditati illius rei. ¶ Tũ 4°. qꝛ realitas: a qua ſumit̃ genus: eſt pncipiũ realis cõuenientie cum ſpecie illa: ⁊ realitas a qua ſumit̃ differentia eſt reale pncipium diſconuenientie ⁊ differentie: ſed nõ eſt poſſibile eandẽ realitatem eſſe pncipium realis cõuenientie: ⁊ realis dñe aliquorũ adinuicẽ. ergo alia eſt realitas: a qua ſumit̃ genus: ⁊ alia a qua ſumit̃ differentia. ¶ Tum 5°. qꝛ ſi non eſſent due tales realitates in diffinitione: ſemp cõmitteret̃ nugatio: qꝛ ideꝫ diceret̃ realiter per genus ⁊ differentiã. ¶ Nec valet ſi dicat̃: q̄ differunt penes modos: ſiue rõnes cõſiderandi. ſ. rõ determinabilis ⁊ determinatiui hoc inquã nõ valet: qꝛ tunc eſt nugatio qñ poſitis diffinitionib᷒ ꝓ rebus idẽ bis dr̃ ꝑmo periarmenias: ſꝫ poſitis rõnibus generis ⁊ differẽtie eadẽ bis diceret̃. ¶ Cõfirmat̃ qꝛ ſꝫ Ariſto. ꝑ periarmenias hic eſt nugatio: pedes habens bipes: ⁊ tñ eſt alia rõ cõcipiendi. ¶ Tum 6°. qꝛ dato q̄ intellect᷒ nũq̄ cõſideraret: tñ nã generis ex nã rei erit cõtrahibilis: ⁊ dña eſſet cõtrahens: ⁊ hoc ſꝫ eandem cõtractionẽ numero reſpectu euiſdem: ⁊ ſm idem: qꝛ ſm ꝓpriũ cõceptũ. ergo pter intellectũ diſtinguuntur. ¶ Tũ 7°. qꝛ cõcipiendo genus: aut ꝯcipit̃ aliqd rei in ſpẽ: aut nihil: ⁊ ſilr de dña: ſi nihil. ergo ſunt cõcept᷒ ficticij: ſi aliqd: aut idẽ: aut aliud in re. Si 2°. habet̃ ꝓpoſitũ. Si det̃ q̄ eadẽ realitas cõcipit̃: q̃ nata eſt formare diſtictos cõcept᷒. ſ. generis ⁊ differẽtie. ¶ Cõtra: qꝛ vnaqueqꝫ res nata eſt formare vnũ cõceptũ ſibi adequatũ: alias nõ eſſet vnum cognoſcibile: qꝛ nec vnico actu: ſed illũ formando videt̃ imutare intellectũ q̃ntuꝫ in ſe poſſibilis eſt imutare. ¶ Tum 8°. qꝛ lꝫ forte aliq̃ res poſſet imutare itellectũ ad diuerſos ꝯcept᷒: tñ hoc nõ videt̃ eſſe poſſibile: vbi obiectiue nata eſt res facere conceptus: ⁊ habitus in intellectu ita diuerſos ac ſi eſſent diuerſaꝝ rerũ: ſꝫ ſic eſt de genere ⁊ dña: vt pꝫ de geometria: ⁊ ꝑſpectiua. ¶ Tũ 9°. qꝛ obiecta pcedunt actus. ergo diſtinctio obiectoꝝ nõ eſt ꝑ act᷒: igit̃ cũ genus ⁊ differentia ꝯceptibiliter diſtinguãtur: illa diſtinctio ſupponit diſtinctionẽ porꝫ in obiectis cõceptis. ¶ Tum. 10. qꝛ ex nã rei ꝯcipiẽdo ꝯceptũ obiectiue: vt poſſibile cõcipi abſqꝫ actuali ꝯceptione: aut eſt idẽ cõceptus gñis ⁊ dñe: aut nõ. ſi nõ. hẽtur ꝓpoſitum. ſi ſic: aut eſt idẽ conceptui vnius dñe tñ: ⁊ tũc nõ ꝑdicabit̃ niſi de vna ſpẽ: aut cuiuſlibet dñe: ⁊ tũc vel tot erũt cõcept᷒ gñis: quot differentiaꝝ: vel ſi tñ vnus cõceptus gñis: ꝯcept᷒ differentiaꝝ erũt oĩo idẽ illi cõceptui: ⁊ ꝑ hoc inter ſe erũt idẽ oĩo. ¶ Tũ 11°. qꝛ tũc due viſiones intellectuales nõ poſſent eẽ reſpectu gñis ⁊ dñe: ꝓbat̃: qꝛ viſio nõ eſt niſi obiecti pmi realr̃ exiñs ⁊ pncipalr̃. ¶ Ex q̃ ſequit̃: q̄ itellect᷒ diuin᷒ nõ cognoſceret illa vt diſtincta obiectiue: niſi ponat̃ in eo cognitio abſtractiua: ⁊ tũc imꝑfecta. ¶ Tũ 12°. qꝛ ꝯcept᷒ gñis ⁊ dñe ſunt ꝑ diuerſi in nullo qdditatiue ꝯuenientes alſ dña iterũ differret ꝑ aliã dñam. ¶ Tũ 13°. qꝛ aliqd qdditatiue includit̃ in gñe: qḋ nõ includit̃ in dña: qꝛ gen᷒ ꝓximũ puta aĩal icludit oẽs differẽtias ſuperiores: ſed dña ꝓxima: puta rõnale nõ includit differentias pcedẽtes qdditatiue ⁊ formalr̃. alias in oĩ diffinitione ꝯpoſita ex genere ꝓximo ⁊ dña ꝓxima: vel vltima eẽt nugatio. ¶ Tũ 14°. qꝛ ſi inter realitatem gñis ⁊ realitatẽ dñe nõ erit diſtinctio ex nã rei an̄ ꝯſiderationẽ intellect᷒: tũc vbicũqꝫ realiter icluderet̃ cõceptus gñis: icluderet̃ cõcept᷒ dñe: ⁊ tũc aſinus includeret rõnale. ¶ Et ſic pꝫ ex iſtis: q̄ aſſũptũ dicti argumenti eſt verũ. ſ. q̄ genus ⁊ dña ſumunt̃ a diuerſis realitatib᷒: ⁊ ꝯñter q̄ oĩs ſpecies ꝯtenta ſub gñe includit plures realitates intrinſecas. ¶ Cõtra 2ᵃᵐ ꝑtem dicte ꝯclonis arguit Grego. de arimino. qꝛ dicere: q̄ oĩs res ꝯtẽta in gñe ſit terminata ⁊ finita in entitate: ⁊ ꝑfectione: eſt ad placitũ dictũ ⁊ ſine rõne: q̃uis enim inſtãtia dari nõ poſſit niſi in ꝓpoſito: qꝛ ſolũ deus eſt infinitus ſm ꝑfectionẽ: ipſa tamen nõ hꝫ neceſſariã apparentiã veritatis. qꝛ qḋ nõ tollit a re illḋ ꝓp qḋ ponit̃ ĩ aliquo predicamento nõ impedit illã eſſe in aliquo predicamento: infinitas aũt perfectionis nõ tollit a re qn ipſa ſit ens per ſe: ⁊ ꝑ ꝯñs qn ipſa ſit ſubſtãtia: imo tali rei maxime cõuenit eſſe per ſe ens: ⁊ nõ alio. ¶ Et ſi dicatur: q̄ Cõmẽtator dicit 2°. metaphiſice cõmento. 33°. (Genus differt a mã: qꝛ mã dicit potẽtiã purã: genus aũt dicit formã mediã inter potentiã ⁊ actũ: act᷒ autẽ receptus a potentia cõtrahit̃ ad determinatã ꝑfectionẽ.) ¶ Nõ valet hoc ſiqdẽ. ¶ Tũ pmo: qꝛ illud eſt ꝯtra te: qui nõ ponis plures formas ſubſtantiales in eodẽ: ⁊ per ꝯñs fingere nõ potes: q̃ ſit illa forma media iter potentiã ⁊ actũ. ¶ Tum 2°. qꝛ ſi eſſent plures forme: adhuc genus totũ ſignaret: ⁊ nõ tñ ꝑtẽ: ⁊ ꝑ ꝯñs ita ſignat vltimã: ſicut mediã. ¶ Tum 3°. qꝛ in ſubſtantijs creatis abſtractis: ⁊ in qualitatib᷒: q̃ oẽs ſunt in ꝑdicamentis ſꝫ te. ipoſſe eſt aſſignare talẽ formã mediam. ¶ Tuꝫ 4°. qꝛ illud dictũ nõ inducit̃ ad mentẽ cõmẽtatoris: vñ Cõmẽtator nõ dic̃: q̄ gen᷒ ſignificet formã mediã: ſꝫ dicit: q̄ gen᷒ eſt forma vlis: ⁊ poſt dicit: q̄ eſt vnũ in forma media inter potẽtiã ⁊ actũ: nec aliud intendit niſi q̄ gen᷒: qḋ iõ dr̃ forma: qꝛ eſt pars diffinitionis: ⁊ quelibꝫ pars diffõnis dr̃ forma 2°. phiſicoꝝ: aut qꝛ ipſum eſt predicabile de alio: ⁊ ꝑdicabile vel ꝑdicatum reſpectu ſubiecti dicit ſilitudineꝫ forme. Vñ frequẽter Cõmẽtator vocat ꝑdicatũ diſpõnẽ: ⁊ ſubiectũ diſpoſitũ: vt pꝫ. 12°. metaphiſice: dicit̃ võ forma media inter potentiã ⁊ actũ: qꝛ genus ſignat totã rem: ⁊ ꝑ ꝯñs magis diſtincte q̃ꝫ nomẽ ſignificãs preciſe mãm rei: q̃ nõ eſt res niſi in potẽtia pura: ⁊ qꝛ ipſuꝫ ſignat rẽ vniuerſalius q̃ꝫ ſpẽs vel differentia: ⁊ ꝑ ꝯñs minus diſtincte ⁊ in actu: iõ dr̃ mediũ inter potentiã ⁊ actum: ⁊ hoc magis pꝫ hẽri ab eodẽ 8°. metaphiſice ꝯmẽto 6°. ¶ Et ſilr 7°. libro cõmẽto. 43°. et ſic pꝫ: q̄ defenſio illa nõ valꝫ. ¶ Silr ꝯtra eandẽ ꝑtẽ ꝯclonis arguit Aureol᷒: qꝛ ꝑdicamẽtũ habet vr̃ ſumi a ꝑ ſe eſſe. Utrũ aũt illud: qḋ eſt ꝑ ſe ſit limitatũ aut illimitatum vr̃ accidere: vñ phs dic̃ 6°. topi͛: q̄ ſi linea eẽt ifinita: adhuc ꝯpeteret ſibi rõ linee ⁊ diffõ: ⁊ Aui. 2°. meta͛ cº. 2°. dic̃: q̄ q imaginat̃ corpus ifinitũ nõ imaginat̃ nõ cor᷒. Et ſimilr vr̃ q̄ q imaginat̃ ſubſtãtiã infinitã: nõ imaginat̃ non ſubſtantiã: igit̃ illimitatio ⁊ indeterminatio nõ tollit qn aliqd ſit in gñe. ¶ Cõtra 2ᵃᵐ ꝯclonẽ arguit Aureolus ꝑ: qꝛ ſi illa ſit vera: nulla creatura erit in ꝑdicamento: cũ in creatura eſſe nõ differat ab eſſentia: ſicut nec

Cõtra ſcḋaꝫ partem ꝯclonis ar. Gre. diſ. 8. q. 3. ar. 2. ad rõnem tertiam.

T. cõ. 18.

Cõmẽto. 59.

Cõtra eãdeꝫ partem arg. Aureolus.

in creatore. ¶ 2°. Quia ꝯclo aſſignat ſi cā ꝓ cā: eſto.n. ꝙ qdditas hēat plures cōcepꝰ vnū cōem: ⁊ aliū ſpecifice determinātē: nō apparet: cur nō ſit in genere: qm̄uis eſſe illiꝰ nō differat a qdditate. ¶ 3°. Quia ꝓdicamētū ſic abſtrahit ab eſſe: vt tn̄ res q̄ ſūt: ſint i ꝓdicamēto: vn̄ ſi ſemꝑ eēnt: ⁊ de neceſſitate: adhuc remanerēt in ꝓdicamēto: vt pȝ de celo: ⁊ intelligētijs ſm̄ phōs. ¶ Arguit ēt Gre. Quia eſto: ꝙ eſſe creature differret ab eēntia: ꝯſtat tn̄ ꝙ ipſa eſſentia rei nō eſt cōpoſita ex eſſe ⁊ eſſentia: alias in vna re eſſent infinite eſſentie: vel infinita eſſe: vel dabit̄ eſſentia nō cōpoſita ex eſſe ⁊ eſſentia: ſed ſm̄ te eēntia eſt de per ſe ⁊ directe in ꝓdicamēto: ⁊ ꝑ ſuam qdditatē ⁊ eſſentiā reponit̄ res in predicamento: ⁊ in gn̄e: ⁊ in ſpecie: ipm̄ aūt eſſe in gn̄e eſt per reductionē ſm̄ te. ergo nō oē qḋ eſt ꝑ ſe i ꝓdicamento eſt ꝯpoſitū ex eē ⁊ eſſentia. ¶ 2°. arguit ſic. Quia ſȝ te accn̄a nō habēt ꝓpriū eſſe aliud ab eſſe ſubſtantie: ⁊ tn̄ accn̄a ſunt per ſe in ꝓdicamēto. Nec pōt dici: ꝙ cōpoſitū ex eſſentia: q̄ eſt accn̄s ⁊ eſſe: ſit in ꝓdicamento: q2 vt dictū eſt: accidens nō hȝ ꝓpriū eē: ſȝ exiſtit ꝑ eē ſubſtantie vt dicis: ſȝ tale eſſe nō eſt in gn̄e accn̄tis: ſȝ ꝑ reductionē eſt in genere ſubſtātie: ⁊ ꝑ ꝯn̄s cōpoſitum vel aggregatū ex ipſo ⁊ ex accn̄te non eſt per ſe in gn̄e accn̄tis. ¶ Contra 3am ꝯcluſionem arguit Aureolus. Rō (inquit) generis ⁊ dr̄ie accipit̄ ab intrinſeco: cū ſint de ꝯceptu qdditatiuo ⁊ abſoluto cuiuſlibȝ rei: ſiue ergo res habeat aliqd ſupius ⁊ actualius: ſiue non: adhuc rō generis ſumi pōt ex intrinſeco ſui: ⁊ ꝑ ꝯn̄s genꝰ nō ſumit̄ ab aliquo potētiali i cōparatione ad aliqd ſuperius ſe. ¶ Arguit ēt Grego. ꝯ iſta cōclo. ſ. Qr̄ illud: a quo ſumit̄ dr̄ia: ſe hȝ ad illḋ: a quo ſumit̄ genꝰ: vt actꝰ ad potētiā: ꝯtradicit alijs dictis ſci Tho. qm̄ ipſe vult: ꝙ in homine ⁊ in q̄libet ſubſtantia ꝯpoſita ſit tn̄ vna forma ſubſtantialis: ⁊ per eandē formā ſit hō intellectiuus ⁊ ſenſitiuus: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſenſitiuū in hoīe non eſt in potentia ad itellectiuū pluſq̄ ſenſitiuū ad ſenſitiuū: ⁊ intellectiuū ad intellectiuū. hic aūt expreſſe dicit oppoſitū. ¶ Item ſup 7°. metaphiſice in ſcripto dicit: ꝙ genus dicit totā eēntiā rei: ⁊ nō tn̄ formā: ⁊ eadē rōne nec tn̄ mām̄. ¶ Contra 4am cōclonē arguit multipliciter Grego. ꝓ ſic. Oē qḋ vere ꝓdicatur in quid de ꝓnoīe demōſtrante rē aliquā: ⁊ ēt de ꝓnoīe demōſtrāte rē aliā ſpecifice diſtinctam a p̄ma: nec tn̄ ſic ꝓdicatur de quolibet: eſt genus illius rei: ⁊ illa res eſt in genere illo: ⁊ ꝑ ꝯn̄s in predicamento vbi eſt genus illud: ſȝ h̄ nomē ſpūs vere predicat̄ in qd de ꝓnoīe demōſtrante rem illā: quā vocamus deū: ⁊ etiā de ꝓnoīe demonſtrante aliquā rē ſpecie diſtinctā ab illa: ⁊ nō eodē mō predicat̄ de oībus. ergo ipſum eſt genꝰ illius rei: ⁊ ipſe eſt res huiꝰ generis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s de ꝓdicamēto ſubſtātie: cuiꝰ ꝓdicamēti genus eſt h̄ cōe ſpiritus. maior ꝓpoſitio nota eſt ꝑ diffinitionē generis etiā ſtrictiſſime ſumendo genꝰ. Genus eniȝ diffinit̄ ꝙ ꝓdicat̄ de pluribus differentibus ſpē in eo qḋ qd eſt: ſiue in qd. Predicari aūt in qd ſtrictiſſime ſumit̄: ſicut ſumit̄ in maiori: dixi ēt ꝙ nō ꝓdicat̄ de oībus ꝓpter ens: qḋ ſm̄ aliquos in qd ꝓdicat̄ de quolibet: nec tn̄ eſt genus: ꝓ3ēt hec ꝓpoſitio inducendo: q2 eni aīal ꝓdicat̄ in qd de ꝓnoīe demonſtrante rē: que eſt hō: ⁊ de ꝓnoīe demōſtrante rē: q̄ eſt leo: ⁊ ſic de pluribus: iō aīal eſt genus illaꝝ rerū: ⁊ ille dicuntur eſſe in gn̄e aīalis: ⁊ in ꝓdicamēto ſubſtantie: cuius ꝓdicamēti eſt genus ſubalternū aīal. Similr̄: q2 color ꝓdicat̄ in qd de ꝓnoīe demonſtrante illā rem: q̄ eſt albedo: ac ēt illā rē: q̄ eſt nigredo: ⁊ ſic de pluribus diſtinctis ſm̄ ſpēm: ſuppoſito gr̄a exēplitales qualitates ſpē diſtinguit: iō dr̄ genus illaꝝ rerū: ⁊ ille dicunt̄ eſſe in illo gn̄e: ⁊ in ꝓdicamēto q̄litatis: cuiꝰ ipȝ ē genꝰ ſubalternū. Et ſic i oībꝰ pateret ſilr̄ diſcurrēti. ¶ Qr̄ ſi qs inſtaret in ꝓpoſito. eadē rōne poterit qualȝ aliam rē negari eē in aliq̄ gn̄e: ⁊ dici ꝙ nullus angelꝰ eſt in ꝓdicamēto ſubē: nec aliqs color i ꝓdicamēto q̄litatis: nec vnq̄ poterit ꝓbari oppoūm: eo ꝙ illa ſit ꝓpria ratio gn̄is: ⁊ illo mō tn̄ res ꝓpriiſſime dr̄ eē i gn̄e. minor ꝓbat̄: nā ꝯſtat ꝙ h̄ nomē ſpūs vere dr̄ de deo. Vn̄ Jo. 4°. deꝰ ipſemet dixit. (Deus ſpūs ē:) ⁊ ꝑ ꝯn̄s de ꝓnoīe demōſtrāte rē illā: ꝓ q̄ i ꝓpoſitione iſta ſupponit hoc nomē deꝰ: ꝓdicat̄ vere h̄ ꝓdicatū ſpūs: dicendo: hoc eſt ſpūs: cōſtat aūt ꝙ ēt in qd: vn̄ interrogāti qd eſt h̄: bn̄ r̄ndebitur ſpūs: nō aūt ſi interroget̄ q̄le eſt h̄: vel ſm̄ aliqḋ aliḋ ꝓdicamētū. ¶ Itē cōſtat ſȝ ſcripturas ⁊ ſȝ oēs: ꝙ hoc nomen ſpūs ꝓdicat̄ de ꝓnoīe demōſtrante aliā rē: quā vocamꝰ michaelē: ⁊ ſic de multis: ⁊ ꝯſtat ēt per ſimilē rōnē ꝙ ꝓdicat̄ i qd. ¶ Itē nō ſic ꝓdicat̄ de oībꝰ: nā demōſtrato leone nō vere dr̄: h̄ eſt ſpūs. ꝗ hoc cōe ſpūs eſt genus vere ⁊ ꝓprie ad illā rē: q̄ dr̄ deꝰ: hoc aūt genꝰ nulliꝰ alteriꝰ ꝓdicamēti veriꝰ pōt dici eē: imo nec ve niſi ꝓdicamēti ſubē. q̄re ⁊c̄. ¶ Forte diceret̄ ꝙ h̄ nomē ſpūs licȝ ꝓdicet̄ de deo ⁊ angelo: nō tn̄ dr̄ de eis ſȝ vnā rōnē. ⁊ iō nō eſt genus. ¶ Sȝ iſtud eſt ad placitum ⁊ ſine rōne: q2 aut itelligit̄: ꝙ nō dr̄ de eis ſȝ vnā rōnē ſpecialiſſimā: ⁊ hoc veꝝ eſt: ſȝ h̄ nō ipedit quin ſit genus: ſȝ ipediat ipȝ eſſe ſpēm ſpecialiſſimā: aut intelligit̄ de rōne gn̄ali: ⁊ hoc falſum eſt: nā ſȝ vnā rōnē generalē huic noī conuertibilē vlr̄ dr̄ de deo ⁊ creatura ſpūali: ſiue eni diffiniat̄ ſpūs ſuba icorporea ⁊ imālis: ſiue alia diffōne: illa diffō tā deo q̄ angelis erit cōueniēs. ¶ Qr̄ ſi h̄ ꝓteruiendo negat̄: ſili mō negari poterit ſubſtātiā dici ſȝ vnā rōnē de corporea ⁊ icorporea: imo vt videt̄ multo magis: ⁊ ſic ꝯſiter poterit negari angelū eſſe in ꝓdicamēto ſubē: qḋ nullus negat. ¶ 2°. ꝑncipaliter ꝯ eādē ꝯclonē arguit ſic. Pater: filius: creator: ꝑncipiū: ⁊ plura ſilia ſūt ꝓdicabilia ad aliqd ⁊ ꝑ ſe relatiua: ac ꝑ h̄ de ꝓdicamēto relatiōis: ⁊ tn̄ ꝓprie dr̄r de deo. ꝗ de deo ꝓpe dr̄r ꝓdicabilia: q̄ ve ⁊ ꝓpe ſūt i ꝓdicamēto: pꝰ ps añtis pȝ: qm̄ eis ꝯueniunt oīa q̄ dr̄r a ſcis ⁊ phīs requiri ad h̄: ꝙ aliq̄ ꝓdicabilia ſint ꝑ ſe ad aliqd. 2a ēt ps nulli catholico dubia eſſe pōt: veriſſime quidē ac ꝓpriiſſime: ac p̄ ⁊ ꝑncipalr̄ deꝰ eſt filiꝰ ⁊ pater: vn̄ Damaſcenus libro p̄. (Sciēdū inqt ꝙ nō ex nob trāſlatū eſt ad beatā diuinitatē paternitatis ⁊ filiatiōis ac ꝓceſſiōis nomē: ē ꝯ̄rio ēt nobis inde ē traditū: vt ait diuinꝰ aplus. Flecto genua mea ad patrē: ex q̄ oīs paternitas in celo ⁊ i terra nominat̄.) Et ſcribit̄ ad Ephe. 3°. (Creator ēt ꝓpe d ſolo deo dr̄ ſilr̄ ꝑncipiū diſſime eſt deꝰ.) ¶ Cōfirmat̄ h̄ ꝑ Augm̄. 5. d trinitate: vbi pꝰ q̄ diſtinxit ꝓdicatiōes tā affirmatiuas q̄ negatiuas ꝯ̄pas ſinglis ꝓdicamētis: ꝯcludit i fine: ꝙ filiꝰ ⁊ nō filiꝰ: genitus ⁊ nō genitꝰ: ſiue ingenitꝰ dr̄r relatiue: ⁊ ſūt i ꝓdicamēto relatiōis: vn̄ ait. Sicut.n. genitꝰ nō ad ſeipſum dr̄ ſȝ ꝙ ex genitore ſit oñdit̄: ita cū dr̄ igenitꝰ nō ad ſeipſȝ dr̄: ſȝ ꝙ ex genitore nō ſit oñdit̄. In eodē tn̄ ꝓdicamento qḋ relatiuū vocat̄: vtrūqȝ ſignat̄ ꝑaciter. Et añ immediate dixit. (Nō recedit̄ a relatiuo ꝓdicamēto cū dr̄ igenitꝰ.) ¶ Qr̄ ſi qs velit dicer̄: ꝙ ꝓdicta noīa relatiua nō ſūt ꝓpe de ꝓdicamēto relatiōis: ꝑt ēt ſi placet plura alia relatiua ⁊ q̄lȝ ad placitū excipe a ꝓdicto ꝓdicamēto. Ex hoc aūt ꝙ ꝓdicti termini ſūt ꝑ ſe de ꝓdicamēto relatiōis: ſi rē quā ſignat pr̄ ⁊ filiꝰ: ⁊ hm̄ in creaturis ponimꝰ i ꝓdicamento relationis: neceſſe eſt eadē rōne rē ētiā quā ſignat in deo collocare i ꝓdicamēto relatiōis.

¶ Idem

Tex. 3°.

Cōtra quartam cōclonē arguit Gre. dubiu. 6. q. 1. ar. 2.

¶ Idē patꝫ de ꝑdicamēto actionis.ſ.ꝙ de deo vere ⁊ ꝓprie ꝑdicatᷣ:quinimo vt dicit Augu.5°.de trinita.(Qđ ad faciendū attinet fortaſſis de ſolo deo veriſſime dr̄: ſolus eni deus facit:⁊ nō fit neqꝫ patiᷣ quātum ad eius ꝑtinet ſubam:q2 deus eſt.) Unde Aug. certiſſime fuit huius opīonis.ſ.ꝙ aliqua ꝑdicamēta vere dn̄r de deo: qđ pꝫ in ꝑdicto libro ex hoc:ꝙ ipſe ſingula predicamenta diſtinguens ⁊ ꝓprias eoꝝ ꝑdicationes determinans ↄ̄cludit cap.8.quedā de deo dici ſm ſubam:quedā vō ad aliqđ ⁊ ſm relationē:⁊ hoc tāq̄ veriſſimo fundamēto vtiᷣ poſtmodū in toto libro de trinitate. Et ꝙ ꝓprie talia ꝑdicamēta de ipſo dicanᷣ euidēter inſuꝑ apparet. nā in eodē caplo ait alia ꝑdicamēta q̄dā dici de deo:ſꝫ nō ꝓprie videlꝫ:ſitus habitus tēp⁹ ⁊ vbi. vn̄ ait. (Sit⁹ vō ⁊ habitus:⁊ loca:⁊ tpa nō ꝓprie:ſed trāſlatiue dn̄r de deo.) Et ꝑterea remouet ab eo ꝑdicamētū paſſiōis: ꝓxime allegatū eſt:remouet etiā a deo predicamēta q̄litatis ⁊ quātitatis ↄ̄tinue:eo ꝙ illa dn̄r ad ſe:⁊ q̄cūq3 dn̄r ad ſe ſm ſubam dicunᷣ de deo: vn̄ mirū eſt:ꝙ ipſe ſic diligenter diſtinxerit predicamenta:⁊ quedā remouerit a deo:quedā aūt ꝓprie ⁊ ſolū dixerit ei ↄ̄uenire: alia vō ſm ſubam relationē ⁊ actionē dixerit ei ↄ̄uenire:niſi voluerit illa tria ꝑdicamēta vere ⁊ ꝓprie de deo dici. ¶ Tertio ꝑncipalr̄ arguit auctoritate Ariſt. Naꝫ phs 12° metaphy. in ꝑncipio volēs loq de ſuba abſtracta:⁊ ꝑncipalr̄ de ꝑma:que deus eſt:inueniens diſtinctionem entis in ſubam ⁊ alia ꝑdicamēta ſepe ab eo poſita dicit ſubaꝫ eē ꝑncipaliorē ꝑtē entis. Ait eni ſic. (Etenim ſi vt totū quoddā eſſe ſuba eſt ꝑma pars:⁊ ſic qđ ↄ̄ſiter ⁊ ita ꝑmū ſuba:deinde q̄litas aut quātitas.) Qđ exponēs Cōmētator cōmēto ſcđo dicit. (Et intēdebat Ariſ. ꝙ ens aut demōſtrat vnū genus ⁊ vnā nāꝫ:aut genera diuerſa:⁊ qđcūq3 ſit:manifeſtū eſt:ꝙ ſuba eſt ꝑor pars entis:⁊ ſtatim phs ꝑ hoc ꝓbat qđ dixit:tū q2 alia nō dicunᷣ ſimplr̄ entia:ſed talia entia:tum q2 nullū alioꝝ eſt ſeparabile. Et Cōmēta. cōmēto 3°. (Nullū (inquit) alioꝝ inueniᷣ ſimplr̄ in ſe ſubſtātia. vbi grā. q2 qualitas nō dicit ens ſimplr̄:neqꝫ motus:ſed diciᷣ eſſe qualitas: ⁊ diciᷣ eſſe motus:ens igiᷣ ꝑncipalr̄ ⁊ ſimplr̄ eſt ſubſtātia:⁊ ſubdit. (Et cū dixit ꝙ ſuba diciᷣ ens ſimplr̄ ⁊ alia ꝑdicamēta ſm ↄ̄parationē dedit cām in hoc:⁊ dixit. Et etiā nullū alioꝝ eſt abſtractū:⁊ cauſa in hoc eſt:ꝙ ſubſtātia eſt ↄ̄ſtans ens per ſe:⁊ alia ſunt i ſubſtātia.) ¶ Ex quibus pꝫ:ꝙ phs ⁊ Cōmētator in hac ꝑte vtunᷣ hoc termino ſuba ſꝫ ꝙ eſt ꝑdicamētū diſtinctū ↄ̄ alia ꝑdicamēta:⁊ ꝓ rebus q̄ ſunt in tali ꝑdicamēto. Sꝫ ſtatim poſt ſubam diuidit in ſenſibilē:⁊ in inſenſibilē:⁊ generabilē:⁊ corruptibilē:⁊ eternā:⁊ poſt ↄ̄ſiderationem de ſubſtātia ſenſibili probat eſſe ſubſtantiā inſenſibilē abſtractaꝫ:⁊ imobilem:⁊ deinde iquit. (An hec ſit vna tm̄ vel plures:) ⁊ terminat ꝙ plures: iter quas eſt vna ꝑma q̄ eſt nobiliſſima ⁊ finis ⁊ ꝑfectio aliarum ⁊ totius vniuerſi:quā nos deū appellamus. ¶ Ex quibus euidēter ↄ̄cludiᷣ:ꝙ ſm mentē ph̄i ⁊ Cōmētatoris deus eſt ſuba vere de ꝑdicamēto ſubſtātie. ¶ Quarto ꝑncipalr̄ arguit ↄ̄ vnā rōnem factaꝫ pro ↄ̄ne.ſ. Q2 ſi deus eſſet in genere:ꝙ ens eſſet genus illius:q2 ſcilꝫ eſſe dei eſt eius eſſentia:⁊ ſic ens ſignificaret eſſentiā dei. Hoc iquit nō valet:q2 ſi ens ideo eſſet genus dei:q2 ſignificaret eius eſſentiā:ſequiᷣ ꝙ iā de facto ens ſit genus:ſi rō valeat: q2 ens de facto ſignat eſſentiā cuiuſlibꝫ imediate:vt dicit phs 10. metaphy. ⁊ Cōmētator ibidē cōmento.8. Et quīto metaphy. vult phs ꝙ ens ſignat illa q̄ ſignant dictiones ꝑdicamētoꝝ:⁊ ↄ̄ſtat ſm ſcm̄ Tho. ⁊ ſm veritatē ꝙ ꝑdicamēta ſignant eſſentias aliquarū rerū: cuiꝫ hoc tn̄ ꝙ ens ſignat eſſentias rerū ſtat:⁊ verū eſt ꝙ ipꝫ nō eſt genus:ſiue q2 ſignat oīa:⁊ ꝑdicatᷣ de quolibꝫ:ſiue q2 nō ſignat oīa ſm vnū ↄ̄ceptū. ¶ Quinto arguit ad motiuū ſupius tactū.ſ. Q2 oīa que ſunt i genere ↄ̄icāt in eſſentia gn̄is:nō aūt in gn̄e:hoc eni nō videᷣ valere: q2 nulla res extra aīaꝫ eſt ↄ̄is multis ſubſtātijs indiuiduis:nec aliqua res de mūdo eſt vl̄is aut ↄ̄is plurib⁹ ſubſtantijs:ſed oīs eſſentia eſt ſingularis:ſicut ⁊ qđlibꝫ eſſe eſt ſingulare:⁊ ſic illa ratio nihil concludit.

Tex.c.2.

Ad primum ↄ̄tra ꝑmam ↄ̄nē diciᷣ:ꝙ nō eſt ad ꝓpoſitū. nā Cōmētator nō intendit ibidē dicere:ꝙ māe diuerſificenᷣ ſm diuerſitatē trāſlationū in rebus generabilib⁹:ſic ꝙ alia ſit mā gn̄ationis:alia alterationis:alia augmenti:vel etiā mā huius alterationis ſit alia a mā alterius alteratiōis ſꝫ ſpēm:vt arguens exponit:ſed ſolū itēdit:ꝙ trāſlatio rerū ingenerabiliū:⁊ icorruptibiliū qualia ſunt corpa celeſtia hꝫ aliā mām ꝓpriā a mā trāſlationis rerū gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū:⁊ hoc pꝫ per vba:q̄ imediate adducit poſt:dicit eni ſic. (Mā eni gn̄abiliū eſt i po°. trāſlatoꝝ aūt eſt in actu:cū trāſlatū ſit aliqđ actu:⁊ iđ qđ ex trāſlatis in actu fuerit nō gn̄abile vel corruptibile: nō habebit mām:quā hꝫ gn̄abile ⁊ corruptibile:⁊ eſt in potētia.) Hec Cōmētator. ¶ Ex quo patꝫ:ꝙ in illo paſſu Cōmētator ſolū aſſignat dr̄iam inter mām corruptibiliū ⁊ mām icorruptibiliū:qcqđ dicat in alijs locis. Uerūtn̄ ↄ̄ceſſo ꝙ ſm diuerſitatē trāſlationis ſm gen⁹ ſit alia mā ſm gen⁹:vtputa ꝙ ſubꝫ motus localis ſit aliđ a ſubo alterationis:ex hoc nō hr̄ ꝙ forma:penes quaꝫ attendiᷣ hō mutatio:ſit ↄ̄poſita ex mā ⁊ alio actu:ſꝫ ꝙ diuerſe forme ſm genus:q̄ ſunt inducibiles per motū vel mutationē hn̄t ſubiecta diſtincta ſm genus: ſecus eſt de formis ſeparatis:ille eni nō hn̄t māꝫ in qua:nec ex qua:⁊ tn̄ ſunt multe vnius gn̄is:q2 ↄ̄icant in vna intentione poſſibilitatis recipiēdi actū exiſtēdi.ſ. ſine mā ⁊ quātitate. Un̄ ſcūs Tho. ſcđo ſen. diſ.3.q.1.artic.5°. arguit ſic. (Quecūq3 ſunt vnius gn̄is ↄ̄icant in vna potētia generis.10. metaphyſi. ſed angeli nō ↄ̄icant in vna potētia:q2 ſunt imāles.ḡ videᷣ ꝙ non ſunt vnius generis. Et ridet. (Dicendū (inquit) ꝙ non opꝫ ꝙ illa:q̄ ſunt vnius generis:ↄ̄ueniant niſi in vna intentione potentie:que eſt poſſibilitas recipiēdi eē a deo:in quo ſubſiſtant ſine mā ⁊ quātitate.) ¶ Ad ſcđꝫ ↄ̄ſimilr̄ dr̄:ꝙ nō accipiᷣ ſꝫ mētē Cōmētatoris. nā Cōmētator ꝑ materiā ꝓpriā ⁊ habilitatē ꝓpriā nō intelligit aliquā māꝫ diſtinctā a mā:que eſt ſuba:ſed intelligit ꝑ mām ↄ̄eꝫ māꝫ remotā cauſalibꝫ:que eſt ꝑſe eēntia māe ꝑme:ꝑ mām aūt ꝓpinquā itelligit ipſam eēntiā eādē māe diſpoſitā ꝑ ↄ̄uenientes diſpōnes ad aliquā formā:q̄ quideꝫ diſpōnes ſunt forme accidētales:ꝑ potentiā aūt ⁊ habilitatē materie intelligit vel inchoationē forme reſultātē ex diſpoſitionibus accidētalibus:que reddunt ꝑmaꝫ māꝫ ꝓpriū ſuſceptiuū formaꝝ:⁊ ſunt ratio ſubyciendi tali forme:vel tali:aut forte ꝑ hoc itelligit māꝫ ſub tali inchoatione forme. Sic autēꝫ ſumpta mā:dico ꝙ alterius:⁊ alterius ſpēi entiū generabiliū eſt alia ⁊ alia mā. vnde alia mā ꝓpinqua.i. mā aliter diſpoſita requiritur ad gn̄ationē ſanguinis q̄ ad generationem carnis:vel oſſis:vel lapidis:⁊ ſic de alijs:⁊ ꝙ ſic accipiat mām ꝓpriā:⁊ ꝙ hec eſt eius intētio demōſtrāt verba eius:que nullo interpoſito ſequunᷣ ea:que arguens allegat. vnde dicto ꝙ materia eſt multa ſꝫ habilitates:aut imediate. ꝑmo eni hꝫ habilitates ad recipiendū ꝑmas ↄ̄trarietates:ſcꝫ formas q̄tuor elemētoꝝ. ſcđo vō hꝫ potentiam ↄ̄ſimiliū ꝑtiū mediātib⁹ formis q̄tuor elm̄toꝝ. Et vo

Tex.c.12.

Quid p'mis ꝓpinquaꝫ ⁊ qđ ꝑ remotam.

pat corpa cōſimiliū priꝰ mixta hōgenea:ad que mate-
ria diſponit̄ mediātibꝰ formis elemētoꝝ. Et ſeq̄t ime
diate.(Iſte potētie diuerſant̄ ſm ꝙ diuerſant̄ mixtio
nes q̄tuor elemētoꝝ:ita ꝙ ex hoc diuerſant̄ forme ge
nerabiliū.) Hec ille. ❡ Ex quibꝰ patet:ꝙ ſm diuerſaꝫ
diſpoſitionē materie reſultat alia ⁊ alia habilitas ⁊ in-
choatio forme:qñcūq̄ aūt mā ſic eſt diſpoſita:ꝙ vni-
co motore pōt ex ea generari caro:in ea eſt ꝓpria ichoa
tio carnis:⁊ ſic de alijs. Illud eniꝫ dicit̄ ꝓprie in poᵃ in
aliquo:qđ pōt fieri ex vnico motore:vt ex argento cy-
phus:qđ vero indiget pluribus motoribꝰ ad hoc vt fiat
Tex. cō. 13. ex aliquo non dr̄ eſſe in eo potētia:vt pꝫ 9ᵒ meta. ⁊ talē
potentiā ꝓximā intelligo ichoationeꝫ actus. Vñ ſcūs
Tho. 2ᵒ ſen. diſ. 14. q. i. articu. 2ᵒ. dicit:ꝙ habilitas mãe
ad recipiendū actionē dicit̄ appetitus mãe ⁊ ichoatio
forme:⁊ illa habilitas que dr̄ ichoatio forme eſt aliq̄d
potentiale de gñe forme iducēde. Huic videt̄ ꝯſentire
ſcūs Tho. ꝑ ſen. diſ. 17. q. 2. vbi dicit.(Per actionē cali
di efficit̄ de nō calido calidū:nō ꝙ ponat̄ ibi aliqs ca-
lor:ſed q2 calor qui eſt in potētia educit̄ in actū:⁊ cōſi-
militer aliq̄d efficit̄ magis calidū ꝑ actionē calidi: in-
quantū educit̄ calor:qui erat vt actus iꝑfectus in ma-
iorē perfectionē:qualitates eni nãles educunt̄ de poᵃ
mãe:quaꝝ incboationes quaſdā deus indidit mãe in
oꝑe creationis:⁊ ideo qñ in actū ꝓdeunt:eſt exitus de
iꝑfecto ad ꝑfectū.) Hec ille. ❡ Ex quibꝰ pꝫ qñ ſm
Que qualita-tes ſint ichoa-te in creatiōe ⁊ que non. eū aliqne qualitates ſūt incboate in mā in oꝑe creatio
nis:⁊ intendit loqui de q̄litatibꝰ primis:puta calidita-
te:frigiditate. Iſte eni ſunt incboate in omni mã gene-
rabiliū:ſed q̄litates ſcđe. puta ſapor:odor:color nō ſūt
ſicut incboate ab initio:ſed tales ichoationes reſultāt
ex alia ⁊ alia mixtione pmarū qualitatū. illa ğ ichoa
tio forme eſt aliq̄d de genere forme iducende. imo eſt
tota eſſentia forme iducēde in potētia:⁊ in eſſe icōple-
Non opꝫ ꝙ pñᵐ ⁊ prīn-cipiatum ſint eiuſdē gñis. to. ❡ Ad 3ᵐ dr̄:ꝙ verū eſt:ꝙ oē pdicamētū hꝫ talia ꝓ
pria pncipia:nō tñ opꝫ illa ſemꝑ eē res eiuſdeꝫ generis
cū pncipiato:licꝫ ſint ꝓpa pncipia illius generis:aliq̄d
eni eſt vniꝰ generis:⁊ tñ eſt mā ⁊ pñᵐ mãle alteriꝰ ge-
neris:ſicut aliq̄d qđ eſt vnius gñis:eſt ꝓpriū mouēs al
terius generis. igit̄ nō opꝫ in quolibꝫ gñe dare ꝓpriuꝫ
mouens illius:qđ ſit res illius gñis:⁊ tñ ſicut ꝑhs dicit
opꝫ dare in quolibꝫ genere iſta tria pncipia ꝓpria. ſcilꝫ
formā:ꝑuationeꝫ:⁊ ſubm vel mãm:ita imediate dicit:
ꝙ opꝫ dare ꝓpriū mouēs:⁊ exēplificat ſtatim:vñ mo-
uens in genere ſanitatis eſt medicina. Et in mēte arti-
ficis in factione domus ars edificatiua:⁊ tñ nō in quo-
libꝫ genere ꝓpriū mouēs eſt res illius gñis. vbi grã in
genere quātitatis:cū quātitas nō ſit forma actiua ſm
Cōmentatorē:⁊ ſic in multis alijs:⁊ ſilr̄ eſt de pncipio
materiali. Nam eſſe ꝓpriā materiā alicuius generis:
nō eſt aliud q̄ꝫ eſſe mãm ꝓpinquā ad formā illius ge-
neris. Similr̄ eē mouēs ꝓpriū alicuius gñis nō ē aliđ:
q̄ꝫ eē mouēs aptū natū inducere determinate formaꝫ
illius gñis. Cū hoc tñ ſtat:ꝙ mā talis ſit res alteriꝰ ge-
neris:⁊ ſimilr̄ mouens. Cōcedo tñ ꝙ licꝫ nulla forma
accñtalis habeat mãꝫ:vel aliq̄d potētiale eiuſdē gene-
ris:ex quo tanq̄ꝫ ex intrinſeco ſibi cōponit̄:ſicut querit
arguēs:nō tamē nego qn oīs actꝰ ⁊ forma receptibilis
in ſubiecto habeat ꝓpriū potētiale in illo ſubiecto. vbi
grã:albedo nō eſt intrinſece cōpoſita ex actu ⁊ potētia.
tñ nunq̄ꝫ mā reciperet actū qui eſt albedo: niſi hr̄et in
Diſtin. 3. qđ. 3. ar. 2. in rñ. ad ſcđaꝫ iſtā cā ꝯ rōnē ꝓ. cōclaſionis. ſe aliq̄d potētiale de genere albedinis:ꝑ qđ mā efficit̄
ꝓpriū ſuſceptabile albedinis:actus eni ⁊ potētia ꝓpria
ſemꝑ ſunt in eodē genere:vt alias dictū eſt. ❡ Et pōit
Cōmētator tertio phyſicoꝝ ꝯmēto 9ᵒ. dicēs.(Potētia
ad vnūq̄đq̄ȝ predicamētū eſt in illo gñe pdicamēti: in
quo eſt actus:⁊ ſilr̄ via de poᵃ ad actū. ſ. potētia ad ſub-
ſtātiā eſt quodāmō in pdicamēto ſube:⁊ ſilr̄ via ad ge
nerationē ſube:ſimilr̄ ad quātū ⁊ ad alia pdicamenta.
ideo viſum eſt:ꝙ illud eſſe qđ eſt iter potētiā ⁊ actū in
illo gñe ſit ſub illo gñe:qm̄ eē medium iter potētiam ⁊
actū:q̄ ſunt in illo gñe:ē de gñe actus:qui eſt cōplemē-
tū:ſed differūt ſm magis ⁊ minus.) Hec Cōmētator.
Vbi vult ꝙ poᵃ ad rē illiꝰ pdicamēti eſt de gñe illiꝰ pdi
camēti:actus eni ⁊ poᵃ ſunt in eodē gñe:⁊ h̄ eſt verū ſi
ne accipiat̄ poᵃ ꝓ forma:que nō eſt actu calor vel hꝫ:⁊
pōt eſſe calor:quā dicimus ichoationē forme:ſiue acci-
piat̄ poᵃ ꝓ mā exiſtente ſub tali inchoatione predicta
ipſius forme:que nō eſt in actu in mã:nec in eſſe cōple
to:ſed imꝑfecto:⁊ illđ idē in numero erit quādoq̄ȝ for-
ma in actu ſm ꝙ ponit Cōmētator 12ᵒ metaphy. com.
19. vbi ſic dicit.(Generās igit̄ aīal nō ē dicere ꝙ ponit
aīam in mã:ſed ꝙ extrahit illud:qđ eſt aīa in potentia
ad eſſe aīam in actu:⁊ hoc idē dicit ibidē de formis ac
cidentalibus.(Intētio inquit Ariſ. eſt:ꝙ cōueniens ſit
a cōueniēte:q2 ꝯueniēs extrahit formā cōueniētis ex
potētia in actū:⁊ nō eſt agens:q2 adducit in illaꝫ mãm
aliq̄d extrinſecū:nec agit formā ſibi ꝯueniētē:⁊ ſic eſt
in hoc de ſuba:ſicut in accidētibus:calm̄ eni nō iducit
calorē extrinſecū:ſed facit calidū potētia eſſe calm̄ in
actu:⁊ ſic eſt de magnitudine.) Et in fine ꝯmēti dicit.
(Oēs ꝓportiones ⁊ forme ſunt in poᵃ in mā pma ⁊ in
actu in pmo motore.) ❡ Ex quo pꝫ manifeſte qđ pus
dictū fuit. ſ. ꝙ forme:ad q̄s mā trāſmutat̄:ſunt in poᵃ
in mã:ita ꝙ eſt in mā aliqđ potentiale:qđ pus eſt aīa
vel albedo in poᵃ:⁊ poſt eſt aīa:vl̄ albedo in actu:ſemꝑ
eni actus ⁊ poᵃ:ſi loq̄mur de poᵃ paſſiua nãli:ſunt eiuſ
dē gñis:mā eniꝫ ſub ichoatione caloris ꝑtinet ad genꝰ
caloris. imo illa incboatio caloris non differt a calore
niſi ſm magis ⁊ minus:vt dictū eſt pus:vñ tā mā ſub
incboatione:q̄ꝫ ipſa inchoatio dr̄ poᵃ ad calorē:ſꝫ diuer
ſimode:q2 mā ſub inchoatiōe caloris eſt ſuſceptiua ca-
loris in actu:⁊ iō dr̄ eſſe potētia paſſiua ad calorē:⁊ hr̄e
potentiā ad calorē:ſed illa ichoatio eſt poᵃ ad caloreꝫ:
q2 eſt calor in poᵃ:illa eni ichoatio eſt poᵃ mãe:⁊ eiꝰ ap-
petitus. ❡ Sed ꝯ hoc iſtātiā facit Grego. ꝯ dictā maxi
mā. ſ. ꝙ poᵃ ſuſceptiua ē eiuſdē gñis cū actu:ad quē or- Inſtātia gre go. di. 8. q. 5. i rñſo ad 3ᵐ ꝯ hoc ꝙ potē tia ⁊ acꝰ ſūt eiuſdē gñis.
dinat̄:adducit eni dictū Cōmēta. 12. meta. com. 22. di-
cēns.(Principia coloris ſm formā ⁊ ꝑuationē ſunt al
bū ⁊ nigrū:ſm aūt mãm recipiētē eſt ſupficies:que eſt
in poᵃ oēs colores:⁊ pñᵃ noctis ⁊ diei ſm formā ⁊ ꝑua-
tionē ſunt lux ⁊ obſcuritas:⁊ ſm mãm recipienteꝫ eſt
aer:ꝙ eſt potētia luminoſus.) Hec Cōmentator. vbi pꝫ
ꝙ ſm Cōmētatorē ſuperficies eſt mā coloris: ⁊ tamē
eſt alterius generis a colore:⁊ eodem modo pꝫ de aere
qui eſt mā lucis:⁊ tñ non eſt in eodē genere cum luce.
❡ Inſtātia iquā iſta nō valet:q2 licꝫ ſupficies ſit ſubꝫ
colorū:⁊ ſit oīs color in potētia:nō tñ ſupficies nude cō
ſiderata eſt ꝓpriū ſuſceptiuū colorū:ſed ad hoc ꝙ fiat
coꝝ ꝓpria mā vel ſubiectū requirit̄ aliquid de genere
qualitatis:qđ dicit̄ potētia ꝓpria reſpectu omniū colo
rū:⁊ incboatio oīs coloris. Et idem dico de aere. ❡ Et
ſi vlterius querat̄:cum illud potētiale ſit de gñe q̄lita-
tis:req̄rit vlterius aliud potētiale in ſubiecto ſuo: ⁊ ſic
in ifinitū. ❡ Ad hoc dr̄:ꝙ talia potētialia nō ꝓducūt̄
ꝓpa ꝓductiōe:nec ꝑ trāſmutationē:q̄ per ſe terminēt̄
ad talia:⁊ iō nō req̄rūt ꝓpriā potētiā:ſed ſicut eadē ꝓ-
ductione ꝓducūt̄ q̄ ſuū ſubm:ita eadē potētia ſuſcipit
primo ſubiecta illoꝝ potētialiū:⁊ ſecundario dicta po-
tētialia:vñ eadē ꝓductiōe ꝓducit̄ ſuba cōpoſita ⁊ quā

tītas:ꝛ eadē ꝑductiōe ꝑducit̄ ſupficies ꝛ potētiale ad
Diſtin.3.q.3 ar.ſcdo. colores: vt alias dictū fuit:iō q̄ntitas ꝛ talia potētialia
nō requirūt i ſubiecto ſuo aliqd potētiale eiuſdē gn̄is:
qꝛ nō hn̄t ꝓpriā potētiā:que per ſe ꝑ ad talia ordinet̄:ſe
cus eſt de formis educibilibus per trāſmutationē. Et
illa que dixi de quātitate itelligo de iterminata:qꝛ illa
nō peeregit aliā potētiā:ſecus eſt de q̄ntitate termina/
ta:qꝛ ſe hȝ ad aliā vt actus ad potētiā:pȝ igit̄ ex ꝑdictis
ꝙ licȝ nulla forma inherens ſit cōpoſita intrinſece ex
actu ꝛ potētia:tn̄ in quolibȝ gn̄e accidētis eſt reqre pro
priū actū ꝛ ꝓpriā potētiā ſuſceptiuā. ¶ Ad 4ᵐ dr̄ eo/
dē modo:ꝙ oē predicamētū hȝ ſuū ꝓpriū ſuſceptibile
potētiale ꝛ ſuū ꝓpriū actū:nō tn̄ vult Auic.ꝙ ois for
ma poſita in predicamēto ſit cōpoſita itrinſece ex duo/
bus.ſ.ex aliquo actuali:ꝛ ex aliquo potētiali:qꝛ illō po/
tētiale qō ponimus reſpectu colorꝫ nō eſt pars coloris.
Imo color in potētia:ꝛ per actionem agētis fit color in
actu:vt dictū fuit. ¶ Ad qntū negat̄ maior.ſ.ꝙ oē diſ
finibile ſit cōpoſitū:ſi intelligat̄ vl'r de qualibȝ diffōne
ſed tn̄ pōt ꝯcedi loquendo de diffōne ſimpl'r ꝓprie di/
Capitu.5. cta:ad quē ſenſuȝ ph̄s tūc vbi allegat̄ loquebat̄. Unde
ſm ꝙ ponit Auicēna.ꝛ recitat ſcūs Tho.i tractatu de
eſſe ꝛ eſſentia:dr̄iam ſimplicē nō hn̄t niſi ſpēs:quarū
eſſentie ſunt cōpoſite ex mā ꝛ forma:ꝛ per ꝯn̄s nec pro
prie diffōnē:de qua ph̄s loquit̄:vbi allegat̄:ſed tunc in
Tex.cō.33. eodē ſenſu minor eſt falſa:vt pȝ 7° metaphy.nā vt ibi
habet̄ accidētia diffiniunt̄ tn̄ ꝑ additamēta ꝛ nō diffi
nitione ſimpl'r ꝓprie dicta. ¶ Et ad ꝓbationē dr̄:ꝙ nō
quelibȝ dr̄ia cū genere ſufficit ad diffōnē ꝓprie dictā:
ſed requirit̄ differētia eſſentialis exprimēs determina
tā partē eſſentialē rei ꝛ cōuertibilis cū diffinito:talē āt
dr̄iaȝ nō habēt accidētia. ¶ Ad illud aūt qō ꝯ̄ hoc ad/
ducit̄.ſ.ꝙ ideo diffiniunt̄ per extrinſeca : qꝛ depēdent
a ſubto:ꝛ nō qꝛ ſint ſimplicia ꝛc̄. Dico ꝙ ipſa ſic depen
dent a ſubiecto:ꝙ differentia accidentiū ſumit̄ nō ab
aliq̄ pte eſſentiali accidēns:ſed ex ipſa cōparatione ac/
cidentis ad ſubm:ita ꝙ ſubm tenet in diffinitione illo/
rū locū differentie:ſi diffiniant̄ in abſtracto:vt dicēdo:
ſimitas eſt naſi curuitas:vel locū generis,ſi diffiniant̄
in cōcreto:vt dicēdo:ſimus eſt naſus curuus: vt ponit
Capitu.7. ſcūs Tho.in tractatu de eſſe ꝛ eſſentia.vbi ſic ait.(Qꝛ
accidentia nō ꝯponunt̄ ex mā ꝛ forma:iō nō poteſt in
eis genus ſumi a mā:ꝛ differentia a forma:ſicut in ſub
ſtantijs cōpoſitis:ſed opȝ vt ꝑmū ſumat̄ genus ex ipſo
modo eēndi:ſm ꝙ ens diuerſimode ſm prius ꝛ poſte
rius de decē gn̄ibus ꝑdicat̄:ſicut dr̄ quātitas ex eo : ꝙ
eſt menſura ſube:ꝛ q̄litas ſm ꝙ eſt diſpoſitio ſube ſm
Lectio.2. ph̄m 12° metaphy.differētie vō in eis ſumūt̄ ex diuer/
ſitate ꝑncipiorꝫ:ex qbus cauſant̄:qꝛ ꝓprie paſſiones ex
ꝓprijs ꝑncipijs ſubiecti cauſant̄ ideo ſubm ponitur in
eorꝫ diffōne loco dr̄ie ſi in abſtracto diffiniunt̄:ſm ꝙ
ſunt ꝓprie in gn̄e:ſicut dr̄ ꝙ ſimitas eſt naſi curuitas.
Sed econuerſo erit:ſi eorꝫ diffinitio iueniret̄ ſm ꝙ dn̄r
cōcretiue:ſic eni ſubm in eorꝫ diffōne poneret̄ ſicut ge
nus:qꝛ tunc diffinirent̄ per modū ſubarū cōpoſitarū:
in qbus rō generis ſumit̄ a mā:ſicut dicimus ꝙ ſimū
eſt naſus curuus. Simil'r etiā eſt:ſi vnuȝ accn̄s ſit ꝑnᵐ
alterius accidentis:ſicut ꝑnᵐ relationis eſt actio ꝛ paſ/
Tex.cō.20. ſio ꝛ quātitas:ꝛ ideo ſȝ hoc ph̄s diuidit relationē qnto
metaphy. Sed qꝛ ꝓpria ꝑncipia accidentiū non ſemꝑ
ſunt manifeſta:iō qn̄q; ſumimus dr̄ias accidentiuȝ ex
eorꝫ effectibus:ſicut cōgregatiuū ꝛ diſgregatiuū ſunt
dr̄e colorꝫ:que cauſant̄ ex abūdantia vel paucitate lu
minis:ex qua diuerſe ſpēs coloris cauſant̄.) Hec ille
in forma. ¶ Ex quibus patȝ ſolo ad aliud:qō arguens

iducit de differētijs accn̄tiū:que ſunt nobis ignote ꝛc̄.
Dicat̄ eni ꝙ licȝ eſſent nobis note:tn̄ nō ſumerent̄
ex ptibus intrinſecis ipſi forme accn̄tali:ſed mō predi
cto. ¶ Ad ſextū ſoluit Grego.hn̄. Forme (inquit) acci
dentales ſūt ſimplices. Cū ꝓbat̄ ꝙ nō:qꝛ ois mutatio Grego vi.8. q.3.ad rōnē ſcdam.
per ſe vna ꝛc̄. Dōm ꝙ terminꝰ mutatiōis pōt accipi du
pliciter. Uno mō pro termino formali:ad quē trāſmu/
tatur ſubm:ſicut dicimus ꝙ ſubm qn̄ dealbat̄ muta/
tur ad albedinē:ꝛ mā ad formā in generatione ſubſtā/
tiali. Alio mō pōt accipi q̄uis minus ꝓprie pro cōpoſi
to ex ſubo ꝛ termino formali:ſicut ꝯpoſitū ſubſtātiale
pōt dici terminus trāſmutationis ſubſtātialis:ꝛ tūc di
cendū:ꝙ ſic ſumēdo in ꝑmo ſenſu terminū:maior eſt
vera.in ſcdo ſenſu falſa eſt:qꝛ nullius mutationis niſi
ſubſtātialis terminus ſic ſumptus eſt qd vnū ꝑ ſe:cuiꝰ
cām aſſignat ſcūs Tho.in tractatu ꝑallegato.(Qꝛ ſic Capitu.7°.
forma ſubalis nō hȝ ꝑ ſe eſſe abſolutū ſine eo:cui adue
nit:ita nec illud cui aduenit.ſ.mā.ſed ex coniunctione
vtriuſq; relinquit̄ illud eſſe:in quo res ꝑ ſe ſubſiſtit:ꝛ ex
eis efficit̄ vnū ꝑ ſe:ꝓpter qō ex cōiunctiōe relinqt̄ eēn
tia q̄dā.vnde forma q̄uis i ſe ꝯſiderata nō habeat cō/
pletā rōnē eſſentie:tn̄ eſt pars eſſentie cōplete. Sȝ illō
cui aduenit accn̄s eſt ens in ſe cōpletū ſubſiſtēs in ſuo
eſſe:qō qdē eſſe nāliter pcedit accidēs qō ſupuenit:ꝛ iō
accn̄s ſupueniēs ex cōiunctione ſui cū eo:cui ſupuenit
nō cauſat illud eſſe:in quo res ſubſiſtit:ꝑ qō res eſt ens
ꝑ ſe:ſed cauſat quoddā eſſe ſcdm:ſine quo res ſubſiſtēs
intelligi pōt eſſe:ſicut ꝑmū intelligi pōt ſine ſcdo.vnde
ex accidente ꝛ ſubiecto nō efficit̄ vnū ꝑ ſe:ſed vnū per
accn̄s:ꝛ iō ex eorꝫ cōiunctione nō reſultat eēntia q̄daȝ
ſicut ex cōiunctione forē ad māȝ:ꝓpͤ qō accn̄s neq; hȝ
rōnē cōplete eſſentie:nec eſt pͤs eēntie cōplete : ſȝ ſicut
eſt ens ſm qd.ita eſt eſſentia ſm qd.) Hec ille. ¶ Ad
ſcdam ꝓbationē dr̄:ꝙ non opȝ illud:qō eſt intrinſece
ſimpliciꝰ alio eſſe pfectius:niſi loq̄mur de re ſimplici
ſubſiſtēte:al's mā hoīs eēt pfectior hoīe.vn̄ ſcūs Tho.
ꝑ° pte.q.3.arti.7°.ad ſcdm ſic ait.(Apud nos cōpoſita
ſunt meliora ſimplicibus:qꝛ pfectio bonitatis creature
nō inuenit̄ in vno:ſed in multis:ſed pfectio diuine bo/
nitatis inuenit̄ in vno ſimplici.) Hec ille. ¶ Sciēduȝ
eni ꝙ ſm q̄ ipſe ponit ſunt gradus in pfectione reruȝ.
Ait eni ſic de v'itate.q.8.arti.3.ad 12ᵐ.(Sicut dic̄ ph̄s
in ſcdo celi ꝛ mūdi in rebus iuenit̄ multiplex gradus Tex.cō.63.
pfectionis. ¶ Primus ꝛ pfectiſſimus gradus eſt:vt ali
qd hēat bonitatē ſuā ſine motu ꝛ ſine adminiculo alte
rius : ſic̄ eſt perfectiſſima ſanitas in eo:q ꝑ ſe eſt ſanus
ſine auxilio medicine:ꝛ iſte gradus eſt diuine pfectiōis.
¶ Scdus gradus eſt eiꝰ:qō pōt ꝯſeq pfectā bonitateȝ
cū modico auxilio ꝛ pauo motu:ſic̄ eiꝰ q hȝ ſanitatē cuȝ
modico exercitio. ¶ Tertiꝰ gradus eſt eiꝰ:qō acqrit ꝑ/
fectā bonitatē cū multis motibus:ſicut qui acquirit ſa
nitatem cum multis exercitijs . ¶ Quartus gradus
eſt eiꝰ:qō nūq̄ pōt acqrere bonitatē:ſȝ acqrit aliqd de
bonitate ex motibꝰ. ¶ Quītus gradꝰ ē eiꝰ:qō non pōt
acqrere aliqd de bonitate:nec hȝ aliquē motū ad h̄:ſic̄
eſt gradꝰ illiꝰ in ſanitate q nūq̄ pt ſanari.vn̄ nullā me
dicinā accipit.) Hec ille. ¶ Idē ponit ꝑ° pte.q.77.art.
2°. ¶ Ex q̄ pȝ ꝙ licȝ creatura ſimplicior ſi ad eq̄lē pfe
ctionē ſe extēdat:ſic̄ creatura ꝯpoſita:ſic erit ꝓpͤ ſimplici/
tatē:tn̄ ſi creatura ꝯpoſita hēat plēs ꝛ nobiliores opōnes
q̄ creatura ſimplex:eo ſcō erit pfectior ſimplici : ſic āt
eſt de forā accn̄tali ꝛ de ſuba ꝯpoſita:iō accn̄s licȝ ſit ſim
plicius tali ſuba:nō tn̄ pfectius.imo multo ignobilius
ea. ¶ Ad illud qō addit̄ in tertia ꝓbatione.dico ꝙ hn̄
ꝯcluditur ꝙ ſupficies nuda nō ſit ꝓpriū ſuſceptiuum de

albationis:niſi inquantũ efficiẽ ꝓpriũ ſuſceptiuũ coloris per aliqd potẽtiale de gñe coloris:vt ꝑus dictũ eſt. ex quo tñ nõ ſequiẽ:ꝙ aliq̃ qualitas:puta color ſit itriſece ꝯpoſitus ex illo potẽtiali ⁊ ex actuali:vt dictũ fuit ſupra ad 4ᵐ. ❡ Sʒ ꝯ hoc ⁊ ꝯ ꝑdicta arguit Gregorius qꝛ ſi ponanẽ tales potẽtialitates in mã q̃ põt alterari: aut cuiuſlibʒ ſpẽi erit ꝓpriũ potẽtiale:aut idẽ potẽtiale eſſet diuerſarũ ſpẽꝝ. vbi grã. idẽ potẽtiale albedinis ⁊ nigredis:⁊ eodẽ mõ q̃rũlibʒ q̃litatũ:iter q̃s ẽ ꝑ ſe traſmutatio. ❡ Primũ inquit dici nõ ꝑt ꝓpter duo. ꝑmũ eſt:qꝛ cũ ſit traſmutatio iter formas ꝯrias:⁊ in qualibʒ traſmutatione ſit idẽ ſubm numero deferens vtrunq₃ terminũ traſmutationis:vt hẽ ex ꝑmo phyſicoꝝ:ſeqẽ ꝙ tale potẽtiale ꝓpriũ non erit ſubm imediatũ illius traſmutationis:cuius oppoſitũ tu dixiſti:tʒ ꝯña: qꝛ ſʒ te idẽ eſt ſubm motus ⁊ termini motus:ſed ſm te:terminus motus eſt ipſa forma actualis q̃ inducĩ:ſed illius ſubm nõ eſt illud potentiale:qð eſt ſubm actualis forme que abycĩ. ❡ Scðm eſt:qꝛ aut iſte potẽtialitates ꝓprie ſunt eternalr̃ in mã cõi:que eſt ſuba:aut aliq̃n de nouo fiunt in ea:ſi eternalr̃:ſeqẽ ꝙ in q̃libet mã poterit iduci quelibʒ forma a ꝓprio motore nullo alio motore iteruenĩete:ſed mãm aliquo mõ traſmutãte:⁊ ꝑ ꝯñs agẽs albedinẽ poterit in igne cauſare albedinẽ. ⁊ erit poſſibile in aceto generari imediate accidẽtia vini a ꝓprijs agentibus:⁊ gñaliter qðlibʒ fieri ex quolibet:qð eſt manifeſte falſum:tenet ꝯñtia:qꝛ paſſiuo exiſtente in ꝓpinqua potẽtia ⁊ diſpõne ad formam:nulla cauſa eſt q̃re ꝓpriũ agens nõ poſſit illã inducere:vt pʒ ex auctoritate Cõmẽtatoris 9ᵒ metaphyſi. cõmẽto 12ᵒ vbi dans differentiã iter mãm ꝓpinquã ⁊ remotã ſic ait. (Mã remota nõ eſt in potentia ad illud:cuius eſt mã:qꝛ indiget in hoc vt exeat in actuʒ alio motore ab eo:qð generat illud:qð eſt in potẽtia: vbi grã: q̃n terra nõ eſt idolũ in potẽtia:ſed eſt cuprũ in poª:q̃m cũ traſmutaẽ a corpe celeſti erit cuprũ:⁊ tunc cuprũ erit idolũ in poª:qꝛ eſt illud qð ab vno motore fit idolũ:ſcʒ a faciẽte idola. Et intẽdit Ariſt. hic declare:ꝙ mã que põt ſimplr̃:nõ indiget in hoc ꝙ exeat in actum niſi ab vno motore:mã aũt que dicẽ nõ poſſe ſimplr̃:ſed ꝑ potentiã remotã:ex:t in actũ ꝑ plẽs motores.) Per mãʒ aũt ⁊ potẽtiã ſimplr̃ itelligit mãm ſiue potẽtiã ꝓpinquaʒ: ſicut infra in eodẽ cõmẽto patet: vbi ait. (Illud qð eſt in potẽtia ſimplr̃ eſt illð qð eſt in mã ſimplr̃:⁊ hec eſt mã ꝓpinqua. Remota aũt nõ dicaẽ mã ſimplr̃:neq₃ in potẽtia ſimplr̃.) Hec Cõmẽtator. ❡ Scðm autem reſpõſionẽ ſequiẽ:ꝙ quelibʒ mã erit in potẽtia ꝓpinq̃ ad talẽ formã:cũ habeat ꝓpriã potẽtiã ⁊ habilitatẽ cuiuſlibet. ❡ Si vo dicaẽ ꝙ tales potẽtie nõ ſemꝑ ſũt in mã:ſed aliq̃n de nouo fiunt in ipſa:ſequiẽ ſm te ꝙ in mã ſit alia potẽtia ꝓpria preuia illi potẽtie:ꝑ quã tranſmutaẽ ad ipſam ⁊ recipit eã euiſdẽ generis cũ ea: ⁊ ſic in ifinitũ:vel ſi nõ:ſed imediate per ſe recipit illam ⁊ traſmutaẽ ad ipſam:falſa ſunt fundamẽta tua ⁊ ſuperflue ponunẽ tales potẽtialitates in mã:ſic g̃ pʒ:ꝙ non põt dici ꝑmũ mẽbrũ dicte diuiſionis. ❡ Scðʒ videlʒ ꝙ ꝯriaꝝ formarũ ſit idẽ potẽtiale ꝓpriũ nõ potes tu dicere:qꝛ tunc numerus taliũ potẽtiaꝝ nõ eſſet ſm nũerũ ſpẽꝝ entiũ generabiliũ: vt dicis. ❡ Itẽ qꝛ tunc eẽt eadẽ poª ꝓpinqua ꝯriaꝝ formaꝝ:⁊ ꝑ ꝯñs in quocũq₃ ⁊ q̃ncũq₃ põt induci vna forma ꝯtrariarũ poſſet idifferẽter iduci reliq̃. qð ad ſenſum pʒ eſſe falſũ. ❡ Itẽʒ illud ꝓpriũ potẽtiale. vbi grã albedinis aut eſt in aliq̃ ſubiecto:aut nõ. ſi nõ. g̃ eſt ſuba:⁊ ꝯñter ꝓpriũ ſuſceptibile accñtis eſt ſuba:ſi aũt in aliquo vt i ſubo. ergo eſt actus ⁊ diſpõ illius:in quo eſt ſubiectiue:⁊ ſi ſic etiã illð potẽtiale nõ eſſet receptiuũ alicuius actus:oportebit etiã ꝙ habeat aliud potẽtiale ſuſceptiuũ ꝓpriũ gñis:in quo ſit ſubiectiue ⁊ illud aliud:⁊ ſic in infinitũ:aut conceditẽ:ꝙ ois actus iformat imediate potẽtiale alterius generis. ❡ Ad iſta dr̃ cõcedendo ſcðʒ mẽbrũ dicte diuiſionis. ſ. ꝙ forme ꝯrie hñt idẽ potẽtiale ⁊ ſuſceptiuũ qð eſt eiuſdẽ generis cũ eis. Vñ ſcũs Tho. de veritate q. 8. arti. 14. (Sciendũ (inquit) ꝙ formarũ quedã ſũt vnius gñis:⁊ quedã diuerſoꝝ generũ:forme q̃dẽʒ que ſunt diuerſoꝝ generũ diuerſas potẽtias reſpiciunt:cũ vnitas generis ex vnitate mãe vel potẽtie ꝓcedat ſm phm. vñ poſſe eſt vnũ ſubm ſimul ꝑfici formis diuerſorũ generũ:qꝛ tunc vna potẽtia nõ determinabiẽ ad diuerſos actus:ſed diuerſe:ſicut ſi aliqð corpus ſimul eſt albũ ⁊ dulce:albedo ineſt ei ſm ꝙ ꝑticipat de nã diaphani:dulcedo aũt ſm nãm humidi:forme vero que ſunt vnius gñis vnã potẽtiã reſpiciũt ſiue ſint ꝯrie: vt albedo ⁊ nigredo:ſiue nõ:vt triangulus ⁊ quadratũ.) Hec ille. ❡ Tũc ad ꝑmã huius ꝑtis iprobationẽ dico ꝙ Cõmẽtator 12ᵒ metaphyſice cũ dicit. ꝙ numerus potentiarũ mãe eſt ſʒ numerũ ſpecierũ:large accipit ſpeciẽ pro gñe primo. ❡ Ad ſcðaʒ ꝓbationẽ cõcediẽ ꝯſequẽtia accipiẽdo potẽtiã ꝓpinquã:nec ipſe arguẽs accepit pro illa poª:que vnico motore põt reduci in actum. Patʒ eni ꝙ ſubm:qð ſubſtat vni ꝯrioꝝ põt ꝑ vnicum motorẽ. ſ. per agens ꝯtrariũ reduci in actũ forme oppoſite:vt videẽ ꝙ ignis reducit aliqd de frigiditate in calidıtatẽ. Et cũ ifert arguẽs:ꝙ tũc q̃ncũq₃ ⁊ in quocũq₃ ſubito põt induci calor:põt iduci frigus:concediẽ ꝙ in quocũq₃ ꝑ ſe ſuſceptiuo:ſed negaẽ ꝙ q̃ncunq₃: qꝛ licʒ forme ꝯrie habeãt idẽ ſuſceptiuũ:tñ alterũ nõ ꝯpatiẽ aliqd:qð alteri annexũ eſt:vel nõ repugnãs:⁊ iõ illð oʒ auferri:nõ tñ nouã potẽtiã iduci:ſicut licʒ idẽ ſit ſubm caloris ⁊ frigoris:tñ ſubm hñs frigus nõ põt recipe calorẽ niſi frigore amoto:⁊ aliquibus que ſequũẽ frigus. ❡ Ad tertiã iprobationẽ dico:ꝙ potẽtiale reſpectu coloꝝ eſt in ſubiecto:nec valʒ prima ꝯñtia ibi facta. g̃ eſt actus ⁊ nõ põt recipere:dico eni ꝙ eſt actus in latitudine entis ⁊ accidẽtis:nõ tñ in gñe exiſtẽtiũ. Similr̃ nõ dico:ꝙ illud potẽtiale recipiat q̃litates:ſed efficiẽ qualitas in actu exiſtentiũ de qualitate potẽtiali. Silr̃ nec valʒ ſcða ꝯña. dico eni ꝙ illud potẽtiale nõ requirit in ſubiecto aliud potẽtiale eiuſdẽ generis cuʒ eo: ⁊ cauſa eſt:qꝛ vt prius dicebaẽ:nulla traſmutatio terminaẽ de ꝑ ſe ad talia potẽtialia:⁊ tales icħoationes:ſed emanãt a ſuo ſubiecto ſine traſmutatiõe quadã nãli ꝯſequẽtia. vtpote q̃ncũq₃ miſcibilia taliter ſunt ꝓportionata: ꝑ traſmutationẽ talẽ acquiriẽ nouũ mixtũ:⁊ in eodẽ iſtã ti fluunt talia ab ipſo ſubo:ſecus eſt de formis que acquirunẽ ꝑ traſmutationẽ ꝑ ſe ꝑ terminatã ad eas. tales. n. ſunt actus alicuius generis. ⁊ cõſequẽter opʒ ꝙ habeãt potentiam euiſdem generis:non aũt potentia alicuius generis requirit vlterius aliã potentiã:qꝛ nõ hʒ ꝓpriaʒ potentiã per ſe reſpicientẽ talẽ potentialitatẽ:ſed ſubʒ aliqð qð ꝑmo ⁊ per ſe reſpicit actũ ſubſtãtialẽ vel accidẽtalẽ:ſecũdario reſpicit talia potẽtialia:⁊ ideo eſt ibi duplex ſimilitudo. ſcʒ ⁊ qꝛ talia non ſunt actus alicuiꝰ generis:⁊ qꝛ nõ hñt ꝓpriũ per ſe ſuſcepꝑbile. aer eni ꝑ per ſe eſt in potentia ad eſſe ſubale tanq̃ ad proprium actũ:ſecũdario eſt in potentia ad talia potentialia:que dicta ſunt:quibus mediantibus recipit actus. ❡ Ad ſe primũ ꝑncipale negaẽ añs. ſ. ꝙ genus ⁊ drĩa ſꝑ ſumãẽ a diuerſis realitatibꝰ in nã ſpẽi:cuiꝰ ſunt genꝰ ⁊ differẽtia. Et ad ꝑmã ꝓbationẽ dicĩẽ:ꝙ Ariſto. vbi allegaẽ loquitur

Cõtra riſio. huiꝰ tertie ꝓbationis Grego. diſti. 3. q. 3. ar. ꝑmo.

Prio ꝙ diuer aꝝ ſpẽꝝ nõ ſint diuerſe potentie. Tex. cõ. 72. ⁊ 74.

Nõ ꝯriaruʒ formaꝝ non ſit vna ⁊ eadẽ potẽtia.

Quid illud potẽtiale qð eſt in eodẽ genere: cuiꝰ eſt potẽtia.

Genꝰ ⁊ drĩa nõ ſꝑ ſumiẽ a diuerſis realitatibus.

quiř ſolū de diffōne ⁊ quidditate ſubſtātiarū ſenſibi-
Tex.cō.15. liū: vt patz.q2.8°.metaphy.dicit ꝙ in ſimplicibus eſt al
ter modus qōnis: vbi innuit ea que dixit ſupius de qd-
ditatibus rerū ⁊ diffōnibus intellexiſſe de diffōne ſen-
ſibiliū quidditatū. Pōt etiā dici ꝙ Ariſto. vocat mās
oē potentiale: ⁊ formā omne actuale: in quolibꝫ autez
qđ in genere poniř: eſt illa duo inuenire: lꝫ nō diſtincta
realiter. ❡ Ad ſcđam ꝓbationē dř: ꝙ ꝯñtia non valz.
Nā ad diffiniēdū nō ſufficit q̄litercūqꝫ ſignare totam
eſſentiā diffiniti: ſed opꝫ ſignare explicite oia pn° itrin-
Tex. com.5. ſeca diffiniti. Unū ᵒ phyſicoꝝ dř: ꝙ diffinitio diuidit i
ſingula: genus aūt ⁊ ſi ſignificet totā eſſentiā cōpoſitā.
nō tñ exprimit quālibet eius partē eēntialē. ❡ Ad ter-
tiā ꝓbationē negař ꝯñā: qua iferř: q2 tūc genus ⁊ dřia
nō diffinirēt: q2 nō ſignificarēt ꝑ idē qdditati illius rei
tā idē repetitū nō ſit idē ſibi ꝑ. Iſta inquā ꝓbatio ꝯñe
nō valz: nō eni eſt ibi repetitio eiuſdē rei eodē mō. nā
licꝫ gen⁹ ſignificet totū qđ ſignificat diffō: nō tñ eodez
mō: q2 genus nō dicat ptes niſi iplicite: diffinitio vō ex-
plicite ⁊ diſtincte. ❡ Itē gen⁹ nō ſolū dicit illā qddita
tē: quā ſignat diffinitio: ſed plures alias. ❡ Itē gen⁹ nō
predicař cōuertibilř de diffinito: diffō vō illo mō pdi-
cař. ſic ḡ patz ꝙ aliter dicat rē gen⁹: alr diffinitio. Et ſi-
milř dřia aliter q̄ꝫ gen⁹: q2 explicat ptē eēntialē: quā ge
nus nō explicat: ⁊ iō nō ē ibi talis repetitio. ❡ Ad 4ᵐ
ꝓbōnē dř: ꝙ eadē realitas pōt eē pnᵐ realis diſtinctio
nis ⁊ ꝯuenietie ſm rōnē: ꝯſtat eni ꝙ cōuenientia ſꝫ rō-
nē nō opponiř diſtinctioni reali: nec ꝯuenientia gñica:
diſtinctioni ſpecifice: ſic aūt eſt de illa realitate: a q̄ ſu-
Capi.e.5. miř dřia. Unū ſcūs Tho. in tractatu de eē ⁊ eēntia oſtē
dens qualis ſit vnitas generis. ſic ait. (Quis āt genus
ſignificet totā eēntiā ſpēi: nō tñ opꝫ vt diuerſarū ſpērū:
quaꝝ eſt idē genus ſit vna eēntia: q2 vnitas gñis ex ipſa
ideterminatiōe vel idřia ꝓcedit: nō aūt ſꝫ illud quod
ſignificař ꝑ genus ſit vna nā nuō in diuerſis ſpēb⁹: cui
ſupueniat alia res: q̄ ſit dřia determinās ipꝫ: ſic forma
determinat mām: q̄ eſt vna nuō: lꝫ q2 genus ſignat ali-
quā formā: nō tñ determinate hāc vel illā: quāꝫ deter-
minate dřia exprimit q̄ nō eſt alia q̄ꝫ illa: q̄ indetermi-
Com.11°. nate ſignificabař ꝑ genus: ⁊ iō dicit Cōmētator in 12°.
metaphy. ꝙ mā pma dř vna per remotionē oiūꝫ forā-
rū: ſed genus dř vnū ꝑ cōitatē forme ſignate. vñ patet
ꝙ ꝑ additionē dřie ablata illa ideterminatione q̄ erat
cauſa vnitatis: ſpēs remanēt per eēntiā diuerſe.) Hec
ille. ❡ Ex quo patz: ꝙ nā gñis nō dř vna realř i diuer-
ſis ſpēb⁹: nec ipſe diuerſe ſpēs ꝯueniūt i aliq̄ qdditate
que ſit realř vna ⁊ cōis eis: ſꝫ ſolū dř vna ꝑꝑ idetermi-
nationē: vel ideterminatā rōnē: q̄ fundat intentionem
gñis. ❡ Sꝫ ꝯ hāc ſolōnē arguiř: q2 ꝓcedit vel innuit ꝙ
Utruꝫ vle ſit ex intellectu. vnitas gñica vel ſpecifica vel alteri⁹ cuiuſcūqꝫ vlis nō
ſit extra intellectū in actu. hoc aūt vř falſuꝫ ꝑꝑ multa.
Tex.cō.33. tuꝫ q2 vle eſt ꝓpriū obm intellis. ḡ ꝓcedit potentiā ex
ſcđo de aia. ❡ Nec valz ſi dicař ꝙ vlitas nō eſt obm:
ſed qđ qd eſt. vlitas aūt eſt cōditio obiecti: vel modus
neceſſarius: nō modus cognitus: ſed ſub quo ꝯnotatur
obꝫ. Hoc iquā nō valz. q2 aut ille modus eſt factus ab
intellectu: aut nō: ſi nō. hř ꝓpoſitū. ſi ſic. ḡ nō eſt neceſſa
rius in obiecto: q2 ꝑus fuit obm itellis ſine illo mō cāto
ꝑ intentionē obiecti. Silr obm iquātū eſt ꝑus in actu
nō itelligiř ſub hoc mō. ḡ vel ſub nullo mō: vel ſub op-
poſito: q2 vt eſt obm determinat ſibi aliquez modum.
❡ Cōfirmař in alio ꝓpoſito: q2 vnū⁹ actū in ſenſu eſt
vnū obm ſm aliquā vnitatē realē: ſed nō numeralez.
igiř eſt aliqua alia vnitas q̄ꝫ nūeralis: ꝓbař maior: q2
potētia ipm obm ſcit iquātū videt ipſum hoc vnitate

vnū: cognoſcit ipm inquātū diſtinctū a quolibꝫ qđ nō
eſt hac vnitate vnū: ſed ſenſus nō cognoſcit obm iquā
tū eſt diſtinctū a quolibꝫ: qđ nō eſt vnū illa vnitate nu
merali: qđ pꝫ: q2 nullus ſenſus diſtigūt per hūc radiūꝫ
ſolis differre numeralř ab alio. ſi circūſcribanř oia ſen
ſibilia cōia. puta diuerſitas loci vel ſitus: ⁊ ſi ponerenř
duo quāta ſimul eſſe per potētiā diuinā: que etiā eſſent
oīno ſilia in albedine: viſus nō diceret ibi eē duo alba:
ſi tñ cognoſceret alterū illoꝝ inquātū eſt vnum vnita
te nūerali: cognoſceret ipſum inquātū eſt vnum diſtin
ctum a quolibet alio. ❡ Scđo arguit ſic. Si nulla vni-
tas generis eſt ante opus itellect⁹. ergo nec vnitas ſpe-
cifica: ⁊ tūc ſequiř: ꝙ nulla generatio erit vnica ſine cō
ſideratione itellectus. ❡ Nec valz ſi dicař ꝙ generās
⁊ genitū nō hñt aliquā vnitatē realē: ſed ſimilitudinē.
❡ Cōtra hoc arguiř: q2 ꝓximum fundamentū realis
Tectio.10. ſilitudinis eſt vnitas gñis metaphy. nō aūt generans
nec genitū. ḡ cōe vtriqꝫ. ❡ Tertio arguiř ſic. Si nulla
vnitas ſit in re niſi numeralis: ſeqř ꝙ ois dřia eſſet nu
meralis tñ: ꝯñs eſt falſuꝫ: ꝓbař ꝯñtia: q2 oē diuerſum
eadē vnitate eſt diuerſum ab alio: qua in ſe eſt vnum.
Scđo ꝓbař ꝯñā: q2 vnū ⁊ multa: idē ⁊ diuerſum oppo
Tex.cō.4. nunř 4° metaphy. quotiēs aūt dř vnū oppoſitoꝝ dř ⁊
Capi.e.12. reliquū ex ᵒ topicoꝝ. ḡ cuilibꝫ diuerſitati correſpōdet ſua
vnitas ꝓpa. ❡ Tertio ꝓbař. Q2 cuiuſlibꝫ diuerſitatis
vtrūqꝫ extremū eſt in ſe vnū: ⁊ eodē mō quo ē vnuꝫ in
ſe: eo mō videř eſſe diuerſuꝫ a reliquo extremo: ita ꝙ
vnitas per ſe vnius extremi videř eſſe rō diuerſitatis
alterius extremi: ſequiř etiā ꝙ oia dřia realř differrēt
eque realiter: ⁊ tūc nō eſſet in re aliqd q̄re itellis abſtra
hit magis vnū ꝯceptū ab illo albo: ⁊ iſto albo: q̄ꝫ ab al-
bo ⁊ nigro. Probař ꝯñtia. ſ. ꝙ oia differrent eque reali
ter: q2 ex quo ois dřia realis eſt tñ numeralis: dřia nu-
meralis erit precīſa cauſa differentie realis: ſed quecū-
qꝫ eque ꝑticipant cām preciſaꝫ alicuius effectus: equa-
liter ꝑticipāt illū. ſ. differre nūero: ſequiř tertio: ꝙ dřia
gñe ⁊ ſpē eſſent tñ dřia rōne: ⁊ ita ſꝫ qd: differētia aūt
numeralř: realiter: ſimplř: ergo ſic arguendo: iſta diffe-
rūt ſpē: ergo numero: eēt fallacia ſm qd ad ſimpliciter.
❡ Quarto arguiř. Q2 iduidua euſdem ſpēi: ⁊ ſpēs eiuſ
deꝫ gñis vniuocanř. ergo hñt eandē rōnē ſube. i. eſſen-
tie: nō aūt eādē numero: q2 iā nō differrēt numero: nō
factā ab intellectu: q2 taꝫ nō eſſet eſſentie. i. eſſentialis:
ſed intentionalis. ❡ Quinto arguiř. Subiectū ſciētie
inquantū ſubm ꝓcedit itellectionē: ſed vt ſic eſt vle: q2
vt ſic eſt ᵒ tale: ⁊ vt ſic hꝫ paſſionē adequatā: ⁊ vt ſic eſt
icorruptibile: ⁊ vt ſic ē diffinibile. ❡ Cōfirmař. Q2 ſi
obiectū inquātū obm nō eſſet vle ante actū itellis: nō
poſſet ab intellectu cōparari ad plura extra. ❡ Sexto.
Si vle inquātū hꝫ nō eēt niſi ꝑ actū intellis: tūc vle in-
quātū hꝫ eſſet ens rōnis ſꝫ totū vel ptē: ꝯñs eſt falſuꝫ:
q2 tūc ens factū ab intellectu ꝑdicareř in quid de reb⁹
ꝑme intētionis: ſicut eſſentialř ſuperius de iferiori. Si-
milř tūc nulla paſſio realis haberet ſubm adequatum
niſi ens rōnis. Silr q2 tūc indiuiduū ⁊ ſua ſpēs nō ha-
berēt aliqd cōe vniuocū: cū vnū ſit ens reale: aliud ens
rōnis. Silr tūc ſciendo aliq̄ de vlib⁹: nihil ſciremus de
rebus: ſed tñ de cōceptibus nřis: nec mutareř opio no
ſtra de vera in falſaꝫ ꝓpter mutationeꝫ ex nā rei. Silr
ſcia nō eſſet de neceſſariis: q2 nec ſigna nec actus itelle
ctus ſunt illo mō neceſſaria. ❡ Septimo arguiř. Aut
vle eſt ſm ſe totū factū ab intellectu: aut eſt partiꝫ ab Primū ſcđ
intellectu: ⁊ ptiꝫ a re: vel in re. Nō pōt dici pᵐ ꝑꝑ illa qnqꝫ uenīēs ꝙ vř
incōuenientia que dicta ſunt: nec pōt dari ſcđꝫ ꝑꝑ alia ſeq ponendo
ſex icōuenientia. Quoꝝ pmuꝫ eſt: ꝙ oē vniuerſale erit ꝙ vlē ptiꝫ ſit ab itellu ⁊ ꝑ-
tim a re.

ens ꝑ acciñs: ꝓbať ꝯña: q2 aggregat in ſe res diuerſaꝝ
naturarũ. ¶ Cõfirmať. Q2 ſuba ⁊ acciñs ſimil' cauſant
ens ꝑ acciñs: cũ tñ vtrũqꝫ ſit reale. ğ multo magis ens
rõnis cũ ente reali. Scđz eſt ꝙ nullũ vl'e hr̃et diffõnẽ:
q2 nullũ partiz a re: partiz ab itellectu hꝫ vnã diffõnez:
Tex.cõ.21. q2 ex 7° metaphy. opꝫ diffinitũ eſſe vnũ: ⁊ diffõnẽ eſſe
vnã: nõ quõcũqꝫ ſed qdditatiue. Tertiũ eſt: ꝙ nullum
vl'e hr̃et paſſionẽ adequatã. Quartũ eſt: ꝙ nullum vl'e
eſſet intelligibile vnico actu. Quintũ eſt: ꝙ nulluz vl'e
eſſet in vno gñe ꝑdicamẽtali. Sextũ eſt: ꝙ nulluz vl'e
ꝑdicareť vniuoce: cũ rõ eius eſſentialis nõ ſit vna: ſed
partim a re: ⁊ ꝑtim ab intellectu. ¶ Octauo arguitur.
Q2 ꝓpria rõ vel deſcriptio vl'is ſm ꝙ diſtinguiť a ſin-
gularibus: ⁊ a predicabili eſt: qđ eſt natũ aptum eſſe in
Tex.10. pluribus per Porphirium ⁊ phm̃ ꝑ peryhermenias: ſꝫ
circũſcripto quocũqꝫ actu intellectus res de ſe nata eſt
eſſe in plibus: q2 ſi nõ: aptitudo ſibi repugnaret: nec ſibi
cõferri poſſet ſaltẽ ab intellectu: q2 tũc poſſet dare ſorti
talẽ aptitudinẽ. ¶ Nono. Vl'e eſt extra aĩam in potẽ-
tia vl' in actu. ſi i actu hr̃ ꝓpoſitũ. ſi in potẽtia q̃riť quõ
itell's reducit hãc potẽtiã i actũ: aut q2 facit vl'e eẽ actu
in multis: ⁊ tũc quodãmõ nullo itelligẽte nã ſpecifica
eſt actu in plibus indiuiduis: aut q2 facit eã in actu di-
ci de plibus: ⁊ tunc qd ad ꝓpoſitũ: cũ hoc nõ ſit ꝓpria
rõ vl'is inquãtũ vl'e: ſed inquãtũ eſt ꝑdicabile: q2 aliud
eſt eſſe in: ⁊ aliud eſt eſſe de. ¶ Decimo. Relatio men-
Tex.cõ.20. ſure eſt realis. 5° metaphy. ſed iſta fundať in aliq̃ vl'i.
ꝓbať: q2 opꝫ eſſe aliqd vnã menſurã aliaꝝ ſpẽrũ: non
aũt illud eſt idiuiduũ: aut vnũ in numero: vt vna albe-
do mẽſurãs oẽs colores. igr̃ erit vnũ ſpẽ: aut gñe. ¶ xi°.
Aliq̃ realis opatio ꝑ ⁊ adeq̃te ieſt vl'i: vt pꝫ. nã itelligẽ-
re aut ꝑ ieſt hoĩ: aut nõ. Si dicať ꝙ nõ ineſt hoĩ vt ſpẽ-
cies: ſed vt eſt in idiuiduis. ¶ Cõtra. Aut ineſt vl'i ſm
ſe: ⁊ tũc hr̃ ꝓpoſitũ: aut rõne indiuiduoꝝ: ⁊ tũc ꝑ ineſt
eis ꝯ phm̃ ꝑ poſterioꝝ: de hr̃e tres reſpectu trianguli.
¶ Duodecimo. Oppoſitio realis hꝫ extrema realia: ſꝫ
ꝯtrarietas eſt realis oppoſitio: ⁊ nõ hꝫ extrema aliqua
duo ſingularia: vt patꝫ: nec aliqđ ens rõnis. ğ quiddita-
tẽ realem vl'em: aut duo vl'ia realia. ¶ Decimotertio.
Scđe ſube ſunt in ꝑdicamẽto ſube: ⁊ ſunt quedã vl'ia. ğ
cũ in ꝑdicamẽto ſube nõ ponať aliqd factũ ab intelle-
ctu: ſequiť ꝙ vl'e eſt extra itellectũ. nõ depẽdẽs ab ope-
ratione intell's. ¶ 14°. Qđ qd eſt. eſt vera res: q2 pn̄m ẽ
Tex.cõ.15. cã rei 7°. metaphy. ſed qđ qd eſt: eſt vl'e: q2 eſt diffinibi-
le. igiť ⁊c. ¶ 15°. Q2 mã ⁊ forma ꝑtinẽt ad qdditatẽ rei
diffinibilis ſm Ari. 7° metaphy. ſed nõ mã aut forma
ſingularis: nec aliqd qđ ſit ens rõnis. igiť materia vl'is
erit ⁊ forma vl'is. ¶ 16°. In ꝑdicamento ſube eſt ordo
ſm ſub ⁊ ſupra: ſed extrema illius ordinis nõ ſunt aliq̃
idiuidua: nec aliqua entia rõnis. ğ in ꝑdicamento ſube
ſunt vl'ia realia. ¶ 17°. In ꝑdicamẽto ſube agiť de pro-
ꝑrietatibus coꝝ: que ſunt in ꝑdicamẽto illo: ſed ibi nõ
agiť de ꝓprietatibꝰ idiuiduoꝝ: nec de ꝓpetatibꝰ entiũ
rõnis. igiť de ꝓprietatibꝰ vl'iũ realiũ. ¶ 18°. Predica-
mẽta diuiduntť: ſed nõ penes diſtinctionẽ indiuiduoꝝ
nec penes diſtinctionẽ entiũ rõnis. ğ penes diſtinctio-
nẽ vniuerſaliũ realium. Q2 eni ꝑdicamenta nõ diſtin-
guanť penes diſtinctionẽ indiuiduoꝝ patꝫ. q2 tunc tot
eſſent ꝑdicamẽta quot indiuidua. Q2 etiã predicamen-
ta nõ diſtinguanť penes diſtinctionẽ entiũ rõnis patꝫ.
q2 talia nõ ſũt in ꝑdicamẽto. ¶ 19°. Predicamẽta hñt
vnitatẽ realẽ: ſed nõ hñt vnitatẽ numeralẽ. igiť ſpeci-
ficã vel genericaꝫ: minor nota eſt de ſe. maior ꝓbať. q2
ſi ꝑdicamẽta nõ hñt niſi vnitatẽ rõnis. ğ ſolũ differũt
ſm rõnem. tenet ꝯña iſta: q2 ꝑ idẽ eſt aliqd in ſe vnũ
⁊ ab alys diſtinctũ. ¶ 20. Q2 qcqd eſt ꝑ itell'm: eſt pu-
ra intẽtio ⁊ acciñs intentionale: ſꝫ nõ oẽ vl'e eſt hꝰ. al's
nullũ vl'e eẽt in gñe ſube: nec in illo ꝑdicamẽto ſuperiꝰ
predicareť in qd de inferioribus. ğ aliqđ vl'e ẽ ſine ope-
re intell's. ¶ 21°. Scia habitualis hꝫ obm reale i actu:
ſꝫ nõ hꝫ ens rõnis: nec aliqđ indiuiduũ ꝓ obiecto. ğ hꝫ
aliqđ vl'e reale ꝓ obiecto: qđ eſt ſine ꝯſideratiõe itell's:
q2 iã poniť: ꝙ ſit habitualis ⁊ nõ actualis. ¶ Ex iſtis
oĩbus apparet: ꝙ extra aĩam eſt aliqđ vl'e reale: ⁊ cõſe-
quẽter vnitas gñis eſt realis: cuius oppoſitũ in ſolone
ꝑdicta diceba[ť]. ¶ Ad iſta dicẽdo ꝑmitto vnũ qđ põit Rñſio oĩum argumẽtoꝝ.
ſcũs Tho. 7°. phyſicoꝝ ſup ꝑticula 31ª. ſm ſignationez
Cõmẽtatoris: ⁊ eſt ſnĩa Ari. (Genus (inquit) nõ eſt ali- Lectio. 8.
qd vnũ ſimplr̃: ſpẽs aũt eſt aliqd vnũ ſimplr̃: ⁊ hoc ſe-
quiť ex rõne ꝑcedẽti: qua oſtẽſum eſt: ꝙ ea q̃ ſunt vniꝰ
gñis nõ ſunt cõꝑabilia: q̃ vͦo ſunt vnius ſpẽi ſunt cõpa-
rabilia: cũ tñ ſupradictũ ſit: ꝙ eadẽ nã cõparabilis eſt:
ex eo qdẽ vr̃ q. genꝰ nõ ſit vere vna nã: ſꝫ ſpẽs ſit vna
nã: ⁊ rõ huius eſt: q2 ſpẽs ſumiť a forma vltima: q̃ ſim-
plr̃ eſt vna in nã rerũ. genꝰ aũt nõ ſumiť ab aliqua for-
ma: que ſit vna in reꝝ nã: ſed ſm rõnẽ tñ. nõ eni eſt ali-
qua forma: ex q̃ hõ ſit aĩal: ꝑter illã: ex q̃ hõ eſt hõ. oẽs
igiť hoĩes q ſunt vniꝰ ſpẽi cõueniũt in formã: q̃ conſti-
tuit hoĩem ⁊ ſpẽm hoĩs: q2 qlibꝫ hꝫ aĩam rõnalẽ: ſꝫ nõ
eſt in boue ⁊ equo aliq̃ aĩa cõis: que cõſtituat aĩal: ꝑter
illã que cõſtituit bouẽ ⁊ equũ aut aſinũ: ꝙ ſi eſſet genꝰ
eẽt vnũ ⁊ cõꝑabile: ſicut ⁊ ſpẽs: ſed in ſola cõſideratiõe
accipiť forma gñis per abſtractionẽ intell's a differen-
tys: ſic igiť ſpẽs eſt vnũ qd a forma vna in rerũ nã exi-
ſtente. genus aũt nõ eſt vnũ: q2 ſm diuerſas formas in
rerũ nã exiſtentes diuerſe ſpẽs ꝑdicationẽ gñis ſuſcipi-
unt: ⁊ ſic cũ logicus cõſideret rõnes: genus eſt vnũ logi-
ce: ſed nõ phyſice.) Hec ille. ¶ Ex qbꝰ manifeſte ſeqť:
ꝙ genus: vel nomẽ generis nõ dicit aliquã nãꝫ vnã in
oĩbus ſpẽbꝰ vnitate extra animã exiſtente: ſed tota vni-
tas eius cõſiſtit in intentiõe per itellectũ facta: oĩa eni
de quibꝰ ꝑdicať genus ſunt indiuiſa in illa intentione:
nõ ãt in aliq̃ nã extra itellectũ. ¶ Premitto ſcđo vnũ
qđ ponit ſcũs Tho. exponẽdo Ariſt. 10. metaphy. ꝑticu- Lec. ꝑma.
la ꝑma. (Quedã (inquit) dicunť vnũ nõ ꝓpter motũ
vnũ: ſed ꝓpter rõnẽ vnã. hꝰ aũt ſunt quoꝝ eſt itelligẽ-
tia vna: que vna apprehẽſione apprehenduntť ab aĩa: ⁊
dicunť vna apprehenſione apprehendi talia: quoꝝ eſt
vna apprehenſio indiuiſibilis: qđ quidẽ duplr̃ cõtingit
aut q2 apprehenſio indiuiſibilis eſt eius: qđ eſt vnũ nu-
mero: aut eius: qđ eſt vnũ ſpẽ. nũero quidẽ eſt indiuiſi-
bile ipm ſingulare qđ nõ põt ꝑdicari de multis: ſpẽ aũt
indiuiſibile qđ eſt vnũ ſm ſciaꝫ ⁊ noticiã: nõ eni in di-
uerſis ſingularibus eſt aliqua nã vna nũero q̃ poſſit di-
ci ſpẽs: ſꝫ itell's apprehẽdit vt vnũ illud: in quo oĩa infe-
riora ꝯueniunt: ⁊ ſic in apprehenſione intell's ſpẽs fit i-
diuiſibilis: que realr̃ eſt diuerſa in diuerſis idiuiduis.)
Hec ille. ¶ Patet ğ ꝙ ſm mentẽ ſci Tho. nec genus Spẽs maiorez habꝫ vnitatem gñe.
nec ſpẽs ſignat aliquã nãꝫ vnã numero exñtẽ in diuer-
ſis ſuppoſitis: verũtñ ſpẽs hꝫ maiorẽ vnitatez: vel plus
appropinquat ad vnitatẽ realẽ extra aĩam q̃ꝫ genus: q2
nomẽ ſpẽi dicit aliquã formã: que in ſe ⁊ ex ſe idiuiſibi-
lis eſt: ꝙ eni ſit diuerſificata nõ ꝓuenit ex aliquo illius
forme realr̃: ſꝫ ſolũ ex ꝑte mãe q̃ntitati ſubiecte: vel ex
ꝑte diuerſorũ recipientiũ: ⁊ iõ q2 vnũ eſt idẽ qđ indiui-
ſum: forma ſignata per nomẽ ſpẽi dr̃ in ſe vna: q2 de ſe
idiuiſa ⁊ vltiate ẽ determinata formalr̃ ⁊ idiuiſibilis
formalr̃: hꝰ eſt ꝑ drĩas formales: nomen aũt gñis dicit
formã indeterminatã ⁊ in ſe habentẽ: vnde plurificeť
realr̃: nec eniꝫ talis nã ſolum plurificať per extrinſeca

imo per intrinſeca vel eadẽ ſibi.ſcilꝫ per dĩſas forma-
les.nõ ğ hꝫ de ſe idiuiſionẽ extra aïam:ac per hoc: nec
aliquã vnitatẽ.ſic ğ nã ſpecifica dr̃ vna ex ſe:ſed diuer-
ſa ꝑpter recipientia.nã võ gñis ex̃ aïam nõ hꝫ vnitatẽ
ex ſe:nec ex receptiuis:ⱻ iõ ſpẽs extra aïam plus appro
pinquat ad vnitatẽ ꝙ̃ genus:qꝛ ipſa nõ portat ſecũ di-
ſtinctiua:ſed gen⁹ hoc facit.¶ Tunc ad pᵐ iſtoꝝ dr̃:ꝙ
rñſio ibidẽ poſita bona eſt. Ad replicaꝫ dr̃:ꝙ vlitas eſt
cõditio fabricata ꝑ itellectũ. Nec valꝫ ꝯña ibi facta ꝗ
inferr̃.ğ ille modus nõ eſt neceſſari⁹ ⱻc.¶ Dico enim
ꝙ talis ꝯditio neceſſario ſequit̃ actuꝫ intellect⁹:ſic̃ iſta
ꝯditio:eſſe intellectũ:eſſe abſtractũ:licꝫ eni obm itelle-
ctus ꝓfuerit ſine illa ꝯditiõe:tñ eo facto quo obꝫ attin-
git̃ ꝑ itellectuꝫ nr̃m inſurgit relatio vlitatis abſtracti.
¶ Ad aliud etiã qõ ibi addit̃:dico ꝙ obm itellect⁹ añ
actũ intellect⁹ nõ hꝫ modũ vlitatis:nec ꝓpꝛie loquen
do ſub oppoſito mõ:qꝛ eſſe vlẽ in itellectu:ⱻ eſſe ſingu-
lare in re nõ ſũt oppoſiti modi:cũ ſil̃ ꝯueniãt eidẽ nãe
itellecte:nã eni ſpecifica añ intellectionẽ eſt ſingularis
ꝑut ꝯſiderat̃ in ſingulari extra aïam: ꝑut aũt ꝯſidera-
tur in ſe nec eſt vlis nec ſingularis:ⱻ iõ qꝛ nã ſpecifica
eſt obm intellꝰ in ſe ꝯſiderata:ⱻ nõ vt in particulari.iõ
ipſa vt ſic neqꝫ eſt vlis:neqꝫ ꝑticularis.ſ.inquantuꝫ eſt
obm terminãs actũ:ſed inquãtũ eſt mouẽs intellectuꝫ
poſſem eſt vlis in intellectu.ſ.ꝑ ſpẽm ſuã. vñ nã illa in
ſe nec eſt vlis.nec ꝑticularis:ſed in intellectu eſt vlis.ğ
verũ eſt:ꝙ obꝫ itellectus dũ actu obijcit̃ eſt vle i actu:
ſed dũ nõ obijcit̃ actu nõ eſt vle niſi in potẽtia.vñ pro
iſtoꝝ declaratione dicit ſcũs Tho.in tractatu de eſſe ⱻ

Capite.4°. Nã vel eſſentia dupl'r conſiderari põt.

eſſentia.(Nã(inqͭ)vel eſſentia dupl'r põt cõſiderari.
vno mõ ſm rõnẽ ꝓpꝛiã:ⱻ hec eſt abſoluta cõſideratio
ipſius:ⱻ hoc mõ nihil eſt verũ de ea niſi qõ ꝯuenit ſibi
ſm ꝙ hꝫ:vñ ꝗcꝗd alioꝝ attribuat̃ ſibi falſa ẽ attribu-
tio.vbi gr̃a hoi in eo ꝙ hõ ẽ ꝯuenit rõnale ⱻ aïal ⱻ alia
que in diffõne ei⁹ cadũt:albũ võ ⱻ nigrũ:ⱻ ꝗcꝗd hmõi eſt
qõ nõ eſt de rõne humanitatis nõ ꝯueniũt hoi in eo ꝙ
hõ.vñ ſi ꝗrat̃ vtrũ iſta nã ſic cõſiderata poſſit dici vna
vel plꝛes:neutrũ cõcedendũ eſt:qꝛ vtrũqꝫ eſt ex̃ itellꝰm
humanitatis ⱻ vtrũqꝫ ꝑt ſibi accidere. Si eni plꝛalitas
eſſet de ei⁹ itellectu:nũꝗ̃ poſſet eſſe vna:cuꝫ tñ vna ſit
ſm ꝙ eſt in ſorte. Similr̃ ſi vnitas eſſet de rõne eius:
tunc eſſet vna ⱻ eadẽ in ſorte ⱻ in platone:nec poſſet in
plꝛibus plurificari. Alio mõ cõſiderat̃ ſm eſſe qõ hꝫ in
hoc vel in illo:ⱻ ſic de ipſa aliqd ꝑdicat̃ per accñs rõne
eius i quo eſt:ſicut dr̃ ꝙ hõ eſt alb⁹:qꝛ ſortes eſt albus:
ꝗ̃uis hꝰ nõ ꝯueniat hoi in eo ꝙ eſt hõ. Nec etiaꝫ nã hꝫ
duplex eẽ vnũ in ſingularib⁹:ⱻ aliõ in aïa:ⱻ ſꝫ vtrũqꝫ
ꝯſequũt̃ dictã nãm accñtia:ⱻ in ſingularibus hꝫ multi
plex eẽ ſm multiplicitatẽ ſingulariũ ⱻ diuerſitatẽ:ⱻ tñ
ipſi nãe ſꝫ ꝑmã ſuã ꝯſiderationẽ.ſ.abſolutã nullũ iſto-
rũ eſſe debet̃:falſuꝫ eni eſt dicere:ꝙ nã hoïs inquãtũ ẽ
hõ habeat eſſe in hoc ſingulari:qꝛ ſi eẽ i hoc ſingulari
cõueniret hoi inquãtũ eſt homo:nũꝗ̃ eſſet in alio:ſed
verũ eſt dicere ꝙ hõ nõ iquãtũ eſt hõ hꝫ ꝙ ſit in hꝰ ſin-
gulari vel in illo aut in aïa.¶ Patet ğ ꝙ nã hoïs abſo
lute ꝯſiderata abſtrahit a ꝗ̃libꝫ eſſe:ita tñ ꝙ nõ fiat ꝑ-
ciſio alicui⁹ eoꝝ:ⱻ hec nã ſic ꝯſiderata eſt ꝗ̃ ꝑdicat̃ de
oïb⁹ idiuiduis:nõ tñ põt dici ꝙ rõ vlis ꝯueniat nãe ſic
accepte:qꝛ de rõne vlis eſt cõitas ⱻ vnitas:nãe ãt hũa-
ne neutrũ illoꝝ ꝯuenit ſm abſolutã ꝯſiderationeꝫ. Si
eni cõmunitas eſſet de intellectu hoïs:tũc in quocũqꝫ
īueniret̃ hũanitas īueniret̃ vlitas ⱻ cõitas:ſed hoc eſt
falſum:qꝛ in ſorte nõ inuenit̃ aliꝗ̃ cõitas:ſed ꝗcꝗd eſt
in eo eſt indiuiduatũ. Silr̃ etiã nõ põt dici:ꝙ rõ gñis
vel ſpẽi ꝯueniat ⱻ accidat nãe hũane ſm eſſe qõ hꝫ in
ſingularibus vel indiuiduis:qꝛ nõ īuenit̃ nã hũana in
indiuiduis ſm vnitatẽ vt ſit vnũ qd oïbus ꝯueniẽs:qõ
rõ vlis exigit.relinquit̃ ğ ꝙ rõ ſpẽi accidat nãe hũane
ſm illud eſſe qõ hꝫ in itellectu. Ipſa eni nã hũana hꝫ
eſſe in itellectu abſtractũ ab oïbus idiuiduãtibus:ⱻ iõ
hꝫ rõnẽ vniformẽ ad oïa indiuidua:que ſunt extra aïã:
ꝑut equalr̃ eſt ſilitudo oïum ⱻ ducẽs in oïuꝫ cogni
tionẽ inquantũ ſunt hoïes:ⱻ ex hoc ꝙ talẽ relationẽ hꝫ
ad oïa indiuidua:itellectus adinuenit rõnẽ ſpẽi ⱻ attri
buit ſibi.vnde dicit Cõmẽtator in ꝑͦ de aïa:ꝙ itellect⁹ Com.8°.
agens facit vlitatẽ in reb⁹:ⱻ ꝗ̃uis hec nã itellecta hẽat
rõnẽ vlem ſm ꝙ ꝯparat̃ ad res extra aïam:qꝛ eſt vna
ſilitudo oïuꝫ:tñ ſm ꝙ hꝫ eſſe in hoc itellectu vl̃ in illo
eſt ꝗdã ſpẽs itellecta ꝑticularis:ⱻ iõ pꝫ defect⁹ Cõmẽ-
tatoris 3°.de aïa ꝗ voluit ex vlitate forme itellecte vni Com.5°.
tatẽ itellꝰ in hoïb⁹ oïb⁹ ꝯcludere:qꝛ nõ eſt vlitas illius
forme ſm eſſe qõ hꝫ in itellectu:ſꝫ ſm ꝙ refert̃ ad res
extra vt ſilitudo rerũ:ſicut etiã ſi eẽt vna ſtatua corpo
ralis repñtãs multos hoïes:cõſtat ꝙ illa imago habe-
ret eſſe ſingulare ⱻ ꝓpꝛiũ:ſm ꝙ eſſet in hac mã:ſed ha
beret rõnẽ cõitatis ſm ꝙ eſſet cõe repñtatiuũ pluriũ
Et qꝛ nãe humane ſm ſuã abſolutã ꝯſiderationẽ ꝯue-
nit ꝙ ꝑdicet̃ de ſorte:ⱻ rõ ſpẽi nõ ꝯuenit ſibi ſm ſuam
abſolutã ꝯſiderationẽ:ſed eſt de accidẽtib⁹ ꝗ̃ ꝯſequũt̃
eã ſm eſſe qõ hꝫ in itellectu:iõ nomẽ ſpẽi nõ ꝑdicat̃ de
ſorte.vt dicat̃:ſortes ẽ ſpẽs: qõ õ neceſſitate accideret
ſi rõ ſpẽi ꝯueniret hoi ſm eſſe qõ hꝫ in ſorte:vel ſꝫ ſuã
ꝯſiderationẽ abſolutã.ſcꝫ.inquantũ eſt hõ:ꝗcꝗd enim
ꝯuenit hoi inquãtuꝫ eſt hõ ꝑdicat̃ de ſorte.ⱻ tñ ꝑdica-
ri ꝯuenit gñi ꝑ ſe:cũ in eius diffõne ponat̃. Predicatio
eni eſt qõdã qõ cõplet̃ ꝑ actũ itellꝰ ꝯponẽtis ⱻ diuidẽ
tis:hñs fundamẽtũ in re ipſa vnitatẽ eoꝝ:ꝗ̃ꝝ vnuꝫ de
altero dr̃.vñ rõ ꝑdicabilitatis põt claudi in rõne hui⁹
itentionis gen⁹:ꝗ̃ ſilr̃ ꝑ act⁹ itellꝰ ꝯplet̃:tñ illud cui itel
lect⁹ nomẽ ꝑdicabilitatis attribuit ꝯponẽs vnũ cũ alte
ro:nõ eſt ipſa itentio gñis:ſed potius illud cui itellꝰ in-
tẽtionẽ gñis attribuit:qõ ſignat̃ hꝰ noïe anïal.ſic ğ patꝫ
qualr̃ eẽntia vl̃ nã ſe hꝫ ad rõnẽ ſpẽi:qꝛ rõ ſpẽi non eſt
de illis ꝗ̃ ꝯueniũt ei ſꝫ abſolutã ꝯſiderationẽ:neqꝫ eſt
de accñtib⁹ ꝗ̃ eã ꝯſequũt̃ ſm eſſe qõ hꝫ extra aïaꝫ:vt ẽ
albedo ⱻ nigredo:ſed eſt de accñtib⁹:ꝗ̃ ꝯſequũt̃ eã ſm
eẽ qõ hꝫ in itellectu:ⱻ ꝑ hũc modũ ꝯuenit ſibi rõ gñis
vel dr̃e.) Hec ille. ¶ Iſta eſt clara mens Auic.5° ſue
metaphy.ca.2°.vbi ſic ait.(Nõ eſt ãt poſſe vt qui ſane
mẽtis eſt itelligat:ꝙ vnã ⱻ eãdẽ hũanitatẽ veſtiãt acci
dẽtia ſortis:ⱻ ipſaꝫ eãdẽ veſtiãt accñtia platonis. Ma
nifeſtũ eſt ğ nõ eẽ poſſe:vt vna nã hẽat eẽ in his ſenſibi
libus:ita vt actu ſit vlis.i.vt ipa vna cõis ſit omnibus.
vlitas eni nõ accidit alicui nãe niſi cũ ceciderit in for-
matione intelligibili:qõ igit̃ intelligitur de homine eſt
illud quod eſt vniuerſale:eius auteꝫ vniuerſalitas non
eſt ex hoc qõ eſt in anima:ſꝫ ex hoc ꝙ cõparat̃ ad mul
ta ſignata habẽtia eẽ vl̃ opinata. Eoꝝ eni iudiciũ quã-
tũ ad ipm idẽ eſt.hec igit̃ forma ſm hoc qõ eſt in aïa
eſt aliꝗ̃ formaꝝ aïe ⱻ ſingularis:ⱻ ſꝫ hoc ꝙ in ea mul
ta cõueniũt eſt vlis.) Hec ille. Et poſt.(Cũ ergo dici-
mus ꝙ nã vlis hꝫ eſſe in his ſenſibilibus nõ itelligim⁹
ex hoc ꝙ eſt vlis.ſ.ſm modũ vniuerſalitatis:ſed itelli-
gimus ꝙ nã cui accidit vlitas habꝫ eẽ in iſtis ſignatis:
vlitas aũt de qua agimus nõ eſt niſi in aïa.) Hec ille.
Et caplo ꝑmo ſic ait.(Sicut aïal in eſſe hꝫ plures mo-
dos:ſic ⱻ in intellectu.in intellectu etenĩ forma aïalis
eſt abſtracta:ⱻ hoc mõ ipm dicit̃ forma intelligibilis:
in intellectu eni forma aïalis taliter eſt:ꝙ in itellectu
cõuenit ex vna ⱻ eadẽ diſpõne multis particularibus:

quapropter vna forma apud intellectū erit relata ad
multitudinē: ⁊ ſm būc reſpectū eſt vl'is: q2 ipſaꝫ ē vna
intentio in intellectu: cuius cōparatio nō variaꝭ ad qđ/
cūqꝫ acceperis aialiū. Hec aūt forma q̄uis reſpectu idi/
uiduoꝝ ſit vl'is: tñ reſpectu aīe ſingularis: in qua ipri/
miꝭ eſt idiuidua. ipſa eni eſt vna ex formis: que ſūt in
intellectu: ⁊ q2 aīe ſingule ſunt multe numero: tūc eo
mō: quo ſunt particulares: habebūt ipſe aliud intell'm
vl'e.) Hec Auicē. ❡ Ex quibus pꝫ quō nā extra aniaꝫ
⁊ ante actū intellect' agentis abſtrahētis eā nō hꝫ mo
dū vl'itatis: ſed modū ſingularitatis: ſi cōſidereꝭ vt in
ſingulari. ſi eni cōſidereꝭ abſolute neuter modus cōue
nit ſibi. ❡ Sed forte dices: q2 nā ſm eſſe qđ hꝫ in itel/
lectu nō eſt niſi vna ſpēs intelligibilis: ⁊ ſic videꝭ q2 tu
ponas ſolas ſpēs intelligibiles eſſe vl'ia: qđ eſt falſum.
❡ Dicaꝭ q2 cū dicit: natura ſm qđ eſt in intellectu: ly
ſm q2 pōt dicere illud: qđ eſt formal'r in intellectu: vel
illud qđ eſt obiectiue in intellectu: vel illđ quo obm eſt
obiectiue in intell'u. Si denotet illud: qđ eſt formal'r in
itellectu. dico q2 illud eſt ſpēs itelligibilis. ſi denotet il/
lud: qđ eſt obiectiue in intellectu: illud eſt nā hūana ex̄
aiaꝫ. ſi denotet illud quo nā hūana eſt obiectiue in itel
lectu: iterū illđ eſt ſpēs itelligibilis: q2 eni ſpēs hois eſt
formaliter in intellectu. ideo homo eſt obiectiue in in/
tellectu: cum igitur dicitur: homo ſm q2 eſt in intelle/
ctu eſt ſpēs itelligibilis: ſenſus verus eſt: q2 illđ quo eſt
hō obiectiue in intellectu eſt ſpēs itelligibilis: q̄ talis ē
efficacie: q2 ipſa eſt vl'is formal'r: ⁊ facit q2 res ex̄ aiam
quā ponit obiectiue in intell'u denoieꝭ vl'is. Ideo ſcūs
Tho. 2° ſen. diſ. 3. q. 3. art. p̄. ad 2ᵐ. diſtiguit triplex vl'e.
(Dico (inqt) q2 triplex eſt vl'e: qđdā qđ eſt i re. ſ. nā ipa
que eſt in p̄ticularib': q̄uis in eis nō ſit ſm rōnē vl'ita/
tis in actu. Eſt etiā qđdā vl'e qđ ē a re acceptū p abſtra/
ctionē: ⁊ hoc qdē poſteri' eſt: ⁊ h̄ mō forme angeloꝝ
nō ſunt vl'es. Eſt etiā vl'e ante rē qđ eſt p̄us re ipa: ſicut
forma domus in mēte edificatoris: ⁊ per hunc moduꝫ
ſunt tales forme reꝝ in mēte angelica exiſtētes: nō ita
q2 ſint opatiue: ſed q2 ſunt ſiles opatiuis: ſicut aliqs ſpe
culatiue ſciaꝫ opatiuaꝫ hꝫ.) Hec ille. ❡ Ex quo appet
q2 ipſa ſpēs itelligibilis eſt qđdā vl'e: ⁊ ipſa nā ex̄ aiam
dr̄ vl'is: ſed diuerſimode vt appet: q2 vnū iſtoꝝ vl'ium
eſt in re: ⁊ p̄dicaꝭ de re: aliđ nō. ❡ Ad 2ᵐ argᵐ dr̄: q2 ge/
nerās ⁊ genitū ꝯueniūt in for̄a ⁊ nā ſpecifica: que ē vna
in aptitudine vel in po'mō aūt in actu extra intell'm: ⁊
talis vnitas nāe ſufficit ad fundādū ſil'itudinē. ❡ Ad
tertiū dr̄: q2 nulla vnitas ē actu ex̄ itell'ꝫ niſi nūeralis.
❡ Et tūc ad p̄mā ꝯñaꝫ ibi factā dr̄: q2 cū rō ſpēi aut ge
neris nō cōueniat nāe ſm eē qđ hꝫ ex̄ aiam: ſic dicim'
q2 ſpēs iquātū hō nō eſt ex̄ aiaꝫ: ita diuerſitas ſpēꝝ: aut
generū in actu qcqđ ſit de po' vel de aptitudine. ❡ Si
mil'r dico ad ſcđaꝫ ꝯñtiā: q2 nō oia: que real'r differunt:
eque real'r differunt: q2 licꝫ ſola diuerſitas nūeralis ſit
actu extra aiam realis: tñ aliq̄ diuerſitas nūeralis hꝫ
ſibi cōiunctā diuerſitatē ſpecificā vel genericā in apti/
tudine ⁊ po' p̄pinq̄: q2. ſ. extrema illius diſtinctiōis nu
meralis p itell'm p̄t ſtatui vt due diſtincte ſpēs vl' ge
nera. ❡ Simil'r ad tertiā ꝯñaꝫ dr̄: q2 nihil valꝫ: q2 licet
diſtinctio ſpecifica cōpleaꝭ mō p̄dicto p intell'm: tñ ei'
extrema ſemp ſunt diſtincta real'r nūero. Iſta eni diſti
ctio nō ſit iſto mō p intellectū: q2 intell's faciat eius ex/
trema: vel diſtinguat ea: ſed q2 dat ei' extremis aliquā
denoiationē: hō eni ⁊ aſinus an actū itell's ſūt diſtincti
real'r: ſꝫ q2 nullū extremū illi' diſtinctionis ante actuꝫ
intell's denoiaꝭ ſpēs. iō ante actū itell's nō dicit̄ illa di
ſtinctio actu ſpecifica: q2 non eſt actu inter duas ſpēs.

[illegible] diuerſitas numeralis extra aiaꝫ realis.

Hoc etiā nō multū diſcordat a Scoto. Ipſe eniꝫ ſcđo
ſen. diſtin. 3. q. i. ſic ait. (Ul'e actu eſt illud qđ hꝫ aliquā
indifferentē vnitatē: ſm quā ipm ideꝫ eſt in potētia p
xima: vt dicaꝭ de quolibꝫ ſuppoſito: q2 ſm phm p̄mo Tex. cō. 39.
poſterioꝝ. Uniuerſale eſt qđ eſt vnū i m'ltis: nihil eni
ſm quācūqꝫ vnitatē in re eſt tale: q2 ſm illam vnitatē
p̄ciſam ſit in potētia p̄xima ad quodlibet ſuppoſitum:
vt dicaꝭ de quolibet ſuppoſito p̄dicatione dicēte. h̄ eſt
hoc: q2 licꝫ alicui exiſtēti in re nō repugnet ex ſe eſſe in
aliq̄ alia ſingularitate ab illa in q̄ eſt. nō tñ illud vere
pōt dici de quolibꝫ iferiori: q2 qđlibꝫ eſt ipſum. hoc eni
eſt ſolū potētiale de obiecto eodē numero actu cōſide
rato ab intellectu: qđ quidē vt itellectū hꝫ vnitatē etiā
numeralē obiecti: ſm quā ipſum ideꝫ eſt p̄dicabile de
oi ſingulari: dicendo hoc eſt hoc: eſt igiꝭ in re cōe: qđ nō
eſt de ſe hoc: ⁊ per ꝯñs ei nō repugnat vt ſit hoc: ſed tale
non eſt vl'e in actu: q2 deficit illa indifferentia: ſm quā
cōpletiue vl'e eſt vl'e: ſm quā. ſ. ipſum idē aliqua idēpti
tate eſt p̄dicabile de quolibꝫ indiuiduo: ita q2 quolibet
ſit ipſuꝫ.) Hec ille. ❡ Ad 4ᵐ dicit̄: q2 idiuidua: ⁊ ſpēs
indiuiduoꝝ hn̄t eandē rōnē eſſentie extra aiaꝫ in apti/
tudine in intellectu actu: ſiue illa natura dicaꝭ forma
vel ſpēs intelligibilis: ſiue dicaꝭ natura obiectiue exñs
in itellectu ⁊ nō formal'r. ❡ Ad q̄ntū dicit̄: q2 obiectū
ſcie nō oꝫ q2 ſit vl'e formal'r: q2 formal'r ſit vnū: ⁊ ſit in
multis aliquo mō: ⁊ tale vl'e eſt ſpēs intelligibilis: vel
idea diuina: ſed ſufficit q2 ſit vniuerſale in potentia vel
aptitudine ⁊ fundamētal'r: ſicut nā: que obycit̄ intelle/
ctiōi: ⁊ talis nā dr̄ vl'is denoiatiue vel obiectiue. ❡ Ad
cōfirmationē negaꝭ ꝯñtia: licꝫ eni nā ante actū intell's
nō ſit vl'is in actu: tamē eſt vl'is in aptitudine: ⁊ iō pōt
obyci vt vna: ⁊ cū realiter ſit in m'ltis itellectus faciēs
eam vnā cōparabit eam ad ea: in qbus eſt: q2 enim nō
poſſint cōpari ad multa: nō eſt: q2 nō ſit in multis indi
uiduis: ſed q2 nō eſt vna in omnibus: ⁊ hoc dat ſibi itel
lectus agens effectiue: itellectus poſſis mā'liter: ſpecies
intelligibilis formal'r. ❡ Ad ſextū dico: q2 ſicut al's di/
cebaꝭ: vniuerſale pōt ſumi dupliciter. Primo modo p
nā ipſa in rerū natura: que eſt obiectiue in itellectu: cui
intellectus attribuit relationē cōmunitatis ⁊ vniuerſa/
litatis. Scđo modo pro cōpoſito ex nā cū tali reſpectu
ſicut albū pōt ſumi pro ſubiecto albedinis: vel p cōpo
ſito ex albedie ⁊ ex ſubiecto ſuo. Tūc dico q2 vl'e p̄ mō
nō eſt ens rōnis: ſꝫ vl'e 2° mō eſt ens rōnis ſm partē. ſ.
reſpectu cōitatis: vl'e aūt p̄mo mō ſolū p̄dicaꝭ de infe/
riorib' eſſential'r: ⁊ vniuocaꝭ eis: ⁊ eſt ſubm adequatuꝫ
paſſionis: ⁊ eſt ſubm ſcie: ⁊ eſt neceſſariū modo al's ex/
poſito. ❡ Et ſi dicaꝭ ex quo vl'e p̄ mō nō eſt ens ratio/
nis: igiꝭ intellectus nihil facit ad eius vniuerſalitateꝫ:
⁊ ſic illa nā eſt vl'is extra aiam. ❡ Ad iſtud negaꝭ p̄ia
ꝯñā: licꝫ eni vl'e illo mō ſit ens reale: nec itellectus ali/
quid faciat ad eius entitatē: facit tñ q2 denoieꝭ vniuer/
ſale: nam talis nā cōſequit̄ relationē vniuerſalitatis p
operationē intellectus. ❡ Ad ſeptimū dico: q2 vl'e p̄io
mō. ſ. ſubm vl'itatis eſt ſine ope itellectus: vl'e aūt ſcđo
mō eſt p̄aꝫ in re: p̄ꝫ in itellectu: ⁊ iō pꝫ qđ dōm: argᵐ
eni p̄cedit de vl'i ſcđo mō. ❡ Ad 8ᵐ dico: q2 licꝫ circū/
ſcripta opatiōe itellect' nā ſit apta eſſe in p'ibus: nō tñ
eſt vna niſi p itellectū: nō ſolū aūt eſt de rōne vl'is: q2
ſit aptum eſſe in pluribus: imo q2 ſit vnū exiſtens aptū
eſſe in pluribus. ❡ Ad nonuꝫ dicit̄: q2 vl'e eſt in rebus
actu per cōſiderationē itellectus: ſed circūſcripta tali
operatione non eſt ibi niſi in potētia. ❡ Tūc q̄rit̄ quō
itell's illā potētiā reducat in actum. dico q2 dando nāe
diſpartite in idiuiduis vnitatē ⁊ relationē rōnis. ſ. cōi/
tatem:

tatem:non ꝙ faciat eã eſſe in multis:q2 prius erat:nec ꝙ faciat eã dici de multis q2 prius dicebaꝉ. ¶ Ad 10m dico ꝙ talis relatio menſure fundaꝉ in nã vlĩ in aptitudine vel in potẽtia: verũtñ vtꝝ talis relatio ſit realis dubium eſt. ¶ Ad xim dico: ꝙ nulla operatio ineſt vlĩ tanq̃ qđ opaꝉ: ſed bene cõuenit aliq̃ operatio nãe vlĩ actu vl' aptitudine: tanq̃ quo ĩdiuiduũ opaꝉ: ⁊ illo mõ ineſt vlĩ ṗmo. ⁊ adequate: q2 vl'e ſumptũ ꝑ ſubto vlitatis eſt gd reale. ¶ Ad 12m diciꝉ: ꝙ extrema ↄtrarietatis ſunt res ſingulares q̃ tanq̃ opponunꝉ: ſed nãe vl'es mõ ṗconceſſo ſunt extrema tanq̃ rõnes fundandi oppoſitionẽ: vñ iſtud argumẽtũ ⁊ duo ṗcedẽtia ſolum ꝓbant: ꝙ aliqđ vl'e eſt reale: qđ ↄcediꝉ q̃tum ad ſubm vlitatis: nõ aũt q̃tũ ad ipſam vlitatẽ vel vnitatem vel cõitatẽ. ¶ Ad 13m dico ꝙ vlia ſunt in ṗdicamento ſube q̃tũ ad illud qđ eſt vl'e: nõ aũt q̃tũ ad illud: quo eſt vl'e: q2 talis relatio nõ eſt gd reale: nec ĩeſt ꝓprie alicui ſube: niſi dicamus: ꝙ illud cui attribuiꝉ eſt ei⁹ ſubm. ¶ Ad 14m dico ꝙ qđ gd eſt eſt vl'e in potẽtia vel aptitudine ṗter ↄſiderationẽ intellectus: nõ aũt in actu: niſi ꝑ intellectũ agentẽ. ¶ Ad 15m dico ꝙ ad qdditatez ſpẽi ꝑtinet mã vl'is ⁊ forma vl'is in aptitudine vel potẽtia: hoc eſt mã ⁊ forma vt cõſideranꝉ ĩpmixta ↄditiõibus ĩdiuiduãtibus. ¶ Ad 16m dico ꝙ in ṗdicamẽto ſube eſt ordo nõ ĩter ĩdiuidua: que ſunt hoc aliquid: ſed inter naturas indiuiduorum: que ſunt vl'es aptitudine ⁊ in potẽtia. Uerũtñ ille ordo eſt ꝑ intellectũ adinuẽtus ſicut ⁊ ṗdicatio ⁊ ſupioritas. nã ex̃ ĩtellectũ nõ eſt ordo realis ĩter aĩal ⁊ hoĩem: ordo eniz realis nõ eſt eiuſdẽ ad ſe: ⁊ iõ ordo ṗdicabiliuz in ṗdicamẽto eſt ẜm rõnẽ: lz qđlibet extremũ ſit res. ¶ Ad 17m ↄcediꝉ ꝙ in ṗdicamẽto ſube agiꝉ de ꝓṗetatibus ↄſequẽtib⁹ res vl'es. i. naturas: que ſunt ſubta vlitatis: actu quidẽ ſubta ꝑ intellectũ: aptitudine ṽo ṗter itellectum. ¶ Ad 18m dico ꝙ ṗdicamẽta diſtinguunꝉ nõ ſolum penes diſtinctionẽ indiuiduoꝝ: imo penes diſtinctionẽ naturarũ vlium in aptitudine: que nature non ſunt indiuidua: ſz forme vel nãe indiuiduoꝝ. Simil'r nõ opz: ꝙ ṗdicamẽta diſtinguanꝉ ꝑ realẽ diſtinctionẽ nãrũ ſemꝑ: ſz penes diuerſuz modũ ṗdicãdi: ẜm ꝙ ponit ſcũs Tho. ſuꝑ 5°. metaphyſice caplo đ ente: vbi ſic ait. (Sciẽdũ (inquit) ꝙ ṗdicatũ ad ſubm tripl'r ſe põt hr̃e. Uno mõ cũ ṗdicatũ eſt illud qđ eſt ſubm: vt cum dr̃ ſor. eſt aĩal. nã ſortes eſt illud qđ eſt aĩal: ⁊ h̃ ṗdicatuz dr̃ ſignare ſubam p̃am: que eſt ſuba ꝑticularis: de q̃ oĩa ṗdicãꝉ. 2° modo vt ſumaꝉ ṗdicatũ ab eo: qđ ineſt ſubto: qđ gdẽ vel ineſt ei de ſe ⁊ abſolute: vt ↄñs mãz: ⁊ ſic eſt q̃titas: vel vt ↄñs formam: ⁊ ſic eſt q̃litas: vel ineſt ei nõ abſolute: ſz in reſpcũ ad aliud: ⁊ ſic eſt ad aliquid. ¶ Tertio mõ vt ṗdicatũ ſumaꝉ ab eo: qđ eſt ex̃ ſubm: qđ ↄtingit dupl'r. Uno mõ vt ſit oĩno ex̃ ſubm: qđ gdẽ ſi nõ ſit mẽſura ſubti ṗdicaꝉ ꝑ modũ habitus: vt cũ diciꝉ ſortes eſt calciat⁹ vel veſtit⁹. Si aũt ſit mẽſura ei⁹: cũ mẽſura ſit vl' tẽpus vel locus: ſumeꝉ ṗdicatuz vel ex ꝑte: ⁊ ſic erit qñ: vel ex loco: ⁊ ſic erit vbi: nõ ↄſiderato ordine ꝑtiũ in loco: quo ↄſiderato erit ſitus. Alio mõ vt illud: a quo ſumiꝉ ṗdicatũ ẜm aliqd: ſit in ſubto: de quo ṗdicaꝉ: ⁊ ſi gdẽ ẜm ſui ṗnm: ſic ṗdicabiꝉ vt agere: nã actiõis ṗnm eſt in ſubto. Si aũt ẜm terminum: ſic ṗdicabiꝉ vt paſſio: nã paſſio in ſubm patiens terminaꝉ: vñ pz ꝙ tot modis dicitur ens: quot modis fit ṗdicatio.) Hec ille. ¶ Ex quo pz q̃ñ ṗdicamenta diſtinguunꝉ penes diuerſum modũ ṗdicãdi. Nec opz ꝙ quecunqz ꝑtinẽt ad diuerſa ṗdicamẽta dicãt diuerſas res: ſicut ipſe teſtaꝉ xi°. metaphyſice caplo de mo-

Nõ q̃cũqz ad diuerſa ṗñta ꝑtinẽtia realiꝉ diſtiguũꝉ.

tu: vbi ſic dicit monẽdo dubium. (Si actio (inquit) ⁊ paſſio ſunt idẽ ẜm ſubaz: videꝉ ꝙ nõ ſint diuerſa ṗdicamẽta.) Et rñdet. (Sz ſciẽduz ꝙ ṗdicamẽta diuerſificanꝉ ẜz diuerſos modos ṗdicãdi: vñ lz idẽ ſint: q2 tñ diuerſimode de diuerſis ṗdicanꝉ: iõ ad diuerſa ṗdicamenta ꝑtinẽt. Locus eñi ẜm ꝙ ṗdicaꝉ de locante ꝑtinet ad genus q̃titatis: ẜm aũt ꝙ ṗdicaꝉ denoĩatiue de locato ↄſtituit ṗdicamẽtũ vbi. Simil'r mot⁹ ẜz ꝙ ṗdicaꝉ de ſubto: ĩ q̃ eſt: ↄſtituit ṗdicamẽtũ paſſiõis: ẜz aũt ꝙ ṗdicaꝉ: de eo a quo eſt: ↄſtituit ṗdicamẽtũ actiõis.) Hec ille. ¶ Idem ponit. ſ. duo que recitata ſunt tã de 5°. metaphyſice: q̃ de xi°. 3°. phyſicoꝝ ca°. de actione. ¶ Ex qbus bene intellectis infero: ꝙ ṗdicamẽta non ſic diſtinguunꝉ abinuicẽ: ꝙ qđlibet ṗdicamẽtũ dicat vnã nãm vl'em cõem extra nãm oĩbus ↄtentis ſub tali ṗdicamento: ⁊ diſtinctã realiter a nã vlĩ: quam dicit aliud ṗdicamẽtũ: ſicut argumẽtũ iſtud falſe imaginatur: ſz iſto mõ dñr ṗdicamenta ꝙ oĩa: que ſunt in vno ṗdicamẽto: hñt eundẽ modũ ṗdicandi de ſubto ṗmo: ita ꝙ ordo ṗdicati ad ſubm ſemꝑ eſt ↄſimilis: oĩa aũt que ſunt alterius ṗdicamẽti habent aliũ modũ ṗdicãdi de ṗmo ſubto: vnitas igiꝉ modi ṗdicandi facit vnitatem ṗdicamẽti: ⁊ diuerſitas diuerſitatẽ: ⁊ nõ vnitas nec diuerſitas cõmuniũ nãrum: nõ. n. eſt quecũqz nã cõmunis oĩbus: que ſunt in ṗdicamẽto ſubſtãtie: ſicut docet Ariſto. x°. metaphyſice in fine: vbi ſanct⁹ Tho. dicit. (Corruptibile ⁊ incorruptibile nõ cõmunicant in aliquo genere: ⁊ hoc rationabiliter accidit. nã corruptibilium ⁊ incorruptibiliũ nõ põt eſſe mã vna: genus aũt phyſice loquendo a mã ſumiꝉ. vnde (vt ſupra dictuz eſt): opz ꝙ ea: que nõ cõmunicãt in mã: ſint diuerſa genere: loquendo aũt logice nihil ꝓhibet: quin ↄueniant in genere inquãtũ ↄueniũt in vna cõmuni rõne ſube: vel q̃litatis: vel hꝫ.) Hec ille. ¶ Ex quo ⁊ multis ſuperi⁹ dictis pz: ꝙ ad vnitatẽ generis logici cuiuſmodi eſt ṗdicamentũ ſube ſufficit vnitas rõnis facta per intellectũ: ⁊ vnitas modi ṗdicãdi facta ꝑ intellectuz. ¶ Ad 19m dico vt ṗus: ꝙ ṗdicamẽta nõ opz hr̃e vnitatem realẽ: ſic ꝙ oĩa ↄtenta ſub aliquo ṗdicamẽto ↄueniãt in aliq̃ nã: que ſit vna in oĩbus realiter ⁊ extra intellectum: ſed ſufficit ꝙ habeant vnũ moduz ṗdicãdi de ſuba ṗma. Predicamentũ. n. nõ eſt aliqd extra animam inquãtũ ṗdicabile: ſz eſt coordinatio ṗdicabiliũ ẜm ſub ⁊ ſupra eſſentialiter ordinatoꝝ ab indiuiduis vſqz ad generaliſſimũ habentiũ eundẽ modũ ṗdicandi. Ille aũt ordo cũ nõ habeat extrema realiter diſtincta eſt ordo inuentus ab intellectu comparante idem ad ſeipſum aliter ⁊ aliter ĩtellectũ: vel in generali: vl' in ſpeciali. Nec valet ↄñia: ṗdicatũ nõ hꝫ realẽ vnitatem mõ ṗdicto. ſ. quo ad oĩa ↄtenta ſub genere: ſed ſolum vnitatẽ rõnis. g̃ ṗdicamẽta nõ diſtinguunꝉ niſi ẜm rõnez: ſicut nõ ſequiꝉ: ſuba ⁊ q̃litas nõ hñt adinuicẽ vnitatem: nec q̃litas ⁊ relatio habẽt adinuicẽ vnitatẽ niſi ẜm rõnẽ. g̃ iſta duo nõ diſtinguunꝉ real'r ab illis duobus: pz ꝙ ↄñtia nulla eſt. ¶ Simil'r ſi dicaꝉ: ṗdicamẽtum ſube inquãtũ ṗdicamentũ nõ eſt quid extra animam: nec ṗdicamentũ q̃litatis inquãtũ ṗdicamentũ. g̃ ens reale nõ diuidiꝉ in decẽ ṗdicamẽta: cuz talia nõ ſint res. Dico ꝙ cũ dicimus: ens diuidiꝉ in decẽ ṗdicamenta: ſenſus eſt ꝙ diuidiꝉ in decẽ genera: quoꝝ qđlibet eſt generaliſſimũ in aliquo ṗdicamẽto: nõ ꝙ diuiſio fiat in illas intentiones: quas intellectus attribuit rebus: ſed in illas naturas: quibus attribuit intentionem generis. ſ. in nãm ſube: cui intellect⁹ attribuit intentionẽ generis: ⁊ in nãm q̃titatis ⁊c. nã aũt ſube nõ

T. c. 26. Lec. 13.

Ens diuidiꝉ in decẽ ṗñta q̃o ſenſus ſit.

eſt vna extra intellectū:nō ergo illa diuiſio fit in ali/
quas naturas realr̄ vl'es in actu extra aīas:ſed in decē
naturas vl'es in potētia. ¶ Ad 2om dicit̄:q vle pōt cō
ſiderari q̄ʒtū ad illū reſpectū rōnis:q ſe h3 vt formale
in diffinitiōe vl'is.ſ.habitudo vni9 ad multa: ⁊ ille nō
eſt ſubā:ſed ens rōnis. Alio modo q̄ʒtū ad ſuū mā'le.ſ.
ſubm remotū dicti reſpect9:⁊ quo ad illud vl'ia de pdi
camēto ſube ſunt q̄d ī ſube. vl'e quo ad pmū fit ab in/
tellectu nō quo ad 2m:vn̄ dicit̄ q oē qd fit ab itellectu
eſt accn̄s:ſed vl'e nō fit ab intellectu niſi quo ad for/
male. ¶ Ad 3m dicit̄:q ſcia habitualis h3 p obto na
turā extra aīam:que eſt vl'is in potētia vel aptitudine:
ſed eſt indiuiduata in actu:vel forte nullū eē h3 extra
aīam in ſe:nō tn̄ h3 p obto cōpoſitū ex nā ⁊ indiuiduā
tibus:qd eſt formalr̄ ſingulare indiuiduū. ¶ Et ſic p3
ex dictis q nō op3 pp rōnes factas ponere vl'ia extra
aīam in actu ante opus intellectus:vt dcm̄ fuit in ſolu
tione q̄rte pbatiōis antecedētis ſeptimi argumēti pn
cipalis ꝯtra pam ptē pme ꝯnis. ¶ Ad 5am pbationem
eiuſdē antecedentis negat̄ ꝯſequēria:l3.n. genus ⁊ dif
ferentia dicant eandē rē:tn̄ ſub alia ⁊ alia rōne: q2 ge/
nus dicit rem indeterminate:differentia vō dicit rem
determinate ⁊ explicate:⁊ iō nulla eſt nugatio: q2 non
repetit̄ eadē rō:vn̄ ſi diffiniat̄ gen9 ⁊ dn̄a:nunq̄ʒ eadē
rō repetet̄:⁊ ſic nō dicit̄ idē bis.ſ.idē ꝯceptus. ¶ Cō/
firmatio ſimilr̄ nō valet:q2 cū dicit̄:pedes hn̄s bipes:
ꝯceptus pedis repetit̄ nō ſic in pposito. ¶ Sed ꝯtra

ʒ talē rñſio/
nē Aure. ar
guit. vol. 8. q.
vltima.

pōt inſtari ſm Aureolū. Q2 ſi genus ⁊ differētia non
differunt realiter:ſed acciperent̄ per intellectū ꝯſide/
rantē rem vt determinatā ⁊ vt indeterminatā: ſequit̄
q nunq̄ʒ in rebus mā'libus ſimul eſſet genus ⁊ differē
tia apud eundē intelligentē:qn̄.n.aliq̄s itellectus itel/
ligit eam vt indeterminatā:⁊ ita qn̄ itelligit aliq̄d ſub
rōne generis:nō poterit ei copulare intellectū differē
tie:nec ecōuerſo:qd p3 eſſe falſū. ¶ Scd̄o. Q2 ppter
ꝯſiderationē noſtrā nō attribuunt̄ rebus mā'lib9 aut
īmā'libus pdicata accn̄talia.nā ſi ꝯſidero angelum vt
bonū:nō pp hoc eſt bonus:aut vt malū:nō pp hoc eſt
malus:vel vt ſcientē:que ventura ſunt vſq3 ad mille
annos:non ppter hoc ipſe ſcit. Similiter eſt de rebus
mā'libus:ſi.n.ꝯſiderē coruū vel ethiopē vt intentem
intenſo colore albedinis:non propter hoc ſunt tales.
ſi ḡ ꝯſideratio noſtra non pōt attribuere pdicata acci/
dentalia rei:multo minus nec eē'ntialia:cui9 modi ſūt
genus ⁊ differētia. ¶ Ad pm dico q pcedit ex falſo in
tellectu:ac ſi genus diceret rem cū indeterminatiōe,⁊
differentia diceret rem cū determinatiōe ſic: q deter
minatio ⁊ indeterminatio eſſent de pncipali itellectu
⁊ ſignato generis ⁊ differētie:iſte.n.intellectus falſus
eſt. Similr̄ nō intēdimus:q res quā dicit gen9 ſit rea/
liter extra aīam indeterminata:⁊ res quā dicit dn̄a ſit
realr̄ determinata:hoc.n.inferret diſtinctionē realē
īter rem generis ⁊ rē dn̄e:ſed eſt ſenſus q ꝯcept9 gene
ris dicit rem indeterminate:dn̄a vō determinate: ita
q determinatio ⁊ indeterminatio nec ſunt modi rei
ex aīam:nec ſunt pncipalr̄ de rōne generis:aut dn̄e:ſ3
ſunt modi rōnis aut ꝯceptus generis ⁊ dn̄e:tales autē
modi ꝯcipiēdi eādē rem ſunt cōpoſſibiles in itellectu.
¶ Ad 2m dico:q ſimilr̄ pcedit ex falſo itellectu:ac ſi
itellect9 noſter poneret in re nām iportatā p gen9: aut
dn̄am:nos.n.nō intelligim9 aliud:niſi q dū itellectus
noſter ꝯcipit rē ideterminate attribuit ſibi intentionē
generis:nō q det ei nām illā:cui attribuit talē intētio
nē. Et ſimilr̄ de dn̄a:gen9.n.⁊ dn̄a q̄ʒtū ad mā'le ⁊ fun
damētū nō ſunt p itellectū:ſ3 illud:p qd formalr̄ nā di

cit̄ gen9 ſit factū p itellectū:ſicut aīal eſt in re: ſ3 rela/
tio cōitatis eius ad multa ſit p itellectū cōparantē rē
quā ꝯcipit ad illa.in q̄b9 eſt. ¶ Ad 6am pbationē pdi/
cti aītis dico:q ſolū pbat gen9 ⁊ dn̄am diſtingui ſm
rōnē:ꝯhere.n.⁊ ꝯtrahi nō ſunt talia pdicata:que infe/
rant realē diſtinctionē iter illa:q̄bus ꝯueniūt: nā nō p
dicāt rem ſimplr̄:ſed rem ſic ſignatā vel ꝯceptā: ⁊ cō/
ueniunt rei vt eſt ſub intētiōe cōitatis vel pticularita
tis:nō pōt.n.ꝯtrahi niſi cōe:⁊ iō nulla cōitas ē in actu
in reb9 ante ꝯſiderationē itell'us poſſibilis:vel potius
ante abſtractionē itell'is agētis: ſic nec vlla ꝯhibilitas
eſt in actu:ſ3 tūc pmo nā ſit ꝯhibilis:cū ſit actu cōis.
¶ Ad 7am pbationē dr̄:q ꝯcipiēdo gen9 ꝯcipit̄ aliq̄d
in re:imo ipſa nā ſpecifica:⁊ eadē res ꝯcipit̄ dū ꝯcipit̄
dn̄a:q̄ q̄dē res: l3 ſit vnū cognoſcibile:nō tn̄ op3 q ſit
nata facere vnū ſimplicē ꝯceptū pfecte explicātē illā
in quo ꝯuenit cū angelis:⁊ illud in quo differt ab āge/
lis:ſ3 facit vnū cōpoſitū ex multis:⁊ p quos idē realr̄
illo duplici mō explicat̄:⁊ talis ꝯcept9 eſt rō rei:pōt tn̄
illa res multos ꝯcept9 alios facere:quox q̄lib3 ipfecte
explicat rem:q nō ſunt ita cōpoſiti. ¶ Si aūt q̄rit̄:ad
q̄d itell'us noſter formāt pus ꝯceptū generis q̄ʒ dn̄e:
q̄re nō p format ꝯceptū dn̄tie q determinate iportat
nām ſpēi: ¶ Dicit̄ q h iō eſt pp potētialitatē itell'us
nr̄i:q̄ pcedit in actib9 ſuis de potētia in actū: ⁊ iō pus
ꝯcipit ꝯfuſe:qd eſt ꝯcipe potētialr̄:q̄ʒ ꝯcipiat determi/
nate:qd eſt ꝯcipe ī actu:⁊ iō pmo diffiniēdo q̄dditates
ꝯcipit gen9 q̄ʒ dn̄am. ¶ Ad 8am pbationē eiuſdē aītis
negat̄ minor:nō.n.ꝯcept9 generis ⁊ ꝯcept9 dn̄e ſunt ita
diuerſi:ſic ꝯcept9 diuerſax rex oīno:q2 p iſtos idē rea
liter iportat̄:nō aūt p alios. Similr̄ vn9 iſtox eſt deter/
minatio alteri9:⁊ eſt in potētia in alio.ſ.ꝯcept9 dn̄e re/
ſpectu ꝯcept9 generis. Dico tn̄ q nō eſt icōueniēs:q
ī eadē re fundent̄ duo ꝯcept9 ipfecti:q poſſent ſumi a
diuerſis reb9:vt p3:q2 ſicut in duab9 reb9 fundant̄ cō/
cept9 entis ⁊ albedinis:ita in eadē.nō tn̄ eadē res ſimlr̄
fundat ꝯcept9 oppoſitos:ſicut diuerſe res pn̄t fundare
dn̄as oppoſitas:ſic rōnale ⁊ irrōnale:nō ḡ ē icōueniēs
eandē rem fundare diuerſos ꝯcept9 ipfecte explicātes
rem:nō tn̄ oppoſitos:ac ſi eēnt diuerſax rerū:vel vnū
impfectū aliū pfectū:q2 vn9 ſignat nō ſolū iſtā rē quā
ali9 dicit:imo multas alias. ¶ Ad 9am pbationē dr̄:q
l3 obm pcedat actū:nō tn̄ op3 q oēs rōnes:ſub q̄b9 ali
quid obijcit̄:pcedāt actualr̄ in re actū itellectus: ſ3 ſuf
ficit q res ſit apta fundare oēs illas rōnes:quas intel
lectus format per ſuū actū q̄buſq3 vna res ꝯcepta p
illos diuerſimode:l3 p quēlibet impfecte correſpōdet
⁊ ita nō op3 q illa:que cōceptibiliter diſtinguunt̄:ſint
añ actū itell'us diſtincta:nō.n. iō dr̄ ꝯceptibilr̄ diſtin
cta:q̄ſi ſint diuerſa obta ante actū itellectus:ſ3 q2 ſunt
eadē res:que diuerſimode obijcit̄ intellectui:nec intel
lectus ſimul vnico ſimplici actu attingit ea3 vt talē ⁊
vt talē.ſ.vt aīal ⁊ vt rōnale:vn̄ vtēdo verbis phi:obm 2° de aīa. T. c. 33.
in actu nō pcedit actū potētie:ſed obm in potētia pce/
dit actū potētie:iō in pposito genus ⁊ dn̄a ſinquātū ta
lia ſunt diuerſa obta intellectus in potētia ante actū
intellectus:ſed per actū intellectus ſunt diuerſa obta
in actu. ¶ Ad 10m pbationē dr̄:q ante actū intellect9
ꝯceptus obiectalis generis ⁊ dn̄e:hoc eſt res ꝯceptibi/
lis vt genus:vel per ꝯceptū generalē ⁊ differētialē eſt
eadē penitus:⁊ dico q ꝯcept9 generis illo mō dictus
eſt idē cuilibet ꝯceptui differentiali nō vni tm̄:q2 ꝯce/
ptus generis illo mō nō eſt vnus ante actū itellectus
niſi in potentia:ſed eſt diuiſus ſm diuerſitatē differē/
tiarū:⁊ iō q̄ʒtū ad illud:qd de eo eſt in tali ſpē: eſt idē
cum

tum differentia talis ſpeciei ſolũ: ⁊ q̃tum ad illud: qḋ de illo eſt in alia ſpecie eſt: idez cũ differẽtia illi⁹ ſpei. et ſic de alijs. Et cum inferi. g̃ tot genera quot differentie: Dico q̄ ſi loquaris de illa re: cui attribuit̃ intentio generis aut differẽtie: ↄcedit̃ q̄ ante actũ intellectus tot ſunt nãe: quibus pōt attribui intentio generis: quot ſunt ille: qbus pōt attribui intẽtio differentie: tñ nec hec nec ille ſunt genera aut differẽtie i actu: ſʒ ſunt m̃alia generis aut differẽtie. Si v̓o loq̃ris de illa re ꝓut ſtat ſub tali intẽtione vel tali: negat̃ ↄñtia: q: iſto mō accipiẽdo gen⁹ ⁊ differẽtiã nō p̄cedũt actũ itellect⁹: ſʒ ſunt obiectiue in aĩa tanq̃ diſtincta obiecta: conceditur g̃ q̄ tot ſunt gña: quot differẽtie loquendo de ipſis quo ad ſua m̃alia: vt ſunt gña vel differẽtie in potentia: nō aũt loquẽdo de ipſis vt actu fundãt intẽtionem generis aut differẽtie: q: ante actũ itellect⁹ multe ſunt aĩalitates ⁊ nãe: qb⁹ pōt attribui intẽtio generis: ⁊ iō multa gña in potẽtia: ſʒ p actũ itellus ↄſiderãtis aĩal vt aĩal: p̄us nã ſunt oĩa aĩalia vnũ in aĩa q̃ aĩali attribuat̃ intẽtio generis: ⁊ iō tũc nō eſt niſi vnũ gen⁹ in actu: ſed differentie ſunt actu multe. ❡ Ad xi^am ꝓbationẽ dico: q̄ gen⁹ ⁊ differẽtia vt ſunt extra aĩam ita dicunt̃ gen⁹ ⁊ differentia in potẽtia: ⁊ ſunt idẽ realr: ⁊ de illis pōt itellus creatus hr̃e duas viſiones itellectuales: tñ vna erit cõfuſa: ⁊ alia determinata: ⁊ loquor de viſione vt dicit intellectionẽ q̃dditatis in ſe. ſ. p ſpẽm adequatã: eſt. n. in intellectu aliq̃ ſpẽs rep̄ſentans adequate aĩal vt aĩal: ⁊ p illã vr̃ eẽntia aĩalis: alia eſt rep̄ſentans rõnale vt rõnale adequate: ⁊ p illã vr̃ dñia. i. nã cui attribuit̃ intentio differẽtie: itentio. n. illa nō cognoſcit̃ niſi reflexe: vt alr̄ dicet̃. ❡ Ad illud ãt qḋ addit̃ de deo. Dico q̄ de⁹ cogĩcit: ⁊ videt aĩal: ⁊ videt rõnale vnica viſiõe. ❡ Et cũ arguẽs dicit q̄ viſio eſt obm̄ p̄mi realr exiſtẽtis ⁊c. Dico q̄ aĩal eſt in re: ⁊ rõnale eſt in re ſine opere itellectus: ⁊ aĩal eſt obm̄ p^m ⁊ p̄ncipale viſionis ↄfuſe facte p ſpẽm aĩalis vt aĩal: nō. n. dũ ↄcipio aĩal: aut aliud genus: ↄcipio aliqd factũ p intellectũ p̄ncipalr: vel aliqd cõpoſitũ ex re ⁊ ente rõnis: vt arguẽs forte credit: ſʒ cõcipio merã rem: ſʒ impfecte: q: per ſpẽm rep̄ſentantem rem impfecte: eſt. n. gradus viſionis multiplex. ❡ Ad iz^am ꝓbationẽ dico: q̄ ↄceptus generis ⁊ differẽtie ſumendo ↄceptũ illo mō nō ſunt p̄mo mō diuerſi extra aĩam: q: ex̄ aĩam ſunt vna res: ſʒ in aĩa hñt diſtinctas rõnes: quarũ vna nō includit aliã: ſicut p̄tẽ eẽntie ſue: vñ ſcũs Tho. in tractatu de eſſe ⁊ eẽntia. (Sicut (inquit) dicit Auicen. gen⁹ cointelligit̃ in differẽtia nō ſicut ps eẽntie: ſʒ ſolũ ſicut ens extra eẽntiam: ſic ⁊ ſubʒ eſt de itellectu paſſionũ: ⁊ iō ẽt gen⁹ nō p̄dicat̃ de differentia p ſe loquẽdo: vt dicit p̄hus in 3°. metaphyſice ⁊ 4°. topicoꝝ: niſi forte ſicut ſubm̄ p̄dicat̃ d̓ paſſiõe.) Hec ille. ❡ Ex quo pʒ q̃ñ intelligi debet diuerſitas iter ↄceptũ generis ⁊ differẽtie: q: ſ. differẽtia nō ẽ de rõne generis: nec gen⁹ p ſe p̄dicat̃ de differẽtia niſi mō p̄dicto: ⁊ ſi hoc vocat̃ p̄mo diuerſum trãſeat: verũtñ improprie dictũ eſt. ❡ Ad iz^am ꝓbationẽ dr̄: q̄ ſi p q̃dditatiue includi intelligat̃ includi in rõne q̃dditatiua: cõcedit̃: q̄ gen⁹ aliqd icludit q̃dditatiue: qḋ nō includit differẽtia: ſʒ ex hoc nō habet̃ q̄ differentia ex nã rei diſtinguat̃ a genere: alias ſpẽs diſtingueret̃ realr a genere ſuo. ſ. hō ab aĩali: q: icludit differẽtiã: quã nō icludit aĩal q̃dditatiue illo mō. Si aũt p includi q̃dditatiue intelligat̃ includi in q̃dditate extra aĩam: tunc negat̃ aĩs. Nec valʒ ꝓbatio: ſolũ. n. cãtur nugatio q̃ñ idẽ ſub eadẽ rõne bis dr̄: nō ſic aũt gen⁹ ⁊ differẽtia dicũt idẽ. ❡ Ad i4^am ꝓbationẽ dr̄: q̄ ↄñtia nulla eſt: ſicut. n. nō ſequit̃: hō ⁊ ſortes ſunt idẽ realr extra aĩam. g̃ vbicũq̃ eſt hō realiter: eſt ſortes realiter: ita nec ſequit̃. nã aĩalis ⁊ nã rõnalis. ſ. nã generis ⁊ nã differẽtie ſunt idem realiter: nec vllo mō diſtinguunt̃ extra aĩam. g̃ vbicũq̃ eſt nã generis: ibi eſt nã dñe: ſʒ eſt ſophiſma ↄñtis a nō diſtributo ad diſtributũ: ac ſi ſic argueret̃. aĩal eſt hō. g̃ vbicũq̃ icludit̃ aĩal icludit̃ hō. Sic g̃ pʒ: q̄ ꝓbatiões facte p añte 7^m argumẽti nō valẽt. Omnes iſte ſolutiões ſunt de mẽte Auicẽne 5° metaphyſice ca°. 5° vbi loquẽs de differẽtia generis ⁊ dñe ſic ait. (Quis hic ſit aliq̃ multitudo ſine dubio: nō tñ eſt multitudo: que eſt partiũ: ſʒ multitudo que eſt rei: ſm q̄ eſt terminata ⁊ nō terminata. Res eni terminata in ſe pōt ↄſiderari ſm hoc: q̄ eſt nō terminata q̃tũ ad intellectũ erit ergo hic alietas ſm intellectũ: cũ aũt ſit terminata nō ſit altera niſi ſm reſpectũ p̄dictũ: g eſt ſm intellectuʒ tñ: determinatio. n. nō alterat: ſʒ certificat: ſic g̃ intellige vnitionẽ: q̄ eſt ex genere ⁊ differẽtia.) Hec ille. ❡ Ibidẽ ẽt dicit: q̄ gen⁹ ſe hʒ ad differẽtiã vt potẽtia ad actũ: nō tñ eſt illa potẽtia ſm eſſe extra: ſʒ in intellectu. ❡ Ad p^m ↄtra z^am p̄tẽ p̄me ↄñis negat̃ añs: nō. n. eſt dcm̃ ſine rõne: q̄ oẽ qḋ eſt i genere ſit finitũ entitatiue: imo valde rõnabiliter dcm̃. Tum q: oẽ qḋ eſt in gñe eſt diffinibile: ac p hoc finibile p differẽtiã ad certũ gradũ entiũ: q: diffinitio dr̄ terminus: vt habet̃ 5 metaphyſice p̄ticula. zz. vbi Cõmẽtator. (Finis (inquit) dicit̃ de q̃dditate in ſubã rei: ⁊ de ſmone: qui ſignat ſubãʒ vniuſcuiuſq̃ rei: diffinitio. n. eſt finis in cognitiõe ⁊ eẽ rei: qḋ. n. eſt finis in cognitione: eſt finis in eẽ.) Hec Cõmẽtator. Tum etiã q: nihil ↄtentuʒ ſub genere pōt hr̃e nobilitates oĩum generũ: deus aũt hʒ nobilitates oĩum generũ: vt dicit Cõmẽtator 5° metaphyſice cõmento zi. ❡ Et ad ꝓbationẽ añtis dico: q̄ arguẽs fallit̃ de ifinitate: nos. n. loq̄mur de infinitate extra gen⁹: argumẽta aũt ſua ꝓcedũt de infinitate in aliq̃ ſpẽ: vt de linea infinita. Dico eni q̄ p^a infinitas: q̃. ſ. aliqd nullo mō in entitate finituʒ eſt: tollit ne aliqd ſit in genere: nō aũt z^a infinitas. ❡ Et cũ dr̄ q̄ infinitas perfectiõis nō tollit q̃n aliqd ſit ens p ſe: cõcedo: ſʒ nego vlteriorẽ ↄñtiaʒ. g̃ tale eſt in genere ſube. ❡ Ad hoc. n. q̄ aliqd ſit in genere ſube requirit̃: q̄ ſic ſit ens per ſe q̄ ſit eẽntia diſtincta a ſuo eẽ nata hr̃e eſſe in ſe: vt dicit Auicenna: ⁊ recitat ſcũs Tho. p̄mo ſen. diſt. 8. q. 4. arti. z°. ad z^m. ⁊ p̄ma p̄te. q. 3. arti. 6°. ad p^m. Deus nō eſt illo mō ens per ſe. ❡ Improbatio ãt ſolõnis ad iſtud argumẽtũ nō valet. Nō q̃dẽ p̄ma: nō eſt. n. ↄtra ſanctũ Tho. q̄ gen⁹ dicat formã mediã iter potẽtiam ⁊ actũ: q: lʒ ipſe nō ponat plures formas ſubales in cõpoſito: ponit tñ ibi formã mediã ad hũc ſenſuʒ: q̄ nã cui attribuit̃ intẽtio generis ſignat̃ indeterminate: ⁊ pōt vlteri⁹ magis explicite ⁊ determinate deſignari p nomẽ ſpẽi: ſicut nã: quã dicim⁹ aĩal: vel aĩalitatẽ ſignatur indeterminate: nomẽ. n. aĩalis vt aĩal eſt ſignat q̃dam formã: ex qua pōt ꝓuenire ſenſus ⁊ mot⁹: q̃cumq̃ ſit illa forma: ſiue ſit habẽs aĩaʒ ſenſitiuã tñ: ſiue aĩaʒ que ſit ſenſitiua ⁊ rõnalis. Natura autẽ cui attribuit̃ intẽtio ſpẽi: puta hō vel humanitas ſignat̃ determinate cũ ſpecificatiõe ꝓprie forme: que nō pōt vlterius ſpecificari niſi vt indiuidua. Et hũc intellectum oſtẽdit ſe hr̃e ſcũs Tho. in multis locis p̄ſertim in tractatu p̄allegato vbi ſic dicit. (Eſſentia generis ⁊ eſſentia ſpẽi differũt penes ſignatũ ⁊ nō ſignatum: deſignatio. n. reſpcũ generis eſt p differẽtiã ↄſtitutiuã: q̄ ex forma rei ſumit̃. Hec aũt determinatio vel deſignatio: q̄ eſt in ſpẽ reſpcũ generis: nō ẽ aliqd exñs in eẽntia ſpẽi

Nõ tot ſūt gña q̃ dñe.

Diſt. 35. q. z. poſt argumẽta ↄ quartaʒ ↄclonẽ.

Cap. 5.

T. c. 10. Cap. 3.

P̄ria rõ q̄re oẽ q̄ ẽ i gñe ẽ terminatũ.

Cap. 5.

qḋ nullo mō ſit in eēntia generis: Imo qcqd eſt in ſpē
eſt in gñe vt nō determinatū. Hoc āt quō ꝯtingat pōt
videri ſi iſpiciaṫ quō ſe hȝ gen⁹ ad hoiem: ſi.n. aial no/
minaret tm̄ q̄dā rem: q̄ hȝ pfectionē vt poſſit ſentire:
ꝛ moueri p pn̄ᵐ in ipſo exn̄s cū pciſiōe alteri⁹ pfectio/
nis: tūc q̄cūqȝ alia pfectio vlterior adueniret hēret ſe
ad aial p modū ptis: ꝛ nō ſic̄ iplicite ꝯtēta in rōne aia/
lis: ꝛ ſic aial nō eēt gen⁹: ſȝ eſt gen⁹ ſm̄ ꝙ ſignat rē q̄ȝ/
dā: ex cui⁹ for⁹ pōt ꝓuenire ſenſus ꝛ mot⁹ q̄cunqȝ ſit il
la for⁹: ſiue ſit aia ſenſibilis tm̄: ſiue ſit aia ſenſibilis ꝛ
rōnalis ſimul. Sic ḡ genus ſignat indeterminate totū
illud qḋ eſt in ſpē: nō.n. ſignat tm̄ mām. Simil̄r ēt dif
ferētia ſignat totū ꝛ nō tm̄ formā: ꝛ ēt diffinitio ſignat
totū: ꝛ ēt ſpēs: ſȝ tm̄ diuerſimode: qꝛ genus ſignat totū
vt q̄dā denominatio determinās illud: qḋ eſt māle in
re ſine determinatiōe ꝓpe forme: vn̄ genus ſumiṫ ex
mā q̄uis nō ſit mā: vt pȝ: ꝙ corp⁹ dr̄ ex h ꝙ hȝ talē p
fectionē vt poſſint in eo deſignari tres dimenſiones: q̄
qdē eſt māl̄r ſe hn̄s ad vlteriorē pfectionē: differentia
vō ecōuerſo eſt ſic̄ q̄dā denoiatio ſūpta a for⁹ determi
nata ꝑter h ꝙ i pmo itellectu ei⁹ ſit mā determinata:
vt pȝ cū dr̄: aiatū. ſ. qḋ hȝ aiam: nō.n. determinaṫ qd ſit
vtrū corpus vel aliud: vn̄ dicit Auicē. ꝙ gen⁹ nō itelli/
gaṫ in dr̄ia vt ps eēntie ei⁹: ſȝ ſolū vt ens ex̄ eſſentiā: ſic̄
ēt ſubm̄ eſt de itellectu paſſionū: ꝛ iō ēt gen⁹ nō pdica
tur p ſe de dr̄ia: vt dicit phūs 3°. metaphyſice. ꝛ 4° to/
picoꝝ: niſi forte ſicut ſubm̄ pdicaṫ de paſſione: ſȝ diffi/
nitio vel ſpēs cōprehēdit vtrūqȝ. ſ. determinatā mām
quā deſignat nomē generis: ꝛ determinatā formā quā
dic̄ nomē dr̄e. ¶ Et ex h pȝ rō q̄re gen⁹ ꝛ dr̄ia ꝛ ſpēs
ſe hn̄t ꝓportional̄r ad mām ꝛ formā ꝛ cōpoſitū in nā:
q̄uis nō ſint idē qḋ illa: qꝛ neqȝ genus eſt mā: ſȝ a mā
ſumptū vt ſignās totū: neqȝ dr̄ia for⁹: ſȝ a for⁹ ſumpta
vt ſignās totū: vn̄ dicim⁹ hoiem eē aial rōnale: ꝛ nō ex
aiali ꝛ rōnali: ſicut dicim⁹ eū eē ex aia ꝛ corpore: ex aia
.n. ꝛ corpe dr̄ eē hō ſic̄ ex duab⁹ reb⁹ q̄dā res tertia cō/
ſtituta: q̄ neutra illaꝝ eſt: hō.n. neqȝ eſt aia: neqȝ corp⁹
ſȝ ſi hō ex aiali ꝛ rōnali aliq̄ mō eē dicaṫ: nō erit ſicut
res tertia ex duab⁹ reb⁹: ſed ſicut itellect⁹ terti⁹ ex duo
bus intellectib⁹: itellꝰs.n. aialis eſt ſine determinatio
ne ſpālis forme exp̄mēs nām rei ab eo: qḋ eſt māle re
ſpectu vltime pfectiōis: itellꝰs aūt hōis dr̄e rōnalis ꝯſi
ſtit in determinatiōe forme ſpālis: ex qb⁹ duob⁹ itelle
ctib⁹ ꝯſtituiṫ itellꝰs ſpēi vel diffōnis.) Hec ille. ¶ Ex
qb⁹ pȝ: ꝙ gen⁹ ideo dr̄ eē forma media iter potentiā ꝛ
actū: qꝛ nō eſt ſola mā: nec dicit nāȝ exp̄mēdo vltima/
te ei⁹ ꝓpriā formā: ſȝ dicit nām cū aliq̄ pfectiōe vlte/
rius explicabili ꝛ determinabili: vn̄ itellꝰs nunq̄ȝ ali/
cui nāe itellecte attribuit intētionē generis: niſi itelli/
gaṫ ꝯceptu vlteri⁹ determinabili p ꝯceptū dr̄ie: ois āt
qdditas ſic itellecta aſſimilaṫ forme medie iter potē/
tiā ꝛ actū. ¶ Et ſic pȝ: ꝙ illa pma iprobatio non vadit
ad mētē ſci Tho. ¶ Scđa ſimiliter ipugnatio ex eo/
dē falſo fundamēto ꝓcedit: imo ex duplici falſo fun/
damēto. Primo qꝛ logṫ de forma que eſt ps cōpoſiti:
nos aūt loqmur de forma totius: quā Ariſto. vocat qḋ
qd eſt. 2° phyſicoꝝ ꝛ 5° metaphyſice. 2°. qꝛ ſupponit ꝙ
nos ponam⁹ in ſpē diuerſas formas ſm̄ rē: q̄rū iſta ſit
pma ꝛ iſta ſit vltima. ¶ Tertia ſimiliter impugnatio
nulla eſt: qꝛ arguit de forma ptis: nos aūt de forma to/
tius: lȝ.n. lux non ſit aliqd cōpoſitū ex multis formis:
tm̄ nomē ſpecificū lucis ſignificat formā lucis vltimā:
ꝛ nomen generis lucis ſignat formā lucis mediaȝ iter
potentiā ꝛ actū: puta q̄litas ſenſibilis. ¶ Quarta nihi/
lomin⁹ nō ipugnat nos: ſȝ facit p nobis ḡ nullū aliam

Auicē. 5° metaphy. ca° 5° circa mediū.
T.c. 10. ca. 3.
T.c. 70.
T.c. 22.

ſenſum damus dictis Cōmentatoris q̄ȝ arguens dez:
niſi ꝙ ipſe ponit ſola ſcripta vel voces aut ꝯcept⁹ eſſe
gnā vl vlia: nos aūt dicim⁹ ꝙ nullū ſcriptū: nulla vox
eſt ꝓprie aliqḋ vle reſpcū ſubaꝝ: ſȝ dicim⁹ ꝙ ꝯceptus
nārū ſunt vlia q̄dā. ſ. poſteriora indiuiduis nāe: āt q̄ȝ
ꝯcept⁹ ſunt ſilitudines dīr vlia in re: vt ſuperi⁹ dictū
eſt. ¶ Errat etiā arguēs ponēs ſola ſigna eē ſubm̄ vel
pdicatū. ¶ Ad argumētū Aureoli ꝯ eādē ptē ꝯnis dr̄
p ꝙ pdicamētū ſube nō ſumiṫ a quocūqȝ p ſe eē: ſed a
tali p ſe eſſe: qḋ differt ab eo qḋ p ſe eſt. Dicıṫ 2° ꝙ infi
nitas ifra aliq̄ȝ ſpēm limitata nō ponit reȝ extra gen⁹ Infinitas duplex.
ſicut ſi aliq̄ q̄ntitas eēt infinita: adhuc eſſet in gñe q̄nti/
tatis: qꝛ adhuc eēt limitata q̄ntū ad certū genus: qꝛ nō
hr̄et nobilitates oium generū: nec eēt ſuū eē: imo erit
diffinibilis q̄ ad eēntiā ſuā: ſȝ infinitas oimoda ponit
rem extra gen⁹: ita ꝙ ſicut ens inquātū hꝫ nō eſt in ge
nere pp ſuā trāſcēdētiā: ita nec deus: vlior.n. eſt de⁹ vt
ita dicā in pfectiōe ꝛ actualitate: q̄ȝ ens in pdicabilita
te. ¶ Ad pᵐ ꝯtra 2ᵃᵐ ꝯnē negaṫ ꝯn̄ia: cuius cā alias di
cta eſt: nulla.n. creatura eſt ſuū eē. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ ipoſ
ſibile eſt deū hr̄e ꝯceptū ſpecificū: vel aliquē ꝯceptuȝ
vlem ſibi ꝛ alteri: qꝛ nihil poteſt vniuoce dici de deo ꝛ
creatura: qdditas.n. que eſt ſuū eſſe nō pōt eē vllo mō
vlis multis ſpēb⁹: qꝛ ſi ipſa eſt ſuū eſſe: ad multiplici/
tatē eſſe multiplicaṫ rō qdditatis: ſicut ḡ ipoſſibile eſt
duas ſpēs hr̄e idē eē: ita ipoſſibile eſt eas hr̄e eādē rō/
nē qdditatis: deus aūt ſm̄ ſuaȝ qdditatē eſt eſſe ſubſi/
ſtēs: vn̄ nullo mō pōt hr̄e aliqd cōe alteri ſpēi. ¶ Ad
3ᵐ dr̄: ꝙ lȝ celū ſi eſſet eternū adhuc eēt in gñe: tm̄ ſi ce/
lū eſſet ſuū eſſe nullo mō eſſet in gñe: nō.n. dicimus ꝙ
ois res: q̄ eſt in pdicamēto q̄nqȝ nō ſit: vl̄ ꝙ poſſit per/
dere eſſe: ſed ꝙ eſſe nō eſt ſua qdditas: ſpēs.n. pticipāt
eandē rōnē generis ſub q̄ ſunt: nulla aūt ſpēs pōt par/
ticipare aliq̄ȝ rōnē generis vel ſpēi: nec nois eq̄liter cū
deo. (In oibus.n. vniuocis cōmunis eſt rō nois vtri/
uſqȝ eoꝝ: de qb⁹ nomē vniuoce pdicaṫ: ꝛ ſic q̄ntū ad illi⁹
nois rōnē vniuocata ſunt eq̄lia: q̄uis ſm̄ eſſe vnū al/
tero poſſit eſſe pus vel poſteri⁹: ſic̄ in rōne numeri oēs
numeri ſunt eq̄les: q̄uis ſm̄ nām rei vn⁹ alio ſit pōr
creatura āt q̄ntūcūqȝ imiteṫ deū nō pōt attingere ad
hoc: vt eadē rōne aliqd ſibi ꝯueniat: qua ꝯuenit deo: il
la.n. que ſm̄ eandē rōneȝ ſunt in diuerſis: ſunt eis cōia
ſȝ rōnē ſubſtātie vel qdditatis: ſȝ ſȝ eē ſunt diſtincta:
qcqd aūt eſt in deo hoc eſt ſuū ꝓpriū eſſe: ſicut eēntia
in deo idē eſt qḋ eſſe: ita ſciētia idē eſt ꝙ ſciētē eſſe: vn̄
cū eſſe qḋ eſt ꝓpriū vni rei: nō poſſit alteri cōicari: im/
poſſibile eſt vt creatura ptingat ad eandē rōnē haben
di aliqd qḋ hȝ deus: ſicut ꝛ ipoſſibile eſt ꝙ ad idē eē p/
ueniat. Simil̄r ēt in nobis eſſet. Si.n. in petro nō diffe
rent hō ꝛ hoiem eſſe: ipoſſibile erit ꝙ hō vniuoce dice
reṫ de Petro ꝛ Paulo: qb⁹ eſt diuerſum eſſe.) Hec il/
le. ¶ Et ſi dicaṫ ꝙ eodē mō ꝓbabiṫ ꝙ nunq̄ȝ due ſpe
cies ꝯueniāt in rōne generis: qꝛ differētie ſpecifice eſt
ipſa qdditas generis. ḡ cū alteri ſpēi nō cōiceṫ differē/
tia alterius: nec ei cōicabiṫ rō generis. ¶ Dicaṫ ꝙ nō
eſt ſimile: nec ad ꝓpoſitū. qꝛ ſcūs Tho. intēdit ꝙ eē di
uinū nō ſolū eſt idē real̄r eēntie vel qdditati: imo eſt
idē rōne q̄ntū eſt ex pte rei: ita ꝙ ſi haberet ꝓpria rō
eēntie diuine in ea poneret eſſe: ꝛ ita de ſapia ꝛ q̄libet
diuina pfectiōe: ꝙ.n. nos diſtincte ꝯcipiamus ſapiam
diuinā ꝛ ſeorſuȝ ſuū eſſe: ꝯtingit: qꝛ nō ꝯcipim⁹ ſapiaȝ
diuinā vt i ſe eſt. Si ḡ differētia iſto mō erit idē real̄r
qdditati generis: ſicut differētia vnius ſpēi nō eſt cōis
illi ꝛ alteri ſpēi: ita nec nā generis. Similiter lȝ gen⁹ ꝛ
differētia dicāt eādē nām: tm̄ reqriṫ realē diuerſitatē
in re

in re ⁊ attribuũt.ſ.mãe ⁊ forme:vel eſſe ⁊ eẽtie.❡ Ad p̃m Grego.dico:ꝙ ꝓcedit ex falſo itellectu:ac ſi ſanct⁹ Tho.ponat ꝙ oẽ qḋ eſt in p̃dicamento ſit cõpoſitũ ex eſſe ⁊ eẽtia ſicut ex ptib⁹ eius. Hoc aũt falſum eſt:ſed ĩtẽdit ꝙ oẽ:qḋ eſt in p̃dicamẽto p ſe ⁊ directe eſt aliḋ a ſuo eſſe.❡ Ad 2ᵐ dico p̃mo:ꝙ falſum iponit ſancto Tho.q: ſᵐ eũ aliud eſt eſſe ſubſtãtie:⁊ aliud eſt eſſe accñtis:imo quot ſunt ibi accidẽtia:tot ſunt ibi eſſe:ſ; tale eſſe ſit ſubiti:vt qḋ eſt:⁊ accñtis vt p̃ncipiũ eſſendi. Dico 2° ꝙ ſupponit falſum ꝙ nos dicam⁹ ſolũ cõpoſitũ ex eẽ ⁊ eẽntia tanq̃ ex ptibus eſſe in gñe:nõ.n.ſcũs Tho.ponit h̃. Si.n.aliqñ dicat:ꝙ oẽ qḋ eſt in gñe eſt cõpoſitũ ex eſſe ⁊ qḋ eſt:talis cõpoſitio nõ eſt intelligẽda ſic:ꝙ illud qḋ dr̃ tali mõ cõpoſitũ ſit aliqd tertiũ reſultãs ex duobus:ſ; potius accipit cõpoſitũ ꝓ illo:in quo multa ꝯueniũt.ſ.ipm ⁊ aliqd aliud:ita ꝙ pon⁹ eſt cõpoſitio cũ his q̃ ex his.❡ Ad argumẽtũ Aureo.cõtra 3ᵃᵐ ꝯnẽ dr̃ ꝙ ſcũs Tho.nõ ponit ꝙ genus ſumaẽ p cõparationẽ ad aliquid extrinſecũ:imo ab ipa nã rei:⁊ ab illo qḋ eſt potẽtiale in re:nõ qdẽ vt illud potẽtiale cõparet ad aliqd extrinſecũ:imo ad aliqd itrinſecũ rei:qḋ ſe h; vt actuale reſpcũ illi⁹:a quo ſumiẽ genus: ſicut hoc ꝙ dico habẽs aĩam ſenſitiuã eſt potẽtiale ſ; rõnẽ reſpcũ hui⁹:qḋ dico hñs aĩam rõnalẽ:vt ſupi⁹ pliꝯus eſt deductũ in ꝓbatiõe dicte ꝯnis:verũtñ in talibus ſimplicib⁹ nõ eſt incõueniẽs:ꝙ gen⁹ ⁊ differentia ſumanẽ p cõparationẽ ad extrinſecũ qdditati:dum tñ dicãt p̃ncipalr̃ aliqd itrinſecũ:vñ ſcũs Tho.q̃libet 2° q.3.arti.2°.ad 3ᵐ ſic dicit.(Ipſa ſuba angeli quodãmõ ſe h; ad ei⁹ eẽ ſicẽ mã ad formam:mã aũt ſi diffinireẽ: eius eẽntia hrẽt p differẽtia ipm ſuũ ordinẽ ad formã ⁊ p gñe ad ipaz ſuã ſubaz:⁊ ſimilr̃ in angelis ex ipa nã ſube eoꝝ accipiẽ gen⁹:ex ꝓportiõe do hui⁹ ſube ad eſſe accipiẽ differẽtia ſpecifica:vñ ſᵐ hoc angeli differũt ſpẽ ſᵐ ꝙ in ſuba vni⁹ eſt plus vel min⁹ de potẽtia q̃ in ſuba alteri⁹.❡ Ad argũᵐ Grego.dr̃:ꝙ l; p eãdẽ formã hõ ſit itellectiu⁹ ⁊ ſenſitiu⁹:tñ cũ hoc ſtat ꝙ h̃ qḋ dico ſenſitiuũ eſt potẽtiale ad itellectiuũ:⁊ nõ ecõtra: q: cũ itelligiẽ aliqd vt ſenſitiuũ:nõ exp̃miẽ vltimate ſua ꝓpria forma:an.ſ.ſit aĩa ſenſitiua tñ: vel aĩa ſenſitiua rõnalis:vel hõ.Cũ aũt dr̃ itellectiuũ: iã vltimate exp̃miẽ forma ſua:⁊ iõ p̃mũ indeterminatũ ⁊ ꝯbibile erit determinabile p 2ᵐ:ac p hoc in potentia ad illud nõ ſᵐ rem:ſed q̃tũ ad itelligi:vñ iſtud argumẽtũ ꝓcedit ex falſo itellectu arguẽdo de actu ⁊ potẽtia q̃tũ ad eẽ:vbi ſanctus Tho.intelligit q̃tũ ad itellectionẽ. ❡ Ad p̃ᵐ ꝯ 4ᵃᵐ ꝯnẽ rñdeẽ ſicut ibidẽ rñdebaẽ:ꝙ maior argumẽti eſt falſa:niſi addaẽ ꝙ tale p̃dicatũ dicaẽ vniuoce de illis pluribus.Et ſi addaẽ:negaẽ minor.Et cũ ꝓbaẽ ꝙ eadẽ rõ ſpũs generalis: l; nõ ſpãlis ꝯuenit deo ⁊ creature.Dico ꝙ ad vniuocationẽ nõ ſufficit ꝙ eadẽ rõ ꝯueniat plurib⁹ niſi illa plura ſint eq̃lia in illa rõne:mõ data q̃cũq; rõne:in q̃ ꝯueniãt de⁹ ⁊ creatura:nunq̃ eq̃buntẽ in illa vt dcm̃ eſt.Tũ q: illa rõ diminute repñſentabit rem nõis:que eſt in deo:ſ; cõplete repreſentabit rem nõis in creatura.Tum q: de rõne cuiuſlibet diuine pfectiõis eſt eſſe:nõ aũt in creatura: ⁊ iõ nunq̃ ꝯueniũt in aliq̃ rõne pfectiõis eq̃lr̃: ⁊ multa alia:que alias ſũt deducta.❡ Ad 2ᵐ dico:ꝙ talia nõia relatiua cũ p̃dicanẽ de deo nõ ſunt in p̃dicamẽto relationis:q: relatio vt eſt p̃dicamentũ eſt accñs: qḋ ꝯſtat lõge factũ a deo.Qualiter aũt alia p̃dicamẽta a ſuba remaneãt in diuinis oñdit ſcũs Tho.p̃ ſen.diſ.8.q.4.arti.3° vbi ſic ait.(Quicquid pfectionis inuẽtũ eſt in creaturis de deo p̃dicaẽ:vt dicit Dionyſi⁹:ſicut etiã in oĩbus aliis cauſis ⁊ cauſatis:vñ op; oẽm iperfectionẽ remouere ab eo:qḋ ĩ diuinã p̃dicationẽ venit. In vnoquoq; aũt nouẽ p̃dicamẽtoꝝ eſt duo iuenire.ſ.rõnẽ accidẽtis:⁊ rõnẽ ꝓpriã illi⁹ generis:vt q̃titatis q̃litatis: rõ aũt accñtis impfectionẽ ꝯtinet:q: eẽ accñtis eſt ineſſe:⁊ depẽdere:⁊ cõpoſitionẽ facere cum ſubto p ꝯñs: vñ ſᵐ rõnez accñtis nihil põt de deo p̃dicari. Si aũt ꝯſiderem⁹ ꝓpriã rõnẽ cuiuſlibet generis:qḋlibet aliorũ p̃ter ad aliqd impfectionẽ iportat:q̃titas.n. ꝓpriã rõnẽ h; p cõpoſitionẽ ad ſubm:eſt.n. q̃titas menſura ſubſtãtie:qualitas diſpoſitio ſubſtãtie. Et ſic p; in oĩbus aliis:vñ eadẽ rõne remoueñẽ a diuina p̃dicatiõe ſᵐ rõnẽ generis:ſicut remouebanẽ ſᵐ rõnẽ accñtis. Si aũt ꝯſiderem⁹ ſpẽs ipſoꝝ:tunc alique ſᵐ differentias cõpletiuas iportãt qd pfectiõis.vt ſcia: vtus:⁊ hõ ⁊ iõ iſta p̃dicanẽ de deo ſᵐ ꝓpriã rõnẽ ſpẽi:⁊ non ſᵐ ꝓpriã rõnẽ generis:relatio aũt nõ iportat aliq̃ dependentiã ad ſubm:imo referẽ ad aliud extremũ: iõ etiã ſᵐ rõnẽ generis in diuinis iueniẽ:⁊ pp h̃ etiaz tñ remanẽt in diuinis duo modi p̃dicandi ſᵐ ſubam ⁊ relationẽ:nõ.n.ſpẽi ꝯtẽte in genere debeẽ aliqs modus p̃dicãdi:ſed ipſi generi.) Hec ille.❡ Quõ aũt intelligat aliq̃ in diuinis remanere ſᵐ rõnẽ generis vl̃ ſpẽi oſtendit diſ.19.q.4.arti.2°.ad 4ᵐ.vbi ſic ait.(In creaturis q̃dã iueniunẽ:q̃ tã ſᵐ rõnẽ generis q̃ rõnẽ ſpẽi dicũt aliqd pfectiõis:vñ attribuiẽ deo vtrũq; ſᵐ ꝓpriã rõnẽ:vt p; in cognitiõe ⁊ ſcia.⁊ hec qdẽ in creaturis ſe hñt ſicut gen⁹ ⁊ ſpẽs:tñ in diuinis non ſic ſe hñt: q: vnũ ſᵐ rẽ nihil addit ad alterũ: ſ; ſolũ ſᵐ rõnẽ.) Hec ille. ❡ In illo.n. articulo oſtẽdit q̃druplici rõne ꝙ in diuinis nullo mõ eſt totũ vl̃e:vñ ſic ait.(In diuinis nõ põt eſſe vl̃e ⁊ particulare.Et hui⁹ ratio põt quadrupliciter aſſignari.❡ Primo q: ſᵐ Auicen.vbicũq; eſt gen⁹ ⁊ ſpẽs op; eſſe qdditatẽ differentẽ a ſuo eẽ vt p̃us dcm̃ eſt:⁊ h̃ in diuinis non cõpetit.❡ Scḋo:q: eſſentia vl̃is nõ eſt eadẽ numero in ſuis iferiorib⁹:ſed ſᵐ rõnẽ tñ:eẽntia aũt diuina eſt eadẽ nũero in trib⁹ pſonis.❡ Tertio:q: vl̃e exigit pluralitatẽ in his:que ſub ipſo ꝯtinenẽ:vel actu:vel potẽtia. In actu ſicut in genere:qḋ ſp h; plures ſpẽs:in potẽtia ſicut in aliqb⁹ ſpẽbus:quaꝝ formã q̃tũ eſt de ſe poſſibile eſt iueniri in multis:cũ oĩs forma per ſe ſit cõicabilis: ſ; ꝙ inueniaẽ tñ in vno eſt ex pte mãe debite illi ſpẽi:que tota adunaẽ in vno indiuiduo:vt p; in ſole:q ꝯſtat ex tota ſua mã:⁊ illa pluralitas eſt ſᵐ numerum:q ſimplr̃ eſt numerus fundat⁹ in ſubſtãtiali diffinitiõe:tres aũt pſone nõ numeranẽ tali numero:vt dcm̃ eſt:⁊ iõ eẽntia nõ h; rõnẽ vl̃is.❡ Quarto:q: pticulare ſp ſe h; ex additiõe ad vl̃e:in diuinis aũt pp ſũmã ſimplicitatẽ non eſt poſſibilis additio:⁊ iõ nec vl̃e:nec pticulare.) Hec ille.❡ Ex quo p;:ꝙ nihil qḋ p̃dicaẽ de deo p̃dicaẽ de ipſo vt genus:vel vt ſpecies:vel vt vl̃e: ſicut cũ dicẽ: iſta perſona eſt deus:iſta perſona eſt ſciens: iſta perſona eſt pater:nec.n.ly pater:nec ly deus:nec ly ſciẽs predicaẽ de iſta pſona diuina ſicut vl̃e de particulari:aut ſicut gen⁹ vl̃ ſpẽs.Cũ aũt dr̃ aliqd remanere in diuinis ſᵐ rõnez generis:ſenſus eſt ꝙ illa:q̃ in creaturis dñr genera vel ſpẽs remanẽt in diuinis ſᵐ ꝓpriam rõnẽ: ſicut cognitio:que in creatis eſt genus:remanet in diuinis ſᵐ ꝓpriã rõnẽ cognitionis:non tñ remanet ibi vt genus.❡ Ad cõfirmationẽ p; per p̃dicta:Augu. enim nunq̃ vult:ꝙ nõia relatiua vt dñr de deo ſunt de p̃dicamẽto ad aliqd:ſed intẽdit ꝙ illa q̃ in creatis veriſſime ptinẽt ad illud p̃dicamẽtũ recipianẽ in diuinis depoſita intẽtiõe vl̃itatis:vel pticularitatis. Nec eſt ſiſe

Quō intelligaſ ꝙ gen⁹ a mã ſumaſ.

Quō ſenſitiuũ ẽ potẽtiale ad itellectiuũ in hoĩe.

Qr eadẽ rõ plurib⁹ cõueniat ad vniuocatiõez nõ ſufficit.

Duo ĩ p̃dicã accñtalib⁹ inueniunẽ.

in creaturis: vt pꝫ ꝑ q̄rtiorꝫ rōnes iam factas in ꝓcedē- ti ſolutiōe. ¶ Ad illud qḋ addit̄ de p̄dicamento actio- nis. Reſpōdet ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 8. q. 4. arti. 3° ad 3m. (Actio (inquit) ſcḋm ꝙ eſt p̄dicamētū dicit aliqd fluēs ab agente ⁊ cū motu: ſꝫ in deo nō eſt aliqd mediū ſcḋm rem iter ip̄m ⁊ opus ſuū: ⁊ iō nō dr̄ agere actione: q̄ eſt p̄dicamētū: ſꝫ actio ſua eſt ſua ſuba.) Hec ille. ¶ Ad il lud qḋ addit̄ Augu. fuiſſe hui⁹ mentis. Dico ꝙ falſum eſt ſcḋm ꝙ oſtendit magiſter in p̄ſenti diſtinctione: ſed verba eius itelligēda ſunt ad mētē ei⁹. ſ. ꝙ ſuba: ⁊ rela tio: ⁊ actio ꝓp̄e ꝯueniūt deo: ⁊ iſta in creatis hn̄t rōnēꝫ generis ⁊ vl'is: tn̄ in diuinis oīa illa deponunt: q2 ſuba nō eſt genus niſi vbi eius eſſe differt ab ea: nec relatio eſt genus niſi vbi eſt accidēs: nec actio niſi vbi eſt fun- data in motu vel mutatione: verūtn̄ actio nō accipit̄ in diuinis ſcḋm eandē diffinitionē: ſꝫ quā in creatis: ita nec ꝓp̄rie remanet ibi ſicut ſuba ⁊ relatio: vn̄ antiqui dicebāt duo p̄dicamēta remanere in diuinis. ſ. ſubam ⁊ relationē: nō aūt alia p̄dicamēta: qḋ ſic itelligēdū ē: ſcḋm ꝙ dicit ſcūs Tho. p̄ ꝑte. q. 28. arti. 2°. ad p̄m. (Re- latio (inquit) nō p̄dicat̄ in diuinis ſcḋm modūꝫ ſube vt exiſtens in eo: de quo dr̄: ſed vt ad alterū ſe hn̄s: ⁊ ꝓp̄ h̄ dicunt̄ duo tn̄ eſſe p̄dicamēta in diuinis: q2 alia p̄dica mēta iportāt habitudinē ad illud: de quo dn̄r tā ſꝫ ſuū eſſe: q̄ꝫ ſcḋm rōnē ꝓpriꝫ generis: nihil aūt qḋ eſt in deo pōt hr̄e habitudinēꝫ ad illud: in quo eſt: vel de quo dr̄ niſi habitudinē idētitatis ꝓp̄ ſūmā dei ſimplicitatē.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ p̄dicamētūꝫ dr̄ remanere in diuinis nō quo ad vl'itatē vel ꝑticularitatē: aut quo ad intētionē generis aut ſpēi: ſed ſolū quo ad modū p̄di- cādi. ſ. q2 aliq̄ dn̄r de deo eo mō quo illa: q̄ ſunt in p̄di camēto ſube dn̄r de illis: de qb⁹ p̄dicant̄: vtpote q2 di- cunt eēntiā ſubti: ⁊ aliq̄ dn̄r de deo eo mō q̄ illa: q̄ ſunt in p̄dicamēto relatiōis dn̄r de aliq̄. ſ. vt ſignātia ha- bitudinē ſubti ad aliqd: nō aūt p̄dicat̄ aliqd de deo il- lo mō q̄ illa: q̄ ſūt in alijs p̄dicamētis: p̄dicant̄ de ſuba p̄ma vtpote ſignādo mēſurā ſubti vel diſpōnē ſubti aut aliqd fluēs a ſubto cū motu: ⁊ iō in diuinis ſolū re manēt illi duo modi p̄dicandi: nō tn̄ illa: q̄ p̄dicant̄ in diuinis ſunt in p̄dicamēto: ſꝫ hn̄ cū dn̄r de creatis: non enī ſufficit ad h̄ ꝙ aliqd ſit in tali p̄dicamēto: ꝙ hēat ſimilē modū p̄dicādi cū illis: q̄ ſunt in tali p̄dicamēto ſꝫ reqrit̄ aliḋ: vt dcm̄ eſt. ¶ Ad 3m qḋ ſumit̄ ex aucto- ritate Ariſto dico: ꝙ lꝫ Ariſto. iueſtigādo nām p̄mi p̄n cipij p̄us diſtinguat ens i decē p̄dicamēta: ⁊ poſt diſtin guat ſubam inſenſibilē ⁊ nō ſenſibilē: ⁊ ponat p̄m p̄nm eſſe ſubaꝫ iſenſibilē: nō habet̄ ex h̄ ꝙ ipſe ponat deū eſſe in p̄dicamēto ſube: ſuba. n. ꝓut gn̄aliter diuidit̄ in ſubam ſenſibilē ⁊ inſenſibilē nō ꝯſtituit p̄dicamētūꝫ: nec hꝫ rōnē vniuocā oīb⁹: q̄ cadūt ſub altero mēbro di uiſionis: imo eſt analogum: ſicut ⁊ oīa noīa: q̄ cōia ſunt deo ⁊ creature: verūtn̄ Ariſto. ad iueſtigādū rē: q̄ nō ē in p̄dicamēto: nō incōuenieter diuidit p̄dicamēta: hoc enī facit ad faciliorē modū ꝑueniendi a ſenſibilib⁹ ad iſenſibilia ⁊ a reb⁹: q̄ ſunt in gn̄e ad illud: qḋ eſt extra gen⁹: ⁊ oīum nobilitates p̄dicamētoꝝ cōp̄rehendit: vn̄ Cōmētator. 12° metaphyſice cōmēto. 51. oſtēdit ſciam dei nō eſſe vni⁹ rōnis cū ſcia nr̄a: nec eſſe vl'em nec ꝑti cularē. Sic. n. ait. (Hoc nomē ſcia equoce dr̄ de ſuba p̄ma: ⁊ nr̄a: ſua. n. ſcia eſt cā entis: ens āt eſt cā nr̄e ſcie: ſcia igit̄ ei⁹ nō dicit̄ vl'is eſſe neqꝫ ꝑticularis: neqꝫ coꝝ q̄ ſunt in actu vl' in potētia. Si. n. eſſet ſcia vl'is: neceſſe eſſet ſcia in potētia: ⁊ nulla potētia eſt in ſcia ei⁹: ⁊ nihil eſt magis mā̄ifeſtū: q̄m̄ ſcia ei⁹ nō eſt particularis: ille igit̄ p̄us nō diſponit̄ ꝑ ſciaꝫ: que eſt in nobis: neqꝫ per

Differentia inter actiōeꝫ p̄ditā lē ⁊ diuinaꝫ.

Quare ⁊ q̄uo p̄dita in diui- nis.

ignorantiā: que eſt ei oppoſita: ſicut nō diſponit̄ ꝑ iſtas illud: qḋ nō eſt natū hr̄e alterum.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ ſcia dei ⁊ ſcia nr̄a non ſunt in eodē gn̄e: imo ſunt equoca ſcḋm cū: nec ibi hꝫ locū vl'e aut ꝑticulare. ¶ Ad 4m dr̄: ꝙ ipugnatio ibi facta ꝯ rōnē ſci Tho. nulla eſt: nō. n. verū eſt: ꝙ ens ſignificet illo mō eēntias reruꝫ: q̄ ſunt in p̄dicamēto ſicut eēntiā dei: nā ens formali ſignifi catiōe ſignāt eſſe: nulli⁹ aūt creature eēntia eſt ſuū eē: nec eē eſt de rōne illi⁹: diuina aūt eēntia eſt ſubſiſtēs. Et ſi diffiniret̄ eē: poneret̄ in eius diffōne. Patet igit̄ ꝙ ens nō dicit de formali ſignatiōe eēntiā creature: ſꝫ eſſe ei⁹. Et ſi. n. ens ſignāt eēntias reꝝ creataꝝ: h̄ eſt de ſignāto ſecūdario: ſicut. n. albū ſignāt p̄ncipalr̄ albedi neꝫ: ⁊ ex ꝯn̄ti ſubm̄ albedinis: ita ēns p̄ncipalr̄ ſignāt eſſe: ⁊ ſecūdario illud: qḋ hꝫ eſſe ſeu ſubm̄ eēndi: ⁊ hoc intelligo de ente ꝑ̄ncipaliter ſūpto. Si aūt ens ſumat̄ noīaliter. adhuc nō ꝯuenit ita q̄dditatiue creature ſicut deo: nā ens illo mō ſignificat eſſentiā: ſꝫ eſt ipoſitū ab eſſe: ita ꝙ eſſe eſt rō: a qua eſt ipoſitū nomē: ſꝫ eſſentia eſt illud: ad qḋ ſignādū imponit̄: ⁊ q2 in creatura eſſe eſt aliud ab eēntia: iō nō eſt eadē rō a qua ⁊ ad quā: ſꝫ q2 in deo oīa ſunt idē: iō ſemꝑ res noīs formalius ꝯue nit deo q̄ꝫ creature: q2 q̄cq̄d dicit nomē: ſiue ſit rō a q̄: ſiue rō ad quā: totū cōpetit deo q̄dditatiue: nō āt crea ture. Et iō ſi aliqḋ nomē dicat̄ de deo ſcḋm ſubam ⁊ q̄d ditatiue: maxime videt̄ de ente: nō ſic de aliq̄ alio no- mine: q2 oīa alia dicūt eēntiā limitatā ad certū modū eēndi: vel addūt aliqd ad eſſe: cū tn̄ deus ſit eſſe: de cu ius rōne eſt: vt nulla ſibi fiat additio: pꝫ igit̄ ꝙ de⁹ nō pōt hr̄e aliud gen⁹ q̄ꝫ ens: q2 nihil aliud eſſe ſine addi- to: ſecus in creaturis: q2 nullius creature ens dicit ſolā eēntiā: imo dicit aliqd aliud q̄tū ad rōnē a qua: quod nō ꝑtinet ad eēntiā creature: ⁊ iō nō opꝫ: ꝙ ſi creatura hꝫ gen⁹: ꝙ illud ſit ens: q2 non p̄dicat̄ ꝑfecte de ipſa in q̄d: ⁊ multa ſunt alia: q̄ de ipſa ꝓp̄rie dn̄r in q̄d. ſ. gene- ra generaliſſima: ⁊ ſpecies ſubalterne ⁊ ſpecialiſſime. ¶ Et ſi dicat̄ ꝯtra hoc: q2 cū ens dicat aliqd p̄ter eēn- tiā creature: ⁊ ens icludat̄ in omni alia rōne: ſequit̄ ꝙ nulla alia rō cōuenit creature pure quidditatiue. Re- ſpōdet̄ ꝙ ens nō icludit̄ in omni alia rōne q̄tū ad il- lud: a quo iponit̄. ſ. eſſe. ¶ Ad 5m dicit̄ p̄mo: ꝙ illud ar gumentum eſt beati Anſelmi monol. 27. ſic arguētis. (Cū oīs ſuba tractet̄: aut eſſe vl'is: que pluribus ſubſtā tijs eēntialr̄ cōis eſt: vt hoīem eſſe cōe eſt oībus hoīb⁹: aut eſſe indiuidua: que vl'em cōem eēntiā cūꝫ alijs hꝫ quēadmodū ſinguli hoīes cōe hn̄t cum ſingulis: vt ho mines ſint: q̄uo qꝫ ſūmā nām in aliarū ſubaꝝ tracta- tu ꝯtineri intelligit: que nec in plures ſubas ſe diuidit: nec cū aliq̄ alia ꝑ eēntialē cōicatione ſe colligit.) Hec ille. q̄ſi dicat nullo mō: vn̄ in hoc ꝯſiſtit rō ei⁹. ¶ Oīs ſuba: que eſt in genere: eſt vl'is vl' indiuidua: ſed ſūma nā nō eſt vl'is: q2 nō multiplicat̄ in plurib⁹: nec idiui- dua: cū nō ꝯueniat eēntialr̄ cū alia nā: igit̄. pꝫ q̄ rōneꝫ illā eē bonā. ¶ Et cū dicit̄: ꝙ nulla res extra aīam eſt vl'is: negat̄ iſtud: vn̄ Cōmētator p̄mo celi cōmēto. 91. (In diffōne vl'is dr̄: ꝙ ſit natū dici de plurib⁹: forma enim eſt ſubm̄ vl'itatis: formā. n. orbitatis poſſibile eſt inueniri in diuerſis materijs: ⁊ ſic eſt in oībus: q̄ cōpo- nunt̄ ex mā ⁊ forma.) Hec ille. ¶ Dico. n. iuxta p̄miſ ſa: ꝙ illud cui attribuit̄ vl'itas eſt extra aīam: ſꝫ tn̄ illa que ſunt extra aīaꝫ: nō ſufficiunt ad hoc: ꝙ nā aliq̄ ſit vl'is: ad hoc. n. ꝙ aliqd vel aliq̄ nā dicat̄: ⁊ ſit vl'is req- rit̄: ꝙ ipa vna exiſtens ſit apta eſſe in multis. Iſta aūt duo nō ꝯueniūt alicui nāe poſitis ſolis rebus extra in- tellectū: nā nulla nā extra itellectū ſcḋm eē: qḋ hꝫ extra

Ens ſiue no minalr̄ ſiue p̄ncipalr̄ ſu matur mag' q̄dditatiue ꝯ deo dr̄ q̄ꝫ de creaturis.

Que ſuffici- ant ad h̄ ꝙ aliq̄ nā vniū ſalis ſit.

aiam

aiam apta nata eſt eſſe in multis: q2 extra aiam hꝫ eē
indiuiduatū in ſuis ſingularibus: ⁊ lꝫ ſit in multis: nō
tñ ſm idē eſſe: nec eſt vna in eis: alia eſt.n. humanitas
ſortis: alia platonis extra aiaꝫ. Ad h̄ ḡ ꝙ ſit vlis: oꝫ ꝙ
vna fiat: ⁊ habeat eē: in quo ſint indiuiſa oia idiuidua
poſſibilia vel imaginabilia: ⁊ ſint vnū in illa. Hoc aūt
fieret: ſi ꝑſcindant ab ea oia illa: que ipſam diuidūt in
indiuidua: ⁊ ↄtrahunt ad hoc indiuiduū vel illud: ⁊
ipſam cōicabilē reddūt: nā hoc facto ipſa ſic deparata
poſſet eſſe in aliq̄ indiuiduo: ⁊ qua rōne in vno: eadeꝫ
rōne in multis: hoc ēt facto ipſa ſe haberet vt aliquid
pticipabile a multis: ſicut idea platonica. Ad hoc aūt
faciēdū reqrit̃ itellectus agēs: qui talis nāe ſpēm ab/
ſtrahat: ⁊ eā in intellectu poſſibili ↄſigillet: tūc.n. nā: q̄
extra aiam eſt indiuiduata: ⁊ ↄtracta: ⁊ incōicabilis in
itellectu hꝫ eſſe abſtractū: ⁊ cōicabile per ſuā ſimilitu/
dinē ibi exiſtens: imago.n. rei eſt quodāmodo ipſa res
cui⁹ eſt imago: vt ponit ſcūs Tho. de vitate.q.4. arti.
8°. (Similitudo (inquit) rei eſt quodāmō res ipa: per
modū illū quo dr̃: ꝙ aia eſt q̄dāmō oia.) ¶ Et 4° cō/
tra Gentiles.ca°. 5°. dicit: ꝙ intellectū in intelligēte eſt
intentio intellecta ⁊ verbū. ¶ Similr̃ ꝑ quolibet.q.z.
arti.z°. ponit: ꝙ ſpēs intelligibiles eſt quodāmō qddi/
tas ⁊ nā rei ſm eſſe intelligibile: ⁊ nō ſm eē nāle: ſꝫ ꝙ
eſt in rebus. Dico ḡ ꝙ nā hoīs eſt per ſuaꝫ ſimilitudi/
nem in intellectu: ⁊ ꝙ nā hoīs in intellectu eſt q̄dā for
ma abſtracta: ⁊ ſimilitudo oīum hominū pticipata ab
oībus: ⁊ eſt in multis ſicut participatū in pticipātib⁹: ⁊
ibi eſt vniuerſalis: q2 vna in multis: illa.n. q̄ attribuū/
tur dicte ſpēi prīt attribui nāe humane in eſſe intelle/
cto. ¶ Et ſi q̄rat̃ an hūanitas: q̄ eſt in platone ſit vlis:
vel illa q̄ eſt in ſorte: vel aggregatū ex oīb⁹ illis. ¶ Di/
co ꝙ hūanitas: que eſt in quolibet eſt vlis: nec tñ ſunt
multe hūanitates vl'es: nā hūanitas: que eſt in ſorte ē
vlis ſm ꝙ eſt in intellectu: non ſm eſſe qḋ hꝫ in re: vt
aūt eſt in itellectu nō differt ab humanitate platonis:
imo ibi ſunt vna hūanitas: ibi.n. ſunt vna ſpēs intelli/
gibilis. ¶ Et ſi vlterius querat̃: quō humanitas extra
aiaꝫ: vel hō poti⁹ ꝑdicat̃ de multis indiuiduis. ¶ Di
co ꝙ ꝑdicari cōplet̃ ꝑ itellectū: eteni duꝫ itellus rem
quā ↄcipit attribuit ſorti: tūc ꝑdicat eaꝫ de ſorte: ⁊ ita
de platone: ꝑdicare.n. eſt attribuere aliqd alicui ꝑ no/
tā cōpoſitionis vel diuiſionis: ⁊ ꝑdicari eſt attribui al
teri illo mō: res ḡ extra aiam ꝑdicat̃ de multis: q2 itel
lectus rem ⁊ nām: quā itelligit attribuit multis: nō ꝙ
vnā rem extra aiam attribuat multis: ſed q2 enunciat
nām humanā vel hoiem de ſorte: ⁊ enūciat hoiem de
platone: ⁊ ſic de alijs. Illud aūt qḋ enūciat de ſorte eſt
aliud ab illo: qḋ enūciat de platone ex̃ itellectū: ſꝫ ſunt
idē in intellectu: res ḡ ꝑdicat̃ de re: ſꝫ illud qḋ ꝑdicat̃
de multis eſt in eis diuiſum: ⁊ in itellectu vnū. ¶ Ad
argumētū in pede q̄ōnis pꝫ ꝑ ſupius dicta.

¶ Utrū aliq̄ creatura ſit imutabilis. Qō. III.

Iterum circa octauā diſtinctio/
nem querit̃. Utꝝ aliq̄
creatura ſit imutabilis. ¶ Et argint̃
ꝙ ſic. Illud eſt imutabile qḋ pōt eſſe
ſubm motus: aut mutationis: ſed aliq̄
creatura eſt hꝰ: puta creatio: q̄ non eſt
ſubiectum motus: aut mutationis: nec
etiam terminus: vt pꝫ 5°. phyſicoꝝ: vbi dicitur: ꝙ mo/
tus nō eſt motus: nec mutationis eſt mutatio. ḡ eſt ali
qua creatura: que mutari non poteſt.

In oppoſitū arguit̃ ſic: ait.n. apl's ꝑ°ad Thi
mo. vlti. ꝙ ſolus de⁹ hꝫ imor/
talitatē: ſed oīs mutatio eſt aliqua mortalitas. ergo ſo
lus deus habet imutabilitatem.

In hac q̄ōne erit vnicus articulus: ꝑ quo ſit
ꝑma ↄclo. ꝙ oīs creatura ē mu/
tabilis ꝑ potētiā: q̄ eſt in alio ab ea: probat̃ ſic. Omnes
creature anteq̄ꝫ eēnt nō erāt poſſibiles ꝑ potētiā aliq̄ꝫ
creatā: cū nihil creatū ſit eternū: ſed per ſolā diuinā po
tentiā inquātū diuina virtus poterat eas ꝑducere: ſi/
cut aūt ex volūte dei depēdet: ꝙ res in eē ꝑduxit: ita
ex volūtate eius depēdet: ꝙ res in eē ↄſeruat: nō.n. alr̃
res in eſſe ↄſeruat q̄ꝫ ſemꝑ eis eē dādo: vñ ſi ſuā actio/
nē eis ſubtraheret: oia ad nihilū redigerent̃: vt pꝫ per
Augu. 4° ſuꝑ Gen. ad lr̃am: ſicut igit̃ anteq̄ꝫ res eſſent
in potētia creatoris fuit: vt res eſſent: ſic in potētia ei⁹
eſt vt nō ſint: ſic igit̃ ꝑ potētiā: que eſt in alio.ſ. deo ſūt
mutabiles inquātū ab ipſo ex nihilo potuerūt ꝑduci
in eſſe: ⁊ de eſſe prīt reduci in nō eſſe. ¶ Iſtā ↄnem in
forma cū ꝑbatiōe etiā in forma ponit ſcūs doctor ꝑ°
pte.q.9.arti.z°. Eādē ↄnē ponit ꝑmo ſen.di.8.q.3.arti.
z°. ⁊ ꝑbat eā ſic. (Motus quocunq̄ꝫ mō dicat̃ ſequit̃
potētiā: cū igit̃ oīs creatura habeat aliqd de potentia:
q2 ſolus deus eſt act⁹ purus: opꝫ oēs creaturas eē mu/
tabiles: ⁊ ſolū deū imutabilē eē. Eſt aūt ↄſiderare du
plicē poſſibilitatē in creatura: vnā ſm illud: qḋ creatu
ra hꝫ: alterā ſm illud: qḋ nata eſt hr̃e. Prima ↄſequit̃
creaturā ſm ꝙ hꝫ eſſe ab alio: oē.n. qḋ eſſe ſuuꝫ hꝫ ab
alio: nō eſt per ſe neceſſe eſſe: vt ꝑbat Auicēna: vñ q̄tū
eſt in ſe eſt poſſibile: ⁊ illa poſſibilitas dicit̃ dependen/
tiā ad illud: a quo eſt. ¶ Et hec poſſibilitas eſt duplx.
Quedā ſm depēdentiā toti⁹ eſſe ad illud: a quo eſt res
ſm totū eſſe: ⁊ hꝰ eſt deus: ⁊ hāc depēdentiā ſiue poſſi
bilitatē ↄſequit̃ mutabilitas q̄dā: que eſt vertibilitas
in nihil ſꝫ Damaſ. ¶ Et poſt pauca ſubdit. Eſt ēt q̄dā
dependētia ſiue poſſibilitas rei ſm ptē ſui eē.ſ. formā
ꝑſuppoſita mā: vel eo qḋ eſt in loco māe: ⁊ hāc poſſibi/
litatē ſequit̃ mutatio variabilitatis: ex eo qḋ illud: qḋ
hꝫ ab alio: pōt amittere q̄tū eſt in ſe: niſi forte ipediat̃
ex imutabilitate diuine volūtatis: ⁊ hoc mō ſci in glīa
ſunt imutabiles in eſſe glorie. z° aūt poſſibilitas ↄſeq
tur creaturā ſm ꝙ nō eſt ꝑfecta ſimplr̃: ſm hoc.n. ſem
per eſt poſſibilis ad receptionē: vñ ſm hoc etiā dr̃ oīs
creatura mutabilis: accipiēdo large mutationē ſm ꝙ
omne recipe dr̃ pati q̄dā ⁊ moueri: ſicut dic̃ ꝑhus 3° T.c.r.
de aia itelligere q̄dā pati eē.) Hec ille. ¶ Ex q̄ pꝫ ꝙ
oīs creatura ē mutabilis ꝑ potētiā dei. ¶ Eādē ſniam
tenet de veritate.q.5.arti.z°. ad 6m. (Cūcta (inqt) que
deus in eē ꝑduxit: pōt ēt reducere in nō eē: cū ad h̄ ꝙ
creature ſubſiſtant: opꝫ ꝙ ſemꝑ in eis deus operet̃: vt
Augu. dicit ſuꝑ Gen. ad lr̃am: nō ꝑ modū: quo domus
fit ab artifice: ſꝫ ꝑ modum: quo illuminatio aeris eſt a
ſole: vñ ex h̄ ipſo ꝙ nō ꝑberet eē creature: qḋ in ei⁹ vo
lūtate eſt ↄſtitutū: in nihilū creatura redigeret̃.) Hec
ille. ¶ Eandē ↄnē tenet de potentia dei.q.5. arti. ꝑmo
z°. 3°. ⁊ 4°. In ꝑmo.n. articulo ꝑbat auctoritatib⁹ apo/
ſtoli Aug. Grego. ⁊ libri de cauſis. Itē multis rōnibus
ꝙ diuina opatione ceſſante oēs res eodē momento in
nihilū deciderent. In z°. ꝙ ↄtradictionē iplicat deum
aliqd poſſe ꝑducere: qḋ ei⁹ ↄſeruatione nō egeret. In
3°. ꝙ nō eſt ipoſſibile: imo poſſibile deuꝫ reducere oēs
creaturas ad nō eſſe. ¶ Ideꝫ ponit 3°. ↄ Genti. ca°. 65.
Item libro z°. ca°. 39. ¶ Scda ↄclo eſt. Non oīs crea/
tura eſt mutabilis in nō eſſe ꝑ potētiam: que ſit in ea.
Probat ſic. Iſtā ↄnē ſcūs doctor ꝑma pte.q.9.arti.z°.
(In aliquibus creaturis illud: qḋ eſt in eis potentiale
nō pōt ſtare cū nō eſſe illarū creaturarū. igit̃ in eis nō

eſt potentia ad nõ eſſe:tenet ↄ̃ñtia:qꝛ in corporib⁹ infe
riorib⁹ eſt mutabilitas etiã ſm eſſe ſubſtantiale:quia
mã coꝝ põt eſſe cũ ꝑuatione forme ſubſtãtialis illoꝝ:
⁊ etiã q̃ztũ ad eſſe accidentale ſi ſubiectũ cõpatiaẽ ſe
cum priuatione accñtis:ſicut hoc ſubm hõ cõpatiẽ nõ
albũ:⁊ iõ põt mutari de albo in nõ albũ. Si võ ſit ta
le accñs:qḋ ↄ̃ſequaẽ ꝑncipia eſſentialia ſubti:ꝑuatio il
lius accidentis nõ põt ſtare cũ ſubto: vñ ſubm nõ põt
mutari ſm accidens illud:ſicẽ nix nõ põt fieri nigra.)
Hec ille. ❡ Ex quibus vult ↄ̃cludere q̃ cã mutabili
tatis ſm eſſe in quolibet taliter mutabili eſt: qꝛ illud
qḋ eſt potẽtiale in illa:põt ſtare cũ oppoſito illi⁹ qḋ eſt
actuale in ea.ſ.per qḋ eſt in actu:ſicut exemplificauit
taȝ de mutabili ſm eſſe ſubſtãtiale:q̃ȝ de mutabili ſȝ
eſſe accidẽtale.ergo per oppoſitũ ſi in aliquo effectu:
eius eſſe potentiale nõ põt ſtare cũ oppoſito illius:per
qḋ eſt in actu:tale nõ hȝ potentiã in ſe:qua poſſit mu
tari ſm eſſe ſubſtantiale:⁊ ſic pȝ ↄ̃ñtia ſm eũ: ſed añs
ꝓbat ꝑmo de corpore celeſti. (In corporib⁹ (inquit)
celeſtibus materia nõ cõpatiẽ ſecũ ꝑuationeȝ forme:
qꝛ forma ꝑficit totã capacitatẽ materie ⁊ potentialita
tem:⁊ ideo nõ ſunt mutabilia ſm eſſe ſubſtantiale:ſȝ
ſm eſſe locale:qꝛ ſubm cõpatiẽ ſecũ ꝑuationẽ hui⁹ vel
illi⁹ loci.) Hec ille. ❡ Scdo. ꝓbat ꝭ ideȝ de angelis.
(Subſtantie (inquit) incorporee: qꝛ ſunt ipſe eẽntie
ſubſiſtentes:que tñ ſe hñt ad eſſe ipſarũ ſicut potẽtia
ad actũ:nõ cõpatiunẽ ſecũ ꝑuationeȝ hui⁹ act⁹:qꝛ eſſe
ↄ̃ſequiẽ formã:⁊ nihil corrũpiẽ niſi per hoc q̃ amittit
formã:vñ in ipſa forma nõ eſt potẽtia ad non eſſe:⁊ iõ
hõ ſube ſunt imutabiles ⁊ iuariabiles ſm eſſe. Et hoc
eſt qḋ dicit Dionyſi⁹ 4o.ca⁹. de diuinis noĩbus q̃ ſube
intellectuales create ſunt nude a generatione ⁊ ab oĩ
variatiõe:ſicut incorporales ⁊ imateriales.) Hec ille
in forma. ❡ Eãdẽ ↄ̃nẽ tenet ꝑma pte.q.50.arti. 5⁰. vbi
ſic ait. (Impoſſibile (inquit) eſt q̃ ſuba angeli ſit cor
ruptibilis:qḋ.n.ↄ̃uenit alicui ſȝ ſe:nunq̃ȝ põt ab eo ſe
parari:ab eo.n.cui ↄ̃uenit ꝑ aliud põt ſeparari ſepara
to eo ſm q̃ ei ↄ̃ueniebat:rotũditas eni a circulo ſepa
rari nõ põt:qꝛ ↄ̃uenit ei ſm ſeipſuȝ:ſed ereus circulus
põt amittere rotunditatẽ per hoc: q̃ figura circularis
ſeparaẽ ab ere: eſſe aũt per ſe cõpetit forme:vnũq̃dq̃ȝ
eni eſt ens actu ſm qḋ hȝ formã:mã võ eſt actu ens ꝑ
formã:cõpoſituȝ igiẽ ex materia ⁊ forma deſinit eſſe
actu per hoc:q̃ forma ſeparaẽ a mã: ſed ſi ipſa forma
ſubſiſtat in ſuo eſſe ſicut eſt in angelis:nõ põt amitte
re eſſe.) Hec ille. ❡ Eandẽ ↄ̃nem tenet 2⁰. ↄ̃tra Genti
les caplo.55. vbi ꝓbat multis rõnibus q̃ oĩs ſuba itel
lectualis eſt incorruptibilis. Et mediũ ꝑme rõnis eſt
(Qꝛ vbi nõ eſt cõpoſitio forme cũ mã nõ põt eẽ ſepa
tio forme a mã:per quã ſeparationẽ ſolũ fit corruptio:
manente eni forma manet eſſe. Mediuȝ võ 2ᵉ rõnis:
qꝛ ſuba:que eſt forma nõ põt ꝑuari eſſe:ſicut nec circu
lus rotunditate. Mediũ võ 3ᵉ:q̃ in oĩ corruptione re
moto actu remanet potẽtia. Si igiẽ in angelis ita eẽt:
tunc eſſentia:que eſt potẽtia remaneret ꝑdito eſſe qḋ
eſt actus:⁊ ſic eẽntia eſſet poſt eius corruptionẽ. Me
dium võ 4ᵉ rõnis eſt:qꝛ vbicunq̃ȝ eſt cõpoſitio poten
tie ⁊ actus:illud qḋ tenet locũ potẽtie ſeu ꝑmi ſubiecti
eſt incorruptibile:ſȝ in angelis illud qḋ tenet locũ po
tentie eſt ipſa eſſentia cõpleta:que ſic eſt ꝓpriũ ſuſce
ptiuum:⁊ potentia appropriata ad eſſe: q̃ nullo modo
ad oppoſituȝ:ſicut qḋ eſt potentia appropriata ad fri
gus:nullo modo eſt potentia ad calorẽ. Mediũ võ 5ᵉ
rõnis eſt:qꝛ ſolũ corpus ꝓprie corrũpiẽ:qꝛ ſolũ ꝓprie
moueẽ. Mediũ võ 6ᵉ rõnis eſt:qꝛ ſubſtãtia itellectua
lis nõ proprie põt pati:nec recipere niſi itellectualiter
Mediũ aũt 7ᵉ rõnis eſt:qꝛ intellectus nõ põt corrũpi
ꝓpria corruptiõe ſicut nec ſenſus:nec ad corruptionẽ
ſubiecti ſui:ſicut corrũpiẽ ſenſus:nec ꝓpter excellẽtiã
ſui obiecti. Medium 8ᵉ rõnis eſt:qꝛ ſicut intelligibile
inquãtũ hõ eſt incorruptibile:ita intellectus inquãtũ
hõ:cũ ꝑfectio ⁊ ꝑfectibile ſint vnius generis. Mediũ
võ 9ᵉ rõnis eſt:qꝛ eſſe ſubſtãtie intellectualis eſt ſupra
tẽpus:⁊ per ↄ̃ñs nõ ſubiacet corruptioni. Mediuȝ võ
10ᵉ rõnis eſt:qꝛ ĩpoſſibile eſt nãle deſideriũ eẽ fruſtra
in angelis:cum igiẽ oẽs ſubſtantie intellectuales nãli
deſiderio appetant eſſe perpetuũ: ĩpoſſibile eſt q̃ eſſe
deficiant. Mediũ võ vltime rõnis eſt tale: q̃cũq̃ȝ (in
quit) incipiunt eſſe ⁊ deſiderant per eandẽ potentiam
hñt vtrũq̃ȝ:eadẽ.n.potentia eſt ad eſſe ⁊ nõ eſſe:ſȝ ſub
ſtantie intellectuales nõ potuerũt incipere eſſe niſi ꝑ
potentiã ꝑmi agentis:non.n.ſunt ex mã: que potuerit
ꝑfuiſſe:igiẽ nec eſt aliq̃ potentia ad nõ eſſe eoꝝ:niſi in
ꝑmo agẽte ſm q̃ põt eis nõ iſluere.) Hec ille. ❡ Eã
dem ↄ̃nẽ tenet eodẽ lib.caplo.39.ait.n. ſic. (Licet oĩa
ex dei volũtate dependeant ſicut ex ꝑma cã: que ope
rando neceſſitatẽ nõ hȝ niſi ex ſui ꝓpoſiti ſuppoſitio
ne:nõ tñ ꝓpter hoc abſoluta neceſſitas a rebus exclu
diẽ:vt ſit neceſſariũ nos fateri omnia ↄ̃tingẽtia eſſe:
qḋ poſſet alicui videri ex hoc:q̃ a cã ſua nõ de neceſſi
tate abſoluta fluxerũt:cũ ſoleat in rebus eſſe ↄ̃tingẽs
effectus:qui nõ ex cã ſua de neceſſitate ꝓcedit:ſunt.n.
q̃dã in reb⁹ creatis:que ſimpliciter ⁊ abſolute neceſſe
eſt eſſe:in quibus nõ eſt potentialitas ad nõ eſſe: q̃daȝ
aũt res ſic ſunt a deo in eſſe ꝓducte:vt earuȝ mã ſit in
potẽtia ad non eſſe:qḋ qdẽ ↄ̃tingit ex hoc:q̃ mã eſt in
eis in potentia ad aliã formã. Ille igiẽ res: in q̃bus nõ
eſt mã:vel ſi eſt:nõ eſt poſſibilis ad aliã formã:nõ hñt
potentiã ad nõ eſſe:eas igiẽ abſolute ⁊ ſimpliciter ne
ceſſe eſt eſſe. Si aũt dicaẽ q̃ ea: que ſunt ex nihilo q̃ȝ
tum eſt de ſe in nihilum tendunt:⁊ ſic oĩbus creaturis
ineſt potentia ad nõ eſſe:manifeſtũ eſt hoc non ſequi:
dicunẽ eni res create eodem modo in nihilũ tendere
quo ſunt ex nihilo:qḋ quidẽ nõ eſt niſi ſm potentiam
agentis:ſic igiẽ in rebus creatis non ineſt potentia ad
non eſſe:ſed creatori ineſt potentia:vt eis det eſſe:vel
deſinat eis eſſe influere:cũ nõ ex neceſſitate nãe agat
ad rerũ ꝓductionẽ:ſed ex voluntate.) Hec ille in for
ma. ❡ Et poſt pauca ſubdit. (Sciendum (inquit) eſt
itaq̃ȝ:q̃ ſi rerũ creatarũ vniuerſitas ↄ̃ſideretẽ ꝓut ſunt
a ꝑmo ꝑncipio inueniunẽ dependere ex voluntate:nõ
ex neceſſitate ꝑncipij:niſi ex neceſſitate ſuppoſitionis
ſicut dictũ eſt. Si võ cõparenẽ ad ꝑncipia ꝑma ⁊ ꝓxi
ma:inueniunẽ hẽre neceſſitatẽ abſolutã:nihil eni ꝓhi
bet aliq̃ ꝑncipia ex neceſſitate ꝓduci: q̃bus tñ poſitis
de neceſſitate ſequiẽ talis effectus:ſicut mors aĩalis ⁊
hõ neceſſitatẽ abſolutã hȝ ꝑꝑ hoc q̃ iaȝ ex ↄ̃rijs eſt cõ
poſitũ:q̃ȝuis ipſum ex cõtrarijs cõponi non fuiſſet ne
ceſſarium abſolute. Similiter aũt q̃ tales nãe rerum
a deo ꝓducerenẽ voluntariũ fuit:q̃ eis ſic ſtatutis ali
quid proueniat vel exiſtat:abſolutã neceſſitatem hȝ.)
Hec ille. ❡ Et paulo ante dicit. (Eſſe aũt neceſſe ſim
pliciter nõ repugnat ad rõnẽ eſſe creati:nihil eni ꝓhi
bet eſſe neceſſe:qḋ tñ ſue neceſſitatis cãm hȝ:ſicut con
cluſiones demonſtrationũ:nihil igiẽ ꝓhibet quaſdam
res ſic eſſe ꝓductas a deo:vt tñ eas eſſe ſit neceſſe ſim
pliciter:imo hoc diuine perfectioni atteſtaẽ.) Hec il
le. ❡ Eandem ↄ̃cluſionem ſententialiter tenet de ve
ritate.q.5.arti.2⁰.ad 6ᵐ vbi ſic ait. (Generatio ⁊ corru
ptio pñt accipi dupli. Uno⁰ ſȝ q̃ gnõ ⁊ corruptio ſunt

Dĩfrẽtia inter mãm corporũ celeſtiũ ⁊ mãm horum inferioꝝ.

Abſoluta neceſſitas in rebus creatis reperitur.

Gnõ ⁊ corruptio dupliẽ.

ex ente contrario ⁊ in ens contrarium: ⁊ hoc modo po
tentia ad generationem ⁊ corruptionē ineſt alicui ſm
q̄ eius natura eſt in potentia ad contrarias formas: ⁊
hoc modo corpora celeſtia ⁊ ſubſtantie ſpirituales ne
q̄ʒ ad generationē: neq̄ʒ ad corruptionē potentiam ha
bent. Alio mō hec cōiter dicunt̄ ꝓ quolibet exitu reꝝ
in eſſe: ⁊ ꝓ quolibet trāſitu in nō eſſe: ⁊ ſic etiaʒ creatio
per quā aliquid ex nihilo ad eſſe deducit̄: generatio di
cit̄: ⁊ ipſa rei annihilatio dicit̄ corruptio: dr̄ aūt aliqd
habere potētiā ad generationē per hunc modum: per
hoc q̄ eſt potentia in agente ad ꝓductionē ipſius: ⁊ ſi
militer dr̄ aliqd habere potētiā ad corruptionē: q꞉ in
agente eſt potētia vt deducat illud in nō eē: ⁊ ſm hoc
oīs creatura hʒ potentiā ad corruptionem.) Hec ille.
❡ Ex quo pʒ: q̄ aliqd iſto ſcḋo mō dr̄ poſſe corrūpi:
q꞉ potētia eſt in agēte: qua pōt duci in nō eē: nō ex hoc
q̄ potētia talis ꝓprie ſit in illo. ❡ Eādē ꝯcluſionē ex
preſſius ponit de potentia dei. q. 5. arti. 3. vbi dicit. (Cō
Cap. j.
Cōmentatoꝛ ponit. xi. metaphyſi. cōmēto. 41. ⁊ in lib.
de ſuba orbis: q̄ quedā res create ſunt: in quarum nā
non eſt poſſibilitas ad nō eſſe: q꞉ qḋ in ſua natura ha
bet poſſibilitatem ad nō eſſe: nō pōt ab extrinſeco ac
quirere ſempiternitatē. ſ. ſempiternaʒ naturam: ⁊ hec
quidem poſitio videtur rationabilioꝛ: potentia enim
ad eē ⁊ nō eſſe nō ꝯuenit alicui niſi rōne materie: que
eſt pura potētia. mā ēt cū nō poſſit eē ſine forma: non
pōt eē in potentia ad nō eē: niſi quatenꝰ exñs ſub vna
Po^a ad non eē in aliq̄ nō eē dupl'r contingere põt.
forma eſt in potentia ad aliam formā. Dupl'r igit̄ pōt
ꝯtingere q̄ in nā alicuiꝰ rei nō ſit potentia ad non eē.
vno quidē mō ꝑ hoc q̄ res illa eſt forma tm̄ ſubſiſtēs
in eſſe ſuo: ſicut ſubſtātie incorporee: que ſunt penitus
īmāles. ſi enim forma ex hoc q̄ ineſt materie eſt ꝓnci
pium eſſendi in rebꝰ. non eſt niſi ꝑ ſeparationē forme a
mā: vbi ipſa forma in eē ſuo ſubſiſtit: nullo mō eſſe po
terit: ſicut nec pōt a ſeipſo ſeparari. Alio mō ꝑ hoc q̄ in
mā nō ſit potentia ad aliā formā: ſʒ tota materie poſſi
bilitas ad vnaʒ formā terminet̄: ſicut eſt in corpoꝛibꝰ
celeſtibꝰ: in q̄bus nō eſt formaꝝ cōtrarietas. Ille igit̄
ſole res in ſua natura poſſibilitatē hn̄t ad nō eē. in qui
bus eſt mā ꝯtrarietati ſubiecta. alijs vō rebus ſm ſuā
nām competit neceſſitas eſſendi: poſſibilitate nō eēn
di ab earū natura ſublata: nec tm̄ ꝑ hoc remouet̄ quin
neceſſitas eēndi ſit eis a deo: q꞉ vnū neceſſariū cā alte
T. c. 6.
rius eſſe pōt. vt dr̄. 5. metaphy. Ipſius eni nature crea
te: cui cōpetit ſempiternitas cauſa eſt deus.) Hec ille.
Et ſic pʒ ꝯ ſm eū. ❡ Sciēdū tm̄ q̄ iſta ꝯclo. ſ. aliquaʒ
creaturā ſimpliciter ⁊ abſolute neceſſe eſt eſſe: pōt ma
lū ſenſuʒ gnāre in coꝛdibus aliquoꝝ: ſʒ ſctūs Tho. bo
nū ⁊ catholicū ſenſuʒ in ea habuerit. ipſaʒ tm̄ nō aſſen
tio ⁊ ex cā. ſenſuʒ tm̄ ſcti Doctoꝛis firmiter teneo: quē
ſcḋa ꝯclo expreſſe declarat: nō eniʒ aliud intendit niſi
q̄ aliqua creatura nō eſt mutabilis ꝑ potentiā que ſit
in ea. ❡ Tertia ꝯclo eſt iſta. Nulla creatura hēt in ſe
potētiaʒ per quā poſſit cedere in nihilū. Probat̄ ſic ſʒ
ſctm̄ Doctoꝛem de potētia dei vbi ſupra. (Omnis res
creata aut eſt forma ſubſiſtens: aut compoſita ex mā
⁊ forma: ſi ſit forma ſubſiſtēs. iā declaratum eſt: q̄ nō
hʒ potētiā ad hoc q̄ cedat in nihilū. Si ſit compoſita
ex mā ⁊ forma: aut ſua materia eſt in potētia ad aliaʒ
formā aut nō. Si 2ᵒ mō ſicut corpꝰ celeſte. dcm̄ eſt ite
ruʒ q̄ nō hʒ potētiā ad nō eē. Si ꝓ mō. tūc lʒ talis res
hēat potētiā ad nō eē: nō tm̄ ad hoc q̄ cedat ī nihiluʒ)
Qḋ ſic pʒ ſm eūdē ibidē. (In illis (inquit) rebꝰ: in q
bus eſt poſſibilitas ad nō eē: mā ꝑmanet. Forme vō ſi
ue ex potētia mãe educunt̄ in actū in reꝝ gnãōe: ita
in corruptiōe de actu reducunt̄ in hoc: q̄ ſint in poten
tia. Vn̄ relinquit̄ q̄ in tota nā creata nō eſt aliqua po
tētia: ꝑ quā aliqd ſit poſſe cedere in nihiluʒ.) Hec ille
in forma. ❡ Eandē ꝯnem tʒ ꝓma parte. q. 104. arti. 4.
vbi ſic ait (Creature vel ſunt imāles: ⁊ ſic in eis nō eſt
potētia ad nō eē: vel ſunt māles: ⁊ ſic ſaltē ſemꝑ rema
nēt ſm mām: que ĭcorruptibilis eſt: vtpote ſubiectum
gnãtiōis ⁊ corrōis.) Hec ille. ❡ Et ſi arguat̄ de accñtibꝰ:
que nō hn̄t mām ptē ſui: ⁊ tm̄ qñq̄ʒ deſinūt eē: ⁊ ſic vi
dent̄ ānihilari. (Rn̄det ibidē ad 3ᵐ: q̄ forme ⁊ accñ
tia nō ſunt entia cōpleta: cū nō ſubſiſtāt: q꞉ q̄ꝫlibʒ eoꝝ
eſt aliqd entis. ſic. n. ens dr̄: q꞉ eo aliqd eſt: ⁊ tm̄ eo mō
quo ſunt: nō oīno ī nihilū rediguntur: nō q꞉ aliq̄ ps eoꝝ
remāeat: ſʒ tm̄ remanēt in poᵃ mãe vel ſubi.) Hec ille.
❡ Idē dicit de poᵃ dei. q. 5. arti. 4. ad. 9ᵐ. ❡ Et ſi obij
ciat̄ de grā ⁊ charitate: q̄ deſinūt eſſe: ⁊ tm̄ nec earū re
manet aliq̄ pars: nec remanent in potētia materie: vel
ſubi: de quo poſſint educi. ❡ Rn̄det ipſe in de vtuti
bus. q. de charitate: que eſt 2ᵃ qō illius libri arti. 12. ad
2ᵐ. ait eniʒ ſic. (Charitas ꝓprie loquendo nō corrūpi
tur: ſʒ ſubm deſinit participare charitatē. vn̄ nō ꝓprie
dr̄ q̄ charitas corrumpat̄ in aliquid vel in nihiluʒ.)
Hec ille. ❡ Quarta ꝯ eſt hec. Oīs creatura ſubſiſtēs
eſt mutabilis ſm eē accñtale ꝑ potētiā: q̄ eſt in ipſa. ꝓ
bat̄ ꝯ. q̄ꝫtū ad oīa corpoꝛalia pʒ: q꞉ pn̄t mutari localr̄:
pʒ ēt de ſubſtātijs incorpoꝛeis: q꞉ hn̄t potentiā ad hoc
q̄ mutent̄ ſm locū ⁊ ſm electionem. vt ponit ſanctus
Tho. ꝓma parte. q. 9. arti. 2. Et ꝓmo ſniarū vbi ſupra.
❡ Sed ꝯ 2ᵃᵐ ꝯnem arguit Aureo. in 2ᵒ. q. huiꝰ diſtin
ctionis multipl'r. ❡ Primo ſic. Qḋ in ſe eſt impoſſibi
le: nulli potentie eſt poſſibile: alioquin impoſſibile fie
ret poſſibile: ſʒ ſi ſube abſtracte nō ſunt poſſibiles nō
eē in ſe. ſequit̄ q̄ ſint ipoſſibiles nō eē in ſe. equipollēt
eni nō poſſibile ⁊ ipoſſibile. nō ergo ſubſtantie abſtra
cte per nullā potētiā erūt poſſibiles nō eſſe: ⁊ per ꝯñs
ānihilari nō pn̄t: qḋ repugnat fidei veritati. ❡ Et con
firmat̄. Q꞉ Cōmētatoꝛ expſſe dicit ꝓmo celi ⁊ mūdi.
cōmen. 124. q̄ ꝯceſſuʒ eſt ab oībꝰ ⁊ ꝑ ſe notū: ipoſſibi
le in ſe eē ipoſſe ſm extrinſecū. ❡ Scḋo ſic. Oē ꝯtētū
ſub aliquo claudit̄ ſm ſe ⁊ abſolute ſub aliq̄ differen
tiarū diuidentiū illud: ſub quo ꝯtinet̄: ſicut hō ꝯtinet̄
ſub rōnali: ⁊ oīs ſpecies animalis ꝯtinet̄ ſub rationali
vel irrōnali. Sed Auicē. dicit ꝓmo metaphyſi. q̄ ens
diuidit̄ per neceſſe eſſe ⁊ poſſibile: ꝯſtat aūt q̄ ſubſtā
tie ſeparate nō ꝯtinent̄ ſub neceſſe eſſe. Tuʒ q꞉ ipſe ꝓ
bat ibi: q̄ nō eſt niſi vnū neceſſe eſſe. Tum q꞉ demon
ſtrat ibidē: q̄ neceſſe eſſe nō hʒ cām ſui eſſe: ſicut hn̄t
ſubſtantie ſepate. Tum q꞉ qḋ eſt neceſſe eſſe in ſe. per
nullā potentiā imutari pōt: q꞉ eni ſoꝛte ſedēte neceſſa
riū eſt ſoꝛtē ſedere: deus nō pōt oppoſitū facere: ⁊ ſiſe
eſt de omni neceſſario. Tum q꞉ deꝰ vnū ꝯtradictoꝛiū
in aliud mutare nō pōt: neceſſariū aūt: ⁊ poſſibile nō
eē ſunt ꝯtradictoꝛia: facit aūt deus itelligētias abſtra
ctas nō eſſe: ⁊ ita nō erūt neceſſe eſſe. ḡ ſubſtantie ab
ſtracte in ſe ⁊ abſolute ꝯſiderate cōtinentur ſub poſſi
bili eē ⁊ nō eē. ❡ Tertio ſic. Hec eſt diffinitio poſſibi
lis quā ponit Algaꝫel. q̄ poſſe eſt illud: qḋ ex alio habʒ
eē: ⁊ eo nō exñte nō hʒ eē. ❡ Ex quo colligit̄: q̄ rō dif
finitiua poſſibilis abſtrahit ab eſſe ⁊ nō eſſe. nec deter
minat ſibi eē: que oīa cōpetunt ſubſtantijs ſepatis ſm
ſe ⁊ abſolute cōſideratis. vnde pōt ſic argui. Qḋ ineſt
alicui ſm ſuā diffinitiuā rōnem: ⁊ etiā oī alio circūſcri
pto ineſt. igit̄ ſm ſe ⁊ abſolute: ſʒ poſſe eſſe ⁊ non eſſe
ineſt ſubſtantijs intellectualibus abſtractis ſm q̄ddi
tatiuā rōnē: que eſt indifferēs ad eſſe ⁊ nō eſſe. ḡ poſſi

bilitas ineſt eis ex ſe: ⁊ nō per reſpectū ad potētiā agē tis pmi. ¶ Quarto ſic. Sicut ē de alijs neceſſarijs: ſic eſt de eſſe neceſſario: ſꝫ alie ꝓprietates neceſſarie per diuinā potentiā tolli nō poſſunt: nō eni pōt triāgulus amittere tres angulos: nec dyameter fieri cōmēſurabilis per diuinā potentiā; cōſtat aūt ꝙ eſſe ſubſtantiarū abſtractarūꝫ tolli pōt ⁊ annihilari: nō ſunt neceſſe in eſſendo: imo poſſibiles eſſe ⁊ nō eſſe quātū eſt ex ſe. ¶ Quinto ſic. Sicut ſe habet poſſibile complexū ad compoſitū. ſic poſſibile incōplexū ad ſimplicē entitatem poſſibile enīꝫ ⁊ impoſſile ſunt conditiones alicuius cōplexi. vt ſortē currere eſt poſſibile ⁊ incōplexū. ſortes. n. eſt quoddā poſſibile. ¶ Et ꝯfirmaᷓ per hoc ꝙ neceſſariū nō ſolū conſiſtit incōplexione. vt hoiem eſſe aial eſt neceſſariū: imo in incōplexo: deus enīꝫ eſt quoddā neceſſariū incomplexū: conſtat aūt ꝙ poſſibile complexū dr̄ abſolute: ⁊ in ſe nō per reſpectū ad aliquid agēs: nō enīꝫ eſt poſſibile ſortē currere ꝓpter potentiā cadentē ſup curſuꝫ: ſꝫ qꝛ in ſe poſſibile eſt. ergo poſſibile incōplexū ⁊ hꝫ omnis creatura nō diceᷓ potentialis ꝓpter aliquā potentiā poſſibilē cadentē ſup ipm: imo in ſe ⁊ abſolute; ⁊ ita ſubſtantie abſtracte in ſe conſiderate ſunt poſſibiles non eſſe. ¶ Sexto ſic. De quacūꝗ re ſimplici pn̄t formari duo cōceptus habentes ꝯnexionē cōtingentē non neceſſariā: illud tale diciᷓ ꝯtingens in ordine ad illā cōplexionē: per oppoſitum enim ſi formēᷓ cōceptus: quoꝝ cōplexio eſt neceſſaria: illud eſt neceſſariū. vt pꝫ: ꝙ qꝛ de ſorte formatur cōceptus animalis ⁊ ſubſtantie: cōceptus aūt animalis ⁊ ſubſtantie neceſſario conuertūtur: ⁊ ideo ſortem eſt neceſſe eē in ordine ad hoiēꝫ ⁊ aial. Iſta quippe neceſſaria eſt. ſortes eſt homo: ⁊ ſortes eſt aial: ſed ꝯſtat ꝙ cū ſit ꝯceptus eſſentie: ⁊ iterū forme fluentis ſiue operatiōis: ⁊ actus qui eſt cōceptus eſſe. iter iſtos aūt duos ꝯceptus nō eſt cōnexio neceſſaria: imo ꝯtingens. eſſentia eni cuiuſlibet creature contingenter reſpicit eſſe ⁊ nō eſſe. ḡ nihil eſt dictu gn oēs creature et ſubſtātie ſepate in ſeipſis ſint poſſibiles eſſe ⁊ nō eē ac defectibiles. ¶ Septimo ſic. Qḋ ineſt alicui ex conditione ſue nature: ineſt ſibi abſolute: nec per cōparationem ad aliqḋ agēs: ſed Augu. dicit de fide ad Petruꝫ. capl'o. io. (Oēs nās a deo factas ad defectum ducit nā originis.) ¶ Et in lib. de vera religione ait. (Oēs creature mutabiles ſunt: qꝛ nō ſūme ſunt:) ⁊ determinat ꝙ oē qḋ incipit finiᷓ ſm nām. ḡ abſolute ⁊ ſm ſe ſubſtātie abſtracte ſunt defectibiles ⁊ poſſibiles non eſſe. ¶ Octauo ſic. Aut ſubſtātie abſtracte a deo manutenēᷓ: qꝛ ſunt defectibiles in ſe: aut qꝛ non ſunt defectibiles in ſe. Nō pōt dici 2^m. qḋ eni nō eſt defectibile in ſe nō idiget manutenēte: cū poſſit ꝑmanere ꝑ ſe. ḡ neceſſe eſt: ꝙ deᷓ pmūꝫ. ſ. ꝙ ſint defectibiles in ſeipſis: ⁊ p' ꝯn̄s poſſibiles nō eſſe. ſic ḡ ipoſſibile eſt poni: ꝙ ſubſtātie ſepate ſint neceſſarie: aut incōmutabiles in eſſe ſubſtātiali quantū eſt ex ſe: ⁊ ꝙ ſint ſolū mutabiles ꝑ potētiā dei agētis: niſi hec eſſet natura eaꝝ intrinſece deus ipſas annihilare nō poſſet. vn̄ neceſſe eſt: ꝙ natura eaꝝ nō det eis ꝙ ſint ſemp: ſꝫ ꝙ ſint aliqn̄ ⁊ aliquādo nō ſm voluntatē dei ꝓducētis: ita ꝙ volūtas non dat ꝙ ſint poſſibiles: ſꝫ qꝛ nā earum eſt talis. vt docet phs pmo celi ⁊ mūdi. Hec ſunt argumēta eiꝰ i forma.

T.c.62. Reſponſio ad iſtas obōnes Aureol. Nōn^m pmū p argu[illegible] ſatiſfactione poſe ⁊ ipoſe tripl'r diſr.

¶ Pro quoꝝ rn̄ſione pmitto: ꝙ poſſibile ⁊ impoſſibile dir̄ tripl'r. Unoᵒ ſm aliq̄ potētiā actiuam vel poſſiuā. ſicut dr̄ homini poſſibile ambulare ſm potentiam greſſiuā. volare vō ipoſe. ¶ Alioᵒ nō ſm aliquā potentiā: ſꝫ ſm ſeipſum: ſicut dicimus: poſſibile illud; qḋ nō eſt impoſſibile eſſe: ⁊ illud dicimus impoſſibile qḋ neceſſe eſt nō eē. ¶ Tertio mō dr̄ poſe ſm potētiaꝫ mathematicā: que eſt in geometricis ꝓut dr̄ linea poᷓ cōmēſurabilis: qꝛ q̄drātū eiꝰ eſt cōmēſurabile. Hoc aūt poſſibili ꝑtermiſſo circa alia duo ꝯſiderādū eſt: ꝙ impoſſibile qḋ dr̄ ſm nullā potētiā: ſꝫ ſm ſe pmū dr̄ rōne diſcoherētie terminoꝝ: omnis aūt terminoꝝ diſcoherentia eſt rōne alicuius oppōnis. In omni aūt oppoſitione includiᷓ affirmatio ⁊ negatio: vt ꝓbaᷓ. io. metaphyſice. Un̄ in oī tali impoſſibili cauſaᷓ affirmatōēꝫ ⁊ negationē eē ſimul. hoc aūt nulliꝰ actiue potētie eſt: qꝛ actio potētie actiue ſemꝑ terminaᷓ ad eē: ⁊ ſi. n. aliqn̄ fit ꝑ actionē nō eſſe. vt in corruptōe pꝫ: tn̄ hoc non eſt niſi inquātuꝫ eē vniꝰ nō cōpatiᷓ eſſe alterius. ſicut eſſe calidi nō cōpatiᷓ eſſe frigidi: ⁊ iō calor ex principali intentione generat calidū: ſed ſi corrumpat frigidū: hoc eſt ex conſequenti. hoc aūt ꝙ eſt affirmationeꝫ ⁊ negationē eſſe ſimul rōneꝫ entis habere non pōt: nec etiam nō entis: qꝛ eſſe tollit nō eſſe: ⁊ nō eſſe tollit eſſe. vn̄ nec pncipaliter: nec ex ꝯn̄ti pōt eſſe terminus alicuius potentie actiue. ¶ Impoſſibile vō qḋ diciᷓ ſm aliq̄ potētiā pōt dupl'r attendi. Uno mō ꝑꝑ defectuꝫ potētie ex ſeipſa: qꝛ videlꝫ ad illū effectū nō pōt ſe extēdere: vtpote qn̄ nō pōt agēs nāle trāſmutare aliq̄ materiaꝫ. Alio modo ꝓpter aliquod extrinſecū: vtpote cuꝫ potentia alicuius impeditur: vel ligatur. Sic ḡ aliquid dicitur impoſſibile fieri tripliciter. Uno modo ꝓpter defectuꝫ potētie actiue: ſiue in tranſmutādo materiā: ſiue in quocūꝗ alio. Alio mō ꝓpter aliquod reſiſtens vel impediēs. Tertio mō ꝓpter hoc ꝙ illud qḋ diciᷓ ipoſſibile fieri nō pōt eſſe terminus actionis. Iſta diſtinctio in forma eſt ſcti Docto. de potētia dei. q. i. arti. 3. ¶ Itē. q. 3. arti. 14. Eandem ponit q̄ ad duo pma membra prima parte. q. 25. arti. 3. Dicit. n. (Aliquid dr̄ poſſibile dupliciter. Unoᵒ ꝑ reſpectū ad aliq̄ potētiā. Scdo mō aliq̄d dr̄ poſſibile abſolute ex habitudine terminoꝝ: qꝛ p̄dicatū nō repugnat ſubiecto: et dicit ꝙ eodē mō eſt duplex impoſſibile oppoſituꝫ duplici poſſibili. ¶ Idē ponit. q. 46. arᷓ. p̄ ad p^m. ¶ Iteꝫ pmo ſen. diſt. 42. arti. 3. ¶ Scdo premitto: ꝙ iudiciū de poſſibili ⁊ impoſſibili pōt dupliciter conſiderari. vno mō ex parte iudicantiū. alioᵒ ex parte eius: de quo iudicaᷓ.

Nōn^m 2^m ſ diciū de poſſi ⁊ ipoſſi dupl'r

¶ Quātū ad pmū ſciēdū: ꝙ ſi ſunt due ſcie: quaꝝ vna conſiderat cauſas altiores: ⁊ alia minus altas. iudiciū in vtraqꝫ nō eodē mō ſumeᷓ: ſed ſm cauſas: quas vtraqꝫ conſiderat: vt pꝫ in medico ⁊ aſtrologo: quoꝝ aſtrologus conſiderat cauſas ſupremas: medicus aūt cauſas proximas. vnde medicus dabit iudiciū de ſanitate: vel morte infirmi ſm cauſas ꝓximas: id eſt ſm virtutē nature: aſtrologus aūt ſm cauſas remotas. ſ. ſꝫ ꝓportionē ſideꝝ. Eodē mō eſt in ꝓpoſito. Eſt eni duplex ſapientia. ſ. mundana: que dicitur phyloſophia: que conſiderat cauſas inferiores. ſ. creatas: ⁊ ſm eas iudicat: ⁊ diuina que diciᷓ theologia: que cōſiderat cauſas ſupiores. i. diuinas ſm q̄s iudicat. Dicuntur aūt cauſe ſupiores diuina attributa: vt ſapia: bonitas: voluntas diuina ⁊ hꝫ. tūc ſic loquēdo de poſſibili ⁊ ipoſſibili ꝑ reſpctū ad aliquā potētiaꝫ aliq̄s effectus poſſibilis vel impoſſibilis iudicaᷓ a theologo ſm cauſas ſuperiores: ſm aūt iudicium phi dicitur poſſibilis vel impoſſibilis ſm cauſas inferiores. Si aūt conſideretur iſtud iudiciū q̄tum ad naturā eius: de quo iudicatur. ſic patet ꝙ effectus debent iudicari poſſibiles vel impoſſibiles ſm cauſas ꝓximas ⁊ determinatas quas precipue defectus imitanᷓ: ⁊ ideo ſm eas precipue iudiciū

T.c.15. (margin, beside "tione includiᷓ affirmatio ⁊ negatio: vt ꝓbaᷓ. io. metaphyſice")

ꝑte iudicium de effectibus ſumiꝰ: qḋ pȝ per ſimile de potentia paſſiua. nam materia nō dicitꝰ ꝓprie loquendo in potētia ad aliquid: que eſt remota: ſicut terra ad cyphū: ſed que eſt ꝓpinqua vno motore potens exire

T.c.iz. in actū. vt pȝ per pħm. 9. metaphyſi. ſicut aurū eſt potētia cyphus ſola arte educēte in actū: ⁊ ſimiliter effectus inquātū eſt ex ſui natura nō niſi a ꝓpinquis cauſis poſſibiles vel īpoſſibiles dicunꝰ. ¶ Iſtā diſtōnem in forma ponit ſctūs Tho. de potētia dei. q. i. arti. 4. et

Neceſſitas dr multipl'r. pmo ſen. di. 4. z. arti. 3. ¶ Tertio ꝑmitto: ꝙ neceſſitas multipl'r dicitꝰ: neceſſe enī eſt qḋ nō pōt nō eē: qḋ qdē ꝯuenit alicui vno mō ex pncipio intrinſeco: ⁊ hoc ſiue materiali: ſicut dicimus ꝙ omne cōpoſitū ex contrarijs neceſſe ē corrūpi: ſiue formali: ſicut dicimus ꝙ neceſſariū eſt triāgulū habere tres angulos equales duobus rectis: ⁊ hec nec̄citas eſt nālis ⁊ abſoluta. Alio mō conuenit alicui qḋ nō poſſit nō eſſe ex aliquo extrinſeco: vel fine: vel agente. Fine quidē ſicut cum aliquis ſine hoc nō pōt cōſequi aliquē finē: vt cibus dicitꝰ necēſarius ad vitam: ⁊ equus ad iter: ⁊ hec vocatꝰ neceſſitas finis: que interdū etiā dicitꝰ vtilitas: ex agente aūt hoc alicui cōuenit: ſicut cū aliquis cogitur ex aliquo agente: ita ꝙ nō poſſit ꝯtrariū agere: ⁊ hec vocatur neceſſitas coactionis. ¶ Hāc diſtinctionē ponit ſctūs Doct. pma parte. q. 82. arti. pmo. Itē pmo ſen. diſt. 6. q. pma. arti. pmo. Itē z°. ſen. diſt. 29. q. i. arti. pmo. Itē 4° ſent. diſt. 7. q. i. arti. pmo. queſtiūcula z°. Itē de veritate. q. zz. arti. 5. ⁊ q. 23. arti. 4. ad pmū. Itē cōtra Gentiles. lib. z. caplo. 29. ¶ Quarto ꝑmitto: ꝙ neceſſariū abſolute dicitꝰ aliquid dupl'r. Uno modo qꝛ eſt neceſſariū per illud: qḋ in eſſentia ſua eſt: ſiue illud ſit ipſa eēntia: ſicut in ſimplicibus: ſiue illud ſit materia vel forma: ⁊ iſto modo accipit ſanctus Doctor neceſſarium abſolute: ⁊ ſimpliciter pmo ſen. diſ. 6. q. i. arti. pmo. vbi dat dictam deſcriptionē nec̄arij abſolute. ¶ Itē z° ſen. di. 29. q. i. arti. pmo vbi dicit: ꝙ neceſſitas abſoluta eſt illa: que eſt ex prioribus cauſis vt ex materiali vel formali. Itē z°. cōtra Gētiles. caplo. 29. Item pma pte. q. 82. arti. p. Alio° dicitꝰ aliqd neceſſariū abſolute ⁊ ſimpliciter ꝓpter habitudinē adinuicē terminoꝝ: q̄ in aliqua ꝓpōne ponunꝰ: ſicut hoiem eſſe aial: ⁊ oē totū eſt maiꝰ ſua pte: ⁊ iſto mō accipit neceſſariū ſctūs Doct. de veritate. q. z3. arti. 4. ad pmū: ⁊ pma pte. q. 19. arti. 3°. vbi ait. (Neceſſariū abſolute iudicatꝰ ex habitudine terminoꝝ: vtpote: qꝛ pdicatū eſt in diffinitiōe ſubiecti: ſicut neceſſariū eſt hoiē eē aial: vel qꝛ ſubm eſt de rōne pdicati: ſicut hoc eſt neceſſariū numerū eſſe

Subaz ſepa rá eé poſſibile vno mó ⁊ alio° non. parē vel imparē.) Hec ille. ¶ Ex quibus diſtinctionibus vr̄ ſeq primo: ꝙ ſubam ſepatā nō eſſe eſt vno mō poſſibile: ⁊ alio mō nō. Eſt inquā poſſibile z° mō pme diſt. qꝛ. ſ. non implicat ꝯdictionē. Itē eſt poſſibile ſm iudiciū theologi: qꝛ. ſ. ꝑ potentiā cauſe ſupioris: vt fuit dcm̄ in z° di. nō eſt aūt poſſe z° mō z° diſt. quātū ad naturā ſube: ita ꝙ in eiꝰ natura ſit potētia ad nō eſſe: nō ēt ē poſſibile ſm iudiciū phi: q iudicat ſm cauſas inferiores: ⁊ iſto mō loquitꝰ eſt ſctūs Doctor ꝯ Gētiles: in multis alijs locis. ¶ Scdo ſeqꝰ: ꝙ ſubam ſeparatā nō eſſe eſt impoſſibile vno modo: ⁊ alio mō nō: nō eſt inquā impoſſibile quaſi contradictionem implicans: nec ꝑ reſpectū ad potētiā ſm quā iudicat theologus: ſȝ eſt impoſſe ſm naturā ⁊ ſm iudiciū phi. ¶ Tertio ſequiꝰ: ꝙ ſubam ſepatā eſſe eſt neceſſariū abſolute: et ſimpliciter vno mō ⁊ nō alio modo. Eſt inquā neceſſariū pmo mō 4° diſt. ſȝ nō ſcdo mō eiuſdē diſt. qꝛ lȝ ſit neceſſariū iſto modo: qꝛ. ſ. angelus eſt forma ſubſiſtēs: que eſt propria potentia ⁊ receptaculū ipſius eſſe exiſtentie: ita ꝙ ea poſita ponitur eē: tamē hoc cōplexū: ſuba ſepata eſt vel actu exiſtit: non eſt tale ꝙ habeat neceſſariā habitudinē terminoꝝ: ita ꝙ vnū ſit de ratione alterius: ⁊ ideo nō eſt illo mō neceſſariū: quo eſt neceſſariū deū eſſe: vel hoiem eſſe aial: vel triangulū habere ⁊c̄. ¶ Quarto ſeqꝰ: ꝙ iſta ꝓpoſitio: ſuba ſepata hȝ ſimpliciter ⁊ abſolute neceſſe eſſe. vno° eſt heretica. alio° eſt vera ⁊ catholica: ſed qꝛ ille ſenſus: quem hȝ dūz eſt vera eſt magis phyſicꝰ q̄ theologicus. ideo theologi nō libenter eam recipiūt: qꝛ ſenſum poſſet erroneū generare: ſed tn̄ pȝ quō ſctūs Doctor ſenſū catholicum habuit in poſitiōe eius ꝯtra Gentiles diſputans: qui illo mō neceſſariū accipiūt: quo ipſe vtitur. ¶ Tūc ad pmū iſtoꝝ argumentoꝝ Aureoli dicitꝰ diſtinguēdo maiorē. Poteſt enī habere iſtū ſenſum: ꝙ illud qḋ eſt īpoſſibile in ſe: hoc eſt ex diſcoherentia terminoꝝ nulli eſt poſſibile: ⁊ ſic ꝯceditꝰ maior: ſȝ minor ſumpta ſub maiore ad illū ſenſū negatꝰ. pōt aūt hēre aliū ſenſū. ſ. ꝙ illud qḋ eſt impoſſibile in ſe: hoc eſt ſm naturā rei vel cauſas proximas ⁊ inferiores nulli eſt poſſibile: ⁊ ſic eſt maior falſa ⁊ minor vera: vt pȝ ꝑ zm correlariū. ¶ Ad ꝯfirmationē dr̄ eodē mō. ¶ Ad zm dicitꝰ: ꝙ ſube ſepate ſunt neceſſarie eo mō quo dictū eſt in 3° ⁊ 4° correlarijs. ¶ Et ad pmā ꝓbōnem in oppoſitū dicitꝰ ſm ſctm̄ Tho. de potētia dei. q. 5. arti. 3°: ꝙ Auicēna fuit illius opinionis: ſȝ opinio Cōmentatoris in. xi. metaphyſi. cōmento. 41. eſt in oppoſitū: ⁊ videtꝰ eſſe rōnabilior ſctō Doctori. ideo dicitꝰ: ꝙ lȝ nō ſit niſi vnū neceſſe eſſe: qḋ habet neceſſitatē a ſe: tn̄ nō eſt incōueniens eſſe alia: que habent neceſſitatē eſſendi ab alio: vt dcm̄ fuit in ſcda ꝯclōne. ¶ Ad ſecundā ꝓbationē dicitꝰ: ꝙ Auicēna hoc nō demōſtrauit niſi ad ſenſum: q dictus eſt: ſi aliqd tn̄ demonſtret. ¶ Ad tertiam dicitꝰ: ꝙ illud qḋ eſt neceſſariū ſcdo mō vltime diſtōnis nullo mō pōt mutari etiā a deo: ſed ſi ſit neceſſariū pmo mō ſolū: nō eſt incōueniēs: vt pȝ per primā ꝯclōnē. ¶ Ad quartā dicitꝰ: ꝙ neceſſe eſſe ⁊ poſſibile nō eſſe vno mō ꝯtradicūt: ⁊ alio mō nō. capiēdo enī neceſſe eſſe z° mō diſtinctiōis vltime: tūc contradicit huic qḋ eſt poſſibile nō eſſe: ſed capiēdo neceſſe eē pmo mō illius diſtinctiōis: vel ſcdo mō penultime diſtinctionis nō ꝯtradicūt ſemꝑ: vt ꝑ pdictas diſtinctiones pȝ. ¶ Ad 3m argumentū pncipale dicitur dupliciter. Primo ꝙ Algaçel fuit inſecutor Auicēne: vt pȝ ꝑ dn̄m Albertū in multis locis: ⁊ ipſi eius libri teſtanꝰ. ſ. Algazelis: ⁊ ideo dicitur ꝙ ipe fuit illius opinionis: cuius oppoſita eſt veriſimilior: vt dicit ſctūs Doctor. Aliter dicitꝰ ꝙ argumentū ſolū ꝓbat: ꝙ ſuba ſeparata eſt de ſe poſſibilis eē: ⁊ h̄ ꝯceditꝰ. Scūs Tho. n. ꝯcedit vbiq ꝙ ois creatura: qꝛ hȝ eſſe a deo eſt potētialis ad eſſe: nec eſt ſuū eſſe: ſed illud qḋ eſt in potētia ad eſſe nō opȝ: ꝙ ſit in potētia ad nō eſſe: ac per hoc tali poſſibili nō repugnat neceſſe eſſe loquendo de neceſſario abſolutiſſime dicto: de quo procedunt rationes Auicenne: ⁊ eſt neceſſarium logicum oppoſitum: ſcȝ poſſibili non eſſe: vnde neceſſarium abſolute logicum eſt cui repugnat ex terminis non eſſe: ſed neceſſariū metaphyſicū eſt qḋ nō hȝ in ſe potentiā ad non eſſe. Aliter dicitꝰ ꝙ ipſe diffinit ibi poſſibile logicum: qḋ. ſ. ſanctus Doctor vocat poſſibile ſimpliciter. ¶ Ad 4m dicitꝰ: ꝙ alio mō ſuba ſeparata eſt neceſſe eſſe q̄ illa de quibus arguens loquitꝰ: vt pȝ in vltima diſtinctione: qꝛ talia cōplexa ſunt neceſſaria ſimpliciter ⁊ abſolute logice loquendo: nō ſolū metaphyſice: ſed ſubſtantia ſe

Suba ſepa ra hȝ ſimpl'r ⁊ abſolute é heretica vno mó ⁊ alio° ſi.

parata ſolūmodo eſt neceſſe eſſe abſolute metaphyſi‑ce. ¶ Ad 5ᵐ dr̄: ꝙ fundamētū illius argumēti expreſ‑ſe eſt ꝯ pħm. 5. metaphyſi. cōmēto. 4. vbi ponit diſtō‑nem p̄mā: quā arguens nitit̄ deſtruere: ⁊ iō ꝓterea mi‑nor eſt falſa: q2 mūdū eſſe fuit poſſe ꝑ potētiā dei ante mūdi creationē: ſ3 mundū eſſe ſit cōplexū. ¶ Itē ma‑ior illius argumēti nullā h3 apparentiā: ſecus eni3 eſt de cōplexo qḋ nō eſt directe terminꝰ actiōis alicuius potētie: ⁊ ſecus eſt de incōplexo. ¶ Ad 6ᵐ dr̄: ꝙ ſolu3 ꝓbat: ꝙ ſubā ſeꝑata nō hēat neceſſe eſſe ſcḋo mō vlti‑me diſtōnis: ⁊ hoc ꝯcedit̄. ſi. n. intēdat excludere alia3 neceſſitatē: negatur maior argumēti. ¶ Ad 7ᵐ ꝯcedi‑tur maior: ſed ad minorē dr̄: ꝙ Auguſt. intelligit: ꝙ q2 creature nā eſt ex nihilo: pōt redigi in nihilum: vtrūq3 tn̄ eſt per potētiam creatoris: ⁊ nō creature: vt dcm̄ eſt in ſcḋa ꝯne: ſed intelligit ꝙ nā creature cuiuſlibet hēt potētiā ad nō eſſe. Eodē modo dr̄ ad ſecūdā auctorita‑te3. ¶ Ad 8ᵐ dr̄: ꝙ ſube ſeparate manutenent̄ a deo: ⁊ indigent manutenētia: ſ3 ſint indefectibiles in ſe: hoc eſt ꝑ potentiā intrinſecā. Et cū dr̄: q2 qḋ nō eſt defecti‑bile in ſe ⁊c̄. Dico ꝙ aliquid eſſe indefectibile in ſe dr̄ dupliciter. Uno mō q2 ipm̄ deficere implicat contra‑dictionē: ſicut deꝰ eſt iſto mō indefectibilis: ⁊ tale non indiget manutenētē. Alio mō q2 in ſe non h3 p̄ncipiū deficiēdi: ſ3 ab extra ſit cauſa potēs ipm̄ facere defice‑re: ⁊ iſto mō ſube ſeꝑate ſunt indefectibiles: ſ3 taliter indefectibile indiget alio ꝯſeruante nō formaliter ſ3 effectiue. Et huiꝰ cauſa eſt: q2 indefectibile p̄mo modo eſt ꝓprie ⁊ principaliſſime indefectibile: ⁊ iō op3: ꝙ oē indeficiēs ſit indeficiēs ꝑ participationē ⁊ actionē eiꝰ. Sicut igit̄ ceſſante actiōe cauſe efficiētis: q̄ agit ꝑ mo‑tum in ipſo inſtāti ceſſat fieri rerū gnātarū: ita ceſſan‑te actiōe agentis incorporei ceſſat ipſum eſſe reru3 ab eo creatarum: ſicut ait ſctūs Doc. de potentia dei. q. 5. arti. p̄mo: ⁊ ſic p3 qd dō3 ad argumēta. ¶ Nūc reſtat dicere ad rōnem factā in pede qōnis. Cum eni3 dicit̄: Illud eſt ⁊c̄. Dōm ꝙ ꝭm ſctm̄ Tho. prima parte. q. 9. arti. 2. ad 3ᵐ. (Forme dicunt̄ inuariabiles: q2 non ꝑñt eſſe ſubm̄ variatiōis: ſubijciunt̄ tn̄ variatiōi inquātū ſubm̄ ꝭm eas variat̄. Unde p3 ꝙ ꝭm ꝙ ſunt ſic variā‑tur: non. n. dicunt̄ entia q̄ſi ſint ſubm̄ eſſendi: ſ3 q2 eis eſt aliqd.) Hec ille in forma. Et eode3 mō de motu ⁊ mutatione. Et de iſta qōne hec dicta ſufficiāt.

¶ Utrum pluralitas attributorum diuine ſimplicita‑ti repugnet. ¶ Queſtio. IIII.

Iterum circa octauā diſtōnem queritur. Utrum attri‑butorū pluralitas diuine ſimplicitati repugnet. ¶ Et arguit̄ ꝙ ſic. Illud. n. qḋ eſt ſumme vnu3 maxime a plurali‑tate remouet̄: albus. n. ꝭm pħm eſt qḋ eſt magis impmixtꝰ: ſ3 diuina eſſentia eſt ſumme vna: q2 eſt p̄ncipiū totius vnitatis. ğ in ea nulla pluralitas cadere poteſt.

In oppoſitum arguitur. Omne qḋ ſimplr̄ melius eſt eſſe q̄ȝ nō eē deo eſt attribuendū: ſ3 ſapiam ⁊ bonitatē ⁊ hͦ ſimplr̄ me‑lius eſt eſſe q̄ȝ nō eſſe. ğ ſunt in deo.

In iſta qōne erunt duo articuli. In quorum primo ponent̄ ꝯcluſiones. In ſe‑cundo mouebunt̄ aduerſarioꝝ obiectiones.

Quantum ad p̄ᵐ articulū an ꝯnes p̄mitto p̄: ꝙ ꝑ attributū nō itelligo ſolū vocem vel ꝯceptū quē intellꝰ deo ſolū attribuat cōponēdo vel diuidēdo: q2 talia attributa: de qbꝰ loqmur: in deo eternaliter exiſtunt: vox aūt vel ꝯceptus ex tp̄e ſunt. ¶ Itē q2 attributa diuina non diſtinguunt̄ eſſentiali‑ter: voces aūt ⁊ ꝯceptus diſtinguunt̄ eſſentialr̄: ſi ſint plures. Sed ꝑ attributa intelligit ſctūs Doctor ſigña‑ta taliū nominū vocū vel ꝯceptuū: q̄ nomia de deo di‑cunt̄: quoꝝ nominū ſigñata meliꝰ eſt reperiri in aliquo: q̄ȝ ſua oppoſita. exēplū huiꝰ eſt ſapia: ſignificatū enim huiꝰ repit̄ in deo: q2 deꝰ eſt ſapiēs. ¶ Itē vbicūq3 ⁊ in quocūq3 meliꝰ eſt inē ſapiam q̄ȝ inſipiētiā: vel q̄ȝ nō eſſe ibi ſapiam: ⁊ iō ſapia eſt attributū diuinu3. Et ſilr̄ bonitas: iuſtitia: intellꝰ: volūtas: ſcia ⁊ hͦ. Et dicunt̄ attributa: q2 ſigñata taliū nominū ſe hñt ad diuinam eēntiā ꝑ modū itelligēdi. ſicut ꝑfectiōes ſecūdarie ꝑ‑dicate de ipſa. Unī Cōmenta. vocat talia diſpōnes. xiᵒ. metaphyſi. cōmen. 39. q2 intellꝰ talia attribuit deo: ſi‑cut p̄dicatū ſubiecto. Nec op3 oīa talia eſſe cōia deo ⁊ creaturis ꝭm mentē ſcti Tho. q2 eternitas: imēſitas: ⁊ hͦ ꝭm eū ſunt attributa: ⁊ tn̄ nō ꝯueniunt ꝓprie crea‑turis. Qꝛ aūt ſctūs Doctor iſto modo capiat attributa p3. tū q2 p̄ ꝯ Gētiles caplo. 32. dicit. (Sic. n. (inquit) oēs ꝑfectiōes in rebus alijs inuentas deo attribui dici‑mus: ſicut effectus in ſuis cauſis equocis inueniunt̄.) Et poſt pauca iterū dicit. (Omniū ꝑfectōes que rebꝰ alijs ꝭm diuerſas formas ꝯueniūt deo ꝭm vnā vtutē eius attribui eſt neceſſe.) Hec ille. ¶ Ex quo p3: ꝙ ꝑ attributa nō itelligit noia: nec ꝯceptus intellꝰ: ſ3 ꝑfe‑ctiōes p̄dictas. ¶ Idē dic̄ de potētia dei. q. 7. arti. 5. tū q2 p̄ ſen. diſt. 2. q. 1. arti. 2. querit. Utꝝ in diuina eēntia ſit pluralitas attributoꝝ. Et eādem qōnē mouet p̄ma pte. q. 4. arti. 2. ſub hac forma. Utrū in deo ſint perfe‑ctiōes oīum reꝝ. ¶ Ex quo p3: ꝙ idē intendebat ꝑ at‑tributa ⁊ ꝑfectiōes rerū: ⁊ p̄ ꝯ Gētiles caplo. 31. mouet eā ſub hac forma. Utru3 diuina ꝑfectio pluribꝰ nomi‑nibꝰ ſigñata diuine ſimplicitati repugnet. ¶ Iſtis pre‑miſſis ponit̄ p̄ma ꝯ. Sapientia: bonitas: ⁊ ola hͦ attri‑buta ſunt oīno vnū re i deo: ⁊ nullatenꝰ extra itellcm̄ diſtincta. ꝓbat̄ ſic iſta ꝯ auctoritate Cōmentato. in. xi. metaphyſi. cōmento. 39. vbi loquēs de deo dicit. (Eſt igit̄ vnus deus ſapiēs: ⁊ ꝯtingit loquētibꝰ in lege mau‑roꝝ ponētibꝰ has diſpōnes additas eſſentie: vt ſit vnꝰ ꝑ vna3 diſpōnē additā eſſentie ⁊ diſpōnibus: ⁊ vtriq3 cōpoſitioni dubitat̄ accidere cōpoſitio: ⁊ oē compoſi‑tum eſt nouū: niſi dicant aliqua componi per ſe: ⁊ ſi ali‑qua eſſent que cōponerent̄ ꝑ ſe. tūc exirent de potētia in actū ꝑ ſe: ⁊ mouerent̄ ſine motore ꝑ ſe.) Hec Com‑mentator. ¶ Ex quo p3 ꝭm eū attributa nō diſtingui realr̄: ⁊ ſtati3 poſt oñdit in deo tali attributa nō diſtin‑gui niſi in itellectu ſeu ꝑ itellectū. ¶ Et ſic itelligēdū eſt cū diximus ipſum eſſe vnū ⁊ hñtē vitā. ſ. idē ſubie‑cto ⁊ duo ꝭm modū: nō q2 ſigñat idē oībus modis: ſi‑cut ſigñat noīa ſynonima: neq3 ſicut ſigñant nomīa. ſ. neq3 ſicut p̄ncipale ⁊ ſumptū: q2 ſumptu3 ſignificet il‑lud qḋ ſigñat p̄ncipale ⁊ magꝭ. Uita. n. ſigñat aliqd nō in ſubo. viuū aūt ſigñat aliqd in ſubo. ſ. formā in mā: ⁊ habitū in ſubo. He igit̄ ſunt diſpōnes ſigñationū no‑minū in eis: que ſunt forma i materia. In eis aūt que ſunt forma nō in materia diſpō ⁊ diſpoſitū reducunt̄ ad vnū in eē: ⁊ duo ꝯſideratiōe. Iſta eni eſſentia cum fuerit accepta ꝭ3 ꝙ eſt poſita: ⁊ fuerit diſpoſita aliqua diſpoſitiōe. tunc diſpoſitio ⁊ diſpoſitū vnū erit in p̄di‑catione: ⁊ duo in intentione: q2 p̄dicatū differt a ſubie‑cto: ſ3 tn̄ nō ſicut predicatū differt a ſubiecto in ꝓpoſi‑tionibus cathegoricis ſubalibus: diſpoſitio enim ⁊ di‑ſpoſitū idē eſt: ſicut in rebꝰ abſtractis: ſ3 in potētia duo quādo intellectus diuiſerit alteru3 ab altero: intellꝰ

Ex Greg. p̄ſen. d. 8. ꝙ inter attributa non niſi diſtō ratiōis: ſ3 ſapiētia ē ⁊ in re ⁊ ex nā rei. Aureo. di. 8. ꝙ nec ex nā rei: nec rōne diſtinguunt̄: ſ3 oia vna3 ⁊ eāde3 rōnem ⁊ formalitate3 importāt. Grego. di. 8. q. 2. arti. 3. tn̄ ꝙ diſtiguun‑tur ratiōe: q̄ alteritas rōnis attēditur penes extriſ‑ſecꝰ ꝯnotata. S. Th. Egidꝰ Gerardꝰ Rādulphus ⁊ Henricus conueniunt.

enim

enim natus eſt diuidere adunata in eſſe in ea: ex quib⁹ componunt̃: quãuis nõ diuidant̃ in eſſe: ſicut diuidit materiã a forma a cõpoſito ex materia ⁊ forma. Hec igit̃ eſt diſpoſitio intellꝰ in reb⁹ cõpoſitis ex materia ⁊ forma cũ diſponit compoſitũ ꝑ formã: aut cuꝫ diſponit hñtẽ formã ꝑ formã. Intelligit.n. vtraqꝫ adunata aliquo modo. verbi grã: qꝛ cum diſponit hominem per rõnabilitatem itelligit ꝙ rõnabilitas ⁊ ſubiectum rõnabilitatis ſunt idẽ in adunatione: ⁊ intelligit ꝙ deferens in eis aliud eſt a delato. Cũ aũt fuerit ꝯſiderata diſpoſitio ⁊ diſpoſitũ in eis: que nõ ſunt in materia. tũc reducunt̃ ad vnã intentionẽ omnib⁹ modis: ⁊ nullus modus erit: quo diſtinguat̃ predicatũ a ſubiecto ⁊ diſpoſito ex̃ intellectũ.ſ. in eſſentia rei. Sed cuꝫ intellectus cõponit aliquã ꝓpoſitionẽ ex diſpoſitione ⁊ diſpoſito in talibus rebus. tũc nõ intellexit ex eis nomina ſynonima: ita ꝙ ꝓpoſitio ſit ſm̃ nomẽ nõ ſm̃ intentionẽ: ſꝫ intelligit ea differẽtia ſm̃ aſſimilationẽ.ſ. ꝙ intellectus accipit duo: quoꝝ ꝓportio adinuicem eſt: ſicut ꝓportio ꝑdicati ad ſubiectũ: ⁊ ex eis cõponit ꝓpoſitionẽ aliquã: ⁊ nullã differentiã intelligit eſſe inter ea oĩno niſi ſm̃ acceptionẽ.ſ. qꝛ ideꝫ accipit eſſe diſpoſitũ ⁊ diſpoſitionẽ. Intellectus eniꝫ põt intelligere ideꝫ his duobus modis ſm̃ ſimilitudinẽ ad ꝓpoſitionem cathegoricã rebus cõpoſitis: ſicut intelligit multa ſm̃ ſimilitudinem: ⁊ ſi intellectus non accepiſſet in iſtis diſpõnẽ ⁊ diſpoſitũ: nõ poſſet intelligere naturas eaꝝ: neqꝫ declarare eas: ⁊ eſt inter ea magna differentia: que differũt in intellectu ⁊ in eſſe: ⁊ que differũt in intellectu tñ: multiplicitas igit̃ in deo nõ eſt niſi in intellectu differẽtia: nõ in eſſe.) Hec Cõmẽtator in forma. ¶ Ex quo pꝫ quõ ſm̃ eũ vita ⁊ ſapia nõ differũt a deo: de quo ꝑdicant̃ niſi in itellectu: ⁊ nullus eſt ali⁹ modus: quo differãt extra intellectũ. ¶ Iteꝫ Auicen. 8° lib. metaphyſice ſue caplo vlti. dicit. (Cũ igit̃ intellexit ꝓprietates ꝑmi ꝑncipij ſm̃ hunc moduꝫ: ꝓfecto nõ inuenient̃ de eis aliqua: que faciant debere eſſe in eius eẽntia partes: nec multiplicitatẽ aliquo modo.) ¶ Itẽ Algaçel in ſua metaphyſica lib. 3. cap. ꝑ° ſic ait. (In ipo neceſſe eſſe nullo modo pluralitas eſt: ſupple abſolutorum: opꝫ tñ oĩno deſignare neceſſe eſſe aliqbus deſignatõib⁹: ⁊ neceſſe eſt diſtinguere deſignationes: q̃ inducũt pluralitatẽ in ipm ab his: que nõ inducũt pluralitateꝫ: ſic ꝙ nõ attribuant̃ ei niſi he ſole: que nullã faciũt multitudinẽ.) Hec ille. ¶ Ex qbus clare pꝫ: ꝙ tam Auerroys q̃ꝫ Auicẽne q̃ꝫ Algaçelis intentio ſunt: ꝙ in ꝑmo ꝑncipio nulla eſt multitudo abſolutorũ ex̃ intellectũ: ſꝫ intellꝰ ipſuꝫ ꝯcipiat diuerſis conceptionibus: ac ꝑ ꝯñs deſignat ipſuꝫ diuerſis nominibus. Iſta eadẽ ꝯ eſt de mẽte magiſtri. vt pꝫ ꝑ ſen. diſt. 8ª qui vlti. caplo ait. (Huius aũt eſſentie ſimplicitas tãta eſt: ꝙ nõ eſt in ea aliqd qd nõ ſit ipſa: ſꝫ idẽ eſt habens ⁊ qd habet̃.) ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ iſta attributa: que Auerroys vocat diſpões: ⁊ Auicẽna ꝓprietates: ⁊ Algaçel deſignatiões nõ differũt: nec ſunt multa quedã: nec plura accñtaliter in deo: ſꝫ ſolũ in noſtro intellcũ.

¶ Scda ꝯ eſt. Diuina attributa diſtinguunt̃ ratione. Ut aũt intelligat̃ ꝯ. ꝑmitto qd nomis rõnis. Sciẽdũ eni ꝙ ſm̃ Lincomẽſem ꝑ poſterio. caplo. 2. (Ariſtoteles vocat diffinitionẽ multis noĩbus. Dicit̃ eniꝫ apud eũ tam ſyllus q̃ꝫ diffinitio ratio: eo ꝙ rõ ꝑus dicta eſt vtus cadẽdi ſup occulta: hec aũt virtus diſcurrit in cognitionẽ occulti ſup aliqd notũ: ꝑ qd venit in notitiaꝫ ignoti: ea aũt ſup q̃ diſcurrit ſunt ſyllus ⁊ diffinitio: ꝑ quoꝝ alteꝝ venit in notitiã cõplexi ignoti: ⁊ ꝑ reliquũ in notitiaꝫ incõplexi. Hec igit̃ duo: qꝛ ſunt q̃ſi via ſuꝑ que currit rõ dicta ſm̃ priꝰ: vocat̃ nomine rõnis ſm̃ poſteriꝰ. Dicit̃ ẽt diffinitio terminꝰ: eo ꝙ diffinitio exprimit totã rem: ita ꝙ nihil minꝰ: aut nihil ampliꝰ: qd aũt minꝰ eſt re nõ attingit terminos rei: ⁊ qd amplius eſt re excedit terminos rei: ſꝫ qd ꝑciſe cõmenſurat̃ rei adequate eſt diffinitio. Similiter dicit̃ diffinitio: quia ſtatuit fines rei: vltra quos non extenditur res: nec citra quos ſiſtit. Similr vocat̃ hac appellatione qd qd eſt: eo ꝙ explicat de quouis qd ſit ipſuꝫ: diffinitio aũt formalis oñdit qd erat eſſe: eo ꝙ forma eſt vera eẽntia ipſius rei: ⁊ dat eſſe ꝓprie: mã aũt dat ꝓprie potentiaꝫ eſſendi.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit ſctũs Tho. ꝑ contra Gentiles. cap. 53. vbi dicit. (Intellectus ꝑ ſpẽm rei formatꝰ intelligẽdo format in ſeipſo quandã intentionem rei intellecte: quã ſignat diffinitio.) ¶ Itẽ ꝑ ſen. di. 2. q. 1. arti. 3. (Rõ (iquit) ꝓut hic ſumit̃ nihil aliud eſt q̃ꝫ illud: qd intellectus apprehẽdit de ſignatiõe alicuiꝰ noĩs: ⁊ in his que hñt diffinitionẽ eſt ipſa rei diffinitio: ſicut phs dicit. 4. metaphyſi. Ratio quã ſignat nomẽ eſt diffinitio. T.c.16. Sed quedã dicunt̃ hẽre rõneꝫ ſic dictã: que nõ diffiniunt̃: ſicut quãtitas: qualitas ⁊ hmõ que non diffiniunt̃: quia ſunt genera generaliſſima: ⁊ tamẽ ratio qualitatis eſt illud: qd ſignat̃ nomine qualitatis: ⁊ hoc eſt illud. vnde qualitas habet ꝙ ſit qualitas. Un̄ nõ refert vtrũ illa que dicantur habere rõneꝫ habeant diffinitionẽ aut non. Et ſic pꝫ: ꝙ ratio ſapientie: que de deo dicit̃: eſt illud qd cõcipitur de ſignificatione huius nominis ſapiẽtia: q̃uis ſapiẽtia diuina nõ poſſit diffiniri: nec tñ hoc nomẽ rõ ſignat ipſam conceptioneꝫ: quia hoc ſignatur per nomẽ ſapientie vel per aliud nomẽ rei.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit ꝑma parte. q. 27. arti. ꝑ. (Quicũqꝫ intelligit ex hoc ipſo qd intelligit in eo ꝓcedit aliquid intra ipſum qd eſt conceptio rei intellecte ex eius notitia procedens. quam quidẽ conceptioneꝫ vox ſignificat: ⁊ dicitur verbũ cordis ſignatum verbo vocis.) Iſtis ſuppoſitis ⁊ preintellectis ꝓbatur iſta concluſio ſic. ¶ In creaturis: a quibus cognitionem accipimus: iſta attributa ſub diuerſis conceptionib⁹ ⁊ rõnibus a viatore cognoſcunt̃: ita ꝙ non niſi ſub illis diuerſis ꝯceptionibus ⁊ rõnibus poſſunt cognoſci: nec illa attributa ꝓut ſunt in deo põt viator cognoſcere niſi in illis: ⁊ per illas creaturarũ rationes ⁊ conceptiones. ergo diuina attributa diſtinguũtur ratione. ꝫ ꝯña: qꝛ ad hoc ꝙ aliqua diſtinguantur ratione: ⁊ mereantur dici ſic diſtincta: ſufficit ꝙ eadem res diuerſis cõceptibus cognoſcat̃ nõ ſolũ numero: ſꝫ ẽt formaliter differentibus: qd pꝫ: quia nomina ſubſtantiua pluraficantur ſm̃ pluralitatem forme per nomen ſignificate: vt dcm̃ eſt alias. Unde ſicut ex vnitate rõnis aliquid dicitur vnuꝫ rõne: imo aliqua quãtũcũqꝫ realiter multa: ſi tamen conueniant in vna ratione dicuntur vnũ rõne: ita ex diuerſitate rationum: quibus vna res poteſt cõcipi: dicit̃ aliquid quãtũcũqꝫ ſit vnũ realiter eſſe multa ſm̃ rõnem: ⁊ illa res concepta ſub vna rõne differt rõne a ſeipſa cõcepta ſub alia ratiõe: ⁊ ſic pꝫ ꝯña. maior ⁊ minor manifeſte ſunt. Quantũ enim ad maiorem pꝫ: ꝙ alia eſt ratio: qua cõcipimus bonitatem: ⁊ alia qua concipimus ſapientiam: qd contingit ex hoc: ꝙ intellectus noſter iſtas perfectiões reperit in creaturis diſperſas ⁊ realiter diſtictas: ex quo conſurgit ꝙ quando vna iſtarũ perfectionũ aſſimilat ſibi noſtrũ intellectũ cauſando in eo ſui ſpeciem. alia non aſſimilat eum ſibi: ſed ſunt diuerſe aſſimilatões ⁊ ſpẽs: ⁊ cõceptiões. Iſtaꝫ enim cauſam aſſignat ſctũs

Tho. p̄mo ſen. diſt. z. q. i. arti. z. ⁊ de potētia dei. q. 7. p
totū. Minor aūt huiꝰ argumēti ꝓbaꝰ: qꝛ deus ꝑ ſtatu
vie nō pōt cognoſci in ſe: hoc eſt per ꝓpriā ſpēm ⁊ ade
quatā: ſicut ꝓbat ſctūs Doctoꝛ p̄ma parte. q. iz. arti. z.
tribus rōnibus: quarū vna eſt: qꝛ diuina eēntia eſt gd
incircūſcriptū continēs in ſe ſupeminēter qcquid pōt
ſignari vel intelligi ab intellcū creato: ⁊ hoc nullo mo
do per aliquā ſpēz creatā repreſentari pōt.) Hec ille.
Et ſic arguit: ꝙ nulla ſpēs ad hoc ſufficit: ita dicit etiā
p̄mo ſen. diſt. z. q. i. arti. p̄mo: ꝙ nulla cōceptio intelle
ctus creati repreſentat totā ꝑfectionē diuine eſſentie
etiā ſi ille intellectus videret deum. Deus ergo in via:
qꝛ nō videꝰ per ſpēm adequatā: nec per eſſentiā ſuam
tenentē locū ſpeciei adequate cognoſciꝰ per ſpecies
creaturarū: ⁊ in ꝯceptionibus: ⁊ rōnibus creaturarū:
vt dcm̄ fuit in illa q̄one. Utrū deū eſſe ſit per ſe notū.
❡ Ex quo pōt formari talis ſcd̄a ratio ꝓ concluſione.
Quādocūqz aliqua res ſupat omnē ꝯceptionē noſtri
intellectus: neceſſariū eſt de illa re haberi diuerſas cō
ceptiōes: ſed ꝑfectio diuina excedit noſtrū intellectū:
habet enī in ſe vnitiſſime omnē ꝑfectionez cōicatam
oībus creaturis: oēs aūt ꝑfectiones intellectus noſter
concipere nō pōt vnica cōceptione. ergo neceſſe eſt ꝙ
ꝓpter ſui imperfectionē ⁊ exceſſum perfectionis exi
ſtentis in deo formet diuerſas conceptiones. ex quo ſe
quitur: ꝙ deus per illas diſtinguatur quaſi diſtinctus
tangaꝰ. ❡ Tertio ſic. Cōceptus intellectus repreſen
tat rem: de qua formaꝰ: ſed impoſſibile eſt ꝙ vna con
ceptio intellectus creati repreſentet totā perfectionez
diuine eſſentie. g̊ ꝯceptiōes formatas de diuina perfe
ctione neceſſe eſt eſſe plures ꝓpter exceſſuz diuine ꝑ
fectiōis ⁊ defectū itellectus noſtri. ❡ Quarto ſic. Si
cut ſe habet quelibet creatura ad recipiendū ſimilitu
dinē diuine perfectiōis ſm̄ eſſe reale. ſic ſe habet itel
lectus ad recipiēdū illius ſimilitudinē ſm̄ eſſe inten
tionale: ſz ꝓpter finitatē ⁊ limitationē creature eſt: ꝙ
ꝑfectiōes: que ſunt in deo vnū ſm̄ eſſe: ⁊ ſm̄ rem reci
piunꝰ in creaturis ſparſim ⁊ diuiſim: nec pñt in crea
tura eſſe adeo vnite ſicut in deo. g̊ ita eſt ꝙ nec diuina
ꝑfectio poterit imprimi noſtro itellectui ſm̄ eſſe intē
tionale. ſ. quātū ad ſpēm: que repreſentet totā diuinaz
ꝑfectionē: vel quātū ad ꝯceptionē etiā: quā intellectus
format mediāte illa ſpecie: imo ſicut perfectiōes: que
in deo ſunt vnitiſſime ſunt plures ⁊ diuiſe in creatura:
ita lz deꝰ ſe vnico v̄bo plene ꝯcipiat: nullꝰ tn̄ creatus
intellectus vnica ꝯceptiōe creata oēm ꝑfectionē pōt
ꝯcipe. tunc enī illa creata ꝯceptio eſſet vnius rōnis cū
diuina eſſentia. vnde 3° ꝯ Gentiles. cap. 49. dicit ſanctꝰ
Doctor. (Similitudo ſpēi itelligibilis: ꝑ quā aliquid
itelligiꝰ ſm̄ ſuā ſubaz. ſ. ꝑfecte: opꝫ ꝙ ſit eiuſdē ſpeciei
vel magis ſpēs eius: ſicut forma domus: q̄ eſt in mēte
artificis eſt eiuſdē ſpeciei cū forma domus: que eſt in
mā: vel potius ſpēs eiꝰ.) Hec ille. ❡ Idē ponit de poª
dei. q. 7. arti. 6. ait enī loquens de rōnibus attributo
rū. (Oēs (inquit) iſte multe rōnes ⁊ diuerſe habēt ali
quid rn̄dens in ipſo deo: cuius oēs iſte ꝯceptiōes intel
lectus ſunt ſimilitudines: ꝯſtat. n. ꝙ vnius forme non
pōt eſſe niſi vnica ſimilitudo ſm̄ ſpēm: que ſit eiuſdē
rōnis cū ea. pñt tn̄ eſſe diuerſe ſimilitudines imperfe
cte: quarū quelibet a forme repreſentatiōe deficiat.)
Hec ille. ❡ Et articulo p̄cedēti. ſ. 5 dicit. (Si ātingēt
hō ſpecies intelligibilis noſtri intellectus diuinā eēn
tiā adequaret in aſſimilādo ipſam comprehenderet: ⁊
ipſa ꝯceptio intellectus eſſet ꝑfecta dei ratio: ſicut ani
mal greſſibile bipes eſt ꝑfecta ratio hoīs.) Hec ille.

❡ Itē 4° ſen. diſt. 49. q. z. arti. pꝰ dicit: ꝙ ad hoc ꝙ vi
ſus videat albedinē opꝫ ꝙ in eo repiaꝰ ſimilitudo al
bedinis ſm̄ rōnē ſue ſpēi: q̄uis nō ſm̄ eundē modum
eēndi: qꝛ alteriꝰ modi eſſe habet forma in ſenſu: ⁊ in re
extra aīam: ⁊ ſilr ad hoc ꝙ intellectus itelligat aliq̄
q̄dditatē opꝫ: ꝙ fiat in eo ſimilitudo eiuſdē rōnis ſm̄
ſpēm: q̄uis forte nō ſit idē modus exiſtēdi vtrobiqz)
Hec ille. ❡ Ex q̄bꝰ pꝫ: ꝙ ſi intellectus noſter totā dei
ꝑfectionē caperet vl ꝯciperet: oporteret ꝙ ſpēs intelligibi
lis: que eēt p̄ncipiū illius intellectōis: vel ꝯceptio quā
ex illa intellectione hēret: eſſet eiuſdē rōnis cū diuina
eſſentia: qđ eſt erroneū in viatore. ❡ Tertia ꝯ eſt. Qꝛ
nō ſoluz attributa ſunt in deo: ſz ēt rōnes attributoꝝ.
Probaꝰ ſic iſta ꝯ. In ipſa re: que deꝰ eſt: eſt aliqd corre
ſpōdēs rōnibꝰ ⁊ ꝯceptiōibus attributoꝝ. g̊ ille rōnes
ſunt in deo. tz ꝯñia: qꝛ iſto mō rō ſapie dꝛ eſſe in aliq̄
re ex̄ aīam: nō qꝛ ſit in ea ſubiue: ſicut accñs in ſubo: il
lo mō enī ſunt in itellectu: ſz qꝛ in re eſt aliqd: qđ reſpō
det illi rōni ꝑ ſimilitudinē faciēs eius veritatē: ⁊ iō ta
les rōnes dicunꝰ eē ſubiue in itellectu: ſz in re ſicut in
fundamēto ſue veritatis: ex hoc enī res dꝛ fundamen
tū rōnis q̄ eſt in itellectu: qꝛ ꝯformaꝰ illi rōni ⁊ eſt ta
lis in eēndo: q̄lis illa in repñtādo. añs ꝓbaꝰ: qꝛ rōnes
illoꝝ attributoꝝ ſunt ſimilitudines ꝑfectionū repꝫaꝝ
in creaturis. Uñ ſicut res create ꝑ ſuas ꝑfectiōes aliq̄
liter lz deficiēter deo aſſimilenꝰ: ita ⁊ itellectꝰ noſter
harū ꝑfectionū ſpēbus informatus: ſicut dꝛ de poten
tia dei. q. 7. arti. 5. Articulo ēt ſequēti dicit: ꝙ ꝯceptio
nes hōꝝ ꝑfectionū in creatis inuentarū ſunt ſimilitudi
nes imꝑfecte diuine eēntie: ⁊ nō eiuſdē rōnis cū ipſa:
⁊ iō nihil ꝓhibet: qn ipſa vna eadē oībus p̄dictis cōce
ptiōibꝰ rn̄deat quaſi ꝑ eas imꝑfecte repñtata: ⁊ ſic oēs
iſte rōnes ſunt in intellectu nr̄o: ſicut in ſubo: ſz in deo
ſunt vt in radice verificāte has ꝯceptōes. nā nō eſſent
vere ꝯceptiōes intellectus: quas hꝫ de re aliqua niſi ꝑ
viā ſimilitudinis illis ꝯceptibꝰ res illa rn̄deret.) Hec
ille ibidē. ❡ Iſtā ꝯnē ponit p̄ ſen. vbi. ſ. ⁊ de potentia
dei: vbi dcm̄ eſt. ❡ Quarta ꝯ eſt. Qꝛ iſtaꝝ rōnū plura
litatis cauſa eſt dei plena ꝑfectio ⁊ noſtri intellectꝰ li
mitatio. ❡ Iſtā ꝯnē ponit p̄mo ſen. vbi. ſ. ſ. diſt. z. q. i.
arti. 3. ⁊ ꝓbat eandē ibidez. Et p̄mo ꝙ hec multiplici
tas proueniat ex parte dei nō quidem ſic: ꝙ in deo ſit
quecūqz pluralitas rei niſi perſonaruz: ſed qꝛ res: que
deus eſt ſuperat noſtrū intellectū. Intellectus enīz no
ſter nō pōt vna cōceptione diuerſos modos perfectio
nis accipere. tum qꝛ ex creaturis cognitionē accipit: in
quibus ſunt diuerſi modi perfectionū ſz diuerſas for
mas. tuz qꝛ hoc: qđ eſt in deo vnū ⁊ ſimplex: plurifica
tur in itellectu noſtro etiā ſi imediate a deo reciperet:
ſicut multiplicaꝰ ꝓceſſio bonitatis in alijs creaturis.
vñ cū deus ſm̄ vnā ⁊ eandē rem ſit oībus modis ꝑfe
ctus. vna cōceptiōe nō pōt integre apprehēdere perfe
ctionē eius: ⁊ per ꝯñs nec nomiare: ⁊ iō opꝫ ꝙ diuerſas
cōceptiones habeat de eo: que ſunt diuerſe rōnes: ⁊ di
uerſa noīa imponat ſignantia rōnes illas. Unde noīa
illa nō ſunt ſynonima lꝫ q̄ꝛ iā ſignant rōnes diuerſas.
Si aūt intellectus noſter deū ꝑ ſe videret: illi rei poſ
ſet imponere nomen vnū: qđ erit in patria: ⁊ iō dꝛ Za
charie vlti. (In die illa erit dñs vnū: ⁊ nomē eiꝰ vnū:)
illud aūt nomē eius vnum nō ſignificaret tm̄ ſapien
tiam aut bonitatem: ſed ſignificata omnium iſtorum
includeret: ſi tamē intellectus videns deum per eſſen
tiam imponeret nomen rei: quam videret mediante
conceptione: quam habet: oporteret adhuc ꝙ impone
ret plura nomia: quia impoſſibile eſt: ꝙ ꝯceptio intel
lectus

lectus creati repreſentet totā ꝑfectionē diuine eēntie.
vñ diuina re viſa diuerſas cōceptiones formaret ⁊ di-
uerſa nomina imponeret: ſicut ⁊ Criſoſtom⁹ dicit: ꝙ
angeli laudant deū quidā vt bonitatē: quidā vt ma-
ieſtatem: ⁊ ſic de alijs: in ſignū ꝙ nō vident ipſum vi-
ſione cōprehendēte: ſed cōceptio perfecte repreſentās
eum: eſt verbū increatū: ⁊ ideo eſt vnū tm̄. Sic igitur
pꝫ: ꝙ pluralitas rōnum ꝓuenit ex hoc: ꝙ deus intelle-
ctum noſtrū excedit: ꝙ aūt excedat intellectū noſtruꝫ
eſt ex parte ipſius dei ꝓpter plenitudinē perfectionis
eius: ⁊ ex parte intellectus noſtri: ⁊ etiā ex parte ipſius
dei inquātuꝫ ꝓpter ſuā perfectionē ſuperat vnāquāꝙ̄
cōceptionē intellectus noſtri.) Hec ille in for⁹. ¶ Si-
militer de potentia dei. q. 7. arti. 6. dicit. (Diuerſitatis
(inquit) vel multiplicitatis rōnum ⁊ nominuꝫ cauſa
eſt ex parte itellectus noſtri: qui nō pōt pertingere ad
illā dei eēntiā videndā ſm ꝙ in ſe eſt. ſed videt eā per
multas ſimilitudines eius deficiētes in creaturis quaſi
in ſpeculo reſultantes. vñ ſi ipſam eſſentiaꝫ videret:
nō indigeret pluribus nominibus: nec indigeret pluri-
bus ꝯceptiōib⁹: ⁊ ꝓpter hoc verbū dei: qꝺ eſt perfecta
ꝯceptio ipſi⁹ nō eſt niſi vnū: ⁊ ꝓpter hoc dr̄ Zacharie
vlti. (In illa die ⁊c̄.) qñ ipſa dei eēntia videbit̄ ⁊ non
colliget̄ dei ꝑfectio ex creaturis.) Hec ille. ¶ Idem
ponit p⁹ pte. q. i3. arti. 4. ¶ Itē ꝯ Genti. lib. p̄. cap. 3i.
¶ Quinta ꝯ eſt. Qꝫ ſm doctrinā ſcti Doctoris multe
formalitates ſunt in deo ſm vnū ſenſuꝫ: ⁊ ſm aliū nō
eſt niſi vna formalitas in deo. ſctūs. n. Doctor exponē-
do illud Hilarij. 6. de trini. allegatū a magiſtro in vlti-
mo caplo hui⁹ diſtōnis. ſ. (Nec ipſe ꝗ ſpūs ſctūs ē ex
diſparib⁹ formalis eſt) ſic ait. (Deus dr̄ ſpūs eēntialr.
vñ formalitas ſiue quidditas ſua nō eſt ex aliquibus
diſparib⁹. i. diſſimiliter ſe hñtibus ad formalitatem: ſi-
cut humanitas ex anima ⁊ corpore: per quā hō forma-
lis eſt.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ ſm eū idē eſt forma-
litas quod ꝗdditas. cuꝫ igit̄ ad vnū ſenſuꝫ in deo ſint
multe quidditates ſm eū ⁊ ad aliū nō: ſequit̄ ꝙ ideꝫ
dōm eſt de formalitatib⁹: ꝙ vno mō ſunt plures dicē-
de in deo ⁊ alio mō nō. Aſſumptū pꝫ: qꝛ p̄mo ſen. diſt.
25. q. i. arti. 4. ad 2ᵐ argumētū dicit. (Qꝫ per quiddita-
tem pōt intelligi nā abſoluta: ⁊ ſic in diuinis nō eſt ni-
ſi vna ꝗdditas. pōt etiā intelligi ꝑ ꝗdditatē rō vel in-
tētio cuiuſcūqꝫ ſubē: vl̄ accñtis: vel relatiōis: ⁊ ſic quā-
uis in diuinis ſit vna ꝗdditas abſoluta: tñ ſunt plures
rōnes relationū realiū: ⁊ ita plures ꝗdditates quodā-
mō: q̄uis hoc nō ꝓprie poſſit ꝯcedi: qꝛ ꝗdditas: eſſen-
tia: ⁊ diffinitio eſt ſimpliciter tm̄ ſubarum: ꝓut ꝓbat
phs. 7. metaphyſi.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ ꝗdditas
pōt accipi interduꝫ ꝓ rōne alicuius: ⁊ ꝙ vbicūqꝫ ſunt
plures rōnes: ſunt plēs ꝗdditates illo mō. ¶ Hoc idē
dicit de veritate. q. 3. arti. 2. (Ex hoc (inquit ſctūs Do-
ctor) ꝙ intellellectus ꝗ eſt factus in actu ꝑ ſpēm: ope-
rari pōt formādo ꝗdditates rerum: ⁊ cōponēdo ⁊ diui-
dēdo. vñ ipſa quidditas formata in intellectu eſt qꝺ-
daꝫ operatuꝫ ipſius: ꝑ qꝺ tñ intellectus venit in cogni-
tionē rei exterioris: ⁊ ſic eſt 2ᵐ quo itelligit̄.) Hec ille.
¶ Ex quo pꝫ ꝙ ꝯceptio: ⁊ rō: ⁊ vbū opatū ab intellcū
ſm eū dr̄ ꝗdditas. Cū igit̄ attributa habeāt diuerſas
rōnes. ſequit̄ ꝙ hñt diuerſas ꝗdditates: ⁊ ꝯñter diuer-
ſas formalitates: iſte tñ formalitates ſunt in intellcū
nr̄o ſubiectiue: ſed in deo ſicut in fundamēto ⁊ radice
ſue veritatis. in itellectu nr̄o ſunt actualiter diſtincte:
⁊ actualiter plures: ſed in deo ſunt vnuꝫ ⁊ indiſtincte
tam in actu: q̄ȝ in potentia reali: ſeu actualiter plures ⁊
diſtincte in intellectu: ſꝫ virtualiter ſunt plures in ob-
iecto: ⁊ ideꝫ eſt dūmō caueat̄ error. ¶ Ex ꝗbus oib⁹
pꝫ ꝙ iſtarū rōnū vel formalitatuꝫ pluralitas in nullo
p̄iudicat diuine ſimplicitati. ¶ Item ꝙ attributoruꝫ
multitudo ſm rōnē in nullo ēt ei derogat: qꝛ oia ſunt
vnū in deo: lꝫ rō vni⁹ nō ſit rō vel formalitas alteri⁹.
Et in hoc p̄mus terminatur articulus.

Quantum ad 2ᵐ articulū contra p̄maꝫ conclu-
ſionem: ꝙ. ſ. attributa diuina diſtin-
guantur pluſquā per intellectū ex natura rei arguntur
ſm Scotum ⁊ ſequaces ſuos. i6. medijs. ¶ Primum
eſt tale. Nullū ens reale neceſſario p̄ſupponit aliqꝺ
qꝺ ſit factū ab intellectu: ens eni reale pōt eē circūſcri-
pto omni opere intellectus: ſꝫ perſone diuine ſunt rea-
liſſime ⁊ preſupponūt diſtinctionē intellectus ⁊ volū-
tatis. alioquin nō magis ſpūs ſctūs ꝓduceret̄ per mo-
dum volūtatis q̄ȝ filius. nec ecōuerſo. ꝗ intellectus et
voluntas diſtinguunt̄ omni alio circūſcripto. ¶ Se-
cundū eſt tale. Productiuū eiuſdē rōnis nō determi-
nat̄ ad certā pluralitatē. qua rōne eni ꝓducerent̄ duo
poſſent ꝓduci infinita: ſꝫ diuina eēntia eſt p̄cipiuꝫ ꝓ-
ductiuū determinatū ad certā pluralitatē: puta ad ꝑ-
ſonā filij ⁊ perſonā ſpūs ſcti. ꝗ neceſſe eſt: ꝙ ſit exiſtēs
alterius rōnis ꝓut eſt p̄cipiū ꝓductiuuꝫ huius vel il-
lius. eſt aūt p̄cipiū ꝓductiuū ex natura rei. igit̄ eſſen-
tia ex natura rei eſt alterius ⁊ alterius ratiōis: ⁊ ꝑ ꝯñs
eſt in ea diſtinctio rōnum p̄ter oēm actuꝫ intellectus.
¶ Tertiū eſt tale. Circūſcripto omni actu itellectus
deus eſt veriſſime btūs. nullus enim intellectus facit
eū btm̄ ꝑ actū ſuū: ſed conſtat ꝙ deus eſt beatus ꝑ in-
telligere ⁊ velle. ꝗ intelligere ⁊ velle in deo ſunt ex na-
tura rei. ¶ Quartū eſt. Circūſcripto oi actu intellect⁹
de⁹ hꝫ oēm ꝑfectionē ſimplr̄: alias de⁹ nō eſſet ꝑfect⁹
niſi intelligeret̄ a nobis: qꝺ falſum eſt. tūc eni de⁹ non
eſſet illud: quo maius excogitari nō pōt: qꝛ mai⁹ eſt qꝺ
eſt ꝑfectū ex nā rei ⁊ in exiſtentia q̄ȝ qꝺ eſt perfectū ſo-
lum in intellectu: ſed oēs perfectiōes ſimpliciter non
poſſunt poni in deo: quin aliqualiter diſtinguant̄. ſi. n.
nō diſtinguerent̄: ſed eſſent id ipꝫ: qꝺ diuinitas omni-
modo. tūc nō eſſet niſi vna ꝑfectio ſimpliciter: vtpote
diuinitas. ¶ Et iterū. Nulla eſſet ꝑfectio in creaturis
formalr̄: cum in ipſis nō exiſtat diuinitas formaliter.
¶ Et adhuc. Act⁹ ⁊ forma diſtiguit ⁊ ſepat. 7. metap.
⁊ ꝑ ꝯñs ſi iuſticia eſt actualr̄ ⁊ formalr̄ in deo: actu di-
ſtinguit̄ a ſapia: ⁊ ſic de alijs. ¶ Et iteruꝫ. Si ex nā rei
ſunt in deo hꝫ ꝑfectiōes. erūt ibi diffinitiōes eaꝝ: diffi-
nitio. n. eſt terminus. vñ hꝫ finire ⁊ diſtinguere. erunt
ergo ibi diffinitiue. ¶ Et iteꝝ. Cū ens ⁊ vnū cōuertā-
tur: ſi ibi eſt ꝗdditatiua ratio ſapientie: eſt ibi ꝗdditati-
ua vnitas: per quā ſapiētia ſic eſt ſapientia: ꝙ nō eſt iu-
ſticia: nec ecōuerſo. equinitas eſt tm̄ equinitas ſꝫ Aui-
cēnaꝫ: ⁊ eodē modo ſapientia eſt tm̄ ſapientia. Relin-
quit̄ ergo: ꝙ hꝫ perfectiōes diſtinguant̄ in deo ex na-
tura rei. ¶ Quintū eſt. Illa que intelligunt̄ diſtincte
itellectu intuitiuo hñt diſtinctionē ex nā rei. in hoc. n.
differt intuitiua notitia ab abſtractiua: ꝙ intuitiua con-
cernit exiſtentiā ⁊ actualitatē rei: ſed diuine ꝑfectiōes
intellectu intuitiuo diſtincte cōcipiunt̄: qꝺ pꝫ: qꝛ deus
intuet̄ ſuā bonitatē: ⁊ ſuā veritatē: ⁊ alias perfectiōes.
beati ēt amant bonitatē diuinā. nō aūt amant niſi qꝺ
intuent̄. Relinquit̄ ꝗ ꝙ iſte perfectiones diſtinguant̄
in deo ex natura rei. ¶ Sextuꝫ eſt. Qꝫ in quocūqꝫ ſi-
gno ꝯtradictoria verificant̄ de aliquo: opꝫ ꝙ ibi ſit ali-
qua multitudo: alias ꝯdictoria verificarent̄ de eodeꝫ
penitus: qꝺ eē nō pōt: ſꝫ circūſcripto oi actu itellectus
memoria ⁊ volūtas ſe hñt ſic: ꝙ de ipſis verificantur

Cōtra p̄maꝫ ar. Sco. ⁊ ſe quaces.

Nō non ſunt oīno idem.

ideſt nõ plures rõnes:ita ꝙ ipſa res ſit hec rõ ⁊ illa:nec
alio plures res in eſſe reali:ſ3 tm̃ in eẽ obiectiuo.ſ.q2 ẽ
obiectũ pluriũ rõnũ ⁊ cõceptionũ:⁊ ẜm ꝙ eſt obiectũ
vnius eſt aliud a ſeipſa ẜ3 ꝙ eſt obiectũ alteri⁹. ¶ Cõ-
tra. Aut itelligis ꝙ eſt plura obiectiue.i.plura obiecta:
ſic ꝙ obiectũ vnius cõcept⁹ nõ eſt obiectũ alteri⁹. Aut
eſt plura obiectiue:ideſt eſt obiectũ pluriũ ꝯceptionũ:
nõ tñ eſt aliud obiectũ vni⁹ cõcept⁹ ab obo alteri⁹:ſ3
idẽ. Si p̄ modo:aut ipſa res eſt p̄ciſe obm̃ ꝯcept⁹:⁊ tũc
cũ res ſit vna tm̃mõ:nõ erunt plura oba. Aut non ipſa
res p̄ciſe eſt obm̃:ſ3 aliqd aliud factũ in ipſa ab intelle
ctu qcqd ſit illud ſimul cũ ipa re eſt obiectũ:⁊ qõcũq3
hoꝝ duoꝝ dr̃:cũ ſolũ ſint plura in eſſe obiectiuo per
reſponſionẽ:ſeqr̃ ꝙ ipſa res p̄ciſe nõ diſtinguit̃ a ſe-
ipſa:ſ3 tm̃mõ illa entia facta per intellectũ circa rẽ:vl'
aggregata ex illis diſtinguunt̃. Si 2° mõ dicat̃:tũc nõ
eſt aliqua pluralitas niſi in ꝯceptionib⁹ vel rõnib⁹:⁊ ꝑ
ꝯñs illi ſoli diſtinguunt̃:⁊ non res ipſa. ¶ 3^m eſt tale.
Nullis rõnibus res ipſa fit nõ ipſa. g̊ nullis rõnibus
ipſa res fit diſticta a ſeipſa:cũ igit̃ ſine rõnib⁹ nõ ſit di-
ſtincta a ſeipa:ꝑ rõnes ẽt nõ eſt diſtincta a ſeipſa.añs
p3:⁊ vtraq3 ꝯña ꝓbat̃:q2 ſeqr̃:hec res eſt diſtincta a
ſeipſa. g̊ alia a ſeipſa:⁊ vltra.igit̃ ipa nõ eſt ipſa. ¶ S3
dices ad añs:ꝙ veꝝ eſt intelligẽdo ſic:ꝙ nullis rõnib⁹
res ipſa fit ñ ipſa ẜ3 rẽ:vt ſortes nõ fit ꝑ rõnẽ nõ ſortes
realiter:ſ3 nõ eſt incõueniẽs:ꝙ ꝑ rõne res aliqua fiat
nõ ipſa ẜm rõnẽ:vñ res ẜm vnã rõnẽ eſt non ipſa ẜm
aliã. ¶ Cõtra. Cũ dicis res ẜm rõnẽ:aut ſumis re3 ⁊ rõ-
nẽ ſimĺ:⁊ hoc totũ dicis nõ eẽ ipſa3 ẜm aliã rõnem.i.
aliud totũ aggregatũ ex ipſa ⁊ alia rõne q̃litercũq3 in-
telligi poſſit aggregatio illa:⁊ in hoc ſenſu veꝝ eſt qõ
dr̃ ꝓpter alietatẽ rõnũ implicatarũ:ſ3 ſic nõ eſt reſpon
ſio ad argumentũ:q2 nec ꝯtra hoc inducit̃. Aut ſumis
rẽ ipſa3 p̄ciſe ẜm ſe:que illis rõnibus ꝯſideret̃:⁊ tũc eſt
ſenſus:ꝙ res ꝯſiderata vna rõne eſt nõ ipſamet conſi
derata alia rõne:qui ſenſus eſt ex toto falſus:cũ eade3
res pluribus cõſideratiõibus ⁊ rõnibus poſſit cõcipi:⁊
ſic ſupponit̃ i ꝓpoſito. ¶ 4^m ẽ tale. Quia cũ dr̃ ꝙ vna
res diſtinguit̃ rõne a ſeipſa:aut intelligit̃ diſtingui rõ-
ne.i.a rõne tanq̃ agente diſtinguente:ſicut dicim⁹ ꝙ
intellectus diſtinguit aliq̃ ab inuicẽ:⁊ hoc mõ impoſſi
bile eſt:aliquã rem per intellectũ vel ab intellectu nõ
ſolũ realr̃:ſed obiectiue diſtingui a ſeipſa:q̃uis intelle
ctus vnã rem poſſit diſtinguere ab alia:⁊ vna3 in ſeipa
diſtinguere.ſ.vnã eius ꝑtẽ ab alia:⁊ vnã medietatem
contineri ab alia:⁊ mãm a forma:⁊ omnis res:q̃ ſic in
ſe vere ꝑ intellectũ diſtinguit̃:vere in ſe ẽ ꝯpoſita:nul
la tñ ꝑ intellectũ a ſeipſa diſtinguit̃:ſiue ſit ſimplex:
ſiue cõpoſita:ſic ꝙ ipſa tota ſit qõ diſtinguit̃:⁊ ipſa to-
ta ſit:a quo diſtinguit̃. Aut intelligit̃ diſtingui rõne.i.
ꝑ rõnẽ tanq̃ ꝑ formale diſtinctiuũ:⁊ hoc põt intelligi
dupliciter. Uno mõ tanq̃ ꝑ diſtinctiuũ intrinſecũ:ſic
vna res ꝑ ſuã formã intrinſecã diſtinguit̃ ab alia:vel
per aliquã eius partẽ intrinſecã:⁊ hoc mõ ẽt eſt impoſ-
ſibile aliquã rẽ ẜm ſe diſtingui rõne a ſeipſa:cũ rõ non
ſit intrinſeca rei. Alio mõ põt intelligi diſtingui rõne
tãq̃ diſtinctiuo extrinſeco:ſicut dicimus ſuba3 iſtam
diſtingui ab alia ſuo accñte vl' q̃litate:⁊ h̃ mõ ẽt ipoſe
eſt vnã rem diſtingui a ſeipſa rõne:q2 quecũq3 diſtin-
guunt̃ ſic per extrinſeca diſtinctiua:neceſſe eſt diſtin-
gui eẽntialr̃:ſiue ſeipſis p̄ mõ:ſiue aliq̊ ſui:ſic ꝙ nõ pre
ciſe ꝑ illa extrinſeca diſtiguũt̃. Hoc p3:qm̃ ſi i vna ſub
ſtantia ſunt plures q̃litates:nõ ex hoc ipſa diſtinguit̃
qualitate vel qualitatibus a ſeipſa:qm̃ qualitas diſtin
ctiua nõ eſt cõis illi:qõ diſtinguit̃:⁊ illi a quo diſtingui

tur:ſed alteri tm̃ ꝓpria:ſed vtiq3 vna ſuba diſtinguit̃
per ſuã q̃litatẽ ab alia ſuba quadã:⁊ hec q̃ diſtinguit̃
eſt eſſentialiter alia ſuba ab alia:a qua diſtinguit̃. ſi g̊
res aliqua diſtinguit̃ rõne ab aliqua re:hoc mõ neceſſe
eſt eas eſſe diſtinctas res:⁊ ꝑ ꝯñs ipoſe eſt vnã rẽ a ſe-
ipſa rõne diſtingui. ¶ 5^m eſt tale. Nulla res diſtingui-
tur a ſeipſa aliquo mõ ꝓpter cauſationẽ q̃rũcũq3 rõnũ
in ipſa:vel circa ipſam. g̊ nulla res diſtinguit̃ a ſeipſa
aliquo mõ ꝓpter q̃ſcũq3 exceptiones:vel rõnes ꝑ itel-
lectũ formatas de ipſa:t3 ꝯña ꝑ locũ a maiori ad mi-
nus:magis eñi videret̃ ꝙ res diuerſe facte in aliqua
vna re:⁊ diuerſe actiones reales deberent facere rem
illã aliq̊ mõ differre a ſeipſa q̃ cõſiderationes aĩe.tu3
q2 tales res facte in illa:q̃ ſunt ſubiectiue in illa:rõnes
aũt nõ ſunt ſubiectiue in re ſ3 in aĩa:tũ q2 realis actio
magis eſt apta tranſmutare ⁊ diuidere rẽ q̃ cõſidera
tio nr̃a:vñ ꝓpter nr̃m affirmare vel negare res nõ mu
tantur.añs p3:q2 ſi ſit aliq̃ ſuba hñs in ſe plures quali
tates diſtinctas:q̃uis ille q̃litates diſtinguãt̃ inter ſe
⁊ aggregata ſilr̃:ipſa tñ ẜm ſe p̄ciſa a qualitatib⁹ nõ
diſtinguit̃ a ſe:q2 nec realiter:cũ ſit vna res numero in
diuiſa:que eſt vtriuſq3 ſubiectum:nec rõne tm̃. tũ q2
ille q̃litates nõ ſunt rõnes ſed res:⁊ ꝑ ꝯñs diſtingui ꝑ
illas:nõ ẽ diſtigui ꝑ rõnes. ¶ Inſuꝑ q2 ſicut nihil ꝑ rõnẽ
diſtinguit̃ ab aliquo realr̃.ſic nec ꝑ rẽ diſtinguit̃ rõne
ab aliq̊.tũ q2 diſtinctio rõnis nõ eſt p̄ter opationẽ aĩe:
ſ3 tales q̃litates ſunt in illa ſuba p̄ter opationẽ aĩe:eſto
ꝙ nũq̃ ꝯſideret̃. g̊ ꝑ illas nõ diſtiguit̃ rõne a ſeipſo:⁊
ꝑ ꝯñs nlĺo mõ. ¶ Itẽ q2 eſto ꝙ vna res videat̃ plib⁹
viſionibus:ſ3 viſiones ille ab inuicẽ ſint diſtincte:ipſa
tñ nõ diſtinguit̃ viſione a ſeipſa:ita ẽt dato ꝙ vna res
cõcipiat̃ plibus rõnib⁹:ipſa nõ diſtinguit̃ rõne a ſeipa:
ſ3 ille rõnes tm̃ mutuo diſtinguũt̃. ¶ 6^m eſt tale. Nul-
lum ens rõnis diſtinguit̃ re:vel ẜm rem:vel ꝑ rem a ſe
ipſo. g̊ nulla res diſtinguit̃ ente rationis:vel rõne:ſeu
ꝑ rõnẽ a ſeipſa.t3 ꝯña ſatis apparenter:q2 nõ minus
res eſt ipſa q̃ ens rõnis ẽ ip3:nec illõ ſibi eſt magis idẽ
q̃ illa ſibi:⁊ ſicut eẽ idẽ vel diuerſu3 re eſt ꝓpriũ rei ⁊
enti reali:ſic eſſe idẽ vel diuerſum rõne ꝓpriũ eſt enti
rõnis:q̃re ſicut ſe h3 diſtingui re ad ens rõnis:ſic diſtin
gui rõne ad ens reale. ¶ Ex qb⁹ oĩb⁹ vr̃:ꝙ nlĺa res ex
tra aĩa3 diſtinguit̃ rõne a ſeipſa:imo q̃cũq3 diſtinguũ-
tur rõne nõ ſũt eadẽ res:cũ igit̃ ꝑfectio attributalis ſit
vera res extra aĩam:⁊ nõ rõ:nec rõnẽ includẽs:cũ non
ſint diuerſe res extra aĩa3:iuſticia dĩna:⁊ ſapia:⁊ ſic de
alijs attributis:ſeqr̃ ꝙ nullo mõ diſtinguũt̃ rõne:cu3
ſint eadẽ res. ¶ Cõtra eandẽ ꝯcluſionẽ arguit Aureolus
3°.q.hui⁹ diſtinctiõis multiplr̃:⁊ p̄ ſic. Illa que nullam
rõnẽ abſolutã vel reſpectiuã determinatã iportant p̄n
cipalr̃ ⁊ i recto:ſ3 tm̃ cõceptũ determiatũ cũ cõnotato
determiato ñ dñt diuerſas rõnes:ſ3 attributa:vt iuſti^a:
ſapia:intellect⁹:volũtas:eternitas:imenſitas ſunt hm̊.
ergo nõ dicũt diuerſas rõnes:nec ꝯñter diſtinguũt̃ rõ-
ne.ꝯña eſt bona:⁊ a^{ns} manifeſta eſt:ſ3 h^{ns} ꝓbat̃ multi-
pliciter. ¶ Pͦrio ſic. Nã itellect⁹:volũtas:ſapia:⁊ hm̊ i
recto ⁊ p̄ncipalr̃ nõ dicũt in ſe cõceptũ entis:q eſt de-
nudat⁹ ab oĩ rõne determinata:ſ3 in obliquo dicãt̃ ali-
qõ determinatũ cõnotatũ vt p3:nã intellectus iportat
illud:cui res ſunt p̄ſentes in eẽ obiectiuo:ſilr̃ volũtas
illud qõ i aliud inclinat̃ poſt app̄heñſionẽ intellectiuã:
iuſticia vͦ illõ:quo qs reddit vnicuiq3 qõ ſuũ eſt:⁊ ſic
de ceteris.conſtat aũt ꝙ in oĩbus iſtis ꝯceptibus nihil
eſt determinatũ p̄ncipalr̃:ſ3 ſolum connotatiue:cum
enim cõcipio hoc qõ dico:illõ quo qs reddit vnicuiq3
⁊c.ly illõ q̃ nõ eſt aliqd determinatũ:ſ3 p̄t ꝯpetere oĩ

Contra eandem Aureo. diſtin. 8.q.3. arti.2°.

Utrum attributa importent determinatam rõne3 in recto p̄ncipaliter.

rá ⁊ rõni: eodẽ modo põt induci de ceteris attributis.
¶ 2°. pbatur eadẽ hoᵉ ſic. Illud qd cũ omni re ⁊ rõne
coincidere põt: nõ importat determinate aliquã rẽ: aut
rõnẽ: tale enim importat directe conceptũ entis abſtra-
hentẽ ab oī re ⁊ rõne determinata: ſed cõſtat q͂ ↄcept⁹
attributales ſũt hõ: vt pz de ſapia: que cũ ſit illud quo
verũ ponit̃ in eſſe conſpicuo: ⁊ pſpecto: ⁊ obiectiue
formato: ſi hoc fiat p qualitatẽ ſicut in nobis: illa qua-
litas erit ſapia. Si vo p eſſentiã ſit in deo: illa erit ſapiẽ
tia: ⁊ generalr̃ q̃cũqz res h̃ faceret illa erit ſapia: imo
ẽt digit⁹: ⁊ ita de alijs attributis. ¶ Et ſi dicat̃: q͂ coinci
dit in omnez rõnẽ aliquo addito: nõ valet: q2 qualitas
que eſt ſapia nr̃a per ſuã ppriã rõnẽ q̃ eſt talis res ac-
cidentalis ⁊ talis qualitas: ponit res in eſſe formato: ⁊
ſilr̃ diuinitas p ppriã rõnẽ diuinitatis: ⁊ nõ p aliã ratio-
nẽ mediã hoc facit: ⁊ ita ſapia coincidit in plures rõ-
nes nullo addito. ¶ 3°. ad eandem minorẽ arguit ſic.
Si aliqua rõ cõis importet̃ p attributum pticipata ab
oibus qbus cõpetit illud attributũ: aut erit cõis qddi-
tatiue ſicut aĩal oĩ aĩali: aut erit cõis quaſi accñtaliter.
ſed non põt dici pmũ. tũ q2 deo ⁊ creature aliqd eſſet
cõe qdditatiue importans determinatã rõnẽ: ⁊ tũc illa
determinata rõ haberet rõnẽ ſuperioris: ⁊ vl̃is: ⁊ pdica
bilis in qd de plurib⁹ alterius rõnis: ⁊ tũc nõ apparet
cur nõ eſſet genus. tũ q2 a ſapia creata ⁊ icreata abſtra
heret̃ vna cõis rõ pdicabilis in qd: ⁊ eſſet aliquod cõe
vniuocũ ſapientie create ⁊ icreate. tũ q2 tũc a ſapiẽtia
creata abſtraherent̃ due rõnes qdditatiue: quaꝝ vna
nõ contineret̃ ſub alia. ſ. qualitatis rõ: ⁊ rõ ſapie cõis:
cõſtat eniz: q͂ rõ ſapientie nõ pdicat̃ qdditatiue de rõ-
ne qualitatis. ſm hoc g̃ ſapia creata continebitur ſub
Cap. 3°. duabus qdditatiuis rõnibus: qd eſt cõtra regulã phi
predicamentis dicentis: q͂ diuerſoꝝ generũ ⁊ nõ ſub-
alternatim poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpecies ⁊ drĩe: ⁊ idem
eſt de omni pdicato qdditatiuo. Nec põt poni 2ᵐ: tũc
eniz ſequeret̃: q͂ qualitas: q̃ eſt in aĩa: nõ eſſet formalr̃
ſapientia: ſed p quãdaz rõnẽ additã ſi ſapientia in cõi
diceret quidã rõnẽ accidentalẽ participatã ab oibus
ſapiẽtijs: qd nõ eſt veꝝ. Relinquit̃ ergo q͂ ſapiẽtia nõ
dicat aliquã rõnẽ determiatã: ⁊ idẽ pz de alijs attribu-
tis. ¶ 4°. ad idem arguit ſic. Si attributa dicerent ⁊c.
pari rõne verũ: bonũ: vnũ ⁊ alia tranſcẽdentia dicerẽt
aliquã vnã rõnẽ: cũ iſta ſint de attributis: ſed cõſtat q͂
nõ dicũt: ſi eniz veꝝ diceret aliquã ⁊c. illa eſſet vna: ⁊
bona: ⁊ vera: ⁊ ſic pcederet̃ in infinitũ: vñ cũ oĩs ratio
determinata includat iſtud: impoſſe eſt q͂ ipſa impor-
tet vnaz determiatã rõnẽ. ¶ 5° ad idẽ ſic. Unũqdqz
cognoſcit̃ ex ſua ppria diffõne: ſed cõſtat q͂ in diffõne
attributi cuiuſlibet nihil determinatũ exprimit̃ pnci-
palr̃ ⁊ in recto: ſed ſolũ cõnotatiue ⁊ in obliquo. ſi eniz
diffiniat̃ ſapia: dicet̃ q͂ eſt illud: quo res obiectiue lu-
ceret: hoc aũt in recto illud quo: ⁊ h̃ nihil determinatũ
dicit: in obliquo aũt ponit̃ relucentia rerũ obiectiua: ⁊
ita de iuſticia ⁊ ceteris. g̃ nullũ attributũ dicit pncipa-
liter ⁊c. ¶ 6°. ad idem ſic. Impoſſibile eſt plures ratio
nes diſpatas de eodẽ pdicari qdditatiue: ſequeret̃ eniz
q͂ de eodem poſſent formari plures qdditates: ſz oẽs
pfectiones pdicant̃ in qd de deo: dicit eniz Anſelmus
monol. 16°. Cũ ſi querat̃ õ ipſa ſũma natura videlz de
diuinitate quid ſit: nihil verius respondet̃ q̃ iuſticia:
qm̃ ſũma natura nõ pprie dr̃ qd habet iuſticiã: ſz qd
exiſtit iuſticia: qd vero in exemplo iuſticie ratũ eſſe cõ
ſpicit̃: hoc de omnibus que ſimiliter de ipſa ſũma nã
dicuntur intellectus per rõnem ſentire conſtringitur.
q2 qd enim de illa dicat̃ non qualis vel quanta ſit: ſed
magis quid ſit demonſtrat̃: illa eni eſt ſũma eẽntia ſũ
ma vita: ſũma magnitudo: ſũma pulchritudo: ⁊ mul-
ta alia que ibi ponit Anſelmus. g̃ iſte pfectiones nõ di
cunt determinatas rationes. ¶ 7°. ad idem arguit. Si
ſapientia in cõi dicit vnaz aliquã rationem determia
taz: que ſit cõis deo ⁊ creature: aut illa eſt abſoluta: aut
reſpectiua. Nõ 2ᵐ: q2 aut poneret reſpectum realem: ⁊
tunc eſſent multe relationes: cum tamen non ponant̃
aliquę reales in deo niſi pprietates perſonales: aut di
ceret reſpectum rationis: qd nõ eẽ põt. Tum q2 reſpe
ctus rationis non eſt perfectio ſimpliciter: cum ſit ens
diminutum. Tum q2 hõ reſpectus fiunt ab intellectu:
⁊ ita deus nõ eſſet perfectus niſi aliquis intellectus fa
bricaret in eo iſtos reſpectus rationis. Nec poteſt dici:
q͂ ſint abſolute hõ rationes: q2 tũc deus nõ eſſet beatus
niſi per talez rationez: nec iuſtus: nec bonus p eſſentiã
cuius oppoſitũ clamat veritas fidei ⁊ phie. g̃ cõcept⁹
attributales nõ important aliquã determinatã rõnez:
⁊ ſic pz minor pbanda. Iſta aũt ſeptẽ argumenta facit
Aureolus nõ ↄtra ſolũ ſcm̃ doctorẽ: ſed gnal̃r cõtra eũ
⁊ contra Scotũ: Henricũ: Durandũ: Godofredũ: ⁊ oẽs
alios qui ponunt hõ attributa rõnes determinatas im
portare: ⁊ in hoc dicit oẽs decipi. ¶ Sed 2°. loco ſpã-
liter arguit contra poſitionẽ ſci doctoris ſic. Tanta eſt
infinitas realis diuine eẽntie: quãta eſt infinitas ſz rõ
nẽ diuine pfectionis: eque eniz illimitatus eſt deus ſz
rem ſicut ſm rõnẽ: ſed nõ obſtante reali illimitatione
dei tota res diuinitatis cõcipit̃ vno cõceptu: nec parti
culant̃ ↄceptiones de realitate infinite diuinitatis. g̃ nõ
obſtante illimitatione diuine pfectiõis tota poterit cõ
cipi vna cõceptione. ¶ Et ſi dicat̃: q͂ hti lz totã rez di-
uinitatis cõcipiãt nõ tñ totaliter: vñ nõ adequãt totaz
rem diuinitatis. ¶ Sed qd hoc eſt veꝝ: nihilominus
nõ formãt nec diuidũt aut diſtinguũt diuinã realitatez:
ſz totã attigũt q̃uis diminute. ¶ Et eodẽ mõ dõz vr̃: q͂
attingunt totã pfectionẽ: nec equaliçãt: nec diſtinguũt
ſm diuerſas cõceptiones. ¶ 2°. ſic. Manente eadem
cã manet idẽ effect⁹ rõne: ſz qdlibz attributũ eſt infini
tum formalr̃: ſapie eni diuine nõ eſt numer⁹ ſm pphe
tam: nec mĩe dei eſt finis aliquis: ⁊ ſic de pfectionib⁹
alijs. g̃ ſi illimitatio diuina ⁊ limitatio intellectus ſũt
cã: q͂ de diuina pfectione forment̃ multe ↄceptiones ẽt
formabũt̃ de diuina ſapia ⁊ alijs attributis. ¶ Et cõfir
matur: q2 cũ q̃lz ps infiniti ſit infinita: qdlibet attribu
tũ poterit dici plura: ⁊ ſic i infinitũ. ¶ 4°. ſic. Si ex limi
tatiõe intellect⁹ ſequeret̃ attributoꝝ diſtinctio: quãto
intellect⁹ eẽt finitior ⁊ magis limitat⁹: tãto cõciperet
plures pfectiões ⁊ formaret plures concept⁹ attributa-
les in deo: multiplicata. n. cã multiplicat̃ effect⁹: ſz an-
gelus iferioris hierarchie hz itellectũ magis diminu-
tũ q̃ angel⁹ ſupior: ⁊ hõ q̃ angel⁹: ⁊ ruſtic⁹ magꝭ q̃ ma
giſter in theologia. g̃ ruſtic⁹ plures ↄcept⁹ formabit q̃
doctor ſubtilis: ⁊ hõ q̃ angelus: ⁊ angel⁹ inferior q̃ ſu-
premus: ⁊ oĩa que ſũt abſona: ⁊ ↄ illud qd experimur.
¶ 5°. ſic. Qñcũqz eſt cõceptuũ multitudo pp finitatio
nẽ cõcipiẽtis: oẽs illi ↄcept⁹ ſunt eiuſdẽ rõnis: vt pz õ
videntibus albedinẽ clari⁹ ⁊ mi⁹ clare: viſiões enim
eoꝝ ſũt eiuſdẽ rõnis: vñ cõceptiones beatorũ: q̃s ſm
gradũ maiorẽ ⁊ minorẽ hñt de deo eiuſdẽ rõnis ſunt:
ſed cõcept⁹ attributales ſunt alteri⁹ rõnis obiectiue. g̃
eoꝝ diſtinctio nõ oritur ex limitatione itellect⁹. ¶ 6°.
ſic. Illud qd eſt ſũme vnũ diuidi nõ põt. ſz diuina pfe
ctio eſt ſũme vna. g̃ diuidi ⁊ limitari nõ põt. g̃ nõ ſunt
ↄceptiões limitate cõceptus attributales. ¶ Et ſi dica
tur: q͂ intellectus põt diuidere ea: q̃ ſunt adunata in re

ſm Cōmentatorē.12°. metaphiſice cōmento.37°.(Di/
cendū:ꝙ intellect⁹ pōt quidē formare diuerſos ꝯceptus
de eadē pfectiōe:nō tñ illā rē diuidēdo.aut illā pfectio
nē ſic ꝙ aliqd aſſumat:ꝛ aliqd relinquat:imo p quālibꝫ
ꝯceptionē claudit totaꝫ pfectionē ꝛ totā rē.) Hec ille
ibidē. ¶ Sꝫ qꝛ diſ.8ª.q.1.ponit alia argumenta:q̄ vīr
cōtra poſitionē nr̄am.ea ꝑ ꝑ arguit̄.7°.ſic. Qñcūqꝫ aliq
cōcept⁹ ſic ſe hñt ꝙ vn⁹ addit ad alterū:neceſſe eſt il/
lud qḋ cōcipit̄ p pmū:ꝛ illud qḋ cōcipit̄ p 2ᵐ fundare
penit⁹ eādē vnitatē nō ſolū rei ſꝫ rōnis:imo nec poſſet
pmū a 2°. cōceptibiliter ſeparari:qꝛ ſi de eo oppoſitum
pdicari ſeq̄t̄ oppoſitū ſubiecti:ſi eni illud qḋ p pmum
cōcipiebat̄ hꝫ ꝓpriā vnitatē:ꝛ pōt ſeorſuꝫ intelligi 2ᵐ
addet ſibi qḋ eſt oppoſitū illi⁹:qḋ ponebat̄:ſꝫ ſi aliquis
ꝯcipit eēntiā diuinā:ꝛ poſt ꝯcipit ſapiāꝫ vel aliud attri
butū:nihil addit ad illud qḋ prius concipit:qꝛ ſi ſic aut
addit rem:aut ſolā formalitatē inexiſtenteꝫ ex nā rei:
aut rōnē fabricatā p intellectū:ſed cōſtat ꝙ nō addit
rē aliam:alias eēt res addita:ꝛ ponēs in numeruꝫ qḋ
eſt falſuꝫ. Cōſtat etiā ꝙ nō addit aliā formalitatē ſine
realitate:qꝛ tūc ſapiens diuin⁹ nō eſt ſapiens realiter:ſꝫ
formaliter tm̄:p ſapiētiā eniꝫ cū non ſit niſi formalitas
nō eſt deus ſapiens:cōſtat aūt ꝙ nō addit ſolā rōneꝫ:
qꝛ tūc deus nō eſſet niſi ſapiens ſm rōneꝫ:qḋ eſt error.
¶ Ex quo igit̄ cōcipiēs ſapiam nō addit ſolā rōnē ad
cōceptū eſſentie:nec ſolā formalitatē:nec addit reali/
tatē:neceſſe eſt dicere:ꝙ nihil addit.ḡ cōcipiendo eēn/
tiam cōcipiebat̄ ſapia ꝛ bonitas ꝛ hꝫ:imo ꝯcepto vno
attributo cōcipiunt̄ oīa p eandeꝫ rōnē factā. ¶ 8°. ſic
quidē. Qñcūqꝫ aliq̄ ſunt talia:ꝙ ſub ꝓprijs rōnib⁹ ſunt
res mere abſqꝫ imixtione rōnis aut cōcept⁹:ſi illa nō
ponūt in numerum:nō pōt vnū illo℞ p intellectū ab
alio ſeparari:da.n.op̄m:ꝙ rō vni⁹ a rōne alteri⁹ ſepet̄ ꝛ di
ſtinguat̄ ſeq̄t̄ ēt:ꝙ realitas poterit a realitate ſeparari:ꝛ
habebit ꝓpriaꝫ diſtinctionē ꝛ vnitatē:ꝛ p ꝯñs ille res
ad inuicē ponēt in numerū:ꝛ facient dualitatē. Si.n.
das ꝙ rōnes illo℞ ponūt in numeruꝫ:ꝛ poſſit vna ab
alia p intellectū ſeparari:res vero nō ponāt in numeruꝫ
ſequit̄ ꝙ talia ſub illis rōnibus non erāt res mere:ſed
res cū admixtione alicuius:qḋ diſtinguit̄ remanente
re penitus indiſtincta:ſed ſapia inq̄tū ſapia ꝛ ſub ꝓpa
rōne ſapientie eſt veriſſima res abſqꝫ admixtione rō
nis vel concept⁹:ꝛ iuſticia eodē modo.ḡ vt ſic non po/
nunt in numerū:nec inq̄tū diuina ſunt:pñt per intelle
ctum pſcindi. ¶ 9°. ſic. Sicut deus vel diuina eſſentia
eſt vnū aliqd realiter:ita eſt vnū aliqd cōceptibiliter:ſꝫ
nihil in quo ſunt plures cōcept⁹ eſt vnum cōceptibilr:
niſi illi concept⁹ habeant inter ſe aliquā vnionē.ḡ ne/
ceſſe eſt ꝙ cōceptus exiſtētes in deo nō ſolū inq̄tum
ſunt res:imo inq̄tū ſūt ꝯcept⁹ habeāt inter ſe vnionē
ꝛ cōnexionē:alioqn nō erit vnū ꝯceptibile:nec vnum
formale obiectum intellectus. ¶ 10. ſic. Illa que ſunt
oīo vnum in ꝯſideratione non diſtinguunt̄ rōne:ſed
Anſelmus dicit monol.17°.ꝙ oīa que dicunt̄ de ſum
ma ſubā:dicit̄r de ea vno mō ꝛ vna ꝯſideratione:nō eni
ſm aliuꝫ modum:aut ſꝫ aliā ꝯſiderationē dicit̄r de ea
iuſticia:aut ſapia:ꝛ ſic de alijs.igit̄. ¶ 11°. ſic. Nō eſt p
fectius iuſticia illa q̄litas creata:q̄ eſt in mente iuſti q̄
diuinitas:alioqn pfectiōes ſimpliciter interiori mō ꝛ
pfectiori attribuerent̄ creaturis q̄ deo. Silr aūt nec
q̄litas exñs i mēte ſapiētis ē pfecti⁹ ſapia:ꝛ ſic de alijs:
ſed cōſtat ꝙ qualitas iuſticia eſt iuſticia per ſuam ꝓ
priam rōnē:ꝛ ſilr habitus ſapientis eſt per ꝓpriā rōnē
ſapientia.ḡ diuinitas per ꝓpriā rōnē erit ſapia:ꝛ iuſti/
cia:ꝛ ſic de pfectionibus vniuerſis:ex quo ſeq̄t̄:ꝙ oīa
attributa dicūt vnicā rōnē diuinitatis. ¶ 12°. ſic. Sic
deus eſt quo maius excogitari nō pōt in q̄libet pfectio
ne:ſic ꝛ rō diuinitatis dꝫ eſſe ſūma in oī pfectione:aut
igitur ſe hꝫ ad omnē perfectionē p moduꝫ ſubſtracti:
aut per modū cuiuſdā cōſtituti ex eis:aut p modū ſu
perioris determinantis oēs pfectiōes aliq̄ addito:aut p
modū determinātis eas:nullo penit⁹ addito:ſꝫ qꝛ oēs
pñt explicari p ipſaꝫ diuinitatē in ipſaꝫ coincidendo.
Nō pōt aūt dari pmū:qꝛ tunc non eſſet pfectiſſima in
trinſece:ſꝫ p modū ſubſtracti:ꝛ denoīatiue:ꝛ p ꝯñs
nō eēt illud:quo mai⁹ ex cogitari nō pōt i oī pfectiōe:
maius.n.eēt:ſi haberet oēm pfectionē intrinſece ꝛ qd/
ditatiue. Sed nec 2ᵐ dari pōt.tū qꝛ pfectiones ipor/
tant ꝯceptū cōfuſionis oī determinata rōne carētes:ꝛ
ita nihil pñt ꝯſtituere.tū qꝛ repugnat dīne pfectiōi ꝙ
conſtituat̄ ex oībus pfectionib⁹ tanq̄ totū ex ptibus.
tū qꝛ pfectiones dato ꝙ dicerēt determinatas rōnes
amitterēt terminos ſuos:ꝙ deberēt aliqd conſtituere:
vel ex eis aliqd vnū cōſtitui. Nec pōt dari 3ᵐ:qꝛ diui/
nitas conſtitueret̄ ex oībus pfectiōib⁹ in aliq̄ addito:
eſſet enim ibi cōpoſitio ex indeterminato ꝛ determina
bili:ꝛ nullū eo℞ eēt illud:quo mai⁹ excogitari nō pōt
ſm ipſam rōnē:qꝛ ꝓpria rō eēt extra oēm pfectioneꝫ
tanq̄ qd additū ꝛ determinās. Relinquit̄ ḡ ꝙ 4ᵐ oīo
ſit ve℞.ſ.ꝙ diuinitas ſic ſpecificet oēm pfectionē ſimpli
citer:ꝙ p ꝓpriā rōnem ſit quedā ſūma ſapia:ꝛ quedaꝫ
iuſticia:ꝛ ſic de alijs vniuerſis. ¶ 13°. arguit Aureolus
adhuc diſ.45.pbando:ꝙ nullū attributū diſtinguat̄
quocūqꝫ mō a diuinitate:aut inter ſe.ſic. Si pfectiōes
hꝫ ponerent intrinſece diſtinctionem aliquam rōnuꝫ
abſolutarū quocunqꝫ modo:vel p intellectum fabri/
catarū:ita vt dum concipit̄ diuina voluntas:cōcipere
tur aliq̄ rō abſoluta alia a rōne diuinitatis:oporteret
dare vnuꝫ de tribus.ſ.aut ꝙ rō diuinitatis ſe haberet
ad alias:vt quedā rō diſpata:aut quedā rō ex illis rō/
nibus integrata:aut quedā rō illis ſubſtracta:ſed non
pōt dari pmū ꝙ.ſ.ratio diuinitatis concipi debeat vt
aliqd diſperatū a rōne volūtatis:aut bonitatis:ꝛ iuſti
cie:ꝛ ſic de alijs:qꝛ ſꝫ h̄ ſeq̄ret̄:ꝙ hec ꝓpoſitio nō eſſet
va:deus inq̄tū de⁹ eſt ſapiēs vel volitiuus:qꝛ nō eſſet
ſapiēs ex hoc ipſo ꝙ ē de⁹:qꝛ nō p rōnē diuinitatis:ſed p
aliā additā:ꝛ ite℞ vna rō diſpata nō pdicat̄ de alia in
abſtracto:ſꝫ tm̄ denoīatiue:vñ nō pōt dici:ꝙ diuinitas
eēt ſapia vel volūtas:ſꝫ ſolū denoīatiue diuinitas eſt ſa
piēs:aut volēs. Nec pōt dari 2ᵐ:qꝛ tūc rō diuinitatis nō
eēt ſimpliciſſima rō ꝛ indiuiſibilis:cū integraretur ex
oīb⁹ hꝫ rōnib⁹:imo nec hēret vnitatē cōitatis:qꝛ quā/
titas ꝯtinua i deo nō eſt. Nec vnitatē ſimplicitatis:qꝛ
illa omnē pluralitatē excludit ꝛ actu ꝛ potentia. Nec
ꝯpoſitiōis:nā talis vnitas exigit ꝙ vnū ſit act⁹ ꝛ aliud
potentia:q̄ oīo repugnāt diuinis pfectionib⁹. Nec pōt
dari.3ᵐ.ſ.ꝙ rō diuinitatis debeat ꝯcipi ſubſtracta alijs
rōnibus:tūc eniꝫ eēt iperfectior oīb⁹:ꝛ pficeret̄ p oēs:
ꝛ ꝯpareret̄ q̄ſi mālis:vñ cū ꝯcipi nō poſſit vt rō diſpa
ta:nec vt integra:nec vt alijs ſubſtracta:neceſſe eſt ꝙ
ꝯcipiat̄ vt idemptificata intrinſece:ꝛ indiuiſibilr cui/
libꝫ pfectioni.ḡ hꝫ pfectiones nō diſtinguunt̄ penes
intrinſecas rōnes:ſed tm̄ extrinſece penes connotata.
¶ 14°. ſic. Idē eſt iudiciū de vna pfectiōe ꝙ poſſit vl
nō poſſit coincidere cuꝫ rōne diuinitatis ꝛ de oīb⁹ attri/
butis:ſꝫ ſi accipiat̄ vna pfectio:ſtatim demōſtrari pōt
ꝙ nō addit rōnē intrinſecā ad rōnem diuinitatis:imo
eſt ſimpliciſſime eadē rō indiſtinguibilis intellectui:ac/
cipiat̄ eniꝫ exēpli grā velle diuinū:nō eſt dubium ꝙ
eque intrinſece diuinitas eſt volitio q̄ intrinſece ē vo/

litio illa q̄litas q̄ eſt in volūtate:ↄſtat aūt ꝙ ad rōnē
intrinſecā illi⁹ q̄litatis q̄ dr̄ volitio rō volitionis nihil
addit intrinſece.q̄uis addat extrinſece trāſitū ſup vo
litū: vñ cum illa qualitas reſolui nō poſſit in duas ra
tiones intrinſecas abſolutas:quaꝝ vna exprimat pro
priam q̄ddidatē:altera q̄dē q̄dditatē volitionis:mani
feſte pꝫ:ꝙ nō erunt due rōnes in diuinitate: quaꝝ vna
ſit q̄dditas volitionis:alia quidditas diuinitatis:imo
erit vna ſimpliciſſima rō intrinſece:q2 diuītas ip̄a erit
quedā volitio multo intimius ⁊ ſimplicius q̄ꝫ q̄litas
illa:q̄ ē in mēte volētis:alioq̄n pfectiones ſimplr̄ ma
gis erūt extrinſece diuitati q̄ꝫ creaturis:⁊ qđ dictū eſt
de volitione pōt ꝓbari de rōne iuſticie:comparando
eā ad q̄litatē q̄ eſt in mēte iuſti:⁊ ſic de alijs.ḡ oēs pfe
ctiones ſimplr̄ coincidūt intrinſece i rōnē diuinitatis:
nec pñt ab intellectu vere app̄hēdi vtalie rōnes a rō
ne diuitatis:ſ3 ꝑ modū eiuſdē rōnis d3 intelligi:⁊ tñ
penes extrinſeca dr̄ plures ⁊ plura noīa ſortiri. ¶ 15°.
ſic.Si voluntas diſtingueret̄ rōne abſoluta a rōne di
uinitatis:vel iſta diſtinctio eēt in ipſis ex opere intelle
ctus:vel ex nā rei:⁊ ſine oī ope intellectus.ſed mani
feſtū eſt:ꝙ p̄ᵐ dari nō pōt:ſ3 enī in aliquo compoſito
quātitatiuo poſſit imediate acq̄ri diſtinctio nullo mō
abſoluto acq̄ſito:ſicut videmus ꝙ lignū diuidi pōt vl̄
realr̄ vel ꝑ intellectū in duas ptes:tñ in re indiuiſibili
dici nō pōt:ꝙ intellect⁹ imediate ponat diſtinctionē
niſi ꝑ hoc:ꝙ ſubſternit aliq̄d ⁊ fabricat aliq̄d ſubſtra
ctum illi diſtinctioni:ſm̄ h̄ ḡ intellect⁹ nō poterit pfe
ctiones in diuinitate diſtinguere imediate fabricādo
diſtinctionē:niſi q̄ten⁹ fabricat rōnes ſubſtractas illi
diſtinctioni:⁊ ꝑ ↄñs ſine ope intellect⁹ nō ſolū nō erit
ibi diſtinctio hꝫ pfectionū vel pfectionaliū rōnū:imo
nec ipſemet rōnes pfectionales ſūt ibi.nō ḡ erit de⁹ ꝑ
fectus:nec iuſtus:nec ſapiens ſine ope intellect⁹:qđ eſt
erroneū. ¶ Confirmat̄. Q2 adeo adhereret diſtictio hꝫ
rōnib⁹:q2 nec ēt intelligi pñt ſine ꝓpria vnitate:ex h̄
enim ꝙ intelligim⁹ ſapiam intelligim⁹ eā vt rōnē di
ſtinctā:ita ꝙ ſi intrinſece ⁊ in recto diceret rōnē deter
minatā ⁊ abſolutā:ipoſſe eſſet eā poni alicubi ſine iſta
diſtinctione:vñ pꝫ:ꝙ nihil eſt dictu pfectiões iſtas im
portare determiatas rōnes intrinſece ⁊ abſolute:⁊ eas
eſſe in deo ſecluſa diſtinctione:quā poſt modū ponit
circa eas ↄſideratio itellect⁹:nullo q̄dē mō pōt ſuper
illas imediate addere diſtinctionē q̄ſi diuidendo eas
niſi eēnt ibi q̄ſi ptes i potētia ſic̄ i ↄtinuo videm⁹. Nec
ēt pōt dari 2ᵐ.ſ.ꝙ diſtinctio hꝫ rōnū abſolutarū ſit in
deo ſine opere intellect⁹:manifeſtū eſt enī3: ꝙ diſtin
guerēt̄ ſe totis:cū formalitas:⁊ q̄dditas:⁊ realitas ſint
idē ēt ſ3 ponētes formalē diſtinctionē.ſm̄ hoc ḡ eſſet
in deo q̄dā aceru⁹ rerū totalr̄ diſtinctaꝝ:qđ oīo abſur
dū eſt. ¶ Cōfirmat̄. Q2m̄ ſi eſſent rōnes abſolute:itel
lectus totalr̄ pſcinderet vnā ab alia ↄcipiendo totam
vnā rē diſtincte aliā nō cognoſcēdo:⁊ ſi talis diſtictio
eēt in re.ineuitabile eēt q̄n ſe totis eēnt diſtícta ex nā
rei:⁊ ꝑ ↄñs totalr̄ ⁊ ſimplr̄.qđ nullo mō ſtare pōt. Re
linquit̄ ḡ ꝙ iſte pfectiões nō habeant rōnes intrinſe
cas abſolutas diſtinctas a rōne diuinitatis factas ope
intellect⁹:aut extītes i deo ꝑ ſe ⁊ ex nā rei:⁊ ꝑ ↄñs nec
aliquo mō ſint rōnes diſtincte intrinſece:ſ3 vna ſim
plex rō diuinitatis. ¶ 16°.arguit̄ ſic.Q̄ñcūq3 aliqđ pre
dicatū dr̄ de aliq̄ ſubiecto cū reduplicatione ſubiecti:
neceſſe eſt:ꝙ p̄dicatū includat̄ intrinſece ⁊ in recto in
rōne ſubiecti:⁊ ꝓpter h̄ iſta eſt vera:hō inq̄ꝫtū hō eſt
aīal:q2 aīal intrinſece includit̄ in rōne hoīs ⁊ ei⁹ q̄ddi
tatis:reduplicatio nāq3 denotat p̄dicatū ineē ſubiecto
nō ꝑ aliq̄d ᵃliud:ſed ꝑ ꝓpriā rōnē:ſ3 Aug⁹ dicit ſapiē
tiā in diuinis p̄dicari de eēntia cū reduplicatiōe eſſen
tie.7°.de trinitate.ca°.5°.ait enī3 ſic.Eſſentia eo ꝙ eſt
eſſentia eſt ſapia:cōſtat aūt ꝙ iſta duo equipollēt.ſ.eo
quo ⁊ inq̄ꝫtū:verba aūt ei⁹ dnt̄ ꝙ nō eo verbū q̄ ſapia:
q2 verbū nō ad ſe dr̄:ſapia vo eo q̄ eēntia.Et ſubdit rō
nē:q2 l3 verbū ſit ſapia:nō tñ eo verbū quo ſapia:q2 vᵇ
bū relatiue:ſapia vo eēntialr̄ intelligit̄.ḡ necīo rō di
uine ſapie includit̄ intrinſece in rōne eēntie:vel iſta n̄
eſt vera:ſapia eo q̄ eēntia:ↄſtat aūt ꝙ nō includit̄ i rō
ne eēntie ꝑ mōꝫ ptis:cū rō diuitatis ſit ſimpliciſſima.
ḡ neēe ē ꝙ totalr̄ icludat̄ in ea itrinſece ⁊ i recto:q̄uis
extrinſece diſtiguat̄ i cōnotato. ¶ 17°.arguit ſic.Phs
dicit 4°.metaphiſice ꝙ rō quā ſig̃t nomē eſt diffō:ſed
Augu.dicit 6°.de trini.ca°.4°. ꝙ iuſti⁹:ſapia:⁊ ſic ō alijs
pfectionib⁹ ſubam ſigniāt.Et ſimilr̄ lib°.7°.ca°.5°.dic̄:
ꝙ cū dr̄ ſapia aut iuſti⁹.in oīb⁹ iſtis eēntia oñdit̄ ⁊ de
monſtrat̄.ḡ rō eēntie ⁊ ei⁹ diffō ꝑ iſta noīa imediate ſi
gnificabit̄ ſ3 Augᵐ.Cōſtat āt ꝙ n̄ ſūt ſynonima.neēe
eſt ḡ ꝙ ſic rō eentie iporteīt̄ ꝑ iſta:ꝙ cū h̄ aliud extrin
ſecū iporteī. ¶ 18°.arguit ſic. Nā dicit Aug.6° de trini.
ca°.p̄.(Q2 eadē q̄ppe eſt vt⁹ ⁊ ſapia.) Et ca°.7°.dic̄.(Q2
eadē eſt bonitas q̄ magnitudo:⁊ ſapia:⁊ eadē veritas
q̄ illa oīa:) ſ3 maniſᵐ eſt ꝙ hꝫ p̄dicatiōes in abſtracto
falſe reddūt̄ ex hoc ipſo ꝙ alie rōnes ꝑ ſubm ⁊ p̄dica
tū importāt̄:qđ apparet ex h̄:ꝙ abſtractū ſigniat ſuā
rōnē cū pciſiōe oīs rōnis alteri⁹ q̄ nō includit̄ in ip̄a:hu
manitas.n.eſt humanitas tm̄ ſ3 Aui.5°. metaphiſice.
ca°.p̄.q̄cq̄d ḡ p̄dicat̄ de hūanitate denotat̄ p̄dicari de
ea cū pciſiōe oīs alteri⁹ rōnis ab humanitate:⁊ ꝑ ↄñs
nulla rō q̄ p̄dicat̄ de ea pōt eē pciſa ab ea:imo necīo ē
icluſa:⁊ ſi illa ſit ſimplex necīo eſt eadē.cū ḡ rō magni
tudinis in abſtracto p̄dicet̄ de diuitate in abſtracto ſ3
Augᵐ q̄ dicit ꝙ ip̄a magnitudo eſt ip̄a veritas:⁊ ip̄a
diuitas eſt ip̄a magnitudo:neēe eſt ꝙ rō magnitudis
quātūcūq3 pſcindat̄:includat̄ in rōne diuitatis quātū
cūq3 abſtrahat̄ ⁊ pſcindat̄:includi aūt nō pōt niſi per
idemptitatē.ḡ relinq̄t̄ ꝙ rōnes oīuꝫ pfectionū nō ſint
aliud intrinſece ⁊ in recto q̄ꝫ ip̄a rō diuitatis ſ3 Augᵐ.
¶ 19°.arguit ſic.Q̄ñcūq3 aliq̄d eſt h̄ vel illō eēntialr̄:
opꝫ ꝙ ſit ip̄m q̄dditatiue ac formalr̄ ⁊ diffinitiue:alſ
diffō exp̄mēs eēntiā nō exprimeret q̄dditatē:cui⁹ oppo
ſitū dicit phūs 7°.metaphiſice.ſ3 Augu.ait libro de co
gnitione vere vite:ꝙ rō veraciter ꝓbat deū eē vitam:
ſapiam:⁊ veritatē:⁊ iuſticiā:⁊ eternitatē eēntialr̄.ḡ ve
raciter ꝓbat deū eſſe oīa iſta q̄dditatiue:⁊ formalr̄:ac
diffinitiue:⁊ ꝑ ↄñs intrinſece ⁊ i recto nō eſt ibi alia q̄d
ditas:nec rō diffinibilis:aut formalitas niſi diuinitas
ip̄a. ¶ Et ſi dicat̄:ꝙ Aug.intelligit ꝙ eſt oīa illa eēn
tialr̄:q2 realr̄. Nō val3 q̄dē:q2 q̄dditas ⁊ eēntia idē ſt:
⁊ ꝑ ↄñs aduerbia deſcēdētia inde idē ſignificabūt.eſt
igit̄ diuinitas oīa iſta eſſentialr̄ ⁊ q̄dditatiue. ¶ 20.ar
guit ſic. Impoſſe eſt ꝙ aliq̄d p̄dicet̄ ſubaliter niſi ſigni
ficet ſubam:aut eēntialr̄ niſi ſignificet eēntiā rei:aut
accñtalr̄ niſi ſignificet accñs illius rei.ſ3 Boetius dic̄
in libro de trini.vitatē ſubalr̄ p̄dicari de bonitate ⁊ iu
ſticia:ac de ceteris oīb⁹.Et i fine libri ↄcludit.(Q2 bo
nitas:iuſticia:veritas:oīpotētia:ſuba:imutabilitas:vir
tus:ſapia ⁊ q̄cq̄d excogitari pt̄ ſubalr̄ ō diuitate dnt̄.)
Et ↄcludit interrogādo.(Hec ſi recte:⁊ ex fide ſe hñt
vt me inſtruas peto:q̄ſi dicere velit:ꝙ iſta opꝫ tenere
ex fide.ḡ de mēte ipſi⁹ fuit:ꝙ oēs iſte pfectiōes ſignifi
cēt ſubam ⁊ eēntiā:⁊ nō ſolū realitatē ipſius:imo ⁊ q̄d
ditatē:cū nō differat realitas a q̄dditate. ¶ 21°.arguit
ſic. Illa noīa que ne tollant diuinā ſimplicitatem:⁊ cō
poſitionem

poſitioné ponát in ea:op3 ꝙ oñdant circa ipſa3 gd nõ eſt:aut aligd eoꝝ q̃ ꝯſequunť nãm vel opationé:talia quidé nõ addũt ad diuinitaté intrinſecã rõné:ſ3 tñ extrinſece cõnotata.ſ.gd nõ eſt:aut habitudiné quãda3 ⁊ ſimilia. S3 Damaſ. dic̃ lib°.p°.ca°.12°.(Ce ſi deũ dixerimus increabilé ſine pncipio:incorporeũ:imortalem: eternũ:bonũ ⁊ ſilia:⁊ ſubales differentias dixerim⁹:⁊ tot cõnexis:nõ ſimplex erit ſ3 ꝯpoſitus:qð vltime impietatis é.) Et ex h̃ ſubdit.(Ce o3 ñ ſingulũ eoꝝ ſignare ẽm ſubam:ſ3 gd nõ eſt oñdere:vt incorruptibilé:incorporeũ:inuiſibilé:ſignatur q nõ incepit:nõ corrũpitur:nõ videť:aut oſtendere habitudiné quãdã:vt dñs creator:aut oſtẽdere aligd eoꝝ q̃ aſſequũť nãm ⁊ opationé:ſicut bonus:⁊ iuſtus:⁊ ſcũs.) g̃ de mẽte ei⁹ fuit ꝙ iſta noia nõ ponũt circa diuinitaté aliquã multiplicé rõné:ſ3 ſignãt eãde3 rõné diuinitatis addẽdo vel apponẽdo quãdã extrĩſecã cõnotationé. ❡ Et é notãdũ:ꝙ ait iſta noia nõ ſignare ſubales differẽtias nec ẽ3 ſubam: per h̃ innuens ꝙ nõ ſignãt res gdditatiuas additas diuinitati. ❡ 22°. arguit ſic. Illud qð ꝯgrue reſpondetur ad interrogationé factã p gd de aliquo eſt de gdditate ⁊ formali rõne ei⁹:pp hoc.n.ph̃s p topicoꝝ pbat:ꝙ gen⁹:⁊ diffõ:⁊ ſpẽs pdicanť in gd p eo: ꝙ reſpondenť ad interrogationé factã p gd. Et ſilr Porphirius ide3 dic̃. S3 Anſel. monol.16°. determiat.(Ce ſi q̃rať gd ſit ipſa ſũma nã nõ ꝓpie dť ꝙ habeat iuſticiã ſ3 exiſtit iuſticia:ideo cũ dť iuſta ꝓpie intelligiť exiſtens iuſticia ⁊ rõ cõſeq̃ť:vt nõ dicať q̃lis ſit ſ3 gd ſit.) Et ſubdit.(Quicgd igiť ð illa dicať:⁊ loquiť de diuinitate:nõ q̃lis vel quãta:ſed magis gd ſit demonſtrať.) Hec Anſelm⁹. ❡ Ex qb⁹ p3 ꝙ ad interrogationé factã p gd ð ipſa diuinitate ẽm cũ vere reſpondeť ꝙ eſt q̃dã iuſticia:⁊ quedã bonitas:⁊ q̃dã vita.g̃ de mẽte ei⁹ eſt:ꝙ oia iſta eſſent de gdditate diuinitatis:ꝯſtat aũt ꝙ diuinitas dei eſt ſimpliciſſima ⁊ vniſſima:⁊ per ꝯñs oia attributa ſũt vna rõ gdditatiua diuinitatis nihil addentia ĩtrinſece:ſed tñ extrinſece. ❡ 23°. arguit ſic. Na3 idé ca°.17°. ſtatim mouet qõné:quo ſi illa ſũma nã fuerit tot bona:nõ erit cõpoſita ex pluribus bonis. Et ſubdit rñdendo:ꝙ nõ eſt plura bona:ſ3 vnũ bonũ plurib⁹ nominibus ſignatũ. Et ſubdit.(Ce cũ nllo mõ illa nã ſit ꝯpoſita:⁊ tñ oimode tot illa bona ſit:neceſſe eſt vt oia illa ñ plura ſ3 vnũ ſint:⁊ qðl3 eoꝝ idé eſt qð oia:ſiue ſil̃ ſiue ſingula:vñ cũ dť:iuſticia vel eẽntia:idé ſignat vna qð alia vl ſingl̃a ⁊ oia.) Et ſubdit.(Ce gcgd eẽntialr dť ð ſũma ſuba.vno mõ ⁊ vna ꝯſideratiõe dť.) Et ĩfra.(Illa ſũma eſſentia nullo mõ ſic eſt aligd:vt illud idé ẽm aliũ modũ vel aliã ꝯſiderationé ſit:qꝛ gcgd aliq̃ mõ é eẽntialr:hoc totũ eſt qð ĩpa eſt.nihil igiť de ea vere dť in eo ꝙ qualis vl quãta:ſed ĩ eo qð gd é totũ accipiť.) Hec Anſelmus. S3 ꝯſtat:ꝙ iſta vera nõ eſſent ſi pfectiones attributales importarent aliq̃s rõnes alias a rõne diuinitatis.ſiue rõnes ille gdditatiue eẽnt p opationé tñ:ſiue ex nã rei ineſſent.igiť oẽs diue pfectiões concidũt in eandé ré ⁊ rõne3 diuinitatis. ❡ 24° arguit ſic. Nã magiſter in p°.diſ.8.exponẽs illud Augu.q dixit eũdé deũ multiplr dici:ait.(Ce h̃ nõ dicit ꝓpter diuerſitaté accidẽtiũ vel partiũ:ſed pp multiplicitaté ⁊ diuerſitaté noia3 q̃ de deo dñr:q̃ ſ3 multiplicia ſint: vnũ tñ ſignãt.ſ.nã3 diuinã.) Hec magiſter. S3 hoc nõ eſſet verũ ſi importarẽt plures rõnes intrinſece ſiue p cõſiderationé intellectus:ſiue ex nã rei:tũc eni3 nõ ſignificarent nãm diuinã ſiue diuinitaté ipſa3:ſ3 aliã rõné ⁊ aliã gdditaté:cũ rõ quã ſignat nomen ſit ſua diffõ.g̃ manifeſte patet:ꝙ ẽm eũ oia attributa ſignificarent vnã ſimplicé rõné diuinitatis ſiue nãe diuine intrinſece: ⁊ in recto. ❡ 25°. arguit ſic. Nã magiſter h̃ dic̃ expſſe diſ.45.ita vt nõ indigeat expoſitiõe. Ait eni.(Ce cũ dť deus ſcit:⁊ de⁹ vult:eẽntia diuina pdicať:⁊ de⁹ eſſe nũciať:cũ aũt addiť oia:vel aligd:aut aliqua:eẽntia gdé diuina pdicať nõ ſimplr ⁊ abſolute:ſ3 ita vt ſcie q̃ ipſa eſt oia ſubiecta eſſe monſtrenť:⁊ volũtati q̃ ipſa eade3 eſt aligd vel aliq̃ ſubiecta eẽ dicať:vt talis ſenſus fiat: deus ſcit oia.i.de⁹ eſt:cuius ſcie q̃ ipſe é oia ſunt ſubiecta.) Hec ille. Ubi expreſſe p3:ꝙ magr̃ fuit hui⁹ itẽtionis. ❡ 26°. arguit ſic. Si bonitas ⁊ ſapia diſtinguuntur rõne:⁊ ſunt ide3 realiter in deo:h̃ dť ꝓ tanto:qꝛ de eadé re q̃ é bonitas habenť diuerſe rõnes ĩ itellectu nr̃o: ſed p h̃ hoc nõ op3 illã diſtinctioné ponere.igiť minor p3:qꝛ ſi ꝓpter hoc de eadé re habenť diſtincte rõnes in intellectu diceret talis res diſtingui a ſeipſa:tũc pariformiter diuin⁹ intellect⁹ diceret diſtinctus a ſeipſo ẽm rõné ꝓpter hoc:ꝙ alia rõ habeť de ipſo dũ cõſideratur vt intelligit deũ:⁊ alia du3 intelligit creaturas: ꝯñs eſt falſum vt p3:nã articulus pariſienſis.148°.ſic dicit.(Ce alius é intellect⁹ in rõne ẽm ꝙ deus itelligit ſe ⁊ alia:) error:qꝛ ſ3 ſit alia rõ itelligendi:nõ tñ alius intellect⁹ ẽm rõné. ❡ 27°. arguiť ſic a quodã. Si diuina attributa diſtinguerenť rõne:h̃ videreť ꝓpter auctoritaté Cõmẽtatoris.12°. metaphiſice cõmento.38° dicenté.(In his que ſunt forma non in mã diſpoſitio vel diſpoſitũ reducanť ad vnũ in eſſe ⁊ duo in ꝯſideratiõe.ſunt g̃ vna res ⁊ duo cõpoſita rõne vel ꝯſideratione.) Et ibidé ſubdit.(Intellectus eni3 natus eſt diuidere adunata in eſſe in ea:ex qbus cõponiť.) Et in fine cõmenti dicit.(Ce magna eſt differentia inter ea q̃ differũt in intellectu ⁊ in eſſe:⁊ q̃ differũt in intellectu tñ.) Et ſubdit.(Multiplicitas g̃ in deo nõ eſt niſi in intellectu:differẽtia nõ in eſſe.) Videreť inquã ex h̃ ꝙ Cõmentator ſenſiſſet tales pfectiones eẽ idé realr in deo:ſ3 diſtingui ẽ3 rõné. Sed hoc nõ d3 mouere ad ponẽdũ diſtinctioné talé:qꝛ Cõmẽtator in pma auctoritate allegata accipit diſpoſitioné ⁊ diſpoſitũ ꝓ ſubo ⁊ pdicato ꝓpoſitiõis:que ſunt termini ⁊ nõ res extra: vñ dicit ibidé.(Cum intellect⁹ cõponit aliquã ꝓpoſitioné ex diſpoſitione ⁊ diſpoſito in talibus reb⁹) ⁊c. Cõſtat aũt ꝙ intellect⁹ nõ cõponit ꝓpoſitioné niſi ex terminis:⁊ nõ ex rebus extra. Et antea dicit ibide3.(Qñ fuerit diſpoſitio conſiderata ⁊ diſpoſitũ in eis: que nõ ſunt in mã:tũc reducũť ad vnã intentioné oibus modis:⁊ nullus erit modus:quo diſtinguať predicatum a ſubiecto ⁊ diſpoſito.) Ecce ꝙ ꝓ eodé ponit ſubiectu3 ⁊ diſpoſitũ:⁊ pdicatũ vocat diſpoſitioné. Et in ſpãli loquitur de ꝓpoſitione:in q̃ de deo pdicať termin⁹ concretus.verbi grã:deus eſt viuus:de⁹ é ſapiẽs:⁊ eſt intentio eius:ꝙ in hĩ ꝓpoſitionib⁹ ſubiectũ ⁊ pdicatu3 ſupponunt ꝓ oio eode3 ex pte rei ſub alia tñ ⁊ alia rõne:ita ꝙ pdicatũ ⁊ ſub3 differũt rõne:⁊ nõ ſunt noia ſynonima:⁊ qꝛ ſupponũt ꝓ eodé a pte rei:dicit ꝙ reducũť ad vnũ in eé. Eſt g̃ mens ei⁹:ꝙ vna res h3 duo noia.ſ.ſubiectũ ⁊ pdicatũ:⁊ duos concept⁹ differẽtes:ſ3 nõ intendit:ꝙ res differat a ſeipſa rõne:ſed ſolũ vna rõ ab alia rõne. Silr cũ dicit ꝙ itellectus eſt natus diuidere ⁊c. nõ intendit ꝙ ré oio ſimplicé intellectus ſit nat⁹ diuidere:ſed intẽdit ꝙ intellect⁹ eſt nat⁹ diuidere.i. diuiſi3 intelligere:vel diuiſa eẽ cognoſcere:⁊ diuiſi3 ſignare:q̃ ſunt cõiuncta vel adunata in re ſicut mã ⁊ forma:⁊ ꝙ hec ſit eius intentio p3:nã vbi.ſ. dicit.(Intellectus.n. natus eſt diuidere adunata in eſſe in ea:ex qbus cõponitur:q̃uis nõ diuidať in eſſe:ſicut diuidit mãm a for

ma:ꝛ formā a cōpoſito ex mā ꝛ forma.) ¶ Ulterius
arguiť. Si dīna attributa diſtinguanť rōne: aut h̄ erit
ꝑ intellectū comparantē diuinā pfectionē ad creaturas:
aut ꝑ intellectū comparantē eā ad intra: ſʒ neutra pars
rōnabiliter dari pōt. Q2 enī nō pma ps ꝓbať ſʒ Den‑
ricū ꝛ alios nouem vijs. ¶ Prima talis eſt. Deus ab
eterno circūſcripta oī creatura intellexit eēntiā ſuam
ſub rōne veri: ꝛ voluit ſub rōne boni: ſʒ rō veri ꝛ boni
ꝛ ſſiles ſūt rōnes attributales. ḡ videť ꝙ in deo diſtin
guātur ꝑ cōpationē ad intra circūſcripta oī cōpatiōe
ad creaturā. ¶ 2ª talis eſt. Dato ꝙ nō eſſet poſſibilis
creatura: adhuc verbū in diuinis emanaret ꝑ modum
intellectus: ꝛ ſpūs ſcūs ꝑ modū volūtatis: ſʒ h̄ nō eēt
niſi voluntas ꝛ intellectus diſtinguerenť: aliogn eque
emanaret verbū ꝑ modū volūtatis ſicut ꝑ modū intel‑
lectus: ſi penitus eēnt idē. ḡ volūtas ꝛ intellect⁹ diſtin‑
guunť in deo ꝑ cōpationē ad intra: ꝛ nō ꝑ ꝯpationē ad
creaturas. ¶ 3ª talis eſt. Ubicūqʒ eſt reperire maiorē
dn̄am ꝛ minorē: ibi vr̄ ꝙ minor hʒ ortū a maiori: ſed
in deo eſt realis diſtinctio pſonaꝝ: q̄ maior eſt q̄ꝫ diſtin
ctio attributoꝝ ſm rōnē. igiť iſta reduciť ad illā: imo
ſi pª pōt eē in deo ſine ꝯpatione ad creaturā: ſilr ꝛ 2ª.
¶ 4ª talis eſt. Si attributa diſtinguerenť ꝑ ꝯpatio‑
nē ad pluralitatē realē eoꝝ in creaturis repertā: de⁹ nō
diceret bonus aut ſapiēs: ꝛ ſic de alijs pfectionib⁹ ſm
rōnē formalē: ſʒ ſm cauſalitatē effectiuā: vtpote qꝛ
iſta diffundit in creaturis: ſʒ h̄ eſt ipoſſe: qꝛ ſʒ h̄ nō ma
gis diceret q̄ꝫ lapis: cū eque creauit lapidē ſicut bonitatē
creature. ḡ attributa nō vr̄ diſtingui ꝑ cōpationē ad
creaturas: ſed ꝑ cōpationē ad intra. ¶ 5ª talis eſt. Fun
damēta emanationū nō diſtinguunť ꝑ ꝯpationē ad
creaturas: ſed intelligere eſt fundamētū ipſius dn̄e: ꝛ
amare eſt fundamentū ſpirationis actiue: qb⁹ emanāt
diuine pſone. ḡ diſtinctio amoris ꝛ intellectiōis atten‑
diť penes intra: ꝛ nō ꝑ ꝯpationē ad creaturas. ¶ 6ª. Si
diſtinctio iſtaꝝ rationū nō poſſet aſſumi niſi ex reali
diſtinctione ipſarū reperta in creaturis: tūc illa q̄ nō di
ſtinguunť realiter in creaturis nō poſſent diſtingui rō‑
ne in deo: ſʒ veꝝ ꝛ bonū in creaturis nō diſtinguuntur
ſm rem: ſed tm̄ rōne. nō ḡ diſtinguerenť in deo ſm rō
nē: qd̄ eſt falſuʒ: cū ſint attributa: ꝛ ꝑ ꝯñs falſuʒ eſt ꝙ
diſtinguāť ꝑ ꝯpationē ad extra. ¶ 7ª eſt talis. Impfe
ctū actū hʒ a pfecto ꝛ nō ecōtra: ſʒ rōnes attributales
ꝓut ſunt in deo pfecte ſunt: pfectior eniʒ eſt ſapiā dei
q̄ꝫ quecūqʒ creata ſapientia. ḡ diſtinctio pfectionū hꝫ
ꝓut eſt in creatura ſumit ortum a diſtinctiōe ſʒ rōnē
que eſt in deo: ꝛ nō ecōtra. ¶ 8ª talis eſt. Cauſa pcedit
effectū: ſed hꝫ pfectiōes ꝓut ſunt in deo ſunt cauſe ea‑
rundem ꝓut ſunt in creaturis. ḡ diſtinctio eaꝝ in deo
pcedit earū diſtinctionē ꝓut in creaturis: nec ſumitur
ab eis. ¶ 9ª talis eſt. Intellectus diuin⁹ pōt reducere
ad actū qcqd eſt in potentia in diuina eſſentia negociā
do circa ipſam: ſʒ licʒ diuina eſſentia ſit ſimpliciſſima
ꝛ apprehenſibilis ſub ratione ſimpliciſſima a diuino
intellectu: nihilominus ipſa eſt in potentia ad plurali‑
tatem attributoꝝ. ḡ intellectus diuin⁹ negociādo cir‑
ca eēntiā ſimplici intelligētia apprehenſam poterit ne
gociando ad actū reducere multitudinē attributaliū
rōnū. ſic ḡ pʒ ꝙ non pōt dari pma pars diuiſionis po‑
ſite. ¶ Sʒ ꝙ nec 2ª ps dari poſſit arguiť ſʒ Godofre
dū ꝛ Duran. ꝛ alios decē medijs. ¶ Primuʒ eſt tale.
Q̄ncūqʒ aliq̄ differūt alicubi ſm rē ꝛ alibi ſm rōneʒ
dn̄a eoꝝ ſm rōnē accipiť a dn̄a eoꝝ ſm rē. dextrum
enim ꝛ ſiniſtrū in animali differunt ſm reʒ: ſm rōneʒ
vo in colūna: ꝓpter qd̄ dn̄a dextri ꝛ ſiniſtri in colūna

Utrum attributa ratione diſtiguantur per itellectū cōparantem diuinas perfectionem ad creaturas.

Utrum attributa ratione diſtinguāť ꝑ opus intellectus conſiderantis deum in ſe.

ortū hʒ ab eoꝝ reali dn̄a: quā hn̄t in aiali: dextrū eniʒ
in colūna nō dr̄ niſi ꝑ reſpectū ad aliqd̄ aial: ſʒ ꝯſtat ꝙ
iuſticia: ꝛ ſapiā: ꝛ cetera attributa inueniunť in creatura
diſtincta ſʒ rē. in deo vo ſʒ ſolā rōnē. ḡ diſtinctio eoꝝ
ſm rōnē ſumi dʒ in eo a reali diſtinctione eorūdē rep‑
ta in creatis. ¶ 2m eſt tale. Quia talis eſt diſtinctio in‑
ter attributa in deo q̄lis eſt inter diſpōnē ꝛ diſpoſituʒ
in eo: hn̄t eniʒ ſe attributa ad deū ꝑ modū cuiuſdā diſ
poſitionis: qꝛ vr̄ diſponi diuinitas ꝑ ſapiam: iuſticiā: bo‑
nitatē: ſed Cōmentator dicit 12º metaphiſice. cōmēto.
38º: ꝙ cū intellect⁹ intelligit diſpōnē ꝛ diſpoſitū in deo
non intelligit ex eis noīa ſynonima: ita ꝙ ꝓpoſito ſit
ſm nomē nō ſm intentionē: ſʒ intelligit ea eē dn̄a ſʒ
aſſimilationē ſicut intelligit multa ſʒ ſilitudinē: ſi enī
intellectus nō accepiſſet diſpoſitionē ꝛ diſpoſitū in re
bus cōpoſitis: nō pōt intelligere nāās eoꝝ: nec declara‑
re eas. ḡ ex dictis Cōmentatoris vr̄ ꝙ diſtinctio attri‑
butoꝝ accipiať ꝑ intellectū per compationem ad res
materiales: in qbus ſm reʒ diſtinguunť. ¶ 3m eſt tale.
Q2 illud qd̄ ſʒ ſe eſt vnū ſimpliciter: ſi ꝯſidereť tm̄ ſʒ
ſe: ita hʒ cōſiderari ſʒ vnā rōnē ſimpliciſſimā ſicut hʒ
eſſe vnū ſimpliciſſimū: rō eniʒ rei adequať: rō quideʒ
albedinis nō excedit albedinē: nec ecōuerſo: ſed deus
eſt ſʒ ſe ſimpliciſſimus ꝛ in eſſe. ḡ hʒ cōſiderari ſʒ vnā
ſimpliciſſimā rōnē: ꝛ ꝑ ꝯñs ſi hʒ cōſiderari ſm plures
rōnes: erit ꝑ cōpationem ad extra. ¶ 4m eſt tale. Sic
videť eſſe de diſtinctione attributoꝝ in deo: ſicut eſt d̄
pluralitate aliorū q̄ differūt ſm rationem in eo: ſʒ plu
ralitas ideaꝝ in deo ſumiť ꝑ ꝯpationē ad extra: qꝛ di‑
ſtinguunť ſʒ formas ꝛ nāās repreſentatas. ḡ diſtinctio
attributoꝝ accipieť ꝑ compationē ad creaturas. ¶ 5m
eſt tale. Sic diſtinguunť attributa in deo ſicut intelle
ctus eſt apt⁹ nat⁹ diſtinctionē ponere: ſʒ intellectus nō
eſt aptus natus ponere diſtinctionē ſm rōnē in eo qd̄
eſt idē ſm rē: niſi ex aliqbus. q̄ ſunt plura ſʒ rē: ſicut pʒ
ꝙ rōneʒ generis ꝛ differentie accipit ex diuerſis ſʒ rē:
vtpote ex apparentib⁹ vel opationib⁹: eadē enī albedo
concipiť ſub rōne coloris ex motione viſus: ꝛ ſub rōne
albedinis: ex hoc ꝙ eſt diſgregare viſuʒ: ꝛ ſimilr rōna‑
le ꝛ aial differunt in hoīe ꝑ ratiocinari ꝛ ſentire. igitur
intellectus diſtinctionē attributoꝝ nō concipit in deo
niſi per cōpationē ad aliq̄ realr diſtincta. ¶ 6m ē tale.
Ubicūqʒ eſt pluralitas ſm rōnē ibi regrunť tria. pm ē
res: circa quā eſt talis pluralitas tanq̄ꝫ fundamentum
oium rōnū: ne intellectus ſit van⁹. 2m eſt aliqua diuer
ſitas ad quā illud vnū compeť: qꝛ rō vnius ſm ꝙ ꝯſi‑
derať in ſe nō eſt niſi vna. 3m vero eſt apprehēſio intel
lectus reducentis in actū circa ipſaʒ rē hꝫ rōnes: quas
quidē impoſſibile eſt vt reducat: niſi ꝑꝑ diuerſitatem
alibi repertā: ꝛ hoc pʒ. Tum qꝛ Cōmentator 12º meta
phiſice. cōmēto. 38º. dicit expꝛeſſe: ꝙ ſi intellectus non
accepiſſet diſpoſitionem ꝛ diſpoſituʒ vbi realiter di‑
ſtinguunť: nō poſſet intelligere: nec declarare nāās eaꝝ.
Tum qꝛ opʒ ꝙ a re ortū habeat ꝙ aliqua res ſm di‑
uerſas rōnes obiectiuas obijciať intellectui: ꝛ alia nō
obijciať: cū vo hoc non habeat ex ſe res ſimpliciſſima
opʒ ꝙ hoc habeat qꝛ compabilis eſt ad plura. alia vo
nō eſt. Tum qꝛ ſicut ſe hʒ ens rōnis ad ens reale: ſic ſe
hʒ pluralitas rōnis ad pluralitatē realē. ꝯſtat aūt ꝙ ens
rōnis hʒ ortum ab ente reali: ꝛ ꝑ ꝯñs pluralitas rōnis
hʒ ortum a pluralitate reali: ſed ꝯſtat ꝙ i deo ē tm̄ mō
pmū. i. fundamentū qd̄ eſt oio vnū ꝛ idē: nō aūt eſt ibi
2m. i. pluralitas realis. ḡ intellectus in accipiēdo diſtin‑
ctionē attributoꝝ opʒ ꝙ recurrat ad pluralitatē eoꝝ
realem exiſtentē in creatis. ¶ 7m eſt tale. Intellectus

in accipiendo

in accipiendo hȝ ſe paſſiue: aut igit̄ reducit̄ ad plures conceptiones a re vna ſimpliciſſima: aut a pluribus rebus correſpondentibus illis pluribꝫ conceptionibus alibi q̄ȝ in illa re ſimplici: aut ab ipſomet ītellectu. Sȝ nō pōt dici: ꝙ a ſeipſo cū ſit paſſiua: ⁊ idē nō reducat ſe de potentia in actū: nec reduci pōt ab illa ſimpliciſſima: nā ab vno inq̄ȝtū vnū nō ꝓuenit niſi vnū. ğ relinqtur ꝙ reducat̄ ex diſtinctione reali alibi: ⁊ ꝑ ꝯñs diſtinctionē attributoꝝ ſm rōnē accipit intellectus inde ex reali diſtinctione eoꝝundē repta in creatura. ❡ 8m eſt tale. Omnis diſtinctio rōnis aut ꝯſeqt̄ intellectū ſimpliciter apprehendētē: aut intellectū cōponētē ⁊ diuidentē: ſed oīs diſtinctio rōnis in intellectu apprehēdēte ſimplicia ortū hȝ a reali diſtinctiōe medioꝝ: puta ſpēꝝ: vel ſaltē actus ītelligendi. Similr̄ omnis diſtinctio rōnis in intellectu ꝯponēte ⁊ diuidēte ortū hȝ ex hoc: ꝙ p̄dicatū nō cōuenit ſubo inq̄ȝtū hꝰ: certū eſt āt ꝙ ſꝑ ꝯuenit ꝑꝑ diſtinctionē realē eoꝝūdem: vñ ſapia inq̄ȝtū diuina eſt iuſticia: in gnāli āt non: eo ꝙ alicubi realiter diſtinguit̄. ğ oīs diſtinctio rōnis ortū habȝ a diſtinctione reali: ⁊ ꝑ ꝯñs ex pluralitate attributoꝝ reperta ſm rē in creaturis ſequit̄ eoꝝūdē diſtictio ſȝ rōnē ī deo. ❡ 9m eſt. Diſtinctio rōnis niſi ſit vana ⁊ falſa opȝ ꝙ hēat fundamētū in re: lȝ ſit ab intellectu cōpletiue: ſȝ diſtinctio attributoꝝ eſt ſm rōnē: nec hȝ in diuina eēntia ſufficiens fundamētum: qđ pȝ ex hoc ꝙ ipſa nullo mō ē plures nec actu: nec formalr̄ ſicut claret: nec potētia ſeu virtualiter: ſi eni nihil p̄ter deū eēt: nec eſſe poſſet: attributa nec eēnt plura virtualr̄: ꝓ eo enim dr̄ virtualr̄ cōtineri in deo: qꝛ in creaturis diffunduntur ⁊ participant̄ diſtincta realiter: ex h̄ enim dicimus ꝙ deus ꝯtinet vnitiue virtualr̄ ac eminenter ꝑfectiones reptas in creatis: ⁊ ita ſi nō eēnt ſaltem poſſibiles creature nulla eſſet in deo cōtinētia virtualis. ğ relinqtur ꝙ dr̄ia attributoꝝ ſm rōnē nō eſſet ſufficiens fundamentum in deo niſi ꝯparet̄ ad creaturas. ❡ 10m eſt tale. Nihil imꝑfectionē includēs eſt abſolute in diuinis: ſed ſolū in compatione ad creaturas: ſicut pȝ de diuina eſſentia que hȝ rōnē idee: q̄ dicit qd limitatū: ⁊ ꝑ ꝯñs quodāmō iperfectū ex habitudine ad creaturas: ſȝ diſtinctio attributoꝝ quandā imperfectionē includit: qꝛ quādā limitationē diuine ꝑfectiōis: q̄ in ſe illimitata eſt diſtinctio eēt per abſoluta vr̄ iportare iperfectionem: nō ſic aūt diſtinctio ꝑ relatiōes: qꝛ relatio nō dicit ꝑfectionē nec imꝑfectionē. ğ diſtinctio attributoꝝ nō accipiet̄ in deo niſi ꝑ reſpectū ad creaturas. ſic ğ patet ꝙ neutra ps p̄fate diuiſionis dari pōt ⁊c̄. Sequit̄ reſponſio ad argumēta iſta facta añ oppoᵐ ⁊ poſt oppoſitum.

Ad argumenta ꝯtra p̄mā ꝯclōnē dicitur. Ad p̄mū qdē negatur minor. diſtinctio enim ꝑſonaꝝ diuinaꝝ nō p̄ſupponit diſtinctionē intellectus ⁊ volūtatis in deo: lȝ enim filius ꝓducat̄ ꝑ modū intellectꝰ vel nāe: nō aūt ſpūs ſcūs: ſed potiꝰ ꝑ modū volūtatis añ oēm actū ītellectꝰ negociantis circa diſtinctionē attributoꝝ diuinoꝝ: nō tñ ſequit̄ ex hoc ꝙ intellectꝰ ⁊ volūtas diſtinguant̄ in deo añ oēm actū intellectꝰ: ſȝ ſufficit ꝙ añ oēm actū intellectus ſit intellectus in deo: ⁊ ſit voluntas in deo realiter: ⁊ formalr̄: ſeu in actu: ⁊ res q̄ eſt intellectus ⁊ voluntas. ſ. diuina eēntia: nō ex hoc ꝙ intellectus ſit voluntas: nec ex hoc ꝙ volūtas ſit intellectꝰ: hoc ſolo eni poſito aliqd cōuenit ei vt ipſa eſt ītellectꝰ: qđ nō cōuenit ei vt eſt volūtas. ſ. eē p̄ncipiū q̄ gignit̄ verbū: h̄ aūt nō infert diſtinctionē aliquā actualē in diuina eēntia: ſȝ ſolū eſt ſignū nō limitationis ipſiꝰ ad aliquē modū ꝑfectionis: ⁊ cōtinētie ſupereminētis ꝑfectionū in creaturis diſtinctarū: qꝛ nō ſolū hȝ in ſe modū ꝑfectionis: q cōpetit intelligēti vt intelligēs eſt: imo modū ꝑfectionis q ꝯpetit volūtati vt volēs eſt: cōcedit̄ tñ ꝙ iſtud bñ īfert ꝙ ī diuina eēntia añ oēm actū intellectus eſt inchoata diſtinctio rōnis attributoꝝ: ſic̄ linea inchoatur in pūcto: ⁊ relatio in fūdamento: ⁊ ſignum in ſignato. ❡ Ad 2m dr̄. ꝙ aliqđ ꝓductiuū eē eiuſdē rōnis pōt dupliciter intelligi. ❡ Primo mō: qꝛ ē limitatū ad certum modū ꝑfectiōis ſpecifice: ita ꝙ ē talr̄ ꝑfectū ⁊ nō alio modo: vtputa ſi aliqđ ꝓductiuū eēt ītellectꝰ: ⁊ nō volūtas aut ec̄. ❡ 2o mō: qꝛ lȝ non ſit limitatū ad aliquā ſpēm ꝑfectiōis: imo ſit penitꝰ illimitatū ad oēm modū: ⁊ genꝰ: ⁊ ſpeciē ꝑfectionis. tñ nō hȝ aliquā pluralitatem aut diuerſitatē rōnū ꝑfectionaliū ī actu: ⁊ ſic remanet vnū: ⁊ indiuiſū: ⁊ idē in ꝑfectiōe: ⁊ rōne ꝑfectiōis. Tūc dico: ꝙ añ oēm actū ītellectꝰ eēntia diuina ē vniꝰ rōnis 2o mō: nō aūt p̄ mō. Dico vlteriꝰ: ꝙ ꝓductiuū vniꝰ rōnis 2o mō: cuiuſmodi ē eēntia diuina pōt eē determinatū ad certā pluralitatē ꝓductionū. ſ. intellectꝰ ⁊ volūtatis. Nec valet ꝓbatio: qꝛ ꝓcedit de ꝓductiuo vniꝰ rōnis p̄ mō. ❡ Ad 3m dr̄. ꝙ non ꝯcludit niſi ꝙ añ oēm diſtinctionē factā ꝑ ītellectū deꝰ eſt hēns: ⁊ intelligēs: ⁊ volēs: ſȝ h̄ ꝯceſſo ñ ſeqt̄ ꝙ ītelligere ⁊ velle differāt in deo. ❡ Ad 4m negat̄ minor. dico ꝙ bñ ſtāt ſil̄ ꝙ oīs ꝑfectiōis modꝰ ſit in deo: ⁊ ꝙ diuine ꝑfectiōes nullo mō differāt ī deo: ſȝ ſint oīo idipſum qđ diuinitas. ❡ Nec valet pᵃ iprobatio huiꝰ. Dico. n. ꝙ in deo non eſt niſi vna ꝑfectio illimitata ⁊ extra genꝰ: nec ē in mūdo niſi vna ꝑfectio ſimplr̄ vocādo ꝑfectionē ſimplr̄ actū: cui nullꝰ modus ꝑfectiōis deeſt: nec aliq̄ iꝑfectio adeſt: ⁊ illa ē diuina eēntia: ſūt tñ multe ꝑfectiones ſimplr̄ in creatis ad aliū ſenſū vocādo. ſ. ꝑfectiōes ſimplr̄ actū: q ſȝ ſuā rōnē nullā includit iꝑfectionē: lȝ inq̄ȝtū hꝰ nō īcludat oēm ꝑfectionē: ita ꝙ talis actꝰ ſȝ ſuā rōnē melior ē oī actu q hȝ rōnē oppoſitā: ⁊ iſto mō eē ītelligētē dicit ꝑfectionē ſimplr̄: qꝛ meliꝰ eſt eſſe intelligentē q̄ȝ eē nō intelligentem. ❡ Silr̄ nec valet 2ᵃ improbatio vt pȝ. ꝓcedit̄ eni ꝙ in creaturis nō ē aliq̄ ꝑfectio ſimplr̄ p̄mo modo: ſȝ rō nō ꝓbat qn ꝑfectio ſimplr̄ 2o modo ſit in creatura. ❡ Similiter inanis eſt 3o improbatio: lȝ eni actus limitatus ad genus vel ſpēm portet ſecū diſtinctionē ab oī actu: q ſȝ ſuā rōnē eſt alteriꝰ ſpeciei: ſicut ſapia q̄ eſt in genere: a iuſticia q̄ eſt in genere: nō tñ oȝ ꝙ hoc ſit veꝝ de actu illimitato: ⁊ iō intellectus diuinus nō reqrit ſeꝑationē a diuina volūtate: qꝛ diuꝰ intellectus nō ſolū eſt intellectꝰ: imo eſt volūtas: ⁊ ſapia: ⁊ iuſticia: ⁊ ſic de ceteris. Et iſta ſolutio ꝯformis eſt ei qđ dicit ſcūs Tho. de potētia dei. q. 8. arti. 2o. ad p̄mū. vbi ſic ait. (Nulla ſuba q̄ eſt in genere pōt eſſe relatio: qꝛ eſt diffinita ad vnū genꝰ: ⁊ ꝑ ꝯñs excludit̄ ab alio genere: ſȝ eēntia diuina nō eſt in genere ſube: ſȝ ē ſupra oē genus cōprehendēs in ſe oium generū ꝑfectiōes: vñ nihil ꝓhibet illđ qđ eſt relatiōis in ea inueniri.) Hec ille. Ita dico in ꝓpoſito de actu extra genus: ſicut ipſe dicit de ſuba ex̄ genus. ❡ Silr̄ caſſa eſt 4ᵃ iprobatio: fundat̄ eni in iſta ꝯña falſa: in deo ſunt dicte ꝑfectiones. ğ ſūt ibi diffōnes eaꝝ: ad hūc ſenſū ꝙ ſapia q̄ eſt in deo ſit diffinibilis: ſm eni ꝙ dicit ſcūs Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 5o. dicit Dionyſius 2o. cao. de diui. noībus: ꝙ diuinitas oīa ſimplr̄ ⁊ īcircunfinite in ſeipſa exiſtētia p̄accipit: ⁊ iō ex diuerſis cōuenienter laudat̄ ⁊ noīat̄: ⁊ ſilr̄ dicit: ꝙ ꝑfectiōes q̄ in creaturis ſunt ſm diuerſas formas deo attribuunt̄ ſm eiꝰ ſimplicem eēntiā. Incircūfinite dicit ad oſtendēdū: ꝙ nulla ꝑfectio.

Deum diſtincte cognoſcere ſuas perfectiones dupliciter intelligi poteſt.

Subiectū p̄dicato dupliciter cōuenire pōt.

in creaturis inuēta diuinā eſſentiam cōprehendit: vt ſic intellectus ſub rōne illius pfectionis i ſeipſo deū diffiniat.) Hec ille. ¶ Silr p̄ª pte. q. 13. arti. 5º. dicit ſic. (Cū aliqđ nomē ad pfectionē ptinēs dr̄ de creatura ſignat illā pfectionē vt diſtinctā ſʒ rōnē diffōnis ab alijs: puta cū h̄ nomē ſapiēs de hoīe dr̄: ſignificam⁹ aliquā pfectionē diſtinctā ab eēntia hoīs: ⁊ a potēntia: ⁊ ab eſſe ipſi⁹: ⁊ ab oīb⁹ hm̄oi: ſʒ cū h̄ nomē de deo dicimus: nō intēdim⁹ ſignare aliqđ diſtinctū ab eēntia: vel potētia: vel eē ipſius: ⁊ ſic cū h̄ nomē ſapiēs de hoīe dr̄ q̄dāmō circūſcribit: ⁊ ɔphēdit rē ſignatā: nō aūt cū dr̄ de deo: ſʒ relinqt rē ſignatā vt icōphēſā ⁊ excedētē nois ſignificationē.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ oīb⁹ pʒ: q̄ intellect⁹ vl volūtas put eſt i creaturis ſit qđ diffinibile: ⁊ p nomē ſuū circūſcriptibile: nō tñ cū dr̄ de deo: nec .n. h̄ nomē volūtas: nec rō vel diffō: quā ſignat diffinit volūtatē dei: ſʒ relinqt eā incōphenſaʒ ⁊ indiffinitā: ſʒ illa diffō ſit ſilitudo q̄dā diuine volūtatis: deficiēs tñ ⁊ inadeq̄ta. ¶ Ultima deniqʒ iprobatio nulla ē: ſʒ .n. in deo ſit rō ſapie: ⁊ rō intellect⁹ ⁊c̄. nō tñ opʒ q̄ q̄lʒ rō ibi hēat talē vnitatē: q̄ ſit indiuiſa in ſe: ⁊ diuiſa ab alijs rōnibus añ opus intellect⁹. Tū q̄z tales rōnes nō ſūt ſubiectiue in deo: ſʒ in itellectu creato: ſʒ ſint in deo vt in exēplari q̄dā quodāmō ⁊ fundamētalr: ⁊ iō ſic iſte rōnes ſūt ibi añ ɔſiderationē itellect⁹ fūdamētalr: ita tales vnitates ⁊ diſtinctiones ſūt ibi fundamētalr. ſ. diſtinctio rōnis: in actu aūt in intellectu diſtinguēte vnā pfectionē ab alia. Tū q̄z cōceſſo q̄ ibi ſit actualr rō bonitatis ⁊ rō volūtatis añ actū intellect⁹: vocādo rōnē bonitatis nō ipſaʒ cōceptionē formatā p intellectū: ſʒ illud qđ correſpondet ei in deo: tūc diceret̄ q̄ ibi nō eſt niſi vnica rō: ⁊ iō nō pbat̄ ex h̄: q̄ ibi ſint multe vnitates ſecū ferētes diſtinctiōes. ¶ Ad illō Aui. de equinitate dr̄: q̄ eqnitas diffinibilis nō eſt niſi eqnitas: ⁊ ita dr̄ de oī q̄dditate: verūtñ in diuinis nō ē ppe diffō: nec cognoſcim⁹ qđ ē diffinitiue. ¶ Ad 5m dico: q̄ deū diſtincte cōcipe intuitiue bonitatē ſuā ⁊ iuſticiā ſuā pōt 2r intelligi. ¶ Prīo mō ſic: q̄ de⁹ ɔcipiat ⁊ intueat̄ bonitatē ſuā: ⁊ iuſticiā ſuā hēre diſtinctionē adinuicē ex nā rei: ⁊ videat in q̄ vna differt ab alia: vel q̄ alia intuitione ītueat̄ vnā ⁊ alia aliā: ⁊ ſi hoc iſto mō itelligat̄: negāda ē: ⁊ arguēs petit illud qđ eſt i p̄nº. ¶ 2º. pōt illud intelligi ſic: q̄ de⁹ intelligit ⁊ intuet̄ q̄ālʒ ſuā pfectionē nō ɔfuſe nec ſolū in vl'timo in vltima actualitate: ſʒ ſua cognitio nō ſit vlis nec pticularis: ⁊ ſic cōcedit̄ hoc. ſ. q̄ de⁹ intuet̄ diſtincte ſuā bonitatē: ⁊ diſticte ſuā veritatē: ⁊ ſic ō alijs: ſʒ ad hūc ſenſū negat̄ aᵗ: nō .n. eʒ q̄ illo mō q̄ vnr diſtincte ſint diſticta ex nā rei. ¶ Ad 6m dico: q̄ aᵗ diſtiguēda ē: aliqđ eni p̄dicatū pōt alicui ſubō 2r cōuenire. ¶ Uno mō ſic q̄ inſit toti ⁊ totalr ſic q̄ nō pōt iueniri res eadē ſubo: qn illi p̄dicatū īſit. ¶ Alio mō: q̄z p̄dicatū ineſt toti ſubo: ſʒ ñ totalr: q̄z lʒ inſit ei: tñ aliq̄ res eſt eadē ſubo: cui nō ineſt p̄dicatū. ¶ Et ſicut diſtinctū ē de ineſſe: ita pōt diſtingui ō ſuo oppoſito. ſ. nō ineſſe vl negari: aliqđ eni p̄dicatū pōt negari ab aliq̄ ſubo toto ⁊ totalr: ⁊ pōt negari de toto: ſed nō totalr: iſta āt diſtinctio forte raro hʒ locū: vbi ſubʒ eſt qđ limitatū ad gen⁹ vel ſpeciē: ſʒ vbi ē qđ illimitatū ⁊ ex̄ gen⁹ diſtictio multū valʒ. ¶ Dico tñ in ppoſito: q̄ ſi aᵗ argumēti intelligat̄ ſic. ſ. q̄ i q̄cūqʒ ſigno cōtradictoria p̄dicata ɔueniūt aliqb⁹ p eodē ſigno ſunt multa ⁊ diſtincta. ſi inquā itelligit̄: q̄ ɔtradictoria eis iſto mō ɔueniunt q̄ vnū ɔ̄dictorioꝝ ɔuenit iſti toti ⁊ totalr: ⁊ aliud ɔuenit illi toti ⁊ totalr mō preexpoſito: certe tūc opʒ q̄ illa ſubā: qb⁹ ɔtradictoria dicto mō cōueniūt: diſtiguat̄ ñ ſolū ex nā rei: imo realr. Sʒ ſi vnū ɔ̄dictorioꝝ ɔuenit iſti ſubo toti: ſʒ nō totalr: ⁊ aliud ɔ̄dictoriū ɔuenit illi ſubo toti: ſʒ nō totalr: nō oʒ q̄ p eodē ſigno h̄ ſubm diſtinguat̄ ab illo aliq̄ diſtinctione reali: imo ſufficit q̄ ſint diſtinguibilia p intellectū: ⁊ ñ actu diſtincta: tūc dico q̄ hᵗ intellecta ad ſenſuʒ in q̄ aᵗ pcedit̄ eſt falſa: ſʒ eni hec ɔ̄dictoria: ⁊ eē p̄nm gnāndi nō eē p̄nm gnāndi ɔueniāt intellectui ⁊ volūtati diuine: nō tñ aliqđ illoꝝ ɔuenit itellectui aut volūtati totalr: nā lʒ ſit veꝝ q̄ intellect⁹ eſt p̄nm gnāndi vbū: nō tñ eſt ita: q̄ qcqđ eſt idē intellectui ſit p̄nm gnāndi vbū: nam ſpūs ſcūs ē idē intellectui: ⁊ ſilr fili⁹: ⁊ ſilr volūtas: eēntia ⁊ hm̄oi: qb⁹ nō ɔuenit dictū p̄dicatū: ⁊ ita lʒ illud cōueniat ſubo: nō tñ totalr. ¶ Eodē mō dr̄: q̄ h̄ p̄dicatū nō eſſe p̄nm gnāndi verbū: ſʒ ɔueniat voluntati nō tñ totalr. Iſta ſolutio tenet in diuinis ſi ɔſimile argumētū fiat de eēntia diuina ⁊ de relatione: ſic arguēdo. Añ oēm actū intellect⁹ ɔ̄dictoria eis ɔueniūt: q̄z eēntia eſt tres pſone: relatio nō eſt tres pſone: eſſentia nō generat: pr̄ gnāt ⁊c̄. Patet eni: q̄ dato q̄cūqʒ p̄dicato: qđ cōuenit eſſentie: ⁊ negat̄ de relatiōe vel pſona: tale p̄dicatū nō cōuenit eſſentie toti ⁊ totalr: nec aliqđ ɔueniēs relationi vel pſone negat̄ de eſſentia tota ⁊ totalr. ¶ Et ſi dicatur: q̄ eēntia ⁊ relatio differunt ex nā rei: ⁊ iō p̄dicata ɔ̄dictoria realia eis pñt ɔuenire. Dicit̄ q̄ reſponſio nō valet: ſicut eni tu dicis: q̄ ad hoc q̄ p̄dicata ɔ̄dictoria realia dicta de aliqb⁹ arguūt diſtictionē coꝝ ex nā rei: nec ſufficit diſtinctio rōnis. ita ego dicā q̄ non ſufficit aliq̄ diſtinctio minor diſtinctione reali: nec tu plus poteris arguere ɔ̄ me q̄ʒ ego ɔ̄ te. Dico igit̄ vt pus: q̄ p̄dicata ɔ̄dictoria ɔueniētia aliqb⁹ totis ⁊ totalr arguūt inter illa diſtinctionē realē: ſʒ ſi illis ɔueniāt nō totalr nullā diſtictionē arguūt in re: ſʒ ſolū in itellectu actualē vel potētialē. ¶ Sciendū tñ q̄ aliq̄ eē diſtincta ſʒ rōnē dr̄ nō ſolū q̄z actualr diſtinctio eoꝝ fabricata eſt p intellectū: ſʒ q̄z fundamētū dicte diſtinctiōis eſt in re. ſ. illimitatio ad genus: ⁊ plena pfectio ⁊ vlitas in actualitate. Uñ ſicut nullo intellectu ɔſiderāte lapis ⁊ lignū ſūt diſtinctaꝝ rōnū ⁊ ſpēꝝ: q̄z ad hoc hñt ſufficiēs fundamētū illarū rōnū ⁊ intētionū. ita diuina volūtas ⁊ intellect⁹ pñt dici diſtincta ſm rōneʒ ab eterno: q̄ūis tūc null⁹ intellectus formet diſtinctas rōnes de illis: vñ pp debilitatē dicte diſtinctionis ſufficit eā eē in potētia ad hoc: q̄ denoīet aliq̄ eē diſtincta: vñ aliq̄ differūt ſpē ⁊ genere nulla re exñte: q̄ ſit actualr gen⁹ aut actualr ſpēs. ¶ Et ſimilr ſciendū: q̄ ſm Petꝝ de palude diſtinctio rōnis pōt dici eſſe actu ab eterno: q̄z ad hoc q̄ entia rōnis ſint in actu ſufficit q̄ actualr intelligant̄: cū igit̄ de⁹ ab eterno itelligat oēʒ diſtictiōeʒ factibilē p intellectū creatū: ⁊ oēs ɔcept⁹ formabiles ō ſua eēntia: iō attributa dici pñt ab eterno diſtincta ſm rōnē nō ſolū diſtictiōe potēnali: imo diſtinctiōe actuali rōnis. ſ. itellecta a deo: ⁊ illa diſtinctio lʒ ſit actualí⁹ qñ format̄ diſtincte rōnes p itellectū creatū de diuinis attributis: q̄z tūc nō ſolū eſt actu vt itellectū i itelligēte q̄uo ē ab eterno i deo: imo ē actu ſicut in pmo fūdamēto. ſ. i rōnib⁹ formatis p intellectū creatū: tñ ipa eſt actu ab eterno vt itellecta a deo: nec ē alicubi ſubiectiue: ſicut nec aliqđ ens rōnis. ¶ Sciendū ēt q̄ ppe loquēdo cū alterū ɔ̄dictorioꝝ nihil ponat in rerū nā: cū ſit negatio: nec ſit extremū oppoſitiōis niſi ſʒ rōnē: ⁊ nec illa oppoſitio ſit extra aīaʒ i actu: cū nō hēat duo q̄dā extrema realia: iō iprope dr̄: q̄ ɔ̄dictoria ɔueniāt aliqb⁹ circūſcripta oī ɔſideratione intellect⁹: niſi fundamentalr ⁊ in potētia: vñ ſicut extrema illi⁹ oppoſitionis

tionis ſūt duo ꝑ intellm diuū vel creatū:ita ꝙ illa op/
poſitio eſt actu per itellm:ſic ēt ꝙ illa duo extrema:vt
duo ſunt:⁊ vt oppoſita ſunt:cōueniāt aliqb⁹:⁊ ita ꝯdi/
ctoria nō exigūt in illis:de qb⁹ dñr vl qb⁹ ꝯueniūt ma/
iorē diſtōnē ꝙ̄ rōnis:ſic̄ ⁊ illoꝝ oppō eſt ꝑ itellꝫ i actu.
ꝯdictoria eni iquātū hꝫ ſola rōne diſtinguūť:nō eniꝫ
negatio realr diſtinguiť ab aliq̄ ꝓꝑe loquēdo:qꝛ diſtin
ctio realis eſt binitdo realis:⁊ reqrit ſaltē realitatē in q̄/
libꝫ extremo. Sic ḡ pꝫ ꝙ argum̄ iſtud eſt ſatis debiliter
fundatū. ¶ Ad 7m dr:ꝙ nulla pfectio:q̄ ſit in deo for/
malr ē diffinibil:cū nec ſit i gn̄e:nec hꝫ drīā:nec ſit qd
finitū entitatis. vn̄ ſcūs Tho.ṕ ſen.di.2.q.1.ar.3.(Rō
(inqt)ſapie:q̄ de deo dr̄:ē illō qd ꝯcipiť d ſignatōe h⁹
nois ſapia:ꝙ̄uis ipſa diuina ſapia diffiniri nō poſſit.)
¶ Itē di.22.q.1.arti.ṕ.ad 2m.exponēs illō Aug. De⁹ ꝙ
oēm formā ſubter fugit intellectui peruius eē nō pōt.
ſic dicit. (Quantācūq; formā intells cōcipiat de⁹ ſub/
terfugit illā ſua eēntia:ſi eni intells nr̄ apprehēdat ſa/
pientiā:ipſe deus in ſapia ſua excedit oēm ſapiaꝫ a no/
bis intellectā:⁊ iō ꝯcludit ꝙ nō eſt peruı⁹ itellectui nr̄o
ita ꝙ in ipſuꝫ ire poſſit pfecte ꝯprehēdēdo:pp qd etiaꝫ
Dionyſius dicit:ꝙ qcqd de ipſo affirmam⁹:pōt etiam
de ipſo negari:qꝛ nō cōpetit ſibi ſm hoc ꝙ nos itelligi
mus:⁊ noie ſignam⁹.ſed excellēti⁹.) Hec ille. ¶ Ex q
pꝫ:ꝙ nullū attributū ſm ꝙ ē in deo:eſt diffinibile. Di/
co tn̄ ꝙ bonitas hꝫ aliā rōnē a rōne intells:illa aūt rō
nō eſt diffinitio dicte bonitatis:ſꝫ quedā impfecta ſili
tudo. ¶ Et ſi arguiť de illa rōne ſic̄ arguiť de diffōne.
rn̄det ſcūs Tho. de potētia dei.q.8.arti.2°.vbi poſtq̄
arguit loco 11.ſic dicēdo.(Relatio ⁊ eēntia differunt
ſaltē rōne in diuis:ſed vbi eſt diuerſa rō ſiue diffō eſt
diuerſum eſſe:qꝛ diffinitio eſt orō idicās quid eſt eē.ḡ
aliud erit eē ſube:⁊ aliud eſſe relonis in diuinis. ḡ relo
⁊ ſuba differunt ſm eſſe:⁊ ita realr.) ¶ Rn̄det.(Di/
cendū (inquit)ꝙ in diuinis nullo mō eſt eē:niſi eſſen
tie:ſic̄ nec itelligere:niſi itells:⁊ pp h̄ ſicut i deo eſt tm̄
vnū itelligere:ita ⁊ vnū eē:⁊ iō nullo mō ꝯcedēdū eſt
ꝙ aliud ſit eſſe relonis:⁊ aliud eēntie:rō aūt nō ſignat
eē:ſed eē qd.i.qd aliqd eſt:ſicut de pūcto pōt dici qd ē
ſic̄ pn̄m ⁊ finis.) Hec ille. ¶ Ita dicā in ꝓpoſito de at/
tributis:ꝙ due rōnes attributoꝝ dicūt qd eſt res: nec
tn̄ ſeqť ꝙ dicāt duo eē:vel duas qdditates:pſertiꝫ qn̄
neutra rō pfecte dicat qd rei:ſꝫ ſolū qd nois:cuiꝰ eſt in
ꝓpoſito:nā cū bonitas diuina ſit diuina eēntia:ſi aliq̄ diffi
nitio dicēs pfecte qd rei dareť de diuina bonitate:illa cō
phēderet in ſe rōnes oiuꝫ pfectionū diuinaꝝ:ſꝫ rō boni/
tatis:in q̄ ꝯcipim⁹ deū:licꝫ pfecte exꝑmat qd nois bōi
tatis:nō tn̄ qd eſt res:quā dicim⁹ bonitatē in deo:diffō
nes ḡ q̄s itells nr̄ format ad itelligēdū diuinā pfectionē
nō ſt ꝓꝑe diffōnes diuinaꝝ pfectionū:nec rōnes pfecte
ipſaꝝ:ſic̄ nec aliqd nomē a nobis ipoſitū ē ꝓꝑe nomē
dei loquēdo de ꝯcretis attributalib⁹. vn̄ ſcūs Tho. de
po° dei.q.7.arti.5°.ad 5m.exponēs illud qd dr̄ in lib. de
cauſis.(Cā ṕma nō noiať niſi noie cāti ṕmi qd ē itelli/
gētia.) ſic ait.(De⁹ noiať noie ſui cāti:qꝛ nomē qd ſui
cāti ſubaꝫ ſignat:ſibi nō ꝑt attribui diffinitiue:ſꝫ quē
modū nomē ſignat. Et ſic h̄ nomē ꝙ̄uis aliq̄ mō ꝯue/
niat ei:nō tn̄ ꝯuenit ei: vt nomē ei⁹:qꝛ illō qd ſignat no
mē eſt diffō:cāto v̇o ꝯuenit vt nomē ei⁹.) ¶ Et ibideꝫ
9° loco arguit ſic.(Significare ſubam eſt ſignare h̄:⁊
nihil aliud ſꝫ phꝫ.8.meta.ſi ḡ h̄ nom̄ bom̄ ſignat diuā
ſubaꝫ:nihil erit in diuina ſuba qd nō ſignificeť h̄ noie:ſi
cut nihil eſt in hūana ſuba:qd nō ſignificeť h̄ noie ho
mo ⁊c̄.) ¶ Et rn̄det.(Ratio (inquit)iſta procedit de
eo:qd ſignat ſubam diffinitiue:vel circumſcriptiue: ſic

aūt nullū iſtoꝝ noium ſignat diuinā ſubaꝫ.) Hec ille.
¶ Ad 8m negať ꝯn̄a:nec valꝫ ꝓbatio:dico eniꝫ ꝙ licet
quelibet ratio ſeu quilibet cōceptus attributalis ſigni
ficet totā diuinā eēntiā ⁊ pfectionē:non tn̄ totalr eam
repntat:nec qcqd eſt in re:ſicut cōceptus bonitatꝭ re/
preſentat pfectionē diuinā totā id eſt non ſolū ꝑtē ei⁹:
ſed nō repreſentat eā totalr:qꝛ nō repntat itellꝫ:nec
relones:que ſunt in deo:vn̄ ſcūs Tho. ṕma pte.q.28.
arti.2.ad 3m.ſic ait.(Si in pfectione diuina nihil plus
cōtineret:ꙙ̄ qd ſignat nomē relatiuū:ſequiť ꝙ eſſe ei⁹
eſſet impfectū:vtpote ad aliud ſe hn̄s:ſicut ſi nō conti
nereť ibi pluſq̄ qd noie ſapie ſignať:nō eſſet aliqd ſub
ſiſtēs:ſed qꝛ diuine eēntie pfectio maior eſt ꙙ̄ qd ſigna/
tione alicuius nois cōphēdi poſſit:nō ſeqť ſi nomē di/
ctū de deo nō ſignat aliqd pfectū:ꝙ diuina eēntia ha/
beat eſſe impfectū:qꝛ diuina eēntia cōprehendit in ſe
oium generū pfectiones.) Hec ille. ¶ Et.q.13.arti.4.
ad 2m.(Rōnes (inquit)plures hoꝝ noiuꝫ.ſ.attributa
liū non ſunt caſſe quaſi vane:qꝛ oīb⁹ eis corrn̄det vnū
ſimplex ꝑ oia hꝫ multiplr ⁊ iperfecte repntatum.)
¶ Idē ponit de potētia dei.q.7.arti.6°.(Et ſi dicatur
q̄uo ſtant iſta ſil:ꝙ vn⁹ ꝯceptus repntet diuinā eſſen
tiā totā:⁊ tn̄ nō repreſentet qcqd eſt diuina eēntia:⁊ ſi nō
repreſentet qcqd eſt diuina eſſentia.igiť aliqd repn̄tat ⁊
aliqd nō:⁊ ita diuina eēntia ꝯtinet in ſe multa abſoluta
diſtincta realiter:⁊ ſic nō eſt ſūme ſimplex. ¶ Diciť ꝙ
iſta ꝯn̄tia nō valꝫ:iſte ꝯcept⁹ puta rō ſapie repn̄tat ali/
qd:qd eſt diuina eēn̄:⁊ nō repn̄tat.ſ.itellꝫ diuū. ḡ itells
quē nō repn̄tat:⁊ ſapia quā repn̄tat ſunt due res realr
diſtincte:ſicut nō ſequiť:in diuinis eſt res:q̄ generat:⁊
eſt ibi res q̄ nō gn̄at.igiť res iſta ⁊ illa realr diſtinguū/
tur ab inuicē.ſ.pſona ⁊ eēntia. Similr ſi ſic dicať.rō bo
nitatis nō repn̄tat qcqd eſt de⁹.igiť in deo eſt aliquid
aliud in illo qd repreſentať ꝑ illā rōneꝫ: ⁊ illa ſapia eſt
aliud a diuina bonitate:dico ꝙ ꝯn̄tia nō valꝫ:ſicut nō ſe
quiť:nō ois res que eſt pater gn̄at.ḡ in pr̄e eſt alia res
ab illa que gn̄at:nō eni cōcludiť ibi alietas realis:ſꝫ ra
tionis. ¶ Ad 9m dr:ꝙ ſi Aug. alicubi dicat magnitudi
nē diuinā ⁊ veritatē diuinā eſſe eq̄les:exponēdū eſt ne
gatiue.ſ.ꝙ nō ſunt ineq̄les. ¶ Similr dico ꝙ cū illa/
tio:ꝓbatio:demōſtratio ſint actus itells ex talibus nō
pōt argui diſtinctio in rebus:ſicut ſi ex hoc ꝙ ſortes ē
aial inferť ꝙ ſortes eſt ſuba:nō pōt cōcludi ꝙ aial di/
ſtinguať a ſuba ſortis. ¶ Ad 10m negať minor. Diuini
tas eni nō dicať pelagus ſube infinite pp aliquā diſtin
ctionē abſolutoꝝ in ipſa:ſed qꝛ eſt illimitata nō cōclu
ſa in gn̄e vel ſpē:ſed oiuꝫ generū pfectiōes vnitiſſime
icludēs:ſicut eni dicit ſcūs Tho. i tractatu de eē ⁊ eēn/
tia.(Deus ꙙ̄uis ſit eē tm̄:nō opꝫ ꝙ ei deficiāt reliq̄ue
pfectiones ⁊ nobilitates:imo hꝫ oēs pfectiones q̄ ſunt
in oibus gn̄ibus:pp qd diciť pfectuꝫ ſimplr:vt dicunt
phs ⁊ Cōmētator 5° metaphy. ſed hꝫ eas mō excellen
tiori oibus rebus:qꝛ in eo vnū ſunt:ſed in aliis diuerſi
tatē hn̄t:⁊ hoc eſt:qꝛ oēs ille pfectiōes ꝯueniūt ſibi ſꝫ
ſuū eſſe ſimplex:ſicut ſi aliqs ꝑ vnā q̄litatē poſſet effi/
cere opationes oium qualitatū:in illa vna q̄litate oēs
qualitates haberet:ita deus in ipſo eſſe ſuo oēs pfectio
nes habꝫ.) Hec ille. ¶ Ex quo ſequiť q̄uo de⁹ dicitur
habere multas pfectiones:qꝛ.ſ.ſuū eſſe indiſtinctū ex
nā rei equiualet oibus pfectionibus poſſibilibus hri:⁊
ois modus pfectionis:q pōt alicui ꝯuenire:ꝯuenit ei ꝑ
illud ſimplex eſſe:puta intelligere:viuere:velle:eſſe:⁊
ſic de aliis. ¶ Ad vndecimū diciť:ꝙ conceſſo ꝙ ꝓprie
tates nominuꝫ ſunt in deo:non habetur adhuc ꝙ ſint
diſtincte in deo:ſicut licꝫ pfectiōes oium generum ſint

Nulla dei p/
fectio formalr
eſt diffinibil.

Due ratiōes
nō dicūt duo
eē: aut duas
quidditates:
ſꝫ dicūt qd ſit
res.

Tex.cō.9.

Capite.6.

Tex.cō.21.

in deo: non tñ vna diſtinguit̃ ab alia in deo. ¶ Ad 12m dr̄ ſicut ad 9m. ¶ Ad 13m rn̄det Grego. de arimino. (Dico (inquit) φ iſta rō ita deducit̃ ad ꝓbādū tātā eſſe diſtinctionē pfectionū attributaliū: quāta eſt pſonarum diuinaꝝ adinuicē: qḋ arguēs non cōcederet. Dico tñ φ Augu. nō fecit ꝓdictā cōparatiōnē attendēs diſtōnē minorē vel maiorē pſonarū adinuicē: q̄ȝ bonitatis ⁊ ſapiētie pr̄is: ſed attēdēs maiorē ſilitudinē ad eē partē ⁊ cōponere. Certū eſt enī φ in creaturis tales pfectōes magis hn̄t rōnē partis ⁊ cōponibilis q̄ȝ ſuppoſita ſubſiſtētia: ⁊ tñ in deo nō cōponūt: nec ſunt ptes: mlto minꝰ q̄ pſone ipſe ſūt ptes aut ꝯponūt.) Hec Grego. ¶ Scūs Tho. vō p̊ ſen. di. 19. in expōne lr̄e ſic ait ſup dictis verbis Augu. (Videt̃ (inquit) φ Aug. arguat a maiori affirmādo: magis enī vr̄ φ in vna pſona ſimplicitas iueniat̃ q̄ȝ in duabus ſimul acceptis. ¶ Rn̄deo dōm: φ eſt locus a maiori: qꝛ Aug. in vna pſona pr̄is accipit ea que ſunt diuerſa ſm rōnē: vt ſapiam ỽtutē: ⁊ hꝫ: ſed in duabus pſonis accipit hoc: qḋ eſt vnū ſm rōnē. ſ. diuinā nām q̄ ſm nūerū multiplicari nō pt.) Hec ille. ¶ Et intēdit vt vr̄ φ Aug. nō itēdebat niſi iſtā ꝯparaꝫ: ſicut in vna pſona pr̄is inueniunt̃ plura attributa: vt bonitas ⁊ ſapia: ⁊ hꝫ. ita in nā diuina iueniunt̃ plures pſone: ſꝫ pr̄ nō dr̄ eſſe cōpoſitus ex plibus attributis: ſicē ex partibus: qꝛ ſimplex eſt. g̃ pari rōne: qꝛ nā diuina eſt ſimplex nō erit cōpoſita ex pſonis ſicut ex ptibꝫ: ⁊ hoc exprimit ſcūs Tho. i eadē expōne lr̄e. ¶ Poſſet ēt dici φ Aug. intēdebat ſic arguere. Qualitates in creatis maiorem ꝯpōnē faciūt cū illis in q̄bus ſūt q̄ȝ relōnes cū fundamēto: ſed in diuinis pfectōes ſignificate noībꝫ q̄litatū nō faciūt aliquā ꝯpōnē cū ſuppoſito in quo ſūt: nec adinuicē. g̃ nec relōnes cū eēntia diuina. ¶ Ad 14m dr̄ φ ille q̄ poneret ſignāta noīuꝫ pfectionaliū ⁊ nō habere aliqḋ corn̄dēs a pte rei in deo: deſtrueret dicta doctoꝝ. ¶ Silr̄ q̄ poneret oīa iſta noīa ideꝫ ſignificare ⁊ eodē mō deſtrueret dicta doctoꝝ: qꝛ tūc iſta noīa bonus: ſapiēs eēnt ſynonima: ⁊ iſta ꝓpō eēt formalis: voluntas eſt itellꝯ: ſicut iſta: volūtas eſt volūtas: ſed ille q̄ ponit φ in deo corn̄det idē oīno ſimplex oībꝫ iſtis nominibus: ſed nō eodē mō: vtpote qꝛ iuſticia ſignāt talē rē mediāte iſto ꝯceptu: ⁊ ſapia ſignāt eādē rē mediāte alio ꝯceptu: nomē. n. ꝓpus ſigniat ꝯceptū q̄ȝ rē: vt dr̄ p̊ ꝯ gētiles caplo. 35. non deſtruit dicta ſcōꝝ: nec hꝫ dr̄e: φ iſta ſit formalis: iuſticia eſt ſapia ꝓp diuerſitatē rōnuꝫ ſignificataꝝ p ſubm ⁊ predicatū. ¶ Ad 15m dr̄: φ ex nā rei nō plus eſt eadē diuina eēntia ſibiipſi: q̄ȝ ſit eadem ſapie vel volūtati. Nec valꝫ ꝓbatio: licꝫ enī duo cōceptus formarent̃ de ſapia ⁊ eēntia: vnicꝰ vō de eēntia: hꝫ nō ꝓuenit ex pte rei: φ res ita exigat intelligi: ſed qꝛ itellectus nr̄ itelligit deū ex creaturis: ⁊ ſicut in creaturis ad intelligēdū ſapiam aliū ꝯceptū formas q̄ȝ ad intelligendū ſapiētē eēntiā: ita etiā facit cū itelligit deū. Cuius cāꝫ aſſignat ſcūs Tho. p̊a pte. q. 13. arti. 4o. (Ratio (inquit) quā ſignāt nomē eſt ꝯceptio itellꝯ de re ſignificata p nomē: itellꝯ aūt cū cognoſcat deū ex creaturis: formas ad itelligēdū deū ꝯceptiones ꝓportionales pfectionibꝫ ꝓcedētibꝫ a deo in creaturas: que q̄dē pfectiones in deo p̄exiſtūt ſimplr̄ ⁊ vnite: in creaturis vō accipiunt̃ diuerſe ⁊ multiplr̄: ſicut igit̃ diuerſis pfectionibus creaturarū reſpōdet vnū ſimplex p̄nm repreſentatū p diuerſas pfectiones creaturarū varie ⁊ multipliciter: ita varijs ⁊ multiplicibus cōceptionibꝫ itellectus nr̄i reſpōdet vnū oīno ſimplex ſm hꝫ ꝯceptiones imperfecte repn̄tatū.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ: φ ſicut creature: ex q̄bus cognē accipimꝰ: p aliā pfectionē aſſimilant̃ deo vt eſt ſapiēs: ⁊ p aliā vt eſt viuēs: ita itellꝯ nr̄ alia cōceptione ꝯcipit deū vt ſapiētē: ⁊ alia vt viuētē. ¶ Addo etiā φ poſito φ itellꝯ deuꝫ in ſe videret: ⁊ nō ex creaturis: adhuc plēs rōnes formari pt de eēnꝰ ⁊ ſapia dei: nō āt de ſapia: qꝛ lꝫ ex pte rei nō ſit actu maior idētitas aut diſtō iter ſapiaꝫ ⁊ eēnꝰꝫ: q̄ȝ iter ſapiaꝫ ⁊ ſapiam: tn̄ ſapia ⁊ eēnꝰ diuina nata ſūt diuidi in itellꝰ creato: ⁊ diſtinctiꝫ p̄ticipari in creatis: nō ſic aūt eēnꝰ ⁊ eēntie: vel ſapia ⁊ ſapia. ¶ Unde iſtō nō arguit φ ex̄ intellm̄ creatū ſit aliq̄ talis nō idētitas: aut diſtinctio actualis iter ꝓdicta: ſꝫ ſolū radix ⁊ fundamentū diſtinctionis: que q̄dē nō eſt actualiter extra intellm̄: ſed in itellectu: ſicut q̄dditas lucēs in fantaſmate eſt itelligibilis in poꝰ: que poꝰ nō reducit̃ in actū in fātaſmate: ſꝫ in intellectu: ſimilr̄ nā ſpecifica eſt extra intellm̄ vlis in poꝰ: que poꝰ nō reducit̃ ad actū extra intellm̄: ſꝫ in itellectu. Sic in ꝓpoſito: licꝫ enī in deo nulla ſit poꝰ diſtans ab actu vel reducibilis ad actū: tñ diſtinctio inter attributa eſt in diuina eſſentia in poꝰ actiua obiectali: ita φ illud obm̄ eſt cauſatiuū talis diſtinctionis in itellectu creato limitato mediate vl̄ imediate. Immediate q̄dē cū intellꝯ imediate recipit ab illo obiecto diuerſas impſſiones: mediate vō cū itellectꝰ recipit ex creatis diuerſas ipreſſiōes q̄ ſunt varie ſilitudies dei: ſicut enī pfectiones: que ſūt formalr̄ in creaturis erāt in poꝰ in p̊ma cāa q̄ ꝓceſſerāt: ita hꝫ rōnes pfectionū p̄exiſtūt in deo in poꝰ actiua obiectiua: ſicut tñ dei oīpotētia cū res ꝓduxit nō dicebat̃ de poꝰ reduci in actū: ſed ſolūꝫ dr̄ φ res q̄ p̊us erat in deo in poꝰ: poſtea eſt in actu: ⁊ hꝫ qꝛ res creata nō eſt actus diue potētie: ſꝫ effectꝰ: ita nec dꝫ dici φ in deo ſit aliq̄ poꝰ ad diſtinctionē: que reducatur in actū: ſed ſolū φ diſtinctio rōnū p̊us erat cauſaliter in deo: ⁊ poſtea eſt in actu in intellectu creato: ⁊ hoc gn̄alr̄ ē verū de omnipotētia: q̄ nihil recipit: dū illḋ qḋ erat potētialr̄ in eo: poſtea eſt in effectu: vñ nō dꝫ dici φ in fantaſmate ſit poꝰ ad vlalitatē: q̄ reducat̃ in actū p intellectū agentē: ſꝫ φ vle eſt potētialr̄ in fantaſmate: ⁊ actualr̄ in itellectu poſſi: ⁊ ita intelligo ſupradicta. ¶ Ad 16m dico: φ diuina attributa pn̄t diſtigui p itellm̄ diuinū: ⁊ p itellꝫ creatū: ſicē enī dicit Petrꝰ de palude: quinq; modis dr̄ aliqua diſticta rōne. ¶ Primo qn̄ abinuicē diſtiguunt̃ diuerſa entia rōnis: vt chimera dicit̃ diſtingui a tragelapho: ⁊ hꝫ figmenta: ⁊ ſcḋe intentiones: vt ſpēs differt a genere: qꝛ enī differunt: ⁊ non realr̄: cum non ſint res: oportet φ differant rōne: ⁊ hoc rationabiliter: quia ſicut differūt re: que ſunt diuerſa entia in re: cōſimilr̄ differunt rōne diuerſa entia rōnis. ¶ Scḋo. Qn̄ vnū ens reale ſimplr̄ diſtinguit̃ a ſeipſo ſm φ diuerſis cōceptibus formalibus compreheendit̃ ab intellectu: ſicut aīa inquantū vegetatiua: ſenſitiua: ⁊ intellectiua ſm que alia ⁊ alia ſibi attribuit intellectus: ſi enī dicunt̃ differre re: que habēt diuerſas formas reales: pari modo differunt rōne: quoꝝ ſunt diuerſi conceptꝰ formales nō mālēs: vt ſi bis vel ter eadē res ſub eodē cōceptu cōcipiat̃: qꝛ ſicut mā nō diſtinguit in rebus: ſꝫ forma: ita nec ꝯceptus mālis: ſꝫ formalis in diſtinctione rōnis. ¶ Tertio. Qn̄ vna res vno cōceptu itelligit̃ vt plēs ſiue ꝯparādo illā ad diuerſa: vt cētrū ad lineas ꝓgrediētes ex eo: vel tēdētes ad ipſum: ſiue ad idē diuerſimode: vt pūctū ad circulum: vt p̄nm ad fineꝫ: ſiue idē ad ſeipſum: vt dicēdo: hō eſt hō: vel hō eſt idē ſibi ipſi. ¶ Sꝫ ad duo p̊a mēbra huius tertij p̊ncipalis vr̄ reduci ſcḋus modus p̊ncipalis: ⁊ tertiū mēbrū huiꝰ tertij modi: qꝛ ex hꝫ res forte eſt ꝯceptibilis plibꝰ ꝯceptionibꝰ ⁊ rōnibꝰ: qꝛ eſt ꝯpabilis diuerſis rebꝰ: vl̄ vni diuerſimode:

Dicta ſctōꝝ deſtruerētur ſi diuerſa attributa ideꝫ ⁊ eodem mō ſignificarēt.

Nō diuerſos formet cōceptus itellꝯ nr̄ de deo.

Poſſet cōcepꝰ formaret itellꝰ de deo ſi etiā ipm in ſe ⁊ nō ex creaturis cognoſceret.

ſimode:ꝛ ꝯpatio vni⁹ rei ad ſeipſaz diuerſoꝝ cōpatio-
nē coexigit. ¶ Rō aūt hui⁹ ē:q2 exq̄ itell's vtiť vna re
ſic vtereť plib⁹ reb⁹:ꝗ̄tū ad itellectū res eſt pl'es:ꝛ ſic
diſtinguiť rōne. ¶ Quarto. Qñ intell's indicat aliqd
vnū re eſſe pl'a rōne nō iudicās plura re:q2 tūc eēt fal-
ſus:nec iudicās pl'a rōne:q̄ ēt ſūt pl'a rōne:q2 iſte itell's
nō faceret plalitatē rōnis:ſ3 ſupponeret:ſed ſi videns
rē eē ꝯpabilē ad pl'a:vel eē ꝯceptabilē plib⁹ modis:nō
tūc cōparet eā:nec cōcipiat p illos modos:ſed ex h̄ ꝙ
videat eā ſic cōparabilē vel cōceptibilē ex h̄ ipſo iudi
cet eā plures rōne:tūc facit eā plures rōne:cui⁹ dicere
eſt facere:nec eſt itell's falſus:ꝗ̄uis nō ſit plures rōne
ſed tunc fit:ꝛ ita dicendo res eſſe plures facit eā pl'es:
ſicut deus:cuius dicere eſt facere:res dixit ꝛ facte ſunt
ſicut cū dico. hoc eſt corpus meū:dicēdo fit: illō qđ eſt
verū:nec eſt falſuz:q2 in talibus practicis non ex eo ꝙ
res eſt ořo eſt va:ſed ex eo ꝙ p orōnē res fit:eſt ořo ve
ra ex entitate rei quā facit:ꝛ non ſuppoīt: ꝛ ſermo eſt
ſubiectus intētioni:q̄ eſt ſignare:nō ꝙ res pexiſtat:ſed
ꝙ ſignificādo fiat. ¶ Quito. Qñ res que aliq̄ pdictoꝝ
modoꝝ eſt plures po⁹ ſolū vel entia pl'a actu:q2 pl'a eē
rōnis pōt res hr̄e:ſic plura eē accidētalia:illa iquā pl'a
litas apprehēdiť in actu ab aliquo intellectu ſine h̄ ꝙ
iudiceť eſſe plures:aut ꝯcipiať diuerſis ꝯceptib⁹ h̄ ipo
illa plalitas:ſiue hr̄et pus eſſe:ſiue nō iā h3 eſſe actu:q2
ad eſſe actuale plalitatis rōnis requiriť ꝙ actu cadat
ſup rē ille actus rōnis:qui facit eaz plures: q2 ſicut mā
ex h̄ ꝙ pōt hr̄e plures formas nō eſt diſtincta actu per
aliquē actū poīez:ſ3 ſolū p illū q eſt actu:ſed q2 ad eſſe
actuale entiū rōnis ſufficit eſſe cognitū:ſi etiā non eēt
aliq̄ rō formalr pluríficās aliqd rōne ſm aliquez mo
dū ꝗ̄ttuoꝛ pdictoꝝ:ſi tñ illis modis ceſſantib⁹ res ap-
phendiť vt plificabilis illis modis.ex h̄ ipo ſolo plali
tas h3 eſſe cognitū:ꝛ p ꝯñs eſt actu. Tunc ſubdit dict⁹
doctor:ꝙ pmus modus diſtōnis rōnis non eſt in deo:
q eſt ens viliſſimū:ſ3 ſcđs eſt in deo p ꝯpationē ad itell3
creatū:nō aūt diuinū qđ vnico ꝯceptu rē cognoſcit:ter
tius aūt ꝛ 4⁹ ſūt in deo idifferēter p ꝯpationē ad itell3
diuinū vl' creatū:q2 vterq3 pōt vna re vti vt pl'es:ꝛ ex h̄:
vel alio iudicare eā pl'es:gnt⁹ vo ꝓpe eſt in deo q̄ ad in
tell3 diuinū:q oēm plalitatē poīez ꝛ actualē maxie cō-
prehēdit.) Hec ille. ¶ Patz ḡ ꝙ attributa diua diſtin
guiť rōne p cōparationē ad intellm diuinū ꝛ creatuz
ſilr. ¶ Tūc ad pmā iprobationez pme ptis dř:ꝙ ꝓce
dit ex falſa imaginatione:ac ſi nos diceremꝰ ꝙ p itelle
ctū diſtinguentē attributa ſ3 rōnē cauſanť in deo per
fectiones attributales:qđ nullus nřm ſomniauit:ꝛ iō
illō argumētū bñ ꝯcludit ꝙ itelligere ꝛ alia attributa
ſunt in deo nō p op⁹ itell's:ſed nō ꝓbat qn deus p ſuuz
intelligere diſtinguat attributa ſua:quoꝝ vnū eſt itel-
lectio ſua:que ꝛ ſi nō facit ſe:tñ diſtinguit ſe ꝛ alia ſm
rōnē 5⁹ mō diſtinctiōis ſupra poſite. ¶ Scđa ſilr ꝓba
tio nō val3. Tū q2 ſupponit pozitatē iter itellm diuuz
ꝛ ſuū itelligere:qđ nō ē verū ſi itelligať pozitas ex nā
rei. Tū q2 fundať in iſta falſa ꝯña:pus eſt itell's ꝗ̄ in-
telligere.ḡ itelligere nō diſtinguit itellectū ab alijs at-
tributis:q̄ ꝯña nulla eſt:q2 itell's nř q ē poſterioꝛ aīa i-
tellectiua diſtinguit eā a ſenſitiua:ꝛ vegetatiua: bñ tñ
ſeqť:itelligere pſupponit itellectū:igiť p ſuā itellectio-
nē deus nō h3 intellectū:ſed nō ſeqť qn p ſuū itellige-
re de⁹ diſtiguat itellectū ſuū ab alijs attributis. ¶ Si
militer iprobatio ſcđe ptis.ſ.ꝙ attributa diſtinguanť p
intellectū creatū:nō val3. Cū eni dř ꝙ nullus reſpect⁹
rōnis pōt eē pfectio ſimplr:nec qd formalr ifinitū ꝛc̄.
cōcediť:ſed nihil eſt ad ꝓpoſitū:nō eni dico ꝙ attribu
ta facta p itellectū ſint reſpect⁹ rōnis. Tū q2 non dico
ꝙ itell's faciat attributa:ſed ſolū ꝙ diſtiguit ea formā
do diuerſas ꝯceptiones de illis:vel alio mō ſupius di-
cto:quo facto inſurgunt multi reſpectus rōnis attribu
toꝝ ad intellectū:nō eni pfectiones diuine:p illud idē
ſunt in deo:p qđ diſtinguūť:cū eoꝝ diſtictio ſit p extri-
ſeca.ſ.p ꝯcepꝰ eoꝝ in itellu creato:vel p itelligere diui
nū:qđ eis quodāmō accidit inquātū nō eſt de rōne ſa
piētie aut iuſtitie ꝙ itelligant in actu. ¶ Ad argumē-
ta q̄ p loco inducunť ꝯ ſcđaz ꝯnē reſpōdeť negādo ꝯſe
quētiā ibi factā.ſ.attributa diſtiguūť rōne.ḡ diſtiguūť
realr:nec ſunt eadē res. ¶ Tūc ad ꝓbationē ꝯñe pōt
dici dupľ. Pꝛio:ꝙ ꝯña ibi facta non val3.ſ.q2 nō ſeqť:
nulla res diſtinguiť rōne a ſeipſa.ḡ q̄cūq3 diſtinguunť
rōne nō ſūt eadē res. ¶ Et ſi arguať ſic. In diuinis ſ3
te ſapia diſtinguiť ab eēntia ſm rōnē:ſed ſapia eſt ſm
rē ipſa eēntia.igiť idē diſtinguiť a ſeipſo ſm rōnē:eſt
ibi fallacia accñtis:q2 pma eſt p ſe:ſcđa p accñs:vñ ſic
nō ſeqť:riſibile eſt paſſio hoīs:ſed riſibile eſt hō.ḡ hō
eſt paſſio hoīs.ita nec ſeqť:ſapia eſt attributū eſſentie
vel diſtinguiť ab eſſentia:ſed eſſentia diuina eſt ſapia.
ḡ eēntia diua ē attributū eēntie:vel diſtinctū ab eſſen-
tia ſm rōnē:q2 h̄ pdicatū diſtingui ab eſſentia ꝯuenit
ſapie nō ꝗ̄tū ad illud in quo cōueniūt:ſ3 ꝗ̄tū ad illud
in quo diſtiguunť:ꝛ q2 vnū iſtoꝝ quodāmō accidit al-
teri iquātū nō eſt de rōne illi⁹:iō cū pdicatū ꝯueniēs
ſapie vt diſtinguiť ab eēntia attribuiť eēntie:eſt falla-
cia accidētis. vñ ſm iſtā ſolōnē nunꝗ̄ eēt ꝯcedēdū ꝙ
aliqd diſtinguať ſ3 rōnē a ſeipſo:q2 nec ſapia diſtiguiť
a ſeipſa ſ3 rōnē:nec eſſentia:nec aliqd:pōt tñ concedi
ꝙ aliqd diſtinguiť ſm rōnē ab aliq̄:a q̄ nō diſtinguiť
ſm rē.ſ.ſapia diua ab eēntia. ¶ Pōt tñ alr dici ad ꝓo Aliqd diſtī guiť ab aliq̄ rōe a quo nō diſtiguiť ſm rem.
bationē dicte ꝯñe ſequēdo modū cōez loquēdi ꝙ ꝯña
in ſcđa ꝯña illatū eſt verū.ſ.ꝙ idē diſtiguiť a ſeipſo ſ3
rōnē:dūmō bñ itelligať:vt expſſuz eſt. Tūc dř ad p⁹
ei⁹ iprobationē ꝙ p⁹ ꝯña ibi facta ñ val3.ſ.iſta:ſi eadē
res diſtinguiť rōne a ſeipſa:tūc aliq̄ rō eſſet ei⁹: q̄ non
eſſet ei⁹:ꝛ qñ ꝓbať:q2 oē illud quo aliqd ꝛc̄. Dico ꝙ oē
illud q̄ aliqd ab aliq̄ diſtinguiť eſt vni⁹ illoꝝ ꝛ nō am
boꝝ eo mō q̄ diſtinguūť:ſ3 pōt eſſe vtriuſq3 illoꝝ alio
mō cōſiderati. vñ ſupta vna re:q̄ diſtinguiť ſm rōnez
a ſeipſa:puta q̄ h3 duas rōnes:ſic idē pūct⁹ h3 rōnē pn-
cipij ꝛ rōnē finis:idē diſtinguiť a ſeipſo ſm rōnē:ꝛ ꝯce
diť ꝙ pūctū vt pnm diſtinguiť a ſeipſo vt eſt finis:qua
pp rō pncipij eſt ei⁹ vno mō:ꝛ nō ei⁹ alio mō ꝯſiderati.
eſt qdē ei⁹ iquātū ꝯſiderať vt vna res fundans vtrāq3
rōnē ꝛ ꝯceptū:eſt etiā eius vt ꝯparať ad lineā ſequētē
ſed nō eſt ei⁹:vt ꝯpať ad lineā pcedētez:quā terminat:
rō eni pncipij nō eſt ei⁹ iquātū eſt finis:nec inꝗ̄tū ter-
minat lineā:nec vt diſtiguiť a pn⁹:ſ3 ē ei⁹ inꝗ̄tuz ē res
q̄dā:cui ꝯuenit eē pnm ꝛ finē:vl' inꝗ̄tū cōpať ad h̄ vel
illud:ꝛ ſic de ceteris q̄ diſtinguūť rōne a ſeipſis:nō ſeq
tur ꝙ aliq̄ rō eadē ſit iſti⁹:ꝛ nō ſit iſtius:ſ3 ſolū ꝙ aliq̄
rō ꝯuenit ei vno mō:ꝛ nō alio mō:res eni q̄ h3 pl'es rō
nes inꝗ̄tū eſt ſub vna:ꝛ corridet illi nō eſt ei⁹ alia rō:
ſicut aīa ſortis vt eſt itellectiua nō ē ſenſitiua:nec equ⁹
vt equ⁹ eſt:eſt bon⁹ vl' vn⁹:q2 eqnitas nō ē niſi eqnitas
ſm Aui. 5⁹ metaphy. ca. p. ¶ Ad 2m iprobationē eiuſ-
dē ꝯñis dř breuiter:ꝙ talis res a ſeipſa rōne diſtincta
eſt plura in eē itellecto vl' obiectiuo:vl' ſm eē qđ h3 i aīa:
ꝛ pōt dici pl'es rōnes ſm eē qđ h3 in aīa:ſic idē pūctus
vt itelligiť ſub rōne finis ꝛ pncipij ē pl'es rōne ſm eſſe
qđ h3 in aīa. Et cū iprobať iſta ps:q2 ens reale non eſt
aliqđ ens:nec aliq̄ entia rōnis ꝛc̄. Dico ſic ibidez dř ꝙ
res ſ3 eē qđ h3 ex nō eſt ens rōnis:ſ3 ſ3 eē qđ h3 in itel

lectu diſtiguēte nihil ꝓhibet eā dici plura entia rōnis. Simil'r ad aliud qđ ibi tangit̄: dico ꝙ res realis non pōt mutari in ens rōnis: ſic ꝙ ei⁹ eſſe reale fiat eſſe rōnis: ſꝫ nihil ꝓhibꝫ: qn eadē res habeat ſoluꝫ eſſe reale ante itellectionē: ⁊ poſt itellectionē hēat eē reale ⁊ eſſe rōnis. ſ. eſſe itellectū ſil' ⁊ ſemel. Ad illud qđ addit̄. ſ. ꝙ ſola entia rōnis ſunt pl'a ꝑ itell'm: dicit̄ vt prius: ꝙ eo facto q̄ res hꝫ pl'es rōnes aut ꝯcept⁹ in aīa: ipſa pōt dici pl'es rōnes ſm eſſe cognitū vel obiectiuū: qđ hꝫ in aīa.

Poſt itellectionem aliq̄ res pt ſil' hr̄e eē reale ⁊ rōnis: ſꝫ añ nō nī eē reale hūeru.

Nec iſte modus loquēdi eſt nou⁹: ſꝫ eſt euāgelicus. vñ Joā. p̊ dr̄. (Qđ factū eſt in ipſo vita erat ⁊c̄.) Qđ expo nēs magr̄ p̊ ſen. diſ. 35. dicit. (Ex hoc ſenſu oīa dñr eſſe in deo vita: ⁊ oē qđ factū eſt dr̄ eſſe vita in ipſo: non iō ꝙ creatura ſit creator: vel ꝙ iſta tꝑalia eēntial'r ſint in deo: ſꝫ qꝛ in eius ſcīa ſūt q̄ vita eſt. ¶ Itē Anſelm⁹ in ſuo monol. cap. 34. dicit ꝙ creatura in creatore ē creatrix eēntia. ¶ Itē ſcūs Tho. de veritate. q. 4. arti. 8°. (Intelligere vbi eſt ſuū eſſe: ⁊ ſil'r ſilitudo ipſius. vñ ſilitudo creature in vbo eſt vita eius: ſil'r etiā ſilitudo creature eſt quodāmō ipſa creatura ꝑ illū modū q̄ dicit̄ ꝙ aīa eſt quodāmō oīa: vñ ex h̄ ꝙ ſilitudo creature in vbo eſt ꝓductiua ⁊ motiua creature in ꝓpria nā exñtis quodāmō cōtingit: vt creatura ſeipſam moueat: ⁊ ad eē ꝓducat iquātū. ſ. ꝓducit̄ in eſſe ⁊ mouet̄ a ſua ſilitudine in vbo exñte: ⁊ ita ſilitudo creature i vbo eſt q̊dāmō creature vita.) ¶ Itē p̊ª pte. q. 18. arti. 4° dic̄. (Uiuere dei eſt ei⁹ itelligere. In deo aūt idē eſt itell's: ⁊ qđ itelligit̄: ⁊ ipm ei⁹ itelligere: vñ qcqd eſt in deo vt itellectū eſt ipm viuere ſeu vita ei⁹: vñ cū oīa q̄ ſunt facta ſint in ipſo vt itellecta: ⁊ ſeqt̄ ꝙ oīa in ipſo ſūt vita diuina.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ ꝙ res itellecta vt eſt in intelligēte eſt ipſa ſpēs itelligibilis: vel rō: aut cōceptus: aut intētio intell's: qđ clarius dicit 4° ꝯ gētiles: cap. 5°. (Intell'm (inquit) vt eſt in itelligēte eſt itētio intellecta ⁊ vbū: ⁊ iō illa q̄ ꝯueniūt tali itentiōi: q̄ eſt in itellectu vt intētio eſt: pñt dici de re: cui⁹ eſt intentio: ita ꝙ ſi itell's multos ꝯcept⁹ formet de vna re: talis dr̄ eſſe plures ⁊ diſtincta ⁊ multiplex ſm rōneꝫ: h̄ eſt ſm eſſe qđ hꝫ in itellectu: imo ipm pōt dici multe rōnes: ſic dr̄ vita in deo vt intelligit̄ a deo ſm ꝙ dictū eſt. Iſte ē modus loquēdi Anſelmi monol. cap. 36. (Nulli (inquit) dubiū eſt creatas ſubās multo aliter eē in ſeipſis q̄ꝫ in nr̄a ſcīa: in ſeipſis nāqꝫ ſunt per ipſam ſuā eēntiā: i nr̄a vō ſcīa nō ſūt eaꝝ eēntie: ſꝫ eaꝝ ſilitudīes. ¶ Reſtat igit̄ vt tāto verius ſint in ſeipſis q̄ꝫ in nr̄a ſcīa q̄ꝫ vius alicubi ſunt ꝑ ſuā eēntiā q̄ꝫ ꝑ ſuā ſilitudinē. cuꝫ g̊ ex h̄ ꝯſtet: ꝙ oīs creata ſuba tāto verius eſt in vbo. i. in itelligētia creatoris q̄ꝫ in ſeipſa: quāto veri⁹ exiſtit creatrix q̄ꝫ creata eēntia q̄ūo cōꝑhendat mens hūana: cui⁹ illi ſit dicer̄ ⁊ illa ſcīa.) Hec ille. ¶ Itē Cōmēta. 12. meta. cōmēto. 51. (Uere (inqt) poſſum⁹ dr̄e ꝙ ſcīa eſt res ſcita: ſic de annulo ⁊ artificiali: dicim⁹ enī ꝙ forma artificialis: que eſt in mā: ⁊ que eſt in mēte artificis: eſt eadē quāto magis dꝫ eſſe qb⁹ mā nō admiſcet̄: ⁊ nō eſt niſi forma ⁊ eēntia ſignās eſſe rei.) Hec ille. ¶ Et 7° metaphyſice coñ. 23. dicit ſic. (Quidditates ſunt exñtes in aīa: dr̄ enī ſanitas de forma q̄ eſt in aīa: ⁊ de habitu q̄ eſt in corꝑe: ⁊ ambo ſunt idem.) Et ifra dicit. (Manifeſtū eſt: ꝙ forma artis dr̄ duob⁹ modis. vn⁹ eſt forma: q̄ eſt in aīa: ⁊ alius eſt illa: que eſt extra aīaꝫ: ⁊ ſunt idem. vbi grā. qñ ſanitas dr̄ de itellectu ſanitatis: q̄ eſt in aīa: ⁊ de ſanitate exñte in corꝑe: ⁊ cōcludit ꝙ diffinitio ſanitatis: que eſt in aīa: eſt ſanitas in rei veritate.) Hec ille. ¶ Itē Anſelm⁹ ſuꝑ Joā. homel. 18. di. (Cor cū ſcribim⁹ lr̄as facit eas p̄mo cor nr̄ꝫ: ⁊ deinde man⁹ noſtra: lr̄e ſunt p̄ a corde: deinde a corꝑe nr̄o: eaſdē aūt literas facit cor nr̄m: ⁊ manus: nō ꝙ al's cor: al's manus: eaſdē qꝑpe facit: ſed nō ꝯſimil'r: cor enī facit eas itelligibil'r: ſed manus viſibil'r: ecce q̄ūo fiunt eadē diſſil'r.)

Diuerſimode res in ſeipſis: ⁊ in ſcientia nr̄a ſunt.

Hec ille. Sil'r cū arguēs iꝓbat hūc modū loquendi: aliqd eſt plures res ſm rōnē. Dico ꝙ licꝫ nō ſit ꝓprie dictū: tñ iſte eſt admiſſibilis: aliq̄ res eſt multiplex ſꝫ rōnē: imo multe rōnes ſm ꝙ eſt in itellectu: ⁊ tūc cum querit q̄ūo intelligo iſtud: dico ꝙ p̄ma pars diuiſionis ſue ꝯcedit̄. ſ. ꝙ cū dr̄ res multiplex ſm rōnē: ſenſus eſt ꝙ res ſit plures: ⁊ diſtiguit̄ per opus itellectus: q̄ formādo diuerſas rōnes de re diuidit rē nō ſm eſſe: qđ hꝫ in ſe extra intellectū: ſed ſm ꝙ eſt in intellectu ꝑ ſuā ſilitudinē: qđ enī itell's facit de ſilitudine rei: dr̄ facere de illa re: vt eſt in itellectu: ideo dicit ſcūs Tho. p̄ma pte q. 14. arti. 13. (Qñ in aīte ponit̄ aliqd ꝑtinēs ad actuꝫ aīe: ꝯñs accipiēdū eſt nō ſm ꝙ in ſe eſt: ſed ſꝫ ꝙ eſt in aīa. Aliud eſt enī eſſe rei in ſeipſa: ⁊ eſſe rei in aīa. vtputa ſi dicā: ſi aīa itendit aliqd illud eſt imāle: intelligendū eſt: ꝙ ē imāle ſm eſſe qđ eſt in intellectu: nō ſm qđ eſt in ſeipſo.) Hec ille. Sic in ꝓpoſito ſi ſic dicat̄: aīa multipl'r ꝯcipit lapidē. igit̄ lapis eſt multiplex: ꝯñs intelligendū eſt de lapide ſm eſſe qđ hꝫ in intellectu. Et ſimil'r cū dicit̄: per oꝑationē intellect⁹ lapis fit multiplex. q̄ itell's diuidit lapidē in plura: concedit̄ ꝯñs ſm eſſe lapidis in intellectu. ¶ Cū vlterius improbat̄ iſte modus loquēdi: lapis eſt plura entia ſm rōnē obiectiue vel in eſſe obiectiuo. Et arguit̄ ſic. Aut itelligens ⁊c̄. Dico ꝙ intelligimus: q̄ eadē res ſic eſt obiectū plurū rōnū: ꝙ eadē realitas obiciat̄ cuilibꝫ illarū: ſꝫ neutra illarū rem ꝑfecte cōprehendit: ⁊ iō quelibꝫ illarū rem quodāmodo partit̄ ⁊ diuidit tangendo rē totā: ſed non totaliter: ita ꝙ obiectū ita varie terminat actū intell's ac ſi eſſent diuerſa obiecta: ⁊ vt dictū eſt aliud obm ex ex hoc ꝙ bis vel duobus actib⁹ obicit̄ bifurcat̄ in aīa ⁊ ſic do primū mēbrū diuiſionis. ſ. ꝙ obiectū vnius rationis eſt aliud ab obiecto alteri⁹: vt ſūt in aīa. ¶ Et ſimil'r ꝯcedo 2m mēbrū ꝙ obm vnius eſt obm alterius ⁊ nō aliud ſm eſſe: qđ hꝫ extra aīam. ¶ Et cū arguis. Qꝛ tūc nō eſt diſtictio: aut pl'alitas niſi in ꝯceptib⁹ ⁊c̄. Dico ꝙ eoipſo ꝙ cōcept⁹ ſunt diuerſi formal'r ⁊ ꝑ eēntiam: res cuius ſunt conceptus plurificat̄ ꝑ ſuā ſimilitudinē: ⁊ vt eſt in aīa obiectiue. Et ſic pꝫ ꝙ illa ſcđa improbatio dicti ꝯñtis nō valꝫ. ¶ Ad tertiā improbationē reſpōdet̄: ſicut ibidē reſpondebat̄: qñ enī intellect⁹ rem: que eſt vna ſm eſſentiā: diſtinguit in plures rationes: illa res ſm vnā rōnē eſt diſtincta: ⁊ alia: ⁊ non ipſa a ſe ſm aliā rationē: ⁊ hoc ſm eſſe in aīa: ſicut enī vna rō nō eſt alia: ita res exñs in aīa per vnam fit nō ipſa: ⁊ nō eadē ſibi exñti in aīa per aliā: ſicut punctus vt p̄nm nō eſt punctus vt finis. ¶ Et cū q̄rit̄ qd intelligo duꝫ dico res ſm ſuā rōnē. Dico ꝙ nō intelligo aggregatuꝫ ex re ⁊ rōne: ſed intelligo nudā rē nō ſm eſſe qđ hꝫ ex̄: ſꝫ ſm eē qđ hꝫ in aīa: vt enī dixi: diuerſitas rōnū redūdat in diuerſitatē rerū: vt ſunt in aīa: ſicut dicit Ariſto. p̊ phy. (Cor ſor. diuerſat̄ cū fuerit in domo: ⁊ cū fuerit in foro: qñ ipm eē in diuerſis locis facit diuerſitateꝫ.) Ubi Cōmēta. coñ. 104. (Trāſlatū cū accipit̄ i ſe erit vnū: ⁊ cū recipit̄ in reu ad diuerſa loca: in qb⁹ eſt apud ſuā trāſlationē erit diuerſū ſꝫ diuerſitatē p̄oris ⁊ poſterioris: ⁊ accidet ei nūer⁹. vñ ſophyſte dicūt: ꝙ ſi ſor. eſt aliud i foro ab ipo i domo. g̊ ſor. eſt idē ⁊ alius: ⁊ intendit: qñ ſi non eſſet h̄ aliqua pluralitas: non poſſent ſophiſtice accipe ipꝫ eē plura ſimpl'r. Et dꝰꝫ eſt ꝙ ſortes eſt idē quodāmō: ⁊ hoc eſt ſm ſubm: ⁊ diuerſum alio

Dicere ꝙ aliqd eſt plures res ſm rōnē eſt admiſſibile: ſꝫ non proprium.

Tex. cō. 62.

modo

mō.ſ.ſm diffōnē.) Hec ille. ¶ Ita in ꝓpoſito obiectū pluriū rōnū eſt vnū q̄dāmodo.ſ.ſm ſubm: ⁊ eſt plura alio mō ſm ꝙ hȝ eſſe in alia ⁊ alia rōne ſui: vel in alia ⁊ alia ſpē apud intellectū. ¶ Ad q̈rtā improbationeȝ dico: ꝙ rē diſtingui a ſeipſa rōne pōt vtroq̧ mō intelligi ſm ꝙ rō q̄nq̧ ſumit̄ ꝓ poᵃ aīe: ⁊ q̄nq̧ ꝓ cōceptu aīe. Si eni rō p̄mo mō ſumit̄: tūc dico ꝙ res diſtinguitur rōne a ſeipſa effectiue.i.ab itellectu q̄ effectiue obȝ diſtinguit tāq̄ agens diuerſas ꝯceptiōes euiſdē rei: ⁊ ꝑ ꝯñs dans rei duplex eſſe rōnis: ac ꝑ hoc diſtinguit eaȝ in plura: iuxta illud Cōmentatoris.i 2° metaphy.com. 39. (Intellꝰ inatus eſt diuidere adunata in eſſe.) non tñ intellꝰ diſtinguit rē dādo ei duplex eē reale: nec cōſequēter faciēdo de ipſo duas res. Si vō ſumit̄ rō ſcdo mō: dico ꝙ res diſtinguit̄ a ſeipſa rōne formalr̄ ⁊ non effectiue. Et cū q̈rit̄ an rō illa ſit formale diſtinctiuūȝ extrinſecū ⁊c̄. dico ꝙ eſt diſtinctiuū intrinſecū q̄tū ad eſſe rōnis: rō eni illo mō eſt intrinſeca rei intellectiōe cū ſit ipſa res in eſſe intellecto: nō aūt eſt ei intrinſeca q̄tū ad eſſe extra aīam: nec illo mō eſt eiꝰ formale diſtinctiuū: imo nec diſtinctiuūȝ. eſt ḡ eiꝰ itrinſecum illo mō quo eſt diſtinctiuū. ⁊ illo modo quo eſt ſibi extrinſecū: ⁊ nō eſt diſtictiuū. ¶ Ad quintā improbationeȝ negat̄ ꝯñā p̄ma: nec eſt argumētū a maiori: non enim opȝ ꝙ ſi res vr̄ diſtingui ad diſtinctionē rōnū formaliū de ipſa ꝯceptaꝝ: ꝙ ſimilr̄ diuerſe q̄litates in re formalr̄ exiſtētes ipſaȝ diſtinguāt. Et cā diuerſitatis eſt: q2 vt ſepe replicatū eſt rō in aīa eſt ipſa res in eſſe itelligibili: qō hȝ in aīa. Et hoc iteꝝ ponit ſcūs Tho. p̄mo q̄libȝ.q.2.arti.2. ſic dicēs. (Spēs intelligibilis eſt quodāmodo q̄ddit̄as in nā rei ſm eſſe intelligibile ⁊ non ſm eē nāle ſm ꝙ eſt in rebꝰ.) Hec ille. Nō ſic autē eſt de albedine: aut de dulcedine. Verūtñ ſcūs Tho. de malo.q.2.arti.6° ad 12ᵐ. dicit ꝙ idē pomū ē multiplx q̄le ꝑꝑ diuerſitatē odoris ⁊ ſaporꝭ: lȝ ſit idē q̄le ꝑꝑ vnitatē ſubiecti. ¶ Probationes aūt facte in argumento nō valēt: nō q̄dē p̄ma: q2 vt dictū eſt: diuerſe res in pomo nō ſunt vllo mō ipȝ pomū: nec in eē reali: nec in eē itellecto: cuiꝰ oppᵐ eſt de rōnibꝰ: ⁊ iō accñtia pomi nō ſic diſtinguunt pomū ſic̄ diuerſe rōnes eius in aīa. Nec tertia ꝓbatio valȝ: q2 hic nō loq̄mur de diuiſione: aut trāſmutatione ſm eē reale. Nec 2ᵃ q2 eē in re vł̄ extra rē nihil facit niſi quo ad diſtinctionē realē: ⁊ tñ falſum ſupponit: q2 rō aīe illo mō: quo diſtigūt eā nō eſt ex̄ rē imo eſt res ipſa quodāmō. ¶ Ad ꝯfirmationē dico: ꝙ nō habeo ꝓ icōueniēti ꝙ res duplici rōne viſa ſit multiplex in eſſe cognito: ſed illa diſtinctio nō eſt formalis ſed ſolū m̄ālis: ſi viſiones ille ſint vniꝰ ſpēi. ¶ Ad 6ᵃᵐ īprobationē negat̄ ꝯñā: nec hȝ aliquā apparentiā: ꝯſtat eni ꝙ rō nō eſt apta habere multiplex eſſe reale: ſicut res eſt apta hr̄e multiplex eē rōnis: ⁊ iō nō opȝ ꝙ ſi aliq̄ ens reale diſtinguit̄ a ſeipſo rōne: ꝙ iō a ſilr̄ aliqua rō vel ens rōnis diſtinguat̄ a ſeipſo ſȝ rē. Tūc ad pᵃᵐ ꝓbōnē ꝯñtie dico: ꝙ res nō minꝰ eſt ipſa ſola: ⁊ nō alia ſm eſſe reale: q̄ȝ rō ſit ipſa rō: ſȝ tñ res poſita in eſſe rōnis pōt eſſe nō ipſa poſita in alio eſſe. ¶ Ad aliā ꝓbationē dico: ꝙ aſſumit vnū manifeſte falſuȝ.ſ.ꝙ diſtingui rōne ſit ꝓpriū entis rōnis. nā ꝯſtat ꝙ hō ⁊ aſinus q̄ ſunt res diſtinguūt̄ rōne: ⁊ ſilr̄ ſortes ⁊ plato ſunt ideȝ rōne ſpecifica: quā idētitatē phs vocat.1o. meta. pticla 1oᵃ idētitatē ſm diffōnē: ⁊ pticla pᵃ vocat idētitatē ſȝ ītelligētiā. Sic ḡ pȝ ꝙ falſuȝ eſt illō ꝯñs.ſ.ꝙ īpoīe eſt eādē rē a ſeipſa diſtingui ſȝ rōnē. verūtñ vt p̄dixi alia via facilior poſſet teneri: q̄ dicebat: ꝙ nunq̄ ꝯcedēdū eſt ꝙ aliq̄ res diſtiguat̄ rōne a ſeipſa: lȝ ꝯcedat̄ aliq̄ eē idē realr̄ ⁊ diſtigui ſȝ rōnē. Vñ ſic̄ nō ſeq̄t̄.a.⁊.b. diſtiguunt̄ realiter. ⁊ a.⁊.b. ſunt eadē res. ḡ eadē res diſtinguit̄ realr̄ a ſeipſa. nā totū aūs eſt verū in diuis de patre ⁊ filio: iſti eni diſtinguunt̄ realr̄: ⁊ cū hoc ſunt eadeȝ ſcȝ diua eēntia: nec tñ illa res.ſ. eēntia diſtinguit̄ realr̄ a ſeipſa. Sic nec in ꝓpoſito ſeq̄t̄: bonitas ⁊ ſapia diſtinguūt̄ rōne: ⁊ iſta ſunt vna ⁊ eadē res. igit̄ vna ⁊ eadeȝ res diſtinguit̄ rōne a ſeipſa: tene quaȝ volueris. ¶ Ad argumēta Aureoli ꝯ eādē ꝯñē: ad p̄mū q̄dē dr̄ negando minorē: ⁊ ad p̄mā eiꝰ ꝓbationē dr̄: ꝙ ſi iſta ꝓbatio valeat: eq̄ ꝓbabit ꝙ nullū decē p̄dicamētoꝝ ſaltē ſubſtātia: nec aliq̄ eiꝰ ſpēs dicit determinatā rōnē p̄ncipaliter ⁊ in recto: q2 ſuba in recto dic̄ ens: ⁊ q̄libȝ ſpēs ſubſtātie in ꝯceptu ſuo icludit ſubam: ac ꝑ h̄ in recto. Vñ ꝯñā p̄me ꝓbationis nulla eſt ⁊ fundat̄ in falſo. ſcilȝ ꝙ ens nō dicat aliquā determinatā rōneȝ: q̄ ſic eſt rō iſta ꝙ nō alia: hoc eni falſuȝ eſt: vt dictū fuit alī: ⁊ argumēta in oppoſitū ſoluta. Fundat̄ etiā in alio falſo. Supponere eni vr̄ iſta rō ⁊ multe ſequētes: ꝙ cū dicamꝰ conceptū entis includi in alioꝝ cōceptibus: ꝙ ſicut vno mō rō ꝯſtituit̄ ex diſtinctis vocibꝰ: ita conceptus attributi vel alicuius iferioris ad ens cōſtituit̄ ex diuerſis qualitatibus: qō nō eſt veꝝ: ꝯceptus eni hōis eſt ſimilitudo hōis: ⁊ eſt ſimplex qualitas ſicut ꝯceptus ſube: licȝ contineat virtualr̄ cōceptū gñis: ⁊ dr̄ie: ⁊ ita dico de conceptu ſapie ⁊ ſube: ⁊ ideo falſe imaginat̄: ꝙ illius cōceptꝰ ſapie vna pecia ſit quid determinatū: ⁊ alia pecia ſit determinatiua eius. Vñ ſapia dicit vnū cōceptuȝ: qui eſt vna ſimplex qualitas: licȝ equaleat in repſentādo duobus cōceptibus: quoꝝ vnꝰ eēt ꝯfuſus.ſ. cōceptus entis vel qualitatis: ⁊ alius determinatiuus illius cōceptus cōfuſi. Supponit etiā aliud falſum in toto ꝓceſſu.ſ.ꝙ aliud ſit ratio: ⁊ aliud cōceptus. ¶ Ad ſcdam ꝓbationē diſtinguit̄ maior: ſi eni intelligat̄ de coincidētia per predicationē: negat̄ maior: ⁊ conceditur minor: q2 ratio ſapie coincidit cuȝ ratiōe q̄litatis: q2 p̄dicat̄ de q̄litate: coincidit etiā cum ratione ſubſtātie in deo: q2 predicatur de ea. Si aūt maior intelligat̄ de coincidētia ꝑ oīmodaȝ identitatem: ita ꝙ aliqua ratio nunc ſit hec rō: nūc illa: cōcedit̄ maior: ⁊ negat̄ minor: nō eni rō ſapie nūc eſt ratio adequata accñtis: nec rō ſube: ſicut nec ratio aīalis nunc eſt ratio hōis ſolū: nunc ratio aſini. Intelligit eni iſte ita eſſe de ſapia: ac ſi aīal nō diceret aliquā rōnē aut ꝯceptū pter ꝯceptꝰ iſtaꝝ ſpēꝝ: ſed ꝯceptꝰ hōis diceret̄ cōceptus aīalis: ⁊ idē de ꝯceptu aſini: ⁊ ꝙ ab illis ꝯceptibꝰ non abſtraheret̄ aliq̄s tertiꝰ cōis illis: qō eſt falſuȝ. Et eodē mō falſuȝ eſt: ſi ita imaginet̄ de ſapia: ⁊ cū dicit ꝙ illa q̄litas in aīa ſapiētis iquātuȝ eſt talis qualitas ⁊c̄. falſuȝ ē. imo nō facit hoc ꝑ rōnē qua q̄litas: ſed ꝑ aliā q̄.ſ. eſt ſapia. ¶ Et idē dico de diuinitate: ⁊ q2 ipſe nō ꝓbat oppoᵐ: nō dico amplius: ſȝ ſoluȝ ꝙ eēntia ⁊ q̄litas nō faciūt aliquē eſſe ſapiēteȝ: niſi inq̄ātū ſunt fundamētū talis tertie rōnis. ¶ Ad 3ᵃᵐ dr̄ ꝙ ille ꝯceptꝰ ſapie cōis deo ⁊ creature nec eſt cōis eis accñtalr̄: nec ꝓp̄e q̄ddit̄atiue. Verūtñ dico ꝙ aliqueȝ ꝯceptū p̄dicari de deo q̄ddit̄atiue ꝯtigit duplr̄. Vnoꝰ: q2 dicit ⁊ ſigñat diuinā eſſentiā: q̄ eſt q̄ddit̄as dei: ⁊ h̄ mō nulli ꝯceptꝰ cōes poſſent dici de deo ⁊ creaturis q̄ddit̄atiue: ſic̄.n. ait Aug. 7° de tri. deo h̄ eſt eē ꝙ forte eē: vł̄ ſapiētē eſſe: ⁊ ſi q̄d aliud de illa ſimplicitate dixeris quo eiꝰ ſuba ſignificet̄. ¶ Itē Boe. de trin. dicit: ꝙ cuȝ q̄s alia p̄dicamēta pter relationē in diuinā vertent p̄dicationē: cuncta mutant̄ in ſubaȝ: ſicut iuſtus: ⁊ ſi qualitatē ſigñare videat̄: tñ ſigñat ſubaȝ. ¶ Itē Anſelmus ſȝ ꝙ allegat arguēs dicit talia noīa rideri ad q̄nē factā

R. ō eſt ſola le diſtinctiuū intrinſecum.

Diſtin. 2. q. pᵃ ꝯ primā.

Nō eſt incōueniēs vnaȝ rē multiplice3 eē in eſſe cognito.

aliq̄s ꝯceptꝰ de deo ꝙ q̄ddit̄atiue p̄dicet duplr̄ itelligi poteſt.

per quid. Et iſto mō loquēdi de cōi qdditatiue loquit̄
ſcūs Tho. pma pte. q. 3. arti. 5°. ait enim: q̄ gen⁹ ſignat na
turā rei: cū pdicet̄ in eo qḋ qd. vbi vr̄ velle q̄ illud qḋ
ſignat nām pdicat̄ in eo qḋ quid. ¶ Alio mō pōt pdi
cari qdditatiue: q2 nō ſolū ſignat ſubaꝫ quocūqꝫ mō
ſed diffinit vel ꝯprehēdit eā vel repntat eā. ſic eſt in ſe
ꝛ iſto mō nulla rō fabricata ab itellectu pdicat̄ de eo
in quid. Unde Damaſ. lib. p̊ ca°. 3°. (Opꝫ (iquit) ſingu
lū eoꝝ: que de deo dr̄ nō qd eſt ſm ſubam ſignare: ſꝫ
qd nō eſt oſtēdere: aut habitudinē quādā ad aliqd eoꝝ
que aſſequūt̄ nām vel opationē.) Et iſto mō exponit
eū ſcūs doctor pma pte. q. 13. arti. 2°. ꝛ de potētia dei. q.
7. arti. 5. ad pmū: ꝛ p̊ ſen. diſ. 23. q. i. arti. 3. Tunc igit̄ cō
cedēdo ad ſenſuꝫ pdictū: q̄ ꝯceptus ſapie ſit cōis qddi
tatiue deo ꝛ creaturis. ¶ Dico ad pmam pbationē in
oppoſitū q̄ ꝯña nō valꝫ. ſ. q̄ illa rō ſic cōis eſſet genus
ad deū: q2 genus opꝫ pdicari in quid ſcđo mō. ſ. cōphē
dendo cōceptū ſpeciei ita q̄ nihil importet̄ p ſpēm qn
importet̄ iplicite p genus: vt dr̄ de veritate. q. 2. arti. 6.
ſic aūt nō eſt de ſapia re⁹ dei: nec de quocūqꝫ conceptu
creato: vt dictū fuit in ꝯne. ¶ Ad aliud eiuſdē pbōnis
dr̄: q̄ ꝯña nō valꝫ. Illa enim rō ſapie quā hꝫ intellꝰ nr̄
nō eſt vniuoca deo ꝛ creature: ſed analoga: imo nec eſt
pfecta rō dei: ſed qdā ſilitudo imꝑfecta ꝛ deficiēs: nec
ſufficit ad h̄ q̄ ſit vniuoca q̄ pdicet̄ in qd illo mō p̊.
ſed opꝫ q̄ ſcđo mō pdicet̄ in qd. ¶ Tertia etiaꝫ pba
tio nō valet: ꝯcedo eni q̄ de rōne ſapie quā hꝫ intellꝰ
nr̄ pdicat̄ q̄litas qdditatiue tanq̄ꝫ genus de ſua ſpecie
ꝛ h̄ ſꝫ q̄ ſapia pdicat̄ de creatura: nō tn̄ eſt genus eiꝰ
ſm q̄ de deo pdicant̄: eo q̄ q̄litas inquantū hꝫ dr̄ ens
eo q̄ in hoc: ꝛ aliqualr̄ in ſubiecto: ſapia autē ꝛ iuſticia
non ex hoc noiant̄: ſed magis ex aliq̄ pfectione: vel ex
aliquo actu. vn̄ talia veniunt in diuinā pdicationē ſm
rōnē dr̄ie: ꝛ nō ſm rōnē gn̄is. vba ſunt ſci Tho. de po⁹
dei. q. 7. arti. 4. ad 2m. Nec ſeq̄t̄ q̄ cū pdicāt̄ de deo ſit
falſa pdicatio remoto gn̄e: q2 non vniuoce pdicant̄ de
deo ꝛ creatura: vt idē dicit ibidē ad 3m. Et ſic patet ad
tertiā pbationē minoris pme rōnis. ¶ Ad 4um conce
dit̄ pma cōditionalis: ſed negat̄ minor: qd aūt ſit dōꝫ
Diſt. 3. q. 2. ad pbationē eius patuit in qōne de veſti°. ¶ Ad qntū
dr̄: ſicut ad pmā. ¶ Ad ſextā negat̄ maior loquēdo de
pdicari qdditatiue p̊ mō: ſed ꝯcedit̄ 2° mō: tūc aūt ni
hil eſt ad ppoᵐ. ¶ Ad 6m. dico q̄ tā rō relatiua poteſt
eſſe cōis deo ꝛ creature q̄ꝫ abſoluta: exēplū pmi eſt de
rōne boni: exēplū ſcđi de rōne iuſti. Et qn̄ pbat̄: q̄ nō
rō relatiua. Dico q̄ relatio iportata p nomē boni eſt re
latio rōnis ſm q̄ dicit ſcūs doctor de veritate. q. i. arti.
prio. vbi dicit q̄ bonū addit ſup ens reſpectū rōnis. ſ.
ꝯueniētiā ad appetitū: ſicut verū addit reſpectū rōnis
ad ens. ſ. ꝯueniētiā ad intellectū. ¶ Itē. q. 21. arti. prio.
dicit: q̄ verū ꝛ bonū ſup intellectū entis addunt reſpe
ctū rōnis. ſ. reſpectū pfectiui. verū eni dicit pfectiuū
ſm rōnem ſpei tm̄: ꝛ nō ſm eſſe nāle rei: ſed bonū dicit
pfectiuū alterius nō ſolū ſm eſſe ſpei: ſed eſſe qḋ hꝫ in
rerū nā. pmo mō eni itellꝰ pficit̄ a reb⁹: ſed 2° mō pfi
cit̄ res a ſuo fine. ¶ Hoc ſuppoſito dico: q̄ attributuꝫ
bonitatis dicat reſpectuꝫ rōnis: nec tn̄ ſequit̄ qn dicat
pfectionē ſimplr̄: vt arguit aduerſarius. nā ſm q̄ dicit
Nomen pōt ſcūs doctor de vitate. q. 21. arti. 6°. (Aliqḋ nomē pōt i
importare re portare reſpectū duplr̄. Uno° ſic q̄ nomē imponat̄ ad
ſpectū duplr̄. ſignandū ipm reſpectū: ſic h̄ nomē pr̄: vel filiꝰ: aut pa
ternitas ipſa. Quedā vo dr̄r iportare reſpectū: q2 ſigni
ficāt rē alicuiꝰ gn̄is: quā comitat̄ reſpectꝰ: q̄uis nomē
nō ſit impoſitū ad ſignandū reſpectū tm̄: ſic h̄ nomen
ſcia eſt ipoſitū ad ſignandū q̄litatē quādā: quā ſeq̄t̄ re

ſpectus: nō aūt ad ſignandū ipm reſpectū: ꝛ p hūc mo
dū rō boni reſpectū iplicat: nō q2 ipꝫ nomē boni ſigni
ficet ipm reſpectū ſolū: ſꝫ q2 ſignat id: ad qḋ ſeq̄t̄ reſpe
ctus cū ipſo re⁹.) Hec ille. ¶ Hoc ſuppoſito dico q̄ ſi
bonū diceret reſpectū p̊ mō: ꝯcedit̄ q̄ nō diceret pfe
ctionē ſimplr̄: ſꝫ dicat reſpectū 2° mō. iō non obſtat qn
dicat pfectionē ſimplr̄: nō q̄ ſit ille reſpectꝰ rōnis: ſꝫ illḋ
ad qḋ ꝯſeq̄t̄ reſpectꝰ. Bonū eni dicit pfectiſſimū ſꝫ eē
ita q̄ rō boni icludit ens in actu pfecto: ꝛ tunc ſeq̄t̄ re
ſpectus: quē etiā iportat nomē boni: q̄ aūt bonū inclu
dat ens in actu pfecto dicit ſcūs doctor pª pte. q. 5. arti.
p̊ ꝛ 3°. ꝛ 5°. Nec valꝫ etiā illud qḋ dicit q̄ hꝫ reſpectus
rōnis fiunt ab intellu ꝛc. ¶ Ad h̄ rndet̄ q̄ ꝯña nulla
eſt: nā nullus eſt ita demēs: q dicat q̄ deus ſit formalr̄
bonus p rōnē fabricatā in noſtro intellectu: nec per re
ſpectum fabricatum ab intellu nr̄o: vel ꝯſītē eius ope
rationē: ſed deus eſt formalr̄ bonus p bonitatē: que eſt
in deo: illā tn̄ bonitatē itellꝰ nō pōt cōcipe: niſi cōcipiē
do diuinā eſſentiā ꝛ reſpectū eius ad aliqd: ſic pfectiui
ad pfectibile. Cuiꝰ cā eſt: q2 itellꝰ nr̄ ꝯcipit deū ex crea
turis: in qbꝰ nihil ꝯcipit̄ vt bonū: niſi p illū modū. nō
q̄ deꝰ pfectꝰ eſt p ꝯceptus nr̄os: ſꝫ p eēntiā ſuā: ꝛ iō cuꝫ
dicimꝰ: deus formalr̄ ſapiēs eſt p rōnē ſapie: nō intelli
gimꝰ q̄ p illū ꝯceptū: quē nos hēmꝰ de ſapia deꝰ ſit for
malr̄ ſapiēs: ſꝫ p eēntiā ſuā: vt nata eſt fundare iſtū cō
ceptū ꝛ rōnē: ꝛ hoc eſt ſub aliis vbis: q̄ rō ſapie nō fac̄
deū formalr̄ ſapiētē ſm eē: qḋ hꝫ in intellu: ſꝫ ſm eſſe
qḋ hꝫ in deo. ¶ Et p hoc ēt pꝫ rn̄ſio ad illud: p qḋ vult
pbare q̄ attributa nō dicāt rōnē abſolutaꝫ. ¶ Ad pᵐ
eoꝝ q̄ ſcđo loco ꝯcedit̄ ꝯ. ſ. q̄ tota res diue pfectionis
cōcipit̄ qn̄cūqꝫ aliqd eiꝰ ꝯcipit̄. Nec ſcūs doctor oppo
ſitū vult: ſꝫ ſolū q̄ nulla creata ꝯceptiōe ꝯcipit̄ diuina
pfectio ſm oēm modū ſue pfectionis: vel ſm oēm mo
dū quo pōt ꝯcipi vt pfectē: pōt eni ꝯcipi vt bona: vt ſa
piēs: vt volēs: ꝛ vnica ꝯceptione nō pōt itellꝰ nr̄ oibus
illis modis ꝯcipe: q2 ſic nullus ꝯceptus eſt pfecte repre
ſentatiuus ois pfectionis poſſis: ita nec diuinā eēntiaꝫ
pfecte repntat: vt ei p oia aſſimilet̄: q2 diua eēnꝰ oēm
pfectionē poſſꝫ ꝯtinet: ꝛ iō dicit in plerīſqꝫ locis: q̄ bti
ꝯcipiūt totū deū: ſꝫ nō totalr̄: licꝫ hoc aliter exponat. ſ.
qd dicat ly totalr̄ cognoſci: vt pꝫ 4° ſen. diſ. 49. q. 2. art.
3°. ad 3m. ꝛ 3°. ſen. diſ. 14. q. i. arti. 2°. q̄ſtiuncula pma ad
ſcđm. ¶ Itē pma pte. q. 12. arti. 7. ad 3m: ꝛ de vitate. q.
8. arti. 2°. ad 2m. ſic a ſimili dōm eſt de viatoribus q̄ cō
cipiūt totā diuinā pfectionē: ſꝫ nō totalr̄: nō ſolū quia
res itellecta excedit lumē itellꝰ creati cuiuſcunqꝫ ſiue
bti: ſiue nō: ſiue ſit lumē glie: ſiue nō: ex quo contingit
q̄ nullus itellꝰ creatꝰ deū ꝯphēdit: ſꝫ ēt q2 ſpēs vl̄ ſili
tudo quā hꝫ itellꝰ de re itellecta excedit̄ a re itellecta:
ſic ſi ſpēs itelligibilis repntaret hoieꝫ iquātū ē ſenſibi
lis: ꝛ nō iquātū rōnal. ¶ Ex q̊ ꝯtigit q̄ p nullā talē cō
ceptionē vr̄ diua eēntia. vt dic̄ ſcūs Tho. 3° ſen. vbi ſu
pra. ¶ Et cū arguēs iferet: q̄ licꝫ bti nō videāt deū to
talr̄: tn̄ nō diſtinguūt ꝛc. Dico p̊ q̄ nō eſt ſile: q2 bti vi
dēt deū p ſpēm equantē rē itellectā. ſ. p ipſaꝫ diuinam
eēntiā q̄ itellectui btō ſupplet vicē ſpei: vt dic̄ ſcūs do
ctor locis allegatis. Dico 2° q̄ nec btūs: nec viator vni
ca creata ꝯceptōe diuā pfectōeꝫ totalr̄ ꝯcipit: vt dictū
fuit pus: ꝛ iō tā iſte q̄ꝫ ille diuinas pfectiones diſtiguet̄
pōt. ¶ Ad 2m pncipale negat̄ minor: nō eni ē eadē cā p
fectōis diue ꝛ attributi: q̄ vno vl̄ plibꝰ ꝯceptibꝰ ꝯcipiat̄
nā cā q̄ de pfectōe diua itellꝰ format tot ꝯceptꝰ ē: q2
pfectio diua dicit qd ꝯceptibile oi ꝯceptu pfectionis re
perte vl̄ reptibilis in creatis nō icludēte imꝑfectionē:
cū aūt dico bonitas diua: vel ſapia diua: dico diuinam

eſſentiā ſub tali rōne pfectionis repte in creatis: quā di
cimus ſapiam. nā noīa vocalia ꝓ ſignāt cōceptū ⁊ ſecū
dario rem ſub cōceptu: vt allegat ſepe ſcūs doctor phꝫ
Lec. pma. pmo pbyermenias: ⁊ iō licꝫ ſapia diuina ſit eque realr
illimitata ſicut diuina pfectio: tñ ſapia dicit illā rē ſub
rōne determinata: ⁊ non adeo diſtinguibili p rōnes ſpe
cialiores: nō ſic de diua pfectione. Uñ ſm ronē limita
tior eſt ſapia diuina q̄ꝫ pfectio: ⁊ ex hoc cōſurgit ꝙ vnū
eſt magis diſtingalbile ſm conceptus pfectionales q̄ꝫ
aliud: ⁊ ita dr̄ de alijs attributis. ¶ Ad cōfirmationeꝫ
negaꝫ añs tā in iſto ꝓpoſito q̄ꝫ in alijs: pſertim in ifini
to ſm numerū: cuiꝰ eſt diuina pfectio infinita ſꝫ rōnē.
ſeꝫ qꝛ infinitis cōceptibus pfectionalibus cōceptibilis:
nō ſic ſapia. ¶ Ad 4ᵐ negaꝫ ꝯña: licꝫ eni ponat ſanctꝰ
Tho. pma pte. q. 56. arti. 3ᵒ. ⁊ de veritate. q. 8. arti. 10. ꝙ
quāto virtus itellectiua eſt ſupior: tāto p pauciores ſpe/
cies multa cognoſcat: vt exēplificat de deo q oīa cogno
ſcit p vnicā formā intelligibilē. ſ. ſuā eēntiā: ⁊ de ange/
lis q̄to ſuperiores ſunt: tāto p pauciores ſpecies vniuer
ſitatē intelligibiliū apprehendūt: ⁊ de hoībus: q quāto
ſunt pſpicatioris intell's: tāto ex paucis multa capiunt:
quāto aūt debiliorē intellectū hñt: non intelligunt niſi
eis pticulatim explicet̄ per ſingula. tñ eſt deuenire ad
alīs cōceptiones nō vlterius diſtinguibiles: ſic̄ in conce
ptū ſpecificū: q eſt idiſtinguibilis in alios: ⁊ ſic pꝫ ꝙ nō
eſt iconueniēs: ꝙ paꝝ pſpicaꝝ indigeat plibus ꝯceptibꝰ
ad itelligēdū diuinā pfectionē: nō tñ q̄ꝺ iſte infert. ſ. ꝙ
plēs cōceptus attributales formet ruſticus q̄ꝫ magr̄ in
theologia: ſꝫ ꝙ plibꝰ indigeat. ſ. quotq́ꝫ format ruſticus
tot poſſit formare theologus. ¶ Ad 5ᵐ negaꝫ maioꝛ vt
patuit de angelis iferioribus: ⁊ ſupioribus: nec exēplū
de albedine iuuat: aliqs eni itell's eſt qui vnico cōceptu
cognoſcit albedinē eſſe diſgregatiuā: ⁊ eſſe menſurā co/
loꝛis: ⁊ oppoſitā nigredini: aliqs aūt q ad h̄ idiget tribꝰ
cōceptibus: ⁊ idē dico de hōis ꝙ aliq ſunt cognoſcētes
vnico ꝯceptu: q̄ alij inferiores nō cognoſcūt: niſi p q̄ttu
oꝛ vel hō ſm ꝙ ſunt potiores tā in nālibus q̄ꝫ in lumie
glorie. ¶ Ad ſextū dico: ꝙ ſoluit ſeipſaꝫ: nō eni intelli/
gimus ꝙ intell's nr̄ formās de deo plures cōceptus at/
tributales ſic diſtinguat diuinā pfectioneꝫ ꝙ aliqd de
ea cōcipiat: ⁊ aliqd dimittat: ſed ſic ꝙ diuinā pfectionē
diuerſis ꝯceptibus cōcipit: ⁊ qlibꝫ eſt illi pfectioni iade
quatus: qꝛ ipfecte talia repñtat: qꝛ nō ſm modū quo
repñtari nata eſt. ſ. vt bōa: vt iuſta: vt ſapiēs: ⁊ iō eſt ibi
aliq̄ ſilitudo realis diuiſionis: ſicut eni in reali diuiſiōe
vna ps ſepaꝛ ab alia: vel vna ps ſigiaꝛ vel tangiꝛ alia
nō tacta vel ſigiata: ita in hmōi cōceptuuꝫ diſtinctiōe
diuine pfectiōis ꝯtinētis ſupeminēter oēs perfectiones
creaturaꝝ: que in creatis ſunt ptite itell's nr̄ dū cōcipit
eam. dū ꝯtinet in ſe hāc pfectionē: que eſt bonitas non
cōcipiēdo eā: tūc vt ꝯtinet illā pfectionē: que eſt ſapia: ⁊
poſt cōcipit eā ꝯcipiēdo eā: vt ꝯtinet hāc pfectionē: que
Nō falſus ē intell's diuidens q̄ vnita ſunt, eſt ſapia: nō ꝯcipiēdo eā vt ꝯtinet eaꝫ: que eſt bonitas:
quodāmodo vr̄ diuinā pfectionē ptiri. Nec eſt falſus
itell's ſic diſtincte ꝯcipiēdo: nō eni itelligit talia eē par/
tita ⁊ diſtincta in deo: ſed ipſe diſticte ⁊ partite talia in/
telligit: qꝛ nullū taliū itelligit: vt in deo eſt: cū nulla ta/
liū cōceptionū adequat rē cōceptā. ſic q̄ diuina pfectio
cōceptibilr diſtinguiꝛ: nō ꝙ diſtinctio in eaꝫ cadat ſm
ꝙ eſt in ſe: ſed ſm ꝙ eſt in intellectu: eſt eni ibi per ſuā
diminutā ſilitudinē: ⁊ iō cū tales ſilitudines ſint plures
⁊ diſtincte: ipſa eſt ibi q̄dāmodo diſtincta. ¶ Ad ſepti/
mū negaꝛ minoꝛ. Dico eni ꝙ q ꝓ cōcipit eēntiā: aut bo
nitatē dei: ⁊ ſcdo cōcipit eius ſapiam non addit in ſcda
ꝯceptione aliquā aliā rē ad illā: que ꝓ ꝯcipiebaꝛ: q̄ꝫ qdē

additio ſit in deo: ſed eſt additio in creatura exiſte vel
poſſibili. ꝓ eni diuina eēntia ꝯcipiebaꝛ in cōceptu talis
creature: ⁊ 2ᵒ in cōceptu alteriꝰ. Uñ argumētū hꝫ veri
tatē: ſi p quēlibꝫ taliū res diua ꝯcipeꝛ in ſe: mō aūt nō
ſm ꝙ in ſe eſt cōcipiꝛ: ſꝫ in creatura: ⁊ ex creatura: ⁊ ſꝫ
ꝙ cōtinet eminēter talē pfectionē addit ſm rōnem ad
ſeipſaꝫ ꝯceptā: vt ꝯtinet aliā pfectionē: ſed ſm rē eſt ad
ditio in creatura: qꝛ tales cōceptus ſunt cōceptus crea/
turarū adeq̄ti: ex quo pꝫ: ꝙ ꝓceſſus argumēti ꝯ hoc q̄ꝺ
dictū eſt: nullus eſt. ſ. ꝙ cōceptus vniꝰ attributi addat
rē ad cōceptū alteriꝰ. ¶ Itē nec valꝫ ꝯ h̄: ꝙ cōceptꝰ at/
tributi adderet rōnē ad ꝯceptū eēntie vt bonū ad eēn/
tiā: licꝫ eni cōceptꝰ bonitatis addat ſolū reſpectū rōnis
ad cōceptū eēntie: nō ſeqꝛ ꝙ eēntia ſit bona ſolū ſꝫ rō/
nē: ⁊ nō ſm rē: qꝛ eēntia diuina non eſt formalr bona p
illū reſpectū: nec p illū ꝯceptū: ſꝫ bōitate q̄ eſt ipſa eēn/
tia: ſꝫ itell's nr̄ nō pōt ꝯcipe eēntiā eſſe bonā niſi cōcipiē
do eā: ⁊ ſm illū reſpectū: vel aliā rōnē: ⁊ hoc eſt ideo qꝛ
nō ꝯcipit deū in ſe: ſed ex creaturis: vbi rō bonitatis: in
qua ꝯcipiꝛ aliqd bonū icludit reſpectū vel rōnē aliaꝫ
a rōne eſſentie: que dr̄ bona. ¶ Ad 8ᵐ ꝯcediꝛ maioꝛ. ſi
talia accipiant̄ ſm ꝙ ſunt in ſe: ⁊ cōceptu rē adequāte:
⁊ ſpē pfecte rem repñtāte: tūc eni nō apparet. vñ eēt
numerus taliū cōceptuū: ſed ſi res nō ꝯcipiꝛ illo mō: ſꝫ
ſolū in ſua impfecta ſilitudine: vel ſpē: vel cōceptu: tūc
tales cōceptiōes multiplicari poterūt: ac p hoc illa ꝯce/
ptibilr diſtinguunꝛ: ⁊ vnus ꝯceptꝰ addet ad aliū reꝫ vl
rōnē ſm ꝙ res diſtincte: ex qbus cōcipiunꝛ talia: q̄ ſūt
vnita in alio: addūt ad ſe rē vel rōnē. ¶ Ad 9ᵐ dico: ꝙ
maioꝛ eſt vā: ſed ad minorē dico vt ꝓus: cōcedo eni eaꝫ
ſi illis cōceptibus res ꝯcipiaꝛ ſm ꝙ in ſe eſt: ſic̄ eadem
res cōcipiꝛ ꝯceptu gñis ⁊ ſpēi: ſed ſi res ꝯcepta talibus
ꝯceptibus ꝯcipiaꝛ in cōceptu alteriꝰ rei quā eminēter
cōtinet: pñt tales ꝯceptꝰ eſſe icōnexi ſm ꝙ res: ex qbus
⁊ in quoꝝ ꝯceptu cōcipiꝛ ſunt vnite vel incōnexe. Uñ
breuiter eēntia diuina eſt vnū aliqd ꝯceptibilr ꝯceptu
ſibi adeq̄to. ſ. q eſt ipſa: vel dei filiꝰ ⁊ vbū: ſꝫ ē multiplex
⁊ multiplr ꝯceptibile ꝯceptu ſibi iadequato. ¶ Ad 10ᵐ
ꝯcediꝛ maioꝛ: ſi talia ſic ſint vnū ꝯſideratione: ꝙ nec in
gñali: nec in ſpeciali vnū poſſit cōcipi alio non cōcepto:
ſed ſic ꝯceſſa maioꝛe: negeꝛ minoꝛ: ſi aūt talia ſint vnū
cōſideratione ſolū: qꝛ in aliquo gñali mō cōſideratōis
cōueniunt: negaꝛ maioꝛ: ſed ꝯcediꝛ minoꝛ: nō eni aliō
itelligit Anſelmꝰ: vbi allegaꝛ niſi ꝙ iuſticia: bonitas: ⁊
alia attributa ſunt vnum in hac cōſideratione. ſ. ꝙ oīa
ſigñant diuinā eſſentiā: ⁊ nō aliq̄ꝺ accñs eius: ſed nō in
telligit ꝙ qui cōcipit deū vt ſapiētē cōcipiat eū: vt iuſtū
vel hmōi: tūc eni eque perfecte cognoſceret deū: qui ſo/
lum cognoſceret eum vt eſt ſuba: ſicut qui haberet de
ipſo totū: q̄ꝺ ſciuit aliquis theologus de deo p oēs cōce
ptus vie: q̄ꝺ eſt falſum manifeſte. ¶ Ad 11ᵐ negaꝛ mi
noꝛ: vt patuit in ſolōne ſcde ꝓbationis minoris primi
argumēti. Uñ dico ꝙ ſapia creata nō ea rōe: qua talis
qualitas eſt ſapia: cū alicubi reperiaꝛ ſapia: vbi nō repe
ritur ratio qualitatis. Uel aliter ⁊ credo ꝙ melius: con/
cedo eni ꝙ diuinitas: vel res: que eſt deus ſm ꝓpriaꝫ ⁊
adequatā ſibi rōnē eſt ſapientia: iuſticia: bonitas: ⁊ hō;
nec hō rōnes adequantes rem cōceptaꝫ diſtinguuntur:
ſed deitas ſm rōneꝫ deitatis quā hꝫ viatoꝛ certe nō eſt
ſapiēs iuſta: vel hmōi ita ꝙ illa rō repñtet eam: vt
iuſtam: vt bonā: ⁊ hmōi: nec eni ad hoc ꝙ aliqd fundet
rōnē bonitatis requiriꝛ ꝙ fundet rōneꝫ iuſticie. ¶ Et
tūc dico ad argumētū: ad minorē: ꝙ licꝫ res q̄litatis: q̄
eſt in aīa iuſti: nō ſit intimius ſapia: q̄ꝫ res q̄ eſt deus. tñ
illa res illiꝰ q̄litatis eſt limitata: ⁊ cōphēſa p rōneꝫ ſapi/

entie quā hꝫ intellectus creatus hoīs ꝑcipue:non aūt res diuinitatis:⁊ iō illa rō vel ꝯceptus eſt ꝓpria rō ⁊ cōceptus talis q̄litatis:nō aūt diuinitatis. ¶ Ad 12m cōcedit maior de rōne diuinitatis ſibi adequata:q̄ eſt verbū dei:ſed ſecus eſt de rōne illa:quā fabricat itellꝰ noſter ꝯcipiēdo diuinitatē ex creatis:p̄ma eñi rō eſt perfectiſſima:qua nulla maior cogitari pōt:⁊ ideo nō ſe hꝫ aliq̄ modo ꝑ diuiſionis:quā facit arguēs:ſed rō diuinitatis quā hꝫ viator nō eſt talis:q̄ maior cogitari nō pōt:⁊ talis rō ſe hꝫ per modū ſubſtracti alijs rōnibus: in q̄bus intellꝰ nr̄ eū cōcipit. ¶ Nec valet ꝓbatio in oppo'm. Jā eñi pꝫ ꝙ nō intrinſece ꝑfectiſſima:nec qua maior cogitari ⁊c. Cuius cauſa aſſignata eſt. Jlla eñi rō eſt:que explicat̄ ſic dicēdo:vlīs ꝓuiſor ſm ꝙ dicit ſcūs Tho. p° pte.q.13.arti.8.dicit eñi ꝙ hoc nomē deus eſt impoſitū ad ſigīandū diuinā nāꝫ:ſed illud a quo eſt ipoſitū:eſt vlīs rerū ꝓuidēna. ¶ Jdē dicit arti.xi° ad p̄mū ⁊ i ſinitis alijs locis. ¶ Ex q̄bꝰ pꝫ ad argumēta. ¶ Ad 13m dr̄: ꝙ rō quā hꝫ viator de diuinitate pōt cōcipi vt ſubſtracta alijs rōnibus ꝑfectionalibus:ita ꝙ alie attribuant̄ eidē:puta rō itellꝰ ⁊ volūtatis. Nec eſt icōueniēs ꝙ ſit imꝑfecta:q̄ viator imꝑfecte deū app̄hendit:nō tñ opꝫ ꝙ ſit illo mō ſubſtracta quō genus ſubſternit̄ differentijs:⁊ cōfuſuꝫ ſpecificabilibus:ſed illo mō quo p̄us ſm intellectū dr̄ ſubſterni:ſi tñ abſtractū dici dꝫ rōnibꝰ poſterioribus eidē attributis:ſi aūt loqmur d̄ ꝑfecta rōne diuinitatis illa nulli ſubſternit̄:⁊ eſt vnitas oiuꝫ ꝑfectionū deū ꝑfectiſſime repreſentās:vt pōit ſcūs Tho. p̄io ſen.diſ.2.q.1.arti.3° ⁊ de potētia dei.q.7.arti.6°.vt fuit i ꝑcionū ꝓbationibus recitatū. ¶ Ad 14m negat̄ maior ⁊ ad ꝓbationē dicit̄:ꝙ eſt ꝑalogiſmus ſm non cām vt cām:ꝙ eñi rō diuine eſſentie:quā hꝫ viator:ſit alia a ratiōe volūtatis diuine:⁊ tñ rō volūtatis nō ſit alia a ratione illius q̄litatis:que eſt in aīa volētis:imo ſit eiꝰ rō. hoc q̄dē nō eſt iō:ꝙ rō volūtatis ſit magis itrinſeca illi creature q̄ȝ diuinitati:ſꝫ q̄ rō volitiōnis cōp̄rehēdit illā creaturā:nō aūt diuinitatē:⁊ eſt ꝑfecta rō illius : non aūt diuinitatis. Uñ opꝫ formare multas tales rōnes:⁊ eas attribuere diuinitati:⁊ ꝑriter aliū ꝯceptū hr̄e de diuinitate:⁊ de ſapia:q̄ nullus illoꝝ ꝯceptuū diffinit:cōꝑhēdēt:circūſcribit:vel adeq̄t ſuūꝫ rōaꝉꝫ. ¶ Dico tñ ꝙ ꝑfecta rō diuinitatis icludit rōnē ſapie ⁊ oīs ꝑfectionis intelligibilis aut imaginabilis:ſed nunc loquor de rōne diuinitatis:quā ꝯcapit creatura ꝑcipue viatrix. vñ cū talis rō nō circūſcribat:nec diffiniat reꝫ:opꝫ alſ cōceptiones de illa formare. ¶ Ad 15m dico:ꝙ diſtinctio illaꝝ rōnū eſt per opus itellꝰ:q̄ tales plures rōnes format ſꝫ ꝙ a diuerſis ꝑfectionibus creaturarū eas accepit:⁊ illas poſtea deo attribuit omni defectione vel imperfectione ſemota:ſic pꝫ de rōe ſcie ⁊ vite. ¶ Et ad ꝓbationē in oppo'm dr̄:ꝙ in re indiuiſibili itellꝰ ponit diſtinctionē fabricādo diuerſas rōnes eidē idiuiſibili inadequatas:q̄bus illud indiuiſibile corrñdet tanq̄ȝ per multa rep̄ſentatū:⁊ ꝑ q̄ꝉibꝫ illoꝝ ip̄fecte:quo facto diſtinctio rōnis hꝫ ſufficiēs fundamētū mediatuꝫ ⁊ immediatū:imediatū q̄dē diſtinctas rōnes p̄dictas:mediatū vero illud indiuiſibile cōceptū per illas:non ꝙ intellꝰ aliq̄d vel aliqua ponat in illa indiuiſibili re ⁊ ſimplici ſm ꝙ in ſe eſt:ſed quia format diſtinctas rōnes:in q̄ꝝ quelibꝫ res eſt:ſicut in ſuo fundamēto:⁊ ſignū repreſentatiuū in rep̄ſentato:ea ꝓꝑ dr̄ rē diſtinguere ſm eſſe qđ hꝫ in aīa in plures rōnes:⁊ iſto mō ponit intellꝰ noſter diſtinctionē rōnis in diuinis attributis. Multi ſūt alij modi:quibus itellꝰ creatus vel diuinus pōt diſtinguere attributa diuina:vt ſapius dictū fuit:ſed ille ꝗ dictꝰ eſt ꝯueniētior eſt nobis ꝓ iſto ſtatu. Nec ex hoc ſequit̄ ꝙ intellectus ponat ꝑfectiones in deo:aut ꝙ ſine opere itellectus deus nō hr̄et illas:ſed ſolū ſequit̄:ꝙ nō eēnt actu diſtincte ſꝫ rōnē ſine ope itellꝰ. Nā ille rōnes nō ſunt diuine ꝑfectiones:nec ſunt formalr̄ in deo:ſed ſūt ſimilitudines imꝑfecte ipſius diuine ꝑfectionis:que in ſe eſt vnita:ſed ſm eſſe qđ hꝫ in itellectu ꝑ illas rōnes eſt diſtincta. ¶ Ad cōfirmationē dicit̄:ꝙ lꝫ diſtinctio ſemꝑ ꝯſequat̄ illas rōnes vbicūq̄ ſūt ſubiectiue vel obiectiue:non tñ vbicūq̄ ſunt fundamētaliter.ſ.in ipſa diuinitate:vbi nulla eſt diſtinctio ꝑfectionū:que fundāt hꝰ res. Uñ iſtas rōnes ponimus ſubiectiue ſolū in creato intellectu. Jn diuino aūt itellectu ſunt obiectiue:ſed in re diuinitatis.ſ.in obiecto earū fundamētalr̄ ⁊ in radice metaphorice. Unde ſcūs Tho. in p̄mo ſen.diſtin. 2°.q.1.arti.3° ad q̄rtū. (Aliq̄d dicit̄ radicari vel fundari in aliquo metaphorice:ex quo firmitatē hꝫ:rōnes aūt intellecte hn̄t duplicē firmitatē.ſcꝫ firmitatē ſui eſſe:⁊ hanc hn̄t ab intellectu:ſicut alia accidentia a ſuis ſubiectis firmitatē hn̄t:⁊ firmitatē ſue veritatis:⁊ hāc hn̄t ex re:cui cōformant̄. ¶ Ex eo eñi ꝙ res eſt vel nō eſt locutio veritatē vel falſitateꝫ hꝫ:rōnes ꝗ attributoꝝ fundant̄ vel radicant̄ in intellectu q̄ntū ad firmitatē ſui eē q̄ intellectus eſt earū ſubm:in eſſentia aūt diuina ſūt quantū ad firmitatē ſue veritatis.) Hec ille. ¶ Et ibidēꝫ ad quartū. (Rō hoīs non dicit̄ eſſe in hoīe q̄ſi res quedā in ipſo:ſed eſt in intellectu ſicut in ſubiecto:⁊ eſt in hoīe:ſicut in eo qđ p̄ſtat fulcimentū veritati ipſius: ita etiā rō bonitatis diuine eſt in intellectu ſicut in ſubiecto:in deo aūt ſicut in eo qđ reddet per quādā ſimilitudinē faciens eius veritatē.) Hec ſcūs Tho. ¶ Predictis cōſonat Petrus de palude. Ait eñi:ꝙ diſtinctio rōnis attributoꝝ eſt in nā diuina:ſicut in fundamento inchoatiue:ſed in ipſis diſtinctis:ſicut in termino ⁊ terminatiue. Jn itellectu āt diuino ⁊ creato ſicut in cognoſcēte effectū cōpletiue:licꝫ tñ obiectiue. Uidet̄ aūt mihi addendū ꝙ in itellectu creato nō ſolū eſt obiectiue: vel ſicut in cognoſcēte:ſed etiā ſicut in illo:vbi eſt ſuum fundamētū ꝓximū.ſ.res cōcepta ſm ſuā rōnē aut conceptū. Jmaginādū eſt eñi:ꝙ duo ꝯcepꝰ:q̄ ſunt in itellꝰ creato diſtinguunt̄ realr̄:⁊ nō ſola rōne:obiecta aūt illis rōnibus vel cōceptibus correſpōdētia diſtinguunt̄ ſola rōne:⁊ iō diſtinctio iter duos cōceptus vel rōnes cū ſit realis nō cadit inter res cōceptas:q̄s ſupponimꝰ realiter indiſtictas:ſꝫ alia eſt diſtictio hoꝝ:⁊ illoꝝ. Sꝫ ſicut iſti cōceptus ſūt realr̄ ⁊ ſubiectiue in itellectu:res aūt cōcepta dicit̄ eſſe in intellectu ꝑ ſuā ſimilitudinē ⁊ obiectiue:nō aūt realr̄ ⁊ ꝑ eēntiā ꝓpriā:ita ꝓportionaliter in intellectu tali eſt duplex diſtinctio quedā realis cuius extrema ſunt duo cōceptus:⁊ quedā rōnis:cuius extrema ſunt obiecta ꝯceptuū nō vt ex̄ ſunt:ſꝫ vt obiecta ⁊ intellecta ſunt:ita ꝙ iſta diſtinctio nullubi eſt ſubiectiue:cū nō ſit niſi reſpectus rōnis. ¶ Prima aūt diſtinctio eſt ſubiectiue in intellꝰ:ſic ſuū fundamētū.ſ.ꝯceptus ⁊ eſt accñs reale. Silr̄ fundam̄ p̄e diſtōnis eſt ipſe cōceptꝰ:vt ē q̄dā res.ſꝫ fundam̄ 2e diſtōnis eſt ipſa res vt intellecta ꝑ ꝯceptū:⁊ vt exñs i itellꝰ ꝑ ſuā ſilitudinē:nō aūt ipſa rō vl ꝯcepꝰ:vt ē q̄dā res:ſꝫ forte ꝯcepꝰ:vt ē ſignū rei ꝑt dici fundamētū illiꝰ diſtōnis rōnis:res eñi vt intellecta nō ē niſi rō eiꝰ i itelligēte eā:nō q̄dē rō vt ē res:ſed vt ē rō:⁊ ſignū:⁊ rep̄ſtatiuū:⁊ iō idē ē dr̄e talē diſtōnē fūdari in re vt itellecta ē:⁊ i ꝯceptu vt ſignū ē. Jn diuino aūt itellectu nō eſt niſi ſic cognitū in cognoſcēte:⁊ non tāq̄ȝ i illo:vbi ē ſuū ꝓximū fundamētū:loq̄ndo de diſtinctione attributoꝝ:q̄ de illis intellꝰ non format diſtinctos

Rōnes intellecte duplicē habent firmitatem.

Diſtictio rōnis inchoatiue eſt in nā diuina.

Sūt cōceptꝰ in intellꝰ ſubiectiue.

ſtinctos ꝯcepꝰ formales vt alias dictū eſt. ¶ Ad 16m
negaꝛ minor. Non enim dicit Augu. ꝙ diuinitas in/
quātū eſt eēntia ſit ſapia: ſꝫ dicit ꝙ eo ſapia quo eſſen
tia: per qđ nō itelligit illā reduplicationē: quā infert ar
guēs: ſed intelligit ſm ſanctū Tho. pmo ſen. diſ. 33. q.
1. arti. 2°. ad 5m ꝙ in diuinis nō eſt niſi duplex modus
pdicādi. ſ. ſube ꝛ relationis: ꝛ iō quecūq; nō dicunt re/
lationē: ſꝫ rōnē abſolutā: dicit hr̄e modū ꝛ rōnez ſube:
ac per hoc vtiꝛ iſto mō loquēdi: eo ſapia quo eſſentia:
ſed nō eo pater quo deus. Unde vba ſancti Tho. ſunt
iſta. (Scientia (inquit) nō diuidiꝛ ꝯtra ſubam niſi ex
Nulla ſba ē ſcia ꝓpoſitio eſt imediata. genere ſuo put eſt ꝗlitas. Unde dicitꝛ ꝙ hec eſt ime/
diata: nulla ſuba eſt ſcia: ꝛ ſic de oībus alijs generibꝰ:
ſed ſicut ſupra dictū eſt: nulla rō nois alicuius pdica/
menti manet in deo niſi rō relatiōis ꝛ rō ſube: ꝛ iō dꝛ
ꝙ ad aliqd in diuinis hꝫ aliā rōnē a rōne ſube: ꝛ aliuꝫ
modū pdicandi ꝯdiuiſum ꝯtra ſubam: ſed ſcia: boni/
tas: ꝛ hꝫ: que ſunt in alijs generibus ꝛ dicuntur de deo:
nō hn̄t rōnem cōem generis: per quā diuiduntꝛ contra
ſubaꝫ: imo loco cōis rōnis ꝗlitatis vel ꝗtitatis venit
ibi rō ſube. Unde dꝛ alia rō eē ſube: alia ſcie in diuinis
nō ꝗſi ſit ꝯdiuiſa ꝯtra rōnē ſube: ſꝫ ſicut rō ſpēi ē alia
a rōne generis: inquātū addit rōnē differētie ſupra rō/
nez generis. Unde ita in diuinis eſt alia rō ſube ꝛ ſcie
ſicut in creaturis ē alia rō ſcie ꝛ ꝗlitatis: qđ nō eſt ſim/
pliciter aliud: ꝛ iō ſicut in creaturis dꝛ: ꝙ eodeꝫ quo eſt
ꝗlis ꝛ ſciēs: nō tn̄ ꝙ eodē eſt ſuba ꝛ pater: cū relatio ꝗ
per ſe ꝯtra ſubam diuidiꝛ ſm rōnē generis ꝛ moduꝫ
ſalueꝛ.) Hec ille. ¶ Ad 17m negaꝛ minor. ſ. ꝙ oīa iſta
noīa eandē ſignificent rōnē: ſꝫ. n. oīa ſignificēt eādem
rē in deo: hoc tn̄ eſt mediantibus diuerſis rōnibꝰ: nec
enī Aug. dicit ꝙ ſignificēt rōnē eēntie: ſꝫ eēntiā. Unde
ſcūs Tho. pmo ꝯtra Gentiles caº. 36. dicit ſic. (Quis
noīa dicta de deo eandē rē ſignificent nō tn̄ ſunt ſyno/
nima: qꝛ nō ſignāt rōnē eandē: nam ſicut diuerſe res
vni rei ſimplici: que deus eſt ſimilanꝛ p diuerſas for/
mas: ita ꝙ intellectus noſter per diuerſas ꝯceptiones
aliꝗliter aſſimilaꝛ inquantū per diuerſas pfectiones
creaturaꝝ ipm ad cognoſcēdū pducitꝛ: ꝛ iō de vno in/
tellectus noſter multa ꝯcipiens nō eſt falſus neq; va/
nus: qꝛ illud ſimplex eſſe diuinū hꝫ eſt vt ſm formas
multiplices aliꝗ aſſimilari poſſint: ſm aūt diuerſas cō
ceptiones diuerſa noīa intellectus adinuenit: que deo
attribuit: ꝛ ita cū nō ſm eandē rōnē attribuanꝛ: ꝯſtat
ea nō eſſe ſynonima: ꝗuis oīno vnā rē ſignificēt: nō. n.
eſt eadem nominis ſignificatio: cuꝫ nomē per pus cō/
ceptionē intellectus ꝗ; rez intellectā ſignificet.) Hec
ille. ¶ Ad 18m negaꝛ minor. Dico enī ꝙ abſtracta pñt
de ſeinuicē vere pdicari: ſꝫ dicant diuerſas: imo diſpe/
ratas rōnes qn̄ ſunt extra genus: dicimus. n. ꝙ relatio
eſt ſuba in diuinis: ꝛ hoc qꝛ tam relatio diuina ꝗ; ſuba
eiꝰ ſunt extra genus. Si tn̄ ſit aliꝗ relatio in genere: ꝛ
aliꝗ ſuba in genere: nunꝗ; de ſeinuiceꝫ pdicanꝛ in ab/
ſtracto: ſed forte in ꝯcreto dicēdo: pater eſt hō. Unde
ſcūs Tho. de potētia dei. q. 8. arti. 2°. ad primuꝫ ſic ait.
(Nulla ſuba: que eſt in gn̄e: pōt eſſe relatio: qꝛ eſt diffi
nita ad vnū genus: ꝛ per ꝯñs excludiꝛ ab alio genere:
ſed eſſentia diuina nō eſt in genere: ſꝫ ē ſupra omne ge
nus cōprehendens in ſe oīum generū pfectiones. Unñ
nihil phibet illud: qđ eſt relatiōis in ea iueniri.) Hec
ille. Similiter dico in ꝓpoſito. ¶ Pōt etiā dici: ꝙ mi
nor ſolū vera eſt: qn̄ talia abſoluta cōprehendūt rem
ſignificatā: cuiuſmodi nō eſt in ꝓpoſito: nec enī rō ſa/
pientie vel nomē ſapie comprehendit rē: cui attribuiꝛ.
¶ Ad 19m negaꝛ maior qn̄ talia ſunt idē eēntalr ſm
eſſentiā nō limitatā ad certū genꝰ: talia enī pñt ꝯueni/
re in eadē eſſentia ꝛ erunt eſſentialiter eadē: nō tn̄ qd/
ditatiue aut ſm rōnē: ſicut pꝫ de relatiōe ꝛ eſſentia in
diuinis: ꝛ de filiatione: ꝛ paternitate. Et ad pbationeꝫ
cū dꝛ: diffinitio ꝛc̄. Dico ꝙ eēntia illimitata ad genus
indiffinibilis eſt: ꝛ iō nomē ſignans eſſentiā illā nō oꝫ
Eſſentia illimitata multis rōnibus deſignari pōt. ſignificare illius diffinitionē: ſed ſolū rōnē: que nō eſt
diffinitio: eſſentia enī eadē multis rōnibus deſignari
pōt loquēdo de eēntia illimitata: ꝛ de rōnibus: que nō
adequāt rem: cuius ſunt. ¶ Ad 20m dicitꝛ: ꝙ oīa talia
noīa pfectionū ſignāt diuinaꝫ ſubam: nō tn̄ ſub rōne
ſube vel eſſentie: vnde oīa illa habēt idē ſignatū remo
tū: ſed diuerſa importāt ſignificata ꝓxima: exprimūt
enī diuerſas rōnes ſicut ſignificata ꝓxima: ſꝫ ſignant
diuinā eſſentiā tanꝗ; ſignatū mediatū ꝛ remotum: qđ
illis oībus ꝯcepꝰ ꝛ rōnibꝰ correſpondet. ¶ Ad 21m dicitꝛ:
ꝙ dicta Damaſ. ſatis pter eius intentionē alleganꝛ: vt
enī ait ſcūs Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 5°. ad pmū
Damaſ. p illa vba ſolū intelligit: ꝙ hꝫ noīa nō ſignāt
quid eſt deus ꝗſi eius ſubam diffiniēdo ꝛ cōprehendē
do. ¶ Et idē ponit pma pte. q. 13. arti. 2°. ad pm. Unde
pro certo iſtud argumentū potius ꝯcludit ꝯtra arguē/
tem: qui ponit oīa hꝫ noīa ſignare rōnez diuinitatis ꝛ
qđ qd eſt diuinitatis. Fuit ḡ mens Damaſ. ꝙ talia no
mina ſignarent diuinā ſubam nō ſm ꝙ in ſe eſt: ſꝫ ſꝫ
ꝙ repñtaꝛ in pfectionibus creaturarū pcedentibus
ab ipſa: ſunt enī impoſita a pceſſibus perfectionum a
deo in creaturis ad ſignandū deū: ſicut nomē qñq; im
poniꝛ rei: qđ tn̄ ſumiꝛ ab operatione rei aut ab eius effe
ctu vel aliquo circa rem. Unde pꝫ ꝙ maior eſt paten/
tiſſime falſa. ¶ Ad 22m dico: ꝙ aliqd de aliquo pdica/
ri in qd ꝯtingit dupliciter. vno mō qꝛ pdicaꝛ de illo vt
genus vel ſpēs p ſe ꝛ eſſentialiter ſuperior ad tale ſub
iectū: vel vt diffinitio eſſentialis illius: vel vt idē de ſe
ipſo: ꝛ iſto mō cōcediꝛ maior: ꝛ negaꝛ minor: nec. n. ſa/
pientia: nec iuſtitia iſto mō in qd pdicaꝛ de deo: cū nul
lum tale ſit diffinitio: vel pars diffinitionis dei: nec ita
intelligit Anſel. vba ibidē allegata: imo vt dic̄ Dama.
iſto mō ipoſſibile eſt ſcire de deo qd eſt. Et ſcūs Tho.
ponit in multis locis. ¶ Alio mō pōt dici aliqd pdica
ri in qd de alio: qꝛ pdicaꝛ de ipſo in recto nō denoīatiu
e: ſed per oīmodā idētitatē ſubiecti ꝛ pdicati ſm reꝫ
ſiue pdicatū ſit diffinitio vel ps diffinitiōis ſubiecti: ſi
ue non: ꝛ ſi maior iſto mō ſumaꝛ falſa eſt: ꝛ minor eſt
vera illo mō: ꝛ Anſelmꝰ ad hunc ſenſum locutus eſt: ꝛ
ſignanter forte motus eſt ad dicenduꝫ talia de deo in
quid pdicari qꝛ ſꝫ Boetiū in lib. ſuo de trinitate. (Cū
quis alia pdicamēta pter relationē in diuinā verterit
pdicationē cuncta mutanꝛ in ſubſtantiā vt iuſtus: ꝛ ſi
ꝗlitatē ſignare videaꝛ. tn̄ ſubam ſignat.) Et intēdit ꝙ
oīa talia habēt modū pdicandi ſube: ea enim que ſunt
de pdicamēto ſube ſignificāt p modū inexiſtētis ſub/
iecto: ꝛ nō p modū ad aliqd ſe habētis: ꝛ de hoc dictū
eſt in ſolutione ꝗrti. ¶ Ad 23m dico per illud: ꝙ Anſel
mus eodē mō intelligendus eſt ſicut Augu. vbi pus al
legaꝛ in 4°. argumēto. ſ. ꝙ oīa illa noīa eandē rem in
deo ſignant: ꝛ habent eandē modū pdicandi. ſ. diſtin/
ctū a mō: quo relatio in diuinis pdicaꝛ: ꝛ habēt modū
pdicandi ſube. Unde oīa que abſolute in diuinis pdi/
canꝛ: dicit vno mō dici ꝛ vna ꝯſideratione ꝗtum. ſ. ad
modū pdicādi ſm rōnē generis. Si enī Anſelmꝰ intē
deret ꝙ oīno haberēt eandē rōnē: irrōnabiliter loque
retur ꝛ ꝯtra arguentē. Si aūt dicaꝛ ꝙ intēdebat talia
nomina eandē reꝫ dicere in recto: ſed aliud in obliquo
ꝯnotare: liberū eſt ita dicere: ꝛ ita liberū eſt mihi dicere

re ſicut dico:nō ꝗ intēdebat loqui de identitate rōnis: ſed rei ſignate ⁊ modi p̄dicandi ſicut ſupra dictuꝫ eſt. ¶ Ad 24ᵐ dico:ꝙ magiſter nihil aliud dicit:niſi ꝙ illa oia noia eandē rem ſignant:qꝺ ꝯcedit:⁊ ꝙ p̄dicant diuinā eſſentiā:qꝺ eſt verū loquēdo de p̄dicatiōe mālí:nō aūt de formali:cūꝫ.n.dico:deus ſcit oia: ly ſciens formaliter ſupponit pro ſciente:ſed māliter ꝓ illo qꝺ eſt ſciens:p̄dicat etiā māliter diuinā eſſentiā:formaliter p̄dicat ſcientiā:⁊ loquor hic de p̄dicatione ⁊ ſuppoſitione formali ꝯformiter ad illud:qꝺ dicit ſcūs Tho. de potentia dei.q.9.arti.4°.loquens de ſignificatione materiali ⁊ formali. (Illud (inquit) dicit formaliter ſignificari per nomē:ad qꝺ ſignandū nomē eſt p̄ncipaliter impoſitū:qꝺ eſt ratio nois:ſicut hoc nomē homo ſignat aliqꝺ cōpoſitū ex corpore ⁊ aia rōnali: māliter vō ſignat per nomē illud:in quo talis rō ſaluat̄: ſicut hoc nomē homo ſignat aliqꝺ habens cerebrū ⁊ cor.) Hec ille. ¶ Sic in propoſito dico cum dicit̄:deus eſt ſapiens:deus eſt iuſtus:p̄dicata idē ſignant māliter.ſ. diuinā eſſentiā:in qua ſaluat̄ rō cuiuſlibet nois attributalis poſiti in p̄dicato:ſed nō ſignant idem formaliter:q2 qꝺlibet hꝫ ſuā ꝓpriam rōnē diſtinctā a rōne alterius. ¶ Ad 25ᵐ dicit̄ per idē oino. ¶ Ad 26ᵐ dicit̄: ꝙ articulus ꝯdēnat ſolū opinionē ponētē ꝙ ad diuerſitatē rōnū:qbus intelligimus diuinū intellectum ſe ⁊ alia cognoſcere ſequit̄ diuerſitas itellect⁹ diuini:ita ꝙ diuerſitati rōnū correſpōdeat diuerſitas reꝝ vel vni⁹ rei ex̄ itellectū creatū:ſꝫ nō itēdit reprobare ponētes ꝙ itellectus diuin⁹ in eſſe cognito ſit multiplex in itellectu noſtro ſm multiplices rōnes de ipſo formatas per intellectū creatū:nos autē ponimus diſtinctioneꝫ rōnis in diuinis 2° mō: nō auteꝫ p̄mo mō. ¶ Ad 27ᵐ qꝺ eſt Grego. dicit̄ ꝙ dictū Cōmētatoris multuꝫ facit ꝓ opinione nr̄a. Et dicit̄ vlterius ꝙ expoſitio:quam dat arguēs multū diſtorta eſt a mēte Cōmētatoris:cū.n.dic̄ ꝙ Cōmētator per diſpoſitionē ⁊ diſpoſitū intelligit p̄dicatū ⁊ ſubm̄ ꝓpoſitiōis:ꝯcedit̄. Cū dicit vlterius ꝙ ſubm̄ ⁊ p̄dicatū nō ſunt res extra aiam ⁊c. Dico ꝙ falſum eſt:eadē enī eſt ſnīa de ſubiecto ⁊ p̄dicato:que eſt de vlibus:q2 vtrūqꝫ dicit ſecūdā intentionē ſm ꝙ ponit ſcūs Tho. in multis locis:dicere eniꝫ ꝙ nulla vere res extra aiam predicet̄ niſi vox:vel lr̄a:aut ſcriptura: falſum eſt:vt pꝫ 7° metaphyſice:pticula.34.vbi ſic ait Ariſto. (Forma igit̄ dicit̄ de illo q̄cunqꝫ rerū mā:aut nō dicit̄ per ſe oino. vbi Cōmentator cōmento.34.ſic dicit. (Ariſto. dat differentiā inter mām ⁊ formā: que

Res ad extra p̄dicātur ad mētē Ar. ⁊ Cōmenta. eſt ꝙ forma p̄dicat̄ per ſe de habente formā ſm qꝺ ⁊ declarat quidditatē eius ſubſtātialē:mā vō nō p̄dicatur de habēte formā vera p̄dicatiōe nedū vt p̄dicet̄ per ſe:idolū.n.nō eſt cupreū:nec hō caro:nec ſimus naſus.) Hec ille. ¶ Itē particula.8.eiuſdē ſeptimi dicit Ariſto. (Dico māꝫ illud qꝺ per ſe nō dicit̄ quale eſt: nec q̄tū:nec aliud eoꝝ:per qꝺ determinat̄ ens: eſt enī aliqꝺ de quo dicit̄ vnūqꝺqꝫ iſtoꝝ:⁊ illius eſſentia eſt alia:⁊ eſſentia cuiuſlibet p̄dicabilis:alia enim dicunt̄ de ſubſtantia:⁊ hec de mā.) vbi Cōmētator. (Materia (inquit) eſt ſubm̄ cōe oībus decē p̄dicamētis:⁊ ꝙ ſuū eſſe eſt aliud ab eſſe cuiuſlibet iſtoꝝ. Predicamēta enī accidentiū dicunt̄ de p̄dicamēto ſubē: ⁊ p̄dicamentū ſubē dicit̄ de hoc qꝺ eſt mā.) Hec ille. ¶ Itē 7° metaphyſice cōmēto.41°. (In p̄mis ſubſtātijs p̄dicatū eſt ſubſtātia ſubiecti.) ¶ Itē p̄ celi cōmento.91. (Si celū eſt vnū indiuiduoꝝ ſenſibiliū neceſſarium eſt vt cōponat̄ ex mā ⁊ forma. Celitas.n.aliud eſt q̄ꝫ dicere hoc celum:celitas enī dicit̄ de pluribus indiuiduis:oīum enī habentiū formaꝫ:aut in actu forma dicit̄ de pluribus nūero:aut erit hoc poſſibile:q̄uis illa pluralitas non ſit in actu.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ forma que eſt in mā p̄dicat̄ de īdiuiduis ex qb⁹ oīb⁹ pꝫ ꝙ for⁹ q̄ eſt vera res extra aiam p̄dicat̄. Et ſimilr̄ ꝙ mā ſe hꝫ vt ſubm̄ reſpectu oium decē p̄dicamentoꝝ: ⁊ oia decem p̄dicamēta p̄dicant̄ de mā: ⁊ ſic vera res ſubijcit̄ in ꝓpōne. ¶ Qꝺ ꝯfirmat̄. Nā phs p̄ phyſicorū pticula.14.arguens ꝯ ponētes tm̄ vnū ens diuidit ibi ens in decē p̄dicamenta:⁊ dicit ſic. (Nullū.n.ceteroꝝ ſeparat̄ niſi ſuba:oia.n.dr̄ in ſubto:qꝺ eſt ſuba.) vbi Cōmētator cōmēto.14.dicit. (Nullū ceterorum p̄dicamentoꝝ niſi ſuba pōt ſeparari per ſe:ſed oia dr̄ in ſubto:vt declaratū eſt in cathegorijs:⁊ cū p̄dicamētū:qꝺ intēdit per h̄ nomē ens:ſit in ſubto.ꝗ entia ſunt plura.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ: ꝙ p̄dicamēta ſunt res extra aiam exiſtētia in ſubto:⁊ ꝯñter res extra animā p̄dicat̄. ¶ Itē 3° de aia cōmēto.21.oñdit Cōmētator quō itellectus dr̄ cōponit ꝓpoſitiōes:cōponit rē cum re:vñ ſic ait ibidē. (Due ſunt actiones itellect⁹:quaꝝ vna dr̄ formatio:⁊ alia dr̄ fides:cōprehendere aūt res ſimplices nō compoſitas erit ꝑ itellecta:q̄ nō falſant̄ neqꝫ verificant̄:que dr̄ formatio:app̄hendere aūt res cōpoſitas erit ꝑ itellecta:in qb⁹ eſt falſitas ⁊ veritas.) ¶ Et poſt ꝯmēto.22.dic̄. (Veritas ⁊ falſitas accidūt cōpoſitiōi rerū adinuicē:⁊ h̄ idē accidit qn̄ componit eas cū tp̄e:⁊ logt̄ ibidē de cōpoſitiōe ſubti ⁊ p̄dicati.) ¶ Itē 6°. metaphyſice cōmēto.8°. ⁊ 5°. metaphyſice cōmēto.34.⁊ 9° metaphyſice cōmētis.21.⁊.22.dicit hoc idē.ſ.quō itellect⁹ cōponit entia adinuicē vt ſunt itellecta:⁊ ſi cōponat ea penes ſe ſicut ſunt cōpoſita extra aiam:ſua cōpoſitio eſt vera. Et ſi nō:cōpoſitio eſt falſa. Pro hac pte ꝯſentiūt oēs antiq̄ p̄ſertim Linconienſis ſup̄ p̄ poſterioꝝ cap.7.vbi enumerās modos vliuꝫ *Res ꝺ re p̄dicat̄ ſm Lincōienſem ⁊ oēs antiquos.*
dicit. (Quarto mō cognoſcit̄ res in ſua cā formali:q̄ eſt in ipſa:a q̄ ipſa eſt h̄:qꝺ eſt:⁊ ſm ꝙ in iſta forma:q̄ eſt ps rei videt̄ ipſa eadē forma:ſicut lux in ſeipſa videt̄:vel ſm ꝙ in ipſa videt̄ mā:q̄ ſiliter eſt ps rei ipſa forma nō eſt gen⁹ vel ſpēs:ſꝫ ſm ꝙ ipſa forma eſt:ſic̄ totius cōpoſiti:⁊ ſm ꝙ ipſa eſt pn̄ᵐ cognoſcēdi totum cōpoſitū:ſicut eſt gen⁹ vel ſpēs:⁊ pn̄ᵐ cēndi ⁊ p̄dicabile in qꝺ.) Hec ille. ¶ Itē cap.4.dicit. (Cū igit̄ gen⁹ ⁊ differētia ſubalis:a qbus ſubaliter ⁊ nō ꝑ accidēs egredit̄ qdditas ſpēi p̄dicat̄ de ſpē:eſt p̄mus modus dicēdi ꝑ ſe:⁊ eſſendi ꝑ ſe alterū de altero:egredit̄ naqꝫ ſpecies a qdditate generis ⁊ differētie:⁊ differētia eſt ſpēi cā:ſicut formalis ⁊ gen⁹ eſt cā ſpēi:ſicut forma mālis: aut ſicut mā formalis. Cū aūt accidēs qꝺ eſſentialiter egredit̄ a qdditate ſubti p̄dicat̄ de ſuo ſubto eſt ſecundus modus.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ:ꝙ res p̄dicat̄ de re:⁊ accn̄s de ſubo:talia.n.nō p̄nt exponi de terminis: q2 qdditas ſpecifica non egredit̄ ab aliq̄ termino vel ꝯceptu. ¶ Itē phs p̄ poſterio.cap.16.dicit ſic. (Subaꝫ qdē ſignificātia:ꝙ vere illud eſt:aut ꝙ illud eſt aliqꝺ ſignant:de quo p̄dicant̄:q̄cunqꝫ vō nō ſubam ſignant ſꝫ de alio ſubto dicunt̄:nec vere ꝙ illud eſt:nec ꝙ aliqꝺ eſt:ſed de altero quodā dicunt̄:accidentia ſunt:vt de hoie eſt albū:nō.n.eſt hō:neqꝫ qꝺ vere albū eſt:ſed aial forſan:qꝺ vere enī aial eſt:hō eſt: quecunqꝫ vō nō ſubam ſignant opꝫ de quodā ſubto p̄dicari: ⁊ non eſſe aliqꝺ albū:qꝺ nō cū alterū aliqꝺ ſit albū eſt.) Super quo dicit Linconienſis. (Duplex eſt modus predicādi: *Mod⁹ p̄dicandi duplx.*
vnus cū ſubm̄ nō ſm ſe:ſed ſm alteꝝ aliqꝺ cui accidit eſt receptiuus p̄dicati:vt cū dr̄:albū eſt lignū: albū nō ſm ſe:ſed ſm alterū aliqꝺ:cui accidit eſt receptiuuꝫ ligni tatis:

Deus ſcit oia ꝓ q̄ formalr̄ ly ſciens ſupponat. (left margin, beside "li:nō aūt de formali")

gnitatis:cū v̓o dicit̄:lignū eſt albū: lignum ſm ſe ꝛ nō
ſm alterū aliqd:cui accidit eſt receptiuū albedinis:qn̄
q̄ ſubm ſm ſe eſt receptiuū p̄dicati dicet̄ eſſe ſimplr
p̄dicatio:cū v̓o ſubm nō ſm ſe:ſꝫ ſm alteruꝫ aliqd:cui
accidit ip̄m eſt receptiuū p̄dicati:tunc nō eſt p̄dicatio
ſimplr:ſed vel nō eſt p̄dicatio:aut eſt p̄dicatio ſm acci
dens.)Et ſubdit.(Itaqꝫ cū eſt p̄dicatio ſimplr aut p̄/
dicat̄ qd eſt ſubale ſubto:vt genꝰ qd ſm veritateꝫ nāe
eſt idē cū ſubto vel differētia:aut p̄dicat̄ accn̄s ſubti:
qd opꝫ reperiri in ſubto:ꝛ nō eē ſepatū a ſubto.Vn̄ oē
qd p̄dicat̄ ſimplr repertuꝫ eſt in ſubto vel de ſubto.)
¶ Et poſt.(Demrāatiōes(inquit)ꝛ rōcinatiōes ſumit
de p̄dicabilibꝰ ſimplr:in qbꝰ p̄dicatū ꝛ ſubm ſunt ideꝫ
ſubto:ꝛ nō ſunt res diuiſe: ſed idee lꝫ ſint rōnes reruꝫ
increate ab eterno in mēte diuina nihil ptinēt ad rōci/
nationē:in q̄ aliquid p̄dicat̄ de aliquo.Ipſe itaqꝫ idee
vere ſunt.Sed cū itellectꝰ vult eas facere p̄dicabiles
de rebꝰ:a qbꝰ ſunt diuiſe ꝛ ſepate in hac ordinatiōe ꝓ/
digia ſunt.)Hec ille.¶ Ex quo appet ꝙ ſubm ꝛ p̄di/
catū ꝓpoſitionis vere:vbi eſt p̄dicatio ſimplr:nō ſunt
res ſeparate vel diuiſe:qd nō pōt exponi de ꝯceptibus
aut vocibꝰ vel ſcriptis.¶ Itē cōmēto.18.dicit ꝙ in p̄
mō dicēdi p ſe p̄dicatum eſt cā ſubti:ſꝫ in 2º mō ſubm
eſt cā p̄dicati.¶ Item p̄ poſterioꝝ cap.2º.dicit.(Dif/
finitio(inquit)que ſignat qd eſt:eſt cōpoſita ex ſmo/
nibus ſignantibus res p̄dicabiles: que ſunt poſſibiles
in nā:ꝛ quoꝝ ordinatio ꝛ ꝯiunctio eſt poſſibilis in nā:
¶ Et poſt ſubdit.(Diffinitio(inqt)que cōſtat ex gn̄e
ꝛ differentia:que eſt differentia ſimpliciter:ꝛ maxime
diffinitio eſt diffinitio formalis qꝛ iter intētionē gene
ris vel ſpēi:ꝛ formā a qua res eſt id:qd eſt:nō eſt diuer
ſitas niſi ꝙ forma dicit̄ ſm qd eſt pars rei cū mā ꝯſti/
tuens totū:ꝛ ſic nō eſt p̄dicabilis de eo:cuꝫ ſit eius ps.
Intentio v̓o generis vel ſpēi eſt ipſa eadē forma ſꝫ ꝙ
ſub ipſa ſpeculat̄ res tota:ꝛ ſic eſt p̄dicabilis de re:ꝛ to
tū rei.)Hec ille.¶ Ex qbꝰ manifeſte pꝫ:ꝙ forma rei
p̄dicat̄ de re ſicut p̄mo p Ari.pbabā.¶ Eūdē ſenſum
docet cōmētator.12.metaphyſice cōmēto.39.vbi dicit
ſic.(Hec eſt diſpoſitio intellectꝰ in rebꝰ compoſitis ex
mā ꝛ forma:cū diſponit ꝯpoſitū p formā:aut cū diſpo/
nit habētē formā p formā:itelligit.n. vtraqꝫ adunata
aliquo mō:verbi grā:qꝛ cū diſponit hoīem p rōnabili/
tatē:itelligit ꝙ ſubm rōnabilitatis ꝛ rōnabilitas ideꝫ
ſunt in adunatione:ꝛ intelligit ꝙ deferēs ex eis aliud
eſt a delato:qn̄ aūt ꝯſiderata fuerit diſpoſitio ꝛ diſpo/
ſitū in eis:que nō ſunt in mā:tunc reducunt̄ ad vnaꝫ
intētionē oībꝰ modis:ꝛ nullus modus erit:quo diſtin/
guat̄ p̄dicatū a ſubto ꝛ diſpoſito extra intellectuꝫ.ſ.in
eēntia rei:ſꝫ cū intellectus cōponit̄ aliq̄ꝫ cōpoſitioneꝫ
ex diſpoſitione ꝛ diſpoſito:in talibus rebus intelligit
ea eſſe differentia ſm aſſimilationē.ſ.ꝙ in talibus ac/
cipit duo:quoꝝ ꝓportio adinuicē alterꝰ ad alterū eſt
ſicut ꝓportio p̄dicati ad ſubm:ꝛ ex eis cōponit ꝓpo/
ſitionē aliq̄ꝫ:ꝛ nullā differētiā itelligit eē inter ea oīno
niſi ſm acceptionē:ſm ꝙ idē accipit diſpoſitionē ꝛ di
ſpoſitū.Intellectus enī pōt itelligere idē his duobus
modis ſm ſimilitudinē ad diſpoſitionē cātā in rebus
cōpoſitis:ſicut itelligit multa ſm ſimilitudinē.)Hec
Septeꝫ q̄ ſe/quunt ex his ille.¶ Ex qbus manifeſte ſequit̄ p̄mo ꝙ in rebus cō/
poſitis ex mā ꝛ forma itellectꝰ diſponit ſubm per for/
maꝫ.i.p̄dicat ꝛ enunciat:vel affirmat formā de ſubto:
vt cū dicit:hō eſt albꝰ:ꝛ loquēdo de forma ptis: vel p̄/
dicat formā de ſuppoſito eā habēte: vt cuꝫ dicit:hō eſt
rōnalis.¶ Scdo ꝙ in ꝓpoſitiōibus:quas intelluſ cō/
ponit de rebꝰ cōpoſitis ex mā ꝛ forma:ſubm ꝛ p̄dicatū
vel diſpoſitio ꝛ diſpoſitū ſunt idē in adunatiōe:ſꝫ diffe
runt ſicut deferens ꝛ delatū: vel ſubm ꝛ ſubti forma.
¶ Tertio ꝙ in rebus abſtractis a tali mā ꝛ cōpoſitio
ne:oīno ſubm ꝛ p̄dicatū nullo modo ſunt due res:nec
due intētiones aut qdditates:ſed ſunt vna intētio:vel
qdditas oībus modis extra intellectuꝫ.¶ Quarto ꝙ
in talibus ſubm ꝛ p̄dicatū nō differūt niſi ſicut eadeꝫ
res bis itellecta differt a ſeipſa:put itelligit̄ vt diſpo/
ſita ꝛ vt diſpoſitio.¶ Quinto ꝙ nō ſemp:nec oē ſub/
iectuꝫ ꝛ p̄dicatū ꝓpōnis ſunt due voces:nec duo ſcri/
pta:nec duo ꝯceptus formati p itellectū:pꝫ qꝛ ſi ſic eēt
tunc oīs ꝓpoſitio eſſet falſa:qꝛ ſubm eēt diuiſum a p̄/
dicato:ꝛ nullo mō adunatū in eſſe.¶ Sexto ꝙ voces
ſcripta:vel ꝯceptꝰ ſunt inſtrumēta:qbus itellectus p̄di
cat aliqd de aliquo:ſed res quaꝝ ſunt tales ꝯceptꝰ p̄di
cant̄ ꝛ enunciant̄: vel ſi voces p̄dicant̄:h̓ eſt alio mō
q̄ꝫ res: nā ſicut ponit ſcūs Tho.in de vitate.q.4.arti.
2º ad 3m.(Illud qd dicit̄ pōt dici ꝛ res q̄ dicit̄ p verbū
ꝛ ipſum verbū:vt etiā in verbo exteriori pꝫ: qꝛ ꝛ ipſuꝫ
nomē dicit̄ ꝛ res ſignata p nomē dicit̄ ipo noīe.)Hec
ille.¶ Ita in ꝓpoſito tā res q̄ꝫ ſignū rei dr̄ de ſubto:ꝛ
p̄dicat̄ de ſubto:ſed illud qd p̄dicat̄ p̄ncipaliter ꝛ vlti/
mate eſt ipſa res:terminus aūt vel vox eſt illud: q̄ res
dr̄ ꝛ p̄dicat̄ de re nō p̄ncipaliter ꝛ vltimate.¶ Septi/
mo:ꝙ gloſa arguētis nulla eſt cū expſſe dicat Cōmen
tator vbi.ſ.ꝙ cū dicimus:deꝰ eſt ſapiēs:ſubm ꝛ p̄dica
tū ſunt oīno idē in re:ꝛ duo ſm aſſimilatiōeꝫ.Iſtud.n.
nō pōt intelligi de duobꝰ terminis vel ꝯceptibꝰ:qꝛ illi
ſunt due res eēntialiter diſtincte.Et ſi dicat̄ ꝙ itelligit
ꝙ ſubm ꝛ p̄dicatū ſupponūt ꝓ eodeꝫ: pꝫ manifeſte le/
genti Cōmētatorē:ꝙ illa gloſa nulla eſt:ſꝫ deſtruit te/
xtū volēdo:ꝙ nulla res extra aīaꝫ p̄dicat̄: cuꝰ falſitas
auctoritate multiplici reſerat̄.¶ Ad argumēta q̄ vlti
mo loco ꝯ eandē ꝯnē inducta ſunt rn̄det:ꝛ qꝛ ibi p̄nci
paliter iſurgit difficultas ex illa diuiſiōe:an.ſ.attribu/
torum diſtinctio ꝯſurgat ex ope itellectus cōparantis
deū ad creaturas:vel ex ope itellectus ꝯſiderātis deū
in ſe.Dico ꝙ ſcūs Tho.videt̄ in ſcripto declinare ad
hāc ptē ꝙ.ſ.lꝫ ꝓ iſto ſtatu:q̄ deū ex creaturis cognoſci/
mus:ꝯſurgat diſtinctio attributoꝝ in itellectu nr̄o ex
hoc:ꝙ diuinā pfectionē in habitudine ad creaturas co
gnoſcimus:ꝛ ex ꝯceptiōibus formatis ꝓportionaliter
pfectiōibus creaturarū:que diuiſe ſunt ꝛ particulare:
tn̄ poſito ꝙ intellectus nō cognoſceret creaturas: nec Ideꝫ dcm̄ ē ad 15m Sco.
vnq̄ꝫ vidiſſet:adhuc poſſet diſtinguere diuinā pfectio
nem ſine q̄cunq̄ꝫ tali habitudine ad creaturas:qꝛ da/
to ꝙ eſſet aliqs itellectus videns diuinā eēntiā nō vi/
ſa aliq̄ creatura in proprio genere:nec in deo:ꝛ loquor
de intellectu creato:adhuc ip̄e de obto viſo poſſet for
mare multas ꝯceptiones:poſſet enī formare aliq̄ꝫ:ꝛ cū
illa nō adequare obm viſum:nec viſionē illā:ſicut nec
aliq̄ ſpēs intelligibilis pōt adequare viſionē beatificā
niſi diuina eēntia:vt oſn̄dit ſcūs Tho.ſepe.Poſſet vl/
terius aliā ꝛ aliā ꝯceptionem de obto formare:ꝛ alia ꝛ
alia noīa iponere:ꝛ iſta videt̄ itētio ſci Tho.p̄mo ſen.
diſt.2ª.qui vt allegatuꝫ eſt in 4ª ꝯne ſic ait.(Intelle/
ctus noſter nō pōt vnica cōceptiōe diuerſos modos p/
fectiōis accipe.Tū qꝛ ex creaturis accipit cognitionē
in qbꝰ ſunt diuerſi modi pfectionū ſm formas diuer/
ſas.Tū qꝛ h̓ qd eſt in deo vnū ꝛ ſimplex plurificat̄ in
itellectu nr̄o:etiā ſi imediate a deo recipet:ſicut multi
plicat̄ ꝓceſſio bonitatis eius in alijs creaturis.Unde
cū deꝰ ſm vnā ꝛ eādeꝫ rē ſit in oībꝰ modis pfectꝰ:vna
ꝯceptiōe nō pōt integre cōprehēdere totā eiꝰ pfectio/
nē:ꝛ iō opꝫ ꝙ diuerſas ꝯceptiones habeat de deo:que

ſūt diuerſe rōnes.) ❡ Et ſubdit.(Et ēt ſi itells videns deū p eēntiā iponeret nomē rei: quā videret mediāte ꝯceptiōe quā hꝫ:oporteret ad h ꝙ iponeret adhuc plura noīa:q2 ipoſſibile eſt ꝙ ꝯceptio itellectus creati repſentet totā pfectionē diuine eſſentie: vñ de illa re viſa diuerſas ꝯceptiōes formaret ⁊c̃.)ſicut ibi dictū ē.ſ.in q̃rta qōne:⁊ iō dico:ꝙ diſtinctio attributoꝝ nō ſoluꝫ puenit ex opere itellectus cōparantis deū ad creaturas:imo talis diſtinctio poſſet eſſe per intellectū ꝯſiderantē deū in ſe:q ex ſui limitatiōe nullā ꝯceptionē habere pōt:que completiue repſentat oīm. ❡ Tunc ad p̄ᵐ iprobationē hui⁹ ptis dr̄ ꝙ maior falſa eſt: nō eni opꝫ ꝙ oīs diſtinctio rōnis aliquoꝝ: q̃ alicubi realiter diſtinguunt̃:ſumat̃ a differētia eoꝝ:ſm rē niſi eadeꝫ ſit cā diſtinctiōis ſm rōnē:q̃ eſt cā diſtinctiōis ſm rē: eadē dico pportionaliter. Sic aūt eſt in pposito:naꝫ ꝙ pfectiones:q̃ vnite ſunt in deo:diſtinguant̃ in creaturis ſm rem:cā eſt limitatio creature. Similr ꝙ dicte pfectiones diſtinguant̃ in itellectu ſm rōnē:cā eſt limitatio intellectus:nō g̃ opꝫ:ꝙ diſtinctio rōnis: que eſt in itellectu reſoluat̃ vt in cām in diſtinctionē realem extra aīam:cū pluralitas:que eſt in intellectu:habeat ſufficientē cām in intellectu.ſ.limitationē eius:⁊ in obto plenitudinē pfectiōis:nō ſemp.n.diſtinctio rōnis reducit̃ ad diuerſitateꝫ realē: ſic teſtat̃ ſcūs Tho. de vitate.q.3.arti.2° ad 3ᵐ.(Pluralitas rōnis(inq̄t) qñq3 reducit̃ ad aliq̄ diuerſitatē rei:ſicut ſortes ⁊ ſortes ſedens differūt rōne:⁊ hoc reducit̃ ad diuerſitatē ſube ⁊ accñtis:⁊ ſimiliter hō ⁊ aīal rōne differūt:⁊ hec differētia reducit̃ ad diuerſitateꝫ forme ⁊ mãe: q2 genus ſumit̃ a mã:differētia vo a forma. Uñ talis differētia ſm rōne repugnat maxime vnitati vel ſimplicitati:qñq3 vo differētia ſm rōnē nō reducit̃ ad aliquā rei diuerſitatē:ſed ad vnitatē rei:q̃ eſt diuerſimode intelligibilis:⁊ ſic ponim⁹ pluralitatē rōnū in deo.) Hec ille. ❡ Ex quo pꝫ:ꝙ diſtinctio rōnis attributoꝝ diuinoꝝ nō opꝫ:ꝙ ſumat̃ a diſtinctiōe reali in deo: vel in creaturis:ſꝫ a plenitudine diuine pfectiōis ⁊ a limitatione intellectus creati. Nec valet ſimilitudo de dextro ⁊ ſiniſtro in colūna:q2 in colūna nō eſt aliquid: vñ poſſit ſumi dicta diſtinctio:niſi p cōpationē ad aīal:ſecus eſt de diſtinctiōe rōnis:que eſt in intellectu limitato. ❡ Ad 2ᵐ iprobationeꝫ dico:ꝙ Cōmētator loquit̃ de diſtinctiōe attributoꝝ facta p intellectum in ſtatu iſto:q2 aliū nō nouit:vult g̃ ꝙ itellect⁹ de deo formet multas ꝯceptiōes:⁊ de ipſo ppoſitiones cathegoricas formet:⁊ attribuet ei p̄dicata ſicut ſubito:ſicut cū dicit̃ p̄ma ſuba viuit:eſt q2 cognoſcit hic deū ex rebus ſenſibilibus:in quarū cognitione format diuerſas ꝯceptiones ꝯformiter diſtinctioni pfectionū repertaꝝ in talibus reb⁹:ſed nō negat qn aliqs intellectus: ſiue habitudo ad diſtinctionē realem poſſit de deo multas ꝯceptiones itelligibiles habere:ſed tūc forte aliter diſtinqueret attributa:⁊ alias ꝯceptiōes vñiores ⁊ particulariores haberet q̃3 nunc dum ꝯcipit deuꝫ ex creaturis. Ipſe.n.ponit.12.metaphyſice cōmento.44.ꝙ motor orbis ſaturni aliud itelligit de p̄mo motore:⁊ aliō motor iouis:⁊ ſic de ceteris ſubſtātijs ſepatis:⁊ nō loquit̃ de alietate ſm rem:ſed de pluralitate rōnū itelligibiliū. Ait eni ſic loquēdo ꝯ̄ Auicēnā.(Non eſt ipoſſibile:vt illud qō eſt intelligētia ⁊ intellectū ſit cā pluriuꝫ entiū ſm ꝙ intelligunt̃ ex eo multi modi. Illud eniꝫ qō itelligit motor iouis de p̄mo motore:⁊ eſt cā in aīs celi:aliō eſt ab eo:qō itelligit ex eo motor orbis ſaturni.) Hec ille. ❡ Ex q̃ pꝫ motorē iouis aliā ꝯceptioneꝫ formare de p̄ma ſuba q̃3 formet motor ſaturni:nec tñ hic aut ille itelligit p̄mā ſubam ex ſuis effectib⁹ vel ex cōparatione ad creaturas:imo ipſa p̄ma forma intelligibilis tenēs locū ſpēi in intellectu ſubaꝝ mouētiū orbes:vt dicit ipſemet Cōmētator ibidem cōmento.36. ❡ Ad 3ᵐ iprobationē dico:ꝙ illud qō in ſe vnū eſt:ſi ꝯſideret̃ ſm pfectā rōnē ſui nō hꝫ ꝙ diſtinguat̃ rōne: ſed qñ illud qō in ſe vnū eſt ꝯſiderat̃ ab aliq̄ itellectu qui pp ſuā ipfectionē nō pōt formare in ſe ppriā rōnē rei:nec rem ſimplicē vnico verbo exprimere:opꝫ ꝙ de re vnica ⁊ ſimplici multas ꝯceptiōes formet: ⁊ rōnes ac per hoc oīm ꝯceptibiliter diſtinguat vt allegatuꝫ fuit in pbatione 4ᵉ ꝯ̄nis. Nullus eni intellect⁹ creat⁹ pōt in ſe exp̄mere aliq̄3 ꝯceptioneꝫ:que pfecte exp̄mat aliqd qō ſit in deo:nulla eni ſimilitudo creata pfecte diffinit:repſentat:aut exp̄mit rem:q̃ nō ē in genere:cuiuſmodi ſunt oīa:q̃ ſunt in deo. Hec eni eſt ſnīa ſancti Tho.de potētia dei.q.8.arti.2°.ad 2ᵐ.(Tunc(inq̄t) ꝯtingit ꝙ duab⁹ rōnib⁹ r̄ndet vna res:qñ neutra comprehendit ipſam rē:⁊ ſic eſt in diuinis.)Et.q.7.arti.6°. ad 4ᵐ.(Licet(inquit)deus ſit oīno vn⁹: tñ iſte multe ꝯceptiōes vel rōnes nō ſunt falſe: q2 oīb⁹ eis r̄ndet vna ⁊ eadē res ipfecte p eas repñtata.) ❡ In ꝯfirmationē oīum p̄cedentiū ponit ſcūs Tho. p̄mo ſen. diſt. 22.q.i.arti.3° ad 3ᵐ.(Quedā(inquit)noīa dicunt̃ pprie de deo:que q̃tū ad ſigniata p prius ſunt in deo q̃3 in creaturis: vt bonitas: ſapia:⁊ hꝫ:⁊ boniꝫ diuerſitas nō ſumit̃ p reſpectū ad creaturas:imo potius ecōuerſo:q2 rō ſapie ⁊ bonitatis differūt in deo diuerſificant̃ in creaturis bonitas ⁊ ſapia:nō tñ rōne:ſed etiaꝫ re:ſꝫ verū eſt ꝙ diuerſitas taliū nominuꝫ put p̄dicant̃ de deo innoteſcat nobis ex diuerſitate eoꝝ in creaturis.) Et ibidē ad 4ᵐ vbi ſic ait.(Noīa attributoꝝ differūt ſꝫ rōnē nō tñ:que ſit in in rōcinante ſolū:ſed q̃ ſaluat̃ in ipſa re ſm veritatē ⁊ pprietatē rei:qō ſic pꝫ:oīa eni hꝫ dicunt̃ de deo ⁊ creaturis nō equoce:ſꝫ ſm vnā rōnē analogice. Unde cum in creatura rō ſapie nō ſit rō bonitatis:opꝫ etiā ꝙ hoc in deo nō ſit veruꝫ: ſꝫ in hoc differt ꝙ in deo ſunt idē re:in creaturis aūt differunt rōne:qō qualiter fieri poſſit ſupra dictū eſt.) Hec ille. ❡ Et intēdit vt dicit p̄mo ſen.diſt.2.ꝙ pluralitas iſtarū rōnū nō tñ ē ex pte itells noſtri iſto mō:ꝙ iſte rōnes nō habeāt pximū fundamētū in deo: ſꝫ remotū: ſicut de relatiōibus:q̃ ex tpe de deo dnr:hꝫ.n. relationes in deo nō ſunt ſm rē:ſed ſequunt̃ modū itelligendi ſicut intētiōes. Illo mō.n.dixerūt:ꝙ rōnes hoꝝ attributoꝝ ſunt tñ in itellectu:⁊ nō in re:q̃ de⁹ eſt: ⁊ itellect⁹ eas adinuenit ex ꝯſideratiōe creaturaꝝ:vel p negationē:vel p cāſalitatē. Iſto mō.n.ſcūs Tho.negat pluralitatē rōnū eſſe tñ in itellectu:imo dicit eā eſſe in re ſicut in pximo fundamēto:nō tñ intēdit: ꝙ attributa habeant aliq̄3 pluralitatē realem in deo: nec in diuino itellectu:nec ꝙ in deo ſint plures rōnes attributoruꝫ: ita qō in deo hec rō non ſit illa:vel hec rō diuiſa ſit ab illa formaliter ⁊ in actu:ſꝫ in deo eſt oīmoda pfectio ex q̃ puenit:ꝙ oīs rō vel ꝯceptio pfectionis repſentat deū:nec pōt formari ꝯcept⁹ pure pfectionalis:qn aliqd ſibi correſpōdeat in deo:vt pximū fundamētum:⁊ iō ad hunc ſenſum dicit rōnē ſapiētie ⁊ bonitatis differre in deo:ſicut in creaturis.ſ.q2 tā hic q̃3 ibi eſt aliqd pxime repſentatū p hꝫ rōnes itellus nr̄i:ſicut eni ſapiētia creata alio ꝯceptu ꝯcipit̃ q̃3 bonitas creata:ita diuina ſapia ab itellectu creato alio ꝯceptu ꝯcipit̃ q̃3 eius bonitas:ſic g̃ intelligit̃ pluralitatē rōnū ⁊ diſtinctiōeꝫ eſſe in deo:q2 deus in ſe hꝫ:vnde diuerſis ꝯceptib⁹ pfe

ctionalibus

Ad p̄mā improbationē. 2ᵉ p̃tl.ſ.ꝙ attributa diſtiguant̃ p op⁹ itellus ꝯſiderāns deū i ſe

q.ſ.art.3. i5° nōn⁹ vbi declarat ꝙ rōnes attributoꝝ ſūt i deo ſm Auicē. ⁊ Rabymoiſ.

ctionalibus correſpōdeat:nō tñ intēdit ꝙ deus diſtinguat hᵉ pfectiōes ſuas formādo ꝑ ꝓpriā quālibet rōnē:ſicut nos:vt poſtea dicet̃. ¶ Ad 4ᵐ negat̃ maior: nec valet ſimilitudo. Unde ſcūs Tho. de veritate.q. 3.arti.2ᵒ ad 2ᵐ.(Non eſt(inquit)ſimile de ideis ⁊ de eſſentialibus attributis. Attributa.n.eſſentialia nihil hñt de pncipali intellectu pter eēntiā creatoris. Unde ⁊ nō planificant̃ q̃uis ſm ea deus ad creaturas cōparet̃ put ſm bonitatē dicimus bonos:⁊ ſm ſapiam ſapientes:ſꝫ idea de ſuo pncipali itellectu hꝫ aliqd aliō pter eēntiā:in q̄ etiā cōplet̃ formalr rō idee:rōne cui⁹ differūt plures idee.) Hec ille. ¶ Ad 5ᵐ negat̃ minor: itellect⁹.n.pōt in aliquo diſtinctionē ponere nō habendo aſpectū ad aliq̄ꝫ pluralitatē realē:potiſſime qñ obꝫ excedit oēm formā factā ⁊ ɔceptā ꝑ itellectū. Et ad ꝓbationē de genere ⁊ differētia dcm̄ eſt in ſolutiōe primi. ¶ Ad 6ᵐ dr̃:ꝙ maior eſt falſa: nō.n. vbicunq̄ꝫ eſt pluralitas rōnū requirunt̃ illa tria:pſertiꝫ 2ᵐ.ſ. ꝙ intellectus cōparet illud:qd̄ eſt vnuꝫ in ſe ad aliq̄ realiter diſtincta. ¶ Et tūc ad pmā ꝓbōnē ex dicto Cōmentatoris:dico ꝙ loquit̃ de intellectu ꝑ iſto ſtatu cognoſcēte deū ex craturis vt pus dictū eſt in ſolutiōe ſecūdi. ¶ Ad 2ᵃᵐ dico:ꝙ lꝫ a re ortum habeat:ꝙ hec res obijciat̃ intellectui ſm plures rōnes obiectiuas ⁊ nō alia: tñ hoc nō eſt ſic: ꝙ iō hec res plurib⁹ rōnib⁹ ɔcipi poſſit:qꝛ ad diuerſas res cōparari pōt:ſꝫ qꝛ in ſe hꝫ tantā pfectionē ꝙ excedit ⁊ ſubterfugit formā vel ɔceptuꝫ fabricatum ab intellectu:qui dr̃ diſtinguere tale obm ſm rōnē ⁊ hꝫ in ſe vñ correſpōdeat multis ɔceptibus a tali intellectu formatis. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ ſimilitudo nō valet:non enī ita ſe hꝫ oīno diſtinctio rōnis ad diſtinctionē realē:ſicut ens rōnis ad ens reale:tūc enī oporteret: ꝙ ſicut nihil ideꝫ eſt ens rōnis:⁊ ens reale: ita diſtinctio rōnis nō eēt inter diſtincta realiter:⁊ ſic hō ⁊ aſinus nō diſtinguerent̃ rōne:nō enim diſtinctio rōnis eodē mō ſe hꝫ ad ens rōnis:ſicut diſtinctio realis ad ens reale:nā diſtinctio rōnis nō ſoluꝫ fundat̃ in ente rōnis: imo in ente reali:ſicut dcm̄ eſt.ſ. diſtinctio aūt realis ſolū fundat̃ in re. ¶ Ad 7ᵐ dico:ꝙ itellect⁹ ſe hꝫ paſſiue in recipiēdo ſpēꝫ obti:ſꝫ actiue ſe hꝫ reſpectu cōſiderationis actualis: vt dicit̃ 2ᵒ de aīa particula. 55.⁊ 56. ¶ Itē 3ᵒ de aīa cōmēto.36.dicit Cōmentator. (Dicamus igit̃ qñ intellectus exñs in nobis hꝫ duas actiones ſm ꝙ attribuit̃ nobis:quarū vna eſt de genere paſſiōis ⁊ eſt intelligere:alia de gñe actiōis ⁊ eſt extrahere formas ⁊ denudare eas a materijs: qd̄ nihil ē aliud q̄ꝫ facere eas itellectas in actu poſtq̄ꝫ erāt in potentia:manifeſtū eſt aūt ꝙ in volūtate nr̄a eſt cuꝫ habuerim⁹ intellectuꝫ q eſt in habitu intelligere qdcūq̄ꝫ intellectū voluerim⁹:⁊ extrahere quācunq̄ꝫ formā voluerim⁹.) Hec ille. ¶ Et cōmēto.21.(Due(inqt)ſunt actiōes itellus:q̄rū vna dr̃ formatio:⁊ alia dr̃ fides.) Et idē ponit cōmēto.26. Cōmēto etiā.19.dicit ꝙ iudicare ⁊ diſtinguere nō attribuit̃ in nobis niſi itellectui mālī:quē vocat poſſibilē. Et.12.metaphyſice cōmēto. 39.ponit ꝙ itellect⁹ eſt inatus diuidere adinuicē adunata in eſſe. ¶ Ex qb⁹ oīb⁹ pꝫ:ꝙ itellect⁹ noſter nō ſolū ſe hꝫ paſſiue in itelligēdo:⁊ ɔcept⁹ rerū formādo:⁊ enūciabilia cōponēdo:imo actiue. Dico igit̃ ꝙ itellus factus in actu pmo ꝑ ſpēm obi: quē Cōmētator vocat intellectū in habitu pōt de vna re diuerſos ɔcept⁹ formare etiā ꝑ vnā ſpēm rei ſimplicē:ſicut oñdit ſanctus Tho.de vitate.q.8.arti.13. ad 2ᵐ ⁊ de malo.q.16.arti. 8ᵒ.ad 12ᵐ. Dico etiā ꝙ vnū obm ſimpliciſſimū pōt aſſimilare ſibi itellectū diuerſimode:cū obm illud eſt illimitatius q̄ꝫ itellus recipiēs:ſicut ſpēs:que ſunt impſſe mētib⁹ angelicis ſunt plures ⁊ diuerſe:lꝫ ſint ſimilitudines ⁊ q̄dā pticipationes idearū in diuino intellectu vnitiſſimaꝝ ſm rē:vt deducit ſcūs Tho. de veritate. q.8.arti.8ᵒ.⁊ arti.10.magis expſſe:⁊ q̄to itellect⁹ angelicus eſt potēnalior ⁊ inferior ⁊ min⁹ hñs de actu:tanto emanatio taliū ſpērum magis in eo multiplicabit̃: ſicut.n.ponit ibideꝫ ſcūs Tho. Forma ⁊ actus eſt pnᵐ vnionis:ſꝫ potēnalitas inuenit̃ eſſe pnᵐ multitudinis ⁊ diuiſionis. Sic igit̃ ſicut illud:qd̄ eſt in deo vnitiſſimū ſm rem multiplicat̃ in intellectu angelico loquēdo de ſpēbus impſſis intellectui angelico:q̄ qdeꝫ ſpēs ſunt q̄dā ſimilitudines ideaꝝ:ſic diuina eēntia etiam nō viſa poſſet impmere plures vel pauciores ſpēs ſuorum attributoꝝ itellectui creato:nullo habito reſpcū ad creaturas:⁊ tūc talis intellus diſtingueret attributa diuina ꝑ illas ſpēs:⁊ poſſet plures vel pauciores rōnes attributales in ſe ɔcipere:ſicut vellet:⁊ etiā intellectus clare videns deū poſſet ipm ɔceptibiliter diſtinguere ⁊ vt pus dcm̄ fuit. ¶ Ad 8ᵐ negat̃ hᵒˢ. Et dico ꝙ diſtinctio rōnis ɔñs ſimplicē apphēſionē nō ſemp cōſequit̃ realē diſtinctionē medioꝝ intelligēdi:puta ſpecierū intelligibiliū:aut ɔceptuū:aut actus itelligendi: qd̄ pꝫ.nā itellus diuinus diſtinguit ſm rōnē ideas rerū creabiliū: ⁊ reſpect⁹ rōnis factibiliū ad diuinā eēntiā:⁊ entia ꝓhibita:⁊ negatiōes: ⁊ hᵉ:in q̄ nō eſt realis diſtinctio medioꝝ aut actuū intelligendi:ɔceſſo tñ ꝙ in nobis ita eēt ſicē ponit minor:q̄ ad illā ptē nihil ē ad ꝓpoſitū nr̄m:qꝛ nō eſt qd̄ nr̄a ꝑ nūc: vtꝝ oīs diſtictio rōnis ɔſequat̃ qualēcunq̄ꝫ realē diſtinctionē a pte cognoſcētis:vel a pte cogniti:ſꝫ eſt qd̄ vtꝝ itellus poſſet diſtinctos ɔceptus:⁊ rōnes formales de aliq̄ obto in ſe ɔcipe:niſi illis diſtictis ɔceptib⁹ corrñdeat realis diſtinctio cognitoꝝ in vno vel plurib⁹ obtis:ad quā intellus diſtinguēs aſpiciat:vtpote vtꝝ itellus poſſit diſtinguere in deo ſapiam a iuſtitia:niſi vidiſſet alicubi ſapiam a iuſtitia realr diſtingui. ¶ Ad illud qd̄ dr̃ de intellectu cōponēte ⁊ diuidēte ſimilr negat̃:ꝙ diſtinctio rōnis ſequēs talē actū itellus ɔſurgat ex diſtinctiōe reali alicubi repta inter ſubm ⁊ pdicatū:ſicut exēplificat̃ de ſapia:⁊ iuſtitia:qd̄ pꝫ.nā diſtinctio ſm rōnē iter ens ⁊ vnū ɔñs actū itellus cōponentis ens cuꝫ vno: vel diſtinctio inter idē ⁊ ſeipſum ɔñs actū intellectus cōponentis hoīem cū hoīe:dicendo. hō eſt hō:nō ſequit̃ aliquā realē diſtinctionē reptā alicubi inter hoīem ⁊ hominē: nullibi enī hō differt realiter a ſeipſo:ɔcedit̃ tñ pro iſto ſtatu:ꝙ qꝛ itellus noſter īuenit diſtinctionem realē inter aliq̄ pdicata ⁊ ſua ſubiecta:ſicut cuꝫ hō eſt albus:⁊ iō diſtinguit̃ ſm rōnē idē a ſeipſo:cuꝫ enūciat idē de eodē:⁊ vbicūq̄ꝫ cōponit ⁊ diuidit:ſꝫ tñ poſito ꝙ itellus nunq̄ꝫ vidiſſet diſtinctionē iter pdicatū ⁊ ſubiectū realē:adhuc poſſet ɔponere ⁊ diuidere:ſicē diuerſos ɔceptus hr̄e de eadē re. ¶ Ad 9ᵐ negat̃ minor.ſ.ꝙ diſtinctio rōnis nō habeat in diuina eſſentia ſufficiēs fundamentū:hui⁹ enī oppoſitū oſtenſuꝫ eſt in ſolutione tertij: vbi dicebat̃:ꝙ oēs rōnes pfectionales hñt ꝓximū fundamētū in diuina eēntia pp ſui illimitationem. Et ad ꝓbationē illius minoris dicit̃: ꝙ lꝫ in deo nulla ſit potētia ad actū reducibilis reſpectu hui⁹ pluralitatis ⁊ diſtinctionis attributoꝝ:nec ipſa pfectio diuina ſit plures pfectiones in actu:aut in potētia extra intellectum:tñ ipſa eſt illimitata:⁊ extra genus ⁊ differentiā:⁊ in cōprehenſibilis ab oī ɔceptione create: vel per intellectū creatū facta:⁊ iō diſtinguibilis ab intellectu creato ſm rōnē mō ꝑexpoſito. Et cū addit̃: ꝙ ſi

Nō ſp pluralitas rōnū puenit:qꝛ intellect⁹ vnū i ſe ad realr diſtinctum.

Intellectus poſſe actiue ſe hꝫ i cognitionem.

Obm ſimpliciū diuſimode itellcm ſibi aſſimilare poteſt.

nō poſſit eſſe aliq̄ creatura ⁊cͤ. dicit̄ φ h̄ cōceſſo nihil eſt ad ꝓpoſitū ꝯ nos: ego.n. bene ꝯcedo φ diuina pfe- ctio nō pōt diuidi ſm rōnē niſi vel per itellectū crea- tum formātē diuerſas ꝯceptiōes de diuina pfectione diſtinctas ſm rē: vel p intellectū in creatū aut diuinuꝫ itelligētē diuinā pfectionē eſſe diſtinguibilē p hꝰ mul- tas creatas ꝯceptiōes: ⁊ repſentabilē per illas: ⁊ ſic de alijs modis ſuperꝰ expſſis: ⁊ iō iſtud argumētuꝫ bene ꝯcludit: φ ſi nulla poſſit eē diſtinctio realis in creatu- ris: nulla poſſit eſſe diſtinctio ſm rōnē inter attributa diuina: ſed de h̄ nō eſt qō p nūc: ſꝫ q̄rit̄ vtꝝ qbuſcun- q꜄ rōnibus diſtinctis vel ꝯceptibꝰ corrideāt ꝯceptibi- lia realr diſtincta: vel idē ꝯceptibile cōpatuꝫ nectio ad res diuerſas: ad quā diſtinctionē realē intellectꝰ diſtin- guens ferat̄: ad hunc ſenſuꝫ argumentū nihil ꝯcludit. Intendit eni ꝯcludere φ ſapia ⁊ iuſtitia diſtinguant̄ rōne p reſpectū ad creaturas iſto mō: q꜔ itellectus cō- parat eēntiā diuinā ad diuerſas res: vel q꜔ ꝯcipit deuꝫ ſub aliqbus ꝯceptibus: qbus in creatis diuerſe res cor- reſpōdent ⁊ hꝰ: ꝯſtat autem iſta ſm pmiſſa falſa eſſe. ¶ Ad 10ᵐ dr̄: φ nihil iperfectionē icludens eſt in deo formaliter ⁊ ſubiectiue: ſed aliqd ipfectū eſt in deo: ſic in fundamēto ſue veritatis. Iſto eni mō ois cōceptus vel rō pfectionē pure iportans eſt in deo: ſicut repſen- tatiuꝫ in repſentato: ſicut docet ſcūs Tho. pmo ſen. diſt. 2. vbi. ē. ⁊ tn̄ ois rō facta p itellectū creatū eſt im- perfecta: tale ḡ iperfectū pōt eſſe in deo ſine reſpectu ad creaturas: ſicut diſtinctio rōnis: nō qdē taliter ſine reſpectu ad creaturas: φ nullā habitudinē habeat ad creaturas: qnimo ois talis diſtinctio eſt formalr ⁊ ſub- iectiue in intellectu creato: ſꝫ poſſit eſſe in itellectu di- uino obiectiue ſicut intellectū in intelligente: vt ſupra dictū eſt: ſed nō opꝫ talē diſtinctionē eſſe in deo per re- ſpectum ad creaturas iſto mō: φ extrema talis diſtin- ctionis ſint diuerſe creature: vel deus cōparatꝰ ad crea- turas inquātū hꝰ: nec φ q̄libet talis rō dicat creaturā vel deū in ordine ad creaturā: qō aūt dr̄ de ideis: dico φ rō idee nullā limitationē aut iperfectionem icludit in recto ⁊ ex pte dei: ſicut.n. dicit ſcūs Tho. de verita- te. q. 3. arti. 2°. ad 5ᵐ idee nō ſunt ineq̄les: ſed ſunt ineq̄- liū: q꜔ forma: que eſt in itellectu ex reſpectu: quē hꝫ ad illud: cuius eſt nō dicit̄ aliq̄lis: ſꝫ alicuiꝰ tn̄: nō.n. mā- liū eſt forma mālis: nec ſenſibiliū eſt forma ſenſibilis ſed ſm reſpectū ad illud: in quo eſt aliq̄lis dr̄: q꜔ ſeqt̄ modū eiꝰ: in quo eſt. Dico ḡ in ꝓpoſito: φ lꝫ oē ideatū ſit finitū: nō tn̄ idea eſt finita vel limitata: ſꝫ eſt idea fi- niti. Similr diſtinctio realis p abſoluta: ſi eſſet in deo icluderet iperfectionē ⁊ limitatōēꝫ: ⁊ ſimilr diſtinctio attributoꝝ ſꝫ ꝓprias ⁊ pfectas rōnes icluderet limita- tionē: niſi ſumeret̄ p reſpectū ad creaturā. Si.n. rō ſa- pientie pfecta diſtingueret̄ in deo a ꝓpria ⁊ pfecta rō- ne diuine iuſtitie ſine tali reſpectu vel ꝯnotatiōe crea- ture: tūc rō talis adeq̄te repſentaret ſuuꝫ rōcinabile: ⁊ ſic oporteret φ ad diſtinctionē taliū rōnū diſtinguerē- tur res: quaꝝ ſunt ille rōnes: q꜔ vna res nō hꝫ niſi vnā cōpletā rōnē: ſequeret̄ ēt ſapiam eſſe limitatā ad cer- tū modū ⁊ rōnē pfectiōis: ita φ ſapia in deo non eſſet iuſtitia: ⁊ iō talis diſtinctio rōnū inferret limitationeꝫ diſtinctoꝝ: ſed diſtinctio ſm rōnē: que attendit̄ penes rōnes factas p itellectū nr̄m: que impfecte ſunt: nulla adequat aliqō attributū: talis inquā nullā limitationē infert in deo: ſꝫ in itellectu nr̄o ⁊ ꝯceptibꝰ eius. ¶ Ve- rūtn̄ q꜔ argumēta alterius ptis magis ꝯcludūt q̄ ego teneā: iō ad ea reſpōdet̄. ¶ Ad pᵐ qdem dico: φ deus ab eterno intellexit eēntiā ſuā ſub vnica rōne: que in-

In reſpōſio- ne ad 3ᵃᵐ im probationeꝫ ꝯ rñſionē ter- tij argumētī.

Ad pᵐ alte- riꝰ ptiꝭ q̄ ꝓ- bat φ non ab extrinſeco.

cludit idiſtincte oēs rōnes de eēntia ſua formabiles: iō ipſe nō ꝯcipit diſtinctas rōnes de ipſa. ¶ Ad 2ᵐ di- co: φ minor eſt falſa: talis.n. ꝯdictio nō reqrit aliq̄ di- ſtinctionē in actu: ſed ſufficit φ in re ſit fundamentuꝫ taliū plurium rōnuꝫ. ¶ Ad 3ᵐ negat̄ maior: nō.n. opꝫ maius reduci ad minus: q̄n ſunt alterius coordinatio- nis: ſicut eſt de diſtinctiōe rōnis. ¶ Ad 4ᵐ dico: φ ar- gumentū nō ꝓcedit ꝯ me: nō eni pono φ diſtinctio at- tributoꝝ ſumat̄ per cōparationē ad diuerſitatē realē in creaturis ex pte obiecti ſe tenētē ſicut argumētum ꝓcedit. ¶ Ad 5ᵐ pꝫ p idē: verūtn̄ argumentū nō mul- tū valet: q꜔ nō eſt incōueniēs pncipia vel fundamēta emanationū diſtingui ſm rōnē ꝓpter diuerſas conce- ptiones de illis habitas: ſꝫ eēt incōueniēs: φ nō diſtin- guerent̄ niſi cointellecta diuerſitate reali in creaturis ex parte obiecti. ¶ Ad 6ᵐ pꝫ per idē: q꜔ ꝓcedit ad ſen- ſum quē nō teneo: nā in ſenſu ꝯceſſo antecedēs eſt fal- ſum. ¶ Ad 7ᵐ dico: φ argumentū nō valet: q꜔ ꝓcedit de re ad diſtinctionē: debet eni ꝯcludere: φ pfectiōes creaturaꝝ hn̄t ortū a pfectiōe diuina: ⁊ ꝯcludit φ di- ſtinctio pfectionū creaturarū hꝫ ortū a diſtinctiōe at- tributoꝝ. Vn̄ eſt ex q̄ttuor terminis. Unde eodeꝫ mō ꝓbaret realē diſtinctionē attributoꝝ p illū modū. Di- co ḡ φ nō opꝫ oē impfectū reduci ad pfectū eiuſdem generis: ſic ⁊ nō opꝫ impfectā diſtinctioneꝫ reduci ad pfectā: ſed ad pfectiſſimā veritatē. ¶ Ad 8ᵐ pꝫ: φ eo- dē mō peccat. Dico.n. φ nō opꝫ diſtinctionē creatura- rū reduci vt in cām ad diſtinctionē in deo: ſꝫ ad cogni- tionē diſtinctionis rerū ꝓducendaꝝ. ¶ Ad 9ᵐ dico: φ diuina eſſentia nō eſt in potētia q̄licūq꜄ ad actū redu- cibili: ſꝫ ſit fundamentū pluriū ꝯceptionū de ſua pfe- ctiōe facibiliū: tn̄ diuinꝰ itellectꝰ talē pluralitatē ꝯce- ptuū nō pateret̄: cū illa ex intellꝰ limitatiōe ꝓcedat. Et hec de iſta qōne dicta ſufficiāt. ¶ Diſt. IX.

¶ Vtꝝ generatio diuina eternitate mēſuret̄. Qō. I.

C Irca nonā diſtinctionem querit̄. Utrū diuina generatio mē- ſuret̄ eternitate. ¶ Et arguit̄ φ nō. Il- lud.n. qō itelligit̄ p modū cuiuſdā flu- xus ⁊ egreſſus nō pōt mēſurari eterni- tate: q꜔ fluxꝰ videt̄ iportare aliqd mu- tabile: aut quēdā trāſituꝫ: qō repugnat eternitati: ſꝫ gnātio v̄bi eſt p modū cuiuſdā egreſſus. Ait.n. ꝓpheta Micheas. (Egreſſus eiꝰ ab initio: ſic a diebꝰ eternitatis.) ḡ gnō v̄bi nō mēſurat̄ eternitate.

In oppoſituꝫ arguit̄ ſic. Qō ē coeuuꝫ eterno eſt eternū: ſꝫ gnātio v̄bi ē coe- ua patri eterno. igit̄: minor pꝫ: q꜔ ſplendoris natiuitas eſt coeua ſoli: ſꝫ filiꝰ a pr̄e naſcit̄ vt ſplēdor a ſole ḡ.

In hac qōne erūt duo arti. in p̄ videbit̄ quō gnātio eſt in diuinis. in 2° qd ſit eternitas: ⁊ videbit̄ de ꝓpoſito pncipali.

Quantum ad pᵐ ſit pᵃ ꝯ: φ ꝓceſſio v̄bi in diui- nis dr̄ gnō: ⁊ ipm v̄bū ꝓcedēs dr̄ fi- lius: pbat̄ ſic ꝯclō ſm ſcm̄ Tho. prima pte. q. 27. arti. 2°. ¶ Omnis ꝓceſſio viuētis a viuēte ꝯiuncto ſm rō- nē ſimilitudinis in eadē nā ſpecifica eſt gnātio: ſed ꝓ- ceſſio v̄bi in diuinis eſt hꝰ. ḡ eſt vere gnātio: ⁊ illud qō ꝓcedit p illā eſt verꝰ filiꝰ illius a quo ꝓcedit: maiorē ꝓbat p rōnē vere gnātiōis ⁊ ꝓprie: que dr̄ natiuitas. De rōne illius ſiqdē eſt: φ viuēs ꝓcedat a viuēte: nā lꝫ oia gnābilia ⁊ corruptibilia dicant̄ gnāri put gnātio gnāliter ſumit̄ p mutatiōe de nō eſſe in eſſe: illa tn̄ ge- neratio nō dr̄ natiuitas: ſꝫ ſolū in viuētibus: q̄ oriūtur a pncipio viuēte ꝯiūcto. ¶ Scđo de rōne eiꝰ eſt: φ ꝓ- cedat

Proceſſio viuētis a vi- uēte ꝯiūcto ſꝫ ſilitudinē ſpecificā ē ge- neratio.

cedat ſm rõnẽ ſimilitudinis: vnde pilus vel capillus nõ h̃z rõnẽ geniti vl̃ filij:q2 nõ ꝓcedit ab aĩali:de quo naſcat̃ ſm rõnẽ ſimilitudinis in nã. ¶ Tertio ꝙ ꝓcedat nõ ſm quãcũq3 ſimilitudinẽ in nã:ſed ſm ſimilitudinẽ in nã ſm ſpẽm:ꝛ iõ l3 vermis g naſcat̃ ex aĩali viuente ꝓcedat ſm rõnẽ ſimilitudinis in nã generis: nõ tñ dr̃ filius:ſed hõ g ꝓcedit ab hoĩe eiuſdẽ ſpeciei. Sic g̃ p3 maior:ſed minor ꝓbat̃:q2 verbũ in diuinis ꝓcedit per actionẽ intelligibilẽ:que eſt vite opatio ꝛ a pncipio ꝯiũcto:q2 eſt opatio manẽs in opante:ꝛ ſm rõnẽ ſimilitudinis:q2 ꝯceptio intellect⁹ eſt ſimilitudo rei intellecte:ꝛ in eadẽ nã:q2 in deo idẽ eſt intelligere ꝛ eſſe:ꝛ ſic p3 minor. ¶ Et ſi dicatur ꝙ de rõne gñationis eſt:ꝙ ſit mutatio:dicat ꝙ verũ eſt qñ vita eius:qd gñat̃ exit de potẽtia in actũ vite:ſ3 ſi nõ:nõ. Eãdẽ ꝯnẽ ponit p̃ ſen. diſt. 13. q. i. arti. pmo. Et ꝯtra Gẽtiles lib. 4. cap. xi. ¶ Scda ꝯcl̃o hui⁹ articuli eſt ꝙ gnõ paſſiue dicta:ſiue natiuitas filij nõ eſt paſſio: ſed relatio. Iſtã ꝯnẽ ponit ſcũs Doctor p̃ pte. q. 41. arti. p̃ ad 2m. (Actio (inquit) ſm p̃am noĩs ipoſitionẽ iportat originẽ mot⁹: ſicut. n. mot⁹ put eſt in mobili ab aliq̃ dr̃ paſſio:ita origo ipſius motus ſm qd incipit ab alio: ꝛ terminat̃ in id qd mouet̃ dicit̃ actio:remoto igit̃ motu actio nihil aliud iportat q̃3 ordinẽ originis ſm ꝙ a cã aliq̃ vel pncipio ꝓcedit in id:qd eſt a pncipio:que qdẽ habitudines ſunt ipe relatiões vel notiões.) Hec ibi. ¶ Ad 2m ꝛ ad 3m dicit. (Actio (inquit) ſm ꝙ importat originẽ motus ifert ex ſe paſſionem. ſic aũt nõ ponit̃ actio in diuinis pſonis. Unde nõ ponũt̃ ibi paſſiões niſi ſolũ grãmatice loquẽdo q̃ntũ ad modũ ſignãdi: ſicut pri attribuim⁹ generare ꝛ filio generari.) Hec ille. ¶ S3 ꝯtra p̃am ꝯnẽ arguit Aureolus pſertim ꝯ illud:qd dr̃ in ꝓbatiõe.ſ. gñãtio in diuinis eſt ꝓceſſio viuẽtis a viuẽte ꝛc. primo g̃ ſic arguit. Conſtat (inquit) ꝙ eadem eſt ꝓprietas vbĩ ꝛ filij in diuinis:dicit eñi Augu. 7°. de trinitate cap. 4. ꝙ filius in diuinis eo vbũ q̃ filius:ꝛ eo filius quo vbũ:ſ3 ſi rõ gñãtiõis put eſt in diuinis eẽt via in ſubam viuã ꝛ itellectualẽ:vel ꝓceſſio talis q̃lis dicta eſt:nõ eſſet eadẽ ꝓprietas vbi. Tũ q2 gñãtio verbi in nobis nõ ſemp terminat̃ ad ſubam:cũ aliqñ formetur vbũ de accidẽtibus:ſed nec ad viuũ:cũ formem⁹ vba de nõ viuẽtibus. Tũ etiã q2 filius genitus p talẽ modũ gñãtiõis nõ appellat̃ vbũ:nõ. n. filij hoĩum appellant̃ vba. g̃ gnõ in diuinis nõ dr̃ ſm iſtã rõnẽ quã ponit ꝯcl̃o. ¶ Scdo ſic. Cuicũq3 cõpetit diffinitio ꝛ diffinitũ:ſ3 eque ſpiratio in diuinis eſt ꝓceſſio viuẽtis a viuẽte ꝛc. ſicut ꝓductio filij:q2 ſpũs ſcũs eſt ſuba viuens eiuſdẽ nãe ſm ſpẽm cũ patre. g̃ ſi rõ gñãtiõis in deo eſſet illa:que dicta eſt:eque genitus põt dici ſpũs ſanct⁹:ſicut filius. ¶ Tertio ſic. Generatio que eſt via in ſuba3 attingat eã per modũ formalis termini capiẽtis eſſe per eã. g̃ diuina generatio nõ eſt via in ſubam. ¶ Scdo loco arguit ꝯtra 2am ꝯnem Arguit p̃ ſic. Nullus reſpect⁹ de gñe relatiõis ifert̃:aut cãtur ab oppoſito reſpectu:nõ eñi paternitas cauſat:aut ifert filiationem:alias reſpectus de gñe relatiõis eſſet actiuus:ſiue actio:ꝛ alius paſſiuus ſiue paſſio. Paſſio. n. eſt effectus illatioq3 actiõis ſ3 auctorẽ ſex pncipioꝝ:ſ3 ꝯſtat ꝙ generare in diuinis infert generari:ꝛ dicere infert dici:ꝛ verbũ ac ꝯcipere ꝯcipi ꝛ ꝯceptum. g̃ gñare ꝛ gñari nõ ſunt reſpectus de gñe relatiõis. ¶ Scdo ſic. Simplicius ſup p̃dicamẽta aſſignat differentiã iter genus relationis:ꝛ gña actiõis ꝛ paſſiõis dicens:ꝙ ex relatiõe nõ ꝓuenit aliqd actũ:ſed ex actiõe ꝛ paſſiõe prouenit. Sed in diuinis ꝓuenit aliqd per modũ acti ꝛ ꝓducti ſ3 filius. g̃ generare ꝛ gñari nõ ſunt de genere relationis:ſ3 potius de gñe actionis ꝛ paſſiõis. ¶ Tertio ſic. Generare eſt vere ꝓducere:generari eſt vere ꝓduci:ſ3 ꝓducere ꝛ ꝓduci nõ ſunt de genere relatiõis: imo relatio fundat̃ ſuper illa:vt p3 5° metaphyſice. g̃ gnãre ꝛ gnãri nõ ſunt de gñe relatiõis. Hec ſũt vba ei⁹. ¶ Ad p̃m ꝯ p̃am ꝯnẽ dr̃:ꝙ eadẽ eſt ꝓprietas q̃ filius dei eſt filius:ꝛ qua eſt verbũ:ſed alia eſt rõ vtriuſq3. Unde ſanctus Doctor pma pte. q. 34. arti. 2°. ad 3m dicit:ꝙ eadẽ ꝓprietas iportat̃ in noĩe filij:que in noĩe verbi: vñ dicit Aug. (Eo dr̃ verbũ quo filius:ipſa eñi natiuitas filij:que eſt ꝓprietas perſonalis eius diuerſis noĩbus ſignat̃:q̃ filio attribuunt̃ ad exp̃mendu3 diuerſimode pfectionẽ eius:nã vt oſtendat̃ ꝯnãlis patri dicit̃ fili⁹: vt oſtẽdat̃ coeternus dr̃ ſplẽdor:vt oñdat̃ oĩno ſimilis dicit̃ imago:vt oſtẽdat̃ imãliter genitus dicit̃ verbũ: nõ aũt potuit vnũ nomẽ inueniri p qd oĩa iſta deſignarentur.) Hec ille in forma. ¶ Ex quo p3:ꝙ oĩa iſta dicunt eandẽ rem ſub diuerſis ꝯceptibus:ꝛ rõnib⁹ eiuſdẽ rei:ꝛ iõ negat̃ pma ꝯñtia:quã facit.ſ. ſi rõ gñãtiõis in diuinis eẽt ꝛc. nõ eẽt eadẽ ꝓprietas verbi ꝛ filij:p3 eñi ꝙ ſolũ ꝓbat:ꝙ eſt alia rõ ꝓprietatis:ſ3 nõ alia ꝓprietas:qd ꝯcedim⁹. ¶ Prima. n. ſua ꝓbatio ꝓbat ꝙ gñãtio vbi creati nõ eſt realiter gñãtio filij:ꝛ ꝯñter in diuinis illa differũt ſaltẽ ſ3 rõnẽ. ¶ Scda vero ꝓbat ꝙ gnõ filij creati non eſt realiter generatio vbi:ꝛ ꝯñter illa in diuinis differũt ſm rõnẽ:que ꝯcedimus:nec ipe aliud ꝓbat. ¶ Ad 2m negat̃ minor:l3 eñi ꝓceſſio ſpiritus ſancti ſit viuẽtis a viuente ſm ſimilitudinẽ nãe: h tñ nõ h̃z ea rõne:q̃ eſt ꝓceſſio.ſ. per modũ amoris. Unde ſcũs Doctor pma pte. q. 27. arti. 4. dicit. (Hec (inquit) eſt differẽtia iter itellectũ ꝛ volũtatẽ ꝙ itellectus fit in actu per hoc:ꝙ res itellecta eſt in itellectu ſm ſua3 ſimilitudinẽ. Uolũtas aũt fit in actu nõ p h ꝙ aliq̃ ſimilitudo voliti ſit in volẽte:ſ3 ex h ꝙ voluntas h̃z quãdã iclinationẽ in rẽ volitã: ꝓceſſio igit̃ q̃ attendit̃ ſm rõnẽ ſimilitudinis in tñ põt hr̃e rõnẽ generatiõis:q2 oẽ generans ſibi ſimile gñat: ꝓceſſio aũt que attendit̃ ſm rõnẽ volũtatis nõ ꝯſiderat̃ ſm rõnẽ ſimilitudinis:ſ3 magis ſ3 rõnẽ ipellẽtis ꝛ mouẽtis.) Hec ille. ¶ Ex qbus p3:ꝙ nõ eque ꝓductio ſpũs ſancti ſe h̃z ad rõnẽ gñatiõis poſitã:ſicut ꝓductio filij. Eãdem rõnẽ ponit p̃ ſen. diſt. 13. q. i. arti. 3°. ad 3m. ¶ Ite3 de potẽtia dei. q. 10. arti. 2°. ad. 22m ꝛ. 23m:ꝛ ſtat in h ꝙ ꝓceſſio amoris nõ h̃z ex ſua rõne:ꝙ p ea3 ꝓcedat aliqd in ſimilitudinẽ eius:a quo ꝓcedit:ſec⁹ eſt de ꝓceſſione verbi. Et addit p̃ ſen. vbi. s. (Etiã ſi (inquit) diuerſitas rõnis nõ ſufficiat ad realẽ ꝓceſſionũ differẽtiã:ſufficit tñ ad differẽtẽ noĩationẽ.) Hec ille. ¶ Ad 3m dico:ꝙ icludit vnũ falſum in maiori.ſ. ꝙ terminus formalis de rõne ſua habeat:ꝙ capiat eẽ per ꝓductionẽ. Aliud aũt icludit in minori.ſ. ꝙ eſſentia diuina nõ ſit formalis terminus gñatiõis:vt p̃dictum eſt alias. ¶ Ad argumẽta vero 2° loco ꝛ ꝯtra 2am ꝯnẽ facta rñdetur. ¶ Ad p̃m qdẽ negat̃ maior de reſpectu ſubſiſtẽte qui eſt ſuũ fundamẽtũ:ꝛ ſuppoſitũ qd refert:ꝛ tũc minor ꝯcederet̃:ſed q2 ſcũs Doctor dicit pma pte. q. 32. arti. 2°. ad 2m ꝙ nõ poſſumus dicere:ꝙ paternitas generet aut creet. Ideo aliter dicit̃ ꝙ aliq3 relationẽ aliqd iferre vel cauſare põt itelligi dupliciter. Uno mõ ꝙ talis reſpectus iferat vt ſuppoſitũ:qd ifert aut cauſat aliqd illatũ vel cauſatũ: ꝛ iſto mõ cõcedit̃ maior ꝛ negat̃ minor. Alio mõ põt intelligi ꝙ reſpectus ille ſit rõ iferẽdi aut cauſandi:qua.ſ. aliquid formaliter infert:aut cauſat:ꝛ tũc diſtinguo: q2 reſpectus põt accipi

ꝯ pma3 ꝯcl̃o. Aureo. arguit. diſt. 9. q. i. artic. ſcdo.

Gnõ vbi ꝛ filij rõne diſtinguuntur.

vt reſpectus: ⁊ tūc nō hꝫ ꝙ ſit illud: quo quid formaliter cauſat: aut infert aliqd: ſed eſt ſequela ad illationem ⁊ cauſationem. Alio modo in diuinis pōt accipi vt eſt inexiſtens inferēti: ⁊ cauſanti tanq̄ eius vltima actualitas: que dicit̄ operatio: ⁊ iſto modo hꝫ ꝙ īferat aliquid: ⁊ iſto mō generare infert generari: ⁊ dicere dici: licet ſint relationes: vnde argumentū ſolū ↄcludit ꝙ relatio vt relatio nihil ꝑducit aut cauſat. ¶ Ad 2ᵐ dicit̄ hoc mō ſicut ad p̄mū: ↄcedit̄ eni ꝙ relatio inquātum relatio nō hꝫ qḋ inferat ſicut ſuppoſitū inferens: nec ſicut rō inferendi: ſed pōt hoc habere inquātū eſt vltima actualitas ſuppoſiti inferētis. Simplicius aūt qui allegat̄ loquit̄ de relatiōe cauſaꝝ: ſed ſi talia trāſferamus ad diuina: tunc differentia quā ponit in creatis ſm rem ↄcedit̄ in creatore ſm rōnē. ¶ Ad 3ᵐ ↄcedit̄ maior: ſed ad minorē dico ꝙ ꝑducere ſm rōnē qua eſt ꝑducere nō eſt de genere relationis: cū quo tn̄ ſtat ꝙ ſm reꝫ generare ſit relatio eo mō quo aliqd diuinū dr̄ de genere relationis: de quo nō eſt p̄ntis negocij. Et iſta ſufficiant quo ad iſtum articulū.

Quantum ad ſcḋm articulū ſit iſta p̄ma ↄcluſio. Ratio eternitatis ↄſequit̄ immutationē. ¶ Iſtā ↄcluſionē ponit ſcūs Doctor p̄ma parte. q. 10. arti. 2°. quā ꝓbat ſic arti. p̄mo eiuſdem q̄ōnis. Sicut ſe hn̄t ſimplicia ad cōpoſita: ſic vniformia ad mutabilia: ⁊ menſura vniformiū ad menſurā mutabilium: ſed ſic ſe hn̄t ſimplicia ad cōpoſita: ꝙ rōnes ſimplicium nō apprehendimus niſi per compoſita: attribuendo. ſ. ſimplicibus oppoſita illoꝝ: que ↄueniūt cōpoſitis: ⁊ negādo ab eis ↄditiōes compoſitoꝝ. igit̄ ſic erit de menſura vniformiū ad menſuraꝫ mutabiliū: ꝙ p̄ma nō apprehendit̄ niſi per ſecūdā modo p̄ꝑpoſito. ſ. negando ab ea conditiones 2ᵉ. cuꝫ ergo tempus qḋ eſt mēſura mutabilium duo habeat. ſ. ꝙ cōſiſtit in numeratione p̄oris ⁊ poſterioris in motu: opꝫ ꝙ eternitatis ratio ↄſiſtat in mēſuratione vniformitatis eiꝰ qḋ eſt extra motū. Iterū tempus eſt menſura ſuperexcedens ſua menſurata: cū in ea ſolū dicant̄ menſurari tēpore: que p̄ncipiū ⁊ fineꝫ hn̄t in tēpore. Eternitas ꝟo eſt mēſura rei carēns nō ſolū ſucceſſione: ſed p̄ncipio ⁊ fine. Sic ergo ex duobꝰ notificat̄ eternitas. ſ. ex hoc ꝙ illud qḋ eſt in eternitate eſt interminabile. i. p̄ncipio ⁊ fine carēs. 2° ex hoc ꝙ ipſa eternitas ſucceſſione caret tota ſimul exiſtens. ¶ Ex q̄bus ſequit̄ ꝙ cū ꝑfecta imutabilitas dicta duo icludat. ſ. interminabilitatem: ⁊ nullā ſucceſſionē: ꝙ eternitas ſolū eſt mēſura rei imutabilis perfecte. ſ. nullo mō mutabilis. Cuꝫ aūt dicimus: ꝙ eternitas eſt mēſura: nō intelligimus ꝙ deus ſit aliquo menſuratus ꝓprie loquēdo de menſura: ſed accipit̄ ibi rō mēſure ſm apprehenſionē noſtram tn̄. ſ. ꝙ nō poſſumus app̄hendere eternitatem niſi per aliq̄lē ꝓportionē ⁊ ſimilitudinē ad mēſurā: intelligimus eni ꝙ ſicut ſe hꝫ menſura ad menſurata quo ad hoc ꝙ per illā notificat̄ q̄ntitas durationis rei menſurate: ita ſe hꝫ eternitas ad deuꝫ: verūtn̄ mēſura ꝓprie debet̄ finitis. Iſtū intellectū innuit ſcūs Doctor vbi. ſ. arti. 2°. ad 3ᵐ. ¶ Secūda cōcluſio eſt. Eternitas nō eſt tempus nec euū: ꝓbat̄ ſic concluſio ſm ſanctuꝫ Doctorē p̄mo ſen. Quoꝝ mēſurata realiter diſtinguūtur: mēſure ad inuicem diſtinguunt̄: loquor de ꝓpriis mēſuris: ſed ꝓprie mēſurata ꝑ eternitatē: euū: ⁊ tempꝰ realiter diſtinguunt̄. ḡ ⁊c. maior nota eſt: qḋ eni eſt ꝓpriū vni: differt realiter a nō ꝓprio illi: minor declaratur ab eodē ibidē ſic. Illa eni tria dicunt quādā durationē vel mēſurā durationis cuiuſdaꝫ: duratio aūt rei attendit̄ ſm ꝙ aliqd eſt in actu: taꝫ eni res durare dr̄ q̄diu eſt in actu: nō aūt dum eſt in potentia. Triplex aūt eſt actus: quidā. ſ. cui nō ſubſternit̄ aliq̄ potentia: ꝙ ſcꝫ actus eſt de rōne q̄dditatis eius cuius eſt: ⁊ huius actus mēſura eſt eternitas. Alius aūt eſt actus cui ſubſtat potentia q̄dā: ſed tn̄ eſt actus cōpletus acquiſitus tn̄ in potētia illa: ⁊ huic reſpōdet euum. Eſt etiaꝫ alius actus: cui ſubſternit̄ potētia: ⁊ admiſcetur ſibi potētia ad actū completū ſm ſucceſſionē: additionē ꝑfectiōis recipiens: ⁊ huic reſpondet tēpus. Iſta ſunt verba ſancti Doctoris in ſententia: nō tn̄ in forma. Dicit etiaꝫ ibi ꝙ q̄ illud: qḋ eſt māle in tempore fundat̄ in motu. ſ. prius ⁊ poſterius: qḋ aūt eſt formale complet̄ in comparatione aīe numerantis: iō p̄us ⁊ poſterius in motu ꝑut intelligunt̄ numerata complēt rōnē temporis: q̄ aūt in illo actu q eſt cōpletus. ſ. q̄ nō imixtus potētie: nō eſt intelligere prius ⁊ poſterius: nec aliqua plura ꝑ ſucceſſionē: adeo mēſura que ſibi correſpondet nō eſt per modū numeri: ſꝫ magis ꝑ moduꝫ vnitatis. Unde permanentia actus ſm ꝙ intelligit̄ in rōne vnitatis: q̄ hꝫ rōnē mēſure complet rōnē eternitatis ⁊ eui: que in hoc differūt: ꝙ eternitas menſurat eſſe nō acquiſitum ab alio: ſed euū menſurat eſſe acquiſitū ab alio. ¶ Eādeꝫ ↄcluſionē ponit p̄ma parte vbi. ſ. arti. 5°. vbi dicit ꝙ tempus hꝫ p̄us ⁊ poſterius: euū āt nō hꝫ in ſe prius ⁊ poſterius: ſed ei ↄiūgi p̄nt: eternitas neq̄ hꝫ p̄us aut poſterius: neq̄ ea compatit̄. ¶ Item. Illa quoꝝ eſſe ↄſiſtit in trāſmutatiōe vel eſt ſubiectū trāſmutationi mēſurant̄ tp̄e: vt motus ⁊ omne corruptibile: illa aūt quorum nec eſſe ſubijcit̄ tranſmutationi: nec ↄſiſtit in trāſmutatione: tn̄ hn̄t trāſmutationē adiūctā actu vel potentia: mēſurant̄ euo: ſicut corpora celeſtia: quoruꝫ eſſe ſubale eſt trāſmutabile: cū trāſmutēt̄ ſm electionem vel affectionē aut locum: ſed deus cuius eſſe: nec eſt trāſmutabile: nec adiunctū trāſmutatiōi mēſurat̄ eternitate. ¶ Tertia ↄcluſio eſt. Aliter ſe hꝫ nūc eternitatis ad eternitatē: q̄ nūc tp̄is ad tēpus: ⁊ q̄ nūc eui ad euū. Iſtam ponit ſcūs Tho. p̄mo ſen. vbi. ſ. arti. 2°. (Sicut (inquit) motus eſt actus mobilis inquātū eſt mobile: ita eſſe eſt actus exiſtis ſm ꝙ eſt exiſtens vel inquātū eſt ens: vnde q̄cunq̄ menſura menſuret̄ eſſe alicuius rei: ipſi rei exiſtenti rñdet nūc illius durationis q̄ſi menſura. Unde per nunc eui menſurat̄ ipſum exiſtens: cuius menſura eſt euū: ⁊ per nunc eternitatis menſurat̄ illud ens: cuius eſſe mēſurat eternitas. Uñ ſicut ſe hꝫ quilibet actus ad illud: cuiꝰ eſt actus: ita ſe hꝫ quelibet duratio ad ſuū nūc: actus aūt ille q mēſurat̄ tp̄e differt ab eo: cuius eſt actus ſm reꝫ: q̄ mobile nō eſt motꝰ: ⁊ ſm rōnem ſucceſſionis: q̄ mobile nō hꝫ ſubam de numero ſucceſſiuoꝝ: ſed ꝑmanentiū. Unde eodē mō tempus ⁊ nūc tēporis dupliciter differunt. ſ. ſm rem: q̄ nūc nō eſt tempus: ⁊ ſm ſucceſſionis rōnē: q̄ tempus eſt ſucceſſiuū: ⁊ nō nūc tēporis: actus aūt q menſurat̄ euo. ſ. ipſum eſſe eui differt ab euo: cuius eſt actus: re quidē ſed nō ſm rōnē ſucceſſionis: q̄ vtrūq̄ eſt ſine ſucceſſione: ⁊ ſic etiā intelligēda eſt differētia eui ad nunc eius. Eſſe aūt qḋ menſurat̄ eternitate eſt idem cum eo: cuius eſt actus re: ſed differt ſoluꝫ rōne ⁊ ideo eternitas ⁊ nunc eternitatis non differunt re: ſꝫ rōne tn̄ inquātū. ſ. eternitas reſpicit ipſum diuinū eē ⁊ nunc eternitatis quidditatem ipſius rei: que ſm reꝫ nō eſt aliud q̄ ſuū eſſe: ſed ſoluꝫ ratione.) Hec ille in forma. ¶ Ex quo pꝫ ↄcluſio: q̄ nūc eui differt ab euo realiter: ⁊ nunc temporis a tēpore: ſed nūc eternitatis nō differt ab eternitate realiter. Dicit tn̄ Boetius ꝙ

nunc

Greg. ḡl. 6. arti. p̄ dicit ꝙ actualis eternitas dei eſt triplex reſpectu negatiuo vel poſitiuo aptitudinali tn̄ eſt rō formalis eternitatis ille dicit reſpectꝰ importat̄ ꝑ hoc qḋ dr̄ interminabilis: tota ſimul: ⁊ perfecta poſſeſſio. Quid autem Aureol. ſentit et eiꝰ argumentis facile patet.

Formale in mobile in tēpore.

Tp̄s ⁊ nunc tp̄is dupliciter dr̄ꝫ.

nunc ſtans cauſat eternitatem: qḋ ita intelligendū eſt ſm ſctm̄ Doctorē p̄mo ſen. vbi .s. ad 3m. (Ait.n. ꝙ ſicut eē ſm rōnē itelligēdi ꝯſequiꝛ pncipia ipſius entis q̄ſi cauſas: ita ⁊ mēſura entis ſe habet ad mēſurā eſſendi ſm rōnez cauſe. Unū nūc eternitatis ſm rōnem videꝛ eſſe cauſa eternitatis: ſed ex hoc nō oſtēdiꝛ diuerſitas in re: ſed tm̄ in ratiōe: ſicut nec inter ipſuz diuinū eſſe ⁊ ipm̄ qḋ eſt deus) Hec ille in forma: ⁊ p̄ma pte. q. 10. arti. 2o ad p̄mū exponit eandem auctoritatez dicens. (Nūc ſtans dicitꝛ facere eternitatē ſm noſtraz apprehenſionē: ſicut enim cauſaꝛ in nobis apprehēſio tēporis: eo ꝙ apprehēdimus fluxū ipſius nūc: ita cauſaꝛ in nobis apprehēſio eternitatis inquātū apprehēdimus nūc ſtans.) Hec ille. ¶ Quarta ꝯclo eſt. Aliter ſe habet eternitas ad eternū: qꝫ euū ad euiternū vel qꝫ tp̄s ad tp̄ale. ꝓbaꝛ ſic ꝯclo. Eternitas eſt ſm rez ipſe deus: ſed euū realiter differt ab euiterno: ⁊ tēpus a tēporali. ḡ ſecus hic ⁊ ſecus ibi. ꝯñria bona: ſꝫ añs ꝓbaꝛ quo ad p̄mā partē per hoc ꝙ ſi eternitas nō eſt deus: opꝫ ꝙ ſit creatura vel aliquid creature: ſed nō pōt dici ꝙ aliqd creatū vel ꝯcreatū ſit eternitas: cū nihil tale poſſit eē menſura eterni. Unde ſctūs Doctor. prima parte: vbi ſupra dicit: ꝙ deus nō eſt eternus: ſꝫ eſt ſua eternitas. Ibidem etiā dicit: ꝙ nulla alia res a deo eſt ſua duratio: qꝛ nō eſt ſuū eſſe. Unde ſicut ſolus deus eſt ſua eēntia: ita ſolus deus eſt ſua eternitas. ¶ Ex quo euidenter habeꝛ nō ſolū p̄ma: ſed ēt ſcḋa pars ꝯcloñis. Conſtat etiā ꝙ tempus diſtinguiꝛ a re temporali: euū aūt ab euiterno. Unde euū eſt vnum: ⁊ euiterna ſunt multa. Sanctus Tho. etiam .6. quolibet. q. 7. vbi queriꝛ vtrū lucifer ſit ſbm̄ eui tenet: ꝙ nō lucifer: ſed ſupremus angeloꝝ beatoꝝ eſt ſubꝫ eui. ¶ Ex quo patet: ꝙ nec ille: nec aliud euiternū eſt euū. Sed vtrū euum ſit eſſe illius angeli. credo ꝙ ſic: imaginor.n. ꝙ ſicut ipm̄ eſſe angeli beatioris vt induit rōnez vnitatis eſt euū: ita eſſentia dicti angeli habens ſimiliter rōnez vnitatis eſt nūc eui. Quō aūt ſe habet tempus ad motuꝫ: et nūc ad ipſum mobile. diceꝛ in ſcḋo. diſt. 2a. ¶ Quinta ꝯclo eſt. Generatio dei menſuraꝛ eternitate. ꝓbaꝛ ſic. Generatio verbi diuini eſt actus: cui nulla potētia ſubſternitur nulli permixtus potētie ſine ſucceſſione: ſine pncipio: ⁊ fine duratiōis. ergo mēſuratur eternitate. tenet ꝯñria ex p̄dictis. maior pꝫ infinitis ſanctoꝝ auctoritatibus ⁊ rōnibus irrefragabilibus. ¶ Sed contra p̄dicta arguit Aureolus multipliciter. Arguit ꝯ̄ ſctm̄ Doctorem in hoc: ꝙ ponit rationē eternitatis conſiſtere in apprehēſione vniformitatis eius: qḋ oīno eſt extra motū.

Utruꝫ eternitatis rō i vniformitatꝭ rōne ꝯſiſtat.

Et argumētoꝝ primuꝫ eſt tale. Ratio tēporis nō cōſiſtit in diffoꝛmitate ipſius motus: ſed in mora diffoꝛmiter. ergo nec ratio eternitatis ꝯſiſtit in vniformitate eoꝝ: que ſunt extra motū: nec in apprehēſione vniformitatis: ſed in apprehenſione more iſtius vniformitatis. ¶ Scḋo ad idē. Ratio eternitatis nō cōſiſtit in oppoſito motus: ſed vniformitas opponitur varietati motus: nō ḡ conſiſtit eternitas in vniformitate motus: ſꝫ in mora diffoꝛmitatis. ¶ Tertio ad idē. Ratio mēſure nō ꝯſiſtit in rōne mēſurati: ſed vniformitas eſt illud qḋ mēſuratur per eternitatem. ergo ratio eternitatis nō cōſiſtit in vniformitate: ſed in duratione ⁊ mora ipſius. ¶ Quarto ſic. Sicut ſe hēt tēpus ad motus varietatē: ſic eternitas ad dei imutabilitatem: ſꝫ rō tp̄is ꝯſiſtit in numeratiōe motus ſm p̄us ⁊ poſterius: qḋ nihil aliud eſt qꝫ motū ſumare: vt ita loqui liceat: ſicut eni diciꝛ: ꝙ numerus eſt ſumma p̄manentiū: cū dicaꝛ decē vel mille: ſic tēpus eſt ſumma ſucceſſiuoꝝ. Unū cū ſummaꝛ motus. tūc cauſaꝛ tempus: qḋ nihil aliud eſt qꝫ ſumma motus ſm prius ⁊ poſterius. ḡ ſic ſe habebit eternitas ad vniformitatē dei: ꝙ non erit vniformitas: ſꝫ ipſa ſūma duratiōis ⁊ mora ipſius. ¶ Quinto ſic ad idez. Uniformitas ⁊ incōmutabilitas idē ſunt: ſed rō eternitatis nō cōſiſtit in apprehenſione incōmutabilitatis: aliud eni attributū eſt icommutabilitas: ⁊ aliud eternitas. ḡ nō conſiſtit ratio eternitatis in apprehēſione vniformitatis.

Utrum i deo nūc ſtās eternitatē cāt.

¶ In 2o loco arguit ꝯ̄ illud qḋ dictū eſt. ſ. ꝙ in deo nūc ſtans cauſat eternitatē ſm noſtrā apprehēſionē. Nūc inquit nullo mō pōt deo attribui ſm veꝝ intellctū: qḋ eniꝫ abſtrahit a tota linea ſucceſſionis abſtrahit a nūc: qꝛ nūc nō inueniꝛ extra ſucceſſionē. Sicut enim indiuiſibile poſitionis qḋ eſt pūctus nō inuenitur extra lineā p̄manentē: ſic indiuiſibile duratiōis qḋ eſt nūc nō inueniꝛ extra decurſuz ſucceſſionis. Cuius rō eſt: qꝛ indiuiſibile poſitiōis nō pōt imaginari per modū cuiuſdaz ſolitarij: ſed per modū termini linee: ⁊ ideo punctus diuiſio appellaꝛ: ⁊ equaliter imaginari non pōt indiuiſibile duratiōis: niſi terminus decurſus duratiui q eſt ſucceſſio: ſed conſtat: ꝙ deus abſtrahit ab omni ſucceſſione. ḡ ab omni nūc. ¶ Et ſi dicaꝛ: ꝙ veꝝ eſt nunc temporis nō eſſe in deo: nō tn̄ eſt veꝝ de nūc eternitatis. ¶ Nō valet hoc: qꝛ ꝓbatū ē ꝙ de rōne ipſius nūc ē q ſit terminus decurſus duratiui ⁊ ſucceſſiui. tollere ḡ hāc rōnez eſt tollere ne ſit nūc. ¶ Scḋo ad idē. Sic ſe hꝫ nūc ad deū ſicut ⁊ inſtās: ⁊ iaꝫ: ⁊ modo: ⁊ ſimilia equipollentia ipſi nūc: ſed ꝯſtat ꝙ inſtās: ⁊ iam: ⁊ modo nō habēt locuꝫ in deo: nō enim pōt intelligi inſtans in aliquo: cui nihil inſtat: aut adeſt: aut accedit: qꝛ inſtans dicitur ab inſtādo: ⁊ hoc modo conceditur. ḡ nunc non poteſt deo attribui. ¶ Tertio ad idez. Illud quod de ſua ratione formali nō eſt aliud qꝫ acceſſus nō pōt poni in deo: cui nihil accedit de nouo: ſed nūc cōcipi non poteſt niſi per modū acceſſus: eſt enim illud: quo mutatum eſſe inſtat: accedit: ⁊ adeſt. Unde nullus poteſt concipere nunc niſi per modū cuiuſdaz accedentis: et inſtantis: ⁊ quod habet adeſſe. ergo impoſſibile eſt ꝙ attribuaꝛ deo. ¶ Quarto ſic. Nūc ⁊ tūc dicūtur adinuicē. vbi eni eſt nūc: ⁊ tunc: ⁊ olim: qḋ apparet: qꝛ ſicut hic ⁊ ibi ſunt differētie poſitiōis: ita nūc ⁊ tūc ſunt differentie duratiōis. Impoſſibile eſt aūt reperire hic ſine ibi ⁊ alibi: ideo.n. vna pars linee eſt hic: qꝛ alia eſt ibi: ⁊ alia ibi: qꝛ ſi oīa eſſent annihilata p̄ter vnā lineā tota linea non poſſet aſſignari alicubi: qꝛ nō eēt aliud aliquod quod alibi poneretur: ſed cum ponitur infra celum. tunc poteſt aſſignari alicubi: quia ſunt alia: que habent eſſe alibi. Unde totus mūdus non habet vbi aſſignetur: nec pōt dicere aliquis intellectus: mundus eſt hic: quia non eſt aliquid habens eſſe alicubi reſpectu cuius mundus dicatur hic eſſe. conſimiliter eſt intelligendum de nunc: quia nihil eſt nunc ſm ꝓpriam rationez niſi in ordine ad tunc: ſed conſtat ꝙ deus nō habet tūc: quia nihil eſt ibi preteritū. ḡ nec in deo erit ratio ipſius nūc. ¶ Quinto ſic. Idem eſt dictu nūc et tūc: ſicut qḋ p̄us ⁊ poſterius: ſed in deo nō eſt aliqd poſterius. ergo in deo nō eſt nūc ſm ꝓpriam rōnē. Nec valet ſi dicaꝛ: ꝙ duplex eſt nunc. ſ. partiale: qḋ dicaꝛ reſpectu tunc: ⁊ illud eſt nunc temporis: qḋ nullo modo dicaꝛ in deo: ⁊ aliud totale p̄manēs qḋ eſt nunc eternitatis: ⁊ tale poteſt poni in deo. Siquidem hoc non valet. eſt enim ſimilis diſtinctio ac ſi diceretꝛ: ꝙ duplex eſt filius. vnus q relatiue dicaꝛ ad patrem: ⁊ alius qui dicatur abſolute ſine habitudine ad patrem. nūc enim

malem hȝ rōnem eternitatis. ¶ Ad 3m dico: ꝙ vniformitas materialis menſuratur eternitate: ⁊ illaȝ nō dicimus eternitatē: ſed ſolum illam: que dicit actuȝ ſub vnitate. ¶ Ad 4m dico: ꝙ imaginatio illa de ſummatione falſa eſt taȝ in materia de numero permanētiū: ꝙ̄ in materia de numero ſucceſſiuoꝝ vt alias patebit ſumendo ſummā ad mentē arguētis .ſ. p aliquo facto per intellectum: ſed numerus eſt realiter in rebus numeratis: ⁊ ipſe motus numeratus eſt tempus: nec opȝ ibi fingere moras: vel aliqua talia diſticta a motu numerato: ita in propoſito. verūtamē concedo: ꝙ numerus qui eſt tempus nō habet vnitates ſimul extra intellectum: niſi in potentia: lȝ quelibet fuerit: vel ſit: vel futura ſit extra intellectū. ¶ Ad 5m dico: ꝙ vniformitas materialis: ⁊ incōmutabilitas idē ſunt: ſed vniformitas includens illam materialē cū formali non eſt idem qḋ incōmutabilitas: ⁊ talem vniformitatē dico eternitatē. ¶ Ad primū aūt argumētoꝝ ſcḋo loco factoꝝ negatur añs: imo ipſe Boetius ⁊ ſancti deo attribuunt nunc eternitatis: negaṫ etiā aſſumptū in probatione illius .ſ. ꝙ nunc nō inuenitur extra ſucceſſioneȝ. Et ad ſimilitudinē de puncto reſpectu linee ⁊c̄. conceditur: ꝙ ſicut punctus non inuenitur extra lineam: ita nec nunc extra durationem: non tamen oportet ꝙ ſi punctus nō inuenitur niſi in linea extenſa: ꝙ ideo nec nunc inueniaṫ in duratiōe niſi ſit duratio diſtenſa. Et huius cauſa eſt: quia duratio eſt nomen magis multiplex ꝙ̄ linea. Linea enim vniuoce dicitur de omni linea: duratio aūt nō dicitur vniuoce de omni duratione ſed equiuoce vel analogice: ⁊ ideo aliq̄ duratio eſt diſtenſa: ⁊ aliqua nō: ⁊ aliqua eſt ſimplex: ⁊ alia cōpoſita. ¶ Ex quo pȝ: ꝙ nō currit per omnia ſimilitudo de nunc reſpectu duratiōis: ⁊ de pūcto reſpectu linee: nec opȝ ꝙ ſicut omnis punctus cōtinuat partes linee vel terminat lineam: ita ſit de nunc quocūqȝ modo accepto nūc .ſ. ꝙ ↄtinuet partes duratiōis vel terminet durationē: ſed ſolū de nūc duratiōis fluentis ⁊ compoſite: nec opȝ ꝙ ſi pūctus nō eſt imaginabilis per moduȝ ſolitarij: ꝙ nec nunc quocūqȝ mō dicaṫ: ſicut imaginabile ſolitarie: imo nūc temporis diſcreti eſt qñqȝ ſolitariū nō continuās: nec terminās: quia nō opȝ ꝙ ſi aliqua vniuoce dicta eodē mō ſe habeāt: quo aliq̄ multipliciter dicta ſe habēt: dū ſumunṫ in aliquo mō multiplicitatis: ꝙ ēt eodē mō ſe habeant quo multiplicia ſe habēt in alio mō illius multiplicitatis: ſicut pȝ in alio exēplo. Locus .n. ⁊ locatū vno mō accepta ſe hñt adinuicē: ſicut vas ad vinū in vaſe. nō ꝓpter hoc locus ⁊ locatum generaliter ſe hñt vt vas ⁊ vinuȝ vaſis: ⁊ infinita alia exempla dari poſſunt. ¶ Ad 2m negaṫ maior. nā nūc fluens: lȝ equipolleat ꝑdictis: nō tñ nūc ſtans. ¶ Ad 3m negaṫ minor: niſi loquaṫ de inſtanti fluente in tēpore ↄtinuo de quo nihil ad ꝓpoſitū: negantṫ etiā alia: que aſſumit in hui⁹ falſi ꝓbationē. ¶ Ad 4m negaṫ maior: ⁊ ad ṗmā ꝓbationē ↄcediṫ: ꝙ nunc ⁊ tunc ſunt differētie duratiōis fluētis ⁊ compoſite: nō autē ꝑmanentis ⁊ ſimplicis: nec cōparatio de hic ⁊ ibi eſt: ſicut cōparatio de nūc ⁊ tūc: q2 multiplicius dicitur ly nūc ꝙ̄ ly ibi. vñ iſte nō aſpicit niſi ad nunc tēporis cōtinui: ⁊ eſt ſimile ac ſi aliquis ea que inſunt animali rationali vellet reperire in animali in generali. ¶ Ad 5m negaṫ añs niſi intelligendo de nunc fluente: ⁊ ſolutio que ibidē daṫ pōt ſtare. Nec improbatio valet. nō .n. filius dicaṫ ſic multipliciter ſicut nunc loquēdo de vero filio ſicut loquimur de vero: ⁊ ideo filius nō referṫ per aliud: nō aūt ly nūc diffiniṫ per ly tunc: ⁊ ꝑter hoc quot modis dicitṫ pater: tot modis dicitṫ fili⁹ ⁊ econtra: nō ſic de nunc ⁊ tunc: quia ſic multiplicius eſt nunc ꝙ̄ ly tunc: qḋ ſolū dr̄ in duratione fluenti ⁊ cōpoſita habere locū: non aūt nūc. ¶ Ad argumenta 3° loco facta reſpōdeṫ. Et quidē ad ṗmū negatur minor: ⁊ cū dicit ꝙ eaȝ ꝓbauit. apparet ꝙ ꝓbatio nō valuit. ¶ Ad 2m negaṫ ſilr minor: ⁊ ad dicta Cōmētato. ⁊ Ariſto. pȝ ꝙ ipſi loquunṫ de nūc fluente. Et cū dicit arguēs: ꝙ ipſi loquunṫ de ratiōe formali ipſius nunc. dr̄ ꝙ nulla eſt vna formalis rō cōpetens oī nunc: niſi forte iſta ꝙ eſt indiuiſibile duratiōis: q2 dcm̄ eſt ꝙ nunc ⁊ duratio dicunṫ multiplr̄ vel analogice: ⁊ Ariſt. ſolū loqṫ de nūc capto ſm modū aliquē illi⁹ analogie: ⁊ nō gnāliter de nūc. ¶ Ad argumēta 4° loco facta reſpondeṫ. Ad primū qdē negaṫ minor. vñ ſctūs Doc. ṗ ſen. diſt. 19. q. 2. arti. p ad 2m ſic ait. (In oībus illis: in quibus inuenitṫ diuerſa ratio menſurandi oportet diuerſas menſuras eſſe proprias: non enim eodem menſuranṫ panis ⁊ vinum. vñ cum diuerſa ratio menſurandi ſit in diuerſis actibus: opȝ ꝙ reſpondeant eis diuerſe mēſure. verūtamē vna earū pōt ordinari ad aliā: ſicut ad ṗmā mēſurā ⁊ excedentē. vñ ſicut diuinū eſſe eſt menſura oīs actus: ita eternitas eſt menſura omnis duratiōis excedens ⁊ non coadequata: ſed ꝓꝑ hoc opȝ hēre alias proprias ꝓꝑ diuerſos modos mēſurādi.) Hec ille. ¶ Ex ꝗ patēt duo .ſ. ꝙ nūc eternitatis: ⁊ tēporis: ⁊ eui ſunt diuerſaꝝ rōnuȝ vt ſepe dcm̄. 2° ⁊ ꝙ minor hui⁹ argumēti eſt falſa. ſanctus doctor eniȝ expreſſe dicit: ꝙ eternitas excedit alias menſuras: ⁊ ſic ↄñter eſt maior. Nec probatio quā facit arguens valet: non enim ex hoc ſolo duratio dicitur maior alia propter ṗus aut poſteri⁹ vel illa que ibi dicuntur: ſed quia vna attingit aliam totaliter: ⁊ nō ſolum illam: ſed alias priores ⁊ alias poſteriores illa: nō inferendo prius aut poſterius ad eternitatem excedentem: ſed ad alias mēſuras exceſſas: ſicut anima dicaṫ excedere manū: nō q2 habet maiores partes ꝙ̄ manus: ſed quia attingit totaȝ manū: ⁊ ꝑter hoc partes diſtātes a manu: nō ꝙ vlla diſtenſio ſit in anima: ſed in partibus: quas informat: ⁊ quib⁹ aſſiſtit. ¶ Ad 2m negaṫ maior: nō .n. duratio imaginanda eſt nec ↄcipiēda ꝑ modū diſtēſionis aut more: ſȝ ꝑ modū numeri: vel vnitatis ipſi⁹ actualitatis: nō .n. ↄtinuitas vel extenſio eſt de rōne duratiōis: imo nec tps ſm ꝙ dicit ſanctus Doctor vbi. ſ. (Cōtinuitas (inquit) accidit tēpori ex rōne mot⁹ ꝗ mēſurat. vñ ſi aliqs eēt motus nō ↄtinuus: nec hñs ordinē ad ↄtinuū motū celeſtē: tps menſurās illū motū nō eſſet continuū.) Hec ille. ¶ Ex quo pȝ: ꝙ maior eſt falſa: minor ēt includit falſum .ſ. ꝙ nulla duratio ſit dicenda maior alia: ſi ſit ſimul tota: vt dcm̄ eſt in ſolōne ṗmi. ¶ Ad 3m dicitṫ: ꝙ tm̄ ⁊ quātū ſolū hñt locū in rebus finitis: nō aūt in rebus infinitis: ⁊ ideo maior negaṫ niſi intelligaṫ de duratiōe finita. Si aūt tātitas ↄueniat rebus īfinitis: neganda eſt minor. nō eniȝ duratio ex hoc generaliter dicitur tanta: q2 tantū hȝ de ṗori ⁊ poſteriori: vel de ſucceſſione vt ibidē dicitur: ſed q2 attingit quicquid alia attingit vel plura vel pauciora: ſicut exēplificatuȝ eſt de aīa: que lȝ ſit indiuiſibilis: tñ adeſt oīb⁹ partib⁹ corporis ⁊ oēs attigit: ⁊ iſto mō accipiēda eſt ei⁹ magnitudo: ⁊ ſimili eternitas illo mō dr̄ tāta vl̄ q̄ta. Vñ ſctūs Doctor ṗmo ↄ Gētiles. cap. 66. (Intelligere (inquit) dei ſucceſſionē nō hȝ: ſicut nec eius eſſe. eſt igiṫ totum ſimul ꝑmanens qḋ de rōne eternitatis eſt. tpīs aūt duratio ſm ſucceſſionē ṗoris ⁊ poſterioris extenditur. ꝓportio igiṫ eternitatis ad totā tpīs durationē eſt: ſicut

Vi. 24. q. 1. in reſponſionib9 ad argumenta Aureo. ↄ ſecūdā ↄclōnē

Duratio nō vniuoce dr̄ d tēpore euo ⁊ eternitate.

Propter qḋ vna duratio dicaṫ maior altera.

ꝯportio indiuiſibilis ad ꝯtinuū: nō quidē eius indiuiſibilis: qđ eſt termin⁹ ꝯtinui: eſt ꝙ nō adeſt cuilibet pti ꝯtinui. huius.n. ſilitudinē hꝫ inſtās tpis: ſꝫ ei⁹ indiuiſibilis: qđ eſt ex̄ ꝯtinuū: ē ꝙ cuilibet pti ꝯtinui ſiue puncto ꝯtinuo ſignato coexiſtit. vñ cū tēpus motū nō excedat eternitas: que oino ex̄ motū eſt: nihil tēporis eſt. Rurſus cū eternitas nūꝗ̄ deficiat: cuilibet tēpori vel inſtanti temporis preſentialiter adeſt eternitas: cuius exemplū eſt vtcūqꝫ videre in circulo. punctū enim in circūferentia ſignatū ꝛ ſi indiuiſibile ſit: nō tamē cuilibet puncto alij ſm ſitū coexiſtit ſimul: ordo enim ſitus continuitatē circūferentie facit: centrū vo qđ eſt extra circūferentiā ad qđlibet punctū in circūferētia ſignatū directe oppoſitionē hꝫ: qcqđ igiṫ in quacūqꝫ pte tēporis eſt: coexiſtit eterno quaſi p̄ſens eidē: cū reſpectu alteri⁹ partis tēporis ſit p̄teritū vel futurū. eterno aūt nō poteſt aliquid principaliter coexiſtere niſi toti: quia ſucceſſionis durationē nō habꝫ: quicqđ igiṫ per totū decurſuꝫ tēporis agiṫ: diuinus intellectus in tota ſua eternitate quaſi p̄ſens intueṫ: nec tñ quod in quadā pte tēporis agiṫ: ſemp fuit exiſtēs) Hec ille in forma. ¶ Ex quibus pꝫ: que ſit ꝛ quō ſit ꝯcipiēda tantitas eternitatis. ¶ Ad 4^m dico: ꝙ falſum eſt ꝙ dicit omnē durationē eſſe decurſuꝫ ſiue ante ſiue poſt: nec eſt verꝫ: ꝙ qcqđ imaginamur plus ꝛc. niſi loquēdo de tpalib⁹. ¶ Ad p̄mū vo argumētoꝝ vltimo factoꝝ negaṫ minor. imēſitas.n. diuina ponit in deo magnitudinem virtutis: ſed nō molis: ꝛ ideo ſicut imenſitas ponit in deo magnitudinē: ſꝫ non extenſiuā: ſic eternitas ponit in deo durationē ſed non ſucceſſiuaꝫ. verūtamē concedo: ꝙ in deo nulla eſt duratio: de cuius ratōe ſit numerus vel vnitas quātitatis: ſicut nec ſua magnitudo eſt aliquid de genere quātitatis continue. vnde ſua duratio nihil poſitiuū addit ad ſuū eſſe vel eſſentiā: ſꝫ ſolā negationē variationis vel ſucceſſionis: quā ſupra dixi vniformitatē formalem. ¶ Ad 2^m negaṫ maior vt pꝫ per predicta niſi intelligaṫ de duratōe: cuius rō compleṫ per numerū de genere quātitatis. ¶ Ad 3^m negaṫ maior. nō.n. ratio huius attributi bonū eſt ratio diuine eſſentie: cui⁹ oppoſitū ſupponit maior. ¶ Nūc ad rōnes factas in pede qōnis reſpondeṫ quidē ad primā: ꝙ actus generationis nō fluit ſm reꝫ: ſed eſt ſubſiſtens ꝛ permanens: ſꝫ intelligaṫ a nobis nō ſm illū: qꝛ nō cognoſciṫ vt in ſe eſt: ſed per creaturas: in qbus actus gn̄ationis eſt fluens: ꝛ ideo qꝛ ille actus diuine gn̄ationis concipiṫ in conceptibus actuū repertoꝝ in creaturis qui ſunt fluētes: ideo diciṫ pmanēs ſm reꝫ: ſed fluens ſm rationē: eternitas aūt nō menſurat ſm ꝙ eſt in conceptu noſtro: ſed vt in ſe eſt. Et hec de iſta queſtione dicta ſufficiant.

¶ Diſtin. X.

¶ Utrꝫ ſpūs ſctūs pcedat vt amor. ¶ Qō. I.

CIrca decimā diſtinctōeꝫ queriṫ. Utrū ſpūs ſctūs pcedat vt amor. ¶ Et arguiṫ ꝙ nō. Illud qđ nō pcedit libere nō pcedit vt amor: ſed ſpiritus ſanctus non procedit libere. tum quia naturaliter. tum quia neceſſario procedit. ergo ꝛc.

In oppoſitum arguiṫ ſic. Sicut ſe habꝫ dei filius ad intellectuꝫ: ſic ſpūs ſctūs ad voluntatē: ſꝫ fili⁹ dei pcedit vt verbū diuini itellus. ğ ſpūs ſctūs pcedit vt amor diue volūtatis.

In iſta qōne erunt duo articuli. In primo ponentur cōcluſiones. In ſecundo mouebuntur obiectiones.

Quantum ad p̄^m ſit p̄^a ꝯclo. Spūs ſctūs pcedit pceſſiōe amoris ꝛ voluntatis. Probaṫ ſic ꝯ. In diuinis pcedit aliquid ſubſiſtens in natura diuina p actū amoris ꝛ volūtatis. igr̄ in diuinis eſt aliq̄ pſona pcedēs pceſſiōe amoris ꝛ volūtatis: ſꝫ nō alia ꝙ̄ ſpūs ſctūs. igiṫ ꝯ vera. maior pbaṫ p ſctm̄ Doctorē p̄^a pte. q. 37. arti. p̄. (Sicut (inqt) ex hoc ꝙ aliqs reꝫ aliꝗ̄ intelligit puenit quedā itellectualis ꝯceptio rei itellecte: que dṙ vbū: ita ex hoc ꝙ aliqs rem aliquā amat puenit quedā impſſio (vt ita loquar) rei amate in affectū amātis: ſm quā amatū dṙ eē in amāte: ſicut ꝛ intellcm̄ in intelligēte: ita ꝙ cū aliqs ſeipm̄ amat et intelligit: nō ſolū eſt in ſeipſo per idētitatē rei: ſꝫ ēt vt intellectū in intelligēte: ꝛ amatū in amāte.) Hec ille. ¶ Cōſtat āt ꝙ oē qđ eſt ē diuis eſt ſubſiſtēs ꝛ ē nature diuine. ğ illa impſſio ſic pcedēs eſt ſubſiſtēs: ꝛ ē nature diue: ſꝫ ꝯñtia pbaṫ: qꝛ oē ſubſiſtēs in nā diuina: ꝛ pcedēs ab alio eſt pſona: iſta aūt dṙ pceſſio p moduꝫ volūtatis rōne ſupra dicta in qōne prima diſtōnis 6. dṙ āt pceſſio amoris: qꝛ p actū amoris. ¶ Eādē ꝯcloñē tꝫ p̄ ſen. di. 10. q. 1. arti. p. quā tñ aliter pbat: ꝛ intēdit talē rōnē. Sicut creature pcedūt a deo ſm aliꝗ̄ imitationē nāe diuine ſꝫ impfectā: ita pcedūt ab eo ex liberalitate diuine volūtatis eius liberalitatē imperfecte repn̄tantes: ſꝫ pp p̄mū opꝫ pceſſionē creaturarum nāe diuine pfectionē impfecte repn̄tantiuꝫ reducere in alicui⁹ pceſſionē diuinā pfectionē pleniſſime ꝯtinētē. ſ. in pceſſionē filij tāꝗ̄ in p̄ncipiuꝫ: ꝛ q̄ſi exemplarē ꝛ rōnē pceſſiōis creaturaꝝ a deo ſm imitationē nāe. ğ pp̄ter 2^m opꝫ pceſſionē creaturaꝝ pcedentiū ex diuina liberalitate: quaꝫ impfecte repn̄tant: reducere in alicui⁹ pceſſionē: qđ ſit q̄ſi rō totius liberalis collationis. Hoc aūt eſt amor ſub cuius ratiōe oia a volūtate ꝯferunṫ: ꝛ iō opꝫ eē aliquā perſonā in diuinis pcedēteꝫ per modū amoris: ꝛ hoc eſt ſpūs ſctūs: ꝛ inde eſt ꝙ quidā ph̄i totius nature amorē principiuꝫ poſuerunt. Iſta aūt rō ſm ꝙ ipſe dicit ibideꝫ tenet ſuppoſito ſm fidem: ꝙ perſone diſtinguanṫ abinuicē. vñ ſicut ponimus in deo aliquā pſonā pcedere: que ſit rō pceſſiōis creaturarū: ſicut exemplar ꝛ verbū artificis dṙ eē rō pductionis artificiatoꝝ: qui imitanṫ verbū artificis: ita opꝫ ponere perſonā pcedentē: que ſit rō pceſſiōis creaturaꝝ eo mō: quo amor artificis diciṫ ratio pductiōis artificiatoꝝ. Hoc idē etiā dicit de potētia dei. q. 10ª arti. 2° ad 19^m. ¶ Scđa ꝯ eſt. Spūs ſctūs procedit naturaliter a p̄re ꝛ filio: nō tñ per moduꝫ nature. Iſta ꝯclo pbata fuit ſupi⁹ diſtōne 6^a. ¶ Tertia ꝯ eſt. Spiritus ſanctus nō pduciṫ libere libertate excludēte neceſſitatē: ſꝫ producatur libere libertate excludēte coactionē. prima pars eſt ſcti Tho. in multis locis. preſertim p̄mo ſen. di. 6. q. 1. arti. 2. vbi dicit: ꝙ ſole creature procedunt a deo libere: ꝛ exponit quō illud intelligat aſſignans p cauſa: qꝛ. ſ. creature poſſunt eē ꝛ nō eē. ¶ Ex quo pꝫ quō ꝛ de qua libertate loqṫ. ¶ Idē ponit virtualiter de veritate. q. 22. arti. 6. vbi dicit: ꝙ aliquid dicitur liberum: qꝛ neceſſitatem nō hꝫ. ¶ Iteꝫ q. 24. arti. p̄mo dicit: ꝙ deus nō habet libertatem niſi reſpectu eorum: que ſunt ad finem. ſ. creatoꝝ: p que pꝫ: ꝙ ipſe quandoqꝫ vocat libertatem potentiam voluntatis ad oppoſita: ꝛ illa dicit fieri: vel produci: vel eē volita libere a deo que nō neceſſario facit: producit: aut vult: ſed poteſt ea pducere: vel nō producere. Secundam partē cōcluſionis expreſſe ponit de potētia dei. q. 10. articu. 2. ad 5^m. vt fuit allegatum ſuperius in 6^a diſtinctione huius.

Scō. d. 10. q. vnica. ꝙ ſpiritus ſctūs eſt amor ꝛ pcedit vt amō pcedēs. Henricus ql. 6. q. p̄^a dicē: ꝙ. ſ. ſ. emanat per modū cuiuſdam ꝯdi ꝛ amoris intēti. Durād⁹. diſ. 6. q. 2. negat euꝫ vt amorē pcedē: qꝛ ſecluſa volūtate ꝛ amore adhuc ſpiraret.

Quantum ad 2^m articulū pmo loco arguit Aureolus ꝯ pmā ꝯnē multipliciter ꝑſcri- tis ꝯ pmā eius pbationē. ¶ Primo ſic. Actus enī volūtatis q eſt amor nō eſt motus rei ad aiam: ſꝫ aie ad res ē ſm Doctorez ſctm. vñ ipſe dicit pma pte.q. 27. arti. 4. ꝙ pceſſio amoris in diuinis nō dꝫ dici gnātio: qꝛ intellus fit in actu ꝑ hoc ꝙ res itellecta eſt in itellectu ſm ſuā ſimilitudinez. volūtas aūt fit in actu nō ꝑ hoc ꝙ aliq̄ ſimilitudo voliti ſit in volēte: ſꝫ ex hoc ꝙ volūtas hꝫ quādā inclinationē in rē volitā. vñ pceſſio que attēdit ſm rōnē volūtatis nō ꝯſideratr ſm rōnez ſimilitudinis: ſꝫ magis ſm rōnē impellētis ꝛ mouētis in aliqd. Hec ſunt verba eiꝰ inqt Aureolus: ſꝫ ꝯſtat ꝙ ſi res amata puenit i affectū amātis. tūc pceſſio amoris erit ſm aliquā ſimilitudinē voliti in volēte: ꝛ non ſm rōnem impulſus. ḡ iſta duo ſtare nō pñt. vñ nō apparet qn ſit repugnātia in his dictis. ¶ Scdo ſic. Ipſe dicit ꝙ pſona pcedens in diuinis ꝑ modū amoris nō pcedit vt genitū; vel vt filius: qꝛ amor nō fit ſm aliq̄ ſimilitudinē voliti in volēte: ſed magis pcedit vt ſpiritus: quo q̄dā vitalis motio ꝛ impulſus deſignatr put aliquid ex amore moueri dr ꝛ impelli: ſꝫ ſi amatū per ueniret ſm eē ſimilitudinariū in amantē: vere poſſet dici ꝙ ſpūs importat ſimilitudinē rei amate: ꝛ nō impulſum. ḡ idē qd prius. ¶ Tertio ſic. Hec eſt dña inter deſideriū qd eſt amor ꝯcupiſcentie: ꝛ cōplacentiā que eſt amor amicitie: ꝙ deſideriū eſt ꝑ modū cuiuſdā attractus rei ꝯcupite ad ſe: cōplacentia vo eſt amor amicitie ꝑ modū cuiuſdā cōdonatōis ſui ad rē amatā. vñ pꝫ: ꝙ ꝑ amorē ꝯcupiſcentie res attrahitr ad amātez: ſed ꝑ amorē amicitie amās impellitr ꝛ trahitr ad amatū: ſꝫ ꝯſtat ꝙ in diuinis eſt amor amicitie: ꝛ nō concupiſcentie: nō igitr ſpūs erit impſſio amati puenīens in amātē: ſꝫ erit ecōuerſo ipm amās vt ꝯdonatū amato. ¶ Quarto ſic. Uulgata auctoritas Bernardi dicit: ꝙ aīa veriꝰ ꝛ meliꝰ eſt vbi amat q̄ vbi habitat vel aiat: cui concordat verbuꝫ ſaluatoris dicētis Matth. 6. ꝙ vbi eſt theſaurus tuus: ibi cor tuū: ſꝫ hoc nō eēt verū ſi ex vi amoris amatū pueniret in amantē. tūc. n. aīa nō eēt vbi amat: ſꝫ amatū ſemp eēt vbi anima amat nec cor eſſet in theſauro: ſed theſaurus in corde. ḡ impſſio amoris trahit affectū amātis ad rem: nec ponit rez in amāte. ¶ Quinto. Si res amata hꝫ eſſe in amāte: vel eſt ibi per eſſentiā ſuā: aut per ſui ſimilitudinē: ſꝫ ꝯſtat ꝙ nō ꝑ eſſentiā: cū res amate ſint extra: nec etiā ꝑ ſimilitudinē ſuā. Tū qꝛ oppoſitū alibi iſti dicūt. Tū qꝛ voluntas ſimilitudines rerū ꝯcipet ſicꝰ ꝛ inteꝰ ꝛ eēt potētia ꝯceptiua ꝛ formatiua: ꝛ poſſet ſpūs dici verbū: ꝛ ſpiratio ꝯceptio: ꝛ multa alia abſona que ſequūtr. ḡ virtute amoris res amata nō puenit in amantē. ¶ Sexto ſic. Uis amoris eſt tranſformare amātez in amatū ſm oēs loquētes: trāſformare aūt nō eſt aliud q̄ trāſire in formā amati: ſꝫ hoc nō eſſet ſi ſilitudo rei amate trāſiret in amātem. tūc. n. nō trāſiret in amatū: nec accederet ad formā illiꝰ: ſꝫ magis ecōuerſo forma veniret ad ipm: nō ḡ ſpūs pōt eſſe res amata intentionalr exñs in affectu amātis. Hec ille. ¶ In 2° loco ꝯ eandē ꝯnem arguit Durādus pbādo: ꝙ ſpūs ſctūs nō procedat vt amor: nec vt aliqd ptinēs ad voluntatē. ¶ Primo: qꝛ illud non pertinet ad amorē vel voluntatē qd competeret deo excluſa voluntate ꝛ amore: ſed ſpiratio ſpiritus ſancti ineſt deo excluſis per intellectuꝫ voluntate ꝛ actibus ſuis: ineſt. n. ſibi hoc radicaliter ex fecūditate nature: quā fecunditatē hꝫ ex ſua infinitate: ꝛ nō ex hoc ꝙ eſt volens. ḡ ſpūs ſctūs non pertinet ad amorē.

Cōtra eādez arg. Durād. diſt. 6. q. 2. in cōpore circa medium.

¶ Scdo. Illud qd nō producitur a voluntate non habet rōnem amoris: ſed ſpūs ſanctus non producitur a voluntate: qꝛ voluntas habet conditionem oppoſitaꝫ fecunditati: ꝛ principio pductiuo: eſt enim hec cōditio intellectus ꝛ voluntatis ꝙ per actus eorūꝫ nihil cōſtituitur aut producitur: ſed ipſe operationes ſunt fines. vñ ſunt potentie nō pductiue ſed imanentes. vt dicitr 9° metaphyſice. ergo ſpiritus ſanctus non procedit vt aliquid pertinēs ad voluntatez. ¶ Tertio. Qualis eſt ordo rei inter diuerſa realiter: talis eſt ordo rōnis inter differētia ſm rōnem: ſed vbi natura intellectus ꝛ volūtatis differūt realiter: pductio eſt ex vi nature non intellectus ꝛ voluntatis: ſicut pꝫ in generatione filij in humanis: lꝫ enim generet homo intelligens ꝛ volens nihilominus productio eſt ex vi nature: nō ex vi intellectus aut volūtatis. vñ ꝛ ſi calor eſſet intelligēs ꝛ volens nō cognoſceret calorem ex intellectu ꝛ volūtate: ſed ex nature fecūditate. ḡ in diuinis nulla productio erit per intellectū ꝛ voluntatē: ſed ex vi nature: ꝛ ꝑ cōſequēs quātum eſt ex parte pncipij pductiui ſpiritus ſanctus pcedit necītate ꝛ imutabiliter: nō igitr pcedit vt amor. ¶ Quarto. Illud nō pcedit ꝓprie vt amor: aut aliquid pertinens ad voluntatē: cui hoc nō competit: niſi ex quadā ſimilitudine ad imaginem que eſt in nobis: ſed ita eſt de ſpiritu ſancto: nō eniꝫ ꝓpter aliud dicitr emanare per moduꝫ voluntatis: niſi qꝛ in nobis attenditr imago penes intellectū ꝛ voluntatez ꝛ actus eorū. pma aūt emanatio eſt per intellectū: ꝛ ſcda ꝑ voluntatē. iō pma corridet verbo: ꝛ ſcda ſpūi ſctō: ꝛ hec eſt ratio ſola q̄re ſpūs ſctūs dicitr emanare per modū volūtatis. nō igitr pcedit vt amor. ¶ In 3° loco ad idē arguit Scotus ꝛ multi alij: ꝙ ſpūs ſanctus ꝓprie pcedit vt actus diligendi: vel vt actus amoris: ꝛ nō vt talis impreſſio. Qꝛ vbicūq̄ eſt volūtas habens obiectū diligibile ſibi preſens pōt eſſe amor realiter pcedēs: talis nāq̄ voluntas eſt pncipiū fecundū pductiuum amoris: ſed in deo eſt voluntas: cū ſit perfectio ſimpliciter: ꝛ eſt ibi diuina eſſentia diligibilis in infinituꝫ. ḡ erit ibi amor realiter pcedens: amor aūt ille erit pſona ſubſiſtens: ꝛ nō verbū: nec filius. ergo ſpiritus ſctūs. ¶ Scdo. Sicut ſe habet verbū ad intellectionem. ſic ſpūs ſctūs ad amorem. Ait enim Auguſ. 15. de trinitate. caplo. 17. ꝙ ſicut ꝓprie verbū dei dicitr ſapiētia: ſic charitas ſpūs ſcūs dici dꝫ: ſꝫ verbū ſic ſe hꝫ ad intellectionē: ꝙ vere ꝛ formalr dicitr intellectio vt pcedēs. ergo ſpūs ſcūs erit amor vt pcedēs. ¶ Tertio. In his que tāgūt diuinas pſonas ſectāda eſt ſnia ſctorū: ſed breuiter oēs ſcti loquētes de ſpū ſctō vocāt eum amorē: vt pꝫ de Auguſtino in de cognitiōe vere vite reſpōſione penulti. Ait eniꝫ ꝙ ſpūs ſctūs nihil aliud q̄ amor dei itelligitr. Et Hieroꝰ. ſup ps. 14. ait: ꝙ ſpūs ſctūs nec eſt pr: nec filiꝰ: ſꝫ dilectio quā hꝫ pr in filiū. Et Anſelmus monol. cap. 50. dicit: ꝙ pꝫ amorē ſummi ſpūs ex eo pcedere: ꝙ ſi memoria ſummi ſpūs intelligitr pr. intelligentia vo dicitr filius: māifeſtuꝫ ꝙ a pr̄e pariter ꝛ filio ſummi ſpūs amor pcedit. Et Ricardus de trinitate. lib. 6. cap. 14. ait: ꝙ in illa ſūme ſimplici nā nō ē aliud ſpūs ſctūs: ꝛ aliud amor illius. quid enī ſpūs ſctūs niſi ignis diuinꝰ: oīs aūt amor eſt ignis: ſed ignis ſpūalis. Idē pꝫ ex dictis oīum doctorū. igitr ſpūs ſctūs eſt proprie amor actualis. ¶ In 4° loco ad idē arguit Henricus in q̄libꝫ. Sicut eſt in hūanis. ſic ponēdū eſt in diuinis: dū tn̄ imperfectio nō cōicetr: ſꝫ iter hoīes ē amor q̄dā cōplacētie cuiuſdā: quo hō diligit pmū: ꝛ amor parētalis ꝛ zelatiue amicitie: q̄ mr diligit filiū: in cuiꝰ

T. c. 15.

Cōtra eādez Sco. diſt. 10. q° vnica.

aſpectu liqueſcit ꝛ ferueſcit. ğ vltra amorē cōplacētie quo de⁹ diligit eēntiā ꝛ oēm creaturā eſt amor incētiuus ꝛ zelatiu⁹: quo pr̄ diligit filiū ꝛ eʒ. iſte aūt eſt ſpūs ſctūs. igiť ſpūs ſctūs ꝓcedit vt talis amor. ℂ Scdo. Ex his q̄ expimur in nobis ↄſcēdere debemus ad diuina: cū i nobis ſit imago trinitatis. vñ ꝛ Aug. (Ex vbo repto in nobis aſcēdit ad vbū diuinū:) ſʒ nos expimur in nobis duplicē amorē. Primū .ſ. cuiuſdā cōplacētie ꝛ allectiōis q cauſať ex attractōe obti. Scdm vo incētiuū ꝛ efficacē cū vtute pois cōplacētie: quo volūtas ad obm ſe mouet. ğ ꝓportiōaliter iſti duo amores ſunt in deo vt pmus ſit eēntialis ꝛ ſcdus ſit ꝑſonalis: ꝛ ita ſpūs ſctūs emanabit vt amor incētiu⁹. ℂ Tertio. Qꝛ ſicē ſe hʒ act⁹ intellīdi ad vbū: ſic ſe hʒ act⁹ amādi ad ſpm ꝛ zelū ac incēdiū: ſʒ act⁹ intelligēdi eſt q̄ſi ſimplex itelligētia. vbū vo q̄ſi notitia declaratiua: nec ꝑficiť act⁹ intelligētie ſimplicis donec emanet declaratiua notitia: q̄ eſt vbū. ğ ſic eſt de ſimplici cōplacētia reſpectu incēdij ꝛ cōplacētie zelatiue. ꝙ nō perficieť do nec illa emanet. ğ in diuinis ſpūs ſctūs eſt amor incētiu⁹ emanās ab amore ſimplicis cōplacētie q eſt eēntialis. ℂ Quarto. Talis eſt amor q eſt ſpūs ſctūs: qualis eſt amor q artificē mouet ad efficaciter agendum: emanatio .n. creaturaꝝ ꝓſupponit emanatiōeʒ ꝑſonarū: ꝑꝑ qđ opʒ vt vbū ſit talis notitia: q̄lis ad ꝓducēdū exigiť: ꝛ ſilr ſpūs ſctūs talis amor: q̄lis mouet artificē ad ꝓducēdū: ſʒ ꝑ amorē ſimplicis complacentie nūq̄ʒ moueť artifex ad agendū. videmus .n. ꝙ aliq̄n cōplacemus in ope: ꝛ tñ nō ꝑꝑ hoc mouemur ad agēdū donec cōplaceat efficaciter ꝛ incētiue. ğ ſpūs ſctūs in diuinis nō erit amor ſimplicis cōplacētie: ſʒ incētiu⁹ et zelatiu⁹. ℂ Quinto. Qꝛ noīa ducunt in notitiā reꝝ: ſʒ ſpūs ſctūs appellať ardor: ignis: flāma. ſpūs. ğ videtur ꝙ emanet ꝑ modū cuiuſdā zeli ꝛ incendij.

Ad argumēta Aureoli p⁰ loco facta rñdeť ad pm ꝛ ad zm ꝛ 5m ꝛ 6m: ꝙ ꝓcedūt ex falſo fundamēto: ꝛ ex malo itellectu ſcti Doctoris: fundāť .n. in hoc ꝙ ſi amatū eſt in amāte: aut ē ibi ꝑ ſuā eēntiā: aut ꝑ ſuā ſimilitudinē: qđ falſum eſt: ꝛ ↄ mentē ſcti Tho. ℂ Eſt eni terti⁹ modus: q̄ amatū ē in amāte: quē ponit ſctūs Doctor ↄ Gentiles libro .4. caplo .19. (Qđ amať (inquit) nō ſolū eſt in intellectu amātis: ſʒ ēt in volūtate ipſi⁹: alr tñ ꝛ alr: in intellectu .n. eſt ſʒ ſilitudinē ſue ſpēi: in volūtate āt amātis eſt: ſicut termin⁹ motus in pnci⁰ motiuo ꝓportionato per ↄueniētiā ꝛ ꝓportionē quā hʒ ad ipʒ: ſicē in igne quodāmō eſt locus ſurſuʒ rōne leuitatis: ſm quā hʒ ad ipm ꝓportiōeʒ ꝛ ↄueniētiā ad talē locū: ignis vo genit⁹ eſt in igne gnāte ꝑ ſimilitudinē ſue forme.) Hec ille in for⁹. ℂ Et poſt pauca ſubdit. (Cū āt (inqt) oñſum ſit ꝙ amatū nō ſit in amāte ꝑ ſimilitudinē ſpēi: ſicut itellectū in itelligēte: oē aūt qđ ꝓcedit ab alio ꝑ modū geniti ꝓcedit ſm ſilitudinē ſpēi a gnāte. Relinquiť ꝙ ꝓceſſus rei ad hoc ꝙ ſit in volūtate: ſicut amatum in amāte: nō ſit ꝑ modū gnōnis: ſicut ꝓceſſus rei ad hoc ꝙ ſit in itellu hʒ rōnē ꝛc̄.) Hec ille. ℂ Et poſt ſubdit. (De⁹ igiť ꝓcedēs ꝑ modū amoris nō ꝓcedit vt genitus: neqʒ igiť fili⁹ dici pōt: ſʒ qꝛ amatū in volūtate ꝑexiſtit vt inclināe: ꝛ quodāmō impellēs itrinſec⁹ amātem in rem amatā: impulſus aūt rei viuētis ab iteriori ad ſpm ꝑtinēs ↄuenit deo ꝑ modū amoris ꝓducentis: vt ſpūs dicať eius ꝓceſſiōe q̄ſi ſpiratiōe quadā exiſtēte.) Hec ille. ℂ Ex qb⁹ pʒ ꝙ impreſſio amati in amātem: ꝑ quā vel ſm quā amatuʒ dr̄ eē in amāte: nec eſt ipſa eēntia rei amate: nec eſt ei⁹ ſpēs aut ſimilitudo: ſʒ

In ſo amatū ſit in amāte.

eſt quedā habitualis iclinatio derelicta ex amore iclinās amantē in amatū: eo mō quo grauitas iclinat ad locū deorſuʒ reʒ grauē. aliter .n. res imprimūt in intellectū. aliter in volūtate. ℂ Et ſic pʒ qd dōm ad dicta q̄ttuor argumēta. ℂ Ad 3m dr̄: ꝙ fundať in vna falſa ↄñtia .ſ. in iſta: amās impelliť in amatū. ğ amatū non eſt in amāte: quā ↄſtat ex ꝑdictis nihil valere: imo aña infert oppoſitū ↄñtis: nō .n. amor impelleret amanteʒ in amatū: niſi amatū eſſet in amāte ꝑ illā inclinatiōeʒ de qua dcm̄ eſt. ℂ Ad 4m negať minor. bñ .n. ſtant ſimul ꝙ amatū ſit in amāte: ꝛ tñ cū hoc ipm amans ſit in amato. nā amatū eſt in amāte mō ſupradicto: ſʒ eʒ amās eſt in amato: ſicut ea que ordinanť ad finē ſunt in fine: vel aliter ſm ſctm̄ Doctorē pma zᵉ. q. z8. arti. z⁰ vbi querit. vtꝝ mutua inheſio ſit effectus amoris: vt .ſ. amās ſit in amato ꝛ econtra. ſic .n. ait. (Iſte effectus mutue inheſionis pōt intelligi q̄ʒtum ad vim apprehenſiuā: ꝛ quātū ad vim appetitiuā. Nā quātū ad vim apprehenſiuā amatū dicit eſſe in amante inquātum amatū imorať in apprehēſione amātis ſm illud Phil. pmo. Eo ꝙ habemus vos in corde: amans vo dicitur eſſe in amato ſm apprehenſionē inquātū amās nō eſt contentus ſuperficiali apprehēſione amati: ſed nititur ſingula que ad amatū ꝑtinent intrinſecus diſquirere: ꝛ ſic ad interiora eius progreditur vel ingrediť: ſicut de ſpiritu ſancto: qui eſt amor dei dicť pme Corint. z⁰ ꝙ ſcrutatur etiā ꝓfunda dei. Sed q̄ʒtuʒ ad vim appetitiuam amatuʒ dr̄ eſſe in amāte ꝓut eſt per quādā cōplacentiā in ei⁹ affectu vt delecteť in eo: aut in bonis eius apud ꝑſentiā: vel in abſentia per deſideriū tēdat in ipʒ amatū ꝑ amorē ↄcupiſcētie: vel in bona: q̄ vult amato ꝑ amorē amicitie: nō qdē ex alia cauſa extriſeca: ſicut cū aliqs deſiderat aliqd ꝑꝑ alteꝝ: vl cū aliqs vult bonū alteri ꝑꝑ aliqd aliud: ſʒ ꝑꝑ cōplacētiā amati interi⁹ radicatā. vñ ꝛ amor dr̄ intimus: ꝛ dicunť viſcera charitatis. Ecōuerſo aūt amās eſt i amato aliter qdē ꝑꝑ amorē amicitie: alr ꝑꝑ amorē ↄcupiſcētie: amor aūt ↄcupiſcētie nō qeſcit i quacūqʒ re extrinſeca aut ſupficiali adeptiōe vel fruitōe amati: ſʒ q̄rit amatū ꝑfecte hēre q̄ſi ad intima illius ꝑueniēs: in amore vo amicitie amās eſt in amato inq̄ʒtuʒ reputat bona vel mala amici eē ſua ꝛ volūtatē amici ſicē ſuaʒ. vt q̄ſi ipſe i ſuo amico videať bona vel mala pati ꝛ affici: ꝛ ꝑꝑ hoc amicorum eſt eadem velle: ꝛ in eodē triſtari ꝛ gaudere ſm phm̄. 9. ethico. ꝛ in .z. rethori. vt ſic inq̄ʒtuʒ que ſunt amici eſtimat ſua amās videať eē in amato q̄ſi idē fact⁹ amato. Inq̄ʒtuʒ aūt ecōuerſo vult ꝛ agit ꝑꝑ amicū: ſicut ꝑꝑ ſeipm q̄ſi repſentans amicū idē ſibi. ſic amatū eſt in amāte. Pōt aūt 3⁰ mō mutua inheſio intelligi in amore amicitie: inquātū mutuo ſe amāt amici: adinuicēqʒ ſibi volūt bona ꝛ opanť.) Hec ille in forma. ℂ Et ibidē ad pm dicit. (Amatū ↄtineť in amāte inq̄ʒtū eſt impreſſuʒ in affectu ei⁹ ꝑ quandā cōplacētiā: ecōuerſo vo amās ↄtineť in amato inq̄ʒtū amās ſeqť aliq̄ mō illud: qđ eſt intimū amati. nihil .n. ꝓhibet diuerſo mō idē eē ↄtinēs ꝛ cōtentū. ſicut gen⁹ ↄtineť in ſpē ꝛ ecōtra.) ℂ Ex quib⁹ pʒ q̄ʒ debilia ſunt argumēta opponētis ↄ tam ſolidā veritatē. ℂ Ad pm Durādi negať minor: nec valet ꝓbatio: ſi enim in deo nō eſſet intellectus: aut volūtas ipſe nō eſt ꝓductiuus alicui⁹ ad itra: nec verbi: nec ſpūs ſcti. ſicut oñdit ſctūs Tho. pma pte. q. z7. arti. 3. (In diuinis nō ē ꝓceſſio niſi ſm actionē: que nō intēdit in aliqd extrinſecū: ſʒ manet in ipſo agente. hō autē actio in nā intellectuali eſt actio intellectus: ꝛ actus voluntatis: ꝓceſſio aūt verbi attendiť

Mutue inheſionis effectus intelligi pōt tripliciter.

Cap. 6.
Cap. 4.

attendiť ſm actionē itelligibilē: ſm aūt opationē voluntatis attēdiť in nobis alia q̄dā ꝓceſſio.ſ.amoris: ſm quā amatū ē in amātē: ſicut p ꝯceptionē v̄bi res dicta vel itellecta eſt in itellectu.) Hec ille. ¶ Ad 2ᵐ negať hoc. Dico.n.ꝙ lꝫ non ſit de rōne intellꝰ ꝛ volūtatis ꝙ p ſuos actꝰ ꝯſtituať aliqd extrinſecū actui: tñ p actū itellꝰ ſemp ꝓduciť aliqd diſtinctū ab actu.ſ.v̄buꝫ: ꝛ p actū volūtatis aliqd diſtictū ab actu.ſ.impſſio amati in amātē: talia aūt.ſ.v̄bū ꝛ impreſſio nō ſunt totalr extriſeca ipſi actui: imo ſunt termini actꝰ q̄ſi itrinſeci: nec actus ſine illis cōpleť. ¶ Ad 3ᵐ negať minor: nec ſilr qđ adducit valet ad ꝓpoſitū. nam arguit de ꝓductiōe ad ex: que fit vi nāe vt nā eſt: nos aūt loqmur ꝺ ꝓductōe imanente: illa.n.fit vi nāe tāq̄ pncipij remoti: ſꝫ vi intellꝰ vel volūtatis tāq̄ ꝓximi pncipij: ꝛ ita ꝯſilr in diuinis: lꝫ nā ſit pnᵐ vtriuſqꝫ ꝓceſſiōis: tñ inquātū pmū ꝓductiuū eſt v̄bū: pnᵐ illiꝰ ꝓductiōis ꝓximū eſt itellꝰ: ſꝫ pnᵐ alteriꝰ ꝓceſſiōis: inq̄tū termiať ad amorē vel impreſſionē amoris: eſt volūtas. ¶ Ad 4ᵐ negať minor: nec valet ſilitudo: cū corrūpat dicta ſctōꝝ: q̄ dicūt filiū dei eē ꝓprie v̄bū: ꝛ ſpm̄ ſctm̄ ꝓprie amorē: vel aliqd ꝑtinēs ad actū voluntatis. ¶ Ad pᵐ Scoti negať maior. nō omnis.n. volūtas eſt ꝓductiua amoris actualis: nec oīs itellꝰ eſt ꝓductiuꝰ actualis intellectiōis: vt pꝫ p pħm .12. metaphyſi. vbi vult ꝙ in

T.c.40. deo idē eſt itellꝰ: ꝛ itelligere: ꝛ quo itelligit. Cōcediť tñ ꝙ oīs itellꝰ eſt p actū ſuū ꝓductiuꝰ v̄bi. vñ ſanctꝰ Tho. pma pte q.34. arti. p ad 2ᵐ. (Nihil eoꝝ: q̄ ad intellectū ꝑtinent dr̄ ꝑſonalr in diuinis niſi ſolū v̄bū: ſolū.n. v̄bū ſigñat aliqd ab alio emanās: illud.n. qđ itellectꝰ in ꝯcipiendo format: v̄bū eſt. itellꝰ aūt ipſe ſm ꝙ eſt in actu p ſpēm itelligibilē ꝯſiderať abſolute: ꝛ ſimiliter itelligere: qđ ſe hꝫ ad itellectū i actu: ſic eē ad ens in actu: nō.n. itelligere ſigñat actum ab intellectu exeūtē: ſꝫ in itelligēte manētē.) Hec ille. ¶ Silr dico de volūtate reſpectu ſui actꝰ. ¶ Et ſi q̄rať cur potiꝰ in diuinis itellꝰ eſt ꝓductiuꝰ v̄bi q̄ itellectiōis actualis cū in nobis nūq̄ ꝓducať v̄bū: ꝗn actus intelligēdi ꝓducať. et ſimiliter in volūtate. Rñdet ſctūs Tho. de veritate.q.4. arti.2. ad 7ᵐ vbi ſic dicit. (Aliqd pōt ꝓcedere ab altero vno mō ſicut actio ab agēte ꝛ operatio ab operante. Alio mō ſicut operatū ab operāte. ꝓceſſus aūt operatiōis ad operantem nō diſtinguit reꝫ per ſe exiſtēteꝫ ab alia re per ſe exiſtēte: ſed diſtinguit perfectionē a perfecto: qꝛ operatio eſt ꝑfectio operantis: ſed ꝓceſſus opati diſtinguit vnā rem ab alia: in diuinis aūt nō pōt eē ſm rē diſtinctio ꝑfectiōis a ꝑfectibili: iueniunť tñ in deo res abinuicē diſtincte.ſ. tres ꝑſone: ꝛ iō ꝓceſſus q ſigñať in diuinis vt opatiōis ab operāte nō eſt niſi rōnis tm̄: ſꝫ ꝓceſſus q ſigñať rei a pncipio pōt in deo realr iueniri.) Hec ille. ¶ Ex quo patet cur in diuinis itellꝰ nō ꝓducit ſuā intellectioneꝫ ſm rem: tñ intellꝰ eſt pnᵐ ꝓducendi v̄bū realr. Idē dico de volūtate ꝙ nō eſt ꝓductiua actus amādi ſm rem: ſꝫ tñ eſt realiter ꝓductiua ſpūs: qui ſe hꝫ ad actū volūtatis: ſicut v̄bū ad actū intellectus. ¶ Uerū tñ ſanctꝰ Tho. ibidē videť dicere: ꝙ lꝫ intellectus habeat in ſe aliquid ꝓcedens per modū operationis ꝛ aliqd p modū opati: tñ volūtas nō hꝫ aliqd ꝓcedēs p modū opati: ſꝫ ſolū p modū opatiōis. Sed itelligit vt mihi vr̄: ꝙ voluntas nō opať obiectū ſuū: nec ſimilitudinē obiecti ſicut intellectus. ¶ Ad 2ᵐ negať minor. nō.n. verbū dicit actualē intellectionē: ſꝫ aliqd ꝓductū per eaꝫ vt alias patuit. ¶ Ad 3ᵐ diciť: ꝙ ſicut ſci cū dicūt verbū eſſe notitiā: vel cognitionē: vel ſapiam ꝛ hꝫ: nō intelligūt p notitiā actū: vel habitū intellectꝰ: ſed aliqd opatū vel ꝓductū per actualē intellectionē: ita cū dicūt ſpm̄ eē amorē: nō loquunť de amore q dicit actuꝫ vel habitū ꝓprie: ſed aliqd ꝓcedens per actū amoris. ¶ Ad primū Henrici dicitur: ꝙ deficit in duobꝰ. Primo ꝙ ſimilitudo illa nō valet: ꝙ enim homo habeat tales duos amores contingit ex hoc ꝙ procedit de potentia in actū: ꝛ ideo aliq̄ perfectius ꝛ intēſius diligit q̄ alia. Scdo. qꝛ ſupponit ſine ꝓbatiōe: ꝙ ſpūs ſanctꝰ ſit amor q eſt actꝰ diligēdi. ¶ Ad 2ᵐ ſilr dr̄: qꝛ duplr deficit ſicut pᵐ. ¶ Ad 3ᵐ diciť: ꝙ falſe ſupponit ꝙ verbum ſit notitia actualis. ¶ Ad 4ᵐ dr̄: ꝙ ſicut v̄bū artificis nō dicit notitiā actualē: ſꝫ ꝯceptioneꝫ opatā per actū intellꝰ: ita ſilr dico de amore q īpellit eū ad operāduꝫ. ¶ Ad 5ᵐ dr̄: ꝙ ſi iſta iueniunť in dictis ſctōꝝ.ſ. ardor: flamma: ꝛ hmōi attribui ſpūi ſctō: iſte metaphore ſūt exponēde ad h ꝙ p talia nō itelligať actualis opatio voluntatis: ſꝫ aliqd ꝑuū actu: vel ꝯſtitutū p actū volēdi: aut amādi vt ſepe dcm̄ eſt.

¶ Diſt. XI.

¶ Utꝝ.ſ.ſ. a patre ꝛ filio ꝓcedat. ¶ Qō. I.

Circa vndecimā diſtōnē queriť. Utruꝫ ſpūs ſctūs ꝓcedat a patre ꝛ filio. ¶ Et arguitur ꝙ nō per Damaſ. lib. p. cap. xi. dicētē. (Spiritū ſctm̄ ex pr̄e dicimus: ꝛ pr̄is ſpm̄ nominamus: ex filio v̄o nō dicimus: ſꝫ ipm̄ ſpm̄ filij nominamꝰ.) Hec ille. ¶ Ex quibus verbis pꝫ ipm̄ velle ſpm̄ ſctm̄ nō ꝓcedere a filio: ꝛ per ꝯñs cōcluſio falſa.

In oppoſitum arguiť auctoritatibꝰ ſanctorum: quas magiſter adducit in hac diſtōne. Et ꝓbať rōne. Pater cōicat filio q̄cq̄d eſt cōpoſſibile ſibi: ſed ſpirare eſt cōpoſſibile filio: non eniꝫ repugnat ſibi rōne diuinitatis. ſic.n. pr̄i repugnaret: nec rōne filiationis: qꝛ ꝓductū pōt producere: nec filio repugnat aliquid ꝓducere vel originare. vnde filius eſt. ergo pater ſibi cōicat ſpirare: ꝛ per ꝯñs vterq̄ ſpirat ſpm̄ ſctm̄: ꝛ ſic concluſio vera.

In hac qōne erūt tres articuli. In pmo dicetur ad queſitū. In 2ᵒ inquiretur quō filius diſtinguať a ſpū ſctō formalr. In 3ᵒ inquiretur: an filius in eſſe ꝑſonali conſtituatur formaliter p ſpirationē actiuā. Iſtas enim materias decreui tangere in hac diſtinctiōe: quia circa illas Aureolus impugnat ſctm̄ Tho. in hac diſtinctione.

Quantum ad pᵐ artᵐ ſit iſta ꝯ. Spūs ſctūs ꝓcedit a filio. Probať ſic iſta ꝯ a ſctō Doct. pᵃ pte.q.36. arti.2. ꝛ itēdit talē rōnē. Spūs ſctūs ꝑſonalr diſtinguiť a filio. ꝗ ſpūs ſctūs ꝓcedit a filio. añs ſuppoiť p fidē: ſꝫ ꝯñam ꝓbat ibidē ſctūs Doct. in hac forᵃ (Si (inqt) ſpūs ſctūs nō eēt a filio: nō poſſet ab eo ꝑſonalr diſtingui vllo mō: nō.n. (inquit) eſt poſſe dicere ꝙ ſm aliqd abſolutū diuine ꝑſone diſtinguanť: qꝛ ſequereť ꝙ nō eēt triū vna eēntia: q̄cq̄d eni abſolute dr̄ i diuinis ad vnitatē eēntie ꝑtinet. Relinquiť igiť ꝙ ſolis relōnibꝰ ꝑſone diue adinuicē diſtīguātur. Relōnes aūt diuas ꝑſonas diſtīguere nō pñt niſi ſm ꝙ ſunt oppoſite: qđ ex hoc pꝫ: qꝛ pr̄ hēt duas relōnes: q̄rū vna referť ad filiū: ꝛ alia ad ſpm̄ ſctm̄: q̄ tñ qꝛ nō ſunt oppoſite nō ꝯſtituūt duas ꝑſonas: ſꝫ ad vnaꝫ ꝑſonā pr̄is ꝑtinēt. ſi igiť in filio: ꝛ in ſpū ſctō nō eēt inuenire niſi duas relōnes: qbꝰ vterqꝫ referť ad pr̄em: ille relōnes nō eēnt adinuicē oppoſite: ſicut nec due relationes: qbꝰ pr̄ referť ad illos. vñ ſicut ꝑſona pr̄is eſt vna: ita ſequereť ꝙ ꝑſona filij ꝛ ſpūs ſcti eēt vna hñs

Margin notes:

Per actum itellꝰ ſemp ab actu diſtinctū aliquid ꝓducitur.

Cur i diuis ponꝰ v̄bū q̄ intellectio per intellectū ꝓducatur.

Circa ꝯñam tangit Gofre. ql.7.q.4. ꝙ pō. S. Tho. eſt includēs ꝯdictoria: iō ſufficit n̄ hic. Sco. d.ij. q. 2ᵃ ēt lꝫ ꝙ diſtiguerēt: qđ ēt tenuit hen. quoli.5.q.9. Aureolꝰ adit di. ꝙ regriť ēt ſpiratio q̄ ſic ñ ꝯſtituit p ſe ſeparatim nec diſtiguit ꝑſonalr: preterea ꝙ gñatꝰ ꝛ ſpiratio ex ſuis foꝛalibꝰ rōnibꝰ hñt i cōpoſſibilitatē ꝛ nō exſpirare.

duas relatiões oppoſitas duab⁹ reĺonib⁹ pr̃is. hoc aũt
eſt hereticũ: cũ tollat fidé trinitatis: opʒ igiť q̃ fili⁹ et
ſpũs ſctũs adinicé referanť oppoſitis reĺonib⁹. nõ aũt
pñt eẽ in diuinis alie reĺones oppoſite niſi reĺones ori
ginis: vt. ẽ. ꝓbatũ eſt. oppoſite aũt reĺones originis ac
cipiunť ſm pñᵐ: ⁊ id qḋ eſt a pñ°. Relinquiť ğ q̃ neče
eſt dicere vel filiũ eẽ a ſpũ ſctõ: qḋ nullus dicit: vel ſpi
ritũ ſctm̃ eẽ a filio: qḋ nos ꝯfitemur.) Hec ille. ❡ Eã
dé ꝯñam ꝓlixe ꝓbat de po⁹ dei. q. 10. arti. 5. vbi ſic ait.
(Dico autẽ q̃ ſi ſpũs ſctũs non ſit a filio: nec aliq̃ mõ
fili⁹ ſit pñciᵐ ꝓceſſiõis ſpũs ſcti: impoſe eſt q̃ ſpũs ſan
ctus a filio pſonalr̃ diſtinguať: ⁊ ẽt impoſe eſt q̃ ꝓceſ
ſio ſpũs ſcti differat a filij gñatiõe: qḋ qdé mãifeſtum
eſt ſi qs ꝯſiderat ea: ex q̃b⁹ aliq̃ diuinaꝝ pſonaꝝ diſtõ
né manifeſtãt: loquunť. n. qdã de diſtõne pſonaꝝ ſm
relatões: alij võ ſm modos originis: quidã aũt p cõpa
ratioñe ad eẽntialia attributa. Si igiť conſideremus
modũ diſtinguẽdi pſonas p reĺones: manifeſte appet
q̃ ſpũs ſctũs pſonalr̃ a filio diſtingui nõ põt: ſi ab eo
nõ ꝓcedat. Primo qdé: q̃ diſtinctio aliquoꝝ adiuicẽ
nõ ꝓprie põt eẽ: niſi vel p diuiſioné mãlez: ſeu q̃ntitati
uã: vel ꝑ diuiſioné formalé. Diſtinctio aũt ſm mãlẽ
⁊ q̃ntitatiuã diuiſioné inueniť in corporalib⁹ rebus: in
q̃b⁹ eiuſdẽ ſpẽi ſunt plura idiuidua: ex eo q̃ forma ſpe
ciei in diuerſis ꝑtibus mãe ſm q̃ntitaté diuiſis iueniť.
vñ ⁊ ſi qḋ eſt indiuiduũ: qḋ ꝯſtat ex tota mã in q̃ poſe
eſt eẽ formã ſpẽi: impoſe eſt q̃ illi⁹ ſpẽi ſint indiuidua
T.c.95. plura: ſicut ꝓbat Ariſt. de mũdo in ꝑ celi ⁊ mũdi. Hũc
aũt modũ diſtõnis oĩno opʒ a diuinis remoueri: cum
in eo nõ ſit mã: nec q̃ntitas corpalis. Diſtinctio aũt ha
bentiũ vnã nãm ſaltẽ gñis p diuiſioné formalé eẽ nõ
põt: niſi rõne alicui⁹ oppõnis. vñ inuenimus q̃ cuiuſli
bet generis dĩntie ſunt oppoſite: ⁊ iõ in nã diuina non
põt: nec eẽ: nec itelligi aliq̃ diſtõ: cũ ſit vna nõ ſoluʒ ge
nere: ſʒ numero: niſi p aliq̃ȝ oppõné. vñ cũ pſone diſti
guanť in diuinis: opʒ q̃ hoc ſit p aliq̃ȝ oppõnez relati
uã: q̃ alia oppõ in diuinis eẽ nõ põt. ⁊ hoc ſatis mãife
ſte appet. Nã quãtũcũqʒ aliq̃ diuidanť ſm rõné ſicut
ſunt diuerſa eẽntialia attributa: nõ diſtinguunt perſo
nas: q̃ adiuicẽ nõ opponunť: ⁊ ſic ẽt plures notões in
ueniunť in vna pſona diuina: ꝑ hoc q̃ adiuicé oppõ
né non hñt: ſicut in pr̃e ſunt inaſcibilitas: pñitas: ⁊ ſpi
ratio actiua. Ibi. n. ꝑ iueniť diſtinctio vbi occurrit op
poſitio relatiua: ſicut in hoc q̃ eſt eẽ pr̃em ⁊ filiuʒ. vbi
ğ nõ eſt oppõ relatiua in diuinis nõ põt eẽ realis diſtõ
pſonalis. Si aũt ſpũs ſctũs non ꝓcedit a filio: non erit
aliq̃ oppõ iter filiũ ⁊ ſpm̃ ſctm̃: ⁊ ita nõ diſtingueretť ſpi
Oppõ affirmatiõis ⁊ negatiõis nõ ſufficit ad diſtĩnez filij ⁊ ſpiritus ſcti. ritus ſctũs a filio. ❡ Nec põt dici: q̃ ad talẽ diſtõné ſu
ciẽdã ſufficiat oppõ affirmationis ⁊ negõnis: q̃ talis
oppoſitio ſeq̃ť diſtõné: nõ aũt diſtõné cãt: cũ enĩs ab
alio diſtinguať p aliqḋ ſibi inherẽs ſubalr̃ vel accidẽ
taliter: q̃ aũt hoc nõ ſit hoc: ſequiť ex hoc q̃ diſtincta
ſunt. Silr̃ ẽt pʒ: q̃ veritas cuiuſlibet negatiue in exĩ
tib⁹ ſupra veritaté affirmatiue fundať: ſicut veritas
hui⁹ negatiue: ethiops nõ eſt alb⁹: fundať ſupra verita
teʒ hui⁹ affirmatiue: ethiops eſt niger: ⁊ iõ oʒ oẽm dif
ferẽtiã q̃ eſt p oppõnez affirmatiõis ⁊ negõnis reduci
in dĩam alicui⁹ affirmatiue oppõnis. vñ nõ põt eẽ ꝑ
ma diſtõnis ratio inter filium ⁊ ſpm̃ ſctm̃ ex hoc q̃ fi
lius eſt genitus nõ ſpiratus: alius ſpirat⁹ nõ genit⁹: ni
ſi ꝑintelligať iter filiũ ⁊ ſpm̃ ſctm̃: ⁊ iter gñõné ⁊ ſpira
tioné diſtinctio p aliq̃ȝ oppõné duarũ affirmationũ.
❡ Scdo. Q: ſm Augu. in libro de trinitate in diuinis
qḋ dr̃ abſolute eſt cõe trib⁹ pſonis. vñ relinquiť q̃ diui
naꝝ pſonaꝝ diſtinctio eſſe nõ poſſit: niſi ſm hoc quod
ad aliqḋ dr̃. hec. n. duo pdicamẽta ſunt in diuinis. Per
ſonalis aũt diſtõ: que in diuinis ſm reĺoné iueniť: eſt
p hec duo a q̃ ali⁹: ⁊ qḋ ab alio. Si aũt alteꝝ illoꝝ: ſub
diſtinguẽdũ eſt. ſ. qḋ eſt ab alio: opʒ q̃ ſubdiſtiguať p
ea: q̃ ſunt eiuſdẽ rõnis. vt. n. phs docet. 8. metaphy. Si T.c.9.
qs ſubdiuidẽdo vtať his: q̃ ſunt p accñs ⁊ nõ p ſe: non
rectũ diuiſiõis ordiné ſeq̃ť: ſicut ſi diceret: aĩaliũ aliḋ
rõnale: aliud irrõnale: irrõnaliũ võ aliud album: aliud
nigrũ: nõ eẽt recta diuiſio: q̃ cũ ex his: q̃ ſunt p accñs
nõ fiat vnũ ſimplex. vltima ſpẽs ex dĩntijs multis cõ
ſtituta nõ eſſet vnũ ſimplr̃: opʒ ğ ſi in diuinis q̃ eſt ab
alio ſubdiſtinguať vel ſubdiuidatur: q̃ hoc ſit p dĩnas
eiuſdẽ rõnis. vt. ſ. eoꝝ q̃ ſunt ab alio vn⁹ eoꝝ ab altero
ſit: ⁊ hoc iportat dĩa ꝓceſſionũ: q̃ ſignať cuʒ dr̃: q̃ vn⁹
ꝓcedit p gñõné: ali⁹ p ſpirationé. vñ Ricar. de ſctõ vi
ctore. 5. de trini. hoc mõ diſtingunt ꝓcedenté ab alio: q̃
vn⁹ hẽat de ſe ꝓcedẽté: ⁊ ali⁹ nõ. ❡ Tertio. Q: cuʒ in
pr̃e ſint due reĺones. ſ. pñitas ⁊ actiua ſpiratio: ſola pñ
nitas ꝯſtituit pſonã pr̃is. vñ dr̃ ꝓprietas ſiue reĺo pſona
lis. Spiratio aũt actiua eſt reĺo pſone: ſʒ non pſonalis
q̃ſi pſone iã ꝯſtitute ſupueniẽs. ❡ Ex q̃ pʒ: q̃ gñõ acti
ua ſiue pñitas ſm ordiné itellĩdi pſupponiť ad ſpira
tioné: opʒ ğ q̃ ſilr̃ filiatio: q̃ pñitati correſpondet p oppõ
né ſm aliquẽ ordiné pſuppõať ad ſpirationé paſſiuã
q̃ eſt ſpũs ſcti ꝓceſſio. Aut ğ ita q̃ ſpiratio paſſiua itel
ligať ſupuenire filiatiõi in eadẽ pſona: ſicut ſpiratio acti
ua pñitati: ⁊ ſic erit in eadẽ pſona ſpirati ⁊ nati: ſicut ge
nerãtis ⁊ ſpirantis: aut opʒ q̃ aliquẽ aliũ ordiné hẽat
filiatio ad ſpiratiõez paſſiuã: nõ eſt aũt ordo ĩ diuinis
niſi nãe: ſm quẽ aliqs eſt ab aliq̃ ſm Augu. vñ relinq
tur: q̃ ſit vna pſona filij ⁊ ſpũs ſcti ſpirati: vel q̃ ſpũs
ſctũs ſit a filio. ❡ Si qs aũt diſtõne diuinaꝝ pſonarũ Idez ſeq̃ť ſi diſtõ pſonaꝝ p originé ⁊ p relationé oĩginis.
p ipſaʒ originé ꝯſideret: ⁊ nõ p reĺones origis. idẽ ſeq̃
tur: ſicut in hiſq̃ diceť appebit. Primo qdé: q̃ ſi qs
ꝓprietaté diuie nãe ꝯſideret ipoſe eſt in deo eẽ pĺalita
té pſonaꝝ: niſi p hoc q̃ vna ab alia oriať: nullo mõ ãt
p hoc q̃ due oriunť ab vna: qḋ pʒ: ſi qs ꝯſideret q̃lr̃ in
diuerſis reb⁹ diſtõ iueniť: in reb⁹. n. mãlib⁹: in q̃b⁹ poſ
ſibile eſt fieri multiplicationé p dĩnaʒ mãe ⁊ q̃ntitatis
(vt dcm̃ eſt) poſe eſt duo indiuidua vni⁹ ſpẽi ex equo
ſe hr̃e: ſicut ⁊ due ꝑtes q̃ntitatis ex equo ſe hñt. vbi aũt
iueniť ꝑma dĩa ſm formã: ibi ipoſe eſt q̃ aliq̃ duo ſe
hẽant ex equo. vt. n. phs dicit phs. 8. metaphy. Forme T.c.6.
reꝝ ſunt ſicut numeri: in q̃b⁹ varianť ſpẽs p vnitatis
additioné vel ſubtractioné: ita ⁊ formales reꝝ dĩe cõ
ſiſtũt in quodã pfectõis ordine. Nã plãta ſpẽ differt a
lapide in hoc q̃ ſupaddit vitã: aĩal võ brutũ a planta
in hoc q̃ ſupaddit ſenſuʒ. hõ võ a bruto in hoc q̃ ſup
addit rõné: ⁊ iõ in reb⁹ mãlib⁹ in q̃b⁹ nõ põt eẽ multi
plicatio ſm diuiſionez mãe: ipoſſibile ẽ q̃ ſit pĺalitas
niſi cũ ordine q̃dã. In ſubſtãtijs qdé imãlib⁹ creatis
eſt ordo pfectõis ſm q̃ vn⁹ angelus eſt pfectioris nãe
q̃ȝ alius: ⁊ q̃ quidã phi crediderunt: q̃ omnis natura
imperfecta cauſareť a perfectiori. ideo crediderũt q̃
in ſubſtãtijs ſeparatis nõ põt eẽ multitudo: niſi p cau
ſam ⁊ cauſatũ: qḋ tñ recta fides nõ tenet: q̃ credimus
ex ordine diuine ſapie differentes ordines ſubſtãtiaꝝ
imutabiliũ ꝓductiões eſſe. Cũ aũt in diuinis nõ poſſit
eſſe ordo perfectiõis: vt arriani poſuerũt dicẽtes pr̃eʒ
filio eẽ maiorẽ: ⁊ vtrũqȝ ſpũ ſctõ. Relinquiť q̃ plura
litas in diuinis pſonis eſſe nõ põt: niſi ſm ordiné origi
nis ſolũ. vt. ſ. fili⁹ ſit a pr̃e: ⁊ ſpũs ſctũs a filio. Si. n. ſpi
ri⁹ ſctũs nõ eẽt a filio: ex equo reſpiceret pr̃eʒ q̃ntũ ad
originé. vñ vel nõ eſſent due perſone: vel eẽt inter eos
ordo perfectiõis ſm arrianos: vel eẽt inter eos mãlis

diuiſio

diuisio: qd est impossibile. Et hanc rones sequens Hil. in lib. de synodis dicit. (Qr ponere i diuis duos ingenitos .i. no ab aliquo existes e ponere duos deos: qr si no sit multu per ordine originis: opz q sit p ordine nare: et io eade ro e inter filiu et spm scm origis ordo no ponat.) ¶ Scdo qr qd pcedit ab vno nalr oz ce vnu: na .n. ad vnu se hz: sed que pcedunt ab aliquo p volutatem opante pnt esse plura: lz sint ab vno: sicut ab vno deo diuerse creature pcesserunt sm voluntate ipsius: cstat aut q filius pcedit a patre nalr: et no per voluntate: vt Arriani dixerut: et hoc io qr Hil. in lib. de synodis dicit. (Qd nalr pcedit ab aliquo e tale: quale e ipz a quo pcedit: qd pcedit ab aliquo sm voluntate no e tale: quale est a quo pcedit: sed est qle vult ce illud. Filius aut talis est: qualis est pr: creature vo sunt tales: qles deus voluit eas esse: vn filius est a pre nalr: creature aut ab eo p voluntate. Silr aut et spus scus talis est: qualis est pr: no .n. creatura vt Arria. et Macedoni9 dixerunt: vn opz q nalr a pre pcedat: pp qd dr ab Athanasio: et alijs scis esse nalis spus pris et filij): impole est ergo q filius et spus scus pcedat a pre: nisi hoc mo: q a solo pre pcedat vnus solus .s. filius: et a pre et filio inqntu vnu sunt vn9 spus scus. ¶ Tertio qr sicut Ricar. 5 de tri. pbat: q ipossibile est: q i diuinis sit mediata pcessio: cu .n. qlibet psona sit in alia: opz q qlibet diuina psona imediate ad alia ordinet. Si at filius et spus scus essent a pre absqz hoc: q spus scus esset a filio: spus sci ad filiu no esset imediatus ordo: no .n. ordinarent ad inuice nisi mediate vno a quo existerent: sic duo fratres ab vno pre geniti: vn ipossibile est: q filius et spus scus hoc mo sint a pre: sicut due psone distincte: et q vn9 eoru no sit ab alio. ¶ Si vo aliqs csideret distinctione psonaz per ordine ad attributa ecntialia: pz et q idez sequit. ¶ Primo qdez: qr sm hoc filius pcedit p modu nae: spus scus aut p modu volutatis: na sp pcessio nae est pn et origo cuiuslibet alteri9 pcessionis: oia .n. que per arte et voluntate: et intellectu fiunt ab eis: q sz nam sunt pn sumunt: et io dicit Ric. 6 de tri. (Qr iter oes pcedendi modos stat pmum locu tenere: et ceteris pncipale esse illu modu pcededi: q est filij a pre: na nisi iste pcesserit: ceteroz nullu existedi locu habebit omno). ¶ Scdo maifestu e si dicat: q fili9 pcedit pcessione intellectuali vt verbu: spus aut scus pcessioe volutatis vt amor: no .n. pot nec intelligi: q amor sit alicuius qd non est intellectu pconceptu: vn qlibz amor est ab aliquo vbo loqndo de amore intellectualis nae. ¶ Tertio ide apparet: si spm scm dicamus viuificum spiramen qdda diuinitatis: vt dicit Athus. Ois .n. motus et actio vite ordinat p intellectu: nisi ex impfectione nae 3rium accidat: vn ex his oibus supradictis dat intelligi: q nec spus scus esset alius a filio: si ab eo non pcederet: nec spiratio esset aliud a gnatione.) Hec ille in forma. Sic ergo pz pbatio csne assumpte pme rois p 3ne. ¶ Eande csnam pbat eode modo: sed breui9 pmo sen. di. xi. q. i. arti. i. ¶ Ite 4° 3 gentiles c. 24° probat eande csnaz breuius et formalius. (In reb9 (inqt) remota mali distinctione: que in diuinis locu hre non pot: non inueniunt aliqua distingui: nisi per aliqua oppositione. q .n. nulla oppositione hnt ad inuice: sil esse pnt in eode: vn p ea distinctio cari non pot: albuz .n. et triangulare lz diuersa sint: qr tn non opponunt: in eodem esse cingit: opz aut supponere sm catholice fidei documenta: q spus scus a filio distinguat: alias no esset trinitas: sed dualitas in psonis: opz igit hmoi distinctionem per aliqua oppositione fieri: non aut oppositione affirmationis et negatois: qr sic distinguunt entia a no entibus: nec etia oppositione priuationis et habitus: qr sic distinguunt pfecta ab impfectis: nec et oppositione 3rietatis: qr sic distinguunt: q sunt diuersa sm forma: nam 3rietas: (vt phi docent) est 3rietas sm forma: q quide dria diuinis personis non cuenit: cu eoz sit vna forma: sicut vna essentia sm illud apli Eph. 2° de filio dei dicentis: q cu in forma dei esset .i. patris. Relinqt ergo vna psona diuina ab alia no distingui nisi oppositioe relatiua: sic .n. filius a patre distinguit sm .i. oppositione relatiua filij et pris: no aut i diuinis psonis alia oppositio relatiua esse pot nisi sz origine. Na relatiue opposita: vl supra qntitate fudat: vt duplu et dimidiu: vel sup actione et passione: vt dns et seru9. mouens et motu: pr et filius. Rursus relatiuoz q sup qntitate fudat qda fudant sup diuersa qntitate: vt duplu et dimidiu: mai9 et min9: qda sup ipaz vnitate: vt ide qd sigt vnu i suba: et equale qd signat vnu in qntitate: et simile qd signat vnu in qualitate. Diuine igit psone distingui no pnt relationibus fundatis sup diuersitate qntitatis: qr sic tolleret triu psonaz equalitas: nec itez relatoib9 que fundant sup vnu: qr hmoi relatoes distinctione non cant: imo magis ad cuenientiam ptinere inueniunt: et si forte alique eaz distictione psupponat. In relationibus vo oibus sup actione et passione fundatis sempr alterz est vt subiectu et inequale sm virtute: nisi solu in relationibus originis: in qbus nulla designat minoratio: eo q inuenit aliqd pducere sibi simile: vel eqle sm nam et virtute. Relinquat igit: q diuine psone no pnt distingui: nisi oppositione relatiua sm origine: opz igit q si spus scus distinguit a filio q sit ab eo: no .n. e dicere: q filius sit a spu sco: cu spus scus magis filij ce dicat: et a filio det.) Hec ille ibide. ¶ Item argnt ibide p pdicta csnia multipliciter quasi p easde rones: q posite sunt. ¶ Mediu .n. vni9 e. Qr cu pnitas et spiratio actiua ex hoc q non sunt opposite adinuice: no constituant duas psonas: imo inueniant in eade psona: ita nec filiatio et pcessio spus sci si no plus opponeret qm due pdicte cstituerent duas psonas: sed inuenirent in eade: oz igit q filiatio et pcessio heant oppositione originis: sicut q psona cstituta p vna origine et a psona cstituta p alia. ¶ Mediu aut alterius rois tactu est et superius. Qr cu filius et spus scus cueniant in hoc: q e esse ab alio: et inter se distinguant: oz q distinguant p aliqd per se ptinens: vel per dnas per se ptinentes ad illud coe .s. ens ab alio .i. per se diuidentes hoc: qd e ce ab alio: que qde no pnt ce nisi dne eiusde generis .s. ad origine ptinentes: vt vn9 eoz sit ab alio. ¶ Mediu at alterius ronis est: qr si spus scus no pcedit a filio: tunc pcessio vnius non posset distingui a pcessione alteri9: non .n. possent esse due pcessiones aut origines: arguit .n. sic. ¶ Origines (inqt) non pnt distingui nisi penes terminos vel pncipium vel subiectu: sicut origo equi distinguitur ab origine bouis ex parte termini: sm q he origines terminat ad nas specifice diuersas ex pte aute principij: vt si supponamus in eade specie aialis queda generari ex virtute actiua solis tm. qdaz aut simul cu hac vtute ex virtute actiua semis: ex parte vo subiecti differt generatio huius equi et illius sm q in diuersa ma recipit: hec aut distictio: que est ex pte subiecti in psonis diuinis locu hre non pot: cu sint oino immales. ¶ Silr ex pte termini non pot esse pcessionu distinctio in diuinis: qr vna et eande diuina nam: quaz accipit filius nascendo: accipit spus scus pcededo. Relinquit ergo: q vtriusqz originis distinctio esse no pot

Idem si tolli per ordinem ad attributa essentia. psonaz non cé... deretur.

Relatiuorum differentia.

niſi ex parte p̄ncipij: manifeſtū eſt aūt ꝙ p̄n^m originis filij eſt ſolus pater: ſi igitur ꝓceſſionis ſpiritus ſcī p̄n^m ſit ſolus pater: non erit alia ꝓceſſio ſpūs ſcī a generatione filij: ⁊ ſic nec ſpūs ſanctus diſtinctus a filio. Ad hoc igiť: ꝙ ſint alie ꝓceſſiones ⁊ alij ꝓcedentes: neceſſe eſt dicere: ꝙ ſpūs ſcūs non ſit a ſolo patre: ſed a pr̄e ⁊ filio. (Si āt (igt ſcūs doctor) aliqs dicat: ꝙ iſte ꝓceſſiōes differunt ſm p̄n^m inq̄ʒtum pater ꝓducit filiū ꝑ modū intellectus vt verbū: ſpūs ſcūs aūt ꝑ modū volūtatis: vt amorē: ſm hoc oportebit dicere ꝙ ſm dr̄iam intellectus ⁊ voluntatis in deo patre diſtinguāť due ꝓceſſiones in diuinis: ⁊ duo ꝓcedentes: ſed voluntas ⁊ itellectus in deo pr̄e non diſtinguunť ſm rē: ſed ſolū ſʒ rōnem. Seqtur igiť: ꝙ due ꝓceſſiones ⁊ duo ꝓcedentes differant ſolū rōne: ea vero q̄ ſolū rōne differunt de ſe inuicē p̄dicanť: verū.n. eſt dicere: ꝙ voluntas diuina ē itellectus eius: ⁊ ecōuerſo: verū ergo erit dicere ꝙ ſpūs ſcūs eſt filius: ⁊ ecōuerſo: qđ eſt ſabelliane impietatis: non igiť ſufficit ad diſtictionē ſpūs ſcī ⁊ filij dicere: ꝙ filius ꝓcedat ꝑ modū intellectus: ⁊ ſpūs ſanct᷒ ꝑ modum voluntatis: niſi cū hoc dicať: ꝙ ex hoc ꝙ filius ꝓcedit ꝑ modū intellect᷒: ⁊ ſpūs ſcūs ꝑ modū volūtatis ſequiť ꝙ ſpūs ſcūs ſit a filio: nā amor ꝓcedit a v̾bo: eo ꝙ nihil amare poſſumus niſi verbo cordis illud conci piam᷒.) Hec ille in forma. ❡ Mediū v̾o alterius rōnis eſt ſupra poſitū.ſ. q̄ꝛ in ſubſtantijs mālibus nō pōt eſſe diſtinctio: niſi ſm ordinē: in diuinis aūt ſolū eē poteſt ordo originis: quo vna pſona ꝓcedit ab alia: ⁊ ſic ꝑ iſta media ꝓbat ſcūs doctor iſtam ↄditionalē: ſi ſpūs ſcūs non ꝓcedit a filio nō diſtinguiť ab eo: ⁊ ↄñr iſtā: ſpiritus ſcūs diſtinguiť a filio: ergo ꝓcedit ab eo: ac ꝑ h̄ ꝓbat ↄ̄nem noſtrā. ❡ Ulterius 2°. loco arguit ꝓ ↄclōne ibidē.ſ. ↄ̄ gentiles lib. 4° ca. 24°. ❡ Pater (ingt) ⁊ filius q̄ʒtum ad vnitatē eſſentie non differunt niſi i h̄: ꝙ hic eſt pater: ille eſt filius: qcqd igiť p̄ter hoc ē: eſt cōe patri ⁊ filio: eſſe aūt p̄n^m ſpūs ſcī eſt p̄ter rōnem paternitatis ⁊ filiationis: nā alia relatio eſt. qua pater eſt pater: ⁊ qua pater eſt p̄n^m ſpūs ſcī: eſſe igiť p̄n^m ſpūs ſcī: cōe eſt patri ⁊ filio.) Hec ille. ❡ Ulterius 3°. loco arguit ꝓ ↄ̄ne. (Quicquid non eſt ↄ̄ rōnē alicuius nō impoſſibile eſt ei ↄuenire niſi forte per accn̄s: eē aūt p̄n^m ſpiritus ſancti non eſt ↄ̄ rōnem filij: neqʒ inq̄ʒtum eſt deus: q̄ꝛ pater eſt p̄n^m ſpiritus ſcī: neqʒ inq̄ʒtū eſt filius: eo q̄ alia eſt ꝓceſſio ſpūs ſancti ⁊ filij: non eſt autē repugnans id: qđ eſt a p̄n°. ſm vnam ꝓceſſionē eſſe p̄n^m alterius ꝓceſſionis. Relinquiť igiť ꝙ non ſit impoſſibile filiū eſſe p̄n^m ſpiritus ſcī: qđ aūt non eſt impoſſibile eſt poſſibile: vel pōt eſſe: in diuinis aūt nō differt eē ⁊ poſſe: ergo filius eſt p̄ncipium ſpūs ſcī.) Hec ille. Iſtas ēt rōnes ponit de potentia dei. q. 10. artī. 4°. ❡ Sed iſtas rōnes labefactare nitiť Aureolus in p̄ñti diſtinctione eas aſſerens inefficaces ad ꝓpoſitum: qcquid ſit de cōcluſione: iō primo ponā rn̄ſionem ſuā ad rōnē ſancti doctoris. Scđo ſtatim oſtendeť rn̄ſionis inſufficiētia: ⁊ rōnis efficaciā ꝑdurare. ❡ Ad p̄mum ergo argumētum dicit: ꝙ ſuppoſito ꝙ ſpūs ſpūs non ꝓcederet a filio: adhuc tn̄ in filio remaneret aliquid diſtinctū a ſpū ſancto: ⁊ res illi incōpoſſibilis: nec filius ⁊ ſpūs ſcūs cōcurrerent in eandē pſonā. Iſtud aūt ꝓbat Aureo. quattuor medijs. ❡ Primū eſt ꝙ due paſſiue ꝓductiones: per quas pfecte capit eſſe ꝓductū: impoſſibile eſt ꝙ attingant idē ꝓductum: ſed generari ⁊ ſpirari ſunt due ꝓductiones paſſiue: que ēt eſſent diſtincte: dato ꝙ ſpiritus ſcūs non ꝓcederet a filio: ſicut expſſe dicit Anſel. de ꝓceſſiōe ſpūs ſcī. c. xi°. ait.n. (Et lʒ non ↄſtet adhuc ꝙ ſpūs ſctūs ꝓcedat a filio. (⁊ loqtur ꝑ p̄ncipio libri: anteq̄ʒ iſtud ꝓbauerit ↄ̄ grecos:) lʒ inquā iſtud nō conſtet: cōſtat tn̄ ꝙ diſtinguunť filius ⁊ ſpūs ſanctus: q̄ꝛ iſte eſt ex deo naſcēdo: ⁊ ille ꝓcedendo:) ergo iquit Aureolus: paſſiua generatio nondum eſſet in pſona ſpiritus ſcī: imo diſtingueretť ab ea. ⁊ eſſet incōpoſſibilis: dato ꝙ ſpūs ſcūs non emanaret a filio. ❡ Scđm ē tale. Cōſtat inquit ꝙ generari ⁊ ſpirari ſunt incōpoſſibilia in eodē ſuppoſito: quā incōpoſſibilitatē facit ſpirare qđ eſt a genito ſm te: ſpirare ergo dat ſm te ipſi gnāri incōpoſſibilitatē cū ſpirari paſſiuo: aut ergo hoc dat ſibi effectiue: aut formaliter: aut in alio genere cāe: nō pōt poni: ꝙ hoc det ſibi formaliter: q̄ꝛ tūc ſpirare ⁊ generari eſſent idē formalr̄: qđ dici non pōt: cum generari ſit quaſi paſſio: ⁊ ſpirare ſit actio. Et iterū q̄ꝛ ſpirare ē vere in patre: cui repugnat gnāri. Relinquiť ergo: ꝙ ī alio genere cāe ↄ̄bat generari ⁊ ſpirare incōpoſſibilitatem cū ſpiratione paſſiua. In quocūqʒ aūt genere cāe ſit ſeipſo habebit incōpoſſibilitatē formalr̄: q̄ʒuis actiue vel aliter a ſpirare. ſed conſtat ꝙ illud qđ ineſt alicui formalr̄ ⁊ debeť ſibi ex ſua rōne remanet quocunqʒ alio dēpto. ſiue per poſſibile ſeu ꝑ impoſſibile. ergo dempto ſpirare: adhuc remanebit incōpoſſibilitas generationis paſſiue cū ſpirari paſſiuo. ❡ Tertium ē tale. Quecūqʒ aliquid nō eſt cā alicuius ſm rē: ſed hoc ē tantūmodo vt illud innoteſcat: illo dēpto ꝑ impoſſibile: pōt aliud remanere: alioquin ſi non remaneret eſſet cā illius ſm rē. ⁊ non ſolū ſm innoteſcentie rōnē. ſʒ generari ⁊ ſpirare nō eſt cā ſʒ rē: quare gnātio ⁊ ſpiratio paſſiue ſūpte ſunt incōpoſſibiles inuicē. qđ pʒ. q̄ꝛ qcqd cōpetit rei alicui in diuinis: cōpetit ſibi formalr̄ ex ſe: paſſiue aūt generationi. ⁊ paſſiue ſpirationi cōpetit incompoſſibilitas mutua ⁊ ita neceſſe eſt ꝙ oriať ex ꝓprijs eorū rōib᷒. ❡ Et iterū ſi ſpirare eſſet cā huiꝰ incōpoſſibilitatis: aut eſſet q̄ꝛ ſpirare ⁊ generari ſunt idē in filio: aut q̄ꝛ ſunt ſimul in eo: aut q̄ꝛ generari eſt p̄uiū ad ſpirare. non pōt poni p̄mū. nec 2^m. nec 3^m. q̄ꝛ eodē mō idē eſt ſpirare cū eſſentia in pſona filij. ⁊ ſimul eſt cū eſſentia. ⁊ ſpirare ſupponit eſſentiam in filio. ⁊ tn̄ non dat eſſentie incōicabilitatē reſpectu ſpūs ſcī: nec ꝙ eſſentia ⁊ ſpiratio paſſiua ſint incōpoſſibiles. ergo nec gnātionī paſſiue dabit ꝙ ſit incōpoſſis ſpiratiōi paſſiue. niſi ipſe hoc hēant formalr̄ ⁊ ex ſeipſis. Relinquiť ergo ꝙ ſpirare ſit cā ſolū vt inoteſcat incōpoſſibilitas iſta. vn̄ nō dicunť ſpirari ⁊ generari diſtingui ꝑ ſpirare realr̄. ſed tn̄ innoteſcunt. quare dēpto ſpirare: adhuc paſſiua gnātio ſpiritui ſcō repugnabit. ❡ Quartū ē tale. Quicqd eſt cā cāe eſt cā effectus. ſed ſm te cā incōpoſſibilitatis paſſiue gnātionis. ⁊ paſſiue ſpirationis eſt. q̄ꝛ iſta illā p̄exigit in ſuppoſito ꝓducere. Cauſa v̾o ꝙ iſta p̄exigat ⁊ illa p̄exigať eſt ex ſuis rōnibus formalibus. ergo iſte rōnes ſunt cā primaria incōpoſſibilitatis. dēpta ḡ cauſa 2ª: adhuc remanebit p̄ma. vn̄ dato ꝙ ſpiratū non ſit a generato. adhuc ſuis rōibus formalibus gnātio ⁊ ſpiratio paſſiue ſūpte erūt incōpoſſibiles. Hec ille. ❡ Ex iſtis aūt rn̄det ad p̄mam rōnē: ꝙ in falſo fundať.ſ. ꝙ oīs diſtinctio in diuinis ſit ꝑ relatiōes oppoſitas. ſʒ hn̄ verū eſt ꝙ oīs diſtinctio in diuinis fit per relationes incōpoſſibiles. ⁊ ita dicit debere intelligi dictū Anſelmi dicētis. (Et in diuinis oīa ⁊c̄.) Generatio aūt paſſiua. ⁊ ſpiratio paſſiua ſunt relationes incōpoſſibiles. ⁊ iō ſufficienter diſtinguerent filiū ⁊ ſpm̄ ſcm̄: poſito ꝙ in filio non eſſet ſpiratio actiua. ❡ Cōtra eandē ↄñam arguit ſic Sco. Quocūqʒ formaliter aliqd ↄſtituiť in eē. eodē diſtinguiť diſtinctione ↄueniente tali entitati. q̄ꝛ

Contra ratōnes Aure. d. ij. q. i. artī. ij.

Utrū ſuppoſito. q.ſ.ſ. a filio non procedat filius diſtinctus eſſet a ſpū ſcō.

Contra idē arg. Scot. d. ij. q. ij. contra ſanctū Tho.

codē eſt aliqd ens ⁊ vnum conueniens tali entitati: ⁊ ſi vnū.igiꝰ indiſtinctū in ſe:⁊ diſtinctū ab alijs: ſed filius ɔſtituiꝰ in eſſe ꝑſonali filiatione:igiꝰ ea formaliꝛ diſtinguiꝰ ab oī alia ꝑſona:igiꝰ circūſcripto per impoſſibile quocunqꝫ alio:⁊ maxime poſteriori filiatōe:remanebit filius diſtinctus ꝑſonaliꝛ a quacunqꝫ ꝑſona: aſſūptum pꝫ:qꝛ filius non ɔſtituiꝰ in eē perſonali ſpiratione actiua:qꝛ illa eſt cōis patri ⁊ filio:⁊ non ſunt in eo ꝓprietates poſitiue alie ꝙ̄ gnātio paſſio: ⁊ ſpiratio actio. ¶ Diceꝰ forte ꝙ formali ɔſtitutiuo nō diſtinguiꝰ aliqd a quocūqꝫ:ſed tm̄ ab illis:cū qbꝰ magis ɔuenit: ⁊ a qbus nō diſtinguiꝰ aliquo mō niſi illo formali:exēplū hō rōnalitate nō diſtinguiꝰ a lapide:ſed a ſpēbus aialis cū qbus maxime ɔuenit:⁊ in quo in paucissimis diſtigui vr̄ a lapide diſtinguiꝰ aialitate:qꝛ lapis eſt inaiatꝰ: que aialitas non eſt ɔſtitutiuū eius: ita dr̄ in ꝓpoſito ꝙ filius cū patre ɔuenit in ſpiratione actiua:⁊ in h̄ diſtinguiꝰ a ſpiritu ſcō: ꝓprio aūt ſuo formali.ſ. filiatiōe diſtinguiꝰ a pr̄e:cū quo ɔuenit in ſpiratione. ¶ Cōtra hoc arguiꝰ pmo. Qꝛ qōlibet hn̄s aliqd eē diſtinguiꝰ diſtinctione ɔueniente illi eſſe a quocūqꝫ alio ꝑ aliquid qd eſt de rōne eius inqꝫtū hꝫ tale eſſe:igiꝰ filius diſtinguiꝰ ꝑſonaliꝛ ꝑ aliqd:qd eſt de rōne eius inqꝫtū eſt perſona:ſpiratio aūt actiua non eſt de rōe eius:ſed filio iaꝫ poſito quaſi ꝓprietas aduenticia. ¶ Scdo. Qꝛ exēplū non eſt ad ꝓpoſitū:qꝛ ſi hō diſtinguiꝰ a lapide:non eſt per rōnale pmo:diſtinguiꝰ tm̄ per aliqd:qd eſt de eſſentia ſua:ita ꝙ incōueniens eſſet ipm ꝑ nihil:qd ē d eēntia ſua a lapide diſtingui:ſed tm̄ ꝑ ſenſibilitatē:igiꝰ eſt in ꝓpoſito ita. ¶ Tertio. Qꝛ ꝑ formale ɔſtitutiuū diſtiguiꝰ ɔſtitutū ab oī alio:etiam ſi per impoſſibile qdcūqꝫ aliud ab alio circūſcribaꝰ:qꝛ per illud diſtinguiꝰ pmo ⁊ adequate ab oī non tali:ſed qdcūqꝫ nō hn̄s formam illā ɔſtitutiuā eſt nō tale:igiꝰ ꝑ illā diſtiguiꝰ ab oī alio non hn̄te illā. ¶ Iſta rō declaraꝰ. Qꝛ licꝫ hō nō tm̄ ꝑ rōnale diſtinguaꝰ a lapide:ſed ēt ꝑ aialitatē: non ēt pmo diſtinguiꝰ ꝑ rōnalitatē.i.nō adequate: qꝛ tunc qdlibet diſtinctū a lapide eſſet rōnale:ſed adequate in genere corporis diſtinguiꝰ a lapide ꝑ aiatū: circūſcripto ꝑ itellectū ab hoīe quocūqꝫ alio a rōnalitate:per illud diſtiguiꝰ ſolū eēntialiꝛ a quocūqꝫ nō rōnali: ⁊ ita a lapide: qui eſt non rōnalis:nō igiꝰ tm̄ illud diſtinguit realiꝛ qd diſtinguit adequate:ſed ēt illud qd ſolū ſi poneretꝰ: eēt incōpoſſibile illi: a quo diſtinguit. ¶ Scdo ſic pncipaliter. Qꝛ ſi pr̄ per ipoſſibile nō ſpiraret: ſed filiꝰ: adhuc tm̄ pater pr̄nitate diſtingueretꝰ a filio ⁊ ſpū ſancto:ſicut pr̄nitate ɔſtituiꝰ in eſſe perſonali: igiꝰ ita i ꝓpoſito dato ꝙ filius non ſpiraret ſufficienter:diſtingueretꝰ a ſpū ſcō ⁊ a pr̄e per filiationē eius ɔſtitutiuā. ¶ Tertio ſic. Generatio diſtinguiꝰ a ſpiratione circūſcripto ꝑ ipoſſibile oī alio,a relatione gnātionis ⁊ ſpirationis:aut ſaltē circūſcripto hoc :ꝙ ſpiratio actiua eſt a filio: dū tm̄ ſtaret diſtinctio ꝓprioꝝ gnādi ⁊ ſpirandi: igiꝰ ⁊ quocūqꝫ tali circūſcripto ſtaret diſtictio filij ⁊ ſpūs ſci. ꝓbaꝰ ɔn̄a:qꝛ ipoſſibile eſt vnā ꝑſonā duabus ꝓductionibus totalibus accipe eſſe:nulla.n. ꝓductione accipit eſſe vl̄ diſtinctionē. qua ꝑ ipoſſibile circūſcripta non minꝰ acciperet eſſe:ſed in ꝓductione hac:⁊ illa acciperet eſſe cōplete vtraqꝫ:qꝛ vtraqꝫ eſſet ꝑfecta:igiꝰ vtralibet circūſcripta hēret eſſe ꝑ alterā cōpleteꝛ:⁊ ita neutra vel vtraqꝫ acciperet eſſe ɔplete. ¶ Quarto. Dictū Boetij nō iuuat. licet.n. relatio multiplicetꝛ:tm̄ non tātū a relatione oppoſita:ſed ēt a q̄libet relatione diſperata: cui formaliter non eſt idē:qꝛ ſicut in gnātione qualitatis albedo non ſolū diſtinguiꝰ ab altera qualitate ɔ̄ria: ſed ab oī alia diſpata:qꝛ albedo nō ē formaliꝛ dulcedo:nec odor:⁊ ſi alia diſperata eſſet ipoſis alteri diſpate in eodē ſuppoſito:nō tm̄ diſtingueretꝰ nā a nā: ſed reqreretꝰ diſtinctio ſuppoſitoꝝ:ita relatio diſpata diſtinguiꝰ ab oī relatione diſpata abſqꝫ aliqua alia icōpoſſibilitate : nec tm̄ hn̄t diſtinctionē:ſed incōpoſſibilē rōnē ſiue incompoſſibilitatē in eodē ſuppoſito. q̄les relationes diſpate accipiēdi nāmꝫ:qꝛ ꝑſona q̄ diſpatis modis acciperet nāꝫ nō vnico mō hēret nām. ¶ Sed iſtoꝝ rn̄ſiones nulle ſunt:nec ſuppoſitū Aureoli ē veꝝ:nec ꝓbatiōes adducte ꝓcedunt. ¶ Ad pmā.n. ꝓbationē negaꝰ minor:ſupra.n. ꝓbatū eſt rōnibꝰ ſci doctoris:ꝙ ſi ſpūs ſcūs non ꝓcederet a filio:nec eꝫ: ꝓceſſio vnius nullo mō diſtingueretꝰ a ꝓceſſiōe alterius. Et cū vult ꝓbare oppoſitū per dictū Anſelmi. Ad hoc dictū rn̄det ſcūs Tho. de potentia dei.q.io.arti.5.ad 2m. Inquit.n. (Illud qd dicit Anſel.ꝙ filiꝰ ⁊ ſpūs ſcūs ꝑ hoc ſolū ad inuicē diſtinguūtꝰ ꝙ diuerſo mō ꝓcedūt:eſt oīno veꝝ: ſed ſic oſtēſum eſt diuerſo mō ꝓcedere nō poſſent:niſi ſpūs ſcūs a filio eſſet:vn̄ remoto ꝙ ſpūs ſcūs ſit a filio:oīo diſtictio ſpūs ſcūs remoueꝰ a filio. Eſt aūt intētio Anſel.i lib.de ꝓceſſione ſpūs ſci prius ponere ea: in qbus nos ɔuenimus cū negātibus ſpm̄ ſcm̄ a filio eē: ꝑ q̄ dicūt ſpm̄ ſcm̄ a filio diſtingui:vn̄ vba pdicta Anſelmi ſunt magis diſputatiua ſuppoſitio ꝙ̄ veritatis diffinitio.) Hec ſcūs doctor in forma. ¶ Eandē rn̄ſionē ponit finaliꝛ pma pte.q.36.art.2.ad 7m. ¶ Ex qbus pꝫ: ꝙ ſi arguens dicta ſancti doctoris diligenter ⁊ ſimplici oculo ꝑlegiſſet:iſta argumenta nō tm̄ pōderaſſet. ¶ Ad 2m ꝓbationē illius ſuppoſiti dr̄ ad minorē: ꝙ ſpirare dat formaliꝛ ipſi gnāri incōpoſſibilitatē ad ſpirari. Et cū iferꝰ:ergo ſpirare ⁊ gnāri eēnt idē formaliꝛ:negaꝰ ɔn̄a: nec vꝫ ſicut iſta:hec albedo rōne huius ſubiecti:i quo eſt:hꝫ formaliꝛ incōpoſſibilitatē ad hoc:ꝙ ſit i alio ſubiecto:ergo albedo eſt idē formaliꝛ cū h̄ ſubiecto:⁊ multe alie iſtātie dari poſſent. ¶ Ad 3m negaꝰ minor. Spirare.n.eo ipſo ꝙ eſt in eodē ſuppoſito cū gnātione paſſiua dat illi incōpoſſibilitatē ad ſpirationē paſſiuā ſm rē:⁊ nō ſolū ſm innoteſcēte rōnē. Nec valet ꝓbatio pma:falſum eſt.n.ꝙ qcqd cōpetit alicui in diuinis:cōpetit formaliꝛ ei ex ſe. Nā ſpūs i diuinis eſt filis: ⁊ eiuſdē nāe cū ſpirante:qd tm̄ nō ɔuenit ſpiritui formaliꝛ ex ſe: hoc eſt inqꝫtū eſt ſpūs:vt alias dictū eſt. Nec ēt vꝫ 2a ꝓbatio:cū.n.dr̄. Si ſpirare ē cā huius icōpoſſibilitatis ⁊c. Dico ꝙ diuiſio eſt inſufficiens:non.n.ſpirare qd ē i filio cū gnāri eſt cā incōpoſſibilitatis ipſoꝝ.ſ.generari ⁊ ſpirari:qꝛ ſpiratio eſt idē realiter cū gnātione: nec qꝛ eſt i eodē ſuppoſito:nec qꝛ eſt poſterior ipſa generatōe paſſiua:ſed qꝛ eſt relatio ſm rōnē adueniens ſuppoſito ɔſtituto ꝑ gnātionē paſſiuā. ¶ Ex q̄ pꝫ:ꝙ inſtantia de diuina eēntia nulla eſt:quā tm̄ iſte tm̄ pōderat. Patet ēt ꝙ nulla eſt inſtantia:quā aliq faciūt de ſpiratiōe actiua:q̄ eſt cū gnātione actiua:dicūt.n.ꝙ nō eſt maior repugnātia vel incōpoſſibilitas:ꝙ filiatio ſtet cum ſpiratione actiua:⁊ cū oppoſito ſpirationis ꝙ̄ ꝙ ſpiratio actiua ſtet cū pr̄nitate ⁊ cū oppoſito pr̄nitatis:niſi aliō obſtet pter oppoſitionē:ſed ɔſtat ꝙ ſpiratio actiua ſtat cū pr̄nitate:⁊ cū oppoſito paternitatis.ſ.filiatione: ḡ filiatio pōt ſtare cū ſpiratione actiua:⁊ cū eius oppoſito ſi aliud nō obſtet niſi oppoſitio. Dico.n.ꝙ iſta inſtātia nulla eſt:qꝛ ꝙ ſpiratio actiua ſtet cū paternitate: ⁊ eiꝰ oppoſito cā eſt:qꝛ ſpiratio actiua non eſt ꝓprietas ꝑſonalis:nec ɔſtituit ſuppoſitū:aut ꝑſonā:ſed aduenit ſm rōnē ſuppoſito patris ɔſtituto in eſſe ꝑſonali ꝑ pr̄nitatē:⁊ iō non ſe hꝫ quaſi ꝓprietas indiuidualis ⁊ incōica

Quid ſit icō poſſibilitatis cauſa ſcdarū paſſiuaꝝ productionum.

billis:nō mlꝫ ergo ſi pōt ſtare cū pluribus pſonis: ⁊ cū
ꝓprietatibus pſonaꝝ oppoſitis:ſicut ēt in creatis ea:q̄
ſequunt̄ ſuppoſita ꝯſtituta pn̄t ſtare cū oppoſitis pn̄ci
pijs ſuppoſita indiuiduantib⁹:vt albedo ⁊ nigredo ſūt
in diuerſis ſuppoſitis:ſed filiatio vl' generatio paſſiua
conſtituit ſuppoſitū:⁊ hꝫ vicē pn̄cipij indiuiduantis p
ꝯn̄s:⁊ ideo nimiꝝ ſi ipſa incōicabilis exiſtens non ſtet
cum aliqbus oppoſitis:imo nec cū dilictis ſuppoſitis.
¶ Ad quartā totū ꝯcedit̄ vſqꝫ ad illud qđ infert̄.ſ.ꝙ
rōnes formales paſſiue gn̄ationis: ⁊ paſſiue ſpiratiōis
ſunt cā ſufficiens ſine alio incōpoſſibilitatis eaꝝ. Iſtō
enim non infert̄ bene:ſicut nec iſtud.ſ. pater ⁊ fili⁹ for/
maliter opponunt̄ relatiue ꝑ paternitatē ⁊ filiationeꝫ:
ita ꝙ paternitas ⁊ filiatio ſunt cā huius oppoſitionis:
ſed generare ⁊ gn̄ari ſūt cā:ꝙ pr̄ ⁊ filius hēant iſtas re/
lationes oppoſitas:q̄ ſunt paternitas ⁊ filiatio: ergo dē
ptis iſtis relationibus pr̄nitate.ſ.⁊ filiatione: adhuc pr̄
⁊ filius opponerent̄ relatiue:remanente cā p̄maria.ſ.
generare ⁊ gn̄ari.Cōſtat ꝙ ꝯn̄a nulla eſt:⁊ ꝓpoſitio in
Remota cauſa ſcđa remanet prima. in quo ordi. cauſaꝝ itelligat. qua fundat iſtā ꝯn̄am.ſ.remota cā ſcđa remanet pria:
intelligit̄ de cauſis efficientibus eſſentialr̄ ordinatis:
⁊ quo ad generalē influentiā ſolū:ſed loquendo đ cāis
alterius ordinis.ſ.efficiente ⁊ formali:⁊ non de duab⁹
efficientibus:vel de duabus formalibus nihil eſt ad ꝓ
poſitum:forma.n.ignis eſt cā caloris in igne:⁊ calor fa
cit ignem formalr̄ calidū:⁊ tn̄ cōſtat ꝙ remoto calore
nūq̄ꝫ forma ignis faceret ignē formaliter calidū.Ue/
rūtamen arguens vnū falſum p̄ſuppōit.ſ. ꝙ formalis
rō iſtaꝝ pceſſionum ſit cā ꝙ vna p̄exigat aliā: hui⁹.n.
oppoſitum dicimus.ſ.ꝙ q̄ vna iſtaꝝ preexigit aliam:
inde ſumit̄ formalis caꝝ rō:pceſſiones.n.cum nō di
ſtinguant̄ penes ſubiecta:in q̄bus ſunt loquendo in di
uinis:nec habeant in ſe aliquā oppoſitionē:opꝫ ꝙ for/
malis ratio diſtinctionis caꝝ ſumat̄ penes terminos:
vel penes principia.vt ſupra dictū eſt:non ergo forma
lis caꝝ rō eſt cā ꝙ vna p̄exigat aliam:vel ſe habeat q̄/
ſi pn̄cipiuꝫ alterius:ſed potius:q̄ vna caꝝ ꝯſtituit ſup
poſitum in quo eſt alia:vel ſe hꝫ quaſi pn̄cipium alte/
rius:inde ſumit̄ caꝝ formalis rō: arguēs ergo decept⁹
vr̄ in hoc:ꝙ de effectu facit cām ⁊ ecōtra.Sic ergo pꝫ:
ꝙ illud ſuppoſitū eſt falſum.¶ Rn̄ſio ēt quaꝫ dat ad
argumentū ſancti doctoris nulla eſt: nec gloſa Anſel/
mi:ꝓbatum eſt.n.ſupra ꝙ ille pceſſiones non pn̄t eſſe
plures in diuinis non ſolū incōpoſſibiles: niſi aliq̄ mō
ſit inter eas oppoſitio: nō ſic ꝙ pceſſiōes ſint adinuicē
relatōes oppoſite vt paternitas ⁊ filiatio:ſed ſic ꝙ ſunt
pceſſiones ſuppoſitoꝝ oppoſitoꝝ relatiōe originis. cu
iuſmodi ſunt filius ⁊ ſpūs ſanctus:q̄.ſ. filius opponit̄
ſpiritui ſcō per ſpirationem actiuā:que eſt relatio dire
cte oppoſita ſpirationi paſſiue.¶ Ad multa etiā ſupe/
Contra ſolutionem Aur. quib⁹ ad multa argumēta ſan. Tho. reſpondet. rius tacta rn̄det:ſed oēs ſue rn̄ſiones fundant̄ in h̄:ꝙ
ſpirari ⁊ generari ex ſuis rōnibus formalib⁹ di alio cir
cūſcripto ſunt incōpoſſibiles:⁊ non ſic ſpirare ⁊ gene/
rare:dicit.n.ꝙ maior eſt repugnantia inter pductiōes
paſſiuas q̄ꝫ actiuas:ſed iſtud ē ſupius improbatū. vbi
oſtenſum eſt:ꝙ nulla eſſet incōpoſſibilitas:⁊ diſtinctō
illaꝝ pceſſionū:niſi iter eas eēt ordo realis:⁊ ꝙ oīs di
ſtinctio reꝝ inmaterialiū eſt ꝓpter aliquā oppoſitio/
nem realē:nec vnq̄ꝫ iſte pceſſiones ex ſuis rōnib⁹ for/
malibus formaliter ſeipſis diſtinguerent̄: niſi ille rō/
nes haberent adinuicē aliqualiter oppoſitionē. ¶ Ad
multa ēt alia ſoluit fundans ſe in hoc:ꝙ non oīs diſti/
ctio in diuinis eſt formalr̄ per relationes oppoſitas: ſꝫ
ſufficit ꝙ ſint diſperate ⁊ incōpoſſibiles ex ſuis rōib⁹
formalibus:ſed hoc ꝯſimiliter iprobat̄ ſicut pcedēs:il
la.n.incōpoſſibilitas vel realis diſtinctio non pōt ꝓue
nire:niſi ex oppoſitione:pſertim q̄ ex formaliuꝫ rōnū
diſtinctione pceſſionū vel relationū filij ⁊ ſpūs ſci nū
q̄ꝫ pōt inferri inter filiū ⁊ ſpūm ſanctum. vel inter ꝓ/
ceſſiones coꝝ:aut relatiōes niſi formalis diſtinctio: ſꝫ
non realis:dicā.n.ꝙ iſte pceſſiones hn̄t idem pductū
ſm rem:ſed aliud ⁊ aliud ſm rōnem:⁊ pn̄t terminari
ad eandē pſonam ſm rem:ſed aliam ⁊ aliā ſm rōneꝫ:
⁊ ſic iſta ꝯn̄a eſt bona ſuppoſitis illis: inter que ꝯueni/
unt greci cū latinis.ſ.ꝙ ſpūs ſcūs nō diſtingueret̄ a fi/
lio:ſi non pcederet ab eo:⁊ ſic argumentū pmū ꝓ ꝯne
ſtat in vigore.¶ Ad 2m aūt argumentum ꝓ ꝯne dicit
Aureo.diceret̄ ꝙ filius ⁊ pater differunt: q̄ in patre ē
actiua ſpiratio: cui opponit̄ filiatio iſto modo:q̄ gene
ratio ⁊ ſpiratio ſunt ſimultanee pductiones:ita ꝙ vna
aliam non p̄ſupponit:ꝓpter qđ repugnat ſpirato ꝙ ge
neret:⁊ generato ꝙ ſpiret.¶ Sed iſta rn̄ſio apparet i/
poſſibilis.Licet.n.ille pductiones in diuīs ſint ſimul/
tanee quo ad durationē:tn̄ ſm noſtrum modū intelli
gendi vna p̄ſupponit aliā:⁊ ex ſuis rōnibus hn̄t:ꝙ pce
dens per generationē intellectus ſit principiū illi⁹ qđ
procedit per ſpirationē intellectualē:quare ſi greci ita
reſponderent:multū pteruirent niſi dicerent:ꝙ filius
non pcedit vt verbum intellectus:⁊ ſpūs ſcūs non vt
amor volūtatis.¶ Ad tertiū aūt argumentum ꝓ ꝯne
dicit Aureo.ꝙ eſt ineſſicax q̄ diceret̄ pari rōe: ꝙ pater
cōicat ſpiritui ſancto:ꝙ generaret filiū:ita vt pater ſo/
lus ſpiret ſpm̄ ſanctum:pater aūt ⁊ ſpiritus ſanctus ſil'
generent filium:non.n.repugnat ſpūi ſancto generare
rōne diuinitatis:nec q̄ pductus eſt:q̄ pductum gene
rare pōt: ſicut videmus in creatis: nec rōe ſpirationis:
q̄ nullam habitudinem hꝫ ad generationē.¶ Et ſi di
cat̄.ꝙ imo q̄ ſpiratio eſt a genito petit̄ illud qđ que/
rit̄ ⁊ ratio remanet ineſſicax.Hec ille in forma.¶ Sꝫ
apparet per p̄dicta. ꝙ rn̄ſio nulla eſt: dicet̄.n.ꝙ gene/
rare repugnat ſpiritui ſcō:q̄ ſꝫ ꝙ dicit ſanctus doctor
prima parte.q.37.arti.3.ad.3m.¶ Licet.n. in deo nō ſit
alius intellectus ⁊ voluntas:tn̄ de rōne intellect⁹ ⁊ vo/
luntatis eſt.ꝙ pceſſiones:q̄ ſunt ſm actionē vtriuſqꝫ
ſe habeant ſm quēdam ordinē:nō.n.eſt pceſſio amo/
ris niſi in ordine ad pceſſioneꝫ verbi:nihil.n.pōt ama
ri.niſi ſit in intellectu p̄conceptum.) Hec ille. In crea
tis ergo apparet manifeſte.ꝙ pceſſio amoris p̄ſuppo/
nit pceſſionem verbi:cū autem pducens non p̄ſuppo
nat pductum.apparet manifeſte:ꝙ cū ſpūs ſcūs p̄ſup
ponat verbum repugnat ei generare verbuꝫ illud qđ
p̄ſupponit. In diuinis aūt nō pōt eſſe aliud verbū rōe
que alias dicta fuit:⁊ ſic pꝫ ꝙ generare p̄mum verbū
repugnat in diuinis ſpūi ſancto:ac ꝑ hoc generare ver/
bum.cum non poſſit ibi eſſe 2m verbū.Qđ autem dixi
de p̄ſuppoſitione intelligo ſm rōnem.ſ.iſta productio
preſupponit illam:⁊ non de preſuppoſitione alia in di/
uinis loquendo. Et ſic terminatur primus articulus.
¶ Ad rationes Scoti reſpondebitur in ſcđo articulo
propter vicinitatem ad dicenda in eodem.

Quantū ad ſcđm articulū ſit p̄ma ꝯclo. Licet fi
lius diſtinguat̄ a ſpū ſcō ꝑ filiationem
ſm hr̄e ⁊ non hr̄e eandē ꝓprietatē:ſtat ꝙ per filiatio/
nem ſolū diſtinguit̄ a pr̄e ſm oppoſitionē relatiuam.
Iſtam ꝯclōnē ponit ⁊ ꝓbat ſanctus doctor.4° q̄dlibꝫ.
q.4.arti.2°.vbi ſic ait.(Hoc mō ſe hn̄t ꝓprietates pſo
nales in diuinis ad diſtinguendū pſonas:ſicut ſe hn̄t i
rebus nālibus forme ſubſtantiales ad diſtinguendas
ſpēs reꝝ:ſm tn̄ ꝙ a creaturis exempla ad deū aſſum/
pta:non oīno ſimilia ſunt. In rebus aūt nālibus diſtin
guitur

Per formã res nãles dupliciter ab inuicem diſtinguuntur.

gui᷑ aliquid per formã ſuam ab alio dupl'r. Uno mõ ſm directaȝ oppoſitionẽ forme ad formã: ⁊ hoc modo diſtingui᷑ vnaqueqȝ res nãlis ab oibus ſpeciebus ſui generis: que hñt formas oppoſitas ſm ꝙ genus diuiditur oppoſitis differentijs: ſicut Saphirus diſtinguitur ſua forma ab oibus alijs ſpẽbus lapidũ. Alio modo diſtingui᷑ res nãlis per ſuã formã ſm habere ⁊ nõ hr̃e: ⁊ hoc modo diſtingui᷑ ab oibus non habentib⁹ formã illam: ſicut ſaphirus per ſuam formã nãlem diſtinguitur non ſolũ ab alijs generibus lapiduȝ: ſed a ſpeciebus aialium ⁊ plantaꝝ: ſic ergo dicendũ eſt ꝙ filius ſua filiatione diſtingui᷑ a patre ſm oppoſitionẽ relatiuam ad paternitatẽ: ſed a ſpũ ſancto diſtingui᷑ filiatione ꝑ hoc: ꝙ ſpũs ſcũs non hȝ filiationẽ quã filius hȝ.) Hec ille in forma. ¶ Scða ꝯ̃ eſt iſta. Filiatio non põt eẽ p⁹ diſtinctionis rõ inter filium ⁊ ſpiritũ ſanctum: ſed ſpiratio actiua: que eſt in filio. ꝓba᷑ ꝯ̃ ꝑ ꝑmã pte ſui ꝑ ſãctum doctorem de potentia dei. q. 10. arti. 5. vt ſupra allegatũ extitit. Ait.n. ſic. Ueritas cuiuſlibȝ negatiue fũda᷑ ſupra veritatẽ affirmatiue: ſicut veritas huius negatiue: ethiops non eſt albus: funda᷑ ſupra veritatẽ huius: ethiops eſt niger: ⁊ ideo opȝ oẽm diñaȝ, que eſt per oppoſitionẽ affirmationis ⁊ negationis reduci in differentiam alicuius affirmatiue oppoſitionis: vnde nõ pt eſſe prima rõnis diſtinctio inter filiũ ⁊ ſpiritũ ſanctũ: ex hoc ꝙ filius eſt genitus non ſpiratus: ⁊ alius ſpirat⁹ non genitus: niſi ꝑintelliga᷑ inter generationẽ ⁊ ſpiranem inter filiũ ⁊ ſpiritum ſcm̃ diſtinctio ꝑ aliquaȝ oppoſitioneȝ duaꝝ affirmationũ.) Hec ille in for⁹. ¶ Ex quo nõ ſolũ pȝ prima pars ꝯ̃nis: ſed etiam ſcða. Ex quo enim prima diſtinctionis rõ inter filium ⁊ ſpũm ſcũȝ eſt per oppoſitionem duaꝝ affirmationũ: in filio autẽ non eſt aliqua affirmatio oppoſita affirmatiõi: que ſit in ſpiritu ſcõ niſi ſpiratio actiua. que opponi᷑ relatiue ſpirationi paſſiue: opȝ ꝙ primo diſtingua᷑ filius a ſpũ ſancto per ſpirationem actiuã: non aũt per filiationeȝ primo: qȝ illa non opponi᷑ affirmatiue alicui affirmationi. que ſit in ſpiritu ſctõ. ¶ Sed ꝯ̃ iſtam ſcðaȝ ꝯ̃nẽ arguit Aureol. vbi ſupra ꝑmo ſic. Illo nãqȝ perſona filij diſtingui᷑ ꝑſonal'r: a quo hȝ ꝙ ſit perſona: eadẽ.n. eſt differentia ꝯſtitutiua ſpẽi: ⁊ ꝯdiuiſiua ab alia ſpẽ infra idem genus: vt dicit Porphirius: ⁊ eſt notũ ꝑ ſe: ꝙ oẽs res in tali eſſe ꝯſtituit: in quali eſſe diſtinguit: naȝ ſi albedo diſtinguit qualitatiue albũ a nigro: dat eſſe qualitatiuum: ⁊ ſi diſtingueret ſubſtantial'r: daret eẽ ſubſtãtiale: qð ergo diſtinguit ꝑſonaliter: dat eſſe ꝑſonam: ſed ꝯſtat: ꝙ filius non eſt ꝑcile perſona per ſpirationẽ actiuam: tunc.n. filiatio eſſet extra perſonam filij: ⁊ ita nõ eſſet ꝓprietas perſonalis: qð eſt ꝯ̃ conceſſuȝ ab oibus: ergo ſpirare preciſe ſumptum non diſtinguit perſonaȝ filij a perſona ſpũs ſancti. ¶ Scðo ſic. Qñcũqȝ aliqð vnum ⁊ ſimplex diſtinguit ꝑſonaliter aliqd ab aliquo queccũqȝ diſtinguit ab illo vt vnam perſonam diſtinguit: ſi.n. eſt vnũ ſimplex diſtinguens perſonaliter cuicunqȝ dat eſſe diſtinctũ: dat qð ſit vnum ſimplex perſonaliter diſtinctũ: vnum aũt ſimplex perſonaliter diſtinctum: neceſſario eſt vna ſimplex perſona: alioquin ſi due: non eſſet vnum diſtinctũ perſonal'r: imo plures perſone ꝑſonal'r diſtincte. Sed ſpirare preciſe ſumptũ eſt vnũ ſimplex diſtinctũ: ergo ſi ꝑſonaliter diſtinguat filiũ a ſpiritu ſancto: ⁊ ſimiliter patrẽ: ſeqtur ꝙ pater ⁊ filius ſunt vna ſimplex perſona diſticta a ſpirare a ſpiritu ſancto: hoc autẽ ẽ erroneum: tũc.n. ex patre ⁊ filio conflare᷑ vna perſona: ⁊ rediret error Sabelli cõfundentis ⁊ cõmaſſantis perſonas. ergo impoſſibile eſt poni: ꝙ ſpirare preciſe ſumptũ diſtinguat ꝑſonam filij a perſona ſpũs ſancti in eẽ perſonali. ¶ Tertio ſic. Effectus formalis numera᷑ cum numeratiõne forme: vnde qȝ diuinitas eſt vna in tribus perſonis: tres ꝑſone ſunt vnus deus: ⁊ qȝ ſpirare eſt idẽ in pr̃e ⁊ filio: pater ⁊ filius ſunt vnus ſpirator: ſed ꝯſtat ꝙ pater ⁊ filius nõ ſunt vna perſona reſpectu ſpiritus ſancti: ſic ꝙ diſtingua᷑ ab eo tãꝗ̃ vna ꝑſona ab alia vna perſona: ergo nõ differunt ꝑciſe per ſpirare a perſona ſpũs ſancti: imo cuȝ hoc ꝙ per ſpirare diſtinguuntur: aliquid facit ex parte pr̃is paternitas: ⁊ filiatio ex parte filij. ¶ Quarto ſic. Impoſſibile ẽ vnaȝ ſimplicem ꝑſonam duobus perſonal'r diſtingui: ſicut vnum ſimplex quale impoſſibile eſt duabus qualitatibus diſtingui: ſi.n. ſunt due qualitates conſtituũt duo qualia: ⁊ ſimiliter ſi ſunt due perſonalitates: vel duo perſonalia: erunt due perſone: ſtãte ergo perſonalitate ſimpliciſſima neceſſe eſt: vt nõ ſint duo perſonaliter diſtincta: ſed perſona filij ẽ ſimpliciſſima: ergo non alia perſonalitate diſtingui᷑ a patre: ⁊ alia a ſpiritu ſancto: ſed eadem perſonalitate: ⁊ per conſequens toto eo: qð pertinet ad perſonalitatem filij diſtinguet᷑ a ſpiritu ſancto: non ergo per ſpirare preciſe. Hec ille in forma. ¶ Contra eandeȝ ꝯcluſionem arguit Grego. Sumo inquit ipſam ſpirationẽ ſm ſe vt ꝑcindit ab oi: qð eſt extra aiam: quocũqȝ modo ab ea diſtinctum: ſiue qð non eſt ipſa. Et quero an ſpiratio ſic ſumpta eſt filius: vel ꝑſona filij: aut non: ſi ſic ergo in filio non eſt aliquid ꝑter ipſam ſpirationem: ⁊ per cõſeqñs non eſt in ipſo aliquid aliud diſtinctiuum ipſius a ſpiritu ſancto ꝑter ſpirationem. Et ſimil'r ſeqtur: ꝙ ſi ſola ſpiratio circũſcribere᷑ non remaneret aliqd filij: qð aliquid conſtitueret cum eſſentia: aut aliquo alio: cui⁹ oppoſitum tu dicis: ⁊ pȝ ꝯñtia q̃ntum ad vtrũqȝ conſequens: qȝ ſi de᷑ oppoſitũ ꝯñtis. ſ. ꝙ aliqd remanet: aut ꝙ in ipſo filio ſit aliquid preter ſpirationem: ſequi᷑ ꝙ ipſa preciſe ſumpta non eſt filius: ⁊ ſi dici poſſet: ꝙ eſt aliquid filij. Si vero ſpiratio ſic ſumpta non eſt filius ipſe: ſeu perſona filij: aut ipſa eſt aliquid intrinſecum ſibi: ⁊ tunc ſeqtur ꝙ preter ipſam filius intrinſece includit aliquid aliud: qð non eſt ſpiratio: ⁊ per ꝯſequens filius non eſt oino ſimplex: qð eſt erroneũ: aut eſt aliqd extrinſecũ filio: ⁊ tunc cum nihil ſit in deo vt habens: aut informans: ipſa erit per ſe ſubſiſtens: ⁊ ꝑ cõſequẽs ſuppoſitum vnum vel plura: qðlibet autem ſuppoſituȝ in deo eſt perſona: ergo ipſa eſt q̃dam perſona diſticta a perſona filij: ⁊ eadem rõe erit diſtincta a perſona patris: ⁊ conſtat ꝙ ipſa non eſt perſona ſpiritus ſancti: ex quo ſequi᷑: ꝙ in diuinis ſunt quattuor perſone: qð eſt hereticum dicere. ¶ Scðo. Conſtat ꝙ filius eſt eque ſimplex vt filiatio: ⁊ ꝙ filiatio vt eſt ſermo de ea: nunc eſt ipſe filius: ⁊ filius eſt filiatio oi modo ſibi ideȝ: quo filiatio eſt eadẽ filiationi: ſed in ipſa filiatione nõ ſunt aliqua plura diſtincta: qbus diſtingua᷑ a ſpũ ſcõ: neqȝ quoꝝ aliquo ſolo circũſcripto aliud eorum remaneret cum eſſentia conſtituens aliquid diſtinctum a ſpiritu ſancto: ergo nec i filio ſunt aliqua plura talia diſticta. ¶ Ad ꝑmum iſtoꝝ quaſi in forma ridet ſanctus doctor. 5⁹ quolibet vbi ſupra allegatum eſt in prima concluſione. In pede.n. queſtionis facit illud argumẽtum. ⁊ dicit illius ſolutionẽ patere per reſponſionẽ ad argumentũ: que poſita eſt in prima ꝯ̃ne. Dico igitur: ꝙ lȝ filius diſtinguere᷑ ꝑſonal'r a ſpiritu ſancto per filiatõeȝ qua conſtitui᷑ in eſſe perſonali illo mõ diſtinctionis ꝗ eſt ſm habere: ⁊ non habere eandem formam: non tamen illo modo diſtinctionis: q eſt ſm directam oppo-

ſtionem ad formā:non.n.opʒ ꝙ per illud quo aliquid conſtituit̄ in eſſentia perſonali formaliter ⁊ ꝑmeua diſtinctione diſtinguat̄ a quocunqʒ diſtinguit̄ perſonaliter.nam ſortes conſtituit̄ in eſſe perſone per animaʒ rōnalem:⁊ tñ non per illaʒ diſtinguit̄ perſonalr̄ a Socrate:ſed per ſuam materiā ⁊ principia indiuiduantia. ❡ Uel pōt dici:ꝙ ſi oporteat idē eſſe ſʒ rē illud:qđ ꝑſonaliter diſtinguit:⁊ in eē ꝑſone ꝯſtituit in diuinis: ſʒ tñ aliā rōnē ꝯſtituit:⁊ ſm aliā diſtinguit: vnde eadem res eſt filiatio ⁊ ſpiratio:ſʒ vt ē filiatio ꝯſtituit filiū i eē perſonali:vt aūt eſt ſpiratio diſtinguit eū a ſpiritu ſcō. ❡ Ad ſcōm negat̄ aña.niſi ſit vnum incōicabile multis:ſi.n.illud ſit cōicabile multis:licet ea diſtinguat ab alio:non tñ oportet ꝙ ea diſtinguat vt vnum incōicabile:ſed forte,vt ſunt vnum in illo ſimplici : cuius exēplum eſt:nā anima itellectiua:que eſt forma ſimplex: diſtinguit diuerſa membra hominis a membris aſini: non tamen diſtinguit ea vt vnum membrū ſimplex indiuiſibile:ſed forte vt vnum aliquo mō: ⁊ hoc qꝛ aīa ē cōmunicabilis diuerſis mēbris eadem exiſtens. Sic i ꝓpoſito dico de ſpiratione actiua:que lʒ ſit ſimpliciſſima:non tamen eſt incōmunicabilis multis : imo eſt i filio ⁊ in patre:ideo pater ⁊ filius per illaʒ perſonaliter diſtinguunt̄ a ſpiritu ſancto non vt vna ꝑſona ab alia: ſed vt vnus ſpirator ab vno ſpirato: ⁊ eodem mō dico ad ꝓbationes quas ibidem adducit. ❡ Ad tertiuʒ negat̄ modus arguendi ſicut⁹ ⁊ iſte. Effectus formalis numerat̄ ſm numerationem forme:ſed conſtat ꝙ caro ⁊ os non ſunt idē mēbrum:ergo illud per qđ diſtinguuntur a membris aſini non eſt vnum.ſ.aīa itellectiua:poſito ꝙ eadem materia fuiſſet ꝑmo ſub forma aſini : ⁊ poſt ſub forma hoīs:tunc caro ⁊ os hoīs diſtinguerentur a carne aſini:non per ſuam materiam: qꝛ eadē eēt: ſed per formam intellectiuam: ⁊ tñ caro ⁊ os eēnt duo diſtincta a carne aſini:lʒ forma qua diſtinguerent̄ eēt vnica ſimplex. Et cauſa quare nō valet eſt:qꝛ male ſumitur ſub illa regula:deberet.n.ſic argui. Effectus formalis multiplicat̄ ſm multiplicationem forme:ſʒ pater ⁊ filius ſunt due perſone:ergo eſt duplex perſonalitas in eis:vel ſic:pater ⁊ filius ſunt duo diſtincti a ſpiritu ſancto:ergo eſt duplex diſtinctio:diſtinctio.n.eſt illa forma:cuius effectus formalis eſt diſtinctū:⁊ nō ſpiratio actiua:cuius effect⁹ formalis eſt ſpirator. ❡ Sciendum tñ:ꝙ illa regula hʒ verum ſolum qñ effectus formalis deſignat̄ per nomen ſubſtantiuū:qꝛ vt alias dictum eſt:tale nomen numerat̄ ſm numerationem forme deſignate:⁊ non aliter:ſed nomen adiectiuū qñqʒ numerat̄ non numerata forma deſignata:pʒ:nā pater ⁊ filius ſunt duo ſpirantes: ⁊ tamē ſpiratio eſt ſolū vnica:⁊ iō in ꝓpoſito lʒ ſpiratio ſit vnica:⁊ poſito ꝙ ei⁹ effectus formalis eſſet eſſe diſtinctū ꝑſonaliter a filio: non opʒ ꝙ illa nō numerata non numeret̄ effect⁹ formalis:cū deſignat̄ per nomen adiectiuū.ſ.diſtinctū. ❡ Ad quartuʒ conceditur ꝙ vna ſimplex perſona non pōt diſtingui perſonaliter per duo diſtincta re ⁊ rōne: ſed non eſt incōueniens:ꝙ vna ſimpliciſſima perſona puta pater paternitate diſtinguat̄ a filio:⁊ ſpiratione a ſpiritu ſancto:quequidem.ſ.paternitas ⁊ ſpiratio ſunt vnum re:ſed duo rōne.ſunt.n.due relatiōes ⁊ vna res vt alias forte dicet̄:tñ in argumento ſupponit : ꝙ nos ponamus in filio duas ꝑſonalitates vl̄ in patre: qđ nō eſt verū:lʒ.n.in patre ſint due relationes:tñ vna earuʒ non eſt ꝑſonalis.i.ꝑſonā ꝯſtituēs.ſ.ſpiratio:idē dico de filio. ❡ Ad rōnes Scoti factas ꝯ ꝑ^m articulū videt̄ h̄ in.2.arti.qꝛ tangūt vtrūqʒ. ❡ Ad ꝑmā igit̄ dico ꝯformiter ad ꝑdicta.ꝙ nō oʒ ꝯſtitutiuū diſtiguere ſuū ꝯſtitutū ab oī alio:niſi tali diſtōne: q̄ attēdit̄ ſm hēre: ⁊ nō hēre eandē formā:nō aūt tali diſtinctione : q̄ attendit̄ ſm ꝑmum diſtinctiuū:⁊ primā rōnem diſtinctiōis huius ab illo. Illa.n.non pōt eſſe ſm affirmationeʒ ⁊ negationem:qꝛ talis non reqrit duo extrema. ❡ Et per h̄ pʒ ad ꝑmam ⁊ ſcdaʒ replicam. ❡ Ad tertiaʒ dr̄ ſilr̄ ꝙ filius per ſuū formale ꝯſtitutiuuʒ diſtinguit̄ a ſpiritu ſancto:⁊ diſtingueret̄ circūſcripta per impoſſibile ſpiratione actiua a filio:ſed diſtinctio illa inter filium ⁊ ſpiritū ſcm̄ eſſet ſolū diſtinctio per affirmationē ⁊ negationē:⁊ entis ad non ens. Similitudo aūt ibi adducta de hoīe ⁊ lapide nulla eſt.qꝛ hō ⁊ lapis pñt diſtigui per dr̄as multiplices oppoſitas poſitiuas. Inter filiū aūt ⁊ ſpm̄ ſanctum non poſſet eſſe oppoſitio aliqua diſtinctionē cāns ſublata oppoſitione relatiua: vñ oporteret ꝙ ſola rōne diſtinguerent̄ : vel ſicut ens ⁊ nō ens: ſicut.n.ſupra in ꝑmo articu.deductū eſt:q̄ realr̄ diſtinguunt̄ :⁊ non ſunt vnius rōnis:opʒ diſtingui ſm oppoſitionem ꝑuationis ⁊ habitus:vel ſm oppoſitiones relatiuam:aut ꝯrā.nam diſtinctio ſm affirmationem ⁊ negationē non ſufficit:nec ēt diſtinctio diſperatoꝝ: alꝭ attributa realiter diſtiguerent̄. ❡ Ad 2^m ꝑncipale dr̄. ꝙ ſtante illa ypotheſi pater nullo mō diſtingueret̄ a ſpū ſancto:niſi per abſoluta ⁊ eſſentialiter: vel ſola rōne:vel ſicut ens ⁊ nō ens:adeo illa implicat ꝯdictionē. ❡ Ad tertiuʒ dico.ꝙ ſpiratio ⁊ generatio ex ſuis rōnibus circūſcriptis alijs diſtinguunt̄ rōne:non aūt realiter: vñ q̄tūcunqʒ intellectus ⁊ voluntas:q̄ ponit arguens principia elicitiua generatiōis ⁊ ꝓceſſionis diſtinguerent̄ rōne:vel ſaltem non realiter:ſed q̄libet illaꝝ ſit ab vno ſolo:nunq̄ʒ poterit ꝓbari diſtinctio illaꝝ eē maior q̄ʒ ſm rōnem.vt oſtendit ſcūs Tho.i.ſen.di.13. qꝛ diſtinctio rōis non pōt eſſe principiū diſtinctionis realis:nec ſilr̄ diſtinctio ex natura rei: cū principiū nū q̄ʒ ſit debilius ſuo ꝑncipiato:⁊ iō facta circūſcriptōe actiue ſpirationis a filio non eſſent ꝓceſſiōes realiter diſtincte:nec duo ꝓducti realiter diſtincti: ⁊ iō ꝓbatio q̄ ꝓcedit ex illa ſuppoſitione nulla eſt. ❡ Ad quartū dr̄ ꝙ dictuʒ Boetij iuuat.qꝛ non ſolum relationis oppoſitio diſtinguit ꝑſonas:imo ſola illa oppoſitio. Illud āt quod dr̄ ibi de diſperatis nihil vʒ:qꝛ diſtinctio diſperatoꝝ nō ſufficit ad realem diſtinctionē.niſi includat oppoſitionem aliquā priuatiōis ⁊ habitus aut ꝯrietatis: vnde exemplū de albedine ⁊ dulcedine nullū eſt: qꝛ lʒ ſint diſperate:tñ eaꝝ diſtictio reducit̄ ad oppoſitionem coloris ⁊ ſaporis:que ſunt due ſpēs ſubalterne oppoſitis differentijs ꝯſtitute: que opponunt̄ priuatiue. ❡ Ad ꝑmū Gregorij ꝯ ſcdam ꝯneʒ ſcdi articuli dicit̄. ꝙ ſpiratio actiua ſūpta ꝑciſe ab oī diſtictio ab ea extra intellectū eſt filius ⁊ ꝑſona filij. Et ad ꝯñaʒ ex hoc antecedente illataʒ dico:ꝙ in filio non eſt alia res realr̄ diſtincta:nec aliqđ diſtinctiuū filij ab aliqua perſona diſtinctū realiter a ſpiratione actiua. Similiter conceditur:ꝙ circūſcripta re:que eſt ſpiratio ab ipō filio nō remaneret aliqua res:que nunc ſit in filio. Sed oībus illis datis non habet̄ ꝙ ſpiratio actiua ꝯſtituat filiuʒ in eſſe ꝑſonali:aut ꝙ diſtinguat eū a patre:ſicut non ſeqt̄ in filio:non eſt alia res a diuina eēntia : ergo nec aliqđ diſtinctiuū eius ab alijs ꝑſonis remaneret eſſentia diuina ſublata:igit̄ eſſentia diuina diſtinguit filiū a pr̄e perſonaliter:vel igit̄ ꝯſtituit in eſſe ſuppoſitali:ſed ipa filiatio hoc facit:qꝛ lʒ non diſtinguat̄ extra intellectuʒ a diuina eſſentia:tñ diſtinguit̄ rōne: ⁊ h̄ ſufficit ad hoc ꝙ relatio ꝯſtituat ⁊ diſtinguat non aūt eſſentia: diſtinctio.n.

Alia intellec. diſtiguit mēbra diuerſa vt vnū aliquō a mēbris hu totum.

Quando verificat ꝙ effectus formales multiplicant̄ ad formaꝝ multipli.d.iiij.q.i. in reſpon.ar. cōtra primaꝫ cōcluſiones.

Diſtictio rōnis nec ex nā rei cāt realē diſtinctionē.

tio.n.ↄuenit relationi non ꝗtum ad ſuū eſſe: ſed ꝗtum ad ſuā rōnē:qua recipit oppoſitū. Similr in ꝓpoſito lȝ filiatio ⁊ ſpiratio ſint vna res:⁊ ꝗlibet ſit tota ꝑſona filij:nec vllo mō extra intellectū diſtinguant: tñ filiatio ↄſtituit pſonā:nō aūt ſpiratio:ſilr ſpiratio diſtiguit filiū a ſpū ſcō:non aūt filiatio ꝓprie loquēdo:immo ſi per intellectū illa res:ꝗ eſt nūc filiatio ⁊ ſpiratio perderet rōnē ſpirationis:⁊ remaneret in rōne filiationis non diſtingueret realiter filiū a ſpū ſancto: qꝛ nec ſolū numeraliter:nec ſpecifice:aut alio mō niſi ſola rōne:vt dictū eſt:⁊ā aūt nullitatis iſtaꝝ ↄñaꝝ eſt:qꝛ rela

In reſpōſione ad argumēta Scoti.

tio non diſtinguit vt ē res:imo hoc hȝ ex ſua rōe:ꝗtūcunqꝫ ergo aliqd idētificeꝛ ſibi ſm rem: ſi rōnes maneant diſtincte nō idētificate: ſemꝑ relatio ſua officia incōicabilr obſeruabit. ¶ Ad 2m dr. ꝙ lȝ filius ſit eq̄ ſimplex ⁊ indiuiſus realr ſicut filiatio: tñ qꝛ filiatio ſignificaꝛ ꝑ modū abſtracti ⁊ forme: filius aūt ↄcrete:⁊ vt hñs formā:cui non repugnat ex mō ſue ſignificationis hr̄e aliqd alterius rōnis a filiatione:iō in filiatiōe non querit illa pluralitas diſtinctoꝝ ſm rōnē:que ꝗritur in filio. Ipſa.n.non ſignificaꝛ vt ſuppoſitū: nec vt diſtinctū:nec vt hñs:ſed vt diſtinctiuū ⁊ ↄſtitutiuū: ⁊ iō in talibus ꝓceſſibus eſt fallacia accidētis: filius hȝ in ſe filiationē ⁊ ſpirationē:ſed filiatio eſt filius:ergo filiatio icludit in ſe filiationē ⁊ ſpirationē: vñ iſta argumēta nō ſunt niſi ſophiſmata apud antiquos theologos: per quoꝝ ſimilia fuit deceptus Porretanus: ⁊ ↄſimilr arguens: qui in multis:que ꝓprietates diuinas tangunt mentem ſequitur Porretani. Hoc pro ſcdo articulo.

Quantū ad tertiū articulū ſit prima ↄclō. Spiratio nullā perſonam diuinā ↄſtituit. probaꝛ ſic. Illud qđ eſt multis cōicabile non cōſtituit aliquid in eſſe incōicabili:ſed ſpiratio eſt cōicabilis multis:hoc eſt:ꝙ eſt cōis patri ⁊ filio: pſona aūt dicit quid incōicabile:cū ſit ſubſtantia indiuidua:ergo non cōſtituit filiū:nec patrem in eſſe pſonali:maior pȝ:qꝛ repugnantia eſt ꝙ aliqd habeat incōicabilitatē ꝑ illud: cui non repugnat incōicabilitas:imo ↄuenit cōicabilitas: ſicut ꝙ aliqd ſit nigrū formalr per illud:qđ eſt album vel albedo:minor nota eſt. ¶ Cōfirmaꝛ. Qꝛ ſi per ſpirationem actiuā pater ⁊ filius conſtituerenꝛ formalr in eſſe incōicabili ⁊ perſonali:non appareꝫ repugnātia qn ſint duo pr̄es in diuinis: vel qn pr̄ poſſit eſſe due pſone:vñ.n.veniet ſibi iſta icōicabilitas:nō.n.ex pte eēntie:cū illa ſit in tribus ſuppoſitis:nec ex pte ſpiratōis: qꝛ illa pōt eſſe in duobus. Iſtā ↄnēȝ ponit ſcūs doctor pmo ſen.di.33.q.i.arti.3o. Itē pa pte.q.32.arti.3.vbi dič ꝙ tm̄ ſunt tres notiōes pſonales.ſ.ↄſtituētes pſonas.ſ. paternitas filiatio ꝓceſſio. Item de potentia dei. q.10.

Contra pdicta arg. Aureo.di.ſ.ij. ppoſitione.iij. arti.iij.q.i.

arti.5.ad.12. ¶ Ex quo ſequiꝛ rñſio ad 3m ar.ſ.ꝙ ſpiratio actiua nō ↄſtituit ſpm̄ ſcm̄ ſed ſolū ꝓceſſio. ¶ Sȝ ↄ pdicta arguit Aureo.ꝑ ſic. Qñcūqꝫ aliqua ſic ſe hñt: ꝙ neutrū illoꝝ habeat ꝓpriā vnitatē: ſed fundant penitus eandē vnitatē:de neceſſitate fundant eandē pſonalitatē:ex quo.n.pſeitas tertij modi:ſiue per ſe vnitas eſt idē qđ pſonalitas: ſi ſit i nā itellectuali: vt determinatū eſt ſupra:ſi ſint aliqua nō hñtia vnitatē ꝑ ſe:quot ↄcurrunt ad fundandā vnitatē:tot ptinent intrinſece ad eandē pſonalitatem:ſed in filio nec eſſentia hȝ ꝑ ſe vnitatē:nec gnāri:nec ſpirare:nec ſpirari in ſpū ſcō:ſed fundant eandē vnitatē ⁊ vniunꝛ per oimodā indiſtinctionē:ſi.n.aliqđ iſtoꝝ haberet ꝓpriam vnitatē ⁊ pſeitatē tertij modi:ita vt caderet inter ea minima diſtinctio pōeret in numeꝝ:⁊ faceret aliquē numeꝝ pfectionis in pſona filij:nec filius eēt adeo ſimplex:ſicut eēntia:⁊ tolleret pdicatio iſtoꝝ de pſona:nec.n.filius eſſet gnāri aut ſpirare:aut eſſentia. qꝛ de nullo cōpoſito ex diſtinctis pdicaꝛ aliqđ ↄponentiū:ꝑ eo qꝛ talia habēt rōnem partis ⁊ non totius:ex quo qđlibȝ non dicit oia alia:ſed mutuo diſtinguunt vt hñtia ꝓpriā vnitatē: cū ergo hec oia ſint abſoluta circa pſonā filij:relinquiꝛ ꝙ nullū iſtoꝝ habeat ꝓpriam vnitatē:ſed ꝙ fundent eandē penit9:⁊ reſultet ex eis vna pſeitas ⁊ pſonalitas: ⁊ per ↄñs:ꝙ ↄcurrant intrinſece ad ↄſtitutionē vnius perſone:ita vt vnū ſine alijs non ſufficiat:nec duo ſine tertio. ¶ Scđo ſic. Illa dicunꝛ intrinſece ↄcurrere ad aliqd:quoꝝ collectio hȝ illđ ↄſtituere: ſed expſſe dicit Anſel.de ꝓceſſione ſpūs ſci ca.24. ꝙ tribus pſonis in diuinis cōe eſt dici ad duas relationes:pater.n. ad filium ⁊ ſpūm ſanctum:filius ad patrem ⁊ ſpiritū ſanctū qui eſt de patre ⁊ de illo:ſpūs ad patrē ⁊ filiū:qui eſt de vtroqꝫ:poſſidet ergo vnuſquiſqꝫ ſuas ꝓprietates: quarum collectio in alio non eſt eadem ad ſimilitudinem holum diuerſoꝝ:per hoc.n.holum diuerſe ſunt pſone. qꝛ vniuſcuiuſqꝫ ꝓprietatū collectio non eſt in alio eadeꝫ. Hec Anſel. Ubi pȝ:ꝙ collectio paſſiue gnātionis qua filius.ſ.referꝛ ad patrē:⁊ actiue ſpirationis:qua referꝛ ad ſpm̄ ſcm̄:ↄſtituit filij pſonalitatē ⁊ diſtinguit: relinquiꝛ ergo ſm eum:ꝙ oia ptineāt intrinſece ad filij perſonalitatē:⁊ eodē mō de ꝓprietatibus aliaꝝ perſonaꝝ reſpectu earūdē. ¶ Tertio ſic. Si pſonalitas filij intrinſece non includeret niſi eſſentiā ⁊ gnātionem paſſiuā:tunc actiua ſpiratio aſſiſteret pſone: ⁊ non ↄſtitueret eam:hoc aūt eſt erroneū:redit.n.error dicentiū ꝓprietates aſſiſtere pſonis:ergo ſpirare ptinet intrinſece per modū ↄſtituentis ad pſonalitatē filij: ⁊ ſilr ad ypoſtaſim patris. ¶ Quarto ſic. Augu. dicit primo de doctrina xpiana.ca.i.ꝙ res quibus fruendum eſt:ſunt pater:filius:⁊ ſpūs ſcūs:⁊ frequenter dicit ꝙ tota trinitate fruenduȝ eſt tanꝗ̄ imutabili bono: ⁊ ita nulla re fruendū eſt:qđ ſit extra pſonalitatē triū ſuppoſitoꝝ diuinoꝝ:ſed ipſo ſpirare fruendū eſt. In pſonis.n.adorari dȝ ꝓprietas ſm auctoritatē eccleſie:ſolū āt illđ adorandū eſt: qđ beatos nos facit:⁊ quo fruendū eſt: ergo ſpirare de neceſſitate includiꝛ intra filij ⁊ pr̄is pſonalitates. ¶ Quinto ſic. Si nō includaꝛ inter pſonalitatē patris ⁊ filij ſpiratio actiua:tunc eſt vnus ſingularis ꝑ ſe ⁊ diſcretus ſine ipſo ſpirare:hoc aūt eſt impoſſe. Tū qꝛ de illa re ſic ꝑ ſe ⁊ diſcreta non pdicabiꝛ res importata ꝑ ſpirare:nullū.n.adueniēs alicui diſtincto pdicabiꝛ de illo niſi denoīatiue. Tū qꝛ illud tale iportatum per ſpirare ipſa res eſt:cū ſit pductio realis:ꝑ quā realiter pduciꝛ ſpūs ſcūs:erit ergo res:qua vtendū eſt:⁊ ſic in filio erit ꝓpria pſonalitas:qua fruendū eſt:⁊ aliquid extr̄s extra eā:qua ēt fruendū eſt:⁊ ſm hoc erunt in eo due rōnes fruibilitatis:⁊ duo qbus fruēdū eſt:i ſpū ſcō aūt tm̄ mō vnū:qđ abſurdiſſimū eſt:relinquiꝛ ꝙ ſic ingrediaꝛ pſonalitatē filij: ꝙ nec poſſit diuinitas ⁊ filiatio pſcindi ab ipſa ſpiratione actiua:nec eȝ: ⁊ ꝑ cōſequens ↄſtituūt eādē pſeitatē ac pſonalitatē. ¶ Sexto ſic. Sicut ſe hȝ eſſentia ad pſonalitatē filij.ſic ſe hȝ ſpiratio actiua.cōicaꝛ.n.ſpiratio actiua ſimul ⁊ eodeȝ dem ordine cū eſſentia.non eſt.n.imaginandū ꝙ pus cōiceꝛ eſſentia.imo eodē ordine quo ad oēs pfectiōes ſimplr̄ cōicanꝛ cū eſſentia duobus.ſ.filio ⁊ ſpūi ſcō.eodē ordine:cū eſſe cōicaꝛ ſpiratio actiua filio. cōicaꝛ.n. ſibi qcqd eſt in patre.ad qđ nō hȝ oppoſitionē.non hȝ aūt oppoſitionē ad eſſentiā ſpiratio ꝓpter qđ ſimul ſibi cōicanꝛ eodem ordine.ſed ↄſtat ꝙ eſſentia ſibi cōicaꝛ non tanꝗ̄ aduenticiū pſonalitatis ſue.imo quaſi i-

traneũ ex quo cũ ꝓprietate pſone ↄſtituit. ergo ſic erit de ſpiratione. ↄcludẽdũ eſt ergo ex pdictis. ꝙ ſic ſe hȝ gnãre ad diuinitatẽ: ꝙ non põt pſcindi ab eo. nec econuerſo ꝓpter qđ ↄſtituunt q̃ꝺam per ſe vnitatẽ: que eſt perſonalitas patris: ita ſilr in filio ſe habent diuinitas ⁊ generari ⁊ ſpirare. Hec ille. ¶ Contra ↄnem illã arguit Grego. ꝓbando ꝙ filius non cõſtituat̃ in eſſe perſonali per filiationem: filius nõ conſtituit̃ in eſſe perſonali per filiuȝ: nec filiatio conſtituitur in aliquo eſſe ſiue pſonali: ſiue alio eſſe per filiationeȝ: ⁊ vliter nihil conſtituit̃ in aliquo eſſe per ſeipm̃ pmo: ergo filius nõ conſtituit̃ in eſſe perſonali per filiationem: añs notuȝ eſt. ꝓbatur ↄña ex eo q̇ filiatio nullo modo diſtinguitur a parte rei a filio: ſed eſt ſibi eadem adequate oĩbꝰ modis: quibus eſt eadẽ ſibypſi. ¶ Confirmat̃. Qꝛ oẽ qđ cõſtituit̃ in eſſe per aliqđ quocũqȝ modo diſtinguitur ab ipſo: nam conſtituens eſt aliquo mõ cã ↄſtituti: ſicut pȝ in oĩbus inducendo. ¶ Scđo. Filius eſt oĩno ſimplex ⁊ actus purus perſone ſubſiſtens: ergo non cõſtituit̃ in eſſe pſonali per aliquid formaliter: ſeu tanq̃ȝ formali cõſtitutiuo: añs eſt certũ: ⁊ ↄña ꝓbatur: qꝛ in eo ꝙ eſt ſimplex non cõſtituit̃ aliquo intrinſeco ſibi. ex eo vero q̇ eſt actus purus per nullum formale dãs ſibi eſſe conſtituit̃: ſicut forſitan qs diceret ꝙ mã conſtituit̃: ex eo quoqȝ ꝙ eſt per ſe ſubſiſtens non ↄſtituit̃ in eſſe per aliud tanq̃ȝ per mãm: ſicut aliquo mõ põt qs dicere ꝙ forma ↄſtituit̃ per mãm: qꝛ ſubſiſtit aliquo mõ per ipſam: vñ talia verba in ſua ꝓprietate penitus falſa ſunt: ⁊ ex falſa imaginatione ꝓcedunt qua. ſ. ſic loquentes imaginant̃: ꝙ eſſentia diuina ſit quaſi mã reſpectu filiatiõis ⁊ filiatio ſit forma eius: ⁊ ex vtraqȝ reſultat perſona cõpleta. Et ꝓpter hoc pſona ↄſtituitur formalr̃ in ſuo eſſe per filiationẽ: ſicut cõpoſitum ſubſtantiale dr̃ diſtingui formalr̃ in eſſe per ſuã formam ſubſtantialẽ: qđ vtiqȝ figmentũ oĩno remotũ eſt a perſona diuina: quapropter in deo nõ eſt eſtimandum eẽ aliqđ realiter ↄſtitutiuũ p aliqđ formaliter: nec aliqđ realr̃ formalr̃ ↄſtituens aliud: ſed qcqđ ibi eſt p ſeipȝ: ⁊ nullo alio formaliter eſt qcquid eſt. ¶ Ad primũ argumẽto ꝝ Aureoli rñdet̃. ⁊ negat̃ minor. dico. n. ꝙ eẽntia: ⁊ ſpiratio actiua: ⁊ filiatio non fundãt eandẽ vnitatem: ſic ꝙ ſint oĩno re ⁊ rõne vnũ. Concedo tñ ꝙ ſunt oĩno vnũ ſm rẽ: ſed ſunt multa ſm rõnem. Et cũ ꝓbatur ꝙ non: qꝛ ſi minima diſtinctio caderet ⁊c. negatur ↄña: non. n. ex diſtinctione rõnis inter eſſentiã: filiationẽ ⁊ ſpirationẽ ſeqtur ꝙ illa ponant in numeꝝ ſm reȝ ⁊ ſm rõnem. dicimus. n. ꝙ filiatio ⁊ ſpiratio ſunt due ꝓprietates ⁊ arguenſmet vtit̃ velit nolit iſto mõ loqñdi: dicit. n. ꝙ non eſt incõueniens plures ꝓprietates eẽ in patre vel filio q̃ȝ in ſpiritu ſcõ: ipſe ergo ponit in eadem perſona dualitatẽ: non ſeqtur etiam cõpoſitio in filio: nã nihil cõponit cũ alio ꝓpter pluralitatẽ rõnuȝ: nec in eſſe rõnis: ſed ſm eſſe reale: vt alias dictũ fuit: nec ſeqtur ẽt qn quodlibet illoꝝ poſſit de alio pdicari. ¶ Ad ſcđm dico. ꝙ Anſel. non dicit in illis verbis: ꝙ collectio ꝓprietatũ in pſona diuina eã cõſtituat: nec dicit hoc de pſona humana: ſed dicit ꝙ ꝓpter diuerſitatem taliũ ꝓprietatũ pſone humane diſtinguunt̃: ⁊ hoc dicit eſſe ſilr̃ in diuinis: qđ ↄcedimus: non tñ ſequitur ꝙ ſi filius per quãlibet ſui ꝓprietatẽ ab alio diſtinguit̃ ꝙ per quãlibet ꝓprietatẽ ↄſtituat̃: ſed in illa auctoritate arguẽs fert gladiũ Golie. Ibi. n. Anſel. ponit expſſe collectionẽ ꝓprietatũ in aliqua pſona diña: ergo ꝓprietates eiuſdẽ pſone inferunt in ea multiplicitatẽ rei vl̃ rõnis: ⁊ ↄñr non fundant oĩo eandẽ vnitatẽ. ¶ Ad tertium negat̃ ↄña. ꝙ. ſ. ſpiratio aſſiſteret diuine pſone: ⁊ eã eſt: qꝛ ſpiratio lȝ non ↄſtituat patrẽ: tñ eſt in patre: nec hȝ aliud eſſe cũ patre: cũ nõ inhereat: ſed ſubſiſtat. Iſte. n. vr̃ arguere ac ſi nos poneremus realẽ diſtinctõnem inter eſſentiã ⁊ ꝓprietates: vel inter proprietates eiuſdẽ pſone: vel inter pſonam ⁊ ꝓprietatem: qđ non facimus: illi aũt q ponebant relatiões aſſiſtere pſonis dicebãt eas differre a pſonis ſm rõnem ⁊ ſm eſſe: non aũt ſm rõnẽ ſolũ: vnde ſcũs doctor pmo ſen. di. 33. q. i. ar. 3. dicit. (Proprietates (inquit) ſunt in eſſentia ⁊ in pſonis: ſed diuerſimode: qꝛ in eſſentia ſunt p identitatem rei: ſed in pſonis ſicut in ſuppoſito: ſed diuerſimode ſm ꝙ aliqđ dr̃ ſuppoſituȝ alicuius nature duplr̃. ſ. vl̃ nature: per quã conſtituit̃: ſicut humanitas eſt i ſorte: ⁊ hoc mõ ꝓprietates pſonales ſunt in pſonis: vel ſicut illius qđ aduenit poſt eſſe ↄſtitutũ: ſicut albedo eſt in ſorte: ⁊ ita ſm intellectũ ꝓprietates nõ pſonales: vt inaſcibilitas ⁊ cõis ſpiratio ſunt in pſonis: nõ tñ ꝙ ſuppoſitũ ſit aliud ab eo qđ ineſt ſm rẽ: ſed ſm rõnẽ ↄcreti ⁊ abſtracti.) Hec ille ¶ [I]dẽ dic i pª pte. q. 40. ar. i. dicit. n. ꝙ in diuinis ꝓprietates pſonales ſunt idẽ pſonis ea rõne: qua in diuinis abſtractũ eſt idem cũ ↄcreto: ſed ꝓprietates non pſonales ſunt idẽ pſonis ea rõe qua oẽ illud qđ attribuit̃ deo eſt eius eẽntia. ¶ Ad q̃rtum dico. q̇ illud argumentũ ſolũ ꝓbat ꝙ ſpirare nõ ſit quarta res diſtincta a tribus pſonis: non aũt ꝙ ↄſtituat pſonam filij aut patris: nec ꝙ ſit itra pſonalitateȝ filij ſm intelligentie modũ: per illud. n. argumentũ ꝓbat ſcũs doctor primo ſen. diſ. 33. q. i. arti. i. q̇ relatio in diuinis ſit ipſa eſſentia ſm rẽ: cũ tñ ipſe ponat diſtictõnem inter eſſentiam ⁊ paternitatẽ. ¶ Ad qntuȝ dico. ꝙ non intellecta ſpiratione actiua: adhuc filius ⁊ pater intelligunt̃ eſſe ↄſtituti in eẽ pſonali: nec ſeqtur ꝙ filius non ſit ſpiratio: nec ꝙ ſpiratio ſit res: qua vtẽdũ: ſequerent̃ tñ illa: ſi poneremus: ꝙ ſpiratio actiua non cõſtitueret pſonã: nec eſſet idẽ relationi ↄſtituenti pſonã: qđ tñ nõ ponimus: nã lȝ ſpiratio non ↄſtituat p̃reȝ: tñ eſt eadẽ ſm rẽ p̃nitati: q̃ ↄſtituit patrẽ: ⁊ filiatiõi: q̃ ↄſtituit filiũ. ¶ Et cũ infert: q̇ ſi aliquo mõ diſtiguũtur filius ⁊ ſpiratio ſaltẽ ſm rõnẽ: tunc ſunt due rõnes fruibilitatis in filio. negat̃ ↄña: qꝛ nec p̃nitas: nec filiatio: nec ſpiratio dicit rõnẽ fruibilitatis: ſed ſũma bonitas: que eſt eadẽ tribus pſonis: vñ fruendũ eſt paternitate ſolũ inq̃ntũ eſt idẽ re qđ ſũma bõitas: differẽs rõne vt ponit ſcũs doctor pmo ſen. diſt. i. q. 2. arti. 2°. ad pmum ⁊ 2m. ⁊ 2ª 2e. q. 84. arti. i. ad 3m. ⁊ 3°. ſen. di. 9. q. i. arti. 3. q̃ſtiũcula. 2ª. ad pm. Falſum ergo ſupponit arguẽs: ꝙ ſpirationi inq̃ntũ ſpiratio vel p̃nitati: vt p̃nitas debeat̃ fruitio vel adoratio: qđ vr̃ ſapere errorem: qꝛ tũc eẽnt tria prima pncipia. ſ. tres ꝓprietates pſonales: q̃s nullus negat realiter diſtingui. ſi. n. filiationi ⁊ ſpirationi exiſtentibus diſtinctis due ſunt rõnes fruibilitatis: vr̃ ſentire arguens: ꝙ tribus ꝓprietatibus exiſtentibꝰ diſtinctis ſunt tres rõnes fruibilitatis. ¶ Ad ſextũ dr̃ ꝙ minor eſt falſa: non. n. eſſentia ↄſtituit pſonam in eẽ pſonali niſi quo ad illud qđ eſt vltiatũ in rõe pſone. ſ. incõicabile: vñ ſcũs doctor de potentia dei. q. 8. arti. 3. dicit. (Hoc nomen ypoſtaſis ſigt̃ ſubſtantiam indiuiduã. i. que non poteſt de pluribus pdicari: vnde genera ⁊ ſpẽs in pdicamento ſubſtantie: vt hõ ⁊ aĩal nõ poſſunt dici ypoſtaſes: qꝛ de pluribus pdicant̃. Sortes vero ⁊ Plato dicuntur ypoſtaſes. qꝛ predicantur de vno ſolo. ſi igitur in diuinis trinitas perſonarum non ſupponeretur. vt ponunt iudei ⁊ pagani non oporteret in diuinis aliud conſtitutiuum ⁊ diſtinctiuum ypoſtaſis

querere:

Contra eandẽ arg. Grego. di. ij. q. i. arti. i.

Diuerſimode ꝓprietates ſunt in eẽntia ⁊ in pſonis

Sũma bonitas tñ in deo rationẽ fruibilitatis dicit oppoſitũ aũt errorẽ ſapere videt.

querere.niſi ſolum eſſentiam diuinā.deus.n. ꝑ ſuā eſſentiam eſt aliquid indiuiſum in ſe:ꝛ ab oibus que nō ſunt deus diſtinctū:ſed qꝛ fides catholica ponit vnam eſſentiā in tribus perſonis:nō pōt intelligi diuina eſſentia vt diſtinctiua ꝛ ꝯſtitutiua ypoſtaſis in diuinis.diuinitate.n.intelligiꝰ ꝯſtitui deus qȝ eſt cōe tribus perſonis:ꝛ non vt ypoſtaſis incōicabilis. Et eadē rōne nihil quod dꝛ abſolute de deo pōt intelligi vt ꝯſtitutiuum ꝛ diſtinctiuū ypoſtaſis in diuinis:cū omnia que abſolute dicantur de deo ſignificentꝰ ꝑ modū eſſentie. opꝫ igiꝰ ponere diſtinctiuū ꝛ ꝯſtitutiuū ypoſtaſis in diuinis illud:qȝ primo inueniꝰ de pluribus non dicit: ſȝ vni ſoli conuenire.talia aūt ſunt duo.ſ.relatio ꝛ origo.) Hec ille.¶ Ad pᵐ Greg.ꝯ eandem ꝯcluſionem negaꝰ ꝯña: nec valet ꝓbatio:lȝ.n.filius ꝛ filiatio nō diſtinguanꝰ a parte rei.tñ diſtinguunꝰ ſm modū ſignificādi vt forma:ꝛ hñs formam:ꝛ ideo predicata contradictoria:que cōſequunꝰ ad hō diſtinctionē poſſunt de ipſis verificari. ſicut ponit ſcūs Tho.p̄ ſen.di.33.q.1.art.4.Et de potentia dei.q.8.arti.2.ad 7ᵐ:vt fuit latius diſcuſſum in 2ᵃ diſt.huius.lȝ.n.intellectus p̄dicet rem de re:tñ non predicat aliqd de aliquo:niſi mediāte cōceptu intellectus imo noia non ſignificāt rē niſi mediāte rōne intellectꝰ. ſic ergo vna rō hȝ repugnantiā vel diſparitatē ad aliā: lȝ eidem vna res correſpōdeat:ſicut rō finis ad rōnē p̄ncipij:ꝛ rō conſtitutiui rōni conſtituti:ꝛ rō forme ad rōnem hñtis formā.ſic ſilr de re ſub tali rōne intellectus aliquid affirmat:qȝ de eadem re ſub alia rōne negat. vñ ſanctus Tho.prima pte.q.39.ar.5ᵒ dicit.(Qꝛ ad veritatem locutionis non ſolū opꝫ conſiderare res ſignificatas:ſed ēt modum ſignificandi. vñ ſicut dicit ibidē lȝ eadem res ſignificetur his noibus deus:ꝛ diuinitas: tñ qꝛ diuinitas ſignificaꝰ vt forma abſtracta: iō oia q̄ ſunt ꝓpria perſonaꝝ:quibus adinuicē diſtinguunꝰ: vt generare:ſpirare:generari ꝛ ſpirari:ꝛ hō nō poſſunt attribui eſſentie:qꝛ ſignificareꝰ ꝙ eſſet diſtinctio in eēntia ſicut in ſuppoſitis.poſſunt aūt omnia talia p̄dicari de hoc noie deus:qꝛ ſignificat diuinam eſſentiam vt i habente. ꝛ ideo hȝ ex modo ſue ſignificationis ꝙ pōt ſupponere ꝑ perſona.ideo diciꝰ ꝙ deus eſt generans:ꝛ deus eſt genitus.Similiter.q.40.arti.1.ad 3ᵐ dicit. ꝙ participia ꝛ verba notionalia ſignificant actus notionales:actus aūt ſunt ſuppoſitoꝝ. ꝓprietates aūt nō ſignificanꝰ vt ſuppoſita:ſed vt forme ſuppoſitorū. ꝛ iō modus ſignificandi repugnat vt participia ꝛ verba notionalia de ꝓprietatibus p̄dicenꝰ). Hec ille.¶ Similiter.q.32.arti.2.ad 2ᵐ dicit ſic.(Notiones ſignificantur in diuinis non vt res:ſed vt quedā rōnes quibꝰ cognoſcanꝰ perſone. lȝ ipſe notiones vel relationes ſint realiter in deo:ꝛ ideo ea que hñt ordinem ad aliquem actū eſſentialem:vel perſonalē non poſſunt dici de notionibus:qꝛ hoc repugnat modo ſignificandi earū. vñ nō poſſumus dicere:ꝙ paternitas generet:vel creet:vꝉ ſit ſapiens:aut intelligēs. Ita in ꝓpoſito dico: ꝙ lȝ filꝰ ꝛ filiatio ſint idē extra intellectū:tñ qꝛ intellectus aliter ſignificat filiationē:ꝛ aliter ſignificat filiū:ideo aliqua p̄dicat de filio:que repugnāt mō ſignificādi: quo ſignificat filiationē:ꝛ ideo aliq̄ attribuit filio: q̄ negat de filiatiōe. hō aūt ſunt que ſignāt actū incōuenientē ſuppoſito vt ſubſiſtēti ꝛ diſtincto:ꝛ ecōtrario illa que repugnant ſuppoſito inq̄tū hō.nō aūt forme attribuit filiationi ꝛ negat a filio: vt ꝯſtituere:diſtinguere: veritas enim locutionis cōſurgit nō ſolū ex p̄ncipali ſignificato extremoꝝ.imo ex mō ſignificandi:ꝙ multū variat totale ſignificatū ꝓpoſitiōis q̄tū ad veritatē ꝛ falſitatem.¶ Ad ꝯfirmationē dico:ꝙ nō oē ꝯſtituens aliud diſtinguiꝰ realiter ab illo:niſi cōſtituat ꝑ modū ptis: non.n.eſt de rōne forme ꝙ differat ab eo:cuius eſt forma:imo vt dicit Ar.2ᵒ poſterio.(Aliqua cā eſt eadē rei cuius eſt cā):ꝛ intelligit formā: que eſt q̄dditas ſm Linconienſē.De rōne aūt forme eſt ꝯſtituere illō cuius eſt forma:ſicut humanitas in eſſe hominis:ꝛ diuinitas in eſſe dei:paternitas in eſſe p̄rietale aūt cōſtituere non eſt ꝓprie cāre:ſed eſſe illud: quo habēs eſt tale. ¶ Ad 2ᵐ negaꝰ ꝯña:niſi loquamur de formali conſtitutiuo inherente:qȝ eſt forma partis: aliquid.n. ſubſiſtens ꝛ ſimplex conſtitui pōt per formam ſubſiſtentē. lȝ non vt ſubſiſtens:ſed vt forma eſt. ¶ Et cū diciꝰ ꝙ ſimplex non ꝯſtituiꝰ aliquo intrinſeco ſibi:diciꝰ ꝙ aliqd pōt dici intrinſecū dupl̄r. vno mō tanq̄ pars q̄dditatis.alio mō tanq̄ tota q̄dditas:vel tanq̄ aliqd ꝯcurrens cū aliquo ad integrādū rōnem alterius: lȝ non ſit pars ſm rē ſed totū:tunc dico ꝙ ſimplex non hȝ aliqd intrinſecū p̄mo mō:ſed bñ ſcḋo mō. ꝛ hoc ponit ꝓbta. dicit.n.phs diſputans ꝯ Platonē 7ᵒ metaphi. pticula 57.ꝙ ſuba.i.q̄dditas cuiuſlibet eſt in eo cuius eſt.Cetera que dicit arguēs non ſunt niſi narrationes vel admirationes ſine ꝓbatione. De ꝯſtitutiōe aūt perſonaꝝ forte alias erit ſermo plixior. Nūc reſtat dicere ad rōnē in oppoſitū queſtionis.Dicit ſanctus doctor prima parte.q.36.arti.2ᵒ.ad 3ᵐ.(Spūm ſanctum non ꝓcedere a filio p̄mū fuit a Neſtorianis introductū:vt pꝫ in quodā ſymbolo Neſtorianoꝝ dānato in epheſina ſynodo: ꝛ hunc errorem ſecutus fuit Theodoricus neſtorius ꝛ plures poſt ipſum:inter quos ēt fuit Damaſcenus. Vñ in hoc eius ſnie non eſt ſtandum:lȝ a quibuſdam dicatur:ꝙ Damaſcenus ſicut non cōfiteꝰ ſpūm ſanctū eē a filio:ita ēt non negat ex vi illoꝝ verboꝝ). Hec ille in forma. Et hec de queſtione.

Diſtin. XII.

¶ Vtꝝ pꝛ ꝛ filius ſint vnū p̄nᵐ ſpūs ſcī. Qō I.

CIrca duodecimam diſtinctionē queritur. Vtrum pater ꝛ filius ſint vnum p̄ncipiū ſpiritus ſancti. Et arguiꝰ ꝙ non:qꝛ cum dꝛ pater ꝛ filius ſunt vnum p̄ncipiū ſpūs ſancti nō poteſt deſignari vnitas ꝑſonalis: qꝛ ſic pater ꝛ filius eſſent vna perſona:nec ēt vnitas ꝓprietatis:qꝛ ſi ꝓpter vnam ꝓprietatem pꝛ ꝛ filius ſunt vnū p̄ncipiū ſpūs ſancti:pari rōne ꝓpter duas ꝓprietates videꝰ pꝛ eſſe duo p̄ncipia filij ꝛ ſpūs ſcī:qȝ eſt icōueniēs: nō ergo pꝛ ꝛ filius ſunt vnū p̄nᵐ ſpūs ſcī.

In oppoſitū arguiꝰ ſic. Nā Aug.dicit in 6ᵒ de tri.ꝙ pꝛ ꝛ filius non ſunt duo p̄ncipia:ſed vnum p̄ncipium ſpūs ſancti.

In hac qōne erit vnicus articulus: ꝑ quo ſit p̄ᵃ ꝯcluſio:Qꝛ vtrūqȝ pꝛ ꝛ filius ſunt vnū p̄ncipiū ſpūs ſancti. Probaꝰ ſic iſta ꝯ ſm ſanctum Tho.p̄ᵃ pte.q.36.art.4.(Pꝛ (inquit) ꝛ filꝰ ſūt vnū i oibus:i qbꝰ nō diſtiguūt iter eos relatiōis oppoſitio:ſed in h qȝ ē eē p̄nᵐ ſpūs ſcī nō opponunꝰ relatiue:ſeqꝰ ꝙ pꝛ ꝛ filꝰ ſint vnū p̄nᵐ ſpūs ſcī.¶ Scḋo ſic. Noia ſubſtātiua recipiūt numerū a formis ſignatis. cū igiꝰ h nomē p̄nᵐ ſignificet ꝑ modū ſubſtātiui ꝓprietatē: recipit vnitatē vel plalitatē ab illa:ſicut igiꝰ pꝛ ꝛ filius ſūt deus vnus ꝓpter vnitatē forme ſignificate ꝑ hoc nomē deꝰ.ita ſunt vnū p̄nᵐ.ſ.ꝓpter vnitatē ꝓprietatis ſignificate i hoc noie p̄nᵐ que.ſ.eſt virtus ſpiratiua) ¶ Eandē ꝯcluſionē ponit p̄ ſen.di.29.q.1.art.4ᵒ.vbi ponit iſtas duas rationes.ꝛ ibi oñdit quō pꝛ ꝛ filius dicanꝰ vnū p̄ncipium ſpūs ſcī:nō ſolū ꝓpter vnitatem ꝓportionis: vel vnum

Quid ad veritatem locutionis requiratur.

modū ſpirādi.ſ.q2 quilibet ſe hꝫ ad ſpm̄ ſcm̄ vt ſpirās: ſm̄ hoc.n.poſſet dici vnū ſuppoſitū: q2 pr̄ τ filius ſm̄ vnitatē ꝓportionis ɔueniunt in rōne ſuppoſiti: nec ēt dicant̄ vnū pn̄m ꝓpter vnitatē nāe: q2 tunc ſpūs ſcūs nō excluderet̄ ab illa vnitate pncipij: ſicut nō excluditur ab vnitate nāe: ſed dicant̄ vnū pncipiū ſpūs ſancti ꝓpter vnitatē notionis: quā importat hoc nomē principiū. ❡ Scda ɔclo eſt. Qȝ iſta vno mō eſt ɔcedēda: τ alio mō non. ſ.pr̄ τ filius ſunt idē pncipiū ſpūs ſancti. vñ ſanct⁹ doctor ibidē ad 3m̄ dic̄. (Nō ɔcedit̄ cōiter qȝ ſint idē pncipiū ſpūs ſanctū: q2 rōne articulatiōis ſcludit̄ vnitas ſuppoſiti: ſicut τ ſupra magiſter dicit: qȝ deus nō genuit aliū deū: nec ſe deū: gdā tn̄ dicunt: qȝ fili⁹ τ pr̄ ſunt idē deus: eo qȝ ly idē eſt adiectiuū: τ nō ponit idētitatē abſolutā: ſed reſpectu eius: cui adiūgit̄: τ ſm̄ hoc pōt ɔcedi: qȝ ſunt idē pncipiū ſpūs ſci.) Hec ille. ❡ Tertia ɔ̈ eſt. Qȝ lȝ pr̄ τ filius ſint duo ſpirātes: nō tn̄ duo ſpiratores. Iſtā ɔ̈nem ponit ipſe pma pte.q.36.ar. 4°.ad vltimū argumētū: τ ꝓbat ſic. (Spirās (ingt) ē adiectiuū: τ ſpirator ſubſtātiuū: τ iō nō poſſumus dicere: qȝ pr̄ τ filius ſunt duo ſpirātes ꝓpter vnā ſpirationē. nā adiectiua noīa hñt numeꝝ a ſuppoſitis: ſubſtātiua vō a ſeipſis ſm̄ formā ſignificatā. Qd vō dicit Hila. qȝ ſpūs ſanctus a pr̄e τ filio auctoribus eſt: exponēdū eſt qȝ ponit̄ ſubſtātiuū ꝓ adiectiuo). Hec ille. ❡ Sciēdū tn̄ qȝ p̊ ſen.diſt.xi.q.i.arti.4.tenuit oppoſitū i h̄ ſecut⁹ alioꝝ opinionē: quā ēt recitat pma pte ibidē. Dicit.n.i p̊ ſen. qȝ pr̄ τ filius ſunt plures ſpirātes. τ plures ſpiratores. vñ in pma pte vbi ſupra ſic ait. (Quidā (ingt ipſe) dicūt: qȝ pr̄ τ filius: lȝ ſint vnū pncipiū ſpūs ſancti: ſūt tn̄ duo ſpiratores ꝓpter diſtinctionē ſuppoſitoꝝ: ſicut duo ſpirātes: q2 actus referunt̄ ad ſuppoſita: nec eſt eadē rō de hoc noīe creator: q2 ſpūs ſanctus ꝓcedit a pr̄e τ filio: vt ſunt pſone diſtincte: creatura aūt ꝓcedit a tribus pſonis: nō vt ſunt pſone diſtincte: ſed vt ſunt vnū in eſſentia. Sed melius dicendū vr̄: qȝ q2 ſpirās eſt adiectiuū: τ ſpirator ſubſtātiuū τc̄. vt ſupra dixi.) ❡ Idē in ſnīa ponit p̊mo ſen. vbi ſupra. Tenendo aūt illā opinionē diceret̄ ad regulā de noībus ſubſtantiuis: qȝ qñ nomē ſubſtantiuū ſignificat formā: que eſt actus. i. operatio: tūc nō ſolū recipit numeꝝ a forma illa: ſed a ſuppoſitis. Sed iſta gloſa nō vr̄ ſufficere nec effugere: q2 poſſent dici plures creantes: nec dr̄ia q̄ data eſt inter illa noīa creator τ ſpirator vr̄ ſufficere. ❡ Quarta ɔclo eſt. Qȝ ſpūs ſanctus ꝓcedit a patre τ filio inq̄ntū ſunt vnū: τ inq̄ntum ſunt ples. Iſtā ɔclōnē ponit ſcūs Tho. p̊ ſen.di.xi.q.i.artic.2°. Ait.n.ſic. (Ois actus refert̄ ad duo originalr̄. ſ.ad agētē. τ ad pncipiū actionis: agens aūt eſt ipm̄ ſuppoſitū: vt hō vel ignis: τ pncipiū actiōis eſt forma in ipſo vel ſubalis vel accn̄talis. Dico ğ qȝ ly inq̄ntū pōt dicere ɔdōnē agētis vel pncipiū actionis: ſi dicat ɔdōnem agētis vel opantis: ſic ꝓcedit ſpūs ſcūs a pr̄e τ filio inq̄ntū ſunt plures: τ inq̄ntū ſunt diſtincte pſone: q2 ab eis plurib⁹ τ diſtinctis ꝓcedit. Si aūt dicat ɔdōnē pncipij actiōis: ſic dico qȝ ꝓcedit ab eis inq̄ntū ſunt vnū. cū.n. vna operatio nō ſit niſi ab vno pncipio. opȝ aliqd eſſe vnū in pr̄e τ filio: qd eſt pncipium huius actus: qui eſt ſpirare ğ eſt vnus τ ſimplex: quo vna ſimplex perſona ſpūs ſancti procedit.) Hec ille in forma. ❡ Eandē cōcluſionē cū ꝓbatione ponit pma pte.q.36. arti.4°.ad p̊m. dicit enim ſic. (Si attendat̄ virtus ſpiratiua ſpūs ſanctus ꝓcedit a pr̄e τ filio inq̄ntū ſūt vnū in virtute ſpiratiua: q̄ quodāmodo ſignificat nām cuȝ ꝓprietate: nec eſt inconueniens vnā ꝓprietatē eſſe in duobus ſuppoſitis: quoꝝ eſt vna nā. Si vero ɔſiderem

Sco.diſt.13. q.i.dic̄ qȝ nullo mō vt ples
Aur.diſ.12. dicit qȝ neqȝ vt vnū: neqȝ vt ples ſi ly vt reduplicat formale pncipiū ſpirandi.
Durā.di.12. art.viii. dicit qȝ vnitas et pluralitas ſibi accidit: q2 ſpirare vel actus nō reſpicit niſi principium ꝓducti uum in ꝓducente.
Henri.lȝ qȝ nō pōt eē niſi inter duos. τ iō concordia eſt de ratiōe ſpiratiui: τ mutuitas ſimiliter.

tur ſuppoſita ſpirationis: ſic ſpūs ſanctus ꝓcedit a pr̄e τ filio vt ſūt plures. ꝓcedit.n. ab eis vt amor mutuus duoꝝ). ❡ Sed ɔ̈ primas tres ɔ̈nes arguit Aureolus i pͥa diſtinctione. dicit.n. qȝ lȝ iſta opinio veꝝ dicat. ſ. qȝ noīa ſubſtātiua huiuſmodi ſunt ſpirator: τ principiū: τ hō recipiant numeꝝ: vel vnitatē a forma ſignificata noīa aūt adiectiua recipiāt numeꝝ a ſuppoſitis: tn̄ iſte modus dicendi eſt inſufficiens τ nimis ſuperficialis: nec.n. reddit cām: quare ſic ē qȝ adiectiua numerentur ſm̄ ſuppoſita: ſubſtātiua vero ſm̄ formā ſigtatam: immo magis oppoſitū videretur. Tū q2 adiectiuū ſignificat ſolā formā ſine ſuppoſito. albū.n. ſignificat ſolā q̄litatē. ſubſtātiuū aūt vtpote albedo ſignificat formaȝ ꝑ modū ſuppoſiti. Tū q2 determinatio ponit ſuū ſignificatū circa ꝓpriū determinabile: τ ꝑ ɔn̄s cū dr̄ duo ſpirantes ſpiratio ſignificata deberet pluraſicari vt videtur. Tum q2 non ſolū noīa adiectiua: imo verba τ participia numerant̄ ſm̄ ſuppoſita. imo opȝ qȝ generalis regula aſſignetur. Hec ille. ❡ In ſecūdo loco arguit ɔ̈ quartam ɔ̈nem. primo ſic. In diuinis non eſt aliq̄ potentia elicitiua actus ſpirādi. ergo nec aliquod formale principiū ſpirationis: τ ɔ̈ter falſum eſt: qȝ pater τ filius ſpirent inq̄ntū vnum. ſi ly inq̄ntum dicat ɔditionē pncipij actionis. ɔn̄a eſt bona. an̄s dicit ſe ꝓbaſſe qñ ꝓbauit: qȝ reſpectu actus generandi non eſt aliqua potētia elicitiua. ❡ Scdo ad idem. Unitas τ pluralitas ſunt extra conceptum cuiuſlibet entis ſaltē rōne negationis ɔnotate. ğ vnitas vel pluralitas nō dicūt formalem rōnem: qua pater τ filius ꝓducunt: cū illa rō non poſſit eſſe quid negatiuum. ❡ Tertio ſic. Solus pater eſt ſufficiens ſpirator: τ ſilr̄ ſolus filius. vñ accidit pr̄i inq̄ntum ſpirat: qȝ ſibi in ſpirando filius ſit vnus: vel ab eo diſtinctus. ergo illa vnitas: vel pluralitas: vel mutuitas nihil facit ad ſpirationeȝ. ❡ Quarto ſic. Spiratio ſm̄ ſe totā eſt in patre: τ ſm̄ ſe totam in filio: nec aliqd pertinens ad eam capit in filio: qd nō habuit in patre. ergo ɔcordia non eſt de rōne huius principij. ❡ Quinto ſic. Actus ſimpliciſſimus in quocunqȝ eſt ſufficienter: eſt totaliter τ ꝑfecte: q2 ſi non totaliter ſed ſm̄ aliqd ſui: iā non eſt oīno ſimplex: ſed ſpirare eſt actus ſimpliciſſimus habens ꝓ formali termino perſonam ſimplicem ſpūs ſancti. ğ cum ſit in patre τ in filio eſt in quolibȝ τ totaliter τ perfecte. ❡ Sexto. Si ſpirare nō eēt totaliter in pr̄e: tūc filius nō acciperet ſpirare a pr̄e: immo aliquid pertinēs ad ſpirare haberet a ſe. ſed Aug⁹ dicit.15. de trinitate τ homel.99. qȝ filius a quo habȝ vt ſit eius: ab illo vtiqȝ hȝ vt de ipo ꝓcedat ſpūs ſcūs: τ vt de illo ſpūs ꝓcedat: ſicut ꝓcedit a pr̄e: ab ipſo vtiqȝ hēt patre. ergo ſpirare eſt totaliter in patre: nec aliqd accipit in filio ſpirare: qd non hēret in pr̄e. ❡ Septimo ſic. Sicut ſe hȝ diuinitas ad pr̄em τ filiū: ſic ſuo mō ſe hȝ ſpirare: cōicat̄.n. ſpirare q2 cōicat̄ eſſentia: τ eodē ordine quo eſſentia: ꝓpter hoc qȝ in filio non eſt repugnantia ad ſpirare: ſicut nec ad eſſentiam: ſed cōſtat qȝ eſſentia diuinitatis ſic ē in patre τ filio: qd eſt perfectiſſime in vtroqȝ: nec accipit aliquid ptinens ad ſuam ꝑfectioneȝ in vno magis q̄ȝ in alio. ergo τ ſpirare erit totaliter τ ꝑfectiſſime in vtroqȝ. ❡ Octauo ſic. Si ſpiratio aliquā diuerſitatem habeat put exiſtit in filio: τ put exiſtit in patre. hoc erit q2 vt in pr̄e eſt quedam tendentia a pr̄e in filium: qñ vero in filio eſt econtra. Sȝ h̄ nullā diuerſitatem facit: non.n. eſt imaginandū qȝ pr̄ amet: τ filius reamet: τ qȝ pr̄ vi amoris ipellat̄ ad filiū: τ fili⁹ rurſum ipulſu ꝓprio ferat̄ ad pr̄em: ſm̄ hoc.n. eſſent diuerſi impulſus: τ diuerſi amores. ğ ſpiratio vt in patre

τ in filio

ꝛin filio nullam hʒ diuerſitatẽ:ſed pr̃ ꝛ filius hñt eun-
dem impulſum amoꝛis:ꝛ eãdẽ emiſſionẽ ſpũs.ꝛ ita eã
dẽ ſpirationẽ. Nec ſunt ibi diuerſe tendẽtie:quaꝝ vna
incipiat a pr̃e ꝛ reflectat̃ in filiũ.ꝛ alia incipiat i filio/ꝛ
reflectat̃ in pr̃em:etiã ſm rõnem ꝛ modũ intelligẽdi:
ĩmo eſt vna ꝛ vniformis tendẽtia:ꝛ ꝯñr vniformis ſpi
ratio. Per iſta quiqʒ argumẽta vltima vult ꝓbare Au
reolus:ꝙ mutuitas vel ꝯcoꝛdia non eſt de rõne ſpira-
tionis actiue. ¶ Cõtra 4^am^ ꝯclõnẽ arguit Henric⁹

Cõtra eãdẽ q̃rtã ar. Hẽ- ricus i ſũma ar.54.

ꝓbãdo ꝙ volũtas vt eſt pr̃is in ſolo pr̃e: vel in ſolo filio
nõ eſt ſufficiens ꝓductiuũ ſpũs ſancti:ſed put eſt i duo
bus:ita ꝙ voluntas vt concoꝛs ſic eſt principium ꝙ cõ
coꝛdia eſt de rõne ipſius:cõcoꝛdia aũt voluntatis eſſe
non põt niſi ſit in duob⁹ad minus. ꝓpter qḋ pr̃ ꝛ filius
vt cõcoꝛdes in volũtate ſpirãt ſpũm ſcm̃. ¶ Qꝫ g̃ cõcoꝛ-
dia ſit de rõne foꝛmali ꝑncipij ꝓductiui arguit ſic pri-
mo. Illud qḋ emanat vt nexus:ꝛ vt vinculũ. ac duoꝝ
cõis vr̃ emanare a duobus: vt duo ſunt.nã ſi nõ a duo
bus vt duoꝛũ non erit nexus:ꝛ vinculũ ex ſua ratione.
vinculũ.n.ad minus dualitatẽ requirit. Sed Aug. dic̃
7° de trinitate cap.5°.ꝙ ſpũs ſanctus eſt vnitas ꝛ ſcti
tas amboꝝ.ſ.patris ꝛ filij:quo vterqʒ cõiũg̃it:ꝛ ſeruãt
vnitatẽ ſpũs in vinculo pacis. Et ibidem dr̃:ꝙ eſt cõis
ſubſtantialis vtriqʒ ꝛ coeterna.g̃ vr̃ ꝙ emanet a duo-
bus inq̃ntũ duo ſunt. ¶ Scḋo. Spũs ſanctus emanat
per modũ amoꝛis perfectiſſimi: ꝛ perfectiſſime chari-
tatis.ſʒ Gregoꝛius dicit i homel.ꝙ minus q̃ꝫ iter duos
charitas haberi nõ poteſt.g̃ ſpũs ſanctus a duob⁹ ema
nat inq̃ntum duo ſunt.aliter non eſſet ꝑfecta charitas.
¶ Tertio. Licet amoꝛ complacẽtie poſſit eſſe eiuſdẽ
ad ſe.nõ tñ amoꝛ incentiuus ꝛ çelatiuus:qꝛ idem nõ di
citur çelare ſeipſum:ſed ſpũs ſanctus ꝓcedit vt amoꝛ i
centiuus.ergo ꝓcedit a duobus. ¶ Quarto. Spũs ſan
ctus eſt amoꝛ pr̃is in filium obiectiue:ꝛ filij in pr̃eʒ.vt
dicit Hiero.ſuper pſal^m^.ſed talis amoꝛ qui eſt ab vno
ꝛ ꝓcedit in aliũ nõ põt eſſe niſi ex duobus vt duo ſunt.
igit̃. ¶ Cõfirmat̃. Qꝛ Damaſ.dicit lib. p° ca.10.ꝙ ſpi-
ritus ſanctus a pr̃e ꝓcedit:ꝛ in filio regeſcit: qḋ eſſe nõ
poſſet:niſi eẽnt duo diſtincti. Hoc Ricardus dicit 3° d̃
trinitate.ca.11.ꝙ vbi pluralitas perſonaꝝ deeſt: chari-
tas oĩno eſſe non poteſt.ꝛ freq̃nter dicit in primo lib.ꝙ
amoꝛis mutuitas requirit̃ ad perfectũ amoꝛeʒ:ſed ſpi-
ritus ſanctus ꝓcedit ex ꝑfecto amoꝛe.igit̃ vt videtur
ſpiritus ſanctus ꝓcedit ex amoꝛe mutuo.ita ꝙ mutui-
tas includitur in ratione principij ſpiratiui. ¶ Contra
aliã partem eiuſdẽ cõcluſionis arguit Scotus ꝓbãdo

Cõtra eãdẽ Scot⁹.d.12. q.prima.

ꝙ nullo modo pater ꝛ filius ſpirent inq̃ntum pſes: nec
mutuitas:aut concoꝛdia ſit aliquo modo de rõne prin
cipij productiui ſpũs ſancti. ¶ Arguit igit̃ p° ſic. Pater
nãqʒ in illo prioꝛi originis:quo precedit filium hʒ per-
fectionem ſimpliciter.ſed voluntas pertinet ad perfe
ctionem ſimpliciter.ergo pater hʒ voluntatem ſufficiẽ
tem ꝛ fecundam in illo prioꝛi:quo filiũ precedit. tunc
aũt non eſt ꝯcoꝛdia vel mutuitas amboꝛũ.igit̃ concoꝛ
dia non eſt de rõne principij ſpiratiui. ¶ Scḋo. Pater
nihil recipit a filio:ſʒ ſi non haberet ſufficiens ꝑncipiũ
ꝓductiuũ:vel ꝓducendi ſpm̃ ſanctum niſi cũ filio. tũc
reciperet aliquid a filio: puta ꝑfectionem potentie ſpi-
ratiue.igit̃ iſtud poni nõ põt:imo voluntas vt in patre
erit ſufficiens principium. ¶ Tertio. Nullus reſpect⁹
rõnis eſt de foꝛmali rõne principij ꝓductiui realis: ſed
ꝯcoꝛdia voluntatis patris ꝛ filij nõ eſt niſi reſpectus rõ
nis.alias inter pr̃em ꝛ filium eſſet alia realis relatio a
filiatione ꝛ paternitate.ergo concoꝛdia non poteſt poni
de rõne ꝑncipij productiui ſpũs ſancti. ¶ Quarto. Si

Vtrũ ꝯcoꝛdia ſic ſit de rõne ſpiratiõis ꝙ volũtas in ſo lo pr̃e aut in ſolo filio nõ ſit ſufficiẽs ꝓ ductiuũ ſpũs ſancti.

Vtrũ aliquo mõ mutuitas ſit de rõne ꝓ ductiui.ſ.ſ.

cut ſe hʒ memoꝛia fecunda ad patrem:ſic ꝛ volũtas fe
cunda:cum vtraqʒ eque perfecte debeat poni in eo:ſed
conſtat ꝙ in ſolo patre eſt fecunda memoꝛia ſufficiẽs
ad productionẽ ſpũs ſancti. ¶ Quinto. Nihil ſonans
in imperfectionem dʒ poni in patre:ſed ſi poneretur in
eo voluntas non potens ꝓducere ꝛ habere terminum
adequatũ videret̃ eſſe imꝑfecta.ergo volũtas vt in pa
tre eſt ſufficiens ad producendũ ſpũm ſanctũ. ¶ Sex
to. Spũs ſanctus procedit mediante actu amandi per
fectiſſimo. vel potius vt amoꝛ perfectiſſimus:ſʒ amoꝛ
mutuus non eſt perfectiſſimus. non enim terminatur
ad ſũmum bonum ſub rõne ſummi boni: vel ad infi-
nitum ſub rõne infiniti:eſt enim a filio in patreʒ vt pa-
ter eſt:ꝛ a patre in filiũ vt filius ẽ:pater aũt ꝛ filius vt
ſic non ſunt infiniti:ſed inq̃ntum deus. vnde cuʒ amoꝛ
mutuus terminetur ad perſonas vt perſone ſunt:aliud
aũt amoꝛ:qui mutuus non eſt:terminat̃ ad eſſentiam.
g̃ ſpũs ſanctus non ꝓcedit vt amoꝛ mutuus:nec ex cõ-
coꝛdi voluntate duoꝝ. ¶ Septimo ſic. Si pr̃ ꝛ filius
ꝓducunt ſpũm ſcm̃ inq̃ntũ ꝯcoꝛditer amantes ſe. igit̃
erit alius ſpũs ſanctus ꝑus ꝓductus:qḋ eſt inconueni-
ens.ꝓbat̃ ꝯñs dupl̃r.primo qꝛ in quocunqʒ ſigno nãe
vel originis eſt ꝑncipiũ ꝓductiuũ ꝑfectũ in ſe.ꝛ in ſup-
poſito ꝯueniẽte actioni:in illo ſigno põt eſſe in ſuppoſi
to tali rõ ꝓducendi:ſed volũtas infinita vt ẽ infinita i
tellecta añ oẽ velle hñs obiectũ infinitũ ſibi preſens ẽ
ſufficiẽs ꝑncipiũ ꝓductiuũ amoꝛis infiniti:ꝛ pr̃ ꝛ filius
ſunt ꝑſone ꝯueniẽtes tali ꝓductioni.igit̃ volũtas vt in
filio ꝛ pr̃e non intellecta vt q̃ foꝛmal̃r volũt: ſed vt eſt
volũtas infinita hñs eſſentiã diuinã ꝑſentẽ ſibi ꝑ actũ
intelligentie erit pr̃i ꝛ filio ꝑncipiũ ꝓductiuũ ſpũs ſcĩ.
ꝛ ita ſi ſpũs ſcũs ꝓducat̃ ꝑ voluntatẽ inq̃ntũ volẽs:ſiue
inq̃ntum ea pr̃ ꝛ filius dil'gũt ſe mutuo actu:ſeq̃t̃ ꝙ an
ſpũm ſanctũ ꝓductũ voluntate volente erit alius ſpũs
ſanctus ꝓductus voluntate:vt eſt actus primus. ¶ Cõ

Vtrũ poſſit ꝙ pr̃ ꝛ filius inq̃ntũ cõcoꝛ dit̃r ſe amãt ꝓducãt.ſ.ſ.ſe qual̃ ꝙ ſit ali us.ſ.ſ. ꝓdu cens.

firmat̃ dupl̃r.primo ſic. Volũtas vt in nobis ẽ actus ꝑ
mus libera eſt ad habendum actũ volendi:non aũt ip
ſe actus volẽdi liber eſt:ſiue principiũ libere ꝓducẽdi
aliquid:qꝛ actus volẽdi eſt q̃dã nãlis qualitas:ꝛ ſi ẽ ꝑn
cipiũ alicuius vr̃ eſſe nãle principiũ eius:ꝛ nõ liberũ:ſi
cut ſi ex tali actu generat̃ habitus:generat̃ nãliter. ita
ꝙ nõ eſt in ꝑtãte talis actus generatio talis habitus vt
vr̃.ita in ꝓpoſito magis videt̃ libere ꝓduci ſpũs ſcũs:
ſi ꝓducat̃ voluntate: vt ẽ actus primus q̃ꝫ ſi ꝓducat̃ vo
luntate vt eſt actu volẽs.ſ. vt intelligit̃ ſub actu ſcḋo.
¶ Cõfirmatur ſcḋo. Qꝛ filius nõ ꝓducit̃ ab itellectu
paterno: vt actu intelligens eſt:ita ꝙ actualis itellectio
ſit foꝛmalis rõ:qua pr̃ gñat filiũ.igit̃ a ſimili voluntas
vt actu volens non erit ꝑncipiũ ꝓducendi ſpũm ſcm̃:
ſed vt eſt actus primus. ¶ Scḋo al̃r ꝓbatur dicta ꝯñn
accipiẽdo eandẽ maioꝛẽ quã ꝑus in quocũqʒ ſigno na
ture vel originis.tunc addo hanc minoꝛẽ:ꝙ voluntas
hñs obiectũ ꝑmũ ſibi ꝑſens eſt rõ ꝓducendi amoꝛem
adeq̃tũ illi ꝑfectius q̃ꝫ hñs obiectuʒ ſcḋm ſibi pñs:vel
ſaltẽ nõ minus ꝑfecte.igit̃ eẽntia diua cum ſit p^m^ obie
ctũ volũtatis diue nõ pr̃ vt pr̃:nec filius vt filius:quia
tũc pr̃ eẽt foꝛmal̃r beatus in plib⁹ obiectis diſtinctis.
igit̃ volũtas hñs eẽntiã diuã ꝑſentẽ ſibi:ſiue vt amabi
lẽ:ſiue nõ amabilẽ in iſta ꝓductiõe magis erit ꝑncipiũ
ꝓducendi amoꝛẽ adeq̃tum illi q̃ꝫ vt hʒ pr̃em vt pr̃ eſt
vel filiũ vt filius eſt ꝓ obiecto: vel ſaltẽ non minus. ꝛ
ita cũ voluntas ꝑus habeat eẽntiã ꝓ obiecto q̃ꝫ patreʒ
prius ſpirabit̃ ſpũs ſcũs volũtate vt eſt eſſentie vt pri-
mi obiecti q̃ꝫ voluntate:vt eſt pr̃is vel filij tanq̃ꝫ obie-
cti. ¶ Cõfirmat̃. Qꝛ eẽntia diua eſt foꝛmal̃r ifinita:ſʒ

ad illū ſenſum non eſt ↄ̄ ↄ̄nem. ¶ Ad 2ᵐ dr̄: q̧ lʒ cha
ritas req̄rat diſtincta ſuppoſita tanq̃ illa: q̃ diligunt ſe
adinuicē: tñ ipſa fundat̃ in aliq̃ vnitate vite: vel bō. nū
q̃. n. aliqui ſe diligerēt charitatiue: nec ab eis ꝓflueret
amicitia: niſi qꝛ ſunt vnū in aliquo: qḋ inuenit in vtro
qʒ illoꝝ: vel eſt vtriuſqʒ illoꝝ ſm q̧ ponit ſcūs Tho. p̄
ma 2ᵉ. q. 27. arti. 3. dicens. (Similitudo ꝓprie loquen
do eſt cā amoris.) Sʒ ↄſiderādū eſt: q̧ ſilitudo iter ali
Similitudo inter aliq̃ duplicater. qua pōt attēdi dupl'r. Uno mō ex h̄: q̧ vtrūqʒ hʒ idē
in actu: ſicut duo hn̄tes albedinē dicunt̃ ſīles. Alio mō
ex h̄: q̧ vnū hʒ in potētia ⁊ in quadā inclinatiōe ad il
lud: qḋ alius hʒ in actu: ſicut ſi dicamus: q̧ corpus gra
ue exiſtēs extra locū ſuū hʒ ſilitudinē cū corpore gra
ui in ſuo loco exñ. vel ēt ſm q̧ potētia hʒ ſilitudinē
ad ipm actū: nā in ipſa potētia eſt quodāmodo actus.
Primus mod⁹ ſimilitudinis amorē amicitie cauſat. Primus igit̃ modus ſilitudinis cāt amorem amicitie
ſeu beniuolētie: ex h̄. n. q̧ aliqui duo ſunt ſimiles: qua
ſi hn̄tes vnā formā. ſunt quodāmō vnū in illa forma: ſi
cut duo hoīes ſunt vnū in ſpecie hūanitatis: ⁊ duo albi
in albedine: ⁊ iō affectus vnius tēdit in alteꝝ ſicut in
vnū ſibi: ⁊ vult ei bonū ſicut ſibi. Sed ſcḋs modus ſili
Scḋs ↄcupiſcentie. tudinis cāt amorē ↄcupiſcētie: vel amicitiā vtilis vel
delectabilis: qꝛ vnicuiqʒ exñti in potētia inq̃tū hō in
eſt appetitus ſui actus: ⁊ in eius ↄſecutiōe delectat̃ ſi ſit
ſentiēs: aut cognoſcēs). Hec ille. ¶ Itē. q. 28. ar. i. (Cū
(inq̄t) ſit duplex amor. ſ. ↄcupiſcētie ⁊ amicitie: vterqʒ
ꝓcedit ex quadā apprehenſiōe vnitatis amati ad amā
tē: cū. n. aliq̄d amat aliq̄s q̃ſi ↄcipiens illud: apphendit
illud quaſi ptinēs ad ſuū bn̄ eſſe: ſilr cū aliq̄s amat ali
quem amore amicitie vult ei bonum: ſicut ⁊ ſibi vult
bonum: vnde apphendit eum vt alteꝝ ſe: inq̃tū. ſ. vult
ei bonum ſicut ⁊ ſibiipſi: ⁊ inde eſt q̧ amicus dr̄ eē al
ter ipſe. Et Auguſtinus dicit 4° confeſſionuʒ. (Bene
quidem dixit de amico ſuo dimidium anime ſue).
¶ Idē ponit ibidē in ſolutione ad 3ᵐ: oñdendo q̄uo vni
tas vel vnio ē cā amoris: ⁊ ē amor eēntial'r: ⁊ ē effectus
amoris. ¶ Idē ponit 2ᵃ 2ᵉ. q. 23. ar. 6. ad 3ᵐ. vbi dicit.
(Idē bonū eſt obm̄ charitatis ⁊ ſpei: ſed charitas ipor
tat vnionē ad illud bonū: ſpes aūt diſtātiā q̃dā ab eo:
⁊ inde ē q̧ charitas nō reſpicit illud bonū vt arduū ſi
cut ſpes: qḋ. n. iā vnū eſt non hʒ rōnē ardui.) Hec ille.
Iſta ē determinatio ph̄i 8° ⁊ 9° ethicoꝝ multis capitu
Lec.ſ. lis. vñ 8° ethi. ca. xi. oñdit q̄uo nō eſt ꝓprie amicitia ad
inaīata: neqʒ ad bruta: neqʒ ad ſeruos inq̃tū ſerui ꝑꝑ
defectū vnitatis ⁊ cōicatiōis inter hoiem ⁊ talia. Dicit
. n. ſic. (Amicitia aūt nō eſt ad inaīata: ſʒ neqʒ ad equū
vel bouē: neqʒ ad ſeruū ſm q̧ ſeruus. nihil. n. cōe ē. ſer
uus. n. aīatū organū. organū aūt inaīatus ſeruus ſʒ q̧
q̄dē igit̃ ſeruus: nō eſt amicitia ad ipm: ſed ſm q̧ hō.
vr̄. n. quoddā eē iuſtū oī hoī ad oēm hoiem potētē cōi
care lege ⁊ cōpoſitiōe: ⁊ vtiqʒ amicitia ſm q̧ hō.) Si
mil'r ca. xi. oñdit q̄uo parentū ad filios: ⁊ eↄ̄. ⁊ fratrum
Lec.iȷ. adinuicē eſt fortis amicitia ꝑꝑ vehemētē vnitatē: que
eſt q̃dā idētitas. dicit. n. ſic. (Parētes q̄dem filios dili
gūt vt ſeipſos: qui. n. ex ſeipſis velut alteri ipſi inſepa
. n. filij aūt parētes vt ab illis nati: fratres aūt adinuicē
ex eiſdē nati: ad illa. n. idētitas adinuicē idē facit. ꝑꝑ qḋ
Auicēna idē ſanguinē: ⁊ radicē: ⁊ talia. ſunt aūt idē eēn
tial'r in diuiſiſ). Sil'r ca° eodē oñdit q̄uo ↄiuges dū ꝓ
lificant ſeinuicē diligūt ꝓpter filiū: q̄ eſt cōe bonū vtri
uſqʒ. Ecōtra vō de ſterilib⁹. (Cōiūctio (inq̄t) filij vñr
eſſe. ꝓpter qḋ ⁊ ſteriles diſſoluunt̃. filij. n. cōe bonū am
bob⁹. ↄtinet aūt cōe. ſ. amicitiā). Sil'r lib. 9. cap. 9. oſtē
Lec.i. dit q̄uo virtuoſus eſt magis amator ſui ꝑꝑ vehemētē
vnitatē eiuſdē ad ſeipm. ſ. qꝛ idē bonū vult ſʒ vtrāqʒ
ꝑtē ſui. Et idē ponit ca. 7. ¶ Ex q̄b⁹ oīb⁹ pʒ: q̧ amicitia
ꝓfluit ex duob⁹ inq̃tū ↄueniūt: vel ſūt vnū in aliquo. Lec.6.
vt prius dicebat̃: cū quo tñ ſtat q̧ eiuſdē ad ſeipm nō
eſt ꝓprie amicitia. vt ponit ſcūs Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 25. ar. 4.
(Amicitia (inq̄t) ꝓprie nō hr̄ ad ſeipm: ſed aliq̄d ma
ius amicitia: qꝛ amicitia vnionē q̃dā iportat. Dicit. n.
Dionyſius. q̧ amor eſt virtus vnitiua. vnicuiqʒ āt ad
ſeipm eſt vnitas: q̃ eſt potior vnitione: vñ ſicut vnitas
eſt pncipiū vnionis. ita amor quo q̄s diligit ſeipm eſt
forma ⁊ radix amicitie. in h̄. n. amicitiā habemus ad
alios: q̧ ad eos nos hēmus: ſicut ad noſipſos. Dicit̃. n.
9. ethi. q̧ amabilia: q̃ ſunt ad alteꝝ venerūt ex his: que Lec.8.c.4.
ſunt ad ſeipm: ſicut ⁊ de pncipijs non hr̄ ſcia. ſed aliq̄d
maius. ſ. intell'ꝰ). Hec ille. Et loq̄t̃ de charitate ſub cō
muni rōne amicitie. nō aūt vt charitas eſt: qꝛ talis hr̄
ad ſeipm quaſi ad rē ꝑtinētē ad deū: quē pncipal'r dili
git. Hoc idē pōit Ar. 9. ethi. ca. 4. vbi ſic dicit̃. (Ad ſeip
ſum aūt vtrū ē vel nō ē amicitia relinquat̃ in pñti. vi Lec.4.
debit̃ aūt vtiqʒ ſic eē amicitia ſm q̧ ē duo vel plura.)
vbi cōmētator Euſtratius dicit (. Uidebit̃ āt vtiqʒ ad
ſeipm eē amicitia: nō ſm q̧ vnus eſt amans ſeipm. ſʒ
ſm q̧ duo. ⁊ dicit duo. rōnale nr̄um qḋ ſumus pncipa
liter ⁊ ꝓprie: ⁊ irrōnale. hūana. n. ſpēs ⁊ pncipaliter hō
rōcinatiua eſt ps aīe ⁊ nō rōnalis. cū igit̃ hec nō contē
dant nec differūt: ſʒ ſequant̃ motionib⁹ itellectus ⁊ vo
luntatib⁹. irrōnale vnū ſunt ↄſonantia: ſubā. n. ⁊ natu
ra duo exiſtūt: neqʒ ē ad ſeipm amicitia: ſm q̧ duo eſt
talis. vel ſm pl'a duob⁹. eſt aūt tale qḋ dicit potētia. ſi q̄
dē diuidas in duo animā: ⁊ rōcinatiuū: ⁊ irrōnale ſm
q̧ duo erit amicitia eiuſdē ad ſeipm. ſi aūt nō in duo ſʒ
in tria rōnē: ⁊ irā: ⁊ ↄcupiſcētiā: nō ſm q̧ duo: ſʒ vel plu
ra duob⁹. hoc eſt: ſed vel tria erit ad ſeipm amicitia. ſi
. n. erit duo eſt rōnale ⁊ irrōnale: ſed tñ amicitia tunc ē
ad ſeipſꝫ: cū hec vnū ſūt). Hec ille. ¶ Ex q̄b⁹ oibus pʒ
q̧ charitas ⁊ amicitia nālis ꝓfluit a duob⁹ inq̃tū ſunt
vnū in aliquo: ſi ly inq̃tū replicet pn̄ᵐ quo: ſed ꝓfluit a
duob⁹ vt duo ſunt. ſi ly inq̃tū replicet pncipiū qḋ. ſiue
ↄdōnē ſuppoſiti agēns. ¶ Ad 3ᵐ pʒ ꝑ idē: qꝛ ſolū ↄclu
dit: q̧ talis amor req̄rit in pn̄° qḋ pluralitatē: nō aūt in
pn̄° quo. ¶ Ad 4ᵐ ꝑ idē. nā lʒ talis amor ſit ad duos
dilectos. ſ. prēm ⁊ filiū obiue. nō tñ ad duo oba forma
lia. vel ꝑꝑ duas diligibilitates: ſʒ ꝑꝑ eādē: q̃ ē dei boni
tas imēſa. ¶ Ad 5ᵐ dr̄ vt p°. q̧ mutuitas ſic req̄rit̃ ad
amicitiā. nō q̃ſi ſit pncipalis cā eius: ſed quodāmō ↄdō
cōcomitās pn̄ᵐ q̃ in pn̄° qḋ. ¶ Ad pᵐ Scoti dr̄ p°. q̧ pr̄
in nullo poꝛi extra intellʒ ꝓcedit filiū. imo nō ē veꝝ ſi
ne q̃cūqʒ intell'a ponere talia ſigna. Dr̄ 2°. q̧ cōceſſo q̧
pr̄ a ſe hēat pn̄ᵐ ſufficiēs ſpirādi. ita q̧ ꝑ filiū nō hēat il
lud pricipium ſpirandi. nec perfectius habeat illud. ꝓ
pter filiū quem ꝓducit. tñ nunq̃ a prē ꝓcederet ſpūs
ſcūs: niſi ꝓſuppoſita alia ꝑſona ꝓcedēte a prē. ſ. verbo a
quo ⁊ prē ſpūs ſcūs ꝓcedit. nō q̄ filius ē rō prī ſuo ꝓdu
cēdi ſpūm ſcm̄. nec rō ſpirādi amorē. ſʒ ē ſpūs ſcūs rō
ꝓcedēdi a prē. qꝛ nec ꝑſona filij. nec ei⁹ ꝓceſſio dat prī
pn̄ᵐ ſpirādi. nec modū hn̄di pn̄ᵐ: ſʒ dat ſpūi ſancto q̧
ſit nex⁹: ⁊ amicitia: ⁊ ↄcordia vtriuſqʒ: qḋ nō hēret. ſi a
ſolo prē ꝓcederet. ſicut vn⁹ amic⁹ nō dat coamico vtutē
diligēdi: aut amorē ꝓducēdi: ſʒ tñ niſi amicus haberet
reamantē. amor ꝓcedēs ab eo nō hēret rōnē amicitie:
nec ↄcordie. Uerūtñ in ꝓpoſito nō ſolū ſpūs ſanct⁹ hʒ
a filio qḋ ꝓcedat a prē. vt amicitia. vel nexus. imo q̧ ꝓ
cedat a prē. vt dictuʒ eſt. qꝛ ſpiritus ſanctus eadem ꝓ
prietate eſt ſpūs. ⁊ donū: ⁊ cōio: ac nexus. ¶ Ad 2ᵐ di
co: q̧ nō arguit ↄ̄ ſcm̄ Tho. ſed ↄ̄ Henricū: qꝛ ſanctus
Tho. non diceret. q̄n pr̄ habeat pncipium ſufficiēs ſpi

randi a ſe:ſed dicit: ꝙ pceſſio ſpūs ſancti regrit vnā cō
ditionē in pncipio qd pducat: q̄ nō eſſet: ſi filius nō eēt
.ſ. mutuitas: ſicut dcm̄ eſt de amicitia. Illa aūt ↄdō nō
eſt de intrinſeca rōne pncipij ſpiratiui vt quo: ſed ē cō
ditio pducētis p illud pn^m. Nec ſeq̄t ſi poſito filio pr̄
h̄z illā ↄdōnē: ⁊ nō alr̄ ꝙ pr̄ habeat aliqd a filio effecti
ue: ſed ſolū ſequit̄: ꝙ filius ſit illud: ſine quo pr̄ non ha
beret huiuſmodi conditionē: ſicut pater non haberet
paternitatem. ſi per impoſſe non eſſet filius: q2 dēpta fi
liatiōe demiſ̄ pr̄nitas: ⁊ iō pr̄ non eēt pr̄: non tn̄ ſequit̄
ꝙ filius ſit aliquo mō cā: vel pncipiū pr̄is: aut alicuius
qd ſit in pr̄e formalr̄: ſed ſolū ꝙ filius ē illud: ſine quo
nō hr̄et pr̄ talē relationē: ſic in pposito ſine filio pr̄ nō
haberet amoris mutuitatē cū aliquo ſibi dilecto: cum
quo ſpiraret talē amorē. ¶ Ad 3^m dr̄: ꝙ ↄcordia vl̄ mu
tuitas nō eſt de rōne pncipij. quo pr̄ ⁊ filius ſpirant: vt
ſepe dcm̄ eſt: eſt tn̄ ↄdō ſine qua nō ſpirarēt talē amo
rem: ⁊ lʒ ↄcordia, put dicit relationē ſit in diuinis reſpe
ctus rōnis: nō tn̄ ſeqtur: ꝙ reſpectus rōnis aliqd faciat
ad pductionē ſpūs ſancti: nō tn̄ eſt incōueniēs ꝙ ſit il
lud ſine quo nō ⁊c. nō rōne ſui: ſed rōne ſuoꝝ extremo
rū vel fundamenti: ſicut ſi pr̄ in diuinis nō eſſet idē ſi
bi: ⁊ cognitiuus ſui nō gigneret verbū: ⁊ tn̄ relatio quā
dicit idētitas: ⁊ illa quā dicit cognitiuus: ſunt in diuinis
relatiōes rōnis. vt pʒ. ſilr̄ pr̄ ⁊ filius niſi eſſent volitiui
⁊ diligibiles nō pducerent ſpūm ſcm̄. ¶ Ad 4^m dr̄. ꝙ
argumētū ↄcludit: ꝙ in pr̄e ſolo. i. p ſe accepto eſt ſuffi
cienter pncipiū pducēdi ſpūm ſcm̄: ſed nō pbat ꝙ ipſo
ſolo poſito ⁊ nullo alio ſint poſita oīa: ſine qb⁹ nō pdu
cit̄ ſpūs ſanctus: talis. n. mutuitas nullo mō eſt cā nec
pncipiū ſpūs ſancti: ſed eſt ↄditio: ſine qua non pcede
ret ſpūs ſanctus a pr̄e: aut filio. ¶ Ad 5^m negat̄ minor
volūtas. n. vt in pr̄e eſt ſufficienter pductiua: ⁊ potens
hr̄e terminū: ſic ꝙ nō regrit̄ aliō pn^m: p qd cōpleat̄ ei⁹
pductiuitas: ſʒ hn̄ regrit̄: ꝙ ſuppoſitū pducēs p illā hē
at aliā ↄdōnē: nō tanq̃ p quā: ſʒ tanq̃ ſine q̄ nō pduce
ret: illā āt n̄ hʒ niſi poſito alio ſuppoſito a pducēte p eā
dem voluntatē. ſ. poſito verbo. ¶ Ad 6^m negat̄ minor
tanq̃ erronea. oīs. n. amor: quo pr̄ diligit filiū eſt pfectiſ
ſimus. Nec valet pbatio. dico. n. ꝙ amor ille mutu⁹ pa
tris ad filiū vt filius ē terminat̄ ad diuā eſſentiā: ⁊ ad
relationē: vel pſonā: ſed ad eſſentiā: vt ad rōnē diligibi
litatis: ad relationē aūt vt ad dilectum: in quo talis rō
ſūmi boni ⁊ infiniti diligibilis p idētitatē realē reꝑit̄.
nullus. n. amor terminari pōt ad relationē: niſi inq̃tuʒ
ſnducit rōnē boni. In diuinis aūt nō eſt niſi vnica bo
nitas. iō nec niſi vnica rō diligibilitatis: ac p h̄ non eſt
ibi niſi vnica dilectio: ſola. n. rō formalis obiecti: q̄ dat
actui ſpēm variat rōnē formalē actus: ſicut viſiōe eiuſ
dē ſpēi vir̄ oīa alba: lʒ vnum ſit nix: aliud lana. ¶ Ad
7^m negat̄ pncipalis ↄn̄a: ⁊ ad pmā pbationē dico: ꝙ lʒ
pbet ↄ̄ Henricū ponētē. ꝙ in deo ē duplex intellectio:
vna q̄ſi ↄfuſa: q̄ eſt rō pducendi cognitionē diſtinctā
⁊ expreſſam: quā dicit verbū: ⁊ cōformiter ponit duplicē
amorē: quorū vnus eſt rō pducendi aliū: qui dr̄ ȝelus
⁊ ſpūs: tn̄ nihil pbat ↄ̄ ſanctū Tho. nō. n. ſcūs Tho. po
nit: ꝙ actualis intellectio ſit rō pducēdi verbū q̄ſi pn
cipiū eius elicitiuū: ſed potius intendit: ꝙ actualis in
tellectio eſt pductio verbi: ⁊ ſilr̄ nō vult: ꝙ actualis di
lectio ſit rō vel pn^m elicitiuū ſpūs: ſed potius dicit: ꝙ ē
eius elitio. ſicut. n. verbū eſt terminus actualis intelle
ctionis. ita ſpūs ſcūs eſt terminus actualis dilectiōis.
nō ḡ hr̄ in diuinis duplex pn^m ſpiratiuū. ſ. eſſe vt actus
pmus: ⁊ eſſentia ſub actu 2°. ſ. volibilem: ita nec duplex
ſpūs ſcūs: q̄propter ſicut ↄn̄a: ita pbatio ↄn̄e nulla fu
it. ¶ Ad ↄfirmationē dico: ꝙ nos nō dicimus: ꝙ actus
voluntatis ſit pductiuus ſpūs: vel amoris ſpirati nālr̄
ter: aut libere: ſed potius ꝙ ē eius pductio. pductiuum
. n. talis ſpūs ē volūtas cū obto ſibi pn̄te per intellectū
verū tn̄ argumētū radicē innuit erroneā. ſ. ꝙ ſpūs ſcūs
pducat̄ libere: ſic ꝙ in ptāte pducētis ſit pducere ⁊ n̄
pducere. iō argumētū ex pte libertatis huiuſcemodi
nihil valet. ¶ Ad 2^am ↄfirmationē pʒ p pdicta: q2 non
pcedit niſi ↄ̄ Henricū. ¶ Ad 2^am pncipalē pbationē
ↄn̄e dr̄: ꝙ oīs pozitas ⁊ poſterioritas realis: vel ex natu
ra rei an̄ actū itellectus inter eſſentiā ⁊ relatiōes negā
da ē in diuinis: vel ꝙ vnū pus amet̄: aut intelligat̄ q̄
aliud tali pozitate. Sed ſi ibidē ſit aliq̄ pozitas: illa eſt
ſm noſtrū modū ↄcipiēdi talia: quā nō requirit nā rei
vt in ſe eſt. Dico 2°: ꝙ ↄceſſa ibidē pozitate: q̄ ↄcedi pt̄:
adhuc nō dr̄ ꝙ ibi ſint duo amores ſpirati: aut duo ſpūs
pcedētes: q2 cū relatio cū pſcindit ab eſſentia diuina
nullā hēat ppriā entitatē: aut bonitatē ↄn̄r: nec diligibi
litatē: vn̄ nō ſe hʒ ad eēntiā vt ad diligibile: ſʒ vt diligi
bile ad diligibilitatē ſuā. dato ḡ p impoſſe ꝙ prius dilige
ret̄ eēn^a q̄ relatio: vel pſona. nō tn̄ alio actu diligi poſ
ſet. nec alius ſpūs pcederet dilectiōe q̄ diligit̄ eſſentia:
⁊ dilectione q̄ diligit̄ pſona vel relatio: q2 actus manet
idē: manēte eadē formali rōne obti. manente aūt actu
eodē: manet idē termin⁹ p actū pduct⁹. Dico 3°: ꝙ da
to p impoſſe: ꝙ pr̄ ⁊ filius diligerēt eſſentiā ſuā nō dili
gēdo ſeipſos: aut relatiōes illo amore: nunq̃ pcederet
ſpūs hn̄s rōnē charitatis vel amicitie: vt dcm̄ ē: q2 ibi
nulla erit reamatio. vn̄ illa ypotheſis infert ↄ̄dictoria
. ſ. ꝙ pcederet idē ſpūs ſm rē: ⁊ alius ſm rē. ¶ Ad ↄfir
mationē dico: ꝙ ſicut pn^m ſpiratiuū includit bonitatē
pncipalr̄: ⁊ ſcd̄ario relationē cōem pr̄i ⁊ filio: ita obm̄ il
lius actus dilectōis: quo ſpūs ſcūs pducit̄ hʒ pncipalr̄
p obto eſſentiā: ſʒ ſcd̄ario ſuppoſita: vn̄ ex h̄ qd eſt dile
ctio eēntie terminat̄ ad ſpūʒ amoris: ex h̄ aūt qd eſt di
lectio mutua pſonaꝝ: hʒ ꝙ ſit ſpūs amoris: q eſt chari
tas: ⁊ amicitia: ⁊ nexus. vn̄ tertia pſona ſʒ modū nr̄um
intelligēdi pus ē ſpiritus amoris q̄ ſit ſpiritus amoris
amicitie: vel q̄ ſit nexus. ¶ Ad argumentum in pede
queſtionis factum reſpondet ſanctus doctor pma par
te. q. 36. arti. 4. ad 2^m dicens. (Qz cū dr̄. pr̄ ⁊ filius ſunt
vnū pn^m ſpūs ſci: dſignat̄ vna ppetas: q̄ ē forma ſignata
p nomē: nec tn̄ ſeq̄t: ꝙ pp plēs pprietates pr̄ poſſit di
ci plā pn^a. q2 iplicaret̄ plūlitas ſuppoſitoꝝ). Hec ille.
¶ Et ſi dicat̄ ꝙ tūc rl̄a illa de noib⁹ ſubſtātiuis: q̄ dic̄
ꝙ talia pluraficant̄ ad plūficationē forme ſignāte vide
ret̄ eē falſa. Dico ꝙ nō eſt falſa: imo ē vera hn̄ intelle
cta: ſʒ opʒ ꝙ intelligat̄ de reali plūlitate forme. ita ꝙ
forma realr̄ pluraficet̄ in duas res: ſed ſic nō eſt i ppoſi
to: nā lʒ pn^m ſignificet pprietatē ⁊ pr̄ hēat duas ppeta
tes. nō tn̄ ille ſunt due res in pr̄e: ſed vna res. ſūt tn̄ due
relatiōes reales. ⁊ iō n̄ oʒ: q pr̄ ſit duo pn^a. ¶ Et ſi dica
tur ꝙ ſaltē dʒ dici duo pn^a ſm rōnē cū forma iportata
p ly pn^m pluraficet̄ ſm rōnē. negat̄ ↄn̄a. nā pr̄ nō pnci
piat in eē rōnis: ſed vt ē in actu realis exiſtie. ſi tn̄ ōbe
ret ↄcedi: ꝙ illud pncipiū eſt duo ſʒ rōnē. nō tn̄ duo pn
cipia ſʒ rōnē. forte ſic dicerēt multi. ⁊ h̄ ſit p iſto argu
mēto. ¶ Utrū aūt iſta ↄn̄a valeat. pr̄ ⁊ fili⁹ ſunt vnuʒ
pncipiū ſpūs ſancti. ḡ pater ⁊ filius ſunt vnū pncipiuʒ:
qd eſt pater: vel ſunt vnū pncipiū quod non eſt pr̄. que
re ſanctū Tho. in p^a parte ibidem. ¶ Itē p quo ſuppo
nit ſubiectū huius: vnū pncipiū ſpūs ſancti eſt pater ⁊
filius: vel pdicatū huius. pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pncipiuʒ
ſpūs ſancti. vide ibidē. dicit enim ꝙ nō p vna notiōe
nec p vna eēntia: nec p vna pſona: ſʒ p duabus pſonis
ſimul: ⁊

Mutuitas nō ē de rōne pncipij pductiui: ſed ↄdō ſine qua nō.

Amor mutu⁹ pr̄is ad filiū terminat̄ ad eſſentiā ⁊ ad relationē diuerſimode

Nulla in diuinis eſt pzio ritas ⁊ poſt. niſi ſm nr̄uʒ modū concipiendi.

Quō hec ppoſitio ſubſtātiua noīa ad pluraficationem forme ſignificate intelligatur.

lr:⁊ hꝫ ꝯfuſam ſuppoſitionē ⁊ nō determinatā. ¶ Sꝫ ſi dicaꝭ: qd ē illud ꝯfundēs pdicatū 2ᵉ: Dico ꝙ ly et ſicut in hac ppōne: hic ⁊ rome vendiꝭ piper: ſed de ſubo huius. ſ. vnū pnᵐ ſpūs ſancti eſt pr̄ ⁊ filius: dubiū videꝭ a quo ꝯfundaꝭ niſi p terminū ſeqntē: ⁊ ꝙ talia ſunt ſubiecta q̄lia pmittunt pdicata: vel ſi iſta logica nō placet q̄re aliā: q2 ego tpˢ nō habeo ſpeculādi ad alia pperās.

Contra ſolu tionē ad argumēta i pn. qō. arguit.

¶ Cōtra ſolutionē argumenti facti in pede qōnis arguit ſic Gregorius. pmo q2 de vtute ſermōis pnᵐ in predicato nō pōt ſtare ꝯfuſe: cū nullū ſignū vle: vl̄ ſincaᵗᵒ pcedat ꝯfundēs ipm: ⁊ iō ſi ppō illa eſt vera: q2 pdicatū ſtat cōfuſe: cū hoc nō ſit de virtute ſermōis: ſeqꝭ ꝙ ipſa nō ſit ppria: nec de vtute ſermōis ꝯcedēda. ¶ 2ᵒ

Utrū ly principiū ſtet ꝯfuſe cū dr̄. pr̄ ⁊ filiꝰ ſūt vnū pncipiū ſpūs ſan.

Q2 ſi principiū ſtat ꝯfuſe ⁊ nō determiate: cū ꝯſtet ꝙ nō ſtet ꝯfuſe diſtributiue: ſeqꝭ ꝙ ſupponiꝭ ꝯfuſe tm̄. ⁊ p ꝯñs ſub ipſo ꝯtingit deſcendere ad ſingularia p ppoſitionē de diſiūcto pdicato: nulla mutatione facta ex pte ſubiecti. ſequiꝭ ḡ. pr̄ ⁊ filius ſunt pnᵐ ſpūs ſci. ḡ pr̄ ⁊ filiꝰ ſunt h̄ pnᵐ: vel hoc pnᵐ. demōſtrādo pmo vnā pſonaꝫ deinde aliā: p qbus dr̄ prinᵐ ſupponere cōfuſe: ſꝫ iſtud ꝯñs eſt falſum: cū eius oppoſitū ſit veꝝ. ſ. pr̄ ⁊ filius nō ſunt h̄ pnᵐ: nec ſunt h̄ pncipiū: ſicut veꝝ eſt. ꝙ pr̄ ⁊ filius non ſunt hec pſona pr̄is: necꝫ ſunt hec pſona filij.

¶ 3ᵒ. Si pnᵐ ſupponit p duabꝰ pſonis ſimul. ḡ h̄ erit magis vel nō minus ppria ⁊ cōcedenda. pr̄ ⁊ filiꝰ ſunt pncipia: ſicut dr̄: ꝙ pr̄ ⁊ filius ſunt pſone. ¶ Cōfirmaꝭ. q2 terminus in plali numero magis pprie ſupponit p plibus ſingularibus ꝯiunctim q̄ꝫ in numero ſingulari.

¶ Itē h̄ꝫ h̄ pncipiū nō ſupponeret ꝯfuſe tm̄: vt dicis: ſed determinate: ſicut in iſta. ſortes ⁊ plato ſunt hoies. pdicatū ſupponit determinate. nō obſtāte ꝙ ſupponat p plibꝰ ſimul. ſ. p ſorte ⁊ platōe: ⁊ verūqꝫ pbaꝭ: q2 ſub pdicato ꝯtingit deſcēdere p diſiūctiuā: q̄ vtiqꝫ vā erit: ⁊ ſua ꝯdictoria falſa. ¶ Ad pᵐ iſtoꝝ dr̄. ꝙ in iſta ppoſitione. pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pnᵐ ſpūs ſci. pr̄ ſtat confuſe ⁊ ꝯfundiꝭ. vt dcm̄ ē in ſolone illius argumēti facti in pede qōnis p h̄ ſincaᵐᵘ. ¶ Et ad replicā q̄ fit de iſta: vnū pnᵐ ſpūs ſancti eſt pr̄ ⁊ filius. dr̄ ſilr ſm ſcm̄ Tho. ꝙ

Termini cō mūes ſua nāli ſignificatione ſtāt ꝯfuſe.

ſtat ꝯfuſe: ⁊ iō dico finalr. ꝙ tales termini cōes de ſua nāli ſignificatiōe ſtāt cōfuſe ⁊ nō determinate p h̄ vl̄ illo ſuppoſito. vn̄ ſcūs Tho. 3ᵒ ſen. di. i. q. 2. ar. 4. dicit. (Q2 ſi pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūs ſanctꝰ eādē nūero nāꝫ aſſumerēt dicerenꝭ vnus hō: ſicut pp vnā nām diuinaꝫ dicuntur vnus deus: ⁊ ſicut dr̄ tota trinitas vnꝰ ſolus verus deꝰ. ita pōt dici. iſte ſolus hō eſt pr̄ filius ⁊ ſpūs ſanctꝰ: ⁊ iſte terminus hō ſupponeret rē nāe hūane ſine diſtinctiōe triū pſonaꝝ: ſicut iſte terminus deus i pdictis locutionibus ſupponit rē nāe dine indiſtincte: ⁊ hec ē ſuppoſitio ſua nālis: ⁊ q̄ſi termini cōis reſpectu triū pſonarū. ſuppoſitio aūt qua ſupponit p pr̄e vel filio eſt ſibi accidētalis: ⁊ q̄ſi termini diſcreti.) Hec ille. Ita in pppoſito dico. ꝙ in iſta: vnū pnᵐ ſpūs ſancti ē pr̄ ⁊ filius. ly vnū pnᵐ ſupponit ꝯfuſe: ⁊ indiſtincte rē nāe humane: ⁊ iſta eſt ſua nālis ſuppoſitio: nec opꝫ q̄rere ꝯfuſiuū eius: ſed potius p qd trahaꝭ ad ſtandū determinate p h̄ vl̄ illo eius ſuppoſito diſtincto: hoc. n. fit p ſignū vle: vel particulare: vel aliqd hō. ¶ Ad 2ᵐ dr̄. ꝙ ſub pdicato huius ppoſitionis. pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pnᵐ ſpūs ſancti: nō cōtingit deſcēdere p diſiūctiuā. ſic ḡ pr̄ ⁊ filius ſunt h̄ pncipiū: vel pr̄ ⁊ filius ſunt hoc pncipiū. imo eſt fallacia ibi figure dictiōis: vt oñdit ſcūs Tho. pma pte. q. 36. arti. 4. ad 4ᵐ. vbi ſic dicit. (Hoc qō dico. pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pnᵐ. qō eſt pr̄: aut vnū pnᵐ qō nō eſt pr̄ nō ſunt ꝯdictorie oppoſita: vn̄ non eſt neceſſe altero illoꝝ dare: cū. n. dicimus. pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pnᵐ ſpūs ſancti. hoc qō dico pnᵐ non hꝫ ſuppoſitionē determinataꝫ: ſed cōfuſam p duabꝰ pſonis ſimul: vn̄ in pceſſu ē fallacia figure dictiōis a ꝯfuſa ſuppoſitione ad determinataꝫ). Hec ille. ¶ Ibidē et ad 5ᵐ dicit ſic. (Hec eſt vera. vnū pnᵐ ſpūs ſancti eſt pater ⁊ filius: q2 hoc qō dico pnᵐ: nō ſupponit p vna pſona tm̄: ſed indiſtincte p duabꝰ). Hec ille. Sic pꝫ igiꝭ. ꝙ nō ſequiꝭ: pr̄ ⁊ filius ſunt vnū principiū ſpūs ſci. ḡ ſunt h̄ pnᵐ: vel ſunt hoc pnᵐ. ¶ Scdo dico ꝙ hn̄ ſeqꝭ. pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pnᵐ ſpūs ſancti. ḡ ſunt hoc pnᵐ: vel hoc pnᵐ. demōſtrando p pᵐ h̄ vnam pſonā: ⁊ p 2ᵐ hoc aliā: nec ꝯñs illud eſt falſum. ſed veꝝ ⁊ eſt ppoſitio de diſiuncto extremo: ⁊ cū pbaꝭ falſitas ꝯñtis: q2 nec pr̄ ⁊ filius ſunt hec pſona demōſtrādo patrē. nec pater ⁊ filius ſunt hec perſona demonſtrādo filiū: igiꝭ nec illud ꝯñs eſt veꝝ: dico ꝙ ꝯña nō valet: nā ex tali añcedente: qō eſt ppoſitio copulatiua hn̄ pbaꝭ: ꝙ ꝯñs eſt falſum. ſi eēt diſiūctiua: nō aūt ſi ſit d̄ diſiuncto extremo: vn̄ iſta ꝯña nō valet: nec Pariſius ⁊ Rome vendiꝭ iſte piper: nec Pariſius ⁊ Rome venditur ille piper. ḡ falſum eſt: ꝙ Pariſius ⁊ Rome vēdiꝭ iſte vel ille. vn̄ ſortes ⁊ plato ſunt ſortes vel plato. nō tm̄ cōcediꝭ: ꝙ ſortes ⁊ plato ſunt ſortes: nec ꝙ ſortes ⁊ plato ſunt plato. ¶ Ad 3ᵐ negaꝭ ꝯña: q2 lꝫ hoc qō dico pnᵐ ſupponat p duabus pſonis: nō tm̄ p duobꝰ pncipijs. q2 nomen ſubſtantiuū nō pdicaꝭ in plurali: niſi plurificetur forma ſignata p ipm. lꝫ ſupponat p multis: ſicut pꝫ de hoc noie deus. lꝫ ſupponat pro multis: tm̄ nō dr̄: nec cōcediꝭ: ꝙ pl'a ſuppoſita ſint pl'es dij. pbatio aūt de h̄ noie pſona nihil valet: q2 forma quā ſignificat pluríficaꝭ in diuinis. ſ. pſonalitas ⁊ relatio ſubſiſtens. ¶ Ad cōfirmationē dr̄ eodē mō: ꝙ ille maxime nō tenēt. vbi nomē ſignificat formā: q̄ nō pluríficaꝭ: lꝫ ſit in multis ſuppoſitis: ſicut ē in diuinis d̄ h̄ noie deꝰ: ⁊ multis alijs abſolutis: ⁊ de hoc noie pnᵐ in ppoſito. vn̄ ſcūs Tho. vbi ſupra ad 2ᵐ. (Cū (inqꝭ) dr̄. pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pncipiū ſpūs ſancti: deſignaꝭ vna pprietas: q̄ eſt forma ſignificata p nomē). ¶ Ad vltimū dr̄: ꝙ i illa ppoſitione. pr̄ ⁊ filius ſunt pnᵐ ſpūs ſancti. pdicatū nō ſupponeret determinate p plibus ſuppoſitis hn̄tibus vnicā formā ſignatā p nomē: ſed p pluribus ſuppoſitis hn̄tibus multas formas ſignatas p nomē illud: ⁊ eēt. n. ſenſus ꝙ illa notio: q̄ dr̄ ſpiratio actiua pluríficareꝭ in pr̄e ⁊ filio qō eſt abſurdū: q2 tunc nullo mō eſſent vnus ſpirator: nec vnū pnᵐ ſpūs ſancti. Et hec ſufficiāt. Diſt. XIII.

¶ Utruꝫ gn̄atio ⁊ pceſſio. ſ. ſ. ſint proceſſiones alterius rationis. Queſtio I.

CIrca tertiamdecimā diſtictioneꝫ queritur. Utꝝ gn̄atio ⁊ pceſſio ſpūs ſancti ſint pceſſiōes alteriꝰ rōnis. Et arguiꝭ ꝙ nō. Proprietates cōſtitutiue filij ⁊ ſpūs ſancti nō ſūt alterius rōnis. ḡ nec eoꝝ pceſſiōes. tꝫ ꝯña: quia iſte ⁊ ille idem realiter ſunt. antecedēs patet. quia tūc filius ⁊ ſpūs ſanctus eſſent diuerſaruꝫ rationum: ⁊ ſic alterius ſpeciei.

In oppoſitū arguiꝭ ſic. Iſte pductiones terminanꝭ ad ideꝫ formalr. ḡ non ſunt alterius rōnis. tꝫ ꝯña. q2 pductiones ſunt alterius rōnis ppter terminos alterius rōnis: ⁊ dicunꝭ eiuſdeꝫ rōnis ppter terminos eiuſdē rōnis: ſꝫ añs pꝫ. q2 terminus natiuitatis filij ⁊ pceſſiōis ſpūs ſic ē de eēnꝰ diuina.

In iſta qōne erunt duo articuli. In primo videbitur quō ⁊ penes quid diſtinguantur natiuitas filij ⁊ proceſſio. In 2ᵒ penes quid ⁊ quō diſtinguanꝭ generatio ⁊ ſpiratio actiue ſumpte.

Quantū ad p̄mū ſit p̄ma ɔ̄clo. Qꝫ ille ꝓceſſiões paſſiue ſumpte non diſtinguunt̄ ſeipſis formalr̄. Iſtā ɔ̄clōnē ꝓbat ſic ſanctus doctor de potentia dei.q.10.arti.2°.(Unūquodqꝫ diſtinguitur ab alio ſm ſpēm ꝑ illud a quo ſpēm hꝫ:⁊ ſm numeꝝ ꝑ illud a quo induiduat̄. Drīa aūt īter ꝓceſſiões diuinas oꝫ ꝙ ſit non ſolū ſicut ea:q̄ drūt numero tm̄: ſed ſicut ea:q̄ drūt ſpecie:cū vna ſit generatio:alia vō non. Relinqtur ḡ ꝙ ꝓceſſiones diuine diſtinguunt̄ per illud: a quo ſpēm hn̄t. Nulla aūt ꝓceſſio:nec opatio:nec motus hꝫ ſpēm a ſe:ſed ſortit̄ ſpēm a termino: vel a p̄ncipio: vn̄ nihil eſt dictu:ꝙ ꝓceſſiões alique diſtinguant̄ ſeipſis: ſed opꝫ ꝙ diſtinguant̄ penes terminos: vel principia) Hec ille. ❡ Itē p̄° ſen.di.13.q.1.ar.2°.arguit ſic ꝓ iſta ɔ̄ne.(Gn̄atio (inqt) ⁊ ꝓceſſio nullā hn̄t oppoſitionē ad inuicē.oīs aūt formalis diſtinctio eſt ſm aliq̄ꝫ oppoſitionē. ❡ P̄. Proceſſio ⁊ gn̄atio ſignant̄ ꝑ modū operationū:h̄ aūt nō cōuenit:vt ꝑ opationes: vel motus diſtinguant̄ opantia:vel opata:ſed magis econtrario: q2 actiões drūt ſpecie ſm formas agentiū:vt calefacere ⁊ infrigidare:⁊ motus ſm terminos). Hec ille. ❡ Itē p̄ᵃ 2ᵉ.q.18.arti.2° dicit.(Sicut aūt res nālis hꝫ ſpecieꝫ ex ſua forma:ita actio hꝫ ſpēm ex obto:ſicut ⁊ motus ex termino). Idē dicit ad 3ᵐ ibidē. ❡ Itē arti.5°.⁊ ar.6.⁊.7.⁊.9.⁊.10.in quo ſic ait.(Spēs reꝝ nāliū ɔ̄ſtituūtur ex nālib⁹ formis:⁊ ſpēs actuū ex obiectis). Idē ponit de malo.q.2ᵃ.ꝑ totū. ❡ Itē p̄ᵃ 2ᵉ.q.1.arti.3°.ſic ait.(Unūquodqꝫ ſortit̄ ſpēm ſm actū ⁊ nō ſm potētiaꝫ: vn̄ ea que ſunt ɔ̄poſita ex mā ⁊ forma cōſtituūt̄ ſuis ſpēbus ꝑ ꝓprias formas:⁊ h̄ ēt eſt ɔ̄ſiderandū i ꝓprijs motib⁹:cū.n.motus quodāmō diſtinguant̄ ſm actionē ⁊ paſſionē.vtrūqꝫ eoꝝ ab actu ſpēm ſortit̄:actio quidē ab actu:q̄ eſt p̄n̄ᵐ agendi:paſſio vero ab actu: qui ē terminus motus:vn̄ calefactio actio nihil aliud eſt q̄ꝫ motio q̄dā a calore ꝓcedēs:calefactio aūt paſſio nihil aliud eſt q̄ꝫ motus ad calorē: diffō aūt manifeſtat rōnem ſpēi). Hec ille. ❡ Scda ɔ̄ eſt. Qꝫ ꝓceſſiões ille nō diſtinguunt̄ realr̄ penes p̄n̄ᵃ.ſ.ſm h̄:ꝙ vna eſt ꝓceſſio ꝑ modū nāe ⁊ intell'ſ:alia vō ꝑ modū volūtatis:nā enī ⁊ itell'ſ:⁊ volūtas vıſr ſignificare q̄dā opōnū p̄ncipia. Iſtam ɔ̄nem ꝓbat ſanctus doctor de potentia dei:vbi ſupra art.n.ſic.(Iſtud (inqt) nō ſufficit ad diuinā proceſſionū diſtinctionē:niſi aliud addat̄. Cū.n. oporteat in ꝓcedēte inueniri ſilitudinē eius:qd̄ eſt ꝓceſſiōis p̄ncipiū:ſicut i reb⁹ creatis ſilitudnē forme generātis neceſſe ē eē in gn̄ato:opꝫ ꝙ ſi ꝓceſſiões in diuinis diſtinguunt̄ ꝑ h̄:ꝙ p̄ncipiū vnius ē nā:vel intell'ſ: alteri⁹ vō volūtas:ꝙ in ꝓcedente ſm vnā ꝓceſſionē inueniat̄ tm̄ ꝙ nāe eſt:vel intell'ſ:in altero vero id:qd̄ ē voluntatis tm̄:qd̄ pꝫ eſſe falſuꝫ. Nā ꝑ vnā ꝓceſſionē:q̄ eſt filij a patre:cōicat pr̄ filio q̄cq̄d hꝫ ⁊ nām:⁊ potētiā:⁊ intellm̄:⁊ volūtatē:⁊ q̄cq̄d abſolute dr̄:vt ſicut v̄bū dr̄ ſapientia genita:ita poſſet dici nā:vel volūtas:vel ſapiētia genita.i.ꝑ gn̄ationē accepta:vel magis hō ꝑ gn̄ationē accipiens:vn̄ pꝫ:ꝙ cū oīa attributa ēētialia ɔ̄currant in vnā ꝓceſſionē filij:ꝙ nō pōt ꝓceſſionuꝫ drīa inueniri ſm diuerſas rōnes attributoꝝ:ita ꝙ ꝑ vnā ꝓceſſioneꝫ attēdat̄ cōicatio vnius attributi:⁊ ꝑ aliā alteri⁹ cōicatio). Hec ille. ❡ Eādē ꝓbat p̄° ſen.di.13.q.1.art.2°.ſic. (Uolūtas ⁊ nā in diuinis ſolū rōne diſtinguunt̄:vn̄ talis diſtinctio nō pōt eſſe rō realis diſtinctionis: q2 p̄n̄ᵐ nō eſt debilius p̄ncipiato. Et p̄terea ſꝫ h̄ ꝓceſſio i tellectus:ſm quā dr̄ verbū eēt alia a ꝓceſſiōe nāe ſm quaꝫ dr̄ filius). ❡ Tertia ɔ̄ ē. Qꝫ hō ꝓceſſiões diſtinguunt̄ ſm ordinationē originis. Iſtā ɔ̄nē ꝓbat ſanct⁹ doct. de potētia dei:vbi ſupra ſic.(Proceſſiōis termin⁹ ē hr̄e: cū ad h̄ ꝓcedat ꝑſona diuina:vt hēat qd̄ accipit ꝓcedēdo: ꝓceſſiões aūt penes terminos diſtinguunt̄. ḡ neceſſe eſt:vt ſicut hr̄e diſtinguit̄ in diuīis:ita diſtinguat̄ ⁊ ꝓcedens:hr̄e aūt nō diſtinguit̄ in diuinis ab hr̄e ꝑ hoc qd̄ hic habeat hec attributa:ille vō alia:ſed ꝑ h̄ ꝙ eadē vnus hꝫ ab alio. Nā oīa q̄ hꝫ pr̄ hꝫ filius:ſꝫ in h̄ diſtinguit̄ filius a pr̄e: ꝙ hꝫ ea a pr̄e.ſic igit̄ vn⁹ ꝓcedens ab alio ꝓcedente diſtinguit̄:no q2 vn⁹ ꝓcedēdo hec accipiat:⁊ alius alia:ſed q2 vnus illoꝝ ab alio accipit.quicq̄d igit̄ inuenit̄ in ꝓceſſiōe diuīa:qd̄ ſtatim in vna ꝓceſſione pōt intelligi:nulla alia itellecta:vnius tm̄ ꝓceſſio ē. Ibi vō ſtatim alia ꝓceſſio inueniri pōt:vbi eadē que ꝑ p̄mā ꝓceſſionē ſunt accepta iteꝝ deriuant̄ i aliā: ⁊ ſic ſolū ordo ꝓceſſionū:q̄ attendit̄ ſm originē: ꝓceſſiones multiplicat in diuīis:vn̄ ɔ̄uenīēter dixerūt q̄ poſuerūt vnā ꝓceſſionē eē ꝑ modū nāe ⁊ intell'ſ.aliā ꝑ modum volūtatis q̄ꝫtū ad illud:ꝙ ꝓceſſio:q̄ eſt ſm nām vel intellectū nō exigit aliā ꝓceſſionē. ꝓceſſio aūt q̄ eſt per modū volūtatis aliā ꝓceſſionē exigit.nā amor alicuius rei nō pōt a volūtate ꝓcedere:niſi ꝑintelligat̄ ꝓceſſiſſe ab intellectu illius rei:qd̄ ē veꝝ ɔ̄ceptū. bonū enī intellm̄ eſt obm̄ volūtatis). Hec ille. ❡ Eādē ɔ̄nē ponit p̄° ſen.vbi ſupra art.n.ſic.(In diuinis nō pōt eē aliq̄ realis diſtictio ⁊ pluralitas:niſi ſꝫ relationem originis.⁊ iō ſm hoc oꝫ nos inueſtigare p̄lalitatē ꝓceſſionū ⁊ ꝓcedentiū. Dico igit̄ ſm h̄:ꝙ ē i diuinis aliq̄ ꝓceſſio ſm quā vna ꝑſona ꝓcedit ab vna.⁊ hec eſt ꝓceſſio gn̄ationis:ſm quā filius eſt.⁊ iō dr̄ eē ꝑ modū nāe.vel itellectus. ꝓcedit.n.vt fili⁹ ⁊ vt v̄bū. q2 i vtroqꝫ mō iſtarū ꝓceſſionū.ſ.nāe ⁊ intell'ſ ē ꝓceſſio vni⁹ ab vno. ❡ Itē in diuinis eſt aliq̄ ꝓceſſio.q̄ ē ſimul a duob⁹.ſ. ab eo q̄ ꝓcedit.⁊ ab eo a quo ꝓcedit.⁊ hec diſtiguit̄ a p̄ᵃ ſꝫ originē:q2 illa 2ᵃ ꝓceſſio ē a ꝓcedēte ſm ꝓceſſionē p̄dictā q̄ ē ꝑ modū nāe.⁊ inde ē ꝙ illa ꝓceſſio dr̄ eē ꝑ modum volūtatis.q2 ꝑ ɔ̄ſenſum a duob⁹ volētib⁹ pōt vn⁹ amor ꝓcedere.⁊ ſm iſtos diuerſos modos originis ꝓducunt̄ plēs ꝑſone relatiōe originis diſtincte.ſ.filius q̄ ē a pr̄e. ⁊ ſpūs ſanctus. q̄ ē ab vtroqꝫ.vn̄ ɔ̄cedit̄. ꝙ niſi ſpūs ſāctus eēt a filio:nō eēt aſſignare realē diſtinctionē inter filiū ⁊ ſpūꝫ ſanctū). Hec ille in forma. ❡ Eandē ɔ̄nē ponit p̄ma p̄te.q.27.arti.4° ad p̄ᵐ.vbi ait.(Quicq̄d ē in diuinis ē vnū cū diuīa nā:vn̄ ex p̄te hui⁹ vnitatis nō pōt accipi ꝓp̄ria rō hui⁹ ꝓceſſiōis:vel illius. ſm quam vna diſtinguit̄ ab alia.ſed opꝫ ꝙ p̄ᵃ rō huius ꝓceſſiōis vel illius accipiat̄ ſm ordinē vni⁹ ꝓceſſiōis ad aliaꝫ. Hō aūt ordo attendit̄ ſm rōnē volūtatis ⁊ intell'ſ.vn̄ ſm hoꝝ ꝓp̄riā rōnē ſortit̄ in diuinis vtraqꝫ ꝓceſſio nomē:qd̄ iportat̄ ad ꝓp̄riā rōnē rei ſignificādā). Hec ille. ❡ Itē arti.3° ad 3ᵐ dicit.(Lꝫ in deo nō ſit aliud volūtas ⁊ intellectus.tm̄ de rōne intell'ſ ⁊ volūtatis ē.ꝙ proceſſiones:q̄ ſunt ſm actionē vtriuſqꝫ ſe habeāt ſꝫ quēdā ordinē.nō.n.eſt ꝓceſſio amoris niſi in ordine ad ꝓceſſionē v̄bi.nihil.n.pōt voluntate amari.niſi ſit in intellectu ꝑcōceptū.ſicut igit̄ attēdit̄ q̄dā ordo verbi ad illud.a quo ꝓcedit.lꝫ in diuinis ſit eadē ſuba intellectus ⁊ ɔ̄ceptio intellectus.ita lꝫ i deo ſit voluntas ⁊ intell'ſ. tm̄ q2 de rōne amoris eſt.ꝙ nō ꝓcedit niſi a ɔ̄ceptione intell'ſ.iō hꝫ ordinis diſtinctionē ꝓceſſio amoris a proceſſiōe v̄bi in diuinis). Hec ille. ❡ Sed ɔ̄ p̄mā ɔ̄nē arguit̄ ſꝫ Aureolū multiplr̄. Et p̄mo in gn̄ali.ꝙ actiões ⁊ paſſiões ſeipſis formalr̄ diſtiguant̄. ❡ Prio ſic. P̄hs dicit in p̄dicamentis.ꝙ diuerſoꝝ geneꝝ ⁊ nō ſubalternatim poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpēs ⁊ drīe. Et p̄ poſterioꝝ ait.ꝙ p̄dicamētorum coordinatiões ſunt impermixte.

Et 3°

Sco.di.13.q. vnica.d.ꝙ diſtiguunt̄ realiter ſeipſis [illegible] principia arguitur p̄ter mios Egidius hic.d.ꝙ rōne ſuppoſitoꝝ.

Henr. in ſūma ar.37.q̄l. 5.qd̄.1.dicit ꝙ ꝑ p̄ncipia formalia.

Adam vero di.6.q.1.arti.2.dicit ꝙ diſtinctio ſumitur ex infinitate:⁊ ex illimitatione diuine eſſentie.

Cōtra p̄mā ɔ̄clōnē Aur. di.13.q.1.art.2.ꝓpoſitaē tertia.

In p̄dicam. capite.4.primo poſteri.h 36.⁊.c.31.

Et 3°. metaphyſice dicit: ꝙ drie diuidētes genus debēt eſſe eēntiales: ⁊ per ſe ptinētes ad rōnem generis: ſicut bipeditas ꝑ ſe ptinet ad pedalitatē: nō autē per accñs ſicut alatuȝ per accñs reſpicit pedes habēs: ſed ſi actio ⁊ paſſio non habeat per ſe genera: ⁊ ſpecies: ⁊ drias: nullum iſtoꝝ ſaluatur: nec enim diuerſoꝝ generū erunt diuerſe ſpecies ⁊ drie: nec pdicamentales coordinatiōes erunt impmixte: nec differentie erunt per ſe ptinentes ad rōnem generis: ſi pdicamēta hꝰ non habeāt ſeipſis formaliter drias diſtinctas: qbus ſint alterius rōnis: ſȝ omnis alteritas fit ex terminis. ḡ impoſſibile eſt illud poni. ℂ Secūdo ſic ad ideȝ. Cui cōpetit qḋ maius eſt poteſt cōpetere illud qḋ minus eſt: ſed alteritas rōnis: quā habēt cōceptus gnāliſſimi eſt maxima diuerſitas: cōceptus enim gnāliſſimi ſunt primo itellecta: ⁊ pmo diuerſa: ⁊ prime maneries rerum oino alterius nature nullaȝ hñtes cōmunē naturā: vt dicit Cōmentator expreſſe. 3°. metaphiſice cōmento. 10. ⁊. 8°. cōmento. 16°. ḡ cum actio ⁊ paſſio ſeipſis formaliter hēant: ꝙ ſint gḋā cōceptus gnāliſſimi alterius rōnis ⁊ pmo diuerſi: multo fortius ſeipſis habebūt formaliter ſpecificas differentias cōſtitutiuas ⁊ diuiſiuas: que minorem alteritatē iportant. ℂ Tertio ſic. Phs dicit. 10. metaphyſice ꝙ differētia mālis nō diuerſificat ſpeciē: ideo maſculinū ⁊ femininū nō variāt ſpeciē hoīs: ſed pdicamentuȝ actionis habet in ſe diuerſas ſpecies: alias nō eſſent per ſe pdicamenta ſi ſpecies nō haberēt. ḡ ſpecifica diſtinctio: que reperitur in ipſis nō eſt mālis: ⁊ per ꝯſequens nō eſt ſolū per fundamēta: vel per terminos: q̄nis non ſit niſi in ipſis. ℂ Quarto ſic. In nulla nā inuenit̄ qḋ eſt materiale diſtinctū ⁊ ꝓpriū illi nature quin reperiatur illud: qḋ eſt formale: vt dicit Cōmētator. 2°. de aīa cōmento. 60. ſed cōceptus gnāliſſimus eſt quaſi mālis ⁊ potētialis: cōceptus vero differentiaꝝ formales ſunt ⁊ qui extrahūtur de potentia cōceptus gnāliſſimi. ḡ ſi in pdicamēto actiōis reperitur per ſe ⁊ ꝓprie cōceptus gnāliſſimus qui eſt mālis: multo fortius reperient̄ ꝯceptus differētiaꝝ ſpecificaꝝ: qui ſunt actuales ⁊ formales. ℂ Quinto. Nam inductiue pȝ: ꝙ licȝ actiones: aut paſſiones habeāt diſtinctos terminos: vel diſtincta pncipia: nihilominus ſeipſis formaliter diſtinguunt̄: ſicut forme alterius rōnis reperiri habēt in materys alteriꝰ rōnis. hoc aūt apparet: nam intellectus apprehendens ⁊ preciſe ſumens rōneȝ calefactionis ⁊ albefactionis: ſtatim apprehēdit: ꝙ ſeipſis formaliter differūt: ⁊ ſunt alterius rōnis. ℂ Secūdo loco arguit ꝓprie cōtra illā primā ꝯcluſionē: ꝙ generatio ⁊ ſpiratio paſſiue ſumpte ſeipſis differūt formaliter. Et pmo ſic. Qñcūqȝ aliqua ſeipſis ſunt alterius rōnis etiaȝ vbi habēt diminutū eē ⁊ quaſi itellectuale: multo fortius ſeipſis diſtinguūtur vbi habent verum eſſe ⁊ reale: res quidem ſic ſe videntur habere ad diſtingui ſicut ſe habēt ad eſſe: ſed ſpiritꝰ ⁊ verbū: dictio: ⁊ ſpiratio in nobis ſeipſis formaliter diſtinguunt̄ per ſuas ꝓprias rōnes: in quibus tamē non habent niſi eſſe diminutū ⁊ intentionale ac quid fictitium: mens quideȝ coram ſe poſita in eſſe conſpicuo ⁊ formato ſeipſa differt ab eadem mente extra ſe in eſſe dato ⁊ elargito poſita per vim amoris ⁊ votū. Et pȝ ꝙ iſte poſitiones ſunt alterius rōnis poni coraȝ ſe: ⁊ poni extra ſe: vnde qlibet experitur iſta eſſe alterius rōnis: ⁊ per ꝯñs ſpirari: qḋ nihil eſt aliud q̄ȝ in eſſe lato poni: eſt alteriꝰ rōnis a generari: qꝛ nihil aliud eſt q̄ȝ poni in eſſe cōſpicuo: ⁊ obiectiue: a fortiori ḡ cū in diuinis non ſint iſta ficticie ⁊ intētionaliter ſicut in nobis: imo realiter ⁊ vere: nō debet mens ambigere quin ſuis formalibus rōnibus diſtinguant̄. ℂ Secūdo ſic. Nulla res diſtinguitur formaliter per aliqḋ extrinſecū ab ea: cum omnis res per ſuā ꝓpriā realitateȝ ab omni alia re diſtinguatur: ſed ꝓductiua pncipia ⁊ termini ꝓductiōis ſunt extrinſeca actioni ⁊ paſſioni. ḡ per iſta nō diſtinguit̄ vltimate ⁊ ſimpliciter aliqua actio vel paſſio: ⁊ ꝑnter nec generatio ⁊ ſpiratio: imo ſi gnātio ⁊ ſpiratio realiter diſtinguunt̄: earuȝ vltimata ⁊ formalis diſtinctio erit ex intimis earūdem: ⁊ non penes terminos vel principia. ℂ Tertio ſic. Nulluȝ prius diſtinguitur per poſterius nec cauſa diſtinguit̄ per effectū: ſed dato ꝙ in diuinis eſſent formales termini: adhuc ꝓceſſiones eſſent priores illis. ḡ nō diſtinguerent̄ penes illos: niſi forte inotereſcenter ⁊ arguitiue. ℂ Contra eandem ꝯcluſionē arguunt Scotus Bonauētura ⁊ Varro ꝓbando: ꝙ generatio ⁊ ſpiratio ſeipſis formalr̄ diſtinguantur. ℂ Primo ſic. Prima diſtinctiua ſunt ſimpliciſſima: ⁊ ſe totis formaliter diuerſa: vt pȝ. 8°. metaphyſice: ſed gnātio ⁊ ſpiratio paſſiue ſumpte ſunt ꝯſtitutiue pſonaꝝ filij ⁊ ſpūs ſancti: ⁊ per ꝯñs diſtinctiue. ḡ ſeipſis primo formalr̄ diſtinguūtur. ℂ Confirmat̄. Qꝛ hꝰ ꝓductiōes ſunt ideȝ realiter qḋ relationes conſtitutiue. ℂ Secūdo. Ens ⁊ vnū ꝯuertunt̄: ⁊ per ꝯſequens vnaqueqȝ res hȝ: ꝙ ſit vna res diſtincta ſeipſa formaliter: ſed hꝰ ꝓductiones ſunt vere realiter in deo. ḡ ſeipſis formaliter diſtinguūtur. ℂ Tertio. Unūquodqȝ per ſuaȝ formaleȝ rōnem habet: ꝙ diſtinguat̄ ab oī eo: qḋ non eſt de ſua formali rōne: forma eniȝ eſt diſtinctiua: nō ſeparat ⁊ diſtinguit: ſed generatio in diuinis ſeipſa formalr̄ eſt generatio ⁊ ſpiratio. ḡ ex rōnibus formalibus eaꝝ ipoſſibile eſt generationē eſſe ſpirationē etiam quocūqȝ alio per impoſſibile circūſcripto. ℂ Quarto. Quod eſt cauſa diſtinctionis pſonaꝝ vr̄ ſeipſo hēre diſtinctionē. ſed Augu. 5°. de trinitate caplo. 17°. aſſignat rōnem: quare ſpūs ſcūs ⁊ filius diſtinguunt̄ ex ꝓceſſionibꝰ earūdeȝ: dicēs ꝙ filiꝰ ꝓcedit naſcendo: ſpūs ſanctus vo a pre ꝓcedit nō q̄o natus: ſȝ q̄o datꝰ. ℂ Et ſilr. 15. de trinitate dicit: ꝙ ex cognitiōe ⁊ dilectione in nobis inſinuat̄ hic quedā intelligibilis natiuitatis ⁊ ꝓceſſiōis diſtātia: qꝛ nō h̄ē cognitione cōſpicere qḋ appetere: vel pfrui voluntate. Et ex his ibidē infert in nobis eſſe parentē: ⁊ plem: ⁊ tertiā volūtatē: que ſimilia ſunt illi ſūme trinitati q̄ ē in deo. igit̄ ꝓceſſiones iſte ſunt rōnes diſtinctiue pſonaꝝ: ⁊ ꝑ ꝯñs diſtinguunt̄ ſeipſis. ℂ Quinto arguit Scotꝰ. Qꝛ illud dictū phi. 5° phyſicoꝝ nō eſt ad ꝓpoſitū: nō enim motus diſtinguūtur penes terminos: niſi qꝛ forme fluentes ſunt eiuſdē rōnis cū termino: ⁊ idē dicit de via qꝛ fluxus eſt eiuſdeȝ rōnis cum terminis formalibus. ℂ Contra 2^am ꝯnē arguit Henricus ꝓbādo: ꝙ gnātio ⁊ ſpiratio diſtinguant̄ penes formalia pncipia. Primo ſic. Spiratio ⁊ gnātio diſtinguunt̄ inq̄tū vna ꝓductio habȝ modū liberū: reliqua vo modū nāleȝ. ſpūs ſanctꝰ enī ꝓcedit mō libero: ⁊ ſm rōnem libertatis: filius aūt nāliter: ſed hanc driam nō hñt: niſi qꝛ ſpiratio eſt a voluntate: gnātio vo ab intellectu ſeu memoria. ḡ hꝰ ꝓductiones diſtinguūt̄ penes iſta. ℂ Secundo. Generatio terminat̄ ad verbū: ſpiratio vo ad ſpm̄ ſcm̄: ſed nō plus filius haberet rōnem verbi q̄ȝ ſpūs: niſi q̄tenus ꝓcedit mediāte itellectu: ſpūs vo nō: ſed mediāte volūtate. igitur. ℂ Tertio. Generatio ⁊ ſpiratio diſtinguūt̄ ex h̄: ꝙ gnātio ex ſua formali rōne ē ꝓductio aſſimilatiua: ſpiratio vo vr̄ eē ꝓductio iclinatiua: ſȝ hꝰ aſſimilatio ⁊ inclinatio nō pōt eis cōpetere niſi q̄tenus gnātio ē a memoria: q̄ eſt pn^m aſſimilatiuū: ſpiratio vo a voluntate: que eſt pn^m iclinatiuū. ḡ gnātio ⁊ ſpiratio diſtinguunt̄

Scdo loco ꝯ eādē idē vbi ſupra ꝓpōne q̄rta.

Cōtra eādeȝ Sco. d. 13. q. 1. Bon. d. 13. q. 3.

⁊ cō. 4.

Tex. c. 4. 5. ⁊. 48.

Cōtra ſcdaȝ arg. Henricꝰ q. 5. ⁊. q. 8.

penes pncipia: que ſunt intellect⁹ ⁊ volũtas. ❡ Quarto. Generatio terminat̃ ad cognitionẽ ſubſiſtentẽ: que verbũ eſt: ſpiratio võ ad amorẽ ſubſiſtentẽ: qui ſpũs ẽ: ſed cõſtat ꝙ hoc nõ eſſet niſi gñatio eẽt ab itellectu: ſpiratio võ a volũtate: emanat nãqꝫ amor a volũtate: cognitio võ ab intellectu. ğ iſtaꝝ pductionũ diſtinctio ortum hꝫ ab itellectu ⁊ volũtate tanꝙ̃ a pncipijs pductiuis. ❡ Cõtra 3ᵃᵐ ꝯnem argnt Aureolus ſic pbãdo: ꝙ gñatio ⁊ ſpiratio nõ diſtinguũt̃ ſimplr̃ ⁊ vltimate: ex hoc ꝙ generatio eſt a pn° iproducto: ſpiratio võ a pncipio improducto ſimul ⁊ a pncipio pducto p actũ dicendi.

Cõtra tertiã Aure. rõe in ppõe 2ᵉ

Et pmo argnt ſic. Aut ex iſta diuerſitate ſe tenente ex pte pncipij derelinqt̃ in pductionib⁹ formalis diuerſitas rõnis: aut nulla talis diuerſitas derelinquit̃ in pductionib⁹ ipſis: ſed nõ põt dari 2ᵐ. ꝙ nulla talis derelinquatur: qꝛ ſm hoc nõ ſunt pductiões formaliter alteri⁹ rõnis in ſe: hoc aũt eſt ꝯ vitatẽ ⁊ dicta ſcõꝝ: tũc eni fili⁹ nõ habebit rõnẽ verbi magl ꝙ̃ ſpũs ſanct⁹: nec ecõtra. Reſtat ğ vt detur pmũ ſcꝫ: ꝙ vltra illã diuerſitatẽ: q̃ eſt ex parte pncipij: relinquat̃ in ipſis pductionib⁹ itrinſeca alietas ⁊ formalis: ⁊ p ꝯñs ſuis formalib⁹ rõnib⁹ diſtinguent̃. ❡ Secũdo ſic. Qñ aliqd pticipat pprietatẽ extrinſecã alicuius ⁊ nõ ei⁹ rõnẽ itrinſecã ⁊ formalẽ: nõ dr̃ eſſe illud pncipalr̃ ⁊ per prius: vñ participãs figurã hoĩs vt ſitualis pictura nõ dr̃ ſimplr̃ eſſe homo: ſꝫ magis ſꝫ qd ⁊ diminute: p eo ꝙ caret rõnalitate: q̃ eſt formalis ratio hoĩs: ſꝫ in verbo ⁊ ſpũ ſancto ſe habẽt taꝙ̃ extrinſeca: ꝙ verbũ ſit ab vno: ⁊ ſpũs ſcũs a duob⁹: tantũ aũt intrinſeca ſunt ꝙ verbũ cõſtituat̃ in eẽ relucẽti ⁊ ſpũs ſcũs in eſſe pcedenti: eẽ nãqꝫ ab vno vel duob⁹ põt reperiri in alijs ꝙ̃ in verbo vl̃ ſpũ: ⁊ in alio ꝙ̃ in nã intellectuali: eẽ aũt verbũ vel ſpũꝫ cõpetit ſoli nãe intellectuali. ğ ſi verbũ ⁊ ſpũs in diuinis ſolũ pticipẽt eẽ ab vno ⁊ eẽ a duobus: nõ pticipabũt niſi pprietatẽ extrinſecã verbi ⁊ ſpũs: nõ itrinſecã aut formalẽ: ⁊ p ꝯñs nõ erit in eis rõ verbi: ⁊ pncipaliter ſpũs: cuius oppoſitũ dicit Damaſcenus li° p° ⁊ Aug. 15. de trinitate q dicũt verbũ noſtrũ eẽ diminutũ: ⁊ verbũ dei pncipaliter dici. ❡ Tertio ſic. A quo hñt eẽ gñatio ⁊ ſpiratio ſꝫ ſuas cõpletas rõnes: ab eo pñt eſſe in ordine ad ſuã cõpletaꝫ diſtictionẽ: ꝯſtat eni ꝙ diſtictio gñationis a ſpiratione pſequit̃ ⁊ ꝯſequit̃ eaꝝ rõnes formales cõpletas: ſꝫ generatio ⁊ ſpiratio ſunt ſm ſuas cõpletas rõnes ſufficiẽter ⁊ pfecte a ſolo prẽ: ęque eni pfecte ſolus pater ſpirat ſicut ſimul pr̃ ⁊ fili⁹: ⁊ ſimiliter pfecte gñat. ğ gñatio ⁊ ſpiratio pfecte diſtinguunt̃ in ordine ad ſolũ prẽm: ⁊ p ꝯñs nõ hꝫ gñatio ꝙ a ſpiratiõe diſtiguat̃ pp hoc: ꝙ ſpiratio eſt a filio: cũ ſpiratio ẽt diſtinguat̃ a gñatione ẽt ſm ꝙ eſt a prẽ. ❡ Quarto ſic. Oꝫ gñatio diſtinguit̃ a ſpiratione: hoc eſt ſm Aug. 5°. de trinitate. ca° 17°. qꝛ eſt a patre diſſimiliter: eſt nãqꝫ gñatio p modũ natiuitatis: ⁊ ſpiratio p modũ donatiõis. Et ſimilr̃. Damaſcen⁹ idẽ teſtat̃ li° p°. ca° 10. dicẽs: ꝙ filius ex prẽ eſt gñalr̃: ſpũs ſcũs aũt ⁊ ipſe eſt ex prẽ: ſed nõ gñaliter: ſed pceſſionalr̃. Anſelmus q̃ꝫ dicit de pceſſione ſpũs ſci. ca° 3°. ꝙ ſpũs ſcũs q exiſtit de prẽ pcedẽdo nõ eſt ille: q eſt de prẽ naſcẽdo.

❡ Ex qbus colligit̃: q in hoc gñatio ⁊ ſpiratio diſtinguũtur in ordĩe ad prẽꝫ: qꝛ ſunt a prẽ diſſimiliter: ſꝫ nõ ſũt a prẽ diſſimiliter ex hoc ꝙ vnũ eſt a prẽ ſolo: reliquũ võ a prẽ ⁊ filio: illã nãqꝫ habitudinẽ nõ hñt in ordine ad ſolũ prẽm. ğ gñatio ⁊ ſpiratio nõ diſtinguunt̃: qꝛ ſpiratio ſit a genito. ❡ Nec valet ſi dicatur ꝙ in ordine ad prẽm diſtiguunt̃ ex hoc ꝙ ſunt ab eo ſub quodã ordine: eſt eni vbi gñatio pmo. ⁊ deinde ſpiratio ſaltẽ ſm nr̃m modũ intelligẽdi: ſi qdẽ hoc nõ valꝫ: tũ qꝛ tu ponis ꝙ generatio ⁊ ſpiratio diſtinguunt̃ ex hoc ſolo: ꝙ gñatio eſt a prẽ ſolo: ſpiratio võ a prẽ ⁊ filio: tum qꝛ ille ordo nõ eſt in re: ſed tñ ſm modũ itelligẽdi: diſtinctio võ gñatiõis ⁊ ſpiratiõis in ordine ad prẽm eſt ſꝫ rem nõ ſm noſtꝝ modũ itelligẽdi: loquitur eni hic de gñatione ⁊ ſpiratione paſſiua: tum qꝛ a ſole ordine quodã pcedit radius ⁊ calor: nec tñ gñatio radij dr̃ dictio verbi: nec pductio caloris pceſſio ſpũs aut ſpiratio. Reſtat ğ vt gñatio ⁊ ſpiratio put ſunt in prẽ diſſimilitudinẽ quãdã habeãt ⁊ difformitateꝫ: qua intrinſece diſtinguant̃. ❡ Quinto ſic. Si de rõne ſpiratõis eſt: ꝙ ſit a gñante ⁊ a genito p ſe ⁊ eẽntialr̃: de rõne ei⁹ ẽ: ꝙ ſit ab vtroqꝫ copulatiue ſed hoc nõ põt dici: qꝛ tunc nõ pfecte eẽt a qlibꝫ diuiſiꝫ: ſi de rõne eius eẽt: ꝙ aſpiceret vtrũqꝫ cõiunctim. eſt ğ de rõne eius eſſe a quolꝫ pfecte ⁊ cõplete diuiſim. ⁊ ſꝫ hoc in ordine ad quãlibꝫ pfecte diſtiguent̃ a gñatione nõ ſolũ ğ ab ea pfecte diſtinguit̃ inꝙ̃tũ eſt a filio. Imo etiã filio circũſcripto inꝙ̃tũ eſt a prẽ. ❡ Sexto. Illud nõ cauſat diſtinctionẽ ſpirationis: qd accidit ipſi ſpirationi vel ſpiratori: ⁊ ẽ ext̃ eius rõnẽ. ſed ext̃ rõnẽ filij inꝙ̃tũ ſpirat eſt eſſe genitũ: vñ gñari accidit ſibi: ſpirator eni inꝙ̃tũ ſpirator nõ eſt genit⁹. alioqn pr̃ nõ eẽt ſpirator. Et iterũ ſicut fili⁹ nõ eo q̃ genit⁹ ẽ creator: ſic nec eo quo genit⁹ eſt ſpirator: gñare inſup ⁊ gñari accidũt pn° ſpiratiuo: vñ nec pr̃ ſpirat inꝙ̃tũ gñans: nec fili⁹ inꝙ̃tũ genit⁹. ğ eẽ a genito nõ diſtinguit ſpirationẽ a gñatiõe. ❡ Septimo ſic. Si rõ ſpũs ⁊ volũtarie pceſſiõis p eo ſaluari dr̃ in diuinis: qꝛ iſta repiunt̃ in pceſſione voluntaria repta i creaturis eẽ vꝫ a duob⁹: qꝛ a vbo ⁊ a volũtate: oꝫ ꝯſimilẽ modũ pcedẽdi a duob⁹ ẽt hic repiri: ſꝫ hoc nõ reperit̃. amor eni vl̃ ẽ a volũtate elicitiue: ⁊ a vbo tñ terminatiue: ⁊ tanꝙ̃ a cã fine q̃ ñ ſꝫ ꝙ aliq volũt: vel a vbo q̃tũ ad ſpecificationẽ act⁹: ⁊ a volũtate q̃tuꝫ ad exercitiũ eiuſdẽ act⁹ vt dicũt alij: nullũ aũt iſtoꝝ ſaluatur in diuinis. ğ pceſſio p modũ volũtatis nõ eſt in diuinis pp ꝯſimilẽ modũ eẽndi a duob⁹. ❡ Octauo ſic. Si ſpiratio includit in ſua rõne vt ſit p ſe ab aliq̃ genito: aut illud genitũ hꝫ tñ rõnẽ pducti in gñali: aut rõnẽ talis pducti in ſpãli vꝫ p gñationẽ: ſꝫ nõ põt poni ꝙ pmũ ſufficiat: qꝛ ſm hoc caloris pductio erit ſpiratio: cũ ſit a radio pducto ⁊ gñato a ſole. Si võ detur 2ᵐ hr̃ ppoſitũ: ſicut eni in diuis ẽ vere gñare ſꝫ ppriã rõnẽ: ñ qꝛ ſit ab vno ſolo: ſic erit ibi ſpiratio ſꝫ ppriã ⁊ formalẽ rõnẽ nõ tñ mõ: qꝛ ſit pductio a duob⁹. ❡ Nono ſic. Dualitas q̃ ponit diſtictionẽ in aliq̃ pductiõe oꝫ ptinere p ſe ad rõnẽ pncipij illi⁹ pductiõis: ſꝫ nõ ẽ ſic reſpcũ ſpirationis: qꝛ pr̃ ⁊ fili⁹ nõ ſpirãt inꝙ̃tũ duo pncipia: nec ſicut duo ſpiratores: nec p duas vtutes: ſꝫ q̃ſi oĩno vnũ. ğ hꝫ dualitas nihil facit: que eni ſpiratio eſt ab vno pncipio ſic gñatio. ❡ Decimo ſic. Secũduꝫ ſcm̃ Tho. pceſſio amoris in diuis nõ oꝫ dici gñatio: qꝛ res itellecta in intellectu fit ſꝫ ſuã ſimilitudinẽ: q̃ ſilitudo põt dici vbuꝫ cui⁹ ſilitudinis pductio põt appellari gñatio: cũ oẽ generãs gñet ſibi ſimile. pceſſio aũt q̃ attendit̃ ſm rõnẽ volũtatis nõ ꝯſiderat̃ ſm rõnẽ ſilitudis: ſꝫ magis ſm rõnẽ ipellẽtis ⁊ mouẽtis in aliqd: qꝛ volũtas ex hoc ſit in actu: qꝛ hꝫ iclinationẽ in rẽ volitã. Hec ſũt vba eius in qõne q̃ querit. vtꝝ pceſſio amoris in diuis ſit gñatio: ⁊ eſt ſnia ſolonis ei⁹ in hoc: ꝙ pductio vbi ẽ gñatio cuiuſdã ſilitudis: pceſſio võ eſt p modũ cuiuſdã iclinatiõis ⁊ motiõis ac ipulſiõis: ſꝫ iſti modi ſaluari pñt in ordine ad prẽm ſolũ: nec rõ ſilitudis ꝯſiſtit in eẽ ab vno ſolo: nec rõ iclinatiõis ⁊ motiõis in eẽ a duob⁹: nõ ğ penes illa gñatio ⁊ ſpiratio diſtinguunt̃. ❡ Undecimo ſic. Illud nõ iducit in pductiõib⁹ diuerſitatẽ rõnis: qd pt in-

differenter

differenter cōpetere ꝓductiōib⁹ eiuſdē ⁊ alterius rōnis ſꝫ eſſe ab vno: ⁊ eē a duob⁹ pōt idifferēter cōpetere ꝓductionib⁹ eiuſdē rōnis ⁊ alteri⁹: vñ tractus ignis pōt eē ab vno ſolo ſicut ab igne: ⁊ a duob⁹ ſicut a ferro ⁊ lapide: ex q̄rū colliſione generaꝫ flāma in aere. ḡ iſtō nō pōt eſſe rō ꝙ gn̄ātio ⁊ ꝓductio ſint ꝓductiōes alterius ⁊ alteri⁹ rōis. Hec ſunt argumēta ei⁹ in forma. ¶ Cōtra eandē ↄclōnē 3ᵃᵐ arguit Scotus p̄mo ſic. Si iſte ꝓductiones diſtinguunꝫ p h̄ ꝙ vna eſt ab vno: ⁊ alia a duobus de ꝑ ſe ſm̄ iſtā viā poſſent poni īfinite ꝑſone in diuinis. poſſet eni poni q̄rta ꝑſona a tribus: ⁊ q̄nta a q̄tuor: nec eēt alia rō trinitatis in diuinis ꝑſonis: ſꝫ tm̄ eēt diſtictio ꝑ vnitatē ſuppo¹¹ agētis vel pl̄alitatē: ⁊ nō eēt diſtictio ꝑ rōnes ꝓducēdi. ¶ Secūdo. Quia ſi idēꝫ ſit p̄n̄ᵐ formale ꝓducēdi aliqd ꝑꝑ eē ei⁹ in hoc ſuppoſito vel in illo: nō erit p̄n̄ᵐ ꝓductiōis alteri⁹ rōnis: q꞉ albedo in lapide vel in equo eſt p̄n̄ᵐ īmutatiōis viſus eiuſdēꝫ rōnis: ita ēt ſi albedo eadēꝫ eēt in duob⁹: vt in vno eēt p̄n̄ᵐ īmutatiōis vni⁹ rōnis. Iſte aūt ꝓductiōes ita diſtiguunꝫ: ꝙ nō ſūt eiuſdē rōnis: igiꝫ oꝫ iſti⁹ diſtinctōnis aſſignare aliā rōnē q̄ꝫ vnitatē vł dualitatē ſuppoſitoꝝ agētiuꝫ. ¶ Tertio. Quia oīs diſtinctio reducꝫ ad aliq̄ p̄mo diuerſa: q̄ eēnt diſticta: ſi ꝑ īpoſſe eēnt ab oīb⁹ alijs ſeparata: igiꝫ iſta diſtictio ē ꝑ aliq̄ talia: q̄ eēnt diſticta oīb⁹ talib⁹ ꝑtermiſſis ꝑ īpoſſe: q̄ ēt ſeipſis ſūt p̄ diuerſa: ſꝫ talia nō ſunt vnitas vł pluralitas ſuppoſitoꝝ agētiū: ſi nō ſit alia diſtictio in p̄ncipijs agēdi: igiꝫ ⁊c. circūſcripto oī alio ab vnitate vł pluralitate ſuppoſitoꝝ nō vꝫ ꝙ pl̄alitas ſit p̄⁹ rō diſtiguēdi ꝓductiōes. ¶ Ad p̄ᵐ argumētoꝝ Aureo. p̄ loco factoꝝ ꝫ p̄ᵃᵐ ↄclōnē ridecꝫ negādo miorē. Iſta. n. poſitio nullū p̄dictoꝝ deſtruit: ⁊ cū ꝓbaꝫ: q꞉ ſi actiōes ⁊ paſſiōes nō h̄nt ꝑ ſe gn̄ā ⁊ ſpēs ⁊ dr̄ias: ſꝫ ab alijs ꝑtita p̄ncipijs: aut terminis: tūc nō erit veꝝ: ꝙ diuerſoꝝ geneꝝ ⁊c. negaꝫ ↄn̄a. lꝫ eni calefactio hēat ſpēꝫ a calore: ⁊ dr̄iaꝫ ꝓportionalr̄ ſicut res nālis a ſua for⁹. cū h̄ tn̄ ſtat ꝙ alteri⁹ ſpēi ē calor: ⁊ alteri⁹ calefactio: ⁊ alteri⁹ dr̄ie: ⁊ alteri⁹ gn̄is. Illud. n. qd̄ eſt in gn̄e q̄litatis pōt dare ſpēm illi: qd̄ eſt de gn̄e actiōis: nō tn̄ ē eiuſdē gn̄is cū illo. ¶ Eodēꝫ mō negaꝫ illō qd̄ 2ᵒ īferꝫ. ſ. ꝙ ſeqꝫ ex ↄne ꝙ coordiatiōes p̄dicamētoꝝ nō eēnt īꝑmixte: hoc. n. nō ſeqꝫ: q꞉ nō ponim⁹ ꝙ eadē ſit dr̄ia rerum diuerſaꝝ coordinationum: ſed ꝙ vna dat differētiam alteri: nō ꝙ ſit differentia alterius: vel dat ei ſpeciēꝫ: nō ꝙ ſit ſpecies eius: ſicut forma lapidis dat ei ſpeciem: non tamen eſt eius ſpecies: ſed potius natura reſultās ex forma lapidis ⁊ ex eius mā: que dr̄ lapideitas nec eſt ꝓprie de genere ſubſtātie niſi reductiue. Eodēꝫ mō dico: ꝙ differētie actionū ꝑtinēt ad genus actōis ꝑ ſe ⁊ eēntialr̄: lꝫ ſumanꝫ a rebus: que ſunt alterius generis: vñ iſte arguit ac ſi nos poneremus: ꝙ dr̄ia actionū eſſet de vno p̄dicamēto: ⁊ actio in alio p̄dicamēto: ⁊ ita de ſpecie ⁊ gn̄e qd̄ nō ponim⁹: vt pꝫ ꝑ p̄dicta. ¶ Sciendum tn̄ ꝙ nō oꝫ dr̄iam per ſe cōtineri ſub illo gn̄e: ſub quo eſt ſpecies: quā ↄſtituit illa dr̄ia: vt docet Auic. 5. metaphiſice. ca. 6ᵒ. vbi vult: ꝙ dr̄ia hoīs ↄtineꝫ ſub aīali: nō ꝙ ſit de q̄ddi tate aīalis: nec ecōtra: ſed q꞉ comitatur aīal. Dictū eſt etiam. 8. diſ. in. q. vtrū deus ſit in gn̄e q̄ūo accītiuꝫ dr̄ie ſumunꝫ a reb⁹ alterius generis. ſ. ex ſubiecto accītiuum vel ex cauſis: aut effectibus eoruꝫ. ¶ Ad 2ᵐ negatur minor. Sicut eni calefactio hꝫ ſpēꝫ a re alteri⁹ generis ſumpta in ſpāli. ſ. a calore: ita ab eadem re ſumpta ſub rōne cōīſ: ſcꝫ q̄litatis hꝫ genus ſubalternū. ſ. alterationē: vel hōꝫ ab eadē ſumpta ſub rōne gn̄āliſſima: vel analoga hꝫ gen⁹ gn̄āliſſimū: ſic. n. calefactio eſt talis ſpeciei ſpāliſſime: q꞉ ꝓcedit a tali p̄n̄ᵒ. qd̄ eſt calor: ita eſt talis generis ſcꝫ actōis: q꞉ eſt effluxꝰ a tali actu in aliud: ita ꝙ ab eadē re ſumiꝫ in ea genus ⁊ ſpēs: ꝑut illud p̄n̄ᵐ calefactiōis ↄſideraꝫ in ſpāli vel gn̄āli. ¶ Ad 3ᵐ ↄcediꝫ qd̄ īferꝫ ſcꝫ: ꝙ dr̄ia actionū nō ſolū eſt mālis: ſꝫ formalis: negaꝫ tn̄ vltima ↄn̄a. ſ. ꝙ ſi differūt formalr̄. ḡ ſeipſis formalr̄: ⁊ nō ꝑ terminos vel p̄ncipia: nō eni oꝫ: ꝙ oē qd̄ eſt formalr̄ aliq̄le ſit ſe ipſo tale: ſꝫ ſufficit: ꝙ ꝑ formā ſuā: vel ꝑ illud: qd̄ tenet locuꝫ forme: vt i ꝓpoſito: vñ formalis diſtictio formalr̄ eſt i actionib⁹: ſꝫ p̄n̄ᵐ illi⁹ diſtictiōis ē ex̄ ſcꝫ p̄n̄ᵐ vł termin⁹ ⁊ talia p̄nt dici forᶜ extrinſece ipſaꝝ actionū vł paſſionū. ¶ Ad 4ᵐ ↄcediꝫ totū ſcꝫ: ꝙ actiōes ⁊ paſſiōes hābēt formalr̄ cōceptū gn̄is: ⁊ ſpeciei: ⁊ dr̄ie: qui q̄dē cōcept⁹ ſunt eis ꝓprij: illi tn̄ ſumunꝫ cōpletiue a reb⁹ alioꝝ geneꝝ: ſiue ſint cōcept⁹ geneꝝ: ſiue ſpēꝝ. ¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ intellect⁹ nō pōt ↄcipere rōnē calefactiōis nō ↄcipiēdo calorē q̄ eſt ei⁹ termin⁹: nec albefactionē nō cōcipiēdo albedinē: ſil̄r nec ꝓpriā rōnē cuiuſcūqꝫ actiōis: niſi ↄcipiat ꝓpriū terminū ad quē: vel a q̄ eſt: cui⁹ rō eſt: q꞉ nihil itelligiꝫ: niſi ſm̄ ꝙ eſt actu: ſcꝫ nō itelligendo illō qd̄ eſt act⁹ rei: vł ſe hꝫ loco actus ⁊ forᵉ in re illa: vñ nec cōpoſitū itelligiꝫ niſi ꝑ actū ei⁹ q̄ eſt for⁹: nec mā niſi i hitudine ad forᵃᵐ: nec actio niſi in hitudine ad forᵃᵐ. q̄ eſt ei⁹ p̄n̄ᵐ: nec paſſio niſi in hitudine ad forᵃᵐ. q̄ eſt termin⁹: ⁊ ſic de ceteris: argumētū aūt ſupponit oppoſitū: ⁊ ideo nō ꝓcedit. ¶ Ad argumēta in 2ᵒ loco facta reſpōdeꝫ. Et p̄mo ad p̄mū cōcediꝫ maior. ſed negaꝫ minor: vñ dr̄ ꝙ in nobis ſpiratio amoris: ⁊ gn̄ātio v̄bi non diſtiguunꝫ formalr̄ ſeipſis ſicut dcm̄ fuit: ſꝫ ex alio: conceditꝫ tn̄ ꝙ ſunt alteri⁹ rōnis: ſed rō eaꝝ ſumiꝫ ex p̄ncipijs vel terminis: dr̄ tn̄ ꝙ aliq̄ falſa aſſumunꝫ in minori ꝺ illo eē apparēti ⁊ lato ſicut alis dcm̄ fuit. ¶ Ad 2ᵐ dicitur: ꝙ maior eſt falſa: q̄ṅcūqꝫ eniꝫ ꝓpa rō alicu⁹ ſumiꝫ ab aliq̄ extrinſeco: nō eſt incōueniens: ꝙ illō diſtiguaꝫ ab alio ꝑ aliqd ſibi extrinſecū: ſicut pꝫ de relatōibus ⁊ actiōibus: nā illō qd̄ ſe habet q̄ſi actuale in actione ē ſibi extriſecū: res aūt diſtinguit ꝑ ſuū actū. ¶ Ad 3ᵐ negaꝫ maior. nā motus habēt diſtinctionē a terminis ſuis: tn̄ mot⁹ ꝑcedit tēpore vel nā ſuū terminuꝫ. vñ q̄ṅ p̄us ſe habet q̄ſi via ad illud: qd̄ ſe hꝫ q̄ſi poſterius: vel q̄ṅ poſterius dat ſpēm ⁊ rōnē priori: tunc p̄us diſtingui pōt per poſteri⁹: ſicut in ꝓpoſito. ¶ Ad p̄ᵐ Scoti ꝫ p̄ᵃᵐ ↄclōnē negaꝫ minor. nō enim origines ꝑſonaꝝ eas cōſtituunt nec diſtiguūt ꝓprie loquēdo: vt alis videbiꝫ ſed relatiōes. Nec valet ↄfirmatio: nō enim ſeqtur. ſi relatio diſtinguit: aut ↄſtituit ꝙ origo diſtinguat ꝓprie vel cōſtituat lꝫ ſint idem ſm̄ rem. ¶ Ad ſcd̄m dico: ꝙ lꝫ quelꝫ res hēat ex ſua formali rōne: qua eſt ens: ⁊ illud qd̄ eſt: ꝙ ſit vna ⁊ indiuiſa in ſe: nō aūt ꝙ ſit diuiſa ab alijs: q꞉ lꝫ de rōne vni⁹ ſit indiuiſio in ſe: nō aūt diuiſio ab aliq̄. verūtn̄ dico: ꝙ ſicut rō ꝓductionis inq̄ꝫtuꝫ ꝓductio ſumiꝫ a p̄ncipio vł termino: ita ⁊ ei⁹ diſtinctio ⁊ vnitas. ¶ Ad 3ᵐ diciꝫ: ꝙ gn̄ātio nō hꝫ ſuā formaleꝫ rōnē ab aliq̄ ſibi intrinſeco: nec ſpiratio ſil̄r: iō nec eius diſtictiuū eſt ſibi inq̄ꝫtū hō itrinſecū: ſꝫ ē termin⁹ ei⁹ vł p̄n̄ᵐ. ¶ Ad 4ᵐ diciꝫ: ꝙ ꝓductiōes nō ſunt intrinſeca diſtinctiua ꝓducētis ⁊ ꝓducti: vt alis videbiꝫ: q꞉ ꝓductio paſſiua ē via ad ↄſtitutiuū ⁊ diſtinctiuū ꝑſone a ꝑſona: ꝓductio vō̄ actiua ſe hꝫ ꝑ modū egredientis a diſtictiuo. ¶ Ad auctēs Aug. dr̄: ꝙ Aug. nō itēdit aliud niſi ꝙ illi diuerſi modi ꝓcedendi filij ⁊ ſp̄us ſancti arguūt eoꝝ diſtinctionē: nō aūt ꝙ fili⁹ ⁊ ſp̄us ſcūs ꝓprie ⁊ itrinſece ꝑ hō ꝓceſſiones diſtinguanꝫ: niſi tanq̄ꝫ per vias ad ꝓpria diſtinctiua ſm̄ modū loquēdi ſci Tho. ¶ Ad 5ᵐ dico: ꝙ lꝫ mot⁹ q̄ ad ſuū māle ſit eiuſdē rōnis

Cōtra eādēꝫ Sco. vbi ſ.

Ad p̄ᵐ Aureo. p̄ᵒ loco.

Diſti.1.q.2. ad arg⁹ Aureo.ↄ 2ᵐ.

cū termino:vt in 2° dicet̄:tn̄ q̄ ad ſuū formale.ſ.hitudi/ nē potētialis ad terminū actualiorē recipit ſpēm a ter/ mino:q2 hitudies ad diuerſos termios ſpecificā diſtin/ ctionē recipiūt ab eiſdē. Et idē itelligo de actōe ꝛ paſ/ ſione.nā q̄ꝫtū ad mālē ſuū in creaturis ſunt vni⁹ rōnis cū termio:ſ3 q̄ ad formale recipiūt ſpēz a pn̄°:vel termi no:illō aūt formale ē hitudo q̄dā:vt in.2°. clari⁹ onde/ tur. ¶ Ad pᵐ Henri.ↄ 2ᵃᵐ ↄclōnē dr̄:ꝙ eque nālr ꝓdu

Diſti. 6.q.1. ↄclōne. 4. ꝛ 5. in rñ. arg. ↄ 4ᵐ.

citur ſpūs ſcūs ſicͭ fili⁹:vt als diffuſe dcm̄ fuit. Uerūtn̄ ↄceſſo ꝙ ſpūs ſcūs ꝓducat̄ mō libertatis:ꝛ fili⁹mō na ture:ꝛ ꝙ ille ꝓceſſiōes hēant ṗdictos modos ab itelle/ ctu ꝛ volūtate:nūq̄ꝫ tn̄ hr̄et ꝙ natiuitas:ꝛ ꝓceſſio realr diſtiguerent̄:ſ3 ſolū rōne ꝑꝑ illā diſtictionē ṗncipiorū que cū nō ſit realis nō pōt eē inq̄ꝫtū hꝫ rō diſtinctionis realis in effectu vl̄ actib⁹ elicitis:vt dicit ſcūs Tho. in ꝓbatiōe 2ᵉ ↄclōnis:ꝛ iō in vanū reperit̄ diſtinctio for/ malis:q2 cū illa ſit minor reali:nūq̄ꝫ ſufficiet ad reale3 diſtinctionē iter ꝓceſſiōes. ¶ Ad 2ᵐ dico:ꝙ argᵐ ſolū ↄcludit:ꝙ gnātio hꝫ:ꝙ terminet̄ ad v̄bū ꝛ nō ad ſpm̄: ꝛ ꝙ ſit alteri⁹ rōnis a ſpiratiōe:q2 eſt ab itellectu: ꝛ ſpi/ ratio a volūtate:ſ3 reſtat aliud iuenire:qḋ inferat realē diſtictionē eaꝝ. ¶ Ad 3ᵐ ꝛ 4ᵐ p3 ꝑ idē:ſolū enī cōclu/ dit:ꝙ itellus ꝛ volūtas ſunt diſtictiua dictaꝝ ꝓceſſio/ nū ſm̄ rōnē:ſ3 nō ꝙ iō iſta diſtinguat̄ realr ab illa: q2

Diſti.7.q.1. in rñ.arg. aureo.ↄ pᵃᵐ cōcluſionē.

hec eſt elicita ab itellectu:alia a volūtate:ſane itelligē/ do illā elitionē:vt als viſu3 eſt. vn̄ nō ē aliō diſtinctiuū huius ab illa ſm̄ rē:niſi q2 vna q̄dāmō originat̄ ab aᵃ: ꝛ ꝓcedit realr ab alia.ſ. ꝓcedēdo a natiuitate. ¶ Ad pᵐ mū Aureo.ↄ 3ᵃᵐ ↄnē negat̄ diſiūctiua aſſumpta q̄ ad qualꝫ ꝑtē:nō enī ex diuerſitate ṗncipioꝝ gnātiōis ꝛ ſpi/ rationis relinquit̄ vlla formalis diuerſitas in gnātione ꝛ ſpiratiōe:nec ēt ſic in eis reliquit̄ formalis diuerſitas ꝙ itriſece:h̄ eſt ſeipſis ꝛ nō ꝑ alia diſtiguant̄. vn̄ breui ter gnātio ꝛ ſpiratio formalr ꝑxime diſtinguant̄ ſuis formalib⁹ diſtinctiōib⁹:que ſunt in eis: ſ3 formalr ṗ di ſtinguant̄ ex ſuis ṗncipijs:q̄ ſe hn̄t q̄ſi forᵉ ꝓductionū. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ mior. vn̄ ꝓpria ratio ſpiratiōis ē:ꝙ ſit a dicēte:ꝛ a verbo ꝓducto. Cōcedit̄ tn̄ ꝙ ꝓpa rō ſpira/ tionis nō ↄſiſtit in eē a duob⁹:nec ꝓpria rō gnātiōis in h̄ qḋ ē eē ab vno.nō enī q̄cūq3 duo ꝓducentia:ꝛ q̄hcū/ q3 vnū ꝓducēs diuerſificāt rōnē gnātiōis ꝛ ſpiratiōis ꝛ hoc ſolū ꝓbat argᵐ:ſ3 duo ꝓducentes:quoꝝ vnus eſt ab alio genit⁹:ꝛ vnus ꝓducēs diuerſificāt ṗdictas ꝓdu ctiones:vn̄ arguēs vr̄ inuere:ꝙ nos itelligam⁹:ꝙ ꝓpria rō haꝝ ꝓductionū ſolū cōſiſtit in eē ab vno:ꝛ in eſſe a duob⁹:qḋ nō dicim⁹:ſ3 ſolū volum⁹:ꝙ ꝑ h̄ diſtiguunt̄: vn̄ fundat̄ in falſa imaginatiōe.ſ.ꝙ diſtiguant̄ forma liter ex ꝓprijs rōnib⁹:qḋ negatū fuit. ¶ Ad 3ᵐ negat̄ maior.falſu3.n.ibi ſumit̄.ſ. ꝙ gnātio ꝛ ſpiratio ex ſuis ꝓprijs rōnib⁹ diſtiguant̄:vt ſepe dcm̄ eſt:ꝛ iō lꝫ pr̄ ꝑfe/ cte ſpiret ꝛ gn̄et:nō tn̄ in ordie ad ſolū pr̄e3 diſtiguunt̄ gnātio ꝛ ſpiratio. ¶ Ad 4ᵐ negat̄ hoᶜ. vn̄ ſcūs doctor pᵃ ꝑte.q.36.ar.2°. ad 7ᵐ ſic ait. (Spūs ſcūs diſtingui̇t̄ ꝑſonalr a filio:q2 origo vni⁹ diſtiguit̄ ab origine alteri⁹ ſ3 ipa drn̄a originis eſt ꝑ h̄ ꝙ fili⁹ ē ſolū a patre:ſpūs vo ſcūs a pr̄e ꝛ filio:nō eni3 alr ꝓceſſiōes diſtiguerent̄ vt ſ̄.dcm̄ ē.) Hec ille. ¶ Ex q̄ p3:ꝙ ſi eēnt a ſolo pr̄e ille origies nō poſſent diſtigui:nec poſſent eē diſſimilr ab eo:nūc aūt ſūt diſſimilr a pr̄e:q2 vna ab eo ſolū:alia vo a pr̄e ꝛ filio. Et cū dr̄:ꝙ illā ſilitudinē nō hn̄t in ordine ad ſolū pr̄e3:negat̄:imo nō in ordine ad aliū:q2 a nullo alio ſunt ābe ille ꝓceſſiōes ſimilr nec diſſimilr. vn̄ bre/ uiter loquēdo miſſio:q̄ dat̄ ibidē ē bona itelligēdo ꝑ or/ dinē nō ordinē ſolius rōnis:ſ3 ordinē originis:vt ponit ſcūs doctor de potētia dei.q.10.ar.5°. (Relinqt̄ (inqt)

ꝙ pl̄alitas in diuinis ꝑſonis eē nō pōt niſi ſ3 ordinē ori ginis ſolū:vt.ſ.fili⁹ ſit a pr̄e:ꝛ ſpūs ſcūs a filio:ſi enī ſpi/ rit⁹ ſcūs nō eēt a filio:ex q̄ reſpicerēt pr̄e3.vn̄ vl̄ ñ eēnt due ꝑſone:vel eēt iter eos ordo ꝑfectiōis ſm̄ arrianos: vel eēt iter eos mālis diuiſio:qḋ eſt impoſſe.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ p3:ꝙ gnō ꝛ ſpiratio paſſiue ſumpte ſunt diſſi milr a pr̄e:q2 ſub quodā ordie origis ꝑ dict⁹ ē. ¶ Nec valet pᵐ hui⁹ miſſiōis īpugnatio:hn̄ enī ſtāt ſimł:ꝙ iſte ꝓceſſiōes diſtiguant̄ ſm̄ ordinē originis:ꝛ ꝙ ex h̄ ſolo diſtiguit̄ ꝙ vna eſt ab vno:ꝛ alia a duob⁹:quoꝝ.ſ.vn⁹ eſt ab alio. ¶ Nec valet 2ᵐ.nō enī loqmur de ordie rō nis:ſ3 originis. ¶ Nec valet 3ᵐ.nō.n.dicim⁹:ꝙ rō ſpira tiōis ſolū ꝛ ↄpletiue ↄſiſtat in eē a duob⁹:nec ꝙ rō gnā tiōis ↄſiſtat ſolū in eē ab vno:ſ3 dicim⁹:ꝙ ille ꝓceſſiōeſ ex h̄ differūt:nō enī diſtiguunt̄ ex ꝓprijs rōnib⁹:vt di/ ctū eſt. ¶ Ad 5ᵐ dr̄ ſicͭ ad 3ᵐ.lꝫ enī ſpiratio ſit ↄplete ꝛ ꝑfecte a pr̄e:ꝛ ↄplete ꝛ ꝑfecte a filio:nō tn̄ in ordine ad aliqḋ illoꝝ circūſcripto ꝑ itellectū alio diſtinguit̄ a ge/ neratiōe. Iſte.n.ſemꝑ ſupponit:ꝙ ex ſua rōne diſtigua tur a gnātiōe:qḋ eſt falſū. ¶ Ad 6ᵐ negat̄ mod⁹ arguē di.hoᶜ enī male ſubſumit̄:deberet enī argui. Illud nō cāt ꝛc̄.ſ3 eē a genito accidit ſpiratiōi.ꝑ ꝛc̄.ꝛ tūc ↄn̄a eēt bo na:ſ3 negaret̄ hoᶜ. Dico ēt ꝙ lꝫ ſpiratori inq̄ꝫtū hꝫ acci/ dat eē genitū:ꝛ cōſimilr accidat ei eē gnāntē:nō tn̄ ſpi/ ratori inq̄ꝫᵐ hꝫ accidit ꝙ ſit genitū vl̄ gnāns: imo oīs ſpirator neċario gnāt vl̄ gnāt̄:nec ē ſpiratio niſi ſit a ge nerāte ꝛ genito.ſ.a dicēte ꝛ v̄bo eius. ¶ Ad 7ᵐ dico ad maiorē:ꝙ mod⁹ ꝓceſſiōis ſpūs ſci eſt idē in deo ꝛ ī no bis q̄ꝫtū ad ea:q̄ ſunt de rōne ſpūs: nō tn̄ ē ibi idētitas vl̄ vnitas:vl̄ idētitas vniuocatōis:ſ3 analogie cuiuſdā ꝛ iꝑfecte repn̄tatiōis ꝓceſſiōis diue ꝑ creatā ꝓceſſionē vn̄ de rōne ſpūs eſt ꝙ ꝓcedat a verbo:ꝛ h̄ eſt in deo:ꝛ in nobis. Sed per quem modū ꝓcedat a verbo nō va riat ꝓpoſitū nec rōnē ſpūs:niſi ſm̄ ꝑfectū ꝛ imꝑfectū ꝙ enī ſpūs amoris ꝓcedat ī nobis a verbo itellect⁹ q̄ꝫ/ tum ad ſpecificationē act⁹:ꝛ a volūtate q̄ꝫtū ad exerci/ tiū cōtingit ex iꝑfecta actiuitate noſtri verbi ꝛ nr̄e vo/ lūtatis:q̄ realr diſtiguūt̄:ꝛ quolꝫ ex alio ꝑficit̄. In deo aūt ſpūs ꝑfecte ꝓcedit a verbo:ꝛ ꝑfecte a dicente:ꝛ iō ibi eſt ꝑfectū v̄bu3 ꝛ ꝑfect⁹ ſpūs: nō ſic in nobis. ¶ Ad 8ᵐ ↄcedit̄ 2ᵃ ps diuiſiōis:ꝛ illud qḋ vlteri⁹ infert̄.ſ.non ex hoc ſolo eſt in diuinis ſpiratio:q2 eſt ibi ꝓceſſio a duo/ bus:q2 nec nos oppoſitū dicim⁹:ſ3 ſolū ꝙ ex h̄ ſpiratio differt a gnātiōe:ꝛ nō ꝙ in hoc ↄſiſtat rō ſpiratiōis:vt ſepe dcm̄ eſt. ¶ Ad 9ᵐ negat̄ hoᶜ.pr̄ enī ꝛ filius ſpirāt in/ q̄ꝫtū duo:nō tn̄ inq̄ꝫtū duo ṗn⁹:ſed inq̄ꝫtū duo ſuppoſi/ ta ſpirantia mō alias dicto. ¶ Ad 10ᵐ dr̄: ꝙ fundat̄ in falſa imaginatiōe.ſ.ꝙ gnātio ꝛ ſpiratio ex ſuis rōnibus formalib⁹ ꝛ intrinſece diſtinguant̄. dico enī ꝙ dato ꝙ ille rōnes dictaꝝ ꝓceſſionū in ordine ad ſolū patrē cir cūſcripto filio ſaluarent̄:nūq̄ꝫ realiter diſtiguerent̄ di cte ꝓceſſiōes ex illis rōnibus:ſ3 ſolū rōne. Sed realis diſtinctio venit ex ordine originis:quo vnus eſt a pr̄e: ꝛ alius ab eo:ꝑ eſt a pr̄e:ꝛ ꝑ eſt a pr̄e eſt filius:ꝛ ꝑ eſt ab illo:ꝑ eſt a pr̄e eſt ſpūs ſcūs:lꝫ ēt ſit a pr̄e:ita ꝙ ſicͭ vnus ꝓcedit a pr̄e mediāte alio:lꝫ etiā ſit a patre:ita vnus ꝓ/ cedit a pr̄e mediāte alio:licꝫ ēt ꝓcedat ab eo imedia/ te. ¶ Ad 11ᵐ negat̄ mior loquēdo ꝑ ſe:nūq̄ꝫ enī alicui ꝓductioni ꝑ ſe cōpeteret ꝙ ſit a duob⁹ niſi ꝓductiōi vo/ lūtatis; ꝓductio aūt nālis ꝑ ſe eſt ab vno ṗn°. ꝛ ꝙ ſit a duob⁹ h̄ accidit ei ex iꝑfectiōe agētiū:q̄ mlta vicē ſup/ plēt vni⁹ ꝑfecti agētis:vl̄ ſaltē ſūt ſubordiata ī cauſan do ꝛ alteri⁹ ordis:vl̄ vnū agit:ꝛ aliō patit̄ ꝛ hꝫ. Uerūtn̄ maior pōt merito negari:nā ꝓductio:q̄ ſolū eſt ab vno ꝓducēte realr differt ab ea:q̄ eſt a duob⁹ ſaltē nūero:

Drña inter ꝓductionē volūtatis ꝛ nālē in hoc q ē eē a duob⁹.

cēt ſi

⁊ ẽt ſi vna de ꝑ ſe eſt ab vno: ⁊ alia de ꝑ ſe a duob⁹: oꝫ ꝙ differãt rõe. Et ſic pꝫ quõ arg⁹ ei⁹ nõ ꝓcedũt. ¶ Ad pᵐ Scoti. ꝺ 3ᵃᵐ ↄñe negaꝫ ↄña: qꝛ in diuis lꝫ ſint due ꝓductiões: quaꝝ vna ẽ ab vno: ⁊ alia de ſui rõne hẽat: ꝙ ſit a duob⁹: nulla tñ ẽ ibi: de cui⁹ rõne hẽat ꝙ ſit a trib⁹ vł q̃tuor. Nec eẽ põt: qꝛ in diuis nõ ẽ ꝓductio ab itra: niſi que inueniꝫ in nã itellectuali: illa aũt nõ ẽ niſi duplex. ſ. vna ſm itellectũ: alia ſm volũtatẽ. Cõcedo tñ ꝙ diſtictio rõnis illaꝝ ꝓceſſionũ vel ꝓductionũ nõ ſolũ attẽditur penes vnitatẽ vel pluralitatẽ ꝓducẽtiũ: ſed dico ꝙ diſtictio realis ꝓceſſionũ originaꝫ ex hoc: ꝙ vna eſt ab vnico ꝓducẽte: alia vo a duobus: ſed rões taliũ ꝓceſſionũ ſuaꝫ rõnẽ ſumũt ex diſtinctione ꝑncipioꝝ elicitiuoꝝ: ſꝫ talis nõ ſufficeret: niſi ad diſtictionẽ rõnis. ¶ Ad 2ᵐ dicaꝫ: ꝙ ꝑncipia elicitiua iſtaꝝ emanationũ ſunt alterius rõnis: ſꝫ hoc nõ ſufficeret: vt dictuꝫ eſt: ad realẽ diſtinctionẽ ꝓceſſionũ: niſi qꝛ diſtinctio taliũ elicitiuoꝝ cauſat diſtinctionẽ rõnis in emanationib⁹: ad quã ſeqtur vnã eẽ a ꝓcedente ſm ꝑmã: ⁊ ꝑ hoc a pͥma realiter diſtingui. aliud g̃ eſt: qð diſtinguit eas ſm rõneꝫ: ⁊ aliud ẽꝫ qð diſtinguit eas in re. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ realis diſtinctio iſtarũ ꝓceſſionũ reduciꝫ ad diſtinctionẽ realẽ ſuppoſitoꝝ ꝓducentiuꝫ: ſꝫ earũ diſtinctio rõnis reduciꝫ ad diſtinctionẽ attributoꝝ: ⁊ nego quin vnũ ⁊ multa ſint ꝑmo diuerſa: ita hñ ſicut diuerſa attributa: imo plus ſimilr diſtictio pr̃is ⁊ filij reduciꝫ ad diſtinctionẽ relationũ cõſtitutiuaꝝ. Et h̃ de ꝑ arti. ⁊c̃.

Quantum ad ſecũdũ articulũ ſit iſta ꝑma concluſio. Generare ⁊ ſpirare non ſunt due res realiter diſtincte in pr̃e. ꝓbatur iſta cõclo ſm ſanctũ doctorẽ ꝑma pte. q. 32. articlo 3°. tũ qꝛ ſi differrent realiter: ſeqꝛꝫ ꝙ ꝑſona patris eẽt compoſita ex pluribus rebus. tũ qꝛ cũ ſola oppoſitio relatiua faciat diſtictionẽ realẽ in diuinis: plures ꝓprietates vnius ꝑſone cũ nõ opponerenꝫ adinuicẽ relatiue nõ differrẽt realiter: iſte ſunt rões eius. ¶ Et ſi dicaꝫ: ꝙ per 2ᵃᵐ rõnem ꝓbabiꝫ: ꝙ gnãri ⁊ ſpirari nõ differunt realiter: qꝛ nõ opponunꝫ relatiue plus q̃ gnãre ⁊ ſpirare. Dicitur ꝙ inſtantia nõ valet: nã inter ꝓceſſiones eſt ordo originis: nõ aũt inter ꝓductiones actiue ſumptas: qꝛ nec generatio per ſe ꝓcedit ſm ordineꝫ originis ſpirationem actiuã: qꝛ tũc pater ſeipſum generaret: nec ecõtra ſpiratio actiua põt ꝓcedere per ſe gnãtionẽ actiuam: qꝛ tũc ꝑus eẽt actus volũtatis q̃ intellectus: qð eſt in intelligibile: ſecus eſt de ꝓceſſionib⁹: nam natiuitas ſeu generatio paſſiue ſũpta ꝓcedit ſm ordinẽ originis ſpirationem paſſiue dictam. ¶ Scða ↄclo eſt. Spirare ⁊ generare differũt rõne. ꝓbatur iſta ↄclo. tum qꝛ gnãtio ⁊ ſpiratio ſunt diuerſe relatiões. tũ qꝛ vna eſt cõmunis: alia ꝓpria. tum qꝛ alia eſt rõ vnius: ⁊ alia eſt rõ alteri⁹. Iſtam ↄclonẽ ponit ſan. doctor ꝑma pte vbi ſupra. Et ꝑ ſen. diſ. 27. q. 1. arti. ꝑmo: vbi ſic ait. (In illo (inquit) ꝓprie aliqua multiplicanꝫ ⁊ nõ ſunt vnuꝫ: cuius differẽtijs ꝓprijs diſtinguunꝫ: vt dicit ꝑhus. 5° metaphiſice ⁊ 4° phyſicoꝝ. verbi gratia. yſocheles. i. triãgulus duorum equaliũ laterum: ⁊ yſopleuros. i. triãgulus equilaterus diſtinguunꝫ differẽtijs triãguli: ⁊ ideo nõ dicim⁹ ꝙ ſint vnus triangulus: ſed plures nõ aũt diſtinguũꝫ ꝓprijs differẽtijs figure: imo ſub vna figure dña inciduntq; que eſt hr̃e tria latera: ⁊ ideo dicitur vna figura que eſt triangulus: ⁊ ideo nõ põt dici: ꝙ ſint plures res niſi de illis que ꝑ differẽtiã rei diſtinguunꝫ: dña autem rei in diuinis nõ eſt niſi per oppoſitioneꝫ relatiõis: ⁊ iõ non poteſt dici: ꝙ ſint plures res niſi ſm ꝙ exigit illa oppoſitio: vñ paternitas ⁊ filiatio ſunt due res: ⁊ ſimiliter pater ⁊ filius: ſed paternitas ⁊ cõmunis ſpiratio nõ ſunt due res: qꝛ nõ opponanꝫ relatiue: ſed tñ due relationes: qꝛ diſtinguũꝫ differẽtijs relatiõis inq̃tũ eſt relatio: cũ enꝫ relatio dicaꝫ ſm reſpectũ ad alterũ: dña relatiõis erit ſm ꝙ eſt a diuerſa: ⁊ ideo qꝛ paternitate pater referꝫ ad filiũ ⁊ cõmuni ſpiratione ad ſpm̃ ſcm̃. cõmunis ſpiratio ⁊ paternitas ſunt due relatiões: ⁊ ſimiliter ſunt due notiões inq̃tũ alia ⁊ alia rõ eſt innoteſcẽdi pr̃em in vna ⁊ in alia.) Hec ille. ¶ Tertia ↄclo eſt. Licet gnãtio ⁊ ſpiratio actiue ſumpte nõ diſtinguãtur realiter: nõ tñ vna ꝑdicaꝫ de alia. Iſtam ↄclonem ponit ſcũs doctor ꝑmo ſen. diſt. 27°. vbi ſupra vbi ſic ait ad 3ᵐ argumẽtũ. (Sicut (inquit) attributa eẽntialia nõ ſunt plures res: ita nec ꝓprietates vni ꝑſone cõuenientes: ſed ſunt vna res: que eſt illa ꝑſona: ſed tñ qꝛ relatio manet in diuinis etiã ſm cõem rõnẽ gnĩs: manet etiaꝫ diſtinctio relatiõis ⁊ relatio: ⁊ ideo põt dici ꝙ ſunt plures relatiões: ⁊ vna rõ de alia ꝑdicatur: nõ ſic aũt eſt in eẽntialib⁹: que nõ manẽt ibi ſm rõnẽ cõeꝫ generis. vñ nõ diſtinguunꝫ ſm rõnem alicuius cõmunis: cuius rõ in deo ſit: ſi tñ accipiaꝫ cõe reale ſignatuꝫ noie ꝑme ipoſitiõis. ſi aũt accipiꝫ cõe rõnis ſignatum noie ſecũde ipoſitionis: ſic cõe eſt oĩbus ꝙ ſint attributa: ⁊ ideo qꝛ diuidũt vnũ cõe rõnis ſm hoc nõ ꝑdicanꝫ ſm ſeinuicẽ: nõ enꝫ dicim⁹ ꝙ hoc attributuꝫ ſit illud attributũ: ſed ꝙ eſt aliud attributũ: ſꝫ nõ diuidũt vnũ cõe reale: ideo rõne diuine ſimplicitatis ẽꝫ qðcũqꝫ nomẽ ꝑme ipoſitionis de ſeinuiceꝫ ꝑdicanꝫ: vt dicaꝫ: hec res eſt illa. vel etiam ꝓprijs nomĩb⁹: vt ſapiẽtia eſt bonitas.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ intẽdit taleꝫ rõnem. Quecũqꝫ ſub ꝓprijs nominib⁹ diuidũt aliqð cõmune reale in illo pñt dici plura: nec vnuꝫ ſub ꝓprio nomie de alio ꝑdicaꝫ: ſed gnãtio ⁊ ſpiratio vel hꝫ ſub ꝓprijs noĩbus diuidũt in diuinis hoc cõe reale: qð eſt relatio. g̃ illa ſunt plures relationes: nec vna ꝑdicatur de alia ſub ꝓprio nomie. ¶ Eandẽ ↄclonem ponit ꝑma parte. q. 32. articulo 3°. ad 3ᵐ. vbi ait. (Plures ꝓprietates vnius ꝑſone cum nõ opponanꝫ adinuiceꝫ relatiue nõ differũt realiter: nec tñ deinuicem ꝑdicantur: qꝛ ſignãtur vt diuerſe rões perſonarum: ſicut etiam nõ dicimus: ꝙ attributuꝫ potentie eſt attributuꝫ ſcientie: licꝫ dicamus: ꝙ potẽtia eſt ſapiẽtia.) Hec ille. ¶ Et accipit rõnem nõ pro cõceptu facto per intellectum: ſed ꝓ quiditate fundante illum cõceptuꝫ. i. deſt pro ipſa re ẽꝫ ꝙ habet in ſe. vnde poteſt fundare rõnem factam ab intellectu: ⁊ intendit talem rõnem. Una quidditas ſic abſtracte ſignificata non ꝑdicatur de alia: niſi illa alia de per ſe intellectu eius foret: vel per ſe cõſequaꝫ illaꝫ: ſed gnãtio ⁊ ſpiratio ſignanꝫ per modũ quidditatis abſtracte. g̃ cuꝫ vna eaꝝ nõ ſit de per ſe intellectu alteri⁹: nec per ſe cõſequaꝫ ad aliam: vna nõ ꝑdicatur de alia. Qui aũt termini ꝑdicenꝫ de illis ꝓprietatibus ſic abſtractis: nõ eſt ad ꝓpoſitũ diſcutere. ¶ Sed ↄtra ꝑmã ↄclonem arguũt Duran. ⁊ multi alij ꝓbantes: ꝙ ſpiratio actiua in pr̃e diſtinguaꝫ realiter ab actiua gnãtione ⁊ in filio a gnãtione paſſiua. ¶ Primo ſic. Relatiões penes terminos diſtinguunꝫ: vñ illa: quib⁹ aliquid realiter cõparatur ad diuerſa videnꝫ realiter differre: ſed pater per gnãre cõparaꝫ ad filiuꝫ: ⁊ per ſpirare ad ſpm̃ ſanctuꝫ: qui ſunt realiter diſtincti. g̃ ſpirare ⁊ generare realiter diſtinguuntur. ¶ Secũdo ſic. Impoſſibile eſt duas paſſiones diſtinctas realiter profluere ab eadem actione ⁊ vna ſm rem. actiões enꝫ videnꝫ multiplicari ſm numerum paſſionum: ſed ſpirari ⁊ generari ſunt paſſiue ꝓductiones realiter diſtincte: cum conſtituant

Alia vna eſt ꝑ modũ ſimilitudinis alia vero per modũ impulſus

Quõ ratio ſ. Tho. accipiatur.

Cõtra ꝑmaꝫ ↄclonẽ Duran. di. 13. q. 1

ſpiſ ſcm̄ ⁊ filium. ğ generare ⁊ ſpirare realiter diſtiguē-
tur. ¶ Tertio. Sicut ſe habꝫ generare ad generari: ſic
ſpirare ad ſpirari. ğ ꝑmutatim ſicut ſe habꝫ ſpirare ad
gnāre: ſic ſpirari ad gnāri ⁊ ecōtra: ſed cōſtat ꝙ ſpirari
⁊ gnāri realiter diſtinguunť. ğ gnāre ⁊ ſpirare realiter
diſtinguenť. ¶ Quarto. Quecūqꝫ vni ⁊ eidēꝫ ſunt ea-
dem: inter ſe ſunt eadēꝫ: ſed gnāre ⁊ gnāri nullo modo
ſunt inter ſe realiter idem. ğ nec gnāre erit idem in pr̄e
cum ſpirare: nec in filio generari erit idēꝫ cum ſpirare.
¶ Quinto. Multiplicato vno correlatiuoꝝ multipli-
catur ⁊ reliquū: ⁊ maxime ſi fiat multiplicatio ſ̄m ſpe-
ciē nō ſolū ſ̄m numeꝝ: ſed gnāri ⁊ ſpirari diſtinguunť
realiter: ⁊ nō ſolū ſ̄m numerū: imo quaſi ſ̄m ſpēm cū
alterius ſint rōnis. ğ generare ⁊ ſpirare: que ſunt eoꝝ
correlatiua realiter diſtinguenť. ¶ Sexto. Si gnātio
⁊ ſpiratio nō diſtinguerenť realiter nō eſſent quattuor
reales relationes in diuinis: cōmunis enī ſpiratio nō
poneret in numerū cū paternitate ⁊ filiatione: ſed hoc
eſt ꝯtra dicta ſanctoꝝ. igitur. ¶ Septimo. Relatio ꝓ-
ducentis ⁊ ꝓducti ipoſſibile eſt ꝙ ſint idem: ⁊ ſimiliter
ꝓductio actiua ⁊ paſſiua nō pn̄t eſſe eadē: ſed generari
eſt paſſiua ꝓductio: ſpirare vero actiua. ğ nō ſunt idēꝫ
realiter. ¶ Octauo. Ille actiones que hn̄t diſtinctos
modos realiter eᷓ intellectū realiter diſtinguunť: ſed
ita eſt de generare ⁊ ſpirare: pater nāqꝫ generat nāliter:
⁊ ſpirat libere: ⁊ ſ̄m omnes alio mō ſpirat q̄ꝫ generet ğ
ſpiratio ⁊ gnātio realiter diſtinguunť. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ cō-
cluſionē arguit Aureo. vbi ſupra volēdo ꝓbare ꝙ gnā-
re ⁊ ſpirare nullo modo diſtinguanť nec re: nec rōne:
arguit aūt ſic. Impoſſibile inqͣt eſt ꝙ ꝯdictoria de ꝑdi-
cato reali verificenť de his. que dicūt eādem rem ſub
alio ⁊ alio conceptu: ꝑdicatū enīꝫ reale reſpicit rem nō
q̄tenus cōcepta eſt: ſed q̄tenus res eſt: ꝓpter qđ ſi affir-
meť ⁊ negeť ſub diuerſis cōceptibus de eadem re ſim-
pliciter: affirmať ⁊ negať de eodē: accidit enim ſibi cō-
ceptuū pluralitas: ſꝫ de gnāre ⁊ ſpirare pn̄t enūciari cō-
tradictoria ꝺ ꝑdicato reali: nā gnāre nō cōicatur filio:
ſpirare v̄o ſ̄m rem ſibi cōicatur: ⁊ iterū pater generat
filium ⁊ nō ſpirat ipſuꝫ: ⁊ ſic de multis alijs: vt ꝙ gene-
rare realiter opponiť generari: cui ſ̄m rem ſpirare non
opponiť: ⁊ ꝙ generare non eſt vere realiter niſi in vno
ſuppoſito: ſpirare v̄o ſ̄m reꝫ eſt in duobus. ğ ipoſſibile
eſt ꝙ ſint de his: que diſtiguunť ꝑ repetitionē ſub alio
⁊ alio cōceptu: quoꝝ diſtinctionē ꝑficit opatio itell'us.
¶ Secūdo arguit ſic. Quecūqꝫ cōcurrūt itrinſece ad
vnā ⁊ ſimpliciſſimā ꝑſonalitatē: neceſſe eſt ꝙ fundent
penitus eandē indiſtinctionē. alioquin ſi habet diſtin-
ctiōes: ⁊ ꝓp̄as vnitates ꝑſonalitas illa: in qua erūt plu-
ra diſtincta ⁊ plures vnitates: nullo mō ſimpliciſſima
eſt: ſed ꝑſonalitas patris ſimpliciſſima eſt re ⁊ ratione.
Intra iſtaꝫ aūt ꝑſonalitatē claudiť eſſentia: ⁊ ſpiratio:
ac gnātio actiua: aliogn ꝑſonalitas patris ſubijceretur
ſpirationi: ⁊ ſpiratio eēt accn̄s eius. ğ taꝫ eēntia q̄ꝫ gene-
ratio q̄ꝫ ſpiratio ſunt penitus indiſtincta in patre caren-
te prorſus omni diſtinctiōe reali vel rōnis.) Hec ille.
¶ Ad p̄ᵐ cōtra p̄ᵃᵐ ꝯcl'onem dr̄: ꝙ ſolū cōcludit: ꝙ ge-
neratio actiua: ⁊ ſpiratio actiua ſunt due relatiōes: non
aūt ꝙ ſint due res: vt pꝫ in 2ᵃ ꝯ̊ne huius articuli. Diciť
ergo ad maiorē: ꝙ relatiōes penes terminos diſtiguū-
tur in eſſe relatiōis: nō aūt in eſſe rei: nec in diuinis: ni-
ſi ſint oppoſite relatiue: vel vna origineť ab alia. ¶ Ad
2ᵐ diciť. ꝙ cuꝫ in diuinis actio ſit relatio ſignificata ꝑ
modū actionis: ſicut dicimus ꝙ generare ⁊ ſpirare ſūt
due relatiōes: ſꝫ vnica res: ita pōt dici: ꝙ ſint due actio-
nes notionales; ⁊ nō ſunt niſi vnica res: nec oportet eſſe

Cōtra ſcdāꝫ ꝯclo. Aure.

tantā differentiam inter actiones ſicut inter paſſiones:
ſi tamē paſſio in diuinis locuꝫ habet: qꝛ ibi vna paſſio
ꝓcedit ab alia: nō tn̄ vna actio ab alia. ¶ Ad 3ᵐ nega-
tur maior in diuinis. nam generare ⁊ generari nō ſolū
identificanť in diuina eſſentia: imo in illa re relatiua
que diciť cōmunis ſpiratio. nō ſic ſpirari ⁊ ſpirare. Ue-
rū tamē argumentū a tranſmutata ꝓportione nō ſem-
per tenet niſi in quātitatibus. ꝑſertiꝫ nō tenet in ꝓpoſi-
to. vnde arguaꝫ ſic. Sicut ſe habet generās ad genitū.
ſic ſpirans ad ſpiratū. ğ a tranſmutata ꝓportione ſicut
ſe habet ſpiratus ad genitū. ita ſpirans ad generanteꝫ:
ſꝫ ſpiratus ⁊ genitus realiter diſtinguūtur. ğ ⁊ generās
⁊ ſpirans: qđ eſt falſum: cū idem pater ſit generās ⁊ ſpi-
rans. ¶ Ad 4ᵐ dicitur: ꝙ ſi argumētum valeat: proba-
ret: ꝙ ſicut in diuinis nō eſt eadēꝫ perſona generans ⁊
genita: ita nec generās ⁊ ſpirans: qđ eſt erroneū: ſimilr
nec genita ⁊ ſpirās: ⁊ ſic in diuinis eſſent quattuor per-
ſone. dico tn̄ ꝙ regula nō tenet niſi in illis: que ſunt idē
in tertio realiter adequate: vt alias dictū eſt. ¶ Ad 5ᵐ Diſ. 2. q. 5.
dicitur ſicut ad p̄mū. vnde ſicut generari ⁊ ſpirari ſunt
due relationes quaſi ſpecifice diſtincte: ita generare ⁊
ſpirare: nō tamē oportet duas vltimas realiter diſtin-
gui: ſicut duas primas propter cauſam predictam in ſe-
cunda cōcluſione. ¶ Ad 6ᵐ negatur ꝯn̄a. dico enim ꝙ
in diuinis ſunt quattuor relationes reales: non tamen
quattuor res: qꝛ licet ſpiratio actiua nō ponat in nume-
rum rerum cum generare ⁊ generari: ponit tamē in nu-
merū relationū. ¶ Ad 7ᵐ dico: ꝙ relatio ꝓducentis ⁊
ꝓducti ſunt diuerſe relationes: ⁊ ſunt diſtincte res rela-
tiue oppoſite: cuꝫ quo ſtat ꝙ ſint vna res abſoluta. ſ. di-
uina eſſentia: ⁊ ſint idem in vna re relatiua: que nulli
eaꝝ opponiť: puta in cōmuni ſpiratiōe. ¶ Ad 8ᵐ dico:
ꝙ eque naturaliter pater ſpirat ſicut generat: vt alias
ꝓlixius dicebať: nec iſte due ꝓductiones habēt diuer-
ſos modos extra intellectū. ¶ Ad p̄ᵐ cōtra 2ᵃᵐ ꝯ̊nem
r̄ndeť negādo maiorē: ꝑdicatū eni reale lꝫ dicať de re:
tn̄ itellectus nr̄ qui affirmat ꝑdicatuꝫ illud de re nūq̄ꝫ
attribuit ꝑdicatū rei niſi ſub aliq̄ rōne rei: ita ꝙ ꝯcipiē-
do reꝫ ſub tali rōe affirmat aliqͩ reale de illa re: ⁊ cōci-
piēdo eandē reꝫ ſub alia rōne negat illud ꝑdicatū rea-
le: qđ prius affirmat: ſicut de ſtatua affirmat: ꝙ eſt res
nālis: vt ꝯcipit ſtatuā ſub hoc cōceptu ferrū: ⁊ de eadē
ſtatua negat idē ꝑdicatū: vt cōcipit eā ſub hoc cōceptu
artificiatū: ita de eadē re relatiua ī diuinis ꝯcepta: vt ſub-
ſiſtēs eſt: affirmat ꝙ generet: ſꝫ de eadē ꝯcepta ꝑ moᵐ
opationis vel ꝓductiōis negat ꝙ gn̄et: lꝫ gnāre ſit ꝑdi-
catū reale: ⁊ cōſimilr in ꝓpoſito de eadē re cōcepta: vt
eſt illud quo pr̄ opponiť filio: negat ꝙ illa cōiceť filio a
patre: ſꝫ de eadē cōcepta vt eſt illud quo opponiť pater
ſpiritui ſācto: affirmat ꝙ illa res cōmunicať filio a pa-
tre: ⁊ ſic de ceteris ꝯtradictiōibꝰ: quas ille enumerat ar-
guēdo: ⁊ cā huiꝰ eſt: qꝛ itellectus noſter nō vnica cōce-
ptione cōcipit qcqͩ ꝯuenit rei: ⁊ ideo oꝫ ꝙ diuerſas cō-
ceptiōes formet: ⁊ ꝯponat: ⁊ diuidat enūciabilia. ſi enī Quare itellectꝰ diuerſas ꝯceptōes formet.
vnica cōceptiōe diuinā reꝫ: vel aliā quācūqꝫ ꝑfecte cō-
ciperet: nō affirmaret: nec negaret: nec eidē rei cōtradi-
ctoria attribueret. p̄ᵒ pte. q. 14. ar. 14.ᵒ ⁊. q. 85. ar. 5.ᵒ ¶ Et
quādo ꝓbať oppoſitū: qꝛ ꝑdicatū reale reſpicit rem nō
quatenus cōcepta eſt ⁊c. Dico ꝙ licꝫ ꝑdicatū reale nō
cōueniat rei ex hoc ꝙ cōcepta eſt: tamē intellectus no-
ſter qui predicat vnam rem de alia: nō niſi mediantibꝰ
ꝯceptibus: vel vocibus: aut ſcriptis predicat: ⁊ ideo rei
taliter concepte aliqua attribuit: que ab ea aliter cōce-
pta remouet ⁊ negat. In re vero extra animaꝫ nulla eſt
ꝑdicatio formaliter ⁊ in actu: ſed predicationi quā facit
intellectus

intellectus correſpõdet aliqd in re.ſ.cõpoſitio materie
ꝛ forme: vel accñtis ad ſubiectũ: ſꝫ cõpoſita in intelle
ctu aliter ſe habeãt ꝙ̃ cõpoſita in re: ꝛ hoc bene declarat
ſanctus doctor pͥma pte.q.85.ar.5°.ad 3m. ℂ Ad zm ne
gaẽ maior: qꝛ ſufficit ꝙ nõ ſint diſtincta realiter: qꝛ res
nullaꝫ faciũt cõpoſitionẽ ſm ſuas rões: ſꝫ ſꝫ eſſe ſuũ:
negaẽ etiã minor. nõ eniꝫ ſpiratio cõcurrit ad conſtitu
tionẽ diuine pſone: vt alias dictũ eſt: nec tamẽ eſt acci
dens: ſed relatio ſubſiſtens ꝛ diuina pſona. ℂ Ad argꝰ
facta in pede qõnis mõ reſpõdeo. Et pͥmo ad pͥmũ ne
gatur añs: ꝛ ad ꝓbationẽ dico: ꝙ ſꝫ ſanctũ Tho. de po
tentia dei.q.10.artic.2°.ad 12m. (Licet in diuinis nõ ꝓ
prie dicaẽ genus: ꝛ ſpẽs: vel vniuerſale: vl̃ particulare:
tamẽ in diuinis vt ſm quãdã ſilitudinẽ creaturaꝝ loq
mur pater ꝛ filius ꝛ ſpũs ſanctꝰ diſtinguũtur ſicut plu
ra idiuidua eiuſdẽ ſpẽi: vt etiã Damaſcenꝰ dicit. ℂ Sꝫ
attẽdendũ eſt: ꝙ in aliquo idiuiduo in genere ſubſtan
tie poſſumus ſpẽm dupl̃r cõſiderare. vno mõ ipſiꝰ ypo
ſtaſis ſpẽm. alio mõ ſpẽm ꝓprietatis indiuidualis: da
to eniꝫ ꝙ ſortes ſit albus: ꝛ plato ſit niger: ꝛ poſito ꝙ al
bedo ꝛ nigredo ſint ꝓprietates idiuiduãtes ſortẽ ꝛ pla
tonẽ: verũ erit dicere ꝙ ſortes ꝛ plato ſunt vnũ ſpẽ: ſub
qua ſpecie ypoſtaſes cõtinenẽ. ꝯueniũt eni in humani
tate: ſed diſtinguũtur ſm rõneꝫ ꝓprietatis. albedo eniꝫ
ꝛ nigredo ſpecie differunt. Et ſimil̃r eſt in patre ꝛ filio:
ꝯſideranẽ eniꝫ vt vnũ ſpecie: cuius iſte ypoſtaſes ſunt
ſuppoſita inquantuꝫ cõueniunt in vna nã diuinitatis:
ſed ſm ſpẽm ꝓprietatis pſonalis inueniuntur differre:
paternitas eniꝫ ꝛ filiatio ſunt relationes ſꝫ ſpẽm diuer
ſe. ℂ Sciendũ eſt etiaꝫ ꝙ generatio in rebꝰ creatis per
ſe ordinaẽ ad ſpecieꝫ: natura eniꝫ intendit generare ho
minẽ: vñ natura ſpeciei per gnãtionẽ multiplicaẽ in re
bus creatis: ꝓceſſio aũt in diuinis eſt ad multiplicatio
nẽ yypoſtaſuꝫ: in quibus nã diuina vna numero iueniẽ
vñ ꝓceſſiones in diuinis ſunt differentes qdem ſm ſpẽꝫ
ꝓpter differentiã ꝓprietatũ pſonaliũ. ſꝫ in ꝓcedentibꝰ
ſit vna nã cõmunis.) Hec ille. ℂ Vñ ſcũs doctor de
potentia dei.q.9.arti.5.ad 18m dicit. (Licet pater ꝛ filiꝰ
nõ diſtinguanẽ abinuiceꝫ niſi paternitate ꝛ filiatiõe:
nõ tamẽ opꝫ ꝙ pater ꝛ filius quaſi ſpecifice differãt in
diuinis: qꝛ paternitas ꝛ filiatio ſunt relationes ſꝫ ſpẽꝫ
diuerſe: nõ eni iſte relationes ſe habẽt ad diuinas pſo
nas vt ſpẽm dantes: ſꝫ magis vt ſupoſita diſtinguẽtes
ꝛ ꝯſtituẽtes: illud aũt qd ſe hꝫ ad diuinas pſonas vt ſpẽm
dans eſt nã diuina: in qua filius eſt ſimilis patri: nam
generãs generat ſibi ſimile ſm ſpẽm nõ ſm indiuidua
les ꝓprietates: ſicut ſortes ꝛ plato lꝫ nõ diſtinguanẽ ad
inicẽ idiuidual̃r niſi albedine ꝛ nigredine: que ſunt di
uerſe qualitates ſm ſpẽm: nõ tamẽ ſpecie differrẽt: qꝛ
illud: qd eſt ſpẽs albo ꝛ nigro: non eſt ſpẽs ſorti ꝛ plato
ni: ita nec ſequaẽ: ꝙ pater ꝛ filiꝰ ſpẽ differrent ꝓpter dif
ferentiã paternitatis ꝛ filiationis ſm ſpẽꝫ. lꝫ in diuinis
nõ ꝓprie poſſit dici aliqd differre ſm ſpẽm: cuꝫ ibi nõ
ſit genus nec ſpẽs.) Et ſic pꝫ ad pͥmũ. ℂ Ad zm reſpon
det ſanctus doctor pͥmo ſen. diſ.13.q.1.ar.2°.ad 3m. (Qꝛ
ꝓceſſiones diſtinguũtur in diuinis penes pͥncipia ꝛ pe
nes terminos: vt enim ſuperius dictuꝫ eſt: ꝙ̃uis natura
diuina ſit pͥncipiũ generationis in patre: nõ tamẽ abſo
lute ſub rõne nature: ſed ſub rõne paternitatis. aliter a
nã diuina inꝙ̃tũ eſt nã: que accipitur in filio per gene
rationẽ: nõ habet filius ꝙ ſit filius: ſed deus: ſed ex eo:
ꝙ nã in filio ſm reꝫ: eſt ipſa filiatio. Et ita pꝫ: ꝙ ipſe re
lationes ſe hñt aliquo modo vt pͥncipium eſt: ꝛ vt ter
minus ad ipſas ꝓceſſiones.) Hec ille. ℂ Et ad quartũ
ibidem ait. (Sicut ꝓprietates perſonales ſm ꝙ com
parantur ad eſſentiam ſunt idem re: quia ſunt diuina
eſſentia: ꝛ differũt tantũ rõne. ſm aũt ꝙ ad aliqd dicũ
tur: ſunt ſm rem plures. ita etiam de ꝓceſſionibus: qꝛ
ſm ꝙ cõparãẽ ad nãm vt pͥncipiũ vel terminũ nõ di
ſtinguũtur niſi rõne: ſm ꝙ dicaẽ in deo volũtas ꝛ natu
ra rõne differre: ſed qꝛ cõparanẽ etiam ad relatiuas ꝓ
prietates ſicut ad pͥncipiũ ꝛ terminũ. iõ ex hoc etiaꝫ ha
bent realem differentiam.) Hec ille. ℂ Et hec de iſta
queſtione dicta ſufficiant. ℂ Diſt. XIIII.

Diſ. z. ar. 3. pſone. ſ.

Pſem filiꝰ ꝛ ſpũs ſan. dr ſcimꝰ ſꝫ quan dã ſilitudinẽ cré pla idiui dua.

ℂ Utꝝ tpalis ꝓceſſio ſit ſpũs ſcĩ ꝓpͥetas. ℂ Qõ. I.

Circa 14am diſtinctioneꝫ queritur. Utrum temporalis proceſſio ſpiritus ſancti ſit eius proprietas. Et ar
guitur ꝙ nõ: qꝛ nullum tẽporale poteſt
eſſe proprietas diuine perſone: que eſt
eterna: ſed ꝓceſſio temporalis eſt quid
temporale: igitur ꝛc̃.

In oppoſitum arguitur ſic. Naꝫ Augꝰ. di
cit.15°. de trinitate: ꝙ ſpiri
ritus ſanctus ſimul de vtroqꝫ procedit ad ſanctifican
duꝫ creaturaꝫ: ſed conſtat ꝙ ſanctificatio creature fuit
ex tempore. ergo proceſſio ſpũs ſancti ad creature ſan
ctificationem eſt temporalis. proceſſio autem eſt pro
prietas ſpiritus ſancti. g̃ ꝛc̃.

In hac qõne erit vnicꝰ articulus: ꝓ quo ſit pͥa
ꝯ̃. Spũs ſcũs ꝓcedit tpal̃r: ꝛ ali
qua ꝓceſſio ſpũs ſcĩ eſt tpalis. Iſtã ꝯ̃nẽ ponit ſcũs doc.
pͥmo ſen. diſt.14.q.1.arti.1. quã ꝓbat ſic. (Cuꝫ (inqt)
in pſonis diuinis ꝓpͥe loquẽdo dicaẽ ꝓceſſio ſꝫ rõnẽ
exitꝰ a pͥncipio: qui nõ neceſſario tendit in aliqd: tñ ꝓ
ceſſio ſpũs ſcĩ ex mõ ſue ꝓceſſiõis hꝫ inꝙ̃tũ ꝓcedit vt
amor ꝙ in aliud tendat ſicut in obiectũ. ſ. in amatũ: qꝛ
ꝓceſſiones pſonaꝝ eterne ſunt cã ꝛ rõ ꝓductionis crea
turaꝝ. ideo oꝫ ꝙ ſicut generatio filij eſt rõ totius ꝓdu
ctionis creature ſm ꝙ dicaẽ: patrẽ in filio oĩa effeciſſe:
ita etiã amor patris in filiũ tendens vt in obiectũ ſit rõ
in qua deꝰ oẽm effectũ amoris creaturis largiẽ: ꝛ inde
eſt ꝙ ſpũs ſcũs: qui eſt amor: quo pater amat filiũ. eſt
etiã amor: quo pater amat creaturas ipartiẽdo ſibi ſuã
pfectionẽ. Poterit g̃ ꝓceſſio iſtius amoris dupl̃r conſi
derari: vel ſm ꝙ tendit in obiectũ eternuꝫ: ꝛ ſic dicetur
eterna ꝓceſſio: vel ſm ꝙ ꝓcedit vt amor in obiectum
creatũ inꝙ̃tuꝫ. ſ. per illũ amorẽ creature aliquid a deo
confertur: ꝛ ſic dicetur ꝓceſſio temporalis: qꝛ ex noui
tate effectus conſurgit noua relatio creature ad deuꝫ:
ratione cuius oportet deum ſub noua habitudine ad
creaturam ſign.) Hec ille. ℂ Et intendit talem rõnẽ
vt videtur. Omnis amor quo aliquid nouiter conferẽ
amato tẽporaliter ꝓcedit in amatũ: ſed ſpũs ſã. eſt hꝰ.
ergo. ꝛc̃. minorem ſuperius declarat: ꝛ adhuc declarat
in ſolutione argumẽtoꝝ. Unde in ſolutione pͥmi dicit.
(Qꝛ ꝓceſſio ſpiritꝰ ſancti nõ ſolũ dicit reſpectũ ad pͥn
cipiũ: a quo ꝓcedit: ſꝫ quaꝫ eſt eterna tñ modo: ſicut
eſt generatio: ſed etiã importat reſpectũ ad euꝫ: in quẽ
ꝓcedit: ſm quã tẽporalis dici poteſt.) Hec ille. ℂ Et
huius vltimi aſſignat cauſaꝫ in ſolutiõe quarti. (Sciẽ
dum (inquit) ꝙ nullum coniunctuꝫ põt affirmari niſi
pro vtraqꝫ parte: ſed negari poteſt pro altera parte tñ:
ſicut patet in veritate ꝛ falſitate ꝓpoſitionis copulati
ue: ꝛ qꝛ tẽporale includit in ſe aliquã negationẽ cũ affir
matione. ſ. aliquãdo eſſe: ꝛ aliquãdo nõ fuiſſe: eternum
autem importat affirmationem eſſendi. ideo coniun
ctum non poteſt dici eternum niſi vtrũqꝫ ſit eternum.
temporale autẽ dici poteſt: etiam ſi alteꝝ tñ ſit tem
porale: ſicut creator importat diuinam opationẽ ꝛ con

Idẽ ẽ amor quo amat pr̃ filiũ ꝛ creatu ras. ꝛ iõ du pl̃r ꝯſideraẽ,

notat effectū in creatura actualiter: rōne cui⁹ deus nō
dicit̄ creator ab eterno: ſʒ ex tēpore.) Hec ille. ⁋ Ean-
Cap.2. dem ſniam ponit pma pte.q.13.arti.7°.ad pmū ⁊ cōtra
Gentiles lib.2. ⁋ Secūda ꝯcl'o eſt. Φ ꝓceſſio tempo-
ralis ſpiritus ſancti nō eſt alia realiter a ꝓceſſione eter-
na eiuſdem ſpūs ſancti. Iſtam ꝯnem ponit ſanctus do-
ctor ꝑ ſen. vbi ſupra art.2°. vbi ſic ait. (Cū ꝓceſſio ſem-
per dicat reſpectū ꝓceſſionis ad illū a quo ꝓcedit: ſpūs
ſanct⁹ autē ad patrē nō referat̄ niſi relatione eterna:
oportet ꝙ nulla ꝓceſſio ſpiritus ſancti ſit alia eſſentia-
liter ab eterna: ſed pōt ſibi aduenire aliquis reſpectus
alius ex parte eius in qḋ eſt: ſicut in amatū: ⁊ rōne eius
poteſt dici ꝓceſſio tēporalis: dicēdū eſt ergo ꝙ eſt vna
ꝓceſſio eſſentialiter ꝓpter reſpectū vnum ꝓcedentis
ad illud: a quo ꝓcedit quē ꝑncipalr̄ importat ꝓceſſio.
Eſt aūt duplex vel gemina rōne duorum reſpectuū in
duo obiecta.ſ. tēporale: ⁊ eternū: quorum vnus realiter
eſt in ipſo ꝓcedente.ſ. eternus: alius autē ſm rōnē tm̄
eſt in ſpiritu ſancto ꝓcedente: ſed ſm rem eſt in eo: in
quem ꝓcedit. Horū autē reſpectuū pmus includitur
in 2°. ſicut ratio ⁊ cauſa eius. vñ ſcḋus ſe habet ex ad-
ditione ad pmū.) Hec ille. ⁋ Et ad huius declaratio-
nem dicit in ſolutiōe ad 3ᵐ. (Cūis (inquit) eterno ſm
rem nihil ſit addibile: nihilominus tamē eternū poteſt
intelligi in aliqua habitudine ſe habere ad aliqḋ tēpo-
rale: ſed tamē habitudo nō ponit̄ realiter circa ipſum
eternū: vt dictū eſt: ⁊ qꝛ ipſe intellectus poteſt repreſen-
tari per nomen: qꝛ voces ſunt note earum: que ſunt in
anima paſſionū. ideo eterno imponit̄ aliquod nomen
ꝓut intelligit̄ ſub illa habitudine: ſicut deus dicit̄ dñs
ex tempore: ⁊ ita etiā dicitur ꝓceſſio tēporalis. ⁋ Ter-
tia ꝯcl'o eſt. Nō tm̄ dona ſpiritus ſancti ꝓcedūt in nos:
ſed etiam ipſe ſpiritus ſanctus. Iſtā ponit ſanctus doc.
ibidem.q.2.arti.ꝑ. vbi ſic ait. (Ipſemet (inquit) ſpirit⁹
ſanctus ꝓcedit temporali ꝓceſſione vel datur nō ſolū
dono eius: ſi eniʒ cōſiderem⁹ ꝓceſſionē eius a patre a
quo ꝓcedit ſm illum reſpectū: ipſemet ſpiritus ſanct⁹
ꝓcedit. Si aūt cōſiderem⁹ ſm reſpectū ad illud in qḋ
ꝓcedit: tunc ſicut dictū eſt: iſte reſpectus in ſpiritu ſan-
cto ponitur: nō qꝛ ipſe realiter referatur: ſed qꝛ alterum
refertur ad ipſum: cum igitur in acceptione donorum
ipſius non ſolum relatio noſtra terminet̄ ad dona: vt
ipſa tm̄ habeamus: ſed etiā ad ſpiritū ſanctū: qꝛ aliter
ipſum habemus ꝙ̄ ꝑus: nō tm̄ dicentur dona ipſius ꝓ-
cedere: ſed ēt ipſemet. Scḋm hoc enī ipſe dr̄ referri ad
nos ſm ꝙ nos referimur ad ipſū: ⁊ ideo ꝓcedit in nos
⁊ dona eius recipimus: ⁊ per eadē nos aliter ad ipſum
habemus inq̄tum per dona eius ipſi ſpiritui ſancto cō-
iungimur: per donum nos ſibi aſſimulamus.) Hec ille.
⁋ Quarta ꝯcl'o eſt. Φ ꝓceſſio temporalis ſpiritus ſan-
cti de qua loquimur tm̄ attendit̄ ſʒ dona gratie gratū
facientia. Iſtā ꝯclonem ꝓbat ſanctus doctor pma pte
.q.43.arti.3°. vbi ſic ait. (Diuine pſone cōuenit mitti
ſm ꝙ nouo modo exiſtit in aliquo: dari autē ſm ꝙ ab
aliquo: neutrū autē horum eſt niſi ſm grām gratū fa-
cientē: eſt enim vn⁹ modus cōis: quo deus eſt in oīb⁹ re-
bus per eſſentiam: potentiam: ⁊ preſentiam: ſicut cauſa
in effectibus ꝑticipantib⁹ bonitatē ipſius. Super iſtū
autem modum cōmunē eſt vnus ſpālis: qui conuenit
creature rōnali: in qua deus eſſe dicitur: ſicut cognitū
in cognoſcēte: ⁊ amatū in amante: ⁊ qꝛ cognoſcendo ⁊
amando creatura rationalis ſua opatione attingit ad
ipm̄ ſm iſtū ſpālem modū: dr̄ nō ſolū eſſe in creatura
rōnali: ſed etiā habitare in ea ſicut in tēplo ſuo. ſic igi-
tur nullus alius effectus pōt eſſe rō: ꝙ diuina pſona ſit
nouo mō in creatura rōnali ⁊ tēporali niſi gratia gra-
tum faciens. vnde ſm ſolā grām gratum facientē mit-
tit̄ ⁊ ꝓcedit tēporaliter diuina perſona. Similiter illḋ
ſolū habere dicimur: quo libere poſſumus vti vel frui.
habere autē ꝑtātem fruendi diuina pſona eſt ſolū ſm
gratiam gratū facientis: ſed tamē in ipſo dono gratie
gratū facientis ſpūs ſcūs habet̄ ⁊ inhabitat hominē:
vñ ipſemet ſpūs ſcūs datur: ⁊ mittit̄: ⁊ ꝓcedit.) Hec
ille. ⁋ Eandē ponit ꝑ ſen. diſ.14.q.2.arti.2°. vbi ſic ait.
(In exitu rex ab alio ꝑncipio attēditur quedā circula-
tio ⁊ regyratio: eo ꝙ oīa reuertūtur ſicut in finē in id a
quo oīa ꝓdierūt ſicut a ꝑncipio: ⁊ ideo oportet ꝙ per ea-
dem: qbus eſt exitus a pncipio ⁊ reditus in finē atten-
datur. Sicut igitur dictū eſt: ꝙ ꝓceſſio pſonarum eſt
ratio ꝓductionis creaturaꝝ a pmo ꝑncipio: ita eadem
ꝓceſſio eſt ratio redeūdi in finē: qꝛ ſicut per filiū ⁊ ſpi-
ritū ſanctū ex nihilo conditi ſumus: ita etiam fini con-
iungimur vel termino. Scḋʒ hoc ḡ ꝓceſſio dinaꝝ pſo-
narum in creaturas pōt dupliciter ꝯſiderari: aut inq̄-
tum eſt ratio exeūdi a ꝑncipio: ⁊ ſic talis ꝓceſſio atten-
datur ſʒ dona naturalia: in qbus ſubſiſtimus: ſicut dici-
tur a Diony. diuina bonitas in creaturas ꝓcedere: ſed
de tali ꝓceſſione nō loquimur hic. Pōt etiam attendi
inq̄tū eſt ratio redeūdi in finē: ⁊ ſic eſt ſʒ illa dona tm̄
que cōiungunt nos fini vltimo: que ſunt grā gratū fa-
ciēs: ⁊ gloria: ⁊ de iſta ꝓceſſiōe loqmur hic: ſicut.n. in ge-
neratiōe nāli gnātū nō ꝯiungit̄ gnānti in ſilitudinē
ſpēi niſi in vltimo termino gnātionis: ita etiam in par-
ticipatione diuine bonitatis nō eſt imediata cōiūctio
ad deū per pmos effect⁹: qbus in eē ſubſiſtim⁹: ſed per
vltimos: qbus fini adheremus.) Hec ille. ⁋ Et poſt in
ſolutiōe ſecūdi ait ſic. (In ꝓceſſiōe (inqt) ſm ꝙ hic lo-
quimur ꝓut.ſ. claudit in ſe donationē: nō ſufficit: ꝙ ſit
noua relatio qualiſcūqʒ creature ad deū: ſʒ opʒ ꝙ refe-
ratur in ipſū vt in habitū. qꝛ qḋ datur alicui: habetur
aliquo mō ab illo: pſona aūt diuina nō pōt haberi a no-
bis aliquo nouo mō niſi vel ad fructū ꝑfectū: ⁊ ſic ha-
bet̄ ꝑ donū glie: aut ſm fructū imꝑfectū: ⁊ ſic habet̄ ꝑ
donū gratie gratū faciētis: vl' potius ſicut illḋ: ꝑ qḋ cō-
iungimur fruibili inq̄tū ipſe pſone diuine quadā ſui ſi-
gillatiōe in aīabus noſtris relinquūt q̄dā dona: qb⁹ for-
maliter fruimur.ſ. amorē ⁊ ſapiētiā.) Hec ille. ⁋ Quin-
ta ꝯcl'o eſt. Tēporalis ꝓceſſio vl' ē ꝓpꝛietas ſpūs ſci. vel
nō diſtinguit̄ realiter ab ea. Iſta ſequitur ex predictis.
⁋ Sed cōtra dicta arguit Aureo. in hac diſtinctiōe ſi-
gnanter cōtra. 4ᵃᵐ ꝯnem. ꝑ ſic. In illo nō cōſiſtit ꝓceſ-
ſionis rō: qḋ eſt cōe trib⁹ pſonis: qꝛ pſona patris nō di-
citur tēporaliter ꝓcedere: imo ꝓceſſio tēporalis eſt ꝓ-
pria ſpūi ſcō: ſʒ ꝓcedere in mētē in rōne amati ⁊ cogni-
ti cōmune eſt tribus pſonis: nā per grām gratū faciē-
tem diligit̄ tota trinitas ⁊ reciproce tota trinitas dili-
git. ḡ in hoc ꝓceſſiōis rō nō ꝯſiſtit. ⁋ Et ſi dicat̄ ꝙ ꝓ-
cedere iportat originē pſone a pſona: ꝓpter qḋ nō ꝯpe-
tit trinitati ꝓcedere: q̄uis ſibi cōpetat ſm hunc modū
eſſe in mēte per donū gratie gratū facientis. ⁋ Dicen-
dū ꝙ ꝯfirmat ꝓpoſitū q̄ſi.ſ. rō ꝓceſſionis ſpūs ſci: ſm
quā ipe ſpūs ſcūs dari dicit̄: in hoc nō ꝯſiſteret. ⁋ Se-
cūdo ſic. Talis modus eēndi ſpūs ſci in creatura dʒ at-
tribui ꝓceſſioni: q̄ hēat aliquē ordinē ad emanationē
eternā ſpūs ſci a filio ⁊ a pře: ſʒ ſpūs.ſ. nō ꝓcedit a pře ⁊
filio in creaturā ſub rōne obiecti amati: aut cogniti: nō
enī ſpirāt ipʒ pater ⁊ filius: vt obiectū amoris vel intel-
lectiōis creature. ḡ hic modus eēndi ſpūs ſci in crea-
tura rōnali nō ſpectat ad tpalē ꝓceſſionē ipſi⁹. ⁋ Ter-
tio. Si iſte modus hēret veritatē ſequeret̄: ꝙ oīs red-

daz mens ſcipit eas ītelligere: ⁊ amare pcederēt in mē
tem: ſed nō dicit: nō enim ſol dicit pcedere in animā
dum intelligitur. ergo iſte modus nō eſt competens.

Utrum tēpalis pceſſio addat ſup eternā reſpectū ad ſuū terminū.

℃ Quarto arguit cōtra aliqua ſuperius dicta. ſ. q̄ pceſ
ſio tēporalis addit ſup eternā reſpectū ad ſuum termi
num. Cōtra hoc arguit ſic. Uiſioni qua color prius exi
ſtens in pane cernitur: nō addit viſio corporis xp̄i aliqd
qḋ mediet īter viſionē ⁊ colores: ſed ſolaz participatio
nē coloris a corpore xp̄i: qḋ ſacramētalr exiſtit ſub ſpē
bus poſt cōſecrationē. ergo a ſimili ſpūs ſcūs pcedēs
eternaliter in dona gratuita: in q̄bus imutabilr cōpla
cet deus dr̄ tēporaliter pcedere in animā participātez
illa dona ex tēpore: ⁊ ita pceſſio illa eterna nō īducit
reſpectū rōnis: nec cōnotationē aliquā: dum efficit tē
poralis: ſed eius terminus participat de nouo a creatu
ra: vnde pōt ſic deſcribi. Proceſſio temporalis eſt eter
na ſpūs ſci pceſſio terminata de nouo ad aliqd mōle
participās ex tēpore formalē ipſius terminū imutabilē
⁊ eternū. Hec ille in forma. ℃ Contra eādem pclonē

Cōtra eādez 4ᵃᵐ Greg. d. 14. q. 1. art. p° pclone. 3.

quartā arguit Grego. pbādo: q̄ poſſibile eſt dari ſpūz
ſanctū homini abſq; hoc q̄ detur ei aliqḋ donuz crea
tum: q2 omne dabile homini a deo poſſibile eſt ei dari
a deo nō dato aliquo qḋ ſit idem eſſentialr cuz eo: nec
aliqd cū eſſentia illius. g̊ poſſibile eſt dari ſpm̄ ſcm̄ ho
mini non dato ei aliquo dono ſpūs ſancti creato: tenet
pña. q2 ſpūs ſcūs eſt dabilis homini: ⁊ nullum donuz
creatū eſt idē eſſentialiter cū ſpū ſancto: aut de eēntia
ſpūs ſancti. aña autē pbatur. Tuz q2 ipſo cōceſſo nul
la ſequitur ptradictio. Tū q2 ſicut omne factibile a deo
pōt fieri ab ipſo nō facto aliquo: qḋ nō eſt ipm: nec ali
quid itrinſecuz eſſentialr illi: vt cōiter cōceditur: ⁊ p
bari pōt ex eo q̄ nulla repugnātia ptradictionis iter
uenit: ſicut in pposito. oē dabile ⁊c̄. Tuz q2 omne dabi
le creature a deo deus pōt nō dare: ⁊ pōt nullo alio cō
dante dare: ⁊ nullū tale pōt eo nō pdante dari. ergo oē
dabile creature a deo pōt deus dare nō cōdāte alio ⁊c̄.
aña eſt vera ⁊ pceſſuz cōiter. pña pz. q2 ſi aliquid dabi
le. verbi gra. a. nō pōt dari a deo nō dato dabili eēntia
liter diſtincto: nec in eo eſſentialiter incluſo. vbi gr̄a. b.
hoc nō eſſet niſi q2 vel. a. datū neceſſario daret. b. vel
q2. b. neceſſario reqritur ad dandū. a. Si dicatur ſcdz. g̊
ipſuz. a. nō pōt deus nullo alio cōdante dare. b. deo nō
condante. b. ⁊ hoc repugnat alteri parti aātis: vel non
poſſet dare deo nō cōdāte: ⁊ tunc vel deus dabit neceſ
ſario. b. cuius oppoſitū ſumitur: vel poterit non dare. ⁊
hoc poſito. a. erit datū nō dato. b. ℃ Cōfirmatur. Nul
lū donū creatū vel creabile reqritur neceſſario vt dās
vel cōdans ad hoc vt ſpūs ſcūs detur: ⁊ ſilr nullaz ta
le donum datur neceſſario a ſpū ſcō. dato ergo ſpū ſcō
poterit dari nullo alio creato dato. ℃ Ad pᵐ Aureo. ꝯ

Qr ſhabitat mētē ⁊ non tn̄ mittit pp pu me habitudis deficien tiā: ſicut nec pr̄.

quartā cōcluſionē negatur minor: nō. n. pater pcedit in
mentē in rōne amati: nec ēt filius: ſed ſolus ſpūs ſcūs:
licz tota trinitas ſit in mēte in rōe amati: ⁊ cā negatio
nis eſt: q2 pcedere in mētē ſupponit pcedere in aliqd
hoc aūt ſoluz ſpūi ſcō ppetit. naz pater nō pcedit: filius
aūt pcedit: ſed nō in aliqd: q2 pcedit per actū itellect⁹
cuius nō eſt tēdere in res: ſed potius res capere in ſe ⁊ cō
cipere: ſz ſpūs ſcūs pcedit per actū volūtatis: cuius eſt
tēdere in res: ⁊ ideo ſpūs ſcūs ex ſua pceſſione hz non
ſoluz pcedere ab aliquo: ſz ēt pcedere in aliqd: verū q̄
aūt iſtoꝝ icludit pceſſio tēporalis: ⁊ vlterius nouū reſpe
ctū ad mētē rōnalē. ℃ Et cū arguēs dicit: q̄ ſi de rōe
pceſſiōis eſt origo pſone a perſona incōueniēter dcm̄
eſt: q̄ pceſſio ſpūs ſci: de qua loqmur conſiſtat in hoc:
qḋ eſt pcedere in mentē in rōne amati. negatur ſibi pña

q2 ſcdz icludit primū: vt plixe declaratū fuit p dcā ſci
doctoris. ℃ Ad 2ᵐ dr̄: q̄ modus arguēdi nō valz. naz
maior pceditur: ſed minor male ſubſumitur: debebat eniz
minori aſſumere: q̄ modus eſſendi ſpūs ſci in creatu
ra in rōne obiecti amati nullū ordinē hēt ad pceſſio
nez eius eternā: qḋ tn̄ iſte nō facit: ſed aſſumit: q̄ nō ē
ibi talis ordo: q̄ ſpūs ſcūs ſpiretur a patre vel filio: vt
obiectū amoris creature: ideo vr̄ peccare per fallaciaz
pñtis arguēdo a negatiōe īferioris ad negationē ſupio
ris: vtpote: nō eſt iter iſta talis ordo. g̊ nō eſt ordo. dico
igitur q̄ iter illū moduz: quo ſpūs ſcūs per gr̄am eſt in
creatura: ⁊ illā emanationē eternā eſt talis ordo: q̄ ſpi
ritus ſcūs eternalr pcedit: vt rō collationis oium do
noꝝ a deo creature collatoꝝ. Qr aūt ſpūs ſcūs nouiter
vel nouo mō ſit per gr̄az in aliquo: hoc eſt donū dei: ⁊
ita iter iſtud donū: ⁊ illā emanationē eſt ordo effectus
volūtatis diuine ad rationē creādi: ſm quā diuina vo
luntas libere creat. ℃ Ad 3ᵐ negatur pma pña facta. nā
nō opz: q̄ res itellecte pcedāt in itellectū dum itelligū
tur: licz tēdant in euz vel recipiantur in eo: ⁊ ſigillent ſe
ipſas in aīa noſtra: nō tn̄ pcedunt ab aliquo in intelle
ctū: ita q̄ originentur ab aliquo p tunc. hoc aūt: vt dcm̄
eſt: reperitur in pceſſiōe ſpūs ſci tēporali: que dicit tres
reſpectus: duos eternos: ⁊ vnū temporalē. Primus eſt ad
ſpirantē: ſecūdus ad obiectū eternū. tertius ad creatu
raz tēporalē. Similr nec res amate dicuntur procedere
in mentē ex hoc q̄ amantur: licz ſint in amāte mō alias
dicto. Unde iſte arguēs breuiter decipitur. credit eni q̄

In quo arguēs decipiatur.

nos ponamus rōnē pceſſionis tēporalis in hoc ſolo cōſi
ſtere: q̄ ſpūs ſcūs nouiter eſt in nobis: ſicut amatū qḋ
cūq;: qḋ nō dicimus: ſed imaginamur q̄ ſpūs ſcūs tēpo
raliter pcedit in nos: ſicut amor: quo deus eſſentialr di
lexit nos: quē nouiter nos reamamus: ⁊ ita pcedā arguē
ti: q̄ lapis pcedit in mētē: ſi lapis eſt amor: quo mens
diligitur: q̄ amor a mēte reamatur: ⁊ ita de ſuo ſole: de quo
arguit. ℃ Ad 4ᵐ dico: q̄ in exēplo ſuo impole eſt: q̄ vi
ſio nouiter terminetur ad corpus xp̄i: qn pſurgat nouus re
ſpectus iter viſionē: ⁊ illud corpus viſum: rōne cuius illa vi
ſio: que prius erat viſio albedinis: mō nouiter dr̄ viſio
corpis xp̄i: ⁊ ita in pposito: q2 mens nouiter gratifica
ta nouiter refertur ad ſpm̄ ſcm̄: ēt opz q̄ ſpūs ſcūs noui
ter referatur ad mētē gratificatā: rōne cuius dr̄ nouiter in
illam pcedere. Dico q̄ ſic viſio nō eſt ille reſpectus: qui
importatur in hoc nomine viſio corporis xp̄i: ſed illud
nomē importat viſionem cuz reſpectu: ita illa pceſſio
ſpūs ſancti nō eſt reſpectus ad creaturā: nec illuz iclu
dit intrinſece: ſed tamē hoc nomē pceſſio tēporalis i
cludit in ſuo ſignato pceſſionē ſpūs ſancti: ⁊ reſpectuz
temporalē: ⁊ ſic pz q̄ rationes ille nō pcludunt. ℃ Ad
primū Gregorij cōtra eādez cōcluſionē negatur ante
cedēs. Et ad primā eius pbationē dicitur: q̄ contradi
ctio eſt ſpiritū ſanctuz dari creature: ⁊ nihil aliud dari
creature: quia ſpm̄ ſanctū dari creature eſt ipſuz nouo
modo haberi a creatura: vt cognitū vel dilectum: ⁊ q2
ſpūs ſanctus nō poteſt eſſe formalis dilectio creature
actualis vel habitualis: ſimilr nec cognitio opz q̄ da
to ſpū ſancto detur noua cognitio vel dilectio: que di
ſtinguitur a ſpū ſcō. dicere ergo q̄ ſoluz ſpūs ſcūs datur
eſt dicere q̄ datur ⁊ nō datur. ℃ Ad 2ᵃᵐ pbationē eiuſdē

Si ſolū ſpūs ſcūs daretur: daretur ⁊ nō daretur.

antecedētis dr̄: q̄ nō eſt ſimile de factione ⁊ datione:
q2 factio terminatur ad eſſe. datio aūt ad haberi ab ali
quo nouo mō: mō lz aliqd poſſit fieri ſine alio: non tn̄
hēri ſine alio: qḋ applicet donū hēti: cuiuſmodi ē gr̄a vel
charitas in datiōe ſpūs ſci: ſicut color pōt eē ſine ſupfi
cie: nō tn̄ pōt dari corpori: niſi detur ſibi ſuperficies. i.

niſi habeat ſuperficiē. Ueruntamē falſum aſſumit̃: q̄ omne factibile poſſit fieri ſine omni eo qd̄ nō eſt illō nec aliqd eius: vt p3 de mā reſpectu forme. ❡ Ad 3ᵐ dr̃ negādo cōſequētiā: ⁊ ad ꝓbationē eius dicitur: q̄ ſpiritus ſcūs nō pōt dari creature: niſi dato alio dono creato eidem creature ⁊ hoc nō ideo q̄ creatū donū reqrat̃ ad dandū ſpm̄ ſcm̄: vel ad cōdonandū eū: nec ideo q̄ ſpūs poſtq̄ dat⁹ eſt neceſſario det aliqd̄ donū creatū: ſed q2 de rōne dationis ſpūs ſci eſt aliqd̄ diſtinctū a ſpū ſcō: ⁊ a deo: ⁊ a creatura cui dat̃ ſpūs ſcūs: qd̄ creatura nō pōt hr̄e niſi a deo dante: ⁊ eſt q̄ſi diſpoſitio ad h̄ q̄ ſpūs ſcūs habeat̃: vn̄ ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 14. q. 2. arti. p̄. in fine dicit ſic. (Ordo aliquoꝝ ſm̄ nāʒ poteſt dupl'r ɔſiderari: aut ex parte recipiētis vl' mãe ⁊ ſic diſpoſitio eſt prior q̄ ad qd̄ diſponit: ⁊ ſic pri⁹ recipimus dona ſpūs ſci q̄ ipſū ſpiritū ſcm̄: q2 p ipa dona recepta ſpūi ſancto aſſimilamur: aut ex parte agentis ⁊ finis: ⁊ ſic qd̄ ꝓpinquius eſt fini ⁊ agēti dr̃ eſſe pri⁹: ⁊ ita per pri⁹ recipimus ſpūm ſanctū q̄ dona eius: q2 pr̃ ⁊ filius per amorē ſuum alia nobis donāt.) Hec ille. ❡ Itē ibidē arti. 2° ad ſcōm. (Proceſſio ſ3 q̄ hic loquimur claudit in ſe dationē: ⁊ non ſufficit q̄ ſit noua relatio qualiſcūq̄ creature ad deū: ſed op3 q̄ referat̃ in ipſum ſicut ad habitū: q2 qd̄ datur alicui habet̃ ab illo aliquo modo: perſona aūt diuina nō pōt haberi a nobis niſi vel ad fructū perfectū: ⁊ ſic habet̃ per donū glorie: aut ſm̄ fructū imperfectū: ⁊ ſic habet̃ per donū gratie gratū facientis: vel potius ſicut illud: per qd̄ fruibili cōiungimur inquātū ipſe perſone diuine quadā ſui ſigillatione in animab⁹ noſtris: in qbus formaliter fruimur. ſ. amore ⁊ ſapiētia: pp qd̄ ſpūs ſanct⁹ dr̃ pign⁹ hereditatis noſtre.) Hec ille. ❡ Ex qbus p3 q̄ ſpirit⁹ ſanctus nō pōt dari ſine hoc: q̄ detur donū creatū: per qd̄ habeatur. ❡ Ad cōfirmationē dr̃ eodē modo: quia ɔ̄ria nulla eſt. ❡ Modo ad arg⁹ in pede qōnis dico: ad primū ɔcedit̃ maior. ⁊ negat̃ mior. nō enī ꝓceſſio aliqua ſpūs ſancti eſt res tēporalis in ſe: ſed tēporalis ꝓceſſio dr̃ tēporalis: q2 nō totum: qd̄ importat̃ in hoc nomine tēporalis: ꝓceſſio enī eſt eternū: imo importat aliquid tēporale. ſ. reſpectū nouū: ⁊ ideo totum aggregatum ex eterno ⁊ tp̄ali dr̃ tp̄ale: tm̄ ex illo eterno: ⁊ alio tp̄ali nō efficit̃ vnū p ſe. ❡ Diſt. XV. ⁊ XVI

❡ Utrū cuilibʒ pſone mitti ɔueniat. ❡ Qō. I.

CIrca diſtinctionē 15ᵐ ⁊ 16ᵐ queritur. Utrū cuilibet diuine perſone ɔueniat mitti. Et arguit̃ q̄ ſic. Pater mittitur: ⁊ de filio ac ſpū ſancto nō eſt dubiū quin mittant̃. ergo quelʒ perſona diuina mittitur. antecedēs p3: pro pᵐa parte. nā diuinā perſonā dari eſt illam mitti: ſed pater dat ſeipſum: cū haberi non poſſit niſi ſeipſo donāte. ergo videt̃ q̄ pr̃ mittat ſeipʒ.

In oppoſitum arguit̃ ſic. Nulla pſona diuina mittit̃. ergo non cuilʒ perſone diuine cōuenit mitti. antecedēs p3. miſſus. n. eſt minor mittēte: ſed nulla perſona eſt mior alia. ergo perſona diuina a nullo mittitur.

In iſta qōne erunt tres articuli. In pᵐo inqretur qd eſt miſſio i diuinis. In ſecūdo. an quelibʒ mittatur. In tertio. an aliqua perſona mittatur nulla alia miſſa.

Quantum ad primū ſit pᵐa ɔclo. Rō miſſionis conſiſtit in duplici habitudine. Iſtā ponit ſcūs doctor pᵐa parte. q. 43. arti. p̄. quā ꝓbat ſic. (In rōne (inqt) miſſionis duo iportant̃: quoꝝ vnū eſt habitudo miſſi ad eum: a quo mittit̃. Aliud eſt habitudo miſſi ad terminū: ad quē mittitur: per h̄ aūt q̄ aliquis mitti ̃ oſtēdit̃ ꝓceſſio quedā miſſi a mittēte: vel ſm̄ imperiū: ſicut dn̄s mittit ſeruū: vel ſm̄ cōſilium: ⁊ ſic cōſiliarius dr̃ mittere regē ad bellandū: vel ſm̄ originē: vt ſi dicat̃ flos emittit̃ ab arbore. Oſtēdit̃ etiā habitudo ad terminū: ad quē mittitur: vt aliquo modo ibi eſſe icipiat: vel q2 prius ibi oīno nō erat: quo mittitur: vel q2 incipit ibi eſſe aliquo modo: quo prius nō erat ibi.) Hec ille. ❡ Ex quo p3: q̄ miſſio eſt ꝓceſſio alicuius ab aliquo: ⁊ in aliquē terminū: vt in eo noviter: vel nouo modo ſit. Eādem ɔcluſionē ponit pᵐo ſen. diſt. 15. q. i. arti. p̄. ❡ Secunda cōcluſio eſt. Miſſio cōuenit diuinis perſonis. ꝓbatur ſic ſm̄ eandē prima parte vbi ſupra. (Miſſio (inquit) diuine perſone conuenire pōt ſm̄ q̄ importat ex vna parte ꝓceſſionē originis a mittēte: ⁊ ſm̄ q̄ iportat ex alia parte nouū modum eſſendi in aliquo: ſicut filius dr̃ miſſus a patre in mūdū: ſm̄ q̄ icipit eſſe in mūdo viſibiliter per carnē aſſumptā: ⁊ tn̄ antea in mundo erat: vt dr̃ Jo. p̄.) Hec ille. ❡ Tertia ɔcluſio eſt. Miſſio de ſui rōne differt a ꝓceſſione ⁊ datione. Iſtam ponit ſcūs doctor vbi ſupra ſic dicens. (Proceſſio inquantum proceſſio dicit realē diſtinctionē tm̄ ad principiū: a quo ꝓcedit: ⁊ non ad aliquē terminū. Datio autē nō iportat diſtinctionē dati a principio a quo datur: q2 idē poteſt dare ſeipſū ſed tm̄ dantis ab eo cui datur: vt ſupra dictū eſt: ſ3 miſſio ponit diſtinctionē in ipſo miſſo ⁊ ad principiū ⁊ ad terminū: ⁊ ideo cū dr̃ ſpūs ſanct⁹ mitti: icluditur in ſignificatiōe miſſionis vterq̄ reſpect⁹. ſ. eternus ꝓut a patre ⁊ filio ꝓcedit: ⁊ tēporalis ꝓut ſignificat̃ in habitudine ad creaturā: que nouo mō ſe h3 ad illū.) Hec ille. ❡ Idē ponit pᵐa parte. q. 43. artic. 2°. vbi ſic ait. (In his que iportāt originē diuinarum perſonaꝝ eſt quedā differētia attēdēda. Quedā. n. in ſui ſignificatione iportāt ſolā habitudinē ad pncipiū: vt ꝓceſſio ⁊ exitus. Quedā vō cū habitudine ad pnᵐ determināt ꝓceſſionis terminū: quoꝝ qdā determināt eternū: ſic generatio ⁊ ſpiratio. nā gnō eſt ꝓceſſio diuine pſone in nāʒ diuinā: ⁊ ſpiratio paſſiue ſūpta iportat ꝓceſſionē amoris ſubſiſtētis. Quedā vō cū habitudine ad pnᵐ important terminū tēporalē: ſicut miſſio ⁊ datio: mittit̃ enī aliqd ad hoc: vt nouo modo in aliquo ſit: datur aūt vt habeat̃: pſonā aūt diuinā haberi ab aliq̄ creatura: vel eſſe nouo mō exiſtēdi in ea eſt quoddā tēporale: vnde miſſio ⁊ datio dicunt̃ tēporaliter tm̄: generatio ⁊ ſpiratio ſolū ab eterno: ꝓceſſio aūt ⁊ exitus dicunt̃ in diuinis ⁊ eternal'r ⁊ tēporal'r. nā filius ab eterno ꝓceſſit vt deus ſit: tēporaliter aūt vt ſit hō ſ3 miſſionē viſibilē: vel vt ſit in hoīe ſ3 inuiſibilē miſſionē.) Hec ille. ❡ Ex ꝑdictis pōt haberi: q̄ eadē res eſt generatio ⁊ ꝓceſſio ⁊ datio ⁊ miſſio: licʒ reſpect⁹ connotati vel iportati per iſta noīa ſint diuerſi. ❡ S3 ɔ̄ iſta arguit Aureo. Et p ɔ̄ primā ɔclōnē in h̄: q̄ dicit q̄ miſſio iportat ꝓceſſionē ſ3 originē: eo modo quo dr̃: q̄ flos emittit̃ de arbore. ❡ Primo ſic. Miſſio ꝓut de ea hic loqmur nō eſt idē qd̄ ꝓceſſio: nec miſſus eſt idē: qd̄ ꝓductus: imo miſſio ſumit̃ ꝓ legatiōe: ⁊ miſſus dr̃ legatus: ſicut de filio dr̃ Abdie. Auditū audiuim⁹ a dn̄o: ⁊ legatum ad gentes miſit: ſed flos non dicit̃ legari ab arbore: nec originari eſt legari. ergo miſſio ꝓut hic accipit̃ nō importat habitudinē originis. ❡ Secūdo ſic. Miſſio nō iportat ꝓceſſionē ab aliquo ſm̄ rōnē ɔſilij vel imperij: ſ3 magis ſ3 acceptionē poteſtatis: ⁊ dnij: ⁊ auctoritatis: vnde legatus dr̃ in humanis: qui poteſtatē: aut auctoritatē accipit

Ordo ſ3 nāʒ dupl'r ɔſiderari.

Cōtra pᵐaʒ ɔclō. arguit Aureo. di. 15 q. 2. ar. 2.

Abdias Cap. p̄°.

accipit a legante: ſed in diuinis filius ⁊ ſpūs ſcūs accipiant auctoritatē: ⁊ poteſtatē a patre: ille naſcēdo: iſte ꝓcedēdo. ergo quāuis ſit ibi habitudo originis: nō tñ ſꝫ eā dicet̃ perſona legari ſeu mitti: ſed ſm acceptionem auctoritatis ⁊ poteſtatis. ❡ Et ſi dicat̃ ꝙ acceptio nō eſt aliud ꝙ̄ origo: nō valꝫ. qꝛ ſi eſſet origo abſqꝫ hoc ꝙ cōicaretur auctoritas: ſicut eſt in flore qui orit̃ ex arbore: talis origo nō induceret miſſionē: ⁊ ſilr ſi eſſet auctoritatis cōicatio ſine origine: ſicut eſt in hūanis: ibi ſaluaret̃ vera legationis ratio: ꝓpter qḋ origo filij nō dr̃ legatio inquātū origo: ſed inquātū auctoritatis cōicatio: ⁊ quedaꝫ trāſfuſio. ❡ Tertio ſic. Si fili⁹ diceret̃ mitti a patre ſꝫ rōnē illā: qua flos emittit̃ ab arbore: miſſio filij eſſet ab eterno: ab eterno nāqꝫ filius eſt a patre: vt radius a ſole: ⁊ flos ſeu ramus ab arbore: ſꝫ nullus dicit: ꝙ miſſio filij ſit eterna. nō ergo accipit̃ miſſio ſꝫ illaꝫ rōnē. ❡ Deinde arguit cōtra eaſdeꝫ ꝯcluſiones. ſ. pͥᵐ ⁊ ſcḋaꝫ quātū ad hoc qḋ dicūt: ꝙ de rōne miſſiōis eſt: ꝙ miſſus in termino ad quē mittit̃ nouo mō eē incipiat: hoc quidē inquit iſte nō eſt veꝝ: imo ſufficit ꝙ ibi prius exiſtēs de nouo auctoritate vti incipiat: ſicut pꝫ in hūanis. Nā exiſtēti Pariſius pōt papa ꝯmittere auctoritatē cām aliquā ventilādi ⁊ decidēdi: ⁊ talis quidē diceret̃ legatus: non qꝛ de nouo veniret Pariſius: ſed quia iaꝫ ibi exiſtēs de nouo auctoritatē acciperet. Silr̃ ēt ſi auctoritate accepta mādaret̃ ſibi de nouo: vt ea vti inciperet: nō eſt dubiū ꝙ diceret̃ quodāmodo de nouo legari. ſic ergo in ꝓpoſito nō eſt de rōne diuine ꝑſone qñ legat̃: ꝙ de nouo eē incipiat: ſed ꝙ accepta auctoritate de nouo vtat̃.) Hec ille in forma. ❡ Ad pͥᵐ iſtoꝝ dr̃: ꝙ miſſio in diuinis eſt eadē ſm rē cū ꝓductione: et miſſus cū ꝓducto. Sed ſm rōnē miſſio dicit de ſignificato formali ꝓceſſionē alicui⁹ ab aliquo: quocūqꝫ modo ꝓcedat: ſed qꝛ ꝓceſſio in diuinis nō pōt eſſe niſi ſꝫ originē: iō miſſio in diuinis quo ad ſignificatum mãle dicit ꝓceſſionē ſꝫ originē. ❡ Et cū dr̃: ꝙ ꝑſona que in diuinis mittit̃ legat̃: ⁊ flos miſſus ab arbore nō legat̃. Dico ꝙ nō intendim⁹: ꝙ per oīa ſunt ſiles miſſio ꝑſone a perſona ⁊ floris ab arbore: ſed ſolū in hoc ꝙ vtraqꝫ ē ſolū ꝓceſſio ſm originē. Exēpluꝫ. n. de flore poſitū eſt ſolū ad oſtēdēdū ꝙ ad miſſionē non requirtur ꝓceſſio ſm ꝯſiliū: vel imperiū: ſed ſufficit ꝓceſſio ſm originē ⁊ ideo cū ex illa ſimilitudie infert̃. emiſſio floris nō eſt legatio. ergo miſſio ꝑſone nō eſt legatio: nulla eſt ꝯña: qꝛ lꝫ ambe miſſiones cōueniant in hoc: qḋ eſt ꝓcedere ſm originē: tñ in hoc differūt: ꝙ illud: qḋ mittit̃ ab arbore nō per ſe operat̃: nec per ſe ſubſiſtit dum mittit̃: nec eſt ſuppoſitū diſtinctū a mittēte. ⁊ alia infinita diſſimilia prit inueniri. ❡ Ad 2ᵐ dr̃: ꝙ miſſio de ſuo ſignificato formali nō importat ꝓceſſionē ſm rōneꝫ ꝯſilij: nec ſm rōnē imperij: nec ſꝫ originē: nec ſm acceptionē poteſtatis: ſed ſolū ꝓceſſionē alicui⁹ ab aliquo in aliqḋ quocūqꝫ modo ꝓcedat: loquēdo aūt de ſignificato mãli: dico ꝙ miſſio in aliq̄ nā ſignificat ꝓceſſionē ſm originē: ⁊ ſꝫ acceptionē poteſtatis: ⁊ nāe: vl̓ accidētis. ❡ Et ſilr̃ cū ꝓbat̃: ꝙ in diuinis miſſio dicat ꝓceſſionē ſꝫ acceptionē ptātis: ⁊ nō ſm originē: qꝛ ſi eſſet ibi origo ſine trāſfuſiōe ptātis: vel auctoritatis: ſicut eſt in flore ⁊c̃. negat̃ illud: imo eſt vera miſſionis rō: ſed nō legatiōis vñ iſtud argᵐ ſolū ꝓbat: ꝙ legatio nō dicat ꝓceſſionē ſm originē: ſed ſꝫ auctoritatē: ⁊ ideo cū ſic arguit̃: legatio in diuinis dicit talē ꝓceſſionē ⁊ nō talē: ſed miſſio in diuinis eſt legatio. ḡ miſſio in diuinis dicit ꝓceſſionē ſm ⁊c̃. eſt fallacia accidentis: accidit. n. ꝙ miſſio ſit legatio. ❡ Ad 3ᵐ dr̃: ꝙ miſſionis rō in diuinis nō pro-

Utrꝫ de rōne miſſionis ſit ꝙ miſſus nouiter ⁊c̃.

Forte vt generis ꝓceſſionē vl̓ ſpēo ꝓceſſionē originis ⁊c̃.

ciſe cōſiſtit in hoc: qḋ eſt ꝓcedere ſm originē: ⁊ iō non eſt eterna. ❡ Ad 4ᵐ dr̃: ꝙ impoſſibile eſt aliquē nouiter vti ptāte ſibi data Pariſius: qn nouo mō ſit Pariſius. ❡ Et iō cū arguēs dic̃: ꝙ ſufficit: ꝙ miſſus nouiter vtat̃ auctoritate ſibi collata: ⁊ nō ſit Pariſius nouiter. Dico ꝙ illud nō ſufficit: cū ſit impoſſe ⁊ implicans ꝯdictionē. ſ. ꝙ nouiter operet̃ Pariſi⁹: ⁊ nō ſit pariſi⁹ nouo mō exiſtēdi: nos. n. dicim⁹ aliqḋ nouiter alicubi exiſtere: vel nouo modo: ſi ſit aliq̄ nouitas in eo: vel in eius effectu: vl̓ ſi habeat nouū reſpectū ad aliqḋ quocūqꝫ mō: ⁊ vndecūqꝫ veniat ille reſpect⁹: ſiue ſit rei vel rōnis: ⁊ ſic pꝫ ꝙ argumēta nō ꝯcludūt. Et hec de pͥmo articulo.

Non. n. nouiter aut nouo mō ſic̃ flos.

Quantum ad ſcḋm articulū ſit pͥma ꝯclo. Soli patri in diuinis repugnat miſſio. ꝓbat̃ ſic iſta ꝯclo. Qꝛ patri repugnat miſſio: ⁊ cuilꝫ alteri ꝑſone ꝯuenit miſſio. ergo ꝯclo va. Scḋa ps añtis pꝫ per dicta ſanctoꝝ: ſꝫ pͥma ꝓbat̃ ſic. Miſſio in ſui ratione importat ꝓceſſionē ſm originē ab alio in diuinis: vnde cū pr̃ nō ſit ab alio: nullo mō ꝯuenit ei mitti: ſed ſolum filio ⁊ ſpūi ſancto: quibus conuenit eſſe ab alio. Iſta ſunt verba ſancti doctoris pͥma parte. q. 43. arti. 4º ❡ Eandē ponit pͥ ſen. diſti. 15. q. 2. artic. pͥmo. in ſolutione ad 4ᵐ. ❡ Secūda ꝯcluſio eſt. Mittere perſonaꝫ diuinā ꝓprie ꝯuenit patri ⁊ filio: ſed minus ꝓprie cōuenit ſpūi ſancto. ꝓbatur iſta cōcluſio. Naꝫ mittere dicit rationē principij in mittēte. verbi gr̃a: mittēs eſt principiū plurium pertinētiuꝫ ad miſſionē: verius videtur ſibi cōpetere ratio mittētis: ſed ſic eſt de patre ⁊ filio. nam ſm ſanctū Tho. prima parte vbi ſupra art. 8º (Cū dicit̃ aliqua perſona mitti deſignat̃ ipſa perſona ab alio exiſtēs: ⁊ effectus viſibilis: aut inuiſibilis: ſꝫ quē miſſio diuine perſone attēditur. Si igitur mittēs deſignatur vt principiū perſone miſſe: ſic nō quelibet perſona mittit: ſed ſoluꝫ illa: cui ꝯuenit eſſe principiū illi⁹ perſone: ⁊ ſic filius mittitur tñ a patre: ſpūs ſanct⁹ aūt a patre ⁊ filio. Si vero perſona mittens intelligat̃ eſſe principiū effectus: ſm quē attēditur miſſio: ſic tota trinitas mittit perſonā miſſam.) Hec ille. ❡ Ex quo pꝫ ꝙ pater dū mittit ipſe eſt principiū ꝑſone miſſe: ⁊ ipſi⁹ effectus miſſionis: ⁊ ſimilr̃ duꝫ filius mittit ſpūm ſanctum: ſed duꝫ ſpiritus ſanct⁹ mittit aliquam perſoneꝫ nō eſt principiū perſone: quā mittit: ſed effect⁹ miſſionis. Qꝛ autem ſpiritus ſanctus mittat perſonā diuinaꝫ pꝫ per Augu. 2º de trinitate cap. pͥ. dicentem: ꝙ filius mittitur a ſe: ⁊ a ſpiritu ſancto: ⁊ ſpūs ſanctus mittitur a ſe ⁊ a filio: hoc recitat ſcūs Tho. vbi. ſ. ❡ Prio autē ſen. diſt. 15. q. 3. arti. pͥ. ſic ait. (Quidā dixerunt: ꝙ ꝓprie ſpūs ſcūs dr̃ ſe mittere: ⁊ hoc determinādūꝫ vr̃: ſi virt⁹ nominis attēdat̃. Miſſio. n. vt dictū eſt: importat duo. ſ. miſſum eſſe ab alio ratiōe auctoritatis: quā importat ⁊ iterū effectum: ſm quem nouo modo in aliqua creatura ſpiritus ſanctus datur: vnde ſenſus eſt: ſpirit⁹ ſanctus mittitur: ideſt ab aliquo eſt: ⁊ ſit nouo modo in aliquo: nulla tamē mutatione facta circa ipſuꝫ: ſicut pri⁹ dictū eſt. ❡ Notandū tamē: ꝙ diuerſimode verificatur locutio: qñ aliqḋ cōiunctū predicat̃ de aliquo ſm eſſe: ⁊ qñ ſꝫ fieri: qñ. n. ꝑdicat̃ ſm eſſe: opꝫ ꝙ vtrūqꝫ illoꝝ in eſſe dicat̃: vt ſi dicā. Sor. eſſe hoīem albuꝫ: opꝫ ꝙ ſit homo: ⁊ ꝙ ſit albus: niſi alterū illoꝝ diminuat rationē alteri⁹: vt cum dr̃: homo mortuus: ſed qñ predicatur cōiunctū ſm fieri: ſufficit ꝙ alterū in fieri predicetur: vt ſi dicat̃: ꝙ Sor. eſt nūc factus hō albus: ſufficit ad veritatē hui⁹ locutionis: ꝙ ſit nūc factus albus: quāuis nō ſit factus hō. ❡ Itē notādū: ꝙ qñ aliqḋ ꝯpoſitum ꝑdicat̃ de aliquo ſm fieri: diuerſimode ſe hꝫ in

faciente ⁊ in facto:qꝛ ex parte facti:opꝫ ꝙ vtrūqꝫ ꝑdicetur ſm eſſe:⁊ ſi nō ſꝫ fieri:vñ ſi dicaꝫ:iſte eſt factus hō albus:opꝫ eū eſſe hoīeꝫ:⁊ eſſe albū:niſi alterū ſit diminués rōnē alteri⁹:non aūt opꝫ ꝙ fiat hō: ſed ꝙ fiat albus:ex pte aūt faciētis:qꝛ nō referꝭ ad factū: niſi ſꝫ illud:qđ fit in ipſo:ſufficit ꝙ faciēs dicaꝭ facere alteꝝ tm̄:vt ſi dicā:pictoꝛ facit parietē albū:nō opꝫ ꝙ faciat eſſe parietē:⁊ faciat eū eſſe album:ſed ſufficit ſi faciat eū eſſe albū tm̄. Dico ergo ꝙ miſſio qꝛ ponit miſſum eſſe in aliquo eo mō quo pri⁹ non erat:⁊ ſic fieri in illo ſm illū modū iportat quādā factionē.nō realē factionem:ſed rōnis tm̄:que terminaꝭ ad relationē rōnis: ⁊ nō rei:ſicut deus dꝛ factus refugium. Senſus ergo eſt: ſpūs ſanctus eſt miſſus id eſt ē fact⁹ ens ab alio exiſtēs in creatura per grāꝫ:vnde opꝫ ad hoc ꝙ dicaꝭ miſſus ꝙ ſit ab alio:⁊ fiat i aliquo ſm nouā habitudinē: ꝓpter qđ pater nō pōt dici mitti:qꝛ nō eſt ab alio. Si autē ac cipiamus ex pte mittētis:tunc mittere ſpm̄ ſcm̄ nihil aliud eſt ꝙ̄ facere ſpm̄ ſcm̄ exiſtentē ab alio eſſe in aliquo ſm nouā habitudinē:⁊ ideo cuicūqꝫ pſone ↄuenit facere alteꝝ iſtoꝝ.ſ.ꝙ ſit in aliquo ſm nouā habitudinez:dicetꝭ mittere ſpm̄ ſcm̄:ꝙ̄uis nō ſit ꝑn̄ᵐ ſpūs ſancti ſm ꝙ eſt ab alio:⁊ ꝙ tota trinitas facit ſpm̄ ſanctū eē in aliquo ſm nouā habitudinē ꝓpter donū collatū totius trinitatis:ideo tota trinitas dꝛ ſpm̄ ſanctū mittere:⁊ ipſe ſeipſuꝫ mittit:⁊ ipſe a ſe mittiꝭ ſub eodeꝫ ſenſu.) Hec ille. ⁋ Ex qbus pꝫ:ꝙ cū dꝛ:filius vel pꝛ mittit ſpm̄ ſcm̄:pater vel filius deſignaꝭ eſſe ꝑn̄ᵐ duoꝝ: q̄ importat miſſio.ſ.ꝙ ſpūs ſcūs eſt ab alio:⁊ ꝙ eſt nouo modo in alio:cū aūt dꝛ ſpūs ſcūs mittit ſe:ipſe nō deſignaꝭ eſſe ꝑn̄ᵐ illoꝝ duoꝝ:ſed ſolū vni⁹:⁊ lꝫ quelꝫ iſtarū ꝓpoſitionū ſit ꝓpria:tn̄ ꝑma plus videꝭ habere ꝓprietatis:ſicut ⁊ iſta:filius mittit ſpm̄ ſcm̄ ꝙ̄ iſta:filius mittit ſeipm̄:⁊ credo ꝙ iſta fuit mens ſancti doctoris.

Cōtra ſcōaʒ ↄclonē Aur. vbi ſup ar. 5°

⁋ Sed ↄtra hoc arguit Aureo dicēs:ꝙ hic modus dicendi.ſ.q recitatus eſt de ſūma ꝑma pte.q.43.arti.8. cū poſui ſcōaʒ ↄclonē. Ille inquā modus nihil facit nos ſcire:de hoc.n.dubiū eſt:vtrū pſona mittēs per hoc ꝙ dꝛ mittere deſignaꝭ eſſe ꝑn̄ᵐ:ſicut pſona que mittitur deſignaꝭ ex hoc ꝙ mittiꝭ eē ꝑncipiata. In hoc eni difficultatē faciūt multi:mitti qdē ⁊ mittere videnꝭ vnū ſignificare:licꝫ vnū actiue ⁊ reliquū paſſiue: ꝓpter qđ ſi mitti iportat originari:mittere vꝛ iportare originare:⁊ in hoc eſt difficultas hui⁹ q̄ſiti:que nō tollitur per iſtū modū dicēdi.) Hec ille. ⁋ Ad iſtud reſpondeꝭ ꝙ iſte modus ſci doctoris pleni⁹ facit nos ſcire veritateꝫ queſiti ꝙ̄ modus alioꝝ. Et cū iſte arguit:ꝙ dubiuꝫ eſt an pſona mittēs ⁊c̄. dico ꝙ iſtud dubiū ipſe ſoluit tam in ſcripto ꝙ̄ in ſūma:cū ponit ſententialr̄:ꝙ nulla pſona mittit:niſi ſit ꝑn̄ᵐ alicui⁹ iportati per miſſionē.ſ.vel pſone miſſe:⁊ effect⁹ miſſionis:per quē modū mittit filiuꝫ pater ⁊ ſpm̄ ſcm̄ pater ⁊ filius:vel ſaltē niſi ſit ꝑn̄ᵐ ſolius effect⁹ miſſiōis:lꝫ nō pſone miſſe:quō ſpūs ſcūs mittit ſeipm̄:⁊ filiū:⁊ filius mittit ſeipꝫ:nō tn̄ oꝫ ꝙ pſona:q̄ mittit:ſit ꝑn̄ᵐ pſone miſſe:niſi in ꝓpꝛiſſima miſſione:que cōpetit patri reſpectu filij:⁊ reſpectu ſpūs ſci ⁊ filio reſpectu ſpūs ſci:nō aūt reſpectu ſui:nec cōuenit ſpūi ſcō reſpectu ſui vꝉ filij. ⁋ Et cū dꝛ ꝙ difficultas ē cur mittere nō dicit originare:ſicut mitti dicit originari:ↄcediꝭ:ſed iſta elucidaꝭ per dicta ſancti doctoris in ſcripto pri⁹ allegata:vbi oſtēdit quō diuerſimode ſe hꝫ in faciēte ⁊ facto:qꝛ aliqđ cōpoſitū ꝑdicaꝭ de alio ſm fieri:vñ licꝫ mittere ꝓpꝛiſſime dictuꝫ dicat originare ſicut mitti dicit originari:tn̄ cū aliter accipiꝭ non dicit originare:ſed facere pſonā originatā eſſe in aliquo ſm noua habitudinē: vt dictū fuit. Quare aūt mitti ſemꝑ iportat originari a mittēte vel ab alio: nō ſemꝑ auteꝫ mittere dicit originare pſonā miſſam vel aliā. Dico ꝙ nec mittere de for̄ali ſigñato ſigñat originare:nec mitti originari:ſed mitti dicit ꝓceſſionē vel exitū alicuius ab aliquo in aliqd:⁊ qꝛ in diuinis nō eſt alius exit⁹ niſi ſm originē:iō de ſigñato mālī in diuīs mitti dicit originari:mittere autē de formali ſignificato dicit eē ꝑncipiū alicui⁹ iportati vel reqſiti ad miſſionē: ⁊ qꝛ talia ſunt duo:pſona miſſa:⁊ effectus miſſionis:vꝉ noua habitudo:ideo reſpectu cuiuſcūqꝫ aliqd dicatur eſſe ꝑn̄ᵐ: dicetꝭ perſonā mittere:vnde formalia ſignificata illorū verboꝝ mittere ⁊ mitti ſunt oppoſita.ſ. ꝓcedere ⁊ ꝑncipiare:ſed nō mālia:⁊ de hoc ſunt ifinita exempla.

Cur mitti originari a mittente vel ab alio non adē pſonaʒ origiare im portat.

⁋ Quero.n.ab arguēte.vñ eſt ꝙ oē calefactuꝫ eſt creatuꝫ:⁊ tn̄ nō oē calefaciēs eſt creās:oē cōicās in diuinis eſt ꝓducēs in diuinis:nō tn̄ oē cōicatū eſt ꝓductuꝫ:vt pꝫ de eſſentialib⁹ attributis:⁊ tn̄ cōicare ⁊ cōicari ſignificāt vnū:lꝫ cōicare ſignificatione actiua: cōmunicari vero paſſiua:iſto modo eniꝫ ipſe arguit. ⁋ Cōtra zᵃᵐ ↄclonē arguit Sco. ꝓbādo:ꝙ non quelꝫ pſona mittat perſonā diuinā.

Cōtra ſcōaʒ Sco. diſ. 14. ʒ op. ms.

⁋ Primo ſic. Mittere ⁊ mitti ſūt oppoſita relatiue:ſed mitti icludit ꝓduci.ergo mittere icludit ſuū correlatiuū:qđ eſt ꝓducere. ⁋ Secūdo. Si oppoſitū de oppoſito:⁊ ꝓpoſitū de ꝓpoſito:ſed mittere ⁊ mitti ſunt oppoſita.ḡ mittere erit origiare:cū mitti ſit originari. ⁋ Tertio. Mittere ⁊ mitti videnꝭ eādē rē ſignificare ſm diuerſos modos grāmaticales:ſꝫ mitti ſigñat reſpectū origis ad itra cū cōnotatōe termini extra.ḡ mittere ſignificabit reſpectū origis ad itra:vñ cū ſignificet actiue illud:qđ mitti ſignificat paſſiue:⁊ mitti icludat originari:ſeqtur ꝙ mittere icludet originare. ⁋ Quarto. Mittere eſt auctētice dare ſm acceptionē factoꝝ:ſꝫ dare auctētice nō pōt diuina pſona:niſi ſꝫ auctēꝫ originis.ḡ oīs pſona:que aliaꝫ mittit ipſaꝫ originat. ⁋ Quīto. Si de rōe pſone mittētis nō eſt ꝙ miſſam originet:ita ꝙ ſpūs ſcūs poſſit mittere filiū vel ſeipꝫ:pari rōne fili⁹ poterit mittere patrē: ſicut eniꝫ ſpūs ſcūs ꝓduciꝭ a filio:ſic filius a prē.ſed Aug⁹. expreſſe dicit 4.° de tri.cap.vltīo.ꝙ pꝛ nō legiꝭ miſſus ꝓpter auctoritatē ꝑncipij.ergo ſpūs ſcūs nō mittet filiuꝫ a quo ꝓcedit. ⁋ Sexto. Perſona mittēs dicitur opari ꝑ miſſaꝫ:ſicut pꝛ diffundere charitatē ꝑ ſpm̄ ſcm̄ ⁊ erudire ꝑ filiū:ſed nulla pſona dꝛ opari per aliā : niſi quatenus originat eam.igitur idē qđ prius. ⁋ Ad primuꝫ dico.ꝙ modus arguēdi nō valet:niſi addito i minori:ꝙ mitti de formali ſignificatōe in recto includeret ꝓduci:qđ negatur:mitti eniꝫ de formali ſignificato dicit fieri entē ab alio nouo mō in creatura:ita ꝙ ly fieri cadat ſuper hoc totum ens ab alio nouo mō in aliquo nō rōne ꝑme ptis.ſ.ens ab alio:ſꝫ rōne ſcōe.ſ.i aliquo nouo mō:vt dcm̄ eſt in zᵃ ↄne. Cōſtat aūt ꝙ i hac deſcriptiōe nō poniꝭ ꝓduci in recto:ſꝫ in obliquo:non eniꝫ mitti eſt ꝓduci in aliq̄ nouiter:ſꝫ eſt ꝓductū fieri in aliq̄ nouiter:adhuc autē clari⁹ eſt:ſi mitti deſcribaꝭ ſic. Mitti ē exire ab aliquo in aliqd:vt dcm̄ eſt in ſolone argumēti Aur.⁊ iſtātia ibi data oſtēdit iſtud arguᵐ nō ↄcedere. ⁋ Ad zᵐ dꝛ:ꝙ illa regula non tꝫ: niſi vbi in vtraqꝫ ↄbinatiōe eſt ꝑdicatio formalis in ꝑmo mō dicēdi per ſe:vel ſaltē in ſcōo. Exēplū primi. Sanitas ⁊ ifirmitas ſunt oppoſita:⁊ ꝓportio humorū ⁊ diſproportio humoꝝ ſunt oppoſita:iō hñ ſeqꝭ:ſi ꝓportio eſt gen⁹ ſanitatis:ꝙ diſproportio erit genus infirmitatis. Exemplū ſcōi. Albū eſt diſgregatiuū.igiꝭ nigrū eſt cōgregatiuū:nec tamē opꝫ:ꝙ ↄtrarioꝝ ↄtraria ſint genera:ſed

ra:ſed de differētijs bene opʒ:ꝙ ɔ̃rioꝝ cōtrarie ſint dif ferētie:vnde nō ſeqtur:albū ⁊ nigrū ſunt ɔ̃ria. ergo ſicͭ albū eſt viſibile nigrū eſt iuiſibile.℄ Ad 3ᵐ dr̄:ꝙ mitti nō ſignificat reſpectū originis de ſignificato formali:ſed de mãliadeo nō opʒ:ꝙ ſi mitti dicat reſpectū originis:ꝙ ſilr̄ mittere dicat reſpectuʒ oppoᵐ. ℄ Ad 4ᵐ negat̄ maior.nā tunc filius nō mitteret ſpm̄ ſcm̄:quia ꝓprie loq̄ndo ſolus pater dat auctētice. Ille.n. ꝓpe dr̄ auctor:qui nō hʒ ab alio:ſed cōicat alijs: cōſtat aūt ꝙ filius hʒ a patre:ꝙ det ſpūm ſcm̄:ɔceſſo tn̄ ꝙ perſona quelibʒ ꝓducēs aliā det illā auctentice:adhuc falſa eſt maior:q2 ad rōnē mittētis nō eſt:ꝙ habeat auctoritatē ſuper miſſuʒ:pʒ.q2 ſm̄ ſanctū Tho.dans cōſiliū regi dicit̄ eū mittere:vt dicit̄ pᵃ pte.q.43.arti.p. Et recitatuʒ eſt in pᵃ ɔclōne articuli pmi. Dato tn̄ ꝙ mittere dicat auctoritatē.illa tn̄ eſt reſpectu miſſionis:⁊ nō reſpectu miſſi. ℄ Ad 5ᵐ dr̄ ꝙ nō eſt de rōne mittentis:ꝙ miſſum originet:ſed ſolū ꝙ originatuʒ facit eſſe nouo mō in aliquo:⁊ ideo q2 pr̄ a nullo eſt originatus:iō nec a ſe:nec ab alio mittit̄:ſed q2 filiꝰ eſt originatus.licʒ nō a ſe:iō filiꝰ pōt ſe mittere:q2 licʒ nō originet ſe:tn̄ originatuʒ fecit eē nouiter in aliquo:⁊ ɔſilr̄ dico de ſpū ſcō. ℄ Ad 6ᵐ negat̄ maior:ſed ſufficit:ꝙ operet̄ effectum miſſionis. Et iſte rñſiones dant̄ de miſſione cōiter dicta loquēdo.nā ſtrictius ⁊ ꝓprius loquēdo de miſſiōe: vt dicebat̄ in ſcḋa cōclōne huiꝰ articuli: argumētoruʒ cōclōnes vere ſunt nō ꝓpter vim rōnū:ſed ꝓpter dcā ſanctorū. Et hec de ſcḋo articulo.

Quantum ad tertiū articulū ſit pma cōcluſio. Miſſio filij diſtiguit̄ a miſſiōe ſpiritus ſci. pbatur ɔclo.q2 gnō filij diſtinguit̄ a ꝓceſſione ſpūs ſancti.ḡ miſſio vnius a miſſione alteriꝰ: tenet ɔña:q2 miſſio filij vel eſt gnātio eiꝰ:vel nō diſtinguit̄ ab ea ſm̄ rē:licʒ quātū ad rōnē dicat vltra ꝓceſſionē filij aliquos reſpectꝰ rōnis:⁊ eodeʒ modo ꝓceſſio ſpūs ſancti eſt eius miſſio:lʒ differat rōne. ℄ Scḋa ɔclo ē: Iſte due ꝓceſſiones cōueniūt quantū ad effectū:⁊ differunt.pbat̄ ſm̄ ſanctū Tho.pma parte.q.43.arti.5. ad 3ᵐ.vbi ſic ait.(Miſſio(inquit)iportat originē perſone miſſe:⁊ habitationē per graʒ: vt ſupra dictū eſt.ſi ergo loq̄mur de miſſione quantū ad origineʒ:ſic miſſio filij diſtinguit̄ a miſſione ſpūs ſancti:ſicut gnō a ꝓceſſione:ſi autē quātū ad effectū grē:ſic cōueniunt ille due ꝓceſſiones in radice grē.ſed diſtiguunt̄ in effectibus grē:qui ſunt itellectus illuminatio:⁊ affectus inflāmatio.)Hec ille. ℄ Tertia cōclo eſt. Nūq̄ ſpūs ſcūs mittit̄ qn̄ mittat̄ filius loquēdo de miſſione iuiſibili: nec ecōtra.pbat̄ iſta ɔclo. Quādocūq̄ mittit̄ diuina perſona datur grā gratuʒ faciens:ſed quandocūq̄ datur gratia gratum faciens illuminat̄ intellectus:⁊ ſic mittitur filiꝰ.inflāmat̄ affectus:⁊ ſic ſpūs ſanctꝰ mittitur. ℄ Iſtā cōcluſionē ponit ſcūs doctor pma parte ibidē:⁊ dictā pbationē in ſnīa in reſpōſione ad 3ᵐ:⁊ ēt in rñſione ad pᵐ. vbi ſic ait.(Licʒ oīa dona inquātum dona ſunt attribuant̄ ſpūi ſancto:q2 hʒ rōnē pmi doni ſm̄ ꝙ eſt amor:vt ſupra dictū eſt. Alia tn̄ dona ſm̄ ꝓprias rōnes attribuunt̄ ꝑ quandā appropriationē filio.ſ.illa que ptinēt ad itellectū:⁊ ſm̄ illa dona attēditur miſſio filij:vn̄ Aug.dicit 4° de trinitate:ꝙ tunc filius iuiſibilr̄ mittit̄:cū a quoq̄ cognoſcit̄ atq̄ ꝑcipit̄.) Hec ille. ℄ Eādē ɔclōnē ponit p ſen.diſt.16.q.1.ar.2°. (Una(inqt)miſſio nūq̄ eſt ſine alia:q2 amor notitiā ſequtur:⁊ notitia ꝑfecta:ſm̄ quā eſt miſſio filij ſemꝑ inducat amorē:⁊ ideo ſil̄ ifundunt̄ ⁊ ſimul augmētāt̄.) Hec ille. ℄ Et ad 4ᵐ ſic ait.(Illa notitia ex qua ꝓcedit amor viget in fructibꝰ diuio amore:ꝑ quē.ſ.cognoſcūt diuinā bonitatē inquātū eſt finis:⁊ inq̄tū eſt largiſſime fluens in eos ſua beneficia:⁊ talē notitiā perfecte nō habēt qui amore ipſiꝰ nō accēdunt̄.) Hec ille. ℄ Sed contra iſta arguit Aureolus ſignāter ɔtra 3ᵃᵐ cōclōnē in hoc qḋ inuit:ꝙ nō per oēm ꝑceptionē veritatis dr̄ mitti verbū:hoc inqt nō vr̄ veꝝ:cū ſapiētia aliquoꝝ maloꝝ hoiūʒ attribuat̄ dono dei:vn̄ ſapia. Salomonis ꝑſeuerauit i eo tpe:quo extitit in peccato mortali:⁊ tn̄ ſm̄ eā miſſū eſt ſibi verbū:qḋ eſt ſapiētia:quā poſtulat vbi ait.(Mitte illā de celis ſcis.)vr̄ ḡ ꝙ verbi miſſio ſeparet̄ in eo a dono charitatis. ℄ Secūdo. Quia Eccl.p dr̄:ꝙ omnis ſapia a dn̄o deo eſt:⁊ ꝙ fons ſapie eſt verbū dei in excelſis:⁊ ibi loqtur ſapiēs de cognitione veritatis creaturaꝝ nō ſolū de cognitiōe diuinoꝝ:vn̄ ait.(Altitudinē celi latitudinē terre ⁊ ꝓfūdū abyſſi quis dimēſus eſt?)Et tunc ſubdit ꝙ fons ſapie eſt vbū dei in excelſis:⁊ hoc nō eſſet niſi filius mitteretur dum ꝑcipit̄ ois ꝓfunda veritas:eſto ēt ꝙ non ſpectet ad charitatē.ḡ ideʒ qḋ pus. Hec ille. ℄ Ad pᵐ iſtorum dr̄ ꝙ lʒ ois ſapia ſit donum dei:nō tn̄ per oēm ſapiētiā verbū dr̄ ihabitare illū:cui ſapia illa dat̄:ſed ſolum qn̄ datur cū gratia gratū faciente:ac per hͦ cū miſſio ꝑſone fiat ad inhabitādū illū ad quē mittit̄:nō ſequit̄ ſi aliqs hʒ ſapiam ex dono verbi ꝙ ad eū mittat̄ verbū. Et iſtā rñſionē dat ſcūs doctor pᵃ pte.q.43.ar. 3°. ad 3ᵐ argᵐ:qḋ includit iſta duo:que facta ſunt ab arguēte iſto. Et cuʒ dr̄ de Salomone ⁊c. Dico ꝙ ſicut fides nō ifundit̄ niſi illi:ad quē mittit̄ filiꝰ:illa tn̄ fides manet xp̄o deſinente ihabitare:quē pus habitabat:ita in ifuſione ſapie Salomō recepit ſpm̄ ſcm̄:⁊ filiū qui iuiſibiliter ad eū miſſi ſunt:qn̄ tn̄ ille mortaliter peccauit nō amiſit ex toto illā ſapiaʒ:duʒ ꝑſone ad euʒ miſſe ab eo receſſerūt:tn̄ nō credo ꝙ dum erat in peccato mortali haberet perfecte illā actualē noticiā:de qua locutus eſt ſanctus doctor in p ſen.vt ſtatim in fine 3ᵉ cōcluſionis recitaui. ℄ Ad 2ᵐ per ideʒ. ℄ Modo ad pᵐ argᵐ.q̄ōnis negat̄ ꝙ pr̄ mittatur. Nec valet ꝓbatio:q2 dare ⁊ mittere differūt:vt dcm̄ eſt. Aliter tn̄ ſoluit ſcūs Tho.pᵃ pte.q.43.arti.4°. ad pᵐ.(Dicit eni ꝙ ſi li dare iportat liberalē cōicationē aliciꝰ:ſic pater dat ſeipſuʒ inq̄tū liberalr̄ ſe cōicat creature ad fruendū. Si vͦ iportet auctoritatē dantis reſpectu eius qḋ dat̄:ſic nō cōuenit dari in diuinis niſi ꝑſone: que eſt ab alio: ſicut nec mitti:⁊ intendit vt videt̄ ꝙ dari nō cōuertitur cū mitti:niſi datio importaret dictā auctoritatē. ℄ Ad illud in oppoſituʒ reſpōdet eadē.q.artic.pmo:ꝙ miſſio importet minorationē in eo qui mittitur ſm̄ ꝙ importat ꝓceſſionē a principio mittēte:aut ſm̄ imperiū: aut ſʒ ɔſiliū:q2 iperās eſt maior:⁊ cōſiliās eſt ſapiētior:ſed in diuinis nō iportat niſi ꝓceſſionē originis:q̄ eſt ſm̄ eq̄litatē:vt ſupra dictū eſt.)Hec ille. Diſt. XVII.

Contra tertiā Aure. vbi ſupra arti. 2°

De ſalomōe cū ſapiēʒ habuerit qn̄ peccauit mortaliter.

℄ Utꝝ charitas ſit aliqs hīcꝰ i aīa creatꝰ. Qō.XVII.

Circa decimā ſeptimaʒ diſtinctionem querit̄. Utruʒ charitas ſit aliquis habitus creatus in aīa. Et arguitur ꝙ nō. Nulla creatura ē dignior aīa xp̄i:ſed charitas eſt dignior aīa xp̄i q2 ipſa charitate aīa xp̄i digna ē ⁊ bōa. ergo charitas nō eſt creatura.

In oppoſituʒ arguitur per Aug.qui 3° de doctrina chriſtiana dic̄.(Charitatē voco animi motum ad fruēdū deo ꝓpter ipʒ:) ſed motus animi eſt aliquid creatum in aīa.ergo charitas eſt qd̄ creatum in anima.

Quid ſit charitas ꝫ magiſter ſententiaꝝ ꝙ eſt deus.ſ.ſ.qd declarat h Egidius.d. ꝙ eſt motio mentis a.ſ.ſ.mediante tñ gr̃a que dr̄ nō ē: ꝛ iō negat magr̄ charitatē eē habitū diſtinctū realr̄: nō aūt ſimplr̄ ipſaꝫ eē habitum eodē fere mō Sco. d.ſ. q. 2. Ipſe autē Egi. ꝛ gerardꝰ realr̄ charitatē a gr̃a ñ diſtiguūt qd nō ē de mēte S.Th cū teneat ipã gr̃aꝫ in aīa ſubiective charitatē vo in volūtate. An vo ſit in nobis nec̃io ꝫ Aur. ꝙ ſic cuiꝰ oppm̄ tenēt Dur. frāciſ. greg. di. ꝙ deꝰ pt hēre charita. aliq̃ ſine hītu medio de potẽte tamē abſoluta qd aſſerūt thomiſte aſſerētes tñ ꝙ talis denoiatio nec extrinſeca nō aūt itriſeca chari. diceret h ē ex diuina nr̃ acceptatiōe.

In hac qōne erant duo articuli. In p̄ ponent̄ cōcluſiones. In ſcd̕o dubitatiões.

Quantum ad p̄m ſit pma ɔcl̕o. Motꝰ charitatis nec̄io reqrit formā aliquā habitualē in nobis ſupadditā potētie nāli. Probat̄ ſic. iſta ɔcl̕o ꝫ ſcm̄ Tho. ſcd̕a ſcd̕e.q.23.arti.2°. vbi ſic arguit. (Si motus charitatis ita ꝓcedit a ſpū ſcō mouēte humanā mentē: ꝙ mens humana ſit tm̄ mō mota: ꝛ nullo modo ſit pn̄m huius motꝰ: ſicut cū aliqd corpꝰ mouetur ab aliquo exteriori mouēte: nullo mō ille motꝰ erit volūtariꝰ: hoc eniꝫ eſt ɔtra rōnē volūtarij: cuiꝰ opꝫ pn̄cipiū in ipſo eſſe: vn̄ ſequeret̄ ꝙ diligere nō eſſet volūtariū: qd̕ iplicat ɔdictionē: cū amor de ſui rōne iportet ꝙ ſit actꝰ volūtatis. Similr̄ etiā nō pōt dici: ꝙ ſic moueat ſpūs ſcūs volūtatē ad actū diligēdi: ſicut mouet̄ inſtrumētū: qd̕ ꝛ ſi ſit pn̄m actus: nō tn̄ eſt in ipſo agere vel nō agere: ſic eniꝫ tolleret̄ rō volūtarij ꝛ excluderet̄ per ɔñs rō meriti: cum tn̄ dilectio charitatis ſit radix merēdi: ſed opꝫ ꝙ ſic moueat̄ volūtas a ſpū ſcō ad diligēdū: ꝙ ēt ipſa ſit efficiēs hūc actuꝫ. Nullus aūt actꝰ pfecte ꝓducit̄ ab aliq̃ potētia paſſiua: niſi ſit ei ɔnālis per aliquā formā: que ſit pn̄m actionis: vn̄ deus qui oia mouet ad debitos fines ſingulis rebꝰ indidit formas: p quas iclinent̄ ad fines ſibi preſtitutos a deo: ꝛ ſm̄ hoc diſponit oia ſuauiter: vt dr̄ Sap.8°. Manifeſtū auteꝫ eſt ꝙ actꝰ charitatis excedit nām potētie volūtatis: niſi ergo aliq̃ forma ſupadderet̄ potētie nāli: per quam iclinaret̄ ad dilectionis actū: ſm̄ hoc eſſet actꝰ iſte imperfectior actibꝰ aliaꝝ virtutū: nec eſſet facilis: nec delectabilis: qd̕ pꝫ eſſe falſum: qꝛ nulla virtꝰ hꝫ tantā inclinationē ad ſuū actū: ſicut charitas: nec aliq̃ ita delectabiliter operat̄: vn̄ maxie neceſſe eſt: ꝙ ad actū charitatis exiſtat i nobis aliq̃ habitualis forma ſupaddita potentie nāli iclinās ipſam ad charitatis actuꝫ: ꝛ faciens eā ꝓmpte ꝛ delectabilr̄ opari.) Hec ille in forꝰ. ❡ Eādem ꝓbationē ponit ideꝫ de virtutibꝰ.q.2.artic.p̄. vbi deducit ꝓlixe: ꝙ ſi actꝰ charitatis in hoie nō ex aliquo habitu iteriori ꝓcedat nāli potentie ſupaddito: ſed ex motiōe ſpūs ſci: ſeqtur alteꝝ duoꝝ: vel ꝙ actꝰ charitatis nō ſit voluntariꝰ: quod eſt ipoſſibile: aut ꝙ nō excedat facultatē nāe: ꝛ hoc eſt hereticū. ❡ Itē ibi deducit ꝙ illo habitu remoto actꝰ charitatis aut nō erit actus volūtatis: aut ꝙ nō erit meritoriꝰ. ❡ Itē ꝙ hō qui eſt in charitate ad actū charitatis nō ſit ꝓmptus: neq̧ illū delectabilr̄ agat: ex hoc eniꝫ actꝰ virtutū ſunt nobis delectabiles: ꝙ ſm̄ habitꝰ ɔformamur ad illos: ꝛ inclinamur in illos p modū iclinationis nālis. ❡ Eādē cōcluſioneꝫ tenet p̄ ſen. diſt.17.q.i.articu.p̄ vbi ſic arguit. (Tota (inqt) bonitas aie ipſius eſt ex charitate: vnde quātū bona eſt: tantū hꝫ de charitate: ꝛ ſi charitatē nō hꝫ: nihil eſt. ſicut dr̄ pme Cori.13. cōſtat aūt ꝙ per charitatē aīa nō minꝰ hꝫ de bonitate in eſſe gr̃e: q̃ per virtutē acquiſitā in eſſe politico: virtus autē politica duo facit: qꝛ facit bonū habentē: ꝛ opus eius bonuꝫ reddit: multo ergo fortiꝰ hoc faciet charitas: neutrū aūt horū effici poterit: niſi charitas ſit habitꝰ creatꝰ: cōſtat enim ꝙ oē eſſe eſt a forma aliq̃ inherēte: ſicut eſt albū ab albedine: ꝛ eſſe ſubſtātiale a forma ſubali. ſicut igit̄ non pōt itelligi: ꝙ paries ſit albꝰ ſine albedine inherēte: ita nō pōt itelligi: ꝙ aīa ſit bona in eſſe gratuito ſine charitate: ꝛ gr̃a iformāte ipſam. Similr̄ ēt cū actus ꝓportionat̄ potentie actiue vel operatiue: ſicut effectꝰ ꝓprie cāe: ipoſſibile eſt intelligere: ꝙ actus pfectꝰ in bonitate ſit a potētia nō pfecta per habitum: ſicut ēt calefacere nō pōt eſſe ab igne niſi mediāte calore: ꝛ iō cū actꝰ charitatis pfectionē quādā habeat ex hoc: ꝙ eſt meritoriꝰ oībꝰ modis: opꝫ ponere charitatē eſſe habitū creatū in aīa: qui qdē efficiēter eſt a tota trinitate: ſed exēplariter manat ab amore: q eſt ſpūs.ſ. ꝛ iō frequēter inuenit̄ ꝙ ſpūs ſcūs ſit amor: quo diligimꝰ deū ꝛ ꝓximū.) Hec ille. ❡ Scd̕a ɔcl̕o eſt. Actꝰ meritoriꝰ nec̄io reqrit gr̃aꝫ creatā in aīa eliciēte vel ꝓducēte hō actū. Probat̄ q̄tū ad pmā partē ꝙ gr̃a reqrat̄: vn̄ ſcūs Tho. pꝰ ſcd̕e.q. 109.arti.5°. ſic ꝓbat. (Actꝰ ꝓducētes ad finē opꝫ eſſe fini ꝓportionatos: nullus aūt actꝰ excedit ꝓportionē pn̄cipij actiui: ꝛ iō videmꝰ in rebꝰ nālibus: ꝙ nulla res pōt pficere effectū p ſuā operationē: q excedat virtutē actiuaꝫ: ſed ſolū pōt ꝓducere per opationē ſuā effectū ſue virtuti ꝓportionatū: vita aūt eterna eſt finis excedēs ꝓportionē humane nāe (vt dictū eſt:) ꝛ iō hō per ſua nālia nō pōt ꝓducere opa meritoria ꝓportionata vite eterne: ſed ad h exigit̄ altior v̄tus: que eſt v̄tus gr̃e: ꝛ ideo ſine gr̃a hō nō pōt mereri vitā eternā: pōt tn̄ facere opa ꝓducētia ad aliqd bonū hoi cōnāle.) Hec ille. ❡ Idē argm̄ ponit 2° ſen. diſ.29.q.i.arti.p̄. ❡ Sꝫ ſecūdaꝫ partē.ſ. ꝙ hō gr̃a ſit aliqd creatuꝫ in aīa ꝓbat ſcūs Tho. de veritate.q.27.arti.p̄ ſic. (Deus aliqbꝰ vult bonuꝫ ſupnāle: qd̕ eſt vita eterna: ſed hoc bonū deꝰ vult alicui digno: ꝛ nulli idigno: ex nā aūt ſua hō non eſt dignꝰ tātē bono: cū ſit ſupnāle: ꝛ iō ex h ipſo ꝙ ponit̄ q a deo gratꝰ reꝰ huiꝰ boni: ponit̄ ꝙ in eo ſit aliqd: p qd̕ ſit dignꝰ tali bono ſup ſua nālia: qd̕ qdē nō mouet diuinā volūtatē: vt hoieꝫ ad bonū illud ordinet: ſꝫ potꝰ ecōuerſo ex hoc ipſo: ꝙ deus ſua volūtate aliquē ordinat in vitā eternā: preſtat eni aliqd: p qd̕ ſit dignꝰ vita eterna: ꝛ hoc eſt qd̕ dr̄ Col.p̄. Qui dignos nos fecit in partē ſcōꝝ in lumie. Et huiꝰ rō eſt: qꝛ ſicut ſcia dei eſt cā reꝝ nō cauſata a rebꝰ vt noſtra: ita ꝛ volūtas eiꝰ ē effectrix boni ꝛ cauſata a bono: ſicut nr̃a. ſic ḡ hō dr̄ gr̃aꝫ dei habere nō ſolū ex hoc ꝙ hō diligit̄ a deo in vitā eternā: ſed ex h ꝙ dat̄ ei aliqd donū: per qd̕ eſt dignꝰ vita eterna: ꝛ hoc donū dr̄ gr̃a gratuꝫ faciens: aliter enim ēt in peccato mortali exiſtēs poſſet dici eſſe in gr̃a dei: ſi gr̃a ſolā diuinā acceptationē diceret: cū cōtingat aliquem peccatorē eē pdeſtinatū ad vitā eternā habēdā.) Hec ille. ❡ Idē ponit pma ſcd̕e.q.110.arti.p̄ ꝛ 2°. In p̄ qdeꝫ dicit: ꝙ ſm̄ cōeꝫ modū loquēdi gr̃a triplr̄ accipi ɔſueuit. Uno mō ꝓ dilectiōe alicuiꝰ: ſicut ɔſuetimus dicere: ꝙ iſte miles hꝫ gr̃am regis.i. rex hꝫ eū gratū. Scd̕o mō ſumit̄ ꝓ aliquo dono gratis dato: ſicut ɔſueuimꝰ dicere: hāc gr̃aꝫ facio tibi. Tertio mō ſumit̄ ꝓ recōpēſatiōe bn̄ficij gratis dati: ſm̄ ꝙ dicimur agere gr̃as benefactori: quoꝝ triū 2m̄ depēdet ex p̄: ꝛ ex 2° ꝓcedit 3m̄. In 3° aūt arti. euiſdē qōnis dicit. (In eo q dr̄ gr̃am dei hr̄e ſigñr eē qdā effectꝰ gratuite dei volūtatis. Dictuꝫ eſt aūt ſupra: ꝙ duplr̄ ex gratuita dei volūtate hō adiuuat̄. vno mō inq̄tū aīa hoīs mouet̄ a deo ad aliqd cognoſcēdū: vl̕ agēdū: vl̕ volēdū: ꝛ h mō ipſe gratuitꝰ effectꝰ in hoie nō ē q̄litas: ſꝫ motꝰ qdā aie: actus.n. mouētis in moto eſt motꝰ: vt dr̄ 3° phy. Alio mō adiuuat̄ T.cō.16.
hō ex gratuita dei voluntate: ſm̄ ꝙ habituale donū a deo aie ifundit̄: ꝛ hoc iō: qꝛ nō eſt ɔueniēs: ꝙ deꝰ minꝰ ꝓuideat hiis: quos diligit ad ſupnāle bonū q̄ creaturis quas diligit ad bonū nāle habēdū: creaturis aūt nālibus ſic ꝓuidit: vt nō ſolū moueat eas ad actꝰ nāles: ſꝫ etiā largiat̄ eis formas ꝛ virtutes quaſdā: que ſunt pn̄cipia actuū: vt ſm̄ ſeipſas inclinent̄ ad hō motus: ꝛ ſic motꝰ qbus a deo mouent̄ fiunt creaturis cōnāles ꝛ faciles. ſm̄ illd̕ Sap.7°. (Qui diſpōit ſuauiter.) Multo igit̄ magis illis: quos mouet ad habēdū bonuꝫ ſupnāle eternū

ſe eternū īfundit aliquas formas ſeu q̄litates ſuperna-
turales ſ̄m quas ſuauiter ꝛ ꝓmpte ab ipſo moueant̄
ad bonū eternū ꝯſequendū: ꝛ ſic donū gratie eſt q̄daꝫ
qualitas.) Hec ille. ¶ Idem ꝓbat 2° ſen. diſti. 26. q. i.
arti. p̄ ꝛ 2°. ¶ Itē 3° cōtra Gētiles cap. i49. (Oportet
(inquit) gr̄aꝫ aliqd in hoīe gratifico eſſe quaſi quādā
formā ꝛ ꝑfectionē ipſi⁹. Qđ eniꝫ in aliquē finē dirigit̄
opꝫ ꝙ habeat cōtinuū ordinē in ipſuꝫ. nā mouens cō-
tinue mutat quouſqꝫ mobile per motū finem ſortiat̄.
cū igit̄ auxilio diuine grē homo dirigat̄ in vltimuꝫ fi-
nem (vt oſtēſuꝫ eſt) opꝫ ꝙ cōtinue hō iſto auxilio po-
tiatur quouſqꝫ ad finē ꝑueniat: hoc autē nō eſſet: ſi pre
dictū auxiliū participaret hō ſ̄m aliquē motū aut paſ
ſionē: ꝛ nō ſ̄m aliquā formā manētē: ꝛ quaſi quietātē
in ipſo: mot⁹ enim ꝛ paſſio talis nō eſſet in hoīe: niſi q̄n
actu ꝯuerteret̄ in finē: qđ nō continue ab hoīe agit̄: vt
ꝑcipue pꝫ in dormiētib⁹. eſt ergo gr̄a gratū faciens ali
qua forma ꝛ ꝑfectio in hoīe: manēs ēt cū nō operat̄.)
Hec ille. ¶ Ibi etiā ponit multas alias pulcherrimas
rōnes. ¶ Tertia ꝯcluſio eſt. Gratia gratū faciēs realr
diſtinguit̄ a charitate ꝛ ab oī virtute. Iſtā cōcluſioneꝫ
ꝓbat ſcūs doctor de veritate. q. 27. arti. 2° ſic. (Cū eni — *Tria ad finis ꝯſecutionem requirunt.*
(inquit) diuerſarū naturaꝝ diuerſi ſint fines ad cōſe-
cutionē alicui⁹ finis: in reb⁹ nālibus tria ꝑexigunt̄. ſ. nā
ꝓportiōata ad illū finē: ꝛ iclinatio in finē illū: q̄ eſt ap-
petitus finis nālis: ꝛ mot⁹ in finē: ſicut pꝫ: ꝙ in terra eſt
nā quedā: per quā ſibi cōpetit eſſe in medio: ꝛ hāc nāꝫ
ſeqtur iclinatio in locū mediū: ſ̄m quā nāliter appetit
talē locū: etiā cū extra ipſuꝫ per violentiā detineret̄: ꝛ
ideo remoto ꝓhibēte deorſum mouet̄: hō autē ſ̄m na-
turā ſuā ꝓportionatus eſt ad quēdā finē: cuius hꝫ natu
ralē appetitū: ꝛ ſ̄m vires nāles operari pōt ad conſecu
tionē illius finis: q̄ finis eſt aliqua cōtēplatio diuinoꝝ
qualis eſt homini poſſibilis ſ̄m facultateꝫ nāe: in qua
etiā pħi vltimā hoīs felicitatē poſuerunt: ſed eſt aliqs
finis: ad quē homo a deo preparat̄ nature humane ꝓ-
portioneꝫ excedēs. ſ. vita eterna: que cōſiſtit in viſione
dei per eſſentiā: que excedit ꝓportioneꝫ cuiuſlibꝫ nāe
create ſoli deo ꝯnālis exiſtēs: vñ opꝫ ꝙ hoī etiā detur
aliqd nō ſolū: per qđ operet̄ ad finē: vel per qđ iclinet̄
eius appetit⁹ in finē illū: ſed etiā per qđ ipſa nā hoīs ele
uetur ad quādā dignitatē: ſ̄m quā talis finis ſit ei ꝯpe
tens: ꝛ ad hoc dat̄ gr̄a. Ad iclinandū autē affectum in
hunc finē dat̄ charitas: ad exequēdū aūt opera q̄bus
predict⁹ finis acq̄rit̄ dant̄ alie virtutes: ꝛ ideo ſicut in
reb⁹ nālib⁹ eſt aliud nā ipſa: ꝙꝫ inclinatio nāe: vel eius
mot⁹ aut oꝑatio: ita ꝛ in gratuitis eſt aliud gr̄a a chari-
tate: ꝛ a ceteris virtutib⁹: ꝛ ꝙ hec oꝑatio ſit recte acce-
pta: pꝫ per Diony. in ſcđo cap°. celeſtis hierarchie: vbi
dicit: ꝙ nō pōt aliqs habere ſpūalē oꝑationē niſi prius
eſſe ſpūale accipiat: ſicut nec oꝑationeꝫ illius nāe: niſi
pri⁹ habeat eē in illa nā.) Hec ille. ¶ Allegat ēt ibidē
Aug. in ŏ p̄deſtinatiōe ſcōꝝ: q̄ dicit: ꝙ gr̄a ꝑuenit cha-
ritatē. Cōſtat aūt ꝙ idē nō ꝑuenit ſeipm. ¶ Eandē ꝯ-
neꝫ ponit p̄ma ſcđe. q. i09. arti. p̄. et intēdit cōſimilē ꝓ-
bationē. Sicut virtutes acq̄ſite per actus hūanos ſūt
diſpōnes: q̄bus hō cōuenienter diſponit̄ in ordine ad
nām: que eſt homo: v̄tutes aūt īfuſe diſponūt hoīeꝫ al
tiori modo: ꝛ ad altiorē fineꝫ: vñ opꝫ etiā ꝙ in ordine
ad aliā altiorē nāꝫ: v̄tus eniꝫ vniuſcuiuſqꝫ rei eſt in or
dine ad aliquā nām preexiſtentē: q̄ñ. ſ. diſponit̄ ſ̄m ꝙ
cōgruit ſue nāe: hoc aūt eſt in ordine ad nām diuinaꝫ
participādū ſ̄m ꝙ dr̄ ſcđa Pet. p̄. Magna ꝛ precioſa
nobis ꝓmiſſa donauit: vt ꝑ hoc efficiamini diuine cō-
ſortes nāe: ꝛ ſ̄m acceptionē hui⁹ nāe dicunt̄ hoīes re-
generari in filios dei. igit̄ ſicut lumē nāle rōnis eſt ali
qd preter virtutes acquiſitas: que dicunt̄ in ordine ad
ipſum lumē nāle: ita etiā ipm lumē grē: que eſt partici
patio diuine nāe eſt aliqd preter virtutes īfuſas: que a
lumine illo deriuant̄: ſicut eniꝫ v̄tutes acq̄ſite ꝑficiūt
hominē ad ambulādum cōgruēter lumini nāli rōnis:
ita virtutes īfuſe perficiūt hoīeꝫ ad ambulādū ꝯgruē-
ter lumini grē.) Hec ille ¶ Idē ponit 2° ſen. di. 26. q. i.
arti. 4°. Itē 3° cōtra Gentiles capitulis. i50. i5i. i52. i53.
¶ Sꝫ querit̄ in qua ſpē q̄litatis eſt? Reſpōdet de ve
ritate. q. 27. arti. 2° ad 7m. (Qꝫ gr̄a eſt in p̄ma ſpē q̄lita- — *In qua ſpē qualitatis ſit gr̄a gratū faciens.*
tis: q̄uis nō ꝓprie poſſit dici habit⁹: quia nō imediate
ordinat̄ ad actū: ſed ad qđdā ſpāle eſſe: qđ in aīa facit:
ꝛ eſt ſicut quedā diſpō: que eſt reſpectu glorie: q̄ eſt gr̄a
ꝯſumata. Nihil tñ ſile grē in accidētibus aīe: que pħi
ſciuerūt inuenit̄: q2 pħi nō cognouerūt niſi illa acciden
tia aīe: que ordinant̄ ad act⁹ humane nāe ꝓportiona-
tos.) Hec ille. ¶ Itē vbi eſt ſubiectiue? Reſpōdet ea-
dem. q. arti. 6. ꝙ eſt in eſſentia aīe: ſicut in ſubiecto: vir
tutes vero ſunt ī potētijs aīe: fides. n. ꝛ ſpes: ꝛ charitas
ſunt q̄ſi q̄dā radij ꝓcedētes ab ipſo lumine grē: ſic ipe
dicit p° ſcđe. q. i09. arti. 4° ad p̄m. (Sicut (inq̄t) ab eēn
tia aīe fluūt ei⁹ potētie: que ſunt opeꝝ p̄ncipia: ita ēt ab
ipſa gr̄a effluūt ei⁹ v̄tutes in potētias aīe: per q̄s poten
tie mouent̄ ad actus.) ¶ Et 2° ſen. vbi ſupra ſic dicit.
(Sicut eſſe aīe a qua fluūt potētie ab ipſa eēntialr dif
ferētes: ſicut accidēs a ſubiecto: ꝛ tñ oēs vniunt̄ in eſſe
aīe ſicut in radice: ita ēt a gr̄a que eſt ꝑfectio eſſentie
fluūt v̄tutes: q̄ ſunt ꝑfectiōes potētiaꝝ ab ipſa gr̄a eēn
tialr differētes: in gr̄a tñ ꝯiūcte ſunt: ſicut in ſua origie
ꝑ modū quo diuerſi radij ab eodē corpore lucēte ꝓce-
dūt.) Hec ille. ¶ Itē q̄rit̄ q̄ūo ſe hꝫ gr̄a ad v̄tutes re⁹
meriti: ꝛ q̄ūo dr̄ for⁹ v̄tutū: ꝛ q̄ūo iformat act⁹? Reſpō
det de v̄itate. q. 27. arti. 5° ad 5m. (Qꝫ gr̄a non dr̄ forma
v̄tutū: que ſit ꝑs eēntialis v̄tutū: ſic. n. oporteret ꝙ mul
tiplicatis v̄tutib⁹ multiplicaret̄: ſꝫ dr̄ forma v̄tutuꝫ in-
quātū formalr actū v̄tutis cōplet. Informat̄ aūt act⁹
v̄tutis triplr. vno mō inq̄ꝫtū circa ſubaꝫ act⁹ apponū-
tur debite ꝯditiōes: ꝑ quaꝝ limitationē in medio vir-
tutis cōſtituit̄: ꝛ h̄ hꝫ act⁹ v̄tutis a prudētia: nā mediū
v̄tutis accipitur ſ̄m rationē rectā: vt dr̄ ſcđo ethicoꝝ. ꝛ — *Lec. 5. ꝛ c. 6.*
ſic prudētia dr̄ forma oīuꝫ v̄tutū moraliuꝫ: actus autē
virtutis ſic cōſtitutus in medio eſt quaſi māle reſpcū
ordinis in finem vltimum: qui quidē ordo apponitur
actui virtutis ex imperio charitatis: ꝛ ſic charitas dici
tur forma oīuꝫ aliaꝝ v̄tutū: vlteri⁹ v̄o efficaciā meredi
adhibet gr̄a: nullus. n. operū noſtroꝝ valor reputaret̄
cōdignus eterne glorie niſi preſuppoſita acceptatione
diuina: ꝛ ſic gr̄a dicit̄ eſſe forma charitatis: ꝛ aliarum
virtutū.) Hec ille. ¶ Conſimile ponit in multis alijs
locis: vt 2° ſen. di. 26. q. i. arti. 5°. Et p° ſcđe. q. 3. artic. 3°.
vbi ponit: ꝙ q̄nqꝫ ſunt effect⁹ grē in nobis. Quorū pri-
mus eſt: vt aīa ſanet̄: ꝛ fiat grata deo: hec eniꝫ gr̄a ope
ratur formaliter nō effectiue. Scđs eſt vt bonū velit:
ꝛ iſtū effectū p̄ncipaliter facit: quātū ad ſubam ipſum
liberū arbitriū: licꝫ gratia cogat ad illū non imediate:
ſed mediantibus alijs virtutib⁹: verūtamē gratia dat
formā: per quā ille actus eſt meritori⁹. Terti⁹ eſt vt bo
nū: qđ vult efficaciter operet̄. Quart⁹ eſt vt in bono ꝓ-
ficiat ꝛ ꝑſeueret: ꝛ hos duos oꝑat̄ mediāte libero arbi
trio effectiue. Quint⁹ eſt vt ad gl̄iaꝫ ꝑueniat: nā ſ̄m ꝙ
ipſe ponit de v̄itate. q. 27. art. 5° ad 6m. (Sicut charitas
vie nō tollit̄: ſꝫ in pr̄ia remanet augmētata ꝓpter hoc
ꝙ in ſui ratiōe nullū defectū iportat: ita gr̄a cum nul-
lum in ſui ratione importet defectū per ſui augmētuꝫ

fit gloria: nec dicitur eē diuerſa perfectio nature in ſta
tu vie ꝛ patrie: quātū ad gratiā ꝓpter diuerſaꝫ formā
perficientē: ſed ꝓpter diuerſam perfectionis mēſuraꝫ.
Si autē gratiā accipiam⁹ cū omnib⁹ virtutibus: quas
informat: ſic gratia ꝛ gloria nō ſunt ideꝫ: qꝛ alique vir/
tutes in pña euacuabūtur: ſicut fides ꝛ ſpes.) Hec ille.
¶ Illud autē qđ dictuꝫ eſt de gratia ꝛ gloria ponit ēt
3°. ſen. diſt. 13. q. 1. art. p̄mo ad quantū. vbi dicit. (Gratia
cōſumata in anima eſt idē qđ glorie lumen.) Hec ille.
¶ Item de veritate. q. 8. arti. 4°. ad decimū. Ipſa aūt
gratia ꝓpter tot effectus dr̄ preueniēs: ꝛ ſubſequēs ope
rans: ꝛ cooperās: operās rōne primi effect⁹: cooperans
re⁹ ſecūdi. preueniēs reſpectu primi. ſubſequēs reſpcū
alterius: ſemper. n. gratia accepta ſm̄ effectū priorē po
teſt dici preueniēs: ꝛ accepta ſm̄ effectū poſteriorē po/
teſt dici ſubſequēs. Sed de hoc quere p° ſcđe. q. 3. arti.
3°. Et ſcđo ſen. diſtin. 26. q. 1. arti. 5°. ꝛ de veritate. q. 27.
articu. 5°. Hec de p̄mo articulo.

Quantum ad ſcđm articulū videtur arguere
Aureolus: ꝛ p̄ncipaliter contra aliq̄
dicta in ꝓbatione prime ꝯcluſionis. Et p̄mo in hac di/
ſtinctione ſic. Hec inquit opinio nō videt̄ neceſſitateꝫ
charitatis ſuper alios naturales habitus demōſtrare:
nō eniꝫ eſt veꝝ quin volūtas poſſit in ſubſtātiā actus
dilectionis charitatiue in puris nālib⁹ cōſtituta: dilige/
re eniꝫ ſuper oīa deuꝫ: ꝛ ſupra ſe: ꝛ toto conamine: ꝛ ex
tota virtute eſt habere ſubſtātiā charitatiue dilectiōiſ
ſed ſm̄ iſtos prima ſcđe. q. 109. artic. 3°. homo in nālib⁹
cōſtitutus poteſt deū diligere ſuper ſe: ꝛ ſuper oīa: ꝛ ſi/
militer Aug. idē ponit. ergo voluntas habet principiū
ſufficiens in ſe ſine habitu ſuperaddito ſupernāliter.
ergo poteſt in ſubſtantiā dilectionis charitatiue: vñ nō
apparet quin ſit repugnantia in his duab⁹ ꝓpōnibus.
Prima quidē ꝙ volūtas nō ſit ſufficiēs principiū act⁹
dilectiōis niſi ſuperaddat̄ aliquis habitus ſupernatu/
ralis. Secūda vero: ꝙ ex puris nālibus poſſit diligere
deū ſupra ſe: ꝛ ſuper oīa: niſi forte dicatur: ꝙ ampli⁹ di/
ligi poſſit q̄ꝫ ſupra ſe: ꝛ ſuper oīa: vel ꝙ dilectio charita
tis ſit iſerior naturali. ¶ Secūdo ſic. Quicūqꝫ experi
tur in ſe aliquē actū: in quem non pōt nāliter: experit̄
ſe habere aliquod actiuū principiū ſuperadditū natu/
re: ſed nullus exiſtēs in charitate: ꝛ diligens deum cha
ritatiue pōt experimētaliter cognoſcere: ꝙ ſit in eo ſu/
pernaturale principiuꝫ: qđ ſit charitas: alias poſſet hō
ſcire verū odio vel amore dignus eſſet cōtra determi/
nationē ſcripture. ergo nullū actum ſupernālem expe
ritur in ſe. ¶ Tertio ſic. Tāta eſt libertas voluntatis
ſaltē angelice: vt poſſit in omnē actū volūtatis ſub oī/
bus circūſtātijs: ſub quibus pōt ab itellectu preſentari
hō⁹ actus: alioquin plus poſſet intellectus dictare q̄ꝫ vo
luntas eligere: cuius oppoſitū experimur: ſed oēꝫ actū
quē experimur pōt recta ratio dictare: vtpote deū īntē
ſiſſime diligere ſuper oīa. ergo nō apparet cur talis ac/
tus ſit ſuper facultatem naturaleꝫ potētie voluntatis.
¶ Quarto ſic. Nō videt̄ verū: ꝙ charitatis habit⁹ red
dat actum delectabilē: ꝛ faciat volūtatē delectabiliter
operari: hoc enim nō experitur de nouo cōuerſus ꝛ cō/
feſſus. Qꝛ ſi charitate exiſtēte in volūtate experiretur
homo delectationē hō⁹ ſtatim cognoſceret: quādo inci/
peret eſſe in charitate: cuius oppoſitū dicit aplſ p̄ma
Cori. 4°. cū ait. (Nihil mihi cōſcius ſum: ſꝫ nec in hoc
iuſtificatus ſum:) per hoc innuēs: ꝙ nō poteſt homo ꝑ/
pendere quādo deo acceptus eſt. ergo charitas non exi
gatur ꝓpter delectationē in actu.) Hec ille. ¶ Et poſt.
(Nec valet (inquit) ſi dicat̄ ꝙ charitas exigit̄ ꝓpter
circunſtātiā actus dilectionis: vt. ſ. qꝛ licꝫ deus ex natu
ralibus diligatur ſuper oīa inquātum eſt pricipiū eēn
di: ſub rōne tamē obiecti beatifici nō pōt diligi ſine ha
bitu charitatis. huius ingt falſitas pꝫ. tuꝫ qꝛ ex hoc hō
poſſet certitudinaliter cognoſcere quādo foret in cha/
ritate: cum tū cognoſceret ꝛ experiret̄ ſe diligere deuꝫ
ſub rōne obiecti beatifici. tū qꝛ ex hoc ſeqtur: ꝙ chari/
tas haberet rationē potētie: ex quo haberet ꝓpriaꝫ for
malē rōnem obiectiuā: diſtincta enim obiecta forma/
lia diſtinguūt potētias: vt phs inuit 2° de aīa. tū quia
deus ſub rōne beatifica cōtinetur ſub bono ſimplr̄: qđ
eſt obiectū volūtatis humane. tū qꝛ intellectus dictat
deū ſub rōne beatifica diligēdum: ꝓpter qđ voluntas
ex puris nālibus poteſt illuꝫ ſub illa rōne diligere: alꝫ
plus poſſet preſentare itellectus nāli iudicio: q̄ꝫ volun/
tas ꝓſequi ex libero arbitrio. tum qꝛ videm⁹ ꝙ heretí/
cus q ducitur ad ignē diligit deū ſub rōne obiecti bea/
tifici. vnde ſperat ad ipſuꝫ euolare ſtatiꝫ poſt ignē. Pꝫ
igitur ꝙ nō ꝓpter h̄ exigit̄ charitatis habit⁹. ¶ Nec
valet inquit etiā ſi dicat̄ ꝙ hō⁹ habitus exiget̄ ex parte
modi qui eſt diligere deū ſuper oīa. tum qꝛ quis poſſet
experiri ſe habere charitatē. tū qꝛ aplus ſeparat ſermo/
rem charitatis a charitate p̄me Cori. 13. vbi dicit. (Si
tradidero corpus meū ita vt ardeā: charitatē aūt non
habuero nihil mihi ꝓdeſt.) tū qꝛ heretici ꝓ deo expo/
nunt ſe morti: ꝛ multis ieiunijs ꝛ afflictionib⁹ ſeipſos
cōtēnētes ꝓpter deum: quē ſe putant diligere ſuꝑ oīa
homines etiā aliquos diligunt ita vt exponāt ſe mortī
pro eis. tū qꝛ intellectus ꝛ recta ratio dictat: ꝙ deus ſit
ſuper oīa diligēdus: vnde nō apparet ꝙ ꝓpter hoc cha
ritas exigatur: qꝛ ſola naturalia ſufficiūt. ¶ Nec valꝫ
iterū ſi dicat̄ ꝙ habitus charitatis exigit̄ ꝓpter circū
ſtantiā meriti: qui ſe tenet ex parte dei acceptātis: q ſta
tuit vt nullus actus ſit meritorius niſi eliciat̄ ab habē
te habitū charitatiſ. Hoc ſi qdē nō valꝫ. tū qꝛ ſicut de/
us nō eſt perſonaꝝ acceptor: ſic nec actuū: ſed eſſet pſo
naruꝫ acceptor ꝛ actuū ſi acceptaret perſonā ꝛ actū ꝓ/
pter bonitatē inexiſtētē ꝓpter habitū nullam bonita/
tem ponētem. igitur illud poni nō pōt. tuꝫ qꝛ multitu/
do entiū hic poni nō debꝫ abſqꝫ vlla neceſſitate ꝛ vti/
litate: ſed ſi habitus actui vel perſone nullā tribuit bo/
nitateꝫ abſqꝫ vlla vtilitate vel neceſſitate ponitur: nō
igitur poni dꝫ. tum qꝛ odium dei ex nā rei eſt aliquid
dignū pena: ſed dilectio debite circūſtātiata: ꝛ odium
ſunt oppoſita. ergo hō⁹ dei dilectio ē meritoria premij
ex natura rei. tū qꝛ aplſ ſcđe ad Timoth. 4. dicit ꝙ ꝓ
bono certamine ꝛ curſu cōſumato eſt ſibi repoſita pro
reſiduo corona iuſtitie: quā reddet ſibi in illa die iuſt⁹
index: ſed clarū eſt: ꝙ nulla iuſtitia corona redderetur
pro fide: ꝛ certamine: ꝛ curſu conſumato niſi ex nā rei
hō⁹ actus eēnt accepti a deo. ergo nō ineſt ſolū accepta
tio rōne habitus nihil bonitatis afferētis: imo rōne ali
cuius itrinſece bonitatis: vnde Aug. dicit ad Sixtuꝫ
preſbyterū: ꝙ deus cū merita noſtra coronat nihil ali/
ud q̄ꝫ munera ſua coronat. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ ex diuino
munere debet̄ actib⁹ noſtris: vt habeāt meriti rōnem
itrinſece: ꝛ ex nā rei.) Hec ille in forma. ¶ Ulteri⁹ cō/
tra eandē ꝯcluſionē arguit: ꝙ nullo modo reqratur ta/
lis habitus creatus ad illū actuꝫ dilectionis dei ſuper
oīa. Aut enim talis habitus reqritur ad actum: ſicut cā
partialis ſubſtātie actus. aut ſicut cā modi actus ſoluꝫ.
aut ſicut faciēs ad ſubſtātiam actus: ꝛ ad modū vt de/
terminatiuū: aut ſicut iclinans ad actuꝫ tñ modo ſine
alia cauſalitate actiua vel paſſiua: aut ſicut cā ſine qua
nō nihil faciens ad actū: aut ſicut ponēs animā in eſſe
poteſtatiuo

Utrū volūtas in puris nāli bus ꝯſtituta poſſit actum dilectiōis cha ritatiue elice re.

Utrū charitas ex parte modi exigat

Utrū charitas pp circū ſtātiā act⁹ di lectiōis reqa ratur.

poteſtatiuo vt poſſit exire in actū in quem nō poſſet ex puris nālib⁹: ſʒ nullū iſtoꝝ ſex eſt dicēdū: vel nō appa/ ret neceſſitas ponendi charitatē: aut aliū hitū pp actū.

Utrum req/ rať talis ha/ bitus charita tis tanq̄ cauſa partialis [illegible] ſtās act⁹.

¶ Q3 nō pp p᷑ appareť. Tum pmo: qꝛ cā ptialis pōt elicere effectū cōcurrēdo cū alia excluſa inherentia ꝛ actuatiōe vni⁹ p alterā: ſʒ hitus nō cōcurrit ad agēdū aliqd circa actū niſi ꝑintelligať perficere potētiam: ꝛ actuare illā: ac diſponere. Tum 2°. qꝛ ſicut forma ge/ nerata ex actib⁹ in reb⁹ nālib⁹ nō eſt cā partialis reſpe ctu actus: ſicut leuitas reſpectu motus: cuʒ forma ꝯñs quātitatē nō ſit pn᷑ actionis: ſic nec hitus derelict⁹ in volūtate ex actib⁹ vř hēre rōnē pncipij actuū: aut cāe partialis. Tum 3°. qꝛ in cauſis equocis nō pōt ee reci procatio: ſʒ actus gnāt hituʒ: vt pʒ 2°. ethicoꝝ: ꝛ hec eſt

Tex. p°. c. p°

gnātio equoca. igiť impoſſibile eſt ꝙ hitus reciproce ſit cā actus partialis. Tum 4°. qꝛ ois cauſa partialis hʒ in ſe partialē actiuitatē: ꝛ p ꝯñs eſt potētia actiua: ſed hitus nō eſt actiua potētia: cū nō ſit potētia. aliter vnio habitus ad potentiā eſſet vnio potētie ad potentiam. Tum 5°. qꝛ tota cauſalitas hitus conſiſtit in habituan do potētiā: ꝛ p hoc pficiendo actū ſm illud pbi 2°. ethi

Tex. c. c. 5.

coꝝ. (Uirtus eſt q̄ habētē pficit ꝛc.) ſʒ diſponere ꝛ ha bituare potētiā actiuā nō eſt coagere illi. igiť pʒ ꝙ ha/ bitus nō poniť vt cā partialis ſube act⁹. ¶ Q3 nec pp 2m. ſ. vt ſit cā modi actus ꝛ nō ſube pʒ. Tum qꝛ ſi eſſet actiuū pncipiū ſe hēret p modū potentie. Tum 2°. qꝛ habituat⁹ inq̄tum hꝰ non dř ſimplř potens: igiť nec habit⁹ erit cā actiuitas vel cauſalitas: ſʒ diſpoſitio cau ſalitatis. Tum 3° qꝛ modus nō eſt aliqd ꝑaſum circa ſubam act⁹. igiť nec exigit ꝑcilaʒ cālitatem. Tum 4°. qꝛ modi illi. ſ. delectatio: facilitas: pmptitudo ſunt ſu/ biectiue in potētia: nō aūt in actu: ſʒ habit⁹ nō agit in potētiā: q̄ ſibi ſubijciť. igiť hitus nō eſt ponēdus pp B. ¶ Q3 nec pp 3m arguiť. Tum qꝛ illud qđ ꝑaſe cōcur/ rit p modū determinātis potētiā ad actū nullā hʒ cāli tatē ſup actū: qꝛ vna cālitas nō determiat aliā. Tum 2°. qꝛ illa cālitas nō pōt ſe hēre p modū totalis nec p modū partialis: vt pbatū eſt. Tum 3°. qꝛ acuties vel figura caſtelli nullā hʒ actiuitatē ſup actū diuiſionis aut penetrationis cū figura nō ſit actiua. ǧ nec habit⁹ qꝛ ſm talē opinionē ita ſe hʒ ad potentiā ſicut acuties ad ferrū. igiť. ¶ Q3 aūt nec pp 4m pʒ pmo: qꝛ queriť qd ſit illa inclinatio: q̄ potentia p habitū inclinať: aut enī eſt aliqs act⁹ elicitus in potentia ab habitu in ordi

Utrū ſit aliqs actus talis in clinatio.

ne ad actū: aut eſt ipſemet hitus actus pmus. Nō pōt dari pmū pp̄ter tria. Tum qꝛ acciñs ageret in ſubm. Tum qꝛ eadeʒ eſt difficultas ſi hitus eliciat illū actū q erit ſi eliciat actū pncipalē habituate potentie: de q̄ eſt qō. Tum qꝛ talis act⁹ ſi ſit in volūtate nō vř aliud: q̄ʒ velle. ¶ Nec pōt dari 2m: qꝛ iclinatio nō noiat actū pm: imo actū 2m: inclinari enī eſt actu moueri ad aliqd vñ inclinatio grauis quā experiť ſuſtinēs graue nō ē pmus actus grauitatis: ſʒ act⁹ 2°. q eſt mouere ꝛ impel lere impediēs: aut reſiſtens. ǧ habitus non ſe hʒ reſpe ctu potētie inclinatiue. ¶ 2°. qꝛ illud qđ inclinat aliud trahit ipſum ad aliqd: nō enī determinare ſolū eſt ipʒ inclinare. alias caloꝛ iclinaret corpus calidū: ꝛ albedo corp⁹ albū: ſʒ habit⁹ nō trahit potentiā: tūc enī vere po tentia moueret ꝛ hitus moueret: ꝛ iterū tractus nō hʒ locū niſi i motu locali. vel vbi paſſuʒ trahiť ad aliquā formā: q̄ nullo mō cōpetūt habitui reſpectu potētie. ǧ nihil eſt dictu ꝙ hitus inclinet potētiā. ¶ 3°. qꝛ habi/ tuatus nō inclinať ad opationē niſi qꝛ illā concipit vt delectabilē: delectatio enī allicit appetitū ꝛ trahit: vt pʒ. 3°. ethicoꝝ. ſed apprehēſio delectatiōis non mediat inter habitū ꝛ potētiā. ǧ hitus nō inclinat potētiā: nec inclinatio eſt cā delectatiōis: ſed cꝯ. ¶ Q3 aūt nec pp

Utrū 5m. ſ. ꝙ requirať ſicť cā ſine q̄ non.

5m ponendus ſit habitus patʒ. Tum qꝛ negatio eſt cā negationis: ꝛ affirmatio cā affirmationis 5°. metaphiſi ce ꝛ p periarmenias: ſed negatio habit⁹ facit ad nega/ tionē actus debite circūſtantionati: vt docet experientia ergo poſitio hitus erit aliq̄ mō cā act⁹ debite circūſtan tionati. Tum qꝛ diſpoſitio cuiuſlibet cāe reduciť ad idē gen⁹ cauſalitatis: vt ſi ſit diſpō: p quā agens diſpo/ niť facit ad actū ſm rōnē cāe actiue: ſi vō ſit diſpoſitio ſubiecti reduciť ad cālitatē mãe: ſʒ hitus eſt diſpoſitio potentie actiue vel paſſiue. ǧ hʒ aliquā cālitatē actiuā vel paſſiuā. Tum 3°. qꝛ oē exigitū ad aliqd pp hoc re/ quiritur ꝙ facit ad ipſuʒ: ſʒ hitus ſm ſic dicentes exigiť ad hoc ꝙ potētia agat actū: ſicut ēt approximatio agē/ tis ad paſſuʒ requiriť ad agendū. igiť habit⁹ nō erit ſo/ lum cā ſine qua nō. ¶ Q3 aūt 6m mēbrū dari nō poſſit appareť. Tum qꝛ cālitas ſm hoc eſſet potentia. Tum qꝛ actus meritori⁹ eliceret nālr: cū ois hit⁹ nālr agat. vñ nō eliceret libere act⁹ dilectionis: cū pncipiū eſſet habit⁹. Tum 3°. qꝛ charitas ſepata poſſet elicere actū dilectionis: ex quo daret volūtati poſſe in talē. Tum 4°. qꝛ charitas ſemel habita nō poſſet amitti: qꝛ volun tas ſemp ſequereť inclinationē ipſi⁹ habitus: qui elice ret actū. Tum 5°. qꝛ nullū actū experimur in volunta te quē nō poſſim⁹ ex puris nālib⁹: pōt enī diligi deus ſup oia. ¶ Et breuiter nulla eſt pcularis circūſtātia reſpectu cuius volūtas nō poſſit elicere actū electiōis q̄uis nō poſſit cōprehendere oēs circunſtantias: quas deus vult ꝯprehēdi: nec dari pōt aliq̄ forma: q̄ det eſſe poteſtatiuū reſpectu oiuʒ circūſtantiaꝝ: qm̄ circūſtan/ tie ille ſunt negationes oiuʒ repugnantiū diuine volūta ti: ꝛ poſitiōes oium bñplacitoꝝ ſaltem virtualr ꝛ pre/ ceptiue: ſicut aūt pfecte ꝛ integre nō pōt pueniri a ſo/ la volūtate q̄ oio labilis eſt: nec ab aliquo hitu ſibi at/ tributi pōt hrite rōneʒ forme quiete: ſed opʒ ꝙ habeat rōnē cuiuſdā influxus medij: q ſpūs ſcūs volūtatē du cit ꝛ agit. ¶ Cōtra pmā ꝛ ſcdaʒ ꝯcloneſ ſimul arguit

Cōtra pmaʒ ꝛ ſcdaʒ arg. Greg. di. 17. q. i. ar. 2°. cō tra primam.

Grego. tripliciter. ¶ Pmo ſic. Poſſibile eſt aliqueʒ de potentia dei abſoluta eē deo charū ꝛ acceptū nō ha bēdo charitatē hitualē creatā. igiť pbatio ꝯclonis nō valet. ꝯña pʒ: ſʒ añs pbať q̄drupl̄r. ¶ Pmo ſic. Poſſi bile eſt ꝙ alicui nullū habitū ſupnāleʒ hñti deus det ſpm ſcm nō dando eidē aliquē hꝰ habituʒ: ꝛ ꝙ vellet deus eidē ſi ſic finalr pſeuerauerit dare vitā eternam. ǧ poſſe eſt aliquē eē acceptū deo ad vitam eternā non hñdo habitū charitatis infuſe. ꝯña pʒ: ſʒ añs q̄tuʒ ad pmā ptē dicit ſe pbaſſe. ſcdaʒ dicit nō eē dubioſaʒ: alio qn cū aia hñs ſpm ſcm ꝑaſe nō poſſet ſic acceptari: qꝛ charitas creata ex nā ſua aliquā dignitateʒ in reſpectu ad vitā eternaʒ tribueret aīe: quā nullo mō poſſet dici ſpm ſcm tribuere ꝑaſe p ſeipſuʒ: qđ nō putat ſane di/ ctū. ¶ 2°. pbat ideʒ añs ſic. Poſſibile eſt aliquē hoieʒ nō hñdo habitū charitatis nō eſſe in ſtatu reprobatio/ nis. ǧ poſſe eſt aliquē nō hñdo habitū charitatis eſſe in ſtatu acceptatiōis: id eſt eſſe acceptū ſm ſtatū: ꝯña pʒ: qꝛ q̄cqd de hoc ſit: de potētia dei abſoluta poſſet eſſe ſtatus medi⁹ inter ſtatū reprobatiōis ꝛ acceptationis: nō tñ eſt neceſſe ſic eē: imo nec ſm legē dei ordinataʒ nullus eſt talis ſtatus medius. voco aūt ſtatū reproba tionis: in quo ſi qs pſeuerauerit deus illi dabit penam eternā ſenſus vel damni. añs pbať. Naʒ poſſibile eſt aliquē hoiem ſine reatu pcti originalis vel actualis eē nō hñdo habitū charitatis: ſicut erat pmus hō anq̄ re ciperet gratiaʒ: poſito ꝙ nō fuerit creatus cū habitu cha

ritatis vt eſſe potuit: ꝛ multi ponūt poſſe ēt eſſet ꝙ pueri in baptiſmo abſoluerētur a reatu peccati originalis abſq; infuſiōe alicui⁹ habitus ſupnālis. Nec eſt dubiū h̄ eſſe poſſe: imo multi doctores dixerūt ita eſſe de facto: q̄uis eorū opinio nō teneat̄: vt pȝ extra de baptiſmo. ¶ 3°. ꝓbat ſic idē añs. Nō eſt neceſſe quēlibȝ btm̄ p̄habuiſſe habitū charitatis. ḡ poſſe eſt aliquē nō habendo habitū charitatis eē acceptū ad hn̄dū finalr̄ btitudinē. añs pȝ de facto in aīa xp̄i: q̄ nō p̄us habuit charitatē q̄ꝫ viſionē btificā. ¶ Et ſilr̄ ꝫm magr̄ 2° ſen. diſ. 5. in fine. Angeli boni nō p̄us habuerūt grām q̄ꝫ btitudinē: ꝛ tñ p̄us fuerūt q̄ꝫ eēnt bti: gc̄gd aūt de facto fuerit poſſe fuit ſic fuiſſe. Patet ēt rōne: q2 ſi charitas p̄habereſ. vel h̄ eēt pp̄ meritū iuſticie: vel pp̄ imunitatem a pctō. Nō pp̄ p̄m: q2 nō eſt neēe meritū p̄cedere p̄miuȝ: ſicut pȝ in aīa xp̄i: ꝛ angelis bonis ꝫm magr̄: ꝛ pueris baptiȝatis: ꝗ nullū ꝓpriū meritū habuerūt: attñ p̄miū btitudinis ꝯſecuti ſūt. Nec pp̄ iuſtificationē: ſicut ī aīa xp̄i pȝ: in qua nulla iuſtificatio p̄ceſſit btitudinē. Nec pp̄ imunitateȝ a pctō: q2 illa eſt poſſibilis ſine habitu charitatis vt iā ꝓbatū eſt. Cōſequentia vō ꝓbaſ: q2 ſi nō eēt neēe btm̄ p̄habuiſſe habitū charitatis. ḡ de⁹ pōt aliquē nō p̄habentē hītū charitatis p̄parare ꝛ ordiare ad dādū illi vitā eternā: ita ꝙ ſi pſeuerauerit dabit illi vitā eternā: nā talis dr̄ charus deo. ¶ Et ſi dicatur: ꝙ eſto ꝙ ipe ſit in tali diſpōne: nō ſeqꝛ: ꝙ ipſe ſit accept⁹: nec ꝙ ſit dign⁹ vita eterna ꝫm illū ſtatū. ¶ Cōtra q̄ro quō ſumis dignitatē iſtā: q2 vel illū tm̄ dicis dignum: cui tm̄ debite ꝯferenda eſt vita eterna: ita ꝙ ſine iniuria nō pōt nō cōferri: ꝛ ſic nullus eſt dign⁹ vita eterna: quātūcūq; hēat charitatē: ꝛ p ꝯñs nullus eēt acceptus ꝫm ſuū ſtatū: vel ille dr̄ dignus: quē deus ſua gratuita bonitate acceptat ad dandū ſibi vitā eternā: ꝛ tūc ql3 talis eſt charus ꝛ accept⁹ deo. ḡ pōt eſſe ſine hītu charitatis: ſicut ille in quo eſt hītus charitatis dr̄ accept⁹ ꝛ dignus: q2 in tali diſpōne deus acceptat eum velut dignū .i. dabit illi ſi pſeuerauerit vitā eternā: ac ſi ipſe ea eſſet dignus: vñ p̄ciſa cā huius dignitatis eſt diuina voluntas gratis acceptās. ¶ 4° ꝓbat ideȝ añs ſic. Deus pōt aliquē nō hñtē charitatē acceptare ꝫm ſtatū in q̄ eſt ad dandū ſibi charitatē talē: ꝛ btitudinē ſi pſeuerauerit. ḡ aliquē talē poſſȝ acceptare ad btitudinē: tȝ ꝯña ſȝ añs ꝓbaſ: q2 ſit aliqs hō q nec charitateȝ hēat: nec pctm̄: aut aliqd icōpoſſe charitati: ſicut de⁹ facere poſſȝ: huic ſi pſeuerauerit in hoc ſtatu: deus poterit dare ſil' charitatē: ꝛ btīdinē: certū eſt ſicut aīe xp̄i dedit vtrūq; ſimul: ꝛ ſi illa p̄fuiſſet ſine pctō ꝛ ſine charitate: nō minus potuiſſet dare vtrūq; ſil' ſilr̄: ꝛ huic poſſet velle dare vtrūq; ſi pſeuerauerit: ꝛ p ꝯñs poſſet ipſum velut dignū vtriuſq; acceptare. ¶ 2° p̄ncipalr̄ arguit ꝯ ꝯclōnes ſic. Poſſibile eſt aliquē hēre charitatē ꝛ nō eē deo charū vel acceptū ad vitā eternā. ḡ ꝓbatio ꝯclonū in falſo fūdaſ. añs ꝓbat tripliciter. Primo ſic. Poſſibile eſt deū dare alicui charitatē: ꝛ nū q̄ꝫ velle illi dare btitudinē: ēt ſi in charitate pſeuerauerit. ḡ poſſe eſt aliquē hēre charitatē: ꝛ nō eſſe deo charū vel acceptū ad vitam eternā. ꝯña pȝ. añs ꝓbaſ. tū q2 poſſe eſt deū aliquē hñtē charitatē: ꝛ nōdū beatū ſic ꝯſeruare in eternū: ꝛ p ꝯñs nū q̄ꝫ illi dare vitā eternā: q̄ eni rōne pōt illū per tempus ſic ꝯſeruare: eadē pōt in eternū ꝛ ſemꝑ. ḡ poſſe eſt deū alicui dare charitatē: ꝛ nū q̄ꝫ velle dare vitam eternā ēt ſi pſeuerauerit. Tū q2 poſſe eſt deū aliquē habentē charitatē ſil' cū charitate ānihilare: ꝛ nū q̄ꝫ illuȝ recreare: ꝛ p ꝯñs nū q̄ꝫ illi dare btitudinē. Tū q2 alicui iā btō ꝛ habenti ſil' cū btitudine charitatē poſſet deus btitudinē auferre relicta ſibi charitate nū q̄ꝫ deinceps illi datur⁹ btitudinē: nec ablaturus charitatē. ḡ poſſet illi charitatē dare nolendo ei dare btitudinē: nec auferendo illi charitatē. Tum q2 tā charitatis hītus q̄ꝫ btitudo ſunt ꝓducibiles imediate a deo: ꝛ neutra eēntialiter vel intrinſece dependet ab alia: ꝛ p ꝯñs poſſȝ vnā ꝓducere nū q̄ꝫ alterā ꝓducturus: gc̄gd aūt pōt facere pōt velle: ꝛ ecōtra. ¶ Scdō ꝓbat idē añs ſic. Animaȝ hñtē charitatē deus gratis acceptat ad vitā eternaȝ. ḡ poſſe eſt aīam hēre charitatē: ꝛ nō eſſe deo acceptaȝ ad vitā eternā. ꝯña vō eſt nota: q2 ſi deſ oppoſitū ꝯñtis ſequit̄ ꝙ ſuppoſita charitate in aīa deus nō poſſet illam nō acceptare: ꝛ p ꝯñs ſuppoſita charitate in aīa deus nō gratis illā acceptat: cui⁹ oppo^m ſumitur ꝓ añte. añs vō ꝓbaſ: nā cōſtat ꝙ aīe carenti charitate ſil' ꝛ gloria deus q̄tū ad neutꝝ eſt illi debitor: ꝛ ſi det charitatem gratis donat: nūc autē nullus diceret: ꝙ ex eo ꝙ deus dat aliqđ munus alicui fiat ei alterius muneris debitor. ḡ nō ex eo ꝙ deus gratis dat charitatē: debeſ cōſequēter illi gloria ſeu vita eterna. ¶ Et ſi dicaſ: ꝙ non iō debetur illi gloria vel vita eterna: q2 hȝ charitateȝ: aut q2 data eſt illi charitas: ſed q2 ꝫm acceptā charitatē opatur. ¶ Cōtra. Oēs opōnes nr̄e ꝫm charitatē facte ꝛ oīa merita noſtra ſunt dei dona: vt dicit Augu. 13°. de trini. ca°. 10°. ꝛ p ꝯñs ex illis nō eſt deus debitor alicui⁹ premij alterius. ¶ Iteȝ. Oīa merita nō ſunt cōdigna glorie vt eis tanq̄ꝫ debita reddaſ: ſed gratis tm̄modo donaſ: ita ꝙ grā grē addiſ: vt dicit Augu. in encħ. ca°. 106. (Ipſa (inqꝛ) hōis bona merita itelligēdū ē eē dei munera qb⁹ cū vita eterna reddiſ qđ aliō niſi grā ꝓ grā reddiſ:) ¶ Itē aplſ ad Ro. 6°. (Exiſtimo (igr̄) ꝙ nō ſūt cōdigne paſſiōes hui⁹ tēporis ad futurā gloriā:) vbi gloſa. (Paſſiōes hui⁹ tēpis nō ſūt oēs ſil' ꝯdigne: id eſt ſufficientes: ſi diſtricte agereſ nobiſcū ad ꝓmerendū gloriā futurā.) ¶ Ex hoc vlterius infert: ꝙ nedū vite eterne: ſed nec alicui⁹ alteri⁹ p̄mij eterni vl' tpalis aliqs actus hōis ex quātacūq; charitate elicit⁹ eſt de condigno meritorius apud deū: q̄m qlibet talis eſt donū dei. iuxta illud apli pᵉ ad Cor. 4°. (Quid habes qđ nō accepiſti.) ¶ Tertio ꝓbaſ idē añs ſic. Oīs act⁹ hōis ēt mediante charitate elicit⁹ pōt a deo ſufficienter p̄miari p̄mio minore q̄ꝫ eſt vita eterna. ḡ aīam pro ſuo actu meritorio deus gratis acceptat ad vitaȝ eternā. ꝯña eſt clara: ſed añs ꝓbatur: q2 nullus actus meritorius eſt tantū vel tam grāde bonū q̄ꝫ grādis eſt vita eterna: ꝛ ita nō equiualens ſibi: ac per hoc nec ex debito iuſticie ei debeſ tantū premiū. eſto igiſ ꝙ aliqđ p̄miuȝ a deo ſibi debereſ: illud minus eſſet q̄ꝫ vita eterna: ꝛ p ꝯñs ſi ꝓ aliquo dat vitā eternā. gratis hoc facit. ¶ Cōfirmaſ. Q2 nō apparet qn ſufficienter premiareſ aliquis act⁹ quodā actu eiuſdeȝ rōnis meliore: vel ēt alterius ſpeciei pfectioris: ꝛ ex maiore charitate elicito: aut ēt per infuſionē maioris gratie: aut alterius ſpiritualis doni poſſibilis citra beatitudinem conferri homini a deo. ¶ 3° p̄ncipaliter ꝯtra ꝯclonē ſic arguit. Poſſibile eſt aliquē nō habendo habitū charitatis diligere deū meritorie. igiſ tā ꝯclo q̄ꝫ ꝓbatio falſa. añs ꝓbatur tripliciter. Primo ſic. Poſſibile eſt aliquem nō habendo habitū charitatis diligere deū dilectione eiuſdem rōnis: ꝛ equaliter exiſtente in poteſtate ſua: ꝛ eque pfecta: ꝛ circūſtantionata ſimilib⁹ oīo circūſtātijs dilectioni meritorie: ꝛ mediāte charitate elicite: ita ꝙ in hoc tm̄mō ſit dña ꝙ vna eliciſ mediante charitate altera nō. ḡ poſſibile eſt aliquē nō habendo habitum charitatis diligere deū meritorie. tenet ꝯña: q2 actus

Utrum habēdo charitatē qs poſſit eſſe deo non gratus.

Tertio princi palr cōtra cō clone Gre. vbi ſupra cō clone. 3°.

velbꝫ ꝙ ſit meritori⁹ ex ꝓpria bonitate nãli vel morali: ⁊ ſic de iſtis dilectionibus idẽ erit iudiciũ q̃ntũ ad hoc: cũ ſint eque bone: vel hoc hꝫ ex libera acceptatione di uina: ⁊ tũc idẽ ſeq̃t: qꝛ qua rõne deus põt vnã accepta re ⁊ aliã: vel hoc hꝫ ex vtroqꝫ ſimul. ſ. ex ꝓpria bonita te ⁊ diuina acceptatione: ⁊ ſequit̃ idẽ qḋ prius. añs vero ꝓbat̃: qꝛ cũ deus imediate poſſit in oẽm effectũ cuiuſ cũqꝫ agentis ſecũdi: poterit de⁹ ꝯcurrere cũ volũtate ad ꝓducendũ oĩo ſimilẽ dilectionẽ ei q̃ elicit̃ mediã te charitate: imo eandẽ numero q̃ fuiſſet elicita mediã te charitate ſi voluntas fuiſſet informata charitate. ¶ Et ſi dicatur: ꝙ actus eſt meritori⁹ ex hoc: ꝙ eſt a vo luntate informata charitate: ⁊ ꝑ ꝯñs act⁹ oĩo ſilis non elicit⁹ a volũtate informata charitate nõ erit merito rius. ¶ Iſtud nõ valet: qꝛ vel hoc eſt ꝑꝑ aliquã boni tatẽ ꝓuenientẽ actui ex pñtia charitatis: ⁊ tunc cum a deo ⁊ volũtate poſſit abſqꝫ charitate elici actus eque bonus: ⁊ abſqꝫ charitate poterit eẽ meritori⁹: vel hoc eſt ex libera volũtate dei volẽtis acceptare ad p̃miũ eternũ actũ elicitum a volũtate iformata charitate: ⁊ tũc ẽt ſeq̃t ꝓpoſitũ: nã de⁹ ẽt poterit acceptare actum eque bo^m elicitũ abſqꝫ hitu charitatis. ¶ 2° ꝓbat ſic idẽ añs. Poſſibile eſt ꝙ aliqs nõ hñdo habitũ charita tis infuſe deo ſpecialr iuuãte diligat deũ dilectione q̃ deus velit p̃miare p̃mio vite eterne. ig̃t ⁊c̃. tenet ꝯñs. ⁊ añs ꝓbat̃: nã poſe eſt ꝙ aliqs abſqꝫ tali hitu charita tis mediãte diuino adiutorio diligat deũ dilectiõe nõ vitioſa ſed laudabili ⁊ recta: vtpote diligat deũ ꝑꝑ ſe: ⁊ cũ oĩbus circũſtãtijs reqſitis ſꝫ dictamen recte rõnis: ita ꝙ illa dilectio erit recta ⁊ bona ſm ꝙ aliqs act⁹ dr̃ moraliter bon⁹: ſꝫ talẽ dilectionẽ poſſet deus velle p̃e miare p̃mio vite eterne: nã nullus act⁹ ſiue cũ charita te ſiue abſqꝫ charitate elicitus eſt ex nã ſua dign⁹ aut meritorius vite eterne: ſed ex gratuita ordinatione di uina: qꝛ nõ ſunt ꝯdigne ⁊c̃. ſm aplm. ⁊ cõſtat ꝙ loquit̃ de paſſionibus martyꝝ xp̃i: q̃ ſunt mediante charitate ſuſcepte. ḡ ſicut dilectionẽ mediante charitate elicitã gratis ⁊ libere vult p̃miare premio vite eterne: ita põt velle p̃miare quãcũqꝫ bonã dilectionẽ: ⁊ ꝑ ꝯñs q̃lꝫ talis põt virtute dei eſſe meritoria. ¶ 3° ꝓbat idẽ añs ſic vt ꝓbatũ eſt. Deus poſſet acceptare ad vitã eternã aiam nõ habentẽ aliquẽ habitũ infuſũ: nec ẽt aliquẽ actũ elicitũ. ḡ poſſet ſi vellet acceptare animã hñtem actum dilectionis bonũ mõ p̃dicto: ⁊ nullũ habitũ in fuſuꝫ habentẽ: ⁊ ꝓ iſta dilectione maiori gloria velle p̃miare ipſã q̃ſi nõ hẽret hõ dilectionẽ: ⁊ ꝑ ꝯñs aliqs poſſet diligere deũ meritorie abſqꝫ hitu charitatis ſi deo placeret. ¶ Similr Sco. arguit: ꝙ deus poſſit ac ceptare aiam ⁊ eius actũ ſine habitu creato: q dicatur charitas. ¶ Primo: qꝛ actus diuine acceptatõis eſt ne ceſſarius ⁊ intrinſecus voluntati ipſius: oĩs aũt creat⁹ habitus eſt cõtingens ⁊ extra voluntatẽ ſicut ⁊ q̃libet creatura: nõ põt ig̃t eſſe rõ diuine acceptatiõis. ¶ 2° qꝛ diuina voluntas nõ fert̃ neceſſario niſi in ꝓpriũ obm qḋ eſt ſua eſſentia: vel in id qḋ hꝫ cõnexionẽ cũ dei bo nitate: alias de neceſſitate crearet ⁊ cõſeruaret. nõ ig̃t aliqs habitus eſt neceſſario rõ acceptãdi aiaꝫ vel actũ eius. ¶ 3° qꝛ nihil eſt aliud hoiem vel actũ eius acce ptare q̃ ipſuꝫ ad gloriaꝫ ordinare: ⁊ actuꝫ eius ad hoc recipere. vt ꝓ eo det̃ vita eterna: nõ dubiũ aũt ꝙ hoc eſt in facultate diuine volũtatis: ſicut enim hoiem ad hoc acceptat vt det ſibi dona gr̃e abſqꝫ habitu p̃. alias ꝓcederet̃ in infinitum: ſic abſqꝫ oĩ habitu põt eũ acce ptare ad dona glorie. ¶ Similr ẽt eſt in ꝑtãte eius ꝓ calice aque frigide: ⁊ ꝓ quocũqꝫ actu minimo: imo

Cõtra eũdẽ
Sco. di. 17.
q. 2.

pro nullo ſi placet ſibi dare vitã eternã. Circũſcripto itaqꝫ oĩ habitu põt deus actũ hominis ⁊ hoiem acce ptare: nec eſt alligatũ ſuum beneplacitũ: qḋ maxime relucet in acceptatione alicuius creature. ¶ Cõtra ter tiam ꝯclõnẽ arguit Aureolus in p̃ſenti diſtinctione. Et primo cõtra hoc qḋ dictum eſt ꝙ gr̃a: qua formalr aĩa deo reddit̃ grata ꝓfluit in aiam ex diuina dilectione ⁊ acceptatiõe. ¶ Cõtra hoc arguit multiplr. ¶ Primo ſic. Illud q̃ diuina acceptatio applicat̃ ad animã: ⁊ cuius participatio eſt aĩe formalis rõ vt acceptet̃ nõ põt pro uenire ex dei dilectione in aiaꝫ tranſeũte: ſequeret̃ enĩ ꝙ aĩa prius eſſet dilecta ſaltem ordine rõnis q̃ talis for ma eſſet in ea: ex quo forma ꝓflueret in ea ex hoc ꝙ eſſet dilecta: ſꝫ ꝯñs eſt falſuꝫ: qꝛ participatio diuine for me reddit aiam gratã deo: ⁊ applicat dilectionẽ diuinã. ergo nõ põt ꝓfluere i aĩa ex dilectiõe dei. ¶ 2° ſic. Im poſſibile eſt actũ eternũ ⁊ imutabilẽ de nouo tranſire ſuper aiam niſi ꝓpter participationẽ nouaꝫ in anima obiecti immutabilis ⁊ eterni: ſed ſm negantes hanc propoſitionem. dei dilectio que eſt imutabilis ⁊ eterna tranſit de nouo ſup aiam: ⁊ ex hoc ꝓfluit in ea habitus charitatis ⁊ gr̃e. ergo aĩa ꝑticipat formalr aliqḋ obm eterne ⁊ imobilis dilectionis diuine aliud ab habitu gratie: hoc aũt eſt impoſſibile: qꝛ tũc eſſent in aĩa due forme gratificãtes: p̃ma quadẽ: per quã applicaret̃ ad animã diuina dilectio. 2ª vero habitus gratie ꝓfluens ex dilectione: qḋ poni nõ põt. ¶ 3° ſic. Sicut ſe habet generalis dilectio ad illud: ſuper quod tranſit: ſic ſe hꝫ charitatiua dilectio ad aiam acceptam ⁊ gratam: ſed ex generali dei dilectione: qua complacet ei creatura non profluit creatura in eſſe: alias cum immutabiliter diligat oẽm creaturã imutabiliter ꝓfluerent omnes in eſſe: vnde nõ ex hoc ꝙ creature diligũtur: realita tes eaꝝ in eſſe ꝓfluunt. ergo nec charitas ꝓfluit i aĩa grata ex dei dilectione charitatiua: ſed magis eſt ratio ꝙ charitatiua dei dilectio applicet̃ ad eam.) Hec ille. ¶ 2° loco arguit ꝙ gratia q̃ eſt formata nõ cadit ſub acceptatione diuina: ⁊ eius complacentia: ⁊ ꝙ per eius exiſtentiã in anima ipſa gratificet̃. arguit ig̃t primo ſic. Deus eſt rationabiliſſimus dilector: nõ amat enim abſqꝫ rationali inductiuo: ſed dilectio ⁊ amor meret̃ reamationem: dũ tñ cetera diligibilia ſint: q̃uis enim vitioſus non mereat̃ ſuo amore reamationem a vir tuoſo: qꝛ amicitia virtuoſi fundatur ſuper cõicatione virtutũ. vt patet 8°. ⁊ 9°. ethicoꝝ. nihilominus amans aliqueꝫ virtuoſus exiſtens ſuo amore meret̃ reamari iuxta illud ſapiẽtis. Leges amicitie deſcribentis. Ego diligentes me diligo: ⁊ qui mane euigilauerint ad me inuenient me. ergo ex natura rei deus diligit oẽm dili gentẽ ſe: ⁊ habentẽ habitualẽ charitatẽ ⁊ gratiaꝫ ſꝫ ꝙ teſtatur ſaluator Ioan. 14°. Si quis diligit me ſermo nem meum ſeruabit: ⁊ pater meus diliget eũ ⁊c̃. ⁊ ibi premittitur. Qui diligit me diligit̃ a patre meo. ¶ 2°. ſic. Quicũqꝫ ex natura rei diligit iuſticiam: charitatẽ: ⁊ ceteras virtutes ex natura rei diligit participantem illas virtutes: ipoſſibile eſt enim ꝙ actus ferat̃ ſuper aliquã formã: qn ferat̃ ſup participans illã formã ſaltẽ mãliter ⁊ ꝑ accñs. vñ videns colorẽ de neceſſitate videt oẽ qḋ afficit̃ illo colore: ſed deus imutabiliter ⁊ neceſſi tate nature diligit charitatẽ ⁊ oẽm virtutẽ: imutabili ter enim diligit ſe: ⁊ ꝑ ꝯñs imutabiliter vult ſibi dile ctionẽ: ⁊ inſup iuſtus eſt imutabiliter ⁊ perfectus: nul lus aũt eſt iuſtus: qui iuſticiam nõ diligit ſm Aug^m. Et phs dicit p̃ ethicoꝝ. ꝙ nõ eſt bonus qui nõ gaudet de bonis operibus: nõ eniꝫ iuſtũ vtiqꝫ aliquis diceret nõ

Contra 3am
ꝯclõnez arg.
Aure. diſtin.
17. q. 1. ar. 2.

Lec. 13. c. 10.
Lec. 2. c. 2.

Lec. 8. c. 11.

gaudentē iuſta operatione. igit̄ deus ea neceſſitate q̄
diligit ſuā iuſticiā: ꝛ cōplacet in ſui amore: cōplacet ēt
in oī aīa participante eius iuſticiā: ꝛ ei⁹ habitualē amo
rē: ꝛ per ꝯñs habitualis amor dei dat ex nā rei eſſe ac
ceptū deo. ¶ 3º ſic. Deo acceptū eſt qcqd ſm veritatē
delectabile eſt ꝛ acceptabile ꝛ pulchꝛū: dicit eñ phs
Lec. 10. capi te. 7. 3º ethicoꝝ q̄ virtuoſus bñ diſpoſitus eſt regula ꝛ men
ſura eoꝝ q̄ delectabilia ꝛ placētia ſūt ſm veritatē: ſed
ꝯſtat q̄ virtutes ſm ſeipſas pulchꝛe ſunt: ꝛ bone: ꝛ de
lectabiles ſm veritatē: ꝛ maxime amor dei: vñ dicit
Lec. 13. capi te. xi. phs pº ethicoꝝ q̄ delectabiles ſunt oꝑationes ſm vir
tutē: ꝛ pulchꝛe: ꝛ bone: ꝛ nō ſunt diuiſa hec tria optimū
iuſtiſſimū: ꝛ delectabiliſſimū: ſ3 hec tria exiſtūt in ope
rationib⁹ optimis ꝛ v̄tuoſis. ḡ v̄r q̄ deus ex nā rei cō
placeat in virtutib⁹: ſed q̄ maxime ꝛ vltimate in ſui
habituali amore. ¶ 4º ſic. Sicut ſe h3 charum eſſe a
deo ad volūtatē dīnā: ſic ꝛ eſſe oditū: ſ3 nihil eſt oditū
a deo qn dīna volūtas repiat ī eo aliqd odibile ꝛ dete
ſtabile ex nā rei: qd dat formalr eē oditū: pctm̄ eñ ex
nā rei odit̄ a deo iuxta illud ꝓphe. Uidebo qm̄ non
deus volēs iniqtatē tu es. ḡ ꝑ oppoſitū null⁹ acceptat̄
a deo charitatiue niſi q̄ten⁹ eſt in eo aliqd: qd ex nā rei
acceptabile reddit. ¶ Cōfirmat̄ (inqt) q2 forme op
poſite hñt formalr effect⁹ oppoſitos ex nā rei: vñ ſi al
bedo dat eē albū ex nā rei: nigredo ex nā rei dat eē ni
grū nō ſolū volūtarie ſ3 ſ3 aliqd inſtitutiuū. ḡ poſtq̄
iniqtas ex nā rei eſt odibilis deo: ꝛ dat eē oditū: nō ap
paret cur nō ſit poſſibilis aliq̄ forma creata ſibi oppo
ſita: q̄ det formalr ꝛ ex nā rei eſſe dilectū ꝛ acceptum.
Hec ille. ¶ Cōtra illd aūt: qd ponit ꝯclo de diſtinctio
ne charitatis ꝛ grē nō nūc: ſ3 in 2º arguet̄: vbi iſta mā
ſolet cōmuniter ꝑtractari.

Ad argumēta Aureoli ꝯtra pmā ꝯclonem rñdet̄: ꝛ pmo ad ea que pmo
loco inducta ſunt. Ad quoꝝ pm 2m ꝛ 3m dr̄: q̄ arguens
in vanum laborauit: nō enim eſt intentio ſci doctoris
In quā act⁹ ſubſtātiā pōt volūtas cum charitate pōt ꝛ ſine charitate. q̄ voluntas charitate informata poſſit in ſubſtātiā ali
cuius actus: ī quā nō poſſit ſine habitu charitatis. Et
q̄ iſta ſit intētio eius expſſe p3 pº ſen. diſ. 17. q. 1. arti. 4º.
vbi ſic ait. (Si igit̄ (inqt) accipiamus actum charita
tis qui eſt diligere deū ꝛ ꝓximū ex ſpē actus: nō decer
nit̄: vtrū ſit a potentia imperfecta vel pfecta p habitū
gratuitū: q2 ad idē obiectū ordinat̄ potentia ꝛ habit⁹:
ſicut ſcientia ꝛ intellect⁹.) Hec ille. ¶ Idem ponit de
veritate. q. 10. arti. x: in reſpōſiōe ad pm vbi ait. (Actus
ille dilectionis: quē in nobis pcipimus: ſm illud qd de
illo eſt pceptibile: nō eſt ſufficiens ſignū charitatis pp
ſilitudinē nālis dilectionis ad gratuitam.) Hec ille.
¶ Idem ponit pº quol3. q. 3. arti. 2º. vbi ſic ait. (In acti
bus ipſius charitatis nō poſſumus ſufficienter pcipere
q̄ ſint a charitate eliciti pp ſilitudinē dilectiōis nālis
cū dilectione gratuita.) Hec ille. ¶ Ex qbus p3: q̄ nō
intendit ſcūs doctor dicere: q̄ habit⁹ charitatis exigat̄
ad actū dilectiōis dei pp ſuba3 actus: ſic arguēs credit
nec pp aliquā circūſtātia3 nobis notā: vl' a nob exhibi
lē: quā hēat act⁹ elicit⁹ a volūtate īformata hītu chari
tatis: ꝛ nō hēat ſine charitate elicit⁹ ab eadē volūtate:
ſed intendit q̄ ad h̄ q̄ voluntas eliciat actū dilectio
nis dei pfectū q̄tū ad oīa reqſita ad bonitatē act⁹ me
ritorij neceſſario exigit̄: q̄ ſit īformata habitu charita
tis: vñ in pma 2e. q. 114. arti. 2º. ſic ait. (Nulla (inqt) nā
creata ē ſufficiens pn̄m actus meritorij vite eterne niſi
ſuperaddat̄ aliqd donū ſupnāle.) Hec ille. ¶ Scdm
.n. q̄ ipſe ponit in 2º ſen. diſ. 41. q. 1. ar. 2º. (Sic in reb⁹
nālib⁹ vna pfectio alteri ſuperaddit̄ ſic vt quedā res
hēant vnā illaꝝ: ꝛ qdā duas. ꝛ ſic deinceps: ſic ꝯtigit in
moralib⁹ in actu cōſiderare aliquā pfectionē alij ſup
additā: ex quaꝝ vnaqq3 dr̄ act⁹ bonus: ꝛ ſi aliq̄ illarū
pfectionū deſit: deerit bonitas: q̄ eſt ſm pfectionē illā:
vbi grā: oīs actus inq̄tū eſt actus h3 quandā bonitatē
eſſentialē ſm q̄ oē ens bonū eſt: ſ3 in aliqbus actibus
ſupaddit̄ q̄dā bonitas ex ꝓportione act⁹ ad debitum
obiectū: ꝛ ſ3 q̄ dr̄ bonus ex genere: ꝛ vlterius ex debi
ta cōmenſuratione circūſtātiaꝝ dicit̄ bonus ex circū
ſtantia: ꝛ ſic deinceps quouſq3 pueniat̄ ad vltimā bo
nitatē: cuius humanus act⁹ eſt ſuſceptiu⁹: q̄ eſt ex ordi
ne in finē vltimū p habitū grē vel charitatis: ꝛ iō act⁹
illoꝝ: qui gratiā vel charitatē nō hñt: hoc mō bon⁹ eſſe
nō pōt: ꝛ hec eſt bonitas ſm quā act⁹ dr̄ meritorius: ſ3
ſubtracto poſteriori: nihilominus remanet prius vt in
libro de cauſis dr̄: vñ q̄uis ab infideliū actib⁹ ſubtra
hat̄ illa bonitas: ſm quā act⁹ meritori⁹ dr̄: remanet tñ
bonitas alia.) Hec ille. ¶ Ex quo p3: q̄ ipſe intelligit:
q̄ habit⁹ charitatis nō exigit̄ ad h̄ vt act⁹ ſit bon⁹ ex
genere vel ex circūſtātia: ſ3 vt debite ordinet̄ in finem
vltimū: pp quē ſit meritori⁹: vt. n. ipſe dicit. 2a 2e. q. 23.
arti. 7. (Per charitatē debite ordiat̄ hō ad vltimū fi
nē hoīs: q̄ eſt dei fruitio: vñ ſine charitate nō pōt debi
te ſe habere ad illū finē qn deficiat in aliquo: nec forte
eſt poſſibile q̄ ſine dono ſupnāli aliqs habeat actū in
nulla circūſtātia deficientē in ſtatu nāe corrupte: imo
ēt cū charitate ꝛ habituali grā adhuc indiget ad recte
agendū alio auxilio diuine gratie: vt. ſ. a deo moueat̄
ad recte agendū: tū pp hoc q2 nulla creatura poteſt in
quecūq3 actū ꝓcedere: niſi v̄tute diuine motionis: tū3
rōne ſpeciali pp ꝯditionē ſtatus hūane nāe: q̄ l3 p grā3
ſanet̄ q̄tū ad mentē: remanet in ea tñ corruptio ꝛ infe
ctio q̄tū ad carnē: per quā ſeruit legi pcti vt dr̄ Ro. 7º.
Remanet ēt q̄dā ignorātie obſcuritas in intellectu ſ3
quā vt ēt dr̄ Ro. 8º. q̄ orem⁹ ſicut o3 neſcimus: pp va
rios eñi rex euent⁹: ꝛ q2 ēt noſipſos nō pfecte cognoſci
mus: nō poſſumus ad plenū ſcire qd ī nobis expediat:
ſm illud Sapie 9º. Cogitationes mortaliu3 timide: ꝛ
incerte ꝓuidētie nr̄e: ꝛ iō neceſſe eſt nobis vt a deo diri
gamur ꝛ ꝓtegamur: q̄ oīa nouit ꝛ oīa pōt: ꝛ pp hoc ēt
renatis in filios dei p gratia3 ꝯuenit dicere. Et ne nos
inducas in tētatione3: ꝛ fiat volūtas tua ꝛc.) Hec ſunt
v̄ba ſci doctoris pma 2e. q. 109. ar. 9º. (Cōcedit̄ tñ q̄ in
ſtatu nāe integre hō nō indigebat dono gratie ſupad
dito nālibus bonis ad diligēdū deū nāliter ſuper oīa:
l3 indigeret auxilio dei ad hoc eū mouētis: ſ3 in ſtatu
nāe corrupte indiget ēt hō ad hoc auxilio grē nām ſa
nātis.) Hec ſūt v̄ba eius eadē. q. arti. 3º. ¶ Ex qb⁹ p3
q̄ in dictis ſci doctoris nulla eſt repugnātia: pma eñ
ꝓpoſitio: de qua facit arguēs mētionē: intelligit̄ ſic: q̄
volūtas ſine habitu ſupnāli nō eſt ſufficiens pncipiū
actus dilectionis dei q̄tū ad oīa requiſita ad eius vlti
mā pfectionē: nec in ſtatu nāe integre: nec in ſtatu na
ture corrupte. 2a aūt ꝓpoſitio intelligit̄ ſic: q̄ hō ex ſo
lis bonis nālibus in ſtatu nāe integre poterat diligere
deū ſup oīa: ita q̄ ille actus in nulla circūſtātia defice
ret: ſ3 ad hoc q̄ eſſet ꝓportionatus ad merendū vita3
eternā hō in illo ſtatu indigeret donis ſupernaturali
bus: ſc3 gratia ꝛ charitate. Et ſic dico ad tria prima ar
gumēta. ¶ Ad 4m negatur añs: ꝛ qn̄ pbatur: q̄ ſi cha
ritas faceret actū delectabilē ꝛc. Rñdet ſcūs Tho. pº
ſen. vbi ſupra: ꝛ de veritate vbi ſupra: q̄ experiens illā
delectationē neſcit certitudinalr: an ꝓueniat ex habi
tu acquiſito vel infuſo: ꝛ ideo nō eſt certus an habeat
charitatē. Et ſic p3 q̄ argumenta pº loco poſita nō con
cludunt.

cludunt. ¶ Nunc ad argumēta 2° loco poſita dico: ꝙ ſcūs Tho. pͥma 2ᵉ. q. 109. arti. 3°. ad pᵐ dicit: ꝙ aliter diligitur deus ſuper oīa dilectione nāli: ⁊ aliter dilectione gratuita vel charitatiua: qꝛ dilectione nāli quelibet res diligit deū ſupra ſe: ⁊ ſup oīa inq̃ꝫtū in eo conſiſtit nāle bonū oīs creature: ſꝫ diligere deuꝫ ſupra ſe: ⁊ ſup oīa inq̃ꝫtū eſt obiectū ſupernālis beatitudinis ⁊ actor gratie eſt actus charitatis. Hoc ēt dicit de malo. q. 16. arti. 4°. ad 15ᵐ. ¶ Et ad pͥmā ꝓbationē in oppoſitū negatur ꝯña ſicut pꝫ ꝑ pͥdicta: lꝫ eni charitas ferat̄ ī deū ſub illa rōne: tñ voluntas ſine charitate illo mō poteſt ferri in deū: ſꝫ nō ꝓmpte ⁊ delectabiliter: nec intenſe ⁊ debite circūſtātionate ex puris nālibus: qꝛ deū eſſe taliter beatificatorē nō pōt nāliter cognoſcere: nec deſiderare: vt dicit ſcūs doctor 2ᵃ 2ᵉ. q. 25. arti. p. ⁊ iō requirit̄ ſupnālis reuelatio vel habitus fidei. Et vltra hoc ad h ꝙ talis act⁹ nālis dilectionis ſit ꝑfectus vltimata ꝑfectiōe: exigit̄ charitatis habit⁹: ⁊ grā gratū faciens a deo infuſa. ¶ Ad ſcdam ꝓbationē negat̄ ꝯña: nō eni q̄libꝫ formalis diſtinctio obiecti diuerſificat potētiā: nec oē pͥncipiū alicui⁹ act⁹: qđ ſibi determinat formalē rōnē obiecti eſt potentia: alias q̄libꝫ virtus: ⁊ q̄libꝫ vitiuꝫ: ⁊ gnālr oīs habit⁹ haberet rōnē potētie. Sꝫ q̄ formalis diſtinctio obiectoꝝ diuerſificet potētias: ⁊ que ſolū habituꝫ querat̄ 3°. ſen. diſ. 33. q. i. arti. p. vbi ſic dicit ſcūs Tho. (Diuerſitas obiecti ſꝫ illā rōnē qua ſe hꝫ ad actū ſimpliciter diuerſificat potētiā: ſꝫ diuerſitas obiecti in ordine ad ea que faciūt facilitatē in actu cauſat diuerſitatē habit⁹: ſꝫ nō potētie: vñ in ſpeculatiuis diuerſitas mãe ſꝫm ꝙ eſt determinabilis ꝑ diuerſa media ⁊ pͥncipia: ex qbus eſt facilitas cōſiderationis facit diuerſas ſciās: ⁊ qꝛ ſicut ſe hꝫ in ſpeculatiuis pͥncipiū demōſtrationis ⁊ mediū: ita ſe hꝫ finis in operatiuis: iō ſꝫm relationē ad finē oēs morales habitus diſtiguunt̄: ex quo pͥma diña ſumpta eſt diña boni ⁊ mali: qꝛ bonū importat finē: malū aūt deordinationē a fine: ⁊ ſcdm hoc virtutes a vitijs diſtinguunt̄: ⁊ in virtutibus vbi inuenit̄ diuerſificatio boni ſunt diuerſe virtutes ſꝫm ſpecieꝫ.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ manifeſte: ꝙ non oē illud: qđ determinat ſibi certaꝫ formalē rōnē obiecti: hꝫ rōneꝫ potentie: vt ſupra dicebat̄: ꝑtertim vbi illa rō obiecti talis eſt: ꝙ ſꝫm eam obiectū nō ſe hꝫ ad actū ſimplr: ſꝫ ad talē actū: vel taliter eliciendū: aut hōi: ſic aūt eſt de charitate reſpectu ſui obiecti. ¶ Ad alias ꝓbationes pꝫ ꝑ iam dicta: ſupponūt enim ꝙ nos dicam⁹ ꝙ voluntas ſine habitu charitatis nō poſſit diligere ſub aliqua rōne vel cū aliqua circūſtantia deū: ſub qua pōt eū diligere cū habitu charitatis: ⁊ iō arguunt ſine cā ⁊ ꝯtra nullū aduerſariū. ¶ Ad argumenta 3° loco facta dr̄ ꝑ idē: nō eni ſunt ꝯ nos. ¶ Ad argumenta 4° loco facta dr̄: ꝙ riſio ibi data bona eſt ſi bene intelligat̄. ſ. ꝙ nullus actus eſt meritorius niſi ꝓcedat a voluntate informata charitate vel grã: nō ꝙ hoc ſolum ſit qꝛ deus ita vult: ſed qꝛ nulla nã creata eſt ex ſe ſufficiens ad eliciēdum actū dignū vita eterna: vel ꝓportionatum illi: vt poſt dicet̄ in alia ꝗſtione. ¶ Et ad pͥmā ꝓbationē negat̄ minor: qꝛ falſuꝫ ſupponit. ſ. ꝙ habitus charitatis nullā rōnē bonitatis adijciat actui vel ꝑſo⁽ᵉ⁾. vt pꝫ ꝑ pͥdicta. ¶ Et de malo. q. 2. arti. 4°. ad pͥᵐ dicit ſcūs doctor ꝙ in actu morali eſt triplex bonitatis gradus vel malicie. pͥ ſꝫm ſuū genus vel ſpeciē ꝑ ꝯparationē ad obiectū vel mãm. 2° ex circūſtantia. 3° ex habitu informante. Idē ponit pͥma 2ᵉ. q. 18. arti. 4°. idem 2° ſen. diſ. 29. q. i. arti. p. ad 2ᵐ. (Gratie operātis eſt nō ſolū vt facultatē in operādo faciat: hoc eni hereſis pelagiana ponebat: ſed vt efficaciā ⁊ virtutē quandā nouā opibus boīum ꝓbeat ſcꝫ merēdi vitā eternā:) ⁊ diſ. 5. q. 2. arti. p. ad pᵐ dicit. (Cum liberꝝ arbitriū de ſe poſſit in ſubam act⁹: nō tñ in formaꝫ eius: per quaꝫ eſt meritorius.) ¶ Ad ſcdam ꝓbationē eodē mō negat̄ minor. ¶ Ad tertiā dr̄: ꝙ nō eſt ſimile: qꝛ plura requirunt̄ ad opus virtuoſum q̄ꝫ ad vitioſuꝫ: ⁊ plura ad meritū q̄ꝫ ad demeritū. ¶ Ad quartā negatur minor: illi enim actus ſunt digni vita eterna: ⁊ iuſtū eſt eis reddi vitā eternā ſꝫ ꝙ ꝓcedūt ex gratia ſpūs ſci: ⁊ nō ſꝫm ꝙ ꝓcedunt a libero arbitrio ſꝫm ꝙ dicit ſcūs doctor prima 2ᵉ. q. 114. arti. 3°. ⁊ 6°. vnde arti. 6°. ſic dicit. (Opus noſtrū hꝫ rōnem meriti ex duob⁹. pͥ quidem ex vi motionis diuine: ⁊ ſic meret̄ aliqs ex cōdigno. alio° hꝫ rōnē meriti ſꝫm q̄ ꝓcedit a libero arbitrio inq̃ꝫtū volūtarie aliqđ facim⁹: ⁊ ex hac parte eſt meritū ꝯgrui: qꝛ cōgruū eſt vt dū hō bene vtitur ſua virtute: deus ſꝫm ſuperexcellentē virtutē excellentius operet̄.) Hec ille. ¶ Ad ea vero q̄ vlterius obijciuntur dico: ꝙ habitus charitatis ⁊ aliarum virtutū ſunt neceſſarij: nō ꝓpͥ 6ᵐ ꝙ ibi dr̄: vt ſcꝫ potentia cū habitu poſſit in aliquē actū: in quē nō poſſet ſine habitu q̄ꝫtū ad ſubam actus ⁊ ſpeciē in genere nature. Sicut enim dicit ſcūs doctor 2°. ſen. diſ. 28. q. i. arti. p. (Opus meritoriū nō determinat genus actus: ſꝫ efficaciā: genera eni actuū diſtinguunt̄ ſꝫm diuerſitatem obiectoꝝ: ⁊ qꝛ liberꝝ arbitriū ad nullū obiectū determinatū eſt: ideo in q̄libꝫ genus actus ex ſe pōt: vt videlꝫ facere fortia vel iuſta ⁊ hōi: ſed act⁹ meritori⁹ hꝫ efficaciā excedentē nālē virtutē inq̃ꝫtū eſt efficax ad illud pmiū ꝯſequēdū: qđ facultatē nãe excedit: ⁊ iō q̄ opus ſit meritoriū nō pōt liberū arbitriū ex ſeipſo niſi ſubleuet̄ ꝑ habitū: q ēt nãe facultatē excedat q dr̄ grã: ⁊ iō ſꝫm fidē catholicā dicendū eſt hoīeꝫ ꝑ liberū arbitriuꝫ poſſe facere bona ⁊ mala: nō tñ in actū meritoriū exire ſine habitu grẽ: ſicut ēt nō pōt hō ſine habitu virtutis acqſite taleꝫ actū facere qualē facit virtuoſus q̄ꝫtū ad modū agendi: lꝫ poſſit ꝑ ſe talē facere q̄ꝫtum ad genus opis: vt ꝑ ſe nō excludat diuinā cauſalitatem: ſꝫm quā deus in omnibus opatur vt cā vlis boī: ſꝫ excludat habitū aliquē creatū nālib⁹ ſupadditū.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ qđ ſuperius dicebat̄: ſcꝫ ꝙ gratia nō exigit̄ ad hoc: ꝙ ꝑ eam potentia nālis poſſit in actuꝫ alterius ſpeciei in genere nãe: in quē pus nō poterat. ¶ Similiter ꝙ habitus nō dat potētie q̄ poſſit in nouā ſpeciē actus: ſꝫ q̄ nouo mō poſſit q̄ꝫ prius exire in actū. Hoc aūt intelligo de habitu: q nō cōſtituit potentiā ſimplr in actu pͥ reſpectu ſui obiecti: nā ſi potētia nullo mō eēt in actu pͥ reſpectu ſui obiecti niſi ꝑ talē habitū: tūc non eſſet incōueniens ꝙ potentia ꝑ habitū poſſet in aliquē actū: in quē nō poſſꝫ ſine habitu. ſicut intellectus poſſibilis ſine habitu: q eſt ſpecies intelligibilis nullo mō pōt agere: qꝛ ꝑ illū conſtituit̄ in actu pͥ in genere intelligibiliū: nō aūt ꝑ habitū qui eſt qualitas ex actib⁹ intelligendi cauſata: ⁊ iō ſine illo habitu pōt in quēcūqꝫ actū in quē poſſet cū illo: lꝫ nō tali mō poſſet agere: ſicut qñ hꝫ illū habitū. ¶ Dico 2° ꝙ habitus nō requiritur tāq̄ꝫ cā ſine qua nō: que nihil facit ad actū: nec quo ad ſubſtantiam: nec quo ad moduꝫ agendi. ¶ Dico 3° ꝙ habitus inclinat ad actū conſimilē illi: a quo cauſatus eſt vt dicit ſcūs Tho. in multis locis ſup 3°. ſen. di. 23. ⁊ pͥma 2ᵉ. q. 52. arti. 3°. etiam. 51. arti. 2°. ¶ Tunc ad pᵐ huius impugnationeꝫ dr̄: ꝙ inclinatio illa eſt ipſemet habitus: ſicut inclinatio grauis eſt ipſamet grauitas. ¶ Et cum dr̄ ꝙ inclinatio nō dicit actuꝫ pͥmū: negat̄ hoc: imo dicit actum primū ſignatuꝫ per modū actus

Nō requirit̄ habitus charitatis ad h ꝙ potētia aliqꝫ in eē potētiatiuo reſpectu alicuius act⁹ in quem nāliter poſſet.

ſecūdi:nec inclinari vt hic ſumit̄ dicit paſſionē ab agē te inclinātē:ſed dicit actū forme vt recipit̄ in ſubiecto illius ſicut rubere. Dicat̄ ēt ꝙ inclinatio quā ſentit ſuſtinens lapidē nō eſt aliqs actus ſecund⁹:qꝛ lapide geſcente nec mouēte vllatenus manū ſuſtinētis ſentitur illa inclinatio:ꝛ ideo nō eſt aliqs motus:ſ ipſa grauitas inherens lapidi vt actus pm̄us. ¶ Ad 2ᵘᵐ īpugnationē dr̄:ꝙ inclinare formalr̄ non eſt trahere vt ſonat motū:ſed eſt eē pncipiū mot⁹ ꝛ tract⁹ metaphorica. vn̄ habit⁹ nō mouet potētiā:ſ potētia ꝑ habitū ſe mouet: ſilr̄ habit⁹ nō trahit potētiā:ſed obiectū mediāte habitu trahit iuxta illud Virgilij. Trahit ſua quēqꝫ voluptas:talis aūt tract⁹ ē metaphoricus ſicͭ tractus finis. ¶ Ad 3ᵘᵐ dico:ꝙ habituatus inclinat̄ ad opationem habitus:nō tō qꝛ cōcipit̄ vt delectabilis ſibi:ſed qꝛ eſt ſibi quodāmō cōnālis actus fact⁹ ꝑ habitū:qꝛ ſiue concipiat̄ ſiue nō:ſemꝑ habit⁹ īclinat habitualr̄ ad actū: ſ inclinatio q̄ dr̄ actus ſecūdus ꝛ motio preſupponat apꝑhenſionē loquēdo de habitib⁹ ꝑtis affectiue:q ꝓpe dr̄r inclinare:ꝛ nō habit⁹ intellectuales:vt ponit ſcūs Tho. pma 2ᵉ. q. 57. arti. 3°. ¶ Dico 4°. ꝙ habitus regritur ad determinandū potētiā:q̄ de ſe illimitata ē ad ſic ꝛ aliter agendū. Vn̄ ſcūs Tho. 3°. ſen. diſ. 23. q. 1. arti. p̄. ſic ait. (In oībus que hn̄t regulā ꝛ menſurā bonitas ꝛ rectitudo cōſiſtit in ꝯformitate ad ſuā regulā vel mēſurā:malicia aūt ſm̄ ꝙ diſcordat. ¶ Prima aūt regl'a ꝛ menſura oīum diuina ſapia eſt:vn̄ bonitas:ꝛ rectitudo:ſiue veritas vniuſcuiuſqꝫ conſiſtit ſm̄ ꝙ attingit ad hoc:ad qꝺ ex diā ſapia ordinat̄ vt Anſelmus dic̄. ¶ Et ſilr̄ eſt dōm de alijs regulis:ꝙ in ꝯformitate ad ipſas bonitas ꝛ rectitudo regulatoꝝ ꝯſiſtit. Sunt aūt quedā potētie limitate ad determinatas actiones vel paſſiones:ꝛ ſm̄ ꝙ illas implent ſue regule conformantur:qꝛ ꝑ diuinā ſapiam ad talia ſunt ordiate:ꝛ qꝛ nāe inclinatio ſemꝑ eſt ad vnū:iō tales potētie ex ipſe nā potentie rectitudinē ſufficienter habere pn̄t ꝛ bonitatem. Malicia aūt in eis cōtingit ex defectu potentie. Potentie vō altiores ꝛ ſꝑiores cuiuſmodi ſunt potentie rōnales nō ſunt limitate ad aliqd vel obm̄:vel modū opandi:qꝛ ſm̄ diuerſa ꝛ diuerſimode rectitudinem habere pn̄t:ꝛ iō ex nā potentie nō poterūt determinari ad rectū ꝛ bonū ipſarū:ſ opꝫ ꝙ rectificent̄ rectitudinē a ſua regula recipientes:hoc aūt contingit duplr̄. Vno° vt recipiat̄ ꝑ modū paſſionis:ſicut in hoc ipſo ꝙ regulata potentia a regulāte mouet̄:ſ qꝛ in hoc ꝙ aliqd patiat̄:ꝛ nihil ad actū cōferat violētie diffinitio

Lec. p̄. c. 2. ꝛ c. 6. ꝯſiſtit:vt pꝫ 3° ethicoꝝ. Violētia aūt difficultatē ꝛ triſticiā hꝫ vt in 5° metaphiſice dr̄:ꝛ iō p̄dicta receptio rectitudinis nō ſufficit ad rectā rectificationē potētie regulate. opꝫ ḡ vt alio mō recipiat̄. ſ. per moduꝫ q̄litatis inherentis:vt rectitudo regule efficiat̄ forma potentie regulate:ſic enī ꝛ faciliter ꝛ delectabilr̄ qꝺ rectum eſt opabit̄ ſicut illud:qꝺ eſt cōueniens ſue forme:ꝛ hec qdē q̄litas ſiue forma dū adhuc iperfecta eſt. diſpoſitio dr̄:cū aūt iam cōſūmata ꝛ q̄ſi in nām ꝯuerſa ē habit⁹

2° ethicorum Lec. 2. c. 5. 5° me t. c. 25 Lec. 16. c. 8. noiat̄:q vt ex 2° ethicoꝝ. ꝛ 5° metaphiſice accipit̄ eſt ſm̄ quē nos habem⁹ ad aliqd bn̄ vel male:ꝛ inde ē ꝙ in predicamētis dr̄ diſpoſitio facile mobilis:ꝛ habitus difficile mobilis:qꝛ qꝺ nāle eſt nō cito tranſmutatur. inde eſt ēt ꝙ habit⁹ ad vnū īclināt ſicut ꝛ nā vt dr̄ i 5°.

Lec. h. ꝛ c. p̄ Lec. 3 ꝛ c. 3. Cōmēto. 18. ethicoꝝ:ꝛ ꝓꝑ hoc ſignum gnātī habitus eſt delectio in ope facta vt dr̄ in 2° ethicoꝝ:qꝛ qꝺ eſt nāe ꝯueniēs delectabile eſt ꝛ facile:ꝛ ꝓꝑ h̄ habit⁹ a Cōmētatore 3° de aīa diffinit̄:ꝙ eſt q̄ qs agit dū voluerit q̄ſi in ꝓmptu hn̄s qꝺ opandū ē:ꝛ iō habit⁹ poſſeſſioni cōparat̄ pma

ethicoꝝ:ſm̄ quā res poſſeſſe ad nutuꝫ habent̄:opatio Lec. 12. c. 16 vō vſui. pꝫ ḡ ꝙ potentie nāles qꝛ ſunt ex ſeipſis determinate ad vnū habitib⁹ nō idigēt. Silr̄ ēt nec apprehenſiue ſenſitiue:qꝛ hn̄t determinatū modū opandi:a quo nō deficiunt niſi ꝑ potentie defectuꝫ. Silr̄ etiam nec voluntas hūana ſm̄ ꝙ eſt determinata nāliter ad vltimū finē:ꝛ ad bonū ſm̄ ꝙ eſt obiectū eius. Silr̄ ēt nec intellectus agens:q hꝫ determiatā actionē. ſ. facere intelligibilia in actu:ſicͭ lux facere viſibilia in actu. Silr̄ etiā nec in ipſo deo eſt aliqs habit⁹:cū ipſe ſit p̄ᵃ regula ab alio nō regulata:vn̄ eēntialr̄ bonus eſt:ꝛ nō ꝑ ꝑticipationē rectitudinis ab alio:nec malū in ipſo incadere pōt. Sꝫ intellect⁹ poſſibilis q de ſe indeterminatus ē ſicͭ mā p̄ᵃ hitu indiget q̄ ꝑticipet rectitudinē ſue regule:ꝛ nāli q̄tū ad ea q̄ ex ipſo lumine intellect⁹ agētis q eſt ei⁹ regl'a ſtatiꝫ determinant̄ ſicͭ ſūt p̄ᵃ pncipia: ꝛ acq̄ſito:q̄tū ad ea q̄ ex his pncipijs educi pn̄t:ꝛ īfuſo: q̄ ꝑticipet rectitudinē pme regl'e in his:q̄ intellectum agentē excedūt. Silr̄ etiam in volūtate q̄tū ad ea ad q̄ ex nā nō pōt Et in iraſcibili ꝛ ꝯcupiſcibili indigem⁹ habitib⁹ ſm̄ ꝙ ꝑticipāt rectitudinē rōnis:q̄ eſt coꝝ regula:vel rectitudinē pme mēſure in his q̄ nām hūanā excedūt q̄tū ad habit⁹ infuſos. ¶ Et ſimilr̄ in corpe aīato eſt habit⁹ ſanitatis ꝑut ꝑticipat ab aīa diſpōnē:ꝑ q̄ pōt op⁹ ſuū recte ꝑficere:qꝛ ocul⁹ ſan⁹ dr̄ q opus oculi recte ꝑficere pōt:vt dr̄. 10. ð aīalib⁹.) Hec ſcūs Tho. Capl'. 6. in forma. ¶ Ex qb⁹ pꝫ quō hit⁹ regrit̄ ad rectificādū potētiā:ꝛ determinādū eā ad ꝯformitatē ſue regule:q̄ potentia nō ex ſe limitat̄ ad ꝯformiter illi opandum. Iſto mō vō iſtā determinationē intelligo nō ꝙ habitus habeat diſtinctā cāſitatē effectiuā ſuꝑ aliquē actū: aut aliqd poſitiuū in actu ſuꝑ quo potētia nō hēat cauſalitatē:ita ꝙ ſint due cāe diuerſaꝝ rōnū: quaꝝ q̄libꝫ aliqd agat diſtinctū ab illo qꝺ alia agit:ſ itelligo qꝺ ꝑciſe ē ibi vnicū agēs ꝑfectū cōſtitutū ex potētia ꝛ habitu:ſicut ex actu ꝛ potentia:ita ꝙ hitus ille tanq̄ forma potētie ē ſibi rō agēdi ſic determinate ꝛ cōformiter ſue regule:ꝛ delectabilr̄ ꝛ ꝓmpte. ¶ Et ſi ꝯ h̄ itē dat Aureol⁹ arguere. Dico ad p̄ᵐ ꝓbationē ꝙ illō qꝺ determinat iſto mō potētiā nō hꝫ ꝑciſaꝫ cauſalitatem tāq̄ qꝺ cauſat ſeorſuꝫ aliud q̄ potētia:ſ tale nihil prohibꝫ hēre cāſitatē ſicͭ illud qꝺ eſt rō cāndi aliter q̄ p̄⁹. ¶ Ad 2ᵐ dico:ꝙ illa cauſalitas nō eſt totalis:nec ꝑtialis:nec cauſans:ſ eſt cauſalitas:vel poti⁹ rō cauſandi ꝑtialis ſi ꝯpet̄ ad oia ꝯcurrētia ad ꝯplemētū actus:qꝛ quo ad modū agendi ꝛ nō q̄ ad ſubam in ſe. ¶ Ad 3ᵐ dr̄:ꝙ de exēplo illo nō curo:qꝛ oīs hitus ē q̄litas:ſ actiones vel ē quātitas:vl' aliqd nullo mō actiuū. vn̄ ſcūs Tho. 4° ſen. diſ. 49. arti. 2°. q̄ſtiūcula 2ᵃ. in riſione ad 2ᵐ dicit (In actu duo ꝯſiderāda ſunt. ſ. ſuba act⁹. ꝛ forma ipſius a q̄ ꝑfectionē hꝫ act⁹. ḡ ſꝫ ſubaꝫ ſui pn̄ᵐ eſt nālis potētia:ſ ſꝫ ſuā formā pn̄ᵐ eius eſt hitus.) Hec ille. ¶ Et tūc ad rōnes factas ꝯ h̄ in 2° mēbro illi⁹ ſeptuple diſtinctiōis. Dico ad pmā:ꝙ nō oē pn̄ᵐ actiuū eſt potētia ꝑſertiꝫ pncipiū qꝺ non eſt rō ꝙ h̄ fiat:ſ ꝙ taliter fiat:potētia. n. ſubam act⁹ reſpicit ꝛ nō habit⁹. ¶ Ad 2ᵘᵐ dr̄:ꝙ habituat⁹ nō iō dr̄ ſimplr̄ potens:qꝛ actiuitas habit⁹ nō reſpicit actū ſimplr̄:ſcꝫ q̄ ad ſubſtātiam:ſed quo ad modū:ſ tamē habitus q̄ potētia eliciant ſubſtantiā actus:qꝛ ex eis ꝯſtituit̄ vnū ꝑfectum operandi pncipiū:tn̄ ſuba actus q̄tū ad illud qꝺ eſt:ꝛ q̄tum ad ſuā ſpecieꝫ refert̄ ad potentiā:ꝛ nō ad habitum:qꝛ nō poſito habitu:adhuc ſuba actus eliceretur a potentia nuda:ſed q̄tū ad ſui modificationē refert̄ ad habitū:ſublato enim habitu potentia non eliceret

talem actū: vtpote nō ita intenſuȝ: nec ita delectabilē potentie: nec ita faciliter. ¶ Ad 3ᵐ dī: ꝙ imo aliquis modus actus eſt diſtinctus ab actu ⁊ qd paſſuȝ. ſ. delectatio in actu: ſilr intēſio actus: ſimilr feruor ⁊ multa talia puta forme que ſunt in actu ꝑ habitū. Uerūtñ argumētū iſtud nō dī ꝓcedere ꝯ me: qꝛ nō pono ꝙ habitus habeat effectū diſtinctū ab oī eo qđ cauſaī a potentia: ſed totū cauſet potentia ꝑfecta ꝑ habitū lȝ hic ſit rō ꝙ actus ſit talis potētia ꝙ ſit hic. Deficit vlteriꝰ argumentū: nā diuerſitas rōnis in effectu ſufficit ad hoc ꝙ ſm illas reducaī in diuerſas cauſas ſm rē: lȝ enim idem ſm rē ſit ens: ⁊ gnābile: ⁊ aſinus: tñ ille ideȝ effectus q eſt aſinus reducaī ſicut in cām in deū inqꝫtum hȝ eſſe: deus enim eſt vlē eſſendi ꝑncipiū: ⁊ in ſolē inqꝫtuȝ eſt quoddā generabile: ⁊ in aſinū inqꝫtū eſt aſinus vel hic aſinus: ſemꝑ enim cā vniuerſalior reſpicit effectū ſub vliori rōne: lȝ totus effectus a quālȝ rōne ꝓcedat. Unde ſcūs Tho. 3º ꝯ gentiles. caº 66º. dicit ſic. (Sc̄dm ordineȝ cauſaꝝ eſt ordo effectuum: pᵐ aūt in oībus effectibꝰ eſt eē: nam oīa alia ſunt determinationes ipſius eſſe. igiī ē ꝓprius effectus pmi agentis: ⁊ oīa alia agunt in virtute pmi agentis. 2ª aūt agentia: que ſunt qſi ꝑticulantia ⁊ determinantia actionē pmi agētis agunt ſicut ꝓprios effectus alias ꝑfectiones: que determinant eē.) Hec ille. ¶ Ecce ꝙ clare ponit: ꝙ eſſe reducaī in deū ſicut in ꝓpriā cauſaȝ: cetere aūt ꝑfectiones in cauſas ſecundas: ꝯſtat aūt ꝙ nō intendit ꝙ agētia ſecūdaria agant ꝑfectiones realiter diſtinctas ab oī eo qđ deus facit. vel ꝙ deus nō agat niſi eſſe diſtinctum ab aliqs ꝑfectionibus: ſtatim enim in caº. ſequenti dicit. (Omne (inqt) opans eſt aliquo mō cā eēndi vel ſm eſſe ſubale vel accidentale: nihil aūt eſt cā eēndi inqꝫtū agit in virtute diuina.) Hec ille. ¶ Intelligit ergo ꝙ lȝ ideȝ ſit realr in aliquo effectu puta ignē eſſe: ⁊ eſſe corpus gnābile: ⁊ eſſe ignē: tñ illa eadē actualitas eſſendi pōt reduci ſm diuerſas rōnes in diuerſas cauſas ita ꝙ ſm rōnē vliorem reducit in cām piorem: ⁊ ſm rōnē determinatiorē in cām poſteriorē: lȝ idem ſit ſm reȝ: qđ oēs ille cāe agūt: ſic in ꝓpoſito dato ꝙ actꝰ ⁊ eius modus eſſent eadē res: tñ qꝫtū ad ſubam reducit vt in ꝑncipiū in potētiā nālē: ſed qꝫtū ad modū reducaī in potentiā vt habituatā vel in habitū tanqꝫ in rōnem agendi: ſicut ēt intellectio aſini cauſaī ab intellectu poſſibili ⁊ a ſpecie intelligibili: lȝ ꝙ ſit intellectio hȝ ab intellectu: ꝙ aūt ſit intellectio aſini hȝ a ſpē intelligibili: que determinat actionē intellectus poſſibilis ad intelligendū aſinum: ſm ꝙ ſilr ponit ſcūs Tho. de vitate. q. 3. ar. p. ad 3ᵐ. vbi ait. (Ex determinatio cognitionis ad cognitū ſeqī relationē ſpeciei ad rē ipſam: ſed nā cognitionis ſeqī ſpēm ſm cōꝑationē quā hȝ ad itellectū in quo eſt.) ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ accidentia ſpūalia lȝ nō agant vt agentia ꝑciſa in ſuum ſubm ſubiecto nō agente: tñ illoꝝ ſubiectū ꝑ illa accidentia agit in ſeipſum ꝓportionate ⁊ delectabilr: ⁊ aliter qꝫ ſi nō haberet talia: imo intellectus poſſibilis ſi nō haberet in ſe aliqđ accidens puta ſpeciē: nihil agere poſſet. ¶ Ad aliud qđ obijcitur de cauſis equiuocis ⁊c. dī: ꝙ nō eſt ibi reciprocatio: qꝛ actus cauſat habitū qꝫtuȝ ad ſubam: ita ꝙ potentia ſine actu nūqꝫ cauſaret habitū: ſed actus eſt ſibi rō cauſandi habitū qꝫtum ad ſubam eius: ſed habitus nō eſt de ꝑ ſe cā totalis vel partialis ſubē actus: ſed eſt cā modi actꝰ ad ſenſuȝ ſepe dictū: qꝛ eſt rō potentie puta voluntati nō ꝙ diligat: ſed ꝙ talr diligat. ¶ Ad illud qđ addiī ibidē ꝙ diſponere potentiā nō eſt coagere: dī ꝙ habitꝰ nō agit tanqꝫ aliud ꝑncipalium agens: ſed vt rō totalr agendi agenti ꝑncipali: ⁊ iō reducit ad idē genꝰ cauſe. ¶ Ad illud qđ addiī de cā partiali ꝙ nō requirit inherentiā ⁊c. Dicaī ꝙ habitus nō eſt ꝓprie cā partialis: ſed rō partialis: ⁊ magis ſe hȝ vt quo qꝫ vt qđ agit. ¶ Ad illud de leuitate dī: ꝙ ſimilitudo nō valet: qꝛ habitus eſt qlitas ⁊ reducaī ad genus efficientis: vt in ꝓpoſito loquimur. ¶ Patet igiī ad qd reqriī habitꝰ in cōi: ⁊ quō eſt ꝑncipiū actꝰ: ⁊ ſilr de habitibus ſupnālibus: qꝛ hoc faciūt in eſſe gratuito: qđ habitꝰ acqſiti in eſſe politico. Uñ ſcūs Tho. pº 2ᵉ. q. 110. arti. 2º. (Nō eſt (inquit) cōueniēs ꝙ deus minꝰ ꝓuideat his: quos diligit ad boᵐ ſupnāle qꝫ creaturis: quas diligit ad bonū nāle habendū: creaturis aūt nālibus ſic ꝓuidet vt non ſolū moueat eas ad actus nāles: ſed ēt largiaī eis formas ⁊ virtutes quaſdā: q̄ ſunt ꝑncipia actuū: vt ſm ſeipſas inclinenī ad hȝ motꝰ: ⁊ ſic motꝰ qbꝰ mouenī a deo fiunt eis ꝯnāles ⁊ faciles ſm illud Sapie. 7º. Diſponit oīa ſuauiter. Multo igiī magis illis: quos mouet ad ꝯſequendū bonū ſupnāle eternuȝ infundit aliqs formas ſeu qlitates ſupnāles: ſm quas ſuauiter ⁊ ꝓmpte moueanī ad bonū eternū ꝯſequēdum: ⁊ ſic donū grē eſt qdam qlitas.) Hec ille. ¶ Patet igiī quō habitꝰ gratuiti reddūt actū potentie ꝑfectū: qꝛ ꝑ illos habitꝰ potētia exit in actū ꝓmpte: delectabiliter: ⁊ ſuauiter: ⁊ hȝ actū formatū ſupnālr: ⁊ ad merendū efficacē. Uñ ſcūs Tho. 2º. ſen. diſ. 29. q. 1. arti. p. dicit. (Gratie opantis nō ſolū eſt vt facultatem in operando faciat: hoc eni hereſis pelagiana ponebat: ſȝ vt efficaciā ⁊ vtutē quandā nouā opibus hominū ꝑbeat. ſ. merendi vitam eternā.) Hec ille. ¶ Ad pmuȝ Gregorij ꝯ pmā ⁊ ſc̄dam ꝯclōnes negaī maior loquēdo de charo ⁊ accepto formalr nō ſolū extriſece. Tūc ad pmā ꝓbationē illiꝰ añtis dico: ꝙ eſt ipoſſibile ſpiritū ſcm̄ dari alicui creature niſi deī ei donū grē gratum facientis: vt ſupius in diſ. 14ª eſt oñſuȝ ꝑ ſcm̄ Tho. qꝛ de rōne illius dationis eſt donū creatū mō ibi expoſito. Dato ēt ꝙ ſpūs ſcūs dareī hoi ſine habitu iſuſo: tñ ille hō nō diceret acceptꝰ formalr: aut dignꝰ vita eterna: qꝛ ſpūs ſcūs nō pōt eſſe forma creature reddēs eaȝ fomalr dignā: ſȝ hoc fit ꝑ habitū creatū. Uñ ſcūs Tho. de vitate. q. 27. arti. p. ad pᵐ. (Deus (inquit) viuificat aīam nō ſicut cā formalis: ſȝ ſicut cā efficiens: vñ aliqua forma cadit media: ſicut pictor facit parietē albuȝ eſſe eius albedine mediante: albedo vō nulla forma mediante: qꝛ facit albū formalr.) Hec ille. ¶ Ita in ꝓpoſito ſpiritus ſanctus facit hoieȝ dignū vita eterna eſſe cāne: ſed gratia habitualis vel charitas facit hoieȝ dignum formaliter. ¶ Ad 2ᵃᵐ ꝓbationem dicti añtis conceditur añs: ſȝ negaī ꝯña ad ſenſuȝ: quē loquimur ſcȝ ꝙ aliqd ſm ſtatū in q eſſet ſine habituali dono eſſet formalr gratus ⁊ dignꝰ vita eterna: qꝫuis bñ ꝯcedā ꝙ aliqs q eſt in pctō mortali eſt acceptus ⁊ ꝑdeſtinatꝰ ad vitā eternā: vñ talis nō eſt dignꝰ ꝑ aliqd: qđ ſit in ipſo: ſȝ quadā extrinſeca denoīatione a dei volūtate. ¶ Ad 3ᵃᵐ ꝓbationē reſpondeī vt pus: ⁊ ſicut ibidē rñdetur. ¶ Et tūc ad replicā cū qriī quō ſumo illā dignitatē. Dico ꝙ illū dico formalr dignū vita eterna: q hȝ aliqđ bonū in ſe formalr: ꝑ qđ eſt ꝓportionatꝰ fini ſupnāli: tale eni donū charitatis vel glorie eſt equale glorie virtualr: qꝛ ille hō conſors eſt diuine nāe: ⁊ iō adoptaī in filium cui debeī hereditas ex ipſo iure adoptionis vñ ſcūs Tho. pma. 2ᵉ. q. 114. arti. 3º. oſtēdēs quō opus aliqđ eſt de ꝯdigno meritoriū vite eterne dicit. (Precium operis attendiī ſm dignitatē grē: per quam homo conſors diuine nature effectus adoptaī in filiū: cui de-

betur hereditas ex ipſo iure adoptionis ſm̄ illud Ro. 8°. (Si filij ⁊ heredes.) Et ibidē ad 3m. (Grā ſpūs ſcī ⁊ ſi nō ſit eq̄lis glīe in actu: eſt tn̄ equalis in v̄tute: ſicē ⁊ ſemen arborum in quo eſt virtus ad totā arborē.) Patet ḡ q̄ diuiſio quā facit arguēs nō ſufficit: nec enim iō dr̄ aliqs dignus vita eterna: q2 ſi nō redderet̄ ei vita eterna: fieret ei iniuria: nec ſolū iō q2 de⁹ ꝓponit ſibi dare vitā eternā: ſed q2 ex h̄ q̄ ē a deo ordinatus ad vitam eternā: h3 a deo aliqd ꝑ qḋ eſt ꝓportionat⁹ illi fini: ſm̄ q̄ declarat ſcūs Tho. de veritate vbi. ē. arti. 2°. vt dictū fuit in ꝓbatione tertie ꝯnis. ⁊ iō iuſtū eſt ſibi dari talē btitudinē a deo tanq̄ ſibi debitā: vt poſt oñdet̄: ſicē debitū eſt graui q̄ ſit in tali loco: qḋ eſt dignū habere talē locū. ¶ Ad 4m ꝓbationē3 dr̄: q̄ ſicut nulla creatura in ſolis nālib⁹ ꝯſtituta ē digna hēre vitā eternā: ita nec charitatē aut gratiā: l3 deus poſſit velle illi dare gratiā vel gloriā ex mera liberalitate ſine eius p̄cedenti dignitate: verūtn̄ ſecus eſt q̄tū ad h̄ de gloria q̄ de grā: q2 deus nulli dat gloriā: niſi p̄us nā ſit dign⁹ ea formaliter ꝑ grā3 ⁊ virtutes: charitatē aūt pōt dare alicui nō prius digno hēre illā: ſicut p3 quotidie in illis: qb⁹ grā3 noviter infundit. Un̄ ſicut p̄us nā q̄ res q̄ſcat in loco ſuo vel fine nāli dat̄ ei nā ꝓportionata tali loco vel tali fini: ⁊ cū hoc inclinatio ad finē illū: ⁊ q̄nq3 mot⁹ in finē: ita nāe rōnali p̄us nā dat̄ grā nām eleuans ad h̄ q̄ viſio btifica ſit finis ei cōpetens. 2° charitas inclinans affectū ad hunc finē. 3° virtutes qbus talis finis ſi ſit nō habitus acqrat̄: ⁊ ſicut nō o3 q̄ terre vel alteri corpi nāli detur aliqd a generāte p̄cedēs illa tria predicta: ita nec op3 q̄ an̄ donū grē gratū facientis p̄cedat aliud donū habituale: l3 p̄cedat eſſe nāle: q̄re ſilitudo nō valet. ¶ Et ſic p3 q̄ argumenta iſta ſolū ꝓbant: q̄ grā nō ſit rō diuine acceptationis: ſ3 nō ꝓbant: q̄n ſit rō dignitatis ex pte hoīs. ¶ Ad 2m argumentū p̄ncipale ſimilr̄ pōt dici dupl̄r: p̄ q2 de potētia dei abſoluta poſſibile eſſet talē qualitatē: quā dicimus grām: eſſe ſubiectiue in aīa rōnali: nec tn̄ illā aīam eſſe acceptā ad vitā eternam ex parte dei: ⁊ tūc diceret̄ q̄ gratia illa hēret hūc effectū in hoīe q̄ redderet eū formal̄r dignū vita eterna: ⁊ ꝓportionatū illi q̄tū in ſe eſſet: non tn̄ redderet eum dilectum a deo: aut acceptū ad vitā eternā: ſicē nec nūc facit: nā nō iō q2 aīa h3 illā qualitatē3 eſt deo accepta: ſ3 ecōtra: q2 eſt accepta deo ad vitā eternā: de⁹ dat vel dedit aut dabit illi talē qualitatē: verūtn̄ talis qualitas dr̄ grā nūc: q2 eſt ſignū ⁊ effectus talis diuine acceptatiōis ad beatitudinē: tūc vo nō diceret̄ grā: q2 eſſet ſignū talis acceptatiōis: ſ3 q2 eſſet gratis data tali nāe: ⁊ q2 redderet obiectū3 diligibile ⁊ acceptabile ad vitam eternam: vel nō actu dilectū vel acceptū. Sed tūc viterius ſm̄ iſtam viā cōformiter negāda eēt ꝯña. igit̄ improbatio ꝯnū fundat̄ in falſo: nō eni3 ponimus talē qualitatē vt reddat hoiem formal̄r dilectu3: ſed q2 reddit hoiem dignū diligi: ⁊ ita gratū in aptitudine prima. ¶ Poteſt tn̄ aliter dici negādo an̄s p̄ncipale: ad cuius p̄mā ꝓbationē negat̄ aſſumptū: ſicut eni dicit ſcūs Tho. prima 2e. q. 114. artic. 3°. ad 3m. (Per grām ſpūs ſcūs habitat in hoīe: q̄ eſt pign⁹ future hereditatis.) Nec valet p̄ma ꝓbatio illius aſſumpti: q2 i operibus dei nihil poteſt eſſe fruſtra: cū aūt grā ſit quedam inchoatio glorie vt ponit ſanctus Tho. 2°. 2e. q. 24. ar. 3°. ad 2m. Et de veritate vbi. ē. arti. 2°. ad 7m: vnde dicit̄ q̄ diſpoſitio reſpectu glorie fruſtra eēt ſi ſic in eternū ſtaret gratia: ⁊ aīa diſpoſita ad gloriā: ⁊ nūq̄ ptingeret ad gloriā: illud eni fruſtra eſt qḋ finē: ad quē eſt nō attingit. ¶ Nō valet inſuper 2a ꝓbatio eiuſdē aſſumpti ex eadē eſt: l3 eni deus nō neceſſario det gloriā aut gratia3: tn̄ q2 nō pōt fruſtra dare grām ꝑſeuerāti in ea: dabit gloriā neceſſario neceſſitate ſuppoſitionis. ſ. ſuppoſito q̄ final̄r ꝯſeruauerit eā. Silr̄ nō pōt ānihilare gloriam ſuppoſito q̄ dedit eam in termino: ipſo eni actore nemo fit deterior: fieret aūt hō ipſo actore deterior ſi ſine vllo ſuo demerito de btō fieret miſer. ¶ Non valet deniq3 3a ꝓbatio: q2 l3 charitas nō ſit intrinſeca btitudini nec ecōtra: tn̄ charitas ē p̄cipiū btitudinis q̄tū ad fruitionē: ⁊ grā ſilr̄ q̄tū ad viſionē: iō btitudo nō pōt fieri ſine illis. Similr̄ q2 iſti habit⁹ ſunt q̄dam inchoatio btitudinis ⁊ ordinant̄ ad eā vt i finē ꝓpriū: ex quo de⁹ dedit illos ⁊ ſeruauit: final̄r dabit btitudinē neceſſario neceſſitate ſuppoſitiōis. ¶ Et ſi dicat̄ ꝯ iſta q2 nō implicāt ꝯdictionē: deus ſuabit eternaliter charitatē vel grām in aīa Petri: ⁊ nūq̄ dabit eidē btitudinē: ⁊ ꝑ ꝯñs hoc pōt fieri a deo. ¶ Dico q̄ ꝯdictionem implicat: q2 p̄a ps infert oppoſitū 2e: ſeqt̄ eni: de⁹ eternaliter cōſeruabit gratiā. ḡ aliqñ grā finē ſuū ⁊ ꝯſūmationē ſortiet̄: aliter eternal̄r eſſet fruſtra. et viterius ſequit̄. ḡ aliqñ habenti illā gratiā dabit̄ lumē glorie: qḋ eſt illius cōſūmatio. ¶ Et ſi fiat inſtantia de illo qui ſemel fuit in gratia ⁊ per pctm̄ mortale final̄r damnatur: ⁊ dicatur q̄ eodē mō illa grā fuit fruſtra. ¶ Dicit̄ q̄ nō valet obiectio: q2 ſm̄ q̄ ponit ſcūs Tho. p̄ma 2e. q. 114. arti. 7°. ad 3m talis potuit impedimentū ſuo merito: dicit enim ſic. (Quilibet actus charitatis meret̄ abſolute vitā eternā: ſ3 ꝑ pctm̄ ſequens ponit̄ impedimentū p̄cedenti merito: vt nō ſortiat̄ effectū: ſicē etiā3 cauſe naturales deficiunt a ſuis effectibus ꝓpter impedimentū ſuperueniens.) Hec ille. ¶ Et ſimil̄r q2 grā illa eſt infallibile ſignū diuine acceptatiōis: ⁊ dū final̄r cōſeruat̄ vſq3 ad terminū vie ſequit̄: iſte habuit grā3 finaliter. ergo eſt predeſtinatus ad vitā eternā: ⁊ vltra igit̄ q̄nq3 habebit btitudinē nūq̄ defiturā: ⁊ vltra igit̄ nō annihilabit̄ nō recreandus: nec in eternū ſic ſtabit ſine gloria: qḋ eſt oppoſitū p̄me partis. Un̄ ſicut deus libere reuelat futura: ſed poſt reuelationē3 neceſſario neceſſitate ſuppoſitionis implet qḋ predixit: aliter eēt mendax ⁊ ſeductor: ita libere dat ⁊ ꝯſeruat gratiam: ſed ex quo eam finaliter conſeruauit neceſſario neceſſitate ſuppoſitionis illā conſeruabit in eterna btitudine: nam eque vel plus infallibile ſignū eſt gratia illa ſicut ꝓphetia. ¶ Ad 2am ꝓbationē an̄tis p̄ncipalis negatur ꝯña: l3 enim deus aniam habentē charitatem vel gratiam gratis acceptet: ſic q̄ nō cogitur aniam cui dedit talem habitū acceptare: tn̄ neceſſario acceptat ea3 neceſſitate ſuppoſitionis: imo p̄us natura q̄ det ei charitatem acceptat eā ad vitam eternā vt dictū eſt in ꝯcluſionibus: cum ille habitus ſit infallibile pignus: ⁊ certitudo diuine acceptationis: ⁊ ideo ſicut nō valet ꝯña illa: ita nec ex oppoſito ꝯñtis. ſ. deus nō pōt nō acceptare aīam habentē charitatē infuſam: ſequit̄ oppoſitum an̄tis ſc3 deus non gratis acceptat. Ideo enim dicit̄ gratis acceptare: q2 ſi nō ex debito: ita q̄ deus ſit debitor alteri: nec acceptat ꝓpter merita: ſed econtra acceptatio eſt cauſa q̄ creatura meret̄. verūtamen l3 de⁹ nulli ſit debitor: tn̄ debitum reddit habenti gratiam finale3 dū dat gloriā. ¶ Quō aūt deus reddat debitū ſine hoc q̄ ſit debitor: oñdit p̄ma pte. q. 21. arti. p̄. ad 3m vbi ait. (Unicuiq3 debet̄ qḋ ſuum eſt: dicitur aūt eſſe ſuum alicuius qḋ ad ipſum ordinatur: ſicut ſeruus eſt dñi: ⁊ nō ecōtra. Nam liberum eſt qḋ ſui cauſa eſt. In noīe igit̄ debiti importat̄ ordo exigētie vel neceſſitatis alicuius: ad qḋ ordinat̄. Eſt aūt duplex ordo cōſiderandus

In reſpo. ad 2m ad p̄mū an̄tis ꝓbatio.

Ad primam an̄tis ꝓba. ſ. q̄ hn̄s charitatē poſſit eſſe non gratus deo.

In reb⁹ creatis ordo duplex. ſūdus in rebus. Unus quo aliqd creatū ordinat̃ ad
aliud creatū: ſicut ptes ordināt̃ ad totū ⁊ accidētia ad
ſubās: ⁊ vnaqueqꝫ res ad ſuū finē. Alius eſt ordo q̊ oīa
creata ordinant̃ in deū. Sic igit̃ debitū duplr attendi
pōt in opatiōe diuina: aut ſm q̄ aliqd debet̃ deo: aut ſꝫ
q̄ aliqd debet̃ creature: ⁊ vtroqꝫ mō deus reddit debi
tū. Debitū eni eſt deo vt illud impleat̃ i reb⁹. qđ ei⁹ ſa
piētia ⁊ volūtas hꝫ: ⁊ qđ ſuā bonitatē manifeſtat: ⁊ ſm
hoc iuſticia dei reſpicit decentiā ipſius ſm q̄ reddit ſi
bi qđ ei debet̃. Debitū etiā eſt alicui rei q̄ habeat illud
ad qđ ipſuꝫ ordinat̃: ſicut hō q̄ habeat manus: ⁊ q̄ ei
alia aīalia ſeruiant: ⁊ ſic etiā deus iuſticiā operat̃: quā
do dedit vnicuiqꝫ: qđ ei debet̃ ſm rōnē ſue nāe ⁊ con
ditionis: ſed hoc ſcđm debitū dependet a p̄mo: q2 hoc
vnicuiqꝫ debet̃: qđ eſt ordinatū ad ipſuꝫ ſm ordinem
diuine ſapie: ⁊ lꝫ deus debitū hoc mō det alicui: nō tñ
ipſe eſt debitor: q2 ipſe ad aliud nō ordinat̃: ſed potius
alia ad ipꝫ: ⁊ iō qñqꝫ iuſticia dr̃ in deo ꝯdecētia ſue bo
nitatis: qñqꝫ vo retributio ꝓ meritis. Et vtrūqꝫ modū
tāgit Anſelmus dicēs. (Cū punis malos iuſtū ē: quia
eoꝝ meritis ꝯuenit: cū vo parcis malis iuſtū eſt: q2 bo
nitati tue ꝯdecēs ē.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ qūo de⁹ lꝫ
gratis acceptet creaturā hñtē grāz finalē: nec ſit ei de
bitor: tñ dū dat ei glīaꝫ reddit illi debitū ex iuſticia: q2
glīa ſibi debet̃. ¶ Ulteri⁹ cū dicit arguēs. oīa merita
nr̃a iquātū eliciunt̃ a grā: vel ꝓcedūt a grā ſpūs ſci eē
meritoria de cōdigno: vñ ibidē ſic ait. (Opus merito
Opus meritorium duplr ꝯſiderari pōt. riū pōt duplr ꝯſiderari. vno° ſm q̄ ꝓcedit ex grā ſpūs
ſci. alio° ſm ſubām opis. Si eni cōſideret̃ ſm ſubām
opis: ⁊ q̄ ꝓcedat a libero arbitrio: ſic nō pōt ibi eē me
riti cōdignitas ꝓꝑ maximā ineq̄litatem: ſed eſt ibi con
dignitas ꝓpter quādā eq̄litatē ꝓportiōis: vr̃ enim cō
gruū vt hoī opanti ſm ſuā v̄tutē de⁹ recōpēſet ſm ex
cellētiā ſue virtutis. Si ꝟo aūt loq̄mur de ope meritorio
ſm q̄ ꝓcedit ex grā ſpūs ſci: ſic eſt meritoriū vite eter
ne ex cōdigno: ſic eni attendit̃ valor meriti ſm v̄tutē
ſpūs ſci mouentis nos in vitā ſm illō Joā. 4°. Fiet in
eo fons aque ſalientis in vitā eternaꝫ. Attendit̃ etiam
preciū operis ſm dignitatē grē: per quā hō cōſors effe
ctus diuine nāe adoptat̃ i filiū: cui debet̃ hereditas ex
ipſo iure adoptiōis ſꝫ illō Ro. 8°. Si filij ⁊ heredes.)
Hec ille. ¶ Ibidē etiā oſtēdit qūo intelligenda ſit au
ctoritas apl̃i. (Non ſunt cōdigne.) Dicit eni q̄ apl̃us
loquit̃ de paſſionib⁹ ſcōꝝ ſm ſubām: ⁊ illo mō intelli
gende ſunt cetere auctoritates. ¶ Ex qbus pꝫ etiaꝫ q̄
falſuꝫ eſt illud qđ infert arguēs. ſ. q̄ nullū opus noſtrū
ſit cuiuſcūqꝫ p̄mij etiā tpalr apđ deū meritoriū de cō
digno niſi loquamur de ope ſm ſubāꝫ actus ⁊ iquātū
ꝓcedit a libero arbitrio: ⁊ hoc cōcedit ſcūs Tho. eadē
q. arti. p̄. vbi ſic ait. (Meritū ⁊ merces ad idē referun
tur: illud eni merces dr̃. qđ alicui recōpenſat̃ ꝓ retribu
tione opis vel laboris q̄ſi qđdā p̄ciū ipſius: vñ ſic red
dere p̄ciū iuſtū ꝓ re accepta ab aliquo eſt act⁹ iuſticie:
ita etiā recōpenſare mercedē opis vel laboris eſt act⁹
Lec. 6. Capit. 7. iuſticie: iuſticia aūt eq̄litas qđā eſt: vt pꝫ per phꝫ qnto
ethicoꝝ. ⁊ iō ſimplr eſt iuſticia inter eos: quoꝝ eſt ſim
plr eq̄litas: eoꝝ vo q̊ꝝ nō eſt equalitas: nō eſt iuſticia
ſimplr: lꝫ qđā iuſticie modus pōt eſſe: ſic dr̃ qđdaꝫ ius
Lec. 4. c. 5. paternū vel dn̄atiuū: vt in eodē lib. dicit phs: ⁊ ꝓꝑ h̄ in
his: in qbus eſt ſimplr iuſtuꝫ: eſt etiā ſimplr rō meriti
vel mercedis. In qb⁹ aūt eſt ſm qđ iuſtū ⁊ nō ſimplr
in his etiā nō ſimplr eſt rō meriti: ſed ſm qđ iquantū
ſaluat̃ ibi iuſticie rō: ſic eni fili⁹ meret̃ aliqđ a p̄re ⁊ ſer
uus a dn̄o. Manifeſtū eſt aūt q̄ īter deū ⁊ hoīeꝫ ē ma
xima ineq̄litas: in infinitū eni diſtāt: ⁊ totū qđ ē hoīs

bonū eſt a deo. vñ nō pōt hoīs ad deū eſſe iuſticiā ſm
abſolutā eq̄litatē: ſed ſm ꝓportionē quādā inq̄ntū. ſ.
vterqꝫ opat̃ ſm modū ſuū: modus aūt ⁊ menſura hūa
ne v̄tutis eſt a deo hoī: ⁊ iō meritū hoīs apđ deū eē nō
pōt niſi ſm p̄ſuppoſitionē diuine ordinationis. ita ſcꝫ
vt id hō ꝯſequat̃ a deo ꝑ ſuā opationē q̄ſi mercedē: ad
qđ de⁹ ei⁹ v̄tutē opandi deputauit: ſicut etiā res nāles
que cōſequunt̃ per ꝓprios motus ⁊ operatiōes: ad qđ
a deo ſunt ordinate.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ: q̄ ſm eū
a volūtate dei acceptāte: ⁊ ex eius ordinatione ꝓuenit
q̄ actus creature ſit apud deū meritorius: loquēdo de
actu conſiderato ſm ſubāꝫ ſuā: ſic eniꝫ eſt meritorius
de ꝯgruo ex ordinatione dei: cū q̊ tñ ſtat q̄ actus crea
ture ſm q̄ ꝓcedit ex grā ſpūs ſci eſt ꝯdign⁹ p̄mio eter
no. Uñ ſi deus illā ordinationeꝫ mutaret per impoſſi
bile vel poſſe: nunq̄ illā q̄litatē quā dicimus grāꝫ: vel
charitatē alicui ꝯferret: eo eni caſu q̄ cōferret: iā ſignū
eſſet indeficiēs: q̄ illud ad premiū acceptaret eternū.
¶ Ad tertiā ꝓbationē p̄ncipalis arḡtis dr̃ q̄ nullo mō
actus charitatis poſſet a deo p̄miari ſufficiēter aliquo
p̄mio minori q̄ꝫ ſit vita eterna: ſufficiēter inquā ex pte
ideſt ꝯdigne ⁊ ꝓportionate actu: q ad vlteriorē finem
ꝓportionatus eſt formalr. ¶ Et ad ꝓbationē dicit ſcūs
Tho. p̄ma 2ᵉ. q. 114. arti. 3° ad 2ᵐ. (Gratia (inqt) ſpūs
ſci: ⁊ ſi nō ſit eq̄lis glīe in actu: eſt tñ eq̄lis in v̄tute: ſic ⁊
ſemē arboris: in quo eſt virtus ad totā arboreꝫ. Et ſilr ꝑ
grāꝫ inhabitat hoīem ſpūs ſcūs: q eſt ſufficiens cā vite
eterne. Uñ ⁊ dr̃ pignus nr̃e hereditatis ſcđe ad Corin.
p̄mo. ¶ Aliter r̄ndet 2° ſen. diſ. 27. q. 1. arti. 3°. ad 2ᵐ di
cēs. (Nō reqrit̃ ad ꝯdignitatē iuſticie diſtributiue eq̄
litas quātitatis: ſꝫ ꝓportionis tñ. Scđꝫ aūt quātitatis
equalitatē ex actibus v̄tutū vitā eternā ex cōdigno nō
meremur: nō eni tñ bonū eſt i quātitate actus v̄tutis
q̄ntū p̄miū glīe: qđ eſt eius finis: ſm aūt eq̄litatē ꝓpor
tionis ex cōdigno meremur vitā eternā. Attendit̃ eni
equalitas ꝓportionis: qñ equalr ſe hꝫ hoc ad illud: ſicē
aliud ad alterū: nō aūt mai⁹ eſt deo vitā eternā tribue
re q̄ꝫ nobis actū v̄tutis exhibere: ſed ſicut hoc cōgruit
huic: ita illud illi: ⁊ ideo quedaꝫ ꝓportionis equalitas
inuenit̃ inter deū premiantē ⁊ hoīem merentē: dū tñ
premiū referat̃ ad idem genus: in quo eſt meritū: vt ſi
p̄miū eſt: qđ oēm nāe humane facultatē excedit ſicut
vita eterna: meritū etiā ſit per talē actū: in quo fulgeat
bonum illius habitus: q diuinitus infunditur deo nos
cōſignās.) Hec ille. ¶ Ad ꝯfirmationeꝫ dicit̃ q̄ tale
p̄miū nō eſt finis ꝓportionatus actui charitatis: cū ſit
quedā inchoatio glīe. Uñ licꝫ talis actus ſi reſpiciam⁹
ad eius ſubām ſufficiēter ⁊ cōdigne p̄miaret̃ citra red
ditionē glorie: nō tñ iquātū eſt ex ſpāli influxu ſpūs ſci.
¶ Ad 3ᵐ p̄ncipale negat̃ aīs. ¶ Ad cuius p̄mā proba
tionē dico q̄ volūtas ſine charitate pt hr̃e actū eiuſdē
ſpēi in genere nāe cum actu charitatis: ſed nō in gene
re moris: ⁊ hoc licꝫ oſtenſum ſit eſſe de mēte ſci Tho.
ſupius adhuc oſtendit̃. nā ipſe 3° ſen. diſ. 23. q. 3. arti. p̄.
ad tertiā qōnē dicit ſic. (Differentia habituū pēſanda
eſt ex actibus: cōtingit aūt aliquos actus duplr cōſide
rari: vel ſm ſpēm nāe: vel ſm ſpeciem moris: ⁊ qñqꝫ Actus duplr ꝯſiderari pōt.
cōueniunt ſm ſpēm quantū ad vnū dictoꝝ ⁊ differūt
ſm aliud: ſicut occidere nocentē ⁊ innocenteꝫ nō diffe
runt ſm ſpecieꝫ nature: ſed ſm ſpeciē moris: quia vnū
eſt actus vicij. ſ. homicidiū: ⁊ aliud actus virtutis. ſ. iu
ſticie: ſed occidere latronē ⁊ verberare ſūt actus diuer
ſi ſm ſpeciem nature: ⁊ cōueniunt ſm ſpēm moris: q2
ſunt actus iuſticie. Si ergo actus fidei formate ⁊ infor
mis conſiderent̃ ſm ſpeciē nature: ſic ſunt ideꝫ ſpecie:

q2 ſpēm nālē h3 actus ex obiecto ꝑprio. Si aūt cōſide
rent̄ ſm eſſe moris: tūc differūt ſicut cōpletū ⁊ icōple
tū in eadē ſpē: ſic actus quo qs facit iuſta nō vt iuſtus.
⁊ q facit iuſta vt iuſtus: ⁊ ſimilr fides formata ⁊ infor
mis in ſpē nāe ſunt idē penitus: ſed in ſpē moris dr̄nt:
nō q̄ſi in diuerſis ſpēbus exiſtētes: ſed ſic ꝑfectū ⁊ im
perfectū in eadē ſpē: ſicut diſpoſitio ⁊ habitus.) Hec il
le. Ita dico in ꝓpoſito: q licz charitas nō poſſit eſſe in
formis: tn̄ actū eiuſdē ſpēi elicit qs ſine charitate: ⁊ cū
charitate in gn̄e nāe: nō aūt in gn̄e moris. ¶ Scdo dr̄
q nunq̄ actus dilectionis dei ſine charitate eſt eq̄ bo
nus: ſicut actus ex charitate elicitus. vn̄ ſcūs Tho. pᵃ
ſcdē. q. 114. arti. 2°. ad 2ᵐ dicit ſic. (Homo ſine grā non
pōt hr̄e opus eq̄le opi qđ ex grā ꝓcedit: q2 quāto eſt ꝑ
fectius pn̄ᵐ actionis: tāto eſt ꝑfectior actio.) Hec ille.
¶ Itē 2° ſen. diſ. 5. q. 2. artic. p. ad pᵐ dicit. (Omnis libe
ri arbitriū de ſe poſſit in ſubaz actus: nō tn̄ in formaz
eius: ꝑ quā ē meritori⁹.) ¶ Silr 3° ſen. diſ. 18. q. 1. artic.
3° ponit q actus ex̄ charitatē eſt q̄tū ad ſubam actus
ſilis actui charitatis meritorio. ¶ Itē pᵃ 2ᵉ. q. 109. arti.
3° ad pᵐ. (Charitas (igr) diligit deū ſup oīa eminēti⁹
q̄ nā: nā eni diligit deū ſup oīa: put eſt pn̄ᵐ ⁊ finis bōi
nālis: charitas aūt ſm q eſt obm btitudinis: ⁊ ſ3 hoc
h3 quādā ſocietatē ſpūalē cū deo: addit etiaz charitas
ſup dilectionē: ſicut ⁊ qlibz habitus v̄tutis addit ſupra
actū bonū: q fit ex ſola nāli rōne hoīs v̄tutis habitum
nō hn̄tis.) Hec ille. ¶ Itē 3° ſen. ſilr oñdit diſ. 27. q. 2.
arti. 4°. q̄ſtiūcula 3ᵃ quō charitas ē for⁹ aliaꝝ v̄tutū: ſic
prudētia eſt forma virtutū moraliū. Un̄ ſic in oī v̄tu
te morali eſt q̄dā ſigillatio prudentie: ⁊ ſilr in quolibz
actu virtutis moralis: ita charitas in actib⁹ aliaꝝ v̄tu
tū imprimit formā. vn̄ ibidē ad 2ᵐ ſic ait. (Inferiores
vires nō ꝑficiunt̄ ꝑfectiōe v̄tutis niſi ꝑ participationē
ꝑfectiōis a ſupioribus: cū aūt ſupiora ſint formalia reſ
iferioꝝ q̄ſi ꝑfectiora: qđ participat̄ in iferiorib⁹ a ſupio
ribus formale eſt. Un̄ ad ꝑfectionē v̄tutis in aliq̄ po
tētia tot forme exigūt̄: quot ſuperiora ſūt reſpectu po
tētie illius: ſicut rō ſupior eſt q̄ cōcupiſcibilis q̄ſi ordi
nās ipſaz: ⁊ iō prudētia q̄ eſt ꝑfectio rōnis eſt forma tē
perātie: q̄ eſt in cōcupiſcibili. Silr volantas eſt ſupior
rōne ſm q actus rōnis cōſiderat̄ vt volūtari⁹ ⁊ meri
torius: ⁊ iō charitas eſt forma prudētie ⁊ tēperātie. Si
militer eſſentia aīe eſt ſupior volūtate inquātuz ab ea
volūtas ⁊ alie oēs vires aīe fluūt: ⁊ iō grā: q̄ eſt ꝑfectio
eſſentie aīe ꝯſtituēs aīaz in eē ſpirituali eſt forma cha
ritatis: ⁊ prudētie: ⁊ tꝑantie: nec charitas eſſet virt⁹ ſine
grā: ſicut nec prudentia ſine charitate: loquēdo de v̄tu
tib⁹ ifuſis ordinatis ad merēdū: neq3 tꝑantia ſine cha
ritate ⁊ prudētia.) Hec ille. ¶ Idē ponit i eodē tertio
ſen. diſ. 23. q. 3. arti. p. queſtiūcula pma. (Vires (iquit)
mote a voluntate duo ab ea recipiūt. p formā aliquaz
ipſius ſm q oē mouēs ⁊ agens iprimit ſuā ſilitudinez
in motis ⁊ patiētib⁹ ab eo: hec aūt forma vel eſt ſ3 for
mā ipſius volūtatis ſm q oēs vires mote a volūtate
ipſius participant libertatē: vel ſm habitū ꝑficientez
volūtatē q̄ eſt charitas: ⁊ ſic oēs habitus: q ſunt in viri
bus motis a volūtate charitate ꝑfecta pticipāt formā
charitatis.) Hec ille. ¶ Idē ponit 2ᵃ 2ᵉ. q. 23. artic. 8°.
vbi ſic dicit. (In moralib⁹ forma actus pn̄cipalr attē
dit̄ ex pte finis. cui⁹ rō eſt: q2 pn̄ᵐ moraliū actuū ē vo
luntas: cui⁹ obz eſt q̄ſi forma ⁊ finis: ſemꝑ autē forma
actus ꝯſeqt̄ formā agentis. vn̄ opz in moralib⁹ illō qđ
dat actui ordinē: det etiā ei ⁊ formā. Manifeſtū ē aūt
q ꝑ charitatē ordinant̄ act⁹ aliaꝝ v̄tutū ad vltimū fi
nē: ⁊ ſm hoc ipſa dat formā actib⁹ oīuz aliarū v̄tutuz.
naz ⁊ ipſe virtutes dr̄r in ordine ad actus formatos.)
Hec ille. ¶ Et ibidē ad pmū dicit. (Charitas dr̄ eē for
ma aliaꝝ v̄tutū: nō qdē exemplariter: aut eētialr: ſ3 ef
fectiue inquātū. ſ. formā imponit oībus ſm modū pre
dictū.) Hec ille. ¶ De h̄ dictū ē in 3° ꝯne ſatis. ¶ Si
aūt querit̄ que eſt illa forma. vr̄ q non eſt niſi relatio
quedā ⁊ reſpectus ad tale vel tale obm: vel ad circum
ſtātias: vl̄ ad finē vltimū vt eſt forma quā iprimit grā
ipſi actui: ꝑ quā dr̄ meritori⁹. Un̄ cū dic̄ ſcūs Tho. q
tꝑantia h3 tot formas: quot h3 hitus ſupiores: itelligo
q actus tēperātie formā ꝓpriā h3 iquātū h3 ordinē ad
ꝓpriū obz: aliā formā h3 iquātū h3 ordinē ad obz cha
ritatis: aliā inquātū h3 habitudinē meriti reſpectu be
titudinis: ⁊ ſic de ceteris. Tūc ex ꝓbatis dr̄ ad illā ꝓ
bationē: q volūtas ſine charitate nō pōt hr̄e actum in
genere moris eque bonū: ⁊ formatū: ⁊ circūſtātioātuz
ſine habitu charitatis vel grē ſicut cuz illo habitu: nec
ille actus erit equalr in ptāte ſua ſicut cū habitu. vt ſcz
ꝓmpte: delectabilr: ⁊ itēſe illū eliciat. ¶ Nec valz qđ
ibidē dr̄: q de⁹ poſſit ⁊c̄. ¶ Dico eni ꝯformiter ad dcā
in pma ꝯne: q licz de⁹ quēcūq3 ⁊ qualēcūq3 actū elicit
volūtas quātūcūq3 habituata poſſet ſe ſolo in volūta
te ponere: tn̄ ſi voluntas ſe haberet mere paſſiue talis
actus nō eſt voluntari⁹: nec meritorius: nec laudabilis
Si āt volūtas ſe hr̄et ibidē actiue ſine habitu: ipſa nō
eliceret illū cōplacēter nec virtuoſe: cū nō eſſet ibi fa
ctus q̄ſi ꝯnālis ꝑ habitū ſupadditū: nec ille actus vt ꝓ
cederet ab ea: hr̄et illā formā vltimā reſpectiuā: q̄ dicit̄
formalr meritori⁹: q2 nō hr̄et fundamētum: nec termi
num ſufficienter: ⁊ per ꝯſequēs nec mereret̄ per illuz.
vnde vel opoꝛteret q deus eſficeret̄ forma habitualis
voluntatis: vel ille actus non erit perfectus: nec virtuo
ſus. ¶ Ad illud etiam qđ addit̄ ⁊ querit̄. vnde eſt q
actus elicitus a voluntate iformata charitate ⁊c̄. Dici
tur ſm ſanctum Tho. ſcdo ſenten. diſtin. 27. q. i. artic.
tertio ad tertium. (In hoc autē aliquis apud deū me
ret̄: in quo etiā vite laudabilis apud homines cōſtitui
tur.) Et quia volūtas ꝑfecta per habitū poteſt elicere
actum ſibi imputabilē ad laudē: q2 ſcz prompte ⁊ dele
ctabiliter illū eliciet: non aūt ſine habitu: q2 l3 de⁹ ꝯcur
rat cū ea ad producendū actum quēcūq3 perfectum:
tamen ſi ipſa non ſit habituata non eliciet illum dele
ctabiliter nec prompte: ac ꝑ hoc nec laudabiliter: ideo
licet voluntas ſine charitate cōproduceret deo actum
quantūcūq3 perfectū: ſicut ex parte ſua actū imꝑfecte
nec virtuoſe produceret: ita nec per illum cōſtitueret̄
laudabilis: aut mereret̄ ꝓprie loquendo: licz etiā talez
actum deus acceptaret: hoc non eſſet ex aliqua digni
tate elicientis actum: ⁊ ideo alius modus meriti eſſet:
ſi tamen eſſet q̄ ille de quo ſci loquunt̄. ¶ Meritū
enim ſm ſcm̄ Tho. 3° ſen. diſ. 18. q. i. arti. 4°. q̄ſtiūcula
pma eſt opatio eius q iuſticiā patit̄: ſm quā facit ſuuz
id qđ eſt ſibi reddēdū: talis aūt nō ſic faceret cū nō v̄
tuoſe ageret: ⁊ pn̄cipalis defect⁹ eēt: q2 ille act⁹ iproꝑo
tionatus eēt tāto fini ex pte hoīs. Tria eni requirunt̄ ad
meritū: vt dicit ſcūs Tho. 3° ſen. diſ. 18. q. i. artic. 2. ſ. vt
ille q dr̄ mereri ſit in ſtatu acqrendi mercedez: ⁊ nō in
termino. Scdo q ſit dn̄s ſue actiōis: aīe ꝑ ſuā actionē
nō dignificat̄ ad aliqd habēdū nec laudat̄: iō agētia ꝑ
neceſſitatē nāe: vel ꝑ violētiam nō merent̄. Tertio q
actio exigeret̄ mercedi ſm eq̄litatē ꝓportiōis q̄ requirit̄
in iuſticia diſtributiua: ſm quā de⁹ pmis eternis pu̇t.
Cōſtat aūt q talis volūtas: q̄ ſic moueret̄ a deo nec eēt
habituata; nō hr̄et plene actū in ſua ptāte: nec eēt dn̄s
ſue actionis: ideo ſcda cōditio ibi deficeret. ¶ Ad ſecū

dam

dã ꝓbatione arñs ꝑncipalis negaṫ ꝯñtia:nõ eni ſuffi-
ciat ad rõnẽ meriti ꝓp̃e dicti: vt nũc loqmur:ꝙ ſit actio
accepta a deo ad vitã eternã:niſi ſit in ptãte agentis eã
qḋ ſine habitu eſſe nõ põt:ſm enĩ ꝙ dicit ſcũs Tho.
de v̈tutib⁹.q.i.arti.p̃.(Habitibus indigemus ad operã
dũ ꝓmpte ſine inquiſitiõe:firmiter ſine variatione.de
lectabilr ſine rebelliõe.)¶ Ad tertiã dr̃ vt ꝑus ꝙ nul
lus habitus creatus eſt rõ ꝙ deus acceptet aiam.imo
ex hoc ꝙ acceptat eã dat ei donũ ſupnãle:quo digna
fiat ⁊ ꝓportionata fini:ad quẽ ꝓordinauit eã. Cõcedo
igiṫ ꝙ aiam nudã:vel etiã hñtẽ actũ elicitũ ſine chari-
tate poſſit acceptare ⁊ velle illi ꝯferre qḋ vellet:tñ ille
actus nõ eſſet meritorius ꝓp̃ie loquẽdo:qꝛ nõ exꝑaret
reṫ mercedẽ:qḋ tñ reqriṫ ad ꝑfectã rõnẽ meriti:vt di-
ctũ fuit iterũ:qꝛ ſm ꝙ dicit ſcũs Tho.ꝑma 2ᵉ.qõ.114.
arti.2°.(Actus rei nõ ordinaṫ diuinitus ad aliqd exce
dẽs ꝓportionẽ v̈tutis:q̃ eſt pn̄ᵐ actus.hoc eni eſt ex in-
ſtitutione diuine ꝓuidẽtie:vt nihil agat vltra ſuã v̈tu
tẽ:vita aũt eterna eſt qḋdã bonũ excedẽs ꝓportionẽ
nãe create:qꝛ excedit cognitionẽ ⁊ deſideriũ eius ſm
illud pᵉ Corin.2°.Nec oculus vidit:nec auris audiuit:
nec in cor hoĩs aſcendit.⁊ inde eſt ꝙ nulla creatura eſt
ſufficiẽs pn̄ᵐ actus meritoriũ vite eterne niſi ſupaddaṫ
aliqd ſupnãle diuinũ qḋ dr̃ grã.)Hec ille.¶ Ad ꝑmũ
Scoti ꝯcediṫ ꝙ nulla creatura eſt rõ diue acceptatio-
nis:vt in ꝓbationib⁹ ꝯñũ dictũ eſt:ſꝫ dr̃ ꝙ nullus act⁹
eſt formalr dign⁹ vita eterna:nec aliq̃ ꝑſona formalr
digna btitudine niſi eleueṫ ꝑ grãm creatã:nõ argumẽta
nõ ꝓcedũt ꝯ ꝯñes niſi velint ꝓbare:ꝙ nulla creatura
reddit ꝑſonã formalr dignã eterna btitudie. ¶ Et nũc
ad ꝑmũ dr̃:ꝙ lꝫ grã creata ſit ꝯtingẽs:cũ h̄ ſtat ꝙ red-
dat ꝑſonã formalr dignã eterno ꝑmio a deo eternalr
volito tali ꝑſone:q̃uis talis habit⁹ nõ ſit rõ ꝓductiua
actus eterni.imo effectus eius. ¶ Ad 2ᵐ dr̃:ꝙ diuina
volũtas nõ neceſſario ferṫ ſup aliqḋ obiectũ creatũ neceſſitate
abſoluta:tñ cũ hoc ſtat ꝙ aliqḋ donũ creatũ eo facto
quo eſt in aliq̃ reddat illud dignũ diuino amore ſpãliter
glificatiuo:ita ꝙ quãtũ in ſe ẽ hꝫ reddere ſubiectũ ſuũ ta
liter amabile:lꝫ nõ actu dilectũ forte ad vitam eternã.
¶ Ad 3ᵐ dr̃:ꝙ lꝫ de⁹ poſſet acceptare creaturã rõnalẽ
in puris nãlib⁹ ꝯſtitutã ad vitã eternã:tñ ipſa talr nuda
nõ eẽt formalr digna tãto bono:nec ei ꝓportiõata: ſicut
dato aliquo corꝑe qḋ non eẽt graue nec leue nec de nã
celeſti.illud poſſet ꝑpetuo detineri ſurſũ:nõ tñ eſſet h̄
ſue nãe ꝯdignũ aut ꝓportionatũ:niſi dareṫ ſibi graui-
tas:aut leuitas:aut nã grauis:aut leuis:⁊ ſic pꝫ ꝙ argu
mẽta nõ ꝓcedũt.¶ Ad argumẽta Aureoli ꝯ 3ᵃᵐ ꝯñeſ
videṫ.Et ꝑ ad argumẽta ꝑ loco facta:ad quoꝝ ꝑmum
negaṫ minor:aia eni ꝑus eſt grata deo:⁊ deo accepta:⁊
dilecta ab eo q̃ hẽat hꝫ donũ ſupnãle:⁊ hoc nõ formalr
aliquo:qḋ ſit in ipſa:ſꝫ actu diue volũtatis quo vult ta
li aie bonũ eternũ ꝓ tali mẽſura:⁊ vult eidẽ conferre
determiato tp̃e aliqd quo ſit formalr digna tali bono
eterno:vt ꝑus dictũ fuit. Vñ aia dr̃ deo grata formalr
per illud donũ creatũ:ſed ꝑ diuinã acceptionẽ diciṫ ei
grata denoiatione ſumpta ab extrinſeco:dei eni gratui
ta acceptatio dr̃ grã:ſm ꝙ habeṫ de veritate.q.27.ar-
ticu.p̃.Et 2°.ſen.di.26.dic̃ ſcũs doctor.(Or noĩe grẽ ali
qd increatũ ſignari põt.ſ.ipſa diuina acceptatio:vel ẽt
donũ icreatũ:qḋ eſt ſpũs ſcũs.)Hec ille.¶ Ad 2ᵐ ne-
gaṫ minor:nõ eni de⁹ de nouo diligit creaturas:ſꝫ eter
nalr dilexit oĩa que diligit.Et hoc ponit ſcũs doctor ꝑ°
pte.q.20.arti.2°.ad 2ᵐ.(Amare eni ſeu diligere nõ eſt
aliud q̃ velle bonũ alicui:)vt idẽ dicit ibidẽ arti.2°.⁊
4°.Et iõ cũ deus ab eterno voluerit creaturis bona q̃

In q̃õne hec
dcun. ad ar.
Grego.

q̃õne.i.ar.i.

ꝓponebat eis cõferre:ſiue illud bonũ ſit eſſe:ſiue alia
ꝑfectio ſupaddita q̃cũq; illa ſit ꝓ tali tp̃e vel mẽſura
tali deus eternalr dilexit creaturas:etiã dilectione chari
tatiua q̃ gñali:⁊ ideo arguẽs falſum ſupponit.ſ.ꝙ de⁹
actu diuine dilectionis nouiter trãſeat ſup creaturas:h̄
eni verũ nõ eſt:cũ dicat aplˢ ad Ephe.p̃.(Elegit nos
ante mũdi cõſtitutionẽ.)Dilectio ãt in deo ſm rõnẽ
ꝑor eſt electiõe ſm ꝙ ꝓbat ſcũs doctor ꝑma pte.q.23.
arti.4°.cõcediṫ tñ ꝙ ex dei eterna dilectione:qua eter-
nalr dilexit creaturas tali tp̃e daṫ bonũ creature ſꝫ ꝙ
ſapia ſua diſpoſuit:⁊ ipſe eternalr voluit. ¶ Ad 3ᵐ ne-
gaṫ minor:ſicut eni dicit ſcũs doctor ꝑma pte.qõ.20.
arti.2°.⁊.23.arti.4°.Volũtas ĩ nobis diligẽdo nõ cãt
bonũ:ſed ex bono ꝑexiſtẽte incitamur ad diligẽdũ:vo
luntas aũt dei:q̃ vult bonũ alicui diligẽdo eſt cã ꝙ illḋ
bonũ ab illo habeaṫ. ¶ Et cũ ꝓbaṫ:qꝛ tũc oẽs creatu-
re imutabilr ꝓfluerent in eſſe:negaṫ ꝯñia:ſm eni ꝙ di
cit ſcũs Tho.ꝑma pte.q.19.arti.8.ad 3ᵐ.(Poſteriora
hñt neceſſitatẽ ſm modũ ꝑoꝝ.vñ ea q̃ fiunt volunta-
te diuina talẽ neceſſitatẽ habẽt:qualẽ deus vult ea hr̃e
ſcꝫ vel abſolutã vel ꝯditionalẽ tñ:⁊ ſic nõ oĩa ſunt ne-
ceſſaria abſolute.)Hec ille.Et de veritate.q.23.arti.5°
dicit.(Opꝫ(inquit)patiens aſſimilari agenti:⁊ ideo ſi
agens ſit fortiſſimũ:erit ſilitudo effectus ad cãm agẽ-
te ꝑfecta.Si aũt ſit debile erit ſilitudo impfecta:ſicut
ꝑꝑ fortitudinẽ virtutis formatiue in ſemine filius aſſi-
milaṫ pr̃i:nõ ſolũ in nã ſpẽi:ſed etiã in multis accidẽti
bus:econtrario võ ꝑꝑ debilitatẽ ꝑdicte v̈tutis deficit ꝑ-
dicta aſſimilatio:volũtas aũt diua ẽ agẽs fortiſſimũ.
vñ opꝫ eius effectũ ei oĩb⁹ modis aſſimilari:vt nõ ſolũ
fiat illud:qḋ deus vult fieri:qḋ eſt etiã q̃ſi aſſimilari ſꝫ
ſpẽm.ſed vt fiat illo mõ quo de⁹ vult illud fieri:vt ne-
ceſſario:vel cõtingẽter cito:vel tarde:qḋ eſt q̃ſi quedã
aſſimilatio ſm accñia:⁊ hũc qdẽ modũ reb⁹ diuina vo
luntas ꝑefigit ex ordine ſue ſapie.)Hec ille.¶ Et ibi
dem ad ꝑmum dicit.(Ex voluntate non ſequitur ali-
quid eo modo:quo voluntas habet eſſe: ſed eo modo
quo volũtas diſponit:vñ argumẽtũ iſtḋ ſolũ tꝫ in cau-
ſis nãlib⁹:⁊ nõ ĩ volũtarijs.)¶ Ad argumẽta ſcḋo lo-
co facta nũc dr̃:ꝙ de⁹ nihil neceſſario vult neceſſitate abſo
luta niſi ſuã bõitatẽ:vt ꝓbat ſcũs Tho.ꝑma pte.q.19.
arti.3°.Et de v̈itate.q.23.arti.4°.ac ꝑ hoc nullã formã
creatã neceſſario vult:aut diligit:aut cõplacet ĩ ea.Et
cũ ꝓbaṫ ꝙ imo. Dicitur ad ꝑmã ꝓbationẽ:cõcedi-
tur maior ⁊ minor:ſed totũ argumẽtũ nõ ꝓbat niſi ꝙ
deus neceſſario diligit virtuoſum ⁊ exiſtẽtẽ in charita-
te ſuppoſito ꝙ aliquis ſit talis:ſed nõ ꝓbat neceſſitate
abſoluta:ꝙ de⁹ diligit charitatẽ vł charũ nec iuſticiã
aut iuſtũ:loquẽdo de creatis habitibus aut habituatis
non enim neceſſario deus vult eis eſſe:ac ꝑ hoc nullũ
tale neceſſario diligit. ¶ Ad 2ᵐ negaṫ ſimiliter minor
loquẽdo de iuſticia vel virtute creata niſi intelligatur
neceſſitas:aut imutabilitas ex ſuppõne. ¶ Ad tertiũ
per idem. ¶ Ad 4ᵐ negaṫ maior. Nõ enim eſt ſimile
qꝛ amor dei cauſat in re dilecta bonũ qḋ diligit:nõ ãt
odiũ dei:qḋ cauſat peccatũ qḋ odit:minor etiã negaṫ
qꝛ deus odit aliquos anteq̃ aliquid boni aut mali ege
rũt:vt patet de Eſau:⁊ ideo cõſimiliter diligit aliquos
anteq̃ quicq̃ bõitatis acceptabilis:aut gratificũ habe
ant:cõcedo tamẽ ꝙ ſicut poſito actu vitioſo deus eũ
odit neceſſario neceſſitate ſuppoſitionis:ita poſita gra
tia:que eſt quedã participatio diuine nature deus eum
neceſſario diligit charitatiue modo predicte neceſſita-
tis. ¶ Ad argumentum factum in pede queſtionis
nunc dicitur:dicit enim ſanctus Thomas de veritate

Ad hoc bo-
nitaẽ ꝓpriã
amat de⁹ ne-
ceſſitate abſo
luta.

q.26.arti.p̄.ad 6m.ꝙ nulla creatura ſimpl'r eſt aĩa xp̄i nobilior: ſed ſm qd omne accñs aĩe eius eſt ea nobili⁹ inquãtũ cõparaꝛ̃ ad ipſam vt forma eĩ⁹: vel põt dici ꝙ grã inquãtũ creatura nõ eſt nobilior aĩa xp̄i: ſed iquã tũ eſt quedã ſĩlitudo diuine bonitatis expreſſior ꝗ̃ ſilĩ tudo nãlis: que eſt in aĩa xp̄i.) Hec ille. Et eodẽ modo põt dici de charitate. ¶ Eãdẽ ſolõnẽ ponit p̄ ſen. diſti. p̄mi. q.1. arti.p̄.ad 6m. (Dõm (inquit) ꝙ nobilitas ali quorũ põt attendi dupliciter. ſ. vel ſimpl'r vel ſm qd: dicitur autem ſimpl'r dignius eſſe quod ſm ſuum eſſe eſt nobilius: ⁊ hoc mõ aĩa xp̄i ⁊ aĩa cuiuſlibꝫ iuſti ẽ no bilior ꝗ̃ charitas creata: que hꝫ eẽ accidẽtis: ſꝫ ſꝫ quid charitas eſt nobilior ꝗ̃ aĩa xp̄i: in quolibꝫ eni gñe act⁹ eſt nobilior po ͣ ꝗ̃tũ ad illõ genus: vñ ſicut albedo cor poris xp̄i ꝗ̃tũ ad hoc eẽ: qð eſt eẽ albuꝫ: eſt nobilior ꝗ̃ ſit corpus xp̄i. ita ⁊ ſcĩa eius creata eſt nobilior ꝗ̃ aĩa ei⁹ ꝗ̃tũ ad hoc: qð eſt eẽ ſcientẽ: qð eſt eſſe ſꝫ qd: ⁊ ſĩlr charitas ꝗ̃tũ ad tale eſſe: q̃ ſe hꝫ in illo eẽ ad aĩaꝫ xp̄i: ſicut actus ad potentiam.) Et hec de queſtione dicta ſufficiant.

Nobilitas dupl'r attẽdi poteſt.

Diſtin. XVII.

¶ Utrum charitas augeri poſſit. Queſtio. II.

VTerum circa decimãſeptimã di ſtinctionẽ querĩ. Utrũ charitas poſſit augeri. Et arguĩ ꝙ nõ: q̃ nullũ ſimplex ⁊ iuariabile põt auge ri: ſed charitas eſt hmõ. igiĩ ⁊c. maior pꝫ. q̃ augeri eſt variari: ⁊ moueri: ⁊ maius fieri qð repugnat ſimplici. minor pꝫ: q̃ charitas eſt q̃dã forma accidẽtalis: mõ forma ſimplex eſt ⁊ iuariabilis ſꝫ auctorem ſex principiorum.

Auc. 2.

In oppoſitum arguitur per magiſtrũ ⁊ ſan ctos.

In hac q̃õne erũt duo articuli. In p̄ videbiĩ an ⁊ q̃uõ charitas augeĩ. In 2° an poſſit augeri in infinitũ. ¶ Circa p̄mũ ſit iſta p̄ma cõcluſio. Charitas creata põt augeri. pbaĩ p Aug. ſup Joã. q dicit ꝙ charitas mereĩ augeri: vt aucta mereaĩ pfici. ¶ Itẽ omne illud in quo ꝓgreſſus attendiĩ ſm diuerſos gradus augeĩ: ſed charitas eſt hmõ. Nam dicit Aug. (Charitas cũ fuerit nata nutriĩ: cũ nutrita fuerit roboraĩ: cũ fuerit roborata perficiĩ.) ¶ Itẽ charitas diuidiĩ in charitatẽ incipiẽtẽ: pficientẽ: ⁊ pfectã: vt re citaĩ 3° ſen. di. 29. ca. vltimo. ¶ Scdã ꝯ. Licꝫ intenſio aliquaꝝ q̃litatũ fiat p remotionẽ ꝯrij: tñ intẽſio chari tatis nõ fit illo mõ. ¶ Iſtã ponit ſcũs Tho. p̄ ſen. diſ. 17. q.2. arti.2. ad 3m vbi ſic ait. (Non eſt de ratione in tenſionis alicuius qualitatis ꝙ ſit p remotionẽ a ꝯtra rio: ſed hoc accidit qualitati ſm ꝙ eſt in ſubto pticipã te ꝯriũ: ſed hoc eſt de neceſſitate intẽſionis: ꝙ qualitas educaĩ de impfecto ad pfectuꝫ: ſicꝫ pꝫ de dyaphano in quo nihil eſt ꝯriũ luci: ꝙ põt lumẽ intendi ſm cremẽ tũ vtutis illuminãtis. hec aũt iperfectio eſt de potẽtia litate ipſius nãe: q̃ ſubyciĩ pfectioni ⁊ actui ⁊c. ¶ Ibi dẽ etiã dicit arguẽdo: ꝙ augmentũ charitatis põt eſſe in illis: in qbus nihil eſt de ꝯrio charitatis: ſicut in an gelo ⁊ in hoie in ſtatu inocẽtie.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ pꝫ: ꝙ intenſio charitatis nõ ꝓuenit ex remotione ꝯrij: ſicut in aliqbus q̃litatibus contingit: vt ipſe oſtẽdit de veritate. q.8. arti.14°. (Sciendũ (inquit) ꝙ formarũ quedã ſunt vni⁹ gñis: q̃dã diuerſoꝝ. Forme qdẽ q̃ ſũt diuerſoꝝ geneꝝ: diuerſas potẽtias reſpiciũt: cũ vnitas gñis ex vnitate mãe ſiue potẽtie ꝓcedat ſm pħm. vñ poſſe eſt vnũ ſubm ſimul pfici diuerſis formis diuerſo rũ generũ: q̃ tũc vna po ͣ nõ ꝯterminabiĩ ad diuerſos actus: ſꝫ diuerſe: ſicꝫ ſi aliqð corpus eſt ſĩl albũ ⁊ dulce:

Ex alio meta phyſi. tex. cõ. 33. ⁊ 10. meta phy. tex. c. 18

albedo eni ineſt ei ſm ꝙ pticipat de nã dyaphani: dul cedo aũt ſm nãm humidi. Forme võ que ſunt vnius gñis vnã potẽtiã reſpiciũt ſiue ſint ꝯrie: vt albedo ⁊ ni gredo: ſiue nõ: vt triangulus ⁊ q̃dratuꝫ. He igiĩ forme in ſubiecto tripl'r eſſe diĩr. vno mõ in potentia tñ: ⁊ ſic ſunt ſĩl: q̃ vna potẽtia eſt ꝯrioꝝ ⁊ diuerſarũ formaruꝫ vni⁹ gñis. alio mõ ſm ꝙ ſunt in actu iperfecto: vt cuꝫ ſunt in fieri: ⁊ ſic etiã ſimul eſſe pñt: vt pꝫ cũ aliqð de albaĩ: tũc eni toto dealbatiõis tẽpore albedo eſt vt in fieri: nigredo võ vt in corrũpi. 3° modo vt in actu perfe cto: vt cũ iã eſt albedo in termino dealbatiõis: ⁊ ſic im poſſe eſt duas formas vni⁹ gñis eẽ ſĩl in eodẽ ſubo: opor teret eni eãdẽ potẽtiã ad diuerſos actus terminari: qð eſt ipoſſe: ſicut ⁊ vnã lineaꝫ ex vna pte terminari ad di uerſa puncta.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ forme ꝯrie pñt ſcdo mõ ⁊ p̄ mõ ſĩl eſſe: ⁊ q̃uõ in talib⁹ ad diminu tionẽ vel corruptionẽ ſucceſſiuã vni⁹ augeĩ alia: qð eſt intentũ. ¶ Pro iſta ꝯne facit qð diĩ ſcũs Tho. 4° ſen. diſ. 17. q.1. arti.5. q.3°. (Triplex (inquit) eſt modus for marũ. Quedã eni forme ſũt: q̃ recipiũt magis ⁊ min⁹ ſm elongatiõnẽ a ꝯrio: ⁊ ſꝫ acceſſuꝫ ad cãm ꝓpriã: ſicꝫ albedo: ⁊ iõ talis forma ſucceſſiue recipitur in ſubto: ⁊ poſtꝗ̃ recepta eſt intẽdiĩ ⁊ remittiĩ. Quedã ãt forma eſt: que nõ recipit magis ⁊ min⁹ nec ſic nec ſic: q̃ ipoſi tio eius in idiuiſibili ꝯſiſtit: ſicut forma ſubalis: ⁊ talis forma nec recipiĩ ſucceſſiue in ſubto: nec intendiĩ aut remittiĩ poſtꝗ̃ ſuſcepta fuerit. Quedã aũt forã medio mõ ſe hꝫ: q̃ nõ recipit magis ⁊ minus ſm elõgatiõnẽ a ꝯtrario: eo ꝙ nullo mõ ſuo ꝯrio miſcibilis eſt: ⁊ in hᷣ ꝯuenit cũ forma ſubali: ſꝫ tñ ſuſcipit magl ⁊ min⁹ ꝗ̃tũ ad acceſſuꝫ ad ſuã cãm: ſicut pꝫ de luce: ⁊ iõ talis forã nõ recipiĩ ſucceſſiue: ſicꝫ nec forma ſubalis: ſꝫ tñ poſtꝗ̃ ieſt põt itẽdi ⁊ remitti: ſicꝫ forma accñtalis ꝯriũ hñs: ⁊ talis forma eſt grã: q̃ nullã cõmixtionẽ patiĩ cuꝫ ſuo oppoſito: eo ꝙ ſuũ oppoᵐ magis hꝫ nãꝫ ꝓuatiõis ꝗ̃ ali cui⁹ poſitiõis: ſicꝫ ⁊ tenebra: ⁊ iõ opꝫ ꝙ recipiaĩ ſubito in ſubto: ⁊ tñ pt itẽdi ⁊ remitti ſꝫ acceſſũ ad grẽ cãꝫ.) Hec ille. ¶ 3ª ꝯ eſt. Charitas nõ pt augeri iſto° ꝙ cha ritas addaĩ charitati. pbaĩ iſta ꝯ ſꝫ ſcm̃ doctorẽ p̄mo ſen. diſ. 17. q.2. arti.2°. (In oĩ (inqt) additiõe opꝫ itelli gere duo diuerſa: quoꝝ vnũ alteri addiĩ. ſi aũt intelli ganĩ due charitates: aut intelliguntĩ diuerſe ſm ſpẽm: aut ſm nũeꝝ: ꝯſtat ꝙ nõ ſm ſpẽm: cuꝫ oẽs charitates ſint in eadẽ ſpẽ vtutis: diuerſitas aũt ſm numeruꝫ eſt ex diuerſitate mãe: ſicut hec albedo differt in numero ab illa: q̃ eſt in diuerſo ſubto. vñ nõ põt q̃litas addi q̃li tati niſi p hᷣ ꝙ ſolũ ſubto addiĩ: charitas ãt que poniĩ addi nũꝗ̃ fuit in aliquo ſubto ãnꝗ̃ in iſto: ⁊ ſm hᷣ qð ẽ in iſto nõ differt nuõ ab aliq̃ charitate i eodẽ exñte: vt ꝓbatũ ẽ: vñ nullo mõ eſt itelligere additionẽ.) Hec il le. ¶ Eãdẽ rõnẽ facit p̄ª 2ᵉ. q.52. arti.2°. arguit eni ſic. (Si eni p additionẽ itelligeĩ hõ augmẽtũ i formis: hᷣ nõ poſſet eſſe niſi vel ex pte ipſi⁹ forẽ: vel ex pte ſubti. Si aũt ex pte ipſius forme iã dictũ eſt ꝙ talis additio vel ſubtractio ſpẽm variaret: ſicꝫ variaĩ ſpẽs coloris qñ de pallido fit albũ. Dicit eni pħs 8ᵉ metaphyſice: ꝙ ſpe cies rerũ ſunt ſicut numeri: in qbus additio vel dimi nutio variat ſpẽm: ſi võ hõ additio intelligatur ex pte ſubiecti: hoc nõ põt eſſe niſi: vel q̃ alia pars ſubiecti re cipit formã: quã ꝑus nõ habebat: vt ſi dicatur frig⁹ cre ſcere in hoie: qui prius frigebat in vna parte quãdo iaꝫ in pluribus partibus friget: vel q̃ aliqð aliud ſubiectũ additur participans eandem formã: ſicut ſi calidũ ad iungaĩ calido: vel albũ albo: ſed ſm vtrũqꝫ iſtorũ duo rũ modoꝝ nõ dicaĩ aliqd magis albũ: ſed mai⁹.) Hec ille.

Modus for marũ triplx.

Contra Sco. diſ. 17. q.3. ꝙ realitas poſi tiua q̃ erat in charitate mi nori eadẽ rea liter manet i maiori: nec tñ ẽ tota rea litas: realitaſ maioris.

Grego. diſti. 17. q.2. aſſe rit illa nõ eẽ duo accñtia eiuſdẽ ſpẽi. ſꝫ vnum tñ p vnũ eẽ nuõ: nec eſt ibi cõ poſitio intrã ſeca ex actu ⁊ potentia.

Goffredus i qõ. ordiãr 9° ⁊ quoli. 11. q. 3 inquit ꝙ in tẽſio fit p acq ſitio. noue for me in cui⁹ ad uẽtu tñ prior corrũpitur.

Alfõſus do 13 ꝙ remanẽ p. diſtin. 15. ⁊ 16. q̃ tñ ⁊ po ſterior diffe runt realiter ⁊ ſunt eiuſdẽ ſpẽi ſpaliſſi.

Aure. hõ di. 17. di. ꝙ q̃ ad ditur a ꝑexi ſtente non eſt ꝑſibilis re vel intellectu nec ꝑe ſine il la intelligi: nec eſt ꝓprie intel ligibilis: ſed cointelligibil' ⁊ nec ꝓpe cha ritas: ſꝫ ꝯcha ritas.

ille. ¶ Item magis ad ꝓpoſitū 2ª 2ᵉ. q. 24. arti. 5°. ſic
arguit. (Dis additio eſt alicuius ad aliqd. vñ in oī ad/
ditione opꝫ ſaltē p̄intelligere diſtinctionē eoꝝ: quoꝝ
vnū addit̄ alteri an̄ ipſam additionē. ſi igit̄ charitas
addat̄ charitati: opꝫ p̄ſupponi charitatē additaꝫ vt di/
ſtinctā a charitate cui addit̄: nō q̄dē ex neceſſitate ſm̄
eſſe: ſed ſaltē ſm̄ intellectū: poſſet eñi deus etiā quanti
tatē corporalē augere addēdo aliā magnitudinē nō p̄/
exiſtentē: ſed tūc creatā: que q̄uis nō fuerit prius in
rerū nā: hꝫ tñ in ſe vñ et⁹ diſtinctio itelligi poſſit a quā/
titate cui addit̄. ſi igit̄ charitas addat̄ charitati: opꝫ p̄/
ſupponere ad minus ſm̄ intellm̄ diſtinctionē vni⁹ cha
ritatis ab alia. diſtinctio aūt in formis eſt duplex. vna
quidē ſm̄ ſpēm: alia aūt ſm̄ numerū: diſtinctio quidē
ſm̄ ſpēꝫ in habitib⁹ eſt ſm̄ diuerſitatē obiectoꝝ: diſtin
ctio vo ſꝫ numerū eſt ſm̄ diuerſitatē ſubiecti: pōt igit̄ cō/
tingere q̄ aliqs habitus ꝑ additionē augeat̄: dū exten
dit̄ ad q̄dā obiecta: ad que p̄us ſe nō extēdebat: ꝛ ſic auge
tur ſciā geometrie in eo: q̄ de nouo icipit ſcire aliq̄ geo/
metricalia: que p̄us neſciebat: hoc aūt non pōt dici de
charitate: q: etiā minima charitas ſe extēdit ad oīa il/
la que ſunt ex charitate diligēda: nō ergo talis additio
in augmēto charitatis pōt intelligi p̄ſuppoſita diſtin/
ctione ſm̄ ſpēm charitatis addite ad eā: cui ſuperaddi
tur. ¶ Relinquit̄ ḡ ſi fiat additio charitatis ad chari
tatē: q̄ hoc ſit p̄ſuppoſita diſtinctione ſꝫ numerū: que
eſt ſm̄ diuerſitatē ſubiectoꝝ: ſicut albedo auget̄ ꝑ hoc q̄
albū addit̄ albo: q̄uis hoc augmēto nō fiat aliqd ma/
gis albū: ſed in hoc ꝓpoſito dici nō pōt: q: ſubiꝫ chari
tatis nō eſt niſi mens rōnalis. vñ tale charitatꝭ augmē
tū fieri nō poſſet niſi ꝑ hoc q̄ vna mens rōnalis alteri
adderet̄: qđ eſt impoſſ̄e: q̄uis etiaꝫ ſi eſſet poſſ̄e: tale au/
gmētū faceret maiorē diligentē: nō aūt magis diligen
tem. relinquitur ḡ q̄ nullo modo charitas pōt augeri
ꝑ additionē charitatis ad charitatē.) Hec ille. ¶ Eā/
dē rōnē ponit de virtutib⁹. q. 1. arti. xi°. ¶ Scđo ꝓbat̄
ſic iſta ꝯ ꝑ eū in p̄ ſen. vbi ſupra. Nā ſꝫ Dionyſiū. 5°. ca
pło de diuinis noībus: tñ diſtat inter ipſas diuinas ꝑti
cipationes ꝛ ꝑticipātes: q̄ ꝑticipatio quāto ſimplicior
eſt: tāto ē nobilior: ꝑticipās vo quātū maiorē hꝫ ꝯpōnē
donoꝝ ꝑticipatoꝝ: tāto nobilius eſt: ſicut eſſe eſt nobi/
lius q̄ viuere: ꝛ viuere q̄ intelligere: ſi vnū ſine altero
intelligat̄: oībus eniꝫ eſſe opꝫ p̄eligere: ſed qđ hꝫ plura
ex his melius eſt: ſed charitas eſt quedā ꝑticipatio di/
uine bonitatis. ḡ quāto cōpoſitior eſt ꝑ additionē cha/
ritatis ad charitatē minus valebit. ḡ ſi charitas auget̄
per additionē: quāto magis auget̄: min⁹ erit eligēda:
hoc aūt eſt incōueniēs. ḡ nō auget̄ ꝑ additionē.) Hec
ille. ¶ Tertio ſic ibidē. (Si ſimplex ſimplici addatur
nihil maius efficit: vt ꝓbat ph̄s: ſꝫ charitas eſt qđ ſim/
plex. ḡ ꝑ additionē charitatis ad charitatē nō efficiet̄
maior charitas.) Hec ille. ¶ Et hāc rōnē facit i locis
p̄allegatis. ¶ Quarto arguit ꝑ dictū Ariſto. 4° phyſi.
ꝛ Cōmētatorē cōmēto 86 vbi Cōmētator ait. (Ideꝫ
corpus trāſfert̄ de minore quātitate in maiorē nō aliq̄
quātitate in actu adueniēte ex q̄ fit mai⁹: ſꝫ fit maius
ex eo q̄ fit in potētia aliqd non ex illo qđ eſt in actu.)
Hec ſūt vba Cōmētatoris. ¶ Et poſt dicit ibidē. (Et
caliditas nō creſcit ex alia caliditate aduenientē: ꝛ ita
erit de charitate.) ¶ 4ª ꝯ eſt. Ponere charitatē auge/
ri iſto mō q̄ magis firmat̄ ꝛ radicat̄ in ſubiecto: ꝛ q̄ non
auget̄ eſſentialr̄ iplicat cōtradictionē. ¶ Hanc ꝓbat
ſic ſcđs doctor de virtutibus vbi ſupra. (Nihil (inquit)
aliud eſt q̄litatē augeri q̄ ſubiꝫ magis ꝑticipare qua/
litatē: nō eñi eſt aliud eē charitatis niſi qđ hꝫ in ſubie/
cto: ex hoc aūt ipſo q̄ ſubiꝫ magis ꝑticipat charitatē
vehemētius operat̄: q: vnūq̄dq̄ agit iquātū eſt actu.
vñ qđ magis reductū eſt in actu: ꝑfecti⁹ agit: ponere ḡ
q̄ aliq̄ qualitas nō auget̄ ſm̄ eſſentiā: ſed augeat̄ ſm̄
radicationē in ſubiecto: vel ſm̄ intēſionē actus: eſt po/
nere ꝯtradictoria eſſe ſimul.) Hec ille. ¶ Itē p̄ ſentē.
vbi ſupra arti. p̄ dicit. (Ex hoc (inquit) q̄ charitas ma
gis firmat̄ ꝛ radicat̄ in ſubiecto: ſequit̄ ipſam augeri
eſſentialr̄: nulla eñi forma pōt intelligi magis firmari
in ſubiecto: niſi ꝑ hoc q̄ hꝫ maiorē victoriā ſup ſubiꝫ
ſuū: augmentū aūt victorie redundat in augmētū vtu
tis: ꝛ ꝑ ꝯñs in augmētū eſſentie: q: virtus ſi nō eſt ipſa
eēntia: opꝫ q̄ ſit ab eſſentia ꝛ cōmenſuret̄ ſibi: ſic̄ effe/
ctus cauſe ꝓprie.) Hec ille. ¶ Itē 2ª 2ᵉ. q. 24. articu.
4°. ad 3ᵐ dicit. (Quidā dixerūt charitatē nō augeri ſꝫ
ſuā eēntiā: ſed ſolū ſm̄ radicationē in ſubiecto: vel ſm̄
feruorē: ſed hi ꝓpriā vocē ignorauerūt: cū eñi ſit acci/
dēs: ei⁹ eē eſt in eē. Vñ nihil aliđ ē ipſaꝫ ſꝫ eēntiā auge
ri q̄ eā magꝭ ineſſe ſubiecto: qđ ē eā magꝭ in ſubiecto radicari.
Silr̄ ēt ipa eēntialr̄ ē vt⁹ ordiata ad actū. vñ idē ē ipaꝫ
augeri ſm̄ eſſentiā: ꝛ ipſaꝫ hr̄e efficaciā ad ꝓducēdum
actū ferventioris dilectionis. auget̄ ergo ſm̄ eēntiam
non quidem ita q̄ eſſe deſinat vel incipiat in ſubiecto
ſed ita q̄ magis in ſubiecto eſſe incipiat.) Hec ille.
¶ Quita ꝯ. Charitas auget̄ ꝑ hoc q̄ educit̄ de impfe
cto ad perfectū. vñ p̄ ſen. vbi ſupra arti. 2° ſic dic̄ ſcđs
doctor. (Qñ (inquit) charitas auget̄: nihil ibi addit̄:
ſicut dicit ph̄s 4° phyſicoꝝ: q̄ aliqd efficit̄ magis al/
bū vel magis calidū: nō ꝑ additionē alicui⁹ albedinis Tex. cõ. 64.
vel caloris: ſed q: illa qualitas: que p̄us inerat: intēdit̄
ſm̄ ꝓpinquitatē ad terminū: hec aūt intenſio ꝯtingit
diuerſimode in q̄litatib⁹ ſimplicibus ꝛ cōpoſitis p̄mis
ꝛ ſecūdis: qualitates eñi cōpoſite vel ſecūde itendunt̄
ſm̄ intenſionē qualitatū p̄maꝝ: ſicut ſapor ꝛ ſanitas: ꝛ
hꝫ ſm̄ intēſionē caloris: ꝛ frigoris: humiditatis: ꝛ ſicci
tatis. Qualitates aūt p̄me ꝛ ſimplices itēdunt̄ ex cau/ Qualitates p̄me quō itēdantur.
ſis ſuis. ſ. ex agente ꝛ recipiēte: agens eñi intendit redu
cere patiēs de potētia in actū ſue ſilitudinis inq̄tū pōt:
ſicut aūt nō calidū eſt potētia calidū: ꝛ ita minus calm̄
reſpectu magis calidi. vñ ſicut ꝑ actionē calidi efficit̄
de nō calido calidū: nō q̄ ponat̄ ibi aliqs calor: ſed il/
le qui eſt in po⁹ educit̄ in actū: ita etiā efficit̄ magis ca/
lidū ꝑ actionē calidi: inquātū educit̄ calor q̄ inerat vt
actus imꝑfectus in maiorē ꝑfectionē ꝛ aſſimilationē
agentis: ꝛ hoc cōtingit ſꝫ q̄ potētia ſubiecta actui: que
quidē q̄tū in ſe eſt ad multa: ſe hꝫ magis ac magis ter
minat̄ ſub actu illo: vel q: auget̄ vtus agentis: ſicut ex
cōiunctione plurū luminariuꝫ intendit̄ illuminatio:
vel ex ꝑte ipſius mãe ſm̄ q̄ efficit̄ ſuſceptibilior illius
actus: ſicut aer quanto plus attenuat̄: fit ſuſceptibilior
luminis. Intēſio aūt charitatis nō ꝯtigit ex hoc q̄ vir
tus agentis fortificet̄: ſed tm̄ ex hoc q̄ nā recipiēs que
quātū in ſe eſt diſperſionē quādā hꝫ ſꝫ q̄ eſt ad plura
magis ac magis p̄parat̄ ad ſuſceptionē gr̄e: ſꝫ q̄ ex di/
cta multitudine vel ꝯfuſione potētialitatis in vnū col
ligit̄ ꝑ opatiōes: q̄bus ad charitatē ſuſcipiēdā p̄parat̄:
ꝛ ideo Dionyſius ꝑfectū ſcitans ſp̄ deſignat ꝑ hoc: q̄ ē
ex ꝑtita vita in vnicā ꝯſurgere: ꝛ ſic pꝫ q̄ augmentum
charitatis ſile eſt augmēto q̄litatū nāliū: licꝫ origo ei⁹
differat ab origine illaꝝ. Cuius rō eſt q: qualitates na
turales educunt̄ de potentia materie: quarū inchoatio
nes quaſdā mãe deus in opere creationis indidit: ꝛ iō
qñ in actū ꝓdeunt: eſt exitus de imꝑfecto ad ꝑfectū. Differētia bona gratuita a qualitatibus nālibus.
Dona autem gratuita non reducuntur quaſi de potē/
tia materie: q: nihil eſt in potētia nāli: quod per agens

Left margin notes: 4° phyſicorū [illegible]

nãle educi non poſſit: ꝛ iõ origo grẽ eſt per nouã īfuſio né: ſed augmẽtū eius eſt ꝑ hoc ꝙ de imperfecto ad ꝑfe ctū actus infuſus educiť.) Hec ille. ¶ Item 2ᵃ 2ᵉ q. 24. arti. 5ᵒ hoc idẽ dicit. (Sic (inquit) charitas augeť ſcꝫ ſolū ꝑ hoc ꝙ ſubm magis ac magis ꝑticipat chari tatẽ. i. ſm ꝙ magis reduciť in actū illius forme: ꝛ ma gis ſubdiť illi. hic eni eſt modus ꝓprius augmenti cu iuſlibꝫ forme que intendiť: eo ꝙ eſſe huius forme to taliter ɔſiſtit in eo qḋ iheret ſuſceptibili: ꝛ ideo cū ma gnitudo rei ſequať eſſe illius formã eſſe maiorẽ: h̄ eſt eã magis ineſſe ſuſceptibili: nõ aūt aliã formã adueni re: hoc eni eẽt: ſi forma haberet aliã quãtitatẽ ex ſeipa nõ ꝑ cõparationẽ ad ſubm: ſic igiť charitas augeť ꝑ h̄ ꝙ intendiť in ſubiecto: ꝛ hoc eſt ipſam augeri ſm eẽn tiam.) Hec ille. ¶ Itẽ de virtutibus vbi ſupra dicit. (Sicut corpus qḋ moueť ad quãtitatẽ ꝑfectã dicitur augeri: ꝛ ipſa quãtitas ꝑfecta dr̃ magna reꝰ imꝑfecte: ita illud qḋ moueť de q̄litate iperfecta ad ꝑfectam di ciť augeri ſm q̄litatẽ: ꝛ ipſa ꝑfecta qualitas dr̃ magna reſpectu imꝑfecte: nã ꝑfectio vniuſcuiuſqꝫ rei eſt eiꝰ bonitas. ideo Aug. dicit ꝙ in his que nõ mole magna ſunt: idẽ eſt eẽ maius qḋ melius: moueri aūt de iperfe cta forma ad ꝑfectã nihil eſt aliud q̄ꝫ ſubm magis re duci in actū: nã forma eſt actus: vñ ſubꝫ magis formã ꝑticipare nihil aliud eſt q̄ꝫ ipſum reduci magis i actuꝫ illius forme: ꝛ ſic ab agente reduciť de pura potẽtia in actū: ita etiã per actionẽ agentis reduciť de actu iperfe cto in actū perfectū.) Hec ille. ¶ Sexta ɔ̈ eſt. Qꝫ aliq̄ forme intenſibiles intendunť nõ ſolū ſm maiorẽ ꝑti cipationẽ ſubiecti: ſed etiã ꝑ additionẽ alicuius. ꝓbať iſta ɔ̈ ſcꝫ ſcm̄ Tho. ꝑma 2ᵉ. q. 52. arti. ꝑ. vbi ſic ait. (Cū habitus ꝛ diſpõnes dicanť ſm ordineꝫ ad aliqḋ. vt dr̃

Tex. cõ. 17. 7ᵒ phy. dupl'r põt itẽſio ꝛ remiſſio in hitibꝰ ꝛ diſpõnibꝰ ɔſiderari. vnoꝰ ſm ſe put dr̃ maior vl' minor ſanitas vl' maior vel minor ſcia: q̄ ad plã vel pauciora ſe extẽdit: alioꝰ ſꝫ ꝑticipationẽ ſubti put. ſ. eq̄lis ſcia vel ſanitas magis recipiť in vno q̄ꝫ in alio ſm diuerſaꝫ aptitudi nẽ ex nã vel ex ɔſuetudine: nõ eni habitus ꝛ diſpoſitio dant ſpẽm ſubiecto: neqꝫ iterū in ſui rõne icludunt in diuiſibilitatẽ.) Hec ille. ¶ Et intendit hoc ꝙ aliq̄ for ma nõ participať ſm magis ꝛ minus ex duobꝰ ſm ꝙ

Duobꝰ modis aliquam formã ſꝫ magis ꝛ minus non ꝑticipari contingit. Tex. co. 10.

ipſe ponit ibi. (Duobus (inquit) modis põt cõtingere ꝙ forma non ꝑticipať ſm magis ꝛ minus. vno mõ qꝛ participãs hꝫ ſpẽm ſm illã: ꝛ ideo eſt ꝙ nulla ſubſtantia lis forma participať ſm magis ꝛ minus: ꝛ ꝓpter hoc dicit phs 8ᵒ metaphy. ꝙ ſicut numerus nõ hꝫ magis ꝛ minus: ſic nec ſubã que eſt ſm ſpẽm. i. quantū ad par ticipationẽ forme ſpecifice: ſed ſiqḋẽ que cū mã. i. ſm materiales diſpõnes inueniť magis ꝛ minus in ſubſtã tia. Alio modo põt cõtingere ex hoc ꝙ ipſa indiuiſibi litas eſt de rõne forme. vñ opꝫ ꝙ ſi aliqḋ ꝑticipet illã formã ꝙ participet illã ſm rõnẽ indiuiſibilitatis: ꝛ in de eſt: ꝙ ſpẽs numeri nõ dicr ſm magis ꝛ minus: quia vnaqueqꝫ ſpẽs in eis cõſtituiť ꝑ indiuiſibilẽ vnitatẽ: ꝛ eadẽ rõ eſt de ſpẽbus quãtitatis cõtinue que ſm nūe ros accipiunť: vt bicubitū tricubitū: ꝛ de relationibus: vt duplū triplū: ꝛ de figuris vt trigonū tetragonū: que cūqꝫ eni participãt rõnẽ dictoꝝ: opꝫ ꝙ indiuiſibilr ꝑti cipent.) Hec ille. ¶ Itẽ arti. ſequẽti ſic dič. (Sꝫ qꝛ q̄ dã accidentia augenť ſm ſeipſa: vt ſupra dictū eſt: in q buſdã hoꝝ põt fieri augmentū ꝑ additionẽ: augeť eni motus ꝑ hoc ꝙ aliqḋ ei addiť vel ſm tẽpus: in quo eſt vel ſm viã: ꝑ quã eſt: ꝛ tñ manet eadẽ ſpẽs ꝓpter vni tatẽ termini: augeť etiã nihilominus motus per inten ſionẽ ſm ꝑticipationẽ ſubiecti: inquãtū. ſ. idem motus põt expedite: aut prompte fieri. ¶ Similr etiaꝫ ꝛ ſcia põt augeri ſm ſeipſaꝫ ꝑ additionẽ: ſicut cū ꝫ aliqs plẽs ɔ̈nes geometrie addiſcit: augeť in eo habitus eiuſdem ſcie ſm ſpẽm. Augetur nihilominus ſcia in aliquo ſm ꝑticipationẽ ſubiecti ꝑ intenſionẽ: put. ſ. expeditius ꝛ clarius vnus homo ſe hꝫ alio in eiſdẽ ɔ̈nibus cõſiderã dis. In habitibus aūt corꝑalibus non multū videť fie ri augmentū ꝑ additionẽ: qꝛ nõ dr̃ aial ſanum ſimpl'r aut pulchꝝ niſi ſꝫ oẽs ſuas ꝑtes ſit tale: ꝙ aũt ad ꝑfectio rẽ cõmenſurationẽ ꝑducať: hoc cõtingit ſm trãſmuta tionẽ ſimplicium qualitatū: que non augenť niſi ſm in tenſionẽ ex ꝑte ſubiecti ꝑticipantis.) Hec ille. ¶ Itẽ ſcḋa ſcḋe. q. 24. arti. 5ᵒ ad ꝑmū dicit. (Scia (iquit) hꝫ quãtitatẽ inquãtū eſt habitus ex ꝑte obiectoꝝ: ꝛ ſic au geť ꝑ additionẽ inquãtū aliqs plura cognoſcit: hꝫ etiã quãtitatẽ iquãtū eſt quedã forma accidẽtalis: ex eo ꝙ eſt in ſubiecto: ꝛ ſꝫ hoc augeť in eo q certius eadẽ ſen ſibilia cognoſcit nūc q̄ꝫ prius.) Hec ille. ¶ Itẽ ibideꝫ dičť. (Põt (inquit) cõtingere ꝙ aliqs habitꝰ augeať per additionẽ dum extendiť ad quedã obiecta: ad que ꝑus ſe nõ extẽdebat: ꝛ ſic augeť ſcia geometrie in eo q de nouo incipit ſcire aliqua geometricalia: que ꝑus ne ſciebat.) Hec ille. ¶ Septima ɔ̈ eſt. Nõ oĩs forma ẽ augmentabilis ſeu intenſibilis. ¶ Iſtã ɔ̈nẽ ꝓbat a ꝑo ri icūs doctor prima 2ᵉ. q. 52. artic. ꝑ. ſic dicens. (Illud

Que forme ſꝫ ſeipſas augeri nõ põt. (inquit) ſm ꝙ aliquid ſortitur ſpẽm: opꝫ eſſe fixum ꝛ ſtans quaſi indiuiſibile: quecūqꝫ eni ad illud attingūt ſub ſpẽ continenť: q̄cūqꝫ aūt recedūt ab illo in plus vl' in minus ꝑtinẽt ad aliã ſpẽm perfectiorẽ vel imperfe ctiorẽ. Unde phs dicit 8ᵒ meta. ꝙ ſpẽs rerū ſunt ſicut

Tex. cõ. 10. numeri: in q̄bus additio vel diminutio variat ſpẽꝫ. ſi igiť aliq̄ forma vel q̄cūqꝫ res ſm ſeipſaꝫ: vel ſꝫ aliqḋ ſui ſortiať rõnẽ ſpẽi: neceſſe eſt: ꝙ ſm ſe cõſiderata ha beat determinatã rõnẽ: que neqꝫ in plus excedere: nec in minus deficere poſſit: ꝛ hõ ſunt calor ꝛ albedo: ꝛ hõ alie qualitates: que nõ dicr in ordine ad aliud: ꝛ multo magis ſubã: que eſt ꝑ ſe ens. Illa võ q̄ recipiūt ſpẽꝫ ex

Que augeri põt ſꝫ ſei ꝑos aliq̄: ad qḋ ordinãť: põt ſm ſeipſa diuerſificari in plus vel in minus: ꝛ nihilominus ſunt eadẽ ſpẽ ꝑꝑ vnitatẽ termini: ex quo ſpecificanť: ꝛ idẽ põt cõſiderari in ſani tate: nã corpꝰ ꝑtingit ad rõnẽ ſanitatis ſm ꝙ hꝫ diſpõ nẽ ɔuenientẽ nãe aialis: cui põt diuerſe diſpõnes cõue nientes eẽ: vñ põt variari diſpoſitio in plus ꝛ in minus: ꝛ tñ ſemꝑ remanebit rõ ſanitatis: ſi aūt nomẽ ſanitatis eſſet ipoſitū ſoli ꝑfectiſſime cõmenſurationi: tunc ipſa ſanitas nõ diceretť maior vel minor. Sic ḡ pꝫ qualiter aliqua forma poſſit ſm ſeipſaꝫ augeri vel minui: ꝛ q̄li ter nõ. ¶ Si võ cõſideremus formã ſm participatio nẽ ſubiecti: ſic inueniunť quedã forme recipere magis vel minus: ꝛ quedã non: cū eni illud a quo hꝫ aliquid ſpẽm oporteat manere fixū: ꝛ ſtãs idiuiſibile duobus modis: põt ɔtingere ꝙ forma nõ ꝑticipať ſm magis ꝛ minus: vel qꝛ ꝑticipans hꝫ ſpẽm ſm ipſaꝫ: vel qꝛ indi uiſibilitas eſt de ratiõe forme.) Hec ille q̄ſi in forma. ¶ Aliqua eni detraxi in medio ꝛ in fine: qꝛ in ꝓbõne ꝑcedentis ɔ̈nis dicta ſūt. ¶ Ex ꝑdictis tñ pꝫ ꝙ forẽ q̄ recipiūt ſpẽm ex ſe: vel aliquo ſui nõ ſūt itenſibiles ſꝫ ſe. ¶ 2ᵒ ꝙ forẽ q̄ dãt ſpẽꝫ ꝑticipãti eas: vl' de q̄ꝝ rõne eſt indiuiſibilitas nõ ſunt itenſibiles ſm ꝑticipationeꝫ ſubti. ¶ Eãdẽ ɔ̈nẽ ponit de vtutibꝰ vbi. ſ̄. (Nõ ɔtigit (inq̄t) oibꝰ formis itẽſio ſꝫ ꝑticipationẽ ſubti ꝑꝑ duo. Prio q̄dẽ ex ipſa rõne forẽ: eo. ſ. ꝙ illḋ qḋ ꝑficit rõneꝫ forẽ eſt aliqḋ iduiſibile: puta nūerꝰ. nã vnitas addita ɔſtituit ſpẽm. vñ binariꝰ ꝛ ternariꝰ nõ dr̃ ſꝫ magis: aut minus: ꝛ ꝑ ɔ̄ns non inueniť magis ꝛ minus in quanti

tatibus

ratibus que denominanẽ a numeris:puta bicubitũ tri
cubitũ:neqꝫ in figuris:puta triangulare ⁊ quadratum
neqꝫ in ꝓportiõibus:puta duplũ triplũ. Alio modo ex
cõparatione forme ad ſubm:q2 inheret ei mõ indiuiſi-
bili:⁊ ꝓp hoc forma ſubalis nõ recipit intenſionẽ nec
remiſſionẽ:q2 dat eſſe ſubale:qḋ eſt vno mõ:vbi enim
Tex.c.10. eſt aliud eſſe ſubale:eſt alia res:⁊ ꝓpter hoc phꝯ 8° me
taphyſice aſſimilat diffõnes numeris:⁊ inde eſt ꝙ ni-
hil ſubalr de altero ꝑdicaẽ etiã ſi ſit in gñe accñtis cuꝫ
magis ⁊ minus:non enim dicitur albedo magis ⁊ mi-
nus color:⁊ propter hoc etiam qualitates in abſtracto
ſigñate:q2 ſigñanẽ per modũ ſubſtãtie nõ intendũtur:
nõ eni dr albedo magis vel minus.ſed albũ.) Hec ille
in forma. ¶ Illam eandẽ ꝯnẽ ponit eodẽ libro.q.vlti
ma arti.3°. ¶ Sed ſciendũ ꝙ cũ dictũ fuit in ꝓbatio-
ne quīte ꝯnis:ꝙ aliqua forma augeẽ ꝑ additionẽ:non eſt
hoc intelligendũ:ꝙ aliq̃ per ſe vna forma intendaẽ ex
additione forme ad formã in eodẽ ſubiecto ꝑ̇:ita ꝙ ex
illis fiat vna:hoc eni eſt impoſſe:q2 ſi ille forme ſũt di-
uerſarũ ſpecierꝫ:nõ põt ex illis per ſe vna cõſtari.ſi aũt
ſint euſdẽ ſpẽi:nõ pñt eẽ in eodẽ adeq̃to:⁊ ꝑ̇ ſubiecto:
ſed intelligit ſcũs doctor:ꝙ aliq̃ forme augenẽ per
additionẽ forme ad formã:nõ ꝙ additio fiat intrinſe-
ce forme que intendiẽ ſed extrinſece:ſcia eni augeẽ ꝓp
additionẽ ſpecierꝫ intelligibiliũ adinuicẽ:que qdẽ ſpe
cies ſibi inuicẽ addanẽ:nõ aũt adduntẽ habitui ſciẽtie
q̃ eſt ſimplex habitus. Vñ ꝑ̇ 2ᵉ.q.54.arti.4.ad 3ᵐ dič.
(Ille qui in aliq̃ ſcientia acquirit per demõſtrationes
ſciam vniꝰ ꝯnis habꝫ quidẽ habitũ:ſed iperfecte:cum
vero acquirit ꝑ aliã demõſtrationẽ ſciam alterius cõ-
cluſionis:nõ generaẽ in eo alius habitus:ſed habitꝰ q
ꝑ̇us inerat fit ꝑfectior vtpote ad plura ſe extẽdens:eo
ꝙ ꝯnes ⁊ demõſtrationes vniꝰ ſcie ordinate ſũt:⁊ vna
oriẽ ex alia.) Hec ille. ¶ Patꝫ ḡ ꝙ in augmẽto ſcie ꝑ
additionẽ additẽ demõſtratio demõſtrationi vel ꝯclo
ꝯni:nõ aũt habitus habitui:nec forma forme:cuꝫ ipſe
expreſſe dicat in corꝑe illiꝰ articuli:ꝙ habitus eſt ſim-
plex qualitas nõ cõſtituta ex plibus habitibus:etiam
ſi ad multa ſe extẽdat. ¶ Et eodẽ modo dicẽ eſt de ſa
nitate ⁊ alijs formis:que augenẽ per additionẽ:de hoc
dictũ eſt in prologo diffuſius. ¶ Sed ꝯ̃ ſecũdã ꝯnem
arguit multiplr Hgrego.primo ꝓbat quaqꝫ vel ſex me
dijs:ꝙ impoſſibile eſt formas cõtrarias ſimul eẽ in ali
quo ſubiecto in quocũqꝫ gradu:arguit eni ꝑ̇ ſic. Si eẽt
poſſibile aliqua ꝯ̃ria in aliquo gradu ſimul eſſe in eo-
dẽ ſubiecto ꝑ̇mo.hoc eſſet poſſe de ꝑ̇mis ꝯ̃rijs.ſ.calidi-
tate ⁊ frigiditate ⁊ alijs actiuis adiuicẽ ⁊ paſſiuis:ꝯñs
eſt falſum:vt ꝓbabo.igiẽ ⁊ añs.ꝯña tenet:q2 eadeꝫ rõ
in oibus. ¶ Patet etiã h̃ ex cõceſſione oium cõtrarie
opinãtiũ:⁊ ex oibꝰ arguentibus:quas inducunt ad ꝯnẽ
oppoſitã. Falſitatẽ ꝯñtis ꝓbo ſic. Impoſſe eſt nãlr aliq̃
duo talia ꝯ̃traria eſſe in diuerſis ſubiectis approxima
tis ſm ꝙ requiriẽ ad agendũ ⁊ patiendũ omni ipedi-
mento remoto:qn vnũ agat in aliud ⁊ expellat illud.ḡ
impoſſe eſt aliqua duo talia ſimul eſſe in eodẽ ſubiecto
ꝑ̇mo.añs eſt cõiter cõceſſuꝫ:⁊ per experiẽtiã notũ: ſed
tenet ꝯña per locũ a maiori.magis eni videreẽ poſſe:ꝙ
talia cõtraria cõpaterenẽ ſe in ſitibus ꝓpinquis ⁊ diuer
ſis ſubiectis q̃ꝫ in eodeꝫ ſubiecto ꝑ̇.⁊ ideo ſic arguendo
ꝯña eſt euidẽs:licꝫ nõ ecõuerſo ſequaẽ:aliqua ꝯ̃traria
nõ cõpatiunẽ ſe in eodẽ ſubo ꝑ̇.ḡ nec in diuerſis ſubie-
ctis approximatis. Inſtantia eni habeẽ in ꝯ̃trarijs nõ
actiuis ⁊ paſſiuis ad inuicẽ.vbi gr̃a.albedine ⁊ nigredi
ne:que ſm veritatẽ in nullo gradu cõpatiunẽ ſe in eo-
dẽ ſubiecto:⁊ ſm cõem cõceſſionẽ nõ cõpatiunẽ ſe in

Cõtra ꝯclo-
nẽ ſcdam ar-
guit Grego.
di.17.q.3.ar.
ſcdo.
Utrũ aliquo
gradu forme
ꝯ̃rie ſimul eẽ
poſſunt.

gradibus intenſiſſimis.vñ cõiter etiã aduerſarij cõce
dunt ipoſſe eſſe nãliter:ꝙ albedo intẽſiſſima ⁊ nigredo
intẽſiſſima ſint ſimul in eodẽ adequato ſubiecto: ⁊ tñ
in diuerſis ſubiectis ꝓpinquis ſm ſitũ ſe compatiunẽ
in gradibus quãtiſcũqꝫ:vt experiẽtia docet. ¶ Scdm
mediũ eſt tale. Aut ꝯ̃ria ꝯ̃polita ſũt in eodẽ ſubo in q̃ꝫ-
tiſcũqꝫ gradibꝰ:aut nõ iq̃ntiſcũqꝫ:ſꝫ in aliquãtis ſic:⁊
in aliquãtis nõ. Primũ nõ põt dici:q2 tũc ꝯ̃ria in ſũmo
excellentijs ſiue in ſũmo eſſent cõpoſſibilia:qḋ nullus
dicit:nec dicere põt:q2 tũc talia nõ magis eſſent ꝯ̃tra-
ria q̃ꝫ ſiccitas ⁊ caliditas:albedo:⁊ dulcedo. ¶ Si di-
caẽ ꝙ in aliquãtis ſic:⁊ in aliquãtis nõ:tũc ſumanẽ ali-
qua duo talia ſimul exiſtẽtia in eodeꝫ ſubiecto ꝑ̇:⁊ ſint
calor ⁊ frigus:⁊ ſit calor ille.a.⁊ frigus.b.tunc q̃ro: aut
a.calor põt ſecũ pati ꝑ̇ciſe.b.⁊ nõ maius frigus intenſi
ue:nec minus q̃ꝫ eſt.b.aut minus tñ:⁊ nõ maius.aut
maius ſed nõ minus:aut tã maius q̃ꝫ minus. ¶ Et ſi
dicaẽ pᵐ. ¶ Cõtra. Si calor.a.nõ põt ꝯpati ſecũ i eodẽ
ſubo minꝰ frigꝰ:q̃ꝫ ẽ frigꝰ.b.ḡ maior calor q̃ꝫ eſt.a.ñ pt
ſecũ cõpati minus frigus q̃ꝫ eſt.b.⁊ vltra.igiẽ ſi itẽdaẽ
calor.a.nõ minueẽ frigus.b.qḋ eſt ꝯ̃tra opinãtes q di-
cunt:ꝙ qñ vnũ ꝯ̃riũ itẽdiẽ:reliquũ remittiẽ. Pria ꝯña
pꝫ:q2 q̃to vnũ ꝯ̃riũ plus excedit aliḋ:tãto minꝰ ꝯpatiẽ
illud ſecũ:⁊ h̃ pꝫ ſi accipianẽ ꝯ̃ria in diuerſis ſubiectis
ꝓpinqs ſꝫ ſitũ:vt ſupra dicebaẽ. Scda etiã ꝯña pꝫ:q2
alioqn poſt intenſionẽ caloris.a.⁊ remiſſionẽ frigoris.
b.in eodẽ ſubo ſil eſſet maior calor q̃ꝫ.a.⁊ minꝰ frigus
q̃ꝫ.b.qḋ repugnat añti. ¶ Itẽ. Si calor.a.ñ pt ſecũ cõ-
pati minꝰ frigꝰ q̃ꝫ frigꝰ.b.ḡ nec maior calor q̃ꝫ.a.poteſt
ſecũ cõpati frigus.b.⁊ vltra.igiẽ ſi intendaẽ calor.a.ne
ceſſario ſil intendeẽ frigus.b.⁊ ꝑ ꝯñs qñ aliqḋ calefa-
ctiuũ intendet calorẽ alicuiꝰ remiſſe calidi:intendet ẽt
ſil frigꝰ in eo exñs:⁊ ſil faciet ipm magis calm ⁊ magis
frigidũ q̃ꝫ eſſet ꝑ̇us:qḋ eſt ꝯ̃ oẽm experiẽtiã ⁊ opioneꝫ:
ꝓbaẽ tñ ꝯña:tũ ꝑ̇:q2 ſi deẽ oppᵐ ꝯñtis:nõ erit neceẽ qñ
itẽdeẽ calor.a.remitti frigꝰ.b.q2 nũq̃ꝫ agẽs nãle ꝑ ſe cõ
rũpit aliquã formã nec in toto nec ſm ꝑtẽ niſi ꝓp incõ
poſſibilitatẽ forme iducẽde.ſi ḡ maior calor q̃ꝫ.a.ẽ cõ-
poſſibilis toti frigori.b.nõ oportebit aliquã ꝑtẽ frigori
b.corrũpi vt maior calor q̃ꝫ.a.generetẽ:⁊ ſic erit intẽſio
vniꝰ ꝯ̃rij ſine remiſſione alteriꝰ ſecũ exñtis:qḋ ipſi ne-
gant.tũ 2° ꝓbaẽ eadẽ ꝯña:q2 ſi maior calor q̃ꝫ.a.cõpa
ti põt ſecũ totũ frigꝰ.b.eadẽ rõne calor.a.põt ſecũ ꝯpa
ti aliqḋ frigus minꝰ q̃ꝫ.b.qḋ in eadẽ ꝓportione ſe hẽat
ad calorẽ q̃ꝫ.a.cui dr ꝯ̃polis. ¶ Itẽ ex alia ꝑte.ſi calor
a.nõ põt ſecũ ꝯpati minꝰ frigus q̃ꝫ.b.ḡ nec minor calor
q̃ꝫ.a.poterit ſtare cũ toto frigore.b.⁊ multo minus cuꝫ
maiori frigore q̃ꝫ eſt.b.⁊ ſic ſequiẽ vlterius ꝙ ſi remit-
taẽ calor:oportebit ſimul remitti frigus:⁊ ſi frigus itẽ-
daẽ nõ remitteẽ calor:qn potius necio ſimul intende-
tur:que oia ſunt ꝯ̃ nãm ⁊ ꝯ̃ opinãtes:⁊ ꝯñe patẽt ex di-
ctis. ¶ Si vo dicaẽ 2ᵐ.ſ.ꝙ calor.a.põt ꝯpati ſecũ ma-
ius frigus q̃ꝫ eſt.b.nõ aũt minus. ¶ Arguiẽ ꝯ̃ prio. Q2
ſi nõ põt cõpati ſecũ minus frigus.ḡ ſecũ exiſtens nõ
poterit remitti:niſi ſimlr remittaẽ ⁊ ipſe calor.a. ¶ Itẽ
Nec maior calor q̃ꝫ.a.cõpatieẽ ſecũ minꝰ frigus q̃ꝫ.b.
nec etiã ipm:⁊ ꝑ ꝯñs nõ erit poſſibile.a.intẽdi qn ſimlr
intendaẽ frigus exñs cũ eo. ¶ Scdo. Si calor.a.pt ſe
cũ cõpati maius frigꝰ q̃ꝫ eſt.b.ḡ frigus.b.poterit intẽdi
ſine remiſſione caloris.a.qḋ eſt ꝯ̃ opinãtes:⁊ ꝯña patꝫ
ex dictis. ¶ Item ſequiẽ ꝙ maior calor q̃ꝫ eſt.a.pote-
rit ſtare cum maiore frigore q̃ꝫ eſt.b.vt ex dictis põt ꝓ
bari: ⁊ per ꝯñs poterit intendi abſqꝫ hoc ꝙ frigus re-
mittatur:imo etiaꝫ eſto ꝙ ſimul frigus intenderetur.
¶ Si vo dicaẽ tertiũ.ſ.ꝙ calor.a.põt ſecũ cõpati mi-

mus frigus q̄ʒ eſt.b.nō aūt maius: pōt p̄mo argui ꝯ h
qḋ dr̄ ꝙ nō pōt cōpati ſecū maius. ſicut ꝯ vnā p̄tē p̄mi
mēbri:q̄ erat eadē cū iſta:ē argutū. ℂ Scḋo ꝯ illḋ qḋ
dicit̄ ꝙ pōt ſecū cōpati minus frigus. Nā ex hoc ſeq̄t̄
ꝙ totū frigus.b.poterit ſtare cū aliquo calore maiore
q̄ʒ eſt.a.ad quē ſe hʒ in aliq̄ ꝓportione:in q̄ ſe hēbit mi
nus frigus q̄ʒ ē.b.qḋ dicit̄ poſſe ſtare cū toto calore.a.
ad ip̄m.a. ℂ Ex quo vltra ſeqt̄ ꝙ nō erit neceſſe ad
intenſionē caloris.a.remitti frigus.b.vt ſupra eſt argu
tū. ℂ Si āt dcī 4m.ſ.ꝙ calor.a.pōt ſecū cōpati maius
frig⁹ q̄ʒ eſt.b.ꝛ ſilr minus q̄ʒ eſt.b. ℂ Cōtra p̄.Qꝛ vtra
q̄ȝ pars p̄t reprobari ex dictis.nā p̄ma reprobata eſt ar
guēdo ꝯ ſm mēbrū diuiſiōis:ꝛ ſcḋa ꝯ 3m. ℂ Scḋo.Si
calor.a.pōt ſecū cōpati maius frigus q̄ʒ.b.aut pōt ſecū
cōpati q̄ʒtūcūq̄ȝ maius:ꝛ ꝑ ꝯñs ſūmā frigiditatē nālr:
ꝛ ſic cū tāta frigiditate q̄ʒta eſt frigiditas aq̄ ſtaret tan
tus calor:quātus eſt.a.ꝛ eadē rōne cū tāto calore q̄ʒt⁹ ē
calor ignis ſtaret nālr aliq̄ ſatis magna latitudo frigi
ditatis:qḋ eſt oīno falſum:aut nō q̄ʒtūcūq̄ȝ maius fri
gus:ſʒ vſq̄ȝ ad certā latitudinē.ꝛ tūc ponat̄ ꝙ calor.a.
ſit in ſubiecto ſimul cū tota illa latitudine frigoris:que
maiorē ſecū nō pōt ꝯpati:ꝛ huic ſubiecto approximet̄
aliqḋ frigefactiuū potēs intendere frigus illud:non tn̄
vſq̄ȝ ad ſūmū gradū frigiditatis poſſibilē nālr:ꝛ totū h
eſt poſſibile:ꝛ tunc certū eſt:ꝙ illud frigefactiuū inten
det illud frigus aut ḡ remanebit calor.a.nō remiſſus
poſt intenſionē illius frigoris:ꝛ ſic illud frigus ante in
tenſionē eius nō fuit maximū:qḋ ſecuʒ poterat cōpati
calor.a.qḋ eſt contra poſitionē:aut remittet̄ ſimul ca
lor.a.ꝛ aliqua pars eius remanebit. ℂ Et tūc ꝯ p̄. Qꝛ
ſi totus calor.a.nō pōt ſimul ſtare cuʒ frigore maiore.
multo min⁹ eius ps poterit:vt ſupra argutū eſt. ℂ 2o.
Qꝛ ſi minor calor q̄ʒ eſt.a.pōt ſtare cuʒ maiore frigore
q̄ʒ eſt illud datū.ergo ꝛ calor.a.poterit ſtare cū aliquo
frigore adhuc maiore q̄ʒ ſit illud datū:qḋ in eadē ꝓpor
tione ſe habeat ad ip̄ʒ:in q̄ ad illū calorē minorē ſe hʒ
illud frigus maius:qḋ ponit̄ cū ipſo ſtare:ꝛ ꝑ ꝯñs illud
nō fuit maximū potēs ſtare cū calore.a.vt ponebatur:
aut in tali itēſiōe totalr corrūpet̄ calor.a.ꝛ cū frigus
iſtud nō fiat ſūmū ꝑ illud agens ex caſu poſito:erit ad
huc remiſſuʒ:ꝛ poterit vlterius itēdi. Et ſilr aliqḋ corp⁹
frigidiſſimū poterit remitti in frigiditate ad equalita
tē iſtius:ꝛ ſic poterit eē aliqḋ frigidū remiſſuʒ ſine mi
xtione caloris:ꝛ etiā poterit eē itēſio ꝛ remiſſio in vno
ꝯrio ſine alteri⁹ mixtione:ꝛ per ꝯñs nō eſt neceē ponere
in aliquo gradu ꝯria ſimul. ℂ Silr ꝯ aliā p̄tē pōt argui
qꝛ aut calor pōt ſecū cōpati q̄ʒtūcūq̄ȝ minus frigus q̄ʒ
eſt.b.in infinitū:aut nō:ſed vſq̄ȝ ad certā q̄ntitatē frigo
ris. ℂ Primū dici nō pōt:qꝛ tūc cū toto frigore.b.pōt
ſtare ſūma caliditas:qḋ eſt reprobatū.pʒ ꝯña:qꝛ ſum
ma caliditas nālr poſſibilis nō tātū excedit frigus.b.
q̄ʒtū calor.a.excedit aliqḋ frigus ſibi ꝯpoſſe:ſi in infini
tū minus pōt ſecū cōpati.ſi vō cōpatiat̄ ſecū min⁹ fri
gus vſq̄ȝ ad determinatā q̄ntitatē frigoris:ꝛ non vltra:
tūc ponit̄ cū hō q̄ntō frigore:ꝛ approximet̄ aliqḋ cale
factiuū intēdēs calorē:vt p̄us dicebat̄ de frigefactiuo
intendente frigus:ꝛ procedit argumētū penitus eodeʒ
modo:ꝛ ad eaſdē ꝯcluſiones deducit. ℂ Tertiū mediuʒ
eſt tale. Si ꝯria p̄nt ſe cōpati in aliquibus gradibus.ḡ
durities ꝛ mollities poterūt ſimul eſſe in eodē ſubiecto:ꝛ
cū in oī:in quo ē ſubiectiue durities ſit durū:ꝛ in q̄ ē mol
lities ſit molle:idē poterit eē durū ꝛ molle. h autē fal
ſum eſt:qꝛ tunc cōtradictoria eſſent ſimul vera:qḋ pa
Tex.cō.30. tet ex diffōnibus eoꝝ:vt pʒ 4o metheoroꝝ. Duruʒ eſt
ꝙ nō cedit in ſeipſum ſm ſuperficiē:molle aūt qḋ cedit

nō ecōtra circumſtādo. ℂ Idē ponit̄ 3o celi ꝛ mundi:ꝛ Tex.cō.31.
intelligendū eſt:ꝙ niſi p̄ter ſolitū:ꝛ cōem curſum nāe
deus operet̄.ſi ergo idē eſſet durū ꝛ molle:idē cederet
in ſeipſuʒ ſm ſuperficiē:nō ecōtra circūſtando:ꝛ non ce
deret ꝛc̄. Silis rō pōt fieri de rectitudie ꝛ curuitate:ſi
ponerent̄ eſſe alique qualitates ſm ſe diſtincte:ꝛ alijs
inherentes:ſi eni idem eſſet curuū ꝛ rectuʒ:ꝯdictoria
eſſent ſimul vera:vt ꝓbat̄ ex diffōnibus eoꝝ. Eſt eniʒ
rectū:cuius mediū non exit ab extremis:curuū aūt:cu
ius mediū exit extrema. ℂ Quartū mediū eſt de for
mis ꝯtrarijs:que nate ſunt fieri circa aīam: vt error ꝛ
ſcia circa eandē ꝯnē:virtus ꝛ vitiū illi oppoſitū:ſimul
eni poſſent eſſe in aīa qōlibʒ illoꝝ:ꝛ ſimul poſſet aliqs
ſcire aliquā veritatē ꝛ errare circa illā:ꝛ ſimt̄ aſſentire
firmiter ꝛ diſſentire:ꝛ eandē rē ſimplr velle ꝛ nolle:ꝛ
de eodē delectari ſimul ꝛ ꝯtriſtari:que ſunt ꝯ hūanaʒ
experientiā. ℂ Quintū mediū eſt:qꝛ tūc eodē mō q̄li
bet due forme ſubales vel accñtales poſſent nāliter in
formare eādē mām:cū nulle videant̄ plus icōpoſſibi
les q̄ʒ ꝯrie:ꝛ ſic in eadē mā poterūt ſimul eē forma pa
lee ꝛ forma lapidis vel ferri:ꝛ forma vini:ꝛ aceti:olei:
ꝛ olei:qḋ eſt abſurdū. Due etiā aīe rōnales poterūt eē
in vno corpe:ꝯ qḋ ē articulus pariſieñ.27o.qui eſt tā
lis:ꝙ deus poſſet plēs aīas in vno corpe facere.error.
ℂ Sextū mediū ſumit̄ ex dictis phī inferētis:ꝙ ſi cō Tex.cō.27.
traria eēnt ſimul:ꝯdictoria eſſent ſimul.vnde in q̄rto
meta.dicit ſic.(Qm̄ āt impoſſe ꝯdictionē ſimt̄ eē verā
de eodē:palā ꝙ nec ꝯria ſiml̄ icē cōtingit eidē.)ꝛ mox i
fert ꝓbationē:qꝛ vt dicit vnū ꝯrioꝝ eſt p̄uatio alteri⁹:
qḋ nō eſt itelligēdū eſſentialr:cū vtrūq̄ȝ ſit ens:ſed an
tecedēter ꝛ illatiue. Nā ad poſitiōeʒ vni⁹:ſeq̄t̄ negatio
alterius circa idē ſubm:ꝛ hoc ideo qꝛ eſſentia vni⁹ icō
poſſibilis eſt nālr eēntie alterius in eodeʒ ſubiecto. vñ
ex hoc p̄ciſe dr̄ eēntie ꝯrie.negatio aūt circa determi Tex.cō.15.
natū ſubm eſt p̄uatio.10.meta.ſi ḡ in eodeʒ ſimul ſunt
ꝯria.vbi grā albedo ꝛ nigredo:ſeq̄t̄:in hoc ſubiecto eſt
albedo.ḡ in hoc eodē ſubiecto nō eſt nigredo. ℂ Et ſi
militer ſequit̄:in hoc eſt nigredo.ḡ in hoc nō eſt albe
do:ꝛ vltra:igit̄ i hoc ſubiecto eſt albedo:ꝛ in hoc ſubie
cto nō eſt albedo:que ſunt ꝯdictoria. ℂ Et ſimilr ſeq
tur:in hoc ſubiecto eſt nigredo: ꝛ in hoc ſubiecto non
eſt nigredo:accipiendo.i.eſſe ſm actum:q̄uo aliqd di
cit̄ ſimpliciter eſſe:non autē eſſe in potētia:qḋ eſt eſſe
ſm quid:nam quod tm̄ eſt in potētia tale non ſimplr
ꝛ ſine determinatione dicitur tale:ſed potius negat̄ eē
tale.vt dicit Cōmentator 4o metaphyſice ꝯmento.15. Tex.cō.27.
ꝛ ꝓpterea cōcludit phs.(Si igitur impoſſibile eſt ſimul
affirmare ꝛ negare vere impoſſibile ꝛ contraria ſimul
eſſe:ſed aut quo:ideſt ſm quid ambo:aut alterum quo
alterum vero ſimpliciter quaſi:aut ambo ſunt ſimul
in eodem in potētia tantum:quia ſcilʒ neutrum eſt in
actu:ſed vtrūq̄ȝ pōt ineſſe ſicut contingit:qñ ꝯria ſunt
mediata:aut vnū in actu:aliḋ aūt in potētia tm̄:)qꝛ q̄ñ
alterū eſt actu in re:ita ꝙ ſimplr ꝛ ſine addito vere di
cit̄ eſſe in illa:reliquū non inuenit̄ in ea:niſi in tempo
ribus diuerſis:vt dicit Cōmētator ibidē cōmēto 27.ꝛ
allegat ibi Cōmētator quādā trāſlationē:que ē mani
feſtior q̄ʒ ſua ꝛ q̄ʒ nr̄a dicēs.(Et in alia tranſlatione in
loco totius illius eſt aliud manifeſtius ſic:ꝛ ſi impoſſibi
le eſt vt inſimul neget̄ ꝛ affirmet̄:impoſſibile eſt vt cō
traria ſint inſil:ſʒ q̄ñq̄ȝ hoc:ꝛ q̄ñq̄ȝ hoc.) ℂ Iteʒ phs
4o meta.ꝓbat ꝙ impoſſibile eſt aliquē opinari cōtradi Tex.cō.27.
ctoria ſimul eſſe vera:per hoc ꝙ impoſſe eſt eundeʒ ſil̄
hr̄e ꝯrias opiones:ꝛ opiones de cōtradictorijs ſunt cō
trarie:q̄ tota ꝓbatio ſup h fūdat̄:ꝙ ꝯria nō p̄nt ſimul

eidē ineſſe: ppterea qꝛ videbat ex eodē gnāri cōtraria ꝛ nihil generaī ex eo: qđ nō eſt: dicit phūs ꝙ ptāte cōtingit ſimul eidē ineſſe ꝯria: actu aūt nō. Et Cōmentator ibidē cōmento. 30. (Dicere (inquit) ꝙ ꝯria exiſtūt inſimul in eodē potētia eſt verū: actu aūt eſt falſum: ꝛ ad idē ppoſitū antea cōmento. 15. dicit: ꝙ oīa ꝯria nō ſunt exiſtentia inſimul actu: ſ3 potētia: ꝛ qđ nō eſt actu nō eſt ens. ⁋ Adā etiā ad idē ppoſitū arguit pbando ꝙ ſit ipoſſibile nāliter ꝯtraria eſſe in eodē ꝛ q̄tocūq; gradu. Primo ſic. Qꝛ qualitates ꝯrie nō cōpatiunī ſe in gradibus intēſis. igiī nec in gradibus remiſſis: añs daī ab oībus: ſ3 ꝯñtia pbaī: pmo qꝛ gradus remiſſus ita eſt talis nāe vel talis: ſicut gradus intēſus: ꝛ p ꝯñs ſi albedini ex nā albedinis repugnat nigredini coexiſtere: ita habebitur repugnātia in remiſſa albedine reſpectu nigredinis: ſicut in intenſa. Si aūt nō repugnat qꝛ eſt albedo: ſed qꝛ eſt tāta albedo: hoc erit dcm voluntariū ꝛ ſine rōne: qꝛ ſuppoſito iſto gradu nigredinis: q̄ ſtat in eodē ſubto cū albedine tāta: volo ꝙ iſte gradus perficiat ſubm illud ſine omni gradu albedinis: ſi igiī poſt illi ſubto approximeī dealbatiuū: qđ poſſit introducere gradum albedinis prehabitū: iſtud nō corrumperet aliqd nigredinis ad hoc: ꝙ introducat albedinē iſtam in iſto gradu: qꝛ nulla eſt repugnātia inter iſtos gradus albedinis ꝛ nigredinis: hoc dato. igiī pari rōne fortius dealbatiuū poſſet pmanēte iſta nigredine itroducere albedinē maiorē. nā ſi diceret oppoſitū: fictio eſt ſine rōne. ⁋ Scđo. Qꝛ repugnātia: q̄ ē iter gradus intēſionis: aut eſt formalis: aut virtualis: formalis inquit ſicut eſſe albū ꝛ non eſſe album formaliter repugnat reſpectu albedinis: ꝛ eſſe cecū ꝛ eſſe videntē virtualis eſt: qꝛ vna forma eſt corruptiua alteri⁹. Si primo modo: tūc ſicut pus cū albedo in minori gradu ita repugnabit paruus gradus albedinis gradui alterius ſicut magnus. Si ſit ſolū virtualis repugnātia: h eſt irrationabile ſm hanc viā: qꝛ iſta fictio ponit ꝙ magn⁹ gradus valde diſtans nō intenſiſſimus vni⁹ ꝯrij ſtabit bene cū puo alterius: ꝛ tñ ſi eſſet virtualis repugnātia in cauſa: q̄re gradus intenſi nō cōpatiunī ſe: multo fortius magnus gradus ipſi⁹ ꝯrij cōpatereī ſecū puū alterius: ꝛ hec rō potiſſime pbat de ſimul cōpati in eſſe pmanſiuo ꝛ quieto. ⁋ Tertio. Si nigredo in gradu remiſſo poſſit nāliter ſtare cū albedine: aut igiī qꝛ nigredo eſt: ꝛ tūc oīs nigredo: ꝛ p ꝯñs oīs nigredo itēſiſſima poterit ſic ſtare etiā cū albedine intēſa: qđ iterū eſt ꝯ pceſſū: vel qꝛ nigredo in tali gradu: ꝛ hoc dari nō pōt: qꝛ tūc vel repugnaret minori nigredini ſtare cū albedine: qđ falſum eſt: qꝛ cū data nigredo nō ſit maxima intēdi poſſet: qꝛ cū albedo ſecū ſtans nō ſubito corrūpereī: ſed maneret minor cum maiori nigredine. igiī nō minori: qꝛ ſi nō repugnat maiori: nec minori: ꝛ iterū albedo cū qua ſtat dat⁹ gradus poſſet intēdi. igiī ſ3 illaꝫ fictionē nigredo data poſſet remitti vſquequo habereī minor nigredo ꝛ maior albedo: ꝛ ſic nō videtur q̄n poſſit dari p cā: q̄re remiſſi ſtant ſimul: quin intenſiores ſtare poſſint. ⁋ Dices forte ꝙ tāt⁹ gradus vni⁹ ꝯrij poſſet ſtare cū tāto alterius ꝯrij gradu: dato aliq̄ maxio: cū q̄ poſſit ſtare nāliter: ſ3 nō cū maiori. ⁋ Cōtra. Si talis ꝛ tātus gradus pōt ſtare cū tāto ꝛ nō cū minore. igiī opꝫ pportionalr: ꝙ ſicut vna qualitas creſcit: ita ꝯria decreſcat: ꝛ p ꝯñs in aliq̄ inſtāti eēnt equales: ꝛ ſi poſſent ſe cōpati in talibus gradibus equalib⁹ nō apparet: quare nō poſſent intēdi eq̄liter ꝛ cōpati ſe in gradibus minoribus equalibus adinuiceꝫ: ꝛ in maioribus vſq; ad ſūmū: ꝛ ita in gradibus intēſiſſimis: ꝯñtia pꝫ: ſi deus approximaret actiua ꝯria: vel vnum tm̄: ꝛ ex alia pte ꝯſeruaret formā: ꝛ iſta pportiōaliter intēderet actū alterius actiui approximati: ꝛ tunc formas illas naturis ſuis relinqueret: aut. n. iſte in eē permanerēt poſtea ſibi relicte: ꝛ tūc nāliter ſe cōpatiūtur ex pte ſua: ꝛ habeī intētū: vel vna aget in aliam: cū tñ ſint equales: ꝛ ita nō obſtante ꝯtrarietate ſemp agunt adinuicē: ꝛ deſtruūt ſe finaliter: ꝛ nō cōpatiunī ſe etiā in gradibus remiſſis datis nō plus q̄ꝫ in alijs gradib⁹ equalibus. ⁋ Quarto ſm ꝙ arguit Okam. Ab omni forma īherēte ſubto alicui adequato vere denominari pōt ſubm tale: quale pōt aliqd eſſe per inherentiam talis forme: ſ3 hoc nō ſit veruꝫ de ſubto nō adequato: nā ethiops eſt albus ſm dentes: nō tñ eſt albus: ita ꝙ ſi forma ſit pfecta pfecte denominari pōt ſubm hui⁹ eſſe tale: ſi imperfecta imperfecte: ſi igiī calor ꝛ frigus ſunt ſimul in gradibus remiſſis in eodē ſubto adequato: illud erit ſimul calidū ꝛ frigidum: ſ3 nō in ſummo. 4⁹ arg. ſicut arguit Ocꝫ.

⁋ Quinto. Tunc odiū dei in gradu remiſſo eadē rōne poſſet ſtare cū amore dei: quod videī inconueniēs. ⁋ Sexto. Si dati gradus nāliter ſe cōpatiunī: addaī igiī alteri pars ſimilis vel maior p potētiā dei: ꝛ relinquat eas formas naturis ſuis: aut igiī pmanebit vtraq; in dato gradu: aut nō: ſi ſic. igiī nō erat nālis repugnātia inter tales formas ex nā taliū formaꝝ: nec etiā tantarū. ſi nō: opꝫ ꝙ vna deſtruat vel diminuat aliaꝫ: ꝛ ſi hoc. igiī multo fortius ageret ad corruptionē alteri⁹ poſt ea minoris: qꝛ ſi forma maior illius ſpēi non pōt reſiſtere ꝛ defendere ſe ꝯtra formā tanti gradus ꝯrie ſpēi: nec minor illa: ꝛ ſic vel in nullo gradu ſe cōpatiūtur: vel in quolibet. ⁋ Septimo. Si ꝯria coextendātur: ſequiī ꝙ aliqs ſit calor in centuplo maioris vtutis q̄ꝫ frigiditas data: ꝛ tñ ꝙ nec iſte calor: nec aliqd hñs illū pōt agere in hñs frigiditateꝫ datā niſi intēdendo eam: qđ videī magnū incōueniēs: pbaī ꝯñtia: ſit. a. ille calor: ꝛ frigiditas data in alio ſubto ſit. b. volo ꝙ habens calorē. a. ſit vnū calidū remiſſuꝫ: in quo tu ponis calorē ꝛ frigus coextendi: tunc ſi calor in. a. gradu compatiī ſecū in eodē ſubiecto frigus: in quo ponis ꝙ compatiunī ſe: ponit. n. opinio certū frigoris cōpoſſibilem gradui. a. caloris in eodeꝫ ſubto adeq̄to: ꝛ ſi iſte debet creſcere: opꝫ calorē minui: ꝛ ſi calor in iſto debet creſcere: opꝫ frigus minui ſm imaginationē iſti⁹ opinionis: capiatur igiī aliud frigus in cētuplo remiſſius frigore qđ p te eſt cum calore. a. ꝛ illud frigus in alio ſubo per caſum voceī. b. igiī ſm hāc poſitionē. b. coextēdiī cū calore itēſiore q̄ꝫ. a. ꝛ hec reſpōſio hꝫ ſuſtinere: ꝙ ſicut decreſcit frigus: ita pportiōaliter creſcit calor: ſit igiī c. corpus hñs frigus. b. ꝛ ſit. d. pᵐ calidū: cui⁹ calor eſt minor: ꝛ frigiditas maior. Tunc arguo ſic. d. eſt min⁹ calidū q̄ꝫ. c. igiī calor in. d. nō remittit frig⁹ in. c. qꝛ tūc intēderet calorē ſuū: ꝛ hoc nō: cū calor. c. ſit intenſior: igiī vl nō aget in. c. vel in eo intēdet frigus. b. ꝛ p ꝯñs nō poterit in. c. agere niſi intēdēdo frigus illius: quod erat pbādū: tenet vltima ꝯñtia: qꝛ ſi. d. ſit min⁹ calidū q̄ꝫ. c. ꝛ. d. in agendo p ſuū calorē in. c. nitiī ipſuꝫ aſſimilare ſibi: ꝛ hoc nō pōt niſi remittendo caloreꝫ ipſius: ꝛ hoc eſt qđ erat pbandū. ⁋ Octauo. Si calor ꝛ frig⁹ ſimul coextendanī. igiī q̄n vnū iſtoꝝ intendiī: aliud remittiī: ꝛ ecōtra. igiī eſſet dare mediuꝫ inſtans: in quo ſubm illud equaliter informareī formis ꝯtrarijs: ꝛ in quo aliqd eq̄liter cōponereī ex ꝯtrarijs: ꝯñs eſt cōtra Cōmentatorē. 10. metaphyſice. cōmento. 23. ꝛ primo de celo. cōmēto 7⁹. ⁋ Ex iſtis videī: ꝙ nunq̄ꝫ forme ꝯrie ſint ſimul in eodē ſubto pmo: etiā in actu incōple

to. ¶ Scḋo loco arguit̃ ꝫ eãdẽ ꝫnẽ ꝓbãdo ꝙ ꝫria in
actu cõpleto ⁊ quieto nõ ſolũ in fieri poſſint ſimul eẽ.
Utrũ in actu pfecto forme cõtrarie poſſint ſtare ſil. ¶ Primo arguit ſic Scotus in 2°. Si ꝫria nõ poſſent
nãliter eidẽ ſimul ineſſe: ſequit̃ ꝙ qñ ſubm aliqḋ trãſ
mutat̃ ꝯtinue de vna forma ꝫria in aliã forma corrũ
penda haberet vltimũ inſtãs ſui eſſe: vel forma gene
randa haberet p̈mũ ſui eſſe: ꝯñria eſt ſatis patens: naʒ
inſtans copulãs totũ tempus: in quo ſubm eſt ſub for
ma expellẽda: ⁊ totum: in quo eſt ſub forma generãda
vel erit vltimũ p̄cedentis vel p̈mũ ſequẽtis totum. n.
tempus hoc ⁊ tẽpus illud totaliter ſe excludũt ſi ꝫria
nõ ponant̃ ſimul. Et iterũ nullũ mediũ tempus eſt in
ter illa: alias ſubm per aliqḋ tẽpus careret vtraqꝫ for
ma: ⁊ per ꝯñs idẽ inſtans copulat vtrumqꝫ: ſed ꝯñs eſt
T. c. xi. falſum q̈tũ ad p̈mã ptẽ: vt pꝫ 8°. phyſicoꝝ: ⁊ ſimiliter
q̈tũ ad 2am: aliogn eẽt dare p̈mã mutationẽ ⁊ p̈m mu
tati eſſe: vel p̈mã ptẽ motus q eſt ſm formã poſterio
rem: vbi gr̃a frigefactionis ſi ſubm moueat̃ a calido in
frigidũ: qḋ eſt icõueniẽs. ¶ Cõfirmat̃. Qꝛ ſicut i mo
tu tali nõ eſt dare p̈mã remiſſionẽ forme abyciẽde: ſic
nõ eſt dare p̈mã gñationẽ forme inducẽde. ¶ Scḋo.
Agens nãle nõ remittit vnã formã niſi cãdo in eius
ſubto aliqd incõpoſſibile illi forme ſm aliquẽ gradũ:
⁊ ſm ꝙ cauſat illud in maiori ⁊ maiori gradu: corrũ
pit gradũ maiorẽ vl' minorẽ p̄exiſtẽtis forme. ¶ Ter
T. c. 32. tio. Phs 6°. phyſicoꝝ dicit: ꝙ oẽ qḋ mouet̃ hꝫ aliqd
vtriuſqꝫ extremi: ⁊ p ꝯñs oẽ qḋ mouet̃ ex ꝫrio in ꝫriũ
hꝫ aliqd vtriuſqꝫ ꝫrij: qḋ etiã habet̃ ex Cõmentatore.
5°. phyſicoꝝ cõmẽto. 12. ⁊ 54. ⁊ videt̃ mãifeſtũ ad ſen
ſum: ꝙ aque ſucceſſiue calefactibili aliqd caloris ineſt
manente adhuc frigiditate: nec totaliter corrupta: vſ
ad inſtãs: a quo incipit motus: ꝯcurrũt ſimul duo mo
tus eiuſdẽ ſubti. ſ. remiſſionis forme abyciende ⁊ intẽ
ſionis forme: que inducit̃: ⁊ neutrius motus eſt dare
p̈mã partẽ. ¶ Quarto arguit ſic Cathon. Cõſtat ꝙ qñ
agens agit in ſubm hñs formã ꝯtrariã nõ ſubito itro
ducat totã formã intenſiue: ſed in tẽpore ⁊ ptem ante
ptẽ: aut ḡ hoc ꝓuenit ex incõpoſſibilitate partiuꝫ for
me: ⁊ hoc nõ: qꝛ oẽs ſunt eiuſdẽ rõnis ⁊ nate ꝯponere
vnã formã pfectiorẽ: aut ex inſufficiẽtia agẽtis: ⁊ hoc
nõ eſt verũ. Tum qꝛ agens nãle in ſuſceptiuo diſpoſi
to põt ſimul inducere effectũ ſue actiuitati ꝓportiona
tum: niſi aliud obſtet. Tum qꝛ hoc tollit̃ põnẽdo ſuffi
cientiaꝫ. Aut 3° hoc ꝓuenit: qꝛ ſubm nõ põt ſimul eas
recipere: ⁊ hoc nõ eſt verũ: qꝛ in fine motus oẽs ſimul
inerũt: aut vltimo pp q̈litates vel diſpoſitiones ꝫrias
in paſſo repugnãtes forme iducẽde: ⁊ habet̃ ꝓpoſitũ:
qꝛ ſimul cũ parte forme itroducta eſt pars p̈oris repu
gnans parti itroducẽde: ⁊ ſic ſunt ſimul ꝫria in gradi
bus remiſſis. ¶ Quinto arguit̃ ab alijs. Omne quod
ſtat cũ motu ad aliquã formã: ſtat cũ termino motus:
hoc pꝫ: qꝛ talis motus nõ eſt niſi forma fluẽs ⁊ incom
T. c. 16. pleta. 3°. phyſicoꝝ: ſed forma ꝫria: ex q̃ ſubm tranſmu
tat̃ ſtat cũ motu: qꝛ ipſa eſt cã ſucceſſionis motus p̄di
Cap. 71. cti ſm Cõmẽtatorẽ. 4°. phyſicoꝝ dicentẽ: ꝙ cã ſucceſ
ſionis in motu eſt reſiſtentia: in motu aũt ad formam
non põt eſſe reſiſtẽtia niſi rõne forme ꝫrie exiſtẽtis in
ſubto. ¶ Sexto. Cõſtat ꝙ i mixto manẽt q̈litates ele
mẽtoꝝ remiſſe: ⁊ qḋ ſit de formis ſubalibus eorũdẽ.
aliogn nõ aliter diſponeret̃ mã ad formã mixti q̃ ad
formã elemẽti. ḡ cũ q̈libet ps mixti ſit mixta: ⁊ q̈lita
tes elemẽtoꝝ ſint ꝫrie: ſeqt̃ ꝙ in eadẽ pte mãe ſint q̈
litates ꝫrie in eẽ remiſſo. ¶ Septimo. Si ſint aliqua
agẽtia ꝫria apta agere mutuo approximata: ⁊ diſpõne
debita ad agẽdũ ⁊ patiẽdũ ⁊ iter illa minimũ: verbi
gr̃a: minimus aer: ⁊ ſint illa agẽtia calidũ ⁊ frigidum
ſub talib' gradib' ꝙ vtrũqꝫ poſſit agere in reliquũ p
tale mediũ minimũ: qḋ totũ eſt poſſibile: tũc diſtans
nõ poſſet agere in diſtãs niſi agẽdo in mediũ: vt pꝫ 2° Tex. cõ. 67. ⁊ infra.
de aĩa: ⁊ vtrũqꝫ iſtoꝝ agat in reliquũ: ſequit̃ ꝙ vtrũqꝫ
agat in mediũ: ⁊ tñ actiões ſint ꝫrie: illud minimũ ſi
mul totũ mouebit̃ motibus ꝫrijs: ⁊ p ꝯñs motus ꝫrij
ſunt ſimul in eodẽ: ⁊ forme p̄manẽtes ꝫrie erũt in eo
dem. ſ. caliditas ⁊ frigiditas. ¶ Octauo. Motus ſur
ſum ⁊ deorſum ſunt ꝫrij. 5°. phyſicoꝝ: ſꝫ iſti põt ſimul
eẽ. ḡ ⁊c. minor ꝓbat̃: qꝛ ſi lancea moueat̃ ſurſuꝫ: ⁊ muſ T. c. 50.
ca moueat̃ ſup lanceã verſum deorſus motu ꝓprio:
illa muſca ſimul mouet̃ ſurſuꝫ ⁊ deorſuꝫ. ¶ Idẽ põt
ꝓbari de aĩa humana: que lꝫ p accñs realiter tñ ⁊ ve
re ſimul mouet̃ ſurſum ⁊ deorſuꝫ verbi gr̃a: cũ qs ma
nus ꝯiũctas ſeparat eleuãdo vnã ſurſuꝫ: ⁊ aliã dep̈mẽ
do deorſuꝫ. ¶ Nono. Differẽtie diuidẽtes idẽ genus
ex oppoſito ſunt ꝫrie. 10. metaphyſice: ⁊ ille ſunt ſimul T. c. 24.
in eodem ſubto: qꝛ due ſpẽs: verbi gr̃a: calor ⁊ ſiccitas
ſunt in eodẽ ſubo: ⁊ iſte ꝯſtituunt̃ differẽtijs diuiſiuis
eiuſdẽ generis ex oppoſito. ḡ ⁊ tales differẽtie oppoſi
te ſunt in eodẽ ſubto: aſſumptuꝫ ꝓbat̃: qꝛ vel ille due
ſpẽs cũ ſint eiuſdeꝫ generis imediate ꝯtinent̃ ſub op
poſitis differẽtijs illius: ⁊ habet̃ ꝓpoſitũ: vel ambe cõ
tinent̃ ſub altera differẽtia: ⁊ tũc cũ differẽtia addita
generi ꝯſtituat ſpẽm: calor ⁊ ſiccitas erũt eiuſdem ſpẽi
ſubalterne: ⁊ tunc q̃rit̃: aut calor ⁊ ſiccitas ꝯtinent̃ in
diuerſis oppoſitis differentijs illius ſpẽi ſubalterne: ⁊
habet̃ ꝓpoſitũ: vel ꝯtinent̃ ſub altera: ⁊ tũc ſequit̃ ꝙ
erũt ſub altera vna ſpẽ inferiori ſubalterna: ⁊ tunc vt
p̈us q̃rat̃: an ꝯtineant̃ ſub oppoſitis differẽtijs illi' ſpe
ciei ſubalterne: vel ſub altera: ⁊ ſic ꝓcedet̃ in infinitũ:
vel erũt eiuſdeꝫ ſpẽi ſpãliſſime: vel deueniet̃ ad aliqḋ
genus: ſub cuius oppoſitis differentijs calor ⁊ ſiccitas
ꝯtinent̃ ⁊ cũ duo p̈ma ſint falſa: relinquit̃ tertiũ: qḋ eſt
ꝓpoſitũ. ¶ Decimo. Cũ habitu virtutis ſtat aliqs gra
dus vitij vel diſpoſitionis ad vitiũ: q̃ cuꝫ aucta eſt fit
habitus: ⁊ p ꝯñs eſt eiuſdẽ rõnis cũ habitu vitij. ḡ ꝫria
ſtant ſimul: ꝯñtia pꝫ: ſed añs ꝓbat̃: qꝛ ſi tẽperatus eli
gat actũ oppoſitũ: cauſabit̃ aliqd per illũ: alias p nullũ
aliũ ſimili rõne aliqd cauſaret̃: ⁊ ſic nunqꝫ poſſet oppo
ſitũ vitiũ generari: illud aũt qḋ cauſabit̃: vel erit vitiũ
vel diſpoſitio ad vitiũ: ⁊ illud ſtabit cũ v̈tute tẽperãtie
cũ virt' nõ corrũpat̃ p vnũ actũ oppoſitũ. ¶ Undeci
mo. Arguit̃ p phm. 5°. phyſicoꝝ dicẽtẽ: ꝙ mot' q ſunt T. c. 52.
ex extremis in mediũ ſunt põnẽdi inter motus ꝫrios.
Et eſt rõ vt dicit: qꝛ mediũ ad vtrũqꝫ dicit̃ quodãmõ:
vbi Cõmentator cõmento. 52. dicit. (Et phs iõ dixit
quodãmõ: qꝛ mediũ ẽ ꝫriũ vtriqꝫ extremo nõ ſimplr:
ſicut alteꝝ extremũ eſt ꝫriũ reliquo: ſꝫ mediũ eſt ꝫriũ
vtriqꝫ extremo p illḋ: qḋ eſt in eo: de reliquo extremo:
⁊ ꝫrietas ei' differt a ꝫrietate alteri' extremi in h̃: qm̃
ꝫriũ in eo. ſ. vnũ extremũ nõ eſt in ſua vltima pfectio
ne ſic̃ eſt in ipſo extremo. ¶ Et ſubdit ꝙ vtrũqꝫ extre
mũ iuenit̃ in medio nõ pfecte: vñ in trãſmutatione: q̃
fit de viridi ad albũ: viride eſt q̃ſi nigrũ: viride. n. non
trãſmutat̃ ad albũ niſi ſm ꝙ eſt in eo de nigro: nõ ſꝫ
ꝙ eſt in eo de albo: ⁊ etiã qñ viride tranſmutat̃ in ni
grũ trãſmutat̃ ſꝫ ꝙ eſt in eo de albo: ⁊ ſimiliter qñ al
bũ trãſmutat̃ in viride trãſmutat̃ in nigrũ qḋ ẽ in vi
ridi.) Hec Cõmẽtator. ¶ In qb' v̈bis mãifeſte pꝫ eũ
ſenſiſſe: ꝙ in colore medio ſit vtrũqꝫ extremoꝝ ꝫrio
rum: ſꝫ nõ in ſua vltima pfectione: ſed in eſſe imperfe
cto ⁊ remiſſo. ¶ Duodecimo. Qꝛ phs. 10. metaphyſi
ce ⁊ Cõmẽtator cõmento ibidẽ. 23. expſſe dicũt: ꝙ oĩa
media

media īter ɔ̄ria ſunt cōpoſita ex ɔ̄rijs:⁊ in pluribꝰ aliꝗs
locis idē videnẽ ponere. Ex quo ſequiẽ ꝙ ẽꝫ eoꝝ opi-
Tertio Joan dē. diſ. 17. q. 3. arti. pmo. nionē ɔ̄ria ſunt ſimul:ꝫ in gradibus remiſſis. ❡ Ter-
tio loco arguit Grego. ɔ̄tra illā ɔcluſionē: pbādo ꝙ da-
to ꝙ ɔ̄ria eſſent ſimul in eodē ſubiecto pmo: adhuc ex re-
motione vnius illoꝝ: aliud nō intendereẽ. Arguit igiẽ
pmo ſic. Qꝛ ẽꝫ illā opinionē nulla forma vere augmē-
tareẽ: ſed ſolū ẽm apparentiā tm̄: qꝛ in rei veritate for-
ma: que diciẽ augmētata nō eſt maioꝛ neqꝫ perfectioꝛ
ꝙ̄ prius: ſed ſolū apparet maioꝛ ꝓpter abſentiā ſui cō-
trarij: qḋ impedit eius apparentiā: ſicut cū pānus lineꝰ
aqua madefactus exponiẽ ad ſolē per abſtractionem
vel corruptionez aque ⁊ humoꝝ apparet albioꝛ ꝙ̄ prius
ẽm veritatez nō ſit albioꝛ in ſe. ❡ Scḋo. Qꝛ ſequiẽ ꝙ
nunꝙ̄ forma augeaẽ in aliquo ſubiecto quin ſimul in eo-
dem ſubiecto augeaẽ forma ɔ̄ria: ⁊ ſic ipoſſibile eſſet ali-
quod ſubm̄ fieri magis albū niſi ipſuz ſimul fieret ma-
gis nigrū: qḋ eſt abſonū: pbaẽ ɔ̄ña: nā ſequiẽ ẽm opi-
nionē: albedo augeẽ. ġ minꝰ ɔmiſceẽ nigredini: ⁊ vltra
ġ nigredo minus miſcetur albedini: ⁊ hec 2ª ɔ̄ña pꝫ:
qꝛ ipoſſibile eſt aliqḋ magis ɔmiſceri alicui: qḋ nō ma-
gis ɔmiſceẽ ſibi: ſicut ipoſſibile eſt: ꝙ aliqḋ ſit ɔmixtū
ſibi: ſeqẽ ġ: albedo minꝰ ɔmiſceẽ nigredini. ġ nigredo
illa minꝰ miſceẽ albedini: ⁊ vltra. igiẽ illa nigredo au-
geẽ. ġ de pmo ad vltimū ſequiẽ: albedo in h̄ ſubiecto au-
geẽ. igiẽ nigredo in hoc ſubiecto augeẽ: ⁊ ſeqẽ: in hoc ſub-
iecto augeẽ albedo ⁊ nigredo. ġ hoc ſubm̄ ſit magis al-
bum ⁊ magis nigrū. ❡ Tertio. Qꝛ cū forma remittiẽ:
aut iō diciẽ magis miſceri forme ɔ̄rie: qꝛ ſibi magis cō-
iungiẽ ⁊ intimaẽ: ⁊ h̄ eſt falſum: qꝛ ẽm opinionē iſtam
vtraqꝫ eſt in eodē ſubiecto adeq̄to: ⁊ ẽm veritatē ſi vtra-
qꝫ eſt ſimul in eodē ſubiecto adequato: vtraqꝫ totā mãm
ſibi ſubiectā imediate informat: ⁊ ꝑ ɔ̄ñs nō ſunt aliqñ
minꝰ ɔiūcte: aliqñ magis. ❡ Itē ſit ita eēt: vna nō ma-
gis diceret̃ remitti ꝙ̄ alia: nec econtra: qꝛ ſi vna alteri
magis vniẽ: neceſſe eſt ꝙ reliqua illi etiā magis vniaẽ:
vel iō dicitur magis miſceri forme ɔ̄rie: qꝛ forma illa
cui miſceẽ eſt in ſe maioꝛ ꝙ̄ ea cui pmo miſcebaẽ: vel
econuerſo ipſa eſt minoꝛ: ⁊ forma ɔ̄ria cui pmo miſce-
baẽ eſt equalis: vel prius: vel maioꝛ: verbi grã: ſi calidū
aliqḋ fiat minꝰ calidū: ⁊ per ɔ̄ñs remittaẽ caloꝛ eius: ſi
iō remittiẽ: vel minuiẽ caloꝛ eius: qꝛ miſcetur maiori
frigiditati: hoc nō pōt eſſe niſi vel qꝛ frigiditas augeẽ
⁊ caloꝛ remanet in ſe vniformis nō maioꝛ: nec minoꝛ
ꝙ̄ prius: aut qꝛ frigiditas in ſe remanet tāta: ⁊ caloꝛ mi-
nuiẽ: aut vtroqꝫ mō: qꝛ .ſ. caloꝛ ⁊ minuitur: ⁊ frigiditas
augeẽ: ⁊ qḋcunqꝫ hoꝝ detur: ſequiẽ ꝙ forma minuaẽ
in ſe: ⁊ etiā ẽm ſe ⁊ augeaẽ: imo dicere ꝙ forma nō au-
getur per additionē alicuiꝰ ſimilis: nec minuiẽ per ſub-
tractionē: ſeu corruptionē alicuius partis: ⁊ dicere cuꝫ
hoc ꝙ remittiẽ per maiorē mixtionē ɔ̄rij ẽm intelle-
ctū datū: eſt implicare ɔ̄dictionē. ❡ Pmꝰ etiā mo-
dus dari nō pōt ẽm ſe: qꝛ ſi caloꝛ nō minuitur: dato ꝙ
frigiditas augeaẽ nō erit caloꝛ remiſſioꝛ: ſed tm̄ frigi-
ditas erit intēſioꝛ: nec ſubm̄ erit minus calidū ꝙ̄ fuit
prius: ſed ſolū erit frigidius ꝙ̄ fuit ante: ſicut ſi dulcedo
pomi maneat in equali gradu: ⁊ rubedo augeaẽ: nō ex
hoc erit eius dulcedo minoꝛ: aut ipſuꝫ minus dulce ꝙ̄
prius: ſed erit tantūmō magis rubeū ꝙ̄ fuit: ⁊ per ɔ̄ñs
ſi hoc modo caloꝛ remittiẽ: caloꝛ non remittiẽ. ❡ Si
vō dicaẽ 2º ꝙ frigiditas manet in eodē gradu: ſꝫ caloꝛ
minuiẽ. ❡ Cōtra pmo. Qꝛ ẽm hoc frigiditas nō intē-
diẽ: ⁊ tm̄ miſceẽ minori ɔ̄trario: qḋ eſt ɔ̄tra opinionez.
Scḋo. Qꝛ ẽꝫ hoc poſito ꝙ ſicut minuiẽ caloꝛ minuere-
tur frigiditas: qḋ vtiqꝫ deus poſſet facere: tunc nec mi-
nuereẽ caloꝛ: nec frigus: ⁊ ſic vtrunqꝫ minuereẽ: ⁊ neu-
trū minuereẽ: qḋ eſt impoſſibile: ⁊ pꝫ ɔ̄ña: minuereẽ
enim per poꝰⁿ ⁊ nō minuereẽ: qꝛ nō eſſet minoꝛ mixtio
ɔ̄rij ꝙ̄ erat prius: vñ ſi ſit caloꝛ decē graduū mixtus fri-
giditati octo graduū: nō erit minoꝛ mixtio ɔ̄rioꝝ ꝙ̄ ſi
miſceaẽ caloꝛ nouē graduū cū frigore ſeptē graduū:
aut ſi erit minoꝛ mixtio ɔ̄trarioꝝ: caloꝛ erit intenſioꝛ:
⁊ ſimiliter frigus ẽm opinionem: qꝛ caloꝛ ille eſt intē-
ſioꝛ qui frigori eſt immixtus: ⁊ econuerſo de frigore: ⁊ ꝑ
ɔ̄ñs in hoc caſu vtraqꝫ forma augeẽ ⁊ minuiẽ: ⁊ ſi au-
geẽ nō minuiẽ: minuiẽ ġ ⁊ nō minuiẽ. ❡ Quarto. Si
iō caloꝛ minuiẽ: qꝛ frigiditati magis miſceẽ: ⁊ iō ꝑciſe
magis miſceẽ: qꝛ minuitur: ſequiẽ ergo ꝙ iō caloꝛ mi-
nuiẽ: qꝛ minuitur: ⁊ iō eſto ꝙ ɔ̄traria ſimul miſcerenẽ
in forma remiſſa: ⁊ ꝙ ad intēſionē vel remiſſionē for-
me ſequiẽ maioꝛ vel minoꝛ mixtio cū ɔ̄trario: non tm̄
hoc ꝙ eſt formā intēdi vel remitti eſt illud ipſum: qḋ
eſt eā magis vel minꝰ miſceri ɔ̄rio: q̄nimo talis maioꝛ
vel minoꝛ mixtio ꝑſupponit cauſaliter intenſionē vel
remiſſionē forme ẽm ſuas ꝑtes intrinſecas. ❡ Quin-
to. Cōſtat ꝙ deus poſſet annihilare totā frigiditatem:
que eſt in ſubiecto remiſſe calido ⁊ calorē remanentē mi-
nuere eodē mō: quo diciẽ minui exiſtēte ſimul cuꝫ eo-
frigiditate: h̄ poſito pꝫ: ꝙ caloꝛ remittereẽ: ⁊ ſubm̄ fie-
ret minus calidū: ⁊ tm̄ nō magis miſcereẽ cōtrario: ⁊ ꝑ
ɔ̄ñs nō eſt idipſum formā remitti: ⁊ eā magis miſceri
ɔ̄rio. ❡ Sexto. Si deus annihilaret totā frigiditatez
exiſtentē ẽm te in corpore remiſſe calido: ⁊ illud corpꝰ
approximaret alteri corpori calidiori: qḋ prius poterat
intēdere calorē: in iſto aūt intēdeẽ caloꝛ illius remiſſe
calidi: ⁊ habeẽ ꝓpoſitū: qꝛ tūc erit intēſio ſine minori
mixtione ɔ̄trarij: aut nō intēdeẽ: ⁊ tūc ſequiẽ ꝙ forma
ɔ̄ria per ſe iuuaret ⁊ nō impediret actionē agentis: qḋ
eſt ɔ̄tra nãm. ❡ Septimo. Si forma non eſt remiſſa
niſi ꝓpter mixtionē ɔ̄rij. ġ in quocunqꝫ eſt forma ſine
hō mixtione: ipſum eſt ſūme tale: ⁊ forma illa eſt intē-
ſiſſima: ɔ̄ñs eſt falſum: qꝛ cum in aere puro nō ſit aliq̄
frigiditas: nec ēt aliq̄ q̄litas media iter calorē ⁊ frigꝰ:
ſed pura q̄litas: ſequiẽ ꝙ caloꝛ in aere puro eſſet inten-
ſiſſimꝰ: ⁊ aer eēt calidiſſimus: ⁊ ignis nō eēt calidus in
ſūmo ſupra aerē. ❡ Octauo. Naꝫ aer pōt fieri magis
calidus: ⁊ iterū fieri minꝰ calidus redeundo ad gradū
caloris nāliter ſibi ɔuenientē: ⁊ tm̄ nec pmo mō: nec 2º
mō plus miſcebiẽ ſuus caloꝛ frigiditati: qꝛ vt dcm̄ eſt:
in eo nulla eſt frigiditas: nā forme elemētorum in ſua
ſimplicitate exiſtētiū ſunt ſimplices nulli forme ɔ̄rie
mixte: q̄cq̄d ſit de q̄litatibꝰ corpoꝝ mixtoꝝ: ſic ġ vide-
tur: ꝙ illa 2ª ɔclō ex triplici capite ſit falſa. ❡ Contra
3ᵃᵐ 4ᵃᵐ ⁊ 6ᵃᵐ ɔ̄nes arguit Aureo. dicens: ꝙ impoſſibi-
le eſt formā intendi per radicalē participationē ſubiecti
niſi habeat in eſſentia ſua ꝑtes ⁊ gradus: qḋ ꝓbat mul-
tipliciter: ⁊ pmo ſic. Impoſſibile eſt eſſe nouū motū ſi- Utr forme iñtēdant ꝑ partes ⁊ partes eſſentiales.
ne acq̄ſitione noui termini realis: alioqñ acq̄ſitio eſſet
ſine eo: ꝙ aliqḋ acq̄rereẽ: ⁊ factio abſqꝫ eo ꝙ aliqḋ fie-
ret: ſed ſi fiat intenſio per ꝑticipationē forme in ſubiecto:
motus intenſionis erit nouus abſqꝫ hoc ꝙ aliq̄ noua
realitas acq̄raẽ: nec .n. acq̄rereẽ realitas forme: qꝛ iam
ante erat: ens aūt acq̄ri ⁊ fieri nō pōt: qḋ .n. fit nō eſt: vt
pꝫ pmo phyſicoꝝ: nec acq̄reẽ aliq̄ pars forme: aut gra- T. c. 74.
dus eēntie: qꝛ partē ⁊ partē nō hꝫ: nec gradū ⁊ gradus
in eēntia ẽm iſtū modū ponēdi. Nec acq̄reẽ eſſe: qꝛ eē Qr non acq̄rantur aliud ⁊ aliud eſſe.
⁊ eēntia vel ſunt idē: vel ſaltē eſſe eſt ꝓpetas: vel actua-
litas eēntie: vñ intimiꝰ ſequiẽ eēntiā ꝙ̄ riſibile aut ali-
q̄ ꝓpria paſſio ſuū ſubm̄: ⁊ qḋcūqꝫ hoꝝ deẽ: ipoſſibile
eſt: ꝙ eē habeat gradus: ⁊ intēdaẽ q̄n eodē mō eēntia

babeat gradus. Tū 2°: qꝛ eē videꝛ hr̄e mēſurā ꝛ varie
tatē atq; determinationē a forma: ꝛ ita nō ſuſcipit niſi
forma variata variationē. Tū 3° qꝛ eſſe: de quo loqui
mur: eſt eſſe exiſtētie: qḋ nō eſt niſi vnū in vno ſuppoſi
to ꝛ ſequiꝛ formā ſubſtātialē: q̄ nec intēdiꝛ nec remit
Q nec parti tiꝛ: ꝛ p ꝯñs nec eſſe. Nec pōt poni ꝙ acqraꝛ noua ꝑti
cipatio acq cipatio ſeu radicatio in ſubto: qꝛ talis participatio vel
ratur. eēt relatio: ꝛ tunc nō ſuſcipit magis ꝛ minus: vel eſſet
abſolutū: ꝛ tūc aliqd abſolutū baberet ꝑtes ꝛ gradus
nō obſtante ſua ſimplicitate: ꝛ poſſet pari rōne idē dici
de forma. Tū 2°: qꝛ ipoſſibile eſt indiuiſibile magis ꝛ
minus intimari ſeu radicari ſiue ꝑticipari. Tum 3°: qꝛ
relatio nō ſuſcipit magis ꝛ minus niſi ꝑ fundamenta:
vñ ꝑticipatio intendi nō pōt niſi forma ꝑticipata intē
daꝛ. g̃ ipoſſibile eſt poni ꝙ charitas augeaꝛ ꝑ ſui ꝑtici
pationē in ſubto nō habēdo in eſſentia ſua gradus aut
ꝑtes. ¶ Scḋo principaliter arguit ſic. Impoſſibile eſt
formā ampli⁹ ꝛ magis ꝑticipari: niſi aliquo facto circa
formā: vel circa eēntiā ſubti: ꝛ circa eius diſpoſitionez:
ſed maioꝛ ꝑticipatio forme in ſubto nō fit ꝑꝑ aliquid
factū in eſſentia ſubti: qꝛ nō ſuſcipit magis ꝛ minus in
eēntia ipſa aīa: nec intēdiꝛ dū charitas augeꝛ: nec etiā
fit variatio circa diſpoſitiōes ſubti: quibus forma ma
gis ꝑticipeꝛ: qꝛ ſubm magis diſponiꝛ: aut. n. magis di
ſponiꝛ ꝑpter diſpoſitiones alterius rōnis: ita vt corre
ſpondeant gradibus: qbus forma intēdiꝛ: diſpōnes al
terius rōnis: hoc aūt eſſe nō pōt: qꝛ cū gradus ſint infi
niti: inter quēcunq; gradū maiorē ꝛ minorē oporteret
eſſe īfinita diſpoſitio alterius rōnis. Aut magis diſpo
niꝛ ꝑpter intenſionē eiuſdē rōnis: ꝛ tūc remanet eadē
difficultas quomō illa diſpoſitio intendaꝛ: cum ſit for
ma accidentalis. Si enī in ſui eēntia intendatur. pari
rōne quelibet forma accidentalis poſſet ſic intēdi. Si
vero per maiorē diſpoſitionez ſubiecti: quereꝛ de illa
ꝛ erit ꝑceſſus in infinitū. Et iterū ſi forma intendere
tur ꝑpter diſpoſitionē ſubiecti: in ſubto diſpoſitiſſimo
per neceſſitatē: eſſet forma in ſūmo: cuius oppoſitū pꝫ
in aere qui nō eſt luminoſus in ſūmo q̄tumcunq; ſit
ſūme diſpoſitus. ¶ Itē intellus poſſibilis eſt ſūme di
ſpoſitus ad ſuſceptionē actus ꝛ ſpeciei: nec tamen iſta
ſunt ſemper in eo in ſūmo: vnde manifeſtuz eſt ꝙ for
me participatio nō eſt amplioꝛ ꝑpter diſpoſitiōez ſub
iecti. ergo relinquiꝛ ꝙ fiat per hoc ꝙ forma aliqd ad
ſuā eſſentiā ꝑtinens acquiſiuit: ꝛ iſtis duabus rōnibus
dicit arguens: impoſſibilitas noſtre poſitionis inſolu
biliter eſt oſtenſa: ſed vt euidentius oſtendaꝛ arguit.
¶ Tertio ſic. Impoſſibile eſt verificari ꝯtradictoria
de ꝑdicamēto reali ſm diuerſa tēpora de ſubto: gn ſit
facta mutatio in aliquo reali ſm illa tēpora in ſubto:
ſed forma que intēdiꝛ ꝑus fuit remiſſa realiter: dein
de nō remiſſa realiter: ſed intenſa. g̃ neceſſe eſt vt aliq̄
realitas aduenerit ſubto: nō pōt aūt illa realitas eē ꝑs
ſubiecti: qꝛ anima partes non habet niſi loquamur de
charitate: nec pars diſpoſitionis: qꝛ aer eſt diſpoſitiſſi
mus reſpectu lucis: nec pars eſſe: aut ꝑticipationis for
me: cū iſta nō poſſit intendi niſi forma intendaꝛ. ergo
neceſſe eſt ꝙ in eēntia forme ſit facta realis variatio.
¶ Quarto ſic. Impoſſibile eſt ꝙ aliqd de nouo realr
ꝑficiaꝛ aut intendaꝛ: niſi adueniente aliqua realitate
ꝑficiente: alioquin mā poſſet perfici per nō realitatez:
ꝛ ſm h forma nō realiter differret a mā: vnde negans
hanc propoſitionē tollit viā: qua ꝑbaꝛ ꝙ forma ꝛ mā
realiter nō ſint idē: ſed albedo intenſa vere perficiꝛ ꝛ
actuaꝛ ꝛ intendiꝛ realiter. g̃ neceſſe eſt adueniſſe no
uā realitatē perficiētē. ¶ Quinto ſic. Impoſſibile eſt
ꝙ idē ſit realiter ꝑfectius ſe: vel excedens in perfectio
ne: ſed forma intēſa in perfectione excedit remiſſam.
ergo ipoſſibile eſt ꝙ penitus ſint idē: aduenit g̃ aliqḋ
reale in intēſa: ꝑ qḋ nō oīno idē indifferens ē a remiſ
ſa. ¶ Sexto ſic. Impoſſibile eſt vnā ꝛ eandē realita
tem eſſe terminū a quo ꝛ ad quē in eadē trāſmutatio
ne: qm̄ mobile ꝑꝛiꝫ eſt in termino a quo: ꝛ ꝑtim in ter
mino ad quez: ꝛ recedit a termino a quo: ꝛ accedit ad
terminū ad quē: recedere āt ab aliq̄ ꝛ accedere ſimul
ad illud eſt ipoſſibile: ſꝫ in motu intēſionis forma q̄
lificatiua eſt vere termin⁹ ad quē ꝑut eſt intēſa: ꝛ ter
minus a quo ꝑut eſt remiſſa: ſi. n. q̄litas nō eēt termi
nus ad quē: tā nō eēt alteratio q̄ terminaꝛ ad ꝑdicamē
tū q̄litatis: vt pꝫ 5°. phyſico. g̃ neceſſe eſt ꝙ forma in T.c.18.
tenſa ꝛ remiſſa ſm aliq̄ realitatē diſtinguanꝛ. ¶ Se
ptimo ſic. Oē qḋ moueꝛ eſt in potentia ad illud: ad qḋ
moueꝛ: qꝛ mot⁹ eſt actus exiſtētis in potētia. 3°. phyſi. T.c.6.
oē aūt qḋ eſt in potētia caret aliq̄ actu: in quē tendit ꝑ
motū: vt pꝫ. 9°. metaphyſice: ſed ꝯſtat ꝙ ſubm exiſtēs T.c.15.
ſub forma remiſſa vere moueꝛ ad formā de gn̄e q̄li
tatis: ꝛ ad realitatē aliq̄ ꝑtinētē ad gen⁹. g̃ neceſſe eſt
ꝙ aliq̄ realis q̄litas illius generis acqraꝛ. ¶ Octauo
ſic. Oē illud in qḋ eſt mot⁹ ſeu ois forma: ſm quā ali
qd dꝛ moueri: neceſſario hꝫ ꝑtes: q̄rū aliq̄ dn̄r adueni
re: ꝛ oppoſite illaꝝ recedere: ita dicit Cōmētatoꝛ ꝑmo
phyſicoꝝ cōmēto. 62. qꝛ ꝑtes oppoſiti ſucceſſiue rece
dūt a ſubto ꝛ fiūt in ipſo ꝑtes geniti: vñ in gnōne hois
nō ceſſant ꝑtes ſꝑmatis recedere: ꝛ ꝑtes hois fieri: do
nec forma hūana ꝑficiaꝛ: ꝛ h ſi forma recipit ꝑtitionē
ſi aūt nō: h neceſſario accidit in accñtib⁹ ꝑprijs illius
forme: ſꝫ manifeſtū eſt ꝙ min⁹ albū ſm albedinē mo
ueꝛ ad magis albū. g̃ neceſſe eſt: ꝙ in albedine fiāt ꝑ
tes: ꝛ ꝙ aduēiat aliq̄ ꝑs albedinis magis albo. ¶ No
no ſic. Impoſſibile eſt verū motū eē ſine termino: cuꝫ
motus nō ſit aliud q̄ꝫ via ad aliquē terminū: ꝛ adhuc
ipoſſibile eſt terminū illū motuꝫ ꝑcedere ꝛ nō capere
eē ꝑ motū: ſꝫ mutatio formarū accñtaliū eſt vere mo
tus. g̃ neceſſe eſt ꝙ ei⁹ termin⁹ realr acqraꝛ: termin⁹
aūt ei⁹ eſt q̄litas ꝛ non ꝑticipatio q̄litatis: alias altera
tio eēt mot⁹ ad ꝑdicamētū relatiōis. g̃ neceſſe eſt rea
litatē acqſitā fuiſſe ꝑtinētē ad q̄litatē. Hec ille. ¶ Cō
tra 5^am ꝛ 7^am ꝯnes arguit Grego. ꝑbādo ꝙ forma intē 5^am ꝛ 7^am
ſibilis nō iō formalr intēdaꝛ qꝛ dat aliud ꝛ aliud eſſe Greg. q. 4.
ſubto: vel qꝛ plus ineſt ei q̄ꝫ ꝑus vt videꝛ inuere ꝑba art. pmo.
tio dictarū ꝯñū: arguit igiꝛ ꝑmo ſic. Cū. n. dicis ꝙ for
ma dat eē ſubto: aut itelligis ꝙ forma cauſet quādaꝫ
tertiā entitatē diſtinctaꝫ a ſe: ꝛ ab ipſa mā: ꝛ ab vtraq;
ſimul que dicaꝛ eſſe forme illius: aut nō intēdis dice
re ꝙ aliq̄ tertia entitas media ibi cāeꝛ: ſꝫ ꝑ hec vba: al
bedo dat ſubto eē album: nō aliud itelligis q̄ꝫ ſi dicaꝛ
ſubm eſt albū ꝑ albedinē: nō imaginādo aliq̄ꝫ entita
tē tertiā ꝑter albedinē ꝛ ſubm: ꝑ quā ſit formalr albū
¶ Si ꝑmo mō itelligaꝛ: falſitas opinionis pꝫ ꝑ: qꝛ nul
la talis tertia entitas ponēda ē iter formā ꝛ māꝫ q̄cū
q; ſit ſiue ſubſtātialis ſiue accidētalis: nā poſitis ꝑciſe
entitatib⁹ forme ꝛ ſubti: ꝛ forma exiſte in ſubto: ſubm
erit tale ꝑ formā: vt albū ꝑ albedinē: ꝛ per ꝯñs ſuper
flue ꝛ vane poniꝛ alia entitas: que ſit eſſe albū. ¶ Et
ſi dicaꝛ: ꝙ eo ipſo quo diciꝛ formā eſſe in ſubto poniꝛ
tertia entitas: que eſt ineſſe: ꝛ illud eſſe qḋ ponimus
nō eſt aliud q̄ꝫ ineſſe. ¶ Hoc eſt falſuꝫ: qꝛ ſm hoc eēt
ꝑceſſus in infinitū in hōꝫ eſſe. Nā adhuc illo eē poſito
neceſſe eſt adhuc vt ſubm ſit tale: ꝙ ipm ſit in ſubto:
ꝛ per ꝯñs poniꝛ aliud in eſſe: ꝛ ſic in īfinitū. Similr ſi
q̄titas nō ſeipſa extēderet mām formalr: ſꝫ iprimeret

māe

mãe quãdã rem tertiã vel expreſſione: pari rõne illa impreſſa ipmeret aliã in infinitũ: ſtandũ igiẽ eſt in pmo vt dicamꝰ ꝙ forma ſeipſa pficit: ⁊ mã ſeipſa pficiẽ: ita ꝙ nihil eſt aliud vniẽs mãm forme: vel faciẽs ꝙ mã pficiaẽ per formã. ❡ Nec valet dicere: ꝙ veruꝫ eſt illud eſſe nõ eſſe aliq̃ꝫ aliã reꝫ vel eẽntiã: eſt tñ aliq̃ modalitas vel realitas ſ3 ſe diſtincta a forma ⁊ a mã: modalitas aũt nõ eſt res vel eẽntia: ſed modalitas rei vel eẽntie. ❡ Hoc inquaꝫ nõ valet: q2 talis modalitas eſt aliq̃ entitas vna: vel plures: vl' nec eſt vna entitas: nec plures. Si deẽ ſcꝫm: ſequiẽ ꝙ ipſa nihil eſt. Si dicaẽ pᵐ ⁊ ipſa nõ eſt plures entitates: nec eſt mã: nec forma. g̃ eſt q̃dã tertia entitas ipreſſa mãe ab ipſa forma: ⁊ eadem rõne: vt dictũ eſt: illa ipimit aliã ⁊ in infinitũ: vl' qua rõne diceẽ ꝙ ipſa nõ ipimit aliã: eadẽ rõne dicetur: imo multo rõnabilius ꝙ forma nullã talẽ entitatem ipimit a ſe diſtinctaꝫ. ❡ Ex quo pꝫ: ꝙ talis riſio nõ erit niſi fuga vbalis: ⁊ dcm̃ ſine itellectũ eſt. ❡ Secundo. Q2 ſi ponaẽ talis tertia entitas: q̃ ſit eẽ datuꝫ a forma ipſi mãe: ⁊ habẽs in ſe gradus vt diciẽ: q̃rẽdum eſt: an talis entitas ſit eiuſdẽ rõnis ſpecifice cũ ipſa forma: aut alterius rõnis ab ea: ſi eiuſdẽ ⁊ ipſa intrinſece h3 gradus: ⁊ eſt indiuiſibilis. g̃ ⁊ forma ẽt habebit gradus: qȯ tu negas. ❡ Itẽ. Oẽs rõnes q̃s facis ad pbandum ꝙ forma ſcꝫm eẽntiã nõ habeat gradus: ſunt ꝯtra hoc ⁊c̃. ❡ Si vȯ ſit alteriꝰ rõnis a forma q̃liſcũqꝫ entitas ſit: habebit ppriã q̃ dditatẽ ⁊ certitudineꝫ ita ſicᵗ ⁊ forma: ⁊ ſimiliter talis entitas ſcꝫm ſe ⁊ ſuã eẽntiã erit ſicut q̃dã nũerus ſicut ⁊ ipſa forma: ⁊ p ꝯñs ille rõnes eque militant ꝯtra gradualitatẽ intrinſecã illiꝰ entitatis: quã vocas eſſe: ſicut ꝯtra gradualitatẽ intrinſecam forme. ❡ Item ſicut tu pbas ꝙ forma nõ intẽdatur penes additionẽ ptis ad ptem ſcꝫm eẽntiã ex B. Tũ q2 plura accñtia ſolo numero differẽtia nõ pñt eſſe in eodem ſubto. Tum q2 ille ptes forme nõ poſſent facere p ſe vnũ. Tum q2 tũc forma p intẽſionẽ fieret cõpoſitior: ⁊ p ꝯñs iperfectior: ſic etiã põt argui ꝯtra gradus iſtius tertie entitatis. nã illi ſunt eiuſdem rõnis: cũ nihil augeaẽ niſi p ſimile. ❡ Itẽ querã a te q̃uo illi gradus pñt facere vnũ: ⁊ erit equalis difficultas: ſicut de partibus forme. Et ſimiliter poterit argui: ꝙ tũc q̃to illud eſſe intenderẽ fieret cõpoſitius: ⁊ per ꝯñs imperfectius: ⁊ ſic eſſe forme intẽſioris erit iperfectius: ⁊ forma q̃to eſſet intenſior: tanto haberet eſſe iperfectiꝰ: ⁊ vniuerſaliter ois rõ quã facis ꝯtra alios de eẽntia forme põt fieri ꝯtra tertiã entitatẽ: quã tu dicis eſſe forme. ❡ Si vȯ itelligat opinio tua 2ᵒ mõ ſupra poſito. ſ. ꝙ nõ ſit aliq̃ alia entitas tertia a ſubto ⁊ forma diſtincta: ſed p eandẽ pciſe formã in ſe nõ auctã vel intẽſaꝫ ſubm nũc ſit magis tale q̃ꝫ pᵘs nõ abſolute: ꝙ forma ſcꝫm quã eſt tale nõ ſit ſcꝫm ſe maior intenſiue q̃ꝫ ſit illa per quã aliud ſubm eſt tale: ⁊ hoc pp maiorẽ vl' minorem diſpoſitionẽ ſubti ad formã illam. tamen adhuc iſte modus loquẽdi nõ ꝯtinet veritatẽ: qȯ pbaẽ q̃ntuplici rõne. ❡ Prima talis eſt. Q2 ſi hoc eſſet veruꝫ: ſequaẽ ꝙ omne ſubm habens formã: ⁊ magis diſpoſitũ ad illã q̃ꝫ aliud ſubm habens ſimilẽ formã ſit diſpoſitum: eſſet magis tale per ſuã formã q̃ꝫ aliud minus diſpoſitũ eẽt tale per ſuã. Hec ꝯñtia pꝫ ſcꝫm dicta tua: q2 ſi nõ eſſet magis tale. g̃ ipm nõ eſt magis diſpoſitũ ad talẽ formã: nã ſcꝫm te omne ſubm ad formã magis diſpoſitũ: ⁊ habens formã magis perficiẽ per illaꝫ: ⁊ eſt magis tale per illã: ſed illud repugnat antecedenti: q̃re ꝯñtia tenebat: ſed falſitas ꝯñtis pꝫ ad ſenſum: nã poſito ꝙ aer ſit multo magis diſpoſitus ad lumẽ q̃ꝫ aqua: vel nubes: ⁊ candela pua cauſet lumen in aere: ſol aũt in aqua vel in nube: cõſtat ꝙ aqua erit multo luminoſior q̃ꝫ aer: ⁊ ſimilr nubes erit magis lucida q̃ꝫ ipſe aer. ❡ Nec valet dicere ꝙ hoc eſt: q2 ſol eſt maioris virtutis in illuminando q̃ꝫ candela. quia eſto ꝙ ita ſit: adhuc niſi ipſe cauſet maius lumen intẽſiue q̃ꝫ ſit lumẽ candele: aut ſubm illuminatũ ab ipſo ſit magis diſpoſitum ad lumen q̃ꝫ aer: nõ erit illud magis luminoſuꝫ ſicut eſto ꝙ deus ſit maioris virtutis in cãndo lumen q̃ꝫ ſit ipſe ſol: ſi tñ cauſet minus lumẽ in ſubto eque diſpoſito q̃ꝫ ſol: illud erit minus lucidũ: qȯ a ſolo deo illuminabiẽ effectiue q̃ꝫ illud: qȯ erit illuminatũ a ſole. ❡ Item ſequiẽ ꝙ ſi aer ſit ſũme diſpoſitus ad lumẽ ⁊ illumineẽ a candela nõ fiet magis lucidus pp maiorem approximationẽ cãdele ad ipm. ❡ Item duo cauſatiua luminis: quoꝝ vnũ ſit multo v̓tuoſius alio. vbi gr̃a: paruꝰ cãdela: ⁊ magnus ignis eque approximata ſubiectis illuminabilibus: ⁊ ſũme diſpoſitis ad lumẽ: facerent illa ſubta eque lucida: nec agens maioris virtutis faceret ſuũ paſſum magis tale q̃ꝫ agens minoris virtutis paſſo vtrialqꝫ eque diſpoſito ad actionẽ ſuſcipiendã: qȯ eſt ꝯtra pncipia phyloſophica: ⁊ vtraqꝫ ꝯñia pꝫ ſcꝫm te: q2 ſi ponaẽ eq̃lis diſpoſitio in ſubiectis: ⁊ eq̃lis inherẽtia forme: ⁊ per ꝯñs ſubiecta eque talia: ⁊ pꝫ ꝙ iſte rõnes eque pcedunt ꝯtra pmũ modum dicendi: q2 ſcꝫm eum ad equalitatẽ diſpoſitionis ſubiectoruꝫ ſequiẽ inherentie equalitas accidentis ad ſubiectuꝫ: ⁊ per ꝯñs illius eſſe qȯ dat forma: qȯ nõ eſt aliud ſcꝫm te q̃ꝫ ſuũ ineſſe: ⁊ ſimiliter equalitas pticipatiõis forme: ⁊ terminationis per formã: ⁊ modũ exiſtendi ſub forma ⁊ ceteroꝝ: que dñr in pppoſito. ❡ Forte inq̃t diceẽ ꝙ aliter loquẽdũ eſt de formis: que in eẽ ⁊ in fieri dependent a ſuis agentibus: cuiuſmodi eſt lumẽ: ⁊ aliter de formis que tantũmodo in fieri dependent ab eo: vt calor: ⁊ albedo: ⁊ ſimiles qualitates: nã ſicut forme primi modi dependent in ſuo eſſe ab agentibꝰ: ⁊ ſubiecta nõ ſunt talia niſi agentibus debite p̃ſentibus: ſic etiaꝫ ad ſuũ pfectiꝰ ⁊ intẽſius eſſe dependent ab eiſdẽ ⁊ cõditionibus eoꝝ: ſic ꝙ ſcꝫm ꝙ ſua agentia ſunt magis vl' minus ppinqua: aut maioris vel minoris virtutis: ita ſubiecta taliũ formarũ ſunt magis vel minus talia p ſuas formas ab illis agẽtibus cauſatas: nõ obſtante ꝙ ille forme inter ſe ſcꝫm ſuas eẽntias nõ ſe excẽdant: vñ qȯ in alijs formis faciũt diſpõnes ſubiectoꝝ: h faciũt in iſtis diſpoſitiones ⁊ pportiones agentiũ: q̃uis etiaꝫ ⁊ iſte aliter ⁊ alr pficiãt ſubiecta ſcꝫm alias ⁊ alias ſubiectoꝝ diſpoſitiones. ❡ Hec inquit reſpõſio nulla eſt: q̃ꝫ ppter hȯ ꝯditiões agẽtiũ nunq̃ꝫ ſubiecta eẽnt magis vel minus talia per formas ab agentibus illis cauſatas: niſi ab agentibus ſic ꝯditiõatis pfectior vel imperfectior forma cauſareẽ: vñ ſi deus ꝯſeruaret in aere lumẽ cauſatũ a candela diſtante: ⁊ nõ coageret ipſi candele ad cãndũ de cetero lumẽ: aut ſuſpẽderet eius actionẽ quoq̃ alioꝰ: ⁊ ipſa candela fieret ppinquior aeri illuminato illo lumine pᵘs ab eo cauſato: ⁊ nũc a ſolo deo ꝯſeruato: certũ eſt ꝙ ille aer nõ ex hoc fieret luminoſior. Similr ſi eſſent mille cãdele eidẽ pti aeris approximate: ⁊ deus oium actiões ſuſpenderet pter q̃ꝫ vnius: nõ intenſius lumen facerent oẽs mille ſimul q̃ꝫ illa ſola: eodẽ mȯ ſi ſint agentia ineq̃lis virtutis: ⁊ deꝰ nõ ipediret actionẽ debilioris agentis: ſed impediret actionẽ fortioris: nõ vt oino nõ ageret: ſed ne plus ageret q̃ꝫ agens debilius: ꝯſtat ꝙ aer nõ fieret magis lucidus ab agẽte fortiori q̃ꝫ a dbiliori. ❡ Cõfirmaẽ. Q2 ſi poſito: ꝙ deus ꝯſeruet imediate totũ lumen cãtum a

Qr eẽ ⁊ forᵉ non ſint eiuſdem rõnis.

Utr rõne maioris diſpõis i ſbto fiat talis formaꝝ intenſio.

ꝓceſſus in infinitū in diſpoſitionibus. ¶ Scḋo reſpō
deť ꝙ poſſibile eſt formā intendi ꝓpter maiorē diſpo
ſitionē ſubiecti:eſto ꝙ illa diſpoſitio ſubiecti nō inten/
dať:nā vna forma pōt recipi in ſubiecto mediante du
plici qualitate:ſicut caliditas mediante ſiccitate ⁊ hu/
miditate:ſiccitas tamē magis diſponit ad calorē ꝙ̄ hu
miditas:vnde in mā ſicca ceteris paribus eſt calor in/
tenſior ꝙ̄ in humida. ſi ergo aliquod ſubiectū ſit cali/
duȝ ⁊ humidū:⁊ poſtea fiat ſiccū erit calidius ꝙ̄ prius
fuit:⁊ tamē ſubm non erit magis diſpoſitū ad caloreȝ
ꝓpter intenſionem pme diſpoſitionis:ſed ꝓpter nouā
diſpoſitionē alteriꝰ rōnis a p°. ¶ Cōtra. Prima reſpō/
ſio non valet. Tum qꝛ nō eſt neceſſe ꝙ quādocunq; aliqḋ
ſubm ſit magis vel minus tale:ipſum rarefiat vel con
denſeť:qḋ pȝ:qꝛ ſi lune appropinquareť aliqḋ corpus
potens eam illuminare:quāto plus appropinquaretur
tanto eius lumen intendereť:⁊ tamen ipſa nō rarefiet
aut ꝯdenſareť. Tuȝ qꝛ etiā in formis ſpiritualibus in
aīa rōnali eſt intenſio ⁊ remiſſio:⁊ tamen ibi nulla eſt
condenſatio vel rarefactio:⁊ ibi tunc ratio facta eſt in/
ſolubilis. ¶ Scḋa quoq; reſponſio nō valet: nā poſſi/
bile eſt aliquā intenſionē eſſe continuā:quo poſito nō
pōt dici ꝙ forma intendiť ꝓpter aliā diſpoſitionē ſm
ſpēm:niſi ponereť ꝙ in qualibet parte temporis men
ſurantis intenſionē illā ſubm ſit mutatū ſm infinitas
formas ſpecie differentes. ¶ Item cū poſſibile ſit ali/
quam earū eſſe tm̄ per vnum inſtans:ſequiť ꝙ ſimul
habebit infinitas formas ſpecie differentes: que ſunt
inconuenientia. ¶ Quarta ratio pncipalis eſt. Qꝛ ſi iō
forma accidētalis ſuſcipit magis ⁊ minus:qꝛ ſubiectū
quod perficit eſt:ſeu pōt eſſe magis ⁊ minus diſpoſitū
cum etiam ſubm vel mā forme ſubſtantialis aliqñ ſit
magis diſpoſita ad illam formā ſubſtantialē ꝙ̄ prius
fuit. ¶ Similr vna mā plus ꝙ̄ alia:nā forma ſubſtan
tialis nō hȝ diſpoſitionē in eſſe indiuiduali:cū quedaȝ
corpora magis videamus diſpoſita ad animā qbuſdā
alijs:vnde ⁊ meliores hȝ operatōes in eis. ¶ Similr
nō quelibet mā:in qua induciť forma ignis:eſt codeȝ
modo ⁊ eque bene diſpoſita ad ipſam:vt pȝ ad ſenſuȝ:
ſequiť ꝙ etiā forme ſubſtantiales ſuſcipiant magis ⁊
minus:quod eſt falſuȝ:vnde niſi in ſubiecto magis di/
ſpoſito eſſet forma intēſiue ſm ſe maior ꝙ̄ ea que eſt
in minus diſpoſito:ipſuȝ non eſſet magis tale ꝙ̄ illud.
¶ Diceť forte:ꝙ ideo forma ſubſtantialis nō ſuſcipit
magis ⁊ minus:qꝛ dat eſſe ſpecificū ſubſtantiale:⁊ ta/
le eſſe nō pōt variari:niſi ipſa varieť ſm ſpēm. ¶ Sȝ
hoc nō valet:qm̄ ſicut forma ſubſtātialis dat eſſe ſpe/
cificum ſubſtantiale:ita forma accidentalis dat eē ſpe
cificū accñtale:ſi igiť ꝓpter aliq̄ diſpoſitionē ſubiecti
pōt variari eſſe forme accñtalis nō variata forma ac/
cidentali ſpecifice:ſic ꝓpter aliā diſpoſitionē māe pōt
variari eſſe forme ſubſtantialis ipſa nō variata ſpecifi
ce:⁊ ſicut eadē forma accñtalis ſpecie ⁊ numero ꝓpter
maiorē vel minorē diſpoſitionē ſubiecti pōt ſubito da/
re eſſe magis vel minus:ſic ⁊ ſubſtātialis:aut ſi ſubſtā/
tialis nō poterit:neq; etiā accñtalis h̄ poterit. ¶ Qui
ta rō principalis eſt. Qꝛ opinio iſta in falſo fundať:pp
hoc eni negat formā habere in eſſentia ſua aliq̄ parti
bilitatē aut latitudinē:qꝛ phus. 8. metaphyſice aſſimi/
lat eſſentias formaꝝ ipſis numeris:ſed ſimilitudo illa
potius ꝓbat oppoſitū. ſ. formā eē diuiſibilem:⁊ habere
partes intrinſecas:nā pma ſimilitudo quā phus ponit
eſt:ꝙ numerus hȝ partes intrinſecas: ⁊ eēntialiter eſt
diuiſibilis:licet nō in infinitū:⁊ ſic ſm hoc eſſentia for
me habebit partes itrinſecas. ¶ Similr phus ibi nō
aſſimilat numeros ad eēntias formarū: ſm ꝙ hic eſt
ſermo de formis:ſed eos aſſimilat ad diffinitiōes ex/
primentes eſſentias rerū:⁊ nō ad q̄ſcunq;:ſed ad diffi
nitiones ſubſtantiarū cōpoſitaꝝ:quas ſolas ꝓprie dif
finiri imediate ꝓbauit:qḋ pȝ euidēter:dicit eni ponen
do primā ſimilitudinē. (Naȝ diffinitio numerus qui/
dē diuiſibilis eſt ⁊ in diuiſibilia.) Ubi Cōmenta. cō/
mento. 10. exponēs ait. (Diffinitio aſſimilať numero:
qꝛ diffinitio diuidiť in res indiuiſibiles queādmoduȝ
numerus:ſed differūt in hoc:qm̄ illud qḋ nō diuidiť
in numeris eſt vnitas:⁊ in diffinitiōe eſt genus ⁊ diffe
rētia.) ¶ Deīde ponit phs aliā ſimilitudinē. (Et quē/
admoduȝ nec a numero ablato aliquo:aut addito ex
quibus numerus eſt:nō adhuc idē numerus eſt:ſȝ alr
ꝙ̄uis minimū auferať: aut addatur: ſic nec diffinitio
nec qḋ qd erat eſſe adhuc erit aliquo ablato:aut addi/
to.) Ubi Cōmēta. (Queādmodū qñ alicui numero
addiť vnū:aut diminuiť vnū trāſferť in aliā nām nu
meri:ſimiliter diffinitiones cōpoſite ex pmo genere:
⁊ pluribus differētijs:qñ ab eis diminuiť aliqua diffe
rentia transferť diffinitio ad diffinitionē alterius na/
ture:⁊ ſimiliter qñ addiť in eis aliqua differentia:vbi
gratia:qñ cum dixerimus in diffinitione animalis:ꝙ
eſt corpus nutribile ⁊ ſenſibile:ſi diminuamꝰ vltimaȝ
differentiā:remanebit diffinitio vegetabiliū:⁊ ſi adda
tur alia differentia. ſ. rationale erit diffinitio hominis.)
Hec Cōmētator. ¶ Ex quibus pȝ:ꝙ dictum phi nul/
lo mō eſt ad ꝓpoſitū:cū ſolū loquať de diffinitionibꝰ:
⁊ nō de formis extra animā. ¶ Iteȝ eſto ꝙ loquereť
de eſſentijs formarū extra aīam:adhuc nō loqreť niſi
de formis ſubſtātialibus:ſicut nō loquiť niſi de diffi/
nitionibus ſubſtātiarū cōpoſitaꝝ:⁊ ideo illud dcm̄ ni
hil facit ꝓ te. ¶ Et ſi dicať ꝙ phs ibi ſubdit. (Et quē
admodū nec numerus hȝ magis ⁊ minus: nec que ſȝ
ſpēm ſubſtātia:ſȝ ſi quidē cū mā.) Ubi vult ꝙ ſubſtā/
tia:que eſt forma nō ſuſcipit magis ⁊ minus niſi ſm
ꝙ eſt in mā:ſed hoc nō pōt intelligi de ſuba ſm qḋ di/
ſtinguiť ab accñte:qm̄ talis ſuba non ſuſcipit magis ⁊
minus etiā ſm ꝙ eſt in mā:accipit ḡ ſubam ꝓ eēntia:
⁊ eſt eius intentio ꝙ eſſentia forme nō ſuſcipit magis
⁊ minus:ſed ſm ꝙ eſt in mā:⁊ hoc eſt ſuſcipere magis
⁊ minus ſm eſſe. (Dicēdum inquit ꝙ iſta ſimilitudo
attendiť inter numerū ⁊ eſſentiā ſubſtantie cōpoſite:
vel ēt formā ſubſtantialē illiꝰ.) Et eſt ſenſus:ꝙ forma
vel eſſentia talis nō hȝ in ſe latitudinē vel maioritatē
intenſiuam:ſed ſi quā hȝ latitudinem:hec eſt latitudo
extenſiua:que eſt ſm diuerſas partes q̄titatiuas:que
ſm ipſum principaliter ex mā cōpetunt rei:⁊ ꝓpter h̄
vnus hō nō eſt magis hō ꝙ̄ alius:lȝ ſit maior. Et huic
ꝯcordat expoſitio Cōmētatoris ibidē. ait eni ſic. (For
ma ſubſtātialis nō recipit magis ⁊ minus: nō eniȝ eſt
vnꝰ hō maioris hūanitatis ꝙ̄ alius hō ſm formā: ſed
ſi fuerit maioris humanitatis:erit ſm ꝙ forma eſt in
eo in mā:ꝯſtat aūt ꝙ talis maioritas:que eſt ſm par/
tes māe:eſt tm̄ maioritas extēſiua.) ¶ Ulteriꝰ arguit — Utruȝ charitas ꝑ ſolā diſpōnem ſubi intendať.
ſpāliter ꝙ charitas nō augeť per ſolā maiorem diſpo/
ſitionem ſubiecti:querit eni per quid anima vno tēpo
re eſt magis diſpoſita ad charitatē ꝙ̄ alio. ¶ Nam h̄
aut eſt qꝛ hȝ maiorē charitatē:ita ꝙ minor charitas di
ſponit ad maiorē:ſicut dicunt aliqui:ꝙ minus lumen
diſponit ad maius:⁊ ſi ſic dicať:ponunť gradus in eēn
tia charitatis:⁊ ꝯcediť ꝓpoſitum. Aut ideo eſt magis
diſpoſita:qꝛ eiꝰ cupiditas eſt diminuta: ⁊ vnus hō eſt
magis diſpoſitus ꝙ̄ alius:qꝛ eius cupiditas eſt minor:
⁊ hoc reprobať. Tuȝ pmo:qꝛ ſi nullus hō vnq̄ peccaſ

ſet nullā aliq̄s cupiditatē habuiſſet: ⁊ tamē vn⁹ fuiſſet
iuſtior ⁊ iō charior q̄ȝ alius: ⁊ idē homo vno tēpore q̄ȝ
alio. Tum 2°. q: in bonis angelis non fuit vlla cupidi-
tas: ⁊ tamē nō oēs habuerunt equalē charitatē ante-
q̄ȝ eſſent beati: ſicut nec oium eſt equalis beatitudo: ſȝ
vnus alio maiorē habuit ſuppoſito q͏ habuerūt meri-
tum anteq̄ȝ pmiū: aut etiā ſi nō prius: ſed ſimul nihilo-
minus nunc vnus hȝ maiorē charitatem q̄ȝ alius: ⁊ tn̄
nullus hȝ cupiditatē minorē: cū nulla ſit in eis cupidi-
tas. Tum 3°. q: vel cupiditas minuit̄ ſm ſuā eſſentiā:
⁊ habet̄ ppoſitū: vel ſm eſſe tm̄ ppter aliā diſpoſitio-
nem: ⁊ ſic de alia queraſ in infinitū. Aut 3° aīa eſt ma-
gis diſpoſita ppter aliquā aliā formā exiſtentē in ea:
⁊ tunc vel opȝ q͏ ſemper q̄ñcunq̄ȝ charitas auget̄: no-
ua forma ſm ſpēm acq̄rat̄ in aīa: per quā ſit magis di-
ſpoſita: qḋ videt̄ inconueniens: ⁊ maxime ſi contingat
charitatē augeri ꝯtinue: vel q͏ illa forma diſponēs au-
geatur i ſua eſſentia. Aut 4° anima eſt magis diſpoſi-
ta ppter remotionē alicuius forme indiſponentis ad
charitatē: ⁊ tūc eodē modo neceſſe eſt q͏ ſemp in aug-
mento charitatis vel tollat̄ forma alterius rōnis: vel
eadē eſſentialiter minuat̄: ⁊ pcedit̄ ppoſitū. ❡ Forte
inquit dicet̄ ad hanc rōnē q͏ iſta maior diſpoſitio aīe
eſt maior capacitas eius: vnde ſicut aīa fit magis ⁊ mi-
nus capax charitatis: ſic eam magis pticipat ⁊ fit cha-
rior. ❡ Cōtra. Aut capacitas aīe ē aliq̄ entitas diſtin-
cta ab eſſentia ⁊ potentia aīe: aut non: ſi ſic nō eſt niſi
quedā forma exiſtens vel in eſſentia vel in potentia: ⁊
tunc querendum eſt quomodo fiat maior: an. ſ. in ſua
eſſentia: vel qualiter vt prius. Si vero capacitas non
ſit talis entitas diſtincta: cū ipſa aīa nō ſuſcipiat inten-
ſionē in ſeipſa: neq̄ȝ etiā potentiā: opȝ intelligere q͏ ca-
pacitas iō dicat̄ minor: q: aīa eſt capacior: ⁊ ideo idipm
opȝ intelligere per hoc q͏ dicit̄ q͏ capacitas aīe eſt ma-
ior q̄ȝ ſi diceretur: aīa eſt magis capax charitatis: ⁊ ille
eſt melior intellectus: qui poſſit haberi ex illis verbis.
❡ Sed tūc ſtat queſtio q̄re aīa vno tpe eſt magis ca-
pax q̄ȝ alio ipſi⁹ charitatis: q: vel hoc eſt ppter remo-
tionē alicuius forme impedientis capacitatē: ſicut ocu-
lus eſt minus capax lucis ppter aliquē humorē impe-
dientē: ⁊ fit magis capax per remotionē illius: vel h
eſt ppter appoſitionē alicuius diſponētis: ⁊ vtrū libet
iſtoꝝ dicat̄: ratio pcedit ꝯtra illō vt ſupra. ❡ Itē. Cō-
ſtat q͏ vitiū aliqñ auget̄ in aīa: ⁊ ſumat̄ pmū vitiū ge-
nitū in aīa fortis: ⁊ de ipſo queraſ qualiter auget̄: nec
pōt inueniri aliqua diſpoſitio in aīa ad vitiū illud: per
quā aīa ſit magis diſpoſita ad maius vitiū illud: niſi
ipſummet vitiū: cuius vnus gradus diſponit ad aliū.
Et ſimiliter argui pōt de aliq̄s habitibus aīe: ⁊ etiā acti-
Arg. ꝯ eūdē God. i q̄ōni bus ordinariis: q. 4. q̄l. 3. q. — bus qui intendunt̄. ❡ Ulteri⁹ arguit Godofredus q͏
charitas nō augeat̄ illo° q̄ ponit ꝯ: ſȝ p aduentū alte-
rius charitatis pfectioris ⁊ corruptionē prioris ſex me-
dijs. Primū eſt tale. Termini mot⁹ ſunt incōpoſſibi-
les: ſed charitas remiſſa eſt termin⁹ a quo in motu in-
tenſionis: intenſa vō eſt terminus ad quē. ḡ iſta adue-
niēte illa abijciet̄. ❡ Et ſi dicat̄ q͏ termin⁹ a quo nō
eſt forma remiſſa q̄ntū ad illud qḋ dicit poſitiue: ſȝ p-
ut eſt ſub priuatiōe gradus perfectionis: ⁊ ita poſitiuū
prioris charitatis remanere poterit in charitate aucta:
hoc nō valet. Tū q: tota alteratio videt̄ eiuſdē ratio-
nis: ⁊ ex nā ſua habere: q͏ ſit inter terminos poſitiuos
per ſe. Tum q: motus a nō ſubiecto in ſubm habens
pro termino a quo priuationē magis eſt mutatio ⁊ ge-
neratio q̄ȝ motus: vt pȝ. 5°. phyſicoꝝ. Tum q: prior cha-
T. c. 7. ritas per ſe ptinet ad motū intēſionis: ⁊ nō per accñs:

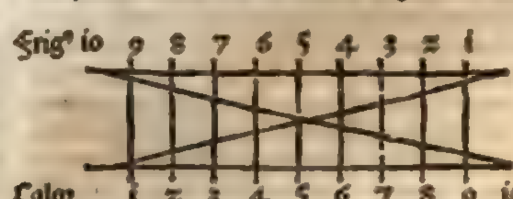
certū eſt aūt q͏ nō ptinet ad ſubm: vt termin⁹ ad quē
reſtat. ergo q͏ vt termin⁹ a quo: ⁊ ita abijciet̄ adueniē-
te pfectiori charitate. ❡ Scōm mediū eſt tale. Sicut
eſt in motu ad vbi: ita videt̄ eſſe in motu augmenti: ⁊
intenſionis cuiuſlibet forme: ſed manifeſtū eſt: q͏ in
motu ad vbi ꝯtinue pmū vbi corrūpit̄ in aduentū 2ⁱ:
pbat enī phus. 6°. phyſicoꝝ q͏ mobile nō eſt in ſpacio T. c. 44.
ſibi eq̄li niſi tm̄ per inſtās: ⁊ ita nec in eodē vbi: ⁊ inſu-
per ſi eſſet in eodē vbi p duo inſtātia: cū īter duo inſtā-
tia ſit tps mediū: eēt in eodē vbi p tps: ⁊ p ꝯñs nō mo-
ueret̄. Et iterū ſi maneret idē vbi aut ſm ſe totū aut
ſm aliq̄ȝ ſui partē: vel eſſet ſubiectiue in toto mobili:
⁊ ſic mobile ſimul eſſet in duob⁹ vbi priori. ſ. ⁊ poſterio-
ri: vel ſi prius eſſet in vna pte: ⁊ deinde trāſiret ad aliā
migraret de ſubro in ſubm: qḋ eſt īpoſſibile. ḡ in aduē-
tu ſecūdi vbi: pmū corrūpit̄: ⁊ per ꝯñs in aduentu for-
me pfectioris: corūpit̄ min⁹ pfecta. ❡ Tertiū eſt. Illa
inter que cadit cōparatio vident̄ differre realr̄: ⁊ fore
incōpoſſibilia: ſed inter charitatē intenſam ⁊ remiſſā
cadit cōparatio: dicit̄. n. vna pfectior ⁊ maior alia. Cō-
mentator etiā dicit. 5°. phyſicoꝝ cōmento. 19. q͏ nos vi-
demus eandē ſpēm trāſmutari de ſimili in ſimile: vt
albū trāſmutat̄ ad magis albū. ḡ forma intenſa ⁊ re-
miſſa realr̄ diſtinguunt̄. ❡ Quartū eſt tale. Contraria
īpoſſibile eſt eſſe ſimul: ſed phs. 5°. phyſico. ⁊ Cōmenta- T. c. 19.
tor vbi. ſ. expſſe dicūt: q͏ minus albū ⁊ magis albū ꝯ-
ria ſunt: vñ verba Cōmētato. ſunt hec. (Cū igit̄ trāſ- Cap. 19.
mutatio fuerit de magis ⁊ min⁹: dicet̄ trāſmutari ad
ꝯriū: qm̄ nō fit min⁹ niſi ex mixtiōe ꝯtrarij.) ḡ forma
intenſa ⁊ remiſſa ſunt ꝯrie ⁊ incōpoſſibiles. ❡ Quin-
tum eſt. Sicut ſe hȝ magis ⁊ minus in formis ſubſtan-
tialibus: ſic ſe videt̄ habere in accidētalibus: ſȝ in ſub-
ſtātialib⁹ forma pfectior differt realr̄ ⁊ numero a for-
ma impfectiori: nō. n. aīa imperfectior ꝯtinet̄ realiter
in aīa pfectiori. ḡ nec forma accñtalis imperfectior re-
manebit realiter in forma pfectiori: imo corrūpet̄ in
ei⁹ aduētu. ❡ Sextū eſt. Charitas itenſior vi ꝯtinere
īperfectiorē: ſicut tetragonū ꝯtinet trigonū: ſicut ſenſi-
tiuū vegetatiuū: ſed iſta ꝯtinētia non eſt realis: ſed tm̄
virtualis. igit̄ forma remiſſa nō ꝯtinet̄ realr̄ in inten-
ſa: ſed corrūpit̄ in eius aduētu. ❡ Ulteri⁹ arguit Adā Adā etiā ꝯ
fortificādo rōnes Scoti pbādo q̄ttuor medijs q͏ nec eūdē ⁊ Sco
charitas nec alia forma pōt fieri maior q̄ȝ fuit prius in tū. diſti. 17.
ſua ſpē ſine additione noue partis ad prexiſtentē. Pri- q. 4.
mū eſt. Q̄ñcunq̄ȝ aliqḋ ſubm eſt aliq̄le per formā ſibi
inherentē: ſi iſta forma illi inhereat: ipſum eſt tale: ⁊ ſi
vniformiter inhereat: ſubm vniformiter erit tale: ſed
ſi aliq̄ forma ſemel inſit alicui ſubito: vel inhereat ſibi:
illa for⁹ non ē aucta nec diminuta p additionē: aut ſub-
tractionē a ſubito: etiā talis forma ſibi vniformiter ⁊
nō magis nec minus ſibi inhereat. ḡ tunc ſubm per eā
erit vniformiter tale: ⁊ nō magis nec min⁹ tale. ❡ Et
h eſt inq̄t qḋ arguit Okā. Q̄ñcūq̄ȝ aliq̄d eſt natū de-
nominare alterū: ſi oīs res īportata p q̄olibet eoꝝ eo-
dem mō ſe habeat in ſe: eodē mō denoiabit. Sed nūc
eſt ita q͏ ſubiectū denoiat̄ a q̄litate: ⁊ ſi nō ſit additio
ſubiectū eodē mō ſe hȝ in ſe: ⁊ ſimiliter q̄litas. igitur
ſemp vniformiter denoiabit̄. igit̄ nō dicat̄ ſi vere pri-
mo minus tale: ⁊ poſtea magis tale: opȝ q͏ ſit aliq̄ va-
riatio vel a pte ſubiecti: vel a pte forme: ex quo pcedēs
nō corrūpit̄: opȝ igit̄ q͏ aliq̄d nouū fiat ibi: vel. ſ. noua
forma: vel nouū cōpoſitū ex forma ⁊ ſubito: ⁊ quocun-
q̄ȝ iſtoꝝ dato: habet̄ intentū. ❡ Dicet̄ forte q͏ formā
hō intēdi nō eſt niſi eā pfectius īherere ſubito: vl̄ ſubiē
īpſam pfectius pticipare. ❡ Cōtra iſtā cauillationem

arguitur

arguitur inquit: ⁊ eſt 2° rō principalis. Impoſſibile eſt
trāſire de ɔ̄dictorio in ɔ̄dictoriuꝫ .i. de veritate ꝓpoſi/
tionis ad eius falſitatē: vel ecōtra ſine motu locali: vł
poſitione alicuiꝰ rei: vel deſtructiōe: vbi trāſitꝰ tꝑis nō
ſufficit: nec deus miraculoſe ſupplet vicē cauſe effecti
ue create: ſed in ꝓpoſito qñ de minꝰ albo fit magis al/
bū ſolū tꝑs non ſufficit: qꝛ neutrū extremū ſignat tꝑs
vel inſtās determīat: nec eiꝰ verificatio de illo: cui con
uenit determinat ſibi certū tꝑs vel inſtās: nec deꝰ mi/
raculoſe ſupplet ibi vicē cauſe effectiue. Tū qꝛ iſta de/
noīatio nō eſt a cā intrinſeca: ſed extrinſeca .i. a forma
inherēte: in vicē talis cāe deꝰ nō pōt ſupplere: cum nō
poſſit eē albedo vel alia forma inherēs alicui: nec poſ
ſit facere: ꝙ paries ſit albus ſine albedine: ⁊ ſiñ dubio:
ſicut nō pōt facere: ꝙ ſit albꝰ ſine albedine: ita nō poſ/
ſet facere: ꝙ ſit magis albus vel minus niſi ſm exigē/
tiā ſubiecti vel forme inherētis. ğ cū oīa poſſint cū di/
cto trāſitu remāere in eodē ſitu ⁊ loco: qbus pꝰus: ⁊ per
ɔ̄ñs motus localis in ꝓpoſito nō ſufficit: opꝫ ꝙ aliqd
deſtruať vel noviter ꝓducať: nihil aūt opꝫ ibi deſtrui.
ğ hic aliqd nouū ꝓducať: ⁊ pꝫ ꝙ nō opꝫ ex parte ſubie
cti aliqd nouū ꝓduci. ğ hoc erit ex parte forme: qḋ eſt
intentū: vel erit ex parte cōpoſiti: ⁊ h̄ nō niſi forma cō
ponat cū alia pte ſubi: cū qua nō prius igiť ⁊c. ℂ Ter
tio ad ƥncipale arguit ſic. Impoīe eſt eſſe realē tranſ/
mutationē ſine reali acqſitiōe alicuiꝰ noui: vel deſtru/
ctiōe alicuiꝰ antiq: vel reali acquiſitiōe noua alicuius
ƥexiſtis: qḋ de nouo acquirať: ſꝫ mãifeſtū eſt ꝙ nihil
ƥexiſtēs de nouo acqritur: qꝛ quériť quid: ⁊ cui: nec in/
ueniet: nec aliqd deſtruiť: qꝛ tunc nō eſſet augmētatio
vel acqſitio: aut ſi aliquid deperderet. igiť ſeqť ꝙ ali/
qd ibi de nouo ꝓduciť. ℂ Et pōt ingt ſub illa forma
ſic argui. Impoīe eſt aliquā formaꝫ in ſubo aliq̄ auge
ri niſi ſubm muteť. ğ qñ charitas augeť in homine oꝫ
ꝙ homo mutetur. igiť aliqd nouū recipit ⁊c. vt prius.
ℂ Diceť ingt: ꝙ nec aliqd noviter ꝑdit: nec recipit: ſꝫ
realiter trāſmutetur: ſed ſaluať ibi magis ⁊ minus ſm
ineſſe accñtis ipſi ſubiecto: qḋ qdē ineſſe eſt ipſi eſſe: et
ita maioritas q̄ſitaꝫ ad ineſſe attribuiť maiori diſpōni
ſubi: vel maiori remotiōi indiſponētis. ℂ Sed cōtra
iſtā cauillationē arguiť inquit ſm Scotū ſupponēdo
ƥ ꝙ idē nō pōt bis nāliter ꝓduci. 2° ꝙ impoīe eſt mo
tuꝫ vel mutationē realē eſſe ſine termino reali. tūc ſic.
In augmētatione charitatis vel alteriꝰ forme eſt rea/
lis trāſmutatio: alteratio: vel ꝓductio. igiť hꝫ aliquem
terminuꝫ realē q ꝓduciť: ſꝫ nō hꝫ ƥciſe ꝓ termino rea
litatē que ƥceſſit: qꝛ idē non pōt naturaliter bis produ
ci: nec etiaꝫ ſupnaturaliter ſine interruptione ſui eſſe.
ğ nec naturaliter poterit aliq̄ realitas ꝑ aliq̄ꝫ augmen
tationē vel aliā quācūqꝫ mutationeꝫ bis acquiri. igiť
realitas que acqriť per motū vel mutationeꝫ intenſio
nis nō eſt eadē poſitione cum illa: que ƥefuit. ℂ Itē.
Si forma eſt indiuiſibilis dat ſubiecto eſſe indiuiſibili
ter tale quale natū eſt eſſe ꝑ talē formā: nō enim ſubie
ctū eſt tale ſm formā: niſi qꝛ forꝰ eſt talis ꝑ ſe. ℂ Itē.
Si iō ſubm eſt magis tale q̄ꝫ pꝰus ꝑ formā aliq̄ꝫ in ſe ⁊
ſm ſe ſimplicē: qꝛ magis diſponiť q̄ꝫ pꝰus: de iſta diſpo
ſitione minori querā: aut eſt forma iſta: ſm quā ſubie/
ctū diciť magis tale q̄ꝫ prius: ⁊ tunc habeť intentuꝫ ꝙ
in forma iſta erit ſumere magis ⁊ minus: vel non: ſed
alia forma: ⁊ tunc ſubiectū dicetur magis tale ſm iſtā
formā ꝑpter aliquā diſpoſitionē precedenteꝫ: vel ſm
iſtā in ſe. ſi ſcdm habeť ꝓpoſitū. Si ſcdm aliaꝫ diſpoſi
tionē. tūc querēdū eſt de diſpōne iſta ƥma: aut eſt for/
ma alia: aut nō. ſi ſic vel erit ƥceſſus i īfinitū in hꝫ di/
ſpoſitionibus: vel dabitur magis vel minus in aliqua
forma ſm ſe. ℂ Itē. De iſta maiori inherētia quero ꝑ
quē moduꝫ fit: vel qꝛ illud accñs qḋ poniť ſimplex in
eſſentia attingit aliquas ptes ſubi: ad quas nō pꝰus at/
tingebat: ⁊ hoc non pōt dari: vbi ſubm eſt indiuiſibile
vt aīa vel angelus: ⁊ tñ in talibus pōt aliq̄ q̄litas: puta
charitas intēdi. ſimilr nec in ſubſtātijs diuiſibilibꝰ: qꝛ
tunc accñs intraret nouū ſubiectū ſine ſubiecto priori:
⁊ tunc non videť qn eadeꝫ rōne poſſet deſerere ſubie/
ctum: ⁊ ita nāliter migrare de ſubō in ſubm. Aut iſta
intimatio fit alio mō. vtpote ꝙ accñs ƥciſe informan
do idē ſubm qḋ pꝰus: magis q̄ꝫ pꝰus inhereat: ⁊ hoc non
pōt dari: qꝛ iſta via nō pōt dare aliquē. vñ trāſitus de
ɔ̄tradictorio in ɔ̄tradictoriuꝫ ſaluari valeat. vt ſupra
eſt ꝓbatuꝫ. Silr ſicut albedo nō pōt inherere alicui ſub
iecto qn ipſuꝫ ſit album: ita nō eſt poſſibile: ꝙ albedo
inhereat alicui ſubiecto quin ita perfecte ⁊ intime in/
hereat ſibi: ſicut vnq̄ꝫ poterit: qꝛ nulla pōt rō aſſigna/
ri ō oppoſito. Nec valꝫ dicere ꝙ diuturnitas ſit in cā:
qꝛ diuturnius alba nō ꝑpter hoc ſunt albiora: ⁊ ita ci/
to pōt quodoqꝫ aliqd fieri albius q̄ꝫ pꝰus in tēpore mo
dico: ſicut vnū aliud in tꝑe multuꝫ maiori. ℂ Arguiť Scotꝰ ēt ar/
ſic ſm Scotū. Qꝛ tunc charitas cuiuſlibet beati eſſet guit vbi ſ.
equalis in nā charitatis charitati xp̄i: ⁊ cū ſm Auguſ.
6° de trinitate. caplo 7° in rebꝰ incorporeis idē ſit ma
ius eē qḋ melius: charitas cuiuſlibet bt̄i eſſet equalis
charitati aīe xp̄i in bonitate eſſentiali ⁊ eque bona: ſi
cut iſta ſm ſe: qḋ videť maximū incōueniēs theologi
cum. ℂ Scdo. Si cōtinue augeť ƥma q̄litas ſine aliq̄
nouitate ptis alicuius adueniētis: ſequiť ꝙ agens cōti
nue ageret: ⁊ tamē nihil ageret. naꝫ cōtinue calefaciēs
augendo calorem continue agit: ⁊ nihil agit niſi detur
intentū. ɔ̄ñs eſt falſum: ⁊ pꝫ ɔ̄ñtia: qꝛ nō facit formaꝫ
ƥexiſtentem: qꝛ hoc poſſet poni quodāmodo in con/
ſeruatione: nō tñ in augmētatiōe: nec facit nouā partē.
igiť nihil agit. ℂ Itē ſi agit ⁊ nō eſt aſſignare qd agit.
igiť ocioſe agit. ℂ Tertio. Qꝛ ſeqť ꝙ aliqua pua albe
do pōt fieri ꝑfectior q̄ꝫ aliqua alia creatura mundi ſit
de facto: nullo ſibi addito: qḋ videť abſurduꝫ: ⁊ ꝓbať
ɔ̄ñtia. ꝙ ſm iſtā opinionē aliq̄ res ſimplex pōt fieri i
duplo ꝑfectior abſqꝫ aliquo nouo ſibi addito: ſic cha/
ritas remiſſa pōt fieri in duplo intēſior nullo ſibi ad/
ueniente: ⁊ eadē rōne iſta duplo intenſior pōt fieri in
q̄druplo intenſior: ⁊ ſic in infinitū: qꝛ q̄ſtūcūqꝫ ꝓceda/
tur ſm duplū: ⁊ duplū dupli nunq̄ꝫ poterit ꝑueniri ad
aliquā quin cōtingat illa duplo intēſiorē imaginari: ⁊
aliā in quadruplo: ⁊ ſic in infinitū: ⁊ qcqd ƥter deū po
teſt imaginari intellus apprehēſione ſimplici ſine cō/
ceptu compoſito: vel aggregato ex repugnātibus: pōt
deus facere: cū ſit omnipotēs: ⁊ tenet iſta ɔ̄ñtia: qꝛ oīs
creatura iſta charitate vel albedine in ꝓportione fini
ta excedit eam: ⁊ quācūqꝫ finita deus pōt facere perfe
ctiorē. ℂ Quarto. Si caliditas fieret duplo vel q̄dru/
plo ꝑfectior ab aliquo ſibi addito. tūc viliſſima ſub̄a
vtpote vna pua forma elemētaris poſſet fieri ita ꝑfe/
cta ſub̄a: ſicut eſt angelus nullo ſibi addito. ℂ Quin/
to. Si ſemꝑ manet eadē forma nullo ſibi addito. tūc
mobile moueret cōtinue ad illud qḋ hēt. ⁊ tūc ocioſe.
ɔ̄ñtia eſt phī. 4. phyſicoꝝ. cōmento. 10. vbi ꝓbať: ꝙ lo
cus nō eſt mā nec forma: qꝛ ſi ſic cū mobile moueatur
ad locuꝫ: moueret ad illud qḋ hꝫ: ⁊ ita ocioſe. ℂ Sex T. c. 12.
to. Qꝛ ſm Cōmentato. 3. phyſico. Motus eſt genera/
tio partis poſt partē perfectiōis: ad quā vadit mobile.
ℂ Septio. Qꝛ cū motꝰ alteratōis i augmētatōe nō ſit
niſi forma illa: vel mobile: vł ɔ̄gregatū ex his. ſi nihil

adueniat de nouo: nec illud qđ prius aduenit noniter alteri: ſemp eēt ibi ꝑale idē mot⁹ numero: ſiue creſceret ſiue decreſceret forma ꝛ pars alteratōis: ꝛ tota alteratio. Nā ſilr mō arguit̃ ꝛ tenet̃ a multis ponētib⁹ tꝑs eē celū ꝑ ſyllum expoſitoriū: qꝛ dies hodierna erit cras: ꝛ ꝙ tꝑs ꝓteritū erit tꝑs futurū: ꝛ ſic de ſimilib⁹: ꝛ tunc appet ꝙ fruſtra ꝛ ocioſe moueret̃. illud. n. fruſtra mouet: qđ nec ſm ſe totū: nec ſm aliq̃s ſui partes fieret in alio ſitu q̄ā añ: nec ꝑderet ſitū aliquē prehitū. ¶ Octauo. Qꝛ oē agēs approximatū paſſo potēs in aliq̃ opationē: in quā prius nō potuit ceteris parib⁹ hʒ nūc aliqd in ſe: qđ prius nō habuit: ſʒ calor in gradu intēſo approximat⁹ calefactibili pōt in effectū intēſum: in quē prius nō potuit: qñ fuit in gradu remiſſo. igit̃ eſt nunc in calore ſicut pars: vel in ſubō caloris ſicut forma qđ prius nō fuit: ꝛ illud eſt eiuſdē rōnis: vel nō opʒ ſaltē ad tale augmētū ſaluandū ꝙ addat̃ aliqd alteri⁹ rōnis.

Ad argumēta ꝑ loco ꝯ zm̄ ꝯnē inducta dr̄: ꝙ ꝯria adinuicē actiua ꝛ paſſiua: cuiuſmodi ſunt calor ꝛ frig⁹ ꝑnt ſimul eē in gradibus remiſſis: ꝛ hoc vr̄ ponere ſctūs Tho. p̄ª pte. q. 76. arti. 4º ad 4m vbi ſic ait. (Forme elntoꝝ manent in mixto nō actu ſʒ vtute: manēt. n. q̄litates ꝓprie elntorū: ſʒ remiſſe: in qbus eſt vtus elntarium formaꝝ: ꝛ hꝫ q̄litas mixtiōis eſt ꝓpa diſpō ad formā ſubalē corpis mixti.) Hec ille. ¶ Ecce ꝙ ponit q̄litates elntorum in gradu remiſſo manere in mixto. cōſtat aūt illas eē ꝯrias. ¶ Itē 4º ſen. di. 44. q. i. ar. i. q̄ſtiūcula p̄ª ad 4m. (Sicut (inqt) q̄litas ſimplex nō ē forma ſubalis elnti: ſʒ accñs ꝓpriū ei⁹ ꝛ diſpō: ꝑ quā multiplr efficit̃ ꝓpria tali forme: illa forma mixtionis: que eſt q̄litas reſultās ex q̄lib⁹ ſimplicibus ad mediū veniētibus non eſt forma ſubalis corporis mixti: ſʒ eſt accñs ꝓprium ꝛ diſpō ad formam ſubalem corporis mixti.) Hec ille. ¶ Tūc ad p̄m i oppoſitū dr̄: ꝙ q̄litates ꝯrie in tali ꝓportōe poſſent ſe hēre: ꝙ paterent̃ ſe in ſitib⁹ ꝓximis: ſic cōpatiāt̃ ſe in mixto. ꝛ iō añs argumēti falſum eſt. ¶ Ad zm dr̄: ꝙ ꝯria in aliqbus gradib⁹ nō cōpatiunt̃ ſe: ꝛ tunc ad diuiſionē: quā facit arguens dr̄: ꝙ eſt poſſe ꝙ. a. ꝛ. b. ſint in tali ꝓportiōe: ꝙ. a. nō poſſet cōpati naturaliter mai⁹ frigus q̄ʒ. b. qn ſtatim remitteret̃: nec minus frigus qn intēderet̃. ¶ Tūc ad argumentum quo arguit ꝯ zm mēbꝝ hui⁹ dicti ꝛ iſert̃: ꝙ ſi. a. nō pōt pati ſecū minus frigus q̄ʒ. b. igit̃ nec calor maior q̄ʒ. a. pōt ſecū pati min⁹ frigus q̄ʒ. b. negat̃ ꝯñtia: ꝛ ad ꝓbationē dr̄: ꝙ nō opʒ q̄ʒto vnū ꝯriū plus excedit aliud: tāto minus cōpatit̃ illud ſecū: ſed ſufficit ꝙ quāto eſt maius tanto ꝯrariū ſtans cū eo ſit minus. vbi grā. ſi calor vt q̄ttuor nō cōpatit̃ ſecū frigus vt vnū. nō opʒ ꝙ calor vt 8º nō compatiat̃ frigus vt vnū. ſufficit enim ꝙ minus de frigore ſtet cū calore vt 8º q̄ʒ cum calore vt q̄ttuor. ¶ Nec valet ꝓbatio ꝑ ſilē de ꝯrarijs in diuerſis ſitibus. nā calor magnus ageret in frigus magnum ſibi ꝓximū ſm ſitum in alio ſubiecto: quouſq; illud frigus eſſet remiſſum ad gradū poſſibilem ſtare cum illo calore: ꝛ vltra nō remitteret illud agens: niſi calor eēt ſummus. tunc. n. frigus approximatū remitteret vſq; ad nō gradū. cauſa aūt quare dictus calor nō remitteret datū frigus niſi vſq; ad certum gradū: ꝛ ſimiliter quare calor compatit̃ paruū frigus: qđ tamen minor calor nō cōpateret̃. videt̃ eſſe quia repugnātia: que eſt inter contraria in forma nulla diuerſa ſubſtantia: ꝛ ſimiliter incōpoſſibilitas coexiſtendi in eodem ſubiecto cōſurgit ratione diſtantie formarū adinuicem: ꝛ quia ſūmus gradus vnius cōtrarij: puta caloris ſumme diſtat a latitudine ꝯtraria: iō vbi eſt ſummus gradus caloris: ibi nihil eſt ô ꝯtraria latitudine: ſʒ nō gradus frigoris: ꝛ vbi eſt ſummū frigus: ibi eſt non gradus: ꝛ ita ꝓportiōalr q̄ʒto calor eſt ꝓximior ſūmo gradui magis diſtat a ſummo gradu frigoris: ꝛ minus diſtat a nō gradu frigoris: ꝛ a gradib⁹ ꝓximis nō gradui ac ꝑ hoc compatiat̃ tales gradus frigoris: calor autē remiſſus magis diſtat a non gradu frigoris: ꝛ ꝓximior eſt ſummo frigori. ideo compatit̃ ſecū frigus maius: ꝛ nō pateretur minus niſi eo facto intenderet̃: quia quo magis appropinquaret ad nō gradum frigoris: eo magis appropinquaret ad ſummū caloris: ac per hoc eſſet intēſior. ¶ Ad zam ꝓbationē ibidē cōtra hoc factā ꝯcedit̃ ꝯñtia ibi facta. ſ. ꝙ ſicut. a. nō compatit̃ minus frig⁹ q̄ʒ. b. ita nec maior calor puta. c. pōt compati. b. ſʒ negat̃ ꝯñtia zª ibi facta. c. nō pōt compati. b. ergo ſi. a. intēdatur: intendet̃. b. hoc enim non ſequit̃: ſed totum oppoſitum. ſ. ꝙ ſi. a. intendat̃: remittet̃. b. Nec iſtā zªm ꝯñtiam ꝓbauit arguēs: ſʒ p̄mā: de q̄ nullū fit ſibi dubiū dupliciter ꝓbat. Cā aūt q̄re zª ꝯñtia nō valet eſt iſta. ꝙ cū c. maior calor q̄ʒ. a. nō poſſit ſtare cū. b. hꝫ ē nō qꝛ reqrit plus de frigore ſibi coexiſtendi: ad quā mentem vadit arguēs: ſʒ qꝛ nō cōpatit̃ frigus tā intenſum: qꝛ. n. c. eſt intēſior calor q̄ʒ. a. ꝛ ipſi. a. coextēdit̃ frigus. b. oportet ꝙ. c. remiſſi⁹ frig⁹ coextendat̃. vt ſupra declaratum eſt. ¶ Et ſic pʒ: ꝙ pars illa que ponit ꝙ calor. a. nō poteſt compati minus frigus q̄ʒ. b. adhuc nō ſufficienter improbat̃. Similr illa pars que ponit: ꝙ nec cū maiori. a. poſſet coextēdi: nō īpugnat̃ ſufficienter. p̄ma nāq; ꝓbatio aſſumit falſam ꝯñam. ſ. iſtam. minor calor q̄ʒ ſit. a. nō cōpatit̃ frigus. b. ḡ nec mai⁹ frigus q̄ʒ. b. Iſta inquā ꝯñtia non valet: cui⁹ cā prius dicta eſt. nā plus diſtāt in ſuis actualitatib⁹ calor vt duo: ꝛ frig⁹ vt q̄ttuor q̄ʒ calor vt duo: ꝛ frig⁹ vt. 6. vt pʒ ſi ponam⁹ in exēplo ꝙ ſummus calor ſit vt. io. ꝛ ſilr ſummū frigus. tūc vbi eſt ſumm⁹ calor: erit nō gradus frigoris: ꝛ ecōtra vbi eſt ſūmū frig⁹: erit nō gradus caloris. vbi āt erit calor vt. 9. erit frig⁹ vt vnū: ꝛ vbi erit calor vt. 8. erit frig⁹ vt duo: ꝛ ſic ꝓportiōaliter vt pʒ in figura pñti: vel alia q̄ melius pōt figurari: in qua pʒ q̄ūo ꝓportionaliter calor q̄ʒto minor eſt ſtat cū maiori frigiditate ꝛ ecōtra.

¶ Ad 3m argumētum dr̄: ꝙ durities ꝛ mollities ſimul eſſe poſſunt in eſſe incōpleto. ſ. ſi vna ſit in fieri: alia in corrūpi: aut ſi vna ſit intēſa ꝛ in eſſe cōpleto: alia in eē diminuto ꝛ remiſſo ꝛ hꝫ. Nec ex hoc ſequit̃ ꝙ ꝯtradictoria ineſſent: qꝛ licet diffinitiones talium qualitatum videātur includere affirmationē ꝛ negationē. hoc non eſt ideo: qꝛ iſte forme ſint contradictorie oppoſite: ſed qꝛ diffinitiones ille dantur ꝑ effectū diffiniti. ſ. cedere ꝛ non cedere cōprimēti. Nec etiā nō cedere eſt effect⁹ duritiei: ſed circūloquit̃ effectum eius ꝯtrariū effectui mollitiei. ¶ Similiter dato ꝙ diffinitiōes includerēt oppoſitionē cōtradictionis ex ſimultate ꝯtrarioꝝ tali qualē ꝯcedimus: ſolū ꝓbaret̃ ꝙ ꝯtradictoria eſſent ſimul in actu incōpleto: vel vnū actualiter: aliud potentialiter: nō aūt ꝙ eſſent ſimul in actu cōpleto ꝛ modo diſſimili: quapropter nō eēt ibi ꝯtradictio: qꝛ affirmatio ꝛ negatio

Incōpoſſibilitas coexiſtēdi i eod ſbico.

illo ⁊ negatio anteq̄ꝫ cōtradictorie opponant̄ debēt eē ad idem ⁊ ſm idē: ⁊ ſimiliter qđ non eēt ibi. ¶ Et p̄terea defectus p̄cipuus hui⁹ argumenti eſt in illa ɔ̄ñtia. duricies ⁊ mollicies ſunt in eodē. ergo illud eſt durū ⁊ molle. nō eniꝫ quecūqꝫ gradus forme denomiat ſubiectū ei⁹ tale quale aptū eſt denominari ꝑ formā illaꝫ in eſſe cōpleto: vtputa albū vel nigrū: ⁊ iſta ſolutio eſt verior. ¶ Ad 4^m dicit̄: ꝙ forme ɔ̄trarie circa animaꝫ p̄ſertiꝫ ſi ſint ꝑ motū inductibiles: cōpatiunt̄ ſe in gradibus remiſſis ⁊ in eſſe incōpleto q̄ntū eſt ex ſe: niſi aliud ꝓhibeat: ⁊ maxime forme: que ſunt ibi ꝑ modū habitus: nō tamē ſequit̄ ꝙ idē ſit volens ⁊ nolens ꝓpter hoc ꝙ nō q̄libet gradus forme ſufficit denoiare ſubꝫ eſſe tale in actu. vt dcm̄ eſt ad 3^m. De actibus aūt intellectus vel voluntatis ⁊ hō ſecus eſt: q2 tales actus non ſunt ſimul multi in eodē itellectu: aut voluntate nāliter. ¶ Ad 5^m dr̄: ꝙ ipoſſibile eſt plures formas ſubſtātiales ſimul eādeꝫ mām̄ adequate informare: q2 quelibet talis dat eſſe indiuiſibiliter ſuo ſuſceptibili: ⁊ ei indiuiſibiliter inheret. ⁊ ideo ſi plures informarēt eādē mām̄: quelibet eſſet eque actualiter dans eſſe: nec vna eſſet remiſſior: alia intēſior: ſecus de accidentalib⁹ formis. ¶ Ad 6^m dicit̄: ꝙ rō Ariſto. hic ꝓbat ꝙ ſi contraria in eſſe completo eſſent in eodeꝫ ſubiecto. contradictoria de eodem dicerent̄. Et hoc ibideꝫ oñdit ſanctus Tho. 2° ſen. diſ. 34. ſed ſi ɔ̄traria ponant̄ ſimul in eſſe incōpleto: nō ſequit̄ ɔ̄tradictio: q2 vnū illoꝝ denominabit ſubiectū ⁊ nō aliud. verbi grā: ſit albedo vt. 9. cū nigredine. vt. 1. in aliquo ſubiecto: tale ſubiectū nō erit albuꝫ ⁊ nō albuꝫ: ſed erit ſimpliciter albū: ⁊ non dicet̄ nigrū niſi in po⁹ vel actu incōpleto. ¶ Ad illud de 4° metaphyſi. dr̄: ꝙ Ariſto. ibi vult. ꝙ nullus pōt opinari inſimul duo ɔ̄tradictoria actualiter: quia tunc haberet contrarias opiniones in actu cōpleto: quia forma iꝑfecta non denominat ſubiectū ſimpliciter. ¶ Ad p̄mū argumētū Ade dr̄: ꝙ ɔ̄traria nō in quocūqꝫ gradu ſe cōpatiuntur: ſed in aliquo ſic ⁊ in aliquo non: vt pꝫ in figura ſuperius poſita: ⁊ ideo negat̄ ɔ̄ñtia ibi facta. Ad cu⁹ ꝓbationeꝫ dicit̄: ꝙ ille gradus albedinis cui repugnat coexiſtere nigredini. hoc hꝫ nō ſolū q2 ē talis nature vel ſpeciei: ſꝫ q2 eſt gradus ſūmus: req̄rit ſubiectū diſpoſitiuū: ⁊ ab oī idiſponēte remotū: ac per hoc a ſuo cōtrario: nec hoc eſt dcm̄ ſine rōne. Et ad caſuꝫ ibi poſitū dico: ꝙ illud raro ɔ̄tigit nāliter. ſ. ꝙ gradus remiſſus in talib⁹ qualitatib⁹: quaruꝫ ſubm̄ ſemꝑ eſt ſub aliquo ɔ̄trarioꝝ: vel ſub medio inter cōtraria ſit ſine oī gradu qualitatis oppoſite. ſi tn̄ hoc fieret dico ꝙ illud dealbatiuū ſi ꝑ motū ſucceſſiuū induceret albedinē p̄dictā incipiendo a nō gradu: ⁊ ſic vniformiter itēdēdo ⁊ ꝑ gradus medios trāſeūdo: oporteret ꝙ intenderet̄ ꝑ p̄us nigredo ab aliq̄ alio agēte. vbi grā. ſi albedo vt. 9. ſtat cū nigredine vt. 1. ſi auferet̄ totaliter albedo ⁊ remaneret vnic⁹ gradus nigredinis: nō eſſet naturaliter poſſibile in tali caſu ſucceſſiue iduci albedinē: niſi prius intenſa nigredine: q2 nigredo vt. 1. ⁊ albedo vt. 1. nō ſe cōpatiunt̄ nāliter: imo nec albedo vt. 2. nec vt. 3. nec vt. 4. nec vt. 5. nec vt. 6. aut. 7. vel. 8. poſſet ſtare cuꝫ illa pura ⁊ ſola nigredine: ⁊ hoc itelligo in ceteris ɔ̄trarijs informātib⁹ ſubiecta naturaliter receptibilia talis mixtionis ɔ̄trarioꝝ. ¶ Ad 2^m dico: ꝙ talis repugnātia eſt v̄tualis. Nec valet iꝓbatio: nō eniꝫ eſt fictio ꝙ magn⁹ gradus vnius latitudinis non poſſit ſecū cōpati magnū gradū alterius: ⁊ tn̄ cōpatit̄ paruū: cui⁹ rō dicta eſt p̄us: q2. ſ. p̄mi duo nāliter plus diſtant in ſuis actualitatib⁹ q̄ ſecūdi. nam calor vt. 9. et frigus vt. 9. nō poſſunt inherere ſubiecto quin vtrūqꝫ actuaret illud cōplete: ⁊ ſic ideꝫ eſſet calidū ⁊ frigiduꝫ ac ꝑ hoc calidū ⁊ nō calidū: ſꝫ calor vt. 9. pōt eē cū frigore vt. 1. q2 illud frigus nō denomiabit ſubiectū actu frigidū: ſꝫ in potentia remota ſatis. nullus eni gradus frigoris denoiat ſubiectū frigidū: niſi ſit vltra mediū gradū toti⁹ latitudinis frigiditatis. ¶ Ad 3^m dico: ꝙ nigredo remiſſa pōt ſtare cū albedine non p̄ciſe: q2 nigredo eſt. nec quia hec nigredo: ſꝫ q2 eſt nigredo citra ſūmū: ⁊ ideo diuiſio ibi facta nō valꝫ. Tūc ad replicā finaleꝫ: que deducit ad hoc ꝙ ſi ꝓportiōaliter ſicut calor intendit̄ ita frigus remittit̄. g̃ aliq̄ñ calor ⁊ frigus erunt equalia: cōcedit̄. ſ. q̄ñ erūt in medio ſuaꝝ latitudinū: ſꝫ i tali gradu nō erit ſtat⁹: nec illa ſimultas erit niſi potētialis: q2 oportet alteruꝫ ɔ̄trarioꝝ p̄dominari in oī mixto. vt oñdit ſctūs Tho. 2° ſen. diſt. 19. q. 1. arti. 4°. Et di. 15. q. 2. arti. p̄ p̄ſertiꝫ qū ɔ̄traria ſunt actiua adinuicē. Dato tn̄ ꝙ ibi eſt ſtatus: ⁊ ꝙ aliqđ ſubiectuꝫ haberet mediū gradū latitudinis albedinis q̄ eſt vt. 5. ⁊ mediū nigredinis q̄ eſt ſilr̄ vt. 5. tale ſubiectū nō eēt albū neqꝫ nigrū: nec ſequit̄: ſi illi duo gradus equales ſe cōpatiunt̄ ꝙ ſilr̄ alij duo gradus equales ſe cōpatiātur. vt puta quoꝝ quilibet ſit vt. 7. ⁊ q̄libet vt. 3. ⁊ cauſa eſt: q2 lꝫ illi duo p̄mi ſint equales ⁊ alij: tamē in ſuis latitudinibus nō diſtant. vt pꝫ in figura. ſecus de ceteris. oēs eni alij gradus equales diſtāt abinuicē. naꝫ calor vt. 3. diſtat a frigore vt. 3. nā quilibet eoꝝ nō patit̄ aliuꝫ graduꝫ ſui ɔ̄rij niſi vt. 7. vt pꝫ in figura. ¶ Et cū dicit arguens de cōtrarijs approximatis tali ſubiecto equaliter habēti de formis ɔ̄trarijs. Dico ꝙ nec de⁹: nec nā intēderet talia ɔ̄traria ſimul ⁊ ſemel: q2 ſeqtur ɔ̄tradictio: lꝫ eni ex hoc ꝙ calor ſit vt. 5. et frigus vt. 5. informāt tale ſubiectū: nō dicat̄ illud calidum ⁊ frigidū: imo nec calidū: nec frigidū: tn̄ ſi calor vt. 6. ⁊ frig⁹ vt. 6. idē ſubiectū iformarēt. tale ſubiectū eſſet calidū ⁊ frigidū: ⁊ ɔ̄ñter ɔ̄tradictoria ſimul eideꝫ ineſſent: q2 oīs gradus vltra mediuꝫ latitudinis pōt denominare ſubiectū tale vel tale. ¶ Ad 4^m riſuꝫ eſt ſtatiꝫ. nō. n. omnis forma denominat ſubiectū cui inheret niſi iſit ei cōplete ⁊ in actu ſufficienti ad denominationeꝫ: cuiuſmodi nō ſunt gradus citra mediū latitudinis: imo nec gradus medius albedinis denominat ſubiectū albū ſed aliter. ¶ Ad 5^m dico: ꝙ ſi loq̄ris de habitu odij ⁊ de habitu amoris acq̄ſitis ꝑ act⁹. nō iplicat contradictionē gradū vni⁹ ſil̄ eē cū alio. ſi loquaris de actibus negat̄ ɔ̄ñtia: q2 tales nō ſunt ſil̄ vllo mō in eadē volūtate naturaliter. ¶ Ad 6^m dico: ꝙ ſi calor. a. ⁊ frigus. b. coexrendant̄ in eodē ſubiecto non pōt vni eoruꝫ addi pars: q2 forma nō hꝫ p̄tes niſi rōne ſubiecti quāti vel rōne obiecti: lꝫ gradus habeat ꝓut forma ſub tali eſſe dr̄ talis gradus: ⁊ forma ſub alio eē dicat̄ ali⁹ gradus. Dico g̃ ꝙ ſi de⁹ intendat dcm̄ caloreꝫ. opꝫ ꝙ remittat frigus vel totalr̄ auferat. vn̄ arguēs falſe imaginatur talem additionē caloris ad calorē. ¶ Ad 7^m dr̄ ſm ſepe dicta: ꝙ nō oīs calor agit in q̄ntūcūqꝫ paruū calorē niſi ſit calor intēſiſſimus: cui repugnat oīs frigiditas: ſicut in igne. ⁊ iō illud qđ adducit̄ in argumēto nō eſt inconueniens. ¶ Ad 8^m dr̄: ꝙ illud cōmētum 23^m. 10° metaphyſice clare oñdit ꝓpoſitū noſtrū. vn̄ Cōmētator ibideꝫ dicit. ¶ Nō ſolūmodo eſt verū dicere: ꝙ oīa media ſunt cōpoſita ex cōtrarijs: ſꝫ econuerſo. ſ. ꝙ oīa cōpoſita ex ɔ̄rijs ſunt media: compoſitū enim ex duobus debet hēre ex altero illoꝝ minus ⁊ ex altero magis: q̄m ipoſſibile eſt ꝙ in compoſito ex ɔ̄rijs ſint due p̄tes eq̄les: ſꝫ altera debet eē dn̄ans: cui attribuit̄ forma

An ɔ̄ria approximata alicui ſbto eq̄lr de formis haberet vtrūqꝫ introducere.

Media ex ɔ̄rijs cōpoſita ſunt ⁊ eɔ̄.

ma: ⁊ hoc demonſtrat īpoſſibile eſſe inueniri cōplexio/
nē mediā in extremis ɔ̄rijs. vt dicit Galien⁹ eſſe poſſi/
bile: qm̄ ſi eēt poſſibile. tūc eēt poſſibile inuenire cōpo/
ſitū ex ipſis extremis abſqꝫ eo ꝙ accideret eis tranſ/
mutatio ⁊ diminutio: ⁊ iā fecim⁹ ſmonē ɔ̄tradicēt.)
Hec ille. Et 4° celi ⁊ mūdi. cōmēto. 26. dicit. (Contra
ria exiſtūt in medio. verbi grā. albū ⁊ nigrū exiſtūt in
rubeo.) Et cōmēto. 6. di. (Grauꝰ ⁊ minꝰ q̄ue differūt
ſm magis ⁊ minus ꝑpter illud qḋ miſcet̃ eis ex alte/
ro ɔ̄rio qḋ eſt leue.) ¶ Ex quo manifeſte pꝫ: ꝙ ɔ̄ria
ſunt ſimul: lꝫ vnū ſemꝑ dn̄etur: ⁊ iō dico vt ṗus: ꝙ ſi
vnū ɔ̄rioꝝ intēdat̃ ⁊ aliud remittat̃ in inſtāti: media
erūt eq̄lia ⁊ in potētia. i. ſi ibi geſcerēt. nō āt in actu. ſi/
cut enim dicit Cōmentator. 6. phyſicoꝝ. cōmento. 76.
mobile dum mouet̃ ɔ̄tinue nūq̄ eſt in loco ſibi equa
li in actu ſꝫ in potētia: qꝛ nō eſt in loco ſibi equali niſi
in inſtāti. eſſe aūt in inſtāti ſolū eſt eē in potētia. vnde
ibidē ſic ait. (Quia trāſlatū in inſtāti nō eſt geſcens. ḡ
nō eſt in lōgitudine ſibi eq̄li niſi in potētia nō in actu
⁊ cā in hoc eſt: qm̄ inſtās nō ē in actu in tp̄e: ⁊ iō motū
nō eſt in lōgitudine ſibi eq̄li niſi in potētia nō ī actu.)
Hec ille: ita dico in ꝓpoſito. ¶ Ad argumēta 2° loco
facta ɔ̄ eandē ɔ̄nē dr̄: ꝙ illa ɔ̄firmāt ꝓpoſitū. nō enim
aliud ɔ̄cludūt niſi ꝙ ɔ̄ria ſunt ſiſ in eſſe incōpleto: ita
ꝙ vnū illoꝝ dn̄atur: ⁊ ſe hꝫ q̄ſi actꝰ. aliud aūt eſt in eē
incōpleto. vt ponit ɔ̄. ¶ Et hoc idē dič Cōmētator. 10.
metaphyſi. vt allegatū eſt. Et hoc idē dicit ṗ phyſico.
cōmen. 56. vbi ſic dicit. (Subm iter ɔ̄traria eſt ad ſi/
militudinē medij. eſt eniꝫ ſimile ei quoquo mō: qꝛ in
potētia vtrūqꝫ extremū: ſed tn̄ ſubiectū eſt vtrūqꝫ ex/
tremū in actu: ſed tamen non in vltima perfectione.
ergo eſt in potentia vtrūqꝫ extremum quodāmodo in
actu: alio modo ſubiectū vere eſt vtrūqꝫ extremū in
potentia pura.) Hec ille. ¶ Ad argumenta 3° loco in/
ducta dr̄: ꝙ aliquo modo ɔ̄cludūt: ⁊ aliquo modo nō.
ſm eni ꝙ dicit Cōmentator. 5. phyſicoꝝ. cōmento. 19.
Albū nō fieri minus albū niſi ex mixtione contrarij.
T.c.35. Et cōmento. 45. dicit: ꝙ diminutū in oī genere eſt di/
minutū ꝑ mixtionē ɔ̄rij. Et 2° de gn̄ōne volens ꝓba/
re q̄tuor elemēta eē in mixto dicit: ꝙ ſi calidū nō eēt
in cōpoſito: nō eēt in eo frigidū: niſi in fine q̄ſi in ſum/
mo. ¶ Ex quibus pꝫ: ꝙ aliquādo forme diminuūtur
per mixtionē ɔ̄trarij: ⁊ hoc precipue quando ſubiectū
naturaliter eſt ſemꝑ ſub altero cōtrarioꝝ: vel ſub me/
dio ita ꝙ a tali contrarietate ſeparari nō pōt: ſicut eſt
mā generabiliū ⁊ corruptibiliū reſpectu q̄litatū acti/
uarū ⁊ paſſiuaꝝ ē hꝫ. ¶ Sed sciēdū ꝙ ſicut dicit ſan
ctus Tho. 2° ſen. diſ. 42. q. i. arti. ṗ ad 2ᵐ. (Intenſio et
remiſſio in his: que ſm magis ⁊ minus dicūt̃: nō eſt
per additionē: ſicut in his que ſm quātitatē augent̃: i
gbus quātitas q̄ntitati addit̃: vt maior q̄ntitas fiat: nō
eniꝫ calor calori additur vt fiat magis calidū: vel cur
T.c.84. uitas curuitati vt fiat magis curuum. vt dicitur in 4°
phyſicoꝝ: ſed cauſatur intēſio ex hoc: ꝙ illud qḋ intē/
ditur: magis perfectū inuenit̃: ⁊ ſuo oppoſito impermi
xtius.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ: ꝙ ad intenſionē in
hꝫ qualitatibus duo ɔ̄currunt. Primū eſt īpermixtio
oppoſiti. Scōm eſt reductio q̄litatis de iperfecto ad ꝑ/
fectū: ⁊ in hoc 2° formaliter conſiſtit intēſio: vt ponit
2° ɔ̄. ſed ṗmū ſe hꝫ vt remouēs ꝓhibens: vel vt diſpo/
ſitio ad intenſionē: ⁊ oppoſito modo eſt dicēdū de re/
miſſione. ¶ Tūc ad ṗmū dr̄: ꝙ bene ɔ̄cludit: ꝙ ſi for/
ma contraria abijceret̃: ⁊ ad hoc nō ſequeret̃ eductio
forme de iperfecto ad perfectū: illud nō eēt vera intē/
ſio: ſed forme latentis māifeſtatio. ¶ Ad 2ᵐ negatur
ɔ̄ñtia: nec valet ꝓbatio: que fundat̃ in alia falſa ɔ̄ñtia
. ſ. albedo minus ꝑmiſcet̃ nigredini. ḡ econtra nigredo
minus ꝑmiſcet̃ albedini. Nō. n. illo modo intelligen/
da eſt iſta ipermixtio ꝙ albedo ſegreget̃ a nigredine
q̄ſi duo manentia equalia: vt poſt ſeorſū ponant̃: que
fuerūt ṗus ɔ̄iuncta: ſed iſto modo ꝙ albedo ꝑdomina
tur nigredini: ⁊ excedit eā in actualitate plus q̄ ṗus.
ita ꝙ nigredo coextēſa albedini ē potentialior q̄ ṗus.
albedo aūt actualior: ⁊ ideo albedo dr̄ ipermiſceri: qꝛ
ſubiectū eius elongat̃ ab actualitate nigredinis: nigre
do ecōtrario dr̄ permiſceri: qꝛ ſubiectū eius terminat̃
ſub actu albedinis. ſicut enim dicit ſctūs Tho. 4. ſen.
diſ. 5. q. i. arti. 3. queſtiūcula. 3. ad 4ᵐ. (Contrariū elon
gat potentiā ſubiecti ꝑ indiſpoſitionē ab actu forme
ɔ̄trarie.) ¶ Et ſimilr̄ de malo. q. 2. arti. 12. ponit ꝙ ha/
bilitas potentie paſſiue ad actū ſuū minuit̃ per appo/
ſitionē ɔ̄trarij. vn̄ quanto plus fuerit appoſitū de calo
re: tāto minuitur habilitas ad frigus. ¶ Et ṗ⁹ parte. q.
45. arti. 5. ad 2ᵐ dicit: ꝙ contrariū ligat potentiā: ne re/
ducat̃ in actū alteriꝰ ɔ̄rij. ¶ Similr̄. q. 48. arti. 4. po
nit ꝙ habilitas ſubiecti ad formā remittit̃ per diſpoſi
tiōes ɔ̄trarias nō per ſubtractionē alicuius. ¶ Patet Quō imper mixtio intelli genda ſit.
ḡ ꝙ iſta ipermixtio albedinis a nigredine intelligēda
eſt iſto mō: qꝛ. ſ. ſubiectū eius ſoluit̃ ab actu nigredis:
⁊ econtrario nigredo dicit̃ ꝑmiſceri: qꝛ ſubiectū eius
trahitur ad actū albedinis ⁊ habilitatur ad actum ni/
gredinis: ⁊ ſic nigredo cōtinue remittitur vſqꝫ ad non
gradū: quādo nigredo nō eſt ibi niſi in potentia pura.
⁊ tunc ipſa nō dr̄ permixta albedini: qꝛ ꝑmixtio dicit
duo. ſ. ꝙ talis forma aliqualiter ſit in actu. ſecūdario
ꝙ actꝰ ille ſit incōpletus ꝓpter ligationē potentie ad
actū oppoſitū. ¶ Et ſi querat̃ an iſta īpmixtio ſit cau An īpermix tio ſit cā intē ſionis vel ē.
ſa intēſionis vel ecōtra. Dicit̃ ꝙ ſe habēt quodāmodo
vt cauſa ⁊ cauſatū. ſicut enim dicit ſctūs Tho. ṗma 2°
q. ii4. arti. 4. ad ṗmū. (Receſſus a ɔ̄rio ⁊ acceſſus ad
terminū dupliciter pōt cōſiderari. Uno mō ex parte
mobilis: ⁊ ſic nāliter receſſus a termino ꝑcedit acceſ/
ſum ad terminū. ṗus eniꝫ eſt in ſubiecto mobili oppo
ſitū qḋ abijcit̃: ⁊ poſt modū eſt illḋ qḋ ꝑ motū aſſeq̄t̃
mobile. Sed ex pte agētis eſt ecōtra: agēs eni per for/
mā: que in eo ꝑexiſtit: agit ad remouendū ɔ̄trariū: ſicˇ
ſol ꝑ ſuā lucē agit ad remouendū tenebras: ⁊ ideo ex
parte ſolis prius eſt illuminare q̄ tenebras remouere.
ex parte aūt aeris illuminandi ṗus eſt purgari a tene
bris q̄ ɔ̄ſequi lumē ordine nature: lꝫ vtrūqꝫ ſit ſimul
tēpore.) Hec ille. ¶ Ex qbꝰ habet̃ quō receſſus a con
trario ṗor eſt quodāmō acceſſu ad terminū: ⁊ quodā/
mō poſterior: ⁊ eodē modo eſt cā quodāmodo ⁊ quo/
dāmodo effectus. Sicut eni dicit ſctūs Tho. 4. ſen. di.
17. q. i. arti. 4. queſtiūcula ṗma. (Ois ṗoritas ſm ordi
nē nature aliquo modo reducit̃ ad ordinem cauſe ⁊
cauſati: qꝛ ṗncipiū ⁊ cauſa idem ſunt: in cauſa aūt con
tingit: ꝙ idem eſt cauſa ⁊ cauſatū ſm diuerſū genus:
vt pꝫ 2° phyſicoꝝ. ⁊ 5° metaphyſice. ſicut ambulatio Phy. tex. c. 30. metaphy. t. c. 2.
eſt cauſa efficiens ſanitatis: ⁊ ſanitas eſt cauſa finalis
ambulatiōis. ¶ Similiter eſt de habitudine: que eſt
inter materiā ⁊ formā: qꝛ ſm genus cauſe materialis
mā eſt cauſa forme quaſi ſuſtentans ipſam: et forma
eſt cauſa materie quaſi faciens eā eſſe actu ſm genꝰ
cauſe formalis: ex parte aūt cauſe materialis ſm quā/
dā reductionē omne illud: per qḋ mā efficitur ꝓpria
huius forme ſunt diſpoſitiones ⁊ remotiones impedi
mentoꝝ: ⁊ ideo in generatione nāli: qꝛ gn̄ātio vniꝰ eſt
corruptio alteriꝰ. nā ꝑ hoc ꝙ vna forma inducit̃: alia
expellitur: remotio forme ꝑexiſtētis ſe tenet ex parte
cauſe

cauſe materialis: ꝛ ideo ſm ordinem cauſe materialis
ꝑcedit nāliter introductionē alteri⁹ forme: ſꝫ ſm ordi
nē cāe formalis eſt ecōuerſo: ꝛ qꝛ forma ꝛ finis ꝛ agēs
incidunt in idē numero vel ſpē. iō ēt in ordine cāe effi
ciētis introductio forme ꝓoꝛ eſt: qꝛ forma introducta
eſt quedā ſimilitudo forme agētis: ꝑ quā agēs agit: ꝛ ſi
militer in ordine cāe finalis: qꝛ nā pncipalr intēdit in
troductionē forme: ꝛ ad hāc ordinat expulſionē oīs il
lius rei: cū q̄ nō pōt ſtare forme introductio. vñ ſm or
dinē cauſe mālis remotio forme ꝑcedentis ꝑcedit in
troductionē alteri⁹: ſed ſm ordinē cauſe formalis: effi
cientis: ꝛ finalis introductio eſt ꝓoꝛ.) Hec ille. ¶ Ita
in ꝓpoſito dico q̄ ipermixtio ꝯrij ꝛ remiſſio illius in
ordine cauſe mālis ꝑcedit intēſionē forme: ſꝫ in ordi
ne cāe formalis: ꝛ efficientis: ꝛ finalis eſt ecō. ¶ Ad 3ᵐ
dico: q̄ forma que remittit̄ ideo dr̄ magis miſceri for
me ꝯtrarie: qꝛ ſubm ſuū magis trahitur ad actum for
me oppoſite q̄ꝫ pꝰus: ꝛ iō forma oppoſita iſti coextenſa
in ſe fit maioꝛ: nō qdē ꝑ additionē alicuius ſimilis: ſꝫ
qꝛ ſubm magis reducit̄ in actū eius: ſicut ꝑ oppoſitū
forma: que remittit̄ fit minoꝛ nō ꝑ ſubtractionē alicu
ius ſue ꝑtis: ſed qꝛ ſubiectū minus actuatur per eā: ꝛ il
la ineſt ſibi minus q̄ꝫ pꝰus. ſic ḡ vna minuitur: ꝛ alia au
getur: ſed nō illo mō: quo arguens putat. ¶ Ad 4ᵐ di
ctū eſt in ſolōne ſcdi ꝛ pmi. ꝯcedit̄. n. q̄ intēſio forme
nō eſt ipermixtio formaliter: imo ꝯſequit̄ talē imper
mixtionē in genere cauſe mālis: ſꝫ ꝑcedat eā in gene
re cauſe formalis ꝛ efficientis ꝛ finalis. ¶ Ad 5ᵐ dico:
q̄ vnq̄ꝫ deus poſſet mutare qualitatem nullo modo
mixtā ſuo contrario: imo penitus ipermixtā: ſed dato
q̄ ille qualitates ſint mixte. vna nō pōt remitti natu
raliter: quin alia intendatur: qꝛ pꝰus eſt formā ꝯtrariā
intēdi q̄ꝫ aliā remitti: de⁹ tñ poſſet vnā remittere alia
non intenſa: ſed nō poſſet vna intendi in ſubiecto par
ticipāte formā contrariā: niſi alia remitteretur: cuius
cā eſt: q̄ lꝫ ad intenſionē forme requiratur maioꝛ ſub
Diſpō ſbī nō eſt cā preciſa īctēſionis ſbī. iecti diſpoſitio: nō tñ illa diſpoſitio eſt cauſa preciſa in
tenſionis hꝰ: ſꝫ requirit̄ agens reducens ſubm magis
diſpoſitū q̄ꝫ prius in actū forme: ad quā eſt diſpoſitū
perfectius q̄ꝫ pꝰus: ꝛ lꝫ nō ſubſit agenti naturali diſpo
nere mām plus q̄ꝫ pꝰus ad formā: quā pōt intēdere: qꝛ
ſimul: imo forte eadem actione intēdat formā: tamen
deus poſſet vnū ſine alio facere. Et ꝑ hoc pꝫ reſpōſio
ad 6ᵐ. vñ in illo caſu dicti ſexti argumenti caᵐ inten
deret̄ ſine remiſſiōe alicuius q̄litatis. ¶ Ad 7ᵐ nega
tur minoꝛ. dicitur. n. q̄ in aere eſt aliqd de frigiditate
in eē incōpleto: nec opoꝛtet q̄ oēs qualitates elemen
toꝝ ſint ꝯtrarijs ipermixte: niſi loquamur de qualita
te ꝓpria eis. vñ lꝫ humiditas aeris puri ſit ipermixta
ſiccitati: nō tamen eius caliditas frigiditati: qꝛ calidi
tas non eſt ſibi adeo ꝓpria ſicut humiditas: nec eſt in
conueniens elemēta habere qualitates mixtas cōtra
rijs. nam leuitas aeris eſt mixta grauitati: ꝛ grauitas
aque eſt permixta leuitati: qđ pꝫ. nam Cōmentatoꝛ 3°
celi. cōmento 3° dicit ſic. (Habet aer in ſe leuitatē et
grauitatē aliquā: ꝛ eſt manifeſtū: qꝛ eſt medium inter
extrema.) ¶ Itē ibidē. (Qm̄ aūt aer hꝫ grauitatem
ꝛ leuitatē in ſuo loco ſm modū quē diximus: manife
ſtum eſt ex ꝑdictis in eo: qꝛ eſt mediꝰ īter extrema.)
¶ Idē dicit de aqua ꝛ aere in ſimul comē. 26. ꝛ ſicut
dicit de grauitate ꝛ leuitate: ita dicendū videtur de ca
liditate ꝛ frigiditate. ¶ Ad 8ᵐ dicitur: ſicut ad prece
dens. ¶ Ad pmū argumentoꝝ Aureoli ꝯtra 3ᵃᵐ 4ᵃᵐ
ꝛ 6ᵃᵐ ꝯclōnes ridetur negando maiorē. ſufficit eñ ad
hoc q̄ motus ſit nouus: q̄ acqrat̄ vel habeat̄ terminꝰ
antiquus nouo mō. vt ponit ſctūs Tho. ꝑ ſent. diſt. 17.
q. vltima. arti. 2° ad 2ᵐ. dico tñ q̄ in tali intēſione non
acquirit̄ aliqua forma vel pars forme que non ꝑfuit:
tñ pōt dici q̄ acquiratur noua forma: dum enim cha
ritas intēdit̄: illa charitas itēſa pōt dici noua realitas
ꝓpter nouū modū eſſendi in ſubiecto: quia ſubiectū
perfectius ſe habet ſm eā q̄ꝫ pꝰus: nō tamē dicit̄ noua
realitas ꝓpter hoc q̄ pꝰus nō eſſet in ſubiecto. vnde in
illa intēſione nō acquirit̄ aliqua pars forme: nec alia
noua forma: ſed ſubiectum aliud eſſe habet ſm illam
formā q̄ꝫ prius: nō tamen motus ille ꝓprie loquendo
terminatur ad ipſū eſſe forme: ſed ad formā ſub illo
eſſe. ¶ Et cū ꝓbat arguēs q̄ nō ſit aliud eſſe q̄ꝫ pꝰus.
Dico ad pmā ꝓbationē: q̄ eſſe forme accidentalis ha
bet gradus: nō q̄ cōponit̄ ex multis gradibꝰ vnū eſſe
accidentale: ſed qꝛ vnū illoꝝ eſt perfectius alio ꝛ con
tinet eminēter aliud: et ſm talia eſſe variat̄ forma: qꝛ
modo habet eſſe imꝑfectiꝰ: modo ꝑfectius: vel potius
ſubiectū ſm eā habet tale vel tale eſſe: ꝛ iſta eſt inten
tio ſancti Doctoris. dicit enim in de virtutibus vbi ſu
pra allegaui: q̄ forma ſubſtātialis dat eſſe vno modo
ꝛ eſt in ſubiecto modo indiuiſibili: qꝛ vbi eſt aliud eē
ſubſtantiale: eſt alia res ꝛc̄. ¶ Ex quo pꝫ: q̄ mens ſua
eſt q̄ ſubiectū forme accidētalis ſm illā formam pōt
habere aliud ꝛ aliud eſſe: ſed non ſubiectū forme ſub
ſtātialis: ꝛ ideo vna illarum eſt intenſibilis ꝛ non alia.
¶ Ad 2ᵃᵐ ꝓbationē dico: q̄ eē pōt variari forma va
riata niſi ſm illud eſſe: ꝛ q̄ vna forma pōt dare diuer
ſa eſſe loquendo de forma accidētali: cuiꝰ eſt ineē ſub
iecto: ꝛ illa diuerſitas pōt ꝓuenire ex duobus. ſ. ex par
te ſubiecti recipiētis: qđ plus: aut minꝰ pōt diſponi aut ex
parte agentis: qđ plus trahit formā de imperfecto ad
perfectū ſm q̄ dcm̄ eſt in ꝓbatione 4ᵉ concluſionis.
vbi allegaui ſcm̄ Tho. in pmo ſen. Nec eſt verū qđ ar L₃ eſſe gradus habeat: non tñ eſſentia.
guens dicit: q̄ ſi eſſe habet gradus q̄ eſſentia habeat:
nō enī opoꝛtet rōnem ſpecificam variari ex diuerſo
modo eēndi: nec opꝫ q̄ forme fiat additio vel ſubtra
ctio ꝓpter aliud ꝛ aliud eſſe in ſubiecto: quia talis ad
ditio variat ſpeciem: imo illud argumentū probaret
q̄ nūq̄ꝫ duo homines eſſent vnius ſpēi: quia nō habēt
eundē modū eſſendi. ꝯcedo tñ q̄ ſi forma: que eſt cha
ritas eſſet ſeꝑata: illa nō poſſet variari ſm eſſe. Ipſe ēt
falſū ſupponit vel iproprie loquit̄ dicens: q̄ eē varie
tur ꝛ nō forma. nos eñ hoc nō dicimus: ſed potiꝰ dici
mus q̄ forma ꝛ nō eē variat̄ ſm eſſe: vel ꝓpriꝰ loquē
do ſubm hꝫ aliud ꝛ aliud eſſe ſꝫ formā. ¶ Ad 3ᵃᵐ pro
bationē dico: q̄ eſſe exiſtentie eſt eſſe ſubſtantiale: ꝛ il
lud nō eſt niſi vnū in vno ſuppoſito: nec nos de tali eē
loqmur: ſꝫ ſi ipſe loqtur de illo: male capit nos: qꝛ nos
loqmur de eſſe qđ dat forma accñtalis: qđ eſt eē inexi
ſtētie ꝛ nō eē exñtīe: ꝛ talia tot ſunt in ſuppoſito quot
ſunt ibi forme accidētales: imo ſuppoſitū per vnā for
mā accidētalē hꝫ ſucceſſiue diuerſa talia eſſe. ſ. cum il
la forma intēdit̄ aut remittit̄. ¶ Qꝛ āt multa talia eē
ſint ſimul in eodē ſuppoſito ſm multas formas acci
dentales alias dcm̄ eſt: ꝛ ꝓbatū q̄ eſt mēs ſcti Docto
ris. ¶ Ad alia vō que dicit in illo argumēto de parti
cipatione vel radicatiōe ꝯcedi pōt: q̄ ꝑticipatio dicit
relationē: ꝛ cū ꝓbat q̄ nō: qꝛ relatio nō ſuſcipit ꝛc̄. ne
gat̄. vt pꝫ de ſimilitudine: que dicitur maioꝛ ꝛ minoꝛ
ꝛ aliquid ſimilius q̄ꝫ aliud. ¶ Et cū dicit: q̄ relatio nō
ſuſcipit magis ꝛ minꝰ niſi ꝑ fundamēta. ꝯcedo: nō tñ
opoꝛtet q̄ fundamentū ſuſcipiat magis: dum relatio
ſuſcipit magis: imo aliqñ fundamentū remittit̄ cū ſi
militudo intēdit̄: vt pꝫ: qꝛ cū albiſſimū ꝯtinue remit

titur ꝯtinue efficiẗ ſimilius albo remiſſo. Dico aūt ꝙ
ſufficit ꝙ fiat variatio in fundamēto ſm magis ⁊ mi/
nus: ⁊ ita eſt in ꝓpoſito: q: ꝑticipatio fundaẗ in eſſe: qḋ
forma dat ſubiecto: modo in intēſione ꝑfecti⁹ eſſe dat
forma ſubto ꝗ̄ ṗus: ⁊ iō ꝑticipatio eſt maior forma: ⁊
participata eſt maior ꝗ̄ prius ſm illud eſſe: ⁊ ſic pꝫ ꝙ
ꝑticipatio illa intēdiẗ ꝓpter variationē fundamēti: vel
ꝓprie loquendo eſt alia participatio ⁊ maior ꝗ̄ ṗus.
¶ Et cū dicit arguēs: ꝙ indiuiſibile nō pōt magis ra
dicari ⁊c̄. Dico ꝙ forma indiuiſibilis ⁊ indiuiſibiliter
ineꝛiſ ſubto nō pōt magis ꝑticipari ab illo: ſicut aīa
humana: ſꝫ forma accītalis nō īdiuiſibiliter ineſt: q:
multa eē pōt dare ſubto. et ſic pꝫ ꝙ ṗmum argumen/
tū nō inſolubiliter cōcludit. ¶ Ad 2ᵐ ṗncipale dr̄: ꝙ
forma ꝓprie nō fit ſꝫ cōpoſitū. vn̄ cū charitas intēdiẗ
aīa fit charior ꝗ̄ ṗus: nec ꝓprie charitas fit: ſꝫ aīa fit
chara: loquēdo tn̄ ad modū arguētis: dico ꝙ in intēſio
ne charitatis aliqḋ fit circa formā: q: ipſa educitur de
imꝑfecto ad ꝑfectū de potētia in actū. hoc aūt contin/
git qn̄qꝫ ꝓpter vigorationē agētis: qn̄qꝫ aūt ꝓpter di/
ſpōnē ſubti. vt dcm̄ eſt in 4ᵃ ꝯne. ¶ Et cum dicit ar
guēs: ꝙ hoc nō pōt eē per diſpōnes eiuſdē. negaẗ. dico
.n. ꝙ charitas intēdiẗ ꝓpter maiorē diſpōnē ſubti. illa
aūt eſt frequentatio actuū charitatis: qui ſunt eiuſdē
rationis: ita ꝙ quāto aīa hꝫ plures actus tales tanto
plus diſponiẗ ad charitatē. ¶ Et cū dr̄ arguēs p qḋ ⁊
quō intendiẗ diſpoſitio illa. Dico ꝙ non oportet ꝙ di/
ſpoſitio intendaẗ: ſꝫ ꝙ ſit maior extenſiue. i. ꝙ ſint plu/
res actus charitatis ꝗ̄ ṗus: ⁊ non ꝙ aliquis eorum in/
Quō actus charitatis ē intenſior: vel remiſſior.
tendaẗ. ¶ Si aūt q̇riẗ quō actus charitatis eſt inten
ſior vl̄ remiſſior. Dico ꝙ poterit intēdi ⁊ educi de im
perfecto ad ꝑfectū nō exigēdo aliā ṗorē diſpōnē ad il
lum actū: non. n. dico ꝙ charitas intendaẗ formaliter/
ꝓpter maiorem diſpoſitionē ſubiecti: q: tunc homo q/
cauſat illā diſpoſitionē intenderet charitatē: qḋ eſt fal
ſum: ſed illa diſpoſitio ſe hꝫ in habitudine cauſe mate
rialis: deus aūt in rōne efficientis in intēſione charita
tis: ſꝫ eductio de imꝑfecto ad perfectū de potentia in
actum eſt formalis rō intēſionis charitatis: nec opꝫ ꝙ
ſi charitas exigit diſpoſitiones ad ſui intenſionem: ꝙ
ideo illi actus liberi arbitrij iterum exigant alias di/
ſpoſitiones ad ſui intenſionē: q: in illis nō cōſiſtit for/
malis rō intēſionis charitatis: ſed mālis. vn̄ anima re
quirit diſpoſitiones in corpore: ⁊ ille diſpoſitiones non
exigunt alias: ſic in ꝓpoſito. ¶ Et cum dicit arguens:
ꝙ tūc in ſubiecto diſpoſitiſſimo ⁊c̄. negaẗ ꝯńa: q: vt
dixi in hoc nō ꝯſiſtit formalis rō intēſionis alicui⁹ for
me: vltima tn̄ ꝯńa ibi facta etiā negaẗ cuꝫ dicit. for
ma nō eſt intēſior ꝓpter ampliorē diſpoſitionē ſubie/
cti. ḡ forma eſt intēſior p additionē alicuius vel acq̇ſi/
tionē ⁊c̄. nō ſeq̇tur: q: eſt dare mediuꝫ: imo media. for
ma .n. intēditur p hoc formaliter: ꝙ magis participaẗ
in ſubiecto: vel magis actuat ⁊ ꝑficit illud ſm ꝑfecti⁹
eſſe: ⁊ magis educiẗ de potentia in actuꝫ: de imꝑfecto
ad perfectuꝫ: vt dudum dictum fuit: ſed ad hoc ꝙ for
ma ſic educatur requirir agens: ⁊ qn̄qꝫ potior diſpoſi
tio ſubiecti ꝗ̄ ṗus: quādoqꝫ nō. vt dcm̄ eſt: ⁊ ſic pꝫ ad
2ᵐ argumētū. ¶ Ad 3ᵐ ṗncipale. qcqḋ ſit ḋ maiori. di
co ad ꝯclōnē: ꝙ male infertur. nā ex dicta maiore cuꝫ
minore ibidē ſumpta ſoluꝫ ſequitur ꝙ ſit facta muta/
tio ſm aliquid reale: ⁊ hoc cōcedimus. ſubiectum enī
mutatū eſt ſm illā formā: q: magis eſt reductū ī actū
illi⁹ forme: que intēſa eſt: illa aūt forma eſt aliqḋ rea/
le: ſed non ſeq̇tur ex illo argumēto: ꝙ aliqua realitas
totaliter noua aduenerit ſubiecto: ꝙ ſi accipiat talem
ꝓpoſitionē ꝓ maiore. ſ. īpoſſibile eſt verificari ꝯtradi
ctoria de ṗdicato reali ſm diuerſa tēpora de ſubiecto:
niſi adueniat ſibi aliqua totaliter noua realitas: vel ꝑ
datur ab illo. tunc negatur maior. hoc enīꝫ non requi/
ritur: ſꝫ ſufficit facta realis tranſmutatio ſm formam
nō nouiter acq̇ſitā: ſꝫ reductā de imꝑfecto ad ꝑfectū.
¶ Ad 4ᵐ negaẗ maior. ſufficit enī ꝙ ſubm muteẗ de
potentia in actū: in quo ꝓceſſu acquirit nouū eſſe: nō
ꝗ̄ eēntiā: aut partē eēntie. ¶ Et cū ꝓbaẗ ꝙ pari mo/
do poſſet dici: ꝙ materia ⁊c̄. Dico ꝙ non eſt ſimile: q:
ſm ſcm̄ Tho. 2ᵒ ꝯ Gētiles. cap. 53. materia nō īmedia
te actuaẗ p eē: ſed p formā. eſſentia aūt ſubſiſtens vel
forma ſubſiſtens actuari pōt p eē: qḋ eſſe nō eſt eſſen/
tia: nec res ꝓprie loquendo: ſꝫ actus eſſentie. ¶ Ad 5ᵐ
dico: ꝙ lꝫ nihil ſimul ⁊ ſemel ſit ꝑfectū ⁊ imꝑfectū: tn̄
nihil ꝓhibet rē imꝑfectā ṗus eē ꝑfectā poſteri⁹: nulla
realitate ſibi addita: ſed ſolū per exitū de potentia in
actū. ¶ Ad 6ᵐ dico: ꝙ idē eodē mō ſe hn̄s: ⁊ ſm idem
eē nō pōt eē termin⁹ a quo: ⁊ termin⁹ ad quē in eadem
trāſmutatiōe: ſꝫ eadē forma ſub eē imꝑfecto: ⁊ vt ē in
potētia pōt eſſe terminus a quo: ⁊ ipſa eadem ſm eēn
tiā erit termin⁹ ad quē ꝓut hꝫ eſſe ꝑfectū: ⁊ eſt in actu
ꝯpleto. Uel forte negaẗ: ꝙ forma remiſſa ſit termin⁹
a quo ꝑ ſe: ſed ipſa cuꝫ priuatione alicui⁹ actus eſt ter
minus a quo: ⁊ ipſa ꝓut eſt ſub illo actu eſt termin⁹ ad
queꝫ: ita ꝙ ſm diuerſa eē eſt termin⁹ a quo: ⁊ termin⁹
ad quē. ¶ Ad 7ᵐ dico ad minorem ꝙ nō omne qḋ eſt
in potētia ad aliq̄ ꝑfectionē caret illa totalr̄: ſꝫ eſt poſ
ſibile: ꝙ habeat illā ꝑfectionē ſub eē imꝑfecto: ⁊ eſt in
potētia ad eā ſub eſſe actualiori ⁊ ꝑfecto: ſic in ꝓpoſito
ſubm forme: que intēditur habet illā ſub quodā eſſe: ⁊
eſt in potentia ad illam ſub alio eē: nec oportet ꝙ no/
uam totaliter realitatē acquirat: ſꝫ ꝙ ꝓcedat de potē
tia in actum modo ṗdicto. ¶ Ad 8ᵐ dico: ꝙ nō opor/
tet formā: ſm quā eſt motus habere ꝑtes in eēntia: ſꝫ
ſufficit ꝙ poſſit haberi a ſubiecto ſub eſſe ꝑfecto ⁊ ſub
eſſe imꝑfecto: ſꝫ ad ꝯneꝫ dico: ꝙ ipſe loquiẗ de forma
ſubſtantiali: ⁊ intēdit ꝙ omnis forma ſubſtātialis vel
acquiritur ſucceſſiue ſm ſe modo quo dcm̄ eſt. vel ſal
tem diſpoſitiones eius illo mō acquiruntẗ. ipſe enī vo/
cat formā habentē ꝑtes oēm formaꝫ: que pōt acquiri
ſucceſſiue: ita ꝙ forma ſub tali eē dr̄ vna pars: ⁊ eadeꝫ
ſub alio eſſe eſt alia pars. ¶ Ad 9ᵐ cōcedo: ꝙ termin⁹
ad quē eſt intēſio realiter acquiriẗ: q: ſub alio eſſe rea
li habeẗ ꝗ̄ ṗus haberetur: nō aūt acquiritur totaliter
nouiter. ¶ Et ꝙ iſte ſolutiōes ſint ſm mentē ſcti Do
ctoris pꝫ. nam ṗma 2ᵉ. q. 52. arti. 2ᵒ ad 2ᵐ dicit. (Cauſa
(inquit) augēs habitū facit quidē ſemꝑ aliqḋ in ſub/
iecto: nō aūt formā nouā: ſed facit ꝙ ſubiectum perfe
ctius formā preexiſtentē participet: aut ꝙ amplius ſe
extēdat.) Hec ille. ¶ Et ibidē ad 3ᵐ dicit. (Illud qḋ
eſt minus calidū aut albū nō eſt in potētia ad formā:
cū iā actu formā habeat: ſed in potētia ad perfectum
participatiōis modum: ⁊ hoc ꝯſequiẗ per actionē agē
tis.) Itē 2ᵃ 2ᵉ. q. 24. arti. 5. ad 3ᵐ. (Augmētatio chari/
tatis īportat mutationeꝫ ſm magis aut minus: ⁊ ideo
non oportet: ꝙ aliqḋ inſit qḋ ṗus nō fuerit: ſed ꝙ ma/
gis inſit qḋ ṗus īerat: ⁊ hoc eſt qḋ facit deus charitatē
augmentādo. ſ. ꝙ magis inſit: ⁊ ꝙ perfecti⁹ participeẗ
ſimilitudo ſpūs ſcti in aīa.) Hec ille. ¶ Itē ṗ ſen. diſ.
17. q. vltima. arti. 2ᵒ ad 2ᵐ. (De⁹ (inq̇t) eadē oꝑatione
agit in omnia que ſunt: quāuis forte illa operatio diffe
rat ſolū ſm rōnem: ſm ꝙ exit a ratiōe diuerſoꝝ attri/
butoꝝ: vel diuerſaꝝ idearuꝫ. vn̄ dico ꝙ vna ⁊ eadem
operatiōe infunditur gratia ⁊ augetur: nec eſt diuerſi/
tas niſi

tas niſi ex pte recipiẽtis ſm q ex illa opatõe plus mi nus ve recipit ſm q ad eãdẽ diuerſimode preparaꝛ: ſi cut eadẽ irradiatiõe ſolis efficitur aer clarus ꝛ magis clarus depulſis nebulis ꝛ vaporibus: que receptiones luminis impediebant: vñ non opꝫ: q ſit ibi alia ꝛ alia charitas. ℂ Et pcerea ſi eſſent due opatiões nõ opor teret: q terminarẽtur ad duo ſꝫ ſubam: ſꝫ pma termi naretur ad eſſe charitatis imꝑfecte: ſcda vo ad eandẽ charitatẽ ſm eẽ perfectuꝫ ſm q aliqd educiꝛ de imꝑ fecto ad perfectuꝫ.) Hec ille. ℂ Ex qbus oibus pꝫ: q ſolutio argumentoꝝ pducta eſt de mẽte ſua. ℂ Ad ar gumenta Gregorij ꝯtra 5ᵃᵐ ꝛ 7ᵃᵐ ꝯnes dr. Ad pmum qdez dicit: q forma cauſat eſſe diſtinctũ a ſeipſa nõ p modũ efficiẽtis: ſed p modũ quo ſubm ꝓpriũ eſt cau ſa ꝓpꝫ actus: vt alias dcm̃ eſt. ℂ Et ad improbatões pmaꝫ huius dico: q poſito ſubo: ꝛ forma: ꝛ q forma ſi bi inſit: iam ponitur illa tertia entitas vel res: ſi tñ de bet dici ens vel res: ꝛ nõ potius actus entis: nec ſequiꝛ ꝓceſſus in infinitũ. nam illud eſſe nõ ineſt per modũ quo accñs vel forma ineſt ſubo: ſed eſt in eſſentia vt actus in propria potentia. Silr nõ opꝫ ſi forma dat ta le eſſe ſubiecto: q vlterius illud eẽ det aliud eſſe: quia conſtitutũ ex forma ꝛ ſubiecto eſt potẽtiale ad vlterio rem actũ nõ ſic cõſtitutum ex forma ꝛ eẽ: vel aggrega tuꝫ. ℂ Illud qd addiꝛ ibi de impreſſione realitatis vel modalitatis nihil valet: ſed ex falſa imaginatiõe ꝓce dit: ac ſi eſſe ineẽt per modũ forme: nec hoc eſt verba lis fuga: ſꝫ argumẽtũ eſt verbũ ſine fructu procedens ex inaduertẽtia diſtõnis actus ꝛ potẽtie. ℂ Scda ſilr improbatio huius ptis nõ valet. diciꝛ. n. q illud eẽ nõ eſt eiuſdẽ rõnis cum forma: ſicut nec actus cum potẽ tia: ſꝫ reducaꝛ ad illam rõnem: ſicut pncipiũ exiſtẽdi. vñ non eſt ꝓprie euiſdem rõnis ſpecifice: nec alterius: qꝛ non habet rõnem qdditatis. Sed ꝯceſſo q ſit alte rius rõnis: ſꝫ nõ ſpecifice. dicitur ad obiectiones ibi fa ctas per modũ ꝯnũ. ℂ Ad pmã qdẽ dico: q illud eſſe nõ hꝫ gradus reſultãtes ex additiõe eſſe ad eſſe plus ꝙ forma: ſꝫ vnũ eẽ ſit perfectius ꝙ aliud. vñ adueniẽ te vno eſſe definit aliud. ℂ Et ideo ſoluitur ſcda obie ctio. ℂ Itẽ 3ᵃ per idẽ: qꝛ nõ pono q eẽ perfectius ꝯſti tuaꝛ ex multis plus ꝙ forma: ac p hoc opꝫ dare p qd illa multa ſint vnũ. ℂ Itẽ 4ᵃ ſolniꝛ: qꝛ nõ dico q eẽ pfecti⁹ ſit cõpoſitũ plus ꝙ eẽ imꝑfecti⁹. ℂ Iteꝫ 5ᵃ ſol uiꝛ: qꝛ ſꝫ vnũ eſſe ſit diſſimile alteri: tñ forma que ſuc ceſſiue hꝫ talia diſſimilia eẽ augeꝛ: ꝛ ſit maior ꝙ pus: qꝛ ſꝫ ſint diſſimilia: nõ tñ ſpecifice: cũ nõ ſint ſub aliq̃ ſpẽ: ſꝫ ſunt modi ſpecifice rõnis: quoꝝ vn⁹ eſt alio pfe ctior: ꝛ pfectior eminẽter ꝯtinet imꝑfectioreꝫ ꝛ vltra ℂ Et ſi dicas: q ita poterit dici de forma: nõ eſt verũ: qꝛ tũc nulla forma eẽt maior ꝙ pus: ſꝫ poſt imꝑfectaꝫ veniret pfectior. ℂ Cuꝫ ẽt impugnaꝛ alia pars diuiſiõis facte ſuſtinẽdo eã inquãtũ ponit formã intẽdi ꝓpter maiorẽ diſpõnẽ ſubiecti nulla additione facta forme ad formã. ℂ Diciꝛ ad pmã rõnẽ negãdo ꝯñam pmã. vt. n. dcm̃ fuit pus: ſꝫ diſpõ ſubiecti qñqꝫ ſit cauſa intẽ ſionis forme: nõ tñ eſt formaliter intenſio. nã intenſio ꝯſiſtit formaliter in maiori ꝛ pfectiori actualitate ſub iecti per formã: ꝛ eductione forme de imꝑfecto ad pfe ctum: ꝛ ad hoc requiriꝛ agens educens ſubiectum de potentia in actũ forme: requiriꝛ etiã q forma det pfe ctius eſſe ꝙ pus: ꝛ qñqꝫ requiriꝛ maior diſpoſitio ſub iecti ꝙ pus. vñ dico q ſicut argumentũ ꝓbat aliquan do vnũ ſubm erit diſpoſitius ad participandũ formã ꝙ aliud: ꝛ tñ erit minus tale per eam: ſicut exemplifi caꝛ de aere illuminato a candela: ꝛ de aqua illumina

Di. 3. q. 3. ar. 2ᵒ. Ad argu mẽta Ade ꝯ pmã ꝯcſonẽ.

In reſpõſio ne ad quinqꝫ coꝝ q 3ᵒ loco ꝛ ſũt argumẽ ta Ade.

ta a ſole. vñ aliqñ ad hoc q forma perficiẽs ſubiectũ intẽdaꝛ: requiriꝛ maior diſpoſitio ex pte ſubiecti tãꝙ neceſſaria ad intenſionẽ in genere cauſe mãlis. Aliqñ requiriꝛ maior appropinquatio vel vigoratio ex parte agẽtis vel q plus influat ꝙ pus: ꝛ iõ argumẽtũ ſolũ cõ cludit q formã intẽdi nõ eſt ſubꝫ ampli⁹ diſponi: nec eſt agẽs eſſe vigoroſius vl ꝓpinquius: vel plus influere: ſed formaliter eſt formã pfecti⁹ eſſe dare ſubiecto: ad qd ſeqꝛ ſubm magis participare formã. ℂ Ad 2ᵐ pn cipale riſus eſt in obiectionib⁹ Aureoli: qꝛ ſubm for me: que intendiꝛ tráſmutatur ſm formã inquãtũ eaꝫ nouo mõ hꝫ: ꝛ amplius perficiꝛ per eaꝫ: ꝛ iõ riſio quã arguẽs impugnat bona eſt: nec ſua impugnatio valet pp inſufficientiaꝫ diuiſionis: nec. n. ſubm magis diciꝛ perfici p formã: eo q plures partes ſubiecti informet: ꝙ pus: nec qꝛ plures partes forme ſũt in ſubo ꝙ pus: nec ideo q forma firmius inheret ſubo. hoc eſt quia diutius remaneret: vel qꝛ difficili⁹ tolleretꝛ: ſed ideo di ciꝛ firmius inherere: vel magis radicari: qꝛ pfecti⁹ eſſe dat ſubo ꝙ pus: ꝛ potẽtia ad oppoſitã formã ligatur ꝛ elõgaꝛ ab actualitate oppoſita. ℂ Scda impugnatio ſilr nõ valet: qꝛ minor eſt falſa. nã forma que intẽdiꝛ aliud eẽ dat ſubiecto ꝙ pus: ꝛ ſubiectũ aliter partici pat actũ ei⁹ ꝙ pus: dũ ex ꝯfuſione quadã potẽtialita tis ad oppoſita colligaꝛ: ꝛ terminaꝛ pactũ eius: ꝛ elon gaꝛ ab oppoſito: ſꝫ nec pars forme addatur: nec ſubtra hatur. ℂ Ad 3ᵐ pncipale dr: q riſio pma ibideꝫ data quo ad aliqd bona eſt. ſicut. n. dicit ſcũs Tho. p̃ ſen. ve ritatis 4ᵃ ꝯ diſſimilr intẽduntꝛ qlitates pᵉ ꝛ 2ᵉ. ſimpli ces ꝛ cõpoſite. nã ſꝫ gnãliter qlibet intẽdaꝛ ex hoc q pfecti⁹ actuat ſuũ ſuſceptibile: tñ aliq̃ nõ pñt hoc face re niſi pus ſubm diſponaꝛ p raritatẽ ꝛ denſitatẽ: ſicut ꝯtingit in qlitatib⁹ ſimplicib⁹ actiuis ꝛ paſſiuis. nam ſummus gradus caloris nõ poſſꝫ recipi niſi in ſubo ra ro: nec ſumma ſiccitas niſi in ſubo denſo. Aliq̃ aũt re grũt ſubm diſponi ſm diuerſam mixtionẽ qlitatum actiuaꝝ ꝛ paſſiuaꝝ: ſicut ſapor color odor: quecũqꝫ tñ qlitas ad hoc q itẽdaꝛ reqrit agẽs educẽs eaꝫ de actu imꝑfecto ad pfectũ: ſiue reqrat cũ hoc ſubm magis di ſponi: ſiue nõ: ꝛ iõ riſionẽ illã nõ teneo ex toto. ꝯcedo . n. q ſubm aliqñ eſt diſpoſitũ: nec indiget rarefactiõe: nec ꝯdenſatione: aut alia pũia diſpõne: ꝛ tñ forma nõ eſt intẽſiſſima: imo põt intẽdi. ℂ Ad 4ᵐ dico: q riſio ibidẽ data bona eſt: nec impugnatio valet: ſꝫ. n. forma ac cidẽtalis det eẽ ſpecificũ accñtale: tñ illud eſſe nõ eſt quo res formaliter exiſtit: aut ſimplr eſt in rerũ natu ra: ſicut eſt eẽ qd dat forma ſubalis: ꝛ ideo ſi eẽ qd dat forma ſubalis variareꝛ: nõ maneret idẽ ens qd prius: nõ aũt opꝫ rẽ ſubalr variari ꝓpter hoc q hꝫ aliud eſſe accñtale ꝙ pus. Silr eẽ qd dat forma accñtalis adue nit enti ſubſiſtẽti: iõ variari põt: cũ hẽat ſubm fixuꝫ et ſtãs: eẽ aũt qd dat forma ſubalis nõ aduẽit alicui ſub ſiſtẽti in eſſe completo: iõ ꝙtũcũqꝫ mã diſponiꝛ: for ma nõ dabit aliud eẽ: qꝛ variatio taliũ eẽ diuerſoꝝ nõ hẽret aliqd deferẽs i actu: iõ nõ poſſet fieri ſine corru ptiõe ſubali plus ꝙ trãſitus de ſubali forma in ſuba lẽ formã. ℂ Cõcedo tñ q in eadẽ ſpẽ vna forma ſuba lis dat pfecti⁹ eẽ ſue mãe vel cõpoſito ꝙ alia pp maio rẽ diſpõnẽ ſuſceptiui: ꝛ ſilr ex hoc ꝯtigit: q vna aĩa eſt nobilior alia: qꝛ pfecti⁹ eẽ ſuſcipit in mã magis diſpo ſita: tñ nõ ex hoc vna forma ſubalis eſt intẽſa ꝛ alia re miſſa: qꝛ ſꝫ vna ſit pfectior alia: tñ nulla earũ ꝓcedere põt de eẽ imꝑfecto ad eẽ pfectũ p motũ: nec augeri: ſꝫ ꝓcedere poſſit de potẽtia in actũ. ℂ Ad 5ᵐ negaꝛ mi nor. dico enim q pma ſimilitudo: quaꝫ ponit pħs eſt

Una for⁹ ſba lis dat perfe cti⁹ eẽ altera in eadẽ ſpẽ.

p nobis: ſicut.n. numerus hꝫ ptē alteri⁹ rōnis a toto nu-
mero. nā binarius hꝫ ptes eē̄ntiales: vel aliqd loco ea
rū.ſ.gen⁹ ꝛ dr̄iam: vel mām ꝛ formā ꝛ hmōi: nulla tñ for
ma eſt ꝑtibilis in ptes vni⁹ rōnis cū ea: niſi p accñs rō
ne quātitatis: ꝛ ita nulla qdditas diffinibilis pōt cōſti
tui ex multis ſilib⁹ ei: ſicut vna bñitas ex multis.ſ.
vna albedo ex multis albedinib⁹: ꝛ p ꝯñs forma itēſa
nō icludit multas ſibi ꝯſiles ſꝫ ſpēz. ¶ Scđa ſilr ſili
tudo eſt ꝓ nobis. Nā phs loqꝛ vlr de forma toti⁹: q̄ ē
qdditas diffinibilis: ꝛ p diffinitōēz ipoꝛtata: ꝛ lꝫ nulla
qdditas accñtalis diffiniaꝛ ꝓpriſſima diffinitiōe: tñ
ꝓportiōalr diffiniunꝛ forme ꝛ qdditates alioꝝ ꝑdica
mētoꝝ ad qdditates ſubales: cū eadē ſint pn⁰oiuꝫ ꝑdi
T.c.zz. camētoꝝ ſꝫ ꝓportiōēz: vt dr̄ in.iz. metaph. Intēdit ḡ
ꝙ ois additio dr̄ie ad qdditatē mutat ſpēm: ois āt ad-
ditio forme ad formā eſt dr̄ialis: ꝑſertīz ſi ſit additio
ad ꝯſtituendū aliqd p ſe vnū ſm mentē phi ꝛ Cōmē-
tatoris: qꝛ ſemp forma que addicꝛ erit alterius rōnis
a ꝑcedēte. nā ſi ſit additio in eſſe quidditatiuo: cōſtat
ꝙ forma vnius rationis nō eſt niſi vna. Si fiat addi-
tio in eſſe reali: conſtat etiā ꝙ forma vnius ratiōis in
eodē ſuſceptiuo nō eſt niſi vna: ꝛ ſic cōſtat ꝙ nec in eē
reali: nec in eſſe quidditatiuo ꝛ ſm rōnem forma ad-
dit forme ad ꝯſtituendū aliqd vnū: niſi ſint diuerſaꝝ
rōnum illo mō: quo forma generis ꝛ forma dr̄ie ſunt
forme alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōnis. ¶ Ad aliā auctē quā ille
gloſat. Dico ꝙ nō intendit ſolūmō Ariſto. ꝙ for⁹ ſub
ſtātialis ꝓpter ſubm eſt maior vel minor extēſiue: im-
mo q: ſm diuerſam materie vel ſubiecti ꝑtātez diuer
ſimode participaꝛ act⁹ forme: vel in ipſa itroductione
ſolū: ſicut in formis ſubalibus: vel in introductōe ꝛ in
tēſione ſicut in accñtibus: nō ꝙ diſpō materie ſit tota
Ad ea q̄ ſpāliter de chari tate. cauſa. ¶ Ad ea que ſpāliter arguit de charitate: dicꝛ
ad pmū: ꝙ aīa eſt vno tēpore magis diſpoſita ad cha-
ritatē q̄ꝫ alio ꝓpter maiorē conatuꝫ ſm ꝙ ponit ſctūs
Tho. z⁹ z⁹. q. z4. arti. 3. ad pmū. vbi exponēs illaꝫ au-
ctoritatē Matth. z5. (Dedit vnicuiqꝫ ſm ꝓpriā vtu-
teꝫ) ſic dicit. (Illa vtus ſm quā de⁹ ſua dona dat vni
cuiqꝫ eſt diſpō vel preparatio ꝑcedēs vel conatus gra
tiam accipientis: ſed hanc etiā diſpōnem: vel conatuꝫ
ꝑcedit ſpūs ſctūs mouēs mentē hominis plus vel mi-
nus ſm ſuā voluntatē.) Hec ille. ¶ Et pma z⁹. q. iiz.
arti. z⁰ dicit: ꝙ bonus motus liberi arbitrij moti a deo
eſt preparatio ad donum grē ſuſcipiendū: ꝛ eſt qñqꝫ ſi
mul cum infuſione grē: ꝛ eſt operatio meritoria: qñqꝫ
aūt precedit donū grē gratū faciētis. ¶ Similr pmo
ſen. diſt. 17. q. 1. arti. 3. dicit. (Qꝛ opationes aie ſe habēt
ad perfectiōes acquiſitas nō ſolū per modū diſpōnis:
ſed ſicut pncipia actiua: ſed ad perfectiones infuſas ſe
habent ſolūmodo ſicut diſpoſitiōes. menſura igiꝛ ſm
quā datur charitas eſt capacitas ipſius anime: que eſt
ex nā ipſius ſimul ꝛ diſpōne: que eſt per conatū opeꝝ:
ꝛ qꝛ ſm eundē conatū magis diſponiꝛ natura melior:
ideo qui hꝫ meliora nālia: dūmō ſit par conat⁹: magis
recipiet de perfectōib⁹ infuſis: ꝛ qui peiora nālia qñqꝫ
magis recipiet: ſi aſſit maior conat⁹.) Hec ille. ¶ Ve-
rūtñ ſicut ꝑus dixi talis maior diſpoſitio nō eſt forma
intēſionis: ſꝫ cauſa mālis. vnde diſ. ꝑdicta. q. z. arti. z⁰.
ad 4ᵐ dicit ſic. (Eodē mō ſumus cā augmēti grē: ſicut
ꝛ cā ipſi⁹ grē.ſ. per modū diſpoſitōis tñ: ſed vtrobiqꝫ
efficiētia eſt ex parte ipſius dei.) ¶ Ex qb⁹ pꝫ: ꝙ ani-
ma dicꝛ eſſe magis diſpoſita ad charitatē nūc q̄ꝫ ꝑus
ꝓpter maiorē conatū vel motum liberi arbitrij a ſpi-
ritu ſancto mouēte mentē hominis. ¶ Tunc ad argu
mentū ꝯ hoc: quo inferꝛ: ꝙ tunc qñcūqꝫ augeꝛ chari-
tas acqriꝛ noua forma in anima. Dr̄ ꝙ ſi actus ille vo
cetur forma cōcediꝛ ꝯñtia ꝛ ꝯñs: qꝛ qñcūqꝫ.n. deus vult
grām in aīa: vel charitatē intēdere. diſponit eā ad hoc
ſm ꝙ ponit ſctūs Tho. p⁹ z⁹. q. iiz. arti. z. ad 3ᵐ. vbi ſic
dicit. (Agēs ifinite vtutis nō exigit mām vel diſpōnē
māe q̄ſi p̄ſuppoſita ex alteri⁹ cauſe actiōe: ſꝫ opꝫ tñ ꝙ
ſm ꝯditionē rei cāde in ipſa re cauſet ꝛ mām ꝛ debi-
taꝫ diſpōnē ad formā. Et ſilr ad hoc ꝙ de⁹ grām iſun
dat aie nulla ꝑparatio reqriꝛ: quā ipſe nō faciat) Hec
ille. ¶ Et ſicut dicit de diſpōne ad infuſionē: ita de di
ſpoſitiōe ad augmētū pariter eſt dōm. verūtamen ad
illam preparationē nō neceſſario ſequiꝛ intēſio vel in
fuſio grē ſm ꝙ ē a libero arbitrio: ſꝫ ſm ꝙ illa diſpō
eſt a deo mouēte habet neceſſitatē: nō quideꝫ coactio-
nis: ſed infallibilitatis: qꝛ intentio dei deficere non po
teſt: vt dicit in ſequenti arti⁰. ¶ Et cū dicit arguēs: ꝙ
hoc eſt incōueniens: ſi charitas ꝛc̄. dicꝛ ꝙ motus aug
mēti charitatis nō eſt ꝯtinuus. Cū aūt querit modꝫ
quo illa diſpō eſt maior q̄ꝫ ꝑus ꝛc̄. Dr̄ ꝙ diſpō illa qñ-
q̄ꝫ eſt maior intēſiue: qñqꝫ eſt maior extēſiue ſicut po-
nit ſctūs Tho. p ſen. vbi. ſ. q. z. arti. 3. ad pᵐ vbi ſic ait.
(Nō eodeꝫ mō ſe hꝫ qlibet act⁹ charitatis: eo ꝙ vnus
pōt eē magis itēſus: ꝛ ēt vn⁹ pōt eē diſponēs in vtute
pluriū ꝑcedētiū.) Hec ille. ¶ Sic.n. ipſe ponit ibidē.
(Qꝛ hō eſt dñs ſui actus pōt agere ſm totaꝫ vtutē ſue
nāe: qñqꝫ ſm ptē: qđ nō ꝯtigit in illis: que agūt ex ne-
ceſſitate nature: ſemp.n. agunt tota vtute ſua: qñ igiꝛ
ita eſt: ꝙ hō nō hñs charitatē ex tota vtute naturalis
bonitatis ſibi indite moueꝛ ad charitateꝫ: vnus actus
diſponit eū vltima diſpōne vt ſibi detur: qñ vo nō ſm
totā vtutē: ſed ſm aliqd eius preparaꝛ ad charitatem.
tūc ille actus nō eſt ſicut vltima diſpō: ſꝫ remota: ꝛ p
plures act⁹ poterit ꝑueīre ad vltimā diſpōnē. ¶ Silr
dico ex alia pte: ꝙ qñ act⁹ charitatis ꝓcedit ex tota v-
tute habitus: ꝛ q̄ntū ad vtutes hitus ifuſi. tūc vn⁹ act⁹
diſponit ꝛ mereꝛ charitatis augmētuꝫ: vt ſtatim fiat
qñ aūt nō ſm totā vtutē ꝓcedit actus ille. tunc eſt vt
diſpō remota: ꝛ poterit tūc p plures actus ꝑuenire ad
charitatis augmentū: nō tñ de neceſſitate: qꝛ hō q̄ntū-
cūqꝫ ſit diſpoſitus pōt agere ſm nō rectam diſpōnē il
lius: qđ nō ꝯtingit in diſpōnibus nō voluntarijs.) Hec
ille. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ diſpō anime ad charitateꝫ qñqꝫ
dr̄ maior extēſiue: qꝛ plures actus eliciunt q̄ꝫ ꝑus: quoꝝ
tñ vltimus agit in vtute ꝑcedētiū: ꝛ dat ibi ſctūs Tho.
exēplū de guttis cauātibus lapidē: ꝙ nō qlibet auferet
aliqd de lapide: ſed oēs precedentes diſponunt: ꝛ vna
vltima agēs in virtute oium precedētiū inquātū.ſ. in-
uenit materiā diſpoſitam p precedētes complet caua
tionē. ¶ Et ſi queraꝛ. Quō vnus actus eſt intēſior q̄ꝫ Quō vnus actus alio intēſior ſit.
ali⁹: Dr̄ ꝙ actus ille eſt formalr intēſior nō per addi-
tionē partis ad partē in eodē ſubo pmo: ſed per hoc ꝙ
ſubm ſuū pfecti⁹ actuat ꝛ pfecti⁹ eē dat ei. ¶ Et ſi vl-
tra queriꝛ. Quō illud eē ē pfecti⁹ ꝑcedēti: Dicꝛ ꝙ iđ
qꝛ magis accedit ad ſilitudinē pme actualitatis ſubſi-
ſtētis ꝛ pme charitatis: que eſt actus purus. ¶ Si āt Quō actuū multiplicatio hoieꝫ magis diſpoſitū reddat.
q̄raꝛ quō illa multiplicatio actuū reddit hoiem ma-
gis diſpoſitū q̄ꝫ ꝑus: cū illi act⁹ nō maneāt inſiſꝛ: nec ali
quid relinquāt in hoie. Dr̄ ꝙ hoc iđ eſt: qꝛ lꝫ actus cha-
ritatis nō ſit actiu⁹ charitatis: nec eius cā efficiens: ſed
diſpoſitiuus: vel meritori⁹. vt ponit ſctūs Tho. vbi. ſ.
q. z. arti. 3⁰ tamē act⁹ charitatis relinquit in virib⁹ ſen
ſitiuis aliquā impreſſionē ſm ꝙ ipſe ponit eadē diſt.
q. z⁹. articu. pmo vbi ſic ait. (Cum vires inferiores ſe-
quanꝛ motū ſupioꝝ ſic fit itēſio: ſicut videmus ꝙ ad
appħēſionē rei dilecte totuꝫ corp⁹ exardeſcit ꝛ moue-
tur: ita

tur: ita etiã q̄ñ affectus ſupioꝛ mouet̃ in deũ ꝯſequit̃ q̄dam impſſio in viribus. ſm quã incitant̃ ad obediẽdam diuino amoꝛi.) Hec ille. Non ſolũ aũt pōt ipſmi aliqd p modũ actus in viribus ſenſitiuis: imo p modũ habitus ex multitudine actuũ: q̄to aũt vires ſenſitiue magis hñt de illa impſſione hō dr̃ magis diſpoſit' ad eliciendũ actũ intẽſioꝛẽ: q eſt vltima diſpō ad augmẽtũ charitatis. Et hoc vr̃ dicere ſcũs Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 24. ar ti. 6. (Quilibꝫ (inqt) act' charitatis diſpōit ad charitatis augmẽtũ: inq̄tũ ex vno actu charitatis hō reddit̃ ꝓmptioꝛ ad agendũ ſm charitatẽ: ⁊ habilitate creſcẽte hō prorũpit ad actũ charitatis feruentioꝛẽ: quo conet̃ ad ꝓfectũ charitatis: ⁊ tũc charitas auget̃ in actu.) Hec ille. ¶ Cũ ſilr̃ dicẽ arguẽs de capacitate qd eſt. Dico q̄ capacitas dicit hilitatẽ ad recipiendũ: q̄ qdẽ habilitas eſt qd reſpectiuũ fundata in poᵃ paſſiua puta itellectu vel volũtate in oꝛdine ad actũ pᵐ vel 2ᵐ: tales aũt relationes ſicut hñt ſuã entitatẽ a fundamẽto ⁊ termino: ita ⁊ ſuã q̄titatẽ: ⁊ iō aucto fundamẽto: puta poᵃ vel diſpoſitione potentie: auget̃ habilitas non p additionẽ: ſed mō ſupius dicto. ¶ Ad aliud qd arguit de vitio pꝰ genito ⁊c. Dr̃ q̄ aĩa vitioſa p act' vitioſos habilitat vires inferioꝛes ad obediendũ ei: quo facto: qꝛ motus affectus ſenſitiui q̄ñcunqꝫ intẽdit motũ volũtatis ex tali habilitatione hō eſt ꝓmptus ad eliciendu actũ intẽſum: q eſt neceſſaria diſpō ad augmentũ vitij vt prius dictũ eſt in ꝯſili: lꝫ act' vitij alr̃ ſe hẽat ⁊ in alio gñe cãe ad augmentũ vitij q̄ actus charitatis ad augmẽtum eius. ¶ Ad pᵐ argumentũ Godofredi dr̃: q̄ ſolo ibidẽ data bona ẽ. ¶ Nec vꝫ pᵃ replica: qꝛ cũ alteratio ⁊ motus recipiat ſolũ ſpẽꝫ a termino ad quẽ: ⁊ nõ a termio a quo: nõ opꝫ ad h̃: q̄ alteratio ſit alterius rõnis q̄ terminus a quo: ⁊ q̄ terminus a quo: ⁊ ad quẽ ſint poſitiui vel vnius rõnis: ſed ſolũ terminus ad quẽ. ¶ Non vꝫ inſup 2ᵃ: qꝛ lꝫ mutatio de nõ ſubiecto ſimplr̃ in ſubiectũ ſimplr̃ ſit gñãtio: tñ mutatio de nõ ſubiecto ſꝫ qd in ſubiectũ ſm qd non eſt gñãtio ꝓpꝛie: ſed alteratio vel alius motus. Uel dõm q̄ ſi intenſio accipiat̃: vt qdã motus: tunc eſt a ſubiecto in ſubm: ſed vt eſt mutatio ſic eſt a nõ ſubo in ſubm: vñ ſcũs Tho. de vitate. q. 28. arti. i. ſic ait. (Dñia eſt inter motũ ⁊ mutationẽ: naꝫ motus vnus ẽ: quo aliqd affirmatiue ſignatũ abijcit̃: ⁊ aliud affirmatiue ſignatũ acqrit̃: eſt. n. motus de nõ ſubo in ſubm: vt dr̃. 5. phyſicoꝝ: p ſubm aũt intelligit̃ hĩc aliqd nõatũ affirmatiue vt albũ ⁊ nigrũ: vñ vnus motus alterationis eſt quo albũ abijcit̃: ⁊ nigrũ acqritur: ſed in mutationibus: q̄ ſunt gñãtio ⁊ coꝛruptio alr̃ eſt: nã gñãtio eſt mutatio de nõ ſubiecto in ſubm: vt d̃ nõ albo in albũ. Coꝛruptio võ eſt mutatio d̃ albo ĩ nõ albũ. i. de ſubo in nõ ſubm: ⁊ iõ in abiectione vnius affirmatiui: ⁊ adeptione alterius opꝫ duas mutatiões intelligi: quaꝝ vna ſit gñãtio: alia ſit mutatio vel ſimplr̃ vel ſm qd: ſic ergo de trãſitu: q eſt d̃ albedine in nigredinẽ ſi ꝯſideret̃ ipſe mot' idẽ motus ſignificat̃ p ablationẽ vnius: ⁊ inductionẽ alterius: nõ aũt ſignificat̃ eadem mutatio: ſed diuerſe tñ ſe inuicẽ ꝯcomitantes: qꝛ gñãtio vnius nõ eſt ſine coꝛruptione alterius.) Hec ille. ¶ Sic in ꝓpoſito dicet̃. q̄ intenſio vt eſt mutatio alicuius forme imperfectioris ad formam perfectiorem: ſed vt eſt motus ſic eſt a forma imperfecta ad formam ꝑfectã: ita q̄ forma impfecta non vt forma ſimpliciter: ſed vt forma hñs eſſe impfectũ ſit terminus a quo: nec ipſa illo mõ ſe hꝫ p modũ nõ ſubiecti: imo p modũ ſubiecti impfecti: nec illo mõ ipſa eſt cõpoſſibilis termino ad quẽ. ¶ Non vꝫ deniqꝫ tertia: nã charitas ꝓcedẽs nõ eſt de rõne motus illius: vt abſolute conſiderat̃: ſed vt impfecta ⁊ ſub carentia actualitatis ſequẽtis. ¶ Ad 2ᵐ dr̃. q̄ non opꝫ ſilitudinẽ p oĩa currere: ſufficit. n. q̄ ſicut ĩ motu locali eſt ꝯtinue aliud vbi ⁊ aliud: ita in motu intẽſionis ⁊ remiſſiõis ſit aliud eẽ forme: q̄ intendit̃ vel remittit̃: nã nec in motu locali ẽ ſemper alius ⁊ alius locus totalr̃: ſed aliud vbi in loco. ¶ Ad 3ᵐ dr̃. q̄ idẽ pōt cõparari ad ſeipm ſꝫ diſpōnes quas hꝫ ſucceſſiue: ſicut aliqs ẽ hodie maioꝛ q̄ fuit anno elapſo: ſic in ꝓpoſito eadẽ forma ſm eſſe: qd nunc hꝫ comparari pōt ad ſeipſam ſm eſſe: qd prius habuit. ¶ Ad quartũ dr̃. q̄ forma remiſſa non ꝯ̃riat̃ forme intenſe: ſed eſt ꝯiuncta maioꝛi latitudini forme ꝯ̃rie: ⁊ ad hunc ſenſum minus albũ dr̃ ꝯ̃riari magis albo: nõ q̄ foꝛᵃ minoꝛ ꝯ̃riet̃ maioꝛi: ſed qꝛ ſubꝫ ſub ea ꝯ̃riat̃ ſibi ipſi ſub forma intenſa inq̄tũ plus hꝫ de forma oppoſita: cũ eſt albũ remiſſe q̄ dũ eſt intẽſe albũ. ¶ Ad 5ᵐ negat̃ maioꝛ. q̄ dñia in formis ſubſtãtialibus ꝓuenit ex parte formaꝝ ſm ſe: vel ex pncipijs qdditatis: ſicut dñia inter humanitatẽ ⁊ lapideitatẽ ⁊ exceſſus eaꝝ ad inuicẽ in ꝑfectione: ſed exceſſus forme intẽſe ſuper remiſſionẽ ꝓuenit ex diuerſa ꝑticipatione ſubi. ¶ Ad ſextũ dr̃: q̄ aliter ꝯtinet forma intenſa formã prius remiſſam q̄ ſenſitiuũ ꝯtineat vegetatiuũ: ꝯtinentia eñ qua vegetatiuũ ꝯtinet̃ a ſenſitiuo ꝯſurgit ex ꝓpꝛia rõne huius ⁊ illius forme: qꝛ. ſ. iſta dat ſm ſuã rõnẽ oẽm ꝑfectionẽ: quã dat alia: ⁊ vlterius: ſed alia ꝯtinentia nõ ꝯſurgit ex ꝓpꝛia rõne forme intenſe vel remiſſe: cum ſint vnius rõnis: ſed potius ex eſſe qd hꝫ in ſubo: vnde nõ oꝫ: qꝛ vegetatiuũ nõ pōt fieri ſenſitiuũ: ⁊ q̄ ſilr̃ foꝛᵃ remiſſa non poſſit fieri intenſa: qꝛ ĩpoſſibile eſt trãſire de ſpecie in ſpẽm: lꝫ trãſitus de impfecto ad ꝑfectũ reſpectu eiuſdẽ ſit poſſi'. iõ forma. intẽſa ꝯtinet p idẽtitatẽ formã prius remiſſam: lꝫ ſenſitiuũ ſolũ virtualr̃ cõtineat vegetatiuũ. ¶ Ad pᵐ argᵐ Ade negat̃ mioꝛ: vñ ſolo ibi data bona eſt: nec ĩpꝛobatio ibi facta in 2ᵃ rõe vꝫ: ⁊ ad maximã q̄ aſſumit̃ dictũ eſt rñdendo Aureo. ſufficit. n. tranſitus de poᵃ in actũ: vel de actu iperfecto ad actũ ꝑfectũ. ¶ Ad 3ᵐ dico: q̄ rñſio ibidẽ facta ẽ bona: nec ĩpꝛobatio vꝫ: qꝛ ſupponit q̄ forma ꝓducat̃: qd non eſt veꝝ. Similr̃ ſupponit q̄ in oĩ alteratiõe aliqd ꝓducat̃: qd nõ eſt veꝝ niſi in gñãtione ſimplr̃: ſed conceſſo ſuo mõ loquẽdi. Dico q̄ in augmẽto forme nõ ꝓducit̃ forma: nec ſubm: nec cõpoſitum: ſed illud qd prius erat minus tale: poſtea fit magis tale. Dico ẽt q̄ terminus augmẽti eſt forma ſub eſſe cõpleto: ſub quo nõ ꝓfuit: ⁊ iõ ꝯcedo q̄ eadẽ forma ſub eodẽ mõ eẽndi vl̃ actuandi nõ pōt bis acqri: ſed ſub alio ⁊ alio mõ nõ ẽ incõueniens: q̄ ſit terminus duaꝝ mutationũ. ¶ Similr̃ nec 2ᵃ ĩpꝛobatio vꝫ: qꝛ nõ opꝫ q̄ ſi forma eſt indiuiſibilis in eſſentia nullã hñs latitudinẽ: q̄ ſilr̃ det indiuiſibilr̃ eſſe: eadẽ. n. forma multiplr̃ pōt actuare idẽ ſuſceptibile: q̄ñ nõ dat illi ſpẽm eſſentialẽ. Cõcedo tñ q̄ nũq̄ ſubiectũ eſſet magis tale p formã illã: niſi forma eſſet ꝑfectioꝛ: non qdem p additionẽ: ſed p ſuũ eſſe: qd eſt in eſſe. ¶ Silr̃ ĩpꝛobatio illa: q̄ ꝓcedit ex diſpōne ſoluta eſt rñdendo Gregoꝛio ⁊ Aure. Illa. n. diſpō que reqrit̃ ad augmẽtũ: q̄ñqꝫ eſt rarefactio: q̄ñqꝫ remotio ꝯ̃rij: q̄ñqꝫ alteratio ſꝫ qualitates actiuas ⁊ paſſiuas: vl̃ cõmixtio eaꝝ alia q̄ prius: q̄ñqꝫ aliqua opatio imanẽs vt fuit dictũ de charitate. Nec oꝫ q̄ q̄libꝫ diſpō requirat aliã ꝓcedentẽ diſpōnẽ: ꝓſertim non opꝫ: q̄ ſi habit' qui eſt forma manẽs in ſubo reqrit diſpōnes prius puta actus volũtatis: q̄ iteꝝ act' volũtatis reqrat alias diſpōnes: qꝛ non eſt in ſubo p modũ actus primi ⁊ for

Forma indiuiſibilis ſꝫ eſſentiam diuiſibilis eſt ſm eſſe.

me gete:ſicut habitus. Quō aūt actus intendať dictuʒ fuit. ℂ Silř nec vʒ alia īprobatio:q̄ q̄rit quō for⁹ magis inhereret:dico.n.ꝙ qꝛ dat pfectius eſſe ſubiecto q̄ꝫ ꝑus:⁊ colligit ip̄m a potentialitatis ɔfuſione ad vnitatē ſui actus:qđ fit effectiue ab agente aſſimilante ſibi paſſum:⁊ iđ argumentū illud de trāſitu nō hʒ hic locū:qꝛ ſufficiēs cā dať ꝑ illo tranſitu. Similř falſuʒ eſt:ꝙ albedo q̄ncunqʒ eſt in ſubō inhereat ſibi tm̄ q̄ꝫtuʒ vnq̄ꝫ poſtea poterit:nec ēt diuturnitas eſt ī cā huius: ſed illđ qđ ꝑus dictū ē. ℂ Ad ꝑ^m Sco.dř.ꝙ grā xp̄i vt pſcidit a ſuo eſſe ⁊ actuali exiſtentia vel inexiſtētia nō hʒ aliq̄ꝫ bonitatē:cū bonitas rei ſit eſſe eius:vt ſepe dicit ſctūs Tho. Silř nec magnitudinē aliquā eſſentialē:qꝛ vt dictum eſt in ɔ̄ibus:magnitudo forme ſeqtur eſſe illi⁹: ⁊ iđ grā illa ſic ſumpta nō eſt melioꝛ grā petri:ſed bonitas eius eſſentialis ɔſiſtit in ſuo eſſe:qđ eſt ineſſe ſubō: qꝛ ergo ipſa pfectius ineſt ſuo ſuſceptibili: ⁊ magis actuat q̄ꝫ aliqua alia grā actuet eſſentiā creatā:iđ ipſa eſt perfectioꝛ oī alia grā creata. Uerūtm̄ illa grā ꝑter bonitatē: quā hʒ ⁊ q̄ꝫtitatē ex inherentia ad ſubm̄ hʒ aliam bonitatē ⁊ qualitatē accñtalē ſibi.ſ.ex ɔiunctione eius ad diuinitatē inq̄ꝫtū ɔcurrit ad eundē actū cū illa: vt actus illa grā informatus non tm̄ ſit actus hoīs:ſʒ dei. Silř q̄ꝫtū ad effectus: in quos pōt grā:⁊ quo ad multa alia q̄ ponit ſcūs Tho. 3. ſen.diſ.13. Dico tm̄ ꝙ xp̄i grā creata ſi eēt ſubſiſtēs: ⁊ ī nullo recepta: ⁊ ſilř grā petri: nulla eaꝝ eſſet maioꝛ alia:ſuppoſito ꝙ ſint vnius ſpēi: ſi tm̄ eſſet poſſibile eſſe duas formas ſepatas. ℂ Ad 2^m dř:ꝙ agens intendēs formā aliqđ agit inq̄ꝫtū reducit ſubm̄ de actu īperfecto in actū pfectū:vñ ſcūs Tho. ꝑma 2^e.q.52.articu.2.ad ſecundum dicit. (Cā augēs habitū:facit qdē ſemꝑ aliqđ in ſubō:non aūt formā nouam:ſed facit ꝙ ſubm̄ pfectius formā ꝑexiſtentē participet.) Hec ille. ℂ Ad tertiū negať ɔñā:nec vʒ ꝓbō:lʒ enim charitas ſine quacūqʒ additione poſſet intendi ſine ſtatu:⁊ poſſet ꝑuenire ad duplū ⁊ triplū ⁊c̄.tm̄ nunq̄ꝫ ꝑ tale augmētū poſſʒ ꝑduci ad pfectionē viſiōis hť ſice vel forte ſui act⁹: aut certe ad pfectionē vnius aīe rōnalis:lʒ q̄libet aīa rōnalis ⁊ actus viſionis create ſit finitus:⁊ cā eſt:qꝛ ꝑ illā intenſionē nunq̄ꝫ acqreret pfectionē alterius rōnis q̄ꝫ ꝑus: ſed remaneret in eadeʒ ſpē diſtincta ab alijs:iđ ſicut dicit ſcūs Tho. de veritate.q.29.arti.3.ad 5^m. (Cuius charitas vel grā viatoris in infinitū augeri poſſit:nunq̄ꝫ tm̄ pōt ꝑuenire ad equalitatē grē xp̄i:ꝙ.n.finitū aliqđ ꝑ ɔtinuū augmentum poſſit ꝑtingere ad qđlibet finitū veritatē hʒ:ſi accipiať eadē rō q̄ꝫtitatis in vtroqʒ finito:ſic̄ ſi cōparem⁹ lineā ad lineā vł albedinē ad albedinē:nō āt ſi accipiať alia: ⁊ alia rō q̄ꝫtitatis:⁊ hoc pʒ in q̄ꝫtitate dimenſiua:q̄ꝫtūcūqʒ.n.linea augeať in longū:nunq̄ꝫ ꝑueniet ad latitudinē ſupficiei. Et ſilř pʒ in q̄ꝫtitate virtuali vel intenſiua:q̄ꝫtūcūqʒ.n.cognitio cognoſcentis deū per ſimilitudinē pficiat:nunq̄ꝫ pōt equari cognitioni cōꝑhenſoris: qui videt deū ꝑ eſſentiā. Et ſilř charitas viatoris nūq̄ꝫ pōt equari charitati cōꝑhenſoris:alr̄.n.afficiť aliqs ad p̄ntiā ⁊ ad abſentiā rei. Silř ēt q̄ꝫtūcūqʒ creſcat gratia alicuius hoīs:q grām ꝯm aliquā pticularē pticipatōeʒ poſſidet nunq̄ꝫ pōt adequare grām xp̄i: que vlř plena exiſtit.) Hec ille. Patet igiť:ꝙ non oē finitū augmentabile ſine termīo pōt ꝑuenire ad equalitatē cuiuſlibʒ alterius finiti pſertim alterius rōnis:⁊ iđ argu^m nō vʒ: ⁊ ſi valeret vtiqʒ cū arguens ponat charitatē in infinitum augmentabilē:lʒ ꝑ additionē:⁊ ita de qualibet q̄litate:ipſe hʒ ɔcedere:qđ ⁊ facit ſepe ⁊ minus bene: ꝙ albedo poſſʒ tm̄ intēdi:ꝙ eſſet pfectioꝛ angelo. ℂ Ad quartū dř ſicut ad ꝑcedens. ℂ Ad q̄ntum dř:ꝙ ſubm̄ forme:que intendiť non moueť ocioſe:qꝛ non moueť ad hñdū formā ſimplř:ſed ad pfectius hñduʒ q̄ꝫ ꝑus. ℂ Ad ſextū dř: ꝙ Cōmētatoꝛ vocat ptes forme vel ꝑfectionis: ad quā vadit mobile: formaʒ ſub alio ⁊ alio eſſe: ⁊ non aliquas q̄ formā ɔſtituant:ſicut partes integrales vel eſſentiales. ℂ Ad ſeptimum dř ſicut ad 5^m. ℂ Ad 8^m dř:ꝙ oē agens agit ꝯm ꝙ eſt actu:vñ ꝙ agēs poſſit in aliquā opationē: ī quā ꝑus nō poterat:pōt cōtingere:qꝛ reductū eſt nouiter de po^a pura ad actū forme: ꝑ quā agit:vel qꝛ deductū de actu īpfecto in actuʒ pfectiorē illius forme:nec opʒ ꝙ aliquā formā:vel ptē forme acqſierit de nouo. Et ſic termiať ꝑm⁹ articulus.

Quantū ad ſcđm articuluʒ ſit hec ɔ̄. Charitas vie q̄ꝫtūcūqʒ intendať nunq̄ꝫ pōt deuenire ad aliquē terminū:vltra quē non poſſit augeri. ℂ Iſtā ɔ̄nē ponit ſcūs doctoꝛ vbi ſupra.ſ.ꝑmo ſen.diſt.17.q.2.arti.4.vbi ſic ait. (Augmentū charitatis non ꝑuenit ad aliquē terminū:vltra quē non poſſit augeri:cui⁹ rō eſt ex parte eius qđ moueť ꝯm hoc augmentuʒ: ⁊ ex pte eius ad qđ moueť. Illud aūt ad qđ moueť aīa in augmento charitatis eſt ſilitudo charitatis diuine:cui aſſimilať:ad quā cū infinita ſitan īfinitū pōt accedi plus ⁊ plus ⁊ nūq̄ꝫ adeq̄biť pfecte:ex pte āt ei⁹ qđ moueť ē: ꝙ ipſa aīa q̄ꝫtū plus recipit de ipſa bōitate diuina ⁊ lumine grē ipſius:tanto capacioꝛ efficiť ad recipiendū:⁊ iđ q̄ꝫto plus recipit:tanto plus pōt recipe:cuius rō ē:qꝛ potentie mālēs ſunt determinate ⁊ finite ꝯm exigētiā māe:⁊ ideo non pñt recipere niſi tm̄ vel tm̄ ꝯm ꝓportionem māe:potentie aūt imateriales nō limitanť ex mā:ſed magis ꝯm q̄ꝫtitatē bonitatis diuine in eis ꝑcepte:vnde q̄ꝫto additť plus de bōitate:tāto magis ð potētia ad capacitatē additť.ſicut pʒ in exēplo p̄hi de ſenſu ⁊ intellectu.3° de aīa:dicit.n.ꝙ ſenſus a fortibus ſenſibilibus corrumpiť:⁊ non augeť coꝝ capacitas:qꝛ ſūt potentie mālēs:ſed intellectus q̄ꝫto magis ītelligit difficilia:tanto ēt plus pōt: ita ēt quanto nā ſpūalis plus recipit de charitate:tanto plus pōt recipere.) Hec ille. *Tex.cō.7.*
ℂ Idē ponit 2° 2^e.q.24.ar.7. vbi ſic ait. (Terminus in augmento alicuius forme pōt pfigi triplř. Uno mō ex rōne ipſius forme:q̄ hʒ terminatā menſurā ad quā cū ꝑuentū fuerit:nō pōt vltra ꝓcedi in forma:ſed ſi vltra ꝓceſſum fuerit:ꝑueniť ad aliā formaʒ: ſicut pʒ in pallore cuius terminos ꝑ ɔtinuā alterationē aliqs trāſit vſqʒ ad albedinē vel nigredinē ꝑueniens. Alio mō ex pte agentis:cuius virtus non ſe extēdit ad vlteri⁹ augēdū formā in ſubiecto. Tertio mō ex pte ſubi:qđ nō eſt capax pfectionis ā̄plioris. Nullo aūt iſtoꝝ modoꝝ imponiť terminus augmento charitatis in ſtatu vie: ipſa.n.ꝯm rōnē ꝓprie ſpēi terminū augmenti nō hʒ: ē .n.pticipatio q̄dā infinite charitatis: q̄ eſt ſpūs ſanct⁹. Similř ēt cā agēs eſt infinite virtutis.ſ.deus. Silř ēt ex parte ſubiecti terminus huic augmento pfigi nō poteſt: qꝛ ſemꝑ charitate excreſcēte ſuperexcreſcit hřlitas ad vlterius augmētū:vñ relinqť ꝙ charitatis augmēto nullus terminus pfigi pōt in via.) Hec ille. ℂ Sʒ ɔ̄ iſtā ɔ̄nē arguit Aureo.multipliciter. Primo ſic. Impoſſibile eſt vt motus rectus ſit ɔtinuus in infinitū:vt ꝓbat p̄hus.8°phyſicoꝝ. Aliogn demonſtrationes p̄hi nullius ſunt momenti:quibus ꝓbat ꝙ ſolus motus circularis pōt eſſe ɔtinuus in infinitū:vñ Cōmētatoꝛ cōmē.3°.dicit:ꝙ Ari.ðclarauit:ꝙ impoſſibile eſt trāſmutationē in qualitate:aut q̄ꝫtitate:aut ſubſtantia eſſe cōtinuam in infinitū. Et cōmen.72°.dicit ꝙ Ari.declarauit:ꝙ nullus motuū rectoꝝ eſt ɔtinuus ⁊ ꝑpetuus:⁊ ſine teſtimonio

Gřa ⁊ charitas ſi in īfinitū augeāť nō erūt eq̄les caritati xp̄i.

Cōtra ɔcloneʒ.arg. Aure.q.ij.ar.iij. Tex.cō.73.

ne teſtimonio

ne teſtimonio eorum:pʒ ex terminis:qꝛ oīs motus hʒ ter
minū a quo:ꝛ terminū ad quē:inter duos aūt termios
impoſſibile eſt ꝯtinue in īfinitū moueri niſi fiat circu
latio:ſm lineā qdē circularē pōt mobile redire ad pū
ctum ꝛ ſic moueri in infinitū:ſʒ lineā rectā vō īpoſſibi
le eſt:cū igiť de rōne motus ſit hr̄e terminū ad quē ꝛ
a quo:inter aūt duos iſtos terminos non poſſet motus
ꝯtinuari in rectū in infinitū:ſed h̄ tm̄ pōt eſſe in motu
circulari:ſed māifeſtū eſt:ꝙ ſi charitas aut alia forma
poſſet creſcere in infinitū:motus alterationis ꝗ rectus
eſt:poſſet eſſe ꝯtinuus in infinitū:ergo h̄ oīno eſt īpoſſi
bile. ¶ Secūdo ſic. Nā nō incipit moueri ad aliqd qd
attingere nō pōt:nō.n.incipit modū:quē nō pōt ꝯſum
mare:cuius rō eſt:qꝛ motus ex itrinſeco ſuo reqrit ter
minū ad quē:igiť illud poni nō pōt in aliqua forma:q̊
poſito ſeqtur ꝙ eſt poſſis motus ꝗ nō hēbit terminum
ad quē:ſed ſi charitas:aut alia forma poſſet intēdi i in
finitū:motus intēſionis nō hʒ qn̄tū eſt ex ſe eſſentialeʒ
terminū ad quē:nullus.n.terminus aū gradū infinitū
eſt ſibi eſſentialis:cū poſſit vltra ptēdi:ſed nec gradus
infinitus:qꝛ talis īpoſſis eſt:ergo īpoſſe vt forma aliqua
poſſit intendi in infinitū. ¶ Tertio ſic. Impoſſibile ē
ꝓcedere in infinitū in illis formis:quarum q̄libet eſt im
mediate in poᵃ aliqua demōſtrata:vt Commētator di
cit expſſe.3.phiſicorum.cōmē.68.cuius rō eſt: qꝛ q̄cunqʒ
ſunt īmediate ꝛ abſqʒ vllo ordie ſunt poſſibilia ſʒ vni
cam poᵃᵐ:oē aūt poſſe pōt exire in actū ſm ordinē poſ
ſibilitatis ſue:ſi igiť aliq̄ ſunt poſſibilia reſpectu alicu
ius potentie īmediate abſqʒ ordine: qđlibet īmediate
poterit induci:ꝯſtat aūt ꝙ nullū infinitū pōt poni i ac
tu: idcirco illa:in qbus eſt ꝓceſſus in infinitū:nō ſunt ī
mediate:ꝛ ſine ordine termini eiuſdē potētie:ſed vnū
prius:reliquū poſterius:ꝛ hinc eſt q̄ data linea eſt i po
tētia vt diuidať in infinitū:qꝛ ptes ſm quas fit diuiſio
nō īmediate:ꝛ ſm eūdē ordinē ſunt in potētia:imo or
dine quodā:ꝛ ſm prius ꝛ poſteri⁹. ¶ Primo.n. diuidiť
linea in duo media:ꝛ inde mediū in alia duo media: ꝛ
ſic in infinitū:nec eſt linea p̄ᵃ imediate in potētia ad ſe
cūdā diuiſionē: ſed mediāte pm̄a diuiſione:ꝑ quā me
dietas pm̄e linee fit in actu:q̄ eſt ſubiectū ſcđe diuiſio
nis:additio vō oīum qn̄titatū ſiue bipedaliū ſiue cētuʒ
vel mille pedū reſpicit pm̄ā lineā demonſtratā eodeʒ
ordine:nō.n.opʒ ꝙ date linee addať pm̄o qn̄titas cētū
pedū. Sic igiť linea data.ꝛ ad oculū demōſtrata ē i po
tentia ad diuiſionē oēm:nō īmediate qdem:ſed ſub or
dine quodā:ad oēm vō additionē cuiuſcunqʒ qn̄titatis
eſt in potentia īmediate:ꝛ abſqʒ vllo ordine:cū eque p̊
mo poſſit fieri additio tripedalis qn̄titatis: ſicut peda
lis ꝛ mille pedū:ſicut vnius pedis: vñ ſine ordine eſt in
poᵃ ad additionē:ſed ſub certo ordine prioris ꝛ poſterio
ris eſt in poᵃ ad diuiſionē:nō ergo mirum ſi nō ceſſat diui
ſio:ſed nō eſt poſſe q̄n ceſſet additio. Patet igiť aſſūpta
ꝓpō:ꝙ nō eſt poſſis ꝓceſſus in īfinitū. vbi oīa poſſia re
ducunť ad eandē potentiā īmediate abſqʒ vllo ordie:
ſed manifeſtū eſt:ꝙ ſi charitas. ſeu alia forma poſſet ī
tendi in infinitū.data charitas in aliqua aīa eſſet in po
tentia īmediate:ꝛ abſqʒ vllo ordine ad oēm modū ad
ditiōis:eque.n.īmediate deus poſſet infundere gradū
mille pfectionū ſicut gradū vnius pfectionis:ꝛ centuʒ
milliū ſicut mille: ꝛ ſic de oībus:nō.n.eſt charitas i po
tentia ad 2ᵃᵐ additionē mediāte p̊ᵃ: nec ad milleſimā
mediante centeſima:ſed ad oēs ſimul eſt ſine ordine:
ergo īpoſſe vt in gradib⁹ charitatis ſeu alterius forme
poſſit fieri additio in infinitū:vñ poſſet rō ſic formari
ꝑ quā intēdit Ari. ꝓbare. ꝙ īpoſſe eſt magnitudinē cre
ſcere in īfinitū:niſi ſit poſſibilis aliq̄ magnitudo īfini
ta in actu: pōt inquā ſic formari clarius vt dicať. Oīs
potētia īmediata pōt īmediate reduci ad actū:ſed poᵃ
que eſt ad additionē eſt īmediate ad oēm modū addi
tionis:poᵃ vō q̄ eſt ad diuiſionē nō eſt īmediate ad oēʒ
modū diuiſionis:ſed ad vnā prius:ꝛ ad reliquā poſteri⁹:
ꝛ ſic in infinitū.ſiue ſit qn̄titas:ſiue ſit q̄litas:qꝛ ſi eſſet
īmediate poſſet fieri diuiſio infinita in actu:vñ cū nul
la forma poſſit eſſe infinita in actu: īpoſſe eſt. ꝙ ītēdať
in infinitū. ¶ Quarto ſic pncipalr̄. In nulla re eſt poſ
ſibilis ꝓceſſus in infinitū.q̄ nō hʒ actū admixtū cū po
tentia:ita ꝙ ex h̄ ꝙ aliqd eius exit in actū ꝑ neceſſita
tē acqriť noua poᵃ ex vi illius actus:vñ qꝛ poſito bina
rio ſtatim eſt q̄ternarius in poᵃ: qꝛ ex ductu binarij in
ſe reſultat q̄ternarius:ꝛ poſito q̄ternario ſtatim ſexde
narius eſt in poᵃ:qꝛ radix eius eſt q̄ternarius: vñ oriť
ꝓceſſus in infinitū in numeris: ꝛ ſilr̄ qꝛ linea diuiſa in
duas ptes ſtatī oriť noua poᵃ ꝓ eo ꝙ illa media ps eſt
in poᵃ:vt diuidať in duas alias medias:ꝛ ſemꝑ dū ac
quiriť nouus actus.gnāť noua poᵃ:idcirco nō eſt poſſe
vt ceſſet talis ꝓceſſus:i illo.n.actu in quo ponereť ceſ
ſare:eſſet gnāta noua poᵃ ad aliū actū:ꝛ ꝑ ꝯñs poᵃ ad ꝓ
ceſſʒ. Similr̄ ēt de tpe: qꝛ eſt paſſio motus circularis
motus aūt circularis eſt ſuꝑ magnitudineʒ circularē.
In illa vō magnitudine dū mobile actu attingit nouā
ptē.gnāť noua potētia:qꝛ ps illa quā relinqt.eſt i potē
tia de nouo vt attingať redeūdo ꝑ aliā circuli portionē
nō eſt aūt ſic in motu recto:ꝛ hinc eſt ꝙ in motu circu
lari ꝛ tpe.qđ eſt paſſio eius.eſt ꝓceſſus in infinitū poſſi
bilis:ꝛ ſilr̄ in diuiſione ꝯtinui ꝛ in numeris: nō aūt in
aliquo niſi ſit talis ꝯdōnis:ꝙ cū gnāť nouus actus. ge Tex.cō.60.
nereť noua poᵃ:ꝛ hec eſt mēs phi.3.phyſicorum:ꝙ nō eſt
ꝓceſſus in infinitū niſi vbi eſt actus ꝑmixtus potētie:
ſed manifeſte appet:ꝙ dū acqriť aliqs gradus nouus
forᵉ nō ex h̄ gnāť noua poᵃ ad aliū gradū: qꝛ īmediat⁹
gradus fuit in poᵃ ad oēm gradū:hñs.n.gradū vnius ꝑ
fectionis eq̄ pōt recipe gradū mille pfectionū:ſicut il
le q̄ hʒ gradū decē pfectionū:ergo īpoſſe eſt:ꝙ in inten
ſione forme ſit ꝓceſſus in infinitū. ¶ Quinto ſic. Pro
ceſſus vſus finē ꝛ cōplementū īpoſſe eſt ꝙ ſit infinitus
ꝛ incōpletus ex nā rei:alioqn nō eſt ad finē ꝛ cōplemē
tū:mot⁹ qdē eſt ad finē vt finiať:ꝛ ad cōplementuʒ vt
cōpleať:ꝗ ꝑ neceſſitatē finitus eſt de ſui rōne. ¶ Sex
to ſic. Proceſſus in infinitū ſꝑ eſt ad potētiā ꝛ nūq̄ʒ ad
actū: vt dicit Cōmētator.3.phyſicorum. Et appet euiden Tex.cō.67.
ter in exēplo de linea curua:cuius curuitas in infinitū
diuidi pōt ꝓcedēdo in minus:ꝛ tñ in mai⁹ terminū hʒ:
ſi fiat curuior ſtatī circularitatē ſubitrat.ꝛ mutat ſpēʒ:
vñ in oībus:in qbus eſt ꝓceſſus ad īpfectius ꝛ potētia
lius.videm⁹ ꝓceſſuʒ in infinitū eſſe poſſeʒ: ꝛ iō magni
tudo diuidiť in infinitū:qꝛ.ſ.ptes.ad q̄s ꝓcediť ſūt po
tētialiores totis:a qbus diuidunť. Et ſilr̄ in īfinitū ꝓce
dit:qꝛ multitudo includit īpfectionē: cadit.n. ab actu
aliquo.quē īportat vnitas ꝛ īdiuiſibilitas: ꝛ hec eſt rō
quā aſſignat Cōmēta.3.phyſicorum.67° cōmēto.ſed ma
nifeſtū ꝙ intēſio formarum fit ſm ꝓceſſum ad pfectius
ꝛ actualius: ꝓceſſus aūt ad minus ē ad potētialius ꝛ ī
pfectius:ꝗ forᵉ nō pñt in infinitū intēdi:lʒ poſſint in in
finitū diminui ſm eandē ꝓportionē. Hec ille in forᵃ.
¶ Arguit ēt Scot.3.ſen. Accepta aliq̄ charitate finita
puta a.queriť vtrū aſcēdēdo ſit ſtatus ad aliquaʒ ſuꝑ
premā poſſibilē:ꝛ tūc nō ꝓcediť in infinitū in ei⁹ aug
mento:aut nō eſt ſtatus:ꝛ tūc cū q̄nto aliq̄ magis exce
dit:tāto ſit pfectior:ſeqť ꝙ illa q̄ in infinitū excedit ſit
in īfinitū pfectior:ꝛ ꝑ ꝯñs in ſe īfinita:ꝛ cū ipa videať

a deo: vt vnū qōdā facibile. poterit ab ipſo vnica crea tiōe creari: ⁊ ſic poſſet fieri aliq̄ charitas īfinita: qḋ eſt īpoſe. ¶ Scḋo. Oīs vna potētia pt reduci ad actū: ſed potētia ad augmētū for' eſt vna: igiṫ. minor pbaṫ: qm̄ q̄cūq̧ potētie eiuſdē rei ſūt ad actus ptiales vnū actū totalē ↄſtituētes: ſunt ptes vnius potētie demōſtrate: ſed potētie ad augmētū ſunt hm̄: nā oīs act' ptiales ↄſti tuūt vnū totalē. cēteſimus. n. gradus cū oībus pcedēti b': ⁊ mille gradus vnū totalē ↄſtituūt: ⁊ ſic quotcūq̧: ⁊ p ↄñs vnus tm̄ actus totalis eſt ad quē res augmētabi lis eſt in potētia. ¶ Ex q̊ ſeqṫ q̄ ad totū: qḋ eſt poſe ac quiri p augmētū ē vna tm̄ potētia totalis: ſi igiṫ p aug mētū pōt pcedere in infinitū: infinita forma erit ī po tentia: ⁊ p ↄñs poterit eē in actu. ¶ Tertio. Quātācū q̧ charitatē pōt de' facere tantā pōt facere: hec pꝫ: q2 pdicatū includiṫ in ſubō: ponaṫ ḡ in eē q̄ q̄tācūq̧ pt creare creet: ḡ nō poterit vlteri' maiorē creare: ⁊ p ↄñs nō in infinitū facere maiorē. aut illa ſic poſita erit infi nita. ¶ Quarto. Quia deus videt oēm charitatē ab eo factibilē: aut ḡ videt aliquā ab eo factibilē infinitā: ⁊ tūc poſſet infinitā facere: qḋ eſt falſum: aut nō videt ali quā infinitā factibilē: ⁊ tūc ſeqṫ q̄ nō pōt in infinitū facere maiorē. ¶ Quinto. Quātācūq̧ for' pōt fieri a deo ſucceſſiue: tāta pōt ſimul ab eo fieri: ſed nulla for' infinita pōt ſimul fieri a deo: ergo nec ſucceſſiue: minor pꝫ: maior pbaṫ: q2 q̄ nō poſſit fieri ſimul nō pōt pue nire a pte dei: cū totā ſuā potentiā ſimul hēat: nec ex p te pfectionis factibilis: q2 ei nō repugnat ſil hr̄e grad' quos īportat de nā ſua. ¶ Scḋo loco ſpālr arguit Au reo. de charitate ꝑ ſic. Impoſe. n. eſt vt pcedat ⁊ inten daṫ vt fiat terminus ⁊ ingrat pceſſum ad eſſe deū: ſed pceſſus in dilectione dei in infinitū eſt pceſſus ad eſſe deū: nulla. n. dilectio dei eſt infinita: niſi illa q̄ eſt de': ⁊ ſi alia dareṫ: illa ſtatim eſſet deus: cuius rō ē q2 ade quaret obiectū charitatis: nihil aūt adeq̄t diuinitatē niſi deus: ergo īpoſe eſt vt in dilectōe ſit pceſſus in īfi nitū. ¶ Et ſi dicaṫ q̄ nūq̄ ē dare talē dilectionē īfini tā: q2 tūc eēt deus. Nō vꝫ: conareṫ gdē ſaltē nā ad h: ad qḋ ſui intētione pcederet: nulla aūt nā conaṫ vt ſit deus: ſicut nec ad aliud īpoſe: vñ māifeſte pꝫ q̄ ponēs formā aliquā pcedere in infinitū ſm pfectionē: neceſ ſario pōt q̄ nā moueṫ ⁊ conaṫ ad īpoſe. ¶ Scḋo ſic. Nullus pceſſus eſt poſis niſi infra aliquā ſpēꝫ: ſꝫ ↄſtat q̄ ſi pceſſus dilectionis in infinitū eſſet adeptus dile ctio infinita q̄ ptineret ad illā pceſſuꝫ eſſet extra limi tes ſpēi: nā eſſet de: ergo dilectio creata nō pōt intēdi ī infinitū. ¶ Tertio ſic. Deus nō eſt in tm̄ diligibilis a nobis inq̄tū eſt diligibilis a ſe: ſed nō eſt plus diligibi lis a ſe q̄ in infinitū: ergo nō eſt a nobis diligibilis ī in finitū: ⁊ p ↄñs actus dilectionis nr̄e nō pōt in infinitū pcedere. ¶ Quarto ſic. Oīs actus dilectiōis poſis re ſpectu dei eſt virtualr ↄtētus in volūtate nr̄a. Proba tū eſt. n. ſupra q̄ charitas nō affert nouā actionē ad vo luntatē: ſed tm̄ illā diſpōit: ⁊ ſic tota actiuitas reſpectu oīum actuū reducaṫ ad volūtatē vel ſaltē ad liberū ar bitriū: vl' ad illud qḋ hꝫ actiuitatē ī aīa reſpectu actuū volūtatis qḋcūq̧ ſit illud: ſed ↄſtat q̄ nulla actiuitas: q̄ ſit in nobis pōt in actū poſeꝫ intēdi in īfinitū: q2 oēs tales actus eēnt virtualr in illa po'. a q̄ pcedūt actus quecūq̧ ſit illa: ⁊ p ↄñs illa eēt vtualr infinite pfectio nis: qḋ eſſe nō pōt: ergo act' dilectōis nō pōt pcedere ī infinitū. ¶ Quīto ſic. Si charitas poſſet in infinitū au geri: xp̄s meruiſſet ſue charitatis augmētū: qḋ du[m]. n. [...] eliceret actus intēſiores charitatis: qbus ⁊ ſibi me ruit gliā corpis: ⁊ nobis multiplicē grām. ¶ Ex q̊ pꝫ q̄ actus eius fuerūt meritorij: actus aūt meritorij mereṫ charitatis augmētū ſm illud Aug. (Charitas mereṫ augeri:) ſꝫ ↄſtat q̄ xp̄s nō potuit creſcere in charitate: ſicut nec ī grā ſꝫ illud Jo. p°. (Vidim' gloriā eius gliā q̄ſi vnigeniti a prē: plenū grē ⁊ vitatis:) ḡ charitas nō hꝫ ſūmū: vltra qḋ pcedi nō pōt. Hec ille. ¶ Tertio lo co dicit q̄ motiua nr̄a nō valent. Primo qm̄ nō eſt ve rū: q̄ nō poſſit charitas augeri: q2 ē pticipatio charita tis infinite q̄ de eſt: q2 ſm h poſſet bonitas pcedere in infinitū: ⁊ vitas: ⁊ ſic de alijs: cū ſint pticipatiōes diue bonitatis ⁊ vitatis: imo ⁊ oīs creatura eſt q̄daꝫ pticipa tio entitatis diue. ¶ Scḋo. Q2 nō ē verū: q̄ capacitas creature poſſit in infinitū elargiri. q2 ſi accipiaṫ capaci tas volūtatis p po' ſuſtiua ipſi' aīe: ipſa nō pōt intēdi ī infinitū: nec ēt pōt ſuſcipe charitatē in īfinitū: q2 ſi eēt in po' ad infinitos gradus charitatis: eſſet abſq̧ oī or dine in ſimul: ⁊ ita deus poſſet ſil' reducere in actū: alio quin nō poſſet ſup oē poſe: ⁊ eēt maior po' aīe ſuſcepti ua q̄ dei actiua. Si vō p capacitatē intelligaṫ aliq̄ rea lis diſpō volūtatis in ordie ad charitatē: nec de illa ve rū eſt: q̄ poſſit creſcere in īfinitū: q2 de oī forma pbatū eſt h eē īpoſe: ⁊ iterū vanū eſt ponere diſpōnē huius cū aīa ex hoc q̄ ē imago trinitatis ſit capax grē ⁊ glie ſꝫ Aug. vñ volūtas eſt diſpoſitiua ad charitatē: ſicut pfe ctibile ad ppriā pfectionē. nec indiget aliq̄ alio reali di ſpoſitiuo. Si vō p charitatē intelligaṫ aliqḋ p moduꝫ meriti diſponēs: vtpote conat' ⁊ tendētia in deū: īpoſe eſt ēt q̄ illud creſcat in īfinitū. Tū q2 oī create realita ti repugnat. Tū q2 in ſpāli repugnat dilectiōi dei. Tuꝫ q2 oīs conat' ↄtineṫ virtualr in ipſa volūtate: q2 chari tas nō affert actiuitatē: ſed ſolū diſponit vt ſupra dctū eſt: ↄſtat aūt q̄ volūtas nō ↄtinet vtualr infinitos gra dus pfectionis: ⁊ p ↄñs nec eius conat' in infinitū pōt pcedere. ¶ Tertio. Q2 nō ē verū q̄ de' ī infinitū poſſit augere charitatē: lꝫ. n. deus ſit virtutis infinite ſic fun damētalr accipiēdo virtutē: q2 virtus eſt idē qḋ ſubā: nō tm̄ opꝫ q̄ obiue poſſit in formā aliquā infinitā: ⁊ p ↄñs in pceſſum infinitū. Hec ille. ¶ Ad iſta rñdeṫ. Et pmo ad p[m] argumētorū p° loco iductorū. negaṫ mi nor: talis. n. motus augmēti charitatis: de quo loqmur nō oꝫ q̄ eſſet ↄtinuus: aut vnus: ſed multi: nec forte eſt poſe: q̄ hō forme īdiuiſibiles ſm eſſentiā: ⁊ p accñs: q̄ .ſ. ſunt in ſubō īdiuiſibili: cuiuſmōi ſunt charitas ⁊ grā inducanṫ p modū ↄtinuū: ſed ſicut inducunṫ in īſtāti: ita augmētū eorū eſt in inſtāti vel in īſtātibus: ſicut. n. dicit ſcūs doctor p° ſen. di. 8. q. 3. arti. 3. ad 3[m]. (Nullus alius motus eſt ſimplr ↄtinuus niſi motus localis:) ⁊ illa eſt mēs Cōmētatoris. 8. phyſicorū ſm q̄ ipſe alle gat: ⁊ verū eſt: h. n. pbat Cōmētator ibidē cōmēto. 55. ¶ Ibidē ēt dicit ſcūs doctor. (Q2 ſoli mot' q̄ p ſe hñt or dinē ad motū celi: ſicut ſunt motus corpales: ſiue p ac cidēs: ſicut aliq̄ ↄceptiōes aīe: ſm q̄ hñt aliquā relōnē ad corpus menſuranṫ tpe: qḋ eſt paſſio pmi motus cir cularis: ſed alij motus menſuranṫ tpe alio cōiter dicto qḋ eſt numerus eius qḋ hꝫ qḋcūq̧ prius ⁊ poſteri': ⁊ ſic dicimus eſſe tp̄s menſurās ſimplices ↄceptiōes intel lectus: q̄ ſunt ſibi ſuccedētes: ⁊ illud tp̄s nō opꝫ q̄ hēat ↄtinuitatē: cū illud ſm qḋ attēdiṫ mot' nō ſit ↄtinuū.) Hec ille. Et idē ponit pma pte. q. x. arti. 5. ¶ Ad 2[m] ne gaṫ minor: cū. n. dicimus q̄ charitas pōt in infinitū au geri: nō intelligimus q̄ ſit aliqḋ augmentū charitatis in infinitū: vel ſine termino: vñ ſcūs doctor p ſen. diſt. 17. q. vltima. ar. 4. facit ſile argumētū ⁊ ſoluit dicens. (Qḋlibet charitatis augmētū terminatū eſt: ⁊ eſt ad terminū: quē pōt hō ↄſequi: ſed tm̄ ille terminus cū nō

Augmētatio charitatis ne q̧ vnus: neq̧ cōtinuus mo tus eſſe pōt.

ſit actus

ſit actus purus eſt ꝑmixtus potētie: vñ pōt eſſe adhuc aliud augmentū numero: ⁊ ita infinitū augmentū ſuc cedere augmento: ⁊ hoc mō intelligit̄ augmentū chari tatis ītermiatū.) Hec ille. ¶ Ex q̄ pꝫ ad argᵐ. ¶ Ad 3ᵐ argᵐ negat̄ minor ꝯſiliter: vñ illud argᵐ. ēt ſoluit ſcūs doctor vbi ṗus dicēs. (Cuius capacitas aīe ſit termia ta in actu: tñ pōt plus ⁊ plus in infinitū elargari: ſꝫm ꝙ plus ⁊ plus recipit: nunq̄ꝫ tñ erit īfinita: nec recipiet ꝑ fectionē infinitā: ſicut pꝫ ēt in additione numeri: q eſt poſſis in infinitū: nunq̄ꝫ tñ aliq̄s numerus erit infinit⁹ in actu: q2 poᵃ additionis numeroꝝ: vt dicit Cōmenta tor in. 3. phyſicoꝝ. c. 67. nō eſt vna: ſed ſꝑ ex noua addi tione efficit̄ alia poᵃ nūeroꝝ: ſꝫm ꝙ efficit̄ noua ſpēs nu meri: vñ q̄libet poᵃ pōt exire in actū: non tñ pōt eſſe vt oēs exeāt in actū: q2 in quolibet actu addit̄ ēt poᵃ: ⁊ ita ēt eſt h̄ de capacitate aīe.) Hec ille. ¶ Ex q̄b⁹ pꝫ: ꝙ fal ſum aſſumit arguēs. ſ. ꝙ charitas creata eq̄ imediate ſit in poᵃ ad oēm additionē: vel aīa hñs talē charitatē niſi loq̄muur de poᵃ logicali: lꝫ in ptāte dei ſit equalr in fundere maiorē ⁊ minorē charitatē ⁊ gradū intēſuꝫ ⁊ remiſſum: ſi. n. loquat̄ de poᵃ paſſiua ad tale augmētū que dicit q̄d poſitiuū: de q̄ opꝫ itelligere maiorē ad h̄ ꝙ hēat veritatē: tūc minor falſa eſt: capacitas. n. nālis ipſius aie finita eſt ⁊ ꝓportionata charitati certe inten ſionis: ⁊ nō hꝫ poᵉᵐ paſſiuā ꝑximā: qua maiorē poſſet ī mediate cape ⁊: ſed opꝫ ꝙ ſi dꝫ illā maiorē recipe ꝙ pri⁹ aie capacitas amplieᵗ: qd̄ fiet ſi p⁹ īfundat̄ aie cha ritas ſibi ꝓportiōata vel ꝑ aliū modū deo poſſꝫ: ita ꝙ ex qualibet additione vel charitatis augmētatiōe au get capacitas aie: ⁊ eſt ibi ordo in receptione maioris vel minoris grē vel charitatis: imo dicit ſcūs Tho. 3ᵒ. ſen. di. 13. ꝙ d̄s poſſet facere grām tātā: cuius nulla crea ta capacitas eēt capax. ¶ Ad 4.ᵐ negat̄ minor vt ſatis pꝫ ꝑ p̄dicta: nā capacitas volūtatis in nālib⁹ ꝯſtitute ñ eſt in poᵃ imediate ⁊ ꝓrie ad recipiēdū charitatēꝫ q̄te cūqꝫ intēſionis: ſed ſolū ad charitatē ſue nāli capacita ti ꝓportionatā: ſed recepta illa charitate capacitas no ua acq̄rit̄ ſic̄ in numeris: ⁊ ſilr falſuꝫ eſt ꝙ gradus cha ritatis remiſſus ſit in poᵃ ꝓxima ad gradū q̄ꝫtecūqꝫ in tenſiōis: imo eſt ſolū in poᵃ ꝓxima ex ꝑte ſui ad talem gradū ⁊ nō maiorē: de⁹ tñ poſſet eā imediate auger̄ q̄ꝫ tū vellet: ſicut mortuū ſuſcitare: in quo nō eſt poᵃ ad vi tā: ſed nō opꝫ oē qd̄ eſt in poᵃ logica ad multa: ꝙ poſſit īmediate reduci ad actū oium illoꝝ: pꝫ. n. ꝙ mā ligni eſt i poᵃ logica ad formā bolis: ⁊ ad formā lapidis: ⁊ ſic de ceteris. nec tñ eſt poſſe ꝙ reducat̄ in actū oium for maꝝ ad quas eſt i poᵃ logica. ¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ ois ꝑceſ ſus ad cōplemētū eſt finitus: ſed quocūqꝫ ꝑceſſu dato adhuc illo finito eſt alius poſſis: vñ iſte arguēs decipit̄ credēdo nos velle ponere vnū augmētū vel ꝑceſſum ꝯtinuū nō interruptū eſſe poſſꝫ in intēſiōe charitatis: qd̄ nō ponimus: nec illa fuit mens ſci doctoris: vt decla ratū eſt in ſolone ſcdā. ¶ Ad 6ᵐ dico ꝙ nō opꝫ: ꝙ vbi cūqꝫ eſt ꝑceſſus in infinitū mō p̄dicto: illud qd̄ ſcdā vi ce acq̄rit̄ ſit minus actuale q̄ꝫ illud qd̄ ṗus acq̄rebat̄: vel qd̄ ſubm: qd̄ ſic mouet̄ ꝯtinue minus actuet̄: lꝫ ſo lum opꝫ ꝙ poᵃ ad recipiēdū plus ⁊ plus amplieᵗ: ⁊ iſto mō intelligi dꝫ dictū Cōmentatoris: mens. n. ſua eſt: ꝙ iō aliq̄d pōt ſic in īfinitū ꝑcedere: q2 ꝯtinue acq̄rit no uā potentiā: ita ꝙ poᵃ eſt in cā ⁊ nō actus inq̄ꝫtū actus: ſed inq̄ꝫtuꝫ auget capacitatē ſubi: ſi. n. Cōmentator ad mentē huius arguētis loquat̄ falſum diceret: nā quan to additio numeroꝝ plus ⁊ plus ꝑcedit: tāto plures nu meri ſunt in actu. Itē q̄ꝫto ꝯtinuū amplius diuidit̄: tā to plures ꝑtes ſunt in actu: ⁊ tñ vtrinqꝫ ꝑcedet̄ in infi nitū: verūtñ Cōmen. ⁊ Ari. 3. phyſicoꝝ loquunt̄ de po tentia ⁊ actu in reb⁹ mālibus: in q̄b⁹ poᵃ limitat̄ ꝑ māꝫ i qua eſt: ⁊ iō nō pōt fieri plus ⁊ plus capacior ſine ſta tu: ⁊ iō talis pōt ꝑ ꝑceſſum ad actuꝫ totalr repleri: nec poterit vlterius ꝑcedere: ſecus eſt de poᵃ: q̄ nō eſt i mā: ſed in nā ſpūali vt dictū fuit in ꝓbatione cōis: ⁊ ſic pꝫ ꝙ ille ꝓlixus ꝑceſſus arguentis nō ꝯcludit. ¶ Ad pᵐ Scoti dico ꝙ ſic aſcendēdo nunq̄ꝫ deuenit̄ ad aliquā charitatē ſupmā poſſibilē. Nec vꝫ hō iprobatio: ſuppo nit. n. ꝙ aliqua in infinitū excedat: h̄. n. falſuꝫ eſt: ſicut . n. in ꝑtibus ꝓportionalibus ꝯtinui nunq̄ꝫ eſt deueni re ad aliquā in infinitū paruā: lꝫ ꝑceſſus ad paruitatē ſit ſine ſtatu. Et ſilr ſicut ꝑceſſus in additione nūeroꝝ in infinitū ꝑcedit: nec tñ aliq̄s numerus illius ꝑceſſus in īfinitū excedit binariū: ita ī ꝓpoſito data charitate q̄tuor graduū: lꝫ ſit poſſis ꝑceſſus ad maiorē ⁊ ad mio rē ſine ſtatu: nunq̄ꝫ tñ deuenit̄ ad aliquā q̄ in infinitū excedat charitatē q̄tuor graduū. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ mi nor: ⁊ ad ꝓbationē dico ꝙ maior eſt falſa: q2 implicat falſum. ſ. ꝙ ois gradus charitatis poſſes ſint ꝑtes vni⁹ totalis for: hoc. n. falſum eſt: q̄ꝫ illa totalis for eſt im poſſibilis poni. 2ᵒ q2 ſupponit formā intēſaꝫ ꝯſtitui ex multis ꝑtialibus actib⁹. qd̄ eſt falſuꝫ. 3ᵒ. q2 non eſt ſile de ꝑtialibus potētijs ⁊ ꝑtialibus actibus: dato ꝙ cēt ſicut eſt in alio ꝓpoſito: puta in additiōe numeroꝝ: q2 multi tales actus ſimul eſſe pñt: puta binarius in actu ⁊ ternarius ⁊c. ⁊ multe ꝑtes ꝯtinui diuiſe in actu ſimul ſunt: ſed potētie ad tales diuiſiones vel additiones nō ſimul ſunt: imo dū 2ᵃ ponit̄: ṗma euacuat̄: nec hñt idē ꝓmū fundamentū vel ſubm: q2 poᵃ ad ṗmā diuiſio nē fundat̄ in toto ꝯtinuo: ſed poᵃ ad ſcdam fundat̄ in medietate illi⁹. Et ſilr potētia charitatis ad tale aug mentū fundat̄ in charitate tanti gradus: ⁊ poᵃ ad vlte rius augmentū fundat̄ in charitate maioris gradus: charitas āt maior ⁊ minor hñt diſtinctionē aliquā mō ṗrius dicto. ¶ Ad 3ᵐ dr̄: ꝙ in ſenſu diuiſo veꝝ eſt añs: ſed tunc dꝫ nō pōi in eſſe ꝑ vnicā ſingularē: ſed ꝑ mul tas: quaꝝ q̄libꝫ ē poſſibilis: lꝫ tota copulatiua reſultās ſit īpoſſibilis. Si aūt aña ſit in ſenſu cōpoſito: falſuꝫ ē: equalet. n. iſti. poſſibile eſt deū facere charitatē tantaꝫ ꝙ nō pōt facere maiorē: ⁊ eſt ſile de iſtis. ſicut de iſta: q̄ꝫ quātuſcūqꝫ numerus pōt eē: tātus pōt eē: ⁊ de iſta: q̄ꝫ tacūqꝫ parua ps ꝯtinui pōt eſſe: tñ parua pōt eē: de q̄ bus ꝯſtat ꝙ in ſenſu diuiſo vere ſunt: ſed non poneret̄ in eſſe ꝑ vnā ſingularē: aut ꝑ vnā cathegoricā: lꝫ ꝑ mul tas ſingulares: quaꝝ q̄libet erit poſſis. ¶ Ad 4ᵐ ꝯce dit̄ maior: ſed ad minorē dico: ꝙ deus non videt aliq̄ꝫ factibilē infinitā: nec tñ ſeq̄it̄ ꝙ iō videat maximā a ſe factibilē: ſed eſt fallacia ꝯtis a plurib⁹ cāis veritatis ad vnā illaꝝ: nō. n. iō videt aliquā infinitā factibilē: q2 quacūqꝫ factibili viſa maior factibilis vr̄: nō aūt iō q2 aliqua maxima vr̄ inter eas: ⁊ nullitas huius ꝯſie vide ri pōt i ſili de numeris: vbi nullus ē infinitus: ⁊ tñ nul lus eſt maximus. ¶ Ad 5ᵐ dr̄: ꝙ argᵐ ꝯcludit: ſi q̄d cō cludat: ꝙ deus nō pōt facere ſucceſſiue aliquā formaꝫ infinitā: nec nos oppoſitū dicimus: ſed ſolū in formis: quas deus pōt facere ſucceſſiue: nulla ē maxima facti bilis ab eo: q̄n vltra eā poſſit maiorē facer̄. ¶ Tūc ad argumenta 2ᵒ loco inducta dr̄: ⁊ ad pᵐ q̄dem negat̄ mi nor: nō. n. motus augmenti charitatis eſt ad eſſe deuꝫ vel ad charitatē infinitā: ſed ad finitā ꝑticipationē di uie charitatis ⁊ ſilitudinis dine: ⁊ ad charitatē finitā: q̄libet. n. augmētū charitatis eſt finitū: ⁊ hꝫ terminū finitū. nec nā conat̄ ad eē deū: nec ad infinitā dilectio nē. Cōcedo tñ ꝙ ſi augmentū charitatis ꝑcederet i in

Charitas nō eque imediate ⁊ in potentia ad omnes additiōem niſi loq̄mur de potentia logicali.

Tex. cō. 67.

In primo ar gu. ad argu mēta Aure.

finitū: ſic ꝙ vnico motu ꝓcederet in infinitū: ꝗ quidem motus eſſet vnus ⁊ ꝯtinuus: tūc argumentum hēret apparētiā: nūc aūt nullā hꝫ: qꝛ nos aliter imaginamur vt dictuꝫ eſt. ¶ Ad 2m dr̄ ſiliter: dico .n. ad maiorē: ꝙ ſi charitas ꝓcederet in infinitū mō quo ipſe imaginat̄: forte exiret limites ſpēi: nō opꝫ āt ꝙ exeat limites ſue ſpēi: ſi ꝓcedit in infinitū mō q̄ nos itelligimus. ¶ Ad 3m ꝯcedit̄ maior: ſed negat̄ minor: ſi intelligat̄ infinitū ſtare ꝓ infinito in poa: de quo nos loqmur. Jſto mō .n. deus eſt a nobis intelligibilis in infinitū: qꝛ pōt tanto actu diligi: ⁊ pōt maiori actu in duplo diligi: ⁊ ſic in infinitū: ſi autē loquat̄ arguens de infinito ī actu: ſic dico ꝙ deus non eſt diligibilis a ſe plus q̄ in īfinitū: ſed nos nō dicimꝰ: ꝙ iſto mō ſit a nobis diligibilis in infinitū: ſed ſolū finito hitu ⁊ finito actu. ¶ Ad 4m dico ad maiorem: ꝙ oīs actus dilectionis dei poſſi's hri in via ꝑtinet̄ virtualiter in volūtate nr̄a q̄tū ad ſubam ⁊ ſpēm actꝰ: ſꝫ aliqs eſt actꝰ poſſi's hri diligēdi deū: ꝗ nō ꝑtinet̄ vtualr̄ in volūtate nr̄a q̄tū ad modū actꝰ ꝗ ē intētio: vel hꝫ: niſi volūtati addat̄ vigoratio ꝑ hitū charitatis: vel ꝑ graꝫ: vel aliū hitū acqſitū: aut iſuſū. ¶ Et cū dicit ꝙ charitas nō affert nouā actiuitatē: vex eſt q̄ ad ꝓducēdum actū q̄tū ad ſubam vel ſpēꝫ: ſed negat̄ q̄tū ad modū vt in alia q̄one dictū eſt diffuſiꝰ. ¶ Ad 5m negat̄ pa ꝯditionalis: ſꝫ .n. ꝙ dic̄ ſcūs doctor pº ſen. vbi ſupra. (Gra vel charitas creata xp̄i q̄uis ſm eſſentiā eēt finita: tn̄ ſm qd fit īfinita: inq̄tū .ſ. erat diſpō ꝯgruitatis ad vnionē: ⁊ inq̄tū ꝯcurrebat ī opōnē xp̄i: ꝗ erat vtutis infinite: ex h ꝙ erat diuine pſone: ⁊ alys modis ſꝫ q̄ dicetur in 3º ⁊ ex h hēbat ꝙ non poterat augeri.) Hec ille. ¶ Jtē 3a pte .q. 7. arti. 12. ſic dicit. (Formā aliquā non poſſe augeri ꝯtingit duplr̄. Unoº ex pte ipſiꝰ ſubi. Alioº ex pte ipſius forme: ex pte qdē ſubi q̄n ſubm attingit ad vltimū in pticipatione illius forͤ ſm ſuū modū: ſicut ſi dicat̄ ꝙ aer nō pōt creſcere in caliditate: q̄n ptingit ad vltimū gradū caloris: ꝗ pōt ſaluari ī nā aeris: lꝫ poſſit eſſe maior calor ī rex nā ꝗ eſt calor ignis: ex pte aūt forme excludit̄ poſſibilitas augmēti: q̄n aliqđ ſubꝫ attingit ad vltimā pfectionē: qua pōt talis forma hri: ſicut ſi dicamusꝰ ꝙ calor ignis nō pōt augeri: qꝛ nō pōt eē pfectior gradus caloris q̄ ille: ad quē ptingit ignis. Sicut āt aliax formax eſt ex dīna ſapia determinata ꝓpria menſura: ita ⁊ gr̄e ſm illud Sapiētie .xi. Oīa in numero pondere ⁊ mēſura diſpoſuiſti: mēſura aūt vnicuiqꝫ forme pfigit̄ ꝑ cōparationē ad ſuū finē: ſicut nō ē maior grauitas q̄ grauitas terre: qꝛ nō pōt eſſe inferior locus loco terre: finis aūt gr̄e eſt vnio creature rōnalis ad deū. non pōt aūt eſſe nec intelligi maior vnio creature rōnalis ad deū q̄ q̄ eſt in pſona: ⁊ iō gr̄a xp̄i ptingit vſqꝫ ad ſūmā menſurā gr̄e: ſic ḡ manifeſtū eſt ꝙ gr̄a xp̄i nō potuit augeri ex pte ipſiꝰ gr̄e. ¶ Sꝫ neqꝫ ēt ex pte ipſius ſubi: qꝛ Xp̄s ſm ꝙ hō a pᵒ inſtāti ſue ꝯceptionis fuit vꝰs ⁊ plenus cōphenſor: vn̄ in eo nō potuit eē gr̄e augmentū: ſicut nec in alys btis: quox gr̄a augeri non pōt: eo ꝙ ſunt in termino: hoīum vo ꝗ ſunt pure viatores gr̄a pōt augeri ex pte forme: qꝛ nō attingit ſūmum gr̄e gradū: ⁊ ex pte ſubi: qꝛ nōdū puenit ad terminū.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ q̄uo dicta ꝯn̄a nō vꝫ. ¶ Eādē ſniam ponit .3º. ſen. di. 13. q. 1. arti. 2. q̄ſtiūcula. 3a. ad pm ⁊ 2m. ⁊ de vītate .q. 29. ar. 3. ¶ Utrū āt illa gr̄a vel charitas eiꝰ fuerit finita: vl̄ ñ: q̄rat̄ ibidē: vbiqꝫ .n. dic̄ ꝙ fuit infinita ſm rōnē gr̄e: ſed nō fuit infinita ſm eſſe: qꝛ eiꝰ eſſe erat receptum in tali nā: nec ſm eſſe ꝺebitū gr̄e: qꝛ nō ſolū nō habuit plenitudinē eſſendi ſimplr̄: ſed nec totū eſſe: qđ nāe illiꝰ eſt poſſe fore: qꝛ forma illa erat recepta in ſubo ⁊ nō ſubſiſtens: ſed nō erat limitatā q̄tū ad rōnē gr̄e: qꝛ hēbat oēꝫ modū cōpletionis gr̄e: ⁊ oēꝫ pfectionē: ad quā rō gr̄e ſe pōt extēdere: nā gr̄a eius ꝑficiebat eū nō ſolū q̄tū ad oēs vtutes: ſed ēt q̄tum ad oēs vſus virtutū: ⁊ q̄tū ad oēs effectus gr̄e gratis date: ⁊ itex ad oīs pc̄i remotionē nō ſolū actualis: ſed originalis ⁊ potētie peccādi. ¶ Nūc 3º ad illa q̄ 3º loco iducit. ¶ Ad pm qdē ꝯcedit̄ ꝙ bonitas accn̄talis pōt augeri in creaturis: ſed nō bonitas eſſentialis: nec eius entitas: qꝛ lꝫ ſint q̄dax diuine pticipationes: tn̄ aliud eſt de forma ſubali: q̄ dat eſſe ſpecificū: qđ ꝯſiſtit in indiuiſibili: ⁊ aliud eſt de forma accn̄tali q̄ dat eſſe accn̄tale: ⁊ ſm qd: ⁊ iō illud pōt variari ⁊ eſſe pfectius vel impfectius: ſicut h ꝙ ſubꝫ mutet ſpēꝫ: qꝛ nō recipit ſpēꝫ a tali forma: nec forma mutabit ſpēm variato illo eſſe: qꝛ ſibi nō cōpetit eſſe: ſed ſubo ꝑ illā formā: iō bonitas accidentalis pōt augeri: ſed nō eēntialis. ¶ Ad 2m negat̄ an̄s: qꝛ vex ē illō qđ ibi negat̄. ¶ Et cū q̄rit arguēs ꝓ quo accipit̄ capacitas. Dico ꝙ ꝑ potētia receptiua: vn̄ dicit ſcūs doctor de vītate .q. 29. arti. 3. ad 3m. (Capacitas creature dr̄ ſm potētiā receptibilitatis q̄ eſt ī ipſa. Eſt aūt duplex potentia creature ad recipiendū. Una nālis q̄ pōt tota īpleri: qꝛ hec nō ſe extēdit niſi ad pfectiones nāles. Alia eſt potētia obedientie: ſꝫ quā aliqd pōt recipe a deo: ⁊ talis capacitas ñ pōt īpleri: qꝛ qcqd deus creature facit: adhuc remanet in potentia recipiendi a deo.) Hec ille. ¶ Et credo ꝙ intendit ꝙ potentia obedientie ad recipiēdū nō pōt ipleri: non ꝙ illa capacitas ſit imediate diſpoſita: ⁊ ex ſua nā poſſit capere q̄tācūqꝫ formā ſꝫ itēſionē: vtpote charitatē cētū: aut mille: aut mille milliū graduū: ſꝫ ꝓ tāto dicit ꝙ nō pt impleri: qꝛ pōt recipe formā talis ſpēi: ⁊ alterius: ⁊ ſic ī infinitū. ¶ Jtem qꝛ ſua capacitas q̄ dr̄ poa obediētie pōt plus ⁊ plus ampliari: qꝛ quāto magis actuat̄ tanto plus eſt capax pfectionis actus: dū eſt in via: ſic .n. intelligo oīa pdicta: ⁊ ſic intelligit ſcūs doctor: vn̄ 3º ſen. di. 13. q. 1. arti. 2º. q̄ſtiūcula 3a. ad 2m dicit: ꝙ illa ꝓpō q̄tūcūqꝫ addit̄ itellectui nāli creato magis auget̄ eius capacitas aīſta inquā ꝓpō intelligit̄ de capacitate nāe intellectualis citra ꝯiūctionē ad finē vltra quā nulla capacitas rei extēdit̄. ¶ Et de vītate vbi ſupra ad 6m dic̄ ꝙ capacitas aīe xp̄i eſt finita: ⁊ pōt ds maiorē capacitatē inducere: ex quo intelligo ꝙ data q̄cūqꝫ gr̄a q̄ capit a creatura: adhuc pōt dari ⁊ creari a deo maior gr̄a: ⁊ creatura aliq̄ fieri q̄ illius gr̄e eēt capax de potētia dei abſoluta. ¶ Nec ob. qđ dixit ſupius .ſ. 3a pte ꝙ gr̄a xp̄i augeri nō potuit: hoc .n. eſt vex q̄tū ad rōnē gr̄e: ⁊ eſt etiā vex ad eſſe gr̄e loq̄ndo de potentia dei ordinata: ordinat .n. ex ſua ſapia: ꝙ nullus cōphenſor ampliꝰ vel pfectius participet actū gr̄e q̄ incepit pticipare in pnº ſue ꝯphēſiōis ⁊ btitudinis. ¶ Nūc dico ad ꝓbōnes illius argumenti: ꝙ oīum cax pꝫ ſolō ꝑ pdictas ſolōnes excepto illo ꝙ dicit: vanū eſt pōere tales diſpōnes ⁊c. Dico ꝙ nō eſt vanū: ſed ſolida vītas. ¶ Et ad ꝓbōnē: dico ꝙ lꝫ aīa rōnalis: ex h ꝙ eſt imago trinitatis ſit capax gr̄e ⁊ glīe: tn̄ ipſa nō eſt ꝓxime ⁊ imediate ⁊ ſine ordine indifferenter capax q̄ticūqꝫ gradus gr̄e: vn̄ aliqs gradus eſt ſibi ꝓportionatus: ita ꝙ ſine puia diſpōne: vel clargatione: aut ampliatiōe ſue capacitatis pt eū recipe. Eſt aūt gradus cui non eſt ꝓportionata ad ꝓxime ⁊ imediate recipiendū: niſi capacitas amplicet̄ a deo ꝑ infuſionē pcedentē gr̄e minoris: vel ꝑ aliū modum miraculoſuꝫ. vt pdictū fuit. ¶ Ad 3m negat̄ an̄s. Nec ꝓbatio inducta vꝫ niſi ad ꝓbandū: ꝙ deꝰ nō pōt intendere charitatē infinitā loquendo de īfinito in actu: nō autem

In reſpōſione, pmi cox que pmo lo.

Formā augeri cōtingit duplicr.

Gratia chriſti non potuit augeri: neqꝫ ex parte gr̄e: neqꝫ ex parte ſubiecti.

Potentia obediētialis non pōt adipleri.

aūt de infinito in potētia: de quo loquitur: ꝛ nō de pͦ: ꝛ
ſic pȝ ꝙ nihil ɔcludit ꝯ nos. ¶ Cōtra vnū dictū in ſo-
lutionibus. ſ. ꝙ motus augmenti qualitatū nō eſt ɔti-
Verū qualitatū intenſio ſiat per motuȝ cōtinuū. ſimiliter ꝛ alteratio Greg. q. 3. art. ij. ca. i. ꝛ ij. nuus: nec mot⁹ alteratiōis: arguit Greg. ¶ Suppono
ſingt duo. ſ. ꝙ habitus generat̄ ꝛ auget̄ ꝑ actus: ſicut pȝ
ꝑ experientiā: ꝛ declarat̄ 2° ethicoꝝ. ¶ Itē ſuppono in
quit ꝙ q̄libȝ actus elicitus ab habitu durat ꝑ tpſ: ꝛ nō
tm̄ ꝑ inſtās: tūc arguit ſic. Si hitus nō intendit̄ in tpe
ɔtinuo: ſeqtur ꝙ actiuū nāle ꝑ tpſ eſſet in debita diſtā
tia pāſ paſſo apto ꝛ diſpoſito: nulloqȝ impedimēto cō
currente: ꝛ tm̄ nō ageret in illud: ɔñs eſt nāliter impoſ-
ſibile: ɔña pbat̄. Nā actus augmētatiuus habitus nā
liter ꝛ non libere agit ad augmentū illius: vñ q̄uis in
ptāte nr̄a ſit hr̄e actū: ꝛ ex h̄ dicamur qḋ volūtarie hi-
tuamur: vt pȝ in 3° ethicoꝝ: tm̄ nō ē in ptāte nr̄a: ꝙ act⁹
capl̄o. i. ij. 3. ꝛ. 4. exiſtens nō generet habitū vel augmētet. ¶ Forte dr̄
ꝙ ɔñs nō eſt vlr īpoſſibile: ſed de aliq̄bus agētibus ē
veꝝ: vtpote de hiſ q̄ totū effectū quē pñt cāre cāt ī in
ſtanti: ſicut pȝ de corpore luminoſo: qḋ in pmo inſtan-
ti in quo eſt ſufficienter ꝓpinquū diaphano cauſat to-
tum lumen qḋ pōt cāre in illo: nec vnq̄ poſt cāt plus d̄
lumine q̄tocunqȝ tpe maneat in eadē diſtantia vel ꝓ
pinquitate: ꝛ ſubiectū ſeu ſuſceptiuū ſit eodē mō diſpo
ſitum: ſic in ꝓpoſito dicet̄: ꝙ actus in pmo inſtanti ſui
eſſe cāt illud totū qḋ pōt: ꝛ tm̄ auget habitū q̄tuȝ pōt:
ꝛ ī tpe ſeq̄nti nihil plus cāt. ¶ Hec rñſio deficit ī duo
bus. ¶ Primo in eo qḋ ait de corpe luminoſo: nā cor-
pus luminoſum toto tpe quo eſt ſufficienter pñs dya-
phano ꝑ inſtans gnātionis luminis: lȝ nō attingat gnān
do nouum lumē: agit tm̄ in dyaphano cōſeruādo lumē
qḋ in pmo inſtāti gnāuit: ꝛ vlr loquēdo īpoſſe eſt reperi-
re aliqḋ nālr actiuū in diſpōne ſufficiente ad agenduȝ
in paſſo ɔueniente: quin ipm agat in illud: vel ꝓducēdo
aliqd de nouo: vel ɔſeruando qḋ ꝓductū eſt: vel corrū
pendo: vel alr agendo: vel trāſmutando ſm ɔdōnē illi-
us agētis: actus ḡ elicitus ab habitu ſi in pͦ inſtanti cāt
totū: qḋ pōt ꝛ in tpe ſequēti nihil plus cāt: cū ipſe nō cō
ſeruet illud ꝙ cāuit: nā hitus nō depēdet ī eē ab actu:
cū remāeat actu corrupto: nec aliquo alio mō vt appa-
Tex. cō. ſl. ꝛ 50. ret agat in ſubim habitus: ſeq̄t ꝙ in toto illo tpe ſit ac-
Tex. cō. 10. tiuū pñs ꝛc̄. ꝛ tm̄ non agat aliquo mō in ipm: qḋ ē im-
poſſibile nālr: vt pȝ ex pͦ de gnātione. ꝛ. 9. meta. ¶ Se
cundo deficit ſolo in hoc ꝙ ait actū totuȝ: qḋ pōt cāre
de habitu cāre in pmo inſtanti ſui eē: vñ arguo ſic. Si
ſortes hn̄s habitū māſuetudinis eliceret infra certam
partē tpis: vbi grā: vnā horā plures actus māſuetudis
equales ſucceſſiue: ſꝑ inter corruptionē pozis ꝛ gnātio
nē ſequentis laberet̄ aliqḋ tpſ: ꝛ plures gradus eſſent
additi illi habitui: ꝛ habitus māſuetudinis eſſet intēſi-
oꝛ in eo in fine hoꝛe: q̄ eſſet in pmo inſtāti illius hoꝛe:
in quo pmo habuit eē pus actus elicitus ab eo: ergo ſi
ſortes in pmo inſtāti hoꝛe eliceret actū māſuetudinis
tm̄: ꝛ illū ɔtinuaret ī eodē gradu ꝑ totā horā: hitus ei⁹
eēt intēſioꝛ in fine hoꝛe q̄ in pͦ: ꝛ plures gradus eēnt
cāti: ꝛ vltra: ergo non totū qḋ pōt cāre talis actus: cāt ī
pmo inſtāti ſui eſſe. 2ª ɔña nota eſt: ꝛ ēt pᵐ añs: nā q̄libȝ
illoꝝ actuū cāret aliquē gradū hitus de nouo ēt ſȝ rñ-
ſionem: q̄ dicit q̄ actus in pmo inſtanti ſui eē cāt totuȝ
qḋ pōt: ꝛ ſic q̄libet qñ pmo eſſet: cāret aliqd. Et ɔña pri
ma pbat̄: qꝛ nunq̄ diuerſa agentia eiuſdē ſpēi ꝛ eq̄lis
virtutis in agēdo ſic ſuccedentia circa idē paſſum ī ali
quo tpe maioꝛē intenſionē faciūt vel effectū q̄ faceret
vnū illoꝝ ſolū: ſi ꝑ totum illud tpſ fuiſſet pñs ꝛc̄. fuiſ-
ſent paria. Et loquoꝛ ſꝑ de hiſ q̄ nālr agūt: ꝛ h̄ pȝ tam
in agētibus: q̄ ɔſeruant ſuos effectus in eſſe q̄ de alijs:
vñ ſi vna candela cāret in aliq̄ pte diaphani lumē: ꝛ il
la amota accedat alia eq̄lis luminoſitatis ī eodē loco:
ꝛ inde illa 2ª ſubmota ſuccedat 3ª eq̄lis virtutis ad il-
luminandū: ꝛ ſic vſqȝ ad centū vl̄ mille nō erit maius
ſeu intēſius lumē in illa pte diaphani poſt pdictā mille
ſime candele q̄ eēt ſi pma cādela ſola toto tpe: in quo
ille mille ſic ſucceſſerunt pñs fuiſſet. Silr ſi vnū cale-
factiuū ſit ſufficienter approximatū alicui calefactibi-
li ꝑ aliqḋ tpſ: ꝛ illḋ poſtea moueat̄: ꝛ ſuccedat aliḋ eiuſ
deȝ ſpēi: ꝛ equalis virtutis calefactiue: ꝛ iteꝝ 2ͦ ſubmo
to ſuccedat 3ᵐ: ꝛ ſic vltra quot vis: non erit intēſioꝛ ca-
loꝛ cātus in calefactibili illo in fine illius ſucceſſionis:
q̄ eēt ſi ſolū calefactiuū pᵐ ꝑ totū illud tpſ fuiſſet pñs
ɔcetera fuiſſent paria: qꝛ īmo eſſet intenſioꝛ cātus ab
illo ſolo q̄ ab oībus illis: ſuppoſito ꝙ inter amotioneȝ
vnius: ꝛ appoſitionē imediate ſequentis fuiſſet aliqḋ
tpſ. ¶ Cōfirmat̄. Nā ɔſtat ꝙ nō fieret maioꝛ caloꝛ ſi
amoto vno calefactiuo aliud ſuccederet equale pͦ: q̄
ſi ipmmet: qḋ pus fuit amotū rediret ceteris parib⁹
certuȝ eſt aūt ꝙ nō plus: imo minus fieret de caloꝛe: ſi
idē calefactiuū tolleret̄: ꝛ poſtea rediret q̄ ſi ipm cōti
nue eſſet pñs: alioqn cū vellet aliq̄s ꝙ aqua calefieret
deberet ſibi pmo approximare ignē. ꝛ poſtea remoue-
re: ꝛ iteꝝ approximare: ꝛ deide remouere: qḋ eſt ꝯ ſen-
ſū. ¶ Scḋo pncipalr arguit ſic. Poſſibile eſt habituȝ
remitti ꝑ actū ɔtinue in aliquo tpe: ergo poſſibile ē ha
bitū agere ꝑ actū in tpe ɔtinue. ɔña pȝ: nā oīs forma cō
tinue remiſſibilis eſt ɔtinue augmētabilis: ſicut aūt re
miſſio habitus ſit ꝑ actū ꝯriū habitus actui: ſic intēſio
capl̄o. i. ꝛ. ij. ꝑ actū ꝓpriū eius: vt pȝ ex 2° ethico. ſed añs ꝓbat̄. naȝ
poſſe eſt ꝙ hn̄s habitū eliciat actū ꝯ iclinationē illi⁹ ha
bitus remiſſiuū ipſius: ponat̄ ergo h̄ in eſſe: tunc aut il
le actus remittet habitū in tpe ɔtinuo: ꝛ habet̄ ꝓpoſi
tū: aut in inſtāti pciſe: ꝛ ſi ſic in quolibet: ſeq̄t ꝙ illa re-
miſſio ſit ɔtinua vt pȝ: ꝛ habet̄ ꝓpoſitū: q̄uis h̄ ſit im-
poſſibile ſȝ ſe. Si nō in q̄libet inſtāti: ſed in alio ſic: ꝛ i
alio nō: aut tūc remittit in pmo inſtanti in quo eſt: ꝛ ꝑ
tpſ imediatū ſequens nō remittit: aut non in pmo: ſed
in aliquo poſterioꝛe. ¶ Si dicat̄ pᵐ. Cōtra. Act⁹ ille eſt
poſt pᵐ iſtās: ꝛ nō eſt debilioꝛ q̄ fuerit vt poſſe eſt: ꝛ ſup
ponit̄: ꝛ hitus eſt remiſſioꝛ q̄ fuerit añ pͦ inſtās: in quo
fuit actus: ergo imediate poſt pᵐ inſtans act⁹ ille remit
tit habitū. ¶ Si dicat̄ 2ᵐ. Cōtra. Actus ille nō eſt foꝛ
tioꝛ in illo inſtāti q̄ fuerit in primo: vt ſuppono: ꝛ hit⁹
nō eſt remiſſioꝛ: nec alia trāſmutatio facta eſt in ſuboꝛ
ergo ſi nō remittit habitū in pmo inſtāti: nec in illo in
ſtāti dato remittet. ¶ Tertio ſic. Si intenſio habitus
nō ſit ɔtinua: ſeq̄t ꝙ actus diuturnioꝛ nō magis auget
habitū q̄ actus minus diuturnus eque intēſus: ɔñs ē
falſum: vt pȝ ad experientiā: experit̄. n. q̄libet ꝙ q̄to ira
eſt diuturnioꝛ ceteris paribus: tāto magis facit hoīem
iratū habitualr: ſilr q̄to diuturnioꝛ eſt actus manſue-
tudis: tāto ſit qs māſuetioꝛ: ꝛ ſic de alijs: ɔña nota ē: qꝛ
actus diuturnioꝛ non magis auget in pmo inſtanti in
quo eſt: q̄ augeat actus minus durās ſi ſit eque inten-
ſus: ergo ſi magis auget: h̄ erit in tpe. ¶ Confirmat̄ h̄
per ſile. Nā q̄to diuturnioꝛ eſt apphenſio delectabilis
ſenſibilis: tanto magis auget̄ ɔcupiſcentia in eo: q ɔcu
piſcit: vñ dat̄ documētū a ſanctis: ꝙ tales cogitatiōes
ſtatiȝ abigāt̄: ꝛ ī eis nō īmoremur: ſic ēt q̄to diuturni
oꝛ eſt actus augmentatiuus habitus: tanto ipſe habit⁹
magis intendit̄. ¶ Quarto ſic. Contingit actū: ꝑ queȝ
intendit̄ habitus intendi ꝑ aliqḋ tpſ ɔtinue: ergo ɔtin
git habitū ꝑ aliqḋ tpſ ɔtinue intendi: ɔña pȝ: qm̄ ad in
tenſionē cāe nālr agentis ſequit̄ intenſio effectus: adeo

pȝ ex eo qđ dr̃ de ꝯcupiſcentia. Idē pȝ de timore ⁊ ira: ⁊ alijs actibus: q intendunt̃ ex maiore apprehenſione obiecti: vel ꝯtinuatione ⁊ mora apphenſiõis. ¶ Quĩto. Certũ eſt q habitus intendi põt: ergo ſi nõ poſſet intendi ꝯtinue: aut hec repugnantia eſſet ex nã habitus: aut ex pte ſubi: aut ex pte cãe habitũ intẽdentis: nõ ex pte bitus: qm̃ nulli forme poſi intendi repugnat intendi ꝯtinue: oĩs.n. talis hȝ gradus intrinſecos in ĩfinitũ: nec ex pte ſubi eſt repugnantia: nã in eodē ſubo qdam actus intendunt̃ ꝯtinue: ſicut dolor in ꝯcupiſcibili: cũ qs tȝ manũ ad ignē: ſicut.n. actio ignis in ſenſum ē ꝯtinua: ſic intenſio doloris eſt ꝯtinua. Similr̃ noticia intuitiua intellectus de re ſenſibili ꝯtinue intendit̃: ⁊ fit clarior: ſicut intendit̃ viſio: qm̃ viſibile fit ꝯtinue ppinquius in magis ꝓportionata diſtãtia: ⁊ de multis alijs actibus aĩe idē poſſet oſtẽdi. ¶ Nec 3°. eſt hõ repugnãtia ex pte cãe debentis intẽdere habitũ q eſt ipe actus: nã ille ꝯtinuatus põt intendere: et ſi ipe maneat in eq̃li gradu: ⁊ ipſe ſilr̃ põt itẽdi ꝯtinue p aliqđ tps vt ſupra

Côtrariâ vñus pbarvi ſupra, in pnci. dictũ eſt. ¶ Sexto arguit gnãlius: q intenſio põt eſſe ꝯtinua: ⁊ alij motus alterationis: ſuppono ingt mediũ eſſe ſũme diſpoſitũ ad lumē: ⁊ aliqđ corpus luminoſũ illuminare illud mediũ ſm aliquã diſtantiã: ⁊ ꝯſtat q remotiorē ptē remotius illuminat: ⁊ ſignet̃ in medio illũiato aliqua ps diſtãs a corpe lumioſo: ⁊ moueat̃ luminoſum v̄ſus illã in aliquo tpe: tũc illo caſu poſito arguo ſic. In quolibet inſtanti tpis menſurãtis approximationē corpis lumioſi ps ſignata eſt magis lucida q̃ fuerit in aliquo inſtãti illius tpis p̄cedẽtis: ergo intẽſio luminis in illa pte eſt ꝯtinua: ꝯña pȝ: qm̃ ſi nõ ſit cõtinua: ergo fuit interrupta p qetē mediã: ⁊ ſi ſic. cũ i tpe menſurãte qetē illã ſignari poſſint plura inſtantia: aliqđ inſtãs erit in quo illa ps nõ erit magis lucida q̃ in aliq̊ p̄cedẽte illius tpis: q̈nimo in q̈libet iſtãti tpis mẽſurantis qetē fuit eq̃ lucida: ſicut in inſtãti eiuſdē tpis qetis ſequente ſignato qđcũq; det̃: qđ repugnat añti: añs pȝ: qm̃ in q̊cũq; inſtãti corpus luminoſum eſt magis ꝓximũ pti date q̃ in aliq̊ p̄cedẽte eiuſdē tpis pars data eſt magis lucida q̃ fuit in aliq̊ p̄cedente eiuſdem tpis: hoc pȝ: alias p approximationē corpis lumioſi nõ fieret magis lucida: qđ eſt ꝯ̄ ſenſum: ſed in quolibet inſtanti illius tpis corpus luminoſũ eſt magis ꝓximũ parti date q̃ in aliq̊ inſtanti p̄cedente eiuſdē tpis. cum ſit poſitũ ipȝ moueri ꝯtinue v̄ſus eã. g̊ ⁊c̃. ¶ Septio. Si nulla intẽſio eſſet ꝯtinua: ſeqtur q p aliqđ tps agēs nãle potens agere in aliqđ paſſum eſſet approximatũ ſufficienter paſſo potenti ab illo pati: ⁊ in oĩ diſpõne neceſſaria ad agendũ ⁊ patiẽdũ: ⁊ nullũ eēt ipediēs actionē agẽtis in paſſũ: ⁊ tñ nõ ageret: ꝯñs iſtud eſt ꝯ̄ nãȝ:

Tex.cõ.51.⁊ 50. ⁊ ipoſſibile nãlr̃: vt pȝ ex p̊mo de gnãtione. ⁊ 9. meta. ⁊

Tex.cõ.10. qđ fortius: pȝ opp̄m eſſe ad ſenſũ. ¶ Et vlterius ẽt. Qꝛ qua rõne h̃ ꝯtingeret p aliq̄ntulũ tps poſſet ꝯtingere p q̄ntũcũq;: ⁊ ſic nunq̃ ageret in ſpm: ꝯña ꝓbat̃. ponat̃ gr̃a exẽpli aliqđ calefactiuũ approximatũ corpori iã aliqualr̃ actu calido: ⁊ potẽti ab illo magis calefieri: ⁊ ſint in oĩ diſpõne reqſita ex pte vtriuſq; ad actionẽ: ⁊ nullũ ſit impediẽs: vt ſumit̃ in añte: aut hoc calefactiuum in q̈libet pte tpis ſue p̄ñtie agit in ptē calefactibilis ſibi ꝓximã: aut nõ: ſi ſic: g̊ calefactibile illud ſm illam partē p totũ tps p̄ñtie illius agentis fit ꝯtinue magis: ⁊ magis calidũ: ⁊ p ꝯñs intẽſio ꝯtinua: cuius opp̄m ſumit̃ in añte: ſi nõ. ergo in q̈libȝ pte tpis dati agit: ⁊ pȝ ꝯña. ¶ Forte dicet̃: q illud actiuũ p̊us p aliqđ tps diſponit paſſum ad calorē: ⁊ in aliquo inſtãti terminãte tpus ſufficientis diſpõnis cãt calorē: ⁊ ẽt in aliq̊ tpe ſequente imediate illud inſtans diſponit ad eſſe magis calidũ: ⁊ cũ diſpoſuerit ſufficienter paſſum ad eſſe magis calidũ: facit ipm in inſtãti terminãte magis calidũ ⁊ iterũ diſponit: ⁊ ſic deinceps: q̄diu erit p̄ñs vel fecerit eũ ſic intenſe calidũ: vt non poſſit magis: ⁊ ſic agēs p nullũ tps eſt p̄ñs qn agat: vel ſm illã formã: cui᷒ ē p ſe actiuũ: vel ſm diſpõnes illius forme. q̄uis nõ ſp ſȝ illã formã agat: nec h̃ eſt neceſſariũ: ⁊ tñ intẽſio for̃ nõ ē ꝯtinua i aliq̊ tpe. ¶ Cõtra. Pͥo p rñſionē i aliq̊ tpe ſi actiuũ ꝯtinue diſponit eādē partē paſſi: ergo in quolibet inſtanti illius tpis paſſum eſt magis diſpoſitũ q̃ in aliq̊ inſtãti illius tpis p̄cedẽte. Et vltra: aut in quolibet inſtãti: in q̊ ē magis diſpoſitũ diſpõne rõis alteri᷒ a qualibet q̃ fuit diſpoſitũ in aliq̊ p̄cedẽte inſtãti: verbi gr̃a: in inſtanti.a. eſt diſpoſitũ p raritatē: ⁊ in inſtãti.b. ſequente eſt diſpoſitũ p ſiccitatē: ⁊ in inſtãti ſeq̄nti.i.c. eſt diſpoſitũ p aliã formã: ⁊ ſic ſemp: aut nõ in quolibȝ inſtãti eſt magis diſpoſitũ diſpõne alterius rõnis: q̃ p᷒ fuit minus diſpoſitũ: p̄m dici nõ põt: alias oporteret dicere. q in illo tẽmio finito infinite for̃ diuerſa⁊ rõnũ fuiſſent ſucceſſiue genite ⁊ corrupte in illo ſubo: ſiē in infinitũ ſignari p̄ñt inſtãtia in q̈libet tpe ꝯtinuo: relinquit̃ ergo 2m: ⁊ p ꝯñs: q intẽſio aliqua illius diſpõnis q̈cũq; ſit illa ſit ꝯtinua. ⁊ habet̃ ꝓpoſitũ. ¶ Sȝ dicet̃: q illa diſpõ eſt rarefactio: vel ꝯdenſatio: q̄ nõ ſunt motus ſm aliquas formas realr̃ ſubo inherentes: q̄ ꝓprie dicant̃ qualitates. ſed magis mot᷒ ſm ſitũ ⁊ locũ: nõ. n. ſubm eſt rarius: niſi qꝛ maiorē locũ occupat: vel qꝛ ptes eius remotius iacent: ⁊ iõ talis motus nõ eſt ꝓpe intẽſio: ſm q cõiter q̄rit̃ de intenſiõe. ¶ Cõtra h̃. Qꝛ ſicut ꝯcedit̃ q rarefactio eſt alteratio: ⁊ rarefieri eſt alterari: ſic magis rarefieri dȝ ꝯcedi eſſe intẽdi ſm raritatē. ¶ Itē nõ vr̃ verũ: qꝛ qđlibet qđ fit magis tale ſȝ aliquã q̈litatē fiat magis rarũ vel denſum: v̄bi gr̃a: cũ vna turris vel lapis aliqs duriſſimus flãte vento calefit: nõ ē veriſiłe q rareſiat: ⁊ maiorē locũ occupet. aut minorē q̃ p̊us. ¶ Itē manifeſte h̃ tollit̃ in intenſiõe luminis i aliq̊ pte multũ remota a cãdela. quã ptē cãdela nõ rarefacit: vel p̊us ſaltē intendit̃ lumen in pte illa q̃ ipſa rarefiat a cãdela: qꝛ cãdela nõ rarefacit ptē remotã: niſi prius rarefaciendo ꝓpinquas: q̄s vt pȝ ẽt ſi rarefaceret nõ ſic cito tñ ſicut illumiat ⁊ fortificat̃: qꝛ poſſe eſt q iuxta ptē illã: in qua intendit̃ lumen ſit agens ꝯdenſans: ⁊ ſic ſimul illa ps ꝯdenſabit̃: ⁊ tñ fiet p approximationē cãdele ꝯtinue magis lucida. Nec facio vim: an rarefactio ſit diſpõ ad lumē vel ꝯdenſatio: qꝛ ſi ponit̃ q ꝯdenſatio ponit̃ q aliqđ rarefactiuũ ſit ꝓpinquũ illi pti: ⁊ eodē ꝓbat̃ ꝓpoſitũ. ¶ Itē ꝯ̄ p̊mã ⁊ ſcđaȝ rñſiones ſimul arguit̃. Qꝛ ſicut calefactiuo p̄ñte in q̊cũq; inſtãti ſubm eſt ſufficiẽter diſpoſitũ ad calorē. ⁊ nullũ adeſt impedimentũ: ipȝ ſubm eſt calidũ. ſic eodē mõ calefactiuo eodē mõ p̄ñte in quocũq; inſtanti ſubm eſt magis diſpoſitũ ad calorē q̃ eſſet p̊us. cũ nõ eſſet ſufficienter diſpoſitũ eodē in q̈ inſtãti ſubȝ eſt magis calidũ q̃ eſſet prius. ⁊ p ꝯñs non ſolũ i diſpõnibus caloris. ſed ẽt in ipſo calefieri eſt intẽſio ꝯtinua. ¶ Huic etiaȝ atteſtat̃ ſenſus. experit̃.n. q̈libet cũ manum approximat. q poſtq̃ incipit ſentire calorẽ. ſi in eadem approximatione teneat manũ ſentit continue ſe magis ⁊ intenſius calefieri. ¶ Ad iſta dicit̃ tenẽdo ꝯcłonē vt prius. cui etiam fauet Cõmentator. 8° phyſicorũ cõmento. 23°. vbi etiam Ariſto. dicit ſic. (Neq; augeri neq; minui ꝯtinue poſſe eſt. ſed eſt ẽt mediũ.ſ. quies.) ⁊ infra. (Silr̃ aũt ⁊ in alteratione q̈libȝ. nõ.n. ſi partibile in infinitũ eſt quod alteratur. propter hoc ⁊

alteratio

alteratio:ſ; velox fit multotiēs ſicut cōgelatio. ❡ Et lſa
cōmēti loco illi⁹ qd nr̄a dicit velox:h; ſubito:ⁿ Cōmē-
tator expōit iſtāti. ❡ Ex q̄ p; ꝙ mēs pħi ē. ꝙ nec aug-
mētatio:neq; diminutio:neq; alteratio ē cōtinua: ſed
īterrūpit̄ ꝑ quietē: cu⁹ rōnē aſſignat idē Cōmētator:
q: cuiuſlibet forme nāliſ ē dare minimā ꝑtē in actu:ⁿ
illa fit in inſtāti:ⁿ iō Cōmētator ibidē dicit:ꝙ nō ē hic
mot⁹ ꝯtinu⁹ in rei veritate:niſi mot⁹ localis q ē velociſ
ſim⁹ motuū:ⁿ i fine cōmēti ꝯ Alphara^m dicēte.ꝙ ō diſ
finitiōe mot⁹ i vlī apparet ꝯtinuatio dicit:ꝙ iſte ſmo
nō ē ver⁹:ſ; h nō apparet niſi i motib⁹ localib⁹:de qb⁹
dr̄ hoc nomē mot⁹ pncipalr:ⁱ alijs āt motib⁹ i qbuſdā
eoꝝ eſt poſſe:vt appet ꝯtinuatio.ſ.vt ptes eoꝝ īueniāt̄
nō diſtincte ab inuicē:ⁿ in qbuſdā nō apparet hoc:q: p
tes eoꝝ nō īueniūt̄ ſ; hūc modū. ❡ Idē ponit 3° phy-
ſicoꝝ cōmēto.6°.(Uidemus(inqt)ꝙ mot⁹ augmēti:
ⁿ diminutiōis ſunt plures mot⁹:ⁿ ſilr ē diſpōni pluri-
b⁹ motib⁹.) Hec Cōmētator. ❡ Ex qb⁹ apparet ꝙ mo
t⁹ alterationis nō ē ꝓprie ꝯtinu⁹:nec i īfinitū diuiſibi-
lis ſm ꝙ ē mot⁹ localis. Hoc etiā declarat ſcūs Tho.
ſup 6° phyſicoꝝ in illo ca°.(Neceſſe ē āt ⁿ ip̄; nūc ⁊c.)
❡ Tūc ad pmū arg^m in oppoſitū ꝯcedo illa duo q̄ ſup
ponit:ſ; illis ꝯceſſis dico:ꝙ ꝯn̄s illatū i pma ꝯn̄a ibi fa
cta nō ē icōueniēs:ſicut dicit rn̄ſio data ibidē. ❡ Nec va
let iꝓbatio illi⁹ rn̄ſionis pmo loco poſita. nā in caſu
illo l; luminoſū cōſeruet ꝑ tēp⁹ lumē:qd cauſauit i in-
ſtanti:tn̄ illa ꝯſeruatio ē ꝑ accn̄s i tpe:q: illa actio mē-
ſurat̄ q̄libet inſtāti illi⁹ tpis:ut oñdit ſcūs Tho.in ſi-
mili 4° ſent.di.17.q.1.arti.5°. queſtiūcula 3ª ad primū
(Eſt(inqt)qdā mot⁹ q eſt actus ipfecti: eſt aūt alius
mot⁹ q eſt actus pfecti:ⁿ dr̄ magis operatio:q nō expe
ctat aliqd in futuꝝ ad cōplemētū ſue ſpeciei ſicut ſen-
tire:ⁿ talis motus nō eſt ſucceſſiuus ſ; ſubitus: ⁿ ſi ꝯtin
gat dici:ꝙ talis mot⁹ ſit in tpe:h erit ꝑ accn̄s:q: mēſu-
rat̄ etiā quolibet inſtāti illius tpis:in quo dr̄ eſſe: ſicut
eſſe hoiem in tpe eſt ⁿ in inſtāti: ⁿ talis motus eſt libe-
ri arbitrij:ⁿ iō eſt in inſtāti.) Hec ille. ❡ Dico ḡ in ꝓpo
ſito ꝙ actus cauſatiuus habitus agit qcqd pōt agere in
inſtāti:ſicut luminoſū agit in inſtāti lumē i medio:nec
aliqd agit in tpe:qd nō agat in inſtāti. Silr ē de viſibi-
li agēte i viſū. nō ḡ oportet ꝙ agens approximatū paſ
ſo cōtinue agat aliqd in illo:imo ſi lumē cauſatū i me-
dio ab aliq̄ luminoſo eſſet qualitas remanens poſt ab
ſentiā ſue cauſe:ita ꝙ luminoſu; nō plus ꝯſeruaret lu-
mē qd cauſat q̄ calidū calorē a ſe cauſatū:ip̄m nō age
ret aliqd in mediū poſt illud iſtans.in quo cauſauit lu-
mē. Silr addo ꝙ ex quo act⁹ auxit habitū in inſtāti q̄-
tū pōt augere:poſt illud inſtās tale paſſū nō ē diſpoſitū
ad ſuſcipiēdum aliquam: vel aliquem effectum illius
actus q prius augebat:ſicut calidū remiſſū ex q̄ aſſimila-
uit ſibi paſſū:ſi ꝑ mille ānos ſtaret i eadē ꝓximitate ni
hil ageret:q: paſſū ex q̄ eſt ei ſile nō pōt pati ab eo:nec
tale calidū eſt actiuū i tale paſſū:tale āt agēs eē in debi
ta approximatiōe ad illud:qd prius patiebat̄ ab eo ꝑ tē-
pus:ⁿ nō agere i illud nō eſt incōueniens. ❡ Nō valet
vlteri⁹ 2ª iꝓbatio illi⁹ ſolutionis: nā aſſumit falſū.ſ.
ꝙ q̄libet actus māſuetudinis augeat habitū. h.n.falſū
eſt ſm ꝙ ponit ſanctus Tho.2ª 2ᵉ.q.24.arti.6°.vbi ſic
ait.(Augmētū ſpūale charitatis quodāmō ſile ē aug-
mēto corꝑali.augmētū aūt corporale in aialib⁹ ⁿ plā-
tis nō eſt cōtinu⁹ mot⁹:ita ꝙ.ſ.ſi aliqd auget̄ tm̄ in tāto
tēpore neceſſe ſit ꝙ ꝓportionalr in q̄libet ꝑte illi⁹ tpis
aliqd augeat̄:ſicut ꝯtingit in motu locali:ſ; ꝑ aliqd tē-
pus nā opat̄ diſponēs ad augmētū:ⁿ nihil augēs actu:
ⁿ poſtmodū ꝑducit in effectū illud:ad qd diſpoſuerat
augēdo aīal vel plātā in actu:ita ēt nō q̄libet actu cha-
ritatis auget̄ charitas in actu:ſ; q̄libet act⁹ charitatis
diſponit ad charitatis augmētū inq̄tum ex vno actu
charitatis hō reddit̄ ꝓmptior ad agēdū ſm charitatē
ⁿ habilitate creſcēte hō ꝓrūpit ad actū dilectionis fer
uentiorē:q̄ conat̄ ad charitatis ꝓfectū:ⁿ tūc charitas
auget̄ in actu.) Hec ille. ❡ Et in rn̄ſione ad 2^m ibidē
ponit de habitu virtutis acquiſite. Et expſſius pma 2ᵉ
.q.52.ar.3°.ſic dicit.(Similes act⁹ ſimiles cauſant ha
bitus: vt dr̄ 2°.ethicoꝝ. ſilitudo aūtē ⁿ diſſimilitudo
nō ſolū attēdit̄ ſm eandē qualitatē vel diſſimilē: ſ; ēt
ſm eūdē:vel diuerſū modū ꝑticipatiōis:ē.n.diſſimile
nō ſolū nigrū albo:ſed ēt magis albū min⁹ albo:na; ⁿ
motus fit a minus albo i magis albū tanq̄ ex oppoſi-
to:ut dr̄.5°.phyſicoꝝ:q: vero vſus habituū in volūtate
hois ꝯſiſtit:ut p; ex ſ̄.dictis:ſicut cōtingit ꝙ aliqs hn̄s
habitū nō vtit̄ illo:vel ēt agit actū ꝯriū.ita etiā pōt cō
tingere:q vtat̄ habitu ſm actū nō rn̄dentē ꝓportiona
liter intēſioni habit⁹.ſi igit̄ intēſio act⁹ ꝓportionaliter
equet̄ intēſioni habit⁹:vel ſuperexcedat. q̄libet act⁹ vel
auget habitū:vel diſponit ad augmētū ipſi⁹ vt loq̄mur
de augmēto habituū ad ſilitudinē augmēti aialis: nō
enī quodlibet alimētū ſūptū actu auget aīal:ſicut nec q̄-
libet gutta cauat lapidē. ſed multiplicato alimēto tan
dē fit augmētū. ita ēt multiplicatis actib⁹ creſcit habi
tus. Si vero itēſio actus ꝓportionaliter deficiat ab in
tenſiōe habitus:talis actus nō diſpōit ad augmētū ha
bit⁹.ſ; magis ad diminutionē ipſi⁹.) Hec ille. ❡ Ex q-
b⁹ p; ꝙ falſū eſt ꝙ arguēs aſſumit ſine ꝓbatiōe.ſ.ꝙ ſi
ſortes hn̄s habitū māſuetudis ⁊c. imo dico ꝙ ſi pm⁹
illoꝝ augeat habitū:oportet ꝙ ſcd̄s ſit intenſior primo
ad hoc ꝙ augeat:ⁿ terti⁹ 2°. ❡ Ad 2^m pncipale negat̄
maior.ⁿ ad ꝓbationē dr̄:ꝙ in illo caſu actus elicitus ꝯ
inclinationē habit⁹ remittit eū in inſtāti pmo:in q̄ eſt
ⁿ nō in ſequētib⁹. ❡ Nec valet iꝓbatio hui⁹.licet.n.
ille act⁹ ſit eq̄lis virtutis in alijs inſtātib⁹ ſicut fuit in
pmo.tn̄ paſſū nō eſt diſpoſitū ad recipiēdū ei⁹ actionē
ſicut in pmo inſtāti:q: in illo inſtāti act⁹ ille nō remit
tebat habitū niſi cauſando aliqd in paſſū incōpoſſibi-
le habitui i tali gradu q̄lem prius habebat: ⁿ iō q: paſſū
ē ſufficiēter aſſimilatū iſti agēti q̄tū agens potuit aſſi-
milare:act⁹ ille nō īducit i paſſū vlteri⁹ aliqd ac ꝑ hoc
nec aliqd abijcit:ſ; ſicut ad intēdēdū illā diſpoſitionē
ꝯrā habitui requirit̄ agēs fortius q̄ ſit ille act⁹ remit-
tēs habitū.ita ſilr reqrit̄ ad vlteri⁹ remittēdū habitū
act⁹ intēſior:vel multi actus:q̄rū vltim⁹ agat in virtu-
te pcedētiū. ❡ Ad 3^m dico.ꝙ ꝯn̄s eſt veꝝ:ⁿ ad iꝓba-
tionē dr̄:ꝙ actus māſuetudinis diuturn⁹ facit hoiem
habitualiter māſuetū:q: nō pōt diu teneri:qn actus in
tendat̄ vel remittat̄. Si āt maneret vniformis ꝑ ho-
rā:nō pl⁹ augeret habitū de tota hora q̄ fecerit in pn-
cipio:vel in inſtāti in q̄ primo fuit:ⁿ ita dr̄ de ira:ⁿ alijs
habitib⁹. ❡ Ad ꝯfirmationē dr̄:ꝙ q: ꝑ diuturnā app-
henſionē ip̄m obiectū cōcupiſcibile diſtinctius ꝯſidera
tur:ⁿ quo ad multa eliciēda:iō q̄to diuti⁹ homo īmo-
rat̄ in taliū ꝯſideratione:occurrūt plura mouētia ap-
petitū:ⁿ multiplicatis cauſis cauſat̄ act⁹ cōcupiſcendi
vehemētior:ſ; ipſa diuturnitas tpis ſine actuū plurali
tate nō augeret ꝯcupiſcētiā:niſi apphenſio augeat̄:vel
plura delectabilia apphēdant̄:vl aliqd h. ❡ Ad 4^m
negat̄ aña. vn̄ nec actus ꝯcupiſcēdi:nec iraſcēdi inten-
dit̄ ꝯtinue ꝑꝑ cōtinuitatē apprehēſionis:vt dictū fuit.
q: diuturnitas ſola nō auget actū h. ſ; multiplicatio
cauſaꝝ:vel vigoratio vnius illaꝝ: ⁿ nullū taliū eſt cō-
tinuū. ❡ Ad 5^m dico. ꝙ repugnat habitui ⁿ formis ſu-

ſenti: q̄rū ſubm̄ ē nō q̄tū diuidi in īfinitū in tales gradus minores ⁊ minores: ac ꝑ hoc eis repugnat intendi ꝯtinue. ſic ꝙ ſi tn̄ ē acq̄ſitū i hora: medietas hui⁹ ſit acq̄ſita i medietate hore: ⁊ iteꝝ medieta s medietatis in dimidio medietatis. ⁊ ſic in īfinitū vt ē in motu locali. ℂ Silr ad alia q̄ ibidē inducit arguēs de actiōe ignis i manū ⁊c̄. Dico ꝙ illa actio cū ſit q̄dā alteratio nō ē vere cōtinua: nec intēſio doloris in cōcupiſcibili: nec noticia itellectus. vn̄ falſe imaginat̄ arguēs: ꝙ obiectū ſingulare ex̄ animā q̄tū magis appropinq̄t intelligibili tati cauſet noticiā clariorē ꝯtinue. ſuppōit. n. tria falſa. Primū ꝙ itellectus directe inſpiciat ſingulare ſenſibile. 2m ꝙ itellectus imediate moueat̄ a re ſenſibili exteriori. 3m ꝙ intenſio illi⁹ noticie ſit cōtinua. ſed de iſtis alias. ℂ Ad 6m. admiſſo caſu dr̄. ꝙ licʒ motus localis hui⁹ luminoſi ſit ꝯtinu⁹. tn̄ illuminatio nō eſt ꝯtinua: ſed indiuiſibilis: vt ponit ſcūs Tho. de veritate. q. 28. arti. 9°. vbi ſic dicit. (Quicunqʒ duo termini motus vl̄ mutationis ſunt affirmatio ⁊ negatio: ſiue ꝑuatio ⁊ forma: accipiēdo hꝰ mutatiōes ſm ꝓpos terminos ꝑ ſe loquēdo: oportet eas eē inſtātaneas: ⁊ nō i tēpore: ſic̄ ē illuminatio: gn̄atio: ⁊ corruptio: ⁊ alia hꝰ. accipiēdo vero eas q̄tū ad cauſas ſuoꝝ terminoꝝ pōt in eis ꝯſiderari ſucceſſio: ſicut pʒ i illuminatiōe: nā q̄uis aer trāſeat ſubito de tenebris ad lucē: tn̄ cā tenebroſitatis tollit̄ ſucceſſiue. ſ. abſētia ſolis: q ꝑ motū localē ſucceſſiue fit pn̄s: ⁊ ſic illuminatio ē terminus motus localis: ⁊ ē indiuiſibilis ſicut ⁊ quilibet termin⁹ cōtinui.) Hec ille. ℂ Ex quo pʒ: ꝙ lʒ ſol approximetur medio motu cōtinuo: tn̄ illuminatio q̄ ē termin⁹ illi⁹ localis mot⁹ fit ſubito: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō ꝑ motū cōtinuū. Et a ſili dicēdū eſt: ꝙ intēſio luminis ſic̄ de illuminatiōe. vn̄ in caſu argumēti dico: ꝙ ſignata illa pte: ad quā mouet̄ luminoſū nō i quolibet inſtāti tpis mēſurātis approximationē ps illa ē luminoſior q̄ prius: vel magis lucida. Et ad ꝓbationē dr̄ ꝙ nō oʒ: ꝙ i quocūqʒ inſtāti corpus luminoſum eſt ꝓpinqui⁹ tali pti illuminādę q̄ fuerit prius illa ps ſit magis lucida q̄ prius: q2 lʒ ꝑ aliq̄ approximationes luminoſi ps illa ſit lucidior: non tn̄ ꝑ q̄libet: imo dico ꝙ ſi tale luminoſuʒ diſtās a tali pte illumināda ꝑ vnā leucā cauſat lumē in ea vt q̄tuor. anteq̄ intēdat lumē prius cauſatū in q̄lcūqʒ gradu oʒ. ꝙ approximet̄ ꝑ certū ſpaciū: ⁊ in inſtāti vltimo tpis mēſurātis motū approximatiōis intēdat lumē i illa pte: ⁊ cā ē: q2 oʒ dare minimū gradū luminis: ſic̄ ⁊ cuiuſlibet alteri⁹ ſenſibilis q̄litatis. vn̄ nō oʒ: ꝙ ſi luminoſuʒ ꝑ talē approximationē puta cubitalē itēdebat lumē in pte ſignata ſ illo gradu: ꝙ i medietate tpis: vl̄ i inſtāti medio itēderet de medietate illius gradus. Silr qn̄ ſol ſucceſſiue approximat̄ ptib⁹ tenebroſis nō oʒ ꝙ ſi i pncipio hore nō illumiabat niſi medietatē dom⁹: ⁊ i fine hore illūiat totā ꝑ ꝯtinuā approximationē: ꝙ i medietate hore illuminauerit q̄rtā ptē: ⁊ ſic ſucceſſiue ꝯtinue diuidat̄ motus illuminationis: ſicut motus localis. vel ꝙ ſic̄ ſol ſucceſſiue approximat̄: ita q̄libet ps lucis ſucceſſiue cauſat̄: ē. n. minima ps ſm extēſionē ſic̄ ⁊ ſm intenſionē q̄ pōt in aliq̄ menſura adeq̄te cauſari. Eſt. n. aliq̄ ps lucis ſm extenſionē ita modica ꝙ ipſa i nulla mēſura adeq̄ta ꝓduci pōt: ſʒ ꝓducit̄ cū alijs ptib⁹: ⁊ toti cōpoſito correſpōdet mēſura adeq̄ta: nō aūt alicui parti. ℂ Ad 7m negat̄ ꝯn̄a. ſicut ibidē dr̄. ſolutio eni ibidem data bona ē. cōcedo. n. ꝙ agēs approximatū paſſo prius diſponit paſſum ad recipiēdū actū q̄ inducat eū: ⁊ nō eſt icōueniēs: ꝙ agēs ad h ꝙ itēdat ſecūdas q̄litates puta colorē: odorē: ⁊ hꝰ. diſponat prius ſubm̄ ꝑ q̄litates ꝑmas formales. ſ. calidū: frigidū: ⁊ ſilr anteq̄ inducat iſtas diſponat ꝑ raritatē ⁊ denſitatē. q̄ ſunt q̄litates cōſequētes motū localē partiū corꝑis. ita ꝙ motus localis erit diſpoſitio: q̄ eſt ꝯtinua iter oēs illas. ℂ Et ad ꝑmā ipugnationē dr̄ ꝙ raritas pōt intēdi: ſed nō cōtinue: nā qn̄ partes alicui⁹ corꝑis extreme ꝑ motū localē facte ſunt remotiores q̄ prius in inſtāti mēſurāte illū motū localē intēdit̄ raritas: ⁊ oppoſito mō intēdit̄ dēſitas: ideo nō teneo ſolutionē illā in h: ꝙ negat raritatē itēdi. ℂ Nec ēt valet alia iꝓbatio eiuſdē r̄ſiōis: nō eni eſt incōueniēs: ꝙ ſicut magn⁹ lapis calefit ſm exteriores ptes. ita ēt ſm ptes ꝓpinquas ſuperficiei rare fiat. ℂ Ad illud qđ obycit̄ de lumine dictū eſt prius: nā ſicut i ꝓpoſito itēſio ſm q̄litates ꝑmas ē termin⁹ mot⁹ local̄ ptiū illi⁹: qđ alterat̄: ita itēſio luminis ē termin⁹ mot⁹ localis ipſi⁹ luminoſi alterantis. ℂ Ad illud qđ obycit̄ ð diſpoſitiōe ⁊c̄. dr̄ ꝙ lʒ ſubm̄ ꝯtinue diſponat̄ ad recipiēdū calorē: ⁊ i q̄libet inſtāti ſit maior diſpoſitio q̄ prius: tn̄ nō in q̄libet iſtāti ē ſufficiēs diſpoſitio ad formā intēſiorē q̄ prius: ⁊ lō diſpoſitio fit ꝯtinue: ſʒ inductio forme vel intēſio eius fit ſubito qn̄ ꝑuētū fuerit ad diſpoſitionē ꝯuenientē forme intenſiori: nō eni imaginādū eſt: q. forma ſignata q̄ intēdit̄ ad gradū. b. pōt intēdi ad minorē gradū q̄. b. in duplo: ⁊ ad minorē in triplo: ⁊ ſic in infinitū: nō. n. forma eſt illo mō ptibilis intēſiue: ⁊ iō nō oʒ ꝙ ſi ſubm̄ pōt diſponi tantū: ⁊ min⁹ in duplo: ⁊ min⁹ in triplo: ꝙ ꝓportionalr forma poſſit intēdi plus ⁊ min⁹ cōtinue: ſʒ illa ſolū ꝓprie inueniunt̄ in motu locali: q2 locus penes quē attēdit̄ ille motus ē in infinitū diuiſibilis: cui⁹ oppoſitū eſt de formis. ℂ Ad experiētiā ð manu amota vel approximata igni dr̄: ꝙ nullus experit̄ illud augmētū eē cōtinuū: q2 null⁹ experit̄ q̄libet ptē tpis: imo ē aliq̄ adeo modica ps motus localis: q̄ non ꝑcipit̄ diſtincte ⁊ ꝑ ꝯn̄s ita de tpe: ac ꝑ h nullus ē certus: ſi inter ꝑmā intēſionē ⁊ 2am illi⁹ caloris lapſū fuerit tēp⁹ diſcōtinuās illas duas itenſiōes iſtātaneas: nec eſt cert⁹ vtrū ſint ꝯtinue ad inicē vel diſcrete. ℂ Nūc ad argumentū factū in pede q̄ōnis dicit̄: ꝙ nullū ſimplex ⁊ iuariabile pōt augeri: q̄ſi ſubiectū augmēti: aut mot⁹: aut variatiōis ꝓprie loquēdo: ſʒ nihil ꝓhibet ſimplex augeri illo mō quo illud: ſm quod aliq̄d mouet̄: aut auget̄ dr̄ moueri: mouet̄ ḡ ſicut quo ⁊ nō ſic̄ qđ. Et hec de iſta q̄ſtione dicta ſufficiant.

Diſtinctio. XVIII.

ℂ Utrū donū ſit ꝓpriū nomen ſpūs ſcī. Qō. I.

Circa decimāoctauā diſtinctionē querit̄. Utrū donū ſit ꝓpriū nomen ſpiritus ſancti. Et arguitur ꝙ non. Donum enim dicitur ex eo ꝙ datur ſed ſicut dicit̄ Yſa. 9°. (Fili⁹ datus eſt nobis.) ergo eſſe donū cōuenit filio. non ergo eſt ꝓpriū ſpūs ſancti.

In oppoſitum arguit̄ ſic. Naʒ dicit Aug⁹. 4°. de trinitate. (Sic̄ natū eſt de filio a pr̄e eē: ita ſpirit⁹ ſancti donū dr̄ eē a pr̄e: ⁊ filio ꝓcedere:) ſʒ ſpūs ſcūs ſortit̄ ꝓpriū nomē inq̄tū ꝓcedit a pr̄e ⁊ filio. ḡ donū eſt ꝓpriū nomē ſpūs ſcī.

In hac q̄ōne erit vnic⁹ articulus: ꝑ q̄ ſit prima ꝯ. Donū dicit q̄d ꝑſonale. ꝓbat̄ ꝯ ſm ſcm̄ Tho. ꝑma pte. q. 38. arti. ꝑ. vbi ſic ait (In noīe doni iportat aptitudo ad h ꝙ donet̄: qđ aūt donat̄ hʒ habitudinē ad id a q̄ dat̄: ⁊ ad id cui dat̄: nō eni daret̄ ab aliq̄ niſi eēt ei⁹: ⁊ ad h alicui dat̄ vt ſit ei⁹: ꝑſona aūt diuina dicit̄ eē alicui⁹ vel ſm originē ſicut fili⁹ ē pr̄is: vel inq̄tū ab aliq̄ habet̄: hr̄e āt dicimur id

Durā. di. 18. arti. ꝑ°. dic̄ ꝙ donū de ſe neque eſſētiale neque accidētale ſed ab vtroque abſtrahit: quia formaliter ſignat dari alteri liberalr ⁊ irredibilr q̄q̄d illō ſic dicit ēt ꝙ diuinis ꝑſone ad intra ꝓprie ⁊ ſtricte nō cōuenit: ꝑ comparationē tn̄ ad extra tam eſſentialibus q̄ ꝑſonalib⁹ conuenit. Aureolus diſtinctione 18. arti. 2°. dicit ꝙ donū ꝓprie rē que tranſferri poteſt i poſſeſſionem alterius ⁊ ꝑ ui rōnē trāſferēdi ideſt amorē ſignificat cōuenit oibus: ꝓut aūt trāſlatione ipſū amāns in dominium amati ſignificat ꝓpriū eſt ſpiritus ſancti.

quo libere poſſum⁹ vti vel frui vt volum⁹: ꝛ ꝑ hūc modū diuina pſona nō pōt hrī niſi a creatura rōnali deo cōiuncta: alie enī creature moueri quidē pñt a diuina pſona. nō tñ ſic ꝙ in ptāte eaꝝ ſit frui diuina pſona: ꝛ vti effectu eius: ad qd̄ qñqꝫ ptingit rōnalis creatura: puta cū ſit participes diuini verbi ꝛ pcedētis amoris: vt poſſit libere deū vere cognoſcere ꝛ rōne amare. vnde ſola creatura rationalis pōt hr̄e diuinā pſonā: ſꝫ ad hꝫ ꝙ ſic eam habeat: nō pōt ꝓpria virtute puenire. vnde oportet ꝙ hoc ei deſup det: hoc enī nobis dari dicit̄ qd̄ aliūde hēm⁹.) Hec ille. ❡ Et ibidē in rñſiōe ad p̄mū ꝛ 2ᵐ ꝛ 3ᵐ dat intelligere ꝙ donū pōt dicere qd eēntiale. vel pōt eē 2ᵒ ꝯ talis. ❡ Scd̄a ꝯ eſt. Donū pōt eſſe nomē eſſentiale. pbat̄ iſta ꝯ. Illud qd̄ ꝯuenit eēntie diuine dicit qd eēntiale: ꝛ nomē illud ſignificās eſt nomen eēntiale. ſꝫ donū ē hm̄oi. ģ. aſſumptū patet. qꝛ ſm Hil. 8ᵒ. de trinitate eēntia diuina ē donū: qd̄ pr̄ dat filio. vnde ſicut dicit ibi ſcūs doctor: cum donū dicit̄ eſſentialiter ita ꝛ eſſentia dicit̄ donū pr̄is: tūc dr̄ donū eſſe alicui⁹ ꝑ identitatis modū. ſ. patris q dat eſſentiā filio: ſed cū dicit̄ pſonaliter: tūc illud qd̄ dicit̄ iſto mō donū ē ipſius dātis ſm originē: ſicut ſpūs ſanct⁹ ē pr̄is ꝛ filij. ❡ Tertia ꝯ eſt. Donū ꝓ vt dicit̄ pſonaliter ē ꝓpriū ſpūs ſcti. Iſtam ꝯnē ꝓbat ſcūs doctor prima pte. q. 38. arti. 2ᵒ. (Donū ꝓpe ē datio irredibil ſm phm. ſ. qꝛ nō dat̄ intentiōe retributionis: ꝛ ſic iportat gratuitā donationē rō āt gratuite donatiōis ē amor. Ideo enī dam⁹ gratis alicui: qꝛ volum⁹ ei bonū. vñ manifeſtū ē ꝙ amor hꝫ rōnem primi doni: ꝑ qd̄ oīa dona gratuita donant̄. vñ cū ſpūs ſcūs pcedat vt amor: ſicut iā dictū eſt: pcedit in rōne primi doni. vñ dicit Aug⁹. in 15ᵒ de trinitate. ꝙ ꝑ donū qd̄ eſt ſpūs ſanctus multa ꝓpa dona diuidunt̄ mēbris chriſti.) Hec ille. ❡ Itē ibidē ad 2ᵐ dic̄. ꝙ in noīe doni iportat̄ qd̄ ſit dātis ꝑ originē: ꝛ ſic iportat̄ ꝓprietas ſpūs ſancti q̄ eſt pceſſio. ❡ Itē ibideꝫ ad primū dicit ꝙ ſpūs ſanctus q a patre procedit vt amor ꝓprie dicit̄ donū. vñ licet filius detur: tñ hꝫ ipſū ꝙ fili⁹ dat̄ ex pr̄is amore ē ſm illud Ioh. 3ᵒ. (Sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū ſuū vnigēitū daret.) ❡ Et eaſdē ꝯnes ponit primo ſen. diſ. 18. q. p̄ma. arti. p̄. ꝛ 2ᵒ. vñ arti. p̄ dicit. (Dari vl̄ donari dr̄ dupliciter. Uno mō illud qd̄ habet̄ ꝑ modū dominij vt poſſeſſio. Alio modo illud qd̄ habet̄ q̄ſi intrinſecū ſibi: ſicut aliqs habet ſeipſum vel materiā ſuā vel q̄litatē: ꝗuis aūt i diuinis pſonis non ſit dominiū reſpectu alterius: tamen eſt ibi auctoritas ꝑncipij. Dicēdū igit̄ ꝙ datio pōt iportare auctoritateꝫ reſpectu dati: ꝛ ſic donum vel datum ē notionale. pōt etiā nō iportare auctoritatē: ſed tm̄ hoc q̄ illud qd̄ datur: ꝛ hꝫ mō ipſa eēntia dr̄ dari vl̄ donari: ꝛ ſm hꝫ donū vl̄ datū nō ē pſonale: ſꝫ eēntiale: ſꝫ tñ iportat diſtinctionem pſone dantis ad eū cui dat̄: ꝗuis non ad illud qd̄ dat̄.) Hec ille: ❡ Itē arti. 2ᵒ dicit Donū ꝛ datū tripliciter differūt. ſ. q̄tū ad ꝯſignificationē: datū. n. ꝯſignat tp̄s cū ſit pricipiū. donū āt nō cū ſit nomē: ꝛ ide ē ꝙ donū magis cōpetit diuinis q̄ ſine tpe ſūt q̄ꝫ datū. vñ donū pōt eē eternū: ſed non datū. ❡ Scd̄o q̄tū ad ſignificationē: qꝛ donare addit ſuper dat̄. donuꝫ. n. vt dicit phs eſt datio irredibilis: nō q̄ cōpēſari nō valeat. ſed q̄ recōpēſationē nō q̄rit: vñ donū iportat liberalitatē in dante. ❡ Tertio q̄tū ad modū ſignificādi: q donū iportat aptitudinē ad dandū. datū iportat dationeꝫ i actu. aptitudo aūt ad dandū pōt itelligi dupliciter. vel ex ꝑte ipſi⁹ dati q̄ſi paſſiua. vel ex pte dātis q̄ſi actiua. ꝛ talis aptitudo eſt ſm rōnē: q̄ aliqd liberaliter dat̄: rō aūt oīs liberalis collationis ē amor: qd̄ enī ꝓpter cupiditatē dat̄: vel ꝓpter timorē nō liberali datione dat̄: ſed talis magis dicit̄ q̄ſtus vel redēptio: qꝛ igit̄ ſpūs ſcūs eſt amor: ex rōne ſue pceſſionis hꝫ in ſe ꝛ ꝙ detur ꝛ ꝙ ſit rō dandi. vñ donū eſt ꝑ ſe ꝛ p̄mo amor: alia enī que dant̄ nō ſunt dona niſi ſm ꝙ participant aliqd amoris: vt ex amore data. Si igit̄ colligāt tres dicte rōnes doni adiūcta auctoritate dantis ad donū. pꝫ ꝙ in trinitate donū ſpūi ſcō conuenit ſm ſuā pceſſionē eternaꝫ inq̄tū pcedit vt amor: q eſt rō collatiōis liberalis. vñ ſicut amor eſt ꝓpriū ſibi: ita ꝛ donū. Hec ille. ❡ Sed ꝯ 3ᵃᵐ ꝯnē arguit Aureolus. Hec inqt poſitio ſtare nō pōt *Cōtra tertiā cōn. diſtin. in ar. p̄mo.* Tū qꝛ ſupra ꝓbatū ē ꝙ ſpūs ſcūs nō pcedit formalr̄ vt amor: aliogn ex vi pceſſionis: ꝛ inq̄tū. ſ. eſſet amor ꝛ cū amor ſit vnic⁹ in diuinis eēt hr̄ūs eo q̄ ſpūs: ꝛ per ꝯñs bon⁹ ꝛ de⁹ ꝛ multa alia ipoſſibilia: q̄ ē. diſ. 10. ſunt inducta. Tū qꝛ paulo ante i q̄ſtione de amore iſti poſitores dixerūt. ꝙ ſpūs ſcūs ꝓprie nō pcedit vt amor ſed vt ipreſſio: ſeu attētio rei amate puenięs in amātē: eo ꝙ amat. hic aūt dicūt ꝙ pcedit vt amor. vñ non videt̄ v̄ba ꝯcorditer eē ꝓlata: nec ꝯueniēter dicta. Tū qꝛ amor eēntialis ē illud q̄ oīa dona donāt̄: ꝛ nō amor notionalis: ſi amor iportat̄ ꝑ ſpiritū ſanctū: aliogn ſpūs ſcūs hr̄et ſpālē cauſalitatē ſup creaturas in rōne efficientis: qd̄ eſſe non pōt. Hec ille. ❡ Cōtra eandē ꝯnē arguit̄ ſic. Nullū ens rōnis cōſtituit pſonā ſpūs ſci. ſꝫ donū importat relationē rōnis ad eos: qb⁹ dat̄. igit̄ non pōt ꝯſtituere pſonā ſpūs ſci. ❡ Scd̄o. Nullū icludēs creaturā ē ꝓprietas ꝯſtituēs diuinā pſonā: ſed donum includit creaturas: quib⁹ datur ſaltem ꝑ modū termini. igit̄ non eſt ꝓprietas ꝯſtitutiua ſpūs ſci. ❡ Tertio Spūs ſcūs nō refert̄ ad ſe ſua ꝓprietate pſonali: ſꝫ i eo ꝙ datus refert̄ ad ſe: cū det̄ a ſeipſo: vt magiſter declarat. igit̄ ꝛc̄. ❡ Quarto. Nulla pſona hꝫ in ſe ꝓprietatē oppoſitā ſuo ꝯſtitutiuo. pr̄. n. nō hꝫ i ſe filiationē: nec filiꝰ p̄nitatē. ſꝫ ſpūs ſcūs hꝫ dare actiue: vt magiſter determinat. ģ dari paſſiuū nō ē ei⁹ ꝓprietas. ❡ Quīto. Oīs ꝓprietas ꝯſtitutiua ponit diſtinctionē: qꝛ qd̄ ꝯſtituit: ab alio diſtinguit: ſꝫ donū nō ponit diſtinctionē. dicit enī Aug⁹. 15. de trinitate. caᵒ. 19. ꝙ ſpūs ſcūs ita dat̄ ſicut donum dei. vt etiā ſeipſū det ſicut de⁹. igit̄ donū non eſt eius ꝓprietas ꝯſtitutiua. ❡ Sexto. Unius pſone ē tm̄ vnica ꝓprietas ꝯſtitutiua. ſꝫ pſona ſpūs ſci: q̄ ē vna ꝯſtituit̄ ꝓprietate pceſſiōis q̄ eſt alia a dono. qꝛ dicit Aug⁹. 15. de trinitate. caᵒ. 19. ꝙ ſpūs ſanctus in tantū donū dei eſt: inquantū dat̄ eis: quibus dat̄: apud ſe tñ de⁹ ē: ꝛ ſi nemini det̄. igit̄. ❡ Septio. Nullū tpale ē ꝯſtitutiuū pſone ſpūs ſci: ſꝫ donū ē hm̄oi. igit̄. ❡ Octauo. Si donū eēt ꝓprietas ꝯſtitutiua ſpūs ſci. ei⁹ emanatio poſſet appellari datio: ſicut emanatio geniti dr̄ gñatio. ſꝫ Aug⁹. dicit. 5ᵒ. de trinitate. caᵒ. 18ᵒ. ꝙ ſpūs ſcūs non eo ꝙ dat̄ hꝫ: ꝙ ſit ſpūs ſcūs. vel ꝙ ſubſtantia ſit. ſed eo ꝙ pcedit. ꝑ hꝫ innuēs: ꝙ emanatio ſpūs ſci nō eſt datio: ſꝫ proceſſio. igit̄. ❡ Nono. Illud qd̄ cōpetit filio nō ē ꝯſtitutiuū ſpūs ſci: ſꝫ donū cōpetit filio. dicit̄. n. Yſaie. 9. (Et fili⁹ dat⁹ ē nobis.) ꝛ Ioā. 3ᵒ. (Sic de⁹ dilexit mūdū vt filiū vnigenitū daret: igit̄ ꝛc̄. ❡ Ad p̄mū argumentorū Aure. dicit̄ ꝙ imo ſpūs ſcūs pcedit vt amor. ❡ Et ad ſuā ꝓbationē dico: ꝙ amor tripliciter ſumit̄ i diuinis ſm ꝙ dicit ſanctus Tho. p̄ ſen. diſ. 10. q. i. arti. p̄ ad 4ᵐ. Qñqꝫ enī ſumit̄ eēntialr̄. qñqꝫ pſonalr̄. qñqꝫ notionaliter. Qñ ſumit̄ eēntialiter nō dicit aliquā pceſſionem vel relationē realē: ſed tm̄ rōnis: ſicut etiā cū de deo dicimus intelligens ꝛ itellectū: eadē enī pſona poteſt eē amās ꝛ amata. Qñ aūt dicit̄ pſonaliter: tūc importat̄ pceſſio ꝛ relatio realis: ꝛ ſignat̄ ipſa res pcedēs: ſicut

amor ē qd ꝓcedens. Qñ aũt dr̃ notionaliter ſignificat ipſam rõnē ꝓceſſionis ꝑſone: q2 amor nõ tm̃ eſt ꝓcedēs: ſ3 ēt dicat relationē ſub q̃ alia ꝓcedũt. Fm̃ ḡ ꝙ eſt eēntiale ē cõe trib⁹: ſ3 appropriat ſpũi ſcõ: vt cũ dr̃ (De⁹ charitas eſt) fm̃ aũt ꝙ ē ꝑſonale ē ꝓpriũ ſpũs ſci. ⁊ ſic dr̃ ꝙ ſpũs ſctũs ꝓcedit vt amor. Fm̃ aũt ꝙ ē notionale ē quedã relatio vel notio cõis cõueniēs patri ⁊ filio: q̃ ēt dr̃ cõis ſpiratio: ⁊ h̃ mõ ſignificat amor in h̃ verbo diligũt: cũ dr̃. pr̃ ⁊ fili⁹ diligũt ſe ſpũ ſcõ). Hec ille. ¶ Ex q̃ diſtinctione p3 ad pmũ. Dico. n. ꝙ amor p̃mo mõ dict⁹ in diuis ē beatificus. ſed nõ 2° vel 3° modis. ¶ Ad 2m p3 per idē. l3 eni ſctũs doctor dixerit ꝙ ſpũs ſanct⁹ ꝓcedit vt impreſſio ⁊c. ex hoc tñ nõ ſequit̃ qn ſit amor. Illa. n. impreſſio dr̃ amor 2° vel 3° modis: preſertim quia p actũ amoris ꝓducit̃. ſic filius dr̃ noticia q2 p actũ intellectus ꝓducit̃. vñ nulla ē in eius dictis cõtradictio: ſed difficultas ad capiēdũ. ¶ Ad 3m dico. ꝙ imo amor ꝑſonalis vel notionalis ē illud: quo oia dona donant̃ creaturis: ⁊ eſt rõ creationis oium ſicut ſepe dictũ ē: nõ tñ ſequit̃ ꝙ habeat ſpālē cauſalitatē effectiuã ſup creaturas. in diuinis eni nõ eſt niſi vna cauſalitas effectiua reſpectu creaturaꝝ. Sed tñ cũ deus cauſet ⁊ pñcipiet ⁊ ꝓducat creaturas p intellectũ ⁊ voluntatē de rõne pme cauſe ⁊ pmi pñcipij ē ꝙ precõcipiat formam creatoꝝ: ⁊ ꝙ velit ⁊ amet precõcepta: ⁊ ꝯñter cauſalitas eius includit i ſui rõne verbũ ⁊ amorē q̃ ſũt nõ diuerſe cãlitates: ſ3 diuerſe rõnes eiuſdē cauſe: ꝓceſſiones eni diuarũ ꝑſonaꝝ ſunt rõnes ꝓceſſionis creaturarum: vt dictũ fuit in q̃one de veſti⁹. ⁊ imagine. ⁊ ſic p3 ad argumẽta illa. ¶ Ad pmũ alioꝝ argumẽtoꝝ dicit̃: ꝙ licet nullus reſpectus rõnis cõſtituat ſpiritũ ſanctũ. tñ aliqd de cuius rõne i obliq̃ eſt reſpectus rõnis põt ꝯſtituere ſpm̃ ſanctũ. hõ aũt ē donũ. cõcedit̃ tñ ꝙ ille reſpectus rõnis nõ itrat cõſtitutionē diuine ꝑſone: ſed aſſequit̃ illud: q̃ formalr̃ cõſtituit̃: q2 illud cõſtitutũ nõ põt a nob̃ itelligi niſi coitellecto reſpectu rõnis. ¶ Ad 2m dico. ꝙ donũ non includit creaturã in recto ſed in obliq̃ p modũ cõnotati: vel termini reſpectus: quē i ſua rõne icludit: ſicut a filij itellectio creaturaꝝ eſt i deo ab eterno: ⁊ ē de⁹: tñ dicit habitudinē ad creaturã. ¶ Ad 3m dico: ꝙ ſpũs ſcũs nõ refert̃ a ſe vt datus ꝓut dari ē qd notionale: ⁊ illo modo eſt ꝓpriũ ſpũs ſancti. ¶ Ad 4m patet riſio p idē. nã datio actiua ſpũs ſcti non opponit̃ dationi paſſiue: q̃ ē ſibi ꝓpria ſicut nullũ eēntiale opponit̃ notioni. ¶ Ad 5m patet p idē. nã datio paſſio diſtinguit illud qd cõuenit a dante ſi ſumat̃ notionaliter: nõ aũt cũ ſumit̃ eſſentialiter. ¶ Ad 6m dr̃ ꝙ eadē ꝓprietas iportat̃ in noie ꝓceſſionis ⁊ in noie doni: cũ amor ſit pmũ donũ. vñ ꝓcedere p modũ doni ⁊ modo amoris idē eſt. ¶ Ad 7m dicit̃ ꝙ ſpũs ſanctus eternaliter ē donũ: nõ aũt datũ. l. ex tpe vt dictum eſt. ¶ Ad 8m negatur ꝯña pma. nec valet ſimilitudo de genito: q2 gñatio nõ dicit qd tꝑale ſicut datio: ſ3 ſi datio ſumat̃ ſine tali reſpectu tꝑali põt ꝯcedi ꝯña. nõ enim habemus noia impoſita ad exprimēdu3 illa q̃ ꝑtinēt ad emanationē volũtatis ſicut habem⁹ exprimere ea q̃ ſpectãt ad intellectum. ¶ Ad 9m dicet̃ in fine queſtiõis. ¶ Ad argumẽtũ vero in pede queſtionis factũ p3 per predicta. licet eni filius detur: tñ ſpũs ſanctus eſt ratio ꝙ filius det̃: cum ſua ꝓceſſio ſit ratio ois create ꝓceſſionis: ⁊ ois donatiõis inq̃tũ includit eēntiale attributũ: qd eſt amor aut voluntas. ſic enim itelligit omnia ꝓdicta ſanctus doctor: vt patet prima parte. q. 45. arti. 6° ſicut plenius explicatum extitit i queſtiõe de veſti⁹. Et hec de queſtione.

Diſtinctio. XIX

¶ Vtrum vna perſona ſit in alia. Qõ. I.

Circa decimãnonã diſtinctionem querit̃. Vtrũ vna ꝑſona diuina ſit in alia. Et arguit̃ ꝙ nõ: q2 vnũ oppoſitoꝝ nõ eſt in alio. ſed ꝑſone diuine opponũt̃ relatiue. ḡ vna nõ ē i alia.

In oppoſitũ arguit̃ ſic Joh. 14° (Ego i patre ⁊ pater in me eſt.)

In hac q̃one erit vnicus articulus: cuius eſt iſta ꝯ. Quelibet diuina ꝑſona eſt i alia q̃libet. Iſtã ꝯnē ꝓbat ſanct⁹ doctor pma pte q. 42. arti. 5° ſic. (In pr̃e (inqt) ⁊ filio ē tria ꝯſiderare. ſ. eēntiã: relationē: ⁊ originē: ⁊ fm̃ quodlibet hoꝝ fili⁹ eſt i pr̃e ⁊ ecõuerſo: fm̃ eēntiã pr̃ ē in filio: q2 pr̃ eſt ſua eēntia: ⁊ cõicat ſuã eēntiã filio: nõ p aliquã ſuã trãſmutationē. vñ ſequit̃ ꝙ cũ eēntia pr̃is ſit in filio: ꝙ in filio ſit pr̃: ⁊ ſilr̃ cũ fili⁹ ſit ſua eēntia: ſeq̃t̃ ꝙ ſit i patre i quo ē ei⁹ eſſentia: ⁊ hoc eſt qd Hil. dicit. 5° de trinitate. Nã3 ſuã vt ita dicã ſeq̃t̃ imutabilis de⁹: imutabilē gignēs deũ ſubſiſtentē: agit̃ i eo dei nãm itelligimus: cũ in deo de⁹ ſit. Scdm̃ ēt relationes manifeſtu3 eſt: ꝙ vnũ oppoſitoꝝ relatiue ē in alio fm̃ itellectũ. Scdm̃ origine3 ēt manifeſtũ ē: ꝙ ꝓceſſio verbi itelligibilis nõ ē ad ex. ſ3 manet i dicẽte: illud ēt qd vbo dr̃ i vbo cõtinet̃: ⁊ eadē rõ ē de ſpũ ſcõ.) Hec ille. ¶ Itē ad pmũ argm ibidē ſcm̃ dic̃ (Q2 ea q̃ i creaturis ſũt ñ ſufficiẽter repñtãt ea q̃ dei ſũt ⁊ iõ fm̃ nullũ modoꝝ eēndi i alio q̃s phs enumerat: fili⁹ ē i pr̃e aut eꝯ: magis tñ accedit ad hoc mod⁹ ille: fz quē dr̃ eē aliqd i pñcipio originãte: niſi ꝙ deeſt vnitas eēntie i reb⁹ creatis iter pñcipiũ ⁊ illud qd ē a pñcipio.) Hec ille. Idē põit p ſe. priti di. ¶ S3 hãc opinionē dicit Aure. irrationabilē q̃ ad tria. Prio qm̃ dicit eēntiã eē rõnē q̃re fili⁹ ſit i pr̃e. faciẽdo talē deductionē. Eēntia filij ē i pr̃e. fili⁹ ē ſua eēntia. ḡ fili⁹ ē i pr̃e: ꝯſtat. n. ꝙ fili⁹ ē i pr̃e ſicut ſubſiſtēs i ſubſiſtẽte fm̃ illd Hil. 5° d trini. dicẽns. (Q2 ſubſiſtẽtē itelligim⁹ cũ deo de⁹ iſit): ⁊ illd amb. (In pr̃e tot⁹ fili⁹: ⁊ tot⁹ i vbo pr̃.) Et illd Aug. d fide ad Petrũ ca°. 2°. (Tot⁹ pr̃ ē i filio: ⁊ totus i ſpũ ſcõ.) ſ3 eēntia nõ ē i pr̃e ſicut ſbſiſtēs i ſubſiſtẽte ſed ſicut nã i ſuppoſito: ḡ fili⁹ nõ ē i pr̃e ex h̃: ꝙ eēntia ei⁹ ē in pr̃e. ¶ Scdo ſic. Eēntia filij ē i filio. fili⁹ ē ſua eēntia. ḡ fili⁹ ē in filio: apparet ꝙ nõ ſeq̃t̃: ⁊ pari rõne nec ꝯña tenebit ꝙ ſit i pr̃e ex hoc: ꝙ ē ſua eēntia. ¶ Tertio ſic. Pr̃ ē ſua eēntia. fili⁹ ē i pr̃e. ḡ fili⁹ ē i eēntia. ꝯña nõ tenet. ḡ nec illa. ¶ Scdo loco dic̃. Q2 ē irratiõabilis in h̃ ꝙ dicit vnã ꝑſonã eē i alia: q2 vnũ relatiuũ ē in alio: pr̃. n. ⁊ fili⁹ inq̃tũ referunt̃ ad ſpm̃ ſanctũ ſunt vnũ: vñ referunt̃ ad ipſum inq̃tũ vnus ſpirator: nõ inq̃tũ pr̃ aut inq̃tũ filius: ſed cõſtat ꝙ ſunt in ſpũ ſcõ fm̃ tota3 ꝑſonalitatē. vñ pr̃ ē i eo cũ paternitate ſua: ⁊ fili⁹ cũ filiatione ſua. ḡ illud quo ſpirãt nõ eſt cauſa ꝙ fili⁹ ⁊ pr̃ ſint i ſpũ ſãcto. ¶ Scdo ſic. Habitudo ad ⁊ habitudo in nõ ſunt eedē habitudines. ſed relatio ē cauſa ꝙ vnũ relatiuũ dicat̃ ad aliud. ergo nõ eſt rõ ꝙ vnũ ſit i alio. ¶ Et ꝯfirmat̃: q2 nõ diffiniũt̃ relatiua ꝙ eē coꝝ ſit i alio eē. ſed ad aliud ſe habere. ¶ Tertio ſic. Inter patrē ⁊ filiũ i creaturis ē veriſſima rõ paternitatis ⁊ filiationis: ſed nõ pp hoc in creaturis ſortes eſt in platone: quia iſte eſt filius ⁊ ille pater. igitur idem quod prius. ¶ Quarto ſic. Terminus relatiõis ſic relationi coopponitur ⁊ ſic ipſam terminat: ita ut a relatiõe nõ contineatur: nec relationi inexiſtat etiã fm̃ modum intelligendi: ſed tñmodo terminat ⁊ finit: nõ ergo poteſt eē rõ iexiſtēdi vnã ꝑſonã i alia. vt videt̃. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ

vnum

Henri. in ſũma arti. pmo afferit vnã ꝑſonam eſſe in aliã eo modo quo aliqd dr̃ eē in alio per pñ que ſit aliqd ei⁹ i quo ē ⁊ illud quo vna i alia eſt eſt eſſentia diuina.

Scotus diſ. 19. dicit ꝙ ly eſſe in ē modus ſubſiſtẽtie qd eſt in ſubſiſtẽte: hãc tñs aũt inexiſtentie rõ totalis eſt eſſentia ⁊ relatio ſimul. ḡ modus nõ ē formaliter aliq coꝝ quos poſuit ar. 4.

Aureo. diſt. 19. art. p° dicit ꝙ vna eſt i alia re ⁊ intellectu: quia paternitas ñ põt eē nec intelligi ſine filiatione ſicut nec ſine eſſentia. 2° dic̃ ꝙ vna ē in alia ſicut totũ i toto: ⁊ ratio huius eſt iſta diſtinctio.

Durã. vero q. 2. dicit ꝙ hui⁹ rõ ē eſſentia: eo ꝙ vna oium eſt ⁊ ꝙ iſte modus reducit̃ ad modum quo natura ē in ſuppoſito.

vnū correlatiuū ē ī alio:qꝛ dū vnū ītelligiť cointelligiť aliud.non valet.qꝛ nō ītelligiť ꝑ modū ïexiſtētis ſʒ ꝑ modū termini:qđ ē multū extraneū ab illo vno mō q̄ vna ꝑſona eſt alia ī diuis. ¶ Tertio loco dicit ꝙ opi/ nio iſta ē irrationabilis ī h qđ dicit de origine.dicit.n. Cōmētator.4.phyſicoꝝ.cōmēto.24°.ꝙ remotior ꝛ ī ꝑfectior modus eſſendi in eſt ille: ſm quē res ē in ſuo pricipio agēte:ſed modus ille quo filius ē in p̄re ꝛ vna ꝑſona in alia eſt ꝑfectiſſimus ꝛ ſūmus.ergo nō aſſimi/ lať illi quo ṗncipiatū ē ī ṗncipio. ¶ Scđo ſic.ꝑhus. 4°.phyſicoꝝ lʒ dicat ptē eē ī toto:ꝛ totū reciproce ī pti/ bus:ꝛ ſilr genus ī ſpē ꝛ ſpēs ī gn̄e.ſic tñ aſſignat modū quo aliqđ ē ī ſuo ṗncipio ꝙ nō dicit reciproce ṗncipiū eſſe ī pricipiato:ſʒ ī diuis ē reciprocatio iſiſtētie. ģ ille modꝰ nō ē ſm ꝙ originatū ē ī origināte. ¶ Et ſi dicať ꝙ ī creaturis ē ꝙ iter ṗncipiū ꝛ ṗncipiatū nō ē vnitas eēntie. ¶ Nō valet:qꝛ iſte itēdit aſſignare tres rōnes q̄rū vnā aſſignat identitatē eſſentie. Alterā vo cōditio nē relationis.ꝛ tertiā nām originū.vñ oportet ꝙ que/ libet ꝑ ſe ſūpta ſit rō huiꝰ iexiſtētie. ¶ Tertio ſic. Nā ipſi dixit ꝙ p̄r ē ī vbo:ſed ſm Augļ.de cognitiōe vere vi te:deus totā mūdi formā verbo ſuo dixit ꝛ fecit.igitur ſm h tota mūdi forma erit ī verbo eo mō q̄ p̄r ē in eo: ſi illa rō ſit ſufficiēs. Hec ille. ¶ Cōtra ꝯnē arguit Hē ricus ꝛ Harro ꝓbando ꝙ vna ꝑſona nō ſit ī alia rōne relationū ſic. Cōtra ſit ipoſe ꝙ idē ſm ſe totū ſit ṗmo ꝛ ꝑ ſe cōtinēs ꝛ ꝯtētū ſicut deducit ꝑhus.4°.phyſicoꝝ ꝙ ſi vinū eēt ī amphora ꝛ amphora eēt ī vio:vinū eēt ī ſeipſo:tñ poſſibile ē ſm ptē.nō gdē aliā ꝛ aliā ptē. q̄/ uis.n.auis ſit ī laqueo ſm pedē:nō tñ laqueus ē ī aue: qꝛ pes nō ē pars laquei:ſʒ tñ ſi darenť duo mōſtra hn̄/ tia eūdē pedē:vnū eēt in alio ꝛ ecōtra rōne pedis: ſed ꝯſtat ꝙ ī diuis vna ꝑſona ē ī alia ꝛ ecōtra:nec tñ queli/ bet ē in ſeipſa.ergo vna erit ī alia ꝑ hoc ꝙ ſunt idē ſm aliquā ptē ſui: ſed illa nō ē relatio:imo ſolū eēntia:igiť nō rōne relationis ſed eſſentie vna eſt ī alia. ¶ Scđo. Si vna ꝑſona eēt ī alia rōne relationis ꝛ rōne eēntie. ergo vna ē in alia rōne totiꝰ cōſtituti:ꝛ ꝑſona ſeipſa pri mo erit ī alia:ſʒ ꝯñs ē falſuz:qꝛ ſi totū cōſtitutū ꝑ ſe pri mo ſit in alio cōſtituto:tūc eque ꝑ ſe ṗ erit paternitas ī filio ſicť ꝛ deitas.ꝛ denoiabit formalr̄ p̄r ſicut deꝰ: qđ ē falſum:ꝛ iteꝝ illud qđ cōtinet aliud ſm aliqđ ſui eſt eť illud ꝛ ambit ipſū: totū ať cōſtitutū nō pōt ambire totū cōſtitutū in ꝑſonis diuis:nec hʒ aliqđ extra ipſuz. Et iſuper nihil ē ab alio ṗmo ꝛ ꝑ ſe ꝛ ecōtra: qꝛ tūc idē gigneret ſe:ꝛ pari rōne videť ꝙ nihil ſit in alio ṗ ꝛ ꝑ ſe ꝛ ecōuerſo.alias ſequereť ꝙ idē eēt in ſe. relinquiť er/ go ꝙ vna ꝑſona nō ſit ī alia rōne relatiōis.ſed ſolū eēn tie. ¶ Arguit Durandus ēt. Illud ī quo ē aliud dʒ ex/ cedere vel eē in plus q̄ȝ illud qđ ē ī ipſo:ſʒ p̄r ſe hʒ aliq̄ mō in plus q̄ȝ filius rōne ſoliꝰ eſſentie:ꝛ ecōuerſo.ergo vna ꝑſona nō eſt ī alia niſi rōne eſſentie. ¶ Scđo ar/ guit ſic. Scđm illam rōnē vna ꝑſona nō ē in alia ſm quā diſtinguiť ab ea:ſed relatiōes ſunt cauſe ꝙ vna ꝑ/ ſona ab alia diſtinguať. ergo relatio nō ē rō ꝙ vna ꝑſo na ſit ī alia. ¶ Tertio arguit ſic. Unū oppoſitū nō ē ī alio ꝑ rōnē oppoſitā: ſʒ ꝑſone diuie ſunt oppoſite ꝑ re/ latiōes.ergo vna nō eſt ī alia ꝑ relationē. ¶ Arguit ſic Scotus ēt. Illa ꝓprietas q̄ cōuenit eēntie rōne q̄ cōi/ cabilis ē nō ꝯuenit ſuppoſitis ī diuis:qđ pʒ ꝑ ſuā cōuer ſam.qđ.n.cōpetit ſuppoſitis vt incōicabilia ſūt vtpote generare vel generari nō cōpetit eſſentie diuine vt pʒ. ſed manifeſtū eſt ꝙ eſſentie ꝑ hoc ꝙ eſt cōicabilis cō/ petit ꝙ ſit ī tribus ꝑſonis.ergo ex h nō cōpetit ſuppoſi tis ꝙ ſint mutuo ī ſeipſis rōne eēntie. ¶ Scđo arguit

Cōtra conclusionem ēt Henricus in ſūma art.ꝑ°. q.c.24.

Durādus ēt arg.d.19.q.2

Arguit etiaȝ Scotus diſ. 19.q.2.

ſic. Quandocūqʒ aliqđ eſt in aliquo ꝑ aliqđ:eo modo quo illud aliqđ eſt in illo:ꝛ aliud erit in eo:ſicut.n.ſe hʒ cauſa ſic ſe debet hr̄e cauſatū:ſed eſſentia eſt ī filio for/ maliter:ita vt filius vere ſit deus: pater vero nō eſt in eo formaliter ita vt filius vere ſit pater.ergo inexiſten tia eſſentie in filio nō eſt ratio ꝙ pater ſit in eo:nec pa/ ter erit in filio rōne eſſentie. ¶ Ad argumēta Aureoli rñdeť.ꝛ primo ad ṗmū iſtoꝝ argumētoꝝ ṗmo loco in ductoꝝ negať ꝯñā:ille.n.modus arguēdi nō valet:nec aliud cōcludit niſi ꝙ eēntia alio modo eſt in patre q̄ȝ filius:qđ cōcediť. ſed ex h nō ſequiť quā eſſentia filij ſit ei ratio eēndi in patre:ſicut corpus meū eſt mihi ra tio ꝙ ſim in loco dimenſiue:ꝛ tñ aliter ſum ego ī loco q̄ȝ corpus meū:qꝛ ego ſicut ſubſiſtens in ſubſiſtēte.cor pus autē meū nō ſic:ꝛ infinita alia exēpla pñt dari:per que patet ꝯñam primi argumēti nullā eē. ¶ Ad 2m di co.ꝙ ꝯñā illa non eſt ſimilis noſtre ꝯñe. quia vt dicit ſanctus doctor primo ſent.diſ.19.q.3.arti.2°.ad 3m iſta prepoſitio in dicit aliquā relationem vel realem:cum dicitur:patrē eſſe in filio.vel rationis cum dicitur:eſſē tia eſt in patre:ita ꝙ dicit ſemper aliquam diſtinctio/ nem rei vel rationis: qualis non eſt filij ad ſeipſum. ꝛ ideo non conceditur ꝙ filius ſit in filio proprie lo/ quendo. ſed conceditur ꝙ eſſentia eſt in patre: ꝛ vna perſona in alia. conceditur etiam ꝙ paternitas eſt in patre:ꝛ tamen non conceditur ꝙ pater ſit in patre vel paternitas in paternitate.ad hoc enim ꝙ aliquis ſit in aliquo requiritur ſaltem diſtinctio rationis: vt dicit ſanctus Tho. primo ſenten.diſ.33.arti.3°.q.1.ad pri/ mum. (Oportet enim cum dicatur aliquid eſſe in ali/ quo:ꝙ vel ſint realiter diſtincta vel ſaltem ſecundum rationem:ſic ꝙ vnum ſignificetur vt forma.aliud ve ro vt habens formam: ſicut deus ꝛ diuinitas: pater ꝛ paternitas.ita ꝙ illud quod ſignificatur vt forma po/ teſt dici eſſe in eo quod ſignificatur vt habens illam:ꝛ non econtra.vt diuinitas eſt in deo:ꝛ non econtra: vel vnum ſignificetur vt natura: ꝛ aliud vt ſuppoſitum nature:vt pater ꝛ diuinitas.vel perſona ꝛ eſſētia: ꝛ tūc illud quod ſignificatur vt natura poteſt dici eſſe in eo quod ſignificatur vt ſuppoſitum illius: ꝛ non econtra. vel vnum ſignificetur vt preexiſtens alteri ſm itelle/ ctū: ſicut ſe habent paternitas ꝛ eſſentia ꝛ hꝫ.) ¶ Ex quo patet:ꝙ non eſt ſimile de illis duabus conſequen tijs:ſcilicet noſtra ꝛ ſua. ¶ Ad 3m patet per idem. licet enim eſſentia dicatur eſſe in filio. quia ſunt idem ſm rem: ſʒ differunt ratione vt natura ꝛ ſuppoſitum:mo do natura dicitur eſſe in ſuppoſito ꝛ nō econtra:ꝛ ideo prima conſequentia eſt bona: quia antecedens inclu/ dit omnia que ſufficiūt ad hoc: ꝙ aliquid ſit in aliquo eo modo:quo deſignatur in conſequente:ſcilicet filius eſt in patre: ꝛ in ſecunda conſequentia nō. Suppoſito enim ꝙ pater ꝛ filius ſint realiter diſtincti:ꝛ ꝙ eſſen/ tia vnius ſit in alio.ſequitur ꝙ vnus ſit in alio. ſed qꝛ filius ꝛ eſſentia nec diſtinguunť realiter.nec illo mō q̄ diſtinguuntur rōne poteſt reciproce dici: ꝙ vnū ſit in alio ꝛ econtra. ideo non ſequitur. ¶ Ad argumēta 2° loco inducta dicitur: ꝙ ſanctus doctor ex parte relatio nis non intēdit probare: ꝙ vna perſona ſit in alia ſm eſſe:ſed ſm intellectum. Unde ipſe dicit primo ſentē. preſenti di.q.3.arti.2°.ad 2m. (Et vna perſona dicitur eſſe in alia vel q̄ȝtū ad eſſe vel q̄ȝtū ad intellectuȝ rela tionum:quia ī vna itelligiť alia.) Hec ille: ¶ Ex quo patet quod dixi. nec intelligit: ꝙ de natura relationis ſit:ꝙ dum vna intelligitur:ꝙ intelligatur habere in ſe aliam:vel ꝙ alia ſit in alia:ſed pro tanto vna relatio ē

in ſua oppoſita ſm intellectū ad hūc ſenſū: ꝙ in rōne vnius includit̄ alia: ⁊ in cōſideratione vnius includit̄ cōſideratio ſue oppoſite. ⁊ ſic pꝫ ꝙ illa q̄ttuor argumēta ꝓcedunt ex falſo intellectu. q̄ꝛ nō capit qd eſt dictu aliqd eē in alio ſm itellectum: aut ſm rōnē. ❡ Ad argumēta 3° loco facta nunc dī. ⁊ ad primū qdē dico: ꝙ licet ille modus eſſendi in aliquo ſit iꝓprius: nō tñ ē inconueniens ꝙ iter illū ⁊ inter modū: quo vna ꝑſona eſt i alia: ſit aliqua ſimilitudo tenuis ⁊ modica nō quo ad illud qđ iperfectionis eſt. utpute ꝙ pricipiatū eſſentialiter diſtiguat̄ a ſuo pricipio: ſed quo ad illud qđ eſt perfectionis ſm qđ principiatū eſt ſimile in forma ſuo principio. ita ꝙ hꝫ formā huius rōnis ſm vniuocationē: vel ſaltem ſm analogiā. ❡ Sciēdū tñ ꝙ ſꝫ ſanctū Tho. p̄ ſen. vbi ſupra ad primū: modus quo vna perſona eſt in alia ſm eſſe nō reducit̄ ad illū modū eſſendi quo principiatum eſt in principio: ſed ad illū: quo gen⁹ eſt in ſua ſpecie: ſed modus quo vna perſona eſt i alia ſm itellectū reducit̄ ad illū modū: quo aliqd eſt i alio ſicut in ſuo principio. dicit enim ſic. (Stricte accipiendo nō oēs modi: qbus aliqd eſt in aliq̄ continet̄ in illis octo niſi ꝑ quādā ſimilitudinē vł reductionē: ſicut eſſe in tp̄e reducit̄ ad illū modū: quo aliquid dicit̄ eſſe in loco. quia vtrunqꝫ eſt ſicut menſuratū in menſura: ſic etiā per quādā ſimilitudinē ille modus: quo filius eſt i patre: poteſt reduci ad aliquē illoꝝ. Si enim accipiat̄ q̄tū ad vnitatē eſſentie: tūc pater dr̄ eſſe in filio ꝓpter hoc ꝙ eſſentia eius eſt in filio. vnde ad illum modū reducetur: ad quē reduceret̄: ſi eſſentia in filio eſſe diceret̄. Hoc aūt eſt ꝑ modū quo natura cōmunis ē in aliquo ſuppoſito: ⁊ reducit̄ ad illum modū: quo genus eſt in ſpecie q̄uis in diuinis nō ſit genus ⁊ ſpecies. Si autē accipiat̄ q̄tū ad relationē: tunc reducit̄ ad illū modum. quo aliquid eſt in aliquo ſicut in p̄cipio mouente ⁊ efficiēte. Et q̄uis pater nō ſit principiū efficiens ſilij. tñ eſt originans ipſum. vnde filius eſt in patre ſicut originatū in originante: ⁊ ecōuerſo pater eſt in filio ſicut originans in originato: ⁊ adhuc magis ꝓprie dicit̄ in diuinis filius in patre etiā ex ꝑte relationis q̄ꝫ in humanis: q̄ꝛ filius ex ipſa relatiōe eſt perſona ſubſiſtens: ſua enim relatio eſt ſua perſonalitas: qđ in alijs rebus nō cōtingit.) Hec ille. ❡ Ex qbus patet ꝙ ſanct⁹ doctor nō aſſimilat illū modū: quo ꝑſone ſunt in ſe inuicē ſm eē veꝝ reale. illo mō quo aliqd eſt in alio vt in efficiēte p̄ncipio: ſed ſolū illo mō quo ſunt i ſeinuicem ſm relationē. illo modo autē non ſunt in ſeinuicē ſm eſſe ſed ſm intellectū. vt ipſe ibidē dicit in reſpōſione ad 2ᵐ. Et etiā ſi aſſimilaret illū modū inexiſtentie perſonaꝝ modo: quo aliqd eſt in ſuo p̄ncipio: nō eſſet magnū peccatū. q̄ꝛ modus quo principiatū ꝑ actum intellectus aut volūtatis eſt in principiāte: nō eſt modus infimus nec iꝓprius. ſed valde ꝓprius. nō enim verbū improprie eſt in dicente: ſꝫ nec amor in amāte. imo valde ꝓprie. ❡ Ad 2ᵐ dicit̄: ꝙ licet principiū nō ſit in principiato ſm eſſe: eſt tñ i eo ſm intellectū eo modo quo relatiua ſunt in ſeinuicē. Iſto mō autē ꝑſone ſunt i ſeinuicē. ſ. ſm itellectū reciproce. ❡ Ad 3ᵐ dico: ꝙ aliquid eſt in verbo tripliciter q̄tū ad ꝓpoſitū ſpectat. primo modo ſicut repreſentatiuū in ſuo repreſentante 2° mō ſicut cointellectū cū intellecto. 3° mō. ſicut duo ſuppoſita eiuſdē nature ſm numeꝝ. p̄mo mō tota mūdi forma eſt in verbo mō: quo pater eſt in eo. ſm quādam tñ analogiā: quia pater adequat ſuū verbū: quod eū repreſentat: nō autem creature. ſed 2° vel 3° modis creature non ſunt in verbo mō quo pater. ❡ Sciēdū etiā ꝙ ſanctus doctor nō intēdit illis tribus vijs oſtendere inexiſtentiā perſone in perſona ſm eſſe. ſed ſolum ſm primū vł 3ᵐ. Ex quo pꝫ ꝙ arguēs falſe exponit eū.

Ad quē modū reducat̄ modus quo vna ꝑſona eſt in alia in diuinis.

Octo modi Ar. non oēs modos eſſendi i ſe cōtinēt niſi reductiue ⁊ ſimilitudinarie

❡ Ad p̄mū Henrici dicit̄ ꝙ cōcludit ꝙ vna ꝑſona ſit in alia ſm eſſe ratione eſſentie: ſed nō cōcludit qn vna ꝑſona ſit in alia ratione relationis ſm intellectum: q̄ꝛ iſto mō aliqd eē cōtinens ⁊ cōtentū nō eſt per ſe p̄mo cōtinere ⁊ cōtineri: q̄ꝛ nō vnico modo cōtinet ſm ſe totum: nā eſſentia eſt ratio cōtinentie ſm eſſe: ⁊ relatio ē ratio continentie ſm intellectū. Uerūtamē modus loquēdi eſt ſatis iꝓprius: quia talis cōtinentia improprie ſumit̄. Similiter i diuinis nō ē pꝫ. verūtamē nō eſt incōueniens aliqd eſſe p̄ ⁊ ꝑ ſe cōtinens ⁊ cōtentū reſpectu eiuſdē. accipiēdo cōtineri ꝓ eſſe in alio. ⁊ cōtinere ꝓ eo quod ē habere aliud i ſe. ⁊ hoc ſi ſit ibi diuerſus modus cōtinentie: nā forma lapidis cōtinet ſuam materiā primo ⁊ per ſe: ⁊ tñ cū hoc primo ⁊ per ſe eſt in illa materia: ita in ꝓpoſito ꝑſona filij p̄mo ⁊ per ſe ē in patre ſicut verbū in dicente: ⁊ perſona patris primo ⁊ per ſe eſt in filio ſicut originans in originato: ⁊ ſicut res dicta ꝑ verbū eſt in verbo ſuo: ⁊ ꝓportionaliter dicendū eſt de ſpū ſcō. vñ pater triplici mō eſt in filio. ſ. rōne eēntie. rōne relationis. ⁊ rōne tot⁹ ꝑſone. ⁊ econtra. Et ſiliter de ſpū ſcō. 3° mō eſt p̄mo ⁊ ꝑ ſe cōtinens ⁊ cōtentū: ſed nō p̄. nec 2° mō. ❡ Ad 2ᵐ pꝫ ꝑ idē. nā lꝫ pater ſit i filio rōne paternitatis ⁊ rōne eēntie. nō tñ ꝑ ſe p̄ eſt i filio: q̄ꝛ licet rōne cuiuſlibet qđ ē i eo ſit i filio. tñ alio mō ē i filio ſm hoc: ⁊ alio mō ſm illud: ita ꝙ reſpectu nullius iexiſtētie ē ibi primitas: vel ꝑſeitas adequata: qđ oporteret ad hoc ꝙ p̄mo eēt i filio. Uerūtamen dato ꝙ eque primo paternitas eēt in filio ſicut diuinitas. nō ſeqt̄ ꝙ fili⁹ eēt formaliter pr̄: ſicut ē formaliter de⁹. ſed ē ibi i argumēto mutatio de mō p̄mitatis ad modū formalitatis: ⁊ ideo ē fallacia figure dictiōis Similiter ille mod⁹ loquēdi de ambitu ⁊ ꝯtinētia improprius eſt: nec debet admitti niſi ad bonū ſenſum. ſ. ꝙ pr̄ eſt in filio per idētitatē nature. illo modo autē exnꝫ in alio nō oꝫ ꝙ ambiat aut excedat̄ ab illo: i quo eſt. ſꝫ ꝙ ei⁹ natura ſit cōmunior vtroqꝫ. ſ. tā illo qui ineſt q̄ꝫ illo in quo eſt. Similiter nō eſt ſile de eē ab alio ⁊ eſſe i alio: q̄ꝛ eſſe i alio pōt dupliciter vel tripliciter cōtingere. eſſe aūt ab alio nō: non eñ eſt poſſibile ꝙ aliquid vno ⁊ eodē modo ſit ab alio ⁊ econtra. tñ ſicut eſt poſſibile aliquid eſſe cauſā alteri⁹ p̄ ⁊ per ſe ⁊ econtra i diuerſis generibus cauſarū: ita eſt poſſibile idē eſſe in alio p̄ ⁊ ꝑ ſe. ⁊ econtra. qcqd ſit in ꝓpoſito. de quo dico ſicut dicit ꝯ ⁊ ſolutio p̄cedēs. ❡ Ad pᵐ du. dicit̄ ꝙ maior non ſemꝑ hꝫ veritatem niſi de inexiſtentia locali vel ꝑtiali: nam totū eſt in ꝑtib⁹ ⁊ forma in mā: ⁊ genus in ſpecie. vbi tamē regula illa fallit: preſertim vbi eſt inexiſtentia ꝓpter idētitatē. vñ eēntia ē in filio. a q̄ tñ non excedit̄: fallit cōſiliter in ꝓpoſito i modo inexiſtēdi: quo verbū eſt in dicēte. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ loquēdo de eſſe in ſm itellectū maior ē falſa in relatiue oppoſitis. illo mō aūt dicimus relationē eē rōnē inexiſtētie ❡ Ad 3ᵐ dicit̄ eodē mō ꝙ ꝓcedit de iexiſtētia ſm rē: ⁊ de illa nō dicim⁹ relationē eſſe cauſam inexiſtentie. ❡ Ad 4ᵐ negat̄ maior. eſt. n. poſſibile talē ꝓprietatē cōuenire ꝑſonis. ſꝫ alio mō: ſicut eē i loco cōuenit corpori q̄ꝛ ē quātū: ⁊ tñ licꝫ aīa nō ſit quāta: ipſa eſt in loco rōne corpis. licet alio mō q̄ꝫ corpus. Nec valet ꝓbatio ibi facta. nō eñ oportet proprietates ſuppoſiti ita conuenire nature. ſicut econtra: ſicut ſortes ē vnius ſpeciei cū platone rōne nature humane: que eſt vna ſm ſpeciem ꝓpter ſuā coītatē: nec tñ natura humana dicitur

ſubſiſtere

ſubſiſtere ſicut ſortes. Similiter cõceſſa illa ſilitudine dico ꝙ ſicut in ꝓpoſito aliqua ꝓprietas ꝯueniẽs eẽntie vt cõicabilis ꝯuenit ſuppoſitis: lʒ nõ eodẽ mõ: qꝛ eſſentia eſt in ꝑſonis ſicut nã in ſuppoſito ꝓprio ꝑſona aũt rõne eẽntie nõ eſt illo mõ in ꝑſona: ſed vt ꝯſubſtantiale in cõſubſtãtialitate ex alia pte aliqđ ꝑdicatũ dr̃ de ꝑſona vt eſt incõicabilis: qđ tñ ꝯuenit eẽntie: lʒ alio mõ ꝙ̃ ꝑſone ꝑʒ: nã ħ ꝑdicatũ ꝑſona dr̃ de pr̃e vt ẽ incõicabilis: ⁊ tñ qꝛ pr̃ eſt ꝑſona: ꝯcedit̃ ẽt ꝙ eẽnᵃ diua eſt ꝑſona: imo ẽ tres ꝑſone. ¶ Ad 2ᵐ dr̃: ꝙ maioꝛ ẽ falſa: vt ꝑʒ in exẽplo dato. aĩa. n. ẽ in loco ꝓp corpᵘ: tñ nõ eodeʒ mõ. ſ. circũſcriptiue. ¶ Ad argᵐ. i pede qõis rñdet ſcũs doc. dicẽs pᵒ pte. q. 42. art. 5ᵒ ad 3ᵐ. (Dõm (ingt) ꝙ pr̃ ⁊ filiᵘ opponũt̃ ꝑʒ relationẽ: nõ ãt ꝑʒ eẽnᵃᵐ: ⁊ tñ oppoſitoꝝ relatiue vnũ ẽ i altero: vt dcm̃ ẽ). Hec ille. ⁊c̃.

¶ Utꝝ tres ꝑſone ſint penitus eq̃les. Qõ. II.

Iterum circa eandeʒ diſtinctionẽ q̃rit̃. Utrũʒ tres ꝑſone ſint penitus equales. Et arguitur ꝙ nõ. Impole eſt plura alterius rõnis eẽ in eodẽ gradu ꝑfectiõis: ſed diuine ꝑſone ſunt alterius rõnis: cũ ꝓprietates ꝑ quas diſtinguunt̃ ⁊ ꝯſtituunt̃ ſint alterius rõnis. vt ꝑʒ. g̃ ipole ẽ ꝙ ſint i eodẽ gradu ꝑfectiõis.

In oppoſitũ argnt̃ ſic. Nã dicit Athanaſius in ſymbolo: ꝙ perſone ſunt coeterne ⁊ coequales.

In iſta qõne erit vnicus articulus: ꝑ quo ſit pᵃ ꝯ̃. Neceſſe eſt ponere equalitatẽ in diuinis ꝑſonis. ¶ Iſtã ꝯ̃nẽ ꝓbat ſic ſcũs doctoꝛ pᵒ pte. q. 42. art. pᵒ. (Scđm. n. phm̃ 10. metaph. equale dr̃ q̃ſi ꝑ negationẽ maioris ⁊ minoris: nõ poſſumus aũt in diuinis ponere aliqđ maius: aut minus: qꝛ vt dicit Boetius in lib. de trinitate. Eos diuina. ſ. deitatis ꝯcomitat̃: q vel augent vel minuũt: vt Arriani q gradibᵘ numeroꝝ trinitatẽ variantes diſtrahũt: atqʒ in pluralitatẽ reducũt: cõtrarius rõ eſt: qꝛ inequaliũ nõ põt eẽ vna q̃titas numero: q̃titas aũt in diuinis non eſt aliud q̃ eius eẽntia: vñ relinqtur ſi eẽt aliq̃ ineq̃litas in diuinis ꝑſonis: ꝙ nõ eſſet in eis vna eẽntia: ⁊ ſic nõ eſſent tres ꝑſone vnus deus: qđ eſt impoſſibile: opʒ igit̃ eq̃litatẽ poni in diuinis). Hec ille. ¶ Scđa ꝯ̃ eſt. Ꝙ eq̃litas fundatur in q̃titate virtutis. Iſtã ꝯ̃nẽ ꝓbat ibidẽ ſcũs doct. ad pᵐ argumẽtũ. (Duplex (ingt) eſt q̃titas. ſ. dimenſiua. q̃ eſt in ſolis rebᵘ corpalibus: vñ in diuis ꝑſonis locũ nõ hʒ. Alia eſt q̃titas vꝛtutis: q̃ attendit̃ ſm ꝑfectionẽ alicuius nãe vel forme: q̃ qdẽ q̃titas deſignat̃ ꝑʒ ꝙ aliquid dr̃ magis vel minus calidũ inq̃tũ eſt ꝑfectiᵘ vel minus ꝑfectũ in caliditate: hec aũt q̃titas virtualis attẽdit̃. primo qdẽ in radice: id eſt in ipſa ꝑfectione forme vel nãe: ⁊ ſic dr̃ magnitudo ſpũalis: ſicut dr̃ magnus caloꝛ ꝓp ſuã intenſionẽ ⁊ ꝑfectionẽ. ⁊ iõ dic̃ Aug. 6ᵒ de trinitate. Qꝛ in his: q̃ nõ mole magna ſunt: hoc eſt maius eſſe qđ ẽ melius eſſe: hoc eſt ꝑfectius. Scđo attendit̃ q̃titas virtualis in effectibus forme. Primus aũt effcũs forme eſt eẽ. nã ois res hʒ eẽ ſm ſuã formã. Scđs aũt effectus eſt opatio. nã oẽ agẽs agit ꝑ ſuã formã: attẽdit̃ igit̃ q̃titas virtualis ſm eẽ ⁊ opationẽ: ſʒ eſſe qdẽ inq̃tum ea: q̃ ſunt ꝑfectioris nãe: ſũt maioris durationis. ſm opationẽ vero inq̃tũ ea: q̃ ſunt ꝑfectionis nãe ſunt magis i potentia ad agẽdũ. Sic igit̃ vt Augu. dicit in libro de fide ad Petrũ. Equalitas intelligitur i pr̃e ⁊ filio ⁊ ſpũ ſancto inq̃tũ nullus hoꝝ aliũ aut ꝑcedit eternitate: aut excedit magnitudine: aut ſupat ptãte). Hec ille. ¶ Et ibidẽ ad 2ᵐ dicit. ꝙ eq̃litas ⁊ ſimilitudo in diuinis attendit̃ ſm q̃titatẽ virtutis. ait enim ſic. (Scđm ꝙ attendit̃ equalitas ſm q̃titatem virtualem: equalitas includit ſilitudinẽ ⁊ aliqd plus: qꝛ excludit exceſſum: quecũqʒ. n. cõicãt in forma vna poſſunt dici ſimilia: ſicut ſi aer dicat̃ eſſe ſimilis igni i caloꝛe: ſed non pñt dici equalia: ſi vnum altero ꝑfectiᵘ formam illam ꝑticipet: ⁊ qꝛ non ſolum vna eſt natura patris ⁊ filij: ſed ẽt eque perfecte eſt in vtroqʒ: ideo nõ ſolum dicamus filiũ eſſe ſimilem patri: vt excludatur erroꝛ Arrij: ſed ẽt dicamus equalem vt excludat̃ erroꝛ Eunomij). Hec ille. ¶ Tertia cõcluſio eſt. Licet filius equetur patri: nõ tñ ecõtra: ⁊ eodẽ mõ de ſpũ ſancto qui lʒ equetur pr̃i ⁊ filio: nullus tñ eoꝝ equat̃ ſpũi ſcõ. Iſtam ponit ibidẽ ſanctus doctoꝛ pmo arti. ad 3ᵐ. Dicit. n. q: ſilitudo ⁊ equalitas põt in diuinis ſignificari ꝑ nomina ⁊ ꝑ verba. Scđm q̃ ꝙ per noia ſignificat̃: dicitur mutua eq̃litas ⁊ ſilitudo in diuinis perſonis: filius enim eſt equalis ⁊ ſimilis pr̃i: ⁊ ecõuerſo. Et hoc ideo qꝛ filius hʒ magnitudinẽ patris: ⁊ pater magnitudinẽ filij. Scđm aũt ꝙ per verba equalitas ſignificat̃: ipoꝛtatur cũ motu. ⁊ lʒ motus non ſit in diuinis: eſt tñ ibi accipere nãm ⁊ magnitudinẽ ⁊ oẽm perfectionẽ. Filiᵘ enim accipit a pr̃e: ⁊ nõ econuerſo: qꝛ igit̃ equalitatem a patre filius accipit: ⁊ nõ econuerſo: ꝓpter ħ dicimus: ꝙ filius coequatur pr̃i: ſed nõ econuerſo. Uñ Aug. 6ᵒ de trinitate dicit. (Imago ſi ꝑfecte iplet illud: cuiᵘ ẽ imago ipſa coequat̃ ei: ⁊ nõ illud ſue imagini.) ¶ Quarta ꝯcl̃o. Equalitas ⁊ ſimilitudo in diuinis nõ ſunt relationes diſtincte relationibus ꝑſonalibus ſm rem: ſed hñ ſm rõnẽ vel intellectũ. Iſtã ꝓbat ſcũs doctoꝛ ibidẽ arti. primo ad 4ᵐ. (In diuinis ꝑſonis (ingt) nihil ẽ conſiderare niſi eſſentiã in qua cõicant: ⁊ relationes in quibus diſtinguunt̃. Equalitas aũt vtrũqʒ importat. ſ. diſtinctionẽ: qꝛ nihil ſibyͥpſi dr̃ equale: ⁊ vnitatẽ eſſentie: qꝛ ex hoc ſibi inuicẽ ꝑſone ſunt equales: qꝛ ſunt vnius magnitudinis ⁊ eẽntie. Manifeſtũ eſt aũt ꝙ idem ad ſeipm̃ nõ referẽ aliqua relatiõe reali: neqʒ itez vna relatio referẽ ad aliã per aliq̃ aliam relationẽ: cũ enĩʒ dicimus: ꝙ paternitas opponit̃ filiationi: non eſt relatio media inter pr̃nitatem ⁊ filiationẽ: qꝛ vtroqʒ mõ relatio multiplicaret̃ in infinitũ: ⁊ ideo equalitas ⁊ ſimilitudo in diuinis perſonis nõ eſt aliqua relatio diſtincta a relationibus perſonalibus: ſed in ſuo intellectu icludit relationes diſtinguẽtes ꝑſonas ⁊ eſſentie vnitateʒ: Et ꝓpter hoc magiſter in pᵒ ſen. di. 31. dicit. ꝙ in his appellatio tm̃ relatiua ẽ). Hec ille. ¶ Eaſdẽ ꝯcl̃ones ponit pmo ſen. diſt. preſenti. primam enim ponit. q. pma arti. 1. ſcđam ibidem ad primũ. Et 4ᵃᵐ ſilr̃ i corpore. ¶ Sed ꝯ̃ iſtas ꝯ̃nes arguit Aureolus. ⁊ pmo cõtra pmã. dicit. n. ꝙ ad equalitatem non ſufficit negatio maioritatis ⁊ minoritatis abſqʒ oi cõmẽſuratione: qđ ꝓbat primo ſic. Sicut ſe hʒ cõmẽſurari ad coequari: ſic cõmenſuratio ad equalitatẽ: ſed nihil aliud eſt lineaʒ linee eſſe cõmenſurabilẽ vel cõmenſurari q̃ lineaʒ linee coequari ⁊ eſſe coequalẽ. ergo nihil aliud cõmẽſuratio q̃ equalitas. ¶ Scđo ſic. Equalitas eſt quedam habitudo vnius q̃titatis ad aliã: ſed negatio maioritatis ⁊ minoritatis habitudinẽ non ipoꝛtat. igit̃. ¶ Tertio ſic. Ubi aliqua habitudo fundat̃ ſuper q̃titatẽ ſm ꝓpriã rõnem ſuam idẽ eſt ꝙ menſura: habitudo vero menſure ad mẽſuram nõ videt̃ eſſe alia ſm ꝓpriã rationem q̃ cõmenſuratio. ergo de rõne equalitatis eſt ꝙ ſit commenſuratio quedam. ¶ Quarto ſic. Sicut quantitas finita commenſuratur finite. ſic ⁊ infinita infinite: ⁊ ſicut infinita coequatur infinite: ſic ⁊ cõmẽ

¶ Ingt Mareo. art. 1. huius di. ꝙ idẽtitas eq̃litas ⁊ ſilitudo ſũt idẽ cũ ſubſtãtia q̃titas diuine ⁊ qualitas i deo idẽ ſint re ⁊ rõe. ⁊ iõ eq̃litas illa nõ eſt relatio: lʒ iꝑfectio indiſtinctio. Alfonſus autẽ hic tʒ ꝙ illa eq̃litas ſit ipropria. eſt tñ realis relatio. Scotus vero diſti. 31. q. vnica dicit ꝙ eſt equalitas proprie ⁊ real̃ relatio.

Cõtra pmã arg. Aur. di. 19. q. 2. art. 1.

ſurat᷑. vñ non plus eſt de rõne cõmenſurationis finitas
q̄ȝ de rõne equalitatis: aut coequationis. ¶ Sc̃do lo-
co arguit ꝯ ſc̃dam ꝯnem. primo ſic. Sicut ſe hȝ ſilitudo
ad idẽtitatẽ: ſic ꝛ equalitas vr̃ hr̃e ſe ad eã: vbi eq̃litas
fundat᷑ ſup eẽ: ſicut ꝛ ſilitudo ꝛ idẽtitas: ſed ꝯſtat ꝙ ſi-
militudo ꝛ identitas fundate ſup eſſentiã idẽ ſunt. ſoꝛ
tes. n. ꝛ plato ſunt ꝯſimiles eſſentialr̃: ꝛ ſunt idem: nec
Capite. ix. ſunt idẽ aliter niſi idẽtitate ſimilitudinis. vñ phs pͦmo
thopicoꝝ agens de idẽtitate generis ꝛ ſpẽi determiat
de ꝯſideratione ſilium: innuens ꝙ nõ eſt aliud talis
Cõmẽ. 19. idẽtitas q̄ȝ ſilitudo. Et cõmẽtatoꝛ. iz. metaphiſi. dicit
ꝙ intellectus ꝯſiderat indiuiſoꝝ ſilitudinẽ: ꝛ ponit eã
vnã intentionẽ generis vel ſpẽi: ꝛ ſic de alijs vniuerſa-
libus ꝑ hoc innuẽs: ꝙ idẽtitas ſpecifica nõ eſt niſi q̄dã
ſilitudo. g̃ nec equalitas erit niſi quedã idẽtitas: ꝛ que
dã ſimilitudo. ¶ Sc̃do ſic. Sicut ſe hȝ fundamẽtum
ad fundamẽtũ. ſic ſe vr̃ hr̃e habitudo ad habitudineȝ:
ſed fundamẽtũ idẽtitatis eſt eſſentia: equalitatis vero
gradus eẽntie. ꝓbatũ eſt aũt ſupra: ꝙ gradus eſſentie
nõ differt ab eſſentia. g̃ eq̃litas ꝛ ſilitudo ac identitas
nõ vr̃r differre. ¶ Tertio ſic. Silitudo ꝛ eq̃litas ꝓut
diſtinguunt᷑ iter ſe ꝛ ab idẽtitate ſi fundarent᷑ ſup foꝛ-
ma ſubali: tũc debuiſſet Ar. ꝑ ꝓprietate ſube aſſigna-
In ꝑdicamẽtis cap. de ad aliquid. re: ꝙ ſm eã aliq̇d dr̃ ſile vel diſſimile: eq̃le vel ineq̃le.
qd̕ tñ non fecit ſm qd̕ eſt ꝓpriũ q̄litatis ſm eã ſile vel
diſſimile dici: ſm q̄ntitatẽ vͦo equale vel inequale. g̃ ſili
tudo ꝛ eq̃litas ꝓut fundant᷑ in ſuba nõ differũt ab idẽ
titate. ¶ Quarto ſic. Phs in ꝑdicamẽtis dicit: ꝙ affe-
ctio ꝛ diſpoſitio: eq̃lis ꝛ ineq̃lis nõ multũ dr̃: ſed ſilis: ꝛ
albũ: equale vel ineq̃le nõ multũ dr̃: ſed ſile: ꝑ hoc in-
nuens: ꝙ equalitas que attendit᷑ penes gradũ albedis
ꝛ cuiuſcunq̧ qualitatis: nõ dr̃ ꝓprie equalitas: ſed ma
T. c. 20. gis ſilitudo. Et ſilr̃ phs. 5. metaphiſi. ꝛ Cõmentatoꝛ ibi
dẽ ponunt plꝛes modos ſilitudis. quoꝝ prim⁹ ẽ ꝑticipã
tiũ eandẽ q̄litatẽ ſm magis ꝛ minus. ꝑ hoc innuẽs. ꝙ
inequalitas eſt minoꝛ ſilitudo: ꝑfecta aũt ſilitudo iclu
dit eq̃litatẽ. ħ aũt nõ eſſet ſi equalitas ꝛ ſilitudo eſſent
due habitudines: ꝓut fundant᷑ ſup eandẽ eſſentiam. g̃
idẽtitas: ꝛ ſilitudo: ꝛ eq̃litas ꝓut fundant᷑ ſup eodẽ nõ
vr̃r diſtingui. ¶ Tertio loco arguit ꝯ tertiã ꝯnẽ. pͦmo
ſic. De duab⁹ lineis ſic dr̃ verbalr̃: ꝙ vna equat᷑ alteri:
ſicut ꝙ ſit equalis noĩaliter ꝓnũciãdo: ſed ꝯſtat ꝙ vna
linea ab alia eq̃litatẽ nõ accipit. g̃ nõ eſt de rõne eius
ꝙ alteri vͥbalr̃ coequat᷑: ꝛ ꝙ eq̃litateȝ ab illa accipiat.
¶ Sc̃do ſic. Quis coeq̃ri eq̃litatẽ ſignificet ꝑ moduȝ
fluxus ꝛ fieri ſicut verbũ: nõ tñ ſignificat ꝙ ab illo: cui
dr̃ coeq̃ri accipiat eq̃litatẽ: ſicut nec ſi aliq̇d dr̃ lucere
ꝑꝑ hoc intelligit᷑: q· lucẽ accipiat: vñ ſi due magnitudi
nes coequant᷑: nõ ꝑꝑ ħ ſenſus eſt: ꝙ vna ab alia aliq̇d
ſumat. ꝯſuctũ. n. eſt dici de duob⁹ ſilib⁹: ꝙ vnũ aſſimi-
latur alteri: nec ꝓpter hoc dat᷑ intelligi: ꝙ vnus ab alio
ſilitudinẽ accipiat. g̃ pari rõe dici poterit pr̃ẽȝ filio aſſi
milari abſq̧ hoc ꝙ ab alio aliq̇d accipiat. ¶ Tertio
ſic. Nihil aliud eſt coeq̃ri niſi actus pͥmus eq̃litatis: ſi
cut lucere eſt actus primus lucis: vñ lucere eſt lux poſi
ta in actu: ꝛ in exercitio: ꝛ in vſu lucẽdi: vt ſupra dc̃m ẽ
dũ agere᷑ de eſſentia ꝛ eẽ: ſed manifeſtũ eſt: ꝙ pr̃ eſt in
actu ꝛ exercitio coequandi cũ filio. nõ ſolũ. n. hȝ equa-
litatẽ in potentia ꝛ in habitu: ſȝ in actu ꝛ in vſu coeq̃n-
di. g̃ nõ ſolũ põt dici: ꝙ in pr̃e ſit eq̃litas reſpectu filij
imo ẽt ꝙ filio coequatur. ¶ Quarto ſic. Augu. pͦ de do
ctrina xp̃iana ca. zͦ dicit. ꝙ ꝓpietas filij eſt eq̃litas no
minaliter ꝑferens equalitatẽ non verbalr̃). Hec ille.
¶ Ad pͫ ꝯ primã ꝯnẽ dr̃. Q2 illud argumẽtũ ꝛ alia q̄
ſunt in pͥmo loco poſita nõ directe ipugnant ſc̃m docto
rẽ in ſũma: ſed in ſcripto. Ibi enim. ſ. pͦ ſen. diſ. 19. q. i. ar
ti. i. ad 4ᵐ dicit. (Equalitas eſt ſpecies ꝓportionis. eſt
enim equalitas aliquoꝝ hñtium q̄ntitatẽ vnam cõmẽ
ſuratio.) Dico igit᷑ de eq̃litate ſicut de q̇buſdã alijs: ꝙ
ꝑdicat᷑ de deo q̄ntum ad rõnẽ dr̃ie: q̄ eſt vnam habere
q̄ntitatẽ: ꝛ nõ q̄ntũ ad rõnẽ generis: que conſiſtit in cõ- Diuina magnitudo nec
mẽſuratione q̄ntitatis. Vñ dico ꝙ diuina magnitudo ab alio: nec a
nullo mõ eſt mẽſurabilis vl̕ mẽſurata: nec ab alio: nec ſe mẽſurabi-
a ſeipſo. ¶ Primo q2 menſuratio ponit terminationẽ. lis ẽ vel men
diuina aũt magnitudo nõ hȝ terminũ intra nec extra: ſurata.
ꝛ ideo dr̃ infinita: nõ q̇dẽ ꝑ extẽſionẽ priuatiue: ſed per
negationẽ termini. ¶ Sc̃do. Q2 cõmẽſuratio non eſt
vni⁹ q̄ntitatis ad ſe ſȝ duaꝝ: ꝛ nulla alia magnitudo ꝑt
eẽ equalis ſibi. pr̃ aũt ꝛ filius nõ hñt aliã ꝛ aliã magni-
tudinẽ: ſed vnã ꝛ eãdẽ: ſm quã eq̃les dicunt᷑: ꝛ ita diue
magnitudini nihil diuerſũ ab ipſa cõmẽſurat᷑. ¶ Ter
tio. Q2 ſicut oĩs motus reducit᷑ ad pͥmũ mouens: qd̕
nec eſt motũ a ſe: nec ab alio: ita oĩs ꝯmẽſuratio dedu-
cit᷑ ad vnũ pͥmũ: qd̕ nullo modo eſt cõmẽſuratũ: ſed ẽ
oĩum menſura: ꝛ hec eſt deus: vt dicit Cõmentatoꝛ. io.
metaphi. Hec ille. ¶ Contra iſta inq̄ȝ ꝓcedũt argumẽ
ta Aureoli primo loco inducta: tñ ſi ꝓcedant non ꝯclu
dunt. Nã ad pͫ illoꝝ negatur minoꝛ: nec valet ꝓbatio
de linea: nã linee cõpetit eq̃litas ſm rõnẽ dr̃ie: ꝛ ſȝ rõ-
nem generis: adeo lineã equari ẽ eã cõmenſurari: nõ ſic
in diuinis: vt dicit ſc̃us doctoꝛ. ¶ Ad zᵐ nego maioꝛẽ
niſi vbi eſt equalitas ſm rõnẽ generis: ibi eñi opȝ eſſe
duas q̄ntitates: ſed in diuinis equalitas non eſt habitu-
do inter duas q̄ntitates: nec inter duo q̄nta: ſed iter duo
ſuppoſita hñtia vnã q̄ntitatem. Falſum ẽt aſſumit vel
imponit nobis arguens. ſ. ꝙ ponamus eq̃litatẽ eẽ ſolũ
negationẽ. nõ. n. hoc dicimus: ſed ꝙ dicit habitudineȝ
fundatã in q̄ntitate vna: quã ſequit᷑ talis negatio. ſ. ma-
ioꝛis ꝛ minoꝛis. ¶ Ad 3ᵐ negat᷑ maioꝛ niſi habitudo il
la ſit inter diuerſas quãtitates: aut mẽſurata diuerſa:
qd̕ nõ eſt in ꝓpoſito. ¶ Ad 4ᵐ negat᷑ maioꝛ: vt pȝ per
dicta ſancti doct. nec. n. infinitũ cõmenſurat᷑ infinito:
nec equatur ſumendo equalitatẽ ſm rõnẽ ſui generis:
ſi aũt aliter ſumat᷑: tunc equari nõ eſt commenſurari.
¶ Ad argumẽta loco ſc̃do inducta dr̃ ſm ſc̃m docto.
pͦ ſen. vbi ſupra. (Sicut ea que ſignificant᷑ ꝑ modũ q̄- R̃n. ad pͫmã
litatis: vt ſapia ꝛ bõ non ſunt aliud ſm rẽ ab eẽntia: ſȝ ꝯtra ꝑtem.
ſolum ſm rõnẽ: ita ꝛ ſilitudo ꝛ idẽtitas differunt tñ ſȝ
rõnẽ in diuinis: ꝛ nõ ſm rem: ꝛ ſilr̃ eſt de eq̃litate: ꝛ in-
de eſt ꝙ diuerſimode inuenit᷑ equalitas ꝛ ſilitudo in di Q̃ualr̃ idẽtitas eq̃litas
uinis ꝑſonis ꝛ in alijs rebus. In alijs. n. equalibus non ꝛ ſilitudo ſm
eſt eadẽ quantitas ſm eſſentiã: ſed ſolũmodo ſm cõ- rõne differũt
menſurationẽ: ꝛ ſilr̃ vna qualitas ſm ſpẽm: q2 in eis ẽ
aliud q̄litas ꝛ eſſentia: q̄ reſpicit eſſe ſicut actũ ꝓpͥũ:
qualitas aũt ꝛ q̄ntitas nõ dr̃ per reſpectũ ad eẽ: ſed dicit
q̇dditatẽ alicuius generis. Vñ põt dici vna q̄ntitas vbi
non eſt vnũ eſſe: ſed nõ põt dici vna eſſentia vel ſubſtã
tia abſolute niſi vbi eſt vnũ eſſe. ꝛ hoc eſt vbi eſt eadeȝ
eſſentia ſm numeꝝ: ꝛ inde eſt ꝙ ad rõneȝ equalitatis
nõ req̇rit᷑ vnitas ſm numeꝝ: ſed ad identitatẽ req̇rit᷑
ſm numeꝝ vnitas. In diuinis aũt ꝑſonis idẽ ẽ magni
tudo qd̕ ſapia ꝛ eẽntia. vñ ſilitudo in diuinis ꝑſonis at
tẽdit᷑ ſm eandẽ ſapiam numero: ꝛ eq̃litas ſm eandeȝ
q̄ntitateȝ in numero). Hec ille. ¶ Ex q̇bus pȝ q̃uo ille
tres habitudies. ſ. idẽtitas: eq̃litas: ꝛ ſilitudo ſũt diuer
ſaꝝ rõnũ: ꝛ ſunt eedẽ realiter in deo. ¶ Itẽ eaꝝ dr̃iaȝ
amplius manifeſtat ibidẽ ad zᵐ. (Idẽtitas (inq̇t) po
nit vnitatẽ in eſſentia ſm numeꝝ: ꝛ q2 in creatis: ex q̄
rum cõſideratione noĩa accipimus: vel imponimus ẽt
illa: q̄ de deo predicant᷑: vnitas eſſentie nõ eſt niſi in eo
dẽ ſuppoſito

dem ſuppoſito: ideo identitas nullā ĩportat diſtinctionez in ſuppoſito: ſed magis vnitatē: vnde filius nō pōt dici maſculine idez patri: ſed tñ neutraliter vt vnitas ad eſſentiā referatur: equalitas vero ꝛ ſimilitudo: que importãt vnitatē quãtitatis vel qualitatis nō ſ3 eēntiam vel eſſe: q̃tū eſt de ſui rōne nō importãt vnitatem quãtitatis vel qualitatis in numero: ſed ſufficit ꝙ ſint idez in ſpecie: hec autē vnitas eſt in diuerſis ſuppoſitis: ꝛ ideo equalitas ꝛ ſimilitudo ſimul cū vnitate importãt diſtinctionē: ꝛ ꝓpter hoc dicimus filium ſimilez patri vel equalē: nō tñ eundē: ꝛ inde eſt ꝙ magiſ potius determinauit de eq̃litate q̃ de idētitate: q2 ꝑ idētitatē importaẽ tñ vnitas: nec ẽt ſ3 quēlibet modū maſculine diuis ꝑſonis cōpetit: ſed in equalitate importatur vtrūq3: q2 vnitas eſſentie per modu3 quãtitatis ſignate ꝛ ꝑſonaꝝ diſtinctio.) Hec ille. ¶ Ex quibus ſatis p3 ad argumēta. ¶ Ad pmū quidem negatur minor. Non eni3 ſortes ꝛ plato ſunt ide3 in eſſentia ſed ſimiles. concedo tamē ꝙ ſunt idem ſpecie: na3 vna ſpēs numero eſt eoꝝ: nō autem vna eſſentia. ¶ Et ad oia que arguens ibi adducit reſpondetur: ꝙ identitas ſm ſpēm eſt quedā ſimilitudo: ita ꝙ habitudo eſt eadem ſm rem ſolum differens ratione: ꝛ hoc ſi loquamur de duobus ſuppoſitis vnius ſpeciei vel generis: ſed tamē ſi loq̃mur de vno ſuppoſito: dico ꝙ ſortes eſt ſibi ide3 ſm ſpēm vel genus: nō tamē ſibi eſt ſimilis ſm ſpeciē aut genus. ibi ergo identitas non eſt ſilitudo: ꝛ tamen fundatur ſuper eſſentia tam identitas ſpecifica q̃ ſilitudo ſpecifica. ¶ P3 ꝙ nō ois ſilitudo fundata ſuper eſſentiam eſt identitas ſm eſſentiā: vt p3 in ſorte ꝛ platone: nec econuerſo ois identitas ſm ſpeciem eſt ſimilitudo ſm ſpeciem: vt p3 loquendo de vno ſuppoſito: ꝛ cauſa dicta eſt: q2 ſilitudo ꝛ equalitas importãt diſtinctionē: nō autē identitas. 2º q2 ſilitudo ꝛ equalitas non requirunt vnitatē in numero illius: ſuper qō fundanẽ: ſed identitas requirit vnitatē ſm numerū illius eēntie: ſi dicatur idētitas ſimpliciter: vel ipſius ſpeciei: aut generis: ita ꝙ non ſint ſimiles ſpēs vel ſimilia genera: ſed vna ſpecies ꝛ vnū genus: ꝛ hoc ſi ſit identitas ſm gd: cuiuſmodi eſt identitas gnis: aut ſpeciei. ¶ Ad 2m conceditur totum argumentū loquēdo de diuinis. In alijs autem dico: ꝙ fundamentū identitatis quãdoq3 eſt idem cū fundamētis ſilitudinis ꝛ equalitatis: q̃nq3 aūt nō. ¶ Ad 3m negatur pma cōditionalis: tum q2 ſimilitudo nō attēditur ſm formā ſubſtantialem niſi ꝑut illa induit modū qualitatis eo mō: quo differentia dicitur qualitas: nec eq̃litas niſi ꝑut illa accipit modū quantitatis: que cōſiſtit in hoc ꝙ eſt habere quãda3 diuiſibilitatē: ꝛ hoc aut intrinſecā continuā: vel diſcreta3 vel extrinſecā: que attendiẽ ſm numerū obiectorū: in que aliquid pōt: vel hꝫ: ꝛ ita vocatur quãtitas virtutis tum etiam q2 l3 ille tres habitudines quãdoq3 poſſint fundari ſup eadē forma ſubali: quãdoq3 tñ nō ꝑñt: ſortis enim ad ſeipſum eſt identitas: nō tamen ſimilitudo: aut equalitas. ¶ Ad 4m ꝯceditur ꝙ ſtricte accipiēdo ſilitudinē illa nō fūdatur niſi ſuper qualitate: que eſt accñs: nec equalitas niſi ſuper quantitatem: que eſt accñs: ſed nō ita ſtricte accipiēdo ſilitudo nō ſolū fundatur ſuper qualitate: ſed ſuper illud: qō ſigtur vt qualitas: ꝛ idem dico de equalitate: ꝛ ita intelligo pmā auctoritatē. ¶ Ad 2am vero dico: ꝙ nō ꝯcludit niſi ꝙ ſilitudo ꝛ equalitas ꝛ identitas cum habeant idez fundamentū ſunt eedez ſm rē: nō tñ quin diſtinguanẽ rōne: nam licz tres ꝑſone ſint ſimiles ꝛ eq̃les: ꝛ eedez in vna re: tamē ſilitudo ibi attenditur ꝑut illa forma ſignatur vt qualitas: equalitas vero vt illa ſignatur per modu3 quãtitatis: ꝛ tam ſilitudo q̃ equalitas exigit diſtinctionem ſuppoſitorū: identitas aūt ibi attendiẽ ſm ꝙ illa forma ſignatur vt eſſentia vna in numero: nec reqrit diſtinctionē ſuppoſitorū. ¶ Ad argumēta 3º loco inducta reſpondeẽ. Et ad pm quidem: q2 de rōne eius qō eſt equari nō eſt: ꝙ illud qō equaẽ alteri equalitatē ab illo accipiat: ſed ꝙ accedat ad quãtitatē eius: vel moueaẽ ad eam: aut aliquid ꝓportionale acceſſit: ꝛ eodez mō dico de aſſimulari qō eſt accedere ad qualitatē alterꝰ: cui dicitur aſſilari aliquid: in ꝑſonis aūt diuinis nō poteſt eſſe motus nec acceſſio ad aliquam ꝑfectionē: aut formā: ſed eſt ibi acceptio loco earum: que ſunt in creaturis ſonãtia imꝑfectionez. ſ. motus ꝛ acceſſus. ¶ Iterum in creatis illud ad cuius quãtitatem aliquid accedit eſt pus illo qō accedit: ꝛ ꝑintelligiẽ equationi: in diuinis aūt nō eſt pus nec poſterius: eſt ibi tñ pncipium: ꝛ illō qō eſt a pncipio ſm originē: vñ ſicut in creaturis equari dicit quēdā motū vel acceſſu3 ad quãtitatē alicuius poris ſm nãm: aut intellectū: ita in diuis equari dicit acceptionē quãtitatis virtualis aliciꝰ pncipij originãtis. Et ſic p3 ꝙ argm nō cōcludit: l3 eni3 de rōne eiꝰ qō equatur alteri: nō ſit ꝙ accipiat ſuā q̃titatē ab illo: tamen de rōne eius eſt: ꝙ capiat quãtitatē: quã illō habebat prius: hoc aūt in creatis fit per acceſſu3 ꝛ motu3 In diuinis aūt per origine3 eiꝰ: qō eſt a pncipio ſuo: vñ argumentū ꝓcedit de ſignato formali: nos aūt hic de mãli. Et ꝓpterea nō oꝫ eē oīmodā ſilitudinē iter hãc ꝛ illā equationē: ſufficit eni3 ibi analogia: ꝛ nō requireẽ vniuocatio: in quo ſepiſſime arguēs decipitur: dum arguit cōtra ſcīm doctorē. Arguit enim ſic. Si equatio in diuinis in hoc cōſiſtit. g̃ in creaturis ſimilr: ꝛ conſtat tales deductiones paꝝ valere. ¶ Ad 2m dico eodem mō. ¶ Ad 3m negatur maior. Nō enim ſic ſe habet equari ad equalitatē: ſicut lucere ad lucem: ſed ſicut albari ad albedinē: vel caleſieri ad calorē: que verba dicūt motū vel acceſſum ad formā: ꝛ nō actū forme pmu3. ¶ Ad 4m dicitur: ꝙ locus ab auctoritate nō tenet negatiue: nō ſequiẽ eni3: ſi Augu. dicit q2 equalitas eſt ꝓprietas filij: ꝛ nō dicit ꝙ equari ſolū cōueniat ſpūi ſcō vl̕ filio: ꝙ ideo pmū ſit veꝝ ꝛ nō 2m. verūtamē l3 nō dicat hoc in forma: tamē dicit aliqd: ex quo neceſſario ſequitur. Ait eni3 6º. de trinitate: ꝙ imago ſi ꝑfecte implet ꝛc̃. vt prius. ¶ Ad argumentū in pede q̃nis diſtinguiẽ maior: ſi eni3 intelligatur de illis: que ſunt in genere: vera eſt: ſi autē itelligaẽ de illis. que ſunt ex̃ genus falſa eſt: ſic aūt eſt in ꝓpoſito. Item aliter ſi intelligatur de his quoꝝ eſſe ſubſiſtit: nec eſt in alio receptū: ſed illa ſunt ſuū eſſe: falſa eſt: vt patet de attributis ꝛ de ꝓprietatibus ꝛ perſonis: eē enim ſeparato: nulla ꝑfectio eſſendi poteſt eſſe. Et hec de queſtione ꝛc̃.

Nō ois ſilitudo fūdata ſup eēntiā3 ē idētitas ſ3 eſſentiā: nec eõ

Ad argm in pe. q. add u cum.

¶ Utꝝ v̕itas ſ3 rōe3 forālē ſit i itẽᵉ aut i rebꝰ. Q. III.

ITerum circa eandez diſtinctionem queritur. Utrū veritas ſm ſuā formalē rōnem ſit in alã vel in rebꝰ. Et videtur ꝙ ſit in rebus: ꝓpter qō eni3 vnūqōq3 eſt: ꝛ illud magis: ſed ex eo ꝙ res eſt vel nō ē: opinio vel oratio vera vl̕ falſa eſt ſm phm in predicamētis. g̃ veritas magis eſt in rebus.

In oppoſitum arguitur per phm in 5º metaphiſice dicētem: ꝙ verum ꝛ falſum nō eſt in rebus: ſed in intellectu.

In iſta q̃one erit vnꝰ articulus: ꝓ quo ſit iſta pma ꝯclo. Ueritas pncipalr ē in

Ar. diſt. 19. ar. 2. d. q; veritas eſt ipſa nā rei cū exclusiõe cuiuſcūq; cõnciponiui ↄ paſſiui: nõ dicit adequatiõis relatõ.

Godfre. qli. 2. q. 3. d. vitatẽ eẽ in re cãliter ↄ in intellectu ſoñalr: ſʒ in itellectu ſpeclatiuo ẽ adeqtio paſſiua ↄ in itellectu practico actiua.

Petrus de palude. d. 17. q. 2. p. ſcn. dicit q; veritas dicit abſolutũ cũ reſpcũ ↄformitaſ rei ad ipſã ppõnẽ vel cognitionẽ: cũ itellectio ſit aliquis entis rõnis ẽ ens rõnis: ſi do alicui realis: realis.

Heruc⁹ qli. 3. q. 1. 13 q; vitas dicat de rib⁹ p⁹ õ ẽtitate rez ↄ ſic eſt vitas fundamẽtalr 2⁹ de ↄceptu vl ppõne ↄ ſic duplr vʒ q̃tũ ad eẽ ↄ ſic eſt vã ppõ ſic alia res vl q̃tũ ad repñtare: ↄ ſic ſi vez ſigñt ẽ vã. 3⁹ õ [illegible] enũciatiui: ↄ ſic ẽ vitas formalr ↄ ẽ cõformitas rei ad id q; õ ea itellr ↄño rẽ vt ẽ in itellu enũciatiuo ↄ ſic ẽ 2⁹ itẽtio ↄ nullibi ſbĩue cui cõcordat Dur. q. vlti. hui⁹ diſ.

intellectu: in rebus aũt nõ eſt niſi ſm q; cõparaẽ ad intellectũ. Iſtam ↄnem pbat ſcũs doctor p̃ma pte. q. 16. arti. p̃. ſic. (Sicut (inquit) bonũ noiat illud in qð tendit appetitus: ita verum noiat illud in qð tendit intellectus. Hoc aũt diſtat inter intellectuʒ ↄ appetitũ ſiue quãcũqʒ cognitionẽ: q; cognitio eſt ſm q; cognitũ eſt in cognoſcente: appetitus aũt ſm q; appetitus inclinatur in ipſam rem appetitã: ↄ ſic termin⁹ appetit⁹: qð eſt bonum: eſt in re appetibili: ſʒ terminus cognitionis qð eſt verũ eſt in ipſo intellectu. Sicut aũt bonũ eſt in re inq̃tuʒ hʒ ordinẽ ad appetitũ: ↄ ppter hoc ratio boni deriuatur a re appetibili in appetitũ: ſm q; eſt appetitus bonus: put eſt boni: ita cum verũ ſit in intellectu ſm q; cõformaẽ rei intellecte neceſſe eſt: q; rõ veri ab intellectu ad rem intellectaʒ deriueẽ: vt res intellecta vera dicaẽ: ſm q; hʒ aliquẽ ordinẽ ad itellectũ: res aũt ad intellectũ aliquẽ põt habere ordineʒ per ſe: vel per accñs. Per ſe qdem hʒ ordinẽ ad intellectuʒ: a quo dependet ſm ſuuʒ eſſe: per accñs aũt ad intellectũ a quo cognoſcibilis eſt. Sicut ſi dicamus: q; domus cõparaẽ ad intellectũ artificis per ſe: per accñs aũt cõparaẽ ad intellectũ: a quo nõ dependet. Iudiciũ aũt ſumitur de re nõ ſm illud qð ineſt ei p accñs: ſed ſm illud qð ieſt ei per ſe: vñ vnaqueq; res dẽ vera abſolute ſm ordinẽ ad intellectũ a quo depẽdet: ↄ inde eſt q; res artificiales dicantur vere per ordineʒ ad intellectũ noſtrũ. dicitur eniʒ domus vera: que aſſequiẽ ſilitudineʒ forme: q̃ eſt in mente artificis: ↄ oratio diciẽ vera inq̃tuʒ eſt ſignũ intellectus veri: ↄ ſimilr res nãles dicunẽ vere ſm q; aſſequũtur ſilitudinẽ ſpecieꝝ: que ſunt in mente diuina: diciẽ eniʒ verus lapis qui aſſeqtur ppriã lapidis nãm ſʒ pcõceptionẽ intellectus diuini: ſic g̃ veritas pncipalr eſt in intellectu: ſecũdario vo in rebus: ſm q; cõparanẽ ad intellectũ: vt pncipiũ: ↄ ſm h veritas diuerſimode notificaẽ. naʒ Aug. in libro de vera religione dicit: q; veritas eſt: qua oſtendiẽ id qð eſt. Et Hyla. dicit: q; veruʒ eſt declaratiuũ: aut manifeſtatiuũ eſſe: ↄ hoc pertinet ad veritatẽ ſm q; eſt in itellectu: ad veritateʒ aũt rei ſm ordinẽ ad intellectũ ptinet diffinitio Augu. in libro de vera religione. Veritas eſt ſumma ſilitudo pncipij: que ſine vlla diſſiſatione eſt: ↄ quedã diffinitio Anſel. Veritas eſt rectitudo ſola mẽte pceptibilis: nã rectũ eſt qð pncipio cõcordat: ↄ quedã diffinitio Auic. Veritas vniuſcuiuſqʒ rei eſt pprietas ſui eẽ qð ſtabilitum eſt ei. Et aũt dẽ q; veritas eſt adequatio rei ↄ intellectus: põt ad vtrũqʒ pertinere.) Hec ille in forma.

❡ Secũda ↄclõ. Veritas put eſt in re dicit eẽ vl eẽntiam rei: ↄ cum hoc quandã relationẽ fundataʒ in re: ↄ terminatã ad cognitionẽ vl ſimilitudinẽ: que eſt in intellectu. loquẽdo de vitate vt eſt in re creata. Probaẽ ↄclõ ſm ſanctũ doctorẽ p̃ ſen. diſt. 19. q. 5. arti. p̃. vbi ſic ait. (Eoruʒ (inquit) que ſignãtur noĩbus triplex inuenitur diuerſitas: quedã eni que ſʒ totũ eſſe cõpletũ ſunt extra aiaʒ: ↄ hã ſunt entia cõpleta: ſicut hõ ↄ lapis: quedam aũt ſunt: que nihil habẽt extra aiaʒ ſicut ſomniũ imaginatio ↄ chimera: quedã aũt ſunt que hñt fundamentũ in re extra aiam: ſed cõplementũ rõnis eorum q̃tum ad illud: qð eſt formale: eſt per opationẽ aie: vt pʒ in vniuerſalib⁹. Humanitas eni eſt aliquid in re: nõ tamẽ ibi hʒ rõnem vniuerſalis: cum nõ ſit extra aiam aliqua humanitas multis cõis: ſʒ ſm q; accipiẽ in intellectu adiungiẽ ei per opationẽ intellect⁹ intẽtio ſm quã diciẽ ſpecies. et ſimilr de tẽpore qð habet fundamentũ in motu. ſ. pus ↄ poſterius ipſius motus: ſʒ q̃tũ ad illud qð eſt formale in tẽpore. ſ. nũeratio cõpleẽ p opationẽ intellect⁹ numerãtis. Similr dico de veritate q; hʒ fundamẽtũ in re: ſʒ rõ eius cõpletur p actionẽ intellect⁹: qñ. ſ. apprehẽdit eo mõ quo eſt. vñ dicit phs 6⁹ metaphiſice: q; verum ↄ falſuʒ ſunt in aĩa: ſed bonũ ↄ malũ in rebus. Cuʒ aũt in re ſit quidditas eius ↄ ſuuʒ eſſe: veritas fundaẽ in eſſe rei magis q̃ in qdditate: ſicut ↄ nomẽ entis ab eſſe iponitur: ↄ in ipſa opatiõe intellectus accipiẽtis eſſe rei ſicut eſt per quãdã ſilatioeʒ ad ipſam cõpletur relatio adequatiõis: in qua conſiſtit rõ veritatis.) Hec ille. ❡ Ex quo pʒ ↄ q; veritas rei: q̃ eſt in re ipſa: vel put eſt in re ipſa: eſt ſicut tẽpus ↄ vle: cõſtat aũt q; tẽpus nõ eſt ſolus reſpectus rõnis: nec qd totaliter factũ per rõnem: ſed mãle in ipſo eſt pus ↄ poſterius: que ſunt realiter in motu extra aiaʒ: ſed formale in ipſo eſt nũeratio aie: qua numerat illa. ſ. pus ↄ poſterius: ita q; tẽpus eſt pus ↄ poſterius in motu numerata ab aia. Uniuerſale etiam eſt nã itellecta ab aia ſʒ ſe nõ intellectis pncipijs indiuiduantib⁹ eaʒ: ita q; tota dicũt res extra aiam cũ habitudine ad itellectum: ↄ eorũ noia ſupponũt p rebus extra aiam: ſʒ nõ ſolum ſignificent rem extra aiam: ſed etiam rem in aia ↄ habitudinẽ ad illã: ita g̃ erit in pppoſito: q; entitas rei habẽs talem habitudinẽ ad intellectũ. ſ. relationẽ cõformitatis: diceẽ eſſe ipſa veritas rei: ſic q; veritas ſignat rẽ ↄ intellectaʒ ↄ rem in intellectu: ſed ſupponit p re extra aiam: ↄ nõ p illa re in intellectu. ſ. relatione rõnis: vel hʒ: neqʒ pro cõpoſito ex re ↄ ex tali relatione. Sic itelligo ſanctũ Tho. qz ipſe in de veritate. q. 1. arti. 4. dicit inter multa alia. (A veritate (inquit) que eſt in re ipſa: que nihil aliud eſt q̃ entitas intellectui adequata vl intellectũ adequans ſibi: dẽ res vera ſicut a for⁹ inherente.) Hec ille. ❡ Ecce q̃ clare dicit: q; veritas rei q̃ formaliter in ipſa eſt. eſt entitas rei. ↄc. ↄ nõ dicit: q; ſit reſpectus. ❡ Tertia ↄclõ eſt. Veritas put eſt in itellectu nõ eſt relatio adequationis: ſʒ eſt cognitio vel ſpẽs aut ↄceptus adequatus rei: vel adequãs ſibi rem: ſic q; veritas ſupponit p tali abſoluto: qð eſt in itellectu: ſed vltra illð abſolutũ dicit reſpectũ ↄformitatis vel adequationis ad rẽ intellectaʒ. ❡ Pʒ ↄclõ q; veritas put eſt in re dicit entitatẽ rei: cum reſpectu ad intellectũ. g̃ a ſimili veritas: que eſt in intellectu: dicit aliqð abſolutum: qð eſt in intellectu cuʒ reſpectu ad rem. añs patʒ per 2ᵃᵐ ↄnem. ❡ Et ↄfirmaẽ tã iſta q̃ illa: qz ſi vitas formaliter eſſet reſpectus rõnis: ita q; nomẽ veritatis pro reſpectu ſupponeret: nõ video quõ de⁹ ſit veritas. Si vero dicat reſpectũ realẽ cum in diuinis nõ ſint niſi quatuor relatiões reales: paternitas: filiatio: ſpiratio pceſſio. nõ eſt facile fingere que illaꝝ dicaẽ ſolũ vitas vel ſil. Itẽ bonitas rei nõ dicit ſolũ reſpectũ ad voluntatẽ: ita q; ille reſpectus eẽntialr ſit bonitas rei: ſʒ dicit eſſe vel eſſentiã rei cũ tali habitudine mõ ꝑexpoſito. g̃ ita erit de vitate. ❡ Quarta ↄclõ eſt. Quelibʒ res creata ex animã exñs põt dici vera triplici veritate. ſ. veritate que eſt formalr in re. 2⁹ veritate q̃ eſt deus. 3⁹ veritate: que eſt in itellectu creato. Iſtã ↄnẽ ponit ſcũs doctor de vitate vbi ſupra: ↄ fuit poſita in qõne de veſtig. vbi late allegaui dicta ſci doctoris. Põt ẽt hñi ex dictis eius in p̃ma cõcluſione allegatis ↄc.

Quantum ad ſcðm articulũ arguit Aureolus ↄtra p̃ᵐᵃᵐ ↄnẽ: ↄ ſpãliter arguit q; res nõ dñr vere ex ↄformitate ad intellectũ diuĩ. ❡ Primo ſic. Penes illũ. n. itellectũ nõ ſumiẽ neẽario rõ veritatis in rebus: quo nõ cõſiderato adhuc põt circa res veritas apprehẽdi: ſed manifeſtũ eſt: q; nõ cõſiderato aliquo ordine ad itellectũ diuĩ: adhuc iudicari põt de rebus

Text. cõ. 8.

Cõtra hec ↄclonẽ Au q. 1. arti. 2.

rebus an ſint vere vl falſe:nõ eniꝫ argẽtari⁹ dũ iudicat an argentũ ſit verũ vel falſuꝫ:vel de aliquo an ſit lapis ꝑcioſus vel vitrũ:recurrit ad ideas:que ſunt in mẽte di

Cap.7. uina:nec eniꝫ eas nouit:nec forte credit. Unñ phs ꝑmo ethi. loquẽs ꝯ Platonẽ dicit:ꝙ nõ magis erit miles ꝗ ideã ꝯtẽplat⁹ eſt:nec magis textor vel faber. intuens ꝙ idee nõ diſtiguũt actiuitatẽ in opando:aut in iudicãdo ꝗ vitas nõ ꝯſiſtit in h:ꝙ res ꝯformaꝭ ad itellectũ diui nũ. ¶ Scdo ſic arguit. Mathematic⁹ ⁊ ois sciẽs ꝯſide rat veritatẽ in ꝯnib⁹ ꝓprijs:ſꝫ manifeſtũ eſt:ꝙ vitateꝫ nõ iudicat circa eas ex ordie ad itellectũ diuinũ:alr ois sciẽs eẽt theologus:igiꝭ idẽ qd ꝑus. ¶ Tertio ſic. Impoſſibile eſt ignorare ꝯformitatẽ aliqꝝ cõformiũ niſi cognoſcanꝭ ꝯformia:q̃ ſunt extrema illi⁹ ꝯformitatis: ſꝫ ꝯſtat ꝙ din⁹ itellect⁹ ⁊ idee:q̃ ſunt in deo:a nobis nõ cogſcanꝭ. ꝗ nullus põt iudicare:vtrũ aliq̃ res illi itellectui ſit ꝯformis. ⁊ per ꝯñs nullus ſciet aliquã vitatẽ ex

Ver vitas ſit ꝯformitas itellect⁹ ad rẽ extra. puris nãlib⁹. ¶ Scdo loco arguit:ꝙ vitas non eſt cõformitas act⁹ itellect⁹ ad rẽ ex̃. Cõſtat.n. ingt:ꝙ vitas eſt ꝑfectio ſimplr:⁊ ꝙ attribuiꝭ ꝑ ꝑn⁹ in ſũmo: ſꝫ h nõ attribuiꝭ ſibi rõne alic⁹ ꝯformitatis:aut reſpect⁹ad rẽ ex̃:nõ qdẽ realis q2 in eo relatio realis nõ eſt:nec ẽt rõnis:q2 tunc circũſcripto actu itellect⁹ veritas nõ eẽt in eo. ꝗ vitas nõ ꝯſiſtit formalr in ꝯformitate itellect⁹ad rẽ. niſi forte illa vitas:q̃ reſpicit itellectũ: qꝛ itelligere cõtingit ad illud qd debeꝭ ſm ꝓpriã nãꝫ ꝑ hoc:ꝙ rei ꝯformaꝭ:vñ poſſe eſt:ꝙ rõ vitatis ſit in itellectu pp cõformitatẽ:ſꝫ ꝙ h ſit rõ vitatis ſimplr ipoſſe eſt. ¶ Secũdo ſic. Illud quo nõ ꝯſiderato iueniꝭ veritas in multis rebus nõ includiꝭ in rõne vitatis ſimplr:ſꝫ ingrens de duobus lapidib⁹ quis ſit verior nõ aſpicit ad itellectus ꝯformitatẽ. ꝗ in hõ ꝯformitate nõ ꝯſiſtit formalr rõ vitatis ſimplr. ¶ Et ſi dicaꝭ:ꝙ res ſũt vere cauſalr ꝑ h:ꝙ ſũt apte nate nõ decipere itellectũ. ¶ Dicẽdũ: ꝙ nõ hito reſpectu ad itellectuꝫ res iudicanꝭ vere ꝑ h

Durã. di.19. q.6. Herue. diſti.19. q.3. ar.2. ꝙ aſſequunꝭ nãꝫ ꝓpriã:⁊ falſe dũ nõ aſſequunꝭ. Hec ille. ¶ Tertio loco ꝯ eandẽ ꝯnẽ arguũt Durã. ⁊ Herueus ꝓbãdo:ꝙ vitas ſit in intellectu tm̃mõ obiectiue. Illud eni qd eſt obm̃ itellect⁹ eſt obiectiue in eo:ſꝫ veruꝫ eſt obm̃ itellect⁹. ꝗ eſt tm̃mõ obiectiue in itellectu.

Tex.cõ.8. ¶ Scdo ſic. Phs 6⁰ metaphiſice diuidit ens i ens verũ qd eſt in aĩa:⁊ ens reale qd eſt ex̃:q̃re ſi diuiſio ſit bona:neceſſe eſt:vt vnũ diuidẽtiũ nõ ꝯtineaꝭ ſub alio:ſed ſi veꝝ hẽret eẽ reale ⁊ ſubiectiuũ alicubi:cõtinereꝭ ſub aliq̃ decẽ ꝑdicatoꝝ:⁊ ita ſub ente reali:⁊ ita ſub altero diuidẽtiũ. ꝗ neceſſe ẽ:vt hẽat tm̃mõ eẽ intẽtionale ⁊ obiectiuũ:cuꝫ nõ ſit alicubi ſubiectiue. ¶ Tertio. Quia qñ aliqd nomẽ ꝯuenit plurib⁹. ita qd ꝑ vnũ illoꝝ cõpetit ceteris:ꝑ ꝑus ꝯuenit illi vni q̃ꝫ ceteris:ſicut eẽ ſanũ ꝯuenit potioni:diete:cibarijs:⁊ aĩali:ſꝫ q2 ceteris cõuenit ꝑ hitudinẽ ad ſanitatẽ aĩalis. iõ aĩali ꝑ cõpetit eẽ ſanũ:ſꝫ manifeſtũ eſt:ꝙ eẽ veꝝ ꝯuenit plurib⁹: vtpote ꝓpoſitiõi:⁊ itellectui:⁊ rei ex̃:⁊ rei vt eſt itellecta: eẽ aũt veꝝ nõ ꝯuenit ꝓpoſitioni:niſi vt eſt deſignatiuũ rei:q̃ intelligiꝭ:⁊ q̃ hꝫ eẽ itellectũ:⁊ ſimilr itellect⁹ ver⁹ nõ dꝭ: niſi q2 eſt apphẽſiuus veri obiecti. Res ex̃ ẽt nõ dꝭ vera ſꝫ illd eẽ qd hꝫ ex̃:niſi q2 nata eſt cauſare apud itellectũ apphẽſionẽ ꝯformẽ ſue entitati:⁊ falſa ꝑ oppoſitũ. ꝗ rõ veri ꝑ ⁊ ꝑncipaliter repeniꝭ i re ꝓut eſt cognita: ⁊ ſm ꝙ eſt in aĩa obiectiue. ¶ Quarto. Ita ſe videnꝭ hẽre veꝝ ⁊ falſuꝫ:ſicut gen⁹ ⁊ ſpẽs:⁊ cetera vniuerſalia: ſꝫ gen⁹ ⁊ ſpẽs ſunt reſpect⁹ rõnis ꝯſequẽtes rẽ ꝓut ẽ cognita:⁊ hñt eẽ obiectiuũ in aĩa. ꝗ veritas erit in aĩa ꝑncipalr obiectiue. ¶ Ulteri⁹ arguiꝭ ab alijs:ꝙ vitas ꝑncipalr ſit in rebus ſꝫ ſuã formalẽ rõnẽ. Qñcũqꝫ aliqd ineſt duob⁹:vni tanq̃ cauſe:alteri tãq̃ cãto. ꝑ ꝑus ⁊ ꝑncipali⁹ ieſt cauſe:vñ q2 ignis ẽ cã caloris in oib⁹ calidis ideo ꝑ ꝑus ⁊ ꝑncipali⁹ dꝭ calidus ſꝫ phm 2⁰ metaphi- Tex.cõ.4.

ſice:ſed veritas rei cã eſt vitatis in itellectu ⁊ orõne:vt Cap.12.⁊ dicit phs in ꝑdicamẽtis:q2 ab eo ꝙ res eſt ⁊c̃. ſimilr opi lec.xxij.

nio ⁊ intellect⁹:igiꝭ veritas ꝑ ꝑus ⁊ ꝑncipali⁹ eſt in reb⁹. ¶ 2⁰ ſic. Veꝝ eſt obm̃ itelleus:itell's eni veroꝝ eſt ꝑ po Tex.44.

ſterioꝝ:ſꝫ res ex̃ ſunt ꝑma obiecta itellect⁹ nõ ſpẽs:aut actus:alioqn ois cognitio eẽt reflectiua. ꝗ ⁊ veritas ꝑus ⁊ ꝑncipali⁹ eſt in re ex̃. ¶ Tertio. Illud qd cõmunicaꝭ a deo oib⁹ creaturis videꝭ eẽ in reb⁹:ſꝫ phs dicit 2⁰ me Tex.cõ.4.

taphiſice:ꝙ ꝑm ꝑnm eſt cã veritatis ⁊ entitatis oib⁹:⁊ hẽt ſe oia ad entitatẽ ſic ad veritatẽ. ꝗ veritas eſt in rebus. ¶ Quarto. Nã Aug. dicit. 8⁰ de trinitate ca⁰ 2⁰ ꝙ idẽ eſt magnitudo qd veritas:⁊ qd illd maius eſt qd verius:ſꝫ ꝯſtat ꝙ magnitudo ẽ in reb⁹. ꝗ ⁊ vitas. ¶ Quinto. Veꝝ ⁊ manifeſtatiuũ ſui videnꝭ eẽ ideꝫ: ſꝫ ꝯſtat ꝙ res manifeſtãt ſe ꝑ ſuas actualitates:qd.n. eſt in potentia:ignotũ eſt:⁊ qd eſt actu:eſt mãifeſtũ 9⁰ metaphiſice Tex.cõ.20.

igiꝭ ⁊c̃. ¶ Sexto. Qñ aliqd attribuiꝭ alicui ꝑ modũ ſigni ⁊ cuiuſdã ꝯformitatis:alteri võ ꝑ mom ſignati ⁊ ei⁹ cui ſit ꝯformatio:iſti vltimo vꝫ formalius ⁊ ꝑncipali⁹ attribui:ſicut pꝫ de ſanitate:q̃ attribuiꝭ aĩali ꝑ mom ſignati ⁊ alijs ꝑ modũ ſigni:ſꝫ veritas attribuiꝭ orõni ⁊ itellectui ſub rõne ſigni ⁊ cuiuſdã ꝯformitatis ei⁹ ad rẽ ex̃:q2 veritas itellect⁹ nõ eſt aliũ q̃ adeq̃tio ⁊ ꝯformitas ei⁹ ad rẽ ſꝫ vulgatã ei⁹ diffõnẽ. ꝗ formali⁹ ⁊ ꝑncipalius eſt in re q̃ꝫ in itellectu. ¶ Septimo. Qñcũqꝫ aliq̃ cõuertũꝭ:vbi eſt vnũ ꝑncipali⁹ ⁊ reliquũ:ſꝫ ens ⁊ verũ ꝯuertunꝭ:⁊ veritas ⁊ ẽtitas:igiꝭ cũ entitas ꝑncipalr ſit in reb⁹ ex̃:⁊ veritas ꝑncipalr ibi erit. ¶ Ulteri⁹ arguiꝭ ꝙ eq̃liter ſit vbiqꝫ ꝓbatio. Q2 itellect⁹ ⁊ ſcia ſunt veroꝝ:ſꝫ ſcia põt eẽ de actib⁹ itellect⁹:⁊ de re ex̃:⁊ de ſecundis itentiõib⁹:⁊ alijs q̃buſcũqꝫ:oia nãqꝫ ſunt itelligibilia ⁊ cognoſcibilia. ꝗ veritas eſt vbiqꝫ. ¶ Scdo. Quia Anſel. in libro de veritate oñdit veritatẽ eẽ in enũciatione. ca⁰. 2⁰. ⁊ in opiõne ca⁰. 3⁰. ⁊ in volũtate ca⁰. 4⁰. ⁊ in auctoritate. ca⁰. 5⁰. ⁊ in ſenſib⁹ ca⁰. 6⁰. ⁊ in ẽentijs reꝝ. c. 7⁰. ⁊ ſũmã veritatẽ eẽ in deo. ca⁰. 10 Et finalr ꝯcludit:ꝙ vna ſit vitas in oib⁹ veris. c⁰. 13⁰. ſꝫ h nõ eſſet: niſi rõ veritatis eẽt eq̃lis ambit⁹ cũ ente. igiꝭ ⁊c̃. ¶ Tertio. Nã Anſel. vbiqꝫ in illo libro oñdit:ꝙ nõ eſt aliũ eẽ veꝝ q̃ eſſe illud qd vnũqdqꝫ eẽ dꝫ:vñ actio eſt vera qñ eſt talis qualis eẽ dꝫ:⁊ eodẽ mõ lapis eſt verus qñ eſt id qd eſſe dꝫ. ¶ Et ex h elicit Anſel. ꝙ nõ eſt aliud vitas q̃ rectitudo eius rei in qua eſt:que eſt ꝑceptibilis ſola mẽte: ſed manifeſtuꝫ eſt:ꝙ rectitudo rei cuiuſꝫ eſt in ipa ⁊ eẽ ſꝫ debitũ eſt in qualibꝫ re:que ſic eſt ſicut dꝫ. ꝗ veritas eſt in oibus:in quibus eẽ ⁊ entitas repeniꝭ. ¶ Cõtra 2m ꝯnẽ arguit Aureo. Vult.n. ꝑ ꝓbare ꝙ rõ:in qua Cõtra ſcdaꝫ ꝯclõ. Aure.

ꝯſiſtit veritas:nõ ſit aliq̃ ꝯformitas aut reſpect⁹. Et ar q.3. ar. ſcdo.

guit ꝑ ſic. Dicit eniꝫ Hyla. ꝙ de⁹ eſt vitas ſubſiſtẽs:ſed manifeſtũ eſt: ꝙ nec ꝯformitas:aut ali⁹ reſpect⁹ ſubſiſtere põt. vt dicit Cõmẽ. 7⁰ me. cõmẽ. 49⁰. dicit.n.ꝙ ſubſiſtẽtia nõ ſũt de gñe relatiuoꝝ. ¶ Scdo ſic. Nulla ꝑfectio ſimplr iportat ꝯformitatẽ: aut aliquẽ talẽ reſpectũ. ſepat eniꝫ Anſel. i monol. 15⁰. a nũero ꝑfectionũ ſimplr hitudies relatiuas:ſꝫ vitas ẽ ꝑfectio ſimplr. In oi nãqꝫ re meli⁹ eſt eẽ veꝝ q̃ falſuꝫ:vñ melior eſt verus lapis q̃ falſus. ꝗ vitas in tali ꝯformitate:aut reſpectu nõ ꝯſiſtit. ¶ Tertio ſic. In illo nõ ꝯſiſtit rõ vitatis quo nõ ꝯcepto nec cõſiderato iudicaꝭ de aliquo an ſit verũ vel nõ verũ:ſꝫ de oi re iudicaꝭ an ſit vera vel falſa:nõ ꝑp ꝯformitatẽ ad aliqd aliud:ſꝫ ex h ſolo: ꝙ attigit identitatẽ ſuã ⁊ ꝓpriã nãꝫ:nõ aũt q2 attigit forma

liter aut ſimilitudinarie. ḡ nō cōſiſtit formaliter in cōformitate: aut in aliquo reſpectu. ¶ Scḋo loco arguit ꝙ veritas nō dicat ēntiā cū reſpectu: imo cum ꝑuatione. ſ. cū ſegregatione ab oī ſibi extraneo ꝑuatiuo vel poſitiuo. ¶ Primo ſic. Ratio ſignata ꝑ nomē marie pōt colligi ex vſu loquētiū: ſemꝑ enī loquēdū vt plures: ſꝫ nomē veritatis ſcḋm vſum loquētiū attribuiṫ rebus ꝓpter ſegregationē ⁊ depurationē ab oī extraneo ꝑuatiuo ⁊ poſitiuo: pꝫ enī ꝙ lapis iudicaṫ alio verior ex hoc: ꝙ depuraṫ a ꝯrijs accidētibus: ⁊ ſi ſint duo lapides precioſi abſqꝫ oī cōtrario accidēte diceṫ: ꝙ vn⁹ eſt alio verior: per hoc ꝙ minus ꝑuatur gradu debito ſibi ſcḋm nāṁ: videm⁹ etiā ꝙ veritas nāe humane dṙ nā ſegregata ab oī ſbā ext̄nea: vn̄ illa radicalis ꝯplexio quā puer extrahit ab vtero: dṙ veritas hūane nāe ſcḋm magiſtrū libro 2°. Dici etiā cōſueuit de ſubā alic⁹ negocij ꝙ hec eſt veritas talis facti ſuꝑfluis amputatis: nec eſt dubiū: ꝙ ſi inueniret aliqua nā nihil hñs admixtū ſtatim diceretur de ea: ꝙ eēt veriſſimū qd tale: vel tale: vt veriſſimū balſamū cui nihil miſceṫ. ḡ rō veritatis videtur ꝯſiſtere in quadā puritate: ⁊ ſegregatione: ⁊ impermixtione cuiuſlibꝫ extranei. ¶ Scḋo ſic. Equipollentia idē ſignāt: ⁊ eadē eſt eoꝝ rō: ſed veritas: puritas: ſinceritas: ⁊ ſilia videnṫ eqpollere. Idem enī eſt dictu de auro aliquo: qḋ eſt puriſſimū: ⁊ ſinceriſſimū: ac ſi diceretur ꝙ eſt veriſſimū: concipe etiā ſinceritatē alic⁹ nature nō eſt aliud ꝗ̄ cōcipere veritatē illi⁹ ſcḋm cōmunem modū loquēdi. vn̄ Aug. 8°. de trinitate. cap°. 2°. dicit: ꝙ tres nō ſunt aliqd maius in eſſentia: qꝛ nec veri⁹ ſunt: ꝑ hoc innuēs ꝙ veritas eēntie nō eſt aliud ꝗ̄ puritas ⁊ ſinceritas eius. cū ḡ dicendo rē ſincerā excludatur ab ea qcqd eſt extraneitatis: vṙ ꝙ dicendo rem eſſe vbiqꝫ idē excludiṫ. ¶ Cōfirmaṫ. Qꝛ hō pictus nō dṙ verus ꝓpter ꝑuationē vite: que eſt extranea nā hominis ⁊ ſimiliṙ vna albedo tāto eſt verior ꝗ̄ alia ꝗ̄to excluditur impfectio ab ea: vn̄ illa eſt veriſſima: cui nulla imperfectio eſt admixta. ¶ Tertio. Illa eſt gnālis rō veritatis: ſcḋm quā accipiunṫ gradus in veritate: ſed manifeſtū eſt: ꝙ gradus veritatis ſumunṫ ſcḋm ſegregationē ⁊ depurationē ab oī extraneo. res enim cui in eſſendo nulla res eſt ānexa: nec aliq̄ diminutio nature ſue eſt ſibi ānexa: nec poſſibilis ānecti: eſt vera in ſūmo: ⁊ talis eſt nā diuinitatis: vn̄ diuinitas eſt qd veriſſimū ꝓpter oīmodā ſinceritatē: qꝛ nihil ē niſi diuinitas ſincera ⁊ pura ⁊ ſegregata ab oī alio. Cōſequēter vero qdditas reꝝ poſitaꝝ in eſſe cōcepto dṙ rei veritas: qñ accipiṫ preciſe ab oī extraneo: ⁊ ſi ponereṫ humanitas: aut ꝗ̄uis alia qdditas ſic exiſtere ſincere i rebus abſqꝫ oī accñte ⁊ diminutiōe ſūilla diceret vera humanitas: ꝯſequenter vero res exñtes ꝗ̄to plus ꝑticipāt de hō veritate ⁊ qdditate: tāto dicunṫ veriores. ḡ manifeſte apparet: ꝙ rō veritatis ꝯſiſtit in ſegregatiōe oīs extranee rōnis: ſicut vnitas conſiſtit in indiuiſione ⁊c̄.

Ad argumenta ꝑmo loco cōtra ꝑmā ꝯnē facta dico. ad ꝑ^m quidem ꝙ minor eſt falſa: ⁊ cōtra Aug quaſi in īfinitis locis. Nam in libro de vera religione dicit: ꝙ ſcḋm veritatē diuinā de oīb⁹ iudicamus. ¶ Item 12°. ꝯfeſ. dicit. (Si ambo videmus veꝝ eſſe qḋ dico: vbi q̄ſo ꝓ videmus: nec ego vtiqꝫ in te: nec tu in me: ſꝫ ambo in ipā: q̄ ſupra mētes noſtras eſt: icōmutabili veritate.) Itē 9°. de tri. dicit. (In eterna veritate ex q̄ oīa facta ſunt: formā aūt ſcḋm quā ſum⁹: ⁊ ſcḋm quā vel in nobis: vel in corꝑib⁹ vera ⁊ recta rōne qd opamur viſu mentis cōſpicimus atqꝫ viꝫ ꝯtēplatiuā: reꝝ veracē noticiā apud nos habemus. ¶ Itē 12°. de trini. (Rōnis eſt iudicare de iſtis corporalib⁹ ſcḋm rōnes incorporales ⁊ ſempiternas: que niſi ſupra mētem humanā eēnt: incōmutabiles ꝑfecto nō eēnt.) Et īfinita cōſilia dicit. ¶ Qualiter aūt intelligendū ſit qḋ dicit: ⁊ q̄uo incōmutabilē veritatē: vel illas rōnes eternas in hac vita videam⁹: ⁊ ſcḋm illas de oīb⁹ iudicem⁹ docet ſcūs doctor 3° ꝯ gētiles ca°. 47°. Et ꝑma pte. q. 12. arti. 11°. ad 3^m. ⁊ q. 84. arti. 5°. ꝑ totū. Et de v̄itate. q. 1. arti. 4°. ac 5°. ⁊ in mltis alijs locis. Un̄ cōtra gētiles vbi ſupra dicit. (Deus (inquit) ſpālī mō eſt in aīa inq̄tū veritatē cognoſcit: ſicut igiṫ aīe ⁊ res alie dicunṫ vere quidē in ſuis naturis ſꝫ ꝙ ſilitudinē illius ſūme nature hñt: que eſt ipſa veritas: cū ſit ſuū intelligere: ⁊ ſuū intelligere ſit ſuū eſſe: ita illud qḋ per aīam eſt cognitū: eſt verū inq̄tū illius diuie veritatis: quā deus cognoſcit: ſilitudo quedā in ipſa exiſtit: vn̄ ⁊ gloſa ſuper illud pſal. Diminute ſunt veritates a filijs hoīum: dicit ꝙ ſicut ab vna facie reſultāt multe in ſpeculo: ita ab vna ꝑma veritate reſultāt multe veritates in mētibus hoīuꝫ: ꝗ̄uis autē diuerſa a diuerſis cognoſcanṫ ⁊ credanṫ vera: tamē quedā ſunt vera: in quibus oēs hoīes cōcordant: ſicut ſunt ꝑ^a ꝑn^a intellectus tam ſpeculatiui ꝗ̄ practici: ſcḋm ꝙ nāliter in mētibus hoīuꝫ diuine veritatis quaſi quedā imago reſultat. Inq̄tum ḡ quelibet mens qcqd per certitudinē cognoſcit in his ꝑncipijs intueṫ: ſcḋm que de oībus iudicaṫ facta reſolutione in ipā: diciṫ oīa in diuina veritate: vel in rōnibus eternis videre: ⁊ ſcḋm eas de oībus iudicare.) Hec ille. ¶ Prima pte etiā. q. 84. arti. 5°. dicit. (Aliqd dicitur in alio dupliciter cognoſci. Uno mō ſicut in obiecto cognito. ſicut aliqs videt in ſpeculo ea: quoꝝ imagines in ſpeculo reſultant: ⁊ hoc mō aīa in ſtatu pñtis vite nō pt videre oīa i rōnib⁹ eternis: ſꝫ ſic i rōnib⁹ eternis cognoſcūt oīa beati ꝗ deū vidēt: ⁊ oīa in ipſo. Alio mō dṙ aliquid cognoſci in alio ſicut in cognitionis ꝑncipio. ſicut ſi dicamus: q̄ in ſole videnṫ ea: que videnṫ per ſolem: ⁊ ſic neceſſe eſt dicere: ꝙ aīa humana oīa cognoſcit in rōnib⁹ eternis: per quaꝝ ꝑticipationē oīa cognoſcim⁹. Ipſum enī lumē intellectuale: qḋ in nobis eſt nihil eſt aliud ꝗ̄ quedā ꝑticipata ſilitudo diuini luminis: in q̄ cōtinenṫ oēs rōnes eterne. Un̄ in pſal. diciṫ. Multi dicunt quis oſtendit nobis bona. Cui q̄ni reſpōdet pſal. dicēs. Signatū eſt ſuꝑ nos. l. v. t. d. quaſi per ipſā ſigillationē diuini luminis in nobis oīa alia demrānṫ.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ pꝫ ꝙ nullus in hac vita vḻ in alia pōt iudicare aliqd eē verū vel falſū: niſi ex ꝯformitate rerum: de quib⁹ iudicaṫ ad rōnes eternas: ⁊ hoc vḻ aſpiciendo illas rōnes in ſeipſis ſicut faciūt beati: vel aſpiciendo ad lumē nāle: qḋ eſt quedā ꝑticipatio eaꝝ: ſicut faciūt illi qui nō iudicāt ex viſiōe verbi: ſiue ſint viatores: ſiue ſint in termino: ⁊ ſic pꝫ ad oīa argumēta poſita ꝑmo loco. ¶ Ad alia vō 2°. loco iducta dṙ: ſicut ad 2^m ⁊ ꝑ^m argumētoꝝ ꝑmo loco ꝯ ꝯnē factoꝝ: ꝯcedo enī maiorē ⁊ minorē ſimiliṙ. ſ. ꝙ nulla ꝑfectio ſimpliṙ attribuiṫ deo rōne reſpect⁹: ſꝫ rōne abſoluti: veritas enī dicit ꝑfectionē itellectus ⁊ eſt qd abſolutū: qḋ tñ cōcomitaṫ reſpect⁹: ſicut enī bonitas nō dicit purū reſpectū: ſꝫ qd abſolutū: qḋ tamē ꝯcomitaṫ reſpect⁹: ita ⁊ veritas. Ille aūt reſpect⁹: quē dicit veritas: nō eſt in deo ſcḋm rē: ſed ſcḋm rōnē: ſic ꝙ dū itellect⁹ itelligit rem: que eſt de⁹: ſcḋm ꝙ illa res eſt veritas. i. ſub rōne veri. oꝫ ꝙ nō ſolū intelligat abſolutū in ſe. ſed in ordine ad intellectū: cui eſt cōforme illud abſolutū: nō tñ ꝙ itelligat eē in deo vel in itellū diuio. ſed intelligit abſolutū relatiue. ſ. in quadā rōne: q̄ repſentat deū: ⁊ reſpectū eius ad intellectum

Utrū⸗ veritas dicat ēntiā cū reſpectu: aut cū ꝑuatiōe cuiuſ⸗ [illegible]

Aliqd i alio dupliṙ cognoſcitur.

Bōitas ⁊ veritas abſoluta cū reſpectu dicūt.

ctum. ¶ Ad 2m negatur minor vt ex predictis patet. ¶ Ad
primũ Durãn. et Henrici dicitur q̄ ſolũ cõcludit q̄ veritas
eſt obiectiue in intellectu: nõ aũt q̄ ſolũmõ obiectiue:
vñ dico: q̄ veritas vel verũ ſub rõne veri nõ eſt per ſe
obiectũ itellect⁹: ſꝫ ſit paſſio obiecti intellectus vt itel-
lectũ in actu: vt alias latius dictũ eſt: illud aũt qd̄ taliter
eſt obiectũ intellect⁹ põt in ſui rõne includere aliqd fa
ctũ per itellectũ: vel eſſe formalr̄ in itellectu. ¶ Ad 2m
dico: q̄ argumẽtũ cõcludit: q̄ verũ inq̄ntũ h̄ȝ dicit ali
quid nõ reale. ſ. reſpectũ rõnis et h̄ cõcedit: tñ h̄ tñ ſtat:
q̄ dicit aliqd reale mãliter: et illũ reſpectũ formaliter:
ſicut exẽplificatũ eſt de tẽpore: et de vlibus in p⁹ cõclone
¶ Ad 3m negatur minor quo ad illã p̃tẽ: qua dr̄ q̄ intel-
lectus nõ dicatur verus: niſi q2 eſt apprehẽſiuus veri ob-
iecti extra. hoc eniꝫ falſuꝫ eſt. prius eñi nã intellect⁹ app-
hendit rẽ vere q̄ȝ res ſit vera: q2 cã q̄ res ſit vera eſt: q2
adequatur itellectui habẽti ſpeciẽ rei pfectã: vl pfectũ
iudiciũ. Si eniꝫ loq̄mur de itellectu qui eſt cã rei: notuꝫ
eſt qd̄ dr̄: ſicut de itellectu diuino reſpectu nãliuꝫ: et de
itellectu creato reſpectu artificialiuꝫ. Si aũt loq̄mur
de intellectu q̄ mouetur a re: adhuc prius eſt veritas in ta-
li itellectu q̄ȝ in re: loquẽdo de veritate quã res h̄ȝ in or
dine ad illuꝫ itellectũ creatũ: q2 verũ dicit terminum
motus cognitiui: ille aũt eſt pncipalr̄ in itellc̄u: vt ponit
ſanctus Tho. prima. q. de veritate arti. 2. veritas enim
quo ad ſuũ formale. ſ. quo ad vltimã dr̄am cõſtitutiuã
rõnis dicit reſpectũ adeq̄tiõis in eſſe cognito ita q̄ re-
ſpectus adeq̄tionis inter cognitũ in actu: et cognitũ in
potentia cõplet rõnem veritatis: res autẽ vt cognita in
actu eſt in cognoſcẽte p ſuã ſpẽm: extra cognoſcẽtẽ vo
eſt cognitũ in potentia: res aũt vt eſt in cognoſcente nõ
eſt aliud a ſpecie ſui in cognoſcẽte: et ideo ſicut cognitũ
in actu pncipalius eſt verum q̄ȝ cognituꝫ in potẽtia: ita
illud qd̄ eſt in itellectu: eſt veruꝫ pncipalius q̄ȝ illud qd̄
eſt extra: vt extra eſt. ¶ Ad 4m dicitur: q̄ argumẽtũ con
cludit verũ: ſed nõ ad itẽtionẽ arguẽtis. dico enim q̄
veritas dicit reſpectũ cõſequẽtem rem vt eſt in aĩa: ſed
res vt eſt in aĩa vel in intellectu nõ eſt aliud a ſpẽ rei: et
ideo dicere q̄ ſpecies vel for⁹ rei in aĩa eſt pmo vera: et
q̄ res vt eſt obiectiue in aĩa eſt pmo vera: idem eſt di-
cere: ſi bene intelligatur. ¶ Ad primũ eoruꝫ: que vlterius
inducta ſunt dicit: quãdo aliqd cõuenit cauſe et cauſa-
to equiuocis: nõ oportet q̄ prius cauſe cõueniat formali-
ter: ſed virtualiter: ſicut pꝫ de animali ſano et de medi-
cina ſana: ita eſt in pppoſito. ¶ Ad 2m dico: q̄ verũ nõ
eſt obꝫ itell'is pm et p ſe: ſicut illud: ad cui⁹ rõneꝫ p aſpicit
itell's: ſꝫ ei⁹ rõ cõſequitur intellectũ in actu: ſicut itellectũ
inq̄ntũ intellectũ: vel vle inq̄ntũ vniuerſale: aut abſtra
ctuꝫ inq̄ntũ abſtractũ nõ ſunt pma et per ſe obiecta in-
tellectus: ſicut qd̄ pmo aſpicit intellectus: ſed ſunt que-
dam cõſequẽtia obiectũ itellectus in actu. ¶ Ad 3m cõ-
ceditur q̄ veritas eſt in rebus prius tẽpore q̄ȝ in intellectu
nr̃o: ſꝫ rõ veritatis pfectius ſaluatur in intellectu q̄ȝ in
re extra vt extra eſt. ¶ Ad 4m dico: q̄ veritas eſt eſſen
tia rei nõ abſolute: ſꝫ cuꝫ reſpectu ad intellectũ. ¶ Ad
5m dico: q̄ lꝫ p dicat cãm vitatis et fundamẽtũ: dico q̄
res eſt vera p ſuaꝫ eẽntiã: et manifeſtatiua ſui p eẽntiã:
ſi aũt dicat tñ quo aliqd eſt formalr̄ verũ: vel manife
ſtatiuũ ſui falſũ eſt: ſicut in aliq̄ exẽplo. ſortes eſt pater
per gnãre vno mõ. non aũt alio mõ: ſed per paternita-
tem: q2 ly per dicit q̄nq̄ꝫ cãm effectiuã: q̄nq̄ꝫ formalẽ.
¶ Ad 6m dicitur: q̄ minor eſt falſa ad mẽtem maioris:
nõ eniꝫ veritas itellectus eſt ſignũ vitatis rei: ſicut mi-
nor debet ſubſumere: ſed cõceditur bene: q̄ itellectus dr̄
verus: q2 eſt cõformis rei extra: nõ q̄ iſta veritas ſit ſi-
gnũ illius: ſꝫ h̄ verũ eſt ſignũ illi⁹. vñ maior hꝫ itelligi
q̄ñ attributio illa fit q̄ntũ ad illud: in quo vnuꝫ eſt ſi-
gnũ: et aliud ſignatũ: cuiuſmodi nõ eſt in pppoſito: nõ. n.
veritas intellect⁹ eſt ſignũ veritatis rei: et q̄ntũ ad rõnẽ
veritatis fit attributio ſcḋm magis et minus: ſed illud in
quo fundatur veritas intellectus: vel forma itelligibilis
eſt ſignũ illi⁹: in q̄ fundatur veritas rei. Simile aũt de ſa
nitate nõ valet: q2 ſanitas medicie vel vrine eſt ſignũ
ſanitatis aĩalis. nõ aũt ipſi⁹ aĩalis. ¶ Ad 7m dr̄: q̄ ma-
ior eſt falſa: niſi intelligatur q̄ntũ ad illa: penes q̄ cõuer-
tuntur: et ideo q2 ens et veꝝ cõuertuntur ſolũ quo ad ſuppo
ſita: nõ quo ad cõſtitutiuũ rõnis vtriuſq̄ꝫ: ideo vbicũq̄ꝫ
eſt ſuppoſitũ entis eſt ſuppoſitũ veri: ſꝫ nõ oꝫ: q̄ vbicũ-
q̄ꝫ eſt pncipalr̄ formale entis. ſ. eẽ ſit formale veri. ſ. re-
ſpectus adeq̄tionis. ¶ Ad primũ eoruꝫ: que vlteri⁹ ſunt
inducta dr̄: q̄ lꝫ ſcia ſit taꝫ de entib⁹ in aĩa q̄ȝ de entib⁹
extra aĩam. tñ illa que ſunt extra animã nõ obyciuntur
ſcie: niſi p hoc q̄ ſunt in anima. ¶ Ad 2m dicitur: q̄ con-
cludit q̄ verũ et ens q̄ ad ſuppoſita cõuertuntur: ſed hoc
dato nõ ſequitur: q̄ vbi eſt pncipali⁹ cõſtitutiuũ vi: ſit pnci-
pali⁹ cõſtitutiuũ rõnis entis: vt dcm̃ eſt. ¶ Ad 3m dico: q̄
cõcludit vitatẽ eẽ in reb⁹: ſꝫ q̄ vitas ſit in reb⁹. h̄ ẽ: q2 in
eis eſt reſpectus ad intellectũ diuinũ vel creatuꝫ. et illa
veritas: que eſt in reb⁹: eſt ipropriẽ veritas: vt dcm̃ eſt:
in cõclone de veſti⁹. ¶ Ad argumẽta cõtra 2am cõnẽ p lo
co inducta reſpõdetur p quãto impugnãt ea: que dicta
ſunt. iſte eniꝫ vult nõ ſolũ pbare: q̄ veritas nõ ſit reſpe
ctus: imo q̄ nec in ſui rõẽ icludit: aut cõnotat reſpectuꝫ
aut cõformitatẽ: et ideo q2 ego ſuſtineo 2m: ſꝫ nõ primũ: ea
ppter ad primũ argumẽtoꝝ dico: q̄ illud ſolũ cõcludit: q̄
veritas nõ ſit reſpectus a diuina eſſentia diſtinct⁹. loq̄n
do de veritate diuina: nõ tamẽ pbat q̄ñ veritas creata
ſit reſpect⁹: q2 nõ oꝫ q̄ veritas dicatur vniuoce de deo et
creaturis. verũ tñ ego cõcedo gratis illã cõnẽ. ſ. q̄ vitas
nõ eſt reſpect⁹: nec in deo: nec in creatura: ſꝫ diuina veri
tas eſt diuina eẽntia: vt pbat ſcũs doctor p̃ 5 Henri. c.
60. tñ nos nõ itelligim⁹ diuinã eẽntiaꝫ eẽ vitatẽ: niſi co
intelligẽdo cõformitatẽ eius ad itellectũ ſuũ. veritas q̄
diuina: lꝫ q̄ntũ ad eẽ nõ ſit niſi itellect⁹ diuin⁹: vl eẽntia
diuina: tñ ſcḋm rõnẽ addit reſpectũ rõnis mõ expoſito:
ſicut vnitas dicit eẽntiã cũ negatiõe diuiſionis. ¶ Ad
2m dico: q̄ nulla pfectio ſimplr̄ eſt reſpectus: nec inclu-
dit reſpectũ ſcḋm eẽ: ita q̄ reſpectus ptineat ad eẽ ei⁹ tan
q̄ȝ intrinſecũ. Nihil tñ phibet aliquã pfectionẽ ſimplr̄
icludere reſpectũ ſcḋm rõnẽ: hoc eſt q̄ a nobis nõ põt cõ-
cipi: vt talis pfectio niſi cointelligam⁹ reſpectũ eius ad
aliqd: q2 nomẽ talis pfectiõis eſt relatiuũ: vt pꝫ ẽt de co
gnitiuo: volitiuo: beatificatiuo: q̄ dicũt pfectiones ſim-
pliciter: nõ tñ itelligimus. q̄ in re ſit talis reſpectus in-
trinſecus pfectionũ: et hoc forte dicetur q̄nq̄ꝫ latius: cum
loq̄mur de relationibus rõnis. ¶ Ad 3m negatur minor
nõ eniꝫ põt q̄s iudicare: an res ſit vera: niſi cõſiderãdo
cõformitatẽ illi⁹ ad aliqd: vtpote ad rõnem rei: q̄ eſt in
mente dei vl creature: vt illud iudicatur eẽ verũ aurum
ab artifice vel argẽtario: qd̄ aſſequitur rõneꝫ auri: quã hꝫ
ille in mẽte de q̄dditate auri: quã cõcepit. ſ. rõnẽ ex audi
tu vel viſu: aut aliqua pceptiõe: aut iueſtigatiõe. ¶ Ad
primũ eoꝝ que 2o loco inducta ſunt negatur minor. illa. n.
ſegregatio nũq̄ȝ faceret lapidẽ eẽ verã margaritã: imo
nec eſſet in lapide: niſi prius eẽt in eo adequatio ad ideã
diuinã: nõ enim ideo lapis ille eſt ſegregatus ab oĩ pri-
uatiuo alicuius pticipantis ad margaritã: niſi q2 hꝫ op-
poſitũ priuatiõis: cũ priuatio nõ tollatur niſi p habitũ oppo
ſitũ: et ita prius ineſt cõformitas ad ideam q̄ȝ ſegregatio a
priuatiõe cõformitatis. ¶ Ad 2m negatur maior. puritas. n.

Diſt. ii. q. i. cõ cluſione. 4.

In quo prius ſit veritas.

Tranſcẽdẽtia cõuertuntur q̄ ad ſuppoſita non aũt q̄ ad rõnes.

R dis reſpe- ctum pfectio ſimplr̄ inclu dere põt.

cõſiſtit in negatione. veritas aũt in poſitione: ⁊ ſic non ſunt idẽ: niſi quo ad ſuppoſita. Ad dictũ Aug. dicit̃: ꝙ expoſitio quã facit arguẽs nulla eſt: per illud enim nõ innuit̃: ꝙ veritas ſit puritas: ſed ꝙ ſit magnitudo q̃ dicit qd poſitiuũ. ¶ Ad 3m negat̃ maior. dico. n. ꝙ gradus in veritate nõ accipiunt̃ de ꝑ ſe q̃ntũ ad illã ſegregationem: niſi ꝯſecutiue inq̃ntũ accipiunt̃ penes cõformitatẽ ad ideã in ſe: vel ad ideã relucẽtẽ in itellectu noſtro formãte q̃ddĩtates reꝝ: ad illã aũt ꝯformitatẽ ſeq̃tur ſegregatio vel negatio illa: carẽtia. n. act⁹ ꝓuationis poſterior eſt habitu tollẽte ꝓuationẽ: ſicut effectus eſt poſterior ſua cauſa: mõ habitus qui tollit illã carẽtiã eſt ꝯformitas ꝑdicta. ¶ Ad argumẽtum factũ in pede q̃ſtionis rñdet ſctũs doctor ꝑma pte. q. 16. ar. ꝑ. ad 3m. (Dicendũ inquit: ꝙ lꝫ veritas intellect⁹ noſtri a re cauſet̃. nõ tñ opꝫ ꝙ in re ꝑus inueniat̃ rõ v̾itatis: ſicut nec in medicina ꝑ ꝑus inuenitur rõ ſanitatis q̃ȝ i aĩali: virtus enim medicine nõ ſanitas eius cauſat ſanitatẽ: cũ nõ ſit agens vniuocũ: ⁊ ſilr̃ eẽntia rei: ⁊ nõ veritatis eſſe cauſat veritatẽ itellectus. vñ pħs dicit. ꝙ opinio ⁊ orõ vera eſt ex eo ꝙ res eſt: nõ ex eo ꝙ res vera eſt.) Et hec de queſtione.

¶ Diſtin. XX.

¶ Utrꝫ gñãndi po⁹ ſub oĩpotẽtia claudat̃. Qõ. I.

Circa 20am diſtinctionẽ queritur. Utrꝫ potentia gñãndi claudatur ſub oĩpotẽtia. Et arguitur ꝙ nõ. Illud nõ claudit̃ ſub oĩpotẽtia: ſine q̃ aliq̃d eſt oĩpotens: ſꝫ ſine potẽtia generandi aliquis eſt oĩpotens. ſ. filius ⁊ ſpiritus ſanctus. ergo ⁊c̃.

In oppoſitũ arguit̃. Nã dicit Aug. in lib⁹. ꝯ̃ Maximũ. (Si pr̃ nõ potuit generare filiũ ſibi equalẽ: vbi ẽ oĩpotẽtia patris?) ex quo vr̃ arguere: ꝙ poſſe gñãre filiũ ptinet ad oĩpotẽtiã.

In hac qõne erit vnicus articulus. pro quo ſit ꝑma ꝯ̃. Potẽtia gñãndi ptinet ad oĩpotẽtiã pr̃is: nõ aũt ad oĩpotẽtiã ſimplr̃. Iſtã ponit ſctũs doctor de potẽtia dei. q. 2. arti. 5⁰. vbi ſic ait. (Cum. n. potẽtia in eẽntia radicari intelligat̃ ⁊ ſit pñm actiõis: oꝫ idẽ eſſe iudiciũ de po⁹: ⁊ de actõe q̃d de eẽntia. In diuina aũt eẽntia h̾ cõſiderãdũ eſt: ꝙ ꝓpter ei⁹ ſũmã ſimplicitatẽ q̃cq̃d in deo eſt. eſt diuina eſſentia: vñ ⁊ ipſe relationes q̃bus ꝑſone adinuicẽ diſtinguunt̃ ſunt ipſa diuina eẽntia ſm rem: ⁊ q̃uis vna ⁊ eadẽ eſſentia ſit cõis tribus ꝑſonis: nõ tñ relatio vnius ꝑſone eſt cõis trib⁹ ꝑꝑ oppoſitionẽ relationũ adinuicẽ. Ipſa eñi paternitas eſt in diuina eẽntia: nec tñ paternitas in filio ineſt ꝑꝑ oppoſitionẽ paternitatis ⁊ filiatiõis: vñ poteſt dici: ꝙ pr̃nitas eſt diuina eẽntia ꝓut ẽ in pr̃e: nõ ꝓut ẽ in filio: nõ eñi eodẽ mõ ẽ in pr̃e ⁊ filio: ſꝫ in filio: vt ab altero accepta: in pr̃e aũt nõ: nõ tñ ſeq̃t̃ ꝙ q̃uis pr̃nitatẽ filius nõ hẽat: quã pr̃ hꝫ: q̄ aliq̃d hẽat pr̃ q̃d nõ hꝫ filius nã ipſa relatio ſm rõnẽ ſui gñis. i. inq̃ntũ eſt relatio nõ hꝫ: ꝙ ſit aliq̃d: ſed ſolũ: ꝙ ſit ad aliq̃d: q̃d v̾o ſm rem ſit aliq̃d: hꝫ ex illa pte qua ineſt: vl̃ eadẽ ſm rẽ vt in diuinis vel vt hñs cãꝫ in ſubiecto ſicut in creaturis: vñ cũ illõ q̃d eſt abſolutũ cõiter ſit in pr̃e ⁊ filio nõ diſtinguit̃ ſꝫ aliq̃d: ſꝫ ſꝫ ad aliq̃d tñ. vñ nõ põt dici: ꝙ aliq̃d hꝫ pr̃: q̃d nõ hꝫ filius: ſꝫ ad aliq̃d ſm vnũ reſpectũ ꝯuenit pr̃i ⁊ ſꝫ aliũ filio. ſimilr̃ g̃ dõm eſt de actione ⁊ potẽtia: nã gñãtio ſignat actiõeꝫ cũ aliq̃ reſpectu: ⁊ potẽtia gñãndi ſignat potẽtiã cũ reſpectu: vñ ipſa gñãtio eſt dei actio: ſed ꝓut eſt patris tñ: nec tñ ſeq̃tur ꝙ aliq̃d poſſit pater q̃d nõ poſſit filius: ſꝫ oĩa q̃cũq̧ põt pater põt fili⁹: q̃uis gñãre nõ poſſit: nam gñãre ad aliq̃d dicit.) Hec ille.

¶ Et ad 5m dicit. (Sicut vna ⁊ eadẽ eſt eẽntia triũ perſonaꝝ: nõ tñ ſub eadẽ relatione: vel ſm eandẽ modũ exiſtendi eſt in tribus ꝑſonis: ita eſt ibi de oĩpotẽtia.) ¶ Eãdẽ ponit ꝯ̃nẽ ꝑ ſen. diſ. 20. q. i. ar. ꝑ. vbi ſic dic̃. (Cũ enis pater hẽat paternitatẽ: quã fili⁹ nõ hꝫ: ⁊ pater ſit aliquid: nõ tñ pr̃ hꝫ aliq̃d: q̃d nõ hꝫ fili⁹: ſicut pr̃nitas eſt eẽntia: nõ tñ ſeq̃tur ꝙ pr̃ aliquã eẽntiã habeat: quã nõ hꝫ fili⁹: ſi aũt pr̃ hẽret ſapiẽtiã ⁊ nõ fili⁹: pater aliq̃d haberet q̃d nõ hẽret filius. q̄ ſapiẽtia dicit aliq̃d in ſapiẽte ẽt ſm rõnẽ ſuã. Similr̃ cũ gñãre in diuinis ſit relatio quedã: ⁊ ſit ad aliq̃d: q̃uis pater poſſit gñãre ⁊ nõ filius: nõ ſequit̃ ꝙ poſſit aliq̃d pr̃ q̃d nõ poſſit filius: ſed bñ ſequeret̃ ſi pater poſſet intelligere: ⁊ nõ filius; ꝙ pr̃ poſſet aliq̃d q̃d nõ poſſet fili⁹: ſicut pr̃ eſt pr̃: ⁊ eẽ pr̃em eſt aliq̃d eẽ: ⁊ tñ cũ fili⁹ nõ ſit pr̃: nullũ eſt eẽ pr̃is: q̃d nõ ſit filij: q̄ oẽ in diuinis eẽ eſt q̃d: ⁊ ſilr̃ oẽ aliq̃d eſt ibi vl̃ ſꝫ rõnẽ eẽntie: vl̃ ſꝫ rõnẽ attributoꝝ.) Hec ille. ¶ Itẽ ꝑ⁹ pte. q. 42. arti. 6⁰. ad 3m. (Dicẽdũ (inquit) ꝙ ſicut eadẽ eẽntia: q̃ eſt in pr̃e pr̃nitas: eſt i filio filiatio: ita eadẽ eſt potẽtia: qua pr̃ gñãt: ⁊ qua fili⁹ gñãtur. Unde verũ eſt: ꝙ q̃cq̃d põt pr̃. põt fili⁹: nec ſeq̃tur ex h̾ ꝙ fili⁹ poſſit generare: q̄ mutat̃ q̃d in ad aliq̃d: nã gñõ in diuinis ſignat relationẽ. hꝫ g̃ eadẽ oĩpotẽtiã quã pr̃: ſꝫ cũ alia relatõe: q̄ pr̃ hꝫ eã vt dans: ⁊ h̾ ſignificatur cũ dr̃: ꝙ põt gñãre: filius aũt hꝫ vt ſuſcipiẽs: ⁊ h̾ ſignat̃ cũ dr̃: ꝙ põt gñãri.) Hec ille. ¶ Et intẽdit talẽ rõnẽ vt mihi vr̃: q̄ cũ po⁹ gñãndi dicat po^am cũ reſpectu pr̃nitatis: ſi pr̃i deficeret potẽtia gñãndi h̾ nõ poſſet eẽ ex defectu relatiõis iportate: cũ pr̃ hẽat illã relationẽ: q̃ nõ auget opationẽ: nec minuit: oporteret g̃ ꝙ h̾ eſſꝫ ex defectu po⁹: ⁊ ſic nõ eẽt oĩpotẽs. In filio aũt nõ ſic: q̄ ꝙ fili⁹ nõ poſſit in gñãtõeꝫ nec hꝫ po^as gñãndi: h̾ nõ eſt ex defectu potẽtie: ſꝫ q̄ nõ hꝫ illã relationẽ quã potẽtia gñãndi iportat: ⁊ ita nõ pt argui ꝙ ñ ſit oĩpotẽs ex h̾ ꝙ nõ hꝫ potẽtiã gñãndi: ⁊ ꝙ iſta ſit mẽs ei⁹ pꝫ: q̄ ꝑ ſen. vbi. ſ. ad 4m dic̃. (Oĩpotẽtia dei põt cõpari ad aliq̃d vl̃ ſicut ad opatũ: vel ſicut ad opationẽ: ſicut ad opatũ nõ ꝯparat̃ aliq̃d: q̃d in ipo ſit: q̄ in deo nihil eſt factũ: ⁊ ſic oĩpotẽtia eſt reſpectu creaturaꝝ ſolũ: ſꝫ ꝯparat̃ ſic ad opationẽ ad h̾: q̃d in ipo eſt ꝑcipue cũ nulla opatio ſit ipi⁹ dei: q̃ ſit ex eẽntiã ei⁹: vñ oĩpotẽtia pr̃is extẽdit̃ ⁊ ad gñãtionẽ: ⁊ ad intelligere: ⁊ creare: ⁊ breuiter ad oĩa: q̃ ꝑfectionis ſunt: ⁊ ꝑꝑ h̾ apparet ꝙ rõ Aug. eſt efficax: nec ſequit̃: ꝙ fili⁹ nõ ſit oĩpotẽs: ſi nõ põt gñãre filiũ equalẽ ſibi rõne ꝑdicta: ſequeret̃ tñ in pr̃e: q̄ patri nõ deeſt relatio: q̃ ſignat̃ in generatiõe actiua: vñ ſi negat̃ ab eo ꝑfectio gñãtiõis oporteret: ꝙ eẽt defect⁹ in ipſa opatione inq̃ntuꝫ operatio: ⁊ h̾ redũdaret in defectũ potẽtie: ſꝫ a filio remouet̃ actiua gñãtio nõ niſi rõne relatõis iportate. Relatio aũt inq̃ntũ hm̃õi nullũ ordinẽ ad potẽtiã hꝫ.) Hec ille. ¶ Sed ꝯ̃ iſta arguit Aureo. Et ꝑmo cõtra hoc q̃d dictũ eſt: ꝙ eadeꝫ eſt potẽtia qua pr̃ gñãt: ⁊ qua filius gñãtur. ⁊ ꝑmo ſic. Impoſſibile eſt ꝙ potẽtia paſſiua ⁊ actiua ſint eedẽ formalr̃: ſed generare ⁊ gñãri ſe hñt in diuinis quaſi actiue ⁊ paſſiue. g̃ potẽtia ad gñãre eſt oĩo differens a potentia ad gñãri: ⁊ ꝯſequenter nõ ſunt eedem formalr̃. ¶ Scðo ſic. Ad actus genere differẽtes neceſſe eſt aſſignere potẽtias genere differẽtes: ſꝫ gñãre ⁊ gñãri ſunt actus genere differẽtes. g̃ potẽtia ad generare eſt oĩno differẽs a po⁹ ad gñãri. ¶ 3⁰ ſic. Eſſe gñãntem ⁊ eſſe genitũ nõ eſt idẽ eſſe. igitur poſſe gñãre ⁊ poſſe generari nõ eſt idem poſſe: ⁊ per ꝯſequẽs nec potentie erunt eedem. ¶ Quarto ſic. Poſſe generare eſt habere diuinã eſſentiaꝫ per modum dantis: poſſe vero generari eſt habere eã per modũ accipiẽtis: vt ipſimet dicũt: ſꝫ dare ⁊ accipere

Et hic Herue⁹ ꝙ fili⁹ dr̃ oĩpotens: q̄ põt oẽ poſſe abſolute ſco. greg. ⁊ frãc. hic dñt ꝙ oĩpo⁹ hic dr̃ reſpectu ꝯtigẽtis: ⁊ iõ fili⁹ ẽ eq̃ oĩpotẽs ſicut ⁊ pr̃. Aure. vo dicit ꝙ de⁹ dr̃ oĩpotens: q̄ hꝫ po^am productiuaꝫ reſpectu cuiuſcũq̧ ꝓducibilis iõ fili⁹ ẽ eq̃ oĩpotens vt pr̃.

Ad aliq̃d cõparari potẽ po⁹ duplr̃.

Cõtra ꝯ̃nẽ arguit Aureo. diſti. 20. q. i. ar. 2.

accipere nõ eſt idem. ergo poſſe generare et poſſe generari nõ ſunt idẽ. ¶ Et ſi dicatur: quod nõ ſũt idẽ relatiue: ſed bene quo ad abſolutũ: nõ valet: quia poſſe gnãre formaliter nõ dicit aliquid abſolutũ in ordine ad gnãre. nõ videtur aũt eſſe eadẽ habitudo ad generare et ad gnãri: cũ reſpectus ex terminis diſtinguantur. ¶ Scđo loco arguit contra aliud dictũ. ſ. quod relatio nihil ponit ſecundum quidditatiuaꝫ rõnẽ. primo ſic. Illud quod ſecundum ſuã quidditatiuã rõnẽ nihil ponit nõ eſt formaliter aliquid poſitiuũ ſed priuatio aut negatio: ſed relatio dicit ſecundum ſuã quidditatiuã rõnẽ aliquid poſitiuũ: alias nõ eſſet de decẽ generibus rerum. ergo nõ eſt verum: quod relatio nihil ponat in diuinis ſecundum ſuã quidditatẽ. ¶ Scđo ſic. Quod nihil ponit quidditatiue nihil eſt: quia vnũquodqꝫ formaliter eſt per ſuã quidditatẽ: vt dicit philoſophus 7° meta. ergo nõ eſt verũ: quod relatio ſecundum ſuã quidditatẽ nihil ponat. ¶ Et ſi dicatur: quod nihil realiter ponit: quamuis ponat aliquid ſecundum rõnẽ. ¶ Non valet: quia paternitas vere et realiter conſtituit patrem: et vere pater reali gnãtione producit filiũ: vnde oportet quod ibi ſit realis gnãtio: et per conſequẽs realis relatio ponẽs aliquid ſecundum rõnẽ ſue quidditatis. ¶ Tertio arguit quod iſta opinio nõ ſaluet idẽtitatẽ oĩpotẽtie in patre et filio. Nõ enim oĩpotẽtia dicit preciſe eſſentiã: ſed addit ordinẽꝫ ad oĩa poſſibilia fieri vel produci: ſed manifeſtũ eſt: quod diuinitas prout eſt in filio non reſpicit gnãre: quod eſt productio cuiuſdã poſſibilis produci. ſ. filij: imo vt eſt in filio illud ſibi repugnat. ergo diuinitas vt eſt in filio nõ habet rõnẽꝫ oĩpotẽtie: nec eſt ibi ſub rõne oĩpotẽtie. ¶ Tertio loco arguit Bonauẽtura: quod potẽtia gnãndi nullo modo pertineat ad omnipotẽtiaꝫ. primo ſic. Oĩpotẽtia dicit perfectionẽ ſimpliciter: ſed potẽtia ad producẽdum aliquẽ maſculine et nõ aliquid neutraliter nõ includit aliquã perfectionẽ pro eo: quia terminus productus inquantum huiuſmodi perfectionẽ nõ includit: talis enim terminus conſtituitur formaliter per relationẽ: ſed relatio nõ eſt perfectio ſimpliciter. ergo potentia gnãndi nõ reducitur ad oĩpotẽtiaꝫ pro eo quod nõ reſpicit aliquid ſed aliquẽ. ¶ Scđo arguit. Quia ſicut potẽtia trãſmutatiua reſpicit ſubiectũ quod trãſmutatur ſic potẽtia productiua reſpicit terminũ qui producitur: ſed philoſophus dicit. 9° metaphyſice. quod potẽtia trãſmutatiua eſt in aliud inquantũ aliud: et ſecundum quod eſt aliud ſumẽdo neutraliter. ergo videtur quod potẽtia productiua ſit ad quid: et nõ ad aliquid: ſeu aliqueꝫ producẽdum. ¶ Arguit etiam Durã. Quia potẽtia productiua proprie ſupra eſt ad aliquod agere realiter diſtinctũ a ſuppoſito: nõ autẽ ad agere quod conſtituat eẽ ſuppoſiti agẽtis: ſed potẽtia gnãtiua in diuinis eſt ad agere conſtituẽs eẽ ſuppoſiti. ergo nõ ſpectat ad oĩpotẽtiaꝫ. ¶ Scđo arguit idẽ. Quia oĩpotẽtia nõ videtur includere potẽtiã ad intra: ſed ad extra: vnde nec potẽtia intellectiua: nec volitiua pertinẽt ad oĩpotẽtiã: ſed potẽtia productiua: que reſpicit agere conſtituẽs eẽ ſuppoſiti nõ eſt ad agere extrinſecũ: ſed magis intrinſecũ. ergo nõ pertinet ad oĩpotẽtiã. ¶ Arguit etiam Sco. Oĩpotẽtia nõ diſtribuit pro oĩbus potẽtijs: ſed pro oĩbus poſſibilibus. cõſtat enim quod in deo eſt oĩpotẽtia: ſed nõ oẽs potẽtie ſunt in eo: quia nõ potẽtia currẽdi: aut ridẽdi: ſed eſt tantummodo in eo vna potẽtia: per quã attingit oĩa poſſibilia. ergo oĩpotẽtia nõ includit in ſe oẽs potẽtias: ſed tamen oĩa poſſibilia: manifeſtũ eſt autẽ: quod filius dei nõ eſt de numero poſſibiliũ: ſed neceſſariorum: cũ nõ ſit poſſibilis eẽ et nõ eẽ. igitur potẽtia gnãndi nõ includitur ſub noĩe oĩpotẽtie. ¶ Scđo ad idẽ arguit ſic. Potẽtia productiua differt a potẽtia creatiua et ab alijs potẽtijs actiuis inquantũ nullũ neceſſariũ poteſt eẽ terminus potẽtie creatiue aut actiue: imo oẽ tale eſt poſſe et cõtingẽs: terminus aũt potẽtie productiue põt eẽ neceſſariuꝫ: vnde aliquod neceſſe eẽ eſt productibile: ſicut patet de filio et ſpiritu ſancto: ſed manifeſtũ eſt: quod oĩpotẽtia cõprehẽdit in ſe tamen ea: que ſpectãt ad potẽtiam actiuaꝫ et creatiuã: et nõ omnia productibilia: que ſpectãt ad potentiam productiuaꝫ. ergo potẽtia gnãndi nõ cõprehẽditur ſub omnipotentia. ¶ Tertio. Põt argui quod vna perſona nõ dicitur oĩpotens reſpectu alterius: ſed potentia gnãndi pertinet ad vnam perſonam in ordine ad aliam. ergo nõ ſpectat ad oĩpotentiã etiam patris. ¶ Ad argumẽta primo loco inducta reſpõdetur. Et ad primũ illorũ dicitur: quod in diuinis nõ eſt potẽtia paſſiua: nec paſſio niſi grãmaticaliter loquendo: et ideo concedo maiorem de potẽtia vere paſſiua: quod nunquam eſt eadem formaliter cuꝫ actiua: quia talis potẽtia differt realiter ab actu: ſed loquẽdo de potẽtia paſſiua grãmaticaliter loquẽdo: que potius dicitur potẽtia paſſiue dicta quam potẽtia paſſiua. talis inquã nõ oportet: quod realiter diſtinguatur a potẽtia actiua: nec ab actu: reſpectu cuius dicitur: ſed eadẽ potẽtia cuꝫ relatione vna dicitur paſſiua: et eadẽ potẽtia cuꝫ alia relatione dicitur actiua. vnde ſanctus doctor de potẽtia dei. q. 9. arti. 9° ad 4.^{m} dicit. (In operatiõe que tranſit in rẽ exteriorẽ requiritur aliud principiũ in agente: per quod eſt agens: et aliud principium in patiẽte: per quod eſt patiens. In operatione aũt: que non tranſit in rem exterioreꝫ: ſed manet in operante: nõ requiritur niſi vnũ principium operationis: ſicut ad volẽdum requiritur principium ex parte volentis: per quod poſſit velle. In creaturis aũt eſt generatio ſecundum operationẽ tranſeuntẽ in rẽ exterioreꝫ: vnde oportet quod ſit alia potẽtia actiua in generante: et alia potẽtia paſſiua in genito: ſed generatio diuina attenditur ſecundum operationẽ: nõ quidẽ in aliquid externus tranſeuntẽ: ſed internus manentẽ: ideſt ſecundum cõceptioneꝫ verbi. vnde nõ oportet quod alia ſit potentia actiua in patre: et alia paſſiua in filio.) Hec ille. ¶ Ad 2^{m} negatur maior vbi actus potentiarum nõ diſtinguitur a potentijs realiter: nec diſtinguuntur inter ſe quaſi duo abſoluta: ſed vt duo relatiua. Iſto modo autem ſe habent generare et generari: quia generare nõ eſt actus realiter exiens a potentia generandi actiue dicta: nec generari eſt actus realiter receptus in potentia generandi paſſiue dicta: ſed eſt ibi diſtinctio ſecundum rõnem generare et generari: etiã nõ ſunt duo abſoluta: ſed duo relatiua: nec habẽt diuerſa eẽ ſed idẽ: vnde ſanctus Tho. de potentia dei. q. 9. arti. 9° ad 3^{m} dicit. (Potentia abſolutũ quid eſt: et ideo nõ diſtinguitur in diuinis: ſicut nec bonitas: nec aliquod ſic dictorum: generare vero et generari in diuinis nõ ſignant aliquid abſolutũ: ſed ſolaꝫ relationẽ. Relationes aũt oppoſite in vno et eodẽ abſoluto cõicant in diuinis: et ipſuꝫ nõ diuidunt: ſicut patet: quod in patre et filio eſt vna eẽntia: vnde nec potẽtia diſtinguitur per hoc quod eſt gnãre et gnãri: nõ enim etiam in creaturis oportet: quod per quãcũqꝫ obiectorum differentiaꝫ vel diſtĩctionẽ potentia diſtinguatur: ſed per differentiaꝫ formaleꝫ obiectorum: et que in eodẽ genere accipiatur: ſicut potentia viſiua nõ diſtinguitur per hoc: quod eſt videre hoĩeꝫ: et videre aſinũ: quia iſta differentia nõ eſt ſenſibilis inquantum ſenſibile: et ſimiliter in diuinis abſolutũ per relationẽ nõ diſtinguitur.) Hec ille. ¶ Ad 3^{m} negatur conſequentia: quia licet eẽ gnãntẽ et eẽ genitũ nõ ſit eẽ idẽ. tamen ideꝫ eſt eẽ quo pater eſt: et quo filius eſt: vel quo gnãns eſt: et quo genitus eſt: et ideo nõ oportet quod aliud poſſe ſit ad gnãre: et aliud ad gnãri. ſicut nec per aliud eẽ eſt gnãns: et aliud genitus: concedo tamen quod ſicut eẽ gnãnteꝫ nõ eſt eẽ genitũ: ita nec poſſe gnãre eſt poſſe gnãri: nec poſſe gnãre et poſſe gnãri eſt poſſe idẽ: prout ly idẽ eſt accuſatiui caſus. ¶ Ad 4^{m} negatur minor: dico enim quod dare et accipere ſũt idẽ in diuinis: prout ly idẽ eſt neutri gnĩs: nec aliud habet dans quod nõ habeat accipiẽs: ſed accipiẽs nõ habeat dare quod eſt aliquid: nec dãs habet accipe quod eſt aliquid: concedo tamen quod dare nõ eſt accipe: imo ſũt diſtincte relationes et rerum ſimiliter concedo: quod poſſe gnãri nõ eſt poſſe gnãre: et quod poſſe gnãri dicit habitudinẽ realiter diſtinctã ab illa: quã importat gnãre:

Marginalia: Utrum relatio aliquid ponat ſecundum quidditatiuã rõnem. — Tex. cõ. ſ. — Tertio loco arg. dñs bonauẽtura. — Tex. cõ. ij. — Arguit Durã. d. 20. q. j. — Arguit etiã Sco. di. 20. q. j. — Potentia paſſiua dupliciter ſumi põt. ſ. proprie et grãmaticaliter.

nō tñ ex h ſeqꝛ: ꝙ nō ſint idē poſſe: vl̄ eadē poᵃ: ſꝫ vnū negaꝛ ab alio. ¶ Ad argᵘ zᵒ loco fcā dico ad pᵐ ꝙdē: vñ ſcūs doctor in pñti diſtīctiōe. q. i. ar. p. dicit. (Cꝛ relatio alioᵒ dr̄ eē aliqd ꝙ̄ alia entia. In alijs. n. entibᵘ vnūqdq̄ꝫ dr̄ eē aliqd. ſ. ꝙ̄tū ad eē ſuū: ꝛ ꝙ̄tū ad rōnē ſue ꝙddi tatis: ſicut ſapia ſꝫ eē ſuū aliqd ponit in ſubiecto: ꝛ ſilr ſꝫ rōnē ſuā ponit nāꝫ quādā in gñe ꝙ̄litatis: ſꝫ relatio eſt aliqd ſꝫ eē ſuū: qd hꝫ in ſubiecto: ſꝫ ſm rōnē ſuā nō ponit aliqd in ſubiecto. ꝑꝑ qd dicit Boetiᵘ. ꝙ nihil pre dicat de eo de q̄ dr̄: ꝛ inde eſt ꝙ inuenit̄ aliqd relatiuuꝫ in q̄ tm̄ eſt rō relatiōis: ꝛ nō ponit̄ aliqd ſꝫ rē ibi: ſic cuꝫ ſcibile refert̄ ad ſciaꝫ: ꝛ h veꝝ eſt taꝫ de relationibᵘ q̄ de deo dr̄r ꝙ̄ de alijs q̄ in creatura ſūt: ſꝫ diuerſimode qꝛ relatio q̄ hꝫ eē in creatura hꝫ aliō eē ꝙ̄ ſit eē ſui ſub iecti. vñ eſt aliqd aliō a ſuo ſubō: ſꝫ ī deo nihil ē qd hēat eē aliud ab ipſo: eē eni ſapie eſt ipꝫ eē diuū ꝛ nō ſupad ditū: ꝛ ſilr eē pñitatis: vñ relatio ꝙ̄tū ad eē ſuū: ſm ꝙ ſolū mō ponit aliqd ē eēntia diua: ſꝫ ſꝫ rōnē ſuaꝫ: ꝑ quā habꝫ diſtinguere vnā ꝑſonā ab alia nō dicit aliqd: ſed potius ad aliqd.) Hec ille. ¶ Cōſimile ponit diſt. z6. q. z. articu. p. ꝛ diſtin. 30. q. i. articu. p. ꝛ 3ᵒ. ꝛ diſti. 33. q. i. artic. p. Idē ponit pᵃ pte. q. z8. art. zᵒ. Itē de vitate. q. i. ar. 5ᵒ. Itē q̄lꝫ. 9. q. z. ar. 3ᵒ: vl̄ q̄lꝫ. zᵒ. ſꝫ aliā tabulā. ¶ Ex oibᵘ iſtis hēt̄ ꝙ relatio nō hꝫ ꝙ ſit ens: aut aliqd poſiti uuꝫ ex ſua rōne ꝙdditatiua. ¶ Et cū dic̄ arguēs: qꝛ tūc relatio nō eēt de decē gñibᵘ. negat̄ ꝯña. lꝫ. n. ex ſua rō ne nō hēat ꝙ ſit aliqd. vl̄ aliqd ponat: nō tñ ēt hꝫ ex ip ſa rōne ſui gñis ꝙ nihil ponat: imo aliq̄ relatio eſt rea lis ꝛ talis ponit̄ in gñe. relatōes aūt q̄ ſolū hñt eē in aīa nō ſūt in gñe ſic dic̄ ſcūs doctor p ſen. diſ. z6. q. z. arti. p q̄ aūt relatio ſit realis ꝛ q̄ nō: nō nūc ſꝫ forte alias dice tur. h aūt ſufficit ꝙ relatio eſt vnū genᵘ entiū in q̄ non collocat̄ relatio aliq̄ niſi q̄ inheret ſubiecto: q̄ eſt realis ſemꝑ ꝛ nō relatio ſubſiſtens cuiuſmodi eſt in deo: q̄ eſt realiſſima: nec relatio aſſiſtēs: cuiuſmodi ſunt oēs rela tiones rōnis: q̄ nō inherēt. nulla tñ relatio ex rōne rela tiōis hꝫ ꝙ ponat aliqd: ſꝫ rōe ſui eē qd hꝫ in eo in q̄ eſt. ¶ Ad zᵐ negat̄ maior: vt pꝫ ꝑ pdicta: nec ē veꝝ qd ibi aſſumit̄ in ꝓbatione negari. ſ. ꝙ vnūqdq̄ꝫ formalr ſit ꝑ ſuā ꝙdditatē loquēdo de eē in actu: vl̄ de eē aliqd po ſitiuū: imo aliqd nō ex ſua ꝙdditate: ſꝫ ex ſuo eē hꝫ ꝙ ſit aliqd. Cōcedo tñ ꝙ vnūqdq̄ꝫ eſt illō qd eſt ꝑ ſuā ꝙd ditatē ſiue ſit aliqd poſitiuū ſiue nō. vñ ſicut hō eſt hō ꝑ hūanitatē: ita pr̄ ē pr̄ ꝑ pñitatē: ꝛ dexteꝝ ꝑ dexteritatē: poſito ꝙ dexteritas nihil pōat: vt ī colūna. Alia vō q̄ po nit in argumēto pcedūt ex falſo itellectu. ꝯcedit̄ eni ꝙ pñitas eſt vera res ꝛ realis relatio ꝛ realiter cōſtituit. ſed h nō hꝫ ex rōne relationis: ſꝫ aliūde vt qñqꝫ dicet̄. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ ꝯcedēdo maiorē ꝛ minorē. modus. n. arguē di nō valꝫ. qꝛ mutat̄ ꝙd ī ad aliqd: argr̄ eni ꝙ̄ſi ſic. oīni tas vt eſt in filio nō extēdit ſe ad gnāre qd eſt ꝙdda poſ ſibile. ḡ nō extēdit ſe ad oē poſſibile. dico eni ꝙ oipotē tia filij extendit ſe ad oē poſſibile: ſicut omnipotentia patris: ꝛ ꝙ talis modus arguēdi nō valꝫ oñdit ſupius ſcā. doctor vt allegaui de poᵃ dei ꝛ pma pte. Sciēdū tñ ꝙ p ſen. alr ſoluit diſ. pñti. q. i. ar. p. ad 3ᵐ. Argᵐ eni erat tale ibi factū. (Aliqs dr̄ oipotens qꝛ pōt oīa poſſibilia: ſꝫ cū dico oīa includo oīa entia: ſꝫ relatiua cōtinent̄ in entibus. ḡ diſtributio fit etiā ꝑ relatiuis: ꝛ tūc ipſe rñ det ꝙ ſub oibus cōphēdit̄ ad aliqd quātū ad hoc qd hꝫ eſſe: ſic eniꝫ ad aliqd eſt de oibus: ſꝫ nō ꝙ̄tū ad rō nem ad aliqd: ſꝫ qui ad aliud refert̄: ſic eni ei nō debe tur eſſe.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ cū dr̄ ꝙ oipotentia ſe extēdit ad oīa poſſibilia ꝓduci ibi fit ꝑ oibus diſtri butio poſſibilibᵘ ꝓduci abſolutis. Itē ꝑ oibus poſſibi libus ꝓduci relatiuis ꝙ̄tū ad eē: ꝛ qꝛ nullū eē ꝓducit̄ in diuinis ſicut nec eēntia: iō ī illa diſtributiōe quā im portat oipotētia nō includit̄ ꝓductio alicuiᵘ diuine ꝑſo ne: qꝛ nulla talis ꝓducit̄ ſm eſſe: lꝫ accipiat eſſe: nec ex ea pte qua dr̄: ꝙ aliqd poſitiuū ſm ꝙd ibi ꝓducit̄: ex q̄ in pᵃ nō eſt niſi relatio ꝛ eſſe vel eēntia: quoꝝ nullū ꝓ ducit̄: relatio etiā nō vr̄ eſſe terminᵘ motus: nec ꝓdu ctionis: nec potētia aliq̄ vr̄ eaꝫ hr̄e pro obiecto: dico ꝙ ibi ꝓducit̄ ꝑſona: que lꝫ ſit relatio: ꝛ ſignificet relatio nem tñ ſigñat eam ꝑ modū hypoſtaſis ſubſiſtentis: vñ nihil ꝓhibet qn reſpectu eius potētia dicat̄: ꝛ qn ꝓdu catur: ꝛ ſolutionē hanc dat ſcūs doctor de potētia dei. q. z. arti. 5ᵒ. ad 8ᵐ. ¶ Ad argᵘᵃ tertio loco facta rñdet̄. ¶ Ad pmū Bonauēture dr̄: ꝙ potētia gnāndi dic̄ ꝑfe ctionē ſimplr ꝙ̄tū ad abſolutū qd includit. ſ. pñᵐ actᵘ: ſꝫ ꝙ̄tū ad relationē cointellectā nō dicit ꝑfectionē ſim pliciter: ꝛ iō nō ptinet ad oipotētiā ſimplr: que dicit ab ſolutū: ſꝫ ad oipotētiā pñs: que ꝯſilr dicit abſolutū cuꝫ relatiuo ſic poᵃ gnāndi. ¶ Ad zᵐ dico: ꝙ poᵃ ꝓductiua in diuinis ē ad ꝓducēdū ſuppᵐ: ñ āt ad ꝓducēdū eēntiā: ꝛ ſilr ñ oꝫ ꝙ poᵃ trāſmutatiua ſit ad trāſmutādū aliō. ſ. eēntiā: ſꝫ aliō ſuppᵐ. ¶ Ad pᵐ Durā. negat̄ aᵃ tā ō poᵃ gnāndi ꝙ̄ creādi: nā agere dei nō diſtiguit̄ realr a deo nec a poᵃ ꝓductiua. ſilr mior ſlm ſuppōit. ſ. ꝙ pr̄ in eē ſuppoſiti ꝯſtituat̄ ꝑ gnāre. ¶ Ad zᵐ dico: ꝙ ad oipoᵃ ptinēt poᵃ gnāndi: ꝛ ſpirādi: ꝛ creādi mō. ſ. dicto. Nec ē ſilr ō volūtate ꝛ itellu: qꝛ ꝑ illa ñ ꝓducit̄ aliqd diſtictū ab itelligēte vl̄ volēte in diuinis inꝙ̄tū eſt itelligēs ꝛ vo lēs: ſecᵘ ē de poᵃ gnāndi ꝛ creādi. vñ ſan. Tho. p ꝯ Gēt. caᵒ 73. dic: ꝙ volūtas ꝛ itellꝰ nō ſunt in deo ꝑ moᵐ poᵉ: ſꝫ ꝑ modū actᵘ. ¶ Ad pᵐ Sco. dr̄: ꝙ poſſe qd ē obꝫ oipo tētie pñs nō dr̄ poſſibile diſtictū ꝯ neceſſariū: ſꝫ poſſibi le logicum. ſ. qd nō repugnat fieri vl̄ ꝓduci. iſto mō āt filius eſt ꝙd poſſibile. ¶ Ad zᵐ dico ꝙ mior eſt falſa lo quēdo de oipotētia pñs: illa eniꝫ nō ſolū includit ea q̄ ſpectāt ad potētiā actiuā: imo generatiuā ꝛ q̄litercūqꝫ ꝓductiuā in diuinis. ¶ Ad 3ᵐ dicit̄: ꝙ licꝫ vna ꝑſona nō dicat̄ oipotens reſpectu alterius. ſine additione tamen vna poteſt dici oipoten: ꝯ genitor: vel ſpirator alterius. Et hec de qōne dicta ſufficiant. ¶ Diſt. XXII.

¶ Vtꝝ deᵘ poſſit aliq̄ noīe ꝓpꝛe deſignari. Qō. I.

CIrca zzᵐ diſtinctionē queritur. Utrum deus poſſit aliq̄ no mine ꝓprie deſignari. Et arguit̄ ꝙ nō. Qꝛ nomē ſigñat ſubſtantiā cum qua litate: ſꝫ in deo nō eſt ſubſtātia ꝯcreta cū qualitate. ergo nō pōt hr̄e nomē.

In oppoſitum arguit̄ ꝑ illō pſal. Dñe dñs noſter ꝙ̄ admirabile ꝛc̄.

In hac qōne erūt duo articuli. In pmo ponē tur ꝯnes. In zᵒ mouebunt̄ ad uerſariorum obiectiones.

Quantum ad pmū ſit pma ꝯ. Nullū nomē ꝓ pꝛie dr̄ de dō ꝙ̄tū ad modū ſigñan di. Iſtā ꝯclōnē ꝓbat ſcūs doctor pma pte. q. 13. arti. p. ꝛ 3ᵒ. (Nomē eniꝫ aut dr̄ in abſtracto aut in ꝯcreto. ſi in abſtracto tūc ſigt̄ aliqd nō vt ſubſiſtēs: ſꝫ vt q̄ aliqd ē: ſicut albedo ſigñat vt q̄ aliqd eſt albuꝫ: ꝛ ſic nō ꝓpꝛie dicamꝰ de deo ꝙ̄tuꝫ ad modū ſigñandi: qꝛ nō ſigñant aliqd cōpletū ſubſiſtens ꝑfectum: ſi ſunt cōcreta etiaꝫ nō competunt deo ꝙ̄tuꝫ ad modū ſignificādi: qꝛ deus eſt ſimpᵉ: alia aūt ſignificāt in ꝯcreto.) ¶ Itē ꝯ Gentil. libᵒ. p. caᵒ. 31. ſic ait. (Quātū ad modū ſigñandi oē nomē cū defectu eſt. nā noīe res expmimᵘ eo mō quo intellu ꝯcipimᵘ. Intellꝰ aūt nr̄ ex ſenſibᵘ cognoſcēdi ſumens

Initiū

Diſt. 30. q. 9. pᵃ ꝛ ſcōa ꝯclone.

Diſt. z6. ꝯ cluſione 3ᵃ.

Loquēdo d noīe ipoſito ad ſigñandā ꝓpꝛiā ꝛ diſti ctā rōnē ali cuiᵘ vt ly hō hoīs ꝫ ſco. hic ꝛ Aure. ar. z. ꝓpōne 6. ꝙ viatō hꝫ aliqd nomē ipoſiti ad ſi gnificādū ta lē rōnē diuī ꝛ diſtictiuᵘ ſꝫ rē aliquē ſi gnificant ꝙ intelligꝫ.

ſnſtiũ modũ nõ trãſcẽditq̃ in reb⁹ ſenſibilib⁹ inueniũ: in
qb⁹ aliud ẽ for⁹ ⁊ hñs for^am pp for^e ⁊ mãe ↄpõnẽ: for⁹ vo i
his reb⁹ ĩueniũ qdẽ ſimp^r: ſ; ipfecta: vtpote ñ ſubſiſtẽs
hñs vo for^m ĩueniũ qdẽ ſubſiſtẽs: ſ; nõ ſimp^r: imo cõ
cretionẽ hñs: vñ itellect⁹ nr̃ qcqd ſigt: vt ſubſiſtẽs ſigt
in ↄcreto: qð vo vt ſimplex ſigñat nõ vt qð ẽ: ſ; vt quo
aliqd eſt: ⁊ ſic in oĩ noĩe a nobis dicto: qñtũ ad modũ ſi
gnificãdi ĩpfecte inuenit̃: q̄ deo nõ cõpetit: q̃uis res
ſigñata aliq̃ mõ eminẽti deo ↄueniat: vt pʒ in noĩe bo
nitatis ⁊ boni. nã bonitas ſigñat vt nõ ſubſiſtẽs: bonũ
aũt vt ↄcretũ: ⁊ q̃tũ ad h̃ nullũ nomẽ deo cõueniẽter
aptat̃: ſed ſolũ q̃tũ ad illð: ad qð ſigñandũ nomẽ ipo
nit̃. Pñt igr̃ vt Diony. docet hᵒ noĩa affirmari de deo
⁊ negari. affirmari qdẽ p noĩs rõnẽ: negari vo p mo^m
ſigñandi. Modus aũt ſupeminentie: quo in deo dicte
pfectiões inueniunt̃ p noĩa a nobis ĩpoſita ſigñari non
põt: niſi vel p negatiõnẽ: ſicut cũ dicim⁹ deũ eternũ: vl
ĩfinitũ: vl ẽt p relõnẽ ipſi⁹ ad alia: vt cũ dr̃ p^a cã: vel ſũ
mũ bonũ: nõ. n. de deo cape poſſum⁹ qd eſt: ſ; qd nõ ẽ:
⁊ q̃liter alia ſe hñt ad ipʒ.) Hec ille. ❡ Eãdẽ ſniam
ponit p ſen. diſ. zz. q. i. arti. z°. ❡ Scða ↄ eſt. Aliq̃ noĩa
ꝓpe dicunt̃ de deo q̃tũ ad rẽ ſigñatã: ⁊ q̃dã nõ: ſ; ſolũ
metaphorice. Iſtã ↄnẽ ꝓbat ſcũs doctor p ſen. ibidẽ.
(Si ↄſiderem⁹ (inqt) rẽ ſigñatã in noĩe: q̃ eſt illud: ad
qð ſigñandũ nomẽ ĩponit̃: ĩuenim⁹ q̃dã noĩa eẽ ĩpoſita
ad ſigñandũ pncipalr ipſaʒ pfectionẽ exẽplataʒ a deo
nõ ↄcernẽdo aliquẽ modũ in ſua ſigñatione: ⁊ q̃dã ad
ſigñandũ pfectionẽ receptã ſ; talẽ modum pticipãdi.
Vbi grã. oĩs cognitio eſt exẽplata a diuina cognitiõe: ⁊
oĩs ſcia a ſcia diuia. h̃ igr̃ nomẽ ſenſus eſt ĩpoſitũ ad
ſigñandũ cognitiõnẽ per illũ modũ: quo recipit̃ mãlr
ſ; virtutẽ ↄiũctã organo: ſ; h̃ nomen cognitio nõ ſigñat
aliquẽ modũ pticipãdi in ſua pncipali ſigñatiõe: vñ di
cẽdũ q̃ oĩa illa noĩa: q̃ ĩponũt̃ ad ſigñandũ pfectionẽ
aliq̃ abſolute ꝓpe dicunt̃ de deo: ⁊ p pri⁹ ſunt in ipſo
q̃tũ ad rẽ ſigñatã: ſ; nõ q̃tũ ad modũ ſigñandi: vt ſa
piẽtia: bonitas: ẽẽntia: ⁊ oĩa hᵒ. Et hec ſunt de qb⁹ dicit
Anſel. q̃ ſimplr in oĩ re meli⁹ eſt eẽ q̃ nõ eſſe. Illa aũt
que ĩponunt̃ ad ſigñandũ pfectionẽ aliquã exẽplatã a
deo: ita q̃ icludãt in ſua ſigñatiõe ipfectũ modũ ptici
pãdi: nullo mõ dicunt̃ de deo ꝓpe: ſ; tñ rõne illi⁹ pfe
ctiõis pñt dici de deo metaphorice: ſicut ſentire: vide
re ⁊ hᵒ: ⁊ ſilr eſt de oĩb⁹ alijs formis corpalib⁹: vt lapis
leo ⁊ hᵒ. oĩa. n. ĩponunt̃ ad ſigñandũ formas corpales
ſ; determiatũ modũ pticipãdi eẽ viuere: vel aliquã di
uinaꝝ pfectionũ.) Hec ille. ❡ Idē ponit p^a pte. q. iz.
arti. z° ⁊ 6°. In z°. n. ꝓbat q̃ talia noĩa ſigñantia abſo
lute pfectiões ſolũ ꝓprie dicant̃ de deo. In 6° aũt q̃ ta
lia dicant̃ pri⁹ de deo q̃ de creaturis. Et de potẽtia dei
q. 7. arti. 5°. in pncipali rñſione ⁊ ad 8^m. Itẽ p ↄ Genti.
cap. zi. ❡ Tertia ↄ eſt. Nullũ nomẽ a nobis impoſitũ
ſigñat diuinã ẽẽntiã ſ; q̃ in ſe eſt: ſ; ſolũ ſ; q̃ repita
tur in pfectiõib⁹ creaturaꝝ. Hui⁹ ↄnis pmã ptẽ ꝓbat
ſcũs doctor p^a pte. q. iz. arti. p ſic. ſm phm p periherm.
Tex. p°. (Uoces ſunt ſigna itellectuũ: ⁊ itellect⁹ ſunt ſilitudies
reꝝ. et ſic patʒ q̃ voces referunt̃ ad res ſignificãdas
mediãte ↄceptiõe itellect⁹. ſm igr̃ q̃ aliqd a nobis in
tellectu cognoſci põt: ſic a nobis põt noĩari: oñſum eſt
aũt ſupra: q̃ de⁹ in hac vita nõ põt a nobis videri per
ẽẽntiã: ſ; cognoſcit̃ in nobis ex creaturis ſ; habitudi
nẽ pncipij: ⁊ p modũ excellentie ⁊ creationis vel remo
tiõis: nõ tñ ita q̃ nomẽ ſigñans ipſuʒ exp̃mat diuinaʒ
ẽẽntiã: ſicut h̃ nomẽ hõ exp̃mit ſua ſigñatiõe ẽẽntiam
hoĩs ſ; q̃ eſt: ſigñat. n. eius diffinitiõnẽ declarãtẽ ẽẽn
tiã eius: rõ. n. quã ſigñat nomẽ eſt diffinitio: vt dr̃ 4°

metaphyſice.) Hec ille. ❡ Ad ſcðam ptẽ ↄclõnis po Tex. cõ. zt.
nit eadẽ. q. arti. z° ad z^m. (Eſſentiã (inqt) dei in hac vi
ta cognoſcere nõ poſſum⁹ ſ; q̃ in ſe eſt: ſed tñ cognoſci
mus eã ſm q̃ repitat̃ in pfectionib⁹ creaturaꝝ: ⁊ ſic ẽt
noĩa a nobis ĩpoſita eã ſigñant.) Hec ille. ❡ Itẽ de po
tẽtia dei. q. 7. arti. 5° dicit. (Nulla forma alicui⁹ effect⁹
diuini eſt p eãdẽ rõnẽ: q̃ eſt in effectu in deo. nihilomi
nus opʒ q̃ ſit ibi per quẽdã modũ altiorẽ: ⁊ inde eſt q̃
oẽs forme: que ſunt in diuerſis effectib⁹ diſticte ⁊ diui
ſe abinuiceʒ in eo vniunt̃ ſicut in vna cõi virtute: ſicut
etiã oẽs forme per virtutẽ ſolis in iſtis ĩferiorib⁹ ꝓdu
cte ſunt in ſole ſm vnicã ei⁹ virtutẽ: cui oĩa gñata per
actionẽ ſolis ſm ſuas formas ſimilant̃: ⁊ ſilr pfectiões
rerũ creataruʒ aſſimilant̃ deo per vnicaʒ ⁊ ſimplicem
eius eſſentiã. Intellect⁹ aũt noſter cuʒ a reb⁹ creatis co
gnitionẽ accipiat. ĩformat̃ ſimilitudinib⁹ pfectionũ in
creaturis iuẽtaꝝ: ſicut ſapiẽtie: virtutis: bonitatis: ⁊ hᵒ.
vñ ſicut res create per ſuas pfectiões aliqualr licʒ ief
ficiẽter deo aſſimilent̃: ita ⁊ itellect⁹ noſter hax perfe
ctionũ ſpẽb⁹ ĩformat⁹. Qñcũq; aũt itellect⁹ noſter per
ſuã formã itelligibilẽ alicui rei aſſimilat̃: tũc illud qð
cõcipit ⁊ enũciat ſm illã itelligibilẽ ſpẽm verificat̃ de
re illa: cui per ſuã ſpẽʒ aſſimilat̃. nã ſcia eſt aſſilatio i
tellect⁹ ad rẽ ſcitã: vnde opʒ q̃ illa que itellect⁹ harum
ſpẽꝝ pfectionib⁹ ĩformat⁹ de deo cogitat: vel enũciat
in deo: vere exiſtãt: qui vniciuiq; predictaꝝ ſpẽꝝ reſpõ
det: ſicut illð cui oẽs ſunt ſiles. Si aũt hᵒ ſpẽs itelligi
bilis noſtri itellect⁹ diuinã ẽẽntiã adequaret: in aſſimi
lando ipſaʒ cõprehẽderet: ⁊ ipſa ↄceptio itellect⁹ eſſet
perfecta dei rõ: ſicut aial greſſibile bipes eſt pfecta rõ
hoĩs: nõ autẽ perfecte diuinã ẽẽntiã aſſimilat ſpẽs pre
dicta: vt dictũ eſt: ⁊ ideo licʒ hᵒ noĩa: que intellectus
ex talib⁹ cõceptionib⁹ deo attribuit: ſignificẽt id qð eſt
diuina eſſentia: nõ tñ pfecte ipſam ſigñant ſm q̃ eſt:
ſ; ſm q̃ a nobis itelligit̃.) Hec ille. ❡ Unde de h̃ no
mine deus: de quo magis videret̃ q̃ ſigñaret diuinaʒ
naturã ſ; q̃ in ſe eſt. dicit ſcũs doctor pma parte. q. iz.
arti. 8°. ad ſcðm. (Secũduʒ q̃ nãm rei alicui⁹ ex ei⁹ p
prietatib⁹ ⁊ effectib⁹ cognoſcere poſſum⁹: ſic eam poſſu
mus ſigñare: vnde q2 ſubſtãtiã lapidis ex eius ꝓprieta
te cognoſcere poſſum⁹ ſm ſeipſaʒ ſciẽdo qd eſt lapis: h̃
nomen lapis ipſam lapidis nãm ſm q̃ in ſe eſt ſigñat
ſignificat enim diffinitiõnẽ lapidis: per quã ſcim⁹ quid
eſt lapis. Rõ enĩʒ quã ſigñat nomẽ eſt diffõ: vt dr̃ 4°
metaph. ſ; ex effectib⁹ diuinis diuinã nãʒ nõ poſſum⁹ co Tex. cõ. z8.
gnoſcere ſ; q̃ ẽ in ſeipſa: vt ſciam⁹ de ea qd ẽ: ſ; p mo
dũ ẽẽntie ⁊ cãlitatis ⁊ negatiõis: ⁊ ſic h̃ nomen de⁹ ſigt
diuinã nãm. Impoſitũ ẽ enĩʒ hoc nomẽ ad ſigñandũ
aliqd ſup oĩa exñs qð eſt pn^m oĩum ⁊ remotũ ab oĩb⁹
h̃. n. itẽdũt ſigñare noĩantes deũ.) Hec ille. ❡ 4^a ↄ ẽ.
Nullũ nomẽ a nobis ĩpoſitũ ſigñat deũ ſ; ei⁹ ſimplicẽ
⁊ ꝓpriũ ei ſoli ↄceptũ. ꝓbat̃ ↄ iſta ex pdcis. nã itellus
nr̃ in ſtatu vie nõ itelligit deũ in aliq̃ ↄceptu: qn ille ſit
ↄcept⁹ creature: ſiẽ ſunt ↄcept⁹ pfectionuʒ exẽplataꝝ a
diua pfectiõe: vl ſaltẽ ↄpoſit⁹ ex talib⁹ ↄceptib⁹. ſic ſũt
iſti ↄcept⁹: cã p^a: ens ĩfinitũ ⁊ hᵒ: ſicut aũt itelligimus:
ita ſignificam⁹. g̃ nullũ nomẽ a nobis ĩpoſitũ ſic ẽ deo
a nobis appropatũ: q̃ deuʒ ſignificet: ⁊ nihil ſignificet
iſte ↄcept⁹: nec ei⁹ pter: iſta oĩa patẽt ex pdictis. ❡ Et
cõfirmat̃. Q2 ſi eẽt aliqð tale nomẽ exprimẽs aliquẽ
ↄceptũ ſoli deo ꝓpriũ. h̃ videret̃ eẽ potiſſime h̃ nomẽ
de⁹: ſ; nõ ſic eſt de h̃ termio de⁹. g̃ de nullo. mior pʒ. q2
h̃ nomẽ de⁹: ſ; nãʒ diuinã ſignificet: tñ nõ exp̃mit ↄce
ptũ ſoli deo ↄueniẽtẽ: imo cõceptũ cõplexũ ex multis
ↄceptib⁹: q̃ diuiſim creaturis ↄueniũt. ſigñat. n. diuinã

nãʒ ſub hoc ↄceptu: vlis ꝑaiſoꝛ: vel cã pᵃ: vel pᵐ mo-
toꝛ: vel hᵒ. ↄſtat aũt iſtoꝝ ↄceptuũ ↄplexoꝝ ptes ↄue-
nire multis creaturis. Et ſic pʒ ↄ. cũ qua ſtat: ꝙ multa
noĩa exp̃mũt ↄcept⁹ ſimplices cões tñ deo ꝛ creaturis:
ſicut ſapiẽs: bon⁹: ꝛ hᵒ. ¶ 5ᵃ ↄ eſt. Nullũ nomẽ a nobis
īpoſitũ dr̃ vniuoce de deo ꝛ creatura. Iſta ↄ fuit alias
pbata. ſ. ſcða diſ. q. i. iõ pbationẽ ei⁹ p nũc omitto: ſʒ
ibidẽ q̃rat. Et ſic terminaꝛ̃ prim⁹ articulus.

Cõtra 4ᵃᵐ ↄclõ. Aure. di. 22. ar. 2. QUANTUM ad 2ᵐ arti. argr̃ ↄ ↄnes pdictas ꝛ pre-
ſertiʒ ↄ 4ᵃᵐ ↄnẽ arguit Aureo. p ſic.
Qñcũqꝫ p aliq̃s duas dictiões idẽ exp̃miꝛ̃: nõ eſt rõna-
bilis q̃ de ihereñtia vni⁹ ad alterã: nõ. n. rõnabilr̃ q̃riꝛ̃
vtꝝ lapis ſit petra: q2 in ſimplicib⁹ non eſt q̃: vt dicit
Tex. cõ. 60. phs 7ᵒ meta. vñ q̃rẽs idẽ de eodeʒ nihil penit⁹ q̃rit: ſed
manifeſtũ eſt: ꝙ dictiões exp̃mẽtes ↄceptũ ↄpoſitum
circa deũ iquiruntꝛ̃ ꝛ enũciantꝛ̃ de cõceptu ſigñato p h
nomẽ de⁹: q̃riꝛ̃ nãqꝫ: vtꝝ de⁹ ſit ens īfinitũ: vel act⁹ pu-
rus: vel cã pᵃ: ꝛ ſic de alijs. g̃ necẽ eſt: ꝙ h nomẽ de⁹ ex-
p̃mat itellectui viatoꝛis aliquẽ ↄceptuʒ ſimplicẽ de
deo. Pro h faciũt multa argᵃ in ꝓlogo in q̃õe de ſubo
theologie arti. 3ᵒ: ꝛ p loco faꝛ̃ ↄſilẽ illi: q̃ recitaui. ¶ 2ᵒ
arguit ſic. Qñcũqꝫ itellect⁹ plura attribuit alicui ſubto
aliũ ↄceptũ hʒ de ſubo: ꝛ aliũ de hĩs: q̃ illi attribuit. vbi
gr̃a. ſortes eſt alb⁹: lõgus: p̃ñs in theatro: calciat⁹. nõ du-
biũ ꝙ ↄcept⁹ albi: lõgi: ꝛ alioꝝ ſunt alij a ↄceptu ſortis
ꝛ rõ h̃ui⁹ eſt: q2 attribuere idẽ ↄceptibilr̃ eidẽ ↄceptui
nihil eſt attribuere: ſʒ itellect⁹ theologi dicit deũ eẽ īfi-
nitũ ens: actũ purũ: pᵐᵐ cãm: ꝛ talia inumera. g̃ necẽ ẽ
ꝙ ↄcept⁹: quẽ hʒ theolog⁹ de h termĩo de⁹: ſit ali⁹ a ↄce-
ptu entis īfiniti: act⁹ puri: ꝛ oĩum alioꝝ. ¶ Nec valʒ ſi
dicaꝛ̃ ꝙ dũ ↄcipit deũ eẽ īfinitũ ens. ↄcept⁹ de deo eſt
ali⁹ a ↄceptu īfiniti entis: q2 ↄcept⁹ act⁹ puri: vel alic⁹ al-
teri⁹ ſub rõib⁹ gnãlib⁹ appropriatis: ꝛ iõ ẽ ali⁹ ab oĩb⁹ q̃ſi
pꝛ ꝛ abſolutioꝛ eis. ¶ Sʒ q̃dẽ h nõ valʒ. tũ q2 in ea-
dẽ ꝓpõne de pdicato copulato põt dici: ꝙ de⁹ eſt ens ī-
finitũ: ꝛ act⁹ purus: ꝛ pᵃ cã ꝛc̃. ꝛ ſic neceſſe eſt: ꝙ cõcept⁹
dei ali⁹ ſit ab oĩb⁹ abſolutioꝛ ꝛ pꝛ eis. tũ q2 nõ expꝛ̃ h
itellect⁹ cũ dicit: de⁹ eſt īfinitũ: ꝙ itelligaꝛ̃ de⁹ actus pu-
rus. ¶ 3ᵒ ſic. Intellect⁹ ex trib⁹ ↄceptib⁹ ſibi notis põt
ꝑuenire ad ↄceptũ analogũ de ignoto. v. g. hñs ↄceptũ
de figura: ꝛ figurabili: ꝛ de h aliq̃d: vl̃ formato ſimplr̃
põt ꝑuenire ad cõceptũ 4ᵐ. ſ. ad formabile ſimplr̃ ſic
ↄcludẽdo vl̃ deducẽdo. Sicut ſe hʒ figura ad figura-
bile: ſic h aliq̃d ꝛ formatũ ſimplr̃ ad formabile ſimplr̃
ꝛ oĩo iforme: ꝛ illud eſt mã: ſic. n. eã docet p analogiã i-
Tex. cõ. 69. telligere phs p phy. ꝛ Cõmẽ. ibidẽ. ꝛ in de ſuba orbis.
ſʒ theolog⁹ põt hr̃e tres ↄcept⁹ ſibi notos. ſ. ↄceptum li-
nee: ↄceptũ recti: ꝛ ↄceptũ īfiniti. g̃ poterit analogice ꝑ-
uenire ad 4ᵐ ↄceptũ. ſ. ad aliq̃d: q̃ ita ſe hʒ ad īfinitũ
ſicut linea ad rectũ: ꝛ ita põt de deo hr̃e ↄceptũ prioꝛẽ
ꝛ abſtractũ reſpectu īfiniti: ꝛ eodẽ reſpectu actus puri
cãe p̃mere alioꝝ: ꝛ iſtudmet argᵐ ꝑtractat in p̃nti diſ.
. ſ. 22ᵒ. Sicut inq̃t g cognouit ꝓpriã rõnẽ triãguli: ꝛ ei⁹
ꝓpetatẽ aliquã: vtpote ꝙ ei⁹ tres ãguli hñt equalitatẽ
duoꝝ rectoꝝ: ꝛ cũ h cognouit 3ᵒ figurã coloꝛem: ꝛ alia
accñtia panis põt arguere: ꝙ ſicut ſe hʒ trinitas angu-
loꝝ eq̃liũ duob⁹ rectis ad ꝓpriã rõnẽ triãguli: ſic ſe hʒ
figura ꝛ coloꝛ ad q̃dã aliud illis ſubſtractũ: ꝛ ex h po-
terit formari ↄcept⁹ ꝓpoꝛtiõalis ꝛ analogic⁹ de ꝓpria
rõne ꝛ diſticta: q̃ ſubijciꝛ̃ coloꝛi: ꝛ figure: ꝛ ceteris acci-
ñtib⁹ panis: ꝛ cognoſceꝛ̃ ↄceptu analogico ꝓpa ſuba pa-
nis: ita in ꝓpoſito cognito actu puro: ꝛ ente īfinito: ꝛ pᵃ
cã poterit formari vn⁹ ↄcept⁹ de ꝓprio ſubſtracto ꝛ di-
ſtincto: cui ↄpetũt oĩa iſta: ꝛ ↄſtat ꝙ illõ nõ eſt niſi dei-
tas: ꝑ q̃ diuinitas: ꝛ ei⁹ ꝓpa ꝛ diſticta rõ analogice co-
gnoſceꝛ̃. ¶ Et ex h īfert ꝙ põt a viatoꝛe hr̃i ↄcept⁹ de
diuinitate ſʒ ꝓpriã ſuã rõnẽ inexplicit⁹ nihilomin⁹ ꝛ cõ-
fuſus: ↄcipiẽdo q̃dã ens diſtictũ a q̃cũqꝫ alio. ¶ 2ᵒ i-
fert ꝙ viatoꝛ põt iponere deo nomẽ ſignificãs eẽntiã
ei⁹ nudã ꝛ diſtinctã: ꝛ iſtud nomẽ eſt de⁹ vel adonai: vl̃
ſi aliq̃ eſt tale nomẽ: vt tetragrãmaton q̃ ſit ipoſitũ
ad ſignificãdũ diuinitatẽ: quã viatoꝛ analogice cõpre-
hendit. ¶ Cõtra quintã cõcluſionẽ arguꝛ̃ ſm Sco. lʒ Cõtra quĩtã ↄclõne m arguit Sco. d. 2. q. 1. ꝛ 3. d. 2. q. 1. ↄclõne 9.
eius argumẽta fuerint alias recitata: nõ tamẽ ſub ea-
deʒ: qua nũc forma. Omnis itellect⁹ certus de vno cõ-
ceptu: ꝛ dubius de diuerſis hʒ cõceptuʒ: de quo eſt cer-
tus aliũ a cõceptib⁹: de q̃b⁹ eſt dubi⁹: ſed itellect⁹ via-
toꝛis põt eſſe certus de deo: ꝙ ſit ens dubitando de en-
te finito vel īfinito: creato vel icreato. ergo cõcept⁹ en-
tis de deo eſt alius a cõceptu illo ꝛ iſto: ꝛ ita neuter ex
ſe: ꝛ in vtroqꝫ iſtoꝝ icludiꝛ̃. g̃ eſt vniuoc⁹. maioꝛ ꝓbatur
q2 nullus idẽ ↄceptus eſt certus ꝛ dubi⁹. ergo vel alius
q̃ eſt ꝓpoſitũ: vel nullus: ꝛ tũc nõ erit certitudo de ali-
quo cõceptu. minoꝛ ꝓbaꝛ̃. q2 q̃libʒ phs fuit cert⁹ illud
q̃ poſuit eſſe p̃mũ p̃nᵐ eſſe ens: puta vn⁹ de igne. alius
de aqua. cert⁹ erat ꝙ erat ens. nõ aũt fuit cert⁹ ꝙ eſſʒ
p̃mũ ens creatũ vel icreatũ. p̃mũ vel nõ p̃mũ: nõ
eniʒ erant certi: ꝙ illud eſſet p̃mũ ens: q2 tũc fuiſſent
certi de falſo: ꝛ falſuʒ nõ eſt ſcibile: nec ꝙ erat nõ p̃mũ
q2 tũc nõ poſuiſſent oppoſitũ. ¶ Cõfirmaꝛ̃ etiã ratio.
Naʒ aliquis vidẽs phos diſcoꝛdare põt eſſe certus de
quocũqꝫ: ꝙ q̃libʒ illoꝝ phoꝝ poſuit illud principiũ eẽ
ens: ꝛ ꝓpter tñ ↄtrarietatẽ oppoſitionũ eoꝝ põt ſimul
dubitare: vtꝝ ſit hoc ens: puta finitũ hoc vel illud: ꝛ ta-
li dubitãti ſi fieret demõſtratio ↄcludẽs: vel deſtruẽs
aliqueʒ cõceptum inferioꝛẽ: puta ꝙ ignis nõ eſſet p̃-
muʒ ens: ſed aliq̃ ens poſteri⁹ p̃mo. non deſtrueretur
cõcept⁹ p̃mo ſibi certus: quẽ habuit de ente: ſed ſalua-
retur in illo ↄceptu particulari ꝓbato de igne: ꝛ ꝓpter
hoc ꝓbaꝛ̃ ꝓpoſitio ſumpta in vltima ↄña rõnis: que
fuit: ꝙ iſte cõceptus certus: g ex ſe eſt neuter duoꝝ du-
bioꝝ in vtroqꝫ illoꝝ ſaluaꝛ̃. Et ſi nõ cures de auctori-
tate iſta ſumpta de diuerſitate opinionũ: ſʒ dicas ꝙ q̃-
libʒ habuit duos ↄcept⁹ ꝓpinquos in itellectu: g ꝑ ꝓ-
pinqtatẽ analogie videnꝛ̃ eſſe vnus cõcept⁹: cõtra hoc
videꝛ̃ eſſe: q2 ex iſta euaſione videꝛ̃ deſtrui oĩs via ꝓ-
hãdi vnitatẽ alicui⁹ ↄcept⁹ vniuoci. Si eñi dicas hoĩeʒ
habere vnũ ↄceptũ cõeʒ ad Soꝛtẽ ꝛ Platonẽ: negabi-
tur tibi ꝛ diceꝛ̃: ꝙ ſũt duo ꝓpter magnã ſilitudinẽ. ſilr̃
illi duo cõcept⁹ ſunt ſimplr̃ ſimplices. igiꝛ̃ nõ ſunt itel-
ligibiles niſi totalr̃ ꝛ diſtincte ↄcipiantꝛ̃. ſi ergo nũc nõ
videnꝛ̃ duo: nec vnq̃ p̃us: q2 tãtam ſimplicitatẽ habẽt
modo ſicut p̃i⁹ vel poſt. ¶ Itẽ aut cõcipiuntꝛ̃ vt oĩno
diſtincti ꝛ mirũ videꝛ̃ quõ analogia ꝛ diſtinctio nõ ap-
pareat: aut cõcipiuntꝛ̃: vt idiſtincti in rõne ſilitudinis: et
tũc aut ↄcipiantꝛ̃ vt diſtincti: q2 oĩs ſimilitudo ꝛ cõpa-
ratio ſuppoſuit aliqua eẽ diſticta. igiꝛ̃ nõ videꝛ̃ vn⁹ cõ-
ceptus. ¶ Itẽ ſi itellect⁹ intelligeret ſingularia ſub ꝓ-
prijs rõnib⁹: q̃uis ↄcept⁹ duoꝝ eiuſdẽ ſpẽi eſſent ſimil-
limi: nõ dubiũ q̃n ſimiliores multo q̃ iſti duo in ꝓpo-
ſito: q2 iſti differũt ſpẽ: adhuc intellect⁹ bene diſtingue-
ret iter tales ↄcept⁹ ſingulares. ¶ Scðo p̃ncipalr̃ ſic.
Nullus ↄcept⁹ realis cauſaꝛ̃ nãliter in itellectu viato-
ris: niſi ab his: que ſunt nãliter motiua intellectus nr̃i:
ſed illa ſunt fantaſmata: vel obiectũ relucẽs in fantaſ-
mate: ꝛ itellect⁹ agẽs. g̃ nullus cõcept⁹ ſimplex nãlr̃ fit
in itellectu nr̃o: niſi q põt fieri virtute iſtoꝝ: ſed ↄcept⁹
q nõ eſt vniuoc⁹ alicui creature relucẽti in fantaſmate: ſʒ
oĩno alius p̃oꝛ ad quẽ ille haberet analogiã: non põt
fieri v̄tute itellect⁹ agẽtis ꝛ fantaſmatis. igr̃ talis cõce-
ptus

pt⁹ alr⁹ analog⁹: g ponit nālr in itellectu viatoris: nūq̄ eſt: ⁊ ita nō poterit aliqs cōcept⁹ de deo nālr hñ: qḋ eſt falſuꝫ. ꝑbatio aſſūpti. obm qḋcūqꝫ ſiue relucēs in fantaſmate: ſiue in ſpē itelligibili cū itellectu agēte vl poſſibili ſm vltimū virtutis ſue facit in itellectu ſicut effectū ſibi adequatū ꝯceptū ſuū ꝓpriū ⁊ ꝯceptuꝫ oīum eſſentialr vel v̄tualr iclusoꝝ in eo: ſed iſte ꝯcept⁹ analogus: g ponit nō eſt eēntialr: neqꝫ v̄tualr iclusus i iſto nec eſt iſte. igit iſte nō fiet ab aliq̄ tali mouēte. ¶ Cōfirmat rō. Qꝛ ꝑter ꝑ̄m ꝯceptū ſuū ꝓpriū adeq̄tū ⁊ icluſuꝫ in ipſo v̄tualr nihil pōt cognoſci ex ipſo obo niſi ꝑ diſcurſuꝫ: ſꝫ diſcurſus ꝑ̄ſupponit cognitionē ſimplicis: ad qḋ diſcurrit: vñ pōt breuiter rō ſic formari. Nullū obiectum facit in aliquo itellectu cōceptum ſimplicē ꝓpriuꝫ ſui ⁊ conceptum ſimplicem ⁊ ꝓpriuꝫ alterius obiecti: niſi ꝯtineat illḋ obꝫ eēntialr vl v̄tualr: obꝫ aūt creatū nō ꝯtinet icreatū eēntialr: nec v̄tualr. pꝫ q̄ non v̄tualr: ⁊ h̄ ſub ea rōne: ſub q̄ ſibi attribuit: vt poſteri⁹ eēntialr ꝯtinet in pori eēntalr: qꝛ ꝯ rōnez poſterioris eēntialr eſt ꝯtinere v̄tualr ſuū pri⁹: ⁊ pꝫ q̄ obm creatū nō ē icreatū ſꝫ aliqḋ oīo ꝓpriū ſibi ⁊ nō cōe. igit nō fac ꝯceptū ſimplicē ⁊ ꝓpriū enti icreato. ¶ 3° ſic. Oīs ingſitio meta͡ca de deo ſic ꝓcedit. ſ. ꝯſiderādo rōnē formalē alicui⁹: ⁊ auferēdo ab iſta rōne formali oēꝫ ipfectionē: quā hꝫ in creaturis: ⁊ reſeruādo iſtā rōnē formalez attribuēdo ſibi oīo ſūmā ꝑfectionē: ⁊ ſic attribuēdo illud deo. Exēplū de formali rōne ſapie: vl itellect⁹: vel volūtatis. ꝯſiderat. n. in ſe ⁊ ſꝫ ſe: ⁊ ex h̄ q̄ illa rō non ꝯcludit ipfectionē aliq̄: nec limitationē remoueātur ab ipſa ipfectiōes: q̄ ꝯcomitant eā in creaturis: ⁊ reſeruata eadē rōne ſapie ⁊ volūtatis attribuit iſta ꝑfectiſſime. igit oīs ingſitio de deo ſupponit itellectū hr̄e cōceptū eūdē vniuocuꝫ: quē accipit ex creaturis. ¶ Et ſi dicas nō: ſꝫ alia rō formal eſt eoꝝ: q̄ ꝯueniūt deo: ex h̄ ſeqt icōueniēs: q̄ ex nulla rōne ꝓpa eoꝝ ꝑut ſunt in creaturis pōt ꝯcludi aliqd de deo qꝛ oīo alia ⁊ alia rō eſt iſtoꝝ ⁊ illoꝝ: imo nō magis ꝯcludet: q̄ de⁹ ē ſapiēs formalr ex rōne ſapie: quā apphēdim⁹ ex creaturis q̄ q̄ de⁹ eſt formalr lapis: pōt. n. ꝯcept⁹ aliqs alius a ꝯceptu lapidis creati formari ad quē ꝯceptū lapidis: vt ē ydea in deo: hꝫ iſte lapis attributionē: ⁊ ita formalr diceret: de⁹ eſt lapis ſꝫ iſtū ꝯceptū analogū: ſicut ſapiēs ſꝫ illū ꝯceptū analogū. ¶ 4° ſic. Oīs ꝯcept⁹ realis poſſis hñ de eēntia dīna nat⁹ ē fieri in itellu v̄tute eēntie ei⁹: qḋ ꝓbat. qꝛ in qḋcūqꝫ obm itelligibile minimū ē natū facere in itellu ꝯceptū cōeꝫ realē poſſeꝫ hñ de deo ſꝫ ſꝫ te tñ vnic⁹ ꝯcept⁹ realis eſt hñ de dīna eēn⁹ v̄tute ei⁹: lꝫ itell⁹ negociatiu⁹ poſſꝫ plēs ꝯcept⁹ creare ⁊ fabricare circa idē obm. ꝗ qḋcūqꝫ obm pōt facere ꝯceptum realē in itellu de deo: ꝑt facere illū vnicū: ꝗ ꝯceptū eēntia dīnia eēt nata facere de ſe: ſꝫ ille vnic⁹ ē hui⁹ eēntie: vt eſt h̄. ꝗ qḋcūqꝫ obm fac aliq̄ notitiā de deo in itellectu nr̄o faciet ſꝫ iſtā opiōnē ꝯceptū eēntie: vt ē h̄ eēntia: ⁊ ita erit noīalis a viatore noīe ſigñante hāc eſſentiā: vt eſt h̄. ¶ Ad arg⁹ Aure. rñdet. ⁊ ꝑ ad ꝑ̄m ꝯceditur maior: ſꝫ ad mīorē dico: q̄ ꝯcept⁹ quē iportat h̄ nomē de⁹: ⁊ quē oēs ꝑ illḋ itelligūt ē vlis ꝓuiſor ſꝫ q̄ ꝓbat ſcūs Tho. ꝑ̄ ꝑte. q. 13. arti. 8. ⁊ de iherētia h⁹ dictōis vlis ꝓuiſor ad iſtā dictionē de⁹: nō eſt rōalis qḋ illi: g h̄ ꝯcipit ꝑ h̄ nomē de⁹ qḋ ꝯcipit ꝑ iſtḋ ꝯplexū vlis reꝝ ꝓuiſor: neqꝫ ſic ꝯcipiēs: aut h̄: vꝫ h̄ iherēat illi: ſꝫ tal nō irrōnabilr q̄rit: vꝫ in reꝝ nā ſit aliqḋ ens i actu: q̄le ipſe ꝯcipit. vꝫ puta: vꝫ ſit aliqḋ ens: qḋ hēat vlēꝫ ꝓuidētiā oīuꝫ: vel qḋ ſit de⁹: ⁊ ꝯcluſo q̄ ſit aliqḋ tale poſtea ingrit de iherētia alioꝝ ꝑdicatoꝝ ad illḋ ſubꝫ: vt puta: vꝫ illḋ ens: qḋ ē de⁹: vl qḋ hꝫ vlēm ꝓuidētiā: de reb⁹ ſit cā effectiua oīuꝫ: vl ſit act⁹ pur⁹ ⁊ h̄: ſi aūt ſit aliqs g nō ꝑ ꝯcipiat ꝑ h̄ nomē de⁹ h̄ qḋ dcm̄ ē. ſ. vlēꝫ ꝓuiſorē: ſꝫ aliḋ. vꝫ pote ꝑ̄m pn̄m vl h̄: in idē redit: qꝛ talis nō q̄rit rōnabilr: vꝫ de⁹ ſit ꝑ̄m pn̄m: ſꝫ vꝫ aliqḋ ens ſit in reꝝ nā: qḋ ſit ꝑ̄m pn̄m: ⁊ poſtea ingrit alia ꝑdicata: ſicut dcm̄ ē: ⁊ ita nō oꝫ q̄ talis aūq̄ ꝯcipiat deū ſub ꝯceptu ꝑmi entis: vl cāe ꝑ̄e: vl vlis ꝓuiſoris hēat ꝯceptū ꝓpriū de deo: cui oēs ꝑdictos attribuat: ſꝫ ſolū ꝯceptuꝫ entis cui oēs illos attribuat ꝯcludēdo: q̄ aliqḋ ens ē vlis ꝓuiſor: vl ꝑ̄a cā: vl de⁹. Cōſtat aūt ꝯceptū entis eē cōem deo ⁊ creaturis: in q̄ nō ſolū de⁹: imo creatura ꝯcipit. Hec illa ꝓpō ſic iclusa. ſ. ens ē ꝑ̄a cā ſolū v̄ificat ꝑ deo ⁊ nō ꝑ creatura: ad v̄itatē. n. idefinite ſuffic vni⁹ ſingularis ei⁹ v̄itas. ¶ Ad 2ᵐ pꝫ ꝑ idē. dico. n. q̄ g ꝯcipit ꝑ h̄ nomē de⁹ h̄: qḋ dico vlis ꝓuiſor: nō attribuit h̄ illi termio de⁹: ſꝫ enti: ⁊ vlteri⁹ oīa alia ꝑdicata attribuit ei: qḋ dico de⁹. vl vlis ꝓuiſor mō ꝑdcō. ¶ Ad 3ᵐ dico: q̄ viator pt hr̄e illū 4ᵐ ꝯceptū: ſꝫ ille nō erit ꝓpri⁹ dei ⁊ ſimplex. ſꝫ ꝯcept⁹ ēntis vl aliqs ꝯcept⁹ ꝯpoſit⁹: ⁊ rō ē: qꝛ argᵐ illḋ forte tꝫ: qn̄ ꝑ accñtia rei vl effect⁹ ei⁹ ſufficiēter hō ducit in notitiā qḋ qd ē: ſic exēplificat de mā ⁊ de pane. tūc. n. in illo caſu gs pt hr̄e ſimplicē: ꝓpriū: ⁊ diſtinctū de q̄ddidate rei puta panis: ſi hēant tales tres ꝯcept⁹. ō qb⁹ iſte loqt. Sꝫ dūᵐ tñ mihi ē ſi nos hēam⁹ ſimplicē ꝯceptū ꝓpriū nāe ꝑ̄e. vñ. n. q̄ ſꝑ ꝯcipit q̄dā ꝯceptu ꝯplexo ex ꝯceptu abſoluto ⁊ ꝯceptu relatiuo ꝑ reᵃˢ ad foraˢ: ⁊ q̄cq̄d ſit de h̄ nullus effect⁹ dei pt viatorē deducere ad cogſcēdū deū i ſe. i. ꝯceptu ſibi ꝓpo ſimplici: q̄ nulla alia res ꝯcipiat: nec aliqs ꝯcept⁹ hit⁹ a creaturis ſiue ꝑ negationē: vt ꝯcept⁹ ifiⁿⁱ: ſiue ꝑ cālitatē: vt cā ꝑ̄a: ens ꝑ̄m: ſiue ꝑ viā eēn̄e: vt ſupbon⁹: ſapiūſ⁹ ⁊ h̄ repñtat eū vt in ſe ē: ſꝫ ſꝑ i alio. ꝯcept⁹. n. nr̄i vl ſūt ſilitudies creaturaꝝ ſenſibiliū: aut ꝯpoſiti ex illis: vl cū illis aut ab illis exciti. verūtñ arguēs: g pōit q̄ ens nullā dicit cōeꝫ rōnē: ſꝫ oēs ſilr: ita q̄ dicēdo. h̄ ens nō ē ibi vn⁹ ꝯcept⁹ cōis ipſi⁹ ēntis ꝑ aliqḋ additū ꝯtr⁹: ſꝫ ē vnic⁹ ꝯcept⁹ ſimp⁹ hꝫ pōere: q̄ ō deo pt aliqs talis ꝯcept⁹ ꝓp⁹ hñ. ſ. qḋdā ens: ſꝫ nos nō pōim⁹ h̄: vt alſ patuit: ⁊ ſic pꝫ ad arg⁹ ſuū. ¶ Ad ꝑ̄m Sco. ꝯ 5ᵐ ꝯnē cū oīb⁹ ꝯfirmatiōib⁹ ſuis dr̄ q̄ ad h̄ q̄ aliqḋ nomē dicat vniuoce ō duob⁹ nō ſuffic: q̄ ſignificet ꝯceptū vnicū cōeꝫ illis duob⁹ q̄cūqꝫ mō: ſꝫ regrit q̄ ille ꝯcept⁹ eq̄lr ꝑticipet ab eis ⁊ ñ ꝑfecti⁹ ab vno q̄ ab alio: ita q̄ ſi ꝯcept⁹ ille ſit ꝑfecti⁹ ſilitudo vni⁹ q̄ alteri⁹ nō ꝑp h̄ nomē ſigñs illū ꝯceptū erit vniuocū illis duob⁹: de qb⁹ dr̄. Sic aūt ē de oī ꝯceptu quē hꝫ viator de deo. n ē oīs ꝯcept⁹ ab eo format⁹ cōis deo ⁊ creature ipfecti⁹ repñtat deū q̄ creaturā. cōcept⁹. n. ſapie repñtat ꝑfecti⁹ ſapiaꝫ creatā q̄ icreatā: qꝛ eſt imediate ſupꝯa ſapia creata: ⁊ iō repñtat eā diſtincti⁹ quo ad ſe ⁊ modos ei⁹ q̄ ſapiam icreatā: iō hoc nomen ſapie nō eſt ꝓpe vniuocū: niſi dicas q̄ ad vniuocationē ſufficit vnic⁹ q̄liſcūqꝫ ꝯcept⁹: ſed tūc eſt qḋ de noīe: qꝛ tūc illud qḋ ego dico analogū: tu dicis vniuocum. ¶ Ad 2ᵐ ꝑncipale dico: q̄ ꝓbat ſolū q̄ itellect⁹ nr̄ nō aliū: ſꝫ eūdē format de ſapiētia icreata: ⁊ de ſapia creata: ſꝫ talis identitas cōcept⁹ nō ſufficit ad vniuocationē: vt dictū eſt: ſi tñ ꝑfecte itelligeret ſapiam increataꝫ: tūc aliū ꝯceptū formaret de illa q̄ de ſapia creata ⁊ tñ vn⁹ eſt analog⁹ alteri. Dico tñ q̄ itellect⁹ viatoris pōt formare ꝯceptū cōpoſitū de ſapia dīna: puta cōcipiēdo actū ſapiētificādi idepēdētē nō iherētē. ⁊c. ⁊ tñ ille cōceptus adhuc eſſet ſm vnā ptē ſui ſilitudo ſapie create ſupexcellens: ⁊ iō nūq̄ eſſet vniuocus iſti ⁊ illi. ¶ Ad 3ᵐ ſilr dr̄: ꝯcedit. n. q̄ metaphyc⁹ ſub eīdē ꝯce

De cōceptu nāe dubitat.

Viator pt eē pōᵐ ꝯceptuꝫ formare ō ſapiētia dīna.

ptib⁹ pfectiõ alib⁹ ɔcipit deũ: sub qb⁹ ɔcepit creaturas. pmo.n. ɔcepit sapiaʒ icreatã ɔceptu simplici: quẽ habebat penes se de sapia creata: ſʒ ille ɔcept⁹ est magis ppriꝰ sapie create ꝙ̃ icreate. Ulteri⁹ forte illi cõceptui addit aliquos alios negatiuos vl relatiuos: ꝛ tunc ɔceptus ille ɔposit⁹: puta cũ dico: sapia ifinita: vel sapia sũma: ſʒ sit ɔcept⁹ sapie create: nõ tñ ppri⁹: ſʒ superexcellẽs nec ɔuenit sibi nisi ſ₃ ptẽ. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ diuia eẽntia si pfecte ɔciperet: vt in se est: nõ carẽt nisi vnicũ cõceptũ de se: sicut pr̃ nõ dicit nisi vnicũ vbũ: sed nullus itellect⁹ creat⁹ põt eã illo mõ ɔcipere: sed oʒ ꝙ formet multos ɔcept⁹ de ipsa: vt magis accedat ad illũ pfectissimũ ɔceptũ pr̃is vnicũ: nec tñ diuia eẽntia ita exigit cõcipi diuersimode: ipsa enĩʒ nata est causare in itellectu sibi adeq̃to vnicũ ɔceptũ: vt ita dicã: ſʒ ĩ alys itellectib⁹ nata ẽ cãre ifinitos: qꝛ nullus eoꝝ repn̄tat eã pfecte: vt in se est: nec aliquã pfectionẽ diuinaʒ ɔphẽdit nõ solũ eẽntiã. ¶ Nunc ad argᵐ in pede. q. factũ videtur ſ₃ scdm Tho. p⁹ pte. q. i₃. arti. p. ad 3ᵐ. (Dicẽdũ (inqt) ꝙ signare subam cũ q̃litate est signare suppositũ cũ nã vel forma determĩata: in qua subsistit: vñ sicut de deo aliq̃ dicunt in ɔcretiõe ad signandũ subsistentiã ꝛ pfectionẽ illi⁹: sicut iã dictũ est: ita dicunt de deo vba ꝛ pticipia signãtia tpus: ex eo ꝙ eternitas icludit oẽ tps sic.n. subsistẽtia simplicia nõ possum⁹ apphẽdere ꝛ signare nisi p moᵐ ɔpositoꝝ: ita simplicẽʒ eternitatẽ nõ possum⁹ itelligere: nec voce expmere: nisi p moᵐ reꝝ tẽporaliũ: ꝛ ħ pp ɔnãlitatẽ itellect⁹ nr̃i ad res ɔpositas ꝛ tpales: pnoia võ demonstratiua dicunt de deo ſm ꝙ faciũt demõstrationẽ ad illud: qd itelligit: ꝛ sic ſm modũ: quo noia ꝛ pticipia: ꝛ pnoia demõstratiua: de deo dr̃ ſ₃ ꝙ a pnoib⁹ relatiuis vel demõstratiuis signari pt.) Hec ille. ¶ In scripto aũt clari⁹ soluit pr̃is argᵐ: ꝛ itẽdit ꝙ grãmatic⁹ dicit: ꝙ nomẽ signat substãtiã ꝛc. nõ accipit subaʒ ꝛ q̃litatẽ mõ quo accipit logic⁹ sed subaʒ vocat oẽ illud qd signatur mõ sube vel subsistẽ ꝙ sibi põt aliqd pdicatũ attribui: qd est p modum forme: ꝛ isto mõ albedo signat subaʒ ꝛ hõ. Participia aũt lʒ possint eẽ subiecta in ppõnib⁹: tñ signant actionem vel passionẽ: ꝛ ita nõ pprie signant per modum subiecti: ſʒ nec vbaꝝ q̃litatem aũt vocat mãꝫ vel formam. Et ħ de q̃one. ¶ Dist. XXIII.

¶ Utꝝ nomẽ psone sit nomẽ zᵉ intẽtiõis. Qõ. I.

Circa distinctionẽʒ 23ᵃᵐ queritur. Utꝝ nomẽ psone sit nomẽ scdẽ intẽtiõis. Et arguit ꝙ sic. Illd in cui⁹ diffinitione ponit scda intẽtio vł esse nomẽ scdẽ itẽtiõis: ſʒ idiuiduũ qd est scda intẽtio ponit in diffõne psone quã ponit Boeti⁹ in lib. de duab⁹ naturis: ꝛ vna psona in xpo. dĩ. ꝙ est rõnalis nãe indiuidua suba. g̃ vr̃ ꝙ sit nomẽ scdẽ intẽtionis.

In oppositum arguit. Illud nomẽ qd sigt aliqd extra in re vere circũscripto oĩ actu itellect⁹ nõ est nomẽ secũde intentiõis: sed manifestũ est: ꝙ si nõ esset aliqs itellect⁹ adhuc pr̃ esset vna psona: ꝛ silr̃ filius. igitur ꝛc.

In hac q̃one erunt duo artic. p ponent ɔnes. In z⁹ mouebunt obiectiones.

Quantum ad pᵐ sit p⁹ ɔclo. Tã p⁹ ꝙ̃ scda intẽtio est ɔceptio itellect⁹. Istã ɔnem itẽdit scũs Tho. p sen. dis. z. q. i. ar. z⁹. vbi sic ait. (Sciẽduʒ (inqt) ꝙ ipsa ɔceptio itellect⁹ tripl̃r se hꝫ ad reʒ: q̃ est extra aiaʒ. Aliq̃n.n. ħ qd itells ɔcipit ẽ silitudo rei existis ex̃ aiaʒ: sicut ħ qd ɔcipit de ħ noie hõ: ꝛ talis cõceptio itells hꝫ fundamẽtũ in re imediate in q̃tũ res ipsa ex sua ɔformitate ad itellm facit ꝙ itells sit ver⁹ ꝛ ꝙ nomẽ signãs illuʒ itellm pp̃e dicat de re. Aliq̃n aũt ħ ꝙ signat nomẽ: nõ est silitudo rei existis ex̃ aiaʒ sed est aliqd: qd ɔseq̃t ex mõ itelligẽdi rẽ: q̃ est ex̃ aiaʒ ꝛ hõ sunt itẽtiões: q̃s itells nr̃ adiuenit: sic signatũ h⁹ nois gen⁹ nõ est silitudo alic⁹ rei ex̃ aiaʒ existis: ſʒ ex ħ ꝙ itells itelligit aial: vt in plurib⁹ spẽb⁹ attribuit ei intentionẽ gnĩs: ꝛ hui⁹ itẽtiõis: lʒ pximũ fundamẽtũ nõ sit in re: ſʒ in itellu: tñ remotũ fundamẽtũ est res ipsa: vñ itells nõ est falsus: q̃ has itẽtiões adinuenit: ꝛ ẽ silr̃ de oĩb⁹ alys: q̃ ɔsequunt ex mõ itelligẽdi: sic est abstractio mathematicoꝝ ꝛ hõ. Aliq̃n aũt illd qd signat per nomẽ nõ hꝫ fundamẽtũ in re: neq̃ pximũ: neq̃ remotũ: sic ɔceptio chimere: qꝛ neq̃ ẽ silitudo rei ex̃ aiam: neq̃ ɔseq̃t ex mõ itelligẽdi rẽ aliq̃ nãe: ꝛ ita cõceptio est falsa.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ q̃liõ oẽ nomen signat aliq̃ ɔceptionẽ: ꝛ q̃liõ illa ɔceptio: q̃ nõ imediate fundat in re: ſʒ mediate alia ɔceptiõe dr̃ z⁹ intentio: vt ɔceptio quã signat ħ nomẽ gen⁹: vł spẽs: vł abstractũ: vel hõ. hõ.n. itẽtiões zᵉ nõ sũt silitudies rei ex̃ aiaʒ: ſʒ sũt silitudies reꝝ put sunt in itellu. vñ scũs Tho. ibidẽ dicit. (Hoc nomẽ rõ nõ signat ipsaʒ ɔceptionẽ sapie: qꝛ illa signat p ħ nomẽ sapia: ſʒ signat itẽtionẽ hui⁹ cõceptionis: sic ꝛ ħ nomẽ diffõ: ꝛ alia noia zᵉ ipõnis.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ zᵉ itẽtiões sunt ɔceptiões ɔceptionũ imediate fundatoꝝ in re: ipse aũt ɔceptiões: q̃ sunt silitudies reꝝ ex̃ aiaʒ sũt pᵉ itẽtiões: q.n. hois ɔceptio sit intẽtio oñdit scũs Tho. p ɔ̃ Gẽn. ca⁹. 54. (Intellus p spẽʒ rei format⁹ itelligẽdo format in seipso quãdã itẽtionẽ rei itellecte: q̃ est rõ ipsi⁹: quã sigt diffõ.) ¶ Et subdit. (Per ħ ꝙ spẽs itelligibilis: q̃ ẽ for⁹ itells: ẽ silitudo rei exterioris: seq̃t ꝙ itellus intẽtionẽ formet illi rei silẽʒ: qꝛ q̃le ẽ vnũqdq̃: talia opat: ex ħ aũt ꝙ itẽtio itellecta ẽ silis alicui rei: seq̃t ꝙ itells formãdo hõ itẽtionẽ rẽ illã itelligat.) Hec ille. ¶ Itẽ p sen. dis. z5. q. i. ar. p. ad zᵐ. (Diffõ (iqt) ɔsiderata ſ₃ suã intẽtionẽ nõ est idẽ qd diffinitũ: ſʒ ɔuenitũ i ei⁹ cognẽ: ꝛ sic diffõ est ɔposita ex plib⁹ itẽtiõib⁹: q̃ꝝ nulla pbat d ipsa: nec eʒ: qꝛ itẽtio gnĩs nõ ẽ itẽtio diffõnis.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ q̃liõ ɔceptio: q̃ est silitudo rei ꝛ diffõ ei⁹ dr̃ itẽtio ꝛ ɔstat ꝙ nõ est z⁹ itẽtio. relinq̃t g̃ ꝙ sit p⁹ intẽtio: silr̃ ꝙ z⁹ itẽtio sit silitudo ɔceptiõis rei ex̃ aiaʒ pꝫ. nã ẽ itẽtio talis ɔceptõis: vt deñ ẽ. g̃ ɔceptio ei⁹. hic.n. p eodẽ accipim⁹ itẽtionẽ ꝛ ɔceptionẽ: vñ sic p⁹ itẽtio est silitudo rose vł hois: imediate eã repn̄tãs: ita z⁹ itẽtio ẽ silitudo talis ɔceptõis: imediate repn̄tãs eaʒ relatiue ad res ex̃: ꝛ mediate tali ɔceptiõe est silitudo rei ex̃: vt est in itellu. vñ scũs Tho. in trac. de eẽ ꝛ eẽn⁹ sic ait. (Rõ (inqt) spẽi accidit nãe hũane ſ₃ illd eẽ: qd hꝫ in itellu ipsa.n. nã hũana hꝫ in itellu eẽ abstractũ ab oĩb⁹ idiuiduãtib⁹: ꝛ iõ hꝫ rõnẽ vniformẽ ad oĩa idiuidua: q̃ sunt ex̃ aiaʒ: put eq̃lr̃ ẽ silitudo oĩuʒ: ꝛ ducẽs in oĩuʒ cognẽ in q̃tũ sũt hoies: ꝛ ex ħ ꝙ talẽ relõnẽ hꝫ ad oĩa indiuidua: itells adiuenit rõneʒ spẽi: ꝛ attribuit sibi: ꝛ q̃uis hec nã itellecta hꝫ rõnẽ vlis ſ₃ ꝙ ɔpat ad res ex̃ aiaʒ qꝛ vna est silitudo oĩuʒ: tñ ſ₃ ꝙ est in ħ itellu vł i illo est q̃dã spẽs itellecta pticularis. nõ.n. est vlitas illi⁹ for⁹ ſ₃ ħ eẽ: qd hꝫ in itellu: ſʒ ſm ꝙ refert ad res: vt silitudo reꝝ: sic ꝛ si eẽt vna statua corpalis repn̄tãs multos hoies: ɔstat ꝙ illa imago hr̃et eẽ singulare ꝛ ppriũ ſ₃ ꝙ eẽt in hac mã: ſʒ hr̃et rõnẽ cõitatis: ſ₃ ꝙ ẽ cõe repn̄tatiuũ pluriũ.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ q̃liõ zᵉ intẽtiões sũt q̃dã ɔcept⁹ respectiui reꝝ vt itellectaꝝ: q̃ cõueniũt imeᵉᵉ pᵐ intẽtiõib⁹: ꝛ mediate reb⁹ ex̃ aiaʒ. Hui⁹ mẽtis sũis

Ad argᵐ in pᵒ adductũ

Ꝫ Sco. d. xxiij. ꝙ intẽtio scda sit relatio rõnis.

Herue⁹ ſ₃ eũ pᵉ ꝙ̃ zᵉ ɔcep.⁹ obiectuali: i. rei itellecta: vt itellecta: ſʒ pᵉ itẽtio est res ex̃ itellm rei existis ita pᵐo attributa: ꝛ zᵉ hoc ẽ res itellecta attributa alteri rei solũ vt obiectũ est in itellu.

Cap. vero ꝙ vtraq̃ sit formalis cõceptus.

fuit Auic.ſ.ꝙ intẽtiones hõ ſint accñia intellect⁹ noſtri
vñ 3°.ſue meta^c.ca°.7°.vbi intendit ꝓbare:ꝙ ſcĩa hũa
na ſit accñs:ita dicit.(De reb⁹ (inqt) ſepatis nõ acquiri
tur intellectib⁹ hũanis niſi intẽtiões qdditatũ ſuarũ:
nã ipſe ⁊ eſt ideꝫ iudiciũ de eis ſicut eſt iudiciũ de alijs
ſubſtãtijs intellectis corporalib⁹:excepto vno:ꝙ .ſ.ille
alie egẽt abſtractiõe quouſqꝫ abſtrahat̃ ab eis intẽtio
ꝙ poſſit intelligi:iſte vͦo nõ egẽt aliquo:niſi vt ĩtelligã/
tur eſſe vt ſunt:⁊ ſigillet̃ aĩa ꝑ eas:⁊ qđ ĩuenit̃ in nobis
de illis eſt impreſſio:q̃ aſſilat̃ illis ſine dubio:⁊ hec eſt
noſtra ſcĩa de illis:q̃ acquirit̃ aĩabus noſtris:⁊ ſunt im/
preſſiones aĩe nõ eẽntie illaꝝ:⁊ ſunt accidẽtes in aĩa.)
Hec Auicen. ¶ Idẽ etiã dicit:ꝙ ĩtellectuꝫ de qddita/
te fit accidẽs:cũ eſt in aĩa nõ ſicut pars. ¶ Itẽ lib°.5°.
cap.ꝑ ſic ait.(Sicut aĩal in ſe hꝫ plures modos:ſic ⁊ in
ĩtellectu:in ĩtellectu eteni eſt forma aĩalis abſtracta:⁊
hoc mõ ipm dr̃ forma ĩtelligibilis:in intellectu.n.for/
ma aĩalis taliter eſt:ꝙ ĩ ĩtellectu ꝯuenit ex vna ⁊ eadẽ
diſpõne multis ꝑticularib⁹:quapropter vna forᵃ apud
ĩtellectũ erit relata ad multitudinẽ:⁊ ẜm hũc reſpectũ
eſt vl'e:q2 ipſuꝫ eſt vna intẽtio in ĩtellectu:cui⁹ cõpara
tio nõ variat̃ ad qđcũqꝫ acceperis aĩaliũ.hec aũt for/
ma q̃uis reſpectu ĩdiuiduoꝝ ſit vl'is:tñ reſpectu aĩe
ſingularis:cui imprimit̃ eſt ĩdiuidua:ipſa.n.eſt vna ex
formis:q̃ ſunt in ĩtellectu : ⁊ q2 aĩe ſingule ſunt multe
nũero:tũc eo modo:quo ſunt ꝑticulares:habebũt ipſe
aliud ĩtellectũ vl'e.) Hec Aui. ¶ Ex quib⁹ pꝫ ꝯcluſio.
¶ Secũda ꝯclo eſt. Tales intẽtiões quedã cõueniũt
naturis:⁊ q̃dã ꝯueniũt ſuppoſitis nãrũ. Hec ꝯclo ꝓba
tur per ſcm̃ doctorẽ:⁊ qdẽ ꝙ aliq̃ intẽtiões ꝯueniãt
naturis:⁊ nõ ſuppoſitis naturaꝝ oſtẽdit ſcũs Tho.in
ꝑfato tractatu:vbi ſic ait.(Q2 nature hũane ẜm ſuam
abſolutã ꝯſiderationẽ cõuenit:ꝙ ꝑdicet̃ de ſorte: ⁊ rõ
ſpẽi nõ ꝯuenit ei ẜ ſuã abſolutã ꝯſiderationẽ:ſꝫ eſt de
accidẽtib⁹:que ꝯſequunt̃ eã ẜ eẽ:qđ hꝫ in ĩtellectu: iõ
nomẽ ſpẽi nõ ꝑdicat̃ de ſorte:vt dicat̃.ſortes eſt ſpẽs:
qđ de neceſſitate accideret:ſi rõ ſpẽi cõueniret hoi ẜm
eſſe:qđ hꝫ in ſorte:vel ẜm ſuã ꝯſiderationẽ abſolutã.ſ.
inq̃tũ eſt hõ:q̃cqd eniꝫ ꝯuenit hoi inq̃tũ eſt hõ ꝑdica
tur de ſorte.) ¶ Et ſubdit.(Sic ergo pꝫ qualr̃ eẽntia
vel nã ſe hꝫ ad rõnẽ ſpẽi:q2 rõ ſpẽi nõ eſt de his:q̃ con
ueniũt ei ẜm abſolutã ꝯſiderationẽ ſuã:nec eſt de his
accidẽtib⁹:q̃ ꝯſequunt̃ eã ẜm eẽ:qđ hꝫ extra aĩam: vt
albedo ⁊ nigredo:ſed eſt de accidẽtib⁹:que cõſequunt̃
eã ẜm eẽ:qđ hꝫ in ĩtellectu:ꝑ hunc modũ ꝯuenit ei rõ
generis:⁊ rõ differẽtie.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ:ꝙ intẽ/
tio generis:ſpẽi:vl' dñe nõ ꝯpetit ſuppoſitis nature hu
mane:vt poſſit dici:ſortes eſt ſpẽs:aut genus:aut dña.
¶ Idẽ ponit ꝑma pte.q.30.arti.4°. vbi ſic ait.(Noia
generũ ⁊ ſpecieꝝ: vel hõ:vel aĩal ſũt ĩpoſita ad ſignifi/
cãduꝫ naturas cões.) Hec ille. ¶ Q2 aũt aliq̃ ſcḋe intẽ
tiões ꝯueniãt ſuppoſitis naturaꝝ:pꝫ de ĩtẽtiõib⁹ ſigni/
ficatis ꝑ hec noĩa:ſuppoſitũ:ꝑticulare:ĩdiuiduũ:ſingu/
lare:hec.n.noĩa dicũt ĩtẽtiões ꝯueniẽtes ſuppoſitis na/
turaꝝ:qđ oſtẽdit ſcũs Tho.3°ſen.diſt.6.q.i.arti.ꝑ.que/
ſtiũcula ꝑᵃ:vbi ſic ait.(Cũ oẽ (inqt) ꝑticulare ad nãꝫ
cõeꝫ:⁊ ad ꝓprietates poſſit ẜꝫ vtrũqꝫ noiari tã ꝑ nomẽ
ꝑme ĩpoſitiõis ſignãs ꝑticulare ꝑ reſpectum ad nãm
cõeꝫ.hoc vͦo nomẽ ſuppoſitũ eſt nomẽ ſcḋe intẽtionis
ſignãs ipſaꝫ habitudinẽ ꝑticularis ad nãꝫ cõeꝫ inq̃/
tuꝫ ſubſiſtit in ea:ꝑticulare vͦo inquãtũ excedit̃ ab ea:
ſed q2 accidẽtia ꝯſequunt̃ nãm:iõ oẽ nomen ſignãs
ꝑticulare per reſpectũ ad ꝓprietates deſignat ẽt ipſuꝫ
per reſpectũ ad nãꝫ cõeꝫ.hoc aũt põt fieri duplr̃:vel ꝑ
nomẽ ꝑme ĩpoſitionis:⁊ ſic eſt ypoſtaſis cõiter oĩbus
ſubſtãtijs:vel ꝑ nomẽ ſcḋe ĩpõnis:⁊ ſic eſt ĩdiuiduũ in/
q̃tũ eſt ĩdiuiſuꝫ in ſe:ſingulare vͦo inq̃tũ eſt diuiſũ ab
alijs:vñ ſigillatũ idẽ eſt qđ diuiſuꝫ.) Hec ille. ¶ Ideꝫ
ponit ꝑ ſen.diſt.23.q.i.art.3°.⁊ ꝑᵃ pte.q.29.ar.2°. ¶ Ex
qb⁹ hr̃ ꝙ aliq̃ intẽtiões ꝯueniunt ſuppoſitis nãꝝ:puta
ĩtẽtio ſuppõnis:⁊ ſingularitatis:⁊ ꝑticularitatis: ⁊ ĩdi/
uidualitatis:rõ.n.ſuppoſiti nõ ꝯuenit alicui:niſi vt eſt
cognitũ vel ĩtellectũ ꝑ modũ ſubſiſtẽtis in aliqua nã
cõi:⁊ ſilr̃ rõ ꝑticularis:⁊ ſic de alijs. ¶ 3ᵃ ꝯ eſt. Nomẽ
hꝫ ꝑſona nõ eſt nomẽ ſcḋe ĩtẽtiõis:licꝫ ſit nomẽ rei:cui
ꝯuenit 2ᵃ intẽtio. Iſtã ponit ſcũs Tho.ꝑᵃ pte.q.29.ar.
ꝑ ad 3ᵐ vbi ſic dicit.(Dñe ſubales nõ ſunt nobis note
vel ẽt noĩate nõ ſunt:⁊ iõ oꝫ ĩterdũ vti differẽtijs acci/
dẽtalib⁹ loco ſubaliuꝫ:puta ſi qs diceret.ignis eſt corp⁹
ſimplex calidũ ⁊ ſiccũ:accñtia.n.ꝓpᵃ ſunt effect⁹ ſub/
ſtãtialiũ formaꝝ ⁊ manifeſtãt eas:⁊ ſilr̃ noĩa ĩtẽtionũ
pñt accipi ad diffiniẽdũ res:ẜꝫ ꝙ aſſumunt̃ ꝓ aliqbus
noĩb⁹ reꝝ:q̃ ſunt ĩpoſita:⁊ ſic hꝫ nomẽ ĩdiuiduũ ponit̃
in diffõne ꝑſone ad deſignãdũ modũ ſubſiſtẽdi:q ꝯpe
tit ſubſtãtijs ꝑticularib⁹.) Hec ille. ¶ Itẽ ꝑ ſen.diſ.25
q.i.arti.ꝑ.hꝫ nomẽ ꝑſona ẜꝫ ſuã cõitatẽ ſumptũ nõ eſt
nomẽ intẽtiõis:ſic hꝫ nomẽ ſingulare:vl' gen⁹:aut ſpẽs
ſꝫ eſt nomẽ rei:cui accidit aliq̃ intẽtio.ſ.ĩtẽtio ꝑticula/
ris:⁊ in nã determiata.ſ.rõnali vel ĩtellectuali : ⁊ iõ in
diffõne nãe ponunt̃ tria.ſ.gen⁹ illi⁹ rei:qđ ſignat̃ noĩe
ꝑſone:dũ dr̃ ſuba ⁊ dña:ꝑ quã ꝯhit̃ ad nãm determia
taꝫ:in q̃ ponit̃ res:que eſt ꝑſona in hꝫ ꝙ dr̃ rõnalis na/
ture:⁊ ponit̃ ẽt aliqd ꝑtinẽs ad intẽtionẽ illaꝫ:ſub qua
nomẽ ꝑſone rẽ ſuã ſignat:nõ.n.ſignat ſubam rõnaleꝫ
abſolute:ſꝫ ẜꝫ ꝙ ſubĩtelligit̃ intẽtio ꝑticularis: ⁊ iõ ad/
dit̃ ĩdiuidua.) Hec ille. ¶ Et ad 8ᵐ ſic ait.(Perſona
nõ noĩat intẽtiõeꝫ:ſꝫ rẽ cui accidit illa intẽtio:⁊ iõ nõ
nominat accidẽs:ſꝫ ſubſtãtiã:nec hoc qđ eſt ĩdiuiduũ
eſt differẽtia ſube:q2 particulare nõ addit aliquã diffe
rentiã ſuꝑ ſpẽm:ſed tñ ꝑticulare efficit̃ ĩdiuiduũ ꝑ ali
qđ principiũ eẽntiale:qđ qdeꝫ in reb⁹ cõpoſitis eſt mã:
⁊ in reb⁹ diuinis diſtinguẽs:⁊ q2 ꝑncipia eẽntialia ſunt
nobis ignota:freq̃ẽter ponim⁹ in diffinitionib⁹ aliqd
accidẽtale ad deſignãdũ aliqd eẽntiale:⁊ ſic ẽt nomen
indiuidui:qđ eſt nomẽ accidẽtis:ponit̃ ad deſignãduꝫ
principiũ ſubale:per qđ fit indiuiduũ.) Hec ille. ¶ Et
nota q̃uo indiuiduũ ſignat accidẽs:q2 vt dicit ibidem
arguẽdo ſignat intẽtionẽ quãdã:ſicut ⁊ nomẽ generis
Eandẽ ponit ꝯnẽ de potẽtia dei.q.9.arti.2° ad 2ᵐ ⁊ 5ᵐ.
Et ſic terminatur primus articulus.

Quantum ad 2ᵐ articulũ reſtat arguere:⁊ qdẽ
cõtra ꝑmã ꝯnẽ arguit Aure.ꝓbãdo
ꝙ ꝑma intẽtio ſit obiectũ intellect⁹ ꝑmo ⁊ ꝑncipalr̃:⁊
nõ ꝯceptio facta ꝑ ĩtellectũ. ¶ Prio ſic. Illud dr̃ tale
formalr̃ in ordine ad qđ oĩa alia dicunt̃ talia:vt pꝫ:ꝙ
ſanitas aĩalis dr̃ formalr̃ ſanitas:q2 in ordine ad ipſaꝫ
medicina ⁊ dieta ⁊ oĩa alia dicunt̃ ſana:ſꝫ ſpẽs vl' act⁹
aut ꝯceptiões ex hꝫ dicunt̃ intẽtiões:ꝙ ĩtellect⁹ ꝑ ea tẽ
dit in aliud obiectiue.ergo obiectũ cognitũ formalr̃ ẽ
intẽtio. ¶ Scḋo. Q2 ibi ꝑ ⁊ formalr̃ repit̃ intẽtio:vbi
formalr̃ repenit̃ dña intẽtionalis:ſed illa ĩuenit̃ ꝑmo
in obiecto:nullus.n.dicit:ꝙ due ſpẽs:aut ꝯcept⁹ intelle
ctus tñ intẽtionalr̃ differũt:imo vere realr̃: de duob⁹
aũt cõceptib⁹ obiectiuis de eadeꝫ re formatis:quales
ſunt ꝯcept⁹ hoĩs ⁊ aĩalis ꝯſuetũ eſt dici:ꝙ differũt intẽ
tionaliter:⁊ ſunt due intẽtiões eiuſdẽ rei: non aũt due
res:aut duo diſticta realr̃.ğ manifeſte pꝫ:ꝙ rõ intẽtio/
nis per pri⁹ ĩuenit̃ in ꝯceptib⁹ obiectiuis q̃ in cõcepti/
bus:vl' ſpẽb⁹:aut actib⁹ formatis ꝑ ĩtellm̃. ¶ 3°. Sicut
ſe hꝫ ſuo mõ intẽtio:⁊ eẽ intẽtiõale in ſenſu:ſic ſe hꝫ in

Egidius hic
tꝫ ꝙ ꝑſona ſit
nomẽ ſcḋe ĩ/
tentiõis.
Sco.vͦo dič
ꝙ ꝑᵃᵐ ĩtẽtio
nẽ ſignat.

Cõtra ꝑmã
cõclo. arguit
Aure.di.23.
q.i.ar.i.

Rñ ad Aureo
li ſic.
Sꝫ illa inue
nit̃ ꝑ° ⁊ for̃a
liter ĩ ꝯcep:i
b⁹ obiectiuis
actuo.

intellectu: ſed q̄rentes de colorib⁹ yridis: aut de colori/
bus: q̄ ſunt in collo colūbe: aut de imagine: q̄ appet in
ſpeculo: aut de cādela apparēte extra ſitū: vtꝝ habeāt
tm̄ eſſe reale: aut intētionale tm̄: intēdūt q̄rere vtꝝ ha
beant eē obiuū tm̄: ⁊ fictitiū ſeu apparēs: aut habeant
eſſe reale ⁊ fixū extra in reꝝ nā abſq; oi apprehēſione
per qđ pꝫ: qđ eē intētiōale nō eſt aliud q̄ꝫ viſio vel ap/
paritio obiectiua. g̊ nec itētio eſt aliđ q̄ꝫ ꝯcep⁹ obiecti/
uus: ⁊ nō ꝯcep⁹ formalis ihērēs itellectui. ¶ Quarto.
Ibi eſt pri⁹ ⁊ formali⁹ ſcđa intētio ⁊ p° vbi eſt pri⁹ ⁊ for
mali⁹ fundatio ſcđe ſup p^am: eſt. n. cōis oium loquētium
acceptio: ꝙ ſcđa intētio fundat̄ ſup p^am: ſꝫ manifeſtū ē
ꝙ hoc repit̄ ꝑ pri⁹ ⁊ formali⁹ ex pte ꝯceptuū formato/
rū obiue. nā ꝯcep⁹ vl̄itatis fundat̄ ſupra ꝯceptū aiali/
tatis: ⁊ ieſt ſibi formalr̄ tāq̄ꝫ ſubo ꝓpo: vt q̄libet expit̄
nullus aūt act⁹ itellect⁹ ineſt tāq̄ꝫ ſubo ꝯceptui aialis:
q̄ꝫuis. n. iter eos ſit ordo ſuppoſitiōis: nō tm̄ ihērētie ha
bitudo. g̊ p° ⁊ ſcđa intētio per pri⁹ ⁊ formali⁹ ſe tenēt ex
pte obiectoꝝ vel obiectiuoꝝ ꝯceptuū q̄ꝫ actuū: vl̄ alio/
rū accn̄tiū itellect⁹. ¶ Quinto. Illud nō eſt intētio p° ⁊
formalr̄ ⁊ in abſtracto: ſine quo intētio logice diffinit̄:
logicales eni diffōnes formales ſunt ſicut ⁊ metaphyſi
ce: ſꝫ logic⁹ diffiniēs gen⁹ tāq̄ꝫ illud: qđ ꝑdicat̄ de pluri/
bus differētib⁹ ſpē in eo ꝙ q̄d: nullā mētionē facit de
actu vel ſpē: aut alio accidēte itellect⁹: ꝑdicari. n. nō eſt
formalr̄ itelligere: aliogn act⁹ itelligēdi ꝑdicaret̄ de re
bus q̄ ſunt extra. nō eſt igit̄ ꝑdicatio in itellectu forꝫ/
liter: ſꝫ obiue: nec ieſt alicui accidēti intellect⁹: ſꝫ eſt ab
actu itelligēdi effectiue ⁊ formatiue. igr̄ accn̄s nullū i/
tellect⁹ eſt formalr̄ intētio: ſꝫ magis ꝯcep⁹ obiu⁹. ¶ 6°
Auic. dicit p° metaph. ꝙ logica eſt de ſcđis itētionibus
adiūctis p̄mis: ſꝫ manifeſtū eſt: ꝙ logica nō ꝯiūgit ac/
tuꝫ itellectū actui itellect⁹: aut accn̄s accn̄ti: ſꝫ ꝯceptus
ſcđarios ꝯceptib⁹ p̄mis: vtpote ꝑdicari aiali ⁊ hoi: ⁊ af/
firmari vl̄ negari: ⁊ ſic de alijs. g̊ manifeſtū eſt: ꝙ ſcđa
intētio ⁊ p° nō ſunt accn̄tia itellect⁹: ſed cōcep⁹ obiui.
¶ Septio. Oēs ꝯcedūt ꝙ logica eſt de ſcđis itētōib⁹
ſiue tāq̄ꝫ de ſubo adeq̄to: ſiue alr̄ ſm ꝙ opinant̄ diuer
ſimode: ſꝫ ꝯſtat ꝙ logica eſt de dicibili icōplexo: de q̄
determiat̄ in lib° ꝑdicamētoꝝ: ⁊ de enūciatione: de q̄
determiat̄ in lib° piarmeñ. ⁊ de orōne ſyllogiſtica ſim
plr̄: ⁊ orōne demōſtratiua ⁊ dialectica: ſicut pꝫ: nullum
aūt iſtoꝝ eſt aliqđ accn̄s itellect⁹ formalr̄: ⁊ ſi ſint for/
mata per actum itellect⁹. nuſq̄ꝫ aūt repit̄ tractatum
aut diſcurſuꝫ in logica de actib⁹ itellect⁹ formalib⁹: ſed
tm̄mō de formatis ꝑ itellectū. g̊ mirū eſt ꝙ imagina/
tionē alicui⁹ aſcēderit: ꝙ p° ⁊ 2° itētio ſint accn̄tia itelle
ctus: aut ꝯcep⁹ formales: ⁊ nō poti⁹ cōceptus formati.
¶ Octauo. In oib⁹ iuxta doctrinā phi loquēdū ē vt
plures: ⁊ maxie ſm phātes. ſꝫ Cōmē. vocat itētiōes
ꝯcep⁹ obiuos: dicit. n. 3° de aia: ꝙ itentiōes itellecte cō
tinuant̄ cū intētiōib⁹ imaginatis: ⁊ ſunt in eis q̄ſi for⁹
in mā: ⁊ ſic color in pariete: h. n. ponit ꝯmēto. 18. ⁊. 43.
Manifeſtū eſt aūt ꝙ log̊ de intētionib⁹ obiuis: q̄ ſunt
itellecte ⁊ imaginate: q2 de illis exprimit: q. intellecta
inituit̄ imaginatis: ſicut color parieti: qđ nō eſt veꝝ d
actib⁹: aut accn̄tib⁹ itellect⁹: vn̄ cōmēto. 18. dicit ꝙ ſen
ſatiōes nō ſunt intētiōes alie ab itentiōib⁹ reꝝ exn̄tiū
extra aiaꝫ in mā. ¶ Ex quo pꝫ q. itelligit ꝑ ſenſatiōes
⁊ itentiōes: appari̇tiones reꝝ obiuas: q̄ ſunt realr̄ eedē
cū his: q̄ ſunt extra. g̊ ſꝫ modū loquēdi phyſicū intētio
nes nō ſunt act⁹: nec actiōes itellect⁹: ſed aliq̄d obiuū.
¶ Nono. Illa quoꝝ diſtictio nullo mō eſt realis iquā
tū ſunt hōꝫ: ſꝫ penit⁹ intētiōalis: illa inq̄ꝫtū hōꝫ ſunt intē
tiōes: impoſſe eſt. n. ꝙ aliq̄ diſtiguant̄ realr̄: niſi alteꝝ
vl̄ vtrūq; ſit res: alteꝝ q̄dē vt ens ⁊ nihil: q̄ dr̄ūt realr̄
rōne alteri⁹ extremi: vtrūq; vō vt lapis ⁊ hō. Silr̄ etiā
impoſſe eſt ꝙ aliq̄ differāt intētionalr̄: niſi vtrūq; vel
alteꝝ fuerit itētio: ſed manifeſtū eſt: ꝙ hō inq̄ꝫtū hō: ⁊
aial inquātū aial differūt: nō q̄dē realr̄: ſꝫ intētionalr̄
⁊ ſm rōnē. g̊ neceſſe ē: ꝙ hō ⁊ aial ſint intētiōes. ¶ 10°
Illud qđ nō eſt exn̄s in reꝝ nā: nec hꝫ eē fixū extra ſꝫ
ꝙ hꝫ illud inquā eſt q̄d intētiōale: ſꝫ manifeſtū eſt: ꝙ
hō inq̄ꝫtū differt a ſorte: ⁊ aial ꝓut diſtinguit̄ ab hoie
hoꝝ inquā rōes vt ſic accepte nō ſunt in reꝝ nā hītes
eſſe extra: aliogn redit error Platōis ⁊ erit dare 3^m ho/
minē ſepatū ab oib⁹ ſingularib⁹: ⁊ ſilr̄ anial ſepatū: qđ
eſſe nō pōt. g̊ neceſſe eſt ꝙ hō ⁊ aial ſꝫ ꝙ hōꝫ ſint inten
tiōes. ꝯſtat aūt ꝙ nō ſunt accn̄a itellect⁹. igit̄ ⁊c̄. ¶ 11°
Oē fabricatū ꝑ itellectū: qđ nō ē niſi ꝯcep⁹ obiue for/
mat⁹ eſt vna intētio: ꝯſtat. n. ꝙ itell's nō fabricat res: ſꝫ
intētiōes: ſꝫ mani^m eſt: ꝙ rō hoīs ⁊ aialis ꝓut diſtiguū
tur a ſorte eſt fabricata ꝑ itellm̄: nec eſt aliq̄d niſi ꝯce/
ptus obiue format⁹: nō. n. nā fecit has diſtinctas rōnes
in exn̄tia actuali. g̊ nec̄e eſt ꝙ ſint itētiōes: ꝯſtat āt ꝙ
nō ſunt accn̄tia itell's. igr̄ ⁊c̄. ¶ 12°. Impoſſe eſt ꝙ vna
res ſit plā q̄dā realr̄: ſꝫ tm̄ intētiōalr̄ ⁊ ſꝫ rōnē: vna q̄
dē cādela pōt appere plēs: ⁊ eē multe in eē intētiōali ⁊
apparēti: ſꝫ in eē reali nō eſt poſſe: ſꝫ maīfeſtū eſt ꝙ hō
⁊ aial ſunt vna res: vt q̄dā plura ⁊ diſtincta: rōnale. n. ⁊
aial iportāt duas rōnes diſtictas: q̄ꝝ vna nō eſt alia. ⁊
tm̄ ſunt vna res. igit̄ hō ⁊ aial ſunt intētiōes. igit̄ vt p°.
¶ 13°. Illud quo totalr̄ ꝑciſo ⁊ amoto aliq̄d remanet
ꝟe itētio nō eſt intētiōalitas in abſtracto: qua formalr̄
ſit intētio: q° q̄d eſt intētio in ꝯcreto: aliogn remaneret
effect⁹ formalis ſine cā formali: vn̄ illđ nō eſt formalr̄
albedo: quo dēpto aliq̄d remaneret albū. Et Auic. dic̄
5° metaph. ca. p°. ꝙ q̄ddītas abſtrahit ab eē vnū ⁊ mul/
ta: ⁊ ab eē in itellectu ⁊ extra. vn̄ eq̄nitas nō eſt niſi eq̄
nitas tm̄: a qua ꝑſcindit̄ habitudo rei itellecte ad itel/
lectū: ⁊ tm̄ ꝯſtat ꝙ vt ſic eſt intētio: nec hꝫ eē reale: imo
tm̄ intētionale inq̄ꝫtū hōꝫ: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ceſſante ope intelle/
ctus: remanet eq̄nitas itētio. g̊ nō eſt veꝝ ꝙ aliq̄d exi/
ſtēs ſubiue in itellectu ſit intētio vel intētionalitas for
malr̄. ¶ 14°. Scđe ſube: q̄ ſunt hō ⁊ aial ⁊ ſilia inq̄ꝫtū
hōꝫ ſunt p̄me intētiōes: q2 inq̄ꝫtū hōꝫ nō ſunt res extra
exn̄tes: nec ſignificāt hoc aliq̄d: ſed q̄le q̄d ſm phm in
ꝑdicamētis: ſed manifeſtū eſt: ꝙ ſcđe ſube inq̄ꝫtuꝫ hōꝫ
nō ſunt ſubiue in itellectu: nec icludūt reſpectū ad itel
lectū: aliogn nō eēnt in ꝑdicamēto ſube: cū eēnt itrin/
ſece relatiua. g̊ ſine ope intellect⁹ adhuc remanēt p̄me
intētiōes. ¶ Contra 3^am ꝯcluſiōnē arguit ſic Henricus ⁊
multi alij. p̄mo per arg^m factū in p̄n° q̄ōnis. ¶ Scđo
ſic. Illud qđ opponit̄ ſcđe intētioni relatiue iportat ſe/
cundā intētionē: oppoſita. n. debēt eſſe eiuſdeꝫ generis
⁊ ꝯditiōis: ſꝫ ꝑſona opponit̄ vl̄i: ſicut idiuiduū ⁊ ſingu
lare: vn̄ nullū vl̄e eſt ꝑſona: vl̄e aūt eſt res ſcđe intētio
nis. g̊ ꝑſona ſigñat itētionē. ¶ 3°. Illud qđ dicit rē vel
p^am itētionē in diuinis nō pōt plificari: ſꝫ ꝑſona plurifi
cat̄ in diuis. g̊ nō ſigñat rē: aut p̄mā itētionē: ſꝫ tm̄mō
ſcđaꝫ. ¶ 4°. Si ꝑſona ſignificaret p^am intētionēꝫ: eius
cōitas eēt gn̄is vel ſpēi. oīs. n. p° intētio: que ꝑdicat̄ in
q̄d de plurib⁹: eſt gen⁹ vel ſpēs. nunc aūt ad iterrogatio
nē factā per q̄d de prē ⁊ filio ⁊ ſpū ſcō: rn̄det̄ de quolꝫ
ꝙ eſt ꝑſona: ⁊ per ꝯn̄s ſi ꝑſona ſit nomē p̄me ipoſitiōis
erit gen⁹ vel ſpēs reſpectu triū ꝑſonaꝝ: ſed Aug. 7° de
trinitate cap. 9° negat rōnē ſpēi: aut generis a diuinis.
ergo vt prius. ¶ Quīto. Perſona ⁊ ſuppoſitū idē eſſe
videnť: ſꝫ ſuppoſitū eſt ſcđe intētiōis a ſubſiſtēdo q̄d/
dītati ⁊ vl̄i nature. ergo perſona ſigñat itētionē ſcđaꝫ.

¶ Sexto.

Argu⁹ tacta adducit ꝯtra Rodulphus tenētē actum itell's eē itē poſſunt adaptari ꝯ capo lū vt ipſemet apeat: iō adducit: ſequētis hō addu cit ꝯ heruꝫ tenētē ꝙ hō ⁊ aial nō ſunt intētiones ni ſi addat̄ relo ⁊c̄. vt dotn̄ ē: q̄ ēt adaptari ꝯtra ſe.

Cōtra tertiā Hēricus in ſuma.

¶ Sexto. Indiuiduū eſt nomē ſcđe ipoſitionis ⁊ ſcđe intētiōis: ſed Damaſ. dicit lib. 4.° ꝙ hypoſtaſis ⁊ perſona īdiuiduū demōſtrat. ergo illud qđ ſupra. ¶ Septimo. Illud qđ eſt cōe ſm rez in diuinis eſt vnuꝫ nūero ſicut dicit Damaſ. lib. p̊ cap. xi°. ꝙ cōitas in diuinis eſt ſm rez: diſtīctio vero ſm rationē: ſed pſona nō eſt vna nūero in diuinis. ergo nō eſt aliqđ reale: ſꝫ tm̄ intētionale. ¶ Octauo. Illud qđ dicit purā negationē nō vr̄ eſſe niſi ſcđa intētio: qꝛ negatiōes ſunt entia rōnis: ſed perſona ſigīat negationē: qm̄ diffinit̄ per incōicabilitatē: que negationē importat. ergo ſigīat tm̄ ſcđaꝫ intētionē. ¶ Nono arguit Petrus ð palude recitās quādam opinionē. Nomia debēt eſſe ꝯſona rebus: res aūt ſunt in triplici genere: nā qdaꝫ hn̄t eſſe tm̄ in re extra ⁊ nō ꝑ per aiaꝫ vt ſingularia ſortes: ⁊ plato: ⁊ cetera q̄ nō ſunt niſi a nā: ⁊ qcqđ eſt ex̄ eſt hmōi. Alie vo ſunt ſolū ī intellectu ⁊ ab itellectu: ſicut intētiōes logicales circa ſingularia. Alie vō ſunt ꝑim extra ⁊ ꝑim intra ab itellectu: vt ſcđe ſubē ⁊ ſpēs ⁊ gnā alioꝝ p̄dicamētoꝝ. nā eniꝫ in his occulte opatur: vt dicit auctor. 6. p̄ncipioꝝ. ſ. p̄bēdo fundamētū. ſꝫ intellectus agēs eſt qui facit vlitatē in rebus cōpletiue ⁊ formalr̄. ſ. abſtrahēdo. ḡ oīa noīa ꝓpa indiuiduoꝝ vt ſortes: ⁊ plato: ⁊ hmōi q̄ ſigīant res ſolum ſm eſſe qđ hn̄t extra aiam ⁊ nō ꝑ aiam: ſicut noīa rerū nullo mō ſunt noīa intētionis p̄me vel 2ᵉ. nomia vō ꝓpria ſubaꝝ ſecūdaꝝ ⁊ ōis gnīs vliuꝫ: vt hō: aīal: ⁊ albedo: ⁊ color ⁊ hmōi que ſigīant ea: q̄ ꝑim ſunt intra: ꝑtim extra ſunt p̄me intētionis: vt ꝑ h̄ deſigneī ꝙ nō totaliter hoc vel illud: ⁊ intētio referaī ad vnuꝫ. p̄ma vō ad aliud: nomia aūt cōmunia tam indiuiduorū ꝙ̃ ſpērum ꝙ̃ generū: que ſigīant hmōi: vt ſpecies: genus: indiuiduum: pſona ⁊c̄. ſunt nomia ſecūde intētionis: qꝛ pure intētionalia. ¶ Decimo arguit. Quia hec eſt differentia iter nomē p̄me ipoſitiōis ⁊ ſcđe intētiōis: qꝛ nomen p̄me ipoſitiōis nō tranſcēdit determinatos limites: ſꝫ nomē intētionis 2ᵉ trāſcēdit limites ſui fundamēti: qꝛ ſi fundaī ſup illud qđ p̄dicaī tm̄ de differētib⁹ numero: ipſum p̄dicabitur de differētib⁹ ſpē: vel de diuerſis ſpēbus: ſi ſuper p̄dicabile de differētibus ſpē. ipſuꝫ p̄dicabitur de differentib⁹ gnīe. verbi gratia ſup hanc rem que eſt hō fundaī 2ᵃ intētio: que eſt ſpēs: ⁊ nō ſoluꝫ hō eſt ſpēs: ſed brutū: ⁊ albedo: ⁊ hmōi. ſimilr̄ genus qđ eſt ſecunda intentio eſt in omni genere. nō tm̄ aīal qđ eſt res ſubiecta intētioni: ſed noīa cōia īdiuiduoꝝ: de qb⁹ agimus: trāſcendūt ambitū rei ſubiecte: ſicut Sor. ⁊ Plato. igitur ⁊c̄. ¶ Undecimo. Qꝛ nomē cōe differētibus genere ſm rem ⁊ ſm vocē eſt ſcđe intentionis: talibus eniꝫ nec phyſicū: nec metaphyſicū pōt eſſe cōe: ſed ſola rō logica: ſed perſona ⁊ oīa talia ſunt hmōi. igiī ⁊c̄.

Ad argumētum p̄ᵐ ꝯtra p̄mā ꝯcłonē. Dico ꝙ aliqđ dr̄ in ordine ad aliud. vno mō: ſicut analogū ad coanalogū: ſicut arguens exēplificat de ſanitate aīalis in ordine: ad quaꝫ vrina dr̄ ſana: ⁊ iſto mō negaī minor ⁊ cōcediī maior. alio mō ſicut relatiuū ⁊ correlatiuū: ſicut imago dicitur imago in ordine ad imaginatuꝫ: ⁊ via dr̄ via in ordine ad terminū: ⁊ ſic maior eſt falſa: ⁊ minor vera: nō eniꝫ cōceptio itellect⁹ dr̄ intētio ex hoc: ꝙ eſt ſignū intētionis: que ſit in obiecto: vel qꝛ hꝫ aliā ꝓportionē ad aliq̄ intētionē: que ſit in obiecto: ſed dr̄ intētio in ordine ad aliqđ: qꝛ per talē cōceptionē itellect⁹ tendit in rē: cuius eſt intētio: ⁊ eſt ibi ordo talis ꝯceptionis ad obiectū: ſicut imaginis ad imaginatū: ⁊ ſicut vie ad terminū: qꝛ per talē formaꝫ itellect⁹ venit in notitiā rei: ⁊ res venit ad itellectū: ⁊ itellect⁹ tēdit: ⁊ itellect⁹ teneī. ¶ Ad 2ᵐ

Dici ad aliud dupl̄r.

dr̄: ꝙ mīor eſt falſa. nā diſtīctio rōnis vel itētiōalis nō eſt formalr̄ in obiecto: ſed tm̄modo fundamentalr̄: in intellectu aūt eſt formalr̄ ⁊ in actu: ⁊ ibi eſt formalr̄ intētio. Et ad ꝓbationē dr̄: ꝙ due ſpēs vel due cōceptiones formales differūt realr̄: vt ſunt qdā accn̄tia: ⁊ non ſolū rōne vel itētionalr̄: ſꝫ res vt in talib⁹ ꝯceptiōib⁹ diſtinguiī a ſeipſa itētionalr̄: ⁊ ſolum rōne. v̄. g. aīa vt in manu diſtiguiī a ſe: vt ī pede ſꝫ rōnē: ⁊ tm̄ man⁹ ⁊ pes per quos aīa diſtiguiī a ſeipſa ſꝫ rōnē ſolū nō ſola rōne diſtinguunī: imo realr̄: nō. n. oꝫ tātā eē diuerſitatez iter diſtīcta: ſicut iter diſtīctiua. ¶ Ad 3ᵐ dr̄: ꝙ tā ī ſenſu ꝙ̃ in itellectu eē itētiōale formalr̄ eſt eē itētiōis: vł rei in ſua intētiōe: que eſt accn̄s dīminutū: ⁊ ſilitudo rei ſicut ſpēs coloris in aere dr̄ intētio coloris: ⁊ illđ eē eſt eſſe reale illi⁹ intētiōis: ſꝫ eſt eē intētiōale reſpectu coloris. ¶ Et ad ꝓbationez dico: ꝙ q̄rere an colores illi habeāt ſolū eē itētiōale eſt q̄rere an colores: q videnī vel apparēt habeāt ſolū eē in cognoſcēte ꝑ ſuā ſilitudinē: ⁊ h̄ eſt q̄rere eſſe itentiōale ſolū: vel vltra illud eſſe habeāt eē extra cognoſcētē: qđ eſt hr̄e eē reale: potiſſime ſi ſit in ſubiecto diſpoſito ad eſſe nālr̄ ꝯueniēs forme: ⁊ nō itendūt q̄rere: an ſit aliqđ diſtinctuꝫ a colore reali: ⁊ a ſpē coloris: niſi vane q̄rāt. ¶ Ad 4ᵐ negatur minor: nō. n. ꝯcept⁹ vlitatis ieſt ꝯceptui aīalis: ſicut accidēs ſuo ſubō: ſꝫ ꝯſeqı̄ ad illū: ⁊ ad ſibi ꝯſiles: dū eniꝫ itellect⁹ itellexit aīal abſtrahēdo qdditatē ab oī extraneo: ⁊ poſt reflectiī ſup ꝯceptū illū ⁊ rez vt in tali ꝯceptu format aliā intētionē: quā attribuit tali cōceptui ⁊ rei in tali ꝯceptu cognite: vt dictuꝫ fuit in p̊ᵃ ꝯne: ⁊ iſto mō ſcđa itētio fundaī in p̊ᵃ vel in re mediāte p̊ᵃ. Illa aūt fundatio nō eſt itelligēda ꝑ illū modū: quo accn̄s fundaī in ſubō: vt oſtēdit ſcūs Tho. p̊ ſen. diſ. 2. vbi. ſ. ſꝫ poti⁹ illo mō: quo aliqđ dr̄ fundari metaphorice ī illo: a quo firmitatē ſue v̄itatis hꝫ. ¶ Ad 5ᵐ dr̄: ꝙ argūᵐ ſupponit falſū. ſ. ꝙ gen⁹ ſit intētio 2ᵃ. Dico. n. ꝙ gen⁹ nō eſt ſcđa intētio: ſꝫ eſt res ſubſtracta intētiōi ſcđe: ⁊ fundās talē itētionē mediāte p̊ᵃ intētiōe. Unde ſcūs Tho. p̊ ſen. diſ. 33. q. i. arti. p̊. ad 3ᵐ dicit. (In oīb⁹ intētiōib⁹ cōiter veꝝ eſt: ꝙ itētiōes ipſe nō ſunt in reb⁹: ſꝫ in aīa: ſed hn̄t in re corrn̄dēs. ſ. nāꝫ cui itellect⁹ hmōi intētionē attribuit: ſicut itētio gn̄is nō eſt in aſino: ſꝫ nā aīalis: cui ꝑ itellectū hec itētio attribuiī.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ gen⁹ nō eſt itētio: ſꝫ fundamētū itētiōis ⁊ corrn̄dēs intētiōi. ſi. n. gen⁹ eēt intētio: nulla nā realis diceret̄ genus. ¶ Itē diſ. 19. q. 5. art. p̊. (Quedā (inqt) ſunt q̄ hn̄t fundamētū in re ex̄ aīaꝫ: ſꝫ ꝯplemētū rōnis coꝝ: ꝙ̃tū ad illud qđ eſt formale: eſt ꝑ opōnē aīe: vt pꝫ in vlī: humanitas. n. eſt aliqđ in re: nō tm̄ hꝫ ibi rōnē vlīs: cū nō ſit extra aīaꝫ aliq̄ hūanitas multi cōis: ſꝫ ſꝫ ꝙ accipiī in itellectu adiūgiī ei ꝑ opationē itellꝰ intētio ſꝫ quā dr̄ ſpēs.) Hec ille. ¶ Tūc ad argᵐ dico: ꝙ nulla itētio pōt diffiniri ꝙ̃tū ad qd rei: qꝛ oporteat fieri mētionē de ope itellect⁹: ſilr̄ nec res vt ſubeſt intētioni diffiniī niſi fiat mētio ð actu itellꝰ: ſi. n. diffiniī gen⁹ diffinieī ꝑ h̄ qđ eſt p̄dicari. ¶ Et ſi q̄raī qd eſt p̄dicari vlteri⁹ diceī ꝙ p̄dicari eſt attribui alicui ꝑ itellectū cū nota ꝯpōnis vł diuiſiōis: verūtm̄ illa diffō gn̄is nō eſt diffō itētionis: ſꝫ rei vt eſt ſub intētiōe: illa. n. itētio quā ſigt gen⁹ poti⁹ eſt diffō q̄dā: vn̄ ſi illa vlteri⁹ diffiniret̄ ꝙ̃tū ad qd rei: oporteret in ei⁹ diffōne ponere loco gn̄is hoc qđ dico ꝯceptio itellect⁹: vł ſilitudo in itellectu: vel aliqd opatiuū ab itellꝰ ⁊ hmōi. ¶ Cū aūt dicit arguens: ꝙ predicari nō eſt itelligere ⁊c̄. Dico ꝙ idē eſt act⁹: quo itellect⁹ itelligit ⁊ predicaī aliqd de aliquo: p̄dicari aūt dicit relationē ꝑ modū paſſiōis fundatā in re mediāte

Diſtinctiuoꝝ maior eſt diſtinctio ꝙ̃ diſtinctoꝝ aliq̄ñ

Nulla itētio diffiniī.

Quid ſit p̄dicari.

cõceptione: quã intellectus cõponit cum alia: predica-
tum aũt dicit intẽtionẽ ſecũdã: nec ſeqtur q̄ actus itel
lectus vel cõceptio predicet̃ de re: ſed ſolũ q̄ p̄dicari
nõ cõuenit rei niſi ꝑut eſt ſub ↄceptione: ita q̄ talis re
latio nõ põt fundari in re nuda imediate. ¶ Ad ſextũ
De q̃bus ſit logica. dr̃. q̄ logica eſt de itentionib⁹: non vt ſunt res: q2 ſic de
talib⁹ eſt terti⁹ liber de aĩa: ſed eſt de intẽtionib⁹: vt ſũt
intẽtiones ⁊ vie: per quas itellectus perquirit verum ⁊
falſum: ſicut ſunt diffinitio: enũciatio: ſillogiſm⁹: predi
catũ: ⁊ ſubiectũ: predicabile: ⁊ vniuerſale: ⁊ ſic de cete-
ris: que ſignificãt ſecũdas intẽtiones: dicit̃ autẽ cõiun
gere intẽtionẽ ſcdaꝫ prime: q2 docet quomodo ea: que
icludunt ſecũdas intẽtiones cõueniãt illis: que impor
tant primas. ſ. quõ homo eſt ſpẽs: aĩal eſt gen⁹: ⁊ docet
quõ talia cõbinãda ſunt ad veritatẽ ingrendã formã-
Intentio dupl'r ſumi põt. do ꝓpoſitiões ⁊ ſillogiſmos. Põt tñ dici: q̄ itentio po
teſt dupl'r ſumi. vno modo in vi vni⁹ abſtracti: ⁊ ſic nõ
eſt aliud q̃ꝫ cõceptio itellect⁹: vt dictum eſt. alio mõ in
vi cõcreti: ſicut ſi albedo poneret̃ loco hui⁹ nois albũ:
q2 in ꝓpoſito vocabula deficiant: cũ nõ habeamus no
men cõcretũ ſigñans cõcretiue: ſicut intẽtio abſtracti-
ue: ⁊ iſto modo intẽtio dicit rem ſubſtractã ↄceptui aĩe
⁊ iſto modo oĩs res fundãs primã intẽtionẽ abſtracti-
ue dictã põt dici prima intẽtio: ⁊ oẽ qð fundat ſcdaꝫ in
tentionẽ p̄mo modo dictã imediate põt dici ſcda intẽ-
tio: vnde homo illo modo diceret̃ prima intẽtio: ſꝫ ge-
nus diceret̃ ſcda itẽtio: ⁊ illo modo itelligo ſcm̃ Tho.
ſcdo ſen. diſ. 5. q. 3. arti. p̃. vbi ſic dicit. (Sicut genus eſt
quedã intẽtio quã itellectus ponit circa formã intelle
ctam: ita ⁊ differẽtia: tñ huic intẽtioni itellecte respon-
det nã quedã: que eſt in ꝑticularib⁹: licꝫ ſꝫ q̄ eſt in p̄ti-
cularib⁹ nõ habeat rõnẽ generis aut ſpẽi.) Hec ille.
¶ Et intẽdit q̄ gen⁹ dicit quãdã intẽtionẽ: nõ q̄ illud
qð eſt genus ſit intẽtio niſi denoĩatiue ⁊ in cõcreto: hõ
eniꝫ ꝑut eſt in itellectu per ſuũ cõceptũ imediate rep
ſentantẽ eũ põt illo modo dici prima intẽtio: vt autẽ
eſt in itellectu per aliũ cõceptũ cõſequẽtẽ actũ reflexũ
ſuper primũ cõceptũ: quo. ſ. intelligit̃ homo: vt habẽs
eẽ vl'e in itellectu dr̃ ſcda intẽtio cõcretiue: nec tñ cõce
ditur q̄ homo ſit ſcda intẽtio: q2 homo dicit merã rem
ſed cõcedit̃: q̄ ſpẽs eſt ſcda intẽtio: q2 hoc q̄ dico ſpẽs
ſigñat reꝫ cum ↄceptu: vel rem vt cõceptaꝫ. ¶ Ad 7m
dr̃: ſicut ad precedẽs: q̄ logica eſt de ſecũdis itentioni-
bus: inquãtuꝫ eſt de illis: que in ſua rõne iportãt ſcdaꝫ
intẽtionẽ: puta genus ⁊ ſpẽs: ⁊ ſubiectũ ⁊ predicatuꝫ: ⁊
hoc inquãtũ talia ſunt icludẽtia intẽtionẽ. Qr aũt logi
ca nõ agat de actib⁹ itellect⁹: dictũ eſt: q2 nõ agit de in-
tẽtionib⁹: vt ſunt res: ſꝫ vt ſunt iſtrumẽta pgredi veꝝ
⁊ q2 potius agit de ſubſtractis intẽtionũ q̃ꝫ de intẽtio-
nibus: vñ licꝫ diffinitio ſit rõ formata per itellectũ: lo-
gicus nõ hꝫ ingrere: que res ſit illa rõ: an ſubſtãtia vel
accidẽs: q̃uis in oĩbus ſuis diffõnibus ſemꝑ ponat ali-
quid pertinẽs ad itellectũ: vt hoc qð dico predicare: vl'
ſignificare: vel aliqd hꝫ. ¶ Ad octauũ dico: q̄ Cõmẽ.
3° de aĩa errauit opinatus: q̄ itellect⁹ poſſit eſſe aliqua
forma ſepata ab aĩa noſtra ſm̃ eſſe: ⁊ ideo oportuit eũ
multa falſa fingere: quoꝝ vnum fuit: q̄ ſpẽs itelligibi
lis eſt ſubiectiue in fantaſmatib⁹: ⁊ eſt in itellectu poſ-
ſibili alio modo: ⁊ iſtaꝫ fictionẽ adinuenit: vt ſaluaret
ↄtinuationẽ itellectus poſſibilis cũ aĩa noſtra per illã
ſpẽm: vnde intẽtionẽ itellectã vocauit ſpẽm itelligibi
lem: ⁊ intẽtionẽ imaginatã vocauit fantaſma: qð lꝫ ve
ruꝫ ſit: tñ illa inherẽtia: quã ponit huius ad hoc. ſ. ſpẽi
itelligibilis ad fantaſma nihil eſt. ¶ Ad 9m dico: q̄ q̃-
cũq3 diſtinguunt̃ intẽtionalr̃ ſunt intẽtiones ſꝫ eẽ: qð

habẽt in itellectu: nõ aũt opꝫ q̄ ſint intẽtiones ſimpl'r
loquẽdo niſi eo modo quo dictũ eſt in ſolutione ſexti:
vnde ſicut recitatũ eſt in ꝓbatiõe p̄me ↄcl'onis: nã vt
eſt in itellectu: eſt quedã ſpẽs itelligibilis: ⁊ ſilr̃ dico de
nã aĩalis: ⁊ de hoc alias diffuſius eſt dictuꝫ. ¶ Ad 10m
dr̃: q̄ hõ ⁊ aĩal ſunt ſubſtãtie mere ꝑut ſubſtãtia dicit
quidditatẽ: nõ aũt ꝑut dicit ſuppoſitũ: ⁊ de hoc articu
lo dictũ fuit ſatis in. q. ſcde diſtinctionis hui⁹ arti. 3. in
ſolutione. 5. p̄ncipalis. ¶ Ad 11m dr̃: q̄ ſi arguẽs per rõ-
nem hois itelligat quidditatẽ hois: minoꝛ eſt falſa. nõ
eniꝫ quidditas hois eſt facta per itellectũ: aut q̃dditas
aĩalis: imo p̄cedit actuꝫ itellectus creati hũani. ¶ Et
cũ dicit q̄ nã nõ fecit ⁊c. Dico q̄ nã nõ fecit diſtinctio
nem humanitatis ⁊ aĩalitatis in actu: fecit tñ aĩalita-
teꝫ ⁊ humanitatẽ. Si aũt arguẽs per rationẽ intelligat
cõceptũ hois: quẽ ſignificat hoc nomẽ homo: dico q̄ il
le eſt intẽtio formata per actuꝫ intelligẽdi. ¶ Ad 12m
dr̃: q̄ licꝫ ſit ipoſſibile vnam rem abſolutã eſſe multa
abſoluta extra itellectũ: ſeu in eſſe reali: tñ nõ eſt incõ
ueniẽs eãdem rẽ ſm̃ eſſe qð habꝫ in itellectu eẽ plura
quedã: puta cõceptus: eo modo quo res dr̃ eſſe ſua ima
go vel ſimilitudo: nec aliter ↄcedo: q̄ homo ⁊ aĩal ſint
duo apparẽtia diſtincta ab oĩ accidẽte itellect⁹. ¶ Ad
13m dico: q̄ equinitas ſic abſtracta non eſt niſi in itelle-
ctu: ⁊ in illo eſt quedã intẽtio intellecta: ſi enim nullus
itellect⁹ eſſet: aut ſi nullus itelligeret equinitatẽ: ipa nõ
eſſet intẽtio. ¶ Ad 14m dr̃: q̄ ſcde ſubſtãtie nõ ſunt in-
tẽtiones: licꝫ eis attribuant̃ ſcde intẽtiões: tñ iproprie
loquẽdo dici poſſunt intẽtiões eo modo: quo dictũ eſt
in ſolutiõe ſexti. ¶ Ad primũ cõtra tertiã cõcluſioneꝫ Ad p̃m De rĩci ↄ tertiaꝫ cõcluſionẽ.
dr̃: q̄ licꝫ in diffinitiõe perſone ponat̃ aliquid pertinẽs
ad ſcdaꝫ intẽtionẽ hoc eſt ex defectu nominũ differẽ-
tiaꝝ prime intẽtionis: vnde talia noĩa nõ ponerent̃ in
diffinitiõe perſone: ſi noĩa impoſita ſufficiẽter habere-
mus: ideo talis diffinitio circũlocuta licꝫ iplicet aliqd
pertinẽs ad ſcdaꝫ intẽtionẽ: nõ ↄcludit ſuũ diffinituꝫ
icludere ſcdam intẽtionẽ. ¶ Ad 2m dr̃: q̄ perſona non
opponit̃ formalr̃ alicui dicẽti ſcdaꝫ intẽtionẽ: ſed p̃m
lꝫ forte oppoſitũ eius nõ ſit incõplexe noĩatuꝫ: ⁊ eſt nõ
ſubſiſtẽs in nã rõnali: ſub hoc aũt formali oppoſito ꝑ-
ſone ↄtinetur vl'e ⁊ pars: ⁊ multa alia: que nõ ſubſiſtũt
in nã rõnali. ¶ Ad tertiũ negat̃ maioꝛ. Naꝫ res pluri
ficat̃ in diuinis: ⁊ cõſtat: q̄ nõ dicit ſcdaꝫ intẽtionem.
¶ Ad quartũ negat̃ aĩs: nec valꝫ ꝓbatio: q2 aliud re
quirit̃ ad rationẽ generis vel vl'is q̃ꝫ predicari de plu-
ribus in q̃d. ſ. q̄ habeat diuerſum eſſe in illis: de q̃bus
predicat̃: in diuinis aũt nõ eſt niſi vnicũ eſſe. Similr̃
falſum eſt: q̄ perſona predicet̃ in q̃d de pr̃e ⁊ filio: cũ
nõ ſignificet q̃dditatẽ coꝝ. Unde ſcũs Tho. p̃ ſen. diſ.
23. q. 1. arti. 3°. in fine dicit. (Inuenim⁹ q̃tuoꝛ modos R̃ñdẽdo ad ea q̄ in ↄtrariũ obaſunt.
ſigñandi in diuinis: aliquid eniꝫ ſigñat abſolutũ ꝑ mo
duꝫ abſoluti. vt deus: aliqd relationẽ per moduꝫ rela-
tionis: vt pater. aliqd abſolutũ per modũ relatiõis: vt
potẽtia generãdi. aliqd relationẽ ꝑ moduꝫ abſoluti: vt
perſona.) Hec ille. ¶ Ad q̃ntuꝫ dr̃: q̄ licꝫ eadẽ res ſit
ſuppoſitũ ⁊ perſona: tñ vnũ noĩatur per nomẽ ſcde in-
tentiõis: aliud per nomẽ prime. Unde ſcũs Tho. p̃ia
parte. q. 29. arti. 2°. (Subſtãtia (inq̃t) dicit̃ dupl'r. vno
mõ dr̃ ſubſtãtia quidditas rei: quã ſigñat diffinitio: ſꝫ
q̄ dicim⁹ q̄ diffinitio ſigñat ſubſtãtiã rei: quã quideꝫ
ſubſtãtiã greci vſiam vocãt: qð nos eſſentiã dr̃e poſſu-
mus. alio modo dr̃ ſubſtãtia ſubiectũ vel ſuppoſitum:
qð ſubſiſtit in genere ſubſtãtie: ⁊ hoc quidẽ cõiter acci-
piẽdo noĩari põt noĩe ſigñante intẽtionẽ: ⁊ ſic dr̃ ſuppo-
ſitũ: noĩatur ẽt tribus noĩb⁹ ſigñantib⁹ rem: que q̃dem
ſunt

ſunt res nãe ſubſiſtentia. ⁊ ypoſtaſis ſm triplicẽ ↄſiderationem ſubẽ ſic dicte: ſm enim ꝙ per ſe exiſtit: ⁊ nõ in alio, vocatur ſubſiſtentia: illa eniꝫ ſubſiſtere dicim⁹ que nõ in alio ſꝫ in ſeipſis exiſtũt: ſm võ ꝙ ſupponit̃ alicui nãe cõmuni ſic dr̃ res nature: ſicut hõ eſt res nãe humane: ſm võ ꝙ ſupponit̃ accidentib⁹ dr̃ ypoſtaſis vel ſubſtãtia: qd̃ aũt hec tria noĩa ſigñant ĩ toto genere ſubſtãtiaꝝ: h nomẽ ꝑſona ſignat in genere ſubaꝝ rõnaliũ.) Hec ille. ❡ Ad 6ᵐ pꝫ riſio ꝑidẽ. Nã vt dicit ſcũs Tho. p̃ ſen. diſ. 6. q. i. arti. p̃. q̃ſtiũcula p̃ma. Particulare in gñe ſubẽ põt noĩari noĩb⁹ p̃me ĩpoſitiõis: ſcꝫ res nãe: ypoſtaſis: ꝑſona: hꝫ ẽt alia noĩa 2ᵉ intentionis: vtpote ꝑticulare: ſuppoſitũ: idiuiduũ: ſingulare. ❡ Ad 7ᵐ dico: ꝙ modus arguẽdi nihil valet: q2 eodẽ mõ ꝓbaret̃ ꝙ relatio ⁊ res in diuinis dicãt ſcd̃as intẽtiones cũ ſint ibi tres relatiões: ⁊ tres res: iõ dico ꝙ argumentũ ſolũ ꝓbat: ꝙ ꝑſona in diuinis nõ ſit cõis ſm rẽ: ſed non ꝓbat ꝙ n dicat rẽ merã. ❡ Ad 8ᵐ dr̃: ꝙ ꝑſona non dicit negationẽ in recto: ſꝫ tm̃ ĩ obliquo: ⁊ dato ꝙ diceret: nõ ꝑꝑ hoc eſſet 2ᵃ intentio: nõ eniꝫ oẽ ens rõnis eſt 2ᵃ intentio: q2 dextrũ in colũna dicit relationeꝫ rõnis nec tñ eſt nomẽ 2ᵉ intentionis. ❡ Ad 9ᵐ dicit Petrus de palude: ꝙ p̃mũ mẽbrũ illius diuiſionis falſum eſt: q2 oẽ illud ſuꝑ qd̃ fundat̃ imediate 2ᵃ intentio eſt p̃ᵃ intentio: nec oꝫ ponere 2ᵃᵐ intentionẽ ſine p̃ma: ſꝫ iſta 2ᵃ intentio: quã dicit particulare: fundat̃ ſuper ſorteꝫ: ⁊ platonẽ: ⁊ h9. ğ ipſa pñt noĩari noĩbus p̃me intentiõis. 2ᵐ mẽbrũ cõcedendũ eſt: ſꝫ 3ᵐ eſt falſuꝫ: q2 ſicut fundant̃ 2ᵉ intentiões ſuꝑ indiuidua: ſic ⁊ ſuꝑ ſpẽs: ⁊ plus q̃to vlia ſunt plus itelligibilia: ⁊ plus de realitate hñt ſingularia: vñ ſicut inter noĩa cõia ſecũdaꝝ ſubaꝝ q̃dã ſunt 2ᵉ intentiones vt ſpẽs genus, ⁊ h9. q̃dã aũt ſũt p̃me itentionis: vt aĩal eſt nomẽ cõe oĩbus ſpẽbus ſub ſe contentis: ⁊ ſic aſcendendo ad ens: ſic ẽt quedã noĩa indiuiduoꝝ cõia dñr p̃me itẽtionis: ⁊ nõ oĩa 2ᵉ.) Hec ille. ❡ Quicq̃d ſit de hoc ego dico: ꝙ illa diuiſio rerũ eſt falſa quo ad 3ᵐ membrũ. nã hõ ⁊ aĩal ſunt extra ſine ope intellectus: ⁊ iõ totũ qd̃ in illo fundat̃ eſt falſũ: vñ ſicut nõ oẽ cõe eſt ꝑ intellectũ: nã nõ cui attribuit̃ cõmunitas ꝓcedit actũ intellect⁹: ita nec oꝫ ꝙ oẽ nomẽ cõe ſignificet 2ᵃᵐ intẽtionẽ. ❡ Ad. 10. dico: ꝙ illa dñia que dat̃ nõ valet: q2 illud qd̃ dr̃ ibi cõpetere noĩb⁹ 2ᵉ intentionis: cõpetit ẽt noĩbus p̃me intentiõis: puta generibus ſupioꝝ ⁊ tranſcendentib⁹: hõ enim p̃dicat̃ de pluribus differẽtib⁹ nũero: ⁊ aĩal p̃dicat̃ de plurib⁹ differẽtibus ſpẽ. ❡ Ad xiᵐ dr̃: ꝙ maior eſt falſa. Nam ens eſt p̃me impoſitionis: ⁊ tñ eſt cõe differentib⁹ gñe nõ cõitate vniuoci: ſꝫ analogi. ❡ Ad argumẽtũ in pede queſtionis factũ patet ſolutio per predicta. Hec de queſtione.

Diſtin. XXIIII.

❡ Utrũ nũerus ſit formalr̃ ⁊ ꝓprie ĩ diuĩs. Qõ. I.

Circa vigeſimãquartaꝫ diſtinctionẽ querit̃. Utrum numerus ſit ꝓprie ⁊ formaliter in diuinis. Et arguitur ꝙ nõ. Q2 nullũ accñs eſt in diuinis: ſꝫ numerus ꝓprie ⁊ formalr̃ eſt accidens. ğ in deo poni nõ poteſt.

In oppoſitum arguit̃ ſic. Trinitas ponitur in diuinis: ſꝫ trinitas ẽ ſpẽs numeri. igitur ⁊c̃.

In hac q̃õne erunt duo articuli. In primo inquiret̃ an vnitas vel numerus ſit aliq̃d extra aĩam in reb⁹. In 2º videbit̃ de queſito.

Quantum ad primum articulũ ſit p̃ma ↄclo. Tam numer⁹ q̃ꝫ vnitas que eſt p̃ncipiuꝫ numeri addit aliq̃d poſitiuũ ſuꝑ rẽ: que dr̃ vna. Iſtam cõcl'onem ponit ſcũs doctor p̃. ſen. diſ. 24. q. i. arti. 3º. vñ ad 4ᵐ ſic ait. (Unũ dr̃ duplr̃. ſ. qd̃ eſt p̃ncipium numeri: ⁊ qd̃ cõuertit̃ cũ ente: loquendo de vno qd̃ eſt p̃ncipiũ numeri ponit aliq̃d additum ſuper ens qd̃ dicit vnũ. ſ. rõneꝫ mẽſure: vñ hoc nomẽ vnũ poteſt dupliciter ↄſiderari: aut ſm illud qd̃ eſt: aut ſm illud qd̃ coſeq̃t̃ ad intellectũ eius. ſ. relationẽ quãdam: ſi 2º mõ accipiatur ſic opponit̃ multitudini numerali relatiue: ſic p̃nᵐ ad p̃ncipiatũ: vt punct⁹ ad lineã: ⁊ ſic p̃s ad totũ: ⁊ magis ꝓprie ſicut mẽſura ad menſuratũ. Si p̃mõ: tũc duplr̃: q2 vl' ↄſiderabit̃ ipſuꝫ vnũ cũ p̃ciſiõe. ſ. ſm ꝙ tm̃ vnitas: ⁊ ſic hꝫ diſperatã oppoſitionẽ menſure ad alios numeros: quilibꝫ eni numerus ſm q̃ditatẽ ſue ſpẽi hꝫ ſpãlẽ rõnem menſure: ſicut ſpẽs oppoſite ſunt diſpate: ⁊ talis oppoſitio reducit̃ ad ↄ̃rietatẽ ſicut p̃ncipiũ: q2 diſpata diſtinguunt̃ differẽtys ↄ̃rys: quib⁹ p diuidit̃ gen⁹: vt ꝓbat̃. 10. metaphiſice: vel ſine p̃ciſione: ⁊ ſic vnitas nullã oppoſitionẽ hꝫ ad numerũ: ſꝫ eſt ↄſtituens ipm̃.) Hec ille. ❡ Et ibideꝫ in corpe q̃õnis arguit cõtra dicẽtes ꝙ talis vnitas nõ dicat niſi p̃uationẽ: tũc eniꝫ nõ eſſet niſi in aĩa: ⁊ ita nec numer⁹: cui⁹ ipſa eſt p̃ncipiũ: vñ nõ poſſet eẽ ſpẽs niſi ſub aliquo genere. ❡ Itẽ ↄ̃ illos q dñt: ꝙ vnitas q̃ eſt p̃ncipiũ nũeri eſt eadem cũ vnitate q̃ ↄſequit̃ ens ⁊ cõuertit̃ cuꝫ eo arguit. Nõ cõtingit enim ꝙ aliq̃d cõtentũ ſub inferiori ſit dñia ſupioris: ſicut rõnale nõ eſt dñia ſubẽ: vñ nec multitudo que eſt ſub quãtitate põt eſſe differentia entis ſimplr̃. ❡ Ex q̃bus pꝫ: ꝙ ſꝫ eũ talis vnitas cum ſit de gñe quãtitatis nõ põt dicere purã p̃uationẽ ſcꝫ indiuiſionẽ: nec dicit ſolũ entitatẽ rei cũ illa idiuiſione: ſicut vnũ qd̃ cũ ente ↄuertit̃: q2 tunc non deberet collocari ſub determiato gñe ſicut nec ens. ❡ Eãdẽ opinionẽ tꝫ in de potentia dei. q. 9. arti. 7º. vbi ſic ait. (Cum diuiſio multitudinem cauſet indiuiſio võ vnitatẽ: oꝫ ſm rõnem diuiſionis de vno ⁊ multo iudiciũ ſumi: eſt auteꝫ q̃dã diuiſio q̃ oĩo gen⁹ quãtitatis excedit: q̃. ſ. eſt ꝑ aliquã oppoſitionẽ formalẽ: q̃ nullã quãtitatẽ concernit: vñ oꝫ ꝙ multitudo hanc diuiſionẽ ↄſequens: ⁊ vnum qd̃ hãc diuiſionẽ p̃uat: ſint maioris quãtitatis ⁊ ambitus q̃ꝫ gen⁹ quãtitatis: eſt aũt alia diuiſio ſm quãtitatẽ que genus quãtitatis non trãſcendit: vñ ⁊ multitudo ↄſequens hãc diuiſionẽ: ⁊ vnitas eã priuans ſunt in genere quãtitatis: qd̃ q̃dẽ vnũ aliq̃d accidẽtale addit ſupra illud: de quo dr̃: ꝙ hꝫ rõnẽ mẽſure. alias numerus ex vnitate ↄſtitutus nõ eſſet aliqd̃ accñs: nec alicuius generis ſpẽs: vnũ võ qd̃ conuertit̃ cũ ente nõ addit ſupra ens niſi negationeꝫ diuiſiõis: nõ ꝙ ſignificet ipſaꝫ indiuiſionẽ tm̃: ſꝫ ſubiectũ eius cum ea: eſt enim vnuꝫ idem qd̃ ens indiuiſuꝫ: ⁊ ſilr̃ multitudo correſpondẽs vni nihil addit ſupra res multas niſi diſtinctionẽ eaꝝ que in hoc attendit̃: ꝙ vna nõ eſt alia: qd̃ q̃deꝫ nõ hñt ex aliquo addito: ſed ex ꝓprys formis. pꝫ ğ ꝙ vnũ: qd̃ cõuertit̃ cũ ente: ponit q̃dẽ ipſum ens: ſed nihil ſuperaddit niſi negationẽ diuiſionis: multitudo aũt rei correſpondens addit ſuper res q̃ dicũt̃ multe: ꝙ vnaqueq3 eaꝝ ſit vna: ⁊ ꝙ vna eaꝝ nõ ſit altera: in quo conſiſtit ratio diuiſionis: ⁊ ſic cum vnum addat ſupra ens vnam negationem ſm ꝙ aliquid eſt indiuiſum in ſe: multitudo addit duas negatiões ꝓut ſcꝫ aliq̃d eſt in ſe indiuiſuꝫ: ⁊ ꝓut eſt ab alio diuiſuꝫ: qd̃ q̃dẽ diuidi eſt vnũ eoꝝ nõ eſſe alteruꝫ.) Hec ille. ❡ Idẽ ponit p̃ma p̃te. q. 30. ar. 3. dicit eni ꝙ numerus: q eſt ſpẽs quãtitatis: ponit quoddam accñs additũ ſupra res: ⁊ ſilr̃ vnũ qd̃ eſt p̃ncipiũ numeri: vnũ aũt qd̃ cõuertit̃ cũ ente nõ addit aliquid

Tenet Aur. hic ꝙ numerus ſit aĩe obiectiue tm̃: vñ añq̃ꝫ res numerent̃ earum multitudo nũeri rõnẽ ñ hꝫ. Q̃d cõcedit. ſcũs Tho. ⁊ Gre. ↄ̃ formali numero ſolum ẽ additũ iſte ꝙ nũerus ñ e rebus ipſis q̃d diſtincti.

ſupra ens niſi negationē diuiſionis tm̄: vnū eniꝫ ſignat
ens īdiuiſuꝫ: ⁊ iō de quocūqꝫ dicat̄ vnū ſignificat̄ illa
res indiuiſa: ſicut vnū dictū de hoīe ſignat nām hoīs
indiuiſam: ⁊ eadē rōne cū dicat̄ res multe: multitudo
ſic accepta ſignat res illas cū īdiuiſiōe circa vnā quā-
qꝫ illaꝝ. Idē ponit io. quolꝫ. q. i. arti. p̄. ❡ Que aūt res
ſit illa: quā ſupaddit vnitas: q̄ eſt pncipiū numeri: que
dr̄ vna: declarat ſcūs doctor ſm̄ Auic. p̄. ſen. vbi ſupra
dicens: ꝙ vnitas illa eſt eē indiuiſuꝫ: illud aūt eſſe ē eē
accñtis: ⁊ p illud eē adueniens poſt eē cōpletū ſubē dr̄
ſubā vna: ſicut p eē albedinis dr̄ eē alba: ⁊ ide nūerus
eſt accñs: q cauſat̄ ex ꝯgregatiōe taliū intētionū acci-
dentaliū. Et lꝫ ſcūs doctor in eodē loco iprobet Auice.
inq̄ntū ponit: qȯ vnū ꝙ ꝯuertit̄ cū ente: eſt idē cū vno
qȯ eſt pncipiū numeri: ⁊ ꝙ tam ħ q̄ꝫ illud vnū ſupad-
dit aliqd poſitiuū ſup illud: de quo dr̄: nō tñ reprobat
hoc qȯ dix̄. ſ. ꝙ vnitas ꝓut eſt pncipiū numeri ſupad-
dit illud: qȯ dictū eſt: vñ q̄ntū de ipſo ꝓcipio vnitas: de
q̄ loquimur: nō eſt ipſa forma ꝯtinuitatis: ſꝫ eſt illud
eſſe indiuiſum: qȯ talis quātitas ꝯtinua dat ſubiecto:
forma enī ꝯtinuitatis eſt diuiſibilis in multa: ⁊ iō nō
meret̄ dici vnitas: de cui⁹ rōne eſt indiuiſibilitas: ſꝫ eē
qȯ illa forma dat ſubiecto dr̄ vnitas: qꝛ tale eſſe nullo
mō eſt diuiſibile: qꝛ ſi forma illa: vel ſubm̄ diuidat̄: eē
p̄m nō remanet: nec diuidit̄: ſꝫ q̄lꝫ pars diuiſi hꝫ nouū
eſſe: ⁊ nō hꝫ illud qȯ p̄us: de hoc Auic. 3° metaphiſice
ca°. 2°. dicit. (Unitas eſt eſſe qȯ nō diuidit̄: ita ꝙ eſſe
eſt de eſſentia vnitatis: ⁊ nō ſubm̄ ei: vnitas enim ſub-
ſtantialr̄ eſt ipm̄ eē: qȯ nō diuidit̄.) Hec Aui. ❡ De ħ
Albert⁹ ſup 5m ca. Dionyſij de diuinis noīb⁹ ſic ait.
(Forma eſt forma ⁊ eſt termin⁹ potētie mãe: ⁊ inq̄ntū
aliqd eſt forma dat eē: inq̄ntū vȯ eſt termin⁹ terminat
diſtinguēdo ab alijs: hoꝝ aūt actuū p̄or eſt dare eſſe: ⁊
iō eſſe qȯ relinquit̄ ex tali actu: ē p̄us vno: qȯ relinquit̄
ex 2° actu: ⁊ inq̄ntū ille act⁹ eſt cōis: ⁊ ē vgit ī nāꝫ accn̄-
tis: qꝛ oē qȯ ꝯſequit̄ eē rei eſt accidens: ⁊ ſic eſt vnum
qȯ eſt p̄nm numeri: ex pte vȯ altera: q̄ eſt in ipſo nā en-
tis: ſupra quā nihil addit poſitiue: eſt vnū qȯ ꝯuertit̄
cū ente.) Hec Albertus. ❡ Iſta aūt ſic itelligo. ſ. ꝙ nō
oīs forma dat vnitatē: que eſt p̄ncipiū numeri: ſꝫ ſola
forma de genere quantitatis: talis enim forma dat di-
ſtinctionē ſuo ſubiecto ab alijs eiuſdē ſpēi: ⁊ indiſtinctio
nē eius in ſeipſo. ⁊ ſic dat ei vnitatē: q̄ eſt p̄ncipium nu-
meri: ⁊ illa vnitas eſt q̄dā actus terminatiuus ⁊ diſtin
ctiuus: ⁊ lꝫ ſit quoddā eē ſubiecti: tñ illud eē eſt accidē
tale ſubiecto: qꝛ aduenit ſubiecto poſt eius eſſe ſubale.
ſic ḡ dicendū eēt tenendo ꝙ vnitas: q̄ eſt p̄ncipiuꝫ nu-
meri ſit eſſe: qȯ dat quātitas ſubiecto. ❡ Pōt ēt dici:
ꝙ vnitas nec eſt forma ꝯtinuitatis: nec eē talis forme:
ſꝫ eſt quoddā accñs indiuiſibile ꝯſequēs quātitatē cō-
tinuā: ⁊ differt a puncto in hoc: ꝙ pūctus hꝫ ſitū ī linea
vel cōtinuo: nō aūt vnitas: ſꝫ hꝫ ꝓ ſubiecto adequato
⁊ p̄ totū ꝯtinuū: ita ꝙ aucto vel diminuto tali cōtinuo:
nō remanet p̄or vnitas ſꝫ alia. ❡ 2ª ꝯclō eſt. Nume-
rus ḡ eſt ſpēs quātitatis: ⁊ vnitas: q̄ eſt illi⁹ p̄nm ſolū re-
periunt̄ in reb⁹ mãlib⁹. Uñ ſcūs Tho. de potētia dei
vbi. s. ſic dicit. (Quātitas ꝓprie eſt diſpoſitio mãe: vñ
oēs ſpēs quātitatis ſunt q̄dā mathematica: q̄ ſꝫ eē nō
p̄nt a mã ſenſibili ſeparari: niſi tps ⁊ locus: q̄ ſunt nãlia
⁊ magis nãe ſenſibili annexa: vñ pꝫ ꝙ nulla ſpēs quan
titatis reb⁹ ſpūalib⁹ poterit cōuenire niſi ſꝫ metapho-
rā.) Hec ille. ❡ Iteꝫ p̄ ſen. dicit vbi. s. (Et numerus ⁊
vnitas ſm ꝙ ſunt in genere quātitatis nō inueniunt̄
niſi in qb⁹ inuenit̄ cōmenſuratio quātitatis. vñ inueni-
tur tm̄ in rebus habentib⁹ quātitatē ꝯtinuā: vñ p̄hus

Circa hāc ⁊ ſequentem tꝫ Gre di. 24. arti. p̄. ꝙ tam vnū numerale q̄ꝫ tranſcē-dēs ſunt idē in quo ſeqt̄ mētes Pla-tonis ⁊ Auic.

dicit ꝙ numerū cognoſcim⁹ diuiſione ꝯtinui: ⁊ hic tm̄
numerus eſt ſub ariſmetrica: vt ēt Auicē. dicit.) Hec
ille. ❡ Et in articulo p̄cedēti. ſ. p̄ ad 2m dicit. (Et vni-
tas ⁊ numerus: q̄ cōſiderat ariſmetricus non ſunt illa
vnitas ⁊ multitudo: q̄ inueniunt̄ in oīb⁹ entib⁹: ſꝫ ſolū
ſm ꝙ inueniunt̄ in reb⁹ mãlib⁹ ſm ꝙ pluralitas cauſat̄
ex diuiſione ꝯtinui. In hoc enim p̄nt inueniri omnes
ille paſſiones in numeris: q̄ ariſmetrici demōſtrāt: ſicut
multiplicatio: ⁊ aggregatio ⁊ hmōi: q̄ fundant̄ ſup diuiſio
nē infinitā ꝯtinui: vñ eſt infinitas in numero ſm p̄hm
3°. phiſicoꝝ: ⁊ iō ēt talis vnitas ē potētia ois numer⁹.)
Hec ille. ❡ Idē ponit p̄ma pte vbi. s. Et in quolꝫ vbi
ſupra. ❡ 3ª ꝯclō. Tam vnū qȯ eſt p̄ncipiū numeri q̄ꝫ
vnū qȯ cū ente cōuertit̄ dicit negationē diuiſionis: ſꝫ
multitudo tam illa q̄ꝫ iſta dicit negationē rei: vñ ſcūs
Tho. in predicto quolibꝫ. q. 1. arti. p̄. ad 3m ſic dicit. (In
rōne (inquit) multitudinis icludit̄ negatio rei: ſed in
rōne vni⁹ negatio negationis ⁊ rei ſil: qȯ ſic pꝫ: vnum
enim eſt: qȯ nō diuidit̄. diuiſio aūt que negat̄ p vnuꝫ:
qȯ conuertit̄ cū ente opꝫ ꝙ ſit talis: ꝙ in oī diuiſione
ſaluet̄: hec aūt eſt diuiſio p affirmationē ⁊ negationē:
⁊ hui⁹ diuiſionis negatio cōſtituit rōnē vni⁹: eſt enim
vnū: qȯ nō diuidit̄ tali diuiſione: ꝙ ſit in eo accipere ħ
⁊ nō hoc: ⁊ ſic vnū inq̄ntū negat affirmationē ⁊ nega-
tionē ſil eſt negatio rei ⁊ negationis ſil: predicta vero
diuiſio includit̄ in rōne multitudinis: ⁊ ſic ibi icludit̄
negatio rei: qꝛ illa ſunt multa: q̄ ſic diuidunt̄: ꝙ vnum
nō eſt alterū.) Hec ille. ❡ Itē p̄ ſen. di. 24. q. 1. art. 3°.
ad p̄m ſic ait. (In multitudine negatio eſt ſm ꝙ vna
res diſtinguit̄ ab alia p negationē: vñ in multitudine
eſt negatio vel p̄uatio realis: ſꝫ ꝙ vna res dr̄ nō eē alia:
⁊ hō diſtinctionē p negationē negat negatio iportata ī
rōne vnitatis: vñ dico ꝙ negatio illa: in qua pficit̄ rō
vnitatis: nō eſt niſi negatio rōnis tm̄: oīs enī reſpectus
qui eſt entis ad negationē: vel ad nō ens: nō eſt niſi rō-
nis. vñ relatio qua refert̄ ens ad nō ens nō eſt niſi tm̄
in rōne: ⁊ ſimilr̄ p̄uatio p̄uationis: vel negatio negatio-
nis.) Hec ille. ❡ Et ibidē ad 2m idem ponit. (Unum
(inquit) nō importat negationē niſi in rōne: vñ ſꝫ rem
magis ſe hꝫ ad potentiā q̄ꝫ multitudo: in qua importa
tur realis negatio: ſꝫ quā res a re diſtinguit̄.) Hec ille.
❡ Patet igit̄ ex dictis: ꝙ multitudo dicit in recto du-
plicē negationē: ⁊ vnitas dicit vnicā: vt dictū eſt in pro
batione p̄me ꝯnis. 2° ꝙ vnitas dicit negationeꝫ rōnis
⁊ nō rei in recto: hoc eſt ꝙ illa negatio nō eſt realis: ſed
ſm rōnē: licꝫ neget rem ⁊ negationē ſimul: ſcꝫ affirma
tionē ⁊ negationē: vt dicit ſcūs doctor in quolibet alle
gato: multitudo aūt dicit negationē realeꝫ ex vna pte:
⁊ ex alia dicit negationē inſimul rei ⁊ negatiōis. i. affir
mationis ⁊ negatiōis ſicut vnitas: vt dictū eſt in tertia
ꝯne ⁊ p̄ma. ❡ 4ª ꝯ eſt. Multitudo quodāmō eſt p̄or
vnitate: ⁊ quodāmodo poſterior. Uñ ſcūs Tho. de po-
tentia dei. q. 9. arti. 7° ad 15m ſic dicit. (Scdꝫ p̄hm (in-
quit) 10. metaphi. multitudo ē p̄or vno ſꝫ ſenſuꝫ ſicut to-
tū ptibus ⁊ cōpoſitū ſimplici: ſed vnū eſt p̄us multitu-
dine nãliter ⁊ ſꝫ rōnē.) ❡ Et poſt dicit. (Diuiſio ē cau
ſa multitudinis: ⁊ eſt p̄or ſm intellectuꝫ q̄ꝫ multitudo.
vnū aūt dr̄ p̄uatiue p reſpectū diuiſionis: cū ſit indiui
ſum: nō aūt reſpectu multitudinis. vñ diuiſio eſt prior
ſm rōnē q̄ꝫ vnū: ſed multitudo eſt poſterior: qȯ ſic pꝫ.
p̄mū eniꝫ: qȯ in intellectu cadit: eſt ens. 2m vȯ negatio
entis: ex his aūt duobus ſequit̄ intell'e diuiſiōis. Ex ħ
enī ꝙ aliqd intelligit̄ eſſe ens: ⁊ intelligatur nō hoc eē
ſequit̄ in itellectu ꝙ ſit diuiſum ab eo. 4° aūt ſequit̄
in itellectu rō vnius. ꝓut ſcꝫ intellectus intelligit hoc

ls diuerſifica-ti fuerint ī ħ ꝙ Plato. di-xit ꝙ vnitas ſup rē p̄ma-nonē. Auic. vȯ accñs ad debat: ⁊ ideo dicit Gre. ꝙ magis ēt in mãlibus re-perit̄ qꝛ in-diuiſuꝫ eſt ꝙ nō hꝫ partes quarum vna non ſit alia. Egidius et Bal. dicunt ꝙ vnum trā-ſcendēs ꝑua-tiue dr̄: vnū vȯ numera-le addit quā-titatē. Durā. dicit ꝙ ſpālē indiuiſioneꝫ quātitatis. ſ. vltra quātita-tē addit vnū numerale: ⁊ dicit aliquid poſitiuū. i. ali-quid numeri ratione vero menſure dr̄ extrinſece. Herueus vȯ dicit ſcdo q̄lꝫ q. 8. arti. 2. ꝙ vnum nume-rale trāſcēdē-ti addit indi-uiſionē ⁊ po-ſitionē p̄nci-pij numeri: ſubiecto autē addit quān-titateꝫ ⁊ quā-tum addit rō-nem menſure ꝙc reſpōde-mus p lȳ q̄.

ens nō

ens ſi eē i ſe diuiſū.gnto āt ſeqꝶ itellꝰ mltitudinis put
.ſ.hoc ens intelligiꝶ diuiſū ab illo:ꝛ vtrūqꝫ ipſoꝝ eē in
ſe vnū:quātūcūqꝫ eni aliq̄ intelligantꝶ diuiſa:nō itelli/
geꝶ multitudo niſi qōlibet diuiſoꝝ intelligatꝶ eē vnū:
ꝛ ſic pꝫ:ꝙ nō eſt circulus in diffōne vniꝰ ꝛ multitudi/
nis.)Hec ille.(Idez ponit ꝑ ſen.vbi.ſ.ad 2m.Itē pꝰ
pte.q.ii.arti.2°.ad 4m.Itez ſup 4°.metaphiſice in illo
Lec.3°. ca°.(Qm̄ āt vnius ꝛc̄.)ſic dicit.(Sciēdū ꝙ q̄uis vnū
importet ꝑuationē implicatā:nō tn̄ eſt dōm:ꝙ impor/
tet ꝑuationē multitudinis:qꝛ cū ꝑuatio ſit nālr poſte/
rior eo:cuiꝰ eſt priuatio:ſeqꝶ ꝙ vnū eſſet nālr poſteriꝰ
multitudine.Iteruz ꝙ multitudo ponereꝶ in diffōne
vnius:nā priuatio diffiniri nō pōt niſi ꝑ ſuū oppom:vt
gd eſt cecitas:ꝑuatio viſus:vñ cū in diffōne multitudi
nis ponaꝶ vnū:nā multitudo eſt aggregatio vnitatū:
ſequitur ꝙ in diffinitionibꝰ eſſet circulatio:ꝛ iō dōm:
ꝙ vnū importat ꝑuationem diuiſionis:nō quidez diui
ſionis q̄ eſt ſm quātitatē:nā iſta diuiſio determinatur
ad vnū pticulare genꝰ entis:ꝛ nō poſſet cadere in diffō/
ne vnius:ſꝫ diuiſionis formalis:q̄ fit ꝑ oppoſita:cuius
ꝑma radix eſt oppoſitio affirmationis ꝛ negationis:nā
illa diuidunꝶ adinuicē:que ita ſe hñt:ꝙ h̄ nō eſt illud:
ꝑ igiꝶ intelligiꝶ ipſuz ens:ꝛ ex ꝯſequenti nō ens:ꝛ per
ꝯſequēs diuiſio:ꝛ ꝑ ꝯſequens vnū qō diuiſionē ꝑuat:
ꝛ ꝑ ꝯſequens multitudo:in cuius rōne cadit diuiſio:ſic
in rōne vnius idiuiſio:q̄uis aliqua diuiſa nō ꝑdicto
rōnē multitudinis hēre nō poſſunt:niſi ꝑus cuilibꝫ di/
Lec.4°. uiſoꝝ rō vniꝰ attribuaꝶ.)Hec ille.(Itē.10.metaphi
ſice ſup illo ca°.(Opponunꝶ āt ꝛc̄.)ſic ait.(Nihil ꝓhi/
bet aliqd eſſe prius ꝛ poſteriꝰ eodē ſm rōnē ſm diuer/
ſa in eo ꝯſiderata.in multitudine g̊ ꝯſiderari pōt ꝛ ꝙ
multitudo eſt:ꝛ ipſa diuiſio.rōne igiꝶ diuiſionis prior
eſt q̄ꝫ vnū ſm rōnē:nā vnū eſt qō nō diuidiꝶ:ſm autē
ꝙ eſt multitudo poſterior eſt ſm rōnez:cū multitudo
ſit aggregatio vnitatū:diuiſio aūt q̄ ſupponiꝶ ad rōnē
vniꝰ:qō cōuertiꝶ cū ente:nō eſt diuiſio quātitatis ꝯti/
nue:q̄ gdē ꝑintelligiꝶ vni:qō eſt principiū numeri:ſed
eſt diuiſio quā cauſat contradictio prout hoc ens:ꝛ il/
lud ens dicuntur diuiſa:ex eo ꝙ hoc ens non eſt illud.
ſic g̊ ꝑ in intellectu nr̄o cadit ens:deinde diuiſio:ꝛ poſt
hoc vnū:qō diuiſionem priuat:ꝛ vltimo multitudo:q̄
eſt ex vnitatibus:nā lꝫ ea q̄ ſunt diuiſa multa ſint:nō
tn̄ hñt rōnē multoꝝ:niſi priuſq̄ꝫ huic ꝛ illi attribuatur
ꝙ ſit vnū:q̄uis ēt nihil ꝓhiberet dici rōnē multitudi
Capreolꝰ tꝫ hic ꝙ numerus ſupaddit q̄ddā vnā nāꝫ diſtinctaꝫ ab ipſis rebꝰ numeratis ꝛ ab ipſis vnitatibꝰ:tā a ſingulis q̄ꝫ ab omnibus ſimul ſumptis. Heruccus de ro quolꝫ.8.arti.2.dicē ꝙ rebꝰ numeratis addit quātitatē ꝛ ſuper quātitatē addit rōnē menſure diſcrete cuius principiū eſt vnū.
nis dependere ex vno ſm ꝙ eſt menſurata ꝑ vnū:qō
dam ad nām numeri ꝑtinet.(Hec ille.(5a cōclō.Nu
merus de genere quātitatis ē vnū gd ſimplr:ꝛ nō ſolū
ſicut aceruus.Iſtam ꝯclōnem ponit ſcūs Tho.ſuper
7°.metaphiſice ca°.viii.qō icipit.(Quid aūt oꝫ dicere
ꝛ quale gd ꝛc̄.)vbi ſic ait.(Cōpoſitū qñqꝫ ſortitur ſpe
ciē ab aliquo vno qō eſt vel forma:vt in corpe mixto
vel cōpoſitio:vt pꝫ in domo:vel ordo vt pꝫ in ſyllaba:
ꝛ numero:ꝛ tūc oꝫ ꝙ totū ꝯpoſitū ſit vnū ſimplr:qñqꝫ
vo cōpoſitū ſortiꝶ ſpēm ab ipſa multitudine ptiū col/
lectarū:ſicut pꝫ in aceruo ꝛ ꝑplo:ꝛ alijs hōi in talibus
totū cōpoſitū nō eſt vnū ſimplr:ſꝫ ſm gd ſolū.)Hec
ille.(Itē.8°.metaphiſice in illo ca°.(Oportet autem
nō ignorare ꝛc̄.)dicit ſic.(Si aliqd addaꝶ aut ſubtra
hatur a numero aliq̄:ēt ſi ſit minimū nō erit idē nume
rus ſm ſpēm:minimū aūt in numeris eſt vnitas:q̄ ſi
addaꝶ q̄ternario creſcet quinariꝰ.q eſt alia ſpēs nume
ri:ꝛ h̄ iō eſt qꝛ vltima vnitas dat ſpēm numero.)Hec
ille.(Et poſt.(Numerus ē ꝑ ſeipſū vnꝰ inq̄ꝫtū vltia
vnitas dat ſpēm ꝛ vnitatē:ſicut in rebꝰ compoſitis ex
mā ꝛ forma:ꝑ formā eni aliqd vnū ꝛ vnitatē ac ſpēm

ſortiꝶ:ꝛ ꝓpter hoc loquentes de vnitate numeri:ac ſi
numerus nō eſſet vnꝰ ꝑ ſeipſuz:nō pñt dicere quo eſt
vnus:cum eniz numerꝰ cōponaꝶ ex multis vnitatibꝰ:
aut nō eſt vnꝰ numerꝰ ſimplr:vt ſi vnitates ꝯgregenꝶ
in eo ꝑ modū coaceruationis:q̄ nō facit ſimplr vnū:
ꝛ ꝑ ꝯſequens nec ens ſimplr in aliqua ſpecie ꝯſtitutū:
ꝛ ſic nec numerus ē aliq̄ ſpēs entis.Aut ſi numerꝰ eſt
vnus ſimplr:ꝛ nō ꝑ ſeipſuz.dōm eſt gd facit eū eē vnū
ex multis vnitatibus:qō nō eſt aſſignare:ꝛ ſilr diffō ē
vna ꝑ ſeipſam:ꝛ ſilr nō pōt aſſignari aliqd:per qō fiat
vna:ꝛ hoc rōnabilr accidit:qꝛ ꝑ eandē rōnē ſuba:quaꝫ
ſignat diffō:eſt ita vnuz ſicut numerus ſcꝫ ꝑ ſe:ex h̄ ꝙ
vna ciꝰ ps ē vt forꝰ alteriꝰ.)Hec ille.(Et ſūt q̄ſi vba
Ariſtotelis in textu.ꝛ ſimilr 7°.metaphiſice in illo ca°. T.c.44.
(Qm̄ vo de ſuba ē ꝑſcrutatio)Ariſt.idē ponit:vult.n.
ꝙ dualitas ſit gd vnū:ꝛ ꝙ vnitas nō eſt actu:ſed potē
tia i dualitate.(Ex iſtis oībus pꝫ:ꝙ numerꝰ eſt vnū
ſimplr:ꝛ nō ſolū aceruus vnitatū:imo ſic hō eſt aliud
a ſuis ptibꝰ:ita numerꝰ a ſuis vnitatibus.2°.ꝙ vltima
vnitas numeri eſt forma numeri:ꝛ dat ſpēm ꝛ vnitatē
numero.(Idē ponit 4°.ſen.diſ.8.q.2a.arti.3°.ad.7. Ariſtote.5°. meta.t.c.19
dicēs ꝙ ſuba ſenarij nō eſt bis tria:ſꝫ ſemel ſex:q̄ ſuba
dr̄ q̄litas:ꝛ ad hanc qualitatem ſenarij ſe hñt ptes eiꝰ
vt diſpoſitiones māles:nō vt qualitates ptiales ſicut
ptes vniꝰ totius q̄litatis.(Et ꝑ intellectu iſtius ſcien
dū:ꝙ ſicut duplex eſt forma hoīs:quedam q̄ dr̄ forma
partis ſcꝫ aīa:que actuat māmꝫ:alia q̄ eſt forma totius
ſcꝫ humanitas reſultās ex forma ptis ꝛ ex ſua māta
forma numeri eſt duplex:q̄dā q̄ ſe hꝫ vt forma ptis.ſ.
vltima vnitas:alia vo forma ſe hꝫ vt forma totius:ꝛ
ſuba vel qualitas numeri:ꝛ iſta ē q̄dā forma reſultās
ex vltima vnitate ſe habēte ad ꝑcedētes vt formale
reſpectu mālis:ꝛ iſta forma ſe hꝫ ad oēs vnitates vt
forma ad māꝫ:ꝛ diſtinguiꝶ realr a q̄libꝫ vnitate:ꝛ ab
oībus ſil:ſic hūanitas diſtinguiꝶ ab aīa ꝛ corpe diuiſiꝫ
vel cōiunctiꝫ ſūptis.(De hac mā dicit Alber.ſup 5m
cam Dionyſij de diuinis noībꝰ mouēdo dubiū gd dat
eē dualitati.(Et rñdet i hūc modū.(Dōm(inqt) ꝙ
dualitas hꝫ eē dualitatis a ſua gdditate:ꝑ quā ꝯſtitui/
tur in ꝓpria ſpē:q̄ gdē ꝯſtituiꝶ ꝑ aduētū vltime vnita
tis:ſicut ꝛ in alijs ſpēbꝰ ꝑ aduētū vltime dr̄ie:vñ dicit
phs ꝙ ſex nō ē bis tria:ſꝫ ſemel ſex:qꝛ gdditas vniuſ/
cuiuſqꝫ rei eſt ſemel tātū.(Et ſi q̄raꝶ.Cuꝫ ordo vlti/
me vnitatis ꝑſupponat multitudinē:vñ venit illa mul
titudo.Dōꝫ ꝙ vnitas iterata inq̄ꝫtū aduenit forma di
uiſionis in actu ſm ꝙ ipſa qualꝫ iteratiōe accipit aliaꝫ
ꝛ aliā ſpēz:vel rōnē eſt cā multitudinis binarij.ordo āt
vltime vnitatis dat ſibi ꝓpriā gdditatē:ſꝫ quā eſt in
ꝓpria ſpē.)Hec Albertꝰ.(Colonat Ari.3°.metaphi/
ſice ca°.4°.vbi ſic ait(Vnuſqſqꝫ numeroꝝ eſt ſpēs ꝑ
ſe:ꝛ eſt vnus in ſe inq̄ꝫtū ipſe eſt ſpēs ipſa:ꝛ inq̄ꝫtū ipſe
eſt ipſa ſpēs hꝫ ꝓprietates.Illud eniz qō nō hꝫ certitu
dinē in ſe:impoſſibile eſt vt hēat ꝓprietatē ꝑmarieta
tis:vel cōpoſitiōis:vel ꝑfectionis:vel ſupfluitatis:vel
diminutionis:vel q̄drationis:vel cubitatiōis:vel alia/
rū figurarū:q̄s hñt numeri:igiꝶ vnicuiqꝫ nūeroꝝ ē ſua
ꝓpria certitudo ꝛ forma ꝓpria:q̄ de ipſo ꝯcipiꝶ in aīa:
ꝛ ipſa certitudo eſt vnitas eius:qua eſt id qō eſt:nume
rus aūt nō eſt multitudo:q̄ non ꝯueniat in vnitate:ita
ꝙ nō eſt neceſſe dicere ipſū eē aggregatū ex vnitatibꝰ:
ipſe enim numerꝰ inq̄ꝫtū eſt aggregatus eſt vnꝰ:ꝛ pñt
ei attribui ꝓprietates:nec ē mirū ſi res ſit vna inq̄ꝫtū
hꝫ vnā formaꝫ ſicut eſt denareitas:ternareitas:ꝛ hēat
multitudinē in ſe.igiꝶ inq̄ꝫtū ē ei denareitas:ē cū ꝓprie
tatibꝰ:que cōueniūt oībus decē:ſed inq̄ꝫtū hꝫ multum

diné nó hȝ ꝓprietates niſi ꝓprietates multitudinis q̄
eſt oppoſita vnitati.) Hec ille. ¶ Et poſt aliq̄ ſubdit
quó diffiniendus ſit quilȝ numerus dicens.(Cū autē
volueris ſcire certitudiné diffōnis cuiuſlȝ numeri di/
cas: ꝙ numerus eſt ꝓueniēs ex aggregatione vnius ⁊
vni⁹: ita vt numerent̄ oēs vnitates.) Hec ille. ¶ Sȝ ꝯ
Contra p̄ᵐ ar. Greg. di. 24.q. p̄. ar. 2°. ꝯcloñe. 3. — p̄má ꝯcloné q̄ ponit ꝙ vnū: qó eſt p̄nᵐ numeri ſignat
aliqó accñs ſupadditū ei qó dr̄ vnum illo mó. arguit
Grego. p̄ ſic. Unū qó eſt cóuertibile cū ente nó ſignat
aliquā talé entitaté ſupadditā entitati q̄ eſt vna. igitur
nec vnū qó eſt p̄nᵐ numeri. añs pȝ ex illis: que dicit ſe
probaſſe. ꝯ ꝯña: q: ſiue vnū numerale dicat̄ de quolȝ
de quo dr̄ vnū cóuertibile cū ente: ſiue nó: de quocūqȝ
tñ dicat̄: ſufficit illi ꝙ ſit vnū vnitate entis ad hoc vt
alteri poſſit cónumerari: ſeu cū alio ꝯſtituere numerū:
⁊ ꝑ ꝯñs ſufficit ad hoc vt de ipſo poſſit p̄dicari vnū nu
merale: id eſt qó eſt p̄nᵐ numeri: vñ poſito ꝙ ſortes ſit
vn⁹ hó vnitate entis p̄ciſe: ⁊ ſimilr̄ plato. ſortes ⁊ plato
ſunt vere duo hoies: ⁊ ꝑ ꝯñs vterqȝ ſm ſe eſt vnus vni
tate numerali: ex qua ille numerus integrat̄. ¶ 2°. Si
vnitas aīe intellectiue vel angeli eſt diſtincta entitas
ab entitate aīe. ğ hec vel illa ſunt due entitates: ⁊ ꝑ có/
ſequēs vtraqȝ ſm ſe diuiſim eſt vna: ⁊ tūc querat̄ de
illa entitate. q̄ connumerat̄ ſue vnitati: an ſit vna ꝑ ſe/
ipſam: ⁊ hr̄ ꝓpoſitū: nā 2° fruſtra ponit̄: aut ꝑ aliā vni/
taté: ⁊ ꝓcedit̄ in infinitū. ¶ Et ſilr̄ pōt queri de illa en
titate: q̄ dr̄ vnitas aīe. an ꝑ ſeipſam ſit vna: ⁊ ſic eadem
rōne entitas aīe ſeipſa erit vna: an ꝑ aliā entitaté ſup/
additā: ⁊ erit ꝓceſſus in ifinitū: ⁊ pȝ ꝙ ſemꝑ loquor de
vno numerali. ¶ Sȝ forte dicet̄: ꝙ vtraqȝ entitas eſt
vna: ſed diuerſimode: q: entitas vnitatis eſt eſſentialr̄
vna: vel poti⁹ vnitas. Sȝ entitas aīe ē vna denoīatiue
tm̄: q: ſcȝ eſt hñs talé vnitaté: ſicut ſi candor dicat̄ can
didus: vt dicit Aug. 7°. de trinitate. ca°. p̄. aliter ipſe dr̄
candidus: q: ſcȝ eſſentialr̄ ē candor: ⁊ aliter cignus: naȝ
cignus ſolū denoīatiue dr̄ candidus: q: ſcȝ in ſe hȝ can
doré: ⁊ nó eſt candor: ⁊ ſicut nó pōt ꝯcludi: ꝙ cignus ſit
ſeipſo candidus: ⁊ nó ꝑ candoré ſupadditū: nec tñ ſeq̄t̄
ꝓceſſus in infinitū in candorib⁹: ita in ꝓpoſito nó pōt
ꝓbari ꝙ entitas aīe ſit ſeipſa vna: aut ſit ꝓceſſus in ifi/
nitū i candorib⁹. ¶ Cōtra ſolutioné arguit̄ p̄. Q: enti/
tas aīe nó eſt in ſe indiuiſa ꝑ illá entitaté ſupadditam
quā ponis: nec ēt ꝑ illá entitaté ſupadditá eſt diſtincta
ab alia. ergo nec per illá entitaté ſupadditá ē in ſe vna
⁊ illi cónumerata. ꝯña nota eſt: q: poſito p̄ciſe ꝙ aliqd
ſit in ſe indiuiſum ⁊ ſit diuiſū ab alio: hoc ⁊ illud con
ſtituūt numerū: vel ſunt numerus: ⁊ ꝑ ꝯñs qólibet eſt
vnum. añs pȝ: qr̄ nulla entitas alteri ſupaddita eſt cā
indiuiſiōis itrinſece: de q̄ loq̄mur illius rei: cui addit̄:
nulla ēt eſt p̄nᵐ diſtinguendi aliqd a ſeipſo: alioqn ipſa
eſſet diſtincta a ſeipſa: ⁊ ipſa nó eſſet ipſa: qó implicat
ꝯdictioné. ¶ Cōfirmatur. Q: ſi tā entitas vnitatis: q̄
poſitionis: q̄ entitas aīe eſſet ꝑ ſe ſubſiſtens: nec infor/
maret ipſam aīam: conſtat ꝙ nó minus hec ⁊ illa eēnt
due: ⁊ ꝑ ꝯñs quelibȝ vna q̄ ſint nūc: ⁊ tñ tunc entitas
aīe nó eſt vna ꝑ iſtā entitaté. ¶ Ex quo pȝ: ꝙ exemplū
inductū nó eſt ſile: nā ꝑ ipſum candoré cignus eſt can/
didus: ⁊ ſi ille ſeparat⁹ exiſteret ab eo: non eſſet candi/
dus. ¶ 2°. Q: nó minus entitas aīe eſt ꝑ ſeipſam in ſe
indiuiſa: ⁊ ab alia diuiſa: ⁊ ꝑ ꝯñs min⁹ ꝑ ſeipſaȝ eſt vna
q̄ illa entitas. ¶ Ex quo ſeq̄t̄: ꝙ ſi iſta entitas ſit ꝑ ſe
vna ⁊ vnitas: ꝙ ēt entitas aīe ſit per ſe vna: imo quedā
vnitas. ¶ 3° p̄ncipalr̄ ſic. Nulla res eſt in ſe indiuiſa ꝑ
aliquā entitaté ſupadditá ſibi. ğ nulla eſt vnū nume/
rale ꝑ aliquá entitaté ſupadditá. tenet ꝯña: q: rō talis

vnius cóſiſtit in preciſa indiuiſione itrinſeca: ſiue ſim
pliciter: ſi ſimplr̄ ſit vnū: ſiue ſm qd: vt ſm hoc vel il/
lud: ſi ſit vnum ſm quid: vt vnū hoc vel vnū illud: vt
ſupra dictū eſt: ēt de ſe pȝ añs. ¶ 4° arguit ſic. Si ali/ — 4° hec arg. ponit Greg. arti. p̄. cóclu ne. 3°.
cui aque iungant̄ ex diuerſis partibus due aque alie: ⁊
ex eis fiat vna aqua totalis q̄ ſit. a. aut. a. eſt vna aqua
ꝑ vnā aliquā entitaté ſibi ſupadditā: aut nó: ſi nó: ha/
bet̄ ꝓpoſitū: ſi ſic: vel illa eſſet aliq̄ entitas exiſtens in
tota aqua: vel aliqua exiſtens tñ i cóiunctione illarū
aquarū partialū. Nó pōt dici p̄ᵐ: q: vl̄ eſſet entitas ab
ſoluta: ⁊ hoc nó. Tū q: ex tali cóiunctione p̄ciſe nó ap
paret ꝙ poſſit aliqua entitas abſoluta generari ꝑ totū:
abſurdū enim eſt dicere: ꝙ ſi cyphus aque addat̄ ma/
ri ex vna parte: ꝙ ex hoc ꝑ totū mare generet̄ aliq̄ enti
tas abſoluta: ⁊ iterū: q: ſi alius cyphus 2° adderet̄: iteȝ
cauſaret̄ ꝑ totuȝ mare ſimilis entitas: ⁊ ſic quotquot
cyphi adderent̄: ⁊ tūc eſſet queſtio ꝑ quā illaꝝ totum
eſſet vna aqua. Nec poſſȝ dari aliqua. Tū q: de ptib⁹
illius entitatis eēt querendū. vtꝝ oēs ſeipſis vel ꝑ ali/
qd additū eēnt vnū vt ſupra: vel illa entitas eēt reſpe/
ctiua: et iſtud ēt nó pōt dari. Tū q: nó appareret ad quem
terminū eſſet reſpect⁹ ille. Tū q: tot cauſarent̄ reſpe/
ctus ꝑ totam aquam: quot ſucceſſiue cyphi adderent̄:
⁊ non poſſet dici per quid eſſet tota aqua vna. Tuȝ q:
eſto ꝙ talis reſpectus cauſaret̄: nihil ad ꝓpoſitum: q:
nullus reſpectus eſt entitas ſm ſe ab abſolutis diſtin/
cta. ¶ Nec pōt dici: ꝙ illa entitas ſit cauſata in cóiun/
ctione tñ: vt aliqui forte dicerent: q: aliqua ſupficies
eſſet noui͛ter cauſata continuans illas aquas: vel aliqs
reſpectus vnionis: ſiue qó eſt vnio illarum adinuicem:
⁊ per talem ſuperficiem vel reſpectum aque: illa tunc
eſſet vna aqua. ¶ Hoc inquā eſſe nó pōt. Tū q: neu/
tra hoꝝ entitas noua cauſat̄: cum nec reſpectus ſit enti/
tas ſm ſe ab abſolutis diſtincta: nec etiam ipſa ſuperfi
cies. Tum q: opȝ eadem rōne dicere: ꝑ quid partes ta
lis ſuperficiei: ſi ponit̄: ſunt vnū: ⁊ ſic vel tandem deue
niretur ad punctū: ⁊ nó eſſet dare ꝙ punctū eſſet illud
per quod ſupficies illa eēt vna: vel oporteret dicere: ꝙ
ſeipſis: ⁊ eadē rōne ptes aque ſeipſis ſunt vnū. Eodem
modo pōt argui de reſpectu vnionis: eſto ꝙ poneretur
res diſtincta: nam vel eſſet extenſus: ⁊ tunc querendū
eſſet ꝑ quid eius partes ſunt vnū: vel eſſet idiuiſibilis:
⁊ tunc non poſſet dari: in qua pte aque eſſet ſubiectiue:
imo ēt nec in aliqua illarū aquaꝝ: cuȝ nó ſit maior rō
de vna q̄ de alia. Tuȝ q: ſiue ponitur talis ſuperficies
ſiue reſpectus nó eſt maior rō ꝙ reſpectus vel ſuperfi/
cies cauſata in cóiunctione aque cóiuncte priori aque
ex vna parte ſit illud: per qó tota aqua ſit vna: q̄ ſuper/
ficies: vel reſpectus cauſatus in coniunctione alterius
aque ex alia parte cóiuncte. ğ nec q̄ alie ſuperficies có
tinuantes alias partes illaꝝ aquaꝝ: vel reſpect⁹ vnio/
nis illaꝝ adinuicem. ¶ 5°. arguit̄ ſic. Nā quando vnū
corpus cótinuū diuiditur per ſegregationé partiū ad/
inuicem: quelibȝ partium diſcretarū eſt vna numero
hoc aliquid ſm ſe: ſicut prius erat corpus totale nó di/
uiſum: ⁊ tñ nulla entitas eſt de nouo cauſata in aliqua
illarū partiū per ſegregationé eaꝝ. igitur. ¶ 6°. arguit̄.
Sumat̄ aliquis vnus aſinus ſingularis: ſi iſte ſit vn⁹
per aliquá talem entitatem ſibi ſupadditam: vel illa
eſt quāta dimenſiue: aut nó: ſi non: aut illa eſt ſuba: aut
accidens: nó ſuba: q: nec ſubſtantia imaterialis: cum
nulla talis ſit in aſino: nec materialis: q: ois talis ſiue
ſit materia: ſiue forma: ſiue cópoſituȝ eſt quanta. Nec
accidens. tum quia nó eſſet ſignificare in aſino aliquā
partem determinatam: in qua illud accidens eſſet: nó

cum

enis apparet cur potius eſſet in capite ꝙ̄ in cauda. Tū quia eſto ꝙ ipſum eſſet in aliqua parte determinata. verbi gratia in capite. nō ꝓpter illud pars materie exiſtentis in cauda eſſet vnū cū alia parte materie proxima ſibi: nec cum parte forme: q̄ informať: nec etiam pars forme caude cum alia parte ſibi ꝓxima. Si vero hec entitas ſit quanta dimenſiue. igiť eſt multa: ⁊ tunc queratur ꝑ quid illa multa ſunt vnū: quia vel ſeipſis: ⁊ tunc eadem rōne vna pars forme aſini cū alia ſimili: ⁊ ſimilr cū mā ſeipſis pñt eſſe vnū: cū nō min⁹ iſte partes ſint nate facere vnū ex ſe inter ſe: ⁊ ſilr partes mãe cū partibus forme ꝙ̄ partes illius entitatis addite inter ſe: vel illa multa ſunt vnū per aliquā aliam entitatem: ⁊ tunc de illa querať in infinitū. Similr hec rō ⁊ forſitan euidentius quo ad aliquid poſſet formari de aliqua vna aqua: ⁊ alijs corporibus homogenijs. ¶ 7° Ponatur ꝙ deus creet aliquā ſubam angelicā ſine entitate ſibi ſuperaddita: ⁊ poſt lapſum temporis crearet in ipſa alias entitates: quales ſunt in alijs ſubſtantijs angelicis: quo facto cōſtat ꝙ iſta ſuba ita eſſet vna ſicut ſuba alterius angeli. Tunc arguiť ſic demōſtrando ipſam. Hec ſubſtātia eſt vna: ⁊ fuit vna dū fuit ſine entitate ſuꝑaddita. ergo hec ſubſtātia nō eſt vna ꝑ entitatē ſuꝑadditā. ꝯñā pȝ: q2 enim ſuba niuis eſt alba per entitatē ſuꝑadditā: ideo ſi ipſa eſſet ſine aliqua entitate ſibi ſuꝑaddita: ipſa nō eſſet alba: pȝ ex̄ rōne: q2 ꝑ nullam rem aliquid eſt tale: qua remota ⁊ nullo alio vice illius poſito: ipſum nihilominus eſt tale. añs ꝓ pᵃ parte pȝ de ſe: ſed ꝓ 2ª ꝓbatur: q2 dū ipſa fuit ſine ſuꝑaddita entitate: ſi non fuit vna. ḡ fuit alique entitates inter ſe diuiſe .i. quaꝝ vna nō erat alia: ⁊ ſi ſic. ḡ ⁊ nunc ipſa eſt alique entitates adinuicē diſtincte: ⁊ per ꝯñs ipſa nō eſt vna: pȝ ꝯñā. q2 ꝯſtat ſcḋm caſū ꝙ ille entitates: que ipſa fuit. verbi grā. b. c. eedem ipſe ſunt nunc ita ꝙ ipſa eadem entitas. b. q̄ tunc fuit eſt nunc etiam: ⁊ per ꝯñs neutra in alterā vel aliquā aliā cōuerſa vel tranſmutata. ḡ ⁊ nunc vna nō eſt alia: ⁊ cū vtraqȝ ſit: ſequiť ꝙ vna a reliqua ſit diuiſa. ¶ Confirmať. Q2 ideo preciſe tunc hec entitas. b. nō erat illa entitas. c. q2 hec erat hec: ⁊ illa erat illa. vñ ſicut omnis entitas ſeipſa formaliter eſt ipſa: ſic ſeipſa eſt diuiſa a nō ipſa: ſeu nō eſt alia: ⁊ per ꝯñs ꝙ̄diu ipſa eſt ipſa: eſt diuiſa ab alia: ⁊ cōſtat ꝙ ꝙ̄diu ipſa eſt: ipſa eſt ipſa: nō enim putādū eſt: ꝙ ſicut poſſibile eſt aliquā eandē rem prius fuiſſe nō tantā vel talem: ⁊ poſtea eſſe tantam ⁊ talem: ſic ſit poſſibile eandem entitatē prius fuiſſe nō hanc vel illā ⁊ poſtea eſſe illam: hoc enim poſito: ipſa nō eſſet eadē entitas ſed alia: ſed nunc eſt entitas. b. que fuit. ḡ nunc ipſa nō eſt entitas. c. ſed ab illa diuiſa. ¶ Ex quo vlterius ſequitur: ꝙ hec ſubſtantia angeli nūc nō eſt vna. ¶ Forte diceretur: ꝙ impoſſibile eſt hõ ſubam eſſe ſine aliqua entitate ſuperaddita. ¶ Cōtra pᵒ. Q2 eſto ꝙ illud eſſet impoſſibile: nihilominus ſequitur ꝓpoſitum. q2 ſi iſta ſuba eſſet vna nō ſeipſa ſed ꝑ aliquā entitatē ſibi ſuꝑadditam: ſi ēt ꝑ impoſſibile poneretť ipſaȝ eſſe ſine entitate ſuꝑaddita: ipſa tūc non eſſet vna: ſicut: q2 ignis eſt calidus caliditate ſibi ſuꝑaddita ſi poneretur ꝙ ignis eſſet ſine caliditate: ipſe non eſſet calidus eſto ꝙ impoſſibile eſſet ipſum ſic poni: ſicut dicerent phī. ergo ꝑ oppoſitū: ſi poſito illo impoſſibili adhuc ſuba eſſet vna: ſequiť neceſſario: ꝙ ipſa nō eſt vna ꝑ aliquā entitatem ſibi ſuꝑadditaȝ. Simili mō ꝓbat Augu. 5°. de trinitate. caᵒ. 6°. ꝙ pater nō iō eſt ingenitus: q2 filiū genuit: q2 ſi filiū nō genuiſſet: nihil ꝓhiberet eū dicere ingenitū: ⁊ tñ ſuppoſitio eſt penitus īpoſſibilis. 2° quia falſum eſt illud eſſe īpoſſe: nō enim aliq̄ ꝯdictio implicať ſed ponatur illa ſuba eſſe ⁊ nulla entitas ſibi ſuꝑaddita eē. ¶ Preterea nō minus poſſibile eſt ſubaȝ eē ſine aliqua entitate ſibi ſuperaddita ꝙ̄ eſſe aliqḋ accidens ſine ſubiecto: qḋ tñ cōſtat ꝑ fidem eſſe poſſibile. ¶ 2° loco arguit idē Gre. ꝓbādo ꝙ numerus nihil ſuꝑaddit rebus numeratis pᵒ ſic. Quecūqȝ ſunt tot vel tot ſunt ſeipſis: ⁊ nō ꝑ aliquā entitatē inherentē eis tot vel tot. ḡ nullus numerus eſt aliqua res inherēs rebus numeratis. ꝯñā tȝ: ⁊ añs ꝓbatur: q2 oium: q̄ ſunt tot vel tot qḋlibȝ ſeipſo: ⁊ nō ꝑ aliquā entitatē inherenteȝ ſibi eſt vnū: vt pȝ ex dictis. ḡ qḋlibet ens: ⁊ qḋlibet aliud ſeipſis nō ꝑ aliquā entitatē eis inherentē ſunt duo: ⁊ q̄lȝ tria ſeipſis tria: ⁊ vlr q̄libet tot vel tot. vt. 10. vel. 50. aut alio quolibȝ numero ſeipſis tot ſunt vel tot. ¶ Cōfirmatur inge. Q2 ſi aliqua eēnt tot. verbi grā duo ꝑ entitatē inherenteȝ: vnū illoꝝ duoꝝ ⁊ illa dualitas eſſēt due entitates. vel ḡ ſeipſis: ⁊ tunc eadē rōne pma duo ⁊ q̄libet alia duo ſeipſis ſunt duo: cū nō poſſit ratio potior aſſignari ꝓ iſtis ꝙ̄ ꝓ illis: vel ſunt duo alia dualitate inherente: ⁊ tunc ſequitur illam ⁊ illud pᵒ ſumptū eſſe duas entitates ꝑ aliā dualitatē: ⁊ ſic in infinitum. ¶ 2°. Aut iſtud accidens additū: qḋ dř eſſe numerus eſt entitas olo ſimplex ⁊ indiuiſa: ut ſecūt eſt entitas compoſita ⁊ diuiſa in partes. pmū dici non pōt. pᵒ quia numerus nō eſſet quātitas diſcreta: cū omnis quantitas diſcreta ſit diuiſibilis. vt patet 5°. metaphiſice. 2° q2 tunc ſequiť: ꝙ idem accidens numero ſcḋm ſe totum ſit in pluribus rebus loco maxime diſtantibus: verbi gratia. millenarius hominū in diuerſis mundi ꝑtibus exiſtentiū eſſet totus in quolibet illoꝝ: ⁊ iterum totus in qualibet parte cuiuſlibet eoꝝ: qḋ eſt abſurdū: ⁊ impoſſibile ꝑ naturā. ꝯñā pȝ: q2 qua rōne eſt in vno hoīe eadē rōne eſt in quolibet: ⁊ qua rōne in vna parte vni⁹ hominis: eadē rōne in qualibet. 3° q2 ſequiť: ꝙ quandocunqȝ generať vnus homo ſimul: in quolibet homine mundi fieret vna res noua abſoluta: nā tūc eēt nouus numerus hominū: nec ſolū vna fieret ſed innumerabiles: nam iſte homo nouiter genitus: ⁊ ſortes preexiſtens eſſent duo: ⁊ per ꝯñs in vtroqȝ fieret binarius: ⁊ eadem rōne in quolibet alio homine fieret nouus binarius nam quilibet alius ⁊ ipſe eſſent duo. Iteȝ ipſe ⁊ quilibet alij duo eſſent tres: ⁊ ꝑ ꝯñs in quolibet fieret ternarius: ⁊ ſic quotcūqȝ hominibus poſſet cōnumerari: tot in quolibȝ homine fierēt noue entitates. hec aūt abſurda ſunt audientibus. ¶ Si vero iſtud accidens ſit entitas in ſe diuiſa ⁊ hñs ꝑtes: tūc vel due ꝑtes ſunt adinuicē ꝯtinue: ⁊ ſic numerus nō eſſet quantitas diſcreta: ſed cōtinua ſeu magnitudo: cū ois quantitas diuiſibilis incontinua ſit magnitudo: vt pȝ 5°. metaphi. ¶ Ex quo viteri⁹ ſeqiť: ꝙ in oib⁹ reb⁹ aliquo numero numeratis. verbi grā. millenario loco etiam diſtantib⁹ eſſet vna magnitudo: ⁊ multa alia ex hoc inconuenientia pñt inferri. vel ſue partes ſunt adinuicē nō cōtinue ſed diſcrete: vocādo diſcreta quecūqȝ nō ſūt adinuicē cōtinua: ſeu vnū ꝑ cōtinuationem: ⁊ tunc vel ille ꝑtes eſſent numeri vel vnitates: nō eniȝ poſſēt eſſe alie partes q̄ntitatis diſcrete inq̄tū hõ. Nō pōt dici ꝙ ſint numeri. Tuȝ q2 nō quilibet numerus ē diuiſibilis in numeros. verbi grā: binarius vnitatū. Tū q2 quilȝ illoꝝ numeroꝝ haberet partes: ⁊ de illis etiā eſſet querēdū: ⁊ ſic vel quilibet numerus eſſet cōpoſitus ex infinitis numeris: qḋ eſt impoſſibile: vel aliquis numerus eſſet compoſitus ex vnitatibus: ⁊ eadeȝ rōne quilibet ꝙ̄titas ex portionibus: ⁊ alius ex pluribus: ⁊ ſi iſtud detur: aut

Scdo loco idez. q. 2. ar. 2°.

T.c.18.

T.c.[illegible]

iſte vnitates ſeipſis nullo addito ſunt numerus: aut p
aliqđ additũ eis: ſi per additũ: querẽdũ eſt de illo vtꝝ
ſit ſimplex: vel habens partes ſicut prius: ſi ſeipſis ille
vnitates ſunt numerus: cum vnitates numerales non
ſint res ſupaddite rebus numeratis: ſ; q̃libꝫ talium re
rum ſit ſeipſa ⁊ nõ per aliquid ei additum vna: ſequit̃
ꝙ numerus non ſit accidens ſupadditũ rebus nume/
ratis id eſt rebus: que ſunt tot vel tot. ¶ 3°. Nam phs
T.c.24. dicit. 10. metaphiſice ꝙ numerus eſt pluralitas vnita/
tuꝫ. id eſt plures vnitates vt ſit locutio intranſitiua: ſꝫ
queꝫ ſenſuꝫ apparet cũ fuiſſe locutũ: ex eo ꝙ 3°. phiſico
rũ vbi noua trãſlatio hꝫ. Numer⁹ eſt vno plura: trãſla
tio cõmẽti hꝫ. Numerus plures vnitates. ⁊ Cõmẽtator
ibidẽ cõmẽto. 68. dicit ꝙ numerus eſt coacerũs vni/
tatũ. ⁊ 10. metaphiſice cõmento. 21. dicit: ꝙ in diffõne
numeri dictũ eſt ꝙ eſt multitudo compoſita ex vnita/
tibus. Et rurſus 4°. phiſicoꝝ cõmẽto penultimo dicit:
ꝙ qꝛ vnũ eſt mẽſura vnigenia: plures vnitates eſt nu
merus: cõſtat aũt ꝙ vnitates nõ ſunt aliqua acciden/
tia: vel entitates ſuperaddite rebus vnis ⁊ numeratis:
⁊ per ꝯñs nec ipſe numerus. ¶ Ex quo vlterius ſeq̃t
ꝙ nullus numerus ꝑprie loquendo eſt aliqua entitas
per ſe vna ſed plures: vnde ſicut nulla res p ſe vna eſt
ꝑplus vel exercitus: ſic nulla res in q̃tũ hmõi eſt nu/
merus: nec de aliqua per ſe vna re põt verificari aliqs
terminus numeralis: vel ſi verificetur: hoc contingit
in q̃tũ illa ꝑ quibus ſubiectuꝫ ſupponit erunt plura: ⁊
nõ in q̃tũ vnũ. ſicut ergo dicim⁹ ꝙ ſortes ⁊ plato ſunt
duo homines: ſic poſſumus dicere: ꝙ ſunt dualitas: vł
binarius: ⁊ ſic nulla res per ſe vna eſt ſortes vel plato:
aut aliqui duo hoĩes: ſic nulla res ẽ dualitas aut bina/
Tertio loco arg. Scotus di. 24. rius hoĩuꝫ ⁊c̃. ¶ 3°. loco arguit ſic ad idẽ Sco. ⁊ mul/
ti alij. Nulla realitas vr̃ acq̃ri i aliq̃ p h̃ ꝙ ſit cũ alio: q̃
nõ acq̃rereť ſi fieret ſiñ alio: ſꝫ manif̃m ẽ ꝙ ſi fiat lapis
ꝑfect⁹ p ſe nõ acquiritur in eo realitas aliq̃ ꝑtinẽs ad
numerũ: niſi ſola ꝑpria vnitas. g̃ ſi põt fieri cũ alio la/
pide nulla alia realitas acq̃reť: niſi ꝙ quilibꝫ lapis
habebit ꝑpriã vnitatẽ. ¶ 2°. Si numerus eſſet acciñs
ꝑtinens ad genus q̃ntitatis: ⁊ eſſet acciñs ſimplex: vel
poneret̃ eſſe ſubiectiue in q̃libet vnitate ſm ſe totũ: ⁊
ita vnũ ſimplex acciñs eẽt in diuerſis ſubiectis: qđ eſt
impoſſibile: aut poneret̃ in vna ſola vnitate: ⁊ hoc eſt
magis impoſſibile. Tũ qꝛ numerus nõ eſt ſubiectiue
in vno. Tũ qꝛ alie vnitates nihil facerẽt ad numerũ.
Aut poneret̃ ſm aliqđ ſui in vna vnitate: ⁊ ſm aliqđ
ſui i alia: qđ ẽt dici nõ põt. Tũ qꝛ numer⁹ ſupponit̃ ꝙ
ſit realitas ſimplex accidẽtalis õ gñe q̃ntitatis. Tũ
qꝛ hꝫ realitates q̃ ſũt ꝑtes nũeri nõ vñr aliđ q̃ vnita/
tes: ⁊ p ꝯñs numerus nõ eſt alia res ab vnitatib⁹ ipſis.
ergo numerus nõ eſt aliqđ vnũ accidens: vel vna en/
titas. ¶ 3°. Quia ſi ſic. aut numerus eſt vna forma: ⁊ p
ꝯñs ꝑncipiũ numeri ꝑdicabit̃ de numero: aut illa eſt
plures hñs partes: quaꝝ vna ponit̃ ſubiectiue in vno
continuo ⁊ alia in alio: ⁊ hoc eſt impoſſibile: qꝛ tunc in
continuo eſſent due q̃ntitates ſcꝫ continuitas: ⁊ pars
illius numeri ⁊c̃. ¶ 4°. In illis que ſunt diuiſa nõ eſt
vna forma realis: ſed numerus ⁊ diuiſio facit cõtinua
actu diuiſa. g̃ nõ ponit in eis aliquã formã realẽ. ¶ 5°.
Quia ſi ſic datis duobus numeris darent̃ neceſſario
infinite realitates: poſita nãqꝫ dualitate lapidũ: ⁊ dua/
litate lignoꝝ: q̃rit̃ vtrũ illa dualitas duaꝝ dualitatũ
ſit aliqđ reale aut nõ: ⁊ ſi nõ. pari rõe nec lapidũ: vel li
gnoꝝ fuerũt aliqđ reale. ¶ Et ſil̃r ſi dualitas dualita/
tum nõ ſit acciñs ſupadditũ dualitatibus lignoꝝ ⁊ la/
pidũ: pari rõne nec dualitas lignoꝝ dicat acciñs ſupad/
ditũ lignis: ſi võ tertia dualitas ſit acciñs reale ſupad/
ditum primis dualitatibus duabus iam ſunt tria acci/
dentia realia: primũ eſt dualitas lapidũ. 2m eſt duali/
tas lignoꝝ: ⁊ 3m dualitas p̃maꝝ dualitatũ: ⁊ tũc q̃ri/
tur de trinitate iſtoꝝ triũ accidentiũ: vtrũ ſit accidẽs
reale ſuperadditũ: ⁊ ſi ſic iam hñtur q̃ttuor res: ⁊ q̃ri
tur de quaternitate illaꝝ: vtrũ ſit q̃nta res: ⁊ ſic in infi/
nitũ. Si vero non: pari rõne nec dualitas lapiduꝫ vel
lignoꝝ ſit accidens reale ſupadditũ lignis: aut lapidi/
bus. igit̃ ⁊c̃. ¶ 6°. Impoſſibile eſt minoreꝫ numerum
equalem eſſe maiori numero ſic ꝙ accidens reale mi/
nus ſit equale accidenti reali maiori: ſed ſi dualitas ſit
tale accidens ſuperadditũ rebus duabus: tũc realitas
dualitatis duoꝝ quinarioꝝ eſt maior realitas q̃ reali/
tas dualitatis duoꝝ lignoꝝ: q̃ñ illa realitas diuidi põt
in duas partes maiores videlꝫ in realitatẽ vnius qui/
narij: ⁊ realitatẽ alterius quinarij: dualitas võ lignorũ
diuidit̃ in duas vnitates: de quib⁹ cõſtat ꝙ ſunt mino
res q̃ realitates quinarioꝝ: ⁊ ita pꝫ ꝙ dualitas quina/
rioꝝ eſt maior realitas q̃ dualitas duoꝝ lignoꝝ. Pa/
tet aũt ex alia parte: ꝙ oĩs dualitas ſi dualitati eſt eq̃/
lis. igitur ſi forma numeri eſt tale accidẽs reale: maior
realitas erit equalis minori: qđ eſt impoſſibile. ¶ 7°.
Nullũ accidens reale replicat̃ ſuper ſeipſuꝫ. ſed nume
rus ſuper ſeipſuꝫ replicatur: dicimus enim duos bina/
rios ⁊ tres ternarios: ⁊ ſic de alijs. igitur ⁊c̃. ¶ 8°. Par
tes m̃ales alicuius totius nõ pñt fieri ꝑtes alteri⁹ ſine
ſui mutatione: ſicut nec m̃ã põt fieri ſub noua forma
abſoluta ſine mutatione: ſed vnitates que ſunt partes
m̃ales numeri q̃narij: pñt fieri m̃ã ſenarij ſine ſui mu/
tatione ſicut pꝫ de q̃nqꝫ lapidib⁹: q̃ñ ſi generet̃ ſextus
pꝫ ꝙ nulla mutatio facta eſt circa p̃ores lapides: ⁊ tũc
erunt partes ſenarij de nouo. g̃ impoſſibile eſt ꝙ ſena/
rius vel q̃narius ſint talia accidẽtia realia. ¶ 9°. Nul/
lum reale accidens eſt idem numero in decẽ hoĩbus ⁊
decem equis: ſed phs dicit 4°. phyſicoꝝ. ca°. de tpe: ꝙ T.c.110.
idem eſt denarius decẽ hoĩuꝫ ⁊ decẽ equoꝝ: ⁊ per hoc
ꝑbat ꝙ idem eſt tempus oĩuꝫ motuũ. igit̃. ¶ 4°. loco Quarto loco arg. Aur.
arguit Aureolus ꝯ eandem ꝯnem: vult enim ꝑbare ꝙ q. 1. artic. 2°.
forma numeri nõ ſit extra animam. et arguit p̃ ſic. Qꝛ ꝑpoſitio. 2.
ſi ſic. ſequeret̃ ꝙ datis duobus numeris ponant̃ infi/ Utrũ forma
nite res in actu: ſtatim enim dualitas illoꝝ numeroꝝ numeri ſit ex̃
eſt res tertia: ⁊ ternitas illoꝝ triũ eſt res quarta: ⁊ qua animam.
ternitas res q̃nta: ⁊ ſic in infinitũ. ¶ Nec valet inquit
ſi dicat̃: ꝙ realitas toti⁹ numeri nõ eſt quoddã diſtin/
ctum: vt quedã res tertia a realitate partiũ: ſꝫ ſicut in/
cludens vtrũqꝫ differt a qualibet illaꝝ: ita ꝙ numer⁹
nõ differt ab vnitatibus niſi ſicut totũ cõſtitutũ a ptĩ/
bus ꝯſtituentibus: ⁊ ſic binarius dicit rẽ diuerſaꝫ a q̃l;
vnitate nõ tñ ꝯnãlẽ illis: ⁊ idcirco realitas binarij non
facit ternariũ cũ realitate duaꝝ vnitatũ: ſicut nec rea/
litas totius eſt q̃d componibile cũ realitate materie ⁊
forme. ¶ Iſtud inquit Aureolus nõ valet: ſed deficit
in duobus. p̃ quidem cum ait formã numeri ex vnita
tibus componi: nulla nãqꝫ forma cõponit̃ ex ſua m̃ã:
ſed manifeſtũ eſt ꝙ vnitates ſunt m̃ã ternitatis ⁊ alio
rum numeroꝝ: q̃uis enim numerus in cõcreto: vtpo/
te ternarius includat vnitates in recto: ſicut ſimus in/
cludit naſum: tñ ternitas in abſtracto nõ includit vni/
tates: quarũ eſt ternitas niſi in obliquo: vñ dr̃ ternitas
vnitatũ ẽ ſic ſimitas naſi. ¶ Ex quo patꝫ: ꝙ vnitates
ſunt ſubiectũ: ⁊ m̃ã ternitatis: ⁊ non partes integrales
ipſius. igit̃ non eſt verum: ꝙ forma numeri ſit totali/
tas vnitatũ ⁊c̃. ¶ 2°. ſic ad ideꝫ. Qꝛ forma numeri in
abſtracto nõ eſt aliud q̃ quedam totitas: ⁊ tantitas: ac

mẽſura

menſura diſtinctoꝝ:quoꝝ quodlibꝫ eſt aliqd vnũ:ſed
ex terminis pꝫ:ꝙ menſuratio ſeu totitas ac tantitas
diſtinctoꝝ nõ eſt aliqd cõſtitutũ ex diſtinctis:ſed ma/
gis eſt terminatio eoꝝ:⁊ actus cõpetens eis inq̃tũ di/
ſtincta ſunt.ḡ manifeſtũ eſt ꝙ forma numeri non eſt
aliqd cõpoſitũ ex vnitatibus. ⸿ 3ᵒ ſic ad idem. Si cõ
poſitũ eſſet formalr numerus:impoſſe eſſet intelligere
compoſitionẽ vnitatũ abſqꝫ numeratione:vñ nõ eẽt
aliud numerare q̃ cõponere ⁊ cõiungere vnitates:ſed
cõſtat ꝙ vnitates pñt cõiungi:cõponi:⁊ actuari:nec tñ
pp hoc ſcietur numerus eoꝝ:aut quot ſũt.ḡ numerus
non addit ad vnitates illud:qḋ totũ addit ad pꝛeximo
vt quedam forma accidentalis vnitates reſpiciens:vt
ſubiecta ſeu menſurata:ꝓpter qḋ ſi ſit in rerũ nã pone
ret in numeꝝ:ſicut ponit accidens ad ſubiectũ:⁊ ꝑ ꝯñs ꝓ
ceditur in infinitũ:qḋ eſt ṗncipale intentũ. ⸿ 2ᵒ ingt
deficit i hoc illa euaſio. Qꝛ dicit ꝙ numerus nõ ponit
aliqd numerabile ꝯ vnitates:certũ eſt enim ꝙ vnita/
tes ſunt qd continuũ:ſed numerus eſt ſpẽs diſtincta a
cõtinuo:⁊ ponit in numerũ in ſpẽbus quãtitatis.ḡ dicũ
aliqd numerabile cũ vnitatibꝰ:in qbꝰ exiſtit. ⸿ 2ᵒ ſic
ad idem. Nã cõcedit:ꝙ denariꝰ lapidũ ⁊ denariꝰ ligno
rũ ſunt duo denarij:ſed manifeſtũ eſt ꝙ non ſunt due
vnitates immo.20.ḡ eſt alius numerus numerorum:
⁊ alius numerꝰ vnitatũ:qḋ nõ eſſet niſi adinuicẽ eẽnt
cõnumerabilia vnitates ⁊ numerꝰ vnitatũ. ⸿ 3ᵒ ſic ad
idẽ. Phũs expſſe dicit 5ᵒ.metaphiſice 8ᵒ:⁊ 7ᵒ. cõpoſita
ſuba eſt tertia a mã ⁊ a forma:⁊ ꝑ ꝯñs ponit in nume/
rũ:dato igiť ꝙ numerus nõ eſſet niſi aggregatio vnita
tũ:⁊ q̃ſi totũ aliqḋ cõſtitutũ ex ipſis:nihilominꝰ poſſet
vt res tertia numerari. ⸿ 2ᵒ ṗncipalr arguit ꝯ ꝯnem.
Qꝛ ſi forma numeri ſit aliqḋ reale:cũ numeri.ē. ſe re/
flectanť dicendo tres ternarij:aut duo ternarij:⁊ ſic in
infinitũ:ſꝫ hoc nõ ꝯpetit alicui forme reali:non enim
albedo ſuſcipit aut nigredinẽ:aut pallorẽ. ⸿ Nec va/
let ſi dicať ꝙ cũ dr:tres ternarij:ternitas ternarioꝝ nõ
eſt aliud a nouenario vnitatũ:⁊ ita nõ fit reflexio ſup
pꝛiorẽ numeꝝ:ſed gñatur alius numerus vnitatum.
⸿ Hec inquit euaſio nullius eſt momenti ꝓ eo ꝙ dicit
phs 5ᵒ.metaphiſice:ꝙ bis tria nõ ſunt ſex:⁊ pari rõne
ter tria nõ ſũt nouẽ formalr:ita ꝙ ternitas ternarioꝝ
ſit formalr nouenariꝰ vnitatũ:vñ Cõmentator dicit
5ᵒ.metaphiſice cõmẽto.19ᵒ:ꝙ forma ſenarij eſt vnitatũ
ſex:nõ tres binarij.ḡ nõ ẽ verũ:ꝙ dicendo tres ternarij
hec ternitas ternarioꝝ ſit idẽ ꝙ nouenariꝰ. ⸿ 2ᵒ ad idẽ.
Queciiqꝫ formalr ſunt diuerſe ſũme ⁊ diuerſe totita/
tes ſunt diuerſi numeri formalr:ſꝫ alia eſt ſũma terna
rioꝝ ternitas:⁊ alia vnitatũ nouenarius.ḡ nõ ſunt idẽ
numerus. ⸿ 3ᵒ ad idẽ. Mens cõcipiens ternitatẽ ter
narioꝝ ꝯcipit ꝑ ternitatẽ aliquã rõnẽ cui ſubijcit ter/
narios:ſed eoſdẽ ternarios nõ ſubijcit nouenario:non
enim in tribꝰ ternarijs ſunt nouem ternarij.ḡ rõ termi/
tatis:quã pdicat de ternarijs:nõ eſt eadẽ cũ rõne noue
narij. ⸿ 4ᵒ ad idem. Unꝰ numerus dr aliũ numerare
⁊ eẽ ps alterius aliquota:vt pꝫ ex 5ᵒ Euclidis. vñ bina/
rius eſt tertia ps ſenarij:ſꝫ vnꝰ numerꝰ aliũ nõ nume
raret niſi poſſet eſſe ſubiectũ numeri:binarius enim
nũq̃ numeraret ſenariũ niſi ꝑ ternariũ duceretť. igiť
idẽ qḋ prius:cõcludit igiť ꝙ ex quo forma numeri re/
flectiť ſuper ſeipſam:⁊ ꝓcẽdit in infinitũ:hoc aũt eſt
ꝓpꝛiũ entiũ rõnis que formanť ab intellectu:⁊ nullo
mõ ꝯpetit enti reali poſito extra mentẽ:manifeſte cõ/
cludiť ⁊ demonſtratiue:ꝙ forma numeri nihil eſt i re
extra.) Hec ille. ⸿ 3ᵒ ṗncipalr arguiť ſic. Licꝫ forma
numeri nõ ſit formalr cõnexio vnitatũ:ſed menſura
carũ:nihilominꝰ hõi cõnexionẽ ſupponit:ſꝫ manifeſtũ
eſt:ꝙ vnitates nullã cõnexionẽ hñt adinuicẽ niſi ꝑ itel
lectũ loquẽdo de cõnexione:q̃ exigiť ad ipſum numeꝝ:
ſi enim ex nã rei habẽt ꝯnexionẽ:queritť que ſit illa:nõ
enim ſunt ꝯnexe:qꝛ cõtinenť infra idẽ marſupiũ:qꝛ
denarius in vna burſa exiſtens ⁊ exiſtens in alia ſunt
duo:ſicut ⁊ illi qui cõtinenť infra idẽ marſupiũ:vel ſicut
lapides q cõtinenť infra eundẽ campum:qꝛ lapis q eſt
hic.⁊ q eſt vltra mare ſunt duo lapides:nec qꝛ ꝯtinenť
infra idem hemiſperiũ:qꝛ ſol q eſt ſub terra:⁊ ſtella q̃
eſt ſupra terrã ſunt duo corpa:qꝛ nec ꝯtinenť infra idẽ
celũ:qꝛ angelus q nõ cõtineť ⁊ lapis q cõtineť ſũt due
res:nec qꝛ cõtinenť infra ambitũ vniuerſitatis rerum
ſcꝫ infra rõnẽ entis:qꝛ talis ambitus ⁊ talis cõtinen/
tia nõ eſt ſm rẽ:ſꝫ tñ ꝑ intellectũ.ḡ impoſſe eſt ꝙ forᵃ
numeri q̃ pſupponit cõnexionẽ vnitatũ ſit niſi ꝑ intel/
lectũ. ⸿ 4ᵒ ſic ṗncipalr. Si forma nõ ſit ab aïa:ſed ſit
realiter in nã:nõ erit in actu niſi vnꝰ numerus: videlꝫ
ille q cõphendit vnitatẽ oium reꝝ diſtinctaꝝ:ſi enim
detur ꝙ ſint plures alij numeri minores illo in actu:q
menſurent diuerſas ptes vniuerſitatis:ſeqtur ꝙ ſũme
oppoſite inſint actu eiſdẽ vnitatibus:qꝛ duo lapides
menſuranť dualitate ⁊ ternitate:qꝛ eſt in vniuerſo ter/
tius lapis:⁊ quaternitate:⁊ ſic de oibus donec ꝯſuman
tur vniuerſi lapides:⁊ deinde ſub maioribus alijs nu/
meris addendo arbores ad lapides:⁊ deinde ſub ma/
ioribus addendo folia ⁊ flores:⁊ ſequiť ꝙ qcũqꝫ dati
lapides ſunt ſubiecta ptialia ſũmarũ innumerabilium
⁊ inexplicabilium numeroꝝ in actu:qḋ eſt ꝯ phũm:qꝛ
dum quaternarius eſt in actu in tribus lapidibus:qui
ſunt reſpectu quaternitatis ſubiecta ptialia:alius ter/
narius eſt in potẽtia:qꝛ in oi quaternario ternariꝰ eſt
in potentia.ḡ manifeſte apparet ꝙ forme numeroꝝ
nõ ſunt actu extra aïam in actu. ⸿ 5ᵒ ſic. Si forma de
narij eſſet in decẽ lapidibus actualiter exiſtens:ſeqtur
ꝙ in illis decem lapidibus eſſet in actu duodenarius:
imo tot quot modis pñt cõbinari adinuicẽ lapides:in/
cipiens nãqꝫ illos duodecim lapides cõputare:ab vna
pte formabit ſuũ binariũ ⁊ ſuũ ternariũ:⁊ ſic deinceps
vſqꝫ ad denariũ:incipiens vͦo ab altera formabit aliũ
binariũ ⁊ aliũ ternariũ:⁊ ſic deinceps. ſm hoc ḡ iã ha/
bemus duos denarios:⁊ pari rõne habebiť tertius ici/
piendo a 2ᵃ vnitate ex iſta parte:⁊ quartus incipiendo
a 2ᵃ ex alia:⁊ vlr tot denarij pñt hic apphendi: quot
modis põt ordo ⁊ cõnexio vnitatũ variari. queriť ḡ de
iſtis denarijs vtrũ quilꝫ ſit in actu in decem lapidibus
aut vnꝰ tñ:nõ põt aũt poni ꝙ vnꝰ:qꝛ q̃ rõne vnus eſt
ibi:eadẽ neceſſe eſt ꝙ centũ vel plures denarij in decẽ
lapidibus ſint in actu:⁊ hoc eſt ipoſſe ⁊ abſonũ:qꝛ ma/
nifeſte ſequereť:ꝙ debens cẽtũ denarios non haberet
ſoluere niſi decẽ.ḡ ipoſſe eſt ꝙ denarius decẽ lapidum
ſit in actu niſi ab aïa computãte. ⸿ 6ᵒ. ſic. Forma nu/
meri nõ eſt aliud q̃ qdam totitas ſiue ſũmatio diſtin/
ctoꝝ:hec aũt rõ nõ eſt aliud q̃ terminꝰ diſtinctoꝝ in/
q̃tũ diſtincta ſunt:ſicut enim figura nõ eſt aliud q̃ ter
minus cõtinui:ſic nõ eſt aliud totitas q̃ terminꝰ diſtin
ctoꝝ:nõ qdẽ inq̃tũ ſunt cõtinua:ſed ſm ꝙ ſunt diſtin
cta:diſtincta nãqꝫ inq̃tũ hmõi ſunt qḋdã terminabile
ꝑ hanc totitatẽ vel illã:vt ꝑ ternitatẽ:vel quaternitatẽ:
vnde inq̃tũ ſunt diſtincta ſunt qḋdã ſũmabile:ſꝫ ma/
nifeſtũ eſt:ꝙ eſſe ſũmabile non eſt in potentia niſi ad
aliqd rõnis.ſ.ad ſũmationẽ iſtã vl illã:q̃ ipoꝛtať ꝑ to/
titatẽ vt ꝑ ternitatẽ aut q̃ternitatẽ:ꝯſtat.n.ꝙ ſũmatio
nõ eſt in re ex̃:ſꝫ tñ in mẽte ſũmante.ḡ forma numeri
nõ eſt:nec põt eſſe niſi in aïa obiectiue. ⸿ 7ᵒ. Qꝛ phũs T.c.15.

Utrum ġ̃ſiet alius numerus i reflexio ne nũeri ſuper numerũ.

T.c.19.

4° phyſico. dicit hec vba. (Dicam⁹ igit̃ cū numerās nō fuerit numerare nō erit. ḡ manifeſtū eſt ꝙ numer⁹ nō erit: ⁊ cū nil natū ſit numerare ꝓter aiam ⁊ de aia intellectus: ipoſe eſt vt ſit numerus cū aia nō fuerit.) ¶ 8°. Nam Cōmētator in eodē 4° phyſicoꝝ cōmento. 129°. exponēs ꝑdicta vba Ariſto. ait. (Et cū res numerās que eſt aia nō fuerit: tūc numerare qđ eſt eius actio nō erit: ⁊ cū numerare nō fuerit: manifeſtū ē ꝙ numerus nō erit. Numerus enī aut eſt numeratū: aut actio numerantis in numerato: manifeſtū eſt aūt ꝙ nō ē numeratū. ḡ eſt actio numerātis in numerato: cū aūt nō fuerit numerans: eius actio nō erit. ḡ declaratū eſt ꝙ cū numerās nō fuerit: nō erit numerus: ipoſe eſt autē aliqd aliud numerare ꝓter aiam ⁊ de aia intellect⁹. ḡ manifeſtū ē ꝙ ſi aia nō fuerit nō erit numer⁹.) ⁊ ifra. (Eſſe vo numeri i aia nō eſt eē oib⁹ modis: qm̄ eēt ſicut chimera ⁊ hircocerui: ſed eē ei⁹ ex̄ mentē eſt in potētia ꝑp ſubiectū ꝓpriū: eē vo eius in aīa eſt in actu ſcz qñ aia egerit illā actionē: q̄ dr̄ numer⁹ in ſubiecto ꝑparato ad recipiēdū illā.) Hec Cōmēta. igit̄ mãifeſtū ē ꝙ numerus nō eſt in actu in rerū nã: ſed tm̄ in potētia ſm mentē Cōmētatoris. Hec Aureolus ꝯ ꝑmā ꝯcnz.

Cōtra ſcōaꝫ concluſionez Grego. q. ꝑ. artı. 2°. ꝯclōne ꝑ°.

¶ Cōtra 2ᵃᵐ cōclonē q̄ ponit ꝙ vnū qđ eſt ꝑncipiū numeri nō dr̄ de reb⁹ abſtractis a mã. arguit ſic Grego. ꝑ. Nã Aug. 2°. de libero arbitrio. ca°. 35°. volens ꝓbare numeros nō eſſe nobis ꝑ ſenſus corꝑis notos: aſſumit ꝑ fundamento ꝙ quilibꝫ numerus tot vocat̃ quotiēs hꝫ vnū. verbi grã: ſi bis habuerit vnū vocat̃ duo. ſi ter tria. ſi decies decē: quilibꝫ enī oio numerus inquit quotiens hꝫ vnum: hinc illi nomē ē: ⁊ tot appellat̃: vnū vo quiſqꝫ veriſſime cogitat ꝓfecto inuenit corporis ſenſibus nō poſſe ſentiri: qcqd eniꝫ ſenſu attingit̃: iam non vnū: ſed multa eſſe cōuincit̃. ¶ Ex quibus pꝫ: ꝙ Aug. loquit̃ de vno qđ eſt ꝑncipiū numeri: ⁊ ꝙ tale vnū nō dr̄ ſimplr̄ de aliquo corꝑe: vel hñte ꝑtes: ac ꝑ hoc nec aliquo nō ſimplici: ſed de reb⁹ ſimplicib⁹ ꝓprie dicet̃.

T. c. 4.

¶ 2°. Naꝫ phũs 10. metaphiſice loquēs de vno: qđ eſt metrū ⁊ ꝑncipiū numeri dicit: ꝙ in numeris eſt metꝝ certiſſimū: vnitatē eniꝫ ponūt indiuiſibilē oio. Et cito poſt dicit. (Et q̄uis ſemꝑ metruꝫ ſit idiuiſibile: nō ſilr tñ omne metrū eſt indiuiſibile: vt pes ⁊ vnitas: ſꝫ hoc quidē oio: illud vo indiuiſibilia ad ſenſum includit, ſicut dictū eſt: iam non forſan oē cōtinuū eſt diuiſibile.) vbi Cōmenta. cōmēto 4°. exponēs ait. (Nō oēs vnitates q̄ accipiunt̃ ad mēſurādū ſūt idiuiſibiles eodē mō: ſꝫ q̄dā ſūt idiuiſibiles ſimplr̄: vt vnū i nuō: ⁊ q̄dā ꝑ iſtitutionē: vt pes vel palm⁹.) ¶ Ex qb⁹ pꝫ ꝙ ſꝫ itētionē phi. vnū qđ eſt ꝑnᵐ numeri: ē oio indiuiſibile: ⁊ ꝑſequēs de nullo nō ſimplici hꝫ vnū verificat̃: ſꝫ de ſolis abſtractis: q̄ ſunt vere indiuiſibilia. ¶ 3°. Qꝛ qđlꝫ coꝝ q̄ numeramus dicēdo: vnū: duo: tria ⁊c. ſꝫ hoc ꝑciſe numerat̃ ſm ꝙ eſt in ſe indiuiſuꝫ ⁊ nō multa: ⁊ per ꝯñs qđlibet: qđ eſt vnū ꝑncipiū numeri: vel integrans cuꝫ alijs numeꝝ: iō ꝑciſe eſt ſic vnū: qꝛ in ſe indiuiſuꝫ. ¶ Ex quo vltra ſequit̃: ꝙ ſi eſt vnū ſimplr̄: eſt i ſe indiuiſum ſimplr̄: ⁊ ſi eſt vnū ſm qd: eſt indiuiſuꝫ ſꝫ qd. cū ḡ nullū hñs ꝑtes ſit ſimplr̄ indiuiſuꝫ: qnimo qđlibꝫ ſit diuiſuꝫ ⁊ multa: ſeqt̃ ꝙ nullū tale ſit ſimplr̄ vnum. Aſſumptū declarat̃ deducendo in ſingulis. Si enim numerent̃ exercitus vel populi: ⁊ dicat̃ verbi grã: duo vel tres: qlibꝫ ſic iō ꝑciſe dr̄ vnus: ꝙ eſt ex ſe in plures exercitus indiuiſus. nam ſi eſſet plures exercitus ſicut eſt plures hoies: ſicut nō dr̄ vn⁹ hō: ita nō diceret̃ vn⁹ exercitus: nec diceret̃ duo exercit⁹: ſicut nō dicūr duo homines: ⁊ ſicut neuter exercitus eſt vnus hō: ſic neuter eēt vnus exercit⁹. Similr ſi ſint due dom⁹ q̄lꝫ iđ ꝑciſe eſt vna: ⁊ ſic cōnumerat̃ alteri: qꝛ eſt indiuiſa in plures domos: q̄uis ſit diuiſa in plures parietes: ⁊ lapides ⁊ ligna: ⁊ eodē mō duo hoies dicūr duo ſm ꝙ vterqꝫ ſm ſe eſt idiuiſus in multos hoies: q̄uis ſit diuiſus in plures ꝑtes eēntiales ⁊ integrales: ⁊ ita gñalr̄ reꝑitur in oībus. ¶ 4°. Qꝛ phũs 3°. phyſicoꝝ ꝓbans: ꝙ in numeris eſt deuenire ad minimū: dicit ꝙ cã eſt: qꝛ vnū eſt indiuiſibile: qđcūqꝫ vnū ſit: vt hō: vn⁹ hō: ⁊ nō multa: minus aūt eſt vno plura: ⁊ quelibꝫ q̄dã: quare neceſſe eſt ſtare ad indiuiſibile: ⁊ cōſtat ꝙ ipſe loqt̃ de vno: qđ eſt ꝑncipiū numeri. Et Cōmētator exponēs cōmēto. 68°. dicit. (Oē vnū eſt idiuiſibile: vn⁹ hō: vn⁹ equus: eſt enī indiuiſibilis in illa ſpē: iō vnū ſimplex ſcꝫ vnū numerale eſt indiuiſibile: ⁊ qꝛ numerus eſt coaceruus vnitatis: numerus erit ꝯpoſitus ex idiuiſibilibus ⁊c.) ¶ 5°. Si vnū qđ eſt ꝑncipiū numeri diceret̃ de aliquo non ſimplici: ſequit̃ ꝙ aliquis numer⁹ ſimpliciter ſumpt⁹ eſſet plura q̄ꝫ quotiēs cōtinet vnū: ⁊ nō preciſe tot. ꝯñs eſt ꝯ Aug. ꝯña pꝫ: qꝛ vnum qđ ille cōtineret numerus eſſet plura: nō vnū tm̄: ⁊ ſic numer⁹ cōtinēs tale vnum decies ꝑciſe: vel talia vna decē eēt plura q̄ꝫ decē. ¶ 6°. Aliqua res ſimplex eſt ſimplr̄ vna: ⁊ alteri cōnumerabilis. ḡ vnū qđ eſt ꝑncipiū numeri ſimplr̄ dr̄ de aliqua re ſimplici. añs eſt notū: nã vna aia intellectiua ē ſimpliciter vna: ⁊ eſt ꝯnumerabilis alteri aie intellectiue: dicendo vna ⁊ due: ſic enim aia ſortis ⁊ platonis ſunt due aie: ſicut ſortes ⁊ plato ſunt duo homines.

T. c. 61.

Secundo loco cōtra eandem Aureo. q. 1. ar. 3°. ꝑpoſitione ꝑ°.

¶ 2° loco ꝯ eandeꝫ ꝯclōnē arguit Aureolus ꝓbando: ꝙ numerus ꝑ eſt quantitas diſcreta vere reꝑit̃ i ſubſtãtijs ſeꝑatis: ⁊ ꝙ vbicūqꝫ eſt multitudo: ⁊ ꝑ ꝯñs vnū: qđ eſt ꝑnᵐ numeri: reꝑitur in eis. Et arguit ꝑ° ſic. Ibi eſt vere ⁊ formalr̄ quãtitas: vbi vere interrogat̃ ꝑ quãtū: ⁊ per q̄ntū vere ēt rñdet̃ ad hõ qōnē: manifeſtū eſt eniꝫ: ꝙ penes interrogationes diſtinguunt̃ ꝑdicamēta: imo ⁊ ab ipſis denominant̃: q̄uis magis ꝓprie denominarent̃ a reſponſiuis: vñ ꝑdicamētū q̄litatis ꝓprius diceretur talitas q̄ꝫ q̄litas: ⁊ ꝑdicamētū quãtitatis tãtitas vł totitas: ſꝫ manifeſtū eſt ꝙ de angelis iterrogat̃ ꝑ quot ⁊ ad iſtã qōnē ꝓprie rñdet̃: ꝙ ſunt decē angeli: vel milia miliū: ſicut dicit ꝓpheta. ḡ formalis rõ numeri: qui eſt de gñe quãtitatis vere reꝑit̃ in ipſis. ¶ 2° ſic. Numerus diſcreta quãtitas eſt ſubiectū in ariſmetrica: cū ſciētie mathematice ſint de quãtitate: ſꝫ ꝯſtat ꝙ oib⁹ alijs numeris annihilatis: ⁊ remanēte angeloꝝ multitudine adhuc tota ariſmetrica poſſꝫ locū habere circa illã multitudinē: qm̄ ibi reꝑiret̃ par ⁊ impar: cubitas ⁊ quadratū: ⁊ ſic de oibus paſſionib⁹: quas inqrit ariſmetricus. ḡ vere ibi reꝑiret̃ numer⁹ de gñe quãtitatis. ¶ 3° ſic. Ubicūqꝫ eſt vera rõ ſūme ibi eſt rõ numeri: qui cōſiſtit in ſūma: ſꝫ cōſtat ꝙ diuerſe ſūme pñt reꝑiri in angelis: eis enī attribui pōt ternarius: q̄ternarius: millenarius: ⁊ ſic de alijs. ḡ formalis rõ numeri reperitur in ipſis. ¶ 4° ſic. Forma nō diuerſificat̃ quãcūqꝫ applicet̃ ad ſubiecta alterius rōnis: vñ eadē eſt albedo ſpecifice in margarita ⁊ in niue: ſed formalis ratio numeri conſiſtit in clauſione menſuratiua: que importatur per ternitatem: quaternitatem: ⁊ ſic de alijs. ergo ſiue reperiat̃ hmōi menſuratiua clauſio in rebus materialibus ⁊ quantis: ſiue in rebus imaterialibus ⁊ abſtractis: ſiue indifferentibus indiuidualiter: ſiue ſpecifice ipſa remanebit eiuſdē rōnis: ⁊ per conſequens numerus diſcreta quãtitas in omnibus reperietur. ¶ 5° ſic. Impoſſibile eſt ꝓpriã paſſionē a ꝓprio ſubiecto ſeparari: cū paſſio inſit ſubō ſꝫ ꝙ ipm̄: vt pꝫ ꝑ° poſterioꝝ.

T. c. [illegible]

ſed ternarius

ſed ternarius angeloꝝ eſt vtrobiqꝫ p̄mus: ⁊ ſenarius ē
ꝑfectus: ⁊ nouenarius quadratus eque vere ⁊ ꝓp̄e ſic
ternarius: ſenarius: aut nouenarius lapidū: vel lignoꝝ:
⁊ ita de ꝓp̄etatibus oīuꝫ nūeroꝝ: ꝙ eque reperiunt̄ in
angelis: ſicut in rebus quātis. ḡ ꝓp̄rie ⁊ formalr̄ nume
rus eſt in ipſis. ¶ Sexto. Propriū eſt q̄ntitatis diſcre/
te ſc̄m eam plus: vel minus: vel paucius dici. ſed mani/
feſtū eſt: ꝙ in abſtractis ſubſtātijs iſta reperiunt̄: dici/
mus enī decē angelos eſſe pauciores q̄ꝫ centum. vnde
Heliſeus 4° Regū. 6°. loquēs de angelis dicit. (Plꝛes
ſūt nobiſcū q̄ꝫ cū illis.) ḡ idē qđ p̄ius. ¶ 7° ſic. Dena/
rius eſt quedā ſp̄ēs numeri: ⁊ tn̄ dr̄ de decē predicamē
tis ꝙ ſunt decē. ſimilr̄ duodenarius dicit̄ de legionib⁹
angeloꝝ Joā. 19°. ḡ nūerus vere reperit̄ in nō quantis.
¶ Octauo. Sicut ſe hn̄t diſtincta quāta ad ſūmā mē
ſurantē ⁊ eā cōcludētē: ſic diſtincte ſubē ſepate ⁊ ſp̄ēs
ad ſūmā mēſurantē: ſed ſūma mēſurās diſtincta q̄ntā
eſt in gn̄e quātitatis. ḡ mēſurās diſtinctas ſubas ſepa/
ratas erit in gn̄e quātitatis. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ non: quia
ſūma quātoꝝ eſt quātitas: ⁊ ſūma ſubaꝝ illaꝝ eſt ſub
ſtantia. ¶ Hoc ſtare nō pōt: qꝛ ſūma per ſuā formalē
rōnē q̄ntitas nec abſtrahit rōnē quātitatis a ſubiecto
qđ apparet. Tū quia vna ſp̄ēs nō hꝫ ab alia ꝙ partici/
Tex. cō. 5. pet rōnē generis. Tū qꝛ. 10. metaphy. dicit ph̄s ꝙ ratio
quātitatis deriuat̄ a numero ad ꝯtinuū: ⁊ nō ecōuerſo.
vn̄ ⁊ Cōmētator vocat q̄ntitatē verā q̄ntitatē diſcretā.
cōmēto 5°. Tū qꝛ ſūma ꝑ ſuā ꝓp̄riā rōnē eſt quedā q̄n/
titas: ⁊ ꝑ ꝯn̄s q̄ntitas. igit̄ ſūma cum ſlibꝫ ē vere de gn̄e
Tex. 43. quātitatis. ¶ Nono. Ph̄s dicit in p̄ poſterioꝝ: ꝙ ariſ/
metrica eſt ex paucioribus q̄ꝫ geometria: qꝛ ſubm ei⁹
abſtrahit a poſitione ⁊ ſitu: ⁊ ſi vnitas que eſt p̄ncipiuꝫ
numeri nō eſſet niſi in cōtinuo: ſilr̄ nec nūer⁹ ſubiectū
ariſmetrice nō abſtraheret a poſitione ⁊ ſitu: qꝛ nunq̄ꝫ
poſſet intelligi vnitas: ſeu nūerus aliqs q̄ꝫ in cōtinuis
poſitis ⁊ ſituatis. ḡ idē qđ ſupra. ¶ Decimū. Boetius
dicit in p̄ncipio ariſmetrice ſue: ꝙ oīa q̄ a p̄meua rerū
origine ꝓceſſerunt rōne numerorū formata ſunt: hoc
enī fuit p̄ncipale in anima cōditoris exēplar: ⁊ ex hoc
ꝓbat ꝙ ariſmetrica p̄cedit alias ſciās: ſꝫ cōſtat ꝙ non
ſolū quāta atqꝫ materialia ſunt de nūero ꝯditoꝝ. ergo
nō ſolū talia corpa ſunt ſuba nūeroꝝ. ¶ Undecimo.
Cōmētator dicit 9° metaphy. cōmēto 7°. ꝙ vnū in ge
nere ſubē eſt p̄n^m nūeri ſubē: ⁊ vnū in gn̄e coloꝝ eſt p̄n
cipiū numeri coloꝝ: ⁊ ſic de quolibꝫ gn̄e: ſꝫ hoc non eēt
verū: niſi nūerus ⁊ vnuꝫ: qđ eſt p̄n^m numeri: poſſent in
oī gn̄e repiri. ḡ idē qđ p̄us. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ ph̄s dicit il/
lū numerū nō eſſe de gn̄e quātitatis: ⁊ per ꝯn̄s vnū nō
eſſe p̄n^m numeri: imo dicit ꝙ rō mēſure deriuat̄ i quo/
libꝫ gn̄e ab illo vno: qđ eſt p̄n^m nūeri. ¶ Dōm quideꝫ
ꝙ iſta deriuatio nō eſt aliud q̄ꝫ quedā formalis partici
patio: qꝛ nūerus ⁊ vnitas abſtrahūt ab oī d̄terminata
mā̄: ⁊ iō dū applicant̄ ad colores: cōſurgit vnū in colo
ribus ⁊ nūerus in eis: ⁊ ſilr̄ in ſubſtātijs: nō ꝙ ibi repe/
riat̄ alius nūerus a nūō gn̄is quātitatis. ¶ Duodecīo.
ſic. Ubicūqꝫ reperit̄ totū diſcretū ⁊ ꝑtes diſcrete ibi ē
vere nūerus de gn̄e quātitatis: q̄uis enīꝫ numeroſitas
in abſtracto nō hēat ꝑtes. imo reſpiciat diſcreta ꝑ mo/
dū ſui adequati ſubti: nihilomin⁹ nūerus cōcretiue hꝫ
ꝑtes diſcretas: ſꝫ manifeſtū eſt: ꝙ in angelis eſt totū di
ſcretū: ⁊ ꝑtes diſcrete: denarius enī angeloꝝ eſt qđdaꝫ
totū ꝯſtitutū ex decē angelis abinuicē diſcretis ⁊ diſti/
ctis nō ꝯtinuis vel vnitis: vt pꝫ. ḡ vere eſt in ipſis nūe/
Cōtra tertiā ꝯcloñē argu it Sco. q̄rto meta. q. 5. rus diſcreta quātitas ⁊ vnitas: que principiat nūerū.)
Hec ille in forma. ¶ Cōtra tertiā ꝯnē: q̄ ponit ꝙ ratio
vnius eſt negatiua: arguit Scotus ſuꝑ 4°. metaphyſi. p̄

ſic. Pure negatiuū vel p̄uatiuū inq̄ntū hmōi nō eſt ex ni/
hil: ſed vnū inquātū vnū: vel formalis rō vnius prout
p̄ſcindit ab ente: ⁊ nō eſt eadē in p̄mo mō dicēdi per ſe
eſt extra nihil: ꝓbat̄: qꝛ vt ſic vere affirmat̄ de ſuo ſub
ſtracto in ſcđo mō dicēdi ꝑ ſe. ſequit̄ ḡ qđ eſt poſitiuū.
¶ Scđo. Qꝛ rō formalis vni⁹ hꝫ rōneꝫ p̄me mēſure.
ꝓbat̄: qꝛ nō inquātū ens: ſed inq̄ntū vnū mēſura ē. 10. Tex. cō. 2.
metaphy. nulla aūt p̄uatio eſt p̄ma mēſura: qꝛ vt ſic ē
non ens: ⁊ maxime loquendo de menſura intrinſeca.
¶ Tertio. Qꝛ vnū ſub formali rōne ſua reperit̄ in di/
uinis: qđ pꝫ: qꝛ prio ⁊ actualiſſime ē ibi etiā i abſtracto:
qđ eſt ibi ſūma vnitas. ¶ Quarto. Qꝛ vnū ſub forali
rōne vni⁹ ⁊ in abſtracto eſt p̄n^m multitudinis: que ſc̄m
ſe eſt poſitiua: qꝛ multitudo cōponit̄ ex vnitatibus. 10.
metaphy. ¶ Dicet̄ forte ꝙ nō rōne formali vnitatis:
ſꝫ rōne ſubſtracti. imo ꝓp̄rie nō cōponit̄ ex vnitatib⁹:
ſꝫ ex vnis. ¶ Hoc nō valꝫ. Tū qꝛ vnum nō eſt de gn̄e
q̄ntitatis: niſi qꝛ p̄n^m numeri. ḡ eo mō quo ē in gn̄e q̄nti/
tatis: eo mō eſt p̄ncipiū nūeri. tenet ꝯn̄a: qꝛ an̄s eſt cau
ſa p̄ciſa ꝯn̄tis: mō nō eſt de gn̄e quātitatis: quo ad ſub/
ſtractū: qꝛ aliqn̄ ſuba: aliqn̄ accn̄tia numerant̄. Tū qꝛ
dicēdo decē m̄ltitudines: ſicut Jacob tres turmas: qn̄
turme ꝯſtituūt numerū ternariū. aut hꝫ eſt rōne vnita
tis in qualibꝫ exn̄te: ⁊ ſic hr̄ ꝓpoſitū: aut rōne ſubſtra/
cti: ⁊ ſic nō ſolū ternari⁹: ſꝫ nullus eēt nūer⁹. Tū qꝛ ſc̄ꝫ
rn̄ſionē nō app̄et rō: cur vnū magis applicat̄ nūero q̄ꝫ
ip̄m ens: ⁊ tn̄ q̄ntū ad ſubſtractū nō dr̄nt. ¶ Quīto ſic.
Qꝛ oīa vna reducunt̄ ad ſūmū vnū: ſꝫ hꝫ nō eſt: niſi qꝛ
vnū dicit ꝑfectionē: qꝛ nō oīa multa reducunt̄ ad ſum
mā multitudinē. ḡ vnū magis eſt poſitiuū q̄ꝫ multitu/
do: lꝫ nō ita ſit notū de eo. ¶ Sexto. Qꝛ habitus p̄ce/
dit p̄uationē: maxime qn̄ habit⁹ eſt actu ſicut multitu
do: ⁊ potiſſime reſpectu pure p̄uationis: ſicut tu ponis
rōnē vni⁹: ſed vnū ſub rōne formali p̄cedit multitudi
nē: qꝛ eſt p̄n^m eius. 10. metaphy. ¶ Itē repit̄ in ſimplr̄ Tex. cō. 9.
p̄mo. ¶ Itē ens inq̄ntū ens p̄us eſt. ḡ ⁊ paſſiones eius.
¶ Cōtra q̄rtā ꝯnē arguit Aureolus ꝓbādo ꝙ vltima Cōtra q̄rtaꝫ ꝯcloñē Aur.
vnitas nō ſit forma numeri. Primo ſic. Nulla forma q. 1. ar. 1. ꝯtra
alicuius entis eſt volūtaria varia ⁊ icerta entis īquātū Bernar. in
realis q̄lē tu ponis numerū: ſed cōſtat ꝙ vltīa vnitas: impu. ꝯ He.
in qua fit ſtatus: termin⁹: ⁊ diſtātia eſt aliqd volūtariū Utrū vltima
variabile: ⁊ icertū: q̄cūqꝫ enī ponat̄ vnitas terminans vnitas ſit for
ab iſta pōt incipere numerās: ⁊ ita nō erit vltima: ſed ma numeri.
prima. vn̄ cū poſſit quālibꝫ vnitatē ponere p̄mam: vel
vltimā: vel mediā ſicut maluerit: manifeſtū eſt ꝙ eſſe
vltimā vnitatē eſt oīno variabile: volūtariū ⁊ incertū:
ḡ nō pōt eſſe forma numeri ꝓut eſt diſtātie etiā funda
mētū. ¶ 2°. Oīs forā eſt ſubiectiue in illo: vbi totū dr̄
eſſe ſubiectiue: nā forma albedinis eſt ſubiectiue: vbi
eſt albedo ſubtiue: ſꝫ nūer⁹ eſt ſubiectiue in vnitatibus
oībus: vltīa aūt vnitas nō eſt ſubiectiue in p̄cedētib⁹.
ḡ illa vnitas nō eſt formalis in numero. ¶ 3°. Aut for
ma nūeri eſt certa diſtātia fūdata in vnitate vltīa: aut
ipſa vnitas fūdamētū: aut aliqd cōſtitutiuū ex vtroqꝫ
ſed nō pōt poni ꝙ ipſa diſtātia. Tū qꝛ eſt relatio: nūe/
rus v̄o in p̄dicamēto q̄ntitatis: ⁊ in p̄dicamēto abſoluto.
Tū qꝛ talis diſtātia nō eſt in toto nūero: ſed in vltima
vnitate. ¶ Nec pōt poni ꝙ vnitas q̄ eſt fūdamētū ſit
forma nūeri: cū eq̄ mālis ſit: ſic q̄libꝫ aliaꝝ. Et iteꝝ ea
ſtante ſꝑ maneret forma illius numeri: etiaꝫ demptis
ceteris vnitatib⁹: nec pt̄ fieri mālis adueniēte alia vni
tate: ex quo eſſet qd formale ſc̄m ꝓp̄riā rōneꝫ. ¶ Nec
pōt dari 3^m quaſi aliqd conſtitutū ex hmōi vnitate ⁊ reſpe
ctu diſtantie ſit formale. Tū qꝛ illud eſt ens ꝑ accidēs
nūerus āt eſt forā ſimplr̄ exn̄s in p̄dicamēto. Tū qꝛ ta

le quid esset relatiuũ formalr̃:ꝛ ita non põt esse forma numeri:que est quid absolutum.ergo nullo mõ vnitas põt esse forma in numero. ❡ 4°. Illud qđ nõ est in numero:imo sibi repugnat nõ põt esse formale in eo:sed talis distantia vel ordo nõ est inter vnitates:que sũt in numero:q̃uis eni spẽs numeroꝝ inter se ordinẽ hẽant ſm prius ꝛ posterius:sicut duo ꝛ quatuor:nihilominus vnus numerus:vtpote ternarius nõ respicit vnitates: in quibus cõsistit ſm pius ꝛ posterius:sꝫ simul ꝛ absqꝫ ordine:nõ eni qui intelligit ternitatẽ cõcipit vnã vnitatẽ pcedere alterã:ꝛ absolute apprehẽdit vnitatẽ in tribus.ğ vltia vnitas nõ est fora nũeri ternarij:cũ ibi nõ sit vltima vnitas:nec pᵃ:nec aliqs ordo.hec Aureolus.

Ad argumenta

Grego.cõtra pmaꝫ ꝯnem pmo loco inducta respondeṫ. ❡ Ad pmũ quidẽ negaṫ ꝯña:qꝛ sicut dicit Cõmẽtator 4° metaphy.cõmẽto 3°.(Auicẽna fuit deceptus: qꝛ estimauit ꝙ vnũ dictũ de oĩbus pdicamẽtis est illđ vnũ:qđ est pncipiũ numeroꝝ:numerus ãt est accidẽs: vnde opinatus fuit ꝙ hoc nomẽ vnuꝫ sigñat accñs in entibus:ꝛ nõ intellexit ꝙ vnũ qđ est pnᵐ numeroꝝ est ex entibus:de qbus dr̃ hoc nomẽ vnũ.) Hec ille. ❡ Et quĩto metaphy.ꝯmẽto xi°.dicit.(Et debes scire ꝙ illđ qđ est hꝰ.i.idiuisibile in quãtitate tm̃:si non hꝫ sitũ:est pnᵐ nũeroꝝ:ꝛ si hꝫ est punctũ.) ❡ Ex qbꝰ pꝫ ꝙ vnum vel vnitas ad nũeꝝ ptinẽs limitaṫ ad genus quãtitatis. ❡ Itẽ.io.metaphy.cõmẽto.8°.sic ait.(Auicẽnam deceperũt duo.s.qꝛ opinabaṫ ꝙ vnũ qđ est pnᵐ quãtitatis est vnũ:qđ est synonimũ enti:ꝛ qꝛ hoc vnuꝫ nũeraṫ in accidẽtibus:estimauit ꝙ vnũ qđ sigñat oĩa predicamẽta est accñs.) Hec ille. Unñ qꝛ vnitas q̃ est pncipiũ numeri est accñs cõsequẽs mãm:iõ Cõmẽtator sexto metaphy.cõmẽto 2°.dicit ꝙ arismetrica non est de sepatis a mã ſm esse:sed solũ ſꝫ diffõnẽ.vñ sic ait. (Scia nãlis ꝯsiderat de rebus mobilibus:mathematicas aũt de rebus abstractis ſm diffinitionẽ non ſm esse.) Et post pauca.(Sciaꝝ mathematicaꝝ licꝫ q̃dã cõsiderẽt de imobilibꝰ:sicut geometria:ꝛ arismetrica: tñ visuꝫ est:ꝙ illa de qbus cõsiderant nõ sunt abstracta a mã:ꝛ si mã nõ appꝫ in diffõnibus eoꝝ.) Hec ille. ❡ Idẽ ponit de numero 3° phy.cõmẽto.40.vbi dicit sic.(Nõ est possibile inuenire numerũ in actu sepatũ a mã.) ❡ Et idẽ ponit cõmẽto 35°.dicẽs.(Et neqꝫ quãtitas neqꝫ nũerus est suba.) ❡ Ex qbus patꝫ pmo ꝙ vnitas nũeralis.i.q̃ est ps numeri:est alia ab vnitate trãscẽdẽte.2°.qꝛ talis vnitas nõ est nisi in rebꝰ mãlibꝰ. ❡ Tũc ad pbationẽ ꝯñe dico:ꝙ illđ:qđ est vnũ sola vnitate entis nõ põt alteri ꝯnũerari nũo:de quo ẽ mathematica:sed solũ nũero q est multitudo trãscẽdens: nec isti termini duo tria dicti de talibus dicũt numeꝝ de gñe quãtitatꝭ. ❡ Ad 2ᵐ dico:ꝙ vnitas que est pnᵐ nũeri ꝛ vnitas trãscẽdẽs sũt due nõ dualitate:q̃ sit numerus:sꝫ dualitate trãscẽdẽti:ꝯcedo igiṫ ꝙ tã vnitas: que est pnᵐ nũeri q̃ꝫ vnitas:q̃ est eẽntia indiuisa:qđlibet illoꝝ est vnũ seipso loquendo de vnitate entis:sed subꝫ vnitatis:q̃ est pnᵐ nũeri:est vnũ duplici vnitate: ꝛ eaꝝ vna distinguiṫ ab eo.s.vnitas quãtitatis:nõ aũt alia nisi ſm rõnẽ:vnitas aũt quãtitatis est vna vnico mõ.s.vnitate trãscendẽte q̃ est ipsamet. Nec valet improbatio:qꝛ lꝫ tã hoc q̃ꝫ illud sit indiuisuꝫ in seipso:nõ tñ sequiṫ iõ ꝙ qđlibꝫ sit seipso vnũ vnitate de gñe quãtitatis:qꝛ illa nõ dicit solã indiuisionẽ:imo accñs positiuũ. ❡ Ad tertiũ negaṫ ꝯña.nã ad B ꝙ aliqd sit vnũ tali vnitate nõ sufficit idiuisio:imo requiriṫ aliqd oĩo ĩdiuisibile de gñe quãtitatis. ❡ Ad 4ᵐ dico:ꝙ in tali

Unũ qđ conuertitur cum ente est aliud ab vno qđ est pnᵐ nũeri ſꝫ Cõmẽtato.

casu illa aquã resultãs ex tribꝰ aqs est vna formalr̃ per aliqđ accñs supadditũ:ꝛ illđ est absolutũ de gñe quãtitatis. ❡ Et cũ pbaṫ oppositũ.dico ad pmã pbatõeꝫ ꝙ ñ est absurdũ põere:ꝙ ad ꝯiunctionẽ duaꝝ vl̃ triũ aqꝝ generet nouũ accñs:cũ tũc ẽt resultet noua suba. scꝫ illa aqua totalis ex tribꝰ ptialibus resultãs. Nec oꝫ ꝙ illud accñs sit in q̃libꝫ pte maris:nec in aliq̃ pte tm̃: sed hꝫ toᵐ mare p adeq̃to subiecto. Nec silr̃ valꝫ scđa iprobatio:qꝛ si addaṫ aliꝰ cyphꝰ.imo alia gutta aq̃ por vnitas nõ manet:sꝫ ad resultatõeꝫ noue aque resultat nouũ accidens:qđ est vnitas. Silr̃ nec valet tertia:qꝛ tale accñs nõ hꝫ ptes:cũ sit mere idiuisibile:vt dictum est:ꝛ p Aꝝ.cõprobatũ. ❡ Ad 5ᵐ negaṫ minor:dico eni ꝙ ad diuisionẽ cõtinui ptes:q̃ pꝰ erãt in potẽtia:nũc sunt in actu:ꝛ q̃libꝫ hꝫ nouũ ꝛ ppriũ esse:ac per hoc ppriã vnitatẽ transcẽdentẽ:ꝛ vnitatẽ de gñe quãtitatis. ❡ Ad 6ᵐ dico:ꝙ illa vnitas:per quã asinus est vnꝰ vnitate quãtitatiua est accñs oĩno indiuisibile:sicut pũctꝰ. ❡ Et cũ q̃riṫ i q̃ pte asini sit.dico ꝙ vnitas nõ hꝫ sitũ in ꝯtinuo:vt allegatũ est per Cõmẽtatorẽ 5° metaphy. in respõsiõe ad pmũ:ꝛ ideo argumẽtũ nõ valꝫ. ❡ Ad septimũ dico ꝙ multiplr̃ deficit.pmo qꝛ supponit talẽ vnitatẽ esse in substãtijs a mã sepatis:qđ est falsuꝫ.2°. qꝛ si argumẽtũ formeṫ de asino dicã sibi:ꝙ si per impossibile suba asini eẽt sine tali accidẽte:ipsa esset vna vnitate transcendẽte:nõ tamẽ vnitate quãtitatis:q̃ est pncipiũ numeri. Nec valet improbatio.dico eni ꝙ talis substãtia:licꝫ non esset taliter vna:nõ tamẽ ppter hoc esset aliqua plura:quia sine tali entitate esset idiuisa:talis eni entitas non facit substantiã esse indiuisam:sed facit esse cõnumerabilẽ alteri:talis siquidẽ entitas vel est esse quãtitatis continue:sicut ponit Auicẽna:vel est aliqua forma indiuisibilis cõsequẽs esse quãtitatis cõtinue:sicut ppria passio. ❡ Ad pmũ scđo loco patꝫ:qꝛ assumit falsum.s.ꝙ vnitas:que est pncipiũ numeri nõ sit aliud a re:q̃ dr̃ vna. Nec ꝯfirmatio valꝫ:qꝛ licꝫ duo lapides sint duo p numerũ existentẽ in eis subiectiue: nõ tñ opꝫ ꝙ ita sit de lapide ꝛ de dualitate. ❡ Ad scđꝫ dr̃:ꝙ nũerus est entitas diuisa ꝛ hñs ptes nõ ꝯtinuas: q̃ꝝ aliq̃:vel oẽs sunt vnitates:ꝛ ille nõ sunt nũerꝰ:sed ptes numeri:ꝛ illud qđ addit nũerus est ordo eaꝝ:dato etiã ꝙ nũerꝰ eẽt ipse vnitates:argumẽtũ nõ pcedit: qꝛ vnitas distinguit a re vna:vt dictũ ẽ. ❡ Cuꝫ ẽt q̃riṫ per qd ille ordo sit vnus.dico ꝙ ordo cũ sit relatio nõ est subꝫ numeri:nec vnitatis de gñe quãtitatis: sed est vnus vnitate trãscẽdente. ❡ Ad tertiũ patꝫ:ꝙ minor est falsa:vt dictũ est:quõ aũt intelligi debeant auctoritates ibi adducte ad pbandũ:ꝙ numerus est vnitates dico ꝙ est pdicatio per cãm mãlem:ꝛ est tantũ dicere ꝙ numerus est ex vnitatibus:ꝛ ꝙ ita debeant intelligi oñsuꝫ est in quĩta ꝯne. ❡ Ad pmũ tertio loco dr̃:ꝙ sicut si pꝰ nõ sit nisi vnũ albũ:ꝛ post fiat aliud albũ pp nouã factionẽ scđi albi:pmũ albũ hꝫ realẽ silitudineꝫ ad scđm:quã relationẽ prius non habebat:ita in pposito q̃ñcũqꝫ diuidiṫ cõtinuũ resultat nouus numerꝰ:ꝛ acquiriṫ noua realitas in vnitatibus prioribus:qꝛ pꝰ erant subiectũ binarij:modo sunt subiectũ q̃ternarij:forma enim binarij:ꝛ quaternarij sunt diuerse ꝛ vna est potẽtialis respectu alterꝰ.s.minor respectu maioris. ❡ Ad scđm dico:ꝙ numerus nõ est forma simplex:nec ẽ ſm se totuꝫ in aliquo subiecto:sed ps in pte: vt ponit scũs Tho.pᵃ pte.q.8.arti.4°.ad 2ᵐ.vbi sic ait.(Nũerus cũ sit accñs nõ est per se:sed p accñs in loco:nec est totus i q̃libꝫ nũeratoꝝ:sꝫ ſꝫ pte.) Hec ille. ❡ Et cũ iferṫ:qꝛ tũc nũerꝰ nõ erit aliud ab vnitatibus:nec erit vna forma:dico

Per qd ordo nũeri sit vnus.

ma dico: ꝙ ſupra gn̄tā ꝯnē nūerus eſt vnū ſimplr̄ ꝓut aliqd dr̄ vnū ſimplr̄: qḋ nō ſolū eſt vnū per aggregationē partiū. vn̄ ordo vnitatū facit ꝙ nūerus ſit quid vnū: ſicut ordo lr̄arū facit ad vnitatē ſyllabarū: lꝫ iſta vnitas ſit debilis in cōparatione ad vnitatē ꝯtinui: cuꝰ ptes non ſunt in actu. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ nūerus hꝫ vnitatē q̄lis dicta eſt: nec tamē illa vnitas eſt de gn̄e quātitatis: ſed trāſcendēs. Cū etiā dicit̄ ꝙ ſi partes ſunt in diuerſis ſubiectis ⁊c̄. dico ꝙ nō eſt incōueniēs in eodē ſubiecto eſſe quātitatē cōtinuā: ⁊ pn̄ᵐ quātitatis diſcrete pluſq̄ꝫ ꝙ in vno ſubō ſūt multe q̄ltates. ¶ Ad 4ᵐ dicit̄ ſilr̄: ꝙ in diuerſis ſubiectis nō ē aliq̄ forma vna ꝑfecta vnitate: pōt tn̄ in eis eſſe vna forma vnitate ordinis. ¶ Ad 5ᵐ negat̄ ꝯn̄a: ⁊ ad p̄mā ꝓbationē dico ꝙ dualitas: q̄ duo nūeri dr̄ duo nō eſt nūerꝰ de gn̄e quātitatis: q2 nūeri nō eſt nūerus. Nec eſt ſile de duobus lignis: q2 lignū pōt eē ſubꝫ vnitatis: ⁊ duo ligna pn̄t eē ſubm̄ dualitatis: ſed vnitas nō pōt eſſe ſubm̄ vnitatis de qua loquimur: nec nūerꝰ ſubꝫ numeri. ¶ Ad ſextā negat̄ minor: q2 falſuꝫ ꝑnegatū ſupponit. ſ. ꝙ dualitas duoꝝ q̄nario ꝝ ſit aliqs nūerus: vl̄ aliq̄ entitas fundata in duobus q̄narijs: talis eni dualitas nō eſt aliud a talibus duobus cū ſit multitudo trāſcēdēs. ¶ Ad 7ᵐ negat̄ minor: cū eni dicit̄ duo binarij: ly duo non dīc numerū de gn̄e quātitatis: ſꝫ ſolū ly binarius. ¶ Ad 8ᵐ dico: ꝙ maior eſt falſa loquēdo de illis ſpēbꝰ: q̄ ꝯſtituunt̄ ⁊ reſultāt ex habitudine vnius ad aliud: cuiꝰ eſt in figuris ⁊ in nūeris: pꝫ eni ꝙ linea: que p̄ino fuit ps triā guli ſine vlla ſui mutatione pōt fieri ps q̄drangulī: vel alterius figure ad protractionē aliaꝝ ⁊ aliaꝝ lineaꝝ: ⁊ ſimilr̄ alia ⁊ alia ſpēs numeri reſultat per additionem vel ſubtractionē vnitatū: ſilr̄ quātitas: que erat p̄ius pars tricubiti ſine ſui mutatione pōt fieri pars quadricubiti per additionē quātitatis ad quātitatē: tales eniꝫ licꝫ ſpēs ſint abſolute: tn̄ ſequunt̄ vel ꝯcomitāt̄ q̄ldā habitudines rerū. Nec ē hoc icōueniēs: q2 etiā alique ſpēs de gn̄e ſubē includunt in ſua diffinitione qualitatē ⁊ quātitatē: vt caro ⁊ os: hō ⁊ aial. vn̄ Cōmētator 7ᵒ metaphy. cōmēto 41. dicit ſic. (Nō eſt remotū vt aliquid in p̄dicamēto qualitatis accipiat̄ in diffōne eius qḋ in p̄dicamēto ſubē eſt.) Dec ille. ¶ Ad 9ᵐ dico: ꝙ denarius equoꝝ ⁊ denarius boium eſt idē numerꝰ ſꝫ ſpeciē: non aūt ſm̄ numerū loquendo de numero: qui eſt in rebus numeratis: ſed loquēdo de numero qui eſt menſura extrinſeca rei numerate idē numerus omnino poſſet eſſe iſtoꝝ ⁊ illoꝝ: ſicut per numeruꝫ: qui eſt in quinqꝫ digitis numerare q̄nqꝫ verſus vna die: ⁊ ſequēti die alios q̄nqꝫ: applicādo vnū verſuꝫ vni digito: ⁊ alterū alteri: ⁊ iſto modo tempus eſt numerus oium motuū: licꝫ ſit ſubiectiue in p̄mo motu. ¶ Ad primuꝫ quarto loco ꝯ eandē cōcluſionē negat̄ p̄ma ꝯn̄a ibi facta: nō eni dualitas numeroꝝ eſt res tertia ab illis: ſed ſi numerant̄ duo numeri: illa eoꝝ multitudo nō eſt ꝓprie numerus de genere quātitatis: ſꝫ multitudo reſultans ex vnitatibus: q̄ꝝ quelibꝫ cōuertit̄ cū ente; q̄ nihil ſupaddit poſitiuū rebus: que dicūtur multe: vt preexpoſitū fuit. ¶ Reſpōſio ad argumētuꝫ iſtō recitata ab arguēte ſuſtinet̄: ⁊ cū iſte nitit̄ eā improbare q̄tuꝫ ad hoc ꝙ ponit formā numeri cōſtitui ex vnitatibus: male improbat: vn̄ dico ad primū argumentū ad hoc adductū: ꝙ minor eſt falſa: vnitates eniꝫ ſunt ptes numeri ⁊ forme: que eſt numerus. Cum ḡ dr̄: ꝙ vnitates ſunt ptes forme numeri: pōt hoc intelligi de forma totius vel de forma ptis: ſicut cū dicimꝰ: forma hois: pōt intelligi de humanitate: ꝑ quā hō eſt hō: q̄ dicit̄ forma totius: pōt etiā intelligi de aia: que dicit̄ forma partis: vt eni apparet nūerus eſt q̄dā forma accn̄talis de gn̄e quātitatis: ⁊ eſt ſimplr̄ vna: vt dictū fuit: ⁊ ſi argumentū intelligat̄ de tali forma nūeri: hoc eſt de forma: que eſt numerus: rn̄ſio ibidē data ſufficiēs eſt. Si aūt loq̄t̄ de forma numeri: hoc eſt de illo: qḋ eſt formale i nuō: qḋ p̄us dictū fuit eſſe vltimā vnitatē cū habitudine ⁊ relatione ad p̄cedentes: tūc dico ꝙ reſpōſio data nō valet: forma eni numeri illo modo nō cōponit̄ ex vnitatibus: ſed eſt vltima vnitas: nec vnitates ſunt illo mō ptes. Sed capiēdo formā numeri intranſitiue. ſ. ꝓ forma: que eſt numerus: cōcedit̄ ꝙ vnitates ſunt ptes forme numeri: ⁊ nō mā niſi eo mō quo pars dicit̄ mā totius: ⁊ illo mō quo incluſuꝫ in q̄dditate alicuꝰ in recto cū aliquo alio in obliquo: qḋ eſt cōpletiuū diffōnis mō dn̄e ſpecifice dr̄ mā illius: ſicut motus dicit̄ ſubiectuꝫ aut materia actionis: ⁊ motus ſubm̄ temporis: vt alibi videbit̄ in ſcḋo. Nec ꝓbatio vꝫ. nō eni ita ꝓprie dr̄ ternitas vnitatū. ſicut ſimitas naſi. imo p̄ma eſt ip̄ropria. debꝫ eni dici ternitas hoiuꝫ vel pſonaꝝ: quaꝝ q̄libꝫ eſt vna ⁊ nō ternitas vnitatū: ſicut nec debꝫ dici domꝰ parietū: ſed domꝰ ex parietibus. ¶ Nec valꝫ 2ᵐ argumentū: negat̄ eni minor: licꝫ eni totitas ſit actus ⁊c̄. tn̄ non eſt actus ſimplex: nec hꝫ vnicū ſubm̄: in quo ſit ſm̄ ſe totū ſubiectiue: vn̄ ſcūs doctor p̄ᵃ pte. q. 8. ar. 4ᵒ. ad 2ᵐ dicit. (Numerus cū ſit accn̄s nō eſt per ſe: ſed per accidēs in loco: nec eſt totus i quolibꝫ numeratoꝝ: ſed ſꝫ ptē.) Dec ille. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ totitas ſi ſit forma que eſt numerus ⁊ nō relatio: non eſt actus ſimplex: nec eſt ſm̄ totū in aliquo nūeratoꝝ: ſed vna ps in vno: ⁊ alia in alio. Sic ḡ dōm cēt de fora nūeri. ſ. de vltima vnitate. dico ꝙ illa nō eſt totitas nec tātitas: ſꝫ illud quo numerus dr̄ totus: vel tātus: vel totitas. ¶ Nō valet etiā tertiū: licꝫ eni numerus ſit cōpoſitū q̄d ex vnitatibus: illa tn̄ ꝯpoſitio pōt itelligi ſine numeratione: q2 illa cōpoſitio nō eſt numeratio: cū nūeratio ſit actus intellectus: ⁊ cōpoſitio dicta ſit extra. dico tn̄ ꝙ impoſſe eſt itelligere ꝯpōnē vnitatuꝫ: q̄n intelligat̄ nūerꝰ in gn̄ali vel cōfuſe. ſ. ſub rōne numeri aut multitudinis: pōt tn̄ itelligi nūerus cognitione cōfuſa. ignorādo quotus ſit: aut quātus. ¶ Cū v̄o ip̄robat dictā rn̄ſionē ad argumētuꝫ p̄ncipale in hoc ꝙ dicit: ꝙ nūerus nō ponit aliqd ꝯnumerabile ⁊c̄. ¶ Rn̄det̄ ꝙ male ip̄robat: nō eni valet p̄ma ꝓbatio: dico eni ꝙ numerus ⁊ quātitas continua nō ponūt in numerū: ſed ponūt in multitudinē: que nō eſt numerus: vt ſupra dictū fuit. ¶ Nec valet ſcḋa ꝓbatio: cū eni dicat̄ ꝙ denarius lignoꝝ ⁊ denariꝰ lapidū ſunt duo denarij. ibi ly duo nō dicit nūeꝝ nūeroꝝ: ſed multitudinē eoꝝ: niſi forte ly duo ſil̄ menſuraret denariū lignoꝝ cū lignis: q̄ dr̄r decē ex vna pte. ⁊ numeruꝫ lapidū cū lapidibꝰ ex alia. ¶ Nō valet iterū tertia. nā licꝫ cōpoſitū ſit ſuba diſtincta a q̄libꝫ ſui pte diuiſiꝫ acceptā: ⁊ ē ab ambabꝰ ſil̄. ita etiā i ꝓpoſito nūerꝰ differt a q̄libꝫ vnitate ſeorſuꝫ accepta: ⁊ etiā ab oibus: vt ponit ſcūs doctor in fine 7ᵒ metaphy. Et in 8ᵒ vbi. ē. non tn̄ ex illa diſtictiōe ſeq̄t̄ ꝙ ille nūerus poſſit alicui rei ꝯnūerari nō ſolū vnitatibꝰ ſuis pp̄ h̄ ꝙ nūeri non eſt nūerꝰ: ſꝫ multitudo. Aliter eſt de mā ⁊ forā ⁊ cōpoſito q̄ꝝ q̄dlꝫ eſt q̄tuꝫ ꝑ ſe: aut ꝑ accn̄s: ⁊ ꝯſr̄ ſubm̄ numeri. ¶ Ad 2ᵐ p̄nlᶜ negat̄ p̄ᵃ ꝯditionalis: nō eni nūerus reflectit̄ ſupra ſe: nec eſt nūerabilis: vt dictū eſt: niſi forte nuō ſm̄ rōnē: ſꝫ cū dr̄ tres ternarij ibi ly tres nō dīc nūeꝝ: ſꝫ multitudinē entiū: nūerus eni q̄ eſt ſpēs quātitatis ſolū cōpetit rebꝰ hn̄tibꝰ quātitatē cōtinuā: cuiuſmodi non eſt numerus. Euaſio aūt quam ibidem pōit

Spēs ꝺ gn̄e ſubē aliq̄ icluꝺunt qualitatē ⁊ q̄ntitatē in ſui diffini.

Diſti. 2. q. 2 ꝯ p̄nā ꝯclo.

arguens vadat vias ſuas. ¶ Ad 3m negat minor. dico eni ꝙ vnitates hñt ꝯnexioné extra itellectū in hoc: ꝙ ſubm earū mãle quãtū: ⁊ oīa quãta cõueniūt in forma cõtinuitatis: ⁊ iſta ſola cõnexio ſufficit: ad quã nil facit intells numerans. ¶ Ad 4m negat pma cõditionalis: dico eni ꝙ pter illū numerū: q eſt oīum rerū numeratarū actu vel potētia ſunt multi alij: qui ſunt partes illius: nec pp hoc ſequit ꝙ dualitas ⁊ quaternitas iſint actu eiſdẽ lapidibus: nõ eni forma numeri eſt ſm ſe totã in quolibꝫ numeratoꝝ: ſed ſm partẽ: vt dictuꝫ eſt: ſequit tñ ꝙ eedẽ vnitates ſimul ſint partes binarij: ⁊ ternarij: ⁊ millenarij: ⁊ ſic de alijs: nec hoc eſt plus incõueniẽs ꝗ̃ ꝙ aliqs ſit quartus papa poſt Urbanū: ⁊ tertius poſt Gregoriū: ſicut eſt papa Benedictus vndecimus. ¶ Ad qntū dico: ꝙ ſi loquat de denarijs ſe totis diſtinctis: ita ꝙ nõ ſit eadẽ vnitas pars vtriuſqꝫ: negatur ꝯña. ſi aūt loquat de denarijs nõ totalr diſtinctis: ſicut eſt in ꝓpoſito: cõcedit totū ꝙ infert: dico eniꝫ ꝙ in quinario digitoꝝ ſunt qnqꝫ quaternarij in eadẽ manu. nam pmus eſt qui cõſtat ex oībus digitis pter pollicẽ. ſcḋs eſt ꝯſtitutus ex oībus pter idicẽ. tertius ex oībus preter mediū. q̃rtus ex oībus pter medicū. qntus ex oībus preter auricularẽ: ecce qnqꝫ q̃ternarios: ſꝫ nõ totalr diſtinctos: qꝛ pmus ⁊ ſcḋs cõueniūt in tribꝰ vnitatibus: ⁊ in vna differūt: ⁊ ſic de ceteris. ¶ Et cuꝫ iſte arguit: vtrū qlibet iſtoꝝ ſit in actu. dico ꝙ ſicut qlibꝫ vnitas ſit in actu: vñ quilibꝫ dictoꝝ denarioꝝ aſſignatoꝝ in lapidibus: quoꝝ qlibet ſubſiſtit eſt denarius in actu: ſed forte quilibꝫ illoꝝ denarioꝝ eſt in potētia in duodenario lapidū: nõ eni habeo pro incõuenienti: ꝙ idem numerus ſit actu in ſe: ⁊ i potētia reſpectu numeri: cuius eſt pars. Nec valꝫ ꝯña vltima quã facit: qꝛ decẽ denarij: qui cõicant in aliq̃: vel aliqbus vnitatibus nõ cõſtituunt centū: ⁊ iõ debens centū nõ ſatiſfaceret cū tali denario: q̃re argumẽtū ẽ ſophiſma. ¶ Põt tamen aliter ⁊ forte verius dici: ꝙ in duodenario nõ ſūt plures denarij ꝗ̃ tres: quoꝝ pmus eſt incipiẽdo a pma vnitate ⁊ ꝓcedendo vſqꝫ ad decimã. ſcḋs eſt incipiẽdo a ſcḋa vnitate ⁊ ꝓcedẽdo vſqꝫ ad vndecimã. tertiꝰ eſt incipiẽdo a tertia ⁊ ꝓcedẽdo vſqꝫ ad duodecimaꝫ. Et cã huius eſt: qꝛ a pma vnitate vſqꝫ ad decimã. vł a 2a vſqꝫ ad vndecimã: ⁊ ſic de tertia vſqꝫ ad duodecimaꝫ eſt nãlis ordo extra aīam. ita ꝙ vnitas iſta hꝫ realem ordinẽ prioritatis vel poſterioritatis ſꝫ ſitū: vel tẽpus vel aliqd hẽ: ſm quẽ dicit tota vel quota ab illa. puta tertia: vel q̃rta vel decima: ⁊ pp hoc iſta eſt vltia in tali: vel tali ordine: ac ꝑ hoc dat ſpẽꝫ alicui numero. ſi vo accipit inter illas vnitates ꝑ actionẽ aīe numerantis aliq̃ in medio illius nãlis ordinis ⁊ iter illã ⁊ aliã etiã dant oẽs vnitates dicti numeri ꝑ cõſiderationẽ aīe: nõ ex hoc erit numerus realis in re alius a priori: ⁊ ideo aīa iueniet tot numeros quot ſibi placebit. ſed in re nõ ponet aliquẽ ordinẽ realẽ vnitatū niſi mutet faciendo de pma mediã vel hm̃. ¶ Ad ſextuꝫ dico: ꝙ ſm ſcūm doctorẽ pma pte. q. 30. arti. p. ad 4m. (Duplex eſt nūerus: quidã eſt numerus ſimplex vł abſtractus: vt duo: tres: q̃tuor. Alius eſt nūerus: q eſt in rebus numeratis vt duo boues: ⁊ duo equi: modo vt ipſe dicit ibidem. (Numerus abſtractus nõ eſt niſi in cõceptione itellectus nr̃i: ⁊ ſi de tali nūero intelligat arguẽs cõcedo: ꝙ forma numeri eſt quedã ſūmatio diſtinctoꝝ inquãtū intellectꝰ in ſe numerat aliq̃ diſtincta cõcipiẽdo maximã multitudinẽ equoꝝ: aut lapidū: vel hm̃: ⁊ concedo ꝙ talis numerus nõ eſt in re: ſed ſolū in aīa. Si aūt intelligat ꝙ forma nūeri realis de gñe quãtitatis ſit talis

Nūerꝰ ẽ duplex aliꝰ abſtractus: aliꝰ in rebus.

ſūmatio: negat aſſũptū: qḋ ibi aſſumit: talis eniꝫ numerus eſt vere in rebus numeratis: ſicut accñs in ſubiecto.) ¶ Eandẽ diſtinctionẽ ponit de po dei. q. 9. arti. 5. ad ſextū. (Unitates (inqt) ſemꝑ ſūt partes numeri: ſi loq̃mur de numero abſtracto quẽ numeramꝰ: ſi aūt loq̃mur de nuõ: q eſt in rebꝰ: tūc nõ eſt rõ totꝰ: ⁊ ptis i numero: niſi ſic iuenit totū ⁊ ps in nūeratis rebus.) Hec ille. ¶ Itẽ 8o metaphy. ſup illo capo. (Opꝫ at nõ ignorari dic). (Dicit aūt numerꝰ vnitatū nūerus ſimplex ⁊ abſtractus: nūerꝰ aūt applicatus ad res dr̃ nūerus rerū: ſicut q̃tuor canes: quo qdẽ mõ ſube rex: q̃s ſignant diffõnes priñ dici nūeri.) Hec ille. ⁊ ſunt q̃ſi vba Ar. ¶ Ad 7m dico: ꝙ Ar. loqt de nuõ abſtracto: nõ autẽ de nuõ formali: q eſt in rebꝰ nūeratis nulla aīa exñte. vñ ad nūerare tria requirūt. vt ponit ibidẽ Albertus magnꝰ. ſ. res nūerata: ⁊ nūerꝰ formalis: ⁊ actio aīe: q̃rū duo pma ſūt nullo itellu creato exñte. ¶ Ad 8m dr: ꝙ Cõmẽta. itelligit. ſ. de nuõ abſtracto. nã in ꝯmẽto ꝑcedẽti ponis expſſe: ꝙ fora nūeri eſt accñs rei nūerate: ⁊ iõ infert ꝙ tps eſt accñs motus: vñ nūerꝰ q eſt in rebꝰ quẽ Albertus vocat formalẽ: Auerroys dic eẽ accñs rei nūerate: nõ dependet ab aīa quo ad ſuū eẽ: niſi loquamur de nuõ rex ſucceſſiuaꝝ: q̃ꝝ ptes nõ ſunt ſil: ⁊ ꝯñr nec eaꝝ vnitates: ſꝫ ſolū ſil ſunt in aīa: ac ꝑ hoc nec cõponūt nūeꝝ niſi in aīa vbi ſil ſūt fore vnitatū ⁊ ſilitudo prioris: ⁊ poſterioris: ⁊ ita itẽdit Cõmẽta. Ois etiam nūerꝰ: q eſt in rebus: eſt ps alicuiꝰ nūeri maioris: excepto forte vno: q eſt maximꝰ in actu. ſꝫ nūerꝰ abſtractꝰ põt pſcindi ab alijs: ita ꝙ erit totū ⁊ nõ ps alteriꝰ nūeri: ⁊ iõ dicit Cõmẽta. ꝙ nūerꝰ eſt in po in rebꝰ: ſꝫ actu ab aīa vel in aīa: ſcꝫ quo ad ſūmationẽ vel pciſionem. Et ſic pꝫ ꝙ illa argumẽta nõ ꝓcedūt. ¶ Ad pmū Grego. ꝯ ſcḋaꝫ ꝯnẽ dicit ꝙ Augꝰ loqt de vnitate: q̃ eſt pncipiū nūeri: ⁊ vult ꝙ vnitas illa eſt oīno idiuiſibilis: ⁊ iõ nõ põt ſentiri aliquo ſenſu: ſed nõ intẽdit ꝙ ſubꝫ talis vnitatis ſit oīno idiuiſibile: licꝫ ponat illud cõcretū pro abſtracto. ſ. vnum ꝓ vnitate. ¶ Ad 2m dico ſilr: ꝙ vnitas que eſt pnm nūeri eſt oīno idiuiſibilis: tñ ſubm eiꝰ põt eſſe diuiſibile: ſicut ſubm pūcti eſt diuiſibile: ſꝫ pūctus ſit idiuiſibilis. Cū aūt dicit Cõmẽtator ꝙ vnū in nūero eſt idiuiſibile: accipit vnū ꝓ vnitate: nã ſtatiꝫ ibi dicit ꝑ ptes ꝙ nõ vnitates: q̃ reqrunt ad mẽſurã ſūt oīno idiuiſibiles coꝝ. ex quo pꝫ ꝙ loqt ibi de idiuiſibilitate vnitatū ⁊ nõ vnoꝝ. ¶ Ad 3m etiã dicit per idẽ deficit eni in hoc ꝙ putat numeꝝ cõponi ex vnis: hoc aūt falſuꝫ eſt. nã nūerꝰ cū ſit accñs nõ ꝯponit ex ſubſtãtijs: illud aūt qḋ eſt vnū eſt ſuba: ⁊ ſic nõ põt eſſe ps numeri: ſꝫ vnitas eſt pnm numeri: ⁊ talis eſt totalr idiuiſa ⁊ iſto mõ intelligẽdū eſt: ꝙ vnū qḋ eſt pnm numeri eſt ſimplr indiuiſum: ſumit eni ibi ꝯcretū pro abſtracto. Uerūtamẽ argumẽtū in alio deficit aſſumendo ꝙ oẽ hñs partes eſt multa: hoc eni falſum eſt: qꝛ lapis non eſt multa in actu: ſed in potẽtia: ⁊ ſm qd. ¶ Ad 4m dr eodẽ modo ꝙ ſcꝫ vnitas: que eſt pnm nūeri ẽ idiuiſibilis oīno tam actu ꝗ̃ potẽtia: ſed vnum qḋ eſt ſubiectū talis vnitatis eſt ſimplr indiuiſum in actu: licꝫ ſit diuiſibile in potentia: imo oportet ꝙ omne vnū illo modo ſit diuiſibile in potẽtia: alias ex diuiſione continui non cauſaretur numerus cõtra phm tertio phyſico. ¶ Ad quintū negatur ꝯñtia. Et ad probationẽ dicit ꝙ illud quod eſt vere continuum ⁊ vnius rationis nõ eſt plura in actu: ſed ſm quid ſcilicꝫ in potentia: ⁊ ideo numerus: cuius vnitas eſt in tali continuo: non continet plures vnum in actu ꝗ̃ debeat: nec eſt plura ꝗ̃ quotiens continet vnum. ¶ Ad ſextū dicit: ꝙ nulla res abſtracta o mõ

Tex.9.

Tex. cõ. 69.

cia ⁊ materia ē vna tali vnitate: que dicit̄ pn̄cipiū nu‑
meri: ſꝫ ſit vna vnitate: que eſt pn̄cipiū multitudinis:
ac per hoc numeri improprie ſumpti: q̄a dicit̄ multitu‑
do. ¶ Ad primū Aureoli ꝯ eādē ꝯnem dicit̄: ꝙ ſi quā‑
tū ⁊ quot ꝓprie ſumant̄: ſcꝫ ſm̄ ꝙ ſunt interrogatiua
de predicamēto quātitatis: tūc minor eſt falſa: qꝛ talis
interrogatiua nō excedūt ambitū ſui gn̄is: ſcꝫ quātita‑
tis: que eſt ſolū in mālibꝰ: cū quātitas ſit diſpoſitio ma‑
terie: ⁊ de gremio eiꝰ tā ꝯtinua q̄ diſcreta. Si aūt illa
interrogatiua ſumant̄ generalr̄ put interrogant de q̄‑
cūqꝫ multitudine: ſiue illa ſit de genere q̄ntitatis: ſiue
nō: tunc ecōtrario negat̄ maior: ⁊ conceditur minor: pōt
etiā fieri diſtinctio de numero abſtracto ⁊ de formali:
nā loquēdo de p̄mo cōcedit̄ minor: ⁊ negat̄ maior: lo‑
quendo de ſcd̄o per oppoſitū. ¶ Ad ſcd̄ꝫ negat̄ minor
qꝛ in illo caſu numerus nō eſſet augmētabilis in īfini‑
tū: qd̄ tamē ſupponit ariſmetricus: tale eni augmentū
cauſat̄ ex diuiſione cōtinui. Imo in illo caſu ariſmetri‑
ca non eſſet pars mathematice: qꝛ nō cōſideraret ali‑
qd quantū: cū tunc nulla eſſet quātitas ſicut mā. Dico
etiā ꝙ tūc nō eſſent ille paſſiones. ſ. cubitū: q̄dratū: cuꝫ
talia dicant relationes fundatas in quātitate: que tūc
non eēnt: remoto aūt fundamēto nō remanet relatio
in eo fundata niſi in rōne: ſicut etiā deſtructis oībus ro‑
ſis: adhuc paſſiones eiꝰ poſſent demōſtrari de roſa. vñ
dico ꝙ in angelis nō hn̄t locū ille paſſiones: q̄s arguēs
enumerat: qꝛ paſſio q̄ ineſt alicui ſubiecto pticulari ariſ‑
metrice: oportet ꝙ cōueniat ſubiecto p̄mo totius ariſ‑
metrice: vel habeat attributionē ad ipſum: modo ſubiꝫ
ariſmetrice eſt numerus: q eſt q̄ntitas: in ſubiectis aūt
imālibus nō eſt q̄ntitas: ⁊ ꝯſtr ibi locuꝫ nō hꝫ mathe‑
matica: ac p hoc nec ariſmetrica. ¶ Ad tertiū negatur
maior loquēdo de numero formali ſm̄ Albertuꝫ: vel
de numero: q eſt in rebus ſm̄ ſcm̄ doctorē: vel de nūe‑
ro q eſt accn̄s rei numerate ſm̄ Cōmentatorē: ſꝫ maio‑
rem cōcedo de nūero abſoluto: qui eſt actio aīe nume‑
rantis. ¶ Ad 4ᵐ negat̄ minor: plus eni reqrit̄ ad nūe‑
rū formalē: q eſt de genere q̄ntitatis q̄ illa clauſio mē‑
ſuratiua. ſ. quātitas q̄ in ſpiritibus locū nō hebꝫ. ¶ Ad
q̄ntū negat̄ minor. tales eni paſſiones: de q̄bus arguit̄
vel nō cōueniūt ternario: aut q̄ternario put dr̄r de an‑
gelis: ſicut ſunt paſſiones: que īportāt relationē funda‑
tā in quātitate: vt duplū: quadratū: ⁊ hm̄: vel ſi habēt lo‑
cū in angelis tales paſſiones nō ꝯueniūt quaternario
aut ternario put ſunt ſpēs nūeri: ſed put ſūt ſpēs mul‑
titudinis: ſicut ſunt paſſiōes negatiue: ſicut imparitas
primitas. ¶ Ad ſextū negat̄ maior: plus eni aut minꝰ
ſunt paſſiones multitudinis ⁊ nō numeri. ¶ Ad ſepti‑
mū dicit̄: ꝙ denarius cū dicit̄ de rebus ſpūalibus ⁊ ſi‑
ne quātitate nō dicit numerū: nec ſpēm numeri forma‑
lis: ſed dicit multitudinē vel numerū abſtractū: ſic cū
dicit̄ de angelis. ¶ Ad octauū negat̄ maior: ſūmatio
eni ſubſtantiaꝝ ſeparataꝝ: de qua ibi fit mētio: eſt nu‑
merus abſolutus: ⁊ numeratio aīe: que nō eſt de gene‑
re quātitatis: vel ſi eſt aliqd reale: eſt multitudo ⁊ non
numerus: nec eſt ſimile de quāto ⁊ nō quāto: q̄ntū eniꝫ
duplici numero numerat̄: ſed nō quātū ſolū vnico nu‑
mero. ſ. abſoluto ⁊ nō formali. ¶ Ad 9ᵐ negat̄ minor:
ſꝫ eni vnitas: que eſt pn̄ᵐ nūeri nō ſit extra poſitionē ⁊
ſitū: aut cōtinuū: ſtat ꝙ abſtrahere pōt ab illis ſm̄ rō‑
nē: ſicut linea abſtrahit a mā: licꝫ nō ſit ſine mā: ⁊ ꝓter
tiū: qꝛ ratio iſtoꝝ terminoꝝ nūeraliuꝫ eſt analoga ad
multitudinē in genere: ⁊ multitudinē extra genꝰ. imo
ad nūeꝝ abſolutū ⁊ formalē. ¶ Ad 10ᵐ dr̄: ꝙ Boetiꝰ
nō accipit ibi numerū put eſt ſpēs quātitatis: ſꝫ eo mō

quo capit̄ cū dicit̄: ꝙ oīa facta ſunt in numero: pōdere
⁊ menſura: qd̄ qualr̄ intelligat̄ dictū eſt in q̄one de ve‑
ſtiꝰ. ¶ Ad xiᵐ negat̄ minor: cū eni dicit̄: ꝙ vnū in gn̄e Diſt.z.q.z.
ſubē ⁊c. nō intelligit̄ ꝙ aliqua vnitas ſit de gn̄e ſubē:
ſed ꝙ anteq̄ ſubē numerent̄ ꝯpꝫ ꝙ habeāt diſtinctas
vnitates: ⁊ ſicut numerus cōponit̄ ex vnitate: ita nūe‑
rus ſubaꝝ ex vnitatibus ſubaꝝ: ⁊ nūerꝰ q̄litatū ex vni‑
tatibus q̄litatū. Cū aūt dico vnitas vl̄ nūerus ſubē: eſt
talis modus loquēdi: ac ſi diceret̄: calor ſubē: vel figu‑
ra ſubē. ¶ Ad izᵐ negat̄ minor ꝓprie loquēdo: diſcre‑
tio eni ꝓprie loquēdo nō hꝫ locū: niſi in quātis: ſic nec
cōtinuitas: diſcretio eni cauſat̄ ex diuiſione continui.
vt dic̄ ſcūs doctor de potētia dei. q. 9. arti. 7°. ⁊c. ¶ Ad
p̄mū Scoti ꝯ tertiā ꝯnē dr̄: ꝙ vnū nō eſt ſic pure puā‑
tiuū: ꝙ dicat negationē aut p̄uationē in recto: ſꝫ in ob‑
liquo: eſt eni ens indiuiſuꝫ: ⁊ vnitas eſt eſſentia indiui‑
ſa: ita ꝙ negatio ſe habeat p modū determinatiui: ⁊ q̄ſi
in obliquo: tale aūt eſt extra nihil. Et cū dicit ꝙ vnuꝫ Preciſio
vt precīdit ab ente ⁊c. dico q illa p̄ciſio pōt dupl'r in‑ vnıꝰ ab ente
telligi: vel enim vnum ſic precīdit̄ ꝙ ratio entis ab dupl'r itellr.
eo ſecludat̄ ⁊ relinquat̄ illud qd̄ vnum ſuperaddit: ⁊
ſi ſic intelligat̄: dico ꝙ vnum non predicat̄ de ente in
ſcd̄o modo dicēdi per ſe: ſicut illud qd̄ nihil eſt nō pre‑
dicatur per ſe de ente. Alio modo pōt itelligi: ꝙ ratio
vnius diſtinguit̄ a rōne entis: ⁊ p̄ſcindit ab ea: ſicut to‑
tū preſcindit a ſua parte: ⁊ includens ab incluſo: ⁊ ſic di‑
co ꝙ predicat̄ de ente in ſcd̄o mō dicendi per ſe: ſed fa‑
cta iſta preciſione vnū non dicit purā negationē in re‑
cto: nec directe: ſꝫ coincluſiue. ¶ Ad ſcd̄ꝫ dico: ꝙ vnuꝫ
habet rōnem p̄me menſure nō ſolū q̄ntū ad negationē
quā includit: ſed nec ſolū quantū ad illud poſitiuū en‑
tis: qd̄ includit: ſed ex poſitiuo ſub tali negatiōe. ¶ Et Per qd pn̄‑
ſi queratur: per quid pn̄cipalius. dico ꝙ īquantū menſu‑ cipaliꝰ vnū
ra debet eſſe notior ratio menſure pn̄cipalr̄ competit hēat rōnē p̄‑
vni ratione poſitiui: ſed inquantū hꝫ ꝙ ſit certior ⁊ īfal‑ me mēſure.
libilis ratio menſure competit vni ratione negationis
diuiſionis. que eſt cauſa varietatis. ¶ Ad tertiū dicit̄.
ꝙ argumentū iſtud ꝓbat: ꝙ vnitas nō eſt negatio: ſed
non probat quin vnitas dicat negationē in obliquo vl̄
cōnotatiue. ¶ Ad quartuꝫ reſpondet̄ ſicut ibidem re‑
ſpondebat̄. Et ad primā replicā dico ꝙ vnū de genere
q̄ntitatis dicit aliquid poſitiuū ſuperadditū illi: quod
dicit̄ vnū: nunc autē loquimur de vno tranſcendenti.
¶ Ad ſcd̄am dico ꝙ cū numerant̄ tres turme ille ter‑
narius nō eſt de genere quātitatis: ſed dicit multitudi‑
nē tranſcēdentē: qꝛ ſicut relatio non fundat̄ ſuper relo‑
nē: ita nec nūerus ſup nūerū. ¶ Ad tertiā dico: ꝙ vni‑
tas q̄ nō addit ſuper illud qd̄ denoīat niſi negationē: ta‑
lis non plus applicat̄ numero: q eſt ſpēs quātitatis q̄
applicet̄ enti: ſed vnitas que dicit accn̄s additū vni: vl̄
res que dicit̄ vna illa eſt pn̄cipiū numeri. ¶ Ad q̄ntū
dico: ꝙ oīa vna reducunt̄ ad aliqd ſūme vnuꝫ: non ꝙ
vnitas q̄ntū ad illud: qd̄ ſupaddit enti dicat pfectionē: Quod addit
ſed qꝛ eſt ſignū pfectionis: vbi eni eſt ſūma vnitas: eſt ſignū pfectō‑
ibi ſūma ſimplicitas: ac p hoc ſūma actualitas: q̄ hn̄s nis eſt.
eſt illud qd̄ hr̄: ⁊ eſt oīs pfectio ſubſiſtēs: nō ſic de mul‑
titudie. ¶ Ad ſextū dico: ꝙ vnū licꝫ dicat negationē.
eſt tn̄ magis poſitiuū q̄ multitudo. qꝛ vnū dicit nega‑
tionē negatōis: ſed multitudo dicit negationē rei: ⁊ de
hoc ſatis dictū eſt in 3ª ꝯne. ¶ Ad p̄mū ꝯ q̄ntā ꝯnem
negat̄ minor: ⁊ ad ꝓbationē dico ꝙ ante opus aīe nūe‑
rantis in nūero lapidū ē aliq̄ vltia vnitas ſꝫ ordinē‑
relonē realē: nec aliq̄ carū eſt vltima in illo nūero pre‑
ter illā: ſꝫ q̄libꝫ alia eſt p̄ma ⁊ media: ſi aūt aīa incipiat
numerare ab vltia vnitate nō numerato reali ordine

quē pās habebāt vnitates iter ſe:nō iō vltima efficieꝛ pma nec eꝫ:loquēdo de reali numero:de nūero autez quē facit aīa ſecus eſt: qꝛ ille non eſt numerus de gñe quātitatis. ¶ Ad 2ᵐ dico ad maiorē: ꝙ duplex eſt foꝛa ſcꝫ itrinſeca ⁊ extrinſeca:maioꝛ aūt vera eſt de forma itrinſeca: que ꝓprie hꝫ rationē forme:ſed de forma extrinſeca falſa eſt.nā talis forma pōt eſſe alibi ꝙ̄ illud: cuius eſt forma:ſicut obiectuꝫ:qḋ eſt forma actus vel operationis:puta coloꝛ eſt ſepe:īmo ſemꝑ extra oculuꝫ vbi eſt viſio coloris: ⁊ ſimilr vltima vnitas eſt forma extrinſeca numeri:ideo nō opꝫ eam eſſe ſubiectiue in qualibet vnitate. Similr nec opꝫ ꝙ forma intrinſeca ſit ſubiectiue in eo:cuius eſt ſm totū:vt patꝫ de forma artificialiū:que non eſt niſi in ſuperficie. vnde illa maioꝛ habꝫ multas inſtantias:nec habꝫ verū niſi de foꝛa ſubſtātiali. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ forma numeri nō eſt relatio diſtantie:nec cōpoſitū ex diſtantia ⁊ vnitate:ſed ſolum vnitas ſub relatione ṗdicta. ¶ Et cū arguiꝛ ꝙ illa vnitas eſt eque mālis ⁊c. cōcediꝛ inquātū vnitas:ſꝫ ex eoipſo ꝙ eſt ſub tali rōne hꝫ rōnē termini ac vicem differentie ſpecifice ⁊ forme reſpectu ṗcedētiū. ¶ Cuꝫ iterū diciꝛ: ꝙ ea ſtāte ⁊c. falſuꝫ eſt:qꝛ nō eſt forma niſi ꝙ̄diu eſt ſub tali relatione ⁊ tali ordine:mutato autez ordine illo fiet mālis reſpectu eaꝝ:reſpectu quaꝝ erat formalis:nō eni eſt formalis ſm ꝓpriā rōnē.ſed vt dictum eſt accidit ſibi eſſe formā ſicut ⁊ eſſe vltimā. Sꝫ arguens decipiꝛ in hoc ꝙ nō diſtinguit inter iſta duo. ſcꝫ qꝛ aliud eſt dicere vnitatē cū relatione:⁊ vnitatem ſub relatione:primū eni eſt ens ꝑ accñs:non aūt ſcḋm ſicut nec mā ſub quātitate:licꝫ cōpoſitū ex mā ⁊ quātitate ſit ens per accidens. ¶ Ad quartū negaꝛ minoꝛ ⁊ eius ꝓbatio:nam ternarius exigit in vnitatibus.ex quibus cōſtituiꝛ pmū ⁊ vltimū:nō ꝙ relationes ille ſint de ratione illius:ſed vnitates ex illis hñt actuari quodāmodo ad hoc vt dent ſpēm intelligibileꝫ: vnde iſte numerus ſpēm foꝛ:iaꝛ cōplete:niſi itelligaꝛ vltimitas vnitatis:ſicut nec qui intelligit hoieꝫ intelligit rōnē vnionis aīe ad corpus:licꝫ aīa nō det ſpēm hoī niſi exiſtens ſub ratione predicta. Et hoc de primo articulo.

Quantum ad ſcḋm articulū ſit pma ꝯcluſio. Numerus ꝓpe dictus.ſcꝫ q̄ eſt de genere quātitatis non hꝫ locū in diuinis:lꝫ ibi ſit multitudo. Iſtam cōcluſionē ponit ſcūs doctoꝛ de potētia dei.q.9.arti.7°. Et pma pte.q.30.arti.3°. Et pmo ſentē. diſ.24.q.i.arti.2° ⁊ 3°. Et in.10.quolibꝫ.q.i.arti.p.⁊ probat eā ſicut ꝓbata fuit ſcḋa ꝯ pmi articuli. ¶ Scḋa ꝯ. Termini numerales.ſcꝫ vnus:duo:tria cū diciꝛ de diuinis non dicūt numerū q̄ eſt de genere quātitatis: ſed vnitatē vel multitudinē:que cōſequuꝛ ens. vnde ſcūs doctoꝛ pma pte vbi ſupra dicit. (Nos (inquit) dicimus ꝙ termini numerales ſm ꝙ veniūt in diuinaꝫ predicationē non ſumuꝛ a numero:qui eſt ſpēs quātitatis: ⁊ ſic de deo nō dicereꝛ niſi metaphorice: ſicut ⁊ alie ꝓprietates corporaliū:ſicut latitudo:longitudo: ⁊ ſilia:ſed ſumuꝛ a multitudine ſꝫ ꝙ eſt tranſcēdēs: multitudo aūt ſic accepta hoc modo ſe habꝫ ad mlta de quibus predicaꝛ:ſicut vnuꝫ qḋ conuertiꝛ cum ente ad ens:hō aūt vnū:ſicut ſupra dictū eſt:cuꝫ de dei vnitate ageretur:nō addit aliquid ſupra ens niſi tm̄ negationē diuiſionis:vnū eni ſignificat ens indiuiſum:⁊ iō de quocūq̧ dicatur vnū ſignificaꝛ illa res indiuiſa:ſicut vnum dictū de hoie ſignificat naturā hois indiuiſam ⁊ eadem rōne:cum diciꝛ res multe:multitudo ſic accepta ſignificat res illas cū īdiuiſione circa vnāquāq̧ illaꝝ.) Hec ille. Et poſt. (Termini igiꝛ numerales ſignificant illa:de quibus diciꝛ:ſed ſuꝑ hoc nihil addūt niſi negationē:vt dictū eſt: ⁊ ꝙ̄tū ad hoc dixit veritatem magr̄ in ſentētiis:cū eni dico:eēntia ē vna:vnū ſignat eēntiā indiuiſaꝫ:⁊ cū dico:ꝑſona eſt vna:ſignat ꝑſonaꝫ indiuiſam:⁊ cū dico:ꝑſone ſunt plures:ſignāꝛ ille ꝑſone:⁊ īdiuiſio circa vnāquāq̧ eaꝝ:qꝛ de rōne multitudinis eſt: ꝙ ex vnitatibus cōſtet.) Hec ille. ¶ 3ª ꝯ. Tales termini in diuinis dñr poſitiue ⁊ remotiue. Hāc ꝯnem ꝓbat ſcūs doctoꝛ de poᵃ dei vbi ſupra. vbi ſic ait. (In diuis (inqt) nō ṗdicaꝛ vnū ⁊ multa q̄ ꝑtinēt ad genꝰ quātitatis.ſꝫ vnū qḋ ꝯuertiꝛ cū ente:⁊ multitudo ei correſpōdēs:vn̄ ⁊ vnū ⁊ mlta ponūt q̄dē in diuis ea:de quibꝰ dñr:ſꝫ nō ſupaddūt niſi diſtīctionē ⁊ diuiſionē:qḋ eſt ſupaddere negatiōes:vt ſupra expoſitū eſt:vn̄ ꝯcedimꝰ ꝙ ꝙ̄tū ad illud qḋ ſupaddunt eis:de quibꝰ ṗdicāꝛ: remotiue in deo accipiūꝛ:inꝙ̄tū aūt includūt in ſua ſignificatiōe ea:de quibꝰ dñr:poſitiue accipiūꝛ.) Hec ille. ¶ Et ſi dicaꝛ ꝙ ibi vr̄ eē circulatio:qꝛ ꝑ pluralitatē remouetꝛ vnitas:⁊ ꝑ vnitatē pluralitas. ¶ Rñdet ſcūs Tho. pma pte vbi ſupra ad 3ᵐ. (Qꝛ vnū nō eſt remotiuū multitudinis:ſꝫ diuiſionis:q̄ eſt pꝛioꝛ ſm intellectum ꝙ̄ vnū aut mltitudo:mltitudo āt nō remouet vnitatē:ſꝫ remouet diuiſionē circa vnūqḋq̧ eoꝝ:ex quibꝰ cōſtat.) Hec ille. ¶ Et de poᵃ dei vbi ſupra dicit. (Qꝛ opio vr̄ fuiſſe magr̄i ꝙ termini ſignantes vnū vel mlta de deo nō ponerēt aliqd:ſꝫ remouerēt tm̄:nō eni poſſent pōere niſi qḋ ſignant.ſ.ꝙ̄titatē diſcretā: q̄ nullo mō pt eē in deo. ſic ḡ ſm eū vnū dr̄ de deo ad remouēdū multitudinē quātitatis diſcrete:termini vō ſignificātes pluralitatē dñr de deo ad remouēdū vnitatē:que eſt pn̄ᵐ quātitatis diſcrete.) Hec ille. ¶ In fine tn̄ reſpōſiōis ponit qḋ ṗus dixi:ſcꝫ ꝙ aliqd ponunt ⁊ aliquid remouent. ¶ 4ª ꝯ eſt. In diuis:lꝫ nō ſit numerꝰ ſimplr:eſt tn̄ ibi numerus q̄dā. vnde p̊ ſen. vbi ſupra arti. ſcḋo dicit ſcūs doctoꝛ. (In diuis (inqt) non eſt numerus ſimplr q̄ eſt per diuiſionē eēntie vel quātitatis:ſed eſt nūerus q̄dā:ſcꝫ nūerus relationū:nō tn̄ relationū ī deo exiſtētiū ſm rōnē tm̄:ſed realr in ipſo ſubſiſtentiū:vn̄ nūerus diuinaꝝ ꝑſonarū eſt medius inter numerū:qui eſt nūerus ſimplr:⁊ numeꝝ q̄ eſt in rōne tm̄:ſicut pūctus diciꝛ multiplex ſm rōnē tm̄ ſꝫ ꝙ eſt pnᵐ pluriū linearū:eſt enim minus de rōne numeri in nūero ꝑſonaꝝ ꝙ̄ in nūero ſimplr:⁊ plus ꝙ̄ in numero:qui eſt ſm rationē tm̄. Si aūt cōparemus nūeꝝ ꝑſonaꝝ ad nūerū ꝓprietatū abſolutoꝝ:q̄ eſt in creaturis:habebūt ſe ſicut excedētia ⁊ exceſſa. Si eni attendaꝛ rō diſtinctionis:inueniꝛ maioꝛ diſtinctio in ꝓprietatibꝰ abſolutis creaturarū ꝙ̄ in diuis ꝑſonis:qꝛ caloꝛ ⁊ ſapoꝛ diſtinguunt ſꝫ aliud ⁊ aliud eē accñtale:ſed in diuinis ꝑſonis eſt vnū ⁊ idē eē triū ꝑſonaꝝ. Si aūt cōſidereꝛ ꝑfectio diſtinctorū:ſic nūerus ꝑſonarū excedit:qꝛ relationes in diuis ſunt ſubſiſtētes ꝑſone:vn̄ ad nūerū relationū ſeqꝛ numerus ꝑſonaꝝ:nō aūt ad nūeꝝ ꝓprietatū in creaturis: qꝛ ꝓprietates in creaturis nō ſunt ſubſiſtētes:ſꝫ tm̄ inherētes.) Hec ille. ¶ Et ꝙ̄tū cōcipio ꝑ numerū itelligit multitudinē:cū diſtiguit de nūero ſimplr:⁊ de nuō ſꝫ rōnē:⁊ numero medio:ſolus eni nūerꝰ ſimplr eſt ꝓpe nūerus:vt pꝫ ꝑ ṗdicta:nūerus aūt ſm rōnē nō eſt nūerus de gñe quātitatis:nec numerus ille mediꝰ iter nūerū ſimplr:⁊ nūeꝝ ſꝫ rōnē.ſ.nūerꝰ relationū diuinaꝝ ē ꝓpe nūerꝰ:ſed multitudo vt ṗdictū fuit. ¶ Sꝫ ꝯ ṗdicta Aureolus arguit. dicit eni iſta q̄ dicta ſūt in tribus deficere. Primo in fundamēto:qꝛ ſupponūt ꝙ vnitas q̄ eſt pncipiū numeri:⁊ multitudo nūeralis nō hēant locū in entibus ſpūalibus:ſed tm̄modo in quātis:⁊ cō-

Egidius numerū trāſcendenteꝫ negat in diuinis: cū talis multitudo de ſui rōne vnā partē extra aliā ꝑfectiores requirat. Scotus diſ. 24. di. ꝙ eſt ibi numerus ſm quid.i.ꝑſonarū: quia ſic abſtrahit a potētialitate ⁊ diuerſitate:ſilr eſt ibi numerus ſm intellectū cōcipientē ſimꝫ [illegible] vel vnā ſolā.

tinuis

ſimiſtrius oppoſitū multiplr declaratū eſt eē verū:
¶ 2°. qꝛ rō ſūme ꝑ iſtū modū non excludiť a diuinis:
q̄uis eni quelibꝫ perſona ſit indiuiſa nihilomin⁹: cum
ſiñt tres: circa illas apprehendiť ſūma certa eis cōpe-
tens inquātū ſunt idiuiſe: vñ ſenſus eſt: ꝙ ipſe iquātū
ſunt diſtincte cōcluduntť ſub ſūma ternarij ſine pluri ꝛ
paucioꝛ. ¶ Tertio. Qꝛ magr̄ ſniaꝝ non ſic accipit ne-
gationē: ſicut iſte modus exponit: ſed negationē ſūme:
cū eni dicim⁹ ꝙ ꝑſone ſunt tres vel due: nō dualitatis:
aut trinitatis ſūmā ponim⁹: ſed oppoſitū ſcꝫ ſingulari-
tatē excludimus: vñ negationes iſtas non intelligit eē
indiuiſionē rei in ſe: ſicut iſte modus exponit.) Hec il-
le. ¶ Ad iſta dr̄: ꝛ ad primū q̄dē patꝫ per predicta: ꝙ
ſuppoſitū iſtius opiōnis eſt verū: nec ſue rōnes in oppo
ſitū valuerūt. ¶ Ad 2m dicit ꝙ ſūma que apprehendi
tur circa ꝑſonas diuinas eſt numerus abſolutus: queꝫ
admittit ſcūs doctoꝛ in diuinis ꝑſonis p̄ᵃ pte. q. 30. arti.
p̄ ad vltimū: ſed talis nūerus nō eſt de gñe quātitatis
nec eſt forte in gñe: cū ſit ens fabricatū ab aia. ¶ Ad
tertiū negat aīs. magiſter eni nō intēdit a diuinis ex-
cludere ſūmā: q̄ eſt per opus itellꝰs ſm nūerū: q̄ eſt quā
titas diſcreta: ꝛ vnitatē que talis numeri pn̄ᵐ eſt: ꝛ ſi ta
lis numerus dicať ſūma: illaꝫ excludit a diuinis: forte
tamē in hoc minus bene dixit: ꝙ poſuit terminos nūa-
les ſolū excludere: ꝛ nihil ponere in diuinis: cui⁹ ɔ̄ oppo-
ſitū tenet ſcūs doctoꝛ vt ꝑus allegaui. ¶ Ad argumen
tū in pncipio queſtionis patet per predicta. Et hec de
queſtione dicta ſufficiant. Diſtin. XXV.

¶ Utrū perſona in diuinis dicat q̄d cōe trib⁹ perſonis
ꝙ in eis plurificetur. Queſtio. I.

CIrca vigeſimāquintā diſtinctionē
querit. Utrū ꝑſona dicať in
diuinis q̄d cōe tribus ꝑſonis qđ plurifi
ceť in eis. Et arguiť ꝙ nō: qꝛ ſi rō ꝑſone
eſſet cōis tribus: oporteret poni ſextum
predicabile. nā ꝑſona nō eſſet gen⁹: cū
nō hēat ſpēs: nec pōt eſſe ſpēs: cū nō ha
beat idiuidua: nec dr̄ia: cū nō cōſtituat ſpēꝫ. nec ꝓpriū:
nec accñs: cū in deo nō ſit accñs ꝓpriū aut cōe: ſꝫ ɔ̄ñs
eſt falſum: ꝛ ɔ̄ Porphiriū: q̄ ſolū ponit ſex ꝑdicabilia.

Sco. di. 25. dicit ꝙ ſcdm vnaꝫ viā ꝑſona dr̄. negationē cōicabilitat[is] trib⁹ cōem: ꝛ ɔ̄notat poſitiuū ꝑ pēm ꝛ relationeꝫ q̄ pñ. ibi ḡra. ɔ̄uenit illa negatio ꝛ eſſentia ſm aliam ſignat poſitiuū abſtractū a trib⁹ q̄ſi ꝑpriū ꝛ non vt ſpēs: ꝛ ſic ſignificat poſitiuum indifferens ad relationē ꝛ abſolutū .i. rōneꝫ ſubſiſtentis q̄ eſt idifferens ꝛ cōnotat primo pēm. ꝫ. ꝑ a ſcdo relationeꝫ: tertio eſſentiam.

In oppoſitum arguiť ſic. Nā ſm Aug⁹. 7° de trini. cū q̄riť q̄d tres: re-
ſponſū eſt tres ꝑſone: qꝛ cōe eſt eis id qđ eſt ꝑſona ꝛc̄.

In hac q̄ōne erūt duo articuli. In p̄mo po-
nentť cōcluſiones. In ſecundo
mouebuntur dubitationes.

Quantū ad p̄mū ſit p̄ma ɔ̄. Perſona de ſuo for
mali ſignato ſignat idiuiduū vel ſup-
poſitū nāe rōnalis. Iſtā ɔ̄nē ꝓbat ſcūs Tho. p̄ma pte
q. 29. arti. p̄. ꝛ 2°. Arti. p̄mo exponit diffinitionē Boetij
in libro de duabus naturis: quā dat de perſona dicēs.
Perſona eſt rōnalis nāe idiuidua ſuba. dicit eni ibidē
ſcūs Tho. ꝙ ibi ly ſuba ſtat ꝑ p̄ia ſuba ꝛ ꝑ ſcda cōiter
ſed per ly indiuidua trahiť ad ſtandū pro ſuba p̄ma: q̄
eſt yppoſtaſis: ꝛ ꝑ hoc remoueť aīa ſepata: que licꝫ ſit rō
nalis nāe ſuba: tñ qꝛ eſt ps hūane ſpēi: ꝛ retinet nām
vnibilitatis: nō pōt dici ſuba indiuidua: q̄ eſt yppoſtaſis
vel ſuba p̄ma: ſicut nec manus: nec pes: nec alia ptium
hoīs: ꝛ ſic nō cōpetit ei diffinitio ꝑſone: neq̄ nomē. vñ
ſicut dicit ſcūs doctoꝛ p̄ma pte. q. 75. arti. 2°. ad p̄mū.
(Qꝛ hoc aliq̄d pōt accipi duplr. Uno mō ꝑ quocūq̄
ſubſiſtēte: ꝛ iſto mō excludit inherentiā accidētis ꝛ for
me mālis. Alio mō ꝑ ſubſiſtēte cōpleto in nā alicui⁹
ſpēi: ꝛ iſto modo excludit etiam imperfectionē partis.
vñ manus poſſet dici h̄ aliq̄d p̄mo modo: ſed nō ſcdo
modo. Sic ḡ cū aīa hūana ſit ps ſpēi hūane pōt dici h̄
aliq̄d p̄mo mō: ſed nō 2°: ſic eni cōpoſitū ex corpe ꝛ
aīa dicit hoc aliq̄d.) Hec ille. ¶ Itē arti. 3° ad 2m dicē.
(Nō q̄libꝫ ſuba pticularis eſt yppoſtaſis vel ꝑſona. ſed
que habꝫ cōpletā nām ſpēi. vñ man⁹ vel pes nō pōt di
ci yppoſtaſis vel ꝑſona: ꝛ ſilr nec aīa: cū ſit ps humane
ſpēi.) Hec ille. ¶ Sic ḡ pꝫ ꝙ i diffōne ꝑſone ly indiui
dua ſuba ſtat pro yppoſtaſi ſubſiſtēti: q̄ dicit p̄ma ſuba
ꝛ hoc aliq̄d: ꝑ qđ etiaꝫ remoueť nā hūana aſſumpta: q̄
nō dicit ꝑſona: qꝛ nō eſt idiuidua ſuba: hoc eſt ſuba p̄ᵃ.
Et ſic pꝫ p̄mū mēbrū diffōnis. Nā aūt q̄ pōiť in diffō-
ne ꝑſone nō ſumiť ꝑ gñatione viuētis que pōt dici nā
nec ꝑ pncipio intrinſeco motus aut q̄etis: qđ etiaꝫ pōt
dici nā: ſed pro eēntia cōpleta quā ſignat diffinitio rei.
vñ ɔ̄uenientius poſuit Boetius in diffōne illa nomē na
ture q̄ꝫ eēntie: qꝛ eſſentia ſumiť ab eē: qđ eſt cōmuniſſi
mum: ſed nā a ꝓpria forma rei. Rōnale aūt poniť in
diffōne nāe: nō ꝓut eſt dr̄ia hoīs: nec ꝓut dicit rōnē ſo
lū que diſcurſū iportat: cōſequētē intellectualē nām.
Sic ḡ pꝫ ex diffōne ꝑſone date a Boetio ɔ̄nis ꝓpoſite
veritas. ¶ Scda ɔ̄clo. Nomē ꝑſone ꝓprie dicať de di
uinis. Iſtā ꝓbat ſcūs doctoꝛ p̄ma pte. q. 29. arti. tertio.
(Perſona (iquit) ſignat illud qđ eſt ꝑfectiſſimū in to
ta nā. ſcꝫ ſubſiſtēs in nā rōnali: ꝛ cū oē illud: qđ eſt ꝑfe
ctionis ſit deo attribuendū: eo ꝙ eius eēntia ɔ̄tinet in
ſe oēm ꝑfectionē: ɔ̄ueniēs eſt vt hoc nomē perſona de
deo dicať: nō tñ eo mō quo dr̄ de creaturis: ſed excellē
tioꝛi mō: ſicut ꝛ alia noīa q̄ creaturis a nobis impoſita
deo attribuunť.) Hec ille. ¶ 3ᵃ ɔ̄. Hoc nomē perſona
de ſignato mālí ſignat in diuinis eēntiā ꝛ relationeꝫ ꝛ
vtrūq̄ in recto ꝛ i obliquo. Iſtā ɔ̄nē ꝓbat ſcūs doctoꝛ
p̄ma pte. q. 29. arti. 4° vbi ſic ait. (Aliq̄d (iquit) eſt de
ſignatione minus cōis: qđ tñ nō eſt de ſignatiōe magi
cōis: rōnale eni includiť in ſignatione hoīs: qđ tamen
non eſt de ſignificatione animalis. Unde aliud eſt que
rere de ſignificatione aīalis: qđ eſt homo: ꝛ aliud de ſi-
gnificatiōe animalis in cōmuni: ꝛ ſimilr aliud eſt que
rere de ſignificatiōe huius nominis perſona in cōmu
ni: ꝛ aliud de ſignificatiōe perſone diuine: perſona eni
in cōmuni ſignificat ſubſtantiā indiuiduā nature rō-
nalis: vt dictū eſt. Indiuiduū aūt ē qđ eſt in ſe indiui
ſum vel indiſtinctū: ab alijs vero diſtinctum. Perſo-
na igitur in quacūq̄ natura ſignificat illđ qđ eſt diſtin
ctum in natura illa: ſicut in natura humana ſignificat
has carnes: ꝛ hec oſſa: ꝛ hāc animā: que ſunt principia
indiuiduantia hominē: que quidē licꝫ non ſint de ſigni
ficatione perſone: ſunt tamē de ſignificatione humāe
perſone. Diſtinctio aūt in diuinis non fit niſi per rela-
tiones originis: relatio aūt in diuinis non eſt ſicut acci
dens inherens alicui ſubiecto: ſed eſt ipſa diuina eſſen
tia. vnde eſt ſubſiſtens ſicut ꝛ eſſentia diuina ſubſiſtit:
ſicut igitur diuinitas eſt deus: ita paternitas diuina eſt
deus pater qui eſt perſona diuina: perſona eniꝫ diuina
ſignificat relationē vt ſubſiſtentē: ꝛ hoc eſt ſignificare
relationem per modū ſubſtantie: que eſt yppoſtaſis ſub
ſiſtens in natura diuina: ꝛ ſm hoc verum eſt ꝙ hoc no
men perſona ſignificat relationem in recto ꝛ eſſentiaꝫ
in obliquo: non tamen relationē inquantū eſt relatio
ſed inquātum ſignificatur per modū yppoſtaſis. ¶ Si
militer etiā ſignificat eēntiā in recto ꝛ relōnē i obliq̄:
inquantū eſſentia eſt idem qđ yppoſtaſis: yppoſtaſis aūt
ſignificatur in diuinis vt relatiōe diſtincta: ꝛ ſimiliter
relatio per modū relationis ſignificata cadit in ratio
ne perſone in obliquo: ꝛ ſm hoc pōt dici ꝙ ſignificatio
huius noīs ꝑſona nō erat ꝑcepta ante hereticoꝝ calū-

Aure. di. 25 ar. 3. di. ꝑdicatas negationes fundari i rōe entis: vt ly ꝑſona di. poſitiuū gñale cū ſpāl ſub⁹ negationib⁹. Durād⁹ ar. p̄mo hui⁹ di. dicit: ꝙ eſt nomē ſcde intētiōis: nō aūt ... ſignat eſt eēntia ꝛ relō: qꝛ eſt ſubſiſtens icōicabile in eēntia diuina.

niam: vñ non erat in vſu hoc nomen perſona niſi ſicut
vnũ aliorꝫ abſolutorꝫ: ſed poſtea accõmodatuꝫ eſt hoc
nomẽ perſona ad ſtandũ pro relatiuo ex cõgruẽtia ſue
ſignificatiõis: vt ſcꝫ hoc ꝙ ſtat ꝓ relatiuo non habeat
ſolũ ex vſu: ſed etiam ex ſua ſignificatione.) Hec ille.
¶ Itẽ de poᵃ dei. q. 9. arti. 4°. dicit. (Hoc nomẽ ꝑſona
(inqt) hoc hꝫ cõe cũ noibus abſolutis in diuinis: ꝙ de
qualibꝫ ꝑſona ꝑdicat̃: ⁊ ſm nomẽ ad aliud nõ refert̃:
cũ noibus vo relationẽ ſignãtibus ꝙ diſtinguit̃: ⁊ plu
ralr̃ ꝑdicat̃: ⁊ ideo videt̃ ꝙ vtraqꝫ ſignatio relatiui ⁊
abſoluti ptineat ad ꝑſonam: qualr̃ aũt vtraqꝫ ſignatio
ad nomẽ ꝑſone ptineat diuerſimode eſt a diuerſis aſſi
gnatũ.) Et poſt multa dicit. (Ad euidentiã (inqt) hu
ius q̃onis ſciendũ eſt: ꝙ ꝓpa rõ nois eſt: quã ſignat no
men ſm pħm 4° meta. illud aũt cui attribuit̃ nomen
ſi ſit recte ſumptũ ſub re ſignata ꝑ nomẽ ſicut determi
natũ ſub ĩdeterminato dr̃ ſupponi ꝑ nomẽ: ſi aũt non
ſit recte ſumptũ ſub re nois dr̃ copulari ꝑ nomen: ſicut
hoc nomẽ aĩal ſignat ſubaꝫ aĩatã ſenſibilẽ: ⁊ album ſi
gnificat colorẽ diſgregatiuũ viſus: hõ vo recte ſumit̃
ſub rõne aĩalis ſicut determinatũ ſub indeterminato
eſt eñi hõ ſuba aĩata ſenſibilis tali aĩa ſcilꝫ rõnali: ſub
albo vo: qđ eſt extra eſſentiã eius: nõ directe ſumit̃: vñ
hõ ſupponit̃ noie aĩalis: copulat̃ vo noie albi: ⁊ qꝛ inſe
rius qđ ſupponit̃ ꝑ nomẽ cõe ſe hꝫ ad cõe ſicut deter
minatũ ad indeterminatũ: illud qđ erat ſuppoſituꝫ fit
ſignatũ determinatiõe addita ad cõe: aĩal eñi rationale
ſignat hoiem. ¶ Sed ſciẽdum ꝙ aliqđ ſignat̃ duplr̃.
vno mõ formalr̃. alio mõ mãliter. Formalr̃ qdẽ ſignat̃
ꝑ nomẽ illud: ad qđ ſignãdũ nomẽ ẽ ꝑncipalr̃ impo
ſitũ: qđ eſt rõ nois: ſicut hoc nomẽ hõ ſignat aliqđ ꝯpo
ſitũ ex corpe ⁊ aĩa rõnali. Mãliter vo ſignat̃ per nom̃
illud: in quo talis rõ ſaluat̃: ſicut hoc nomen hõ ſignat
aliqđ hñs cor ⁊ cerebrũ: ⁊ hõ ꝑtes ſine qbus nõ põt eẽ
corpus aĩatũ aĩa rõnali. Sm hoc ḡ dicendũ eſt ꝙ hꝫ no
mẽ ꝑſona cõiter ſumptũ nihil aliud ſignat q̃ ſubaꝫ in
diuiduã rõnalis nãe: ⁊ qꝛ ſub ſuba indiuidua rõnalis
nãe cõtinet̃ ſuba idiuidua. idẽſt icõicabilis: ⁊ ab alijs
diſtincta tã dei q̃ hois q̃ angeli: opꝫ ꝙ ꝑſona diuina
ſignificet ſubſiſtẽs diſtinctuꝫ in nã diuina: ſicut ꝑſona
humana ſignat diſtinctũ in nã hũana: ⁊ hec eſt forma
lis ſignatio tã ꝑſone diuine q̃ ꝑſone hũane. ¶ Sꝫ qꝛ
diſtinctũ ſubſiſtẽs in nã humana nõ eſt niſi aliqđ ꝑ in
diuidualẽ mãꝫ idiuiduatũ: ⁊ ab alijs diuiſuꝫ vel diuer
ſum: iõ opꝫ ꝙ hꝫ ſit mãliter ſignatũ cũ dr̃: ꝑſona huma
na. Diſtinctũ vo icõicabile in nã diña nõ põt eẽ niſi re
latio: qꝛ oẽ abſolutũ eſt cõe ⁊ idiſtinctũ in diuinis. Re
latio aũt in deo eſt idẽ ſm rẽ qđ eiꝰ eẽntiã: ⁊ ſic eſſentia
in deo idẽ eſt qđ hñs eẽntiã: vt diuinitas ⁊ deꝰ: ita idẽ
eſt relatio ⁊ qđ ꝑ relõnẽ refert̃. Vñ ſequit̃ ꝙ ideꝫ rela
tio ſit ⁊ diſtinctũ ſubſiſtẽs in nã diuina. Pꝫ ḡ ꝙ ꝑſona
cõiter ſumpta ſignat ſubaꝫ idiuiduã rõnalis nãe. Per
ſona vo diuina formali ſignatione ſignat diſtinctũ ſub
ſiſtẽs in nã diñã. Et qꝛ hꝫ nõ ꝑt eẽ niſi relõ vl̃ relatiuũ
iõ mãli ſignatione ſignat relõnẽ vel relatiuũ: ⁊ ꝓpter hoc
põt dici ꝙ ſignat relõnẽ ꝑ modũ ſube: nõ q̃ eſt eẽnᵃ: ſꝫ
que eſt hypoſtaſis: ſic̃ ⁊ relationẽ ſignat nõ vt relatio
nẽ: ſꝫ vt relatũ: id eſt vt ſignat̃ hoc noie pr̃: nõ vt ſigna
tur hoc noie ꝑnitas. Sic eñi relõ ſignata icludit̃ obli
que in ſignatione diñe ꝑſone: q̃ nihil aliud eſt q̃ diſtin
ctũ relõne ſubſiſtẽs in diña eẽnᵒ.) ¶ 4ᵃ ꝯ. Hoc nom̃
ꝑſona eſt cõe diñis ꝑſonis nõ ſm rẽ: ſed ſm rõnẽ. Iſtã
põit ſcũs doctor ꝑ ſen. diſ. 25. q. 1. arti. 3°. vbi ſic ait. (Du
plex (inquit) eſt cõitas. ſ. rei ⁊ rõnis: ⁊ dico cõitatẽ rei:
q̃n aliqđ vnũ ⁊ idẽ ꝑuenit ꝑlibus: ⁊ talis cõitas nõ eſt

niſi in diñis ꝑſonis: nec aliq̃ talis cõitas eſt in trinita
te niſi eẽntie: ⁊ eorꝫ q̃ ad eẽntiã ꝑtinẽt: vt attributorꝫ: ⁊
opationũ: ⁊ negationũ: ⁊ relationũ eſſentialiũ. Cõitas
aũt rõnis eſt ſm quã ꝑſona dr̃ cõis in trinitate.) Hec
ille. ¶ Et poſt pauca ſubdit. (Cõitas rõnis fundata in
re eſt cõitas ꝑſone: ſicut dicimꝰ ꝙ rõ aĩalis eſt cõis ho
mini ⁊ aſino. Sed rõ fũdata in re eſt duplex: qꝛ q̃dã eſt
cõis ſicut rõ aĩalis: ⁊ q̃dã eſt ſpãlis: ſic̃ rõ hois: ſic eſt ẽt
in diuinis: qꝛ cũ realr̃ ſit ibi relatio: eſt ibi cõis rõ relo
nis. Iterum cũ ibi ſit realiter ꝑnitas: eſt ibi ſpãlis rõ
relõnis. vñ relõ eſt cõis ꝑnitati ⁊ filiationi: ſicut rõ cõ
munis rõnibꝰ ſpãlibus: nõ tñ ex hoc ſeqt̃ ꝙ relatio ſit
vle ad ꝑnitatẽ ⁊ filiationẽ: qꝛ oẽ vle eſt ſm aliđ ⁊ aliđ
eſſe in ſuis īferiorĩbꝰ: ſꝫ in diuinis nõ eſt niſi vnũ eẽ. vñ
idẽ eſt eẽ relõnis in ꝑnitate ⁊ filiatione: vñ cõis rõ in
diñis nõ põt diſtingui ꝑ eſſe: ſed ſolũ ꝑ ſpãles rões: ⁊
idẽ eſt ꝙ nihil vnũ ſm ſpãlẽ rõnẽ põt nũo multiplica
ri in diuinis. ita dico de ꝑſona: ꝙ ꝑſona in diñis, ſignat
cõiter rõnẽ diſtincti ſubſiſtẽtis in tali nã: ⁊ pr̃ ſignat rõ
nẽ ſpãlẽ diſtincti ſpãli relõne ſubſiſtẽtis in nã cõi: ⁊ ſilr̃
filius: ⁊ inde eſt ꝙ perſona ſm rem non eſt cõis patri ⁊
filio: qꝛ nõ eſt vna numero perſona vtriuſqꝫ ſicut vna
numero eẽntia: ſed ſicut hñs rõnẽ cõem eſt cõe habẽ
tibus rões ſpãles ⁊ ꝓpas: qbus diſtinguũt̃: nec tamẽ
eſt vle: qꝛ nõ eſt ſm aliud ⁊ aliud eſſe in patre ⁊ filio.)
Hec ille. ¶ Idẽ ponit ꝑma ꝑte. q. 30. arti. 4°. ¶ Quita
ꝯclõ. Cõitas ꝑſone nõ eſt cõitas gñis vel ſpẽi ſed ſicut
indiuidui vagi. Iſtã ꝓbat ſcũs Tho. ꝑma ꝑte ibidem.
(Nõ (inqt) generũ ⁊ ſpẽꝝ vt hõ ⁊ aĩal ſunt impoſi
ta ad ſignandũ nãs cões: nõ aũt intẽtiones nãꝝ cõiuꝫ
q̃ ſignant̃ his noibus genꝰ: ſpẽs: ſed idiuiduũ vaguꝫ: vt
aliqs hõ ſignat nãꝫ cõeꝫ cũ determinato mõ exiſtẽdi
q̃ cõpetit ſingularibus: vt ſi ſit ꝑ ſe ſubſiſtẽs diſtinctuꝫ
ab alijs: ſꝫ noie ſingularis deſignati ſignat̃ determina
tũ diſtiguẽs: ſicut i noie ſortes hec caro: ⁊ hoc os. Hoc
tamẽ itereſt ꝙ aliqs hõ ſignat idiuiduũ ex ꝑte nãe cũ
modo exiſtendi: q̃ cõpetit ſingularibꝰ: hꝫ aũt nomẽ ꝑſo
na nõ eſt impoſitũ ad ſignandũ idiuiduũ ex ꝑte nãe:
ſꝫ ad ſignandũ rẽ ſubſiſtẽtẽ in tali nã. hꝫ aũt eſt cõe ſm
rõnẽ ꝑſonis diñis vt vnaq̃qꝫ eaꝝ ſubſiſtat in nã diña
diſtincta ab alijs.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit ꝑ ſen. eodeꝫ
articulo. q. ẽ. ad 4ᵐ. (Quis (inqt) illud qđ ẽ ꝑſona ſit
incõicabile: nihil tñ ꝓhibet itẽtionẽ ꝑſone eẽ cõeꝫ: ſic̃
ſortes eſt icõicabilis: ⁊ tñ rõ indiuidui ẽ itẽtio cõis: ſic̃
ecõuerſo intẽtio gñis vt ꝑticularis q̃n ꝯiũt̃ ad hꝫ genꝰ:
ſilr̃ ẽt rõ ꝑſone in q̃ꝫtũ ꝑſona eſt: q̃mis nõ noiet intẽtio
nẽ: tñ cõis eſt: eo ꝙ nõ dicat ſpãlẽ rõnẽ diſtinctiõis: ſed
gnãlẽ vt aliqs hõ eſt aliq̃ mõ cõe ꝓut nõ dicit hãc vel
illã rõnẽ indiuiduatiõis: ſed tñ idiuiduationẽ in cõi.)
Hec ille. Et hec de ꝑ articulo dicta ſufficiant.

Quantum ad 2ᵐ artiᵐ arguit Aureo. ꝯ ꝯnes: ⁊ qdẽ ꝯ 2ᵃᵐ in hꝫ ꝙ ait: nomẽ ꝑſone ſignare in recto eẽntiã diñã in q̃ꝫtũ ẽ idẽ qđ ẏpoſtaſis: relationẽ vo i obliquo. Illud. n. qđ ſignat̃ i recto noie hypoſtaſis vel ꝑſone explicat̃ ꝑ ſuaꝫ rõnẽ: q̃ dr̃ ꝙ ꝑſo na ⁊ ẏpoſtaſis eſt diſtictum ſubſiſtẽs in aliq̃ nã: ſꝫ hoc nũq̃ cõpetit eẽntie ẽt ꝓut eſt idẽ qđ ꝑſona: nõ eñiꝫ ve rũ eſt: ꝙ eſſentia ſit diſtincta ſicut nec genita: ꝓprieta tes eñi nõ diſtiguũt eẽntiã: nec determinãt ſꝫ Damaſ. ḡ eẽntia ꝓut eſt ẏpoſtaſis vel ꝑſona non ſignat̃ in re cto. ¶ 2°. ad idẽ ſic. Nũq̃ ꝯſtitutũ ſignat in recto ꝯſti tuentia: ſꝫ eſſentia ⁊ relatio quãtũcũqꝫ ſit ſubſiſtẽs re ſpiciũt ꝑſonaꝫ: ſicut ꝯſtituẽtia. ḡ ꝑſona: ſiue ẏpoſtaſis ꝯſtituta nullũ eoꝝ ſignat in recto quãtũcũqꝫ ſint ideꝫ qđ ẏpoſtaſis vel ꝑſoᵃ. ¶ 3°. ſic. Illđ qđ ſignat̃ i recto re re pluraficat̃:

Cõtra tertiũ Aureo. diſ. 25. q. 1. ar. 3.

replurificat̃ cū dicit̃ tres pſone: nō eni plurificat̃ qđ
dicit̃ in obliquo: ſed qđ ſignat̃ in recto: ſed eſſentia di-
uina ꝑut eſt idē qđ perſona nō plurificat̃ dicēdo tres
perſonas: ſic.n.eſt idē eēntia cū perſona: ꝙ eſſentia nō
triplicat̃: lꝫ plurificet̃ perſona. ergo eēntia ꝑut eſt idē
cū perſona non ſignat̃ noīe perſone in recto. ¶ Scđo
loco arguit ↄtra eandē in hoc ꝙ dicit perſonā ſignare
relationē ꝑut eſt ſubſiſtens: ⁊ hꝫ modū ſubſtātie dire-
cte ⁊ in recto: ⁊ eſſentiā in obliquo: nullum.n.ↄſtituens
aliquid ſignat̃ per ↄſtitutum in recto: ſed ꝓprietas vt
ſubſiſtens ↄſtituit pſonā ſm ſic ponentes. g̃ nō ſignat̃
in recto noīe pſone: ſed q̃ſi per modū ptis in obliquo.
¶ Scđo ſic. Doctores iſti dicūt in qōnibꝰ diſputatis
ꝙ pſona diuina nec ſubſtātiā nec relationē ſignat for-
maliter: ſed ſubſiſtens diuinū diſtinctū: qđcunqꝫ ſit il-
lud: quo diſtinguit̃: ſed manifeſtū eſt ꝙ ꝓprietas non
eſt diſtinctū ſubſiſtens in recto: nō.n. proprietas eſt qđ
diſtinguit̃: ſed quo fit diſtinctio. g̃ relatio nō importat̃
noīe perſone in recto. ¶ Tertio ſic. Aut relatio habēs
moduꝫ ſubē ⁊ ſubſiſtentis in nã diuina accipit̃ q̃ſi gd
partiale reſpectu pſone ↄſtituens ipſam vna cū eſſen-
tia: aut q̃ſi gd totale ↄſtitutū. Si det̃ pmuꝫ pꝫ: ꝙ noīe
pſone iportabit̃ in obliquo: ſicut ↄſtituens obliq̃ clau-
dit̃ in ↄſtituto. Si det̃ 2ᵐ: manifeſtū eſt ꝙ tūc totū in
cludit eſſentiā videlicet ⁊ relationem: ⁊ ita nec eēntia:
nec relatio eſt in recto: nec eſt dicere ſm iſtā acceptio-
nem relationē vt ſubſiſtentē niſi qđdā ↄſtitutū ex eēn
tia ⁊ relatione. g̃ in nullo verum eſt: ꝙ relatio ꝑut eſt
gd partiale ↄſtituens noīe perſone ſignificet̃ in recto:
ſic ergo nō eſt verū ꝙ ↄceptus pſone claudat eſſentiā
vel relationē in recto: q̃tūcunqꝫ vtrūqꝫ ſit ideꝫ cū pſo
na. ¶ Tertio loco arguit ↄtra vltimā ↄnē pmo. Illud
qđ diuidit̃ per vagū ⁊ ſignatū ⁊ ſimpliciter non clau-
dit in ſua rōne ↄditionē indiuidui vagi: qꝛ tūc ideꝫ di-
uideret̃ in ſe ⁊ in oppoſituꝫ ſibi: vñ qꝛ hō ↄcipit̃ aliqñ
ſimpliciter: vt cū diffinit̃ in ſua cōitate aliqñ vage: vt
cū dr̃: gdā vel aliquis hō: aliqñ ſignate: vt cū dicit̃: hō
iſte vel ille: iō nullus dicit ꝙ hō ſit indiuiduū vagū: ſꝫ
perſona accipit̃ ſignate: dicendo hanc perſonam: aliqñ
vage: vt dicendo aliqꝫ vel quādā perſonā: aliqñ ſimpli
citer vt dicendo perſonā. ergo nō hꝫ cōitatē indiuidui
vagi: ſicut nec hō. ¶ Scđo ſic. Si perſona ſic eſſet cō-
munis tribus ſicut indiuiduū vagū: ita eſſet cōmunis
ſicut aliquis deus: ſed hoc nō eſt veruꝫ: qꝛ ſm hoc dici
poſſet ꝙ pater ⁊ filius ⁊ ſpūs ſcūs ſunt tres gdē dij: ſi-
cut dicimꝰ ꝙ ſunt tres quidē perſone. igit̃ idē qđ prius.

Utrū perſona ſumat̃ pro re ſubſtracta intentioni.

¶ Tertio ſic. Querendū eſt qūo accipit̃ ab iſtis indi-
uiduū: aut eni ꝓ intētiōe. aut ꝓ re ſubſtracta intentio-
ni: ſed nō pōt dici ꝙ perſona ſignificet indiuiduuꝫ va-
gum: ſi ſumat̃ pro ſcđa intentione: qm̃ iſti dicūt ꝙ per
ſona nō ſignat intētionē ſcđam: nec pōt dici ꝙ pſona
ſignificet rē ſubſtractā tali intētioni. Tum qꝛ hꝫ ſub-
ſtractū ſignat̃ per nomē ſubē ſpēi addito ſigno parti-
culari: vtpote aliquis hō: vel gdā hō: nō eſt aūt idē pa-
treꝫ: ⁊ filiū: ⁊ ſpiritū ſcm̃ eſſe pſonas: qđ eē aliqͣs deos.
Tuꝫ qꝛ ſubſtractū vagationi hꝫ nō eſt aligd determi-
natuꝫ: qꝛ in oī nã accipi pōt indiuiduū vaguꝫ: vt in q̃li
tate aliqͣs color: ⁊ in q̃titate aliq̃ linea: ⁊ ſic de alijs: p-
ſona vō nō inuenit̃ niſi in determinata nã. Tuꝫ etiā qꝛ
nō eſt vna rō ſubſtracta indiuiduo vago: qꝛ in gbuſdā
eſt aliqͣs hō: ⁊ in gbuſdā eſt aliqͣs equus: ⁊ ſic de alijs: p-
ſona vō hꝫ vnicā rōnem diffinibilē: vt pꝫ. g̃ perſona nō
hꝫ cōmunitatē indiuidui vagi. Hec ille in forma ⁊c̃.

Ad argumenta pmo loco facta reſpōdet̃.
¶ Et pmo ad pmuꝫ dico
ꝙ maior falſa eſt ſi intelligat de ſignato mãli perſone
diuine: cuiuſmodi eſt eēntia. Si āt loquat̃ de formali
ſignato: ↄcedit̃ maior ⁊ minor: ⁊ ↄcluſio in eodē ſenſu:
ſed nihil facit ↄtra ↄcluſionem: nō.n. intendit ↄcluſio
ꝙ hoc nomē perſona diuina de ſignato formali ſigni-
ficet eſſentiā: ſed de ſignato mãli: perſona.n. diuina ſi-
gnat de ſignato formali diſtinctū ſubſiſtens in nã di-
uina: ſed de ſignato mãli ſignat relationē: que eſt illud

Mãle ⁊ formale pſone ſignatum.

diſtinctū ſubſiſtens: licet relatio non diſtinguat̃: ſed di
ſtinguat: ſignat etiā eodē mō eēntiā: que eſt idē diſtin-
ctū: licet eēntia nō diſtinguat: nec diſtinguat̃: ſꝫ tñ eſt
eadē relationi diſtinguenti: ⁊ eadē relatiuo diſtincto.
¶ Ad 2ᵐ negat̃ maior loquēdo ō ſignato mãli. ¶ Ad
3ᵐ ↄcedit̃ maior: ſi loquatur de eo qđ ſignat̃ in recto ſi-
gnato formali: ſed negat̃ ſi tale gd ſignificet̃ ſignato
mãli pſertim mãli remoto: relatio.n. vel relatiuum ſi-
gnat̃ noīe perſone diuine ſignato mãli ꝓximo. Tū qꝛ
diffinitio perſone p̃dicat̃ de relatiuo dicēdo: pater eſt
diſtinctū ſubſiſtens in nã diuina: ſed eēntia diuina ſi-
gnificat̃ nomine perſone ſignato mãli ⁊ remoto: quia
nec exprimit̃ per diffinitionē perſone diuine in recto
nec illa diffinitio p̃dicat̃ de diuina eēntia: ſed tñ illud
relatiuū: de quo p̃dicat̃ diffinitio perſone: ſcꝫ pater vł
filius p̃dicat̃ de diuina eēntia in recto. ¶ Ad argumē
ta 2° loco inducta rñdet̃. Ad pmū gdeꝫ negat̃ minor:
qꝛ maiorē ↄcedo eo mō: quo expoſui iā. ¶ Et cū dicit
ꝙ ꝓprietas vt ſubſiſtens ⁊c̃. negat̃: cum.n. dico ꝓprie-
tas vt ſubſiſtens idē eſt dicere: ac ſi dicerem relatio in
ↄcreto: id eſt ſignata eo mō: quo ſignat̃ cū dicit̃ pater.
relatio eni ſignificata ſub noīe paternitatis nō ſignifi-
cat̃ vt ſubſiſtens: nec vt qđ eſt: ſed vt quo aliquid eſt:
ſed dum ſignat̃ hoc nomīe pater: ſignat̃ vt qđ eſt ⁊ vt
ſubſiſtēs: taliter aūt ſignata. ſ. hoc noīe pater: nō ſigna-
tur vt gd ↄſtitutiuū: ſed vt ↄſtitutū ⁊ hypoſtaſis. Non
tamē intelligo ꝙ ſignatio vel ↄceptio noſtra aligd fa-
ciat ad ↄſtitutionē pſonaꝝ diuinarū: ſed tñ relatio di-
uina nō intelligit̃ ↄſtituens niſi inquātū intelligit̃ in
rōne forme: ⁊ vt quo: ⁊ iō minor eſt falſa: nec videt̃ ar
guens intellexiſſe ſanctū Docto. in qōnibꝰ diſputatis:
vbi allegat eū: pꝫ.n. ꝙ iſta eſt mens ſua ſꝫ ꝙ allegaui
in fine ꝓbatiōis 3ᵉ ↄnis. ¶ Ad 2ᵐ negat̃ minor. Dico
eni ꝙ relatio vt ſubſiſtēs eſt diſtincta ⁊c̃. pr̃nitas eni
vt eſt pater ꝙ eſt eā eſſe ſubſiſtentē nō diſtinguit: ſed
eſt quid diſtinctū: poſito.n. ꝙ capiat̃ in abſtracto: ⁊ vt
forma: ⁊ quo ipſa: lꝫ nō ſignificet̃ noīe perſone forma-
liter: ſignat̃ tñ mãliter nō ꝓxime: ſed remote mō per
poſito de eſſentia. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ relatio hñs modū
ſubē eſt relatio vt eſt relatiuū: ⁊ vt accipit̃ in ↄcreto: ⁊
ipſa vt ſic eſt ↄſtitutū ex ſeipſa vt eſt forma: ⁊ quo ali-
gd eſt: ⁊ eſt quid totale. ¶ Et cū dicit̃ ꝙ vt ſic icludit
eſſentiā: falſum eſt: nō.n. intelligo relationem vt ſubſi
ſtentē: intelligendo eā modo: quo iſte dicit. ſ. vt gd cō-
ſtitutū ex eſſentia ⁊ relatione: ſed intelligo eā: vt ſigna
tur noīe patris: ⁊ poſito ꝙ ita eſſet ſicut dicit: adhuc re
latio ſignificabit̃ in recto nō vt relatio: ſꝫ vt relatiuū:
licet tale ſignari ſit mãliter ſignari. ¶ Ad argumēta
3° loco facta rñdet̃. ¶ Et pmo ad pᵐ dico: ꝙ ſm ꝙ tā
git ſcūs Doctor pma pte. q. 30. arti. 4°. duplex eſt indi
uiduū vagū qđdā eſt qđ formalr̃ ſignat nãm: vel indi
uiduū ex pte nãe cū determinato mō exiſtendi g ſin-
gularibus cōpetit: cuiuſmodi eſt ly aliqͣs hō ⁊c̃. Aliud
eſt indiuiduū vagū: qđ formalr̃ ſignat indiuiduuꝫ ex
pte modi exiſtendi vel exiſtentie ⁊ ex ↄſequēti nãꝫ vt
pſona: que ſignat formaliter ⁊ directe ſubſiſtēs diſtin-
ctū in nã ⁊c̃. iſto ſuppoſito dicit̃ ad maioreꝫ: ꝙ indiui-

duum vagũ pmo mõ:nõ ſic põt vlterius ſpecificari ꝑ
additionẽ:qꝛ tale iduiduũ ſignat nãm ſub mõ exiſtẽ
di:qui cõpetit indiuiduo:⁊ ille modus vage deſignat̃
cõiter ꝑ ſignũ particulare vt dicẽdo:aliqs hõ:aliquod
aial:cui nõ vlterius põt ſuperaddi aliud ſignuꝫ deno/
tans vlterioꝛẽ vagationẽ:ſed indiuiduuꝫ vagũ 2° mõ
deſignat̃ ſine tali ſigno ꝑticlari aut ꝑticipatiuo. iõ ſi/
bi nõ repugnat vlterioꝛ deſignatio vel ſpecificatio ta
lis modi per ſignũ ꝑticulare. Et cũ iſte arguit:qꝛ tunc
idẽ diuidet̃ in ſe ⁊ in ſuũ oppoſitũ negat̃ ꝯñtia:cuꝫ.n.
dico pſona ⁊ aliq̃ perſona:indiuiduũ vagũ:qđ eſt pſo/
na:ibi nõ diuidit̃ in ſe ⁊ in oppoſitum:ſed pmũ indiui
duũ:qđ erat aliqualiter vagũ.i. indeterminatũ efficit̃
magis determinatũ:qꝛ mõ idiuiduabilis ſignificaba
tur ꝯfuſe:⁊ poſtea magis determinate.ſ.cũ modus ille/
ſpecificat̃ per ly aliqđ:vel per ly iſta pſona. ¶ Ad 2ᵐ
negatur ꝯñtia:nõ.n.eſt ſimile de hoc indiuiduo vago
aliquis deus:⁊ de iſto indiuiduo pſona:qꝛ pmũ ſignat
indiuiduum ex parte nãe:⁊ iõ nõ pluꝛificat̃:qꝛ nã nõ
pluꝛificat̃:ſed aliud.ſ.perſona ſignat indiuiduũ ex par
te modi exiſtendi:qui cõpetit indiuiduo:⁊ ille modus
pluꝛificat̃ in diuinis.ſ.indiuiſio in ſe:⁊ diuiſio ab alio:
quelibet eñi perſona hꝫ ſuã indiuiſionẽ in ſe:⁊ diuiſio/
nem ab alio.ſ.per negationẽ:adeo nimirũ ſi tale indi/
uiduũ pluꝛificat̃:vñ ſcũs Doctoꝛ de potentia dei.q.9.
arti.6. Cuꝫ hoc nomẽ perſona ſit ſubſtantiuũ:apparet
de forma ipſius ſignata:vtrũ poſſit pluꝛificari:vel plu
raliter ꝑdicari:forma aũt ſignata noie perſone ſignat̃
formalr icõmunicabilitas ſiue indiuiduabilitas ſubſi
ſtentis in nã:cũ igit̃ forme faciẽtes eſſe diſtinctũ ⁊ in
cõmunicabile ſint plures in diuinis:opꝫ ꝙ nomẽ per/
ſone pluraliter ꝑdicet̃. ¶ Ad 3ᵐ ꝯcedit̃ 2ᵐ mẽbꝛũ di/
uiſionis.perſona eñi nõ ſignat intẽtionem:ſed rem illi
ſubſtractã in nã intellectiua dũtaxat ſm ſcm̃ Tho.ṗ pre ſubſtra. pſona ſumit.
ſen.di.25.q.1.arti.ṗ. ¶ Et cũ hoc iprobat̃ dico ad pᵃᵐ
ꝓbationẽ ꝙ aliter ſignat̃ res ſubſtracta itellectui ſin/
gularitatis vel indiuiduationis per ly aliqs hõ q̃ per h
ꝙ dico perſona:vt ſepe dictum eſt. ¶ Ad 2ᵃᵐ pꝫ ꝑ idẽ
ꝙ perſona non ſignat indiuiduuꝫ ex parte nature:ſed
ex parte modi:lꝫ de ratione perſone ſit natura rõnalis
in obliquo formaliter ſignata. ¶ Ad 3ᵃᵐ pꝫ per idẽ:ſo/
lum.n. ꝓbat ꝙ perſona non ſignificet generaliter rem
ſubſtractã indiuiduationi vage.hoc.n.ꝯcedit̃:ſed non
ꝓbat qn ſignificet tale ſubſtractuꝫ in nã intellectiua.
Et ſic pꝫ ꝙ nõ militat ꝯtra nos. ¶ Ad argumẽtum in
pede qõnis pꝫ per vltimã ꝯnẽ. ¶ Diſt. XXVI.

¶ Utrũ diuine pſone ꝯſtituant̃ ſuppoſitaliter ⁊ diſtin/
guantur ꝓprietatibus relationis. ¶ Qõ. I.

Circa vigeſimãſextã diſtinctioneꝫ
q̃rit̃. Utrũ diuine pſone ꝯſti
tuant̃ in eſſe ſuppoſitali ꝓprietatibus
relationis ⁊ eiſdẽ diſtinguant̃. ¶ Et ar
guit̃ ꝙ non. Omnis relatio ꝓexigit di/
ſtinctionẽ extremoꝝ:⁊ ꝯſtitutioneꝫ ſui
oppoſiti.g̃ nõ cauſat diſtinctioneꝫ:nec
Lec.9. ꝯſtitutionẽ:añs pꝫ:qꝛ phus.5° metaph.caplo de codeꝫ
ꝓbat idẽtitatẽ nõ eſſe relationẽ realẽ ꝑ eo:ꝙ nõ exigit
diſtinctionẽ realẽ. ¶ Nec valet argumẽtũ ſi relatio
cãret extremoꝝ diſtinctionẽ:qꝛ tũc ꝓbaret̃ idẽ ꝑ idẽ
vel ꝑ ſuũ poſteri':lꝫ pſone pris ⁊ filij ſunt extrema pa/
ternitatis ⁊ filiationis. g̃ nõ diſtinguunt̃ ꝑ eas:⁊ ſic pꝫ
ꝙ relatio nõ cãt diſtinctiõeꝫ. Qꝛ ẽt ſupponat ꝯſtitutio/
nem ſuppoſiti pꝫ:qꝛ relationes maxime paternitatis
⁊ filiationis ſequunt̃ actionẽ:actio aũt ꝑſupponit ſup/
poſitũ.g̃ relatio talis nõ conſtituit ſuppoſitũ.

In oppoſitum arguit̃:ꝙ eñi perſone diſtin/
guant̃ per relationes pꝫ per
Boetiũ pmo de trini.(Suba(inquit)in diuinis cõti
net vnitatẽ:relatio multiplicat trinitatẽ)Et Anſel.de
ꝓceſſione ſpũs ſcti dicit:ꝙ in diuinis oia ſunt vnũ ⁊c̃.
¶ Ex quibus videt̃ ſequi:ꝙ relationes ꝯſtituant ⁊ di
ſtinguant perſonas in diuinis.

In hac qõne erunt duo arti. in pmo videbit̃
de queſito. in 2° videbit̃ an ab/
ſtractis ꝓprietatibus relatiuis per intellectũ a pſonis
adhuc remaneant hypoſtaſes.

Quantum ad pmũ ſit pma ꝯcluſio ꝙ perſone
diuine nõ diſtinguunt̃ abinuicem
nec ꝯſtituunt̃ in eſſe pſonali ꝑ aliqđ abſolutũ. Iſtã ꝓ/
bat ſcũs Tho.de potẽtia dei.q.8.ar°.3°.(Quia(inqt)
fides catholica ponit vnã eẽntiã in tribus pſonis:non
põt itelligi diuina eſſentia vt diſtinctiua ⁊ cõſtitutiua
hypoſtaſis in diuinis:diuinitate eñiꝫ intelligit̃ ꝯſtitui
deus:qđ eſt cõe tribus perſonis:⁊ ita ſignat̃ vt dcm̃ de
pluribus:⁊ nõ vt hypoſtaſis incõicabilis. Et eadẽ rõne
nihil qđ dr̃ abſolute de deo põt intelligi vt diſtinctiuũ
⁊ ꝯſtitutiuũ hypoſtaſis in perſonis:cũ ea que abſolute
dr̃ de deo ſignificent̃ ꝑ modũ eẽntie:opꝫ g̃ ponere di
ſtinctiuũ ⁊ ꝯſtitutiuuꝫ diuine hypoſtaſis in diuinis il/
lud qđ pmo inuenit̃ de pluribus non dici:ſed vni ſoli
ꝯuenire:talia ãt duo ſunt.ſ. oꝛigo ⁊ relatio.)Hec ille.
¶ Eãdẽ ꝯnẽ ponit in pᵃ ꝑte.q.36.arti.2°.(Nõ eſt inqt
poſſibile dicere ꝙ ſm aliqđ abſolutũ diuine pſone di
ſtinguant̃:qꝛ ſequeret̃ ꝙ nõ eſſet vna eẽntia triũ:quic
quid eñi abſolute dicit̃ in diuinis:ad vnitatẽ eſſentie
ꝑtinet.)Ideꝫ ponit de potẽtia dei.q.10.arti.4. Item ꝯ
Gẽtiles lib.4.caplo.24. ¶ Scđa ꝯclo. Diuine pſone
non ꝯſtituunt̃ nec diſtinguunt̃ formaliter ⁊ ꝑncipalr
in eſſe pſonali:aut hypoſtaſis ꝑ oꝛigines.ſ. ꝑ ꝓductio/
nes aut ꝑ ꝓceſſiones:ſꝫ potius per relatiões oꝛiginis.
¶ Iſtã ꝯnẽ ꝓbat ſcũs Doctoꝛ de potẽtia dei.q.8.ar.
3°.ait.n.ſic.(Diſtinctiuũ(inquit)⁊ ꝯſtitutiuũ hypoſta
ſis põt intelligi dupliciter. Uno mõ quo diſtinguit̃ ⁊
ꝯſtituit̃ formaliter:ſicut hõ hũanitate.⁊ Socrates ſo/
cratitate. Alio mõ quo cõſtituit̃ vel diſtinguit̃ q̃ſi via
ad ꝯſtitutionẽ vel diſtinctionẽ:ſicut ſi diceremꝰ ꝙ So
crates eſt hõ:vel Socrates ſua gñatione:q̃ eſt via ad
formã qua formaliter ꝯſtituit̃:pꝫ igit̃ ꝙ oꝛigo alicuiꝰ
nõ põt intelligi vt ꝯſtitutiua ⁊ diſtinctiua eius ꝓpter
hoc ꝙ formaliter cõſtituat ⁊ diſtinguat:ſi.n.gñatione
nõ induceret̃ humanitas nunq̃ generatiõe ꝯſtitueret̃
hõ. Impoſſibile eſt igit̃ dici:ꝙ hypoſtaſis filij ꝯſtituat̃
ſua natiuitate niſi inquãtũ intelligit̃:ꝙ natiuitas eius
terminat̃ ad aliqđ:qđ formaliter ꝯſtituit. Ipſa aũt re
latio ad quaꝫ terminat̃ natiuitas eius eſt filiatio:opꝫ
igit̃ ꝙ filiatio ſit formaliter ꝯſtituẽs ⁊ diſtinguẽs hy/
poſtaſim filij:nõ aũt oꝛigo:neq; relatio itellecta in oꝛi
gine:qꝛ relatio itellecta in oꝛigine:ſicut ⁊ ipſa oꝛigo nõ
ſignat hoc aliqđ ſubſiſtens in nã:ſed in nãm tendens:
⁊ qꝛ oium hypoſtaſuꝫ eiuſdẽ nãe eſt eadẽ rõ ꝯſtitutio/
nis ⁊ diſtinctionis:iõ ſimiliter opꝫ ex ꝑte patris intelli
gere:ꝙ hypoſtaſis patris ꝯſtituat̃ ⁊ diſtinguat̃ ipſa pa
ternitate:nõ aũt gñatiõe actiua:neq; relatiõe icluſa).
Hec ille. ¶ Eandẽ ꝯneꝫ ponit pma ꝑte.q.40.arti.2°.
(Ad hoc(inquit)ꝙ aliq̃ diſtincta intelligant̃:neceſſe
eſt eoꝝ diſtinctionẽ intelligi ꝑ aliqđ intrinſecũ vtriq;
ſicut in rebus creatis ꝑ mãm vel per formã:oꝛigo aũt
alicuiꝰ rei nõ ſignat̃ vt aliqđ intrinſecũ:ſed vt via q̃dã
a re vel ad rẽ:ſicut gnõ ſignat̃ vt via q̃dã ad rẽ genitã:
⁊ vt ꝓgrediẽs a generãte:vñ nõ põt eẽ ꝙ res genita ⁊
generans

Ꝑ oppoſitũ tenuit ꝙ pſone diuine ſeipſis diſtinguãt ꝑ ſuã ſimplicitateꝫ quã ſequitur Gregor. hic. Scotꝰ h' recitãdo. di. ꝙ cõſtituunt̃ ꝑ ꝓprietates icõicabiles ſic abſolutas ꝙ relatões ñ ſũt diſ. eſſ. 2 8. di. cui nõ placet hec opio tenẽs ꝙ pᵃ pſona ꝯſtituit̃ relatione poſitiua ad 2ᵃᵐ pſonã: q̃ qñcũq; variet̃ ſm cõſiderationẽ eadẽ ẽ in re ⁊ vt i re eſt confirmat. quol. aũt 4° arti. 2. 13 ꝙ ꝑ origines vl ꝑ relationes vt ſũt origines ⁊ hec a Scotiſtis cõmuniter tenetur. Durãdꝰ 13 h ꝙ relo vt relatio cõſtituat. Aureo. h arti° 3° 13 ꝙ eẽntia ⁊ relo ñl ⁊ ꝙ ex his pſona reſultat.

generans diſtinguant̃ ſola gnãtione:ſʒ opʒ intelligere tam in generãte ꝙ̃ in genito ea:qbus adinuiceʒ diſtinguunt̃. In ꝑſona aũt diuina nõ eſt aliud ĩtelligere niſi eẽntiã ⁊ relationẽ:ſiue ꝓprietatẽ:vñ cũ in eſſentia ꝯueniãt:relinquit̃ ꝙ per relationẽ adinuicẽ diſtinguãtur. Scðo qꝛ diſtinctio in diuinis ꝑſonis nõ eſt ſic ĩtelligẽda:ꝙ aliqd cõe diuidat̃:qꝛ eẽntia cõis remanet indiuiſa:ſʒ opʒ ꝙ ipſa diſtinguẽtia ꝯſtituãt res diſtinctas:ſic aũt relatiões vel ꝓprietates ꝯſtituũt aut diſtinguunt hypoſtaſes vel ꝑſonas ĩquãtũ ſunt ipſe ꝑſone ſubſiſtẽtes:ſicut paternitas eſt pater:⁊ filiatio fili⁹: eo ꝙ in diuinis nõ differt abſtractũ a ꝯcreto:ſed ꝯtra rõnẽ originis eſt:ꝙ ꝯſtituat hypoſtaſim:vel ꝑſonã:qꝛ origo actiue ſignata ſignat̃ vt ꝓgrediẽs a ꝑſona ſubſiſtente: vñ ꝓſupponit eam:origo aũt paſſiue ſignata vt natiuitas ſignat̃ vt via ad ꝑſonã ſubſiſtẽtẽ:⁊ nõdum vt eã ꝯſtituens:vñ meli⁹ eſt dicere:ꝙ perſone ſeu hypoſtaſes diſtinguant̃ relatiõibus ꝙ̃ ꝑ originẽ. Licet.n. diſtinguãtur vtroqꝫ mõ:tñ p̊ ⁊ ꝑ̇ncipal̃r ꝑ relatiões ſʒ modũ intelligẽdi:vñ h̃ nomẽ pater nõ ſolũ ſignat ꝓpetatẽ: ſed ẽt hypoſtaſim:ſʒ hoc nomẽ generãs vel genit⁹ ſignat tm̃ ꝓprietatẽ:qꝛ hoc nomẽ pater ſignat relationẽ: que eſt ꝯſtitutiua ⁊ diſtinctiua hypoſtaſis:hoc aũt nomen genitus ſignat originẽ:que nõ eſt diſtinctiua:aut ꝯſtitutiua hypoſtaſis.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit p̊ ſen.di.26. q.2.arti.2°. vbi ſic ait.(Nihil aliud eſt ꝑ̇n^m diſtinctio-

t.c.10. nis in diuinis niſi relatio.cuius rõ eſt: qꝛ oĩs diſtinctio vel eſt ꝑ ꝗ̃titatẽ:vel ꝑ formã ſm phm.5°.metaph. ſm mãm vel ꝗ̃titatẽ aũt diſtinctio in diuinis nõ eſt:cum ibi non ſit ꝗ̃titas ⁊ mã:oĩs aũt formalis diſtinctionis ꝑ̇n^m eſt aliq̃ oppoſitio vt largo mõ ſumat̃ oppoſitio ſʒ ꝙ ꝑfectũ ⁊ iꝑfectũ opponunt̃ inquãtũ in vno eſt alterius ꝑ̇uatio vel negatio:in oĩbus aũt oppoſitiõib⁹ alterũ eſt iperfectũ ꝑ̇ter relationẽ:qð pʒ in affirmatione ⁊ negatiõe:⁊ ꝑ̇uatiõe ⁊ habitu:⁊ ꝯ̃trietate. ¶ Sil̃r qꝛ ſm

t.c.32. phm ꝑ̇mo phyſicoꝝ ſemp alteꝝ ꝯ̃trioꝝ eſt vt nobilius ⁊ alterũ ſicut vili⁹:⁊ ſicut ꝑ̇uatio:⁊ iõ nulla talis diſtinctio põt eẽ in diuinis:vbi eſt oĩmoda ꝑfectio. In relatiuis aũt neutrũ eſt:ſicut ꝑ̇uatio alteri⁹:vel ꝺefectũ aliquẽ ĩportãs:cuius rõ eſt:qꝛ in relatiuis nõ eſt oppoſitio ſm illud:qð in aliquo eſt:ſʒ ſm ꝙ ad aliud diſtinguit̃: vñ ꝗ̃uis vna relatio habeat ãnexã negationẽ alterius in eodẽ ſuppoſito:nõ tñ illa negatio ĩportat aliquẽ defectũ:qꝛ defect⁹ nõ eſt niſi ſm aliqd:qð in aliquo natũ eſt eſſe:vñ cũ illud qð hʒ oppoſitionẽ relatiuã ad ip̃m ſm rõnẽ oppoſitiõis nõ ponat aliqd:ſed ad aliqd:non ſequit̃ iperfectio:ſʒ nec ꝺ̃fect⁹:⁊ iõ ſola talis oppoſitio cõpetit diſtinctiõi ꝑſonarũ.) Hec ille. ¶ Eandẽ rõnẽ facit ꝯtra Gẽtiles vbi.s. ¶ Tertia ꝯ̊. Licet relatio ex nã relatiõis habeat ꝯſtituere ⁊ diſtinguere in eſſe relatiuo diuinas hypoſtaſes:nõ tñ ex nã relatiõis hʒ diſtĩguere:aut ꝯſtituere illas in eſſe hypoſtatico ſubſiſtẽti ſeu ꝑſonali. Hãc ponit ſcũs Doctor de potẽtia dei vbi ſupra di.(Relõnes ĩ diuinis ⁊ ſi ꝯſtituãt hypoſtaſes: ⁊ ſic faciãt eas ſubſiſtẽtes:hoc tñ faciunt inquãtũ ſunt eẽntia diuina. Relatio.n.inquãtũ relatio nõ hʒ ꝙ ſubſiſtat vel ſubſiſtere faciat:h̃.n.ſoli⁹ ſubẽ eſt:diſtinguũt v̊o relatiões inquãtũ relatiões ſunt:ſic.n.oppoſitioneʒ hñt:relinquit̃ igit̃ ꝙ ipſa paternitatis relatio inquãtũ eſt ꝯſtituẽs hypoſtaſim patris:qð hʒ:inquantũ eſt idẽ diuine eẽntie ꝑ̇intelligit̃ gnãtioni:ſm v̊o ꝙ diſtinguit ſic gnãtio paternitati ꝑ̇intelligit̃.) Hec ille. ¶ Itẽ ibidem ad 8^m.(Relatio in diuinis nõ ſolũ eſt relatio:ſed ſm rem ipſa diuina ſuba:⁊ iõ põt ꝯſtituere aliqd ſubſiſtens:⁊ nõ ſolũ aliqd relatiuũ.) Hec ille. ¶ Itẽ ibideʒ ad 9^m dicit.(Relatio diſtinguit ĩquãtũ eſt relatio:ꝯſtituit hypoſtaſim ĩquãtũ eſt diuina eẽntia ⁊ vtrũqꝫ facit ĩquãtũ eſt diuina eẽntia ⁊ relatio.) Hec ille. ¶ Et ibidẽ in fine ꝑ̇ncipalis rñſiõis dicit.(Relatio cõſtituit ⁊ diſtinguit hypoſtaſiʒ: aut ꝑſonã: qð h̃ mõ põt ĩtelligi: paternitas.n.ẽ ipſa diuina eẽntia:⁊ pari rõne pater eſt idẽ ꝙ de⁹:paternitas g̊ ꝯſtituẽdo p̃rem ꝯſtituit deũ:⁊ ſicẽ paternitas:lʒ ſit diuina eẽntia:nõ tñ eſt cõis ſicẽ eẽntia:ita pater lʒ ſit idipſum qð de⁹:nõ tñ eſt cõe vt de⁹: ſʒ ꝓpriũ:pater igit̃ de⁹ ĩquãtũ eſt de⁹:eſt hñs diuinam nãm:⁊ ĩquãtũ eſt pater:eſt ꝓpriũ ab alijs diſtinctũ:vñ eſt hypoſtaſis:q̃ ſignat ſubſiſtẽs in aliq̃ nã diſtinctum ab alijs:⁊ ꝑ hũc modũ paternitas ꝯſtituẽdo patrẽ ꝯſtituit hypoſtaſim.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit p̊ ſen.di.26.q.2.arti.2.vbi ait ad p̊^m.(Relatio diuina aliqd hʒ ĩquãtũ relatio:⁊ aliqd ĩquãtũ eſt diuina: ⁊ ĩquãtũ eſt diuia hʒ ꝙ ſit ſubſiſtens:vñ ꝗ̃uis ex h̃ ꝙ eſt relatio nõ hẽat ꝙ diſtinguat hypoſtaſiʒ:qꝛ ſic oĩs relatio h̃ faceret:tñ h̃ hʒ ĩquãtũ eſt relatio diuina:ſic.n.nõ aſſequit̃ ſubaʒ: ĩmo eſt ipſa ſuba.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit diſt.27.q.1. arti.2°. Itẽ p̊ ꝑte.q.40.arti.4. ¶ Sciendũ igit̃ ꝙ cũ dic̃ p̊ ſen.vbi allegaui:ꝙ relatio ĩquantũ relatio nõ hʒ ꝙ diſtinguat hypoſtaſim:illud eſt veruʒ ſic ĩtelligẽdo ꝙ nõ eſt de rõne relatiõis realis ꝙ diſtĩguat extrema relata tanꝙ̃ duo ſuppoſita:põt.n.eſſe relatio realis ĩter duo extrema:quorũ nullũ eſt hypoſtaſis:vt ĩter duas man⁹:vel duas aĩas:ſʒ tñ de rõne relationis realis ẽ ꝙ realiter diſtinguat relatiue ſua extrẽa tanꝙ̃ diuerſas res relatiuas:⁊ iõ cũ diuine ꝑſone ſolũ diſtinguant̃ relatiue ⁊ nõ ꝑ abſoluta:iõ relatio ĩquantũ relatio diſtinguit in diuinis ſuppoſita:q̃ ſunt relatiua:ita ꝙ ĩquãtuʒ eſt relatio realis diſtinguit realiter:ĩquãtũ v̊o eſt diuina diſtinguit ſua extrema tanꝙ̃ duo ſuppoſita: ⁊ eodẽ mõ ꝯſtituit ſuppoſita in eſſe ſuppoſiti ⁊ ꝑſone. ¶ Recolligẽdo igit̃ oĩa dicta ſci Doctoris:dico p̊ ꝙ relatio realis ex hoc ꝙ eſt relatio diſtinguit realiter:⁊ ꝯſtituit in eſſe relatiuo.2° ꝙ relatio realis ĩquãtũ hm̃oi nõ diſtinguit ſua extrema in eſſe ſuppoſiti:nec cõſtituit ea in eẽ ſuppoſiti aut ꝑſone.3° ꝙ relatio ĩquãtũ eſt diuina eẽntia hʒ ꝙ illa:q̃ diſtĩguit relatiue diſtinguat tanꝙ̃ duo ſuppoſita:⁊ ꝙ illud:qð ꝯſtituit ſit ſuppoſitũ nãe rõnalis:⁊ ꝯ̃ñter ſit ꝑſona:ita ꝙ diſtinctio ⁊ ꝯſtitutio ꝯuenit relatiõi reali ĩquãtũ relatio realis:ſʒ ꝙ illud diſtinctũ ꝑ relationẽ ſit ſubſiſtẽs:vel ſuppoſitũ:aut ꝑſona:h̃ fac̃ relõ ĩquãtũ eſt diuina nã ſubſiſtẽs ⁊ ĩtellectiua:⁊ ĩquãtũ ẽt talis relatio eſt icõicabilis. Sic g̊ pʒ ĩtellus ꝯ̊nis. Ex dictis ſci Tho. ma colligit.

Sed contra

ꝯcluſionẽ p̊^am arguit Grego. ꝓbãdo:ꝙ diuine ꝑſone nullis ꝓpetatib⁹ relatiuis aut abſolutis ꝯſtituant̃:⁊ h̃ ꝗ̃ttuor rõnibus:ꝗ̃rũ p̊ talis eſt. Perſona diuina eſt ſimplex oĩno. g̊ nulla diuina ꝑſona ꝑ aliqd in ſuo eẽ ꝯſtituit̃: añs eſt determinatũ ex fide:ꝓbat̃ ꝯ̃ñtia:qꝛ ſi aliq̃ ꝑſona ꝯſtituit̃ ꝑ aliqd:ſumat̃ illud ꝑ̇ciſe ſm ſe: ⁊ q̃rat̃ de ipſo:an ip̃m ſic ꝑ̇ciſe acceptũ ſit ipſa ꝑſona cõſtituta: aut nõ:ſʒ ẽ aliqd ei⁹. Nõ põt dici p̊^m. Tũ qꝛ nulla ꝑſona ꝯſtituit ſeipſam:oẽ.n.ꝯſtituẽs eſt aliq̃ mõ cã ꝯſtituti ꝑ ipſum. Tũ qꝛ ſi illud ꝯſtituẽs eſt ꝑſona:⁊ ꝯſtat ꝙ ꝯſtituẽs nõ ꝯſtituit̃ ꝑ aliqd.g̊ nec ꝑſona:aut ſi ꝑſona. g̊ ⁊ ip̃m etiã ꝯſtituit̃ ꝑ aliud:⁊ ſic in ĩfinitũ. Si ãt illud ꝯſtituẽs nõ eſt ꝑſona ꝯſtituta:ſʒ aliqd ei⁹:aut illud hʒ eẽ ꝑ opationẽ aĩe tñ:⁊ tũc ꝯſtat ꝙ nõ ꝯſtituit ꝑſonã eternã:q̃ eſt ſũma res. Aut eſt extra aĩaʒ:⁊ quicqd ip̃m ſit: ſiue res ſiue formalitas:ſiue modalitas:aut ꝗ̃uis alio noĩe appellet̃:ex q̊ ipſa nõ eſt ꝑſona:ſʒ aliqd ei⁹:⁊ nõ poſſit intelligi:ꝙ ſit ei⁹ extrinſece:ſicut forma mãe:ſed intrin- ꝯ p̊^am ꝯclo. Greg.d.26. q.1.arti. ſecũdo ꝯclone.1.

ſece:ſicut ps eſt aliqd toti⁹:ſequit̃ ꝙ ꝑſona nõ ſit oĩno ſimplex. ¶ Scđo arguit ſic. Nõ min⁹ eſt ſimplex ꝑſona diuina ꝙ̃ eẽntia diuina aut aliq̃ ꝓprietas ꝑſonalis q̃cũq; ſit illa:ſi q̃ ſit.ğ nõ magis ipſa ↄſtituit ex aliqb⁹ vel ꝑ aliq̃ ꝙ̃ ipſa diuina eſſentia vel ꝓprietas:ſꝫ nec eẽntia diuina nec ꝓprietas ↄſtituit̃ ꝑ aliq̃: vt oẽs cõcedũt:ꝛ ꝑ ↄñs:nec ꝑ aliqd:q2 ĩpoſſibile eſt eſſe vnũ ſolũ ↄſtitutiuũ eiuſdẽ rei ĩtrinſecũ:nã de tali eſt ſermo nõ de extrinſeco:ſicut ꝓducẽs põt dici ↄſtituere in eſſe ipm̃ ꝓductũ.ğ nec ipſa ꝑſona ꝑ aliqd ↄſtituit̃. ¶ Tertio ſic. Nã ſi ꝑſona ↄſtitueret̃ ꝑ ꝓprietatẽ aliq̃:ↄſtitueret̃ ẽt per eẽntiã:ꝛ ſic eẽntia ↄſtitueret ꝑſonã:vbi gr̃a prẽm: ꝛ ꝑ ↄñs eẽntia nõ eẽt pater:qđ eſt ↄ determinationem eccl̃ie in ca°. dãnamus. ¶ Quarto. Nã ſeq̃ret̃ ꝙ pater eẽt aliq̃ mõ cãtus ꝛ ꝑncipiat⁹: nã qđlibet ↄſtitutiuũ ẽ aliq̃ mõ cã ꝛ ꝑn^m ſui ↄſtituti:ſꝫ ↄñs eſt falſuꝫ:ſic.n.pater nõ eẽt ꝑ° cã ꝛ ſine ꝑn° ꝛ ſine cã:cui⁹ oppoſitũ expſſe ponit Dama.lib.ꝑ ca°.12. Et iđ nullaten⁹ eſtimãdũ eſt in deo eẽ aliqd realr̃ ↄſtitutũ ꝑ aliqđ formale vel mãle ↄſtitutiuũ:ſꝫ oẽ qđ ibi eſt ſeipſo formalr̃ ꝛ nõ ꝑ aliqd ſui trãſitiue loq̃ndo eſt oẽ qđ eſt:q̃uis ſit ibi vere ꝓducens ꝛ q̃ ꝓducit̃ ꝛ ꝓductus a ꝓducẽte habeat eſſe:ꝓpter qđ hᷓ vocabula ↄſtitutiuũ:ↄſtitutio:ꝛ cõſtitutum: ꝛ ſimilia in ſenſu ꝑmiſſo nõ ↄuenienter aſſumunt̃ ad diuina:ꝛ meli⁹ eẽt nõ vti in iſta mã:ꝛ ꝓcerto nullibi ĩueni Auguſtinũ:aut alios ſcõs illi⁹ tp̃is vbi locuti ſunt de diſtinctõe diuinaꝝ ꝑſonaꝝ talib⁹ vſos fuiſſe vocabulis.

Scot⁹ ↄ eundem.q.26. ¶ Scđo loco arguit Scotus ↄ eãdẽ ↄñẽ:ꝛ ꝓbat ꝙ in deo ſit aliqđ ſuppoſitũ abſolutũ nõ ↄſtitutũ ꝑ relationẽ ſeptẽ medijs.primũ eſt tale. Nullũ ꝑtinens ad ꝑfectionẽ ꝛ actualitatẽ debꝫ diuine eẽntie denegari:ꝙ̃ eſt ꝑfectiſſima ꝛ actualiſſima:ſꝫ ſubſiſtere atteſtat̃ ꝑfectiõi ꝛ actualitati:vñ ſuba ꝑfectior eſt accñte: q2 ſubſiſtit:ꝛ ꝑ° ſuba ẽ ꝑfectior 2ª:q2 maxime ꝛ ꝑncipalr̃ ſubſiſtit:vt dr̃ in ꝑdicamẽtis.ğ eẽntia diuina de ſe hꝫ ſubſiſtere mlto forti⁹ ꝙ̃ aliq̃ ſuba creata:ꝛ ꝑ ↄñs erit ſuppoſitũ abſolutũ. ¶ Scđꝫ eſt tale. In deo ẽ q̃cqd oĩs intellect⁹ ĩtelligit nãliter:ſꝫ oẽs ꝑhantes ĩtellexerũt in deo vnũ ſuppoſituꝫ abſolutũ:vñ pagani:ꝛ iudei:ꝛ oẽs nãli ĩgenio ducti ĩtelligũt deũ ꝑ modũ cuiuſdã abſoluti ſuppoſiti.ğ idẽ qđ ꝑus. ¶ Tertiũ eſt. Quicqd cõpetit

T.c.xx. T.c.15. ſubſtãtijs ſepatis ſi ſit ꝑfectiõis maxime deo cõpetit: ſꝫ ſm ꝑhm̃ 7° metaph.ꝛ 3° de aĩa. In ſepatis a mã nõ differt qđ qđ eſt ab eo:cuius eſt:ſiue ſuppoſitũ ꝛ nã:q2 qdditas ſepata ſeipſa eſt ſuppoſitũ.ğ diuina eẽntia ſeipſa formalr̃ ſubſiſtit ꝛ ꝑ ↄñs vnũ ſuppoſituꝫ in deo. ¶ Quartũ eſt. Q2 ſuba dr̃ a ſubſiſtẽdo ſm Aug. 7° de trini.ſꝫ in diuinis eſt vna ſuba abſoluta.ğ vnũ ſubſiſtere:ꝛ vnũ ſuppoſitũ abſolutũ. ¶ Quintũ eſt. Actiones ſunt ſuppoſitoꝝ:ſꝫ creare:velle:ꝛ ſilia cõpetunt diuine eẽntie.ğ vr̃ ꝙ ipſa ſit ſuppoſitũ. ¶ Sextũ eſt. Incõicabilis exñtia vr̃ dare alicui ꝙ hẽat rõneꝫ ſuppoſiti ſm diffõnẽ Ricardi:ſed in deo eſt exiſtere abſolutũ oĩno incõicabile alteri a ſe:nec.n.fili⁹:cui cõicat̃: aut alie ꝑſone ſunt aliqd aliđ a diuino exiſtere.ğ vr̃ ꝙ in deo ſit aliqđ ſuppoſitũ abſolutũ. ¶ Septimũ eſt. Si abſolutũ ſuppoſitũ repugnaret in diuinis:hᷓ eẽt q2 poni oporteret q̃ttuor ſuppoſita:aut q̃ttuor ꝑſonas:ſꝫ hoc nõ ĩpedit:q2 illud ſuppoſitũ nõ ponit in numerũ cũ trib⁹:vñ ſicut nõ eſt q̃ternitas reꝝ:ſꝫ ſint tres ꝓpe:ꝛ vna q̃daꝫ cõis ꝑ eo:ꝙ illa cõis veraciter eſt q̃libet illaꝝ triũ ſm ꝙ videt ↄciliũ gnãle Abbati Ioachi.in ca°. dãnamus: ſic nec erit ſuppoſitoꝝ q̃ternitas:q2 illud cõe ſuppoſitũ abſolutũ eſt veraciter qđlibet illoꝝ triũ relatiuoꝝ. ğ nõ appet cur nõ poſſit poni aliqđ ſuppoſitũ abſolutũ:ꝛ ꝑ ↄñs nõ oẽ diuinũ ſuppoſitũ cõſtituit̃ ꝑ relationem. ¶ Cõtra 2^am ↄñẽ arguit Aureo. ꝑſertim ↄ illud dcm̃.ſ.ꝙ relatiões ſꝫ nr̃m modũ ĩtelligẽdi ꝑ ꝑus ꝛ ꝑncipalius ↄſtituãt ꝛ diſtinguant ꝑſonas ꝙ̃ origines ipſe vt ꝑ̃nitas:vel filiatio ꝙ̃ gnãre vl̃ gnãri. ¶ Et arguit ꝑmo ſic. Illud qđ eſt poſteri⁹ ſm nr̃m modũ ĩtelligẽdi ꝛ q̃ſi fundamẽtũ in q̃ nõ vr̃ ſm nr̃m modũ ĩtelligẽdi ꝑmo ꝛ ꝑncipalius ꝑſonã cõſtituere:ſꝫ ꝑ̃nitas eſt poſterior ipſo gnãre:ꝛ filiatio ipſo gnãri:impoſſibile.n.eſt ꝙ ĩtelligat̃ pater niſi q̃ gnãt:vel genuit filiũ:nec filius niſi q̃ gnãt̃ vel genit⁹ eſt. Vñ ꝑhus dicit 5° metaph. ꝙ relationes hᷓ fundant̃ ſup egiſſe. Et auctor. 6. ꝑncipioꝝ dicit:ꝙ ꝑ̃nitas fundat̃ ſup potẽtiã gnãtiuaꝫ actuataꝫ. ğ impoſſibile eſt ꝙ ꝑmo ꝛ ꝑncipali⁹ ĩtelligat̃ ꝑ̃nitas prẽm ↄſtituere ꝙ̃ gnãre:cũ gnãre ſm nr̃m modũ ĩtelligẽdi ꝑcedat prẽꝫ:ꝛ ſit fundamẽtũ ipſi⁹. ¶ Et ſi dicatur ꝙ ꝑ̃nitas ꝓut eſt relatio ſupponit actũ notionalẽ ſm ĩtellectũ:ꝓut võ eſt conſtitutiua ꝑſone ꝑintelligit̃ actui notionali:ſicut ꝛ perſona agens. Si vtiq; ſic dicat̃ nõ valet:ꝑ̃nitas nãq; inq̃ntũ ↄſtitutiua aut ĩtelligit̃ vt ꝑ̃nitas:aut nõ:ſi nõ ĩtelligat̃ ſub expreſſa rõne ꝑ̃nitatis:ꝛ filiatio ſub expſſa rõne filiatiõis:nõ eſt verũ ꝙ magis ſꝫ nr̃m modũ ĩtelligẽdi ꝑ̃nitas ↄſtituat ꝙ̃ gnãre vel filiatio:cui⁹ oppoſitũ iſti dicũt. Si võ paternitas ꝛ filiatio ↄſtituũt ſub expſſis ſuis rõnib⁹ ꝑ̃nitatis ꝛ filiatiõis:ĩq̃ntũ hᷓ vere ĩtelligunt vt q̃dã habitudines:ꝛ q̃dã relatiões: ꝛ ꝑ ↄñs ſic ꝑſupponũt act⁹ notionales:ꝛ ſic ĩpoſſibile eſt:ꝙ ꝑ ꝑus aut ꝑncipali⁹ cõſtituãt ꝙ̃ ipſemet act⁹. ¶ Scđo ſic ad idẽ. Licet ꝓductiones elicite nõ poſſint ↄſtituere ſuppoſitũ:a quo eliciunt̃:nec ꝓductiones qb⁹ aliqd paſſiue ꝓducit̃ q̃ſi ꝑ modũ termini accipiẽt eẽ: ↄſtituere poſſunt formalr̃ ſuppoſitũ:ad qđ ſunt vie:ꝛ qđ ꝑ eas ꝓducit̃:nihilominus ꝓductiões actiue:q̃ elicite nõ ſunt: ꝛ paſſiue q̃ vie nõ ſunt ad aliqd qđ ꝑ modũ termini ꝓducat̃: ↄſtituere pñt ſuppoſita ꝛ ꝑſonas ꝑ eo ꝙ nõ deberent ĩtelligi ꝑ modũ egredientiũ a ſuppoſito:vel ꝑ modũ viarũ:ſed ꝑ modũ inſiſtentiũ:qb⁹ formalr̃ ꝓducũt ꝓducentia q̃ ad ꝓductiões actiuas:ꝛ formaliter ꝓducant̃ ꝓducta ſuppoſita q̃ ad ꝓductiões paſſiuas: ſꝫ declaratũ eſt.8. diſ.5.ꝙ gnãre nõ debet ĩtelligi vt aliqd elicitũ: nec generari vt aliqd elicẽs ꝑſonã filij:q2 nõ gnãt̃ in diuinis vt ſortes in humanis:ſꝫ ſicut genit⁹: nec pater gnãt ſicut plato:ſꝫ ſicut gnãns:ita vt pater ſit gnãns ꝑ gnãre formalr̃ nõ eliciẽdo ipm̃:ꝛ fili⁹ ſit genitus ꝑ gnãri formaliter:nõ q2 eliciat̃ ꝑ ipm̃.ğ gnãre ꝛ gnãri ſm nr̃m modũ ĩtelligẽdi pñt ↄcipi vt ↄſtituentia ſuppoſita ꝑ ꝑus ꝛ ꝑncipalius ꝙ̃ filiatio vel ꝑ̃nitas:q̃ aſſequunt̃ illa: vñ pꝫ ꝙ ꝑdicta opinio ꝓceſſit ex falſa imaginatione nõ attendens:ꝙ gnãre nõ debet ĩtelligi in diuinis ꝑ modũ eliciti:nec generari ꝑ modũ eliciẽtis vie. Hec ille. ¶ Cõtra eãdẽ ↄñẽ ꝛ 3^am ſimul arguit Scot⁹ multipliciter. Et ꝑmo loco ꝓbat̃ gnãliter ꝙ relationi vt relatio repugnet ↄſtituere ſuppoſitũ ſeu ꝑſonã.ꝛ h. ꝑ̃.medijs. primum eſt tale. Impoſſibile eſt ꝙ relatio det eſſe ad ſe:ſꝫ oẽ eſſe qđ dat eſt ad aliud:effectus nãꝙ̃ formalis nõ eſt oppoſitus ſue forme: vñ albedo nõ dat eſſe nigrũ:nec calor eſſe frigidũ:cũ igit̃ eẽ ad ſe opponat̃ relatiõi:manifeſte ↄuincit̃ ꝙ relatio nõ dat eẽ ad ſe:ſꝫ ad aliud:ſed cõſtat ꝙ ſubſiſtere dr̃ ad ſe:nulla eni res ſubſiſtit ad alterã:ſꝫ oẽ illud qđ ſubſiſtit ad ſe ipſuꝫ ſubſiſtit ſm Augu.7.de trini.capl̃o.4.ğ relatiõi vt relatio repugnat ꝙ det alicui ſubſiſtere ꝛ ſuppoſitũ eſſe. ¶ Scđꝫ eſt tale. Relatio quã iportat paternitas nullũ eſſe dat alicui niſi in ordine ad filiũ: ſicut pꝫ de ſorte ꝙ

Margin notes (right column): ↄ 2^am Aur. q.1.ar.2. — T.c.xx. — Hoc relatiõi vt relatio repugnet cõſtituere ſuppoſitum.

ſorte:ꝙ nullū eſſe recipit a paternitate niſi relatiuum
ad alterū:ſʒ pater nō eſt ſuppoſitū vel pſona in ordine
ad filiū:nō.n.eſt pſona vel ſuppoſitū filij. ğ paternitas
nō dat patri:ꝙ ſit ſuppoſitū vel pſona. ¶ Tertiuʒ eſt
tale. Suppoſitū idē eſt qð pma ſubā:q̄ nec de ſubto di
cit̃:nec in ſubto eſt:ſed relatio nō dat alicui ꝙ ſit pma
ſubā:qꝛ generaliſſima ſunt ipermixta:nec ponit̃ aliqd
in gñe ſube p relationē:ꝛ iterū pᵃ ſuba eſt magis ſuba
q̄ꝫ 2ᵃ.pʒ aūt:qꝛ nihil eſt 2ᵃ ſuba per relationē.ğ relatio
nō ꝯſtituit in eſſe ſuppoſiti vel pſone:vel in eſſe ſuppo
ſitali aut pſonali. ¶ Quartū eſt tale. Eſſe ſuppoſitum
vel pſonā nō eſt aliud q̄ꝫ eē aliquē vnū:vt dic̃ Ricar
dus.4.de trinita.ſed relatiōi repugnat:ꝙ det alicui eē
vnū iſtū:vl' illū:vl' aliquē:cū eſſe hūc vel illū ſit aliqð
abſolutū.ğ repugnat relationi ꝯſtituere ſuppoſitū vel
pſonā. ¶ Quītū ē tale. Suppoᵐ hʒ pſeitatē tertij mo
di:ſʒ pſeitas tertij modi repugnat relōni:ꝛ cōpetit ſoli
T.c.9. ſube ſʒ phʒ p̄ poſte.ğ repugnat relōni dare eē ſuppoſi
tale. ¶ Sextū eſt tale. Sicut ſe hʒ ſuba ad referre:ſic
relatio ad ſubſiſtere:ſed ſuba nulli dat formalr̃ referri
ğ nec relō dabit alicui ꝙ ſubſiſtat. ¶ Confirmat̃. Qꝛ
ꝓpriꝰ modus eēndi pdicamēti ſube ē ſubſiſtere: ſic̃ re
ferri eſt ꝓprius modus pdicamēti relatiōis. ¶ Septi
mū eſt tale. Illud nō ꝯſtituit ſuppoſituʒ qð pſupponit
Utrū relatio preſupponat ſuppoſitū cō ſtitutum. ſuppoſitū ꝯſtitutū:ſed relatio eſt hm̃:dicit.n.Aug.7.de
trinitate:ꝙ oē relatiuū eſt aliqd p̄ter id:qð relatiue di
ſtinguit̃:ꝛ ſic illud aliud a relatione ſupponit̃. Et iterū
relatio orit̃ a fundamēto ꝛ ſuppoſito. Adhuc ēt ſuppo
nit illud:qð refert̃:nec ipm in eſſe ꝯſtituit:ſed iaʒ ꝯſti
tutū ad aliud refert̃.ğ repugnat relatiōi ꝯſtituere ſup
poſitū. ¶ Cōfirmat̃. Qꝛ relatio videt̃ eſſe poſteriꝰ q̄
cūqꝫ fundamēto ꝛ ſuppoſito. ¶ Octauū eſt tale. Illa
nō diſtinguūt:nec ꝯſtituūt ſuppoſita:q̄ ſunt cōpoſſibi
lia in eodē ſuppoſito:ſed relatiōes oppoſite ſunt cōpoſ
ſibiles in eodē ſuppoſito:ſicut pʒ de relatōibꝰ mouētis
ꝛ moti:pducētis ꝛ pducti:ſortes.n.exiſtēs vnū ſuppoſi
tū mouet ſe:ꝛ eſt mouens ꝛ motū. ¶ Similr̃ ēt in ſup
poſito ſortis eſt pars generās ꝛ pars genita: vtpote dū
ex alimēto generat̃ caro virtute aīe:nec pp̄ h̄ caro ge
nerans ꝛ caro genita ſunt duo ſuppoſita: imo in eodē
ſorte ꝯcurrūt.ğ relatiōes ſuppoſita nō ꝯſtituūt:nec di
ſtinguūt. ¶ Nonū eſt tale. Nō videt̃ maior eē diuer
ſitas iter duas relatiōes q̄ꝫ iter duas qualitates oppoſi
tas:vel duo gñā gñāliſſima:ſed due q̄litates oppoſite
in eodē ſuppoſito pñt ꝯcurrere ſaltē ſm diuerſas ptes:
vt pʒ de albedine ꝛ nigredine:nec pp̄ h̄ ptes ille erunt
diuerſa ſuppoſita. ¶ Similr̃ etiā q̄litas ꝛ q̄ntitas ſunt
in eodē ſuppoſito:nec ipm diſtinguūt.ğ nec relatio hʒ
diſtinguere vt videt̃. ¶ Decimuʒ eſt tale. Oīs relatio
terminat̃ ad qd abſolutū:lʒ.n.in termino relatiōis in
cludat̃ relatio:nō tñ terminat p relationē:ſʒ p aliquid
abſolutū:ſʒ pſona filij terminat relationem prīs:ꝯſtat
aūt ꝙ nō per eēntiā:qꝛ tūc pater eſſet pater eēntie fi
lij ꝛ gnāret eā:qð eſt erroneuʒ.ğ neceſſe eſt ꝙ in pſona
filij ſit aliqd alið abſolutū:per qð terminet relationē
prīs. ¶ Undecimū eſt tale. Oīs relatio p̄exigit diſtin
T.c.9. ctionē extremoꝝ: ꝛ nō cauſat eā:qꝛ 5° metaph. caᵒ. de
eodē ꝓbat Ariſto.idētitatē nō eſſe relationē realeʒ ꝓ
eo ꝙ nō exigit diſtinctionē extremoꝝ realē:nec vale
ret argumētū ſi relatio cauſaret extremoꝝ diſtinctio
nē:qꝛ tūc ꝓbaret̃ idē per idē:vel per ſuū poſterius:ſed
pſone prīs ꝛ filij ſunt extrema paternitatis ꝛ filiatōis.
Utrū diuie pſone per relōnem cōſtituātur. ğ nō diſtinguunt̃ p eas. ¶ Scdo loco ꝓbat:ꝙ ſpāliter
repugnet diuine pſone ꝯſtitui p relationē quinqꝫ mediꝫ.
primuʒ eſt tale. Repugnat diuine pſone ꝙ ſit ens per
accñs:ꝛ ſibi maxime cōpetit p ſe eſſe:ſʒ ſi ꝯſtitueret̃ p
relationē:eſſet ens per accñs. Ratiōes.n.duoꝝ pdica
mētoꝝ vtpote relatiōis ꝛ ſubſtātie nō ꝯcurrūt ad vni
tatē pſone:cū cōpoſita ex ſuba ꝛ alijs pdicamētis ſint
entia per accñs:igit̃ perſona diuina per relationē non
pōt ꝯſtitui. ¶ Confirmat̃. Qꝛ ſicut ſe habēt relatio ꝛ
ſuba vbi realiter diſtinguunt̃ ad ꝯſtituendū 3ᵐ reale:
ſic vbi diſtinguunt̃ ſm rōnē ad ꝯſtituendū 3ᵐ ſm rō
nem:manifeſtū eſt aūt ꝙ vbi diſtinguunt̃ realiter 3ᵐ
ꝯſtitutū eſt ens p accñs:q̄re in diuinis pſona cōſtituta
eſſet ens p accñs ſaltē ſm rōnē. ¶ Scdm eſt tale. Si
pſona diuina ꝯſtitueret̃ per relationē:ſequit̃ ꝙ diuina
eēntia veriſſime refereret̃. In omni.n. ꝯſtituto prius
ſunt partes ꝛ vnio partiū ordine nāe q̄ꝫ ſit ipſum totū
ꝯſtitutū:vt pʒ ꝙ prius eſt corpus ꝛ aīa:ꝛ vnio anime ad
corpus q̄ꝫ habeat 3ᵐ ꝯſtitutū. Et rō huiꝰ eſt:qꝛ ptes ſūt
priores toto:cū ſint pncipia ꝯſtituentia. In illo ğ priori
quo ꝛ relatio ꝛ vnio eſſentie cū relatione p̄cedit pſonā
ꝯſtitutā vere poneret relatio ſuū effectū formalē circa
diuinā eſſentiā:ꝛ per ꝯñs eſſentia diuina vere diceret̃
pater vel filia:aut generās aut genita. Impoſſibile eſt
enī formā intelligi in ſubto quin cōicet ſibi ſuū effectuʒ
formalē:vtpote albedinē in ſuperficie:quin ſiat alba:
aut aīam in corpore:quin corpus ſit animatuʒ. ſic igit̃
ſi perſona ꝯſtituit̃ ex eſſentia ꝛ relatiōe de neceſſitate
eſſentia erit pmo relata:ꝛ denominabit̃ a relatione:ſʒ
hoc eſt falſum:nec ꝯceſſuʒ aliqualr̃ in diuinis. ğ pſone
diuine nō habēt ꝯſtitui in eſſe ſuppoſiti p relationeʒ.
¶ Tertiū ē tale. Aut relō in diuinis p̄ vnit̃ eēntie:aut
p pſone ꝛ ſuppoſito:ſʒ nō pōt dici:ꝙ p prius vniat̃ eēn
tie:qꝛ neccīo daret ſibi p prius referri:cū nō ſit aliud per
prius referri q̄ꝫ p prius relōni vniri vniōe formali.ğ necē
eſt ꝙ relatio per prius vniat̃ pſone:ꝛ p ꝯñs nō ꝯſtituet
eaʒ:ſed ſupponet ꝯſtitutā:vt ſibi vniat̃:qð enī vnit̃ al
teri:nō ꝯſtituit eū in eſſe:cū vnio vnibilia pſupponat.
¶ Quartū ē tale. Perſone diuine cū ſint digniſſime
ꝛ nobiliſſime nō pñt ꝯſtitui p illud qð hʒ minimū en
titatis:ſʒ Cōmētator dicit.12.metaphyſi.caᵒ.19.ꝙ rela
tio eſt debilioris eſſe alijs pdicamētis: ita ꝙ qdā puta
uerūt eā eſſe ex ſecundis intellectis.ğ pſona diuina nō
pōt ꝯſtitui in eſſe perſonali per relationē. ¶ Quintuʒ
eſt tale. Suppoſitū vnius nāe nō ꝯſtituit̃ per aliā qd
ditatē:qꝛ tunc includeret duas qdditates ꝛ eſſet ſuppo
ſitū duarū nārum:qð eſt impoſſibile:ſed relatio in di
uinis eſt aliud qdditatiue ꝛ ſm rōnē ab eſſentia.ğ non
pōt diuina perſona cōſtitui per relationē: alioquin ita
eſſet ſuppoſitū relationis:ſicut eſt ſuppoſitū diuinita
tis:qð dici non pōt. ¶ Tertio loco ꝓbat ꝙ ſpāliter re
pugnet patri cōſtitui per relationē originis quinqꝫ me
dijs. primuʒ eſt tale. Actus pſupponit ſuppoſitū cōſti
tutū:cū actiones ſint ſingulariū ꝛ ſuppoſitoꝝ:vt pʒ pri
mo metaphyſice:ſed generare in diuinis eſt actio ſup T.c.1.
poſiti pmi.ğ impoſſibile eſt ꝙ pmū ſuppoſitū ꝯſtitua
tur per gnāre:aut per paternitatē:que ſequit̃ ad gnā
re. ¶ Scdm eſt tale. Aut generare egredit̃ ab eſſen
tia:aut a perſona ꝯſtituta:ſed nō pōt poni:ꝙ ab eſſen
tia:qꝛ illa nō generat:nec generat̃.ğ necē eſt ꝙ eliciat̃
a perſona iam ꝯſtituta:ꝛ per ꝯñs nec gnāre:nec pater
nitas ꝯſtituūt pmā pſonā. ¶ Tertiuʒ eſt tale. Prima
pſona nō hʒ ſuū formale ꝯſtitutiuū p ſuā actionē:cuʒ
forma ſit prior ꝯſtituto.vt pʒ 8° metaphyſice: vñ nullū T.c.5.
cōpoſitū p ſuā actionē acqrit ſibi formā: ſed pma pſo
na hʒ paternitatē per generare:qð eſt eius actio:funda
tur.n.paternitas ſup genuiſſe: vt pʒ 5° metaphyſice. ğ T.c.20.
ipoſſibile eſt ꝙ pma pſona ꝯſtituat̃ in eſſe pſonali per

paternitatē. ❡ Quartū eſt tale. Si pater in eē pſonali
ↄſtitueret̃ per paternitatē: tūc fili⁹ nō vere originare/
tur. Illud eni nō vere originat̃: qd̓ poſito inaſcibili h₃
ſuū totū eſſe oī pductiōe circūſcripta: tale aūt eſt rela
tiuū inaſcibilis: q₂ ex nā relatiōis nec eſt actus pmus
circūſcripta oī actione ſine actu 2°: neceſſe eſt inaſcibi/
li exiſtente vt eius correlatiuū exiſtat: patre ḡ exiſtēte
qui ↄſtituit̃ in eſſe pſonali per paternitatē vt eſt actus
pm⁹: neceſſe eſt filiuȝ exiſtere ex vi paternitatis abſq₃
hoc q̓ pater ipm originet: vel pducat: ſed hoc eſt oino
abſonū ꝛ erroneū: q₂ ſm hoc pma pſona nō vere origi
naret 2ᵃᵐ in diuinis. ḡ pma perſona nō pōt ↄſtitui per
relationē originis. ❡ Quintū eſt tale. Si perſona pa/
tris ↄſtitueret̃ in eſſe perſonali per paternitateȝ in illo
ſigno: in quo itellectus apphenderet pſonā patris ↄſti/
tutā: neceſſario intelligeret perſonā filij ↄſtitutā: eſſent
eni perſonalitates eoꝝ correlatiue: correlatiua aūt ſūt
ſimul naturali intelligētia: ſed hoc poni nō pōt: q₂ tūc
perſona filij non vere pduceret̃ a pſona patris: q₂ aut
perſona patris pduceret anteq̄ eſſet: ꝛ hoc nō: q₂ nihil
agit anteq̄ ſit. aut dum eſſet: ꝛ hoc nō: q₂ pro tūc iam
eſt perſona ↄſtituta: illud aūt qd̓ eſt generari non pōt
vt p₃ ꝑ phyſicoꝝ. ḡ īpoſſibile eſt poni: q̓ pma pſona cō
ſtituit̃ in diuinis per relationē originis. ❡ Quarto lo/
co pbat ſeptē medijs: q̓ pſone filij repugnet ↄſtitui p
relationeȝ originis. Primū eſt tale. Illud qd̓ orit̃ pro/
ducto termino nō ↄſtituit pſonā: que eſt pductiōis ter
min⁹: alioqn idem oriret̃ a ſeipo: ſ₃ relatio orit̃ termi
no iam pducto: hec eſt eni differētia inter relationeȝ
ꝛ actionē ſ₃ Simpliciū ī pdicamētis q̓ actio ē cāttua
termini: relatio vo orit̃ ex termino. ḡ īpoſſibile eſt q̓
perſona diuina: que eſt terminus pductionis ↄſtituat̃
formaliter per relationē. ❡ Scdm̄ eſt tale. Termin⁹
pductiōis nō pōt eſſe formaliter ↄſtitut⁹ per relatio/
nem: cū relatio nō ſit productionis terminus: vt p₃. 5.
E.c.in. phyſicoꝝ: ſed perſona filij eſt vere terminus pductio/
nis. ḡ illa pſona nō ↄſtituit̃ per relationē. ❡ Tertiū
E.c.in. eſt tale. Phus dicit. 5. phyſicoꝝ q̓ relatio nō acqrit̃ ni
ſi pacqſito aliquo abſoluto in termino. ſ. ſubiecto: ſed re/
latio filiationis eſt vere in pſona filij. ḡ neceſſe eſt ali/
qd̓ abſolutū eſſe acquiſitū ꝛ vere pductū in illa pſo/
na: ſed ↄſtat q̓ eſſentia nō eſt originata: nec pducta. ḡ
ibi eſt aliud abſolutū: quo ↄſtituit̃ pſona filij. ❡ Quar
tum eſt tale. Nulla perſona vere dicit̃ generari: q̄ for/
maliter ↄſtituit̃ per relationē: q₂ tūc nō acquiret̃ eſſe
ſubſtantiale: ſed eſſe relatiuū: vn̄ talis acqſitio magis
poſſet dici adaliquatio q̄ generatio: ſed pſona filij ve/
re dicit̃ generari. ḡ nō ↄſtituit̃ p relationē. ❡ Quintū
eſt tale. Illud non ↄſtituit formaliter pſonā filij: qd̓ ſe
h₃ ad ipſam nō formaliter ſed effectiue: q̄ſi nulla eniȝ
forma efficit ſuū effectū formalem: ſ₃ eſt ipſemet for/
malis effectus: ſ₃ filiatio cū ſit idē qd̓ generatio paſſi/
ua ſe h₃ ad pſonalitatē filij nō qdē formaliter: ſed q̄ſi
effectiue ꝑue: q₂ pſonalitas illa originat̃ per genera/
ri ꝛ capit eſſe. ḡ pſona filij nō ↄſtituit̃ formalr̃ per ge/
nerari: ꝛ per ↄn̄s nec per filiationē cū ſit idē qd̓ gn̄ari.
❡ Sextū eſt tale. Illud qd̓ fundat̃ ſup genitū eſſe nō
ↄſtituit genitū: alias idē fundaret̃ ſup ſe: ſ₃ pſona filij
eſt vere genita: filiatio aūt fundat̃ ſup eſſe genituȝ: vt
p₃. 5. metaphyſice. ḡ pſona filij nō ↄſtituit̃ per filiatio/
E.c.20. nem. ❡ Septimū eſt tale. Si pſone pducte ↄſtituan
tur per relationes: eadē neceſſitate erūt producte: q̄ſi
relatiōes eque nāliter reſpiciūt ſua coppoſita: vn̄ ſpi
rans eque neceſſario ꝛ nāliter ſpirat ſpiratuȝ: ſicut ge/
nerans genitū: eque ḡ nāliter ſpirās ſpirat: ſicut pater
generat: ꝛ eq̄ nāliter ſpūs eſt ſpirat⁹: ſicut filius eſt ge/
nitus: ſ₃ hoc eſt falſum: q₂ ſm hoc ſpūs ſcūs nō pcedit
per modū volūtatis: ſ₃ per modū nāe. ḡ relationes nō
vident̃ poſſe ↄſtituere pſonas pductas. ❡ Quinto lo
co pbat in ſpāli q̓ filiationi: ſpiratiōi: ac paternitati re
pugnet ↄſtituere pſonā in diuīs triplici medio. ❡ Pri
mum eſt tale. Illud. n. quo circūſcripto adhuc pōt ītel
ligi diſtincte pſone ꝛ hypoſtaſes non videt̃ formaliter
ↄſtituere pſonas ꝛ eas diſtinguere: ſ₃ abſtractis hō ꝓ
prietatibus pōt intelligi tres hypoſtaſes diſtincte q̄ſi
ſuppoſita debēt intelligi per modū quorūdā ſubſtra/
toꝝ illis ꝓprietatib⁹: ꝛ ita illis abſtractis adhuc ſub/
ſtracta intelligerent̃ diſtincta. ḡ hō ꝓprietates nō ↄſti
tuūt ſuppoſita: nec diſtinguūt. ❡ Scdm̄ eſt tale. Illud
qd̓ de ſe eſt cōicabile nō pōt formaliter ↄſtituere in eē
incōicabili: ꝛ per ↄn̄s nec in eſſe ſuppoſitali: qd̓ ↄſiſtit
in quadā incōicabilitate ſm diffinitionē Ricardi: ſed Utrꝫ pnitas ꝛ filiatio ſit cōicabilis.
paternitas vel filiatio nō ſunt de ſe incōicabiles: etiaȝ
inquātū diuine: qd̓ p₃: q₂ nulla qdditas eſt de ſe incōi/
cabilis. Et iterum paternitas diuina nō eſt formaliter
infinita: ꝛ per ↄn̄s nō eſt de ſe hec ꝛ ſingularis: ꝛ multo
minus eſt per ſe icōicabilis. Adhuc etiā oīs relatio ori/
ginis eſt eque eadē eſſentie diuine: ꝛ ita ſpiratio actiua
eque h₃ q̓ ſit incōicabilis: ſicut ꝛ paternitas: cōſtat āt
q̓ eſt cōicabilis: q̄re diuina paternitas erit cōicabilis.
ḡ īpoſſibile eſt: q̓ cōſtituat in eſſe ſuppoſiti per ſuā for
malē rōnē. ❡ Tertiū eſt tale. Q₂ ab vltimis diſtincti
uis ꝛ ↄſtitutiuis pſonaꝝ non pōt abſtrahi qd cōe dcm̄
de ipſis in qd: q₂ vltima diſtinctiua debēt eſſe pmo di
uerſa: ꝛ ita in nulla qdditate cōuenire: ſ₃ manifeſtum
eſt: q̓ a paternitate ꝛ filiatiōe abſtrahit̃ cōis ↄcept⁹ qd
ditatiuus: vtpote ↄcept⁹ īportat⁹ per relationē originis
in generali: alioqn nō poſſet aliqs eſſe certus: q̓ in deo
ſint alique relationes originis: ꝛ ignorare eas in ſpāli:
cui⁹ oppoſitū experimur. ḡ paternitati ꝛ filiatiōi repu
gnat ex ſuis rōnibus formalibus ↄſtituere in eē pſona
li. ❡ Cōtra 3ᵃᵐ ↄnē ſpāliter arguit Aureolus in pſenti 3ᵃᵐ ↄcluſ. Aureo. diſt. 26. q. 1. ar. ſecundo.
diſtinctiōe multipliciter: pmo. n. īponit ſcō Doctori: q̓
ipſe ponit q̓ relatio vt ſubſiſtēs ↄſtituat ſuppoſituȝ: ꝛ
hoc ſuppoſito arguit ↄtra eū tripliciter. ❡ Primo ſic.
Nullū ſuppoſitū ↄſtituit ſuppoſitū: ſ₃ relatio ſubſiſtēs
eſt ipm ſuppoſitū: oē. n. qd̓ ſubſiſtit ſuppoſitū eſt. ḡ nō
pōt dici q̓ relo vt ſubſiſtēs ſuppoſita ↄſtituat. ❡ Se/
cundo ſic. Nullus dicit q̓ pater ↄſtituat ſuppoſitū pa/
tris: nec fili⁹ ſuppoſitū filij: ſ₃ manifeſtū eſt q̓ relatio/
nes vt ſubſiſtentes nō ſunt aliud q̄ pater: ꝛ fili⁹: ꝛ ſpūs
ſcūs: cū nihil ſubſiſtat in diuinis niſi tres perſone. ḡ ni/
hil eſt dictu: q̓ relatio ↄſtituat vt ſubſiſtēs. ❡ Tertio
q̄rendū ingt eſt a ſic ponentibus qd addit ſubſiſtētia
ad relationē: ꝛ qd eſt dictu relatio vt ſubſiſtens: aut. n.
nominat relationē cū eſſentia: aut ipſam totā perſonā:
aut ipſam relationē merā: cui ↄueniat ſubſiſtere. Sed
nō pōt dici q̓ nominet relationē ꝛ eſſentiā: q₂ ſm hoc
nō eſt aliud dictu q̓ relatio vt ſubſiſtens ↄſtituat niſi
q̓ eſſentia ꝛ relatio ↄſtituāt. Nec pōt dici q̓ noiet pſo
nas: ſ₃ iſti ita intelligant: q₂ ſm hoc nō eſt verū q̓ rela/
tio vt ſubſiſtens ↄſtituat: imo magis vt ſic ↄſtituit̃: ꝑ
ſona. n. nō ↄſtituit ſ₃ ↄſtituit̃. Nec pōt dici q̓ nomiet
merā relationē: cui per ſe ↄueniat ſubſiſtere ſine eſſen
tia: q₂ ſm hoc ſole relationes eſſent pſone: nec infra ꝑ
ſonalitatē diuinoꝝ ſuppoſitoꝝ includeret̃ eētia. ḡ nō
apparet qd eſt dictu: q̓ relatio cōſtituat vt ſubſiſtens.
❡ Scdo loco arguit cōtra illud: qd̓ dcm̄ eſt: vltimate Utrꝫ relō ſine eſſentia det perſonis ſubſiſtentiā.
in declaratiōe ↄnis. ſ. q̓ relatio diuina nō dat perſonis
q̓ ſubſiſtant inquātū eſt relatio: ſ₃ inquātū eſt diuina
eſſentia.

eēntia. ❡ Cōtra hoc ipſe arguit multipliciter: vult enī ꝓbare ꝙ ꝑſona nō ſubſiſtat formaliter per eēntiā. Impoſſibile eſt ī quāt effectū formalē multiplicari forma remanēte eadē: ſed formale quo ſubſiſtūt perſone eſt eēntia ſm te. ergo cū eēntia ſit vnū in trib⁹: ſequit̄ ꝙ tres erūt vnū ſubſiſtens: ⁊ per ↄñs vnū ſuppoſitum ⁊ vna ꝑſona iuxta Sabellianū errorē. ❡ Scḋo ſic. Quecunqȝ ſunt vnū ⁊ idē pluꝛificato vno ꝑlificat̄ ⁊ reliquū: ſȝ ſubſiſtentia: q̄ perſone formaliter ſubſiſtūt eſt diuina eſſentia: ↄſtat aūt ꝙ ſubſiſtētia triplicat̄: qꝛ ſunt tres ſubſiſtētie: ſicut magiſter dicit diſ. 25. ca. 4. Et h̄ ē ſenſus. ergo in tribus perſonis erūt tres eēntie: ⁊ redit hereſis Arriana. ❡ Tertio ſic. Qḋ non diſtinguit: nec reddit formā incōicabileȝ: nō diſtinguit: nec reddit incōicabilē effectū formalē: ſed ꝓprietas nō diſtinguit eēntiā: nec reddit eā incōicabilē. ergo ſi eſſentia ⁊ ſubſiſtētia nō ſunt idē: ſic ꝙ per eēntiā formaliter perſone ſubſiſtant: ſequit̄ ꝙ ꝓprietas ſubſiſtētiā aut ſubſiſtere nō diſtinguit: nec incōicabilē reddit: vñ nihil eſt dictu ꝙ per eēntiā pater ſubſiſtat: ⁊ ꝙ per ꝓprietatē incōicabiliter ſeu diſtincte ſubſiſtat.) Hec ille. in diſ. 25. ſȝ in diſtinctione p̄ſenti arguit. ❡ Quarto ſic. Aut infra ſubſiſtentiā perſone includit̄ relatio ſimul cū eēntia ꝑ modum ↄſtituentiū ſubſiſtentiā: aut nullo mō relatio includit̄: ſed aduenit ſubſiſtētie: ſed nō pōt dari ꝙ adueniat: qꝛ tunc ſola eſſentia daret eſſe ſuppoſitū ⁊ ſubſiſtens: ⁊ iterū relatiōes eſſent aſſiſtentes: ⁊ q̄ſi aduenticie ſubſiſte: ⁊ per ↄñs nō diſtinguerēt ſubſiſtētias ſi per modū ↄſtituentiū includant̄ relationes: non igit̄ ſola eēntia dat ſubſiſtētiā. imo ad ſubſiſtentiā cōcurrūt relationes. nec ſolū dāt eē diſtinctū. imo faciūt ad ſubſiſtere ⁊ ↄſtituūt ſimul ſubſiſtētiā cū eēntia. Hec ille.

Ad primum Grego. ↄtra primā ↄñē negat̄ ↄña. Et ad ꝓbationē: dico ꝙ illud qḋ ↄſtituit ꝑſonā: puta paternitas eſt ipſe pater ſm rem. ⁊ eſt patris eo mō. quo oīs forma dicit̄ illius: cui⁹ eſt forma.

Pr̄nitas eſt forma p̄ris.

Ipſa eni paternitas eſt forma patris: vt ponit ſcūs Tho. pmo ſen. diſ. 34. q. i. arti. pmo. (Tam eēntia (inquit) q̄ȝ ꝓprietas ſignat̄ vt forma ꝓpria reſpectu ꝑſone: eſſentia quidē inquātū eſt ſubſiſtens: ꝓprietas vo eſt ꝓpriū.) Hec ille. ❡ Et iō aplus diuinā eſſentiā vocat formaȝ dei: ſm ꝙ exponit magiſter 3°. ſen. diſ. 5. Et ſimiliter eccleſia cātat. (Et in ꝑſonis ꝓprietas ⁊c̄.) nec tñ opȝ ꝙ ꝓprietas ſit alia res a ꝑſona. nō. n. formā opȝ eſſe aliud ab eo: cuius eſt forma etiā in creatis: qḋ pȝ ꝑ Ariſto. 2°. poſterioꝝ. Et Linconienſem ibidem caplo 2°. (Qꝛ aūt (inquit) dicit Ariſto. ꝙ cā aut eſt eadeȝ rei aut alia: ſic eſt intelligendū. Cauſa eadē rei eſt eius cā formalis: qꝛ forma totū verū eſſe rei in ſe hȝ: ⁊ ſi ſit forma: que nō egeat mā: ipſa ē vere res ipſa: ⁊ forma: que eget mā: ſi poſſet ſubſiſtere ſine mā: eſſet verius res q̄ȝ ſit res materiata.) Hec ille. ❡ Tūc ad primā ꝓbationē huius partis: que ponit ↄſtitutiuū perſone eſſe ꝑſonā. dico ꝙ eſt fallacia accn̄tis cū ſic arguit̄: paternitas cōſtituit patrem: pater eſt paternitas. ergo pater ↄſtituit patrem. Et ratio eſt: qꝛ hoc ꝑdicatū ↄſtituere ↄuenit paternitati. nō vt eſt eadeȝ patri. ſed vt diſtinguit̄ ab eo ſm rōnē ↄcreti ⁊ abſtracti. Nec eſt verū qḋ ibi dicit̄

Nō oē cōſtituēs ē cā conſtituti.

omne ↄſtituens eſſe cām ↄſtituti. hoc. n. falſum eſt: niſi vbi ↄſtituens eſt pars ↄſtituti: nō aūt vbi eſt forma ſubſiſtens. qꝛ illud qḋ dicit̄ ↄſtitui eſt tale ↄcretiue q̄lis eſt forma abſtractiue. nō. n. iſta ↄſtitutio eſt per illum modū: quo totū ↄſtituit̄ ex partibus. ſed per illuȝ quo nā ↄſtituit ſuppoſitū. Nec valet illa improbatio. qꝛ ſimiliter eſt fallacia accidentis ſic arguēdo. paternitas per nihil ↄſtituit̄: pater eſt paternitas. igit̄ pater ꝑ nihil ↄſtituit̄: ⁊ cā dicta eſt: qꝛ. n. vnum iſtoꝝ ſignat̄ vt forma: iō nō dr̄ ↄſtitui: ſicut nec gabrielitas: ſed alterū cū ſignificet̄ ↄcretiue intelligit̄ per modū habētis formā ⁊ ſubſiſtētis: ⁊ iō querēdū reſtat per quid ſubſiſtit in eſſe ꝑſonali: ſicut nullus querit per quid ↄſtituit̄ gabrielitas: ſed Gabriel. ❡ Ad 2m dico: ꝙ maior vel minor ſimplicitas nō facit: ꝙ ꝑſona ↄſtituat̄: ⁊ nō eſſentia vel paternitas: ſed qꝛ de intellectu patris vt ꝑſona eſt: eſt aliqḋ qḋ nō eſt de intellectu eſſentie. ſ. relatio: ⁊ aliqḋ qḋ nō eſt de intellectu relationis puta eſſentia: ⁊ ideo rōnabiliter querit̄ per qḋ hoꝝ ↄſtituat̄ in eē ſuppoſiti: nō aūt de eſſentia vel relatiōe. ❡ Similiter pater ſignat̄ vt ſubſiſtens ⁊ vt ſuppoſitū: eēntia aūt ⁊ relatio per modū formaꝝ: iō nō eſt ſimile: vñ ad veritatem ⁊ ꝓprietatē locutionū nō ſolū attēdi debet rei veritas: imo modus ſignandi eoꝝ: de qb⁹ loqmur. ❡ Similiter argumētū ꝓcedit de ↄſtitutiōe per modū totius ex partibus: nō aūt de ↄſtitutiōe ſuppoſiti per naturā: pma. n. repugnat ſimplicitati: nō aūt 2a: ꝓprietatem. n. ↄſtituere ꝑſonam nō eſt aliud q̄ȝ eſſe illud: quo formaliter ⁊ inquātū tale perſona eſt ꝑſona: ⁊ nō eſſe parteȝ vel cām ꝑſone. ❡ Ad 3m dico: ꝙ pma ↄña nō valet: qua infert ꝙ ꝑſona ↄſtituit̄ ꝑ eēntiā: ſȝ eſt fallacia accidētis. ❡ Similr 2a ↄña nō valet: ſed eſt fallacia ↄñtis: qꝛ ꝓcedit a plurib⁹ cauſis veritatis ad vnā: ſic arguēdo: ꝑſona ↄſtituit̄ per eēntiā. ergo nō eſt eſſentia: pȝ. n. añs poſſe intelligi de ↄſtitutione per modū toti⁹: ⁊ ſic ↄñs eſſet verū antecedente ↄceſſo: pōt etiā intelligi de alia ↄſtitutione: qua ↄceſſa ↄñs eſt falſuȝ. ❡ Ad 4m negat̄ ↄña. Nō. n. ↄſtitutiuū vt ſic eſt cā ↄſtituti: ſȝ eſt in argumento fallacia ↄñtis: vt p̄us: ſicut aūt dicit ſcūs Tho. pmo ſen. diſ. 34. (Licet in diuinis nō ſit cā ⁊ effectus ad intra: tñ aliqua ↄſtitutio in diuinis eſt ſm habitudinē cāe efficiētis: vt cū dicit̄: filius patris: alia ſm habitudinē cāe formalis: vt cū dr̄: tres ꝑſone ſunt vnius eſſentie.) ❡ Sciēdū tñ ꝙ dū loquimur de ↄſtitutione ꝑſone nō intelligamus ꝑſonā iſto mō ↄſtitui ꝑ relationē: ſicut totū integrale ↄſtituit̄ per ſuā partem: vel per ſuas partes integrales. Nec ꝙ eſſentia ſe hēat per modū vnius partis potentialis: ⁊ ꝓprietas per modum partis actuantis. Nec ꝙ eſſentia ſe habeat ꝑ modum generis: ⁊ ꝓprietas ad modū differētie. In diuinis eni nō eſt intelligenda ↄſtitutio per modū alicui⁹ totius reſultātis ex ꝑtibus: nec integralis: nec eſſentialis: nec ſpecifici: ſed per modū quo humanitas ↄſtituit hoīem: vel platonitas platonem: ita diuinitas ↄſtituit deū: ⁊ paternitas patreȝ: ⁊ iō iſta ↄſtitutio pōt dici formalis: ſicut albū in eſſe albi formaliter ↄſtituit̄ per albedinē. Iſto mō ergo relatio ↄſtituit hypoſtaſim in diuinis: quo forma totius vt humanitas ↄſtituit ſuppoſitū ſuū. ſ. hoīem: vel ſorteitas ſortē. Illud. n. dicit̄ ↄſtitui in eſſe tali ꝑ aliqḋ quo formalr̄ eſt tale: ⁊ qꝛ ſortes formaliter eſt ſortes ꝑ ſorteitateȝ: iō ſortes formalr̄ ↄſtituit̄ ꝑ eā: nō q̄ſi ꝑ ꝑtē ſuā. ſ. ꝑ formaȝ toti⁹: ſorteitas. n. dicit totū reſultans ex p̄ncipijs hoīs: ↄſſis ergo ↄſtitutio taliter q̄liter expꝛeſſa eſt in ꝑſona dīna: pater. n. formaliter eſt ꝑſona: ⁊ ſuppoſitū per paternitatē: ⁊ iō dr̄ ↄſtitui per paternitatē. ❡ Sed ↄ̄ iſtas ſolutiones ad dicta Grego. pōt argui ꝑ argumēta Aureoli ꝓbantis: ꝙ ↄſtitutio diuine ꝑſone nō eſt intelligenda per modū effect⁹ formalis: ſȝ ꝑ modū cuiuſdam reſultātis. arguit. n. ſic. Effect⁹ formalis relatiōis eſt eē ad alteꝝ: ſic pȝ ꝙ effectus paternitatis eſt eſſe p̄rem alicui⁹: ⁊ ſimilitudinis alicui ſile ⁊ ↄforme: ſȝ eē ꝑſonā vel ſuppoſitū nō eſt eē

q. i. ar. 2.

Contra ſolōnes Aureol. diſ. 26. q. i.

ad alterū:nō.n.pater eſt ſuppoſitū filij:vel filio:vel in aliq̄ alia habitudine caſuali:imo ad ſe dr̄ ſuppoſitū ⁊ perſona:quēadmodū magnus ⁊ bon⁹ ſm Augu.7.de trinitate.ğ īpoſſibile eſt ꝙ ꝑſonalitas vel eſſe ſuppoſitū ſit formalis effect⁹ relatiōis. ¶ Scdo. Si ꝑſonalitas eſſet formalis effect⁹ relatiōis:ſicut eē albū albedinis:ſequit̄ ꝙ ꝑſonalitas in abſtracto eſſet relatio:⁊ ꝙ paternitas eſſet ꝑſonalitas patris:cū nō ſit aliud effectus formalis q̄ꝫ forma ꝑticipata: vñ nō eſſet aliud ꝑſona patris q̄ꝫ paternitas participata ab eſſentia:⁊ ita ſicut pater per paternitatē formaliter eſt pater filij:ſic ꝑ eādē eēt ꝑſona filij:qđ eſt falſuꝫ. ¶ Tertio. Qꝛ vbicunqꝫ eſt effectus formalis neceſſe eſt ꝙ ſuſceptiuū illius effectus ſe habeat mō potētie:⁊ forma a q̄ fluit ꝑ modū actus:ſed manifeſtuꝫ eſt ꝙ relatio nō eſt actus eēntie:nec eſſentia eſt illius ſuſceptiua:aut eius ſubm̄. Igit̄ īpoſſibile eſt ꝙ ꝑſonalitas ſit formalis effect⁹ relationis. ¶ Quarto. Qꝛ illud ex quo reſultat negatio quā exꝑmit ſolitudo ⁊ ꝑſeitas tertij modi ꝯſtituit ſuppoſitū fundamentalr̄ ⁊ reſultatiue:qꝛ ſubm̄ nihil aliđ eſt q̄ꝫ ens ſolitariū ⁊ per ſe:qđ nullo mō eſt alteri⁹: ſꝫ ſuppſius:ſꝫ ꝯſtat ꝙ eēntia ⁊ relatio in diuinis ſic ſe habēt ad hāc negationē: ꝙ ex ipſis reſultat:ex quo.n. eēntia nō hꝫ ꝓpriā vnitateꝫ:nec etiā relatio: ambo ſimul iuncta fundāt penitus eandē ſolitudinē:ꝑſeitatē ⁊ vnitatē:⁊ per ꝯñs eādē ꝑſonalitatē.ğ eēntia ⁊ relatio fundamentaliter ꝯſtituūt ſuppoſitū ⁊ ꝑſonā. ¶ Quinto arguit ꝙ nō ſolū eſſentia ꝯſtituit ꝑſonas:imo cōcurrit ad diſtinctionē ꝑſonarū. Illud ingt qđ facit ad multitudinē ꝑſeitatis ⁊ ſolitudinis tertij modi:⁊ illius negationis:q̄ īportat̄ per ꝑſonalitatem:illud facit ad diſtinctionē ſuppoſitalē ⁊ ꝑſonalitatis multitudinē:ſꝫ eſſentia facit ad multitudinē talis negatiōis:nā cum q̄libet relatione eſt nata fundare vnā talē negationeꝫ:⁊ ꝑſeitatē:⁊ ſolitudinem:ita ꝙ ſicut ꝓprietates relatiue ſunt tres:ita eēntia eſt apta nata eſſe q̄ſi ꝑtiale fundamentū triū negationū:niſi eſſet alia negatio totaliter ex ꝑte relatiōis:⁊ ex ꝑte eēntie. Si.n.ſicut eſt eadeꝫ eēntia in trib⁹:eēt eadē negatio:quā īportat ꝑſeitas ex illa ꝑte:q̄ fundat̄ ſup eēntiā:nō eſſent totales ꝑſonalitates diſtincte:imo ꝯuenirēt ⁊ eēnt vnū aliqualr̄ in ꝑſonalitate diuina ſuppoſita.ğ neceſſe eſt ꝙ tota negatio ꝑſeitatis ⁊ ſolitudinis diſtinguat̄ a tota in q̄libet perſona: nō ſolū ꝓ illa ꝑte:q̄ fundat̄ ſup relationē:imo etiaꝫ ꝓ illa:qua fundat̄ ſup eēntiā ⁊ per ꝯñs ſuppoſita diuina hñt diſtinctas rōnes nō ſolū ꝓpter relationes:imo ꝓpter diuinā eēntiā. ¶ Ad p̄m iſtoꝝ dico:ꝙ lꝫ effect⁹ formalis relatiōis vt relatio eſt:ſit referre ⁊ nō ꝯſtituere: tñ cū h̄ ſtat ꝙ relatio:q̄ eſt ſubſiſtens ꝯſtituat ſuppoſitū vt eſt q̄dā forma incōicabilis multis ſuppoſitis q̄ſi gerēs vicē oium ꝑncipioꝝ indiuiduantiū: vt poſt h̄ latius dicet̄.

In rñſione ad argumēta Scoti 53m.

¶ Ad 2m dr̄ eodem mō:ꝙ ſupponit ꝙ nos dicamus relationē inquātū relatio eſt ꝯſtituere ſuppoſitū:lꝫ.n.paternitas ſit ꝑſonalitas patris:nō tñ inquantū paternitas refert̄ ad filiū: vel ſequit̄ actū gñāndi:ſꝫ potius inquātū eſt in patre per modū forme ꝓprie incōicabilis nāe diuine ꝯſtituit euꝫ ineſſe ſuppoſiti. Verūtamē in diuinis nō eſt aliq̄ ꝑticipatio cuꝫ nō ſit ibi actus ꝑ potētiā limitat⁹ qđ eſt de rōne ꝑticipationis. ¶ Ad 3m dico:ꝙ vbicūqꝫ eſt effectus formalis per ꝑticipationeꝫ ipſius forme:ibi reqrit̄ potentia ſuſceptiua actus:nō aūt vbi forma ꝯſtitutiua eſt ſubſiſtēs ⁊ talis per eēntiā ſicut eſt de omni forma relatiua in diuinis. ¶ Ad 4m dico:ꝙ minor eſt falſa:cū.n.eēntia ſit cōicabilis multis ſuppoſitis:īpoſſibile eſt ꝙ fundet incōicabilitatē:quā includit ſuppoſitū:lꝫ ꝯſtituat deū:vt deus eſt:vt ponit ſcūs Tho.de potētia dei.q.8.arti.3° vt dictū fuit in p̄ma ꝯne. Nec valet ꝓbatio:lꝫ.n.eſſentia ⁊ relatio nō habeāt ꝓprias vnitates reales:tñ diſtinguūtur rōne:ſimilr̄ falſuꝫ eſt ꝙ negatio ſolitudinis ⁊ ꝑſeitatis ſit in diuinis per reſultātiā ex multis:ſꝫ ꝑ modū ſeq̄le ad fundamētū ſuū. ¶ Ad 5m dico ꝙ diuina eēntia nō facit ad multitudinē negatiōis:quā dicit perſeitas tanq̄ꝫ ꝓximū fundamētū eius:ſꝫ tanq̄ꝫ remotū:qꝛ ſcꝫ ex hoc ꝙ eſt talis eēntia nata eſt eē eadē cū tali relatione:q̄ eſt ꝓximū fundamētū dicte negationis:vñ nō oꝫ q̄rere:an illa negatio ex illa ꝑte: q̄ fundat̄ ſuper eēntiā ſit eadē in trib⁹ ꝑſonis vel diuerſa:nō.n.fundat̄ ꝓxime ſup eā:iō nec recipit ab ea ꝑlalitatē vel vnitatē:ſꝫ ſolū hꝫ ꝙ diuidat ſuppoſita illi⁹ nāe:maxime aūt fundat̄ ſup relationē:⁊ iō ab ea recipit vnitatē vel pluralitatē.

Per qđ ī diuinis negatio ſolitudis ⁊ ꝑſeitatis.

¶ Ad p̄m coꝝ:q̄ Scotus ꝯ eandē ꝯnē inducit dico:ꝙ de rōne hypoſtaſis duo ſunt ſm ſcm̄ Tho.de potētia dei.q.8.arti.3° ad 7m.(De rōne(inquit)hypoſtaſis duo ſunt:quoꝝ p̄m eſt ꝙ ſit ꝑ ſe ſubſiſtens ⁊ in ſe īdiuiſa.2m eſt ꝙ ſit diſtincta ab alijs hypoſtaſib⁹ eiuſdē nāe.ſi tñ ꝯtingat in eadeꝫ nā eē alias hypoſtaſes.) Hec ille. ¶ Dico igit̄ ꝙ eſſe hypoſtaſiꝫ vel ſuppoſitū dicit ꝑfectionē q̄ꝫtū ad p̄m:nō aūt q̄ꝫtū ad 2m: ⁊ q̄ꝫtum ad 2m nō ꝯuenit eēntie:ſꝫ quo ad p̄m ꝯuenit ei ꝑus in intellu q̄ꝫ ꝑſonis diuinis:vñ ſcūs Tho. de potētia dei q.9.arti.5° ad.13m.dicit.(In reb⁹ creatis ꝑncipia īdiuiduātia duo habēt ⁊c̄.) vt dicet̄ rñdēdo Aureo. ¶ Ad 2m rñdet ſcūs Tho.de potētia dei.q.8.arti.4°. ad 4m dicēs.(Iudei ⁊ Gētiles nō ītelligūt diuinā eēntiā diſtinctā niſi ab his:q̄ ſunt alteri⁹ nāe:q̄ q̄dem diſtinctio fit per diuinā eſſentiā:ſed apud nos hypoſtaſis itelligitur vt diſtincta ab eo: qđ eſt eiuſdeꝫ nāe:a quo nō pōt diſtingui niſi per relationē.) Hec ille.

Quō ſuppoſituꝫ in diuis a gentilib⁹ ⁊ iudeis ītelligatur.

¶ Et intēdit ꝙ iudei ⁊ ph̄i lꝫ nāli rōne iudicēt diuinā eēntiā ſubſiſtere:⁊ diſtingui a ſuppoſitis alterius nāe:tñ h̄ nō ſufficit ad rōnem ſuppoſiti niſi addat̄ alia ꝯditio:vbi nā pōt hr̄e plura ſuppoſita:⁊ iō rō nō ducit eos ad ponēdū:ꝙ diuina eēntia ſm ſe ſit ſuppoſitū eo mō: quo nos loqmur de ſuppoſito:ſecus de ipſis:qꝛ aliter vti poſſunt. ¶ Ad 3m dico:ꝙ q̄cq̄d ꝑfectiōis eſt in rōne ſuppoſiti: totū ꝯuenit eēntie ſm ſe:ſꝫ rō ſuppoſiti aliq̄d dicit:qđ nō dicit ſm ſe ꝑfectionē:nec īperfectionē:puta diſtinctionē:⁊ illa ꝯuenit ſubſtātijs ſepatis incōicabilib⁹:nō aūt diuine eēntie:q̄ cōicabilis eſt:⁊ h̄ cōpetit ei ex ſua actualitate:qꝛ ſcꝫ eſſe non differt ab eo:qđ eſt: ac per h̄ q̄cquid eſt in ea:eſt ipſa:⁊ ſic ipſa pōt eſſe cōis plurib⁹ ſm rem:nō aūt alia quidditas abſoluta. ¶ Ad 4m dr̄ ꝙ licet in diuinis ſit vnū ſubſiſtere abſolutum:nō tñ vna ſubſiſtentia abſoluta qꝛ ſubſiſtētia lꝫ q̄ꝫtū ad rōneꝫ a qua ſumat̄ a ſubſiſtere: tñ q̄ꝫtū ad rōnē ad quā īponit̄:ſignat ſubſiſtens diſtinctuꝫ incōicabile:⁊ nulli abſoluto iſta ꝯueniūt in diuinis. ¶ Ad 5m dico:ꝙ actiones ſunt ſuppoſitoꝝ inquātū ſubſiſtūt:nō aūt inquantuꝫ diſtincta ſunt vel incōicabilia ſunt niſi actiones:ꝑ quas nā cōicat̄:⁊ iō lꝫ eſſentia diuina velit ⁊ īntelligat: nō tñ ſequit̄ ꝙ ſit ſuppoſitū:ſed ꝙ ſubſiſtat:dico tñ ꝙ in creaturis etiā aliq̄d agit:qđ nō eſt ſuppoſitū.ſ. aīa ſeparata:vñ illa maxima (Actiōes ſunt ſuppoſitoꝝ:) intelligenda eſt ſic.i.rerum ſubſiſtentiū:ſiue ſint ſuppoſita:ſiue non ⁊c̄. ¶ Ad 6m dico:ꝙ de rōne ſuppoſiti nō ſolaꝫ eſt incōicabilitas:qua forma cōicat̄ ſubiecto cui inheret:imo incōicabilitas cōmunis vel vlis: prima aūt ꝯuenit diuine exiſtentie abſolute:non tñ 2a:qꝛ illud exiſtere eſt cōmune multis realiter diſtinctis ab

inuicem:

inuicem: nõ tñ ab alio exiſtere. ¶ Ad 7m negatur minor. dico. n. ꝙ ſi in diuinis eẽt ſuppoſitum abſolutũ illud poneret in numerũ cũ trib⁹ pſonis: qꝛ de rõne ſuppoſiti eſt diſtinctio: ꝛ incõicabilitas: ꝛ indiuiſio vt dctũ eſt ad pm. vñ illud ſuppoſitũ vel eſſet alteri⁹ nature ꝙ̃ tres pſone. ꝛ ſic poneret in numerũ: vel eẽt eiuſdẽ nature. ꝛ tũc diſtingueret ab eis: ſicut incõicabile ab icõicabili. ſi tñ velis ꝙ de rõne ſuppoſiti nõ ſit incõicabilitas nõ ꝯtẽdo. verũtñ hoc ẽ ꝯ cõez modũ loquẽdi: qꝛ nullũ ſuppoſitũ dr̃ de plurib⁹. ¶ Ad argumẽta ꝯ 2am ꝯnẽ inducta rñdet. Et p ad pmuz Aureoli: ꝙ rñſio ibi data bona eſt: ꝛ illã dat ſcũs Tho. pma parte. q. 40. arti. 4° ad 2m. Et de po° dei. q. 10. arti. 3° vbi ait. (Sicut relatio ꝛ pceſſio in diuinis ſunt idẽ ſm rẽ: ꝛ dñt ſm rõnẽ: ita ꝛ ipſa relatio ꝙ̃uis ſit vna ſm rẽ: eſt tñ multiplex ſm modũ intelligẽdi: intelligimus. n. ipſam relationẽ vt ꝯſtitutiuã pſone: qḋ quidẽ nõ hꝫ inquantũ eſt relatio: qꝛ ex hoc pꝫ: ꝙ relationes in humanis nõ ꝯſtituunt pſonas: eo ꝙ relatiões ſint accñtia. Perſona vero eſt aliqd ſubſiſtẽs in genere ſubẽ. ſubã aũt p accñs ꝯſtitui non põt: ſꝫ hꝫ hoc relatio in diuinis ꝙ pſonã ꝯſtituat inq̃ntuz eſt diuina relatio. ex hoc. n. hꝫ ꝙ ſit idẽ cũ diuina eẽntia: cuz in deo nullũ accñs eẽ poſſit. ſic eni qḋ ſm rẽ eſt ipſa diuina nã hypoſtaſim diuinam ꝯſtituere põt. Eſt g̃ alius modus itelligẽdi: q̃ intelligit relatio vt ꝯſtitutiua diuine pſone: ꝛ ali⁹ q̃ itelligit relõ vt relõ eſt. vñ nihil ꝓhibet ꝙ q̃ntũ ad vnũ modũ intelligẽdi relatio pſupponat pceſſionẽ: q̃ntũ vero ad aliũ ſit ecõ. ſic g̃ dicẽdũ ꝙ ſi ꝯſideret relatio vt eſt relatio preſupponit pceſſionẽ intellectu. Si aũt ꝯſideret vt eſt ꝯſtitutiua pſone ſic relatio que eſt ꝯſtitutiua pſone a q̃ eſt pceſſio eſt prior ſm intellectũ ꝙ̃ pceſſio. ſicut pr̃nitas inq̃ntũ eſt ꝯſtitutiua perſone pris eſt pꝛ ſm itellcm̃ ꝙ̃ gñãtio. Relatio aũt que eſt ꝯſtitutiua pſone pcedentis: etiã inq̃ntũ eſt ꝯſtitutiua pſone eſt poſterior ſm intellcm̃ ꝙ̃ pceſſio. ſicut filiatio ꝙ̃ natiuitas: ꝛ hoc iõ: qꝛ pſona pcedẽs intelligit vt termin⁹ pceſſiõis.) Hec ille. ¶ Eandẽ rñſionẽ ponit p ſen. diſ. 27. q. 1. arti. 2° in pncipali rñſione: ꝛ ad 3m. ¶ Nũc dico ad iprobationez hui⁹ rñſionis: ꝙ pr̃nitas vt ꝯſtitutiua nõ itelligit ſub expreſſa rõne pr̃nitatis: nec valet ꝯñtia q̃ iſert. g̃ nõ magis pr̃nitas ꝯſtituit ꝙ̃ gñãre: ſꝫ. n. pr̃nitas nõ ꝯſtituat pſonã ſub rõne pr̃nitatis plus ꝙ̃ gñãtio ſub rõne gñãtiõis: tñ pr̃nitas põt cõcipi vt forma quedã inexiſtens non egrediens: nec in aliud tendẽs eadẽ cũ diuina eẽntia: ꝛ ſic põt intelligi ꝯſtitutiua pſone: gñãtioni aũt tam actiue ꝙ̃ paſſiue repugnat ſic ꝯcipi: cuz in ſua rõne importet oppoſitũ. vt ſupra dctũ eſt. ꝛ iõ origo nõ põt intelligi vt ꝯſtitutiua niſi itelligat ſub oppoſita ſibi rõne: q̃re pꝫ ꝙ ꝯñtia nulla eſt. ¶ Ex hoc et ſoluit aliquoꝝ inſtãtia. dicũt eniz ſic: paternitas vt ꝯſtitutiua: aut dicit abſolutũ: aut qd relatiuũ. ſi abſolutũ. g̃ pſona cõſtituitur per rõnẽ abſolutã. ſi qd relatiuũ. g̃ pr̃nitas vt relatio cõſtituit. Iſtis eni dicit: ꝙ pr̃nitas dũ ꝯcipit vt ꝯſtitutiua patris itelligit qd relatiuuz ſꝫ nõ relatiue: nec ſub rõne relatiui. pr̃nitas enim vt relatio talis cõſtituit prẽm in eẽ pris: ſed vt ꝯcipit cõſtitutiua hypoſtaſis vel pſone: quo ad eẽ diuine pſone vel ſuppoſiti ꝯcipit vt quedaz forma incõicabilis nãe intellectualis diuine: ꝛ taliter cõcipi eſt abſolute ꝯcipi. ¶ Et cũ dr̃: ꝙ tũc pſona diuina conſtituitur per rõnem abſolutã. Dico ꝙ pſona diuina non conſtituit per rõnem noſtri intellectus: ſꝫ per rez que eſt veriſſime relatiua: ꝛ ideo pſona diuina eſt relatiua tamẽ intellect⁹ noſter dũ cõcipit ꝯſtitutiuũ illius perſone: concipit illud ſub ratione abſoluta: nec aliter poſſet

Per rem relatiuã: concepitur tñ p modum abſoluti pſona conſtituitur.

ꝯſtitutionẽ illius pſone concipere niſi ꝯcipiendo rem relatiuã ſub rõne abſoluta: nec eſt in hoc repugnãtia: qꝛ relatio in diuinis hꝫ eſſe diuine eſſentie: qḋ eſt abſolutũ. ꝛ ideo relatio põt ibi ꝯcipi ſub ratione abſoluta. ¶ Ad 2m negat maior. ſꝫ eni nõ intelligamus: ꝙ gñãtio diuina eliciat a prẽ: nec ꝙ natiuitas ſit quedaz via elicitiua filij: tñ qꝛ nec generationẽ: nec natiuitatez diuinã ſm ꝙ in ſe eſt concipimus: ſed in ꝯceptibus creaturarũ. ſ. generatiõis creature ꝛ natiuitatis eiuſdem: in quibus vnũ ſignat vt egrediens a generãte: ꝛ aliud vt via ad genitũ: eapropter generatio aut natiuitas diuina nõ ꝯcipit a nobis niſi p modũ egreſſus aut vie cuiuſdã. ꝛ ideo nullũ eoꝝ põt ꝯcipi vt ꝯſtitutiuũ pſone: qꝛ modus conſtitutiui formalr repugnat egreſſui aut vie. pꝫ igit ꝙ nulla pductio põt ꝯſtituere: ꝛ ſic maior eſt falſa: ꝛ deceptio puenit ex hoc ꝙ arguẽs nõ aduertit ꝙ aliud eſt intelligere aliqd eſſe viã: ꝛ aliud eſt itelligere illud per modũ vie: que tamẽ multũ differunt. pma eni intellectio eſt p modũ enunciatiõis. ſcḋa per modũ cuiuſdã repñtationis q̃liſcũq; ſit perfecta. ſ. aut impfecta. gñãtio eni diuina intelligit in ꝯceptu generatiõis egrediẽtis a generãte: nõ tñ cõcipit ꝙ ſit egrediẽs a gñãte: ꝛ ſic ĩ multis exẽplis. ¶ Ad illa aũt p q̃ dicit ſe pbaſſe alias dctũ eſt. ¶ Ad ea q̃ Scot⁹ p° loco ꝯtra eandẽ ꝯnem ſimul ꝛ 3us inducit dr̃ ad pmũ negãdo maiorẽ: niſi reſtringatur ad relationẽ: que ꝯtinet ꝛ limitat in genere: nec hꝫ niſi ea que relatiõis ſunt: ſecus eſt de relatiõe que eſt extra genus: ſicut eſt in diuinis. talis eni nõ ſolũ hꝫ ea: que relatõis ſunt: puta ad aliud referre: imo ſubſiſtit qḋ eſt ſubã ꝛ pſona. Nec valꝫ pbatio. cũ. n. dr̃ ꝙ eſſe ad ſe opponit relatiõi: hoc põt intelligi bñ ꝛ male. ſi eniz intelligat per eẽ ad ſe modus eſſendi ſubẽ. tunc dico ꝙ talis modus nõ repugnat relatiõi: que eſt extra gen⁹ accñtis: ſed ſoli relationi q̃ eſt accñs. Si aũt p eẽ ad ſe intelligat rõ qdditatiua ſubẽ vel abſoluti. tũc dico ꝙ rõ relationis ꝛ rõ abſoluti oppoſite ſunt: vel diſpate: ſed tñ nõ obſtante illa oppõne eadẽ res extra gen⁹ põt ſubeſſe vtriq; rõni ſicut in diuinis. ꝛ iõ argumẽtũ nõ pbat niſi ꝙ relatio vt relatio nõ hꝫ ꝙ ſit ad ſe: vel ꝙ ſubſiſtat: aut ſubſiſtere faciat: ſed nõ pbat qn relatio extra genus habeat modũ eẽndi ſubẽ: ꝛ facit ſubſiſtere inquãtum eſt ſubã. ¶ Ad 2m negat maior de pr̃nitate extra genus. talis eni pr̃nitas dat eſſe ad ſe: ꝛ ſubſiſtere inq̃ntuz eſt ſubã diuina: ſꝫ inquãtũ eſt relatio nõ det niſi eſſe in ordine ad filiũ. vñ ſcũs Tho. p ſen. diſ. 33. q. 1. arti. p ad pmũ dic ſic. (Eſſe dr̃ triplr. Uno mõ dr̃ eſſe qdditas vel nã rei. ſicut dicitur: ꝙ diffinitio eſt orõ ſignificãs qd eſt eſſe. diffinitio eniz ſignificat qdditatẽ rei. Alio mõ dr̃ eſſe ipſe actus eſſentie. ſicut viuere: qḋ eſt eẽ viuẽtibus: eſt actus aie nõ ſecũdus: q eſt opatio: ſed pmus. Tertio mõ dr̃ eſſe qḋ ſignat veritatẽ compoſitiõis in ppõnibus: ꝛ hoc eẽ eſt in intellectu cõponẽte ꝛ diuidẽte q̃ntuz ad ſui complementũ: ſed fundat in eſſe rei: qḋ eſt act⁹ eſſentie. Dico g̃ ꝙ cũ dr̃. (Ad aliqd ſunt q̃ꝝ eẽ ꝛc̃.) itelligit de eẽ qḋ eſt qdditas rei: q̃ diffinitiõe ſignat: qꝛ ipſa nã relatiua: per quã ꝯſtituit in tali genere: eſt ad aliud referre: ꝛ nõ itelligit de eẽ qḋ eſt actus eẽntie. hoc eni eẽ hꝫ relatio ex his: q̃ cãnt ipſam in ſubiecto ſm ꝙ eẽ nõ refertur ad aliud: ſed ad ſubm: ſicut ꝛ qḋlibet accñs. Et ſic dico ꝙ nõ opꝫ ꝙ eſſe diuine eſſentie ſit ad aliud ſe habere: qꝛ illud eẽ: in quo pr̃nitas ꝛ eẽntia vniunt: ẽ act⁹ eẽntie: non aũt vniunt in eẽ qḋ ſignat diffinitio rei: qꝛ alia ẽ rõ pr̃nitatis: q̃ ad aliud refert: ꝛ alia rõ eẽntie.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ pr̃nitas in diuinis hꝫ idem

Quõ differt intelligere aliqd eſſe viã ꝛ intelligere p modum vie.

Di. 5. q. p°.

Referri ad ſubm cõe ẽ oibus accidẽ. nõ aũt ad terminum.

eſſe qđ diuina eēntia: ꝛ ꝙ nō ſolū relo dat eē ad aliud: imo dat eē qđ eſt actus eēntie ſ꞉ ꝙ ſuppoſitū talis relationis nō referī ad aliud. illud aūt eē in creaturis eſt inceē: ſ꞉ in deo eſt ſubſiſtere. ¶ Ad 3ᵐ negaī minoꝛ. Dico .n. ꝙ relatio ſubſiſtēs: q̄ h꞉ modū eſſendi ſube: cū ſit eī gen⁹ dat alicui ꝙ ſit ꝑma ſuba ꝛ ꝙ ſubſiſtat: l꞉ hoc nō faciat vt relatio: ſed vt eſt diuina ſuba: vel vt ſubſiſtit: ꝛ nō ſolū ꝙ ſit ꝑma ſuba: imo ꝙ ſit ꝑſona. argumētu꞉ aūt ꝓcedit de relatiōe q̄ includiī in genere accidētis: ꝛ iſta ſolutio daī a ſcō Tho. d̾ potētia dei .q. 8. arti. 2° ad ꝑmu꞉ ꝛ arti. 3° ad 8ᵐ. ¶ Ad 4ᵐ negaī minoꝛ loquēdo de relatiōe ſubſiſtēte. vñ ſcūs Tho. de potētia dei .q. 8. arti. 4° ad 2ᵐ dicit (Qꝛ pr̄ ab eodē h꞉ ꝙ ſit gñs ꝛ ꝙ ſit pr̄ .ſ. a ꝑnitate: ſed ꝙ ſit gñs h꞉ a relatiōe cōiter ſumpta. ꝙ aūt ſit hic gñs h꞉ ab hac relatiōe que eſt ꝑnitas.) Hec ille. ¶ Ad 5ᵐ negaī minoꝛ loquēdo de relatiōe eī gen⁹: que ſubſiſtit. ¶ Ad 6ᵐ dico: ꝙ ſicͭ ſuba inq̄ntū hͦ nō dat referri: ita nec relatio vt relatio dat ſubſiſtere: cū quo tñ ſtat ꝙ eadē res ſit ſuba ꝛ relatio. ex quo illa relatio hēbit ꝙ det ſubſiſtere inquantū eſt ſuba. ꝛ ꝙ ſilr illa ſuba ſm ꝙ eſt relatio det referri inquātū eſt relatio. vñ ſctūs Tho. vbi. ſ. arti. 2° ad ꝑᵐ ſic dicit. (Nulla ſuba q̄ eſt in genere pōt eē relatio. qꝛ eſt diffinita ad vnū genus. ꝛ ꝑ ꝯñs excludiī ab alio genere: ſ꞉ eēntia diuina nō eſt in genere ſube: ſ꞉ eſt ſupra oē gen⁹ cōprehēdēs in ſe oium generū ꝑfectiōes. vñ nihil ꝓhibet illud qđ eſt relatiōis in ea inueniri.) Hec ille. ¶ Ad cōfirmationē p꞉ ſilr. ¶ Ad 7ᵐ dr̄: ꝙ ſi loq̄mur de relatiōe vt eſt relatio. minoꝛ eſt vera. ꝛ ꝯcediī argumentū .ſ. ꝙ relatio vt ſic nō ꝯſtituit: imo ꝯſtitutū ſupponit: ſ꞉ loquēdo de ipſa relatiōe vt eſt ſubſiſtēs: ꝛ eſt quedā forma ſupplēs vicē oium ꝑncipioꝝ indiuiduātiū. ſic ipſa ꝯſtituit ꝛ nō ſupponit ſuppoſitū ꝯſtitutu꞉.

Relo vt ſbſiſtēs cōſtituit ꝛ nō ſuppōit ꝯſtitutū.

¶ Nec valēt iꝓbatiōes. nō q̄dē ꝑma ex auctoritate Auguſ. qꝛ ex illa nō haheī: ꝙ ois relatio preſupponat ſuppoſitū: ſed abſolutū. vñ ſcūs Tho. vbi. ſ. arti. 3° ad 5ᵐ. (In q̄libet hypoſtaſi diuina eſt id qđ abſolute dr̄ qđ ad eēntiā ꝑtinet: ꝛ hoc ſm modū itellꝰ ꝑus eſt eo qđ eſt ad aliqđ in diuinis: id tñ qđ abſolute dr̄: cu꞉ ſit cōe ad hypoſtaſim: diſtōnē nō iportat. vñ nō ſequiī ꝙ ꝑus ſit intelligere hypoſtaſim diſtinctā q̄ relatione꞉ eiꝰ.) Hec ille. Et ibidē. (Perſone diue ſunt aliqđ excepto relatiuo: ꝛ h̾ aliqđ ē eēntia q̄ relatiue nō dr̄. ſic .n. itelligit Aug. vt v̾ba eiꝰ diligēter inſpiciēti apparēt: ꝛ l꞉ relatio de diuina eēntia nō dicaī per modū informatiōis: dr̄ tñ per modū idētitatis. ſi .n. nō dicimus ꝙ eēntia ſit generās vel relata: dicimus tñ ꝙ eſt ipſa generatio vel relatio: ſ꞉ tñ de noibus eſſentialibꝰ in concreto ſignatis relatiua dicunī etiā per modū informationis. dicimus .n. ꝙ deus gnāt deū: ꝛ ꝙ deus refert ad deū: eo ꝙ idē ſuppoſitū intelligiī relationis ꝛ eſſentie q̄uis ipſa nō diſtinguanī: ꝛ ita remotis relatiuis itelligunī noīa eēntialia ꝯcreta nō diſtincta: que ꝑ relationes relatiue dicunī.) Hec ille. ¶ Et ſic p꞉ ad ꝑmā ꝓbationē. ¶ Scda aūt ꝓcedit de relatiōe vt eſt relo. ſic .n. ſolu꞉ oriī a fundamēto. nō aūt vt eſt forma eius indiuidualis. ¶ Tertia ſimiliter eodē mō vadit. na꞉ ꝓbat ꝙ nihil ꝯſtituiī ꝑ referri: nec ꝑ relationē vt relatio: qđ ꝯcediī: imo ꝯcediī ꝙ ꝑnum ſuppoſitū ꝑus eſt q̄ refertur loquendo de ꝑori ſm intellcm̄. Et hoc ponit ſcūs Tho. ibidē ad 5ᵐ vt allegatū eſt: vbi vult ꝙ ſ꞉ modū itellīndi pr̄ ꝑus eſt deꝰ q̄ referaī ad filiū. ¶ Ad 8ᵐ dr̄: ꝙ relatiōes de genere accñtis nō ſubſiſtunt. iđ nimirū ſi tales relatiōes oppoſite ſunt in eodē ſuppoſito q̄tū ad diuerſas ꝑtes vel diuerſa abſoluta vnita ſuppoſiti. ꝛ ꝑ ꝯñs nō ꝯſtituūt ſuppoſitū. ſecꝰ aūt eſt de relatiōibꝰ ſubſiſtētibꝰ. tales .n. nō ſunt in eodē ſuppoſito cū ſuis oppoſitis: imo ꝯſtituūt diuerſa ſuppoſita. cuiuſmodi eſt de relatōibꝰ ꝑſonalibꝰ in diuinis .ſ. ꝑnitate: filiatiōe: ꝓceſſiōe: cōis aūt ſpiratio nō conſtituit ſuppoſitū: qꝛ eſt cōis: vel qꝛ ſm modū itellīndi adueīt ſuppoſito ꝯſtituto: ꝛ ſimilr ingenitū: aut inaſcibilitas. ¶ Ad 9ᵐ r̄ndet ſcūs Tho. vbi. ſ. ad 6ᵐ dicens. (In rebus iferioribꝰ hypoſtaſes ꝑ eēntiā diſtinguunī: ꝛ ideo ꝓꝑetates q̄ ꝯſequunī eēntiā nō ꝑnt eē ꝑncipiū diſtinctiōis: ſ꞉ magis diſtōnis ſignu꞉. hypoſtaſes aūt diuine nullo mō diſtinguunī ſm eēntia꞉. vñ op꞉ ꝙ ꝓꝑetates ſint ꝑncipiū diſtōnis in eis.) Hec ille. ¶ Ad 10ᵐ dr̄. ſicut ad 7ᵐ dicebaī. ꝙ hypoſtaſis diuina nō ſolu꞉ ē qđ relatiuū: imo ē deꝰ: ꝛ abſolute dr̄. ꝛ iđ dico ꝙ ꝑſona filij terminat relonē pr̄is ꝑ hoc: ꝙ abſolute dr̄ deꝰ: nec o꞉ ꝙ in filio ſit aliqđ abſolutū diſtinctu꞉ realiter a relone terminans relationē pr̄is: ſ꞉ ſufficit ꝙ ſuppoſitū ad ſe ꝛ abſolute dicaī deꝰ nō ſolū filꝰ. ¶ Ad 11ᵐ dr̄ in fine q̄ōnis. ¶ Ad ꝑᵐ illoꝝ que 2° loco obīta ſunt negaī minoꝛ. dico .n. ꝙ l꞉ eſſentia ꝛ relatio vnianī in diuina hypoſtaſi: nō tñ hypoſtaſis eſt ens ꝑ accñs. Tū qꝛ nec relatio: nec eēntia diuina eſt res concluſa ſub genere. Tū qꝛ hñt idē indiuiſum eſſe: quo vnūqđq꞉ illoꝝ formaliter exiſtit. vñ ſi albedo adueniēs homini traheretur ad eſſe hois ſubale nō vniref ſibi accñtaliter: ꝛ hec ſolutio pōt hēri a ſcō Tho. 3ᵃ pte. q. 2. arti. 6. ad 2ᵐ vbi ſic dicit. (Illud qđ adueīt poſt eē cōpletū accñtalr aduenit: niſi trahaī in cōīonē illius eē cōpleti. ſicut in reſurrectiōe corpꝰ adueīet aīe pexñti nō tñ accñtalr: qꝛ ad idē eē aſſumeī: vt .ſ. corpꝰ hēat eē vitale ꝑ aīam: nō eſt aūt ſic de albedine: qꝛ aliud eſt eſſe albi: ꝛ aliud eſt eē hois: cui adueīt albedo.) Hec ille. ¶ Ide꞉ ponit 3° ſen. diſt. 6. q. 3. arti. 2° ad 2ᵐ. Sic dico in propoſito ꝙ poſito: ſ꞉ nō ꝯceſſo: ꝙ relatio in diuinis eſſet alteriꝰ generis q̄ diuina eēntia: nō tñ vniref ei accñtalr: qꝛ hēt idē exiſtere cū eēntia diuina: ꝛ pter h̾ ibi nō differt eē ꝛ qđ eſt. ¶ Ad ꝯfirmationē dr̄: ꝙ ſi ſuba ꝛ relatio realiter diſtinguerenī: adhuc nō eēt accñtalis vnio: ſi relatio ad eē ſube traherēī. ¶ Ad 2ᵐ negaī añs illud cōditionale: nec valet ꝓbatio. Tū qꝛ ſupponit in diuina hypoſtaſi eē ꝑtes hñtes eī intellcm̄ ꝑoritatē ad totū. Tū qꝛ ꝯceſſa tali ꝑoritate ꝯſtituētiū ad ꝑſonā ſm intellectū: dico ꝙ in illo ꝑori nō haheī: ꝙ ꝑnitas vt eſt relatio vniaī eēntie: ſ꞉ ſolū vt eſt q̄dā forᵃ indiuidualis ſubſiſtēs. ¶ Et ꝯñter nō ſeq̄ī: ꝙ in illo ꝑori eēntia diuina referaī: ꝛ cā ē: qꝛ ꝑnitas nō cōſtituit vt relo: ſ꞉ vt ē talis forma indiuidualis ꝛc. ſ꞉ nec ēt ſeq̄ī ꝙ in illo ꝑori eēntia diſtinguaī: qꝛ ꝑnitas nō diſtinguit niſi vt eſt relo: in illo aūt ſigno ꝑnitas nō eſt relo. Tu꞉ ēt qꝛ dato ꝙ in illo ꝑori ꝑnitas eēt relatio: nō referret diuinitatē ſed deū: qꝛ nō op꞉ ꝙ relatio referat oē illud: cui vniī. nā ſicut dicit ſcūs Tho. ꝑᵒ ſen. diſ. 33. q. 1. arti. 3° ad 2ᵐ. (In q̄cūq꞉ eſt relo ſicͭ in ſuppoſito illud referī. ſicͭ in q̄cūq꞉ ē albedo ſicͭ in ſuppoſito: illud ē albū. In nā āt diua vel eēntia nō ē ꝓꝑetas relatiua ſicͭ i ſuppoſito: imo ꝑ oimodā rei idētitate꞉. vñ relatio nō pōt ꝑdicari ꝯcretiue de eēntia vt dicaī eēntia referī: ſ꞉ ꝑdicatiōe deſignāte idētitatē vt dicaī eēntia eſt relatio. ꝛ iđ non op꞉ ꝙ eēntia diſtīguaī. ſicͭ ēt in creaturis ꝑnitas ē in ſorte ſicͭ in ſuppoſito. vñ ſortes dr̄ pr̄: nō aūt eiꝰ humanitas dr̄ pr̄.) Hec ille. ¶ Ex q̄ p꞉: ꝙ poſito ꝙ in diuinis eēt talis ꝑoritas: q̄lis poniī in argumēto: ꝛ diſtinctio cōſtituētiū: ꝛ ꝙ ꝑus vniref ꝑnitas vt relo eſt ipſi diuine eſſentie: q̄ ſuppoſitu꞉ reſultaret ex tali vnione: adhuc nō ſequitur

Nō ē hypoſtaſis ꝑ accidēs: l꞉ relo ꝛ eēntia i diuina vnianī.

Nō adueīt poſt eē ꝯpletū: ꝛ aſſumiī ad illud eſſe non accñtalr aduēire dr̄.

L꞉ h̾ .ſ. eēntiaᵃ eſt relo vere ſit: nō tñ hꝰ eēntiaᵃ referī.

nō ſeqtur φ in illo ꝑori eēntia refereref aut diſtingue ref: ſicut nec mō referf: ſꝫ relatio ſibi inſit. ¶ Ad 3ᵐ di co ꝯſimilr. ſtat eni eius vtus in illa falſa ꝑpoſitiōe: nō eſt aliud per ꝓus referri: ꝙ per ꝓus relōni vniri vnio ne formali ⁊c̄. ¶ Ad 4ᵐ rn̄det ſcūs Tho. p̄ ſen. di. 26. q. 2. arti. 2. ad 2ᵐ. (Ordo (inqt) diſtōnis pōt duplr ꝯſi derari: vel q̄ꝫtū ad q̄ꝫtitatē diſtinctōis: vel q̄ꝫtum ad di gnitatē: vel cāſalitatē. Si q̄ꝫtum ad q̄ꝫtitatē diſtinctiōis ſic diſtinctio hypoſtaſum diuinaꝝ eſt minima diſtin ctio realis q̄ poſſit eē. ⁊ iō tali diſtōni cōpetit ens mini mum. ſ. relatio. Si q̄ꝫtū ad ordinez dignitatis vel cau ſalitatis: illa diſtinctio excellit oēs diſtōnes: ⁊ ſilr rela tio que eſt ꝑncipium diſtōnis excellit dignitate omne diſtinguēs: qḋ eſt in creaturis: nō qdez ex hoc φ eſt re latio: ſꝫ ex hoc φ ē relō diuina. Excellit ēt cāſalitate: q2 ex ꝓceſſiōe diuaꝝ ꝑſonaꝝ diſtinctarū cāſatur ols crea ture ꝓceſſio.) Hec ille. ¶ Idē ponit p̄ª pte. q. 40. arti. 2° ad 3ᵐ vbi ſic dicit. (Quāto diſtinctio ꝑor ē tāto ē ꝓ pinquor vnitati. ⁊ iō dꝫ eē minima. ⁊ iō diſtinctio perſo naꝝ nō dꝫ eē niſi ꝑ illud: qḋ minimū diſtinguit. ſ. ꝑ re latiōnē.) Idē ponit de poᵃ dei. q. 8. arti. 3°. ¶ Ex qbus pꝫ q̄ꝫo diſtinctio ꝑ ſolā relōnē cōpetit diuinis ꝑſonis. ¶ Et ſilr de ꝯſtitutōe dōm ē. nā lꝫ relō q̄ eſt accn̄s ſit minime entitatis: tn̄ relō ex̄ gen⁹: q̄ eſt ſuū eē eſt nobi liſſimū ens. ¶ Ad 5ᵐ dr̄: φ ēt in creaturis ſuppoſitum vni⁹ nāe ꝯſtituif in eē ſuppoſiti ⁊ in eē īcōicabili ꝑ rez alteri⁹ gn̄is: cū q̄ꝫtitas ſit ꝑnᵐ induiduationis nature hūane. ſicut. n. dicit ſcūs Tho. 3ª pte. q. 2. arti. 3° ad 3ᵐ. (Etiā in reb⁹ creatis res aliq̄ ſingularis nō ponif i ge nere vel ſpē rōne ei⁹ qḋ ꝑtinet ad ei⁹ iduiduationē: ſꝫ rōne nāe: q̄ ſm formā determiaf: cū indiuiduatio ma gis ſit ſm mām in reb⁹ cōpoſitis.) Hec ille. ¶ Ex qui bus pꝫ: φ illud qḋ diſtiguit ⁊ ꝯſtituit ſuppoſita in eſſe ſuppoſiti nō opꝫ φ ꝑtineat ad nāz vel qdditatē ſuppo ſiti: imo pōt eē alteri⁹ gn̄is. Nec valet īꝓbatio hui⁹: q2 illud qḋ ꝯſtituif in eē ſuppoſiti ꝑ qdditatē alterius gn̄is nō icludit duas qdditates. ex quo nec eſt eodem mō ſuppoſitū illaꝝ: q2 vna illaꝝ ē q̄ſi modus alteri⁹ qdditatis: ⁊ etiā q2 illud qḋ diſtiguit ſuppoſita nō dat eis ſpēm ſemꝑ. vn̄ ſcūs Tho. de poᵃ dei. q. 9. arti. 5. ad 18ᵐ. (Lꝫ (inqt) pr̄ ⁊ fili⁹ nō diſtiguanf abiuicē niſi pr̄ nitate ⁊ filiatiōe: tn̄ nō opꝫ φ pr̄ ⁊ fili⁹ q̄ſi ſpē differāt in diuinis: q2 pr̄nitas ⁊ filiatio ſunt relōnes ſm ſpēm diuerſe. nō. n. iſte relōnes ſe hn̄t ad ꝑſonas diuinas vt ſpēm dātes: ſꝫ magis vt ſuppoſita diſtinguentes ⁊ ꝯſti tuētes. Illud aūt qḋ ſe hēt ad ꝑſonas diuinas vt ſpēm dās eſt nā dina.) Hec ille. ¶ Ad p̄ᵐ eoꝝ q̄ 3° loco idu cunf dr̄: φ p̄ᵐ ſuppoᵐ in diuinis ꝯſtituif ꝑ pr̄nitatē nō vt ē relō: ſꝫ vt ē ſubſiſtēs: vel vt ē q̄dā forma iduidua lis diuine nāe: ⁊ iſto mō nō ſeqf gn̄āre: ſꝫ ꝓcedit vt di ctū eſt rn̄dēdo ad rōnes Aureoli. Qꝫ aūt pr̄nitas cōſti tuat vt eſt q̄dā talis forma icōicabilis cōicabilitate cōis aut vlis vr̄ eē de mēte ſcti Tho. in multis locis. vn̄ p̄ª pte. q. 41. arti. 5°. (Lꝫ (inqt) pr̄nitas vt forᵃ pr̄is ſignificef: eſt tn̄ ꝓꝑetas ꝑſonalis hn̄s ſe ad ꝑſonā pr̄is vt forma indiuidualis ad aliqḋ indiuiduū creatū. for ma aūt iduidualis in reb⁹ creatis ꝯſtituit ꝑſonā gene rantē.) Hec ille. ¶ Et de poᵃ dei. q. 2. arti. 2° ad 5ᵐ ſic dicit. (Pr̄nitas nō eſt in pr̄e ꝑ modū forme ſpēi: ſicut hūanitas in hoīe: ſic. n. in eo ē diuina nā: ſꝫ in eo eſt vt ſita dicā ſicut ꝑnᵐ iduiduale. eſt. n. ꝓꝑetas ꝑſonalis.) Hec ille. ¶ Itē p̄ ſen. diſt. 13. q. 1. arti. 2°. (Relō in diui nis nō tn̄ hꝫ φ ſit relō: ſꝫ ēt φ ſit ꝑſonalis. i. perſonam ꝯſtituēs: ⁊ ex hoc hꝫ q̄ſi actū diſtītie ꝯſtitutiue ⁊ forme ꝓꝑe.) Hec ille. ¶ Itē de poᵃ dei. q. 2. arti. p̄ ad 3ᵐ dicē.

(Relatio filiatiōis in filio tꝫ locuz oīum ꝑncipiorum indiuiduātiū in reb⁹ creatis: ꝑꝑ qḋ dr̄ ꝓꝑietas ꝑſona lis: ipſa aūt nā diuina tꝫ locum nature ſpēi.) Hec ille. ¶ Ex qbus vr̄ fuiſſe de mēte ei⁹: φ relō in diuinis in q̄ꝫtū eſt quedā forma induidualis hꝫ φ ſit ꝯſtituti ua ꝑſonaꝝ in eē incōicabilitata φ illa relō ē diuinitas: ⁊ ē forma induidualis: ⁊ ē relō: ⁊ ē pr̄nitas. vt eſt diui nitas ꝯſtituit deū. vt eſt forma talis iduidualis cōſti tuit aliqd incōicabile in nā diuina: vt eſt relō ꝯſtituit relatiuū. ⁊ vt ē pr̄nitas ꝯſtituit pr̄ez. ¶ Quid āt iſtoꝝ ꝓus ꝯſtituat. Dico φ ibi nō ē ordo ex̄ itellcm̄: ſꝫ q̄ꝫtum ad nr̄uz modū itellīgēdi ꝓus ꝯſtituit deū ꝙ ꝯſtituat ali qd incōicabile in dina nā: ⁊ ꝓus cōſtituit ſuppoſitū in cōicabile ꝙ ꝯſtituat i eē relatiuo: ⁊ ꝓus in eē relaᵒ ꝙ in eſſe pr̄is. ¶ Ad 2ᵐ dr̄: φ gn̄āre non egredif realiter ab aliquo: ⁊ ita nec ab eēntia nec a ꝑſona: ſꝫ ſm nr̄um modū intellīgēdi ſignaf vt egrediēs a ꝑſona ꝯſtituta. ⁊ iō hn̄ ꝯcedif φ gn̄āre ꝑſupponit illo mō ꝯſtitutionem ſuppoſiti: ⁊ ſilr pr̄nitas vt ē relō: cū qb⁹ hn̄ ſtat φ pr̄ni tas vt eſt quedā forma iduidualis in nā diuina cōſti tuat ſuppoſitū ⁊ ꝑſonā in nā dina. ¶ Ad 3ᵐ negaf mi nor loquēdo de pr̄nitate vt ē ꝯſtitutiua. vn̄ ſcūs Tho. p̄ª pte. q. 40. arti. 4° ad p̄ᵐ exponēs dcm̄ magr̄i ſen. ſic ait. (Cū. n. magr̄ dicit: φ q2 gn̄āt eſt pr̄: accipit nomen pr̄is ſm φ deſignat relōnē tm̄. nō aūt ſm φ deſignat ꝑſonā ſubſiſtētez. ſic. n. oporteret eū dicere: φ q2 pr̄ eſt gn̄āt.) Hec ille. ¶ Sicut ēt ipſe dicit ibi in rn̄ſione ad 2ᵐ. (Pr̄nitas ſm φ relō fundaf ſuꝑ actionē: nō āt ſꝫ φ ē ꝯſtitutiua ꝑſone.) Idē ponit p̄ ſen. diſ. 27. q. 1. arti. 2°. Et de potētia dei. q. 10. arti. 3°. ¶ Ad 4ᵐ negaf ān̄s. Et ad ꝓbōnē ei⁹ negat minor. Dico. n. φ ꝓus ē pr̄ ꝙ ſit fili⁹ ſm modū itellīgēdi ꝑut pr̄ dicit pr̄nitatē vt ꝯſtitu tiuā. nō aūt ꝑut dicit pr̄nitatē vt ē relō. ¶ Ad 5ᵐ nega tur ān̄s illud ꝯditiōale loquēdo de pr̄nitate vt eſt forᵃ ſubſiſtēs induidualis in dina nā. ſic. n. ꝓcedit in itelle ctu nr̄o: ⁊ ſm nr̄m modū intellīgēdi gn̄ōnē actiuā ⁊ paſ ſiuā: ac ꝑ hoc filiationē ⁊ filiuz: ⁊ ita nō opꝫ φ in q̄cūqꝫ ſigno rōnis apprehendif ſuppoſitū pr̄nū ꝯſtitutū apꝑ hēdaf filij ꝯſtitutū. ¶ Ad p̄ᵐ eoꝝ. que 4° loco inducū tur rn̄def negando minorē loquēdo de filiatiōe vt eſt q̄dā forma indiuidualis diuine nāe ſubſiſtēs. ſic. n. ipſa nō orif ꝓducto termio gn̄ōnis: imo eſt termin⁹. ſm. n. φ ponit ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 13. q. 1. arti. 2° ad 3ᵐ. (Pro ceſſiones (inqt) in diuinis diſtinguunf penes ꝑncᵐ ⁊ penes terminuz. q̄ꝫuis. n. diuina nā ꝑnᵐ ſit generatiōis in pr̄e: non tn̄ abſolute ſub rōne nature: ſꝫ ſub rōne pr̄ nitatis. ⁊ ſilr ex nā diuina q̄ accipif in filio per genera tionē nō hꝫ fili⁹: φ ſit fili⁹: ſꝫ ab eo φ nā in filio ſm rē eſt ipſa filiatio. Et ita pꝫ φ iſte relōnes ſe hn̄t aliq̄ mō vt ꝑnᵐ ⁊ termin⁹ ad ipſas ꝓceſſiōes.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ: φ ipſa filiatio eſt termin⁹ quodāmō gn̄ōnis fi lij nō vt qḋ terminat: q2 hoc ē fili⁹: nec vt formalis ter min⁹ ꝑncipalr: q2 ille ē eēntia: ſꝫ vt ē termin⁹ formalis coītellect⁹: ita φ eēntia ſub filiatiōe ē termin⁹ gn̄ōnis paſſiue. nō qdē vt filiatio ē relō: ſꝫ vt ē forᵃ induidua lis ⁊c̄. ¶ Ad Simplicij dcm̄ dr̄: φ ipſe loqf de relōne vt eſt relō. ipſe. n. loqf de relōne ꝯcluſa in genere acci dentis qḋ eſt relō. ¶ Ad 2ᵐ dr̄: φ relatio vt relō nō vt ꝯſtitutiua nō pōt icludi in rōne termini: ⁊ in rōne ꝑn cipij ꝓductiōis: ſꝫ cū hoc ſtat φ relō vt eſt ꝯſtitutiua pōt icludi in rōne termini ꝓductiōis. vt dcm̄ ē. ¶ Ad 3ᵐ dr̄: φ phs loqf de relōne: que eſt accn̄s: nō de illa q̄ ſubſiſtit: ⁊ de illa q̄ eſt in genere: non de illa q̄ eſt ex̄ ge nus: q2 talē ignorauit. Dico tn̄ φ ſm intellcm̄ ꝓus cōi caf eēntia 2° ſuppoſito ꝙ oriaf relō: nō tn̄ oꝫ illud ab

Nō eſt alte-rius gn̄is ſe cōſtituere in eē ſuppoſita.

Relō ſub di-uerſis ratiō-bus diuerſe cōſtitutiua.

ſolutū eſſe pductū: ſʒ ſolū ſit terminꝰ formalis de cuiꝰ
rōne nō eſt ꝙ pducat: vt alias dcm̄ ē. ¶ Ad 4ᵐ dico:
Diſt. 5. q. 1. ꝯclone 3ᵃ. ꝙ ſi acgreret relo: que nō eēt niſi relo ꝯcluſa in gene/
re ad aliqd: abi nō eſſet vera gnātio: ſʒ ſi acgrat relo: q̄
eſt nā viua: argumētū nō valet potiſſime: qꝛ nec ſoluʒ
acgrit filio relo: imo eēntia abſoluta. ¶ Ad 5ᵐ negat
minor. dico. n. ꝙ relatio non ſe hʒ ſm rē vt effectiuuʒ
filij: nec ēt ſm rōnē: ſʒ tn̄ gnō ſe hēat vt via ad filium
dei ſm nr̄m modū intelligendi: nō tn̄ filiatio. vn̄ ſcūs
Tho. p̄ ſen. diſ. 27. q. 1. arti. 1. ad 5ᵐ ſic ait. (Sicut eſt in
eēntialibꝰ ꝙ idē eſt ſm rē diua opatio: ⁊ deꝰ: ⁊ deitas:
ſʒ diſtiguunt ſm rōnē tn̄ fundata in re: ita ēt eſt in p/
ſonalibꝰ: ꝙ idē eſt ſm rē opatio pſonalis: ⁊ pſona: ⁊ p/
prietas ꝯſtituēs pſonā: ſʒ drūt tn̄ ſm rōnē ⁊ modū ſi
gnificādi. vn̄ dico ꝙ eadē relo ſigniat p hec tria. pr̄: pr̄/
nitas ⁊ gnō: ſʒ pr̄ ſigniat illā p modū hypoſtaſis vel p/
ſone. pn̄itas aūt p modū ppetatis. gnātio per moduʒ
opationis.) Hec ille. ¶ Ex qbꝰ accipio: ꝙ ſʒ filiatio ſit
eadē paſſiue gnātiōi: nō tn̄ ſe hʒ p modū vie ad filiuʒ
ſicē gnō ꝯformiter ad p̄dicta de pn̄itate ⁊ gnātiōe acti
ua. ¶ Ad 6ᵐ dr̄: ꝙ filiatio vt eſt relo fundat ſup geni/
tuʒ eſſe. nō aūt vt ē ꝯſtitutiua. ¶ Ad 7ᵐ dr̄ p̄ ꝙ ꝯn̄tia
nō valet niſi poneremꝰ: ꝙ relo vt relo ꝯſtituit. ſic eni
relatiōes ꝯſiderate eque neceſſario ſe coexigūt. pōt ta
mē cē ꝙ relo ex genꝰ aliquo mō p̄cedat relationē ſibi
coppoſitā. Dr̄ 2ᵒ. ꝙ eq̄ nāliter ⁊ ne ēio ſpūs ſctūs pdu
cit: ſicut filiꝰ: ſʒ ſpūs ſcūs nō pcedat per modū natu/
re ⁊ libere: qd̄ q̄uo ſtare poſſit: alias dcm̄ eſt. ¶ Ad p̄ᵐ
Diſt. 6. q. 1. ꝯclone 5ᵃ. coꝝ q̄ 5ᵒ loco iducta ſūt dr̄ negādo minorē. Nec valet
pbatio: qꝛ ſic dicit ſctūs Tho. p̄ ſen. diſ. 26. q. 1. arti. 2ᵒ.
(In diuis nihil p̄dicat ſm accn̄s: vel ſicē forma inhe/
rēs alicui pexiti. vn̄ qcqd ſigniat p modū forme: totuʒ
ſubſiſtens eſt. vn̄ ſicut remota eēntia p intellcm̄ nō re
manet aliqd q̄ſi recipiēs illā eēntiaʒ: qꝛ illamet eēntia
eſt ſubſiſtēs: ita remota bonitate p itellcm̄ nō remāet
aliqd q̄ſi recipiēs bonitatē: qꝛ ipa bonitas ē ſubſiſtēs:
⁊ ſilr remota relatiōe p intellcm̄ nō relinquit aliquid
q̄ſi ſubſtractū relatiōi: ſʒ illamet relo ē res ſubſiſtēs.
vn̄ abſtracta relatiōe ppe loquēdo nihil remanet: nec
abſolutū: nec relatiuū: nec hypoſtaſis: nec eēntia: ſʒ ve
rū ē: ꝙ eēntia pōt itelligi nō itellecta bonitate. vt dicit
Boetiꝰ lib. de hebdomadibꝰ. ⁊ ſilr pōt intelligi eēntia
nō intellecta pn̄itate vel relatione: ſicut iudei intelli/
gunt. ſ. nō p modū abſtractiōis: ſed nō pōt intelligi ꝙ
remoueat in diuinis relatio: ⁊ remaneat aliquid ſubſi
ſtēs relatiōi: qꝛ ipſamet ſibi ſubſiſtit. Etiō dicimus cū
alijs ꝙ remota relatiōe nō remanet hypoſtaſis diſtin
cta in diuinis. tū qꝛ nō manet diſtinctio. tum qꝛ nō re
manet ſubſiſtēs relatiōi. Sed verū eſt: ꝙ ſi nūq̄ eēnt
relones: q̄s fides diſtinguit: deꝰ eēt ſubſiſtētia ⁊ perſo
na ex hoc ꝙ ſubſiſteret in eē ſuo: ⁊ ſubſtaret ppetatibꝰ
eēntialibꝰ: qbus ab alijs eēntijs diſtingueret.) Hec il
le. ¶ Idē ponit pma parte. q. 40. arti. 3. vbi ſic dicit.
Abſtractio duplex total̄ ſ. ⁊ formalis (Duplex abſtractio fit per intellectuʒ. vna quidē ſm
ꝙ vle abſtrahitur a particulari: vt animal ab homīe.
alia vo ſm ꝙ forma abſtrahit a materia: ſicut forma
circuli per intellectū abſtrahit ab omni mā ſenſibili.
Inter aūt has abſtractiōes eſt drn̄tia: qꝛ in abſtractio
ne que fit ſm vle ⁊ pcculare nō remanet illud: a quo
fit abſtractio. remota. n. ab hoīe drīa rōnali nō rema/
net in intellectu hō: ſed totuʒ aial. In abſtractione vo
que attendit ſm formā ⁊ materiam vtraq̄ʒ manet in
intellectu. abſtrahēdo eni formā circuli ab ere rema/
net ſeorſum in intellectu nr̄o intellectꝰ circuli ⁊ intelle
ctus eris. q̄uis aūt in diuinis non ſit vle: neqʒ partic/
lare: neqʒ forma ⁊ mā ſm rem: tn̄ ſm modum ſignifi
candi inuenit aliq̄ ſimilitudo hoꝝ in diuinis: ſm queʒ
modū dicit Damaſ. ꝙ cōe eſt ſubſtantia. pticulare vo
hypoſtaſis. Si ḡ loquamur de abſtractiōe q̄ ſit ſʒ vle
⁊ particulare: remotis ppetatibus remanet in intelle/
ctu eēntia cōis. nō aūt hypoſtaſis patris: q̄ eſt q̄ſi par/
ticulare. Si vo loquamur ſm modū abſtractiōis for/
me a mā remotis ppetatibꝰ nō pſonalibꝰ remanet in/
tellectꝰ hypoſtaſiuʒ ⁊ perſonarū. ſicut remoto p intelle
ctū a pr̄e ꝙ ſit ingenitꝰ vel ſpirās: remanet hypoſtaſis
vel perſona patris: ſʒ remota ppetate perſonali per i/
tellectū tollit itellectꝰ hypoſtaſis. nō eni ppetates pſo
nales ſic itelligūtur aduenire diuinis hypoſtaſibus: ſi/
cut forma ſubiecto pexiſtēti: ſed ferūt ſecū ſua ſuppoſi
ta: ⁊ tn̄ ſunt ipſe pſone ſubſiſtētes. ſicut pn̄itas ē ipſe
pr̄. hypoſtaſis. n. ſignificat aliqd diſtictū in diuinis: cū
hypoſtaſis ſit ſubā indiuidua. cuʒ ḡ relo ſic diſtinguit
⁊ ꝯſtituit eas. relinquit ꝙ remotis per intellectū rela/
tionibus perſonalibꝰ nō remanēt hypoſtaſes.) Hec il
le. ¶ Idē ponit de potētia dei. q. 8. arti. 4. ¶ Ad 2ᵐ ne
gat minor. ſicut. n. dicit ſctūs Tho. de potētia dei. q. 2.
arti. p̄ ad 3ᵐ. (Relatio filiationis in filio tenet locum
oīum p̄ncipioꝝ iduiduātiū.) Et arti. 2ᵒ ad 5ᵐ dicit. ꝙ
pn̄itas ē in pr̄e p moduʒ forme iduidualis: ⁊ tāq̄ p̄n
cipiū idiuiduale. ⁊ iō dico ꝙ ipſa nō ē de ſe cōicabilis Pn̄itas nō eſt de ſe cōicabilis.
plus q̄ʒ ſorteitas. ¶ Nec valet pᵃ iprobatio huiꝰ. dico
eni ꝙ ois qdditas: cui ex natura ſua ꝯuenit ſubſiſtere
⁊ repugnat in alio ſm reʒ recipi repugnat cōicari. vn̄
ſcūs Tho. pᵃ pte. q. 13. arti. 9. dicit ſic. (Forme q̄ nō in/
diuiduant p aliqd ſuppoſitū: ſʒ p ſeipſas: qꝛ. ſ. ſunt for/
me ſubſiſtētes ſi intelligerent ſm ꝙ ſunt in ſeipſis nō
poſſent cōicari nec re nec rōne.) Hec ille. ¶ Et loqui/
tur de cōicabilitate: q̄ vle cōicat indiuiduis. ¶ Nec ite
rū valet alia iprobatio. dico. n. ꝙ pn̄itas ⁊ ois relatio
in diuinis ē ifinita formalr̄ ifinitate: q̄ ꝯuenit cuilibʒ
forme ſeparate. vnde ſcūs Tho. pma pte. q. 50. arti. 2ᵒ
ad 4ᵐ dicit: ꝙ ſubſtātie imāles create ſunt finite ſm
eē ſuū: ſed ſunt infinite ſm ꝙ coꝝ forme nō ſunt rece
pte in aliq̄: ſicut diceremus albedinē ſepatā exiſtē eſſe
infinitā q̄tū ad rōnem albedinis: qꝛ nō ꝯhibitur ad ali
quod ſubm.) Hec ille. ita in propoſito pn̄itas eſt infi/
nita in diuinis q̄tū ad rōnē pn̄itatis: ⁊ ita de alijs re/
latiōibꝰ. ¶ Nō inſup pcedit 3ᵃ iprobatio. dico. n. ꝙ oē
qd̄ ſubſiſtit in diuinis ē incōicabile illa cōicabilitate:
q̄ cōpetit vli reſpcū ſuoꝝ particulariuʒ: tn̄ aliqd ſubſi/
ſtens ē ibi cōicabile illa cōicabilitate: q̄ forma cōicat
ſuppoſito: ⁊ illa q̄ cōe cōicat ppo. ſicut diuinitas tribꝰ
ſuppoſitis ē cōis: ⁊ ſpiratio actiua ē cōis pr̄i ⁊ filio. Et
ēt illa relatio. ſ. ſpiratio actiua ſit magis cōicabilis q̄
pn̄itas: vel filiatio: vel ſua oppoſita. ſ. ſpiratio paſſiua:
hoc nō ꝯtingit ex hoc ꝙ alie ſint magis eedē diuinita
ti q̄ ſpiratio actiua vt argumētū tāgit: ſʒ iō qꝛ ſpiratio
actiua aliter ē in ſuppoſito q̄ relique relones. vn̄ ſm
ſcm̄ Tho. p̄ ſen. diſ. 33. q. 1. arti. 3 (Proprietates perſo/
nales ſunt in pſonis: ſicē nā eſt i ſuppoſito: qꝛ p illā ꝯſti/
tuit. ppetates aūt nō pſonales ſunt in pſonis: ſicē illud
qd̄ aduēit poſt eē ꝯſtitutū vt ſpiratio actiua ⁊ inaſcibi
litas: nō tn̄ ita ꝙ ſuppoſitū ſit aliud ab eo: qd̄ ineſt ſm
rem: ſed tn̄ ſm rōnem ꝯcreti ⁊ abſtracti. Dico igit ꝙ
qꝛ cōis ſpiratio ſm modū intelligēdi aduenit ſuppoſi/
to ꝯſtituto. iō nō eſt in eo p modū p̄ncipij idiuidualis
aut forme ppe: ac p hoc nō cōicari alteri ſuppoſito ſibi
repugnat. Innaſcibilitas autē repugnat relatiōi filij. ⁊
iō ſibi cōicari non pōt. ſilr nec ſpiritui ſancto per eun/
dem rōnem. ppietates aūt pſonales puta pn̄itas: fi/
liatio

liatio ꝓceſſio incõicabiles ſunt pluribꝰ:qꝛ ſunt in ſup-
poſitis vt ṗncipia indiuiduantia. ❡ Et ſi q̄raẗ vñ hoc
hñt. Dico ꝙ ex hoc ꝙ ſunt tales res: puta qꝛ hec eſt pr̃-
nitas diuina:⁊ illa filiatio diña:⁊ illa ꝓceſſio diui amo-
ris:ſpiratio aũt actiua ex hoc ꝙ eſt hoc:hꝫ cõicari plu
ribꝰ ſuppoſitis:⁊ ſoluꝫ duobꝰ illa cõicabilitate:q̄ dicta
eſt:ſꝫ q̄libꝫ forma vel res diuina ſit incõicabilis cõica
bilitate vl̃is pp cãm p̄dictã. ❡ Ad 3ᵐ negaẗ maior lo-
quẽdo de cõitate rõnis alicuiꝰ nõ vl̃is. ſic aũt eſt in ꝓ-
poſito. vñ ſcũs Tho. p̄ſen. diſ. 25. q. i. arti. 3. ſic ait. (Du
plex eſt cõitas. ſ. rei ⁊ rõnis:⁊ dico cõitatẽ rei:qñ aliqd
vnũ ⁊ idẽ nũero ꝯuẽit pluribꝰ:⁊ talis cõitas nõ eſt niſi
in diuis pſonis: nec aliq̄ talis ẽ in trinitate niſi eẽntie
⁊ eoꝝ q̄ ad eẽntiã ꝑtinẽt: vt attributoꝝ:⁊ opponũ:⁊ ne
gationũ:⁊ relonũ eẽntialiũ. cõitas aũt rõnis ẽ ſꝫ quã
pſona dr̃ cõis i trinitate. hoc aũt diuerſimode aſſigna-
tur a diuerſis. qdã. n. dicũt ꝙ eſt cõitas ſm rõnẽ nega
tõis. alij dicũt ꝙ eſt cõitas ſm rõnẽ ꝓportõis. alij di-
cunt ꝙ eſt cõitas ſm rõneꝫ itentionis. Sꝫ aliter dõm
eſt:ꝙ ꝑter has cõitates ẽ ibi cõitas rõnis fundate i re:
ſꝫ rõ fundata in re ẽ duplex. q̄dã. n. eſt cõis ſicut rõ aĩa
lis:⁊ q̄dã ẽ ſpãlis ſic rõ hoĩs:⁊ ſic ẽ in diuis: qꝛ cũ realr̃
ſit ibi rõ relonis: ⁊ realr̃ ſit ibi pr̃nitas:eſt ibi ſpãlis rõ
pr̃nitatis realr̃. vñ relo ẽ cõis pr̃nitati ⁊ filiatiõi:nõ tñ
ex h̄ ſeq̄ẗ ꝙ relo ſit vl̃e ad pr̃nitatẽ ⁊ filiationeꝫ: qꝛ oẽ
vl̃e hꝫ aliud ⁊ aliud eẽ in ſuis iferiorib⁹: ſꝫ i diuinis nõ
eſt niſi vnũ eẽ. vñ idẽ eſt eẽ relonis in pr̃nitate ⁊ filia-
tiõe. vñ cõis rõ in diuis nõ põt diſtingui p eẽ: ſꝫ ſolũ p
ſpãles rõnes:⁊ ide eſt ꝙ nihil vnũ ſm ſpãlẽ rõnẽ põt
nũero multiplicari in diuinis:ita dico de pſona.) Hec
ille. ❡ Ex qbꝰ pꝫ:ꝙ pr̃nitati ⁊ filiatiõi in diuis ẽ aliqd
cõe ſm rõnẽ:qð tñ nõ ẽ vl̃e. vltima aũt ꝯſtitutiua pr̃e
in aliq̄ taliter cõi cõicare. ❡ Ad argu¹ᵃ Aureoli ſpãlr̃
ꝯ 3ᵐ ꝯnẽ inducta rideẗ. Et qdeꝫ ad p̄ma tria dr̃:ꝙ ar
guẽs in vanũ laborat:nec arguit ꝯ ſcm̃ Docto. nõ eniꝫ
ſcũs Tho. vbi arguẽs allegat:nec alibi dicit:ꝙ relatio
vt ſubſiſtẽs pſonã ꝯſtituat: ſꝫ dicat ꝙ relo vt ẽ diuina
eẽntia ꝯſtituit. verũtñ pᵃ parte. q. 40. arti. 2ᵒ. dicit hec
vba. (Sic aũt relones vel ꝓprietates ꝯſtituũt vel di-
ſtinguũt hypoſtaſes vel pſonas inq̄tũ ſunt ipſe pſone
ſubſiſtẽtes ſic pr̃nitas eſt pr̃:⁊ filiatio eſt filiꝰ:eo ꝙ i di
uinis nõ differt abſtractũ ⁊ ꝯcretũ.) Hec ſũt vba eiꝰ.
❡ Ex qbꝰ vbis nõ ſpõte hr̃ niſi qs diſtorte velit itelli-
gere:ꝙ relo vt ſubſiſtẽs ꝯſtituat pſonã. ❡ Sed ad ha
bẽdũ intellcm̃ ſcti Doctoris ſciẽdũ: ꝙ ipſe in illo artiᵒ
nõ intẽdit declare ſub q̄ rõne relo ꝯſtituat pſonã. ſ. an
vt ſubſiſtẽs:vel an vt relo:vel an vt hoc vl̃ illud:vt pꝫ
legẽti totũ articulũ: ſꝫ intẽdit dare dr̃iam inter modũ
quo dr̃ie diſtiguũt in creaturis ſpẽs ſub genere aliq̄: ⁊
modũ quo relatões diſtinguũt in diuinis pſonas vniꝰ
eẽntie: que ꝯſiſtit in hoc:ꝙ dr̃ntie ſic diſtinguunt ſpẽs
vniꝰ generis: ꝙ diuidant illud genus:⁊ eẽntiã generis
cõem:nec ipſe dr̃ntie diſtinguẽtes ſunt diuerſe ſpẽs:ſꝫ
relatiões ſic diſtinguunt pſonas in diuinis:ꝙ nullum
cõe reale diuidũt:ſed ſunt ipſe perſone diſtincte:⁊ con
ſtitute:⁊ ſubſiſtẽtes: ⁊ hũc ſenſum ipſe modus loquen
di iſinuat cũ ait. (Sic aũt relones ⁊c̃.) h̄ eſt relatões
hoc mõ diſtinguunt:ꝙ ſunt ſm rem perſone diſtincte
ſubſiſtẽtes: ita ꝙ ly inquãtũ nõ replicat rõnẽ ſub qua
vel ſm quã relatio ꝯſtituit perſonã:ſꝫ modũ quo con-
ſtituit: vel potiꝰ modũ:quo relatio ꝯſtituẽs ſe hꝫ ad cõ
ſtitutũ. ſ. ad perſonã. ſi. n. intẽderet aſſignare rõneꝫ ſm
quã relatio ꝯſtituit pſonã ſubſiſtẽtẽ ſatis ridiculoſum
eſſet dicere:ꝙ relatio inquãtũ eſt pſona ſubſiſtẽs con-
ſtituat pſonã. Et ſic patet:ꝙ argumenta illa nõ ſunt ꝯ

mentem ſancti Doctoris. verũtñ ſuſtinẽdo illã parteꝫ
quã multi tenẽt dr̃ ad p̄mũ argumentuꝫ:ꝙ minor eſt
falſa:qꝛ tunc quot ſunt relatões ſubſiſtẽtes in diuinis
tot eſſent ſuppoſita:qð eſt falſum. ſuppoſitũ eniꝫ nõ ſo
lum dicit ſubſiſtentiã:ſed incõicabilitateꝫ oppoſitam
cõicabilitati forme:⁊ vniuerſalis:⁊ partis. ❡ Ad 2ᵐ ne
gaẗ minor ad hũc ſenſuꝫ: ꝙ paternitas vt ſubſiſtẽs ſit
pater. nã in rõne pr̃is nõ ſolũ icludiẗ relatio:imo eẽn-
tia. relatio etiã vt ſubſiſtens eſt cõicabilis pr̃i p modũ
forme. ❡ Ad 3ᵐ dr̃:ꝙ ſubſiſtentia ad relationẽ addit
eẽ ſubſtãtie. ❡ Ad p̄mũ eoꝝ que ſcðo loco inducunẗ
dicaẗ:ꝙ maior eſt vera. ſi talis effectꝰ deſignaẗ ſubſtã-
tiue. negaẗ aũt ſi deſigneẗ adiectiue. ❡ Nunc dico ad
ꝓpoſitũ:ꝙ formale quo ſubſiſtũt pſone eſt eſſentia: ⁊
eiꝰ formalis effectꝰ eſt ſubſiſtere:qð nullo mõ in diui-
nis pluꝛificaẗ. nõ. n. ſunt in diuinis plura eẽ:nec plura
ſubſiſtere: ſubſiſtentia võ nõ dicit effectuꝫ formalem
eſſentie:ſed illud qð hꝫ in ſe illũ effectũ. ❡ Et ſi dica-
tur vlterius. Cũ ſubſiſtentia dicaẗ a ſubſiſtere:⁊ ſit eiꝰ
ꝯceptus formalis:q̃uo pluꝛificaẗ ſubſiſtẽtia nõ pluri-
ficato ſubſiſtere? Dico ꝙ argumẽtũ ꝯcluderet ſi ſubſi
ſtentia ſolũ diceret a ſubſiſtere:ſed nõ ſic eſt. nã ſubſi-
ſtẽtia dicit vltra hoc indiuiſionẽ ⁊ incõicabilitatẽ:ſub
ſiſtentia eni eſt nomẽ ſuppoſiti ſubſtantie. ⁊ iõ in diui-
nis nõ pluꝛificaẗ ſubſiſtẽtia ex pte ipſiꝰ ſubſiſtere:qð ẽ
vnicũ in diuinis:ſꝫ ex pte idiuiſiõis:q̄ in diuinis pluri-
ficaẗ ſm pluralitatẽ ſuppoſitoꝝ. ❡ Ad 2ᵐ ꝯcediẗ ma
ioꝛ. ſi illa ſunt idẽ re ⁊ rõne:non ſic in ꝓpoſito:qꝛ ſubſi-
ſtentia dicit incõicabilitatẽ ⁊ indiuiſionẽ:quã nõ dicit
eẽntia. ❡ Ad 3ᵐ riſum eſt dũ dicebaẗ ad p̄mũ. nõ. n.
ſubſiſtẽtia eſt formalis effectus imediatus eſſentie: ſꝫ
ſubſiſtere. ſubſiſtẽtia aũt ꝑter ſubſiſtere dicit icõicabi
litateꝫ ⁊ indiuiſionẽ:quare nihil ꝯcludit. ❡ Ad 4ᵐ di
co:ꝙ de ꝯſtitutione ſubſiſtẽtie in diuinis loquẽdũ eſt
ſicut de ꝯſtitutiõe perſone dcm̃ eſt. vñ dico ꝙ eſſentia
nõ cõſtituit ſubſiſtentiã: ſed relatio diuina:que habet
oĩa requiſita ad cõſtitutiuũ perſone: qꝛ. ſ. talis relatio
eſt incõicabilis eſt ſubſtantia nature intellectiue: ⁊ ſe
hꝫ mõ forme:⁊ vt quo aliqd eſt. ❡ Et cũ iferẗ:ꝙ ſi re
latio ꝯſtituit ſubſiſtentiã indiuiduaꝫ:ꝙ ipſa vt relatio
dat ſubſiſtere: negaẗ ꝯñtia. ad rõnẽ enim ſubſtẽtie nõ
ſolũ requirunẗ multa:quoꝝ nõ oĩa facit relatio vt re-
latio:ſꝫ vt eſt diuina eẽntia. Qꝛ aũt diuina eſſentia det Diuina eẽntia ⁊ pſonis ⁊ re
nõ ſolũ pſonis:imo relonibꝰ ſubſiſtere. oñdit ſcũs Do lationibꝰ dat
ctor de potẽtia dei. q. 9. arti. 5. ad 13ᵐ dicens. (In rebus ſubſiſtere.
creatis p̄nᵃ indiuiduãtia duo hñt:quoꝝ vnũ eſt ꝙ ſũt
p̄nᵃ ſubſiſtẽdi. nã eni cõis nõ ſubſiſtit niſi in ſingulari
bus. Aliud eſt ꝙ p ṗncipia indiuiduãtia ſuppoſita na-
ture cõis adiuincẽ diſtinguunẗ. In diuinis aũt ꝓpeta-
tes pſonales hoc ſolũ hñt:ꝙ ſuppoſita nãe diuine abſ-
tiucẽ diſtinguũt. nõ aũt ſunt ṗncipiũ ſubſiſtẽdi diuine
nãe. Ipſa. n. diuina eẽntia eſt ſm ſe ſubſiſtẽs: ſed econ
tra ꝓpetates pſonales habẽt ꝙ ſubſiſtant ab eſſentia:
ex eo. n. pr̃nitas hꝫ ꝙ ſit res ſubſiſtẽs: qꝛ eẽntia diuina
cui eſt eadẽ ſm rẽ eſt res ſubſiſtẽs: vt ide ſequaẗ ꝙ ſi-
cut diuitas eſt deꝰ:inde pr̃nitas eſt pr̃:⁊ ex hoc eſt ẽt ꝙ
diña pſona nõ multiplicaẗ ſm numeruꝫ ex pluralita
te ſuoꝝ ſuppoſitoꝝ:ſic accidit in iſtis iferiorib⁹. nã eo
aliqd multiplicaẗ ſm numeꝝ ex q̄ ſubſiſtẽtiã hꝫ:ſꝫ ãt
diña eẽntia ſeipſa vt ita dicã idiuidueẗ q̃ꝫtũ ad hoc:ꝙ
eſt p ſe ſubſiſtere:tñ vna exñte ipſa ſm numeruꝫ ſunt
in diuis plura ſuppoſita diſtincta p relones ſubſiſten-
tes.) Hec ille. ❡ Itẽ ad 19ᵐ dicit. (Nulloꝰ ꝯcedẽdũ ẽ:
ꝙ i diuis ſit niſi vnũ eẽ: cũ eẽ ad eẽntiã ꝑtineat ſemꝑ
⁊ ṗcipue in deo:cuiꝰ eẽ eſt ſua eẽntia. relones aũt q̄ di-

R. ẽ fundata in re duplex.

R. cõ non vt ſubſiſtẽs ſed vt diuina eſſentia ꝯſtituit.

ſtinguunt ſuppoſita in diuinis nō addūt aliud eē ſup eē eēntie: qꝛ nō faciūt cōpoſitōez cū eēntia: vt dcm̄ eſt. ōis aūt forma addēs aliqd eē ſup eſſe ſubale facit cōpoſitionē cū ſuba: ⁊ ipſius eē eſt accn̄tale: ſicut eē albi ⁊ nigri. diuerſitas ḡ ſm eē ſeqꝛ̄ pluralitatē ſuppoſitoꝝ. ſicut ⁊ diuerſitas ſube vl̄ eēntie in reb⁹ creatis: neutrū aūt in diuinis.) Hec ille. ❡ Idez ponit .q.8. arti.2° ad 1m. Ex qbus pꝫ qd̄ ꝑus dicebaꝛ̄ .ſ. ꝙ in diuinis nō ē niſi vnū eē: ⁊ ꝯ̄ñter nec niſi vnū ſubſiſtere: quia ſm ſcm̄ Tho. ꝑ ſen. diſ.23.q.1.arti.1. ⁊ ꝑma pte.q.29.arti.2. ſubſiſtere dicit determinatū modū eēndi. dicit.n. eē ⁊ addit determiatonē. Illa.n. ſubſiſtere dicimus: que nō in alio: ſꝫ in ſeipſis exiſtūt. ❡ Idez ponit de po° dei.q.9.arti.ꝑ ad 4m. Sic ḡ in diuinis nō eſt niſi vnuz ſubſiſtere: qd̄ ēt oñdit ſctūs Doctor ſupi⁹: vbi allegaui .ſ. ꝙ eēntia diuina indiuiduaꝛ̄ q̄ntū ad hoc: qd̄ eſt ꝑ ſe ſubſiſtere. pꝫ ēt: ꝙ nec relo: nec ꝑſona hꝫ ſubſiſtere niſi per eēntiā. ❡ Itē ꝙ relo nō dat ꝑſonis ſubſiſtere: niſi qꝛ ē diuina eēntia. ❡ Ad argumētū in pede qōnis factuz. negaꝛ̄ maior. ⁊ cū ꝓbaꝛ̄ ꝑ°ps. Dico ꝙ ſm ſcm̄ Tho. ꝺ po° dei.q.8.articu.3.ad.1m. (Relo ꝑſupponit diſtōnē alioꝝ geneꝝ vtputa ſube ⁊ q̄titatis: qñqꝫ ēt actiōis et paſſiōis: ſed diſtōnem que eſt ſm ad aliquid relo non ꝑſupponit: ſed facit. Sicut relo dupli ꝑſupponit diuerſitatē magni ⁊ pui. hāc aūt dnam: que eſt ſm duplum ⁊ dimidiū nō ꝑſupponit ſꝫ facit. In diuinis aūt nō eſt alia diſtinctio niſi ſm relonē.) Hec ille. ❡ Itē ꝑ° ſen. diſt.26.q.1.arti.2.ad 3m dicit. (Cūis relo ex hoc ꝙ relatio ad alterū dr̄ non ſit res quedā: eſt tn̄ res aliq̄ ſm ꝙ hēt fundamētū in eo: ad qd̄ referꝛ̄: ⁊ ex hoc hꝫ vlterius: ꝙ ſit hypoſtaſis vel ſubſtātia inquātū eſt diuina: ⁊ ideo facit realē diſtinctionē hypoſtaſum: ſicut ſapiētia ex hoc ꝙ eſt ſapia nō hꝫ ꝙ ſit ſubſtantia: ⁊ tn̄ qꝛ ſapiētia diuina eſt ſuba: deus ſubſtantialiter eſt ſapiens. ⁊ iō ꝯſiderādū ꝙ vbi eſt relo ſm habitudinē tm̄: ⁊ nō ſm aliqd̄ eē nāle: nō requiriꝛ̄ diſtinctio ſuppoſitorum ſm rē: ſed ſolū ſm rōnem: vt cū diciꝛ̄: idē eidē idē. Qñ aūt eſt ibi relatio nō ſoluz ſm habitudinē ſed ſm eſſe nāle: requiriꝛ̄ diſtinctio ſuppoſitoꝝ etiam realiter: vt equalis eq̄li equalis: ſed vbi relatio non ſolū eſt realiter: ſꝫ eſt ipſa ſubſtātia relati ibi nō tm̄ requirit: ſed facit diſtōnē ſuppoſitoꝝ.) Hec ille. ❡ Ad ꝓbationez alterius partis aītis ſepe dcm̄ eſt .ſ. qño relo ſit ꝑor ſm intellectū actu notionali: ⁊ qño poſterior: ⁊ ꝯ̄ñter qño relatio ſupponit cōſtitutionē ſui ſuppoſiti: ⁊ qño non. vñ ſctūs Doctor de potētia dei.q.10.arti.5.ad 12m. oſtēdit ordinē ſm intellcm̄ inter relonē ⁊ ꝓprietatē ⁊ notionē: per quē habeꝛ̄ qño relo ꝑintelligiꝛ̄ ꝯſtitutioni: ⁊ qño non. ait.n. ſic. (Neqꝫ (ingt) proprietas: neqꝫ relo ſm ꝙ hmōi hꝫ rōnem ꝯſtituendi ꝑſonā. nā cuꝫ perſona ſit rōnalis nature indiuidua ſubſtātia: illud qd̄ eſt extra ſubſtātiā ꝑſonā cōſtituere nō pōt. vñ in rebus creatis ꝓprietates ⁊ relationes non ſunt conſtituentes: ſed magis aduenientes ꝑſonis conſtitutis. In diuinis aūt ipſa relatio eſt diuina eēntia: ⁊ ex hoc hꝫ: ꝙ illud qd̄ ꝑ eā conſtitutū eſt ſit perſona. niſi enim paternitas eſſet diuina eſſentia: nullatenus hoc nomē pater ſignificaret ꝑſonā: ſꝫ hoc ſolū accn̄s relatiuuz ꝑſone: ſicut pꝫ in ꝑſonis humanis. ꝑ̄nitas ḡ inquātū eſt diuina eſſentia cōſtituit hypoſtaſim ſubſiſtentē in nā diuina: inq̄tuꝫ vo eſt relatio diſtinguit. inquātū vo eſt ꝓpetas conuenit vni ꝑſone ⁊ nō alij: inquantū vo eſt notio eſt ꝑnci̅m innoteſcēdi ꝑſonā. ſic ḡ ſm ordinē intellcꝰ ꝑmum eſt ꝙ ſit perſonā cōſtituens. 2m eſt ꝙ ſit diſtinguēs. 3m eſt ꝙ ſit ꝓprietas. 4m eſt ꝙ ſit notio.) Hec ille. ❡ Ex quibus pꝫ vanitas quorūdā exponētiū ſcm̄ Tho. dicūt.n. ꝙ ꝑ̄nitas cōſtituit inquātū eſt quedā propꝛietas ⁊ ſic ꝑcedit generationē actiuam ⁊ relationē. pꝫ enim ex dictis hꝫ falſitas: paternitas enim prius ſm intellectū eſt relatio q̄ ꝓprietas. vñ ibidē ait ſctūs Doctor. (In diuinis ꝑſonis oꝫ ꝙ rō relonis rōnē ꝓpetatis ꝑcedat. nā cū ꝓpriū ſit qd̄ vni ſoli ꝯuenit: ratio ꝓprietatis diſtinctionez preſupponit. In diuinis aūt nō pōt eſſe aliqd diſtinctū niſi per hoc qd̄ eſt ad aliquid. vñ relatio que eſt diſtinctionis principiū in diuinis ſm rationē prior eſt ꝓprietate.) Hec ille.

Ad argm̄ in pn°.q. adductum.

Pr̄nitas ꝑ. us ē relo q̄ ꝓprietas ſm intellectum.

❡ Diſt. XXVII.

❡ Utrum generare ⁊ paternitas ſint idem realiter in diuinis.

❡ Queſtio. I.

CIrca 27m diſtōnez queriꝛ̄. Utrū generare ⁊ ꝑ̄nitas ſint idez realiter in diuinis. ❡ Et arguiꝛ̄ ꝙ nō: qꝛ ea que reducūtur ad diuerſa ꝑdicamenta nō videntur eſſe realiter idē: ſed iſta ſunt hmōi: qꝛ generare videꝛ̄ reduci ad predicamētū actōis: paternitas vo ad ꝑdicamētū relonis. igiꝛ̄ nō ſunt idem ſm rem.

Sed ī oppoſitū arguiꝛ̄. naꝫ magiſter ponit in hac diſtinctiōe: ꝙ eadez proprietas dicitur paternitas vel generatio: ⁊ eadē filiatio ⁊ natiuitas ſiue origo. igiꝛ̄ ſunt realiter idē.

In hac qōne erūt duo articuli. In primo poneꝛ̄ ꝯ̄nes. In 2° obiectiōes.

Quantum ad ꝑmū articulū ſit ꝑma cōcluſio. Actio in diuinis nō dicit rē de ꝑdicamēto actiōis: ſed potius diuinā eſſentiaꝫ cū relatione reali: vel rōnis. Patet ꝑma pars: qꝛ actio vt eſt ꝑdicamētū infert paſſionē: in diuinis aūt nulla eſt paſſio. igiꝛ̄ nō eſt actio de ꝑdicamēto actiōis 2°. qꝛ actio talis dicit originē motus vel mutatiōis: ſed in diuinis nihil moueꝛ̄ aut mutaꝛ̄. igiꝛ̄ ⁊c̄. ❡ Iſtas ꝓbōnes inuit ſanctus Doctor ꝑma pte.q.41.arti.1.ad 2m ⁊ 3m. Sed ſcda ps ꝯ̄nis ꝓbaꝛ̄. nā tā actio que eſt creatio: q̄ illa que eſt gn̄atio aut ſpiratio: ⁊ gn̄aliter ōis diuina actio ſiue ad extra ſiue ad intra: ⁊ ſiue ſit eſſentialis: ſiue perſonalis dicit diuinā eēntiā ſm ꝙ ꝓbat ſctūs Tho. ꝑma pte.q.45.arti.3.ad ꝑmū. Et ꝑmo ſen. diſ.8.q.4. arti.2. Et de potētia dei.q.2.arti.ꝑ. Et 2° contra Gētiles caplo 9°: ⁊ multis alijs locis. ❡ Qꝫ aūt dicat relationem pꝫ. Et ꝑ de actiōe dei ad extra ꝓbat ſctūs Tho. ꝑma parte.q.45.arti.3° ad ꝑmuꝫ. (Creatio actiue ſignificata ſignat actionē diuinā: que eſt eius eēntia cū relatiōe ad creaturam: ſed relatio dei ad creaturam nō eſt realis: ſed ſm rationem tm̄.) Hec ille. ❡ Hoc etiaꝫ dicit 2° ſen. diſt. ꝑma.q.1.arti.2. Itē de potētia dei.q.2.arti.3°. Sꝫ de actione ad intra ꝓbat ipſe prima parte.q.41.arti.ꝑ ad 2m vbi ſic ait. (Primo (ingt) cōuincere potuimus originez alicu⁹ ab alio ex motu: ꝙ enim aliq̄ res a ſua diſpoſitiōe moueretꝛ̄ per motū manifeſtū fuit ab aliq̄ cā ꝓcedere: ⁊ iō actio ſm ꝑmā nōis inſtitutionez importat originez motus. ſicut.n. motus ꝓut eſt imobili ab aliquo dr̄ paſſio: ita origo ipſius mot⁹ ſm ꝙ incipit ab aliquo: ⁊ terminaꝛ̄ in illud qd̄ moueꝛ̄ vocaꝛ̄ actio. remoto igiꝛ̄ motu actio nihil aliud īportat q̄ ordinez originis ſm ꝙ a cā aliqua vel ꝑncipio ꝓcedit in id: qd̄ eſt a ꝑncipio: que qdē habitudines ſunt ipſe relationes vel notiones.) Hec ille. ❡ Item.q.45.arti.2° ad 2m dicit. (Actio ⁊ paſſio ꝯueniūt ī vna ſubſtātia motus: ⁊ differūt ſolū ſm habitudines diuerſas: vt dr̄. 3° phyſicoꝝ. Oportet igiꝛ̄ ꝙ ſubtracto motu non remaneant niſi diuerſe habitudines in creante ⁊ in creato.) Hec ille.

De actōe ad extra.

De actōe ad intra.

L.c.12.

❡ Ex qb⁹

¶ Ex qbꝰ pꝫ: ꝙ actio i diuinis nõ dicit niſi diuinã eẽn
tiam: ⁊ habitudinẽ ad ꝑductum ſm reȝ vel ſm ratio
nem. ¶ Scđa ↄclo. Gnãre ⁊ generari potius hñt mo
dum relonũ ꝙ̃ actionũ ⁊ paſſionũ. pꝫ ↄcluſio: qꝛ gene
rari in diuinis nõ dicit paſſionẽ: nec gnãre dicit actio
nem ꝑtinentẽ ad ꝑdicamẽtũ actionis. vñ ſctũs Tho.
ꝑma pte. q. 41. arti. ꝑ ad 3ᵐ ſic ait. (Actio ſm ꝙ impor
tat originẽ motus īfert ex ſe paſſionẽ. ſic aũt nõ poni
tur actio in diuinis. vñ nõ ponunt̃ ibi paſſiões niſi ſo
lũ grãmatice loquẽdo q̃tũ ad modũ ſignificãdi: ſicut
attribuimus prĩ generare: ⁊ filio generari.) Hec ille.
¶ Ideȝ ponit ꝑmo ſen. diſ. 8. q. 4. arti. 3. ¶ Tertia ↄ.
Actus notiõales cuiuſmodi ſunt gnãre ⁊ ſpirare ſunt
idẽ realiter cũ relatiõibus perſonarũ: ſed differũt ſm
modũ ſignificãdi. ꝓbat̃ iſta ↄclo ex ꝑma ↄclone. Cũ
eñi remoto motu actio non ſit niſi relatio ⁊ habitudo
ꝑncipij ad illud: qđ eſt de ꝑncipio: ſequit̃ ꝙ cũ in diui
nis nullus ſit motus: aut mutatio ꝙ gnãre qđ ſignifi
cat̃ per modũ actionis ſm reȝ ſit relatio ꝑncipij origi
nantis ad originatũ: ⁊ generari ſit habitudo geniti ad
generãtẽ: ſed ꝙ differãt q̃tum ad modũ ſignificandi
pꝫ ſm ſctũ Tho. ꝑma parte. q. 41. arti. 1. ad 2ᵐ. (Qꝛ (in
quit) de rebus diuinis intelligentibus loqui nõ poſſu
mus niſi ſm modũ reruȝ ſenſibiliũ: a qbus cognitiõeȝ
accipimus: ⁊ in quibus actiões ⁊ paſſiões inquãtũ mo
tuȝ iplicant aliud ſunt a relonibus que ex actiõibus ⁊
paſſiõibus ↄſequunt̃. oportuit ſeorſuȝ ſignari habitu
dines ꝑſonarũ ꝑ modũ actus: ⁊ ſeorſum ꝑ modũ relo
nũ: ⁊ ſic pꝫ ꝙ ſunt idẽ ſꝫ rẽ: ſꝫ differũt ſolum ſm mo
dũ ſignãdi.) Hec ille. ¶ Itẽ ꝑ ſen. di. 27. q. 1. arti. 1. ad
5ᵐ. (Sicut (inquit) in eẽntialibꝰ ſic eſt. ꝙ idẽ ſm reȝ eſt
opatio: ⁊ deꝰ eſt diuinitas: ſꝫ tñ diſtinguunt̃ ſm rõnẽ
fundatã in re: ita eſt in ꝑſonalibꝰ ꝙ idẽ eſt ſm rẽ opa
tio ꝑſonalis: ⁊ ꝑſona: ⁊ ꝓprietas ↄſtituẽs ꝑſonã: ſed tñ
differũt ſm rõnẽ ⁊ modũ ſignãdi. vñ dico ꝙ eadeȝ rela
tio ſignat̃ ꝑ hec tria: prĩ: pr̃nitas ⁊ gnãtio: ſꝫ pr̃ ſignat il
lam ꝑ modũ ꝓprietatis: generatio ꝑ modũ opatiõis.)
Hec ille. ¶ Quarta ↄ. Paternitas ꝑcedit ſm intelle
ctum ipm generare: ſꝫ generari ꝑcedit filiationẽ. Iſta
ↄclo fuit ꝓbata in ꝑcedẽti qõne iſto medio. ſ. ꝙ illud
qđ intelligit̃ vt ꝓgrediẽs ab aliquo. ſequit̃ ſm modũ
itelligẽdi ↄſtitutiuũ illius: a quo ꝓgredit̃. ſic aũt eſt ꝙ
gnãre ↄcipit̃ vt ꝓgrediens a pr̃e: q̃ſi per moduȝ actus
eiꝰ. g̃ formale ↄſtitutiuũ ꝑſone pr̃is: qđ eſt pr̃nitas ſm
modũ intelligẽdi precedit ſimplr̃ generare. Ecõuerſo
v̄o illud qđ intelligit̃ tanq̃ via ad eſſe alicuius ⁊ ſuum
formale videt̃ illud ꝑcedere ſm intellectuȝ: generari
aũt intelligit̃ q̃ſi via ad ꝑſonã filij. g̃ generari ſm intel
lectũ ꝑcedit filiũ ⁊ filiationẽ. ¶ Ex qbus ſequit̃ ꝙ ꝑꝰ
⁊ ꝑncipalius paternitas conſtituit ꝑſonã patris q̃ ge
nerare ſm noſtrũ modũ intelligẽdi: imo generare nõ
ↄſtituit: ſed potꝰ ↄſtitutũ oñdit. ¶ Iteȝ apparet: ꝙ in
diuinis pater generat: qꝛ pater: ⁊ non iđ eſt pater qꝛ ge
nerat. ecõuerſo eſt qđ accidit in creatis: ſortes eniȝ nõ
eſt generans qꝛ pater: ſꝫ qꝛ generat iđ pr̃ eſt: ⁊ ita gene
rare in eo precedit paternitatẽ. Iſta omnia ponit ſctũs
Tho. ꝑma parte. q. 41. arti. 4.

Quantum ad 2ᵐ articulũ arguit̃ contra cõclu
ſiones. Et quidẽ contra 2ᵃᵐ arguit
Aureolus ꝓbando: ꝙ generare ⁊ generari habeãt po
tius modum actionũ ⁊ paſſionũ q̃ relationũ. Tuȝ qꝛ
per generare ⁊ generari vere capit filius ſuam realita
tem: qđ non competit habitibus de genere relationis.
Tum qꝛ generari eſt vera origo: que nõ habet modũ
relationis ſed paſſionis. Tum qꝛ generare eſt quidaȝ
egreſſus ⁊ quedam origo realis quo egreſſu pater pro
rumpit in filiũ: ⁊ ſimilr̃ generari eſt quidã exitus quo
filiꝰ egredit̃ a patre: ſicut ipſe teſtat̃ Iohã. 16. ꝙ exiuit
a patre ⁊ venit in mũduȝ. oſtẽſum eſt aũt ſupra ꝙ hec
nullo mõ cõpetunt ꝑdicamento relatõis: ſed actiõis ⁊
paſſiõis. g̃ modũ hñt actionũ ⁊ paſſionũ potius q̃ rela
tionum. vñ ↄſuetũ eſt: ꝙ dr̃ actiua generatio ⁊ paſſiua:
⁊ ſimilr̃ de ſpiratiõe: que eſt actiua ⁊ paſſiua: ⁊ q̃ ma
xime hoc hñt dicere q poſuerũt generare elicitũ in di
uinis: ⁊ potẽtiã generãdi eſſe ꝓductiuã. vñ nõ apparet
ꝙ abſq; repugnãtia poterũt iſta duo ponere. ſ. ꝙ gene
rare ſit relatio ⁊ nõ habeat moduȝ actionis: ⁊ tamẽ ꝙ
potentia generãdi ſit potẽtia vere ꝓductiua ⁊ nõ enti
tatiua. ¶ Cõtra 3ᵃᵐ ↄclonẽ arguit̃ ſic. Impoſſibile eſt eãdẽ rem in ſua exiſtentia habere modũ habitus ⁊ ge
tis: ⁊ modũ actus ⁊ fluxus. aliogn ineſſent oppoſita ei
dem: ſed paternitas hꝫ modũ habitꝰ ⁊ quietis. genera
re v̄o modũ actus ⁊ fluxꝰ. g̃ vel nõ ſunt eadẽ res: cuius
oppoſitũ oẽs hñt ↄcedere ſm itẽtionẽ ſctõꝝ: aut ſi ſũt
eadẽ res: vterq; modus. ſ. fluxus ⁊ getis non debet at
tribui illi rei in ſua exiſtentia: ſꝫ manifeſtum eſt ꝙ in
ſui exñtia ⁊ in rerũ nã opꝫ ꝙ illa res habeat modum
actus ⁊ agere vel ꝓduci in filio: aliogn nõ vere ꝓduce
rẽtur perſone. g̃ impoſſe eſt ꝙ in ſui exñtia habeat mo
dum habitus relatiui tñ modo cõnectentis ⁊ nõ cãn
tis: ſꝫ ille modus erit in ſola apprehẽſione intellectus.
¶ Scđo ſic. Impoſſibile eſt: ꝙ eadẽ realitas iter duo
extrema ↄſiſtẽs ſit vere poſitiua alterꝰ extremi ⁊ non
poſitiua in rerũ exiſtẽtia. aliogn ↄtradictoria erunt ſi
mul vera: ſed realitas importata per generare exiſtit
iter pr̃eȝ ⁊ filiũ vt vere poſitiua ⁊ cauſatiua filij: pr̃ni
tas v̄o iter eos exiſtit vt nullo mõ cauſatiua aut poſiti
ua filij: ſed tñ mõ vt referẽs ⁊ cõnectens: qꝛ relatiõis
nõ eſt cauſare extrema ſꝫ cõnectere ⁊ referre. ergo nõ
ſunt eadeȝ res pr̃nitas ⁊ generare: qđ tñ oẽs cõcedunt
vel neceſſe eſt ꝙ generare ſm rẽ ⁊ modũ cauſatiuuȝ
ſit in diuinis ex nã rei: ⁊ ſine ope itellectus: paternitas
v̄o ꝑ modũ eius relatiuũ filiũ nõ ponens: ſꝫ tñ modo
ad ipſum referẽs ſit ex ſolo opere itellectus: ⁊ hoc vni
q; verũ eſt demõſtratiue ↄcluſiuȝ. paternitas. n. eſt ve
ra res cauſatiua ⁊ poſitiua extremi. ſ. filij. eſt eñi ipſiuȝ
generare: ſꝫ ↄcipit̃ ſub mõ nõ cauſatiuo: ſꝫ cõnexiuo et
relatiuo tñ: q modus nõ eſt in re: ſꝫ in itellectu appre
hẽdente. ⁊ ideo paternitas inquãtũ eſt relatio quedaȝ
differẽs modaliter a generare eſt ab ope intellꝰ. vñ
in diuinis ſunt origines vere ⁊ relatiões per actũ itel
lectus) Hec ille. ¶ Tertio arguũt alij ↄ eãdẽ ↄclonẽ
ſic. Qñ aliq̃ ſic ſe hñt: ꝙ vnũ eſt realiter i aliquo: ⁊ re
liquũ in ſuo oppoſito: illa nõ ſunt realiter idẽ: qꝛ talia
realiter ſepant̃: ⁊ ſic nõ ſunt idẽ: ſꝫ pr̃nitas eſt realiter
in pr̃e: cũ ꝑ eã ſit formalr̃ pr̃: generare v̄o nõ eſt in pr̃e:
ſed in filio. qđ pꝫ. Tũ qꝛ 3° phyſi. dicit phs ꝙ actio eſt
in paſſo nõ in agẽte. Tum qꝛ generare videt̃ egredi a
patre ⁊ attigere filiũ: ⁊ per ↄñs remanere in filio ⁊ nõ
in patre. igit̃ generare ⁊ paternitas diſtinguunt̃ realr̃.
¶ Quarto. Qñcũq; aliq̃ ſunt idẽ de quocũq; ꝑdicat̃
vnũ ⁊ reliquũ: ſꝫ pater ꝑdicat̃ de aliquo in diuinis: de
quo nõ ꝑdicat̃ gnãre. vtpote de eẽntia. nã eſſentia ve
re veraciter dr̃ ⁊ eſt pr̃. extra de ſumma trini. ⁊ fi. ca. c.
dãnamꝰ: ⁊ tñ ibidẽ determiat̃ ꝙ eẽntia nõ gnãt. g̃ ge
nerare ⁊ eẽ pr̃em nõ ſunt idẽ: ⁊ ꝑ ↄñs: nec paternitas ⁊
gnãtio actiua. ¶ Quinto. Paternitas ⁊ filius in diui
nis nõ ſunt idẽ realiter: imo realiter diſtinguunt̃: ſicut
pater ⁊ filiꝰ: ſed generare nõ eſt aliud q̃ filius: vt vide
tur: ſicut eniȝ motus q eſt in paſſo ꝓut eſt ab agente

Margin notes:
ↄ 3ᵃᵐ. idem arti° ſcđo.
ↄ 2ᵃᵐ Aur. diſt. 27. q. 1. arti. 1. ꝓpõne tertia.
T. c. 18.

dr̃ actio:ſic realitas filij put eſt a p̄re dr̃ gn̄atio actio:⁊
prout eſt in filio dr̃ gn̄atio paſſio. ❡ Cōfirmaṫ. Quia
creatio actio nō videṫ aliud eſſe ꝙ̄ creatura put eſt a
deo creāte.ğ p̄rnitas ⁊ gn̄are nō ſunt idem. ❡ Sexto.
Idē nō fundaṫ in ſeipſo. fundamētū.n. nō eſt idez cū
fundato in eo: ſed gn̄are eſt fundamentū p̄rnitatis:qꝛ
relōnes ꝓducentis ⁊ ꝓducti fundantur ſup agere vel
egiſſe. vt dicit pħs.5. metaphyſi. ğ gn̄are ⁊ p̄rnitas nō
ſunt idē. ❡ Septimo. Qñcūqz aliq̄ ſic ſe hn̄t ꝙ vnuz
maneret aliq̄ trāſeūte: illa nō ſunt idē realr̃. alias trā
ſire ⁊ nō trāſire manere ⁊ nō manere:que ſunt ɔ̄dicto
ria verificarenṫ de eodē.ɔ̄ illud p̄mū pn̄ᵐ. Impoſſibi
le eſt idem ſimul eē ⁊ nō eē:ſed p̄rnitate manēte trāſit
actus gn̄ōnis ⁊ gn̄are. vt pꝫ in creaturis. vbi manet p̄r
multo tp̄e poſtꝙ̄ genuit:⁊ dato ꝙ in deo in eternuz ſi
mul ſtent:hoc ex neceſſitate ⁊ immutabilitate diuina
ɔuenit ⁊ nō ex cōditione p̄rnitatis:qꝛ dato per ipoſſi
bile ꝙ generare trāſiret:adhuc remaneret p̄rnitas:dū
tn̄ filius permaneret ⁊ eſſet pater in diuinis nō q actu
filiū gn̄aret:ſed qui filiū genuiſſet.ğ p̄rnitas ⁊ genera
tio nō ſunt idē. ❡ Octauo. Ea que reducunṫ ad diuer
ſa genera ⁊ p̄dicamēta nō pn̄t eſſe idē: cū diuerſoꝝ ge
nerū diuerſe ſint ſpēs:⁊ coordinatiōes p̄dicamentoꝝ
ſint impmixte:ſed generare reduciṫ ad p̄dicamentuz
actiōis.p̄rnitas vō ad p̄dicamentū relatiōis:in creatu
ris q̄dē vere.in deo aūt ſm modum.igiṫ paternitas ⁊
generare nō erunt idem in deo. ❡ Nono. Forma ge
ta nō videṫ eſſe idem cū illa:que conſiſtit in quodam
fluxu ⁊ egreſſu:ſed paternitas eſt forma quieta p mo
duz habitus exiſtens in patre.generare vō conſiſtit in
quodā fluxu ⁊ egreſſu a patre. ğ nō ſunt idez generare
⁊ p̄rnitas. ❡ Decimo. Idē nō eſt cā ſuiipſius:ſꝫ ſm ali
quos pater eſt pr̃:qꝛ generat:ſm alios vō generat:qꝛ ē
pater:⁊ ita p̄rnitas ſm illos cauſat generare: ſm alios
vero cauſat generare paternitatē. ergo non ſunt idez.
❡ Undecimo. Doctores inq̄rūt an ſuppoſituz patris
ɔſtituaṫ p gn̄are:an p p̄rnitatē: ⁊ illi tenēt ꝙ p gn̄are.
alij ꝙ p p̄rnitatē: ſꝫ hec inq̄ſitio nulla eēt ſi gn̄are ⁊ p̄r
nitas idē forēt.igiṫ ⁊c̄. ❡ Cōtra 4ᵃᵐ ɔ̄nē arguit multi ʒ 4ᵃᵐ ɔclo. idem. vbi. ʒ. arti. 4. ppō ne pma.
pliciter: ⁊ p̊ ꝙ generare ſm modum intelligendi p̄ce
dat paternitatē. Qñcūꝙ̄ eni res aliq̄ hꝫ duos modos
ɔcipiēdi vnū quidē ſm qꝺ eſt in rerū nā:⁊ aliū tm̄mō
ex operatione intell'us.primus dr̃ p̄cedere 2ᵐ. ſicut pꝫ.
qꝛ ordine rōnis ɔceptus floris per modū ſtantis prece
dit florere:q per modū fluxus ɔcipiṫ: qm̄ flos in rerū
natura habet modū quieſcentis: modū vō fluentis a
ſolo opere intellectus: ſed realitas illa que per genera
re importaṫ per modū fluxus:⁊ per paternitatem per
modū quieſcentis hꝫ in ſui exiſtentia modū actionis
⁊ fluxus.modū vō habitus q̄eſcentis ex ſolo op̄e intel
lect⁹:qꝛ ſi eēt ecōuerſo:nō vere ⁊ realiter filius ꝓduce
retur a patre:ſed ɔnecteretṫ ad ip̄m realiter:nec tn̄ rea
liter emanaret.ğ ſm modū intelligendi generare p̄ce
dit paternitatē. ❡ Scd̄o ſic. Connexio extremoꝝ exi
git extrema poſita:⁊ p ɔ̄ns p̄ſupponit poſitionē eoꝝ: ſꝫ
paternitas ⁊ vniuerſaliter oīs relatio de 2° mō relati
uoꝝ eſt ɔnexio extremoꝝ:nec ponit ea:ſed poſita ſup
ponit.ğ exigit vt p̄us ɔcipiaṫ poſitio illoꝝ.poniṫ autē
filius per generare.igiṫ paternitas exigit vt ſibi p̄intel
ligaṫ generare. ❡ Tertio ſic. Si generare ſm modū
intelligendi non p̄cedit paternitatē:ſed ſequiṫ in diui
nis:aut hoc eſt ex hoc ꝙ generare eliciṫ a patre: ita ꝙ
paternitas aliquid ad generare faciat: aut qꝛ facit ad
ipſum per modū cuiuſdā precij ⁊ rōnis fundādi:ſꝫ nō
pōt dici p̄mū. Tum qꝛ generare nō eſt elicitū: imo eſt
realitas eſſe nō capiēs aliūde cui repugnat vt eſſe ca
piat ab alio:ſicut repugnat p̄mo p̄nci°:aut diuine eſſen
tie:aut cuilibet rei improducte ꝙ intelligaṫ producta.
Tū qꝛ dato ꝙ eliceretṫ illo mō paternitas ipſam elice
ret:nec eſſet elicitiui p̄ncipij determinatiuū:cū relatio
nō ſit actiōis p̄ncipiū: nec exigaṫ ad determinādū:qꝛ
abſolutū eſt ſufficiēter determinatū: nec reſpectu in
diget ad agendū. Nec etiā 2ᵐ pōt dari:qꝛ manifeſtuz
eſt ꝙ actiōes ſunt p̄uie ⁊ rōnes fundādi 2ᵐ modū rela
tiuoꝝ:⁊ nō ecōuerſo. vn̄ mens nō pōt ɔcipe p̄rem niſi
accipiēdo ꝙ genuit vel generat. igiṫ intell'us recte iu
dicās dꝫ apprehendere ꝙ in deo generare p̄cedit p̄rni
tatē. ❡ Itē ɔtra eādē ɔclōnē arguit ꝓbādo: ꝙ p̄ſona
p̄ris veri⁹ ⁊ p̄ncipalius ɔſtituiṫ p gn̄are ꝙ̄ per paterni Utrū pr̃ ver⁹ ɔſtituaṫ p generare ꝙ̄ per p̄rnit.
tatē:qꝛ illud dr̃ verius ⁊ p̄ncipalius qꝺ eſt ex nā rei ꝙ̄
qꝺ eſt ſolū ſm ɔſiderationē:⁊ fit per opus intellectus:
ſꝫ ɔſtitutio p̄mi ſuppoſiti per actū generādi eſt quidē
ex nā rei: qm̄ generare eſt in re ⁊ quo ad intentionem
que ɔcipiṫ ad modū actus ⁊ fluxus ſiue ponentis acti
ue ſuppoſitū:ɔſtitutio vō per paternitatē hꝫ aliq̄d de
opere intellectus:qꝛ lꝫ paternitas ſit in re quo ad intē
tionē ɔceptā: que penitus eſt eadem cum generare:ni
hilominus quo ad modum habitus ⁊ quietis ſub quo
cōcipiṫ:qꝛ intelligitur p modū habitudinis cōnecten
tis:ſub iſto q̄dē mō nō eſt in rerū nā: aliꝙ̄n modi cō
poſiti flux⁹ ⁊ q̄etis ineēnt eidē rei: nō ſolū in itellectu:
imo in exñtia: que oīa ſunt ipoſſibilia.ğ ſuppoſitū pa
tris veri⁹ ⁊ p̄ncipalius ɔſurgit ex eēntia ⁊ generare ꝙ̄
ex eſſentia ⁊ paternitate. Hec ille in forma.

Ad primū ɔtra 2ᵃᵐ ɔ̄nez dr̃:ꝙ fili⁹ vere capit
eſſe p generare. ſed ad minorez di
co:ꝙ relatio vt relatio nō hꝫ hoc vt per eā aliquid ca
piat eſſe:ſed tn̄ dico ꝙ omne qꝺ capit realitatē accipit
eā per actionē:que dicit motū cū relatione:ſicut actio
p̄dicamentalis:quā negamus a diuinis: vel per origi
nē:que eſt relō ſignata per modū actiōis p̄dicamenta
lis:⁊ talis eſt in diuinis:nō.n.nego:imo firmiter teneo
ꝙ generare dicit diuinā actionē cū relatione: ſꝫ ibi po
tius ſaluaṫ ratio relōnis ꝙ̄ actionis p̄dicamētalis que
imperfectionē includit:⁊ paſſionē iducit:⁊ exitū de po
tentia in actū inſepabiliter comitaṫ. vn̄ argumentuz
iſtud ꝓcedit de relatione:que nō eſt niſi relatio:⁊ non
de relatiōe:que includit ſm rem oēm perfectionem.
❡ Ad 2ᵐ negaṫ minor.exitus.n.dicit ſemp vel motū
cū relōne:vel relōnez ipſam: nec ꝓbat oppoſituz .ſ.ꝙ
egreſſus ⁊ ꝓruptio nō dicāt relōnē. Ipſe.n.hoc ꝓbare Originare ⁊ originare nō dīt reſpec⁹ de genere re lationis.
conaṫ.ſ. ꝙ originare ⁊ originari nō dicāt reſpectus de
genere relōnis. Tū qꝛ per nullū reſpectū de genere re
latiōis capit eſſe termin⁹ illius reſpectus:ſed origo eſt
illud:quo terminus originatus ponatur in eē. Tuz qꝛ
ſm Simpliciū facere ⁊ pati nō cōſiſtunt in habitudi
ne adinuicē:ſicut dextrū ⁊ ſiniſtrū. Tuz 3°. qꝛ nulla re
latio ſe hꝫ ad ſuū terminū q̄ſi via in ipſum. ſic autem
actio ad terminū. Tū 4°. qꝛ relō neceſſario oritur po
ſito fundamēto ⁊ termino:non ſic actio: qꝛ illa cāt ter
minū. Tum 5°.qꝛ relatio neceſſario manet ad p̄manē
tiā extremoꝝ: non ſemp aūt manet origo termini ab
agēte illis poſitis. Tū 6°. qꝛ relō nō fundat relōnē: ſed
tn̄ aliq̄ relō fundaṫ ſup actionē.5.metaphyſi. Iſta ſūt
motiua p̄ncipalia.ad que dr̃ ꝙ ſolū ꝓbant ꝙ origina
re ⁊ origīari:vel actio ⁊ paſſio:ſeu facere ⁊ pati vt ſunt
p̄dicamēta non dicant ſolos reſpectus de genere rela
tionis:qꝺ conceditṫ. Sed non probāt quin dicāt motū
cū duplici reſpectu:quoꝝ vnus eſt in agente ⁊ alius in
paſſo. vn̄ actio dicit motuz cum vno reſpectu: ⁊ paſſio
dicat

dicit cum alio reſpectu. In diuinis aũt iteꝝ concedo
ꝙ originare ꝛ originari non dicũt in ſua rõne ſolos re/
ſpectus: ſed diuinã actionem cũ reſpectu dantis vel ac
cipientis: vt dicit ſan. Tho. de potentia dei. q. z. arti. 5.
(Actio generatio (inqt) in diuinis ſignat actionẽ cum
aliquo reſpectu: vñ ipſa gnãtio eſt dei actio: q̃ eſt eius
eſſentia cũ aliquo reſpectu.) ¶ Ad 3ᵐ dr̃ ꝙ nos nõ po/
nimus: ꝙ generare ſit realr̃ elicitũ i diuinis: ſed ſignat̃
modo actionis ꝛ cõcipit̃ ſub ꝯceptu actionis: que inue/
nit̃ in creatis: vbi eſt actio realiter elicita. Nec ẽ repu/
gnantia ꝙ potentia generandi ſit vere ꝓductiua: ꝛ ꝙ
generare non hẽat modũ actionis p̃dicamẽtalis: qꝛ nõ
opꝫ ꝙ potentia generãdi ſit ꝓductiua: aut elicitiua ge
nerationis: ſed filij. ¶ Ad pᵐ ꝯ tertiã ꝯclõnem ꝯcedit̃
maior ꝛ negat̃ minor. Dico. n. ꝙ oĩa que ſunt in diuis
in patre ſunt ſine fluxu: ſed ſunt in vltimo cõplemẽti.
Concedo tñ ꝙ eadem res: que eſt paternitas ꝛ genera/
re poſſit concipi ſine falſitate in rõne forme quieſcen/
tis: ꝛ in rõne actionis: non ꝙ conceptus actionis repre
ſentet illã: quo ad illam imperfectionem: que eſt i crea
ta actione. ſ. ꝙ actio creata eſt quidã fluxus: ꝛ eductio
de potentia in actũ: aut q̃dam tendẽtia in extrinſecuꝫ:
ſed quo ad hoc ꝙ actio ꝛ operatio eſt vltia actualitas
ꝛ ꝑfectio potentie: ſicut eſſe eſt actualitas eẽntie: ꝛ quo
ad hoc generare põt concipi p modũ actionis ꝛ fluxus
inq̃tum in rõne actionis ꝛ fluxus importat̃ perfectio
. ſ. actualitas: poteſt ẽt illa eadẽ res concipi in rõne per
manentis ꝛ q̄eſcentis inq̃tum negat̃ imꝑfectio: quam
dicit fluxus. ¶ Et cũ dr̃: ſi illa res in ſui exiſtia non hꝫ
modũ fluxus: ꝛc̃. negat̃ ꝯña: non. n. eſt de rõe ꝓductio
nis talis fluxus: ſed ſolũ vltima actualitas qua cõicat̃
perfectio alteri: ita ꝙ dicit actualitatẽ vltimã potentie
cũ relatione ad illud: cui cõicat̃ actus: ſed in creaturis
cõicat̃ imperfectio. ſ. fluxus ille. qui eſt exitus aut edu
ctio de potentia paſſiua in actũ. ¶ Ad ſcðꝫ dico ad mi
norem: ꝙ illa res que eſt paternitas ꝛ generare vere ẽ
poſitiua filij: ꝛ relatiua patris ad filium. Cõcedo tñ ꝙ
vt eſt paternitas eſt relatiua: ſed non poſitiua in eſſe: ſꝫ
vt eſt gnãre: qꝛ gnãre dicit actionẽ diuinã cum relatio
ne: paternitas aũt relationẽ ſolũ: ſed ex hoc nõ ſequit̃
quin ſit ibi vere paternitas ſm ꝓpriã rõnem relatõis:
nec ꝙ realiter diſtinguat̃ a generare: ſed ſolũ ꝙ aliter
eſt in re ꝛ perfectius q̃ꝫ in intellectu: qꝛ in re non ſoluꝫ
eſt relatio: ſed eſt ſuba: ꝛ eſſentia: ꝛ ſapiẽtia: ꝛ actus: ꝛ oĩ
potentia: ꝛ infinite perfecte. In intellectu aũt dũ cõci
pitur ſub rõne paternitatis non intelligit̃: niſi vt rela
tio: ꝛ non vt actus potentie generatiue: nec vt eſſentia.
ꝛc̃. vñ argumentũ ſolũ ꝯcludit: ꝙ rõ paternitatis: quã
habemus: vel in qua ꝯcipimus diuinã relationẽ nõ cõ
prehendit illã: ꝛ ideo dicit ſan. Tho. pͥma parte. q. z8.
arti. z. ad 3ᵐ. (Si (inqt) in ꝑfectione diuina nihil plus
cõtineret̃ q̃ꝫ qð ſignat nomen relatiuũ: ſequeret̃ ꝙ eẽ
tius eẽt imperfectũ: vtpote ad aliud ſe hñs: ſicut ſi nõ
contineret̃ ibi plus q̃ꝫ ſignificet̃ noĩe ſapientie: non eẽt
aliqd ſubſiſtens: ſed qꝛ diuine eſſentie perfectio eſt ma
ior: q̃ꝫ ꝙ ſignatione alicuius noĩs cõprehẽdi poſſit: nõ
ſeqtur ſi nomen relatiuũ: vel qðcũqꝫ aliud nomen di/
ctum de deo non ſignat aliqd ꝑfectũ: ꝙ diuina eẽntia
habeat eſſe imꝑfectũ: qꝛ diuina eſſentia cõprehendit i
ſe ꝑfectionẽ oĩum generꝝ.) Hec ille. ¶ Et ibidẽ ad zᵐ
dicit. (Plus ꝯtinet̃ imꝑfectione diuine eſſentie: q̃ꝫ ali
quo noĩe ſignari poſſit: vñ non ſeq̃t̃ ꝙ in deo ꝑter rela
tionẽ ſit aliqd aliud ſm rem: ſed ſolũ ſm ꝯſideratã no
minum rõne.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ relatio eſt ve
re realr̃ in deo: ꝛ non ſolũ ex ope intellectus: ſicut argu/

Et ſi omnia ſunt i dõ ſine fluxu: põt tñ abſqꝫ falſitate per moduꝫ actionis intelligi.

ens dicit: ſed relatio nõ ſolũ in diuinis hꝫ illud ſolũ: qð
ſignat nomen relatiuũ. ¶ Ad 3ᵐ negat̃ minor: gnãre.
n. vere eſt in patre. ¶ Et ad pͥmã ꝓbationẽ: dico ꝙ ac
tio trãſiẽs eſt in paſſo: ſed actio imanens eſt in agente:
qð nõ ſemꝑ patit̃. vbi agẽs eſt ſuũ eſſe: tunc. n. ſicut i eo
non differt eſſe ꝛ eſſentia: ita nec agere ꝛ potẽtia: vt dr̃
pͥma pte. q. 3. arti. 4. ¶ Ad aliam ꝓbationem dico. ꝙ
gnãre non egredit̃ ſm rẽ: ſed ſolũ ſm modũ ſignandi
ꝛ intelligẽdi deũ in creaturis. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ maior
eſt falſa: nã ad veritatẽ locutionũ non ſufficit aſpicere
ad idẽtitatẽ rei: ſed opꝫ aſpicere per modum ſignandi
ad idẽtitatẽ vel diſtinctionẽ rõnis: vt dicit ſan. Tho. pͥ
ma pte. q. 39. ar. 4. vñ de potentia dei. q. 8. art. z. ad 7ᵐ.
dicit: ꝙ non opꝫ ſemꝑ oĩa: que p̃dicat̃ de aliquo p̃dica
ri de oĩ eo: qð eſt idẽ illi: nec opꝫ ꝙ ſi aliqd dr̃ de aliquo
ꝙ oẽ idẽ illi p̃dicato dicat̃ de eodẽ ſubo: ꝛ de hoc viſuꝫ
fuit di. zᵒ. dicimus. n. Deus generat: ꝛ negamus iſtam.
diuinitas gnãt: ita in ꝓpoſito. ¶ Ad 5ᵐ negat̃ minor.
nam filius nõ eſt ipm generare. Nec vꝫ ꝓbatio: qꝛ pce
dit de actione p̃dicamẽtali: quã negamꝰ in deo. ¶ Ad
ꝯfirmationẽ dico. ꝙ creatio actio eſt diuina eẽntia: vt
alias dicet̃ in zᵒ. ¶ Ad 6ᵐ dico. ꝙ inter relationẽ ꝛ fũ/
damentũ ſufficit diſtinctio rõnis: vbi relatio nõ eſt ac
cidens. ¶ Ad 7ᵐ dico. ꝙ generare ꝛ paternitas diſtin/
guunt̃ in creatis. vbi accidentia ſunt: ꝛ gnãre eſt actio
tranſiens. ſecus eſt in diuinis. vbi nec eſt actio tranſiẽs
in paſſum. nec actiõis locũ hꝫ. ¶ Ad 8ᵐ dico. ꝙ nihil qð
ſit in deo formalr̃: ꝯtinet̃ ſub genere ꝓprie vel reducti
ue. ſed qðlibet eſt extra genus. ꝛ iõ ſicut ibidem eſt idẽ
ſubſtantia ꝛ relatio. ita relatio ꝛ actio. ſecus eſt de illis
que limitant̃ ad genus. ¶ Ad 9ᵐ dico. ꝙ in diuinis nõ
eſt aliqd qð fluat. licꝫ ibi aliqd ſignificet̃ per modũ: quo
fluxus in creatis ſignant̃. ¶ Ad 10ᵐ dico. ꝙ in talibꝰ lo
cutionibus li qꝛ non dicit cãm ꝓprie loquẽdo: ſed for/
male: quo aliquid eſt tale vel tale. multũ aũt intereſt i
ter eẽ cãm formalẽ alicuius. ꝛ eſſe illud quo eſt forma/
liter tale. ſic ſe hꝫ diuinitas ad deũ: ꝛ paternitas ad pa/
trem. ita in ꝓpoſito cũ dr̃. qꝛ generat eſt pater. li qꝛ di/
cit formale fundamentũ relationis paternitatis. ſ. gnã
tionem. Cũ autem dr̃. qꝛ pater ẽ generat. li qꝛ. dicit for
male quo pater agit vt actu pͥ. ſ. paternitatẽ. q̃ intelligi
tur in rõne potentie generandi. ¶ Ad vndecimuꝫ dr̃.
ꝙ inq̄ſitio illa eſt bona. qꝛ inq̄rit̃ vñ hꝫ illa res. que eſt
origo ꝛ relatio ꝙ ꝯſtituat. an iõ qꝛ eſt origo. an qꝛ rela/
tio. ſicut nõ eſt vanũ q̃rere. an deus generet: vel diuini
tas. ¶ Ad pᵐ ꝯ quartã ꝯneꝫ dicit̃. ꝛ negat̃ minor. ſicut
dixi ſm precedentia. nec vꝫ ꝓbatio. ſtat. n. filium vere
ꝓduci ſine hoc. ꝙ aliquid ſit in patre hñs modum flu
xus vel effluxus: ſed tñ non põt a nobis illud intelligi
niſi concipiendo generationẽ diuinã per moduꝫ actio
num creaturaꝝ. in q̇bus eſt fluxus: nec cõcipiunt̃ ſine
fluxu. ¶ Ad zᵐ dico. ꝙ ſolum ꝯcludit: ꝙ paternitas vt
relatio eſt poſterior ad generare ſm intellectũ nr̃ꝫ. qð
conceditur. non aũt vt cõſtitutiua. ¶ Ad 3ᵐ negat̃ diui/
ſio facta in maiori. paternitas p̄intelligit̃ generationi.
nõ qꝛ eliciat vel faciat. ad hoc ꝙ generatio eliciat̃. nec
vt ſit rõ fundandi generationẽ. ſed qꝛ conſtituit ſuppo
ſitum qð preintelligit̃ generationi. prius enim ſuppo/
ſitum intelligit̃ eſſe ꝯſtitutũ q̃ꝫ intelligat̃ generare: lꝫ
non ſit ibi prioritas in re. ſed in modo noſtro ꝯcipiẽdi.
¶ Ad quartũ qð eſt ꝯ aliud dictum in ꝯclõne negat̃
minor. nam ibi aſſumunt̃ multa falſa. Primum ẽ ꝙ
generare ꝯſtituat ſuppoſitũ formaliter. Scðm ꝙ pͥni
tas vel conſtitutio per paternitatẽ aliqd habeat ð ope
intellectus. Tertiũ ꝙ paternitas non hẽat in re modũ

Di. 1. q. 4. cõcluſione pͥma.

habitus .ſed fluxus: ⁊ alia multa que falſa ſunt. vt ſepe dictum eſt. Et ſic patet q̄ argumenta eius nõ ꝓcedũt contra ꝯnes poſitas. Ad argumentũ in pede q̄õnis patet rñſio per quartã ⁊ q̇ntam ꝯnes. Hec de q̄õne.

¶ Utrũ v̄bũ ĩcreatũ emãet vt ĩtellectio actual̃. Q. II.

ITerum circa eãdem diſtinctionem queritur. Utrum verbum increatũ emanet vt ĩtellectio actualis. Et arguit̃ q̄ ſic. Nã dicit Anſel. monol̃. cap. 48°. q̄ verbũ rei eſt ipſa cogitatio ad eius ſimilitudinē ex memoria facta. Et Augu. 15. de trini. ca° 16. dicit q̄ cogitatio noſtra perueniens ad illud quod eſt interius: ac unde formata verbum noſtrum eſt.

In oppoſitum arguit̃. Conceptus rei non ẽ actualis intellectio: ſed verbum eſt conceptus habitus de re. igitur ⁊c̃.

In hac q̄õne erũt duo articuli. In primo ponentur concluſiones. In ſecundo mouebuntur obiectiones.

Quantum ad primũ ſit pma ꝯ. Uerbũ intellectus noſtri eſt illa conceptio: vel ĩtentio: vel ſimilitudo rei: quã intelligens per actũ ĩtelligendi ꝓducit. ¶ Iſta ꝯ probat̃ ſic ſm mẽtẽ ſci Tho. Illud eſt verbũ ĩterius: q̄d ſignat̃ per exterius: ⁊ vocale verbũ: ſed verbum vocis non ſignat actũ intellect⁹: nec ſpẽm ĩtelligibilẽ: ergo erit aliq̄d ad q̄d terminatur actus intelligendi. ſ. ꝯceptus rei. Item illud eſt verbũ intellectus poſſibilis: q̄d intellectus poſſibilis dicit per actum ſuũ: ſed per ſuũ actũ intelligendi non dicit ſpẽz intelligibilem: q2 illa eſt p̈n^m actus: nec dicit actũ metũ: q2 tunc oĩs actus intellectus eſſet reflexus: ergo dic̃ aliquid. q̄d terminat actum intelligendi. ſ. ꝯceptũ q̄ immediate intellectionẽ terminat. ſicut calor calefactionez. Hec eſt mens ſci Tho. de potẽtia dei. q. 8. ar. 1. vbi ſic ait. (Intellect⁹ ĩ ĩtelligẽdo ordinẽ ad quattuor hr̃e põt. ſ. ad rẽ que intelligit̃: ad ſpẽz intelligibilẽ. qua intellectus fit in actu: ⁊ ad ſuũ intelligere: ⁊ ad ꝯceptionẽ intellectus: que q̇dem ꝯceptio a tribus ꝓdictis differt. A re quidẽ intellecta q2 res intellecta interdũ eſt extra intellectum: conceptio aũt intellectus non eſt niſi in intellectu: ⁊ iterũ ꝯceptio intellectus ordinat̃ ad rem intellectam ſicut ad finẽ: propter hoc. n. intellectus ꝯceptiõez rei in ſe format: vt rẽ intellectã cognoſcat. Differt autẽ a ſpẽ intelligibili: nã ſpẽs intelligibilis qua fit intellectus in actu: ꝯſideratur vt p̈n^m actionis intellectus: cũ oẽ agens agat ſm q̄ eſt in actu: in actu aũt fit per aliq̄ formã: quã opꝫ eſſe actionis p̈n^m: differt aũt ab actione intellectus: q2 ꝓdicta ꝯceptio conſiderat̃ vt termin⁹ actionis: ⁊ quaſi q̄õd ĩm per ipſam ꝯſtitutum. Intellect⁹ enim ſua actione format rei diffinitionẽ: vel ꝓpoſitionem affirmatiuã: aut negationẽ. Hec aũt ꝯceptio intellectus in nobis ꝓpꝛie dr̃ verbũ: hoc. n. eſt q̄ verbo exteriori ſignat̃: vox. n. exterior neq3 ſignat ipm intellectum: neq3 ſpẽm intelligibilẽ: neq3 actũ intellectus: ſꝫ intellectus ꝯceptionẽ qua mediante refert̃ ad rez: hec igit̃ ꝯceptio ſiue verbũ: qua intellectus noſter ĩtelligit rem aliã a ſe: ab alio orit̃: ⁊ aliud repreſentat. Orit̃ q̇dem ab intellectu per ſuũ actũ. eſt v̄o ſimilitudo rei intellecte. Cũ vero intellectus ſeipm intelligit: verbũ ꝓdictũ ſiue ꝯceptio euſdẽ eſt ꝓpago ⁊ ſimilitudo. ſ. intellect⁹ ſeipm intelligentis: ⁊ hoc ideo ꝯtingit: q2 effect⁹ aſſimilatur cãe ſm ſuam formã: forma aũt intellectus ẽ res intellecta: ⁊ ideo verbũ q̄d oritur ab intellectu eſt ſimilitudo rei intellecte: ſiue ſit idẽ q̄d intellectus: ſiue aliud: hec aũt verbũ noſtri intellectus eſt q̇dem extrinſecum ab eſſe ipſius intellectus: non eſt. n. de eſſentia eius: ſꝫ eſt quaſi paſſio ipſius: non tñ eſt extrinſecũ ab ipſo intelligere intellectus: cũ ipſum intelligere cõpleri non poſſit ſine verbo ꝓdicto. Si ergo aliquis intellectus ſit: cuius intelligere ſit ſuũ eſſe: opoꝛtebit q̄ verbũ illud nõ ſit extrinſecũ ab eſſe ipſius intellectus: ſicut nec ab intelligere: hec aũt eſt intellectus diuin⁹: in deo. n. eſt idez eſſe ⁊ intelligere: opꝫ igit̃ q̄ verbũ eius non ſit extra eſſentiam eius: ſed ei coeſſentiale.) ¶ Eandẽ ſniaz põit de veritate. q. 4. ar. 1. vbi dicit triplex v̄bũ. ſ. verbũ cordis ſine voce ꝓlatum: q̄d non eſt aliud niſi illud q̄d ꝑ intellectum ꝯcipit̃: ad q̄d ſignandũ verbum exterius proferẽ. Item exemplar exterioris verbi: ⁊ hoc dr̃ verbum interius: q̄d hꝫ imaginem vocis. Et verbum exterius expꝛſſum: q̄d dr̃ verbum vocis. Articulo autez 2°. expꝛeſſius ponit ſupradicta. ſ. q̄ verbũ intellectus noſtri eſt illud: ad q̄d opatio intellectus noſtri terminat̃: q̄d eſt ipm intellectũ: quod dr̃ conceptio intellectus: ſiue ſit conceptio ſignabilis per vocem incõplexã: vt accidit quando intellectus format q̇dditates rex: ſiue ꝑ vocem complexam: q̄d accidit qñ intellectus cõponit ⁊ diuidit. Et poſt ſubdit q̄ ipſa conceptio eſt effect⁹ actus intelligẽdi: ⁊ q̄ verbũ intellectus in nobis duo hꝫ de rõne ſua. ſ. q̄ eſt intellectũ: ⁊ q̄ eſt ab alio expꝛſſum. ¶ Idẽ põit. q. 3. art. 2. (Forma in intellectu hꝫ eſſe duppliciter. Uno mõ ita q̄ ſit p̈n^m actus intelligendi: ſicut forma que eſt intelligentis in q̄ntum eſt intelligens: ⁊ hec eſt ſimilitudo intellecti ab eo. Alio modo ita q̄ ſit terminus actus intelligendi: ſicut artifex intelligendo excogitat formã domus: ⁊ cum illa forma ſit excogitata per actũ intelligendi: ⁊ quaſi per actũ effecta nõ põt eſſe p̈n^m actus intelligendi: vt ſit pmũ quo intellectus ĩtelligit: ſed magis ſe hꝫ vt intellectũ: quo intelligens aliq̄d operat̃: nihilominus tñ forma ꝓdicta eſt 2^m: quo intelligit̃: q2 ꝑ formaz excogitatã artifex intelligit q̄d operandũ ſit: ſicut in intellectu ſpeculatiuo videmus q̄ ſpẽs qua intellectus informat̃ vt intelligat actu eſt pmum: quo intelligit̃. Ex hoc aũt q̄ effectus in actu ꝑ talẽ formã opari põt iã formando q̇dditates rex ⁊ cõponendo ⁊ diuidẽdo: vñ ipſa quidditas formata in intellectu: vel ẽt cõpoſitio ⁊ diuiſio eſt q̄dã operatũ ipſius: per q̄d tñ ĩtellectus venit in cognitionẽ rei exterioris: ⁊ ſic ẽ 2^m quo ĩtelligit̃.) Hec ille. ¶ Eandẽ tꝫ ſniaz pma parte. q. 34. arti. 1. vbi ponit quadruplex verbũ. (Sciendũ (inq̇t) q̄ verbũ tripl'r in nobis ꝓpꝛie dicit̃: Quarto aũt mõ dr̃ ĩpꝛopꝛie ſiue figuratiue: manifeſti⁹ aũt ⁊ cõius in nobis dr̃ verbum q̄d voce ꝓfert̃: q̄d quidem ab interiori ꝓcedit q̄ntum ad duo: que in v̄bo exteriori inueniunt̃. ſ. vox ipſa ⁊ ſignatio: vox. n. ſignat cõceptuz intellectus ſꝫ phm̃ pmo periarmenias: ⁊ iterũ vox ex ſignatione vel imaginatiõe ꝓcedit: vt in lib. de aĩa dr̃. Uox aũt que nõ eſt ſignatiua verbũ dici nõ poteſt. Ex hoc aũt dicit̃ vox exterior: q2 ſignat interiorez mentis ꝯceptũ. ſic ergo pmo ⁊ p̈ncipaliter interior mẽtis ꝯceptus verbũ dr̃. Secundario ipſa vox interioris cõceptus ſignatiua. Tertio ipſa vocis imaginatio verbum dr̃: ⁊ hos tres modos verbi ponit Dama. Dr̃ aũt figurate. quarto mõ verbũ illud: q̄d verbo ſignat̃ vel efficit̃. ſicut ꝯſueuimus dicere: hoc eſt verbũ q̄d dixi tibi: vel q̄d mandauit rex demonſtrato aliquo: q̄ verbo ſignatũ eſt: vel ſimpl'r enunciantis: vel etiã imperantis: dr̃ aũt ꝓpꝛie verbum in deo ſm q̄ verbũ ſignat cõceptũ intellectus.) Hec ille. ¶ Eandẽ ſil'r diſtinctiões quo ad tria mẽbra ponit ꝑ ſen. di. 27. q. 7. arti. 1. Dicit. Tex.cõ.10.

Durm. hic ⁊ ꝑ 1. q. 4. ⁊ ꝑra quol. 6. tenent q̄ v̄bũ nĩ realr ĩ tellectõ ꝯco. ẽt hic ⁊ quol. 1. arti. 3. 13 q̄ omnis noticia actualis ĩ quantũ declaratiua eſt verbum Marco. d. 3. dicit q̄ ẽ res intellecta pro vt hꝫ eſſe apparens intellectui.

enim q̄

n.ꝙ triplex verbū inuenit̄ in nobis.ſ.cordis:⁊ vocis:⁊ qđ h̄ʒ imaginē vocis. Primo mō dictū verbū.ſ.cordis illud a q̄buſdā appellat̄ verbum rei:q2 eſt imediata ſimilitudo rei:a Damaſ.aūt vocat̄ nālis intellectus motus velut lux eius ⁊ ſplendor:ab Augu.aūt đr verbum aīo impſſum. Sed verbū ſcđo mō dictū.ſ.qđ eſt in corporali actione per motū lingue ⁊ alioꝝ inſtroꝝ corporalium: dicaturqʒ verbū vocis:appellat̄ a Damaſ.nūcius intelligentie:⁊ ab Augu.verbū cuʒ ſyllabis ꝓnūciatum. Uerbum aūt tertio mō dictū.ſ.qđ eſt in imaginatione:q̄ñ quis imaginat̄ voces:q̄bus ꝯceptum intellectus ꝓferre valeat:vocat̄ verbum ſpēi ⁊ vocis:⁊ a Damaſ.đr verbum in corde enunciatū:⁊ ab Auguſt. verbū cū ſyllabis cogitatū. Dicit ēt ꝙ in operationib⁹ ītellectus eſt q̄dā gradus. Primo.n.eſt ſimplex intuitus intellectus in cognitione intelligibilis:⁊ hoc nōdū h̄ʒ rōnem verbi. Scđo eſt ibi ordinatio illius intelligibilis ad manifeſtationē vel alterius ſꝫm ꝙ aliq̄s loqt̄ alteri:vel ſui ipſius ſꝫm ꝙ aliq̄s loquit̄ ſibyp̄ſi. Et h̄ p̄mo accipit rōnē v̄bi:vñ verbū nihil aliud dicit q̄ȝ quādā emanationē ab intellectu ꝑ modū manifeſtātis:⁊ q2 pōt eſſe duplex veri intuitus:vel.ſ.veri ſimplr̄: vel vlterius ſꝫm ꝙ vex extendit̄ in bonū ⁊ ꝯueniens:⁊ hec eſt ꝑfecta app̄henſio:iō eſt duplex verbū.ſ.v̄buʒ rei ꝑlate: que plʒ ꝙ ſpirat amorē.⁊ hoc eſt v̄bum ꝑfectū: ⁊ verbū rei que diſplicet: vñ Aug.dicit:ꝙ v̄bū đr in aīo impſſuʒ.q̄uis res ipſa diſplicea:aut nō placeat.) Hec ille. ¶ Sciendū tñ: ꝙ in articulo ſeq̄nti vr̄ ponere:ꝙ ſpēs intelligibilis ſit verbū:in quo vr̄ p̄dictis ꝯdicere: ſed hñ ꝯſideranti pʒ: ꝙ non ꝯdicit: non.n.intelligit ꝙ verbū ſit ſpēs actui p̄uia:⁊ que ꝯſiderat̄ vt p̄n^m act⁹ intelligendi:ſed loquit̄ de ſpē ꝯcepta in intellectu ⁊ ordinata ad manifeſtationē:vel ad ſe:vel ad alteꝝ. Sit ergo p̄ma ꝯ huius articuli:ꝙ verbū intellectus nr̄i non ē actus intelligendi:nec ſpēs actui p̄uia.ſed cōceptio:ad quaʒ actus intelligendi terminat̄. Iſtam ꝯnē ponit p̄mo ꝯ Genti.ca.54.⁊ lib.4.ca°.xi. ¶ Scđa ꝯ. Licet oē intelligere in nobis ſit dicere:non tñ in deo in hūc ſenſum:ꝙ q̄cunqʒ ꝑſona intelligit eadē ꝑſona ꝓꝓie dicit. Iſtam ꝯclōnē ponit ſctūs Tho. de veritate. q.4. arti.2°.ad 5^m.(In nobis(inq̄t)dicere nō ſolū ſignat intelligere:ſed intelligere cū hoc:ꝙ eſt ex ſe exprimere aliquā ꝯceptionē:nec alr̄ poſſumus intelligere:niſi hō cōceptionē exprimendo:⁊ ideo oē intelligere in nobis ꝓꝓie loquendo eſt dicere: ſed deus pōt intelligere ſine hoc:ꝙ aliq̄d ex ipſo ꝓcedat ſꝫm rē:q2 in eo idē eſt intelligēs:⁊ intellectū:⁊ intelligere: qđ in nobis nō accidit: ⁊ iō nō oē intelligere in deo ꝓꝓie loquēdo đr dicere.) Hec ille. ¶ Et intendit ꝙ dicere includit intelligere:⁊ cū hoc relationē originis:⁊ iō ſoli patri cōuenit dicere. ¶ Eandē ꝯnem pōit p̄te p̄ma.q.34.arti.i.ad 3^m.(Intelligere(inquit)⁊ dicere differūt:nam intelligere importat ſolam habitudinem intelligentis ad rem intellectam:in qua nulla rō originis īportat̄:ſed dicere importat p̄ncipalr̄ habitudineʒ ad verbū ꝯceptum: nihil .n.aliud eſt dicere q̄ȝ ꝓferre verbū:⁊ mediante v̄bo importat habitudinē ad rē intellectā:que v̄bo ꝓlato manifeſtat̄ intelligenti:⁊ ſic ſola ꝑſona:que ꝓfert verbū eſt dicens in diuinis:cū tñ ſingula ꝑſonaꝝ ſit intellecta: ⁊ intelligēs:⁊ per ꝯñs verbo dicta.) Hec ille. ¶ Tertia ꝯclō. In diuinis eſt verbū:qđ ꝓducit̄ per actū intellectus paterni. Iſta ꝯ ſequit̄ ex p̄dicta:quam ēt ponit ſctūs Tho.de potentia dei.q.9.arti.5°.(De rōne(inq̄t) eius qđ eſt intelligere:eſt ꝙ ſit intelligēs ⁊ intellectū: illud aūt qđ eſt ꝑ ſe intellectū: nō eſt res illa: cuius noticia per intellectū habet̄:cū illa q̄ñqʒ ſit intellecta in potentia tm̄:⁊ ſit extra intelligentē: ſicut cuʒ hō intelligit res mālēs.vt aīal:vel lapideʒ:aut aliq̄d h̄ꝯ: cum tñ oporteat ꝙ intellectū ſit in intelligente:ſitqʒ vnū cuʒ ipſo:neqʒ ēt intellectum ꝑ ſe eſt ſilitudo rei intellecte per quā informat̄ intellectus ad intelligendū. Intellectus.n.non pōt intelligere:niſi ſꝫm ꝙ fit actu per hanc ſilitudinē:ſicut nec aliq̄d aliud pōt op̄ari ſꝫm ꝙ eſt in potentia:ſed ſꝫm ꝙ fit actu per aliquā formā. Hec igit̄ ſilitudo ſe h̄ʒ in intelligendo ſicut intelligendi p̄n^m: vt calor eſt p̄n^m calefactionis: non vt intelligendi terminus:hoc ergo eſt p̄mo ⁊ per ſe intellectū qđ intellect⁹ in ſeipſo ꝯcipit de re intellecta: ſiue illud ſit diffinitio: ſiue aliqua enunciatio ſꝫm ꝙ ponunt̄ due op̄ationes intellectus 3°.de aīa:hoc aūt ſic ab intellectu conceptum đr verbum internum:hoc.n.eſt qđ ſignat̄ per vocē: non enim vox exterior ſignat ipʒ intellectū:aut formā ipſius intelligibilē:aut ip̄m intelligere:ſed ꝯceptum intellectus: quo mediāte ſignat rē:vt cū dico hō vel hō eſt aīal:⁊ q̄ꝫtum ad hoc non differt vtrū intellectus intelligat aliud a ſe:ſicut.n.cū itelligit aliud a ſe format cōceptum illius rei:qđ voce ſignat̄:ita cū intelligit ſeipſʒ format ꝯceptū ſui:qđ ēt voce pōt exprimere: cū igitur in deo ſit intelligere:⁊ intelligēdo ſeip̄m intelligat oīa alia:opʒ q in ipſo ponat̄ eſſe ꝯceptio intellectus:que ē abſolute de rōne eius: qđ eſt intelligere. Si autē poſſemus cōprehendere intelligere diuinum q̄d ⁊ q̄ūo eſt: ſicut cōprehendimus intelligere noſtrum:non eſſʒ ſupra rōnem ꝯceptio verbi diuini:ſicut neqʒ ꝯceptio verbi humani:poſſum tñ ſcire quid non ſit. ⁊ q̄ūo non ſit illud intelligere:per qđ poſſumus ſcire dr̄iam verbi cōcepti a deo.⁊ verbi concepti ab intellectu noſtro. Scimus.n.p̄mo:ꝙ in deo eſt vnum tm̄ intelligere nō multiplex:ſicut in nobis:aliud eſt.n.intelligere noſtrū:quo intelligimus lapidē:⁊ quo intelligimus plantā:ſʒ vnū eſt dei intelligere:quo deus intelligit ſe ⁊ alia oīa:⁊ iō intellectus noſter ꝯcipit multa verba: ſed verbum cōceptum a deo eſt vnū tm̄. Itex intellectus noſter imperfecte plerūqʒ intelligit ⁊ ſeip̄m ⁊ alia: intelligere autē diuinū non pōt eſſe imperfectū:vñ diuinū verbū eſt ꝑfectum perfecte oīa repñtans:verbum aūt nr̄m freq̄nter eſt imꝑfectum. Itex in intellectu noſtro aliud ē intelligere.aliud eſt eſſe: ⁊ iō verbū ꝯceptū in intellectu noſtro:cū ꝓcedat ab intellectu inq̄ꝫtum eſt intelligēs non vnit̄ ei in nā:ſed ſolū intelligere. Intelligere autē dei eſt eſſe eius:vñ verbū qđ ꝓcedit ab eo inq̄ꝫtū eſt intelligens ꝓcedit ab eo inq̄ꝫtū eſt exiſtens:⁊ ꝓpter hoc verbū cōceptum h̄ʒ eandē eſſentiā ⁊ nām.quā intellectus cōcipiens:⁊ q2 qđ recipit nām in rebus viuentib⁹ dicitur genitum ⁊ filius:verbum diuinuʒ dicitur genitus ⁊ filius:verbum autem noſtruʒ non pōt dici genituʒ ab intellectu nr̄o:nec eius filius niſi metaphorice: ſic ergo relinquit̄ ꝙ cū verbū intellectus noſtri ab intellectu differat in duobus.ſ.in hoc ꝙ eſt ab eo:⁊ eſt alterius nāe:ſubtracta a verbo diuino nāe dr̄ia:vt oſtenſum eſt:relinquit̄ ꝙ ſit dr̄ia ſꝫm hoc ſolūʒ ꝙ ab alio.) Hec ille in forma. ¶ Quarta ꝯ. Licet verbū in diuinis poſſit ſumi eſſentialr̄:tñ ꝓꝓie loquendo eſt nomē perſonale ⁊ non eſſentiale. Prima pars pʒ:nā v̄bum ſiue dicat̄ operatio intelligendi:vel ipſa ſpēs:aut cōceptus intellectus ſiue vtroqʒ iſtoꝝ:impoſſibile eſt aliquē intelligere:vtrūqʒ.n.iſtoꝝ eſt id:quo quis formalr̄ intelligit:⁊ iō impoſſibile eſt q hoc mō accipiendo verbuʒ aliquis formalr̄ intelligat niſi verbo itellectus ſui: qđ ſit eius operatio:vel rō operationis ad eaʒ ſe hñs: ſicut

Cōtradictionis apparentis ſolutio.

Dicere ī nobis qd ſignificat.

Intelligere differt a dicere

Lec.cō.xxi.

Differētia noſtri intelligere ⁊ intelligere diuinum.

mediū cognoſcendi: vñ cū pater intelligat ſi non eſſet
in diuinis verbū niſi perſonale qḋ eſt filius: oporteret
ꝙ pater intelligeret filio quaſi formalr̄: qḋ eſt incōue-
niens: ⁊ ideo opȝ dicere ꝙ verbuȝ in diuinis duplr̄ ac-
cipit̄. ſ. eſſentialr̄ ⁊ perſonalr̄: ſicut ⁊ amor qḋ eſt ꝓpriū
nomen ſpūs ſancti: cum .n. verbū cordis qḋ eſt ſilitudo
ipſius rei intellecte ꝓut eſt ꝯcepta in intellectu: ⁊ ordi
nata ad manifeſtationē vel ad ſe vel ad aliū. Ita ſpēs
in diuinis pōt accipi duplr̄: vel ſm ꝙ dicit illud: q̄ ali-
quid formalr̄ in diuinis intelligit̄: ⁊ ſic cum ipſa eſſen-
tia ꝑ ſeipſam intelligat̄ ⁊ manifeſtet̄: ipſa eſſentia erit
verbū: ⁊ ſic verbū: ⁊ intellectus: ⁊ id cuius eſt vbū non
differunt ibi niſi ſm rōnem: ſicut in diuinis nō differt
quo intelligit̄: ⁊ qḋ intelligit̄: ⁊ qḋ intelligit: vel ſm ꝙ
conceptus: vl' ſpēs noīat aliquid diſtinctū ab eo realr̄:
cuius ſimilitudinē gerit: ⁊ ſic verbuȝ dr̄ perſonalr̄ ⁊ cō
uenit filio: in quo manifeſtat̄ pr̄: ſicut ꝑncipium in eo
qḋ eſt a ꝑncipio per modū intellectus ꝓcedens.) Hec
ſunt verba in forma ſancti Tho. ꝑmo ſen. diſ. 27. q. 2.
ar. 2°. Et ſic pȝ ꝑma pars ꝯnis. ❡ Sed 2ª ps ꝓbat̄ ſic
per eundē in de veritate. q. 4. arti. 2. Verbū intellect⁹
in nobis duo hȝ. ſ. ꝙ ē itellectū ⁊ ꝙ ē ab alio expꝛſſuȝ: ſi
ergo ſm vtrīuſqȝ ſimilitudinē verbū dicat̄ in diuinis:
tunc non ſolū importabit̄ per nomē verbi ꝓceſſus rō-
nis: ſed ēt rei. Si aūt ſm ſilitudinē alterius tm̄. ſ. ꝙ eſt
intellectū: ſic hoc nomen verbū in diuinis nō importa
bit ꝓceſſum realem: ſed rōnis tm̄: ſicut ⁊ h nomen in-
tellectum: ſed hoc nō erit ſm ꝓpriam ſui acceptionē:
qꝛ ſi aliqḋ eoꝝ que ſunt de rōne alicuius auferat̄: iam
non erit ꝓpria acceptio: vñ ſi verbū ꝓprie accipiat̄ in
diuinis non dr̄ niſi ꝑſonalr̄. Si aūt accipiat̄ cōiter: po-
terit ēt dici eſſentialr̄: ſed qꝛ tñ noībus eſt vtendum vt
plures ſm ꝑhm: vſus eſt maxīe emulādus in ſignatio-
nibus noīum: ⁊ qꝛ oēs ſancti vtunt̄ cōiter noīe verbi:
ꝓut ꝑſonalr̄ dr̄: iō hoc magis dicēdū eſt: ꝙ perſonalr̄
dicat̄.) Hec ille. ❡ Idē ponit ꝑma parte. q. 34. arti. 1.
ait .n. (Ipſe ꝯceptus cordis de rōe ſua hȝ ꝙ ab alio ꝓ-
cedat. ſ. a noticia ꝯcipientis: vñ verbū ſm ꝙ ꝓprie dr̄
in diuinis ſignat aliqḋ ab alio ꝓcedēs qḋ ꝑtinet ad rō
nem noīum ꝑſonalium in diuinis: eo ꝙ diuine ꝑſone
diſtinguunt̄ ſm originē: vñ opȝ ꝙ nomen verbi ſȝ ꝙ
ꝓprie dr̄ in diuinis non accipiat̄ eſſentialr̄: ſed ꝑſonali
ter tm̄.) Hec ille. ❡ Et ſi arguat̄ ꝙ verbū nō ſit ꝓꝑe
qḋ ꝑſonale: qꝛ ꝑ vbuȝ pr̄ formalr̄ intelligit: ſȝ filiū nō
foralr̄ itelligit: ḡ filius nō ꝓprie ē vbū. Rñdet̄ ꝙ vbi
verbū eſt alterius eſſentie a dicente: maior eſt vera: tunc
enim intellectus dicēs aliquid pōt hr̄e formalr̄ a vbo:
ſed vbi dicens cōicat eandē eſſentiā verbo ſuo: tūc ver
bum non pōt eſſe ipſi dicenti formalis rō intelligendi:
aut aliud faciēdi: qꝛ non per eſſentiā quā accepit: qꝛ il-
lam habebat dicēs: poſtq̄ȝ cōicaret eā ꝓritate rōnis:
nec per aliam eſſentiaȝ: qꝛ non hȝ aliam q̄ȝ dicens: ⁊ ſic
non eſt ꝓprie de rōne verbi: ꝙ per ipm̄ formalr̄ dicēs
illud verbū intelligat: vez̄ illud quo intelligens intel
ligit formalr̄ tanq̄ȝ ſpē vel obiecto ꝑmario pōt quodā
modo dici verbū: vt pȝ in ꝑma parte ꝯnis. ❡ Sciēdū
tñ ꝙ lȝ pater non intelligat formalr̄ per filiū tanq̄ȝ per
ſpēm vel mediū cognoſcendi: tñ ꝯcedit̄ ꝙ pater intel
ligit in filio ſeipm̄: ⁊ oīa alia inq̄ȝtū videt filiū eſſe ſili-
tudinē ſuam ⁊ oīum alioꝝ: ſicut ꝑncipium vr̄ in eo cu-
ius eſt: q̄ȝuis ēt ꝑnm̄ in ſeipſo videat̄: poſſum .n. videre
hoiem in ſua imaginatione: q̄ȝuis ēt ipſum ꝑ ſeipm̄ vi-
deam. ⁊ ita ēt q̄ȝuis pater ſeipm̄ videat in ſe ⁊ oīa alia:
tamen omnia pōt videre in filio ⁊ ſeipm̄: ſicut ⁊ ſeipſ
videre pōt in creatura inq̄ȝtum ipm̄ creatura repꝛitat

Verbum noſtrum duo hȝ.

Pater intelligit ſeipſum i filio.

q̄ȝuis impfecte. Verba ſunt ſancti Tho. ꝑmo ſen. diſt.
27. q. 2. arti. 2°. ad 4m. ❡ Quinta ꝯ. Verbū dicit reſpe
ctum ad creaturas nō ex ſua ꝓprietate ꝑſonali: ſed rō-
ne eſſentie: que includit̄ in ſignato ꝑſone. Hanc ponit
ſcūs doctor pª pte. q. 34. arti. 3°. ad pm̄. (In noīe (inqͭ)
perſone importat̄ nā oblique: nā ꝑſona eſt rōnalis na-
ture indiuidua ſubā: in noīe igit̄ diuine ꝑſone q̄ȝtū ad
relationē non importat̄ reſpectus ad creaturas: ſed im
portat̄ in eo qḋ ꝑtinet ad nām: ſicut .n. ꝓpriuȝ eſt filio
ꝙ ſit filius: ita ꝓprium eſt ei ꝙ ſit genitus deus: vel ge
nitus creator: ⁊ per hunc modum importat̄ relatio ad
creaturā in noīe verbi.) Hec ille. Et de veritate. q. 4.
arti. 5. dicit. (Hoc nomē verbū imponit̄ ad ſignandū
aliquid abſolutū cū reſpectu adiūcto: eſt .n. verbū idē
qḋ ſapia genita: vt dicit Augu. nec ob hoc impedit̄: qn
verbuȝ ꝑſonaliter dicat̄: qꝛ ſicut ꝑſonalr̄ dr̄ pater: ita ⁊
deus generans: vel deus genitus: ꝯtingit aūt vt aliqua
res abſoluta ad plura poſſit hēre reſpectū: ⁊ inde eſt ꝙ
nomē illud qḋ imponit̄ ad ſignandū aliqḋ abſolutuȝ:
ad qḋ ſeqtur aliqs reſpect⁹ pōt ad ꝑla dici relatiue: ſm
ꝙ ſcia dr̄ relatiue ad ſcibile inq̄ȝtū eſt ſcia: ſed inq̄ȝtuȝ
eſt accn̄s qḋdam vel forma refert̄ ad ſcientē. Ita etiā
hoc nomen verbum hȝ reſpectū ad dicentē: ⁊ ad illud
qḋ vbo dr̄: ad qḋ pōt dici duplr̄: vno mō ſm ꝯuertētiā
noīs: ⁊ ſic vbuȝ dr̄ ad dictū: alio mō ſicut ad rē: cui con-
uenit rō dicti: ⁊ qꝛ pater ꝑncipalr̄ dicit ſe gnāndo vbuȝ
ſuum: ⁊ ex ꝯñti dicit creaturas: ideo ꝑncipaliter: ⁊ qua-
ſi per ſe vbum refert̄ ad pr̄em: ſed ex ꝯñti ⁊ quaſi ꝑ ac
cidens refert̄ ad creaturā: accidit .n. verbo vt per ipm̄
creatura dicat̄.) Hec ille. ❡ Et ibidē ad 4m dicit. (Qꝛ
ex illa pte: qua hoc nomen vbum aliquid abſolutū di-
cit hȝ habitudinē cāſalitatis ad creaturā: ſed ex reſpectu
realis originis: quē importat efficit̄ perſonale: ex quo
reſpectū ad creaturā non hȝ.) Hec ille. ❡ Sciendum
tñ ꝙ ꝑmo ſen. diſ. 27. q. 2. arti. 3. vr̄ aliter dicere. Ait .n.
(Qꝛ vbū nō ſemꝑ dicit reſpectū ad creaturā: ſed qnq̄ȝ
dr̄ cū reſpectu: ⁊ qnq̄ȝ ſine reſpectu: qḋ ſic pȝ: verbum
.n. ſiue dicat̄ perſonaliter: ſiue eſſentialiter eſt ſpēs con
cepta in qua eſt ſimilitudo eius qḋ dr̄ ⁊ dicentis: quan
do aliquis ſeipm̄ dicit: cōſtat aūt ꝙ diuina eſſentia: ſi-
ue pater prehabuit i ſe ſimilitudinē oīs creature: ſicut
exemplar: vnde illud qḋ ſignat̄ vt ſpecies vel ſimilitu
do patris: aut diuine eſſentie: ſi perfecta ſit ſimilitudo
continebit in ſe ſimilitudinē omniū reꝝ: ſed q̄ȝuis ali-
quid ſit ſpēs vel ſimilitudo alterius: nō tamen oportet
ꝙ ſemper qñ conuertit̄ in ſpeciem conuertat̄ in illud:
cuius eſt ſpēs vel ſimilitudo: qꝛ in ſpecieȝ vel imaginē
contingit fieri conuerſionem dupliciter: vel ſm ꝙ eſt
ſpecies talis rei: ⁊ tunc eadem eſt conuerſio in reȝ: ⁊ in
ſpēm rei: vel in ſpēm ſm ꝙ eſt res q̄dam: ⁊ ſic non opȝ
ꝙ eadē cōuerſione conuertat̄ quis per intellectum in
ſpēm rei ⁊ in rem: ſicut qñ quis conſiderat imaginem
inq̄ȝtum eſt corpus lapideū: ⁊ non inq̄ȝtuȝ eſt ſimilitu-
do ſortis vel platonis. Dico igit̄ ꝙ cum deus ipſe ſit ſi
militudo vel ſpēs oīum rerum: dupliciter cōuerſio in-
tellectus pōt fieri in ipſuȝ: vel abſolute. ſ. ſm ꝙ eſt res
q̄dam: vel inq̄ȝtū eſt ſilitudo oīuȝ reꝝ: ⁊ vtroqȝ mō de
us cognoſcit ſeipm̄: ⁊ ſupra ſe ꝯuertit̄: q̄ȝuis non diuer
ſa: ſed vna opatione: vñ ſi vbuȝ accipiat̄ ꝓut ſeqtur in-
tuitū intellectus diuini ſm ꝙ abſolute ſeipm̄ intuet̄:
ſic vbum abſolute dr̄ in diuinis ſine reſpectu ad crea-
turā: ſiue eſſentialr̄: ſiue perſonalr̄ dicat̄. Si aūt verbū
ſequat̄ intuitū intellectus diuini ꝓut conuertit̄ ſupra
ſe inq̄ȝtū eſt ſimilitudo oīum reꝝ ⁊ exemplar: tunc in
verbo accipit̄ reſpectus ad creaturā: vt eſt reſpect⁹ ar-
tis ad

Cōuerſio intellectus i ipſum duplr̄ fieri poteſt.

tis ad artificiata:⁊ ſic ꝓprie verbo cõpetit rõ artis. Si
tñ verbum accipiaꝑ ſm ordinem manifeſtationis ad
alteꝝ: ſic ſemꝑ dicit reſpectũ ad creaturã: qꝛ talis mãi-
feſtatio diuini itellectus ẽ per eductionẽ creaturaꝝ.)
Hec ille. Sed qꝛ illa que dicit in ſũma: ⁊ in q̃õnibus di
ſputatis melius dicta videꝑ: iõ dico ſicut p̄us. ¶ Sex
ta ↄ. Sicut verbũ ſi capiaꝑ ꝓprie dꝛ perſonalr̃ in diui-
nis de ſolo filio: ita ⁊ imago. Qꝛ.n. imago dicaꝑ ꝑſona-
liter in diuinis ꝓbat ſcũs doctor prima pte.q.35.arti.1.
(De rõne (inquit) imaginis eſt ſilitudo: non tñ q̃cũqꝫ
ſilitudo ſufficit ad rõnẽ imaginis: ſed ſimilitudo que ẽ
in ſpẽ rei: vel ſaltẽ i aliquo ſigno ſpẽi. Signũ aũt ſpẽi in
rebus corporeis maxime vꝛ eſſe figura: videmus.n. ꝙ
diuerſoꝝ aialium ſm ſpẽm ſunt diuerſe figure: nõ au-
tẽ diuerſi colores: vnde ſi depingaꝑ color alicuius rei
in pariete: non dꝛ eſſe imago niſi depingatur figura: ſꝫ
nec ipſa ſilitudo ſpẽi vel figure ſufficit ad rõnẽ imagi-
nis: ſed requiriꝑ originis vera rõ: qꝛ vt dicit Augu. 83.
q̃õnũ. Unũ ouũ non eſt imago alterius: qꝛ nõ eſt de h̄
expſſuꝫ: ad hoc aũt ꝙ aliquid ſit vere imago requiriꝑ:
ꝙ ab alio ꝓcedat ſile ei in ſpecie: vel ſaltẽ in ſigno ſpe
ciei: ea võ que ꝓceſſionẽ: ſiue originẽ important ꝑſona
lia ſunt: vnde imago eſt nomen ꝑſonale.) Hec ille. Sꝫ
ꝙ ſolũ ↄueniat filio: ꝓbat ibidẽ art.2°. dicens. (Quis
ſpũs ſcũs ſua ꝓceſſione accipiat nãm patris ſicut fili-
us: non tñ dꝛ natus: ita etiam lꝫ accipiat ſimilẽ ſpẽꝫ pa
tris non dꝛ imago: qꝛ filius ꝓcedit vt verbũ: de cui᷒ rõ-
ne eſt ſilitudo ſpẽi ad aliud: a q̃ ꝓcedit: non aũt de rõe
amoris: q̃uis hoc conueniat amori: qui eſt ſpũs ſcũs in
quantũ eſt amor diuinus.) Hec ille. Et hec de p̄ arti.

Similitudo de rõne imaginis eſt.

Cõtra p̄mã ↄclõnẽ Aur. primo ſentẽ. di.9.q.1.arti. 1. propoſitio-ne.3. Utrum ponẽda ſit ſoſa exiſtens ſubiectiue in intellectu ad quam intellectus aſpiciat ⁊c.

Quantum ad ſcdm articulũ reſtat arguere cõ
tra ↄnes. Et qdem ↄ p̄mam ↄnem
arguit Aureo. p̄ma q̃õne none diſtinctionis huius p̄i-
mi ſic. Nulla for² exiſtens ſubiectiue in intellectu vel
fantaſmate ponenda eſt: ad quã aſpiciat intellectus: cu
ius ꝓductio appelleꝑ dictio: ergo tota poſitio: ⁊ oĩa que
dicta ſunt de ipſo verbo falſa ſũt: ↄña nota eſt; ſed añs
ꝓbaꝑ: qꝛ forma quã experimur nos aſpicere: dũ itelligi-
mus roſaꝫ ſimplr̃: aut florẽ: nõ eſt aliqd reale inherẽs
alicui: vel ſubſiſtens: ſed eſt ipſamet res hñs eſſe inten
tionale ↄſpicuũ ⁊ apparens: qd̃ ꝓbaꝑ: nulla.n. for^a ſim-
pliciter non ſingularis: nec limitata põt eſſe inherens
intellectui vel fantaſmati: nec eſſe ſubſiſtens: ſi.n. hoc
daꝑ: cũ forma ſimplr̃ infinita ſit: ⁊ adequans oĩa idiui-
dua ſequereꝑ: ꝙ eſſet aliqua res infinita inherẽs intel
lectui vel fantaſmati: vel ſubſiſtens ꝑter p̄maꝫ formã
que eſt deus: qd̃ eſt oĩno impoſſibile: ſed cõſtat ꝙ roſa
iſta: quã aſpicit intellectus: ⁊ forma iſta ſpecularis: que
terminat mẽtis intuitũ: iſta nõ eſt nã ſingularis: ſꝫ nã
ſimplr̃ ⁊ qdditas tota: ↄcipiendo.n. hoieꝫ vel roſaꝫ nõ
terminamus aſpectũ ad hanc roſam vel illam: ad ho-
minem iſtũ vel illũ: ſed ad roſam vel hoiem ſimplr̃: g̃
iſta forma ſpecularis vel idoluꝫ: vel ↄceptus non põt
eſſe aliqd reale inherẽs intellectui vel fantaſmati: nec
eſſe aliqd ſubſiſtens. ¶ Scdo ſic ꝓbaꝑ eadẽ ꝓpoſitio
ꝑ añte aſſumpta. Nulla forma nõ ſingularis hꝫ ſubꝫ
ſingulare: cũ accñña iduidueꝑ in ſubiectis: ſed forma
iſta ſpecularis: quã intellectus aſpicit non eſt ſingula-
ris: imo eſt forma ſimplr̃: roſaꝫ.n. ſimplr̃ ituemur nõ
hanc vel illã roſam: ergo ſi eſt ſubiectiue in intellectu:
non erit intellectus aliqd ſingulare: ſed aĩa ſimplr̃: ⁊ ꝑ
ↄñs erit vnus intellectus in oĩbus: ⁊ redibit error Cõ-
mentatoris. ¶ Tertio ſic ad idẽ. Illã roſam quã intel
lectus ſpeculr̃ aſpicit de ſingularibus ꝑdicaꝑ: ⁊ dꝛ veri-
ficari: dicit.n. de roſa viſa: ꝙ eſt roſa quã añ ↄcepit: ſed
cõſtat: ꝙ nulla res exiſtens in intellectu: vel fantaſma
te vere enunciaꝑ de roſis exñtibus extra: cũ ſit qd̃dam
accñs realr̃ diſtinctũ ab oĩbus iduiduis: que ſunt ex̃: g̃
roſa iſta quã aſpicit intellectus tanq̃ formã ſpeculareꝫ
nõ eſt aliqd reale in itellectu: vel fantaſmate exñs ſub
iectiue. ¶ Quarto ſic ad ideꝫ. Si ſit aliq̃ for² ſpecula-
ris realr̃ inherens intellectui: ad quã termineꝑ aſpect᷒
intellectus: aut in illa vltimate q̃eſcit: aut ꝑ illã ad res
extra ꝓcedit: ſed non põt dari p̄ᵐ: qꝛ tunc ſcie non eẽnt
de rebus: ſed de talibus idolis: qd̃ oĩno eſt ficticiũ ⁊ ab
ſurdũ. Nec 2ᵐ põt dari. Tũ qꝛ eſt ↄ experientiam: nõ.n.
experimur nos aſpicere formã roſe: ⁊ per eã vlterius fer
ri in roſaꝫ. Tũ qꝛ p̄ᵐ obiectũ itellect᷒ eẽt aliqd exiſtẽs
infra intellectũ ⁊ non extra: ⁊ eodẽ mõ primũ obiectũ
habitus ſcientifici: ⁊ actus eius: qui eſt q̃ſcere: eẽt q̃dã
forma ſpecularis accñtalis: ⁊ rediret q̃ſtum ad hoc er
ror Platonis dicẽtis ꝙ intellectus aſpicit ad exẽplar: ⁊
non ad res ipſas: ergo impoſſibile eſt: ꝙ talis for² ſpe-
cularis ponaꝑ. ¶ Quinto ſic ad idẽ. Nõ eſt phicũ plu-
ralitatẽ reꝝ põere ſine cã: fruſtra.n. fit per plura: qd̃ po
teſt fieri ꝑ pauciora: ſed nulla neceſſitas ducit ad ponẽ
dum talẽ formã: non.n. opꝫ eã ponere ad terminandũ
actũ intellectus: qꝛ non terminat eũ vltimate: cũ ꝑ eã
tranſeat ſuꝑ rẽ extra: alioqn res extra nõ cognoſcereꝑ
a nobis: nec opꝫ eam ponere vt mediante ipſa res clari
us cognoſcaꝑ: ſufficit.n. ad clarã noticiã potentia ⁊ act᷒
⁊ ſilitudo mediãs inter potentiã ⁊ actũ: inter actũ võ ⁊
obiectũ non eſt neceſſe aliquã formã mediare: qꝛ imo
imperfectior eſſet noticia: ſicut pꝫ in viſione ſenſitiua:
q̃ ꝑfectior eſt dũ attingit imediate obiectũ q̃ dũ attin
git mediante ſpeculo: aut aliquo ſpeculari: ergo ſi talis
forma ponaꝑ erit abſqꝫ oĩ cã ⁊ rõne: ⁊ ꝑ ↄñs vanũ ẽ eã
ponere ⁊ ſupfluũ in nã. ¶ Sexto ſic. Minus indiget
reali termino opatio intellectus q̃ opatio ſenſitiua: ſꝫ
opatio ſenſitiua nõ indiget reali termio: imo terminaꝑ
frequenter ad rẽ ipſam poſitã in eſſe apparẽti ſiue i eẽ
intentionali: ſicut phs innuit 2° celi ⁊ mundi: vbi Cõ- Tex.cõ.104.
mentator dicit cõmento.104. ꝙ circulatio: que appet
in luna forſitã vꝛ alicui viſio ſine veritate: ⁊ non dꝫ ali
quis dicere: ꝙ ſit viſio triũ: qꝛ ſi eſſet viſio appareret:
ſicut apparet ex ſectiõe pyramidis viſus ad corpus lu-
ne in menſe: in augmentatione ⁊ diminutione videm᷒
lineã: q̃ fit in ſectione eaꝝ: aliqñ ↄuexã: aliqñ ꝓfundã:
vult dicere Cõmentator ꝙ de mente Ariſ. eſt illã figu
rã: ſꝫ quã luna appet aliqñ circularis: aliqñ media nõ
eſſe in reꝝ nã: ſed tñmõ apparere: ⁊ breuiter q negat:
qn actus viſionis poſſit ad apparentiã terminari: ↄfite
ri cogiꝑ: ꝙ oĩa q̃ videnꝑ vera ſunt: ↄ quos diſputat Ari. Tex.cõ.5.
4° meta. ꝙ ↄdictoria eẽnt vera: cũ vni videaꝑ ſic: ⁊ al
teri aliter. Relinquiꝑ ergo ꝙ actus intellectus non ter
mineꝑ ad formã ſpecularẽ hñtem eſſe reale: ſed ad rẽ
extra hñtem eſſe intentionale. ¶ Septimo ſic. Opio
fuit Auẽpace: vt pꝫ 3°. de aĩa cõmẽto.18. ⁊ cõmẽto.43.
ꝙ intentiones imaginate recipiunꝑ in fantaſmate. ita
ꝙ forma illa erat ſubiectiue in fantaſmatibus. ſed il-
la forma itellecta nõ eſt niſi forma ſpecularis: quã mẽ
tis intuitu ſpeculamur. ergo iſti q ponũt formã hõ ſpe
cularẽ eſſe forſitã ſubiue in fantaſmatib᷒. ſequunꝑ fã-
taſiã Auẽpace. q expſſe ↄdicit phõ. vt dicit ibidẽ Com-
mentator. Hec ſunt vba Aure. in for² ibidẽ. ¶ Ad iſtõ
etiam ꝓpoſitũ ꝓbandũ. ſ. ꝙ per actũ intellectus nõ for
maꝑ aliqs ↄceptus in mẽte. ſed res intellecta poniꝑ ex̃ Cõtradictiones in.b.ſen.
aĩam in quodã eſſe ↄſpicuo adducit multa in 3° diſ. hu Tho. per argu. adducta.
ius p̄mi.q.3. Itẽ diſti.27.q.2. ſed iſtis ſolutis que reci-
tata ſunt ꝑs riñſio ad alia. ¶ Ulterius arguit ↄ ſcũꝫ do

ctorem pbãdo q̃ ɔ̃dicat ſibi.q̃z.ſ.vnũ ponit in ſcripto
ꝛ oppoſitũ i ſũma in mã iſta.ſ.de verbo. In ſcripto.n.
ponit q̃ verbũ dr̃ in diuinis eſſentialr̃ q̃nq̃z.ꝛ perſona
liter q̃nq̃z.in ſũma vero dicit q̃ ſemp tenet̃ perſonalr̃
ſi ꝓprie ſumat̃.Dicit et̃ ſe pbaſſe q̃ nulla ſpẽs vel ſili
tudo.q̃ eſt rõ intelligẽdi põt dici verbũ. Tũ q̃z noie v
bi importat̃ relatio ad dicentem.Tum q̃z de rõe ver
bi eſt.q̃ ſit ꝓles mentis ꝛ eius partus. Tum q̃z opꝫ q̃
gignat̃ de ſcia nr̃a.℄ Scdo loco ɔ̃ eandem ɔ̃neȝ. Du
ran.ꝛ Pet.de palude arguunt ſic. Per opationẽ intra
manentẽ nihil ɔſtituit̃ vel ꝓducit̃:ſed intelligere ꝛ di
cere intellectuale ſunt opationes intra manẽtes:ergo
per eas nihil ɔſtituit̃ vel ꝓducit̃:maior pꝫ.9°.metap.
vbi phs ponit dr̃iam inter opationẽ intra manentẽ: ꝛ
illã que tranſit vel exit:q̃z per tranſeuntes extra ſemp
aliq̃d ɔſtituit̃:ſed per intra manentẽ nihil:minor pꝫ d
ſe:ergo ꝛc̃. ℄ Si dicat̃ q̃ phs nõ intendit ſimplr̃ dice
re:q̃ per opationẽ intra manentẽ nihil oĩno cõſtituit̃:
ſed q̃ ſolũ p eam nihil ex̃ ɔſtituat̃:tñ intra operanteȝ
bñ ɔſtituit̃ aliq̃d. Non vꝫ:q̃z abſurdũ fuiſſet dicere il
lud circa q̃d nullus põt dubitare: ſed q̃ p operationeȝ
intra manentẽ nihil extra ɔſtituat̃ nullus vnq̃z dubi
tauit:opꝫ.n.q̃ opatio attingat ſuũ ꝓductũ: q̃d aũt itra
manet: nõ attingit illud:q̃d eſt extra:igit̃ non fuit intẽ
tio Ariſt.tñ dicere q̃ per opationẽ imanentẽ nihil ex̃
ɔſtituat̃:ſed q̃ per eã nihil oĩno ɔſtituit̃:nec intra:nec
ex̃. ℄ Itẽ textus ɔ̃dicit huic expoſitioni:dicit.n.ibidẽ
phs:q̃ opatio intra manens ipſa eſt finis. Et idem dr̃
pmo ethi.ſed ɔſtat:q̃ ſi p eaȝ ɔſtituit̃ aliq̃s terminus
intra:ipſa opatio non eſſet finis:ſed potius res ꝓducta
per eã:opatio.n.eſt ꝓpter rem opatã.℄ Scdo. Q̃z pn
cipium ꝓductiuũ verbi aut eſt ſola ſpẽs:aut ſpẽs cuȝ
intellectione ɔfuſa. Non ſpẽs ſola:q̃z termin⁹ ꝓductio
nis non eſt pfectior pn̄° ꝓductiuo:ſed verbũ eſt pfecti⁹
ſpecie intelligibili:eo q̃ pfectius reȝ repñtat:ergo pn̄ᵐ
eius ꝓductiuũ nõ põt eſſe ſola ſpẽs.Silr̃ nec ſpẽs cũ i
tellectione ɔfuſa:q̃z aut illa manent ſimul cũ verbo ꝓ
ducto:aut nõ. Non põt dici q̃ nõ manent ſimul:q̃z ceſ
ſante entitate pncipij actiui ad entitatẽ verbi ceſſaret
ꝛ agere:ſed ceſſante agere ꝛ actione aũ terminũ actio
nis:ipoſſibile eſt terminũ eſſe:ergo nullo mõ eſſet ver
bum ſimul:niſi cũ eo eſſet intellectio ɔfuſa ꝛ ſpẽs: ſi h̃
ſint eius pncipia ꝓductiua:hoc aũt eſſe non põt:q̃z ver
bum non eſt ſine noticia expſſa:ſed noticia ɔfuſa non
ſtat cũ noticia pfecta:igit̃ ꝛc̃.℄ Tertio ſic.Sicut ɔtin
git intelligere pus aliquã rẽ ɔfuſe ꝛ imperfecte: deide
pfectius ꝛ expſſe:ita ɔtingit nos pus diligere rẽ aliquã
impfecte.ꝛ poſtea pfectius:ſed nullus ponit in volũta
te:pter actũ diligendi aliquã formã ꝓductã: nec facile
eſſet eã fingere:ergo nec pter actũ intelligendi dꝫ quis
ponere aliquã formã ꝓductã.℄ Quarto.Per actũ vi
dendi nihil ɔſtituit̃ intra videntẽ:ergo p actũ itellect⁹
nihil ɔſtituit̃ intra intelligentẽ:añs ſupponit̃. ꝓbatur
ɔña:q̃z oẽs opationes extra tranſeuntes:q̃uis aliq̃
ſint alijs pfectiores:oẽs tñ hñt h̃ cõe:q̃ p eas aliq̃d cõ
ſtituit̃:ergo ſilr̃ oẽs opationes intra manentes debent
hr̃e hoc cõe q̃ per nullã:aut per oẽs aliq̃d ꝓducat̃:dr̃ia
.n.ſm pfectũ ꝛ impfectum non facit per ſe: q̃ vnũ ſit
ꝓductiuum:aliud non:ſed facit q̃ ꝓductum: ſi q̃d eſt
ſit magis vel minus pfectum: ꝓpter quod ſi viſus eſt
imperfectior q̃ȝ intellectus: non tñ ꝓpter hoc põt di
ci:q̃ per nullum actũ viſus aliq̃d ꝓducat̃: per actum
aũt intellectus ꝓducat̃ aliquid.ſed q̃ per vtrunq̃z ni
hil.℄ Quinto.Forme que ſunt eiuſdẽ generis ꝓping
quanto ſunt pfectiores:tãto ſunt magis actiue:ſed ſpe
cies intelligibilis: ꝛ vbum ſi ſit forma eiuſdẽ rei repñ
tatiua:cuiuſmodi eſt ſpẽs:ſunt eiuſdẽ generis:nulla.n.
rõ eſt:nec ex pte ſubi:nec obiecti:nec officij:q̃ ſint alte
rius:ꝛ alterius gñis:q̃z vtraq̃z eſt i eodẽ ſubo:ꝛ hñt idẽ
obiectũ repñtare:ergo illa q̃ eſt pfectior erit magis ac
tiua:ſed verbũ eſt pfectior forma q̃ȝ ſpẽs itelligibilis:
ergo ſi ſpẽs intelligibilis:cũ intellectu agente eſt ſuffi
ciens ꝓductiuũ non ſolũ actus intelligendi ɔfuſi:ſꝫ et̃
cuiuſdã forme:que eſt aliud ab intelligere.q̃ dr̃ verbũ:
fortiori rõne ipm vbũ cũ intellectu agẽte erit ſufficiẽs
pnᵐ ꝓductiuũ:nõ ſolũ actus intelligendi expſſi:ſed et̃
vlterioris forme:que nõ erit aliq̃d intelligere ſꝫ vbuȝ:
ꝛ eodẽ mõ iſtud 2ᵐ verbũ erit ꝓductiuũ tertij:ꝛ ſic i in
finitũ:q̃d eſt incõueniens:ergo intellectus agẽs cũ ſpẽ
non eſt ꝓductiuũ alicuius forme:q̃ nõ ſit ipꝫ intellige
re.℄ Si dicat̃ q̃ nõ oꝫ ꝓcedere in ifinitũ:q̃z vbũ for
mat̃ ad hoc vt res expſſe cognoſcat̃: ꝛ iõ ſi ꝑuẽtũ ẽ ad
perfectã cognitionẽ rei:qua nõ põt pfectior hñi: ceſſat
formatio vbi:ſicut cognitiones tendẽdo ad pfectũ nõ
ꝓcedunt in infinitũ:iõ nec formatio vbi. Hoc non vꝫ:
q̃z ſi ɔtingit ꝑuenire ad vbũ pfectiſſimũ:quo nõ ſit da
re pfectius ſaltẽ hoc ſeq̃tur:q̃ forma pfectior non erit
eque actiua:ſicut forma minus pfecta eiuſdẽ generis:
imo eiuſdem ſpẽi:cũ vnuȝ vbum minus pfectũ ſit ꝓ
ductiuũ alterius verbi magis pfecti:vbum aũt pfectiſ
ſimum nullius poteſt eſſe ꝓductiuuȝ: nec pfectioris:
q̃z nõ eſt dare pfectius pfectiſſimo: nec minus pfecti:
q̃z fruſtra fieret:nec equalr̃ pfecti:q̃z ſupflueret.igitur.
℄ Sexto.Q̃z cognoſcere eãdẽ rẽ pfectius: ꝛ minus p
fecte nõ differũt ſm ſpẽm.g nec repñtare eã pfectius:
ꝛ minus pfecte:q̃ualr̃ nec repñtatiua:ꝛ ſic ſpẽs ꝛ vbuȝ
erunt eiuſdẽ rõnis.℄ Septimo. Illud q̃d imediatius
exprimit̃ a re aliqua:expſſius eã repñtat:ſed ſpẽs itel
ligibilis:ſi qua ſit in intellectu:vel illa q̃ eſt in fantaſia
imediatius exprimit̃ a re intellecta q̃ȝ vbũ ſm te:igit̃
ipſa expſſius repñtat rẽ q̃ȝ verbũ:ꝛ p ɔñs ſufficit ad ex
preſſiorẽ cognitionẽ rei:nec pp hanc opꝫ ponere vbuȝ:
ꝓpter q̃d tñ ſolũ ponit̃.℄ Octauo.Q̃z ſeq̃tur ſꝫ te: q̃
verbũ q̃nq̃z formet̃ ad hñdã cognitionẽ minus pfectã:
q̃z ſm te beati vidẽtes diuinã eſſentiã non formãt ver
bum ſyllogiſticũ de eo: ꝓpter q̃d aſſentiant alicui enũ
ciationi: de qua ɔtingat eos dubitare:q̃z q̃tuȝ ad ea: q̃
vident in deo non ɔtingit eos dubitare. Nec forment
verbũ de eo:per q̃d videãt clare:q̃ pus videbant obſcu
re:q̃z in viſione btã nõ eſt ꝓceſſus de ɔfuſo ad clarũ ꝛ
pfectũ. Nec vt videant aliquã rõnẽ: quã pus nõ vide
bant:q̃z a pn̄° vnuſquiſq̃z videt viſione beata:que viſu
rus eſt in ꝑpetuũ:ſed formãt vbũ:vt illa q̃ vidẽt ſimul
pfecte:ꝛ ſub diſtinctis rõnibus:vt ſunt attributa diuia
poſſint diuiſim ɔſiderare ɔſiderãdo vnũ nõ ɔſideran
do aliud:ſm quẽ modũ beati vidẽtes deũ q̃dã laudãt
eũ vt ſapientiã:q̃dã vt iuſtitiã:ꝛ ſic de alijs attributis
q̃d nõ poſſent facere p ſolã viſionẽ beatã:p quã ſimul
videant ꝛ diſtincte oĩa attributa diuina:ɔſtat aũt q̃ il
la cognitio:p quã ɔſideramus tñ vnũ attributũ diui
num eſt ipfectior q̃ȝ cognitio btã:p quã ɔſideramus ſi
mul ꝛ nihilominus pfecte ꝛ diſtincte oĩa attributa:ꝛ tñ
per illã oporteret formare verbũ ſm te:ergo vbum ne
ceſſario formatur ad hñdũ cognitionẽ ipfectiorẽ: q̃d ẽ ɔ̃
te.℄ Nono. Verbũ ſm te eſt obm intellectus nõ pnci
pale:ſed ſicut for⁴ ſpecularis: vel imago repñtatiua pn
cipalis obi:ſed hoc nõ vr̃ vex̃ pp tria. Pmũ eſt: q̃z il
lud q̃d eſt p⁹ cognitũ ꝛ rõ cognoſcẽdi alte⁊:tale vr̃ eſſe
magis cognitũ: vel ſaltẽ nõ minus q̃ȝ illud q̃d repñtat̃
ꝛ cognoſcit̃ p ipm:ꝛ iſtud apparet in exẽplo:q̃d adducit̃

Duran.arti.ij.q.iiij.palude. [margin]

Tex.cõ.16. [margin]

Utrũ verbuȝ ſit forma repñſentatiua obiecti pncipalis. [margin]

de forma

de forma ſpeculari ⁊ imagine: ſed verbū ſi ſit talis forma: qualē tu ponis: nō eſt magis cognitū q̄ res ꝑncipaliter intellecta: imo minus: qn potius totalr ignoratū: ergo verbū nō eſt i nobis q̄ſi forma ſpecularis vl imago obiecta itellectui ⁊ ꝑncipalis obiecti repn̄tatiua: minor pȝ: qꝛ oēs expimur cognoſcere rē: que eſt ꝑncipale obm̄: puta hoiem eſſe aial rōnale mortale: q̄ dr̄ eſſe cognitio per verbū: ſed ꝙ in nobis ſit aliqua forᵃ: ꝑ quā: ⁊ in qua ſicut ꝑ imaginē cognoſcimus hoiem eſſe aial rōnale mortale: nullus experit̄: imo de hoc dubitamꝰ ⁊ q̄rimus: nec vnq̄ȝ clare inuenimus. ¶ Scḋȝ eſt. Qꝛ non expimur: ꝙ intellectus nr̄ nec ſe: nec ſuos actꝰ: aut habitus: aut ſpēs: ſi quas hēat: nec aliq̄ alia: que ponūt̄ in ipſo ſubiectiue pōt cognoſcere niſi ꝑ actū reflexū: ſi .n. per actuȝ rectū cognoſceret aliqḋ illoꝝ: que ſunt in ipſo ſubiue: intelligeret ſeipm̄ actu recto: qꝛ alia intueret̄ in ſe: qḋ eſt falſum: ſi ergo vbū eſt aliqua forma exiſtens in intellectu: ipoſſibile eſt: ꝙ ipa ſit aliquo modo obiectū intellectus ſ̄ȝ actū rectū: cuius oppoſitū tu dicis. ¶ Tertiū eſt. Qꝛ in volūtate nō eſt aliq̄ forᵃ: q̄ ſit ꝑmo dilecta: ⁊ rō diligendi alteꝝ: ergo in intellectu nō eſt aliqua forᵃ: que ſit ꝑmo intellecta: ⁊ rō intelligendi alie: ꝯn̄a pȝ: vt prius. ¶ Decimo ſic. Qꝛ ſi vbū ſit forma expſſe repn̄tatiua: ꝑfecte ſeqtur ꝙ de quocūqȝ formamus verbū hēmus cōpletā ⁊ ꝑfectā ſilitudinē: ꝯn̄s eſt falſum. vt pȝ de deo: ⁊ ō ſubſtātijs ſepatis: de qbus hic nō hēmus cōpletā ⁊ ꝑfectā cognitionē. ¶ Undecimo. Qꝛ ſi verbū eſſet illud: qḋ ꝑmo intellectus intuet̄: tunc cū poſſit formari verbū de oī eo qḋ intelligit̄: aīa ꝯiuncta poterit formare verbū de actu ſuo: ⁊ de ſe: ⁊ ſuo habitu: ⁊ ſequit̄ cū in verbo ſ̄m te intelligat̄ directe illḋ: cuius eſt verbū: ꝙ oīa illa poſſent intelligi actu recto. ¶ Duodecimo. Qꝛ in diuinis ex tota ⁊ ꝑfecta noticia pr̄is gignit̄ verbū: ⁊ non ad hūdam ꝑfectā noticiā: ergo cū ꝑꝑ nihil aliud ponit̄ talis forma ſpecularis: quā dicis verbū: niſi ad hūdā ꝑfectā cognitionē obiecti: ſequit̄ ꝙ ꝑꝑ hoc poni nō dȝ. ¶ Decimotertio. Nihil poteſt cognoſci actu recto: niſi qḋ eſt directe obm̄ potētie: ſed nō eſt directe obiectū intellectus ꝯiūcti: niſi aliqḋ ſenſibile: ergo nihil qḋ eſt in intellectu cognoſcit̄ actu recto.

¶ Tertio loco Ger. quolibet. 6. Utrū verbū ſit ab actu intelli. ꝑduc.

¶ Tertio loco ꝯ eandē ꝯnē arguit Gerar. de carmelo ſexto quolibet ꝓbando ꝙ verbū nō ſit aliqḋ ꝓductū per actū intelligendi. Primo qꝛ q̄ncūqȝ alicuiꝰ opationis eſt ꝑter opationē aliqs terminꝰ opatus ꝑ eā ille eſt melior ⁊ ꝑfectior tali opatione ꝑ ethi. ⁊ 9ᵒ meta. ſed optimū eoꝝ: que in nobis ſunt: eſt ꝑfecta opatio intellectus ſ̄m ſapientiā. io. ethi. qꝛ in eo ponit̄ felicitas: igit̄ ꝑfecta intellectio nō hȝ aliquē terminū opatū per eā.

Ter. cā. 15.

¶ Confirmat̄. Qꝛ viſio dei eſt oīuȝ actuū nr̄oꝝ ac deſiderioꝝ finis: ſed ſi verbū eſſet terminus ꝑ viſionē ꝓductus: viſio nō eſſet vltimus finis: imo talis terminus a viſiōe diſtinctus. ¶ Scḋo ſic. Si vbū eſt terminus intellectionis: aut igit̄ intellectionis ꝑfecte: aut imꝑfecte. Nō impfecte: qꝛ tunc res ſimul cognoſceret̄ ꝑfecte ꝑ verbū: ⁊ impfecte ꝑ illā cognitionē. Nec pōt dari ſ̄m. Tū ꝑmo: qꝛ tūc ꝓ nihilo poneret̄ verbū: nā per cognitionē ꝑfectā res perfecte cognoſcit̄: mō cognitio facta ꝑcedit verbū: nec ad ꝑfecte cognoſcendū rē requirit̄ aliqḋ aliud: niſi cognitio ꝑfecta illius. Tum 2ᵒ: qꝛ ſi verbū ſeqtur cognitionē ꝑfectā: erit ꝓceſſus in īfinitū in cognitionibus ꝑfectis: qꝛ oē verbū poterit eſſe p̄ncipiū perfecte cognitōis: ⁊ ois cognitio ꝑfecta terminat̄ ad verbū. Tum 3ᵒ: qꝛ aut verbū ꝓducit̄ cognitione perfecta tanq̄ȝ via ⁊ medio: ſicut terminus motus dr̄ ꝓduci per motū: aut tanq̄ȝ per cām ⁊ p̄ncipiū ꝓductiuū: ſi primo mō: tunc verbū nō ſtaret ſimul cū cognitione: ſicut terminus motus nō ſtat cum motu: ſi ſcḋo mō. tunc effectus eſſet ꝑfectior ſua cā. ¶ Tertio ſic. Oē qḋ eſt i intellectu formalr̄ eſt ſpēs: actu ꝑma: aut actus intelligēdi: aut habitus: cū ergo vbū nō ſit habitus: nec ſpēs intelligibilis: reſtat ꝙ ſit actus intelligēdi: ⁊ non aliqḋ diſtinctū ab illo.

Quarto loco Sco. diſt. 27. q. 3i. Utrū verbū ſit aliō ab actu intelli.

¶ Quarto loco ꝯ eādē ꝯnē arguit Sco. ꝓbādo ꝙ verbū nō ſit aliud q̄ȝ actꝰ intelligēdi ꝑmo ſic. Illud maxime hȝ rōneȝ: vbi quo poſito ꝙ ſit vbū maxime ſaluant̄ oīa Aug. ſed vba ſua maxīe ſaluāt̄ ſi ponat̄ ꝙ vbū ſit intellectio actualis ⁊ actus intelligēdi: ait. n. 15. de trini. caᵒ. 16. ꝙ cognitio nr̄a ꝑueniens ad id: qḋ ſcimus: ac deinde formata vbū nr̄m eſt. Et capᵒ. 12. dicit: ꝙ viſio cognitionis q̄ orit̄ ex ſcia eſt verbū nr̄m: qḋ nullius eſt lingue eſt ſiliuᵐ rei note. Et in ſermōe de natiuitate bti Joh. baptiſte dicit: ꝙ vox eſt ſignū vbi: verbū vō ipſa cognitio. Et in lib. de cogne ve vite dicit ꝙ nihil aliud eſt filius vl vbū dei q̄ȝ cognitio: vel ars: vel ſapīa eius. Et 9ᵒ. de trini. ca. 8. dicit: ꝙ mens meminit: itelligit ſe: ⁊ diligit ſe. Et ſubdit: ꝙ ſi h̄ cernimꝰ: cernimus trinitatē: ⁊ fere vbiqȝ vr̄ dicere: ꝙ noticia actualis ſit verbū: q̄ h̄ eſt tenendū. ¶ Scḋo. Qꝛ Anſel. dicit monol. 33ᵒ. ꝙ mēs rōnalis cū ſe cogitādo intelligit: hȝ ſecū imaginē ſuā ex ſe natā: id eſt cognitionē ſuiq̄ ē vbum eius. Et caᵒ. 48. dicit: ꝙ verbū rei eſt ipſa cogitatio ad eius ſilitudinē ex memoria formata. ¶ Tertio. Qꝛ Damaſ. lib. i. caᵒ. 18. dicit: ꝙ verbū eſt nālis motus intellectus: ſ̄m quē mouet̄: ⁊ intelligit: ⁊ cogitat velut lux eius: ens: ⁊ ſplēdor: vbū rurſus eſt: qḋ nō ore ꝓfert̄: ſed i corde enūciat̄. Sed h̄ nō pn̄t ſaluari niſi ponat̄: ꝙ verbū eſt actus intelligendi. ¶ Quarto. Nā ꝯdōes quas Aug. enumerat de vbo nō pn̄t ꝯuenire: niſi actui intellectꝰ: igit̄ ⁊c. añs pȝ: nā Augu. ponit: ꝙ vbū ē aliqḋ expis in mēte nr̄a: nō qdē ſine actuali cognitōe: ⁊ ꝙ naſcit̄ de memoria: ſiue de obe: vl ſcia q̄ ināet in memoria relucēte: ⁊ ꝙ eſt formata cogitatio ab ea re: quā ſcimus: pȝ aūt iſta nulli poſſe ꝓprie ꝯuenire niſi actui intelligendi.

Contra ſcḋam Gerar. quolibet. 7.

¶ Cōtra ſcḋam ꝯnē arguit Gera. de carmelo. 7ᵒ. quolibet qnqȝ medijs: ꝑ ſic. Actus ille quo totus pr̄ diſtinguit̄ a vbo nō eſt intelligere: nec in ſuo formali intellectu icludit ipm̄: ſed pr̄ actu toto: q̄ ꝓducit vbū diſtinguit̄ ab eo. g̊ actus q̄ ꝓducit̄ vbū nō eſt intelligere: nec includit ipm̄ in ſuo formali intellectu: maior ꝓbat̄: qꝛ actu intelligēdi nō diſtinguit̄ pr̄ a filio: imo i h̄ ſunt vnū: qꝛ ſic eoꝝ eē eſt idē: ita ſape eſt vnū: ⁊ vnū intelligere: ⁊ vna itelligētia. 7. de tri. caᵒ. 7. Et ēt ſi in illo actu: quo diſtinguit̄ pr̄ a filio: icluderet̄ intelligere: cū ibi ſit idē intelligere: ſape: ⁊ eſſe: tūc illo toto nō diſtingueret̄ pr̄ a filio: qꝛ nō ꝑ intelligere: qḋ eēt aliqḋ actus: igit̄ intelligere nō eſt de formali intellectu illius actꝰ: mior pȝ: qꝛ pr̄ toto actu: q̄ ꝓducit: cū ſit idiuiſus ⁊ ſimplex: diſtiguit̄ a filio: vn̄ Aug. i. de tri. ca. 4. (Pr̄ genuit filiū: ⁊ iō filiꝰ nō eſt qꝛ pr̄: ⁊ iō filius genitꝰ eſt: ⁊ iō pr̄ nō eſt filꝰ.) Et Damaſ. lib. i. caᵒ. 9. ⁊ 11. dicit: ꝙ ſ̄m oīa ſunt vnū pr̄ ⁊ filius ꝑter ingn̄ationē ⁊ gn̄ationē: g̊ actꝰ quo ꝓducit̄ filius nō eſt intelligere: nec intelligere eſt de rōne illius. ¶ Scḋo ſic. Illud qḋ de ſuo intellectu formali nō dicit niſi purā relationē nō eſt intelligere formalr̄: nā intelligere vel intellectiuū nō eſt ō formali intellectu relatiui: vn̄ qꝛ ꝑſona in diuinis in ſuo formali ſign̄ato icludit relationē ⁊ abſolutū: iō nō dicit purā relationē: ſed aggregatū ex abſoluto ⁊ relatiuo: ſȝ actꝰ quo ꝓducit̄ verbū dicit purā relationē in diuinis: vn̄ magr̄ ꝑ ſen. di. 4. ꝙ hoc eſt genuiſſe qḋ pr̄ēitas. Et Dama. lib. i. caᵒ. 9. dicit: ꝙ relatio nō ſign̄at ſube drīaȝ: ſed

modū exiſtētie.ſ.nō ſignat abſolutū:ſed relationē:igiꝛ cū intelligere ſit abſolutū:qꝛ actus:quo deus formalr dicificaꝛ:ꝛ ſm regulā Augu.in oibus pſonis repiꝛ ſimplr ꝛ non pluralr:nō eſt actus:quo verbū pducitꝛ: nec de eius formali ſignato. ⸿ Tertio. Actus quo pducitꝛ verbū nō eſt actus:q dicat pfectionē ſimplr: qm meli⁹ eſt ipſam hre ſimplr ꝙ nō ipſam:qꝛ actus quo pducitꝛ verbū eſt relatiuū:qð nō dicit pfectionē ſimplr ſʒ Anſel.monol.ca⁰.9. Itē qꝛ nō eſt in oibus pſonis: qb⁹ non deeſt aliqua pfectio ſimplr:ꝰ intelligere nō eſt act⁹:q pducitꝛ vbū. ⸿ Quarto. Actus quo pducitꝛ verbū diſtincte:ꝛ ſm rōnē ppriā:ſuppoſito p impoſſibile:ꝙ nulla eſſet poſſis creatura:eſſet in diuinis:ſed actus intelligendi ſub ppria ꝛ diſtincta rōne:ꝛ vt diſtinguitꝛ ab actu volēdi:nō eſſet in diuis:ſuppoſito ꝙ nulla eſſet poſſibilis creatura:ꝰ actus quo pducitꝛ verbū nō ē formaliter actus intelligendi. ⸿ Quinto. Actus quo pducitꝛ verbū realr diſtinguitꝛ ab aliquo in diuinis:qꝛ gnāre ꝛ ſpirare realr diſtinguunꝛ in diuis:ꝛ pnitas:ꝛ cōis ſpiratio:ſed intelligere a nullo realr diſtinguitꝛ: ſicut nec eēntia:ꝰ actus intelligēdi nō eſt actus:q pducitꝛ vbuʒ ꝛc.

Scḋo loco ꝯ ſcḋaꝫ.d. Petrus de pala. Utrū intelli. ꝛ velle ſint pdu.perſo.

⸿ Scḋo loco ꝯ eandē ꝯnē arguūt alīq quos Pet. de palude di.10.q.3.recitat pbando ꝙ intelligere ꝛ velle nō ſint pductiones pſonaꝝ:ex q ſeqꝛ ꝙ dicere nō ſit intelligere:nec ſpirare ſit velle. Primo ſic. Qꝛ productiones ſunt actus notionales nō eēntiales:ſed intelligere ꝛ velle ſunt actus eſſentiales: nō aūt notionales: igiꝛ. ⸿ Scḋo. Qꝛ ille opationes:q equalr cōpetūt nō pducenti ſicut pducēti nō ſunt pductiones: ſed intelligere ꝛ velle equalr ꝯueniunt ſpūi ſcō nō pducenti:ſicut pri ꝛ filio pducentib⁹:igiꝛ ꝛc. ⸿ Tertio. Illa q nō differunt realr in diuinis:nō ſunt diuine pductiones: ſed intelligere ꝛ velle nō differūt realr:igiꝛ.

Tertio loco Aureo.diſti. 17.q.63.

⸿ Tertio loco ꝯ eandē ꝯnē arguit Aureo.pmo ſic. Quecūqꝫ aliqua ſunt vnū ꝛ idē:cuicūqꝫ cōpetit vnū ꝛ alteꝝ:ſed dicere eſt ppriū pris in diuinis:intelligere vo eſt cōe tribus:ergo intelligere nō ē idē qð dicere. ⸿ Et ſi dicaꝛ: ꝙ imo dicere eſt cōe trib⁹:ſed appropriaꝛ pri. ⸿ Hoc eſt expſſe ꝯ mentē Aug.q dicit.5⁰ de tri.ca⁰.16. ꝙ filius in eo ꝙ verbū relatiue dꝛ ꝛ refertꝛ ad patrē ſolū: ꝯſtat aūt ꝙ verbū refertꝛ ad dicentē:ex quo pꝫ:ꝙ ſoli pri cōpetit verbū dicere in diuis. ⸿ Scḋo. Fili⁹ ꝛ ſpūs ſcūs vere intelligūt in diuinis.ſed nō pferunt verbū in diuinis:nec dicūt:ergo intueri:vel intelligere nō eſt dicere. Et q⁹ iſti dicūt ꝙ verbū ē eēntiale ꝛ cōe trib⁹: appropriaꝛ tñ filio ſicut amor ſpūi ſcō:ꝛ ſapia filio. Hoc ē expreſſe ꝯ dicta ſcōꝝ. De oi.n.attributo qð eſt cōe trib⁹ ꝛ appropriaꝛ alicui pſone veꝝ eſt dicere:ꝙ pdicaꝛ i ſingulari de trib⁹:veꝝ eſt.n.ꝙ tres pſone ſunt vnū lumē: vna ars:vna ſapia:ꝛ tñ Aug.expſſe negat 6⁰ de trini.ꝙ pr ꝛ filius ſint vnū verbuʒ: ſed ſolus filius eſt verbū: ergo nec verbū eſt cōe tribus: nec intelligere ꝛ dicere verbū idē importāt.

Cōtra quartā ꝯclonē Aur. di.27.q.2.du bio.4⁰.

⸿ Cōtra qrtā ꝯnē arguit Aureo. pbando:ꝙ verbū per ſuā pprietatē ſingulari mō ꝯnotet creaturā quo nec eſſentia ꝯnotat:nec aliqua pſona. Cui.n.ſingulr cōpetit aliqd ꝯnotare in obliquo: qð alteri nō cōpetit illud ſm ppriam rōnē ꝯnotat illud qð dat intelligi in obliquo:ſed manifeſtū eſt ꝙ verbū dat intelligi creaturā in obliquo: nō.n.ſpūs eſt ſpūs eſſentie:ꝛ creature ois: pprie.n.dꝛ ꝙ creature dicunꝛ verbo ꝛ nullus dicit:ꝙ dicanꝛ pre vel ſpū ſcō: ergo ſm ſuā pprietatē verbū ꝯnotat creaturas. ⸿ Scḋo ad idē. Ois reſpectus qui debeꝛ vbo rōne eſſentie eque iportaꝛ p filiū:ſicut p verbū:ꝛ eodē mō p rōnē: vel per qðcūqꝫ vocabulū expmēs pſonā filij:ſed Aug.dicit.ſʒ q̄ſitū. q.63.exponens illud. (In pncipio erat verbū:) ꝙ Blaſco verbū mens interptaꝛ:vt ſignificeꝛ nō ſolū ad pres reſpectus:ſed ad illa q p verbū facta ſunt opatiua potētia:igiꝛ verbū p ſuā ppriaʒ rationē ꝯnotat creaturas. ⸿ Tertio ſic. Illud qð per ſuā ppriā rōnē nō itelligiꝛ ſine aliquo vꝛ illud ꝯnotare:ſed verbū ſemp dꝛ alicuius vbū:vtpote creature:vel alterius:vn Aug.7.de tri.ca.3⁰.dicit:ꝙ ſicut verbū:qð nos pferimus ſeipm mouet in illud:de quo loqmur:ſic vbū dei per qð fcā ſunt oia oñdit:prem ſicuti eſt:ꝛ eadē rōne poſſumus nos dicere:ꝙ oñdat oia:igiꝛ de rōne vbi eſt vt ꝯnotet oia dicta:ꝛ p ipʒ vbata:vt ita liceat loq. Hec ille.

Cōtra ſextā idē.q.2.ar.3.

⸿ Contra ſextā ꝯnem arguit dicēs:ꝙ ille modus ſtare nō poteſt. Tum qꝛ ſpūs ſcūs nō procedit vt amor:ſed potius vt amās in quodā eſſe donato p vim amoris:amās autē ſic poſit⁹ gerit ſilitudinē ſuipſius inq̄ʒtū emittit ꝛ donat:ſicut vbū ſile ei:cui⁹ ē vbū. Tum 2⁰ quia iſte ſalteʒ amor diuin⁹ inq̄ʒtū hꝫ ſilis ē ei:a q pcedit ſʒ iſtos: ꝛ p ꝯñs ſpiritus ſcūs inq̄ʒtū hꝫ erit imago. Tum 3⁰ qꝛ iſti dixerunt alibi:ꝙ ex hꝫ:ꝙ aliqs rē aliquā amat puenit qdā ipreſſio rei amate in affectu amātis:ſm quā amatū dꝛ eſſe in amāte:ſicut intellectū in intelligēte: talis aūt impſſio repugnat ſpūi ſcō:ergo hūerūt dicere ꝯñr ꝙ ſpūs ſcūs eſt ſimilitudo rei amate:ꝛ ita imago. Tū 4⁰ qꝛ de rōe imaginis non vꝛ eē: ꝙ ſit originata ab eo cui⁹ ē imago:alr ſoli carpētarij:q ſciūt imagies ſculpe, hērent imagines:nec eſſent imagines alioꝝ. Hec ille.

Ad pᵐ Aur. cōtra pmam. Ponenda ē forma ſubſiſtēs extra intellectū ad qdā ec.

Ad argumēta

Aureoli contra pmā ꝯnē riñdeꝛ. Et ad pmū negaꝛ illud: p cuius pbatione iſta ſeptē argumenta facta ſūt. Tūc ad pmā pbationē ꝯcediꝛ:ꝙ ſi loquaꝛ de forma infinita ꝛ illimitata ſm eſſe:nulla talis eſt inherēs intellectui:nec ſubſiſtēs extra deū vel pter deū:ꝛ tūc negaꝛ minor:nō.n.roſa: quā intelligēdo aſpicim⁹: eſt illo mō infinita:aut illimitata: ſed eſt ipſa qdditas roſe nō ſubſiſtens:nec inherens:vel eſt ipſe ꝯceptus:quo mediāte aſpectus intellectus terminaꝛ ad qdditatē ꝛ nāʒ roſe: ipſa aūt qdditas roſe non eſt infinita ſm eē:aut illimitata:aut adequans infinita indiuidua ſm eſſe:nec etiā ꝯceptus roſe:nullū.n.iſtoꝝ adequat ſm eſſe infinita indiuidua. Si autem intelligaꝛ maior de forma infinita in repñtando:vel de infinita ſm rōnem ſue ſpeciei:ſic negaꝛ:ꝛ minor ꝯcediꝛ:conceptus.n.roſe repñtat infinita indiuidua eiuſdē ſpeciei q̄ʒtuʒ ad pncipia eēntialia:ꝛ forma illo mō infinita poteſt inherere intellectui. Ipſa etiā nā:ſeu qdditas roſe: vt intellecta i actu pōt dici quodāmodo infinita:qꝛ ipſa intelligiꝛ nō intelligendo illa:que eā ꝯhunt ad hoc vel illud indiuiduū: ſic aūt eſt infinita:nō qdem ſm eſſe: qð limitaꝛ ex receptione in illa nā:ſed eſt infinita ſm rōnem ſue ſpēi: ſi eni nā roſe eſſet ſubſiſtens in nullo recepta: ipſa non limitareꝛ q̄ʒtū ad rōnem ſue ſpēi:limitatio.n. q̄ʒtū ad hoc puenit ex hoc ꝙ recipiꝛ in hoc vl in hoc: ꝛ iō eſſet illo mō infinita:lʒ ergo nā roſe nō ſit ſubſiſtens:ſed in ſingularibus recepta:qꝛ tñ dū intelligiꝛ abſtrahiꝛ ab [illegible]a:que eā limitant:ipſa inq̄ʒtum intellecta eſt infinita:imo qlibʒ forma vlis eſt iſto mō infinita:vt expſſe ponit ſcūs doctor.3⁰ ſen.diſt.13.q.1.arti.2. queſtiuncula 2⁰. Nec eſt incōueniēs aliqd pter deū eē infinitū iſto mō.ſ.ſm rōnem ſue ſpeciei:vt ipſe dicit:ibi de grā anime Chriſti:ꝛ de formis nāliter ſubſiſtēibus prima pte.q.7.arti.2. ⸿ Et ſic pꝫ q̄ʒtum ad illam pbationem quid dicendū: preſertim cuʒ dicit:ꝙ nulla forma infinita pōt eſſe inherēs:vl pter deū ſubſiſtēs. ⸿ Cū aūt dicit:ꝙ nulla for⁹ non ſingularis ꝛc. diceꝛ poſt. ⸿ Ad

2ᵐ negaꝫ maioꝛ. dico. n. ꝙ forma illa: quam vocat ſpecularem. ſ. cõceptus quidditatis roſe eſt forma ſingularis in exiſtendo ⁊ induiduata ꝑ ſubiectũ. ſed eſt vniuerſalis in repñtando: nec eius ſingularitas in exiſtendo repugnat ſue intelligibilitati. cũ ſit imãlis: ⁊ a cõditionib⁹ materie ſepata: vt optime declarat ſcũs Tho. pͥma pte. q. 76. ar. 2°. ad 3ᵐ. Et de ſpũalib⁹ creaturis. ar. 9. ad. 15. arᵐ. ℂ Sciẽdũ tñ. ꝙ nõ dic̄ ſcũs doctoꝛ. ꝙ itellectus ſolũ aſpiciat illũ cõceptũ quẽ cõcipit. ſed etiam rẽ extra ꝑ illũ. Res aũt extra aiam: quã intellectus directe aſpicit: ẽ ipſa nã exiſtens in ſingulari. Ipſa autem natura ẽ quidẽ induiduata extra aiam ꝑ ſui receptionẽ in aliq̃: ſed eſt vlis ꝓut hꝫ eẽ in itellectu ſm ꝙ oſtẽdit ſcũs Tho. de ſpiritualibus creaturis artic. 9. ad 6ᵐ. (Nõ ẽ (inqͭ) differẽtia iter Ariſtotelẽ ⁊ Platonẽ. niſi in h̃ ꝙ Plato poſuit: ꝙ res q̃ intelligiꝫ eodẽ mõ hꝫ eẽ extra aiam: quo eam intellect⁹ itelligit. id eſt vt abſtracta ⁊ cõis. Aꝛ. vero poſuit rẽ q̃ intelligiꝫ eẽ extra aiaꝫ: ſed alio mõ: qꝛ intelligiꝫ abſtracta: ⁊ hꝫ eẽ cõcrete: ⁊ ſic ſm Platonẽ ipſa res q̃ intelligiꝫ: ẽ extra aiam: ita ſm Aꝛ. qð patet ex hoc ꝙ neuter eoꝛum poſuit ſcientias eẽ de his q̃ ſunt in intellectu nr̃o: ſicut de ſubſtãtijs: ſꝫ quidẽ Plato dixit de formis ſepatis. Aꝛ. vero de qdditatib⁹ reꝝ in in eis exiſtẽtib⁹: ſed rõ vniuerſalitatis: q̃ cõſiſtit i cõitate ⁊ abſtractione ſeqꝫ ſolũ modũ itelligẽdi ſnq̃tũ intelligim⁹ abſtracte ⁊ cõiter. Scðm Platonẽ vero ſequiꝫ modũ exiſtendi formaꝝ abſtractaruꝫ: ⁊ iõ Plato poſuit vniuerſalia ſubſiſtere. Aꝛ. aũt nõ.) Hec ille in forma. ℂ Cõſimile ponit pͥma pte. q. 85. arti. 2°. ad 3ᵐ vbi ait. (Cũ dꝛ aliqd eſſe itellectũ i actu duo iportanꝫ. ſ. res q̃ intelligiꝫ: ⁊ hoc qð eſt ipſũ intelligi. Et ſilr cũ dicitur vle abſtractum: duo intelliguntꝫ. ſ. ipſa nã rei. ⁊ abſtractio: ſiue vlitas. Ipſa igitur natura cui accidit itelligi vel abſtrahi: vel intẽtio vlitatis. nõ eſt niſi in ſingularib⁹: ſꝫ hoc ipſũ qð eſt intelligi vel abſtrahi: vel intẽtio vlitatis ẽ in intellectu: ⁊ h̃ poſſum⁹ videre ꝑ ſimile i ſenſu. viſus enĩ videt colorem pomi ſine ei⁹ odore. ſi ḡ querꝫ vbi ſit color: q videꝫ ſine odore: manifeſtũ eſt: ꝙ color q videꝫ eſt in pomo: ſed ꝙ ſit ſine odore ꝑcept⁹: hoc accidit ei ex pte viſus ĩnq̃tum in viſu ẽ ſilitudo coloris ⁊ nõ odoris. Silr humanitas q̃ intelligiꝫ nõ eſt niſi in hoc: vel in illo hoie: ſed ꝙ humanitas q̃ itelligiꝫ appͥhendiꝫ ſine cõditionib⁹ induiduantib⁹: qð eſt ipſã abſtrahi: ad qð ſeqꝫ intẽtio vlitatis: accidit humanitati. ſm ꝙ ꝑcipiꝫ ab itellectu: in q̃ eſt ſilitudo nature ſpeciei ⁊ nõ ĩdiuiduãtiũ pͥncipioꝝ.) Hec ille. ℂ Ex qͥbus pꝫ quõ forma: ad quã terminaꝫ aſpectus itellect⁹ ẽ in itellectu ſubiectiue. ⁊ quõ non. ⁊ quõ q̃libet illaꝝ eſt vlis: ⁊ quõ intellectus lꝫ nõ terminetꝫ ad hãc roſã. tñ nõ oportet fingere tale qd infinitũ in eẽ cõſpicuo poſitũ: vt arguẽs credit. ℂ Ad 3ᵐ dico. ꝙ intellectus duplicẽ formã aſpicit. ſ. cõceptũ quẽ format: qui eſt qð intelligiꝫ. ⁊ quo natura q̃ eſt extra intelligiꝫ. Et ſecũdario aſpicit naturã extra animã exiſtentem. vnde ſanct⁹ Tho. 3°. ſen. di. 14. q. i. arti. pͥ. queſtiuncula. 4ᵃ. dicit. (Illud in quo aliqd videꝫ eſt ratio cognoſcẽdi illud: qð in eo videꝫ. Ratio autẽ cognoſcẽdi eſt forma rei inq̃tũ eſt cognita. qꝛ per eam fit cognita in actu. vnde ſicut materia ⁊ forma ſunt vnũ i eſſe. ita ratio cognoſcendi ⁊ res cognita ſunt vnũ cognitũ. ⁊ ꝓp hoc vtriuſqꝫ eſt vna cognitio ſm actũ. ⁊ ſm habitũ.) Hec ille. ℂ Illa aũt res extra animam eſt abſtracta. ⁊ vniuerſalis modo quo dictũ eſt. ⁊ illo modo predicaꝫ de particularib⁹ roſis qð pꝫ expſſe ꝑ ſcm̃ doctorẽ in tractatu de genere ca°. 3°. (Uniuerſale (inqͭ) dꝛ dupliciter. Uno modo ipſa natura: cui intellect⁹ ꝓpter aliqd in ea inuentũ intentionẽ attribuit. ⁊ ſic vniuerſalia reꝝ naturas ſignificant. ⁊ predicaꝫ in quid. aĩal nãqꝫ dicit ſubſtantiã illius: de quo pͥdicaꝫ. ⁊ hõ ſilr. ⁊ iſto mõ nõ eſt vnũ in multis. imo nã pͥdicatoꝝ ſꝑ multiplicaꝫ in ſubiectis. quot. n. ſunt hoies: tot ſũt aĩalia. Alio mõ dꝛ vniuerſale nã illa ſub intentione vlitatis ſibi attributa: ⁊ ſic ꝓpter vniformitatẽ rõnis inuẽtã in intentione q̃ fit ꝑ remotionẽ a cõditionib⁹ mãlib⁹: ⁊ oĩ diuerſitate ẽ vnũ in multis: ſic enĩ oẽs hoies ſunt vnus homo ⁊ vnum animal. in re igiꝫ nihil eſt cõmune multis: quia quicquid ẽ in re ẽ ſingulare vni ſoli cõicabile: qð autẽ cõmune eſt agiꝫ ꝑ intellectũ ⁊c̃.) Ad 4ᵐ concediꝫ 2ᵐ mẽbrũ diuiſionis. Et ad pͥmã ꝓbationem in oppoſitũ dico. ꝙ non experimur nos ꝑ diuerſos actus ferri i roſam ⁊ cõceptũ roſe: imo eodẽ actu intelligim⁹ vtrũqꝫ. nã cõcept⁹ eſt qð itelligiꝫ ⁊ q̃ aliud. ſ. res eodẽ actu itelligiꝫ. vt dictũ fuit. Nõ eſt ergo ibi prioritas niſi nãe ⁊ nõ ſucceſſio actuũ. ℂ Et ſi dicaꝫ ꝙ non experimur: ꝙ act⁹ intellectus feraꝫ ſuꝑ illa duo: dico ꝙ nõ oꝫ hoc experiri: ſꝫ ſufficit ꝙ h̃ teneaꝫ forti ⁊ ſufficienti rõne: quã ponit ſcũs doctoꝛ in multis locis. ſ. cõtra Gẽtiles libro pͥ ca°. 53°: vbi ponit neceſſitatẽ ponẽdi dictã conceptionẽ. (Intellectus (inqͭ) ꝑ ſpeciẽ rei format⁹ intelligẽdo format ſeipſo quãdã intentionẽ rei intellecte: q̃ eſt ratio ipſius. quã ſignat diffinitio: ⁊ hoc quidẽ neceſſariũ eo ꝙ intellectus intelligit indifferenter rẽ abſentẽ ⁊ pñtẽ: in q̃ cũ imaginatiõe cõuenit. ſꝫ intellectus hoc habet amplius: ꝙ etiã intelligit rẽ ſeparatã a cõditionibus mãlibus. ſine qͥbus in reꝝ natura nõ exiſtit: qð nõ poſſet eẽ niſi intellectus pͥdictã intentionẽ ſibi formaret.) Ecce ſm eũ q̃ neceſſitas eſt ponere tales cõceptus qꝛ. ſ. aliter itellectus nõ haberet obiectũ actu intelligibile. qð terminaret ſuã opationẽ ſibi pñs. Qꝛ aũt eodẽ actu vtrũqꝫ intelligaꝫ pꝫ. qꝛ ſm pħm in de memoria ⁊ reminiſcẽtia idẽ motus eſt i imaginẽ inq̃tũ eſt imago ⁊ imaginatũ: ⁊ ꝓp hoc dicit ibidẽ Aꝛ. ꝙ homo nõ memoraretꝫ de abſentibus niſi haberet apud ſe fantaſmata ⁊ imagines reꝝ abſentiũ: in quas cũ ferꝫ nõ vt tales res ſunt: ſed vt ſunt taliũ reꝝ imagines: eodẽ motu cognoſcit illas imagines: ⁊ ea quoꝝ ſunt imagines: ⁊ tñ iſte arguens eodẽ mõ poſſet calũniari verba Aꝛ. q̃tum ad poſitionẽ taliũ imaginũ ſicut calũniaꝫ verba ſci Thome q̃tũ ad poſitionẽ conceptuũ: ⁊ ſic patet prima ꝓbationẽ. ℂ Scða ẽt nõ valet. cõcedo. n. quod ibidẽ infertur. ſ. ꝙ ſicut in prima operatione intellect⁹ primũ intellectũ eſt verbũ: quod eſt in itellectu. quod eſt ſignificabile ꝑ vocẽ incõplexã: ita in 2ᵃ operatione intellectus primũ itellectũ eſt verbũ cõplexũ: id eſt ſignificabile ꝑ vocẽ cõplexã. licet in tali obiecto intellectus nõ ſiſtat: ſed ꝑ illud tendat in rem extra. hoc enim ponit ſcũs Tho. de veritate. q. 4. arti. 2°. ⁊ de potentia vel vbi ſupra i pͥma ꝯne allegaꝫ. ℂ Nec valet illud qð addit de Platone. exemplar enim qð ponebat Plato erat ſm eũ vniuerſale ſubſiſtẽs extra animã: in quem errorẽ incidit arguẽs ponẽs vniuerſalia extra animam ſaltẽ in eſſe conſpicuo: nos aũt multum longe diſſimilia exẽplaria ponimus cum Aꝛ. ℂ Ad 5ᵐ negatur maioꝛ. vt ſtatim patuit. neceſſe eſt enim ponere tales cõceptus: imo ſine ipſis nihil itelligeremus. ℂ Et cũ dicit: ꝙ nõ terminãt actũ intellectus. cõcediꝫ ꝙ nõ vltimate intellectionẽ terminãt ſed ſunt media quib⁹ intellectus cognoſcit res: ⁊ in illis hꝫ obiecta ſibi pñtia: cũ ſm eẽ reale obiecta q̃ſqꝫ nõ ſint: vel abſentia ſint: vl̓ ſaltẽ nõ ſint itelligibilia i actu. ℂ Et ſi dicaꝫ. ꝙ ad h̃ ſuffi-

tit ipſa ſpecies abſtracta a fātaſmatib⁹. Ħ nō valet. Tū
qꝛ illa ſpēs ē in cōſiderāte: ⁊ in nō cōſiderāte. Tū quia
vnica ſpēs habita de albedine nō ſufficeret ad habēn-
dū cōceptū gn̄is ⁊ ſpeciei: ⁊ dr̄e albedinis. Tū qꝛ illa
ſpēs nō cauſaꝫ ab intellectu poſſibili: ſ3 ab agēte deſcri
biꝫ in intellectu poſſibili ſm̄ modū loquēdi ſci Tho.
de veritate. q. xi. arti. p̄. ad xiᵐ. Intellectus aūt poſſibi-
lis format quidditates reꝝ. et multa alia adduci poſ-
ſunt. Illud āt qđ addit: ꝙ res clari⁹ cognoſcit̄ ſine ſpe-
culo. veꝝ eſt ſi res ſeipſa ē pñs ſicut ē in ſenſu. ſ3 ſecus
ē de itellectu. ¶ Ad 6ᵐ. negaꝫ maior: nō. n. ponēdū eſt
ſicut ponit ipſe: ꝙ ſenſus dū ſentit ponat res i tali eē cō-
ſpicuo nō vero ſ3 apparēti: nec etiā veꝝ eſt: ꝙ viſus vel
ali⁹ ſenſus exterior termineꝫ ad res: q̄ nō ſūt. Ad illud
aūt qđ dicit de Cōmētatore dico: ꝙ ipſe exponit cū ad
placitū: nō. n. Cōmētator vult: ꝙ viſus nr̄ videat i luna
figuras q̄ ibi nō ſunt: ſ3 ꝙ mediāte viſiōe lune hō falſe
iudicat de figuris nō ꝑ oculos: ſed ꝑ ſenſū cōe3 vel aliā
potētiā iudicatiuā: viſus. n. videt ibi aliq̄s figuras q̄ ibi
ſunt. ſ3 hō iudicat eē alias: ⁊ eſt ſile ſicut ſi videā lupū a
longe ⁊ iudicē eē canē: vl' aliud aial: falſū eēt dicere: ꝙ
ego viderē ea q̄ nō ſūt. Et ita dicēdū eſt ad octo expe-
riētias q̄s ponit ad iſtud negatū ꝓbādū tertia diſ. hui⁹
p̄mi. Prima eſt cū qs portaꝫ in aqua arbores exiſtētes
in ripa videnꝫ eidē moueri: ille. n. motus ſm̄ eū nō h3
eſſe reale alicubi: ſed tm̄ intentionale ⁊ apparēs. Scđa
eſt de motu circulari baculi: q ſubito moueꝫ: apparet
eni qdā circulus i aere fieri ex baculo: quē dicit. ſ. circu
lum hr̄e tm̄modo eē intentionale. Tertia ē de fractio
ne baculi apparentis in aqua. Quarta eſt de dualitate
candelaꝝ apparentiū vno oculo eleuato: ⁊ altero non.
Quinta eſt in colorib⁹ colli colūbe. Sexta eſt de ima-
ginibus q̄ videnꝫ i ſpeculo. aliqñ qdē infra. aliqñ i ſup
ficie ſpeculi. aliqñ extra in aere iter videntē ⁊ ſpeculū.
Septima eſt de illo qui vidit ſolē. poſtq̄. n. auertit ocu
los apparēt quedā rotūditates lucide añ oculos. q̄ pau-
latim euaneſcūt. Octaua eſt in his qui aſpexerūt circa
rubea. vel per cācellos: ex tūc eni aſpiciētes lr̄as: vel ali
qua alia apparēt eis rubea. vel cācellata: q̄ qdē cancel-
latura vel rubedo nō hn̄t ſm̄ eū niſi eſſe intentionale
tm̄. Per iſtas octo experiētias vult iferre: ꝙ ſenſus ex-
terior ꝑ actū ſuū ponit res i eſſe apparēti: ⁊ itelligibili.
¶ Et ex hoc vlteri⁹ infert: ꝙ hoc idē facit itellect⁹: cu3
ſit eq̄ue formatiu⁹ ſicut ſenſus exterior: ⁊ cōſequenter
ꝙ nō oꝫ pōere cōceptus. q̄s ponit ſcūs Tho. ⁊ alij. ſ3 lo
co coꝝ pōit talia apparētia. ¶ Et ad oia iſta dicendū
eſt: ꝙ illis octo illuſionib⁹ ſenſus exterior nō videt ni-
ſi ea q̄ ſunt: nec extra animā ſunt aliqua entia i tali eē
obiectiuo poſita: ſ3 ſi aliquod tale ſit: illud eſt in aia ſic
ꝙ fantaſma: vel ſpecies lapidis dicaꝫ lapis poſitus i eē
apparēti ⁊ fantaſmata talis circuli: vel motus: vel co-
loris: vel fractionis: vel hꝫ. dicanꝫ colores. vel circuli:
⁊ hꝫ poſiti in eē obiectiuo: credo eni ꝙ talibus illuſio-
nibus operaꝫ fantaſia: vel ſenſus cōis: aut cogitatiua
chimericādo ſicꝫ i ſōno qñ facit apparere ea q̄ nō ſunt:
ſed vigilātibus male cōſiderātib⁹ forte videꝫ ꝙ illa: q̄
fantaſia fabricat ex ſpecieb⁹ ꝑconceptis: ⁊ per ſenſum
hauſtis ſint res extra: de qbus forte fuit arguens: ita ꝙ
iudicāt aliqd eē illud: qđ nō eſt: vel eē q̄le: aut vbi: aut
qñ nō eſt. Illo modo etiā fiunt demonū illuſiōes q fa-
ciūt apparere mōtes aureos: vel talia hꝫ: oia. n. hꝫ fiūt
ꝑ diuerſas cōpoſitiones ſpecierū in organis latētiū: vt
ponit ſcūs Tho. de malo. q. 16. arti. xi°. vbi ponit mul-
ta pulchra de illa mā. Patet ḡ ꝙ viſus talia apparētia
nō videt: ſ3 videns res exteriores: in q̄ imaginatiua cō

Experientie .8. qb⁹ videt ꝙ res in eſſe apparenti a ſenſu exteriori ꝑ eius operationem ponantur.

uertiꝫ ſup imagines reꝝ q̄ſi ſup res veras: errat forte
iudicādo ſm̄ ſenſū iteriorē ſe videre extra: quoꝝ ima-
gines interi⁹ cernit recte: ſicut i ſomno: vel in p̄ſtigijs:
vel illuſionib⁹: de q̄ mā preſtigioꝝ ſcūs doctor loqtur
ſatis ad ꝓpoſitū 2°. ſē. diſ. 8. q. 1. arti. 5°. ¶ S3 qñ argu-
ens dicit: ꝙ q negat res poni in tali eſſe ⁊c. negaꝫ ꝯña.
nos. n. nō dicim⁹: ꝙ oia q̄ apparēt ſenſui interiori ſint
vera: ſic ꝙ ſint ea q̄ ipſe iudicat eē: ſ3 tm̄ ipſe ſemꝑ ferꝫ
ſup verā rē: q̄ tm̄ nō eſt illud qđ ipſe iudicat: qꝛ ille qñq3
cōuertiꝫ ſup reꝝ imagines ſicut ſup res: ⁊ iō nō ē cauſa
erroris. Et bene cōcedim⁹ res poni i eē apparēti mō p̄-
dicto. ſ. ꝑ ſuas ſpēs vel ſua fantaſmata: ſed nō mō quo
ille ponit. Sed certe dico: ꝙ oia q̄ ſenſus exterior vi-
det ſunt vere res: vel vere ſpecies rerū. Aureo. autem
arguit cōtra ponētes: ꝙ oia que apparēt ſunt veraciter
non ſolū entia: ſ3 talia q̄lia eē apparēt: qđ nos nō poni-
mus: ſ3 poti⁹ arguēs ponit: q ex Ħ ꝙ ſibi aliqua appare
bāt eē extra oculos ſuos: iudicat ita eē: ⁊ iō ipſe ē de illis
cōtra q̄s arguit ph̄us: nos aūt cū ph̄o in de memoria ⁊
reminiſcētia: vt p3 expſſe primū tractatū legēti circa fi
nem. ¶ Ad 7ᵐ dico: ꝙ nō eſt cōtra nos: nos eni nō po-
nimus cōceptus itellect⁹: nec rōnes reꝝ eſſe ſubiectiue
in fantaſia: ſed in intellectu poſſibili: vbi eas ponit Cō-
mētator: ⁊ nō extra aiam in eē apparenti. ¶ Sciendū
autē: ꝙ iſte arguens i prima. q. none. diſ. arti. p̄. propoſi-
tione 3ᵃ arguit contra ſe inſolubiliter. dicit eni ſic. Oia
iſta verba. ſ. de poſitione rerū in tali eſſe apparenti per
actū intellectus: oia inquā iſta verba videnꝫ fantaſie
qđ enim nihil eſt. ꝓduci non pōt. res aūt in eē apparen
ti nihil ſunt: vt ſupra dictū eſt. ḡ ꝓduci non pn̄t. Hec il
le. Et poſt ſubdit: ꝙ iſta obiectio deficit: quia res in eē
apparēti nihil eſt in ſe niſi diminute ⁊ metaphorice eo
mō: quo entia rōnis eē dicūꝫ: ⁊ ea q̄ nō ſunt ſimplici-
ter ſunt in aia: vt dicit Cōmentator. 9. metaphi. cōmen
to. 7°. Ait eni: ꝙ entia q̄ nō ſunt extra aiam nō dicunꝫ
entia ſimpliciter: ſ3 dicunꝫ eſſe in aia cognitiua. Et. 7°.
metaphi. dicit ph̄us. ꝙ negationes dicunꝫ entia mō lo
gico: ⁊ ſiliter. 12°. metaphi. ſic ḡ res in eē apparēti ē mō
metaphorico: ſic actio q̄ formaꝫ ē metaphorica. nec Ħ
ingt Aureolus ē fantaſia: niſi Aug⁹ reputeꝫ fantaſtic⁹:
qui dicit. 14°. de trinitate: ꝙ tāta eſt vis cognitionis: ꝙ
per eā aia ſeipſam ante ſe cōſpicuā cōſtituit: ⁊ niſi ſit fā
taſticus Cōmētator q dicit. 3°. de aia cōmēto. 18°. ꝙ ſi
formare ꝑ intellectū eſt eternū: ⁊ formatū erit eternū:
⁊ niſi ſit fantaſticus ph̄us: q hoc vocabulo vtiꝫ. 3°. de
aia ſm̄ antiquā trāſlatione dicēs. formare aūt per in-
tellectū res indiuiſibiles erit in reb⁹: in qbus nō eſt fal
ſitas. vbi Cōmentator cōmēto. 24°. dicit: ꝙ duplex eſt
actio itellect⁹. vna q̄ appellaꝫ formatio. ⁊ alia q̄ appel-
laꝫ fides. Et niſi ſit fantaſticus Anſelmus monol. ca°.
4°. qui dicit. ꝙ q facturus ē aliqd p̄ illud intra ſe dicit
mētis cōceptione. illa aūt ſilitudo: q̄ in acie mentis rē
ipſam cogitātis exprimit: illud eſt principale verbū rei.
vñ dicendū: ꝙ cū fantaſia dicaꝫ apparitio: etiā nomen
fantaſie demōſtrat: ꝙ res capiūt eē apparēs ꝑ cōprehē
ſiones. Hec ille. ¶ Sed certe apparet mihi: ꝙ valde
violēter trahit iſtas auctoritates ad ſuū ꝓpoſitū cōtra
nos: nulla eni iſtaꝝ dicit: ꝙ res habeat eſſe apparēs di-
ſtinctum ab oi eſſe reali. Ad primā eni que eſt Aug. cō-
cedo: ꝙ aia ſeipſā ante ſe cognitionē cōſtituit: certe res
lē cōceptū ſui ꝓducēdo: in q̄ eſt aia ſicut in ſui ſenſibile
vñ ſcūs Tho. 4°. ꝯtra Gētiles ca°. xi°. dicit: ꝙ itellectū
in intelligēte eſt intētio intellecta ⁊ v̄bū: ⁊ ꝙ verbum
lapidis in intellectu eſt lapis intellectus: ⁊ ꝙ v̄bū hois
in intellectu: licet non ſit ver⁹ homo nālis: tm̄ eſt homo
intellectus.

Aureo. obiectio cōtra poſitionē ſuam inſolubilis.

intellectus. Et iſto mõ cõcedim⁹ res poni in eē apparē ti: nõ tñ ꝙ lapis apparēs vel hõ nihil reale ſit: imo eſt realis q̃litas: ſʒ nõ realis lapis vel hõ. 4°. cõtra Genti les ca°. xi°. vbi nõ multa ꝑ iſta mã. Ad 2ᵈᵐ q̃ eſt Cõmē tatoris. ⁊ ad tertiã q̃ eſt Ar. dr̃: ꝙ formatio illa itelle ctus ē realis itellectio. ⁊ formatũ eſt realis cõceptus cõ plexus vel idiuiſibilis. Ad 4ᵗᵘᵐ q̃ eſt Anſelmi pʒ: ꝙ ipſe ponit expreſſe vbũ eē ſilitudinē q̃ rē exp̃mit: nõ aũt ꝙ ſit res expreſſa poſita in eē ficto: vñ iſta auctoritas ſibi eſt Golie gladius: cũ deſtruat recitãtē. ❡ Ad ea q̃ vlte rius cõtra eãdē õnē inducebat r̃ndeꝛ. Ad ꝑmũ gdē d̃ illa diuerſitate q̃ videꝛ in dictis ſcĩ Tho. ꝙ lʒ opinio quã ponit i ſcripto poſſet teneri: ſi bñ itelligereꝛ: tñ illa quã ponit in ſũma videꝛ tutior: ⁊ dictis ſcõꝝ cõcordi or: nec mirũ ſi aliud poſuit in ſũma q̃ʒ in ſcripto: dũ. n. ſũmã ſcripſit materias melius digeſſerat: ⁊ q̃ prius ſʒ alioꝝ opinionē locut⁹ q̃nq̃ʒ fuerat. finaliter ſuã ſniam ꝓferebat. ꝓſertiʒ i hac mã de verbo. In ſcripto. n. dicit ꝙ verbũ i diuinis põt teneri eēntialiter: in ſũma vero oppoſitũ dicit. Ibi dixerat: ꝙ nõ ſemꝑ dicat reſpectuʒ ad creaturas: hic dicit oppoſitũ. Ibi dixerat: ꝙ ſm ſuã ꝓprietatē põt dicere reſpectũ ad creaturas: hic dicit ꝙ nõ ſm ꝓprietatē ſuã perſonalē: ſed ex pte eſſentie. quã includit referꝛ ad creaturas. ❡ Ad cetera q̃ ſubdit di co ꝙ ſolũ ꝓbant: ꝙ nihil qd̃ eſt preuiũ ad diuinã intel lectionē ſm modũ noſtrũ cõcipiēdi: cuiuſmodi eſt ſpe cies intelligibilis: q̃ eſt principiũ actus intelligēdi: põt dici verbũ: ⁊ hoc cõcedo: ſed nõ ꝓbat quin cõceptus. q̃ eſt terminus diuine intellectionis ſit ipſũ verbũ: illud enim dicit relationē ad patrē dicentē. ⁊ eſt ꝓles: ⁊ par tus pr̃is: ⁊ gignit̃ de pr̃is ſciẽtia ſane itelligẽdo. ❡ Ad primũ eoꝝ q̃ ſecũdo loco inducunꝛ cõtra eandē õnem dr̃: ꝙ cũ phus dicit: ꝙ per opationes imanentes nihil ꝓduciꝛ vel cõſtituiꝛ: itendit: ꝙ ꝑ hõ opationes nihil formaliter ⁊ in q̃ʒtũ hõ neceſſario cõſtituiꝛ: qd̃ ſit extrin ſecũ totaliter opationi: mõ conceptio itellectus vt di ctũ eſt in ꝑma õne: licet ſit aliud ab actu itelligẽdi: nõ tamē eſt ſibi totaliter extrinſeca: imo eſt eius termin⁹ intrinſecus: nec etiaʒ intendit negare Ar. quin per hõ actus vel operationes quandoq̃ʒ cõſtituatur intra ope rantē: ſicut patet de habitibus partis affectiue. qui cau ſanꝛ per actus appetitiuos: ⁊ de habitibus partis intel lectiue cauſatis per actus intellectus. vnde breuiter ſo lutio data ad argumentũ bona fuit. Nec valet prima improbatio: quia multi dubitarunt: vtrum actus intel lectus. aut volũtatis ꝓducant aliqd extra: ſicut patet de Auicen. qui poſuit vnã intelligẽtiã cauſare aliã per ſuã intellectionē. multi etiã ponunt angelos per ſuum velle ⁊ intelligere mouere celos. Nec 2ᵃ iprobatio va let. licet eni tales opationes ſint fines. cũ hoc ſtat. ꝙ ꝑ illas aliqd ꝓduciꝛ nõ taliter extrinſecũ illis opationi bus. vt dictũ ē de verbo. vel ordinatũ ad cõſiles opera tiones: vt dictũ ē de habitu. vñ nõ oē opatũ ē finis opa tionis ꝓſertim illis duob⁹ modis. vñ argumentũ iſtud ſatis ē extra poſitũ. nã phs. 9°. metaphiſice pticula. 16. vbi ponit illã diſtinctionē de opationib⁹ aut actionib⁹ nõ aliud intẽdit ſm Cõmẽtatorē. niſi ꝙ aliq̃ res ſunt quaꝝ finis ē agere tñ vt oculus: alie ſunt quaꝝ finis ē agere aliqd actũ: vt ars edificatoria: ⁊ prime opatio nes ſunt in opante: nõ aũt 2ᵉ. vñ breuiter ſolũ negat ꝑ tales operatiões aliqd ꝓduci: quod ſit finis eaꝝ. ❡ Ad 2ᵐ dr̃: ꝙ principiũ elicitiuũ vbi nõ eſt ſola ſpecies: nec ſpecies cũ cognitione cõfuſa: ſʒ intellect⁹ factus i actu ꝑ ſpeciē. quã alij dicũt memoriã fecũdã. Tũc ad ipro bationē dr̃: ꝙ ſpecies intelligibil̃ cũ intellectu poſſibi li. vel poti⁹ itellect⁹ in actu nõ ē iperfectior vbo qd̃ cõci pit: imo q̃nq̃ʒ ſpẽs ſola ē ꝑfectior. vtpote q̃ñ vbũ nõ ex primit totũ: qd̃ cõtineꝛ in ſpecie illa. Nec valet ꝓba tio. lʒ. n. verbũ expꝛſſius repñtet rē q̃ʒ ſpẽs faciẽs itel lectũ i actu: nihilominus ſpẽs ē ꝑmanẽtior ⁊ actiuior: nã vbũ nõ ꝑmanet poſt actualē cõſiderationē ſicͭ ſpẽs: da to tñ qd̃ vbũ eēt ꝑfectius ſpē actuĩ ꝑuia: nõ tñ eſt ꝑfe ctius intellectu i actu: vñ idē argumẽtũ poſſet fieri: ꝙ nullus habit⁹ eēt ꝑncipiũ act⁹: q2 actus ē ꝑfectior habi tu ꝑ ethicoꝝ. ❡ Ad 5ᵐ dico: ꝙ ſilitudo iter itellectũ ⁊ voluntatē nõ valet: q2 volũtas nõ eſt potẽtia cõcepti ua ſicͭ intellect⁹: nec reqrit ſpẽm ꝑuiã actu ſicͭ intelle ctus: nec terminaꝛ ad rē illo mõ q̊ intellectus: nã obie ctũ intellectus ē res vt in intellectu: obiectũ volũtatis eſt res vt in ſe ē. cõcediꝛ tñ: ꝙ ſicͭ intellect⁹ ꝑ actũ ſuũ gignit cõceptionē: ita volũtas ꝑ actũ ſuũ emittit quan dã impreſſionē amati in amãte: vt alias diceꝛ. ❡ Ad 4ᵐ negaꝛ õña. Nec valet ꝓbatio: quia ſenſus exterior ⁊ intellectus nõ ſunt eiuſdē rõnis: vt ſolũ differãt ſm ꝑfectũ ⁊ imꝑfectũ: ꝓſertim nõ oʒ ſenſuʒ ſibi ꝑ actũ ſuũ obiectũ fabrefacere. q2 vt dicit phs 2°. de aĩa pticula 59. ⁊ 60. obiecta ſenſus ſunt extra: obiecta itellect⁹ ſunt in aĩa. ❡ Ad 5ᵐ dr̃. ꝙ verbũ itellectus nr̃i licet ſit eiuſ dē gñis cũ ſpē intelligibili: tñ hʒ debili⁹ eē: ⁊ intentio nalius q̃ʒ ſpẽs itelligibilis actuĩ ꝑuia: cũ nõ remaneat niſi q̃diu remanet actus intelligẽdi: ⁊ ideo nõ oʒ. ꝙ ſit ꝑncipiũ vlterioris itellectionis ſicͭ ſpẽs erat. ❡ Ad 6ᵐ dr̃: ꝙ ſicͭ color ⁊ ſua ſpẽs itelligibilis nõ ſunt eiuſdē ſpe ciei in eē nãli: ita nec ſpẽs itelligibilis ⁊ vbũ. cui⁹ ipſa ē ꝑncipiũ. ❡ Ad 7ᵐ negaꝛ maior loquẽdo de repñtatiõe actuali q̃cq̃d ſit de habituali. Et ꝓterea illa repñtatio quã facit ſpẽs itelligibilis nõ terminat actũ intellect⁹: nec obijciꝛ illi. vñ reddit itellectũ q̃ſi ꝑgnãtē: cũ ſit ab alio ipreſſa: idõ nõ oʒ ꝙ itellect⁹ dũ ferꝛ in obiectũ ſuũ exp̃mat cõceptũ an̄ ſuũ intuitũ: an q̊ ſpeculeꝛ obiectũ: vñ nõ ſufficit ꝑmũ repñtatiuũ: q2 illud ē q̊. nõ qd̃ itel lect⁹ itelligit. ❡ Ad 8ᵐ dr̃: ꝙ õña p̊ nõ valet ſʒ ſuꝑ fal ſo intellectu fũdaꝛ: ſupponit. n. ꝙ vbũ exigaꝛ ad habē dũ expꝛſſã cognitionē ſicͭ q̊. vel ꝑncipiũ cognoſcẽdi eli citiuũ: ⁊ nõ ſicͭ termin⁹ actũ cõplẽs: qd̃ falſũ eē ꝑma õ declarauit. Illa autē difficultas q̃ additꝛ ibi de viſione btifica nõ cõcludit aliud niſi ꝙ cõcept⁹ format⁹ medi ante viſiõe btifica nõ adeq̃t viſionē illã: ita ꝙ q̃cq̃d i deo videꝛ vno vbo dicaꝛ: ⁊ h̃ cõcediꝛ. ſʒ nõ cõcludit ꝙ vbũ illud ſit cognitio obſcurior: vel iperfectior btifi ca viſiõe: imo nõ ē cognitio: ſʒ terminus cognitionis. Utrũ aũt illa viſio btifica termineꝛ ad plura vba vel ad vnicũ dubiũ ē. veriſimile tñ videꝛ: ꝙ illa viſio ter mineꝛ ad vnicũ vbũ habitũ de obiecto btifico eētia liter i actu: ſʒ habitualr̃ termiari põt ad multa vba ha bita de attributis vl̃ creaturis i vbo viſis: cũ btũs ꝑ il lã diſtinguit attributa vel ea q̃ in vbo videt: ita ꝙ de il lis vbis ſecũdarijs nũc format plura: nũc pauciora: vñ ſine pluralitate illoꝝ nõ cognoſcit attributa ſub diſtin ctis rõnib⁹: vt argumẽtũ falſe ſupponit. ❡ Ad 9ᵐ nega tur maior: nec valet p̊ ꝓbatio. ſicͭ. n. nõ experior dũ vi deo albedinē: ꝙ actus me⁹ feraꝛ i duo: puta i colorē: ⁊ coloratũ: imo nõ expior: ꝙ feraꝛ i colorē ſʒ in coloratũ niſi ꝑ rõcinationē. quã diſtinguo iter viſibile ⁊ rõnē vi ſibilitatis: ita q2 vbũ itellect⁹ ē rõ itelligibilitatis rei exterio ris. ē ꝑus cognitũ q̃ʒ res extra: nõ tñ ē ita manifeſtum. Nõ valet ſilr 2ᵃ ꝓbatio: nã añs ē falſũ: nec ꝓbatio ei⁹ valet. licet enim ſpẽs: aut actus: aut habitus intellect⁹ nõ cognoſcaꝛ niſi reflexe: ſecus eſt de verbo. quia illud eſt termin⁹ intellectionis. nõ aũt actus: nec alia nume

Vide tñ ma gr̃ᵐ. petrũᵐ de bergomo in concordans .4. uei.

Verbũ ⁊ ſpe cies ſunt eiuſ deʒ generis.

Utrũ ad plu ra vl̃ ad vnũ tñ verbũ vi ſio btifica ter mineꝛ dubi um eſt.

rirta:nec oƺ ꝙ ſi intellect⁹ directe intueť vbū:qḋ ē ſubie‑ctiue i ſe:ꝙ iḋ intueať directe ſeipſum q̃tū ad ſuū qḋ qd eſt:nā itellect⁹ poſſibilis inq̃tū hɔ̃ ꝑ iſto ſtatu nō ē itelligibilis i actu niſi illo mō:q̃ itelligit alia: ꝛ illo mō ꝯcedo.ꝙ in oī intellectione itellectus itelligit ſe:nā dū itelligit lapidē:ipſe ē lapis in eſſe itelligibili:ꝛ iḋ intel‑ligit ſe eadē itellectiōe:q̃ intelligit lapidē:nō tñ inq̃tū itellect⁹.ſicut nec ymaḡ videt lignū vt pictū: videt li‑gnū vt lignū. ❡ Deīde nō valet 3ᵃ ꝓbatio vt dictū ē i ſolutiōe tertij. ❡ Ad.10.dico:ꝙ ſicut eſt multiplex gra dus cognitiōis.ita multiplex grad⁹ vbi: aliud ē.n.ꝑfe‑ctū.aliud iperfectū: ꝛ iḋ nō ſeqꝛ:ꝙ illoꝝ q̃ iperfecte co‑gnoſcim⁹: vba nō habeam⁹:nō.n.intēdimus: ꝙ verbū ſit ſolū i cognitiōe ꝑfecta:ſꝫ itēdim⁹.ꝙ nulla itellectio q̃liſcūqꝫ ſine vbo cōpleť. ❡ Ad 11ᵐ dř:ꝙ argumētum falſe iponit opinioni nr̃e ſaltē ſcō Tho.ꝙ omne illud cuius eſt verbū itelligi poſſit a nobis actu recto ꝛ dire‑cte. ❡ Ad 12ᵐ dř ſicut ad.10ᵐ.ꝙ ex falſo intellectu opi‑nionis ꝓcedit.nō.n.ponit ſcūs Tho.ꝙ vbū ſit ꝑncipiū ꝑfecte noticie.imo eſt ſm cū terminus eiuſdē: iḋ tā in diuinis q̃ꝫ in creatis noticia termināť ad vbū. ❡ Ad 13ᵐ dico:ꝙ minor eſt falſa loquēdo de obiecto ꝑmo itelle‑ctiōis:qḋ ē intrinſecū actui:ꝛ ei⁹ primus terminus:tale eni nō eſt q̇dditas ſenſibilis:ſed rō ei⁹. ❡ Ad ꝑmū co‑rū q̃ 3° loco cōtra eandē ꝯnē inducta ſunt dř:ꝙ maior eſt vera dūtaxat de illis oꝑationib⁹:q̃rū termin⁹ ē per manēs oꝑatione trāſeunte:ſicˀ ſe hꝫ dom⁹ ad edificatio nē.nō āt vbi oꝑatio ꝛ termin⁹ ſe iſeꝑabiliter comitāť. iſto mō aūt ſe hꝫ oꝑatio itellectualis ꝛ ſu⁹ termin⁹:quē dicim⁹ vbū:qꝛ nunq̃ꝫ vbū ē ſine actuali cogitatiōe ſm Aug. ❡ Ad ꝯfirmatiōeꝫ pꝫ ꝑ idē. ❡ Ad 2ᵐ dico.ꝙ oīs itellectio termināť ad vbū ſiue ſit ꝑfecta:ſiue iperfecta tñ cognitiōis iꝑfecte vbū ē iꝑfectū:ꝛ noticie ꝑfecte v‑bū ē ꝑfectū. ❡ Et cū ꝓbať:ꝙ vbū nō ꝑducať ꝑ noticiā iꝑfectā.pꝫ ꝙ ꝓbatio nulla eſt:qꝛ ſupponit:ꝙ oē verbū ſit ꝑfecte faciēs cognoſcere:cuius oppoſitū dictuꝫ eſt. ❡ Silr cū ꝓbať:ꝙ vbū nō ꝑducať ꝑ noticiā ꝑfectā. pꝫ ꝙ pᵃ ꝓbatio nō valet: nā lꝫ ꝑ cognitionē ꝑfectā res ꝑfecte cogiteť:nō tñ ſuperfluit verbū.qꝛ cognitio itelle‑ctus nō cōpleť niſi ꝑducto vbo: qꝛ obiectū eēt abſens itelligēti niſi formaret vbo. Vñ iſta ꝓbatio ſupponit. ꝙ vbū ſit cognitio:vel ꝙ ꝑ ipm ſicˀ ꝑ actū obiectū co‑gnoſcať:qḋ ē falſū: nā vbū de alio ſuit.ſ.ad exhibēdū obiectū in eē itelligibili apparēti: nā ſpēs itelligibilis nō ſufficit ad h̄ qꝛ ipſa nō ē in ꝯſpectu itellect⁹ in actu imo ē ps itellect⁹ in actu.vbū vero ē q̃ſi i cōſpectu itel lect⁹ i actu:ꝛ nō ei⁹ ps. ❡ Silr 2ᵃ ꝓbatio nō valet.qꝛ ſupponit.ꝙ vbū ſit ꝑncipiū cognitionis ꝑ illū modū:q̃ ſpecies ē ꝑncipiū cognitionis.h̄ aūt ē falſuꝫ. dico tñ ꝙ vbū eſt ꝑncipiū cognitiōis illo mō:q̃ vna ꝯducit i noti ciā alteri⁹: ꝛ vna diffinitio i noticiā alteri⁹:iḋ nō ſequiť ꝓceſſus in ifinitū in actu:lꝫ forte i potētia.ſicˀ eſt in pro ceſſu dmōſtrationū vnī⁹ ꝯnis ex alia. ❡ Silr 3ᵃ ꝓba‑tio nulla eſt.qꝛ lꝫ cognitio ſit via ad vbū:nō tñ illo mō q̃ motus ad terminū: qꝛ itelligere nō ē motus.qui eſt actus iꝑfecti:ſꝫ poti⁹ act⁹ ꝑfecti: nec ſe hꝫ ad verbū vt forma media inter potētiā ꝛ actū ad formā in actu cō‑pleto: ꝛ ideo nō oꝫ.ꝙ intellectio ceſſet ꝑducto verbo: actio.n.itellectus nō fundať i motu. ❡ Ad 3ᵐ dico.ꝙ vbū eſt ſpēs expſſa ꝑ itellectū in actu: non aūt eſt ſpēs q̃ cōſtituat intellectū i actu:qꝛ illa dř impſſa ab obie‑cto.vł ab intellectu agēte:ꝛ fantaſmate.iſta aūt poniť in cōſpectu itellectus in actu. ꝛ eſt quaſi ꝓles eius. Et ſic pꝫ ad argumēta Gerardi. ❡ Ad argumēta 4°.loco facta dicitur:ꝙ ſm ſcm̃ Tho.ꝑma parte.q.34.arti.ꝑ: ad 2ᵐ. (Cū Aug⁹.ꝛ alij ſci dīt.ꝙ verbū ē noticia: nō accipiť noticia ꝑ actu itellectus cognoſcentis: vel pro aliquo ei⁹ habitu:ſꝫ ꝑ eo qḋ intellectus cōcipit cogno‑ſcendo:vñ ꝛ Aug⁹.dicit:ꝙ verbū ē ſapia genita: qḋ ni‑hil aliud eſt q̃ꝫ ipſa cōceptio ſapiētis.qui ēt pari mō no‑ticia genita dici pōt.) Hec ille. ❡ Ex q̃ in oibus aucto ritatib⁹ Augꝰ.Anſel. Damaſ.allegatis ſumiť cognitio viſio.ꝛ hɔ̃ nō ꝑ actu intellectus:ſꝫ ꝑ cōceptu. ❡ Ad ꝑ‑mū cōtra 2ᵃᵐ ꝯnē negať minor. Et ad ꝓbationē eius dř:ꝙ lꝫ actus.q̃ př ꝑducit filiū ſit ſimplex ꝛ indiuiſus ſm rē:tñ icludit plura ſm rōnē.ſ.actū itellectus ꝛ rela tionē expreſſiui.vt tangebať in 2ᵃ ꝯne q̃ ad primū.ille actus nō eſt diſtinctiuus pr̃is a filio. ſꝫ q̃ ad 2ᵐ.ſ.ꝑ illā relationē.dicta aūt Augꝰ.ꝛ Damaſ.cōcludūt.ꝙ gnare diſtinguit patrē a ſuo verbo: ſed nō ꝙ ſe toto. hoc eſt ꝑ qḋlibet ḋ ſui rōne. ❡ Ad 2ᵐ dř.ꝙ minor ē falſa.nā di‑cere itellectuale nō dicit purā relationeꝫ: dico tñ ꝙ ſicˀ vnica ꝑſona vbi eadē ꝓprietate ē fili⁹:ꝛ vbū ſm ꝙ pōit ſcūs Tho.vbi ſupra arti.3°.ad 3ᵐ vbi ſic dicit(Ipſa na tiuitas filij.q̃ ē ꝓprietas ꝑſonalis ei⁹ diuerſis noib⁹ ſi‑gnatur.q̃ filio attribuūť ad expmēdū diuerſimode ꝑ‑fectionē ei⁹:nā vt oñdať coetern⁹ dř ſplēdor: vt oñdať oino ſilis dř imago:vt oñdať imāliter genit⁹ dř vbū.) Hec ille. ❡ Ita dico i ꝓpoſito.ꝙ ipſa ꝓductio actiua q̃ př filiū ꝓducit diuerſimode noiať:ꝛ diuerſis rōnib⁹ itelligiť.ſ.ꝛ vt ē dictio itellectualis vbi: ꝛ vt eſt gnātio nāus filij.vñ lꝫ vt ē gnātio nō dicat forte niſi relatio‑nē pr̃nitatis ſigñatā ꝑ modū actiōis:tñ vt ē dictio vel ꝓlatio itellectualis dicit aliqd abſolutū cū relatiōe: ꝛ nō ſolū pure abſolutū. ❡ Ad 3ᵐ dico: ꝙ act⁹ dicendi q̃ ꝑduciť vbū q̃ ad abſolutū:qḋ icludit:dicˀ ꝑfectionem ſimplr:nō aūt q̃ ad reſpectū expſſi:iḋ q̃ ad ꝑmū ē cōis trib⁹ ꝑſonis:nō āt q̃ ad 2ᵐ. Et ē ſilr de potētia gnāndi: vt pōit ſcūs Tho.ꝑma pte.q.41.ar.5°.ad 3ᵐ. ❡ Ad 4ᵐ. negať mod⁹ arguēdi. Iſte.n.arguit ac ſi dicere nō iclu deret i ſua rōne niſi actū abſolutū.q ē itelligere.cui⁹ op poſitū dictū ē. Verūtñ iſte iplicat illud dubiū.vtrū at‑tributa eēnt diſtincta ſm rōnē: dato ꝙ nulla eēt poſſi‑ vi.e.q.4.cō cluſio.2ᵃ.
bilis creatura.ad qḋ dictum ē alias. ❡ Ad 5ᵐ dř eodē mō.ꝙ ſolū ꝯcludit:ꝙ act⁹ dicēdi q̃ expmiť vbū nō di‑cat ſolū actū itelligēdi.h̄.n.poſito: cū itelligere i diuinis ſm ſe abſolute ſūptū a nullo differat realiter:nec dice re differret ab aliq̃: ſꝫ poſito ꝙ dicere ſit ipꝫ itelligere cū tali relatiōe.argᵐ nō ꝯcludit. Illud āt qḋ addiť de dr̃ia gnātiōis ꝛ ſpiratiōis alibi ꝑtractatū ē. ❡ Ad pri‑ vi.15.conclu ſio.pᵃ art.4.
mū coꝝ.q̃ 2°.loco iducta ſūt dř:ꝙ itelligere ꝛ velle ſū‑pta abſolute ſūt act⁹ eēntiales:nō āt vt ſumūť cū cer‑tis relatiōib⁹: nā itelligere expmēdo vbū ē act⁹ notio nalis pr̃i dūtaxat ꝯueniēs.Silr velle ſpirādo amorē ē actus notionalis filio ꝛ pr̃i cōis ſolū. ❡ Ad 2ᵐ dico: ꝙ itelligere expſſiue nō cōuenit niſi pr̃i ꝓducenti:vñ nec filio:nec ſpiritui ſancto:nec eēntie cōuenit.ſilr velle ſpi‑ratiue non cōpetit niſi pr̃i: ꝛ filio ꝗ ꝓducunt ſpm̃ ſcm̃. ❡ Ad 3ᵐ dico:ꝙ maior ē falſa.qꝛ gnāre ꝛ ſpirare q̃ ſūt diuine ꝓductiōes nō differūt realiter i diuinis: ꝛ iḋ nō oꝫ ꝙ velle ſpiratiuū differat ab itelligeř expſſiuo. ❡ Ad ꝑmū illoꝝ.q̃ 3°.loco iducta ſunt dř: ꝙ maior ē falſa de illis q̃ ſūt idē realiter:ꝛ differūt rōne tali mō: ꝙ vnū ē alio cōius ſicˀ ſe hñt i diuinis eēntialia reſpectu notiona liū.vt eēntia reſpcū pr̃nitatis:ꝛ itelligere reſpectu hui⁹ qḋ ē dicere:ꝛ potētia reſpcū hui⁹.qḋ eſt potētia gnāndi ꝛ ifinita talia exēpla dari pñt. ❡ Ad 2ᵐ dř: ꝙ ꝯña nō valet plus q̃ꝫ iſta:fili⁹ ꝛ ſpūs ſcūs vere ſūt deus: ſꝫ ipſi nō ſūt př.ꝗ i diuinis př nō eſt de⁹. vel de⁹ nō eſt př. talia eni argumēta in diuinis nō cōcludūt ꝓpter cauſas ſepe dictas.

dictas. Oꝛ āt ſit de mēte ſci Tho. qđ pͣus dictū fuit. ſ. ꝙ
dicere ⁊ gñare nō ſint aliud ꝗ̄ diua actio cū determi/
nato reſpcū. pꝫ. nā de potentia dei. q. 2. arti. 5°. ſic dicit.
(Siliť (ingt) dicēdū ē d̄ actiōe ⁊ potētia: nā gña° ſigni
ficat actionē cū aliq̊ reſpectu: ⁊ potentia gnāndi ſignat
potētiā cū reſpectu. vñ gnātio ē dei actio: ſꝫ ꝓut ē pr̄is
tm̄. nec tñ ſeqť: ꝙ aliqd poſſit pr̄: qđ nō poſſit fili⁹) ⁊c. ⁊
dat ibi exēplū h̄. (P̄rnitas (ingt) ē diua eēntia ꝓut eſt
in pr̄e: nō ꝓut ē in filio: nō. n. eodē mō ē in pr̄e ⁊ i filio:
ſꝫ in filio vt ab altero accepta: in pr̄e aūt nō.) Hec ille.
Ita in propoſito dicere vł cōcipere ꝓut eſt in pr̄e: ⁊ ſiliť
ſpirare nō ē niſi diligere ꝓut ē in pr̄e ⁊ filio. vñ eadē. q.
arti. 3° dicit: ꝙ fili⁹ ꝓcedit vt v̄bū ꝑ actū diui itellect⁹
inq̄ꝫtū pr̄ cognoſcit ſeipſū: ⁊ ſpūs ſcūs ꝑ actū volūtatis
inq̄ꝫtū pr̄ diligit filiū. ¶ Ad primū ꝯ gnta ꝯnē negať
minoꝛ. nō. n. fili⁹ ex pte ſue relatiōis i obliq̊ plus cōno/
tat creaturas ꝗ̄ ſpūs. nō. n. dr̄ plus fili⁹ creaturē ꝗ̄ ſpūs
ſcūs dr̄ ſpūs creature: ſꝫ ꝙ h̄ nomē verbū dicat illū re/
ſpectū ad creaturas. hoc hꝫ qꝛ ſignat quoddā eēntiale
.ſ. ſciam. q̄ ſm nomē ſuū dicit reſpectū ad ſcita. verbū
eni ē ſapia genita. vt declarauit ſcūs Tho. de veritate
.q. 4. ar. 5°. ſm ꝙ allegaui i ꝓbatiōe gnte ꝯnis. ¶ Ad
2m negať maioꝛ. nomē. n. filij nō dat intelligere ſciam
aut ſapiam ſiť nomē verbi. eēntia. n. nō vt eēntia ipoꝛ
tat illū reſpectū. ſꝫ eēntia vt ē ſapia. Et iſtđ ſimiliter di
cit ſcūs Tho. de veritate vbi ŝ. ad 4m argm. ¶ Ad 3m
cōcediť totū. ſ. ꝙ verbū dicit reſpectū ad oīa dicta per
illud. vt ſupra cōcedit ſcūs doctoꝛ: ſꝫ verbū ea rōne q̄
v̄bū nō dīc reſpectū ad creaturā: ſꝫ ſi dicat reſpectū ad
oīa creata: h̄ eſt qꝛ diuinū ē: ⁊ nō ē aliud ꝗ̄ ſapiētia ge
nita: ita ꝙ rōne ſapie diue dicit illū reſpectū: nō āt rō/
ne filiatiōis. aut dictionis paſſiue: diſtinctio. n. quā fac
ſupꝛa ſcūs doctoꝛ quō. ſ. verbū dicit reſpectū ad ea q̄
dñr ꝑ verbū dupliciter: illa inquā ſoluit h̄ argumētū.
¶ Ad p̄mū ꝯ ſextā ꝯnē negať añs. ſpūs ſcūs. n. ꝓcedit
vt amoꝛ. nec ipſe oppoſitū ꝓbauit. imo illud qđ dicit
de illo eē donato videť fictio. ſeqť. n. ꝙ ſpūs ſcūs non
ſit niſi pr̄ in eē donato. ¶ Ad 2m dico: ꝙ licꝫ ſpūs ſcūs
inq̄ꝫtū amoꝛ diuinus ſit ſilis ⁊c. tñ qꝛ nō cōſtituiť ꝑ di
uinā eēntiā: vt illa eſt ſua ꝓpa forma: vt ita loquar: iō
nō eſt iudicādū in ꝓpoſito ſm ea q̄ cōpetūt ei ex pte di
uine eēntie: ſꝫ ex illa pte: q̄ ē talis ꝑſona. ſ. ex pte ſue ꝓ/
ceſſiōis: q̄ ē ꝑ modū amoꝛis: ex illa aūt pte nō hꝫ: ꝙ ſit
ſilis: qđ tñ oporteret ad hoc: ꝙ eēt imago. ſ. ꝙ ꝑ ſuā ꝓ/
priā formā eēt ſpēs idifferēs pr̄is ſm diffinitionē quā
dat Hil. ¶ Ad 3m dr̄: ꝙ vt ſepe dixi impſſio ipſi⁹ ama
ti in amāte nō eſt ꝑ modū ſilitudinis. ¶ Ad 4m dico:
ꝙ aliqd oꝛiginari ab alio pōt eſſe dupliciter. Uno mō
ab alio ſꝫ eē reale: ⁊ vtiqꝫ ſi ita ſcūs doctoꝛ itelligeret.
arguēs bñ cōcluderet. ꝙ ſolus ſtatue factoꝛ hr̄et ima/
ginē: ſed abſit tā groſſus itellect⁹ a nobis. Alio mō pōt
intelligi. ꝙ aliqd ſm eē intelligibile qđ hꝫ in mēte ar/
tificis oꝛiginet ſuā imaginē: ⁊ ſic intelligiť: ⁊ eſt ſil'e illi
qđ dicit de creaturis i v̄bo de veritate. q. 4. articu. 4°.
(Similitudo creature eſt quodāmō ipſa creatura per
modū illū: q̄ dr̄ aīa quodāmō eſſe oīa: vñ ex h̄ ꝙ ſimili
tudo creature i verbo eſt ꝓductiua ⁊ motiua creature
in ꝓpꝛia nā exiſtēns quodāmō contingit: vt creatura
ſeipſā moueat ⁊ ad eē ꝓducat inq̄ꝫtū. ſ. ꝓduciť in eſſe ⁊
moueť a ſua ſilitudine i verbo exñte.) Hec ille. ¶ Ad
ꝓpoſitū dico: ꝙ imago facta ad ſilitudinē ceſaris oꝛi/
ginať a ceſare inq̄ꝫtū oꝛiginať ab ipſa ſilitudine ceſa/
ris cōcepta ꝑ artificē faciētē ſtatuā: ⁊ ita de rōne ima/
ginis ē. ꝙ oꝛigineť ab eo: cui⁹ ē imago inq̄ꝫtū oꝛiginať
ab artifice p̄cōcipiēte formā illi⁹. Et ſic pꝫ ꝙ argumē/
tū illud nihil cōcludit. ¶ Ad argumētū in pede q̄ōnis
factū reſpōdeť ſm ſcm̄ Tho. p̄ma pte. q. 34. arti. p̄. ad
2m (Oꝛ cū diciť. ꝙ verbū ē noticia: vł cogitatio: aut hꝰ.
non accipiť noticia ꝓ actu intelligētis aut ꝓ aliq̊ ei⁹
habitu: ſed ꝓ eo qđ intellectus cōcipit cognoſcēdo. vñ
⁊ Aug⁹ dicit. ꝙ verbū eſt ſapia genita: qđ nihil aliud
eſt ꝗ̄ ipſa cōceptio ſapiētis: q̄ etiā pari mō noticia geni
ta dici pōt. Et ꝑ eundē modū pōt intelligi illud Anſel/
mi. ꝙ dicere dei eſt cogitādo ītueri inq̄ꝫtū. ſ. intuitu di/
uine cognitiōis cōcipiť verbū dei. verūtñ cogitatiōis
nomē nō ꝓprie dr̄ de deo: nec dei verbo ꝓpe cōuenit.
Dicit. n. Aug⁹. 15°. de trini. Ita dr̄ illud dei verbū vt co/
gitatio ꝓprie nō dicať: ne eſſe aliqd q̄ſi volubile cre/
dať i deo: cū nō accipiat formā vt verbū ſit. cāqꝫ poſſit
amittere atqꝫ infoꝛ. quodā mō voluťari. cogitatio. n.
ꝓprie in inq̄ſitione veritatis cōſiſtit: q̄ in deo locū nō
habet: cū enim intellectus iam ad formā veritatis per
tingit: non cogitat: ſed ꝑfecte veritatē contemplať. vn/
de Anſelmus impꝛoprie accepit cogitationē ꝓ contē/
platione.) Hec ille. Diſtinctio. XXVIII.

¶ Utrū inaſcibilitas ſit ꝓꝑetas pr̄is ꝯſtitutiua. Q̄ō. I.

CIrca vigeſimāoctauā diſtinctionē quæriť. Utrū innaſcibilitas ſit ꝓprietas cōſtitutiua pr̄is. Et arguiť
ꝙ ſic. Nā ꝑſona pr̄is cōſtituiť ꝑ aliquā
ꝓprietatē q̄ ſit i ea: ſed nō pōt cōſtitui ꝑ
cōem ſpirationē. alioqn reſultaret vna
cōis ꝑſona pr̄i ⁊ filio: nec ꝑ pr̄nitatē. cū
pr̄nitas ſit poſterioꝛ ꝗ̄ gnāri: ſup qđ fundať: gnāre vō
ſit poſteri⁹ ꝑſona pr̄is: a q̄ itelligiť elici ⁊ ꝓfluere. ergo
neceē eſt: ꝙ ꝑ inaſcibilitatē ꝯſtituať: cū nō ſit alia ꝓprie
tas in pr̄e vltra pr̄nitatē ⁊ ſpirationem actiuam.

In oppoſitū arguiť. nā pria ꝑſona cōſtituiť aliq̊ poſitiuo formaliť. ſꝫ inaſci/
bilitas nihil ponit ſꝫ negat ſm Augm. 5°. de trini. ca°. 6°
vbi dicit. ꝙ cū ingenitus pater diciť non qd ſit. ſed qđ
non ſit oſtendiť. g̊ nō poteſt cōſtituere p̄mā ꝑſonam.

In hac q̄ōne erunt duo articuli. In quoꝝ pri/
mo ponenť ꝯnes. In 2° moue
buntť aduerſarioꝝ obiectiones. ¶ Quātū ad p̄mū ſit
prima ꝯ. Ingenit⁹ vel inaſcibilitas nihil ponit: qđ ſit d̄
ꝓpꝛio intellectu ei⁹. licet aliqd ponat ſicut p̄ſuppoſitū
ſibi. Hāc ponit ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 28. q. i. arti. p̄. ad pri
mū. vbi ſic dicit. (Aliq̄ dictio diciť ponere dupliciter/
aliqd. vel ita ꝙ illud q̊ ponit ſit de intellectu ei⁹ ſicut
aliqd eēntie ipſius: vt hō ponit aīal. vel qꝛ p̄ſupponit il
lud. in quo fūdať: q̄uis nō ſit de eēntia ei⁹: ſicut oē ac
cidens ponit ſubſtantiā. dico g̊ ꝙ hoc nomē ingenitus
non ponit aliqd: qđ conſtituat intellectū ipſius: qꝛ hoc
nō poſſet eē niſi aliq̄ rōnē p̄ncipij pōeret vel i cōi vel i
ſpāli. qꝛ nihil aliud notionale pōt pr̄i cōuenire: ⁊ quo/
cunqꝫ mō dicať nō ponet in numeꝝ innaſcibilitas cū
pr̄nitate. qꝛ cōe nō ponit in numeꝝ cū ꝓpꝛio: ſꝫ tñ po/
nit aliqd qđ p̄ſupponit in q̊ fundať: ⁊ ex h̄ eſt: ꝙ quidā
dixerūt: ꝙ ingenit⁹ aliqd ponit: ⁊ qdā q̊ nihil: ſꝫ q̄uis
nihil ponat: qđ ſit de itellectu eius: nō tñ ſeqť qn poſſit
eē notio: qꝛ illud cui⁹ rō cōſiſtit i remotiōe optie ꝑ ne/
gationē certificať ſic cecitas. ⁊ hꝰ ē rō p̄mi. vel ei⁹ qđ
ē nō de p̄ncipio eē. qꝛ p̄ncipiū ē aūt qđ nihil ē.) Hec ille.
Sicut. n. ipē dīc ibidē pr̄ ē p̄ncipiū toti⁹ diuinitatis. vñ ⁊
Diony. dicit. ꝙ in pr̄e ē fontana diuinitas: vñ ſi i diuinis
eēt oꝛdo q̊ poneret pus ⁊ poſteri⁹: pr̄ eēt primū p̄ncipiū
ſꝫ qꝛ ibi nō ē talis oꝛdo loco ei⁹ qđ ē primū dicam⁹ p̄n
cipiū non de principio: vñ pater dupliciter innoteſcere
pōt. vel inq̄ꝫtū eſt nō de principio: ⁊ ſic innoteſcit ꝑ no/

Tenent aliq
vt hic inquit
herueus ꝙ
ingenitū foꝛ.
poſitiuū dicē
qđ eſt eē pꝛo
ductoꝝ ouꝫ
pꝛincipiam.
Alij aūt dñt
vt ſcūs Tho.
Boā. ⁊ Sc.
ꝙ foꝛ. priua/
tionē ipoꝛtat
māliter vero
id in quo ta/
lis priuatio fū
dať iō patri
ſic eſt ꝓpriū
ꝙ eſſentie
nō conuenit.

tionē inaſcibilitatis. vel inq̃ztū eſt ṗncipiū: ⁊ ſic q꞉ principiū dicit̃ ſ꞉ emanationē: q̃ ab ipſo ē ſm duplicē modū emanationis in diuinis duab⁹ notionibus innoteſcit .ſ. p̃nitate inq̃ztū eſt pncipiū filij p gñationē: ⁊ cōi ſpiratiōe inq̃ztū eſt ṗncipiū ſpūs ſci p ſpirationē. et ſic pz ꝙ in vniuerſo ſūt tres notiōes pr̄is.) Hec ille. ❡ Idē ponit p̄ma pte. q. 33. arti. 4°. ❡ Scđa ꝯ. Innaſcibilitas quā ſignat hoc nomē igenit⁹ put eſt ꝓprietas pr̄is ſumit̃ priuatiue nō pure negatiue. Hanc ponit ſcūs Tho. vbi ſ. vñ p̄ria pte. q. 33. arti. 4°. ad 2ᵐ ſic ait. (Ingenitū quãq꞉ ſumit̃ negatiue tm̄: ⁊ ſ꞉ h dicit Hiero⁹ ſpm̄ ſcm̄ eſſe igenitū: id eſt nō genitū. Alio mō priuatiue: non tñ aliquā iportat iperfectionē. Multipliciter .n. dr̄ priuatio Uno mō qñ aliqd nō h꞉ qđ natū eſt haberi ab alio: et ſi illud nō ſit natū hr̄e illud: ſicut ſi lapis dicat̃ res mortua q꞉ caret vita. ſ. quā quedam res nate ſunt hr̄e. Alio mō dr̄ priuatio qñ aliqd nō h꞉ qđ natū eſt hr̄i ab aliq̃ ſui gñis. ſicut ſi talpa dicat̃ ceca. Tertio mō qñ ipſū nō h꞉ qđ natū eſt hr̄e: ⁊ h mō priuatio iperfectionē iportat: ſic aūt ingenitū nō dr̄ priuatiue de pr̄e: ſed 2° mō. ſ. prout aliqđ ſuppoſitū diuinū eſt genitū. Sz ſm hāc rōnē et de ſpū ſcō pōt dici ingenitū. vñ ad h ꝙ ſit ꝓpriū ſoli pr̄i oz vlterius i noīe ingeniti intelligere: ꝙ cōueniat alicui pſone diuine q̃ ſit principiū alteri⁹ pſone diuine. vt ſic intelligat̃ iportare negationē i genere principij

Tenēt aliq̄ ꝙ fundet talis ſup cēne aliqui ſup vniuerſalitate auctoritatis principij: quocunq꞉ modo vt ſanct⁹. T. Durā. ⁊ petrus. oppoſitū tenet Marcā. ar. 3. p3. Tex. c. 17.

perſonaliter dicti in diuinis. vel vt intelligat̃ in noīe ingeniti ꝙ omnino nō ſit ab alio: ⁊ nō ſolum: ꝙ nō ſit ab alio per generationē: ſic enim nec ſpiritui ſcō cōueniet eē ingenitū q eſt ab alio per ꝓceſſionē vt pſona ſubſiſtēs: neq꞉ etiā eēntie diuine: de q̃ pōt dici: ꝙ eſt in filio vl̄ ſpū ſcō a pr̄e.) Hec ille. ❡ Idē ponit in ſcripto vbi ſ. ad 2ᵐ. ❡ Tertia ꝯ. Illa priuatio fūdat̃ in rōne pncipij ſm q̃ ē notio pr̄is. Hāc ponit ibidē i ſcripto vbi ſic ait. (Ingenit⁹ nō iportat negationē abſolutā: ſed aliq̃ mō priuationē: oīs enim negatio q̃ eſt in aliq̃ ſubiecto determiato pōt dici priuatio. vñ in 4°. metaphiſice dr̄ ꝙ priuatio ē negatio in ſubiecto: vñ dico ꝙ negatio quã importat ingenitus intelligit̃ vt fundata in rōne pncipij: ſm ꝙ eſt notio patris: ⁊ hoc mō nō cōuenit eſſentie nec ſpūi ſcō: qbus nō cōpetit eſſe principiū p originem alicuius pſone: nec iterū filio. cui cōpetit affirmatio oppoſita.) Hec ille. ❡ Quarta ꝯ eſt. Innaſcibilitas nō ē ꝓprietas pſonalis. vel cōſtitutiua pr̄is. Iſtā ponit ſcūs Tho. in ſcripto vbi ſ. arti. 2°. vbi ſic dicit. (Sicut ē in inferiorib⁹ ꝙ qcqd cōſeqt̃ ad eſſe pfectū nō eſt cōſtitutiuū illi⁹ rei: ita etiā in diuinis qcqd ſm intellectū p̃ſupponit aliqd: q̃ pſona cōſtituit̃. nō pōt eſſe cōſtitutiuū pſone. Et inde ē: ꝙ cōis ſpiratio nō pōt eē ꝓprietas pſonalis: q꞉ ſupponit in pr̄e ⁊ filio generationē actiuā ⁊ paſſiuā: qbus ille pſone ꝯſtituunt̃. Similiter innaſcibilitas cū ponat negationē q̃ fundat̃ ſup rōnē pncipij p̃ſupponit ſm intellectū rōnē principij: ſup quā fundat̃. ſ. p̃nitatē: ⁊ iō nō pōt ꝯſtituere pſonā pr̄is: nec pōt eē ꝓprietas pſonalis) Hec ille. ❡ Idē ponit p̄ma pte. q. 4. arti. 2°. vbi dicit: ꝙ remotis p intellectū ꝓprietatib⁹ nō pſonalib⁹ remanet intellect⁹ hypoſtaſū ⁊ pſonaꝝ: ſicut remoto p intellectū a pr̄e ꝙ ſit ingenit⁹. vel ſpirās remanet hypoſtaſis pſona pr̄is.) Hec ille. ❡ Idē ponit p̄ ſen. di. 26. q. 2. arti. 3°. ad 6ᵐ. ❡ Quīta ꝯ. Innaſcibilitas eſt vere ⁊ ꝓprie notio pr̄is. Hāc probat ſcūs Tho. vbi ſtatim dixi vbi ſic ait. (Diſtinctio notionis: ⁊ relationis: ⁊ ꝓprietatis pōt tripliciter aſſignari. Primo q̃ztū ad rōne ſignationis: ⁊ ſic ſciēdū eſt: ꝙ p̃nitas dr̄ relatio ſm ꝙ ad filiū refert̃. dr̄ aūt ꝓprietas inq̃ztū ſoli patri ꝯuenit. dr̄ notio inq̃ztū eſt formale pncipiū innoteſcēdi patrē.

Triplr̄ aſſignari pt diſtinctio notionis relationis ⁊ ꝓprietatis.

❡ Scđo q̃ztū ad ordinē: q꞉ cū nihil poſſit eſſe principiū innoteſcēdi aliqd: niſi ſit ſibi ꝓpriū: intellectū notionis p̄cedit intellect⁹ ꝓprietatis: ⁊ q꞉ ꝓprietas nō cōuenit niſi rei diſtincte ab alijs: ⁊ diſtinctio in diuinis nō eſt niſi p oppoſitionē relationis: intellectū ꝓprietatis i diuinis p̄cedit itellect⁹ relationis. ❡ Tertio q̃ztū ad numeꝝ: q꞉ notiōes ſunt he. ſ. p̃nitas. filiatio. ꝓceſſio: inaſcibilitas. cōis ſpiratio: haꝝ aūt q̃ttuor ſunt ꝓprietates q̃ vni pſone tm̄ ꝯueniūt. ſ. p̃nitas: inaſcibilitas q̃ cōueniūt tm̄ pr̄i. filiatio q̃ cōuenit tm̄ filio. proceſſio q̃ cōuenit tm̄ ſpūi ſcō. cōis aūt ſpiratio nō pōt dici ꝓprietas ſimplr: q꞉ conuenit duab⁹ pſonis: ſz ſm qđ ſm ꝙ aliqd dr̄ eē ꝓpriū ad aliqd: eſt .n. ꝓpriū pr̄is ⁊ filij reſpectu ſpūs ſci. haꝝ eni notionū tm̄ q̃ttuor ſunt relationes. ſ. p̃nitas ⁊ filiatio: ꝓceſſio ⁊ cōis ſpiratio. Innaſcibilitas vō nō ꝓprie dr̄ relatio niſi p reductionem ſm ꝙ negatio reducit̃ ad gen⁹ affirmationis. vt nō hō ad genus hoīs: haꝝ aūt notionū: vel ꝓprietatū: vel relationū tres tm̄ ſunt pſonales. i. cōſtituētes pſonas. vñ hn̄t q̃ſi actū differētie cōſtitutiue. ſ. p̃nitas. filiatio. ꝓceſſio. alie due ſūt notiōes. ſz nō pſonales. ❡ Haꝝ aūt q̃nq꞉ notionū ſufficiētia ſic patet. Ad hoc eni ꝙ aliqd dicat̃ notio pſone tria reqrunt̃. Primo ꝙ ad originē ptineat: q꞉ relatiōib⁹ originis pſone diſtinguūt̃. 2°. ꝙ ptineat ad dignitatē. q꞉ pſona ē hypoſtaſis ꝓprietate diſtincta ad dignitatē ptinēte. 3°. ꝙ dicat aliqd ſpeciale q꞉ cōe nō ē ſufficiēs pncipiū innoteſcēdi. Dico g̃ ꝙ ptinēs ad originē pōt ſignari vel affirmatiue vl̄ negatiue: ſi affirmatiue: aut dr̄ ſ꞉ rōnē pncipij: vt a q̃ alius: vl̄ ſm rōnē eius: qđ ē a principio: vt q ab alio: vtrūq꞉ iſtorū dicit originē in cōi: vñ neutꝝ pōt eē notio. oz g̃ ꝙ determinet̃ ſm ſpecialē modū originis: qui nō eſt niſi duplex. ſ. p modū nāe ⁊ p modū amoris: ⁊ ſm vtrūq꞉ habemus duas relatiōes: vnā q̃ deſignat rōnē principij: ⁊ aliā q̃ deſignat rōnē ei⁹: qđ ē a principio: ⁊ ſic ſūt q̃ttuor notiōes. ſ. p̃nitas ⁊ filiatio q̃ztū ad modū originis nature: ꝓceſſio ⁊ cōis ſpiratio q̃ztū ad moduꝫ originis amoris: ſi ſignat̃ negatiue. vel negat̃ rō principij. vel rō eius qđ ē a principio. ſi negat̃ rō pncipij: nō eſt ad dignitatē ptinēs: ⁊ iō nō pōt eſſe notio ſpūs ſci non poſſe eſſe pricipiū alicui⁹ diue pſone. ſi negat̃ rō ei⁹ qđ eſt a principio. aut in gñali aut i ſpāli. Si in ſpāli. nō poteſt eē notio: q꞉ quāto affirmatio ē magis ſubalis: tāto negatio oppoſita ē magis cōis. ſicut nō hō ē cōmuni⁹ q̃z nō aīal: q꞉ oē nō aīal eſt nō hō: ſz nō cōuertit̃. Si in gñali. tūc erit negatio ſpālis: ⁊ ad dignitatē ptinēs. vnde notionē pr̄is faciet q̃ ē inaſcibilitas: q̃ ſignat nō eē ab alio ſz ꝙ ē ꝓpetas pr̄is.) Hec ille. ❡ Sexta ꝯ. Licet innaſcibilitas ſit notio pr̄is: nō tñ iſpirabilitas. Hāc pbat ſcs. Tho. p̄. ſen. di. 28. q. 1. arti. p̄. ad 4ᵐ. dicēs. (In h ꝙ dr̄ ingenit⁹ remouet̃ a pr̄e eſſe ab alio ſimpliciter: ⁊ nō ſolum ſm aliquē determinatū modū: q̄re autē noīet̃ p negationē ſpālis ꝓceſſionis. ſ. gñationis pōt aſſignari triplex cā. Prima ē q꞉ ꝓceſſio ſpūs ſci ordine nature ſupponit gñationē filij: ⁊ iō q꞉ negato priori remouet̃ poſterius: ad rōnē gñationis a principio fontali ſequit̃ remotio ꝓceſſionis p modū amoris. 2ᵃ. eſt. q꞉ cū dr̄ ingenitus ſm ꝙ eſt notio pr̄is: tollit̃ oīs mod⁹ cōſequēdi gñationē. h enī cōuenit patri inq̃ztū ē gñationis pncipiū: vt nullo mō gñationē cōſequat̃. gñationē aūt conſequit̃ aliqd ſm itellectū tripliciter. vel ſicut genitū vt fili⁹. vel ſicut p gñationē acceptā vt diua eſſentia. vel ſicut a genito ꝓcedēs vt ſpūs ſcūs. vñ nulli eoꝝ cōuenit ingenitus ſm modū p̄dictū. 3ᵃ rō eſt. q꞉ negatio ingeniti fundat̃ ſup rōnē pncipij: q̃uis aūt pr̄ ſit pncipiū

uniuſqꝫ pceſſiõis diuine:tñ ſola rõ ꝑ quã ẽ ̄pncipiũ gña tiõis ẽ ppetas pſonal' ꝯſtituẽs pſonã pr̄is.ſ.p̄nitas:⁊ ſõ ꝑ negationẽ gnãtiõis eadẽ pſona ꝯuenientꝰ ⁊ magl ꝓ prie nonficat.) Hec ille. ¶ Idẽ põit pria pte.q.33.ar. 4° ad.5m.(Proprietas pr̄is put ẽ nõ ab alio potiꝰ ſi gñat ꝑ remotionẽ natiuitatis filij q̃ꝫ ꝑ remotionẽ pceſ ſiõis ſpũs ſci. Tũ qꝛ pceſſio ſpũs ſci nõ hꝫ nomẽ ſpẽle. Tũ qꝛ ordine nãe pſuppõit gnãtionẽ filij. vñ remoto p̄re:ꝙ ñ ſit genitꝰ:cũ tñ ſit ̄pncipiũ gnãtiõis.ſeqˀ ꝯñter ꝙ nõ ſit pcedẽs pceſſiõe ſpũs ſci:qꝛ ſpũs ſcũs nõ ẽ ge nerationis ̄pncipiũ:ſꝫ a genito pcedẽs.) Hec ille.

Cõtra p̄mã cõcluſionem Aure. di.18. qõ art. p̄mo. ad q̄ẽ affir. arg. poſtulamo.

Quantum ad ſecundũ articulũ arguiˀ contra ꝯnes. Et qdẽ ꝯ p̄mã arguiˀ ſic ſm Aureolũ. Illud qđ diˀ fontalẽ ̄pmitatẽ dicit aliqd poſi tiuũ:ſꝫ inaſcibilitas.vl' igenitꝰ ẽ hꝰ.igr̄. ¶ Scđo. Quia eẽ in ſe ẽ modꝰ eẽndi ſube poſitiuꝰ.q̃re eẽ a ſe erit mo dus ſubſiſtẽdi poſitiuꝰ in p̄re : ſed illũ modũ dicit ina ſcibilitas.igiˀ. ¶ Tertio. Quia eẽ ab alio diˀ modũ po ſitiuũ i filio:nõ ẽ át minoris dignitatis eẽ a ſe q̃ꝫ ab alio. igiˀ. ¶ Quarto. Quia eẽ a ſe nõ vˀ aliud diceˀ q̃ꝫ hr̄e ſufficientiã ſubſiſtẽdi ſine alio:hꝫ aũt ẽ valde poſitiuũ.ğ inaſcibilitas dicit aliqd poſitiuũ. ¶ Quito. Quia ſiĉ īfinitũ vel īdiuiſũ ſignaˀ ꝑuatiue:⁊ tñ realiter diˀ mo dũ poſitiuũ:ſic ſe hꝫ eſſe ab alio:qđ iportaˀ ꝑ ly igẽitꝰ. dicit.n.eẽ a ſe ⁊c̃. ¶ Cõtra ſecũdã ꝯnẽ arguiˀ ſic. Oĩs īngenitus:improductꝰ:inaſcibilis ſi teneanˀ adiectiue vere de eſſentia ̄pdicaˀ.vñ hec ẽ vera. Eſſentia eſt res īproducta:⁊ res īgenita.⁊ res inaſcibilis : ſicut ⁊ res in creata. Nec põt dici igenitũ:⁊ īproductũ put de eẽntia ̄pdicaˀ:niſi teneãˀ negatiue tñ ⁊ nõ ꝑuatiue. qm̃ aliq̃ eẽntia ẽ genita ⁊ pducta.⁊ ita ꝑuaˀ a diuina eẽntia qđ cõ petit alicui eẽntie:ſꝫ manifeſtũ ẽ.ꝙ inaſcibile: ⁊ igeni tũ put ſũt notio ī diuinis nõ ̄pdicanˀ de eẽntia:ğ nõ tm̃ mõ ſumũˀ ꝑuatiue. ¶ Cõtra 3m ꝯnẽ arguiˀ a qbuſdã pbãtibꝰ:ꝙ negatio iportata ꝑ inaſcibilitatẽ fũdeˀ ſu ꝑ eẽntiã vt nõ ab alio. Tũ qꝛ ſi nõ eẽt ī diuinis diſtinctio pſonaꝝ:ſꝫ vnũ tm̃ ſupmũ:illđ eẽt igenitũ:qꝛ hr̄et eẽn tiã nõ ab alio. Tũ qꝛ ꝑ nõ hr̄e eẽntiã ab alio pr̄ ſufficiẽ ter diſtinguiˀ a filio ⁊ ſpiritu ſcõ ꝗ hñt eã ab alio: ⁊ ꝑ ꝯñs igenitũ.qđ ẽ ppꝛietas ⁊ notio diſtinctiua ſufficiẽter fundaˀ ī eẽntia vt nõ ab alio. ¶ Scđo arguit Aureo. ꝙ illa nõ fũdeˀ ſuꝑ rõne ̄pncipij. Quia illõ:q̃ circũſcri pto adhuc remanet qđ inaſcibile:nõ ẽ fundamẽtũ ina ſcibilitatis:ſed circũſcripta vlitate ̄pncipij pductiui re ſpectu oĩuꝫ q̃litercũqꝫ pducibiliũ:vl' pductoꝝ.adhuc põt itelligi aliqd inaſcibile:vel iproductũ:ſicut phi in tellexerũt p̄imũ ̄pncipiũ iproductũ: nec tñ certũ erat eis:ꝙ eẽt pncipiũ effectiuũ oĩuꝫ pducibiliũ.ğ nõ ẽ ve rũ:ꝙ fũdeˀ eẽ igenitũ ſuꝑ vlitatẽ principij pductiui. ¶ Et ſi dicaˀ:ꝙ illa negatio nõ fũdaˀ ſuꝑ rõne ̄pnci pij ad extra:ſꝫ ad intra.arguiˀ ꝙ nõ.qꝛ ſm Augu.acci dit genito ꝙ ſit pr̄:⁊ ecõuerſo accidit genitori ꝙ ſit in genitꝰ. Iſtud ẽt põt iprobari ſicut pcedẽs.qꝛ circũſcri pta rõne principij gñãtiui.adhuc põt itelligi aliqd ina ſcibile:vt pbatũ ẽ de phis. ¶ Tertio ad idẽ. Aut iſtud ̄pncipiũ vle:aut fontalis fecũditas.ſuꝑ quã fundaˀ in genitũ:claudit fecũditatẽ ad ex̄ reſpcũ creaturaꝝ:⁊ du plicẽ fecũditatẽ ad itra reſpcũ pſonaꝝ ſil'.aut includit tm̃mõ fecũditatẽ ad itra. Nõ põt dici:ꝙ ſil' icludat il las fecũditates:qꝛ ſꝫ hꝫ aliq̃ notio exigeret ꝓ fũdamẽto potẽtiã creatiuã:q̃ tñ cõis ẽ tribꝰ. Nec põt dici:ꝙ clau dat duplicẽ tm̃. qꝛ altera illaꝝ.ſ.ſpiratiua fecunditas cõis eſt pr̄i ⁊ filio. Et iteꝝ dicit Augꝰ 5° de trini. ꝙ ſi fi liũ nõ genuiſſet.nec eẽt vle ̄pncipiũ:nihil phiberet eũ dici igenitũ.ğ nõ fũdaˀ inaſcibilitas ſuꝑ rõne ̄pncipij

¶ Quarto ad idẽ. Fũdamẽtũ ꝑuatiõis ẽ de intellectu priuationis:ſicut pꝫ ꝙ de cõceptu cecitatis ẽ oculus:ſꝫ de cõceptu inaſcibilitatis nõ ẽ vle ̄pncipiũ oĩuꝫ:qꝛ itel ligẽs pſonã ingenitã in diuinis nõ oꝫ ꝙ itelligat eã gene rantẽ.aut ſpirantẽ.aut, vniuerſa creantẽ. Et hec eſt rõ q̃re ingenitũ eſt alia notio a genitore:põt eñi diſtincte cognoſci prima pſona vt ingenita: nec tñ cognoſcetur vt pr̄.ğ fontalis fecũditas:vel vle principiũ nõ ẽ fũda mentũ negatiõis iportate ꝑ ly ingenitꝰ. ¶ Quinto ad idẽ. Uel intelligiˀ ꝙ tota ſil' eẽntia ⁊ p̄nitas fundãt il lã negationẽ.vel p̄nitas mere.vel eſſentia mere:vt tñ ſtat ſub p̄nitate.ſed nõ põt dari p̄mũ.qꝛ ſm Augm ac cidit ingenito ꝙ ſit pr̄:⁊ econuerſo accidit genitori ꝙ ſit ingenitus:⁊ eadẽ rõne nec põt dari 2m.nec põt dari 3m.qꝛ eẽntia vt ſtat ſub p̄nitate nihil hꝫ aliud q̃ꝫ cum includiˀ ſecũ p̄nitas.ğ nõ põt dici:ꝙ inaſcibilitas fũ deˀ ſuꝑ eẽntiã:vt ſtat ſub p̄nitate.⁊c̃. ¶ Sexto. Quia ſi ꝑ ipoſſibile gnãre ⁊ ſpirare nõ eẽnt in ̄p ſuppoſito di uino principiatiões : aut pductiões:ſꝫ eẽnt modi abſo luti:aut aliqd aliud:ipſa ꝯſtituerẽt ſuppoſitũ īnaſcibĩ le:dũ tñ eſſent realitates hñtes eſſe a ſe:⁊ non aliũde.ğ pꝫ ꝙ accidit eis:vt cõſtituũt pſonã inaſcibilẽ:ꝙ impor tent auctoritatẽ vlis principij: vel ſint fontalitates:aut fecunditates:⁊ hꝫ eſt qđ innuit Augꝰ cũ dicit:ꝙ ſi pr̄ non genuiſſet:nihil phiberet ipſum dici ingenitũ:dũ tñ oĩa ipꝫ ꝯſtituẽtia eẽnt realitates a ſe. ¶ Septio. Quia ſi ī p̄re ẽ vere ̄pncipiũ pductiuũ:tũc generare erit elicitũ: ſꝫ ſi gnãre ẽ elicitũ:cũ cõſtituat patrẽ:ſeqˀ ꝙ pr̄ nõ erit inelicitus.ac ꝑ hoc nec erit ingenitꝰ:aut ꝑfecte inaſcibĩ lis.ğ inaſcibilitas ñ ̄pt fũdari ſuꝑ rõnẽ ̄pncipij elicitiui aut pductiuĩ ad itra. ¶ Octauo arguiˀ ab alijs. Quia fecũditas ad aliquã pductionẽ non intelligiˀ niſi ̄pin telligaˀ:vt nõ habita ꝑ actũ illius.vñ voluntas in ſpũ ſcõ non intelligiˀ vt fecũda p eo ꝙ habeˀ: vt cõicata ꝑ actũ volũtatis in p̄re tñ ⁊ filio qꝛ nõ hñt volũtatem ſibi cõicatã ꝑ actũ volũtatis:voluntas intelligiˀ vt p̄ p̄imũ principiũ.ğ a filij potentia gnãndi non intelligiˀ in p̄re pꝛimũ principiũ gnãndi:niſi intelligaˀ vt non habita ꝑ actũ gnãndi.⁊ ꝑ ꝯñs ingenitũ ̄pcedit gnãre: ⁊ p̄nitatẽ in p̄re:⁊ ſic non fundaˀ in eis. ¶ Cõtra q̃rtã ꝯnẽ arguiˀ ſic a qbuſdã.primo ꝑ rõnẽ factã in pricipio q̃õnis.ſecundo ſic. Proprietas ad dignitatẽ ptinens adueniẽs ̄pmo eẽntie ꝯſtituit pſonã:ſꝫ inaſcibilitas ad dignitatẽ ptinet:ſicut pꝫ.aduenit ẽt ̄pmo eẽntie q̃ꝫ pa ternitas:qꝛ filiatio ⁊ p̄nitas tanq̃ꝫ correlatiua ſunt ſil' nã ⁊ intellectu:⁊ ꝑ ꝯñs inaſcibilitas eẽt poſterioꝛ filia tione:⁊ ita cõicareˀ filio:cũ oẽ poſterius filiatione cõi cetur ſibi:vnde reſtat ꝙ innaſcibilitas nõ ſit poſterior p̄nitate:imo ſit prioꝛ ea.ğ prima pſona cõſtituiˀ ꝑ in naſcibilitatẽ. ¶ Tertio. Primũ ſuppoſitũ debet cõſti tui ppꝛietate:q̃ maxime ̄pmitatẽ iportat: ſꝫ inaſcibili tas eſt hꝰ:plus.n.ẽ de rõne primi:ꝙ nõ ſit ab alio q̃ꝫ ꝙ ab eo ſit aliud.vñ vltimũ in reſolutiõe eſt primũ in cõ poſitiõe:reſoluẽdo aũt ſtaˀ ī inaſcibili:qđ nõ ẽ ab alio prioꝛe:nõ ſtaˀ aũt in p̄re:qꝛ pr̄ põt eſſe ab alio.ergo ina ſcibilitas cõſtituit ̄pmũ ſuppoſitũ. ¶ Quarto. Augꝰ.di cit 5° de trini. ꝙ ſi pr̄ nõ genuiſſet:nihil phiberet eũ di ci igenitũ.querẽdũ ẽ ğ qđ ingenitũ eſſet:aut.n.pſona ī genita.aut eẽntia ingenita:ſed nõ põt dici eẽntia inge nita put ingenitũ dicit ppꝛietatẽ pr̄is:nõ eñi inaſcibi litas de eẽntia ̄pdicaˀ:nec de filio:aut de ſpiritu ſcõ.vt dicit magr̄ in lr̄a.ğ eſſet pſona ingenita:⁊ ꝑ ꝯñs conſti tuereˀ ꝑ ingenitũ:vel ꝑ inaſcibilitatẽ. ¶ Quinto. Per ſona debet cõſtitui per ppꝛietatẽ:q̃ magis pertinet ad dignitatem ipſius:ſꝫ inaſcibilitas magl exprimit digni

tatē prime pſone ꝙ̄ p̄mitas: dignius.n.ē hr̄e aliqd nō
cōicatū alteri ꝙ̄ alteri cōicatū: ⁊ dignius eſt nō eē ab
alio ꝙ̄ alterū eē ab eo. vn̄ maioris dignitatis ē in deo
ꝙ eſt a nullo creat⁹ ꝙ̄ ꝙ creature creent̄ ab eo: innaſci
bilitas aūt exprimit circa patrē ꝙ nō ſit ab alio. p̄mi-
tas vero ꝙ aliud ſit ab eo. g̃ innaſcibilitas magis cōſti
tuet ꝙ̄ p̄mitas: cū pfecti⁹ exprimat dignitatē prime p-
ſone. ¶ Sexto. In oī gn̄e p̄mū ē abſolutiſſimū: ſ; pri-
ma pſona nō eēt abſolutiſſima in diuīs: ſi p̄mitas ea;
cōſtitueret: imo eque depēderet ad filiū. ſicut e;. cum
correlatiua poſita ſe ponāt: ⁊ perēpta ſe perimāt. ergo
neceē ē ꝙ prīa pſona diua cōſtituat̄ p aliā ꝓprietatē
a p̄mitate: ⁊ ita p innaſcibilitatē: cū non poſſit alia re-
periri: ſm quā ſit indepēdens. ¶ Septimo. Omne qđ
nō eſt ab alio. a q̄ tn̄ eſt aliud. ꝑus itelligit̄ nō eē ab alio
ꝙ̄ aliud eē ab eo: in oī.n. p̄mo eēntialior ē negatio prio-
ris ꝙ̄ ordo anteceđetis reſpectu poſterioris. ¶ Et cōfir-
mat̄. Quia i hr̄ite ordinē ad an̄s: ⁊ ꝯn̄s prior ē ordo ad
ꝓcedēs: ſicut p; ꝙ i filio ordo ad patrē quē importat fi
liatio eſt prior reſpectu ad ſpm̄ ſcm̄. quē importat ſpira
tio: quare ſm hoc negatio ordinis ad ꝓcedēs videt̄ eē
prior ꝙ̄ ordo ad ſubſequens. affirmatio enim ⁊ nega-
tio ſunt in eodē. ſed conſtat ꝙ innaſcibilitas negat in
p̄re ordinē ad ꝓcedens. p̄mitas vero ponit ordinē ad
ſubſequēs. g̃ pſona p̄ris ē p prius innaſcibilis ꝙ̄ pater.
⁊ p ꝯn̄s innaſcibilitate ꝯſtituet̄. ¶ Octauo. Eadē pro-
prietate ꝯſtituit̄ pſona p̄ris ⁊ diſtinguit̄: ſ; diſtinguit̄ p
inaſcibilitatē. Dicit eni Damaſ. li° p̊. ca°. x°. ꝙ oīa que-
cūq; h; p̄r filij ſunt p̄ter nō gn̄ationē. q̄ nō ſignat ſube
differētiā ſ; exiſtētie modū. Et infra. Oīa h; fili⁹ p̄pter
patrē. hoc eſt q: p̄r h; ea p̄ter ingn̄ationē. ⁊ gn̄ationē ⁊
ꝓceſſionem. Et ca°. xi°. ſubdit ꝙ p̄r ⁊ filius ⁊ ſpūs ſcūs
ſūt vnū ſm oīa p̄ter ingn̄ationē: ⁊ gn̄ationē: ⁊ ꝓceſſio-
nez. g̃ pſona p̄ris videt̄ ꝯſtitui p inaſcibilitatē. ¶ No-
no. Si p̄mitas ꝯſtituat p̄mā pſonā: q̄rit̄ quō eſſentia de
terminat̄ ad eā. Si enim determinat̄ ad eā a ſe: ⁊ ex ſe
videt̄ ꝙ p̄mitas ſit cōis alıqs pſonis: qđ eni determi-
nat̄ ad aliqd ex ſe. vbicūq; ſit h; illud: ⁊ p ꝯn̄s eſſentia
vt in filio haberet p̄mitatē: ⁊ filius eēt p̄r. Si aūt de-
terminat̄ ab alio eēntia ad p̄mitatē. iā p̄r nō erit p̄ma
pſona. q: videt̄ eē originata: vel aliq̄ mō depēdens ab
illo. qđ eēntiā determinat ad p̄mā ꝓprietatē. ¶ Cōfir
mat̄. Quia ſi eēntia determinat ſe ex ſe ad p̄mū ſuppo
ſitu;: vel ad p̄mitatē. aut h̄ itelligit̄: ꝙ determiat ſe ꝓ-
ductiue. q̄ſi eēntia p̄mā ꝓpetatē ex ſe emittat pullulā
do q̄ſi eēntia ſit ſubſtractū: ⁊ emittat ꝓpetatē eo mō
q̄ aq̄ calida cauſat i ſe frigiditatē: aut h̄ itelligit̄ q: eēn
tia determinat ſe formalr̄. vel q̄ſi ſubiectiue ad ipſas ꝓ
prietates: ſicut aīa determinat ſe ad pficiēdū p pri⁹ cor
ꝙ̄ alias ptes animalis: ⁊ ad pficiēdū alias mediante
corde. Non pōt dari p̄m⁹ mod⁹. Tū q: ſeqt̄ ꝙ ꝓprie-
tas eēt alia res ab eēntia. ex q̄ pullularet ab ea. Tū q:
oē vere genitū pōt appellari fili⁹: ⁊ ſm illū modū de⁹
vere gn̄āt p̄mū ſuppoſitū: ⁊ ſic eēnt duo filij in diuīs.
Tū ſi diua eēntia ad illā ꝓprietatē ꝓductiue ſe deter-
minat. necio iter eēntiā ⁊ ꝓpetatē aut p̄mū ſuppoſitu;
eēt relatio realis ꝓducētis ad ꝓductū. ⁊ e; ꝓducti ad
ꝓducens: ⁊ p ꝯn̄s oppoſite relatiōes originis eſſent in
eodē ſuppoſito. Tū q: ſm h̄ eēntia eſſet vere p̄r prime
pſone. cū eā ꝓduceret. Nec pōt dari 2⁹ mod⁹. q: nihil
determiat ſe ad aliqd niſi illud ab eo profluat: ſicut p;
de ſole ꝙ nō determinat ſe ad illuſtrandū p prius par-
tem aeris ſibi ꝓpinquiorē: niſi q: illuſtratio ꝓfluit ab
eo: nec aīa ad viuificādū p prius cor: niſi q: operatiōes
vitales fluūt ad cor imediate ab aīa. vel ſaltem actus

primus q eſt pficere ⁊ viuificare ē p prius ab aīa i cor
de. vn̄ qn̄ aliq̄ ſic ſe hn̄t: ꝙ nec vnū fluit ab alio: nec alī
qd circa alteꝝ ſit ab alio: non appet quō ibi vnū ſe de-
terminat ad aliud. ſ; ꝓbatū ē: ꝙ ꝓprietates nō fluūt
ab eēntia: nec e;. nec eēntia ē forma ꝓpetatū: vt eas p
ficiat i aliq̄ eē vt ſubm̄. vel eas recipiat i ſeipſa. g̃ nullo
mō d̄terminat ſe ad eā. ¶ Si dicat̄ ꝙ eēntia ⁊ p̄mitas
ex ſeipſis d̄termināt̄ ad h̄: ꝙ inicē vniāt̄: ita ꝙ qđlibȝ
eſt rō hui⁹ determinatiōis inq̄tū qđlibȝ ē res ſimplr̄
p̄ma nō hn̄s quācūq; diſtinctionē ab alio: ſed eſt aptū
fundare eandem vnitatē cu; alio. Non valet. Tū q:
ex quo eſſentia determinat ſe ad p̄mitatem. paternitas
erit formalr̄ i filio. Tū q: ipoſe eſt eē duas res ſimplr̄
p̄mas: g n ſit deuenir̄ ad vnā: q̄ ē ſimplr̄ p̄ma: ⁊ ita opor
tebit. ꝙ p̄mitas reducat̄ ad eēntiā tāꝙ̄ ad p̄mū: a q̄ pul
lulat. ¶ Cōtra gn̄tā ꝯnē arguit̄ ſ; Aureo. Quia nulla Cōtra quīſ Aureol. vbi ē articulo 3°.
nā ex h̄: qđ habet ab alio cōtrahit aliq̄ ignobilitatē: ni
ſi illā q̄ formalr̄ ſeqt̄ eā. Si.n. nā formalr̄ ſit eque nobi
lis p h̄ ꝙ erit ab alio. nō efficiet̄ ignobilis. ignis.n. gene
rās ⁊ genit⁹ ſūt eque nobiles in nā. nec gn̄ari idignita-
tē iportat i genito: dū tn̄ forma ignis pcipiet̄ ex equo.
cū igit̄ hr̄e nām ab alio nullā ignobilitatē iportet for-
maliter: niſi aliūde ꝙ̄ ex eē ab alio hā idignitas cōtra
hat̄: nō apparet ꝙ nō hr̄e nām ab alio iportet aliq̄ di-
gnitatē: cui⁹ oppoſitū videt̄ illa ꝯ ponere. q: ex h̄ ponit
ꝙ inaſcibilitas pōt eē notio. q: dicit dignitatē. ſ. nō eē
ā p̄ncipio. ¶ Scđo ſic. Quia ſ; Scotū falſū vr̄: ꝙ oīs
notio ſeu ꝓpetas pſonalis iportet aliq̄ dignitatē: imo
ſufficit. ꝙ nō dicat idignitatē. q: ꝓprietates pſonales
nō dn̄t perfectionē: nec imperfectionē: q: nō ſunt fini-
te nec ifinite. qđ ꝓbat̄ tripliciter. Primo q: finitū ⁊ in Utrū relōes diuine ſint infinite. Le.c.36.
finitū ſunt paſſiōes quātitatis ꝑ phyſicoꝝ. nūc aūt re-
lationi non cōpetit quātitas molis: nec quātitas virtu
tis: cū nō ſit p̄ncipiū actionis: q̄re relatio ſm ſuū genus
n̄ ē capax finitatis: aut ifinitatis. ¶ Scđo. Quia rela
tio nō ſuſcipit magis nec minus ſ; ſuā rōnē formalē.
ſ; tm̄ p fūdamētū: vt p; i p̄dicamēntis. ⁊ p ꝯn̄s nec fini
tatē: aut ifinitatē. ¶ Tertio. Quia ſi relatiōes eēnt for
maliter ifinite. ſeqt̄ ꝙ pſone eēnt formalr̄ ifinite: ⁊ ita
eſſent tres infiniti i diuinis: qđ eſt ꝯ regulā Athanaſij.
(Nō tres imēſi ſ; vn⁹ imēſus:) ⁊ mai⁹ incōueniēs ſe-
quit̄. ſi relationes eſſent formalr̄ finite: q: tūc perſone
diue eſſent finite: ⁊ aliqd limitatū eēt in deo. ⁊ id qđ ō
ꝯ. vn̄ relinqt̄ ꝙ nec ſūt finite nec ifinite. ¶ Tertio ar- Aureo vbi ē articulo 4°.
guit̄ ſic ſ; Aureolū. Quia ſm ſcm̄ Tho. prīa pte. q. 33.
intellectus importat negationē paſſiue gn̄ationis. vn̄
tantū eſt dicere ingenit⁹ ſicut nō filius. Tunc ſic. Q̄n-
cunq; aliq̄ equipollent: de quocunq; p̄dicat̄ vnū ⁊ re-
liquū: ſed de ſpū ſcō vere dr̄. ꝙ nō eſt filius. g̃ de ipſo di
cet̄. ꝙ eſt ingenit⁹: ⁊ innaſcibilis. ⁊ ſic ſcūs Tho. nō pōt
ſaluare ꝙ igenitū ſit notio p̄ris: ſi ly ingenitus ſolū di-
cat negationez paſſiue gn̄ationis. ¶ Cōfirmat̄ Quia
Aug⁹ dicit. 12°. de trini. ꝙ iō ſolus pater appellat̄ inge-
nitus. q: ſolus nō eſt de alio. ex q̄ apparet. ꝙ in genitus
ꝓuat nō ſolū gn̄ationē paſſiuā. imo oē eſſe ab eo: ⁊ per
ꝯn̄s ingenitus ⁊ nō fili⁹ non equipollēt. ¶ Quarto ar-
guit̄ ꝓbādo ꝙ oportet dar̄ ſextā notionē. Dignitas.n.
in oī perſona nō ꝓducit̄ ea ꝓductione q̄ ꝓducit. ideo
eni igenitū ad dignitatē i p̄re pertinet: q: negat omnē
ꝓceſſionē: ſed inſpirabilitas in filio negat ab eo ꝓdu-
ctū eſſe per ſpirationē. ſm quam ipſe producit: igit̄ iſta
negatio ad dignitatē filij pertinet: ⁊ ſic ſunt ſex notio-
nes. cui⁹ oppoſitū dicit illa ꝯ. ¶ Quito. Si 6° notio ne
gat̄. h̄ erit q: nō fuit aſſuetū: ꝙ poneret̄: ſed hec rō ꝓhi
bere nō debet. Tū q: a p̄ncipio nō ponebant̄ niſi tres.

Saluatoꝛ eni͂ Math. vlti. non expͣſſit niſi p̄nitatē: filiationē: ⁊ ſpirationē. tu͂ qꝛ tp̄e Ambroſij inaſcibilitas nō ponebat̄ notio: vt pꝫ in 3° lib°. de ſpū ſancto: vbi dic̄ ꝙ in diuinis ſcripturis ingenitū nūꝙ̄ inuenit. tu͂ qꝛ cōis ſpiratio tp̄e magr̄i nondu͂ erat inuenta. vt pꝫ expꝛeſſe pn̄a diſtictiōe. ḡ non eſt irrōnabile: ſi ponit̄ ſexta notio p̄ſertiꝫ: qꝛ ſenari⁹ numerus cōgruit perfectiōi ſc̄m ꝙ dicit Augu. 4°. ſuper Gen̄.

Ad argumenta Ad p̄mū ꝯ p̄mā ꝯcl̄onem negat̄ maioꝛ. qꝛ p̄mitas n̄ dicit formal̄r poſitiuū: ſꝫ potius negationē p̄oꝛis: p̄mū enim eſt an̄ qđ nihil eſt. Sil̄r falſuꝫ eſt: ꝙ inaſcibilitas dicat fontalitatē. illa eni͂ fontalitas eſt potētia generādi vel p̄ncipiu͂ originis. ſicut dicit ſanctus Tho. p̄ma pte. q. 33. arti. 4°. ad p̄mū. (Quidā (inq̄t) dicunt ꝙ inaſcibilitas: quā ſignat hoc nomē ingenitus ſc̄m ꝙ eſt ꝓprietas p̄ris nō dr̄ tm̄ negatiue: ſꝫ importat vel vtrūqꝫ ſimul. ſ. ꝙ p̄r a nullo eſt: ⁊ ꝙ eſt p̄n^m^ alioꝛu͂. vel ip̄oꝛtat vl̄eꝫ auctoꝛitatē: ⁊ fontalē plenitudinē. Sꝫ hoc nō vr̄. qꝛ tūc inaſcibilitas nō erit alia ꝓp̄etas a paternitate ⁊ ſpiratione: ſꝫ includeret eas: ſicut includit̄ ꝓprīu͂ in cōmuni. nā fontalitas ⁊ auctoꝛitas nihil aliud ſignant in diuinis ꝙ̄ p̄ncipia originis.) Hec ille. ❡ Ad 2^m^ dicit Aureolus: ꝙ eſſe in ſe nō addit ad ſubam aliq̄d poſitiuu͂: ſed negationē depēdētie: q̄ cōpetit acciñti. ego aūt dico: ꝙ eſſe in ſe addit ad ſubam: ſꝫ nō ad eſſe ſube aliq̄d poſitiuū. ❡ Ad 3^m^ dico: ꝙ nō eſt ſimile de eſſe ab alio: ⁊ de eſſe a ſe: qꝛ p̄mū dicit verā ꝓductionē paſſiuam. 2^m^ aūt excludit oēm ꝓductionē: nec oꝫ ꝙ 2^m^ ſit poſitiuu͂: ſed ꝙ fundet̄ ſup̄ poſitiuū dicens dignitatē. ſ. ſuper paternitatē: vel potētiam ḡnandi. vn̄ ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 28. q. i. arti. 3°. ad 2^m^. (Quicq̄d hꝫ negatio de dignitate hꝫ ab affirmatione: ſupꝛa quā fundat̄.) ❡ Ad 4^m^ negat̄ an̄s. nō eni͂ eſſe a ſe dicit talem ſufficientiā exiſtendi: in qua fundat̄: ſi tm̄ eſſe in ſe ſit ideꝫ qđ nō ee͂ in alio ita in ꝓpoſito nō eſſe ab alio fundat̄ ſuper ſufficientia eſſendi in p̄re. ❡ Ad 5^m^ negat̄ ꝙ infinitas dicat aliq̄d poſitiuū: imo potius negat limitationē foꝛme ꝑ mām vel materie per foꝛmā. ❡ Ad illud qđ obijcit̄ ꝯ ſcđaꝫ ꝯneꝫ. dico ꝙ argu^m^ illud cōcludit: ꝙ hoc nomē ingenitus: ꝓut eſt nomē adiectiuū p̄uatiuū dici pōt de eſſentia diuina. ꝓut dicit p̄uationē ḡnatiōis ⁊ ꝓceſſiōis: ſꝫ nō ꝓut p̄uat oēm modū eſſendi ab alio: vel oēꝫ modū cōicabilitatis: vt declaratū eſt in ꝯne. ❡ Ad p̄^m^ ꝯ tertiam ꝯnē dicit̄ negando an̄s. ſi intelligat̄ ſic ꝙ. ſ. illa p̄uatio quā dicit inaſcibilitas ſit iſta negatio. ſ. nō ee͂ ab alio: ⁊ iſta negatio fundet̄ in ee͂ntia nuda. tūc eniꝫ illa p̄uatio ꝯueniret cuilibet ſuppoſito diuine eſſentie. cōmunicata enim eſſentia cōicat̄ oē fundamētum in ea ſiue poſitiue: ſiue p̄uatiue. Si aūt intelligat̄: ꝙ iſta priuatio fundat̄ in eſſentia cū illo mō exiſtēdi nō ab alio: ita ꝙ taꝫ modus ille ꝙ̄ eſſentia fundēt illā p̄uationē. hoc etiam eſt intelligibile: qꝛ ille modus. ſ. nō eſſe ab alio includit̄ in dicta p̄uatiōe: mō idem nō fundat ſeipſuꝫ: ⁊ ſic illud an̄s nō ē intelligibile q̄cūqꝫ mō ḡn ſit falſum. ❡ Nec valet p̄ma ꝓbatio. dico enim ꝙ ſi in diuinis nō eſſet niſi vnicū ſuppoſitū: ſibi nō ꝯueniret inaſcibilitas: de qua loq̄mur. vn̄ ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 28. q. i. arti. 2°. ad 3^m^. ſic dicit. (Remota p̄nitate per intellectum nō remanet hypoſtaſis p̄ris. ⁊ qđ dicitur in littera: ꝙ remanet ingenitū. eſt intelligēdū q̄tū ad cōem rōnē ingeniti ⁊ p̄ris: qꝛ ſepatim inueniunt̄ in diuerſis: non aūt. ſꝫ ꝙ vtrūqꝫ ponit̄ ꝓprietas p̄ris. nihilominus tm̄ remota p̄nitate remanet ingenitu͂ in deo nō quaſi ꝓprietas: vel notio alicuius ꝑſone: ſꝫ quaſi attributū ee͂ntie. vt imenſus: ⁊ increatus.) Hec ille. ❡ Nec ſil̄r ꝓcedit 2^a^ ꝓbatio dicti an̄tis. dico. n. ꝙ ꝑ nō hr̄e ee͂ntiā ab alio vt iſta negatio fundat̄ in p̄nitate p̄r ſuppoſital̄r diſtiguit̄ ab alijs nō aūt ſi illa negatio imediate ſup̄ eſſentiā fundaret̄. iaꝫ eni͂ ee͂t attributū ee͂ntie: nec vt ſic diſtinguit ſuppoſitum a ſuppoſito eiuſdē n̄ae: talis eni͂ negatio nō requirit diſtinctionē ſuppoſitoꝝ in diuinis. ❡ Ad 2^m^ pꝫ ꝑ idē dico eni͂ ꝙ inaſcibilitas fundat̄ ſup̄ rōne p̄ncipij notionalis. ſꝫ aūt p̄mū ſuppoſitū dato ꝙ nō ee͂t p̄n^m^ notionale ꝑ ip̄oſſibile: adhuc diceret̄ ingenitum ⁊ inaſcibile ꝓut talia dicunt̄ attributa diue ee͂ntie. nō tm̄ vt dicūt notionē: nec illo mō ph̄i cognouerūt inaſcibilitatē: aut deū eſſe ingenitū. ❡ Ad 3^m^ pꝫ ꝑ idē. Et ſimil̄r ad 4^m^. ❡ Ad 5^m^ dr̄: ꝙ illa priuatio fundat̄ ſup̄ p̄nitate: vt ponit 3^a^ ⁊ 4^a^ ꝯ in ſuis ꝓbationib⁹. Nec valet hui⁹ iꝓbatio. ſꝫ enim ingenito ſc̄m cōem rōneꝫ ingeniti accidat eſſe genitoꝛē. nō tm̄ ingenito notional̄r. ❡ Ad 6^m^ pꝫ per idē. ſi eniꝫ p̄nitas ⁊ cōis ſpiratio nō ee͂nt relatiōes: nec aliquo mō p̄n^a^ vel de rōne p̄ncipij notionalis: ſꝫ eſſent modi abſoluti. innaſcibilitas p̄ris eſſet attributu͂: ⁊ nō notio. ❡ Ad 7^m^ dico: ꝙ p̄^a^ ꝯn̄a nō valet: qꝛ potētia generandi nō eſt elicitiua ſc̄m rē actiue ḡnatiōis: ſꝫ geniti ꝓductiua. Dato verū tm̄ ꝙ ſc̄m nr̄m modu͂ intelligēdi ḡnāre ſit elicitū. ipſu͂ tm̄ nō vt ſic p̄rem ꝯſtituit: nec paternitas vt relatio. ſꝫ q̄uō ꝯſtituat alias ſit ſmo. ❡ Ad 8^m^ negat̄ an̄s: nec valet ſil̄e de ſpū ſcō: nam p̄ncipium ſpirandi nō includit ſolā volūtatē: imo volūtatē cū notione cōi p̄ri ⁊ filio: q̄ nō eſt in ſpū ſcō. ❡ Ad p̄^m^ ꝯ q̄rtā ꝯnē dr̄: ꝙ p̄r cōſtituit̄ ꝑ p̄nitatē nō vt eſt relatio: ſꝫ vt eſt quedā foꝛma incōicabilis tenēs viceꝫ dr̄e ꝯſtitutiue. vel pon⁹ p̄ncipij indiuiduātis: ⁊ vt ſic ꝓcedit generare ſc̄m intellectū. ❡ Ad 2^m^ negat̄ ꝙ inaſcibilitas p̄mo adueniat ee͂ntie: imo ſequit̄ p̄nitatē vt eſt cōſtitutiua nō vt eſt relatio. Nec valet improbatio: qꝛ p̄nitas p̄cedit filiationē vt eſt ꝯſtitutiua p̄ris. ſꝫ ſit ſimul nā vt eſt relatio. ❡ Ad 3^m^ dr̄: ꝙ p̄mu͂ ſuppoſitū pōt dupliciter cōſiderari. Uno mō q̄tū ad hanc rōnē negatiuam: vel p̄uatiuā. ſ. p̄mitatis. Alio mō q̄tū ad rōnē ſibi ꝓpꝛiam inq̄tū. ſ. eſt p̄r. vel hꝫ loquēdo de ipſo p̄mo mō: dico ꝙ p̄mū ſuppoſitū ꝯſtituit̄ in eſſe p̄mi per inaſcibilitateꝫ: ſꝫ loquēdo de ipſo q̄tū ad id qđ eſt: ⁊ q̄tu͂ ad h̄ qđ eſt tale ſuppoſitū: dico ꝙ iplicat ꝯdictionē ipꝫ ꝯſtitui ꝑ taleꝫ negationē. Primū in ſuo ſili oñdit ſcūs Tho. p̄mo ſen. vbi ſupꝛa. ſ. diſ. 28. arti. 2°. ad 4^m^. (Innaſcibilitas (inq̄t) nō eſt p̄n^m^ ḡnatiōis in p̄re quaſi foꝛ⁹ eliciēs hāc opationē: ſꝫ ſolū q̄ſi ponēs aliquā cōditionē: ſicut eniꝫ videmus in alterationib⁹. ꝙ p̄ma alteratio eſt: quā operatur alterās nō alteratū: ex hoc ꝙ nō eſt alteratū: alteratio: quā facit eſt p̄ma. Ita etiā p̄ma ḡnatio eſt: que eſt ḡnātis nō geniti. vn̄ iſtā cōditioneꝫ ꝙ ſit p̄ma ḡnatio hꝫ ex h̄ ꝙ ḡnās eſt ingenitus: ſꝫ p̄n^m^ foꝛmale eliciens ḡnationē eſt foꝛ⁹ p̄ris: ſicut caloꝛ eſt p̄n^m^ calefactionis in calefactiuo.) Hec ille. ❡ Ita in ꝓpoſito. dico ꝙ p̄^m^ ſuppoſitū hꝫ iſtā ꝯditionē ꝙ. ſ. ſit p̄^m^ per inaſcibilitateꝫ ⁊ ꝯn̄ter pōt dici: ꝙ in eſſe p̄mi ꝯſtituit̄ ꝑ inaſcibilitatē: ſꝫ ꝙ ſit ſuppoſitū cui cōpetit talis p̄mitas nō hꝫ ex tali negatione: qꝛ oīs negatio eſt poſterioꝛ affirmatiōe: ⁊ fundat̄ in ea: ⁊ ꝑ ꝯn̄s aliq̄ ꝓprietas poſitiua p̄cedit illā negationeꝫ in p̄mo ſuppoſito: rōne cui⁹ ei cōuenit talis negatio: vl̄ p̄uatio. Tūc ad argumētū negatur an̄s. nō eniꝫ p̄mū ſuppoſitū in eſſe ſuppoſiti pōt ꝯſtitui per ꝓprietatē maxime iportantē p̄mitatē: imo poti⁹ ꝑ fundamentū illi⁹ ꝓp̄etatis: qđ eſt aliq̄d poſitiuu͂. ❡ Ad 4^m^ dem̄ eſt p̄us. ſi eni͂ p̄r nō genuiſſet: ipſe ee͂t ingenitus innaſcibilitate: q̄ eſt attributū ee͂ntie: nō inaſcibilitate no

Primū ſuppoſitū dupl̄r ꝯſiderari pōt.

tiõali: ⁊ ita intẽdit Aug. ¶ Ad 5ᵐ negaꝛ minor. vñ ſan
ctꝰ Tho. vbi. ſ. ad 2ᵐ ſic dicit. (Quicqd hꝫ negatio de
dignitate hꝫ ab affirmatiõe: ſup quã fundaꝛ: ⁊ iõ inna
ſcibilitas: q̃ fundaꝛ ſup pr̃nitatẽ: nõ tñ ptinet ad digni
tatẽ ſicut talis pr̃nitas.) Hec ille. ¶ Tũc ad ꝓbationẽ
dico: ꝙ nõ eſt dignitas nõ eſſe ab alio q̃ȝ alteꝝ eẽ ab eo:
vbi nõ eẽ ab altero fundaꝛ ſup ꝑncipiũ: q̃ alteꝝ eſt ab
eo: ſic in ꝓpoſito inaſcibilitas fundaꝛ ſup gnãre. ¶ Ad
6ᵐ negaꝛ minor ⁊ ꝓcedit ex ſuppoſitiõe falſi. ſ. ꝙ pr̃ni
tas vt eſt relatio cõſtituat pr̃em: qꝺ nõ eſt veꝝ. ¶ Ad
7ᵐ dr̃ ꝙ loquẽdo de ꝑmo q̃ƚũ ad illud qꝺ eſt fundans
pr̃nitatẽ: ⁊ nõ vt eſt pᵐ: in oĩ ꝑmo eſt aliqd ꝑus pr̃nitate
. ſ. poſitiuũ: in quo fundaꝛ pr̃nitas. ꝯceditꝛ tñ ꝙ in ꝑmo
puta pr̃e ꝑus intelligiꝛ inaſcibilitas: q̃ dicit negationẽ
ꝑoris q̃ȝ pr̃nitas vt eſt ralatio ⁊ hitudo pr̃is ad filiuȝ: ſȝ
inaſcibilitas nõ ẽ ꝑor: imo poſterior pr̃nitate: vt eſt cõ
ſtitutiua pr̃is. ¶ Ad 8ᵐ dr̃: ꝙ pr̃ diſtinguiꝛ a filio ⁊ ſpũ
ſcõ ꝑ pr̃nitatẽ ⁊ ſpirationẽ actiuã. nec h̃ negat Damaſ.
lȝ dicat ꝙ ingnãtio diſtiguit pr̃em a filio: qꝺ ꝯſeqꝛ ꝓ
ut ingnãtio eſt notio: ⁊ h̃ hꝫ a ſuo fundamẽto. ſ. pr̃nita
te: ſi eni inaſcibilitas nõ fundareꝛ ſup tali ꝓpꝛetate: nõ
hr̃et diſtinguere ſuppoſita eiuſdẽ nãe: ſȝ eẽt attributuȝ
eſſentie: ⁊ diſtingueret patrẽ a creaturis: ⁊ nõ a filio: qꝛ
ibi nõ eſſet. vñ ſctũs Tho. ꝑma pte. q. 40. arti. 3º. ad 3ᵐ
dicit ſic. (Remota pr̃nitate nõ remanet in diuinis hypo
ſtaſis patris: vt diſtinguiꝛ ab alijs pſonis: ſȝ vt diſtigui
tur a creaturis: vt iudei itelligũt.) Hec ille. ¶ Idẽ po
nit de potẽtia dei. q. 8. ar. 4º. ad 4ᵐ et 9ᵐ. Ex quo pȝ: ꝙ
inaſcibilitas nõ hꝫ diſtiguere pr̃em ab alijs pſonis: niſi
in q̃ƚũ in pr̃nitate fundaꝛ: remota eniȝ pr̃nitate nõ di
ſtingueret eũ niſi a creaturis ⁊c̃. ¶ Ad 9ᵐ dico: ꝙ eſſen
tia nõ determinat ſe iſto mõ ad pr̃nitatẽ quaſi pr̃nitas
fluat ab eẽntia: aut ꝓducaꝛ: vel eliciaꝛ ab ea: nec deter
minat ſe iſto mõ q̃ſi q̃dã ordine ꝑoris ad poſteriꝰ ſit na
ta ſubſiſtere i trib' pſonis: ſȝ ſic eſt ex ſe determiata in
q̃ƚũ talis nã: ꝙ cõuenit ſibi imediate ſubſiſtere in pſo
na patris: ⁊ imediate determinare ad talem ꝓpꝛietatẽ:
que eſt ꝑncipiũ generãdi. Ad ſecũdã vero pſonalitateȝ
mediãte ꝑma a qua ſecũda ꝓduciꝛ. et ad tertiã mediã
te pᵃ ⁊ ſcꝺa: nõ intelligendo ibi quãcũqȝ ꝑoritatẽ extra
intellectũ: nec diſtinctionẽ eſſentie a ꝓpꝛietatibꝰ: nec ef
fluxũ ꝓpꝛietatũ ab eẽntia: ſed ordinẽ originis vnius ꝑ
ſone ab alia: ⁊ vnius a duabꝰ: ita ꝙ eẽntia diuina in q̃
tum talis nã ex ſe determinata ad ſubſiſtẽdũ in tribꝰ
pſonis ⁊ ad idẽtificãdũ ſibi tot vel tot relõnes: ex hoc
ꝙ talis nã eſt ex ſe determiata ad imediate ſubſiſtẽdũ
in tali pſonalitate: ⁊ ad alias mediãte ꝑma: ⁊ ad identi
ficandũ ſibi imediate pr̃nitatẽ ꝯſtitutiuã ꝑmi ſuppoſi
ti: ⁊ cõem ſpirationẽ in eodẽ ſuppoſito. ⁊ mediãte pr̃ni
tate filiationẽ: mediãte cõi ſpiratiõe ꝓceſſioneȝ intelli
gendo illã mediationẽ ſolũ ſm ordinẽ originis caren
tem ꝑori ⁊ poſteriori extra intellectũ. Tũc ad īpugna
tionẽ huius ptis: quã facit Aureo. ꝯ Sco. cuius eſt dicta
imagiatio in pte dr̃ ꝙ nõ oȝ ꝙ illoꝝ vnũ fluat ab alio
vel aliqd circa illud fiat ab alio: quoꝝ vnũ determina
tur ad alterum: cuȝ nulla realis diſtictio eſt iter illa: ſȝ
pr̃nitas ſm intellectũ ſicut nã entis determinaꝛ ime
diate ad ſubam: ⁊ mediãte ſuba determinaꝛ ad accñs:
nec tñ nã entis aliqd facit circa nãm ſube: nec eꝯ: ⁊ nã
ſube ꝑus determinaꝛ ad ſubaȝ imãlẽ q̃ȝ corporalẽ: cuȝ
nã ſube nõ ſit in rebus mãlibꝰ niſi ꝑ imãleȝ ſubam. 12º
metaphiſice. Uerũtñ exẽpla iſta nõ ſũt vlqȝquaq; ſuf
ficientia: ſicut nec alia q̃ ex creaturis ad ſupintelligibi
lia trãſferũꝛ. ¶ Ad illud qꝺ addiꝛ de pr̃nitate ⁊c̃. dr̃
ꝙ nulle due res in eodẽ ſuppoſito ſunt ſimplr̃ ꝑme: qꝛ

Reſpõſio ſco. ꝯ Aureo.

Tex. cõ. 24

eſſentia ⁊ relatio nõ ponũt in numerũ reꝝ: ſed rõnem
⁊ vt ſic relatio eſt poſterior abſoluto. ¶ Ad ꝑmũ ꝯtra
gntã ꝯnẽ dr̃: ꝙ habere nãm ab alio nõ dicit indignita
tem. tñ cõicare nãm alteri eſt dignitas in ꝑncipio acti
uo: qꝛ oẽ agẽs agit in q̃ƚũ eſt actu. ⁊ ideo qꝛ illa negatio
eẽndi ab alio: quã dicit inaſcibilitas: fundaꝛ in ꝑncipio
generãdi. ideo illa negatio nõ ex ſe: ſȝ ex ſuo fundamẽ
to dignitatẽ hꝫ. ſicut nõ eſſe in alio hꝫ dignitatem ꝓ
pter eſſe ſube: in quo fundaꝛ. ¶ Ad 2ᵐ dr̃: ꝙ notio iſto
mõ dr̃ eſſe qd ad dignitatẽ ptinẽs: nõ qꝛ relatio vt rela
tio dicat ꝑfectionẽ aliq̃ȝ: imo vt ſic nõ hꝫ ꝙ ſit aliquid:
ſȝ qꝛ relatiões ille: q̃ dr̃r notiões ſũt ſigna dignitatis: ⁊
ꝑfectionis eiꝰ: in q̃ ſunt: pr̃nitas eni cũ fundeꝛ ſup actũ
gnãndi: ſignũ eſt actualitatis pr̃is: cũ oẽ agens in q̃ƚuȝ
hꝫ ſit in actu ⁊ ꝑfectum 9º. metaᶜᵉ. Similr̃ filiatio cuȝ
fundeꝛ ſup natiuitate viuẽtis a viuẽte: ſignũ eſt ꝑfectio
nis nãe illiꝰ: de quo dr̃. Similr̃ ꝓceſſio ſpũs cũ fundeꝛ
ſup actũ ꝑfecti amoris: ſignũ eſt ꝑfectiõis nãe intelle
ctualis: in q̃ ſola talis ꝓceſſio repitur. Dico tñ ꝙ q̃libet
relatio diuĩa eſt infinita ſm rẽ. nec argumẽta ibi facta
concludũt oppoſitũ. vñ ad ꝑmã ꝓbationẽ dr̃: ꝙ relatio
ni nõ repugnat quãtitas vĩtutis ſumẽdo quãtitatẽ vĩtu
tis pro quãtitate actus qcqd ſit de h̃ ſumẽdo virtuteȝ
pro ꝑnºactiõis. ¶ Scꝺa ſimilr̃ nõ ꝯcludit ad ſenſuȝ di
ctũ: qꝛ lȝ intẽtio relationis ꝓueniat effectiue a funda
mento: tñ formalr̃ eſt in relatione: vt pȝ de ſilitudine.
¶ Tertia ſilr̃ nõ ꝯcludit. ſicut eniȝ q̃libet relatio diuĩa
eſt deus: nõ tñ ſũt tres dꝫita q̃libȝ ſȝ rẽ eſt ifinita: cuȝ
ſit ſuũ eſſe: ⁊ nullo mõ ꝑ aliqꝺ ſuſceptiuũ limitata: nõ
ſequiꝛ ꝙ ſint tria ifinita: qꝛ in diuinis nõ eſt niſi vnũ eſſe
quo oĩa formalr̃ ſubſiſtũt: q̃ ſunt in deo. ¶ Ad 3ᵐ dr̃ ꝙ
mens ſci Tho. eſt ꝙ igenitꝰ q̃ƚũ ad illud a quo īponiꝛ
ad ſignãdũ dicit negationẽ paſſiue gnãtõis: ſȝ tñ q̃ƚũ
ad illud: ad qꝺ īponiꝛ ad ſignãdũ ſignat negationem
cuiuſlibȝ ꝓceſſus vel origis ab alio: vt dctũ eſt in 6ª cõ
cl'one. ⁊ iõ argᵐ nõ ꝓcedit ꝯ mẽteȝ ſci Tho. ſȝ ſolum ꝯ
verba. ¶ Ad 4ᵐ dr̃ ꝙ lȝ ptineat ad dignitatẽ inſpira
bilitas: nõ tñ eſt notio qꝛ deficit ſibi cõditio notiõis. ſ.
ꝙ ſit qd ſpãle: modo negatio ſpãlis ꝓceſſiõis nõ eſt qd
ſpãle: imo cõe: ſicut etiaȝ inaſcibilitas nõ eſſet notio ſi
ſolũ ſignaret negationẽ gnõnis paſſiue: ⁊ iõ negat oẽm
modũ eẽndi ab alio. ¶ Ad 5ᵐ dr̃: ꝙ nulla dictaꝝ cau
ſarum aſſignaꝛ quare inſpirabilitas nõ dicitur notio:
ſed qꝛ deficiũt ſibi cõditiões notionis poſite in quinta
cõcluſione ⁊c̃. ¶ Ad argumẽtum in pede q̃ſtionis ri
ſum eſt ad primũ contra quartã ꝯnem. Et hec de que
ſtione dicta ſufficiant. ¶ Diſtinctio. XXIX.

Tex. cõ. 15.

Relo diuĩa eſt ifinita ſm rem.

¶ Utrum nomen principij notionem diſtinctam de
ſignet. Queſtio. I.

Circa 29ᵐ diſtinctionẽ queritur.
Utꝝ nomẽ ꝑncipij ſignificet
notionẽ diſtinctaȝ. Et arguiꝛ ꝙ nõ. Qꝛ
nomẽ cõe tribꝰ. nõ eſt notio in diuinis
cũ notio nõ ſit aliud q̃ȝ ſignũ vl ꝓpꝛie
tas diſtincte ſignans pſonã: ſȝ ꝑncipiuȝ
eſt cõe tribꝰ: qm̃ tota trinitas eſt vnũ
vniuerſoꝝ ꝑncipiuȝ: qꝺ ab initio tpis vtrãqȝ de nihilo
cõdidit creaturã. vt habeꝛ extra de trinitate. caº. firmi
ter. ꝰ ꝑncipiũ nõ põt eſſe notio in diuinis.

In oppoſitũ arguitur. qꝛ oĩs ꝓpꝛietas ptinẽs
ad originẽ ſignat notionẽ: qꝛ tal
ꝓpꝛietas notificat cõditionẽ pſone: ſed non ſolũ gnãre
⁊ gnãri: q̃ ꝯſequunꝛ pr̃nitas ⁊ filiatio: ſunt origo actiua
⁊ paſſiua in deo: imo ſpirare ⁊ ſpirari. ꝰ nec̃e eſt ꝙ ha
beanꝛ ꝓpꝛietates ⁊ habitudines reſpectiue: eſt aũt ex
parte

parte ſpirati ꝓceſſio.ᵹ ex pᵗe ipſius ſpirare debuit eſſe alia notio:q̄ nō hʒ nomē exp̄mens niſi vocabulū gnāle p̄ncipij:quare p̄ncipiū ſignat notionē diſtinctam.

In hac q̄ōne erūt duo articli. In p̄ ponent̄ ꝯnes. In 2° mouebant̄ obiones.

Quantum ad p̄ᵐ ſit p̄ᵃ ꝯ. Notiōes ponēde ſunt in diuinis ſiue ꝓprietates in abſtracto notificātes pſonas. Hanc ponit ſcūs Tho. p̄ma pᵗe q.32.ar.2° vbi ſic dicit.(Prepoſitiuꝰ attēdēs ſimplicitatē pſonaꝝ dicit nō eſſe ponēdas ꝓprietates ꝛ notiones in diuinis:ꝛ ſic vbi inueniant̄ exponit abſtractuʒ pro ꝯcreto:ſicut enī ꝯſueuimus dicere. Rogo benignitatē tuā.i.te benignū:ita cū dr̄ in diuis p̄nitas intelligitur pr̄. Sed ſicut ſupra oñſuʒ eſt diue ſimplicitati nō p̄iudicat ꝙ in diuis vtamur noībus cōcretis ꝛ abſtractis:q2 ſicut intelligimꝰ ſic noīamꝰ:intellectꝰ aūt noſter nō poteſt ꝑtingere ad diuinā ſimplicitatē ſm ꝙ in ſe eſt cōſideranda:ꝛ ideo ſm modū ſuū diuina appꝛehendit ꝛ nominat.i. ſm ꝙ inuenit̄ in rebus ſenſibilibus a quibus cognitionem accipit:in quibus ad deſignandū ſimplices formas noībꝰ abſtractis vtimur:ad deſignāduʒ vero res ſubſiſtētes vtimur noībus concretis: vñ ꝛ diuina ſicut.ſ. dictuʒ eſt.rōne ſimplicitatis ꝑ nomīa abſtracta ſigñamus:rōne vō ſubſiſtētie ꝛ cōplemēti ꝑ noīa concreta:opoꝛtet autem nō ſolum noīa eēntialia in abſtracto ꝛ cōcreto ſigñare: vt cū dicimꝰ deū:ꝛ diuinitatē:ſapiam:vel ſapientē:ſed ēt noīa pſonalia: vt dicamus p̄nitatē ꝛ p̄rem:ad qđ duo p̄cipue nos cogunt. Primo quidē hereticoꝝ inſtantia.cū eniʒ cōfiteamur patrē:ꝛ filiū:ꝛ ſpm̄ ſcm̄ eſſe vnū deū ꝛ tres pſonas:querentibꝰ quo ſint vnꝰ deus:ꝛ quo ſint tres pſone: rñdet̄ ꝙ eēntia vel diuitate ſunt vnū:ita opoꝛtuit eſſe aliqua noīa abſtracta:quibus rñderi poſſit:diſtingui pſonas.ꝛ hꝫ ſunt ꝓprietates:vel notiōes in abſtracto ſigñate: vt p̄nitas:ꝛ filiatio:ꝛ iō eēntia ſigñat̄ in diuis vt quid: ꝑſona vt qs. ꝓpetas vt quo. Secūdo q2 vnā pſonā inenimus referri ad duas pſonas.ſ. pſonaʒ p̄ris ad pſonā filij ꝛ ſpūs ſancti:nō aūt vna relatiōe:q2 ſic ſequeret̄ ꝙ etiaʒ filius ꝛ ſpūs ſcūs vna ꝛ eadē relatione referentur ad p̄rem:ꝛ ſic cū ſola relatio in diuis multiplicet trinitatē:ſeqtur ꝙ filius ꝛ ſpūs ſcūs nō eēnt due pſone. Nec pōt dici vt Prepoſitiuꝰ dicebat:ꝙ ſicut deꝰ vno mō ſe hꝫ ad creaturas:cuʒ tamē creature diuerſimode ſe habeant ad ipſuʒ:ſic pr̄ vna relatione refertur ad filiuʒ ꝛ ſpm̄ ſcm̄:cū tñ illi duo duabꝰ relationibus referant̄ ad ipſum:q2 cuʒ rō ſpecifica relatiui cōſiſtat in hoc ꝙ ad aliud ſe hꝫ:nece eſt dicere ꝙ ſint due relatiōes diuerſe ſm ſpeciē:ſi ex oppoſito vna relatio ei coꝛreſpōdeat.oʒ .n. aliā ſpēm relatiōis eē in deo ꝛ p̄re ſm diuerſitatē filiatiōis ꝛ ſeruitutis.oēs aūt creature ſub vna ſpē relationis referūtur ad p̄rem. vñ nō eſt ſile. Et iteꝝ in deo nō reqrit̄ relatio realis ad creaturā:relatōes aūt rōnis in deo multiplicare nō eſt incōueniens: ſʒ in p̄re oʒ eē relatonē realē q̄ refert̄ ad filiū ꝛ ſpm̄ ſcm̄: vñ hꝫ duas relatiōes filij ꝛ ſpūs ſci:qbꝰ referunt̄ ad patrē:oʒ intelligi in p̄re duas relationes: qbus referat̄ ad filiū ꝛ ſpm̄ ſcm̄: vñ cuʒ nō ſit niſi vna pſona p̄ris:neceſſe fuit ſeoꝛſuʒ ſigñari relatiōes in abſtracto:q̄ dicunt̄ ꝓprietates ꝛ notōes.) Hec ille. ¶ Idē ponit p̄ ſen. diſ.29.q.i.ar.p̄. Quō aūt differāt ꝓpetas:relatio:ꝛ notio dictū eſt in 5ª ꝯne q̄ſtionis p̄cedentis. ¶ Secūda ꝯ. Nomē p̄ncipij ꝓprie dr̄ in diuinis:ꝛ ꝯpetit vni pſone reſpectu alteriꝰ. Iſtaʒ ꝓbat ſcūs Tho. p̄ma pᵗe.q.33.arti. p̄mo vbi ſic ait.(Hoc nomē p̄ncipiū nihil aliud ſigñat q̄ʒ illud a q̄ ꝓcedit aliqd:omne enim a quo aliqd ꝓcedit quocūqʒ mō dicimus eſſe p̄nᵐ:ꝛ ecōuerſo.cū igit̄ pr̄ ſit a quo ꝓcedit alius:ſeqtur ꝙ pr̄ ſit p̄ncipiū.) Et ibidē ad p̄mū (Greci vtunt̄ in diuis indifferēter nomine cauſe ſicut noīe p̄ncipij:ꝛ latini doctoꝛes nō vtunt̄ noīe cauſe:ſʒ ſolū noīe p̄ncipij. Cuius rō eſt:q2 p̄ncipiū eſt cōmuniꝰ q̄ʒ cauſa:ſicut cauſa eſt cōmuniꝰ q̄ʒ elemētū: p̄us eniʒ terminꝰ:vel ps rei dr̄ rei p̄nᵐ:nō aūt cā: quāto āt aliqđ nomen eſt cōmuniꝰ tanto ꝯueniētius aſſumit̄ in diuinis: q2 nomīa quāto ſunt magis ſpecialia: tanto magis determināt modū cōueniētē creature: vñ hoc nomen cā videt̄ ipoꝛtare diuerſitatē ſubſtātie ꝛ dependētiaʒ alicuius ab altero:qđ nō impoꝛtat nomē p̄ncipij:in oībus eniʒ cauſe generibus ſemꝑ inuenit̄ differētia inter cāʒ ꝛ illud cuius eſt cā ſm aliquā ꝑfectioneʒ: aut virtuteʒ: ſed nomine p̄ncipij vtimur etiaʒ in his que nullam hꝫ differētiaʒ habent:ſed ſolū ſm quēdam oꝛdinem. ſicut cuʒ dicimus p̄mā partē linee eſſe p̄ncipiū linee.) Idē ponit p̄mo ſen. diſt.29.q.i.arti.p̄.cum ſic ait.(Ad ſignificandū oꝛdineʒ diuinaꝝ perſonaꝝ vtendum eſt talibus nominibus:qualia mō originis competant:q2 ſm Hil. ſermo debet rei eſſe ſubiectus:hoc aūt inuenimus in oꝛigine perſonarū diuinarū:ꝙ tota eſſentia vnius accipit̄ in alia:ita ꝙ vna numero eſt eſſentia triuʒ. ꝛ ſilr̄ idem eſſe:ꝛ iō ad ſignificandū oꝛdinē talis oꝛiginis nō cōpetit nomē cauſe ꝓpter duo. ¶ Pꝛio. Quia oīs cauſa vel eſt extra eſſentiam rei ſicut efficiens ꝛ finis: vel pars eſſentie ſicut mā ꝛ foꝛma. ¶ Scđo. Quia oīs cā habet oꝛdinē p̄ncipij ad eſſe ſui cauſati:qđ per ipſaʒ cōſtituitur:pater autē nō habet aliquē oꝛdinē p̄ncipij ad eſſe filij:ſicut nec ad ſuū eſſe:cum vnuʒ ꝛ idem ſit eſſe vtriuſqʒ: vñ pater nō eſt cauſa ſed p̄ncipiū filij:q2 p̄ncipiū dicit oꝛdinē oꝛiginis abſolute:nō determinādo aliquē modū: qui ab oꝛigine pſonarū ſit alienus:inuenit̄ eniʒ aliqđ p̄ncipiū:qđ nō eſt extra eſſentiā p̄ncipiati: ſicut punctus a quo fluit linea:ꝛ aliqđ qđ nō habet influentiam ad eſſe p̄ncipiati:ſicut terminus a quo dr̄ p̄ncipiuʒ motus:ꝛ ſic mane dicitur p̄ncipiū diei:ſed nomen auctoꝛis addit ſuper rōnem p̄ncipij hoc: qđ nō eſt eſſe ab alio: et ideo ſolus pater dicitur auctoꝛ etiam: q̄uis filius p̄ncipiuʒ dicat̄ notionaliter.) Hec ille. ¶ Tertia ꝯclo. Principiū nō dicit̄ vniuoce in diuinis ſm ꝙ dicit̄ deus p̄ncipiū perſone diuine ꝛ creature:ſed analogice. Hāc ponit ſanctus doctoꝛ in ſcripto vbi.ſ. arti.2°. (Ideʒ (ingt) eſt iudiciū de p̄ncipio ſicut de oꝛigine: ſupra quā fūdat̄ ratio p̄ncipij. Poteſt aūt oꝛigo cōſiderari duplr̄. Aut ſm cōmunē rōnem oꝛiginis: qđ eſt aliqd ab alio eſſe:ꝛ ſic vna rō eſt cōmunis ad oꝛigineʒ pſonaruʒ:ꝛ ad oꝛiginē creaturaꝝ nō qdem cōitate vniuocationis:ſʒ analogice. Et ſimilr̄ nomē p̄ncipij pōt etiam cōſiderari ſm ꝙ determinat modū oꝛiginis:ꝛ ſic ſunt diuerſe ſpeciales rōnes oꝛiginis ꝛ p̄ncipij:ſʒ hoc non facit equocationē:q2 ſic etiaʒ ſm phm̄ p̄ de aīa aīalis rō ſm vnūqđqʒ eſt alia ꝛ alia.) Hec ille. ¶ Ibidem ēt dicit.(Proceſſio creaturaꝝ exēplat̄ a ꝓceſſiōe diuinaꝝ pſonaꝝ: vñ abſolute ꝯſiderādo per p̄us dr̄ p̄ncipiuʒ reſpectu pſone q̄ʒ reſpectu creature. Sʒ tñ ſciēdū: ꝙ i p̄ncipio hꝫ ꝙ dr̄ reſpectu creature eſt ꝯſiderare ipſaʒ habitudinē q̄ tpalis eſt:ꝛ illud in quo fundat̄ iſta habitudo .ſ. virtus vel operatio diuina: in qbus tñ non eſt rō p̄ncipij:niſi q̄ſi habitualr̄:ꝛ ſic 2° mō ꝯſiderādo p̄ncipiuʒ: ſm ꝙ dr̄ reſpectu creature eſt p̄us q̄ʒ p̄ncipiū diue pſone:qđ fundat̄ in ꝓprietate ꝑ modū:quo eēntiale dr̄ p̄us notionali ſm itellectū:ſʒ hoc nō eſt niſi ſm qd.) Hec ille. ¶ Quarta ꝯ. Pꝛīcipiū i diuinis ꝓut vna pſona dr̄ p̄ncipiū reſpectu alterius dicit notionē:q̄ eſt oꝛigo: non

Concretis ꝛ abſtract. noibꝰ vti in diuinis ipſis non p̄iudicat.

Noīe cāe ꝛ p̄ncipij idifferēter greci vtunt̄ in diuinis.

Inquit hic Sco. ꝙ p̄nᵐ ad itra vt eſt pſonale ꝛ notionale ſic rō p̄ricipij cōis eē pōt vniuoce. ſiuē ſumatur p̄nᵐ ñ p̄ncipiū qđ ſed ipſa p̄ncipiatio ſic ō vtroq̄ʒ p̄nᵒ nō dr̄ vniuoce. Durā. aūt tʒ ꝙ ſi ſumatur p̄nᵐ ꝓ ipſa rōe ꝓductia ꝑ p̄us dr̄ de eēntiali: ſi āt ſumat̄ ꝓ actuali hitudie ad ꝓductū ē ecōuſo: idē vr̄ ſentire ſā. Th. Petrꝰ vō hic tʒ oppoſitū dic ꝙ p̄nciᵐ vtroq̄ʒ mō ꝑpꝛiꝰ dr̄ reſpectu diuinoꝝ.

entē poꝛitatem. vñ ſcūs Tho. p̄ ſen. vbi ſupra arti. p̄. ad
p̄mū ſic ait. (Nomē pncipij īpoſitū eſt ſm q̄ inueniꝰ
in creaturis: vbi pncipiū eſt prius aliq̄ mō pncipiato. iō
a prioritate īponiꝰ: ſʒ tñ īponiꝰ ad ſignandū illō: a quo
aliqd eſt: vñ q̄uis q̄tū ad modū ſignādi ī diuinis nō ꝯpe/
tat ſicut ⁊ alia noīa q̄ a nobis ſunt īpoſita: tñ q̄tū ad rē
ſignatam ꝓprijſſime cōpetit ibi rō pncipij.) Hec ille.
¶ Itē p̄ma pte. q. 33. arti. p̄. ad 3m dicit. (Licet hoc no/
mē pncipiū q̄tū ad id a quo īponiꝰ videaꝰ a poꝛitate
ſumptū: nō tñ ſignat poꝛitatē ſʒ originē: nō eni idē eſt
qō ſignat nomē: ⁊ a quo imponiꝰ.) Hec ille. ¶ Idem
ponit de potentia dei. q. 10. arti. p̄. ad 10m. (Licet (inqt)
pncipiū ſm rōnē noīs a poꝛitate ſumaꝰ: nō tñ īponiꝰ
ad ſignificandū poꝛitatē ſed originē: ſicut ēt hoc nomē
lapis nō imponiꝰ ad ſignificandū leſionē pedis: lʒ ab
hac nomē ſumi videaꝰ: lʒ ḡ pr̄ nō ſit poꝛ filio: eſt tñ eiꝰ
pncipiū.) Hec ille. ¶ Primo ēt ſen. diſt. 29. vbi ſupra
arti. 3º. oñdit q̄uo vna notio ſm numerū eſt patris ⁊ fi
lij: ſm quā dicunꝰ pncipiū ſpūs ſci. Licet aūt pncipiuʒ
dicat notionē in diuinis nō tñ dicit aliquā notionē ſpe/
cialē: ſʒ in cōmuni: vt ipſe oñdit diſt. 26. q. 2. arti. 3º. vbi
oñdit q̄ ad hoc q̄ aliqd dicaꝰ notio pſone requiritur q̄
ptineat ad originē. 2º q̄ ptineat ad dignitatē. 3º q̄ ſit
aliqd ſpāle: vt allegatū fuit in pcedenti. q. ¶ Et idē po
nit p̄ma pte. q. 32. arti. 3º p totū. Idē ponit. q. 36. arti. 4º.
vbi dicit ſic. (Hoc nomē pnm ſignat ꝓpetatē: tñ ſignat
eā p modū ſubſtātiui: ſicut hoc nomē pr̄ ⁊ filiꝰ ēt in crea/
tis: vnde numerū accipit a forma ſignata: ſicut ḡ pr̄ ⁊ fi
liꝰ ſunt vnꝰ deꝰ pp vnitatē forme ſignate p hoc: ita ſunt
vnū pnm ꝓpter vnitatē ꝓpetatis ſignate in hoc noīe pn
cipiū.) Hec ille. ¶ Et ſic p̄mus articulus terminaꝰ.

Cōtra pam ꝯcłōnē arguit Greg. diſ. 27. q. i. ar. 2 ꝯcłone 3ª.

Quantum ad ſecūdū articulū arguiꝰ ꝯtra pri/
mā ꝯnē ſm Greg. Si in diuinis per
ſonis eēnt plures ꝓprietates: aut eſſent intrinſece ipſis
pſonis incluſe in eis: aut eſſent eis extrinſece. Nō pōt
dari 2m. qm̄ vel ipe eēnt ſubſiſtētes p ſe: ⁊ ſic ꝯſequēs
eſſent pſone: ex quo vltra ſequitur: q̄ in diuinis ad minꝰ
eēnt ſex pſone. ſ. pater: ⁊ filius: ⁊ ſpūs ſcūs: ⁊ tres alie ea
rum ꝓprietates: qō eſt erroneū: vel eēnt pſonis inherē
tes vel inſiſtētes: ſicut forme ſuis materijs: qō etiaʒ eſt
īpoſſibile in deo: q nulli ſubſiſtere pōt ſm Aug. 7º. de
trinitate caº. 5º. Sed nec pōt dari p̄mū. ſ. q̄ ſint alique
entitates intrinſece incluſe in ipſis pſonis: ſm quē mo/
dum imaginari videnꝰ quicūq; tales ꝓpetates ponūt
in pſonis: hoc aūt eſſe impoſſibile pōt multiplr̄ decla/
rari. p̄mo qdem per expſſam determinationē eccleſie
extra de ſūma trinitate ⁊ fide catholica caº. dānamus.
ſic dicentis. Pater ab eterno filiū generādo ſuā ſubſtā/
tiā ei dedit. iuxta qō ipſe teſtatur. Pater qō dedit mihi
maius his oībꝰ eſt: ac dici nō pōt: q̄ partē ſubſtātie illi
dederit: partēq; ſibi retinuerit: cum ſubſtātia pr̄is indi/
uiſibilis ſit. vtpote ſimplex oino. Sed nec dici poteſt:
q̄ pater in filiū tranſtulerit ſubſtātiaʒ ſuaʒ generando
quaſi ſic dederit eā filio: q̄ nō retinuerit eā ſibi: alioqn
deſijſſet eſſe ſubſtātia. Patet ergo q̄ ſine vlla diminu/
tione filius naſcēdo ſubſtantiaʒ pr̄is accepit: ⁊ ita pr̄ ⁊
filius hūt eandem ſubſtātiam: ⁊ ſic eadē res eſt pater. ⁊
filiꝰ: ⁊ ſpiritus ſanctꝰ ab vtroq; ꝓcedēs. Hec ſunt v̄ba
illius capli. Cum igiꝰ vt pfiteꝰ eccłia filius totā ſubſtā
tiam patris ſine diminutiōe acceperit. manifeſte patet
q̄ nullaʒ entitatem in ſe habet ſibi ꝓpriam pater: quā

Vtrū ſi accepit filiꝰ totā ſbam accepit ⁊ oēʒ ētitatē.

filio generādo nō dederit. Nec pōt dici: q̄ q̄uis filius
acceperit totā ſubſtātiam patris ſine diminutione: nō
tamē accepit omnē entitatem patris: q2 nō illā ꝓpriaʒ
quā vltra cōmunē eſſentiā pater includit. tum q2 non

minus eſt indiuiſibilis ⁊ oio ſimplex pſona patris q̄ ſit
alia eēntia cōmunis: ⁊ p ꝯñs iuxta argumētationē eccle
ſie īpoſſibile eſt: q̄ ptē ſui. i. cōmunē eſſentiā filio dede
rit: ⁊ aliā partē ſibi retinuerit. ḡ ſine diminutione filius
totā entitatē patris accepit. nulla ḡ entitas eſt in patre
que nō ſit in filio. tum q2 ſtultiſſimū eſſet imaginari q̄
in patre ſit aliq̄ entitas que nō ſit ſubſtātia: vel de ſub/
ſtantia eius: ſic eniʒ eſſet accñtalis ei vel extranea. ḡ ſi
totā patris ſubſtātiam filius accepit: oēm entitatē pr̄is
habet filius. ¶ Secūdo ſic. Si eſſent in pſonis tales ꝓ
prie entitates. tunc nō eadē res eēt pater: ⁊ filꝰ: ⁊ ſpūs
ſcūs: vt dicit eccleſia. tenet ꝯñs: qm̄ iſto poſito nō ſola
eſſentia cōmunis eſt pater: ſʒ ipſa ſimul cum illa ꝓpria
entitate patris: q̄ nō eſt in filio: ⁊ per ꝯñs nō eſt eadem
res: que eſt pater ⁊ filius. ¶ Tertio ſic. Naʒ ſi ſic: ſequi
tur: q̄ eſſentia diuina nō eſt pater: nec ecōtra: cuiꝰ oppo
ſitū etiā eccleſia tradit dicēs vbi ſupra: q̄ vna quedā
res eſt incōprehēſibilis qdem ⁊ ineffabilis: que veraci
ter eſt pater ⁊ filius ⁊ ſpūs ſanctus: tres ſimul pſone ac
ſigillatiʒ quelibet earū: ⁊ ideo ſolūmodo eſt trinitas nō
quaternitas: ſed quelibet triuʒ pſonarū eſt illa res: vide
licet eſſentia: ſubſtantia ſeu natura. ꝯñs ꝓbatur ex hoc
q̄ nullū includens plura eſt aliqō illorū: ⁊ ſimilr̄ nullūʒ
eorum eſt ipſuʒ: ſʒ ipſius tranſitiue loquēdo: ⁊ illud in/
cludens eſt ex eo: ſicut aīa nō eſt hō: ſʒ hominis: nec hō
eſt aīa: ſʒ ex aīa. Simili mō poteſt ꝓbari: q̄ eſſentia nō
eſſet filius: nec ſpiritus ſanctus. ¶ Quarto. Naʒ ſi que
libet pſona habet aliquā ꝓpriam entitatē preter cōmu
nē entitatē: que eſt diuinitas: ſequitur q̄ quelibʒ triuʒ
pſonarū preter cōmunē diuinitatē: habet etiaʒ ꝓpriam
diuinitatē: ⁊ ſic in trinitate erunt q̄tuor diuinitates: vna
ſ. cōmunis: ⁊ tres ꝓprie: ⁊ vna pſona erit alius deus ab
alia ꝓpter illam ꝓpriaʒ diuinitatem: quā ſola includit:
hec autē ſunt oino erronea. Probatur ꝯñs ex eo: q̄ im/
poſſibile eſt eſſe in deo aliquā entitatē: que nō ſit deus:
alioqn ſequereꝰ: q̄ diuina pſona non eſſet deus: ſed eiꝰ
pars eſſet deus. Item oīs entitas que nō eſt deus vtiq;
eſt creatura iuxta illō Aug. p̄. de trinitate caº. 6º. (Om/
nis ſubſtātia: que deus nō eſt: creatura eſt: ⁊ que creatu/
ra nō eſt: deus eſt:) ⁊ cōſtat q̄ ſubſtātiā ponit pro eſſen
tia: vel entitate: ſicut dicimus q̄ ſubſtātia albedinis eſt
alia a ſubſtātia nigredinis: alioqn nō ſufficiēter ꝓbaret
intentū. ſ. q̄ filius eſt deus. hoc etiaʒ mō idem Aug.
ſup illud ps. Infixus ſum in limo ꝓfundi: ⁊ nō eſt ſub/
ſtātia: p entitate ſubāʒ accepit: vñ ait. (Omnia. n. ſube
ſunt eo ipſo q̄ ſunt: naʒ que nulla ſunt in ſuba oino ni/
hil ſunt.) ſi ḡ aliqua entitas eſſet in pſona: que nō eſſet
deus. iaʒ perſona eſſet cōpoſita ex deo ⁊ creatura: quod
blaſphemū eſt dicere. ¶ Itē Hugo. de ſacramētis liº.
p̄mo parte 3ª caplo. 27º. (Oē qō in deo eſt aliud q̄ deꝰ
eē nō pōt:) ſʒ ſi entitas ꝓpria eſt diuinitas: per poſitio/
nem aūt nō eſt illa cōmunis diuitas. ḡ eſt alia diuitas
ꝓpria: ⁊ pʒ ꝯña. ¶ Si vō dicatur: q̄ illa entitas ꝓpria
nō eſt entitas diſtincta aliquo mō a cōmuni diuinita/
te: ſed eſt ipſa: ſequitur q̄ nulla pluralitas entitatum
eſt in pſona: ⁊ per ꝯñs nō eſt in ea aliqd: quo ꝯuenit cū
alia pſona: ⁊ aliqd aliud: quo diſtiguiꝰ ab ea. Itē q̄ nul
la ꝓpetas eſt in pſona vel eſt pſone trāſitiue loquēdo
qua diſtinguaꝰ ab alia pſona: ſed ipſamet pſona nulla
plura q̄quo mō includēs ſeipſa p̄mo diſtinguiꝰ ab alia
⁊ ſic habeꝰ ꝓpoſitū q̄tum ad vtrāq; ꝯnem. ¶ Quito.
Scdm hanc viam ſequiꝰ: q̄ nulla pſona ſit ſūme ſim/
plex: qō eſt erroneū. ꝯña ꝓbaꝰ. q2 ſm hoc quelʒ pſona
hʒ in ſe aliqd: qō nō eſt ipa: nec econuerſo: ſʒ eſt ſimplex
que nihil hʒ: q̄ nō ſit ipſum: vñ pp hanc cām magiſter

determīat: ꝙ ꝓprietas ꝑsone est ipſa ꝑsona. Et aduertē dum ingr: ꝙ oēs ꝑmiſſe rōnes ꝓcedūt ꝯ qualibꝫ opio nē ponentē aliquā ꝓprietatē in ꝑsona: ſiue illā ꝓprieta teꝫ vocēt realitatē: ſiue formalitatē. ſiue modalitatem ▬ qdditatē: aut quolibet alio noīe: dūmodo aliq̄ plu ralitas ꝛ diſtinctio ponaꝛ intra dīnā ꝑsonā. que oīa no mine entitatis intelligo ſignificari. ❡ Pro hac ꝯne in quit ſunt ſcōꝝ auctoritates. aut enī Hyla. 3º. de trinita te ꝓpe finē. Audis ego ꝛ pr̄ vnū ſum⁹. vnū ſunt. ſ. is qui eſt nihil hn̄s qḋ nō ſit etiā in eo a quo eſt. q̄ verba alīqs eiuſdē verbis īterponit magiſter lib°. ꝑ diſt. 29. ca°. Et inde eſt. ❡ Idē 7°. de trini. Inuicē inquit ſunt pr̄ ꝛ fi lius: cū vnū ex vno eſt: q2 neqꝫ vnus vni aliḋ ꝑ gnātio nē q̄ꝫ qḋ ſuū eſt dedit: neqꝫ vnus ab vno ꝑ natiuitateꝫ obtinet q̄ꝫ qḋ vnius eſt: ꝛ eſt intētio eius: ꝙ pr̄ nihil de dit filio ipſum generādo: qḋ nō ſit in ſe: neqꝫ filius alī qd accepit naſcēdo: qḋ nō ſit ī pr̄e. ❡ Itē Iſido. li°ꝑ d̄ ſūmo bono ca°. 25°. ait. Inuicē vnū ſunt pr̄ ꝛ filius: q2 nihil hꝫ pr̄ qḋ nō habeat filius. Inſup Augu. 15°. de tri nitate. ca°. 24°. loquēs de verbo ꝯſubſtātiali dei. Ideo verbū inquit vere veritas eſt: qm̄ qcqd eſt in ea ſcia: de qua genitū eſt: ꝛ in ipſo eſt: ſcia aūt: de qua ē genitū: eſt pater ꝛc̄. vt pꝫ ibidē. qcqd ḡ eſt in pr̄e: eſt in eius verbo. ❡ Ex qb⁹ oībus pꝫ: ꝙ nihil oīno: aut aliq̄ entitas eſt in patre: qḋ nō ſit: nec ecōtra. Q2 etiam eiuſdē filij verba cōfirmāt Joh. 16°. dicēns. Oīa quecūqꝫ hꝫ pr̄ mea ſunt Proīde canit eccl̄ia. In pr̄e totus fili⁹: in verbo pr̄. nō ḡ in ꝑsonis dīnis ꝑter cōem eſſentiā ſunt aliq̄ ſpeciales ꝛ ꝓprie entitates excogitāde: vt ex dictis eſt oſtenſuꝫ. Cui ꝯſonat dictū Hugonis de ſacramētis. li°. ꝑ ca°. 31°. dicentis. Tres ꝑsonas nihil eſſe aliud q̄ꝫ eſſentiaꝫ vnā cōfitemur ꝛc̄. ❡ Sexto arguit ꝯ ꝓbatiōes ꝯnis. Dicit enīꝫ eas nō valere. nō qdē p̄mā: q2 talr̄ querētib⁹ optīe pōt rn̄deri ſm̄ viaꝫ arguētis: ꝛ docet nos rn̄dere Hie ronymus in expoſitione fidei catholice: vbi loquēs de pr̄e: ꝛ filio: ꝛ ſpū ſcō. ait. Itaqꝫ ſub̄a vnū ſunt: ſꝫ ꝑsonis ac noīb⁹ diſtinguūtur: ꝛ ſic ēt cōformiter docuit Aug. in ſermone de fide ꝛ ſymbolo. Credīm⁹ hāc trinitateꝫ ſub̄a vnitā: ꝑsonis diſtīctā. Secūda ēt nō vr̄ valere: q2 diceret ꝙ pater referꝛ ad filiū ꝛ ſpm̄ ſcm̄ vna relatiōe tm̄ ſm̄ rē: que tm̄ eſt in pluribus ſpecieb⁹ relationis: ſeu cui ꝯueniūt rōnes pluriū ſpecieꝝ relationis: q̄propter optime pōt rn̄dere diſtinctis ſpē oppoſitis. Exēplū. ſor tes eadē relatiōe eſt ſilis platoni albo: ꝛ diſſimilis Ci ceroni nigro. nā eadē albedo ſortis eſt ſilitudo ad Pla tonē: ꝛ diſſilitudo ad Ciceronē. cū nec ſilitudo nec diſſi militudo ſit res ſupaddita q̄litati: ꝛ ſicut etiaꝫ opinaꝛ ſcūs Tho. ꝛ hec vna relatio ſm̄ rem correſpōderet ſili tudini: ꝛ diſſilitudini oppoſitis: q̄ ſunt in platone ꝛ Ci cerone: ſic in ꝓpoſito eadē entitas ſimpliciſſima: q̄ eſt pater: eſt ſpiratio ꝛ p̄initas: ꝛ correſpōdet filiationi in filio: ꝛ ſpirationi coppoſite in ſpū ſcō. Et ſic pꝫ: ꝙ ille rōes nō ꝯcludūt. Hec ſunt argumēta Gregorij. ❡ Se ptimo pōt argui ſm̄ alios. Q2 nomē notiōis nō videꝛ admittēdū in dīnis: q2 nec in ſacris eloquijs fit aliqua mētio de notiōe aliqua. vnde fictio videꝛ eſſe vocabu luꝫ notionis. ❡ Similr̄ ꝯ eādē ꝯnē arguit Aureo. pre ſertiꝫ ꝯ ꝓbationē: dicit enī ꝙ iſte modus dicēdi nō vr̄ ſufficere in eo ꝙ ponit abſtractionē hō nō fieri niſi pro pter aſſuefactionē intellect⁹ circa ſenſibilia: ꝛ nō ꝓpter cōditionē dīnā ꝓut cōſideraꝛ in ſeipſa: vbiqꝫ enim abſtractū ꝛ ꝯcretū ſolū differūt ſilitudinarie ꝓpter aſ ſuefactionē intellect⁹ circa ſenſibilia. ibi qcqd reale cō petit abſtracto cōpetit cōcreto: ꝛ ecōuerſo: q2 ſoluꝫ dif ferūt in mō ſignificādi ꝛ ſilitudinarie: vñ q2 deus ꝛ di

Ad p̄mā rō nē. S. Tho. ꝓ ꝯclone.

Cōtra eādē Aure. d. 29. q. 1. ar. j. ꝯtra S. Tho.

initas ſic ſe hn̄t: iō ſicut trinitas eſt vnus deus. ſic eſt vna deitas: ꝛ ſicut deus creat: ita dīnitas. ſed nō ſic eſt de pr̄e ꝛ p̄initate: veꝝ eſt enī: ꝙ p̄initas ſe tota realiter differt a filio: ꝛ tn̄ pr̄ nō diſtinguiꝛ ſe toto a filio: q2 non ꝑ eſſentiā: que eſt aliqd ei⁹. ḡ pater ꝛ p̄initas nō videꝛ ab ītellectu appheendi abſtractiue ꝛ cōcretiue ꝑꝑ ſolaꝫ aſſuefactionē in rebus ſenſibilib⁹: imo q2 ita exigit nā rei intellectus apphēdens dīna ſicut mirāda ſunt: dato ꝙ nō eſſet nimis aſſuefactus: haberet facere hꝫ abſtra ctiones. ❡ Secūdo. Q2 in pr̄e eſt eſſentia: ꝛ ibi eſt p̄ini tas: ꝛ ſpiratio: ꝛ qḋlꝫ eſt res: ꝛ lꝫ iſta ſint penit⁹ īdiſtīcta ꝛ īdiſtinguibilia: nec aliqs intellect⁹ poſſit perſonā di uinā reſoluere in aliqd ꝛ aliqd: tn̄ ītellect⁹ pōt aſpectū ſuū figere directe ſup rem īportatā ꝑ p̄initatē ſolū: licꝫ concluſiue feraꝛ ſup rem eēntie ꝛ ſpiratiōis: q̄nqꝫ ve ro p̄mo ſup rem eēntie: ꝛ ſup rē p̄initatis ꝛ ſpirationis concluſiue: q̄nqꝫ vō p̄mo ſup ſpirationē: ꝛ coincluſiue ſup p̄initatē ꝛ eēntiā: q̄nqꝫ vō ſup totū p̄mo ꝛ directe: ꝛ ſm̄ hoc erūt q̄ttuor ꝯcept⁹ de eodē indiſtincto: ꝛ vlti mus qdem exp̄miꝛ ꝯcretiue ꝑ nomē patris: p̄mus vō abſtractiue ꝑ nomē p̄initatis: ſilr̄ ſecūdus ꝛ terti⁹ ꝑ no mina ſpiratiōis ꝛ dīnitatis: ꝛ h̄ mō nō ſolū ex aſſuefa ctione ītellect⁹ in ſenſibilibus: imo ex ipa nā rei hn̄t di uine ꝑsone: ꝙ poſſit fieri abſtractio: ꝛ ꝙ vtamur in eis noībus abſtractis ꝛ cōcretis. ❡ Tertio. Q2 dicit Aug. 5° de trinitate ca°. 7°. ꝙ alia notio eſt: qua intelligiꝛ ge nitor: ꝛ alia qua intelligiꝛ īgenit⁹: vñ ipſe p̄mus vr̄ īue niſſe vocabulū notiōis. ❡ Cōtra 2ᵃᵐ ꝯnē arguit ſic Au reo. Q2 nomē qḋ rōe maioris cōitatis ꝯuenientius aſſu miꝛ ad dīna h̄ hꝫ: inq̄ꝫtū illa cōitas locū hꝫ in deo: ꝙ ſi illa rō cōis nō plus cōpetit deo q̄ꝫ ſpālis: nec nomē illā exp̄mēs erit cōuenientius q̄ꝫ illud: qḋ exp̄mit rōnē ſpā lem: ſermo enī rei nō eſt res: ſermo enī rei dꝫ ſubiectus eſſe: ſed rō p̄ncipij ꝓut locū hꝫ in deo īportat originem alicuius ab aliquo: nec dicit initiū motus: aut p̄mā pre gnātam: ſed verā originē: nō ponit aūt 5°. meta.ᶜᵉ aliqs modus initij ptinens ad originē: niſi cū ſumiꝛ ꝓ cauſa agēte. ḡ rōne cōitatis amplioris nō hꝫ p̄ncipiū: qḋ aſſu matur ad dīna. ❡ Secūdo. Q2 Hilarius eſt doctor la tinus: ꝛ tamē attribuit patri nomē actoris reſpectu filij 4°. de trinitate. actor autē vr̄ cauſalitatē efficacie īpor tare. ḡ ꝛ aliqui latini aliq̄n vſi ſunt noīb⁹ ptinētib⁹ ad cauſalitatē. vñ ꝛ Aug. 7°. de trinitate ca°. 4°. loquēs de patre dicit: ꝙ illud qḋ eſt cā illi vt ſit: eſt ei cauſa vt ſa piens ſit. Damaſ. vō ꝛ ceteri greci expreſſe vtuntur no mine cauſe. vnde dicit Damaſ. li°. ꝑ ca°. xi°. ꝙ ſm̄ cām ꝛ cauſabile: quia pr̄ eſt cauſa: ꝛ filius ex hac cauſa: ac ſpūs hypoſtaſeos differētiā intelligim⁹. ❡ Tertio. Q2 ſicut ſe hn̄t cōcauū ꝛ ſimū: ꝙ cōcauitas cōtrahiꝛ ad ſi mitatē nō ꝑ formalē differētiā: ſed ſolū ꝑ mām̄ in qua eſt. ſ. naſuꝫ: ſic cauſa ꝛ p̄n̄ᵐ nō differūt niſi q̄ꝫtū ad mā̄le naꝫ origo in diſtīctis ꝑ eēntiā. i. eſt cāſitas: ſꝫ origo ſimplr̄ eſt p̄n̄ᵐ. ḡ nō eſt cā quare p̄n̄ᵐ admittaꝛ in dīnis plusq̄ꝫ cā: q2 eſt cōe ad p̄n̄ᵐ mot⁹: vel pr̄e p̄mo gnātā. ſꝫ potius q2 importat originē ſimplr̄: nō aūt cauſalitas: ſed deter minat ſibi certā mām̄. ❡ Cōtra 3ᵃᵐ ꝯnem arguiꝛ ſic a quodā: quē recitat Aureo. Illa que nō variant ꝯceptuꝫ minus cōem nō variāt magis cōem: ſicut pꝫ: ꝙ ea que ſunt vnus triāgulus: ſunt vna figura: nō tn̄ ecōtra: cuꝫ yſocheles ꝛ yſopleros dicanꝛ vna figura. nō tn̄ vn⁹ triā gulus ſm̄ phm̄ 5° meta.ᶜᵉ ꝛ 4°. phy.ᶜᵉ ſꝫ cauſare in alia nā: ꝛ in ꝓpria nā nō variāt cōceptuꝫ cauſe efficiētis: q2 cā equiuoca: q̄ ꝓducit in aliena nā: ꝛ vniuoca q̄ ꝓducit in ꝓpria ſpē ꝛ nā ptinēt ad vnū genus cauſe efficiētis dictū vniuoce de ipſis. ḡ cū ꝯcept⁹ cauſe ſit minus cōis

Cōtra ſcḋaꝫ ꝯclo. Aure. vbi. ſ. art. 2.

Tex. cō. 2.

Cōtra tertiā ꝯclonē Hē rici de gāū ꝑ. a. diſt 19. ꝛ recitat Aur. vbi. ſ. art. 3°. Tex. 10. Tex. c. 134.

q̃ ꝯceptus ꝑncipij: cū oīs cā ſit pͥn^m ⁊ nō ecōuerſo: ſeq̄r ꝙ ꝑncipijs in aliena nā eo mō: q̃ de^s ꝑncipiat creaturas ⁊ ꝑncipijs in ꝓpria nā. ſicut pſona ꝑncipiat pſonā: ineͬit pͥn^m vniuoce: ita ꝙ rō ꝑncipij cōis poteſt ab eis abſtrahi. ⸿ Secūdo ſic. Scdm equoca nō eſt cōpatio 7º phyſicoꝝ. ſ3 Aug. dicit. 5º. de trinitate. caº. 16º. ꝙ pr̄ ⁊ filius ſunt vnū pͥn^m ſpūs ſci: ſicut tota trinitas eſt vnum pͥn^m creature. g̃ rō ꝑncipij vr̄ ibi eſſe vniuoca. ⸿ Tertio. Si pͥn^m nō diceref vniuoce hic ⁊ ibi: hoc eſſet q2 per ꝑus ꝯueniret ꝑncipio notionali q̃ eēntiali: ſ3 hoc non īpedit. ſ3 enim ꝑ prius pr̄ ſit pͥn^m filij q̃ creature. tū3 q2 hec ꝑncipiatio videf eē cauſa illius. tū3 q2 hec eſt neceſſe eſſe ſimpliciter: alia ꝯtingens. tn̄ hec nō impedit vniuocationē. q̃tū ad ꝯceptū logicū: na3 ſol eſt cā floris: ⁊ tn̄ ꝯceptus ſube abſtrahif a ſole ⁊ a flore. Et ſimilr a ꝓpoſitiōe neceſſaria ⁊ ꝯtingente abſtrahif vnus cōis cōceptus ꝓpoſitiōis: eq̃re ⁊ a re ꝯtingēte ⁊ neceſſaria poterit abſtrahi vna cōis rō. Silr etiā enunciatio dr̄ vniuoce de affirmatiua ⁊ negatiua: ⁊ tn̄ negatio eſt poſterior affirmatiōe: vt p3 4º meta^{ce}. ⁊ 2º periarmenias. g̃ a pͥn^o eēntiali: qͦ deo cōpetit reſpectu creaturaꝝ ⁊ a ꝑncipio notionali: qͦ ꝯuenit vni pſone ī ordine ad aliā: poterit abſtrahi rō cōis ⁊ vniuoca ꝑncipij. nō obſtante ꝙ vna ſit ꝑor alia ſicut cauſa ipſi^9: nec obſtāte ꝙ vna ſit neceſſaria: ⁊ alia ꝯtingēs. ⸿ Quarto. Oēs ꝯcedūt ꝙ ꝑncipiū ſit cōmuni^9 q̃ cā nō ſolū ſm vocē: ſ3 ſm aliquē abſolutiorē ꝯceptū: ſed deus eſt pͥn^m creature ꝑ modū cauſe: vna g̃ pſona reſpectu alteri^9 nō ꝑ modū cauſe. g̃ videf ꝙ h̄ ꝑncipiū ⁊ illud ꝯueniāt in rōne ꝑncipij: que abſtrahit a cā. ⸿ Quinto. Si pͥn^m nō diceref vniuoce de illis hoc videref eē: q2 ꝑncipiū deū eēntialr dicit relationē rōnis. dictū vͦ notionalr īportat hitudinē realē. mō relatio realis ⁊ relatio rōnis: nō habent aliquid cōmune vniuocū: ſ3 hoc nō val3. tum q2 ſi relationi reali ⁊ relationi rōnis nihil eēt cōmune vniuocū: ſequif ꝙ relatio neq rōnis nō eēnt in pͥto: ſ3 hoc eſt impoſſe: q2 cū reperiaf in eis ſupius ⁊ inferius: genus ⁊ ſpēs: ꝯſtituerēt vndecimū ꝑdicamētū. eēt enim vna ꝑncipalis coordinatio realiū relationū: ⁊ alia reſpectuū rōnis. g̃ relatio realis ⁊ relatio rōnis claudi pñt ſub vno ꝯceptu vniuoco. tum q2 intellectus ꝯcipiens relationē ꝑ modū cuiuſdā habitudīs: aut ꝑ modū cuiuſdā habitudinis ſpālis non variat ſuū cōceptū q̄dditatiuū: ſiue itelligat illū cōceptū poni in re: ſiue intelligat illū nullo mō ponibilē: vn̄ cōcipiens dexteritatē nō variat rōnē illi^9: dū3 intelligit illā in re exiſtere: ⁊ ſi ipſam formaret. Et rō hui^9 eſt: q2 nō variaf q̄dditatiua rō ꝓpter ꝑncipiū ꝓductiuū: vn̄ dexteritas eſt eadē a quocūq3 formetur ſiue a nā: ſiue ab itellectu: ſ3 manifeſtū eſt: ꝙ hoc nō eēt niſi relatio realis: ⁊ relatio rōnis poſſent habere vnū ꝯceptū q̄dditatiuū cōmunē. igitur idem qͦ prius.

Ad p^m arg. ꝯ pͥmā cōcluſionē.

Ad argumenta

Ad p^m ꝯ p^{am} ꝯne3 dico: ꝙ notiōes ſeu ꝓprietates nō ſunt extrīſece ī diuīs pſonis. Ille. n. fuit error Porretanoꝝ: ſ3 ſunt eis intrinſece: nō q̄de3 q̄ſi ꝑtes pſonaꝝ eo mō: quo mā vel forma ſunt partes cōpoſiti: ſed ſunt in eis illo mō: quē ponit ſcūs Tho. p̄ ſen. diſt. 33. q. 1. arti. 3º. (Proprietates (inq̄t) ſunt in eſſentia ⁊ in pſonis: ſ3 diuerſimode: q2 in eēntia ſunt ꝑ identitatē rei ⁊ nō ſicut in ſuppoſito: ſ3 in pſonis ſūt ſicut in ſuppoſitis: ſ3 diuerſimode: ſm ꝙ aliq̄d dr̄ ſuppoſitū alicui^9 duplr. vel nāe ꝑ quā cōſtituif: ſicut humanitas eſt in ſorte: ⁊ hoc mō ꝓprietates pſonales ſunt in perſonis. vel ſicut illud qͦ aduenit poſt eē cōſtitutū: ſicut albedo eſt in ſorte: ⁊ ita ſm intellectū ꝓꝑetates nō pſonales: vt inaſcibilitas: ⁊ cōmunis ſpiratio ſunt in pſonis: nō tn̄ ita ꝙ ſuppoſitum ſit aliq̄d aliud ab eo: qͦ ieſt ſm rē: ſ3 ſ3 rōnē tm̄ ꝯcreti ⁊ abſtracti.) Hec ille. ⸿ Tūc ad ſprobationē hui^9 ſenſus. dico ꝙ ex determinatiōe ecclie habef ꝙ tota ſubſtantia pr̄is eſt in filio ⁊ tota ētitas patris eſt in filio: ſi entitas dicat abſolutū: tn̄ nō habef ꝙ q̄libet res relatiua: q̄ eſt in pr̄e ſit in filio. Unde ſcūs Tho. p̄. ſen. diſt. 25. q. 1. ar. 4º ad 4^m dicit ſic. (Scdm Aui. h̄ nomē ens ⁊ res differūt ſm ꝙ duo eſt ꝯſiderare in re. ſ. q̄dditatē ⁊ rōnē ei^9 ⁊ eē ipſius: a q̄dditate ſumitur hoc nomē res: ⁊ q2 q̄dditas pōt habere eē ⁊ ī ſingulari qͦ eſt extra aīa3: ⁊ in aīa ſ3 ꝙ eſt ī itellectu: iō nomē rei ad vtrūq3 ſe h3: ⁊ ad id qͦ eſt in aīa ꝓut dr̄ res a reor reris: ⁊ ad id qͦ eſt extra aīa3 ꝓut res dr̄ aliq̄d ratū ⁊ firmū in nā: ſ3 nomē entis ſumif ab eſſe rei: ⁊ iō cum vnū ⁊ idē ſit eſſe triū pſonarum: ſi ens ſubſtātiue dicaf: nō pōt ꝑdicari de tribus pſonis in plurali: q2 forma a qua īponitur. ſ. eſſe nō multiplicaf in eis. Si aūt ꝑticipialr ⁊ adiectiue: ſic pluralr ꝑdicari poteſt: q2 h̄ noīa recipiūt numeꝝ a ſuppoſitis ⁊ non a forma ſignificata: ſed q̄dditas ſiue forma: a qua ſumif nomē rei duplr cōſideraf: aut vt forma abſoluta: vt eſſentia vel quidditas: ⁊ h̄ q̄ nō multiplicanf in diuis: vn̄ nomen: qͦ a tali for^a ſumif: nō ꝑdicaf pluraliter. ſed ſigulariter ꝓut dr̄: ꝙ pr̄ ⁊ fili^9 ſunt vna res: eſt etia3 in diuis q̄dam forma relatiua: vt pͥnitas: que ſ3 rōnem nō ſolu3 in intellectu exiſtentē: ſed ēt extra eſt alia a filiatione. vn̄ ſ3 ꝙ ab hac relatiōe ſumif nomē rei res ꝑdicaf pluraliter: vt ſint ibi plures forme relatiue: ⁊ ſm hoc dicimus: ꝙ pr̄ ⁊ filius ſunt tres res nō tm̄ in aīa: ſed ēt extra aīam hn̄tes firmitatē in nā.) Hec ille. ⸿ Ex quib^9 habef: ꝙ ſi ens ſumaf ſubſtātiue: nō d3 cōcedi ꝙ in diuis ſint tria entia. Et credo ꝙ ꝯformiter dōm eſt de hoc noīe entitas: cū etiā ſit ſubſtātiuū ſumptu3 ab ente: vn̄ ſicut in pr̄e nō eſt aliqͦ eſſe: nec aliqͦ ens: qͦ nō ſit in filio: ita nec aliqua entitas: ſi entitas ſit ſubſtātiuū ſūptū ab eē: vel ab ente ſubſtātiue ſumpto. Un̄ ſcūs Tho. de potētia dei. q. 2. arti. 5º. (In eēntia diuina h̄ eſt ꝯſiderādū: ꝙ ꝑꝑ ei^9 ſūmā ſimplicitatē q̄cq̄d eſt in deo: eſt diua eēntia. Unde ⁊ ipſe relatiōes quib^9 perſone abinuicem diſtiguunf ſunt ipſa diuina eſſentia ſm rem: ⁊ q̄uis vna ⁊ eadem eſſentia ſit cōis tribus pſonis: nō tn̄ relatio vnius pſone eſt cōis tribus ꝑꝑ oppoſitionē relonū ad inicē. Ipſa. n. pͥnitas eſt diua eſſentia: nec tn̄ pͥnitas filio ineſt ꝑꝑ oppoſitionē pͥnitatis ⁊ filatiōis. vn̄ pōt dici: ꝙ pr̄ eſt diua eēntia ꝓut eſt in pr̄e nō ꝓut eſt in filio: nō eni eodē mō eſt in pr̄e ⁊ filio: ſ3 in filio: vt ab altero accepta: in patre aūt nō: nō tn̄ ſequif ꝙ q̄uis pͥnitatē fili^9 nō habeat: quā pr̄ h3: ꝙ aliq̄d h3 pr̄ qͦ nō h3 fili^9: nā ipſa relatio ſm rōnē ſui generis. id eſt inq̄tū eſt relo: nō h3 ꝙ ſit aliq̄d: ſ3 ſolū ꝙ ſit ad aliq̄d: ꝙ vͦ ſit aliq̄d ſ3 rē h3 ex illa ꝑte: qua ieſt: vl̄ vt idē ſm rē: vt in diuis: vel vt hn̄s cām in ſubo: ſicut in creaturis: vn̄ cū illud: qͦ eſt abſolutū: cōiter ſit in pr̄e ⁊ filio nō diſtinguif ſm aliq̄d: ſ3 ſ3 ad aliq̄d tm̄. vn̄ nō pōt dici: ꝙ aliq̄d h3 pr̄ qͦ nō h3 fili^9: ſ3 ꝙ aliq̄d ſ3 vnū reſpectū cōuenit patri: ⁊ ſm aliu3 filio.) Hec ille. ⸿ Patet igif ex dictis: ꝙ nō d3 admitti: ꝙ aliq̄d ſit ī vna pſona qͦ nō ſit in alia: nec ꝙ aliqͦ ens inſit vni ⁊ nō alteri: pariter de entitate dōm eſt. Sed cū h̄ ſtat ꝙ aliquā relationē h3 pr̄: quā nō h3 fili^9 ⁊ ecōtra. Si tn̄ aliq̄s capere velit entitatē eo mō ſicut realitatē vl̄ rē: pōt diſtinguere ⁊ dicere: ꝙ oēm entitatē abſolutā: quā h3 pater: h3 filius: nō tn̄ oē3 entitatē relatiuā. Et ad hūc ſenſu3 loq̄f Damaſ. li^o. p̄ ca^o. 10. dicēs. (Oīa quecūq3 h3 pr̄ filij ſunt ꝑter nō gn̄ationē: q̄ nō ſigt̄at ſube differētiā: ſ3 exiſtentie modū

T. cō. xxiiij.

Tex. cō. 14.
T. c. 4.

Quod relationi reali ⁊ rōnis ſit aliqͦ cōe vniuocū.

Diuerſimode in eēntia ⁊ pſonis ſunt ꝓprietates.

Ens ⁊ res quō differūt.

de modū.) ⁊ infra. eia h₃ filius ꝓpter prē₃: hoc. n. eſt q̄ꝛ pater h₃ ea ꝑter ingnātionē: ⁊ gnātionē₃: ⁊ ꝓceſſionē. ⁊ cap°. xi°. ſubdit: ꝙ pr̄ ⁊ filꝰ ⁊ ſpūs ſcūs ſm oīa ſunt vnū ꝑter ingnātionē: ⁊ gnōnē: ⁊ ꝓceſſiōem.) Hec ille. ℂ Ad hūc ſenſu₃ igiꝰ ꝯcedo: ꝙ nō oēm entitatē: quā h₃ pr̄ dedit filio. Rndeꝰ ad p̄ᵐ huiꝰ iprobationē: ⁊ dico: ꝙ l₃ pr̄ aliq̄₃ entitatē puta abſolutā dederit ⁊ aliq̄₃ entitatē puta relatiuā retinuerit: nō ſeqꝰ tn̄ ꝙ ſit diuiſibilꝰ: aut ꝯpoſitꝰ: aut ꝙ dederit ptē ſue ētitatis: q̄ꝛ entitas abſoluta. ſ. eēntia: ⁊ entitas relatiua nō ponūt in numeꝝ reꝝ: imo ſunt eadē res: l₃ differāt rōne: vn̄ nullā facit ꝯpoſitionē cū eēntia cōi: vt oñdit ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 33. q. i. arti. p̄. ex h̄ ꝙ nō eſt aliud eē ſube ⁊ relatōis. Scd̄a ſimiliter improbatio nō valet. q̄ꝛ nos nō imaginamur illā ſtulticiā quā iſte fingit. ſ. ꝙ entitas relatiua ſit realiter diſticta a dina ſubā: ſ₃ ſolū ſm rōne₃ verā in re fundatā: q̄ꝛ ſicut dicit ſcūs Tho. ibidē rndendo ad 3ᵐ. (Ipſa rō quā dicimus aliā ⁊ aliā in diuinis nō eſt in re: ſ₃ in re eſt aliquid rndens ei: in quo fundaꝰ. ſ. veritas illius: cui talis intentio attribuiꝰ: eſt eni₃ in deo vnde pñt rōnes diuerſe ſibi ꝯuenire.) Hec ille. ℂ Ad 2ᵐ negaꝰ ꝯña. nec valet ꝓbatio. qm̄ ſola eēntia eſt pr̄: h̄ eſt eēntia nulla alia re ſibi addita eſt pr̄: l₃ eſſentia cū pr̄nitate ſit pr̄. eēntia enī ⁊ pr̄nitas nō plus ponūt ad inicē in numeꝝ reꝝ q̄₃ eēntia cū ſeipſa: ⁊ iō argmētū ex falſa imaginatiōe ꝓcedit ac ſi eſſentia ⁊ relatio ꝯſtituerent perſonā: ſicut partes ſuum totu₃: quod nō eſt verū: imo quelibet tam eſſentia q̄₃ relatio eſt pater ſ₃ rem: ⁊ quelibet eſt forma patris: vt ponit ſcūs Tho. p̄mo ſen. diſ. 34. q. i. artic. p̄mo: vbi ſic dicit. (Ratio pſone duo includit in diuinis: nomine eni₃ pſone deus ſignaꝰ vt ſubſiſtēs ⁊ ꝓpriū: ſ₃ nomine eēntie ſignaꝰ vt ſimplex nō ꝓpriū: ſ₃ noīe pr̄nitatis nō ſignaꝰ vt ſubſiſtēs: ſ₃ vt ꝓpriū nō q̄dē vt diſtinctū: ſ₃ vt diſtiguēs. Et ſic p₃ ꝙ pſona re ab eēntia ⁊ ꝓprietate nō differt: ſ₃ ſm rōne₃ tm̄: p quā vtrūq₃ ſignaꝰ vt formale reſpectu pſone q̄tum ad duo: q̄ ſunt de intellectu pſone: q̄ꝛ eēntia ſignaꝰ vt forma eiꝰ inq̄tum eſt ſubſiſtēs ⁊ ꝓprietas vt forma eius inq̄tū eſt ꝓpriū: vꝉ incōicabile.) Hec ille. ℂ Qūo aūt aliqd eſt forma alicuius: ⁊ tn̄ nō differt ab eo oñdit ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 39. arti. 2°. ad 5ᵐ vbi ſic dicit. (Cauſa efficiēs vel mālis in oībus diſtinguunꝰ ab his: quoꝝ ſunt cauſe: nihil eni₃ eſt ſua cā: nec aliqd eſt ſuū pn̄ᵐ actiuū: aliqd aūt eſt ſua forma: vt p₃ in oībus rebꝰ immālibꝰ.) Hec ille. ℂ Ad 3ᵐ dꝰ eodē mō negando ꝯñam. nec valet ꝓbatio. l₃. n. nullū includēs plura diſtincta ſm rē abinuicē ⁊ ab includēte ſit aliq̄d eorum. tn̄ illud q̄d includit plura ſola rōne diſtincta pōt eē q̄libꝫ ipſoꝝ nō ſolū in ꝓpoſito: imo in multis alijs: nā ſpēs icludit genus ⁊ dr̄iam inter que nō ē realis dr̄ia: ⁊ q̄libꝫ illoꝝ p̄dicaꝰ de ſpecie in recto. ℂ Ad 4ᵐ dico ꝙ cū dꝰ pſona includit aliquā entitatē ꝑter cōem dinitatē. ly ꝑter pōt dicere ꝯceptionē aut excluſionē alicuiꝰ alteriꝰ ſ₃ rē: ⁊ ſic añs illiꝰ ꝯditionalis negaꝰ: nec opinio noſtra h̄ ponit. ſ. ꝙ ꝑter cōe₃ diuinitatē ſit aliqd aliud realr in pſona diuina. Uel pōt excipe aliū ſ₃ rōnē: ⁊ ſic dico ꝙ pſona dina in itellectu ſuo nō ſolū includit dinitatē cōe₃: imo relationē: nec tn̄ o₃ dicere: ꝙ quelibet pſona habeat ſuā ꝓpriā diuinitatē: vel ꝙ relatio illa nō ſit diuinitas ſm rē: nā hn̄ ſtant ſimul ꝙ q̄libet illaꝝ relationū ſit dinitas: ⁊ tn̄ nō ſunt ibi tres dij: aut tres diuinitates. Un̄ riſiō data ad argmᵐ bona ē: nec valet illa reductio ꝯ nos ibi facta. Dico enī ꝙ nulla realitas entitatū eſt in pſona: l₃ ſumēdo re₃ p q̄dditate poſſet aliq̄ mō: l₃ iꝓpe ꝯcedi pluralitas reꝝ ſicut pluralitas q̄dditatū. vn̄ ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 25. q. i. arti. 4°. ad 2ᵐ. (Si (inq̄t) p q̄dditatē itelligaꝰ nō ſolū nā. ſ₃ rō vel intētio cuiuſcūq₃ ſube: vꝉ accitus: vel relatōis: q̄uis in dinis ſit vna q̄dditas abſoluta. tn̄ ſunt plures rōnes relationū realiū: ⁊ ita plures q̄dditates h̄ mō. q̄uis nō poſſit ꝓprie cōcedi: q̄ꝛ q̄dditas: ⁊ eēntia: ⁊ diffinitio eſt ſimplr tm̄ ſubaꝝ.) Hec ille. ℂ Ex quo p₃ ꝙ improprie loquēdo pōt ꝯcedi in pſona eē plures q̄dditates: ac p h̄ ſumēdo rē p q̄dditate: vt ꝑus dicebaꝰ: poſſet cōcedi ibi eſſe plures res: tn̄ ille modus loquēdi iꝓpriꝰ eſt ⁊ piculoſus. Nā ⁊ ipſe ſcūs Tho. p̄ ſen. diſt. 27. q. i. arti. p̄. dicit ꝙ in eadē pſona ſunt plures reales relationes: nō tn̄ plures res. ℂ Silr nec valet 2ª replica. nā nō oīs locutio: vel ꝯſtructio trāſitiua requirit diuerſitatē reꝝ: vt oñdit ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 34. q. i. arti. 2°. p̄ argumēto. arguit eni₃ ſic. (Scd̄m grāmaticū oēs oblīq ſunt trāſitiui: ſed cōſtructio trāſitiua exigit diuerſitatē coꝝ: q̄ ꝯſtruunꝰ. cū igiꝰ eēntia nō ſit diuerſa a pſona: vꝫ incōuenieter dici tres pſonas eē vniꝰ eēntie.) ℂ Et rndet. (Dōm (inq̄t) ꝙ q̄uis eēntia ⁊ pſona ſint idē re: tn̄ differūt rōne: qua vna ſignat: vt forª alteriꝰ: ⁊ talis diuerſitas ſufficit ad grāmaticū q modū ſignificādi p nomē ꝯſiderat.) Hec ille. ℂ Ita in ꝓpoſito cū dꝰ: pr̄nitas eſt ꝓprietas pſone: ad veritatē ⁊ ꝓprietatē locutionis ſufficit diſtinctio rōnis iter pſonā ⁊ ꝓprietatē talis: ꝙ vnū ſignificeꝰ p modū forme alteriꝰ. Un̄ ſm ꝙ ibidē dicit ſcūs Tho. (Oīs talis ꝯſtructio in diuinis reſpectu dinoꝝ. vel eſt ſ₃ hitudinē cauſe efficiētis: vt cū dꝰ. filius prīs. vꝉ ſ₃ hitudinē cauſe formalis: vt cū dꝰ: tres pſone ſunt vniꝰ eēntie. vn̄ dōm ꝙ iſti genitiui cōſtruunꝰ in hitudine cauſe formalis.) Hec ille. ℂ Ide₃ ponit p̄ma pte. q. 39. arti. 2°. ℂ Ad 5ᵐ negaꝰ ꝯña vt patꝫ cū pſona nihil h₃ in ſe diſtictū a ſe realr. Ad oēs auctoritates ibi adductas dꝰ eodē mō: ſicut dcm̄ ē ad p̄ᵐ: ꝙ nō aliud itendūt: niſi ꝙ pr̄ nihil abſolutū h₃: q̄d nō hēat filius: nec ꝯ. Un̄ i illis gnālibꝰ diſtributiōibꝰ oīa: q̄ pr̄ h₃ mea ſunt ⁊c. ly oīa diſtribuit p illis: q̄ ſm ſuā rōnē hn̄t ꝙ ſint aliqd: cuiꝰ nō eſt relatio. ℂ Ad 6ᵐ dico ꝙ ſolutiōes date ad argmᵐ ſcī Tho. nō valēt: nō q̄dē p̄ma q̄ꝛ l₃ ſcūs Tho. hn̄ ꝯcedat ꝙ pſone diſtinguunꝰ ſeipſis ſ₃ rē: hoc. n. ipſe ponit diſ. 26. p̄mi. q. 2. arti. p̄. ad 5ᵐ vbi ſic ait. (Dōm ꝙ pſone diuine ſeipſis diſtiguunꝰ inq̄tū pſone ſm rē ſunt ipe relatōes: ſ₃ ſicut pſona q̄tū ad modū ſigniandi nō eſt idē q̄d relatio: ita ēt nō ſeipſis diſtiguunꝰ: ſ₃ relatiōibꝰ ſicut deꝰ p ſeipꝫ eſt deꝰ: q̄uis diuinitas ſit deus: q̄ꝛ ipſa eſt ſua deitas.) Hec ille. ℂ Licet in quā ipſe h̄ ponat: tn̄ q̄ꝛ ſm nr̄m modū itelligēdi aliter itelligꝰ res vt diſtinguēs: ⁊ aliter vt diſtincta. nam diſtinctiuum intelligitur vt forma: diſtinctū aūt p modū ſubſiſtētis: iō q̄ꝛ ſicut itelligimꝰ: ita ſignificamꝰ: o₃ alijs noībꝰ ſignificare eandē rē: vt diſtinctiua eſt: ⁊ alr vt ē diſticta. p̄ mō in abſtracto. 2° mō in ꝯcreto. ℂ Similr ſolo ad 2ᵐ rōnē nō valꝫ: q̄ꝛ iplicat ipoſe ꝯ philoſophiā. ſ. ꝙ vna relatio ſit in duabꝰ ſpēbus relatōis: q̄d euidēter oñdit ſcūs Tho. p̄° pte diſ. 27. q. i. art. p̄. dicēs. (In illo ꝓpe aliq̄ multiplicanꝰ: ⁊ nō ſunt vnū cuiꝰ differētijs ꝓprijs diſtinguunꝰ: vt dicit phs 4°. phy. ⁊ 5°. metaᶜᶜ. vbi gr̄a. yſocheles. id eſt triāgulus duoꝝ eq̄liū laterū: ⁊ yſopleros. i. triāgulus eq̄laterus diſtiguunꝰ differētijs triāguli: ⁊ iō nō dicimꝰ ꝙ ſunt vnꝰ triāgulus: ſ₃ plures: nō aūt diſtiguunꝰ ꝓprijs differētijs figure: imo ſub vna figure differētia icdūt: q̄ eſt hr̄e tria latera: ⁊ ideo dicuntur vna figura: que eſt triangulus: ideo nō poteſt dici ꝙ ſint plures res niſi de illis: q̄ p differentiam rei diſtinguunꝰ: dr̄ia aūt rei in diuinis nō eſt niſi per oppoſitionē relatōis: ⁊ iō nō poterit dici: ꝙ ſint plures res

Nō oē₃ entitatē dedit pr̄ filio.

Duo in rōe pſone icluduntur.

Locutio trāſitiua reꝝ diuerſitatē req̄rit.

Ad h̄ q̄ h̄ p pō pr̄nitas ē pſone ꝓprietas ſit in q̄d ſufficit.

T. c. 134.
T. c. 10.

niſi ſʒ ꝙ exigit iſta oppoſitio: vñ pr̄nitas ⁊ filiatio ſunt due res. ſilr pr̄ ⁊ filiꝰ. ſilr pr̄nitas ⁊ cōis ſpiratio nō ſunt due res: qꝛ nō opponunt̄ relatiue: ſed tñ ſunt due relationes: qꝛ diſtinguunt̄ differentijs relationis inq̄ꝫtū eſt relatio: cū eniʒ relatio dicat̄ ſʒ reſpectū ad alteꝝ: differentie relatiōis erūt ſʒ ꝙ eſt ad diuerſa: ⁊ iō qꝛ pr̄nitate pr̄ refert̄ ad filiū: ⁊ cōi ſpiratiōe ad ſpm̄ ſcm̄: cōis ſpiratio ⁊ pr̄nitas ſunt due relatōes.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ q̄ñ iplicat ꝯtradictionē dicere ꝙ pr̄nitas ⁊ cōis ſpiratio ſint vnica relatio: ⁊ tñ ſint in diuerſis ſpecieb⁹ relationis: qꝛ ſi ſint ſub diuerſis ſpecieb⁹ relationis. g̃ ſub diuerſis differētijs relatiōis. g̃ differūt ſub relatione ⁊ differētijs relationis: ⁊ ꝯñter nō ſunt vna relatio. Tūʒ

Diſt. ſeq. ad q. i. in rñ. ad ar. Aur.

z°. iſte arguēs falſum iponit ſcō Tho. q. ſ. ipſe opinet̄ albedinē eē relationē ſilitudis ⁊ diſſimilitudis. vt alš videbit̄. ¶ Ad 7ᵐ dr̄ ꝙ nomē notiōis ponit Augu. 5° de trini. ca° 7° dicēs: ꝙ alia notio eſt q̄ itelligit̄ gēitor: ⁊ alia q̄ ingenitꝰ: vñ notio eſt ꝓpꝛetas abſtractiue ꝯcepta: q̄ eſt pn̄ᵐ inoteſcēdi diuinā pſonā. ¶ Ad pᵐ coꝝ que ꝯ eandē ꝯnē obijcit Aureo. dōm: ꝙ iſte valde iprudēter falſe: ⁊ trūcate dicta ſci Tho. recitat in hac pte. nā ſcūs Tho. non dicit ꝙ ꝓpter ſolā aſſuefactionē intellectus nr̄i ad ſenſibilia hʒ noīa abſtracta inuēta ſint: imo aſſignat alias duas cauſas huiꝰ iuentiōis: ſicut patʒ in pbatione pme ꝯnis. ſʒ ſcūs Tho. bñ dicit: ꝙ pluralitas hoꝝ noīuʒ nō ṗiudicat diuine ſimplicitati: ⁊ ꝙ talia noīa iuenire cogimur ꝓꝑ h: ꝙ ꝯnāle eſt nobis ſigñare formas ſimplices in abſtracto: ⁊ pfecta ⁊ ſubſiſtētia in ꝯcreto: ⁊ iſta eſt rō gnālis q̄re abſtractis ⁊ cōcretis vtimur in diuinis. lʒ ſint alie ſpāles. Uerūtñ qcqd ſit de h. arguᵐ in ſe nihil valēt: vñ maioꝛ pmi argumēti eſt falſa. nā ſʒ ꝙ dicit ſcūs Tho. ad ꝓpꝛietatē ⁊ veritatē locutionū nō ſolū attendēda eſt v̄itas rei: imo modus ſignādi noīuʒ ⁊ dictionū: vñ aliq̄ in diuis ſolū differūt vt abſtractuʒ ⁊ cōcretū: de qbus tñ ꝯdictoꝛia p̄dicātur: vt pꝫ de h noīe deus: ⁊ de illo noīe deitas: deus. n. gnāt nō aūt deitas: ⁊ iſtud declaratū fuit plixe in diſ. 4. arti. z° in ſuperioribus. Et pꝫ manifeſte ꝙ exēplū datū eſt ꝯ illud qd̄ dicit arguēs. ſ. ꝙ qꝛ deus ⁊ diuitas differūt ſolum vt abſtractū ⁊ cōcretū illo mō: quē iponit ſcō Tho. iō qcqd ꝯuenit vni: ꝯuenit alteri: h qdē falſuʒ eſt: vt dixi. Similr cū dicit in minore: ꝙ pr̄nitas ſe tota differt a filio. falſum eſt ⁊ erroneū: imo ꝯueniūt in eadem eſſentia: q̄ eſt pr̄nitas ⁊ eſt filiatio. ¶ Ad zᵐ dr̄: ꝙ nullus itellectꝰ pōt realiter pſonā diuā diuidere. nec pōt vere itelligere eā eſſe diuiſibilē: cū in ea nulla ſit pluralitas realis: tñ itellectꝰ pōt itelligere eēntiā nō intelligēdo ꝓpꝛietatē ⁊ ecō. vt ponit ſcūs Tho. p̊ ſen. diſt. z6. q. i. ar. z°. vbi ſic dicit. (Eſſentia pōt itelligi nō itellecta bonitate: vt dic̄ Boetius in libꝰ de ebdomadibꝰ. ⁊ ſilr pōt itelligi eēntia nō intellecta pr̄nitate vel relatiōe: ſicut iudei itelligūt. ſ. ꝑ modū abſtractiōis: ſed nō pōt intelligi ꝙ remoueat̄ in diuinis relatio: ⁊ remaneat aliqd ſubſiſtēs relationis: qꝛ ipſamet ſibi ſubſiſtit.) Hec ille. ¶ Ad 3ᵐ dr̄: ꝙ Augu. illā alietatē itelligit q̄ꝫtū ad itellectū: nō aūt q̄ꝫtum ad rē. ¶ Ad pᵐ cōtra zᵃᵐ ꝯnē dico: ꝙ maioꝛ eſt vera: ⁊ mioꝛ ſi debite ſumat̄ ſub maioꝛe falſa eſt. Dico. n. ꝙ pn̄ᵐ eſt ꝯueniētiꝰ q̄ cā: ⁊ illa rō cōis potiꝰ hʒ locū in diuis q̄ rō cauſe: q̄ eſt ſpālioꝛ. Nec valet iprobatio: dico. n. ꝙ pn̄ᵐ iportat ortū aliꝰ ab aliquo gnāliter quocūq̄ mō hoc oriatur: ſiue vt a cā eēntialr diſtincta: ſiue vt a pma pte ſui: vel alio mō. lʒ phs nō poſuerit aliquē modū originis quo aliquid originat̄ ab alio: niſi vt a cā ſumēdo originari p effici vel pduci: tñ oriri eſt cōmuniꝰ q̄ illo mō originari. dico eniʒ orit̄ a mane: ⁊ linea a puncto: a quo

Rō gnālis q̄re i diuinis noīb⁹ abſtractis ⁊ ꝯcretis vtimur.

tñ nō originat̄ nec cauſat̄. Uel dico: ꝙ rō gnālis pncipij nō cōſiſtit in origine vel ortu: ſʒ in ꝓceſſu quocūq̄ mō ille ꝓceſſus ſit vniꝰ ab alio. ¶ Et cū dicit arguēs: ꝙ pn̄ᵐ put in diuinis ſumit̄ dicit veram originē. Dico ꝙ veꝝ eſt q̄ꝫtum ad māle ſigñatū: ſʒ quo ad formale nō dicit niſi ꝓceſſuʒ. talis aūt ꝓceſſus in diuinis eſt ꝑ originē. ſicut pſona in diuinis nō eſt aliqd aliō q̄ relō: tñ de formali ſignificato pſone nō ē ꝙ ſit relatio. ¶ Ad zᵐ negat̄ minoꝛ. actoꝛ eni nō iportat efficiētiaʒ: ſʒ dicit pn̄ᵐ nō ab alio. vt dicit ſcūs Tho. in pͥmi diſ. q. i. arti. p̊. (Nomē actoꝛis (inqͭ) addit ſup rōnē pncipij hoc: qd̄ eſt nō eē ab alio: ⁊ iō ſolus pr̄ dr̄ actoꝛ: q̄uis filiꝰ pn̄ᵐ dicat̄ notionalr.) ¶ Uel dōm: ꝙ poſito ꝙ actoꝛ diceret efficaciā. tñ nec Hila. nec Aug. vſi ſunt multū talibus vocabulis: ⁊ cū vſi ſunt quē ſenſuʒ habuerint expoſuerūt: ⁊ hoc ſolū ſcūs Tho. intēdit. De Damaſ. nō eſt qō. qꝛ ipſe fuit grecus. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ illud arguᵐ facit pro nobis: cūʒ vult facere ꝯ nos. ſicut. n. cōcauū dicit curuitatē nō ꝯctā: ſimū aūt dicit cōcauitatē ꝯctā ꝑ tale ſubiectū: ita pn̄ᵐ dicit generalr illud: a quo aliqd ꝓcedit: ſine ſpecificatiōe an ſit cā eius: an alteriꝰ eēntie: vl̄ eiuſdem: vel q̄ñ aliter ſe hēat. Sed cā dicit illud: a quo aliqd ꝓcedit ꝑ originē: vel iſluētiā in alia nā vl̄ eēntia: ⁊ iō pn̄ᵐ potius admittit̄ q̄ cā. Cuius rō eſt ꝯtractioꝛ cōtractione iportante iperfectionē in illo: cuiꝰ eſt cā. ¶ Ad pᵐ ꝯ zᵃᵐ ꝯclōnē dico: ꝙ qcqd ſit de pōni ꝓceſſu. tñ argᵐ peccat ſm nō cām vt cām: nō eni iō negamus vniuocationē iter pn̄ᵐ eēntialr dictū ⁊ pn̄ᵐ notionalr dcm̄: qꝛ vnū illoꝝ eſt reſpectu aliꝰ in eadē nā: ⁊ alteꝝ reſpectu illius qd̄ eſt alteriꝰ nāe: ſicut arguᵐ credit. ſʒ qꝛ pncipiū dictū eēntialr in ſui rōne icludit reſpectū rōnis: ⁊ tpalem. ſed pn̄ᵐ dictū notionalr icludit reſpectū eternum realē: qui eſt ſuū eē. ſ. pr̄nitatē vel cōmunē ſpirationē. talibus aūt reſpectibꝰ nihil eſt cōe vniuocū: ⁊ ſilr qꝛ in diuis origo ⁊ in creatis nō dicūt̄ vniuoce: ſʒ analogice. cū vna ſit ſubſiſtēs: alia nō: vna ſit ſuū eē: alia nō. ¶ Ad zᵐ dico: ꝙ ad hoc ꝙ ſm aliqd fiat ꝯpatio: ſufficit illud eē analogū: nec oꝫ ꝙ ſit vniuocū: vt dicit phus p̊ ethiᶜ. ꝙ que ſm analogiā dicunt̄ ſm ꝓpoꝛtioneʒ dicunt̄. Et ponit exemplū: ꝙ ſicut in corpe eſt viſus: ita in aīa eſt intellectꝰ. Similr Augu. nō cōpat pn̄ᵐ notionale ⁊ eſſentiale in rōne pncipij: ſed in rōne vnitatis. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ ſicut ſepe dictū eſt: ꝙ lʒ vniuocoꝝ vnū poſſit eē pꝛio alio ſm eē. nō tñ q̄ꝫtū ad illā cōmunē intētionē logicā in q̄ ꝯueniūt: h aūt nō cōtingit: nec ꝯtingere pōt inter deum ⁊ creaturaʒ. ¶ Ad 4ᵐ dicit̄: ꝙ licʒ ratio pncipij inq̄ꝫtū pncipiū eſt ſit cōis pncipio notionalr dicto ⁊ pncipio cauſatiuo: tñ illa rō nō eſt cōis cōitate ſufficiente ad vniuocationē: talis eniʒ rō opꝫ: ꝙ eſſentialr ꝑticipetur a quolʒ illoꝝ: qbus nomē qd̄ dr̄ vniuocū eſt cōe: nō ſic in ꝓpoſito: vt dictū eſt in ſolutiōe pmi. ¶ Ad 5ᵐ dr̄ ꝙ Scotus aſſignat dictaʒ cām: ⁊ eſt ſatis bona: nec eius iprobatiōes valent. nō qdē pma. nam vtiq̄ veruʒ eſt: ꝙ nulla relatio rōnis eſt in p̄dicamento ꝓpꝛie: niſi forte ꝑ aliquā talem qualē reductioneʒ. nō aūt directe ⁊ iō illud: qd̄ dr̄ de coordinatiōe taliū nō valet: nā in talibus entibꝰ: qbꝰ repugnat realitas: nō eſt genꝰ nec ſpēs cū nō dicāt aliq̄ qdditatē: nec aliqd ponāt: nec hñt eſſentiā: qꝛ vtiq̄ poſſent hr̄e eſſe. vel dato ꝙ hr̄ent genꝰ: vel ſpēs: nō tñ eēnt in p̄dicamēto aliq̄: qꝛ decē p̄dicamēta diuidūt ens: qd̄ diſtinguit̄ ꝯ ens in aīa: vt pꝫ in 4°. ⁊ 5°. ⁊ iz°. metaphiſice. Predicamēta. n. ſumunt̄ a modo predicandi de ſubſtantia prima: de qua conſtat talia ficticia non predicari proprie. ¶ Nec valet etiaʒ ſecūda improbatio. licet enim concipie reſlationem in communi

Nā pot⁹ nomen pncipij admittit latini q̄ cāe in diuinis.

Diſ. z. q. i. 5 pmā ꝯclōnē

Tex. cō. zz. Tex. cō. 13. Tex. cō. 5.

muni nō variet cōceptum ſuū dūz intelligit aliqd cor reſpondere in re: ⁊ dum intelligit nihil in re ſuo concepetui reſpondere. imo cōceptus ſit vnus: tamē hoc non ſufficit ad vniuocationem: nam illud quod habet ſeu habere poteſt veram quidditatem correſpondentem dicto ꝯceptui in re: nā alr̄ ſe hȝ ad dictū ꝯ̄ illō: cui repugnat fundare talē ꝯceptum: ⁊ iō dextreitas aīalis: ⁊ dextreitas colūne dato q̄ eodē ꝯceptu ꝯciperent̄ non iō in eodē vniuocarēt̄. ¶ Ad rōnē in pn̄ᵒ qōnis factā dr̄: q̄ pcedit de pn̄ᵒ ſumpto eēntialr̄. Illud. n. nō dicit notionē: ſȝ quādā hītudinē rōnis ad creaturas: ſed pn̄ᵐ notionalr̄ dictū nō ꝯuenit toti trinitati: ſȝ ſoli pr̄i: vtputa cū dicit pn̄ᵐ gnāndi: vl̄ pr̄i ⁊ filio cū ſumit̄ p pn̄ᵒ ſpiratiuo: ⁊ tūc dic̄ notionē: lȝ in gn̄ali ſub h̄ noīe pn̄ᵐ: illa autē notio eſt pr̄nitas: vel cōis ſpiratio. Et h̄ de qōne dicta ſufficiant. ¶ Diſt. XXX.

¶ Utꝝ iter deū ſit aliq̄ realis relō. ¶ Qō. I.

Circa 30ᵐ diſtinctionē q̄rit̄. Utrū iter deū ⁊ creaturaȝ ſit aliq̄ relatio realis. Et arguit̄ q̄ ſic. Illa forᵃ eſt realr̄ in deo: q̄ deū noīat realr̄ taleȝ ſȝ aliq̄ relō eſt hō, pȝ. nā deᵒ dr̄ dn̄s realiter: ⁊ nō niſi p dn̄iuȝ: qō dicit relōneȝ ergo dominiuȝ: quod eſt relatio dei ad creaturam eſt relatio realis.

In oppoſitū argr̄ ſic. Nullū pdicamentū artis dialectice locū hȝ in deo: ſȝ q̄ dicit Aug. 6ᵒ de trini. ca. 2ᵒ. ſȝ ſi realis relō eēt in deo reſpectu creature: ſeq̄ret̄ q̄ in deo eēt pdicamētū artis dialectice realis. nāq̄ relō: q̄ adeſt ⁊ abeſt p̄ter ſubi corruptionē: reducit̄ ad aliqō nouē generū accn̄tis: ⁊ non niſi ad predicamētuȝ relationis.

In hac qōne erūt duo articu. pmᵘˢ ē de relōne reali. 2ᵒ de relōne rōnis.

Quantum ad pᵐ ſit pᵃ ꝯ. Aliq̄ relō eſt veꝝ ens reale eꝫ aīaȝ. Iſtā ꝯnem pbat ſcūs Tho. de potētia dei. q. 7. arti. 9. (Sciēdū (ingt) q̄ ſic dicit Cōmē. in. xiᵒ metaph̄. relō eſt debilioris eē inter oīa pdicamēta: iō putauerūt qdā eā eē ex ſcdis intellectibᵘ. Pria. n. itellecta ſunt res extra aīaȝ: i q̄ p̄ itellectᵘ itelligēdo fert̄. 2ᵃ aūt itellecta dicunt̄ intētiōes ꝯſeq̄ntes modū itelligēdi. hec. n. 2ᵒ itellectᵘ itelligit in q̄tuȝ reflectit̄ ſupra ſeipȝ: itelligēs ſe itelligere: ⁊ modū quo itelligit. Fȝ igit̄ hāc pōnē ſeq̄t̄: q̄ relō non ſit in rebᵘ eꝫ aīaȝ: ſȝ in ſolo itellectu: ſicut itētio gn̄is ⁊ ſpēi. H̄ aūt eē nō pōt. In nullo pdicamento. n. ponit̄ aliqd niſi res eꝫ aīaȝ exiſtēs. nā ens rōnis diuidit̄ ꝯ ens diuiſuȝ p decē pdicamēta. vt pȝ 5ᵒ metaᶜᶜ. ſi ḡ relō nō eēt in rebᵘ extra aīaȝ: nō pōeret ad aliqō genᵘ vnū pdicamnti. ¶ Et p̄terea pfectio ⁊ bonū q̄ ſunt in rebᵘ extra aīaȝ: nō ſolū attēdūt̄ fȝ aliqd abſolute iherēs: ſȝ ēt fȝ ordinē vniᵘ rei ad aliā: ſicut ēt in ordine ptiū exercitᵘ bonū exercitus ꝯſiſtit. huic. n. ordini ꝯparat ph̄us ordineȝ vniuerſi. xiᵒ metaph̄. igit̄ oȝ in ipſis rebᵘ ordinē quēdā eē. hic auteȝ ordo relatio q̄dā eſt. vn̄ opȝ in rebᵘ ipſis relōnes q̄ſdaȝ eſſe: fȝ quas vnuȝ ordinat̄ ad aliud. Ordinat̄ aūt vna res ad aliā vel fȝ quātitatē: vel fm virtutē actiuā: ſeu paſſiuā. Ex his. n. ſolis duobᵘ attendit̄ aliqd in vno reſpectu extriſeci: mēſurat̄. n. aliqd nō ſolū a quantitate intriſeca: ſȝ ēt ab extriſeca. Per v̄tutē ēt actiuaȝ vnūqōq̄ agit in alteꝝ: ⁊ p paſſiuā patit̄ ab altero. Per ſubſtātiā aūt ⁊ qualitatē ordinat̄ aliqd ad ſeipȝ tm̄ nō ad alterū: niſi p accidēs. ſ. fm q̄ q̄litas: vel forma ſubſtalis aut mā hȝ rōnē v̄tutis actiuā vel paſſiuā: ⁊ fȝ q̄ in eis cōſiderat̄ aliq̄ quātitatis rō: put vnū in ſubſtātia facit idē ⁊ vnū in qualitate ſimile: ⁊ numerus ſiue multitudo diſſimile ⁊ diuerſuȝ in eiſdē fȝ q̄ aliqd magis vel minᵘ albū cōſiderat̄. ſic enim aliqd albius alio dr̄: ⁊ propter hoc ph̄s 5ᵒ metaphy. ſpēs aſſignās relōnis quaſdā ponit ex quātitate cauſatas: quaſdā v̄o ex actiōe ⁊ paſſione. ſic ergo opȝ q̄ res habētes ordinē ad aliqd realiter referant̄ ad ipm̄: ⁊ q̄ in eis aliq̄ res ſit relatio.) Hec ille. ¶ Secūda ꝯ. In illis tm̄ mutua relatio realis iuenit̄: in qbᵘ ex vtraq̄ parte eſt eadē rō ordinis vniᵘ ad alteꝝ. Iſtā ꝯclōnē pbat inductiue ſcūs doctor ibidem arti. 10ᵒ. (Sciēdū (ingt) q̄ cū relatio realis ꝯſiſtat in ordine vniᵘ rei ad aliā rē: in illis tm̄ mutua relō realis iuenit̄: in qbᵘ ex vtraq̄ pte eſt eadē rō ordinis vniᵘ ad alteꝝ: qō qdē iuenitur in oībus relationibᵘ ꝯſequētibus quātitatē. Nā cū quātitatis rō ſit ab oī ſenſibili abſtracta: eiuſdē rōnis eſt quātitas in oībus corporibᵘ nālibᵘ: ⁊ pari rōne qua vnū habētiū quātitatē realiter refert̄ ad alterū: ⁊ aliud ad ipm̄. Habȝ aūt vna quātitas abſolute cōſiderata ordinē ad aliā fm rōnē menſure ⁊ mēſurati: ⁊ fm rōnē totius ⁊ partis ⁊ aliorū hōque quātitatē cōſequunt̄. In relationibᵘ aūt que cōſequunt̄ actionē ⁊ paſſionē: ſiue virtutē actiuā ⁊ paſſiuā eſt ſemp mutuus ordo ex vtraq̄ parte. opȝ nāq̄ illud qō ſemp hȝ rōnē patiētis ⁊ moti ſiue cauſati ordineȝ habere ad agēs ſeu mouēs: cū ſemp effectus a cauſa pficiat̄ ⁊ ab ea depēdeat. vnde ordinat̄ ad ipm̄: ſicut ad ſuū pfectiuū. Agētia autē ſiue mouētia: vel etiā cāe aliquādo habēt ordinē ad patiētia: vel mota: vel cauſata inq̄tūȝ. ſ. in ipſo effectu: vel paſſione: vel motu inductis attēditur quoddā bonū ⁊ pfectio agētis vel mouētis: ſicut maxime pȝ in agētibᵘ vniuocis: q̄ per ſuā actionē ſue ſpēi ſīlitudinē idncūt: ⁊ p ꝯn̄s ppetuuȝ ſpēi ppe fm q̄ eſt poſe ꝯſeruāt. Pȝ ēt hoc idē in oībᵘ alijs: que mota mouēt: vel agūt ea atq̄ nā ex ſuo motu ordinantur ad effectᵘ pducēdos: ⁊ ſilr̄ in oībus: in qbᵘ aliqō bonū cāe, pueniat ex effectu. Quedā v̄o ſunt: ad q̄ qdē alia ordinant̄ ⁊ nō ecōuerſo: q̄ ſunt oīno extrinſeca ab illo genere actionū vel v̄tutū: q̄s ꝯſeq̄t̄ talis ordo: ſicut qō ſcia refert̄ ad ſcibile: q̄ ſciēs p actū itelligibilē hȝ ordinē ad rē ſcitā: q̄ eſt extra aīaȝ: ipſa v̄o res: q̄ eſt eꝫ aīaȝ nō attingit̄ a tali actu: cū actᵘ itellectᵘ nō ſit trāſiens in exteriorē māȝ mutādā: vn̄ ⁊ ipſa res: q̄ eſt extra aīam: eſt extra genᵘ itelligibile. et pp h̄ relō: q̄ ꝯſeq̄tur actū itellectᵘ: nō p̄t eē in ea. Et eſt ſilis rō de ſenſu ⁊ ſenſibili: lȝ. n. ſenſibile ſua actōe imutet organū ſenſus: ⁊ pp h̄ habeat realē relōnē ad ipȝ: ſicut ⁊ alia agentia nālia ad ea: q̄ patiunt̄ ab eis: alteratio tn̄ orgāi nō pficit ſenſum in actu: ſȝ pficit̄ p actū v̄tutis ſenſitiue: cuiᵘ ſenſibile: qō eſt extra aīaȝ: oīo eſt expers. Silr̄ hō cōparat̄ ad colūnā: vt dexter rōne v̄tutis motiue: q̄ eſt in hoīe fm quā ꝯpetit ei dextrū ⁊ ſiniſtrū: ant̄ ⁊ retro: ſurſuȝ ⁊ deorſuȝ: ⁊ iō hō relōnes i hoīe vl̄ aīali ſūt reales. nō āt in re: q̄ tali v̄tute caret. Silr̄ ēt nūmᵘˢ eꝫ genᵘ illiᵘ actiōis: p quā fit pciū: q̄ ē ꝯuētio iter aliquos hoīes facta. Nō ēt eſt eꝫ genᵘ artificialiū actionū: p quas ſibi imago cōſtituit̄: ⁊ iō nec hō habȝ relōnē realē ad ſuā imaginē: nec nūmus ad pciū: ſȝ ecōtra.) Hec ille. ¶ Tertia ꝯ. Creatura refert̄ ad deuȝ relōne reali. ſed nō ecōtra. Primā partē huius cōcluſionis pbat ſcūs Tho. vbi ſupra art. 9ᵒ: vbi poſt allegata i pma ꝯclōne ſic ſubdit. (Si ḡ oȝ q̄ res hn̄tes ordinē realr̄ ad aliqd: realr̄ referant̄ ad illud: ⁊ q̄ in eis aliq̄ res ſit relatio: oēs aūt creature ordinātur ad deum: ſicut ad pncipiū: ⁊ ſicut ad finē. Nā ordo qui eſt partiū vniuerſi adinuicē eſt pp̄ter ordinē q̄ eſt totiᵘ vniuerſi ad deū: ſicut ordo: qui eſt iter partes

Aure. h̄ic tȝ q̄ relōni ex ſui cōi rōe repugnat q̄ ſit aliqd in reꝝ nā. Hervueus tȝ q̄ relō ꝯ̄ tā ad eaᵐ ꝯpā realitatē nō diſtiguit̄ a ſūdamēto: ꝯᵐ v̄o ad ſalita tē quā in ſua rōe importat extriſece hñ diſtiguit̄: q̄ terminū iclu dit in ſui ratione. Hāc opi. ſeq̄tur Sco. ſal tē q̄ ad aliqs relōnes. 2. ſē. diſt. 1. q. 5. ar. 2ᵒ. thomiſte v̄rie ſenniūt Cap. tn̄ tȝ ⁊ Hand. q̄ ois realr̄ relō rea liter a funda mento diſtin guit̄: ⁊ cuȝ co ponit. Lec. 2.

Tex. cō. xx.

Lec. 2.

Ex h̄ ꝑ ꝙ rl'o realr a fūdamēto diſtiguit ꝑꝫ mētē S. Tho. ⁊ ſatis difficiler ſoluit tenēs ꝑ̄s opi.

exercitiuꝰ eſt ꝓpter ordinē exercitiuꝰ ad ducē: vt patet
xi.° metaphy. vnde opꝫ ꝙ creature realiter referantur
ad deū: ⁊ ꝙ ipſa relatio ſit res quedā in creatura.) Hec
ille. ¶ Et ibidē ad 4.^m dicit. Creatura refert̃ ad deum
ꝑꝫ ſuā ſubāꝫ: ſicut ꝑꝫ cāꝫ relonis: ꝑm vo relonē ipāꝫ for
malr: ſicut aliqd dr̃ ſile ꝑꝫ q̄litatē cauſalr: ſꝫ ꝑꝫ ſilitudi
neꝫ formalr. ex h̄.n. creatura ſilis denoiat̃.) Hec ille.
¶ Ex quo pꝫ: ꝙ relo creature ad deuꝫ nō eſt ipſa eēnᵉ
creature. nec ſilitudo ē albedo. ¶ Itē ibidē ad 5.^m dic̃.
(Cūꝫ dr̃ ꝙ creatura imediate a deo ꝓcedit: excludit̃
cā media cauſans: non tn̄ excludit̃ mediata realis ha
bitudo: q̄ tn̄ nālr ſeq̄t ad ꝓductionē q̄ntitatis termia
te: ita habitudo realis creatiōis nālr ſeq̄t ad ꝓductio
nē ſube create.) ¶ Scdāꝫ ꝯnis ptē ꝓbat eadē. q. ar. 10.
vbi poſt allegata in ꝓbatiōe ſcde ꝯnis ſubdit. (Deus
aūt nō agit ꝑ actionē mediā: q̄ itelligat̃ a deo ꝓcedēs
⁊ in creaturā termiata: ſꝫ ſua actio eſt ſua ſuba: ⁊ qcqd
in ea eſt: oio eſt ex̄ genᵒ eē creati: ꝑ qḋ creatura refertur
ad deū: nec itez aliqḋ bonuꝫ accreſcit creatori ex crea
ture ꝓductōe: vn̄ ſua actio eſt maxie liberalis: vt Aui.
dicit. Pꝫ.n. ꝙ nō mouet̃ ad h̄ ꝙ agat: ſed abſq; oi ſua
mutatiōe mutabilia facit. Un̄ relinq̄t ꝙ in eo non eſt
relo realis ad creaturā: ſꝫ ſit relo creature ad ipꝫ: ſicut
effectᵒ ad cāꝫ. In h̄ aūt defecit Auicē. q2 voluit ꝓbare
ꝙ nō eēt relo iter deū ⁊ creaturā: q2 cū deᵒ nō ſit corpᵒ
nō hꝫ relonē ad tpˢ ⁊ locū: cōſiderauit.n. ſolaꝫ relonē:
que ꝯſeq̄t quātitatē ⁊ nō eā: q̄ cōſeq̄t actionē ⁊ paſſio
nē.) Hec ille. ¶ Iſtas eaſdē ꝯnes ponit ſctūs Tho. in
ſcripto. ſ. p̊ ſen. pmā.n. ponit ⁊ ſcdāꝫ diſ. 26. q. 2. ar. p̊. ter
tiā aūt ꝯnē ponit diſ. 30. q. 1. ar. 3.° ¶ Itē p̊ pte. q. 28. ar.
p̊ ponit pmas duas ꝯnes. tertiā aūt ponit. q. 13. arti. 7.°
¶ Itē 2.° ꝯ Gētiles cap. 13. 12. ⁊ xi. ponit oēs iſtas ꝯnes
ꝑcipue tertiā. ¶ Sꝫ ꝯ pmā ꝯneꝫ arguit Aureo. multi
pliciter. Uult.n. ꝓbare ꝙ ſilitudo ⁊ eq̄litas nō ſint in
rex nā: niſi itellectᵒ apphēdat. ⁊ arguit ꝑ ſic. Silitudo

Cōtra eādē cōcluſionem Aur. diſ. 30. q. 1. ar. 2.

eſſet res exiſtens in albo poſito alio coalbo: ⁊ ſi eq̄litas
eēt res exiſtēs in linea poſita linea eiuſdeꝫ quātitatis:
ſeqtur ꝙ oipotēs ſine ꝯdictiōe poſſet duas albedines
cōſeruare ānihilādo rē ſilitudinis: ⁊ cōſeruare duas li
neas annihilādo rē eq̄litatis. Sꝫ manifeſtū eſt: ꝙ deᵒ
facere nō pōt: q2 dato ꝙ realitatē eq̄litatis: aut ſilitu
dinis deleret: adhuc itellectᵒ ꝯſiderās duas albedines
eque inuenit eas ſimiles: ſicut ante. q̄ ſupfluū eſt ⁊ ipoſ
ſibile: ꝙ realitas aliq̄ addat̃ albedinibᵒ: que appellet̃
ſilitudo: aut quātitatibᵒ: que appellet̃ eq̄litas. ¶ Sꝫ
forte dicet̃ ꝙ nō oēm rē pōt deᵒ facere ſine alia: nec ſe
parare ab alia: vnde nō pōt realitatē ſilitudinis ſepare
a qualitatibᵒ poſitis: ſicut enim ꝓpriū eſt q̄litatibᵒ q̄lifi
care: ſic ⁊ aſſimilare: ⁊ hinc eſt ꝙ ſicut riſibilitas nō pt
ſeparari ab hoie: ſic nec ſilitudo: nec eq̄litas pn̄t ſeparari
a q̄litate: aut quātitate: cū ſit ꝓpriū quātitatis ꝑm eāꝫ
equale vel ineq̄le dici: ⁊ q̄litatis ꝑm eā ſimile vel diſſi
mile dici ꝑm phm in ꝑdicamētis. ¶ Hoc inq̄t nō va
let: nec tollit priorē demōſtrationē: manifeſtū eſt nāq;
ꝙ deᵒ pōt ifluere ad ꝯſeruationē prioris: nō ifluēdo ad
ꝯſeruationē poſterioris: qcqd ſit ecōuerſo: ſi enim h̄ nō
poſſet: hoc eſſet ꝙ nō pōt velle ifluere ad priᵒ nō iflu
ēdo ad poſteriᵒ: ſed h̄ nihil eſt dictū: aut hoc eſt: q2 priᵒ
depēdet a poſteriori in eē: ⁊ h̄ ēt nihil eſt dictū: q2 tunc
nō eēt priᵒ: ſed cōſtat ꝙ due albedines ſunt realitates
priores ⁊ fundamētales reſpectu realitatis ſilitudinis
ſi realitas illi detur. igit̃ poterit deᵒ ifluere ad cōſerua
tionē duarū albedinū nō ifluēdo ad ꝯſeruationē rea
litatis ſuppoſite: que dr̃ ſilitudo: ⁊ per ꝯns delere ſilitu
dinē: ⁊ duas albedines cōſeruare. ¶ Scdo ꝯtra rāſio

nē. Realitas pōt ꝑ diuinā potentiā manutenēri abſq;
aliā quacūq;: a qua nō depēdet: alioqn ſi nō poſſet: ſeq̄
retur ꝙ illa realitas depēderet: vt q2 linea nō depēdet
a rectitudine nullus dubitat: qn poſſet lineā ſine recti
tudine cōſeruare: ſed manifeſtū eſt: ꝙ realitates dua
ruꝫ albedinū a ſimilitudine nō depēdēt. q2 enim albe
do eſt aliqd abſolutū potēs eſſe ſimilitudie deſtructa
ſi albedo vna nō depēdet a realitate ſimilitudinis. Et
ſimilr nec illa: quelibꝫ enim per ſe ſūpta pōt eē abſq;
ſimilitudie. ergo nec ambe ſimul ſumpte depēdēt: nō
enim plus depēdent duo ſimul iuncta q̄ꝫ quodlibꝫ per
ſe ſumptū. ergo poterit deᵒ manutenere realitatē dua
rū albedinū delēdo ſimilitudineꝫ. ſi tn̄ ſit aliqua res.
¶ Tertio ad idē. Si deᵒ nō poſſet rem ſilitudinis an
nihilare albedine remanēte: aut hoc eſt: q2 albedo ⁊ ſi
militudo ſunt eadē res: ⁊ ita ꝓpter cōtradictionē albe
do nō poteſt remanere ſimilitudine deſinēte: aut hoc
eſt: quia albedo de neceſſitate originat ſimilitudineꝫ:
⁊ ſimilitudo pullulat ac oritur ab eadem: ſed manife
ſtum eſt: ꝙ ꝑm ipedire nō pōt: nō eſt enim albedo potē
tior ad originandū realitatē ſimilitudinis q̄ꝫ ſit deᵒ ad
corrūpēduꝫ: vnde deo volēte annihilare hōꝫ realitateꝫ
⁊ albedine ex parte alia pullulare ſatagēte vinceret al
bedo: ⁊ eſſet deo potētior. Unde pꝫ: ꝙ eſt pura fantaſti
ca imaginatio opinari: ꝙ ſimilitudo ſit res pullulās ex
albedine: aut ꝙ albedo originet ⁊ emittat talē realita
tē: aut ſi ſimilitudo ſit res: poterit eā deus delere albe
dine remanēte. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ albedo non pullulat:
nec originat realitatē ſilitudinis effectiue: ſed tn̄ fun
damētaliter ⁊ ſubiectiue. Hoc nihil eſt dictū. Tū quia
cauſalitas ſubiecti nō cōſiſtit niſi in recipe: ⁊ ideo ori
ginare eſt alia cauſalitas: nec alia q̄ꝫ effectiua. Tūꝫ q2
realitas ſimilitudinis ſi nō ſit ab albedie effectiue nō
apparet ſuū efficiēs: vt inferiᵒ appebit. Hec ille. ¶ Se
cundo pncipaliter arguit cōtra eādē ꝯcluſionē ꝓbādo
ꝙ relatio dupli: tripli. dimidij: ſubtripli nō ſint ex̄ aīaꝫ.

Non effectiue albedo ſilitudinē cāt.

Si enim tales relatiōes ponerent̃ in rebᵒ: ſequeret̃ ꝙ
eſſent in actu ifinite relatiōes: data nāq; linea ipſa eſt
dupla ad ſuū dimidiū: ⁊ tripla ad tertiā ſui ptē: ⁊ q̄drū
pla ad quartā: ⁊ ſic in ifinitū ꝓcedēdo ꝑm numeros: ⁊
ita erūt actu ifinite relatiōes in linea: ſed ifinitas rerū
eſt ipoſſibilis. igit̃ dici non pōt: ꝙ relationes que ſunt
modo numeri ſint in rebᵒ. ¶ Tertio ꝓbat idē de toto
⁊ de parte. Si enim relatio partis ſit in re: ⁊ relatio totiᵒ
data vna magnitudine: querit̃ an medietas ſit illa ps
que dr̃ relatiue ad totum: aut tertia pars: aut q̄rta: aut
quinta: ⁊ ſic in ifinitū: neceſſe enim erit: ꝙ quelibꝫ pars
referat̃ ad totū ⁊ ecōuerſo: aut ꝙ ſoluꝫ aliq̄: aut ꝙ nul
la. Sed manifeſtuꝫ eſt ꝙ nō pōt dari ꝙ nulla: q2 tunc
tolleret̃ relatio partis ⁊ totius: quā tn̄ oēs ꝯcedunt: nec
pōt dici: ꝙ aliqua determiata pluſq̄ꝫ alia. Relinq̄t̃ ḡ
ꝙ in qualibꝫ fundat̃ relatio partis ad totum: hoc autē
eſſe nō pōt in re: alioquin erūt ifinite relatiōes in actu
ergo neceſſe eſt: ꝙ hoc ſit ſoluꝫ in itellectu cōſiderante
ſucceſſiue. ¶ Sꝫ forte dicet̃ ꝙ totū ad partē nō refer
tur relatione exiſtēte in re: ⁊ ſimilr nec duplum ad di
midiū ſui: ſed tn̄ dupluꝫ inter duas lineas: quarū vna
nō eſt pars alterius eſt in re: vnde vna linea dicit̃ du
pla ad aliā duplicitate reali: ⁊ ꝑm hoc nō opꝫ ꝙ ponan
tur ifinite relationes in actu: ꝙ ſunt linee numero in
finite. ¶ Hec inquit euaſio nō ꝓcedit. Impoſſibile ē
enim relationē eſſe in re: cuius fundamētuꝫ eſt a ſola
apprehēſione: alioqn maiorē entitateꝫ haberet relatio
q̄ꝫ fundamētū: ſed relationes iſte nō fundant̃ in q̄nta
tibus cōtinuis abſolute: ſed inquantū numerant̃ ⁊ re
ducantur

ducūtur ad numeros:nō eniȝ linea fundat duplicitatē ad aliaȝ niſi inquātum altera accipitur: vt quid vnuȝ relinqtur vero vt duo aut tria. Cōſtat autem inquit ex 24. diſtinctione: ꝙ numerus nō eſt in re extra aīaȝ: ſȝ tm̄ in aīa: ꝛ per ꝯñs reductio quātitatis ad numeros nō fit niſi per aīam. ergo impoſſibile eſt ꝙ duplicitas: aut triplicitas: que fundanť in ꝗ̄titatib⁹ inquātū ſunt numerate ſint niſi in aīa obiectiue: vnde eſſe nō poſſūt in nā. ❡ Secūdo ad idē. Quādo aliqua relatio ꝑ pri⁹ reperiť alicubi: ꝛ poſterius alibi: ſi nō eſt in re vbi inuenietur per pri⁹: nec erit in re vbi reperiť per poſterius: realioꝛ eniȝ eē videť vbi reperiť per pri⁹: ſed iſte relones per pri⁹ cōpetunt numeris: ſunt eniȝ relatiōes fun

Tex. c6. xx. date ſuper numeros in ordine ad vnuȝ: vt pȝ. 5° metaphyſice. Et inde vō deriuantur ad magnitudines ꝓut ſunt numerate. ergo cū in numeris relatiōes iſte nō habeāt eē niſi in apprehēſione: ſicut nec numerus: multo minus erūt in quātitatib⁹ numeratis: niſi per cōſiderationem: ꝛ ita eſt veꝝ: ꝙ vna linea habeat duplicitatem ad aliā in re extra: ſicut nec duplicitas eſt niſi ab itellectu: nec eſt veꝝ: q: linea nō ſit dupla ad ſuū dimidiū: ꝛ tripla ad ſuū tertiū: ſicut eſt dupla vel tripla ad aliam lineā diſtinctā a ſe. ❡ Quarto ꝓ̇cipaliter dicit patere a priori: ꝙ relationes idētitatis: ſimilitudinis: ꝛ equalitatis nō ſint extra aīam: iſta eniȝ nō ſunt aliud ꝙ̄ ꝗdā vnitates: vnitas vero eſt idiuiſio: talis aūt indiuiſio ꝛ negatio: quā importat ſimilitudo nō poteſt fundari in nā cōi ꝗdditatiua ꝛ eſſentiali. Tū ꝗꝛ in illa nō icluditur aliquid relatiuū. Tū ꝗꝛ ſenſus vel imaginatio nō indicarēt ſilitudines corpoꝝ: cū nāȝ cōeȝ nō apprehēdant: cuius oppoſitū experimur. Nec pōt fundari ſuꝑ duas albedines diſtinctas numeralr̄ ꝓut ſunt in re ex̄ aliogn ſeq̄reť ꝙ vna negatio poſſet eē in ſubiectis diſtinctiſſimis: vna eniȝ albedo pōt eē in aquilone: ꝛ alia in meridie. Relinqtur ḡ ꝙ fundeť ſuꝑ apprehēſione ambaꝝ: vnde nō eſt aliud ſimilitudo duaꝝ albedinuȝ ꝙ̄ eaꝝ appꝛhēſio idiſtincta: ſicut per cōtrariū ſimilitudo eſt indiciū diſcrepās ꝛ diuerſuȝ. ❡ Quinto ꝓ̇cipaliter dicit idē patere de duplicitate: ꝛ triplicitate in oībus dictis mō numeri: tales eniȝ relones nō ſunt aliđ ꝙ̄ multiplicitates: ꝛ ſubmultiplicitates: ſȝ multiplicitas nō eſt niſi ſūma ꝛ clauſio: in qua conſiſtit ꝛ reſidet aīa numerās: ex ꝑte aūt vnitatis dť ſubmultiplicitas: vnde ꝓceſſus aīe numerātis ꝯſideratus nō vt generās ſūmā: ſed vt cōnectēs ſūmā cuȝ vnitate multiplicitas appellať: ꝛ ſic nō eſt niſi ab ope itellect⁹. ❡ Sexto dicit idē patere de toto ꝛ ꝑte: pars. n. refertur ad totuȝ: vt ſubmultiplex: ꝛ ideo vt ſubmedia: vel ſubtripla: totuȝ vō referť ad ꝑtes vt multiplex: vnde idē eſt indicium de totalitate ꝛ multiplicitate: ꝛ de ꝑte ꝛ ſubmultiplicitate: ꝓpter qđ diffiniť pars: ꝙ eſt illud qđ aliquotiens ductū reddit ꝛ itegrat totuȝ. ❡ Septimo ꝓ̇cipalr̄ ꝙ relones ꝓducentis ꝛ ꝓducti cuiuſmodi ſunt ꝑnitas ꝛ filiatio: ꝛ ſilr̄ oēs de ſcđo mō ſint in ſola appꝛhēſione itellectus: nec ſint res extra aīam. primo ſic. Illud nō pōt poni res in nā: qđ nō hȝ aliqđ ꝓductiuuȝ: nec immediate: nec mediate: aliogn ſequereť ꝙ aliqđ ſe cōduceret de nō eē ad eē per ſeipſuȝ: qđ eſt cōtra Aug. ꝑ de trinitate cap. ꝑ. ꝛ Cōmētatorē. 12° metaphy. cōmē. 37. ſȝ ſi in ꝓducēte oriretur aliqua res: que relatio diceretur: neceſſario talis res ponereť de nouo in ꝓducēte abſq; ħ ꝙ aliqđ illā reȝ ꝓduceret: aut enim ipſemet ꝓducens cauſaret rē illā in ſe: aut hoc faceret ipm̄ ꝓductuȝ: aut aliqđ extrinſecū ab vtroq;: vt de⁹ vel celuȝ. Sȝ nō pōt dari ꝑmū. l. ꝙ agens ꝓducat in ſe paternitatē: aut relationē. Tū ꝗꝛ relatio eſſet per ſe terminus ꝓductiōis. Tū ꝗꝛ acquireť imediate in ꝑre nō acquiſito aliquo abſoluto. Tū ꝗꝛ oē ꝓducens ageret in ſe: ꝛ multa alia īpoſſibilia: que ſequūtur. Nec pōt dari ſcđm: ꝛ tūc eni filī⁹ ipīmeret in patre ꝑnitatē: ꝛ ignis genit⁹ relatōeȝ in generātē: quo nil abſurdius. Nec pōt dari 3m: qm̄ actio eſt ſubiectiue in paſſo: vt ſupra dictū fuit: ꝛ iteꝝ nō attingit actiue aliqđ qđ ſit in patre: nec ēt derelictiue: quaſi derelinquat paternitatē. ħ eniȝ derelinquere oȝ ꝙ fiat aliquo vere cauſante realitatē: q̄ derelinqť: quā ꝗdē cāre nō pōt actio: ſicut pȝ: nec ꝑr̄ vt declaratū eſt. Relinqtur ergo ꝙ ſolus itellect⁹ faciat habitudinē in ꝓducēte ad ꝓductū: ꝛ per ꝯñs nō ſit res aliq̄ in nā: cū nō inueniať ſibi ꝓ̇nm actiuū: a quo ſuā realitatē accipiat niſi forte in tantū fuerit ꝗs abſurdus: ꝙ dicat deū: vel celū ſollicitari ad iprimēdū cōtinue hꝯ realitates: quotiens nālia agētia agunt ꝛ patiunť adinuicē. ❡ Scđo ad ideȝ ſic. Nulla res depēdet ab illo: qđ nō eſt res: nec fundať ſuꝑ illud: ſed relatiōes ſcđi modi fundanť ſuꝑ egiſſe qđ trāſijt in ꝑteritum: vñ ꝑnitas manet gnōne trāſeūte. nō igiť diui pōt ꝙ inť ſortē ꝛ platonē ſit aliq̄ realitas media: q̄ dicať ꝑnitas. ❡ Tertio ad ideȝ. Qꝛ relones ꝓducētis ꝛ ꝓducti nō ſunt aliud ꝙ̄ ipm̄ ꝓducere ꝛ ꝓduci: niſi ꝙ tūc ꝯcipiunť ꝑ modū habit⁹ ꝛ geſtis: ꝗ ꝗdē modus nō ꝯpetit ipſi ꝓducere ꝛ ꝓduci in ſe: imo magis oppoſit⁹. ſ. ꝯcipi ꝑ modū fieri ꝛ pōnis cauſatiue: ꝗre nō icidūt in modū relonū: niſi ex ſolo ope itellect⁹. ❡ Octauo ꝓ̇cipalr̄ arguit ꝙ dñium ꝛ ſeruit⁹ nō ſint hitudines in re ex̄. Aut. n. dñium ꝛ ſuit⁹ dicunt habitudinē fundatā ſuꝑ potētiā actiuā ꝛ paſſiuā: dñiū ꝗdē ſuꝑ poſſe dirigere ꝛ regere ꝑꝑ ꝑeminētiā itell'ꝰ: ſeruit⁹ vō ſuꝑ aptū natū regi ꝛ dirigi ꝑꝑ ibecillitatē itell'ꝰ. Aut dicūt hitudinē exigētē mutuā obligationē ad hꝯ operiȝ mādifeſtū eſt: ꝙ ꝑm nō ſufficit ad fundādū dñiuȝ ꝛ ſuitutē: ꝗꝛ ſ. n. intell'u pollētes: ꝛ corꝑe deficiētes apti nati ſint nālr̄ dñari hꝭ ꝗ ecōtrario ſūt corꝑe pollētes ꝛ itellectu deficiētes: vt dicit ph'us ꝑ politice: nihilominus vltra ħ requiriť mutua obligatio: non. n. oēs ꝗ tales ſunt nālr̄: ſunt de facto ſerui: aut dñi. ḡ pȝ ꝙ dñiuȝ exigit mutuā obligationē: talis aūt obligatio nō eſt niſi ī ſola appꝛhēſione itellect⁹: q̄ dñs cōſiderat ſe obligatuȝ ad aliqđ ꝑcipiēdū ſeruo in opib⁹ rōis: ad recipiēdū vō in opib⁹ alijs: ꝛ ecōtrario ſeru⁹ eſt obligat⁹ ad ipēdēduȝ corꝑalia: ꝛ hȝ recipe regimē: vl̄ directionē: ꝗre reſpect⁹ dñij eſt in ſola appꝛhēſiōe rōnis: ꝛ nō extrīs in re. ❡ Secūdo dicit ħ patere a ꝑori. ꝗꝛ reſpectus dñij nō eſt po⁹ ad dirigēdū: nec obligatio ad hꝯ act⁹: ſȝ potius hꝯ act⁹ ꝯſiderati: vt dñȝ ꝛ ſuū ꝯnectētes itellecti ꝑ modū habit⁹ ꝛ nō act⁹. cū igiť talis ꝯnexio non ſit in re: ꝗꝛ tales act⁹ ꝑtereūt: ꝛ ſuccedūt: nec ꝯtinue manēt: reſtat ꝙ ſeruit⁹ ꝛ dñiuȝ ſint ī ſola appꝛhēſione. ❡ Nono ꝓ̇cipalr̄ arguit ꝙ relones tertij modi videlȝ mēſurati ad menſurā ꝛ ꝯ̄ nō ſint niſi ī ſola appꝛhēſiōe: ſicut relo ſcie ad ſcibile: ꝛ ſenſus ad ſenſibile. ꝑ ſic. Impoſſe eſt eē aliquā rē depēdētē a nō re: aliogn res depēderet a nihilo: ꝛ ita eēt depēdēs ꝛ nō depēdēs: ſȝ manifeſtū eſt: ꝙ relo ſcie ad ſcibile: vl̄ act⁹ itellect⁹ ad itelligibile: aut viſiōis ad viſibile: ꝛ ſic đ alijs mēſuratis depēdet a nō re: qm̄ nō oȝ ꝙ ſcibile ſit in actu ſcia manēte: nec itelligibile duȝ itelligiť: nec ſenſibile duȝ ſentiť: imo ſcia pōt manere re deſtructa ꝛ penitus annihilata: ꝛ actus intellectiōis trāſit ſuꝑ res nullo mō exiſtētes. Silr̄ viſio ſaltem per dei potētiā poſſet manere ānihilato viſibili. ergo talis relatio ſcientie ad ſcibile non eſt aliquid in re exiſtens. ❡ Nec valȝ inquit ſi dicať: ꝙ ſcia nō referť actualiter

Tex. 8.

ad ſcibile niſi qñ illud exiſtit. ¶ Primo. Qꝛ nō eſt ve
rioꝛ ſciētia ſcibili exiſtēte q̄ȝ ipſo annihilato: ſed verioꝛ
eſſet: ſi de nouo inciperet referri ad ipſum: qñ de nouo
exiſteret: ita ꝙ prius nō referret̄ realiter: ſȝ tm̄ ſm rōnē
ergo nō eſt verū: ꝙ ſcia tūc ſolum referat̄ ad ſcibile p
moduȝ mēſurati: qñ ipſum ſcibile exiſtit. ¶ Scdo ad
ideȝ cōtra. ſ. reſpōſionē. Scibile ſm illā rōnem cauſat
ſciētiā: ꝛ mēſurat̄ eā ſub qua peremptū perimit eaȝ. qꝛ
Tex.14. phs dicit in predicamētis: ꝙ ſcibili deſtructo deſtruit̄
ſcia: ſed nō ecōtra: ſȝ manifeſtū eſt: ꝙ ſcibili deſtructo
Tex.cō.4. quo ad eſſe exiſtētie ſcia non perimit̄: qꝛ dicit phus 6°
metaphy. ꝙ ideo in ſingularibꝰ non eſt ſcia: qꝛ illis ab/
euntibꝰ ꝛ corruptis manet ſcia: qꝛ eſt de neceſſarijs ꝛ
īpoſſibilibꝰ aliter ſe habere: vt dicit Cōmen. ꝯmēto 4°
ꝙ īpoſſibile eſt: vt ſit ſciētia rerū: que poſſunt eē mō in
vna diſpōne: ꝛ poſt in alia. ergo ſcibile nō determinat
relationē ſcīe ſub eſſe exiſtentie: imo accidit ſibi exiſte
re vel nō exiſtere. nō ergo menſurat ſciam: nec cauſat
eaȝ: niſi put in eſſe itellecto hȝ cuȝ ſuis paſſionibꝰ habi
tudines neceſſarias: cōnexiones oīno imutabiles: ac ī/
poſſibiles aliter ſe habere. pȝ igit̄ ꝙ relatio menſurati
ab eo eſt cauſatiue: qꝛ terminuȝ iſtius relōnis facit: vñ
ſi nā faceret relationē ſcie ad ſcibile de neceſſitate po/
neret terminū in actu: ſicut ꝛ itellectꝰ dū cōſiderat hꝰ
habitudinem ſtatim ponit ſcibile in actu termināts.
¶ Tertio dicit hoc patere a priori: ꝙ relō ſcie ad ſcibi
le nō ſit niſi ī aīa. Illa eniȝ relatio eſt relō mēſurati ad
mēſurā ſic: ꝙ mēſurata ſunt quedā ſilitudines dimiu/
te: ꝛ mēſurātia ſunt quedā exēplaria. ſicut igit̄ ſimilitu
do eſt iter formas equales ꝛ pares: mutua dico: ita re/
latio ſcie ꝛ aſſimilatio: aut imitatio forme dimīute ad
formā exēplarē exiſtēteȝ: nō tm̄ econuerſo: qꝛ talis exē/
Vtrū relōni ī cōi repugnet q̄ ſit res. platio nō eſt ex parte exēplaris. ¶ Decimo arguit pn/
cipalr ꝙ relationi in cōi repugnat ex ſua ratiōe: qꝫ ſit
res p̄. Qꝛ dicitur de ea ꝙ acquirit̄ ī ſubiecto nullo agē
te ipm attingēte: ſed manifeſtū eſt: ꝙ albo exiſtēte in
oriēte: ſi fiat albū aliud in occidēte: ſimilitudo itelligi
tur eſſe in albo: qd̄ eſt in oriēte abſq̄ʒ hoc ꝙ aliqd̄ agēs
agat in illud: vel attingat illud p̄ter q̄ȝ intellectꝰ q ipm
cōparat ad aliud albuȝ: qd̄ de nouo ꝓducit̄ in occidē
te: nō eniȝ dealbās in occidēte actionem ſuaȝ ꝓtendit
vſq̄ʒ in oriens: vt ſimilitudinē ipmat: nec celū: aut ali
quid aliud pōt eam īprimere: niſi ſolus itellectus. igit̄
nō pōt poni: ꝙ ſit aliqua talis res acquiſita: ꝛ per ꝯñs
relationi ex nā ſua repugnet habere exiſtētiā ī natura.
¶ Nec valȝ inquit ſi dicat̄. ꝙ generās orientalē albe/
dineȝ a p̄ncipio q̄ȝtuȝ fuit ex ſe dedit realitatē ſimilitu
dinis: ſed ꝓhibebat̄ poni in actu ꝓpter nō exiſtētiam
termini: qui exigit̄ in eſſe relatiōis. Scdm hoc igit̄ ge/
nerans albedinē in occidēte dr̄ agere ſimilitudineȝ in
albedine oriētis tāq̄ȝ remouēs nō entitatē termini: ſed
ipſa erit a generāte: qd̄ fundamētū ꝓduxit eo mō: quo
motus grauis eſt p ſe a generāte: ſed p accidēs eſt a re/
mouēte ꝓhibēs. hoc inqt nō valȝ. q̄ȝuis eniȝ eſſet a ge
nerāte: nō tm̄ ipſa cū albedine oriretur. ꝛ ſic per ſe acq/
reretur: qd̄ eſt cōtra mēteȝ phi. Relinqtur igit̄ ꝙ ſi fi/
at in albedie: hoc erit per actionē itellectꝰ. ¶ Undeci/
mo ſic. Oīs realitas cōiungēs aliqua duo īpeditur per
diſtantiā illoꝝ: vt pȝ: qꝛ actio ꝛ paſſio reqrunt approxi
mationē: ꝛ habēt ex diſtātia īpediri: ſȝ relatio eſt habi/
tudo cōnectens extrema ſm ꝙ dicit Simplicꝰ hypo/
ſtaſim relatiōis in diuerſis exiſtere: cuȝ ſit ad alterum
habitudo: ꝙ aūt hec cōnexio per nullā diſtātiā īpedia/
tur. pȝ. qꝛ quātūcūq̄ʒ duo alba ſint diſtātia vel ꝓpinq̄
nulla variatio ſit in albedie: nec erit vigoroſioꝛ: aut de/
bilioꝛ: ſicut cōtingit in actione ꝛ paſſione. ergo impoſſe
eſt ꝙ relatio ſit res aliq̄: que ꝯnectat extrema. ¶ Duo
decimo ſic. Illud qd̄ nō eēt niſi aīa nō eēt: nō eſt res ha/
bens exiſtētiā in nā: ſed relatio eſt hꝰ. dicit eni phs 6° Tex.cō.8.
metaphſi. ꝙ ens eſt quoddā ens: qd̄ cum alio copulat̄
ꝛ cogitatio diuidit illud. Qd̄ exponēs Cōmētatoꝛ ꝯmē
to 8° dicit: ꝙ intēdit p̄dicamēta: que habēt cōparatio/
nem. eſtimat̄ eniȝ ꝙ illa nō eſſent ſi aīa non eſſet. ergo
relatio nō hȝ exiſtentiā in natura. ¶ Nec valȝ ſi dica/
tur: ꝙ Cōmētatoꝛ nō loqtur affirmādo. ¶ Non valȝ
quidē: qñ iſto modo loquēdi vtitur frequēter in illis:
que denūciat aſſertiue: vnde ponit ibi eſtimat̄: p vide
tur. Eſt aūt aliqd̄ videri ꝓbabile ꝛ topicū: ꝛ eſt aliō ne/
ceſſariū ꝛ verū. ¶ 13°. Qꝛ dicit Cōmentatoꝛ 12° meta/
phyſice cōmēto. 19°. ꝙ relatio iter oīa predicamēta eſt
debilioris eſſe: ſed ſm eūdē 4° phyſicoꝝ. cōmēto. 87.
Entiuȝ quedā ſunt completa: in quoꝝ eſſe nihil facit
anima: quedā vero ſunt quoꝝ actus cōpletur per aīaȝ
qꝛ eſſe eoꝝ ꝯpletur ex actiōe anime in eo qd̄ eſt de eis
extra animā: ꝛ talia ſunt entia latētia: que nō eſſent ni
ſi in potētia: ſi aīa nō eſſet. Et ait ꝙ de talibus non eſt
tēpus. ergo relatio: que habȝ eſſe debiliſſimuȝ: neceſſa
rio erit de iſtis entibꝰ: quoꝝ actus eſt ab aīa. fundamē
tuȝ aūt ꝛ potētialitas in re extra: vel nō erit verū ꝙ ha
beat eſſe debilius iter oīa entia. ¶ 14°. Illud qd̄ adue
nit alicui ſeipſo quieſcēte nō habȝ exiſtētiaȝ naturalē
in illo: ſȝ phs 5° phy. dicit: ꝙ relō aduenit alteri relati/ T.c.10.
uoꝝ abſq̄ʒ hoc ꝙ trāſmutet̄: qd̄ expōit Cōmē. cōmēto
10° dicēs. ꝙ in relōne nō eſt motus: qñ illō qd̄ trāſmu
tatur ad relōnē trāſmutatur ſe quieſcēte ex trāſmuta
tionē ſui correlatiui. ¶ Ex quibꝰ pȝ: ꝙ relatio orit̄ in
altero extremoꝝ ſimpliciter quieſcente: ꝛ per trāſmu/
tatione alterius. ergo relatio nō eſt res in nā exiſtēs: ſe
queretur eniȝ ꝙ extremū dū acquireret eā nō eſſet to/
taliter quieſcēs: quin ſaltē trāſmutaret̄ realiter in ad/
uentu entitatis relatiue. ¶ 15°. Illud cuius hypoſtaſis
eſt rō icorporea habēs pro differētia ſubſtantiali pro/
prietatē: nō ꝙ ſit in ſe: ſed ad alterum quaſi in diuerſis
exiſtēs: talis enim nō pōt eſſe ſm ſuā hypoſtaſiȝ in re/
rum natura. Tum qꝛ relatio talis incorporea nō eſt in
corporibus exiſtēs extra. Tum quia nulla vera hypo/
ſtaſis exiſtēs in diuerſis: vel attingens diſtincta poteſt
eſſe niſi in itellectu. Sed Simplicius vbi ſupra iqui/
rens de relatione: vtrū ſit totum nomē: vel habeat hy/
poſtaſim: hoc eſt quidditatiuā rōneȝ: determinat ꝙ re
lationis hypoſtaſis eſt quedā ratio incorporea ꝓprie/
tatem habens: ꝛ differentiā eſſentialeȝ: ꝙ nō eſt aliqd
in ſe: ſed ad alterū: ꝛ ꝙ exiſtit vt in diuerſis: ꝛ multa ta
lia ſibi attribuit. ergo ſua hypoſtaſis nō habȝ realē exi
ſtentiā in reꝝ natura.) Hec ille. ¶ Cōtra eandē ꝯclu/
ſionem arguit Ocbā ꝓbādo: qꝫ nulla res extra animā
que non eſt ſignum eſt relatio: vel ad aliquid. Primo
ſic. Omnis res realiter diſtincta ab alia re: quarū neu/
tra eſt pars alterius poteſt intelligi alia nō intellecta:
ſed impoſſe eſt aliquā relationē intelligi non intellecta
alia relatione oppoſita: que tamē nō eſt pars eius: nec
econtra. ergo nulla relatio eſt res. maioꝛ patȝ: quia nō
magis dependet intellectio vnius rei totaliter diſpera
te q̄ȝ itellectio effectus ab intellectione ſue cauſe eēn/
tialis: ſed illud qd̄ eſt effectus poteſt intelligi nō intel/
lecta cauſa. igit̄ ꝛc̄. minoꝛ ꝓbatur. quia ſi aliquis poſſȝ
intelligere ſortē: ꝛ ſimilitudineȝ eius nō intellecta alia
ſimilitudine correſpondēte: tunc poſſet ſcire ſorteȝ eē
ſimilē: ꝛ tamē dubitare ꝛ ignorari: an ſit alicui alteri ſi
milis: ꝛ ſcire aliquē eſſe patrē: ꝛ ignorare an habeat fi/
lium.

liꝰz. ¶ Secūdo. Sicut contradictio dicta de aliq̄bus
eſt via ↄcludēdi diſtinctionē inter illa: ita īpoſſibilitas
recipiēdi ꝑdicationē cōtradictorioꝝ ꝑtinētiū ad eſſe
eſt via ↄcludēdi idēntitatē: ſed ſimilitudo ſortis ad pla
tonē nō pōt eē ſine ſimilitudine platonis ad ſortē: nec
ecōtra ſine ↄdictione. igiť iſta ſilitudo eſt realiter illa.
¶ Tertio ſic. Illud qđ nullibi eſt ſubiue extra aiaz nō
eſt aliq̄d reale. ſꝫ ſilitudo ſortis ad pla. nō eſt ſubiue in
platone. ğ nec ſilitudo platonis ad ſortez eſt ſubiue in
platone: ꝛ cōſtat ꝙ nec eſt ſubiue in ſorte. ğ nullibi eſt
ſubiue ꝛ nō eſt ſubā ſm te: ꝛ ꝑ ↄñs nec eſt ſubā: nec ac
cidēs. ğ nulla res. Pōt tñ ēt ſimplr ꝓbari idē ꝙ ſilitu
do ſortis ad platonē: nō eſt in platone: nec eſt plato. ꝛ ꝑ
ↄñs nō eſt res extra aiaz ꝛc̄. ¶ Quarto. Qꝛ iſta eſt itē
tio phi in ꝑdicamētis: q̄ dicit ꝙ ea ſunt relatiua q̄ dr̄r
alioꝝ: aut q̄ulibꝫ aliter ad aliud. id eſt vt cōiter expo
nit̄ ſub aliqua alia habitudine caſuali. Item īfra dicit
ꝙ oīa relatiua dicunt̄ ad conuertētiā: ſed caſu aliquo
tiēs differūt ſm locutionē. Itē infra dicit ꝙ aliquotiēs
ēt fingere noīa neceſſe erit: ſi nō fuerit nomē īpoſitum
ad qđ ↄueniēter aſſignet̄. cōſtat autē ꝙ dici nō cōpetit
rebꝰ: ſꝫ terminis ꝛ ſignis reꝝ. Item habitudo caſualis
nō cōpetit rebꝰ. Itē nec res ipſas fingere poſſumꝰ: ſed
noīa reꝝ ꝛ ad illa: q̄ fingimꝰ phs dicit alia dici: vñ ait.
Si nō fuerit nomē impoſitū: ad qđ ſupple nomē rela
tiuū ↄuenienter aſſignet̄. multa quoq̄ʒ alia dicit de re
latiuis: que tñ noībus ↄueniūt. Ex quo pʒ: ꝙ eiꝰ inten
tio fuit: ꝙ relatiua nō ſunt res extra aiam: ſꝫ noīa reꝝ.
Utrū relō diſtinguat a fūdamēto. Greg. d. 28. q. 2. ar. p° cō cluſione p°. ¶ Contra aliq̄ dicta in eadē ↄcl'one arguit Greg. ꝑ lo
co ꝓbādo: q relatio nō ſit aliqua entitas diſtincta ab
abſolutis. Et ꝑ ꝓbat ꝙ oīs ētitas ſit abſoluta. Qꝛ ſi nō
oīs entitas eſt entitas abſoluta: tūc aliqua entitas oē
qđ ipſa ē. eſt ad aliud: ſeu oē qđ ipſa dr̄: dr̄ illud ad aliđ
relatiue. ↄña pʒ: qꝛ ſi nulla oē qđ ipſa eſt: dr̄ ad aliud. ğ
q̄libꝫ eſt aliq̄d ad ſe: ꝛ per ↄñs eſt entitas abſoluta: qđ
repugnat añti: ſed falſitas ↄñtis ꝓbat̄ ꝑmo auctorita
te Aug. 7° de trinitate cap. p. vbi q̄rēs: an pater ſit ſa
piens per ſapiētiā: quā genuit. deducit tāq̄ʒ ad ipoſſibi
bile ad iſtud ↄñs: ꝙ pr̄ nō eēt aliq̄d ad ſeipm̄: ꝛ non ſo
lūz ꝙ pater eſt: ſꝫ oē qđ eſt relatiue ad filiū diceret̄: qđ
ſicut de patre ipſe reputat ipoſſibile: ita de qualibꝫ alia
re: ſicut ex allegādis patebit. Deide ꝓbat̄ falſitas ↄñtl
per rōnē. et ꝑ iductiue. Si enim aliqua res relatiue dr̄
dupla illa dr̄ ad ſe bicubita: vl' tricubita: ſeu quāta. Si
militer ſi aliq̄d ſit relatiue pater: ipꝫ dicat̄ ad ſe hō: vel
deꝰ: aut aial: ꝛ ſic de ſingulis iducēdo patebit: ꝙ q̄libꝫ
entitas: que dr̄ aliquid relatiue: dr̄ etiā aliq̄d ad ſe ab
ſolute. In his v° que dicunt̄ ad ſe: nō opꝫ inducere. qꝛ
pʒ: ꝛ per ↄñs nulla entitas oē qđ eſt. eſt ad alterū. Hāc
ꝓbationē ibidē ponit Aug. dicēs. (Huc accedit: qꝛ oīs
eſſentia: que relatiue dr̄: eſt aliquid etiā excepto relati
uo.) id eſt de ea dr̄ aliq̄d ꝑter relatiuū: qđ idē eſt: vt ſi
diceret̄: nō ſolū eſt aliquid ad alterū: ſed ēt eſt aliquid
ad ſe: qđ imediate declarat ſubdens: ſicut hō dñs: ꝛ hō
ſeruus: ꝛ equus iumētum: ꝛ nūmus arra. homo: equus:
ꝛ nūmus ad ſe dicunt̄: ꝛ ſubē ſunt vel eſſentie. dñs v°
ſeruꝰ: iumētuꝫ: ꝛ arra ad aliquid relatiue dicunt̄: ꝛ idē
pʒ in ſingulis ꝛc̄. ¶ Secūdo idē aliter ꝓbatur ratiōe.
Nā de qualibꝫ entitate cōuenit enūciare q̄d: vel q̄ en
titas ipſa eſt ſm ſe: ꝛ iſtud nō cōuenit fieri per aliquid
quod de ipſa dicatur relatiōe per alterum. ergo per ali
quid ꝙ ipſa dr̄ ad ſe. ¶ Ex quo ſeq̄t̄ ꝙ q̄lꝫ entitas eſt
aliq̄d ad ſe: ꝛ nulla oē qđ eſt: eſt ad aliud: aut ſi aliq̄ oē
qđ eſt: eſt ad aliud: de illa nō ↄuenit enūciare quid: vl'
que entitas eſt ſm ſe. ¶ Ex quo vltra ſeq̄t̄ ꝙ ipſa nō
eſt aliqua entitas: ꝛ ſic aliqua entitas eſt nō entitas: qđ
implicat cōtradictionē. ↄñtie oēs patētes ſunt. prima
pars añtis certa eſt. ꝛ ſcđa ꝓbat̄ ex eo: ꝙ nullum ꝑdica
tuꝫ relatiuū idicat quid eſt ipſuꝫ: de quo predicat̄: ſeu
illud ꝑ quo ſtat ſubiectū: de quo dr̄: qua propter de nul
la re iterrogāti ea demōſtrata quid eſt hoc cōtingit cō
ueniēter rñderi: qđ eſt duplū: vel dimidiū: aut aliquid
coꝝ: que ſm ſe ad alterū ꝑdicant̄: vnde ſicut demon
ſtrata aliqua re: que eſt pr̄. iterrogāti quid eſt hoc. non
cōueniēter rñdet̄: q hꝫ filiuꝫ: aut q genuit: ſic nec cō
ueniēter rñdetur: ꝙ eſt pr̄: cū hoc ſit eſſe patrē: qđ habe
re filiū ꝛ genuiſſe: ꝛ idē ſignatur cū aliquid dr̄ pr̄ ſꝫ ꝙ
pater eſt nomē rel'onis preciſe: ꝛ cū dr̄ ꝙ genuit filium
ꝛ ſilr cū quis dr̄ dñs idē ſignatur: qđ cuꝫ dr̄: ꝙ hꝫ pote
ſtatē dirigēdi ꝛ cohercēdi aliuꝫ: ꝛ ita de ſingulis pꝫ in
ſpiciēti: ꝑpter qđ Augu. idifferēter loq̄tur 7° de trini
tate. (Qđ relatiue ꝓnūciat̄ nō idicat ſubāʒ:) id eſt q̄d
eſt illud: de quo ꝓnūciatur. Et hoc eſt qđ magiſter diſ.
7. huiꝰ ꝑmi dicit. (Uult dicere cū ait: ꝙ eē patrē nō eſt
eſſe aliq̄d. id eſt dicere aliquē eſſe patrē nō eſt ipſuꝫ di
cere eē aliq̄d. ađ ē aliquā eēntiā vel aliquā entitatē. ꝛ tñ
pater eſt aliqua eēntia.) ¶ Tertio ad idē ſic. Quia de
qualibet entitate dicat̄ eſſe non relatiue ad alterum. ğ
nulla entitas dicitur ad aliud oē qđ dicitur. cōſequētia
nota eſt: ꝛ ſimilr prima pars añtis. nam omnis entitas
eſt quedā eſſentia. 2° vero pars añtis ꝓbatur: qꝛ ſūmo
ſm exempla Aug. ꝑmiſſam entitatez: que eſt dñs. iſta
vtiq̄ʒ eſt eſſentia: non aūt dr̄ eſſentia relatiue ad alteꝝ:
ſi enim diceret̄ videret̄ magis ꝙ ad ſeruū: ſed conſtat
ꝙ nō: qꝛ dñs nō eſt eſſentia ſerui ꝛ etiam nulliꝰ alteriꝰ
eſt eēntia: ꝛ ita vlr ꝙ nulla eēntia eſt alteriꝰ eēntie eēn
tia: q̄uis poſſit eſſe pars alterius: ſed quelibet eſt eſſen
tia ſuimet loquēdo intrāſitiue tñ: qꝛ quelibet eſt ipſa
met: ꝛ illud qđ eſt nō diſtinguitur ab eo cuius eſt: vnde
cōiter cū dicimus ſubā vel eſſentia lapidis vel eſſentia
dei: exponit̄ intranſitiue: id eſt eſſentia: que eſt lapis: ꝛ
eſſentia: que eſt deus. Huic cōcordat phs 7° metaphiſi
ce: vbi ꝓbat ꝙ nullū ens ꝑ ſe eſt aliud a ſuimet ſubā: ꝛ Tex. cō. 20.
ꝙ qđ q̄d eſt: ꝛ vnūq̄dq̄ʒ idem eſt. ſi ğ nulla eſſentia eſt
alterius eſſentie. ğ hꝰ entitas nō dr̄ relatiue eſſentia: ꝛ
pari rōne: nec pr̄: nec ſeruus: aut aliq̄ entitas relatiua
ad alterum relatiue dicat̄ eſſentia: ꝛ pari rōne nulla en
titas relatiua vel abſoluta dr̄ relatiue eſſentia: ꝛ ex op
poſito: ſi aliq̄ dicat̄ relatiue eſſentia: aliqua entitas non
eſt eſſentia: ꝛ ſic eſſentia nō eſt eſſentia. Hanc argumē
tationē breuiter poſuit Aug. vbi ſupra. nam cū dedu
xiſſet ad illud ↄñs: ꝙ pater nō ſolū ꝙ pr̄ dr̄: ſed oīa q̄
q̄d dr̄ relatiue diceret̄ ad filiū: ſtatim cōcludit ꝙ filiꝰ ēt
quicq̄d dicitur relatiue diceret̄ ad patrē: ꝛ ſic filius re
latiue diceret̄ eſſentia. Ait eniꝫ ſic ↄcludēdo. (Reſtat
igitur vt eſſentia filius relatiue dicat̄ ad patrez: ex quo
conficit̄ inopinatiſſimus ſenſus: aut ipſa eſſentia non
ſit eſſentia: vel certe cū dr̄ eſſentia nō eſt eſſentia: ſꝫ re
latiuū indicet̄.) Et paulo poſt repetēs ait. (Hoc. n. vñ
agimus: ſi eſſentia ipſa relatiue dicitur: ipſa non eſt eſ
ſentia.) ¶ Nec valꝫ ſi ad predicta diceretur: ꝙ proce
dunt de relatiuis. non autem de relationibus in abſtra
cto. nam vniuerſaliter de qualibet entitate ꝓcedunt:
vnde ſi tales relationes ponantur: adhuc q̄ʒ de quali
bet eſt querere: an ſit aliquid ad aliud vel non: ꝛ ſi non.
ergo non omne quod ipſa eſt. eſt illud ad aliud. immo
nihil quod ipſa eſt: ipſa eſt ad aliud: ꝛ ſic magis dicen
da eſt entitas abſoluta q̄ʒ ipſum relatiuum. Si autem
eſt aliquid ad aliud procedunt rōnes ꝓbantes: ꝙ non
omne: qđ ipſa eſt: ipſa eſt illud ad aliud. Nā ꝛ de ipſa eēr

ſingit dicere quid: vel q̄ eſſentia eſt: ⁊ nō p aliqđ nomē qđ ꝓdicet̄ relatiue ad alteꝝ vt ꝓbatū eſt. Itē nulla eſt eſſentia ad aliud: vñ ſi ꝑnitas ſit aliq̄ entitas q̄lis ſm gittur: nō eſt eēntia ad aliud. nō eniȝ ꝑnitas eſt eēntia filij: nec filio: nec in aliqua habitudine caſuali predicatur eēntia de ꝑnitate relatiue ad filium vel ad patrē: aut ad aliqđ aliud: cū nulli⁹ alteri⁹ ꝑnitas ſit eſſentia ⁊ ita de alijs relonib⁹. ¶ Scđo loco ꝓbat q̄ nō oē relatiuū eſt relatiuū formalr̄ per relationē ſibi inherentem ⁊ diſtictā ab eo: ⁊ hoc q̄tuordecim medijs.

Scđo loco ꝓ eadē grē. vbi ꝓ ꝯclone 5°.

Primū eſt tale. Nā cōſtat q̄ cū dr̄: ſortes eſt diſtinct⁹ a platone: nō denotat̄ q̄ aliqua entitas īhereat ſorti: qua dicatur diſtinctus: ſed tm̄ mō: q̄ tā ſortes q̄ȝ plato eſt ens: ⁊ ſortes nō eſt plato: vñ ſortē eſſe diſtinctū a platone nihil aliud eſt q̄ȝ ſortē eſſe ens: ⁊ platonē eſſe ens: ⁊ ſorteȝ nō eſſe platonē: ⁊ iō ſicut p iſtā copulatiuā ſortes ē ens: plato eſt ens: ⁊ ſortes nō eſt plato: non denotat̄ q̄ aliq̄ entitas īhereat platoni vel ſorti: ita nec per iſtaȝ cathegoricā equiualentē illi: ſortes eſt diſtinct⁹ a platone: nō denotat̄ aliquā entitatē formalr̄ illi īherere. Eodē mō ē de iſta: ſortes eſt pater: cū p hāc nihil aliud ſignificetur q̄ȝ per iſtā ſortes hȝ filiū: ſed cū dr̄ q̄ hȝ filiū nō ſignificat̄: q̄ aliquā entitatē habeat ſibi formalr̄ īherenteȝ. ergo nec cū dr̄ q̄ eſt pr̄. vñ Aug. 5° de trinitate cap° 5° ait. (Pater nō dr̄ pater niſi ex eo q̄ eſt ei fili⁹: ⁊ fili⁹ nō dr̄ niſi ex eo q̄ hȝ prē̄ȝ.) ⁊ ita eſt de plurib⁹ alijs ꝓdicationib⁹ relatiuis: qđ facile eſt cognoſcere aſpiciendo ad qd nois ipſoꝝ relatiuoꝝ. ¶ Confirmat̄. Q2 cū dr̄: de⁹ eſt diſtinct⁹ a creatura: vel de⁹ eſt dñs creature: non denotat̄ q̄ aliq̄ entitas: aut qcq̄ȝ oīno reale: vel rōnis īhereat ipſi deo: alioqn ꝓpoſitio eſſet falſa. Hāc rōnē virtualr̄ ponit Boeti⁹ ad hāc ēt ꝯnē in lib° de trinitate. ¶ Scđm mediū eſt tale. Si oē relatiuū eēt relatiuuȝ per aliquā entitatē ſibi formalr̄ inherēteȝ: ſeqtur q̄ in qualibȝ re ſint actu īfinite res: quaꝝ quelibȝ alicui illaruȝ īheret: ꝯñs reputabit̄ ab oībus falſum. ꝯña ꝓbat̄. q2 ois entitas eſt relatiua. qđ pȝ. Tū q2 ois entitas eſt ab aliqua entitate diſtincta. ergo omnis entitas eſt relatiua. Tum q2 ois entitas eſt cauſa vel cauſata: cōſeruans vel cōſeruata. ḡ ois entitas eſt relatiua. Illa eniȝ entitas dr̄ relatiua: que dr̄ ad aliqd alteꝝ relatiue. vbi grā: que dr̄ pr̄ vel fili⁹: duplū aut dimidiū: aut aliquid aliud eoꝝ: que ſm ſe ad alteꝝ ꝓdicant̄. ¶ Tertiū medium eſt tale. Q2 tūc deo aliq̄ entitas īhereret: qđ eſt īpoſſibile. tenet ꝯña. q2 ꝑſone diuine ſunt adinuiceȝ relatiue: ⁊ ſilr̄ de⁹ dr̄ relatiue ad creaturaȝ dñs ⁊ creatoꝛ. ¶ Quartū mediū eſt tale. Q2 ſi ſic ſeqtur q̄ q̄ñcūq̄ȝ aliqd īcipit vel deſinit eſſe relatiuū: aut ad aliud determinate: ipm vel aliqd ei⁹ eēt in ſe mutatū per acqſitionē alicui⁹ entitatis: quā pri⁹ imediate nō habuit: ⁊ patȝ ꝯña ſm dicta aduerſarioꝝ: ſed falſitas ꝯñtis ꝓbat̄ tā in deo q̄ȝ in creaturis: ſicut declarat Aug. in 5° de trinitate cap° vlti. (Nūmus (īqt) cū dr̄: ꝑciuȝ relatiue dr̄: nec tñ mutatus eſt: cū eſſe preciū ceperit: neq̄ȝ cum dr̄ pignus: ⁊ ſi qua ſunt ſilia. ſi ḡ nūmus pōt nulla ſui mutatione multotiēs relatiue dici: vt neq̄ȝ cū incipit dici: neq̄ȝ cū deſinit aliqd in eius nā̄ vl̄ forma: qua nūmus eſt mutatiōis fiat: quāto facili⁹ in illa icōmutabili dei ſub̄a debem⁹ accipe: vt ita dicā relatiue ad creaturā: vt q̄uis tēporaliter īcipiat dici: non tñ ipſi ſub̄e dei aliqd accidiſſe itelligat̄: ſed illi creature: ad quā dr̄.) ¶ Iteȝ Anſel. monol. 25. (Cōſtat (īqt) q̄ hoī poſt annū preſentē naſcituro: nec maioꝛ: nec minoꝛ: nec equalis ſum oēs aūt has relōnes vtriq̄ cuȝ natus fuerit ſine ol' mei puta mutatione ad ipm̄ habere potero ⁊ amittere ſm q̄ creſcet: vel per q̄litates diuerſas mutabit̄.) ¶ Itē phs 5° phyſicoꝝ īqt. (In ad aliqd nō eſt mot⁹: cōtingit eniȝ aliqd altero mutāte. id eſt mutato veꝝ eſſe alteꝝ nihil mutatū.) ⁊ 11° metaphy. (Eſt n. altero ꝑmutato verificari alterū nihil ꝑmutatū.)

Tex. cō. 10. Tex. 12.

¶ Patet ēt falſitas illi⁹ ꝯñtis rōne. Nā ſequeret̄ q̄ ad generationeȝ cuiuſcūq̄ȝ minime entitatis in q̄lȝ re mūdi: ⁊ in qualȝ pte rei noua entitas generaret̄: ⁊ ſic ad ſubitā gn̄ōnem imaginis vel cogitatiōis cuiuſcūq̄ȝ totus mūdus ⁊ q̄libet eius pars mutaret̄: qđ cōcedat q̄ vult. Mihi auteȝ īqt oio vr̄ abſurdū. tȝ ꝯña: q2 ab entitate nouiter genita quelibet entitas mūdi alia diſtinguit̄: ⁊ ſic in q̄libet re mūdi noua diſtinctio generabit̄: ⁊ certe nec ipſe de⁹ ab hōi mutatiōe erit alien⁹: cuȝ veriſſime nulla nā̄ ꝯſiderante ipſe ſit diſtinctus a qualȝ re creata: qđ dico ꝓpter fugā aliquoꝝ dicētiū: q̄ nō refert̄ ad creaturaȝ relatiōe reali. ¶ Preterea. Multum eēt mirabile q̄ imaginatio mea realr̄ mutaret totū mūdū ⁊ cauſaret veras res ex̄ aiaȝ. ¶ Itē qđlibȝ agens quātūcūq̄ȝ debile ageret in quālibȝ rem mūdi: ⁊ quātacūq̄ȝ diſtantia: que oia ſequerent̄. Nec valȝ dicere q̄ nō agit per ſe in quālibȝ: ſed per accidēs: q2 non poteſt aliquid cauſare in aliquo per accidens niſi in illo aliqd cauſet per ſe: ois eniȝ effect⁹ per accidēs ꝯiunctus eſt alicui effectui per ſe: ſicut cā per accidēs cauſe p ſe: vt dr̄ 2° phyſicoꝝ. T. c. 38. ⁊ 37

¶ Quintū mediū eſt tale: in quo arguit ſpālitē de relatiuis p̄mi modi: ⁊ p̄mo de eodē arguit ſic. Nulla res eſt ſm ſe numeraliter: aut ſpecifice: aut genere vna eēntialiter per aliquā entitatē ſibi formalr̄ inherētē. ergo nulla res eſt alicui eadē per aliquā entitatē ſibi formaliter inherentē. antecedēs pȝ. quantū ad primaȝ partē de ſe ex dictis in mā̄ de vno: quantū ad ſcđam ēt non eſt dubiuȝ. nā ſicut ſortes ſeipſo eſt homo: ſic ſeipſo eſt vnū ſpē cū platone: qui ēt eſt hō. ꝯña vero pȝ ſtatiȝ. nā quelibȝ res eſt ſibi numeralr̄ vel alteri ſm ſpēm eadē eſſentialiter: quo ſibi vel alteri eſt ſm ſpēm eſſentialiter vna. vnde phs dicit 5° metaphy. ca. de eodē. (Eadem ſm ſe dicunt̄ queādmodū ⁊ vnuȝ. Et poſtea ſubdit. (Palā q2 idētitas vnitas quedā eſt aut pluriū eēndi ⁊c.) Et rurſus in cap° ad aliqd. Eadē dicunt̄: quoꝝ ſub̄a eſt vna ⁊c.) vnde nō aliud eſt aliqua eē eadē ſpē: q̄ȝ ipſa eſſe eadē: ⁊ ſic de alijs modis vnitatis ⁊ idētitatis.

Tex. cō. 15. Tex. cō. 11.

¶ Scđo. Per nullū magis diuerſus a platone q̄ȝ ē ſortes eſt ſortes ideȝ platoni: ſed qđcūq̄ȝ accidēs ſortis eſt magis diuerſum a platone q̄ȝ ipſemet ſortes. ergo p nullū accidēs ſortis ipſe ſortes eſt idē platoni: ⁊ vltra. ḡ idētitas ſortis: ſiue illud quo ſortes eſt idē platoni: nō eſt aliqđ accidēs vel entitas inherēs ſorti: ⁊ oēs aſſumpte ſunt euidētes: ⁊ ꝯñtie ſilr̄. ¶ Tertio. Si ſortes eſt idē platoni entitate ſibi inherēte: que vocatur ab alijs idētitas: ⁊ ſilr̄ plato alia idētitate ſibi inherēte eſt ideȝ ſorti: ſit idētitas ſortis. a. ⁊ ſit idētitas platonis. b. ꝯſtat q̄ a. ⁊ b. ſunt eedē ſpē. ergo alijs idētitatib⁹ inherētib⁹ eis: ⁊ ſic in infinitum: quod eſt impoſſibile ſm aduerſarium. ¶ Dicetur forte: q̄ nō ꝓceditur in infinitum ſed eſt ſtatus in primis idētitatibus. naȝ ille ſunt eedē idētitatib⁹: que ſunt eedē cū ipſis ſeipſis: ita q̄ idētitas ſoꝛ. ad platoneȝ eſt eadem idētitati relationis ad ſoꝛtem ſeipſa: ⁊ nō alia idētitate ſuperaddita: qđ vt clarius pateat: ſit a. idētitas ſortis. ⁊ b. ſit identitas platonis: ⁊ identitas qua a. eſt eadem b. ſit c. ⁊ idētitas qua b. eſt eadē ipſi a. ſit d. dicitur. ergo q̄ a. diſtinguit̄ a ſorte. quia ſortes poteſt eſſe ſine a. quia pōt eē ſine termino eius a. tamen nō differt a c. ſed eſt ſibi ideȝ: quia a. nō poteſt eſſe b. cū ſint ſimul natura: ⁊ per ꝯñs contra-

dictio eſt.a.eſſe niſi tam fundamẽtum ipſius.c.ꝙ etiã terminus eius ſint: ſed termio ⁊ fundamẽto ipſius.c. exiſtẽtibus neceſſario eſt.c.ergo contradictio eſt.a.eſſe ſine.c.⁊.c.ineſt formaliter.a.qꝛ.a.dicitur idem ipſa eadem idẽtitate:que eſt.c.ergo.c.eſt idem ipſi.a.⁊ per cõſequẽs ibi erit ſtatus. ⁋ Cõtra hanc reſpõſionẽ arguit pmo.Quia.b.nõ eſt neceſſe eſſe:nec eſt idem numero cum a.nec de eſſentia eius.nec etiã aliquo modo per ſe eius cauſa:nec econtra.ergo ſine cõtradictione aliqua põt eſſe.a.ſine.b.totuz añs notũ eſt:⁊ ſimilr ꝯña:⁊ ſtatim cito ꝓbabitur ex dictis reſpõdẽtis.ſ.Sco. ⁋ Confirmatur.Quia accidens poteſt eſſe ſine ſubiecto: in q̃ eſt:⁊ qđ eſt eius per ſe cauſa ſaltem mãlis in qua:⁊ ſilr effect⁹ nãliter depẽdens in eſſe a ſua ſecũda cã conſeruante:vt lumẽ a ſole põt virtute dei abſq; cõtradictione eſſe ſine tali cauſa.ergo multo magis.a.ſine.b.⁊ eſt valde mirabile:ꝙ deus nõ poſſit ſortez exiſtẽtem Pariſius ⁊ omnẽ entitatẽ:que eſt in ipſo:ſubiectiue cõſeruare deſtructo Platone exiſtẽte Rome cũ omni entitate exiſtẽte in eo ſubiectiue:⁊ maxime cũ nulla cauſalis depẽdẽtia intrinſeca vel extrinſeca ſit iter aliqđ Sor.⁊ aliqđ Platonis nõ plus ꝙ̃ iter ſortẽ ⁊ platonẽ. ⁋ Qđ vo aſſumit̃ ad ꝓbationẽ.qꝛ.a.⁊.b.ſunt ſil nã. Dico ꝙ ſi.a.⁊.b.ſumantur ſignificatiue:hoc eſt magis falſum ꝙ̃ illud:ad cuius ꝓbationẽ aſſumitur:quoniã idem eſt dictu:qđ dicere:ꝙ a.nõ põt eſſe per aliquam potẽtiam ſine.b.nec.b.ſine.a.qđ nõ ſolum nõ eſt verũ de.a.⁊.b.ſed nec de aliq̃bus creatis ſeu cauſatis entitatibus:⁊ ideo nulle due entitates create ſunt ſimul nã: cuius ꝓbatio eſt:qꝛ nulle due entitates ſũt in toto mũdo create:quaꝝ altera ſine altera eſſe nõ poſſit ſine cõtradictione:⁊ per potẽtiã diuinaz.Si aũt.a.⁊.b.ſumãtur mãliter pro terminis.ſ.concretis vel abſtractis relatiuis:⁊ ſumerẽtur ſimul eſſe natura vt verificat̃ de terminis ꝓpoſitio cẽt vera:ſed nõ ꝓbat ꝓpoſitum. nã hoc modo iſti termini pater ⁊ filius ſunt ſimul natura nã inter eos ſignificatiue ſumptos cõuertitur ſubſiſtendi ꝯña:nec cẽ vl exiſtere pt de alio verificari: quin verificari ſimul poſſit de reliquo:⁊ tamẽ nõ ſeqtur:pater ⁊ filius ſunt ſimul natura.ergo pater non põt eſſe ſine filio.nã ꝯñs eſt falſum:⁊ añs eſt verũ in ſenſu ꝑme premiſſo:⁊ ita eſt in ꝓpoſito de.a.⁊ de.b. ⁋ Et poſſet ꝯtra eos argui ꝙ pater nõ refertur ad filiuz relatiõe a ſe diſtincta per hunc modum arguendi ſic.Pater non põt eſſe ſine filio.ergo nec ſine relatione ſui ad filiuz.ſ. paternitate. ⁋ 2⁹.Si a.⁊ b.ſunt ſeipſis eadẽ: eadez ratione Sor.⁊ Pla.qđ ꝓbatur.qꝛ nõ minus ſunt eẽntialiter vnuz Sor.⁊ Plato ſpecifice ꝙ̃ a.⁊ b.ergo nõ minus eſſentialiter ſeipſis idẽ:nec magis accidẽtalr: ſiue per accidẽtia inherẽtia idẽ ſunt ꝙ̃ a.⁊ b. ⁋ Sextũ medium ꝓcedit de relatione diſtinctionis ſic.Per nullaz entitatẽ ſibi inherẽtez aliqua res eſt id qđ eſt eẽntialr licz aliqua per aliã ſibi inherẽtem ſit talis vel talis:nõ tñ eſt hoc vel illud qđ ipſa eſt:⁊ per nullaz etiam ſibi inherẽtez aliqua res nõ eſt ea res:que ipſa nõ.verbi grã. per nullaz rẽ ſibi inherẽtẽ Sor.nõ eſt Pla. deſtructa enim qualibz re inherẽte ſor.nõ minus Sor.non eſſet Plato.ergo per nullam rẽ ſibi inherẽtẽ aliqua res eſt eẽntialiter diſtincta ab alia re.ꝯña tz.qꝛ ad hoc ꝙ hec res ſit diſtincta ab illa:ſufficit ꝙ tã hec ꝙ̃ illa ſit: ⁊ hec non ſit illa:nec eſt oportuna aliq̃ ſupaddita. ⁋ Scđo Si Sor.eſt diſtictus a Platone per aliquã rẽ ſibi ſupadditã inherẽtẽ:que ſit diſtinctio:conſtat ꝙ ipſe eſt diſtinctus ab illa diſtinctiõe:aut ergo ſeipſo:⁊ eadẽ rõne eſt diſtict⁹ ſeipſo a platone:⁊ a quolz alio:⁊ ſic nõ oẽ relatiuũ eſt relatiuũ ꝑ relationẽ ſibi ſupadditã. Aut ẽ diſtinctus ab illa diſtinctiõe ꝑ aliã diſtinctionẽ:⁊ ſic in infinitũ itur. ⁋ Tertio.Si ſor.nõ ſeipſo.ſz diſtinctione ſupaddita diſtiguit̃ a pla.igit̃ ⁊ illa diſtictio diſtiguit̃ a diſtinctiõe platõis a ſorte:⁊ ſilr ab ipſo ſorte ꝑ aliã diſtinctionẽ:⁊ erit ꝓceſſus in ifinitũ. ⁋ Dicetur forte ſz Sco.ꝙ illa diſtictio diſtiguit̃ a ſuo fundamẽto ſeipſa ⁊ ſeipſa refert̃ ad illud.Cui⁹ rõ eſt.qꝛ ipſa nõ pt eẽ ſine fundamẽto vel termĩo ſine ꝯdictiõe:ipſa aũt exñte in fundamẽto ambo ſilr ſunt extrema vni⁹ relonis:q̃ eſt ei⁹ ad fundamẽtũ.ğ ipſa nõ põt eẽ abſq; ꝯdictiõe ſine relone ſui ad fundamẽtũ:⁊ ita illa relo:q̃ refert̃ ad fundamẽtũ eſt eadẽ ſibi.Sortes aũt diſtiguit̃ a pla.diſtictiõe media:q̃ nõ ẽ ſibi eadẽ:qꝛ põt eẽ ſine ea: qꝛ pt eẽ ſine termino illi⁹. ⁋ Cõtra hꝫ arguit p̃. Qꝛ ſeqt̃ ꝙ ſor. ſit diſtinct⁹ a diſtinctiõe ſortis a platone ꝑ diſtõnẽ mediã:⁊ ab illa ꝑ aliã:⁊ ſic in infinitũ:qđ iſte doctor reputat icõueniẽs:⁊ iſtud ex dictis ei⁹ clare ꝓbat̃.qđ vt fiat euidẽti⁹. Sit.a.diſtictio q̃ ſortes diſtiguit̃ a platõe ⁊ ſit.b.diſtictio qua diſtiguit̃ ab.a.conſtat ꝙ plato eſt terminus ipſi⁹.a.⁊.a.eſt terminus ipſi⁹.b.tũc arguo ſic Sortes põt eẽ ſine.a.ğ põt eẽ ſine.b.añs ꝓbat̃. qꝛ ſortes põt eẽ ſine platone.ğ põt eſſe ſine.a.tz ꝯña ſm eos: ſicut ⁊ hic.ꝑ quã ꝓbat̃ añs.⁊ eodẽ modo ꝓbat̃.ꝙ ſortes diſtiguitur a.b.ꝑ aliã diſtinctionẽ.vbi grã.c.qꝛ ſortes põt eẽ ſine.b.ergo ⁊ ſine.c.cuius termin⁹ eſt.b.⁊ ſic de qualibz:qꝛ ſemꝑ poſterior eſt terminus pꝛoris diſtictionis. ⁋ Scđo.Qꝛ capio diſtinctionẽ ſortis a platone:⁊ ſit.a.⁊ diſtinctionẽ Tuly a Catone:⁊ ſit.f.ꝯſtat ꝙ a.diſtinguit̃ ab.f.⁊ a.põt eẽ ſine.f.qꝛ põt eẽ ſine Tulio ⁊ Catone.ergo a.diſtiguit̃ ab.f.per aliã diſtictionẽ ſupadditã ſibi:⁊ illa ſit.g.diſtinguit̃ ergo.a.ab ipſo.g. ⁊ qꝛ põt eẽ ſine.g.cũ poſſit eẽ ſine.f.opz ꝙ iter a.⁊ g.ſit alia diſtinctio media:⁊ ſic itur in ifinitũ. ⁋ Tertio. Qꝛ ex eo ꝙ dr illam diſtinctionẽ nõ poſſe eẽ ſine fundamẽto abſq; ꝯdictione:ſeqtur ꝓpoſitum videlz:ꝙ ipſa nõ ſit aliqua entitas inherẽs fundamẽto ſiue ſorti. nam oĩs entitas põt a deo cõſeruari in eſſe nullo preter deũ:qđ nõ ſit eius pars intrinſeca exiſtẽte:conſtat autẽ ꝙ ſortes nõ eſt itrinſeca pars alicui⁹ entis iherẽtis. ⁋ Quarto. Nã alibi reſpõdẽs ꝓbat:ꝙ oẽ accidẽs abſolutũ de⁹ põt ſeparare a ſubiecto ꝑ hoc ꝙ ſubiectũ nõ eſt pars itrinſeca accidẽtis abſoluti:nulla ẽt accidẽtis talis ad ſubz eſt depẽdẽtia ſimplr neceſſaria tãꝙ̃ ad cãm extrinſecaz:qꝛ ad nullã cãm extrinſecã ꝑter ſimplr pꝛimã:que deus eſt:eſt depẽdẽtia ſimplr neceſſaria:qm̃ cauſalitatẽ cuiuſlibz cauſe extrinſece reſpectu cuiuſcũq; cauſati põt ſupplere pma cã:pz aũt:ꝙ hec rõ eque ꝯcludit õ accidẽte relatiuo ſi ſit res diſtincta ⁊ inherẽs abſoluto ſeu fundamẽto:cũ ſz hãc viã illud abſolutuz nõ ſit ps intrinſeca relatiui:nec eius pꝛima cauſa ſiue deus:nec aliqua ſolutio põt rationabili⁹ dari hꝫ ꝙ̃ ibi. ⁋ Septimuz mediũ ꝓcedit de ſimilitudĩe:ꝙ nõ ſit aliqua entitas iherẽs qualitati:ſicut iſti imaginãtur.⁊ p̃. Qꝛ alſ ſequeret̃ ꝙ cẽt impoſſibile Sortẽ albũ eẽ alicui ſilez ſine tali entitate:ſicut impoſſibile eſt ipm eẽ albũ ſine albedine.pz ꝯña:ſz falſitas ꝯñtis ꝓbat̃.nã poſſe eſt ſorte albo exiſtẽte Pariſius:aliud albũ generari Rome nulla entitate noua genita i ſorte:aut aliquo eius. ergo poſſibile eſt ipz eſſe alterĩ ſimilẽ ſine tali entitate. ꝯña nota:⁊ ꝓbat̃ añs.qꝛ ſi ad gnõnez albi Rome neceſſario generaretur aliqua res in ſorte exiſtẽte Pariſi⁹: vl generaretur a deo:vel ab aliqua creatura: nõ a deo:qꝛ ipſe nihil agit ad extra neceſſario:ſed mere contingenter ⁊ volũtarie:⁊ per ꝯñs quicqđ agit põt nõ agere: vl

Marginal notes: De relatiõe diſtin. (left, beside "Sextũ medium"); Sco.lib.2.diſt.1.q.1. (right); Cõtra ſolu. Sco. (right); Sco.4⁹ ſen. di.14.q.1. (right)

a creatura:qꝛ cuiuſlibet creature quãcũqꝫ actionẽ de⁹
põt ſuſpẽdere. ¶ Nec valet dicere ꝙ ipſa eſt ſequella
nãlis vel nãliter cõſequẽs tales albedines: qꝛ albedo
ſortis p̃exiſtẽs fuit ſine tali entitate:ꝛ ſic non neccio ſe
quitur ad illaʒ. ¶ Itẽ albedo nouiter genita rome p̃t
ꝛ potuit generari:eſto ꝙ iſta entitas nõ fuiſſʒ genita in
ſorte:nã potuiſſet albedo ſortis deſtrui:ꝛ tũc iſta rome
generari:quo poſito nõ fuiſſet iſta entitas genita in ſor
te:ꝛ per ꝯñs neutrius albedinis hꝰ entitas eſt ſequela
neccia:ꝛ per ꝯñs nec amboꝝ:cuʒ ipſe ſint eiuſdẽ rõnis
nec qcq̃ꝫ magis cõſequatur vnaʒ alia exiſtẽte q̃ꝫ ſi alia
De vniõe for me ad mãʒ ꝛ ptiũ cõtinui adinuicẽ. nõ eſſet in mũdo. ¶ Scđo. Qꝛ deus põt quaſlibʒ res
facere ꝛ cõſeruare ſine ſuis nãlibus ſequelis:ſicut ꝛ ipſa
accidẽtia nãliter cõſequẽtia ſine ſuis ſubiectis:quibus
tñ nãliter ſunt poſteriora. ¶ Octauũ mediũ eſt de re
latione vnionis forme ad mãʒ:ꝛ partiũ cõtinui adiui
cem.arguit.n.ſic. Aut mã eſt vnita ſue forme ſubſtã
tiali per aliquã vnionẽ a ſe diſtinctã ꝛ ei inherentẽ:aut
nõ. Si nõ:habet̃ ꝓpoſituʒ. Si ſic.ſit illa vnio.a.cõſtat
ꝙ illi mã eſt vnita:ſicut forme iformãti ipſaʒ:nã ſibi
inheret:vt dr̃. Aut ergo eſt ſibi vnita per aliquaʒ vnio
nẽ:aut per ſeipſaʒ ſine alia vnione. Si detur 2ᵐ:adhuc
habetur ꝓpoſitũ. aliqđ eniʒ erit relatiuũ ad aliud ſine
entitate diſtincta illi ſupaddita:ꝛ vlterius certe eadeʒ
imo maiori rõne mã erit vnita p̃me forme ſue:de qua
p̃mo facta eſt qđ per ſeipſam:cũ magis faciat vnuʒ ꝑ
ſe cum ſubſtãtiali q̃ꝫ cuʒ accidentali:ꝛ per ꝯñs magis
debeat illi vniri ſine medio. Si detur per aliã vnioneʒ
ſit illa.b.ꝛ tunc aut mã vnitur.b.per ſeipſam: ꝛ tũc ha
betur ꝓpoſitũ:ꝛ iteꝝ eadẽ rõne vnietur ipſi.a.ꝛ forme
ſubſtãtiali per ſeipſam:aut adhuc per aliã vnioneʒ: ꝛ
ſic ꝓceditur in ifinitũ:ꝛ ponũtur ifinite vniones in mã
eſſentialr̃ ordinate:ſic ꝙ nulli mã vnitur niſi median
te priori alia:imo ifinitis priorib⁹ cauſalr̃ mediãtibus
nam vni per aliã priorẽ vnitur. Ex quo vlterius iuxta
2.tex.cõ.5. vſqꝫ ad.14. demõſtrationẽ phi 2° metaphy. ꝓbantẽ eſſe ſtatuʒ in
cauſis ſeqtur:ꝙ mã nõ ſit vnita alicui vnioni:vel etiã
forme ſubſtãtiali niſi mediãtib⁹ ifinitis vnionib⁹ eẽn
tialiter quãtũ ad hoc ordinatis:qđ implicat contradi
ctionẽ. ¶ Secũdo ad idẽ. Sumat̃ vnuʒ ꝯtinuũ qua
tuor palmorũ:cuius due medietates ſint.a.ꝛ b.ꝛ vnio
ipſius.a.ad.b.ſit.c.ꝛ vnio ipſi⁹ b.ad.a.ſit.d.tunc ſic. Aut
c.eſt entitas penitus inextenſa: aut aliqualiter exten
ſa. Si detur p̃mũ.aut vel eſt tota in qualʒ parte ipſi⁹
a.ſubiectiue:vel determinate in aliquo idiuiſibili ei⁹.
Primũ nõ eſt dicẽdũ:de ſola enim aĩa itellectiua hoc
tenetur iter oẽs formas mãʒ iformãtes. Nec ſcđʒ ꝓp
tria. Tum qꝛ nõ eſt dare rõnẽ:quare potius ſit in vna
q̃ꝫ in alia. Tuʒ qꝛ eadẽ rõne.d.eſt in aliquo idiuiſibili
ipſius.b.ꝛ nõ in alio q̃ꝫ in ꝓpinquo ſibi indiuiſibili:in
quo eſt.c.ꝛ ſic in cõtinuo erunt pũcta imediata. Tum
qꝛ cuʒ.a.ſit extẽſum habens partes extra partes: ꝛ ſilr̃
etiã.b.ꝛ partes.a.diuiſibiles ꝛ extẽſe ſint vnite partib⁹
b.ſequitur:ꝙ erunt vnite ſine vnione media: ꝛ cũ hoc
ſequitur ꝙ fruſtra in illo puncto ponitur vnio:ex quo
reſiduũ.a.nõ minus vnitur reſiduo.b.ſine vnione ad
dita q̃ꝫ illud punctũ alteri puncto in.b. Et ideʒ ſequi
tur ſi vnio.b.ſit ſubiectiue in aliquo idiuiſibili eius di
ſtanti ab idiuiſibili:in quo eſt.c.non ergo.c.eſt entitas
penitus inextẽſa. Nec põt dici ꝙ ſit aliqualr̃ extenſa:
qm̃ aut eſſet extẽſa ſm longitudineʒ tm̃: ſiue ſm vnã
dimenſionẽ:ꝛ tunc erit ſubiectiue in linea: ꝛ ſimilr̃.d.
ꝛ ſeqtur ſicut pri⁹ de punctis:ꝙ in cõtinuo erit linea in
medietate linee:ꝛ reſiduũ erit vnitũ ſine vniõe: aut.c.
eſt entitas extẽſa ſm duas dimẽſiones tm̃:ꝛ tunc erit
ſubiectiue in ſuperficie:ꝛ ſilr̃.d.ꝛ tunc erũt due ſuperfi
cies in medietate:aut eſt entitas extenſa ſm omnẽ di
menſionẽ:ꝛ tunc aut per totũ.a.aut ſolum per aliquas
eius partes:ꝛ cuʒ nulla poſſit eſſe ratio: ꝙ per aliquas
partes tm̃:ꝛ nõ per alias:erit extẽſa per omnes. Et ſilr̃
d.erit extẽſum per totuʒ.b.totius ergo.c.erit vna vnio
que tota erit in toto.a.ꝛ partes ei⁹ in partib⁹: ꝛ ita erit
etiã de.d.in.b.ꝛ cum eodẽ modo ſe habeat.a.ꝛ.b.ad to
tum cõtinuuʒ quatuor palmoꝝ primo ſumptuʒ: ſicut
medietas ipſius.a.ad ipſuʒ.a.ꝛ ſicut medietates.b.ad
b.ſequitur etiã: ꝙ totius illius cõtinui ſit vna vnio to
talis ei inherens:cuius partes ſunt.c.ꝛ.d.ergo totuʒ il
lud cõtinuuʒ cathe͛ͤ ſumẽdo totuʒ eſt per illam vnio
nem vnitum:ſed hoc eſt falſum: qꝛ vel eſt vnituʒ ſibi
ipſi toti: vel alicui ſue parti: vel alicui:qđ nec eſt ipſuʒ
nec pars eius:prima duo ſunt impoſſibilia: qꝛ quecũ
qꝫ vniũtur per moduʒ cõtinuationis:vt nunc de vnio
ne cõtinuorũ eſt ſermo:diſtinguũtur eẽntialiter:ꝛ vnũ
eſt extra aliud ſm ſitum. Nec tertiũ dici poteſt.nã po
nitur cõtinuuʒ illud eſſe quoddã totum ſm ſe nulli cõ
tinuatuʒ. Relinquitur ergo ꝙ illud nõ ſit alicui vnitũ
ꝛ per cõſequens nõ ſit vnitum:ꝛ ex alia parte cũ omne
informatũ vnione ſit vnitũ: ſi ponitur vnio quedã for
ma:vt illi ponũt:ſicut omne informatuʒ albedine eſt
albuʒ.ergo ipſum eſt vnitũ:ꝛ ſic eſt cõtradictio mani
feſta. ¶ Preterea. Si illa vnio ſit extẽſa per totũ pri
mo modo:ꝙ illud cõtinuũ diuidatur vnica diuiſione.
verbi gratia.in eius media:cõſtat ꝙ illa vnio diuidet̃
ſicut ꝛ quelibet forma extenſa exiſtẽs in illo:ꝛ ꝙ ſicut
vtraqꝫ medietas ꝯtinui tota ſincathe͛ͤ remãebit poſt
diuiſionem:ſicut etiam vtraqꝫ pars vnionis: ita ꝙ in
a.erit totũ.c.qđ eſt vnio eius ad.b.ꝛ in b.erit totũ.d.ꝙ
eſt eius vnio ad.a. ex quo ſequitur ꝙ.a.ꝛ b.ſimul erũt
diuiſa ꝛ vnita. ¶ Nec põt dici ſm illã opionẽ:ꝙ vnio
que ante diuiſionẽ eſt vnio.a.ad.b.erit poſt diuiſionẽ:
nõ enim erit tunc vnio.a.ad.b.ꝛ per cõſequens nec.a.
ꝛ.b.erunt vnita:quoniam ſm eos relatio:que eſt eſſen
tialiter habitudo vnius ad aliud:vel alicuius ad aliud
nec ſine cõtradictione per potentiã aliquam põt fieri
quin ſit taliʒ habitudo.ergo ſicut ante diuiſionem.c.
eſt habitudo.a.ad.b.ita ſi remanebit: erit habitudo.a.
ad.b.ꝛ ꝯſtat ꝙ nõ alia q̃ꝫ vnio:alr̃s vnio nõ remaneret:
ſed trãſmutaretur in aliq̃ꝫ habitudinẽ: q̃re ſeq̃t ꝙ eẽt
vnita. ¶ Preterea. Cũ poſt diuiſionẽ partes vnionis
nõ ſint in toto inuicẽ vnite:vel continue ante diuiſio
nem ſunt vnite ꝛ cõtinue:ſicut ꝛ partes aliarũ forma
ruʒ extenſarũ in illo cõtinuo:querẽdum eſt:per quam
vnioneʒ ſunt ante diuiſionem vnite. Nõ poteſt dici ſʒ
illam opinionẽ ꝙ ſeipſis:qꝛ vtraqꝫ poteſt eẽ ſine vnio
ne ſui ad reliquam:qđ pʒ:quia poſſunt eſſe nõ vnite.er
go per alias vniones ſunt vnite:ꝛ tũc de illis queratur
vbi ſunt ſubiue ꝛc̃.ſicut de alijs querabatur: ꝛ ꝓcedit̃
in infinituʒ ꝛc̃. ¶ Nonuʒ mediũ ꝓbat de relatiõe di
ſtantie. Quoniã ſi ſit quedã entitas iformãs reʒ diſtã
tem ſm iſtoꝝ imaginationẽ: ꝙ diſtãtia ꝛ contiguitas
corporis ad corpus ſunt forme incõpoſſibiles in codẽ
actu reſpectu eiuſdeʒ:ꝛ poſſibiles ſunt ſuccedere in eo
dem reſpectu eiuſdeʒ.nam ideʒ corpus impoſſibile eſt
ſimul eſſe cõtiguuʒ ꝛ diſtans alteri corpori demõſtra
to:ꝛ poteſt prius eſſe cõtiguũ:ꝛ poſt diſtans: ꝛ ſic idem
corpus poteſt trãſferri de forma ꝯtiguitatis ad formã
que eſt diſtãtia.ponatur ergo ſic eſſe ꝛ ſit corpus.a. igr̃
aut corpus.a.trãſmutabitur de cõtiguitate in diſtan
tiam in tẽpore.vel in inſtãti. Si in tẽpore.ergo poſtq̃ꝫ
perdiderit parteʒ cõtiguitatis:adhuc habebit partem
eius

eius: & per ꝯñs poſtq̃ erit localiter ſeparatum a corpore
cui eſt cõtiguũ: adhuc hẽbit ꝑtis contiguitatis: & ꝑ ꝯñs
erit contiguũ illi: cũ quelibet pars cõtiguitatis ſit con/
tiguitas: ꝯ̃iter loquẽdo ad illã imaginationẽ: vel ha/
bebit cõtiguitatẽ & nõ erit contiguum: vtrũqȝ aũt erit
impoſſe. Si võ corpus.a.trãſmutat̃ a ſua ꝯtiguitate ad
diſtantiã in inſtanti: ſit illud inſtans.c. tunc.c. aut eſt in
ſtans: in quo incepit moueri.a. aut aliud: ſi illud: cũ illõ
fuerit vltimũ ſue quietis: & per ꝯñs in quo vltimo fuit
contiguitas eius: ſequitur ꝙ in eodẽ inſtanti eſt: & non
eſt ſua contiguitas: & ſimilr̃ ꝙ tunc eſt ſua diſtantia: qꝛ
omne qḋ tranſmutatur eſt in eo: ad qḋ p̃mo tranſmu/
T.c.40. tatum eſt 6°.phyſicorum. In p̃mo aũt inſtanti ponitur
a.p̃mo tranſmutatũ ad diſtantiã: quare &c. Item ſeq̃t
ꝙ tunc nõ eſt ſua diſtantia: qꝛ tunc eſt contiguũ illi: &
ſic etiã cõtradictoria ſequunt̃. Si võ.c.ſit aliud inſtãs:
vel eſt imediatũ inſtans: in quo incepit motus: & illud
T.c.23.& 53. eſt impoſſe 6°.phyſicorum: vel eſt mediatũ: & tunc ſequitur
ꝙ ꝑ totũ tp̃s mediũ: quo mouebat̃ ſit diſtãs ſine diſtã
tia: & cũ hoc ſemꝑ fuit contiguũ corpori: a quo moue/
batur: que ſunt impoſſibilia: & cum hoc ẽt ſequitur: ꝙ
erit dare p̃mã partẽ ſpacij acquiſitam per motũ loca/
lem ſicut erit dare p̃mũ inſtãs: in quo diſtabit a corꝑe
quieſcente: cui eſt cõtiguũ: qḋ ẽt eſt impoſſe: vt ibidem
6°.phy.tex. cõ.44. ꝓbatur. ¶ 10m medium ꝓbat de relatiuis fundatis in
[illegible]: vt duplum: dimidiũ: & hmõi. Suppono inq̃t ꝙ
numerus nõ diſtinguit̃ a reb᷒ numeratis. Itẽ ꝙ vnus
numerus eſt duplus ad aliũ: vt quaternarius ad bina/
rium: ſumat̃ g̊ quaternarius hoĩum: vel angelorum exi/
ſtentiũ in quattuor angulis mundi. Iſte vtiqȝ duplus
eſt ad binariũ duorũ ex ipſis: vel duorum hic Pariſius
exiſtentiũ: ſed nõ eſt duplus per aliã entitatẽ illis inhe
rentẽ: ꝙ ſit dupleitas iuxta illum modum loquẽdi: qḋ
pȝ: qꝛ aut illa entitas ſi eſt eſſet ſimplex: & tunc oporte/
bit: ꝙ ſit in quolibet illorum quattuor: cũ nõ ſit ratio: per
quã ſit in vno potius q̃ȝ in alijs: & ſic idem accidens nu/
mero ſȝ ſe totũ eſt in diuerſis ſubiectis ſimul: & maxĩe
diſtantibus: qḋ eſt impoſſe per naturam. vñ Aug. 9° de
trinitate ca°.4°. dicit ꝙ nullũ accidens excedit ſubm
in quo eſt: nõ enim vnius corporis poteſt eſſe: & alteri᷒
corporis. ¶ Preterea. Si entitas illa ſit i quolȝ illorũ
quattuor: quilibȝ eſt duplus ad binariũ datum: & ſic
quilibȝ illorum hominũ vel angelorum erit quattuor hoĩes
vel quattuor ãgeli: qḋ eſt abſurdũ: vel illa entitas eſt
hñs partes: & tunc vel partes eiuſdem rõnis cum ſuo
toto. id eſt quarum quelibet eſt dupleitas: & tunc ſeq̃t
hoc inconueniens 2m ſicut prius: vel partes ſunt alteri᷒
rõnis a toto: & tunc vel omnes ſimul erunt in quolibȝ:
& idem ſequitur ſicut p̃us: vel vna erit in vno: & alia in
alio. Cõſtat autem ꝙ ille partes nõ ſunt entitates abſo
lute ſm opinionem. ſunt g̊ reſpectus: & nõ niſi ad eũdẽ
terminum: ad quem eſt dupleitas: cuiuſmodi ſunt ptes
vnius: aut ad duo eſt reſpectus ſubdupleitatis: ex quo
ſequit̃: ꝙ ipſa dupleitas non eſt niſi ſubdupleitas: & ſic
non erit ſm ſe aliqua vna entitas: vel reſpectus alte/
rius rõnis a ſubdupleitate. q̃nimo cũ tales ſubduplei
tates ſint inter ſe loco diſtantes: nec adinuicem conti/
nue vel cõtigue: ſequit̃ ꝙ ipſa dupleitas nõ eſt aliquo
mõ vna per ſe entitas numero nõ plus q̃ȝ illi quattuor
homines vel angeli: q̃ oĩa repugnant imaginationi opi
nionis. ¶ Simili mõ põt argui de ꝯtinuo. verbi grã:
quadrupedali: qḋ eſt duplũ ad cõtinuũ bipedale: quia
talis dupleitas vl̃ erit tota in qualibȝ parte: & ſic q̃libȝ
pars erit dupla ad illud bipedale: vel pars erit in pte: &
tunc ſi ſint eiuſdem rõnis cum toto ſcȝ dupleitate: ſeq

tur idem. Si võ ſint alterius rõnis: ſequit̃ ꝙ dupleitas
nihil aliud erit q̃ȝ equalitas: & ſubdupleitas: & alij reſpe
ctus diuerſarũ rationũ: quibus alie partes ꝓportiona/
les referunt̃ ad illud continuũ bipedale: & cum hoc ẽt
ꝙ ipſa dupleitas nõ erit aliqua ꝑ ſe vna entitas. ¶ Et
eodẽ mõ põt ꝓbari: ꝙ equalitas numeri ad numerum:
vel magnitudinis ad magnitudinẽ nõ eſt res ſupaddi/
ta numero: vel magnitudini. ¶ 11m medium ꝓcedit de
relatiuis domini & ſerui. arguit enĩ ſic. Impoſſibile eſt
aliquem de nõ domino fieri dominũ: & aliquẽ de non
ſeruo ſeruũ: nullo penitus q̃cq̃ȝ agẽte in aliquẽ illorum.
ergo poſſibile eſt aliquẽ eſſe dominũ ſine aliqua tali
entitate inherẽte: que dicat̃ dominiũ: & ſimilr̃ aliquẽ
eſſe ſeruũ ſine aliqua tali entitate: que dicat̃ ſeruitus:
ꝯña clara eſt: cũ ſit iꝑoſſibile aliquã entitatem de nouo
eſſe in aliquo: & illi inherere: niſi aliquid agat in ipſo il/
lam entitatem: alioq̃n aliq̃d eſſet poſtq̃ȝ nõ fuit ſcȝ en/
titas illa: & nihil tñ eſſet efficiens ipſum. añs ꝓbat̃. Nã
poſſibile eſt: ꝙ fieret vna lex a deo: vel ẽt per aliquem
aliũ: qui facere poteſt: ꝙ quicũqȝ iniuſte ꝓximũ vul/
neraret: ſi ſponte ĩfra decẽniũ ei nõ ſatiſfaceret ꝓ offen
ſa: extunc eſſet ſeruus eius: q̃ leſus fuiſſet: qua lege fcã
ſi quis ſic vulneraret & infra decẽniũ non ſatiſfaceret:
completo decẽnio nulla re mũdi agente quicq̃ȝ in leſũ
vel ledentẽ: leſus erit dominus: & ledens ſeruus. Non
enim poteſt aſſignari q̃cq̃ȝ: qḋ vel per ſe: vel ꝑ accidẽs
aliquã entitatẽ cauſaret in alterũ: vel vtrũqȝ eorum: nec
etiam in ſeipſos: qꝛ nõ naturaliter: nã & omne totũ de/
curſum decẽnij nõ minus cauſaſſent. Nec libere: qꝛ tũc
poſſent nõ cauſare: & ſic hic poſſet nõ eſſe ſeruus: tũc po
ſito caſu & ille nõ dominus: qḋ eſt falſum. Simili mõ
põt ꝓbari: ꝙ nulla actione interueniente ſolo tempo/
ris lapſu actuali vel potẽtiali aliq̃s fieret de nõ poſſeſ/
ſore poſſeſſor: & nũmus de nõ p̃cio preciũ: & ſic de mul/
tis alijs. ¶ 12m mediũ ẽ. Quia omnis entitas q̃ nõ eſt
deus: refert̃ ad deũ ſicut cauſatũ ad cauſam ſuã ꝓdu/
centem vel conſeruantem. ergo aliqua entitas eſt rela
tiua nõ per entitatem ei formalr̃ inherentẽ: ꝯña pȝ: qꝛ
ex oppoſito cõſequentis ſequit̃: ꝙ ſit actualis infinitas
in relationibus creature ad deũ ſe informantibus: qḋ
nõ dicitur: vel ꝙ erit aliqua relatio: & aliqua entitas: q̃
nõ refertur ad deũ vt ad creantẽ vel cõſeruantẽ: qḋ re
pugnat antecedẽti. añs autem pȝ per fidem: & per apo
ſtolum ad Ro. xi°. dicentem: ꝙ ex ipſo: & ꝑ ipſum: & in
ipſo ſunt oĩa. ¶ 13m mediũ eſt. Qꝛ ſi ſic: tũc omne agẽs
in agendo pateret̃: qꝛ in ſe fieret aliqua noua entitas: q̃
non erat: & certe quicquid ꝓteruiter dici poſſit: nunq̃ȝ
realiter vitabitur: q̃n in deo dum nouiter creat: aliqua
entitas nouiter fieret: cum ipſe realiter & vere abſqȝ oĩ
ope intellectus noſtri creet: & ſit creator: & cõſtat ꝙ nõ
ad ſe: ſȝ ad creaturã. ¶ Silr̃ ſm phm̃ 5°. metaphiſice Tex.cõ.20.
calefactiuum dicitur ad calefactibile: qꝛ poteſt: & pari
ratione productiuum ad ꝓducibile: & vniuerſaliter oẽ
potens ad ſuum poſſibile: & ſic erunt tot relationes in
quolibet productiuo ſimul actu: quot ſunt producibi/
lia: & tot ſimul erunt in materia quot forme ſucceſſiue
in ipſa generabiles: nã & illud eſt ſimul potẽs produce
re: q̃uis forte nõ poſſit omnia producere ſimul: & mate
ria licȝ non poſſit omnes formas ſimul recipere: tamen
ſimul eſt in potentia ad omnes: & vide ne vtrobiqȝ ſe/
quatur actualis infinitas relationũ in eodem exiſten/
tium: qḋ nõ placet. ¶ 14m eſt. Qꝛ nõ videtur q̃n deus
per ſuam omnipotentiam poſſit cõſeruare ſortem: qui
nunc eſt pater: & omnem entitatem exiſtentem in eo: &
annihilare platonem: qui nunc eſt eius filius: & omnem

entitatem ei inherentem: ⁊ tunc erit ſortes pater: quia tunc in eo erit paternitas ſicut nunc: ⁊ nullus erit eius filius: qḋ implicat contradictionem: ⁊ ſimiliter paternitatem: que eſt in ſorte: poſſet ponere ſubiectiue in platone: ⁊ filiationem platonis in ſorte: cum vterq; ſit ſuſceptibilis talis forme ſm ſpēm: ⁊ tunc ſequitur: ꝙ plato erit pater ſortis: a quo fuit genitus: ⁊ ſortes erit filꝰ platonis: qui tñ genuit platonem: nec ab eo ipſe fuit genitus: qḋ implicat contradictionem. ℂ Contra ſecundā concluſionē arguit Aureolus multipliciter. Dicit enim ex allegatis ibidem: ⁊ in 3° cōcluſione ſequi: ꝙ ſanctus Tho. itendit ꝙ ideo deus nō refertur ad creaturam relatione reali: q2 deus ⁊ creatura non ſunt ĩfra idē genus: quia diuina eſſentia eſt illimitata. ℂ Et dicꝰ ꝙ hoc intendit ſanctus doctor: cum dicit ꝙ inter illa q̄ non ſunt eiuſdem ordinis nō eſt mutua relatio realis. Contra hoc igitur arguit primo ſic. Illimitatio diuine eſſentie nō tollit rationem fundandi relationem realem ad creaturas: imo eā pro cauſa inducere: eſt facere nō cauſam cauſam: illud enim nō impedit illimitatio: cuius videt̄ eſſe cauſa ⁊ rō: ſ; ꝙ aliqḋ fundet reſpectus exceſſus infiniti ad creaturā cauſa videt̄ illimitatio. Quia enim perfectio limitata: ſi maior eſt: dicat̄ excedere minorem: nihilominus illimitata perfectio multo perfectius omnem aliam perfectionem ꝓcellit: vñ cum excedentia ſit quidā reſpectus: p; ꝙ illimitatio eſt ratio fundandi aliquem reſpectum. ergo illimitatio non eſt cauſa: ꝙ deus nō referatur aliqua relatione reali ad creaturam. ℂ Et ſi dicat̄: ꝙ illimitatio eſt fundatiua reſpectus excedentie: ipedit tñ ꝙ ille reſpectus ſit realis. Nō valet quidē: q2 petit̄ principiū: nec apparet ꝙ illimitatio repugnet reſpectui reali. ℂ 2° ſic. Sicut ſe habet reſpectus realis ad hoc: ꝙ extrema ſint infra eundem ordinem realiter: ita ſe habet reſpectus rōnis ad hoc: ꝙ ſint extrema infra eundem ordinem ſm rationē vel intellectū: ſed reſpectus rōnis nō exigit: ꝙ extrema ſint infra eundē ordinē ſ; itellectū: q2 ſm iſtos deus refertur ad creaturas relatione rationis: nec tñ eſt vnq̄ infra eundem ordinem: qn ſemper intellectus concipiat ꝙ deus eſt illimitatus: nec eſt coordinabilis creature. ergo nec reſpectus realis impeditur per illimitationē alterius extremi: aut ꝓpter hoc ꝙ extrema ſunt extra ordinē. ℂ 3°. Sicut deus eſt extra ordinē creature ꝑ ſui illimitationē: ita creatura eſt ext̄ ordinē dei ꝑ ſui limitationē: ſ; hoc nō obſtante creatura realiter refert̄ ad deū. ergo nō obſtante illimitatione diuina poterit deus referri realiter ad creaturas. ℂ 4° ſic. Manente eadē cā manet idem effectus: ſed cauſa ꝙ relationes dei ad creaturas nō ſunt reales eſt hec: ꝙ ſc; relationes creature ad deū fundātur ſupra modū: quem accipiūt a deo: qui in deo nō eſt: q2 nō cōſequitur modu; perfectum ſm quem deus operatur: eodem autem modo reperimus in omni cauſa equiuoca: effectus nāq; equiuocus nō adequat cauſā ſuā: nec cōſequit̄ modū perfectū ſue cauſe: calor enim genitus nō adequat virtutē ſolarem: ⁊ tamen conſtat ꝙ relatio producentis ad productum fundatur in ſolo reſpectu inferiorum. ergo realis relatio nō impeditur ex hoc ꝙ fundamentū eius imperfectiori modo reperitur in vno extremorū: ⁊ perfectiori modo in alio: ſeu eminentiori. ℂ 5° ſic. Lic; in relationibus equiparantie requirat̄: ꝙ illud ſuper qḋ fundatur relatio reperiatur in vtroq; extremo: ſicut equalitas exigit quantitatē: ⁊ ſimilitudo qualitatem: ſicut equalitas exigit quātitatem in quolibet extremorū: hoc tamen non exigunt relationes ſuppoſitionis ⁊ ſuppoſitionis: ſed relatio producti fundatur ſuper potentiam paſſiuā: relatio vero producētis ſuper potentiā actiuā: potentia vero actiua paſſiue opponitur: nec ſunt eiuſdem ordinis: quinimo mutuo ſe excedunt: cum agens ſit preſtantius paſſo: ſ; hoc non obſtante relationes ſuperpoſitionis ſunt reales. ergo relationes dei ad creaturam: que ſunt relationes ſuperpoſitionis: poterunt eſſe reales: dato ꝙ eſſentia diuina fundans eas excedat creaturā: nec ſit eiuſdē ordinis cum ea. ℂ 6°. Q2 exemplum qḋ adducitur de ſcientia ⁊ ſcibili: ꝙ ſc; fundamentū relationis non reperiatur in vtroq; extremo: ſed tñ in anima vel ſcientia: nō videtur verū: quia ſicut ſcientia eſt fundamentum ſui reſpectus: ſic res per ſuam actualitatē videt̄ fundamentum ſcibilitatis: hoc tamen non obſtāte ſcibile ad ſcientiam non refert̄. ergo non ex hoc ſolo tollitur: q2 relatio aliqua nō ſit realis: ꝙ fundamentū non reperitur in quolibet extremorū. ℂ Et confirmatur. Quia in deo eſt fundamētū veri dominij: ⁊ vere auctoritatis: vnde non apparet quin relatio dominij ⁊ ꝓducentis ſit realis in eo. ℂ Contra tertiam cōcluſionem arguit Grego. ⁊ p̄mo loco probat: ꝙ deus eternaliter referebatur ad creaturam: que nō erat. Et arguit primo ſic. Deus ab eterno fuit realiter creatiuus ⁊ preſcius. ergo ab eterno realiter referebatur ad creabilia ⁊ p̄ſcita. ꝯña patet: q2 creatiuus ⁊ preſcius hoc ipſa que ſunt ad aliud ſunt. añs certum eſt: qm̄ ſm fidem conſtat ꝙ fuit creatiuus ⁊ p̄ſcius: ꝙ aūt realiter: nō eſt dubiū: cū nulla aīa ab eterno fuerit: que cognouerit deū. ℂ Nec valet dicere: ꝙ ab eterno deus cognouit ſe creatiuum ⁊ preſcium: q2 iſtud non tollit quin fuerit realiter creatiuus ⁊ preſcius nō ad ſe ſed ad creaturā creabilem ⁊ preſcitā: alioqn eque faciliter diceretur: ꝙ deus pater nō referebatur ad filium realiter: nam ſemꝑ nouit ſe patrem. ℂ Et ſi dicatur: ꝙ l; nouerit ſe patrem: nō tñ per hmōi noticiam fecit ſe patrem: ⁊ ideo nō ſm rationem: ſed realiter referebatur ad filiū: ſicut in ꝓpoſito. ℂ Diceret̄ ꝙ nec ꝑ illā noticiā: qua nouit ſe creatiuū fecit ſe creatiuum: nec ideo fuit creatiuus vel preſcius: quia nouit ſe creatiuum vel preſcium. quapꝑ ſimiliter ſequitur ꝙ realiter referebat̄ ad creabile vel preſcitū. ℂ 2° loco ꝓbat: ꝙ deus realiter referatur ad creaturā ex tempore. arguit igitur p̄mo ſic. Nam conſtat ꝙ ex tempore: ſeu de nouo deus eſt creans ⁊ dñs creature: ⁊ vt ſic refertur ad creaturam ex tempore: vt dicit Aug. 5°. de trinitate. caꝰ. vij. ⁊ hoc non eſt per operationem aīe: quia ſiue anima deum intelligat ſiue non: non minus ipſe eſt creans ⁊ dominus. ergo realiter refert̄ ad creaturā ex tempore. ℂ Confirmatur. Q2 ſi ſolum ſ; rōnem refertur: aut hoc eſt ideo: q2 ipſe nō eſt dñs: vel creator: niſi per operationē aīe: qḋ nullus catholicus diceret: aut quia ⁊ ſi abſq; operatione anime ſit dñs ⁊ creator: nō tñ abſq; operatiōe aīe eſt relatiue dñs: aut creator: ⁊ iſtud implicat cōtradictionē manifeſtā: qm̄ cōtradictio eſt dicere: ꝙ aliqs ſit dñs: ⁊ nō ſit dominꝰ alterius: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ nō ſit relatiue dñs. Si nō: ſine operatione anime eſt dñs: ⁊ ſic ſine operatione aīe eſt dominus: ⁊ nō ſine operatione anime eſt dominus: que manifeſte contradicunt. ℂ Eodē modo pōt ꝓbari: ꝙ ab eterno realiter referebat̄: ſuppoſito ſm fidē ꝙ eternaliter fuerit preſcius: q2 ſine operatione anime fuit p̄ſcius: ⁊ nō poterat eſſe preſcius niſi relatiue: ſcientia enī ⁊ preſcientia: diſpoſitio ⁊ prouidentia: ac predeſtinatio ſunt ad aliquid: ſicut dicit Hugo de ſacramentis. li°. p. ꝑte 2°. ca°. 14. ⁊ vbi nō diceret: adhuc de ſe p;. ℂ Pre

Utrum deus eternaliter referebatur ad creaturas q̄ non erant.

Utrum realr referatur ad creaturas ex tempore.

terea arguit

terea arguiꝫ ſic. Juxta cõem modũ loquendi quecũqꝫ
relatio cõſequitur extrema ex natura rei ſine conſide-
ratione intellectus eſt realis: hoc pꝫ per alios cõmuni-
ter: nam eam in propria forma ponit Scotus in 30. di-
ſtinctione. Omnes etiam cõiter ponentes relationes
rõnis dicunt eas conſequi actuꝫ intellectus: ⁊ aliter nõ
habere eſſe: ⁊ ſi nullus diceret: ꝓpoſitio pꝫ de ſe: alias
quelibet relatio realis poſſet dici rationis: ſed aliqua
relatio dei ad creaturam cõſequiꝫ ſua extrema. ſ. deũ
⁊ creaturas ex natura rei ſine cõſideratione intellect⁹.
ergo ⁊c. minor declaraꝫ: nã poſitis deo: ⁊ lapide: ⁊ nulla
conſideratione intellectus exiſtente deus eſt diſtinct⁹
a lapide: ⁊ cauſa: ⁊ dominus eius: ac per hoc iuxta illuꝫ
modũ loquendi ꝯſequitur diſtinctio dei a lapide: ⁊ cã-
litas ⁊ dominiũ: ⁊ certe non minus ꝙ̃ cõſequaꝫ diſtin
ctio lapidis a deo: ⁊ ſeruitus. ❡ Et ſi diceretꝫ: ꝙ deus
eẽt diſtinctus abſqꝫ diſtinctione: ⁊ dominus abſqꝫ do-
minio. ❡ Eadẽ facilitate dici poſſet: ꝙ lapis eẽt diſtin
ctus: ⁊ cauſatus: ⁊ ſeruus: vel poſſeſſio ſine diſtinctione
⁊ dominio: ⁊ alijs relationibus. ❡ Preterea. Excluſa
omni conſideratione intellectus humani natura hũa
na eſt vnita verbo in xp̃o. ergo excluſa omni cõſidera-
tione anie verbũ eſt vnituꝫ humane nature: ⁊ pꝫ ꝯña:
q: impoſſibile eſt aliquid eſſe vnitũ nõ vnito: vnitum
enim vnito vnitũ eſt. cũ ḡ omne vnitũ referaꝫ ad vni
tũ: ſequiꝫ ꝙ verbũ excluſa omni cõſideratione anie: ⁊
per ꝯñs realiter referatur ad materiam ſibi vnitam.
❡ Preterea. Spiritus ſanctus temporalr̃ eſt datus ⁊
donatus creature: nec in hoc eſt neceſſaria conſidera-
tio anime noſtre: cum etiaꝫ pueris detur in baptiſmo:
⁊ datum ⁊ donatum relatiue dicuntur: ſicut patet per
Aug. 5° de trinitate. ca°. 15°. ❡ Preterea. Si hoc debe-
ret negari: aut hoc eſſet ꝓpter auctoritatem eccleſie:
vel ſcripture ſacre: aut alicuius ſancti: vel famoſi ph̃i:
aut ꝓpter cogentem rationẽ ad oppoſitũ: ſed nec etiaꝫ
alicubi diciꝫ oppoſitũ: nec in tota ſacra ſcriptura: aut
doctrina: cuiuſcꝫ ſancti auctoritas reperiꝫ ad oppoſitũ
quam vnqꝫ viderim: vel audierim: inuenietur autem
frequenter in ſcriptura: aut in dictis ſanctoꝝ: ꝙ deus
eſt omnipotens: creator: ⁊ dominus: ⁊ plura alia: q̃ de-
notant eum ad creaturam referri: ⁊ nullibi diciꝫ ꝙ ſꝫ
rationeꝫ tm̃ ſit dominus: vel omnipotens: aut creator:
⁊ eſt ſatis mirabile ſi intentio fuiſſet Aug. ꝙ ſoluꝫ ſm̃
rationem deus referꝫ ad creaturã: q̃ñ in 5° de trinita.
vbi hanc mãm tractat ⁊ determinat: ⁊ arguit contra
Cõmentatorẽ: ⁊ ſoluit: nunꝙ̃ iuuat ſe per hoc ſcꝫ: ꝙ ſꝫ
rationẽ tm̃ referꝫ. ❡ Ideꝫ pꝫ de Anſelmo monol. 25°.
Item nec ph̃us nec Cõmentator hoc dixerunt: cum tñ
dicerent deum eſſe principium: ⁊ motoreꝫ: ⁊ cauſam fi
nalem aliorum: de alijs vero philoſophis antiqs: vel
modernis nõ eſſet multum curandum: cum eoꝝ non
ſint multum celebres auctoritates. non tamen adhuc
aliquem vidi ad hoc allegari: demuꝫ nec aliqua ratio
Ad primum Aureo. ꝯtra primam conclusionem. cogens eſt ad hoc: ſicut clare patet ſoluẽdo eas. ❡ Ad
primũ Aureoli contra primam cõcluſioneꝫ dicitur: ꝙ
reſponſio ibidem data per arguentem poſita euacuat
argumentum. ❡ Et ad primã replicam cõtra reſpon-
ſionem factaꝫ diciꝫ: ꝙ duplex eſt poſterius. Quoddaꝫ
qđ ꝑ ſe originatur a priori: ⁊ ad eſſe iſtius deus non põt
velle non influere ſi influat ad eſſe prioris: ſicut exem-
plificatum eſt de ſubiecto: ⁊ ꝓpria paſſione: vt de anĩa
⁊ de ſuis potentijs. Aliud eſt poſterius: qđ nõ per ſe ori
ginatur a priori: ⁊ de tali poſteriori non loquor in ꝓpo
ſito: ſed de primo. Uerũtamen iſta originatio melius
diciꝫ quedã ſequela: vel effluxus ꝙ̃ cauſatio: aut origi

natio ſcꝫ relationis a fundamento: vtpote ſimilitudĩs
ab albedine. ❡ Ad ſcđam replicã negatur maior: ſicut
enim nulla res põt ſeparari ab illo. a quo depẽdet eẽn-
tialiter: ſicut cõpoſitum a mã vel forma: ita nec poteſt
ſepari ab illo: qđ eẽntialr̃ cauſat. id eſt ex ſuis eẽntiali-
bus principijs: vel ex hoc qđ eſt tale: ſicut materia vel
forma vnite: q: neceſſario cauſant compoſitũ: non pñt
eſſe ſine compoſito. Similiter nec ſubiectũ a propria
paſſione. nunc auteꝫ licꝫ albedo vnica nõ ſit cauſa eẽn-
tialiter cauſans ſimilitudinẽ: due tñ albedines ſunt ſuf-
ficiens nãlis ⁊ eſſentialis cauſa relationis. que dr̃ ſili-
tudo. ❡ Qz eniꝫ relatio vel hitudo nãliter ſequaꝫ po- Poſitioneꝫ fundamenti relatio nãlr̃ ſequitur.
ſitionem ſui fundamenti: ⁊ termini teſtatur ſanctus
Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 9°. ad 5m vbi dicit: ꝙ ad
ꝓductionẽ quantitatis ſequiꝫ habitudo naturalr̃: ⁊ ad
ꝓductioneꝫ ſube create ſequiꝫ naturaliter relatio: quã
importat creatio paſſiua. ❡ Ad tertiã replicam pꝫ: ꝙ
ſicut deus nõ poſſet vnire formã mãe informatiue: qn
ſtatim ſequaꝫ tertia entitas a mã ⁊ forma diuiſim: ⁊
coniunctiꝫ ſumptis diſtincta: nec poſſet annihilare cõ
poſitum remanente vnione forme ad mãm: ita ſimili
tudo nõ põt annihilari remanentibus albedinibus: qꝛ
ſi deus annihilaret illã ſimilitudine ſtatiꝫ ſequaꝫ alia:
vel nõ remanẽt ille due ſimilitudines in ſua dualita-
te. q: neceſſario ad poſitionẽ forme albedinis ſub du-
plici eſſe ſequiꝫ relatio ſimilitudinis: eſt enim ꝯrerum
differentium eadeꝫ qualitas. ❡ Et dico ad ꝓbationẽ
ꝙ deus eſt in infinitum potentior ad annihilanduꝫ re
lationeꝫ ꝙ̃ creatura ad cauſandũ illã: ſed deus nõ põt
annihilare rem ponendo eam: cũ aũt ponit albedineꝫ
ſub duplici eſſe: ponit ſilitudinẽ ⁊ relationẽ in actu: vñ
ꝓtunc nõ vult. nec põt velle eã annihilare: niſi vellet
annihilare diffinitũ ponẽdo eius diffinitionẽ: qđ im-
plicat ꝯdictionẽ. ❡ Illud aũt qđ addiꝫ ſcꝫ ꝙ deus ni
titur ex vna pte ad annihilãdũ: ⁊ albedo ex alia ad ꝓ-
ducendũ: fantaſticũ ẽ: nõ. n. de⁹ nitiꝫ ad ponẽdũ actꝰ
ꝯdictoria. ❡ Ad aliud qđ querit an albedo cauſet ſili
tudinẽ effectiue: aut ſubiectiue tm̃: dico ſm̃ ſcm̃ docto
rem de potentia dei. q. 7. arti. 8°. ad 5m. (Cauſa habitu-
dinis inter duo eſt aliqđ inherens vtriqꝫ: ⁊ accipit ſa-
tis large inherentiam ꝓ omni inexiſtentia forme: vel
actus ſubalis: aut accidẽtalis.) Dico igiꝫ: ꝙ cã efficiẽs
ſimilitudinis pria eſt illud: qđ cauſat vtrãqꝫ albedinẽ
vel vnã illaꝝ: noꝫ eadẽ actio terminaꝫ de per ſe ad ab-
ſolutũ: ⁊ ex ꝯñti ad relationẽ: ſed cauſa efficiens ꝓxia
eſt ſuum fundamẽtũ ⁊ terminus: ⁊ hec cauſatio nõ eſt
per trãſmutationẽ: ſed ꝑ ſimplicem emanationẽ: non
ſolum aũt fundamentũ eſt cauſa effectiua relationis:
imo ⁊ formalis quodãmõ: cũ relatio ab extremis ſpẽꝫ
recipiat: vt pꝫ 5° metaphiſice. ❡ Ad 2m principale ne-
gatur ꝯña: dico eniꝫ ꝙ totius ad ſuã partẽ nõ eſt actua
lis realis relatio: niſi pars habeat ſuum ꝓpriũ eſſe: ſicꝫ
contingit in toto: qđ eſt numerus qnqꝫ lapiduꝫ ⁊ hõ: ⁊
ſõ argumentũ nõ ꝓbat infinitatẽ relationũ in actu: qꝛ
relatio in actu reqrit in actu duo extrema ſm̃ ꝙ dicit
ſcũs Tho. p̊ ſen. di. 30. q. i. arti. p̊. pars aũt totius ꝯtinui
nõ habet ꝓpriũ eſſe actu: ſed oẽs partes ſunt ꝑ eſſe to-
tius: vt idem dicit 3a parte. q. 90. arti. p̊. Et 3°. ſen diſ. 6. Diſ 24. contra p̊m 4° lo co.
q. 2. arti. 3°. ❡ Ad 3m pncipale pꝫ ꝑ idẽ. Et cũ vult ipro-
bare reſponſioneꝫ datam: dico ꝙ ꝓbatio iſta falſo ini-
titur fundamento: ⁊ male probato: ſcꝫ ꝙ numerus ꝯſt
in ſola anime apprehenſione: vt alias dictũ eſt. ❡ Ad
ſecũdaꝫ replicam dr̃ eodem mõ: ꝙ eidem falſo funda
mento innititur. ❡ Ad 4m principale dico: ꝙ ibi multa
falſa aſſumit. Primo ꝙ ſimilitudo nõ ſit niſi vnitas ⁊

indiuiſio:licȝ enim ſimilitudo ⁊ equalitas ſupponant indiuiſionem in ratione qualitatis vel quantitatis:tñ nõ ſunt eẽntialr̄ indiuiſio:ſed habitudo poſitiua.2ᵒ falſum eſt:ꝙ indiuiſio illa:quã ſupponit ſimilitudo:fundet̄ in apprehenſione:dico enim ꝙ fundat̄ in nã cõi qualitatis:vtpote albedinis:nõ ꝙ ſit indiuiſio ſm̄ eſſe albedinis:ſed ſm̄ rõnẽ eius:q2 ſilitudo requirit indiuiſionẽ forme ꝗ̃tũ ad rõnẽ:ſed requirit diſtinctionẽ ſm̄ eſſe illius:vt pȝ diffiniendo eã:⁊ ſilr̄ equalitas. Et cum ꝓbatur oppoſitũ:dr̄ ꝙ ſenſus nõ ꝓprie apphẽdit relationes ſm̄ ꝙ dicit ſanctus Tho.4ᵒ.ſen.di.27.q.i.art.ꝑ.queſtiũcula ꝑma:ſed bñ apprehendit cauſas relationum:dato tñ ꝙ ſenſus apprehendat iſtas habitudines eodem mõ ꝯcedit̄:ꝙ ſenſus apprehendit negationes ꝑ accidẽs:ſicut viſus apprehẽdit tenebrã:naturã autẽ cõeȝ albedinis concedo ꝙ ſenſus apphendit:nõ tñ in ſui cõitate:ſed in ſuis indiuiduis:vl̄e enim cognoſcit̄ per ſenſum vno mõ:⁊ alio modo nõ:vñ ſcũs Tho.pᵃ 2ᵉ.q.29.arti.6ᵒ.dicit.(De vl̄i contingit loq dupliciter:vno mõ ſȝ ꝙ ſubeſt itentioni vniuerſalitatis:alio mõ aũt de natura:cui talis intentio attribuit̄:alia enīȝ eſt cõſideratio hoĩs vniuerſalis:⁊ alia hoĩs in eo ꝙ hõ.Si igitur vl̄e accipit̄ ꝑmo mõ:ſic nulla potentia ſenſitiue partis:nec apprehenſiua:nec appetitiua põt in vl̄e:q2 vl̄e ſit per abſtractionẽ a mã indiuidualĩ:in qua radicat̄ oĩs virtus ſenſitiua:põt tñ aliqua potentia ſenſitiua ferri in aliqd vl̄r:ſicut dicimus ꝙ obiectũ viſus eſt color ſm̄ genus:nõ q2 viſus cognoſcat coloreȝ vl̄em:ſed quia color ſit cognoſcabilis a viſu:nõ conuenit colori inꝗ̃tũ ẽ hic color:ſȝ inꝗ̃tũ eſt color ſimpliciter.) Hec ille. ❡ Quicqd aũt ſit de hoc:vtrũ ſenſus apphẽdat relatiões vel negatiões vel vl̄ia ꝑ ſe:aut ꝑ accñs:ſuffic̄ ꝙ apphẽſio ſenſus ſit occaſio apphẽdẽdi talia ꝑ intellectũ:ſicut eſt de apprehenſione ſubẽ. Dico igit̄:ꝙ ſimilitudo fundatur in vnitate nãe cõis cõicante diuerſitate ſuppoſitoꝝ nãe:ita ꝙ diuerſitas ſuppoſitoꝝ ⁊ vnitas nãe concurrunt ad fundandũ ſimilitudineȝ:ſed vnitas nãe eſt fundamentũ ꝑncipaliter:⁊ diuerſitas ſuppoſitoꝝ eſt cã:ſine qua nõ fundat:illa aũt vnitas:cũ nõ ſit quid poſitiuũ:nõ eſt incõueniẽs:ſi fundat̄ in rebus diſtinctis:nõ enim eſt vnitas ꝑfecta in actu ſed eſt vnitas qualeȝ hȝ vl̄e extra aĩam.ſ.aptitudinalis:⁊ in nã diſpſa in multis habente illã vnitatẽ talem qualẽ fundat̄ ſilitudo vel equalitas. ❡ Ad 5ᵐ principale dico:ꝙ fundat̄ in falſo fundamẽto:ſcȝ ꝙ duplicitas ſit ſũmatio ⁊ numeratio aĩe:iſtud enĩ negat̄:nulla enim ſũmatione anĩe exiſtente:aut numeratione:adhuc eſt vera duplicitas actu in re:⁊ actualis numerus:licȝ arguens oppoſitum opinet̄:licȝ falſe ⁊ ꝯñter totus ꝓceſſus:qui fundatur in illa opinione falſus eſt:⁊ inanis. ❡ Ad 6ᵐ cõſimiliter negatur:ꝙ multiplicitas ſit ſolum in apprehenſione anĩme:vel ꝙ ſit ſũmatio aĩe:ſicut nec duplicitas:ꝗ̃ eſt ſpecies multiplicitatis:multiplicitas enim eſt nomẽ relationis cõe ad duplicitatẽ:triplicitatẽ ⁊c̃. ❡ Ad 7ᵐ negat̄ minor:dico enīȝ ꝙ paternitas hȝ ꝓductiuũ in reꝝ nã:ſcȝ ipſum patrem:qui per ſe ⁊ directe ꝓducit filium:⁊ conſecutiue ꝓducit in ſe paternitatem:⁊ in filio filiationeȝ ꝑncipalr̄. Dico tñ ꝙ filius cõproductus cõproducit vtrãqȝ:licȝ nõ ita ꝑncipaliter:relatio enim acquirit acquiſito aliquo abſoluto in aliquo extremoꝝ relationis:illud ergo qḋ cauſat illud abſolutũ eſt ꝑncipalis cauſa vtriuſqȝ relationis:ſed correlatiuũ eſt concauſa illoꝝ. ❡ Et cũ ꝓbatur ꝙ paternitas nõ ꝓducat̄ a patre:dico ad primaȝ ꝓbationem:ꝙ nõ ſequit̄:ꝙ relatio ſit per ſe terminꝰ ꝓductionis:ſed ſolũ conſecutiuus ad per ſe terminũ:ꝗ eſt abſolutus loquendo de ꝓductione pr̄is:vel ignis generantis. Si aũt loquamur de ꝓductione:qua filius cõproducit illas relationes:dico ꝙ quo ad pullulationẽ relationũ pr̄nitatis:⁊ filiationis productio filij:⁊ ꝓductio patris:ſcȝ qua pater ꝓducit:cõputantur vna ſufficiẽs relationũ originatio:cõſtat aũt ꝙ actio patris terminatur ad abſolutũ ꝑ ſe:⁊ ꝯſecutiue ad relationes:ita ꝙ talis eſt ordo:ꝙ actio gñãntis hꝫ prius natura terminatur ad abſolutũ:⁊ ſimul tẽpore:ſed poſterius nã gñãntis actio cũ actione geniti quaſi vna actio terminant̄ ad relatiões. ❡ Sciẽdũ tñ ꝙ ſȝ phȝ ⁊ Cõmẽtatorẽ ꝑ celi.cõm.40. Relatiões qñȝ ſũt ⁊ qñȝ nõ ſũt:nec tñ ꝑ ꝓpie gñãnt̄:aut corrumpunt̄. Et 5ᵒ.phyſicoꝝ cõmẽto.10.dicit ꝙ ad relatiõnẽ nõ eſt motus niſi ꝑ accñs:ita in ꝓpoſito nõ opȝ eſſe ſollicitum de ꝓductiuo relationis:q2 ipſa nõ ꝓducit̄ ꝑ ſe:ſed valde ꝑ accñs:quia cõſeqt̄ ad ꝓductionẽ alicuius abſoluti in eodẽ ſuppoſito:vel qñqȝ in alio ſuppoſito:⁊ ideo de talibus nõ eſt incõueniens:ꝙ idẽ cauſet in ſe tales relationes. ❡ Ad tertiã probationẽ negat̄ ꝯñã:nõ enim oẽ ꝓducens hȝ relationem realem ad ſuũ ꝓductum:⁊ ideo nõ oportet ꝙ oẽ ꝓducens imprimat in ſe qd reale. ❡ Ad illud qḋ dr̄ de filio dico:ꝙ filius nõ imprimit in patreȝ relatiõeȝ quaſi cauſa totalis:ſed non eſt incõueniens:ꝙ pater ⁊ filius:vel generans ⁊ genitus cõcurrãt in virtute vniꝰ cauſe emittentis duas relationes:quarum vna eſt in patre:alia in filio:ſȝ vt dictũ eſt:pater ſit in hoc ꝑncipalior:q2 ꝓducit abſolutũ:ad qḋ conſeqnt̄ relatio:filius aut nõ:nec tñ oportet ꝙ actio:qua filius emittit illas relationes ſit aliud ab alijs relationibus ſm̄ rem:ſȝ ſola ratiõe. ❡ Cũ aũt dicitur ꝙ actio patris nõ attingit aliquid qḋ ſit in pr̄e:concedo loquẽdo de abſolutis:negatur tñ de relatiuis. ❡ Et cũ dicit̄:ꝙ actio patris nõ eſt in pr̄e:ſed in paſſo:dico ꝙ actio dicit duo:ſcȝ tranſmutationẽ cũ relatione:ꝗ̃ quo ad ꝑmũ eſt ĩ paſſo:quo ad 2ᵐ eſt in pr̄e. ❡ Ad ſcḋam formã ibi factaȝ negat̄ minor:ſcȝ ꝙ fundet̄ ſuper nihil:dico enim ꝙ pr̄nitas fundat̄ ſuper potẽtia gñãtiua:ſed actus illius potẽtie ſcȝ gñãre eſt rõ fundandi illã relationẽ:quo ad ꝑnciᵐ:ſȝ nõ quo ad eius ꝑmanentiaȝ:de hoc tñ dicetur qõne ſequenti in ſolutione argumentoꝝ cõtra tertiam ꝯclõnem. ❡ Ad tertiã formã negatur añs:vbi eſt ꝓductio cum tranſmutatione:ꝓducere enim ⁊ ꝓduci preter relationes illas implicant motũ vel tranſmutationẽ:vt prius dictũ eſt. ❡ Sed vtꝝ inter ꝓducens ⁊ ꝓductũ ſint alie relationes preter illas:quas importãt ꝓducere ⁊ ꝓduci:credo ꝙ ſic:q2 relatio quã importat ꝓducere habet pro fundamẽto ipſum producẽs:vel potentia eius:⁊ habet pro termino motũ:aut mutationem:relatio vͦ quam dicit produci:ſeu gñãri fundatur in motu:⁊ terminat̄ ad agens:alie autem due relationes ſunt inter producens ⁊ productũ:vt paternitas ⁊ filiatio:⁊ vna eaꝝ fundat̄ in producẽte:⁊ terminatur ad ꝓductum.alia vͦ ecõtra:ſȝ vbi eſt productio ſine tranſmutatione.ſicut in diuis:vel in creatione rerũ nõ ſunt alie relationes inter ꝓducens ⁊ ꝓductũ:niſi ꝗ̃ importantur ꝑ ꝓducere ⁊ ꝓduci:de hoc tñ videbitur in 2ᵒ. ❡ Ad 8ᵐ ꝑncipale dicit̄:ꝙ relatio dominij cõſequitur potentiã cohercẽdi ſubditos.vñ ſcũs Tho.de potẽtia dei.q.7.arti.10.ad 4ᵐ.(Hoc nomen (inqt) dñs tria in ſuo intellectu includit:ſcȝ potẽtiã cohercẽdi ſubditos:⁊ ordinem ad ſubditos:qui cõſequit̄ taleȝ potentiaȝ:⁊ terminationeȝ ordinis ſubditoꝝ in dñm.) Hec ille. ❡ Et cum arguens ꝓbat oppoſitũ:ꝙ hꝫ potentia non

ſufficit

Pater ſeu agẽs in ſe paternitatẽ producit ꝑncipaliter filiꝰ vͦ coproducit.

In reſp. ad ꝑmã impro. dubiũ an inter ꝓducẽs ⁊ ꝓductum ſint alie relationes.

diſt.i.q.2.i.h reſp.

ſufficit negatur. Et cũ probat hoc:q2 multi pollentes
intellectu ꝛc. dico ꝙ aptitudo nãlis ad regendũ nõ fun
dat relationẽ hꝰ:ſed potentia cohercẽdi:ꝛ quicũq3 h3
illam reſpectu alicuius eſt eius dominus. Unde autẽ
veniat illa poteſtas an veniat a nã:vl' ab ellectiõe:aut
voluntate:nõ curo:ſed dico ꝙ ſi veniat a nã fundat re
lationẽ realẽ in creatis. Si aũt ex ſola voluntate:dico
ꝙ erit relatio rõnis:q2 deus non ordinaẽ vllo mõ ad
creaturas:reſpectu quaꝝ diciẽ dñs realis:vñ de poten
tia dei.q.7.ar.xi°.ad 3m dicit ſcũs Tho.(Sicut(inqt)
aliquid eſt idẽ ſibi realiter:ꝛ non ſolũ ſm rõnẽ:l3 rela
tio ſit tñ ſm rõnẽ ꝑpter hoc ꝙ cã relationis eſt realis
ſc3 vnitas ſubſtantie:quã intellectus ſub relatione in/
telligit:ita poteſtas cohercendi ſubditos eſt in deo rea
liter:quã intellectus ĩtelligit in ordine ad ſubditos ꝑꝑ
ordinẽ ſubiectorũ ad ipſam:ꝛ ꝑpter hoc dr̃ dñs realr:
l3 relatio ſit rationis tñ:ꝛ eodẽ mõ apparet ꝙ eſſet
dñs nullo intellectu exiſtente.) Hec ille. ¶ Ad 2am ꝓ
bationẽ:quam ibidem facit arguẽs p3 qd dicendu3:ꝙ
añs eſt falſu3:ſc3 q' actus inter dñm ꝛ ſeruũ ſint rela/
tiones dominij:ꝛ ſeruitutis quocũq3 mõ cõſiderenẽ.
¶ Ad 9m dico:ꝙ reſponſio ibidẽ data ſufficit:dictum
eni3 eſt prius ꝙ relatio realis actualis exigit duo extre
ma exiſtere actualiter:dicit enim ſcũs Tho. de verita/
te.q.4°.arti.5°. ad ꝑmũ:ꝙ reſpectus q cõſequiẽ actus
aĩe dicunẽ reſpectus habituales:q2 voluntas ꝛ intelle/
ctus pñt eſſe etiã de illo:qđ nõ eſt actu exñs:ꝛ ſicut dic̃
de actibus aĩe:cuiuſmodi ſunt viſio:volitio:cognitio:
ita cõſimiliter diceret de habitibus:cũ nõ plus depen/
deat habitus ab obiecto q̃3 actus. ¶ Et cũ ꝓbaẽ oppo
ſitũ:dico ad ꝑmã ꝓbationẽ:ꝙ ſcia de preteritis q̃ ſciũ/
tur eſſe pterita nõ eſt verior ipſis preteritis exñtibus
q̃3 nõ exñtibus:ſed ſcia:q̃ pſentia cognoſcunẽ:quo ad
ſuam actualẽ exiſtẽtiã variaẽ rebus nõ exñtibus:imo
eſt falſa:ſicut enim dicit ſcũs Tho. de veritate.q.2.ar.
13°.(Ex pte rei cognite ſcia variaẽ ſm veritatẽ ꝛ fal/
ſitatẽ:q2 eadẽ exiſtimatione manẽte ſi res muteẽ erit
exiſtimatio falſa:q̃ prius fuit vera.) Hec ille. ¶ Et ac
cipit ſciam large ꝓ oĩ cognitione:dico enim ꝙ cogni/
tio:q̃ cauſaẽ a re cognita imediate realr referẽ ad illã
rem q̃3diu res eſt:ꝛ hoc relatione effectus ad cauſam:
ſi aũt loquamur de relatione menſurati ad menſura3:
ſic dico q' ſcia realiter referẽ ad ſcibile q̃3diu ipm eſt:
ꝛ hoc ſi ſit cognitio rei quo ad ſuũ eſſe:ſi aũt eſt cogni/
tio rei quo ad ſua3 rõnẽ vlẽm:ꝛ ꝑdicata illi rõni cõue/
nientia:dico ꝙ relatio ſcientie ad ſcibile eſt ſolũ rela/
tio rõnis:ꝛ de tali arguit aduerſarius:ſed nõ de ꝑma:
ideo verũ concludit:ſed nõ cõtra nos:talẽ eni3 relatio/
nẽ h3 ſcia ad obiectũ ſiue exiſtat:ſiue nõ. ¶ Ad ſcđa3
ꝓbationẽ diciẽ ſilr:ꝙ ſcia duplicẽ relationẽ h3 ad ob3:
a quo cauſaẽ ſc3 relationẽ effectus ad cãm:ꝛ menſura
ti ad menſurã:prima eſt realis. 2a ṽo nõ:niſi loquamur
de ſcia rei:quo ad ſuũ eſſe actuale:tunc dico ꝙ ſcibile
deſtructũ in eſſe actuali variat ſcia3:quo ad veritatẽ:
ꝛ falſitatẽ:ſed ſcia de rõnibus rerũ vlibus non variaẽ
deſtructo ſcibili:q̃ ad eẽ exiſtentie:iſta aũt ſcia 2° mõ
dicta ſolũ reſpectu rõnis referẽ ad ſcibile:ſ3 ꝑma reſpe
ctu reali. ¶ Ad tertiã ꝓbationẽ dr̃ per idẽ:tñ arguens
ſupponit vnũ falſũ ꝙ ſimilitudo nõ ſit niſi vnitas aut
indiuiſio:vt ꝑus dixi. ¶ Ad 10m. ꝑncipale dr̃:ꝙ reſpõ/
ſio ibidẽ data eſt ſufficiens quo ad hoc:ꝙ dũ acquiriẽ
noua relatio in vno albo:ſc3 ſimilitudo ꝑ mutationẽ
vel gñãtionẽ alterius albi:illa relatio nõ acquiriẽ nul/
lo agente in ꝑmũ albũ:dico eni ꝙ quodlib3 albu3 ab
eodẽ habet relationẽ cõſequentẽ albedinẽ in virtute:
a quo h3 albedinẽ. Et cũ inferẽ ꝙ ſic dicendo:relatio
nõ oriref̃ cũ albedine ꝛc. dico ꝙ imo in radice:vñ ſan/
ctus doctor ſuper 5°. phyſicoꝝ dicit.(Si aliqs ꝑ ſuam Tex.3°.
mutationẽ efficiaẽ mihi eq̃lis me nõ mutato:eq̃litas
ꝑmo erat in me quodãmõ:ſc3 in ſua radice:ex qua h3
eſſe reale:ex hoc eni3 ꝙ habeo talẽ quantitatẽ cõpetit
mihi ꝙ ſim equalis oĩbꝰ illis:q eandẽ quãtitatẽ habẽt.
cũ q̃ aliquis de nouo accipit illã quãtitatẽ:iſta radix cõ
munis determinaẽ ad illũ:ꝛ iõ nihil aduenit mihi de
nouo ꝑ hoc:ꝙ incipio alteri eſſe equalis ꝑ illius muta/
tionẽ.) Hec ille. ¶ Sic in ꝓpoſito dico de relatione
ſimilitudinis:ſi tñ illa relatio ꝓdit in actu3 ab vtroq3
extremoꝝ:ſc3 duoꝝ alboꝝ:ſicut ꝑus dictũ fuit de pře
ꝛ filio:pater eni ab eodẽ accipit paternitatẽ in virtute:
a quo accipit potentiã gñãtiuã:ſ3 in actũ educiẽ a ſeipo
dũ gñãt filiũ. Cetera ṽo que in hoc argumẽto adducit
arguens:ſc3 an relatio ꝑ ſe terminet ꝓductionẽ:ſoluta
ſunt in reſponſione ſeptimi. ¶ Ad xim dico ꝙ rem ali/ Rem aliquã
quã connectere aliqua põt duplr intelligi:ꝑmo mõ de cõnectere ali
cõnexione effectiua:alio mõ de cõnexione formali.ꝑ qua duplr.
mõ intelligendo maiorẽ:concedo eã:ſed minor in hoc
ſenſu negaẽ:nõ enim relatio actiue cõnectit. 2° mõ ne
gatur ſi intelligaẽ vlr:ꝛ ſpecialr illa maior eſt falſa in
relationibus:q̃ alio mõ hñt eſſe q̃3 cetera ꝑdicamenta:
cum rõ eaꝝ nõ cõſiſtat in hoc:ꝙ aliqd ponãt:de qbus
dicunẽ:ſ3 magis ſe hñt ꝑ modũ vnius interualli attin/
gentis duo extrema:vt dictũ fuit. Exemplum aũt qđ
adduciẽ de actione:q̃ nectit agens ꝛ paſſu3 nõ ſufficiẽ/
ter ꝓbat illã vlẽm negatiuã. ꝛ ꝓcedit de connexione
effectiua quã nõ facit relatio:ſed potius eſt connexio ꝑ
modũ attingentis duo extrema nõ ponẽtis:vt ſit ali/
qd in eis:ꝛ ex alio:q2 agens ꝛ paſſum op3 vniri:cum ſe
habeãt vt actus ꝛ potentia:nõ ſic duo correlatiua:ꝛ iõ
ex illa ſingulari ad vlẽm arguere eſt fallacia ꝯſequen/
tis. ¶ Ad 12m dico ꝙ reſponſio ibi data eſt bona. Et cũ
dicitur ꝙ illo mõ loquitur Cõmentator ſepe:verum
eſt:ſed non ibi:qđ patet ꝑ alia eius dicta:ex qbꝰ habeẽ
oppoſitũ:ſc3 cũ dicit 5°. metaphyſice:ꝙ ens extra aĩam T.c.14.
diuidiẽ ꝑ decẽ ꝑdicamenta. ¶ Ex quo ſequiẽ ꝙ oẽ ꝑ/
dicamentũ eſt ens extra aĩam. ¶ Ad 13m dr̃ ꝙ debili/
tas eſſe relationis attendiẽ ſm ſcm̃ Tho. ꝑ. ſen. diſ. 8.
q.4.arti.3°.ad 4m.(Scđm inherentiã ſui ad ſubiectũ:
q2 non ponit aliquid abſolutũ in ſubiecto:ſ3 tñ reſpe/
ctum ad aliud.) Hec ille. ¶ Cum hoc ſtat ꝙ tempus
ſit melioris eſſe q̃3tum ad hoc ꝙ ponit extra aĩam ali/
qd abſolutũ ſc3 motũ:ꝛ eius numerũ:q̃3 ſit ipa relatio:
nõ tñ op3:ꝙ relationis eſſe ſit debilius q̃3 eẽ tẽporis:q̃
ad hoc ꝙ dicat qd factũ ab aĩa:ſicut tempus dicit:tps
enim habet eſſe debiliſſimũ inter oĩa abſoluta:non tñ
inter oĩa predicamenta:in hoc etiam eſt debilior rela/
tio oĩ ente:q2 ex ſua rõne non h3:ꝙ ſit res extra aĩam
in pte:nec in toto:oppoſitum eſt de tempore:qđ ex ſua
rõne dicit aliqd extra aĩam:l3 aliqd dicat:qđ eſt in aĩa
in actu vel potentia:ſc3 numerationẽ:ſed de hoc in 2°.
¶ Ad 14m negaẽ maior:ſm enim ꝙ dicit ſcũs Tho.
de potentia dei.q.7.arti.9°.ad 7m.(Ipſa relatio:q̃ nihil Diſ. 2.q.9.
aliud eſt q̃3 ordo ipſius creature ad aliam aliud habet ꝯcluſioẽ.4.
inq̃3tũ eſt accñs:ꝛ aliud inq̃3tũ relatio:vel ordo:inq̃3tũ
enim eſt accñs h3 q' ſit in ſubiecto:nõ aũt inq̃3tu3 eſt
relatio vel ordo:ſed ſolũ quo ad aliud ſit quaſi in aliđ
trãſiens:ꝛ quodãmõ rei relate aſſiſtens:ꝛ ita relatio ꝛ
aliquid inherẽs:lic3 nõ ex hoc ipſo ꝙ eſt relatio:ꝛ ideo
nihil prohibet ꝙ hꝰ accidens deſinat eſſe ſine muta/
tione eius:in quo eſt:q2 ſua ratio nõ ꝑficiẽ prout eſt in
ſubiecto:ſ3 prout tranſit in aliud:quo ſublato ratio hꝰ

accidentis tolliť qdē q̄tū ad actū:ſed manet q̄tū ad cauſam:ſicut ſubtracta materia tolliť calefactio:lʒ maneat calefactionis cā.) Hec ille. ¶ Itē arti.8°.ſic ait. (Relatio in hoc differt a q̄litate ⁊ quātitate:q꞉ qualitas ⁊ quātitas ſunt quedā accidentia in ſubiecto remanentia:relatio aūt nō ſig̃iat:vt dicit Boetius in libro de trinitate:vt in ſubiecto manens:ſed vt in tranſitu quodā ad aliud:vn̄ Porretani dixerūt relatiōes nō eē inherentes ſed aſſiſtentes:qđ aliqualiter veruʒ eſt:vt poſterius oſtendeť:qđ aūt attribuiť alicui vt ab eo ꝓcedens nō facit ꝯpoſitionē cum eo:ſicut nec actio cuʒ agente:⁊ ꝓpter hoc ꝓbat phs 5°phyſicoꝝ:ꝙ in ad aliqd nō pōt eſſe motus:q꞉ ſine aliqua mutatiōe eius:qđ refertur ad alterum:pōt relatio deſinere: vel incipere ex ſola mutatione alterius:ſicut ēt pʒ de actione:ꝙ nō eſt motus ſm actionē niſi metaphorice ⁊ improprie ſicut exiens de ocio in actuʒ mutari dicimus:qđ non eſſet:ſi relatio vel actio ſignificaret aliquid in ſubiecto manens.) Hec ille. ¶ Ex quibus ſatis pʒ qd dicendū ad argumentum. Dicať enim ad arñs:ꝙ nō per omnis realitatis aduentum in rē exiſtentis dicať aliqd moueri:ſed ſolum per aduentū realitatis ſe habētis ꝑ modū īmanentis in illo cui aduenit:⁊ iō q꞉ relatio ſe habʒ potius per moduʒ effluentis ⁊ tranſeuntis ab vno in aliud:⁊ nō per modū īmanentis:nō mutatur ſubiectū per eius aduentū:vel receſſum. Tamen dico ꝙ realitas relationis nō aduenit alicui totaliter de nouo ſine mutatione illi⁹:cui aduenit.vt ꝓdictum fuit in ſolutione quarti principalis.vn̄ ſicut ſepe dictum eſt illud qđ dat relationi ꝙ ſit res:ſcʒ fundamentū reale prius fuit illud:qđ aūt cōplet rōnē relationis nouū eſt:q꞉ ḡ illud qđ complet eius rōnē nō hʒ inq̄tuʒ hō ꝙ ſit res: vel ꝙ aliqd ponat in eo cui attribuiť:mirū ſi relatio pōt aduenire nouiter:vel recedere ſine mutatione ei⁹ cui attribuiť:finalr̄ ḡ relatio vt relatio nō tranſmutat ſubiectū:ſed vt eſt accñs:⁊ in h̄ ſto finaliter.

Tex.cō.io.

Non totalr̄ de nouo aduenit relatio.

¶ Ad 15ᵐ negatur maior in parte:⁊ cōceditur in pte:quo ad illā enim partē qua dr̄:ꝙ nulla rō incorporea eſt incorporibus extra aīam:negať:omnis enim forma ꝑter quātitatē nō eſt corporea de ſe:ſed forte ꝑ accñs rōne ſubiecti. ¶ Sed quo ad aliā partē:an qua dicať:ꝙ nihil exiſtens in diuerſis eſt aliq̄ res:cōcediť loquendo de eſſe in aliquo ſubiectiue:vel īmanſiue. Et tunc ad minorē dr̄ ꝙ relatio nō ſic eſt in diuerſis:ꝙ vtriqʒ īmaneat:vľ inſiſtat.ſʒ Simplicius illud intendit ꝙ relatio ſm ſuā rationeʒ aſſiſtit vtriqʒ extremoꝝ:q̄ſi ab vno in aliud tendens.vn̄ ſcūs Tho.pma pte.q.28.art.2°.dicit.(Or ſi cōſideremus relationes in creatis hʒ ꝙ ſunt relatiue:ſic inueniunť eſſe aſſiſtentes nō intrinſecus affixe q̄ſi ſig̃ificantes reſpectū quodāmō cōtingentē rem relatam ꝓut ab ea tēdit in alterū.iſta ḡ eſt intentio Simplicij:ꝙ relatio nō dicit aliqd inexiſtens alicui:ſed mediū inter duo. ¶ Sciendū tn̄ ꝙ hʒ ꝙ ait ſanct⁹ doctor p̄.ſen.diſ.28.q.i.arti.p̄.ad 2ᵐ:in vtroqʒ extremoꝝ relationis eſt vna relatio differens ab alia in q̄buſdā ſm ſpeciem:ſicut in illis que diuerſis nominib⁹ vtriuſqʒ noiant:vt paternitas ⁊ filiatio:ſed in q̄buſdaʒ nō differunt ſpecie ſed numero tm̄:ſicut qn̄ vtrūqʒ hʒ idē nomen:vt in ſimilitudine ⁊ equalitate:tunc relatio q̄ eſt in vno ſicut in ſubiecto:eſt in alio ſicut in termino:⁊ iō patet ꝙ relatio ſm eſſe ꝓut in re fundamentū hʒ:non eſt mediū ſed extremū:ſed ſm reſpectū eſt mediuʒ.) Hec ille. ¶ Ad p̄ᵐ coꝝ q̄ obijcit Okam cōtra eandeʒ cōclōnē:negatur maior:ſi loquamur de formis:q̄ ſunt eſſentialr̄ ad aliqd:nam q꞉ ſm Ariſtotelē eē taliū eſt

Tex.i2.

ad aliud ſe habere:ita nō pñt intelligi ſine alio:ad qđ ſunt eſſentialiter:ſecus eſt de abſolutis. ¶ Et ad ꝓbationē dico:ꝙ non eſt ſimile de cā ⁊ effectu:q꞉ effectus hoc ipſum:qđ eſt nō eſt ad cām:ſed vna relatio hoc ipʒ qđ eſt:eſt ad aliud hʒ Ariſtotelē in ꝓdicamētis. ¶ Ad 2ᵐ negatur maior:q꞉ nec cōtradictio dicta de aliq̄bus eſt via ſufficiens cōcludēdi realē diſtinctionem inter talia:nec impoſſibilitas recipiendi ꝓdicationē contradictorioꝝ ptinētiū ad eſſe eſt via ſufficiens ad ꝓbandum identitatē realem illoꝝ:vt pʒ de mā ⁊ forma:de eſſe ⁊ eſſentia:de ptibus eſſentialib⁹ ſimul vnitis:⁊ de tertia entitate reſultāte inde:⁊ de īfinitis alijs. ¶ Ad 3ᵐ dico:ꝙ ſimilitudo ſortis ad platoneʒ eſt ſubiectiue in ſorte:⁊ ꝯformiter ſimilitudo platonis ad ſortem eſt ſubiectiue in platone.vn̄ relatio realis hʒ idē ſubiectū: qđ ⁊ ſuū fundamētū:relatio vō rōnis nullibi eſt ſubiectiue:cum nō ſit res. ¶ Nec valet ꝯña:ſilitudo ſortis ad platonē nō eſt ī platone.ḡ nec relatio ſibi oppoſita: q꞉ nō opʒ:ꝙ relatio ſit ſubiectiue in ſubiecto ſui termini:ſed in ſubiecto ſui fundamenti. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ oīa ibi adducta ſtant in hoc:ꝙ rebus nō cōuenit dici: ſed ſolū vocibus ⁊c.dico ꝙ hoc eſt falſum vt oſtenſuʒ fuit in queſtione de attributis:nā dicēs non ſolū dicit verbū:imo rē ꝑ verbū:ſicut pr̄ dicit ſe:⁊ omnē creaturam verbo ſuo:vn̄ iſta ꝓpoſitio eſt fundamentū infinitoꝝ erroꝝ:ex hoc enim fundamento arguens ⁊ ceteri terminiſte cōcludūt:ꝙ nulla res:q̄ nō eſt vox:aut ſcriptum:aut cōceptus mentis pōt ꝓdicari:aut dici:aut ſubijci:⁊ ꝑiter ꝙ vlia ⁊ ꝓdicamenta nō ſunt niſi voces: aut ſcripta:aut cōceptus:ideo illud fundamētū valde ruinoſum eſt.

Diſ.8.q.4. in principio

¶ Ad pmuʒ eoꝝ:que pmo loco inducit Grego.contra eandē cōclōnē:dico ꝙ illud argumētū: ⁊ duo ſequentia ſolū ꝓbant:ꝙ omne relatiuū formalr̄ in cōcreto eſt aliqd abſolutū:⁊ hoc cōceſſuʒ fuit primo ꝙ nulla relatio ꝓprie referť:ſed eſt quo aliqd refertur. Nec inter duas relationes eſt tertia relatio realis:vnde reſponſio ibideʒ data in fine argumentoꝝ bona eſt.ſ. ꝙ relatio in abſtracto nō eſt qd abſolutū:lʒ relatiuuʒ ſit abſolutū. Nec ille rōnes aliqd ꝓbant ꝯ hoc. ¶ Et cū ꝓbať ꝙ imo:dico ad pmā ꝓbationē ꝙ relatio in abſtracto eſt ad aliud nō tāq̄ qđ referť:lʒ tāq̄ q̄ aliqd ad aliud referť. ¶ Et cū dr̄ ꝙ ꝯtingit de relatōe q̄rere qd eſt:vel q̄ eēntia eſt:dico ꝙ lʒ relatio in abſtracto ſit quedā res:⁊ quedā eēntia:⁊ quoddā ens:⁊ de ipſa dicātur multa noīa abſtracta:nō tn̄ ſequiť ꝙ ipſa ſit qd abſolutū:lʒ eſt fallacia figure dictionis arguēdo a modo nois ad modū rei ſicut ⁊ in alio ꝓpoſito nō ſequiť:hoc dr̄ relatiue.ḡ eſt formalr̄ relatiuū:ſicut pʒ cū dextrum dicať de colūna:⁊ creator de deo:vn̄ ad videndū vtrū aliq̄ forma ſit abſoluta ſm rem:nō opʒ attendere ad nomen quo ſignificať:q꞉ qñqʒ aliqua forma ſignificatur abſolute per modū abſoluti:⁊ tamē ſua quidditas abſtrahit ab abſoluto ⁊ relatiuo:vt pʒ de ente:qđ ſignificatur ⁊ intelligiť abſolute:⁊ tamen abſtrah.ab abſoluto ⁊ relatiuo.cum ſit ſuperius ad vtrūqʒ:qñqʒ auteʒ forma ſignificatur relatiue:⁊ tn̄ in ſe eſt mere abſoluta:vt cum diuina eſſentia ſignificať nomine potentie vel idee:qñqʒ autē forma ſignificať abſolute:⁊ tamen nō eſt abſoluta:vt cū relatio ſignificať nomine eſſentie vel rei:vel hoc nomine aliqd. Ad videndū ḡ vtruʒ forma ſit abſoluta:opʒ aſpicere ad hoc:an ſcʒ talis forma ſm ſuā rōnem ſpecialiſſimā ſit ad aliqd:⁊ non ad tranſcendētia:que abſtrahunt ab abſoluto ⁊ relatiuo: licʒ abſolute qñqʒ ſignificentur vt ens:vel relatiue vt bonum vel verū:illa enim forma dr̄ ꝓprie abſoluta:q̄

Licet in abſtracto ſit quedam res non tn̄ eſt qd abſolutū.

Aliqd pōt ꝑ modū abſoluti ſignari qđ tn̄ ab abſoluto ⁊ reſpectiuo abſtrahit

ſm ſuā

ſm ſuã rõnẽ ſpecificã nõ dicat aliqd ꝑ modũ īteruall inter duo incipientis ab vno:⁊ ad reliquũ terminati: ſ3 dicat aliqd ineriſtens ei:de quo dr̃. ¶ Ad aliud qd̃ addiť ꝙ paternitas eſt ẽẽntia ad ſe ⁊c̃. dico ꝙ illa ẽẽn tia que eſt pr̃nitas eſt ad aliud: ſ3 nõ ſit ad aliud ſub 𝔅 noīe trãſcendẽte eſſentia: vñ eſſentia eſt tranſcẽdens: ⁊ eſt abſolutũ ſm modũ ſignificãdi: ſ3 in ſe abſtrahat ab abſoluto ⁊ relatiuo: nõ ergo valet iſta ↄ̃ña: paterni tas eſt eſſentia ad ſe. ergo eſt quid abſolutũ: ſed potius eſt fallacia accidentis ſic arguẽdo: paternitas eſt eſſen tia: ſed ẽẽntia vt ſic ẽ abſolutũ: vel eſt ad ſe. ergo pater nitas eſt abſolutũ: vel ad ſe recte: ſicut hic: ſortes eſt hõ hõ eſt ſpẽs. ergo ſortes eſt ſpẽs: ſicut enim ſpẽs nõ ↄ̃uenit hoi niſi ꝑut eſt in intellectu: ita nec abſolutũ vel reſpe ctiuũ cõuenit eſſentie: vt eſſentia niſi vt eſt in ītellectu: ſc3 quia ſignificať vt intelligitur abſolute: eſſentia enĩ inqñtũ hmõ abſtrahit ab abſoluto ſic ꝙ abſolutum non conuenit ei per ſe pͥmo: nec per ſe z°: ſed ſolum cõuenit ei qñtũ ad modũ ſignificãdi ⁊ intelligendi. ¶ Ad pͥmũ coꝝ que z° loco inducit: dico ꝙ diſtinctio ſortis a pla tone eſt relatio: ⁊ accñs diſtinctũ a ſorte ⁊ platone: ⁊ eſt ſubiectiue in ſorte: diſtinctio aũt platonis a ſorte eſt in platone. Et cũ dicit ꝙ ad veritatẽ huius: ſortes eſt di ſtinctus a platone: ſufficit vitas illius copulatiue: ſor tes eſt ⁊c̃. dico ꝙ falſũ eſt ſi loquamur de diſtinctione que eſt relatio fundata ſup numerũ de genere quãtita tis: ſicut ſimilitudo eſt relatio fundata ſup vnitatẽ de eodem genere: ⁊ ſimiliter ad veritatẽ huius: ſortes eſt pater platonis: nõ ſufficit veritas illius copulatiue lo quendo de paternitate que eſt relatio: abſtracta enim tali entitate: q̃ diſtinctio ſortis dr̃: nõ eſſet formaliter diſtinctus a platone diſtinctione poſitiua: ſed forte di ſtinctione: que eſt negatio vnius ab alio. ¶ Ad cõfir mationẽ dico: ꝙ dei ad creaturã nõ eſt realis relatio: iõ deus nõ eſt diſtinctus a creatura diſtinctione poſi tiua que eſt relatio: ſed diſtinctione que eſt negatio vel diuiſio. Et ſimiliter dicif de diſo vt prius dictũ fuit. ¶ Ad z^m negať ↄ̃ña: ⁊ ad ꝓbationẽ dico: ꝙ l3 duo la pides diſtinguanť ab inuicez diſtinctione poſitiua: tñ ille diſtinctiones nõ diſtinguunť vlterius diſtinctione poſitiua: q2 inter relationes reales nõ eſt vlterius rela tio realis: ſimilr̃ talis diſtinctio nõ eſt niſi inter quãta. ¶ Ad illud qd̃ addiť de cauſa ⁊ cauſato ſimilr̃ ſoluiť: q2 l3 effectus habeat relationẽ realem ad ſuã cauſam: tñ relatio illa: cũ nõ ſit effectus ſed coeffectũ: nõ hab3 vlterius relationẽ alia3 que referať: ⁊ de hoc in princi pio ſecundi videbiť. ¶ Ad 3^m dicif: ꝙ in diuinis reſpe ctiuũ nõ differt ab abſoluto ſm rem: nec deus reali re latione ad creaturam referť: ſed ex hoc inferre: ꝙ ita ſit in creaturis eſt rudis ingenij: ac ſi ex hoc: ꝙ deus ſ3 ſuã ſubam eſt ſapiens inferreť ita eſſe in hoie: nõ enĩ3 creatura equať diuine ſimplicitati. ¶ Ad 4^m dictum eſt prius ꝙ ꝑ aduentum relationis: vt eſt relatio nihil mutatur q̇cq̇d ſit de aduẽtu eius: vt eſt accñs ſc3 cum aduenit in ſuo fundamento. Et cũ fit inſtantia de nũ mo vel de relatione dei ad creaturã: nõ valet inſtãtia: q2 dei ad creaturã nõ eſt relatio realis. Et cũ arguit ꝑ rationẽ de diſtinctione ⁊c̃. Dico vt prius reſpondẽdo ad argumenta Aureoli: ꝙ ille qui efficitur de nouo ab aliquo diſtinctus: nõ per mutationẽ ſui ſ3 alterius: nõ acquirit nouã relationem: nam per eandem ſimilitu dinem q̈ albus refertur ad oĩa coalba: ⁊ per eandem diſtinctionem diſtinguiť ab oibus ab eo diſtinctis: nã relatio non multiplicať ſm pluralitatem terminoꝝ: ſed fundamentoꝝ: vt dicetur in alia queſtione. Illud qd̃ additur de diſtinctione dei a creatura ſolutum eſt. Qd̃ addiť de imaginatione nihil valet: nã3 actus ima ginationis nõ cauſat aliqd: nec aliquã relationẽ realẽ ſed ſolum rõnis in obiecto ſuo: vt eſt cognitũ vel ima ginatũ. Cum addiť ꝙ oẽ agẽs ageret in quãcũq3 diſtã tiã ⁊c̃. ex eodẽ falſo fundamento ꝓcedit: ſc3 ꝙ ad gnã tionẽ alicuius rei cauſeť relatio diſtinctionis in omni re: que incipit diſtingui a tali noua re: hoc enim nõ opz nos dicere: in tali enim caſu nõ cauſať diſtinctio noua niſi in re noua: noua enim relatio nõ cauſať in aliquo vt accidens eſt: niſi cũ cauſať eius fundamentũ: cauſa to enĩ fundamento relationis cauſata eſt relatio in po tentia ꝓxima: ⁊ vt eſt accidens: ſ3 cauſato termino cau ſatur relatio vt relatio per nãlem ſequelam ſine tranſ mutatione. ¶ Ad 5^m dicif: q· l3 vnitas tranſcendẽs nõ ſuperaddat aliquid poſitiuum rei: que dicitur vna: ita nec identitas numeralis: ſed identitas ſpecifica addit ſicut ⁊ ſimilitudo: ⁊ hoc intendit ſanctus Tho. prima parte. q. 28. arti. p̊ ad z^m. (Relatio (inquit) que ĩportatur per hoc nomen idem eſt relatio rõnis tñ ſi accipia tur ſimpliciter idem: q2 hmõi relatio non poteſt conſi ſtere niſi in quodã ordine: quem ratio inuenit alicuius ad ſeipſum ſm aliquas eius duas ↄ̃ſiderationes: ſecus aũt eſt cũ aliqua dicunť eadem nõ numero ſed in na tura generis vel ſpeciei.) Hec ille. ¶ Tũc ad ꝓbatio nem ↄ̃ñe dico: ꝙ prima ꝓbatio falſum aſſumit: ſc3 ꝙ eodem formaliter ⁊ eſſentialiter aliqua ſint eadẽ quo ſunt vnũ: hoc enim falſum eſt: cũ idẽtitas ſit relatio: ⁊ vnitas ſit eius fundamentũ ſm Ariſtotelem: dico tñ ꝙ idem eſt cauſa vnitatis ⁊ idẽtitatis: natura enim ſpe cifica fundat vnitatez pͥmo: ⁊ ipſa ſuper vnitate fun dat idẽtitatem: vel ſimilitudinem: aut equalitatem. ¶ Ad ſecundam ꝓbationem dico: ꝙ ſortes eſt idem ſpecifice platoni formaliter per aliquod accidens ma gis diſtinctũ a platone q̃3 eſt ſortes: ſed id qd̃ eſt cauſa ⁊ fundamentũ talis idẽtitatis eſt minus diſtinctu3 a platone q̃3 ſortes ſc3 natura ſpecifica. ¶ Ad tertiam ꝓ bationez dico: ꝙ inter relationes nõ eſt relatio media ſicut inter duo abſoluta poteſt eſſe: ⁊ ideo due ſimilitu dines vnius ſpeciei nõ referunť adinuicẽ per relatio nem mediã. vñ ſctũs Tho. pͥma parte. q. 42. arti. p̊. ad 4^m. (Idem ad ſeipſum non refertur aliqua relatione reali: nec ſecꝫ vna relatio referť ad altera3 per aliquã relationẽ: cum enim dicimus ꝙ paternitas opponitur filiationi: oppoſitio nõ eſt relatio media inter paterni tatem ⁊ filiationem: q2 vtroq3 modo multiplicareť in infinitũ.) Hec ille. ¶ Reſponſio aũt que dať ad iſta3 tertiam ꝓbationez eſt Scoti: cui nõ placet ſolutio ſan cti Tho. ⁊ inqñtũ ſolutio Scoti ſuſtineri debet: dico ad primã improbationez: ꝙ ↄ̃ña nõ valet: l3 enim pater nitas nõ ſit neceſſe eſſe: nec ſit intrinſeca filiationi ſm rem: nec eius per ſe cauſa: non tñ põt eſſe ſine filiatione vel econtra: quia paternitas includit in ſua diffõne fi liationẽ implicite: ⁊ econtra: iõ vnum non põt eſſe aut intelligi ſine alio. ¶ Ad ↄ̃firmationẽ ibi factam dr̃: ꝙ ſubiectũ nõ eſt de diffinitione accñtis tam intrinſece ſicut vna relatio de diffõne alterius: iõ non eſt ſimile: nec eſt mirãdum ꝙ vna relatio nõ poſſit deſtrui alia manente: ſicut nec eſt mirandum cur diffinitum non poteſt eſſe ſine ſuis diffinitionibus. Quod additur ꝙ nulle due res create ⁊c̃. ſunt ſimul nã: falſu3 eſt ⁊ ↄ̃tra omnem phiam: ⁊ expoſitio illa de termino nulla eſt: ſ3 eſt fictio terminiſtaꝝ: ꝙ ſc3 termini ſint ſil nã: ⁊ nõ res. Argumẽtũ aũt qd̃ vlteri⁹ fit de pr̃e ⁊ filio nõ val3. Tũ q2 nõ aſſigno illã cauſa3 quã ponit Scotus ſc3 ꝙ

Diſtinctio du plex: poſitiua ⁊ negat.

Lec. z. di. z. q. 5. vel. le. ꝑ. di. ꝑ. q. 5°.

ideo tales relões ſeipſis referanť:qꝛ ſũt ſimľ natura.
Tum qꝛ falſuȝ eſt:ꝙ pr̃ ꝗ̃tuȝ ad illõ:qȏ eſt ſit ſimul
natura cũ illo:qui eſt filius.licȝ relationes eoꝝ ſint ſiľ
natura:ꝛ ſimlr̃ pater formalr̃ ſupꝑius ꝑut includit ho-
mineȝ ꝛ relationẽ eſt ſimľ nã cũ filio formali:qui dicit
mihi cõpoſitũ ex hoie ꝛ filiatiõe. ¶ Qȏ vltio addiť:ꝙ
ſortes ꝛ plato ñ min⁹ ſũt vnũ ꝛc̃.Dico ꝙ ꝯñ̃a nõ valȝ:
qꝛ ſortes ꝛ plato pñt fũdare relões itermedias:nõ ãt
due relões adinuicẽ. ¶ Ad 6ᵐ mediũ dico:ꝙ diſtin-
ctio qñqȝ dr̃ ſolã diuiſionẽ vnius ab alio:ꝛ tũc nõ eſt
niſi negatio:qñqȝ vȏ dicit relõeȝ ꝯſequẽteȝ talr̃ diui
ſa:ꝛ ſilr̃ põt diſtingui de mľtis alijs:ꝗ̃ viũr dicere relo-
nes:ſic̃ diſtinguit ſcũs Tho.de ſilitudine ꝛ equalitate
in diuis ꝑſonis ꝑma pte vbi dixi.Tũc ad ꝑmã hui⁹ im
ꝓbationẽ dico:ꝙ ad h̃ ꝙ ſortes mereať dici diſtinct⁹
a platone diſtinctiõe:q̃ eſt relõ poſitiua:nõ ſufficit ſortẽ
eſſe ꝛ platonem eſſe:ꝛ ſorteȝ non eſſe platoneȝ:niſi ali-
qd ponať:ſcȝ relõ media:illa tñ ſufficiũt ad h̃ ꝙ diſtin
guanť diſtinctiõe ꝑmo mõ dc̃a. ¶ Ad ſecũdã dico:ꝙ
ſicut inter duas relões non eſt relatio media:ita nec
inter abſolutuȝ ꝛ relationẽ.Et eodẽ mõ diciť ad tertiã
improbationeȝ.De reſponſione aũt data ſm̃ Scotum
non curo:qꝛ vt deducit arguens illa implicat cõtradi-
ctionẽ:niſi ꝙ tertia replica aliqua falſa aſſumit: vt pri-
us dictuȝ eſt. ¶ Ad 7ᵐ dico:ꝙ ꝯñ̃s illatum ibidem eſt
verum.nec improbatio eius valet.dico eniȝ ꝙ ſi ſortes
prius albus efficiatur nouiter ſimilis platoni ꝑ nouaȝ
platonis dealbationeȝ:nulla res tũc generatur in ſorte
prius albo:naȝ cũȝ ſortes acqrit albedinem:ipſe acqui
rit ſimilitudineȝ in actu: ſi ſint pro tunc alij coalbi: vel
in potentia proxima ꝛ radice ſm̃ modum loquendi ſã
cti Thome prius recitatuȝ:ꝛ hoc ſi pro tunc nullus ali
us ſit coalbus:ſed tunc primo forma habebit ſimilitu-
dinem in actu:cum aliqs efficietur albus: ita ꝙ ille ꝗ
dealbabit platonem dabit ſorti ſimilitudineȝ in actu:
quaȝ prius habebat in radice:ſcȝ in fundamento:quod
eſt albedo ſortis:qua dabit relationi fũdate in albedi-
ne ſortis terminuȝ nouiter. Relatio aũt nãliter inſur-
git poſito fundamento ſufficienter ꝛ termino: nec tũc
ſortes mutabitur ꝓprie loquendo per acquiſitionem
relationis vt relatio eſt:licȝ mutetur per acqſitionem
eius vt eſt accñs.Si aũt poſt hoc aliqui efficiantur no
uiter albi:ſortes erit eis ſimilis: non ꝑ nouaȝ relationẽ
ſȝ ꝑ antiquã:nec habebit tot ſimilitudines:quot ſũt eis
ſimiles:ſed ſolum quot habet qualitates fundantes ſi-
militudineȝ eius ad alias. ¶ Et tũc ad improbationẽ
huius cũȝ diciť:ꝙ deus contingenter agit ad extra ꝛc̃.
Dico ꝙ verum eſt.ſed non ita contingenter agit ꝙ po-
nat in actu:vel poſſit ponere contradictoria. vel pone-
re diffinitioneȝ ſine diffinito.vel illud quod eſt neceſſa
rio cauſa alicui⁹ ſine illius naturali ſequela:cuiuſmodi
eſt de relatione reſpectu ſui fundamẽti ꝛ termini. ¶ Et
cũ iꝓbať.Dico ꝙ licȝ ſimilitudo nõ ſit nãlis ſequela
albedinis indiuiſe idest vnite:eſt tñ nãlis ſequela nãe
albedinis ſm̃ plura eſſe diſtincte: ꝛ licet vna albedo ꝛ
mľte ſint vni⁹ rõnis:tñ albedo nõ ẽ ſufficẽs cã ſilitudi-
nis quocũqȝ mõ:ſed ꝑut hȝ diuerſa eſſe in diuerſis in
diuiduis:qꝛ ſilitudo eſt rerũ differentiũ eadẽ equali-
tas. ¶ Ad ſcḋam improbationẽ dico:ꝙ deus nõ põt
cõſeruare ſubiectum ſine ſua ꝓpria paſſione: que eſt
eius nãlis ſequela:nec ptes vnitas ſine tertia entitate
reſultante:põt tñ cõſeruare rem ſine ſequela cõſequẽ-
te rem ꝑ tranſmutationẽ vel actionẽ tranſmutatiuaȝ:
ſicut ignẽ ſine calefactione:nõ tñ ſine ſequela cõſequẽ
te per ſimplicẽ effluxum:vt potentie fluũt ab anima.

Si tñ poniť ꝙ cõſeruaret duas albedines ſine hoc:ꝙ
ſequereť ſimilitudo:tunc dico ꝙ duo albi nõ eſſent ſi-
miles ſimilitudine:que eſt realis relatio:ſȝ ſimilitudi
ne: que eſt indiuiſio vel vnitas:ſicut eſt ſimilitudo in
diuinis:ſȝ ibi maior ſit indiuiſio eẽntie ꝗ̃ ſit indiuiſio
albedinis duoꝝ alboꝝ:vtrum aũt hoc ſit poſſibile:cre
do ꝙ nõ. ¶ Ad 8ᵐ dico ꝙ vtiqȝ inter mãm ꝛ formaȝ
eſt relatio media:que diciť vnio:ꝛ forte alie relatiões:
vñ ſcũs Tho.3° ſen.diſ.2.arti.2°.q.3.(Eſt(inquit)nã
relationis vt in alijs rerũ generibus cauſaȝ habeat:qꝛ
minimũ hȝ de nã entis:vt dicit Cõmentator xi° meta Cõ.19.
phyſice:vñ ꝗ̃uis relatio ꝑ ſe nõ terminet motũ:qꝛ in
ad aliquid nõ eſt motus:vt ꝓbatur 5° phyſicoꝝ:tñ ex Tex.cõ.10.
hoc ꝙ motus per ſe terminatur ꝑ ſe ad aliqȏ ens:de
neceſſitate cõſequiť aliqua relatio:ſicut ex hoc ꝙ mo-
tus alterationis terminať ad albedinẽ:cõſequiť rela-
tio ſimilitudinis ad oia alba.Similiter etiam ex hoc
ꝙ motus generationis terminatur ad formã cõſequiť
hec relatio:ſm̃ quã mã diciť eſſe ſub forma:ꝛ ita ex h̃
ꝙ motus aſſumptionis nãe humane terminať ad per
ſonam cõſequiť hec relatio:que diciť vnio.)Hec ille.
¶ Dico ğ ꝙ inter mãm ꝛ formã cadit relatio media
que diciť vnio. ¶ Et ad primã huius improbationeȝ
dico iuxta premiſſa ꝙ vnio:que eſt relatio:nõ vniť ſuo
ſubiecto per aliam vnionem mediã:qꝛ relatio nõ fun
dat relationẽ realem:ſicut abſolutũ põt fundare.Nec
valet qȏ diciť:ꝙ ſcȝ mã ꝛ forma magis faciunt vnum
ꝛc̃.Dico eniȝ ꝙ forma ſubalis ſeipſa magis facit vnũ
cũ mã ꝗ̃ illa relatio tãꝗ̃ illud qȏ eſt magis vnum cũ
mã:ꝛ verius fundat vnionẽ:que eſt negatio:ꝛ vnionẽ
que eſt relatio:nõ tñ facit vnitũ formalr̃ cũȝ materia In reſpõ.5ᵃ
ſeipſa:ſed per relationẽ q̃ diciť vnio:ſicut in alio ꝓpo- improba. ad
ſito ſupra dictum eſt:ꝙ albedo facit duos eſſe ſimiles reſpõ.ad pᵐ
cauſaliter:nõ aũt formaliter:ſed hoc facit relatio:que Aureo.
diciť ſimilitudo. ¶ Ad 2ᵐ qȏ ibi quereť:ſcȝ de vnione
duaꝝ partiũ cõtinui ꝑus ſeparataꝝ:dico ꝙ vnio earũ In reſpõ.ad
eſt indiuiſio ꝛ nõ relatio:qꝛ vt dictum fuit ſuperius in- 2ᵐ pncipale
ter continuũ ꝛ ſuã medietatẽ nõ eſt relatio realis:quia Aureo. ꝯtra
extrema nõ ſunt in actu:ſcȝ illa pars:que eſt in poten- pᵃᵐ ꝯcluſionẽ.
tia.Ita in ꝓpoſito due partes cõtinui quia nõ ſunt in
actu nõ habent adinuicẽ relationẽ realem in actu niſi
ſint partes diuerſaꝝ rõnũ:cuiuſmodi ſunt partes ethe
rogenee:vt caro ꝛ os. ¶ Et tũc cũ ꝗ̃riť:an illa relatio
eſt extenſa ꝛc̃.Dico ꝙ põt poni ipſaȝ extenſam in lon-
gũ latum ꝛ profundum.Nec valet ꝯñ̃a illata ibi:ergo
totũ cõtinuũ ethe" ſumẽdo eſt vnitũ per vnicã vnio
nem:cuius pars eſt in parte ꝛc̃.Illa enim ꝯñ̃a non va-
let:qꝛ non eodem modo ſe habent due partes ethero-
genee ad totũ ꝯtinuũ inde reſultans:ſicut due ptes ho
mogenee vni⁹ illaꝝ partiũ etherogeneaꝝ adinuicem:
qꝛ ptes homogenee in ꝯtinuo nullo mõ ſũt in actu:ſȝ
ptes etherogenee aliqualr̃ ſunt in actu:ꝛ iõ nõ oȝ ꝙ re-
latio carnis ad oſſa ꝛ eõ ſint ptes vni⁹ totalis relatiõis:
ſicut relatio fundata in carne eſt qd ꝯtinuum ꝑ accñs
tñ.Cũqȝ vlterius poniť:ꝙ illud ꝯtinuum diuidať ꝛc̃.
dico ꝙ diuiſo cõtinuo nõ diuidiť relatio vnionis:ſed
deſinit eſſe totalr̃:illa enim relatio cõſequebať actio-
nẽ q̃ ptes ille fuerũt facte vnũ:inꝗ̃tũ illa actio reman
ſit in aliquo effectu ſuo:puta qꝛ ille ptes cõſtituebant
aliqd tertiũ.remoto aũt illo tertio trãſit relatio.Cũ vl
terius quereť quõ ptes illi⁹ relõnis q̃ dr̃ vnio ſũt vnite:
Dico ꝙ iter ei⁹ ptes ñ cadit vnio q̃ ſit relatio:ſȝ vnitas
q̃ eſt indiuiſio:ſicut ꝛ inter ptes ꝯtinui homogenei.Cũ
aũt dr̃ ꝙ ptes ille pñt eſſe ſine hoc:ꝙ ſint vnite ꝛc̃.hoc
arguit ꝯ Scotũ:ꝛ ſilr̃ negať aſſũptũ. ¶ Ad 9ᵐ dico:ꝙ

relatio

relatio diſtãtie localis acq̃rit̃ in inſtanti. Et tũc cũ q̃rit̃ in quo inſtãti. Dico q in alio iſtãti ab illo: in quo cepit motus: nõ aũt in iſtãti imediato: ſʒ in inſtãti mediato nec tñ ſequit̃ q iter iſtans inceptiõis motus: τ illõ aliõ inſtãs corpus motũ diſtet ſine diſtãtia: ſʒ ꝓcedit ex ru di imaginatiõe: ac ſi corpus localr̃ motũ ↄtinue diſtet per eãdẽ relõnẽ diſtãtie: dico eni q ſicut in q̃libʒ inſtãti tp̃is menſurãtis motũ mobile eſt in alio τ alio loco ſi bi eq̃li: nec eſt dare primũ locũ eq̃lez in quo fuerit: ita in quolibʒ iſtãti hʒ aliã diſtãtiã ad corpus q̃ſcẽs: nec eſt dare p̃mã relõnẽ diſtãtie a tali mobili acq̃ſitã: q̃libʒ ḡ acq̃rit̃ in inſtãti: ſʒ anteq̃ eſt p̃us alia ſit acq̃ſita: q2 ſi iferat̃ .ḡ in tali motu ſunt acq̃ſite infinite relões: dico q ĩfinite relões in po⁹ acq̃ſite fuerũt: q2 qõ nõ eſt niſi ꝑ inſtãs eſt ſolũ in po⁹: τ de hoc ampli⁹ in ſcd̃o videbit̃ in mã de tp̃e. ¶ Ad 10ᵐ dico: q arg̃ᵐ ꝓ falſuz ſupponit. ſ. q nũerus nõ ſit aliõ a nũerãtis. 2° dico q q̃tuor hoĩuz ad duos eſt relõ duplicitatis: τ illa relõ non eſt entitas ſimplex: ſicut nec nũerus: nec eſt tota in vno illoꝝ hoĩuz ſʒ ps eius in vno hoĩe. ¶ Dico vlteri⁹: q ꝑtes illius du plicitatis nõ ſunt homogenee toti ſuo: ſicut nec ꝑtes nũe ri: ſʒ valde alterius rõnis: τ dico q ſunt forme reſpecti ue ꝑtiales: q̃b⁹ nõ correſpõdet aliq̃s termin⁹ eis ꝓꝑi⁹ ſed toti cõſurgẽti ex illa: ita q illa ps duplicitatis: q̃ eſt q̃tuor hoĩuz ad duos exiſtẽs ſubiectiue in ſorte: nõ eſt vnus totalis reſpectus: ſʒ ps totalis reſpect⁹: τ iõ nõ ſe quit̃ q ſit ad eundẽ terminũ: ad quẽ eſt duplicitas. Cũ aũt iferẽ q duplicitas nõ eſt aliq̃ entitas ſʒ ſe vna τc̃. Dico q licʒ nõ hẽat tãtã idiuiſionẽ quãtã aliq̃ res ſim plex: vel aliq̃õ cõpoſitũ ex mã τ forã: aut aliq̃õ ↄtinuũ: tñ hʒ vnitatẽ τ induiſionẽ: q̃ dr̃ vnũ illud: qõ eſt ſiĩ to tũ vel cõpletuʒ: iuxta quẽ modũ dicit ſctũs Tho. ꝑ ſen. diſ. 8. q. i. arti. p. q̃ſtiũcula 2ᵃ vbi ſic ait. (Per ſe vnuz τ ſimplr̃: τ qõ eſt vnũ nuõ dr̃ trib⁹ modis. Uno⁹ ſicut idiui ſibile eſt vnũ: vt pũct⁹ τ vnitas: qõ neqʒ eſt multa actu nec potẽtia. Alio mõ qõ eſt vnũ continuitate: qõ tñ eſt multa in po⁹ ſicut linea. 3° mõ qõ eſt vnũ ꝑfectiõe: ſicut dr̃ calciamẽtũ vnũ: q2 hʒ oẽs ꝑtes: que requirunt̃ ad cal ciamẽtũ: τ hec vnitas dr̃ in oĩbus illis: ad q̃ꝝ itegrita tẽ aliq̃ exigunt̃: ſicut vnus hõ: vna domus: τ vnũ ſacra mentũ.) Hec ille. Ita dico in ꝓpoſito. ¶ Et ſi inſtet̃ ſic. Partes illius relõnis ſũt diuerſaꝝ rõnũ: τ in diuer ſis ſubiectis: q̃rit̃ ḡ in quo ſubiecto erit illa ps: τ in quo alia τc̃. Dr̃ q cũ illa relõ fundet̃ in nuõ ſʒ q vnitates numeri alr̃ τ alr̃ diſtãt a p̃ma vnitate: ſm hoc alia τ alia ps illius reſpectus duplicitatis eſt in alia τ alia vnitate vel ſubiẽo. ¶ Ad illud qõ addit̃ de ↄtinuo q̃drupedali dr̃ q duplicitas fundata in illo τ terminata ad ↄtinuũ bipedale ẽ q̃dẽ extẽſa ad extẽſionẽ ↄtinui: nec hʒ ꝑtes in actu: ſed in potẽtia: ſicut ↄtinuũ: nec ꝑtes eius ſunt ho mogenee toti relationi: cũ quo ſtat q ipſa eſt ꝑ ſe vna vnitate ꝑfectiõis: vt dictũ ẽ: τ puto q ꝑfecti⁹ eſt vna q̃ duplicitas 4ᵒʳ hoĩuz ad duos: q2 illa hʒ ꝑtes i actu ma gis q̃ duplicitas fũdata i ↄtinuo. ¶ Ad 11ᵐ dico: q relõ dñi τ ſerui raro eſt relõ realis: vt dictũ eſt ſupra ad ar gumẽta Aureoli. relõ aũt p̃cij eſt ſilr̃ reſpectus rõnis: iõ nõ ineſt ſubiectiue alicui: ſʒ eſt in itellectu obiectiue nec idiget alio agẽte q̃ itellu vel volũtate. ¶ Ad 12ᵐ dico: q vt videbit̃ in 2° in mã de creatiõe: nõ oẽ accñs eſt q̃d ꝓꝑe creatũ ſed cõcreatũ: iõ nõ opʒ q habeat re lationẽ ad deuz: ſed ſufficit q ſubiectũ eius habeat re lationẽ ad deũ: vel cõpoſitũ ex ipſa vel ſubiecto: vñ nõ opʒ: q ſi lapis hʒ realẽ relõnẽ ad deũ: q vlteri⁹ ille re ſpectus hẽat ad deũ relationẽ: q2 ille reſpect⁹ nõ ꝓꝑie cauſat̃: ſed concauſat̃. ¶ Ad 13ᵐ dico: q ↄñtie ibi facte nõ valẽt: nõ eni oẽ agens hʒ realẽ relõnẽ ad effectũ vł paſſuʒ: vt dictũ eſt in ſcd̃a ꝑ̃ne. Nec ſeq̃t̃ ſilr̃ q ꝓducti uũ hẽat relationẽ realẽ in actu ad oĩa: que ſunt ab eo ꝓ ducibilia: ſed ſolũ relõnẽ in potẽtia: ſicut τ illa ad q̃ re ferẽ ſunt ſolũ in po⁹. Silr̃ dico de mã reſpectu foraꝝ ex ipſa educabiliũ: nõ eni iter mãm τ tales formas: que actu nõ ſunt: eſt relõ realis: ſed ſoluʒ relõ rõnis. ¶ Ad 14ᵐ dr̃: q nõ eſt poſſe: q deus deſtruat relationez nãlr̃ ↄſequẽtẽ fundaᵐ τ terminũ: ſaluãdo fundaᵐ τ terminũ nõ eni poſſet ↄſeruare lapidẽ: q̃n eo facto lapis referat̃ ad deũ relõne cõſeruati τ dependẽtis. Similr̃ non eſt poſſe q transferat relationez de ſubiecto ad ſubm: nec forte aliq̃õ accidens abſolutũ: qõ indiuiduat̃ ꝑ ſubm: q2 tunc eſſet hoc accidẽs. τ nõ eſſet hoc. ¶ Ad p̃maʒ ↄ̃ ſecũdã ꝑ̃nẽ dr̃: q arguens falſe exponit ſcᵐ doctorez. ſcũs eni Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 8. dicit ad 4ᵐ. (Non opʒ (inq̃t) ſubiecta relationũ eſſe vnius gñis: ſʒ ſolũ relationes ipſas: ſicut in hoc: q quãtitas a q̃litate diuerſa dr̃: tñ vt dictũ eſt: nõ eſt eadẽ rõ de deo τ crea turis: ſicut de his que ſũt in diuerſis gñibus nullo mõ ad inucẽ coordinata.) Hec ille. ¶ Ex quo pʒ: q nõ itẽ dit: q illa iter q̃ eſt mutua relatio realis ſint euſdẽ or dinis. i. infra idẽ gen⁹: ſʒ ꝑ identitatẽ ordinis intelligit idẽtitatẽ fundamẽti relationũ: ſicut eſt in relõne eq̃li tatis: τ ſilitudinis: vel idẽtitatẽ rõnis τ iclinationis eo rũ ad inucẽ: vt ſicut vnũ iclinat̃ ad aliud ꝑꝑ bonũ ſuũ: ita τ aliõ ad illud: ſicut pʒ in relõne actiuoꝝ τ paſſiuo rũ nãliũ: vel idẽtitatẽ gñis ſʒ illud: in quo relatio fun dat̃. ſicut pʒ in relõne mouẽtiũ: que nõ mouẽt niſi moue ant̃: illa eni cõicant in gñe motꝰ cũ illis: q̃ mouent̃ ab eis. vñ ſcũs Tho. de potẽtia dei. q. 7. art. 10 ad 7ᵐ argᵐ qõ eſt tale. (Si deus ad creaturas nõ referat̃ nõ vide tur eẽ alia rõ: niſi q2 a creaturis nõ depẽdet: τ q2 crea turas excedit: ſed ſilr̃ corpa celeſtia a corꝑib⁹ elemẽta ribus nõ depẽdẽt: τ ea iproportionalr̃ excedũt. ḡ ſm hoc ſequeret̃: q nulla eſſet realis relõ corpoꝝ ſupioꝝ ad in feriora.) Hec ille. ¶ Ad iſtud iquã ſic r̃ndet. (Dõm q corpa celeſtia referunt̃ realr̃ ad iferiora ſm relões ↄſequẽtes q̃titatẽ: ꝑꝑ hoc eadẽ rõ q̃ntatꝭ eſt in vtriſqʒ: τ iterũ quo ad relões ↄſequẽtes ṽtutẽ actiuã τ paſſi uã: q2 mouẽt mota ꝑ actionẽ mediã: q̃ nõ eſt coꝝ ſubaʒ: τ iteꝝ aliq̃õ bonũ coꝝ attẽdit̃ in hoc: q ſunt inferiorũ cã.) Hec ille. ¶ Ex q̃bus pʒ q̃uõ aliq̃ eſſe euſdẽ ordis põt itelligi tripl'r ſm mentẽ eius: nullũ aũt hoꝝ ↄtin git in deo. vñ ibidẽ ad primũ ſic ait. (Mouẽs τ agens nãle mouet τ agit actione vel motu itermedio: qui eſt iter mouẽs τ motũ: agens τ paſſuʒ: vñ opʒ q ſaltem in tertio modo cõueniãt agens τ patiẽs: mouẽs τ motuʒ: τ ſic agens inq̃ntũ eſt agens nõ eſt extraneũ a gene re patiẽtis inq̃ntũ eſt patiẽs: vñ vbicũqʒ eſt realis ordo vnius ad alterũ: τ ꝓpter cũ ipſa actio media ſit q̃dam ꝑfectio ꝓpria agentis: τ per ↄñs illud: ad qõ terminat̃ actio eſt bonũ eius: hoc aũt in deo nõ cõtingit: τ iõ nõ eſt ſimile.) Hec ille. ¶ Iſtis ſuppoſitis dico ad argu mentũ negãdo añs: dico eni q illimitatio diue eẽntie ſic q nullo iſtoꝝ triũ modoꝝ eſt euſdez ordinis cum creatura tollit: q relatio ſit inter eũ τ creaturã realez. Et ad ꝓbationẽ dico: q reſpõſio ibi data eſt ſufficiens nec petit̃ illud qõ querit̃: ſi ꝓdicta bñ reſpiciãt̃. ¶ Ad ſcd̃m negat̃ minor. Deus eni τ creatura licʒ nõ ſint in fra ordinẽ eundẽ ſm rõnẽ alicuius vniuoci. vtputa ge neris vel ſpẽi: ſunt tñ infra ordinẽ alicuius analogi. ſʒ illud analogũ nõ limitet: aut cõꝑhẽdat deuz: nec ſit eius ꝓꝑia: aut ꝑfecta rõ: τ iteꝝ deus eſt exẽplar ꝑfectiſſi me repreſentans creaturã. imo diua eſſentia eſt rõ oĩs

Dõm eodez mõ de diſtantia ſicut de iſtanti.

Per ſe vnuz trib⁹ modis dicitur.

Diſtin. i. q6. 2. ad ar. Grego. 3 primum.

Quõ ꝑ idẽtitatez ordis itelligat ſctũs Tho.

Aliq̃ eẽ euſdẽ ordis tripl'r itelligi ſm

cū ordine ad aliud vt ipſum eſt terminus ordinis alte rius ad ipm:ſ; ipſum nō ordinet̃ ad aliud:ſicut cū acci pit ſcibile vt terminū ordinis ſciē ad ipm:⁊ ſic cū quo dā ordine ad ſciam nomē ſcibilis relatiue ſignat:⁊ eſt relatio rōnis tm̄:⁊ ſilr aliq̄ noīa relatiua deo attribuit intelle᷑ nr̄:cū accipit deū vt terminū relationū creatura rū ad ipſum:vñ h᷑ relatiões ſunt rōnis tm̄.) Hec ille. ⁋ Idē pōit de vitate.q.4.art.5°.ad 15m.(Cū oīa(inqt) alia gn̄a inquātū h᷑ aliqd ponant in rerū nā:quātitas eni eo ipo ꝙ quātitas eſt aliqd dicit:ſola aūt relatio ex h ꝙ eſt h᷑ nō h; ꝙ aliqd ponat in rerū nā.qꝛ nō predi cat aliqd:ſed ad aliqd:vñ inueniunt̃ quedā relōnes:q̄ nihil ponūt in rerū nā:ſed in rōne tm̄.Qḋ quidē q̄dru pliciter cōtingit:vt ex dictis pħi ⁊ Auicēne hr̄i poteſt. Uno mō qn̄ aliqd ad ſeipſuz refert̃:vt cū dr̄:idē eidez idē.Si eni hec relatio aliqd i rerū nā poneret additū ei qḋ dr̄: idē eſſet in infinitū ꝑcedere in relōnibus:qꝛ ipſa relatio:per quā aliq̄ res diceret̃ eadē:eēt eadē ſibi ꝑ aliā relationē:⁊ ſic i ifinitū. ⁋ Scḋo mō qn̄ ipa rela tio ad aliqd refert̃:nō eni pt dici ꝙ pr̄nitas referat̃ ad ſuū ſubm ꝑ aliquā relationē mediā:qꝛ illa etiā media relatio indigeret alia media relatione:⁊ ſic in ifinitū. vñ illa relatio:que ſignat̃ in cōparatione pr̄nitatis ad ſubm nō dicit̃ in rerū nā.ſ; in rōne tm̄. ⁋ Tertio mō qn̄ vnū relatiuoꝝ dpēdet ab altero:⁊ nō ecōuerſo.vñ relatio ſciē ad ſcibile eſt aliqd in rerū nā:non aūt relo ſcibilis ad ſciaz:ſ; in rōne tm̄. ⁋ 4° mō qn̄ ens ꝯpat̃ ad nō ens:vt cū dicim⁹:ꝙ nos ſumus priores his q futu ri ſunt poſt nos:alias ſequeret̃ ꝙ poſſent eſſe infinite relationes in eodē.ſi gn̄atio in infinitū ꝑcederet in fu turū.) Hec ille. ⁋ Idez ponit p̄ ſen.diſ.26.q.2.arti.p̄. (Diſtiguēdū ē(inqt)iter relōnes:qꝛ q̄dā ſūt q̄ hn̄t in re aliqd:ſupra qḋ eaꝝ eē fundat̃:ſicut eq̄litas fūdat̃ ſup quātitatē:⁊ h᷑ relōnes ſunt aliqd in re.Quedā vō ſunt que nō hn̄t fundamētū in re.de qua dr̄r:ſicut ſūt dextꝝ ⁊ ſiniſtrū in illis:in qb⁹ nō ſunt determinate iſte poſi tiones ſm nām:ſicut in ptib⁹ aialiū.ibi enim.ſ.in aiali iſte relōnes realr ſunt:qꝛ fundant̃ in diuerſis vtutibus determinataꝝ ptiū:ſed in alijs non ſunt niſi ſm habi tudinē vni⁹ ad alterū:⁊ iō dr̄r relōnes rōnis. Et h cō tingit quattuor modis ſ.ꝙ ſint relōnes rōnis ⁊ nō rei. Uno mō vt dictū eſt:qn̄ relo nō h; aliqd in reꝝ nā:ſu pra qḋ fundet̃:⁊ ide eſt ꝙ qn̄qꝫ cōtingit ꝙ relo eſt rea liter in vno extremo:⁊ nō in alio:qꝛ in vno h; modum quēdā:ſupra quē fundet̃:⁊ nō in alio:ſicut eſt in oībus illis relationibus:qb⁹ de⁹ ad creaturā refert̃:que qdez realr ſunt in creatura:⁊ nō in deo. ⁋ Scḋo mō ꝯtigit qn̄ relo nō h; aliquā realē diuerſitatē iter extrema:ſicut relo idētitatis:⁊ iō hec nihil ponit ſm rē:ſed ſolū ſ; rō nē:vt cū dr̄.idē eadē idē. ⁋ Tertio mō qn̄ deſignat̃ ali qua relo entis ad nō ens:vt cū dicim⁹ ꝙ nos ſum⁹ prio res illis:q futuri ſūt:iſta eni prioritas nō eſt aliq̄ relatio ſm rē.ſed ſolū ſm rōnē:qꝛ relatio realis exigit vtrūqꝫ extremoꝝ i actu. ⁋ Quarto mō qn̄ relo refert̃:vt ſcio me ſcire.vñ in creaturis pr̄nitas nō ꝯiungit̃ ſubiecto ꝑ aliquā relōnē mediā:⁊ hos duos vltimos modos pōit Auicēna:ſ; p̄mi duo modi pn̄t abſtrahi ex v̄bis pħi.) Hec ille in forma. ⁋ Idē ponit p̄ma pte.q.13.arti.7°. (Cū(inqt)in relōne ꝯcurrāt duo extrema tripl̄r ſe h; ad h ꝙ ſit res nāe ⁊ rōnis.Qn̄qꝫ eniz ex vtraqꝫ pte eſt res rōnis:qn̄.ſ.ordo vel habitudo nō pōt eſſe inter ali qua niſi ſm apprehēſionē rōnis tm̄:vtpote cū dicim⁹: idē eadē idē.Nā ſm ꝙ rō bis apprehēdit aliqḋ vnum ſtatuit illud vt duo:⁊ ſic apphēdit quādā habitudinē ipſi⁹ ad ſeipſuz:⁊ ſilr eſt de oīb⁹ relationibus:q̄ ſūt inter ens ⁊ nō ens:q̄s format rō inquātū apprehēdit nō ens vt qḋdā extremū:⁊ idē eſt de oībus relōnibus:q̄ conſe quūt̃ actū rōnis:vt genus:⁊ ſpēs:⁊ h᷑. Quedā vō relo nes ſunt q̄ntū ad vtrūqꝫ extremū res nāe:qn̄.ſ.eſt habi tudo iter aliq̄ duo ſ; aliqd realr ꝯueniēs vtriqꝫ:ſicut patet de oībus relationibus ꝯſequētib⁹ quātitatē:vt magnū puū:duplū:⁊ dimidiū:⁊ h᷑.nā q̄ntitas eſt in vtroqꝫ ex tremoꝝ res nāe:⁊ ſile eſt de relōnibus:que cōſequunt̃ actionē ⁊ paſſionē:vt motiuū:mobile:pr̄:filius:⁊ ſilia. Qn̄qꝫ vō relatio in vno extremoꝝ eſt res nāe:⁊ in alio eſt res rōnis tm̄:⁊ hoc ꝯtingit qn̄cūqꝫ duo extrema nō ſunt vnius ordinis:ſicut ſenſus ⁊ ſcia referunt̃ ad ſenſi bile ⁊ ſcibile:que qdē iquātū ſunt quedā ieſſe nālı exi ſtētes ſunt ex̄ ordinē eē ſenſibilis ⁊ itelligibilis:⁊ iō in ſcia qdē ⁊ ſenſu eſt relatio realis ſm ꝙ ordinat̃ ad ſciē dū vel ſentiendū:res tn̄ in ſe cōſiderate ſunt ex̄ h᷑ or dinē:vnde in eis nō ē aliq̄ relatio realis ad ſciaz ⁊ ſen ſum:ſed ſm rōnē tm̄:inq̄ntū intellectus apphēdit eas vt terminos relatiōis ſciē ⁊ ſenſus:vñ pħus dicit quito metaphy.ꝙ nō dicant̃ relatiue:eo ꝙ ipſa referant̃:ſ; qꝛ alia referunt̃ ad ipſa:⁊ ſimilr dextruz non dicit̃ de colūna niſi inquantū ponit̃ aiali ad dexterā.vñ huiōi relatio nō eſt realr in columna:ſed in aiali.) Hec ille. Tex. cō. xx.
⁋ Idē ponit.q.28.arti.p̄.vbi ſic ait.(Aliqn̄(inquit)re ſpectus ſignatus ꝑ ea q̄ dr̄r ad aliqd eſt in ipſa reꝝ nā: vtpote qn̄ aliq̄ res ſm ſuā nāz adiuicē ordinate ſunt:⁊ ad iuicē iclinationē hn̄t:⁊ h᷑ relōnes opꝫ eē reales:ſicut in corpe graui ē iclinatio ⁊ ordo ad locū mediū:vñ re ſpectus qdā eſt in ipſo graui reſpectu loci medij:⁊ ſilr eſt de alijs h᷑:aliqn̄ aūt reſpectus ſignatus per ea:que dicūt̃ ad aliqd eſt tm̄ in ipſa apprehēſione rōnis ꝯferē tis vnū alteri:⁊ tūc eſt relatio rōnis tm̄:ſicut cū cōpa rat rō hoīez aniali:vt ſpēm ad genus.) Hec ille. ⁋ 2a ꝯ.Deus refert̃ ad creaturas relōne ſm rōnē. Iſtā ꝯnē ponit ſcūs Tho.in oībus locis preallegatis.vñ in p̄ma pte.q.13.arti.7°.dicit poſt v̄ba ꝑallegata.(Cuz deus ſit extra totū ordinē creature:⁊ oēs creature ordinent̃ ad ipm:⁊ non econuerſo.manifeſtū eſt ꝙ creature referū tur ad deū realiter:ſed in deo non eſt aliqua relatio ei⁹ ad creaturas:ſed ſm rōnē tm̄ inquantū creature refe runt̃ ad ipſuz.) Hec ille. ⁋ Idē ibidē ad 4m dic.(Nō eſt incōueniēs ꝙ a relationibus realr exn̄tibus i crea turis deus denoiet̃:tn̄ ſm ꝙ intelligunt̃ ꝑ intellectuz nr̄m ſunt oppoſite relōnes in deo:vt ſic deus dicat̃ re latiue ad creaturā:qꝛ creatura refert̃ ad ipſum:ſicut pħs dicit i 5° metaphy.ꝙ ſcibile dicit̃ relatiue:qꝛ ſcia refer tur ad ipſum.) Hec ille. ⁋ Itē 2° ꝯ gētiles caplo 12° ꝓ bat ꝙ relōnes:qbus deus refert̃ ad creaturas:nō ſunt realr in deo.Tū qꝛ nullū accn̄s eſt in deo.⁊ ſic ille rela tiones nō pn̄t eſſe accn̄s in deo:nec etiaz diuina ſuba:qꝛ tūc illa depēderet ab aliquo alio.Tū qꝛ eo mō de⁹ re fert̃ ad creaturas:ſicut in creaturis refertur ſcibile ad ſciaz.ſcꝫ relōne rōnis.Tū qꝛ deus nō ſolū refert̃ ad ea que actu ſunt.imo ad ea que nō ſunt. Tū qꝛ deus nec ꝑ ſe:nec ꝑ accn̄s eſt mutabilis:qḋ tn̄ ſequeret̃ vt ibi ꝓ lixe deducit oēs iſtas rōnes.Sequēti āt caplo ꝯcludit ſic.(Cū relōnes qb⁹ de⁹ refert̃ ad creaturas ñ ſint res ex̄ ipm:⁊ oñſuz ſit:ꝙ nō ſunt in ipſo realr:⁊ tn̄ dicūt̃ de deo:relinqt̃ ꝙ ei attribuant̃ ſm ſolū intelligentie mo dum ex eo ꝙ alia referunt̃ ad ipſuz:intelle᷑ eni noſter intelligendo aliquid referri ad alterum:eo ipſo intelli git relationē illius ad ipm:q̄uis ſm rē qn̄qꝫ non refe rat̃. Et ſic etiā patꝫ:ꝙ alio mō dr̄r de deo ꝑdicte relo nes:⁊ alia que de deo ꝑdicāt̃:nā oīa alia vt ſapia:volū tas eius ſubaz vel eēntiā ꝑdicāt. Relōnes vō predicte

Relōnes rōnis ſunt in q̄druplici dr̄ia

Tex. cō. xx.

minime:ſ; ſm modū intelligēdi tm̄:nec tm̄ intellectus
eſt falſus:ex hoc enī ipſo ꝙ itellectus nr̄ intelligit rela
tiones diuinoꝝ effectuū terminari ad ipſum deū:aliq̄
ꝑdicat relatiue de ipo:ſicut ſcibile relatiue itelligimus
⁊ ſignificam⁹ ex hoc ꝙ ſcia refert̄ ad ipſum.) ¶ Ite;
p̄mo ſen.diſ.30.q.i.arti.3° dicit ſic.(Scd̄m theologos
⁊ ph̄os cōmuniter verū eſt:ꝙ rel'ones qb⁹ de⁹ ad crea
turā refert̄ nō ſunt in deo ſm rem:ſed tm̄ ſm rōnē:q;
itellectus nr̄ nō p̄t accipe aliqd dici relatiue ad alterū:
Rō in itellu tripl'r ſe h;. nisi aliud ſub oppoſita habitudine itelligat. ¶ Scien
dū tm̄ ꝙ rō in itellectu reꝝ tripl'r ſe h;.Qñq; enī appre
hēdit aliqd:qđ eſt in re ſm ꝙ apprehēdit̄:vt qñ appre
hēdit formā lapidis. Qñq; vo app̄hēdit aliqd qđ nul/
lo mō eſt in re:vt qñ imaginat̄ chimera:vel aliqd h⁹.
Aliqñ app̄hēdit aliqd cui ſubeſt i re nā q̄dā:nō tm̄ ſ; ra
tionē q̄ apprehēdit̄:ſicut p; cū apprehēdit intentionē
gñis ſubeſt in re nā q̄dā nō determinata ſm ſe ad hāc
vel illā ſpēm:⁊ huic nāc apprehēſe ſm modū quo eſt
in itellectu apprehēdēte:q ex oīb⁹ accipit vnu; qd cōe
in qb⁹ iuenit̄ nā illa:attribuit rōnē gñis:que rō non eſt
in re:ita etiā in h⁹ relatiōib⁹:q̄s itellectus nr̄ deo attri/
buit.iuenit enī i ipſo v̄tutē:⁊ eēntiā:⁊ opatiōnē:q̄ crea/
tura ꝓducit̄ in ipſum relationē habēs:⁊ iō eēntie illi
vel opationi habitudinē attribuit:⁊ ſic ſm ꝙ intelligit
noīa relatiua imponit.) Hec ille. ¶ Et ibidē ad ſcd̄m
dicit.(Si nullus intell'o eēt:adhuc in deo eſſet:vnde
dñs vere dici ⁊ itelligi poſſet.ſ.potētia cohercēdi ſub/
ditos:ſed nō diceret̄ vel intelligeret̄ ſm actū.) Hec il
le. ¶ Tertia ꝯ.Tales rel'ones quedā ſunt in deo ex tē
pe:⁊ q̄dā ab eterno. Iſtā ꝯnē p̄mo ſen.ꝓbat ſcūs Tho.
diſ.30.q.i.arti.p̄.(Neceſſe(inqt)eſt ꝙ aliqd de dō di/
cat̄ ex tpe:cū enim oē eſſe cuiuſlib; rei effluat ab ipſo
deo:nō ſolū eſſe vniuerſi:ſed cuiuſlib; ptis eius op; ꝙ
tpe deſignet̄ in habitudine principij ad qđlib; illoꝝ q̄
ſunt:⁊ cū eoꝝ multa:q̄ ſunt nō ſemꝑ fuerint:op; ꝙ no
mina deſignantia illā habitudinē nō ab eterno de deo
dicant̄:ſed ex tpe:q; relatio ſm actū exigit duo extre/
ma in actu exiſtere:vnde nō pōt referri ad creaturā vt
actuale p̄ncipiū creature:niſi creatura exiſte i actu:qđ
nō ſemꝑ fit:ſed ex tpe.H aūt nō ꝯtingit de illis:q̄ abſo
lute dñr de deo:ꝙ ſc; ex tpe dicant̄ de ipſo:q; ea q̄ ab/
ſolute dñr de deo ſm ꝓprias rōnes ponūt aliqd in eo
de quo dñr:vt q̄titas:⁊ h⁹.vñ nihil hoꝝ iuenit̄:qđ nō
ſit real'r in eo de quo vere ⁊ ꝓpe dicit̄:⁊ ꝓpter hoc nō
pñt dici ex tpe de aliq̄ niſi illud mutet̄ ꝑ ſuſceptione;
eius:qđ pus nō habuit:ſed relatio ſm ꝓpriā ſuā rōne;
nō h; ꝙ ponat aliqd in eo de quo dr̄:ſed ponit tm̄ ha/
bitudinē ad aliud.vñ iuenit̄ aliq̄ relatio nō realiter
exiſtēs in eo:de quo dicit̄:⁊ iō in talibus habitudines
ille de nouo dñr de aliquo nō ꝑmutationē.ſc; illi⁹ ad
qđ dr̄:⁊ ita eſt in oībus:que de deo dñr.) Hec ille.Sed
quo ad ſcđam ptē ꝓbat̄ ꝯ ꝑ eūde; in de veritate qō.3.
arti.2°.ad 7m.vbi ait.(Idee(inqt)plurificant̄ ſm di/
uerſos reſpectus ad res in ꝓpria nā exñtes:nec tm̄ op;
ꝙ ſi res ſunt tpales ꝙ ibi reſpectus ſint tpales:q; actio
intell'ꝰ humani ſe extendit ad aliquid etiā qñ illud nō
eſt:ſicut cū intelligim⁹ p̄terita:actionē aūt relatio ſeq/
Tex.cō.20. tur:vt dr̄ q̄nto metaphy.vñ ⁊ reſpectus ad res tēpora/
les in itellectu diuino ſunt eterni.) Hec ille. ¶ Et poſt
ad octauū dicit:ꝙ relatio:q̄ eſt iter deū ⁊ creaturā nō
eſt in deo ſm rē:eſt tm̄ in deo ſm itellectū nr̄m:⁊ ſimi/
liter pōt eſſe in eo ſm intellectū ſuū.ꝓut.ſ.intelligit re
ſpectū rerū ad eēntiā ſuā:⁊ ſic reſpectus illi ſunt in deo
vt intellecti ab ipſo.) Hec ibi. ¶ Et p̄ma pte.q.15.arti.
2° idē ponit. ¶ Itē de veritate.q.4.art.5°.dicit idē ad

p̄mū.vbi vocat tales reſpectus habituales ⁊ nō actua/
les.(Dicit̄(inquit)reſpectus habitualis q non reqrit
creaturā ſil' eſſe actu:⁊ tales ſūt oēs reſpect⁹:q ꝯſequū
tur actus intell'ꝰ ⁊ volūtatis.) ¶ Idē ponit p̄ ſen.diſ.
36.q.2.arti.2°.ad 2m.vbi ſic ait.(Lic; ſm rē rel'ones q̄
ſunt dei ad creaturā real'r in creatura fundent̄:tm̄ ſm
rōnē ⁊ itell'm in deo ſunt:itellectū aūt dico nō tm̄ hu/
manū:ſed etiā angelicu; ⁊ diuinū:⁊ iō q̄uis creature
ab eterno nō fuerint:tm̄ intell'ꝰ diuinus intellexit eēn/
tiā ſuā diuerſimode imitabilē a creaturis:⁊ ꝓpter hoc
fuit ab eterno pl'alitas ideaꝝ in itellu dino.) Hec ille.
¶ S; ꝯ p̄mā ꝯnē arguit Grego.⁊ p̄ loco ꝓbat ꝙ aliqd Cōtra p̄mas
pōt real'r referri ad nō ens:cuius oppoſitū dicebat̄.Ar ꝯclonē Gre.
guit igit̄ p̄mo ſic.Poſſe eſt aliqd dū apprehēdit̄ ab aīa q.3.ar.p̄mo.
eſſe vere imaginē alicuius nō exñtis.g aliqd pōt real'r Utrum entis
referri ad nō exiſtēs.añs pat;.na; imago herculis:vel ad nō ens ſit
roſe exiſtens in pariete:vel vi memoratiua.ita vere ē relō realis.
imago eius:cū illud nō eſt:ſicut du; eſt:ſiue talis ima
go apprehendat̄:ſiue nō.ꝯña ꝓbat̄.qm̄ imago inq̄tū
imago eſt imago ad aliqd.iuxta illud Aug.7° de trini.
cap.p̄.(Quid aūt abſurdius q̄; imaginem ad ſe dici.)
¶ Scđo. Aliqd eſt real'r memoria nō exñtis.g aliqd
refert̄ real'r ad nō exñs.ꝯña p;.nā cōſtat ꝙ memoria
dr̄ relatiue:⁊ illud ponit Aug.10.de tri.10.⁊.xi°.capl'is.
añs etiā ſatis eſt notū.nā memoria ē reſpectu p̄terito
rū ſm ph̄m de memoria ⁊ reminiſcētia:ſed ſm Aug.
14°.de trini.ca°.xi.⁊ ſm Tulliū.vt Aug.allegat ibidē:
q̄uis etiā p̄ſentiū:vt ibidē vult Aug.poſſit eſſe memo
ria:⁊ conſtat ꝙ memoria nō eſt ſolū memoria:du; ap
prehendunt̄:imo hoīe nō actual'r cogitāte de ſua me/
moria:nec etiā de memorabili:adhuc ē memor:⁊ me/
moriā hab; de illo.ſicut ꝑ Augu.15°.de trinita.cap°.xi.
¶ Tertio.Q; ſm ph̄m 5° metaphy.ca.de ad aliqd q̄/ Tex.cō.26.
dā dñr ad aliud ſm potētiā actiuā ⁊ paſſiua;:vt calefa
ctiuū calefactibile:q; p̄.⁊ poſt dicit ꝙ quedā taliū di/
cunt̄ ſm tēpora:vt qđ fecit ad factū:⁊ futurū ad faciē/
dū. ¶ Ex his arguit̄ ſic.Aliquid eſt real'r ꝓductiuum
ſeu ꝓducturū ⁊ real'r facturū.ergo aliqd real'r refert̄
ad nō ens.añs eſt certū:nā ꝙ ſol vel ignis ſit ꝓductiu⁹
caloris:aut alterius ignis:aut ſit productiuus vel facti
uus nō plus depēdet ab aīa q̄ ſol vel ignis.ꝯña p;.q;
ꝓductiuū dicit̄ ad ꝓducibile:⁊ facturū ad faciendu;:
⁊ cōſtat ꝙ nec ꝓducibile:nec fiendū eſt ens.igitur ⁊c.
Eodē modo pōt argui de potētia mãe reſpectu forme
nō exiſtentis:que vtiq; real'r ⁊ actual'r eſt potentia ad
formā poſſibilem.eſto ꝙ ipſam nulla aīa conſideret.
¶ Scđo loco probat:ꝙ nō ens poteſt real'r referri ad
ens:ſiue ad illud quod eſt:⁊ arguit primo ſic.Oīa rela/ Utrū nō ens
tiua dicunt̄ ad cōuertentiā.ergo nō ens realiter refer real'r referat
tur ad ens:antecedēs patet per Augu.ſeptimo de tri. ad ens.
caplo p̄.qui dicit:ꝙ oīa que relatiue dñr ad iuicē dñr:⁊
per hoc ꝓbat:ꝙ pater nō dicit̄ relatiue ad eēntiā cum
eēntia nō dicat̄ relatiue ad p̄rem.Pat; etiā ꝑ ph̄m in Tex.14.
p̄dicamētis:q ad litterā ipm̄ ponit:⁊ diffuſe declarat:⁊
nullū poſſe excipi dicit ſi cōuenienter aſſignent̄:ꝯña vo
ꝓbat̄.nam ꝓductiuū dicit̄ ad ꝓducibile:⁊ factuꝝ ad
faciendū:⁊ imago ad imaginatum:⁊ memoria ad me
moratū.g ecōuerſo ꝓducibile refert̄ ad productiuū:⁊
faciēdū ad facturū:⁊ imaginatū ad imaginē:⁊ memo/
ratū ad memoriā:nullū aūt ꝓducibile vel faciendū eē
ens cōſtat:q̄uis poſſit eē ens:aliqd etiā imaginatu; ⁊
aliqd memoratū nō eſt ens.Nec val; dicere ꝙ talia:⁊
ſi referant̄:nō tm̄ real'r:ſed ſm rōnē tm̄:nā ſiue talia cō
ſiderent̄ ab aīa:ſiue nō:nihilominus ꝓducibile eſt ꝓ/
ducibile a ꝓductiuo:⁊ faciēdū ē faciēdū a facturo ⁊c.

Pꝯñs

τper ꝯñs abſqȝ v lla opatione aie qꝫlibȝ tale ad ſuum
correlatiuū referī :ac ꝑ ħ realr. ¶ 2°. Qꝛ ois cauſa re-
ferī ad cauſatū:τ aliqd nō exñs eſt realr cauſa exiſten
tis.ğ aliqd nō exñs realr referī ad exñs: ꝯñtia τ ꝑma
ps añtis ſunt patētes. ſcḋa pars ꝓbaī.nā aliqd nō exi-
ſtens eſt finis: ſeu cā finalis alicuius effectus iam facti
ꝓpter illū finē: ſicut fructus nōdū exñs eſt finis folio-
rū:τ flor̄ ꝑcedentiū fructū: cuius ꝓbatio eſt: qꝛ pp fru
ctū nō exitē nā oia illa agit: vū aūt nā agit pp aliquid
tūc illud eſt: cui⁹ grā agit: τ per ꝯñs cā finalis: τ ex hoc
Tex.cō.80.τ 84. exēplo τ intētione pħi demōſtrātis ꝯ antiquos 2° phy
ſicor̄: ꝙ nā τ carētia cognitiōe agūt pp finē: τ in actio
nibus eor̄ eſt cā finalis: excludiī reſpōſio: qua poſſet
dici: ꝙ talis finis nō eſt finis niſi inquātū ab aia appre
Cōtra tertiā concluſionē Sco. diſ. 30. qōne ſcḋa. henſus. ¶ Cōtra tertiā ꝯnē arguit Scotus ꝓbādo ꝙ
lȝ relōnes creatura𝔷 ad deū ſint noue: tñ non pp iſtas
īquātū ſūt ad deū vt ad terminū neċe eſt ponere aliqs
relōnes ex tpe terminātes illas: ꝑmo qꝛ ſm phȝ qnto
Tex. cō. 20. metaphyſi. caplo de ad aliqd. 3° modo dīr relatiua ad
aliquid: qꝛ alia ſunt eor̄: ita ꝙ hec eſt per ſe differētia
duor̄ ꝑmor̄ modor̄ a tertio: qꝛ in duob⁹ ꝑmis eſt re-
latio mutua. in 3° aūt nō eſt relatio mutua: ſed alterū
ꝑciſe referī ad reliquū: τ alterū non: ſed terminat rela
tionē ei⁹: oēs aūt relationes creature ad deū ꝑtinēt ad
3ᵐ modū relatiuor̄. igiī qualeſcūqȝ ſint ille: que ſunt
in vno extremo: nō opȝ alterū extremū ſm aliquā re-
lationē in eo terminare illas relationes: ſed pōt termi-
nare ꝑciſe ſub rōne abſoluti. ¶ Scḋo. Qꝛ phs 9° me-
Tex. cō. 13. taphy. cap. 7°: vbi ꝓbat: ꝙ actus eſt ꝑor potētia diffōne
qꝛ potētia diffiniī per actū: ſi aūt actus referaī ad potē
tiā: tunc ecōuerſo etiā actus diffiniī per potētiā: ſic diċ
Porphy. Tex. 5. Porphyri⁹ in caplo de ſpē: qꝛ in relatiuis mutuis neċe
eſt in vtroſqȝ rōnib⁹ vtriuſqȝ vel. ergo ita diffinit act⁹
potētiam: vel ecōuerſo nō diffiniī per ipſam: τ per ꝯñs
actus non referī ad potētiā: ſed eſt mere abſolutū: τ ħ
ſub eadē rōne: ſub qua diffinit potētiā: diffinit aūtē po
tentiā inquātū potētia eſt ad ipſū vt relatio ad termi-
nū. ğ actus ſm ꝙ eſt mere abſolutū terminat hō rela-
tionē: qualiſcūqȝ ſit illa: ſiue ſimplr: ſiue ſȝ qd. ¶ Ter
tio. Qꝛ nomē relatiuū referī ꝑrio ad correlatiuū vt ad
terminū etiā in creaturis: ꝓbaī: qꝛ relatiuū inquantū
relatiuū pt diffiniri ꝑ terminū: ad quē referī. ğ termi-
nus: vt terminus eſt prior diffinitione relatiuo: vt rela-
Tex. cō. 4. τ inde. tex. c. 13 tiuū eſt: pȝ ꝯñtia 7° metaphy. vbi comparat accńs ad
ſubam. Et 9° metaphy. vbi cōparat potētiā ad actuȝ: τ
ecōuerſo: termin⁹ aūt inquātū termin⁹ referī ad rela-
tiuū inquātū fuit relatū. ğ iquantuȝ terminus hȝ illud
qḋ fuit relatū ad ipm ꝓ diffiniēte: τ per ꝯñs ꝓ ꝑore ſȝ
diffinitionē. ergo pater eſſet ꝑor filio ſm diffinitionē: τ
ecōtra: ipoſſibile eſt aūt eſſe circulū in ꝑoritate eēntia-
li q̄cūqȝ. ğ impoſe eſt patrē ꝑmo referri ad filiū inquā
tū filius referī ad patrē. ğ referī ꝑmo ad illud abſolu-
tū: qḋ eſt ꝓximū fundamentū relationis: τ illud abſo-
lutū eſt prius pr̄e: vt pr̄ eſt: τ ecōuerſo filius vt filius re
ferī ad abſolutū: qḋ eſt ꝓximū fundamētū ꝑnitatis:
τ illud abſolutū eſt ꝑus filio τ filiatiōe inquantū fili⁹.
Nec ſȝ hoc eſt aliqs circulus. lȝ ꝙ pr̄ ſit ꝑus. a. qḋ eſt
ꝓximū fundamētū relōnis filiatiōis: nō eni ex hoc ſe-
quiī niſi ꝙ hec duo abſoluta ſunt ꝑora iſtis duobus re
lationibus: τ hoc eſt verū. imo ambo illa abſoluta ſūt
ꝑora vtraqȝ relōne: qꝛ quelibȝ relatio nō tñ ꝑexigit fū
damētū ſibi: imo terminū vt terminus eſt. ſi igiī quā-
do ſunt relationes mutuo accidit termino vt termin⁹
eſt ꝙ referaī: ğ poſe eſt referri ad abſolutū: τ ita ħ vr̄
rōnabile ponere in deo: ğ maxime hȝ rōnē abſoluti vt
creature ſunt ad eū. ¶ Quarto. Qꝛ itelľs pōt negocia-
ri circa terminū relationis tertij modi: τ in iſto termi-
no cauſare relationē rōnis. tñ illa nō eſt rō terminādi.
licȝ eni aliqs itellectus ꝯferat q̄draturā circuli ad ſciē
tiā cauſando in ipſo abſoluto relationē rōnis: que eſt
ſcibilitas: tñ illa nō eſt rō terminandi relationē ſcie ad
ipſum. iſta eni relatio rōnis nō eſt in hoc abſoluto duȝ
actu cōſideraī ab intellectu. ergo relatio rōnis in ſcibi
li nō fuit rō terminādi relationem ſcie. ita in ꝓpoſito.
¶ Quinto. Qꝛ licȝ dina eēntia poſſit ꝯparari ad crea-
turā tā ꝑ actū intelľs creati q̄ȝ increati: τ ſic poſſit in ea
cauſari relō rōnis: tñ illa nō fuit rō terminādi relatio
nē creature ad ipſum: nō qdē illa: que cauſaī per actū
intelľs creati. ꝓbaī: qꝛ tunc nullo intellectu creato cō-
ſiderāte compando deū ad lapidē: ſi deus ꝓduceret la
pidē: nō eēt relatio realis ad ipſum deū: nec illa quam
cauſat itellectus diuin⁹ in eſſentia. ꝓbaī. qꝛ ſi per ipoſ
ſibile deus nō eſſet nāe intellectualis: ſicut aliq poſue
rūt ſolē eſſe ꝑncipiū ꝑmū: τ ꝓduceret lapidē. lapis rea-
liter referreī ad deū: τ tūc nō eēt relatio realis ad ipȝ.
pȝ igiī ꝙ ꝓpter terminationē relationū in creaturis
ex tpe ad deū nō opȝ ponere in deo aliquā relationem
nouā: nec ātiquā que ſit ratio terminādi relationē crea
ture. ¶ Sexto. Qꝛ licȝ poſſit poni in ḋo aliqua relatio
rationis per actū intelľs noſtri noua quidē. ſicut illa q̄
cauſaī in eo ꝑ actū intellectus nr̄i cōcipientis ipm: nō
aūt noua per actū intelľs ſui: qḋ ꝓbaī: qꝛ nunq̄ȝ fit trā
ſitus a cōtradictorio in cōtradictoriū ſine mutatione:
ſi eniȝ nulla eſt mutatio in aliquo: non eſt ratio quare
magis vnū cōtradictoriū ꝑdiceī de ipo q̄ȝ reliquū. nec
quare magis vnū ſit falſuȝ q̄ȝ reliquuȝ: τ ita ambo fal
ſa: vel ambo ſimul vera: ſed ſi in deo poſſet eē vera re-
latio per actū intelľs ſui alicuius ꝯdictionis: alter̄ ex-
tremū mō eſſet verū de aliquo: qḋ ꝑus nō erat veruȝ.
igiī aliq̄ mutatio in aliquo: ſed nō in eēntia diuina vt
cognita: nec in alio: ad qḋ cōparaī ꝑ actū itellectus ſui
niſi ponaī mutatio in ipſo intellectu cōparante: qꝛ ſic
obiectū comparatū: τ illud ad qḋ comparaī inquantū
talia nō hn̄t eſſe niſi intelligi. ita nō pn̄t hr̄e ad aliḋ eē
nec aliter eē niſi ſit ad intelligi eor̄: qḋ nō pōt eſſe ſine
aliq̄ mutatione itellectus diuini. igiī nulla relatio no-
ua pōt eſſe in deo per actū itellectus ſui cōparādo eēn
tiā ſuā ad aliud tpale. Sȝ iſtud nō eſt niſi ꝓpter hoc ꝙ
itellectus diuinus ad qḋcūqȝ compat eēntiā ſuā i eter
nitate compat. licȝ nō ꝓ eternitate: ſicut compat volū
tatē vt creaturā tpis futuri: vel ad aiam antichriſti: vt
actualiter exiſtētē pro illo nūc: pro quo vult creare ani
mā: τ ille quidē ſunt due relationes tpis cōmunis: ſicut
duo extrema: ſȝ vtraqȝ eterna: ſed nō ꝓ eterno. ¶ Cō-
tra eandē ꝯnē arguit Aureolus volēs ꝓbare: ꝙ dei ad **Cōtra eādē Aureol⁹ vbi ſupra.**
creaturā nō ſit aliq̄ relatio nō eterna q̄ȝtū ad itellectū **Eteruȝ dei ad**
diuinū. In illo inquit itellectu: vbi eſt eterna apprehē **creaturaȝ ſit**
ſio relationū creatura𝔷 ad deū: in illo eodē eſt eterna **aliqua relō.**
apprehēſio relationis termini circa deū: ſȝ i dino itellľu
eſt apprehēſio eterna oiuȝ creatura𝔷 facta𝔷: τ factibi-
liū: τ habitudinū ſingulariū ad deū: aliogn apprehēde-
ret aliqd nouiter: τ eēt nouitas in deo exeundo de ocio
in actū cōſiderādi. ğ neceſſe eſt vt terminationis relō
oium taliū habitudinū apprehendaī ab eterno circa
deū a ſuo itellectu: τ ita talis relō eſt eterna. ¶ Ad ꝑᵐ
eor̄ q̄ obijcit Grego. ꝑmo loco ꝯ ꝑmā ꝯnē dr̄: ꝙ ꝯñtia
nō valȝ. licȝ eni ſine apprehēſione aie aliqd ſit realiter
imago Ade nō exiſtentis: nō tñ ſequiī ꝙ aliqd realr refe
raī ad nō exñs. Tū qꝛ reſpect⁹ rōnis nō ſolū ꝯſeqī
actū aie: imo actū intelľs diuini: ğ tales reſpectus ꝑo-

nit in actu itelligēdo res oī mō: ꝛ in oī habitudine poſ-
ſibili vel imaginabili. Tū q2 arguens putat oēȝ reſpe
ctū eſſe realē: q̄ ſignificat̃ per nomē: q̄ cōueniret rei nō
cōſiderāte intellectu: qđ eſt manifeſte falſum. nā colū-
na eſt dextera homi oī hoīe dormiēte: ꝛ tñ reſpect⁹ ipor
tatus per hoc nomē dextrū nō eſt realis cū dicit̃ de co
lūna: talia eni que dicūt̃ reſpectus rōnis ſepe ꝯueniūt
rebus ſine cōſideratione nr̄i intell'ſ: vel etiā alterius: ſi
p ipoſe nullus itell'ſ ꝯſideraret. nec tñ illi reſpectus cō
ueniūt reb⁹ ſm eē qđ hñt ex̄ aiaȝ: ſic pȝ de mobili: ꝛ al
terabili: ꝛ annihilabili: ꝛ ſcibili: ꝛ viſibili: talia eni nō iō
dn̄r relatiua: q2 iportēt relationē in re exiſtētē: de qua
dn̄r: ſed q2 ſigñant rē mediāte cōceptu relatiuo ꝛ colla
tiuo vnius ad aliud: ꝛ h̄ dico eſſe relatiuū ſm rōnē. ſcȝ
q nō dicit relationē in re exiſtentē: ſed tñ eius rō con-
ſiſtit in quadā collatione ꝛ ordinatione vni⁹ ad alterū:
eſt eni in ſe abſolutū: ſed nō itelligit̃ niſi collatiue: ſic
eſt de imagine ꝛ hōē: ꝛ iſta eſt mens Auicenne 3° meta-
phy. cap°. 8. in fine. ❡ Ad 2m dico ſimilr: q licȝ aliqd ſit
memoria rei nō exiſtis: nō tñ opȝ q hēat relōnē realē
ad nō exiſtis. nā memoria eſt relatiuū ſm rōneȝ: ſignat
eni abſolutū ex̄ aiam mediāte ꝯceptu relatiuo: ꝛ iō cū
ſic arguit̃: memoria eſt relatiuū ꝛ ꝯuenit realr nō exi-
ſtēti. g̃ eſt relatiuū realr rei nō exiſtis: eſt fallacia ꝯpo-
ſitionis ꝛ diuiſionis. ❡ Ad 3m dico: q ſilr pfectiuū: p-
ductiuū: ꝛ potēs: ꝛ poſe: ꝛ infinita talia ſunt relatiua ſȝ
rōnē ſolū: ꝛ licȝ dicant̃ de nō exiſtib⁹ cū hac additiōe
realr: vel potius cōueniāt realr aliqn reſpectu nō exi-
ſtentiū: ꝛ ſint relatiua: nō tñ ſunt relatiua ſm rē. ❡ Ad
pmū eoꝝ q̄ ſcđo loco obijcit videt̃: ſic arguens recitat
nec iprobatio valȝ: ſȝ ſtat in iſta ꝯñia. nulla aia vl' itel
lectu ꝯſiderāte aliqd eſt pducibile a ſuo productiuo:
ꝛ pducibile eſt relatiuū inquātū h̄ᵼ. g̃ nulla aia vel in-
tellectu cōſiderāte pducibile refert̃ ad pductiuū. hu-
ius aūt ꝯñe aña p 2a pte falſum eſt. dico eni q pduci
bile inquātū pducibile nullā hȝ relōnē ad pductiuū:
nec eɔ̄: licȝ rō pducibilis ſit relatiua: ꝛ nō cōcipiat̃ ab
itellectu: niſi itelligat aliqd in ordine ad aliud. ❡ Ad
2m dico: q cā vt cā vel finis inquātū hᵼ: nō eſt relatiuū
ex̄ aiaȝ: licȝ eoꝝ rō ſit relatiua. ❡ Ad pmū Scoti ꝯ 3a
ꝯnē dico q in relatiuis tertij modi nō eſt relō mutua
ex pte vtriuſq; extremi ſic: vel iſto mō q vtrūq; hēat
in ſe relationē ſm eſſe: qđ hȝ ex̄ itellectū: vtrūq; tñ hȝ
relationē aliquā ſm eē qđ hȝ in intellectu: vel volunta
te: aut alia potētia cognitiua. Vñ Ar. nō intēdit nega-
re oīo relationē ab altero extremo. vñ q̄nto metaphy.
ca°. de ad aliqd ſic dicit phs. (Oia relatiua que dicunt̃
mō numeri ꝛ potētie ſunt relatiua: q2 eēntia eoꝝ dicit̃
ad aliqd: ꝛ nō q2 illud aliud dicit̃ ad illa: menſuratum
aūt ꝛ intellectū ꝛ ſcitū dicit̃ relatiuū: q2 ad illud dicit̃
aliqd aliđ.) vbi Cōmētator cōmēto. 20. (Oia relatiua
que ſunt in numeris ꝛ in potētijs ſunt relatiua: q2 eēn-
tia vtriuſq; eoꝝ collocat̃ in relōne eodē ordine: nō q2
alterū intrat relationē p ſe: ꝛ alterū nō eſt in relatione
p ſe: ſed qm̄ alterū accidit ei: illud aūt qđ eſt de mō re
latiuoꝝ: ſicut itellectū: ꝛ ſcitū: ꝛ ſenſatū dicit̃ eſſe rela-
tiuū: q2 illud qđ eſt relatiuū p ſuā ſubſtantiā accidit ei:
q2 intellectus eſt in ſua ſubā relatiuus: cū aūt itellect⁹
fuerit relatiuus accidit intellecto q fiat relatiuū: non
q2 relatio eſt in ſubā intellecta: ſic eſt in ſubā intellect⁹
ſȝ q2 relatio accidit ei. hoc g̃ intendit cū dicit talia eſſe
relatiua. ſcȝ q2 aliud relatiuū per ſuā ſubam pdicat̃ de
illis: relatio eni eſt duobus modis. ſ. aut relatio i ſubā
vtriuſq; relatiui: aut relatio in ſubā alterius tm̄: ꝛ in al-
tero pp aliđ.) Hec ille. ❡ Ex q̄ pȝ q i talib⁹ relatiuis

Tex. cō. 20. Que mō numeri ꝛ potētie dr̄ ſūt relatiua.

alterū hȝ in ſe formalr relationē: reliquū aūt nō hȝ re-
lationē in ſe: ſȝ dicit̃ ꝛ itelligit̃ relatiue: q2 aliud refer-
tur ad ipm ꝛ pdicat̃ de ipſo in obliquo: ꝛ hoc intelligit̃
relatiuū ſm rōnē: qđ. ſ. nō hȝ relationeȝ in ſe: ſed intel-
ligit̃ relatiue ꝛ aliqđ relatiuum pdicat̃ de ipſo. ❡ Ad
ſcđm dico. q actus ꝛ potētia ſunt relatiua ſm dici: nō
eni dicūt pncipalr relatiōes: ſed aliq̄ abſoluta ad que
cōſequūt̃ relationes: ꝛ in talib⁹ eſt bñ poſſibile: q vnū
diffiniat reliquū: ꝛ nō eɔ̄. ❡ Ad 3m dico: q termin⁹ re-
lationis realis etiā in creatis eſt aliqd abſolutū ꝛ nō re
latio: tñ in illo termino opȝ ponere relationē rei vel rō
nis ſm eē qđ hȝ i itell'u. ❡ Et cū ſlr dr̄ q oē diffiniēs
eſt pus diffinito: negat̃ h̄: ſufficit eni q ſit ſil' nā ꝛ itel-
lectu cū diffinito: ꝛ ita ē in relatiuis. ❡ Qđ āt adducit̃
de accñte ꝛ ſubā: actu ꝛ potētia nō eſt ſilr: q2 accñs dif-
finit̃ p ſubam ꝛ nō eɔ̄. iō recte cōcludit Ari. ſubaȝ eſſe
pore accñte: ꝛ actū po⁹. nō eɔ̄. ❡ Dico igit̃ ad argm: q
terminus relatiōis vt termin⁹ eſt nō hȝ p ſe q referat̃
relōne: que ſit in ſua ſubā: hȝ tñ q aliqd dicat̃ relatiue
de ipſo: ꝛ q relatiue itelligat̃: ac p h̄ q hēat relōnē ſm
eē eius in itell'u: nō eni diceret̃ relatiue niſi itelligeret̃
relatiue: q2 ſic itelligim⁹ ita ſignamus ❡ Ad 4m dico:
q bñ pbat: q nullus reſpect⁹ eſt in ipſo ſcibili: q ſit ei
rō terminādi relōnē ſcie ad ipȝ: ꝛ h̄ ꝯcedit̃: nō tñ pbat
q illđ: qđ ē rō terminādi nullo mō ſit relatiuū: imo ſȝ
Ari. eoipſo q terminat relōnē alteri⁹ ad ipm: eo facto
inter relatiua cōputat̃: nō qdē relatiuū ex relōne: q̄ ſit
in ei⁹ eēntia: ſȝ rei q eſt in itellectu: cui⁹ modū oſtēdit
Auicēna 3° metaphy. ca. 8°. in alio exēplo. (Non ſeqt̃
(inqt) q oē qđ itelligit̃ relatū habeat in eē relatiōeȝ:
cū eni in itellectu repitat̃ forma pōris ꝛ forma poſte-
rioris: itelliget aia hāc ꝯpōnē incidere iter duo: q̄ ſunt
in itellectu: ſȝ añ h̄ res i ſe nō eſt pōr: q̄uo erit igit̃ pōr
re: q̄ nō hȝ eē: igit̃ q̄ fiunt de relatiuis ſm hūc moduȝ
nō erit eoꝝ relō: niſi in ſolo itellectu. nec intelligentur
exiſtere in eſſe ſm hāc pōritatē ꝛ poſterioritatē: hec. n.
pus ꝛ poſterius ſunt de intētiōib⁹ itelligibilib⁹: q̄s po
nit itellect⁹ ex reſpectibus: q acqrunt̃ reb⁹ cū cōpat in
tellectus inter eas ꝛ deſignat eas.) Hec ille. ❡ Ad 5m
dico vt ad pcedēs q ſolū pbat: q reſpect⁹ rōnis in deo
nō eſt rō terminādi relōnē realē lapidis ad deū: cui q̄
ſtāt pdicta. ❡ Ad 6m dico: q reſpect⁹ rōnis pōt eē no-
uiter in deo p actū ſui itell'ſ: nō qdē nouiter in eo: ſicut
itellm̄ i itelligēte: q2 de⁹ in tota eternitate itelligit oēs
reſpect⁹ rōnis: ꝛ negatiōes: ꝛ oīa itelligibilia: ſȝ iſto mō
nouiter eſt in deo: q2 nouiter eū refert pđ creaturā: que
nouiter refert̃ ad deū. Reſpcūs. n. rōnis pōt eē i aliq̄
multiplr. p mō ſic itellȝ in itelligēte. 2° mō ſic in ſuo ter
mino. 3° mō ſic in ſuo fundamēto. 4° mō ſic in ſuppoſito
qđ refert. licȝ eni reſpect⁹ quē iportat dn̄s: vel creator
ſit eternalr in deo p mō. non tñ 2° 3° vel 4° modis: q2
nec act⁹ diui itell'ſ fūdat illū reſpectū p tota eternita-
te: ſȝ p mēſura tpali: nec terminat illū reſpectū: ſȝ crea
tura: nec de⁹ eternalr refert̃ vt dn̄s ad creaturā: ſed ex
tpe: ita q ille reſpectus nō eternalr refert: q2 nō refert
deū niſi p mēſura: q̄ de⁹ terminat relōnē creature ad
ipſum: nec ſequit̃ mutatio in deo: q2 ille reſpect⁹ nō eſt
in deo ſubiectiue: nec eſt aliqd reale: nec nouiter itelli-
git̃ a deo: nec de⁹ nouiter cōpat ſe ad creaturā p illū: ſȝ
q2 ille reſpect⁹ nouiter exercet offm̄ ſuū pp nouitateȝ
ſui termini. ❡ Ad argumētū Aureoli dr̄ q dī ad crea
turā eſſe relōnē rōnis ex tpe pōt itelligi multipliciter.
Primo mō q2 talis reſpect⁹ ꝯſeqt̃ ex tpe ꝛ nō ab eter-
no actū rōnis: vel intell'ſ cōcipientis deū in ordine ad
creaturā: ꝛ ſic cōcedo: q nullus reſpectus rōnis ꝯſeqt̃
itellectū

Termin⁹ relationis ē qd abſolutum.

Reſpcūs in aliq̄ multiplr eſſe poteſt.

Relōnē dei ad creaturas ex tpe dupl'r intelligi pt.

tellectū diuinū ex tpe ſic ꝙ nō ab eterno:q2 act9 diuini intellectus fuit eternalr:⁊ ꝯñter reſpectus illū ꝯñs nō pt eſſe tpalis. Alio mō q2 termin9 illius reſpect9 eſt tpal. ⁊ ꝯñter talis reſpectus ex tpe hʒ realē reſpectū ſibi oppoſitū in actu:⁊ ex tpe refert ad aliqd realr extra ſubm vel fundamētū ſuū:⁊ ſic ꝯcedo ꝙ reſpectus ꝯñs actū diuini intell's pōt dici tpalis:q2 licʒ ille reſpectus.puta creatoris vel dñi ſit eternalr intell's a deo:tñ ille reſpectus nō eternalr.imo ex tpe habuit realē reſpectum in creatura:cui opponit̃.ſ.reſpectū ſeruitutis vl' creature ⁊ ex tpe refert deū ad creaturas:nō eni eternalr reſpectus dominij referebat deū ad creaturam:ſed ex tpe:⁊ iſto modo cōcedit̃ ꝙ reſpectu diuini intell's eſt relatio rōnis dei ad creaturas:ita ꝙ illa relatio eternalr erat cōcepta:ſed tñ ex tpe fuit exercita:vt vbis vtar dñi Alberti in pdicamētis caplo de relone.⁊ ſic pʒ ꝙ arguentis argutie nō cōcludūt. ⁋ Ad argumētuʒ in pede qōnis factū rñdet ſcūs Tho.de potentia dei.q.7.arti.10. ad 8m.(Illud(inquit)a quo aliud denoiat̃ nō opʒ ꝙ ſit ſemp forma ſm nām rei:ſed ſufficit ꝙ ſignificet̃ p modū forme grāmatice loquēdo:hō eniʒ denoiat̃ ab actione:ab indumēto:⁊ ab alijs hmōi:q̄ realr nō ſunt forme.)Hec ille. ⁋ Ex qbus pʒ rñſio ad argumētū.non eni opʒ ꝙ dominiū dicat relationē realē ex hoc ꝙ de9 eſt realr dñs:vel formā exñtē realr in deo:ſufficit eniʒ ꝙ creatura ſit ei realiter ſua:⁊ ꝙ ipſe habeat realē poteſtatē cohercendi ſeruos:vt prius dictū fuit. Et ſic patet ad cōcluſionē ⁊c.

Diſtin. XXXI.

⁋ Utrū ſilitudo ⁊ equalitas in diuinis ſint relationes reales. Queſtio. I.

Circa trigeſimāprimā diſtinctionē qrit̃. Utrū ſilitudo ⁊ eqlitas ſint relationes reales in deo. Et arguit̃ ꝙ nō. Equalitas non eſt aliqd poſitiuū.g̃ nō eſt relatio realis in diuinis.tenet ꝯña ex ſe:ſed añs pʒ.q2 eqlitas eſt vnitas in quātitate:ſed vnitas formalr dicit̃ negationē:cū nō ſit aliō q̄ȝ indiuiſa q̄ntitas.

In oppoſitum arguit̃ ſic:q2 vbi cōcurrunt oīa requiſita ad relationem realē:ibi videt̃ eſſe relatio realis:ſed in diuinis pſonis quo ad eqlitatē cōcurrūt oīa illa:pʒ.nā ibi extrema ſūt diſtincta.2°.vtrūqȝ extremum eſt reale.3°.q2 ex nā rei oꝛit̃ reſpectus iter illa.4°.q2 in termino eſt rō:ad quā pōt relatio terminari.Or eniʒ reſpectu ſilitudinis aut eqlitatis oīa iſta cōcurrāt.pʒ.q2 extrema.ſ.diuine pſone ſunt realr diſtincta:⁊ ex nā rei ꝯſurgit ſilitudo ⁊ eqlitas inter illa:⁊ qōlibʒ eſt ſuppoſitū:ita vt poſſit terminare hmōi reſpectuʒ.ergo ſilitudo ⁊ equalitas in diuinis ſunt relationes reales.

In hac qōne erunt duo articuli. In pmo ponentur cōcluſiones. In ſecūdo mouebuntur obiectiones.

Quantum ad pmū ſit pma ꝯ. Equalitas tā in creaturis q̄ȝ in diuinis fundata ē ſup vnitatē quātitatis. Iſtā ꝯnē ponit ſcūs Tho.in pſenti diſ.q.1.arti.p.(Equalitas(inquit)eſt relatio q̄daʒ fundata ſup vnitatē quātitatis:⁊ in diuinis fundata ſuper vnitate eſſentie put ſignat̃ noīe quantitatis virtualis:vt cū dicat̃ magnitudo vel eternitas vel potētia.)Hec ille. ⁋ Scđa ꝯclo. Equalitas aliquid ponit ⁊ aliqd priuat. Iſtaʒ ponit ibidē ſcūs doctoꝛ dicens.(De eqlitate cōtingit loqui dupl'r:aut quantū ad vnitatē quātitatis que eſt cauſa ipſius:aut quātū ad relationē ꝯſequentē ſed quantū ad vnitatē quātitatis:ſupra quā fundat̃ talis relatio:ſic ratio eius in priuatione ꝯſiſtit:ſicut ⁊ ratio vnitatis:⁊ ideo dicit̃ phs q' eqle opponit̃ priuatiue puo ⁊ magno:ſicut vnū multo ⁊ pauco.ſi aūt cōſideret̃ eqlitas quantū ad relationē:ſic aliquid ponit ſm reʒ:vel ſʒ rōnē in vtroqȝ extremoꝝ.) ⁋ Tertia ꝯ. Equalitas ponit in creaturis relationē realē:ſed in deo ponit relationē ſm rōnē. Iſtā ꝯnē ponit ibidem ſcūs Tho.ait eni ſic.(Equalitas in creaturis ſm ꝙ eſt relatio aliqd ponit realr in vtroqȝ extremoꝝ:ſed in diuinis pſonis nihil ponit niſi ſm rōnē:cuius rō eſt.q2 ſi pōneret aliquā realē relonē in pſonis:aut hoc eſſet ex pte eēntie:q̄ cōis eſt:aut ex pte relonū qbus diſtinguūt̃. Non aūt hʒ ex pte eēntie q' ſit relo realis:q2 eēntia ē vna ⁊ eadē nuō:⁊ idē ad ſeipm nō refert̃ aliq̄ relone reali. Nec etiā ex pte pſonaꝝ relonib9 ꝯſtitutaꝝ:q2 relo n̄ refert̃ ad aliā relonē p relonē mediā:q2 ſic eēt in infinitū pcedere.⁊ iō dico cū magro ꝙ eqlitas nō ponit relone niſi ſʒ rōnē:vel ſm nomē cū de deo dr̄:ſed verū eſt ꝙ aliqd ponit.ſ.vnitatē eēntie:nō q' ſit de intellectu ei9:ſed q2 preſupponit̃ ad intell'm ipſius:ſic eſt in priuatiuis ⁊ in illis que de deo dnr ex tpe.)Hec ille. ⁋ Eandē ꝯnē ponit pma pte.q.42.arti.p.vt allegaui ſcđa qōne diſtinctionis.19. ⁋ 4ª ꝯ. Eqlitas in diuinis nō eſt diuina eēntia. Iſtā ꝯnē ponit ſcūs Tho.ibidē ſcʒ p ſen.diſ.31.q.1.arti.p.ad 3m.(Sicut(inquit)in creaturis eqlitas nō ē vna quātitas pliū:ſʒ relo ꝯñs talē vnitatē:ita in diuinis eqlitas eſt nō vna eēntia:ſed relatio ſm itellectū ꝯñs eēntie vnitatē.)Hec ille. ⁋ Et ibidē ad 4m dicit.(Or iſta relatio nō pōt eſſe realr in deo:⁊ iō nō ſequit̃ q' aliqd ponat ex hoc ꝙ dicit̃ relatiue.)Totidē ꝯnes poni pñt de ſimilitudine quot de equalitate.

Quantū ad 2m articulū arguit Aureolus ꝯ iſta. Et pmo ꝯ pmā ꝯnē pbādo ꝙ eqlitas:aut ſilitudo nō fundet̃ ſup vnitate q̄ntitatis:aut q̄litati in creaturis. Aut eni talis vnitas ē numeralis:aut ſpecifica:q̄ ſolū eſt ſm rōnē. Nō pmū:q2 tunc vna quātitas nuō eēt in diſtinctis ſubſtātijs. Nō 2m. Tū q2 tunc nō eēt aliud itelligere duo corpa eqlia niſi ꝙ pticipāt eandē nām in ſpē:ſed hoc eſt expſſe falſum. Tū q2 cōcipiēs lineas ineqles cōcipit eas eiuſdē ſpēi. Tū q2 albedines eiuſdē ſpēi qñ cōcipiunt̃ nō in eodē gradu apprehendunt̃ vt diſſimiles:⁊ tñ eiuſdē ſpēi.g̃ nō eſt verū ꝙ eqlitas ⁊ ſilitudo fundent̃ ſup vnitate ſpecifica apprehēſa p intell'm. ⁋ 2° ad idē. Or ꝯcipiēs ſilitudinē aut cōcipit nūerales albedines ⁊ ꝯceptū ſpecificuʒ cōem eē vnū fundamētū ſilitudinis:aut ſolas albedines indiuiduales eē fūdamētū:albedinē aūt ſpecificaʒ tanq̄ȝ aliqd extrinſecū ſʒ qō ſit ſilitudo:ſʒ neutꝝ dari pōt. Nō qdē pm. Tū q2 tres ꝯcept9 ꝯcurrerēt ad fūdādū ſilitudinē.ſ.due albedies nuāles ⁊ illa cōis. Tū q2 nō eēt niſi vna ſilitudo i duab9 albedinib9 ⁊ indiuiduis p eo ꝙ albedo cōis nō eſt niſi vna:illa aūt eſt fundam in vtroqȝ.vñ ſic eadē cōis albedo pticipat̃ a q̄libet albedine nūerali:ita pticiparet̃ eadē ſilitudo. Tū q2 albedo cōis ⁊ albedo pticularis ſīt duo ꝯcept9:⁊ ita nō appareret qn vnā ſimplicē ſilitudinē poſſet itell's fūdar ſup vtrūqȝ ꝯceptū. Tū q2 nō apphēdēs albedinē in cōi pt ſilitudinē iter illa iudicare:ſic pʒ de imaginatōe ⁊ ſenſu iterioꝛi. Nō pt ēt dari 2m.q2 relo nō exigit niſi fundamētū ⁊ terminū.ſi igit̃ ꝯcept9 albedis in cōi nō exigit̃ vt fundamentū ſilitudinis:nec vt terminus:nullo mō exigit̃ ad reſpectū ſilitudinis.g̃ nō eſt verū:ꝙ ſilitudo aut eqlitas fundet̃ ſup vnitate ſpecifica q̄litatis aut q̄ntitatis. ⁋ Cōtra pmā ptē 3e ꝯnis arguit pbādo ꝙ eqlitas in creaturis nō ponat relationē realē. Si eni

Tex.cō.17. 10.metaph.

Sco.di.31.q.1. ꝙ relo eqlitatis ⁊ ſilitudinis ſʒ eēntiā ſint reales:q2 hñt oīa requiſita ad rones realem.

Aureo. dt ꝙ oīs relo cōplectiue ſit ſolū p opus rationis.

Durand9 ēt tenet ꝙ ēt in creaturis ſint rōnes relonis p fundamētum rōnis.ſ. vnitatē ſpecificā q̄ntitatis ⁊ qualitatis.

Cōtra pmas cōclōnē Aureo.di.31.q.1. articulo pmo

inquit eq̄litas eēt res: ſequit̄ ꝙ infinite realitates eēnt in vno ſubiecto. ſcꝫ infinite relationes reales. Nā vnꝰ hō ineq̄lis eſt oībus arenis maris: ⁊ oībus folijs: ⁊ vniuerſis floribꝰ: ⁊ ſic de alijs inumerabilibus rebꝰ: ⁊ ita inumerabiles ieq̄litates eēnt in vno hoīe. ſi ḡ q̄libꝫ ſit res in actu erit hō inumerabilibꝰ rebꝰ oneratus. Silr cū facies hoīs ſit inumerabilibꝰ rebus diſſilis: q꞉ quot ſunt hoīes tot habebit reales diſſilitudines: ⁊ difformitates in facie ſubiectiue. Silr ſi ſunt decē albedines erunt in q̄libet nouē realitates: hꝫ eni quelibꝫ albedo nouē ſilitudines ⁊ reſultabūt in vniuerſo nonaginta: ⁊ ſi fuerint centū albedines in actu poni opꝫ mille realitates. Vn̄ talis rerū infinitas: cuꝫ oīno irrōnabilis ſit nō debꝫ in mēte alicuius venire: ꝙ ſilitudo ⁊ diſſilitudo ſint in rebus niſi in potētia: ⁊ ꝙ tūc fiant in actu: dū aīa illas reducit: niſi forte qs poneret ꝙ non multiplicant̄ ſilitudines ꝰm terminos: ſed ꝙ per eandē difformitatē facies vnꝰ hoīs difformis ſit faciebꝰ oīuꝫ aliorū. ❡ Hoc aūt poni nō pōt: q꞉ vna difformitate ꝑtranſeūte ꝑ corruptionē alicuꝰ: adhuc remanēt cetere difformitates: ⁊ ꝑ ꝯñs nō ſunt idē.

Cōtra eādē partē arguit Durandus.

❡ Cōtra eandē ꝑtem ꝯñis arguit Durādus ꝓbādo ꝙ ſilitudo ⁊ eq̄litas non ſint relōnes reales in creaturis: ꝑ. Q꞉ illa relatio nō eſt realis: cuius fundamētū eſt ens rationis: ſꝫ fundamētū iſtaꝝ relationū eſt ens rōnis. pꝫ. nā fundat̄ ſuꝑ vnitate ſpecifica q̄litatis vel quātitatis: ꝯſtat aūt illā vnitatē nō eſſe realē: ſꝫ rōnis. ❡ 2°. Q꞉ ſimilitudo nō eſt q̄d magis reale q̄ꝫ ſit idētitas fundata in ſubā: ſed ꝰm cōiter opinātes idētitas illa nō eſt relatio realis. igitur nec eq̄litas: aut ſilitudo. ❡ 3°. Q꞉ fundamēta equalitatis aut ſilitudinis nō depēdēt ad inuicē ꝰm eſſe abſolutuꝫ: qd̄ tn̄ requirit̄ ad h̄ ꝙ relatio ſit realis. ❡ 4°. Q꞉

Tex. cō. 20.

pħs 5° metaphy. enumerās relōnes reales nullā mentionem facit de iſtis. igit̄ non ſunt reales in creaturis. ❡ 5°. Pōt argui ex dictis Aureoli. Si eni in creaturis ſilitudo ⁊ eq̄litas ſint relationes reales: aut fundātur ſuꝑ reali vnitate ſpecifica q̄litatis: aut quātitatis. aut fundant̄ ſuꝑ vnitate rōnis ſpecifica q̄litatis: aut quātitatis: aut ſuꝑ q̄litates indiuiduales vt ſunt cōformes: ſed nullū iſtoꝝ pōt dici rōnabilr. Nō quidē p̄mū. Tū q꞉ vnitas ſpecifica nō eſt realis. Tū q꞉ ſicut ſe hꝫ ſilitudo ad q̄litatē: ſic eq̄litas ad quātitatē: ſꝫ eq̄litas non fundat̄ ſuꝑ vnitate ſpecifica: q꞉ due linee ineq̄les ſunt eiuſdē ſpeciei ꝰm Auicēnā 2° metaphy. qui dicit: ꝙ linea finita ⁊ infinita ſunt eiuſdē ſpeciei. ḡ nec ſimilitudo fundat̄ ſuꝑ vnitate reali ſpecifica q̄litatis. ❡ Sꝫ nec pōt dari ſcdm̄. ꝑ q꞉ tūc nō eēt aliud intelligere aliqua duo alba vt ſimilia: niſi ꝯcipe ꝙ ꝑticipāt eandē albedinē in ſpē: nec ꝙ alique linee ſunt eq̄les: niſi ꝙ ꝑticipāt eandē quātitatē ſpecifice: ſed hoc eſt expſſe falſuꝫ. Tū q꞉ cōcipiēs duas lineas ineq̄les cōcipit eas eſſe eiuſdē ſpeciei. Tū q꞉ due albedines eiuſdē ſpeciei q̄n ꝯcipiūt̄ nō in eodē gradu apprehendunt̄ vt diſſimiles: ⁊ tamē vt eiuſdē ſpēi. ḡ nō eſt veruꝫ: ꝙ eq̄litas ⁊ ſilitudo fundent̄ in vnitate ſpecifica apprehenſa per intellectum. ❡ Scd̄o ꝯ idē mēbrū arguit̄. Q꞉ cōcipiēs ſimilitudinē aut cōcipit numerales albedines ⁊ cōceptū ſpecificū cōem eſſe vnū fundamētū ſimilitudinis: aut ſolas albedines numerales eſſe fundamētū: albedinē autē ſpecificā tanq̄ꝫ aliq̄d extrinſecū: in q̄ ⁊ ꝰm quā ſit ſilitudo: ſed neutrū pōt dari. Nō q̄dē p̄mū. Tū q꞉ tres cōceptus ꝯcurrerēt ad fundādū ſimilitudinē: ſcꝫ due albedines numerales: ⁊ illa cōis. Tū q꞉ nō eſſet niſi vna ſimilitudo in duabus albedinibus indiuiduis: ꝑ eo ꝙ albedo cōis nō eſt niſi vna: hec aūt fundaret ſilitudinē in vtraq꞉: vn̄ ſic̄ eadē cōis albedo ꝑticularis: ⁊ albedo cōis ſunt duo cōceptus: ⁊ ita nō apparet q̄uo vnaꝫ ſimplicē habitudinē poſſit itellectus fundare ſuꝑ vtrūq꞉ cōceptū. Tū q꞉ nō apprehendens albedinē in cōi pōt iudicare ſilitudinē inter aliq̄: ſic̄ pꝫ de imaginatione ⁊ ſenſu interiori. Nec pōt dici ſcdm̄ mēbrū huiꝰ ſtatiꝫ facte diuiſionis: q꞉ relatio nō exigit niſi fundamētū ⁊ terminū. ſi igit̄ cōceptꝰ albedinis in cōi nō exigat̄ vt fundamētū ſilitudinis: nec etiā vt terminꝰ: nullo mō exigit̄ ad reſpectū ſilitudinis. ḡ nullo mō fundat̄ ſuꝑ vnitate rōnis ſpecifica. ❡ 3° ꝯ idē mēbrū: q꞉ ſi vnitas rōnis eſt fundamētū taliū relationū: pꝫ manifeſte illas relationes nō eē reales. ❡ Si vō tertio dicat̄: ꝙ he relationes fundant̄ ſuꝑ qualitatibꝰ indiuidualibꝰ inquātū ſunt ꝯforme: h̄ nō valꝫ. Tū ꝙ cōformitas ⁊ ſilitudo idē ſunt: idē aūt nō eſt ſui ipſiꝰ fundamētū. Tū q꞉ conformitas iportat relationē: ⁊ iō dato ꝙ eēt aliud a ſilitudine adhuc reſtaret qd̄ ſuꝑ q̄d fundaret̄ hec ꝯformitas. ❡ 6°. Nā he nō dicūt aliq̄d poſitiuū. ḡ nō ſunt relationes reales. aīs ꝓbat̄: q꞉ pħs dicit. 10. metaphy. ꝙ

Tex. cō. 17.

eq̄le opponit̄ magno ⁊ paruo ſic̄ ꝓuatiōes due. Eſt. n. eq̄le qd̄ nec eſt maiꝰ nec minꝰ: ſed h̄ nō eſſet ſi diceret aliq̄d poſitiuū. ❡ Cōtra ſcdaꝫ ꝑtē 3ᵉ ꝯñis ⁊ ꝯ q̄rtā arguit ſic Aureolus. Eq̄litatē inquit eſſe relationē rōnis

Cōtra ſcdaꝫ partem tertie ꝯclōnis ⁊ cōtra q̄rtā ideꝫ vbi ſupra ar. tertio.

in diuinis pōt duplr itelligi. ꝑ mō ꝙ ſit ſic̄ relatio eiuſdē ad ſeipſuꝫ: que dicit̄ idētitas: vt videt̄ inquit poſitores huius opionis itelligere: in quo q̄dē itellectu ipoſſibile eſt: ꝙ ſint relatiōes rōnis hoc mō. Illa que hn̄t

Primꝰ modus intelligēdi relōnē rōnis ꝯ quē arguit.

terminos realr diſtinctos: ⁊ non eundē bis ſumptū nō ſunt relatiua eo mō: quo idē refert̄ ad ſe. pħs eniꝫ q̄nto metaphy. dicit ꝙ in relatiōe idēptitatis idē bis ſumit̄: ſed termini eq̄litatis ſunt ꝑſone realr diſtincte: nec ſūt

Tex. cō. 20.

vnꝰ ⁊ idē terminus bis ſumptus: igit̄ equalitas ⁊ ſimilitudo nō ſunt relationes rōnis ꝑ hunc modū. ❡ Scd̄o ſic. In relationibus rōnis: que ſunt ꝑ hūc modū idē refert̄ ad ſe: ſed in diuinis nō eſt ſic. pr̄ eni nō eſt eq̄lis ſibi: ſed filio: nec etiā eſt ſilis ſibi. ſilr nec eēntia eſt eq̄lis aut ſilis eēntie. igit̄ ſilitudo nō eſt relatio rōnis iter eūdeꝫ terminū bis acceptū. ❡ 3° ſic. Hilarius dicit 3° de trinitate: ꝙ ſilitudo ſit eiuſdē ad ſe. id eſt ꝙ aliq̄s ſit ſimilis aut eq̄lis ſibi: ſed ſi eſſet relatio rōnis ꝰm illum modū q̊ itellꝰ vtit̄ bis eodē ꝓpe aliq̄d poſſet dici ſile ſibiipſi. igit̄ ⁊c̄. ❡ 4° ſic. In talibꝰ relōnibꝰ neutrū extremoꝝ icludit aliqd̄ reale diſtictū: ſꝫ ꝰꝫ iſtos ſilitudo icludit in ſuo itellectu ꝓprietatē diſtinguentē: ⁊ eēntie vnitatē. igit̄ nō eſt de illis rōnibꝰ: in q̄bꝰ itellꝰ vtit̄ bis eodē. ❡ Alio mō iquit pōt itelligi ꝙ ſilitudo ⁊ eq̄litas

Scd's modꝰ ꝯ quē argu[it]

ſint relationes rōnis ꝓ eo ꝙ ſunt actu in re ſine opere intellꝰ: ſed ſunt in potētia in diuinis ꝑſonis ⁊ in actuꝫ reducunt̄ per intellectū: ⁊ adhuc hoc dicit ipſe ē ipoſe. Nullū eni inquit cōplebile ꝑ itellectū eſt in diuinis ꝑſonis: alioq̄n diuina eſſentia eēt quo ad aliq̄d incōpleta: ⁊ in potētia aliq̄d cōpleri per intellectū expectās: ⁊ ad actū reduci: qd̄ oīno poni nō pōt. ❡ Itē licꝫ idē poſſit idēptificari ſibiipſi: tn̄ nullo mō pōt ſibiipſi coequari: aut cōformari: aut ꝯuenire: cuiꝰ rō eſt: q꞉ cōformitas: cōueniētia: ⁊ adequatio noīant relationes: quas ponit itellectus iter duas q̄litates: aut quātitates ad minus numeralr diſtinctas: nūq̄ꝫ eni itellectus quātūcūq꞉ cōcipiat bis ſortē cōcipit ꝙ ſortes cōueniat cū ſeipſo: aut ꝙ equet̄ ſibiipſi: vel ꝙ aſſimilet̄: ⁊ tn̄ cōcipit ꝙ idēptificet̄: cuius rō eſt: q꞉ idēptitas importat ibi vnitatē abſolutā: ſunt eni ibi tres cōceptus: duo quidē prout bis ſumit̄: tertius vero eſt realitas ſortis: in qua p̄mi duo ꝯceptus itelligunt̄ indiſtincti: non ſic aūt ē de ꝯueni-

entia:que eſt quedã vnitas relatiua:in qua non ſignat
q̄ duo ꝯceptus ſortis incidant in vnã realitatẽ:ſed po
nitur inter illos duos conceptus indiſtinctio relatiua:
que tñ exigit extrema diſtingui:ſic igr̄ nõ põt intelle
ctus ſtatuere ꝯformitatẽ:vel adequationez:aut h̄d ali
quid niſi inter diſtincta:ſed pater ⁊ filiꝰ ſunt indiſtin
cti in magnitudine ⁊ nã numeraliter. ğ nõ põt intelle
ctus ponere inter illos relationẽ ꝯuenientie:aut cõfor
mitatis:aut equalitatis:ſed ꝯcipit q̄ perſonas cõueni
re nõ dicit̄ relatiue ſed abſolute vnitatẽ nature habe
re:⁊ per ꝯñs ſimilitudo:ꝯformitas:equalitas:ꝯuenien
tia nõ important relationẽ realẽ:nec rõnis in diuinis.
Hec ille. ¶ Contra eandẽ partẽ arguũt Scotus ⁊ ali
qui eius ſequaces ꝓbãdo q̄ equalitas ⁊ ſimilitudo in
diuinis ſint relatiões reales. pͥmo. Qꝛ vbi ꝯcurrũt oīa
exigita ad relationẽ realẽ:ibi opꝫ poni relationẽ realẽ:
ſed q̄ttuoꝛ requirunt̄ ⁊ ſufficiunt ad relationẽ realem
primũ eſt q̄ extrema ſint diſtincta:⁊ iõ eiuſdem ad ſe
nõ eſt relatio realis:ſcðm q̄ vtrũq̄ extremũ ſit reale:
⁊ ob hoc ꝯtradictio nõ eſt relatio realis:qꝛ alterũ ex
tremũ eſt nõ ens. 3ᵐ quoq̄ q̄ ex nã rei oriat̄ inter illa
reſpectus in fundamento:⁊ ꝓpter hoc iter deũ ⁊ crea
turam nõ eſt relatio realis:lꝫ vtrũq̄ extremũ ſit reale
⁊ realiter diſtinctuꝫ ab alio. 4ᵐ võ q̄ in termino ſit rõ
ad quã poſſit relatio terminari. Iſta aũt q̄ttuoꝛ ꝯcur
runt in deo reſpectu ſimilitudinis ⁊ eq̄litatis: qꝛ ⁊ ex
trema ſunt diſtincta realiter:⁊ ex nã rei ꝯſurgit ſimili
tudo ⁊ equalitas inter illa:⁊ quodlibet eſt ſuppoſituꝫ
ita vt poſſit terminare hꝰ reſpectũ. ğ nõ apparet quin
ſimilitudo ⁊ eq̄litas ſint relões reales in deo. ¶ Se
cundo. Si iſte habitudines non ſint reales in deo:hoc
nõ eſt ꝓpter aliud:niſi qꝛ fundamentũ eſt vnũ ⁊ ideꝫ
in tribus perſonis:eadẽ.n. eſt magnitudo numero: ꝓ
pter qð equalitas nõ videt̄ relatio realis:ſed manife
ſtum eſt:q̄ hoc nõ impedit:qꝛ idẽ eſt fundamentũ re
lationũ originis in diuinis:ſcꝫ eſſentia:⁊ nihilominus
ſunt reales. ğ nec identitas fundamentũ impediet q̄n
equalitas ⁊ ſimilitudo ſint relationes reales. ¶ Ter
tio. Qꝛ Augu. dicit 6º de trinitate caplo vltimo:q̄ pͥ
ma equalitas ⁊ pͥma ſimilitudo eſt in filio: ſed nõ eẽt
pͥma niſi eſſet realis:nulla enĩ ſimilitudo rõnis eſt pͥ
ma:cũ ens reale ſit pͥus ente rõnis.igr̄ idem qð prius.
¶ Quarto. Illud qð eſt in filio ex vi ꝓductionis ne
ceſſario eſt reale:qꝛ nullũ ens rõnis ineſt ſibi ex vi ſue
ꝓductionis:que eſt realiſſima: ſed Augu. dicit 3º. ꝯtra
Maximũ:q̄ iõ nõ eſt pater maioꝛ filio:qꝛ equalẽ ge
nuit. ğ equalitas eſt realis in filio:⁊ ex vi ſue ꝓductio
nis. ¶ Quinto. Sicut ſe hꝫ magnitudo dimenſiua ad
equalitatẽ ꝓpoꝛtionalez ſibi:ſic magnitudo virtualis
ad equalitatẽ ſibi correſpõdentẽ:ſed equalitas eſt rea
lis ꝓprietas magnitudinis dimenſiue vbicũq̄ exiſtat:
qꝛ ꝓpriũ eſt q̄titatis ſcðm eã equale vel inequale dici.
ergo vbicunq̄ eſt magnitudo perfectionalis ⁊ virtua
lis:ibi erit eq̄litas relatio realis:⁊ per ꝯñs equalitas ⁊
ſimilitudo inter perſonas diuinas erit relatio realis.
¶ Sexto. Ad rõnẽ realis ſimilitudinis ſeu equalita
tis ſufficit ſuppoſitoꝝ diſtinctio abſq̄ diſtinctiõe fun
damenti ſicut pꝫ:qꝛ ſi eſſet vna albedo in duabus ſup
ficiebus:ille forent realiſſime ſimiles etiã pluſquã mõ
cũ albedines numeraliter in ſuperficiebus diſtinguũ
tur:ſed in diuinis ſuppoſita ſunt diſtincta realiter q̄
tũcunq̄ fundamẽtũ ſimilitudinis ⁊ eq̄litatis ſit vnũ.
ğ ſimilitudo ⁊ eq̄litas ſunt ibi relatiões reales. ¶ Se
ptimo. Si illud qð minus videret̄ ineſſe ineſt: ⁊ illud
qð magis:ſꝫ minꝰ videret̄ q̄ paternitas ⁊ filiatio eẽnt
relationes reales ſtante identitate fundamẽti: qꝛ ſunt
alterius rõnis:nec ſunt relatiões equipantie: imo vna
eſt ſuperpoſitionis:⁊ alia ſuppoſitionis:⁊ tñ ſtat reali
tas earũ cũ identitate fundamenti. ğ multo fortius ſi
militudo poterit eſſe relatio realis in patre reſpectu fi
lij ⁊ ecõtra:cũ ſint relatiões equiperãtie:⁊ vnius rõnis
⁊ ſimiliter equalitas. ¶ Confirmat̄. Qꝛ ſimilitudo ⁊
equalitas hñt ſuppoſita ꝑdiſtincta:qð nõ hñt paterni
tas ⁊ filiatio:⁊ ſcðm hoc videnť in deo hr̄e plures cauſas
ſue realitatis q̄ pͥnitas ⁊ filiatio. ¶ Octauo. In deo
eſt ex nã rei oīs pfectio ſimpliciter ſcðm Anſel. monol.
15. ſed eq̄litas eſt perfectio ſimplr̄ ſcðm illud Augu. de
q̄titate aīe caplo. 7º. dicentis. (Qꝛ ineq̄litati equalita
tem iure preponis:nec quiſquã oīno eſt vt opinoꝛ hu
mano ſenſu ꝑditꝰ:cui nõ id videat̄.) Nec põt dici q̄ lo
quat̄ de fundamento ⁊ nõ de relatiõe:qꝛ infra caplo.
9º. dicit q̄ nullo mõ quãtitas: ſed illa de qua ſuperius
egimus equalitas huius excellentie cã eſt. ğ relatio eq̄
litatis eſt in deo ex nã rei. ¶ Ad pͥᵐ Aureoli ꝯtra pͥmã
ꝯnẽ dicit̄:q̄ in creaturis ſimilitudo ⁊ equalitas ſuppo
nunt vnitatẽ ſpecificã ⁊ nõ vnitatẽ numeralẽ illoꝝ:in
qbꝰ fundant̄:que qdẽ vnitas nõ eſt ſcðm rẽ:ſꝫ ſcðm rõnẽ.
Unde ſanctus Tho. pͥmo ſen. diſ. 19. q. 1. arti. 1ͦ dicit q̄ Quid ad eq̄litatẽ ⁊ ſimilitudinẽ reqrat.
ad rõnẽ eq̄litatis nõ reqrit̄ vnitas ſcðm numeꝝ ipſius
q̄titatis:ſed ſoluꝫ ſcðm cõmenſurationẽ. ¶ Similiter
nec ad rõnẽ ſimilitudinis requirit̄ vnitas q̄litatis ſcðm
eſſentiã:ſed ſolũ ſcðm ſpẽm. ¶ Et ad pͥmã ꝓbationẽ in
oppoſitũ dicit̄ ad añs q̄ idem eſt ꝯcipere duas lineas
eſſe equales:⁊ ꝯcipere eas participare eandẽ quãtita
tem in ſpẽ menſure:que attendit̄ ſcðm numeros: vtpo
te bicubitũ:tricubitũ:nõ aũt dicimus q̄ ſufficiat que
cunq̄ vnitas ſpecifica q̄titatis ad fundanduꝫ eq̄lita
tem:⁊ iõ dicit ſanctus Tho. q̄ requirit̄ identitas ſcðm
cõmenſurationẽ:⁊ iõ ꝓbatio pͥma nõ arguit ꝯtra nos.
¶ Ad 2ᵐ ꝓbationẽ negat̄ maioꝛ:vt enĩ dcm̃ fuit diſ.
19. oẽs albedines ſunt ſimiles ⁊ nõ eq̄les: ꝓpter quam
inequalitatem poſſunt iproprie dici diſſimiles. ¶ Ad
2ᵐ dicit̄:q̄ ꝯcipiens ſimilitudinẽ ꝯcipit albedinẽ cõ
munẽ ⁊ indiſtinctionẽ eius ſcðm rõnẽ ⁊ diſtinctionẽ ſcðm
ſuppoſita vel indiuidua:in qbus eſt:⁊ iõ ꝯcipit albedi
nem cõem:⁊ albedines particulares:ſed tñ ſimilitudo
nõ fundat̄ niſi in nã cõi albedinis: ⁊ in particulari al
bedine vna:⁊ terminat̄ ad aliã ꝑticularẽ albedinẽ:nec
ſequit̄ q̄ ſimilitudo ex ꝑte viuꝰ extremi habeat duo
fundamenta. ſ. albedinẽ cõem ⁊ ꝑticularez: qꝛ albedo
ꝑticularis nõ fundat ſimilitudinem:qꝛ hec albedo:ita
q̄ nã albedinis eſt ei rõ q̄ fundet:⁊ iõ nõ ſũt niſi vnũ
fundamentũ ſcðm rem:qꝛ ſunt indiuiſa ſcðm eſſe. Nec ſcðm
rõnẽ:qꝛ vnũ eſt alterius rõ fundãdi. Patet igr̄ q̄ ma
le ꝯcipit arguẽs de mõ fundandi ſimilitudinẽ. nõ.n. ſe
quit̄ q̄ tres ꝯceptus ꝯcurrãt ad fundandũ ſimilitudi
nẽ:quoꝝ qlibet ſit rõ fundandi vt dicit ſua pͥma ꝓba
tio:ſed ad fundãdũ duas ſimilitudines ꝯcurrunt tres
ꝯceptꝰ:quoꝝ vnus eſt rõ fundandi aliꝰ. ¶ Nec valet
2ª ꝓbatio:lꝫ.n. albedo cõis ſit vnica ſcðm rõnem: eſt tñ
multiplex ſcðm eſſe:qð hꝫ in duabus ꝑticularibꝰ albedi
nibus:⁊ iõ fundat duas ſilitudines in nũero. ¶ Nec
valꝫ 3ª:qꝛ lꝫ albedo ⁊ hec albedo habeat duos ꝯceptꝰ:
tñ vnus eſt rõ alteriꝰ q̄ fundet relationẽ. ¶ Nec ꝓce
dit etiã 4ª. qꝛ dico q̄ q̄ nõ apphẽdit nãm cõez albedi
nis in particulari albedine nõ iudicat ſimilitudinẽ ſcðm
albedinẽ:nõ tñ opꝫ q̄ apphendat illã nãm quantũ ad
rõnẽ vniuerſitatis:nec abſtracte. ſ. pſcindẽdo nãm ab
indiuiduantibus eã:⁊ hoc magis dictũ fuit in ꝑcedenti
q̄one quõ ſenſus apphẽdit nãm cõem apphẽſio ꝑticu

Capreolus pͥ ſen. ff

Ʒ eãdẽ partẽ Scotꝰ ⁊ ſeq̄ces. di. 3. q. 1.

entitatem ei inherentem: ⁊ tunc erit ſortes pater: quia
tunc in eo erit paternitas ſicut nunc: ⁊ nullus erit eius
filius: qḋ implicat contradictionem: ⁊ ſimiliter pater/
nitatem: que eſt in ſorte: poſſet ponere ſubiectiue in pla
tone: ⁊ filiationem platonis in ſorte: cum vterq; ſit ſu/
ſceptibilis talis forme ſm ſpēm: ⁊ tunc ſequitur: ꝙ pla
to erit pater ſortis: a quo fuit genitus: ⁊ ſortes erit fili⁹
platonis: qui tñ genuit platonem: nec ab eo ipſe fuit ge
nitus: qḋ implicat contradictionem. ¶ Contra ſecun/
dā concluſionē arguit Aureolus multipliciter. Dicit
enim ex allegatis ibidem: ⁊ in 3° ꝯcluſione ſequi: ꝙ
ſanctus Tho. itendit ꝙ ideo deus nō refertur ad crea
turam relatione reali: qꝛ deus ⁊ creatura non ſunt īfra
idē genus: quia diuina eſſentia eſt illimitata. ¶ Et dicit
ꝙ hoc intendit ſanctus doctor: cum dicit ꝙ inter illa q̄
non ſunt eiuſdem ordinis nō eſt mutua relatio realis.
Contra hoc igitur arguit primo ſic. Illimitatio diuine
eſſentie nō tollit rationem fundandi relationem rea/
lem ad creaturas: imo eā pro cauſa inducere: eſt face
re nō cauſam cauſam: illud enim nō impedit illimita
tio: cuius videt̄ eſſe cauſa ⁊ rō: ſ; ꝙ aliqḋ fundet reſpe
ctus exceſſus infiniti ad creaturaſ cauſa videt̄ illimi
tatio. Quis enim perfectio limitata: ſi maior eſt: dicat̄
excedere minorem: nihilominus illimitata perfectio
multo perfectius omnem aliam perfectionem ꝑcellit:
vñ cum excedentia ſit quidā reſpectus: pꝫ ꝙ illimita/
tio eſt ratio fundandi aliquem reſpectum. ergo illimi
tatio non eſt cauſa: ꝙ deus nō referatur aliqua relatio
ne reali ad creaturam. ¶ Et ſi dicat̄: ꝙ illimitatio eſt
fundatiua reſpectus excedentie: īpedit tñ ꝙ ille reſpe/
ctus ſit realis. Nō valet quide; qꝛ petit̄ principiū: nec
apparet ꝙ illimitatio repugnet reſpectui reali. ¶ 2°
ſic. Sicut ſe habet reſpectus realis ad hoc: ꝙ extrema
ſint infra eundem ordinem realiter: ita ſe habet reſpe/
ctus rōnis ad hoc: ꝙ ſint extrema infra eundem ordi/
nem ſm rationē vel intellectū: ſed reſpectus rōnis nō
exigit: ꝙ extrema ſint infra eundē ordinē ſ; itellectū:
qꝛ ſm iſtos deus refertur ad creaturas relatione ratio
nis: nec tñ eſt vnq̄ infra eundem ordinem: qn ſemper
intellectus concipiat ꝙ deus eſt illimitatus: nec eſt co/
ordinabilis creature. ergo nec reſpectus realis impedi
tur per illimitationē alterius extremi: aut ꝑpter hoc
ꝙ extrema ſunt extra ordinē. ¶ 3°. Sic̄ deus eſt extra
ordinē creature ꝓꝑ ſui illimitationē: ita creatura eſt ex̄
ordinē dei ꝓꝑ ſui limitationē: ſ; hoc nō obſtante crea/
tura realiter refert̄ ad deū. ergo nō obſtante illimita/
tione diuina poterit deus referri realiter ad creaturas.
¶ 4° ſic. Manente eadē cā manet idem effectus: ſed
cauſa ꝙ relationes dei ad creaturas nō ſunt reales eſt
hec: ꝙ ſc; relationes creature ad deū fundātur ſupra
modū: quem acceperūt a deo: qui in deo nō eſt: qꝛ nō ꝯ
ſequitur modū perfectum ſm quem deus operatur:
eodem autem modo reperimus in omni cauſa equi/
uoca: effectus nāq; equiuocus nō adequat cauſa; ſuā:
nec ꝯſequit̄ modū perfectū ſue cauſe: calor enim ge/
nitus nō adequat virtutē ſolarem: ⁊ tamen conſtat ꝙ
relatio producentis ad productum fundatur in ſolo
reſpectu inferiorum. ergo realis relatio nō impeditur
ex hoc ꝙ fundamentū eius imperfectiori modo repe
ritur in vno extremorū: ⁊ perfectiori modo in alio: ſeu
eminentiori. ¶ 5° ſic. Lic; in relationibus equiparantie
requirat̄: ꝙ illud ſuper qḋ fundatur relatio reperiatur
in vtroq; extremo: ſicut equalitas exigit quantitate;:
⁊ ſimilitudo qualitatem: ſicut equalitas exigit quāti/
tatem in quolibet extremorū: hoc tamen non exigunt

relationes ſuppoſitionis ⁊ ſuppoſitionis: ſed relatio ꝓ
ducti fundatur ſuper potentiam paſſiuā: relatio vero
producētis ſuper potentiā actiuā: potentia vero actiua
paſſiue opponitur: nec ſunt eiuſdem ordinis: quinimo
mutuo ſe excedunt: cum agens ſit preſtantius paſſo: ſ;
hoc non obſtante relationes ſuperpoſitionis ſunt rea/
les. ergo relationes dei ad creaturam: que ſunt relatio
nes ſuperpoſitionis: poterunt eſſe reales: dato ꝙ eſſen/
tia diuina fundans eas excedat creaturā: nec ſit eiuſdē
ordinis cum ea. ¶ 6°. Qꝛ exemplum qḋ adducitur de
ſcientia ⁊ ſcibili: ꝙ ſc; fundamentū relationis non re/
periatur in vtroq; extremo: ſed tñ in anima vel ſcien
tia: nō videtur verū: quia ſicut ſcientia eſt fundamen/
tum ſui reſpectus: ſic res per ſuam actualitate; videt̄
fundamentum ſcibilitatis: hoc tamen non obſtāte ſci/
bile ad ſcientiam non refert̄. ergo non ex hoc ſolo tol/
litur: qꝛ relatio aliqua nō ſit realis: ꝙ fundamentū non
reperitur in quolibet extremorū. ¶ Et confirmatur.
Quia in deo eſt fundamētū veri dominij: ⁊ vere aucto
ritatis: vnde non apparet quin relatio dominij ⁊ ꝓdu
centis ſit realis in eo. ¶ Contra tertiam ꝯcluſionem
arguit Grego. ⁊ ꝑmo loco probat: q́ deus eternaliter re
ferebatur ad creaturam: que nō erat. Et arguit primo
ſic. Deus ab eterno fuit realiter creatiuus ⁊ preſcius.
ergo ab eterno realiter referebatur ad creabilia ⁊ ꝑſci/
ta. ꝯña patet: qꝛ creatiuus ⁊ preſcius hoc ipſo que ſunt
ad aliud ſunt. añs certum eſt: qm̄ ſm fidem conſtat ꝙ
fuit creatiuus ⁊ ꝑſcius: ꝙ aūt realiter: nō eſt dubiū: cū
nulla aīa ab eterno fuerit: que cognouerit deū. ¶ Nec
valet dicere: ꝙ ab eterno deus cognouit ſe creatiuum
⁊ preſcium: qꝛ iſtud non tollit quin fuerit realiter crea
tiuus ⁊ preſcius nō ad ſe ſed ad creatura; creabilem ⁊
preſcita;: aliogn eque faciliter diceretur: ꝙ deus pater
nō referebatur ad filium realiter: nam ſemꝑ nouit ſe
patrem. ¶ Et ſi dicatur: ꝙ lꝫ nouerit ſe patrem: nō tñ
per hmōi noticiam fecit ſe patrem: ⁊ ideo nō ſm ratio
nem: ſed realiter referebatur ad filiū: ſicut in ꝓpoſito.
¶ Diceret̄ ꝙ nec ꝑ illa; noticiā: qua nouit ſe creatiuū
fecit ſe creatiuum: nec ideo fuit creatiuus vel preſcius:
quia nouit ſe creatiuum vel preſcium. quapꝑ ſimiliter
ſequitur ꝙ realiter referebat̄ ad creabile vel preſcitū.
¶ 2° loco ꝓbat: ꝙ deus realiter referatur ad creaturā
ex tempore. arguit igitur ꝑmo ſic. Nam conſtat ꝙ ex
tempore: ſeu de nouo deus eſt creans ⁊ dñs creature: ⁊
vt ſic refertur ad creaturam ex tempore: vt dicit Aug.
5°. de trinitate. ca° vi. ⁊ hoc non eſt per operationem
aīe: quia ſiue anima deum intelligat ſiue non: non mi/
nus ipſe eſt creans ⁊ dominus. ergo realiter refert̄ ad
creaturā ex tempore. ¶ Confirmatur. Qꝛ ſi ſolum ſ;
rōnem refertur: aut hoc eſt ideo: qꝛ ipſe nō eſt dñs: vel
creator: niſi per operationē aīe: qḋ nullus catholicus
diceret: aut quia ⁊ ſi abſq; operatione anime ſit dñs ⁊
creator: nō tñ abſq; operatiōe aīe eſt relatiue dñs: aut
creator: ⁊ iſtud implicat ꝯtradictione; manifeſtā: qm̄
ꝯtradictio eſt dicere: ꝙ aliqs ſit dñs: ⁊ nō ſit domin⁹
alicuius: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ nō ſit relatiue dñs. Si nō: ſine ope/
ratione anime eſt dñs: ⁊ ſic ſine operatione aīe eſt do/
minus: ⁊ nō ſine operatione anime eſt dominus: que
manifeſte contradicunt. ¶ Eodē modo pōt ꝓbari: ꝙ
ab eterno realiter referebat̄: ſuppoſito ſm fidē ꝙ eter
naliter fuerit preſcius: qꝛ ſine operatione anime fuit ꝑ
ſcius: ⁊ nō potuit eſſe preſcius niſi relatiue: ſcientia em̄
⁊ preſcientia: diſpoſitio ⁊ prouidentia: ac predeſtinatio
ſunt ad aliquid: ſicut dicit Hugo de ſacramentis. li° ꝑ.
ꝑte 2ª. ca° 14.° ⁊ vbi nō diceret: adhuc de ſe pꝫ. ¶ Pre

Utrum deus eternaliter re ferebatur ad creaturas q̄ non erant.

Utrum realr referatur ad creaturas ex tempore.

tertia arguit

terea arguit ſic. Juxta cōem modū loquendi quecūqʒ relatio cōſequitur extrema ex natura rei ſine conſideratione intellectus eſt realis: hoc pʒ per alios cōmuniter: nam eam in propria forma ponit Scotus in 30. diſtinctione. Omnes etiam cōiter ponentes relationes rōnis dicunt eas conſequi actuʒ intellectus: ꝛ aliter nō habere eſſe: ꝛ ſi nullas diceret: ꝓpoſitio pʒ de ſe: alias quelibet relatio realis poſſet dici rationis: ſed aliqua relatio dei ad creaturam cōſequit̄ ſua extrema .ſ. deū ꝛ creaturas ex natura rei ſine cōſideratione intellect⁹. ergo ꝛc. minor declarat̄: nā poſitis deo: ꝛ lapide: ꝛ nulla conſideratione intellectus exiſtente deus eſt diſtinct⁹ a lapide: ꝛ cauſa: ꝛ dominus eius: ac per hoc iuxta illuʒ modū loquendi ↄſequitur diſtinctio dei a lapide: ꝛ cauſalitas ꝛ dominiū: ꝛ certe non minus q̄ꝫ cōſequat̄ diſtinctio lapidis a deo: ꝛ ſeruitus. ¶ Et ſi diceret̄: ꝙ deus eēt diſtinctus abſqʒ diſtinctione: ꝛ dominus abſqʒ dominio. ¶ Eadē facilitate dici poſſet: ꝙ lapis eēt diſtinctus: ꝛ cauſatus: ꝛ ſeruus: vel poſſeſſio ſine diſtinctione ꝛ dominio: ꝛ alijs relationibus. ¶ Preterea. Excluſa omni conſideratione intellectus humana natura humana eſt vnita verbo in xp̄o. ergo excluſa omni cōſideratione anie verbū eſt vnituʒ humane nature: ꝛ pʒ ↄña: q2 impoſſibile eſt aliquid eſſe vnitū nō vnito: vnitum enim vnito vnitū eſt. cū ḡ omne vnitū referat̄ ad vnitū: ſequit̄ ꝙ verbū excluſa omni cōſideratione anie: ꝛ per ↄñs realiter referatur ad materiam ſibi vnitam. ¶ Preterea. Spiritus ſanctus temporalr̄ eſt datus ꝛ donatus creature: nec in hoc eſt neceſſaria conſideratio anime noſtre: cum etiaʒ pueris detur in baptiſmo: ꝛ datum ꝛ donatum relatiue dicuntur: ſicut patet per Aug. 5° de trinitate. ca°. 15°. ¶ Preterea. Si hoc deberet negari: aut hoc eſſet ꝓpter auctoritatem eccleſie: vel ſcripture ſacre: aut alicuius ſancti: vel famoſi phī: aut ꝓpter cogentem rationē ad oppoſitū: ſed nec etiaʒ alicubi dicit̄ oppoſitū: nec in tota ſacra ſcriptura: aut doctrina: cuiuſcūqʒ ſancti auctoritas reperit̄ ad oppoſitū quam vnq̄ꝫ viderim: vel audierim: manifeſtatur autem frequenter in ſcriptura: aut in dictis ſanctoꝝ: ꝙ deus eſt omnipotens: creator: ꝛ dominus: ꝛ plura alia: q̄ denotant eum ad creaturam referri: ꝛ nullibi dicit̄ ꝙ ſʒ rationeʒ tm̄ ſit dominus: vel omnipotens: aut creator: ꝛ eſt ſatis mirabile ſi intentio fuiſſet Aug. ꝙ ſoluʒ ſm rationem deus refert̄ ad creaturā: q̄ñ in 5° de trinita. vbi hanc mām̄ tractat ꝛ determinat: ꝛ arguit contra Cōmentatorē: ꝛ ſoluit: nunq̄ꝫ iuuat ſe per hoc ſcʒ: ꝙ ſʒ rationē tm̄ refert̄. ¶ Idē pʒ de Anſelmo monol. 25°. Item nec phūs nec Cōmentator hoc dixerunt: cum tn̄ dicerent deum eſſe principium: ꝛ motoreʒ: ꝛ cauſam finalem alioꝝ: de alijs vero philoſophis antiq̄s: vel modernis nō eſſet multum curandum: cum eoꝝ non ſint multum celebres auctoritates. non tamen adhuc aliquem vidi ad hoc allegari: demuʒ nec aliqua ratio cogens eſt ad hoc: ſicut clare patet ſoluēdo eas. ¶ Ad primū Aureoli contra primam cōcluſioneʒ dicitur: ꝙ reſponſio ibidem data per arguentem poſita euacuat argumentum. ¶ Et ad primā replicam cōtra reſponſionem factaʒ dicit̄: ꝙ duplex eſt poſterius. Quoddaʒ qđ ꝑ ſe originatur a priori: ꝛ ad eſſe iſtius deus non pōt velle non influere ſi influat ad eſſe prioris: ſicut exemplificatum eſt de ſubiecto: ꝛ ꝓpria paſſione: vt de aīa ꝛ de ſuis potentijs. Aliud eſt poſterius: qđ nō per ſe originatur a priori: ꝛ de tali poſteriori non loquor in ꝓpoſito: ſed de primo. Uerūtamen iſta originatio melius dicit̄ quedā ſequela: vel effluxus q̄ꝫ cauſatio: aut originatio ſcʒ relationis a fundamento: vtpote ſimilitudis ab albedine. ¶ Ad ſcdam replicā negatur maior: ſicut enim nulla res pōt ſeparari ab illo: a quo depēdet eēntialiter: ſicut cōpoſitum a mā vel forma: ita nec poteſt ſepari ab illo: qđ eēntialr̄ cauſat: id eſt ex ſuis eēntialibus principijs: vel ex hoc qđ eſt tale: ſicut materia vel forma vnite: q2 neceſſario cauſant compoſitū: non pñt eſſe ſine compoſito. Similiter nec ſubiectū a propria paſſione. nunc autē licʒ albedo vnica nō ſit cauſa eēntialiter cauſans ſimilitudinē: due tn̄ albedines ſunt ſufficiens nālis ꝛ eſſentialis cauſa relationis: que dr̄ ſilitudo. ¶ Q2 enim relatio vel hitudo nāliter ſequat̄ poſitionem ſui fundamenti: ꝛ termini teſtatur ſanctus Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 9°. ad 5m vbi dicit: ꝙ ad ꝓductionē quantitatis ſequit̄ habitudo naturalr̄: ꝛ ad ꝓductioneʒ ſube create ſequit̄ naturaliter relatio: quā importat creatio paſſiua. ¶ Ad tertiā replicam pʒ: ꝙ ſicut deus nō poſſet vnire formā mãe informatiue: q2 ſtatim ſequat̄ tertia entitas a mā ꝛ forma diuiſim: ꝛ coniunctiʒ ſumptis diſtincta: nec poſſet annihilare cōpoſitum remanente vnione forme ad mām: ita ſimilitudo nō pōt annihilari remanentibus albedinibus: q2 ſi deus annihilaret illā ſimilitudine ſtatiʒ ſequat̄ alia: vel nō remanēt ille due ſimilitudines in ſua qualitate. q2 neceſſario ad poſitionē forme albedinis ſub duplici eſſe ſequit̄ relatio ſimilitudinis: eſt enim rerum differentium eadeʒ qualitas. ¶ Et dico ad ꝓbationē: ꝙ deus eſt in infinitum potentior ad annihilanduʒ relationeʒ q̄ꝫ creatura ad cauſandū illā: ſed deus nō pōt annihilare rem ponendo eam: cū aūt ponit albedineʒ ſub duplici eſſe: ponit ſilitudinē ꝛ relationē in actu: vñ ꝓtunc nō vult. nec pōt velle eā annihilare: niſi vellet annihilare diffinitū ponēdo eius diffinitionē: qđ implicat ↄdictionē. ¶ Illud aūt qđ addit̄ ſcʒ ꝙ deus nitatur ex vna pte ad annihilādū: ꝛ albedo ex alia ad ꝓducendū: fantaſticū ē. nō .n. de⁹ nitit̄ ad ponēdū actu ↄdictoria. ¶ Ad aliud qđ querit an albedo cauſet ſilitudinē effectiue: aut ſubiectiue tm̄: dico ſm ſcm̄ doctorem de potentia dei. q. 7. arti. 8°. ad 5m. (Cauſa habitudinis inter duo eſt aliqd inherens vtriqʒ: ꝛ accipit ſatis large inherentiam ꝓ omni inexiſtentia forme: vel actus ſubalis: aut accidētalis.) Dico igit̄: ꝙ cā efficiēs ſimilitudinis pma eſt illud: qđ cauſat vtrāqʒ albedinē vel vnā illaꝝ: neʒ eadē actio terminat̄ de per ſe ad abſolutū: ꝛ ex ↄñti ad relationē: ſed cauſa efficiens ꝓxia eſt iteꝝ fundamētū ꝛ terminus: ꝛ hec cauſatio nō eſt per trāſmutationē: ſed ꝑ ſimplicem emanationē: non ſolum aūt fundamentū eſt cauſa effectiua relationis: imo ꝛ formalis quodāmō: cū relatio ab extremis ſpēʒ recipiat: vt pʒ 5° metaphiſice. ¶ Ad 2m principale negatur ↄña: dico enim ꝙ totius ad ſuā partē nō eſt actualis realis relatio: niſi pars habeat ſuum ꝓpriū eſſe: ſic contingit in toto: qđ eſt numerus quinqʒ lapiduʒ ꝛ hō: ꝛ iō argumentū nō ꝓbat infinitatē relationū in actu: q2 relatio in actu reqrit in actu duo extrema ſm ꝙ dicit ſcūs Tho. p̊ ſen. di. 30. q. 1. arti. p̊. pars aūt totius ↄtinui nō habet ꝓpriū eſſe actu: ſed oēs partes ſunt ꝑ eſſe totius: vt idem dicit 3° parte. q. 90. arti. p̊. Et 3°. ſen diſ. 6. q. 2. arti. 3°. ¶ Ad 3m principale pʒ ꝑ idē. Et cū vult iprobare reſponſioneʒ datam: dico ꝙ ꝓbatio iſta falſo innititur fundamento: ꝛ male probato: ſcʒ ꝙ numerus ſit in ſola anime apprehenſione: vt alias dictū eſt. ¶ Ad ſecūdaʒ replicam dr̄ eodem mō: ꝙ eidem falſo fundamento innititur. ¶ Ad 4m principale dico: ꝙ ibi multa falſo aſſumit. Primo ꝙ ſimilitudo nō ſit niſi vnitas ꝛ

Ad primum Aureo. ↄtra primam concluſionem.

Poſitioneʒ fundamenti relatio nālr̄ ſequitur.

Diſ. 24. contra p̊m 4° loco.

indiuiſio:licꝫ enim ſimilitudo ⁊ equalitas ſupponant indiuiſionem in ratione qualitatis vel quantitatis:tñ nõ ſunt eẽntialr indiuiſio:ſed habitudo poſitiua.2° falſum eſt:ꝙ indiuiſio illa:quã ſupponit ſimilitudo:fundeꝛ in apprehenſione:dico enim ꝙ fundaꝛ in nã cõi qualitatis:vtpote albedinis:nõ ꝙ ſit indiuiſio ſm eſſe albedinis:ſed ſm rõnẽ eius:qꝛ ſilitudo requirit indiuiſionẽ forme q̃ntũ ad rõnẽ:ſed requirit diſtinctionẽ ſm eſſe illius:vt pꝫ diffiniendo eã:⁊ ſilr equalitas. Et cum ꝓbatur oppoſitũ:dr ꝙ ſenſus nõ ꝓpꝛie apphẽdit relationes ſm ꝙ dicit ſanctus Tho.4°.ſen.diſ.27.q.i.art.p̊.queſtiũcula p̄ma:ſed bñ apprehendit cauſas relationum:dato tñ ꝙ ſenſus apprehendat iſtas habitudines eodem mõ ꝯcediꝛ:ꝙ ſenſus apprehendit negationes ꝑ accidẽs:ſicut viſus apprehẽdit tenebras:naturã autẽ cõeꝫ albedinis concedo ꝙ ſenſus apphendit:nõ tñ in ſui cõitate:ſed in ſuis indiuiduis:vle enim cognoſciꝛ per ſenſum vno mõ:⁊ alio modo nõ:vñ ſcũs Tho.p̊ 2°.q.29.arti.6°.dicit.(De vli contingit loq dupliciter:vno mõ ſꝫ ꝙ ſubeſt itentioni vniuerſalitatis:alio mõ aũt de natura:cui talis intentio attribuiꝛ:alia enĩ eſt cõſideratio hois vniuerſalis:⁊ alia hois in eo ꝙ hõ.ſi igitur vle accipiꝛ p̄mo mõ:ſic nulla potentia ſenſitiue partis:nec apprehenſiua:nec appetitiua põt in vle:qꝛ vle fit per abſtractionẽ a mã indiuiduali:in qua radicaꝛ ois virtus ſenſitiua:põt tñ aliqua potentia ſenſitiua ferri in aliqd vlr:ſicut dicimus ꝙ obiectũ viſus eſt color ſm genus:nõ qꝛ viſus cognoſcat colorem vlem:ſed quia color ſit cognoſcibilis a viſu:nõ conuenit colori inq̃ntũ ẽ hic color:ſꝫ inq̃ntũ eſt color ſimpliciter.) Hec ille. ¶ Quicqd aũt ſit de hoc:vtrũ ſenſus apphẽdat relatiões vel negatiões vel vlia ꝑ ſe:aut ꝑ accñs:ſuffĩ ꝙ apphẽſio ſenſus ſit occaſio apphẽdẽdi talia ꝑ intellectũ:ſicut eſt de apprehenſione ſube. Dico igiꝛ:ꝙ ſimilitudo fundatur in vnitate nãe cõis cõicante diuerſitate ſuppoſitoꝝ nãe:ita ꝙ diuerſitas ſuppoſitoꝝ ⁊ vnitas nãe concurrunt ad fundandũ ſimilitudineꝫ:ſed vnitas nãe eſt fundamentũ p̄ncipaliter:⁊ diuerſitas ſuppoſitoꝝ eſt cã:ſine qua nõ fundat:illa aũt vnitas:cũ nõ ſit quid poſitiuũ:nõ eſt incõueniẽs:ſi fundaꝛ in rebus diſtinctis:nõ enim eſt vnitas ꝑfecta in actu:ſed eſt vnitas qualeꝫ hꝫ vle extra aiam.ſ.aptitudinalis:⁊ in nã diſpſa in multis habente illã vnitatẽ talem qualẽ fundaꝛ ſilitudo vel equalitas. ¶ Ad 5m principale dico:ꝙ fundaꝛ in falſo fundamẽto:ſcꝫ ꝙ duplicitas ſit ſũmatio ⁊ numeratio aie:iſtud enĩ negaꝛ:nulla enim ſũmatione aie exiſtente:aut numeratione:adhuc eſt vera duplicitas actu in re:⁊ actualis numerus:licꝫ arguens oppoſitum opineꝛ:licꝫ falſe ⁊ ꝯñter totus ꝓceſſus:qui fundatur in illa opinione falſus eſt:⁊ inanis. ¶ Ad 6m cõſimiliter negatur:ꝙ multiplicitas ſit ſolum in apprehenſione anime:vel ꝙ ſit ſũmatio aie:

Pater ſeu agẽs in ſe paternitatẽ producit p̄ncipaliter filiꝰ vo coproducit.

ſicut nec duplicitas:q̃ eſt ſpecies multiplicitatis:multiplicitas enim eſt nomẽ relationis cõe ad duplicitatẽ:triplicitatẽ ⁊c. ¶ Ad 7m negaꝛ minor:dico enĩ ꝙ paternitas hꝫ ꝓductiuũ in reꝝ nã:ſcꝫ ipſum patrem:qui per ſe ⁊ directe ꝓducit filium:⁊ conſecutiue ꝓducit in ſe paternitatem:⁊ in filio filiationeꝫ p̄ncipalr. Dico tñ ꝙ filius cõproductus cõproducit vtrãqꝫ:licꝫ nõ ita p̄ncipaliter:relatio enim acqritur acquiſito aliquo abſoluto in aliquo extremoꝝ relationis:illud ergo qd cauſat illud abſolutũ eſt p̄ncipalis cauſa vtriuſqꝫ relationis:ſed correlatiuũ eſt concauſa illoꝝ. ¶ Et cũ ꝓbatur ꝙ paternitas nõ ꝓducaꝛ a patre:dico ad primaꝫ ꝓbationem:ꝙ nõ ſequiꝛ:ꝙ relatio ſit per ſe terminꝰ ꝓductionis:ſed ſolũ conſecutiue ad per ſe terminũ:q eſt abſolutus loquendo de ꝓductione pris:vel ignis generantis. Si aũt loquamur de ꝓductione:qua filius cõproducit illas relationes:dico ꝙ quo ad pullulationẽ relationũ p̄rnitatis:⁊ filiationis productio filij:⁊ ꝓductio patris:ſcꝫ qua pater ꝓducit:cõputantur vna ſufficiẽs relationũ originatio:cõſtat aũt ꝙ actio patris terminatur ad abſolutũ ꝑ ſe:⁊ ꝯſecutiue ad relationem:ita ꝙ talis eſt ordo:ꝙ actio gnãtis hꝫ prius natura terminatur ad abſolutũ:⁊ ſimul tẽpore:ſed poſterius nã gnãntis actio cũ actione geniti quaſi vna actio terminanꝛ ad relatiões. ¶ Sciẽdũ tñ ꝙ ſꝫ phꝫ ⁊ Cõmẽtatorẽ p̊ celi.cõm.10. Relatiões qñꝫ ſũt ⁊ qñꝫ nõ ſũt:nec tñ ꝓpꝛie gnãnꝛ aut corrumpunꝛ. Et 5°.phyſicoꝝ cõmẽto.10.dicit ꝙ ad relationẽ nõ eſt motus niſi ꝑ accñs:ita in ꝓpoſito nõ opꝫ eſſe ſollicitum de ꝓductiuo relationis:qꝛ ipſa nõ ꝓduciꝛ ꝑ ſe:ſed valde ꝑ accñs:quia cõſeqꝛ ad ꝓductionẽ alicuius abſoluti in eodẽ ſuppoſito:vel qñqꝫ in alio ſuppoſito:⁊ ideo de talibus nõ eſt incõueniens:ꝙ idẽ cauſet in ſe tales relationes. ¶ Ad tertiã probationẽ negaꝛ ꝯña:nõ enim oẽ ꝓducens hꝫ relationem realem ad ſuũ ꝓductum:⁊ ideo nõ oportet ꝙ oẽ ꝓducens imprimat in ſe qd reale. ¶ Ad illud qd dr de filio dico:ꝙ filius nõ imprimit in patreꝫ relatiõeꝫ quaſi cauſa totalis:ſed non eſt incõueniens:ꝙ pater ⁊ filius:vel generans ⁊ genitus cõcurrãt in virtute vniꝰ cauſe emittentis duas relationes:quarum vna eſt in patre:alia in filio:ſꝫ vt dictũ eſt:pater ſit in hoc p̄ncipalior:qꝛ ꝓducit abſolutũ:ad qd conſequiꝛ relatio:filius aũt nõ:nec tñ oportet ꝙ actio:qua filius emittit illas relationes ſit aliud ab alijs relationibus ſm rem:ſꝫ ſola ratiõe. ¶ Cũ aũt dicitur ꝙ actio patris nõ attingit aliquid qd ſit in pre:concedo loquẽdo de abſolutis:negatur tñ de relatiuis. ¶ Et cũ dicaꝛ:ꝙ actio patris nõ eſt in pre:ſed in paſſo:dico ꝙ actio dicit duo:ſcꝫ tranſmutationẽ cũ relatione:q̃ quo ad p̄mũ eſt i paſſo:quo ad 2m eſt in pre. ¶ Ad ſcdam formã ibi factaꝫ negaꝛ minor:ſcꝫ ꝙ fundeꝛ ſuper nihil:dico enim ꝙ p̄rnitas fundaꝛ ſuper potẽtia gnãtiua:ſed actus illius potẽtie ſcꝫ gnãre eſt rõ fundandi illã relationẽ:quo ad p̄nciũ:ſꝫ nõ quo ad eius ꝑmanentiaꝫ:de hoc tñ dicetur qõne ſequenti in ſolutione argumentoꝝ cõtra tertiam ꝯclonem. ¶ Ad tertiã formã negatur aũs:vbi eſt ꝓductio cum tranſmutatione:ꝓducere enim ⁊ ꝓduci preter relationes illas implicant motũ vel tranſmutationẽ:vt prius dictũ eſt. ¶ Sed vtꝝ inter ꝓducens ⁊ ꝓductũ ſint alie relationes preter illas:quas important ꝓducere ⁊ ꝓduci:credo ꝙ ſic:qꝛ relatio quã importat ꝓducere habet pro fundamẽto ipſum producẽs:vel potentia eius:⁊ habet pro termino motũ:aut mutationem:relatio vo quam dicit produci:ſeu gnãri fundatur in motu:⁊ terminaꝛ ad agens:alie autem due relationes ſunt inter producens ⁊ productũ:vt paternitas ⁊ filiatio:⁊ vna eaꝝ fundaꝛ in producẽte:⁊ terminatur ad ꝓductum.alia vo ecõtra:ſꝫ vbi eſt productio ſine tranſmutatione:ſicut in diuinis:vel in creatione rerũ nõ ſunt alie relationes inter ꝓducens ⁊ ꝓductũ:niſi q̃ importantur ꝑ ꝓducere ⁊ ꝓduci:de hoc tñ videbitur in 2°.

In reſp. ad p̄mã impro. habitũ an inter ꝓducẽs ⁊ ꝓductum ſint alie relationes.

¶ Ad 8m p̄ncipale dicñ:ꝙ relatio dominij cõſequitur potentiã cohercẽdi ſubditos. vñ ſcũs Tho. de potẽtia dei.q.7.arti.10.ad 4m.(Hoc nomen(inqt)dñs tria in ſuo intellectu includit:ſcꝫ potẽtiã cohercẽdi ſubditos:⁊ ordinem ad ſubditos:qui cõſequiꝛ taleꝫ potentiaꝫ:⁊ terminationeꝫ ordinis ſubditoꝝ in dñm.) Hec ille. ¶ Et cum arguens ꝓbat oppoſitũ:ꝙ hꝫ potentia non

diſ.i.q.2.6 reſp.

ſufficit

ſufficiēt negatur. Et cū probat hoc: q2 multi pollentes intellectu τc. dico q aptitudo nālis ad regendū nō fundat relationē hō: ſed potentia cohercēdi: τ quicūq3 h3 illam reſpectu alicuius eſt eius dominus. Unde autē veniat illa poteſtas an veniat a nā: vł ab electiōe: aut voluntate: nō curo: ſed dico q ſi veniat a nā fundat relationē realē in creatis. Si aūt ex ſola voluntate: dico q erit relatio rōnis: q2 deus non ordinaẽ vllo mō ad creaturas: reſpectu quaꝝ dicẽ dñs realis: vñ de potentia dei. q. 7. ar. xi°. ad 3m dicit ſcūs Tho. (Sicut (inqt) aliquid eſt idē ſibi realiter: τ non ſolū ſm rōnē: l3 relatio ſit tñ ſm rōnē, ꝑpter hoc q cā relationis eſt realis ſc3 vnitas ſubſtantie: quā intellectus ſub relatione intelligit: ita poteſtas cohercendi ſubditos eſt in deo realiter: quā intellectus itelligit in ordine ad ſubditos ꝑ ordinē ſubiectorū ad ipſam: τ ꝑpter hoc dr̃ dñs realr̃: l3 relatio ſit rationis tñ: τ eodē mō apparet q eſſet dñs nullo intellectu exiſtente.) Hec ille. ¶ Ad 2am ꝓbationē: quam ibidem facit arguēs p3 qd dicendū: q aña eſt falſū: ſc3 q actus inter dñm τ ſeruū ſint relationes domini: τ ſeruitutis quocūq3 mō cōſiderenẽ. ¶ Ad 9m dico: q reſponſio ibidē data ſufficit: dictum enī eſt prius q relatio realis actualis exigit duo extrema exiſtere actualiter: dicit enim ſcūs Tho. de veritate. q. 4°. arti. 5°. ad ꝑmū: q reſpectus q cōſequiẽ actus aīe dicunẽ reſpectus habituales: q2 voluntas τ intellectus pñt eſſe etiā de illo: qđ nō eſt actu exñs: τ ſicut dicẽ de actibus aīe: cuiuſmodi ſunt viſio: volitio: cognitio: ita cōſimiliter diceret de habitibus: cū nō plus dependeat habitus ab obiecto q̃ actus. ¶ Et cū ꝓbaẽ oppoſitū: dico ad ꝑmā ꝓbationē: q ſcia de preteritis q̃ ſciūtur eſſe ꝑterita nō eſt verior ipſis preteritis exñtibus q̃ nō exñtibus: ſed ſcia: q̃ ꝑſentia cognoſcunẽ: quo ad ſuam actualē exiſtēnā variaẽ rebus nō exñtibus: imo eſt falſa: ſicut enim dicit ſcūs Tho. de veritate. q. 2. ar. 13°. (Ex ꝑte rei cognite ſcia variaẽ ſm veritatē τ falſitatē: q2 eadē exiſtimatione manēte ſi res mutetẽ erit exiſtimatio falſa: q̃ prius fuit vera.) Hec ille. ¶ Et accipit ſciam large ꝓ oī cognitione: dico enim q cognitio: q̃ cauſaẽ a re cognita imediate realr̃ referẽ ad illā rem q̃diu res eſt: τ hoc relatione effectus ad cauſam: ſi aūt loquamur de relatione menſurati ad menſuram: ſic dico q ſcia realiter referẽ ad ſcibile q̃diu ipm eſt: τ hoc ſi ſit cognitio rei quo ad ſuū eſſe: ſi aūt eſt cognitio rei quo ad ſuā rōnē vlem: τ ꝑdicata illi rōni cōuenientia: dico q relatio ſcientie ad ſcibile eſt ſolū relatio rōnis: τ de tali arguit aduerſarius: ſed nō de ꝑma: ideo verū concludit: ſed nō cōtra nos: talē enī relationē h3 ſcia ad obiectū ſiue exiſtat: ſiue nō. ¶ Ad ſcđaꝫ ꝓbationē dicẽ ſilr̃: q ſcia duplicē relationē h3 ad obꝫ: a quo cauſaẽ ſc3 relationē effectus ad cām: τ menſurati ad menſurā: ꝑma eſt realis. 2° vō nō: niſi loquamur de ſcia rei: quo ad ſuū eſſe actuale: tunc dico q ſcibile deſtructū in eſſe actuali variat ſciaꝫ: quo ad veritatē: τ falſitatē: ſed ſcia de rōnibus rerū vlibus non variaẽ deſtructo ſcibili: q̃ ad eē exiſtentie: iſta aūt ſcia 2° mō dicta ſolū reſpectu rōnis referẽ ad ſcibile: ſ3 ꝑma reſpectu reali. ¶ Ad tertiā ꝓbationē dr̃ per idē: tñ arguens ſupponit vnū falſū q ſimilitudo nō ſit niſi vnitas aut indiuiſio: vt ꝑus dixi. ¶ Ad 10m. ꝑncipale dr̃: q reſpōſio ibidē data eſt ſufficiens quo ad hoc: q dū acquiriẽ noua relatio in vno albo: ſc3 ſimilitudo ꝑ mutationeꝫ vel gnātionē alterius albi: illa relatio nō acquiriẽ nullo agente in ꝑmū albū: dico enī q quodlib3 albū ab eodē habet relationē cōſequentē albedinē in virtute: a quo h3 albedineꝫ. Et cū inferẽ q ſic dicendo: relatio nō oriteẽ cū albedine τc. dico q imo in radice: vñ ſanctus doctor ſuper 5°. phyſicoꝝ dicit. (Si aliqs ꝑ ſuam mutationē efficiaẽ mihi eq̃lis me nō mutato: eq̃litas ꝑmo erat in me quodāmō: ſc3 in ſua radice: ex qua h3 eſſe reale: ex hoc enī q habeo talē quantitatē cōpetit mihi q ſim equalis oībus illis: q eandē quātitatē habēt. cū ꝯ aliquis de nouo accipit illā quātitatē: iſta radix cōmunis determinaẽ ad illū: τ iō nihil aduenit mihi de nouo ꝑ hoc: q incipio alteri eſſe equalis ꝑ illius mutationeꝫ.) Hec ille. ¶ Sic in ꝓpoſito dico de relatione ſimilitudinis: ſi tñ illa relatio ꝓdit in actuꝫ ab vtroqꝫ extremoꝝ: ſc3 duoꝝ alboꝝ: ſicut ꝑus dictū fuit de pře τ filio: pater enī ab eodē accipit paternitatē in virtute: a quo accipit potentiā gnātiuā: ſ3 in actū educiẽ a ſeipo dū gnāt filiū. Cetera vō que in hoc argumēto adducit arguens: ſc3 an relatio ꝑ ſe terminet ꝓductionē: ſoluta ſunt in reſponſione ſeptimi. ¶ Ad xim dico q rem aliquā connectere aliqua pōt dupl'r intelligi: ꝑmo mō de cōnexione effectiua: alio mō de cōnexione formali. ꝑmō intelligendo maiorē: concedo eā: ſed minor in hoc ſenſu negaẽ: nō enim relatio actiue cōnectit. 2° mō negatur ſi intelligaẽ vlr̃: τ ſpecialr̃ illa maior eſt falſa in relationibus. q̃ alio mō hñt eſſe q̃ cetera ꝑdicamenta: cum rō eaꝝ nō cōſiſtat in hoc: q aliqd ponāt: de qbus dicunẽ: ſ3 magis ſe hñt ꝑ modū vnius interualli attingentis duo extrema: vt dictū fuit. Exemplum aūt qđ adduciẽ de actione: q̃ nectat agens τ paſſuꝫ nō ſufficiēter ꝓbat illā vlem negatiuā. τ ꝓcedit de connexione effectiua: quā nō facit relatio: ſed potius eſt connexio ꝑ modū attingentis duo extrema nō ponētis: vt ſit aliqd in eis: τ ex alio: q2 agens τ paſſum opꝫ vniri: cum ſe habeāt vt actus τ potentia: nō ſic duo correlatiua: τ iō ex illa ſingulari ad vlem arguere eſt fallacia ꝯſequentis. ¶ Ad 12m dico q reſponſio ibi data eſt bona. Et cū dicitur q illo mō loquitur Cōmentator ſepe: verum eſt: ſed non ibi: qđ patet ꝑ alia eius dicta: ex qbus habeẽ oppoſitū: ſc3 cū dicat 5°. metaphyſice: q ens extra aīam diuidiẽ ꝑ decē ꝑdicamenta. ¶ Ex quo ſequiẽ q oē ꝑdicamentū eſt ens extra aīam. ¶ Ad 13m dr̃ q debilitas eſſe relationis attendiẽ ſm ſcm̄ Tho. ꝑ. ſen. diſ. 8. q. 4. arti. 3°. ad 4m. (Scđm inherentiā ſui ad ſubiectū: q2 non ponit aliquid abſolutū in ſubiecto: ſ3 tñ reſpectum ad aliud.) Hec ille. ¶ Cum hoc ſtat q tempus ſit melioris eſſe q̃tum ad hoc q ponit extra aīam aliqd abſolutū ſc3 motū: τ eius numerū: q̃ ſit ipa relatio: nō tñ opꝫ: q relationis eſſe ſit debilius q̃ eē tēporis: q̃ ad hoc q dicat qd factū ab aīa: ſicut tempus dicit: tpš enim habet eſſe debiliſſimū inter oīa abſoluta: non tñ inter oīa predicamenta: in hoc etiam eſt debilior relatio oī ente: q2 ex ſua rōne non h3: q ſit res extra aīam in ꝑte: nec in toto: oppoſitum eſt de tempore: qđ ex ſua rōne dicit aliqd extra aīam: ſ3 aliqd dicat: qđ eſt in aīa in actu vel potentia: ſc3 numerationē: ſed de hoc in 2°. ¶ Ad 14m negaẽ maior: ſm enim q dicit ſcūs Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 9°. ad 7m. (Ipſa relatio: q̃ nihil aliud eſt q̃ ordo ipſius creature ad aliam aliud habet inq̃tū eſt accñs: τ aliud inq̃tū relatio vel ordo: inq̃tū enim eſt accñs h3 q ſit in ſubiecto: nō aūt inq̃tuꝫ eſt relatio vel ordo: ſed ſolū quo ad aliud ſit quaſi in aliud trāſiens: τ quodāmō rei relate aſſiſtens: τ ita relatio ē aliquid inherēs: l3 nō ex hoc ipſo q eſt relatio: τ ideo nihil prohibet q hmōi accidens deſinat eſſe ſine mutatione eius: in quo eſt: q2 ſua ratio nō ꝑficiẽ prout eſt in ſubiecto: ſ3 prout tranſit in aliud: quo ſublato ratio hmōi

Tex. 5°.

Rem aliquā cōnectere aliquā dupl'r.

T. c. 14.

Diſ. 2. q. 9. ꝯcluſiōe. 4a

accidentis tolliť gdē ꝙtū ad actū:ſed manet ꝙtuʒ ad
cauſam:ſicut ſubtracta materia tolliť calefactio:lʒ ma
neat calefactionis cā.) Hec ille. ℂ Iteʒ arti.8°.ſic ait.
(Relatio in hoc differt a ꝗlitate ⁊ quãtitate:qꝛ quali/
tas ⁊ quãtitas ſunt quedã accidentia in ſubiecto rema
nentia:relatio aūt nō ſigñat:vt dicit Boetius in libro
de trinitate:vt in ſubiecto manens:ſed vt in tranſitu
quodã ad aliud:vñ Porretani dixerūt relatiōes nō eē
inherentes ſed aſſiſtentes:qꝺ aliqualiter veruʒ eſt:vt
poſterius oſtendeť:qꝺ aūt attribuiť alicui vt ab eo ꝓ/
cedens nō facit ꝯpoſitionē cum eo:ſicut nec actio cuʒ
Tex.cō.io. agente:⁊ ꝓpter hoc ꝓbat phs 5°.phyſicoꝝ:ꝙ in ad ali/
qd nō pōt eſſe motus:qꝛ ſine aliqua mutatiōe eius:qꝺ
refertur ad alterum:pōt relatio deſinere: vel incipere
ex ſola mutatione alterius:ſicut ēt pʒ de actione:ꝙ nō
eſt motus ſm actionē niſi metaphorice ⁊ improprie
ſicut exiens de ocio in actuʒ mutari dicimus:qꝺ non
eſſet:ſi relatio vel actio ſignificaret aliquid in ſubiecto
manens.) Hec ille. ℂ Ex quibus ſatis pʒ qd dicendū
ad argumentum. Diciť enim ad añs:ꝙ nō per omnis
realitatis aduentum in nã exiſtentis diciť aliqd mo/
ueri:ſed ſolum per aduentū realitatis ſe habētis ꝑ mo/
dū īmanentis in illo cui aduenit:⁊ iō qꝛ relatio ſe habʒ
potius per moduʒ effluentis ⁊ tranſeuntis ab vno in
aliud:⁊ nō per modū īmanentis:nō mutatur ſubiectū
Non totalr de nouo aduenit relatio. per eius aduentū:vel receſſum. Tamen dico ꝙ reali/
tas relationis nō aduenit alicui totaliter de nouo ſine
mutatione illi⁹:cui aduenit.vt ꝑdictum fuit in ſolutio
tione quarti principalis.vñ ſicut ſepe dictum eſt illud
qꝺ dat relationi ꝙ ſit res:ſcʒ fundamentū reale prius
fuit illud:qꝺ aūt cōplet rōnē relationis nouū eſt:qꝛ ğ
illud qꝺ complet eius rōnē nō hʒ inꝙtuʒ h⁹ ꝙ ſit res:
vel ꝙ aliqd ponat in eo:cui attribuiť:nimirū ſi relatio
pōt aduenire nouiter:vel recedere ſine mutatione ei⁹
cui attribuiť:finalr ğ relatio vt relatio nō tranſmutat
ſubiectū:ſed vt eſt accñs:⁊ in h ſto finaliter. ℂ Ad 1ᵐ
negatur maior in parte:⁊ cōceditur in pte:quo ad illã
enim partē qua dř:ꝙ nulla rō incorporea eſt incorpori
bus extra aīam:negať:omnis enim forma ꝑter quãti/
tatē nō eſt corporea de ſe:ſed forte ꝑ accñs rōne ſubie
cti. ℂ Sed quo ad aliã partē:in qua diciť:ꝙ nihil exi/
ſtens in diuerſis eſt aliꝗ res:cōcediť loquendo de eſſe
in aliquo ſubiectiue:vel īmanſiue. Et tunc ad minorē
dř ꝙ relatio nō ſic eſt in diuerſis:ꝙ vtriqʒ īmaneat:vl'
inſiſtat.ſʒ Simplicius illud intendit ꝙ relatio ſm ſuã
rationeʒ aſſiſtit vtriqʒ extremoꝝ:ꝗſi ab vno in aliud
tendens:vñ ſcūs Tho.ꝑma pte.q.28.art.2°.dicit.(Et
ſi cōſideremus relationes in creatis ſʒ ꝙ ſunt relatio
nes:ſic inueniunť eſſe aſſiſtentes nō intrinſecus affixe
ꝗſi ſigñantes reſpectū quodãmō cōtingentē rem rela
tam ꝓut ab ea tēdit in alterū.iſta ğ eſt intentio Sim/
plicij:ꝙ relatio nō dicit aliqd inexiſtens alicui:ſed me
diū iter duo. ℂ Sciendū tñ ꝙ ſʒ ꝙ ait ſanct⁹ doctor
ꝑ.ſen.diſ.28.q.i.arti.ꝑ.ad 2ᵐ:in vtroqʒ extremoꝝ rela
tionis eſt vna relatio differens ab alia in qbuſdã ſm
ſpeciem:ſicut in illis que diuerſis nominib⁹ vtriuſqʒ
noiant:vt paternitas ⁊ filiatio:ſed in qbuſdaʒ nō diffe
runt ſpecie ſed numero tñ:ſicut qñ vtrūqʒ hʒ idē no/
men:vt in ſimilitudine ⁊ equalitate:tunc relatio ꝗ eſt
in vno ſicut in ſubiecto:eſt in alio ſicut in termino:⁊ iō
patet ꝙ relatio ſm eſſe ꝓut in re fundamentū hʒ:non
eſt mediū ſed extremū:ſed ſm reſpectū eſt mediuʒ.)
Hec ille. ℂ Ad ꝑᵐ coꝝ ꝗ obijcit Okam cōtra eandeʒ
cōclōnē:negatur maior:ſi loquamur de formis:ꝗ ſunt
Tex.12. eſſentialr ad aliqd:nam qꝛ ſm Ariſtotelē eē taliū eſt
ad aliud ſe habere:ita nō pñt intelligi ſine alio:ad qꝺ
ſunt eſſentialiter:ſecus eſt de abſolutis. ℂ Et ad ꝓba
tionē dico:ꝙ non eſt ſimile de cã ⁊ effectu:qꝛ effectus
hoc ipſum:qꝺ eſt nō eſt ad cãm:ſed vna relatio hoc ipʒ
qꝺ eſt:eſt ad aliud ſʒ Ariſtotelē in ꝑdicamētis. ℂ Ad
2ᵐ negatur maior:qꝛ nec cōtradictio dicta de aliqbus
eſt via ſufficiens cōcludēdi realē diſtinctionem inter
talia:nec impoſſibilitas recipiendi ꝑdicationē contra/
dictoriorū ꝑtinētiū ad eſſe eſt via ſufficiens ad ꝓban/
dum identitatē realem illoꝝ:vt pʒ de mã ⁊ forma:de
eſſe ⁊ eſſentia:de ptibus eſſentialib⁹ ſimul vnitis:⁊ de
tertia entitate reſultãte inde:⁊ de īfinitis alijs. ℂ Ad
3ᵐ dico:ꝙ ſimilitudo ſortis ad platoneʒ eſt ſubiectiue
in ſorte:⁊ ꝯformiter ſimilitudo platonis ad ſortem eſt
ſubiectiue in platone.vñ relatio realis hʒ idē ſubiectū:
qꝺ'⁊ ſuū fundamētū:relatio vo rōnis nullibi eſt ſubie
ctiue:cum nō ſit res. ℂ Nec valet ꝯñia:ſilitudo ſortis
ad platonē nō eſt ī platone.ğ nec relatio ſibi oppoſita:
qꝛ nō opʒ:ꝙ relatio ſit ſubiectiue in ſubiecto ſui termi
ni:ſed in ſubiecto ſui fundamenti. ℂ Ad 4ᵐ dico ꝙ
oīa ibi adducta ſtant in hoc:ꝙ rebus nō cōuenit dici:
ſed ſolū vocibus ⁊c.dico ꝙ hoc eſt falſum.vt oſtenſuʒ Diſ.8.q.4. in principio.
fuit in queſtione de attributis:nã dicēs non ſolū dicit
verbū:imo rē ꝑ verbū:ſicut př dicit ſe:⁊ omnē creatu/
ram verbo ſuo:vñ iſta ꝓpoſitio eſt fundamentū infini
toꝝ erroꝝ:ex hoc enim fundamento arguens ⁊ ceteri
terminiſte cōcludūt:ꝙ nulla res:ꝗ nō eſt vox:aut ſcri/
ptum:aut cōceptus mentis pōt ꝑdicari:aut dici:aut ſu
bijci:⁊ ꝯñter ꝙ vlia ⁊ ꝑdicamenta nō ſunt niſi voces:
aut ſcripta:aut cōceptus:ideo illud fundamētū valde
ruinoſum eſt. ℂ Ad ꝑmuʒ eoꝝ:que ꝑmo loco inducit
Grego.contra eandē cōclōnē:dico ꝙ illud argumētū:
⁊ duo ſequentia ſolū ꝓbant:ꝙ omne relatiuū formalr
in cōcreto eſt aliqd abſolutū:⁊ hoc cōceſſuʒ fuit prius
ꝙ nulla relatio ꝓprie referť:ſed eſt quo aliqd refertur.
Nec iter duas relationes eſt tertia relatio realis:vnde
reſponſio ibideʒ data in fine argumentoꝝ bona eſt.ſ.
ꝙ relatio in abſtracto nō eſt qd abſolutū:lʒ relatiuuʒ
ſit abſolutū. Nec ille rōnes aliqd ꝓbant ꝯ hoc. ℂ Et
cū ꝓbať ꝙ imo:dico ad primã ꝓbationē ꝙ relatio in
abſtracto eſt ad aliud nō tãꝗ qꝺ referť:ſʒ tãꝗ ꝗ aliqd
ad aliud referť. ℂ Et cū dř ꝙ ꝯtingit de relatōe ꝗrere
qd eſt:vel ꝗ eēntia eſt:dico ꝙ lʒ relatio in abſtracto ſit Licet in abſtracto ſit quedam res non tñ eſt qd abſolutū.
quedã res:⁊ quedã eēntia:⁊ quoddã ens:⁊ de ipſa dicã
tur multa noīa abſtracta:nō tñ ſequiť ꝙ ipſa ſit qd ab
ſolutū:ſʒ eſt fallacia figure dictionis arguēdo a modo
nois ad modū rei ſicut ⁊ in alio ꝓpoſito nō ſequiť:hoc
dř relatiue.ğ eſt formalr relatiuū:ſicut pʒ cū dextrum
diciť de colūna:⁊ creator de deo:vñ ad videndū vtrū
aliꝗ forma ſit abſoluta ſm rem:nō opʒ attendere ad
nomen quo ſignificať:qꝛ qñqʒ aliqua forma ſignifica Aliqd pōt ꝑ modū abſoluti ſigñari qꝺ tñ ab abſoluto ⁊ reſpectiuo abſtrahit.
tur abſolute per modū abſoluti:⁊ tamē ſua quidditas
abſtrahit ab abſoluto ⁊ relatiuo:vt pʒ de ente:qꝺ ſigni
ficatur ⁊ intelligiť abſolute:⁊ tamen abſtrahit ab abſo
luto ⁊ relatiuo:cum ſit ſuperius ad vtrūqʒ:qñqʒ auteʒ
forma ſignificatur relatiue:⁊ tñ in ſe eſt mere abſolu
ta:vt cum diuina eſſentia ſignificať nomine potentie
vel idee:qñqʒ autē forma ſignificať abſolute:⁊ tamen
nō eſt abſoluta:vt cū relatio ſignificať nomine eſſen/
tie vel rei:vel hoc nomine aliqd. Ad videndū ğ vtruʒ
forma ſit abſoluta:opʒ aſpicere ad hoc:an ſcʒ talis for/
ma ſm ſuã rōnem ſpecialiſſimã ſit ad aliqd:⁊ non ad
tranſcendētia:que abſtrahunt ab abſoluto ⁊ relatiuo:
licʒ abſolute qñqʒ ſignificentur vt ens:vel relatiue vt
bonum vel verū:illa enim forma dř ꝓprie abſoluta:ꝗ
ſm ſuã

ſm ſuā rōnē ſpecificā nō dicit aliqd ꝑ modū īterualli
inter duo incipientis ab vno: ⁊ ad reliquū terminati:
ſ3 dicit aliqd inexiſtens ei: de quo dr̄. ¶ Ad aliud qḋ
addit̄ ꝙ paternitas eſt eēntia ad ſe ⁊c̄. dico ꝙ illa eēn/
tia que eſt pr̄nitas eſt ad aliud: l3 nō ſit ad aliud ſub ħ
noīe trāſcendēte eſſentia: vn̄ eſſentia eſt tranſcēdens:
⁊ eſt abſolutū ſm modū ſignificādi: l3 in ſe abſtrahat
ab abſoluto ⁊ relatiuo: nō ergo valet iſta ꝯn̄a: paterni/
tas eſt eſſentia ad ſe. ergo eſt quid abſolutū: ſed potius
eſt fallacia accidentis ſic arguēdo: paternitas eſt eſſen
tia: ſed eēntia vt ſic ē abſolutū: vel eſt ad ſe. igit̄ pater
nitas eſt abſolutū: vel ad ſe recte: ſicut hic: ſortes eſt hō
hō eſt ſpēs. ḡ ſortes eſt ſpēs: ſicut enim ſpēs nō ꝯuenit
hoī niſi ꝑut eſt in intellectu: ita nec abſolutū vel reſpe
ctus ꝯuenit eſſentie: vt eſſentia niſi vt eſt in itellectu:
ſc3 quia ſignificat̄ vt intelligitur abſolute: eſſentia eni
inq̄ꝫtū hꝰ abſtrahit ab abſoluto ſic ꝙ abſolutum non
conuenit ei per ſe p̄mo: nec per ſe 2°: ſed ſolum ꝯuenit
ei q̄ꝫtū ad modū ſignificādi ⁊ intelligendi. ¶ Ad p̄mū
eoꝝ que 2° loco inducit: dico ꝙ diſtinctio ſortis a plā/
tone eſt relatio: ⁊ accn̄s diſtinctū a ſorte ⁊ platone: ⁊ eſt
ſubiectiue in ſorte: diſtinctio aūt platonis a ſorte eſt in
platone. Et cū dicit̄ ꝙ ad veritatē huius: ſortes eſt di/
ſtinctus a platone: ſufficit v̄itas illius copulatiue: ſor/
tes eſt ⁊c̄. dico ꝙ falſu3 eſt ſi loquamur de diſtinctione
que eſt relatio fundata ſuꝑ numerū de genere quātita
tis: ſicut ſimilitudo eſt relatio fundata ſuꝑ vnitatē de
eodem genere: ⁊ ſimiliter ad veritatē huius: ſortes eſt
pater platonis: nō ſufficit veritas illius copulatiue lo/
quendo de paternitate que eſt relatio: abſtracta enim
tali entitate: q̄ diſtinctio ſortis dr̄: nō eſſet formaliter
diſtinctus a platone diſtinctione poſitiua: ſed forte di
ſtinctione: que eſt negatio vnius ab alio. ¶ Ad ꝯfir/
mationē dico: ꝙ dei ad creaturā nō eſt realis relatio:
iō deus nō eſt diſtinctus a creatura diſtinctione poſi/
tiua que eſt relatio: ſed diſtinctione que eſt negatio vel
diuiſio. Et ſimiliter dicit̄ de dn̄io vt prius dictū fuit.
¶ Ad 2^m negat̄ ꝯn̄a: ⁊ ad ꝓbationē dico: ꝙ l3 duo la/
pides diſtinguant̄ ab inuice3 diſtinctione poſitiua: tn̄
ille diſtinctiones nō diſtinguunt̄ vlterius diſtinctione
poſitiua: q2 inter relationes reales nō eſt vlterius rela
tio realis: ſimil'r talis diſtinctio nō eſt niſi inter quāta.
¶ Ad illud qḋ addit̄ de cauſa ⁊ cauſato ſimil'r ſoluit̄:
q2 l3 effectus habeat relationē realem ad ſuā cauſam:
tn̄ relatio illa: cū nō ſit effectus ſed coeffectū: nō hab3
vlterius relationē alia3 que referat̄: ⁊ de hoc in princi/
pio ſecundi videbit̄. ¶ Ad 3^m dicit̄: ꝙ in diuinis reſpe
ctiuū nō differt ab abſoluto ſm rem: nec deus reali re/
latione ad creaturam refert̄: ſed ex hoc inferre: ꝙ ita
ſit in creaturis eſt rudis ingenij: ac ſi ex hoc: ꝙ deus ſ3
ſuā ſubam eſt ſapiens inferret̄ ita eſſe in hoīe: nō eni3
creatura equat̄ diuine ſimplicitati. ¶ Ad 4^m dictum
eſt prius ꝙ ꝑ aduentum relationis: vt eſt relatio nihil
mutatur q̄cq̄d ſit de aduētu eius: vt eſt accn̄s ſc3 cum
aduenit in ſuo fundamento. Et cū fit inſtantia de nū/
mo vel de relatione dei ad creaturā: nō valet inſtātia:
q2 dei ad creaturā nō eſt relatio realis. Et cū arguit ꝑ
rationē de diſtinctione ⁊c̄. Dico vt prius reſpondēdo
ad argumenta Aureoli: ꝙ ille qui efficitur de nouo ab
aliquo diſtinctus: nō per mutationē ſui ſ3 alterius: nō
acquirit nouā relationem: nam per eandem ſimilitu/
dinem q̄ albus refertur ad oīa coalba: ⁊ per eandem
diſtinctionem diſtinguit̄ ab oībus ab eo diſtinctis: nā
relatio non multiplicat̄ ſm pluralitatem terminoru3:
ſed fundamentoꝝ: vt dicetur in alia queſtione. Illud
qḋ additur de diſtinctione dei a creatura ſolutum eſt.
Qḋ addit̄ de imaginatione nihil valet: na3 actus ima
ginationis nō cauſat aliqd: nec aliquā relationē realē
ſed ſolum rōnis in obiecto ſuo: vt eſt cognitū vel ima/
ginatū. Cum addit̄ ꝙ oē agēs ageret in quācūq3 diſtā
tiā ⁊c̄. ex eodē falſo fundamento ꝓcedit: ſc3 ꝙ ad gnā/
tionē alicuius rei cauſet̄ relatio diſtinctionis in omni
re: que incipit diſtingui a tali noua re: hoc enim nō opꝫ
nos dicere: in tali enim caſu nō cauſat̄ diſtinctio noua
niſi in re noua: noua enim relatio nō cauſat̄ in aliquo
vt accidens eſt: niſi cū cauſat̄ eius fundamentū: cauſa
to eni fundamento relationis cauſata eſt relatio in po
tentia ꝓxima: ⁊ vt eſt accidens: ſ3 cauſato termino cau
ſatur relatio vt relatio per nālem ſequelam ſine tranſ/
mutatione. ¶ Ad 5^m dicit̄: q· l3 vnitas tranſcendēs nō
ſuperaddat aliquid poſitiuum rei: que dicitur vna: ita
nec identitas numeralis: ſed identitas ſpecifica addit
ſicut ⁊ ſimilitudo: ⁊ hoc intendit ſanctus Tho. prima
parte. q. 28. arti. p̄ ad 2^m. (Relatio (inquit) que ꝑporta
tur per hoc nomen idem eſt relatio rōnis tm̄ ſi accipia
tur ſimpliciter idem: q2 hmōi relatio non poteſt conſi/
ſtere niſi in quodā ordine: quem ratio inuenit alicuius
ad ſeipſum ſm aliquas eius duas ꝯſiderationes: ſecus
aūt eſt cū aliqua dicunt̄ eadem nō numero ſed in na/
tura generis vel ſpeciei.) Hec ille. ¶ Tūc ad ꝓbatio/
nem ꝯn̄e dico: ꝙ prima ꝓbatio falſum aſſumit: ſc3 ꝙ
eodem formaliter ⁊ eſſentialiter aliqua ſint eadē quo
ſunt vnū: hoc enim falſum eſt: cū idētitas ſit relatio: ⁊
vnitas ſit eius fundamentū ſm Ariſtotelem: dico tn̄
ꝙ idem eſt cauſa vnitatis ⁊ idētitatis: natura enim ſpe
cifica fundat vnitate3 p̄mo: ⁊ ipſa ſuper vnitate fun/
dat idētitatem: vel ſimilitudinem: aut equalitatem.
¶ Ad ſecundam ꝓbationem dico: ꝙ ſortes eſt idem
ſpecifice platoni formaliter per aliquod accidens ma/
gis diſtinctū a platone q̄ꝫ eſt ſortes: ſed id qḋ eſt cauſa
⁊ fundamentū talis idētitatis eſt minus diſtinctu3 a
platone q̄ꝫ ſortes ſc3 natura ſpecifica. ¶ Ad tertiam ꝓ
bationē3 dico: ꝙ inter relationes nō eſt relatio media
ſicut inter duo abſoluta poteſt eſſe: ⁊ ideo due ſimilitu
dines vnius ſpeciei nō referunt̄ adinuicē per relatio/
nem mediā. vn̄ ſcūs Tho. p̄ma parte. q. 42. arti. p̄. ad
4^m. (Idem ad ſeipſum non refertur aliqua relatione
reali: nec iteꝝ vna relatio refert̄ ad altera3 per aliquā
relationē: cum enim dicimus ꝙ paternitas opponitur
filiationi: oppoſitio nō eſt relatio media inter paterni/
tatem ⁊ filiationem: q2 vtroq3 modo multiplicaret̄ in
infinitū.) Hec ille. ¶ Reſponſio aūt que dat̄ ad iſta3
tertiam ꝓbatione3 eſt Scoti: cui nō placet ſolutio ſan/ Lec. 2. di. 2. q. 5. vel. 1. c. p. di. p. q. 5°.
cti Tho. ⁊ inq̄ꝫtū ſolutio Scoti ſuſtineri debet: dico ad
primā improbatione3: ꝙ ꝯn̄a nō valet: l3 enim pater/
nitas nō ſit neceſſe eſſe: nec ſit intrinſeca filiationi ſm
rem: nec eius per ſe cauſa: non tn̄ pōt eſſe ſine filiatione
vel econtra: quia paternitas includit in ſua diffōne fi/
liationē implicite: ⁊ econtra: iō vnum non pōt eſſe aut
intelligi ſine alio. ¶ Ad ꝯfirmationē ibi factam dr̄: ꝙ
ſubiectū nō eſt de diffinitione accn̄tis tam intrinſece
ſicut vna relatio de diffōne alterius: iō non eſt ſimile:
nec eſt mirādum ꝙ vna relatio nō poſſit deſtrui alia
manente: ſicut nec eſt mirandum cur diffinitum non
poteſt eſſe ſine ſuis diffinitionibus. Quod additur ꝙ
nulle due res create ⁊c̄. ſunt ſimul nā: falſu3 eſt ⁊ ꝯtra
omnem phīam: ⁊ expoſitio illa de termino nulla eſt:
ſ3 eſt fictio terminiſtaꝝ: ꝙ ſc3 termini ſint ſil' nā: ⁊ nō
res. Argumētū aūt qḋ vlteriꝰ fit de pr̄e ⁊ filio nō val3.
Tū q2 nō aſſigno illā cauſa3 quā ponit Scotus ſc3 ꝙ

Diſtictio dū plex poſitiua ⁊ negat.

ideo tales relões ſeipſis referant̃:q2 ſũt ſiml'natura. Tum q2 falſuʒ eſt:ꝙ pr̃ ↄ̃ſtuʒ ad illõ:qđ eſt ſit ſimul natura cũ illo:qui eſt filius:licʒ relationes eoꝝ ſint ſil' natura:ꝛ ſiml'r pater formal'r ſũptus ꝓut includit hominēʒ ꝛ relationẽ eſt ſiml' nã cũ filio formali:qui dicit mihi cõpoſitũ ex hoīe ꝛ filiatiõe. ⁋ Qđ vltio addit̃:ꝙ ſortes ꝛ plato ſi min⁹ ſũt vnũ ꝛc̃. Dico ꝙ ↄña nõ valʒ: q2 ſortes ꝛ plato pñt fũdare relões itermedias:nõ ãt due relões adinuicẽ. ⁋ Ad 6m mediũ dico:ꝙ diſtinctio qñqʒ dic̃ ſolã diuiſionẽ vnius ab alio:ꝛ tũc nõ eſt niſi negatio:qñqʒ vo dicit relonẽʒ ↄſequẽtẽʒ tal'r diuiſa:ꝛ ſil'r põt diſtingui de m'tis alijs:ꝙ̃ viir dicere relões:ſic̃ diſtingunt ſcũs Tho. de ſilitudine ꝛ equalitate in diuis pſonis ꝑma pte vbi dixi. Tũc ad ꝑmã hui⁹ improbationẽ dico:ꝙ ad h̃ ꝙ ſortes mereat̃ dici diſtinct⁹ a platone diſtinctiõe:q̃ eſt relo poſitiua:nõ ſufficit ſortẽ eſſe ꝛ platonem eſſe:ꝛ ſortẽʒ non eſſe platonẽʒ:niſi aliqd ponat̃:ſcʒ relo media:illa tñ ſufficiũt ad h̃ ꝙ diſtinguant̃ diſtinctiõe ꝑmo mõ dc̃a. ⁋ Ad ſecũdã dico:ꝙ ſicut inter duas relões non eſt relatio media:ita nec inter abſolutuʒ ꝛ relationẽ. Et eodẽ mõ dicit̃ ad tertiã improbationẽʒ. De reſponſione aũt data ſm Scotum non curo:q2 vt deducit arguens illa implicat cõtradictionẽ:niſi ꝙ tertia replica aliqua falſa aſſumit: vt prius dictuʒ eſt. ⁋ Ad 7m dico:ꝙ ↄñs illatum ibidem eſt verum. nec improbatio eius valet. dico eniʒ ꝙ ſi ſortes prius albus efficiatur nouiter ſimilis platoni ꝑ nouaʒ platonis dealbationẽʒ:nulla res tũc generatur in ſorte prius albo:naʒ cuʒ ſortes acqrit albedinem:ipſe acquirit ſimilitudinẽʒ in actu: ſi ſint pro tunc alij coalbi: vel in potentia proxima ꝛ radice ſm modum loquendi ſcti Thome prius recitatuʒ:ꝛ hoc ſi pro tunc nullus alius ſit coalbus:ſed tunc primo forma habebit ſimilitudinem in actu:cum aliqs efficietur albus: ita ꝙ ille q dealbabit platonem dabit ſorti ſimilitudinẽʒ in actu: quaʒ prius habebat in radice:ſcʒ in fundamento:quod eſt albedo ſortis:quia dabit relationi fũdate in albedine ſortis terminuʒ nouiter. Relatio aũt nãliter inſurgit poſito fundamento ſufficienter ꝛ termino: nec tũc ſortes mutabitur ꝓprie loquendo per acquiſitionem relationis vt relatio eſt:licʒ mutetur per acqſitionem eius vt eſt accñs. Si aũt poſt hoc aliqui efficiantur nouiter albi:ſortes erit eis ſimilis: non ꝑ nouaʒ relationẽ ſʒ ꝑ antiquã:nec habebit tot ſimilitudines:quot ſũt eis ſimiles:ſed ſolum quot habet qualitates fundantes ſimilitudinẽʒ eius ad alias. ⁋ Et tũc ad improbationẽ huius cuʒ dicit̃:ꝙ deus contingenter agit ad extra ꝛc̃. Dico ꝙ verum eſt. ſed non ita contingenter agit ꝙ ponat in actu: vel poſſit ponere contradictoria. vel ponere diffinitionẽʒ ſine diffinito. vel illud quod eſt neceſſario cauſa alicui⁹ ſine illius naturali ſequela:cuiuſmodi eſt de relatione reſpectu ſui fundamñti ꝛ termini. ⁋ Et cũ iprobat̃. Dico ꝙ licʒ ſimilitudo nõ ſit nãlis ſequela albedinis indiuiſe ideſt vnite:eſt tñ nãlis ſequela nãe albedinis ſm plura eſſe diſtincte: ꝛ licet vna albedo ꝛ ml'te ſint vni⁹ rõnis:tñ albedo nõ ẽ ſufficẽs cã ſilitudinis quocũqʒ mõ:ſed ꝓut hʒ diuerſa eſſe in diuerſis indiuiduis:q2 ſilitudo eſt rerũ differentiũ eadẽ qualitas. ⁋ Ad ſcḋam improbationẽ dico:ꝙ deus nõ põt cõſeruare ſubiectum ſine ſua ꝓpria paſſione: que eſt eius nãlis ſequela:nec ptes vnitas ſine tertia entitate reſultante:põt tñ cõſeruare rem ſine ſequela cõſequẽte rem ꝑ tranſmutationẽ vel actionẽ tranſmutatiuaʒ: ſicut ignẽ ſine calefactione:nõ tñ ſine ſequela cõſequẽte per ſimplicẽ effluxum:vt potentie fluũt ab anima.

Si tñ ponit̃ ꝙ cõſeruaret duas albedines ſine hoc:ꝙ ſequeret̃ ſimilitudo:tunc dico ꝙ duo albi nõ eſſent ſimiles ſimilitudine:que eſt realis relatio:ſʒ ſimilitudine: que eſt indiuiſio vel vnitas:ſicut eſt ſimilitudo in diuinis:ſʒ ibi maior ſit indiuiſio eẽntie ꝙ̃ ſit indiuiſio albedinis duoꝝ alboꝝ: vtrum aũt hoc ſit poſſibile:credo ꝙ nõ. ⁋ Ad 8m dico ꝙ vtiqʒ inter mãm ꝛ formaʒ eſt relatio media:que dicit̃ vnio:ꝛ forte alie relatiões: vñ ſcũs Tho. 3° ſen. diſ. 2. arti. 2°. q. 3. (Eſt (inquit) nã relationis vt in alijs rerũ generibus cauſaʒ habeat:q2 minimũ hʒ de nã entis: vt dicit Cõmentator xi° metaphyſice: vñ ꝙ̃uis relatio ꝑ ſe nõ terminet motũ:q2 in ad aliquid nõ eſt motus: vt ꝓbatur 5° phyſicoꝝ:tñ ex hoc ꝙ motus per ſe terminatur ꝑ ſe ad aliqđ ens:de neceſſitate cõſeqt̃ aliqua relatio:ſicut ex hoc ꝙ motus alterationis terminat̃ ad albedinẽ:cõſequit̃ relatio ſimilitudinis ad oĩa alba. Similiter etiam ex hoc: ꝙ motus generationis terminatur ad formã cõſequit̃ hec relatio:ſm quã mã dicit̃ eſſe ſub forma:ꝛ ita ex h̃ ꝙ motus aſſumptionis nãe humane terminat̃ ad perſonam cõſequit̃ hec relatio:que dicit̃ vnio.) Hec ille. ⁋ Dico ḡ ꝙ inter mãm ꝛ formã cadit relatio media que dicit̃ vnio. ⁋ Et ad primã huius improbationeʒ dico iuxta premiſſa ꝙ vnio:que eſt relatio:nõ vnit̃ ſuo ſubiecto per aliam vnionem mediã:q2 relatio nõ fundat relationẽ realem:ſicut abſolutũ põt fundare. Nec valet qđ dicit̃:ꝙ ſcʒ mã ꝛ forma magis faciunt vnum ꝛc̃. Dico eniʒ ꝙ forma ſubſalis ſeipſa magis facit vnũ cũ mã ꝙ̃ illa relatio tãꝙ̃ illud qđ eſt magis vnum cũ mã:ꝛ verius fundat vnionẽ:que eſt negatio:ꝛ vnionẽ que eſt relatio:nõ tñ facit vnitũ formal'r cuʒ materia ſeipſa:ſed per relationẽ q̃ dicit̃ vnio:ſicut in alio ꝓpoſito ſupra dictum eſt:ꝙ albedo facit duos eſſe ſimiles cauſaliter:nõ aũt formaliter:ſed hoc facit relatio:que dicit̃ ſimilitudo. ⁋ Ad 2m qđ ibi querit̃:ſcʒ de vnione duaꝝ partiũ cõtinui prius ſeparataꝝ:dico ꝙ vnio earũ eſt indiuiſio ꝛ nõ relatio:q2 vt dictum fuit ſuperius inter continuũ ꝛ ſuã medietatẽ nõ eſt relatio realis:quia extrema nõ ſunt in actu:ſcʒ illa pars:que eſt in potentia. Ita in ꝓpoſito due partes cõtinui quia nõ ſunt in actu nõ habent adinuicẽ relationẽ realem in actu niſi ſint partes diuerſaꝝ rõnũ:cuiuſmodi ſunt partes etherogenee: vt caro ꝛ os. ⁋ Et tũc cũ q̃rit̃:an illa relatio eſt extenſa ꝛc̃. Dico ꝙ põt poni ipſaʒ extenſam in longũ latum ꝛ profundum. Nec valet ↄña illata ibi:ergo totũ cõtinuũ carhe" ſumẽdo eſt vnitũ per vnicã vnionem:cuius pars eſt in parte ꝛc̃. Illa enim ↄña non valet:q2 non eodem modo ſe habent due partes etherogenee ad totũ ↄtinuũ inde reſultans:ſicut due ptes homogenee vni⁹ illaꝝ partiũ etherogeneaꝝ adinuicem: q2 ptes homogenee in ↄtinuo nullo mõ ſũt in actu:ſꝫ ptes etherogenee aliqual'r ſunt in actu:ꝛ iõ nõ oʒ ꝙ relatio carnis ad oſſa ꝛ eꝫ ſint ptes vni⁹ totalis relatiõis: ſicut relatio fundata in carne eſt qđ ↄtinuum ꝑ accñs tñ. Cũqʒ vlterius ponit̃:ꝙ illud ↄtinuum diuidat̃ ꝛc̃. Dico ꝙ diuiſo cõtinuo nõ diuidit̃ relatio vnionis:ſed deſinit eſſe total'r:illa enim relatio cõſequebat̃ actionẽ q̃ ptes ille fuerũt facte vnũ:nõ ꝙ̃rũ illa actio remanſit in aliquo effectu ſuo:puta q2 ille ptes cõſtituebant aliqđ tertiũ. remoto aũt illo tertio trãſit relatio. Cũ vlterius querit̃ quõ ptes illi⁹ relõnis q̃ dr̃ vnio ſũt vnite: Dico ꝙ iter ei⁹ ptes ñ cadit vnio q̃ ſit relatio:ſʒ vnitas q̃ eſt indiuiſio:ſicut ꝛ inter ptes ↄtinui homogenei. Cũ aũt dr̃ ꝙ ptes ille pñt eſſe ſine hoc:ꝙ ſint vnite ꝛc̃. hoc arguit ↄ̃ Scotũ:ꝛ ſil'r negat̃ aſſũptũ. ⁋ Ad 9m dico:ꝙ

relatio

Cõis. Tex. cõ. 10. In reſpõ. 3° improba. ad reſpõ. ad pm Aureo. In reſpõ. ad 2m pñcipale Aureo. ↄtra pm ↄclõnẽ.

relatio diſtãtie localis acqrit̃ in inſtanti. Et tũc cũ q̃rit̃ in quo inſtãti. Dico ꝙ in alio iſtãti ab illo: in quo cepit motus: nõ aũt in iſtãti imediato: ſʒ in inſtãti mediato nec tñ ſequit̃ ꝙ iter iſtans inceptiõis motus: ⁊ illõ aliõ inſtãs corpus motũ diſtet ſine diſtãtia: ſʒ ꝓcedit ex rudi imaginatiõe: ac ſi corpus localr̃ motũ ↄtinue diſtet

Dñm eodeʒ mõ de diſtantia: ſicut de inſtanti.

per eãdẽ relonẽ diſtãtie: dico eni ꝙ ſicut in q̃libʒ inſtãti tpis menſurãtis motũ mobile eſt in alio ⁊ alio loco ſi bi eq̃le: nec eſt dare primũ locũ eq̃leʒ in quo ſuitata in quolibʒ iſtãti hʒ aliã diſtãtiã ad corpus gelcẽs: nec eſt dare p̄mã relonẽ diſtãtie a tali mobili acq̃ſitã: q̃libʒ g̃ acqrit̃ in inſtãti: ſʒ an̄q̃ eſt p̄us alia ſit acq̃ſita: q2 ſi iferat̃ .g̃ in tali motu ſunt acq̃ſite infinite relones: dico ꝙ ĩfinite relones in po° acq̃ſite fuerũt: q2 qð nõ eſt niſi ꝑ inſtãs eſt ſolũ in po°: ⁊ de h̃ amplius in ſcðo videbit̃ in mã de tpe. ❡ Ad 10^m dico: ꝙ argm̃ ꝑ falſuʒ ſupponit. ſ. ꝙ nũerus nõ ſit aliõ a nũerans. 2° dico ꝙ q̃tuor hoiuʒ ad duos eſt relo duplicitatis: ⁊ illa relo non eſt entitas ſimplex: ſicut nec nũerus: nec eſt tota in vno illoꝝ hoiuʒ ſʒ ps eius in vno hoie. ❡ Dico vlterius: ꝙ ptes illius duplicitatis nõ ſunt homogenee toti ſuo: ſicut nec ptes nũeri: ſʒ valde alterius rõnis: ⁊ dico ꝙ ſunt forme reſpectiue pciales: qbus nõ correſpõdet aliqs terminus eis ꝓpriꝰ ſed toti cõſurgẽti ex illis: ita ꝙ illa ps duplicitatis: q̃ eſt q̃tuor hoiuʒ ad duos exiſtẽs ſubiectiue in ſorte: nõ eſt vnus totalis reſpectus: ſʒ ps totalis reſpectꝰ: ⁊ iõ nõ ſequit̃ ꝙ ſit ad eundẽ terminũ: ad quẽ eſt duplicitas. Cũ aũt iferẽt ꝙ duplicitas nõ eſt aliq̃ entitas ſʒ ſe vna ⁊c̃. Dico ꝙ licʒ nõ hẽat tãtã idiuiſionẽ quãtã aliq̃ res ſimplex: vel aliqð cõpoſitũ ex mã ⁊ forã: aut aliqð ↄtinuũ: tñ hʒ vnitatẽ ⁊ indiuiſionẽ: q̃ dr̃ vnũ illud: qð eſt ſit totũ vel cõpletuʒ: iuxta quẽ modũ dicit ſcũs Tho. ꝑ ſen. diſ. 8. q. 1. arti. ꝑ. q̃ſtiũcula 2° vbi ſic ait. (Per ſe vnuʒ ⁊ ſimplr: ⁊ qð eſt vnũ nuõ dr̃ tribꝰ modis. Vnoꝰ ſicut idiuiſibile eſt vnũ: vt pũctꝰ ⁊ vnitas: qð neq3 eſt multa actu nec potẽtia. Alio mõ qð eſt vnũ continuitate: qð tñ eſt multa in po° ſicut linea. 3° mõ qð eſt vnũ ꝑfectiõe: ſicut dr̃ calciamẽtũ vnũ: q2 hʒ oẽs ptes: que requirunt̃ ad calciamẽtũ: ⁊ hec vnitas dr̃ in oibus illis: ad q̃ꝝ itegritatẽ aliq̃ exigunt̃: ſicut vnus hõ: vna domus: ⁊ vnũ ſacramentũ.) Hec ille. Ita dico in ꝓpoſito. ❡ Et ſi inſtet̃ ſic. Partes illius relonis ſũt diuerſaꝝ rõnũ: ⁊ in diuerſis ſubiectis: q̃rit̃ g̃ in quo ſubiecto erit illa ps: ⁊ in quo alia ⁊c̃. Dr̃ ꝙ cũ illa relo fundet̃ in nuõ ſʒ ꝙ vnitates numeri alr̃ ⁊ alr̃ diſtãt a p̄ma vnitate: ſm h̃ alia ⁊ alia ps illius reſpectus duplicitatis eſt in alia ⁊ alia vnitate vel ſubeo. ❡ Ad illud qð addit̃ de ↄtinuo q̃drupedali dr̃ ꝙ duplicitas fundata in illo ⁊ terminata ad ↄtinuũ bipedale ẽ q̃dẽ extẽſa ad extẽſionẽ ↄtinui: nec hʒ ptes in actu: ſed in potẽtia: ſicut ↄtinuũ: nec ptes eius ſunt homogenee toti relationi: cũ quo ſtat ꝙ ipſa eſt ꝑ ſe vna vnitate ꝑfectiõis: vt dictũ ẽ: ⁊ puto ꝙ ꝑfectiꝰ eſt vna q̃ꝫ duplicitas 4°r hoiuʒ ad duos: q2 illa hʒ ptes i actu magis: q̃ꝫ duplicitas fũdata i ↄtiuo. ❡ Ad 11^m dico: ꝙ relo dñi ⁊ ſerui raro eſt relo realis: vt dictũ eſt ſupra ad argumẽta Aureoli. relo aũt p̄ris eſt ſilr̃ reſpectus rõnis: iõ nõ ineſt ſubiectiue alicui: ſʒ eſt in itellectu obiectiue

Diſtin. 1. q5. 2. ad ar. Grego. 3 p̄mum.

nec idiget alio agẽte q̃ꝫ itellu vel volũtate. ❡ Ad 12^m dico: ꝙ vt videbit̃ in 2° in mã de creatiõe: nõ oẽ accñs eſt qd ꝓpe creatũ ſed cõcreatũ: iõ nõ opʒ ꝙ habeat relationẽ ad deuʒ: ſed ſufficit ꝙ ſubiectũ eius habeat relationẽ ad deũ: vel cõpoſitũ ex ipſa vel ſubiecto: vñ nõ opʒ: ꝙ ſi lapis hʒ realẽ relonẽ ad deũ: ꝙ vlteriꝰ ille reſpectus hẽat ad deũ relationẽ: q2 ille reſpectꝰ nõ ꝓprie cauſat̃: ſed concauſat̃. ❡ Ad 13^m dico: ꝙ ↄñtie ibi facte nõ valẽt: nõ eni oẽ agens hʒ realẽ relonẽ ad effectũ vl̃ paſſuʒ: vt dictũ eſt in ſcða ↄñe. Nec legit̃ ſilr̃ ꝙ ꝓductiuũ hẽat relationẽ realẽ in actu ad oia: que ſunt ab eo ꝓducibilia: ſed ſolũ relonẽ in potẽtia: ſicut ⁊ illa ad q̃ referũt̃ ſunt ſolũ in po°. Silr̃ dico de mã reſpectu forarũ ex ipſa educibiliũ: nõ eni iter mãm ⁊ tales formas: que actu nõ ſunt: eſt relo realis: ſed ſoluʒ relo rõnis. ❡ Ad 14^m dr̃: ꝙ nõ eſt poſe: ꝙ deus deſtruat relationeʒ nãlr̃ ↄſequẽtẽ funda^m ⁊ terminũ: ſaluãdo funda^m ⁊ terminũ nõ eni poſſet ↄſeruare lapidẽ: qn eo facto lapis referat̃ ad deũ relone cõſeruati ⁊ dependẽtis. Similr̃ non eſt poſe ꝙ transferat relationeʒ de ſubiecto ad ſubm: nec forte aliqð accidens abſolutũ: qð indiuiduat̃ ꝑ ſubm: q2 tunc eſſet hoc accidẽs. ⁊ nõ eſſet hoc. ❡ Ad primaʒ ↄ̃ ſecũdã ↄñẽ dr̃: ꝙ arguens falſe exponit ſcõs doctores. ſcũs eni Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 8. dicit ad 4^m. (Non opʒ (inqt) ſubiecta relationũ eſſe vnius gñis: ſʒ ſolũ relationes ipſas: ſicut in hoc: ꝙ quãtitas a q̃litate diuerſa dr̃: tñ vt dictũ eſt: nõ eſt eadẽ rõ de deo ⁊ creaturis: ſicut de his que ſũt in diuerſis gñibus nullo mõ ad inuicẽ coordinata.) Hec ille. ❡ Ex quo pʒ: ꝙ nõ itẽdit: ꝙ illa iter q̃ eſt mutua relatio realis ſint eiuſdẽ ordinis. i. infra idẽ genꝰ: ſʒ ꝑ identitatẽ ordinis intelligit

Quid ꝑ idẽtitateʒ ordis itelligat ſcũs Tho.

idẽtitatẽ fundamẽti relationũ: ſicut eſt in relone eq̃litatis: ⁊ ſilitudinis: vel idẽtitatẽ rõnis ⁊ iclinationis eorũ ad inicẽ: vt ſicut vnũ iclinat̃ ad aliud ꝑ bonũ ſuũ: ita ⁊ aliõ ad illud: ſicut pʒ in relone actiuoꝝ ⁊ paſſiuorũ nãliũ: vel idẽtitatẽ gñis ſʒ illud: in quo relatio fundat̃: ſicut pʒ in relone mouẽtiũ: que nõ mouẽt niſi moueant̃: illa eni cõicant in gñe motꝰ cũ illis: q̃ mouent̃ ab eis. vñ ſcũs Tho. de potẽtia dei. q. 7. art. 10 ad 7^m argm̃ qð eſt tale. (Si deus ad creaturas nõ referat̃ nõ videtur eẽ alia rõ: niſi q2 a creaturis nõ depẽdet: ⁊ q2 creaturas excedit: ſed ſilr̃ corpa celeſtia a corpibꝰ elemẽtaribus nõ depẽdẽt: ⁊ ea iꝓportionalr̃ excedũt. g̃ ſm h̃ ſequeret̃: ꝙ nulla eſſet realis relo corpoꝝ ſupioꝝ ad inferiora.) Hec ille. ❡ Ad iſtud iquã ſic rñdet. (Dõm ꝙ corpa celeſtia referunt̃ realr̃ ad iferiora ſm relones ↄſequẽtes q̃ntitatẽ: ꝑ h̃ eadẽ rõ q̃ntitatis eſt in vtriſq3: ⁊ iterũ quo ad relones ↄſequẽtes virtutẽ actiuã ⁊ paſſiuã: q2 mouẽt mota ꝑ actionẽ mediã: q̃ nõ eſt eoꝝ ſuba: ⁊ iteꝝ aliqð bonũ eoꝝ attẽdit̃ in hoc: ꝙ ſunt inferiorũ cã.) Hec ille. ❡ Ex qbus pʒ quõ aliq̃ eſſe eiuſdẽ ordis

Quid eẽ eiuſdẽ ordis triplr̃ itelligi ſʒ.

põt itelligi triplr̃ ſm mentẽ eius: nullũ aũt hoꝝ ↄtingit in deo. vñ ibidẽ ad primũ ſic ait. (Mouẽs ⁊ agens nãle mouet ⁊ agit actione vel motu itermedio: qui eſt iter mouẽs ⁊ motũ: agens ⁊ paſſuʒ: vñ opʒ ꝙ ſaltem in tertio modo cõueniãt agens ⁊ patiẽs: mouẽs ⁊ motuʒ: ⁊ ſic agens inquantũ eſt agens nõ eſt extraneũ a genere patiẽns inq̃ntũ eſt patiẽs: vñ vtrũq3 eſt realis ordo vnius ad alterũ: ⁊ ꝓpterea cũ ipſa actio media ſit q̃dam ꝑfectio ꝓpria agentis: ⁊ per ↄñs illud: ad qð terminat̃ actio eſt bonũ eius: hoc aũt in deo nõ cõtingit: ⁊ iõ nõ eſt ſimile.) Hec ille. ❡ Iſtis ſuppoſitis dico ad argumentũ negãdo an̄s: dico eni ꝙ illimitatio diuine eẽntie ſic ꝙ nullo iſtoꝝ triũ modoꝝ eſt eiuſdeʒ ordinis cum creatura tollit ꝙ relatio ſit inter eũ ⁊ creaturã realeʒ. Et ad ꝓbationẽ dico: ꝙ reſpõſio ibi data eſt ſufficiens nec petit̃ illud qð querit̃: ſi ꝑdicta bñ reſpiciãt̃. ❡ Ad ſcðm negat̃ minor. Deus eni ⁊ creatura licʒ nõ ſint infra ordinẽ eundẽ ſm rõnẽ alicuius vniuoci. vtputa generis vel ſpẽi: ſunt tñ infra ordinẽ alicuius analogi. ſʒ illud analogũ nõ limitet: aut cõprehẽdat deuʒ: nec ſit eius ꝓpria: aut ꝑfecta rõ: ⁊ iteꝝ deus eſt exẽplar ꝑfectiſſime repreſentans creaturã. imo diuina eſſentia eſt rõ oĩs

cū ordine ad aliud vt ipsum est terminus ordinis alte
rius ad ipm: ſ; ipsum nõ ordinet̃ ad aliud: sicut cū acci
pit scibile vt terminū ordinis sciẽ ad ipm: ⁊ sic cū quo
dã ordine ad sciam nomẽ scibilis relatiue signat: ⁊ est
relatio rõnis tm̄: ⁊ silr aliq̃ noia relatiua deo attribuit
intellꝰ nr̄: cū accipit deū vt terminū relationū creatura
rū ad ipsum: vn̄ hᵉ relatiões sunt rõnis tm̄.) Hec ille.
¶ Idẽ põit de vitate. q. 1. art. 5°. ad 15ᵐ. (Cū oia (inqt)
alia gña inquãtū hᵉ aliqd ponant in rerū nã: quãtitas
eni corpo ꝙ quãtitas est aliqd dicit: sola aūt relatio ex
h ꝙ est hᵉ nõ hʒ ꝙ aliqd ponat in rerū nã. q2 nõ predi
cat aliqd: sed ad aliqd: vn̄ inueniunt̃ quedã relones: q̃
nihil ponūt in rerū nã: sed in rõne tm̄. Qḋ quidẽ q̃dru
pliciter cõtingit: vt ex dictis phi ⁊ Auicẽne hr̄i potest.
Uno mõ qñ aliqd ad seipsũ refert̃: vt cū dr̄: idẽ eidẽ
idẽ. Si eni hec relatio aliqd i rerū nã poneret additũ
ei qḋ dr̄: idẽ esset in infinitū ꝓcedere in relonibus: q2
ipsa relatio: per quã aliq̃ res diceret̃ eadẽ: eēt eadẽ sibi
ꝑ aliã relationẽ: ⁊ sic i ifinitū. ¶ Scḋo mõ qñ ipa rela
tio ad aliqd refert̃: nõ eni pt dici ꝙ pt̄nitas referat̃ ad
suū subm ꝑ aliquã relationẽ mediã: q2 illa etiã media
relatio indigeret alia media relatione: ⁊ sic in ifinitũ.
vn̄ illa relatio: que signat̃ in cõparatione pt̄nitatis ad
subm nõ dicit̃ in rerū nã. ſ; in rõne tm̄. ¶ Tertio mõ
qñ vnū relatiuoꝝ dpẽdet ab altero: ⁊ nõ ecõuerso. vn̄
relatio sciẽ ad scibile est aliqd in rerū nã: non aūt relo
scibilis ad sciã: ſ; in rõne tm̄. ¶ 4° mõ qñ ens ꝯpat̃
ad nõ ens: vt cū dicimꝰ: ꝙ nos sumus priores his q futu
ri sunt post nos: alias sequeret̃ ꝙ possent esse infinite
relationes in eodẽ. si gñatio in infinitū ꝓcederet in fu
turū.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit p̊ sen. dis. 26. q. 2. arti. p̊.
(Distiguẽdū ẽ (inqt) iter relones: q2 q̃dã sūt q̃ hñt in
re aliqd: supra qḋ eaꝝ eē fundat̃: sic eq̃litas fūdat̃ sup
quãtitatẽ: ⁊ hᵉ relones sunt aliqd in re. Quedã vo sunt
que nõ hñt fundamẽtū in re. de qua dr̄r: sic sūt dextꝝ
⁊ sinistrū in illis: in qbꝰ nõ sunt determinate iste posi
tiones ſm nãm: sicut in ptibꝰ aialiū. ibi enim. s. in aiali
iste relones realr̄ sunt: q2 fundant̃ in diuersis vtutibus
determinataꝝ ptiū: sed in aliis non sunt nisi ſm habi
tudinẽ vniꝰ ad alterū: ⁊ iõ dr̄r relones rõnis. Et h cõ
tingit quattuor modis. s. ꝙ sint relones rõnis ⁊ nõ rei.
Uno mõ vt dictū est: qñ relo nõ hʒ aliqd in reꝝ nã: su
pra qḋ fundet̃: ⁊ ide est ꝙ qñq3 cõtingit ꝙ relo est rea
liter in vno extremo: ⁊ nõ in alio: q2 in vno hʒ modum
quẽdã: supra quẽ fundet̃: ⁊ nõ in alio: sicut est in oibus
illis relationibus: qbꝰ deꝰ ad creaturã refert̃: que qdẽ
realr̄ sunt in creatura: ⁊ nõ in deo. ¶ Scḋo mõ ꝯtigit
qñ relo nõ hʒ aliquã realẽ diuersitatẽ iter extrema: sic
relo idẽtitatis: ⁊ iõ hec nihil ponit ſm rẽ: sed solū ſʒ rõ
nẽ: vt cū dr̄. idẽ eidẽ idẽ. ¶ Tertio mõ qñ designat̃ ali
qua relo entis ad nõ ens: vt cū dicimꝰ ꝙ nos sumꝰ po
res illis: q futuri sūt: ista eni prioritas nõ est aliq̃ relatio
ſm rẽ. sed solū ſm rõnẽ: q2 relatio realis exigit vtrūq3
extremoꝝ i actu. ¶ Quarto mõ qñ relo refert̃: vt scio
me scire. vn̄ in creaturis pt̄nitas nõ ꝯiungit̃ subiecto ꝑ
aliquã relonẽ mediã: ⁊ hos duos vltimos modos põit
Auicẽna: ſ; pmi duo modi pñt abstrahi ex vbis phi.)
Hec ille in forma. ¶ Idẽ ponit pma pte. q. 13. arti. 7°.
(Cū (inqt) in relone ꝯcurrãt duo extrema tripl'r se hʒ
ad h ꝙ sit res nãe ⁊ rõnis. Qñq3 eniʒ ex vtraq3 pte est
res rõnis: qñ. s. ordo vel habitudo nõ põt esse inter ali
qua nisi ſm apprehẽsionẽ rõnis tm̄: vtpote cū dicimꝰ:
idẽ eidẽ idẽ. Nã ſm ꝙ rõ bis apprehẽdit aliqḋ vnum
statuit illud vt duo: ⁊ sic apphẽdit quãdã habitudinẽ
ipiꝰ ad seipsũ: ⁊ silr est de oibꝰ relationibus: q̃ sūt iter

Relõnes rõnis sunt in q̃druplici dr̃ia

ens ⁊ nõ ens: q̃s format rõ inquãtū apprehẽdit nõ ens
vt qḋdã extremū: ⁊ idẽ est de oibus relonibus: q̃ conse
quūt̃ actū rõnis: vt genus: ⁊ spẽs: ⁊ hᵉ. Quedã vo relo
nes sunt q̃tū ad vtrūq3 extremū res nãe: qñ. s. est habi
tudo iter aliq̃ duo ſʒ aliqd realr̄ ꝯueniẽs vtriq3: sic patet
de oibus relationibus ꝯsequẽtibꝰ quãtitatẽ: vt magnū
puū: duplū: ⁊ dimidiū: ⁊ hᵉ. nã q̃titas est in vtroq3 ex
tremoꝝ res nãe: ⁊ silr̄ est de relonibus: que cõsequunt̃
actionẽ ⁊ passionẽ: vt motiuū: mobile: pr̄: filius: ⁊ silia.
Qñq3 vo relatio in vno extremoꝝ est res nãe: ⁊ in alio
est res rõnis tm̄: ⁊ hoc ꝯtingit qñcūq3 duo extrema nõ
sunt vnius ordinis: sicut sensus ⁊ scia referunt̃ ad sensi
bile ⁊ scibile: que qdẽ iquãtū sunt quedã i esse nãli exi
stẽtes sunt ex̄ ordinẽ eē sensibilis ⁊ itelligibilis: ⁊ iõ in
scia qdẽ ⁊ sensu est relatio realis ſm ꝙ ordinat̃ ad sciẽ
dū vel sentiendū: res tm̄ in se cõsiderate sunt ex̄ hᵉ or
dinẽ: vnde in eis nõ ẽ aliq̃ relatio realis ad sciã ⁊ sen
sum: sed ſm rõnẽ tm̄: inq̃tū intellectus apphẽdit eas
vt terminos relatiõis sciẽ ⁊ sensus: vn̄ phus dicit quīto
metaphy. ꝙ nõ dicunt̃ relatiue: eo ꝙ ipsa referant̃: ſ;
q2 alia referunt̃ ad ipsa: ⁊ similr̄ dextrũ non dicit̃ de Tex. co. 20.
colūna nisi inquantū ponit̃ aiali ad dexterã. vn̄ hmõi
relatio nõ est realr̄ in columna: sed in aiali.) Hec ille.
¶ Idẽ ponit. q. 28. arti. p̊. vbi sic ait. (Aliqñ (iquit) re
spectus signatus ꝑ ea q̃ dr̄r ad aliqd est in ipsa reꝝ nã:
vtpote qñ aliq̃ res ſm suã nãʒ adiuicẽ ordinate sunt: ⁊
ad inuicẽ iclinationẽ hñt: ⁊ hᵉ relones opʒ eē reales: sic
in corpe graui ẽ iclinatio ⁊ ordo ad locū mediū: vn̄ re
spectus qdã est in ipso graui respectu loci medij: ⁊ silr̄
est de aliis hᵉ: aliqñ aūt respectus signatus per ea: que
dicūt̃ ad aliqd est tm̄ in ipsa apprehẽsione rõnis ꝯferẽ
tis vnū alteri: ⁊ tūc est relatio rõnis tm̄: sicut cū cõpa
rat rõ hoiẽ aniali: vt spẽm ad genus.) Hec ille. ¶ 2ᵃ
ꝯ. Deus refert̃ ad creaturas relone ſm rõnẽ. Istã ꝯnẽ
ponit scũs Tho. in oibus locis preallegatis. vn̄ in pma
pte. q. 13. arti. 7°. dicit post vba pallegata. (Cuʒ deus sit
extra totū ordinẽ creature: ⁊ oẽs creature ordinent̃ ad
ipm: ⁊ non econuerso. manifestū est ꝙ creature referū
tur ad deū realiter: sed in deo non est aliqua relatio eiꝰ
ad creaturas: sed ſm rõnẽ tm̄ inquantū creature refe
runt̃ ad ipsũ.) Hec ille. ¶ Idẽ ibidẽ ad 4ᵐ dic. (Nõ
est incõueniẽs ꝙ a relationibus realr̄ existẽtibus i crea
turis deus denoiet̃: tn̄ ſm ꝙ intelligunt̃ ꝑ intellectũ
nr̄m sunt opposite relones in deo: vt sic deus dicat̃ re
latiue ad creaturã: q2 creatura refert̃ ad ipsum: sic phs
dicit i 5° metaphy. ꝙ scibile dicit̃ relatiue: q2 scia refer Tex. co. 20.
tur ad ipsum.) Hec ille. ¶ Idẽ 2° ꝯ gẽtiles caplo 12° ꝓ
bat ꝙ relones: qbus deus refert̃ ad creaturas: nõ sunt
realr̄ in deo. Tū q2 nullū accñs est in deo. ⁊ sic ille rela
tiones nõ pñt esse accñs in deo: nec etiã diña subã: q2
tūc illa depẽderet ab aliquo alio. Tū q2 eo mõ deꝰ re
fert̃ ad creaturas: sicut in creaturis refertur scibile ad
sciã. s. relone rõnis. Tū q2 deus nõ solū refert̃ ad ea
que actu sunt. imo ad ea que nõ sunt. Tū q2 deus nec
ꝑ se: nec ꝑ accñs est mutabilis: qḋ tn̄ sequeret̃ vt ibi ꝓ
lixe deducit oẽs istas rõnes. Sequẽti aūt caplo ꝯcludit
sic. (Cū relones qbꝰ deꝰ refert̃ ad creaturas ñ sint res
ex̄ ipm: ⁊ oñsũ sit: ꝙ nõ sunt in ipso realr̄: ⁊ tn̄ dicūt̃ de
deo: relinqt̃ ꝙ ei attribuant̃ ſm solū intelligentie mo
dum ex eo ꝙ alia referunt̃ ad ipsũ: intellꝰ eni noster
intelligendo aliquid referri ad alterum: eo ipso intelli
git relationẽ illius ad ipm: q̃uis ſm rẽ qñq3 non refe
rat̃. Et sic etiã patʒ: ꝙ alio mõ dr̄r de deo pdicte relo
nes: ⁊ alia que de deo pdicãt̃: nã oia alia vt sapia: volū
tas eius subã vel eẽntiã pdicãt. Relones vo predicte

minime:ſȝ ſm modū intelligēdi tm̄:nec tm̄ intellectus eſt falſus:ex hoc eni ipſo ꝙ itellectus nr̄ intelligit relationes diuinoꝝ effectuū terminari ad ipſum deū:aliq̄ p̄dicat relatiue de ipo:ſicut ſcibile relatiue itelligimus ꝛ ſignificam⁹ ex hoc ꝙ ſcia referſ ad ipſum.) ❡ Itē p̄mo ſen.diſ.30.q.i.arti.3° dicit ſic.(Scd̄m theologos ꝛ ph̄os cōmuniter verū eſt:ꝙ relōnes qb⁹ de⁹ ad creaturā referſ nō ſunt in deo ſm rem:ſed tm̄ ſm rōnē:q: itellectus nr̄ nō pt accipe aliqd dici relatiue ad alterū: nisi aliud ſub oppoſita habitudine itelligat. ❡ Sciendū tn̄ ꝙ rō in itellectu reꝝ triplr ſe hȝ. Qn̄qȝ eni apprehēdit aliqd:qd̄ eſt in re ſm ꝙ apprehēdiſ:vt qn̄ apprehēdit formā lapidis. Qn̄qȝ vo apph̄ēdit aliqd qd̄ nullo mō eſt in re:vt qn̄ imaginaſ chimera:vel aliqd hm̄. Aliqn̄ apph̄ēdit aliqd cui ſubeſt i re nā qdā:nō tn̄ ſȝ rationē q̄ apprehēdiſ:ſicut pȝ cū apprehēdit intentionē gn̄is ſubeſt in re nā qdā nō determinata ſm ſe ad hāc vel illā ſpēm:ꝛ huic nāe apprehēſe ſm modū quo eſt in itellectu apprehēdēte:q ex oīb⁹ accipit vnū qd cōe in qb⁹ inuenit nā illa:attribuit rōnē gn̄is:que rō non eſt in re:ita etiā in hꝰ relatiōib⁹:q̄s itellectus nr̄ deo attribuit.inuenit eni i ipſo virtutē:ꝛ eēntiā:ꝛ opationē:q̄ creatura p̄ducit in ipſum relationē habēs:ꝛ iō eēntie illi vel opationi habitudinē attribuit:ꝛ ſic ſm ꝙ intelligit noīa relatiua imponit.) Hec ille. ❡ Et ibidē ad ſcd̄m dicit.(Si nullus intellꝰ eēt:adhuc in deo eſſet:vnde dn̄s vere dici ꝛ itelligi poſſet.ſ.potētia cohercēdi ſubditos:ſed nō diceret vel intelligeret ſm actū.) Hec ille. ❡ Tertia ↄ. Tales relōnes quedā ſunt in deo ex tpe:ꝛ qdā ab eterno. Iſtā ↄnē p̄mo ſen. p̄bat ſcūs Tho. diſ.30.q.i.arti.p̄.(Neceſſe(inqt)eſt ꝙ aliqd de deo dicaſ ex tpe:cū enim oē eſſe cauſalibȝ rei effluat ab ipſo deo:nō ſolū eſſe vniuerſi:ſed cauſalibȝ ptis eius opȝ ꝙ tpe deſigneſ in habitudine principij ad qd̄libȝ illoꝝ q̄ ſunt:ꝛ cū eoꝝ multa:q̄ ſunt nō ſemꝑ fuerint:opȝ ꝙ nomina deſignantia illā habitudinē nō ab eterno de deo dicanſ:ſed ex tpe:q: relatio ſm actū exigit duo extrema in actu exiſtere:vnde nō pōt referri ad creaturā vt actuale p̄ncipiū creature:niſi creatura exiſte i actu:qd̄ nō ſemꝑ fuit:ſed ex tpe. Hō aūt nō ↄtingit de illis:q̄ abſolute dn̄r de deo:ꝙ ſcȝ ex tpe dicanſ de ipſo:q: ea q̄ abſolute dn̄r de deo ſm p̄prias rōnes ponūt aliqd in eo de quo dn̄r:vt q̄ntitas:ꝛ hm̄.vn̄ nihil hoꝝ inueniſ:qd̄ nō ſit realr in eo de quo vere ꝛ p̄p̄e diciſ:ꝛ p̄pter hoc nō pn̄t dici ex tpe de aliq̄ niſi illud muteſ ꝑ ſuſceptionē eius:qd̄ p̄us nō habuit:ſed relatio ſm p̄priā ſuā rōnē nō hȝ ꝙ ponat aliqd in eo de quo dr̄:ſed ponit tm̄ habitudinē ad aliud.vn̄ inueniſ aliq̄ relatio nō realiter exiſtēs in eo:de quo diciſ:ꝛ iō in talibus habitudines ſille de nouo dn̄r de aliquo nō ꝑmutationē.ſcȝ illi⁹ ad qd̄ dr̄:ꝛ ita eſt in oībus:que de deo dn̄r.) Hec ille. Sed quo ad ſcd̄am ptē p̄bat ↄ ꝑ eūdē in de veritate q̄ō.3. arti.2°.ad 7ᵐ.vbi ait.(Idee(inqt)pluraficanſ ſm diuerſos reſpectus ad res in p̄pria nā exiſtes:nec tn̄ opȝ ꝙ ſi res ſunt tpales ꝙ ibi reſpectus ſint tpales:q: actio intellꝰ humani ſe extendit ad aliquid etiā qn̄ illud nō eſt:ſicut cū intelligim⁹ p̄terita:actionē aūt relatio ſequtur:vt dr̄ qnto metaphy.vn̄ ꝛ reſpectus ad res tēporales in itellectu diuino ſunt eterni.) Hec ille. ❡ Et poſt ad octauū dicit:ꝙ relatio:q̄ eſt iter deū ꝛ creaturā nō eſt in deo ſm rē:eſt tn̄ in deo ſm itellectū nr̄m:ꝛ ſimiliter pōt eſſe in eo ſm intellectū ſuū.put.ſ.intelligit reſpectū rerū ad eēntiā ſuā:ꝛ ſic reſpectus illi ſunt in deo vt intellectu ab ipſo.) Hec ibi. ❡ Et p̄ma pte.q.15.arti. 2° idē ponit. ❡ Itē de veritate.q.4.art.5°.dicit idē ad p̄mū.vbi vocat tales reſpectus habituales ꝛ nō actuales.(Diciſ(inquit)reſpectus habitualis q non reqrit creaturā ſil' eſſe actu:ꝛ tales ſūt oēs reſpect⁹:q ↄſequūtur actus intellꝰ ꝛ volūtatis.) ❡ Idē ponit p̄ ſen.diſ. 36.q.2.arti.2°.ad 2ᵐ.vbi ſic ait.(Licȝ ſm rē relōnes q̄ ſunt dei ad creaturā realr in creatura fundenſ:tn̄ ſm rōnē ꝛ itellm̄ in deo ſunt:itellectū aūt dico nō tm̄ humanū:ſed etiā angelicū ꝛ diuinū:ꝛ iō q̄uis creature ab eterno nō fuerint:tn̄ intellꝰ diuinus intellexit eēntiā ſuā diuerſimode imitabilē a creaturis:ꝛ p̄pter hoc fuit ab eterno p̄lalitas ideaꝝ in itellū dino.) Hec ille. ❡ Sȝ ↄ p̄mā ↄnē arguit Grego.ꝛ p̄ loco p̄bat ꝙ aliqd pōt realr referri ad nō ens:cuius oppoſitū dicebaſ. Arguit igiſ p̄mo ſic. Poſſe eſt aliqd dū apprehēdiſ ab aīa eſſe vere imaginē alicuius nō exiſtis.ḡ aliqd pōt realr referri ad nō exiſtēs.aūs patȝ.naȝ imago herculis:vel roſe exiſtens in pariete:vel vt memoratiua.ita vere ē imago eius:cū illud nō eſt:ſicut dūȝ eſt:ſiue talis imago apprehendaſ:ſiue nō.ↄn̄a p̄baſ.qm̄ imago inq̄tū imago eſt imago ad aliqd.iuxta illud Aug.7° de trini. cap.p̄.(Quid aūt abſurdius q̄ȝ imaginem ad ſe dici?) ❡ Scd̄o. Aliqd eſt realr memoria nō exiſtis.ḡ aliqd referſ realr ad nō exiſtis.ↄn̄a pȝ.nā cōſtat ꝙ memoria dr̄ relatiue:ꝛ illud ponit Aug.10.de tri.10.ꝛ.xi°.caplis. aūs etiā ſatis eſt notū.nā memoria ē reſpectu p̄teritorū ſm ph̄m de memoria ꝛ reminiſcētia:ſed ſm Aug. 14°.de trini.ca°.xi.ꝛ ſm Tulliū.vt Aug.allegat ibidē q̄uis etiā p̄ſentiū:vt ibidē vult Aug.poſſit eſſe memoria:ꝛ conſtat ꝙ memoria nō eſt ſolū memoria:dū apprehenduntſ:imo hoīe nō actualr cogitāte de ſua memoria:nec etiā de memorabili:adhuc ē memor:ꝛ memoriā habȝ de illo.ſicut ꝑ Augu.15°.de trinita.cap°.21. ❡ Tertio. Q: ſm ph̄m 5° metaphy.ca.de ad aliqd q̄dā dn̄r ad aliud ſm potētiā actiuā ꝛ paſſiuā:vt calefactiuū calefactibile:q: p'.ꝛ poſt dicit ꝙ quedā taliū dicunſ ſm tēpora:vt qd̄ fecit ad factū:ꝛ futurū ad faciēdū. ❡ Ex his arguiſ ſic. Aliquid eſt realr p̄ductiuum ſeu p̄ducturū ꝛ realr facturū.ergo aliqd realr referſ ad nō ens.aūs eſt certū:nā ꝙ ſol vel ignis ſit p̄ductiu⁹ caloris:aut alterius ignis:aut ſit productiuus vel factiuus nō plus depēdet ab aīa q̄ȝ ſol vel ignis.ↄn̄a pȝ.q: p̄ductiuū diciſ ad p̄ducibile:ꝛ facturū ad faciendū: ꝛ cōſtat ꝙ nec p̄ducibile:nec fiendū eſt ens.igitur ꝛc̄. Eodē modo pōt argui de potētia māe reſpectu forme nō exiſtentis:que vtiqȝ realr ꝛ actualr eſt potentia ad formā poſſibilem.eſto ꝙ ipſam nulla aīa conſideret. ❡ Scd̄o loco probat:ꝙ nō ens poteſt realr referri ad ens:ſiue ad illud quod eſt:ꝛ arguit primo ſic. Oīa relatiua dicunſ ad ↄuertentiā.ergo nō ens realiter referatur ad ens:antecedēs patet per Augu.ſeptimo de tri. caplo p̄.qui dicit:ꝙ oīa que relatiue dn̄r ad inuicē dn̄r:ꝛ per hoc p̄bat:ꝙ pater nō dicaſ relatiue ad eēntiā cum eēntia nō dicaſ relatiue ad p̄rem. Patȝ etiā ꝑ ph̄m in p̄dicamētis:q ad litterā ip̄m ponit:ꝛ diffuſe declarat:ꝛ nullū poſſe excipi dicit ſi cōuenięter aſſigneſ:ↄn̄a vo p̄baſ.nam p̄ductiuū diciſ ad p̄ducibile:ꝛ factuꝝ ad faciendū.ꝛ imago ad imaginatum:ꝛ memoria ad memoratū.ḡ e cōuerſo p̄ducibile referſ ad productiuū:ꝛ faciēdū ad facturū:ꝛ imaginatū ad imaginē:ꝛ memoratū ad memoriā:nullū aūt p̄ducibile vel faciendū eē ens cōſtat:q̄uis poſſit eē ens:aliqd etiā imaginatū ꝛ aliqd memoratū nō eſt ens. Nec valȝ dicere ꝙ talia:ꝛ ſi referanſ:nō tn̄ realr:ſed ſm rōnē tm̄:nā ſiue talia cōſiderenſ ab aīa:ſiue nō:nihilominus p̄ducibile eſt p̄ducibile a p̄ductiuo:ꝛ faciēdū ē faciēdū a facturo ꝛc̄.

Marginalia (left): R ō in itellc̄u tripl'r ſe hȝ. — Tex. cō. 20.

Marginalia (right): Cōtra p̄mā ↄcl'onē Greg. q.3.ar. p̄mo. Aliquid ens ad nō ens ſe refert. alio. — Tex. cō. 16. — Verū nō ens realr referaſ ad ens. — Tex. 14.

τper ꝯñs abſq; vlla opatione aie q̄libȝ tale ad ſuum
correlatiuū referꝰ :ac p̄ h̄ realr. ❡ 2°. Q2 oīs cauſa re-
ferꝰ ad cauſatū:τ aliqd nō exñs eſt realr cauſa exiſten
tis.ḡ aliqd nō exñs realr referꝰ ad exñs:ꝯñtia τ pma
ps añtis ſunt patētes. ſcđa pars ꝓbaꝰ. nā aliqd nō exi-
ſtens eſt finis:ſeu cā finalis alicuius effectus iam facti
ꝓpter illū finē:ſicut fructus nōdū exñs eſt finis folio-
rū:τ floꝝ pcedentiū fructū:cuius ꝓbatio eſt:q2 pp fru
ctū nō exñtē nā oīa illa agiꝰ:dū aūt nā agit pp aliquid
tūc illud eſt:cui⁹ grā agiꝰ:τ per ꝯñs cā finalis:τ ex hoc
Tex.cō.30.τ 34. exéplo τ intētione pbi demōſtrātis ꝯ antiquos 2° phy
ſicoꝝ:ꝙ nā τ carētia cognitiōe agūt pp finē:τ in actio
nibus eoꝝ eſt cā finalis : excludiꝰ reſpōſio:qua poſſet
dici:ꝙ talis finis nō eſt finis niſi inquātū ab aīa appre
Cōtra tertiā concluſionē Sco. dis. 30. q̄one ſcđa. henſus. ❡ Cōtra tertiā ꝯnē arguit Scotus ꝓbādo ꝙ
lȝ relōnes creaturaꝝ ad deū ſint noue:tñ non pp iſtas
iquātū ſūt ad deū vt ad terminū neće eſt ponere aliq̄s
relōnes ex pte terminātes illas:pmo q2 ſm phȝ qnto
Tex.cō.20. metaphyſi.caplo de ad aliqd.3° modo diɼ relatiua ad
aliquid:q2 alia ſunt eoꝝ:ita ꝙ hec eſt per ſe differētia
duoꝝ pmoꝝ modoꝝ a tertio:q2 in duob⁹ pmis eſt re-
latio mutua.in 3° aūt nō eſt relatio mutua:ſed alteruȝ
pcise referꝰ ad reliquū:τ alterū non:ſed terminat rela
tionē ei⁹:oēs aūt relationes creature ad deū ptinēt ad
3m modū relatiuoꝝ.igiꝰ qualeſcūq; ſint ille:que ſunt
in vno extremo:nō opȝ alterū extremū ſm aliquā re-
lationē in eo terminare illas relationes:ſed pōt termi-
nare pcise ſub rōne abſoluti. ❡ Scđo. Q2 phs 9° me-
Tex.cō.13. taphy.cap.7°.vbi ꝓbat:ꝙ actus eſt pꝛ potētia diffōne
q2 potētia diffiniꝰ per actū:ſi aūt actus referaꝰ ad potē
tiā:tunc ecōuerſo etiā actus diffiniꝰ per potētiā:ſic dicꝰ
Porphyr. Tex.5. Porphyri⁹ in caplo de ſpē:q2 in relatiuis mutuis neće
eſt in vtroq; rōnib⁹ vtriuſq; vti.ergo ita diffinit act⁹
potētiam:vel ecōuerſo nō diffiniꝰ per ipſam:τ per ꝯñs
actus non referꝰ ad potētiā:ſed eſt mere abſolutū:τ h̄
ſub eadē rōne:ſub qua diffinit potētiā:diffinit aūtē po
tentiā inquātū potētia eſt ad ipſuȝ vt relatio ad termi-
nū.ḡ actus ſm ꝙ eſt mere abſolutū terminat hō rela-
tionē:qualiſcūq; ſit illa:ſiue ſimplr:ſiue ſȝ qd. ❡ Ter
tio. Q2 nomē relatiuū referꝰ prio ad correlatiuū vt ad
terminū etiā in creaturis:ꝓbaꝰ:q2 relatiuū inquantuȝ
relatiuū pt diffiniri p terminū:ad quē referꝰ.ḡ termi-
nus:vt terminus eſt prior diffinitione relatiuo:vt rela-
Tex.cō.4.τ inde.tex.c.13 tiuū eſt:pȝ ꝯñtia 7° metaphy.vbi comparat accñs ad
ſubam. Et 9° metaphy.vbi cōparat potētiā ad actuȝ:τ
ecōuerſo:termin⁹ aūt inquātū termin⁹ referꝰ ad rela-
tiuū inquātū fuit relatū.ḡ iquantuȝ terminus hȝ illud
qd fuit relatū ad ipm ꝓ diffiniēte:τ per ꝯñs ꝓ pꝛe ſȝ
diffinitionē.ergo pater eſſet pꝛ filio ſm diffinitionē:τ
ecōtra:impoſſibile eſt aūt eſſe circulū in pꝛitate eētia-
li q̄cūq;.ḡ impoſe eſt patrē pmo referri ad filiū inquā
tū filius referꝰ ad patrē.ḡ referꝰ pmo ad illud abſolu
tū:qd eſt ꝓximū fundamentū relationis:τ illud abſo-
lutū eſt prius prē:vt pr eſt:τ ecōuerſo filius vt filius re
ferꝰ ad abſolutū:qd eſt ꝓximū fundamētū ṗnitatis:
τ illud abſolutū eſt pus filio τ filiatiōe inquantū fili⁹.
Nec ſȝ hoc eſt aliqs circulus.ſcȝ ꝙ pr ſit pus.a.qd eſt
ꝓximū fundamētū relōnis filiatiōis:nō eni ex hoc ſe-
quiꝰ niſi ꝙ hec duo abſoluta ſunt pꝛa iſtis duobus re
lationibus:τ hoc eſt verū.imo ambo illa abſoluta ſūt
pꝛa vtraq; relōne:q2 quelibȝ relatio nō tñ pexigit fū
damētū ſibi:imo terminū vt terminus eſt.ſi igiꝰ quā-
do ſunt relationes mutuo accidit termino vt termin⁹
eſt ꝙ referaꝰ:ḡ poſe eſt referri ad abſolutuȝ:τ ita h̄ vr̄
rōnabile ponere in deo:ḡ maxime hȝ rōne abſoluti vt

creature ſunt ad eū. ❡ Quarto. Q2 itellꝰ pōt negocia-
ri circa terminū relationis tertiȝ modi:τ in iſto termi-
no cauſare relationē rōnis.tñ illa nō eſt rō termināđi.
licȝ eni aliqs itellectus ꝯferat q̄draturā circuli ad ſcie
tiā cauſando in ipſo abſoluto relationeȝ rōnis:que eſt
ſcibilitas:tñ illa nō eſt rō terminandi relationē ſcie ad
ipſum.iſta eni relatio rōnis nō eſt in hoc abſoluto niſi
actu cōſideraꝰ ab intellectu.ergo relatio rōnis in ſcibi
li nō fuit rō termināđi relationem ſcie.ita in ꝓpoſito.
❡ Quinto. Q2 licȝ diūa eētia poſſit ꝯparari ad crea-
turā tā p actū intellꝰ creati q̄ increati:τ ſic poſſit in ea
cauſari relō rōnis:tñ illa nō fuit rō termināđi relatio
nē creature ad ipſum:nō qdē illa:que cauſaꝰ per actū
intellꝰ creati.ꝓbaꝰ:q2 tunc nullo intellectu creato cō-
ſiderāte compando deū ad lapidē:ſi deus ꝓduceret la
pidē.nō eēt relatio realis ad ipſum deū:nec illa quam
cauſat itellectus diuin⁹ in eſſentia.ꝓbaꝰ.q2 ſi per impoſ
ſibile deus nō eſſet nāe intellectualis:ſicut aliq poſue
rūt ſolē eſſe pncipiū pmū:τ ꝓduceret lapidē.lapis rea-
liter referretꝰ ad deū:τ tūc nō eēt relatio realis ad ipſ.
pȝ igiꝰ ꝙ ꝓpter terminationē relationuȝ in creaturis
ex pte ad deū nō opȝ ponere in deo aliquā relationem
nouā:nec ātiquā que ſit ratio termināđi relationē crea
ture. ❡ Sexto. Q2 licȝ poſſit poni in dō aliqua relatio
rationis per actū intellꝰ noſtri noua quidē.ſicut illa q̄
cauſaꝰ in eo p actū intellectus nr̄i cōcipientis ipm:nō
aūt noua per actū intellꝰ ſui:qd ꝓbaꝰ:q2 nunq̄ fit trā
ſitus a cōtradictorio in cōtradictoriū ſine mutatione:
ſi eniȝ nulla eſt mutatio in aliquo:non eſt ratio quare
magis vnū cōtradictoriū pdiceꝰ de ipo q̄ reliquū.nec
quare magis vnū ſit falſuȝ q̄ reliquuȝ : τ ita ambo fal
ſa:vel ambo ſimul vera:ſed ſi in deo poſſet eē vera re-
latio per actū intellꝰ ſui alicuius ꝯdictionis:alteꝝ ex-
tremū mō eſſet verū de aliquo:qd pus nō erat veruȝ.
igiꝰ aliq̄ mutatio in aliquo:ſed nō in eētia diuina vt
cognita:nec in alio:ad qd cōparaꝰ p actū itellectus ſui
niſi ponaꝰ mutatio in ipſo intellectu cōparante:q2 ſic
obiectū comparatū:τ illud ad qd comparaꝰ inquantū
talia nō hñt eſſe niſi intelligi.ita nō pñt hrē ad aliud eē
nec aliter eē niſi ſit ad intelligi eoꝝ:qd nō pōt eſſe ſine
aliq̄ mutatione itellectus diuini.igiꝰ nulla relatio no-
ua pōt eſſe in deo per actū itellectus ſui cōparādo eēn
tiā ſuā ad aliud tpale. Sȝ iſtud nō eſt niſi ꝓpter hoc ꝙ
itellectus diuinus ad qdcūq; compat eētiā ſuā i eter
nitate compat.licȝ nō ꝓ eternitate:ſicut compat volū
tatē vt creaturā tpis futuri:vel ad aīam antichriſti:vt
actualiter exiſtētē pro illo nūc:pro quo vult creare aīa
mā:τ ille quidē ſunt due relationes tpis cōmunis:ſicut
duo extrema:ſȝ vtraq; eterna:ſed nō ꝓ eterno. ❡ Cō-
tra eandē ꝯnē arguit Aureolus volēs ꝓbare:ꝙ dei ad Cōtra eādē Aureol⁹ vbi ſupra.
creaturā nō ſit aliq̄ relatio nō eterna q̄tū ad itellectū Verū dei ad creaturā ſit aliqua relō.
diuinū. In illo inquit itellectu:vbi eſt eterna apprehē
ſio relationū creaturaꝝ ad deū:in illo eodē eſt eterna
apprehēſio relationis termini circa deū:ſȝ i diuo itellꝰ
eſt apprehēſio eterna oiuȝ creaturaꝝ factaꝝ:τ factibi-
liū:τ habitudinū ſingulariū ad deū:aliogn apprehēde-
ret aliqd nouiter:τ eēt nouitas in deo exeundo de ocio
in actū cōſiderādi.ḡ neceſſe eſt vt terminationis relō
oium taliū habitudinū apprehendaꝰ ab eterno circa
deū a ſuo itellectu:τ ita talis relō eſt eterna. ❡ Ad pm
eoꝝ q̄ obijcit Grego. pmo loco ꝯ pmā ꝯnē dr̄:ꝙ ꝯñtia
nō valȝ.licȝ eni ſine apprehēſione aie aliqd ſit realiter
imago Ade nō exñtis:nō tñ ſequiꝰ ꝙ aliqd realr refe
raꝰ ad nō exñs. Tū q2 reſpect⁹ rōnis nō ſolū conſeqꝰ
actū aie:imo actū intellꝰ diuini:ḡ tales reſpectus po-

nit in actu itelligēdo res oī mō: ⁊ in oī habitudine poſſibili vel imaginabili. Tū qꝛ arguens putat oēs reſpectū eſſe realē: q̄ ſignificat̄ per nomē: q̄ cōueniret rei nō cōſiderāte intellectu: qḋ eſt manifeſte falſum. nā colūna eſt dextera homi oī hoīe dormiēte: ⁊ tñ reſpect⁹ īportatus per hoc nomē dextrū nō eſt realis cū dicit̄ de colūna: talia eni que dicūt̄ reſpectus rōnis ſepe ↄueniūt rebus ſine cōſideratione nr̄i intellꝰ: vel etiā alterius: ſi p̄ īpoſſe nullus itellꝰ ↄſideraret: nec tñ illi reſpectus cōueniūt reb⁹ ſm eē qḋ hñt ex̄ aiaꝫ: ſicꝫ pꝫ de mobili: ⁊ alterabili: ⁊ annihilabili: ⁊ ſcibili: ⁊ viſibili: talia eni nō idō dr̄ relatiua: qꝛ īportēt relationē in re exiſtētē: de qua dñr: ſed qꝛ ſigñant rē mediāte cōceptu relatiuo ⁊ collatiuo vnius ad aliud: ⁊ h̄ dico eſſe relatiuū ſm rōnē. ſcꝫ ꝙ nō dicit relationē in re exiſtentē: ſed tñ eius rō conſiſtit in quadā collatione ⁊ ordinatione vni⁹ ad alterū: eſt eni in ſe abſolutū: ſed nō itelligit̄ niſi collatiue: ſicut eſt de imagine ⁊ hꝫ: ⁊ iſta eſt mens Auicenne 3° metaphy. cap°. 8. in fine. ¶ Ad 2ᵐ dico ſimilr: ꝙ lꝫ aliqḋ ſit memoria rei nō exiſtētis: nō tñ opꝫ ꝙ hēat relōnē realē ad nō exñs. nā memoria eſt relatiuū ſm rōnē: ſigñat eni abſolutū ex̄ aiam mediāte ↄceptu relatiuo: ⁊ idō cū ſic arguit̄: memoria eſt relatiuū ⁊ ↄuenit realr nō exiſtēti. g̃ eſt relatiuū realr re⁹ nō exñtis: eſt fallacia ↄpoſitionis ⁊ diuiſionis. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ ſilr pfectiuū: pductiuū: ⁊ potēs: ⁊ poſſe: ⁊ infinita talia ſunt relatiua ſꝫ rōnē ſolū: ⁊ licꝫ dicant̄ de nō exñtib⁹ cū hac additiōe realr: vel potius cōueniāt realr alicui reſpectu nō exiſtentiū: ⁊ ſint relatiua: nō tñ ſunt relatiua ſm rē. ¶ Ad p̄mū eoꝝ q̄ ſcḋo loco obijcit videt̄: ſic arguens recitat nec īprobatio valꝫ: ſꝫ ſtat in iſta ↄñtia nulla aīa vł itellectu ↄſiderāte aliqḋ eſt pducibile a ſuo productiuo: ⁊ pducibile eſt relatiuū inquātū hꝫ. g̃ nulla aīa vel intellectu cōſiderāte pducibile refert̄ ad pductiuū. huius aūt ↄñe añs p 2ª pte falſum eſt. dico eni ꝙ pducibile inquātū pducibile nullā hꝫ relōnē ad pductiuū: nec eꝫ: licꝫ rō pducibilis ſit relatiua: ⁊ nō cōcipiat̄ ab itellectu: niſi itelligat aliqḋ in ordine ad aliud. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ cā vt cā vel finis inquātū hꝫ nō eſt relatiuū ex̄ aiaꝫ: licꝫ eoꝝ rō ſit relatiua. ¶ Ad p̄mū Scoti ↄ 3ᵐ ↄnē dico ꝙ in relatiuis tertij modi nō eſt relō mutua ex pte vtriuſqꝫ extremi ſic: vel iſto mō ꝙ vtrūqꝫ hēat in ſe relationē ſm eſſe: qḋ hꝫ ex̄ itellectū: vtrūqꝫ tñ hꝫ relationē aliquā ſm eē qḋ hꝫ in intellectu: vel voluntate: aut alia potētia cognitiua. Vñ Ar. nō intēdit negare oīo relationē ab altero extremo. vñ qnto metaphy. ca°. de ad aliqḋ ſic dicit phs. (Oia relatiua que dicunt̄ mō numeri ⁊ potētie ſunt relatiua: qꝛ eēntia eoꝝ dicit̄ ad aliqḋ: ⁊ nō qꝛ illud aliud dicit̄ ad illa: menſuratum aūt ⁊ intellectū ⁊ ſcitū dicit̄ relatiuū: qꝛ ad illud dicit̄ aliqḋ aliḋ.) vbi Cōmētator cōmēto. 20. (Oia relatiua que ſunt in numeris ⁊ in potētijs ſunt relatiua: qꝛ eēntia vtriuſqꝫ eoꝝ collocat̄ in relōne eodē ordine: nō qꝛ alterū intrat relationē p ſe: ⁊ alterū nō eſt in relatione p ſe: ſed qm̄ alterū accidit ei: illud aūt qḋ eſt de mō relatiuoꝝ: ſicut itellectū: ⁊ ſcitū: ⁊ ſenſatū dicit̄ eſſe relatiuū: qꝛ illud qḋ eſt relatiuū p ſuā ſubſtantiā accidit ei: qꝛ intellectus eſt in ſua ſuba relatiuus: cū aūt itellect⁹ fuerit relatiuus accidit intellecto ꝙ fiat relatiuū: non qꝛ relatio eſt in ſuba intellecta: ſicut eſt in ſuba intellect⁹ ſꝫ qꝛ relatio accidit ei. hoc g̃ intendit cū dicit talia eſſe relatiua. ſcꝫ qꝛ aliud relatiuū per ſuā ſubam p̄dicat̄ de illis: relatio eni eſt duobus modis. ſ. aut relatio i ſuba vtriuſqꝫ relatiui: aut relatio in ſuba alterius tm̄: ⁊ in altero pp aliḋ.) Hec ille. ¶ Ex q̄ pꝫ ꝙ i talib⁹ relatiuis

Tex. cō. 20. Que mō numeri ⁊ potētie dr̄ ſūt relatiua.

alterū hꝫ in ſe formalr relationē: reliquū aūt nō hꝫ relationē in ſe: ſꝫ dicit̄ ⁊ itelligit̄ relatiue: qꝛ aliud refertur ad ipm ⁊ p̄dicat̄ de ipſo in obliquo: ⁊ hoc intelligit̄ relatiuū ſm rōnē: qḋ. ſ. nō hꝫ relationē in ſe: ſed intelligit̄ relatiue ⁊ aliqḋ relatiuum p̄dicat̄ de ipſo. ¶ Ad ſcḋm dico. ꝙ actus ⁊ potētia ſunt relatiua ſm dici: nō eni dicūt p̄ncipalr relatiōes: ſed aliq̄ abſoluta: ad que cōſequūt̄ relationes: ⁊ in talib⁹ eſt bñ poſſibile: ꝙ vnū diffiniat reliquū: ⁊ nō eꝫ. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ termin⁹ relationis realis etiā in creatis eſt aliqḋ abſolutū ⁊ nō relatio: tñ in illo termino opꝫ ponere relationē rei vel rōnis ſm eē qḋ hꝫ i itellu. ¶ Et cū ibi dr̄ ꝙ oē diffiniēs eſt p̄us diffinito: negat̄ h̄: ſufficit eni ꝙ ſit ſil nā ⁊ itellectu cū diffinito: ⁊ ita ē in relatiuis. ¶ Qḋ āt adducit̄ de accñte ⁊ ſuba: actu ⁊ potētia nō eſt ſile: qꝛ accñs diffinit̄ p ſubam ⁊ nō eꝫ. idō recte cōcludit Ari. ſubaꝫ eſſe p̄orē accñte: ⁊ actū po³. nō eꝫ. ¶ Dico igit̄ ad argᵐ: ꝙ terminus relatiōis vt termin⁹ eſt nō hꝫ p ſe ꝙ referat̄ relōne: que ſit in ſua ſuba: hꝫ tñ ꝙ aliqḋ dicat̄ relatiue de ipſo: ⁊ ꝙ relatiue itelligat̄: ac p h̄ ꝙ hēat relōnē ſm eē eius in itellu: nō eni diceret̄ relatiue niſi itelligeret̄ relatiue: qꝛ ſicut itelligim⁹ ita ſigñamus. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ bñ pbat: ꝙ nullus reſpect⁹ eſt in ipſo ſcibili: q̄ ſit ei rō terminādi relōnē ſcie ad ipꝫ: ⁊ h̄ ↄcedit̄: nō tñ pbat ꝙ illḋ: qḋ ē rō terminādi nullo mō ſit relatiuū: imo ſꝫ Ari. eo ipſo ꝙ terminat relōnē alteri⁹ ad ipm: eo facto inter relatiua cōputat̄: nō qdē relatiuū ex relōne: q̄ ſit in ei⁹ eēntia: ſꝫ re⁹ q̄ eſt in itellectu: cui⁹ modū oſtēdit Auicēna 3° metaphy. ca. 8°. in alio exēplo. (Non ſeqt̄ (inqt) ꝙ oē qḋ itelligit̄ relatū habeat in eē relatiōeꝫ: cū eni in itellectu repñtat̄ forme p̄oris ⁊ forma poſterioris: itelliget aīa hāc ↄpōnē incadere iter duo: q̄ ſunt in itellectu: ſꝫ añ h̄ res i ſe nō eſt p̄or: q̄uo erit igit̄ p̄or re: q̄ nō hꝫ eē: igit̄ q̄ fiunt de relatiuis ſm hūc modum nō erit eoꝝ relō: niſi in ſolo itellectu: nec intelligentur exiſtere in eſſe ſm hāc p̄oritatē ⁊ poſterioritatē: hec. n. p̄us ⁊ poſterius ſunt de intētionib⁹ itelligibilib⁹: q̄s ponit itellect⁹ ex reſpectibus: q̄ acqrunt̄ reb⁹ cū cōpat intellectus inter eas ⁊ deſignat eas.) Hec ille. ¶ Ad 5ᵐ dico vt ad p̄cedēs ꝙ ſolū pbat: ꝙ reſpect⁹ rōnis in deo nō eſt rō terminādi relōnē realē lapidis ad deū: cauꝫ q̄ ſtāt p̄dicta. ¶ Ad 6ᵐ dico: ꝙ reſpect⁹ rōnis pōt eē nouiter in deo p actū ſui itellꝰ: nō qdē nouiter in eo: ſicut itellm̄ i itelligēte: qꝛ de⁹ in tota eternitate itelligit oēs reſpect⁹ rōnis: ⁊ negatiōes: ⁊ oia itelligibilia: ſꝫ iſto mō nouiter eſt in dō: qꝛ nouiter eū refert p ad creaturā: que nouiter refert̄ ad deū. Reſpcūs. n. rōnis pōt eē i aliq̄ multiplr. p̄mō ſicut itellꝫ in itelligēte. 2° mō ſicut in ſuo termino. 3° mō ſicut in ſuo fundamēto. 4ᵒ ſicut in ſuppoſito qḋ refert. licꝫ eni reſpect⁹ quē īportat dñs: vel creator ſit eternalr in deo p̄ mō. non tñ 2° 3° vel 4° modis: qꝛ nec act⁹ diui itellꝰ fūdat illū reſpectū p tota eternitate: ſꝫ p mēſura tpali: nec terminat illū reſpectū: ſꝫ creatura: nec de⁹ eternalr refert̄ vt dñs ad creaturā: ſed ex tpe: ita ꝙ ille reſpectus nō eternalr refert: qꝛ nō refert deū niſi p mēſura: q̄ de⁹ terminat relōnē creature ad ipſum: nec ſequit̄ mutatio in deo: qꝛ ille reſpect⁹ nō eſt in deo ſubiectiue: nec eſt aliqḋ reale: nec nouiter itelligit̄ a deo: nec de⁹ nouiter cōpat ſe ad creaturā p illū: ſꝫ qꝛ ille reſpect⁹ nouiter exercet offm̄ ſuū pp nouitateꝫ ſui termini. ¶ Ad argumētū Aureoli dr̄ ꝙ di ad creaturā eſſe relōnē rōnis ex tpe pōt itelligi multipliciter. Primo mō qꝛ talis reſpect⁹ ↄſeqt̄ ex tpe ⁊ nō ab eterno actū rōnis: vel intellꝰ cōcipientis deū in ordine ad creaturā: ⁊ ſic cōcedo: ꝙ nullus reſpectus rōnis ↄſeqt̄ itellectū

Termin⁹ relationis ē qḋ abſolutum.

Reſpect⁹ in aliq̄ multiplr eſſe poteſt.

Relōnē dei ad creaturaꝫ ex tpe duplr intelligi pt.

itellectū diuinū ex tpe ſic q̄ nō ab eterno: qꝛ act⁹ diuini intellectus fuit eternalr: ⁊ ꝯñter reſpectus illū ꝯñs nō pt eſſe tpalis. Alio mō qꝛ termin⁹ illius reſpect⁹ eſt tpal: ⁊ ꝯñter talis reſpectus ex tpe hꝫ realē reſpectū ſibi oppoſitū in actu: ⁊ ex tpe refert ad aliqd realr exñs ſubm vel fundamētū ſuū: ⁊ ſic ꝯcedo q̄ reſpectus ꝯñs actū diuini intell's pōt dici tpalis: qꝛ licꝫ ille reſpectus. puta creatoris vel dñi ſit eternalr intell's a deo: tñ ille reſpectus nō eternalr. imo ex tpe habuit realē reſpectum in creatura: cui opponit̄. ſ. reſpectū ſeruitutis vl' creature ⁊ ex tpe refert deū ad creaturas: nō eni eternalr reſpectus dominij referebat deū ad creaturam: ſed ex tpe: ⁊ iſto modo ꝯcedit̄ q̄ reſpectu diuini intell's eſt relatio rōnis dei ad creaturas: ita q̄ illa relatio eternalr erat ꝯcepta: ſed tñ ex tpe fuit exercita: vt v̄bis vtar dñi Alberti in p̄dicamētis caplo de relōne. ⁊ ſic pꝫ q̄ arguentis argutie nō ꝯcludūt. ❡ Ad argumētū in pede qōnis factū rñdet ſcūs Tho. de potentia dei. q. 7. arti. 10. ad 8m. (Illud (inquit) a quo aliud denoīat̄ nō opꝫ q̄ ſit ſemp forma ſ̄m nām rei: ſed ſufficit q̄ ſignificet̄ p modū forme grāmatice loquēdo: hō enī denoīat̄ ab actione: ab indumēto: ⁊ ab alijs hmōi: q̄ realr nō ſunt forme.) Hec ille. ❡ Ex q̄bus pꝫ rñſio ad argumētū. non enī opꝫ q̄ dominiū dicat relationē realē ex hoc q̄ de⁹ eſt realr dñs: vel formā exñtē realr in deo: ſufficit enī q̄ creatura ſit ei realiter ſ̄ua: ⁊ q̄ ipſe habeat realē poteſtatē cohercendi ſeruos: vt prius dictū fuit. Et ſic patet ad ꝯcluſionē ⁊c.

Diſtin. XXXI.

❡ Utrū ſilitudo ⁊ equalitas in diuinis ſint relationes reales. Queſtio. I.

Circa trigeſimāprimā diſtinctionē q̄rit̄. Utrū ſilitudo ⁊ eq̄litas ſint relationes reales in deo. Et arguit̄ q̄ nō. Equalitas non eſt aliqd poſitiuū. ḡ nō eſt relatio realis in diuinis. tenet ꝯña ex ſe: ſed añs pꝫ. qꝛ eq̄litas eſt vnitas in q̄ātitate: ſed vnitas formalr dic̄ negationē: cū nō ſit aliḋ q̄ȝ idiuiſa q̄ȝtitas.

In oppoſitum arguit̄ ſic: qꝛ vbi ꝯcurrunt oīa requiſita ad relationem realē: ibi videt̄ eſſe relatio realis: ſed in diuinis pſonis quo ad eq̄litatē ꝯcurrūt oīa illa: pꝫ. nā ibi extrema ſūt diſtincta. 2°. vtrūqꝫ extremum eſt reale. 3°. qꝛ ex nā rei orit̄ reſpectus īter illa. 4°. qꝛ in termino eſt rō: ad quā pōt relatio terminari. Qꝛ enī reſpectu ſilitudinis aut eq̄litatis oīa iſta ꝯcurrāt. pꝫ. qꝛ extrema. ſ. diuine pſone ſunt realr diſtincta: ⁊ ex nā rei ꝯſurgit ſilitudo ⁊ eq̄litas inter illa: ⁊ q̄ōlibꝫ eſt ſuppoſitū: ita vt poſſit terminare hmōi reſpectuꝫ. ergo ſilitudo ⁊ equalitas in diuinis ſunt relationes reales.

In hac qōne erunt duo articuli. In p̄mo ponentur ꝯcluſiones. In ſecūdo mouebuntur obiectiones.

Quantum ad p̄mū ſit p̄ma ꝯ. Equalitas tā in creaturis q̄ȝ in dīnis fundata ē ſup vnitatē q̄ātitatis. Iſtā ꝯnē ponit ſcūs Tho. in p̄ſenti diſ. q. i. arti. p̄. (Equalitas (inquit) eſt relatio q̄daꝫ fundata ſup vnitatē q̄ātitatis: ⁊ in diuinis fundata ſuper vnitate eſſentie ꝓut ſignat̄ noīe quantitatis virtualis: vt cū dicit̄ magnitudo vel eternitas vel potētia.) Hec ille. ❡ Scōa ꝯclo. Equalitas aliquid ponit ⁊ aliqd priuat. Iſtaꝫ ponit ibidē ſcūs doctor dicens. (De eq̄litate ꝯtingit loqui duplr: aut quantū ad vnitatē q̄ātitatis que eſt cauſa ipſius: aut q̄ātū ad relationē ꝯſequentē ſed quantū ad vnitatē q̄ātitatis: ſupra quā fundat̄ talis relatio: ſic ratio eius in ꝑuatione ꝯſiſtit: ſicut ⁊ ratio vnitatis: ⁊ ideo dic̄ phs q̄ eq̄le opponit̄ priuatiue paruo ⁊ magno: ſicut vnū multo ⁊ pauco. ſi aūt ꝯſideret̄ eq̄litas quantū ad relationē: ſic aliquid ponit ſ̄m reꝫ: vel ſ̄ꝫ rōnē in vtroqꝫ extremoꝝ.) ❡ Tertia ꝯ. Equalitas ponit in creaturis relationē realē: ſed in deo ponit relationē ſ̄m rōnē. Iſtā ꝯnē ponit ibidem ſcūs Tho. ait enī ſic. (Equalitas in creaturis ſ̄m q̄ eſt relatio aliqd ponit realr in vtroqꝫ extremoꝝ: ſed in diuinis pſonis nihil ponit niſi ſ̄m rōnē: cuius rō eſt. qꝛ ſi pōeret aliquā realē relōnē in pſonis: aut hoc eſſet ex pte eēntie: q̄ cōis eſt: aut ex pte relōnū q̄bus diſtinguūt̄. Non aūt hꝫ ex pte eēntie q̄ ſit relo realis: qꝛ eēntia ē vna ⁊ eadē nuō: ⁊ idē ad ſeipm nō refert̄ aliq̄ relōne reali. Nec etiā ex pte pſonaꝝ relōnib⁹ ꝯſtitutaꝝ: qꝛ relo ñ refert̄ ad aliā relōnē p relōnē mediā: qꝛ ſic eēt in infinitū ꝓcedere. ⁊ iō dico cū magro q̄ eq̄litas nō ponit relōnē niſi ſ̄ꝫ rōnē: vel ſ̄m nomē cū de deo dr̄: ſed verū eſt q̄ aliqd ponit. ſ. vnitatē eēntie: nō q̄ ſit de intellectu ei⁹: ſed qꝛ preſupponit̄ ad intellm ipſius: ſic̄ eſt in ꝑuatiuis ⁊ in illis que de deo dñr ex tpe.) Hec ille. ❡ Eandē ꝯnē ponit p̄ma pte. q. 42. arti. p̄. vt allegaui ſcōa qōne diſtinctionis. 19. ❡ 4° ꝯ. Eq̄litas in dīnis nō eſt diuina eēntia. Iſtā ꝯnē ponit ſcūs Tho. ibidē ſcꝫ p̄ ſen. diſ. 31. q. i. arti. p̄. ad 3m. (Sicut (inquit) in creaturis eq̄litas nō ē vna q̄ātitas pliū: ſꝫ relo ꝯñs talē vnitatē: ita in dīnis eq̄litas eſt nō vna eēntia: ſed relatio ſ̄m itellectū ꝯñs eēntie vnitatē.) Hec ille. ❡ Et ibidē ad 4m dicit. (Qꝛ iſta relatio nō pōt eſſe realr in deo: ⁊ iō nō ſequit̄ q̄ aliqd ponat ex hoc q̄ dicit̄ relatiue.) Totidē ꝯnes poni pñt de ſimilitudine quot de equalitate.

Tex. cō. 17. 10. metaphy.

Scō. di. 31. tꝫ q̄ relō eq̄litatis: pl'us ad ſilitudinis ſꝫ eēntiā ſint reales: qꝛ hñt oīa req̄ſita ad rōnēꝫ realem.

Aureo. dr tꝫ q̄ oīs relō cōpletiue ſit ſolū p opus rationis.

Durand⁹ ēt tenet q̄ ēt in creaturis ſint rōnes relōnis ꝓp fundamētum rōnis. ſ. vnitatē ſpecificā q̄ȝtitatis ⁊ qualitatis.

Quantū ad 2m articulū arguit Aureolus ꝯ iſta. Et p̄mo ꝯ p̄mā ꝯnē ꝓbādo q̄ eq̄litas aut ſilitudo nō fundet̄ ſup vnitate q̄ȝtitatis: aut q̄litatis in creaturis. Aut enī talis vnitas ē numeralis: aut ſpecifica: q̄ ſolū eſt ſ̄m rōnē. Nō p̄mū: qꝛ tunc vna q̄ātitas nuō eēt in diſtinctis ſubſtātijs. Nō 2m. Tū qꝛ tunc nō eēt aliud itelligere duo corpa eq̄lia niſi q̄ pticipāt eandē nām in ſpē: ſed hoc eſt expſſe falſum. Tū qꝛ ꝯcipiēs lineas ineq̄les ꝯcipit eas eiuſdē ſpēi. Tū qꝛ albedines eiuſdē ſpēi q̄ñ ꝯcipiunt̄ nō in eodē gradu apprehendunt̄ vt diſſimiles: ⁊ tñ eiuſdē ſpēi. ḡ nō eſt verū q̄ eq̄litas ⁊ ſilitudo fundent̄ ſup vnitate ſpecifica apprehēſa p intellm. ❡ 2° ad idē. Qꝛ ꝯcipiēs ſilitudinē aut ꝯcipit nūerales albedines ⁊ ꝯceptū ſpecificuꝫ cōem eē vnū fundamētū ſilitudinis: aut ſolas albedines īdiuiduales eē fūdamētū: albedinē aūt ſpecificaꝫ tanq̄ȝ aliqd extrinſecū ſ̄ꝫ qḋ ſit ſilitudo: ſꝫ neutꝝ dari pōt. Nō q̄dē p̄m. Tū qꝛ tres ꝯcept⁹ ꝯcurrerēt ad fūdādū ſilitudinē. ſ. due albedīes nuāles ⁊ illa cōis. Tū qꝛ nō eēt niſi vna ſilitudo ī duab⁹ albedinib⁹ ⁊ īdiuiduis p eo q̄ albedo cōis nō eſt niſi vna: illa aūt eſt fundam in vtroqꝫ. vñ ſic̄ eadē cōis albedo pticipat̄ a q̄libet albedine nūerali: ita pticiparet̄ eadē ſilitudo. Tū qꝛ albedo cōis ⁊ albedo pticularis ſīt duo ꝯcept⁹: ⁊ ita nō appareret q̄n vnā ſimplicē hitudinē poſſet itell's fūdat̄ ſup vtrūqꝫ ꝯceptū. Tū qꝛ nō apphēdēs albedinē in cōi pt ſilitudinē īter illa iudicare: ſic̄ pꝫ de imaginatōe ⁊ ſenſu iteriori. Nō pt ēt dari 2m. qꝛ relo nō exigit niſi fundamētū ⁊ terminū. ſi igit̄ ꝯcept⁹ albedīs in cōi nō exigit̄ vt fundamentū ſilitudinis: nec vt terminus: nullo mō exigit̄ ad reſpectū ſilitudinis. ḡ nō eſt verū: q̄ ſilitudo aut eq̄litas fundet̄ ſup vnitate ſpecifica q̄litatis aut q̄ȝtitatis. ❡ Cōtra p̄mā ptē 3e ꝯnis arguit ꝓbādo q̄ eq̄litas in creaturis nō ponat relationē realē. Si enī

Cōtra p̄maꝫ ꝯclōnē Aureo. di. 31. q. i. articulo p̄rio

inquit eq̄litas eēt res:ſequit̄ q̄ īfinite realitates eēnt
in vno ſubiecto.ſcꝫ infinite relationes reales. Nā vn⁹
hō ineq̄lis eſt oībus arenis maris:ꝛ oībus folijs:ꝛ vni
uerſis floꝛib⁹:ꝛ ſic de alijs inumerabilibus reb⁹: ꝛ ita
inumerabiles ieq̄litates eēnt in vno hoīe.ſi ḡ q̄libꝫ ſit
res in actu erit hō inumerabilib⁹ reb⁹ oneratus. Silr̄
cū facies hoīs ſit inumerabilib⁹ rebus diſſilis:qꝛ quot
ſunt hoīes tot habebit reales diſſilitudines:ꝛ diffoꝛmi
tates in facie ſubiectiue. Silr̄ ſi ſunt decē albedines
erunt in q̄libet nouē realitates:hꝫ eni quelibꝫ albedo
nouē ſilitudines ꝛ reſultabūt in vniuerſo nonaginta:ꝛ
ſi fuerint centū albedines in actu:poni opꝫ mille reali
tates. Uñ talis rerū infinitas:cuꝫ oīno irrōnabilis ſit
nō debꝫ in mēte alicuius venire:q̄ ſilitudo ꝛ diſſilitu
do ſint in rebus niſi in potētia:ꝛ q̄ tūc fiant in actu:dū
aīs illas reducit:niſi forte q̄s poneret q̄ non multipli
cant̄ ſilitudines ſm terminos:ſed q̄ per eandē diffoꝛ
mitatē facies vni⁹ hoīs diffoꝛmis ſit facieb⁹ oīuꝫ alio
rū. ¶ Hoc aūt poni nō pōt:qꝛ vna diffoꝛmitate trān
ſeunte p coꝛruptionē alicui⁹:adhuc remanēt cetere dif
foꝛmitates:ꝛ p ꝯñs nō ſunt idē. ¶ Cōtra eandē ptem

Cōtra eādē partē arguit Durandus.

ꝯnis arguit Durādus ꝓbādo q̄ ſilitudo ꝛ eq̄litas non
ſint relōnes reales in creaturis:ꝑ. Qꝛ illa relatio nō eſt
realis:cuius fundamētū eſt ens rationis:ſꝫ fundamē
tū iſtaꝝ relationū eſt ens rōnis.pꝫ.nā fundat̄ ſup vni
tate ſpecifica q̄litatis vel quātitatis:ꝯſtat aūt illā vni
tatē nō eſſe realē:ſꝫ rōnis. ¶ 2°. Qꝛ ſimilitudo nō eſt
q̄d magis reale q̄ꝫ ſit idētitas fundata in ſub̄a:ſed ſm
cōiter opinātes idētitas illa nō eſt relatio realis.igitur
nec eq̄litas:aut ſilitudo. ¶ 3°. Qꝛ fundamēta equalita
tis aut ſilitudinis nō depēdēt ad inuicē ſm eſſe abſolu
tuꝫ:qd̄ tñ requirit̄ ad h̄ q̄ relatio ſit realis. ¶ 4°. Qꝛ

Tex. cō. 20.

ph̄s 5° metaphy.enumerās relōnes reales nullā men
tionem facit de iſtis.igit̄ non ſunt reales in creaturis.
¶ 5°. Pōt argui ex dictis Aureoli. Si eni in creaturis
ſilitudo ꝛ eq̄litas ſint relationes reales:aut fundātur
ſup reali vnitate ſpecifica q̄litatis:aut quātitatis.aut
fundant̄ ſup vnitate rōnis ſpecifica q̄litatis:aut quāti
tatis:aut ſup q̄litates indiuiduales vt ſunt cōfoꝛmes:
ſed nullū iſtoꝝ pōt dici rōnabilr̄. Nō quidē pmū. Tū
qꝛ vnitas ſpecifica nō eſt realis. Tū qꝛ ſicut ſe hꝫ ſili
tudo ad q̄litatē:ſic eq̄litas ad quātitatē:ſꝫ eq̄litas non
fundat̄ ſup vnitate ſpecifica:qꝛ due linee ineq̄les ſunt
eiuſdē ſpeciei ſm Auicēnā 2° metaphy.qui dicit:q̄ li
nea finita ꝛ īfinita ſunt eiuſdē ſpeciei.ḡ nec ſimilitudo
fundat̄ ſup vnitate reali ſpecifica q̄litatis. ¶ Sꝫ nec
pōt dari ſcd̄m.ꝑ qꝛ tūc nō eēt aliud intelligere aliqua
duo alba vt ſimilia:niſi ꝯcipe q̄ pticipāt eandē albedi
nē in ſpē:nec q̄ alique linee ſunt eq̄les:niſi q̄ pticipāt
eandē quātitatē ſpecifice:ſed hoc eſt expſſe falſuꝫ. Tū
qꝛ cōcipiēs duas lineas ineq̄les cōcipit eas eſſe eiuſdē
ſpeciei. Tū qꝛ due albedines eiuſdē ſpeciei q̄ñ ꝯcipiūt̄
nō in eodē gradu apprehendunt̄ vt diſſimiles:ꝛ tamē
vt eiuſdē ſpēi.ḡ nō eſt veruꝫ:q̄ eq̄litas ꝛ ſilitudo fun
dent̄ in vnitate ſpecifica apprehenſa per intellectum.
¶ Scd̄o ꝯ idē mēbrū arguit̄. Qꝛ cōcipiēs ſimilitudi
nē aut cōcipit numerales albedines ꝛ cōceptū ſpecifi
cū cōem eſſe vnū fundamētū ſimilitudinis:aut ſolas
albedines numerales eſſe fundamētū:albedinē autē
ſpecificā tanq̄ꝫ aliq̄d extriſecū:in q̄ ꝛ ſm quā ſit ſilitu
do:ſed neutrū pōt dari. Nō q̄dē pmū. Tū qꝛ tres cōce
ptus ꝯcurrerēt ad fundādū ſimilitudinē:ſcꝫ due albe
dines numerales:ꝛ illa cōis. Tū qꝛ nō eſſet niſi vna ſi
militudo in duabus albedinibus idiuiduis:p eo q̄ al
bedo cōis nō eſt niſi vna:hec aūt fundaret ſilitudinē
in vtraq̄ꝫ:vñ ſicē eadē cōis albedo pticularis:ꝛ albedo
cōis ſunt duo cōceptus:ꝛ ita nō apparet q̄ūo vnaꝫ ſim
plicē habitudinē poſſit itellectus fundare ſup vtrūq̄ꝫ
cōceptū. Tū qꝛ nō apprehendens albedinē in cōi pōt
iudicare ſilitudinē inter aliq̄:ſicē pꝫ de imaginatione ꝛ
ſenſu interioꝛi. Nec pōt dici ſcd̄m mēbrū hui⁹ ſtatiꝫ fa
cte diuiſionis:qꝛ relatio nō exigit niſi fundamētū ꝛ ter
minū.ſi igit̄ cōcept⁹ albedinis in cōi nō exigat̄ vt fun
damētū ſilitudinis:nec etiā vt termin⁹:nullo mō exi
git̄ ad reſpectū ſilitudinis.ḡ nullo mō fundat̄ ſup vni
tate rōnis ſpecifica. ¶ 3° ꝯ idē mēbrū:qꝛ ſi vnitas rō
nis eſt fundamētū taliū relationū:pꝫ manifeſte illas
relationes nō eē reales. ¶ Si vo tertio dicat̄:q̄ hē re
lationes fundant̄ ſup qualitatib⁹ idiuidualib⁹ iquātū
ſunt ꝯfoꝛmes:h̄ nō valꝫ. Tū q̄ cōfoꝛmitas ꝛ ſilitudo
idē ſunt:idē aūt nō eſt ſui ipſi⁹ fundamētū. Tū qꝛ con
foꝛmitas iportat relationē:ꝛ iō dato q̄ eēt aliud a ſili
tudine adhuc reſtaret qd̄ ſup q̄d fundaret̄ hē ꝯfoꝛmi
tas. ¶ 6°. Nā hē nō dicūt aliq̄d poſitiuū.ḡ nō ſunt re
lationes reales.añs ꝓbat̄:qꝛ ph̄s dicit.10.metaphy.q̄ *Tex. cō. 17.*
eq̄le opponit̄ magno ꝛ paruo ſicē puatiōes due. Eſt.n.
eq̄le qd̄ nec eſt mai⁹ nec min⁹:ſed h̄ nō eſſet ſi diceret
aliq̄d poſitiuū. ¶ Cōtra ſcd̄aꝫ ptē 3ᵉ ꝯnis ꝛ ꝯ q̄rtā ar

Cōtra ſcd̄aꝫ partem tertie ꝯclōnis ꝛ cōtra q̄rtā idēꝫ vbi ſupra ar. tertio.

guit ſic Aureolus. Eq̄litatē inquit eſſe relationē rōnis
in diuīs pōt duplr̄ itelligi.ꝑ mō q̄ ſit ſicē relatio eiuſdē
ad ſeipſuꝫ:que dicit̄ idētitas:vt vident̄ inquit poſito
res huius opiōnis itelligere:in quo q̄dē itellectu ipoſ
ſibile eſt:q̄ ſint relatiōes rōnis hoc mō. Illa que hñt

Pzim⁹ modus intelligēdi relōnē rōnis ꝯ quēꝫ arguit.

terminos realr̄ diſtinctos:ꝛ non eundē bis ſumptū nō
ſunt relatiua eo mō:quo idē refert̄ ad ſe.ph̄s enīꝫ q̄nto
metaphy.dicit q̄ in relatiōe idēptitatis idē bis ſumit̄:
ſed termini eq̄litatis ſunt pſone realr̄ diſtincte:nec ſūt

Tex. cō. 20.

vn⁹ ꝛ idē terminus bis ſumptus:igit̄ equalitas ꝛ ſimili
tudo nō ſunt relationes rōnis p hunc modū. ¶ Scd̄o
ſic. In relationibus rōnis:que ſunt p hūc modū idē re
fert̄ ad ſe:ſed in diuinis nō eſt ſic.pr̄ eni nō eſt eq̄lis ſi
bi:ſed filio:nec etiā eſt ſilis ſibi.ſilr̄ nec eēntia eſt eq̄lis
aut ſilis eēntie.igit̄ ſilitudo nō eſt relatio rōnis iter eū
dēꝫ terminū bis acceptū. ¶ 3° ſic. Hilarius dicit 3° de
trinitate:q̄ ſilitudo ſit eiuſdē ad ſe.id eſt q̄ aliq̄s ſit ſi
milis aut eq̄lis ſibi:ſed ſi eſſet relatio rōnis ſm illum
modū q̄ itell̄s vtit̄ bis eodē ꝓpe aliq̄d poſſet dici ſilē
ſibiipſi. igit̄ ꝛc. ¶ 4° ſic. In talib⁹ relōnib⁹ neutrū ex
tremoꝝ icludit aliqd̄ reale diſtīctū:ſꝫ ſꝫ iſtos ſilitudo
icludit in ſuo itellectu ꝓprietatē diſtinguentē:ꝛ eēntie
vnitatē.igit̄ nō eſt de illis rōnib⁹:in q̄b⁹ itell̄s vtit̄ bis
eodē. ¶ Alio mō iquit pōt itelligi q̄ ſilitudo ꝛ eq̄litas

Scd̄s mod⁹ ꝯ quē arguit.

ſint relationes rōnis ꝓ eo q̄ ſunt actu in re ſine opere
intell̄s:ſed ſunt in potētia in diuinis pſonis ꝛ in actū
reducunt̄ per intellectū:ꝛ adhuc hoc dicit ipſe ē ipoſē.
Nullū eni inquit cōplebile p itellectū eſt in diuinis p
ſonis:alioq̄n diuina eſſentia eēt:quo ad aliq̄d incōpleta:
ꝛ in potētia aliq̄d cōpleri per intellectū expectās:ꝛ ad
actū reduci:qd̄ oīno poni nō pōt. ¶ Itē licꝫ idē poſſit
idēptificari ſibiipſi:tñ nullo mō pōt ſibiipſi coequari:
aut cōfoꝛmari:aut ꝯuenire:cui⁹ rō eſt:qꝛ cōfoꝛmitas:
cōuenientia:ꝛ adequatio noīant relationes:quas ponit
itellectus iter duas q̄litates:aut quātitates ad minus
numeralr̄ diſtinctas:nūq̄ꝫ eni itellectus quātūcūq̄ꝫ cō
cipiat bis ſoꝛtē cōcipit q̄ ſoꝛtes cōueniat cū ſeipſo:aut
q̄ equet̄ ſibiipſi:vel q̄ aſſimilet̄:ꝛ tñ cōcipit q̄ idēpti
ficet̄:cuius rō eſt:qꝛ idēptitas impoꝛtat ibi vnitatē ab
ſolutā:ſunt eni ibi tres cōceptus:duo quidēꝫ prout bis
ſumit̄:tertius vero eſt realitas ſoꝛtis:in qua pmi duo
ꝯceptus itelligunt̄ indiſtincti:non ſic aūt ē de ꝯueni

cauſa

entia: que eſt quedã vnitas relatiua: in qua non ſignificaẽ ꝙ duo ꝯceptus ſortis incidant in vnã realitatẽ: ſed ponitur inter illos duos conceptus indiſtinctio relatiua: que tñ exigit extrema diſtingui: ſic igiẽ nõ põt intellectus ſtatuere ꝯformitatẽ: vel adequationeꝫ: aut hõ aliquid niſi inter diſtincta: ſed pater ⁊ fili⁹ ſunt indiſtincti in magnitudine ⁊ nã numeraliter. ḡ nõ põt intellectus ponere inter illos relationẽ ꝯuenientie: aut cõformitatis: aut equalitatis: ſed ꝯcipit ꝙ perſonas cõuenire nõ diciẽ relatiue ſed abſolute vnitatẽ nature habere: ⁊ per ꝯñs ſimilitudo: ꝯformitas: equalitas: ꝯuenientia nõ important relationẽ realẽ: nec rõnis in diuinis. Hec ille. ¶ Contra eandẽ partẽ arguũt Scotus ⁊ aliqui eius ſequaces ꝓbãdo ꝙ equalitas ⁊ ſimilitudo in diuinis ſint relatiões reales. Pͥmo. Qꝛ vbi ꝯcurrũt oĩa exigita ad relationẽ realẽ: ibi opꝫ poni relationẽ realẽ: ſed q̃tuoꝛ requirunẽ ⁊ ſufficiunt ad relationẽ realem primũ eſt ꝙ extrema ſint diſtincta: ⁊ iõ euiſdem ad ſe nõ eſt relatio realis: ſcðm ꝙ vtrũq₃ extremũ ſit reale: ⁊ ob hoc ꝯtradictio nõ eſt relatio realis: qꝛ alteruꝫ extremũ eſt nõ ens. 3^m quoq₃ ꝙ ex nã rei oriaẽ inter illa reſpectus in fundamento: ⁊ ꝓpter hoc iter deũ ⁊ creaturam nõ eſt relatio realis: lꝫ vtrũq₃ extremũ ſit reale ⁊ realiter diſtinctuꝫ ab alio. 4^m võ ꝙ in termino ſit rõ ad quã poſſit relatio terminari. Iſta aũt q̃tuoꝛ ꝯcurrunt in deo reſpectu ſimilitudinis ⁊ eq̃litatis: qꝛ ⁊ extrema ſunt diſtincta realiter: ⁊ ex nã rei ꝯſurgit ſimilitudo ⁊ equalitas inter illa: ⁊ quodlibet eſt ſuppoſituꝫ: ita vt poſſit terminare hõ reſpectũ. ḡ nõ apparet quin ſimilitudo ⁊ eq̃litas ſint relões reales in deo. ¶ Secundo. Si iſte habitudines non ſint reales in deo: hoc nõ eſt ꝓpter aliud: niſi qꝛ fundamentũ eſt vnũ ⁊ ideꝫ in tribus perſonis: eadẽ. n. eſt magnitudo numero: ꝓpter qð equalitas nõ videẽ relatio realis: ſed manifeſtum eſt: ꝙ hoc nõ impedit: qꝛ idẽ eſt fundamentũ relationũ originis in diuinis: ſcꝫ eſſentia: ⁊ nihilominus ſunt reales. ḡ nec identitas fundamentũ impediet quin equalitas ⁊ ſimilitudo ſint relationes reales. ¶ Tertio. Qꝛ Augu. dicit 6° de trinitate caplõ vltimo: ꝙ prima equalitas ⁊ pͥma ſimilitudo eſt in filio: ſed nõ eẽt pͥma niſi eſſet realis: nulla eñi ſimilitudo rõnis eſt pͥma: cũ ens reale ſit pͥus ente rõnis. igiẽ idem qð prius. ¶ Quarto. Illud qð eſt in filio ex vi ꝓductionis neceſſario eſt reale: qꝛ nullũ ens rõnis ineſt ſibi ex vi ſue ꝓductionis: que eſt realiſſima: ſed Augu. dicit 3°. ꝯtra Maximũ: ꝙ iõ nõ eſt pater maioꝛ filio: qꝛ equalẽ genuit. ḡ equalitas eſt realis in filio: ⁊ ex vi ſue ꝓductionis. ¶ Quinto. Sicut ſe hꝫ magnitudo dimenſiua ad equalitatẽ ꝓportionaleꝫ ſibi: ſic magnitudo virtualis ad equalitatẽ ſibi correſpõdentẽ: ſed equalitas eſt realis ꝓprietas magnitudinis dimenſiue vbicũq₃ exiſtat: qꝛ ꝓpriũ eſt q̃titatis ſm eã equale vel inequale dici. ergo vbicunq₃ eſt magnitudo perfectionalis ⁊ virtualis: ibi erit eq̃litas relatio realis: ⁊ per ꝯñs equalitas ⁊ ſimilitudo inter perſonas diuinas erit relatio realis. ¶ Sexto. Ad rõnẽ realis ſimilitudinis ſeu equalitatis ſufficit ſuppoſitoꝝ diſtinctio abſq₃ diſtinctiõe fundamenti ſicut pꝫ: qꝛ ſi eſſet vna albedo in duabus ſuperficiebus: ille forent realiſſime ſimiles etiã pluſquã modo cũ albedines numeraliter in ſuperficiebus diſtinguuntur: ſed in diuinis ſuppoſita ſunt diſtincta realiter q̃tũcunq₃ fundamẽtũ ſimilitudinis ⁊ eq̃litatis ſit vnũ. ḡ ſimilitudo ⁊ eq̃litas ſunt ibi relatiões reales. ¶ Septimo. Si illud qð minus videreẽ ineſſe ineſt: ⁊ illud qð magis: ſꝫ min⁹ videreẽ ꝙ paternitas ⁊ filiatio eẽnt relationes reales ſtante identitate fundamẽti: qꝛ ſunt alterius rõnis: nec ſunt relatiões equiparantie: imo vna eſt ſuperpoſitionis: ⁊ alia ſuppoſitionis: ⁊ tñ ſtat realitas earũ cũ identitate fundamenti. ḡ multo fortius ſimilitudo poterit eſſe relatio realis in patre reſpectu filij ⁊ ecõtra: cũ ſint relatiões equiperãtie: ⁊ vnius rõnis ⁊ ſimiliter equalitas. ¶ Confirmaẽ. Qꝛ ſimilitudo ⁊ equalitas hñt ſuppoſita ꝑdiſtincta: qð nõ hñt paternitas ⁊ filiatio: ⁊ ſꝫ hoc videnẽ in deo hñe plures cauſas ſue realitatis q̃ pͥnitas ⁊ filiatio. ¶ Octauo. In deo eſt ex nã rei oĩs ꝑfectio ſimpliciter ſm Anſel. monol. 15. ſed eq̃litas eſt perfectio ſimplr ſm illud Augu. de q̃titate aĩe caplõ. 7°. dicentis. (Qꝛ ineq̃litati equalitatem iure preponis: nec quiſquã oĩno eſt vt opinoꝛ humano ſenſu ꝑdit⁹: cui nõ id videaẽ.) Nec põt dici ꝙ loquaẽ de fundamento ⁊ nõ de relatiõe: qꝛ infra caplõ. 9°. dicit ꝙ nullo mõ q̃ntitas: ſed illa de qua ſuperius egimus equalitas huius excellentie cã eſt. ḡ relatio eq̃litatis eſt in deo ex nã rei. ¶ Ad pͥm Aureoli ꝯtra pͥmã ꝯnẽ diciẽ: ꝙ in creaturis ſimilitudo ⁊ equalitas ſupponunt vnitatẽ ſpecificã ⁊ nõ vnitatẽ numeralẽ illoꝝ in qb⁹ fundanẽ: que q̃dẽ vnitas nõ eſt ſm rẽ: ſꝫ ſm rõnẽ. Unde ſanctus Tho. pͥmo ſen. diſ. 19. q. 1. arti. 3 dicit ꝙ ad rõnẽ eq̃litatis nõ req̃riẽ vnitas ſm numeꝝ ipſius q̃titatis: ſed ſoluꝫ ſm cõmenſurationẽ. ¶ Similiter nec ad rõnẽ ſimilitudinis requiriẽ vnitas q̃litatis ſm eſſentiã: ſed ſolũ ſm ſpẽm. ¶ Et ad pͥmã ꝓbationẽ in oppoſitũ diciẽ ad añs ꝙ idem eſt ꝯcipere duas lineas eſſe equales: ⁊ ꝯcipere eas participare eandẽ q̃ntitatem in ſpẽ menſure: que attendiẽ ſm numeros: vtpote bicubitũ: tricubitũ: nõ aũt dicimus ꝙ ſufficiat quecunq₃ vnitas ſpecifica q̃titatis ad fundanduꝫ eq̃litatem: ⁊ iõ dicit ſanctus Tho. ꝙ requiriẽ identitas ſm cõmenſurationẽ: ⁊ iõ ꝓbatio pͥma nõ arguit ꝯtra nos. ¶ Ad 2^am ꝓbationẽ negaẽ maioꝛ: vt eñi dcm̃ fuit diſ. 19. oẽs albedines ſunt ſimiles ⁊ nõ eq̃les: ꝓpter quam inequalitatem poſſunt iproprie dici diſſimiles. ¶ Ad 2^m diciẽ: ꝙ ꝯcipiens ſimilitudinẽ ꝯcipit albedinẽ cõmunẽ ⁊ indiſtinctionẽ eius ſm rõnẽ ⁊ diſtinctionẽ ſꝫ ſuppoſita vel indiuidua: in q̃bus eſt: ⁊ iõ ꝯcipit albedinem cõem: ⁊ albedines particulares: ſed tñ ſimilitudo nõ fundaẽ niſi in nã cõi albedinis: ⁊ in particulari albedine vna: ⁊ terminaẽ ad aliã ꝑticularẽ albedinẽ: nec ſequiẽ ꝙ ſimilitudo ex ꝑte vni⁹ extremi habeat duo fundamenta. ſ. albedinẽ cõem ⁊ ꝑticulareꝫ: qꝛ albedo ꝑticularis nõ fundat ſimilitudinem: qꝛ hec albedo: ita ꝙ nã albedinis eſt ei rõ ꝙ fundet: ⁊ iõ nõ ſũt niſi vnũ fundamentũ ſm rem: qꝛ ſunt indiuiſa ſm eſſe. Nec ſꝫ rõnẽ: qꝛ vnũ eſt alterius rõ fundãdi. Patet igiẽ ꝙ male ꝯcipit arguẽs de mõ fundandi ſimilitudinẽ: nõ. n. ſequiẽ ꝙ tres ꝯceptus ꝯcurrãt ad fundandũ ſimilitudinẽ: quoꝝ q̃libet ſit rõ fundandi vt dicit ſua pͥma ꝓbatio: ſed ad fundãdũ duas ſimilitudines ꝯcurrunt tres ꝯcept⁹: quoꝝ vnus eſt rõ fundandi aliys. ¶ Nec valet 2ª ꝓbatio: lꝫ. n. albedo cõis ſit vnica ſm rõnem: eſt tñ multiplex ſm eſſe: qð hꝫ in duabus ꝑticularib⁹ albedinibus: ⁊ iõ fundat duas ſilitudines in nũero. ¶ Nec valꝫ 3^a: qꝛ lꝫ albedo ⁊ hec albedo habeat duos ꝯcept⁹: tñ vnus eſt rõ alteri: ꝙ fundet relationẽ. ¶ Nec ꝓcedit etiã 4^a. qꝛ dico ꝙ q nõ appꝛhẽdit nãm cõeꝫ albedinis in particulari albedine nõ iudicat ſimilitudinẽ ſꝫ albedinẽ: nõ tñ opꝫ ꝙ appꝛhendat illã nãm quantũ ad rõnẽ vniuerſitatis: nec abſtracte. ſ. ꝑſcindẽdo nãm ab indiuiduãtibus eã: ⁊ hoc magis dictũ fuit in ꝑcedenti q̃õne quõ ſenſus appꝛhẽdit nãm cõem appꝛhenſo ꝑticu

Ɀ eãdẽ partẽ Scot⁹ ⁊ ſeq̃ces. di. 31. q. 1.

Quid ad eq̃litatẽ ⁊ ſilitudinẽ requiraẽ.

lari eiuſdē nãe. ¶ Ad argumēta ↄtra pͥᵐ ptē tertie cō
cluſionis dr: ꝙ rñſio ibi data eſt ſufficiens. Unde ſcũs
Tho. 3°. ſen. diſ. 8. q. i. arti. 5°. dicit. (Relatio (inqͥt) nō
hʒ ex hͦ ꝙ ad alterũ dr: ꝙ ſit aliqͥd in rerũ nã: ſed hͦ hʒ
ex eo: ꝙ relationē cauſat ꝙ eſt in re: que ad alterũ dr:
⁊ qꝛ ex eo res hʒ vnitatē ⁊ multitudinē: ex quo hʒ eſſe:
iō ſm illud in quo relatio fundaᵗ: indicandũ eſt de ea
vtrũ ſit ſm rem vna vel plures: ſunt igiᵗ q̄dã relōnes
que fundanᵗ ſup q̄titatē: ſicut eq̄litas que fundaᵗ ſu-
per vnũ in q̄titate: ⁊ cũ vnitas q̄titatis nō ſit niſi vna
in re: inde eſt ꝙ per eandē eq̄litatē eſt res eq̄lis oibus
q̄bus dr eſſe eq̄lis. Alie v͂o relōnes fundanᵗ ſup actio-
ne ⁊ paſſione: ⁊ in iſtis eſt ↄſiderandũ: ꝙ vna paſſio rñ-
det duabus actionibus: qñ neutrũ agens ſufficit per ſe
ad actionē cōplēdã: ſicut eſt in eo q̄ vna natiuitate na-
ſciᵗ ex patre ⁊ matre: vnde in patre ⁊ matre ſũt diuer-
ſe relationes ſm rem: ſicut ⁊ due actiōes: ſʒ in nato eſt
vna relatio ſm rē: ſm quã referᵗ ad p̄rem ⁊ matrē: ſicᵗ
eſt vna paſſio. ¶ Itē ↄſiderandũ eſt ꝙ q̄dã relatiōes
nō innaſcunᵗ ex actionibus ſm ꝙ ſunt in actu: ſʒ ma-
gis ſm ꝙ fuerũt: ſicut aliqͥs dr pater poſtq̄ʒ ex actione
eſt effectꝰ ↄſecutus: ⁊ tales relationes fundanᵗ ſup il-
lud: qđ ex actiōe in agēte relinqͥᵗ: ſiue ſit diſpoſitio: ſi-
ue habitus: ſiue aliqđ ius: aut p̄tãs: vel aliqͥd hͦ: ſed qꝛ
hoc qđ relinqͥᵗ ex actiōibus vnius ſpēi nō pōt eſſe niſi
vnũ: inde eſt ꝙ tales relationes etiã ſm rem nō multi-
plicanᵗ ſm diuerſas actiōes: ſʒ magis ſunt vnũ ſm il-
lud: qđ ex actiōe relinqͥᵗ: ⁊ pp̄ hoc nō ſunt diuerſe rela-
tiones ſm rem in p̄re vno: qui generat multos filios:
nec in magiſtro vno: qui docet pl̄es diſcipulos. Si aũt
ſint actiōes plures ſm ſpēm: erũt etiã plures relatio-
nes ſpē differentes.) Hec ille. ¶ Idē ponit 3ᵃ parte. q.
35. arti. 5°. Et notandũ ꝙ in 3° ſen. vbi ſupra in ſolutio-
ne q̄rti. dicit ſic. (Omnis ex terminis multiplicenᵗ re-
ſpectus relationis: nō tñ opʒ: ꝙ multiplicenᵗ relatio-
nes ſm reʒ.) Ex quo videᵗ velle: ꝙ vbi nō eſt niſi vni-
cũ fundamentũ relationis: relatio eſt vnica ſm reʒ: ſʒ
multiplex ſm rōnem reſpectus: ⁊ idem ponit 3ᵃ parte
T.c.3. vbi ſupra ad 3ᵐ vbi ait. (Unũ ⁊ ens ſe ↄſequunᵗ ſicᵗ
diciᵗ 4° metaphyſi. ⁊ iō ſicut ↄtingit ꝙ in vno extre-
moꝝ relatio ſit q̄đdã ens: in alio aũt nō ſit ens: ſed rō
tñ: ita etiã ↄtingit ꝙ ex parte vniꝰ extremi eſt vna re-
latio: ex p̄te ãt alterius ſunt multe relatiōes.) Et poſt
dicit (Cꝫ in filio eſt vna ſola filiatio ſm rē: ſʒ duplex
ſm rōnem inq̄ntũ correſpondet vtriq̄ʒ relationi pen-
tum ſm duos reſpectꝰ intellectos.) Hec ille. ¶ Ex q̄-
bus pōt haberi: ꝙ ſicut ipſe ponit ꝙ filiatio: ⁊ cōis ſpi-
ratio in diuinis ſunt vna res: tñ ſunt due relatiōes: ita
Inequalitas vnicaꝰ ad multa vna res ē ⁊ multe relationes. in creaturis multe relationes ſunt vna res. Dico igiᵗ
ad ꝓpoſitum: ꝙ hō eſt ineq̄lis oibus arenis: ⁊ granis: ⁊
floribus: de q̄bus dicit arguēs per vnicã ineq̄litateʒ: ⁊
diſſimilis per vnicã diſſimilitudinē: q̄ q̄deʒ ineq̄litas
nō eſt niſi vna res: eſt tñ multe relatiōes: vel multi re-
ſpectꝰ ſm diuerſos terminos: ad quos refert. Nec eſt
ſimile ꝙ vnica res ſit multe albedines: qꝛ albedo hʒ
ꝙ ſit aliquid nō ſolũ ex p̄te ſui eſſe: qđ hʒ in ſubto: ſed
etiã ex ſua quidditate ponit aliquid: ⁊ iō nō poſſet plu-
rificari ſm rōnem albedinis: ita ꝙ eſſet multe albedi-
nes: quin ſtatim eſſet multe res: ſed ſecus eſt de rela-
tione. Eodē mō dico de illis centũ albedinibus: ꝙ nō
quelibet hʒ nonaginta ſimilitudines: ſed tñ vnaʒ ſm
rem. ¶ Ex cuiʒ improbaᵗ iſta rñſio: qꝛ vna ſimilitudo
deſinit alia remanēte. ḡ ille nō ſunt eadeʒ res. Dico ꝙ
in illo caſu ſilitudo nō deſinit ſm rē: ſʒ q̄tũ ad reſpe-
ctũ: quē habebat ad terminũ q̄ defecit: ita ꝙ nō perdi-
tur aliq̄ res in albo remanēte: ſʒ relatio ſimilitudinis:
que remanet paucioꝛa reſpicit q̄ʒ pͥus. ¶ Ad pͥᵐ Durã-
di ↄtra eandē p̄tē negaᵗ minoꝛ: nã ſimilitudo fundaᵗ
ſup illa vnitate rōnis ſpecifica: que eſt ens reale extra
aiam: nō tñ abſolute vt eſt nã talis vel talis: ſed vt nã
ſpecifica vt hʒ cũ alia nã extra aiam exiſtente vnitatē
ſpecificã: que eſt vnitas rōnis in actu vel in virtute: ſʒ
enĩ albedo exiſtēs in ſoꝛte: ⁊ ea que eſt in Platone nō
Unitas ſpecifica eſt ãiaʒ virtualis ē. habeãt actualē vnitatē ſpecificã extra aiam: hñt tñ eã
in virtute: qꝛ quelibet albedo pōt aliqͥd imprimere in-
tellectui nr̄o: in quo oēs albedines ſunt indiuiſe: ⁊ vnũ
ſm ſpēm intelligibilē: oēs ēt albedines hñt vnitatem
rōnis in intellectu angeli ⁊ in intellectu diuino: in albe-
dine ḡ habente talē vnitatē in virtute fundaᵗ dicta re-
latio: ⁊ ſic cũ fundamentũ iſtud ſit reale: ex hac p̄te nō
claudicat realitas talis relatiōis. ¶ Ad 2ᵐ negaᵗ ma-
ioꝛ vt pͥus dictũ fuit: qꝛ identitas numeralis nō hʒ ex-
trema realr̄ diſtincta: ſicut hʒ ſimilitudo aut eq̄litas.
¶ Ad 3ᵐ diciᵗ: ꝙ nō opʒ extrema relatiōis abinuicē
depēdere: ſed ſufficit ꝙ ſint adinuicē nãliter ordinata
mō p̄expoſito in alia q̄ōne. ¶ Ad 4ᵐ diciᵗ: ꝙ Ariſto.
dum facit mentionē de relationibus ↄſequētibus q̄ti-
tatē: facit implicite mētionē de relationibꝰ ↄñtibus nu-
merũ ⁊ vnitatē: que eſt pͥnᵐ numeri: vel vnitatē tran-
ſcendentē applicatã naturis ſpecificis: ⁊ tales ſunt eq̄-
litas ⁊ ſimilitudo: qꝛ iſte ↄſequunᵗ vnitatē qualitatis:
aut q̄titatis. ¶ Ad 5ᵐ dr: ꝙ ſimilitudo fundaᵗ ſup nã
ſpecifica nō vt eſt hec aut indiuidua: ſed vt ↄtinet vir-
tualiter vnitatē ſpecificã cũ alia nã: que eſt vnitas rō-
nis in intellectu: ⁊ iō nulla pars dicte diuiſionis ibi fa-
cte ſuſtineᵗ: niſi tertia ſi bene intelligaᵗ ⁊ reducaᵗ ad
modũ loquēdi prefatũ. Uerũtñ nullũ mēbruʒ dicte
diuiſionis ſufficienter impugnaᵗ quo ad oia. ¶ Cum
eni ↄtra pͥᵐ arguiᵗ de inequalitate linearũ vnius ſpe-
ciei ⁊c̃. dico ꝙ linee ineq̄les: lʒ ſint eiuſdem ſpēi ſubal-
terne: puta linee: nō tñ ſunt vnius ſpēi ſpecialiſſime in
genere mēſure puta palmi: aut vlne: vel hͦ: mō equali-
tas nō fundaᵗ abſolute in nã q̄titatis aut linee niſi vt
hʒ rōnē menſure: ⁊ q̄titatis redacte ad certũ numerũ
puta cubiti: vel bicubiti: ſpecies. n. q̄titatũ ſumunᵗ pe-
nes numerũ ⁊ ꝓportionaliter ad ſpēs numeroꝝ: vt po-
nit ſcũs Tho. in multis locis. ¶ Cum aũt ↄtra 2ᵐ pͥn-
cipale mēbrũ dicte diuiſionis arguiᵗ pͥ: qꝛ ↄcipiens ⁊c̃.
dico vt pͥus ꝙ due albedines p̄nt cōcipi vnius ſpēi du-
pliciter ſicut dictũ eſt de q̄titate: ideo ↄſimiliter dicē-
dum eſt: ꝙ nunq̄ʒ albedines diſſimiles concipiũt eſſe
vnius ſpēi ſpecialiſſime: que attendiᵗ penes rōnē nu-
meri vel mēſure ſʒ nũerũ graduũ earũdē. ¶ Cũ 2° ↄ
idē mēbrũ arguiᵗ ⁊ q̄riᵗ: an ↄceptꝰ ſpecificꝰ albedinis
fundet ⁊c̃. dico ꝙ nihil factũ ab aia fundat ſimilitudi-
nē: ſed nã ſpecifica exiſtens extra aiam hñs talē vnita-
tem virtualiter ⁊ aptitudinaliter: iō diuiſio facta nihil
valet. ¶ Tertiũ ſimilr̄ argumentũ ↄtra idē mēbrum
nihil valet: qꝛ nō eſt ↄtra nos: vt manifeſte pʒ. ¶ Si-
militer illa: que obijciunᵗ ↄtra 3ᵐ mēbrũ dicte diuiſio-
nis: nō ſunt ad mentē opinãtiũ: qꝛ illi nō intēdũt ꝙ al-
bedines numerales vt hñt ↄformitatē: que eſt relatio
fundent ſimilitudinē: ſed intēdũt per ↄformitatē vni-
tatē rōnis adinuicē: que q̄dē vnitas ſicut ⁊ ſuũ funda-
mentũ virtualiter ↄtineᵗ in oi albedine: q̄libet eni eſt
nata cauſare ſpēm oium albedinũ in intellectu poſſi-
biliũ: in q̄ ſpē oēs albedines poſſibiles ſunt vnũ indi-
uiſum ſm rōnē: qꝛ illa ſpēs eq̄ue eſt vnius ſicut alteriꝰ
rep̄ſentatiua. ¶ Ad 6ᵐ reſponſum eſt in ↄñibus: nam
ſimilitudo ⁊ eq̄litas nō dicũt ſolã vnitatē q̄litatis: aut

q̄titatis;

q̄titatis:ſed ſupponūt eā in ſuo fundamēto vt modū fundamēti:nō vt fundamētū vel ptem fundamenti. ¶ Ad argumēta Aureoli ꝯtra 2ᵐ ptē 3ᵉ ꝯnis ⁊ cōtra 4ᵐ ꝯnē dr̄ ꝙ ſcūs Tho. nō intelligit:ꝙ relatio eq̄litatis:aut ſimilitudinis ſit eodē mō relatio ſm rōnē:quo relatio identitatis alicuius ad ſe:relatio eni ſm rōnē eſt multiplex ſm ꝙ dictū eſt in alia q̄ōne. Quedā cui⁹ nullū extremū: aut fundamētū eſt actu in rerum nā. Quedā vo cui⁹ extrema ſunt actu in rerū nā: ſed non realiter diſtincta. Quedā vo cui⁹ extrema ſūt realiter diſtincta: ſed nō poſſunt fundare relationem realem. Quedam vo cuius extrema pñt fundare relationem realē:ſʒ nō ad inuicē. Exemplū pmi: vt eſt poritas pteritoꝝ ad futura. Exēplū ſecundi: vt eſt identitas ſortis ad ſe. Exēplū tertij: vt oppoſitio:q̄ eſt īter duas relationes. Exemplū q̄rti: vt relatio ſcibilis ad ſciam. Dico ḡ ꝙ pmus gradus relatiōis ſm rōnē eſt minim⁹:⁊ q̄rt⁹ eſt maxim⁹:⁊ terti⁹ 2ᵒ maior: eq̄litas aūt ⁊ ſilitudo diuinarū pſonaꝝ eſt relatio ſʒ rōnē tertiā:qð eſt relatio īter duas relatiōes. ¶ Ad aliud dr̄:ꝙ relatio eq̄litatis nō eſt in actu niſi per actionē īellect⁹ īcreati vel creati:ſed tñ nō ſequit̄:ꝙ in diuina eēntia ſit aliqd in potētia:qð cōpleat̄ p itellectū:q2 tales reſpect⁹ nō itelligūtur inexiſtētes diuine pſone:ſʒ potius aſſiſtētes:⁊ iō q2 nō ſunt actu in ea: nec pſona actualiter p eos:nō ſit in potētia ad eos:ſunt tñ in intellectu diuino vt intellecti:ſicut lapis hʒ eſſe intellectū in deo. ¶ Et ſi arguat̄ ꝯ hoc. Q2 diuine pſone eēnt veriſſime eq̄les: ſicē nunc ſunt:poſito ꝙ nullus intellect⁹ negociaret̄ circa eas. ¶ Dico ꝙ eq̄litas dicit duo in diuinis.ſ.vnitatē nāe vel magnitudinis:⁊ vlterius dicit relationē: que talē vnitatē ꝯſequit̄:ſi ḡ nullus intellectus negociaret̄ circa diuinas pſonas: adhuc eq̄litas remaneret q̄ ad pᵐ: ſed nō quo ad 2ᵐ:niſi quo ad cām.ſ.quo ad ſuū fundamentū:qð eſt pdicta vnitas q̄titatis virtualis. Et eodem mō dico de alijs reſpectib⁹ rōne vnius pſone ad aliā: vel dei ad creaturas:que ſunt ab eterno: qui ipoꝛtant̄ iſtis noībus creatiuū: pductiuū:pdeſtinatiuū:cognitiuū ⁊ h̄ꝰ. ¶ Itē de reſpectib⁹ rōnis dei ad creaturā ex tpe:q p iſta noīa ipoꝛtant̄ creatoꝛ:dñs:refugiū datū ⁊c̄. ¶ Ad argumētū 2ᵒ loco factū ꝯtra eādē ꝯnē cōcedit̄ maioꝛ ⁊ minoꝛ:ſʒ ꝯña non valet:lʒ.n. fili⁹ ⁊ pater ſint indiſtincti in nā vel magnitudine tñ ipſi īter ſe pſonaliter ſunt diſtincti:⁊ iō argumētū ꝯcludit solū:ꝙ nā pris nō ſit eq̄lis nāe filij:ſed nō ꝯcludit qn pater ſit eq̄lis filio in nā: vl̄ magnitudine. ¶ Ad ea q̄ obijciūt̄ ſm Scotū ⁊ ſeq̄ces ei⁹ ꝯtra eādē ꝯnē dr̄. ¶ Ad pᵐ q̄dē dico:ꝙ ad relationē realē reqrit̄ ꝙ ſit īter extrema realiter diſtincta:q̄ꝝ q̄libʒ poſſit relationē fundare: ꝯſtat aūt ꝙ in diuinis nō ſunt duo fundātia eq̄litatē aut ſilitudinē illo mō:q2 nec duo abſoluta. nec duo relatiua vt in pbatiōib⁹ ꝯnū deductū eſt. ¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝙ relatiōes originis nō fundant̄ in diuina eēntia pciſe. ſʒ fundant̄ in cōicatiōe ⁊ acceptatiōe diuine nāe. q̄ realiter diſtinguunt̄. nō q̄dē ſicut duo abſoluta: ſʒ relatiue ſolum.ſ. gnāre ⁊ gnāri. ſpirare ⁊ ſpirari. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ ſicē pñitas ⁊ filiatio fundāt̄ in duob⁹ relatiuis. ita poterit dici de eq̄litate pris ad filiū. ⁊ filij ad prēm: ꝙ fundant̄ ſup duab⁹ relatiōib⁹. ¶ Dico ꝙ nō eſt ſile. nā lʒ pñitas ⁊ filiatio fundent̄ in diuinis ſup gnāre ⁊ gnāri:q̄ ſunt due res relatiue. nō tñ ſe hñt p modū relatiuoꝝ. ſed p modū actionū vel actuū notionalium. ¶ Et ſi dicas ꝙ iſta fundamenta.ſ. act⁹ notionales nō pñt fundare oppoſitas relatiōes niſi pͥhabeant in ſe diſtinctionē. in diuinis āt ante relatiōes nulla pcedit diſtinctio realis. ¶ Dr̄ ꝙ vbi fundamenta relationū alr̄ diſtinguuntur q̄ꝫ relatiue: diſtincte relationes reqrunt fundamēta prius ⁊ alr̄ diſtincta q̄ꝫ p relationē: vbi autē fundamēta relationum ſunt aliud a relationibus: nec diſtinguūt̄ niſi relatiue:nō oꝫ fundamēta prius nā diſtingui q̄ꝫ relatiōes diſtinguant̄:ſʒ ipe relatiōes diſtinguūt ſua fundamēta. Hāc ſolutionē itēdit ſcūs Tho. de potētia dei.q.8.arti.3ᵒ.ad 12ᵐ. ¶ Et pma pte.q.40. arti.2ᵒ.ad 4ᵐ dicit:ꝙ vbi relatio eſt accñs pſupponit diſtinctionē fundamētoꝝ: vbi āt eſt ſubſiſtēs nō pſupponit diſtinctionē:ſʒ eā ſecū fert. ¶ Ad 3ᵐ dr̄:ꝙ eq̄litas diuinaꝝ pſonaꝝ dr̄ p⁹ non q̄tū ad reſpectū rōnis quē ipōtat: ſʒ q̄tū ad vnitatē eēntie:quā ipōtat in ſuo itellectu: vnitas aūt illa eſt eēntia indiuiſa: que eſt pᵐ ens. ¶ Ad 4ᵐ dr̄:ꝙ equalitas eſt in filio ex vi generis q̄tū ad vnitatē eēntialē:nō āt q̄tū ad reſpectū rōnis ꝯſequentē illā vnitatē. ¶ Ad 5ᵐ dr̄:ꝙ q̄titas dimēſiua nō fundat eq̄litatē ad ſeipſaꝫ:ſʒ ad aliā eiuſdē ſpēi: ⁊ ita in pposito q̄titas diuine virtutis nō fundat relationē eq̄litatis realis ad ſe:nec ad aliqd diſtinctū a ſe in diuinis. ¶ Ad 6ᵐ dico:ꝙ iplicat ꝯdictionē eandē albedinē numero īformare diuerſas ſupficies ſm eē:q2 eēt eadeꝫ numero: ⁊ nō eadē nūero. Poſito tñ caſu:ꝙ ibi eſſet relatio realis:non tñ in pposito:q2 in illo caſu eſſent ibi duo abſoluta.ſ. due ſupficies:⁊ iō vna poſſet ad aliā referri:nō ſic in pposito:naꝫ in diuinis eſt vna q̄titas numero ī duob⁹ ſuppoſitis relatiuis. quoꝝ nullū pōt aliā relationeꝫ fundare. Verū tñ potius dico:ꝙ nullo mō eēt ibi relatio realis ſimilitudinis:q2 relō ſumit numerū a fundamēto poti⁹ q̄ꝫ a ſuppoſito. ¶ Ad 7ᵐ dico:ꝙ falſuꝫ ſupponit.ſ.ꝙ pñitas ⁊ filiatio fundētur in eēntia vt dcm̄ eſt ad 2ᵐ. ¶ Cōfirmatio ēt nulla eſt. Q2 ſuppoſita diſtincta in diuinis nō ſunt fundamēta relationū:ſʒ ſūt relatiua:ad h āt ꝙ relatio ſit realis plus exigit diſtinctionē fundamentoꝝ q̄ꝫ ſuppoſitoꝝ: vl̄ ſaltē ſi vtrūq3 exigat: prius exigit diſtinctionē fundamētoꝝ. ¶ Ad 8ᵐ dico:ꝙ eq̄litas eſt pfectio ſimplr̄ nō q̄ ad relōnē: quā dicit ī deo:nec ſolū q̄ ad q̄titatē:ſʒ q̄ ad eēntie vnitatē. Nec valet replica:q2 nō itēdit Aug. dicere ꝙ reſpcūs ipoꝛtat⁹ in eq̄litate dicat pfectioneꝫ ſquātū hʒ: vel negatio quā dicit eq̄litas:ſʒ itēdit ꝙ excellētia:de q̄ logt̄ attēdit̄ penes q̄titateꝫ: vt eſt tāta in vno ſic in alio: ita ꝙ reſpcūs vel negatio nō eſt eā pfectiōis:ſʒ modus eāe. ¶ Ad arᵐ in pede q̄ōnis factū reſpōdet̄:ꝙ ibi deficit 3ᵃ ꝯditio.nā īter duo ſuppoſita:q̄rū q̄libet ē relō ſubſiſtēs nulla pōt naſci relō ſʒ rē q̄ ſit media īter illa: vt dcm̄ eſt ⁊c̄. ¶ Diſt. XXXII.

¶ Vtꝝ pater ⁊ filius diligāt ſe ſpū ſcō. ¶ Q̄ō. I.

Circa 32ᵐ diſtōnē q̄rit̄. Vtrū pater ⁊ fili⁹ diligant ſe ſpū ſcō. ¶ Et arguit̄ ꝙ nō. Sicut ſe hñt pater ⁊ fili⁹ ad ſapere:ſic ſe hñt ad diligere:ſʒ pater nō ſapit ſapiā genita: q̄ eſt fili⁹ ſʒ Augu. 7ᵒ. de tri. cap. p. igit̄ nec pr̄ ⁊ fili⁹ diligūt amore pcedēte q eſt ſpūs ſcūs.

In oppoſitū arguit̄ ſic. ¶ Circa mām diuinoꝝ ſtare debet hō dictis ſcōꝝ: ſʒ ſancti cōmuniter ꝯcedūt:ꝙ pater ⁊ filius diligūt ſe ſpū ſancto. igit̄ illa eſt ꝯcedenda.

In hac q̄ōne erunt duo arti. in pmo videbit̄ de q̄ſito. in ſcðo videbit̄ an pater ſit ſapiens ſapiā:quā genuit.

Quantum ad pᵐ ſit pᵃ ꝯ. Iſta ppoſitio: pater ⁊ fili⁹ diligūt ſe ſpū ſcō eſt vā: ⁊ nihilominꝰ eſt ppa. Probat̄ iſta ꝯ p p⁹ pte p ſcīn Tho. ꝑ

Godofre. pi ctauĕ. vt recitat ſcot⁹ h. q. 2. negat hăc ꝓpōnē quaſ dicē Aug. retractaſſe ṗ retractationū. c° 26. Simō d tornaco dicit: ꝙ ly ſpū ſctō accipit i rōne ſigni dilectōis cōis. Alex. d ales p° p. ſūme. d. ꝙ ſic itelligitur ſpū ſcō. i. amor q ſpūi ſctō appropatur caꝫ quo ē Durā. h dicit ꝙ ē vera hec ꝓpō tãtũmō eēntialr ꝛ appropriata. Scot⁹ vo ꝫ ꝙ diligūt ſpiritu ſco pncipiatiue.

ſen. diſ. 32. q. i. arti. ṗ. ex hoc ꝙ taꝫ Augu. ꝗꝫ alij ſci cōiter tali locutiōe vtunť: vñ eã negare pſumptuoſuꝫ vr. ℂ Pro 2ᵃ pte ꝓbať ꝑ eūdē ibidē: ſi. n. iſta eēt impropria ꝛ deberet exponi ad hūc ſenſuꝫ ꝙ pater ꝛ fili⁹ diligūt ſe ſpū ſcō. ſ. amore eēntiali q appropriať ſpūi ſcō: eadē rōne pater diceretť bon⁹ ſpū ſcō: ꝛ ſapiēs filio: qđ tñ nō ꝯcediť. ℂ Scđa ꝯ. Cū dr: pater ꝛ fili⁹ diligūt ſe ſpū ſcō: ille ablatiu⁹ ſpū ſcō nō ſolū ꝯſtruiť in habitudine ſigni: vt ſit ſenſus: pater ꝛ fili⁹ diligūt ſe ſpū ſcō. i. ſpūs ſcūs eſt ſignū: ꝙ pater ꝛ fili⁹ ſe diligūt. Iſtã ꝯneꝫ ꝓbat ipſe ibidē ſic: q2 ēt amor creat⁹ eſt ſignū dilectionis: q̄ pater ꝛ filius ſe diligūt: ſꝫ tñ nō iō dr: ꝙ diligant amore creato. ℂ Tertia ꝯ. Ille ablatiu⁹ nō ſufficit dicere ꝙ ſit reſoluēdus in ꝓpoſitionē: vt ſit ſenſus: pater diligit filiū ſpū ſcō. i. ꝑ ſpiritū ſcm̄: ita ꝙ ly ꝑ deſignet ſubauctoritatē in ſpū ſcō: ꝛ auctoritateꝫ in pr̄e ꝛ filio. ℂ Iſtã ꝓbat ſic ibidē: q2 ꝑ ꝓpoſitionē deſignať habitudo cāe i cāli: cui adiūgiť: ꝗꝫuis nō reſpcū opantis: ſꝫ reſpcū opati: fili⁹. n. hꝫ cāſalitatē reſpcū cāe: ꝗꝫuis nō ſit pn̄ᵐ opōnis in pr̄e: ꝛ iō dr ꝙ pater opať ꝑ filiū: ſꝫ cum dr pater diligit filiū ꝑ ſpm̄ ſcm̄: nō denotať aliqs effectus in creatura: nec aliqd cuius ſit ſpūs ſcūs pn̄ᵐ: ꝛ iō nō eſt ſimilis rō dicēdi. ℂ Quarta ꝯ. Ille ablatiu⁹ nō ꝯſtruiť in habitudine forme: ita ꝙ ſit ſenſus ꝙ pater ꝛ fili⁹ diligūt formalr amore: q eſt ſpūs ſcūs. ℂ Iſtaꝫ ꝓbat ſic ibideꝫ. A forma inquit nō denoiať aliqd niſi inhereat: ꝛ ita cū ſpūs ſcūs nō ſe hēat ad pr̄em vt inherens: ſꝫ vt ꝑ ſe ſubſiſtēs: nō pōt eē ꝙ ſit ſicut forma eliciens actū dilectionis: ꝛ pterea forma hꝫ rōnē pncipij reſpcū ei⁹ cuius eſt forma q̄cunqꝫ forma ſit vel ꝗꝫtum ad eſſe ſubale vel ꝗꝫtū ad eſſe accñtale ꝛ opationē ꝯſequentē: ꝛ ita ſpūs ſcūs eēt pn̄ᵐ alicui⁹ in pr̄e: qđ falſuꝫ eſt. ℂ Quinta ꝯ. Ille ablatiuus ꝯſtruiť in habitudine q̄ſi effect⁹ formalis: vt dicať effect⁹ largo mō oē qđ a pn̄° eſt: q2 ꝓprie in diuinis nō eſt efficiēs ꝛ effect⁹: ꝛ formale dicať: qđ hꝫ actū forme i denoiando: ꝛ eſt ſenſus ꝙ a pr̄e ꝛ filio ꝓcedit amor q ē ſpūs ſcūs: q̄ ſe diligūt. (Ad cui⁹ explanationē ꝯſiderādū (inqt) ꝙ ſm diuerſam generis nãm diuerſus eſt modus denoiatiōis: q̄dã. n. gnã ſm rōnē ſuã ſignãt vt inherens: ſic q̄litas: ꝛ ꝗꝫtitas: ꝛ hꝫ: ꝛ in talib⁹ nō fit denoiatio niſi ꝑ formã inherentē: que eſt pn̄ᵐ ſm aliqđ eſſe ſubale: aut accñtale. Quedã aūt ſignãt ſꝫ rōnē ſuã vt ab alio exiens ꝛ nō vt inherēs: ſicut ꝓcipue pꝫ in actiōe: actio. n. ſm ꝙ eſt actio ſignãť vt ab agente. Uñ in gñe actiōis denoiať agens ꝑ id: qđ eſt ab eo: ꝛ non qđ eſt pn̄ᵐ eius: ſic cū dr actiōe agēs: nec tñ actio eſt pn̄ᵐ agētis: ſꝫ ecōuerſo: ꝛ ſi ꝑ impoſſibile poneretť eē aliq̄ꝫ actionē: q̄ nō eēt accñs: nō eſſet inherēs: ꝛ tñ denoiaret agētē: ꝛ tūc agēs denominaretť ꝑ id: qđ ab eo eēt: ꝛ nō eſſet in eo: vt inherēs: ſꝫ q2 cuiuſlibet actiōis pn̄ᵐ eſt aliq̄ forma inherēs: iō aliqd pōt dici agēs duob⁹ modis: vel ipſa actiōe: q̄ denominat agētē: ſꝫ nō eſt pn̄ᵐ eius: vel forma: q̄ eſt pn̄ᵐ actiōis in agēte ꝛ ſm qđ pn̄ᵐ agētis: ſicut dicim⁹ ignē moueri ſurſum motu ꝓprio ꝛ leuitate. His viſis pꝫ faciliter q̄liter ꝓcedendū ſit: qđ dcm̄ eſt: ꝛ qđ ſit ꝙ dubitationē induxit. Diligere. n. in diuinis pōt dici eēntialiter ſm ꝙ nō iportat ꝓceſſionē niſi ſm rōnē: ꝛ notionaliter ſm ꝙ iportat ꝓceſſionē realē amoris ab amãte: ꝛ ab vtroqꝫ mō iueniť amor duplr dici. ſ. vt q̄litas ꝓut amor ſignãt habitū amãtis: ꝛ vt eſt operatio ꝓut amor ſignãt actū vel paſſionē amãtis in amatū vl ab amãte. Si igiť diligere ſumať eēntialr cū dr: pater diligit filiū: diceť diligere denoiatiue amore q eſt actus eēntialis: ꝛ ſicut pn̄° illi⁹ act⁹ ipa charitate: q̄ eſt diuina ſubſtãtia. Si aūt ſumať notionaliter tūc amor ſignãt formã: q̄ eſt pn̄ᵐ huius act⁹: ꝛ diceť pater diligere filiū ipſa ꝓprietate: q̄ eſt pn̄ᵐ ꝓceſſiōis ſpūs ſci: ſicut paternitas eſt pn̄ᵐ gnãtiōis filij. Si ãt amor nominet ipſaꝫ actionē ꝓcedentē: ſic pater dr filiū diligere amore qui eſt ſpūs ſcūs: ſꝫ h nō adeo ꝯtineat veritatē: ꝛ ſimilr in alijs noibus: q̄ ſignãt ꝑ modū opatiōis ꝛ verbū: ꝛ iō dr: ꝙ pr̄ dicat vbo ſuo.) Hec ille. ℂ Et ibidē ad 2ᵐ dicit. (Amor ꝑſonalis nō ſe hꝫ ad pr̄em diligētē vt pn̄ᵐ dilectiōis: ſed magis vt actus denominãs: ꝛ iō nō conſtruiť in habitudine alicuius pncipij: nec in habitudine forme iquãtū forma eſt pn̄ᵐ: ſed ſolū inquãtū forma eſt denoians: vt cū dr iſte eſt agens actōe.) ℂ Itē ad 3ᵐ ſic ait. (Diligere (inquit) in dicta ꝓpoſitione. ſ. pater diligit filiū ſpū ſcō: nō dicit actū eēntialē: ſꝫ notionalē. Sciendum tñ ꝙ in actu notionali: qui eſt diligere duo intelliguntť. ſ. actus ipſe: ꝛ exitus act⁹ ab agēte: ꝛ ipſe actus eſt ꝑſona ſpūs ſci: ſed emanatio act⁹ ab agente eſt ꝓprie notio ſiue actus notionalis: ꝛ iō etiaꝫ ꝑſona ſpūs ſci nō ſignificať ꝑ actū deſignatuꝫ vbo: q2 vbū ſignãt actū vt egrediēteꝫ ab agēte: ſed ſignãť per actū deſignatū noie: qđ ſignãt actū abſolute vt amor vel dilectio. Diligere aūt ꝓprie dicit notioneꝫ: q2 diligere idē eſt qđ amorē emittere: vñ in verbo diligendi importať ꝛ ipſe actus: q eſt ꝑſona: rōne cui⁹ ſm actum illū pater denoiať diligēs amore: qui eſt ꝑſona ſpirit⁹ ſci: ꝛ iportat emiſſionē actus: rōne cuius eſt notionale: ſed hoc verbū ſpirat ſignãt ipſam emiſſionē act⁹ ꝛ nō actū emiſſum: ꝛ iō pater nō dr ſpirãs ſpū ſcō: ſed actu vel ꝓprietatis ſpiratiōis: ꝛ ſimile eſt de gnãtiōe: q2 generatio dicit emiſſionē geniti: vñ nō dr ꝙ pater generat vbo: ſed dicere dicit emiſſionē vbi ꝛ vbū emiſſuꝫ: ꝛ iō dr ꝙ dicit vbo: verbū aūt noiat id: qđ emiſſuꝫ eſt ꝛ nō emiſſionē: ꝛ iō vbū eſt ꝑſonale ſicut ꝛ amor: ꝛ diligere: ꝛ dicere notiōale.) Hec ille. ℂ Itē arti. 2° ad 4ᵐ dicit. (Si diligere dicat actū notōalē: tūc in h vbo diligere iportať q̄ſi duplex actus. ſ. ipſe actus amoris: q ſignãt ꝑſonã ſpūs ſci: ꝛ emiſſionē amoris: vñ diligere notionaliter ſūptū nihil aliud eſt ꝗꝫ ſpirare amoreꝫ: ꝑ ſpirare. n. ſignãť ipſa emiſſio: ſed ꝑ amorē ꝑſona ſpūs ſci.) Hec ille. ℂ Eãdeꝫ ꝯnē ponit pᵃ pte. q. 37. arti. 2°. (Sciēduꝫ (inqt) ꝙ res cōiter denoiať a ſuis formis: ſicut albū ab albedine: ꝛ hō ab hũanitate: oē. n. illud: a quo aliqd denoiať ꝗꝫtū ad hoc hꝫ rōnē forme: vel habitudinē for⁹: vt ſi dicať: iſte indut⁹ eſt veſtimēto: iſte ablatiuus conſtruiť in habitudine cāe formalis: ꝗꝫuis nō ſit forma: ꝯtingit aūt aliqd denoiari ꝑ illud: qđ ab eo ꝓcedit: nō ſolū ſicut agēs actiōe: ſꝫ etiã ſicut termino actiōis: q eſt effect⁹: qñ iſte effect⁹ in itellectu actionis icludiť: dicim⁹. n. ꝙ ignis eſt calefaciēs calefactione: ꝗꝫuis calefactio nō ſit calor: qui eſt forma ignis: ſed actio ab igne ꝓcedēs: ꝛ dicim⁹ ꝙ arbor eſt florēs floribus: ꝗꝫuis flores nō ſint forma arboris: ſꝫ qdã effectus ab arbore ꝓcedētes: ſm h q dicēdū: ꝙ diligere in diuinis ſumiť eſſentialiter ꝛ notionaliter ſm ꝙ eſſentialr ſumiť: ſic pater ꝛ filius nō diligūt ſe ſpū ſcō: ſꝫ eſſentia ſua. Uñ Augu. in. ii. de trinita. (Quis audet dicere patrē nec ſe: nec filiū: nec ſpiritū ſanctū diligere: niſi per ſpiritū ſanctuꝫ: ſm vo ꝙ notionalr ſumiť: ſic diligere nihil aliud eſt ꝗꝫ ſpirare amorē: ſic dicere eſt ꝓducere vbū: ꝛ florere ē ꝓducere florē: ſic igiť dr arbor florere florib⁹: ita dr pater diligēs ſpū ſcō: vel dicens vbo ſe ꝛ creaturã: ꝛ pater ꝛ fili⁹ dnr diligētes ſpū vl amore ꝓcedēte ſe ꝛ nos.) Hec ille. ℂ Et ibidē ad argumētum ſic ait. (Q̄cunqꝫ in itellectu alicuius actiōis iportať

Amor ꝑſonalis ad pãtreꝫ vt actus denominãs.

In actu notionali q ē diligere duo intelliguntť.

determinat⁹

determinat⁹ effect⁹ pōt determinari pn̄ᵐ actiōis ⁊ ab actiōe ⁊ ab effectu:ſic poſſum⁹ dicere ꝙ arbor eſt florens floritiōe ⁊ florib⁹:ſꝫ qñ in actiōe nō includit determinatus effect⁹:tūc nō pōt pn̄ᵐ actiōis denoiari ab effectu:ſꝫ ſolū ab actiōe:nō.n.dicim⁹ ꝙ arbor pducat florē flore:ſed pductiōe floris. In ħ igit̄ ꝙ dico ſpirat vel generat ipoꝛtat act⁹ notionalis tm̄:vn̄ nō poſſum⁹ dicere:ꝙ pater ſpiret ſpū ſcō:vel generet filio:poſſum⁹ aūt dicere ꝙ pater dicit vbo tanꝗ̄ pcedēte pſona:⁊ dicit dictiōe tanꝗ̄ actu notionali:qꝛ dicere ipoꝛtat determinatā pſonā pcedētē:cū dicere ſit pducere vbū:⁊ ſimiliter diligere put notionaliter ſumit̄ eſt pducere amorē:⁊ iō pōt dici ꝙ pater diligit filiū ſpū ſcō tanꝗ̄ pſona pcedēte:⁊ ipſa dilectiōe tanꝗ̄ actu notionali.) Hec ille. ¶ Sexta ꝯ. Pater diligit ſe ſpū ſcō. ¶ Iſtā ꝯnem pbat plixe ſcūs Tho.p̄ ſen.vbi.ſ̄.vn̄ arti.2ᵒ ſic dicit.(Cum dr̄ ꝙ pater diligit ſpū ſcō:pōt intelligi de dilectiōe eēntiali vel notionali:ſi de dilectiōe eēntiali ſic nec ſe:nec filiū diligit ſpū ſcō:ſꝫ charitate eēntiali:⁊ opōne eēntiali. Si aūt itelligat̄ de notiōali:ſic ſicut filiū:ita ſe ſpū ſcō amat:qꝛ diligere notionaliter ſūptuꝫ nihil aliud dicit ꝗ̄ eſſe pn̄ᵐ amoris pſonalis.q eſt ſpūs ſcūs:qui amor qꝛ ſignat̄ p modū opōnis denoiat prēꝫ a quo eſt:vt dicat̄ ſpū ſcō diligere:⁊ cū tota rō dilectionis que eſt in filio ſit in patre ⁊ ecōtra:ex neutra parte pōt ipediri qn pater ſpū ſcō ſeipm̄ diligat.ſ.nec ex pte ſpirātis amorē:nec ex pte diligibilis:qꝛ ex vna pte pater eſt ſufficiēs pn̄ᵐ ſpūs ſcī:⁊ ex alia parte ſufficiēs rō diligibilitatis in ipſo eſt:vn̄ ſicꝰ pr̄ filiū ſpū ſcō diligit:ita ſeipſꝫ ⁊ ſpm̄ ſcm̄ diligit ſpū ſcō.) Hec ille. ¶ Et ibi ad pᵐ dicit.(Cū ois act⁹ notionalis ipoꝛtet rōnē pncipij ꝗ̄tū ad origineꝫ diuine pſone:ħ ꝯtingit dupl'r:aut qñ deſignat̄ rō pncipij reſpcū ei⁹:in qđ terminat̄ act⁹ notiōalis.vt cū dr̄.pater generat filiū.gnāre.n.ipoꝛtat habitudinē pncipij reſpcū geniti:⁊ in talib⁹ nō pōt fieri reciprocatio vt dicat̄ ꝙ pr̄ gnāt ſe:qꝛ nulla pſona eſt pn̄ᵐ ſuipſi⁹. Qñꝗ̄ aūt habitudo pncipij nō ipoꝛtat̄ reſpectu ei⁹ in qđ trāſit act⁹.vt pꝫ cū dr̄.pater dat eēntiā filio.nō.n.ſignat̄ pater eē pn̄ᵐ dati qđ eſt eſſentia.ſed eius cui dat.⁊ ſimiliter eſt in hoc vbo diligere:qđ importat habitudinē pncipij nō diligentis ad dilectū in qđ tranſit actus.ſed diligentis ad amorē:q ipoꝛtat̄ in verbo diligit.⁊ iō in talibus pōt eē reciprocatio.⁊ hoc ꝯtingit.qꝛ verbū diligere nō tm̄ ipoꝛtat emiſſionē.ſed ipſum amorē emiſſum. vn̄ ſi accipiat̄ ſeparatiꝫ id qđ ad originē ptinet non erit ꝯuerſio.nō.n.pōt dici ꝙ pater ſpiret ſe.) Hec ille. ¶ Septia ꝯclo. Pater diligit creaturas ſpū ſcō. ¶ Iſtā pbat ibidem arti.3ᵒ.dicens (Proceſſio(inquit)diuinarū pſonaꝝ eſt ꝗ̄dam origo pceſſiōis creaturaꝝ.cū oē qđ eſt pᵐ in aliq̄ gñe ſit cā eoꝝ:que ſunt poſt:ſed tn̄ efficiētia creaturarū eſſentie cōmuni attribuit̄. Vn̄ ſciēdū eſt ꝙ cū dr̄:ꝙ pater ⁊ filius diligūt nos ſpū ſcō.hoc verbuꝫ diligere pōt ſumi eēntialiter ⁊ notiōaliter:⁊ vtroꝗ̄ mō eſt vera locutio. Si.n.ſumat̄ eēntialiter:tūc in verbo dilectionis deſignabit̄ efficiētia toti⁹ trinitatis.⁊ in ablatiuo deſignāte pſonā ſpūs ſcī deſignabit̄ rō efficiētie.nō ex pte efficientis.ſed ex pte effectoꝝ:quoꝝ rō ⁊ origo eſt pceſſio ſpūs ſcī.ſicut ⁊ verbū.ꝗ̄uis verbū ſit ppꝛie rō creaturarū ſm ꝙ exeūt a deo p modꝫ intellectus. vn̄ dr̄ ꝙ pater dicit oia verbo vel arte ſua. ſed ſpūs ſcūs eſt rō eaꝝ put exeūt ab eo per libertatē volūtatis.⁊ iō dicit̄ ppꝛie diligere creaturā ſpū ſancto.⁊ nō verbo. Si aūt ſumat̄ notionaliter.tūc etiā vera eſt locutio. ſꝫ hꝫ aliā rōnē veritatis.qꝛ verbū dilectionis nō importabit ex pncipali intētione habitudinē efficiētis reſpectu creature:ſed pncipalr̄ denoiabit rōnē hui⁹ efficiētie ex pte effectoꝝ:⁊ ꝓpter dabit intelligere habitudinē efficientie:⁊ tunc ſenſus eſt:pater diligit creaturā verbo.i. ſpirat amorē pſonalē:qui eſt rō ois liberalis collatiōis a deo facte creature.) ¶ Et ibidē ad 2ᵐ dicit.(Sicut in egreſſu artificiatoꝝ ab artifice eſt ꝯſiderare duplicēꝫ pceſſuꝫ.ſ.ipſius artis ab artifice:quā de corde ſuo adinuenit:⁊ 2ᵒ pceſſuꝫ artificiatoꝝ ab ipſa arte inuenta: ita ⁊ in pceſſu voluntatis eſt duo ꝯſiderare.ſ.exitum amoris ab amāte.⁊ 2ᵒ exitū ipſius rei date per amorē ab amāte. Unde ꝗ̄tū ad pᵐ exitum ſe hꝫ ſpūs ſcūs in cōparatiōe dei ad creaturā vt effect⁹:ſiue qđ eſt de pn̄ᵒ ſicut ⁊ verbū.ſed ꝗ̄tuꝫ ad 2ᵐ exitum vtrūꝗ̄ ſe habet vt pn̄ᵐ.ſ.verbū ⁊ amor:ſꝫ creatura vt effectus.) Hec ille. ¶ Sciendu tn̄ ꝙ parte pma.q.37.arti.2ᵒ.ad 3ᵐ aliter pbat iſtas duas ꝯnes.ſ.ſextā ⁊ ſeptimā.ait.n.ſic. (Pater nō ſolū filiuꝫ:ſed etiā ſe ⁊ nos diligit ſpū ſcō: qꝛ diligere ſm ꝙ notiōaliter ſumit̄ nō ſolū ipoꝛtat pductionē diuine p'ſone:ſed etiā pſonā pductā p modū amoris:q hꝫ habitudinē ad rem dilectā:vnde ſicut pater dicit ſe ⁊ oēm creaturā verbo:qđ genuit inquātum verbū genitū ſufficiēter repſentat patrē ⁊ oēm creaturam:ita diligit ſe ⁊ oēm creaturā ſpū ſcō:inquātū ſpūs ſcūs pcedit vt amor bonitatis p̄ᶜ:ſm quā pater amat ſe ⁊ oēm creaturaꝫ. Et ſic etiā pꝫ:ꝙ reſpcūs importat̄ ad creaturā in vbo ⁊ in amore pcedēte ꝗ̄ſi ſecundario inquātū.ſ.veritas ⁊ bonitas diuina eſt pn̄ᵐ intelligēdi ⁊ amādi oēm creaturā.) Hec ille. ¶ Octaua ꝯcluſio. Spūs ſanct⁹ diligit ſe ſpū ſcō. vno mō eſt vera:⁊ alio mō nō. ¶ Iſtā ponit pmo ſen.vbi.ſ̄.arti.2ᵒ.ad 4ᵐ vbi ſic ait.(Cum(inquit)dicit̄ ſcūs ſpūs diligit ſpū ſcō.ſi intelligat̄ de dilectiōe eēntiali:ex ſe verū eſt.ſicut.n. ſeipſo deus:ita ſeipſo eēntialiter diligens eſt. Si autē intelligat̄ de dilectiōe notionali.tūc in hoc verbo diligere ipoꝛtat̄ ꝗ̄ſi duplex actus.ſ.ipſe actus amoris:qui ſignat pſonā ſpūs ſcī:⁊ emiſſioneꝫ amoris. Unde diligere notiōaliter ſumptū nihil aliud eſt ꝗ̄ ſpirare amorem:per ſpirare.n.ſignat̄ ipſa emiſſio:ſed per amoreꝫ pſona ſpūs ſcī:ac ſi diceret̄ gnāre filiū:vnde ſicut filio nō cōpetit gnāre filiū.ita nec ſpiritui ſcō ſpirare amorem:nec ex hoc aliqd imperfectionis in ſpū ſcō vel filio derelinquit̄:⁊ iō ſm hunc ſenſum nō ꝯcedit̄ ꝙ ſpiritus ſanctus notionaliter diligat. Si aūt ab itellectu hui⁹ verbi diligit ſeparet̄ act⁹ originis:per quē efficit̄ notiōale:remanet tm̄ illud:qđ eſt pſonale.ſ.ipe amor. ſic ſpūi ſcō ꝯueniret:qꝛ ipſe pcedit vt opatio ſubſiſtēs: vnde ipſa opatio eſt operans:⁊ ſm hoc ſpūs ſcūs etiaꝫ ſeipſo diligeret filiū:vel prēm:aut ſeipſum:⁊ tunc diligere nō ipoꝛtaret emiſſionē amoris a ſpū ſcō realem: ſed tm̄ ſm rōnē:vnde ſm hoc diligere nō importaret aliqd notionale:ſed tm̄ pſonā alio mō ſignificatā. Vn̄ hoc verbū diligere pōt ſumi tripliciter. Aut ſm ꝙ dicit̄ eſſentiā tm̄:⁊ tūc dicit exitū ſm rōnē opōnis eēntialis que eſt ipſa eēntia ab eēntia diuina: ⁊ ſic pater diligit ſpiritū ſanctū:⁊ ſimilr̄ filius ⁊ ſpūs ſcūs. Aut ſm ꝙ nominat tm̄ pſonā ſpūs ſcī:⁊ ſic nō dicit ēt exitū niſi ſm rōnē.vn̄ ſm hoc tm̄ ꝯuenit ſpūi ſcō diligere:ſꝫ iſte modus incōſuetus eſt. Aut dicit realē exitum:⁊ tūc ſimul ipoꝛtat notionē actiuā ⁊ perſonā ſpūs ſcī:⁊ tūc nō ꝯuenit niſi patri ⁊ filio.) Hec ille. ¶ Cōſimileꝫ diſtinctionem trimēbrē de amore ponit diſ.io.q.i.arti.pmo ad 4ᵐ.quā recitaui ſupra diſ.i8.in reſponſione pmi ꝯtra ꝯnē tertiā. ¶ Sed ꝯ pdicta arguit Aureo. Et pmo contra 5ᵐ ꝯnē in hoc ꝙ dicit illū ablatiuū ꝯſtrui in habi

tudine effectus formalis: vt cũ dicit̃ homo eſt indut⁹ veſtimẽto. Manifeſtum inquit eſt ꝙ flos nõ ſe hꝫ ad florere: ſicut effect⁹ formalis ad cãm: imo potius econtra: nec veſtimentũ eſt effectus formalis ġn poti⁹ eſſe veſtitũ: qḋ eſt de ꝑdicamẽto habit⁹ eſt ei⁹ effectus formalis indutiᷓ: cum ſupra dcm̃ ſit ꝙ habit⁹ ſignat aliqd qḋ intellectus ꝯcipit derelinqui circa habituatuꝫ: ſed ſm iſtos inquit arguens ꝯſtruit̃ ablatiu⁹ in habitudine effect⁹ formalis. ġ cã formalis ꝯſtruit̃ in habitudine effect⁹ formalis: qḋ dici nõ põt. ¶ Scḋo ad idem. Spũs ſcũs magis hꝫ rõnẽ effect⁹ cãe efficientis reſpectu patris ⁊ filij ꝙ̃ effectus cauſe formalis. ergo multo meli⁹ iſti deberẽt dicere: ꝙ ꝯſtruit̃ ablatiu⁹ in habitudine effect⁹ cãe efficiẽtis ꝙ̃ effect⁹ formalis. ¶ Secũdo loco arguit ꝯ illḋ exẽplũ de florere ⁊ florib⁹. Florere inqͭ nõ eſt florem ꝑducere: ſꝫ florẽ hr̃e. dato. n. ꝙ deus flores arbori impſſiſſet: nihilominus arbor diceret̃ florere: ſꝫ diligere ſũptũ notionalr̃ eſt ꝑducere ſpiritũ ſcm̃. ġ nõ eſt ſilis ꝯſtructio cum dr̃: ꝙ arbor floret florib⁹: vel ꝙ hort⁹ rubet roſis cũ illa: q̃ dr̃ ꝙ pater ⁊ filius diligũt ſe ſpũ ſcõ. ¶ Scḋo ad idẽ. Sic eſt de florere reſpcũ arboris: ſic̃ de calere reſpcũ ignis: ſꝫ cũ dr̃: ignis calet calore: ablatiu⁹ nõ ꝯſtruit̃ cũ v̓bo ꝑ modũ termini ꝑductiõis. nõ. n. calor ꝑducit̃ ꝑ calere. ġ nec cũ dr̃ arbor floret florib⁹: ablatiu⁹ ꝯſtruit̃ vt termin⁹ ꝑductiõis. ¶ Tertio ſic. Licet v̓bũ actiuũ ꝯſtruatur cũ termino in ablatiuo: vt cũ dr̃ ꝙ ſol radiat radio: vl̓ ꝙ ignis calefacit calore ipreſſo illi: tñ v̓bũ neutruꝫ nõ ꝯſtruit̃ cũ termino ꝑductiõis: cũ nõ hẽat terminum: nõ. n. ſignat actionẽ ꝑductiuã: ſic̃ pꝫ de lucere ⁊ calere: ſed florere eſt v̓bũ neutrũ nõ actiuũ. ġ cũ dr̃: arbor floret floribus: ablatiuus nõ ꝯſtruit̃ vt terminus actiõis. ¶ Tertio loco arguit ꝯ h̓ qḋ dcm̃ eſt ibidẽ ꝙ in actu ſpirãdi nõ includit̃ determinatio effect⁹: ſicut in actu diligendi. In actu nãqꝫ includi dicit̃ termin⁹ qñ vnũ denominat̃ ab alio: ſicut flos ⁊ florere: dilectio ⁊ diligere: ⁊ ſic de ſimilibus: ſed ſpũs ⁊ ſpirare: genitus ⁊ generare dñr denoĩatiua abinuicẽ multo fortius ꝙ̃ ſpiritus ⁊ diligere: nã ſpũs non dicit̃ diligere: ſed ſpirare: vel forte ecõtra ſpirare a ſpũ. ġ multo fortius ſpũs includit̃ in ſpirare ꝙ̃ in diligere: ⁊ genitus in gnãre: quare multo fortius ꝯcedendũ eſſet: ꝙ pater ⁊ filius ſpirarent ſpũ ſancto ꝙ̃ vel ꝙ pater gnãt genito: vel ꝙ̃ ꝙ diligit ſpũ ſcõ: ſi regula illa ſit vera. ſ. qñ terminus ꝑductus includit̃ in ꝑductione: tũc terminus addit̃ in ablatiuo ṗncipio ꝑducenti cũ ipſa ꝑductiõe: ſicut cũ dicit̃: arbor floret floribus. ¶ Scḋo ad idẽ. Edificare includit in ſuo intellectu edificiũ: ⁊ ſimil̓r ꝑducere ꝑductũ: ſed nullus concedit ꝙ edificator edificet edificio: nec ꝙ ꝑducẽs ꝑducat ꝑducto. ġ regula non eſt vera. ¶ Quarto loco arguit ꝯ diſtinctionẽ factã de diligere eẽntiali ⁊ notionali: ⁊ de amore q in diuinis põt ſumi eſſentialiter: ⁊ perſonaliter: ⁊ notiõaliter. Impoſſibile inquit eſt duas diuinitates poni in diuinis. vnã eẽntialem ⁊ aliã ꝑſonalẽ: ſed amor cũ ſit ꝑfectio ſimpliciter nõ eſt aliḋ ꝙ̃ diuinitas: imo cũ amor ſit qḋdã formaliter infinitũ eſſet in diuinis multitudo eorũ: que ſunt formaliter iſinita: qḋ eſt oĩo impoſſibile. ġ nullo mõ poni pñt duo amores. ¶ Secũdo ſic. Si ponant̃ duo amores vnus eẽntialis ⁊ alius ſubſiſtens: aut in ſpiritu ſcõ eſt ſolus amor ſubſiſtẽs ſine eẽntiali: aut ſubſiſtẽs cum eſſentiali diſtinctus ab eo realiter: aut ſubſiſtens cũ eſſentiali oĩo indiſtinct⁹ ab eo re: ſꝫ rõne. ¶ Nõ põt dici ṗmum: qꝛ amor eſſentialis nõ eſſet in ſpũ ſcõ: qḋ eſt erroneũ. ¶ Nec 2ᵐ: qꝛ tũc duplici realitate eẽt amãs. ſ. amore eſſentiali ⁊ amore ſubſiſtenti: ⁊ tunc cũ illi ſint infiniti: ſequeret̃ ꝙ ſpũs ſcũs eſſet magis infinitus ꝙ̃ pater ⁊ filius ſꝫ rẽ. ¶ Nec põt dari 3ᵐ: qꝛ idẽ ſequit̃. ſ. ꝙ ſaltẽ ſm rõnẽ ſpũs ſcũs eſſet magis infinitus ⁊ ꝑfectior ꝙ̃ pr̃. ¶ Nec põt poni 4ᵐ. qꝛ amor eẽntialis eſt improductus. iſte v̓o eſt ꝑcedens: ille v̓o cõmunis tribus. iſte ꝓprius vni ꝑſone. ġ duplex amor in diuinis poni nõ põt: vnus eſſentialis ⁊ ali⁹ ſubſiſtens.

¶ Quinto loco ꝓbat ꝙ nullo mõ ꝯcedendũ eſt: ꝙ aliquis amor ꝑducat̃ in diuinis. Qñcũqꝫ. n. aliq̃ ſũt vnũ ⁊ idẽ ſm rem ⁊ rõnẽ: ſi vnũ nõ attingit̃ per realẽ ꝑductionẽ: nec reliquũ: ſed eſſentia in diuinis eſt idem ꝙ amor ſm rem: ⁊ rõnẽ ſolũ ꝯnotatiue differẽs: vt ſupra ꝓbatũ eſt: nec aliquis negat: quin ſaltim ſm rem ſint idem. ġ nõ eſt poſſibile ꝙ amor ꝑducat̃: cũ ꝯciliũ determinet: ꝙ eſſentia diuina non ꝑducit: nec producit̃. ¶ Scḋo ſic. Quis tota ꝑſona ſpũs ſci ꝑducat̃ ⁊ dicat̃ ꝑducta: nõ tñ in ea eſt aliq̃ realitas eſſe capiẽs ꝑductiue: niſi ſola ꝓprietas ꝑſonalis: aliogn ſi eẽntia: que eſt in ſpũ ſcõ: nõ ſolũ capiet eſſe in eo: ſed accipiet ſimpliciter eſſe. impoſſibile foret ꝙ eſſet eadẽ cũ eſſentia patris: que eſt a ſe: nec capit eſſe aliunde. ſic igit̃ pꝫ ꝙ nulla realitas: que ſit in ſpũ ſcõ capit eẽ: niſi ꝓprietas ꝑſonalis. Sed ꝯſtat ꝙ amor infinitus nõ eſt idẽ ꝙ ꝓceſſio: q̃ eſt ꝓprietas ꝑſonalis ſpũs ſci. ġ nõ põt catholice concedi: ꝙ in ſpũ ſcõ ſit aliqs amor ꝑductus. ¶ Tertio. Cũ dicit̃ ꝙ ſpũs ſcũs eſt amor ꝑductus: aut ĩtelligit̃ cõicatio: aut vera ꝑductio: ſed nõ põt ṗᵐ intelligi: qꝛ eq̃ poſſet dici: ꝙ ſpũs ſcũs eſt eẽntia ꝑducta: qꝛ per ꝑductionẽ ſibi cõicat̃ eẽntia. Et ſi dicat̃ ꝙ ṗus cõmunicat̃ ſibi amor ꝙ̃ eſſentia diuinitatis: nõ valet: qꝛ tũc per ṗus ſpũs ſcũs erit amor ꝙ̃ deus: ⁊ ita pater qui per ṗus ⁊ ordine rõnis eſt deus ꝙ̃ amãs: erit ꝑ ṗus ſm rõnem qd nobilius ꝙ̃ ſpũs ſcũs. ¶ Nec põt dari 2ᵐ: qꝛ tũc amor qui eſt in ſpũ ſcõ vere caperet eſſe: ⁊ cuꝫ ipſe amor nõ ſit aliud ꝙ̃ eſſentia diuinitatis: ſequit̃ ꝙ eẽntia diuinitatis vere produceretur: quod eſt erroneum. ergo concedi non poteſt ꝙ in ſpiritu ſancto ſit aliquis amor productus accipiendo amorem pro actuali dilectiõe. ¶ Ad ṗᵐ iſtoꝝ dr̃: ꝙ nõ vadit ad mentẽ ſci Doctoris. nã ſanctus Tho. nõ capit in hac mã effectũ formalem ꝑ effectu cauſe formalis: ad quã mentem currunt argumẽta arguentis: ſed vocat effectũ formaleꝫ effectũ illũ: qui hꝫ modũ forme in denoĩando ſuũ ṗncipiũ: vel ſuaꝫ cãm vt expſſe pꝫ ṗmo ſen. vt recitaui in 5ᵃ ꝯne: ⁊ iſto mõ loquẽdi effectus cauſe efficientis põt dici effect⁹ formalis: aliud. n. eſt dicere aliqd eſſe effectum formalẽ: ⁊ aliud dicere ꝙ ſit effectus cãe formalis: flos. n. eſt effectus arboris formalis: q̃ tñ eſt cã efficiens floris: nec flos eſt effect⁹ cãe formalis: ⁊ ſic pꝫ ꝙ nõ arguit ad ꝓpoſitũ. Cũ etiã dicit ꝙ veſtimentũ non eſt effectus formalis veſtitionis: ꝯcedit̃: nec. n. ſanctus Tho. oppoſitũ intẽdit imo dicit ꝙ cũ dicit̃: iſte eſt indutus veſtimẽto: ablatiuus ꝯſtruit̃ in habitudine cãe formalis: vt allegaui. Solum igit̃ vult ꝙ aliqd: qḋ nõ eſt realiter forma alicuius põt habere actũ forme in denominãdo: ⁊ exemplificauit de idumento: ⁊ ex hoc ꝯcludebat ꝙ ſicut veſtimentum dicit̃ formale reſpcũ veſtiti: lꝫ nõ ſit forma veſtiti: ita aliqs effectus exiens a cã ſua põt dici formalis reſpcũ ſue cãe: ⁊ hr̃e actũ forme ad ſuã cãꝫ denoĩando cã: ⁊ q̀ iſta ſit mẽs eius. pꝫ ṗ ſen. vt recitaui in ꝓbatiõe q̄nte ꝯnis. ¶ Ad 2ᵐ pꝫ per idẽ: nõ. n. loquimur de effectu cãe formalis: ſꝫ de effectu formali. i. habẽte modũ forme: ⁊ talis vt ſic põt denominare cãm: nõ ſic de effectu cauſe efficientis vt eſt talis: licet

Utruꝫ amor eẽntialr̃ ⁊ notionaliter in diuinis ſumi poſſit.

Utrũ ꝯcedendũ ſit ꝙ in diuinis ꝑducatur.

Quid ꝑ effectũ formaleꝫ intelligat. S. Tho.

lis:lʒ in ꝓpoſito ſint idē.ſ.effectus formalis: ⁊ effectus
cāe efficientis ſpūs ſci videlicet:lʒ iproprie dicat̄ effe/
ctus. ¶ Ad argumēta 2° loco inducta dicit̄:ꝙ exēplo
rū ad exemplata nō requirit̄ oīmoda ſimilitudo: licet
eni florere vl̄ rubere nō dicāt forte actionē ꝓductiuā
ſicut tangit arguens: ⁊ diligere notionaliter ſumptuʒ
ſit ꝓducere:tñ nihil intereſt q̄tū ad ꝓpoſituʒ ptinet:
ſolū.n.hanc q̄rimus ſimilitudinē.ſ.ꝙ ſicut flos nō eſt
forma arboris:nec inherēs arbori:⁊ tñ denoiat arborē
ad modū forme:cū ſit eius effectus:ita ſpūs ſcūs: licʒ
nō ſit forma principij ꝓductiui.ſ.patris:nec ſe habeat
per modū inexiſtentis illi: attamē denoiat patrē q eſt
eius pn̄m:⁊ hʒ modū forme circa eum: vñ quo ad hoc
eſt ſimilis ꝯſtructio in illis duabus ꝓpōnibus.ſ.arbor
floret floribus:⁊ pater diligit ſpū ſcō:ꝙ vterqʒ ablati/
uus ꝯſtruit̄ in habitudine effect⁹ formalis mō ſ̄peꝓo
ſito. ¶ Ad 2m negat̄ maior.nā ignis nō denoiat̄ cale/
re aliquo:vel per aliqd extrinſecū:ſed ſoluʒ calore ſibi
inexiſtente:arbor aūt denoiat̄ florere aliquo extrinſe/
co.ſ.flore. Unde denomiatio p̄a eſt a forma.2a aūt ab
effectu formali.i.ſe habēte p modū forme. ¶ Ad 3m
dico:ꝙ neutrū nō ꝯſtruit̄ cū ablatiuo ſigñante termi/
num ꝓductiōis.quā iportat neutrū:cū neutrum nō di
cat actionē habentē realē terminū ꝓſertiʒ neutrū ab/
ſolutū:ſed nihil ꝓhibet:ꝙ ꝯſtruat̄ cuʒ ablatiuo in ha/
bitudine effectus formalis qui ꝓducit̄ per actionē im
portatā per verbū actiuū:vt cū dicit̄ hortus rubet ro/
ſis:roſa nō eſt effectus illius actionis:quā importat ru
bere:ſed quā iportat pullulare:vel emittere:aut ꝓdu/
cere:⁊ ita in ꝓpoſito dico de iſta:arbor floret floribus.
Utrū aūt florere ſit ꝓducere vel nō:nō eſt magna cu
ra:credo tñ ꝙ lʒ florere nō ſit trāſitiuū potens regere
accuſatiuū expꝛſſuʒ extra ſe:vt dicēdo arbor floret flo/
rem:vel hō.tñ includit in ſe ſigñatū trāſitiui cū termi/
no actionis. Idem eni eſt florere:qḋ florē emittere:ec/
ce qḋ includit in ſe emittere:qḋ eſt tranſitiuū cuʒ hoc
accuſatiuo florē:⁊ talia neutra ꝯſtrui pñt cuʒ ablatiuo
ſigñante terminū:in quē tranſit verbū trāſitiuū inclu/
ſum in eis:nō ḡ dicit actionē tranſeuntē in accuſatiuū
expꝛſſum:ſed in accuſatiuū incluſum:⁊ iō nō eſt ſimile
de florere:⁊ de rubere. Et iſta eſt alia rñſio a pma: ⁊ ſʒ
iſtā negaret̄ aūs pmi argumēti 2° loco facti.ſ.ꝙ flore/
re nā ſit florē emittere:⁊ dr̄ in caſu illo poſito ibi ꝙ ta
lis arbor nō floreret:ſʒ eēt florida vel florigera. ¶ Ad
argumēta 3° loco facta dr̄. ¶ Ad p̄m qdē negādo ma/
iorē ibi poſitā per modū regule.nō.n. eſt iſta mens ſci
Tho.ꝙ.ſ.tunc actus includat determinatū effectū qñ
denoiat̄ ab illo vel ecōtra:ſed intelligit ꝙ tūc in intel
lectu actus includit̄ determinat⁹ effectus qñ verbum
illud ſimul iportat effectū ⁊ emiſſionē illius effect⁹: ſic̄
frequēter allegaui quō differt diligere ⁊ ſpirare:qꝛ ſpi
rare dicit ſolā emiſſionē actus amoris:ſed diligere di/
cit actū amoris ⁊ emiſſionē eius:vñ includit actioneʒ
⁊ eius terminū vel effectū:nō auteʒ ſpirare vel gnāre
aut ꝓducere:qḋ in hoc cognoſcit̄:qꝛ ad ly ſpirare ꝯue/
nienter addit̄ effectus eius.ſ.ſpūs dicēdo: pater ſpirat
ſpiritum:⁊ ꝯueniēter dicit̄ pater gnāt verbū: imo nec
alr̄ eſt ſenſus pfectus. Sed ad ly diligit:nō ꝯueniēter
addit̄ effectus iportatus.ſ.amor:vt dicat̄:diligit amo/
rem:cum.n.dicit̄ diligit:intelligit̄ ꝙ amorem ꝓducit.
¶ Itē nō opʒ dicere:pater dicit verbū:qꝛ in dicere in
telligit̄ ꝓducere verbum:pōt dici tñ pater diligit crea
turam ſpū:⁊ dicit creaturā verbo:ita ꝙ diligere ⁊ dice
re regunt accuſatiuū:qui nō deſignat effectum illaruʒ
actionū:ſed accuſatiuū deſignantē rem:ad quam talis

Florere ⁊ ꝓducere an nec.

effectus hʒ habitudinē:oppoſitū aūt eſt de his verbis
ſpirare:gnāre:ſignū eſt ꝙ diligere ⁊ dicere includūt in
ſe determinatos effectus:nō ſic generare ⁊ ſpirare:ſed
ſolū emiſſionē illoꝝ. ¶ Ad 2m dicit̄:ꝙ edificare nō in
cludit in ſuo intellectu edificiū:ſed edificationem:nec
ꝓducere ꝓductū:ſed ꝓductionē: qḋ pʒ ex hoc ꝙ tali/
bus verbis edificare ꝓducere ꝯuenienter:imo neceſſa
rio ad habendū pfectū ſenſuʒ addit̄ accūtiu⁹ ſigñans
effectū actionis in generali vel in ſpāli:vt cū dr̄:edifi/
cator edificat edificiū vel palaciū: ꝓducens producit
ꝓductū vel ignem:ſecus eſt de hoc quod dico diligere
vel dicere. Et eni ſi dicat̄:pater dicit verbū:idē ſporta/
tur per ly dicere:qḋ pʒ cū dicimus:pater dicit creaturā
in qua locutiōe ly dicit iportat ꝓducere verbū: qḋ vl/
teri⁹ hʒ habitudinē repñtatiui ad creaturas. ¶ Ad
argumēta 4° loco facta dico:ꝙ nō ponim⁹ duos amo
res ſm rem in diuinis:ſed vnū amorē:qui abſolute cō
ceptus eſt eſſentialis. ¶ Idē aūt ſub relatione q̄dam
dr̄ pſonalis:⁊ iō pōt dici duo ſm rōnē:⁊ tūc ad p̄m argu
mentū ꝯcedit̄ maior ⁊ minor:ſed ꝯñā nulla eſt: nō.n.
ſequit̄:ſi diuinitas eſt eadē cū pſona:ꝙ ſi nullo mō di/
uinitas multiplicat̄ ſm rem ꝙ nullo mō pſona multi
plicet̄ ſm rem:multo minus valet ꝯñtia. ſi diuinitas
⁊ amor ſunt idē ſm rem: ꝙ vno ſm rōnem nō multi/
plicato aliud nō multiplicet̄ ſm rōneʒ: cuius cā eſt: qꝛ
eſſentia ſm rōnē ſuā non pōt tam multipliciter ꝯcipi
q̄ʒ amor:qui pōt cōcipi vt operatio:⁊ vt forma que eſt
pn̄m operationis ſicut habitus:⁊ pōt ꝯcipi vt ſubſiſtēs:
⁊ iō amor dicitur tripliciter in diuinis:nō aūt eſſentia.
¶ Ad 2m dico:ꝙ amor eſſentialis ⁊ amor ſubſiſtens q
eſt perſona ſpūs ſci nō diſtinguunt̄ niſi rōne: nec tñ ſe
quit̄ ꝙ ſpūs ſcūs ſit magis infinit⁹ aut pfect⁹ q̄ʒ pater:
qꝛ lʒ amor abſolute ſūptus dicat pfectioneʒ ſimplr̄ ⁊
qd infinitū:tñ amor ſubſiſtens:qui nō eſt aliud ſm rē
q̄ʒ amor abſolutus cū relatiōe nō dicit ex pte relatio/
nis aliq̄ʒ pfectionē:nec aliq̄ʒ q̄titatē:cum ex illa parte
nō ponat aliqd in eo:de quo dicat̄. Nec iterū ex parte
abſoluti dicat aliquā pfectionem a ſeipſo. vnde amor
ſubſiſtens nō addit pfectionē ſm rem:nec ſm rōnem
ad pfectionē amoris eſſentialis. In diuinis eni pfectio
cum dicat abſolutū attendit̄ ſm cōem eſſentiaʒ:⁊ non
ſm relationes:⁊ iō nō ſequit̄ ꝙ ſi ſpūs ſcūs habeat in
ſe amorē eſſentialē ⁊ amorē ſubſiſtentē:ꝙ iō ſit perfe/
ctior vel infinitior patre:aut filio. ¶ Ad argumēta 5°
loco facta dicit̄. ⁊ pmo ad p̄m negat̄ minor. Dico.n. ꝙ
amor pſonalis differt ſm intelligere rōnē ab eēntia:⁊
ideo nō eſt incōueniēs ꝙ ex illa parte:q̄ differt ſibi cō/
ueniat ꝓduci:ſubſiſtenti.n.ꝯuenit ꝓduci vel produce
re:⁊ pſertim incōicabili ⁊ diſtincto in diuinis. hoc aūt
nō ꝯuenit niſi relationi ſubſiſtenti:qꝛ nihil in diuinis
eſt diſtinctum a ꝓducente:nec incōicabile niſi relatio
ſubſiſtens. ¶ Ad 2m maior ꝯcedit̄:ſed minor negat̄.ſ.
ꝙ ꝓprietas ſpūs ſci nō ſit ipſe amor ſubſiſtens. ¶ Ad
3m dicit̄:ꝙ cū dicit̄ ꝙ ſpūs ſcūs eſt amor ꝓcedens:in/
telligit̄ vera ꝓductio:⁊ ꝯcedit̄ ꝙ amor ꝓcedens vere
capit eſſe:dicit eni amorē cū relatiōe ſubſiſtenti:cui cō
petit ꝓduci:nō tñ ſequit̄ ꝙ eēntia vel diuinitas ꝓdu/
cat̄:qꝛ diuinitas nō dicit aliquid ex pte cuius ſibi poſ/
ſit ꝯuenire productio ſicut amor perſonalis. Et ſic pri/
mus articulus terminatur.

Quantum ad ſcdm arti.ſit pma ꝯcluſio. Pa
ter lʒ oīa videat in ſapientia geni/
ta vel verbo:nō tñ eſt ſapiens ſapiētia genita vel ver/
bo. Iſtā ꝓbat ſanctus Tho.primo ſen.diſ.32.q.2.arti.
pmo. ¶ Ex quo ad pmā pte ſic ait ad 3m. (Uidere (in/

Videre i ali-
quo reſpic. quit) in aliquo dicit̃ dupliciter: aut q₂ cognitionem in
eo accipit ſicut intellectus accipit ſciam in ſenſibilib⁹:
vel intellectus poſſibilis in lumine intellectus agẽtis:
vel diſcipulus in verbo magiſtri dicto vel ſcripto. Aut
2° mõ rem cognitã in aliquo repñ̃tatã intueri: vel re
pñ̃tando intueri: ſicut edificator videt artẽ ſuam in
domo quã facit: vel ſicut aliquid videt illud: qđ ſcit in
lib. vbi ſcriptũ eſt. pmo mõ g̃ pater nihil videt in filio:
q₂ nõ accipit cognitionẽ a filio: ſed 2° mõ. ſ. ꝙ ipſe rõ-
nes oium creaturarũ in ṽbo ſuo poſuit ipſum generã-
do: ſicut aũt pdicto mõ creaturaꝫ in ṽbo videt: que ibi
relucet: multo magis in verbo ſe videt ꝛ pfectiſſime
in verbo ſuo repñ̃tat̃: ꝛ ſic etiã nõ eſt inconueniens ꝙ
per modũ iſtũ in creatura ſe videat: q̃ ipſi⁹ diuine bo-
nitatis repñ̃tatiua eſt p imaginẽ vel veſtigiũ.) Hec
ille. ¶ Sed pro 2ª parte pbat eam ſic. (Etiã (inquit)
pater dicat ſe verbo ſuo: nullo tñ mõ cõcedendũ eſt: ꝙ
ſit ſapiens ſapiẽtia genita: ꝛ hoc pp̄ diuerſum moduꝫ
ſignificandi in vtroq₃: verbũ eni ſignat per modũ ope-
rationis: q̃ denoiat illud: a quo pgredit̃. ſ. operantem.
Unde pater denoiat̃ verbo genito: ſicut ꝛ diligẽs amo-
re pcedente: ſed ſapia ſignat̃ per modũ forme manẽ-
tis in eo: cuius eſt. Unde nõ põt aliqs denoiari ſapiẽs
niſi p illud: qđ in ipſo eſt: qcqđ aũt ſignat̃ eſſe in aliq̃
per modum forme vel ſubalis vel accñtalis ſignat̃ vt
pn̄ᵐ alicui⁹ in ipſo: q₂ forma ſubalis eſt pn̄ᵐ ſubalis eẽ:
ꝛ accñtalis dat aliqđ eſſe. ſ. accñtale: ꝛ vtrunq₃ pn̄ᵐ eſt
operationis eius: in quo eſt: cũ aũt filius nullã rõnem
pncipij habeat reſpectu patris. nõ põt dici ꝙ pater ſa-
pientia genita ſapiẽs ſit: nec filio.) Hec ille. ¶ Scđa
cõclo. Filius põt dici ſapiens ſapientia genita ꝛ ſapien-
tia ingenita. Iſtã ponit ibidẽ ſcũs Tho. arti. 2°. ¶ Et
pmã pteẽ pbat ſic. (Iſte due (inquit) ppoſitiões a ꝛ p
in hoc differũt: ꝙ a tñ deſignat habitudinẽ pncipij p
modũ efficientis: ſed per deſignat habitudinẽ ſm quod-
libet genus cãe. vñ oẽ qđ eſt ab aliquo: eſt per illud: ſ₃
nõ cõuertit̃. In diuinis aũt non põt eſſe habitudo niſi
ſm duplex genus cãe: quaꝝ vna tñ eſt realis. ſ. p modũ
cãe efficientis vel originãtis: ſicut pn̄ᵐ dr̃ filij. Alia vero
habitudo pncipij põt deſignari in diuinis ſm rõnem
tñ ꝛ nõ realr̃. ſ. habitudo forme: vt cuꝫ dr̃: ꝙ pater eſt
deus per diuinitatẽ. Cũ g̃ dr̃ ꝙ filius eſt ſapiens ſapia
genita. ablatiuus iſte nõ põt cõſtrui niſi in habitudine
cãe efficiẽtis: ꝛ ſic falſa eſt: ꝛ eſt eius ſenſus: ꝙ filius ſit
ſapiẽs a ſapia genita: ꝛ ſit ita ſapiens a ſeipſo: qđ falſuꝫ
eſt: q₂ ſicut eſſe ita ꝛ ſapere h₃ a pr̃e: qui ſapia ingenita
eſt. vñ dr̃ p modũ iſtũ ſapiens a ſapia ingenita: vel per
ſapiaꝫ ingenitã: ſi per deſignet habitudinẽ pncipij effi-
ciẽtis: ꝛ ſimilr̃ ſapia igenita nõ a ſeipſo: vel per ſeipm:
vel ſeipſo ſapiens. Aut cõſtruit̃ in habitudine q̃ſi pnci-
pij formalis. hoc aũt cõtingit dupliciter: q₂ qđ ſequitur
formã alicuius rei põt eſſe per illã formaꝫ: ſicut hõ dr̃
intelligere p aiam: vel per hñtẽ formã: ſicut dr̃ ꝙ hõ p
ſe eſt rõnalis: q₂ per illud: qđ eſt de eẽntia ſua. ſ. p ani-
T. c. 14. mam rõnalẽ per ſe. n. ſm phm 5° metaphyſi. ſignat il-
lud qđ eſt p eẽntiam rei. ſi igit̃ cõſideret̃ illud: quo for-
maliter fili⁹ eſt ſapiẽs: h̃ eſt ſapia eẽntialis: q̃ neq₃ ge-
nita: neq₃ ingenita eſt: ꝛ ſic p eã ꝛ ea ſapiens dr̃: ſ₃ nullo
modo ab ea: q₂ eſſentia non generat. Si cõſideret̃ aũt
hñs illã formã: q̃ eſt hypoſtaſis filij: que ẽt ſapiẽtia in-
genita dr̃: ſic per ſapiam genitã: vel per ſe ſapiẽs dr̃: vl̃
ſeipſo.) ¶ 2ᵃᵐ pteẽ pbat ſic. (Filius (inquit) eſt ſapiẽs
ſapientia ingenita: ſi ablatiuus cõſtruat̃ in habitudine
q̃ſi pncipij efficientis: nõ aũt ſi cõſtruat̃ in habitudine
q̃ſi pncipij formalis: imo ſic ſapiẽtia eſſentiali ſapiẽs
eſt vel ſeipſo.) Hec ille. ¶ S₃ cõtra 2ᵃᵐ pteẽ pme cõnis Cõ 2ᵃᵐ cõclu-
arguit Aureo. p ſic. Aut Augu. 5° de trini. caplo pmo cõ ſionẽ Aure.
hereticũ: ꝙ ſi aliqñ fuit pater: qñ nõ fuit filius: ſequit̃ vbi. ſ. arti. 2.
ꝙ aliqñ fuit pater ſine virtute ꝛ ſapientia: q₂ dicit apo-
ſtolus xp̄m dei virtutẽ: ꝛ dei ſapiam: hoc aũt argumẽ-
tum nõ teneret niſi aliquo mõ: ꝛ in aliqua habitudine
verbuꝫ ad dei ſapiam ptineret. g̃ videt̃ ꝙ aliquo mõ
ad ſapiam pr̃is ptineat. ¶ Nec valet ſi dicat̃: ꝙ Aug.
loquitur de ſapientia eſſentiali: q₂ ſm hoc nihil pba-
ret de coeternitate filij Augu. quã tñ pbare intendit.
¶ Scđo ſic. Res poſita in eſſe apparenti ꝛ obiectiuo
facit ad intellectionẽ ꝛ ſapiam actualẽ: impoſſibile. n.
eſt imaginari ſapiam vel intelligentiã actualẽ ſine ſa-
pientia vel intelligentia obiectiua: ſed verbuꝫ in diui-
nis pcedit per modũ intelligẽtie obiectiue: eſt. n. quid
poſitũ in diuinis in eẽ cõſpicuo ꝛ apparẽti. g̃ ṽbũ aliqđ
facit ad intellectionẽ ꝛ ſapiam dei pr̃is: imo ad intelli-
gentiã diuinã in quacunq₃ perſona. ¶ Tertio ſic. Nõ
minus dilectio denoiat̃ p modũ forme manẽtis in eo
cuius eſt forma q̃ȝ ſapia: nã diligere eſt opatio manẽs
in agente ſicut ſapere: ꝛ hoc nõ obſtante diligere h₃ ali-
quã habitudinẽ ad ipſum pr̃em: vt cõcedat̃: ꝙ pater di-
ligit ſe ſpũ ſcõ. igit̃ verbũ habebit aliq̃ȝ habitudinem
ad ſapere: vel intelligere in diuinis. ¶ Nec v₃ ſi dica-
tur: ꝙ diligere notionaliter teneat̃: nõ valet inquã: q₂
nõ cõcedit̃ ꝙ pater ſpũ ſcõ ſe ſpiret: ꝛ tñ cõcedit̃ ꝙ ſpiri-
tus ſcũs ſe diligit. ¶ Ad pᵐ iſtoꝝ rñdet ſcũs Tho. pri-
mo ſen. diſ. 32. q. 2. arti. pmo ad 2ᵐ dicens. (Cũ Augu.
in illa rõne cõtra hereticũ accipit eẽntialẽ ſapiam ſine
qua pater ſapiens nõ eſſet: vñ opꝫ filiũ patri coeternũ
eſſe: ſicut ꝛ ſapiaꝫ ſm ꝙ filio ab aplo appropriata eſt:
que tñ ab eterno appropriata nõ eſſet: ſi filius nõ eẽt:
vñ opꝫ filiũ patri coeternũ eſſe: ſicut ꝛ ſapiam filio ap-
propriatã.) Hec ille. ¶ Ex quibus p₃ ad argumentũ.
¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ fundat̃ in falſo. ſ. ꝙ itellectus ponat
res in eſſe apparenti: qđ nõ h₃ res in rerꝫ nã: nec in aliq̃
cõceptione intellectus: hoc. n. alias ſepius negatuꝫ fuit.
Uerũtamẽ loco illius apparẽtie nos ponimus verbũ: Di. 27. q. 2.
ꝛ tunc dico ꝙ verbũ aut cõceptio: quã format itelligẽs ad argumen-
nihil facit ad intellectionẽ actualẽ: nõ. n. eſt pducens ta Aureoli cõ
eã: nec rõ pductiua: ſed eſt eius terminus: ꝛ iſto mõ cõ- pmã cõclõnẽ.
cedo: ꝙ ſe h₃ filius dei ad ſapere paternum: ſ₃ hoc nõ
eſt cõtra cõnẽ: in ea. n. ſolũ negat̃: ꝙ ſapientia genita ſit
forma eliciens intellectioneꝫ patris: vel ſit intellectio
actualis: qua pater actualiter intelligit. Ita nõ h₃ vicẽ
actus aut habitus patri vt itelligat: ſ₃ ſit terminus in-
tellectionis vt eſt in patre. ſ. dictionis paterne: que nõ
aliud eſt q̃ȝ intellectio ſub tali relatiõe. ſ. paternitatis.
¶ Ad 3ᵐ negat̃ maior: dilectio. n. ſignat̃ p modũ act⁹
egredientis a ſuppoſito: nõ aũt ſapia vt dictuꝫ eſt prius:
diligere. n. vel dilectio ſignat̃ per modũ actiõis: actio
aũt inquãtũ hmõi nõ ſe h₃ per modũ forme: ſed per mo-
duꝫ egredientis ab agente: ſapia vero ſignat̃ per modũ
forme ꝛ imanentis in eo: cuius eſt: cõcedo tñ ꝙ eque di-
lectio patris imanet ſibi ſicut ſapientia: ſed ad verita-
tem ppoſitionũ nõ ſolũ attendenda eſt rei exiſtentia:
ſed modus quo res ſignat̃ ſm ꝙ ipſe dicit pma pte. q.
32. arti. 4°. ¶ Et ſi cõtra arguat̃ ꝙ ſalteꝫ poterit dici: ꝙ
pater intelligit filio: q₂ intellectio ſignat̃ per modum
egrediẽtis: ꝛ p modũ actionis. ¶ Dicit̃ rñſio quã reci-
tat arguẽs. ſ. ꝙ intelligere nõ ſumit̃ in diuinis niſi eẽn-
tialiter: ꝛ nunq̃ȝ notionaliter: aut pſonaliter: ſec⁹ eſt de
diligere: qđ qñq₃ tenet̃ ſic: qñq₃ alr̃: qđ facit nominum
penuria: ſm. n. ꝙ dicit ſcũs Tho. pma parte. q. 37. arti.
primo. (Ex parte itellectus ſunt inuenta vocabula ad
ſignificandũ

ſignificandũ reſpectũ intelligẽtis ad rẽ intellectã: vt pꝫ in hoc ꝙ dico intelligere: ⁊ ſunt etiã alia vocabula adinuẽta ad ſigñandũ ꝓceſſuꝫ itellectualis ꝯceptiõis .ſ. ipſuꝫ dicere ⁊ vbũ. vñ in diuinis intelligere ſolũ dĩ eſſentialr̃: qꝛ nõ importat habitudineꝫ ꝑncipij vbi ad ipſum verbum. ex parte aũt volũtatis ꝑter diligere ⁊ amare: que importãt habitudinẽ ipſi⁹ impreſſiõis: vel affectiõis rei amate: q̃ ꝓuẽit in amãte ex hoc ꝙ amat ad ſuũ ꝑncipiũ: ⁊ eꝯ. ⁊ iõ ꝑꝑ vocabuloꝝ inopiaꝫ hꝯ habitudines ſigñamus vocabulis amoris ⁊ dilectiõis. ſicut ſi vbũ noiaret ſapiam ꝯceptã vel genitaꝫ.) Hec ille. ¶ Et cũ arguit aduerſari⁹ in oppoſitũ. qꝛ nõ ꝯcedit̃ ꝙ pr̃ ſe ſpiret ſpũ ſctõ: ſꝫ ꝯcedat̃ ꝙ diligit ſe ſpũ ſctõ. Cõcedo totũ: ſꝫ h̃ nõ eſt iõ: qꝛ diligere notiõalr̃ ſumptuꝫ ſit idẽ qd̃ ſpirare: ſꝫ ꝑꝑ aliũ moduꝫ ſigñandi vtriuſqꝫ: qꝛ ſpirare dicit habitudinẽ ꝑncipij reſpectu accuſatiui quẽ regit. nõ aũt diligere: vt dcm̃ fuit ſupi⁹ in 5ª ꝯne. ⁊ iõ diligere põt reflecti ſup vnuꝫ ꝑnm̃ dicẽdo. pr̃ diligit ſe ẽt notiõaliter ſumẽdo. nõ aũt ſpirare vt dicat̃: pater ſpirat ſe. ¶ Ad argumẽtũ in pede q̃õnis ſcim̃ pꝫ reſpõſio ꝑ ꝑdicta. ¶ Sciendũ tñ ꝙ ſcũs Tho. in ſcripto dicit: ꝙ in hac locutiõe: pater diligit ſe ſpũ ſctõ. eſt denominatio agẽtis a ſua actione. Sed in ꝑma parte dicit: ꝙ eſt denoiatio nõ ab actiõe: ſꝫ ab effectu: vbi videt̃ eſſe aliqua ꝯtradictio. ¶ Sed credo ꝙ non eſt. qꝛ .n. ſpũs ſctũs ꝓcedit per modũ amoris: q videt̃ dicere quãdaꝫ actualem opationeꝫ: ideo dicit in ſcripto: ꝙ denoiatio a ſpũ ſcõ eſt denoiatio ab actu vel actiõe: ſed qꝛ amor dũ dĩ de ſpũ ſcõ nõ dicit actualẽ opationẽ: qua formaliter pr̃ agat vel ꝓducat: ſꝫ ſtat potius ꝓ aliq̃ ipreſſiõe ꝓducta per actũ amoris. ideo in prima pte dicit: ꝙ talis denoiatio eſt ab effectu actiõis potius q̃ȝ ab actiõe. nominũ .n. penuria eſt cauſa: ꝙ iſto nomine q̃nqꝫ vtimur ꝓ actu volũtatis. q̃nqꝫ vero ꝓ termino cõſtituto ꝑ illũ actũ. ac ſi itellectio q̃nqꝫ ſtaret ꝓ actu itellus: q̃nqꝫ ꝓ vbo ei⁹. Et h̃ de q̃õne ſufficiãt.

¶ Utrꝫ ꝓꝑetates ꝑſonales ſint diuina eẽntia. Qõ. I.

Circa

33ᵃᵐ diſtõnẽ querit̃. Utrum ꝓꝑetates ꝑſonales ſint diuina eẽntia. ¶ Et arguit̃ ꝙ nõ. Nã eſſentia ꝓꝑetatis relatiue eſt ad aliud ſe hẽre: ſꝫ eẽ diuine eſſentie nõ eſt ad aliud ſe hẽre. igit̃ hec non eſt illa. maior pꝫ per phm̃ in ꝑdicamẽtis. minor ꝓbat̃: qꝛ diuina eſſentia eſt maxime abſoluta: ⁊ per ſe ſubſiſtens. igitur ⁊ eſſe eius.

In oppoſitum

arguit̃. Qꝛ ois res q̃ nõ ẽ diuina eẽntia eſt creatura: ſꝫ ꝓprietas relatiua realiter cõpetit deo. igit̃ ſi nõ eſt diuina eſſentia: erit creatura: ⁊ ita nõ erit adoratio latrie exhibenda: ꝯtra illud qd̃ in ꝑfatiõe cantat̃. (Et in ꝑſonis ꝓprietas: ⁊ in maieſtate adoret̃ equalitas.)

Lꝫ Scot⁹ h̃ ꝙ ex natura rei tñ diſtinguãt̃ ꝓꝑetas ⁊ eſſentia.

In hac q̃õne

erunt duo articuli. In ꝑmo ponentur cõcluſiones. In ſecũdo mouebuntur obiectiones.

Grego. vero ar. ij. tꝫ ꝙ nõ ſint diſtincte ex nã rei: ⁊ ꝙ noia ꝑſonaꝝ ⁊ diuinitatis õ ſe ꝯuertiꝫ ꝑdicet̃: ſꝫ neutra ſit forma illi ꝑdicano hoc eſt nõ ꝑdicat̃ i ꝑmõ dicẽdi ꝑ ſe.

Quantum

ad ꝑm̃ ſit ꝑª ꝯ. Eſſentia diuina ⁊ ꝓprietas relatiua ſunt ideꝫ ſm̃ rem. ¶ Iſtã ꝯnẽ ꝓbat ſic ſcũs Tho. ꝑ ſen. diſ. 33. q. i. arti. ꝑ. (Cũ (inquit) in relatiõe ſint duo .ſ. relatiõis reſpectus quo ad alteꝝ refert̃: in quo ꝯſiſtit rõ relatiõis: ⁊ iteruꝫ ipm̃ eẽ relatiõis: qd̃ hꝫ ſm̃ ꝙ in aliquo rei fundat̃: vel in q̃ntitate: vel in eſſentia: vł in aliquo hꝯ. Gilbert⁹ porretan⁹ ꝯſiderauit relatiões diuinitatis ſm̃ reſpectũ in quo ꝯſiſtit rõ relatiõis. ex quo nõ hꝫ ꝙ aliquã rem inherẽtẽ ponat. vñ ⁊ inueniunt̃ aliq̃ relões nihil realiter in re ponẽtes: ⁊ ꝑꝑ hoc dixit eas aſſiſtẽtes: vel exteri⁹ affixas. Ille .n. ꝓprie relatiões dĩr exteri⁹ affixe vel aſſiſtẽtes: q̃ cũ ꝓprie nõ hẽant fundamẽtũ in re: tm̃mõ ex habitudine alteri⁹ ad rẽ: de qua dĩr aduenire. ſicut dextrũ in colũna qd̃ dĩ de ipſa ꝑ hoc ꝙ hõ eã hꝫ ad ſiniſtrã: ⁊ hꝯ etiã ſunt relatiões: quib⁹ deus ad creaturã refertur. Sed relatiões diſtinguẽtes ꝑſonas nõ pñt eẽ hꝯ: cuꝫ fundent̃ ſuper aliquid: qd̃ eſt vere in re .ſ. in cõicatiõe nature. ⁊ iõ ſunt relatiões reales hñtes eſſe fundatũ in natura rei. Sed hec eſt natura diuine ſimplicitatis: vt in ipſa nõ niſi vnũ eſſe poſſit eſſe: nec in eadeꝫ differat eſſe: ⁊ qd̃ eſt. Illud ḡ eſſe ꝑñitatis nõ põt eſſe aliud q̃ȝ eẽ diuine eẽntie: ⁊ cuꝫ eẽ eẽntie ſit eẽntia ipſa: ⁊ eẽ ꝑñitatis ſit ipſa ꝑñitas: relinqt̃ de neceſſitate ꝙ ipſa ꝑñitas ſm̃ rẽ eſt diuina eẽntia. vñ nõ facit ꝯpõnẽ cuꝫ ea.) Eandẽ ꝓbationẽ ponit ꝑma pte. q. 28. arti. 2º ſic dicens. (In q̃libet nouẽ generꝫ accñtis ẽ ꝯſiderare duo quoꝝ vnũ eſt eẽ: qd̃ cõpetit vniciqꝫ eoꝝ ſm̃ ꝙ eſt accñs: ⁊ hoc cõiter eſt oibus in eẽ ſubo. accñtis .n. eẽ eſt inẽe. Aliud qd̃ põt ꝯſiderari in vnoquoqꝫ eſt ꝓpria rõ vniuſcuiuſqꝫ illoꝝ generꝫ: ⁊ in alijs qdẽ gñib⁹ vtpote q̃ntitate ⁊ q̃litate ẽt ꝓpria rõ gñis accipit̃ ſm̃ cõparationẽ ad ſubm̃. Nã q̃ntitas dĩ menſura ſube: q̃litas diſpoſitio ſube: ſꝫ ꝓpria rõ relatiõis nõ accipit̃ ſm̃ comparationẽ ad illud: i quo eſt: ſꝫ ſm̃ cõparationẽ ad aliqd extra. ſi igit̃ ꝯſideremus ẽt in rebus creatis relatiões ſm̃ illud: qd̃ relatiões ſunt: ſic inueniunt̃ eſſe aſſiſtẽtes nõ itrinſecus affixe q̃ſi ſigñantes reſpectũ quodãmodo ꝯtingẽteꝫ ipſam rem relatã ꝓut ab ea tẽdit in alterũ. Si vero ꝯſideret̃ relõ ſm̃ ꝙ eſt accñs: ſic eſt inherẽs ſubo: ⁊ hñs eſſe accñtale in ipſo. ¶ Sed Porretanus ꝯſiderauit relatiõeꝫ ꝑmo mõ tñ. quicqd aũt in rebus creatis hꝫ eẽ accñtale ſm̃ ꝙ trãſfert̃ in deũ: hꝫ eẽ ſubſtantiale. nihil .n. eſt in deo vt accñs in ſubo: ſed quicqd eſt in deo eſt eius eſſentia. ſic igit̃ ex ea pte: qua relatio in rebus creatis hꝫ eſſe accñtale in ſubo: relatio realiter exiſtẽs in deo hꝫ eẽ diuine eẽntie idem ei exiſtẽs. In hoc vero ꝙ ad aliqd dĩ: nõ ſigñat̃ aliq̃ hitudo ad eſſentiã: ſꝫ magis ad ſuũ oppoſitũ: ⁊ ſic manifeſtum eſt ꝙ relatio in deo exiſtens eſt idem eſſentie ſm̃ rem.) Hec ille. ¶ Eandeꝫ ꝓbationẽ ponit de potẽtia dei. q. 8. arti. 2º. Et 4º ꝯ Gẽtiles caplõ. 14. ¶ Scda ꝯ. Proprietas relatiua ẽ idẽ realiter ꝙ ꝑſona. ¶ Iſtã ꝓbat ſcũs Tho. ꝑ ſen. vbi. ſ. arti. 2º ſic. (Aut ꝓꝑetas ꝑſonalis eſt aliqd in re: aut nihil. Si eſt aliqd in re ⁊ nõ ſit ꝑſona: opꝫ ibi eẽ ꝯpõnẽ. Si aũt nihil ẽ in re: ſic nõ erit diſtinctio ꝑſonarũ ſm̃ rem. ¶ Itẽ ois forma eſt ꝑnm̃ eius: cuius eſt forma ſm̃ aliqd eſſe ſui. ſi igit̃ paternitas: qua formaliter pater eſt pater ſit aliud ab ipo patre: erit aliquid ꝑncipiũ patris ⁊ ꝑus eo: qd̃ ẽ incõueniẽs. ḡ paternitas nõ eſt aliud a pr̃e: ⁊ eadẽ rõne: nec al' q̃ ꝓprietas a ꝑſona.) Et ꝑma pte. q. 40. arti. ꝑ ſic arguit. ¶ In diuinis nõ differt qd̃ eſt: ⁊ q̃ eſt vt habet̃ a Boetio in libro de hebdomadib⁹: ſꝫ pr̃ ꝑñitate eſt pr̃. ergo pr̃ eſt ideꝫ qd̃ ꝑñitas: ⁊ eadẽ rõne alie ꝓprietates ſunt idem cũ ꝑſonis. ¶ Item relatio in diuinis eſt diuina eẽntia. eſſentia aũt eſt idẽ qd̃ ꝑſona. vt. ſ. dcm̃ eſt .ſ. q. 29. arti. ꝑmo. ¶ Tertia ꝯ. Diuina eẽntia ⁊ relatio: vł ꝓprietas relatiua differũt rõne. Probat̃ ꝯ iſta ſm̃ ſcm̃ Tho. ꝑ ſen. vbi. ſ. arti. ꝑ. (Paternitas (inqt) ſm̃ rem eſt ipſa diuina eẽntia. vñ nõ facit cõpoſitionẽ cũ ea: ſed qꝛ manet ibi verus reſpectus pertinens ad nãm relationis: q nõ pertinet ad rationem eſſentie: ex illo reſpectu relatio põt diſtinguere q̃uis eſſentia non diſtinguat: de cuius intellectu non eſt iſte reſpectus oppoſitioneꝫ cauſans

Et ita dōm eſt: q̄ ꝓprietates ꝛ eſſentie ſunt idē ſm rē: ſed differūt rōne. In alijs aūt relatiōibus realib⁹: que ſunt in creaturis eſt aliud eē relatiōis ꝛ ſubē: que referūtur. ꝛ iō dicunſ ineſſe: ꝛ ſm q̄ iſunt: compoſitionez faciunt cū ſuis ſubiectis. ſ. accītis ad ſubiectū: qḋ nō cōuenit diuinis relatiōib⁹.) Hec ille. ¶ Et ibidē ad 3ᵐ oñdit quō diſtinctio ratiōis debeat intelligi. (Rō (inquit) dupliciter ſumiſ: qñq3. n. rō dicıſ illud qḋ eſt in rōcinante. ſ. ipe actus rōnis: vel potentia que eſt ratio. Qñq3 aūt rō eſt nomē itentiōis: ſiue ſm q̄ ſignat diffinitionem rei ꝓut rō eſt diffinitio: ſiue ꝓut rō dr̄ argumentatio. Dico igiſ q̄ cū dicıſ q̄ eſt alia rō paternitatis ꝛ eſſentie in diuinis: nō accipiſ ſm q̄ eſt in rōcināte tm̄: ſed ſm q̄ eſt nomē intētiōis: ꝛ ſignat diffinitionem rei. q̄uis. n. in diuinis nō poſſit eē diffinitio: nec genus: nec dr̄ntia: nec cōpoſitio: tn̄ ſi itelligaſ ibi aliquid diffiniri. alia erit diffinitio paternitatis: ꝛ alia diffinitio eſſentie. In oībus aūt intētionibus hoc verū eſt: q̄ intentiōes ipſe nō ſunt in rebus ſed in aīa tm̄: ſed hñt aliquid in re corr710ſpōdens. ſ. naturam cui intellectus attribuit hōj itētiōes. ſicut intētio generis nō eſt in aſino: ſed natura aīalis: cui ꝑ intellectum hec intentio attribuitur: ita etiā ipſa ratio quā in diuinis aliaz ꝛ aliā dicimus: nō eſt in re: ſed aliqḋ rñdēs ei: in quo fundaſ. ſ. veritas illius: cui attribuiſ talis intentio. eſt enim in deo. vnde poſſint diuerſe ratiōes ſibi ꝯuenire. ꝛ iō nō ſequiſ q̄ deus ſit ille ratiōes: ſed q̄ tn̄ ſit hñs eas: hoc enim qḋ dr̄ q̄ in deo idem eſt habens ꝛ qḋ habeſ: itelligitur de illis: que habenſ ꝑ modū rerum: nō aūt de illis: que habētur ꝑ modū intētionū. ſicut nō poſſumus dicere: q̄ deus ſit nomē: q̄uis nomē habeat: ſ3 q̄ de⁹ eſt bonitas: q2 bonitatē habet. ſimiliter eſt paternitas: q2 paternitatē hꝫ: ſed nō ſequiſ q̄ ſit rō: q2 rōnē hēt.) Hec ille. ¶ Et ſilr ibidē ad 2ᵐ. (Paternitas ꝛ eē ſunt idez ſm eē. ꝛ iō ſicut in filio eſt eſſe eēntie: ita ꝛ in filio eſt eē p̄nitatis: q2 in diuinis nō ē niſi vnū eē: ſ3 p̄nitas hēt aliqḋ: in quo nō vniſ cū eēntia. ſ. rōne p̄nitatis: q̄ eſt alia a rōne eēntie. vñ ſm illā rōnē reſpect⁹ pōt eſſe in patre ꝛ non in filio. ſc3 diſtinguere patrem a filio.) ¶ Itē ꝑ ſen. diſ. 2. q. 1. arti. 5. dicit. (Proprietas (inqt) ꝑſonalis. ſ. relatio diſtinguēs eſt idē re qḋ diuina eſſentia: ſ3 differēs rōne. rō aūt relationis eſt: vt referaſ ad alteꝝ. ¶ Pōt ḡ duplr̄ ꝯſiderari relatio in diuinis: vel ꝑ cōꝑationē ad eēntiā: ꝛ ſic eſt rō tm̄: vel ꝑ cōparationē ad illud ad qḋ referſ: ꝛ ſic ꝑ ꝓpriā rōnē relatiōis diſtinguit ab illo.) Hec ille. ¶ Eandē ꝯnez ponit p̄ma pte. q. 28. arti. 2. (Relatio (inquit) realiter exiſtēs in deo eſt idē eēntie ſm rē: ꝛ nō differt niſi ſm intelligentie rōnē ꝓut in relōne reſpcūs iportaſ ad ſuū oppoᵐ: q̄ tn̄ nō importaſ nomine eſſentie. Patet etiā: q̄ in deo nō eſt aliud eſſe relatōis ꝛ eſſe eēntie: ſed vnū ꝛ idē.) Hec ille. ¶ Eandez ponit de potentia dei vbi ſupra. ¶ Quarta ꝯ. Proprietas perſonalis differt ſm rōnez a ꝑſona: vt p̄nitas a p̄re. ¶ Iſtā ponit ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 40. arti. ꝑ. ꝛ. q. 32. arti. 2° plix. Itē ꝑ ſen. diſ. 33. q. p̄ma. arti. 2°. (Quidā (inqt) dixerūt. ſic Prepoſitiu⁹: q̄ ꝓꝑetates ſunt ipſe ꝑſone ſm rez: nec diſtinguunſ a ꝑſonis ēt ſm rōnē: nec aliquo mō. ¶ S3 hoc ſtare nō pōt ꝑꝑ duo. ꝑ° q2 iuenimus in vna ꝑſona plures ꝓꝑetates ꝛ relatiōes ſm q̄ ad aliā ꝛ aliā ꝑſonaz refertur. 2° q2 aliqḋ attribuiſ ꝓprietati: qḋ nō attribuitur ꝑſone: ꝛ ecōtra. ſicut ꝑſone attribuiſ diſtingui: ꝓprietati aūt diſtinguere. ꝛ iō opꝫ q̄ differant ſm modū ſignandi ꝓprietates a ꝑſonis: nec diuerſus modus ſignandi ditatē hēret: ſ3 vanitatē: niſi eſſet alia rō ꝓprietatis ꝛ ꝑſone: cui corñderet aliqḋ in re. ꝛ iō dicimus: q̄ ꝓꝑetates ꝛ ꝑſone ſunt idē re: ſed differūt rōne. ſicut de proprietatib⁹ ꝛ eſſentia dcm̄ eſt: ſed in hoc differt: q2 rō ꝓprietatis ꝛ eēntie differūt: ſicut rō diuerſoꝝ generū: ſ3 rō ꝓꝑetatis ꝛ ꝑſone differūt. ſicut rōnes abſtracti ꝛ cōcreti in eoꝝ genere acceptoꝝ. In concreto aūt eſt duo ꝯſiderare in reb⁹ creatis. ſ. ꝯpōnē ꝛ perfectionē: q2 qḋ ſignaſ cōcretiue ſignaſ vt per ſe exiſtens. vt hō: vel albus. ¶ Silr de rōne abſtracti ſunt duo. ſ. ſimplicitas ꝛ ꝑfectio: q2 qḋ ſignaſ in abſtracto: ſignaſ ꝑ modū forme: cui⁹ nō eſt oꝑari: vel ſubſiſtere in ſe vel oꝑari: ſed in alio. vñ pꝫ: q̄ ſicut eſt etiam in alijs noībus: que de deo dicuntur: neutra ratio ſm totuz diuinis competit: ex quo probaſ in libro de cauſis: q̄ nihil de deo dicıſ: quia nec abſtractū ꝓpter imꝑfectionē: nec concretum ꝓpter compoſitionem: ſed q̄tum ad aliquid vtrūq3 vere diciſ: ꝛ concretum ꝓpter ꝑfectiōez: ꝛ abſtractuz ꝓpter ſimplicitatez.) Hec ille. ¶ Quinta ꝯ. Proprietas relatiua eſt vere: ꝛ ſm rez in eſſentia ꝛ in perſona. ¶ Iſtā ponit ſcūs Tho. ibidez arti. 3°. (Proprietates (inquit) ſunt in eſſentia ꝛ ꝑſonis: ſed diuerſimode: q2 in eēntia ſunt ꝑ idētitatē rei: ꝛ nō ſicut in ſuppoſito: ſ3 diuerſimode ſm q̄ aliquid dr̄ ſuppoſitū alicuius dupliciter. ſ. vel nature: per quā ꝯſtituiſ: ſicut humanitas eſt in ſorte: ꝛ hoc mō ꝓprietates ꝑſonales ſunt in ꝑſonis: vel ſicut illud: qḋ aduenit poſt eſſe conſtitutum: ſicut albedo eſt in ſorte: ꝛ ita ſm intellectū ꝓprietas nō perſonalis: vt inaſcibilitas: ꝯ̄is ſpiratio. ſunt in perſonis nō tn̄ ita q̄ ſuppoſituz ſit aliqḋ aliud ab eo qḋ ieſt ſm rem: ſed ſm rōnem cōcreti ꝛ abſtracti.) Hec ille. ¶ Ibidē ēt ꝓbat: q̄ ꝓprietates ſint in ꝑſonis ꝑ illud qḋ dicıſ in ꝑfatione. In ꝑſonis ꝓprietas ꝛc. ¶ Itē qḋ denoiaſ ab aliqua forma: oportet q̄ habeat illam in ſe: ſed perſone denominanſ a ꝓprietatib⁹. dicitur enī3 paternitate p̄r. ḡ paternitas eſt in patre. ¶ Qūo autē ꝓprietas ſit in eſſentia dicit. (Nullus modorū illorū quos ph̄s enumerat ſufficit ad explanādū qūo in diuinis aliqḋ in aliquo eſſe dicaſ: ꝛ ꝑcipue modus ille: quo ꝓprietates in eēntia eē dr̄: q2 nō iueniſ in creaturis aliqua diuerſoꝝ geneꝝ in idētitatē rei cōuenire. ſicut relatio ꝛ ſubſtātia in diuinis: rōne cuius vnū in altero eſſe dicıſ. ſ. paternitas in eſſe: ſicut in ꝑexiſtēte ſm intellectū. Sed modus ille: quo ꝓꝑetates non ꝑſonales ſunt in ꝑſonis ſimile hꝫ aliquid illi modo: quo forma eſt in mā. ſ. forma accidētalis in ſubiecto. S3 modus ille quo ꝓprietates perſonales ſunt in ꝑſonis hꝫ aliqḋ ſimile illi modo: quo differētie ſunt in ſpē: vel nā cōis in inferiori: q̄uis in his oībus maior diſſimilitudo q̄ ſimilitudo inueniatur.) Hec ille. ¶ Itēm p̄ma parte. q. 40. arti. ꝑ dicit. (Neceſſe eſt ponere ꝓprietates i diuinis vt oñdimus. ſ. q. 32. arti. 2°: que quidē ſignanſ in abſtracto vt quedā forme ꝑſonaꝝ. Unde cū de ratiōe forme ſit q̄ ſit in eo: cuius eſt forma: opꝫ dicere ꝓprietates eſſe in perſonis: ꝛ eas tn̄ eſſe ꝑſonas: ſicut eſſentiā eſſe in deo dicimus: que tn̄ eſt de⁹.) Hec ille. ¶ Et ibidem ad 2ᵐ. (Proprietates (inquit) dicūtur eē in eēntia per modū idētitatis. In ꝑſonis aūt eē dicūtur per idētitatē ſm rem: ſed q̄tum ad modū ſignandi. ſicut forma in ſuppoſito: ꝛ ideo ꝓprietates determinant et diſtinguūt ꝑſonas: nō aūt eſſentiam.) Hec ille. ¶ Eodez modo dicit in ſcripto vbi ſupra arti. 3° ad 2ᵐ: q̄ l3 relatiōes ſint in eſſentia: nō tn̄ eſſentia referſ ad aliq̄ perſonā: q2 nō eſt in ea relatio ſicut in ſuppoſito. ſolu3 aūt illud: in quo eſt relatio: iſto mō refertur per illam. Et hic p̄mus articulus terminaſ.

Rō dupl'r ſumitur. (margin)

Impugnatio dicti prepoſitiui. (margin)

4° phyſicoꝝ t. c. 23. (margin)

Quantum

35^m cōtra Aureo. d. 33. q. j. art. scdo.

Quantum ad 2m articulū arguit Aureolus cōtra istas ꝓpōnes: ꝙ videt̄ multiplicem repugnātiā īplicare. ¶ Arguit̄ igit̄ ꝓ 3 3m ꝯne3. Illud qd ꝑsonas distiguit est res in q̄tu3 eas distiguit: aliogn ꝑsone nō distinguerent̄ realiter: nisi eaꝝ distinctiuū ꝑncipiu3 eēt res: s3 relatio distinguit ꝑsonas ſm rōnē respectus q est ali⁹ a rōne essentie: vt isti ponunt in verbis suis. ḡ ꝓprietates ſm rōnē respectus: ꝛ ſ3 ꝙ differūt ab eēntia distinguunt̄. ¶ Scdo sic. Qñcūq3 aliqua ita se hñt: ꝙ vnū realiter distinguit: ꝛ alteꝝ realiter nō distinguit. illa nō est eadē res: q2 ꝑdicatū reale nō pōt affirmari ꝛ negari sine ꝯtradictiōe de eade3 re: s3 relatio ſm rōnē respect⁹ distinguit realiter personas. ſm vo esse qd h3 in essentia nō distinguit. ḡ idē respectus in relatōe differt realiter a suo esse: in quo idētificatur cum essentia. ¶ Tertio sic. Relatio in diuinis ſm istos distinguit̄ ab eēntia in rōne respectus: s3 tota entitas relatiōis ꝯsistit in esse respectū. relatio.n. ꝛ respectus idē sunt. ꝯstat aūt ꝙ tota entitas vniuscuiusq3 cōsistit in esse id qd est. vtpote hois in esse hominis: ꝛ animalis in eē aīalis. q̄re necesse est ꝙ tota entitas relationis in diuinis distinguat̄ ab essentia. ¶ Et ꝯfirmat̄. Q2 quicquid realitatis dat̄ relatōi vltra esse respectū: dat̄ vltra esse relationem. si igitur inquantu3 respectus distinguit̄ ab essentia ſm totam suam realitatem distingueret̄ ab ea. ¶ Quarto sic. Que vniunt̄ in essentia ꝛ distinguunt̄ rōne: impoſſe est ꝙ distinguātur nisi rōne: q2 non est maior distinctio distinctoꝝ diuersitate distinguētiū: sed paternitas ꝛ filiatio vniuntur ſm istos cū eēntia in essentia: ꝛ hñt aliquid in quo nō vniunt̄. s. ꝓprias rōnes relatiuas ſm quas ꝑsonas distinguunt. ḡ persone que distinguunt̄ per eas vniuntur simplr in omni eēntia ꝛ in omni realitate: ꝛ distinguunt̄ sola rōne: qd est error Sabellij. ¶ Quinto sic. Qñcūq3 aliqua distincta habent aliquod esse in quo vniunt̄: ꝛ aliquod eē in quo distinguunt̄: necesse est ꝙ distinguentia nō solū sint rōnes: imo habeāt aliqd eē ſm qd distinguunt̄: alioquin effectus formalis in realitate excederet suā formā: qd est impossibile: sed persone diuine hñt aliqd esse in quo non vniunt̄. s. in esse prēm ꝛ esse filiū. Nec pōt dici: ꝙ hoc sit solū ꝯcipi vel esse rōnis. pater.n. de se realiter est pater: ꝛ filius similiter. ḡ necesse est ꝙ paternitas inquātū distinguit: ꝛ similiter filiatio nō solū rōne distincta sint: imo distinguantur vere in esse: cuius oppositū isti dicūt. ¶ Sexto sic. Paternitas ſm istos habet distinguere ꝑ rōne3 p̄nitatis, put est alia a rōne essentie: s3 ſm hos hec rō est nomē scde intentionis: nec est in deo: sed in anima tm̄: nec deus h3 eam nisi ſm ꝙ h3 nomē. ergo persona patris nō distinguetur nisi per vnā scdam intentionē: neq3 per aliquid nisi sit in anima: neq3 per aliquid qd deus habeat nisi eo modo quo habet nomē. hoc aute3 est summe erroneū: ꝛ contra illud Hieronymi: qd ait in expōne symboli. Fidei Sabellij heresi3 declinātes tres personas expressas sub proprietate distinguimus nō tantūmodo nomina: sed nominum proprietates. ¶ Et si dicatur: ꝙ ratio paternitatis prout distinguit est in natura diuinitatis. Nō valet. Tum q2 isti concedunt: ꝙ solū distinguant ſm rōnes respectus: ꝛ prout est alia rō p̄nitatis a rōne essentie. nō est aūt ista alietas in natura ſm eos: sed tm̄ in intellectu. igitur paternitas non distingiut personas nisi ſm esse: qd habet in intellectu. Tum quia vt apparet ex dictis eorum cum dicitur: alia est ratio paternitatis ꝛ essentie in diuinis non accipitur ratio pro potētia vel actu: sed ſm ꝙ est nomen intentionis. he aūt intentiones non sunt in re sed in anima: nec deus habet eas nisi ſm ꝙ habet nomen: ꝛ ceteras intentiones. ¶ Septimo sic. Cū isti dicunt: ꝙ ꝓprietates cōparate ad essentiā trāseunt. comparate vo ad oppositū sunt res ꝛ distiguūtur. Aut iste trāsitus intelligitur in nihilitate3: q2 videlicet relatio comparata ad essentia3 desinat esse ꝛ fiat nihil: aut ꝙ desinat esse res ꝛ fiat ens ratiōis: aut ꝙ desinat esse distincta: ꝛ trāseat in idētitatē cū eēntia. Sed nō pōt dari p̄mū. Ꝙ ꝓprietas ad eēntiā cōparata ñ trāseat in nihil. Tum q2 relatio in esse constituit personā: persone nāq3 per relatiōes cōstitute subsistunt in diuina eēntia. illud aūt qd cōstituit comparatū ad essentiam vel in essentia: impoſſe est ꝙ trāseat in nihil dum comparat̄: alias constitueret: dū esset nihil. Tum quia nullus catholice negare pōt: qn ꝓprietates sint in eēntia. eē aūt in aliquo est cōparari ad illud sub habitudine vt in aliquo: impoſſe est ḡ ꝙ relatio fiat nihil dū cōparatur ad essentiā: alias non esset in ea: q2 qd nihil est in nullo est. Tū q2 relatio sub rōne respectus nō pōt dici ꝙ sit habitudo subsistēs quasi per modū interualli inter essentiā ꝛ terminū vtpote p̄nitas iter diuinitate3 ꝛ filiū: necesse est ḡ ꝙ sit insistēs in persona: i qua etiā existat essentia: ꝛ ita adinuicē cōcurrūt ꝛ comparātur. vnde p3 ꝙ nihil est dictu: ꝙ relatio transeat in nihil ꝑ hoc: ꝙ ab intellectu cōparat̄: et res quedā remanet ad quodcūq3 cōparet̄. ¶ Nec pōt dari 2m. Ꝙ nō trāseat in ens rationis. Tum q2 impossibile est: ꝙ aliqd trāseat a specie in spēm cōtraria3: vt ꝙ albedo fiat nigredo: ꝛ multo minus possibile est ꝙ res fiat rō: aut ens reale ens rōnis. ꝙ ḡ habitudo siue respectus sit res per comparationē ad oppositu3: ꝛ sit sola rō ꝑ cōparationē ad essentiā: ita ꝙ res transeat in solam rōnem impossibile est. Tum q2 intellectus per actum suum nō spoliat res suis realitatibus: q2 ꝓpter nostrū intelligere nihil mutat̄ in re. vt p3. 9. metaphy. T. c. 21. cōparare aūt relationē ad essentiā est actus intellect⁹ cōparātis. ḡ ex ista cōparatiōe nō amittit relatio sua3 realitatē: quā habebat ad oppositū ꝯpata. ¶ Nec pōt dari 3m. s. ꝙ trāseat in idētitatē realem: vt sit sensus: ꝙ relatio differt realiter ab opposito. Ꝙ ñ trāseat i idētitatē eēntie. a fundamento vo nō differt nisi sola rōne eo mō: quo dicimus ꝙ rōnale differt ab irratiōali realiter: ꝛ tñ ab aīali differt sola rōne. Hoc siquidē dari nō pōt. Tu3 q2 realitas illa: in qua differt ab opposito: aut est realitas diuine eēntie: ꝛ ſm hoc p̄nitas differt realiter a filiatōe per realitatem diuinitatis: ꝛ ꝑ ꝯñs realitas diuinitatis ꝛ realitas filiatōis distinguerentur: ꝛ ita filiatio erit alia res ab eēntia: ꝛ pari rōne p̄nitas ꝛ ꝓcessio: q2 nō ē altera magis eadē cū eēntia q̄ reliq̄. Si vo p̄nitas differt realiter a filiatōe sibi opposita nō realitate eēntie sed alia. habet̄ ꝓpositū. s. ꝙ paternitas h3 aliā realitatē ab eēntia. vñ p3 ꝙ ineuitabile est: qn ex ista vel alia parte paternitas dicat realitatē aliā ab essentia. Tū q2 exēplū cōfirmat ꝓpositū. nam ratiōale differt ab animali ratione: ab irrōnali vo realiter: ꝛ hoc nō est: nisi illa realitate: quā importat animal: cu3 quo rōnale realiter est idē: sicut eni3 rōnale ꝛ irratiōale sunt due res. sic aial rōnale ꝛ irrōnale sunt duo aīalia realiter: ꝛ due aīalitates reales. quare a simili. si p̄nitas realiter differt a relatione: ꝛ sola rōne ab essentia. ꝛ similiter econuerso filiatio ab essentia differt sola ratōe ꝛ a paternitate realiter: necesse erit ꝙ essentia: cum qua paternitas est eadem realiter et differens sola ratione sit alia realiter ab illa eēntia: cu3 qua filiatio est eadē realiter: ꝛ rōne differūt: ꝛ ita erūt due essentie in diuinis: ꝛ redit heresis arriana. ideo impossibile est: ꝙ ille transit⁹ habeat

Vtrū relō ſui eē a fundamēto habeat.

veritatē in aliquo itellectu. ¶ Octauo. Impoſſe ingt ē fundamentū: cui modus iſte innitit̄ .ſ. ꝙ in creaturis relatio habeat eſſe per fundamentū: ꝛ nō habeat eſſe per ꝑpriā ſui rōnem: ſed tm̄ ad aliud eſſe. Tū qꝛ ſequeret̄ ꝙ relatio per ſuā ꝑpriā rōnem nō eſſet accñs: ꝛ ita eſſet ſuba: cū ens diuidat̄ per ſubam ꝛ accñs tāq̄ per drīas ſufficiēter euacuantes totū ambitum entis: imo eſt diuiſio per ꝯtradictoria ſm Auicēnam 2° metaph. Tū qꝛ ꝑpria rō generis in relatiōe: que nō eſt alia q̄ reſpect⁹ ſm iſtos: vel erit res ſubſiſtēs: ꝛ hoc eſt impoſſibile. qꝛ reſpectus ſubſiſtere nō pōt ſm Aug. 7° de trinitate caplo p̄mo. Et Cōmentator. 7. metaphyſi. commento. 49. q̄ dicit: ꝙ relatio nō pōt eſſe ens per ſe. vel ratio relatiua inq̄tū hmōi non exiſtit per ſe: ſed in alio: ꝛ ſm hoc erit accidens. vnde impoſſibile eſt concipere quin vel habitudo ſit exiſtens per ſe: vel in fundamento. ꝛ tunc erit accidens. Tū qꝛ modus ꝑprius predicamenti accñtis nō tollit modū cōem accñtis: imo claudit. nā ꝑpria rō p̄dicamēti q̄litatis nō tollit rōnē accñtis: ꝛ pari rōne videt̄ ꝙ reſpectus ſeu habitudo: que eſt p̄dicamētalis rō toti⁹ p̄dicamēti relōnis hēat ꝑpriā accñtalitatē. Tū qꝛ relō nō dicit aliquid conſtitutum ex abſoluto fundamento aliquo: ꝛ ex ipſo reſpectu: ſed eſt pura habitudo vt ſupius dcm̄ fuit: ſm hoc ergo non eſt verū: quin relatio habeat proprium eē in creatura: imo ſe habet ad fundamentum: ſicut act⁹ ad potentiā. reducit. n. intellectus ipſam de potentia fundamenti ad actum ꝛ complementū: ſed iſti dicunt: ꝙ relationes reſpiciunt eſſentiā tāq̄ fundamentū. ḡ neceſſe eſt ꝙ reſpiciāt tāq̄ ſuū potētiale: nec habeant eē niſi potentialiter ꝛ fundamentaliter ac ſubiectiue per illam: ſed formaliter nullo mō. ḡ p̄dicta poſitio ſtare nō pōt.) Hec ille in forma. ¶ Similiter arguit Scotus ꝓbando ꝙ ꝑprietas ꝛ eēntia diſtinguant̄ plus q̄ rōne. Primo ſic. Pater ex natura rei ante omnē actū intellectus in p̄mo ſigno originis habet rē cōicabilē vt eſſentiā: qꝛ aliter eā non cōicaret. hꝫ etiā ex natura rei in p̄mo ſigno originis ante actū intellectus rem incōicabilē .ſ. ꝑprietatē ꝑſonalē: qꝛ aliter nō eſſet perſona ex natura rei: ſed nō eſt eadem realitas illa: que eſt cōicabilis ex nā rei: ꝛ que eſt incōmunicabilis ex natura rei: imo hoc includit cōtradictionē. ḡ in patre nō eſt idem ex natura rei eſſentia: que eſt cōmunicabilis de ſe: ꝛ ꝑprietas: que eſt incōicabilis. ¶ Scdo. Illud qd̄ ſm aliquid ſui ꝯuenit realiter cū aliquo: ꝛ per aliqd ſui differt ab eo: habet in ſe aliqua diſtincta ex natura rei: ſed pater conuenit cū filio realiter per eſſentiam: ꝛ realiter diſtingnit̄ ab eo ꝑ ꝑprietatē relatiuā. ergo in patre eſſentia ꝛ relatio diſtinguuntur ex natura rei.

Ꝫ eādē Scotus in reportat. Vtrū plus q̄ ratiōe diſtinguant̄ ꝑprietas ꝛ eēntia.

¶ Tertio. Btūs intuēdo deū videt diſtincte diuinitatē ꝛ ꝑprietatē: aut ḡ videt illa vt diſtincta obiecta aī omnē actū itellectus: aut videt illa vt diſtincta ſm diuerſos modos concipiendi idem obiectū grāmaticales ꝛ logicales. Si p̄mo mō. ḡ ſunt ibi ex natura rei: qꝛ cognitio intuitiua eſt rei vt exiſtit in ſe ante oēm actū intellectus. Si ſcdo modo. ergo non eſt maior differētia q̄ in concipiendo diuinitatem ꝛ deum ꝛ abſtractū ꝛ concretum. ꝛ per ꝯñs ſicut pater eſt btūs in eſſentia: ita in paternitate ꝛ filiatiōe ꝛ proceſſione ſpūs ſancti: ꝛ cū illa diſtinguant̄ realiter ſicut ꝑſone quas diſtigūt ſeqt̄ ꝙ pr̄ erit ꝑ btūs in trib⁹ obiectis: qd̄ eſt impoſſibile. ¶ Quarto. Qꝛ dicit Augu. 7. de trini. ꝙ oīs eſſentia q̄ relatiue dr̄ eſt aliqd excepto relatiuo. ¶ Itē ibidem. (Si pr̄ nō ē aliqd ad ſeipm̄: nō eſt oīno q̄ relatiue dicat̄.) ē ḡ in re eēntia ad ſe ꝛ nō ad aliqd. pr̄ aūt inq̄tū hmōi dr̄ ad aliud: non eſt aūt formaliter eadē entitas ad ſe ꝛ nō ad ſe. ḡ. ¶ Quinto. Qꝛ Aug. eo. lib. cap. 2°. dicit: ꝙ fili⁹ nō eo vbū quo ſapiētia: qꝛ vbū nō dr̄ ad ſe: ſed relatiue tm̄ ad eū: cuius eſt vbū. ſicut filius ad p̄rem. ſapiētia vō eo ꝙ eēntia. ¶ Ex quo pꝫ ſm Augu. ꝙ relationis ad abſolutū eſt talis nō idētitas in diuinis: ꝙ vnū eſt quo reſpcū alicui⁹: reſpcū cuius alterū non eſt quo. ḡ vnū non eſt de formali rōne alterius: ſed extra eam: ꝛ per ꝯñs nō eſt idem formaliter illi.

Ad primum argumētoꝝ Aureoli r̄ndet̄ negando maiorē. Dico. n. ꝙ illud qd̄ diſtigunt ꝑſonas nō ex illo hꝫ ꝙ ſit res. vn̄ hꝫ ꝙ diſtinguat .ſ. ex rōne reſpect⁹: nec tn̄ ſeqt̄: gn realr̄ diſtinguat. relatio. n. eſt q̄dā res: ꝛ eſt relō ī diuinis. ex hoc ꝙ eſt relō hꝫ ꝙ diſtinguat. ex hoc aūt ꝙ eſt res hꝫ non ꝙ diſtiguat: ſꝫ ꝙ oīa q̄ facit ſint realia. ex alia pte igit̄ venit diſtinctio ꝑſonarū: ꝛ ex alio venit ꝙ illa diſtinctio ſit realis. p̄mū qdē ex relatiōe inq̄tū hmōi. 2m̄ vō ex relatiōe inq̄tū eſt res .ſ. diuina eēntia: ꝛ hui⁹ exēplū eſt in diuinis. De⁹. n. eſt ſubalr̄ ſapiēs: ſꝫ hoc nō hꝫ ex ſapientia inq̄tū hmōi: nec ex eēntia inq̄tū hmōi: ſꝫ ꝙ ſit ſapiēs hꝫ ex ſapia inq̄tū ſapia. ꝙ aūt illud ſape ſit eēntiale hꝫ a ſapia inq̄tū eſt diuina ſuba. ¶ Iſtā ſolonē intēdebat ſctūs Tho. ꝺ po⁹ dei. q. 8. ar. 2° ad 3m̄ vbi ait ad ꝯſile argumentū. (Licet relō nō addat ſupra eēntiā aliq̄ rē: ſꝫ ſolū rōnē: tn̄ relatio eſt aliq̄ res ī deo: ſꝫ nō differat ab eēntia niſi rōne. ꝛ ſilr̄ eſt de ſapiētia. ꝛ iō ſicut ea q̄ ptinēt ad ſapiam ꝛ bonitatē realiter deo ꝯueniunt: vt intelligere ꝛ alia hmōi. ita ēt illud qd̄ eſt ꝑpriū relatiōis .ſ. opponi ꝛ diſtigui realiter in diuinis iuenit̄.) Hec ille. ¶ Itē ꝑ ſen. diſ. 26. q. 1. arti. 2° ad 3m̄ ponit ſimilē reſpōſionē. argumētū. n. eſt tale. (Relatio nō hꝫ vtutē diſtinguēdi niſi ſm ꝙ hꝫ oppōnis rōnē: ſꝫ rōnē oppoſitionis nō hꝫ niſi ſm ꝙ ad alteꝝ eſt. igit̄ nō diſtinguit niſi ſm ꝙ ad alteꝝ eſt: ſꝫ ſm ꝙ ad alteꝝ eſt nō hꝫ relatio: ꝙ ſit aliq̄ res: vel ſuba: vel hypoſtaſis. ḡ relō non poterit facere diſtōnē realē hypoſtaſum.) Ecce argumētū ſcti Doctoris ī for⁹. ¶ Et r̄ndet. (Diſtinguēdū (ingt) ꝙ q̄uis relō ex hoc ꝙ ad alteꝝ dr̄ nō ſit res q̄dā: eſt tn̄ res aliq̄ ſm ꝙ hꝫ fundamentū in eo qd̄ refertur. Et hoc vlterius hꝫ inq̄tū eſt diuina: ꝙ ſit hypoſtaſis vel ſuba. ꝛ iō facit realē hypoſtaſiū diſtōnē: ſicut ſapiētia ex hoc ꝙ eſt ſapiētia nō hꝫ ꝙ ſit ſuba: ꝛ tn̄ qꝛ ſapiētia diuina eſt ſuba. deus ſubaliter eſt ſapiēs.) Hec ille. ¶ Ex qbus pꝫ r̄nſio ad argumentū. ¶ Ad 2m̄ negat̄ maior. ſufficit. n. diſtinctio rōnis: vt alias dcm̄ eſt. predicatum enim quātūcūq̄ ſit reale non attribuit̄ rei per intellectū: cuius eſt attribuere predicatū ſubiecto niſi ſub aliq̄ rōne. ꝛ iō ſi p̄dicatū reale ꝯueniat rei ſub tali rōne: ꝛ nō ſub alia rōne eiuſdē rei: illud predicatū reale poterit affirmari ꝛ negari de eodem ſm rem diuerſimode ꝯcepto. ¶ Et hāc ſolutionē ponit ſanctus Tho. in ſūia de potētia dei. q. 8. articu. 2° ad 7m̄ vbi ſic dicit. (Sicut dicit ph̄us 3° phyſicoꝝ: nō opꝫ ꝙ omnia eadem predicentur quolibet modo de eiſdem: ſed ſolum de eiſdem ſm rationem: eſſentia aūt diuina ꝛ paternitas: ꝛ ſi ſint idem re nō ſunt idem ratione: ꝛ ideo nō oportet: ꝙ quicquid predicatur de vno: predicetur de alio. ¶ Sciendū tamē ꝙ quedam ſunt que conſequuntur proprias rationes eſſentie ꝛ relationis. ſicut dicimus ꝙ eſſe cōmune ſequitur ad eſſentiam: diſtinguere ſequitur ad relationem. vnde vnum horum ab alio remouetur: neq̄ enim eſſentia diſtinguit: nec relatio eſt cōmunis. Quedā vero nō quātū ad principale ſignificatum: ſed q̄tū ad modū ſignandi habēt aliq̄

Diſt. 8. q. 4. 2i° ꝯtra.

T. c. 3.

differentiam a rōne eſſentie: vel relationis: ⁊ iſta predi
cantur quidem de eſſentia ⁊ relatione: ſʒ nō proprie: ⁊
hꝰ ſunt adiectiua ⁊ verba ſubſtātialia: vt bonꝰ: ſapiēs:
intelligere: ⁊ velle. hꝰ.n. q̄tum ad rem ſigñatam ſigni
ficant ipſam eſſentiam: ſed tñ ſigñant eam per modū
ſuppoſiti ⁊ nō in abſtracto. ⁊ ideo ꝓprijſſime dicūtur
de perſonis: ⁊ de nominibus eſſentialibus cōcretis: vt
deus: vel pater: bonus: ſapiens: creans ⁊ alia hꝰ. de eēn
tia aūt in abſtracto ſigñata: ⁊ nō per modum ſuppoſi
ti non dicit̄ ita ꝓprie: ⁊ adhuc minus de relationibus:
qꝛ hꝰ conueniunt ſuppoſito ſm eſſentiam ⁊ nō ſm re
lationem. non enim deus eſt bonus vel creans ex hoc
ꝙ hʒ relationē.) Hec ille. ❡ Ad 3m negat̄ minor. Nō
.n. entitas relationis in hoc conſiſtit. ſ. in eſſe reſpectū.
per hoc.n. nō hʒ: ꝙ ſit aliqd in rerum natura: vt dictuʒ
eſt. ❡ Et ad probationem negatur vniuerſalis aſſum
pta. aliter.n. eſt de entitate relationis: ⁊ aliter de entita
te aliorum predicamentoꝝ. relatio.n. nō predicat ali
quid: ſed ad aliquid: ⁊ relatio aliter eſt ens q̄ alia ꝑdi
caméta: vt ſepe dcm̄ fuit. nō.n. relatio habet ꝙ ſit ens:
aut aliquid: aut res ex parte ſue rōnis: ſed ex parte fun
damēti qd̄ hʒ. tale.n. pōt nāliter eſſe in re relata. ⁊ tūc
relatio referens erit ens reale. ſin aūt. erit ſolū ens ra
tionis. ❡ Ad 4m dicit̄: ꝙ ſi maior intelligat̄ cū exclu
ſione alterius differentie q̄ ſm rōnem: vera eſt: ita ꝙ
ſit ſenſus ꝙ illa diſtinctiua: que vniunt̄ in eſſentia ⁊ ſo
la rōne diſtinguūtur: talia ſolū diſtinguunt rōne ⁊ nō
realiter: ſed maiore in hoc ſenſu cōceſſa: negat̄ minor:
nō.n. p̄nitas ⁊ filiatio ſola rōne diſtinguuntur: imo re
relatiua diſtinguunt̄. ſ. ſeipſis cum ſint ꝑma diſtinguē
tia in diuinis ſm rem. Si aūt maior intelligat̄ aliter
q̄ dcm̄ ſit falſa eſt. ❡ Ad 5m negat̄ minor loquēdo de
eſſe exiſtentie: qꝛ ſolum de tali eſſe loquēdo cōceditur
maior. in diuinis.n. nō eſt niſi vnicū eſſe loquendo de
eſſe: qd̄ eſt actꝰ eēntie. vnde de potētia dei. q.8. arti.2°
ad 11m dicit ſanctus Tho. (In diuinis (inquit) nullo
modo eſt eſſe niſi eſſentie: ſicut nec intelligere niſi in
tellectꝰ: ⁊ ꝓpter hoc ſicut in deo eſt tm̄ vnū itelligere
ita ⁊ vnum eſſe. ⁊ ideo nullo modo concedendū eſt ꝙ
aliud ſit eſſe relationis ⁊ aliud eſſentie. ratio aūt nō ſi
gnificat eſſe ſed eſſe quid. id eſt quid aliquid eſt. vnde
due relationes vnius rei non demonſtrāt duplex eſſe
eius: ſʒ demōſtrant ꝙ dupliciter de illa re pōt dici qd
eſt.) Hec ille. ❡ Et cum ꝓbat̄ ꝙ diuine perſone non
vniunt̄ in eſſe patrem ⁊ in eſſe filiū. Dico ad hoc ſicut
dicit ſanctus Tho. ꝑmo ſen. diſ.33. q.1. arti. ꝑmo ad pri
mum. (Eſſe dicit̄ tripliciter. Primo modo dicit̄ eſſe
ipſa quidditas vel natura rei. ſicut dr̄: ꝙ diffinitio eſt
oratio ſignificans quid eſt eſſe. diffinitio aūt quiddita
tem ſignificat. Alio modo dicit̄ eſſe ipſe actus eēntie.
ſic viuere ꝙ eſt eſſe viuentibus: eſt aīe actus nō actus
ſecundus qui eſt oꝑatio ſed actus primus. Tertio mo
do dicit̄ eſſe qd̄ ſigñat veritatē cōpoſitionis in propo
ſitionibus ſm ꝙ eſt dr̄ copula: ⁊ ſm hoc eſt in intelle
ctu cōponente ⁊ diuidente q̄tum ad ſui cōplementū:
ſed fundatur in eſſe rei qd̄ eſt actus eēntie.) Hec ille.
Et poſt pauca ſubdit. (Illud eſſe in quo paternitas et
eſſentia vniunt̄ ſignificatur vt eſſe qd̄ eſt actus eſſen
tie. nō aūt vniunt̄ in eē qd̄ ſigñat diffinitio rei: qꝛ alia
eſt rō p̄nitatis qua ad aliud refert̄: ⁊ alia rō eſſentie.)
Hec ille. ❡ Ex quo pʒ: ꝙ ſicut ipſe dicit de paternitate
⁊ eſſentia: ita poteſt dici de patre ⁊ filio: ꝙ vniūtur in
eſſe qd̄ eſt actus eſſentie. nō aūt in eſſe qd̄ ſigñat ratio
paternitatis vel filiationis. ex tali autē vnione in tali
eſſe nulla ſequitur realitas: nec ſequit̄ ꝙ illud cui ex
ſe conuenit tale eſſe de ſe ſit res: vel aliqd actu exiſtēs:
cuiuſmodi ſunt filiatio: paternitas: ſed ſolum ex eē pri
mo modo qd̄ eſt eſſe actualis exiſtentie: ⁊ dicit actum
eſſentie quod in diuinis nō pluraficat̄ vt dictuʒ eſt. Et
cum arguens dicit q: imo tale eſſe patreʒ eſt reale ⁊c̄.
Dico ꝙ verū eſt: ſed nō habet ꝙ ſit reale ex parte rela
tiōis: ſed ex parte fundamēti relatiōis: paternitatis ſc̄
⁊ filiationis eſt idem fundamentuʒ in diuinis. vt pro
bat ſctūs Doctor 4° ꝯ Gentiles. cap 14. ❡ Aliter bre
uius ſine diſtinctiōe poſſet dici: ꝙ eſſe patrē eſt eē rea
le: ⁊ eē filiū ſimiliter: ſʒ nō dicūt diuerſa eſſe: ſed vnuʒ
cū alia ⁊ alia habitudine: ſicut dicit̄ de potentia gene
randi actiue dicta: ⁊ potentia naſcendi paſſiue dicta.
❡ Ad 6m dicitur: ꝙ ꝓcedit ex falſo intellectu: cū eniʒ
dicitur ꝙ relatio in diuinis diſtinguit perſonas ſm ra
tionē reſpectus: nō ſumus ita aſini vel deliri: ꝙ intelli
gamus ſicut arguēs imponit. ſ. ꝙ relatio diſtinguat ꝑ
rōnem que eſt in aīa noſtra q̄tuʒ hʒ eſſe in anima no
ſtra: ſʒ ſm qd̄ hʒ eſſe in re. ſ. tāq̄ in fundamēto ſue ve
ritatis. nō.n. ſine cā diſtinguit idē ſctūs Doctor de rō
ne: que eſt tm̄ in ratiocinante ⁊ de ratione que nō tm̄
eſt in ratiocinante. ſ. primo ſen. vbi ſupra. vñ ſicut ipſe
dicit. diſt.2. q.1. arti.3°. (Ratio (inqt) dicit̄ eē in re: nō Rō rōcinā-tis ⁊ rei ra-tiocinate.
quaſi ipſa intentio: quā ſigñat nomē rationis ſit in re:
aut etiam ipſa conceptio cui cōuenit talis intentio ſit
in re extra animā: cuʒ ſit in anima ſicut in ſubiecto: ſʒ
dicit̄ eſſe in re inquātū in re extra animā eſt aliqd qd̄
rñdet cōceptui aīe: ſicut ſigñatū ſigno.) Et poſt mul
ta dicit. (Patet igit̄ ꝙ ratio dicitur eſſe in re inquātū
ſigñatū nominis: cui accidit eē rōnē eſt in re: ⁊ hoc cō
tingit ꝓprie: qm̄ ꝯceptio intellꝰs eſt ſimilitudo rei.) Et
ad 4m dicit. (Sicut (inqt) rō hoīs nō dr̄ eē in homie
q̄ſi res quedā in ipſo: ſed eſt ſicut in ſubo in intellectu.
in homine aūt ſicut in eo: qd̄ rñdet ꝑ quādā ſimilitudi
nē) ⁊c̄. ❡ Nūc ad ꝓpoſitū dico: ꝙ relatio dr̄ diſtigue
re ſm rōnē relatiōis vel reſpectꝰ ꝑſonas ad iſtuʒ intel
lectū: ꝙ relō que realiter eſt in deo ex hoc hʒ ꝙ diſtin
guat inq̄tū hʒ. vnde fundet rōneʒ reſpectus vel rela
tionis: ⁊ inquantū talis relatio eſt in ea: ſicut in funda
mento ſibi corrñdēte per aſſimilatiōeʒ: ita ꝙ ſi res di
uina nō haberet. vñ poſſet ſic vere fundare rōnē rela
tiōis ⁊ illi correſpōdere: q̄tūs poſſet fundare rationeʒ
eēntie vel ſapiētie: aut cuiuſlibet alterius abſoluti: cer
te nō poſſet eſſe ꝑncipiū formale diſtīctiuū in diuinis
perſonis: ⁊ nō intelligimus ꝙ ꝯceptiōes itellectus ꝑſo
naꝝ diſtōnem fabricēt. Et cū dicit arguēs ꝙ ſanctus
Tho. nō ſic pōt itelligere: qꝛ ipſe dicit: ꝙ relatio diſtin
guit ſoluʒ ſm rōnem reſpectus ꝓut eſt alia rō p̄nita
tis ⁊c̄. Dico ꝙ ſctūs Doctor nō intēdit: ꝙ illa ꝯceptio
que eſt rō diſtiguat: nec ꝙ alietas ꝯceptuū p̄nitatis ⁊
eēntie: aut p̄nitatis: ⁊ filiatiōis diſtiguat ꝑſonas: ſʒ in
tēdit ꝙ res diuina ꝓut hʒ in ſe. vñ fundet aliā rōnē a
rōne eēntie. ſ. rōnē p̄nitatis vel hꝰ: eſt diſtinctiua ꝑſo
naꝝ: ⁊ ꝙ p̄nitas ⁊ filiatio ꝓut hñt. vñ fundēt hꝰ con
ceptus p̄nitatis ⁊ filiatiōis: opponunt̄ relatiue: ⁊ non
ꝓut pñt repētari ꝑ ꝯcepꝰ abſolutos quoſcūq̄. ❡ Et
ſic pʒ: ꝙ argumentū ꝓcedit ex peruerſo intellectu ge
qd ſit de malo affectu. ❡ Ad 7m dico: ꝙ nuſq̄ legi in
ſancto Doctore talem modū loquēdi. ſ. ꝙ relatio tran
ſeat ⁊c̄. ſʒ ſepe recitet illō Boetij de trinitate. (Cūcta
que ī diuinā ꝑdicatiōeʒ veniūt mutant̄ in ſubāʒ ⁊c̄.)
dicit tñ ꝙ relatio cōꝑata ad eēntiā eſt rō ⁊c̄. vt recita
tū ſupꝰ: qd̄ q̄liter debeat itelligi oñdit ipſe in quodaʒ
tractatu vbi exponit cētūſeptē dubia de doctrina fra
tris Petri: ꝗ libellus icipit. (Primo ḡ ꝯſiderādū ē qꝛ

ratio &c. Et in solone sexti sic ait. (Et vo 6 loco ponit relo in deo cōpata ad eēntiā rō sola est. cōpata aūt ad oppoᵐ est res qdā: sic intelligit q relo cōpata ad eēntiā differt sola rōne ab ea. cōpata aūt ad oppositā relationē differt realr ab ea.) Vn̄ postea subdit. (Ipsa. n. relo. s. p cōpationē ad eēntiā idē ē qd ipsa re: s3 differt rōne. nō aūt intelligit q relatio sit solū rō: cui non corrn̄deat res aliqua vt obycīens calūniat.) Hec sunt vba eius in forma. si g repiat in dictis sctī Tho. talis modus loquendi. s. relatio comparata ad eēntiā trāsit &c. intelligit q relatio compata ad essentiam nō differt ab ea realiter: sed solū rōne. a relatiōe vo opposita differt realr. (Et cū opponēs arguit 9 hūc sensu3: dico ad pmā pbationē: q realitas q differt filiatio a pn̄itate est realitas diuie eēntie: nisi ponam⁹ q̄ttuor realitates in deo: nō tn̄ seqt q realitas diuinitatis differat a realitate pn̄itatis vel eō: qr realitas filiationis nō distinguit filiationē a pn̄itate inq̄tū est realitas diuinitatis: imo nec inq̄tū est realitas: s3 inq̄tū est realitas sub tali respcū. Cū. n. dico realitas filiatiōis: dico realitatē & relationē ex hoc q realitas filiationis est relatio h3 q distiguit ab opposito. s. a pn̄itate. ex hoc antē q est realitas h3 q suū distinguere sit reale. p3 igit q argumētū istud nō ineuitabiliter 9cludit: q relatio habeat realitatē distinctam a realitate eēntie: sicut arguens gloriat: imo nihil 9cludit. (Ad 2ᵃᵐ pbationē dico: q exēplū illud de rōnali & irrōnali respectu aīalis nō ponit a sancto Doctore. imo reprobat in p̄senti distinctione. arti. pmo ad 2ᵐ vbi dicit. (Nō op3 inquit in his aliqd simile inquiri: qr in nulla re creata inuenitur aliqd simile diuine simplicitati: vt habēs sit id: qd habet. omnia eni similia que possunt induci vel de punctis existentib⁹ in linea: vel differentys existētibus in genere: plus hn̄t de dissimilitudine q̄ d similitudine. & ideo magis abducunt intellectu3 a veritate q̄ inducant in veru.) Hec ille. (Drīe siquidē realiter diuidunt essentia3 generis: ita vt nō sit eadem animalitas fm rem: in qua conueniunt rationale & irrationale: s3 solum fm rationem. secus aūt est in pposito. nā opposite relatiōes nullo modo diuidunt essentiā cōmunē: sed eidem essentie fm rem: & fm esse indistinctiue est eadē realiter paternitas: cui est eadem filiatio: cui⁹ ratio est: qr eēntia creata puta animalitas nō est suū eē: sed solum h3 esse per illud: in quo est: ad qd trahit per differentiam. & ideo fm q ad diuersas differētias trahitur diuersa esse h3: ac per hoc non est eadē fm rem in diuersis: s3 in diuinis essentia diuina est suum esse: nec dat sibi a suppositis esse in qbus est: aut a pprietatibus que supposita cōstituunt: imo potius ecōtra oia que sunt in diuinis hn̄t esse diuine essentie. & iō ipsam nō diuidunt. sicut nec diuersa esse sibi 9ferūt: qua propter nō est simile. Et sic p3 q heresis arriana quam dicit sequi ex opinione ista nō sequitur. (Ad 8ᵐ dicit: q illud fundamentū verū est: vt sepe alias extitit allegatū. (Et ad pᵃᵐ pbatiōnē dr: q relatio ex sua rōne nō h3: q sit aliquid: aut res extra: quid mirū igit si nō ex sua rōne sit accn̄s: nec suba. relationes. n. assistētes nec sunt substantia: nec accn̄s: ea. ppter Porretanus q diuinas pprietates tales eē opinabat. dicebat eas nec esse subam: nec accidēs. vt dicit sctūs Tho. de po⁹ dei. q. 8. arti. 2º. & sic ad hūc sensum exponebat illud Aug. sc3 q relatiōes nō pdicant de deo fm subam: nec fm accn̄s fm q dicit sctūs Tho. ibidē. (Ad 2ᵃᵐ dicit: q relatio inq̄tū h3 nō dicit subsistens: nec quid insistēs: sed dicit quid assistens. vn̄ sctūs Doctor ibidem dicit. (Licet (inqt) ad aliqd nō significet vt inherēs: o3 tn̄ q sit inherēs: & hoc qn̄ est res aliq: qn̄ vo est fm rōnē tn̄. tunc nō est inherēs: & sicut in reb⁹ creatis op3 q sit accn̄s. ita op3 q in deo sit suba.) Hec ille. Et pma pte. q. 28. arti. 2º. (Si 9sideremus ēt in rebus creatis relo nes fm id: qd relones sunt. sic inueniunt esse assistētes nō itrinsecus affixe q̄si signantes respectū quodāmō 9tingētē. i. tāgentē rē relatā put ab ea tēdit in alteꝝ.) Hec ille. (Ex quo p3 qd dōm. (Ad 3ᵃᵐ dico: q relatio put est pdicamētū includit rōnē accn̄tis: & modu3 eius ppriū. s. inēē: s3 tn̄ relatio vt sic nō est pdicamētū. s. q̄tum ad totū sui ambitū: s3 solū put dicit relonem realē. relatio. n. rōnis nō est in pdicamēto. (Ad 4ᵃᵐ dico: q l3 relatio nō dicat qd constitutū ex respectu & absoluto: sed sit pura habitudo fm sui rōne3: tn̄ nō ex hoc h3 q sit res: aut q sit in predicamēto: nec q se habeat: sicut actus respectu sui fundamēti: imo nec q sit in fundamēto: s3 poti⁹ q egrediat ab eo: vel 9tingat illud: & tēdat in aliud. Cetera q̄ arguēs dicit nō pbat: s3 narrat. s. quō intellus educit relationē de potētia fundamēti ad actū. (Ad pmū Scoti negat minor. dico. n. q illud qd est cōicabile in diuinis: & illud qd est incōicabile sūt eadē res ex nā rei nullā hn̄s diuersitatē: sunt tn̄ disticta fz rōnē in re fundatā: ita q illa res equalet duab⁹ specifice disticlis. s. sube & reloni. vn̄ si ille modus arguēdi valeat: vtiq nō solū pbaret q eēntia & pptas distiguunt ex nā rei: imo realr. p3. nā fundat in ista maxia: res cōicabilis & res incōicabilis nō sunt eadē realitas ex nā rei. ista aūt nō plus appentie h3 q̄ ista: res cōicabiles & res incōicabiles nō sūt eadē realitas realr. (Ad 2ᵐ negat maior. dico. n. q illud p qd pr 9ueīt cū filio eēntialr: & illud p qd differt ab eo relatiue sunt eade3 res ex nā rei penit⁹ indisticta. nō. n. est incōueniēs idē eē pnᵐ 9uenietie: & pnᵐ distōnis inter aliq duo qn̄ aliq̄ distictio & 9ueniētia nō opponuntur adiuicē: cuiusmodi est in pposito de vnitate eēntiali: & distōne relatiua. eēt aūt incōueniēs idē eē pnᵐ eēntialis 9ueniētie & eēntialis distōnis. (Et hāc solonē itē dicit scūs Tho. de po⁹ dei. q. 8. arti. 2º ad 3ᵐ. (Ad 3ᵐ dico: q btūs nō videt aliā distōnē pcedētē op⁹ intellus nisi distōnē inter relatiua: videt tn̄ eēntia3 & pprietates relatiuas eē distinguibiles p actu3 intellus creati: & q illa res que sibi obycit pōt fundare diuersas rationes formales: qr pp suā illimitationē 9tinet eminenter ea q̄ in creaturis specifice distiguunt: & p 9ns videt ea eē plus fm rōnē distiguibilia q̄ abstractū & 9cretū: q nō distinguunt fm diuersas rōnes formales: s3 fm diuersum modū intellndi idē obm fm rōnē. (Ad 4ᵐ dico: q Augu. vult solū q vbicūq est aliqd qd refertur ad alteꝝ: illud qd refert nō solū h3 relationē fm aliq̄ essentiā absolutā: non tn̄ vult q relatio & absolutū distinguant ex nā rei: vel realiter. vn̄ auctoritas illa ita pōt adduci ad pbādū q eēntia & pptas distinguant realr. sicut ad pbādū distōnē formalē. Et cu3 dicit arguēs: q nō est eadē realr entitas ad se &c. Dico q nō ē eadē fm rōnē hec & illa: s3 pn̄t eē idē ex nā rei: & preser tim vbi taliter distincta fm rōnē sic se hn̄t: q sunt eade3 res illimitata & ex genus: secus de relatiōe in genere. (Ad 5ᵐ dico vt p⁹us: q p illā auctoritatē nō plus pbat distictio formalis q̄ realis: dico g q bn̄ stat sapiētiā nō eē quo respcū alicui⁹: respcū cui⁹ pptas ē quo & eō: & tn̄ inter eēntiā & pptatē nō aliā distōnē esse q̄ fm rōnē: qr vt sepe dcm̄ est relo diuina est ex genus: & silr eēntia dina. & iō nō repugnat alicui eaꝝ esse idē ex nā rei illi: cui 9ueīt pdicatū: qd tn̄ alteri n̄ 9ueīt: maxime qn̄

Ad pᵐ 53ᵐ sensus. v3. q nō trāseat in idēitatē eēntie.

Di. 20. q. 1.

Dis. 26. q. 1. ad argumta Scoti cōtra 2ᵃᵐ & 3ᵃᵐ.

tne q̃ñ talia ꝑdicata nõ ſoluꝫ ⁊ pure ꝑdicãt rẽ:imo dñt ĩtelligere modũ ĩtelligendi vel ſignãdi: in quo dñt illa duo realr idẽtificata: ⁊ de hoc dcm̃ fuit latius diſtõne 2ᵃ. ſic aũt eſt de eẽntia ⁊ relõne i diuinis: ⁊ de ꝑdicatis ↄuenientibꝰ vni:que de alio negant̃. vt ibidẽ dicebat̃. ¶ Sciẽdũ. n. ꝙ lꝫ eẽntia diua ⁊ relõ ſint eadẽ res: tñ eẽntia nõ ẽ eadẽ ↄuertibilr relõni:nec eꝯ:q2 vnũ iſtorũ ẽ vt ꝓpriũ. aliud vt cõe. Eſſentia. n. eſt eadẽ oppoſitis relõnibꝰ adinuicẽ realr diſtinctis. ⁊ iõ nõ opꝫ: ꝙ oẽ illud qḋ ꝑdicat̃ de eſſentia:ꝑdicet̃ de relõne vel eꝯ:q2 talia ꝑdicata: quoꝝ vnũ ↄuenit eẽntie ⁊ nõ relõni cõiter ↄcernũt cõitatẽ ⁊ ꝓprietatẽ. ſicut vbi gr̃a. diſtiguere: ↄſtituere: ſuppoſita referre ad alteꝝ. iſta ↄueniũt relõni:q2 eſt qḋ ꝓpriũ nõ cõe. nõ aũt ↄueniũt eẽntie: q̃ ꝑ ſui cõitatẽ nõ refert̃:nec cõſtituit:nec diſtiguit:ſed eſt tres res. ⁊ hõ. ¶ Sꝫ ꝯ hoc qḋ dcm̃ eſt nũc ⁊ alias. ſ. ꝙ eẽntia ⁊ relõ nõ ſunt idẽ ex nã rei adequate ⁊ ↄuertibiliter arguit Aureol. 2ᵃ diſtõne ꝑmi multiplr. Primo ſic. Nã nulla res excedit ſeipſaꝫ: aut eſt ſibimet inconuertibilis:aut inadequata: qḋ pꝫ:q2 tũc expſſa ꝯdictio implicat̃. ſ. ꝙ eadẽ res ẽ excedẽs ⁊ exceſſa:ↄuertibilis ⁊ nõ ↄuertibilis:adequata ⁊ nõ adequata:cum oĩs res adequet̃ ſibi ⁊ ↄuertat̃ ſecũ ⁊ coequet̃:ſed ſm te ꝑnitas ⁊ eẽntia ſunt eadẽ res ſimpliciſſima. ergo ipoſſe eſt ꝙ res eẽntie excedat reꝫ ꝑnitatis: vel adequet̃ ſibi:aut nõ ↄuertat̃ cũ ea. ¶ Scḋo ſic. Nulla res eſt maior ſe. da. n. oppoᵐ ꝙ ſit maior. iã nõ eſt eadẽ:ſꝫ res excedẽs: inadequata:incõuertibilis maior eſt re exceſſa. ergo impoſſibile ẽ ꝙ res excedẽs ⁊ exceſſa: ↄuertibilis ⁊ nõ ↄuertibilis ſit eadẽ res ſimplex cũ ea:cui adequat̃: ⁊ cuꝫ q̃ nõ ↄuertit̃. ¶ Tertio. Omnis res eadẽ alicui icõuertibiliter ⁊ inadequate icludit illã rẽ ⁊ aliqḋ plus realiter:ſꝫ nulla talis eſt eadẽ ſm rẽ illi:quã ſic includit. totũ. n. nõ eſt idẽ parti. ergo ipoſſe eſt ꝙ aliq̃ res ſimplex ſit ſimplex ſm rẽ eadẽ alicui: ⁊ tñ nõ adequet̃ ſm rẽ ſed excedat eã. ¶ Quarto. Maior eſt ↄuertibilitas inter eadẽ entitatiue q̃ꝫ iter equalia q̃titatiue:ſꝫ impoſſe eſt ꝙ due linee ſint equales q̃titatiue:quin ↄuertibiliter ſint eq̃les ſic ꝙ vna aliã nõ excedat. ergo multo minꝰ eſt poſſe: ꝙ aliq̃ ſint eadẽ entitatiue ſimplr:quin adinuiceꝫ ↄuertant̃ ſic ꝙ vnũ aliud nõ excedat. ¶ Quinto. Relatiua equiparantie mutuo ↄuertunt̃. vbi gr̃a ſimilis: et amicꝰ: ⁊ talia:ſed idẽtitas eſt relatio equiparantie. dicitur. n. idem eidẽ idẽ. ergo ſi aliqḋ eſt idem alicui ſm rem erit ↄuertibiliter idẽ ſic ꝙ res vnius cũ re alterius cõuertet̃. ¶ Sexto. Maiorẽ diſtõnẽ reqrit inequalitas q̃ꝫ equalitas:ſꝫ equalitas exigit realẽ diſtinctionẽ iter equalia. nihil. n. eſt ſibi ſimile vel equale ſꝫ Hil. ergo multo fortiꝰ nulla res ſimplex erit ſibi inequalis. ⁊ per ↄñs nec ↄuertibilis:aut inadequata. ¶ Septimo ſic. Realis relõ reqrit realẽ diſtõnẽ inter extrema: ſꝫ inadeq̃tio ⁊ excedẽtia ſunt relões reales:vbi aliq̃ dicũtr realiter inadequata. ergo impoſſe eſt ꝙ cadit iter illa que ſunt vna res ſimplex. ¶ Octauo. Manente eadẽ cauſa manet ideꝫ effectꝰ: ſꝫ ifinitas quã hꝫ res diue eẽntie eſt rõ ꝙ ſit idẽ ꝑnitati inadeq̃te. ergo cũ res ꝑnitatis eodẽ mõ ſit ifinita ⁊ eadẽ ifinitate:cũ ſimplr eadẽ ſit ratio. ſeq̃t̃ ꝙ ꝑnitas eſt eadẽ diuine eſſentie: ⁊ per realẽ ifinitatẽ quã hꝫ extẽdet̃ ad oẽ illud:ad qḋ ꝑ ſuã infinitatẽ res diue eẽntie extẽdit̃. ¶ Nono. Impoſſe eſt verificari ꝯdictoria de eadem re ſimplici. loquẽdo tñ de ꝯdictiõe:que attendit̃ penes ꝑdicata realia:ſꝫ ſi eſſentia ⁊ ꝑnitas ſint vna res ſimplex:de ea veruꝫ eſt dicere: ꝙ fundat excedentiã: ⁊ de ea verũ eſt dicere ꝙ fundat oppoſitum excedentie:qḋ eſt excedi. ergo de eadẽ re ſimplici verũ erit dicere:ꝙ excedit ⁊ non excedit excedit̃ ⁊ nõ. ſi eſſentia ſit eadem ꝑnitati incõuertibiliter ⁊ inadequate. ¶ Decimo. Illud nullatenus eſt ponẽdũ: qḋ infringit oẽm artem ſyllogiſticã: ⁊ oẽm moduꝫ demõſtratiuũ: ⁊ oẽm viã ad ſciẽdũ:ſed poſito ꝙ aliqḋ ſit idem alicui ſimplr: ⁊ cũ hoc inadeq̃te: ⁊ incõuertibiliter. tollit̃ oĩs efficacia ſyllogiſtica. dicã. n. ꝙ q̃tũcũqꝫ maior ⁊ minor extremitas ſint eedẽ in medio: non tñ erũt eedẽ iter ſe:q2 mediũ eſt cũ vtroqꝫ inconuertibile ⁊ excedẽs: ⁊ ſic in omni demonſtratione poterit aſſignari fallacia ↄñtis. ¶ Undecimo. Naꝫ hec via tollit ꝑmũ ꝑnᵐ. ſ. (Quecũqꝫ vni ⁊ eadẽ ſunt eadeꝫ ⁊c̃.) lꝫ. n. ſit fallacia ↄñtis ⁊ ꝑncipiuꝫ apparẽte in paralogiſmo illius fallacie. ſi nõ addat̃ eo mõ:quo in 3ᵒ vt dicit phs. ꝑmo elench. nihilominꝰ ſi addat̃ illa determiatio eſt ꝑncipiũ ꝑ ſe notũ:impoſſe eſt. n. qn equalẽ ⁊ eandẽ tilliusmodi vnitatẽ extrema hẽant inter ſe:quã habent in medio:ſed conſtat ꝙ ꝑnitas ⁊ filiatio ſunt vna res ſimplex:q̃ eſt diuinitas: nec ſunt aliud q̃ꝫ diuinitas ſꝫ te: nec ecõtra. ergo nõ põt euadi qn ꝑnitas ⁊ filiatio ſint oĩno eadẽ res. ¶ Ad ꝑmuꝫ iſtoꝝ dico: ꝙ ex dictis noſtris nõ ſequit̃ ꝙ aliqua res excedat ſeipſam: vel non cõuertatur ſibi:ſed Aureolus decipit̃ ſm ſophiſma accidentis credẽs hanc ↄñtiam valere. a. nõ ↄuertit̃ ipſi. b. ⁊. a. eſt. b. igit̃. a. nõ cõuertit̃ ſibiipſi. quã ↄñtiam conſtat nihil valere. vt in ſimilibus exẽplis oſtẽſum eſt 2ᵃ diſtinctiõe. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ lꝫ ego ponã eſſentiã diuinam ſe habere ad ꝓprietatẽ vt cõe ad ꝓpriuꝫ: ⁊ non cõuerti ſibi:nõ tñ admitto illũ modũ loquẽdi: ꝙ eẽntia excedat ꝑnitateꝫ:ſed eſt fallacia ↄñtis a pluribus cauſis veritatis ad vnam illarũ arguẽdo:nõ eniꝫ ideo eſſentia eſt nõ ↄuertibilis ꝑnitati:q2 excedit eam per modũ totius ad eam:ſed q2 ſe hꝫ ad eam vt cõe ad ꝓpriuꝫ deducta vniuerſalitate ⁊ totalitate quacũqꝫ. nõ ergo eẽntia eſt maior ꝑnitate. ¶ Ad 3ᵐ negat̃ maior. nõ. n. opꝫ ꝙ res alicui eadẽ incõuertibiliter includat eaꝫ ⁊ aliquid vlterius:niſi vbi eſt incõuertibilitas per modum totius ⁊ partis: que nõ eſt imaginãda in diuinis: ſꝫ ↄcedit̃ bene ꝙ diuina eẽntia eſt ꝑnitas: ⁊ cum hoc eſt eadẽ oppoſito ꝑnitatis. ſ. filiatiõi. eſt. n. eadẽ oppoſitis relatiõibus:nec ſequit̃ ꝙ ſe habeat ad aliquã relationẽ vt totũ ad partẽ. nã totũ requirit compoſitiõeꝫ partiũ ⁊ potentialitatẽ earũ. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ ſolũ ꝓbat ꝙ eſſentia non excedit relationes: ⁊ hoc concedo: ſed non probat ꝙ eſſentia conuertatur relationi. ſic ꝙ omne:quod eſt eſſentia:ſit hec proprietas. ¶ Et tunc ad argumẽtũ dico: ꝙ nõ eſt ſimile de equalibus quãtitatiue: ⁊ eiſdem entitatiue:quando illa ſic ſunt eadẽ ſicut cõmune ⁊ ꝓpriuꝫ. ¶ Ad 5ᵐ dico: ꝙ lꝫ idẽtitas ſit relatio equiparantie: cuius extrema dicuntur ad conuertentiã iſto modo: ꝙ quodlibet extremũ eſt ideꝫ alteri: ⁊ refert̃ ad illud eadeꝫ relatiõe: qua ecõtra:nõ tamẽ opꝫ illa extrema eſſe cõuertibilia. vñ argumentuꝫ peccat per equocationẽ. Nã aliud eſt cõuertẽtia relatiuoꝝ: ⁊ aliud eſt ↄuertibilitas. illa. n. dicunt̃ eſſe ↄuertibilia adinuiceꝫ: que ita ſe habẽt ꝙ de quocũqꝫ ꝑdicat̃ vnũ: ⁊ reliquũ. conſtat aũt ↄuertentiã relationem eſſe de alio foro. ¶ Ad 6ᵐ dico: ꝙ ſolũ ꝓbat inter eſſentiã ⁊ relationẽ diuinã nõ eſſe inequalitatẽ: ſꝫ nõ ꝓbat ibi nõ eẽ icõuertibilitatẽ. ¶ Et ſi arguit̃ de incõuertibilitate. Dico ꝙ illa nõ ẽ relõ realis: que reqrat extrema diſtincta realiter:ſꝫ eſt negatio q̃daꝫ:ſecus eſt de equalitate. ¶ Ad 7ᵐ negat̃ minor vt dcm̃ fuit. loquẽdo de icõuertibilitate:q2 exceſſuꝫ ibi nõ admitto. ¶ Ad 8ᵐ dico: ꝙ lꝫ paternitas ſit infinita eadem infinitate:qua

Cõtra predicta Aurc. d. 2. q. j. art. 4.

Cap. 4.

Rõ. 3ᵐ.

Dña iter cõuertentiam ⁊ ↄuertibilitatem.

diuina eſſentia:nõ tñ vt eſt relõ:nec vt eſt p̃rnitas:ſʒ il la ifinitas corrñdet ſibi ſecundario:p̃marie aũt corrñ/ det eẽntie ſicut attributũ ei⁹. ⁊ iõ nõ opʒ q̄ p̃rnitas ſit tres res ſicut diña eẽntia:ↄcedit̃ tñ q̄ q̄ꝛ eſt eadẽ infi/ nitas eẽntie ⁊ relõnis.iõ hec nõ excedit illã:ſʒ nõ con/ uertit̃ illi ſm̃ p̃dicationẽ:ſʒ ſe hẽat ad eã vt ꝓpriũ ad cõe. ❡ Ad 9ᵐ dico q̄ falſũ ſupponit.ſ. q̄ eẽntia exce/ dat relõnẽ. ❡ Ad 10ᵐ negat̃ minor.tũ q̄ꝛ nõ oẽ mediũ eſt incõuertibile:imo nullibi req̄rit̃ talis idẽtitas incõ/ uertibiliũ:ſicut iter eẽntiã diuaʒ ⁊ relõnẽ. Tũ q̄ꝛ ẽt in diuinis nõ obſtãte illa inconuertibilitate oẽ reale p̃di catũ qd̃ pure p̃dicat rẽ:⁊ nõ dicat aliq̄d de diſtõne iter eẽntiã ⁊ relõnẽ:nec dat eaʒ itelligere.dr̃ gñaliter d̄ iſta ⁊ illa. vt declaratuʒ fuit ſc̃da diſtõne. ❡ Ad xiᵐ negat̃ añs.q̃uo aũt itellĩnda ẽ illa regula. ❨Quecũq̄ vni ⁊ ei dẽ ⁊c̃.❩ dcm̃ fuit diffuſi⁹ diſtõne 2ᵃ. ❡ Ad argumẽtũ i pede q̄õnis factũ rñdet ſctũs Tho.p̃ ſen.di.33.q.1.arti. p̃ ad p̃mũ. ❨Qꝛ cũ dr̃. Ad aliq̄d ſunt quoꝝ eẽ ẽ ad aliũ ſe hr̃e:itelligit̃ de eẽ:qd̃ eſt q̄dditas rei: q̄ ſigiat̃ p̄ dif finitionẽ:q̄ꝛ nã relõnis p̄ quã ↄſtituit̃ in tali genere eſt ad aliud referri: ⁊ nõ itelligit̃ de eẽ:qd̃ eſt act⁹ eẽntie. hoc.n. hʒ relatio ex hĩs: que cãnt eã in ſubõ ſm̃ q̄ eſſe nõ refert̃ ad aliud ſʒ ad ſubm̃:ſicut ⁊ qdlibet accñs:et ſic dico q̄ nõ opʒ q̄ eſſe diuine eſſentie ſit ad aliud ſe hẽre.q̄ꝛ illud eſſe in quo p̃rnitas ⁊ eẽntia vniunt̃ ſigña tur vt act⁹ eẽntie.nõ aũt vniunt̃ in eſſe:qd̃ ſigñat diffi nitio rei: q̄ꝛ alia eſt rõ p̃rnitatis:qua ad aliud refert̃:et alia rõ eẽntie.❩ Hec ille. ❡ Sed de po⁹ dei.q.8.arti.2ᵒ ad 12ᵐ aliter dicit ad iſtud argumentũ. ❨Dõm (inq̄t) q̄ cũ relõ ſit accñs in creaturis ſuũ eẽ eſt ieſſe. vñ eſſe ſuuʒ nõ eſt ad aliud ſe hẽre:ſʒ eſſe hõ.ſ. quod ad aliq̄d eſt:eſt ad aliud ſe hẽre.❩ Hec ille. ❡ Et intendit q̄ rõ relatiui eſt ad aliud ſe hẽre. 4ᵒ aũt ↄ̄ Gẽtiles cap.14. dicit ſic. ❨Cũuis in deo ponat̃ eſſe relõ:nõ tñ ſeq̄t̃ q̄ in deo ſit aliq̄d hñs eẽ dependens:q̄ꝛ eaꝝ eẽ eſt aliud ab eẽ ſubẽ. vñ hñt ꝓpriũ modũ exñdi ſm̃ ꝓpriã rõnẽ:ſic̃ ⁊ in alijs accñtib⁹ ↄtingit.q̄ꝛ.n. oĩa accñtia ſunt forme q̄dã ſubẽ ſup̄addite: ⁊ a p̃ncipijs ſubẽ cãte:opʒ q̄ eoꝝ eẽ ſit additũ ſup̄ eẽ ſubẽ:⁊ ab ipſo depẽdẽs:⁊ tãto vni/ uſcuiuſq̄ʒ eoꝝ eẽ eſt p̃us vel poſteri⁹:q̃to forma accñ/ talis ſm̃ ꝓpriã rõnem fuerit ꝓpinq̄oꝛ ſubẽ vel magis p̄fecta:p̄p̄ qd̃ relatio realiter ſubẽ aduenięs poſtremũ ⁊ imp̄fectiſſimũ eſſe hʒ:poſtremũ q̄dẽ:q̄ꝛ nõ ſolũ p̄ex̄i git eẽ ſubẽ: ſʒ ẽt alioꝝ accñtiũ:ex q̄b⁹ cãtur relatio. ſic̃ vnũ in q̃titate cauſat eq̄litatẽ:⁊ vnũ in q̄litate cauſat ſimilitudinẽ:ip̄fectiſſimũ aũt q̄ꝛ ꝓpa rõ relõnis cõſi ſtit in eo qd̃ ad alteꝝ dr̃. vñ eẽ ei⁹ p̄p̄ h̄ q̄ ſubẽ ſup̄ad/ dit̃:nõ ſolũ depẽdet ab eẽ ſubẽ:ſʒ ẽt ab eſſe alteri⁹:hoc aũt in diuinis locũ nõ hʒ: q̄ꝛ nõ eſt in deo aliq̄d aliud eẽ q̄ ſubẽ.q̄cq̄d.n. in deo ẽ:ſuba eſt.ſicut igit̃ eẽ ſapien/ tie in deo nõ eſt depẽdẽs a ſuba: q̄ꝛ eẽ ſapiẽtie eſt eſſe ſubẽ:ita nec eſſe relatiõis eſt eſſe depẽdens neq̄ʒ a ſub ſtãtia:nec ab aliquo exteriori: q̄ꝛ etiã eſſe relatiõis eſt eſſe ſubẽ.❩ Hec ille. ❡ Elige quam vis reſponſioneʒ. Et hec ſufficiant.

❡ Diſtinctio. XXXV.

❡ Utꝝ de⁹ vere ⁊ formalr̄ aliq̄d itelligat. Qõ. I.

Circa 35ᵃᵐ diſtinctionem queritur. Utrum deus vere ⁊ formaliter aliquid itelligat. ❡ Et arguitur q̄ nõ. Intelligere eniʒ eſt quoddam pati ⁊ moueri vt dicitur 3ᵒ de aĩa: ſed deus non mouet̃:nec patit̃ ab aliquo. igit̃ nihil intelligit. (margin: X.c.2.)

In oppoſitum arguit̃.nã dicit Augu. 7ᵒ de trini. ❨Hoc eſt deo eẽ:qd̃ ſa pienteʒ eſſe.❩ cũ ĝ omnis ſapiens ſit intelligens vere ⁊ formalr̄:ſeq̄t̃ q̄ de⁹ vere ⁊ formalr̄ itelligat aliq̄d.

In hac q̄õne erũt duo articuli. Primus erit querere quid ſit formaliter in/ telligere. Secũdus an demonſtratiue probari poſſit q̄ intelligere proprie ſit in deo.

Quantum ad p̃muʒ ſit p̃ma ↄ̄. ❡ Intelligere in nobis eſt actio intellectus: cuius p̃ncipiũ eſt ſp̃es intelligibilis:⁊ terminus eſt cõceptio ſeu verbuʒ rei intellecte. Hanc ↄ̄nem ponit ſctũs Do ctoꝛ de veritate.q.8.arti.6.dicens. ❨Intelligens ⁊ itel lectum ꝓut ex eis eſt effectũ vnum quid: qd̃ eſt intel/ lectus in actu:ſunt vnũ p̃ncipiũ huius actus: q̄ eſt itel ligere:⁊ dico ex eis effici vnũ q̄d inq̄ãtũ itellectũ cõ/ iungit̃ intelligẽti:ſiue per eſſentiã ſuã:ſiue p̄ ſimilitudi/ nẽ. vñ intelligẽs nõ ſe hʒ vt agens vel patiens niſi per accñs inq̃tũ.ſ.ad hoc q̄ intelligibile vniat̃ intellectui aliq̄ actio vel paſſio req̄rit̃.actio q̄dẽ ſm̃ q̄ intellect⁹ agẽs facit ſpecies intelligibiles eſſe in actu: paſſio aũt ſm̃ q̄ intellectus poſſibilis recipit ſpecies intelligibi/ les:ſicut ſenſus ſp̃es ſenſibiles:ſʒ hoc qd̃ eſt itelligere ↄſeq̄t̃ ad hãc actionẽ vel paſſionẽ:ſic̃ effect⁹ ad cãm.❩ Hec ille. ❡ Cõſile ponit de po⁹ dei.q.9.ar.5. ❨Intelle ctus (inq̄t) nõ põt intelligere niſi ſm̃ q̄ fit actu per ſi militudineʒ rei:ſicut nihil aliud põt operari ſm̃ q̄ eſt in potẽtia:ſed ſm̃ q̄ fit actu per aliquã formã. hec igi tur ſimilitudo ſe hʒ in intelligẽdo:ſicut intelligẽdi p̃n cipiũ. vt caloꝛ eſt p̃ncipiũ calefactiõis.❩ Itẽ.q.8.arti.p̃ ſic ait. ❨Intellectus intelligẽdo ad q̃tuoꝛ põt hẽre oꝛ dinẽ.ſ. ad rem:que intelligit̃:ad ſp̃em intelligibileʒ:q̄ fit intellectus in actu:ad ſuum intelligere:⁊ ad conce ptionem intellectus:que quidẽ conceptio a tribus p̃di ctis differt:a re q̄dẽ intellecta:q̄ꝛ res intellecta eſt iter dũ extra intellectum: ↄceptio aũt intellectus nõ eſt ni ſi in intellectu:differt aũt a ſp̃ẽ intelligibili.nã ſp̃es in/ telligibilis:qua fit intellectus in actu ↄſiderat̃ vt p̃nci piũ actiõis intellectus: cũ oẽ agẽs agat ſm̃ q̄ eſt actu: actu aũt fit per aliquã formã:quã opʒ eſſe actionis p̃n cipium:differt aũt ab actione intellect⁹:q̄ꝛ p̃dicta con ceptio ↄſiderat̃ vt termin⁹ actiõis:⁊ q̄ſi qdd̃ã p̄ ipſam ↄſtitutum:intelligens eniʒ ſua actione format rei dif/ finitionem vel propoſitionem affirmatiuaʒ: aut nega tiuaʒ.❩ Hec ille. ❡ Itẽ de malo.q.7.arti.8. ❨Sicut in ſolo deo nõ differt forma ⁊ ip̃m eſſe:ita in ſolo deo nõ differt ſpecies intellecta ⁊ intelligere: qd̃ eſt intelligen tem eſſe.❩ Hec ille. ❡ Secũda cõcluſio. Immateria/ litas eſt rõ q̄ aliq̄d ſit nãe intellectualis: ⁊ q̄ aliq̄d ſit itelligibile in actu. Prima p̄s ↄ̄nis ponit̃ a ſctõ Tho. de veritate.q.2.arti.2ᵒ vbi ſic dicit. ❨Res (inq̄t) aliq̄ dr̃ p̄fecta dupl̄r. Uno⁹ ſm̃ p̄fectionẽ ſui eſſe:qd̃ ei com petat ſm̃ ꝓpriã ſp̃ẽm: ſʒ q̄ꝛ eſſe ſpecificuʒ vnius rei eſt diſtinctũ ab eſſe ſpecifico alterius rei.ideo in q̄libʒ re creata hõ perfectionẽ hñte tñ eſt de imp̄fectione ſim pliciter quãtum perfectiõis in alijs ſp̃ebus inuenit̃: vt ſic perfectio cuiuſlibet rei in ſe cõſiderate ſit imperfe/ cta veluti pars p̄fectiõis totius vniuerſi: que cõſurgit ex ſingulariũ rerũ perfectiõibus inuicẽ ↄgregatis. vñ vt huic imp̄fectõi in rebus remediũ eſſet inuenit̃ ali⁹ modus perfectionis in rebus creatis ſm̃ q̄ perfectio: que eſt ꝓpria vnius rei in re alia inuenit̃: ⁊ hec eſt p̄fe ctio cognoſcentis inq̄ãtũ eſt cognoſcens:q̄ꝛ ſm̃ hoc a cognoſcente aliq̄d cognoſcit̃ q̄ ipſum cognitũ aliquo modo eſt apud cognoſcenteʒ. ⁊ iõ in 3ᵒ de aĩa dr̃:q̄ aĩa eſt quodãmõ oĩa:q̄ꝛ nata eſt oĩa cognoſcere:⁊ ſm̃ hũc modũ poſſibile eſt:vt in vna re p̄fectio totius vniuerſi exiſtat.

God. q̄l.4. ⁊ Alex. q̄l.3. q.18. tenẽt i- telligere ni- hil aliud eſſe q̄ ſp̃ẽm re- cip̄e ſiue ſp̃ẽi receptioneʒ. Scot. ho3ᵒ di.p̃.ſ.d.⁊.3. q̄l.q.14.p̃ᵐ q̄ ſp̃ẽs itel ẽ aliud ab ipſo itelligere 2ᵐ q̄ intelligere eſt q̄dã qua- litas ſigra p̄ modũ actõis vt lucẽ. 3ᵐ q̄ intell. 2ᵐ ad obm̃ hʒ hitu- dinẽ p̃ mẽſu rabilis:⁊ h̄ ẽ realis hitu- do potentia⁹ vl ap̄titudia- lis. 2ᵒ ẽ atten gẽtie:⁊ iſta ñ eſt realis. vñ ſm̃ ipʒ itell. ẽ eẽntialiter i gñe q̄litati ⁊ relõ attingen⁹ ad obm̃ ip̃m actualiter cõ ſequitur. Aliq̄ do op- poſituʒ. di.5. q̄ itelle. nõ ẽ aliq̄d abſolu tũ additũ ad po^aᵐ:ſed tñ reſpectus ad obiectum. Henr. q̄l.4. q.7.d. q̄ itel lect⁹ hẽt acti uitatẽ p̃ducẽ di rez imagi nes ⁊ nõ coꝛ pus qd̃ ẽ aĩa ſẽtiliua: ⁊ h̄ Augu. aſcri bit. q̄l. ho.5. q.4.d. q̄ in- tellect⁹ mere paſſiue ſe hʒ ad p̃ᵐ actum ſuũ q̄ ẽ q̄dã noti⁹ ↄfuſa q̄ act⁹ ẽ ab obo ſine ſp̃ẽ: ⁊ p̄ talẽ actũ acti ue elicit aliũ actũ q̄ eſt no tna diſtincta etiaʒ ſine ſpe cie. Duran. autem negat tã i itellctũ q̄ʒ i ſenſu ſp̃ẽs: ⁊ iõ itelligen nã nihil niſi rõnẽ p̃ntiali tatis ad obm̃ dicit.

exiſtat: vñ hec eſt vltima ꝑfectio: ad quā aīa poteſt ꝑue nire ſm ph̄os: vt in ea deſcribat̄ totus ordo vniuerſi: ⁊ cauſaꝝ eius: in quo ēt finē vltimū hoīs poſuerunt: qḋ ſm nos erit in viſione dei: vñ ſm Gre. (Quid ē eſt qḋ nō videāt q videntē oīa vidēt.) ꝑfectio aūt vni⁹ rei in altera eſſe nō pōt ſm determinatū eſſe. qḋ hēbat in re illa: ⁊ iō ꝙ natū ſit eſſe in altera re: oꝫ eā ꝯſiderare abſ q; his q̄ nata ſunt eā determīare: ⁊ q: forme ⁊ ꝑfectio nes reꝝ ꝑ mām determināt̄: inde eſt: ꝙ ſꝫ h̄ eſt res ali qua cognoſcibilis: ſm ꝙ a mā ſepat̄: vñ opꝫ ꝙ illud: in quo ſuſcipit̄ talis rei ꝑfectio ſit imāle: ſi. n. eſſet māle ꝑ fectio recepta eſſet in eo ſm aliqḋ eſſe determinatū: ⁊ ita non eſſet in eo ſm ꝙ ē cogſcibilis. ſ. vt exñs ꝑfectio vni⁹ nata eſt eſſe in altero: ⁊ iō errauerunt ph̄i antiq: q poſuerūt ſilē ſili cognoſci: volētes ꝙ ſꝫ h̄ aīa: q̄ oīa co gnoſcit ex oīb⁹ mālr ꝯſtitueret̄: vt terra terrā cognoſce ret: aq̄ aquā: ⁊ ſic de alijs: putauerūt. n. ꝙ ꝑfectio rei co gnite in cogſcēte eſſe hēat: ſm ꝙ hꝫ eſſe determinatū in ꝓpria nā: nō aūt ita recipit̄ forma rei cognite in co gnoſcente: vñ ⁊ Cōmētator dicit 3° de aīa: ꝙ nō eſt idē modus receptionis: quo forme recipiunt̄ in intellectu poſſibili: ⁊ in mā p̄ma: q: opꝫ in intellectu cognoſcente aliqd recipi imālr: ⁊ iō videmus ꝙ ſm ordinē imāli tatis in rebus: ſm hoc in eis nā cognitiōis inuenit̄: plā te. n. ⁊ alia q̄ infra plātas ſunt nihil imālr pñt recipe: ⁊
Tex. cō. 38. oī cognitione priuant̄: vt pꝫ in 2° de aīa: ſenſus aūt re cipit qdē ſpēs ſine mā: ſed tñ cū ꝯdōnibus mālibus: in tellectus aūt a ꝯdōnibus depuratus ſpēs recipit. Silr ēt eſt ordo in cognoſcibilib⁹: res. n. māles nō ſunt itel ligibiles: niſi q: nos facimus eas intelligibiles: ſunt. n. intelligibiles in potētia tm̄: ſed in actu intelligibiles ef ficiunt̄ ꝑ lumē intellectus agentis: ſicut ⁊ colores actu viſibiles per lumē ſolis: ſed res imāles ſunt res intelli gibiles ꝑ ſeipſas: vñ magis note ſm nām: q̄uis minus note nobis.) Hec ille. Ex quo pꝫ nō ſolū p̄ma ps ꝯnis: imo tota ꝯ. ¶ Eandē ꝓbationē pōit p̄ma parte. q. 14. arti. 1. (Cognoſcentia a nō cognoſcētib⁹ diſtinguunt̄: ⁊ nō cognoſcēs nihil hꝫ niſi formā ſuā tm̄: ſed cognoſcēs natū eſt hēre formā etiam alterius rei: nā ſpēs cogniti eſt in cognoſcente: vñ manifeſtū eſt: ꝙ nā rei nō cogno ſcētis eſt magis coartata ⁊ limitata: nā aūt reꝝ cogno ſcentiū hꝫ maiorē amplitudinē ⁊ extenſionē: ⁊ ꝓpter
Tex. cō. 17. hoc dicit ph̄s 3° de aīa: ꝙ aīa eſt quodāmodo oīa: coar tatio aūt forme eſt ꝑ mām: vnde ⁊ ſupra diximꝰ: ꝙ for me ſm ꝙ ſunt magis māles: ſm hoc magis accedunt ad q̄ndam infinitatē. Patet igit̄ ꝙ immālitas alicu ius rei eſt ratio: ꝙ ſit cognoſcitiua: ⁊ ſꝫ modū imālita
Tex. cō. 27. tis eſt modus cognitionis: vñ in 2° de aīa dr̄ ꝙ plante nō cognoſcunt ꝓpter ſuā mālitatē: ſenſus aūt cogniti uus eſt: q: eſt receptiuus ſpēꝝ ſine mā: ⁊ itellectus ad huc eſt magis cognitiuus: q: eſt magis ſeparatus a mā
Tex. cō. 7. ⁊ immixtus: vt dr̄ 3° de aīa.) Hec ille. ¶ Eadē ꝓbatio ne vtit̄ ꝯ Genti. lib. 2°. per totū. Et p̄mo ſen. di. 35. art. 1.
Cōtra p̄mā Aure. di. 35. q. 1. ꝓpo. 4ª. in corpore. ¶ Sed ꝯ p̄mam ꝯnem arguit Aureo. mul tipliciter. Primo loco ꝓbat: ꝙ non opꝫ ponere dr̄iam inter actum intelligendi etiam in nobis a ſpē intelligi bili. Illud. n. quo formalr habet̄ obiectū pñs ꝑ moduꝫ apparentis eſt formaliter intelligere: ſed ſpēs intelligi bilis facit formaliter apparere: ⁊ p̄ſentialiter obijci vni
Tex. cō. 4. uerſale: ⁊ obiectū oīa ſm ꝙ ꝓbatum eſt. Et ph̄s 3° de aīa dicit: ꝙ intellectus ſi haberet naturaliter aliquam ſpēm obſtrueret itellectū: ⁊ ꝓhiberet apparere oē ali ud obiectuꝫ tanq̄ extraneū: vnde actus ſpēi eſt repre ſentare ſuum obiectū: vt preſens exemplare: ergo ſuꝑ fluum eſt vltra ſpēm intelligibilē aliaꝫ qualitatē ima

ginari: cū qualitas illa: que eſt intelligere non ſit aliud: niſi illud quo p̄ſentialiter habet̄ aliqd per modum ap parentis: vnde ſeqtur: ꝙ bis appareat obiectuꝫ: ſemel quidem per ſpēm: ⁊ ſemel per illam qualitatem: ⁊ cuꝫ nō ſit aliud menti videre aliqd q̄ aliquid ſibi appare re: ſeqtur q bis intelliget: ⁊ bis videbit: qḋ eſt oīno ſuꝑ fluum: ⁊ ꝯ experientiā. ¶ Scḋo ſic. Aut intelligere eſt aliquid pñs hēre: aut pñs per ſpēm exiſtens per pri⁹ in tueri. ſed nō poteſt dari 2m. Tū q: intellectu non exñ te in actu cōſiderationis: ſequeret̄ ꝙ eſſet obiectū pñs menti per ſpēm: ⁊ ita menti res apparerent: duꝫ nō cō ſideraret ꝑ ſpecies: quas haberet reconditas penes ſe. Tum q: omne qḋ eſt p̄ſens ſiue apparens alicui eſt ap parens: ſpecies auteꝫ illa nulli faceret apparere. ex quo mens nō ꝯſideraret. Tum q: res poſita in eſſe apparē ti non hꝫ eſſe niſi intentionale: ⁊ ideo nullus poteſt eaꝫ intueri niſi intellectus: qui format eā: nihil ergo eſt di ctu ꝙ ſpēs tunc faciat apparere vel rem preſentet: ⁊ ꝙ intellectus ꝑ qualitatē aliam intueat̄ eā: excluſa. n. ta li qualitate: ex quo res per ſpēm pñtialr apparet veriſ ſime videret̄: ergo nō poſſet poni alia qualitas a ſpē i telligibili: q̄ ſit formalr intelligere. ¶ Tertio ſic. Illa qualitas vel erit ſilitudo obiecti: ſicut ⁊ ſpecies: vel nō erit ſilitudo. Non primū. Tū q: duas ſilitudines pōe re in eadē potentia reſpectu eiuſdē obiecti ſuꝑfluuꝫ vr̄ ⁊ impoſſibile: q: q̄reret̄: an eſſent eiuſdē ſpēi: ⁊ tunc q̄li bet erit intellectio ⁊ actus cognitiuus: vel erunt alteri us ſpēi: ⁊ ſm h̄ cū vltima ſilitudo ſit nobilior ⁊ exꝓſſi or: ſeq̄ret̄ ꝙ effectus equiocus ſit nobilior ſua cā: ꝗ qua litatē aliā ponere ſuꝑfluū eſt: nec poſſibile. Nec pōt da ri 2m. Tū q: actus magis imitat̄ obm: ⁊ aſſimilat̄ ipſi: q̄ q̄cūqꝫ alia ſilitudo: vñ. 1. Joh. 3° dr̄: ꝙ cū apparuerit ſiles ei erimus: ⁊ videbimus eū ſicuti eſt: ⁊ ꝓpoſitio an tiquoꝝ fuit: ꝙ cognoſcere eſt ꝑ aſſimilationē: imo non eſt aliud cognoſcere q̄ aſſimilari. ¶ Quarto ſic. Com mentator 2° de aīa cōmento. 22. dicit ꝙ intentiōes re rum in aīa ſunt cōꝓhenſiones. Et 3° de aīa cōmento. 31. dicit ꝙ abſtrahere nihil aliud eſt q̄ facere intentio nes intellectas: itelligere vō nihil aliud eſt q̄ recipere has intentiones: ſed intentiōes: quas facit intellectus agēs ſunt ſpēs intelligibiles: ergo ille eedē ſunt intelle ctiones: vñ manifeſte pꝫ: ꝙ nec ph̄s: nec Cōmentator poſuerūt alias ſpēs p̄ter ipſoſmet act⁹ cognitiuos. Hec ille. ¶ Scḋo loco ꝓbat ꝙ intelligere nullo mō ſit age re ꝑ ſpēm intelligibilē. Illud nō eſt formalr intellige re: quo nō hꝫ intellectus rē pñtē ſibi in eſſe apparēti: ſꝫ per recipe ſpēm: aut ꝑ agere non hꝫ intellectus rē ſibi pñtem in eſſe apparenti: aliud. n. eſt ſpēs: ⁊ aliud recipe ſpēm: ⁊ aliud ꝑ ſpēm agere aliqd abſolutū: ⁊ aliud illḋ abſolutū: q̄uis ergo ꝑ ſpēm: vel ꝑ abſolutū poſſint res eſſe pñtes: nihilomin⁹ ꝑ agere: aut recipe ſpēm nō pñt res eſſe pñtes: cū iſta ſint qdā reſpectus: ergo nō eſt poſ ſibile ꝙ itelligere formalr ſit pati: aut recipe ſpēꝫ: aut agere per eā. ¶ Scḋo. Quo nō exñte nō minus intelle ctio remanet nō vr̄ ad intellectionē formalr ꝑtinere: q: trāſeunte formalitate rei nō pōt res manere: ſed ex cluſa oī receptōe: ⁊ oī actione: dū tm̄ intentio intellecta qua intellectus ſit formalr intelligēs ſit adhuc itelli gere remaneret in actu: dato. n. ꝙ ab eterno eſſꝫ in itel lectu abſqꝫ oī ꝓductione: poſito ēt ꝙ remaneret tran ſeunte actione ſeu pati atqꝫ receptione ſemꝑ intellige re remanebit: ergo nō eſt veꝝ: ꝙ itelligere ſit formalr agere vel pati. ¶ Tertio ſic. Illud qḋ cōponit̄ ex aliq bus tanq̄ ex mā ⁊ forma nō vr̄ ꝯſiſtere in agere vl pa ti: ſed Cōmenta. dicit 3° de aīa. cōmēto. 23°: ꝙ intellect⁹

Utrū intelli. ſit agere ſm ſpēm intelli. idē ibidē ꝓpoſi. 3.

in actu cōponit̄ ex intellectu m̄ali tāq̄ ex m̄a ꝛ inten
tione intellecta tanq̄ ex forma: ꝛ reſultat vnū cōpoſi
tū ex eis:ſicut ex m̄a ꝛ forma. Et infra ſubdit: ꝙ ſicut eē
ſenſibile ꝯponit̄ ex m̄a ꝛ forma: ꝛ diuidit̄ in hec duo:
ſic eſſe intelligibile dꝫ diuidi in ꝯſimilia his duob⁹.ſ.i
aliqͦd ſile forme:ꝛ i aliqͦd ſile m̄ae:ergo nō plus ꝯſiſtit
intelligere in agere vel pati q̄ eſſe albū: aut aliud ſen
ſibile cōpoſitū ꝯſiſtat. Hec ille. ¶ Quarto ēt ꝫ eādeꝫ
ꝯnē arguit i 2⁰ ſen.ſic. Impoſſibile eſt reſpectu eiuſdē
ponere duas ſilitudines realr̄ differētes in eodē intel
lectu:ſed ſpēs ē q̄dā pfecta ſilitudo rei:ꝛ ſilr̄ itellectio:
ergo ipoſſe eſt:ꝙ ſpēs ꝛ intellectio differāt realr̄: maior
pꝫ:qꝛ vel iſte due ſilitudies eēnt diſtīcte ſolū nūeralr̄
ꝛ ſi ſic.tūc duo accn̄tia eiuſdē ſpēi eēnt i eodē:aut erūt
alterius rōnis:ꝛ tūc vna erit pfectioꝛ alia: ꝛ virtute cō
tinebit eā:ſicut pfectū ꝯtinet ipfectū virtute:ſed ipoſſe
vr̄.ꝙ duo accn̄tia:quoꝝ vnū ꝯtinet aliud in v̄tute ſint
diſtincta in eodē ſubo:ſicut tepiditas: ꝛ caloꝛ in ſūmo:
igit̄ ſpēs q̄ eſt ſilitudo rei ipfecta ꝛ remiſſa nō poterit
eſſe in eodē intellectu diſtincta ab itellectione: q̄ eſt in
eodē pfecta.ꝛ expſſa ſilitudo obi eiuſdē. ¶ Quīto. Qꝛ
Tex.cō.37. hec eſt inténo Ari.3⁰ de aīa: vbi dicit: ꝙ ſicut aīa ē oīa
ſenſibilia per ſenſum:ita eſt oīa intelligibilia p intelle
ctum:ita ꝙ ſicut p actū ſentiendi eſt oīa ſenſibilia: ita
p actū intelligēdi eſt oīa intelligibilia: ſed aīa nō ē oīa
ſenſibilia realr̄:nō.n.p actū vidēdi lapidē reducit̄ ad
eſſe lapidis:ergo h̄ eſt tm̄ p aſſimilatione īq̄tū p actū
ſentiendi aſſimilat̄ rei ſenſate:ergo ſilr̄ ex pte itellect⁹
aīa eſt oīa intelligibilia p intelligere: nō ꝙ intelligere
reducat̄ ad eſſe:ꝛ nām rei intellecte realr̄:ſed tm̄ p aſſi
milationē:qꝛ p itelligere qͦd eſt expſſa ſilitudo rei aſſi
milat̄ ipſi rei. Tūc arguit̄ ſic. Aīa p vnā potentiā eſt aſ
ſimilabilis vni obo mediāte vnica ſilitudīe tm̄: ſꝫ per
nullā aliā potentiā q̄ p intellectū aīa aſſimilat̄ rei itel
lecte:igit̄ mediāte vnica ſilitudine tm̄:ſed illa eſt act⁹ i
telligēdi.igit̄ in itellectu nō eſt alia ſilitudo obi q̄ ipe
actus:minoꝛ pbat̄ p Aug.9⁰ de tri.dicentē: ꝙ viſio ē ſi
millima rei.de qua gignit̄. ¶ Sexto ſic. Qꝛ tūc opor
teret ponere:ꝙ intellectus eēt due potentie: qꝛ aīa p i
tellectū bis aſſimilaret̄ obo:ſemel p ſpēm:ꝛ ſemel p ac
tū:p vnā aūt potētiā aīa vno mō aſſimilat̄ obo. ¶ Se
ptimo ſic. Spēs ponit̄ in intellectu ad repn̄tādū obꝫ:
ꝛ faciendū ipm eſſe pn̄s intellectui:ꝛ ad exhibēdū ipꝫ
in eſſe pn̄tiali:ſed hoc maxie cōpetit intellectioni:igit̄
nō vr̄ ꝙ ſit ponenda alia ſpēs ab intellectiōe. ¶ Octa
uo. Impoſſe eſt ponere reſpectu eiuſdē obi duas intel
lectiones.vel cognitiones in eodē itellectu:ſed ſi pōat̄
ſpēs in intellectu diſtincta ab actu intelligendi: tūc ne
ceſſario erunt in intellectu due cōphēſiones.vel cogni
tiones de eadē re:igit̄ ꝛc.maioꝛ pbata eſt in ſili ſupi⁹:
qꝛ vel ille cognitiones eſſent eiuſdē rōis. vel alterius:
minoꝛ pꝫ:qꝛ nō eſt minoris abſtractionis ꝛ vitalitatis
ſpēs in intellectu q̄ in ſenſu:ſed ſpēs in ſenſu ſm̄ ppaꝫ
eius rōnē hꝫ:ꝙ ſit formalr̄ ſenſatio ꝛ cōphenſio: g̃ hoc
Tex.cō.lx. nō eſt negandū a ſpē in intellectu: minoꝛ pꝫ p phm 2⁰
de aīa ꝛ Cōmenta.cōmēto.122.phus.n.dicit ꝙ ſenſus
recipit formas ſine m̄a.ꝛ Cōmentatoꝛ exponēs illud:
dicit.ꝙ he forme ſunt in ſenſu ſenſationes:ꝛ cōphēſio
nes vere:ſed nō in re ex̄:coloꝛatio.n.in piete nō eſt cō
prehenſio coloris:ſed coloꝛatio in ſenſu eſt cōphenſio:
quare ꝛc. ¶ Dicet̄ ꝙ loqͥtur nō de ſpē:ſed de viſione.
¶ Cōtra. Ipſe vr̄ loq de eadē forma cōpata ad ſēſuꝫ:
vt ad rē ex̄ ſignat̄.formā aliq̄ cōpata ad ſenſuꝫ nō eēt
vera ſenſatio niſi diſtingueret vlr̄ inter ſpēm cōpatam
ad ſenſum ꝛ ad mediū:p h̄ ꝙ in medio nō eſt ſenſatio
in ſenſu aūt ē ſenſatio. Dicet̄.n. ſibi ꝙ oīs foꝛ⁹ cōpata
ad ſenſum nō opꝫ ꝙ ſit ſenſatio. ¶ Nono. Qꝛ nihil ali
ud reqͥrit̄ ad h̄:ꝙ aliq̄ foꝛ⁹ ſit vera cōphenſio: niſi ꝙ p
ipſam exhibeat̄ obm̄ in eſſe obiuo pn̄tialr̄: qͦd eſt eſſe
intētiōale:hr̄e.n.ſic obm̄ pn̄s eſt ipm cognoſcere ꝛ ecō
uerſo:ſed ſpēs in q̄tū eſt ſilitudo rei hꝫ ex ppria ꝯdōe:
ꝙ exhibeat rē pn̄tē in acie cognoſcibilitatis: ꝛ nō in eē
reali:igit̄ in eſſe obiuo:igit̄ ex ppria ꝯdōe hꝫ: ꝙ ſit v̄a
cōphēſio. ¶ Dices nō q̄libet exhibitio rei in eſſe pn̄ti
eſt cōphenſio:ſed ſola exhibitio:q̄ eſt penes eſſe iudica
tū talis eſt itellectio. ¶ Cōtra. Iudiciū q̄ potētia dr̄ iu
dicare de re cognita:nō eſt aliud q̄ cognitio ipſa.q̄ res
iudicat̄ pn̄s in pſpectu mētis eſſe:igit̄ illud:quo ſic po
nitur res in pſpectu mētis v̄a cognitio eſt. ¶ Dices ꝙ
ſpēs nō exhibet rē i pſpectu mētis:ſed tm̄ act⁹. ¶ Cō
tra. Ubi eſt eadē rō:ibi eſt illud idē:qͦd ſeqͥt̄ ex tali rōe:
ſed actus intelligēdi hꝫ.ꝙ exhibeat rē pn̄tē in pſpectu
mentis:qꝛ eſt v̄a ſilitudo rei. h̄ aūt ꝯuenit ſpēi:ipſa.n.ē
rei ſilitudo:lꝫ nō ita clara:igit̄ ipſa ſpēs v̄e exhibet reꝫ
pn̄tē:ꝛ p ꝯn̄s eſt v̄a intellectio rei. ¶ Decimo ſic. Que
ro ad qd ponit̄ alia ſpēs ab intellectiōe:aut vt ſupple
at vicē obi in rōne terminātis:aut in rōne formalis pn̄
cipij actus eliciti:ſed nec ſic:nec ſic:igit̄: maioꝛ pꝫ ex
opionibus diuerſis:oēs.n.opiones ſolēnes ponūt ſpēꝫ:
vel in rōne termini actus:iō dicunt aliq̄ ꝙ in viſione
btifica nō reqͥrit̄ ſpēs:qꝛ ibi non terminat̄ act⁹ad ſpēꝫ:
ſed ad eſſentiā diuinā imediate.aut ponit̄ in rōne pn̄
cipij eliciti actus cū intellectu ſm̄ alios:minoꝛ pꝫ p̄:
ꝙ nō reqͥrit̄ in rōne terminātis:qꝛ actus quo intelligo Quod nō re
roſam nō terminat̄ ad ſpēm roſe: alias oīs intellectio: quirit̄ ſpēs vt
que eſſet mediāte ſpē.eſſet actus reflexus:terminaret̄ ſuppleat vicē
.n.imediate ad aliqd in intellectu. Silr̄ non eſſet tunc obi vt termi
noticia nec ſcia de rebus:nec ppōnes v̄ificarent̄ ime nans eſt.
diate de rebus:imo hec ppō falſa eſſet:triangulus hꝫ
tres angulos:inq̄tū cōpet̄ ad intellectū enunciantē.
Silr̄ ſenſus imediate terminat̄ ad res ex̄: nā imedia
te iudicat res q̄ ſunt ex̄:alias ſenſatio eſſet actus refle
xus:g̃ multo magis intell's iudicat p̄mo de rebus ipis.
¶ Cōfirmat̄. Qꝛ alias ſeqͥt̄ neceſſario erroꝛ Auer. de
vnitate intell's:qꝛ cū intelligo roſam ſimplr̄ nō pticu
latā:igit̄ act⁹ erit ens ſimplr̄ nō pticulatū.qꝛ obꝫ iō hꝫ
tale eſſe ſimplr̄:ſed rō magis ꝯcludit in pposito: qꝛ ſi
ſpēs roſe eſſet illud:qͦd imediate terminat actū intelle
ctus:igit̄ ſpēs roſe eſt ens ſimplr̄ nō pticulatus. ¶ Ex
quo ſeqͥt̄:ꝙ intellectus erit ens ſimplr̄ nō pticulatū: ꝛ
ſic vnus in oībus: niſi ponas:ꝙ ſubm eſt vnū numero
pticulatū:ꝛ nō eius accn̄s:qͦd eſt falſum. ¶ Itē intelle
ctus intelligendo roſam:aut ſiſtit in ſpē roſe: aut pce
dit vltra de ſpē ad res:ſi p̄ mō ſeqͥt̄ ꝙ oīs intellectus ē
de ſolis accn̄tibus intell's nr̄i:ſi 2⁰ mō ſeqͥt̄:ꝙ oīs act⁹ i
tellectus eſt diſcurſiuus:q̄ ambo ſunt falſa. ¶ Scdo p
bat̄ alia ps minoris.ſ.ꝙ nō reqͥrat̄ ſpēs in rōne eliciē Quod nō re
tis actū vna cū intellectu:qꝛ ipoſſe eſt effectū in pfectō quirit̄ ſpēs i
ne excedere ſuā cāꝫ equocā:ſed intellectio eſt pfectioꝛ rōe elicientis
ipſa ſpē:igit̄ ipoſſe eſt:ꝙ ſit effectus equocus ipſi⁹ſpēi: actū.
nec pōt eſſe effectus vniuocus:cū ſit alterius rōnis:alſ
duo accn̄tia eiuſdē ſpēi eēnt in eodē:igit̄. ¶ Dicet̄ ꝙ
nō eſt incōueniēs ꝙ effect⁹ excedat in pfectōe ſuā cāꝫ
ptialē:ꝛ minus pn̄cipalē: ſpēs aūt reſpectu intellectio
nis eſt cā minus pn̄cipalis ꝛ ptialis:qꝛ ꝯcurrit ibi intel
lectus vt cā magis pn̄cipalis. ¶ Cōtra. Actio ſimplex
hꝫ vnū pn̄ᵐ quo elicitiuū ſimplr̄:ſed actio qua pducit̄
intellectio eſt ſimplex:igit̄ hꝫ vnū pn̄ᵐ q̄ ſimplex: igit̄
illud nō eſt iſta duo ſilr̄ ſpēs.ſ.ꝛ itell's. ¶ Itē iſta actio
p q̄to ꝯuenit itellectui:aut eſt ab intellectu poſſibili:
ꝛ hoc eſt

⁊ hoc eſt impoſſibile: qꝛ puꝝ poſſibile in genere intelligibiliū nullā hʒ actualitatē: intellectus aūt poſſibilis ē huiꝰ ſm Cōmentatorē 3° de aīa: ſed ab intellectu agente nō vr̄ ꝙ ſit ibi ſpēs neceſſaria. Siſr nō vr̄ quare intellectꝰ agēs cū fantaſmate nō poſſit reducere intellectū poſſibilē ad actū reſpectu intellectionis: ſicut reſpectu ſpēi: quam ponit in intellectu: nō vr̄. n. ꝙ fantaſma ⁊ intellectus agens ſimul hēant maiorē repugnātiā ad cāliſitatē intellectionis ꝗ̄ ſpeciei.

Tex. cō. 32. ❡ Undecimo. Nā ſm Ari. 3° de aīa ſicut ſe hn̄t ſenſibilia ad ſenſuꝫ: ſic fantaſmata ad intellectū: ſed ſm eū ibidē actio ſenſibilis eſt paſſio ipſius ſenſus: ſonatio. n. eſt auditio: ⁊ coloratio ē viſio: q̄re in intellectu erit ipſa intellectio.

Tex. cō. 6. ❡ Ad hanc intentionē multū videnť eſſe Ariſt. auctoritates 3° de aīa: vbi dicit ꝙ aīa eſt locus ſpēꝝ nō tota: ſed intellectꝰ. Iteꝫ ibidē. Intelligere eſt pati: iſta aūt nō eſſent vā. ſi

Tex. cō. 37. ſpēs eēt aliud ab intellectione. Itē in eodē dicit: ꝙ aīa eſt oīa ſenſibilia ꝑ ſenſum: ⁊ oīa intelligibilia ꝑ intellectū: vt ſupra deductū eſt. Itē qꝛ Ariſ. nō fuit diminutꝰ: ⁊ tn̄ nullā fecit mentionē de iſto ordine ſpēi ad intellectionē: ſm quē ꝓ ip̄mit ſpēs. 2° intellectio.

❡ Dices ꝙ imo: ipſe. n. dicit ꝙ aīa añ actū fit de potentia eſſentiali in poᵃ accn̄tali: h aūt nō eſt niſi ꝑ ſpēs.

❡ Sed h nō vꝫ: qꝛ Ari. nō intelligit ibi ꝙ intellectus fiat de poᵃ eſſentiali in poᵃ accn̄tali reſpectu actꝰ. q ē ſimplex intellectio ⁊ ꝯſideratio ꝑ aliqd inherēs intellectui: ſed intelligit h reſpectu actus cōplexi: q eſt ꝯſiderare: ꝯſiderare. n. ꝓprie eſt vnū cū alio ꝑ intellectū cōponere ⁊ diuidere: ⁊ tunc ipſe vult ꝙ reſpectu talis actus cōplexi intellectus p̄mo fiat de poᵃ eſſentiali in poᵃ accn̄tali ꝑ aliqd inherēs. illud aūt eſt hitꝰ ſcīe ſm mētē ſuā.

Tex. cō. 15. ❡ Duodecimo. Nā Cōmētator 3° de aīa in illa q̄ōne. quā mouet phs: vtrū itellectus itelligat ſe ſicut intelligit alia: hoc eſt ꝑ intētionē abſtractā a ſe ſicut abſtrahit ab aliis: r̄ndet ꝙ intellectus nō eſt res ex̄ in actu: qꝛ ipſa ē mālis: ⁊ iō nō eſt forma q̄ ſit cōp̄henſio: forma vō i intellectu eſt cōp̄hēſio: ⁊ ex h ortē illa famoſa opio: ꝙ in ſeꝑatis a mā idē ē intellēs: ⁊ qd itelligiť: ⁊ itellectio: ⁊ h ꝓ tāto qꝛ intellectio nō eſt aliud ꝗ̄ res ipſa: vt eſt abſtracta a mā: ſic coloratio abſtracta a mālitate i re ex̄ eſt ipſa cōp̄hēſio: nō aūt in re ex̄: ⁊ h dicit Cōmentator expſſe 3° de aīa cōmento 6° ⁊ 35° ⁊ 38°.

❡ Cōtra eādeꝫ ꝯnē arguit Henri. in quolibet. 4°. q. 7. ꝓbando ꝙ nō ē ponēda in intellectu aliq̄ ſpēs ꝑuia actui intelligēdi: ⁊

Sco. diſ. 3. q. vnica. reduco argumēta eius ad formā: quā Sco. pōit.

❡ Arguit p̄ ſic. Ois ſpēs ipſſa ab obo repn̄tat illō ſub eadē rōe ſub q̄ ab eo ip̄rimiť: ſꝫ ſi ip̄miť ab alio: adhuc repn̄tat ſub eadē rōe: q̄ſi ip̄meret ab obo: aliogn eꝰ ſpēs vā nō eſſet: ſed ſpēs qn̄ imp̄mitť ab obo ip̄miť ab eo: vt ſingulare eſt: qꝛ actio eius eſt ſingularis: igiť ſpēs impſſa nō repn̄tat vle: nec poterit repn̄tare vle: q̄le repn̄tať intellectui: ergo nulla ſpēs impſſa repn̄tat vle intelligibile ſub rōne intelligibilis.

❡ Scdo. Pn̄tia obi eſt cā pn̄tie ſpēi: ⁊ nō ecōuerſo: nō. n. qꝛ ſpēs eſt in oculo: iō albū eſt pn̄s: ſed ecōuerſo: igiť p̄ma repn̄tatio obi nō ē ꝑ ſpēm: igiť ſupflue poniť ſpēs ꝑꝑ pn̄tiā obi.

❡ Tertio. Qlibet ſpēs ſi eſſet in intellectu eēt forma nālr agēs ad intellectionē: ſed multe pn̄t eſſe ſimul in itellectu: qꝛ ſi vna poniť ibi ⁊ plures: ergo oēs iſte nālr agerēt ad intellectiones ſibi corn̄dentes: igiť ſimul eēnt plures intellectiones corn̄dentes illis ſpēbꝰ in itellectu: ſi. n. aliq̄ eoꝝ ageret nālr: ⁊ tn̄ nō eſſet intellectio ſm eā: ſequiť ꝙ nūq̄ poſſet eſſe intellectio ſm eā: qꝛ cā nāliter agens qn̄ agit ſm vltimū ſue potentie. ſi nō pōt hr̄e effectū: nūq̄ hebit.

❡ Quarto. Qꝛ ſicut vnū corpus nō pōt ſimul figurari diuerſis figuris: ita nō vr̄ itellectus ideꝫ poſſe figurari vel formari ſimul diuerſis obis: qd tn̄ ſeq̄ť ponendo ſimul diuerſas ſpēs intelligibiles i eodem intellectu: qꝛ ſpēs intelligibilis eſt q̄dā figuratio intellectus ad obm intellectū.

❡ Quīto. Qꝛ ex hac poſitione vr̄ ſequi: ꝙ intellectus nō patiť ab obo intelligibili: vt intelligibile eſt paſſione intentōali: ſed tn̄ patieť paſſione reali recipiēdo q̄dā formā: q̄ erit eius ꝑfectio realis: recipit. n. illaꝫ ſpēm. vt ſubm recipit reale accn̄s: ⁊ ita nō patieť intellectus ab itelligibili inq̄tuꝫ itelligibile.

❡ Ex q̄ ſequiť ꝙ itelligere nō erit motus rei ad aīam: imo oīno intellectio erit actio abſoluta: ſicut forᵃ ſtans in ſe nō hn̄s aliquē terminū ex̄.

❡ Sexto. Qꝛ volūtas hʒ obm ſufficienter ſibi pn̄s. vt circa illud poſſit agere: lꝫ nihil recipiat ab obo in ſe: ita pōt eē in ꝓpoſito. ſ. ꝙ intellectꝰ pōt imediate agere circa obꝫ aliqd nō qd eius ſpēm recipiat: ſed inq̄tū eſt terminatiuū actus eius.

❡ Confirmať. Qꝛ obm nō eſt pn̄s voluntati: niſi qꝛ eſt pn̄s intellectui: igiť ita erit de intellectu reſpectu fantaſmatis.

❡ Septimo. Qꝛ ſenſus recipit ſpēm ſenſibilis aliā ab actu: qꝛ organū eſt eiuſdem rōnis cū medio: vel qꝛ iſta ſpēs recepta eſt diſpō ꝓpinqua ad actū ſentiendi: ſed neutrū iſtoꝝ cōuenit intellectui poſſi: qꝛ ipſe eſt virtꝰ nō organiçata: ⁊ de ſe ſūme diſponiť ad actū intelligēdi: igiť ⁊c.

❡ Octauo. Qꝛ iſta ē intentio Ari. 3° de aīa: vbi cōmendat antiquos dicētes aīam eſſe locū ſpēꝝ: nō tn̄ totā: ſed intellectū: hec autē diſtinctio Ari. nō vr̄ bona intelligendo. ꝙ alie ptes aīe nō hn̄t ſpēm: ſunt. n. ſpēs in pte ſenſitiua: ſed qꝛ alie ptes nō hn̄t ſpēs vt loca: ſed vt ſubm hʒ accn̄tia: intellectus aūt hʒ eas vt locus: qꝛ vt formas expſſas: nō autē impſſas. Tex. cō. 6.

❡ Nono. Qꝛ 3° de aīa dr̄: ꝙ ſpeculamur qd qd eſt in fantaſmatibus: ⁊ fantaſmata ſe hn̄t ad intellectū poſſibilē ſicut ſenſibilia ad ſenſum: ⁊ nihil intelligimꝰ ſine fantaſmate: ⁊ plura ſilia dicit ibi Ari. Ex q̄bus cōcludiť: ꝙ in itellectu nō eſt aliq̄ talis ſpēs: qꝛ ſi ipſa poneret: tunc intellectus nō ſpeculareť qd qd eſt in fantaſmate: ſed in ſpē intelligibili: ⁊ ſilr nō oporteret illuꝫ ꝯuerti ad fantaſmata: ſed ſufficeret ſpēs intelligibilis: in qua hēret obm pn̄s: ad qd ꝯuerteret.

❡ Ulteriꝰ arguit Godofre. in quolibet 4° ꝓbādo ꝙ intelligere non eſt niſi recipe ſpēm: qꝛ illud ad qd aliqd eſt ꝑ ſe in potētia: illud hʒ eē in eo ab agēte ꝓportiōali: ⁊ nō aliud: ſed virtus app̄henſiua ꝑ ſe ſolū eſt in potentia ad cognitionē: vt pꝫ ꝑ Aug. 12° de tri. c. 4°. (Ipſa forma q̄ viſui ip̄miť viſio vocať: organū ēt ꝯuenit cū medio. ⁊ i imutatiōe: qꝛ ſūt, eiuſdē diaphaneitatis.) Litera eiuſdē argu. Godo. quolibet 4°.

❡ Scdo ſic. Phs 3° de aīa dicit: ꝙ itelligere ē qddā pati: ſed illud pati nō eſt aliud ꝗ̄ ꝑfici recipiendo ſpēm: nō. n. eſt talis paſſio abiectiua 2° de aīa: ergo nihil aliud eſt intelligere ꝗ̄ receptio ſpēi. Tex. cō. 2.

❡ Tertio ſic. Nulla res ꝑ potentiā cognitiuā eſt in potentia niſi ad actū cognoſcendi: ſed aīa ꝑ intellectū eſt in potentia ad ſpēm intelligibilē: ergo ſpēs intelligibilis vt recepta eſt actus intelligēdi.

❡ Quarto. Impoſſe eſt ſubm recipiēs aliquā formā mouere ſe ꝑ eā ad actū vlteriorē: ſed itellectus poſſis recipit ſpēm intelligiblē ab obo: ergo nō mouet ſe ꝑ ſpēm ad aliūm actū cognoſcendi. ⁊ ita actus cognoſcendi eſt ipſa receptio ſpēi.

❡ Quinto. Sicut ſe hʒ intelligi ad intelligibile: ſic intelligere ad intelligentē: ſed itelligi reſpectu obi intelligibilis ſignať vt paſſio: eſt tn̄ vā actio: qꝛ itelligibile nihil patiť dū itelligiť: ſed potius vr̄ obm agere in intellectū: igiť intelligere i itelligente erit recipe ⁊ pati. q̄uis ſignificeť actiue.

❡ Sexto. Intelligere eſt illud. quo intellectus dr̄ formalr intelligens: ſed nō dr̄

intelligens:ex h q cāt intellectionē:aliogn fantaſma:
ꝛ intellectus agens dicerent̄ intelligentia: cū cāent in
tellectionē:ꝛ itē cāns albedinē diceret̄ albū: qd non
eſt vez:ḡ intelligere eſt intellectionē recipe. ¶ Septi
mo. Simplicius dicit ſup pdicamenta ca° de agere: q
q̄dā ſunt q̄ re ꝛ figura ſunt bītia facere: vt verbarare: q̄
dam aūt nō re gdē:ſed figura paſſiua ſunt: vt intelligi
ꝛ videri: q̄dam aūt eꝫ: vt intelligere ꝛ videre: ſed h nō
eſſet vez: niſi intelligere eſſet pati recipiēdo ſpēz: igit̄.
¶ Contra eandē ꝯnē arguūt alij: vt recitat Sco. pbā
Cōtra eādez Sco. di. 3. q. 7. do: q intellectio nō eſt aliud a ſpē intelligibili. ¶ Pri
mo auctoritate Aug. 2° de tri. ca. 2°: vbi vult q illa for°
Utrum intel. ab ipſa ſpecie differat. que viſio vocat̄ a ſolo corpe gignit̄ qd vī: ſꝫ qd gignit̄
a ſolo corpe eſt ſpēs: igit̄ illa ſpēs eſt viſio ſm Auguſt.
¶ Scdo. Qꝛ ſm phm 2° de aīa: eadē eſt ſonatio ꝛ audi
Tex. cō. 138. tio: qꝛ idē actus actiui ꝛ paſſiui p ipm 3° phiſi. ſed ſona
Tex. cō. 18. bile in actu cāt ſpēz ſoni in aure. ergo illa ſpēs eſt eadē
cū auditione: ꝛ ita ſpēs ſenſibilis ꝛ ſenſatio idem ſunt.
¶ Tertio. Qꝛ effectus equiuocus nō pōt excedere cām
equiocā in pfectione: ſed neceſſario deficit ab ea: ſed ſi
intellectio eſſet aliud a ſpē intelligibili: eēt eius effect°
equiocus: ꝛ ꝯſtat q ē pfectioꝛ ſpē intelligibili. ¶ Quar
to. Qꝛ tūc ſpēs eſſet magis po° intellectiua q̄ intell°: ꝛ
ita ipſa ſepata hret eandē actū: ſicut caloꝛ ſepatus cale
faceret. ¶ Quinto. Qꝛ tūc intellectio nō videret̄ ppa
pfectio intellectus: qꝛ nihil videret̄ cēntialr ordinari
ad illā opationē: ad cuius pn̄m ſe hꝫ in po° ꝯdictionis: ſi
cut ad accn̄s p accn̄s: ſed ſm iſtā opi. ita ſe hret intell°
ad ſpēz itelligibilē: q̄ eēt pn̄m intellectōis: igit̄. ¶ Sex
to. Qꝛ tūc nō opoꝛteret in intellectu ponere aliquē ha
bitū: ꝫ ꝯn̄a: qꝛ habitus non ponit̄ pꝛiſe ad patiendū: ꝛ
maxime in paſſo ſūme diſpoſito ad formā: nō. n. oꝫ fa
cilitari ad recipiendū: qd in ſe eſt ſūme diſpoſitū: ſꝫ in
tellectus ſūme eſt diſpoſitus ad q̄cūqꝫ intellectionē:
qꝛ nihil hꝫ ꝯriū: igit̄ nō oꝫ ponere aliquē hitū in intel
lectu: ſi ſolū eēt paſſiuus reſpectu intellectionis: ꝛ ſpēs
eſſet actiua illius. ¶ Septimo. Qꝛ ſi ſpēs itelligibilis
eſſet rō formalis oīs intellectionis: nūq̄ aliq̄ cōplexio
intell° eſſet falſa: cui aſſentit̄ tanq̄ ve: pbat̄ ꝯn̄a: qꝛ ſi
ſpēs intelligibilis cāt intellectionē effectiue: ꝛ nālis cā
non agit: niſi ſm nām illā qua eſt in actu: ſpēs intelligi
bilis nūq̄ cābit aliquā actiōez in itellectu: niſi ꝯformē
ipſi ſpēi: ꝛ ita nūq̄ cābit cōpōnē falſam repugnātē rō
ni terminoꝝ: quoꝝ ſpēs ſunt in intellectu: aut ſi quodā
mō pōt: ſicut p vnū oppoſitū cognitū pōt aliud oppoſi
tū cognoſci: hoc nō eſt: niſi qꝛ p vnā cōpōnē veraꝫ pōt
cognoſcere oppoſitā eſſe falſam: ſed nūq̄ eadē ſpēs cā
bit aliquā intellectionē falſam tanq̄ verā: vel ecōuer
ſo. ¶ Et ſi dicat q ſpēs falſe repn̄tat oppo°: idō cāt fal
ſam intellectionē in intellectu. ſequit̄ q in eadeꝫ ſpēs
manens nunq̄ pōt cāre aſſenſum opp̄m: ꝛ ita non pote
rit intellect° eandē cōplexionē cōphēdere: nec vt vbi
qꝫ velut falſaꝫ. ¶ Octauo. Qꝛ ſi ſic nō apparet: qūo fi
at diſcurſus intellectualis: ſiue ſyllogiçādo: vel arguē
do: ſi ſpēs cāt oēm intellectionē: nō. n. eſt intelligibile:
qūo talis ſpēs cāt oēꝫ diſcurſuꝫ. ¶ Nono. Qꝛ ſm phꝫ
intellectio eſt actio imanens. ¶ Et ſi dicat̄: q itellige
re ſm modū ſignandi grāmaticalē ſignat actiue ꝛ itel
ligi paſſiue: tn̄ ſm rē intelligere eſt paſſio: ꝛ qd itelligit̄
eſt agens: gd aūt intelligere hēat de rōne actiōis: dr̄ q
intelligere ſignat aliqd: nō vt hꝫ eſſe in ſubo abſolute i
ſe: ſed q̄ſi tēdēs ad alteꝝ vt i obꝫ ſiue vt in terminū: ꝛ
qꝛ actionis eſt pcedere ab agente: ꝛ tendere in paſſuꝫ:
idō tales pfectiones: q̄ in re ſunt paſſiōes tn̄: dr̄r actōes
imanētes: h eſt in eo manētes: qd ꝯnotat̄ ab eis p mo
dū actōis: dr̄r eē actōes imanētes. ¶ Cōtra. phs diſti
guens actionē a factione p̄ ꝛ 6° ethi. ꝛ 9° meta. aſſignat
diuerſa pncipia ppria actioni ꝛ factioni: qd nō opoꝛte
ret ſi intelligeret: q illud qd ſignat eſſe actionē eēt paſ
ſio: qꝛ tūc nō opoꝛteret ſibi aſſignar̄ pn̄m actiuū ppriū:
nō. n. opoꝛteret prudentiā eſſe hitū actiuū: ſicut ars eſt
habitus factiuus: ſi actio nihil eſſet: niſi forma q̄dā re
cepta in eo: qd dr̄ agens. ¶ Decimo. Qꝛ ſi ſic nō appa
ret qūo cābunt̄ intētiones logice: vel relationes rōnis:
ſi ſpēs intelligibilis cāt oēꝫ intellectionē: qdlibet. n. cā
tū ab ea erit reale: qꝛ illa dr̄ intellectio realis: q̄ cāt̄ im
mediate a re: vel ſpē repn̄tante rē in ſe: igit̄ nulla intel
lectio cābit intētiones logicas: vel relationes rōnis: qꝛ
intellectus nullo actu ſuo poterit ꝯferre obm ad aliud
que collectio cāt relationē rōnis: vel intentionē illā in
obo. ¶ Undecimo. Qꝛ ſi ſic nō apparet: qūo intellect°
reflectat̄ ſup actū ſuū: aut qūo erit in ptāte reflectētis:
actus. n. pmus eſt obm ſcdi act°: ergo mouet intellectū
ad illū actū: ꝛ eſt in illo: ſi. n. ſpēs cāns aliquā itellectio
nem hꝫ nālr cāre reflexionē ſup illū actū: pari rōe ꝛ re
flexionē reflexionis: ꝛ ſic in infinitū: ſi aūt non hꝫ cāre
reflexionē: ſed tn̄ actū abſolutuꝫ: vt pus occurrat alia
ſpēs: nō vr̄ poſſibile aſſignare: qūo poſſet eſſe aliqua re
flexio ſup aliquē actū. ¶ Ulterius arguūt Durā. ꝛ q̄
dam alij pbando q actus intelligendi nihil abſolutū
addat ad potentiā: ſed tm̄mō reſpectū ad obꝫ. ¶ Pri
Utrum intel. addat aliqd abſolutū: aut tm̄mō reſpectum. mo ſic. Illa q̄ ex oppoſito diſtinguunt̄ nō pnt eē vnuꝫ
ꝛ idē: ſed actus pm° ꝛ actus ſcds diſtinguunt̄: vt pꝫ 2°
Tex. cō. 4. de aīa: ꝛ actus pmus eſt foꝛ° abſoluta: ergo act° ſcdus ꝛ
opatio erit foꝛ° reſpectiua. ¶ Scdo. Si opō ſit foꝛ° ab
ſoluta: pcedit̄ in īfinitū: cū oīs foꝛ° abſoluta poſſit hre
opōnē: ſꝫ h eſt incōueniēs: ḡ nō ē poſe: q opō itell° ſit
foꝛ° abſoluta. ¶ Tertio. Sicut ſe hꝫ lucere ad lucens
ſic intelligere ad intelligens: vtrunqꝫ. n. eſt actus ima
nens: lucere gdem ipſius lucis: ꝛ intelligere ipſius itel
lectus: ſed manifeſtū eſt: q lucere nō eſt aliqd abſolu
tū additū luci: ſed differt in ſolo mō ſignandi: igit̄ nec
intelligere aliqd addet ad intellectū. ¶ Quarto. Oē
abſolutū pōt deus ſepare ꝛ facere ſine ſubo: ſed nō pōt
intelligere ab intellectu ſepare: igit̄ non eſt aliqd abſo
lutū. ¶ Quinto. In nullo abſoluto pnt adunari ꝯria:
ſed eodē actu ſentiendi vr̄ albū ꝛ nigrū: igit̄ videre nō
pōt poni aliqua forma abſoluta: ꝛ multo minus intelli
gere. ¶ Ulterius arguit Joh. de ripa in ſuis determina
tionibus pbando q intelligere vel pcipere nō ſit foꝛ
Arguit Jo. de ripa ꝯ eandem. Utrum intel. ſit a po° intel. producta. maliter aliqd pductū a po° intellectiua creata: qꝛ itel
lectus diuinus nō eſt formalr actiuus vel paſſiu°: igit̄
nec intellectus creatus: añs ſupponit ſe pbaſſe: ſꝫ ꝯn̄aꝫ
pbat: qꝛ eſſe intellectiuū creature eſt q̄dā pticipatio ꝛ
imitatio intellectus diuini: ꝛ idō attendit̄ pfectio in itel
lectu creato penes pticipationē ꝛ ppinquitatē ad eſſe in
tellectiuū imenſum: igit̄ ſicut intellectiuū imenſuꝫ ſic
eſt formalr pceptiuū: qd eſt neutrū ad eē actiuū ꝛ paſ
ſiuū. ita oē intellectiuū creatū. ¶ Scdo ſic. Si qdlibꝫ
pceptiuū poſſe eſt formalr actiuū: ꝛ nō eꝯ. i. q non oē
eſſe actiuū eſt per ſe actiuū: ergo eſſe pceptiuū ad eē ac
tiuū aliqd addit: vl̄ ergo illud eſt eſſe formalr actiuū:
ꝛ tūc ſeqtur q poſſe pceptiuū eſt magis actiuuꝫ poſſe
q̄ qdcūqꝫ actiuū poſſe nō pceptiuū: qd notū eſt eē fal
ſum: ſi aūt illud eſſe non eſt formalr actiuū: ergo eē p
ceptiuū vt ſic nō eſt formalr actiuū. Et idē argumen
tū pōt fieri de eſſe paſſiuo. ¶ Tertio ſic. Si poſſe pce
ptiuū intellectiuū eſt formalr actiuū: vel igit̄ realr in
eſſe pductiuū: ꝛ hoc pꝫ eſſe falſum: ſi intentionalr: pci
ſe ꝯ. Nam qdlibet eſſe actiuū reale maiorē pfectionē

penit

ponit realē in re q̄ʒ eſſe actiuū intentionale:ſed nō qd-
libet actiuū reale eſt maioꝛis ꝑfectionis realr̄:imo foꝛ
malr̄ q̄ʒ eſſe ꝑceptiuū:ergo eſſe ꝑceptiuū nō eſt foꝛma
liter eſſe actiuū intentionalr̄: maioꝛ pʒ: nā q̄dlibet eſſe
actiuū:ꝑ qd̄ ꝑfectius ꝯtinet̄ creatura ceteris parib⁹ eſt
eſſe actiuū ꝑfectius:ſed nullū eſſe intentionale eſt tā ꝑ
fectū:ſicut eſſe reale:igit̄ ⁊c̄.minoꝛ pʒ:nā eſſe ꝑceptiuū
⁊ intelligibile eſt ꝑfectio ſpēꝝ ſupioꝝ:eſſe vero actiuū
indifferenter ꝯuenire pōt inferioꝛib⁹ ſpēbus.Qꝛ ēt ꝑce-
ptiuū nō ſit ſubalr̄ paſſiuū ꝓbat̄: nā eſſe ꝑceptiuū ē de
noiatio ꝑfectōis ſimplr̄:ſed eſſe paſſiuū eſt denoiatio
imꝑfectionis in quocūqʒ ente:igit̄ ⁊c̄.¶ Scd̄o loco ꝓ
bat:ꝙ nulla ꝑceptio creature ē foꝛmalr̄ aliqd actiuuʒ
a potētia ꝑceptiua.¶ Primo. Qꝛ ſi aliq̄ q̄litas ꝑ hoc
ꝙ agit̄ ab intellectu eſt intellectio:ſeqtur ꝙ qcqd itel
lectus imediate ꝯtinet cālr̄:eſt imutatiuū vitalr̄ intel
lectus:ergo eadē eſt oīno ꝯtinentia vitalis ⁊ cālis in in
tellectu:⁊ ꝑ ꝯñs poſſe intelligere eſt foꝛmalr̄ poſſe acti
uum:⁊ poſſe actiuū intellectus eſt foꝛmalr̄ poſſe ꝑce-
ptiuū:cu⁹ oppoſitū eſt ꝓbatū.¶ Scd̄o. Si aliqua q̄li
tas eſt intellectio:h̄ eſt:qꝛ eſt ſilitudo obi .in qua rep̄ñ
tatiue relucet obʒ:ſed ad h̄ ꝙ intell's intelligat ꝑ hꝰ q̄-
litates ſufficit:ꝙ talis q̄litas inexiſtat intellectui: ⁊ ſit
ſufficiens ſilitudo obi:nā tunc obm̄ ſufficienter rep̄ñta
tur intellectui:ſed ꝑ agere intellectus talis q̄litas non
plus hʒ:ꝙ ſit ſilitudo obi q̄ʒ per agere obi: imo minus
cū talis qualitas ſit ſilitudo obi eſſentialr̄. ⁊ iō a q̄cū-
qʒ habeat̄ vel agat̄:dūmodo ſic remaneat eque ſilitu
do.ergo dato ꝙ intellectus nō agat.dūmō talis quali-
tas inexiſtat itellectui ſufficiēter:ē intellectio. ¶ Ter-
tio.Si ꝑ agere itellectus talis q̄litas eſt itellectio:ergo
ſi intellect⁹ agat ſm̄ vltimū ſui poſſe ad hꝰ qualitates
talis q̄litas eſt ſūma intellectio poſſis corrñdere itelle-
ctui:ꝯñs eſt falſū:nā cū itellectio nālis magis ſit i ptā-
te intellectus q̄ʒ ſupnālis: ſtaret aliquā viſionē nālē eē
perfectiorē cognitionē intellectus viſione beatifica.
¶ Quarto.Sequit̄ ꝙ viſio intenderet̄ penes agere i-
tellectus:ergo q̄ntūcūqʒ variaret̄ lumen gloꝛie.dūmō
remaneret idē gradus influxus intellectus: ſemper re
maneret idem gradus viſionis:ꝯñs eſt oīno abſurduʒ.
nā tunc intell's potius btificat ſe actiue q̄ʒ beatificet̄ a
deo imediate:vel per q̄dcunqʒ donū collatū.¶ Quin-
to.Seqtur ꝙ data tali q̄litate:q̄ eſt viſio btifica:per re
miſſionē agere intell's:hꝰ q̄litas nō remiſſa:nec alr̄ in-
exiſtens infoꝛmatiue remitteret̄ in eſſe viſionis: ⁊ per
ꝯñs tale agens ad hꝰ q̄litatē eſſe viſibilē eſt intellect⁹:
ergo itellectus totalr̄ beatificat ſe actiue effectiue: q̄m̄
ſi aliqua ꝯcurrunt ad hꝰ q̄litatē:non tñ ad ipſam eſſe
viſibilē.¶ Sexto. Nā ſeqtur:ꝙ quicqd eſt:vel eſſe po
teſt imediate terminus agere:intellectus pōt eſſe itel-
lectio:⁊ ꝯſilr̄ quicqd pōt eſſe imediate terminus voli-
tionis:ꝯñs eſt falſum:nā cū imediatus terminus actō
nis volūtatis:⁊ intellectus diuini ad extra ſit creatura:
ſeq̄t̄ ꝙ creatura eſt intellectio ⁊ volitio ipſi deo.¶ Cō
firmat̄. Nā.a.q̄litas ꝑ hoc ꝙ eſt cognitio qꝛ agit̄ a po⁹
cognitiua:ergo a quacunqʒ potētia cognitiua.a. agat̄ i
mediate erit eius cognitio:ergo ſi.a.imediate agit̄ ab i
tellectu diuino.a.erit ſibi cognitio:⁊ ſilr̄ de volantate:
ergo cū q̄libet creatura imediate agat̄ a deo ꝑ intelle-
ctum ⁊ volūtatē:ſeqtur ꝙ q̄libʒ eſt cognitio ⁊ volitio:
imo ſeqtur:ꝙ q̄libʒ creatura eſt infinite cognitio ⁊ vo-
litio:ſi.n.penes agere intellectus attendit̄ eſſe cognitio
nis:⁊ non penes ſuū eſſe eēntiale:ſeqtur ꝙ qcquid eſt i
finite ab intellectu q̄ntūcūqʒ ſit finitū in eſſe:erit ifini-
te cognitio:ergo cū q̄libet creatura infinite ſit a deo ꝑ i
tellectū ⁊ volūtatē:infinite ē cognitio ⁊ volitio. ¶ Se
ptimo. Nā ſi ſic:cū eſſe intellectiuū creature ſit q̄dam
participatio increati intelligere:ſeqtur ꝙ ꝓpoꝛtionalr̄
eſt in deo:ergo intelligere diuinū eſt intelligere:qꝛ agi
tur a diuino intellectu:ꝯñs eſt falſum.¶ Octauo. Nā
ſm̄ phm̄ intellectus poſſibilis nō eſt aliq̄ mō actiuus
eſt tñ ꝑceptiu⁹:ergo nihil eſt ꝑceptio alicui potētie:per
h̄ ꝙ agit̄ ab illa po⁹ ꝑceptiua.¶ Tertio loco ꝓbat: ꝙ
ſtat aliqd eſſe intellectionē intellectui creato:⁊ tñ non
infoꝛmare intellectū. Primo ſic. Nā de facto aliqd eſt
vitalis ꝑceptio aīe humane vnite carni:⁊ nō infoꝛmat
.ſ.actus potentie ſenſitiue:qꝛ talis actus nō infoꝛmat i
mediate aīam:nec potentiā vitalē:ſed oꝛganū vel cō-
poſitū ex oꝛgano ⁊ potentia viſiua:⁊ tñ imediate imu-
tat aīam: vel potentiā:ꝙ.n.imediate imutet aīam pʒ:
qꝛ ſtat aīam non vniri infoꝛmatiue coꝛpi:⁊ tñ vitalr̄ i-
mutari ꝑ ſenſationes:ergo aſſumptū pʒ de aīabus dā-
natis in inferno:q̄ ſm̄ Aug.12°. de ciui.dei patiunt̄ do
loꝛē coꝛpoꝛalē ꝑ ignē coꝛpalē.Alibi ēt ponit ꝙ oīs do-
loꝛ ꝑ ineſt aīe:⁊ ꝙ ipſa ſola dolet: q̄uis aliqñ doleat in
coꝛꝑe:ꝙ aūt hꝰ ſenſationes nō ſint imediate ſubiue in
aīa:pʒ:nā tales q̄litates ſunt m̄ales ⁊ extenſe:ergo non
ſunt ſubiue in aīa rōnali.Qꝛ.n.ſint m̄ales pʒ: nā ſi eēnt
qualitates indiuiſibiles ⁊ inextēſe:tūc cū pes ledit̄ nō
plus eſſet doloꝛ in pede: q̄ʒ in alia pte coꝛpoꝛis: nec aīa
plus doleret in pede:ſed in ſeipſa:cuius oppoſitū oſten
dit Aug.⁊ expientia docet:pʒ ergo dr̄ia inter vitalē im
mutationē ⁊ hītudinē i foꝛmis:q̄m ꝑ vitales ſenſatio-
nes coꝛpus ⁊ nō aīa infoꝛmat̄. ecōuerſo vero aīa ⁊ non
coꝛpus imutat̄ vitalr̄:cōpoſitū vō vitalr̄ imutat̄:ſed ꝑ
aīam vt ꝑ partē ſui vitaleʒ: cui p̄mo cōpetit.¶ Scd̄o
ad idē.Qꝛ ipoſſibile eſt aliqd ꝑ iſoꝛmationē corrñdēs
alicui eſſe eligibilius ſubo: i quo eſt q̄ʒ ſit eligibile i ſe:
nā impōle eſt aliquā foꝛmā ꝑ ſui cōicationē intenſi⁹ ꝑ-
ficere aliqd q̄ʒ in ſe ſit ꝑfecta:ſed q̄libet ſenſatio:vel co
gnitio:aut vitalis imutatio eſt in ſe q̄dā eſſentia nō vi
talis ſm̄ ſuū eſſe eſſentiale:⁊ tñ vitalr̄ habet̄ a po⁹ vita
liter imutata ꝑ ipſam:ergo ꝑfectius hʒ tale eſſe po⁹ q̄ʒ
habeat dicta foꝛma:ergo nulla po⁹ vitalis inq̄ntum hꝰ
hʒ illā foꝛmā infoꝛmatiue:ſed ꝑfectioꝛi mō:puta intē-
tionalr̄ ⁊ ꝑceptiue.¶ Tertio ſic. Quicqd ꝑ ſui cōicati-
onē reddit aliqd aliq̄le:p̄us eſt eſſentialr̄ tale: ſicut al-
bedo p̄us eſt eſſentialr̄ albedo q̄ʒ reddat aliud album
foꝛmalr̄ ꝑ ſui cōicationē:⁊ p̄us hʒ actū albedinis in ſe
q̄ʒ aliqd habeat talē actū ꝑ ſui cōicationē:ſed nulla co
gnitio vel volitio eſt qualitas p̄us in ſe hꝰ:alr̄ ꝑ p̄u⁹ eēt
ſibi viſio:vel cognitio q̄ʒ alteri:igit̄. ¶ Cōfirmat̄. Nā
nulla res ꝑ cōicationē ſui pōt fieri ita vnū in aliquo: ſi
cut eſt vnū in ſui nā:igit̄ nulla pōt cōicare foꝛmalr̄ al
teri eſſe:qd̄ nō corrñdeat ſibi eſſentialr̄ reſpectu ſue na
ture:igit̄ ſi videre non corrñdet alicui q̄litati in ſe cōſi
derate:ſequit̄ ꝙ ſola infoꝛmatione nō pōt reddere ali
quid foꝛmalr̄ tale.¶ Confirmat̄. Qm̄ ſi qualitas: q̄ ē
viſio ꝑ cōicationē ſui eſſe reddit potentiā foꝛmalr̄ vi-
dētē:ſeqtur ꝙ videre tanq̄ʒ actus foꝛmalis ꝑ prius coꝛ
rñderet ſibi eſſentialr̄ ⁊ obiue q̄ʒ tali potētie cognitiue:
⁊ ſic qualitas ſepata videret.¶ Quarto. In deo intel
lectus eſt foꝛma ꝑceptiua: ⁊ tñ nec paſſiua: nec recepti
ua:ergo intellectus creatus cū ſit q̄daʒ ꝑticipatio diui
ni intellectus :eſt potentia foꝛmalr̄ ꝑceptiua ⁊ nō rece
ptiua:ergo ſi hītudo receptiui neceſſario eſt ſibi ānexa
cū alia eſt habitudo eius vt potentie ꝑceptiue ad actū:
⁊ alia vt potētie ſubiectiue:⁊ ꝑ ꝯñs cū in diuinis cōica
tio ſub gradu imenſo:puta habitudinē p̄mam eſſe ſine
2ª nō eſt ꝯdictio vt potentia creata actuet̄ vt potentia

Utrū ſit ali qua itellectio in intel. ⁊ tñ ipm̄ nō infoꝛmat.

ꝯceptiue:qđ eſt ꝑ vitalē imutationē abſq; h ꝙ ſubitue informet.¶ Quinto. Propter realē idētitatē diuini intellectus ad ſuū intelligere nō req̄rit̄ informatio ad hoc:ꝙ intellectus diuinus intelligat: ſed hn̄ in creaturis.igit̄ ſi in creaturis intell's trāſiret ī realē idētitatē vere intelligeret mō:quo intelligit intellectus diuin⁹: ergo nūc cū actus intelligendi nō ſit minus idē ſibyp̄ſi q̄ tūc intell's eſſet idē realr̄ actui: ſequit̄ ꝙ nunc talis actus intelligit in ſui nā:imo ꝑfectiori mō q̄ intell's intelligat:q̄ŕ ipſe eſſentialr̄ ⁊ idēntice intellectus vō ſolū informatiue:ḡ intell's nr̄ non intelligit nūc ꝑ informationē illius actus intelligendi:ſequit̄ ꝙ ille actus intelligit.¶ Sexto ſtat.a.potētiā reſpectu.b.oꝑationis vitalis hr̄e ſūmā vnitatē eēntialē:⁊.b.incipe vl̄ deſinere eſſe intellectionē.a.vniformiter manente in eſſe eſſentiali:igit̄.b.nō reddit potentiā intelligentē ꝑꝑ ſui identitatē:⁊ multo minus ꝑ informationē potēne reddet eā formalr̄ intelligentē:aſſumptū ꝓbat̄:ſit.n.a.aliqua ſeꝑata intelligentia:ſicut ipſa eſt hītualis noticia ſui ꝑ hoc:ꝙ eſt ꝑ ſe intellectualis ſufficiēter p̄ns intellectui: ita pōt eſſe ſui cognitio actualis:ſicut pȝ ꝑ Auguſ.6°.de tri.ſit ḡ.a.aīa ſeꝑata hn̄s.b.verbū adequatū:de ſua eſſentia.b.eſt idē eſſentialr̄:cū.a.tn̄ ſtat.b.eſſe ⁊ nō eē verbū actuale ipſi.a.ſtat.n.eā eē:⁊ nihil cognoſcere actu:ſicut pȝ de aīa ꝯiuncta corꝑi:ḡ ſtat cū iſta idētitate eſſentiali ꝙ.b.incipiat eē cognitio ipſi.a.ꝙ aūt aīa vel ſubſ ſeꝑata ſit noticia ſui dicit eſſe de mente Aug. 9. de tri. ca.3°.ſic dicentis.(Eſt inq̄t q̄daȝ imago trinitatis ipſa mens:⁊ noticia.cuius eſt ꝓles eius:ac ſi de ipſa vbū eiꝰ ⁊ amor:⁊ hec tria vnū ⁊ vna ſubā.)¶ Cōtra 2ᵐ ꝯ̄nem arguit Aureo.multiplr̄: vel ſaltē aliꝫ argumentis ꝯ̄ſentit.¶ Primo ſic. Poſita cā ponit̄ effectus:ſed aīa intellectiua vnit̄ mā̄e ⁊ indiuiduat̄ ꝑ eā ſm̄ ſic ponentes:ḡ artabit̄ ⁊ limitabit̄: ⁊ tollet̄ ab eo virtus cognitiua q̄diu vnit̄ mā̄e:ſi ꝯ̄ illa ꝓcedat.¶ Scđo.Gaudiū:⁊ triſtitia:⁊ cetere paſſiones q̄ volūtati debent̄:ſūt q̄dam abſtracta a mā:ſed manifeſtū eſt:ꝙ nec ſunt cognitiua:nec cognitionis ꝑncipia:ergo nō eſt veꝝ ꝙ immālitas det alicui:ꝙ ſit cognitiuū.¶ Tertio.Si imālitas ē cā:ꝙ nā aliq̄ ſit cognoſcēs:aut erit rōne ꝑuationis:quā imālitas iportat:aut rōe illiꝰ poſitiui:in q̄ fundat̄:ſed nō pt̄ dici p̄ᵐ:q̄ꝛ nulla ꝑuatio ē cā poſitiui. Nec pōt dari 2ᵐ:q̄ꝛ ipſamet nā itellectualis ē illud: ſup qđ fundat̄ ꝑuatio:ita ꝙ itellectualitas ieſt illi nā̄e ī p mō dicēdi ꝑ ſe:ſic eēntialis dīa: manifeſtū ē āt ꝙ dīa nō hȝ cām nec mediū:cū diffō ⁊ ꝑtes diffinitiōis imediate dicant̄ de diffinito:ḡ in nullo intellectu veꝝ eſt:ꝙ imālitas ſit cā:ꝙ nā aliq̄ ſit cog̃ſcēs.¶ Quarto.Eadē eſt rō intelligibilis ⁊ itellecti ſȝ eos:ſed intelligibile pt̄ eſſe mā̄le:q̄ꝛ p̄hīa nālis tractat de rebꝰ mālibꝰ:ḡ nō apparet ꝙ imālitas ſit cā:ꝙ aliq̄d ſit nature cognitiue.

Ad argumēta Aureoli ꝯ̄ p̄mā ꝯ̄nē ꝑ loco inducta r̄ndet̄ ad p̄ᵐ negando maiorē:nō.n.res formalr̄ app̄et ꝑ aliq̄d abſolutū : ſȝ ꝑ reſpectū:ſicut res formalr̄ dr̄ viſa vel ſcita ꝑ reſpectū viſibilitatis: vl̄ hōīa res apparēs formalr̄ app̄et ꝑ reſpectū apparētie:ḡ eſt reſpectꝰ rōnis rei cognite ad cognitionē:vel ſciam: vel cognoſcentē.Cōcedo tn̄ ꝙ intelligere eſt ꝓductio vbi:qđ eſt fundamentū ⁊ cā illiꝰ reſpectus:⁊ eſt rō:ꝙ res actualr̄ appareat:ſed ſpēs intelligibilis eſt cā ꝙ aliq̄d appareat habitualr̄. Tūc igit̄ ad argumentū ꝯcedit̄: ꝙ res app̄et actualr̄ ꝑ intelligere: ſicut ꝑ illud:qđ ē ꝓductio vbi:qđ eſt ꝓximū fundamētū apparētie:⁊ in h ſenſu negat̄ minor:ſpēs.n.nō facit rē actualr̄ app̄ere:ſed eſt cā ꝓximi fundamēti actualis

Actualis apparentie fundamentū verbum.

apparētie.ſ.vbi.Et ad illud qđ dicit:ſi intellectus hr̄et nālr̄ ⁊c̄.Dico ꝙ h nō eſſ;.q̄ꝛ ſpēs faceret rē actualr̄ apparere:cuiuſmodi eſt ſpēs:ſȝ q̄ꝛ illa ſpēs.ex q̄ eēt cōnālis nō ſubeſſet impio volūtatis:imo ſemꝑ actuaret intellectum q̄ntū poſſet:illa aūt ſic actuāte intellectum: nulla alia ſpēs poſſet eum actuare: q̄ꝛ ſicut ipoſſibile ē idē corpꝰ ſil̄ diuerſis figuris terminari:ita ipoſſe ē intellectū ſimul diuerſis ſpēbꝰ actuari:vt dicit ſcūs doctor p̄ᵃ pte.q.85.arti.4°:q̄ꝛ ipoſſe eſt idē ſubm ſil̄ ꝑfici pluribus formis vnius gn̄is ⁊ diuerſaꝝ ſpēꝝ:ſicut ipoſſe eſt: ꝙ idē corpus ſm̄ idē ſil̄ coloret̄ diuerſis coloribus:vl̄ figuret̄ diuerſis figuris:oēs aūt ſpēs intelligibiles ſūt vniꝰ gn̄is:q̄ꝛ ſunt ꝑfectiōes vniꝰ itellectiue poᵉ:ſȝ res:q̄rū ſunt ſpēs ſint diuerſoꝝ geneꝝ:ipoſſe ē: ꝙ idē intell's ſimul ꝑficiat̄ diuerſis ſpēbus intelligibilibꝰ ad intelligendū diuerſa in actu. Idē ponit.q.58.ar.2°.⁊ dat exēplū de corꝑe reſpectu figuraꝝ:⁊ de intellectu reſpectu ſpēꝝ.¶ Sed forte dicet aliq̄s:ꝙ ex h ſeq̄t̄ ꝙ nūq̄ intellectus hēat niſi vnā ſpēm: ⁊ ſic vel nō intelligit niſi illud:cuius illa eſt ſpēs: vel ſi aliud itelligat p̄ᵒ ſpēs corrūpet̄:⁊ ita vr̄ ꝙ ſpēs nō manet in intellectu:niſi dum actu intelligit:qđ vr̄ error Aui. R̄ndet ſcūs Tho. 2° ꝯ̄ Genti.ca.73°.dicens.(Intellectus eſt ī actu ꝑfecto ſm̄ ſpēs itelligibiles: cū ꝯ̄ſiderat actu ꝑ eas:cū aūt nō ꝯ̄ſiderat actu per eas nō eſt in actu ꝑfecto ſm̄ illas ſpēs ſed ſe hȝ medio mō īter poᵃᵐ ⁊ actū.) Hec ille. Idē ponit 4°ſen.di.50.q.1.ar.2°.ad 5ᵐ.Silr̄ de veritate.q.8.art. 4°.dicit.(Oēs ſpēs intelligibiles ſunt vniꝰ gn̄is q̄tūcūq; res:quaꝝ ſunt ſint geneꝝ diuerſoꝝ:oēs.n.eādem potētiā itellectiuā reſpiciūt:⁊ iō in poᵃ oēs ſil̄ eſſe pn̄t ī intellectu:⁊ ſilr̄ in actu incōpleto:ḡ eſt mediꝰ inter potentiā ⁊ actū cōpletū ⁊ ꝑfectū:⁊ h eſt ſpēs eſſe in hītu: ḡ eſt medius inter poᵃᵐ ⁊ oꝑōnē:ſed in actu ꝑfecto plurīū ſpēꝝ intell's ſil̄ eſſe nō pōt:ad h aūt ꝙ actu intelligat:opȝ ꝙ ſit in actu ꝑfecto illius ſpēi:ſȝ quā intelligit: ⁊ iō eſt ipoſſe:ꝙ ſm̄ diuerſas formas ſil̄ ⁊ ſemel actu intelligat:oīa ḡ q̄ in diuerſis formis intelligunt̄ nō pt̄ ſil̄ intelligere:illa vō q̄ intelligit ꝑ eādē pōt ſimul intelligere.) Hec ille.¶ Cū vlterius arguit̄ in argumēto: ꝙ ſi tā ſpēs intelligibilis q̄ actꝰ itelligēdi facit rē app̄ere: ſeq̄t̄:ꝙ bis app̄eat. Dico ꝙ nō ſeq̄t̄ niſi ꝙ app̄eat hītualiter ⁊ actualr̄:nec illud eſt plus icōueniēs: q̄ ꝙ aliq̄d ſciat̄ ſimul hītualr̄ ⁊ actualr̄.¶ Ad 2ᵐ dr̄ ꝑ idē. Nō.n. intelligere eſt illud hr̄e:ſed intueri actualr̄:qđ priꝰ erat p̄ns in hītu ⁊ hītualr̄ app̄ebat:argumentū aūt ꝓcedit: ac ſi tā ſpēs q̄ actꝰ intelligēdi rē faceret actualr̄ apparere:tūc.n.ſeq̄rent̄ illa incōueniētia:q̄ numerat opponens.¶ Ad 3ᵐ dr̄:ꝙ ſpēs eſt ſilitudo hītualis:intelligere aūt nō eſt ſilitudo:ſȝ eſt ꝓductio actualis ſilitudis: ⁊ ita intelligūt̄ oēs auctoritates dicētes : ꝙ noticia eſt ſilis obo:accipit̄.n.ibi noticia ꝑ vbo:⁊ n̄ ꝑ actu cognoſcēdi.¶ Et ad p̄mā ꝓbōnē dr̄:ꝙ incōueniens eſſet ponere ſilitudines duas hītuales: aut actuales eiuſdem ſpēi:ſed h nō ponimus. ¶ Ad 2ᵃᵐ dico: ꝙ ille ſunt diuerſaꝝ ſpēꝝ:⁊ nō euiſdē ſpēi:vbū.n.ſeu ꝯceptio formata ꝑ intellm̄ eſt alteriꝰ ſpēi a ſpē intelligibili: nec eſt incōueniēs:ſi ſit ꝑfectior ⁊ nobilior ſm̄ ſpēm q̄ ſpēs intelligibilis.¶ Et ad ꝓbōnē dico:ꝙ ſi oꝫ ꝙ effectus equiocus ſit nobilior cā inſtr̄ali nec ḡ illa cā ſit eo nobilior:ſed ſufficit ꝙ cā ꝑncipalis ſit nobilior: ſic aūt eſt ī ꝓpoſito:q̄ꝛ aīa q̄ eſt ꝑncipale agens ꝓducens intellectionē ⁊ ꝯceptionē ſeu verbū eſt nobilior illa ꝯceptiōe ſeu vbo:⁊ nō ſolū aīa.imo ēt intell's agēs: q̄ ſpēm imp̄mit intellectui poſſibili eſt nobilior q̄ illa ꝯceptio. Cā aūt quare pono ſpēm ꝑuiā actui differre ſm̄ ſpēz a ꝯceptione eſt

Spēs intelligibiles ſunt vnius gn̄is.

Verbū ⁊ ſpecies intelligibilis ſunt alterius ſpēi.

ne eſt iſta:qꝛ ex eadē ſpē intelligibili poſſum multa co gitare de hoīe:ꝛ multas ꝯceptiones diuerſas formare vt dicit ſcūs Tho.de vitate.q.8.ar.13°.ad 2ᵐ.ꝛ de ma lo.q.16.ar.8.ad 2ᵐ ꝛc. ¶ Ad 4ᵐ dr̄.ꝙ cū dr̄ intētio eſt cōpbenſio:eſt pdicatio p̄ cām:qꝛ intentio ſi ſumat̄ pro ſpē intelligibili eſt illud:quo intell's itelligit:id eſt itel lectionē pducit:ꝛ ſic eſt cā cōpbenſionis. Et eodē mō dr̄ ad 2ᵐ:ꝙ cū dr̄:recipe intentōes eſt intelligere:ē pdi catio p ꝯcomitantiā;ſic.n.dicit ſcūs Tho. 2°.ꝯ Gen.c. 75°.(Propria opō nālis hoīs eſt itelligere:q̄ nō ꝯplet̄ ſine paſſione q̄dā inq̄ntū glibȝ intell's patit̄ ab intelli gibili:nec eſt ēt ſine actōe inq̄ntū intell's agēs facit itel ligibilia in po°eē itelligibilia in actu.) Hec ille. ¶ Ex qbus appet:ꝙ opō intell's poſis eſt cū paſſiōe:ꝛ cū ac tione intell's agētis:nō tn̄ eſt illa paſſio p eēntiā:nec il la actio intell's agētis:cū ſint diuerſe po° intell's agens: ꝛ intell's poſis ſm cū ibidē ca.76°.vbi oñdit:quō agēs ſe hȝ ad poſem:ſicut ars ad mām:ꝛ ſicut lumē ad dia phanū:ꝛ quō intell's nr̄ hȝ iſtas duas virtutes:cu° exē plū ponit ī oculo aliquoꝝ aīaliū:q cū h:ꝙ eſt diapha nus:ꝛ coloꝝ ſuſceptiuus.ēt hȝ tn̄ de luce:ꝙ pōt ſuffici enter illuminare ſua obā. ¶ Sciendū aūt ꝙ cū dicit: ꝙ opōnē intell's poſis cōmitat̄ actio intell's agētis:q̄ ē facere intelligibilia in actu:nō eſt intelligendū:ꝙ qñ cūq̄ȝ intell's poſis opat̄:ꝙ agēs faciat nouas ſpēs:aut ꝙ intell's poſis nouiter recipiat:vñ ipſe dicit cap°.72°.

Quō ſe hēat intell's ad fā taſmata ante ſpēm:ꝛ quō poſt.

(Intell's poſis ſicut ꝛ q̄libet alia ſuba opat̄ ſm modū ſue nāe:hȝ aūt nāȝ ſuā eſt for°corpis:vñ intelligit qdē imālia:ſed reſpicit ea in quodā mālı:cu° ſignū ē:ꝙ in doctrinis vſibus exēpla pticulariū ponūt̄:in qbus qō dr̄ inſpiciat̄:alio ꝗ mō ſe hȝ intell's poſis ad fantaſma ta:qbus indiget an̄ ſpēm intelligibilē:ꝛ alio mō poſtq̄ recepit ſpēȝ intelligibilē:an̄.n.idigebat eo:vt ab eo ac cipiat ſpēm intelligibilē:vñ ſe hȝ ad intell'm poſem vt obm mouens:ſed poſt ſpēm in eo receptā idiget eo q̄ſi inſtrō:ſiue fundamēto ſue ſpēi:vñ ſe hȝ ad fantaſma ta ſicut cā efficiens:ſm.n.impium intell's formant̄ in imaginatōe fantaſmata ꝯueniētia tali ſpēi intellectua li:in qbus reſplēdet ſpēs intelligibilis:ſicut exēplar in exēplato:ſiue in imagiatiōe.) Hec ille. ¶ Et poſt i eo

Tex.cō.9.

dē ca°.dicit.(Cū intell's poſis eſt fact° in actu p ſpēȝ intelligibilē receptā pōt agere p ſeipm:vt dicat Ari.3° de aīa:vñ videm°ꝙ illud:cu° ſciam ſel accepimus eſt in ptāte nr̄a itex ꝯſiderare cū volumus:nec ipedimur pp fantaſmata:qꝛ i ptāte nr̄a eſt formare fantaſmata accōmodata ꝯſiderationi:quā volumus:niſi forte eſſȝ ipedimētū ex pte organi:ſic i freneticis ꝛ lytargicis:q nō pñt hr̄e actū liberi arbitrij pp ipedimētū fantaſie

Tex.cō.32.

ꝛ memoratiue:ꝛ pp h dicit Ari.in 8°.phyſi.ꝙ ille:q iā hȝ hitū ſcie:lȝ po°ꝯſiderās nō indiget motore:q redu cat eū de po°in actū:niſi remouēs phibens:ſed ipē pt exire in actū ꝯſiderationis put vult.) Hec ille. ¶ Ex qbus pȝ.ꝙ intell's poſis qñq̄ȝ intelligit:qñ nec ipſe alī quā intentionē recipit nouiter:nec intell's agēs aliqd nouiter cāt:lȝ in pn° qñ intellectus poſis accipit ſciam ibi ꝯcurrat intētionis noue p intell'm agentē cātio:ꝛ il lius intentiōis ab intellectu poſſibili receptio:dicit.n. ſcūs Tho.ibidē ca°.76.(Actio(ingt)intell's agēsin fantaſmata pcedit receptionē intell's poſis:aīa.n.intel lectiua nō eſt in po°ad ſilitudinē reꝝ:q̄ ſunt in fantaſ matibus p modū illū:quo ſunt ibi:ſed ſm ꝙ ille ſilitu dines eleuant̄ ad aliqd altius:vt.ſ.ſint abſtracte a ꝯdi tionibus indiuiduātib°ꝛ mālib°:ex q̄ fiūt itelligibiles in actu.) Hec ille. ¶ Sciendū tn̄ ꝙ de vbis Auer.i h loco nō eſt multū curādū:cū ipſe in hac mā de intelle

ctu poſi pniciofum dogma tradiderit:vt oñdit egregi° ſcūs doctor p totū 2ᵐ ꝯ Gēti. Et ſic pȝ ad argumēta p i ducta. ¶ Ad illa q̄ 2°loco inducunt̄ ridet̄. Ad p̄ᵐ qdē ꝯcēqd ſit de maiore negat̄ minor. Dico.n.ꝙ p agere:vl actū intell's poſis pducit̄ verbū rei:qō eſt fundamētū actualis appentie rei itellecte:ita ꝙ res.q̄ appet q̄ſi ha bitualiter p ſpēm intelligibilē.in illo vbo p actū intel ligendi pducto,appet expſſe:ꝛ in actu in pſpectu itelli gentis. Nec opȝ ꝙ act°itelligendi ſit aliqd:quo res for malr̄ dr̄ apparēs vel obijci:nec ꝙ ſit fundamentū illi° reſpectus apparētie vel obiect°:ſed ſit pductio vbi:qō eſt illi°apparētie fundamētū:vñ ſcūs Tho.p̄ ꝯ Genti. ca°.52.dicit.(Intellectus p ſpēm rei format°intelligē do format in ſeipſo q̄dā intētionē rei intellecte.q̄ ē rō ipſius:quā ſignat diffō:ꝛ h qdē eſt neceſſariū:eo ꝙ in tellectus intelligit indifferēter rē abſītē ꝛ pñtē:in q̄ cū intell'u imaginatio ꝯuenit:ſed intell's h amplı°hȝ:ꝙ i telligit ēt rē ſepatā a ꝯdōnib°mālib°:ſine qbus in reꝝ nā nō exiſtit:ꝛ h nō poſſet eē.niſi intell's ſibi formaret pdictā intentionē.h aūt intētio intellecta:cū ſit q̄ſi ter minus intellectualis opōnis.eſt aliud a ſpē intelligibi li:q̄ eſt for°intell's ꝛ p̄nᵐ intelligibilis opōnis:lȝ vtrūq̄ȝ ſit rei itellecte ſilitudo.) Hec ille. ¶ Ex q̄ pȝ:quō p il lud vbū res intellecta:q̄ ſm rē eſt abſñs intellectui.vel forte nō exñs in reꝝ nā ꝛ ſolū in po°itelligibilis ſit pñs intellectui in eē obiuo:ꝛ intellecta in actu:ſicut p ſpēm erit intelligibilis in actu. Et cū dicit arguēs:ꝙ agere ꝛ pati:vel recipe cū ſint reſpect°.nō pñt facere res appa rentes in eſſe nāe.nego ſibi:actio.n.creature nō dicit ſo lū reſpectū:ſȝ motū:vel mutationē cū reſpectu:vt ali as dictū eſt. Nec dico ēt ꝙ illud agere ſit illud:quo res formalr̄ appet:ſȝ vt ſupra. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſi exclude tur oē agere tā imanēs q̄ traſiens:nullū erit intellige re:nec aliq̄ apparētia obiua:non tn̄ dico:ꝙ illud agere vl illa actio:aut opō actualis ſit ſp ab intellectu realr̄ diſtīcta niſi in creaturis. In deo.n.eſt diuina eēntia:vt pbat ſcūs doctor p̄ ꝯ Gen.ca.45°.vbi nolat diuñū:imo oē intelligere actū intelligētis.ꝛ actū 2ᵐ.ꝛ opōnē itelli gibilē. Et ca.46°.dicit.(Diuina opō itellectualis ē ei° eēntia.) Et 2°ꝯ Gēti.ca.10.dic̄.(Si aliq̄ actōes deo cō

¶ Reſpectꝰ opōnī imanē tıs nō eſt po° in creaturis.

uenīāt:q̄ nō in aliqō factū traſeāt:ſed maneāt in agēte: reſpectu haꝝ nō dr̄ in deo po°:niſi ſm modū itelligen di:ꝛ nō ſm rei vitatē.hōaūt actiōes ſunt intelligere ꝛ velle:intell's igit̄ ꝛ volūtas in deo nō ſunt vt po°:ſȝ vt actōes.) Hec ille. Et ſic pȝ ꝙ arguēs ponit caſum im plicantē ꝯdictoria. ¶ Ad 3ᵐ dico.ꝙ intell's in actu dic̄ i creatis qd cōpoſitū mō:q̄ dicit Cōmēta.qō ēt appro bat ſcūs Tho.4.ſen.diſ.49.q.2.arti.p̄.(Sic(ingt)ex for°nāli;q̄ aliqd hȝ eē.ꝛ ex mā efficit̄ vnū ens ſimplr̄: ita ex for°.q̄ intell's intelligit:ꝛ ipſo intellectu fit vnuȝ in intelligēdo.) Hec ille. ¶ Sed tn̄ arguēs decipit̄:ali ud.n.eſt intell's in actu q̄ itelligere:ſic aliud eſt calidū q̄ calefacere:lȝ ꝗ intell's in actu ſit qd cōpoſitū:nō tn̄ intelligere. ¶ Ad 4ᵐ negat̄ añs:ꝛ ad pbōnē dr̄:ꝙ ille due ſilitudines ſunt alterius ꝛ alterius rōnis:ꝛ ꝯcedit̄ ꝙ vbū ꝛ ſpēs itelligibiles ſic ſe hñt:ꝙ vbū ē pfecti°ipē intelligibili:nō tn̄ ꝯtinet ſpēȝ itelligibilē vtualr̄:nō.n. oȝ oē pfecti°ꝯtīere vtualr̄ illud qō ē ipfecti°. ¶ Dico vlterius:ꝙ nullū incōueniēs eſt duo accītia eē i eodē ſubo:ꝛ vnū eē pfecti°alio. ¶ Dico vlteri°.ꝙ intelle ctio actualis nō ē ſilitudo rei:ſic falſe ſuppōit arguēs. ¶ Ad 5ᵐ dico:ꝙ aīa p vnā poᵐ ē aſſilabił vni obo du plici ſilitudine:vna q̄ſi hitualr̄:alia vo actualr̄ ꝛ expſ ſe. Dico tn̄ ꝙ viſio actualis nō ē ſilitudo obi:ſȝ Augu. qñq̄ȝ vocat viſionē illud:qō ē pnᵐ vel termin° viſiōis.

¶ Ad 6ᵐ pz p idē. ¶ Ad 7ᵐ dico: q ſpēs ponit̄ i intelle
ctu vt ꝯſtituat ipm in actu p̄: vt poſſit exire in actū 2ᵐ.
¶ Dico vlteri⁹ q p actū intelligēdi nō ponit̄ imedia/
Intellectio ē per modū effluxus. te obm in eē pñti po¹: ſz p ſpēm: aut p v̄bū: nā itellectio
nō eſt p moduz ſpeculi: aut for¹: ſed effluxus ꝛ opōnis.
¶ Ad 8ᵐ negat̄ mior: ꝛ ad ꝓbōnē dico: q auctores q̄ñ/
qz noīant bitū noīe actus ſcdi: vñ Cōmen. q̄nqz noīat
ſenſationē illud: qd eſt ſenſationis pñᵐ. ſ. ſpēz: pōt. n. di
ci ſenſatio bitualis. ¶ Ad 9ᵐ dico: q nō ſufficit ad rō/
nē cōphenſionis adbibere obm in eſſe obiuo ꝛc. Sz re
grit̄ q ſit actio imanēs: ꝯñs talē pñciā obi: B āt n̄ ꝯue
nit ſpēi intelligibili. ¶ Ad 10ᵐ dico: q ſpēs itelligibilis
ponit̄ in rōne elicitiui actus cuz intellectu. ¶ Et ad i/
probationē dr̄ ſic̄ ibi dicebat̄: q nō eſt incōueniēs eſſe
ctū excedere in pfectione ſuā cām pñalē: ꝛ B mō ſpēs
eſt cā actus itelligēdi. ¶ Et ad p̄mā replicā dico: q nō
eſt incōueniēs actionē ſimplicē reduci tanq̄ȝ in pñᵐ: q̄
in po^{am} ꝛ in bitū po¹: qz nō reſpiciūt actionē ꝯſilr: ſz po
tentia reſpicit ſubaz act⁹: bitus aūt modū actus: vt di/
cit ſcūs Tho. 4°. ſen. di. 49. q. 1. ar. 2°. ¶ Ad 2^{am} replicā
dico: q intell's poſſibilis: lz ſit in po^a pura reſpectu itel/
ligibiliū formaꝝ: eſt tñ actus in gñe entiū: ꝛ alicui⁹ ac
tionis pñᵐ: lz ſit cā indetermiata: q̄ nūq̄ȝ exiret in actū:
niſi determinaret̄ p ſpēm intelligibilē ad hāc actionē
vel illā. ¶ Ad 11ᵐ negat̄ mior: vñ ſpēs ſoni: lz dicat̄ au
ditio: nō tñ auditio q̄ eſt pceptio: ſed q̄ eſt act⁹ poſt au
ditus. ¶ Dico vlterius q bñ ſtat intellectū eſſe locus
ſpēꝝ: qz. ſ. diu ꝯſeruat ſpēs: ꝛ cū B ſubm intellectionis.
¶ Dico vlterius q illa ꝓpō: intelligere eſt pati: eſt va
p ꝯcomitantiā: nō aūt p eēntiā: qz. ſ. intelligere ſit pce/
dēte paſſione intell'us ab intelligibili: nō aūt q intelle
ctio ſit paſſio. ¶ Dico vlteri⁹ q Ari. dat ordinē iter ac/
tū p̄ᵐ: q ē ſpēs: ꝛ actū 2ᵐ q eſt opō. Nec vz glo. qz gnālr
p ꝯſiderare intelligit oēm actū 2ᵐ: ſiue in ſenſu: ſiue in
intellectu: vñ ſenſationē actualē compat vigilie: ꝛ ꝯſi/
derationi 2°. de aia: nec eſt cura de vocabulo ꝯſideratio
Tex. cō. 5. nis: an ſolū dicat̄ ꝓprie de actu cōponēdi ꝛ diuidēdi:
aut nō. ¶ Ad 12ᵐ dico: q Cōmentator in illis locis ſu/
mit cōphenſionē p bitu: ꝛ nō p actu: ſic̄ ſepe facit Au
gu. dicens aiam ſp ſe itelligere: qd eſt oīno falſuz loq̄n/
do de intelligere: qd eſt actualis ꝯſideratio: vt ſepe dic̄
ſcūs Tho. p̄ ſen. in mā de imagine. ¶ Ad p̄ᵐ Herici dr̄
q ſpēs imediate impſſa ab obo ſenſibili eſt ſingularis
in eſſe: ꝛ in repñtando: qz obm ſenſibile imediate ipri/
mit i po^{am} organicā. ſ. po^{am} ſenſitiuā exteriorē vel iterio
rē: ꝛ iō ſpēs ibidē recepta ſeq̄t̄ ꝯdōes mãles ſubi. Sz
ſpēs ipſa intellectui poſi nō imediate iprimit̄ ab obo
exteriori: ſed a fantaſmate ꝛ intellectu agēte. Et cū dr̄
Si obm imprimeret ſingularē speciē imprimeret. q ſi obm iprimeret: nō iprimeret: niſi ſpēm ſingularez
ꝛc. Dico q B falſum eſt: ſi. n. obm imediate ageret i in
tellectū poſem: illa ſpēs eſſet vlis in repñtando nāz ſi/
ne ꝯdōnibus indiuiduātib⁹: qz nec eius repñtatio eſſet
limitata p ſubm. ſ. intell'm poſem: cuius eſt recipe for/
mas vles: nec p agēs. ſ. obm: qz rō agendi talē ſpēm eſt
ipſa nã ſpecifica: ꝛ nō pñ^a indiuiduãtiua: vñ q ſpēs ipſa
ſēſui ſit ſingulr̄ repñtatiua: B ꝓcedit ex mãlitate ſuſce
ptiui: ꝛ nō ex pte agētis. Et cū dr̄ ꝯ B: q actio obi ē ſin/
gularis ꝛc. Dico q ꝯñs nō vz: lz. n. ſit actio ſingularis:
nō tñ eſt p illud. qd ſingularizat ſubz ꝛ indiuiduat: ꝛ iō
ſpēs tali actione cāta: lz ſit in eſſe ſingularis: nō tñ i re/
pñtando: qz ſolū repñtat illud: qd eſt in obo rō agendi
. ſ. nãm ſpecificā: ꝛ nō pñ^a indiuiduãtia: ꝛ de B als pri/
me dicet̄. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ maior. Dico. n. q p̄us nã ſpe
cies eſt pñs ipſi po¹ q̄ȝ obm ſit eidē pñs: qz obz non eſt
pñs po¹ intellectiue: niſi p ſuā ſilitudinē: ſicut ponit An

ſel. in lib. ſuo monol. ca° 36. vbi ſic ait. (Nulli dubiū ē
creatas ſubas multo alr̄ eſſe in ſeipſis q̄ȝ in nr̄a ſcia. In
ſeipſis nāqz ſunt p ipſam ſuā eſſentiā: in nr̄a vo ſcia nō
ſunt eaꝝ eſſentie: ſed eaꝝ ſilitudines: reſtat igit̄ vt tā/
to vius ſint in ſeipſis q̄ȝ i nr̄a ſcia: q̄to vius ſunt alicu
bi p ſuā eēntiā q̄ȝ p ſuā ſilitudinē.) Hec Anſel. ¶ Ad
3ᵐ dico: q ſm ſcm̄ Tho. de vitate. q. 9. arti. 4. (Spēs i
telligibilis triplr̄ eſt in itellectu. p̄ mō q̄ſi mediocriter
inter po^{am} ꝛ actū: qñ. ſ. eſt i bitu. 2° vt in actu pfecto q̄ȝ/
tū ad intelligētē: ꝛ B eſt qñ intelligēs actu cogitat ſm
for^{am}: quā penes ſe bz. 3° i ordie ad alteꝝ ꝛ trāſit⁹ gdez
de vno ad alteꝝ eſt q̄ſi de po^a i actū p volūtatē: ipſa. n.
volūtas angeli facit: vt intell's eius actualr̄ ſe ꝯuertat
ad formas: q̄s hēbat q̄ſi in bitu: ꝛ ſilr̄ volūtas facit vt
intell's angeli adhuc pfecti⁹ fiat in actu penes ipm exi
ſtentis: vt nō ſolū ſꝫ ſe: ſz i ordie ad aliū pficiat̄.) Hec
ille. ¶ Idē ponit p̄^a pte. q. 107. arti. 1. (Volūtas (ingt)
mouet intellectū ad ſuā opōnē. Intelligibile āt eſt i in
tellectu triplr̄. p̄ mō bitualr̄ vel ſm memoriā: vt Aug.
dicit. 2° mō vt actu ꝯſideratū vel ꝯceptū. 3° aūt mō vt
ad aliud relatū. māifeſtū eſt āt: q de p̄ gradu trāſfert̄
ad ſm intelligibile p impiū volūtatis: vñ i diffōne ba
bit⁹ dr̄: q̄ qs vtit̄ cū voluerit: ſilr̄ ēt de 2° gradu trāſfert̄
ad 3ᵐ p volūtatē.) Hec ille. Et. q. 57. art. 4° dic̄ ſic. (Ex
ſola volūtate depēdet: q aligs actualr̄ ꝯſideret aliqd:
qz cū aligs bz bitū ſcie vel ſpēs intelligibiles in ſe exiſ
tes vtit̄ eis cū vult.) Hec ille. Idē dicit de malo. q. 7.
arti. 8. (Uſus (ingt) ſpēꝝ intelligibiliū: q eſt actualis
cogitatio depēdet ex volūtate: vtimur. n. ſpēb⁹ bitualr̄
in nobis exiſtētibus cū volum⁹.) Idē ponit de vitate. q.
8. arti. 13. ¶ Ex qbus pz ad argᵐ: lz. n. ſpēs itelligibilis
ſit pñᵐ intellectiōis: nō tñ pñcipale: ſed ipſa po^a intelle/
ctiua: ꝛ iō ſpēs illa nō ſemp cāt actū intelligendi q̄ȝtū/
cūqz nālr̄ agat ad illū: ſz ſolū qñ intell's vtit̄ ea: qd ē p
impiū volūtatis: lz p̄^a intellectio pcedat oēm actū volē
di: pōt g̊ intell's vti vna ſpē: ꝛ nō alia ſm q diuerſimo
de mouet̄ a volūtate: ꝛ ex fātaſmate: ꝛ multis alijs oc
caſionibus. ¶ Ad 4ᵐ dico: q ſic̄ ſepe dictuz fuit nō eſt
impoſe multas formas vni⁹ gñis iformare eādē po^{am}
in actu incōpleto medio inter purā po^{am} ꝛ actū pfectū:
B mō aūt ſunt multe ſpēs intelligibiles ſil' i itellectu
nō āt i actu pfecto nō expectāte vlteriorē actū. ¶ Ad
5ᵐ dico: q intell's patit̄ ab obo reali paſſiōe: q̄ eſt ſalus
ꝛ pfectio: lz nō patiat̄ paſſione abijciente aliquā diſpō
nē ſubo ꝯnālē: nec recipiat formā obi ſm eūdē modū
eſſendi: quē bz in obo: ꝛ iō illa paſſio dr̄ intentiōalis: qz
intell's nō recipit colorē ſm eſſe: qd bz color i ſupficie:
ſed ſꝫ aliū modū. ¶ Ad 6ᵐ dico: q nō eſt ſile de volū/
tate ꝛ intellectu: qz intell's poſis eſt po^a paſſiua: iō non
pōt agere: niſi fiat in actu p ſpēz obiecti ſui: volūtas āt
eſt potentia actiua: ꝛ iteꝝ voluntas non opz q imedia
te recipiat ab obo ſpēm obiecti: qz ſufficienter obm eſt
ſibi pñs in itellectu. Dico tñ q volūtas recipit ab obo
ſibi pñtato p intellectū q̄ȝdā impſſionē: q̄ eſt pñᵐ oium
alioꝝ actuū: q̄ gdem impreſſio dr̄ ſpūs amoris: ꝛ de B
alias dictū fuit. ¶ Ad ꝯfirmationē pz p idem: nā alr̄ Di. 10. in rn.
opz obm eſſe pñs intellectui q̄ȝ voluntati: cū cognitio
non fiat niſi pcedente aſſimilatione intellectus ad in/
telligibile: ꝛ ideo pñtia intelligibilis in fantaſmate nō
ſufficit ad intellectionē. ¶ Ad 7ᵐ dico: q cā q̄ ibidem
aſſignat̄: q̄re ſenſus recipit ſpēz ſenſibilis non vz: ſz ge
neralis cā: q̄re tā ſenſus q̄ȝ intellectus recipiunt ſpeciē
obiecti: eſt iſta: qz. ſ. ſūt potētie actiue ꝛ paſſiue: nō pñt
aūt agere niſi fiant in actu p̄ p ſpeciem: quaz recipiunt
ab obiecto: vnde ſcūs Tho. primo quolibet. q. 2. arti. 1.
vbi querit.

vbi q̃rit. vtrū aīa recipiat ſpēs: quibꝰ cognoſcit a rebꝰ ex̄ aīaʒ ſic ait. ¶ In agētibꝰ ⁊ patiētibꝰ diſtinguēdū ē. Eſt. n. qḋdā agēs qḋ de ſe ſufficiēs ē ad īducēdū formā ſuā ī patiēs: ſicꝫ ignis ſufficiēs ē ad calefaciēdū ꝺ ſe: qḋdā vero agēs ē: qḋ nō ſufficit de ſe ad īducēdū formā ſuā in patiēs niſi ſupueniat aliud agēs: ſicꝫ calor ignis nō ſufficit ad cōplementū nutritiōis: niſi p virtutē aīe nutritiue. vñ virtꝰ aīe nutritiue ē pncipaliter agēs: calor vo ignis īſtr̄alr. Silr ē diuerſitas ex pte patiētis. qḋdā. n. ē paciens qḋ ī nullo coopat̃ agēti ſicꝫ lapis cū ſurſuꝫ ꝓijcit̃: vel lignū cū ex eo fit ſcānū: qḋdā vo patiēs ē qḋ agenti coopat̃. ſicꝫ lapis cū deorſū ꝓijcit̃: ⁊ corpꝰ hoīs cū ſanat̃ p artē. Et ſm h̄ res: q̄ ſunt ex̄ aīam tripliciter ſe hñt ad diuerſas aīe potētias: ad ſenſus. n. exteriores ſe hñt ſicꝫ ſufficiētia agētia: quibꝰ patiētia corpa nō coopant̃: ſʒ tm̄ recipiūt. Cū aūt color nō p ſe pōt mouerē viſū niſi lux ſupueniat: nō ē ꝯ illud qḋ dictū ē: ꝙ tā lux ꝙ̄ color iter ea: q̄ ſunt ex̄ aīam cōputant̃. ſenſus āt exteriores ſuſcipiūt tm̄ a rebꝰ p modū patiēdi ſine h̄: ꝙ aliqḋ coopentur ad ſui formationē: ꝙ̄uis iā formati hēant ꝓpriā opatione: q̄ ē idiuiduū de ꝓprijs obiectis. Sʒ ad imaginatione res: q̄ ſūt ex̄ aīam coopant̃: vt agētia ſufficientia. actio. n. rei ſēſibil nō ſiſtit ī ſēſu: ſʒ exīde ꝑuenit vſqꝫ ad imaginatione vel fantaſiā. tm̄ imaginatio ē patiēs: qḋ coopat̃ agēti. Ipſa. n. imaginatio format ſibi aliq̄ꝝ rerū ſilitudines: q̄s nūꝙ̄ ſenſus ꝑcepit. ex his tm̄. q̄ ſenſu ꝑcipiūt̃ cōponēdo ea ⁊ diuidēdo: ſicꝫ imaginamur mōtes aureos: q̄s nūꝙ̄ vidimꝰ ex h̄ ꝙ vidimꝰ aur ⁊ montes. Sʒ ad itellectū poſſibilē coopant̃ res exteriores ſicut agētia iſufficiētia. actio. n. ipſaꝝ reꝝ ſenſibiliū: nec in imaginatiōe cōſiſtit. ſʒ fātaſmata vlteriꝰ mouēt itellectū poſſibilē. nō aūt ad h̄ ex ſeipſis ſufficiūt cū ſint ī potētia itelligibilia. itellectꝰ āt nō mouet̃: niſi ab itelligibili ī actu. vñ oʒ ꝙ ſupueniat actio itellectꝰ agētis cuius illuſtratiōe fātaſmata fiāt actu itelligibilia: ſicꝫ illuſtratiōe lucis corpalis fiūt colores actu viſibiles. Et ſic pʒ: ꝙ itellectꝰ agēs ē pncipale agēs: qḋ agit reꝝ ſilitudines in itellectu poſſibili. fantaſmata aūt. q̄ a rebꝰ exteriorībꝰ accipiūt̃. ſūt q̄ſi agētia iſtr̄alia. Intellectꝰ etiā poſſibilis coopat̃ ad res q̄rū noticiā accipit ſicꝫ patiēs: qḋ coopat̃ agēti. multo. n. magis pōt itellectꝰ formare q̄dditatē rei: q̄ nō cecidit ſub ſēſu ꝙ̄ imaginatio.) Hec ille. ¶ Ad 8m dico. ꝙ lʒ tā ſenſus ꝙ̄ itellectus recipiat ſpēs obiectoꝝ ſicꝫ ſubiectū recipit formā. tm̄ ſpāliter intellectꝰ dr̄ eē locꝰ ſpērū: q2 potiꝰ cōſeruat ſpēs ꝙ̄ ſenſus cū ſpēs itelligibiles nō corrūpāt̃ ad corruptionē ſubiecti vl̃ trāſmutationē eiꝰ: ſicꝫ q̄nqꝫ cōtingit in ſenſu. loci autē ē cōſeruare locatū. ¶ Ad 9m dico. ꝙ ſʒ pdicta in rñſionibꝰ argumētoꝝ Aureoli. itellectus cōiūctꝰ nō pōt cōſiderare p ſpēs q̄s penes ſe hʒ: niſi ſe cōuertat ad fantaſmata. ⁊ h̄ cōtingit. q2 modꝰ opandi ꝓportionat̃ mō eēndi: vt ibi diffuſe dictū ē. ¶ Ad primū Godofredi negat̃ mior. Dico. n. ꝙ potētia cognitiua eſt in potentia ad actū pmū ⁊ ſm. Et ad dictū Aug. dico ꝙ ipſe vocat ibi viſionē actū primū viſus. nō aūt loq̄t̃ de actuali viſione. ¶ Ad 2m dico: ꝙ illa ē pdicatio p cām: q2. ſ. receptio ⁊ paſſio ē cā itellectiōis: nō āt vera p eēntiā. vt dicꝫ pᵒ ꝯ. ¶ Ad 3m negat̃ maior. potētia. n. cognitiua cū ſit paſſiua eſt ī potētia ad duo: vt dictū ē. ¶ Ad 4m dico. ꝙ maior ē falſa: vt patuit in ſolutiōe ſeptimi pcedētis Henrici: vbi fit diſtictio de paſſo multiplici. ¶ Ad 5m dico: ꝙ ſilitudo nō valet. q2 itelligere eſt actio imanēs: iō nō oʒ: ꝙ obiectū eiꝰ patiat̃ p eā ſicut agēs agit. ¶ Ad 6m dico. ꝙ nō ſufficit ad h̄: ꝙ aliqḋ itelligat ꝙ cauſet intellectionē: ſʒ reqrit̃: ꝙ agat p eā ſibi imanentē: qḋ nō cōtingit de fantaſmate: vel itellectu poſſibili. ¶ Ad 7m dico ſicꝫ ad 2m. vel pōt dici. ꝙ Simplicius loq̄t̃ de itelligere ꝓut dicit actū pm itellectꝰ: nō ꝓut dicit 2m. ¶ Ad pmū Scoti dico: ꝙ Aug. nō vult. ꝙ actualis viſio a corpe imediate gignat̃: ſʒ mediate. q2. ſ. cauſat ſpēm in oculo: q̄ eſt principiū viſionis. Hāc ſolutionem intendit ſcūs Tho. de malo. q. 16ᵒ. arti. 11ᵒ. ad 2m ¶ Ad 2m dico. ꝙ Ar. accipit ibi auditionē nō p actuali ſenſatiōe ſoni: ſed ꝓ actu pᵒ auditꝰ: ⁊ ille eſt ſpēs cauſata a ſonabili corpe in auditu: ſicut q̄nqꝫ habitꝰ noīatur noīe ſui actꝰ: cuiꝰ eſt pncipiū. ¶ Ad 3m dico: ꝙ ſpēs non eſt totalis cā ſenſationis: ſed ſenſus in actu q dicit cōpoſitū ex potentia ⁊ ſpē ſenſibili: ⁊ illud ē pfectꝰ viſione: ⁊ ita dico de ſpē intelligibili reſpectu intellectionis. Hāc ſolutionē intendit ſcūs Tho. prima 2ᵉ. q. 51. arti. 2ᵒ. ad 3m. ¶ Ad 4m dico. ꝙ ſpēs intelligibilis non hʒ rōnē potētie: ſed ipſe intellectꝰ hʒ rōnē potētie: cuiꝰ cā eſt. q2 lʒ tā intellectꝰ ꝙ̄ ſpēs intelligibilis cōcurrāt in ꝓductione actꝰ itelligendi: tm̄ intellectꝰ pncipaliter reſpicit ſubām actꝰ. ſpēs aūt modū actus. vnde ꝙ ille actꝰ ſit intellectio: hʒ ab intellectu. ꝙ aūt ſit habitꝰ obiecti huiꝰ: vel illiꝰ hʒ a ſpē. ¶ Ad 5m negat̃ ꝯña. nec ꝓbatio valet. q2 ſpēs itelligibilis nō eſt totale pncipiū intellectionis: ſed partiale. ⁊ iteꝝ lʒ intellectꝰ ſit ī potētia ꝯdictionis ad ſpēm intelligibilē. tm̄ nāliter inclinat̃ ad eā ſicꝫ ꝓpa potētia ad ꝓpriū actū. ¶ Ad 6m negat̃ ꝯña. Et ad ꝓbationē dico. ꝙ falſū ſupponit. ſ. ꝙ totale effectiuū intellectionis ſit ſpēs intelligibilis: ⁊ ꝙ intellectꝰ poſſibilis ſe habeat mere paſſiue. qḋ negat̃. ¶ Ad 7m negatur ꝯña: nec ꝓbatio hʒ apparētiā niſi diceremus ꝙ ſola ſpēs intelligibilis cauſat intellectionē: qḋ nō dicimus: imo itellectus vtit̃ ea cū volūtas vult: ⁊ iō q2 itellectꝰ pōt cōponere diuerſas ſpēs. q̄s penes ſe hʒ: iō q̄nqꝫ falſe cōponit: q̄nqꝫ vere. ¶ Ad 8m pʒ p idē: pcedit enim ſolū ꝯ ponētes ſpēm itelligibilē pciſe cauſare intellectionē. ¶ Ad 9m dico: ꝙ intelligere eſt actio imanens ipſi potētie intellectiue nō habitui: vel ſpēi intelligibili: q2 pncipalꝰ agens eſt potētia ꝙ̄ habitus: vl̃ ſpēs. ¶ Ad 10m dico. ꝙ ſi ſola ſpēs itelligibilis cauſaret actū intelligendi: ꝯña ibi facta hr̄et apparentiā: nō aūt nūc: nā intellectꝰ p ſpēm intelligibilē cauſat itellectionē: ⁊ iteꝝ reflectit ſe ſup actū ſuū: ⁊ compat rē ex̄ ad illa. q̄ ſunt in intellectu: ⁊ inde cauſant̃ relationes rōnis. ¶ Ad 11m dico: vt prius. ꝙ nō ſola ſpēs cauſat actū 2m ſed intellectꝰ cū ea p impꝫiū volūtatis: ⁊ iō intellectus pōt cauſare vnā reflexionē ſolā: vel plures. ſicut voluntas voluerit. Si āt ſola ſpēs cauſaret itellectionē: cum voluntas non moueat eā: nec imediate vtat̃ ea nō appareret quō eſſet ſtatus in reflexionibꝰ qn irēt in infinitū ſi aliq̄ fieret. ¶ Ad pmū Durādi dr̄: ꝙ ē fallacia ꝯñtꝪ arguēdo ſic: iſta diſtinguunt̃. g diſtinguūt̃ iſto mō. ſ. ſicut reſpectꝰ ab abſoluto. dico eni. ꝙ lʒ actꝰ pmꝰ ⁊ ſecūdus diſtinguātur nō tm̄ illo mō. ſʒ ſic ꝙ actꝰ pmꝰ ē potentialis reſpectu ſecūdi: ſecūdꝰ aūt eſt actꝰ vltimatꝰ non expectās vlteriorē actualitatē in ſubiecto. ¶ Ad 2m negat̃ ꝯña: nō eni oīs forma ē pncipiū opatiōis: vt pʒ de quātitate: ⁊ in ꝓpoſito dico. ꝙ ſola illa forma eſt pncipiū opationis: q̄ expectat vlteriorē actum potētie ipſiꝰ receptiue: nō aūt forma: q̄ eſt vltimꝰ actꝰ. cuius eſt opatio. ¶ Ad 3m dico. ꝙ ſilitudo nō valet. nā lucere ē actꝰ pmꝰ. ⁊ intelligere actꝰ ſecūdꝰ. Dico vlterius ꝙ lucere differt realiter a luce ſicꝫ eē a forma. ¶ Ad 4m dico. ꝙ itelligere poſſet p dei potentiā ſepari. tm̄ nihil tūc itelligeret p illud itelligere: ⁊ loquor de itelligere ꝓut dicit actū intelligēdi. non ꝓut dicit eē illiꝰ forme cum

Cur potius intellectꝰ ꝙ̄ ſenſus locus ſpecialiter ſit

Que forma ſit principiū actionis.

relatione ad intellectū. ¶ Ad 5ᵐ dico: ꝙ ꝯria adunari pñt i eodē ſubo intētionali ⁊ i aia: qꝛ ibi nō ꝯriant̄. ſec⁹ de adunatiōe ex̄ aiam in eē reali. ¶ Ad primū coꝝ q̄ Ioh. de ripa ꝑ loco ꝯ eādē ꝯnē obycit dr̄: ꝙ in deo itelligere ē actio: ⁊ ſilr̄ velle: ſꝫ illa actio nō ſit elicita: vel ꝓducta a potētia. vn̄ Cōmētator. 12°. metaphi. cōmēto 39°. dicit. (De⁹ hꝫ vitā. qꝛ actio itellect⁹ ē vita: h̄ nomē eni vita dr̄ de cōphēſiōe: ⁊ cū actio itellect⁹ ē cōphēſio ḡ actio itellect⁹ ē vita.) Silr̄ cōmēto. 51°. dicit. (Manifeſtū ē: ꝙ p̄mū p̄ncipiū nobiliſſimū nō acq̄rit nobilitatē: niſi ꝑ ſuā actionē: queadmodū ē in eis. q̄ intelligūt: q̄ꝛ nō acq̄rūt nobilitatē niſi ꝑ actionē itellect⁹.) Et ibidē dicit: ꝙ intelligere dei ē ei⁹ actio. ⁊ ē ſua ſubā. Et 2°. celi cōmēto 17°. dicit. (Dē qd hꝫ actionē i ſe eſt ſp̄uale nō coeuū: ⁊ neceſſe ē: vt actio rei diue ſit eternitas: actio. n. rei diue ē ipſa: ⁊ ſuū eē: cū nō ſit ꝑꝑ aliud.) Hec ille. ¶ Dico ḡ ꝙ itelligere i deo ē actio itellectus diui: nec ſeq̄t̄. ſi i deo itelligere ſit actio nō differēs: nec ꝓducta ab itellectu. ꝙ ita ſit i nobis. qꝛ itellect⁹. ⁊ itelligere nō dr̄ vniuoce de deo: ⁊ creatura. Dico tn̄ ꝙ itelliger̄ vt itelliger̄ ē: ñ hꝫ de ſua rōne: ꝙ ſit ꝓductū ab itellectu: nec hꝫ ꝙ ſit idē cū intellectu; ſed abſtrahit ab vtroqꝫ illo mō: q̄ analogū abſtrahere pōt a ſuis iferiorib⁹. tn̄ ſic dic̄ ſctūs Tho. p̄ma pte. q. 29. arti. 4. (Aliqd ē de rōne iferioris. qd nō ē de rōne ſupioris: vt rōnalitas ē de rōne hoīs: nō āt aīālis in cōi. ita in ꝓpoſito de rōne itelligere creati ē: ꝙ ſit qd ꝓcedēs ab itellectu facto i actu. ſꝫ nō ſit d rōne act⁹ itelligēdi i cōi ꝯſiderati. ¶ Ad 2ᵐ dico: ꝙ potētia ꝑceptiua creata addit ad potētiā actiuā aliq̄ drīam cōtrahentē rōnē potentie. illa aūt drīa ſumēda ē ex actu potētie ꝑceptiue. act⁹ aūt vl̄ actio potētie ꝑceptiue ē actio imanēs ꝓcedens ex potētia aſſilata ſuo obiecto. h̄ ē ḡ qd addit potētia ꝑceptiua ad potētiā actiuā: qꝛ. ſ. ē potētia actiua actione imanente elicita ꝑ ſpēm obiecti. Et cū dicit arguēs: ꝙ ſi illud qd addit̄ ſit eē formalr̄ actiuū ⁊c̄. Dico ꝙ illd qd ſupaddit̄ nō dicit formaliter actiuū. ſꝫ ē q̄dā ſpecificatio actiuitatis. ſic̄ rōnalitas nō dicit i ſua rōne aialitatē ſꝫ ſpecificat aialitatē. cū q̄ tn̄ ſtat. ꝙ hō ḡ ſupaddit rōnalitatē ad aialitatē ſit formaliter aial. ita in ꝓpoſito. potētia ꝑceptiua ē formaliter actiua. ſꝫ drīa ꝯſtitutiua potētie ꝑceptiue nō dicat formaliter actiuitatē. ſꝫ modū actiuitatis. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ potētia ꝑceptiua creata ē actiua ⁊ ꝓductiua realis q̄litatis: q̄ ē ꝑceptio: ⁊ cognitio: ē tn̄ aliq̄ ꝑceptiua actiua itētionaliter inq̄ꝫtū ꝓducit intētiōes reꝝ. q̄ q̄dē intētiōes ſūt res in ſe. ſꝫ ſunt intētiōes reſpectu obiecti. qd reṗſitant. Et cū arguēs ꝓbat: ꝙ potētia ꝑceptiua nō ſit actiua realiter. qꝛ huius falſitas manifeſte apparet. Dico ꝙ falſū ē. potētia eni ꝑceptiua lꝫ ꝑ ſuū agere nō trāſmutet mām exteriorē tn̄ ꝓducit i ſe verā q̄litatē. Cū āt ꝓbat: ꝙ nō ſit actiua itētionaliter. qꝛ tūc eēt ignobilior potētia actiua realiter ⁊c̄. Dico ꝙ ꝯña nō valet. ſic̄. n. dicit ſctūs Tho. p̄ma pte. q. 82. ar. 3°. (Res q̄ ſūt īfra aīaꝫ nr̄am meliori mō ſūt i aīa q̄ꝫ i ſeipſis. vt ſūt res gn̄abiles ⁊ corruptibiles: ſꝫ res q̄ ſūt ſupra aīaꝫ nr̄am meliori mō ſūt i ſeipſis q̄ꝫ i aīa nr̄a: qꝛ oē qd recipit̄ i aliq̄ ē in eo ꝑ modū recipiētis. ſi ḡ recipiēs hēat meli⁹ eē q̄ꝫ receptū i ſe hēat: melioꝛi mō erit i recipiēte q̄ꝫ i ſe.) ¶ Itē 2° ꝯ Genti. ca°. 50. dic̄. (Forme reꝝ ſēſibiliū ꝑfecti⁹ eē hñt i itellectu q̄ꝫ i reb⁹ ſenſibilib⁹: ſūt. n. ſimpliciores ⁊ ad plura ſe extēdētes. ꝑ vnā. n. formā hoīs itelligibilē cognoſcit itellect⁹ oēs hoīes.) Hec ille. ¶ Dico igit̄ arguēti: ꝙ ſi oē eē reale ē ꝑfecti⁹ q̄ꝫ intētionale: ac ꝑ h̄ nec oꝫ. ꝙ oē qd agit realiter ſit ꝑfecti⁹ actiuo itētionali. vn̄ ꝑfectior potētia ē itellect⁹ agēs. q facit calorē intētionalē q̄ꝫ virt⁹ ignis: q̄ facit calorē realē: ⁊ ſilr̄ ꝑfectior ē intellect⁹ poſſibilis formatu⁹ ſpē roſe q̄ꝫ virt⁹ roſary roſe realis ꝓductiua. dico. n. ꝙ roſa intētionalis ꝑfectior ē q̄ꝫtū ad aliqd q̄ꝫ ſit ipſa roſa inq̄ꝫtū. ſ. ē imālis ⁊ itelligibil̄ actu ⁊ icorruptibilis: ⁊ act⁹ p̄m⁹ itellect⁹: ⁊ p̄ncipiū itellectiōis: q̄ ē act⁹ nobiliſſim⁹. quoꝝ nullū pōt roſa exterior. lꝫ roſa exterior ſit q̄ ad aliq̄ ꝑfectior. ſ. inq̄ꝫtū ē ſubā. ⁊ illa ſpēs eſt accidēs. ¶ Ad p̄mū coꝝ. q̄ 2° loco iducit dr̄: ꝙ nō oē ꝓductū ab itellectu imediate ē itellectio. nā vbū ꝓducitur ab itellectu poſſibili. ⁊ tn̄ nō ē itellectio. ¶ Itē itellect⁹ agēs ꝓducit ſpēs itelligibiles: q̄rū nulla ē intellectio. ſꝫ cōcedit̄: ꝙ oīs actio imanēs itellectui eſt itellectio: ſiue ſit eadē itellectui ſic̄ i deo: ſiue ꝓducta ab eo vt i creatura. Cū āt arguēs dicit ſe ꝓbaſſe: ꝙ potētia ꝑceptiua nō eſt formaliter actiua. dico ꝙ male ꝓbauit. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ maior. de rōne. n. itellectiōis nō ē: ꝙ ſit ſilitudo. ſꝫ ꝙ ſit actio imanēs agēti ꝑ ſpēꝫ: ⁊ ſilitudinē obiecti. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ talis q̄litas nō hꝫ. ꝙ ſit intellectio ex h̄ ꝙ ē ab itellectu poſſi: ſꝫ ex h̄ ꝙ ē ab intellectu i actu. itellect⁹ aūt i actu dicit qd cōpoſitū ab intellectu poſſibili. ⁊ habitu itellectuali: ſiue ille hitus dicat̄ ſpēs. ſiue lumē glorie: ⁊ iō argͫ nō capit mētē nr̄aꝫ. Dico. n. ꝙ itellectū agere ſm̄ vltimū ſui poſſe itelligit̄ dupliciter. Uno mō ſm̄ vltimū ſui poſſe cōſideratū ex pte nālis potētie: q̄ ē itellect⁹ poſſibilis: ⁊ tūc dico: ꝙ ex illa pte nō hr̄ intēſiſſima: nec optia itellectio: qꝛ itenſio ⁊ nobilitas ē in actu: nō ſolū ex potētia. imo ex habitu Alio mō pōt itelligi: ꝙ agat ſm̄ vltimū ſui poſſe cōſideratū ex pte habit⁹: ⁊ tūc dico: ꝙ nobiliſſima ſpēs itellect⁹ creati ē diuina eētia: q̄ tn̄ nō tāto vniri pōt intellectui creato: qn adhuc ꝑfecti⁹ poſſit vniri: ⁊ ita nūq̄ꝫ pōt itellect⁹ iſto mō agere ſm̄ vltimū ſui poſſe. ¶ Ad 4ᵐ dico ſilr̄ ꝙ itenſio act⁹ q̄nq̄ꝫ ꝓcedit ex maiori conatu potētie cū eodē hitu: aliq̄n aūt ex maioritate habitus. P̄ia aūt intēſio nō hꝫ locū i btīs: nā btūs totū poſſe itellect⁹ applicat ad deū videndū: ⁊ vtit̄ habitu glorie q̄ꝫtūcūqꝫ pōt vti: nec btūs pōt vti illo citra vltimū ſui poſſe: qꝛ h̄ nō pōt ſibi apparere bonū. Scda aūt itēſio ibi ē: qꝛ vn⁹ btūs elicit viſionē itenſiorē q̄ꝫ ali⁹: qꝛ hꝫ intēſiorē habitū. Et ſi q̄rat̄ vtrū manente eodē hitu glorie poſſet btūs itenſi⁹ vel remiſſi⁹ videre: ſi poſſet ei ordi ſub rōne boni vti tali habitu diuerſimode nūc itenſi⁹: nūc remiſſi⁹. q̄cqd ſit de h̄ ꝯſtat: ꝙ ē dare maximū gradū viſiōis: quē mediāte illo hitu poſſet hr̄e: vl̄ ſaltē mimū quē nō poſſet: ſꝫ citra illū terminū ē dubiū mihi: ⁊ credo ꝙ caſus eſt ipoſſibil̄: ipſo tn̄ poſito adhuc dico: ꝙ ille habit⁹ neceſſitat itellectū ad itenſiſſime ipſo vtēdū. ¶ Ad 5ᵐ dico: ꝙ iplicat ꝯdictionē viſionē beatificā nō remitti. ⁊ remitti agere itellect⁹ ad videndū deū. illa. n. viſio ē ipſūmet agere. ¶ Ad 6ᵐ dico. ꝙ ꝯña nō valet. nō eniꝫ dicim⁹: ꝙ aliq̄ q̄litas ex hoc habeat rōnem itellectiōis: qꝛ eſt termin⁹ agere itellectus: ſed dicim⁹ ꝙ oīs qualitas. q̄ eſt actio imanens itellect⁹ eſt intellectio. ⁊ iō pꝫ ꝙ argumentū ⁊ cōfirmatio nihil valent in ꝓpoſito. ¶ Ad 7ᵐ dico. ꝙ ſilitudo nō valet. qꝛ lꝫ intelligere creature ſit ꝑticipatio diue intellectionis nō eſt ſibi vniuoca. ſicut nec aliqd cōe deo ⁊ creature. ¶ Ad 8ᵐ dico. ꝙ itellectus poſſibilis inq̄ꝫtū hꝫ nō eſt actiu⁹ ſed itellect⁹ in actu eſt actiu⁹. ⁊ eſt cōpoſitus ex intellectu poſſibili ⁊ ſpecie obiecti ſic̄ dicit ſctūs Tho. 4° ſen. diſ. 49. q. 2. ar. p̄. (In intellectu (inqt) oꝫ accipere ipſū itellectū i potentia q̄ſi mām. ⁊ ſpēm intelligibileꝫ q̄ſi formā. ⁊ itellect⁹ in actu itelligēs ē q̄ſi cōpoſitū ex vtroqꝫ.) ¶ Idē pōīt i multis alys locis. ¶ Ad p̄ᵐ

contra

Abſtrahit itelligere a ꝓducto ⁊ idē ꝓificari intellectui.

Que nobili⁹ ⁊ ignobili⁹ in intellectu ſunt.

coꝝ q̃ 3° loco inducit:negaꝰ añs. Et ad ꝓbationē dico ꝙ oīs ſenſatio ē ſubiectiue i cōpoſito ex organo: ⁊ potētia ſēſitiua: ⁊ nulla talis pceptio:nec aliq̃ cōſiſtis i ſpē p imutat aiaꝫ ſ3 cōpoſitū id. ¶ Et ad illō qḋ dr̄ ꝺ aiabꝰ

Aīa ſeparata non dolet dolore ſenſitiue partis.

ſeparatis dico: ꝙ l3 aīa ſepata doleat: nō tñ dolore ſenſitiue ptis: q2 i ea nō remanēt actualiter potētie ſenſitiue: niſi ſic in radice: ſm ꝙ ꝓbat ſcūs Tho. 4°. ſen. diſt. 44. q. 3. arti. 3°. q̃ſtiūcula pª. ſed ille dolor ē in potētia volitiua. ¶ Et cū dic̄: ꝙ ſ3 Augꝰ oīs dolor ſeſt aie ⁊c̄. dico ꝙ Augꝰ nō itēdit: ꝙ dolor ſenſibilis p̄ ſit i aia: tūc .n. ꝯdiceret pħo dicēti p̄ de aia. ꝙ dicere aīam gaudere vel triſtari ē ſic dicere eā texere: vel edificare: ſed vult ꝙ aia ē pncipalis cā oīuꝫ illaꝝ paſſionū: q2 ipſa eſt: q̃ viuimꝰ: ſentimꝰ: appetimꝰ ⁊c̄. ¶ Ad 2m dico: ꝙ oīs actio itellectꝰ ē vita: ſm ꝙ allegatū ē ā p Cōmētatorē: ⁊ ita dico de aliis opatiōibꝰ potētie vital. ¶ Ad 3m dico: ꝙ forª nō ſubſiſtēs nō ē ens: ſ3 entis: nec h3 ppē eē: ſ3 dat eē ſubō: vel cōpoſito qḋ cōſtituit: ⁊ iō maior ē falſa. vñ albedo nullo mō ē alba: nec cādor cādidus: ita in ꝓpoſito: l3 intellectꝰ p informationē alicuiꝰ q̄litatis bēat eē intelligēs: ⁊ dicaꝰ itelligere: nō tñ illa forma diceꝰ: aut erit intelligēs: ſ3 itellectio: ſufficit .n. ꝙ forma ſit talis i abſtracto: q̄le eſt ſbm p eiꝰ iformationē i ꝯcreto. ¶ Ad primā cōfirmationē dico: ꝙ ꝯña nullā h3 apparētiā. l3 eni albedo magis ſit vna ſibi q̄ ſubō: tñ ipſa nō eſt alba: ſ3 facit ſbm albū. ¶ Ad 2am cōfirmationē dico: ꝙ l3 eē viſionis intimiꝰ ſequaꝰ viſionē q̄ ſbīn viſionis: ſit cut ꝓprius actus ꝓpriā formā: tñ ſecus eſt de h̄: ꝙ dico eē videntē: nā eſſe videntē nō ſolū dicit actū forme viſionis: imo dicit actū illū cū habitudine ad potentiā viſiuā ⁊ ad obiectū: ⁊ iō l3 viſio ſepata a ſubō ſecū ferret illud eē: qḋ prius ꝑticipaꝰ a ſubiecto: non tñ p illud eē ipſa eſſet vidēs: ſicut nec albedo ſepata ē alba: cū .n. dico eē albū plus dico q̄ eē albedinis. ¶ Ad 4m dico: ꝙ intellectꝰ diuinus ⁊ intellectus creatꝰ nō cōueniunt in aliquo vniuoco. iō affirmare in itellectu creato ea q̄ ſunt in diuino nō o3. Dico vlteriꝰ: ꝙ habitudo potētie

potētie perceptiue ⁊ ſubiectiue habitudines nō ſūt penitꝰ diſpate.

ſubiectiue ⁊ habitudo potētie perceptiue in intellectu creato nō ſunt penitꝰ diſpate: imo 2ª includit primā in ſui rōne. l3 .n. potētia pceptiua: vt ſic nō ſit ſubiectiua: tñ potētia pceptiua creata ē formaliter ſubiectiua: aliqd .n. eſt de rōne iferioris: qḋ nō ē de rōne ſuperioris. ¶ Ad 5m dico: ꝙ ſi itellectus creatus identificareꝰ ſue intellectioni vere itelligeret p eā. intellectio aūt nō intelligit p ſeipſam: q2 ad intelligēdū nō ſufficit actꝰ intelligēdi: ſ3 reqriꝰ actꝰ: ⁊ illud cuiꝰ ē actus. ſ. intellectꝰ: ſicut ad eē albū reqriꝰ albedo. ⁊ dealbabile: nūc aūt intellectio nō eſt actus ſui: ſ3 intellectꝰ. vñ ſi p ipoſſibile deꝰ eēt intellectio: ⁊ nō eēt intellectus: ipſe nihil intelligeret. ¶ Ad 6m negaꝰ añs. nec ꝓbatio valet. ꝯcedo .n. ꝙ aia: vl̄ angelꝰ pōt eē noticia ſui habitualis: ideſt tenere locū ſpēi: vel habitꝰ. nō āt pōt eē actualis noticia ſui. nec h̄ vult Augꝰ. quō aūt intelligēda ſint ṽba Aug. dictū fuit in q̄ōne de imagi͡e. ¶ Ad argꝰ Aureoli contra 2am ꝯnē inducta videꝰ. ad primū qdē dr̄. ꝙ rō de immālitate bona eſt: ⁊ eā ponit Auicen. in ſua me͡ª. Et cū dr̄. ꝙ aia ⁊c̄. dico ꝙ aia l3 ſit forma materie: nō tñ eſt imerſa materie: nec ab ea cpphēſa: tñ q2 nāliter ē forma materie limitatior ē ſm ſuā nām q̄ angelus: ideo ē infima inter ſubſtātias itelligibiles. vñ ſcūs Tho. 2° cōtra Gentiles caº. 68°. (Non o3 ſubſtantiā itellectualē eē formā materialē: q̄uis eius eſſe ſit i materia. nō eni eſt in materia: ſicut materie imerſa: vel a materia totaliter cpphēſa: ſ3 alio modo: vt dictū eſt.) Hec ille. ¶ Quō aūt hoc debeat intelligi oñdit caº. 67. (Q̄uis eni ſit vnū eē forme ⁊ mãe: nō tñ o3: ꝙ materia ſp adequet eſſe forme: imo q̄to forma ē nobilior: tanto in ſuo

Quāuis aīa itellectiua materialis licet eſſe ſuum ſit in materia,

eſſe ſuperexcedit materiā: qḋ patet inſpiciēti operationes formaꝝ: ex quaꝝ cōſideratione earuꝫ naturas cognoſcimꝰ: vnūquodq3 .n. operaꝰ ſm ꝙ ē. vñ cuius operatio ſuperexcedit cōditionē materie: ⁊ ipſa ſm dignitatē ſui eē ſuperexcedit materiā. Inuenimꝰ eni aliquas infimas formas: q̄ in nullā operationē poſſunt: niſi ad quā ſe extendunt qualitates: q̄ ſunt diſpoſitiones materie: vt calidū: frigidū: humidū: ⁊ ſiccū: raꝝ: denſum: graue: ⁊ leue: ⁊ his ſimilia: vt forme elementoꝝ. vnde iſte ſunt forme materiales omnino: ⁊ imerſe totaliter materie. Sup has aūt inueniunꝰ forme mixtoꝝ corpoꝝ: que l3 non extendant ſe ad aliqua operata: q̄ non poſſunt cōpleri p qualitates predictas: interdū tñ operanꝰ illos effectus altiori virtute corpali quā ſortiunꝰ ex corporibus celeſtibus. que cōſequunꝰ coꝝ ſpeciem: ſicut magnes trahit ferrū. Sup has iteꝝ inueniunꝰ aliq̄ forme: quaꝝ opationes extendunꝰ ad aliqua operata: que excedunt virtutē predictaꝝ qualitatū: q̄uis qualitates predicte organice ad haꝝ operationes deſeruiant: ſicut ſunt aie plantaꝝ: que etiā aſſimulanꝰ nō ſolū virtutibus corpoꝝ celeſtiū in excedendo qualitates actiuas ⁊ paſſiuas: ſed ipſis motoribus corpoꝝ celeſtiū inq̄tū ſunt principia motus rebus viuētibus: q̄ mouent ſeipſas. Super has formas inueniūꝰ alie forme ſimiles ſuperioribus ſubſtātiis nō ſolū in mouēdo ſed in aliqualiter cognoſcēdo. ⁊ ſic ſunt potētes in operationes: ad quas nec organice predicte qualitates deſeruiunt: tñ hꝰ operationes non cōplenꝰ: niſi mediante organo corporali ſicut ſunt aie brutoꝝ animaliū: ſentire enim ⁊ imaginari nō cōplenꝰ calefaciēdo: aut infrigidando: l3 ſint neceſſaria ad debitam organi diſpoſitionē. Super oēs aūt has formas inueniꝰ forma ſimilis ſuperioribus ſubſtātiis: etiā q̄tū ad genus cognitionis: qḋ eſt intelligere: ⁊ ſic eſt potens i operationē: q̄ cōpleꝰ abſq3 organo corporali omnino: ⁊ hec eſt aia intellectiua: nā intelligere nō ſit p aliqḋ organū corporale: vñ oportet: ꝙ illud principium: quo hō intelligit qḋ eſt aia intellectiua: excedat cōditionē materie corporalis: nec ſit ſilr totaliter cōprehēſa a materia: aut eidē immerſa ſicut alie forme mãles: qḋ eiꝰ operatio intelligibilis oſtēdit. in qua nō cōicat mã corporalis: q2 tñ ipm intelligere aie mere indiget potētiis. q̄ p quedā organa corporalia opanꝰ. ſ. imaginatione ⁊ ſenſu: ex h̄ ipſo declaraꝰ: ꝙ nāliter vniꝰ corpori ad explēdā ſpēm humanā) Hec ille. ¶ Ex q̄ p3 q̄ imunitas a mã reqriꝰ ad intellectualitatē: ⁊ q̄ nō. Q2 āt aia humana ex h̄. ꝙ ē mãe vnita ēt arteꝰ: p3 ibidē. dicit .n. ſcūs Tho. (Q2 aia hu-

Ex hoc ꝙ materie vnitꝰ aia intellectiua artatur,

mana ē qdā orizon ⁊ cōfiniū corporeoꝝ: ⁊ icorporeoꝝ inq̄tū ē ſubā incorporea corporis tñ forma. Hoc autē modo mirabilis reꝝ connexio cōſiderari pōt: ſemper enim inuenitur infimū ſupremi generis cōtingere ſupremū inferioris generis: ſicut quedā infima in genere animalium parum excedunt vitam plantarum ſicut oſtrea: que ſunt imobilia ⁊ ſolum tactum habētia: etiā que terre in modum plantarū affiguntur. vnde ⁊ beatus Dionyſius dicit in 8°. caº. de diuinis nominibus. ꝙ diuina ſapientia coniungit fines ſuperiorum pricipiis inferiorum. Eſt igitur accipere ſupremū in genere corporum. ſ. corpus humanum equaliter complexionatum: quod attingit ad infimuꝫ ſuperioris generis. ſ. ad animam humanam: que tenet vltimū gradum in genere intellectualiū ſubſtantiaꝝ.) Hec ille. ¶ Et ideo quia eſt forma corporis. ad hoc artaꝰ q̄diu eſt in cor-

pote. ꝙ non recipit naturaliter ſpecies intelligibiles niſi a fantaſmatibus abſtrahēdo: ſ; exuta a corpore intelligit ꝑ ſpēs ex īfluentia diui luminis ꝑticipatas ſicut ⁊ alie ſubſtātie ſeparate ſ; īferiori mō. vn̄ tā cito ceſſante cōuerſiōe ad corp⁹: ad ſuperiora cōuertit̄ ſicut ponit ſcūs Tho. p̄⁹ pte. q. 89. ar. p̄ ad 3m. Et 4°. ſē. di. 50. q. i. ar. p̄. Et 2°. ꝯ Gētiles ca°. 94°. ¶ Ad 2m dico: ꝙ non o; oē qḋ ē a mā ſepatū eē itellectiuū: o; .n. ꝙ ſit ꝗd ſubſiſtens: vt ꝓbat ſcūs Tho. 2°. cōtra Gētiles. ca°. 50. Gaudiū autē ⁊ triſticia ſūt accidētia. ¶ S; ſi dicat̄: ꝙ ſaltē ex quo ſūt ſepata a mā: erūt itelligibilia i actu. Concedit̄ iſtud. ſi loquaris de gaudio: ⁊ triſticia: q̄ ſūt i voluntate. q2 illa ſūt a mā ſepata: ⁊ ſeꝗtēſ ſic volūtas eoꝝ ſbiectū: ⁊ illa cogſcūt̄ ab itellectu. q ē radicat⁹ ab eadē eſſentia aīe cū illa volūtate. vt dic̄ ſcūs doctor p̄ma parte. q. 87. arti. 4°. nec requirit̄ alia ſpēs itelligibilis. q̄ cognoſcāt̄. ſ; cogſcunt̄ ꝑ eoꝝ eēntiā. q̄ ſufficiēter ē p̄ñs intellectui. Si āt loquaris de gaudio ⁊ triſticia. q̄ ſunt in ſenſualitate. illa nō ſunt a mā ſeparata: ſic nec ſenſualitas. q̄ eſt act⁹ organi mālis. ¶ Aliter pōt dici: ꝙ volūtas ⁊ illa: q̄ ſūt i ea. ſunt ꝗdē itelligibilia ſm ſe: ſ; nō vniunt̄ itellectui: ſicut ſm ſcm doctorē. 2° ꝯ Gentiles ca°. 96°. (Subſtātia ſepata ꝗuis ſit ſ; ſe itelligibilis actu nō tn̄ ſm ſe itelligit̄ niſi ab intellectu. cui ē vnū.) Hec ille. ⁊ iſta ē verior riſio. ¶ Ad 3m dr̄: ꝙ cū dico imālitas ē rō itellectiuitatis: nō itelligo: ꝙ ꝑuatio vel ꝑuatū ſit rō intellectiuitatis: ſ; circūloquor vnū poſitiuū oppoſite ꝯditiōis ad mālia. ſ. ſpūalitatē. quā nō poſſū itelligere niſi ꝑ cōpationē ad mālia: illa aūt ſpūalitas eſt rō itellectiuitatis: ⁊ itellectualitas ē ei⁹ ꝓpria paſſio. ſ. ſubſtātie ſpūalis. ⁊ nō ei⁹ diffinitio. aut drīa. cui⁹ oppoſitū fingit argm. ¶ Ad 4m negat̄ minor. oē. n. intelligibile eſt imateriale ſm eſſe: qḋ habet in aīa. verbū enī rei. vel ſpēs exiſtēs i aīa ē quodāmō ꝗdditas rei intellecte ſm eē intellectū. vt dicit ſcūs doctor primo quolibet. q. 2. arti. 2°. Res aūt que intelligitur qn̄q; habet eſſe materiale: ſ; illa nō eſt primū qḋ intelligit̄. vt poſt dicet̄: ſed verbū rei. Et ſic finit̄ primus articulus.

Quantum ad ſecūdū articulū ſit p̄ ꝯ. De⁹ eſt itellectiu⁹. Probat̄ iſta ꝯ ex 3° ꝯne p̄mi articuli. Oīs ſubſtātia imaterialis ē intellectiua: deus ē ſuba imaterialis: imo infinite imaterialitatis ⁊ ſpūalitatis. g̃ eſt itellectiuus. Iſtā ꝓbationē facit ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 14. arti. p̄. ⁊ p̄ ſen. diſ. 35. q. i. ar. p̄. Et de veritate. q. 2. ar. 2°. Et p̄ ꝯ Gētiles ca°. 45°. ¶ Scdo arguit idē ſic. Deo nulla ꝑfectio deeſt. q̄ in aliquo gn̄e entiū inueniat̄. nec ex h aliq̄ cōpoſitio in eo cōſequit̄: ſicut ex ſuperiorib⁹ p;. ſ. ca°. 18°. ⁊ 30. Inter perfectiōes āt reꝝ potiſſima eſt: ꝙ aliqd ſit intellectiuū. nā ꝑ hoc ipſū eſt q̄dāmō oīa habēs in ſe oium ꝑfectiōes. igit̄ de⁹ eſt intelligēs. ¶ Tertio ſic. Oē qḋ ē iperfectū deriuat̄ ab aliquo ꝑfecto: nā ꝑfecta nāliter ſunt priora ipfectis. ſic actus potētia: ſ; forme in rebus particularib⁹ exiſtētes ſunt iperfecte: q2 particulariter ⁊ nō ſm cōitatē ſue rōnis. o; igit̄ ꝙ deriuēt̄ ab aliquib⁹ formis ꝑfectis: ⁊ nō particulatis. tales aūt forme nō poſſunt eſſe niſi intellecte: cū nō inueniat̄ aliqua forma in ſua vniuerſalitate niſi i intellectu: ⁊ ꝑ ꝯñs oportet eas eē intelligētes ⁊ ſubſiſtentes: ſic. n. ſolū poſſunt eē operantes: deu; igit̄ qui eſt actus primus ſubſiſtēs: a quo oia alia deriuant̄ oportet eſſe intelligētē. ¶ Scda ꝯ. Intellectus in deo nō ſe h; ad intelligere: vt potētia ad actū. Hanc ponit ſcūs Tho. 2° contra Gētiles ca°. io. (Potentia dicit̄ in deo per reſpectū ad facta ſm rei veritatē: nō ſm reſpectū ad actionē: nec ſm modū intelligēdi ꝓut intellectus nr̄ diuerſis cōceptibus vtrūq; cōſiderat. ſ. diuinam potētiā ⁊ eius actionē: vn̄ ſi alique actiones deo cōueniant. que nō in aliqd factū trāſeant: ſed maneāt in agēte: reſpectu haꝝ nō dicet̄ in deo potentia niſi ſm modū intelligendi. nō ſm rei veritatē: hę etiā actiones ſunt itelligere ⁊ velle. potētia igit̄ dei proprie loquēdo non reſpicit hę actiones: ſed ſolos effectus. intellectus igitur ⁊ voluntas in deo nō ſunt vt potētie: ſed ſolum vt actiones) Hec ille. ¶ Tertia ꝯ. Intelligere dei eſt ſua eſſentia. Iſtam probat ſanctus Tho. primo contra Gentiles. ca°. 46°. ſic. (Intelligere eſt actus intelligentis in ipſo exiſtens nō in aliquod extrinſecū tranſiens: ſicut calefactio tranſit in calefactum: nō enim aliquid patitur intelligibile ex hoc: ꝙ intelligit̄: ſed intelligens perficitur ex hoc: ꝙ intelligit: quicquid autē eſt in deo eſt diuina eſſentia: ⁊ diuinū eſſe: ⁊ ipſe deus: nam deus eſt ipſa eſſentia: ⁊ ſuū eē. igitur intelligere dei eſt diuina eſſentia. ¶ Scdo ſic. Actus ſecundus eſt perfectior q̄; actus primus: ſicut conſideratio q̄; ſcientia: ſcientia autē: vel intellectus dei eſt ipſa eius eſſentia: cū nulla perfectio cōueniat ei participatiue: ſ; ꝑ eſſentiā: vt ex ſuperioribus patet. ſi igitur ſua cōſideratio non ſit ſua eſſentia: aliquid erit ſua eſſentia nobilius ⁊ perfectius: ⁊ ſic nō erit in fine perfectionis ⁊ bonitatis. vn̄ nō erit primū. ¶ Tertio ſic. Intelligere eſt actus itelligētis. ſi igit̄ deus intelligens nō ſit ſuū intelligere. oportet ꝙ cōparetur ad illud ſicut potentia ad actū: ⁊ ita potētia erit in deo ⁊ actus: quod eſt ipoſſibile: vt ſupra probatū ē. ſ. ca°. 16°. Iſtas tres rōnes ponit i dicto ca° 46°. ⁊ eaſdē in virtute ponit prima pte. q. 14. arti. 4°. preſertim 3am. Et p̄ ſen. vbi ſupra. ¶ Quarta ꝯ. Deus non intelligit alia ſpecie intelligibili q̄; ſua eſſentia. Iſtam ꝓbat p̄ cōtra Gētiles ca°. 47°. (Spēs (inquit) itelligibilis ē formale principiū operationis intellectualis ſicut forma cuiuſlibet agētis eſt principiū ſue operationis proprie: diuina autē operatio intellectualis eſt eius eſſentia. vt oſtenſum eſt. eſſet igitur aliquid aliud diuine eſſentie principiū ⁊ cā: ſi alia intelligibili ſpecie q̄; ſua eſſentia itellectus diuin⁹ itelligeret. ¶ Scdo ſic. Species intelligibilis eſt ſilitudo alicuius intellecti: ſi igit̄ in intellectu diuino ſit aliq̄ ſpēs itelligibilis ꝑter eſſentiā ipſi⁹: erit ſilitudo alicuius intellecti. aut igit̄ diuine eſſentie: aut alteri⁹ rei. diuine ꝗdē eſſentie nō pōt eſſe: q2 ſic diuina eſſentia nō eſſet itelligibilis ꝑ ſeipſam: ſ; illa ſpēs faceret eā itelligibilē: nec etiā pōt eſſe in itellectu alia ſpēs ꝑter eſſentiā illi⁹: que ſit alteri⁹ rei ſilitudo. Illa enī ſimilitudo imprimeret̄ ei ab aliquo: nō āt a ſeipſo: q2 ſic idē eſſet agens ⁊ patiens: eſſetq; aliquod agens qḋ non ſuam ſed alterius ſimilitudinē induceret in patiente: ⁊ ſic nō omne agens ſibi ſimile ageret: nec ab alio: eēt enī aliquod agens prius eo. ergo ipoſſibile eſt: ꝙ in ipſo ſit aliq̄ ſpēs itelligibilis ꝑter ei⁹ eſſentiā. ¶ Tertio ſic. Spēs itelligibilis i itellectu ꝑter ei⁹ eēntiā exiſs eē accn̄tale h;. rōne cui⁹ ſcia nr̄a īter accn̄ia cōputat̄: i deo aūt nō pōt eē aliqḋ accn̄s. vt ſ oſtenſu; eſt. igit̄ nō eſt i ei⁹ intellectu aliq̄ ſpēs ꝑter diuā eēntiā Has pōit ibidē. ¶ Itē p̄ia pte. q. 14. ar. 2°. ꝓbat eādē ꝯnē iſto medio: ꝙ cū de⁹ nihil potētialitatis habeat: ſ; ſit act⁹ purus. o; ꝙ neq; careat ſpē intelligibili: ſic itellect⁹ noſter. cū intelligit i potētia. neq; ꝙ ſpēs itelligibilis ſit aliud a ſuba diui itellect⁹. ſ; ipſa ſpēs intelligibilis ē ipſe intellect⁹ diu⁹. ¶ S; ꝯ 2am ꝯnē arguit Aureolus ꝓbādo: ꝙ nec ſm veꝝ modū intelligēdi in deo ſit ponēda rō itellect⁹. p̄. q2 nullā rōnē debet itellect⁹ nr̄ deo attribuere: q̄ ſonet iꝑfectionē: nō. n. eſt ſolū ꝑfe-

ciſſimū

ctiſſimū ens reale: imo pfectiſſimū itelligibile: ⁊ perfe ctiſſimo mō. eſt. n. id q̃ mai⁹ excogitari nō pōt re aut rō ne: ſꝫ rō itellect⁹ ē ipfecta: cū ſit potētialis. igr̄ nō debet reſolui diuū itelligere in itellectū ⁊ itelligere: imo erit ibi itelligere abſqꝫ itellectu. ¶ Scd̄o. Nulla qualitas creata ē magis pure itelligere ꝙ̄ ſit de⁹: aliogn aliq̄ pfe ctio ſimplr̄ eēt intimioꝛ creature ꝙ̄ deo: qd̄ ē oīo ipoſſ: ſꝫ illa q̄litas: q̄ dr̄ actualis itellectio. ita pure ē intelli gere: ꝙ eſt irreſolubilis in rōnē itellect⁹ ⁊ itellectionis. g̃ multo min⁹ de⁹. vñ ſic illa q̄litas: ſi eēt ſubſiſtēs. eēt puꝝ itelligere ſine itellectu. ita intelligēdū de deo eſt. ¶ Tertio. Intellect⁹ nō pōt alicui attribuere rōnē ſui oppoſiti ſine falſitate: nō. n. pōt reſoluere albedinē i rō nē albedinis, ⁊ nigredinis: ſꝫ act⁹ pur⁹ ⁊ rō potētie op ponunt̄. g̃ ipoſſibile ē: ꝙ itellect⁹ nr̄ reſoluat ſine falſi tate diuā itelligere: qd̄ ē realiter act⁹ pur⁹ i rōnē itelle ct⁹ potētie: ⁊ i rōnē act⁹ itelligēdi. ¶ Quarto. Nō min⁹ repugnat deo. ꝙ ponat̄ i eo rō potētie itellectiue ꝙ̄ rō mãe: qꝛ itellect⁹ ē mã i gñe itelligibiliū: nec aliq̄ nãm hꝫ i actu: niſi ꝙ poſſibilis ē vocat⁹. vt dı̄c phs 3° ð aīa. ⁊ Cōmētatoꝛ ibidē. ſꝫ in tm̄ de⁹ ē act⁹ pur⁹: ꝙ nō pōt itel lect⁹ ſine falſitate ꝯſiderare i eo rōnē mãe. g̃ pari rōne ī tm̄ ē purū itelligere. ¶ Ad oīa iſta dr̄: ꝙ bn̄ pbāt. ꝙ diuinus itellect⁹ nō ſe hꝫ ad ſuū itelligere ſicˀ potētia ad ſuū actū: ⁊ ꝙ itellect⁹ g hoc itelligit falſus ē: ſꝫ nō pbāt gn de⁹ ſine falſitate poſſit intelligi: vt itellect⁹: ⁊ vt in telligere. vñ i deo eſt aliqd correſpōdens vtriqꝫ rōni. ſ. rō ni itellect⁹: ⁊ rōni itellectiōis. Uerūtn̄ rō itellect⁹ duo icludit in creatis. ſ. potētialitatē: ⁊ illa nō cōuenit deo. ¶ Itē rōnē act⁹ pmi q̄ eſt pfectio nãe fixa: ⁊ qete ma nēs: ⁊ q̄tū ad h̄ cōuenit deo. Silr̄ rō itellectiōis i crea tis icludit ipfectionē. ſ. depēdētiā ab actu p̄. ⁊ quēdam fluxū: ⁊ q̄tū ad h̄ nō cōpetit deo. Includit ēt rōnē act⁹ vltimi: ꝙ nō ē vlteri⁹ cōplebilis p aliū actū: ⁊ ita cōpe tit deo: ⁊ ſꝫ h̄ rōnes vadūt vijs ſuis. ¶ Ad argm̄ factū i pncipio qōnis rn̄det ſcūs Tho. p̄ª pte. q. 14. art. 2° ad 2m. (Qꝫ moueri ⁊ pati ſumunt̄ equoce: ſm ꝙ itelligere dr̄ moueri: vel pati: nō. n. itelligere ē mot⁹ q ē act⁹ iper fecti. q ē ab alio i aliud. ſꝫ act⁹ pfecti exñs i ipſo agente. taliter āt accipiēdo motū ꝯcedit Aug. 4° ſup Geñ. ad lrām. ꝙ ſpūs creatoꝛ mouet̄ nō p tēp⁹: nec p locū: acci pit. n. motū large p oī opatione: put intelligere ⁊ velle dr̄r qdā mot⁹. vt exponit ſcūs Tho. pma pte. q. 9. arti. p̄. ad pmū. pati āt nō ē de rōne itellectiōis: niſi illius q̄ pcedit de potētia in actū. Uñ ſcūs Tho. prima pte. q. 56. arti. p̄. ad. 3m dicit: ꝙ pati cōuenit itellectui ſm ꝙ ē i potētia. vñ nō hꝫ locū i itellectu angelico maxie q̄tū ad h̄: ꝙ intelligit ſeipſū.) Hec ille. ¶ Et multo min⁹ i deo: cū nō ſolū eēntia diua ſit forma itelligibilis i actu ſicˀ eēntia āgeli: imo ē ipſe itellect⁹ diu⁹: qd̄ nō cōuenit eēntie angelice: q̄ nō ē itellect⁹ ſu⁹. dico igit̄ ꝙ tūc itelli gere ē moueri ⁊ pati: qn̄ intellect⁹ pcedit de potētia in actū: nō aūt vbi itellect⁹ ⁊ itelligere ē act⁹ pur⁹: ſicut ē in deo. Et hec de qōne dicta ſufficiant.

¶ Utrū eēntia diua ſit obꝫ adeq̄tū ſui itellect⁹. Qō. II.

ITerum circa eandeꝫ diſtinctio nē querit̄. Utrū eēntia diua ſit obiectū adeq̄tū ſui itellect⁹. Et arguitur ꝙ nō. Deus cognoſcit alia a ſe. igitur queſtio falſa. añs patet ex fide.

In oppoſitum arguitur ſic. Actus cogni tiuus ſumit diſtinctionē ⁊ ſpēm ab obiecto: ⁊ depēdet ab ipſo quodāmodo. vt patet. 2°. de aīa. ſꝫ diu⁹ intelle ctus non dependet ab aliquo extra ſe. igitur obiectum illius itellectus nō eſt aliquid extra ſe: ⁊ ſic q̄ſtio vera.

In hac qōne erunt duo arti. in p̄ videbit̄ de obiecto diuini itellectus. In 2° videbitur de conditionibus diuine ſcientie.

Quantum ad primuꝫ ſit prima concluſio. So la diuina eſſentia eſt primuꝫ per ſe principale obm̄ diui itellectus. Iſtā ꝯnē pbat ſic ſcūs Tho. p. ꝯ Gētiles caº. 49. (Illa res ſolū eſt p ſe ⁊ p̄ ab itellectu cognita: cui⁹ ſpē itelligit̄: opatio. n. pportiona tur forme: q̄ ē opationis pncipiū. ſꝫ illud q̄ de⁹ intelligit nihil aliud ē ꝙ̄ ſua eēntia: vt pbatū eſt: g̃ itellectū ab eo p̄ ⁊ p ſe nihil aliud ē ꝙ̄ ipſemet. ¶ 2°. ſic. Opatio i tellectualis ſpēm ⁊ nobilitatē hꝫ ſm illud: qd̄ ē p̄ ⁊ p ſe itellectū: cū h̄ ſit ei⁹ obm̄. ſi igit̄ aliud a ſe intelligeret q̄ſi p ſe ⁊ p̄ intellectū: ei⁹ opatio itelligibilis ſpēm ⁊ no bilitatē hr̄et ſm illud: qd̄ ē aliud ab ipſo: h̄ āt ipoſſibile eſt: cū ſua opatio ſit ei⁹ eēntia: vt oñſū eſt. ſic igit̄ ipoſſe eſt. ꝙ intellectuꝫ a deo p̄ ⁊ p ſe ſit aliud ab ipſo. ¶ 3°. ſic. Intellectū ē perfectio itelligētis: ſm h̄. n. itellect⁹ eſt pfect⁹ ꝙ i actu itelligit: qd̄ qdē ē p h̄: ꝙ ē vnū cū eo qd̄ intelligit̄. Si igit̄ aliqd aliud a deo ſit p̄ itellectum ab eo: erit aliqd aliud pfectio ipſi⁹: ⁊ eo nobili⁹. qd̄ ē im poſſibile.) Has rōnes ponit ibidē in foꝛª. ¶ Eādē ꝯnē tenet pma pte. q. 14. art. 5°. ¶ Scd̄a ꝯ. De⁹ cogſcit alia a ſe ſicˀ i eēntiā ſua viſa. Iſtā pbat ibidē caº 50. (Effect⁹ cognitio ſufficiēter habet̄ p cognitionē cauſe. vñ ſcire dicimur vnāquāqꝫ rē: cū cauſā cogſcim⁹: ipſe aut deus eſt p ſuā eēntiā cā eēndi alijs: cū igit ſuā eēntiā pleniſſi me cognoſcat. oꝫ ponere ꝙ etiaꝫ aliā cogſcat. ¶ Scd̄o ſic. Silitudo oīs effectus i ſua cā aliq̄liter pexiſtit: cuꝫ oē agēs agat ſibi ſile: oē āt qd̄ eſt i aliq̄. eſt i eo p modū ei⁹. in q̄ eſt. ſi igit̄ de⁹ aliq̄ꝝ reꝝ ē cā: cū ipſe ſm ſuam nãm ſit itellectualis. ſilitudo cauſati ſui erit i eo itelli gibiliter: qd̄ āt i eo ē p modū itelligibilē: ab eo itelligit̄ de⁹ igr̄ res alias ſeipſo vere itelligit.) Hec ille. ¶ Iſtā aūt rōnē magis explicat ð veritate. q. 2. ar. 3°. vbi dicit. (Sciendū (inqt) ꝙ cū oē agēs agat inq̄tū eſt actu: oꝫ ꝙ illud. qd̄ p agēs efficit̄ aliq̄ mō ſit i agēte: ⁊ ide ē: ꝙ oē agēs agit ſibi ſile: oē āt. qd̄ ē in altero: ē i eo p modū recipiētis. vñ ſi principiū actiuū ſit mãle: effect⁹ eius ē i eo q̄ſi mãliter. qꝛ velut i virtute q̄dā mãli. Si āt ſit i mãle actiuū pncipiū: ⁊ effect⁹ ei⁹ erit imãliter i eo. Di ctū eſt āt ſupra: ꝙ ſm hoc aliqd cognoſcit̄ ab alio: ſm ꝙ i eo recipit̄ imãliter: ⁊ ide ē ꝙ pncipia actiua mãlia nō cogſcūt ſuos effect⁹. qꝛ effect⁹ ſui nō ſūt in eis ſꝫ ꝙ cogſcibiles ſunt qꝛ mãliter. vñ oē pncipiū actiuū imã le cogſcit ſuū effectū: ⁊ inde ē: ꝙ in libꝛo de cauſis dici tur ꝙ intelligentia cognoſcit id. qd̄ eſt ſub ſe inq̄tū eſt cā ei. vñ cū de⁹ ſit reꝝ imãle pncipiū actiuū. ſequit̄ ꝙ apud ipſū ſit eaꝝ cognitio.) Hec ille. ¶ Eādē pbatio nē ponit pma pte. q. 14. ar. 5°. ¶ Tertia ꝯ De⁹ cogſcit res alias a ſe ppria cognitiōe. id eſt nō ſolū in cōi: ſꝫ ēt inq̄tū ſunt ab inuicē diſtincte. Iſtā ꝯnē pbat ſcūs do ctoꝛ p̄ ꝯ Gētiles caº. 51. ſic. (Nihil i aliq̄ re eē pōt: qd̄ nō ſit a deo cauſatū mediate vl̄ imediate: cognita aūt cā cogſcit̄ ei⁹ effect⁹. qcqd igit̄ ē in q̄cūqꝫ re: pōt cognoſci cognito deo: ⁊ oib⁹ cauſis medijs. q̄ ſūt inter deū ⁊ reꝫ ſꝫ deus ſeipſum cognoſcit: ⁊ oēs cauſas medias: q̄ ſunt iter ipſam ⁊ rē quālibet: ꝙ eni ſeipſū pfecte cogſcat: iā oſtenſum ē. ſeipſo āt cognito cognoſcit qd̄ ab ipſo ime diate ē. q̄ cognito cognoſcit iteꝝ: qd̄ ab illo imediate ē. ⁊ ſic de oib⁹ medijs vſqꝫ ad vltimū effectū. g̃ deus co gnoſcit qcqd eſt in re: h̄ aūt eſt habere ppriā ⁊ cōpletā cognitionem de re: cognoſcere. ſ. oīa q̄ ſunt in re cōia ⁊ ppria. deus g̃ ppriā de reb⁹ hꝫ cognitionē ſm ꝙ ſunt

Tenet Gre. ad mētē Ari ſto. ⁊ Cōmē tatoꝛis hic ꝙ deus nō itel ligit alia a ſe. Heruicus te net ꝙ diſtin cte ex pte itel lectoꝛ oīm ꝯ cognoſcat: quo aūt diua eēntia vna ⁊ ſimpliciſſi ma poſſit eē rō diſtincte co gnitionis re rū oīum dicē Heruicus ꝙ rō hui⁹ ē di uie cognitio nis eminen tia. Durandus qꝛ ē ſuffi ciens oīuꝫ cā effectiua. Petrus de palu. qꝛ oēs ſilitudines re pſētantes virtualiter cōtinet.

ab inuicē diſticte.) Hec ille. ¶ Iſtā rōnē ēt pōit ꝺ veritate.q.2.ar.4.⁊ pma pte.q.14.ar.6°. ¶ Scđo ſic. Diſtinctio reꝝ nō pōt eē a caſu:hꝫ.n.certū ordinē.oꝫ ḡ ex alicu⁹ cauſe itētiōe diſt.eē i reb⁹:nō āt ex itētiōe alicuius cauſe ꝑ neceſſitatē nāe agētis:qꝛ nā determiaṫ ad vnū:⁊ ſic nulli⁹ rei ꝑ neceſſitatē nāe agētis itentio pōt eē ad multa inq̄ꝫtū diſticta ſunt.reſtat ḡ ꝙ diſtictio in reb⁹ ꝓuenit ex itētiōe alicui⁹ cogſcētis: vr̄ āt ꝓpriū eē itellect⁹ reꝝ diſtinctionē ꝯſiderare. vn̄ ⁊ Anaxagoras diſtinctiōis pncipiū itellectū poſuit:vlis āt reꝝ diſtin. nō pōt eē ex itētiōe alicui⁹ cauſaꝝ ſecūdaꝝ:qꝛ oēs hꝫ cāe ſūt ꝺ vniuerſitate cauſatoꝝ diſtictoꝝ.ē igiṫ h̄ pme cauſe q̄ ꝑ ſeipſā ab oib⁹ alijs diſtinguiṫ intēdere diſtinctionē reꝝ oiuꝫ.ḡ de⁹ cogſcit res vt diſtictas. ¶ Tertio ſic. Quicūqꝫ cogſcat ꝑfecte aliq̄ꝫ nām vlem cogſcit modū:q̄ nā illa pōt hr̄i.ſic ꝑ cogſcit albedinē ſcit:ꝙ recipit magis ⁊ min⁹:ſꝫ ex diuerſo mō eēndi ꝯſtituūṫ diuerſi grad⁹ entiū.ſi igiṫ de⁹ cogſcēdo ſe cognoſcit nāꝫ vlem entis:nō āt ipfecte:qꝛ ab eo ois ipfectio longe eſt vt ē ꝓbatū eſt:oꝫ ꝙ cognoſcat oēs grad⁹ entiū: ⁊ ſic de rebus alijs a ſe habebit ꝓpriā cognitionem. Hec ille. ¶ Quarta ꝯ. De⁹ cognoſcit res ſingulares. Iſtā ꝓbat ꝑ ꝯ gētiles ca°.66°. Cognitis pncipijs:ex qb⁹ cōſtituiṫ eēntia rei:neceſſe ē rē illā cogſci: ſic cognita aīa rōnali ⁊ corpe tali cogſcaṫ hō. ſingularis āt eēntia ꝯſtituiṫ ex mā deſignata ⁊ forma iđuiduata: ſic ſocratis eſſentia ex h̄ corpe ⁊ ex hac aīa. vt eēntia hoīs vlis ex aīa ⁊ corpore. vt patet 7° metaphiſice:vn̄ ſicut hec cadunt i diffinitione hoīs vlis.ita illa caderēt in diffinitiōe ſortis ſi poſſet diffiniri:cuicūqꝫ igiṫ adeſt cognitio māe: ⁊ coꝝ ꝑ q̄ mā deſignaṫ:⁊ forme i mā iđuiduate:ei nō pōt deeſſe cognitio ſingularis:ſꝫ dei cognitio vſqꝫ ad māꝫ ⁊ accidētia iđuiduātia ⁊ formas ꝑtingit:cū.n.ſuū itelligere ſit ſua eēntia:oꝫ ꝙ itelligat oia q̄ ſunt q̄cūqꝫ mō i ſua eēntia:in q̄ q̄dē i virtute ſunt oia q̄ eē q̄cūqꝫ mō hn̄t:cū ſit pmū ⁊ vle eēndi principiū:a qb⁹ mā ⁊ accn̄s nō pōt eē aliena:cū mā ſit ens i potētia: ⁊ accn̄s ſit ens i alio.dico igiṫ deo cognitionē ſingularium nō deeſſe. ¶ Scđo. Nā gn̄is nō pōt cogſci niſi ei⁹ drīe pme ⁊ paſſiones ꝓprie cogſcāṫ: nō.n. ꝑfecte ſcireṫ nā numeri:ſi par ⁊ ipar ignoraret:ſꝫ vle ⁊ ſingulare ſunt drīe vl ꝑ ſe paſſiōes entis.ſi igiṫ de⁹ cognoſcēdo eēntiā ſuā ꝑfecte cogſcit nām entis cōem:oꝫ ꝙ perfecte cognoſcat vle ⁊ ſingulare:ſic aūt nō ꝑfecte cogſceret vle:ſi cognoſceret intētionē vlitatis:⁊ nō cognoſceret rē vlem: aut hoīeꝫ. aut aīal:ita nō ꝑfecte cognoſceret ſingulare: ſi cogſceret rōnē ſingularitatis: ⁊ nō cognoſceret hoc: aut illud ſingulare. ¶ Tertio ſic. Agēs eſt honorabili⁹ patiēte ⁊ acto ſic act⁹ potētia. for⁹ igiṫ q̄ ē iferioris grad⁹ nō pōt producere ſuam ſimilitudinem in gradum altiorem: ſꝫ forma ſuperior pōt ꝓducere agēdo ſuā ſilitudinē in gradū iferiorē:ſicut ex virtutib⁹ incorruptibilib⁹ ſtellarū ꝓducunṫ forme corruptibiles i iſtis inferiorib⁹. virt⁹ āt corruptibilis nō pōt ꝓducere formā icorruptibilē:cognitio aūt ois fit ꝑ aſſilationē cognoſcētis ⁊ cogniti:h̄ tn̄ intereſt: ꝙ i cognitiōe humana aſſimilatio fit ꝑ actionē reꝝ ſenſibiliū in vires cognitiuas humanas:in cognitiōe aūt diuina ecōuerſo ꝑ actionē forme itellect⁹ diui i res cognitas. Forma igiṫ ſenſibilis rei cū ſit ꝑ ſuā mālitatē iđuiduata:ſue ſingularitatis ſilitudinē ꝓducere nō pōt in hoc.qꝺ ē oio imāle: ſed ſolū vſqꝫ ad vires.q̄ organis mālibus vtunṫ. Ad intellectū vero ꝑducıṫ ꝑ virtutē intellectus agentis inq̄ꝫtū oio a cōditionib⁹ māe expoliṫ:⁊ ſic ſilitudo ſingularitatis forme ſenſibilis nō pōt ꝑuenire vſqꝫ ad intellectū humanū:ſilitudo aūt forme itellectus diui cū ꝑtingat vſqꝫ ad reꝝ minima.ad q̄ ꝑtingit cauſalitas ſua: ꝑuenit vſqꝫ ad ſingularitatē forme ſenſibilis ⁊ mālis. itellect⁹ igiṫ diu⁹ pōt cognoſcere ſingularia: nō aūt human⁹.) Hec ille. ¶ Iſtā rōnē explicat i de veritate.q.2.art.5°. (Intellect⁹ human⁹ nō cognoſcit formas ſingulariū. deus aūt cognoſcit. cui⁹ diuerſitatis rō māifeſte pꝫ:ꝙ ſi cōſidereṫ diuerſa habitudo:quā hꝫ ad rē:ſilitudo rei q̄ eſt in itellectu nr̄o:⁊ ſilitudo rei q̄ eſt i intellectu diuo. illa eni q̄ ē in itellectu nr̄o:ē accepta a re: ſm ꝙ res agit in itellectū noſtrū agēdo ꝑ pus i ſenſū:mā aūt ꝑꝑ debilitatē ſui eē:qꝛ ē i potētia ens tm̄:nō pōt eē pncipiū agēdi:⁊ iō res q̄ agit i aīam nr̄am:agit ſolū ꝑ formā:vn̄ ſilitudo rei:q̄ ipmiṫ in ſenſū noſtrū:⁊ ꝑ quoſdā grad⁹ depurata vſqꝫ ad itellectū ꝑtingit:ē tm̄ ſilitudo forme:ſꝫ ſilitudo reꝝ:q̄ ē in itellectu diuo ē effectiua rei:res aūt ſiue forte:ſiue debile eē ꝑticipet:h̄ nō hꝫ niſi a deo:⁊ ſꝫ h̄ ſilitudo oīs rei i deo ꝑexiſtit:ſm ꝙ res illa a deo ꝑticipat eē:vn̄ ſilitudo imālis:q̄ ē in deo:nō ſolū eſt ſilitudo forme ſed māe:⁊ qꝛ ad h̄ ꝙ aliqđ cogſcaṫ reqriṫ:ꝙ ſilitudo ei⁹ ſit i cognoſcēte:nō aūt ꝑ modū:q̄ eſt i re:inde eſt:ꝙ itellect⁹ nr̄ nō itelligit ſingularia:quoꝝ cognitio ex mā depēdet:qꝛ nō eſt in eo ſilitudo materie: nō aūt ꝑꝑ hoc ꝙ ſilitudo ē in eo imāliter: ſꝫ itellect⁹ diu⁹ ꝑ hꝫ ſilitudinē materie:q̄uis imāliter pōt ſingularia cogſcere.) Hec ille. ¶ Eādē ꝓbationē ponit p° pte.q.14.ar.xi°. ¶ Et nota ꝙ oēs iſte demōſtratiōes fūdāṫ ſuꝑ hoc:ꝙ ſilitudines reꝝ ſunt i deo itelligibiliter: qꝺ cogſcaṫ ex h̄:ꝙ de⁹ ē cā oiuꝫ:⁊ nō fundanṫ ſuꝑ h̄:ꝙ de⁹ ē creatiu⁹ reꝝ:ſic q̄dā falſe putāt. ¶ Sciēdū ēt:ꝙ aliꝺ ē hr̄e ꝓpriā cognitionē de re: ⁊ cogſcere illā i ſingulari. p° mō.n.cogſcere eſt cogſcere rē ſm ꝓpriā rōnē ſpēi ſue: ſꝫ ad 2ᵐ reqriṫ:ꝙ cogſcaṫ mā iđuidualis:vel illud qꝺ iđuiduat nām ſpecificā:quicqđ ſit illud. ¶ Quita ꝯ. Creature itellecte a deo ſūt itellecta reſpectu diui itellectus. Iſtā ꝯnē ponit ſcūs Tho. p° ſen.diſ.35.q.1.arti.2°. (Sciēdū (inqt) ꝙ itellectū dupliciter dr̄ ſic ⁊ viſū. primū eſt ipſa ſpēs rei viſibilis in pupilla exn̄s:q̄ ē etiā ꝑfectio videntis:⁊ pncipiū viſionis: ⁊ mediū rei viſibilis.eſt etiā viſū 2ᵐ qꝺ ē ipſa res extra viſum exn̄s. Siliter primū intellectū ē ſilitudo rei intellecte in intellectu exn̄s:⁊ 2ᵐ intellectū eſt ipſa res:q̄ ꝑ ſilitudinē illaꝫ intelligiṫ.ſi ḡ cōſidereṫ intellectū pmū.nihil aliud itelligit de⁹ niſi ſe:qꝛ non recipit ſpēs:ꝑ quas cogſcat: ſed ꝑ eſſentiā ſuā:q̄ eſt ſilitudo oium reꝝ cognoſcit:ſed ſi accipiaṫ intellectū 2ᵐ:ſic nō tm̄ itelligit ſe:ſꝫ alia. ſm pmū modū dicit phs xi°.metaphiſice.ꝙ de⁹ itelligit t.ſi ſe.) Hec ille. Illā āt ſilitudinē.ſ.de p° intellecto: ⁊ 2° intellecto pōīt de veritate.q.3.arti.2°. vbi dicit (Or ſpēs qua intellectus formaṫ: vt intelligat in actu eſt pmū q̄ intelligiṫ:ex h̄ aūt ꝙ eſt effect⁹ in actu ꝑ talē formam operari iā poteſt formando reꝝ quidditates:⁊ componendo ⁊ diuidēdo. vn̄ ipſa quidditas formata in intellectu:vel etiā cōpoſitio ⁊ diuiſio ē q̄ddā opatū ipſi⁹. ꝑ qꝺ tn̄ intellect⁹ venit i cognitionē rei exterioris: ⁊ ſic ē 2ᵐ quo itelligiṫ.) Hec ille. ¶ Et ibidē ſic ait. (Forma in itellectu pōt eē dupliciter. vno mō ita ꝙ ſit principiū actus intelligēdi:ſicut forma q̄ eſt intelligentis inq̄ꝫtuꝫ eſt intelligens: ⁊ hec eſt ſilitudo intellecti ab eo: alio mō ita ꝙ ſit termin⁹ actus itelligēdi:ſicut artifex intelligendo excogitat formā dom⁹: ⁊ cū illa forma ſit excogitata ꝑ actū intelligendi: ⁊ q̄ſi ꝑ actū effecta non pōt eſſe principiū act⁹ intelligēdi:vt ſit primū quo itelligiṫ:ſꝫ magis ſe hꝫ vt intellectū quo intelligēs aliqđ opaṫ:nihilomin⁹ tn̄ forma ꝑdicta eſt 2ᵐ:quo intelligiṫ

Circa hec ꝯcluſiones tenuit Auer. ꝙ deus nō itelligit aliqđ aliud a ſe ita ꝙ ei⁹ intuit⁹ terminet ad illud nec primario nec ſecundario vt pꝫ in libro de ſomno ⁊ vigilia duodecimo metaphyſice ca°.51.⁊ 3° ꝺ aīa ca°.35. Moderni vero dn̄t ꝙ i ꝓſpectu itellectus diuini⁹ ē ⁊ per ſe eſſentia diua quā ipſa vero tanq̄ in ſpeculo relucent oēs creature vt ſic intuitus diuus primo termineṫ ad eēndē obiectiue ſecundario vero ad creaturas relucentes in diuina eſſentia.

quia per

q̄ꝛ ꝑ formã excogitatã artifex intelligit qḋ operandũ ē.) Hec ille. ¶ Eandē ſniam ponit in formā de potentia dei. q. 9. arti. 5°. (Illud (inquit) qḋ eſt ꝑ ſe intellectũ nō eſt res illa: cui⁹ noticia ꝑ intellectũ habet̃: cũ illa qñqꝫ ſit intellecta in potētia tñ: ⁊ ſit extra itelligētē: ſicut cũ homo itelligit res mãles: vt lapidē: vel aial: aut hͦ: cũ tñ oporteat ꝙ intellectũ ſit in itelligēte: ⁊ vnũ cũ ipſo: neqꝫ etiã intellectũ ꝑ ſe eſt ſilitudo rei intellecte ꝑ quã informat̃ intellect⁹ ad intelligendũ. Intellect⁹ enim nō pōt intelligere, niſi ſm ꝙ fit actu ꝑ hãc ſilitudinē: ſicut nihil aliud pōt operari ſm ꝙ eſt potentia: ſꝫ ſm ꝙ fit actu ꝑ aliquã formã. Hec igit̃ ſilitudo ſe hꝫ ĩ intelligēdo ſicͭ intelligēdi pncipiũ. vt calor ē principiũ calefactionis: nō ſicut intelligēdi terminus. hoc ḡ eſt primo ⁊ ꝑ ſe intellectũ: qḋ intellect⁹ in ſeipſo cōcipit de re itellecta. ſiue illud ſit diffinitio: ſiue aliq̄ enunciatio: ſm ꝙ ponũt̃ due operationes intellect⁹ in 3°. de aīa. Ḃ aũt ab itellectu cōceptũ inten⁹ dr̃ ṽbũ.) Hec ille. ¶ Sciendũ tñ ꝙ p̄ma pte. q. 85. arti. 2°. dicit: ꝙ illud qḋ p̄ intelligit̃ a nobis ē res. cui⁹ ſpēs itelligibilis ē ſilitudo. Et. q. 87. arti. 3°. dicit. ꝙ illud qḋ p̄ cognoſcit̃ ab itellectu nr̃o eſt nã rei mãlis. Sed illud nō repugnat p̄dictis. nã. q. 85. in arti. 1°. nō intēdit. niſi ꝙ ſpēs q̄ eſt pncipiũ intelligēdi nō eſt illud. qḋ p̄ intelligit̃. In q̄ōne autē. 87. arti. 3°. intēdit: ꝙ act⁹ intelligēdi nō p̄ intelligit̃ ab intellectu nr̃o: ſed nã rei mãlis intelligit̃ prius q̄ꝫ ſpēs intelligibilis ⁊ q̄ꝫ actus intelligēdi: cũ q̄ ſtat: ꝙ verbũ iteri⁹ cōceptũ de re ſit p̄mũ: qḋ intelligit̃ ſicut illud: ad qḋ imediate act⁹ intelligēdi terminat̃. ſꝫ res extra etiã intelligit̃ eodē actu. q̄ intelligit̃ verbũ: ⁊ iō qḋlibet coꝝ pōt dici p̄mũ itellectũ. Ḃ ē ꝑ p̄mũ actũ intellectus cognitũ. Naꝫ talis ɔceptio ē ſilitudo eſſentie rei: ⁊ eſt quodãmō quidditas ⁊ nã rei ſm eē intelligibile: ⁊ nō ſm eē nãle put eſt in reb⁹. ſm ꝙ dicit ſctũs Tho. p̄ quolibet. q. 2. arti. 2°. Act⁹ autē intelligēdi ⁊ ſpēs intelligibilis nō niſi per actũ 2ᵐ. ſ. reflexũ: q̄ ſupponit actũ rectũ. et ſic apparet: ꝙ nō eſt in dictis illis cōtradictio. ¶ Sciēdũ ꝙ non credo ipſũ ex intentiōe poſuiſſe: ꝙ p̄mũ viſum ab oculo corporali ſit ſpēs q̄ eſt in pupilla. ſed ſolũ exēpli cã. qḋ pꝫ. q̄ꝛ p̄ ſen. diſ. 17. q. 2. arti. 5°. ad 3ᵐ dicit: ꝙ viſus particularis nō pōt cognoſcere niſi illud cui⁹ ſpēs ſpũaliter ĩ pupilla pōt accipi: ⁊ iō viſus nō pōt cōprehendere actũ ſuũ: ex quo pꝫ. ꝙ ſola colorata pōt videre: vel lucida: q̄ꝛ ſolũ illoꝝ ſpēs in viſum recipiunt̃: ⁊ nō actũ ſuũ nec ſpēs. q̄ iformat̃ ſm mentē ei⁹. ¶ Itē 3°. ſen. diſ. 23. q. 1. arti. 2°. ad 3ᵐ. dicit: (Q̄ꝛ inter potētias aīe ſolus intellectus reflectit̃ ſupra ſe cognoſcendo nãm ſuã: ⁊ eoꝝ q̄ ipſi⁹ ſũt.) Addit etiã (Licet vna potentia ſenſitiua poſſit cog̃ſcere actũ alteri⁹: nulla tñ talis potētia pōt reflecti ſupra ſe cog̃ſcendo actũ ſuũ: q̄ꝛ oporteret ꝙ inſtrumētũ: q̄ cog̃ſceret ſe caderet mediũ inter ipſam potentiã ⁊ iſtrumētũ. q̄ cog̃ſcebat prius.) Hec ille. ¶ Illud aũt eque cōcludit de ſpē ſicͭ de actu vel potentia: ſicͭ enĩ oporteret: ꝙ organũ eēt mediũ inter potētiã ⁊ actũ ſuũ ſi illũ cog̃ſceret: ita arguit̃ de ſpē. ⁊ hui⁹ cã ē. q̄ꝛ ſenſibile poſitũ ſupra ſenſum nō facit ſenſationē. ¶ Itē quolibet. 10. q. 3. arti. p̄. vbi q̄rit: vtrũ aīa q̄cq̄d intelligit intelligat ĩ p̄ma veritate. dicit ĩ reſpōſione ad 2ᵐ. (Illud q̄ cog̃ſcimus ſicͭ inſtr̃o oꝫ nobis eē p̄ notũ: ⁊ ſic cog̃ſcimus ɔnes ꝑ principia nãliter nota. ad q̄ nãliter cōparat̃ intellectus agens ſicͭ ad inſtr̃a. vt dicit Cōmentator 3° de aīa: ſꝫ illud q̄ cognoſcim⁹ ſicut forma cog̃ſcēns non oꝫ eē notũ: q̄ꝛ nec oculus videt lucē: q̄ ē de cōpoſitione nec ſpēm ꝑ quã videt: ⁊ ita nō eſt neceſſariũ: vt quicūqꝫ intelligit aliq̄d intelligat intellectũ ſuũ: q̄ intelligit: vl lumen intelligibile.) Hec ille. ¶ Ex q̄ pꝫ mens eius. ¶ Sed ɔ̄ p̄mã ɔ̄nē arguit̃ ꝓbãdo: ꝙ nō ſola eēntia diuina ſit p̄mũ obiectũ ſui itellectũ. Primo. Q̄ꝛ nulla potētia attingit aliq̄d. qḋ nō pticipat formaliter rōnē ſui obiecti. vt pꝫ ꝙ viſus nō cog̃ſcit niſi coloratũ vel luminoſuꝫ: ſꝫ diu⁹ itellect⁹ attingit creaturas: q̄ nō ſunt ſua eēntia formalr̃. ḡ ſua eēntia nō ē obm̃ adeq̄tũ ſui itellectus. ¶ Scḋo. Nulla potētia cognitiua ponit dr̄iam iter ſuũ formale obiectũ ⁊ alia: viſus n. non diſtinguit iter colorē: ⁊ dulcedinē: vel ſaporē: ſꝫ Ḃ ptinet ad ſenſũ cōem. q̄ cognoſcit vtrũqꝫ: ſꝫ diuinus itellect⁹ ponit dr̄aꝫ iter eēntiã ſuã: ⁊ oīa creata: nouit. n. de⁹: ꝙ ꝑ eſſentiã differt ab eis. ḡ ſua eſſentia nō ē obm̃ adequatũ ſue itellectiōis: vel ſcie. ¶ Tertio. Nullus itellect⁹ angelic⁹ vl̃ human⁹ ē nobilior diuo itellectu: ſꝫ ei⁹ ſꝫ ſuũ totũ ambitũ eſt obiectũ itellect⁹ angelici: vel humani. ḡ multo forti⁹ erit obiectũ itellect⁹ diui: cũ potētia nobilior habeat obiectũ vl̃ius ⁊ lati⁹: ſicut ſenſus cōis hꝫ obiectũ lati⁹ q̄libet ſenſu pticulari: ⁊ imaginatio lati⁹ q̄ꝫ ſenſus cōis: ⁊ itellect⁹ vl̃ius q̄ꝫ imaginatio aut ſēſus. ¶ Quarto ſic. Habit⁹ metaphi. ē maxie ꝓprius ipſi deo: dicit. n. phs p̄ metaphi. q̄ habet maxie hunc de⁹. vñ de⁹ ſciaꝝ eſt: ſꝫ ɔſtat. ꝙ metaphiſica hꝫ totũ ambitũ entis ꝓ obo adeq̄to. vt pꝫ ex 4°. ⁊ 6°. metaphi. ḡ ⁊ diua ſcia hꝫ illud ꝓ obiecto: ⁊ nō ſolũ eēntiã ſuã. ¶ Quinto. Scia diua nō ſubalternat̃ nr̃e metaphiſice. ſꝫ ſubalternaret̃ niſi ſcia dei haberet ꝓ obiecto adeq̄to totalē ambitũ entis q̄ꝛ tũc obiectũ diue ſcie clauderet̃ ſub obiecto noſtre ſcie cũ diuina eēntia cōtineat̃ ſub ente. ḡ idē qḋ prius. ¶ Sexto. Illud eſt obiectũ diui itellect⁹: ⁊ ſub illa rōne. ſub q̄ diua intellectio terminat̃ ad illud. ſꝫ diuinus itellectus intelligit lapidē ſub rōne lapidis: ⁊ roſaꝫ ſub rōne roſe: ⁊ vl̃iter oīa ſub ꝓprijs rōnib⁹. ḡ oīa ſũt obiecta diui itellect⁹ ſub ꝓprijs rōnib⁹: ⁊ ꝑ ɔñs ens ſm totũ ſuũ ambitũ. ¶ Septio. Nobiliſſime potētie debet aſſignari nobiliſſimũ obꝫ: ſꝫ ens ſꝫ toᵐ ſuũ ãbitũ claudit nobilitatē diue eēntie: ⁊ vltra Ḃ nobilitates ⁊ pfectiōes oīum creatoꝝ. ḡ vr̃ ꝙ ſit formale obiectũ diui itellect⁹. ¶ Octauo. In oī potentia hñte obm̃ p̄mariũ ⁊ ſecũdariũ: obiectũ illud hꝫ rōnē obiecti adeq̄ti. quod claudit vtrũqꝫ: ſicͭ q̄ itellect⁹ nr̃ cognoſcit p̄ mãlia. 2°. vero imãlia ⁊ abſtracta: ⁊ iō hꝫ ꝓ obiecto adeq̄to aliq̄d cōe ad illa. ſ. ens vel veꝝ. ſꝫ diuinus itellect⁹ cognoſcit eēntiã ſuã p̄. creaturas vero tanq̄ꝫ obiecta ſecũdaria. ḡ aliq̄d cōe deo ⁊ creature ē obm̃ adeq̄tũ ipſi⁹. ¶ Nono Nulla potentia cog̃ſcit aliq̄d ſub rōne vl̃iori q̄ꝫ ſit ſua rō obiectiua: ſꝫ de⁹ cog̃ſcit ſe nō ſolũ ſub ꝓpria rōne diuinitatis. imo inq̄ꝫtũ ens obm̃ adeq̄tũ ipſi⁹ nō ē ꝓpria rō diuinitatis ſꝫ ens inq̄ꝫtũ ens. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ ɔ̄nē ⁊ vltimã ar. Aure. ꝓbãdo. ꝙ nulla creatura terminat diuũ itelligere. nec vt obm̃ p̄mariũ. nec vt ſecũdariũ. Impoſſibile inq̄t ē: qḋ ē ꝑfectiōis ĩ deo: depēdere a nō deo q̄ꝛ bonoꝝ noſtroꝝ nō indiget: ſꝫ ſi intellectio diua terminaret̃ ad creaturas: illa intellectio cũ ſit q̄dã dei ꝑfectio: depēderet a nō deo: q̄ꝛ ab ipſis creaturis poſitis ĩ eē ꝓſpecto: vel relucētibus in eēntia ſua tãq̄ꝫ ĩ ſpeculo. Impoſſibile enim eſt intētionē terminatã ad aliqḋ obiectũ manere ſine illo obiecto. igit̃ nulla intellectio eſt in deo: q̄ terminet̃ ad creaturas poſitas ĩ eē proſpecto. ¶ Et cōfirmat̃. Quia oīs ꝑfectio. q̄ eſt ĩ deo. cũ eēt in eo circũſcripto oī eē creature ſiue reali. ſiue itētionali ⁊ diminuto. cũ igit̃ intellectio: ſi q̄ ſit in deo q̄ terminet̃ ad creaturas in eē itentionali poſitas. non valeret eē in eo. ſi tolleret̃ hͦ eē itētionale. pꝫ ꝙ nulla talis intellectio ē ĩ deo. ¶ Forte dicet̃ ꝙ creatura ĩ tali eē intel

Cōtra 2ᵃᵐ ⁊ vl. ar. Aur. q. 1. arti. p̄mo ꝓpōe p̄ma.

lecto poſita nō eſt aliud a diuina eſſentia: ī q̄ relucet: ⁊
ita intellectio diuina nō depēdet a non deo. Hec autē
euaſio nō ꝓcedit. Creatura enī in tali eſſe poſita hʒ eē
diminutū tm̄ ⁊ itentionale: eſſentia vero diuina hʒ eſſe
principaliſſimū reale. q̄re differt ab eēntia tanq̄ȝ crea/
tura ſub eſſe diminuto poſita a creatore. Si igr̄ incō/
uenīēs reputat̄: ꝙ diuina eſſentia depēdeat coꝛrigēter
a creatura ꝓut ponit̄ in eē reali: multo forti⁹ debet im
poſſibile reputari: ꝙ ab ea depēdeat ꝓut ē poſita ab eē
diminuto. ¶ Ulterius forte dicet̄. ꝙ itellectio nō de/
pēdet ab obiecto ſecūdario: ſʒ ab obiecto pꝛimario. vn̄
ſublata oī creatura ⁊ oī ei⁹ eē: adhuc diuina intellectio
maneret terminata ad diuinā eſſentiā. vt ad obiectuȝ
ꝓmariū. ¶ Hec āt euaſio nō ꝓcedit. Aut enī tūc rema
neret de⁹ intelligēs creaturas ꝑ intellectionē termina/
tā ad eſſentiā ſuā: nec ꝓcedētē vlteri⁹ i creaturas: ⁊ tūc
hr̄ ꝓpoſitū. ſ. ꝙ illa intellectio q̄ creaturas itelligit nō
terminat̄ ad eas. Si āt non intelligeret eas ſic ꝓcedit
rō. ſ. ꝙ intellectio q̄ eſt de⁹ ſic depēdet a creatura: ꝙ ipa
circūſcripta remanere nō poſſet. ¶ Scd̄o ſic. Impoſſi
bile ē diuiſionē cōtinui deficere vel ceſſare: ſʒ manife/
ſtū ē. ꝙ ſi diuinus intuit⁹ aliqd ex̄ ſe attingeret obiecti/
ue ponēdo illud i eē ꝓſpecto: de neceſſitate diuiſio cōti
nui eſſet euacuata in intuitu dino ⁊ ꝓſpectu: aut. n. tm̄
mō poneret̄ in ipſi⁹ ituitu oēs ꝑtes cōtinui diuiſe ⁊ di
ſtincte. vt nō relinq̄t̄ vlterioꝛ diuiſio: ⁊ ſic hr̄ ꝓpoſitū
ꝙ diuiſio cōtinui erit euacuata: aut ponerent̄ tm̄ aliq̄
ꝑtes ſb certo nūero: q̄rū q̄libet erit diuiſibilis vlteri⁹:
qd̄ eē nō pōt: q2 tūc din⁹ intuit⁹ eēt in potētia: ⁊ poſſet
ſibi aliqd accreſcere diuidēdo vʒ vnāquāqʒ illaꝝ par/
tiū: q̄uis poſſet ſic diuidēdo ꝓcedere i īfinitū ſicͭ ⁊ nr̄
intellect⁹. g̃ ipoſſibile ē: ꝙ aliud a deo ponat̄ in ei⁹ in/
tuitu. vel ꝓſpectu i actu: q̄ rōne nāqʒ aliqd poneretur.
oēs ꝑtes cōtinui ponerent̄. ¶ Et cōfirmat̄. q2 ſi diui/
nus ītuit⁹ intelligēdo lineā ac diuidēdo eā in ꝑtes: quā
libet diuiſionē poneret in ꝓſpectu: oporteret dare vnū
de trib⁹: aut ꝙ i ipſi⁹ ꝓſpectu eēnt ꝑtes idiuiſibiles: i q̄/
b⁹ linea poneret̄: ⁊ in q̄s ꝑ diuinū ituitū ſcinderet̄: aut
ꝙ eēnt ꝑtes diuiſibiles: ⁊ ſic dino intuitu aliqd poſſet
accreſcere: aut ꝙ ſolūmō totalitas cōtinui eēt in ipſi⁹
ꝓſpectu. ꝑtes vero in potētia reducibili ad actū ſucceſ
ſiue: reductione q̄ nūq̄ȝ ceſſaret: ſicͭ accidit ī nr̄o intelle/
ctu: ⁊ hoc totū ē ipoſſibile. q̄re neċe ē ꝙ ſit continuū: ⁊
eius ꝑtes intelligant̄ a deo: ꝙ tn̄ i ei⁹ intuitu nō ponan
tur: ⁊ idē eſt de oīb⁹ alijs a ſe q̄ intelligit. ¶ Tertio ſic.
Si res extrinſece a deo q̄s intelligit ponerent̄ in eius
intuitu ⁊ ꝓſpectu. ſeq̄ret̄ ꝙ in diuino intuitu eēt obie/
ctiue magnitudo q̄dā infinita actualiter: ꝑncipiū nāqʒ
mathematicū ē: ꝙ magnitudo creſcit in infinitū: ⁊ ꝙ
cuilibet magnitudini pōt fieri additio. cū igr̄ diuin⁹ i/
tellectus plus poſſit q̄ȝ human⁹: nr̄ aūt pōt ad quācun/
que magnitudinē datā addere: neċe ē: ꝙ diuinus hoc
poſſit: aut igr̄ ꝓcedit cōtinue ſucceſſiue: qd̄ eſſe nō pōt
niſi ſit in potētia ⁊ iperfectus ſicut nr̄: aut ſtat in aliqua
magnitudīe finita: ⁊ tūc nō ſtat: q2 ad oē finitū pōt fie/
ri additio: vn̄ cōtradictio ē: ꝙ ſtent in aliq̄ magnitudi/
ne infinita obiecta ſuo ꝓſpectui: cui ē impoſſibilis fieri
additio: ⁊ ſic ꝓpoſitū hr̄: ſʒ manifeſtū ē: ꝙ h̄ ē oīo ipoſ/
ſibile. ſ. magnitudinē īfinitā eē i dino ꝓſpectu. q2 qua
ratione ibi poneret̄: eadē ratione a deo poſſet conduci
in effectū. qd̄ eſt impoſſibile. igr̄ res extrinſece cū in/
telligunt̄: nō ſunt in ipſius ꝓſpectu. ¶ Quarto ſic. Si
res alie a deo ponerent̄ in eius ꝓſpectu: ⁊ intuitu obie/
ctiue dū intelligunt̄: ſequit̄ ꝙ oēs ſpecies numeroruȝ
eſſent actu poſite in eius intuitu: intelligit enim deus
oēs numeros: ſed manifeſtū ē: ꝙ ꝓceſſum numeroꝝ
in infinitū eē euacuatū: ⁊ extitiſſe ad actū in dino ꝓſpe
ctu impoſſibile eſt: q2 aut ſiſtit̄ i numero finito: ⁊ ſic il/
le eſt in potētia: vt ſit radix cubini: vel quadrati: ⁊ ꝑ ɔn̄s
quadratus eius: aut cubit⁹: aut duplus poſſibilis ē: aut
ſiſtit̄ in numero infinito: ⁊ hoc ē cōtradictio: cū nume/
rus nō ſit aliud niſi totitas quedā: ⁊ incluſio multitudi
nis: vn̄ idē eſt eſſe numeratū: ⁊ eē tot qd̄ euidēter clau
ſionē: ⁊ finitionē icludit. ¶ Si dicat̄: ꝙ illa multitudo
in qua reſidet diuin⁹ intellectus: vel intuit⁹ nō eſt mē
ſurata aliquo certo numero: ſed ē multitudo nō nume
rata. ¶ Hoc nō tollit rōnē. diuin⁹ nāqʒ intuitus attin/
git in actu oēm multitudinē numeratā deſcendenteꝫ
ab illa multitudine nō numerata ⁊ ꝑ ɔn̄s attingit vlti
mū numeꝝ: a quo ſtatim ꝓcedit̄ ad illā multitudinē
infinitā: ⁊ ita ſit ꝙ ponat in ꝓſpectu oēs ſpecies nume/
roꝝ: ſed manifeſtū eſt: ꝙ talē numeꝝ ipoſſibile ē repe
riri: q̄ imediate deſcedat a multitudine infinita: vel ex
quo imediate ſit trāſit⁹ ad eandē: dato. n. tali numero
cū ſit finitus: adhuc pōt fieri ſibi additio in infinitū: an
teq̄ȝ conſurgat illa multitudo infinita. igr̄ diuin⁹ in/
tuitus nō ponit in actu oēs ſpecies numeroꝝ. ¶ Quin
to. Tu ſupponis ꝙ in ꝑfectionibus ſpecificis pōt ꝓce/
di in infinitū: ita ꝙ vna ſpēs pōt fieri nobilis: ⁊ alia no
bilioꝛ ꝑma. et 3ª nobilioꝛ 2ª. ⁊ ſic i infinitū. Si igr̄ hoc
ſit veꝝ. aut tota iſta multitudo ſpēꝝ eſt i diuino intui/
tu actualiter ⁊ ſine ꝓceſſu: aut nō actualiter: ſʒ ſub quo
dā ꝓceſſu: aut nullo mō. non pꝛimū. q2 tūc intuitus ha
beret in ſuo ꝓſpectu aliquā creaturā in infinitū diſtan
tem modo a pꝛima ſpecie: aut enim intuetur quālibet
diſtantē mō finito a ꝑma ſpecie: ⁊ ſic nō erit proceſſus
poſſibilis in infinitū in ſpēbus: cui⁹ oppoſitū tu dicis.
aut intuet̄ aliquā diſtantē in īfinitū i nobilitate ⁊ per/
fectione: ⁊ per ɔn̄s illa erit in infinitū nobilis ⁊ ꝑfecta.
qd̄ eſt impoſſibile. Nec pōt dari 2ᵐ. ſ. ꝙ tota illa multi
tudo ſit in diuino intuitu ſub quadā ſucceſſione ⁊ ꝓceſ
ſu: q2 tunc erit potentialis ⁊ imperfectus. q̄re relinqui
tur. ꝙ nullo mō. Hec ſunt argumēta eius ad probadū
ꝙ nihil aliud a deo terminat eius intuitū ꝑ modū ob/
iecti primarij: vel ſecūdarij. ¶ Scd̄o loco ꝓbat cōtra
eandē ɔnē: ꝙ creature nō ſunt i diuino intuitu: ſicut ob Utrum creature ſint in diuino intuitu ſicut obiecta in diuina eſſentia relucētia.
iecta relucētia in diuina eſſentia. Pꝛimo ſic. Q̄n̄cunqʒ
aliqd aſpicit̄ in aliq̄ tanq̄ȝ in ſpeculo: tunc eſt ibi alius
actus vidēdi: ⁊ alia ſpēs: ſiue rō qua videt̄ ſpeculū: ⁊ q̄
videt̄ res i ſpeculo: ſicut manifeſte patet ꝙ ſpeculū vi
det̄ ꝑ ſpeciē repreſentantē vitrū: ⁊ figurā ei⁹ ac formā:
res aūt videt̄ ꝑ ſpēm ꝓpꝛiā. licet cōcurrāt in eodē ocu/
lo ſil ſpēs rei: ⁊ ſpēs ſpeculi: ſʒ ſm̄ te diuin⁹ intellectus
intuet̄ creaturas in ſua eſſentia q̄ſi in ſpeculo relucen/
tes. igr̄ ꝑ aliā ſimilitudinē videt creaturas q̄ȝ ꝑ eſſen/
tiā: alioquin eſſentia non ſe habebit vt ſpeculū: cū igr̄
nō ꝑ aliā ſimilitudinē videat creaturas. patʒ ꝙ eēntia
nō ſe habet ꝑ modū ſpeculi. ¶ Scd̄o ſic. Deus nō in/
telligit creaturas ꝑ reflexionē: actus. n. reflexus videt̄
imperfectior q̄ȝ directus: ſʒ ſi diuinus ituitus ꝓferret̄
in eēntiā: ⁊ inde ꝓcederet ad creaturas quaſi ꝑ quod/
dā ſpeculū: videret eas ꝑ reflexionē. que enī vident̄ in
ſpeculo: vident̄ ꝑ lineam reflexaȝ. igr̄ idem qd̄ prius.
¶ Tertio ſic. Impoſſibile ē aliqd relucere obiectiue/
niſi potētie cognitiue ⁊ ꝑ actū cognitiuū: ſʒ ſm̄ te crea/
ture relucēt in diuina eſſentia ſpeculariter: ⁊ diuin⁹ in
tellectus ex hoc intelligit: ita ꝙ talis relucētia eſt cau/
ſa ꝙ intelligant̄. g̃ prius cognoſcunt̄ q̄ȝ intelligantur
cū tale relucere in diuina eſſentia non ſit aliud q̄ȝ co/
gnoſci ⁊ eſſe apparens. nō eſt g̃ ponenda talis relucen
tia ſpecularis.

ſta ſpecularis. ¶ Quarto ſic. Sicut ſe hꝫ itellectio ad intellectionē. ſic intellectū ad itellectū: ꝛ intuitū ad intuitū: ſꝫ intellectio qua deus intelligit creaturaꝫ nō eſt aliud ab itellectiōe qua itelligit ſuā eſſentiā. igr̄ intuitum ꝑ itellectionē qua intelligit̄ creatura nō eſt aliud q̄ꝫ intuitū ꝑ itellectionē qua itelligit̄ eſſentia: ſꝫ cōſtat: ꝙ res lucēs in ſpeculo eſt alia a ſpeculo. nō igitur lucet creatura in deo tanq̄ꝫ in ſpeculo: imo nō eſt ideꝫ aliud deū intelligere creaturas q̄ꝫ itelligere ſuā ꝓpriā eſſentiam: ita ꝙ nō ſint ibi duo ituita: ſꝫ vnū ſolū: videlꝫ diuina eſſentia: qua cognita ipſa nō ſolū eſt cognita: imo ꝛ oīs creatura: nō gdeꝫ vt lucēs in ipſa quaſi ꝑ intuitū intuita: qꝛ eſſent duo intuita ꝛ due intuitiōes. ¶ Quinto. Nō alia intuitione intuet̄ deus creaturā q̄ꝫ illa qua intuet̄ eēntiā ſuā: imo vidiſſe eēntiaꝫ ſuam eſt vidiſſe ſpeculū: ꝛ nō eſt vidiſſe rem in ſpeculo: imo ſunt diuerſi termini ꝛ diuerſa vidiſſe. ḡ creature nō vident̄ a deo ꝑ eēntiaꝫ tanq̄ꝫ ꝑ ſpeculū. ¶ Sexto. Ratio ſpeculi in hoc conſiſtit: ꝙ eſt reflectēs ſilitudineꝫ: ꝑ quā fit viſio ad oculū videntē: ſꝫ manifeſtū eſt: ꝙ diuina eēntia recipit ſimilitudinē creature: nec eā reflectit. ḡ nullo mō hꝫ rationeꝫ ſpeculi. ¶ Septimo dicit ꝙ rōnes ſuprapoſite ꝑmo loco cōcludūt manifeſte ꝙ creature in diuina eſſentia tanq̄ꝫ in ſpeculo nō relucēt: nec ſunt in diuino ituitu tāq̄ꝫ obiecta ſecūdaria. quare illud poni nō pōt.) Hec ille. ¶ Tertio loco ꝓbat iſta: que dixit eſſe ſm mentē beati Aug. dicit enim Aug. 83. q̄ōnuꝫ. q. 46. (Non extra ſe quicq̄ꝫ poſitū deus intuebat̄: vt ſm illō cōſtitueret qō conſtituebat̄. naꝫ hoc opinari ſacrilegū eſt.) ſed manifeſtū eſt: ꝙ ſi creature relucerēt in diuina eēntia tāq̄ꝫ obiecta ſecūdaria: tūc aliqd extra ſe poſitum intueret̄: extra inquā poſitum nō ſitualiter: ſꝫ entitatiue: qꝛ creatura in tali eſſe poſita nō eſt ipſe creator ḡ ſacrilegū eſt: ꝙ creature relucceāt in deo tāq̄ꝫ obiecta ſecūdaria. ¶ Secūdo. Rōnes ille que ſunt in mente creatoris: ad quas diuinus intellectus aſpicit: ꝛ qbus intuitus dicit̄ ituita creatura: hec inquā ſunt incōmutabiles ac ꝑncipales reſpectu creaturaꝝ: ꝛ ideo vere ſunt: qꝛ eterne ſunt: quaꝝ participatiōe fit vt ſit quicqd eſt qſi eſt. ſm Aug. ibidē: ſꝫ manifeſtū eſt: ꝙ creature ſi relucerent tanq̄ꝫ obiecta ſecūdaria nō haberēt iſtas ɔditiones: qꝛ nec vere eēnt: ſꝫ tantuꝫ intētionalr̄ ꝛ diminute: nec eſſent ꝑncipales reſpectu creaturaꝝ: imo eēnt ipſemet creature in eſſe diminuto: ſꝫ nec creature eſſent ꝑ ꝑticipationē illaꝝ: cum nihil ꝑticipet ſe: vñ iſte conditiones nō poſſunt cōpetere niſi diue eſſentie: que eēntia ꝑncipalis: ac incōmutabilis eſt: ꝛ ꝑticipatiōe eiꝰ eſt qcqd eſt. ḡ rōnes ille ad quas aſpicit diuus intellectus qbus cognitis dicuntur ab eo cognite creature nō ſunt ille creature tanq̄ꝫ obiecta ſecūdaria relucētes: ſꝫ ſunt ipſamet eēntia diua: que cognita deo vere dicunt̄ cetera cognita excellenter ꝛ eminēter. ¶ Tertio ſic. Viſio illaꝝ rōnum eſt beatiſſima vere itelligētie: ſꝫ hoc non eſſet ſi hꝫ rōnes eēnt creature tāq̄ꝫ obiecta ſingularia relucentes: qꝛ viſio ſolius diuine eſſentie eſt beatifica. ergo rōes ille: quas deus aſpicit: qbus viſis viſa eſt oīs creatura: ſunt ipſamet diua eēntia. ¶ Quarto ſic. Aug. diſtinguit ſup Gen. ad lr̄am duo genera viſionū: vnum quidē reꝝ in ꝓprio gn̄e ꝛ in ſeipſis: ꝛ aliud in verbo: ſed manifeſtū eſt: ꝙ ſi relucerēt in diuina eēntia tanq̄ꝫ obiecta ſecūdaria: ita ꝙ diuinus intuitus ꝑmo ferretur in diuinā eēntiaꝫ: ꝛ deinde ꝓcederet: ac ꝓtēderet̄ ad creaturā: tūc ipſe creature viderent̄ in ſe: ꝛ in ꝓprio genere: q̄ꝫuis rō vidēdi. ſ. diuina eēntia eēt aliqd extra ꝓpriuꝫ genus eaꝝ: hoc tñ nō impedit quin viderent̄ in ꝓprio genere obiectiue: quēadmodū res: que cognoſcunt̄ per ſpēm in ꝓprio genere: q̄ꝫuis ſpēs que eſt rō vidēdi. vel cognoſcendi nō ſit infra genus rei cognite: per illā igit̄ ſm mentē Aug. deus nō ſic intelligit creaturas: ꝙ ſint in eius ꝓſpectu tanq̄ꝫ obiecta ſecūdaria: ſed qꝛ intelligendo ſuam eēntiaꝫ intellecta eſt oīs creatura equipollēter ꝛ eminēter.) Hec ille. ¶ Et ſic finalr̄ poſt pauca dicit: ꝙ nō eſt aliqua multitudo itellectoꝝ in deo: nec creature vt intellecte ponūt numeꝝ cū diuina eēntia: vt itellecta: ſꝫ eſt penitus vnū ſimpliſſiciſſimū intellectū. ¶ Quarto loco dicit: ꝙ rōnes adducte pro 2ª ɔcluſione ꝛ pro alijs nō cōcludūt ɔ phos. oēs eniꝫ ille rationes ſupponūt vnū ꝙ illi negarēt. ſ. qō deꝰ ſit cauſa efficiens rerum. ¶ Cōtra 4m ɔnē arguit dicēs: ꝙ illa opinio nō bñ aſſignat modū: quo deus cognoſcit ſingularia: q̄ꝫuis enim inquit ex diuina actiuitate poſſit ꝓbari a poꝛi: ꝙ diuinitas ſit ſilitudo ꝛ exemplar nō ſolū quo ad formaꝫ: imo quo ad mām: mā vō ſm te nō eſt ꝑnm indiuiduationis: niſi inq̄ꝫtū eſt idiuiduata. Eſt aūt hoc cōmune oībus idiuiduis eiuſdē ſpēi. ſ. ꝙ qōlibet cōponitur ex hac mā ꝛ ex hac forma: ꝛ ꝑ ɔñs deus hꝫ ſilitudinē omniū idiuiduoꝝ quo ad mām ꝛ quo ad formā: nō tñ ꝓbatur: ꝙ diuina eēntia repſentet indiuidua vt ſignata ſunt ꝛ diſtincta: ſed potius ꝓut cōueniūt in nā ſpecifica: q̄ cōponit̄ ex mā ꝛ forma: aut in rōne indiuidui vagi inq̄ꝫtū qōlibꝫ eſt aliqō hoc cōpoſitū ex aliqua hac mā: ꝛ ex aliqua hūana forma: q̄ꝛq̄ꝫ eni aliqua ſunt ſic ſilia: ꝙ nihil eſt in vno: qō nō reperiat̄ in alio. Similiter inpoſſibile eſt: ꝙ aliqd ſit ſilitudo illius quin ſit ſimilitudo alterius: ꝛ ꝑ ɔñs nō ducit diſtīcte in vnū: nec in aliud. ſꝫ in ambo ſub rōne vniꝰ ꝛ idiſtincti: ꝛ ita ducit in aliqō cōe ad iſta: ſꝫ ſic eſt de idiuiduis eiuſdē ſpēi que ſilia ſunt: qꝛ ſicut vnū habet māꝫ ꝛ formā: ita ꝛ reliquū: ꝛ qōlꝫ hꝫ eaꝫ ſignataꝫ: nec aliqō eſt diſſiſe in vno ad illud: qō reperit̄ in alio: nō eniꝫ eē hoc ꝛ illud ponit aliquā diſſilitudinē: cū aliud ſimilr̄ ſit hoc. ḡ impoſſibile eſt: ꝙ diuinitas ſit ſilitudo ducēs ſufficiēter in cognitionē idiuiduoꝝ inq̄ꝫtū diſticta ꝛ ſignata ſunt: ꝛ vlr̄ nō eſt veꝝ: ꝙ aliqua ſilitudo ducat in aliqua vt diſtincta: niſi illa ſint aliqualiter diſſimilia. Hec ille. ¶ Scdō loco dicit iſtaꝫ poſitionē deficere in rōnibus qbus ꝓbātur ɔnes. dicit eniꝫ ꝙ ꝑma rō ꝓ iſta ɔne nō demōſtrat ɔ Cōmē. ɔ quē ſcūs Tho. arguit. diceret eniꝫ Cōmen. ꝙ ſingularia nō ɔtinent̄ vtualr̄ in deo: nec mā: nec forª niſi quatinus eſt exēplar: qꝛ deus nō eſt efficiēs ſꝫ Cōmen. ꝛ dato ꝙ eſſet efficiēs: tñ diceret: ꝙ nō cogꝭcit res per hoc ꝙ eſt efficiēs. aliogn itelligeret diſcurſiue: ſꝫ ꝓ eo ꝙ eſt exēplar vniforme huiꝰ māe ꝛ illiꝰ: ꝛ huiꝰ forᵉ ꝛ illiꝰ: ꝛ iō nō repſītat vt hoc vel illud: ſed tñ abſolute ſm Cōmen. ¶ Et ſi dicat̄. ꝙ ſaltē ꝓbat̄: ꝙ ſi efficit ſingulare: ꝙ illud cogꝭcat. ¶ Nō valet qꝛ Cōmētator videt in tractatu de ſomno ꝛ vigilia loquens de motore celi: ꝙ dat ꝑfectiōes vles: ꝛ mā recipit eas ꝑticulares: vñ nō oꝫ ꝙ agens intendat ꝑticulare ſignatū: ſꝫ indiuiduū vagū ſolū: nō eniꝫ gn̄ans hoīem ꝑintelligit illum ſignatū quē generat: ſꝫ intēdit facere quēdaꝫ: ꝛ ſilr̄ artifex: qui facit enſem nō ꝑintelligit diſtincte ꝛ determiate enſem illuꝫ ſignatū quē fabricauit: ſꝫ quaſi vage illū quē enſem: indiuiduū aūt vagū ſapit nām vlē: qꝛ cōicabile eſt: tale aūt a deo intelligit̄ ſm Cōmen. ait eniꝫ in tractatu illo: ꝙ oīa idiuidua: que hñt determinatum ordinē: ꝛ determinata eē ſunt intellecta apud formaꝫ abſtractā: vñ dicit ꝙ nouit mores nāles: aut mores poſitos a lege: ꝛ oīa que poſſunt habere regulaꝫ aliquam eſſentialē: ꝛ ꝓpter hoc dicit. 12° metaᶜᵉ. ꝙ deus eſt ſolli-

Cōtra 4m ɔclōnē idem vbi ſupra. q. 3. artī. 3°.

Scdō loco ɔ eādē ibidē ar. 2. in ſolōnibus rōnuꝫ S. Tho. q̄ꝫ adducit. ij.

T. 37. c. 32.

citus de omni diſpoſitione:in qua cõſcant ſingularis.
¶ Ad 2ᵘᵐ rõnē dicit:ꝙ peccat ꝑ fallaciā equocatiõis.
vniuerſale eniꝫ ⁊ ſingulare poſſunt accipi ꝓ intētioni/
bus vlitatis ⁊ ſingularitatis. vel ꝓ eo qḋ eſt vle vel ſin
gulare:de⁹ aũt ſꝫ Cõmen. nouit intētiones hꝫ:⁊ ſcit ꝙ
in ſtā ſũt hoīes ſignati:q꞉ talis ſcīa vſis ē:ita nouit vni
uerſalitatē ⁊ ſingularitatē: nõ tñ illḋ:qḋ ē ſinglare: aut
ſignatũ. ¶ Ad 3ᵘᵐ dicit:ꝙ illa rõ tollit ſeipſā. ꝓpter h
eniꝫ ſilitudo ſingularis vſqꝫ ad intellectuꝫ nõ ꝑtingit:
q꞉ ꝑ actionē itellect⁹ agētis a cõditionib⁹ mālib⁹ ſepa/
tur. ſilitudo aũt imālis ⁊ ſepata nõ repñtat ſingulare:
aliogn ſi poſſit repñtare:nõ tolliꝭ actio intellꝰs agētis
qui ſimilitudo ſingularis poſſit ꝑduci vſqꝫ ad itellectū
poſſibilē:qḋ tñ rõ iſta fingit. ſi igiꝭ imālitas eſt cā:ꝙ ali
qua ſilitudo nõ repñtet ſingulare:ſꝫ ſilitudo intellect⁹
diuini:q̄ eſt qdditas ſua ſũme a cõditiõib⁹ māe libera
ta:igiꝭ ſingulare repreſentare nõ põt:⁊ iteꝝ dato ꝙ ſi/
militudo diuinitatis vſqꝫ ad ſingularia ⁊ mīma ꝑtingat:
ipſa tñ tñ repreſentat:inq̄ꝫtũ habēt eandē ſilitudinem
cuꝫ ſint ſilia:⁊ per ꝯñs ꝑ iſtā vt diſtincta nõ pñt cogno
ſci:ſed tñ vt ſilia in ſpecifica rõne. ¶ Ulterius arguit

Utꝝ ſingulare directe ab itellectu nr̃o cognoſcat.

Harro. de marra. ꝯ͂ hoc qḋ ponit illa ꝯ͂.ſ. ꝙ intellect⁹ nr̃
nõ itelligit ſingulare directe. arguit enim ſic. Cõuerſio
intellect⁹ ad aliqd nõ eſt aliud q̄ꝫ itelligere illud:nõ.n.
intellectus cõuertiꝭ facialr:aut ſitualr cũ ſit abſtract⁹
ſed tñ per actũ ſuũ:ſed intellectus nr̃ ſm te neceſſario
conuertiꝭ ad fantaſma:añq̄ꝫ intelligat vle:nec põt vle
itelligere:niſi ad fātaſma ꝯuertaꝭ. ḡ neċe ē:ꝙ ſi debeat
vle ꝓintelligere:ꝓintelligat ordine nāe ſaltē ipſuꝫ fan/
taſma:qḋ eſt ꝑticulare:cum ꝯuerſio ad fantaſmata ſit
prior ordine nature q̄ꝫ ꝯuerſio vniuerſalis i fantaſma/
te. ¶ Secũdo ſic. Speculari nõ eſt aliud q̄ꝫ itelligere:
ſed Ariſto. dicit ꝙ intelligentē eſt neceſſe fantaſmata

3° de aīa. T. cõ. 30.

ſpeculari. ḡ neceſſe eſt ꝙ intellꝰs cognoſcat fantaſma/
ta:⁊ ꝑus ordine nature q̄ꝫ aliud in fantaſmate. ¶ Ter
tio ſic. Formare ſyllogiſmũ expoſitoriũ vꝭ ꝑtinere ad
intellectũ:dicere eniꝫ ⁊ ſyllogiçare actus eſt intellect⁹:
ſed in ſyllogiſmo expoſitorio mediũ eſt ſignatuꝫ ⁊ ſin/
gulare. ḡ cognoſcere ſingulare ſignatũ ꝑtinet ad intelle
ctũ. ¶ Quarto ſic. Potētia nõ ponit dr̃iaꝫ inter aliqua
quin cognoſcat illa:ſicut pꝫ ꝙ ſenſus ꝑticularis nõ po/
nit dr̃iam inter ſuũ ſenſibile:⁊ ſenſibile alteri⁹ ſenſus.
ſꝫ ſenſus cõis qui apꝓhēdit vtrũqꝫ:ſꝫ manifeſtũ eſt:ꝙ
intellect⁹ dr̃iam ponit inter vle ⁊ particulare. ḡ vtrũqꝫ
cognoſcit. ¶ Et ſi dicaꝭ ꝙ verũ eſt:ꝙ vle cognoſcit ꝑ
ſe:ſingulare vȯ vt cõiungiꝭ cũ imagiatiõe. ¶ Nõ valꝫ
Aut.n. ſic cũ imagiatiõe coniũgitur:ꝙ aliũ actũ ⁊ aliā
ſpēꝫ:ꝑ quā cognoſcit ꝑticulare : recipit intellꝰs in ſe:q̄ꝫ/
uis nõ niſi pñte fantaſmate ⁊ imaginatiõe in ſuo actu
exiſtente:⁊ ſic eque directe intelligit vle ſicut ſingulare
q꞉ ꝑ ꝓpriā ſpēm ⁊ ꝓprium actũ: q̄ꝫuis indigeat preſen
tia fantaſmatis obiectiue:nec hoc ipedit directam in/
tellectionē:cuꝫ vniuerſale nõ niſi in fantaſmate ſpecu/
letur:aut ſi apprehēdit ſingulare mediante imaginatio
ne:ſequaꝭ ꝙ actus imaginatiõis ⁊ eius ſpēs recipiꝭ in
intellectu. qḋ eſt oīno īpoſſibile: cuꝫ idē actus nõ poſſit
eſſe ſimul in plurib⁹ ſubiectis. Aut nullum actum vel
ſpēm reſpectu particularis recipit:⁊ ſic nullo mõ intel/
ligit etiā reflectēdo ⁊ cõuertēdo ſe ad fantaſmata:⁊ ita
dari nõ poterit:qualiter aſſignet dr̃iam inter vniuerſa
le ⁊ ꝑticulare:nec etiā qualr formet hanc. ſortes currit
aut faciat ſyllogiſmũ expoſitoriũ:in quo mediũ ſumiꝭ
ſingulare. ¶ Quito. Quicqd põt virtus iferior: poteſt
ꝟtus ſupior ⁊ ampli⁹:ſꝫ ſenſus apꝓhendit ſingulare. ḡ
⁊ intellꝰs. vñ ſicut ſe hꝫ intellꝰs ad oēm ſenſiuā apꝓ/
hēſionē:ſic ſenſus cõis ad ꝑticularē.) Hec ille. ¶ Itēꝫ

Arguit ad idē Greg. p° diſtin. 3. q. 3. arti. ſcḋo.

Gregori⁹. Sumo ingt ꝓmaꝫ itellectionē intellectus: ⁊
quero:aut per illā cognoſciꝭ ipſa ſpecies abſtracta vni/
uerſalis:aut fantaſma ſingulare:aut res extra vna:vel
plures:quarũ eſt illa ſpēs abſtracta. Si dicat Tho. pᵐ.
manifeſte ꝯ͂dicit ſibi ipſi:qꝛ in ꝓma pte. q. 85. arti. 2°. ex
intētione determinat:ꝙ ſpēs nõ intelligiꝭ primo: ſed
ſecũdario tñ:⁊ per reflexionē: ſm quā intellectus itel
ligit ſuũ intelligere: ⁊ ſpeciē quā intelligit:qḋ aũt ꝓ in/
telligiꝭ eſt res:cuius eſt ſpecies intelligibilis ſilitudo:
vt dicit:⁊ ſic ſpēs nõ eſt qḋ intelligiꝭ in ꝓma intellectio
ne:ſꝫ eſt:quo res cuius eſt ſpēs itelligiꝭ. Si dicat 2ᵐ cõ/
tradicit ſibi:⁊ habeꝭ ꝓpoſitũ:nā fantaſma ſm euꝫ eſt
mere ſingulare:⁊ nõ vle. Si 3ᵐ dicat habeꝭ ꝓpoſituꝫ.
Nā ſm veritatē:⁊ ſm ipſum quelibet res extra eſt me
re ſingularis:⁊ per ꝯñs pᵐ cognitũ ab itellectu eſt ſingu
lare. ¶ Et ſi dicaꝭ ꝙ intellect⁹ ꝓ ſuo actu cognoſcit rē
extra:abſtrahēdo tñ eaꝫ a cõditionibus indiuiduātib⁹
ei⁹. ¶ Cõtra. Aut res quā dicis abſtrahi iſto mõ ab in
tellectu ⁊ intelligi ꝓma intellectiõe ſumpta preciſe ſꝫ
ea:que ꝑtinēt ad rõnē ſpēi: eſt aliq̄ res ſingularis: ⁊ ha
betur ꝓpoſitum ꝙ ſingulare ꝓmo intelligiꝭ: nec talis
abſtractio ipedit. aut eſt cõis pluribus: ⁊ hoc eſt contra
eũ. ¶ Cõfirmaꝭ. Q꞉ hꝫ intellectionē ſic abſtrahenteꝫ
nām a cõditionib⁹ indiuiduātib⁹ valde difficile eſt ha
bere:ſicut quilibꝫ põt experiri:vñ nullo mõ põt eē ꝓma
noticia intellectus. ¶ Secũdo. Tho. dicit ꝙ itellect⁹
noſter pro iſto ſtatu nullā reꝫ mālē põt itelligere niſi
cõuertendo ſe ad fantaſmata:ita ꝙ neceſſe eſt ad h:ꝙ
intellꝰs itelligat ſuũ obiectũ ꝓpriũ. ſ. nāꝫ vlē in ꝑticu
lari exiſtētem:ꝙ cõuertaꝭ ad fantaſmata ipſoꝝ ſingu
lariũ:ad fantaſmata aũt nõ aliter ꝯuertiꝭ intellꝰs:niſi
ipſa itelligēdo ⁊ inſpiciēdo:ſicut ipſi etiā innuũt. Ex quo
ſequiꝭ ꝓmo ꝙ intellect⁹ nām vlem nõ intelligit niſi cõ
uerſus ad fantaſmata:⁊ ꝑ ꝯñs nõ directe:ſꝫ tñ ꝑ refle/
xionē ſm eũ:qui ideo dicit ſingulare ꝑ reflexionē tñ i/
telligi. q꞉ nõ intelligiꝭ niſi in intellꝰu ꝯuertēte ſe ad fan
taſmata. ¶ 2°. ſequiꝭ ꝙ pᵐ cognitũ ab itellꝰu eſt fantaſ/
ma:⁊ vlterius cũ fantaſma tñ repreſentet ſingulare ⁊
ſingulariter nõ abſtrahēdo a cõditionib⁹ īdiuiduanti/
bus ſm eũ:ſequiꝭ ꝙ fantaſma:vel ipſum ſolũ ſingula
re itelligaꝭ:⁊ nõ vle:aut ſaltē pri⁹ ⁊ directi⁹. Ulteri⁹ cũ
ꝑ nullā ſpēm receptā poſſit cognoſci aliq̄ res:que non
ſit prius in ſe cognita:ſeqtur ꝙ ante notitiaꝫ rei in fan/
taſmate ſit res ipſa ſingularis cognita i ſeipſa:⁊ cũ no/
titia fantaſmatis ſit ꝓor:vel ſil:aut eadē cũ notitia ip/
ſius vlis ſm dicta ei⁹: ſequitur ꝙ ſimpliciter ſit ꝓmo
cognitũ ſingulare extra. ¶ Tertio. Aut intellectus nr̃
nõ põt intelligere aliquā rem mālē niſi abſtrahēdo eā
a ꝯditionib⁹ mālib⁹:⁊ tũc ſequiꝭ ꝙ nunq̄ꝫ intelligit ſin
gulare ſm eũ. cuius tñ dicit oppoſitũ:aut põt intellige
re etiam nõ abſtrahēdo:⁊ tunc nõ habeꝭ plus:ꝙ prius
itelligat ſingulare q̄ꝫ vle vl q̄ꝫ ecõtra. ¶ Quarto. Tho.
dicit ꝙ ſingulari māli nõ repugnat intelligi inquantuꝫ
ſingulare eſt. ſed inq̄ꝫtũ māle:⁊ cõſtat ꝙ hoc nõ poteſt
itelligere niſi de cognitiõe directa ⁊ ꝓma:q꞉ intelligi in
directe ⁊ per reflexionē nõ repugnat ſm eum ſingula/
ri materiali:⁊ vt eſt materiale. ḡ ei repugnat primo in/
telligi:q꞉ materiale preciſe. ergo hoc etiā repugnat na/
ture materiali vniuerſali:cum illa ſm eos non abſtra/
hat a materia ſimpliciter:ſed indiuiduali tantuꝫ: ⁊ per
cõſequēs primũ cognitum ab intellectu nõ eſt vniuer
ſale. ¶ Quinto. Prima noticia intellectus ſm euꝫ eſt
noticia alicui⁹ vlis:in quo plura ꝯtinenꝭ:ꝯſtat autēꝫ ꝙ
nulla res extra aiaꝫ ēt qualrcũqꝫ itellecta eſt tale totũ

ꝯtinens

ↄtinens plura ↄtinētia totius vlis:q̄tuis cōtinentia to-
tius integralis aliqua res plura ↄtineat. vnde per hoc
ꝙ aliqua res extra animā itelligit̃ nō intellecto aliquo
extrinſeco ſibi:ſiue ſit conditio indiuidualis:ſiue aliqḋ
aliud.nō ſit cōe plurib⁹ reb⁹ plus q̄ ſonus qui auditur
nullo alio audito. Itez nullū exiſtens in anima ſequēs
intellectionē poteſt eſſe tale totum p̄mo cognitū.ḡ eſt
aliqḋ in aīa ꝑueniens intellectionē ſaltez natura ſi nō
tp̄e:⁊ nō videt̃ quid poſſit dici illud niſi ſpecies rei ex̄
⁊ per ↄñs p̄mū cognitū ab intellectu eſt ſpēs:hoc autez
repugnat dictis eius. ⁋ Sexto. Prius intelligit̃ ſingu
lare mere intelligibile.verbi grā itellectio ⁊ volitio q̄
vniuerſale illis cōe.ḡ prius intelligit̃ ſingulare ſenſibi
le q̄ vl̄e talibus ſingularibus cōe.⁊ ſic ſingulare prius
intelligit̃ q̄ vniuerſale.añs pȝ:quilibet enim q̄tumcū-
qȝ groſſus ⁊ rudis mox cū incipit hr̄e vſuz rōnis nouit
⁊ nō niſi ꝑ intellectū determinate ſuam volitionē:qua
vult aliquā rē ſingularē determiate:⁊ tn̄ ↄſtat ꝙ nō q-
libet talis hȝ ↄceptū ſpecificū:vel aliū illis ſingularib⁹
ꝓpriū nec oīum eſt tales ↄcept⁹ abſtrahere. ⁋ Septi-
mo. Nā dicit Aug.8°.de trinitate.ca°.5°. Et 11°. ca°.6°.
ꝙ noticia vlis ſm gen⁹ vel ſpēm colligit̃ ex ſilitudine
plurium ſingulariū viſoꝝ in ſe. Et Cōmen.12°. meta^{cc}.
cōmēto.4°. dicit.ꝙ apud Ariſto.vlia ſunt collecta ex
ꝑticularib⁹ ad itellectū:q icipit inter ea ſilitudinē:⁊ fa
cit ea vnā intētionē. ⁋ Ex quo pȝ:ꝙ intellus intētionē
vlem accipit id eſt ↄſiderat ſilitudinē inter ꝑticularia:
⁊ cōſtat:ꝙ nō pōt eoꝝ ſilitudinē cognoſcere niſi prius
illa cognoſcat. Itē Euſtratius ſup p̄mo ethi.ca°.5°.dicit.
(Poſt ſubſiſtētiaȝ multoꝝ aīa in ſeipſa facit ſubſiſte-
re vlia:⁊ ꝓp hoc aīal vl̄e:aut nihil eē:aut poſterius eſſe
Li.3.t.c.1. Ariſto.in illis que de aīa dixit:nihil aūt:qm̄ ſm ſe qui
dez nō ſubſiſtit.poſterius aūt:qm̄ ad multoꝝ exiſtētiā
⁊ cōprehēſionē ipſius ſequit̃ itellect⁹.) ⁋ Ex quo pȝ:
ꝙ cognitio vlis p̄ſupponit cognitionē ſingulariū. Nec
eſt imaginādū:ꝙ vna v̄tus ↄprehēdat ꝑticularia ⁊ cō
uenientiā ipſoꝝ:⁊ alia formet vl̄e:nō plus q̄ ꝙ vn⁹ hō
apprehēdat ſingularia:⁊ alius abſtrahat vl̄e illorum.
⁋ Octauo ſic. Per quācūqȝ virtutē cognoſcimus ſin-
gulare demr̄atū nō eſſe ſenſuȝ:nec itellectū:ſiue eē di-
ſtinctū ab vtroqȝ illoꝝ:cognoſcim⁹ ipſuȝ ſingulare de-
mōſtratū:⁊ ſenſuȝ:⁊ itellectū:ſȝ ꝑ itellectū cognoſcim⁹
⁊c̄.igit̃ ꝑ intellectū cognoſcim⁹ ſenſuȝ:⁊ intellectum:⁊
ipſuȝ ſingulare ſm ꝙ eſt hoc.maior pȝ.qm̄ v̄tus diſtin
guēs inter aliqua neceſſario apprehēdit q̄libet illoruȝ
Tex.cō.24. vt declarat̃.2°.de aīa ca°.de ſenſu cōi.ſed minorē ꝓbo
ↄſtat eniȝ ꝙ nos certe cognoſcim⁹ h̄ ſingulare ſenſibi-
le.vbi grā.hāc albedinē exiſtētē in h̄ pariete nō eē ali-
quā virtutē nr̄am ſenſitiuā ꝑ quā ſentimus:neqȝ itelle
ctionē ꝑ quā intelligim⁹:ſȝ eē rē diſtinctā ab vtroqȝ:ſȝ
hoc nō poſſumus cognoſcere ꝑ aliā vim ab intellectu
cū ꝑ nullā aliā poſſim⁹ apphendere itellectū vt claruȝ
eſt:⁊ forte nec ipſaȝ virtutē ſenſitiuā.igit̃ ⁊c̄. ⁋ Nono
ſic. Per itellectū cognoſcimus ſenſuȝ errare iudicādo
de aliquo ſingulari ſenſibili demōſtrato. ḡ ꝑ itellectuȝ
cognoſcim⁹ ſingulare ſenſibile demr̄atū. ↄñs tenet:ni-
ſi eniȝ ꝑ intellectū cognoſceremus h̄ ſingulare ſenſibi
le demr̄atū:⁊ verū iudiciū haberem⁹ de ipſo:nō cogno
ſceremus ꝑ intellectū:ꝙ ſenſus falſe iudicaret de ipſo
añs ꝓbatur.nā ↄſtat ꝙ cognoſcim⁹ iudiciū ſenſus:quo
iudicat hunc ſenſibilē ſolez eſſe pedalis quātitatis eſſe
falſum:⁊ ↄſtat ꝙ illud iudiciū eē falſum ꝑ nullā virtu
tē ſenſitiuā poſſumus cognoſcere.cū nō niſi quodā di-
ſcurſu ⁊ eius argumentatione ex ei⁹ diſtātia a viſu nr̄o
hoc cōprehēdam⁹:qḋ eſt ꝑ opationē rōnis. ḡ per rōnē
cognoſcimus hoc. Nec in hoc caſu pōt dici:ꝙ rō appre
hendat ſolē tm̄mō in vli ⁊ abſtrahēdo a ſitu ⁊c̄. cuȝ ex
diſtantia ei⁹ ad nos rō hoc cōuincat ↄſiderādo hūc ſo-
lem demōſtratū ſm ꝙ eſt in hoc loco.puta tali ſpera:
⁊ ſm ꝙ tanta diſtātia ſimali diſtat.ſol aūt ſic abſolute
ↄſideratus nō ↄſiderat̃ cum iſtis cōditionib⁹. Et ſi rō
ſic abſtracte ↄſideraret tali ↄſideratione nō cognoſce-
ret ipſuȝ eē diſtātem vel ꝓpinquū:⁊ ꝑ ↄñs tali medio
nō concluderet eius magnā quātitatē. ⁋ Decimo ſic.
Si ꝑ intellectū nō cognoſcerem⁹ ſingularia ſenſibilia
demōſtrata:ſequit̃ ꝙ nulla p̄ncipia ſciarū:que per ex-
perientiam ſingulariū ſumunt̃ poſſem⁹ hr̄e. ↄñs eſt fal-
ſuȝ.ↄña ꝓbat̃.talia eniȝ ſumunt̃ ex experiētia ſingu-
lariū ſm phm̄ 2° poſterioꝝ:⁊ p̄mo meta^{cc}. vt qȝ vidi Tex.20. Tex.p°
ꝙ h̄ reubarbaꝝ purgauit colerā:⁊ vidi etiā ꝙ hoc aliḋ
⁊c̄.tandē ſumo hāc vlem.oē reubarbaꝝ ⁊c̄.ↄſtat aūt ꝙ
eadē eſt v̄tus:qua habent̃ tales ſingulares noticie:⁊ q̄
colligit̃ vlis ⁊ nō alia ⁊ alia:aliogn ita ſufficeret:ꝙ vn⁹
alius hō haberet ſingulares noticias:⁊ ego ex talib⁹ no-
ticijs ſuis:q̄s nō hr̄ez ſumerē ꝓpoſitionē vlem.ſili mō
quo dicit phs cū ꝓbat ſenſuȝ cōem:⁊ tu poſſes hr̄e p̄-
miſſas:⁊ ego inferre ↄñē. h̄ aūt ē deriſibile. ḡ relinquit̃
ꝙ per intellectū habemus tales ſingulares noticias.
⁋ Undecio ſic. Prudētia ē circa ſingularia.6°. ethic. Tex.4.
⁊ ex altera ꝓpoſitione vli ⁊ altera ſingulari ↄcludit cō
munē ſingularē:vt nūc ſic eſt hic agendū ⁊c̄.talis autē
deductio nō poteſt fieri ꝑ ſenſuȝ:cum nō habeat vlem
cōceptionē:nec pōt dici ꝙ vlis tm̄ ſit nota ꝑ itellectuȝ
⁊ ſingularis ſit nota ſoli ſenſui:qȝ cum ↄ̊ nō ↄcludat̃ ex
altera tm̄:vt pȝ p̄mo p̊oꝝ:ſȝ ex vtraqȝ ſimul:tūc nec ꝑ Tex.4.
ſenſuȝ:nec ꝑ intellectū inferret̃ ↄ̊:cuȝ ꝑ eandē vim co-
gnitiuā oporteat cognoſci ↄñē ⁊ p̄miſſas. ⁋ Duodeci-
mo. Nā intellect⁹ practic⁹:actiu⁹:vel cōſiliatiu⁹ eſt circa
ſingularia ſigta ⁊ demōſtrata:certū eſt cum nec actios
nec ↄſiliuȝ ſint circa vlia:⁊ nullus ſenſus eſt itellectus
practicus: ſed preciſe pertinet ad ꝑtem aīe rōnalez ſm
Augu.12°.de trini.cap.3°.imo nec diſtinguit̃ ab intellu
ↄtē^{io} niſi ſȝ officia vt dicit ibidē ca°.ſequēti.ḡ nr̄ intel-
lect⁹ ē cognitiu⁹ ſingulariū vt ſingularia ſunt. ⁋ Ter-
tiodecimo. Cōſtat ꝙ de aliq̄ ſingulari determiate poſ-
ſum⁹ loq:⁊ ali⁹ audiēs p̄t determiate itelligere:de quo
loquimur.ḡ itellus pōt apphēdere aliqḋ ſingulare deter
minatū.añs notū eſt.⁊ tenet ↄña.nā qcūqȝ dicit aliqḋ
verbo vocali ſciēs qḋ:dicit p̄us v̄bo intellectuali:ipſaȝ
rē apphēdit: quā voce ſignat:⁊ nō ſolū ipſaȝ imaginez
vocis ſignādo ſicut experientia docet. Et ponit Aug.9°.
de trini.ca°.7°. vbi dicit:ꝙ in oīb⁹ dictis ⁊ factis nr̄is ta-
le verbū mētis p̄cedit. Et ꝙ mētē accipiat ꝑ intellectu
pȝ.qm̄ ibi loquitur de mēte ſm ꝙ per eaȝ cōſpicim⁹ eter-
naȝ veritatē. ⁋ Quartodecimo. Anima ſepata cogno
ſcit ſingularia:nec h̄ pōt aliqs theolog⁹ negare.ḡ ⁊ cō-
iūcta illa cogſcit. ⁋ Quītodecio ſic. Cuiuſcūqȝ ⁊ ſub
quacūqȝ rōne v̄tus cognitiua inferior eſt apprehēſiua:
eiuſdē ⁊ ſub eadez rōne eſt apprehēſiua ſuperior:patet
in ſenſibus exterioribus:ſed ſingulare apprehēdit̃ ſen-
ſu:⁊ intellect⁹ eſt virtus ſuperior.igit̃ ⁊c̄. ⁋ Cōtra hanc
ↄñē arguit Aureo.⁊ p̄mo ꝓbat:ꝙ oculus nō p̄mo app-
hendat ſuā ſpēȝ:qua informat̃. ſed qȝ nec ſanctus do-
ctor hoc intēdit:vt dcm̄ fuit.iō de argumētis eius ſup-
ſedeo. ⁋ Secūdo loco ꝓbat ꝙ nec illud:qḋ p̄mo loco Utrum cōce
itelligit̃:ſit ſpēs:aut ↄceptio intellus. Cōſtat inqt ꝙ in- ptio p̄mo in-
tellectus experit̃ ⁊ vere iudicat in ſuo intuitu:⁊ iudicat telligatur.
oē illud:qḋ ituitū ſuū terminat:ſed manifeſtū eſt ꝙ i-
telligēs roſaȝ nō experit̃:nec iudicat in ſuo ituitu duos
terminos:ſed tm̄mō vnū:itelligēs eniȝ roſaȝ nō diſtin

guit ſpēm roſe ab ipſa roſa:imo aliquib⁹ vr̄:ꝙ nec etiā
ſpēs ſint ponēde:ſ3 ſolus actus tranſiēs in obiectū.ḡ i/
poſſibile eſt:ꝙ ſpēs ſit pmū intellectū.¶ Et ſi dicat̄ ꝙ
ꝑpter ſilitudinē:que eſt inter ſpēm ꝛ rem ipſa3 intelle/
ctus decipit̄ nō potens diſtiguere inter rē ꝛ ſpēm:ꝛ ita
apphēdit ābo ꝛ vnū.¶ Nō val3 gdē.tu3 q2 in oi ſim/
plici intelligētia erit error ꝛ falſitas:cuius oppoſitū dr̄
Tex.cō.9. 3°.de aīa.ꝛ.9°. meta^ce.tum q2 nō eſt aliud eſſe terminū
Tex.c.xxi. itellectiōis vl' itellectui aſpectus ꝙ̄ aſpici ſeu iudicari:
q̄re ſi termini duo ſunt: neceſſario ſūt duo iudicata.q̄/
re intell'ts iudicabit ſe duo iueri.ſ.ſilitudinē rei ꝛ ipſā
rē.¶ 2°.ad idē.Supfluitas nō ē ponēda in reb⁹:q2 fru
Tex.cō.55. ſtra fit ꝑ plā qȏ pt fieri ꝑ pauciora:vt dr̄ p̄ phyſicoꝝ:ſ3
abſq3 hoc ꝙ itellectio pus terminet̄ ad ſpēm imedia/
te pōt ad rem ipſa3 terminari:nō eni3 magis eſt diffi^le
q̄uo itellectio imediate in rem ipſa3 iudicatiue tendat
ꝙ̄ q̄uo poſtꝙ̄ attingit ſpē3 vlterius ꝓtēdat̄ ad rē ipſa3:
ſicut eni ipſa vltima ꝓceſſio nō terminat̄ pmo ad ſpe/
ciem aliquā:ꝛ deinde ad rē:ſ3 imediate attingit re3:ſic
pōt etiā dici de pmo aſpectu ꝛ intuitu itellectus.ḡ poni
nō d3 ꝙ ſpēs ſit pmū intellectū.¶ Tertio ad ide3.Si
ſpēs eſt illud:ad qȏ pmo terminat̄ itellectio: ſequit̄ ꝙ
ōis ꝓpoſitio ꝛ oīs enūciatio eſt falſa:ſpēs nāq3 p̄dicati
nō eſt ſpēs ſubiecti in aliqua ꝓpoſitiōe:intellectu3 aūt
enūciat de h.qȏ aſpicit cū dicit:q; hō eſt aīal.ꝙ vnū ē
aliud realiter.ſi igit̄ aſpicit ſpēs aīalis ꝛ hoīs:ꝓpoſitio
eſt ſimpl'r falſa:imo ꝛ oīs itellectus cōponens oīo erit
falſus:ſi p̄mo aſpicit ad illa:q̄ ꝯponit:ſ3 hoc eſt abſonū
dicere.igit̄ ꝛ ꝙ ſpēs ſit pmū intellectū.¶ Et ſi dicatur
ꝙ due ſpēs aīalis ꝛ hoīs nō plus differūt ꝙ̄ hō ꝛ aīal.
¶ Nō val3.eo ꝙ iſte ſpēs ſunt due q̄litates realiter di
ſtincte exiſtentes in aīa ſubiectiue:hō vero ꝛ aīal ſunt
due intētiones exiſtētes in aīa obiectiue.que extra ani
mā ſunt penitus realiter vnū ꝛ idē:ꝓpter qȏ vere enū/
Utꝝ eēn⁹ di/ ciatur:q; hō eſt aīal.¶ Tertio loco arguit ꝯ eandē cō/
uia hēat rō/ cluſionē cū dicit:q; eēntia in deo h3 rōnē ſilitudinis ꝛ
ne3 ſilitudīs ſpēi.Silitudo eni3 ꝛ ſpēs ſunt rō ꝛ mediū cognoſcēdi:
ꝛ ſpēi. ꝛ nō ipſu3 pmo cognitū obiectiue.ſ3 diuina eēntia non
h3 rōne3 medij ſiue pncipij reſpectu intellectiōis crea/
turaꝝ:q2 in deo itellect⁹ nō eſt potētia:nec rō ſm quā
itellect⁹ eliciat actū:cū dictū itelligere oīo ſit ſubſiſtens
ſimpl'r inelicitū ꝛ re ꝛ rōne.igit̄ dici nō pōt:ꝙ eēntia di
uina ſe habeat vt ſpēs ꝛ creature ſicut obiecta cognita
ꝑ eandē.¶ Secūdo ad idē arguit. Diuina eēntia pro
eo dicit̄ ſe hr̄e vt ſpēs ꝛ ſilitudo:q2 eſt pmo cognitū ter
minatiue:creature vo exteriores denoīatiue: aut q2 eſt
rō cognoſcendi.aut q2 creature ſunt pmus termin⁹ illi⁹
cognitionis:ſed nō pōt dici pmū:q2 ꝓbatu3 eſt ꝙ ſpēs
nō eſt pmus termin⁹ itellectōis:nec aliquo mō p̄^m oh3.
Nec pōt dari 2^m.q2 tūc creature eēnt pmaria obiecta
Tex.cō.39. intellectus diuini:qȏ eſt ꝯ phum.12°.meta^ce.ꝛ Aug.83.
qōnū.q.46.dicētē ꝙ nihil extra ſe poſitū intuebat̄:nō
igit̄ diuina eēntia gerit ſilitudinē ſpēi.¶ Ad argumē/
ta ꝯ p̄^am ꝯclōnē dr̄.ad p̄^m gdē dico ꝙ de⁹ nihil cogſcit:
gn ꝑticipet diuitatē:nō quidē ꝑ modū p̄dicatōis:ſ3 eſt
quedā ſilitudo eius:ꝛ ꝯtinet̄ eminētiſſime in diuinita
te quo ad totā ſuam actualitatē:qua cognoſcibilis eſt.
¶ Ad 2^m dico:q; nulla potētia ponit differētiā iter ſuū
formale obiectū ꝛ alia:niſi illa ꝯtineant̄ in formali rō/
ne obiecti ſicut iferius in ſuperiori: vel alia cōtinentia
potiori:eminētius aūt diuitas ꝯtinet oēm creaturā ꝙ̄
ipſum ens cōe ꝯtineat eas.¶ Ad 3^m dico:q; l3 obiectū
intellect⁹ angelici ſit vlius ſm p̄dicationē obiecto diui
ni intellect⁹:tñ obiectū diuini intellect⁹ ꝑfectiſſime cō
tinet alia cōtinētia ꝙ̄ p̄dicatiōis totū ambitū entis.ſ.

ꝯtinētia actuali:ꝛ iȏ eq̄ vlis eſt diuina eēntia ſ3 actua/
litatē ꝛ virtutē ſicꝰ ens ſm p̄dicationē.¶ Ad 4^m dico:
q; meta^ca dei eſt alterius rōnis a meta^ca nr̄a.ꝛ iȏ nō h3
idē obiectū formale.¶ Ad 5^m dico:ꝙ l3 obiectu3 diui/
ne ſcie claudat̄ ſm p̄dicationē ſub ente cōi:tñ ens cōe
ꝑfectiori mō claudit̄ in diuitate:iȏ ibi nulla eſt ſubal/
ternatio.¶ Ad 6^m dico;ꝙ nō ſufficit ad hoc:ꝙ aliquid
ſit formale obiectū alicui⁹ potētie.ꝙ illa terminet̄ ad
rē ſub tali rōne:ſ3 reqrit̄ ꝙ ſit illud:cui⁹ ſpē pmo infor Quid reqra tur ad hoc q; aliqd ſit for/ male obm̄.
mat̄:ꝛ ꝑ qȏ oīa alia cognoſcunt̄ a tali potētia vel virtu
te cognitiua.hȏ aūt nō eſt ens cōe:q2 itellect⁹ diuin⁹ nō
ꝓcedit de potentia in actū:ſicut noſter:vt pmo intelli/
gat cōiora:imo quaſi econtra:vt ita loquar:illud qȏ
eſt actualiſſimū pmo ſibi obijcit̄.ſ.ſua eēntia:ꝛ nō ali/
qd vle:aut cōe potētiale:roſa ſilr nō eſt pmo itellectu3
a deo.¶ Ad 7^m dico:ꝙ diuina eēntia eſt nobili⁹ oh3 ꝙ̄
ens cōe:q2 eſt pus eo:ſicut act⁹ potētia:ꝛ nō ecōtra ens
eſt pus deo;q2 totus eius ambitus ꝯtinet̄ in diuitate:ꝛ
hāc rōnē aſſignat ſcūs Tho.in tractatu de gūe.¶ Ad Cap.p°.
8^m dico:ꝙ in deo obiectū pmariū includit ſecūdariu3
ꝑfectius ꝙ̄ aliqȏ cōe icludat illa duo:nec reqrit̄ ad rō
nem obiecti adequati adequatio ꝑ p̄dicationē: ſed ſuf/
ficit adequatio ꝑ v̄tualē ꝯtinētiā.¶ Ad 9^m negat̄ ma/
ior.vbi obiectū includit totū ambitū illi⁹ vlis eminen
tius ꝙ̄ ꝑ p̄dicationē:tūc eni talis potētia cognoſcit re3
ſub vliori rōne ꝙ̄ ſit rō ſui pmi obiecti cognoſcēdo ob/
iectū ſuū:in quo ꝯtinet̄ illud vle nō potētial'r aut cōfu
ſe:ſ3 actualiſſime eminēter:vle aūt ꝯtinet iferiora ſua
potētial'r ꝛ indiſtincte.¶ Ad ea que ꝯ 2^am ꝯnem ꝛ vlti
mā pmo loco inducta ſunt dico.Ad pmu3 quidē nega/
tur minor.ſm ꝙ dicit vltima rñſio ibidē poſita.Et qñ
iprobat̄ illa rñſio.dico ꝙ ſublato oī eē creature de⁹ nō
itelligeret creaturā:nec tñ ſequit̄ ꝙ intellectio:qua de⁹
intelligit creaturā depēdeat coexigenter a creatura vl'
a nō deo:ſ3 ab eē qȏ h3 creatura in deo.Uerūtñ ibi nō
eſt ꝓprie depēdere in diuinis:nec coexigētia.ſ.cognitio
nis diuine ꝛ ſui pmi obiecti:q2 ſunt idē:nec ēt reſpectu
ſecūdi:tñ impoſſibile eſt ꝙ de⁹ cogſcat creaturā niſi illa
hr̄et eſſe in deo cognoſcēte:ꝛ ſic itelligo coexigētiā diui
ne cognitiōis:ꝛ illi⁹ eē creature:qȏ creatura h3 in deo:
illud autē eſſe eſt deus.vñ ſcūs Tho.de veritate.q.4.
artic.6°. dicit.(Cū querit̄ vtꝝ res verius ſint in ſeipſis
ꝙ̄ in verbo.dȏm eſt q; ly veri⁹ pōt deſignare veritatē
rei:vel veritatē p̄dicatiōis:ſi deſignat veritatē rei:tunc
ꝓculdubio maior eſt veritas reꝝ in verbo ꝙ̄ in ſeipſis
ſi aūt deſignet̄ veritas p̄dicationis:ſic eſt ecōuerſo:ve/
rius eni3 p̄dicat̄ hō de re:que eſt in ꝓpria nā ꝙ̄ de ea:
ſm ꝙ eſt in verbo:nec h eſt ꝓpter defectū verbi:ſ3 ꝑꝑ
ſupeminētiā ipſi⁹:ꝛ ibide3 dicit:ꝙ creatura in creatore
eſt creatrix eēntia ſ3 Anſel. Et arti.8°.dicit:ꝙ ſilitudo
creature in creatore eſt eſſe creatoris.Et.q.2.arti.3°.ad
3^m dicit.(Deus hoc mō cognoſcit creaturas ſ3 ꝙ ſunt
in ipſo:effectus aūt in quacūq3 cā exiſtēs nō eſt aliȏ ab
ipſa:ſi accipiat̄ illud:qȏ eſt ꝑ ſe cā:ſicut domus in arte
nō eſt aliud ꝙ̄ ipſa ars:q2 ſm hoc effect⁹ eſt in pncipio
actiuo:qȏ pn^m actiuū aſſimilat ſibi effectū:hoc aūt eſt
ex hoc ipſo quo agit.vñ ſi aliqȏ pn^m actiuū agat ꝑ ſua3
formā tm̄:ſm h eſt effectus eius in eo:ſm ꝙ h3 formā
illā:nec effectus eius erit diſtinct⁹ a forma ſua: ſilr nec
in deo:cū ꝑ ſuā eēntiā agat:effect⁹ eius eſt in eo diſtict⁹
ab eſſentia ſua:ſ3 oīo vnu3.) Hec ille.¶ Ex quo p3:ꝙ
eē qȏ h3 creatura itellecta a deo:in deo eſt diuinū eē:ꝛ
in hoc verū dicit p⁹ rñſio data ad argumētū.¶ Et cu3
hoc iprobat̄.q2 illud eē creature ꝛc.Dico ꝙ arguēs fal/
ſu3 ſupponit.ſ.ꝙ nos cū ipſo teneam⁹.ꝙ intellect⁹ diui

nus vel

nus vel alius intellect⁹ ꝑ itellectionē ſuā dēt rebus in‑tellectis qōdā eē diminutū diſtinctū ab eē itellectus ⁊ ab eētia ſpēi: vel actus itelligendi. tunc eniꝫ argūm cō‑cluderet: ſed nos illud nō ponim⁹. negāt ḡ ꝙ eē qōd hꝫ creatura itellecta a deo ſit diminutū. illud eniꝫ eſſe nō eſt niſi eē verbi: vel ſilitudinis creature: ſꝫ h qōd dico eē itellectū: dicat in recto eē verbi: vl ſpēi: ⁊ in obliquo di‑cat reſpectū ad rē: cui⁹ eſt ſilitudo: vl ſi ɔcedat ꝙ crea‑tura vt intellecta a deo hꝫ eē diminutū: illa diminutio eſt ſꝫ ꝑdicationē: q2 .ſ. idea lapidis nō ꝑdicatur de lapi‑de: nō eſt aūt diminutū ſm exiſtentiaꝫ: imo verior eſt exiſtētia lapidis in deo ꝑ ſuaꝫ ideā ꝙ̄ ſit exiſtētia lapi‑dis ex̄ deū ꝑ ſuā nām. Et ſic pꝫ ad p̄m. ❡ Ad 2m dico ne‑gando minorē: cum eniꝫ dico creatura hꝫ eē intellectū vel ꝓſpectū: vel intuitū a deo: nō ex h pono creaturaꝫ hr̄e aliud eē obiectiuū diſtinctū ab eē diuio: ſꝫ dico eē diuine eētie cū reſpectu ad rē: cui⁹ eſt ſilitudo: ⁊ iō nō oꝫ: ꝙ ſi oēs ptes continui ſint obiecta ſecūdaria diuine cognitiōis: vel ſecūdaria itellecta: vel habeāt eē ꝓſpe‑ctū a deo: ꝙ ſit aliq̄ ꝑlalitas ifinita ptiū: vl diuiſionū in eē diminuto: ſꝫ ſolū ꝙ diuū verbū hēat ifinitos reſpe‑ctus rōnis ad ifinitas ptes ɔtinui a deo itellectas. talis enim ifinitas nō eſt ipoſſibil. vt dicit ſcūs doctor de ve‑ritate. q. 2. arti. 9° ad 4m. q2 tn̄ argumētū petit iſtā diffi‑cultatē: quō deus itelligit oēs partes continui. Dico ad formā ꝙ deus intelligit oēs illas ptes: ⁊ oēs ille ſunt a deo intuite. Et cū dr̄ ḡ diuiſio cōtinui in diuino ituitu eſt euacuata. Dico ꝙ h hꝫ duplicē ſenſuꝫ. Primus eſt ꝙ de⁹ cogſcit p̄mā ⁊ vltimā diuiſionē ɔtinui: ⁊ iſte ſen‑ſus eſt falſus. Alius eſt ꝙ deus actualr̄ ſimul ſine ſuc‑ceſſione videt oēm diuiſionē ɔtinui poſſibilē: ⁊ iſte eſt verus: nō tn̄ ex h ſequit̄: ꝙ intuitus diuinus ſe arreſtet ad aliquā diuiſionē ɔtinui: ita ꝙ videat illā ⁊ nullā aliā vlteriorē: nec ꝙ videat aliquā ptē ⁊ nullā minorē: ſꝫ eo‑dē ituitu ſimul videt totū ɔtinuū: ⁊ medietatē cōtinui: ⁊ dimidiū medietatis: ⁊ breuiter dimidiū cuiuſlibꝫ di‑midij ſine fine: q2 ſm ꝙ dicit ſcūs Tho. p̄mo ɔ̄ Genti. caplo. 70. (Infinitū cognitioni repugnat inq̄ntū repu‑gnat numeratiōi: naꝫ ptes infiniti numerari ſm ſe eſt impoſſibile: quaſi ɔ̄dictionē iplicans: cognoſcere auteꝫ aliqd ꝑ numerationē ſuaꝝ ptiū eſt intellectus ſucceſſi‑ue cogſcentis ptē poſt ptē. nō aūt intellect⁹ ſimul diuer‑ſa appꝛhēdētis: cū igit̄ diuinus intellect⁹ abſq3 ſucceſſio‑ne cogſcat oīa ſimul: nō magis ipedit̄ cogſcere ifinita ꝙ̄ finita.) ❡ Idē dicit de veritate. q. 2. art. 9°. Et p̄ma pte. q. 14. ar. 12°. vbi dicit ꝙ de⁹ cognoſcit ifinita: nō tn̄ ꝑ modū ifiniti. ſ. nūerādo ptē poſt ptē: infinitū. n. quā‑
Tex. cō. 15. titati ɔgruit ſꝫ p̄hm p̄ phyſicoꝝ. De rōne aūt quātita‑tis eſt ordo ptiū: cogſcere ḡ infinitū ſꝫ modū ifiniti eſt cogſcere ptē poſt pteꝫ: ⁊ ſic nullo mō ɔtingit cognoſci ifinitū: q2 quātacūq3 quātitas ptium accipiat̄: ſemꝑ re‑manet aliqd extra accipiēdū. ❡ Ad cōfirmationeꝫ di‑co: ꝙ ſm mēbꝝ diuiſiōis eſt dandū: diuinus enī intel‑lect⁹ nō videt in ɔtinuo aliquā ptē. nec aliq̄s niſi diui‑ſibiles: nec tn̄ ſequit̄ ꝙ diuino itellectui aliqd poſſit ac‑creſcere: q2 diuin⁹ ituitus nō ſic videt ptes diuiſibiles aliquas: qn videat iteꝝ ptes illaꝝ ptiuꝫ: ⁊ partes ptiuꝫ in ifinitū ſil ſine quacūq3 ſucceſſiōe. Nec eſt dare ali‑quā ptē ɔtinui qn de⁹ videat ptē illius: nec arreſtat̄ ad aliquā ptē: ⁊ iō nō ſequit̄ ꝙ de⁹ videat in cōtinuo ali‑quā ptē indiuiſibilē. nec ꝙ videat aliquā partē: cui⁹ ptē vl dimidiū ignoret: ſicē ſi aliqd tāgeret ſil oīa pūcta cō‑tinui: tangeret quālibet ptē quātācūq3 magnā vl puā ſm ſe totā ita diuin⁹ intuitus totū penetrat ɔtinuū: nō ſolū ptes: imo pūcta q̄libꝫ. ⁊ lineas: ⁊ ſupficies oēſque

inſunt ɔtinuo actu vl potētia ꝓſpiciēdo. arguēs auteꝫ imaginat̄: ꝙ oporteat diuinū intuitū ad aliquā ptē ter‑minari. vl aliquas ptes: vltra quas nullas alias videat ſꝫ imaginatio falſa eſt. Pōt etiā dici: ꝙ q̄libꝫ pars ɔti‑nui in diuino intuitu eſt diuiſibilis ⁊ indiuiſibilis. di‑uiſibilis q̄dem: q2 hꝫ ptes. indiuiſibilis autē: q2 q̄libet eſt tn̄ diſtincta: ꝙ tota ei⁹ diuiſibilitas eſt reducta ad actū in eē itellecto. ❡ Ad 3m negat̄ p̄ma ɔña. ſꝫ enim de⁹ videat tantā magitudinē: ⁊ duplā: ⁊ triplā: ⁊ ſic ſine fine: nō tn̄ oꝫ: ꝙ videat aliquā magnitudinē ifinitaꝫ. Et ad ꝓbationē dr̄. ꝙ diuiſio ē iſufficiēs: nō. n. oꝫ ꝙ diuin⁹ ituit⁹ ſtet ad aliq̄ magnitudinē finitā: vl ifinitā: aut ꝙ ſucceſſiue ꝓcedat in itelligēdo maiorē ⁊ miorē. ē. n. da‑re mediū. ſ. ꝙ ituit⁹ diuin⁹ nō fert̄ i aliq̄ magnitudinē infinitā. ſed infinitas magnitudines intelligit: ⁊ nulla maxia quaꝫ itelligit: imo quacūq3 data: quā intelligit: adhuc maiorē illa intelligit: ſꝫ nulla eſt ibi ſucceſſio in intelligēdo p̄uā ⁊ magnā: nec aliqs termin⁹ in intelle‑ctis ſm exceſſuꝫ eoꝝ ad inuiceꝫ. ❡ Ad 4m cōcedit̄: ꝙ deus actualr̄ videt oēs ſpēs numeroꝝ. Et cū ꝓbat̄ op‑poſitū. Dico ꝙ falſuꝫ ſupponit̄. ſ. ꝙ oporteat itellectū diuinū ad aliquē numeꝝ ſiſtere: quo nullū maiorē in‑telligat: aut ꝙ ſit ibi ſucceſſio: nullū eniꝫ illoꝝ oꝫ dare: illa eniꝫ diuiſio forte ſufficiens eēt: ſi alia ſpē intellige‑rent̄ plura: ⁊ alia vnū eoꝝ: vel ſi plibus ſpēbus itellige‑rent̄ plura ꝙ̄ pauca: ſꝫ nullū illoꝝ hꝫ locuꝫ in ꝓpoſito: vn̄ ſcūs doctor p̄ ɔ̄ Genti. caplo. 70. (Quātitas (inqt) oīs in quadā multitudine ptiū ɔſiſtit: ⁊ ꝓpter hoc nūe‑rus eſt p̄ma q̄ntitatū. vbi ḡ ꝑlalitas nullā dr̄iaꝫ operatur ibi nec aliqd: qōd quātitatē ſequit̄: aliquā dr̄iaꝫ facit. In cognitiōe aūt dei plura h mō cognoſcunt̄ vt vnū: quia nō ꝑ diuerſas ſpēs: ſꝫ ꝑ vnā ſpēm: que eſt dei eētia co‑gnoſcunt̄ a deo: ⁊ ita in dei cognitiōe nullā dr̄iaꝫ facit ꝑlalitas. ḡ nec ifinitū: qōd q̄ntitatē ſequit̄. nihil ḡ differt ad diuinū intellectū ifinitoꝝ ⁊ finitoꝝ cognitio.) Hec ille. ❡ Ad 5m dico ad miorē: ꝙ oēs ſpēs poſſibiles ſunt in diuino itellectu: ⁊ ſunt in eius ituitu ⁊ ꝓſpectu actua‑liter ⁊ ſine ꝓceſſu. Et ad ꝓbationē dico: ꝙ ɔña nulla ē: nō eniꝫ ſequit̄: deus videt infinitū ꝓceſſum ſpērum ſe ꝓportiōalr̄ excedētiū. ḡ videt aliquā ifinitā ſpēꝫ: ⁊ bre‑uiter oīa iſta videnṫ ꝓcedere ex falſa logica: ſicut eniꝫ nō ſequit̄: ifinite ptes ſunt in ɔtinuo: quaꝝ 2a eſt mior p̄ma: ⁊ 3a mior 2a. ⁊ 4a minor 3a ⁊ ſic i ifinitū. igit̄ aliq̄ eſt infinite pua: ita nec ſequit̄ in ꝓpoſito: infinite ma‑gnitudines ſunt viſe a deo: quaruꝫ 2a eſt maior p̄ma: ⁊ tertia maior 2a ⁊ 4a maior 3a: ⁊ ſic ſine ſtatu. igit̄ aliqua infinite magna eſt a deo viſa. vl arguēdo de ſpēbus ſe ꝓportionalr̄ ɔtinue excedētibus: aliqua ſpēs eſt viſa a deo: ⁊ duplo ꝑfectior: ⁊ triplo ꝑfectior: ⁊ ſic in infinituꝫ. ḡ aliq̄ infinite ꝑfecta eſt viſa a deo: ⁊ ſic pꝫ: ꝙ argumē‑ta p̄mo loco iducta caſſa ſunt. ❡ Ad ea 2°. iducta dicit̄ Ad p̄mum quidē ꝙ ſm ſcm̄ Tho. de vitate. q. 12. artic. 6°. (Nuſq̄ inuenit̄ dcm̄ a ſcis: ꝙ deus ſit ſpeculū reꝝ: ſꝫ magis ꝙ ipſe res create ſint ſpeculuꝫ dei. p̄me Coꝝ. 13°. Uidemus nūc ꝑ ſpeculū ⁊c.) Cuius cām aſſignat. (Q2 ſpēs rei iuenit̄ in aliq̄ duplr̄. Uno°. ſicut ꝑexiſtens ad rem: cui⁹ eſt ſpēs. Alio°. ſicut re ipſa reſultās. Id ḡ in quo appet ſpēs rei vt ꝑexiſtēs ad rē nō pōt ꝓprie ſpe‑culū dici: ſed magis exēplar. Illud aūt ſpeculū pōt di‑ci: in quo reꝝ ſilitudines a rebus ipſis reſultāt: reꝝ aūt ſilitudines: vel ſpēs in deo ꝑexiſtūt.) Hec ille. ❡ Ue‑rūtn̄ qcqd ſit de hoc: dico ꝙ ſm eū ibidē. q. 2. arti. 3° ad 3m cū aliqd vr̄ in ſpeculo: nec alia ſpē: ſꝫ eodē actu: ⁊ eā‑dē ſpē vr̄ vtrūq3. ❡ Itē de veritate. q. 8. ar. 5° dicit: ꝙ ꝑ vnā ſilitudinē ſpeculi vr̄r oīa: q̄ relucent in ſpeculo: Modo aliqd in ſpeculo vi‑deat.

dicit etiā ibidē: q̄ cū ſortes videt Herculē in ſtatua: nō
ſit illa cognitio p aliā ſilitudinē q̄ p ſilitudinē ſtatue.
Jtē pma pte. q. 14. arti. 5°. dicit q̄ illud: qđ vr̄ in ſpeclo
vr̄ p ſpēz ſpeculi. ¶ Ex qb⁹ pz: q̄ maior eſt negāda ⁊ ſi
gnant̄ in ppoſito: vbi ſpeculū diuinū: ſi ſic dici meret̄:
nō eſt aliud a ſpē rei in eo viſe: ſz eēntialr̄ ⁊ nāliter oīa
repñtat: que p ipſuz pñt videri: forte eñz in ſpeculo ar
tificiali. lz eadē ſpē videat̄ ſpeculuz ⁊ res in ſpeculo: qñ
ſimul ab eodē vident̄: ita q̄ ſpeculū ⁊ ſpeculatū ꝯcur
runt ad cauſandū eandē ſpēm: tñ ſpēs ſpeculi q̄tuz eſt
de ſe nō eſt nata repñtare h̄ ſpeculatū: vel illud: ſz ꝯcur
rere ad iſtud: aut aliud in cauſando eandē ſpēz: q̄ vtrū
q̄z repñtet. tñ in ſpeculo nāli ſecus eſt: qꝛ ipſuz natū eſt
repñtare ⁊ ſe: ⁊ illđ qđ ſpeculat̄ in eo: ſicut pz de creatu
ris: q̄ ſunt ſpecula. in qb⁹ relucet diuina pfectio: ⁊ de di
uina eēntia: q̄ ſi dz ſpeculuz dici: ē ſpeculū nāle re⁹ dei:
ſz ſpeculū volūtariū reſpectu creature eam videntis: vt
dicit ſcūs Tho. 2°. ſen. diſ. 2. q. 1. art. 2. ad 4m. ¶ Ad 2m
negat̄ mioꝛ loquēdo de ſpeculo eēntiali: id eſt cui⁹ eēn
tia eſt ſilitudo rex in eo viſaꝝ: illud enī nō reqrit refle
xionē: ſic̄ ſpeculū artificiale. ¶ Ad 3m dr̄: q̄ falſum ibi
aſſumit̄. ſ. q̄ relucere in diuina eēntia nō ſit aliđ q̄ co
gnoſci: lz eñz ſint idez ſm rē: differūt tñ ſz rōnē: qꝛ re
lucere dicit reſpectū ad ſpēm itelligibilē: cog̃ſci aūt di
cit reſpectū ad actū cog̃ſcēdi. ¶ Ad 4m negat̄ maioꝛ
nā nō oz q̄ ſi intellectio: qua itelligo imaginē: ſit eadē
cū qua intelligo rez: cuius eſt imago: q̄ iō imago ⁊ res.
cuius eſt imago ſint eadē res. ſm eñz Ariſt. in de me.
Lec. 3. ⁊ remi. idē mot⁹ potētie ſenſitiue eſt in imaginē ⁊ i illđ
cui⁹ eſt imago. ꝯcedo tñ q̄ ſi itellectio eſt eadē: q̄ rō in
tellectoꝝ eſt eadē: vel vnū eſt rō itelligēdi alteri: ſicut
in ppoſito. nā diuina eēntia eſt rō: q̄ creature itelligāt̄.
¶ Ad 5m dico ad mioꝛē: q̄ videre ſpeculū nō ē videre
rē in eo ſpeculatā: qꝛ diuiſiz ⁊ ſeoꝛſuz pt vtrūqz videri:
dico tñ q̄ qñ vnū in alio vr̄: pſertim in ſpeculo eēntia
li: ⁊ ſup oīa qñ ſpeculū vr̄ nō vt vitꝝ: vl̄ vt lapis: aut ta
lis eēntia: ſz vt ſpeculū: tūc eñz idez eſt videre ſpeculū
⁊ rē in ſpeculo: qꝛ idē eſt motus in imaginē: ⁊ in rē cui⁹
eſt imago: qñ. ſ. motus eſt in imaginez vt imago eſt: vt
dicit. Ariſto. vbi ſupra ⁊ ſcūs Tho. 3°. ſen. diſt. 9. q. 1. art.
2° queſtiūcula 2ª. ⁊ in mltis alijs locis. ¶ Ad 6m dico:
q̄ arguit de ſpeculo artificiali nō de nāli aut eēntiali.
De artificiali etiā dico: q̄ lz viſibile cauſet ſpēm ſuam
vſqz ad ſpeculū: q̄ ſolū repñtat viſibile ⁊ nō ſpeculuz:
tñ a ſpeculo ⁊ viſibile cauſat̄ vna ſpēs vtrūqz repñtās
que ptēdit̄ a ſpeculo vſqz ad oculū: ſz de h̄ nō eſt ma
gna cura ad pñs. ¶ Ad 7m dicit̄: q̄ rōnes ſupra poſite
modicū valēt: vt patuit oībus doctoꝛib⁹: qui poſt eum
locuti ſunt. ¶ Ad ea vero que 3° loco iducunt̄ reſpon
det̄. Et pmo ad pm dr̄: q̄ ſm ſcm̄ Tho. pª pte. q. 14. arti.
5°. ad pm. (Uerbū Aug. nō ſic eſt itelligendū: q̄ nihil
ſit ex̄ deū: qđ de⁹ intueat̄: ſz illud qđ eſt ex̄ ſeipſuz nō i
Aliqd ĩ ſe ⁊ alio cognoſci pōt. tueť niſi in ſeipſo.) ſm enim q̄ ibidez dicit. (Dupli
citer aliqd cognoſcit̄. vno mō in ſeipo. alio mō in alio.
Jn ſeipſo aliqd cognoſcit̄ qñ cognoſcit̄ p ppriā ſpēm
adeq̃taz ipſi cognoſcibili: ſicut cū oculus videt hoiem
p ſpēm hoīs. Jn alio aūt illud: qđ vr̄ p ſpēz ꝯtinētis: ſi
cut cū pars vr̄ in toto p ſpēm totius: vel cū hō vr̄ in ſpe
culo p ſpēz ſpeculi. vel quocūqz aliter ꝯtingat aliqd in
alio videri. ſic ğ dōm eſt: q̄ deus videt ſeipſuz in ſeipo:
qꝛ p eēntiā ſuā: alia aūt a ſe nō videt in ſeipſis: ſz in ſeip
ſo iq̃tū eēntia ſua ꝯtinet ſilitudinē alioꝝ ab eo.) Hec
ille. ¶ Jdē ponit in de veritate. q. 2. arti. 3°. ad 5m dicēs.
(Cum dr̄ q̄ de⁹ ex̄ ſe nihil intuet̄: itelligendū eſt ſicut
in quo intueat̄: nō ſicut qđ itueat̄. Jllud enī in quo oīa
intuet̄ eſt in ipſo.) ¶ Et ad 5m dicit. (Duplr̄ aliqd in
telligit̄. Uno mō in ſeipſo qñ. ſ. ex ipa re itellecta: vl̄ co
gnita formať acies ituentis. Alio mō aliqd vr̄ in alte
ro: quo cognito ⁊ illđ cognoſcit̄. de⁹ ğ ſeipſuz tm̄ cogno
ſcit in ſeipſo. alia v̄o nō in ſeipſis cog̃ſcit: ſz cognoſcēdo
eēntiā ſuā: ⁊ ſm h̄ phs dicit: q̄ deus tm̄ ſeipſuz cog̃ſcit.
Cui ꝯſonat Diony. in 7° caplo de diuinis noib⁹. Deus
inqt exiſtētia cognoſcit nō ſcia: que ſit exiſtētiū: ſz q̄ ſit
ſuꝑpſius.) Hec ille. ¶ Ad 2m dr̄. q̄ ille rōnes nō ſunt
creature: ſz diuina eēntia q̄ eſt rō: ⁊ idea creaturaꝝ. Di
co tñ q̄ illas rōnes deus intuet̄ in ſeipſis: creaturas āt
intuet̄ in illis. vñ ex hoc q̄ illas rōnes aſpicit non ex
cludit̄: qn aſpiciat creaturas: lz creature aliā habitudi
nē habeāt ad diuinā itnitionē q̄ ille rōnes: vt dicit idē
doctoꝛ ibidē ad 6m. (Nō eſt inqt eadez habitudo ſui ⁊
alioꝝ ad medium quo cognoſcit: qꝛ ipſe illi medio eſt
idē p eēntiā: res aūt alie p aſſimilationē: ⁊ iō ſeipſuz co
gnoſcit p eēntiā: alia v̄o p ſilitudinē: idē tñ eſt qđ eſt ei⁹
eēntia: ⁊ alioꝝ ſilitudo.) Hec ille. ¶ Uerūtñ ꝯceſſo: q̄
rōnes ille ſunt creature in eſſe itellecto ad modū: quo
dictū eſt in ſolutiōe pmi: ⁊ mō quo dicit Anſel. q̄ crea
tura in deo eſt creatrix eēntia: adhuc hn̄t dictas ꝯdi
tiones q̄s negat arguēs creature in verbo. hn̄t enī ve
rū eſſe ⁊ nō dimiutū: imo ſūt vita creatoꝛis ⁊ pductiue
reꝝ. vñ ſcūs Tho. de veritate. q. 4. arti. 8°. dicit. (Sili
tudo etiā creature in verbo eſt vita eius. ſilr̄ etiā crea
ture ſilitudo eſt quodāmō ipſa creatura p modū illuz:
quo aīa dr̄ quodāmō oīa. vñ ex h̄ q̄ ſilitudo creature
in verbo eſt pductiua: ⁊ motiua creature in ppria nā
exiſtētis q̄dāmō ꝯtingit vt creatura ſeipſaz moueat ⁊
ad eē pducat inq̃tū. ſ. pducit̄ in eſſe a ſua ſilitudine in
verbo exiſtēte.) Hec ille. ¶ Ad 3m dr̄. q̄ rōnes ille ſūt
htificatiue nō inq̃tū ducūt in cognitionē creature: ſz
inq̃tū ducūt in cognitionē creatoris. Sciēdū tñ q̄ cuz Quõ creatu re ſint obiecta ſcōaria.
arguēs dicit: q̄ creature relucētes tāq̃ obiecta ſecūda
ria ſunt ille rōnes: hoc ſanū requirit intellectū: nō eñz
ꝯcedo: q̄ ille rōnes ſint obiecta ſecūdaria ſic: q̄ ſint p
prie creature: ſz intelligo: q̄ creature: q̄ ſunt obiecta ſe
cūdaria diuine intuitiōis relucēt in illis rōnib⁹: q̄ ſunt
obiecta pmaria. ¶ Ad 4m negat̄ minoꝛ. cognoſci. n. in
ppria nā nō eſt aliud q̄ cog̃ſci p aliquā formā creataz
rei create pportionatā. ſic̄ cū āgelus cognoſcit lapidē
p ſpēm ſibi inditā. vl hō p ſpēz acqſitā: ſz cog̃ſci in ver
bo eſt cognoſci p v̄bū. ſ. qñ viſo v̄bo cog̃ſcit̄ nā rei crea
te. Jſta eſt ſnia ſci Tho. de v̄itate. q. 8. arti. 16°. vñ ad 3m
ſic dic̄. (Omis res expreſſius repñtent̄ in v̄bo q̄ in foꝛ
mis intellect⁹ angelici: tñ qꝛ foꝛme itellectus angelici
ſunt reb⁹ magis pportionate: ⁊ quaſi eis adeq̃te: iō iſta
cognitio dr̄ eē reꝝ in ppria nā: ⁊ nō pnia. que eſt p co
gnitionē v̄bi.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pz: q̄ arguēs nō va
dit ad mentē Aug. nec capit qđ eſt videre aliqd in ſe:
⁊ qđ ſit videre in alio: ⁊ qđ videre rē in ppria nā: ⁊ vi
dere eaz in v̄bo: nō enī videre aliqd in pprio gñe: vl̄ in
ppa nā eſt ptēdere cognitionē vſqz ad nāz rei: vl̄ ter
minare cognitionē ad nām rei: h̄ eñz ꝯuenit oī cogni
tiōi tā matutīe q̄ veſptine: taz i ſe q̄ in alio: ſz dr̄ia iſta
attendit̄ ex pte medij cog̃ſcēdi: ⁊ nō ex pte rei cognite:
vt dicit ſcūs Tho. de veritate vbi. ſ. ad 9m Et pma pte
q. 58. arti. 6°. ⁊ 2°. ſen. diſ. 11. q. 2. arti. 2. ¶ Ad illđ qđ 4°
loco dicit ꝯ eādē ꝯnē. ſ. q̄ rōnes p ꝯne facte ſupponūt
⁊c̄. dico q̄ illud ſuppoſitū fuit efficaciter a ſcō doctoꝛe
pbatū ꝯ phos illud negātes: vt patuit diſ. 3°. ¶ Ad ar
gumēta ꝯ 4am ꝯnē p iducta. dico q̄ ille modus eſt ſuf
ficiēs ad declarāduz p ſtatu vie: quō de⁹ ſingularia co
gnoſcit inq̃tū ſignata ⁊ diſtincta: ⁊ q̄ diuina eēntia re
preſentat

preſentat indiuiduũ vt diſtincta: ꝛ nõ ſolum ꝑut ꝯueniunt in nã ſpecifica. Et cũ ꝓbat oppoſitũ. Dico ad argumẽtũ ꝙ minor eſt falſa: illud enĩ qđ eſt pñm indiuiduationis ſorti: nõ eſt ſiſe illi: qđ platonẽ indiuiduat: vñ mã nõ eſt vnius rõnis in ſorte ꝛ in platone: nec eadem mã ſub diuerſis formis: vñ ſcũs Tho. in tracta. de pñº ĩdiuiduatiõis qui ĩcipit. (Qm̃ due ſunt potẽtie cognitiue ĩ hoie.) In fine ſigdẽ tractatꝰ ſic ait. (Sciẽdũ (igr) ꝙ ĩpoſe eſt formã vniri materie: gn ſit ꝑticularis: ꝛ gn ſequatur quãtitas determiata: ꝑ quẽ modũ mã nõ eſt vltra cõicabilis alteri forme: qꝛ hec quãtitas cum alia forma reperiri nõ põt cũ eadẽ determiatiõe. iõ mã nõ eſt cõicabilis ſm eandẽ rõnẽ ſicut forma. rõ enĩ mãe ſub aliq̃ forma alia eſt a rõne eiꝰ ſub alia forma: qꝛ rõ ſua certificaṫ ꝑ determiationẽ quãtitatis: q̃ diuerſa ꝛ diuerſa rõne reqriṫ ad diuerſas formas: ẽẽntia tñ materie non diuerſificaṫ ſub diuerſis formis ſicut ſua rõ. rõ eñi mãe nõ eſt vna ꝛ cõis ſicut ſua eſſentia: ſꝫ diuerſa rõ. ꝛ iõ cõitas ſm ẽẽntiã tñ: q̃ eſt ipſius mãe: ꝛ nõ ſꝫ eandẽ rõnẽ nõ ĩpedit mãꝫ eẽ pñm indiuiduatiõis.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ. ꝙ in vno indiuiduo eſt aliqđ diſſiſe illi. qđ eſt in alio. cuius oppoſitũ ſupponit minor argumẽti. ¶ Ad ea q̃ 2º ĩducit ꝯ eandẽ ꝯnẽ dico: ꝙ rõnes ꝓ ꝯne facte bone ſunt: nec riſio Cõmen. valꝫ. Cũ. n. dicit ad pᵐ. ꝙ ſingularia nõ ꝯtinenṫ virtualr in deo: huius oppoſitũ oñſuꝫ eſt inſolubilr diſt. 3ª. Cũ dicit vlteriꝰ: ꝙ ſi cogſceret ex hoc ꝙ ẽ efficiẽs: eẽt ibi diſcurſus. Illđ nõ valꝫ. ſic eñi oñdit ſcũs Tho. de vitate. q. 2. art. 3º. ad 3ᵐ (Ex hoc ꝙ deꝰ cogſcit effectũ ꝑ hoc ꝙ ẽẽntiã ſuã cogſcit: nõ ſequiṫ: ꝙ ſit aliqs diſcurſus in intellũ eiꝰ. tũc eñi ſolũ dṙ itellectꝰ ab vno in aliud diſcurrere: qñ diuerſa apprehẽſione vtrũqꝫ apphẽdit: ſicut itellectꝰ hũanus: qui alio actu apprehẽdit cãm ꝛ eiꝰ effectũ: ꝛ iõ effectũ ꝑ cãſ dṙ cogſcere ꝛ diſcurrere de cã ad effectũ: qñ vͦo nõ alio actu ferṫ potẽtia cognitiua in mediuꝫ: quo cogſcit: ꝛ in reꝫ cognitã. tũc nõ eſt diſcurſus in cognitiõe: ſicut cuꝫ viſus cogſcit rẽ: que reſultat in ſpeculo ꝑ ſpẽꝫ: nõ dṙ diſcurrere: qꝛ idẽ eſt ferri in ſilitudinẽ ꝛ in rẽ: que ꝑ taleꝫ ſilitudinẽ cognoſcaṫ: hoc mõ aũt deus ꝑ ẽẽntiã ſuã effectus ſuos cognoſcit. ſic ꝑ ſilitudinẽ rei cogſciṫ res ipſa: ꝛ iõ vna cognitiõe ſe ꝛ alia cognoſcit.) Hec ille. ¶ Et cũ addiṫ: ꝙ Cõmen. diceret ꝙ diuina ẽẽntia nõ eſt huius indiuidui cã inq̃ntũ hoc: nõ valꝫ: qꝛ ꝓbatuꝫ eſt: ꝙ deꝰ eſt cã q̃ntũ ad illđ: qđ facit hoc eẽ hoc: ꝛ ꝯñter ſilitudo illiꝰ quo hic eſt: hic ꝑexiſtit in deo nõ niſi itelligibilr. ¶ Ex quo pꝫ etiaꝫ: ꝙ illa q̃ ſubdit in ſolutione illa nõ valẽt. licet eñi agens 2ᵐ nõ intendat hoc ſignatũ: ſicut faber hũc enſeꝫ: vel ignis hũc ignẽ. hoc eſt: qꝛ lꝫ ꝓducat indiuiduũ. nõ tñ ꝓducit illud: qđ indiuiduat ĩdiuiduũ. ſ. materiã ĩdiuidua: ſꝫ illđ ꝑ qđ collocaṫ in ſpẽ. ſ. formã: ſecꝰ eſt de pmo pñº: qđ cauſat totũ: qđ eſt in ĩdiuiduo: vnde ſcũs Tho. de veritate. q. 2. arti. 5º. dicit. (Scia dei quã de rebus hꝫ: cõꝑatur ſcie artificis: eo ꝙ eſt cã oĩuꝫ reꝝ ſicut ars artificiatoꝝ: artifex aũt ſm hoc cogſcit artificiatuꝫ ꝑ formã artis: quã apud ſe hꝫ: ꝙ ſm ipſaꝫ ꝓducit: artifex aũt nõ ꝓducat artificiatũ: niſi ſꝫ formã: qꝛ mãꝫ ad artificialia nã ꝑparauit: ꝛ ideo artifex ꝑ artẽ ſuã nõ cogſcit artificiata: niſi rõne forme: ois aũt forma vlis eſt: ꝛ iõ edificator ꝑ artẽ ſuã cognoſcit qdẽ domũ ĩ vli nõ aũt hãc vel illã: niſi ſꝫ ꝙ ꝑ ſenſuꝫ eiꝰ noticiã habuit: ſꝫ ſi forma artis eẽt ꝓductiua materie: ſicut ꝛ eſt forᵉ: ꝑ eã cognoſceret artificiatũ rõne forme ꝛ rõne mãe: ꝛ iõ cum indiuiduationis pñcipiũ ſit mã: nõ ſolũ cognoſceret ipſuꝫ ſm nãm vlem: ſed ẽt inq̃ntuꝫ eſt ſingulare qđdaꝫ. vñ cũ ars diuina ſit ꝓductiua nõ ſolũ forme: ſed ẽt materie: in arte ſua nõ ſolũ exiſtit ſilitudo forme: ſꝫ ẽt materie: ꝛ ideo cognoſcit res ꝛ q̃ntuꝫ ad mãm ꝛ q̃ntum ad forᵃᵐ: vñ nõ ſolũ vlia: ſed ẽt ſingularia cognoſcit.) Hec ille. ¶ Simile ponit. q. 8. arti. xiº. Et pmo ꝯ Gẽn. caº. 50. ꝛ 65º. et ſic pꝫ: ꝙ riſio quã dat nulla eſt. ¶ Iterũ nec riſio: quã dat ad 2ᵃᵐ rõnẽ valꝫ. nõ enĩ eſt in ea eqiuocatio: ſicut iſte fingit: cũ ſcũs Tho. illã multiplicitatẽ explicet dicens: ꝙ nõ ꝑfecte cogſcereṫ vlitas: ſi ſola intẽtio vlitatis cognoſcereṫ: niſi cogſcaṫ illa res cui attribuiṫ: ꝛ ſilr ĩꝑfecte cognoſcereṫ rõ ſingularitatis: ſi ſola itẽtio illa cogſcereṫ: ꝛ nõ res illa: cui attribuiṫ: non enĩ attribuaṫ nãe: nec hoi vt hõ eſt. ſꝫ vt eſt hic: vl ille. q̃ deus cognoſcit hũc ꝛ illũ: vt ille eſt. vbi patet: ꝙ nulla eſt equiuocatio: ſꝫ demrãtio. ¶ Iteruꝫ riſio ad 3ᵃᵐ rõnem nihil valet: imo expſſe ꝓcedit ex nõ intelligentia dictoꝝ ſcĩ doctoris: nõ enim dicit ſcũs Tho. ꝙ ſilitudo imãlis non poſſit repñtare ſingulare: ſed dicit ꝙ ſpẽs intelligibilis intellectus nñi nõ repreſentat ſingulare: qꝛ eſt ſilitudo forme ꝛ nõ materie rei: vt pꝫ in illa tertia rõne. Et ſilr de vitate. q. 8. arti. xiº. dicit. (Forme que ſunt in itellectu ſpeculatiuo fiunt in nobis quodãmõ ex actiõe ipſaꝝ reꝝ: oĩs aũt actio eſt a forma: ꝛ iõ q̃ntũ eſt ex virtute agẽtis nõ fit aliqua forma a rebꝰ in nobis: niſi que ſit ſilitudo forme: ſed ꝑ accñs contingit vt ſit ſilitudo etiã mãliũ diſpoſitionũ inq̃ntũ recipitur in orgão mãli: qđ mãliter recipit. Ex quo ꝯtigit: ꝙ ſenſus ꝛ imaginatio ſingularia cogſcũt: ſꝫ qꝛ intellectꝰ oĩo ĩmãlr recipit: iõ forme que ſunt ĩ itellũ nño: ſunt ſilitudines reꝝ ſm formas tñ: rõnes vͦo ideales in deo exiſtentes ſunt effectiue reꝝ nõ ſolũ q̃ntũ ad formã: ſꝫ quo ad mãꝫ: ꝛ iõ ſunt ſilitudines reꝝ q̃ntuꝫ ad vtrũqꝫ: ꝛ ꝓꝑ hoc per eas cognoſciṫ res a deo nõ ſolũ in nã vli ex ꝑte forme: ſꝫ ẽt in ſua ſingularitate ex parte mãe.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit. q. 2. arti. 5º ꝛ 6º. vt recitaui in rõne: ad quã iſte ridet. Et ſic pꝫ ꝙ illa rõ ſe nõ tollit. Et cuꝫ diṫ vlteriꝰ: ꝙ dato ꝙ diuina ẽẽntia repñtaret rem quo ad mãm. tñ qꝛ ĩdiuidua ſunt ſimilia: dico ꝙ nõ ſunt ſimilia q̃ntũ ad mãꝫ: vt ſupra dcm̃ eſt. ¶ Ad ea que ĩducit Harro. de marra. ꝯ ꝯnẽ iſtã dico. Et ad pᵐ quidẽ negaṫ maior: nõ eñi intellectũ ꝯuerti ad fãtaſmata eſt intelligere fãtaſmata: ſꝫ pati a fãtaſmate: ꝛ accipe ab eo ſpeciẽ itelligibilẽ. Illa enĩ receptio eſt q̃daꝫ ꝯtinuatio intellectus ad fantaſmata ꝛ quedã ꝯuerſio: ſicut etiã aĩa ſeꝑata cõuertiṫ ad ſupiora recipiẽdo lumẽ itelligibile ab eis. ſ. ſpẽs itelligibiles a deo. vñ ſcũs Tho. de vitate. q. 2. arti. 6º. dicit. (Fantaſmata ſe hñt ad itellectũ nñm ſicut ſenſibilia ad ſenſũ: vt colores: que ſunt ex̃ aĩaꝫ ad viſuꝫ. vñ ſicut ſpẽs: que eſt in ſenſu: abſtrahiṫ a rebꝰ ipſis: ꝛ ꝑ eam cognitio ſenſus ꝯtinuaṫ ad ipſas res ſenſibiles. ita intellectꝰ nṙ abſtrahit ſpẽm a fãtaſmatibꝰ: ꝛ ꝑ eã eius cognitio quodãmõ ad fãtaſmata ꝯtinuaṫ: ſꝫ tñ hoc tñ intereſt: ꝙ ſilitudo: q̃ eſt in ſenſu abſtrahiṫ a re: vt ab obiecto cogſcibili: ꝛ iõ res ipſa ꝑ illaꝫ ſilitudinẽ ꝑ ſe directe cogſciṫ: ſilitudo aũt: q̃ eſt in itellectu nõ abſtrahitur a fantaſmate: ſicͭ ab obiecto cognoſcibili: ſꝫ ſicut a medio cognitiõis ꝑ modũ: quo ſenſus nṙ accipit ſilitudinẽ rei: q̃ eſt in ſpeculo dum ferṫ in eam. nõ vt in reꝫ quãdã: ſed vt in ſilitudinẽ rei. vñ intellectꝰ nṙ nõ directe ex ſpẽ: quã recipit fertur ad cognoſcẽdũ fãtaſmata ſꝫ tñ ꝑ quãdã reflexionẽ redit ẽt in cognitionẽ ipſiꝰ fantaſmatis dum ꝯſiderat nãm ſui actus ꝛ ſpẽi: ꝑ quã intueṫ: ꝛ in eius a quo ſpẽm abſtrahit. ſ. fantaſmatis: ſicͭ ꝑ ſilitudinẽ q̃ eſt in viſu a ſpeculo acceptã directe fertur viſus in cognitionẽ rei ſpeculate: ſꝫ ꝑ quãdã reuerſionẽ ferṫ ꝑ eandẽ in ſilitudinẽ: que eſt in ſpeculo. Inq̃ntũ ḡ

Ad ea q̃ 2º loco ꝯ eandẽ ſunt ꝯ riñ. ad rõnẽ. S. T.

In riſio. ad argᵐ pᵐ loco ꝯ 4ᵃᵐ adducum.

intellectus nr̃ p ſilitudinē:quā accipit a fantaſmate re/
flectiſ in ipſum fātaſma:qḋ eſt ſilitudo pticularis: hȝ
quādā cognitionē de ſingulari ſm ꝯtinuationē quādā
itellectus ad imaginationē.) Hec ille. ¶ Idē ponit.q.
io.arti.5°.(Cognitio(inqt)mētis hūane fertur ad res
nāles pmo ſm formā:ꝛ ſecūdario ad mām ꝓut hȝ ha/
bitudinē ad formā:ſicut aūt oīs forma qȝtū eſt de ſe ē
vlis:ita hitudo ad formā nō facit cogſcere māȝ:niſi co
gnitōe vli:ſic aūt ꝯſiderata mā nō eſt idiuiduatōis pn
cipiū.ſȝ ſȝ q ꝯſideraſ mā in ſingulari:q̄ ē mā deſigna
ta ſub dterminatis dimēſiōib⁹ exiſtēs:ex hac eni idiui
duatur for^a.vn̄ phs diē i.7°me^c.q hōis ptes ſūt mā ꝛ
Tex.cõ.35. for^a vt vlr.ſortis vo hec ꝛ hec mā:vn̄ pȝ q mēs nr̄a ſin
gulare directe cogſcere nō pōt:ſȝ directe cogſciſ a nob
ſinglare p vtutes ſenſitiuas:q̄ recipiūt for^as a reb⁹ in or
gano corporali ꝛ ſic recipiūt eas ſub dtermiatis dimē/
ſionib⁹:ꝛ ſȝ q ducūt in cognitionē māe vlis:ita for^a i/
diuidualis ducit in cognitionē māe ſignate:q̄ eſt idiui
duatiōis pn^m:ſȝ tn̄ mēs p accñs ſingularib⁹ ſe imiſcet
inqȝtū ꝯtinuaſ virib⁹ ſenſitiuis:q̄ circa pticularia ver/
ſanſ:q̄ qdē ꝯtinuatio eſt duplr.Uno^o inqȝtū mot⁹ ſen/
ſitiue ptis termiaſ ad mētē:ſic accidit in motu:q eſt a
reb⁹ ad aiaȝ:ꝛ ſic mēs ſingulare cogſcit p quādā refle/
xionē ꝓut.ſ.mēs cogſcēdo obm ſuū:qḋ eſt aliq̄ nā vlis
redit in cognitionē ſui act⁹:ꝛ vlteri⁹ in ſpēȝ:q̄ eſt act⁹ ſui
pn^m:ꝛ vlteri⁹ in fātaſmata q̄ eſt ſpēs abſtracta:ꝛ ſic ali/
quā cognitionē de ſingularib⁹ accipit.Alio^o ſȝ q mot⁹
q eſt ab aia ad res icipit in mēte:ꝛ pcedit in ptē ſenſiti
uā ꝓut mēs regit iferiores vires:ꝛ ſic ſinglarib⁹ ſe imi/
ſcet mediāte rōne pticulari:q̄ eſt po^a qdā ꝯponēs ꝛ di/
uidēs intētiōes idiuiduales:q̄ alio noīe dr̄ cogitatiua:ꝛ
hȝ dtermiatū organū in capite.ſ.mediā cellulā capit:
vleȝ vo ſniam quā mēs hȝ de opabilib⁹ nō eſt poſe ap/
plicari ad pticularē actū:niſi p aliquā potētiā mediaȝ
apphēdēte ſingulare:vt ſic fiat qdā ſyllogiſm⁹:cui⁹ ma
ior eſt vlis ſnia mētis.minor aūt ſingularis:q̄ eſt app/
hēſio pticularis rōis.ꝯ vo electio ſingularis opis:vt pȝ
p illud qḋ hr̄ 3°.de aia.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pȝ q̄lis eſt
Tex.cõ.58. iſta ꝯtinuatio:ꝛ ꝯuerſio itellꝰs ad fantaſmata. ¶ Ad
2^m dico:q ſpeculatio illa:qua dicit Ariſto.q itelligētē
neceſſe eſt fantaſmata ſpeculari:nō eſt act⁹ itellect⁹:ſȝ
imaginationis ꝛ fantaſie.ſicut.n.dicit ſcūs Tho.2°.ꝯ
Genti.ca°.72°.(Ad iperiū itellect⁹ formaſ in imagina
tione fantaſma ꝯueniēs ſpēi itelligibili in q̄ reſplēdet
ſpēs intelligibilis:ſicut exēplar in exēplato:vel in ima/
ginatiōe ſua:ꝛ illa opatio vtutis imaginatiue dr̄ ſpecu/
3° de aia. latio fantaſmatis.nō eni dicit Ariſt.q itellect⁹ ſpecu/
T.cõ.30. letur fantaſmata:ſȝ itelligēs.ille aūt eſt hō q fantaſiaſ
ꝛ itelligit:ꝛ anq̄ȝ itelligat:oȝ q fantaſieſ:ꝛ formato fā/
taſmate virtute intellꝰs agētis fantaſma mouet itelle/
ctū poſſibilē:itellꝰs āt poſſibilis fact⁹ in actu p illā ſpēȝ
opatiōnē itelligibilē pducit:vl potı⁹ hō p intellectū.)
Sicut.n.ipſe dicit de vitate.q.2.arti.6°.ad 3^m.(Homo
ꝓcognoſcit ſingularia p imaginationē ꝛ ſenſuȝ:ꝛ iō pōt
applicare vleȝ cognitionē:q̄ eſt in itellꝰu ad pticulare:
nō eni ꝓpe loquēdo ſenſus:aut itellect⁹ cogſcit:ſȝ hō
Tex.cõ.64. p vtrūq3.vt pȝ p de aia.) Hec ille. Sic ḡ pȝ quō debȝ
intelligi illa ſpeculatio. ¶ Ad 3^m dico.q ſyllogiſm⁹ ex/
poſitori⁹:cui⁹ mediū eſt ſingulare imāle formaſ ab in/
tellectu:ſȝ ſi mediū ſit ſingulare:māle formaſ a rōne
pticulari.vt pȝ p pdicta.vn̄ ſcūs Tho.de veritate.q.io.
arti.5°.ad 2^m dicit.(Diſpoſitio ſapiētis de ſingularib⁹
nō fit p mētē:niſi mediāte vi cogitatiua:cui⁹ eſt ſingu/
lares intētiones cōponere.) Hec ille. ¶ Ad 4^m dico:
q intellectus poteſt dr̄iam ponere inter vle ꝛ ſingula/
re:qꝛ vtrūq3 cognoſcit.licȝ non vtrūq3 directe loquen
do de ſingulari materiali.vnde ſanctus doctor vbi ſu/
pra ad 3^m.oſtēdit quomō intellectus pōt ꝓpoſitioneȝ
cōponere:cuius ſubiectū eſt ſingulare: ꝛ pdicatū vle.
(Scdm hoc(inqt)intellectus pōt de ſingulari ꝛ vni/
uerſali ꝓpoſitionē cōponere:ſȝ q ſingulare p reflexio/
nē quādam cognoſcat.) Hec ille. ¶ Et ad ſolutionem
que ibi daſ.dico q verū dicit in hoc: q ſingulare non
cognoſciſ ab intellectu:niſi mediāte fantaſia:duplr tn̄
ſm q allegatū fuit. ¶ Et ad replicā dico:q intellect⁹
nō hȝ ꝓpriaȝ ſpēm:q̄ ſit reſpectu ſingularis inqȝtū eſt
hoc vel illud:ꝛ nō reſpectu nāe cōis:ſed p tanto diciſ
cognoſcere ſingulare reflexe:qꝛ aliquā noticiam hȝ de
fantaſmate illius:ꝛ hoc iuxta motum rerum ad aiam.
aut qꝛ actus intelligēdi mouet virtutē cogitatiuā ad co
gitādū de aliq̄ idiuiduo iuxta motū aie ad res. Nec tn̄
ſeqtur:q ſi intellꝰs nō hȝ ꝓpriaȝ ſpēȝ reſpectu ſingu/
laris:q nō habeat ꝓpriū actū reſpectu ſingularis: non
tn̄ directū:ſed reflexū:ex eadē eniȝ ſpē pōt intellectus
ferri in nām cōem directe:ꝛ in alia tria indirecte.ſ.in
actuȝ:ꝛ in ſpēm:ꝛ in fantaſma:ꝛ q̄rto in ſingulare:ꝛ ſic
pȝ:q intellect⁹ pōt ponere dr̄iam inter ſingulare ꝛ vle.
¶ Si aūt negeſ:q intellect⁹ habeat actum ꝓpriū re/
ſpectu ſingularis:tūc dicereſ q ipſe hō:qui hȝ ſenſum
ꝛ intellectū ponit dr̄iaȝ inter vle ꝛ ſingulare cognoſcē/
do vle p intellectū:ꝛ ſingulare p ſenſum:ſicut dicebaſ
q hō facit vnū ſyllogiſmū cui⁹ maiorē format p itelle/
ctū:ꝛ minorē p vtutē cogitatiuā. ¶ Et ſi dicaſ q oȝ eē
eandē potentiā:q̄ diſcernit inter duo.ſ.albū ꝛ nigrum.
nā 2°.de aia phus p illā rōnē pbat:q ſit ſenſus cōis p/ Tex.cõ.u
ter pticulares.dico q illa rō verū hȝ:quādo ſunt actus
eiuſdē rōnis.ſ.cognoſcere h ꝛ illud:ſicut cogſcere albū
ꝛ cognoſcere nigrum cōtinentur ſub rōne cognitionis
ſenſitiue:qꝛ vtrūq3 expletur corporali organo:ſecus eſt
in ꝓpoſito:qꝛ itelligere fit ſine organo:ſentire aūt neq̄/
q̄ȝ:ꝛ ideo diſcernere inter albū ꝛ nigrū ptinet ad eandē
potētiā:ſed nō diſcernere inter hoiem ꝛ hūc hoiem:ſȝ
credo:q viſio pma ſit melior.ſȝ 2^a poſſit haberi ex di/
ctis ſci Tho.de veritate.q.22.arti.io.ad 5^m.de hoc ēt in
ſequētibus erit amplior ſermo. ¶ Ad 5^m dicit ſcūs do/
ctor ibidē.q.io.arti.5°.ad 5^m.(Dōm(inqt)q illud:qḋ
pōt vtus iferior:pōt vtus ſupior:nō tn̄ ſemp eodē mō:
ſȝ qnq̄ȝ altiori mō:ſicut itellect⁹ q̄ȝ ſenſus:ſenſus.n.co/
gnoſcit qȝtū ad cōditiōes māles:ꝛ accidētia exteriora:
ſȝ itellꝰs penetrat ad itimā nāȝ ſpēi:q̄ eſt in ipſis indiui
duis.) Hec ille. ¶ Eādē viſionē dat.q.2.ar.6°.ad 4^m.
Et de oīb⁹ iſtis ponit p^a pte.q.86.arti.p. Itē 4°.ſen.diſ.
50.q.i.arti.3°. ¶ Ad p^m Grego.dico q illud qḋ pmo in/
telligiſ poſt verbū rei eſt ipa nā abſtracta ab idiuidua/
libus:que quideȝ eſt indiuidua ꝛ ſingularis ſm eſſe qḋ
hȝ extra aiam:ſȝ eſt vlis ſm eē qḋ hȝ in itellectu vbi eſt p
ſuam ſpēm cōem multis. ¶ Ad ꝯfirmationē dico: q
abſtractio facta p modū enūciatiōis difficilis eſt:vtpo
te q ꝯciperet eſſe hō ſine loco:tpe:ꝛ ſitu:ꝛ materia in/
diuiduali:ſed abſtractio facta p modum diffinitionis:
non eſt difficilis.vtpote q cōcipiatur humanitas non
cōcepta mā indiuiduali.vt eſt hec. imo illa p̊ occurrit
intellectui. ¶ Ad 2^m dico.q pcedit ex rudi intellectu
verboꝝ ſci Tho.nō eniȝ vult ſcūs Tho.q intellectus
ſic ꝯuertaſ ad fantaſmata:q ipſa directe inſpiciat.ſed
dicit:q hō q intelligit nō pōt intelligere niſi fantaſieſ
illud qḋ vult itelligere.nō ḡ intellectus: ſȝ hō itelligēs
ſpeculatur fantaſmata:ꝛ ideo ꝓceſſus argumēti nihil
valet. ¶ Ad 3^m dico:q intellectus cōiunctus nō itel/
ligit aliqḋ māle directe niſi abſtracte a conditionibus
mālibus

mãlibus:qr nõ hꝫ ſpẽm repñtantez cõditiones indiui-
duãtes:ſed reflexe itelligit ſingulare:ꝛ quaſi argutiue
ꝛ de hoc ſatis dictũ eſt prius. ❡ Ad 4m dico:ꝙ ſingulari
mãli repugnat directe itelligi:non qr eſt ſingulare: ſed
qr eſt mãle mã ſignata:ꝛ in ſui rõne illã ſignationẽ i-
cludens.nã aũt cõis licꝫ ſit mãlis:non tñ mã ſignata.
❡ Ad 5m dico:ꝙ res extra alaꝫ eſt totũ vle in actu ſm
[illegible] vle in aptitudine. eſſe qđ hꝫ in ala:eſt tñ ſolũ vle in aptitudine ſꝫ ſe cõſi-
derata:ꝛ nõ ſꝫ eẽ qđ hꝫ in ſingulari: ſꝫ vt abſtrahit ab
ol eẽ. ❡ Ad 6m negaṫ ꝯña.nã aliter ẽ de ſingulari mãli
ꝗ̃ de imãli: vt dictũ fuit prius. Silr dico:ꝙ talia ſingu-
laria.de qbus arguẽs loqtur nõ itelligũtur directe ꝗ̃tuꝫ
ad qd eſt p itellectũ ꝯiunctũ:ſed reflexe ex obiecto ꝛ p
ſpẽm obiecti vlis. ❡ Ad 7m dico:ꝙ vle ꝯtingit cogno-
Vle dupliciter ꝯtingit cognoſci. ſci duplr. Uno mõ qr cognoſciṫ nã cui attribuiṫ vli-
tas nõ cognita intẽtiõe vlis:vtputa:qr cognoſciṫ alal
vt alal nõ ꝯſiderãdo de eius cõitate vel vlitate: ꝛ ſic ta-
lis cognitio nõ p̄ſupponit cognitionẽ ſingulariũ: ſꝫ pre
cedit. Alio mõ ꝯtingit cognoſci vle:qr cognoſcatur nã
cõis:vt cõis eſt:ſic ꝙ nõ ſolũ cognoſciṫ alal vt alal: ſꝫ
vt eſt anial cõe multis:ꝛ iſta cognitio p̄ſupponit cogni
tionẽ pluriũ:qbus eſt cõe. Et hãc diſtinctionẽ itendit ſctũs
Tho.pma pte.q.85.artic.3o ad pm. (Vle (inqt) duplr
põt ꝯſiderari. Uno mõ ſꝫ ꝙ nã vlis cõſideraṫ ſil cum
intẽtione vlitatis:ꝛ cũ intẽtio vlitatis ſit vt vnũ ꝛ idẽ
habeat habitudinẽ ad multa pueniat ex abſtractione
itellectus:opꝫ ꝙ ſꝫ hunc modũ vle ſit poſterius: vñ in p̄
de ala dr:ꝙ alal vle:aut nihil eſt:aut poſterius:ſed ſm
platonẽ q poſuit vlia ſubſiſtẽtia ſm hãc ꝯſiderationẽ
vle eſſet prius:qr particularia ſm eũ nõ ſunt niſi p parti
cipationẽ vlis ſubſiſtẽtis.ſ.idee. Alio mõ põt cõſidera
ri quãtũ ad ipſaꝫ nãꝫ.ſ.humanitatis vel alalitatis pue
niuniṫ in particularibus:ꝛ ſic ſm ordinẽ generationis ꝛ
tẽporis magis cõe prius eſt ſꝫ nãꝫ:ſed ſm ordinẽ perfe-
ctionis ſiue intẽtionis nãe eſt ecõtra.) Hec ille. ❡ Ex
qbus pꝫ ad oẽs auctoritates:quas arguẽs iducit: dicit
eniꝫ ad illas:ꝙ vle ſumptũ pmo mõ p̄ſupponit cogni
tionẽ multoꝝ.nõ aũt vle ſumptũ 2o mõ. ❡ Ad 8m re-
ſpõſum eſt prius in ſuo ſimili.nã põt dici:ꝙ itellectus
quo cognoſcimus hãc albedinẽ nõ eſſe ſenſum nec itel-
lectuꝫ:cognoſcit quidẽ hãc albedinẽ per reflexionem
modo preexpoſito: vel nõ opꝫ eſſe eãdẽ virtutẽ:que co
gnoſcat hoc vel illud: ſed ſufficit eſſe eũdeꝫ hoiem co-
gnoſcẽtẽ illa diuerſis virtutibus quodãmodo ꝯtinuatis
adinuicẽ: vt vna aliã moueat.ſicut eſt de virtute cogi-
tatiua ꝛ itellectu poſſibili in nobis:ꝛ iſta eſt itẽtio Ar.
3o de ala.ꝛ Cõmẽtatoris cõmẽto.22o.vbi ait. (Neceſ-
ſe eſt quãdo aliqd ꝯprehẽdit alietatẽ inter ſenſibilia p
diuerſam diſpoſitioneꝫ: qr eſt plures ſenſus: ꝛ talis eſt
diſpoſitio intellectus cõprehẽdẽdo alietatẽ:que eſt in-
ter formas ꝛ indiuiduũ:comprehẽdit eniꝫ formas per
ſe:ꝛ indiuiduũ per ſenſum:ita ꝙ vtrũqꝫ iudiciũ referṫ
ad animã tãꝗ̃ ad centrũ.idcirco experitur differẽtiaꝫ
eorũ:nec opꝫ ꝙ apprehẽſio indiuidui ſit ſubiectiue in
intellectu:ſed tantũmodo in imaginatione: ꝛ tamẽ in-
tellectus dr illa apprehẽſione cognoſcere indiuiduum
mediãte ſenſu p eo:ꝙ quodãmodo efficiunṫ vna vir-
tus:ſicut plures ſenſus efficiunṫ vnuꝫ in ſenſu cõi: vñ
intellectus differẽtiaꝫ aſſignans dicitur formã appre-
hendere per ſe.indiuiduum vero cõcomitatiue pper
idẽtitateꝫ anime:ad quã vtrũqꝫ iudiciũ referṫ. ❡ Ad
nonuꝫ pꝫ per idem.concedo enim ꝙ intellectus iudi-
cat ſenſum errare circa hoc indiuiduũ ſolis demõſtra
tum:intellectus enim ex ſui cõtinuatione ad virtuteꝫ
cogitatiuã:que dr intellectus paſſiuus poteſt ſyllogiçare ex vna vli:ꝛ altera ſingulari:ꝛ cõcludere ſingulareꝫ
ppoſitionẽ oppoſitã ei:quã imaginatio formauit: nec
pper hoc opꝫ:ꝙ apprehenſio indiuidui ſit ſubiectiue
in itellectu poſſibili:ſed in itellectu paſſiuo:qui poteſt
etiaꝫ ſyllogiçare:licꝫ non ex vniuerſalibus: vnde ad ha-
benduꝫ tale iudicium ſufficit idẽtitas anime habentis
duas potentias cõtinuatas modo predicto:per quarũ
vnaꝫ format propoſitionẽ vniuerſaleꝫ.per aliam vero
ppoſitionem particularem:imo quãdoqꝫ per vnaꝫ po
tentiam cõcipit ſubiectuꝫ:ꝛ per aliaꝫ ꝯcipit predicatũ:
vt cum dicit. Sortes eſt homo. ❡ Ad decimuꝫ negaṫ
cõſequẽtia. Et ad pbationeꝫ dico: vt prius:ꝙ nõ opor-
tet eandẽ eſſe virtutẽ:que format premiſſas in ſeipſa: ꝛ
illam que infert cõcluſionem in ſe ſubiectiue:licꝫ poſ-
ſit dici:ꝙ vtrũqꝫ facit intellectus:licꝫ vnũ per ſe.aliud
per virtutem cogitatiuam. Et cum dicitur:ꝙ eodẽ mo
do poteſt dici:ꝙ vnus homo formaret premiſſas:ꝛ alius
cõcluſionẽ. Dico ꝙ ſimilitudo nõ valꝫ.quia virtus co-
gnitiua vnius hominis cuꝫ virtute cognitiua alterius
nullo modo ſunt vnuꝫ:ſicut eſt in ppoſito. Cum etiaꝫ
dicitur:ꝙ eodẽ modo poſſet dici ad rationẽ Ariſto.ſ. 2o de anima. Tex.c.119.
ꝙ nõ oportꝫ eſſe eandẽ virtutem:que cognoſcit ſenſi-
bilia:inter que diſtinguit ꝛc.patꝫ ꝙ nõ eſt ſimile ex to
to:quia ſenſus particulares adinuicẽ nõ habent conti-
nuationẽ:niſi ponatur aliqua virtus:quaſi centruꝫ eo-
rum.ſ.ſenſus cõmunis:patꝫ enim ꝙ vnus ſenſus par-
ticularis nõ mouet alium:nec eſt ſuperior ad illum: et
ideo ſi ſolum eſſent ſenſus particulares nũꝗ̃ ideꝫ ho-
mo poſſet cogitare differentiam inter albuꝫ ꝛ dulce:ſi-
cus eſt in ppoſito. ❡ Ad vndecimũ reſpõdet ſanctus
Tho.de veritate.q.10.arti.5o ad ſcdm dicens. (Diſpoſi
tio ſapiẽtis de ſingularibus nõ fit per menteꝫ:niſi me-
diante vi cogitatiua:cuius eſt intẽtio circa res ſingula-
res.) Hec ille. ❡ Ad duodecimũ reſpondet ibidẽ ad
quartũ. (Ratio (inqt) cognoſcit in vniuerſali finẽ:ad
quem ordinat actum ſingularem imperãdo eum: hãc
autem cognitionem vniuerſalem mediante vi cogita-
tiua ad ſingularia applicat.) ❡ Ad tertiũdecimuꝫ di-
co:ꝙ nõ quicũqꝫ loquitur vocaliter prius loquitur mẽ
taliter:ſed ſufficit euꝫ loqui verbo imaginatiue:aut co
gitatiue virtutis. Et ad dictum Aug.ſufficit dicere: ꝙ
mens loquitur de ſingularibus mediante ratione par-
ticulari:que dicitur itellectus paſſiuus.vt dictuꝫ fuit.
❡ Ad 14m dico:ꝙ ꝯſequẽtia nõ valꝫ.naꝫ anima ſepa
rata alium modũ cognoſcẽdi habet ꝗ̃ ꝯiuncta:cogno
ſcit enim per ſpecies influxas: que ſunt ſimilitudines
reruꝫ:quo ad principia ſpecifica ꝛ idiuiduãtia: vt oſtẽ-
dit ſanctus Tho.pma parte.q.89.artic. 4o.et 4o ſen.
diſt.50.q.1.arti.3o.ꝛ multis aliis locis. ❡ Ad 15m dico:
ꝙ nõ opꝫ virtutem altiorem eodem modo cognoſcere
obiectũ:ſicut cognoſcit inferior. vnde ſctũs Tho.de ve
ritate vbi ſupra ad 5m dicit. (Illud qđ poteſt virtus i-
ferior: poteſt virtus ſuperior: nõ tamen ſemper eodeꝫ
modo:ſed quãdoqꝫ alio altiori modo:ꝛ ſic intellectus co
gnoſcere poteſt ea:que cognoſcit ſenſus: altiori tñ mõ
ꝗ̃ ſenſus:ſenſus eniꝫ cognoſcit ea quãtuꝫ ad diſpõnes
materiales ꝛ accidẽtia exteriora:ſed intellectus pene-
trat ad intimam nãm ſpẽi:que eſt in ipſis idiuiduis.)
Hec ille. ❡ Dico ẽt ꝙ ſufficit: ꝙ intellectus cognoſcat
ſingularia vel per reflexionẽ vel mediãte virtute cogi
tatiua:ꝛ nõ opꝫ ꝙ imediate p ſeipſm. ❡ Ad argumẽta
cõtra hãc ꝯcluſionẽ dr. Et pmo ad pmuꝫ ſcdo loco in-
ductorũ dicit:ꝙ maior eſt falſa:nõ enim opꝫ ꝙ intel-
lectus quandocũqꝫ intuetur duo:quoruꝫ vnum eſt ra-
tio intuitionis alterius iudicet ſe pro tunc ſe intueri duo

eodem actu:quo videt illa duo:ſicut patet quando ali/quis videt arborem per ſpēm:que reſultat in ſpeculo: tunc eni3 eadē viſio terminat̄ ad ſpē3 arboris ⁊ ad arborem:nō eni3 fertur in ſpeciē: vt eſt quedā qualitas: ſed vt eſt imago:⁊ ideo idem motus eſt in imaginē il/lam ⁊ in arborem:ſic in ꝓpoſito intellectus noſter fer/tur in ꝯceptione3 rei:vt eſt imago rei: ⁊ nō vt eſt qua/litas: vel talis res:⁊ ideo eodem motu fertur in verbū lapidis ⁊ in lapidē. ¶ Ad ſcōm negatur minor:nec ꝓ/batio val3.fingit eni3 ibi eſſe duas ꝓceſſiones: cū non ſit niſi vna ſm rem:lic3 tñ ſint due ſm rōnē:tñ p⁹ pro/ceſſio eſt rō ſcōe:⁊ iō nō ē ſile qđ ibi iducit̄: q2 ſcōa nō pōt eſſe ſine ꝑma:q2 ꝙ itellect⁹ terminet̄ ad aliqd ex/tra ꝓuenit:q2 terminat̄ ad aliqd itra:ꝑ qđ res extra eſt ꝑſens itellectui. ¶ Ad 3ᵐ negat̄ añs:nec valet ꝓbatio lic3 eni3 ꝯcept⁹ ſubiecti ſit ali⁹ a ꝯceptu ꝑdicati: tñ in/tellectus ꝯponēs illos duos ꝯcept⁹ nō enūciat vnū de alio:ſed illud cui⁹ vnū eſt ſimilitudo de illo:cuius aliō eſt ſimilitudo.nō eni3 enūciat illud qđ ꝑmo aſpicit: ſ3 illud ad qđ finalr:⁊ vltimate terminat̄ aſpectus: ſicut cū loquor vocaliter dico verbū vocis:⁊ rem illius vbi: nō tñ enūcio verbū de verbo:ſed rem de re: q2 dicere vocale terminat̄ finalr ad rem verbo dictā:⁊ ſilr in ꝓ/poſito. ¶ Ad ꝑmū eoꝝ que tertio loco cōtra eādē con/cluſionē iducunt̄ negat̄ maior ⁊ minor.maior qdē: q2 dicit:ꝙ ſpēs nō ꝑmo eſt cognitū:loquendo de ſpē:que ſe h3: vt termin⁹ intellectionis:que dr̄ cōceptio vel rō rei itellecte:ſi eni3 loquat̄ de ſpē actui preuia: que ꝓ/prie nominat̄ ſpēs ꝯcedit̄ qđ dicit:minor ēt negat̄.di/uina eni3 eſſentia eſt mediū quo deus cognoſcat crea/turas:⁊ lic3 nō ſit principiu3 ſm rē diuine intellectio/nis:tamē ſm noſtrū modū itelligendi: qui concipim⁹ alios itellectus in cōceptibus itellectus noſtri: ⁊ alias intellectiones in cōceptibus noſtrarū intellectionum: diuina eſſentia ſe hab3 vt ſpēs:⁊ itellectio vt actus in/telligendi:⁊ intellectus vt potētia:q2 diuina eſſentia in ſe habet:vnde aſſimiletur oībus iſtis rōnibus ⁊ conce/ptionibus.ſ.ſpēi itelligibili ⁊ actui itelligēdi ⁊ potētie intellectiue:lic3 iſte cōceptiones a perfecta eius repre/ſentatione deficiāt.nec aliter poſſemus apprehendere deū eſſe itelligentē:niſi cōcipiendo ipſum habere ali/quid ſimile ſpēi intelligibili noſtri intellectus: ⁊ actui intelligēdi:⁊ intellectui:que ſunt in nobis. ¶ Ad ſcō3 dico:ꝙ diuina eſſentia pro tāto hab3 rationē ſpēi itel/ligibilis:q2 per illam diuinus intellectus eſt in actu ꝑ/mo:⁊ eſt ſimilitudo eorū:que intellectus intelligit:que ſunt cōditiones ſpēi itelligibilis:nō tamē eſt diſtincta ab itellectu:nec ē illud quo itellect⁹ itellectionē elicit actiue:q2 talia lic3 conueniant ſpēi intelligibili noſtre: nō tamē cōueniunt ei ex hoc:ꝙ eſt ſpecies itelligibilis ſed ex iperfectione ſui eſſe. Sic ergo p3: ꝙ cōcluſiones ꝑmi articuli ꝓpter argumēta facta minime labant.

Qualr diui/na eētia ſit/mediū q̄ de⁹/creaturas in/telligit.

Quantum ad ſecundū articulū ſit prima ꝯclu/ſio. Diuina ſcientia eſt ſpeculatiua ⁊ practica. Iſta3 concluſionē ꝓbat ſanctus Tho. prima parte.q.14.arti.16° (Aliqua ſciētia (inqt) pōt dici ſpe/culatiua tripliciter.ꝑmo ex parte reꝝ ſcitaru3: que nō ſunt operabiles a ſciēte:ſicut ſciētia hominis de reb⁹ naturalib⁹: vel diuinis. ¶ Secundo quātū ad modū ſciendi:puta ſi edificator cōſideret domu3 diffiniēdo: vel diuidēdo:⁊ cōſiderādo vniuerſalia predicata ipſi⁹: hoc enim eſt operabilia modo ſpeculatiuo cōſiderare ⁊ nō ſm ꝙ operabilia ſunt:operabile enim eſt aliquid ꝓpter applicationē forme ad materiā:ſed nō per reſo/lutione3 cōpoſitoꝝ in principia vniuerſalia formalia.

¶ Tertio quantū ad finem. Nam itellectus practic⁹ differt a ſpeculatiuo fine. vt dicit̄ 3° de aia. Intellect⁹ Tex.cō.49. eni3 practicus ordinatur ad finē operationis:finis aūt itellectus ſpeculatiui eſt cōſideratio veritatis. ſi ergo edificator cōſideret qualiter poſſit fieri aliqua domus nō ordinās ad finem operationis:ſed tñ ad cognoſcē/dum:erit quātu3 ad finem ſpeculatiua:cōſideratio tñ de re operabili.ſciētia ergo:que eſt ſpeculatiua:ratiōe rei ſcite eſt ſpeculatiua tñ:que vero eſt ſpeculatiua ſ3 modū vel ſm finem:eſt ſm quid ſpeculatiua:⁊ ſ3 qd practica.cū vero ordinatur ad fine3 opationis eſt ſim/pliciter practica. Secūdū hoc ergo dicendū:ꝙ de⁹ de ſeipſo hab3 ſcientiam ſpeculatiuā tñ.ipſe eni3 opera/bilis nō eſt:de oībus vero alijs hab3 ſciētiam ſpecula/tiua3 ⁊ practicā:ſpeculatiuā quidē quantū ad modum quicquid enim in rebus nos ſpeculatiue cognoſcimus diffiniēdo:diuidēdo:hoc totū deus multo perfecti⁹ co/gnoſcit:ſed de his que quidē poteſt facere:ſed ſm nul/lum tēpus faciet:nō habet practicā ſciam ſ3 ꝙ practi/ca ſcientia dicitur a fine:ſic autem hab3 practicā ſciē/tiam de his:que ſ3 aliquod tēpus faciet:mala vero l3 ab eo nō ſint operabilia:tamen ſub ipſius cognitione practica cadunt:ſicut ⁊ bona inquantu3 permittit vel impedit ſeu ordinat ea:ſicut ⁊ egritudines cadunt ſub practica ſciētia medici inquātū per artem ſuam curat eas.) Hec ille. ¶ Secunda cōcluſio. Dei ſciētia nō eſt habitualis:ſed oīa ſimul intelligit actualiter:probatur ꝑma pars a ſancto doctore ꝑmo ꝯtra Gentiles ca. 57° ſic. (Deus eſt intelligens per eſſentiā ſuam: nō autem per aliquas ſpēs intelligibiles eſſentie ſupadditas:oīs autē intellectus in habitu per aliquas ſpēs intelligit. na3 habitus vel eſt habilitatio quedā ad recipiendam ſpēs itelligibiles:qbus actu fiat intelligens:vel eſt or/dinata aggregatio ſpērū ipſarū exiſtentiu3 in itellectu nō ſm actū completū:ſed medio modo inter potētia3 ⁊ actum.nō eſt igitur in deo habitualis ſciētia. ¶ Se/cundo ſic. Habēs habitu3 ⁊ nō cōſiderās eſt quodāmo/do in potētia:aliter tamē q̄3 ante intelligere:oſtenſum eſt aute3 ꝙ diuinus itellectus nullo modo eſt in potē/tia.nullo igitur modo eſt in ipſo habitualis cognitio. ¶ Tertio ſic. Intellect⁹ habitualr cognoſcens tñ nō eſt in ſua vltima perfectiōe:vnde nec felicitas:que eſt optimū ponitur ſm habitū:ſed ſm actu3.ſi igitur de⁹ eſt habitualiter cognoſcēs per ſuā ſubſtantia3:conſide/ratus nō erit vniuerſaliter perfectus. Cuius contrariū ſuperius eſt oſtēſum.) Iſtas tres rationes ponit ibidē in forma. ¶ Tertia cōcluſio. Dei ſciētia nō eſt diſcur/ſiua vel rōcinatiua. Iſta3 ꝓbat ſic ibidē ca°.58. (Tūc eſt rōcinatiua noſtra cōſideratio:quādo ab vno in ali/ud tranſimus:ſicut ſyllogiçando a principijs ad cōclu/ſiones:nō enim ex hoc aliquis rōcinatur vel diſcurrit ꝙ inſpicit qualiter cōcluſio ſeqtur ex premiſſis ſimul vtrūq3 cōſiderans:hoc enim cōtingit nō arguēdo: ſed argumēta iudicando:ſicut nec cognitio materialis eſt ex hoc ꝙ materialia iudicat.oſtēſum eſt autem:ꝙ de⁹ nō conſiderat vnu3 poſt aliud quaſi ſucceſſiue: ſed ſi/mul omnia.nō ergo eius cognitio eſt ratiocinatiua vl̄ diſcurſiua:q̄uis omnē diſcurſum ⁊ ratiocinationē co/gnoſcat. ¶ Secundo ſic. Omnis rōcinans alia cōſide/ratione intuetur principia ⁊ cōcluſionē:nō enim opor/teret cōſideratis ꝑncipijs ad cōcluſionē ꝓcedere: ſi ex hoc ipſo ꝙ ꝑncipia cōſiderant̄:⁊ cōcluſiones ēt ꝯſidera/rent̄. Deus autē cognoſcit oīa operatione vna:que eſt ſua eſſentia: vt ſupra ꝓbatū eſt.nō eſt igitur ſua ſciētia rōcinatiua. ¶ Tertio ſic. Omnis defectus a deo eſt re/mouēdus

mouēdus:eo ꝙ ipſe eſt ſimplr ꝑfectus: ſed ex impfe/
ctiōe nāe itellectualis ꝓuenit cognitio rōcinatiua. nā
qđ ꝑ aliđ cognoſcit̄ mīn⁹ notū eſt eo:qđ ꝑ ſe cognoſcit̄
nec ad illud:qđ eſt per aliud notū nā cognoſcētis ſuffi
cit ſine eo:qđ eſt per ſe notum. In cognitione aūt rōci/
natiua ſit aliqđ notū per aliud:qđ aūt intellectualr̄ co
gnoſcit̄ eſt ꝑ ſe notū:ꝛ ad illud nā cognoſcētis ſufficit
abſqꝫ exteriori medio:vñ manifeſtū eſt ex dictꝭ: ꝙ rō
eſt defect⁹ gdā itellect⁹. diuia igit̄ ſcia nō eſt rōcinati/
ua.) Hec ille ibidē. (Quarta ꝯ. Dei ſcia vel cognitio
nō ꝯponit:aut diuidit:nec de⁹ itelligit ꝯponēdo:aut di
uidēdo. Iſtā ꝓbat ibidē cap 59 ꝑ ſic. (Deus cognoſcit
oia cognoſcēdo eēntiā ſuā. eēntiā aūt ſuā nō cognoſcit
ꝯponēdo ꝛ diuidendo:cognoſcit.n. ſeipſum ſicut eſt:in
ipſo aūt nulla eſt ꝯpoſitio. nō igit̄ itelligit ꝑ modū in/
tellect⁹ ꝯponētis:aut diuidētis. ¶ Scđo ſic. Ea q̄ itel/
lectu ꝯponunt̄ ꝛ diuidunt̄ nata ſunt ſeorſum ab eo cō
ſiderari:ꝯpoſitiōe eniꝫ ꝛ diuiſiōe op⁹ nō eēt ſi in h ipo
ꝙ de aliquo appħēderet̄ qđ eſt:appħenderet̄ qđ ei in
eſſet vel nō ineſſet. ſi igit̄ de⁹ itelligeret per modū cō/
ponētis ꝛ diuidētis:ſequeret̄ ꝙ nō vno itutu oia cōſi/
deraret:ſed ſeorſuꝫ vnūqđqꝫ:cui⁹ ꝯriū ſupra eſt oñſuꝫ.
¶ Tertio ſic. Intellect⁹ ꝯponēs ꝛ diuidēs diuerſis cō/
poſitiōib⁹ diuerſa ꝯdicat:ꝯpō.n. itellect⁹ ꝯpōnis ter/
minos nō excedit:vñ illa ꝯpōne:qua intellect⁹ ꝯdudi
cat hoiem eē aial:nō ꝯdudicat triāgulū eē figurā: ꝯpō
aūt ꝛ diuiſio opatio qđā itellect⁹ eſt. ſi igit̄ deus cōſide
rat res ꝯponēdo ꝛ diuidēdo:ſeqtur ꝙ ſuū itelligere ſit
multiplex:ꝛ nō vnū tm̄:ꝛ ſic ēt ſua eēntia nō erit vna
tm̄:cū ſua opatio itellectualis ſit ſua eēntia.) Hec ille.
¶ Quinta ꝯ. De ſermōes ꝑmiſſis:ꝙ de⁹ oia ſil' intelligit
Iſtā ꝓbat ibidē ca. 56. (Intellect⁹ (inqt) nr̄ ſil' actu i/
telligere nō pōt multa:qꝛ cū itellect⁹ in actu ſit intelli
gibile in actu:ſi plura ſil' actu itelligeret:ſeq̄ret̄ ꝙ itel/
lect⁹ ſil' eēt plura ſꝫ gen⁹ vnū:qđ eſt impoſſe. Dico autē
ſm̄ vnū gen⁹:qꝛ nihil ꝓhibet idē ſubiectū iformari di/
uerſis formis diuerſoꝝ generꝝ:ſicut idē corp⁹ eſt figu/
ratū:ꝛ coloratū:ſpēs aūt itelligibilis:qb⁹ intellect⁹ for/
mat̄ ad hoc ꝙ ſit ipſa itellecta in actu:oēs ſunt vni⁹ ge
neris:hñt eni vnā rōnē eēndi ſm̄ eē itelligibile: lꝫ res
quaꝝ ſunt ſpēs in vna eſſendi nō cōueniāt rōne:vnde
nec ꝯrie ſunt per cōtrarietatē reꝝ:q̄ ſunt extra aiam:ꝛ
īde eſt:ꝙ qñ aliqua multa accipiunt̄ quocūqꝫ mō vni
ta ſil' itelligunt̄: ſil'.n. itelligit totū cōtinuū nō ꝑtē poſt
partē. ꝛ ſilr̄ ſil' itelligit ꝓpōnem nō pri⁹ ſubiectū: ꝛ po/
ſtea ꝑdicatū:qꝛ ſm̄ vnā toti⁹ ſpēm oēs ꝑtes ꝯpaehēdit
¶ Ex his accipe poſſum⁹:ꝙ q̄cūqꝫ pl'a vna ſpē cogno
ſcunt̄ ſil' pñt itelligi:oia aūt que de⁹ cognoſcit vna ſpē
cognoſcit:q̄ eſt ſua eēntia: vt ex dictis ꝑꝫ:ſola igit̄ ſil' in/
telligere pōt. ¶ Secūdo ſic. Intellect⁹ ſucceſſiue mul
ta cognoſcēs ꝛ cōſiderās:īpoſſe eſt eē vnā tm̄ opera/
tionē:cū.n. opatiōes ſm̄ obiecta differāt oportebit eē
diuerſam opationē itellect⁹:qua ꝯſiderabit̄ ꝑm̄: ꝛ qua
cōſiderabit̄ 2m̄. Intellect⁹ aūt diuin⁹ eſt vna opatio:q̄
eſt ſua eēntia. nō igit̄ ſucceſſiue:ſed ſil' oia ſua cognita
cōſiderat. ¶ Tertio ſic. Succeſſio itelligi nō pōt: nec
tp̄s ſine motu:cū tp̄s ſit numerus mot⁹ ſm̄ pri⁹ ꝛ poſte
rius:in deo aūt ipoſſibile eſt eē motū aliquē. nulla igit̄
eſt in diuina cōſideratiōe ſucceſſio:ꝛ ſic oia que cogno
ſcit ſil' cōſiderat.) Hec ille. ¶ Sexta ꝯ. De⁹ cognoſcit
enūciabilia ꝛ cōplexa ꝑdictis nō obſtātib⁹. Iſtā ꝓbat
ibidē cap. 59. ſic. (Licꝫ (inqt) de⁹ nō ꝯſideret res cōpo
nēdo ꝛ diuidēdo:nō tm̄ ꝑꝑ hoc opꝫ nos dicere:ꝙ enun
ciabilia ignoret. nā eēntia ſua cū ſit ſimplex ꝛ vna exē
plar eſt oium ſimpliciū ꝛ cōpoſitoꝝ:ꝛ ſic ꝑ ipſam de⁹

oēm multitudinē ꝛ cōpoſitionē tam nāe q̄ȝ rōnis co/
gnoſcit.) ¶ Scđo ſic cap. 60. (Diuina ſimplicitas ꝑfe
ctionē nō excludit:qꝛ in ſuo eſſe ſimplici hꝫ quicqđ ꝑ
fectionis in alijs rebus ꝑ quādā aggregationē ꝑfectio
num ſeu formaꝝ inuenit̄. Intellectus aūt nr̄ apprehē
dendo incōplexa nondū ꝑtingit ad vltimā ſui ꝑfectio
nē:qꝛ adhuc eſt in potētia reſpectu cōpoſitionis ꝛ diui
ſionis:ſicut in nālib⁹ ſimplicia ſunt in potētia reſpcū
ꝯmixtoꝝ:ꝛ ꝑtes reſpectu toti⁹. De⁹ igit̄ ſꝫ ſuā ſimpli/
citē itelligētiā illā ꝑfectionē cognitiōis hꝫ:quā itell'us
nr̄ hꝫ ꝑ vtrāqꝫ cognitionē ꝯplexoꝝ. ſ. ꝛ icomplexoꝝ.)
Hec ille. ¶ Et vltim⁹ ꝯcludit aliā ꝯnē ſic dicens. (Si
vitas ꝯſeqt̄ itellectū noſtrū in ſui ꝑfecta cognitiōe:qñ
iſ vſqꝫ ad ꝯpoſitionē ꝑuenit. ḡ ꝛ in ipſa ſimplici dei in/
telligētia ē vitas.) ¶ Itē ꝑ⁹ ꝑte. q. 14. ar. 14. dicē. (For
mare (inqt) enūciabilia eſt in ꝑte itellect⁹ nr̄i: de⁹ aūt
ſcit qcqđ eſt in potētia ſua vl' creature: vñ neceſſe ē ꝙ
ſciat oia enūciabilia:q̄ formari pñt.) Hec ille. ¶ Se/
ptima ꝯ. Diuia cognitio vl' ſcia nō eſt vl'is: nec ꝑticula
ris. Iſtā ꝓbat ꝑ ſen. diſ. 35. q. i. arti. 5. (Cōditiōes (iqt) Diuꝰ d. hic d. ꝙ ſcia dei de ſeipſo:pꝫ vl'is
ſcie precipue attēdunt̄ ſm̄ rationē medij:ꝛ ſilr̄ cuiuſli neqꝫ ꝑticula/
bet cognitionis:aliud autē per qđ cognoſcit:quaſi me/ ris ē:ſi cui al/
dio eſt diuina eſſentia:que nō pōt dici vniuerſalis: qꝛ ter heꝫ dic/
oē vl'e additionē recipit alicuius per qđ determinatur re opꝫ eſt ꝑti/
ꝛ ita eſt in potētia:ꝛ imperfectū in eſſe. Similr̄ nō po cular.:qꝛ qc
teſt dici particulare:qꝛ particularis ꝑncipiū eſt mā vl' qđ ſcit de ſe/
aliqđ loco māe ſe habens:qđ deo nō cōuenit. Similr̄ ipſo ſcit ſꝫ ꝑti/
a diuina eſſentia oīs potentia paſſiua:ꝛ quaſi paſſiua:ꝛ cularē rōnē.
mālis remota eſt:cū ſit actus purus:vnde ēt nec ratio De alijs do
habitus ſibi cōpetit:qꝛ habitus nō eſt vltima operatio eadē rōc vl'is
que perficit habētē:ꝛ ideo ſcia dei neqꝫ eſt vniuerſalis eſt ꝛ ꝑticula/
neqꝫ ꝑticularis:nec in potētia dici pōt:ſed tm̄ in actu.) ris: ꝛ h loq̄n
Hec ille. ¶ Cōfirmat hoc per Cōmen. xi⁹ metaphyſi. do de ſcia in
dicentē. ꝙ ſciētia dei neqꝫ eſt vniuerſalis: neqꝫ parti/ reſpcū ad ob
cularis:nec in potētia. Et ibidē ad ſcđm dicit. (Cuius iecta: qꝛ ālꝫ
deus cognoſcat ꝓpriā nām cuiuſlibet rei:nō tamē co/ ſcia in ſe ſin/
gnoſcit per aliquid acceptum a re:qꝛ vt dicit Diony. in gularis eſt.
7⁹ cap. de diuinis nominibus. Diuina ſciētia nō imit/ C. ſi.
tit ſe ſingulis rebus:que cognoſcunt̄:nec eſt alia ſcien/
tia:qua ſeipſum cognoſcit ꝛ alias res:ꝛ ideo nō poteſt
dici particularis:qꝛ ꝓprie illa ſcientia eſt particularis:
que eſt per mediū particulare a re acceptū.) Hec ille.
¶ Et ibidem ad primuꝫ dicit. (Cuius diuina eſſentia
ſit vniuerſalis cauſa reruꝫ:nō tamē ita ꝙ aliqđ ſit ſibi
addibile:per qđ ꝓpria ꝛ ꝑfecta cauſa efficiat̄: imo per
ſeipſam eſt ſufficiens ꝛ perfecta cauſa cuiuſlibet rei:ꝛ
ideo cognitio:que eſt per talē cauſam:nō eſt ſcientia in
vniuerſali:ſꝫ in ꝓpria natura cuiuſlibꝫ rei.) Hec ille.
¶ Idē ponit prima parte. q. 14. arti. ꝑ ad 3m̄. ¶ Octa
ua cōcluſio. Sciētia dei eſt cā rerum. Iſtam ꝓbat ſic.
ꝑma parte. q. 14. artic. 8⁹. (Sic ſe habꝫ ſcientia dei ad
oēs res creatas:ſicut ſcia artificis ſe hꝫ ad artificiata:
ſciētia autē artificis eſt cauſa artificiatoruꝫ:eo ꝙ arti/
fex operat̄ per ſuū itellectū:vñ opꝫ ꝙ forma itellect⁹
ſit ꝑncipiū opationis:ſicut calor eſt ꝑnm̄ calefactionis
Sed ꝯſiderādū eſt ꝙ forma naturalis inquātū eſt for
ma manēs in eo:cui dat eſſe:nō noiat ꝑncipiū actiōis
ſed ſm̄ ꝙ habꝫ iclinationē ad effectū:ꝛ ſimilr̄ forma
intelligibilis nō noiat ꝑncipiū actionis:ſꝫ ꝙ eſt tm̄ in
intelligēte:niſi adiungat̄ ei inclinatio ad effectū: q̄ eſt
per voluntatē:cū eniꝫ forma itelligibilis ad oppoſita ſe
habeat:cū ſit eadē ſcia oppoſitoꝝ:nō ꝓduceret effectū
determinatū:niſi determinaret̄ ad vnū per appetitū.
vt dr̄ 9⁹ metaphyſice. manifeſtū eſt autē:ꝙ de⁹ per in/ Tex. cō. 10.
tellectū ſuū cauſat res:cū ſuū eſſe ſit ſuuꝫ intelligere.

vnde neceſſe eſt:ꝙ ſua ſcia ſit cā rez̄ ſm ꝙ h̄z volūta
tē adiunctā:vñ ſcia dei ſ3 ꝙ eſt cā rez̄ ꝯſueuit noīari
ſcia approbatōis.) Hec ille. ¶ Eādez ꝯnem ꝓbat de
v̄itate.q.2.arti.14.ſic dicēs.(Effect⁹(inqt)nō pōt eſſe
ſimplicioꝛ ſua cā:vñ oꝫ ꝙ in qbuſcūq; iuenit̄ vna nā
ꝙ ſit reducere in vnū p̄ᵐ illi⁹ nāe:ſicut oīa calida redu
cant̄ ad vnū p̄ᵐ calidū.ſ.ad ignē:q eſt cā caloris ī alijs
Tex.cō.4. vt dī̄ 2° metaphy.τ iō cū oīs ſil'itudo attēdat̄ ſm ali
quā ꝯueniētiā alicui⁹ forme:oꝑ3 ꝙ q̄cūq; ſunt ſimilia:
ita ſe habeāt:ꝙ vel vnū ſit cā alteri⁹:vel ambo ex vna
cā cauſent̄. In oī aūt ſcia eſt aſſilatio ſciētis ad ſcitū3
Uñ opꝫ ꝙ vel ſcia ſit cā ſciti.vel ecōtra ſcitū ſit cā ſcie
vel vtrūq; ab vna cā cauſet̄. Nō pōt aūt dici:ꝙ res ſci
te a deo ſint cā ſcie in eo:q2 cū res ſint tēporales:τ ſcia
dei ſit eterna:tēporale aūt nō pōt eē cā eterni. Silr̄ nō
pōt dici ꝙ vtrūq; ab vna cā cauſetur:q2 in eo nihil pōt
eē cauſatū:cū ipſe ſcit qcqd h̄z. vñ relinq̄t ꝙ ſcia eius
ſit cā rez̄. Sz ecōuerſo ſcia noſtra cauſata eſt a reb⁹ in
quantū.ſ.eā a reb⁹ accepim⁹:ſed ſcia angeloꝝ nō eſt cā
rez̄:neq; ab eis cauſata:ſed vtrūq; eſt ab vna cā:ſicut
eni3 formas nāles īfluit de⁹ reb⁹:vt ſubſiſtāt:ita ſil'itu
dines eaꝝ īfluit mētib⁹ angeloꝝ ad cognoſcēdū res.)
Scia vt ſcia cām actiuā3 nō dicit. Hec ille. Et ſubdit.(Sciēdū tñ ꝙ ſcia inquantū ſcia
nō dicit cā3 actiuā:ſicut nec forma inquātū eſt forma:
actio.n.eſt vt in exeūdo aliqd ab agēte:ſed forma inq̄
tū hō h̄z eē in pficiēdo illō in quo eſt:τ qeſcēdo in ipſo
τ iō forma nō eſt p̄nᵐ agēdi:niſi mediāte v̄tute: τ in q
buſdā qdē ipſa forma eſt v̄tus:ſed nō ſm rōnē forme.
In qbuſdā aūt v̄tus aliud eſt a forma ſubali rei: ſicut
videm⁹ in aliqb⁹ coꝛpoꝛib⁹:a qb⁹ nō ꝓgrediunt̄ actio
nes:niſi mediātib⁹ aliqb⁹ ſuis q̄litatib⁹. Similr̄ ēt ſcia
Inter ſciam dei τ rē cātā ab ipſa duplex mediū. ſignatur p hoc ꝙ aliqd eſt in ſciēte:τ iō a ſcia nō ꝓce
dit effect⁹ niſi mediāte voluntate:que de ſui rōne ipoꝛ
tat quēdā īfluxū in volitum:vel ad volita.ſicut a ſabe
nūq̄ exit actio niſi mediāte v̄tute:q̄uis in qbuſda3 ſit
idē ſcia τ volūtas vt in deo:in qbuſdā aūt vt in alijs a
deo ſunt diuerſa. Silr̄ ēt a deo cū ſit p̄ma cā oīu3 ꝓce
dunt effect⁹ mediātib⁹ cauſis ſecūdis. vñ iter ſcia3 dei
que eſt cā rei:τ ipſam rē cauſatā inenit̄ duplex mediū
vnū.ſ.ex pte dei.ſ.diuina volūtas.aliud ex pte ipſaru3
rez̄ quātū ad quoſdā effect⁹.ſ.cāe ſcḋe:qb⁹ mediātib⁹
ꝓueniāt res a ſcia dei.oīs aūt effect⁹ nō ſolū ſeq̄t con
ditionez cāe p̄me:ſed ēt medie:τ iō res ſcite a deo ꝓce
dunt ab ei⁹ ſcia p modū volūtatis:τ per modū cāꝝ ſe
cundaꝝ:nec oꝫ ꝙ in oīb⁹ modū ſciētie ſequant̄.) Hec
ille. ¶ Idem ponit p̄ ſen. vbi ſupra. ¶ Nona ꝯcluſio.
Sciētia dei eſt inuariabilis. Iſtā ponit de veritate.q.
Duplex variatio iter cognitū τ cognoſcētē accidere pōt. 2.arti.12.quā ſic ꝓbat.(Cū(inqt)ſcia ſit mediū inter
cognoſcētē τ cognitū:duplex pōt accidere variatio in
ipſa.vno mō ex parte cognoſcentis.alio mō ex pte rei
cognite.ex pte aūt ſciētis tria cōſiderant̄ in ſcia.ſ.ipſa
ſcia:act⁹ eius:τ modus eius:τ ſm hec tria pōt accidere
variatio ī ſcia:accidit.n.variatio in ea ex pte ſcie ipſi⁹
qñ de nouo acqrit̄ ſcia alicui⁹.qđ prius neſciebat̄: vel
amittit̄ ſcia illi⁹:qđ pri⁹ ſciebat̄:τ ſm hoc attēditur ge
neratio τ coꝛruptio:aut augmētū τ diminutio ſcie.ta
lis aūt variatio in diuina ſcia accidere non pōt:q2 ſcia
diuina: vt ſupra oſtēſu3 eſt:nō ſolū eſt entiū:ſed nō en
tiū ēt:nō pōt aūt aliqd eſſe p̄ter ens vel nō ens: q2 iter
affirmationē τ negationē nō eſt mediū: q̄uis aūt ſcia
dei ſm quēdā modū ſit tn̄ exitiū in pn̄ti: p̄terito: vel
futuro:ſm ꝙ ſcia ordinat̄ ad opus:qđ facit volūtas. ſi
tñ p hūc modū ſciēdi ſciret aliqd: qđ pri⁹ neſciuit: nul
la variatio ex hoc accideret in ſcia ei⁹:cū ipſa ſit equa
liter entiū τ nō entiū quātū ex pte ei⁹ eſt:ſed ſi eēt ex h̄
aliq̄ mutatio in deo:hoc eēt ex pte voluntatis:que de
terminat ſcia3 ad aliqd:ad qđ pri⁹ nō determinabat:ſ3
nec in volūtate ipſi⁹ aliq̄ mutatio accidere pōt: cu3.n.
h̄ ſit de rōne volūtatis:vt libere actū ſuu3 ꝓducat:q̄
tu3 eſt ex ipſa rōne volūtatis equalr̄ pōt in vtrūq; op
poſitoꝝ exire:vt.ſ.velit vel nō velit:facere aut non fa
cere:ſed tñ nō pōt eē vt ſil' dū vult non velit:nec in vo
luntate diuina:q̄ imutabilis eſt:pōt accidere: vt pri⁹ vo
luerit aliqd:τ poſtea noluerit illud idē ſm idē t̄pus:q2
ſic volūtas ei⁹ eēt tēpoꝛalis:τ nō tota ſil'. vñ ſi loq̄mur
de nec̄itate abſoluta:nō eſt neceſſe eū velle h̄:qđ vult
qđ abſolute loquēdo poſ̄e eſt eū nō velle. Sz ſi loqua
mur de nec̄itate:q̄ eſt ex ſuppōne: ſic nec̄iū eſt eū velle
ſi voluerit vl̄ vult:τ ſic ex ſuppōne p̄dicta loquēdo nō
eſt poſ̄e eū nō velle.ſ.ſi vult aut voluerit:mutatio aūt
cū reqrat duos terminos ſemꝑ reſpicit vltimū in oꝛdi
ne ad p̄ᵐ:vñ h̄ ſolū mō ſeq̄ret̄.ſ.ꝙ ei⁹ volūtas eēt mu
tabilis:ſi eēt poſ̄e eū nō velle:qđ vult ſi pri⁹ voluiſſ3:τ
ſic p3 ꝙ p̄nt eē plā a deo ſcita p hūc modū ſcie:vl̄ pau
cioꝛa nulla variatiōe poſita in ei⁹ volūtate vel ſcia: h̄
eni3 eſt eū poſſe plura ſcire:qđ poſſe ſcia3 ſuā p volun
tatē determiare ad plura faciēda. Sed ex pte act⁹ acci Ex pte act⁹ triplex variatio in ſcia.
dit variatio in ſcia tripl'r. vno mō ex eo ꝙ actu cōſide
rat:qđ nō pri⁹ ꝯſiderauit:ſicut dicim⁹ illū variari q exit
ab hitu in actū. Iſte aūt variatiōis modus in ſcia dei
eē nō pōt:q2 ipſe nō eſt ſciēs ſm hitū:ſ3 ſ3 actū ſolū:q2
nō eſt in eo aliqua potētialitas:q̄lis eſt in habitu. Alio
mō ꝯtingit variatio in actu ſciēdi ex h̄ ꝙ mō conſide
rat vnū:mō aliud:ſed illud eē nō pōt in diua cognitio
ne: q2 ipſe p vnā ſpēz ſue ſcie oīa videt:τ oīa ſil' imetur
3° mō ex hoc ꝙ aliqs cōſiderando diſcurrit de vno in
aliud:qđ in deo accidere nō pōt:q2 cu3 diſcurſus duo
reqrat iter que ſit:nō pōt dici diſcurſus in ſcia ex h̄ ꝙ
duo videat:ſi illa duo videt vnico intuitu:qđ accidit in
diuina cognitiōe vel ſcia:ex hoc ꝙ oīa per vnā ſpēz vi
det. Sz ex pte modi cognoſcēdi accidit variatio in ſcia Ex pte modi cognoſcēdi variatio.
ex hoc ꝙ aliqd limpidi⁹ τ pfecti⁹ cognoſcit̄ nūc q̄ pri⁹:
qđ qdē pōt cōtingere ex duob⁹. vno mō ex diuerſitate
medij:p qđ fit cognitio:ſicut accidit in eo:q pri⁹ ſcivit
aliqd p mediū ꝓbabile:τ poſtea ſcit idē p mediu3 ne
ceſſariū:qđ ēt in deo accidere nō pōt:q2 eſſentia ſua: q̄
eſt ei mediū cognoſcēdi eſt iuariabilis. alio mō ex v̄tu
te itellectiua:ſ3 ꝙ vn⁹ hō melioꝛis igenij acuti⁹ aliqd
cognoſcit ēt p idē mediū:qđ ēt in deo accidere nō va
let:q2 v̄t⁹:qua cognoſcit: ſua eēntia eſt: q̄ iuariabilis ē.
ḡ relinq̄t diuinā ſcia3 oīo iuariabilē eē ex pte cognoſcen
tis. Ex pte aūt rei cognite ſcia variat̄ ſ3 v̄itatē τ falſi
tatē:q2 eadē exiſtimatiōe remanente:ſi res mutet̄ erit
exiſtimatio falſa:q̄ pri⁹ fuit v̄a:q̄ ēt in deo accidere nō
pōt:q2 diuin⁹ ituitus fert̄ ad rem ſm ꝙ eſt in ſua p̄ſen
tialitate: put eſt ia3 determiata ad vnū. ¶ Et vlteri⁹
quātū ad h̄ nō pōt variari:ſi.n.res ipſa aliā diſpōnez
accipiat:iterꝫ illa erit eodē mō diuine viſioni ſubiecta
τ ſic ſcia dei nullo mō eſt variabilis.) Hec ille. ¶ Et
arti.5°.ad pᵐ dicit.(Scia dei nō variat̄ ſm variatio
nē ſcibiliū:ex h̄.n.ꝯtingit:ꝙ nr̄a ſcia ex coꝝ variatiōe
variet̄:q2 alia cognitiōe cognoſcit res p̄ntes: p̄teritas:
vl̄ futuras:τ idē ē ꝙ ſoꝛte nō ſedēte illa cognitio:q̄ ha
bebat̄ de eo:ꝙ ſederet:efficit̄ falſa:ſ3 de⁹ vno ituitu co
gnoſcit res:vt p̄ntes:p̄teritas:vl̄ futuras. Uñ eadē v̄i
tas in ei⁹ intellectu remanet q̄l'rcūq; res variet̄.) Hec
ille. ¶ Et arti.12.ad 7ᵐ dicit.(De⁹ ſcit enūciabilia non
ꝯponēdo:aut diuidēdo:τ iō ſicut cognoſcit res eodez mō
qñ ſunt:τ qñ nō ſunt:ita cognoſcit enūciabilia qñ ſunt
v̄a τ qñ ſunt falſa:q2 vnūqđq3 ſcit eſſe verū illo t̄pe q̄
verū

verū eſt:ſcit eniz hoc enūciabile eſſe verū.ſ.petruz cur
rere illo tpe:quo verū eſt:⁊ ſilr hoc enūciabile petꝝ eē
curſurū:⁊ ſic de alijs:⁊ iō q̄uis nō ſit mō veꝝ petrum
currere:ſed cucurriſſe.nihilominꝰ tñ deꝰ vtrūq; ſcit:qꝛ
ſil' intuet̄ vtrūq; tpe:quo vtrūq; enūciabile eſt verū:ſi
aūt ſciret enūciabilia formādo enūciabilia in ſeipſo.
tunc neſciret aliqđ enunciabile:niſi qđ eſt veꝝ:ſicut ⁊
in nobis accidit:⁊ ſic ſcia eiꝰ variaret̄.)Hec ille.¶ Eā
dez ponit ꝯnē pma pte.q.14.arti.15.ſ.ꝙ ſcia dei eſt in
variabilis.Uerūtñ ibidē ad 3ᵐ rñdēdo dicit oppoſitū
eius:qđ prime dictū eſt.ait eniz.(Hec nō eſt vera:qc
qđ deꝰ ſciuit adhuc ſcit.ſi ad enūciabilia referat̄.Sed
ex hoc non ſeqt̄:ꝙ ſcia dei ſit variabilis:ſicut.n.abſq;
variatiōe diuine ſcie eſt:ꝙ ſciat vnā ⁊ eādē rē qn̄q; eē
⁊ qn̄q; nō eē:ita abſq; variatiōe diuine ſcie eſt:ꝙ ſciat
aliqđ enūciabile qn̄q; eē veꝝ:⁊ qn̄q; eē falſuz:eēt aūt
ſcia dei ex h̄ variabilis ſi enūciabilia cognoſceret per
modū enūciabiliū ꝯponēdo ⁊ diuidendo:ſicut accidit
in itellectu nr̄o.vñ cognitio nr̄a variat̄ ſm v̄itatē ⁊ fal
ſitatē.puta ſi mutata re eādē opinionē de illa re tenea
mus:vel ſꝫ diuerſas opiones:vt ſi p̄ opinemur aliquē
ſedere.⁊ poſtea opinemur illū nō ſedere:quoꝝ neutrū
pōt eē in deo.)Hec ille.¶ Decima ꝯ.Diuina ſcia nō
eſt vniuoca ſcie nr̄e:nec equoca:ſꝫ analoga.Iſtā pbat
de veritate.q.2.ar.11.(Impoſſe(inqt)eſt aliqđ p̄dica
ri vniuoce de deo ⁊ creatura:in oībus.n.vniuocis cōis
eſt rō nois vtriq; coꝝ:de qbꝰ nomē vniuoce p̄dicat̄.et
ſic q̄tū ad illiꝰ nois rōnē vniuocata in aliq̄ eq̄lia ſunt
q̄uis ſꝫ eē vnū altero poſſit eē priꝰ vl' poſteriꝰ:ſicut i rōe
nūeri oēs nūeri ſunt eq̄les:q̄uis ſm nomē rei vnꝰ alio
prior ſit:creatura aūt q̄ntūcūq; imitet̄ deum nō pōt
attingere ad hoc vt eadē rōne aliqđ ſibi cōueniat:qua
ꝯuenit deo.Illa.n.q̄ ſꝫ eādē rōnē ſunt in diuerſis ſūt
eis cōia ſm rōnē ſube vel qdditatis:ſed ſunt diſtincta
ſm eē:qcqđ aūt eſt in deo:hoc eſt ſuū eē:ſicut.n.eēntia
in eo eſt idē qđ eē:ita ſcia idē eſt q̄ ſciētē eſſe:vñ cū eē
qđ eſt ꝓpriū vni rei:nō poſſit alteri cōicari:impoſſe eſt
vt creatura ptingat ad eādē rōnē habēdi aliqđ:qđ hꝫ
deꝰ:ſicut ⁊ impoſſe eſt ꝙ ad idē eē ꝑueniat:ſilr ēt in no
bis eēt:ſi.n.in petro nō differret hō ⁊ hoiez eē:impoſſe
eſſet ꝙ hō vniuoce diceret̄ de petro ⁊ de paulo:qbꝰ eſt
diuerſum eē.Nec pōt dici:ꝙ oīo equoce p̄dicet̄ qcqđ
de deo ⁊ creaturis dr̄:qꝛ niſi eēt aliq̄ ꝯueniētia creatu
rarū ad deū ſm rē:ſua eēntia nō eſſet creaturaꝝ ſimilitu
do:⁊ ita cognoſcēdo eēntiā ſuā nō cognoſceret creatu
ras.Silr ēt nec nos ex rebus creatis in cognitionē dei
poſſemꝰ ꝑuenire:nec noiuz:que creaturis aptant̄:vnū
magis de eo eſſet dicendū q̄ aliud:qꝛ ex equocis non
differt qđcūq; nomē iponat̄:ex quo nulla rei cōueniē
tia attendit̄.vñ dicendū eſt:ꝙ nec oīo vniuoce:nec pu
re equiuoce nomē ſcie de ſcientia dei ⁊ noſtra predica
tur:ſꝫ ſꝫ analogiā:qđ nihil aliđ eſt dictu q̄ ſꝫ ꝓportio
nem.Cōueniētia aūt ſꝫ ꝓportionē pōt eē duplex:⁊ ſꝫ
h̄ attendit̄ duplex analogie cōitas:eſt eni q̄dā ꝯueniē
tia iter ipſa:quoꝝ eſt adiuicē ꝓportio:eo ꝙ hñt diſtā
tiā vel habitudinē aliā adinuicē:ſicut binariꝰ cū vnita
te:eo ꝙ eſt eiꝰ duplū:ꝯueniētia ēt qn̄q; attēdit̄ nō duo
rū adinuicē:iter que ſit ꝓportio:ſꝫ magis adiuicē dua
rū ꝓportionū:ſicut ſenariꝰ ꝯuenit cū q̄ternario in hoc
ꝙ ſicut ſenariꝰ eſt duplū ternarij:ſic q̄ternariꝰ binarij.
pma g̃ ꝯueniētia eſt ꝓportiōis.ſcđa aūt ꝓportiōalita
tis:vñ ⁊ ſm modū pme ꝯueniētie inuenimꝰ aliqđ ana
logice dictū de duobꝰ:quoꝝ vnū ad alteꝝ habitudinē
hꝫ:ſicut ens dr̄ de ſuba ⁊ accidēte ex habitudine:quaꝫ
ſuba ⁊ accidēs hñt:⁊ ſanū dr̄ de vrina ⁊ aīali:ex eo ꝙ

Cōtradic.q̄ tñ ſoluit magiſter petrus diſ.47 6.dicēs ꝙ deꝰ ꝑt ſcire ꝙ neſcit diuiſi:nō de ꝯiūcti:nulo tñ mo ꝑt ꝑtā ſcire q̄ ſcit.

Diuerſitas eſſe vniuocatonē diſtruit

Cōueniētia ſm ꝓportionē duplex.

vrina aliquā habitudinē hꝫ ad ſanitatem aīalis:qn̄q;
vō dr̄ aliqđ analogice ſcđo mō ꝯueniētie:ſicut nomen
viſus dr̄ de viſu corporali ⁊ itellectu:eo ꝙ ſicut viſus ē
in oculo:ita itellectꝰ eſt in mēte.qꝛ g̃ in his que dicunt̄
analogice pmo mō:opꝫ eē aliquā determinatā habitu
dinē iter ea:qbꝰ eſt aliqđ cōe ꝑ analogiā:impoſſe eſt ali
qđ ꝑ hūc modū analogice dici de deo ⁊ creatura:quia
nulla creatura hꝫ talē habitudinē ad deū:ꝑ quā poſſit
diuīa ꝑfectio determīari:ſꝫ in alio mō analogie nulla
determīata habitudo attēdit̄ iter ea:qbꝰ eſt aliqđ per
analogiā cōe:⁊ iō ſm iſtū modū nihil ꝓhibꝫ aliqđ no
men analogice dici de deo ⁊ creatura:ſꝫ tñ hoc cōtigit
duplr:qn̄q; eniz illud nomē iportat aliqđ ex principa
li ſignatione:in quo nō poteſt attēdi analogia iter deū
⁊ creaturā.etiā predicto modo:ſicut eſt in omnibꝰ:que
ſimbolice dicuntur de deo.vt cum dicitur leo ſol:vel hꝫ:
quia in horuz diffinitione cadit materia:que deo attri
bui nō poteſt:quādoq; vero nomē:qđ de deo ⁊ creatu
ra dr̄:nihil importat ex principali ſignato:ſꝫ quod nō
poſſit attendi predictus cōueniētie modus inter crea
turam ⁊ deuz:⁊ ſic ſunt omnia:in quorum diffinitione
nō clauditur defectus:neq; depēdet a mā ſm eſſe:vt
ens:bonum ⁊ hꝫ.)Hec ille.¶ Eādem ſentētiā ponit
de potētia dei.q.7.arti.7°.¶ Itē pma pte.q.13.art.4°
⁊ 5°.Itē p̄ ꝯtra Gētiles.ca.33.⁊ 34.Et p̄ ſen.diſt.35.q.1.
arti.4°.¶ Sed tunc eſt dubiū.qꝛ in oībus analogicis:
ita eſt:ꝙ vnū ponit̄ in diffinitione alteriꝰ:ſicut ſubſtan
tia ponit̄ in diffinitione accidētis:⁊ actꝰ ponitur in dif
finitione potētie:vel ſaltē idez ponitur in diffinitione
vtriuſq;:ſicut ſanitas aīalis ponitur in diffinitiōe ſani
qđ dr̄ de vrina:⁊ ſani qđ de cibo:quoꝝ alterū eſt ꝯſua
tiuū:aliud ſignatiuū ſanitatis.ſed deꝰ ⁊ creature nō ſe
habēt hoc mō:qꝛ neq; vnū ponit̄ in diffinitiōe alteriꝰ
neq; aliqđ idez in diffōne vtriuſq;.dato ēt ꝙ deꝰ diffi
nitionē haberet.⁊ ſic vr̄ ꝙ nihil ſm analogiā dici poſ
ſit de deo ⁊ creaturis.Ad hoc reſpōdet ipſe de verita
te.q.2.arti.11.ad 6ᵐ dicens:ꝙ rō illa ꝓcedit de cōitate
analogie:que accipit̄ ſm determinataꝫ habitudinem
vniꝰ ad alterū:tūc.n.opꝫ:ꝙ vnū ponat̄ in diffinitione
alteriꝰ:ſicut ſubſtātia in diffinitiōe accidētis:vel aliqđ
vnū in diffinitiōe duoꝝ:ex eo ꝙ vtraq; dicunt̄ per ha
bitudinē ad vnū:ſicut ſuba in diffinitiōe qualitatis et
quātitatis.)Hec ille.¶ Sꝫ ꝯ iſta arguit Aureo.Et q̄
dez ꝯ primā ꝯcloñē p̄ loco arguit in hoc:ꝙ diſtiguit in
deo ſciaꝫ eēntie ſue:⁊ ſciam creaturaꝝ ſꝫ rōnē:arguit
igit̄ ſic.Si mens apprehēdat itellectionē:qua deꝰ itel
ligit creaturā vt aliā ab intellectione:qua itelligit eēn
tiam:aut h̄ eſt:qꝛ itellectio creature ꝯcipit̄:vt imedia
te tēdēs in eā abſq; eēntia:aut vt tēdēs in eā mediāte
eēntia:⁊ ita vt differūt ab illa:q̄ imediate in eēntia tē
dit.vñ poſſumꝰ dicere:ꝙ vel differūt ſm p̄ciſionez:qꝛ
itellectio eēntie ꝯcipit̄.vt p̄ciſe tēdens in eēntiā:itelle
ctio vō creature vt tēdens ſimul in eēntiā:⁊ cū hoc in
creaturā.vel differūt ſm diſpationem:qꝛ vna diſpate
tēdit in eēntiaꝫ diuinā abſq; creatura.alia vō in crea
turā abſq; eēntia.ſed manifeſtū eſt:ꝙ ſi dět̄ pmū iam
nō ſunt due intellectiones.ſed vna:q̄ qn̄q; ſumit̄ p̄ciſe
vt ad eſſentiā terminat̄.qn̄q; vō ſumit̄ vt vlteriꝰ ten
dens in creaturā.⁊ ſm h̄ nō eſt aliq̄ diſtictio in cogni
tione.ſed tñ in obiectis.Nā ſi alia eſt itellectio.q̄ pre
ciſe fert̄ in eēntiā ab illa:q̄ fert̄ in eſſentiaꝫ ⁊ in creatu
rā.ſequitur ꝙ duplici itellectione ſm rōnē deus itelligit
eſſentiaꝫ ſuaꝫ.vna.ſ.preciſe ſine creatura.alia vero ſil'
cum creatura:imo nō opꝫ p̄mā ponere:qꝛ ſufficiēter in
telligit deus ſuā eēntiaꝫ ꝑ ſcđaꝫ:⁊ ſicut in 2° nō eſt alia

Contra pᵐᵃᵐ ꝯcloñē arg. Aur.vbi ſup̄ q.2.ar.3° in ꝯcluſiōe pᵃ.

⁊ alia itellectio ſ͡3 rōnē eēntie ⁊ creature: imo ſimplr̄ vna. ſic abſolute dici opꝫ: ꝙ in deo nō eſt alia itellectio eēntie ⁊ creature ēt ſ͡3 rōnē. Nec pōt dari ſcd͡3. ſ. ꝙ diſferāt ſm diſpatiōnē. ipoſe eſt. n. vere ꝯcipe: ꝙ deꝰ itelligat creaturā imediate nō itelligēdo ſuā eēntiā: qꝛ tūc eēntia nō eēt rō itelligēdi creaturā: nec mediaret i deo īter actū itellectiōis: ⁊ ipſam creaturā: nec eēt obiectū primariū illiꝰ itellectiōis: qua a deo apprehēdit̄ creatura: qd̄ tu negas. ergo manifeſtū eſt: ꝙ intellectio dei nō pōt reſolui in duas ſm rōnē: quaꝝ vna ſit eēntie ⁊ alia creature. ❡ Scd̄o ſic. Aut intellectio creaturaꝝ a deo p̄cedit ſm ordinē rōnis ꝓductionē͡3 v̄bi. aut nō. ſ͡3 neutrū pōt dari. igit̄. mioꝛ ꝓbat̄. Nā nō pōt dici: ꝙ intellectio creaturaꝝ p̄cedat ordine rōnis ꝓductionē v̄bi. Tū qꝛ qd̄ eſt eēntialiꝰ ⁊ itimiꝰ deo ſm rōnē p̄cedere dꝫ ꝙ minꝰ eēntiale: ſ͡3 emanatio v̄bi eſt q̄d itimius ⁊ eēntialiꝰ deo q̄ itellectio creaturaꝝ. nihil. n. cōnotans creaturā eſt, ita itimū deo: ſicut ꝑſona. ḡ emanatio v̄bi priꝰ itelligi dꝫ quodā ordine rōnis in deo q̄ itellectio alicuiꝰ creature. Tū ſcd̄o. qꝛ oē neceſſe eē priꝰ eſt q̄ ꝯtingens: ſ͡3 ꝑſone diuie ⁊ emanatiōes ſunt neceſſe eē. creature v̄o ſunt ꝯtingētes: ⁊ q̄dā eaꝝ notitia eſt ꝯtingēs. ſ. illa que eſt reſpectu futuri ꝯtingētis: potuit. n. deꝰ non noſce antichriſtū futurū: qꝛ potuit nō eē futurus. ergo emanatio v̄bi p̄cedit hꝰ itellectionē. Nec pōt dari aliud mēbꝝ. Tū p̄. qꝛ illud qd̄ cōicat̄ alteri ꝑ ꝓductionē p̄intelligit̄ i ꝓducēte: qꝛ nō pōt cōicare qd̄ nō hꝫ: ſ͡3 pr̄ ꝓducēdo v̄bū cōicat ſibi itellectionē creaturaꝝ. ergo p̄intelligit̄ eā hr̄e in ſe. Tū 2°. qꝛ ſ͡3 Aug. 6° de trinita. filiꝰ ꝓcedit a patre: ſicut lumē de lumie ⁊ ars de arte: ſ͡3 ars iportat notitiā creaturaꝝ. ḡ pater p̄habꝫ in ſe notitiā creaturaꝝ: ſ͡3 quā dr̄ ars aliquo ordine rōnis priꝰ q̄ filiꝰ ꝓducat̄. Tū 3°. qꝛ v̄bū in diuinis nō ſolū ē v̄bū eēntie: imo eſt v̄bū creature: ſ͡3 nō ꝓcederet vt v̄bum creature: niſi itellectio creature p̄cederet in pr̄e. igr̄ ⁊c̄.

Verbi ꝓductio creaturarū cognitionem p̄cedit.

Creaturarū cognitio v̄bi ꝓductionē p̄cedit.

Bernardo loco idē vbi ſupra. q. 2. art. 3° ingſi. ſcd̄a.

❡ Scd̄o loco arguit ꝯ illud: qd̄ dicit ꝯ: q. ſ. deꝰ de creabilibꝰ nō fiēdis nō hꝫ ſciam practicā: ſ͡3 tm̄ de fiendis. Primo. Qꝛ ſi notitia fiēdoꝝ tm̄modo ſit practica ⁊ nō factibiliū: dato ꝙ nō ſint fiēda: ſeq̄t̄ ꝙ ars viellādi vl̄ ſcia medicine: in his q nō ꝓponunt vnq̄ viellare: aut potiōes dare: erūt ſpeculatiue ⁊ nō practice: vn̄ q̄libet poterit ꝑ libito volūtatis ſue facere ſciaꝫ ſuā nūc practicā ꝓponēdo vti ea. nūc v̄o ſpeculatiuā ꝓponēdo: ꝙ nūq̄ illa vtat̄. hoc aūt dicere eſt abſonū. ḡ ꝙ deꝰ ꝓponat aliq̄ ſe facturū. alia v̄o nō: nihil facit ad hoc: ꝙ illa notitia ſit practica. iſta v̄o ſpeculatiua. ❡ Scd̄o. Quia ſcia practica dr̄ actiua vel opatiua. vt pꝫ 6° metaphy. hec aūt actiuitas nō opꝫ ꝙ ſit actualis. alias nullus haberet ſciaꝫ practicā: niſi dū actu operat̄. ſ͡3 itelligi debꝫ potētialis ⁊ aptitudinalis: ſ͡3 manifeſtum eſt: ꝙ notitia quā hꝫ deꝰ reſpectu reꝝ: q̄s ēt nō diſponit ſe facturꝝ dici pōt actiua actiuitate aptitudinali: poſſet. n. deꝰ ꝓducere per eā illa que nō ꝓducet. ḡ talis notitia practica remanebit. ❡ Tertio loco arguit ꝯ hoc qd̄ dictū eſt in illa ꝯne. ſ. ꝙ ſcire opabilia quo ad eoꝝ diffīōnes ⁊ p̄dicata vl̄ia eſt ſcire ſpeculatiuū ⁊ nō practicū. Et p̄io arguit ſic. Cōſtat inq̄t ꝙ moralis ſcia tradita in libꝰ ethicoꝝ practica eſt ⁊ actiua. ſ͡3 p̄hs ibi diffinit felicitatē ⁊ v̄tutē: ⁊ v̄tutes diuidit: ⁊ eaꝝ ꝓprietates inq̄rit. ḡ cognoſcere diffinitiōes diuiſiōes ⁊ hꝰ de rebꝰ operabilibus ſpectat ad ſciaꝫ practicā ⁊ nō ſpeculatiuā. ❡ Scd̄o ad idē. Si talia de rebꝰ opabilibꝰ ad ſciam ſpeculatiuā ptinerēt: ſequeret̄ ꝙ de oī operabili poſſent eē due ſcie. ſ. ſcia practica ⁊ ſpeculatiua. ſ͡3 h̄ eſt falſuꝫ. qꝛ nullus dicit: ꝙ ſit duplex moralis vna practica. ⁊ alia ſpeculatiua. ergo idē qd̄ p̄us. ❡ Tertio. Ad ſciētiaꝫ practicam nō ſolū ſpectat ſcire ſubiectū operabile: imo ⁊ oīa que quodāmodo aſpiciūtur ab operāte: ⁊ attingunt̄ ꝑ operationeꝫ. ſed nulla veritas eſt de aliquo ſcibili q̄n operans intēdat eā vl̄r idirecte in operato. Intēdit eni talē opus agere ꝙ de illo poſſit oēs veritates hꝰ enūciari: ⁊ licꝫ forte eas p̄ncipaliter nō intēdat: nihilominus intēdit ſecūdario: cū͡3 nō intēdat facere opus diminutū: imo vſq̄quaq̄ perfectum ⁊ completū. igitur ſcire oēm ꝓprietatē ⁊ diffinitionē: ⁊ quicquid eſt cōplemēti in opere ad practicā ſciētiaꝫ pertinebit. ❡ Quarto. Ad ſciētiā practicā ſpectat ꝙ doceat operari docēdo. ſ. opera ⁊ modū operādi: ſ͡3 oīs veritas poſſibilis haberi de operabili quodāmodo eſt opabilis: qꝛ ꝑ accidēs. ꝓducens. n. ꝑticulare ꝓducit vl̄e: ⁊ oēm habitudinē ac v̄itatē formabilē in vl̄i. igit̄ ſcia practica docere pōt oēs veritatē poſſibilē de obiecto opabili formari. ❡ Contra quartā ꝯnē arguit. p̄fertiꝫ ꝯ illud: qd̄ ibi dr̄. ſ. ꝙ deꝰ intelligēdo eſſentiā vniuſcuiuſq̄ intelligit oīa: que de ipſo predicari pn̄t. Scd̄m hoc inq̄t videret̄ ꝙ deꝰ non cognoſceret imediate ꝓprias paſſiones alicuius ſubi: nec ēt cōpoſitionē ſubiecti ad predicatuꝫ imediate: qd̄ eſſe nō pōt. deus. n. per ſe ⁊ imediate cognoſcit q̄cquid hꝫ per ſe aliq̄d ꝓprie entitatis: cū ſua eēntia ſit ſimilitudo cuiuſlibꝫ entitatis quātūcūq̄ minima ſit. ſed ꝓprie paſſiones hn̄t ꝓpriaꝫ entitatē aliquo mō: ⁊ ſil̄r eē qd̄ iportat cōpoſitio eſt aliqd̄ eē aliud ab eē ſubi. ergo vnūqd̄q̄ deꝰ vidēdo eſſentiā ſuā in ſua ꝓpria entitate imediate cognoſcit: nec eſt hn̄ dictū: ꝙ itelligēdo eſſentiā vniuſcuiuſq̄ cognoſcat oīa: que poſſūt ei accidere. ❡ Cōfirmat̄ iſtud vltimū: qꝛ illud in ꝓpōnibꝰ ꝯtingētibus dici nō pōt: ꝙ cognita eſſentia ſubiecti cognoſcatur p̄dicatū: aut ꝯplexio vtriuſq̄. ❡ Cōtra ſextā ꝯneꝫ arguit. Et p̄ ꝯ illud qd̄ ibidē dr̄. ſ. ꝙ deꝰ cognoſcit enunciabilia: nō qꝛ cognoſcit q̄cq̄d eſt in eiꝰ ptāte: vel creature. hoc. n. inq̄t: l͡3 arguat deū poſſe cognoſcere enūciabilia: nō tn̄ eſt ſibi rō cognoſcēdi: l͡3. n. v̄tus ⁊ ptās diuina cognoſci nō poſſit: niſi cognoſcant̄ ea: ad que ſe extēdit ſicut nec aliq̄ relo: aut habitudo: niſi ꝓpriꝰ eiꝰ terminꝰ cognoſcat̄: non tn̄ habitudo: aut q̄uis cōnotatio eſt rō terminū cognoſcēdi. ſ͡3 potiꝰ ecōuerſo. nō igit̄ verū eſt ꝙ notitia potētie diuine: aut v̄tutis diuie ſit ſibi rō cognoſcēdi: ea que ſubſūt ſue ptāti. vn̄ eēntia ꝑ rōnē eēntie nō ꝑ rōneꝫ v̄tutis actiue eſt rō diuino itellectui oīa cognoſcēdi: imo dato ꝑ ipoſe ꝙ deꝰ potētiā actiuā non hr̄et adhuc oīa itelligeret. ❡ Cōtra eādē ⁊ q̄ntā cōcluſionē arguit ſic. ꝓbādo ꝙ diuina eſſentia nō ſe habeat vt ſpēs: qꝛ diuinꝰ itellectꝰ enūciabilia: ⁊ oīa alia cognoſcit. ſm h̄. n. ſequeret̄ ꝙ diuina eēntia eēt quaſi ſpēs ⁊ creature eēnt obiecta diuinū intellectū terminātia ēt p̄ma: qꝛ ſpēs nō tollit in nobis: q̄n creature dicant̄ obīa p̄maria itellectus noſtri. ❡ Et iteꝝ diuina eſſentia eſt obiectū terminās diuinū itellectū ēt ſm iſtos: ſed ſm eoſdē ſpēs itelligibilis nō ſe hꝫ ad itellectū: ſicut illud qd̄ itelligit̄. ſed potiꝰ tāq̄ illud quo itelligit̄. ergo non pōt dici: ꝙ diuina eſſentia ſit ſpecies itellectus diuini. ❡ Cōtra 7^{am} ꝯnē arguit. p̄ ꝯ rōnē. ſ. ꝙ ſcia dicat̄ vl̄is vel ꝑticularis ex rōne medij cognoſcēdi ⁊ non potiꝰ ex ꝯditiōe obiecti. Cōſtat inq̄t ꝙ metaphyſica dr̄ vl̄is. vn̄ ⁊ alie dicunt̄ ꝑticulares ſcie reſpectu ipſius. vt pꝫ p̄ ⁊ 4° metaᶜᵉ. ſ͡3 manifeſtū eſt. ꝙ hoc nō dr̄: niſi qꝛ ſubm eiꝰ eſt vl̄e: ſub quo ſubiecta aliaꝝ ſciaꝝ: q̄ſi ꝑticlariter ꝯtinent̄. ſpēs. n. ꝑ q̄s metaphyſicꝰ cognoſcit: ſūt eq̄ ꝑticulares ēitatiue: ſicut ille ꝑ q̄s cognoſcit phyſicꝰ: ⁊ ſil̄r habitus metaphyſice eſt ita ſingularis ⁊ idiuiduus: ſicut habitꝰ

Cōtra 4^{am} ꝯcluſionē idem vbi ſup: 2. q. viij. art. 4°. ingſitiōe 4°.

Cōtra 7^{am} idē vbi ſupra q. vij. art. 4°. ingſitiōe p̄°. Lec. ſcda. Lex. cō. p̄.

ent habit⁹ phyſice.ergo vl̄itas ⁊ particularitas in ſcia
nō attēditur penes mediū cognoſcēdi:nec penes habi-
Tex.ch.30. tus in ſe:ſed penes obiectū. ¶ Secūdo ſic. ph̄s prio
poſterioꝝ diſtinguit demōſtrationē vl̄em a particula
ri penes vl̄itatē ⁊ particularitatē obiecti. ſed cōſtat ꝙ
demōſtratio cauſat ſciaꝫ.ergo vl̄itas ſcie attēdi dꝫ pe-
nes obiecta ſcibilia.vnde ibidē dr̄:ꝙ ſcibilia ſꝫ ꝙ vl̄ia
ſunt:magis ſcibilia ſunt ꝙ̄ ſm partē demōſtrabilia. ꝗ
magis vl̄ia ſunt. ¶ Tertio.Si verū eēt qđ ab iſta opi
nione aſſumit̄:nulla ſcia deberet dici vl̄is: cū habitus
⁊ ſpēs:que ſunt media cognoſcēdi:ſint quedaꝫ res ſin-
gulares exiſtētes in ſingularib⁹ itellectionib⁹ hoīum:
Libro tertiꝰ conclusiones idē vbi ſupra inquiſi.5°. ſed hoc eſt incōueniēs.igit̄ idē qđ prius. ¶ Contra cō
cluſionē octauā arguit ſic. Iſte īngt modus dicēdi eq-
uocat de cauſalitate.dato enīꝫ ꝙ de⁹ nō eēt cā efficiēs
oīum:adhuc per ſciam ſuā eēꝫ exēplar reꝝ. Unde Cō
mētator cōcedit 12° metaphy.cōmēto.49.hō cauſali-
tatē ſcie diuine:ſed manifeſtū eſt:ꝙ iſtā cauſalitatem
hꝫ abſqꝫ ꝯiunctione ⁊ cōcomitātia volūtatis:qꝛ volū-
tas nihil facit ad rōnē exēplaritatis:aliogn faceret ad
hoc ꝙ res eſſet vnita in deo.ergo nō eſt veꝝ:ꝙ rō cau
ſalitatis cōgruat deo:niſi adiūcta volūtate:ſicut ibi di-
cunt. ¶ Cōtra vltimā cōcluſionē arguit ſic.pmo ꝯtra
mediū:quo ꝓbatur:ꝙ ſcia dei nō ſit vniuoca ſcie nr̄e.
Nō eni īngt eſt verū ꝙ hoc ſit:qꝛ qdditas ⁊ eē ſunt idē
in deo.ꝓbatū eſt enīꝫ ſupra:ꝙ in oī re idē eſt eē ⁊ eēn-
tia.differūt tn̄ ſm modū cōcipiēdi:ſed hoc nō tollit qn
in reb⁹ ſit vniuocatio.ergo rō ſufficiēs non fuit. ¶ Se-
cūdo.Quia ſicut in duob⁹ īdiuiduis nō eſt realiter idē
eē:ſic nec eadē qdditas ſm rē.nō enīꝫ eſt eadē realitas
humanitatis in duobus hoībus:ſed ſilis tn̄ : ſicut nec
idē eē: ſed ſimile. ſꝫ hoc nō obſtāte ſilitudo qdditatis
ſufficit ad vniuocationē:⁊ ſilr̄ cōformitas ipſius eē. ꝗ
nō exigitur ad vniuocationē:ꝙ qdditas differat ab eſ-
ſentia:vnde patꝫ:ꝙ iſta rō deficit per nō cām:vt cām
dec ille. ¶ Ad ea que pmo loco īducta ſunt cōtra pri-
mā cōcluſionē reſpōdet̄. Ad quoꝝ primū dr̄:ꝙ diſtin
ctio illaꝝ notitiaꝝ in deo ſm rōnem nō eſt itelligēda
ſm diſparationē:ſꝫ ſm preciſionē:⁊ tunc negatur ꝯn̄a
ibidē pmo illata.ergo nō ſunt due ſꝫ rationē illo mō
dualitatis.ex hoc enīꝫ ꝙ eadē cognitio ſumitur: vt di-
uerſimode terminata aliqualr̄ diuerſificatur ſm rōnē
ad diuerſitatē obiectoꝝ.Et cuꝫ cōtra hoc arguitur in-
ferēdo:ꝙ eēntia diuina duplici cognitione cognoſcere
tur.Dico ꝙ nō eſt icōueniēs eā duplici cognitione co-
gnoſci dualitate pciſionis ⁊ nō pciſionis.nō autē dua-
bus cognitionib⁹ diſparatis.Cum ergo vlterius īferitur
īfertur:ꝙ fruſtra ponit̄ pma ⁊c̄.dico ꝙ ſcđa icludit pri
mā:nec pōt poni ſine prima: ⁊ ideo ibi nihil eſt fruſtra
¶ Ad ſcđm dico.ꝙ ſm ꝙ ponit ſanct⁹ Tho.p̊ ſen.diſ.
7.q.1.arti.3°.queſtiūcula ſcđa ad 4ᵐ.(Oīa cōia dicta
de deo in ordīe ad creaturas:vt preſciētia:pdeſtinatio
⁊ hō.ſequūtur ſcđm noſtrū moduꝫ itelligēdi notiona-
lia ad itra:⁊ ideo dico ꝙ p̊or eſt generatio verbi ꝙ̄ no-
ticia creaturarū. ¶ Tunc ad primā ꝓbationē dico:ꝙ
vbi ꝓducēs nō pcedit ꝓductuꝫ.maior eſt falſa. In di-
uinis autē pater nō precedit filiū:⁊ ita nō prehabet il-
la:que cōicat filio.Silr̄ falſa eſt maior:vbi illa que cōi
cant ꝓductionē dicunt habitudinē ad aliquid poſteri⁹
ipſo ꝓducto:cuiuſmodi eſt noticia creaturaꝝ. ¶ Ad
ſcđaꝫ ꝓbationē dico:ꝙ ꝯn̄a nō valꝫ. Licꝫ enim filius
pcedat a patre vt ars de arte:nō tn̄ exꝑ ꝙ pater prius
habeat artē ꝙ̄ filius ꝓducat:vnde fili⁹ ex illa ꝓductio
ne nō hꝫ directe:ꝙ ſit ars creaturaꝝ:ſꝫ ad ꝓductioneꝫ
illā cōſeqtur reſpectus eius ad creata:vt artis ad artifi

ciata:⁊ ſilr̄ eſt de patre ex hoc ꝙ ꝓducit verbū: in quo
creata relucēt:⁊ fiēda diſponūtur ipſe dr̄ artifex. ¶ Ad
tertiū pꝫ per idē.filius enīꝫ prius pcedit ꝙ̄ habeat re-
ſpectuꝫ ad creaturā:vt vbi ad illud:cui⁹ eſt v̄bū. ¶ Ad
ea que ſcđo loco īducta ſunt cōtra eādē ꝯcluſionē dr̄.
¶ Ad p̊ᵐ dico:ꝙ ars medicine in eo:qui vti ea nō intē
dit eſt qdē practica habitualr̄.nō aūt actualr̄ vl̄tiate.⁊
de hoc ſatis dictū eſt in ꝓlogo. ¶ Ad 2ᵐ dico qdē ꝙ il q.2. concluſione ſcđa.
la actiuitas aptitudialis facit ſciaꝫ practicā habitualr̄
nō aūt actualr̄ vitiate:⁊ ꝙ iſta diſtictio ſit ſꝫ mētē ſci
Tho.pꝫ p̊ᵃ pte.q.14.art.3°.ad 2ᵐ vbi ſic dicit.(Eoꝝ ꝙ̄
nec ſunt:nec erunt:nec fuerūt deus non hꝫ practicā co
gnitionē niſi in virtute tn̄.) ¶ Ex quo pꝫ quō negat
cognitionē dei de talibus eē practicā:⁊ quō nō. ¶ Ad
ea vō que 3° loco ꝯ eādē ꝯnē poſita ſunt dr̄.ad p̊ᵐ qdē
ꝙ ſcia moralis eſt ſpeculatiua quo ad moduꝫ:ſed quo
ad finē eſt practica. pcedit.n.mō ſpeculatiuo diffiniē-
do:diuidēdo:vl̄ia p̄dicata cōſiderando:ſꝫ finis eius eſt
nō ſolū vt ſciam⁹:ſꝫ vt boni efficiamur:⁊ iō eſt ſimplr̄ Moral' ſciencia eſt ſimplr̄ practica.
practica.ꝯ̄rio aūt ſcia dei de creaturis non fiēdis : vt
ſcia:quā hꝫ de alio mūdo:aut de alio ſole eſt ſpeculati-
ua in ſe:ſꝫ eſt practica ꝗ̄tū ad obiectuꝫ:qđ eſt opabile
a ſciēte.ſ.deo:vn̄ oīs ſcia:que eſt de nō opabili eſt ſim-
plr̄ ſpeculatiua:ſꝫ nō oīs ſcia ꝗ̄ eſt de opabili eſt practi
ca ſimplr̄:ſꝫ illa tn̄:ꝗ̄ ad op⁹ ordinat̄. ¶ Ad 2ᵐ dico:ꝙ
ꝯn̄a nulla eſt.nō.n.oꝫ ꝙ de oī opabili ſint due ſcie nul
lo mō vnā ꝯſtituētes:ꝗ̄ꝝ vna ſit practica:⁊ alia ſpecu-
latiua:ſꝫ ſolū ſeqt̄:ꝙ de oī tali pōt h̄ri ſcia:ꝗ̄ erit ſpecu
latiua ⁊ practica diuerſimode.ſpeculatiua qdē quo ad
modū:ſꝫ practica quo ad obꝫ vel finē. ¶ Ad 3ᵐ negat̄
minor ad ſenſuꝫ:quo dꝫ cōcedi maior. opans enīꝫ aſpi
cit ad vl̄ia rei p̄dicata:ſed in illis nō ſiſtit ſꝫ ꝓtendit in
tellectum ſuū ad particulare opus: nūꝗ̄ enim ex vni-
uerſali conſideratione ſequitur opus:ſed ex conſidera-
tione virtutis cogitatiue:que circa particularia verſa-
tur. Intellectus.n.eſt mouēs remotū: ſꝫ rō pticular) ⁊ Mouēs ꝓximū ⁊ remotum.
appetit⁹ ſenſitiu⁹ eſt mouēs ꝓximuꝫ:⁊ iō maior ſimplr̄
negat̄.nō.n.ē vā de ſcia practica ſimplr̄.ſ.rōne finis:il
la.n.nō ꝯſiderat vl̄ia p̄dicata inꝗ̄tū hꝫ:ſꝫ vt illa ad p-
ticulare applicet:vn̄ practica nō ꝯſiderat vl̄ia finalr̄:ſꝫ
ſpeculatiua:⁊ inꝗ̄tū ꝯſiderat vl̄ia p̄dicata diffiniēdo:
diuidēdo:intātuꝫ recedit a ſinceritate practice. ¶ Ad
4ᵐ dico:ꝙ practica docet principalr̄ opari pticularia:⁊
nō itēdit opari niſi ꝑ accn̄s vl̄ia: ⁊ iō ſꝫ opans ꝑ accn̄s
attingat vl̄es v̄itates:nō ſeqt̄ iō ꝙ practica illō p̄ncipa
liter:⁊ ex itēto doceat.nec ꝑ ꝯn̄s in vl̄ib⁹ īmorat̄.vnde
oīa iſta argᵗᵃ ſolū ꝓbant:ꝙ practica ſcia ꝯſiderat vl̄ia
p̄dicata:⁊ rōnes vl̄es opabiliū:qđ ꝯcedim⁹:nō tn̄ in il
lis ſiſtit:nec illoꝝ grā eſt:ſꝫ ꝑꝑ op⁹:qđ pcedit a rōne p-
ticulari pcedēte iudicio itell's.ſpeculatiua aūt eſt in op
poſitū:illa.n.vadit a ſingularib⁹ ad vl̄e abſtrahēdo ſꝫ
motū reꝝ ad aiaꝫ.de ꝗ̊ dictū fuit in alio articu. ¶ Ad
argᵗᵃ ꝯ 4ᵃᵐ ꝯnē dr̄:⁊ p̊ ad p̊ᵐ dr̄.ꝙ pcedit ex falſo itel-
lectu.cū.n.dicit ſcūs Tho.ꝙ de⁹ itelligit eēntiā alic⁹:i-
telligit oīa:ꝗ̄ pn̄t de ipſo p̄dicari:nō itelligit:ꝙ eſſentia
creata ſit ei rō:ꝙ itelligat ꝯn̄a eēntiā:ſꝫ itēdit:ꝙ quia
ſpēs vl̄ idea in diuino itellectu exn̄s eq̄lr̄ repn̄tat paſſio
nes:imo oīa accn̄a rei:ſiue accidāt ꝑ ſe:ſiue ꝑ accn̄s ſicē
eēntiā:iō ſicē illa ſpēs eſt diuino intellui rō ⁊ mediū cog-
ſcēdi eēntiā:ita ē mediū cogſcēdi oīa accn̄a rei ſiue cō
ſequant̄ eēntiā ſpēi ſiue īdiuiduū:⁊ h̄ māifeſte declat
de v̄itate.q.2.ar.7°.)Intell's(īngt)diuin⁹ ꝑ vnū.ſ.per
eēntiā ſuā cogſcit oēs ſubaꝫ ⁊ oīa accn̄a: ⁊ iō neqꝫ diſ-
currit de ſubā in accn̄s:ſꝫ neqꝫ ꝯponit vnū cū altero: ⁊
ſic pꝫ:ꝙ arguēs nō vadit ad mētē ſci doc. ¶ Ad ꝯfir

mationē dr̄: ꝙ quātūcūq; ꝓpoſitio ſit ꝯtingens: tñ in-
tellectus diuinus ſimplici intuitu eadē ſpē videt indi-
uiduū: ⁊ quātitatē: ⁊ qualitatem indiuidui: ⁊ tēpus in
quo eſt: ſicut eadē ſpē videt eſſentiā ſpēi: ⁊ ꝓprias paſ-
ſiones. vnde ſanct⁹ Tho. vbi ſupra ad 6ᵐ dicit. (Idea
que eſt in mente diuina pro tāto ſe habet ſimpliciter
ad rem in quacūq; diſpoſitiōe ſit: qꝛ eſt ſimilitudo rei
ſm omnē eius diſpoſitionē: ⁊ ideo per eā cognoſcit de
re in quacūq; ſit diſpoſitiōe.) Hec ille. ¶ Et ad pⁱmū
ſic ait. (Intellectus diuinus ſm vnū ⁊ idem cognoſcit
oēs diſpoſitiones: que poſſunt variari in re: ⁊ iō in vna
diſpoſitione manēs ipſe cognoſcit diſpoſitiones reruꝫ
oēs qualitercūq; variataꝝ.) ¶ Et ibidē ad ſcđꝫ. ⁊ etiā
in reſpōſione principali dicit. (Intellectus diuin⁹ qui
eſt apprehēſoꝛ mãe ⁊ forme cōprehendit nō ſolū eēn-
tiam vniuerſalē ſpēi: ſed etiā ſingularem cuiuſlibꝫ idi
uidui: ⁊ ideo cognoſcit oīa accidentia: ⁊ cōia toti ſpēi:
aut generi: ⁊ ꝓpria vnicuiq; ſingulari. Inter que vnuꝫ
eſt tempus: in quo inuenit̄ ſingulare qđlibet in reruꝫ
natura ſm illius determinationē dicitur nunc eſſe vł
nō eſſe: ⁊ cognoſcit oīa alia enunciabilia: que formari
poſſunt vel de vniuerſalibus vel de idiuiduis.) Hec il
le. ¶ Ad argumēta cōtra ſextā cōcluſionez dr̄: ꝙ ꝓce-
dunt ex falſo itellectu. nō eniꝫ itelligit ſcūs Tho. ꝙ re
latio importata nomine diuine potētie ſit ratio⁹ diuio
itellectu ꝙ intelligat oīa: que illi ſubſunt potētie: potē
tia enim nō eſt relatiuū ſm eſſe: ſed ſm dici: qꝛ non ſo
lum ſignat relatiuū: ſed abſolutuꝫ ad qđ ſequitur rela-
tio: dico ergo ꝙ cognita diuina potētia: que eſt diuina
eſſentia ſm eſſe cognoſcūtur a deo oīa: que continent̄
in ea tāq; in virtute actiua. hꝫ autē ſunt oīa ꝓduci poſ-
ſibilia in eſſe reali vel rōnis: vt compoſitio vel diuiſio
intellectus ⁊ enūciabilia ⁊ hꝫ: oium enim illoꝝ ſimi-
litudo eſt in diuina eſſentia: ⁊ nō ſolum illoꝝ: imo re-
ſpectuū illoꝝ ad diuinam eſſentiaꝫ: ſicut imitatiui ad
imitabile ⁊ ꝓducibilis ad ꝓductiuū. hoc ergo intelle-
ctu dicit ſanct⁹ Tho. ꝙ cognita diuina potētia cogno-
ſcūtur oīa poſſia. qꝛ cognita eſſentia cognoſcit̄ reſpect⁹
ad oīa: que ſunt i ea modo predicto: qđ eſt cognoſcere
eēntiā per modū potētie. ¶ Et cū dicit arguēs: ꝙ ſi ꝑ
impoſſibile deus nō haberet actiuā potētiaꝫ ⁊c. Dico
ꝙ falſum eſt: imo nullaꝫ nām intelligeret: qꝛ cognitio
eſt per aſſimilationē cognoſcētis ad cognitū: illa auteꝫ
ſimilitudo attēditur ſm cōuenientiaꝫ forme. opꝫ ergo
ſi deus habꝫ ſimilitudinē creature: ꝙ illa ſit cauſata a
creatura: vel ſit cauſatiua creature: vel aliquid tertiuꝫ.
ſit vtriuſq; cauſa: quoꝝ ſolum ſcđm eſt poſſibile. Illa
autē ꝯña fuit deducta ꝓlixe ꝯcluſione 8ᵃ. ¶ Ad argu-
menta facta cōtra quintā ⁊ ſeptā cōcluſionē dico: ꝙ di
uina eſſentia licꝫ ſit ſpēs: qua diuinus itellect⁹ eſt actu
nō tñ ſequitur qn ſit pⁱmo itellectū a diuino intellectu
nō tñ ea ratiōe qua ſpēs: loquēdo de ſpē actui preuia:
ſed qꝛ eſt obiectū itelligibile per eſſentiā: nedū per ſi-
militudineꝫ itellectui preſens: ſicut etiā eſſentia ange-
li in cognitione: qua angelus cognoſcit ſeipſuꝫ ſe habꝫ
vt ſpēs itelligibilis: que eſt actui preuia: ⁊ iterū ſe habꝫ
vt pⁱmo cognitū illa cognitiōe angelica: ⁊ iteruꝫ vt rō
cognoſcēdi deū naturalr̄ ipſi angelo. ſm ꝙ ponit ſcūs
doctoꝛ pⁱma parte. q. 56. arti. pⁱmo ⁊ 3ᵒ. Secus eſt de ſpē
noſtri itellectus. talis enim nō niſi per reflexionē itel-
ligitur: ⁊ de tali arguit opponēs: ideo nihil ad ꝓpoſitū.
¶ Ad cōfirmationē ſilr̄ dr̄: ꝙ nō negat ſanctus Tho.
quin ſpēs illa: que eſt principiū operationis itellectua-
lis poſſit eſſe primū cognitū niſi de ſpē noſtri itellect⁹
vt pꝫ de angelo cum ſe intelligit. ¶ Ad argumēta con-
tra ſeptimā cōcluſionem dr̄ ad primuꝫ: ꝙ rō quā im-
pugnat bona eſt: ⁊ cuꝫ arguit. negatur minoꝛ. nō enim
dr̄ ſoluꝫ ſcīa vniuerſalis ꝓpter vniuerſalitatē ſubiecti:
ſed ideo qꝛ media: per que demōſtrat ſunt cōia ⁊ vni-
uerſaliſſima: media inquā dico nō ſpēs itelligibiles: ſꝫ
cōceptiones: ⁊ ꝓpoſitiones: ⁊ principia: que pⁱmo itelli-
git: vt ſunt actus: potētia: idē: diuerſuꝫ: ⁊ principia eius
ſunt ex terminis vniuerſaliſſimis ꝯpoſita. ¶ Sciēdū Rōo diuina eēntia dr̄ medium.
tamē ꝙ nō itelligo: ꝙ in diuina ſcīa vel cognitione di-
uina eſſentia oīo ſe habeat per modum talis medij: q̄-
le eſt mediuꝫ demōſtrationis: nec ſolum tale quale eſt
ſpēs itelligibilis: ſꝫ ſe habꝫ potius: vt obiectuꝫ intelle-
ctū pⁱmo: in quo alia itelligūtur: q̄ ſunt ſcđo itellecta:
ſicut cā ſe habꝫ reſpectu effectus ⁊ prin⁹ reſpectu ꝯnis:
eſt ibi ergo aliqua ſimilitudo medij demōſtrationis:
ſed nō totalis: ⁊ ſilr̄ ſpēi itelligibilis: ⁊ ſilr̄ cōceptionis
itellectus: quoꝝ quodlibet habꝫ rationē medij cogni-
tionis. ¶ Ad ſcđm negatur maioꝛ. demōſtratio enim
dr̄ vniuerſalis: qꝛ mediū eſt vle: verūtñ ex hoc ſeqtur
ꝙ obiectuꝫ ſit etiā vle: vel poſſit eſſe vle: qꝛ eadeꝫ de-
monſtratione pōt concludi vlis ⁊ particularis. ¶ Ad
tertiū negat̄ aña. nō eniꝫ loqmur de medio cognoſcē-
di eo modo: quo ſpēs vel habitus eſt mediū cognoſcē-
di: ſed eo modo: quo cā eſt mediū cognoſcēdi effectuꝫ:
⁊ principiū cognoſcēdi cōcluſionē: ⁊ ſm hꝫ alique ſcīe
dicunt̄ vles vel particulares: ſed ꝙ ex medijs vniuer-
ſalioribus ꝓcedunt: id eſt ex cauſis vniuerſaliorib⁹: vł
ꝑncipijs cōmunioꝛib⁹. ¶ Ad argumēta cōtra octauaꝫ
cōcluſionē dico: ꝙ nō eſt equocatio in ꝓbatione illius
⁊ cū ibi aſſumitur: ꝙ dato: ꝙ deus nō eēt cā ⁊c. negat̄
illud: ſi eniꝫ deus nō eēt effectiu⁹ reꝝ: nō haberet apud
ſe reꝝ ſimilitudines niſi a creaturis eas accepiſſet: vel
a cauſa effectiua creature: vt in 8ᵃ cōcluſione deductū
fuit: ⁊ ꝯñr nō eēt de⁹. ¶ Illud aūt qđ addit̄ de Cōmē
tatoꝛe parū valꝫ. qꝛ in hoc errauit ēt ꝯtra phiaꝫ. ¶ Qđ
aūt addit: ꝙ añ actū volūtatis: ⁊ ſine volūtatis cōiun-
ctione deus hꝫ cauſalitatē exēplaris reſpectu creature
Dico ꝙ ſanct⁹ Tho. nō itelligit ꝙ volūtas det hꝫ cau
ſalitatē diuine ſcīe: nec aliā etiaꝫ cauſalitatē: puta effe-
ctiuaꝫ: ſed potius vult ꝙ ſcīa ſit cā prioꝛ ſm rationē q̄
volūtas: vt ibidē dictū eſt: ſed intēdit: ꝙ nullus effect⁹
ꝓcedit a diuina ſcīa: niſi mediāte volūtate: que deter-
minat ſciam ad opus: diuina enim ſcīa ex eodē habet
cauſalitatē exēplaris ⁊ effectiui. ſ. ex plenitudine actus
ex illo eniꝫ habꝫ ꝙ ſit effectiuus reꝝ: ⁊ qꝛ ille actus eſt
itelligibiliter in eo: ideo habꝫ ꝙ ſit exēplar: ⁊ rō eoꝝ: q̄
in diuina eſſentia: ſicut in cā preexiſtūt: ⁊ ita de diuina
ſcīa. ¶ Ad argumēta contra vltimā cōcluſionē dico:
ad primū: ꝙ cā ibi aſſignata bona eſt. Et cuꝫ dicit ipſe
ꝙ eſſe ⁊ eēntia in nullo differūt ⁊c. Dico ꝙ ꝓbatio ſua
fuit iſolida: vt alias viſum eſt. ¶ Ad ſcđꝫ dico: ꝙ licꝫ
nō ſit eadē quidditas ſm rē duoꝝ idiuiduorum: ſicut
nec idē eē: tñ quidditas per accidēs eſt diuerſa in illis:
qꝛ illud qđ ſe tenet ex parte illius nō facit diuerſitatē:
imo ſi illa: que ſunt in idiuiduis: preter illđ qđ ſe tenet
de rōne qdditatis. ſ. pⁱncipia idiuiduātia nō remanerēt
eadē: eē autē idiuiduoꝝ illaꝫ vnitatē non hꝫ: qꝛ ſeqtur
pⁱncipia idiuidui: ⁊ ſm diuerſitatē illoꝝ diuerſificatur
eē: nec eſt idē ſm rōnē in duabus reb⁹ mūdi: eſſe enim
rei de ſe eſt cōicabile: ſicut eſſe fortē: vnde ſicut ſepara-
tis idiuiduātibus a nā cōi tolleretur ab ea oīs diuerſi-
tas: ita ipſa eē idiuiduoꝝ nullā haberēt vnitatē. patꝫ ꝑ
ꝙ nō eſt ſimile: qđ iducitur. Dico enī ꝙ ſi qdditas eēt
ſuū eſſe in nullis duob⁹ vniuocatio reperiret̄: niſi ideꝫ
eſſet pⁱncipiuꝫ cōuenientie ⁊ diſſimilitudinis. ſ. illud qđ
eſt eēntia

eſt eſſentia ⁊ eſſe:⁊ ſic pȝ ad argumēta. ¶ Ad argumē- tū in pede q̄onis factum dr̄:ꝙ argumētū pro aſſumit ꝯnū falſum.ſ.ꝙ ſcientia depēdeat ab oī ſuo obiecto:h enīȝ nō eſt verū niſi de obiecto p̄ncipali ſcīe:que cauſa tur a ſcito:nō aūt de obiecto ſecūdario:nec vbi ſcia eſt cauſa ſciti. ¶ Argumentū vō in oppoſitū ſolutū eſt in ſolonib⁹ argumentoꝝ ꝯ p̄mā ꝯnē. Diſti. XXXVI.

¶ Utrum oīa ſint eternalr̄ in dei p̄ſītia. Q̄ō. I.

Circa trigeſimam ſextā diſtinctio- nē q̄rit̄. Utruȝ oīa ſ̄ȝ aliqō eſſe ſint eternalr̄ in p̄ſītia dei. Et argui- tur ꝙ nō. Illud ꝙ in ſe nō eſt nō coexiſtit p̄ſītialiter diuine eternitati:cū coexiſte re preſupponat eſſe:ſȝ ꝯſtat ꝙ creature in eternitate nō coexiſtunt.ḡ nec eternitati coexiſtunt ſ̄m eſſe eſſentie:aut exiſtentie.

In oppoſitum arguit̄ per illud Aug. ſuper pſ.49m dicēs ꝙ apud deū nihil preterijt:nihilq; futurū eſt:cū illo ſunt oīa futu- ra:⁊ ei non detrahunt̄ preterita. Et de vera religione ca°.47°. dicit ꝙ nil preterijt in eterno:nil futurū eſt. Et 5° de trinitate ca°.10. dicit ꝙ apud deuȝ nec p̄terita tranſierunt:⁊ futura iam facta ſunt. Et Anſel. de caſu diaboli. ca°.18°. dicit ꝙ dei ſcia nō ꝓprie dr̄ preſcientia: cui enim ſemꝑ oīa ſunt p̄ſītia:nō futuroꝝ hȝ p̄ſciāȝ:ſȝ p̄ſītuū ſciam. Itē Iſidorus de ſūmo bono libro p̄ ca°. 6° ait. Qꝫ in deo nec p̄teritū:nec futuruȝ aliqd credit̄: ſȝ oīa p̄ſītia i deo dr̄r:q2 eternitate ſua cūcta ꝯplectit̄.

In hac q̄ōne erunt duo articuli. in quoruȝ p̄ inquirendum eſt:an oīa ſint eternaliter deo p̄ſītia q̄ītum ad ſuas ꝓprias rōnes. In 2° videndum eſt:an ſ̄m ſuas actuales exiſtentias ſint eidem eternaliter p̄ſītia.

Quantum ad primuȝ ſit prima concluſio. Di- uina eſſentia eſt propria rō cuiuſli- bet creature. Iſtā ꝯnem ꝓbat ſcūs Tho. p̄mo ꝯtra gen tiles ca°.54°. Ipſe.n. caplo.50. ꝓbat:ꝙ deus de reb⁹ hȝ ꝓpriā cognitionē. capi. āt 51. ⁊ ca°.52. oñdit ꝙ m̄ltitudo hōi intelligibiliū a deo intellectoꝝ non eſt extra intel- lectū diuinū: hmōi.n. forme a dō itellecte eternaliter non ſunt idee ꝑ ſe ſubſiſtētes extra deuȝ: nec in aliquo intellectu creato:cui⁹ rōnē ponit:q2 cū oē qō eſt preter diuinā eēntiā ſit creatū a deo:neceſſe eſt ſi forme pre- dicte extra deum ſunt ab eo:creatas eſſe: ipſe autē eſt cauſa reꝝ ꝑ intellectū.ḡ deū intelligere hmōi intelligi bilia p̄exigit̄ ordine nature ad hoc:ꝙ hmōi intelligibi- lia ſint.nō igit̄ ꝑ hoc deus intelligit multitudinē:ꝙ in- telligibilia m̄lta ſunt ex̄ eū. ¶ Caplo vō.53. oñdit quō res intellecta eſt in itellectu ꝑ ſuā ſimilitudinē:⁊ q2 di- uinus intellectus nulla alia ſpecie intelligit niſi eſſētia ſua:ſȝ ſua eſſentia eſt ſilitudo oīuȝ rerū:ideo ꝯcludit in fine capli:ꝙ ꝯceptio diui intellectus put̄ ſemetipſum itelligit:que eſt verbū illi⁹:nō ſolū eſt ſilitudo ipſi⁹ dei intellecti:ſed etiā omniū:quoꝝ diuina eſſentia eſt ſili- tudo. ſic igit̄ ꝑ vnā ſpēm intelligibilē:que eſt diuina eſ- ſentia:⁊ per vnā intentionē intellectā:que eſt verbū di- uinū m̄lta p̄ſīt a dō itelligi.) Hec ille. ¶ Caplo āt.54° oſtēdit quō diuina eſſentia eſt ꝓpria rō ⁊ ſilitudo oīuȝ intelligibiliū. (Et q2 (inqt) difficile: vel iꝓſibile alicui videri pōt:ꝙ vnū ⁊ idem ſimplex vt diuina eēntia ſit ꝓpria rō:ſiue ſilitudo diuerſoꝝ: nā cū diuerſaꝝ rerum ſit diſtinctio rōne ꝓpriaꝝ formaꝝ:qō alicui ſ̄m ꝓpriā formā ſile fuerit:alteri neceſſe eſt diſſimile inueniat̄: ſ̄m vero ꝙ diuerſa aliquid cōe habēt: nihil ꝓhibet ea vnā ſilitudinē habere:vt hō ⁊ aſinus:inq̄ītū ſūt aīalia.

Ex quo ſeqt̄:ꝙ deus de reb⁹ ꝓpriā cognitionē nō hēat ſed cōem:nam ſ̄m moduȝ quo ſilitudo cogniti eſt in cognoſcēte ſequit̄ cognitionis opatio:ſicut ⁊ calefactio ſ̄m modū caloris:ſilitudo eni cogniti eſt in cognoſcen te ſicut forma q̄ agit̄ in agente:oȝ igit̄ ſi deus de pluri bus ꝓpriā cognitionē hȝ:ꝙ ipſe ſit ꝓpria rō ſinguloꝝ: qō qualr̄ ſit inueſtigandū eſt:vt enim ph̄us docet 8°. metaphyſice:forme ⁊ diffōnes rerū:q̄ eas ſignāt:ſunt ſiles numeris:nam in numeris vna vnitate addita:vel abſtracta ſpēs numeri variat̄:vt pȝ in binario ⁊ terna rio. Silr̄ aūt eſt in diffōnib⁹:nam vna dr̄ia addita:vel abſtracta variat ſpeciem:ſub̄a enim ſenſibilis abſq; rōnali ⁊ irrōnali addito ſpē differunt. In his aūt:que multa cōtinēt in ſe:nō ſic ſe hȝ intellectus vt nā:nā ea q̄ ad eē alicuius rei requirunt̄:nā eſſe diuiſa nō patit̄: nō enim remanebit aīalis nā:ſi aīa a corꝑe abſtraha- tur. Intellectus vō ea q̄ ſunt in eſſe cōiuncta interduȝ diſtinctim accipere pōt:qñ vnū illoꝝ in rōne alterius nō cadit:⁊ per hoc in ternario pōt cōſiderare binariū tm̄:⁊ in aīali rōnali aīal ſenſibile tm̄:vñ intellectus il- lud:qō plura cōplectit̄:pōt accipe vt ꝓpriā rōnē pluri- moꝝ apphendendo aliq̄ illoꝝ abſq; aliis:pōt eniȝ ac- cipere denariū:vt ꝓpriā rōnē nouenarij vna vnitate ſubtracta:⁊ ſilr̄ vt propriā rōnē ſinguloꝝ numeroꝝ in fra incluſoꝝ. Silr̄ ēt in hōie accipe pōt ꝓpriū exēplar animalis irrōnalis inq̄ītū hō:⁊ ſingularū ſpecieꝝ ei⁹: niſi aliq̄s differentias adderet poſitiuas:ꝑꝑ hoc quidā ph̄s noie Clemens dixit:ꝙ nobiliora in entib⁹ ſunt mi- nus nobiliū exemplaria:diuina aūt eſſentia in ſe nobi litates oīum entium cōprehendit:nō quidē ꝑ moduȝ cōpoſitionis:ſȝ ꝑ modū ꝑfectionis:vt ſupra oſtenſum eſt:forma aūt oīs tam ꝓpria q̄ȝ cōis ſ̄m illud:qō aliqd ponit ꝑfectio quedā eſt:nō aūt imꝑfectionē includit niſi ſ̄ȝ ꝙ deficit a vō eē:intellectus igit̄ diuinus illud qō eſt ꝓpriū vniciuiq; in eſſentia cōprehendere pōt intel- ligēdo:in quo ſuā eēntiā imitat̄:⁊ itelligēdo:in quo ab illa ꝑfectione deficit vnūqōq;:vt pote itelligendo eēn tiā ſuā vt imitabilē ꝑ modū vi te:⁊ nō cognitionis ac- cipit ꝓpriā formā plante:ſi vō vt imitabilē ꝑ modum cognitiōis:⁊ nō itellectus ꝓpriā formā aīalis:⁊ ſic de aliis. Sic igit̄ pȝ:ꝙ diuina eēntia inq̄ītū ē abſolute ꝑfe- cta pōt accipi vt ꝓpria rō ſinguloꝝ:vñ per eā deus ꝓ- priā cognitionē de oīb⁹ reb⁹ hr̄e pōt.) Hec ille. ¶ Idē ponit p̄ma pte.q.14.arti.6°. dicens. (Quicqd ꝑfectiōis eſt in qualȝ creatura totū preexiſtit ⁊ ꝯtinet̄ in deo ſ̄ȝ modū excellētē:nō ſolū aūt illud:in quo creature cōi- cant.ſ.ipm eē ad ꝑfectionē ꝑtinet:ſȝ ēt ea ꝑ q̄ creature adinuicē diſtinguunt̄:ſicut viuere:⁊ itelligere:⁊ hmōi q- bus viuentia a non viuentibus:⁊ itelligētia a nō itellī gentib⁹ diſtinguunt̄:⁊ oīs forma ꝑ quā res in ꝓpā ſpē ꝯſtituit̄ ꝑfectio q̄dā ē:⁊ ſic oīa in deo p̄exiſtūt nō ſoluȝ q̄ītū ad illud:qō eſt cōe oīb⁹:ſȝ ⁊ q̄ītū ad ea:ſ̄m q̄ res diſtinguūt̄:⁊ ſic cū in ſe oēs ꝑfectiones ꝯtineat:ꝯparat̄ dei eēntia ad oēs rerū eēntias:nō ſic cōe ad ꝓpria:vt vnitas ad numeros:vel centrū ad lineas:ſȝ ſic act⁹ ꝑfe- ctus ad iꝑfectos:vt ſi dicerē:hō eſt aīal:vel ſenari⁹ q eſt numerus ꝑfect⁹ ad numeros iꝑfectos ſub ipſo cō- tentos:manifeſtū eſt āt ꝙ ꝑ actū ꝑfectū cognoſci pōt actus iꝑfecti non ſolū in cōi:ſȝ ēt ꝓpria cognitione: ſicut q cognoſcit hoīeȝ:cognoſcit aīal ꝓpria cognitiōe:⁊ q cognoſcit ſenarium:cognoſcit ternariū ꝓpria cogni- tione. ſic igit̄ cū eēntia dei habeat in ſe qcqd ꝑfectiōis hȝ eēntia cuiuſlibȝ alterius:⁊ adhuc amplius:deus in ſeipſo pōt oīa propria cognitione cognoſcere:nā enim vniuſcuiuſq; cōſiſtit ſ̄m ꝙ per aliquē modū diuinam

Circa hanc tenuit Har. ꝙ in deo vno ⁊ ſimplici exiſtente ſūt plu res rōnes ⁊ perfectiones cōſequentes ex natura rei oī circūſcri- pto opere in- tellectus ita ꝙ ſ̄m vnam rōnem exem- plar eſt hoīs ⁊ ſ̄m aliā leo nis.

Met.c.6.10.

pfectionē participet:nō aūt deus pfecte ſeipſū cognoſceret:niſi cognoſceret quōcūqꝫ eſt participabilis ab alijs ſua pfectio.) Hec ille. ¶ Et poſt ad 3m concludit q̄ licꝫ ideꝫ nō poſſit accipi vt ppria rō diuerſoꝝ p modū adequationis:tn̄ q2 diuina eſſentia eſt aliquid excedens oēs creaturas:iō pōt accipi vt ppria rō vniuſcuiuſqꝫ ſm q̄ eſt diuerſimode imitabilis ⁊ participabilis a diuerſis creaturis.) Hec ille. ¶ Ideꝫ ponit de veritate.q.2.artic.4°.ad 2m dicens.(Deus cognoſcit oīa vno:qḋ eſt rō pluriū.ſ.eſſentia ſua:q̄ eſt ſimilitudo reꝝ omniū:⁊ q2 eēntia ſua eſt ppria rō vniuſcuiuſqꝫ rei:iō de vnoquoqꝫ ppriā hꝫ cognitionē. Qualiter aūt vnū poſſit eē multoꝝ rō ppria ⁊ cōis ſic pōt cōſiderari:naꝫ eſſentia diuina ſm ꝙ eſt rō alicuius rei:q2 res illā diuinam eſſentiam imitatur:nulla aūt res imitat̄ diuinaꝫ eēntiā ad plenū:ſic enim nō poſſet eſſe niſi vna imitatio ipſius:nec ſua eſſentia eēt per modū iſtū ppria rō niſi illa:ſicut vna ſola eſt imago patris pfecte euꝫ repſentans.ſ.filius:ſꝫ q2 res creata ipfecte imitat̄ diuinā eſſentiā:ꝯtingit eſſe diuerſas res diuerſimode imitantes:in quaꝝ tn̄ nulla eſt aliqd:qḋ nō deducat̄ a ſilitudine diue eſſentie:⁊ iō illud qḋ eſt ppriū vnicuiqꝫ hꝫ in diuina eēntia qd imitet̄:⁊ ſm ꝙ diua eſſentia eſt ſimilitudo rei q̄ꝫtū ad ppriuum ipſius rei:⁊ ſic eſt ppria ipſius rō:⁊ eadē rō ē ppria rō alterius:⁊ oīuꝫ alioꝝ.ē igit̄ rō cōis oīuꝫ inq̄ꝫtū ipſa ē vna res:quā oēs vel oīa imitant̄:ſꝫ eſt ppria rō huiꝰ vel illius ſm q̄ res diuerſimode eā imitant̄:⁊ ſic ppriaꝫ cognitionē de vnaq̄qꝫ re diua eēntia facit inq̄ꝫtū eſt ppria rō vniuſcuiuſqꝫ.)

¶ 2a ꝯ. Rōnes creaturaꝝ in deo ſunt plures ⁊ diſtincte ſm reſpectꝰ rōnis:ſꝫ ſūt eedē ſm re. Iſtam ꝯnem ponit ſcūs Tho.ꝯ̄ gentiles caº.54º.vbi poſt v̄ba ſuperius recitata dicit.(Quia vō ppria rō vniꝰ diſtinguit̄ a ppria rōne alterius:diſtinctio aūt eſt pluralitatis p̄ncipiū:opꝫ in diuino intellectu diſtinctionē quādā ⁊ pluralitatē rōnū intellectaꝝ cōſiderare:ſꝫ q̄ illud qḋ eſt in diuino intellectu:eſt ppria rō diuerſoꝝ:vn̄ cū ꝙ ſit ſm q̄ deus intelligit ppriū reſpectū aſſimilatiōis:quā hꝫ vnaqueqꝫ creatura ad ipſum:relinquit̄ q̄ rōnes rerū in diuino intellectu nō ſunt plures vel diſtincte niſi ſm q̄ deꝰ cognoſcit res pluribꝰ ⁊ diuerſis modis eſſe aſſimilabiles ſibi:⁊ ſm ꝙ dicit Aug.q̄ deus alia rōne fecit hoīem:⁊ alia equū:⁊ rōnes reꝝ pluralr̄ in mēte diuina dicit eē:in quo ēt ſaluat̄ aliqualr̄ platonis opinio ponentis ideas:ſꝫ q̄s formant̄ oīa:q̄ in rebꝰ nālibꝰ exiſtunt.) Hec ille.

¶ 3a ꝯ. Ille plures rōnes ſunt plures idee. Iſtā ꝯnē pbat ſcūs Tho.de veritate.q.3.arti.2º vbi ſic ait.(Quidā(inqt)ponētes deū p itellectū agere:⁊ nō ex neceſſitate nāe poſuerūt eū hēre vnā intētionē tm̄.ſ.creature in vl̄i:ſꝫ creaturaꝝ diſtinctio facta ē p cauſas ſcdas:dicunt enim q̄ deꝰ p̄ cōdidit vnaꝫ intelligentiā:q̄ pducit tria:ſcꝫ aīam:⁊ orbē:⁊ aliā intelligētiā:⁊ ſic pgrediēdo pceſſit pluralitas reꝝ ab vno p̄ p̄ncipio:⁊ ſm hāc quidē opinionē eēt in deo idea:ſꝫ vna tm̄ toti creature cōis:ſꝫ pprie idee ſingulorꝫ eēnt i cauſis ſecūdis:ſic ēt Dionyſiꝰ narrat.5º.caº.de diuis noībꝰ q̄ qdā Clemēs phūs poſuit principaliora entia exēplaria inferiorū. Sꝫ hoc ſtare nō pōt:q2 ſi intētio alicuiꝰ agentis ferat̄ ad aliqd vnū tm̄:pter intētionē eiꝰ erit ⁊ q̄ſi caſuale qcqd ſeq̄t̄ vel accidit ei:qḋ eſt p̄ncipalr̄ intentū ab eo:ſicut ſi aliqs intēderet facere aliquē triangulū:pter itētionē eiꝰ eēt:q̄ eſſet magnus vel paruus:cuilibꝫ aūt cōi accidit ſpāle ſub eo cōtētū:vn̄ ſi itētio agentis eſt ad aliqd cōe tm̄:pter intētionē eiꝰ erit qualitercūqꝫ determinet̄ p aliqḋ ſpāle:ſicut ſi nā intēderet ſolū gnāre aīal:pter intētionē nāe eēt q̄ gnātū eēt hō vel equꝰ:vn̄ ſi intētio dei operantis reſpiciat tm̄ ad creaturā i cōi:tota diſtinctio creature caſualr̄ accidet. Incōueniēs eſt aūt dicere:q̄ ſit p accñs p cōpationeꝫ ad cām p̄mā:⁊ ſit p ſe p cōpationē ad cauſas ſcdas:q2 qḋ eſt p ſe:p̄us eſt eo:qḋ eſt p accñs:p̄us aūt eſt ꝯpatio alicuiꝰ ad cām p̄mā q̄ꝫ ad cām 2am:vt pꝫ i libro de cauſis:vn̄ ipoſſe eſt:q̄ illḋ qḋ eſt p accñs reſpectu cāe p̄me ſit p ſe reſpectu cāe 2e:pōt aūt accidere ecōuerſo ſicut videmꝰ:q̄ ea q̄ ſunt caſualia q̄ ad nos:ſunt deo pcognita ⁊ ordinata ab ipſo:vn̄ neceſſe ē dicere:q̄ tota diſtinctio rerū ſit pꝛefinita ab eo:⁊ iō neceſſe eſt ponere ſingulorꝫ pprias rōnes:⁊ pp hoc neceſſe eſt ponere in eo plures ideas. Modus autē pluralitatis ſic accipi pōt:forma eni in intellectu pōt eſſe duplr̄. Uno mō ita q̄ ſit principiū actꝰ intelligēdi:ſicut forma q̄ eſt itelligētis inq̄ꝫtū eſt intelligens:⁊ hec eſt ſilitudo itellecti ab ipſo. Alioº ita q̄ ſit terminꝰ actꝰ intelligēdi:ſicut artifex itelligēdo excogitauit formā domus:⁊ cū illa forº ſit excogitata p actū itelligendi:⁊ quaſi p actū effecta nō pōt eē p̄mū actus intelligendi:vt ſit primū quo intelligat̄:ſꝫ magis ſe hꝫ vt intellectū quo intelligēs aliqd opat̄:nihilominꝰ tn̄ forma pdicta eſt 2m:quo itelligit̄:q2 p formā excogitatā artifex itelligit qḋ opandū eſt:ſicut in intellectu ſpeculatiuo videmꝰ:q̄ ſpēs:qua intellectus informat̄ vt intelligat actu eſt primū:quo intelligit̄:ex ꝙ aūt q̄ eſt effectꝰ in actu p taleꝫ formaꝫ operari pōt iā formādo qdditates reꝝ cōponēdo ⁊ diuidendo:vnde ipſa qdditas formata in intellectu:vel ēt cōpoſitio ⁊ diuiſio eſt qḋdā opatū ipſius p qḋ tn̄ intellectus venit in cognitionē rei exterioris:⁊ ſic eſt 2m quo intelligit̄. Si aūt intellectus artificis aliqd artificiatū pduceret ad ſilitudinē ſuiipſiꝰ:tūc qdē itellectꝰ artificis eēt idea:nō qdē vt intellectꝰ:ſꝫ inq̄ꝫtū eſt itellectū. In his aūt q̄ ad imitationē alteriꝰ pducūt̄ q2 illud qḋ alteꝝ imitat̄:pfecte imitat̄ ipꝫ:⁊ tūc intellectus opatiuus pcōcipiēs formā opati hꝫ vt ideā ipſaꝫ formā rei imitate:q2qꝫ vō qḋ ē ad imitationē alteriꝰ nō pfecte imitat̄ illud:⁊ tunc intellectꝰ opatiuꝰ nō accipit formā rei imitate abſolute:vt ideā vel exemplar rei operādē:ſꝫ cū pportione determinata:ſꝫ quā exemplatū a p̄ncipali exēplari deficeret:vel imitaret̄. Dico ḡ q̄ deꝰ p itellectū ſuū oīa operās oīa ad ſilitudinem ſue eēntie pducit.vn̄ eēntia ſua eſt idea rerū nō qdeꝫ vt eſſentia:ſꝫ vt eſt intellecta:res aūt create nō pfecte imitant̄ diuā eēntiā:vn̄ eēntia nō accipit̄ abſolute ab intellectu diuo vt idea reꝝ:ſꝫ cuꝫ pportione creature fiende ad ipſaꝫ diuā eēntiā:ſm q̄ deficit ab ea:vel imitatur eā:res aūt diuerſe diuerſimode imitant̄:⁊ vnaqueqꝫ ſm ppriū modū ſuū:cū vnicuiqꝫ ſit eſſe diſtinctum ab alia:⁊ iō ipſa diua eēntia cointellectis diuerſis pportionibꝰ reꝝ ad ipſaꝫ eſt idea vniuſcuiuſqꝫ rei:vn̄ cū ſint diuerſe reꝝ pportiōes:neceſſe eſt plures eē ideas:⁊ ē qdē vna oīuꝫ ex pte eēntie:ſꝫ plalitas inuenit̄ ex pte diuerſaꝝ pportionū creaturaꝝ ad ipſaꝫ.) Hec ille. ¶ Itē ibidē ad 2m dicit:q̄ idea de p̄ncipali itellectu ſuo hꝫ aliqd pter eēntiā.ſ.ipſaꝫ pportionē creature ad eēntiā:in q̄ ēt formalr̄ ꝯplet̄ rō idee:rōne cuiꝰ dicunt̄ ples idee. ¶ Itē ad 6m.(Una p̄º forº:ad quā oīa reducunt̄:ē ipſa diua eēntia ſꝫ ſe ꝯſiderata:ad cuiꝰ ꝯſiderationē diuinꝰ itellectꝰ adinuenit:vt ita dicā:diuerſos mōs ipſiꝰ:i qbꝰ pluralitas ideaꝝ ꝯſiſtit.) ¶ Itē ad 7m.(Idee plurificant̄ ſꝫ diuerſos reſpectꝰ ad res i ppria nā exiſtes:nec tn̄ oꝫ q̄ ſi res ſint tēpales:q̄ illi reſpectꝰ ſint tpales:q2 actio itellectꝰ hūani ſe extēdit ad aliqd

Circa ideas ierunt Plato vt Ariſto. recitat pluribus in locis nihil aliḋ eē niſi ꝯceptus obiectiui ad quos intellectus terminatur cū hō aliquē nām ab aſſignatione ⁊ ſinglaritate abſtrahendo intelligit: talis aūt conceptꝰ nō fictoſos:ſꝫ ſubſtātias īmālcs ⁊ eternas eo q̄ ſcie eterne ſunt nūq̄ꝫ niſi in mente opificis obiecti-

ue exiſtentes in ſeipſis tn̄ ſubſiſtentes aſſeruit quā tn̄ opi. Ariſto. ipugnat. Scotus aūt dicit. Ideas eē nil aliḋ q̄ꝫ ipſemet creature in diuina eēntia obiectiue relucētes quā op. Durand. ſequit̄.

aliqd ē:ꝗ̃ illō nō ē:ſic cū itelligim⁹ ꝑterita:actionē ãt relō ſeqr̄:vt 5⁰ metaphyſice dr̄:vñ ꝛ reſpect⁹ ad res tpa
Tex.cō.20. les i dīno itellectu ſūt eterni.) Itē ibidē ad 8ᵐ ꝛ 9ᵐ dicit:ꝙ illi reſpectus ſunt reſpect⁹ rōnis: ꝛ ſunt in deo vt intellecti ab eo:ꝛ ꝙ oēs illos intelligit ꝑ ſuaꝫ eēntiaꝫ. Eandē ꝯ̃neꝫ cū ꝓbatione ponit ꝑma pte.q.15.artic.2⁰. (Ideaꝝ(inqt)pl̄alitas dīne ſimplicitati nō repugnat: qḋ facile eſt videre:ſi qs cōſideret ideā opati eē in mēte opantis:ſicut qḋ intelligit:q̄ eſt forma faciēs intellectū in actu:forma.n.domus in mente edificatoris exiſtens eſt aliqd ab eo intellectū: ad cui⁹ ſilitudinē domū in mã format:nō eſt ãt ꝯ̃ ſimplicitateꝫ diuini itellectus:ꝙ mlta intelligat:ſꝫ ꝯ̃ ſimplicitatē diuini intellectus eſſet:ſi ꝑ plures ſpēs eius intellectus formaret̃. vñ plures idee ſunt in mente dīna vt intellecte ab ipa: qḋ hoc mō pōt videri:ipſe.n.eſſentiam ſuaꝫ ꝑfecte cognoſcit.vñ cog̃ſcit eã ſꝫ oēꝫ modū:q̄ cog̃ſcibilis eſt:pōt ãt cog̃ſci nō ſolū ſꝫ ꝙ in ſe ē:ſꝫ ſꝫ ꝙ eſt ꝑticipabilis ſꝫ aliquē modū ſilitudinis a creaturis:vnaqueqꝫ ãt creatura hꝫ ſpēꝫ ꝓpꝛiaꝫ ſꝫ ꝙ aliquo mō ꝑticipat dīne eſſētie ſilitudinē.ſic igit̃ inq̃tū deus cognoſcit eēntiã ſuaꝫ vt imitabileꝫ a tali creatura:cognoſcit eaꝫ vt ꝓpꝛiam rōneꝫ:ꝛ ideaꝫ hꝰ creature:ꝛ ſic de alijs:ꝛ ſic pꝫ ꝙ deus intelligit rōnes ꝓpꝛias pluriū reꝝ:q̄ ſūt plures idee.) Idē ponit ī ſen.diſt.36.q.2.arti.2⁰.¶ Sciendū tñ ne ꝓcedamus ꝑ ignota:ꝙ idea ſꝫ nomē ſignificat idē qḋ forma:nō qdē forma q̄ aliqd format̃:ſicut effect⁹ ꝑ formã agētis:nec forma ſꝫ quaꝫ aliqd format̃:ſicut illa q̄ eſt pars cōpoſiti:ſꝫ forma:ad quã aliqd format̃ ſicut forma exemplaris ad cui⁹ ſilitudinē aliqd ꝯſtituit̃:ſic enī cōſuetū eſt accipi nomē idee ſꝫ ꝙ dicit ſcūs Tho. de veritate.q.3.arti.ī.vbi addit etiã ꝙ tria ſunt de ratione idee.ſ.ꝑmū eſt:ꝙ ſit forma: qua aliqd imitatur. 2⁰ ꝙ illa imitatio fiat ex intētione agentis:ꝛ ꝓpter h̄ remouet̃ forma hoīs vel figura:quã imitat̃ pictura facta a pictore nō intentione effigiandi illuꝫ hoīem: ſed cōtingit a caſu.3⁰.ꝙ illud agens predeterminet ſibi finē:ꝛ ꝓpter hoc nō dicimus:ꝙ aīa prius ſit idea aīe filij: qꝛ illa eſt opatio nãe q̄ ꝑſupponit intellectū ꝑſcienteꝫ finē nature.idea ḡ eſt forma:quã aliqd imitat̃ ex intentione agentis:q ꝑdeterminat ſibi finē:ſiue ſit illa forma in agente:ſiue extra. Idē ponit ꝑma pte.q.15.art.ī. et ī ſen.vbi ſupra artic.ī.¶ 4ª ꝯ̃.Licꝫ deus nō habeat ideaꝫ ꝓpꝛie loq̄ndo niſi de cognitis ab eo practice: tñ rōnes hꝫ de cognitis ab eo practice vel ſpeculatiue.
Tex.cō.49. Iſtam ponit de veritate.q.3.arti.3⁰vbi ſic ait.(Intellectus practicus vt dicitur 3⁰de anima differt a ſpeculatiuo fine.finis eniꝫ ſpeculatiui eſt veritas abſolute: ſꝫ practici eſt opatio:vt dicit̃ in 2⁰metaphiſice.Aliqua ḡ cognitio dicit̃ practica ex ordine ad opus:qḋ ꝯtingit dupliciter.qñqꝫ in actu.qñ.ſ.actu ordinatur ad opus: ſicut artifex ꝑcōcepta forma intendit illã in mãm inducere:ꝛ tunc eſt actu practica cognitio:ꝛ cognitionis forma:qñqꝫ võ eſt cognitio ordinabilis ad actū:nō tñ actu ordinat̃:ſicut cū artifex excogitat formam artificij:ꝛ ſcit modū opandi:nō tñ opari intedit: ꝛ certū eſt ꝙ tunc eſt practica virtute vel habitu:non aūt actu. Qñ võ nullo mō eſt ad actū ordinabilis cognitio.tunc eſt pure ſpeculatiua.qḋ etiaꝫ dupliciter contingit. vno⁰ qñ cognitio eſt de reb⁹ illis:q̄ non ſunt nata ꝓduci per ſcientiã cognoſcentis:ſicut cū nos cognoſcimus nãlia: qñqꝫ vero res cognita eſt qdeꝫ opabilis ꝑ ſciaꝫ:tñ non ꝯſideraẗ vt eſt opabilis:res.n.ꝑ operationē in eē producitur:ſunt aūt quedam ſeparabilia ſꝫ intellectum: que non ſunt ſeparabilia ſꝫ eſſe.Qñ autē conſideratur res opabilis ꝑ intellectū diſtinguendo ea ab inuicem: q̄ ſꝫ eſſe ſeparari nō poſſunt:nō eſt practica cognitio actu nec habitu:ſed tñ ſpeculatiua:ſicut ſi artifex conſideret domū inueſtigãdo paſſiones eius:ꝛ genus:ꝛ differentias:ꝛ alia hꝰ.q̄ ſꝫ eſſe idiſtincta inueniunt̃ in re ipa:ſꝫ tūc cōſideraẗ res vt eſt opabilis:qñ conſiderãtur in ipſa oīa:q̄ ad ei⁹eſſe ſil̄ reqrunt̃:ꝛ ſꝫ hos q̃tuor modos diuina cognitio ſe habꝫ ad res.Scientia enim eius eſt cauſatiua reꝝ. quedaꝫ ḡ cognoſcit ordinando ea ꝓpoſito volūtatis ſue ad hoc ꝙ ſint ſꝫ qḋcūqꝫ tempus:ꝛ hoꝝ hꝫ practicaꝫ cognitioneꝫ in actu:quedaꝫ võ cognoſcit q̄ nullo tempore facere intendit:ſcit eniꝫ ea que nec fuerunt:nec ſunt:nec erūt:ꝛ de his hꝫ qdeꝫ ſciētiaꝫ in actu:nō aūt actu practicaꝫ:ſed virtute tm̄:qꝛ res quas facit:vel facere pōt non ſoluꝫ cōſiderat ſꝫ ꝙ ſūt in eſſe ꝓpꝛio:ſed ſꝫ oēs intentiones:quas intellectus humanus reſoluendo in eis appͥhendere pōt: iō hꝫ cognitionē de reb⁹ operabilibus a ſe:ꝛ eo mō quo nō ſūt operabiles:ſcit etiã quedaꝫ: quoꝝ ſua ſcīa non pōt eſſe cauſa:ſicut mala.vñ veriſſime in deo ꝛ practicaꝫ ꝛ ſpeculatiuã cognitionē ponim⁹.¶ Nūc ḡ vidēdū ſꝫ quē ꝑdictoꝝ modoꝝ idea i cognitione poni poſſit.idea enī vt ait Aug.forma eſt ſꝫ ꝓpꝛietateꝫ vocabuli:ſꝫ ſi rem attendamus:idea eſt rō rei vel ſil̄tudo:inuenimus aūt in qbuſdaꝫ formis dupliceꝫ reſpectuꝫ.vnū ad illud:qḋ ſꝫ eas format̃:ſicut ſcīa reſpicit ſcientē. aliuꝫ ad illud qḋ eſt ex̃.ſicut ſcientia reſpicit ſcibile:hic tñ reſpect⁹nō eſt oī forme cōis ſicut ꝑm⁹. Hoc igit̃ nomē forma importat ſolū primuꝫ reſpectū:ꝛ inde eſt ꝙ forma ſꝑ notat habitudineꝫ cãe:eſt.n.forma quodammō cã eius: qḋ ſꝫ ipſaꝫ format̃:ſiue talis formatio fiat ꝑ moduꝫ inherentie:ſicut in formis intrinſecis:ſiue ꝑ modū imitationis vt in formis exēplarib⁹:ſꝫ ſilitudo ꝛ rō reſpectū ēt 2ᵐ hñt:ex quo nō ꝯpetit eis habitudo cãe. Si ḡ loq̄mur de idea ſꝫ ꝓpꝛiã noīs rōnē:ſic nō extēdit ſe niſi ad illã ſcīaꝫ:ſꝫ quã aliqd formari pt:ꝛ hec ē cognitio actu practica vel v̈tute tm̄:q̄ ēt q̄dãmō eſt ſpeculatiua:ſꝫ tñ ſi ideã cōiter appellem⁹ ſilitudinē vl̄ rōnem: ſic idea ēt ad ſpeculatiuã ſciam ꝑtinere pōt:vel magis ꝓpꝛe dicam⁹:ꝙ idea reſpicit cognitionē practicaꝫ actu vel v̈tute:ſilitudo aūt ꝛ rō tã ſpeculatiuã q̄ꝫ practicã.) Hec ille.¶ Sciēdū tñ ꝙ de exēplis q̄ ponit nō ē multū curandū:vꝫ enī ponere ꝙ de⁹ nō cog̃ſcat mala niſi ſpeculatiue:cū tñ oppoᵐ dictū fuerit i alia qōne ꝛ ꝓbatū ꝑ eūdē:ꝛ iō ð illo exēplo nō ē curādū.¶ Eādē ꝯ̃nē ponit ꝑª pte.q.15.ar.3⁰.(Idea(inqt)i mēte dīna ſꝫ ꝙ eſt ꝑnᵐ factiōis exēplar dici pōt:ꝛ ad practicã cognitionē ꝑtinet.ſꝫ aūt ꝙ ꝑnᵐ cog̃ſcitiuū eſt ꝓpꝛie dr̄ rō:ꝛ pōt ad ſpeculatiuã ſciaꝫ ꝑtinere.ſꝫ ḡ ꝙ exēplar eſt:ſꝫ h̄ ſe hꝫ ad oīa:q̄ a deo fiunt ſꝫ aliqḋ tpa:ſꝫ võ ꝙ eſt ꝑnᵐ cognoſcitiuū ſe hꝫ ad oīa q̄ cognoſcunt̃ a deo:ēt ſi nullo tpe fiāt:ꝛ ad oīa q̄ cognoſcūt̃ a deo ſꝫ ꝓpꝛiã rōnē:ꝛ ſꝫ ꝙ cog̃ſcunt̃ ab ipſo ꝑ modū ſpeculationis.) Hec ille.
¶ Ex qb⁹ pꝫ:ꝙ cū idea ſꝫ ꝓpꝛiã rōnē ſit exēplar:ꝙ illa ſolū ꝓpꝛie loquēdo hñt ideã in deo:q̄ practice cog̃ſcunt̃ ab illo.¶ 5ª ꝯ̃.Nō oīa diſtīcta in re hñt diſtinctas ideas in deo ꝓpꝛe loquēdo de idea. Probat̃ ꝯ̃.Tū qꝛ mala nō habēt ꝓpꝛiã ideã in deo:nec ſꝫ ꝙ idea eſt exēplar:qꝛ nihil qḋ eſt in deo:pōt eſſe ꝑnᵐ mali formatiuū:nec ēt ſi accipiat̃ cōiter idea ꝓ rōne vel ſilitudie: qꝛ ſꝫ Augᵐ malū dr̄ ex h̄ ipſo ꝙ nō hꝫ formã:vñ cū ſilitudo attendat̃ ſꝫ formã aliquo mō practicã nō pōt eē ꝙ malū aliquã ſilitudinē heat in deo:cū aliqd dicat̃ malū ex hoc ipſo ꝙ a ꝑticipatiōe diuinitatis recedit. Iſtã ꝓbationem ponit ſanctus Th.de v̈itate.q.3.artic.4⁰.

Cōtradictio quam ſoluit magiſt petr⁹ dubi. 479. dicit ꝙ ſcientia eſt duplex vel ſimplicis noticie vel approbationis 2ª eſt tm̄ bonoꝝ ſꝫ pª eſt ēt malo ꝛ vt pꝫ de veri.q. 7.arti.6.diſ. 35.q.2.arti. 2⁰.ꝯcluſione prima.

Tũ q2 mã p⁹ſʒ habeat ideã in deo:nõ tñ diſtinctaʒ ab idea forme vel cõpoſiti:q2 idea ꝓprie dicta reſpicit rẽ ſm ꝙ eſt ꝓducibilis in eſſe:mã aũt nõ põt exire i eſſe ſine forma:nec ecõuerſo:vñ ꝓprie idea nõ reſpondet mãe tñ:nec forme tñ:ſʒ toti cõpoſito rñdet vna idea: q̃ eſt factiua toti⁹:⁊ q̃tũ ad formã ⁊ q̃tũ ad mãm. Si aũt large accipiamus ideã ꝓ ſilitudine vel rõne: tunc illa pñt ꝑ ſe diſtinctã hẽre ideã:q̃ pñt diſtincte ꝯſiderari:q̃uis ſeꝑatʒ eſſe nõ poſſint:⁊ ſic nihil ꝓhibet mãe ꝓme ẽt ſm ſe ideã eſſe. Iſtã ꝓbationẽ ponit ibidẽ ar. 5°. Tum q2 q̃dã accñia nõ hñt ideaʒ diſtinctã ab idea ſubiecti ꝓprie loquẽdo de idea.ſ.ſm ꝙ eſt exẽplar factiuũ. Sicut enim dicit ibidẽ arti. 7°. quedã ſunt accidentia ex ꝑncipijs ſubiecti cauſata:q̃ ſʒ eẽ nũq̃ a ſuis ſubiectis ſeꝑant̃:⁊ hꝫ vna oꝑatione cũ ſuis ſubiectis ꝓducunt̃ in eſſe:vñ cũ idea ꝓprie loquendo ſit forma rei operabilis inq̃tũ hꝫ nõ erit taliũ accidentiũ idea diſtincta ab idea ſubiecti:ſʒ ſubiecti cũ oib⁹ accidẽtib⁹ erit vna. Quedã võ ſunt accidẽtia:q̃ nõ ꝯſequũt̃ inſeparabiliter ſuũ obiectũ:nec ex ꝑncipijs ei⁹ dependẽt:⁊ talia ꝓducunt̃ in eẽ alia oꝑatione ꝑter illaʒ q̃ ꝓducitur ſubiectũ:⁊ taliũ accidẽtiũ eſt in deo idea diſtincta ab idea ſubiecti:ſʒ ſi ingt large accipiam⁹ ideã ꝓ ſilitudine vel rõne:ſic vtraq3 accidẽtia hñt ideã diſtinctã i deo: q2 ꝑ ſe diſtincte cõſiderari pñt. Tũ q2 nõ alia idea rñdet generi vl̃ ſpẽi ⁊ alia indiuiduo:in quo ſunt:vñ ibidẽ arti. 8° ad 2ᵐ dicit. (Si loquamur de idea ꝓprie ſʒ ꝙ eſt rei eo mõ q̃ eſt in eſſe ꝓducibilis:ſic vna idea rñdet ſingulari:⁊ generi:⁊ ſpẽi indiuiduatis in ipſo ſingulari:ſi autẽ accipiamus ideã cõiter ꝓ ſilitudine vel rõne:ſic cũ diuerſa ſit ꝯſideratio ſortis vt ſortes eſt:⁊ vt hõ eſt:⁊ vt aial eſt rñdebũt ei ſm hoc plures idee: vel ſilitudines.) Hec ille. ❡ Et breuiter oĩum ꝓbatio eſt: q2 ſolũ illa hñt diſtinctas ideas ꝓprie loquẽdo de idea que ſunt diſtinctiʒ factibilia. Idẽ ponit ꝑma ꝑte. q. 15. arti. 3°. ❡ 6ᵃ ꝯ. Oĩa que hñt ideã in deo:vel rõnẽ:aut ſimilitudinẽ ſunt vita in deo. Iſtã ꝓbat ſctũs Tho. ꝑma ꝑte. q. 18. arti. 4°. dicens. (Uiuere dei eſt eius intelligere:in deo aũt idẽ eſt intellectus:⁊ qḋ itelligit̃:⁊ ipʒ itelligere ei⁹:vñ q̇cq̇d eſt in deo vt intellectũ eſt ipʒ viuere ſeu vita eius:vñ cũ oĩa q̃ facta ſunt a deo ſint in ipo vt intellecta:ſequitur:ꝙ oĩa ſunt in ipſo vita diuina.) Hec ille. ❡ Et ibidẽ ad primũ. (Creature (ingt) dicũr eſſe in deo dupl̃r:vno mõ inq̃tum cõtinent̃ ⁊ ꝯſeruãtur virtute diuina:ſicut ea dicimus eſſe in nobis: q̃ ſũt in ꝑtãte noſtra:⁊ ſic creature dicunt̃ eſſe in deo:ẽt ꝓut ſunt in ſuis naturis ꝓprijs:⁊ hoc mõ eſt intelligẽdum apl̃i verbũ dicẽtis. In ipo viuimus:mouemur:⁊ ſum⁹: q2 noſtrũ eſſe:⁊ viuere:⁊ moueri cauſat̃ a deo. Alio° dicunt̃ res eẽ in deo ſicut in cognoſcẽte:⁊ ſic ſunt in deo per ꝓprias rõnes q̃ nõ ſunt aliud in deo a diuina eſſentia:vñ res:q̃ ſic ſunt in deo:ſũt diuĩa eſſentia:⁊ q2 diuĩa eſſentia ẽ vita ⁊ nõ motus:inde eſt ꝙ res h̃ mõ loquẽdo nõ ſunt i deo motus ſʒ vita.) Hec ille. ❡ Itẽ ꝑ ſen. diſ. 36. q. 1. ar. 3° ad 3ᵐ ſic ait. (Silitudo q̃ eſt i deo nõ ẽ vita vl̃ lux ſʒ h̃ ꝙ eſt ſilitudo rei:ſʒ ſʒ h̃ ꝙ ẽ i deo:⁊ dr̃ vita inq̃tũ eſt ꝑncipiũ oꝑatiõis ad eẽ rerũ:ſic dic̃ phs 8°. phyſicoꝝ ꝙ mot⁹ celi ẽ vt vita quedã nã exñtib⁹. ſʒ inq̃tũ ẽ ꝑn ͫ cognitiõis reꝝ dr̃ lux.) Hec ille. ❡ Itẽ de veritate. q. 4. arti. 8. dicit. (Res ſm ꝙ ſunt in v̄bo ꝯſiderari pñt dupl̃r. vno mõ ꝑ cõparationẽ ad v̄bum. alio mõ ꝑ cõꝑationẽ ad res in ꝓpria nã exñtes:⁊ vtroq3 mõ ſilitudo creature in v̄bo eſt vita. Illud eñi ꝓpe viuere dicim⁹:qḋ in ſeipſo hꝫ motus vel oꝑationis principiũ:ex hoc eñi aliqua dicta ſũt ꝑ viuere:q2 viſa ſunt in ſeipſis habere aliq̇d ea mouẽs ſʒ quẽcũq3 motum: ⁊ hinc ꝓceſſit nomẽ vite ad oĩa:q̃ in ſe habẽt ꝓprie operationis ꝑnᵐ:vñ ⁊ ex hoc ꝙ aliq̃ intelligũt:vel ſentiũt: vel volũt dñr viuere:nõ ſolũ ex h̃ ꝙ ſm locũ mouent̃ vel ſʒ augmẽtũ:illud g̃ eẽ qḋ res hꝫ ꝓut eſt mouẽs ſe ipſam ad aliquã oꝑationẽ dr̃ vita rei:q2 viuere viuentibus eſt eẽ:vt in 2° de aĩa dr̃. In nobis aũt nulla oꝑatio:ad quã nos mouem⁹ eſt eẽ noſtrũ:vñ itelligere nr̃ʒ nõ eſt vita nr̃a ꝓprie loquẽdo niſi ſʒ ꝙ viuere accipit̃ ꝓ oꝑe:qḋ eſt ſignũ vite:⁊ ſil̃r nec ſilitudo intellecta in nobis eſt vita noſtra:ſʒ intelligere verbi eſt ſuuʒ eſſe:⁊ ſil̃r ſilitudo ipſius:vñ ſilitudo creature in v̄bo eſt vita eius:ſil̃r ẽt ſilitudo creature eſt quodãmõ ipſa creatura ꝑ illũ modũ:quo dr̃ ꝙ aĩa eſt quodãmõ oĩa. vñ ex hoc:ꝙ ſilitudo creature in v̄bo eſt ꝓductiua ⁊ motiua creature in ꝓpria nã exñtis quodãmõ ꝯtingit:vt creatura ſeipſaʒ moueat:⁊ ad eſſe ꝓducat inq̃tũ.ſ. ꝓducit̃ in eſſe a ſua ſilitudine in verbo exiſtente:⁊ ita ſilitudo creature in v̄bo eſt quodãmõ creature vita.) Hec ille. Tex.co.57.

❡ 7ᵃ ꝯ. Res facte a deo ſunt in deo veri⁹ q̃ in ꝓpria nã. Iſtã ponit ſctũs Tho. de veritate. q. 4. arti. 6. (Cuʒ (inquit) querit̃ vtrũ creature verius ſint in v̄bo q̃ in ſeipſis diſtinguẽdũ eſt:q2 li veri⁹ põt deſignare veritatẽ rei:vel veritatẽ ꝑdicationis. ſi deſignet veritatẽ rei: ſic ꝓculdubio maior eſt veritas rerum in verbo q̃ in ſeipſis:ſi aũt deſignet̃ veritas ꝑdicatiõis:ſic eſt eꝯ:verius eñi predicat̃ hõ de re q̃ eſt in ꝓpa nã q̃ de ea ſm ꝙ eſt in verbo:nec hoc eſt ꝓpter defectũ verbi:ſed ꝓpter ſupeminẽtiã ipſius.) Hec ille. ❡ Et ibidem ſic arguit. Creatura in creatore eſt creatrix eẽntia:vt Anſel. dic̃. ſʒ eſſe increatũ eſt verius q̃ creatũ. g̃ res verius eſſe hꝫ in verbo q̃ in ſeipſa. Item. q. 8. arti. 16°. ad xiᵐ ſic ait. (Res (ingt) veri⁹ eẽ in ſeipſis q̃ in verbo põt dupliciter intelligi. vno° vt habeant nobilius eẽ in ſe q̃ habent in verbo:⁊ hoc falſuʒ eſt. q2 in ſeipſis habent eſſe creatuʒ. in v̄bo aũt increatũ:⁊ ita eſſe qḋ hñt in ſeipſis eſt ſm q̇d reſpectu illius qḋ habent in verbo. Alio mõ vt res ſit ꝑfecti⁹ hoc i ſeipſa q̃ in v̄bo:⁊ hoc quodãmõ veꝝ eſt. res.n. in ſeipſa mãlis eſt: qḋ ẽ de rõne quarundam reꝝ. In verbo aũt nõ eſt mãlis: ſed eſt ibi ſimilitudinẽ hñs ⁊ quãtũ ad formã ⁊ quãtũ ad mãʒ:⁊ tñ ſʒ hoc ꝙ eſt talis res eſt in v̄bo ſʒ q̇d.) Hec ille. ❡ Iteʒ ꝑma ꝑte. q. 18. arti. 4° ad 3ᵐ dicit. (Si de rõne reꝝ naturaliũ nõ eſſet mã ſʒ tñ forma oĩbus modis:veriori mõ eſſent res nãles in mente diuĩa per ſuas ideas q̃ in ſeipſis: ꝓpter quod ⁊ plato poſuit:ꝙ hõ ſeparatus erat verus hõ:hõ aũt mãlis eſt hõ per ꝑticipationẽ:ſʒ q2 de ratione reꝝ nãliũ eſt mã:dicendũ ꝙ res nãles veri⁹ eẽ habent in mẽte diuĩa q̃ in ſeipſis:q2 in mẽte diuĩa hñt eſſe increatũ:in ſeipſis aũt eſſe creatũ:ſʒ eẽ hoc vtpote homo vel equus verius habent in ꝓpria nã q̃ in mẽte diuina:q2 ad veritatẽ hominis ꝑtinet eẽ mãle: qḋ non habet in mente diuĩa: ſicut domus:que eſt in materia verior eſt q̃ illa:que eſt in mente:q2 hec eſt domus in actu: illa in po°.) Hec ille. ❡ Itẽ ꝑ ſen. diſt. 36. q. 1. arti. 3° ad 2ᵐ ſic ait. (Eſſe creature poteſt cõſiderari q̃druplicater. primo mõ ſʒ ꝙ eſt in ꝓpria nã. 2° mõ ſʒ ꝙ eſt in cognitione noſtra. 3° mõ ꝓut eſt in deo. 4° mõ cõiter ꝓut abſtrahit ab oĩb⁹ his:cũ igit̃ dr̃ ꝙ creatura veri⁹ eẽ hꝫ in deo q̃ in ſeipſa:cõparat̃ ꝑᵐ ⁊ 3ᵐ eſſe reſpectu quarti:q2 oĩs cõꝑatio eſt reſpectu alicuius cõis:⁊ ꝓ tanto dr̃ ꝙ in deo hꝫ verius eſſe:q2 oẽ qḋ eſt in aliquo eſt in eo ꝑ modũ ei⁹:in quo eſt:⁊ nõ ꝑ modũ ſui:vñ i deo eſt ꝑ eſſe increatũ:in ſe aũt eſt ꝑ eẽ creatũ:in q̃ minus eſt de veritate eſſendi:q̃ in eẽ increato:ſi aũt cõparet̃

Tex.co.p.

primū eſſe ad 2ᵐ reſpectu quarti inueniunt̄ ſe habere ſicut excedentia ⁊ exceſſa: eſſe enī: qḋ eſt in ꝓpria nā rei in eo: qḋ eſt ſubſtātiale excedit eſſe rei in aīa: qḋ eſt accidentale: ſꝫ excedit̄ ab eo ſꝫ h̄ ꝙ eſt eē nāle ⁊ illud

Contra pᵃᵐ ꝯcloně Aureo. di. 35. q. 3. ar. 2ᵒ. Utrū modꝰ declaran. S. Tho quō diuina eſſ. ntia ſit rer oium ſimilitudo ſit bonus.

intellectuale. ⁋ Et ita pꝫ: ꝙ res aliqñ verꝰ eē h̄ꝫ vbi eſt per ſuā ſilitudinē ꝙ̄ in ſeipſa.) Hec ille. ⁋ Sꝫ ꝯ p̄dicta arguit Aureolus multiplr: ⁊ p̄ ꝯ primā cōcloneꝫ. (Iſte modus (inqt) petit pn̄ᵐ: equalis enī difficultas ⁊ impoſſibilitas eſſe videt̄: ꝙ in aliq̄ ſimplici pfectiones ⁊ ꝓprie ⁊ diſtincte rerū oium ꝑexiſtant: ⁊ ꝙ illud ſimplex ſit ꝓpria ſilitudo reꝝ oiū: ⁊ ꝑ quā oia in ſua diſtinctione repñtant̄ ⁊ cognoſcant̄: imo ⁊ maior difficultas vr̄: ꝙ in aliquo ſimplici pfectiones ꝓpe ⁊ diſtincte ꝑexiſtere poſſint ꝙ̄ ꝙ vnū ſimplex ſit ſilr̄tudo diuerſoꝝ: ſꝫ nos q̄rim hic quō ſimplex dei eētia ſit ſilitudo diſſimiliū ⁊ diuerſoꝝ. ḡ hec declaratio ꝑ h̄: ꝙ in ea ꝑexiſtūt forme ⁊ ꝓprie pfectiōes ſinguloꝝ eſt difficile ꝑ magis difficile declarare. ⁋ 2ᵒ ſic. Licꝫ vbi plura ſunt diſtincta: poſſibile ſit accipi vnū illoꝝ ſine alio: vbi tñ nō eſt niſi vnicū indiuiſibile ⁊ ſimplex: non pōt accipi vnū ſine alio: ſed q aliqd accipit totū accipit: ſꝫ ꝯſtat ꝙ rerū pfectiones ſi ꝑexiſtāt in aliquo ſimpliciſſimo: ⁊ indiuiſibiliſſimo ꝑexiſtūt. ḡ nihil eſt dictu: ꝙ intellectꝰ diuinꝰ poſſit ibi vnā pfectionē ſumere ſine alia. vn̄ nō eſt ſile de ſubtractione vnitatis in numero: vel additione differentiaꝝ: ⁊ diffinitione: ⁊ de ſimplici dei eſſentia: q̄ nō pōt diuidi i plura: quoꝝ vnū ab alio ſubtrahat̄. ⁋ Et ſi dicat̄: ꝙ imo in plura ſ̄m rōnē: nō valꝫ quidē: q: q̄libꝫ illaꝝ rōnū eēt tota dei eētia ſꝫ rē: ⁊ ſic nō pōt eſſe pars eiꝰ: tota vo eſſentia eſt oiūꝫ rerū ſilitudo: ⁊ ꝑ ꝯñs q̄libꝫ illaꝝ rōnū eēt ſilitudo oiūꝫ: ⁊ quereret̄ an ſ̄m eandē: vel plures: ⁊ ꝓcedet̄ in infinitū: ſi det̄ ꝙ nō ꝑ eandē rōnē: vn̄ pꝫ ꝙ nō eſt ſilitudo vniꝰ rei ſꝫ ꝙ accipit̄ ſub vna rōne: ⁊ alteriꝰ put ſumit̄ ſub alia rōne: imo ſub vna ⁊ eadē rōne eſt ſilitudo oiūꝫ pfectionum creataꝝ. ⁋ 3ᵒ ſic. Aial ꝯtinet̄ ſub hoie formalr ⁊ qddicatiue: vn̄ hec eſt vera: hō eſt aial: minores ēt numeri cōtinentur in maiori: vtpote binariꝰ in ternario potentialr: ⁊ ꝑ modū ptis: ſꝫ manifeſtum eſt: ꝙ ꝓprie forme creaturarū nō cōtinent̄ in deo formalr ⁊ qdditatiue: nō eſt enīꝫ veꝝ: ꝙ deꝰ ſit lapis: vel leo niſi trāſūptiue: nec ēt cōtinent̄ in deo formalr vt ptes diuinitatis. ḡ incōgrua ſunt exēpla: ꝙ creature ſūt in deo q̄ſi actꝰ imꝑfectꝰ in actu pfecto: ſicut aial in hoie: ⁊ binariꝰ in ternario: ⁊ iō nō ꝓbat ꝙ q nouerit hoieꝫ: nouerit aial: nec ꝙ q nouerit deū: ex hoc cognoſcat entia ſꝫ ꝓpas rōnes.)

Secundo loco idem vbi ſupra ꝓpoſ. prima. Utrum diuina eētia ſit ſilitudo creaturaꝝ ſꝫ aliā ⁊ aliā pfectionem ⁊ rōneꝫ quā in ſe habeat.

Hec ille directe cōtra ſcm̄ Tho. ⁊ in ſpāli. ⁋ Ulterius arguit ꝯ eum ⁊ alios ꝓbādo: ꝙ diuitas nō eſt ſilitudo creaturaꝝ ſ̄m aliā ⁊ aliā pfectionē: vel rōnē q̄ habeat in ſe. ⁋ Primo ſic. Deus nō eſt multotiens aut multiplex exēplar eiuſdē rei: aut eminens ſilitudo: ſed manifeſtū eſt: ꝙ ſi ſub alia ⁊ alia rōne eſſet exēplar ⁊ eminens ſilitudo rerū: quot eēnt rōnes: talis totiens eſſet oium reꝝ exemplar: ⁊ eminēs ſilitudo: nā diuitas ſub qualibꝫ rōne eēt exēplar oiūꝫ reꝝ: qḋ ſic pꝫ: q: ſub q̄lꝫ rōne eēt diuitas tota formalr infinita: ⁊ illimitata: ac ſimplr pfecta. igit̄ ſecūꝫ habens ſub iſta rōne pfectiones oiūꝫ reꝝ eminenter: alioqn ſi ſub iſta rōne eſt eētia vt nō habēs pfectiones oium reꝝ: ſꝫ aliquaꝝ: ſeqt̄ ꝙ nō eſt ibi diuinitas illimitata ⁊ infinita: ⁊ ꝑ ꝯñs poterit diuinitas ꝯcipi limitata entitatiue: qḋ oio eſt impoſſibile: ſicut enim creatura nō pōt cōcipi illimitata entitatiue: ſic nec creatrix eētia intelligi nō pōt limitata vel finita. ſ̄m h̄ ḡ cū q̄libet rō eēt infinita ⁊ cōtinēs eētiā illimitatā: neceſſario eſſet oīs pfectiōꝝ oīs entitas eminenter: ⁊ ita q̄libꝫ eēt oiūꝫ ſilitudo pfecta: hoc aūt eſt incōueniēs. ḡ diuitas nō ſub alia ⁊ alia rōne: ſꝫ ſub oio eadē eſt oiūꝫ ſilitudo. ⁋ 2ᵒ ſic. Aut diuinitas eſt oiūꝫ ſilitudo ſub rōne diuitatis: aut nullius ſilitudo ſub iſta rōne: aut aliquoꝝ ſic: ⁊ alioꝝ nō: ſꝫ nō pōt dari 2ᵐ: q: ſic ñ eēt exēplar ꝑ ſuā nobiliſſimā rōnē: ſꝫ ꝑ illas quas indueret: qḋ oio ſtare nō pōt: nā iſte ēt q̄s indueret nō haberēt: ꝙ eēnt exemplares niſi a rōne diuinitatis: nec pōt ēt dari 3ᵐ: q: ſi aliquoꝝ eſſet exemplar per rōnē diuitatis: ⁊ aliquorū ꝑ alias rōnes: non reſpiceret vniformiter inq̄tū exēplar oēs creaturas: nec ēt creature aliqualr depēderēt a deo inq̄tū exēplate: imo depēderet aliq̄ creatura a rōne intimiori ⁊ eētialiori q̄ alia. Relinquit̄ igit̄ pmū: ꝙ .ſ. ſit oiūꝫ exēplar ꝑ rōneꝫ diuinitatis: ſꝫ eſt oio ſimplex ⁊ indiuiſibilis in plures. igit̄ neceſſe eſt: ꝙ diuinitas ſit exemplar reꝝ oiūꝫ ſub vnica ⁊ idiuiſibili rōne. ⁋ 3ᵒ ſic. Per illā rōnē eſt reꝝ exēplar: per quā eſt oīs res eminēter: deus enī inq̄tuꝫ eſt forma eminēs ꝓprietatibꝰ ⁊ formis rerū dicit̄ exēplar earū: ſed nō eſt forma eminens niſi ꝑ rōnē diuinitatis. ḡ ꝑ iſtā eſt ſolū oiūꝫ ſilitudo ⁊ exēplar: iſta aūt indiuiſibilis eſt in plures rōnes formalr. igit̄ idē qḋ prius.

⁋ 4ᵒ Iſte plures rōnes aut ſe haberēt ad rōnē diuinitatis tāq̄ ad ſubſtractā: aut tāq̄ ad rōneꝫ totalē: cuius iſte eſſent ptes: ſꝫ nō pōt dari pᵐ: q: tūc nō eſſet deus cā exēplaris ꝑ ſe ⁊ formalr: ſꝫ tm̄ ꝑ modū ſubſtracti inq̄tū .ſ. ſubijceret̄ hꝭ rōnibꝰ exēplaribꝰ: h̄ aūt abſonuꝫ eſt. Tuꝫ q: cā finalis eſt oium ꝑ rōnem diuinitatis: vn̄ in rōne diuinitatis btificat̄ q̄libet btūs: q̄re ſub eadeꝫ erit cā exēplaris oium. Tū q: ꝑ rōnē diuinitatis eſt cā efficiēs oiūꝫ. Tū q: cū hꝭ rōnes nō inſint diuitati niſi per actū intellectꝰ: ſequit̄ ꝙ deus nō eēt exēplar ex nā rei: ſꝫ ꝑ aliqd: qḋ largitur ei cōſideratio intellectus. Tū q: hꝭ rōnes eſſent entia diminuta ⁊ facta ꝑ intellectū: rō aūt exēplaris eſt eminens ⁊ nobilior ⁊ actualior q̄ ſit rō exēplata: nulla aūt rō diminuta eſt tante entitatis: quante creature reales ſunt: vn̄ impoſſe eſt poni ꝙ aliqua rō facta ꝑ intellectū ſit exēplaris reſpectu entitatis creaturaꝝ. Nec ēt pōt dari 2ᵐ. rō nāqꝫ diuinitatis nō pōt eſſe totalis vt diuidat̄ in plures rōnes: ex q̄ ipſam integrent aut ꝯponāt: cū ſit rō vnius ſimplicis forme. ḡ dari nō pōt ꝙ deus ſit exemplar reꝝ ꝑ aliā ⁊ aliam rōnē. ⁋ 5ᵒ ſic. Diuinitatē eſſe reꝝ ſimilitudinē ⁊ exemplar oiūꝫ ꝑ aliā ⁊ aliā rōnē aut itelligit̄ formalr: vꝫ ꝙ eſſe ſilitudinē alicuiꝰ rei eſt aliud ſꝫ rōnē ab eſſe ſilitudinē alteriꝰ rei: videnı̄ enī eſſe due hitudines ⁊ duo reſpectus: aut intelligit̄ fundamentalr ſic: ꝙ he due habitudines nō fundent̄ ſup rōnē diuinitatis: ſꝫ vna ſup vnā rōnē. reliq̄ ſup aliā: ſꝫ pᵐ dari nō pōt. Tū q: deus eſt ſilitudo rerū abſqꝫ oī habitudine media: ſeu reſpectu: vt pꝫ ex ſupradictis. Tū q: dato ꝙ intellectꝰ tales hitudines formaret: q: non eſt impoſſibile eas formari: nihilominꝰ accidūt: ⁊ nihil cōferūt ad hoc: ꝙ diuitas ſit ſilitudo ⁊ exēplar: loqmur enī hic de ſilitudine non put eſt relatio fundata ſup q̄litatē: ſꝫ put eſt q̄dā entitas abſoluta alterius repreſentatiua: ſicut ſpēs eſt ſilitudo obiecti ꝑ ſuū abſolutū. Nec pōt dari 2ᵐ: q: tūc diuinitas terminaret reſpectū depēdentie creaturarum ad deū inq̄tū exēplar i tertio mō relatiuoꝝ: terminaret enīꝫ nō ꝑ qd reale: ſꝫ ꝑ aliqd rōnis: ⁊ tūc depēderēt res ab ente rōnis: qḋ eſt impoſſe. eſt igit̄ diuitas ſub vna ſimplici rōne oiūꝫ entitatū ſilitudo ⁊ eminēs exēplar: ⁊ nō ſub alia ⁊ alia rōne cōſiderata in ipſa.) Hec ille.

Utrum diuina rō alijs rōnibus ſubſternatur.

⁋ Cōtra 2ᵃᵐ ⁊ 3ᵃᵐ ꝯnes arguit Aureo. multipliciter. Primo enim ꝓbat: ꝙ diuina eētia talibꝰ reſpectibus

Contra 2ᵃᵐ ⁊ 3ᵃᵐ vbi ſupra ꝯtra opꝑbeꝫ.

nõ indigeat ad hoc: ꝙ ſit ꝓpria ⁊ diſtīcta ſilitudo creaturarũ. Aut enĩ hꝫ reſpectus ſunt cã ⁊ rõ ꝙ dĩna eſſentia repreſentet: aut ſunt cã ⁊ rõ ꝙ diſtincte repreſentet. Sꝫ nõ pᵐ: qꝛ nullus reſpectus dat alicui formalr̃ ꝙ aliqd repñtet: cũ reſpect⁹ nec formalr̃: nec virtualr̃ contineat creaturas: nec ſit ſilis: aut ſilitudo creaturaꝝ: vñ nulla habitudo põt eſſe formalr̃ creaturas repreſentans: ⁊ ꝑ ↄñs nõ dabit eẽntie ꝙ repreſentet creaturas vel ſit repreſentatiua. Nec poteſt dari 2ᵐ. ſ. ꝙ tribuat eſſentie ꝙ diſtincte repñtet: nihil enĩ dat alicui repñtatiuo ꝙ diſtincte repreſentet: niſi ꝗten⁹ ipm diſtinguit: ⁊ quodãmõ diuidit in plura repñtatiua quoꝝ vnum repñtet aliqd determinatũ: aliud vᵒ repñtet aliud: ſic aũt nõ põt dici ꝙ dĩna eſſentia diuidat̃ ⁊ diſtinguat̃ ꝑ reſpect⁹ imitabilitatis ĩ aliq̃ pla: q̃rũ vnũ repñtet leonẽ aliõ bouẽ: ⁊ ſic ꝺ alijs: qꝛ dĩna eẽntia: cũ ſit ſimplex impoſſibile eſt: ꝙ in talia plura diſtinguat̃: qꝛ ſemꝑ ſumitur tota eſſentia ſub quolꝫ reſpectu imitabilitatis. igĩ hꝫ reſpect⁹ nõ dant eſſentie ꝙ repñtet: neqꝫ ꝙ diſtincte repñtet creaturas. ℭ 2ᵒ ſic. Sicut ſe hꝫ creata ſpẽs exiſtẽs in poᵃ cognitiua ad repñtandũ illud: cui⁹ eſt ſpecies: vel ſilitudo: ſic multo forti⁹ ⁊ alti⁹ ſe hꝫ diuina eſſentia ad repñtandũ creaturas: ſed ſpẽs creata repñtat obꝫ ſuũ ꝑ ſolũ ei⁹ abſolutũ: ita ꝙ nullus reſpectus dat ſibi ꝙ repñtet vel diſtincte repñtet. igĩ nec dĩna eſſentia erit oĩuꝫ creaturaꝝ ſilitudo diſtincta niſi ꝑ ſuũ abſolutũ. ℭ 3ᵒ ſic. Manẽte cã manet effectus: ſꝫ totalitas dĩne eſſentie eſt rõ ꝙ nõ poſſit creaturas diſtincte repñtare ſꝫ iſtos: tota aũt eẽntia relinquit̃ ⁊ ſumit̃ ſub quolibꝫ reſpectu imitabilitatis: ⁊ nõ aliq̃ portio ei⁹: cũ diuidi nõ poſſit. ḡ diuina eſſentia q̃tũcunqꝫ ſumat̃ ſub tali reſpectu nullã creaturã repñtabit diſtincte: imo oẽm: ſi veꝝ ſit ꝙ rõne ſue totalitatis ipediat̃ ne diſtincte repñtet: ſicut iſti imaginant̃. ℭ Cõtra 3ᵃᵐ

Contra 3ᵃᵐ Duran. diſt. 36. q. 3. ar. 3.

ↄcluſiõẽ arguit Durãdus ꝓbãdo ꝙ dĩna eſſentia nõ ſit ꝓprie idea alicuius rei. Si enim diuina eſſentia hẽret rõnẽ idee ꝑ aliqd ꝙ ſit in ipſa: aut hoc eſſet ꝑ illas perfectiones in qbus opponit̃ creaturis: vtpote ꝑ infinitatẽ: imenſitatẽ: eternitatẽ: aut ꝑ illas q̃ ſunt cões ſibi ⁊ creaturis: cuiuſmodi ſũt eẽ: viuere: cognoſcere: aut per eas q̃ tm̃mõ repiunt̃ in creaturis: cuiuſmodi ſũt qdditatiue ꝑfectiones rerũ: vt qdditas leonis: ⁊ bouis. Sed nõ põt dici pᵐ: qꝛ idea ⁊ ideatũ ſe hñt ſicut imitabile ⁊ imitatiuũ: ⁊ ꝑ ↄñs debẽt aſſimilari: ⁊ ñ opponi mutuo: finitũ aũt ⁊ infinitũ: creatũ ⁊ increatũ opponunt̃. Nec põt dici 2ᵐ: qꝛ de rõne idee eſt: ꝙ ideatũ ipſaꝫ ꝑfecte ⁊ totalr̃ imitet̃: cõſtat aũt ꝙ creatura in hꝫ ꝑfectionib⁹ nõ ꝑfecte imitat̃ deũ: imo maior eſt ibi diſſimilitudo q̃ ſilitudo: nec eſt inter eas vniuocatio: ſed analogia. Nec põt dari 3ᵐ: qꝛ hꝫ ꝑfectiones nullo mõ ſunt ĩ deo formalr̃: ſed tm̃ virtualr̃ ⁊ obiectiue. Deus aũt nõ põt dici idea ꝑ illud qᵈ in intellectu ſuo relucet obiectiue: aliogn cũ in deo ſint obiectiue rõnes in qbus creature ſibi opponunt̃: vtpote corporale ⁊ peccabile: ſequeret̃ ꝙ ſm̃ iſta deus eſſet idea creaturaꝝ: imo ẽt dici poſſet ꝙ creatura intellectiua hñs in ſe oĩpotentiã: ⁊ infinitatẽ: ⁊ eternitatẽ diuinã in rõne cogniti imitaret̃ deũ ſm̃ iſta: qᵈ tñ nullus dicit: vñ pꝫ ꝙ nõ põt attẽdi idealis ſilitudo aut imitatio ſꝫ illa q̃ ſunt in vno formalr̃: ⁊ in alio tm̃ obiectiue: cõſtat aũt ꝙ ꝑfectiões qdditatiue rerũ nõ ſunt in deo formalr̃. ℭ Ad idẽ arguit Scotus ꝓbando ꝙ idea nõ ſit aliud q̃ creatura ipſa obiectiue relucens in dĩna eſſentia: qꝛ dicit phus 7ᵒ. metaphyſice: ꝙ oĩa q̃ fiunt ex vniuoco fiunt: nõ ſolũ in nãlibus: imo in artificialib⁹: dom⁹ eniꝫ extra fit a domo

Ad idẽ arg. Scotus. d. 35. q. 1.

q̃ eſt in mẽte artificis obiectiue ꝑ ſpẽꝫ dom⁹: ⁊ iſta domus obiectiue ꝑ̃ſens aĩe in ſpẽ domus dr̃ idea domus in mã extrĩſ. ḡ ita erit in deo: ꝙ creature pñtes ſunt diuino itellectui obiectiue: nõ qdẽ ĩ aliqua ſpecie: qꝛ tũc vileſceret dĩnus intellect⁹: ſꝫ in ipſa eẽntia a q̃ eadem exiſte ⁊ re ⁊ rõne cũcta repñtant̃ hꝫ vtiqꝫ creature ſic intellecte erũt idee: ⁊ ſic pꝫ: ꝙ idea lapidis nõ ſit aliud niſi lapis vt intellectus. ℭ 2ᵒ loco arguit Aureo. ↄ̃ h̃ qᵈ ibidẽ innuit̃: hꝫ reſpect⁹ imitabilitatis eſſe habitudines formatas a diuino intellectu. Impoſſe inquit eſt aliquẽ intellectũ ferri ſuꝑ habitudinẽ aut reſpectũ niſi quodã ordine rõnis ꝓcognoſcat extrema: nã relatiões terminos pſupponũt ⁊ oriunt̃ ex ipſis: ſꝫ ſm̃ te iſte habitudines hñt ꝑ fundamento diuinã eſſentiã ⁊ ꝑ terminis hñt creaturas. ḡ dĩnus intellectus ꝑ̃us intelligit eſſentiã ⁊ creaturas quodã ordine rõnis q̃ formet hꝫ reſpect⁹: ⁊ ꝑ ↄñs nõ exigũt̃ ad h̃: vt dĩna eẽntia repñtet creaturas diſtincte. ℭ 2ᵒ ſic. Si reſpect⁹ hꝫ ponũt̃: vt diuin⁹ itellect⁹ intelligat creaturas: ſequũt̃ multa icõuenientia. ℭ Primũ qdẽ ꝙ indigebit alio a ſe ad h̃ ꝙ intelligat creaturas. Illi. n. reſpectus cũ ſint entia rõnis ⁊ entia diminuta nõ pñt eẽ id ꝑ ꝙ dĩna eẽntia: q̃ ꝑfectiſſima ẽ ⁊ realiſſima: nec eſt ens rõnis aut diminutũ. ℭ 2ᵐ vᵒ ꝙ ĩ dĩno itellectu erũt multa itellecta vꝫ eẽntia: deĩde hꝫ habitudines: 3ᵒ creature. ℭ 3ᵐ vᵒ ꝙ creature reales depẽdebũt ab entib⁹ diminutis tanq̃ exemplatũ ab exẽplari: qᵈ eſt icõueniẽs: cũ idee ſint fo2ᵉ pñcipales. ℭ 4ᵐ ꝙ deus ñ poterit itelligere entia realia niſi mediantib⁹ entib⁹ diminutis: ſꝫ oĩa q̃ dicta ſũt incõuenientia ſũt. igĩ ⁊ ꝙ tales habitudĩes exigant̃. ℭ 3ᵒ arguit ẽt Scotus ſic. Limitatũ ⁊ illimitatũ ſolũ differũt penes ꝑciſionẽ: ⁊ nõ ꝑciſionẽ: exẽplar. n. limitatũ repñtat vnũ ſolũ: exemplar nõ limitatũ plura: ⁊ ĩfinita: ſed manifeſtũ ẽ ꝙ ſilitudo limitata repñtat ꝑ ſuũ abſolutuꝫ abſqꝫ oĩ reſpectu: aliogn oporteret ꝙ cognoſcẽs albedineꝫ ꝑ ſpẽꝫ prius cõpararet ſpẽꝫ ad ipſam: ⁊ ita actus reflexus eſſet prior recto. quod eſt impoſſibile. ergo diuina eſſentia: que eſt exẽplar illimitatũ oẽs creaturas abſqꝫ reſpectu medio diſtincte ⁊ determinate repñſentat. ſicut. n. ſe hꝫ limitatũ ad vnuꝫ ꝑciſe: ſic illimitatũ ad plura. ℭ 4ᵒ ſic. Nõ plus põt cauſa equoca finita q̃ infinita: ſꝫ cauſa equiuoca finita põt abſqꝫ oĩ reſpectu medio ipſaꝫ determinãte ꝓducere immediate plures diſtinctos effectus: vt ſol hoĩem ⁊ plantaꝫ. ḡ multo fortius dĩna eſſentia poterit ꝓducere in eſſe intelligibili ⁊ exẽplato oẽm creaturaꝫ abſqꝫ oĩ reſpectu ipſaꝫ determinãte. ℭ 5ᵒ ſic. Potẽtialitas ⁊ cõfuſio eſt cã: ꝙ aliqd nõ poſſit plura diſtincta repñtare ſꝫ phꝫ 9ᵒ metaphy. ſꝫ idifferẽtia ⁊ idetermiatio q̃ eſt ĩ dĩna eẽntia ad creaturas repñtandũ ẽ abſqꝫ oĩ potẽtialitate ⁊ ↄfuſiõe: eſt enĩ determiatio potẽtie actiue: ⁊ nõ ad ↄ̃dictoria: ſꝫ ad diſpata: vñ ſolũ tollit ꝑciſiõeꝫ. ſ. ꝙ nõ ſic vnũ repñtat qn cũ h̃ aliõ repñtet: ñ ponit ãt vllã ↄfuſionẽ. ḡ dĩna eẽntia põt oĩa ponere eq̃ ꝑfecte ĩ eẽ repñtato ex illimitatiõe ſicut vnũ illoꝝ. ℭ 6ᵒ. Si relatiões rõnis reqreret̃ in dĩna eẽntia ad h̃: ꝙ intellect⁹ ꝑ eas ferret̃ in creaturas: q̃rẽdũ eẽt ꝑ qd dĩn⁹ itellect⁹ itelligeret eas: aut. n. ꝑ ſuã eẽntiã: aut ꝑ alias habitudĩes: aut ꝑ ſeipſas. Nõ põt poni 3ᵐ: qꝛ tũc vileſceret dĩn⁹ itellect⁹ mot⁹ ab itellectis minime entitatis. Nec 2ᵐ: qꝛ tũc quereret̃ ꝑ qd itelligeret illas habitudĩes: ⁊ ꝓcederet̃ ĩ ĩfinitũ. ḡ relinqt̃ ꝙ ꝑ eẽntiã ſuã intelligit habitudines q̃ ſũt plures abſqꝫ oĩ reſpectu medio. igĩ a ſili põt intelligere oẽs creaturas ſine reſpectu me⁹. ℭ 7ᵒ. Aut eẽntia ſil̃ cũ illis habitudinib⁹ erit pñᵐ cognoſcẽdi creaturas: aut ſole habi-

tudines

Gerardo loco Aure. vbi ſupra.

Scotus eciã arg. ⁊ recitat Aure. vbi ſupra in opini. Sco. ⁊ hec argu.

Tex. cõ. 20.

tudines iſte: aut eēntia ſola ſumpta pcciſe: ſed nõ põt
dici pᵐ: qꝛ vni⁹ ſimplicis act⁹ oꝫ ponere vnũ ꝑ ſe pnᵐ:
relatio aũt hꝫ nõ facit cũ eēntia vnũ ꝑ ſe: nec pᵒ mõ: nec
2° mõ: imo accidit ſibi ex pte itellect⁹: nec ineſt ſibi ꝑ
ſe: aut ex nã rei. Nec põt dici φ ſola relatio ſit pnᵐ: qꝛ
cũ de⁹ nãli intellectiõe itelligat creaturas: ſeq̃ φ ens
diminutũ ꝛ ens rõnis eſſet cã entis realis. Relinquit̃
ḡ φ ſola eēntia abſqꝫ oi relatione ſit pnᵐ cognoſcendi
creaturas diſtincte. ❡ 8°. In relationib⁹ de 3° mõ ſcꝫ
mẽſurati ad mẽſurã eſt tñ relatio ex pte vni⁹ extremi
qꝛ ex pte mẽſurati: ita φ alterũ. ſ. mẽſura illũ reſpectũ
terminat ꝑ ſuã abſolutã rõnẽ: ſꝫ creature referunt̃ ad
deũ tãq̃ exẽplata ad exẽplar in 3° mõ relatiuoꝝ. ḡ di‑
uina eēntia erit exẽplar omniũ abſolutũ. ❡ 9°. Aut hꝫ
bitudies ſũt obiecta cognita: aut rões cognoſcẽdi: aut co
gnitiones creaturaꝝ. Nõ duo pᵃ: qꝛ tũc ordinarentur
ad creaturaꝝ cognitionẽ: ꝛ eſſent pores: ꝛ ꝑ ꝯñs cum
plurificato pori plurificet̃ poſteri⁹: eẽnt plures intelle
ctiones creaturaꝝ: ꝛ nõ intelligeret de⁹ vna intellectio
ne ſimplici oẽm creaturã: nec põt dici φ hꝫ bitudines
ſint ipſa itellectio creature. Tũ qꝛ tũc eſſent plures in
tellectiones: vt dictũ eſt. Tũ qꝛ intellectio creature eſt
aliqd reale abſolutũ: ꝛ ꝑ ꝯñs nõ ẽ reſpect⁹ rõnis. igitur
tales bitudines nõ ſũt ponẽde.) Hec ille. ❡ Sciẽdũ
tñ φ ſeptẽ vltime rões ſũt Scoti: quas Aureo. dicit
cõcludere. ❡ 3° loco ꝓbat Aureo. φ idea non ꝯcludat
talẽ reſpectũ. ❡ Prio ſic. Idea ꝛ exẽplar eſt illũd i deo
qḋ imitat̃ ois creatura: ſꝫ maniſᵐ eſt φ creature non
imitant̃ reſpect⁹ rõnis: imo ipſaꝫ nudã eſſentiã diuini
tatis: nõ eni creature imitant̃ illos reſpect⁹ imitabilita‑
tũ ſꝫ ſubſtractũ hꝫ reſpectib⁹. ḡ iſti reſpect⁹ accidũt for
mali rõni ipſi⁹ idee. ❡ 2° ſic. Sic color ẽ viſibilis i 2°
mõ ꝑ ſe: nõ qꝛ reſpect⁹ viſibilitatis ſit ĩfra qdditatẽ co
loris neqꝫ viſus attingit colorẽ cũ reſpectu viſibilita‑
tis: ſꝫ ipſum colorẽ abſolutũ: ſic creature imitantur di‑
uinã eẽntiã abſolutã ab oi reſpectu: q̃uis ſtatim poſſit
ꝯſurgere apphẽſo reſpect⁹ imitabilitatis: ꝛ ſm hᵒ non
eſt de formali rõne idee: quaꝫ imitant̃ creature: aliqs
reſpect⁹ rõnis. ❡ 3°. Idee ſũt forme pncipales nõ for‑
mate: quaꝝ viſio eſt btifica: vt pꝫ ex dictis Aug. ſꝫ ma‑
niſeſtũ eſt φ hꝫ reſpect⁹ rõnis nõ ſunt forme pncipa‑
les: imo entia diminuta ꝛ ſm rõnẽ tñ: nec taliũ reſpe‑
ctuũ viſio eſt beatifica: ſꝫ ſoli⁹ diuinitatis: tales ẽt reſpe‑
ctus ſunt fabricati per intellectũ: nõ igit̃ ſũt idee: de q‑
bus loquit̃ Aug. ❡ 4°. Idee ſꝫ Augᵐ interpretant̃ ſpẽs
ſiue forme in latino: ſꝫ cõſtat φ nomẽ ſpẽi: vel forᵉ cõ‑
uenit alicui abſoluto: nec ꝓpe ꝯgruit reſpectib⁹ rõnis
vñ tales reſpect⁹ rõnis nõ pñt dici ꝓpe forᵉ creaturaꝝ:
vtpote rõ hois: vel forᵃ roſe. igit̃ nõ in talib⁹ reſpectib⁹
conſiſtit rõ idearuꝫ. Hec ille. Multa alia arguunt: vt‑
pote φ nõ ſint plures idee: ſꝫ oẽs hñt vnicã ideã: ꝛ iteꝝ
φ nõ iõ cognoſcit deus res: qꝛ cognoſcit illos reſpect⁹:
ꝛ multa talia ſuperi⁹ tacta. ❡ Cõtra 6ᵃᵐ ꝯnẽ arguit
Aureolus: qꝛ ibi dr̃ φ oia q̃ ſunt in deo: vt itellecta ſũt
in eo vita: querit eni qd intelligo ꝑ eẽ intellectum: aut
enim illud: qḋ terminat diuinũ intuitũ: aut illud qḋ
exiſtẽs extra intuitũ dr̃ denominatiue ꝛ equiualenter
cognoſci. Si accipit̃ pᵒ mõ: tunc veꝝ eſt φ intelligere
ꝛ intellectũ ſunt idẽ in deo: nõ tñ ꝑ hoc poterit ꝓbari
de eo: qḋ factũ eſt ꝛ creatũ: φ ſit in deo vita: cũ illud ta
le nõ terminet diuinũ intuitũ: nec pᵒ nec 2°: vt alias ꝓ‑
baſſe ſe dicit. Si võ 2° mõ ſumit̃ intellectũ: ſic nõ eſt
veꝝ: φ idem ſit diuinũ intelligere: ꝛ ſuũ intellectũ eq‑
pollenter ꝛ denomiatiue: qꝛ creature vt ſunt in ꝓprio
genere hoc mõ ſunt itellecte: ꝛ ꝑ ꝯñs nõ ꝓbat̃: φ crea‑
ture ſint in deo vita: ſꝫ maniſeᵐ eſt φ nõ plurib⁹ mo‑
dis põt accipi intellectũ: ſiue qḋ intelligit̃. ḡ ex iſta ꝓ‑
poſitiõe: ſcꝫ φ intellect⁹ ꝛ intelligere ꝛ intellectũ ſunt
idẽ i deo: nõ plene ꝓbat̃: aut declarat̃: φ creature ſint
vita in deo. ❡ 2° arguit ſic. Illud qḋ verificat̃ de re nõ
opꝫ verificari de ſua ſilitudine: nec ecõtra: nõ eni Her
cules eſt in ſe lapideus: q̃uis ei⁹ imago ſit lapidea: nec
imago eius eſt carnea: q̃uis ipſe ſit carneus: ſꝫ non alr
res ſunt in deo niſi qꝛ deitas eſt eaꝝ ſilitudo. ḡ nõ ſeq̃
φ res ſint vita q̃uis ſilitudo eaꝝ: q̃ eſt diuinitas: ſit q̃‑
dã ſũma vita. ❡ 3°. Similitudo correſpondet cuiuſlibet eſt
ſimilitudo: ꝛ nõ ecõtra: vñ ſilitudo nõ oꝫ eſſe cõtraria
aut oppoſita rei: cui⁹ eſt ſilitudo: ſꝫ eẽ vitã eſt ꝯtrariũ
ꝛ repugnat lapidi. ḡ nõ põt dici φ lapis ſit vita: vel vi‑
uens rõne ſue ſilitudis: que eſt diuitas. ❡ 4°. ſic. Si‑
cut ſe hꝫ lapis ad ſilitudinẽ: ꝑ quã eſt in intellectu crea
to: ſic ſe hꝫ q̃uis eminẽti⁹ ad ſilitudinẽ: ꝑ quã eſt in in‑
tellectu diuino: ſꝫ Ar. dicit φ lapis nõ eſt i aia: ſꝫ ſpẽs Tertio d' aia Tex. cõ. 38.
lapidis. ḡ ſilr poſſumus dicere: φ lapis nõ eſt in deo: ſꝫ
ſimilitudo lapidis: ꝛ ꝑ ꝯñs nõ eſt vita in eo. ❡ Cõfir‑
mat̃. Qꝛ nullus dicit φ domus vel archa in mẽte ar‑
tificis ſit vita. ❡ Contra 7ᵃᵐ ꝯclõnẽ arguit: qꝛ ibi di‑
ſtinguit̃ de eẽ creature. Illa inquit diſtictio nõ eſt: fal‑
ſum eni eſt: φ eſſe creature poſſit abſtrahi in cõi ab eẽ
in deo in ſe: ꝛc. qꝛ nihil cõe ſꝫ rõnẽ põt eſſe reſpectu ſi‑
militudinis lapidis eminenti: q̃ eſt in deo: ꝛ eſt diuitas:
ꝛ reſpectu lapidis in ꝓpria nã exiſtẽtis niſi ſola cõitas
nominis: vñ nõ põt aliqs ꝯcept⁹ formari cõis ad illũ
ꝛ iſtud: ſicut hõ repit aliquẽ conceptũ cõem hoi ꝛ ipſi
ſpẽi hominis: ſi enim poſſet aliqs ꝯcept⁹ formari de re:
ꝛ eius ſilitudine diminuta ſeu eminẽti: illud predica‑
ret̃ de eis qdditatiue: interroganti eni qd ſit ſilitudo
albedinis poſſet reſponderi: φ eſt q̃dã albedo. ❡ Et ſi‑
militer interrogãti de vera albedine: rñdet̃ φ eſt que‑
dã albedo: ꝛ ſic illa cõis albedo abſtracta ab his duob⁹
predicaret̃ in qd: qḋ eſt ipoſſe: nã tunc haberet rõnẽ ge‑
neris vel ſpẽi: ꝛ ſm hoc albedo: ꝛ ei⁹ ſpẽs haberẽt vnũ
genus ꝛ ꝓpinquius q̃ꝫ albedo ꝛ nigredo: ꝛ ita idẽ eſſet
ſub generibus diſperatis: nã albedo eſſet ſub colore ꝛ
ſub illo abſtracto cõceptu. igit̃ a re ꝛ a ſua ſilitudine ñ
põt abſtrahi talis cõis ꝯcept⁹: ſꝫ lapis i deo nõ eſt aliũ
q̃ꝫ eminens ſilitudo lapidis. non igit̃ põt aliqḋ indiffe‑
rens: aut cõe iportatũ ꝑ lapidẽ abſtrahi a lapide vt eſt
in deo: ꝛ vt eſt in ꝓpria nã: ſed eſt ſola cõitas nominis
impoſiti: nõ ſolũ ad ſignificandũ rẽ: imo ẽt ſuã ſimili‑
tudinẽ.) Hec ille. ❡ Ulterius põt nõ imerito dubita‑
ri de hoc: φ dicit ſcũs Tho. in illa 7ᵃ ꝯclõne. ſ. φ ſi de
rõne reꝝ nãliũ nõ eſſet mã oio: res eſſet verius in deo
q̃ꝫ in ꝓpria natura: ſm hoc cũ mã nõ ſit de rõne ange
li: ſequit̃ φ angelus veriori mõ erit in vbo q̃ꝫ in ſe: nõ
ſolũ q̃ ad vitatẽ ipſius eẽ: imo ẽt φ deus erit veri⁹ an‑
gelus q̃ꝫ angelus creatus: ſi mã ſolũ ipedit: ne deus ſit
verior lapis q̃ꝫ ille: q eſt creatura. ❡ Sed ad iſta rñ‑
det̃. pᵒ ad ea: que primit⁹ ꝯtra primã ꝯclõnẽ inducunt̃.
Et ad primũ qdẽ negat̃ añs: naꝫ ſcũs Tho. ꝓbat q̃uo
oium pfectiones in deo p̃exiſtunt pᵒ cõtra gentiles caᵒ.
28°. ꝛ 31°. Et pᵐa pte. q. 4. artĩ. 2°. (Quicqd enim pfe‑
ctionis eſt in effectu opꝫ inueniri in cauſa effectiua: vl
ſm eandẽ rõnẽ: ſi ſit agens vniuocũ vt hõ generat ho‑
minẽ: vel eminentiori mõ: ſi ſit agens equiuocũ: ſicut
in ſole eſt ſilitudo eoꝝ que generant̃ ꝑ virtutem eius:
manifeſtũ eſt eni φ effectus p̃exiſtit in cã agente. cuꝫ
ergo deus ſit pᵃ cã effectiua reꝝ oium: opꝫ pfectiones
in deo p̃exiſtere ſm eminentiorẽ modũ. Quomodo aũt
pfectiones q̃ in rebus habent̃ diſtincte in deo ſint vna

Tertio loco Aureo. diſt. 36. q. 2. artĩ. pᵒ. inquiſitiõe 2°. Utrum idea hmõi reſpectus rõnis includat.

Contra 6ᵃᵐ cõclõnẽ Aureo. diſ. 35. q. 3. artĩ. 2°.

ſimplex:oſtendit ſcūs Tho.ꝑ cōtra gentiles ca°.32.per
tria exēpla.¶ Primū eſt ꝙ ſicut calor ⁊ ſiccitas: que
in igne ſunt qualitates diuerſe:ſoli attribuunt̄ ꝑ vnā
virtutē:ita omniū ꝑfectiones:q̄ rebus alijs ſm̄ diuer
ſas formas cōueniunt deo ſm̄ vnā eius virtutē:q̄ eſt
eius eſſentia:neceſſe eſt attribui.¶ Scōm eſt de virtu
tibus cognoſcitiuis:intellectus enim vnica virtute co
gnoſcit oīa:que pars ſenſitiua diuerſis potētijs apꝑhē
dit:⁊ ēt multa alia. Intellectus ēt quanto fuerit altior
tanto aliquo vno plura pōt cognoſcere:ad que cogno
ſcēda intellect⁹ inferior nō ptingit niſi ꝑ multa.) Hec
ille.¶ Etiam ꝑma pte.q.55.arti.3°.ad 3m oſtendit quō
prudentia hominis:lꝫ ſit vna ſimplex qualitas:ꝯtinet
in ſe perfectionē ꝑticularis prudentie:q̄ eſt in leone q̄
ad actus magnanimitatis:⁊ ꝑfectionē eius:q̄ eſt in vul
pe ad actus cautele:⁊ ſic de alijs.¶ Tertiū exemplū
eſt in virtutib⁹ operatiuis humanis:potētia eniꝫ regis
ad oīa illa extendit̄:ad q̄ diuerſe ſub ipſo ptātes ordi
nem hñt.ſic igit̄ deus ꝑ vnū ſimplex eſſe ſuū oīodam
ꝑfectionē poſſidet:quā res alie multo minorē ꝑ q̄dam
diuerſa ſortiuntur.) Hec ille.¶ Et li°.4°.ca°.43.dicit.
(Diuerſe (inquit) perfectiones:quas res create ꝑ mul
tas obtinet formas:deo cōpetunt ſm̄ vnam ⁊ ſimplicē
eius eſſentiam:hō eniꝫ per aliā formā viuit:⁊ per aliā
eſt ſapiens:⁊ ꝑ aliā eſt iuſtus:q̄ oīa deo ꝑ ſuā eēntiā cō
ueniūt:eius.n.eēntia nr̄ā excedit.ita ꝙ illud:ad quod
eēntia nr̄a nō ſufficit:lꝫ ſcire ⁊ iuſtū eſſe:deus ſꝫ ſuam
eēntiā hꝫ ꝑfecte.) Hec ille.¶ Cū igit̄ tā clare d̄clarat
quō ⁊ qd ē dictu:ꝑfectiones oīum rerum in deo ꝑexi
ſtūt:ſi ex h̄ ꝓcedat ad declarādū quō idē eſt ꝓpria ſi
militudo diuerſoꝝ n̄ declarat difficile ꝑ difficili⁹:ſꝫ ꝑ
manifeſti⁹ vt vī.¶ Ad 2m dico ꝙ miſſio ibidēꝫ poſita
bona eſt:potētia enī regis ꝯtinet potentiā ſeneſcalli ⁊
comitis:⁊ quālꝫ excedit:⁊ lꝫ ille potētie i ipſo nō ſint
diſtincte ſm̄ rē:tñ ſꝫ rōnē diſticte ſunt:⁊ iō potētia re
gis pōt accipi vt ꝓpria rō potētie comitis ⁊ ſeneſcalli:
⁊ ſilr prudētia hoīs vt ꝓpria rō prudētie leonis ⁊ vul
pis:vt ſcūs Tho.dic̄ ꝑma pte.q.55.vbi ſupra. Et cū im
probat̄ h̄.q2 q̄lꝫ illaꝝ ꝑfectionū eſt tota dei eēntia ſꝫ
rē.conceditur.⁊ iō ꝯcedit̄ ꝙ ſꝫ rem ꝑfectio ſapientie in
deo eſt oīuꝫ reꝝ ſilitudo:⁊ eadē ſilitudo:⁊ idē exēplar
qō diuina eēntia:⁊ eodē mō dico de bonitate dei:⁊ ſic
de alijs:q2 tñ vna illaꝝ ꝑfectionū ſꝫ ſuā rōnem non
dicit oēm modum ꝑfectionis diue eēntie:ſꝫ aliū mo
dū dicit vna ꝑfectio:⁊ aliū alia ꝑfectio:eſſentia vero
nō eſt ꝓpria ratio huius vel illius creature abſolute ſꝫ
ꝙ eſt vtcuꝫq̄ ꝑfecta:ſꝫ put hꝫ iſtū modū ꝑfectiōis
vel illū:qui ei ꝯpetit ſꝫ rōnē huius ꝑfectionis: ⁊ nō
ſꝫ rōnē illius:ideo nō ſequit̄ ꝙ quelibꝫ perfectio ſꝫ
ſuā rōnem ſit exemplar oīuꝫ:ſed vita viuentiū:ſapien
tia ſapientiū:iuſticia iuſtoꝝ:nec ꝑ ꝯñs ꝙ ſit ibi plura
exemplaria ſꝫ rem:nec multa vnius ſꝫ rōnē.¶ Sci
endū tñ:ꝙ nō intelligit ſcūs Tho.ꝙ ex diſtictione at
tributoꝝ ⁊ ſuaꝝ ꝑfectionū veniat diſtictio ideaꝝ:ita
ꝙ intellectus diuinus ꝑmo diſtinguit attributa:⁊ per
fectiones ſuas ſꝫ rōnē:⁊ poſtea recipiat de illa mul
titudine ꝑfectionuꝫ aliquas dimittendo alias:vt inde
formet ideas:ſicut vident̄ pretendere exempla poſita
de numeris magnis reſpectu minoꝝ:quomodo eſt in
magno numero ſumptis aliq̄bus vnitatibus ⁊ alijs di
miſſis:ſed intendit ꝙ deus intelligēdo eſſentiā oīmo
de nulla preuia diſtinctione rōnis facta de ꝑfectione
ſua:intelligit oīa q̄ eſſentia ſua eminenter cōtinet: ⁊ ꝑ
fecte repñtat:hō aūt ſunt oēs ꝑfectiones ⁊ q̄dditates
creabiles:⁊ oēs reſpect⁹ reales ſeu rōnis:⁊ oēs negatio

Unde ideaꝝ diſtictio ꝯtra tur.

nes:oīa enī talia diuina eēntia ſufficiētiſſime repñtat
⁊ diſtinctiſſime.ipſa igit̄ diuina eēntia ſumpta put cō
tinet ſupeminenter ⁊ repñtat vt perfectiſſima ſilitudo
q̄dditatē lapidis eſt rō ꝓpria lapidis:⁊ ita de alijs q̄d
ditatibus.cū aūt diuina eſſentia ſic ſumit̄ ſcꝫ:vt ꝑciſe
cōtinet ⁊ repñtat lapidē:ipſa tota ſumit̄ ſm̄ rē:ſed nō
totalr:q2 lꝫ nō accipiat̄ pars eēntie:aut ſolum vnū
attributū alijs dimiſſis:imo capiat̄ tota realitas diui
ne nāe:tñ ipſa capit̄:ac ſi eſſet q̄d finitū adequatū lapi
di:q2 ſumit̄ vt repñtat lapidē ꝑciſe:⁊ nō vt ꝯtinet:aut
repñtat alia:q̄ ſunt extra rōnem lapidis:h̄ aūt fit:q2 ſu
mitur cū reſpectu ꝓportionis ⁊ imitabilitatis ad lapi
dē:ſicut enim lapis defectiue:⁊ nō plene repñtat eſſen
tiam diuinā:ita eēntia diuina iperfecte repñtat̄ a la
pide:⁊ ideo ipſa pōt ſumi cū tali reſpectu imitationis
imꝑfecte a lapide:⁊ h̄ eſt ſumere eā totā nō totalr.nō
ḡ itelligit ſcūs Tho.ꝙ vna diuina ꝑfectio ſit perfectio
lapidis:⁊ alia ſit rō aīalis:ſꝫ intēdit ꝙ eēntia diua vt
ꝯtinet ꝑfectionē lapidis ꝑciſe eſt ꝓpa rō lapidis mō ꝑ
dicto:⁊ iō argumētū in falſo fundat̄:q2 non vadit ad
mentē ſci Tho.¶ Sciendū ēt ꝙ diuina eſſentia nālr
⁊ nō ſꝫ arbitriū voluntatis repñtat q̄dditates rerum
creabiliū:⁊ ideo ſumēdo ideā vt eſt rō q̄dditatis ꝑciſe
ipſa ꝓcedit actū intellectus ⁊ volūtatis: ſꝫ eēntia diua
non nālr ſed ſm̄ arbitriū volūtatis repñtat q̄dditā
tē ſub exiſtentia:⁊ ſilr enūciabilia vt ſūt vera vel fal
ſa.diuina.n.eēntia non niſi libere repñtat lapidē eſſe
vel nō eē:⁊ ita de alijs enūciabilib⁹. Imaginādū eſt.n.
ꝙ intellect⁹ diuinus ꝑmo intelligit eēntiam ſuā abſo
lute. Scdo intelligit eā vt ꝯtinet ꝑfectiones cōicabiles
creaturis cōes ſcꝫ actum:⁊ eſſe:⁊ viuere:⁊ hm̄. Tertio
intelligit eā vt cōtinet ea que ſūt de q̄dditate lapidis:
⁊ ad iſta nihil facit actus volūtatis:ſꝫ oīa iſta mere nā
liter repñtat eſſentia diuina. Quarto intelligit eēntiā
vt ꝯtinet q̄dditates cū eaꝝ ꝓprietatib⁹:⁊ accitib⁹ exi
ſtentijs ⁊ hm̄:⁊ ad hoc facit actus volūtatis: ꝙ.n.intel
ligat̄ q̄dditas lapidis ſub eſſe:vel in tali tēpore cauſan
da:⁊ hm̄ iſtā ꝯplexionē non repñtat diuina eēntia nā
liter:ſꝫ ſm̄ arbitriū volūtatis inq̄ntum volūtate acci
pit̄ ꝑ intellectū eēntia diuina vt cōtinet tot:vel tot:aut
nudā q̄dditatē lapidis:aut quidditatē ſub eſſe.¶ Ad
3m dr̄ ꝙ exēpla ſunt ſatis bona:lꝫ enim ſit dr̄ia inter
exēpla ibi poſita:⁊ illud ꝑꝑ qō dat̄ exēplū:ſicut eſt de
oī ſilitudine reperta i creatis:tñ in h̄ eſt ſilitudo:ꝙ q2
actus ꝑfectus eminēter ꝯtinet actū imperfectū:iō pōt
accipi vt ꝓpria ratio illius:ſi actus perfectus accipiat̄
non abſolute:ſed cum certa proportione ſcꝫ q̄ntum ad
illud:in quo aſſimilatur ei actus imperfectus:vñ ſcūs
Tho.prima parte.q.55.arti.3°.ad 3m dicit. (Idē (inq̄t)
nō poteſt eſſe pluriuꝫ propria ratio adequata:ſed ſi ſit
excellens poteſt idem accipi vt ꝓpria ratio ⁊ ſimilitu
do diuerſorum:ſicut in homine eſt vniuerſalis pruden
tia q̄ntum ad omnes actus virtutum:⁊ poteſt accipi vt
propria ratio:⁊ ſimilitudo particularis prudentie:que
eſt in leone ad actus magnanimitatis:⁊ eius que eſt in
vulpe ad actus cautele:⁊ ſic de alijs:⁊ ſimiliter diuina
eſſentia accipitur ꝓpter ſui excellentiam ꝓpria ratio
ſinguloꝝ:q2 in ea eſt:vnde ſingula ſibi ſimilentur ſm̄
proprias rationes.) Hec ille.¶ Ex quo pꝫ ꝙ exempla
de homine reſpectu plante:⁊ de diuina eſſentia reſpe
ctu creaturaꝝ ſunt ſatis bona:nō enim attenditur ſimi
litudo q̄ntum ad hoc ꝙ imperfectum ſic vel ſic conti
neatur in actu perfecto ſcꝫ q̄dditatiue vel tanq̄ pars:
ſꝫ q2 vnū eſt in alio ſimili modo:vel altiori:⁊ iō exem
plum de prudētia hominis:⁊ prudentia particulari be

Rō diuina eſſentia rerū creabiliū q̄d ditates repñ ſentat.

Diuerſoꝝ nō eadem eſt adequata rō ⁊ ꝓpria.

ſtiarum

ſtiarũ eſt cõueniẽs: qꝛ ſicut prudentia vulpis continet͂ eminenter non quidditatiue: nec tan͂q̃ pars integralis in prudẽtia hoīs: ita ſapiã creata in deo. Uerumtamẽ adhuc nec iſtud. nec illud exẽplũ eſt ꝓpriũ: qꝛ licȝ prudẽtia vulpis cõtineat͂ eminẽter in prudentia humana quo ad aliq̃: nõ tñ forte quo ad eiꝰ differẽtiã poſitiuaȝ: nec etiã planta in hoīe: ꝛ iõ hõ non põt ꝓprie accipi: vt ſpecifica rõ plante: nec prudẽtia hoīs reſpectu prudentie vulpis: ſed rõ cõis vel gñalis: ſed qꝛ qcqd eſt in creatura totũ eminẽter eſt in creatore: iõ diuina eẽntia põt accipi vt ꝓpria rõ oīum tam quo ad genus q̃ȝ quo ad ſpẽm q̃ȝ quo ad drīaȝ: ꝛ hoc notauit ſcũs Tho. pmo ꝯ gentiles: vbi allegaui ꝓ pma ꝯne cũ dicat: ꝙ hõ põt accipi vt ꝓpria rõ aīalis irrõnalis: puta canis: niſi ſupadderet drīam poſitiuã. ſcȝ ſi canis non haberet in ſe niſi hoc: qḋ eſt eſſe viuere ꝛ ſentire: ꝛ defectũ rõnis: ꝛ nõ cõtraheret ly ſentire per aliqd poſitiuũ: ꝛ ideo licȝ iferiora ſint in nã angelica eminẽter: nõ tñ eẽntia angeli eſt ꝓpria ratio oīum inferiorũ ad eũ: nec per eſſentiã ſuaȝ hȝ de illis ꝓpriã cognitionẽ. vñ ſcũs Tho. pma pte. q. 55. arti. pmo. ad tertiuȝ ait. (Ea que ſunt ifra angelũ: ꝛ ea que ſunt ſupra ipſuȝ: ſunt quodãmõ in ſubã eius: nõ quidẽ perfecte: nec ſm ꝓpriã rõnem: cũ eſſentia angeli finita exiſtens ſm propriã rõnẽ ab alijs diſtinguat͂: ſed ſm quandã rõneȝ cõem. In eẽntia aũt dei ſũt oīa perfecte ꝛ ſm ꝓpriã rõnem: ſicut in pma ꝛ vlī potẽtia operatiua: a q̃ ꝓcedit qcqd eſt in quacũqȝ re: vel ꝓpriũ vel cõe: ꝛ ideo deus per eẽntiã ſuã hȝ ꝓpriã cognitionẽ de rebꝰ oībus: nõ aũt angelus: ſed ſolã cõeȝ.) Hec ille. ❡ Itẽ. q. 84. arti. 2º ad tertiũ dic͂. (Quelibȝ creatura hȝ eſſe finitũ ꝛ determinatũ: vnde eẽntia ſupioris creature: ꝛ ſi habeat quandã ſilitudinẽ inferioris creature: put cõicant in aliquo gñe: nõ tñ cõplete hȝ ſilitudinẽ illius: qꝛ determinat͂ ad aliã ſpẽm pterq̃ȝ ſpẽs inferioris creature: ſed eẽntia diuina eſt pfecta ſilitudo q̃tuȝ ad oīa: que in rebus inueniunt͂: ſicut vle pncipiũ.) Hec ille. ❡ Idẽ ponit de vitate. q. 8. arti. 8. ad ſcḋȝ. q̃tũ ad illḋ: qḋ dixi de angelo. ❡ Ad ea q̃ ſcḋo loco ꝯ iſtã ꝯnẽ inducunt͂ dicit͂. Ad pmũ qdẽ negat͂ minor: nõ eni diuina eẽntia ſub q̃libȝ rõne pfectionis eſt oīum ſilitudo: aut exẽplar: ſed ſub rõne vite eſt exẽplar viuentiũȝ: nõ aũt lapidũ: aut eĩatoꝝ. Et cũ dicit͂ ꝙ eẽntia ſub q̃libȝ rõne eſt illimitata ꝛc. dico ꝙ diuinitas ſub rõne ſapie nõ dicit qd illimitatũ: nec ſimplr perfectũ: vt eni dicit ſcũs Tho. pma pte. q. 28. arti. 2º ad 3m. Si in pfectione diuine eẽntie nõ cõtineret͂ plus q̃ȝ illud qḋ iportat͂ nomine ſapie: dīna eẽntia nõ eſſet qd pfectũ: non tñ ſeqt͂ ꝙ dīna eẽntia ſub rõne ſapie ſit qd finitũ: vl' limitatũ: ſed ſolũ ꝙ nõ ex illa rõne hȝ finitatẽ: ſed qꝛ ꝯtinet oēȝ modũȝ perfectionis: ideo eſt infinita ꝛ illimitata: ſi tñ dīna eẽntia non plus haberet q̃ȝ illud: qḋ hȝ ex rõne ſapientie: eſſet ꝓfecto qd finitũ ꝛ limitatũ: ꝛ ſic pȝ: ꝙ nõ quelibȝ perfectionis rõ eſt oīum exẽplar: nec eſſentia ſub qualibet rõne. ❡ Intelligendũ etiã ꝙ pfectiones aut attributa nõ ſunt idee: ſed eẽntia vt fundatiua rõnũ attributaliũ: ꝛ ꝓhabet in ſe perfectiones cõicabiles creaturis: vt prius dicebat͂. ❡ Ad 2m dico: ꝙ eẽntia diuina ſub rõne diuinitatis nullius eſt exẽplar ꝓpriũȝ: aut ꝓpria rõ alicuius ſic ꝙ aliqd aſſimilet͂ deo ſub illa rõne: qꝛ ſolus deus eſt deus: ſed diuinitas eſt exẽplar aliorũ ſub rõnibus pfectionũ cõicataꝝ creaturis: que ſunt eſſe: viuere: cognoſcere: ſapere: iuſtũ eſſe: ꝛ hꝰ. ❡ Et ad ꝓbationẽ dicit͂: ꝙ diuinitas ſuã nobiliſſimã rõnẽ nulli cõmunicauit: nec creatura eius eſt capax illiꝰ: ꝛ iõ nõ mirũ: ſi ꝓ illã nõ eſt ſilitudo creature formalr: ita ꝙ creatura ſimilet͂ deo in rõne diuinitatis. Et ad illud qḋ addit͂ dico: ꝙ alie rõnes pfectionũ: puta ſapie: ſcie: ꝛ hꝰ nõ hñt ꝙ ſint exẽplaria ſub rõne ſapie: vel iuſtitie: ſȝ verũ eſt ꝙ diuina ſapiã ex rõne ſapiẽtie hȝ ꝙ ſit ſilitudo: ꝛ ꝙ repñtet ſapiãs. ſȝ ex hoc ꝙ eſt diuina hȝ ꝙ ſit ſapiã ſubſiſtens: ꝛ ꝯñter ꝙ ſit exẽplar aliaꝝ. vñ rõ diuinitatis non dat dīne ſapie ꝙ repñtet ſapiẽtias creatas: ſed ꝙ illa repñtatio ſit repñtatio exẽplaris forme: non tñ ſequit͂ ꝙ rõ diuinitatis ſit exẽplaris: ſed ꝙ ſit cã alicuius requiſiti ad exẽplar. ❡ Ad 3m dico: ꝙ per rõneȝ diuinitatis nõ eſt deus formalr oīs entitas eminẽter: ſed forte illatiue: bene eni ſequit͂: ſi eſt deus: ꝙ ſit ſapiens: bonus: iuſtus: viuẽs: licȝ ꝑ rationẽ diuinitatis nõ ſit formalr iuſtus: ſed per rõnẽ iuſticie. ❡ Ad 4m dico ꝙ ꝓprie loquẽdo diuiſio ibi data eſt inſufficiẽs: nec eniȝ rõ diuinitatis ꝓpe ſubſternit͂ alijs. nec ꝓpe ex alijs itegratur: ſed ad bonũ ſenſuȝ ꝯcedit͂ pma ps: ſcȝ ꝙ rõ diuinitatis alijs ſubſternit͂ iquãtũ ẽ: ſcȝ alijs prior ſm itellȝ. Sȝ ad iprobationẽ huius ptis ad p2m ꝓbationẽ dicit͂ ꝙ exẽplar dicit habitudinẽ repñtatiui: ꝛ dicit cauſalitatẽ reſpectu exẽplati ſm ꝙ dicit ſcũs Tho. de veritate. q. 8. arti. 8. ad pmũ. ❡ Dico ğ ꝙ deus eſt cã exẽplaris ex pte diuinitatis q̃ ad ſcḋm: ſed nõ quo ad pmũ: ſed potiꝰ ꝑ rõnes pfectionũ cõiuȝ deo ꝛ creaturis: cuiuſ ſũt eẽ: ꝛ viuere. Rõ eni diuinitatis nõ eſt ſilitudo creature: ſȝ ratio ſapie. ❡ Ad ſcḋam dr͂: ꝙ deus eſt cã finalis ſub rõne ſũmi boni formalr: licȝ illa rõne ſub rõne dīnitatis ſit vltimꝰ finis. ❡ Ad tertiã dr͂ ꝙ cũ dicit͂: ꝙ rõ ſapie eſt exẽplar: vel ꝙ diuinitas ſub rõne ſapie eſt exẽplar: nõ eſt ſenſus: ꝙ hꝰ ratio que eſt opata per intellectum ſit exẽplar: vel cauſa: ꝙ deus ſit exemplar rerũ: ſed eſt ſenſus ꝙ diuina eſſentia ex hoc ꝙ hȝ in ſe. vnde tales rationes ſibi cõueniũt. ſcȝ hꝰ perfectionũ in creaturis repertarũ. puta eſſe: viuere: ſapere: ꝛ hꝰ: eſt exẽplar reꝝ: vnde ſm ꝙ in ea eſt: ꝙ poſſit repreſentari per rationeȝ ſapie: eſt exemplar talis creature: ꝛ non ſm ꝙ in ea eſt ꝙ poſſit repreſentari per rõnẽ vite: nõ eni cõceptus fabricati per intellectũ ſunt exẽplaria rerum: ſed diuina eſſentia: que illis oībus correſpõdet: ꝛ ſm ꝙ diſtincte correſpõdet dicit͂ diſtincta exẽplaria ſm rõnẽ. ❡ Ad quintũ dico: ꝙ quicqd ſit de pmo mẽbro diuiſiõis ibi poſite: qꝛ de illo ꝓlixior erit ſermo. cõcedit͂ ſcḋm ſcilȝ deũ eſſe exemplar lapidis: ꝛ deũ eſſe exemplar roſe: ille inquã due habitudines importate fundant͂ in dīna eſſentia ſm diuerſas rõnes modo pexpoſito: alia eniȝ eſt perfectio roſe a perfectione lapidis: que quia in deo eminẽter preexiſtũt: ideant͂ ꝛ exemplant͂ a diuina eẽntia illas perfectiones indiſtincte ſm rem: licȝ diſtincte ſm rationẽ cõtinẽte. ❡ Et cum ꝓbat͂ oppoſituȝ. dico ꝙ proceſſus ille falſo innitur intellectui: non eni intelligit cõcluſio: aut rñſio: ꝙ diuina eẽntia ſit exemplar rerũ per aliquid ab intellectu fabricatũ: aut per aliqd habens eẽ diminutũ: ſȝ ꝑ ſuã realẽ pfectionẽ: q̃ illis cõceptionibꝰ veriſſime corrñdet: ſicͭ ſignatũ ſigno iadequate ſignatũ: vt dictũ fuit ſupꝰ. ❡ Ad argumẽta ꝯ ſcḋaȝ ꝛ tertiã ꝯnes ꝓ inducta dicit͂: ꝙ eẽntiã diuinã repñtare aliqd diſtincte põt cõtingere ꝛ itelligi duplr. Prio mõ qꝛ repñtat illud nõ ſolũ ꝯfuſe ꝛ in vltimo ꝓpe: pfecte: ꝛ in actu q̃tũ ad oīa: in qbus differt ab alijs ſm genus vel ſpẽm: aut numerũ. Scḋo modo: qꝛ repreſentat illḋ alio mõ q̃ȝ repreſentet alia: ita ꝙ vt repñſentat illud diſtinguit͂ a ſe vt repreſentat alia: ꝛ eſt quaſi diſtincte rationes: vt eſt rõ illiꝰ: ꝛ vt eſt rõ alioꝝ: hoc ſuppoſito dico ꝙ dīna eẽntia ſe ſola: id eſt ꝑ ſuũ abſolutũ diſtincte repñtat oīa cãbilia ꝓ mõ. nec reſpectꝰ rõnis aliqd faci

Sub rõne diuerſaꝝ perfectionuȝ dīna eẽntia diuerſorũ exẽplar eſt.

In rñſionibus ad argu. cõtra ſcḋaȝ ꝛ tertiã.

unt ad hoc:ſed ſumēdo diſtincte repñtare.ſcḋo mō di
co ꝙ reſpect⁹ rōnis dant ſibi ꝙ diſtincte repñtet diuer
ſa:nā illud qḋ repñtat lapidē diuino intellectui:⁊ illud
qḋ repñtat roſam nō aliter diſtinguunt̃ a deo ꝗ̄ ꝑ re
ſpectus rōnis ad repñtata ꝑ eā:ipſa eni ſumpta vt rep
ſentat roſaꝫ nō repſentat lapidē:ita ꝙ ꝑ illū reſpectuꝫ
ad roſaꝫ efficit̃ rō roſe diſtincta a rōne lapidis:ſicꝰ forā
domus in mēte artificis eſt q̄litas ſimplex carēs parti
bus:⁊ tñ repñtat diſticte oēs feneſtras:⁊ oēs cameras:
⁊ officinas dom⁹ ꝑ mō ſumēdo diſtincte repñtare:nec
ad diſtincte repreſentandū illo mō indiget aliq̄ reſpe
ctu rōnis:verūtñ ipſa nō efficit̃ rō ꝓpa ꝑ adeq̄tioneꝫ
iſti feneſtre:vel illi camere:niſi cū ſumit̃ ſub:vel cū re
ſpectu ad feneſtrā:ſic eni ſumpta eſt rō feneſtre:⁊ non
colūne:q: ad ſolā feneſtrā hꝫ reſpectū predictuꝫ ⁊ ipſa
intellecta cū tali reſpectu intelligit̃ vt rō feneſtre diſti
cta a rōne colūne. Ita in ꝓpoſito ꝯſilr̄ eſt dōm de diui
na eēntia:ipſa eniꝫ intellecta vt imitabilis ab aliquo ꝑ
moduꝫ vite ⁊ ſenſus ⁊ rōnis intelligit̃ vt adequata rō
hoīs:intelligere aūt eā vt aliter imitabilē eſt intellige
re eā cū tali habitudine:vel reſpectu. ¶ Tūc ad argu
mēta inquātū īfringere moliunt̃ mētē iſtā dicit̃ ad ꝑ
mū ꝙ ille reſpectus non dat diuine eſſentie:ꝙ repñtet
creaturā:ſed pl̄alitas reſpectuū facit:ꝙ diuina eēntia
ſit plures idee:⁊ vt arguens dicit:diſtinguit quodāmō
ſm rōnē diuinā eſſentiā in plura exēplaria:nec diuina
eēntia eēt diſtinctū exēplar ⁊ ꝓpriū lapidis ꝑ adeq̄tio
nē niſi vt ſe hñs in tali ꝓportiōe vel habitudine ad la
pidē:licꝫ nō per illū reſpectū repñtet. Nō tñ ſic eſt itel
ligēda illa diuiſio:ꝙ diuina eēntia ꝑ illos reſpectus di
uidat̃ itrinſece in pl̄a:quoꝝ alteꝝ ſolū repñtet bouē:⁊
alterū ſolū roſaꝫ:vt arguēs fingit:ſꝫ iſto modo ꝙ tota
eēntia ſumit̃ ſub quolibꝫ reſpectu:tñ ſub vno illoꝝ ſu
mit̃ vt ꝓhabꝫ in ſe ꝑfectionē hui⁹ creature:puta roſe:⁊
ſub alio vt ꝓhabꝫ ꝑfectionē alterius:⁊ iō ꝑ reſpectus il
los nō diuidit̃ diuina ꝑfectio in ſe:ſed ſumit̃ in cōpa
ratione ad diuerſa:que vnitiſſime in ſe ꝓhabet: ⁊ que
ad ea deducta ſunt vt ab exēplari:⁊ iō pꝫ ꝙ illa maior
eſt falſa:quia ſcḋꝫ mēbrū illi⁹ diuiſionis ꝑncipalis ipro
bat̃.ſcꝫ nihil dat alicui ⁊c̄.vñ diſtinctio ideārū ꝑ reſpe
ctus nō ſic eſt itelligēda:ꝙ illi reſpect⁹ ſcindant eēntiā
in partes:ſed quaſi extrinſecus aſſiſtētes vt linee ab eo
dē cētro indiuiſibili ꝓcedētes ad diuerſa terminate:⁊
ſic eēntia diuina cū vno illoꝝ diſtinguit̃ a ſeipſa ſub
alio ſumpta. ¶ Ad 2ᵐ cōcedit̃ totū.ſcꝫ ꝙ ſicut ſpēs i
tellectus nr̄i ſuo ſolo abſoluto repñtāt lapidē:ita diui
na eēntia:ſed tñ q̄nq ſpēs nr̄i itellectus eſt ſm ſe ade
quata lapidi:iō ſeipſa diſtincte repreſentat lapidē:⁊ ſꝫ
ſe eſt ꝓpriū repreſentatiuū lapidis:q̄nq vo non eſt di
ſtinctū exēplar niſi ſub certa ꝓportione:vt dictū eſt:⁊
ideo q: diuina eēntia ſm ſe nō eſt adequata lapidi: ſꝫ
ſupexcedit in repſentādo multa alia ꝑfectiora lapide:
iō licꝫ ſeipſa diſtincte repñtet lapideꝫ:non tamen eſt
ꝓpria ſimilitudo lapidis:vt oīmode facta:nec ſꝫ totū
modū ſue ꝑfectionis:ſꝫ vt accepta cū habitudine ⁊ ꝓ
portione lapidis ad eā. ¶ Ad 3ᵐ negat̃ minor ꝑ:nō.n.
dicim⁹:ꝙ diuina eēntia nō repñtet diſtincte creaturaꝫ
ꝑ ſuū abſolutū:ſicut arguēs nobis iponit:ſed dicimus
ꝙ nō eſt diſtinctū ⁊ appropriatuꝫ exēplar lapidis niſi
ſumat̃ cū tali ꝓportione vel habitudine:differt eni ali
quid eē ꝓpriū exēplar ⁊ diſtinctū:⁊ diſtincte vel ꝓpe
repreſentare:repñtare eni ꝓprie vel diſtincte eſt repre
ſentare ꝓpria rei:qbus ab alijs diſtinguit̃:ſꝫ eē ꝓpriuꝫ
⁊ diſtinctū exēplar eſt appropriari quodāmō alicui ꝙ
nō alteri:ꝑmū iſtoꝝ cōpetit diue eēntie ꝑ ſuū abſolu

Quid exemplar diſtinctū ⁊ ꝓpriū ⁊ qd repñtare diſtincte ⁊ ꝓpe.

tū:ſed ſcḋm ꝑ reſpectū vel habitudinē:quā hꝫ ad vnā
creaturā:⁊ nō ad aliā. Nō tñ intelligo:ꝙ eēntia diuina
cū tali reſpectu ſit ꝓpria ⁊ adeq̄ta rō alicuius iſto mō
ꝙ ille reſpect⁹ ſil̄ cū eēntia ꝯſtituāt ꝓpriā rōnē alicu
ius creature:ſed iſto mō ꝙ cū eēntia intelligit̃ coītelle
cto tali reᵘ ipſa itelligit̃ vt ꝓpa rō rei adequata ⁊ idea
ei⁹.vbi grā.cū diuin⁹ itellꝰ ꝯcipit eēntiā ſuaꝫ vt eſt vi
uēs ⁊ cognoſcēs ꝯcipit rōnē aīalis:ad quē actū intelli
gendi ſtatim ſequit̃ reſpect⁹ aīalis ad formā:quā deus
cōcipit:ſic repñtati ad ſuū repñtatiuū. Sup illū actuꝫ
vero:⁊ ſup formā illā cōceptā:⁊ ſup reſpectū ꝑdictum
diuin⁹ itellectus reflectit̃:licꝫ ibi nō differat actus re
ctus a reflexo:nec ſit ibi diſcurſus:aut ſucceſſio:licꝫ ſuc
ceſſiue itelligat̃ a nobis:cū aūt itellectus diuin⁹ refle
ctit̃ ſup hoc:tūc itelligit illā formā eē rōnē vl̄ ideā aīa
lis.ſic g̃ reſpectus nō itrat rōnē aīalis:licꝫ nō itellecto
tali reſpectu itelligi nō poſſit diuā eēntiā eē rōnē aīa
lis:aut ei⁹ ideā:⁊ ita ille reſpectus cōſeq̄t̃ rōnē aīalis
⁊ eēntiā ex hoc ꝙ eſt rō aīalis:⁊ ſilr̄ alij reſpectus cōſe
quunt̃ eā ex h̄ ꝙ eſt rō alioꝝ:⁊ iō tales reſpect⁹ appro
priant eā diuerſis reb⁹:nō ꝙ intrēt rōnes rerū:intrant
tñ intellectū rōnū:vt rōnes rerū ſunt. ¶ Si eni q̄rat̃
qd noīs hui⁹:qḋ dico idea vel rō roſe:nō poterit deſcri
bi ſine habitudine ad roſaꝫ dicēdo ſic:idea roſe eſt for
ma:quā imitat̃ roſa ⁊c̄.ſic pꝫ falſitas minoris. ¶ Se
cundo negat̃ minor in hoc ꝙ dicit:ꝙ tota eēntia ⁊c̄.ſe
pe eni dictū eſt:ꝙ tota ſumit̃ ſm rē:ſed non totalr̄ ſm
rōnē.id eſt nō cū oī reſpectu:vel habitudine rōnis reꝝ
ad eā:vel ecōtra.vñ ſcūs Tho.de veritate.q.3.arti.2⁹.
ad ſextū dicit.(Oꝫ diuin⁹ itellectus ad ꝯſiderationem
vni⁹ ꝑme forme adiuenit:vt ita dicā:diuerſos modos
ipſius:in qb⁹ pl̄alitas ideaꝝ cōſiſtit.) Hec ille. ¶ Ad
ꝑmū coꝝ:q̄ ꝯ̄ tertiā ꝯ̄nē in ſpāli iducit Durādus dr̄:ꝙ
diuina eēntia hꝫ rōnē idee nō ſoluꝫ ꝑ illas ꝑfectiones
ſibi cōes ⁊ creatas:ſed ꝓut cōtinet in ſe ꝑfectiōes crea
turaꝝ:ſꝫ ꝑfectiōes cōes in eiſdē icludant̃. Et ad huius
iprobationē dico:ꝙ licꝫ hūanitas: aut lapideitas non
cōtineat̃ formalr̄ in deo:ſꝫ v̓tualr̄ ⁊ ſupeminēter:tamē
ſufficit ad rōnē idee:q: nō opꝫ ideā eſſe eiuſdē nāe cuꝫ
ideato formalr̄:ſed ſufficit:ꝙ idea ſit talis ſm repñta
tionē:q̄lis ē res ideata in ꝓpa nā. ¶ Nec valꝫ iprobatio:
que fundat̃ in ſili de corpali ⁊ peccabili:q: talia nō
īmediate hñt ſimilitudinē in deo:nec ſunt virtualr̄ in
deo:nec ſupeminēter:ſicut ē ibi humanitas. Silr̄ nec
oīpotētia cognita a creatura eſt in creatura formalr̄:
aut virtualr̄.vñ hñ ꝯcedo:ꝙ ſi creatura nō contineret̃
in diuina eēntia niſi obiectiue:⁊ nullo mō formalr̄ aut
virtualr̄.hoc nō ſufficeret ad hoc:ꝙ eēntia eſſet ꝓpria
idea creature. ¶ Ad argmᵐ Scoti dicit̃:ꝙ nō opꝫ oēꝫ
effectū hr̄e cām ꝑmā vniuocā.imo ſufficit analogā.nā
aū agēs vniuocū eſt equocū:⁊ aū equocū eſt analogū
ſm ꝙ ponit ſcūs Tho.ꝑma pte.q.13.arti.5.ad primuꝫ.
Ariſto.aūt loqtur de cā efficiente ꝓxima:non de ꝑma.
¶ Ad ea que ſcḋo loco iducit Aureolus ꝯ̄ eādē ꝯ̄nē dr̄.
Ad primū qdē dico: ꝙ nil ꝯcludit ꝯtra nos:concedo
eni ꝙ diuinus itellꝰ nō itelligit creaturas ꝑ illos reſpe
ctus:vt arguēs bene ꝓbat:ſed tamē diuina itellectio:⁊
exēplatio:⁊ repñtatio quodāmō appropriat̃ iſti:aut il
li creature ꝑ hōꝫ reſpectus:⁊ iō de⁹ illos intelligēs videt
ſe appropriate repſentare:vel itelligere creaturas:nō
tamē aliqd cognoſcit in reſpectu:vel ꝑ reſpectū: ſꝫ oīa
per ſuā eſſentiam:vt allegaui ſcm̄ doctorē de veritate
vbi ſupra ad nonum. ¶ Ad ſcḋm dicit̃ per idē. ¶ Ad
tertiū ſilr̄. ¶ Ad 4ᵐ dico:ꝙ quātū ad illud quod dicit
de ꝓductione rerū in eſſe exēplato falſum eſt funda

mentuꝫ

mentũ:cui initẽ.cõcedo tñ φ ſine reſpectu medio deꝰ repreſentat creaturas ꝓprie ꝛ diſtincte:ſed ſua repſentatio nõ appropriaẽ alicui:niſi per reſpectũ aliũ ꝛ aliũ quẽ hꝫ creatura ad ꝑfectionẽ diuinã.ſcꝫ ſm φ eſt imitatiua dei quantũ ad rõnẽ eſſendi vel viuẽdi:vñ tales reſpectus plificãt ideas ſm φ quodãmõ ꝯtingũt diuinas perfectiones plures:vel pauciores: vel eaſdeꝫ:aut alias:ꝛ ſilr cã equoca efficiẽ cã adeq̃ta ſuo effectui per hꝰ reſpectus ꝓductiuitatis:reſpectus enĩ ex ſua rõne eſt q̃ſi quoddã filũ ex vno capite hoc ꝯtingẽs:ꝛ ex alio capite tangẽs aliud:vt latius probatũ fuit ex dictis ſcĩ Tho.diſ.30.dũ de relationibus agereẽ. ❡ Ad 5ᵐ ſicut ad 3ᵐ. ❡ Ad 6ᵐ dico:φ bñ cõcludit:ſed ꝯ argumẽtũ nõ eſt cõtra nos. ❡ Ad 7ᵐ dico:φ ſola diuina eſſentia eſt rõ ꝛ ꝑncipiũ cognoſcendi oĩa entia tã rei q̃ rõnis ipſi diuino itellectui: vt dixi ſuperius. ❡ Ad 8ᵐ dico:φ ſolũ cõcludit φ exẽplans ad exẽplatũ nõ ſit relatio realis:ſed qn ſit relatio rõnis nõ ꝓbat. Iſtam aũt ſolũ ponit ſcũs Tho.in deo reſpectu creature exẽplate: vt pꝫ de veritate.q.3.arti.2.ad 8ᵐ. ❡ Ad 9ᵐ dico:φ ille habitudines nõ ſunt obiecta ꝑmo cognita a deo:nec ſunt ꝑcognite creaturis:ſed cõſequunẽ actũ intelligẽdi:quo deus cognoſcit creaturã:vt bene ꝓbat ꝑma rõ iam ſoluta:licꝫ ante actũ diuini intellectus ſint in diuina eẽntia vt repreſentari per eã:iſti enĩ reſpectus nõ ob aliũ ponunẽ niſi ad diſtinguendũ ideas.Et ſic pꝫ:φ illa argumẽta nõ ſunt ꝯtra ꝯclonẽ.imo ꝑter ꝯnẽ:vel potius multa eoꝝ ſunt ꝓ declaratiõe ꝯnis. ❡ Ad ea q̃ tertio loco inducunẽ:dico ad ꝑmũ φ ſolum ꝓbat φ illud:qð eſt idea:vel roſe:aut lapidis nõ eſt reſpectus:nec includit reſpectũ:ſed eſt diuina eſſentia:ꝛ hoc ꝯcediẽ:ſꝫ nõ ꝓbat qn diffinitio idee reſpectũ includat:ꝛ qn nomen idee ſit relatiuũ:imo nec eſt poſſibile itelligere aliquã rẽ ſub rõne idee:niſi illa res itelligaẽ cũ habitudine:ſicẽ aĩal qð eſt genus nõ eſt reſpectus:nec dicit reſpectum:tamẽ genus dicit reſpectũ:ꝛ aĩal dũ itelligiẽ ſub rõne generis intelligiẽ ſub reſpectu.ſ.cõitatis ad plẽs ſpẽs vel predicabilitatis de pluribus:licꝫ dici poſſet φ idea dupl'r ſumiẽ:ꝛ vno mõ includit reſpectũ:alio mõ nõ:ꝛ iſta diſtinctio põt fieri de omni relatiuo:naꝫ pater põt ſumi pro ſorte ꝛ ſua paternitate ꝛ ſubiecto paternitatꝭ. ❡ Dico ergo φ idea formal'r ſumpta icludit reſpectũ intrinſece:ſed idea denoĩatiue ſũpta nõ icludit intrinſece reſpectũ:ſed fundat illũ:idea formal'r ſumpta diẽ cõſtitutũ ex diuina eẽntia:ꝛ tali habitudine ad creaturam:ꝛ iſto modo idee ſumpte ſunt multe intriſece:nec precognoſcunẽ creaturis:q2 reſpectus ille nõ ꝑcognoſciẽ ſuo termino:idea autẽ denoĩatiue ſumpta dicit in recto ſolã diuinã eſſentiã:ꝛ in obliquo ꝯnotat reſpectũ ꝛ iſto mõ idee ſunt precognite creaturis quãtũ ad illud qð dicunt in recto:nec ſunt multe quo ad principale ſignatũ:ſed ſolũ quo ad illud:qð dicũt extrinſece:reſpectũ ſcꝫ. ❡ Sciendũ etiã φ ex rõne idee nõ ſolũ eſt eẽntia ꝛ reſpectus ille:imo multa alia:que ſunt dicta in ꝯibus deſcribẽdo ideã. ❡ Ad 2ᵐ dico:φ illa ſimilitudo eſt ad ꝓpoſitũ nrm:ſicut enĩ reſpectus nõ eſt de rõne coloris:eſt tñ de rõne viſibilis:cũ viſibile ſꝫ nomẽ ſit relatiuũ:ita etiã reſpectus imitabilitatis nõ ẽ de rõne diue eẽntie:eſt tñ de rõne idee:idea enĩ eſt relatiuũ ſm dicẽ:q2 ſigñat abſolutũ cũ reſpectu:ſicut ħ qð dico bonũ:ꝛ ſciã:ꝛ potẽtiã:ꝛ hꝰ. ❡ Ad 3ᵐ ꝛ 4ᵐ ꝑ idẽ. ❡ Ad argumẽta facta ꝯ ſextã ꝯclonẽ dẽ ad ꝑmũ:φ illud vocamus itellectũ a deo:ad qð diuinus intuitus terminatur ſiue ꝑ:ſiue ſecũdario.vñ roſa eſt intellecta a deo ꝛ eſt obim ſecũdariũ:ꝛ ſm itellectũ diuine cognitionis.

Iſta enĩ roſa mãlis:q̃ diuinũ intellectũ ſecũdario terminat:eſt vita in deo nõ ſm ſuũ eẽ mãle:nec ſm eſſentiã ſuã creatã:ſed ſm ſuã increatã ſilitudinẽ:que eſt diuina vita:ꝛ ſm eſſe qð hꝫ in deo:qð eſt diuinũ eſſe ꝛ viuere.Et cũ dicit arguẽs ſe ꝯ haſſe:φ diuinus intuitus nullo modo terminaẽ ad res extra:falſum eſt.nõ enĩ valuit ſua ꝓbatio. ❡ Ad ſcðm dico:φ ea que dñr de ſilitudine rei pñt dici de re ſm eſſe:qð hꝫ in ſua ſimilitudine ꝛ ecõtra. ❡ Ad 3ᵐ dico φ eẽ vitã vel viuẽs non repugnat lapidi ſm eſſe:qð hꝫ in artifice ꝑ. ❡ Ad 4ᵐ dico:φ lꝫ Ar.dicat lapidẽ nõ eẽ in aĩa:tñ ipſe dicit animã eẽ lapidẽ:cũ dicit aĩam quodãmõ eſſe oĩa:ꝛ iõ primũ dictũ intelligit loquẽdo de lapide ſꝫ ſuũ eſſe mãle. ſcðm dictũ fuit loquẽdo de lapide ſm eſſe:qð hꝫ in intellectu:ꝛ de hoc alias fuit dictũ i mã de attributis diſ. 8ª huius ꝑmi. ❡ Ad cõfirmationẽ pꝫ per idem. ❡ Ad argumẽtũ ꝯ 7ᵐ ꝯnẽ dico:φ ſolũ ꝓbat φ nihil vniuocũ eſt cõe deo ꝛ creature:vel eſſe lapidis in ꝓpria nã:ꝛ eſſe lapidis in deo.vñ ſcũs Tho.de veritate.q.4.arti.6° ad 6ᵐ ſic ait.(Creatis nõ ſint viuꝰ rõnis eẽ creatureꝝ in ṽbo ꝛ in ſeipſis ſm vniuocationẽ:ſunt tñ aliquo mõ vnius rõnis ſꝫ analogiã.) Hec ille. ❡ Ex quo patꝫ:φ nõ ſola vox eſt cõis illis duobus eſſe ſed aliq̃ rõ. ❡ Et ad iprobationẽ dico:φ ſi homo ꝛ ſua ſilitudo haberẽt eũdẽ cõceptũ nõ ꝓpter hoc eſſet genus:aut ſpẽs reſpectu illoꝝ duoꝝ:q2 nõ eẽt vniuocus.nã ſm φ dicit prio cõtra gẽtiles caplo.32°.diſſimilitudo eſſe:qð hꝫ domꝰ: que eſt in arte:ꝛ qð hꝫ domus in mã tollit vniuocationẽ:ſic in ꝓpoſito. ❡ Ad dubiũ qð ibi mouebaẽ dico:φ cũ ſcũs Tho.dicit:φ mã ipedit:ne lapis oĩbus modis verius ſit in deo q̃ in ſe ꝛc.ꝑ mãm intelligit nõ ſolum ſubam:que eſt ſubm forme ſubalis.imo oẽ qð ſe hꝫ loco materie ad limitãdũ eſſe vel formã rei:quelibꝫ enĩ natura ſpecifica dicit quandã nãm generis per drĩam terminatã:ita φ eſt ibi aliqd terminãs:ꝛ aliqd terminatũ:licꝫ illa duo q̃nq3 ſint real'r diſtincta:q̃nq3 autẽ nõ ſm φ declarat ſcũs Tho.ſcðo cõtra gẽtiles ca.93°. ꝛ ꝑma pte.q.50.arti.2° ad ꝑmũ.Cũ igiẽ in qualibꝫ creatura ſit aliqd potẽtiale ꝛ terminatũ tã in corporalibus q̃ in ſpũalibus ſicut deus:non diciẽ roſa:q2 licꝫ totã ꝑfectionẽ eius in ſe prehabeat.tñ de rõne roſe vt roſa ẽ φ habeat eſſe materiale:qð non eſt in deo:ita nec deꝰ diciẽ angelus:quia de ratione angeli eſt natura potentialis ꝛ terminata:qð nõ eſt in dõ.Et ſic pꝫ ꝑmus arti.

Quantum ad ſecundum articulum ſit prima cõcluſio:φ quicquid agitur in toto decurſu temporis eſt preſens deo in tota eius eternitate. Iſtam cõcluſionẽ ponit ſcũs Tho.ꝑmo cõtra gentiles caplo.67°.(Proportio(inquit)eternitatis ad totã temporis durationeꝫ eſt ſicut ꝓportio indiuiſibilis ad continuũ.natura quidẽ illius idiuiſibilis:qð eſt terminus continui:eſt φ non eſt preſens:cuilibet parti continui:huius enĩ ſimilitudinẽ habet inſtans temporis: ſꝫ eius indiuiſibilis:qð eſt extra cõtinuum natura eſt:φ cuilibet parti cõtinui:ſiue puncto in continuo ſignato coexiſtit.vnde cũ tempus motum non excedat eternitas:φ oĩo extra motũ eſt nihil tẽporis eſt. Rurſus cũ eterni eſſe nunq̃ deficiat:cuilibꝫ tẽpori vel inſtanti temporis preſenti:ſil'r adeſt eternitas:cuius exemplum eſt vtcũq3 in circulo videre:punctũ enim in circũferentia ſignatũ:ꝛ ſi idiuiſibile ſit:nõ tñ cuilibet pũcto alij ſm ſitũ coexiſtit ſil:ordo.n.ſitus ꝯtinuitatẽ circũferẽtie facit.cẽtrũ ṽo qð eſt extra circũferẽtiã ad qðlibꝫ punctũ ſignatũ directe oppoſitionem habꝫ:quicquid igitur in quacũq3 parte temporis eſt coexiſtit eterno: q̃ſi pñs

Articulo 3° ad ea que cõtra ſcõm.

Idea dupl'r ſumi poteſt.

Tertio ꝯ gẽtiles.cõ.38.

Scotus ꝯo ꝛ Varro dicũt φ lꝫ nũc eternitatis ſit formal'r infinitũ ꝛ ita excedit nũc tpis:non tñ rõne iſtius infinitatis nõ exiñtibus coexiſtere põt.vñ põt dici φ deus hꝫ ẽtiã tẽ coexiſtẽdi rõne ſue eternitatis cũ oĩbus q̃ ſunt ꝛ fieri pñt in tẽpore ſucceſſiue ꝛ ex ħ eternitas excedit nũc tpis non ꝑꝑ actualem attingentiaꝫ:ſed ꝑꝑ virtualẽ lꝫ q̃ attingere poterit:q2 ſi res future ponẽtur i actu:cui ꝯſenſu aſſentit Aureolus. lꝫ al'r q̃ Scotus declaret:ꝛ hoc triplici ꝓpõne:q̃z ꝑma ẽ φ abſtrahit ſimpl'r ab oĩ tpe:ꝛ a q̃lꝫ tẽporis pñtia ꝛ coexiñtia cuꝫ eodem:ꝛ eo φ nulla relatio realis eſt dei ad creaturas ex q̃ ſeqĩ 2°. videlꝫ φ eternitas dei:lꝫ iſinita ſit:ꝛ nõ tñ dẽ attingere totũ tẽpus actual'r coexiſtẽdo ſua pñtialitate: aut ſimultate oĩbus ptibꝰ tẽporis. tertio ṽo φ futura non ſunt realiter:aut actu aliter eternitati pñtia.

eidẽ:ꝛ ſi reſpectu alteri⁹ ptis tpis ꝑteritũ ſit vel futurũ: eterno aũt non põt aliqd preſentialr coexiſtere niſi toti:qꝛ ſucceſſionis durationẽ nõ hꝫ:quicqd igiẽ per totũ diſcurſuꝫ tẽporis agitur:diuinus itellectus in tota ſua eternitate intuet̃:quaſi preſens:nec tamẽ qḋ in quadã parte tẽporis agit̃ ſemper fuit exiſtẽs.) Hec ille. ❡ Et caplo ſequẽti.i.68.dicit.(Qꝛ illa que dicuntur futura nobis non ſunt diuine eſſentie futura:que in momẽto eternitatis exiſtẽs ad oĩa ꝑſentialr ſe hꝫ:ꝛ ꝙ eternitas nõ ſe hꝫ ad aliqḋ tẽpus:ſicut ꝑſens ad futuꝝ.) ❡ Itẽ ꝑma parte.q.14.articu.13⁰.dicit.(Eternitas tota ſimul exiſtens ambit totũ tẽpus.vñ oĩa:que ſunt ſub tẽpore ſunt deo ab eterno pñtia:nõ ſolũ ea rõne:qua hꝫ rõnes rerũ apud ſe ꝑſentes:vt quidã dicũt:ſed qꝛ eius intuit⁹ fert̃ ſup oĩa ab eterno:put ſũt in ſua pñtialitate.) Hec ille. ❡ Itẽ de veritate.q.2.art.12.põit idẽ.(Ordo (inquit) diuine cognitionis ad quãcũqꝫ rem eſt:ſicut ordo pñtis ad pñs.) Dicit ibi etiã:ꝙ illud qḋ futuꝝ eſt rei alteri:cui ſuccedit in tpe:deo qui nõ eſt in tpe: ſꝫ ext̃ tẽpus:nõ eſt futurũ ſed pñs. ❡ Idẽ ponit ꝑ ſen.diſ.38.q.1.arti.5⁰.(Quis (inquit) tẽpus ſit ſucceſſiuũ:tñ eternitas pñs eſt oĩbus tẽporibus vna:ꝛ eadẽ:ꝛ indiuiſibilis:vt nunc ſtans:nec aliqd eſt futurũ reſpectu ipſius: ſed vnũ reſpectu alterius.) ❡ Iteꝫ de malo.q.16.arti.ſeptio dicit.(Qꝛ totus diſcurſus tpis:ꝛ ea que ꝑ totum tẽpus agunt̃ pñtialr ꝛ cõformiter eius aſpectui ſubdũtur:nec aliqd ꝯpat̃ ad illũ ſub rõne ꝑteriti vl futuri.) ❡ Itẽ in cõpẽdio theo' lib.ꝑ.ca.135.dic̃.(Qꝛ diuina eternitas totũ decurſum tẽporis ſua pñtialitate attingit ꝛ vltra trãſcẽdit.) ❡ Itẽ ꝑma pte.q.57.art.3⁰ dicit.(Qꝛ diuina eternitas cũ ſit ſimplex toti tpi adeſt:ꝛ ipſuꝫ cõcludit.) ❡ Itẽ ſcḋo ſen.diſ.7.q.2.arti.2.dicit.(Futuroꝝ ꝑcognitio in ſeipſis ſolı⁹ dei eſt:cui ab eterno ſunt ꝑſentia.) ❡ Ex iſtis oĩb⁹ pꝫ:ꝙ itentio ſci Tho.fuit ꝙ oĩa futura:ꝛ oĩa ꝑterita:ꝛ gñalr que ſunt:vel erunt:aut fuerũt:ſunt ab eterno deo pñtia:nõ ſolũ ꝑꝫ ſuas rões ſed ſm ſuas pñtialitates:ꝛ actuales exiſtentias:ꝛ non ſolũ in eẽ cognito.ſcilꝫ ꝙ deus eternalr viderit rerum actualitatẽ ꝛ pñtiã:ita bene ꝛ iuiſtine:ac ſi eſſent ꝑſentes:nõ enĩ ſolũ illḋ itẽdebat:imo ꝙ nõ ſolũ itellectui: ſed etiã ei⁹ eternitati eẽnt pñtia:imo nõ eẽnt pñtia eternalr itellectui:niſi qꝛ ſit̃ pñtia eternitati. Ipſe enĩ aſſignat cãm q̃re futura ſunt pñtia intellectui:vel diuine cognitioni. Iſtã ſcꝫ ꝙ eternitas:qua menſurat̃ illa cognitio eſt tota ſimul ꝑſens cuilibꝫ pti tpis:ꝛ cuilibet qḋ fit in aliq̃ pte tpis. Qualr aũt ſit intelligendũ pꝫ.tũ ex predictis.tũ ex dicẽdis in argumentoꝝ ſolutiõe mõſtrabit̃. ❡ Imaginoꝛ enĩ ꝑ:ꝙ nulla creatura pñs:ꝑterita:vl futura ſic ꝛ ſic:ꝛ iſto mõ fuit pñs deo eternalr:ꝙ ipa eternalr fuerit extra deũ in ſuo eſſe creato:vel actuali exiſtẽtia:aut pñtialitate qḋ idẽ eſt:qꝛ ſolũ diuinũ eſſe vel exiſtere mẽſurat̃ eternitate:vt declaratum eſt diſ.9⁰. ❡ Imaginoꝛ ſcḋo:ꝙ nulla creatura pñs:ꝑterita:vl futura pñs fuerit deo ſic:ꝛ iſto mõ ꝙ ĩ oĩ tpe imaginabili fuerit:vel etiã oĩ tpe creato ꝛ vero:qḋ eſt paſſio ꝑmi motus:ſic ꝙ ſimul ſit in tpe quolibꝫ pñti:ꝑterito:ꝛ futuro:antixp̃s enĩ nõ fuit deo pñs tpe ade:nec adaꝫ fuit deo pñs tpe antixp̃i:nec mũdus:aut celũ tpe imaginato añ mũdi creationeꝫ.imo nulla creatura eſt:fuit:aut erit:q̃ fuit añ tp̃s:aut añ ꝑ^m iſtãs tpis. ❡ 3⁰ imaginoꝛ ꝙ q̃libꝫ creatura ſic ꝛ iſto mõ fuit deo pñs eternalr ꝙ attingit̃ a deo in tota ſua eternitate:imaginemur enĩꝫ tẽpus iſtud:qḋ ꝯſequit̃ motũ celi:ꝛ eſt tẽpus reale:imaginemur ẽt ĩfinitũ tẽpus ꝑceſſiſſe iſtḋ reale tp̃s:ꝛ ĩfinitũ tẽpus ſeq̃ iſtud ꝑducenũ tẽpus:hoc imaginato ꝛ con

Primuꝫ qḋ ꝑ hui⁹ ꝯcloͤnis cognitiõe ẽ imaginãdũ

ceptio ꝯcipit̃ ĩfinita duratio in ante ꝛ poſt:eternitas diuina dꝫ cõcipi per modũ cuiuſdã indiuiſibilis ſimpliciſſimi illi ĩfinite durationi equalentis:ꝛ ſic illa ſucceſſiua duratio ſil' attingeret totũ motũ celi ĩfinitũ in añ ꝛ poſt ſm imaginationẽ Ari.ꝛ ꝑo illi⁹ ptẽ motus:ꝛ futura futurã:ꝑterita ꝑteritã:ꝛ totalis duratio totalẽ motũ ſimul.ita diuina eternitas:que eſt indiuiſibilis:ꝛ ſil' tota oẽs ptes celi ꝛ tpis:qḋ ſm v̓itatẽ eſt finitũ ſil' attingit:ꝛ totalẽ illã infinitã durationẽ imaginatã attingeret ſi eẽt:ꝛ ꝯñr oĩa facta in eius ptibus:nõ aũt talis eſt ꝑſertiꝫ ĩfinita in añ:nec in poſt:loquẽdo de tpe ꝯtinuo mẽſurãte motũ celi:ſed forte tp̃s diſcretũ mẽſurãs cogitatiões ſpũtuũ eſt in poſt ĩfinitũ:ꝛ iḋ eternitas actu attingit oẽ inſtãs tẽporis diſcreti tã pñs:tã preteritũ:q̃ꝫ futurũ nõ ſucceſſiue:ꝙ nũc attingat iſtud:nũc illud inſtans:ſed ſimul. Illa aũt que nec ſunt.nec erũt:nec fuerũt non attingit:ſed ſi q̃ñqꝫ futura eẽnt ea:in tota ſua eternitate attigiſſet:ſicut aĩa q̃ eſt idiuiſibilis exiſtens attingit oẽm ptẽ corpis extẽſi cõpoſiti ꝛ diuiſibilis:nõ ſucceſſiue ſed ſil':ꝛ deus ſua imẽſitate attingit oẽm locũ ſil':licꝫ loca ab inuicẽ diſtent:ꝛ centrũ eque diſtat:ꝛ eque aſſiſtit oĩ pũcto circũferẽtie:licꝫ illa pũcta ab inuicẽ diſtẽt:ꝛ nõ oĩa puncta ĩbus eque pñtia ſint. Iſtud etiã per obiectoꝝ reſpõſa patebit. ❡ Arguit̃ igit̃ ꝯtra iſtã ꝯnẽ.ꝑ ſic. Sicut deus eſt formalr eternus:ita formaliter imenſus:ſed ꝑp ſuã formalẽ imenſitatẽ nõ coexiſtit locis nõ exiſtẽtibus:ſed ſolũ locis exiſtentib⁹.g̃ nec ꝑpter ſuã eternitatẽ coexiſtit partibus tpis nõ actualiter exñtibus:ſed pñtib⁹ ſolũ. ❡ Scḋo. Qꝛ ipoſſe eſt relationẽ realẽ eſſe ſine exiſtentia extremoꝝ:extremum aũt alterũ.ſcilꝫ creatura futura oĩno nihil eſt in ſe:alſ creari non poſſet:q̃re reſpectũ realis coexiſtẽtie:vl' preſentialitatis ad deũ nõ potent fundare. ❡ Tertio. Qꝛ ſi res ſm eſſe exiſtẽtie hoc mõ ſunt eternitati pñtes:ſequit̃ ꝙ nõ eſſe creature non preceſſit duratione ipſius eſſe:ꝛ per ꝯſequẽs creari non poſſet:qꝛ iam exiſtens in actu reſpectu ſue cãe.videlꝫ virtutis cauſatiue,cauſari nõ poteſt:illud enĩ quod iaꝫ eſt:rurſus fieri non poteſt. vt patꝫ ꝑ phyſicoꝝ. ❡ Quarto ſic. Nulla realis relatio ponẽda eſt in deo in ordine ad creaturaꝫ:ſed pñtia ad tẽpus aliquod importat relationẽ ad ipſũ:preſens enĩ dicit̃ alicui preſens.igit̃ nõ põt dici:ꝙ deus ſit durationi tẽporis coexiſtens per modũ ꝑſentialeꝫ. ❡ Et ſi dicat̃ ꝙ relatio preſentialitatis eſt ex parte creature: ꝛ ita dicit̃ preſens nõ relõne:q̃ eſt in ſe:ſed relatione:q̃ eſt in creatura:ſicut deus dicit̃ dñs:qꝛ hꝫ creaturã ſeruam. Nõ valꝫ vtiqꝫ:qꝛ ꝑſentia eſt relatio equiparãtie ſicut amicitia:vñ nõ põt poni:ꝙ creatura ſit deo ꝑſens quin ẽt ecõuerſo deus ſit ſibi ꝑſens. ❡ Quito. Preſentia eſt relatio ſimultatis fundata vel ſup vnitate durationis:vel ſuper vnitate ſitus:ſup vnitate durationis quidẽ ſicut ea:que ſunt in eodẽ nunc ſimultanea ꝛ preſentia dñr:ſup vnitate aũt ſitus fundat̃:cũ corpus attigẽs aliud dicit̃ ſibi preſens:ſed manifeſtũ eſt:ꝙ deus nec ſitum:nec nunc durationis hꝫ:imo nec durationẽ formaliter:vt alias ꝑbatum eſt:qꝛ omnis duratio eſt formalr quedã diſtẽſio prioris ꝛ poſterioris:vel terminus illius diſtenſionis:ꝛ ita tp̃s:vel nunc tpis:de q̃bus ꝯſtat:ꝙ nõ ꝯpetũt.g̃ nõ põt dici:ꝙ deus ſit pñs alicui tpi.imo abſtrahit ab oĩ pñtialitate tali. ❡ Sexto. Talis eſt entitas diuinitatis ꝛ tã abſtracta q̃lr ꝛ quãtũ abſtracta eẽt humanitas:ſi poneret̃ ſubſiſtere in tãta abſtractiõe in quãta eſt humanitas:dũ cõcipit̃ ſimplr:vl' homo.ſed manifeſtũ eſt:ꝙ humanitas ſimplr non eſt niſi humanitas ſolum ſm Aui.ꝛ ſi poneret̃ ſubſiſtens abſtraheret̃

Cõtra hanc ꝯclõnẽ arguit Aureo.di.26.q.1.ꝛ hec argumẽta in opiõne Scoti ponit.

Tex.cõ.76.

abſtraheret̄ a loco:ꝛ ſitu:ꝛ tempore:ꝛ coexiſtentia cuꝫ
eiſdem:ſicut plato ponebat ideas nuſq̄ȝ eſſe:ꝛ nūq̄ȝ eē:
Tex.cō.40. vt patet 3° phyſicoꝝ.ḡ deus non eſt niſi diuinitas tātū
ſubſiſtens abſtracta ab omni loco:ꝛ ſitu:ꝛ tempore:ac
p̄ſentia cum eiſdē. ¶ Septimo. Cōmētator dicit ſcdo
metaphy.cōmēto.15.ꝙ in aliq̄bus hoībus dn̄at̄ virtus
imaginatiua ſuper cogitatiuā:ꝛ ideo nō poſſunt crede
re aliqua entia eſſe non corporea:nec in loco:nec in tem
pore:ꝛ hoc accidit multis ſtudētibus in phia. Et Com/
mētator in libro de cauſis ſup vigeſimanona ꝑpoſitio
ne dicit:ꝙ ſubā ſimplex eſt ſtans per eſſentiā ſuam:qꝛ
non eſt niſi in nō tēpore:ꝛ qꝛ eſt altior ꝛ ſuperior omni
tempore:ſed iſta vera nō eſſent:ſi deus haberet preſen
tialitatē ad tēpus:aut aſſiſteret ipſi nūc tēporis. ¶ Qꝛ
eni impoſſe ſit aliq̄bus cōcipere entitatē aliquā ſimpli
citer abſtractā ab omni duratiua diſtēſione:ꝛ ab omni
coexiſtentia in duratione cū tempore.hoc eſt:quia vtus
imaginatiua dn̄atur in eis:ꝛ ſimilr̄ deus nō eſſet ſuba
ſtans per eſſentiā ſuā altior tēpore:ſi itelligeret̄ ſimul
durare cum tempore:vel ſibi coexiſtere duratio ꝑ quā
dam preſentialitatē:quia preſentialitas dicit ſimulta/
tem:ſimultas vero dicit quandā vnitatē alicuius:ſm
ꝙ ſunt ſimul aliqua ſimultanea:ꝛ per ꝯſequēs nō erit
deus aliquid altius tempore ſtans per eſſentiā ſuā:ꝛ ꝑ
ſeipſum:niſi abſtrahat ab omni ſimultate ꝛ coexiſten/
tia cuꝫ tempore.igit̄ oīno abſtrahit ab ea. ¶ Octauo.
Coexiſtere ipſi nunc tēporis eſt eſſe ſimul cuꝫ nunc tē
poris:ſed cōſtat ꝙ deus nullo modo eſt ſimul cū nūc
temporis:oīa eni que ſunt ſimul ſunt in aliq̄ vna men
ſura ſimul.ſ.vel in vno loco:vl̄ in vno tempore:aut in
vna aliqua duratione:non aūt eſt aliqua vna duratio
que claudat ꝛ menſuret nunc tēporis ꝛ eſſe dei.ergo ni
hil eſt dictu:ꝙ eſſentia diuina coexiſtat illi nūc:vl̄ iſti:
aut ꝙ ſit ſimul cum iſto:vel ſibi preſens. ¶ Et ſi dica
tur ꝙ imaginabil̄r vnū nunc:in quo ſunt ſimul eſſe di/
uinū:ꝛ illud nūc tēporis. Nō valꝫ. Tū qꝛ illud nec eēt
etiā ſimul cū nūc tēporis:ꝛ ita oportebit imaginari aliḋ
nunc:in quo ſint ſimul ꝛ ꝓcedet̄ in infinitū. Tū qꝛ im
poſſibile eſt imaginari aliquā menſurā:aut aliqḋ nunc
cōe ipſi eſſe diuino:ꝛ ipſi nunc temporis:alioquin diui
na eſſentia caderet ſub menſura imaginabili a nobis
qḋ eſt impoſſibile:quia pari rōne eſſe diuinum claudi
poſſet ſub nunc temporis:qꝛ imaginabiliſſimum eſt.
¶ Nono. Illi nō pōt aliqd coexiſtere in aliquo nunc:
nec in aliqua mēſura durātia:aut in aliq̄ duratione qḋ
nō durat:ſed eſt tm̄ mō mēſura durātiū:ꝛ rō ꝙ aliq̄ ſil̄
ſint:ſed nunc tpis eſt hmōi:non eni durat:ſed eſt duratio
ſeu mēſura indiuiſibilis eorū que durant:ꝛ eſt ratio ꝙ
aliqua ſint ſimul:vtpote illa que menſurant̄ ꝛ claudū/
tur ſub illo:dr̄ eni ſimul quecūqꝫ ſunt in eodē nūc.ḡ
impoſſe eſt ꝙ ipm̄ nūc cū aliquo ſit ſiml̄:nō eni durat
ſed eſt duratio:ſi quidē eni duraret in alio nūc:duraret
ꝛ illud in alio:ꝛ ſic in infinituꝫ.vn̄ dici nō poteſt:ꝙ deus
coexiſtit ipſi nūc tēporis:ſed potius in rebus que men
ſurant̄ ipſo nūc:ſed neqꝫ hoc dici pōt:qꝛ que coexiſtūt
rebus:que ſunt nunc:nō ꝓpter aliud coexiſtūt:niſi qꝛ
ꝛ ipſa ſunt in iſto nūc:eē aūt diuinū nō ꝯtinet̄ ſub h̄ nūc
imo penitus abſtrahit ab illo:ꝛ ꝑ ꝯn̄s ab oī ſimultate
ꝛ coexiſtētia cū eodē. ¶ Decimo. Si qḋ magis videre
tur ieſſe nō ieſt:nec illḋ qḋ minus:ſed magis videret̄
ꝙ eternitas coexiſteret pn̄ti tpi pn̄tialiter ꝛ ſimultāee
q̄ꝫ preterito vel futuro:qꝛ cum pn̄s aliqd actualr̄ ſit:pte/
ritū aūt iam nō ſit:futurū aūt nōduꝫ ſit:patꝫ ꝙ p̄ſens
magis hꝫ rōne attingibilis:ſed manifeſtū eſt:ꝙ deus
ſua eternitate non attingit coexiſtēdo pn̄tialr̄ ꝛ ſimul/
taneē tempus p̄ſens.imo totalr̄ abſtrahit:nec hꝫ coor
dinationē cū ipſo.ḡ impoſſibile eſt:ꝙ h̄ mō tp̄s futu/
rū:vel preteritū attingat. ¶ 11°.ſic. Impoſſe eſt aliqḋ
attingibile eē cōtinuū ꝛ diuiſibile quātūcūqꝫ attingēs
ſit indiuiſibile:qn attingētia ipſa ſit diuiſibilis ꝛ conti/
nua.verbi gr̄a.ſi pūctus attingeret cōtinuū ꝛ moueret̄
ſup ipſum:ꝛ hoc poneret̄ poſſibile:nō dubium ꝙ oīno
alia erit attingentia qua coexiſteret p̄me parti cōtinui
ab illa qua coexiſteret alteri parti:ꝛ ſimilr̄ centruꝫ:qḋ
dicit̄ pn̄s cuilibꝫ pūcto circūferētie nō dubiū ꝙ ꝑ aliā
lineā attingit aliud punctū:ꝛ rō huius eſt:qꝛ attingen/
tia:vel pn̄tialitas apprehendit̄ per modū habitudinis
mediantis inter attingens ꝛ attinctū:habitudo autē
multiplicat̄ rōne alterius extremoꝝ:ꝛ ideo ipoſſibile
eſt ꝙ attinctū multiplicet̄.nā inter pūctū indiuiſibile
ꝛ multa alia puncta ad inuicē diſpata ipoſſe eſt lineaꝫ
vnicā mediare:ſed cōſtat ꝙ decurſus illius temporis
eſt diuiſibilis ꝛ cōtinuus.ḡ quātūcūqꝫ eternū ſit idiui
ſibile nō poterit attingere totū decurſum tēporis vna
attingentia ſimplici.imo neceſſario cōtinua ꝛ diuiſibi
li:hoc aūt eſt impoſſe:qꝛ vel eſſet permanens iſta attin
gentia ſm oēs partes:ꝛ hoc eſſe nō pōt:qꝛ tunc habitu
do ꝑmaneret termino nō manente:aut erit ſucceſſiua
ſꝫ oēs partes:ꝛ ſic deus in attingēdo ſuccedet:nec erit
totū ſimul eternum:nec actualr̄ attingens:cuius oppo
ſitum tu ponis.ergo poni non pōt ꝙ eternitas actualr̄
totū tempus coexiſtendo attigat. ¶ Duodecimo. Si
creature future actu coexiſtūt eternitati:aut iſta coexi
ſtentia que eſt habitudo media ꝛ relō creature ad deū
menſurat̄ eternitate:aut pn̄ti tēpore.aut futuro:ſed nō
eternitate:cū talis relatio ſit quedā creatura:nec p̄ſen/
ti tēpore:qꝛ illa relatio nō eſſet niſi preſentiū:cuꝫ eius
fundamētū nondū ſit ſcꝫ creatura:nec futuro:qꝛ quod
futurū eſt actu nō eſt:ꝛ per cōſequēs per hō coexiſten/
tiam:que actu nō eſt creatura deo:nō coexiſtit eterna/
liter. ¶ 13°. Nō magis vna creatura ē deo pn̄s q̄ꝫ alia:
ſed creatio paſſiua eſt quedā creatura:que tn̄ ſi futura
eſt:nō eſt actu pn̄s deo:alioqn creatio aīe antixp̄i:que
virtuti creatiue aliqn̄ cōiuncta erit eadeꝫ vtuti pn̄tialr̄
eſſet ꝯiuncta:ꝛ per ꝯn̄s aīam antixp̄i crearet:qḋ oīo di
ci nō pōt.igit̄ nulla creatura futura actualr̄ hꝫ ſimul/
tatē cum deo. ¶ 14°. Dicta de deo ex tp̄e nō inſunt ſibi
ab eterno:nō eniꝫ ab eterno creauit:ſed ſi preſentia di/
ceret ſimultatē aliquā.nō dubiuꝫ ꝙ relatio ſimultatis
eſſet realis ex parte creature:ꝛ rationis ex parte dei:ꝛ
per cōſequēs nō erit niſi noua denoīatio dicta de deo
ex tēpore:qꝛ ex poſitione actuali ipſius creature ꝛ rela
tionis realis exiſtentis in creatura.ergo non pōt attri/
bui deo eterno p̄ſentialitas rōnis ad creaturā futurā.)
Hec ille. ¶ 15°.arguit̄ per argumētū factū in ꝑncipio
q̄ōnis. Illud qḋ in ſe nullo mō exiſtit nulli coexiſtit:
cum coexiſtere preſupponat eſſe:ſed conſtat ꝙ futura
nullo mō exiſtunt in ſe.ergo nec coexiſtunt eternitati.
¶ Ad primū iſtoꝝ dicit̄:ꝙ non eſt ſimile de imenſita
te reſpectu locoꝝ:ꝛ de eternitate reſpectu temporum: Dr̄ia inter imenſitatē re
qꝛ eternitas in deo cōſequit̄ eſſe actuale diuinitatis.ꝛ ſpectu locoꝝ
eius exiſtentiā:que equipollent in durando infinite du ꝛ eternitateꝫ
rationi ſucceſſiue ſi eſſet:ꝛ mēſuraret infinita eſſe:ꝛ in/ reſpcū tēpo-
finitas exiſtentias partibiles ſibi inuiceꝫ ſuccedentes: rum.
ꝛ ideo ſicut infinitum tempus menſurans infinitum
motum ſimul attingeret quamlibet partem motus:lꝫ
non omnes partes illius motus:aut temporis ſimul
eſſent:nec non ꝛ attingeret omnia facta in illo tēpore:
ita eternitas que indiuiſibilis ꝛ ſimpliciſſima exiſtens
illi infinite durationi:ꝛ infinito tēpori equipollet in du/

rando ſimul attingit oïa:que in toto infinito motu re/
rū ſucceſſiue agunt̃.Sed imenſitas diuina nō dicit at/
tingentiā alicuius ſucceſſionis:nec aliquid equiualens
alicui infinito ſucceſſiuo:ſed dicit aliqd nullo mō ter/
minatū:ꝛ ideo nō opꝫ ꝙ deus per ſuā imenſitatē attin
gat loca:que non ſunt eidē in exiſtēdo:ſicut per ſuam
eternitatē attingit oēm menſurā poſſibilē eidē coexi/
ſtendo vel aſſiſtendo:vel ſaltē oēm mēſurā ſucceſſiuā
attingit ſimul cuilibꝫ parti eius preſentialr̃ aſſiſtendo:
ſicut tota dies ſimul attingit totum motum vnius cir
culationis celeſtis:ꝛ totale tempus a principio mundi
vſqꝫ ad finē.Illud inquā tēpus totale ſimul ſumptuꝫ
ſimul motū pͥmū totalr̃ attingit p̃ſentialr̃ coexiſtēdo
toti motui pͥmi mobilis:ꝛ cuilibꝫ eius circulatiōi ꝛ pti
illius motus:licꝫ parte preterita attingat partē motus
preteritā:ꝛ futura futurā:ita deus ſua indiuiſibili eter/
nitate ſimul totū illū diſcurſum attingit:ꝛ vltra exce/
dit.❡ Ad 2m dico:ꝙ creatura que futura eſt:non fun/
dat relationē realē ad eternitatē pro illa parte tempo/
ris:pro qua nōdū eſt actu:ſed pro illa:pro qua actu eſt
ꝛ nō expectatur futura ſicut antixp̃s non fundat rela/
tionē pn̄tialitatis ad deū pro tēpore:quo adā fuit: vel
ego ſum:ſꝫ pro tēpore:quo erit. Nō igit̃ hꝫ relationeꝫ
realē ad deū dū nihil eſt.ſcꝫ in iſto nūc:quo loqmur:ſꝫ
dū actualiter eſt. Nec mireris ſi dico:ꝙ antixp̃s eſt in
tpe illo:qđ mihi eſt futurū:vel ꝙ adam eſt in tēpore
illo:qđ mihi eſt p̃teritū:cuꝫ ly eſt denotat tēpus p̃ſens
locutionis ſm cōem acceptionē.nā in p̄dictis locutio/
nibus ly eſt accipit̃ generalr̃ pro eſt:fuit:ꝛ erit:ſicut cū
dicimus:pͥma pars motus eſt in pͥa parte temporis
ꝛ vltima in vltima:partes enī temporis pn̄t cōſiderari
in ordine ad totū tēpus:vt ad vnū cōtinuū ꝛ totuꝫ qđ/
dam ex partibus cōſtitutū:ꝛ ſm iſtā ↄſiderationē:qͣli/
bet pars dicit̃ eſſe tam pn̄s:ꝙ̃ p̃terita:ꝙ̃ futura in re/
ſpectu ſcꝫ ad totū:cuius ſunt ptes ↄſtituētes illud:pōt
etiā cōſiderari vna pars in ordine ad aliā:ꝛ ſic nō dici
mus:ꝙ due ſunt ſimul:ſed vna eſt pͥor:alia poſterior:ꝛ
vna dr̃ eſſe:alia vͦo nō eē:ſed fuiſſe:vel nōdū eſſe:ſicut
oēs dies menſis dn̄r eſſe ꝑ cōparationē ad totū mēſeꝫ:
ꝗ ex illis ↄponit̃:ſꝫ pͥma ſeptimana cōpata ad vltimā
vel pͥma dies ad vltimā nō ſimul exiſtūt.imo ſi dicat̃
vna eſſe:alia dicet̃ non eſſe. ❡ Ad tertiū negat̃ ↄn̄tia
ibi facta:licꝫ enī antixp̃s ſit deo pn̄s:ꝛ attingat̃ ab eter
nitate:nō ſequit̃ ex hoc:qn eius nō eſſe p̄cedat illiꝰ eē
nā pro iſto nunc:quo loqmur antixp̃s hꝫ nō eſſe:in nūc
vero ſequēti iſtud hꝫ eſſe : deus aūt nō attigit eius eſſe
pro iſto inſtanti:quo loqmur:ſed ꝓ alio:nec eius crea/
tio eſt in actu cōiuncta vͥtuti cauſatiue pro iſto inſtāti:
ſed ꝓ alio:tñ vtrūqꝫ nūc tā illud:in quo antixp̃s eſt ꝙ̃
illud:in quo nō eſt:eſt deo preſens. ❡ Ad 4m negatur
minor.ſcꝫ ꝙ pn̄tia dei ad creaturā ſit ex parte dei rela
tio realis:ſed tñ rōnis:ex pte vero creature eſt realis.
❡ Et ad replicā dico:ꝙ licꝫ pn̄tialitas ſit relatio equi/
perātie:nō tñ opꝫ ꝙ ex vtraqꝫ pte ſit realis:ſicut pꝫ de
ſilitudine dei ad creaturā:ꝛ ecōuerſo:ꝛ de diſtinctione
dei a creatura.❡ Ad qͥntū negat̃ minor:deo enī cōue/
Diſtin.9. ar. ſecūdo. in rñ. ad ar.5m. nit duratio:vt alias dictū eſt:ꝛ ad rōnes arguētis reſpō
ſum:quarū vna eſt:ꝙ oïs duratio dicit diſtēſionē:iſtō
aūt fuit negatum de duratione ꝓut cōceditur in diui
nis:licꝫ in creaturis ſit verū:nā nō vniuoce dicit̃ dura
tio hic ꝛ ibi:ſicut nec ſapiā:que eſt in creatis q̄litas:ſed
in deo eſt ſuba.Quō aūt dei ꝛ creature ſit vna duratio
dicet̃ poſt.❡ Ad ſextū dico:ꝙ ſolū cōcludit:ꝙ diuini/
tas abſtrahit a loco:ꝛ ſitu:ꝛ a tpe:ſed non ꝙ abſtrahat
a cōcomitātia tpis:nec plato ſic abſtraxit ideas:ſed ſo

lum a loco:ꝛ tēpore:ꝛ indigētia coꝝūdē.ſm enī ꝙ dicit
ſcūs Tho.ſup Boetiū de trini.qō.5.arti.2° aliqua res
in tēpore hoc hꝫ:qꝛ eſt localiter mobilis:ꝙ aūt ſit mo
bilis localiter:aut ꝙ ſit in loco hꝫ:qꝛ hꝫ māṁ deſigna
tā ſub certis dimēſionibus.cū ergo ille idee ſm plato/
nē oïo abſtraherēt a mā:nimirū ſi plato abſtraxit eas
ab hic ꝛ nūc:nō oportuit aūt ꝙ abſtraheret a cōcomi/
tantia coꝝ.ſcꝫ loci vel tēporis.❡ Ad 7m ſilr̃ dr̃.❡ Ad
octauū negat̃ minor ad ſenſuꝫ:quo dꝫ ſumi ſub maio/
re.dꝫ enim ſic ſumi:qꝛ eſſe dei ꝛ creatura in nulla vna
menſura ſūt ſimul:ꝛ nō ꝙ nulla eadē mēſura claudā/
tur.ſi enī maior illo modo itelligeret̃.ſcꝫ ꝙ nulla duo
ſunt ſimul duratione:niſi vna mēſura claudāt̃:maior
non imerito negaret̃.dico ẗ ꝙ deus ꝛ creature ſunt in
vna ꝛ eadē menſura durationis.ſicut enim dicit ſcūs
Tho.pͦ ſen.diſ.19.q.2.arti.2.ad pͥmū.(Nō eſt idē nūc
eternitatis:tpis:ꝛ eui.❡ Et qñ dicit̃:qñ motus eſt:an
gelus eſt:ꝛ deus eſt:pōt ſignari triplex nunc : vel nunc
eternitatis:vel nūc eui:vel tēporis.ſi igit̃ ſignat̃ nunc
tēporis:tūc dicit̃ eſſe motus in illo ſicut in ꝓpria men
ſura:angelus aūt ꝛ deus nō ſm mēſurationis rōnē:ſed
magis ſm quandā cōmitantiā ꝓut eternitas:ꝛ euū:ꝛ
tēpus ſimul ſunt:nec ſibi deſīnt.Si aūt ſignat̃ nūc eter
nitatis:tūc dicit̃ deus eſſe in illo ſicut in mēſura ꝓpria
ꝛ adequata:angelus aūt ꝛ motus ſicut in mēſura exce
denti.Si aūt ſignat̃ nūc eui.reſpōdet angelo ſicut mē
ſura adequata:ꝛ deo ſm concomitantiā:ꝛ motui ſicut
mēſura excedēs.) Hec ille in forma. Et arti.pͦ.ad ſcđꝫ
ſic ait.(In omnibus illis:in quibus iuenit̃ diuerſa ra/
tio menſurādi:oportet diuerſas menſuras eſſe ꝓprias:
nō enī eodē mēſurat̃ panis ꝛ vinum:vñ cū diuerſa rō
mēſurādi ſit in diuerſis actibus:opꝫ ꝙ reſpōdeant eis
diuerſe mēſure:verūtñ vna earū pōt ordinari ad aliā
ſicut ad pͥmā mēſurā ꝛ excedentē.vnde ſicut diuinū
eſſe eſt mēſura oïs actus:ita eternitas eſt menſura oïs
durationis:excedēs tamē ꝛ nō coequata : ſed p̃ter hoc
opꝫ hr̃e alias ꝓprias mēſuras ꝓpter diuerſos modos
mēſurandi.) Hec ille.❡ Ex iſtis aūt patet quid dicē/
dum.❡ Ad nonum dico:ꝙ ſicut ſtatim allegaui eter/
nitas eſt menſura omnis durationis non ſolū omniū
rerum durantiū per illas duratiōes:ꝛ ideo dico:ꝙ nūc
temporis:vel ipſum tempus:licet ſint durationes mo/
tuum ꝛ mobiliū:ꝛ forte non durent ꝓprie:de quo non
curo:tamē poſſunt dici ſimul cum deo:quia ſunt in ea/
dē mēſura:que eſt oiuꝫ pͥma.❡ Ad decimū pꝫ ex di
ctis:ꝙ minor eſt falſa.❡ Ad xim negat̃ maior loquē/
do de attingentia ex pte attingētis indiuiſibilis. Dico
enī ꝙ licꝫ attingentia ſint diuerſa ex parte punctoꝝ:q̄
ſunt in circūferētia:tamē ex parte puncti centralis nō
eſt diuerſa ſed vnica:nam ꝛ linee que protrahunt̃ a cē/
tro vſqꝫ ad puncta circunferentie:nullā diſtinctionem
habent in puncto centrali.imo omnes vniuntur in eo:
ſed quāto plus ab eo recedunt:tanto abinuicem diſtāt
ꝛ quāto plus accedunt ad punctū minꝰ diſtāt.❡ Et cū
dicit̃:ꝙ attingentia cōcipit̃ vt habitudo cōcedit̃. Sꝫ
cū vlterius dicit̃ ꝙ habitudo multiplicat̃ rōne extre/
moꝝ:iſtō fuit ſepe negatū:aliqd enī poteſt referri vni/ Diſtin.3l. in ar.3°. contra tertiam ↄclu ſionem.
ca relōne ſm numeꝝ ad multos terminos:ſicut pater
eadē paternitate ad multos filios:relatio enī nō mul/
tiplicat̃ niſi multiplicata mā eius in ſubiecto.ſcꝫ mul/
tiplicato fundamēto:ꝛ qꝛ puncta centri per idē funda/
mentū fundant preſentiā ad oïa puncta circūferentie:
ſed non ecōtra:ideo attingentia vel pn̄tia ex parte eiꝰ
eſt vnica:ſed ex parte punctoꝝ circunferētie eſt mul/
tiplex.Idē dico de preſentialitate aïe ad multa mem/

bra

bra ⁊ dei ad oēs ptes tpis:illa enī pñtia ex pte dei non fundat̃ in diuerſis ptibus eternitatis:ſ; in tota eternitate. Uel pōt dici:ꝙ ſi attingētia nominet habitudinē tūc ɔcedi pōt ꝙ illa attingētia eſt multiplex ſm multiplices attingētias ex pte creatura℞ coopoſitas attingētijs ex pte dei. Tūc cū q̄rit̃:an q̄lib; ps illi⁹ attingentie ex pte dei ſit pmanēs. Dico ꝙ nō ſic pmanet ꝙ ſit in diuerſis tpibus:attingētia enī qua attingit̃ dies iſta nō erit cras:nec fuit heri:ſ; dr̃ tñ pmanēs re^u fūdamēti ſui:q: totā eternitatē ɔcomitat̃ ⁊ nō ptē ei⁹: ⁊ ſic ei⁹ pmanētia attēdit̃ ñ ex pte tpis:ſ; eternitatis. Nec ſeq̄t̃ ꝙ deus attigat ſucceſſiue ex pte ſui:ſ; ꝙ attigit ſucceſſiua ⁊ p attingētias ſucceſſiuas ex pte termini:nō autē ex pte fundamēti. ❡ Ad 12^m dico:ꝙ coexiſtētia ātixpi ad deū eſt habitudo realis:⁊ mēſurat̃ eadē menſura:q̄ antixp̄s.ſ.tpe tanq̄ȝ mēſura adeq̄ta ⁊ ppria:ſed eternitate tāq̄ȝ mēſura ſupexcedēte. Si aūt loquamur de coexiſtētia dei ad antixp̄;:que eſt habitudo:ſeu reſpect⁹ rōnis. Dico etiā ꝙ pprie nō h; mēſurā:ſ; ſi h;. dico ꝙ eadē mēſura mēſurat̃:qua coexiſtētia alia ſibi oppoſita.ſ.antixpi ad deū. Et cū dicit arguens ꝙ illud qd̄ futurū eſt nō eſt actu ⁊c̄. Dico ꝙ illud qd̄ futu℞ eſt non eſt actu per cōparationē ad mēſurā:cui illud dr̃ futu℞: ⁊ ideo dico ꝙ nec antixp̄s:nec habitudo eius ad deu;: nec tēpus mēſurās illa ſunt actualr̃ p iſta mēſura:qua loquamur nūc:ſed potius futura ſunt reſpectu hui⁹ mēſure:ſ; tñ oīa illa per cōparationē ad deū ſunt actu preſentia:⁊ nullo mō futura:⁊ p illa mēſura eſt deo p̄ſens antixp̄s:⁊ nō p iſta. ❡ Ad 13^m negat̃ minor. dico eni; ꝙ paſſiua creatio antixpi eſt deo pñs ⁊ actualr̃ ɔiūcta virtuti creatiue dei:nō in menſura qua loquimur:ſ; in alia:que eſt poſt iſtā. Et cū infert̃. g̃ de⁹ creat antixp̄;. negat̃ ɔñtia:q: iſtud verbū creat:cū ſit pñtis tpis connotat tēpus p̄ſens.ſ.in quo eſt platio pferentis illam orationē:ſi aūt abſtraheret a tali cōnotatiōe:vtiq; poſſet cōcedi:ꝙ deus actu creat aiaȝ antixpi:nō tñ in tēpore:quo loqmur:ſed in alio. Dicit enī ſcūs Tho. vt ſupra allegaui:ꝙ demōſtrato vno futuro:qd̄ deus videt potius diceret̃ ꝙ de⁹ videt petrū currere:q̄ȝ ꝙ videat eū curſurū eſſe:ita haberet in ppoſito dicere p cōparationē ad deū poti⁹ diceret̃:ꝙ in tali tpe antixp̄m creat q̄ȝ ꝙ in illo creabit:niſi p cōparationē ad nos:cui illud tēpus eſt futurū. ❡ Sed forte dicet aliquis:ꝙ ex p̄dictis vr̃ inui:ꝙ quelib; pars tpis in ſe ſit actualr̃:⁊ eque actu tempus antixpi vel ade. ſicut Joānis de podiomicis:lic; vna illarū per cōparationē ad aliā dicat̃ nō eē: ſed fuiſſe:vt tēpus Ade:vel non eſſe:ſed futura eſſe:ſic tēpus antixpi:quod videt̃ incōueniēs. ❡ Scđo poſſet aliqs dicere ꝙ ſ; dicta nō apparet qūo vna pars tēporis ſit prior:alia poſterior:cū quelib; in ſe conſiderata ſit actu pñs alicui tertio:que enim ſunt ſimul reſpectu tertij:ſūt ſimul inter ſe. ❡ Ad iſta diceret̃ tenēdo viā predictā:quā tñ nō aſſero. Ad p̄mu; qdem negat̃ ɔñā. Dico eni ꝙ antixp̄s in ſe nō eſt nec tp̄s eius eſt. ſi ly eſt cōnotet tp̄s:in quo pñtialr̃ loqmur:nec iſtud ſequit̃ ex p̄dictis:dico tñ ꝙ per cōparationē ad deū:a quo actualiter attingit̃:⁊ ſublata ɔnotatione p̄dicta:eque actu ē vna ſicut alia:ſed imaginatio decipit nos:q̄ñcūq; eni; dicimus:hoc eſt:ſemp intelligimus:ꝙ pro iſta mēſura qua loquimur illud:de quo loquimur ſit. ❡ Ad ſcđm dico:ꝙ prioritas ⁊ poſterioritas in tēpore ſequūt̃ p̄us ⁊ poſterius in motu:⁊ p̄us ⁊ poſterius i motu cauſant̃ ex priori ⁊ poſteriori magnitudinis:vt dicitur 4°.⁊ 6°. phyſicoru;. Dico igit̃ ꝙ vna pars tpis eſt alia pte tpis prior:q: menſurat motū factū in p̄ma pte magnitudinis:⁊ alia vltimā vel mediā;:ſm tñ ptes tpis in reſpectu dei nō ſe h; vt p̄or ⁊ poſterior. Nec ſeq̄t̃:iſte ptes tēporis coexiſtūt ſil̄ reſpectu dei. g̃ ⁊ ad iuicē:ſicut nec ſequit̃:caput eſt pñs aīe:⁊ pes ſilr̃. igit̃ pes ⁊ caput ſunt ad inuicē pñtia. ❡ Ad 14^m dico:ꝙ ſolū ɔcludit ꝙ p̄ſentialitas dei ad creaturā:⁊ ecōtra nō ſit eterna:qd̄ cōcedimus:ſed nō pbat qn attingat totā eternitatē:eternū enī eſt ſolū illud:qd̄ eſt imutabile ⁊ non incepit in aliq̄ mēſura:cui⁹ eſt ſolus deus:ſed oē illud pōt dici cōpetere deo ab eterno:qd̄ cōpetit ei in tota eternitate:cui⁹ eſt illa denoīatio:deus enī in tota ſua eternitate h; illā pñtialitatē ad creatura; tēporalē:⁊ creatura tēporalis ad totā eternitatē:⁊ ideo ad iſtū ſenſum ɔcedit̃:ꝙ iſte reſpectus cōuenit deo eternalr̃:lic; nō omni tēpore ſibi ɔueniat:nec in omni mēſura poſſibili. ❡ Et ſi dicatur ꝙ ſm hoc nullus reſpectus dei ad creaturā erit tēporalis:imo quilibet cōueniet ei eternalr̃.ſ.in tota ſua eternitate:eo mō quo dictū fuit de reſpectu pñtialitatis ⁊c̄. ❡ Dico ꝙ mlti reſpectus tā iſte:de quo loqmur q̄ȝ alij dñr deo cōuenire ex tēpore reſpectu nr̃i ⁊ alio℞ tpaliū:q: ſc; nō cōueniūt deo p q̄lib; pte tēporis:ſed ſolū p aliq̄ vt reſpectus diuini refugij ſaluatoris ⁊ coexiſtētis vel pñtis. Jſti enī oēs dicunt̃ ei conuenire ex tēpore:q: nō ɔueniūt ei in oī mēſura imaginabili ſucceſſiua:ſed oēs iſti reſpectus pñt ad aliū itellectū cōuenire illi ab eterno.ſ.q: eidē in tota ſua eternitate cōueniunt:ipſe enī non in aliqua pte eternitatis:ſed in tota ſua eternitate eſt p̄ſens oī tēpori:⁊ dñs creature:lic; in tēpore cepit eē dñs ⁊ pñs:nō tñ in eternitate:illi aute; reſpectus:q cōueniūt deo:⁊ pro oī mēſura imaginabili ſucceſſiua:⁊ p tota eternitate:cui⁹ ſunt reſpectus ideales ſm cōem modū loquēdi ſolū dñr ei ab eterno:⁊ nō ex tēpore ɔuenire. ❡ Ad 15^m negat̃ minor. ſi enī ly exiſtere cōnotat tēpus:quo iſta cōpatio format̃. tunc antixp̄s vel aliud futurū nullo mō exiſtit:nec per ɔparationē ad tēpus:in quo ſumus:ſ; p cōparationē ad deu; ⁊ ſublata illa cōnotatione:ita ꝙ ſolu; dicat tēpus alicui pñs ⁊ nō nobis:ſic cōcedit̃ ꝙ antixp̄s exiſtit:q:.ſ.in tēpore pñti toti eternitati vel futuro nobis. De his autē nihil oīno aſſero que predixi:ſ; vr̃ mihi fuiſſe illa mēs ſci Tho. Et iſta ſufficiant de qōne. Diſtin. XXXVII.

❡ Utrum deus ſit vbiq;. Qō. I.

Circa trigeſimāſeptimā diſtictionē querit̃. Utrum deus ſit vbiq;. Et arguit̃ ꝙ non. Deus non eſt in loco. igitur nō eſt vbiq;. aīs p;. na; ſm Boetium de ebdomadibus. Cōis animi conceptio apud ſapiētes eſt incorporalia nō eſſe in loco. ɔñā bona ē.

In oppoſitū arguit̃ per illud qd̄ hr̃ Piere. 23°. Celū ⁊ terrā ego impleo.

In hac qōne erunt duo articuli. in p̄ ponent̃ ɔnes. in ſcđo mouebūt̃ obiones.

Quantum ad p̄^m ſit p̄ma ɔ̄. Deus eſt in oībus creaturis nō ſic ps eēntie vl̄ acciñs: ſ; ſic agēs adeſt ei:in qd̄ agit. Jſtā ɔ̄nē pbat ſcūs Tho. p̄ᵃ pte. q. 8. arti. p̄. ſic dicēs. (De⁹ eſt in reb⁹ oib⁹:nō qdē ſicut pars eēntie:vel ſic acciñs:ſ; ſic agēs adeſt ei in qd̄ agit:op; enī oē agens cōiungi ei:in qd̄ agit ⁊ ſua v̄tute illud cōtingere. vñ in 7° phyſico℞ pbat̃:ꝙ mouens ⁊ motū op; eſſe ſimul:cum aūt deus ſit ipſum eē p eēntiā:op; ꝙ eſſe creatū ſit ppri⁹ effect⁹ ei⁹:ſic ignire eſt p prius effect⁹ ignis. Hūc aūt effectū cauſat deus in rebus:nō ſolū qñ p̊ eſſe icipiūt:ſed q̄diu i eſſe ɔſeruant̃ ſicut lumē in aere cauſat̃ a ſole:q̄ȝdiu aer illuminatus

Tex. cō. 93.

Jngt Scot⁹ i hoc loco ꝙ deus ē vbiq; nō p opationē:ſ; p pñtiā ſue eēntie vel natur̃ ad deo rē:ita ꝙ huiuſmōi pñtia aliud eſt ab ipſa opatione ⁊ eſt realis reſpectus ſubiectiue exñs in creatura ⁊ ad diuinam eēntiā terminat⁹ Durand⁹ de q. i. ingt ꝙ vl traiſtā exñtiā qua de⁹ ē in rebus p opatione; dr̃ ibi eē p eēntiā ⁊ pñtiā:q: opatio facit realē exhibitione; ⁊ coexñtiam dei ad creaturā:ſic figura ſigilli i aqua nō fit:nec cōſeruat̃ niſi p coexiſtētiā ⁊ exhibitione; ſigilli i aqua hec aūt pñtialitas nō eſt ſiuo:ſed ordo q: in corpalibus eſt ſitus i ſpūalibus ordo. ordo igit̃ iſte vocat̃ preſentialitas q̄ ds oī creato preſens eſt.

manet:ꝙdiu igiť res hʒ eſſe:opʒ ꝙ deus aſſiſtat ei ſm modũ quo eē hʒ:eē aũt eſt illud:qđ eſt magis intimuʒ cuilibʒ:ꝛ qđ pfundius ieſt oībus:cũ ſit formale oīum: que in rebus exiſtũt:opʒ ꝙ deus ſit in omnibus rebus ꝛ inme.) Hec ille.¶ Itē 3° ꝯtra gētiles caplo.68.ſic arguit.(Neceſſe eſt vt cũ agens ſit ſimul cuʒ ſuo effectu pximo ꝛ imediato:in q̃libet aũt re eſt aliqs effectꝰ pximus:ꝛ imediatꝰ ipſius dei:oñſuʒ eſt eni in ſcđo ꝙ ſolus deus pōt creare. In qualibʒ aũt re eſt aliqđ:qđ per creationē cauſať:in rebus qdē corporalibus mã pma: in rebus aũt incorporeis ſimplices earũ eſſentie:vt ap paret ex his:que in ſcđo ſunt determinata:oʒ igiť deũ ſimul adeſſe in oībus rebus:preſertiʒ cũ ea:que de nō eſſe ad eſſe pduxit:continue ꝛ ſemp in eſſe cōſeruet:vt oñſuʒ eſt.) Hec ille.¶ Scđa cōcluſio. Deus eſt vbiqʒ non ſolum ſicut in omni re:ſed modo ſpāli eſt in omni loco. Iſtaʒ pbat pma parte.q.8.arti. ſcđo.(Cũ (inqt) locus ſit quedā res:eſſe aliqđ in loco pōt itelligi dupliciter:vel per modũ aliaꝝ reꝝ.id eſt.ſicut aliquid đř eē in aliqs rebus quocũqʒ mō:ſicut accñia loci ſũt in loco vel per modũ propriũ loci:quomō ſunt locata in loco: vtroqʒ aũt mō deus ſʒ aliquid eſt in omni loco: quod eſt eſſe vbiqʒ:pmo qdē ſicut eſt in oībus rebus vt dās eis eſſe ꝛ virtutē ꝛ operationē:ſic etiaʒ eſt in omni loco vt dans ei virtutē locatiuam. Iteʒ locata ſunt in loco inquantũ replent locũ:ꝛ deus oēm locũ replet:non ſicē corpora:corpus eni đř occupare locũ inquātũ nō cōpatitur aliud corpus ſecũ:ꝛ p hoc ꝙ deus eſt in aliquo loco non excludiť:qn alia ſint ibi.imo per hoc replet oīa loca:qui dat eſſe oībus locatis:que replent loca.) Hec ille.¶ Tertia ꝯ. Deꝰ gñalr eſt in oī re triplici mō:ſcʒ p pñtiā:p eſſentiā:per potētiā:licʒ aliqbus ſpālibus modis ſit in aliqbus creaturis. Iſtā ꝯnē ponit ibidē art.3° dicēs ſic.(Deus đř eē in aliq̃ re dupľr. Uno mō p modũ cāe agentis:ꝛ ſic eſt in oībus rebus creatis ab ipſo. Alio modo ſicut obiectũ opationis eſt in operāte:qđ pprũ eſt opationibus aīe ſm ꝙ cognitũ eſt in cognoſcē te:ꝛ deſideratũ in deſiderāte. Hoc igiť ſcđo modo deꝰ eſt ſpāliter in oī creatura:que cognoſcit ꝛ diligit ipſum actu vel habitu:ꝛ qꝛ hoc hʒ rōnalis creatura per grāʒ. Imo đř h̃ mō eſſe in ſcīs p grāʒ. In rebꝰ vō alijs ab ipo creatis qũo ſit.cōſiderandũ eſt ex his:que in rebus humanis eſſe dicunť. Rex eni đř eē per potētiā ſuā in toto regno ſuo.licʒ nō ſit vbiqʒ pñs. Per pſentiā vō ſuaʒ đř aliqđ eē in oībus:que ſunt in proſpectu illius: ſicut oīa que ſunt in aliq̃ domo dicunť alicui pñtia:q tñ nō eſt ſm ſuaʒ ſubam:niſi in aliq̃ pte domus.ſcđm vero ſubaʒ vel eſſentiā đř aliqđ eſſe in loco:in quo eiꝰ ſuba hř. Fuerũt ḡ aliq.ſ.manichei:q dixerũt diuine ptāti ſubiecta eē ſpūalia ꝛ icorruptibilia:viſibilia vō ꝛ corruptibilia dixerunt eſſe ſubiecta ptāti ꝯrij pncipij:ꝛ ideo cōtra hoc opʒ dicere:ꝙ deus ſit in oībus p potētiā ſuā. Fuerũt vō alij q licʒ crederēt oīa ſubiecta eſſe dīne poteſtati:tñ dinā puidētiā vſqʒ ad hec inferiora nō extēdebāt ex quoꝝ pſona diciť Iob.22. Circa cardines celi verſať:nec nr̃a cōſiderat:ꝛ iō ꝯ hoc opʒ dicere ꝙ eſt in oībus p ſuā pñtiā. Fuerunt vero alij:q licʒ dicerēt oīa ſpectare ad diuinā puidētiā:tñ poſuerunt oīa non imediate a deo creata eē:ſʒ ꝙ imediate creauit pmas creaturas:ꝛ ille creauerũt alias. Sʒ ꝯ hoc oʒ dicere ꝙ ſit in oībus per eſſentiā. Sic igiť eſt in oībꝰ p potētiaʒ inquātũ oīa eius ptāti ſubdunť:eſt aũt in oībꝰ p pſentiā:inquātũ oīa nuda ꝛ apta ſũt oculis eiꝰ:eſt aũt in oībus p eēntiā:inquātũ adeſt oībꝰ vt cā eēndi.) Hec ille.¶ Eaſdem concluſiones ponit primo ſenten.diſ.pſen

ti. Et ſic eſt finis primi articuli.

Quantum ad ſecundũ articulum arguit Scotus:ꝙ media iſtarũ ꝯcluſionuʒ inefficacia ſunt. Nō eni inquit opatio dei que attingit cōtinue intima rei cuiuſlibet create ſufficienter pbat:ꝙ deus ſit in oībus rebus:qđ pbat pmo ſic. Agēs quāto pfectius eſt:tāto magis pōt agere in aliqđ diſtās a forma:per quā agit:quod patet de ſole:qui nō mediāte radio:ſed imediate p formā ſuaʒ pducit formas ſubſtātiales in materijs diſpoſitis per calorē mediātibus radijs generatũ:licʒ eni alteratio fiat mediāte radio: tñ introductio forme ſubalis fit imediate a forma ſolis. alioquin effectus equiuocus eſſet nobilior ſua cauſa:ſʒ manifeſtũ eſt:ꝙ deus eſt agens perfectiſſimũ.poterit ergo agere in diſtantē effectũ:ꝛ ita nō probať:ꝙ deus ſit in rebus:q̃uis conſeruando continue opereť in eis. ¶ Et ſi dicatur ꝙ radius imediate iducit formā ſubſtantialē.tñ in virtute ſolis. Non valʒ quidē:qꝛ vľ virtus illa eſt accñs exiſtēs in radio:ꝛ tũc remanet ꝙ nec radius:nec illa virtus poterit inducere formā ſubſtantialeʒ:que nobilior eſt illis:vel virtus illa erit ipſamet forma ſolis:ꝛ tũc habeť intentũ:ꝙ operať vbi preſens nō eſt.¶ Scđo. Quicqđ pfectionis attribuiť ſoli:multo fortius debet deo attribui:ſed attribuitur ſoli opari vbi nō eſt nec per ſe:nec per aliqđ mediũ:dicimus eni ꝙ homo ꝛ ſol generat hoiem:ꝛ tamē multi generanť ſole in alio hemiſperio exiſtente. Similr etiaʒ in terre viſceribus generanť ferrũ:ꝛ aurũ:ꝛ alia mineralia:ad que radius ſolis nō penetrat:nec etiā calor in ſupficie terre ex reuerberatione generatus:talis eni calor non penetrat vſqʒ in tantā diſtantiā:in quanta reperiuntur minere.igiť ꝛ deus poterit operari:vbi nō eſt.¶ Tertio. Oīpotens ſuo velle cauſat qcqđ vult:ſed ad hoc ꝙ velit:nō oportet ipſum eſſe coniunctũ illi qđ vult.igiť illud volitũ erit cauſatũ ꝛ productũ abſqʒ hoc:ꝙ ſit in eo oīpotens:qualis eſt deus.¶ Quarto. Prius pōt ſeparari a poſteriori:ſed pñtialitas per operationē ꝛ potentiā prior eſt cōiunctione ſiue pñtialitati diue eſſentie cum rebus:qđ pʒ.tũ qꝛ extra mũdũ deus pōt opari: ꝛ tamē extra mundũ eius eſſentia nō eſt. Tũ qꝛ creatura ordine nāe opʒ ꝙ prius ſit q̃ʒ eſſentia ſit ſibi pñs: nō eſt aũt in illo pori creatura niſi per operationē dei ꝛ actionē eius:ꝛ per ꝯñs actio pcedit pñtialitatē eſſentie diuine cũ rebus.igitur nō opʒ eſſentiā eſſe preſentem:qꝛ intime operatur.¶ Quinto. Nō eſt pp opationem attribuendũ deo:qđ phi negauerũt:ſʒ phi poſuerũt diuas intelligentias motrices cuiuſlibʒ orbis:ꝛ vnā qdeʒ poſuerunt in determinata pte orbis.ſ.in oriēte: alterā vō que erat infinite virtutis ſm eos:erat eni primum pncipiũ:ꝛ deũ non poſuerunt in alio loco:vel ſitu.ergo non eſt verum ꝙ agens ꝛ mouens ſit de neceſſitate in moto.¶ Sexto. Impoſſibile eſt itelligere trāſituʒ de ꝯtradictorio in ꝯdictoriũ niſi facta mutatiōe circa aliquid:ſʒ cōſtat ꝙ deus itelligiť de nō preſente fieri preſens creature:que de nouo fit:ſic aũt nō eſt ppter trāſmutationē factā in ſe:ſʒ potius ppter pductionē creature.ḡ pductio creature preintelligiť pſentialitati diuine eſſentie cũ eadē creatura:ꝛ per ꝯſequēs nō eſt formalis rō illius pſentialitatis.¶ Septimo. Illa ppō ſeptimi phyſicoꝝ:ꝙ mouens ꝛ motũ ſunt ſimul:itelligiť in corporibus:que coniungunť p ꝯtactũ qualitatũ actiuarum ꝛ paſſiuarum:non eniʒ opʒ ꝙ vnum ſit in alio per eſſentiam: q̃uis per qualitates ſe contingant: ſed nos loquimur hic de preſentialitate per eſſentiaʒ: inquirimus enim quomodo dei eſſentia eſt in rebus.

igitur

Cōtra pmā ꝯclōnē Scotus pmo ſen. diſtin.37. q. in vnic.

igiť illa auctoritas nõ eſt ad ꝓpoſitũ:nec ꝓbat inten/
tum.¶ Octauo:ꝙ aliqđ agens nãle nõ poſſit agere in
aliqđ diſtans niſi prius agat in mediũ: põt eſſe duplex
rõ:pma quidẽ ordo potẽtiarũ:ꝛ ꝓpter hoc forma ſub/
ſtantialis nõ põt imediate attingere ad formarũ ſub/
ſtantialiũ ꝓductionẽ vel introductionẽ: niſi prius lux
ſolaris alteret irradiando:nec tñ forma ſubſtantialis
agit imediate aliqua actiõe:qua agit in diſtans: vbi ge
nerat mineralia ꝛ plantas:nec tñ põt ibi generare im/
mediate niſi ꝑus radius diffundať ꝓpter ordinẽ potẽ
tiarũ:ſicut nec volũtas põt exire in actũ niſi ꝑus intel
lectus ſit in actu ſuo.2° rõ põt eſſe iperfectio potentie
actiue:que procedit de neceſſitate de iperfecto ad pfe/
ctum:ꝓpter qđ opꝫ ꝙ agens nãle ꝑus agat in mediuꝫ
ꝙ̃ attigat paſſuꝫ qđ diſtat.ſi ğ tollanť hec duo.ſ. ordo:
ꝛ imperfectio ab aliq̃ potẽtia:tunc nõ apparet: q̃re nõ
poſſit operari vbi pñtialiter nõ exiſtit:ſed manifeſtuꝫ
eſt ꝙ hec duo tollunť ab omnipotentia dei.ergo deus
poteſt agere vbi pſentialiter nõ exiſtit. Hec Scotus.
Secũdo lo. Aure.q.vnl. art.ij. ppo.ſ. ¶ Scđo loco arguit Aureo.ꝙ operatio nõ arguit de/
monſtratiue virtutẽ operatiuam eſſe pſentem:vel ha/
bere ſimultatem:aut coexiſtentiã:aut preſentialitateꝫ
poſitiuã cum operatione vel operato ſic. Operatio q̃/
tũcunq; ſit ſituata nõ arguit operantẽ virtutẽ eſſe cor
poreaꝫ vel ſituatã:alioquin ſequereť ꝙ motus nõ poſ
ſit eſſe a virtute abſtracta: cuius oppoſitũ demõſtrať
T.c.86. 8°.phyſico.ſed ſi operatio exiſtẽs in corpore argueret
virtutẽ mouẽtẽ eſſe illi corpori coexiſtentẽ ꝛ ſimulta/
nee pſentẽ:vtpote interius exiſtentẽ: neceſſario argue
ret virtutẽ illã eſſe ſituatã:cum pꝫ ex terminis:ꝙ inte/
rius exiſtere vel ſimultanee pſens in eſſe formali non
ſit aliud q̃ꝫ in eodeꝫ ſitu eſſe.ergo operatio manens in
corpore nõ arguit virtutẽ operantẽ eſſe intimã illi cor
pori:vel ſimultanee pſentẽ:imo ſtant ſimul iſta duo.ſ.
ꝙ iſta virtus ſit penit⁹ abſtracta ſic:ꝙ nec ſit intra cor
pus:nec extra:ꝛ ꝙ imediate ꝓſtuat motio corporis ab
eadẽ:talis.n.intimatio aut inſiſtentia omni abſtracto
a ſitu repugnat.¶ Sed forte diceť inquit:ꝙ pſentiali
tas nõ eſt aliquid ſituale:licet intimitas ſit aliqđ perti
nens ad ſituꝫ:ꝛ ideo pſentialitas cuiuſlibet partis cor
poris probari poteſt de illa virtute abſtracta ex vi ope
rationis:fundabiť.n.nõ ſuper ſituꝫ: ſed ſup eſſe ꝛ rea/
litate illius virtutis abſtracte:non ſolum eñ ſituatuꝫ
ſituato videť eſſe preſens:imo ꝛ abſtractũ abſtracto ꝛ
quelibet res ex eo ꝙ res videť poſſibilis eſſe pſens al/
teri rei iuxta illud Cõmẽtato.8° phyſico.cõmento.80.
qui dicit ꝙ appropinquationẽ ad motorẽ debem⁹ in/
telligere ẜm eſſe:ꝛ non ẜm locũ:ꝛ eodẽ modo videtur
poſſe dici de preſentialitate.¶ Si vtiq; ſic dicať:non
valet:qꝛ certũ eſt ꝙ pſentialitas eſt relatio ſitualis:vñ
duo abſtracta nõ poſſunt apprehẽdi vt mutuo preſen/
tia:quod patet:qꝛ nõ eſt aliud preſentialitas q̃ꝫ appro
pinquitas ſine medio:ſicut eius oppoſitum:ſcꝫ abſen/
tia non eſt aliud q̃ꝫ elongatio quedã:ꝛ interiacens di
ſtantia:vnde cũ deſtructa tota machina corporali nul
lus poſſit niſi fantaſtice apprehẽdere ꝙ angeli a ſe di/
ſtent:vel ſint elongati ꝛ abſentes: ſic nec poteſt appre/
hendere:ꝙ ſint ꝓpinqui vel preſentes: ꝛ pꝫ ꝙ Cõmẽ/
tator vtiť verbo appropinquationis: qđ exprimit rela
tionem ſitualem:ꝛ ideo non accipit propinquitatẽ po/
3ᵐ ꝯcluſ. idem. vbi.ſ. artic.3. ſitiue:ſed priuatiue pro nõ diſtantia.) Hec ille.¶ Cõ/
tra 3ᵃᵐ ꝯcluſionem arguit dicens:ꝙ tripliciter deficit.
Primo q̃tum ad hoc ꝙ dicit deũ per grãm eſſe in re
bus ſicut obm in operante:qꝛ ſi hoc eſſet:verũ nõ eſſet
actu in illis:qui actualiter ipſum non diligunt:aut co/
gnoſcunt:ſed tñ in habitu: cũ nõ actualiter obijcereť
eoꝝ intellectui:aut voluntati:ſed Augu.dicit in lib.de
pſentia dei ad Dardaᵐ:ꝙ deus habitator eſt quorun/
dam nõ cognoſcentiũ eum.vtpote paruuloꝝ:ꝛ non ſo
lum in potentia vel habitu:imo in actu:ſunt eñ actua
liter templũ dei.igiť iſte modus eſſendi per gratiã nõ
dř ẜm ꝙ obm eſt in cognoſcente:vel diligente. ¶ Se
cundo ad idem. In ſolis bonis ꝛ ſanctis diciť deus eẽ
per grãm ẜm Augu.ſed per moduꝫ obiecti cogniti eſt
in multis nõ ſanctis.igiť ideꝫ qđ ꝑus.¶ Tertio Aug.
dicit ꝙ aĩa cuꝫ in ſingulis partibus corporis aſſit tota
ſimul:in alijs tñ intenſiue.in alijs võ remiſſius opera/
tur.Et magiſter in pſenti diſ.caplõ. 2° ait:ꝙ ſimiliter
deus ſit in omnibus eſſentialiter totus.ſingulariter tñ
diciť eſſe in ſanctis:qꝛ in illis plenius ꝛ intenſius ope/
rať.ergo nõ eſt deus per modũ obiecti cogniti: ſed po/
tius per modũ ſpecialiter operãtis:vbi exiſtit per gra/
tiam.¶ Scđo dicit:ꝙ deficit q̃tũ ad aſſignationẽ p/ Utruꝫ pñtia dei ĩ reb⁹ ſit pñtia ĩtuiť°.
ſentie.Tum qꝛ res create nõ ſunt preſentes diuino in/
tuitui obiectiue ꝛ terminatiue:eſt.n.ſola eẽntia eius ſi/
bi preſens illo modo:qua preſente exiſtẽte oĩs creatu/
ra equiualenter:imo eminenter eſt ſibi preſens.Tum
qꝛ ſi preſentialitas illa referať ad eſſe cognitũ: ſequiť
ꝙ diuina eſſentia nõ ſolũ eſt in rebus per preſentiaꝫ:
imo ꝙ deus eſt in ſua eſſentia: cum ſit ſibi cognita:qđ
tamen nullus ꝯcedit.Tum qꝛ ẜm eſſe cognitum obm
diciť eſſe per pſentiã in cognoſcente:ꝛ nõ econuerſo:ꝛ
ſic deus nõ erit in rebus:per preſentiaꝫ: ſed potius res
in deo.Unde patet ꝙ pſentialitas:ẜm quã deus eſt in
rebus:nõ diciť accipi pro preſentia intuitiua ſeu cõſpe/
ctiua tunc eñ iproprie diceretť deus per preſentiam in
rebus:ſed res dicentur eſſe in eius preſentia ꝛ aſpectu.
¶ Tertio dicit:ꝙ deficit q̃tũ ad illũ modũ eẽndi:qui Utꝝ deus ſit vbiq; p potẽ/tiaꝫ.ſicut rex in regno.
eſt per potentiaꝫ ſicut rex in regno.talis.n. modus eſt
metaphoricus ꝛ abuſiuus: nõ.n. ꝓprie diciť rex in re/
gno eſſe per potentiã:qꝛ talis potentia nõ arguit regeꝫ
imediate:ſed per aliquẽ ꝯſecutoreꝫ mandati regij: nõ
ꝙ ſit ibi vere potentia regis:niſi qꝛ apprehẽdiť a ſub/
ditis volũtas regia:ꝛ obligatio cuiuſlibet ſubiecti:ꝛ cõ
cordia ad exequendũ:ꝛ ita nõ eſt ibi potentia regis ni/
ſi ẜm eſſe rõnis:qꝛ quidam reſpectus:ꝛ quedam habi
tudo apprehenſa:nõ ſic aũt dici põt ꝙ deus per poten
tiam metaphorice ſit in rebus.¶ Quarto dicit illam Utꝝ deus adſit reb⁹ veluti eẽndi cã.
deficere q̃tũ ad modũ:quo deus eſt in rebus per eẽn/
tiaꝫ.Adeſſe inquit in oĩbus reb⁹ vt cã eẽndi eſt adeſſe
ẜm potẽtiã ꝛ virtutẽ:ſꝫ iſte modus potẽtie diſtinguiť
a modo:quo deus eſt in rebus per eẽntiã.igiť nõ bene
aſſignať iſte modus.ſ.ꝙ deũ eſſe per eẽntiã in reb⁹ ſit
adeſſe oĩbus:ſicut cauſa eſſendi. Hec Aureo.

Ad iſta argumẽta diciť.Et primo ad illa
que ſunt ꝯtra pmã cõ/
cluſionẽ.¶ Ad pᵐ quidem reſpondet in pleriſq; locis
ſcũs Tho.pſertim pmo ſen.pſenti diſ.q.i.arti.pmo ad
2ᵐ.(Illud(inquit)qđ agit p ſuã abſentiã: nõ eſt cã ꝓ/
xima eius qđ fit:ſed remota:virtus.n.ſolis ipmiť ꝑ/
mo in corpore ſibi ꝯiuncto:ꝛ ſic deinceps vſq; ad vlti
mũ:ꝛ hec virtus eſt lumen eius:per qđ agit in iſtis ife/
rioribus vt dicit Auicen.Deus aũt imediate in oĩbus
opať.vñ opꝫ ꝙ in oĩbus ſit.) Hec ille.¶ Itẽ pᵃ pte.q.
8.arti.pmo ad 3ᵐ dicit.(Nullius agentis q̃tũcũq; vir
tuoſi actio ꝓcedit ad aliqđ diſtãs niſi:iquãtũ in illud
agit p media:hoc aũt ad maximã dei ṽtuteꝫ ptinet:ꝙ
imediate in oĩbus agit:ꝛ ita nihil eſt diſtans ab eo q̃ſi
in ſe deũ nõ habeat.) Hec ille. ¶ Et cũ dicit arguens
ꝙ accñs nõ põt inducere formã ſubſtãtialẽ: cũ ſit no/

bilioꝛ accñte.negaṫ illud nõ.n.opꝫ ꝙ agens inſtrumẽtale:cuiuſmodi eſt lux vel lumẽ ſit nobilius effectu ꝓducto:ſed ſufficit ꝙ principale agens ſit nobilius effectu ꝓducto.vñ ſcũs Tho.3° cõtra Gentiles caplo.68.dicit.(Qđ agit in virtute alterius ꝓducit effectũ ſimilem nõ ſibi tñ:ſꝫ magis ei in cui⁹ virtute agit:ſicut ex actione inſtrumẽti fit in artificiato ſilitudo artis:ex q̄ ſequiṫ:ꝙ ex actione formaꝝ accñtaliũ ꝓducunṫ forme ſubſtãtiales inquãtũ agunt inſtrumẽtaliter in virtute ſubſtãtialiũ formarũ.)Hec ille in forma. ¶ Itẽ de veritate.q.27.arti.4°.dicit.(Inſtrumẽtũ hꝫ duas operationes.vnã que cõpetit ei ſm formã:aliaꝫ ſm ꝙ eſt motũ a ṗncipali agente:que tranſcendit virtutẽ ꝓprie forme.)¶ Idẽ ponit 2°.ↄtra Gẽtiles ca.21. ⁊ exẽplificat de calore q gnãt carnẽ diſſoluẽdo ⁊ digerẽdo in virtute aie:q̄ eſt ṗncipale agẽs. ¶ Idẽ ponit de potentia dei.q.6.arti.4°.(Corp⁹(inquit)celeſte aliquẽ effectũ hꝫ ex virtute ſube ſpũalis mouẽtis:ſicut qđ eſt cã vite:vt pꝫ in aĩalibus ex putrefactione generatis:⁊ calor inquãtũ eſt inſtrumentũ aĩe vegetabilis agit ad ſpẽm carnis.)Et ſepiſſime ponit talia exẽpla:ſicut p° pte.q.118.arti.ṗmo.Et.4°.ſen.diſ.1.q.1.arti.4°.q̄ſtiuncula p°.Et 3° pte.q.62.arti.ṗ dicit.(Duplex eſt cã agẽs .ſ.ṗncipalis ⁊ inſtrumẽtalis:ṗncipalis qdẽ opaṫ ꝑ ṽtutẽ ſue forme:cui aſſimilaṫ effect⁹:ſicͭ ignis calore ſuo calefacit:cã ṽo inſtrumẽtalis nõ agit per ṽtutẽ ſue forme:ſed ſolũ ꝑ modũ:quo mouеṫ a ṗncipali agente:vñ effect⁹ nõ aſſimilaṫ inſtrumẽto:ſꝫ ṗncipali agẽti:ſicut lectus nõ aſſimilaṫ ſecuri:ſed arti:que eſt in mẽte artificis.)Hec ille.Ita dico in ꝓpoſito. ¶ Uel põt dici ꝙ lux vel lumẽ nõ producit formã ſubalẽ ſꝫ ſuba:cui inheret lumẽ.vñ cũ aer vel aliud corpus recipit lumẽ a ſole:põt agere nõ ſolum in ṽtute ꝓpria:ſꝫ in ṽtute ſolis:cuius virtutẽ recipit.ſ.lumẽ.ita ꝙ ſol erit agens ṗncipale:ſed corpus ab eo illuminatũ erit agens inſtrumentale:nõ.n.dico ꝙ lumen ſit qđ inducit formã ſubſtantialẽ:ſed eſt quo ſubm cuius inducit formã ſubſtantialem. ¶ Ad 2ᵐ negaṫ minoꝛ:⁊ ad ꝓbationẽ dico:ꝙ

Quo ſol exiſtẽs i vno hemiſpio agat in aliud.

lꝫ aliqđ generеṫ ſole exiſtẽte in alio hemiſperio:nõ tñ ſequiṫ ꝙ ſol nõ agat mediate ad ei⁹ ꝓductionẽ.nã virtus eius recepta eſt in hemiſpio:a quo receſſit:⁊ ibi cõſeruaṫ eo recedente.ſ.lumẽ:vel caloꝛ in aere:vel etiã ſtelle:que a ſole in vno hemiſperio exiſtẽte virtutẽ acciplũt ⁊ in hemiſperiũ aliud influũt:a quo ſol receſſit. ¶ Cũ ẽt dicͭ de mineralib⁹ ⁊c̃.Dico ꝙ ſol tranſit ꝑ mediũ in viſcere terre.vel lumẽ:vel calorẽ:vel aliq̄ aliaꝫ q̄litatẽ.imo ſm multos ſolẽnes phos:oẽs planete dirigunt virtutes ſuas vſq̄ ad centrũ terre:⁊ pp hoc antiq̄ vocabãt centrũ terre ſynodũ deoꝝ:q2 ibi ↄgregabanṫ influẽtie oium planetaruꝫ:ſicut recitat dñs Albertus in cõmẽto de cauſis. ¶ Ad 3ᵐ dico:ꝙ lꝫ diuinuꝫ velle ſit cauſatiuũ.nec ſit ↄiũctũ ſm ſitualẽ cõmẽſurationẽ cuicunq̄ volito:tñ ſi per illud velle aliqđ ꝓducaṫ opꝫ ꝙ inter velle ⁊ volitũ ſit cõtactus virtutis.ſicͭ.n.dicit ſcũs Tho.3° ↄtra Gẽtiles cap.68.res incorporea dicaṫ eſſe in aliquo loco ſm contactuꝫ virtutis:ſicut corpus eſt in loco ꝑ contactuꝫ q̄titatis dimenſiue. ¶ Ad 4ᵐ ↄcediṫ maioꝛ ſi intelligaṫ de prioꝛi ſm tẽpus:aut menſurã.nõ aũt de prioꝛi ſm nãm:aut rõnẽ.ṗſertim qñ inter prius ⁊ poſterius nõ eſt realis diſtinctio:hꝫ aũt eſt in ꝓpoſito.nam ṗſentialitas ꝑ opationẽ ⁊ contactum virtutis diuine nõ eſt diſtincta realiter a ṗſentialitate eſſentie diuine in rebus:ſed ſolum ſm rõnẽ intelligẽdi.nam dei eſſentia eſt in rebus ꝑ cõtactũ virtutis:qui eſt opatio vel habitudo ↄñs operationẽ.ita ꝙ eadem ṗſentialitas.ſ.ꝑ opationẽ in rebus:⁊ ṗſentialitas ꝑ eẽntiã in rebus eſt eadẽ habitudo fundata in opatione diuina:vl in ↄtactu diuine virtutis:⁊ terminata ad creaturas vel ecõtra.vñ ſcũs Tho.ṗmo ſen.diſ.37.q.2.ar.3° ad 3ᵐ dicit.(Cũ diciṫ deũ eſſe in rebus:importaṫ relatio dei ad creaturas ſm egreſſum diuine opationis in eas.)Et in ṗncipali rñſione dicit idẽ. ¶ Et cũ dicit arguens oppoſitũ ꝓbãdo:ꝙ deus põt opari ex̄ mũdũ vbi nõ eſt.Dico ꝙ ſicut nõ eſt ibi.ita nec ibi opaṫ:ſed impoſſibile eſt eũ ibidẽ opari:niſi ſimul eſſet ibi ⁊ operareṫ ibi.In eodẽ.n.inſtanti:in quo ibi eſſet:ibi operareṫ:⁊ econtra:ſicut in eodẽ in quo põt operari:põt ibi eẽ. ¶ Cũ vlteri⁹ dicͭ:ꝙ creatura ordine nãe ṗus ẽ ⁊c̃.Dico:ꝙ lꝫ exñtia creature ſit ṗoꝛ illa ṗſentialitate:ſicͭ fundamẽtũ relatione quã fundat.tñ illa ṗoritas non exigit aliq̄ ſigna aut inſtãtia in re:quoꝝ vnũ correſpõdeat vni:⁊ aliud alteri:ſed ſolũ inſtantia ſm rõnẽ.ita vt ṗus intelligaṫ res eſſe q̄ ṗſens eſſe:ſed hoc nõ ↄcludit aliq̄ ſeparationẽ realẽ poſſibilẽ inter ṗus ⁊ poſterius. ¶ Ad 5ᵐ dico:ꝙ aliqui phi negauerunt ſubſtantias ſeparatas eſſe in loco:q2 ipſi negabãt eas immediate agere in corpora.fides aũt ponit oppoſitũ.Hãc ſolutionẽ ponit ſcũs Tho.ṗmo ſen.diſ.31.q.3.arti.ṗmo in corpore:⁊ in ſolutione ad vltimũ. ¶ Ad 6ᵐ ↄcediṫ gratis ꝙ ꝓductio creature ṗintelligiṫ ṗſentialitati diuine eẽntie cũ creatura.ṗmo.n.itelligim⁹ diuinã actionẽ terminari ad creaturã:⁊ poſt habitudinẽ ꝓducens ⁊ ꝓductũ:ↄſeruãs ⁊ ↄſeruatũ.negaṫ tñ vlterioꝛ ↄñtia facta.ſ.opatio diuina ṗintelligiṫ tali ṗſentialitati.q̄ nõ eſt rõ illius fundatiua. ¶ Ad 7ᵐ dõm:ꝙ illa ꝓpoſitio intelligiṫ gñaliter de oi mouente reſpectu ſui moti:q2 nõ ſolũ eſt ↄtactus q̄titatũ dimẽſiuarũ.nec ſolũ qualitatũ actiuarũ ⁊ paſſiuarũ.imo eſt alius.ſicut.n.dicit ſcũs Tho.2°.ↄtra Gẽtiles cap.56.(Eſt(inquit)qdaꝫ modus ↄtactus:quo ſuba intellectualis põt vniri corpori.corpa.n.nãlia agendo ſe alterant:⁊ ſic adinuicem vniunṫ nõ ſolũ ſm vltima q̄titatis:ſed etiã ſm ſimilitudinẽ q̄litatis aut forme:dũ alterãs formã ſuã imprimit in alteratũ:⁊ q̄uis ſi ↄſidereṫ ſolũ vltima q̄titatis:oporteat in oibus mutuũ eſſe ↄtactũ:ſi tñ attẽdaṫ q̄tũ ad actionẽ ⁊ paſſionẽ inueniеṫ aliq̄ eſſe tangentia tñ:⁊ aliq̄ tacta tñ.corpora.n.celeſtia tangũt qdeꝫ hoc mõ elementaria corpora inquãtũ ea alterãt:nõ aũt tãgunṫ ab eis:q2 ab eis non patiunṫ.ſi igiṫ ſint aliq̄ tangentia:que in q̄ntitatis vltimis nõ ſe tangant dicenṫ nihilominus tangere inquãtũ agunt:ſm quẽ modum dicimus:ꝙ ↄtriſtans tãgit nos.Hoc igiṫ mõ tangẽdi poſſibile eſt vniri ſubam intellectualẽ corpori per cõtactũ.agunt.n.ſube intellectuales in corpora ⁊ mouẽt ea:cũ ſint imãles:⁊ magis in actu exiſtentes:hic aũt tactus nõ eſt tactus q̄titatis:ſꝫ virtutis.vnde differt hic

Tact⁹ ṽtutis in trib⁹ a tactu corporeo differt.

tactus a tactu corporeo in tribus.Primo q2 hoc tactu qđ eſt indiuiſibile:põt tãgere diuiſibile:qđ in tactu corporeo nõ põt accidere:nã pũcto nõ põt tangi niſi diuiſibile:ſubſtantia aũt intellectualis q̄uis ſit indiuiſibilis põt tangere q̄titatẽ diuiſibilẽ inquãtũ ag̾t in eaꝫ.alio.n.mõ eſt punctũ indiuiſibile:⁊ ſubſtantia intellectualis:punctus quidẽ ſicut q̄titatis terminus:⁊ ideo hꝫ ſitũ determinatũ in ↄtinuo:vltra quem porrigi non põt:ſuba aũt itellectualis quaſi extra genus q̄titatis exiſtens.vñ nõ determinaṫ ei aliqđ indiuiſibile q̄titatis ad tangendũ.Scdo q2 tactus q̄titatis eſt ſolum ſm vltima:tact⁹ aũt virtutis eſt ad totũ qđ tangiṫ.ſic .n.tangiṫ ſicut patiṫ ⁊ mouеṫ.hoc aũt fit ſm ꝙ eſt in potẽtia:potẽtia aũt eſt ſm totũ:⁊ nõ ſm vltima totius

vnde totũ:

vnde totū tāgiẗ. Ex quo pȝ tertia differētia:qꝛ in tactu q̄titatis q fit ſm extrema opȝ tangēs eſſe extrinſecū ei qḋ tangiẗ:ꝛ non pōt incedere per ipm̄:ſed ipediẗ ab eo:tactus aūt virtutis q cōpetit ſubſtātijs intellectualibus:cū ſit ad intima:facit ſubam tangentē eſſe intra illud:qḋ tangiẗ:ꝛ incedentē per ipſam abſqȝ ipedimēto.) Hec ille. ¶ Ex quibus pȝ q̄ moueñs incorporeū perfectius tangit ſuū mobile q̄ agens corporale. ꝛ pfectius ei adeſt ꝛ pñs ꝛ intimū eſt. Ex quo ſequiẗ. ꝙ illa ꝓpoſitio. 7ª. phyſico. nō impertinenter ad ꝓpoſitū allegaẗ. ¶ Ad 8m diciẗ. ꝙ maior eſt inſufficiens nō ſolū.n. ꝓpter ordinē potentiaꝝ aut imperfectionē eſt ꝙ agens nō poſſit agere in diſtās niſi ṗus agat in mediū: ſed eſt alia rō:qꝛ agēs.ſ.eſt quodāmō actus ipſius paſſi:ꝛ paſſum eſt quodāmō in potētia ad agens: act⁹ aūt ꝛ potentia de ſua rōne ſunt indiſtātes. ꝛ ſic pȝ qd dicendum. ¶ Ad argumenta Aureo. ꝯtra eandem ꝯcloneꝫ rńdendo negat minor. nō.n. verū eſt. nec pȝ ex terminis: ꝙ idē ſit preſens eſſe ꝛ ſimul exiſtere. vel intra aliqd eſſe ꝛ in eodē ſitu ſimaliter eſſe:nec pñtialitas eſt rō ſitualis niſi loq̄mur de pñtia:aut coexiſtētia:aut itimitate:aut ſimultate dimenſiua:quā cōſequitur ſitus nō aūt loquēdo de pñtia:aut ſimultate:vel ꝯtactu virtutis quā ſolū in ꝓpoſito ponimus. Et ad illud qḋ adẗ in argumēto: ꝙ duo angeli deſtructa tota machina corporali ꝛc̄. Dico ꝙ ipſi nō diſtarent diſtantia q̄titatis dimenſiue. nec eſſent proximi ꝑ eūdē moduꝫ: ſed tn̄ ſi vnus ageret in aliū illuminādo eū. vel aliter. dico ꝙ ibi eſſet pñtia:imo cōtactus virtutis:nec eſt iſtud fantaſticū: ſed reale. ¶ Et qꝛ ipſe Aureo. iqrit de iſta pñtialitate dei ad creaturā ꝛ de inſiſtētia. ibi ponā hec argumēta ei⁹. ꝓbat.n. ꝙ illa pñtialitas nō eſt relatio poſitiua.ſ.relatio ſimultatis diuine eſſentie cū creatura:cū tn̄ ſuperius oppoſitū dictū ſit ꝑ me in rńſione ad 4m. arguit igiẗ ſic. Impoſſibile eſt ꝯcipere ſimultatē inter aliq̄ quin ꝯcipiaẗ aliqḋ fundamentū: in quo ſunt ſimul:vt ea que ſunt ſimul in tpe:vel ſitu: vel ſpacio:vel in aliq̄ alio:ſȝ realitas diuinitatis ꝛ creature nō ſunt ſimul in aliq̄. non.n. ſunt ſimul in tpe: vt ꝓbatū eſt alias. Nec in ſitu:cum deus abſtrahat ab oī ſitu. nec in loco eadē rōne. nec pōt dici ſimul in aliquo alio. igiẗ talis pñtia nō eſt relatio ſimultatis. ¶ Scḋo. Impoſſibile eſt deū:aut aliqȝ reꝫ ꝯcipi vt ſimul exiſtētem cū alia niſi q̄tenus intelligiẗ ibi eſſe:vbi eſt alia:ꝛ ꝑ ꝯñs pñtialitas ꝛ ſimultas ſupponit ꝙ vtrunqȝ habeat ibi eſſe vel hic:ꝛ ſic ꝙ vtrunqȝ ſit ſubm̄ ſitus vel vbi:vñ pñtialitas ꝛ ſimultas nō pōt itelligi niſi inter duo ſituata:quoꝝ qḋlibet ſit hic:ꝛ qꝛ in eodē hic dicūtur ſimul eſſe vel eſſe pñtia mutuo. vñ ſimultas nō facit aliqd eſſe in loco:ſȝ ſupponit eſſe in loco:ſȝ manifeſtū eſt ꝙ deus nō eſt ſubm̄ ſitus. alioqn ſeipſo locareẗ ꝛ ſituareẗ. g̃ nō pōt dici:ꝙ pñtialitas eius ad creaturā ſit relatio ſimultatis. cū illa ſitū ſupponat. ¶ Tertio. Si ꝯcipiẗ coexiſtētia:aut pñtia. aut ſimultas iter deū ꝛ creaturas. q̄ſi relatio media. aut iſta relatio coexiſtētie in creatura fundaẗ ſup ipſaꝫ abſolute vt res eſt:ꝛ hoc nō:qꝛ ſimultas fundata ſup re aliq̄ vt res eſt facit tn̄ illā eſſe ſimul in eſſendo rem. non.n. eſt aliud tale coexiſtere q̄ vtrāqȝ rē eſſe. hoc aūt non ſufficit ad preſentialitatē: ſȝ quā dicimus: ꝙ deus eſt pñs creaturis:talis nāqȝ ſimultas eſt inter ea:que ſunt in oriente ꝛ occidente. aut que maxime diſtant. cū qḋlibet eoruꝫ ſit res. Nec pōt dici ꝙ fundaẗ ſuper reꝫ vt ſituata eſt:qꝛ ſimultas nō fundaẗ in creaturis inquātū ſituate:ſunt niſi in ordine ad aliquid aliḋ: qḋ ſit ſituatū:cuiuſmodi nō eſt de⁹. igiẗ nō pōt poni talis pñtialitas ſimultatis inter deū ꝛ creaturā. ¶ Quarto. Omne qḋ intelligiẗ vt abſtractū in ſeipſo ab oī termino:ifra quē ſit:ꝛ extra quē nō ſit:ita ꝙ caret hꝰ terminis ꝛ oī intra vel extra in ſua realitate. nec aliter cōcipiẗ niſi ſub rōne mere qdditatiua:ꝑ neċitatē abſtrahit ab oī ſimultate ad aliqd ſituatū. nam talis ſimultas daret ſibi:ꝙ cōciperet cū q̄dā extra vel intra. vñ ꝯciperet vt itra reꝫ ꝛ nō extra:ſȝ manifeſtū eſt ꝙ deus abſtrahit ſimpliciter ab hꝰ ſicut rō roſe ſimpliciter ſumpte. igiẗ non pōt ꝯcipi cū tali ſimultate vel coexiſtentia ad rem ſituatā. Hec ille. ¶ Ad ṗm iſtoꝝ diciẗ:ꝙ iſta relatio ſimultatis ſeu preſentie dei ad creaturā non fundaẗ in vnitate loci:aut temporis:aut ſitus:ſed ex parte creature fundatur in creari:vel conſeruari:vel quomodolibet aliter opari a deo:ſicut ꝛ tangi a diuina virtute:ex parte aūt dei fundaẗ ſuper agere:vel creare:aut ꝯſeruare:ſicut ꝛ ipm̄ tangere diuine virtutis. vel potius relatio:quā importat ly tangere. dicit.n. attingētiā actionis diuine ſuper creaturaꝫ. vñ ſcūs Tho. pñti diſ.q.2.arti.3° dicit. (Cū dicitur deus eſſe vbiqȝ:iportaẗ q̄dā relatio dei ad creaturas fundata ſup aliq̄ opationē in creaturas ꝓcedentē:per iſtud aūt tangi ꝛ tangere deus ꝛ creatura ſimul ſunt. imo illa ſimultas:ꝛ pñtia:ꝛ coexiſtentia nō aliud eſt q̄ ꝙ ille ꝯtactus actiue ſumpt⁹ ex pte dei:vel paſſiue ex pte creature. nō.n. eſt ibi ꝯtactus mutu⁹:ſed ſoluꝫ ex pte vnius qui tangit:ꝛ aliud q tāgiẗ. ¶ Ad 2m dico:ꝙ argumentū iſtud ꝓcedit de ſimultate loci:vel tēporis:ꝛ nō de ſimultate:vel pñtia tangētis ꝛ tacti. ¶ Ad 3m dico:ꝙ diuiſio eſt inſufficiens. nō.n. fundaẗ illa ſimultas ex pte creature ſup rem inquātū res. nec inquātū ſituata eſt:ſed inquātū ꝓducta:vel ꝯſeruata: vel alr̄ cōpata eſt:ꝛ per diuinā actionē attincta. ¶ Ad 4m dico:ꝙ maior hȝ verū dūtaxat de ſimultate ſitus: ꝛ de intimitate:vel exterioritate:q̄ attēdiẗ penes ſituꝫ. nō aūt de intimitate:vel exterioritate:q̄ attēdiẗ penes opationē attingētē intrinſeca rei vel extrinſeca: cuiuſmodi eſt diuina operatio eſſe rei:ꝛ qcqd qualitercūqȝ ad eſſe rei ptinet ꝓducendo:vel ꝯſeruando attingens. ¶ Ad ea vo que ꝯtra 3am ꝯ̄nē ṗmo loco inducunẗ dr̄:ꝛ ad ṗm qdē negaẗ ṗma ꝯñtia. Licet.n. ei qui deū diligit actualiter:vel habitualiter cognoſcit:deus nō obijciatur in actu:loquēdo de actu 2° qui eſt operatio: obijciẗ tn̄ eius intellectui aut voluntati in actu ṗmo. qui eniꝫ hȝ habitū reſpectu alicuius obiecti:iam hȝ ꝛ attingit illud in actu primo:qui eſt forma vel eſſe: ꝛ pōt exire in actum 2m quando vult niſi aliud impediat:ꝛ iō dico ꝙ talis hȝ deuꝫ penes ſe nō ſolū in potentia:imo in actu ꝛ eſt actualiter dei templū:cuius deus obijciẗ volūtati:aut intellectui vt obm̄ cognituꝫ ꝛ amatū. ¶ Ad 2m diciẗ ſicut dictū eſt ſuperius diſ.16.arti. vltimo. Ibi.n. dictū eſt:ꝙ noticia ſm̄ quā diciẗ filius mitti eſt ſoluꝫ noticia:ex qua ꝓcedit amor:que ſolū viget in feruentibus diuino amore:per quā.ſ. cognoſcunt diuinā bonitatem inquātū eſt finis ꝛ inquātū eſt largiſſime ꝓfluēs in eos ſua beneficia:ꝛ talē noticiā nō habent qui amore ipſius nō accēdunẗ. ꝛ ſunt verba ſancti Tho. primo ſen. diſ.16.q.1.arti.2° ad 4m. Ex quo pȝ ad argumētum iſtud. ¶ Ad 3m dico:ꝙ deus eſt in aliquo per gr̄am. vt obm̄ dilectū ꝛ cognitū in diligente ꝛ cognoſcente non quocunqȝ amore vel qualicunqȝ noticia:ſm̄ quaꝫ ipſe diligenti ſe ꝛ cognoſcēti ſpecialiter infundit ꝛ infuſaꝫ cōſeruat:ꝛ ideo ſtant ſimul ꝙ deus ſit per gr̄am in aliquo per modū obiecti:ꝛ per modū ſpecialiter operantis. ¶ Ad ea que 2° loco obijciunẗ ꝯtra eandeꝫ ꝯ̄nem

Utrū pñtialitas ſit relatio ſimultatis.

Dei ad creaturā ſimultatis fundamentum.

Ad ea q̄ ṗ° loco ꝯtra 3am ꝯcloneꝫ.

Ad ṗm ꝯtra q̄ ſcḋo loco ꝯ eandem.

Diſt.35.q.2. p ſcdaꝫ pclõ.

dicitur. ¶ Ad pᵐ quidē negatur antecedens: quia immo crea/ture terminant diuinū intuitū: lꝫ ſecundario velut 2ᵒ intellecta. nec arguens probauit efficaciter qđ aſſumit vt ſuperius patuit. ¶ Ad 2ᵐ negatur ꝯñtia. Licet. n. di/uina eſſentia ſit deo cognita. nō tamen dicitur deus eſſe in eſſentia ſua per pñtiā ꝓprie loquendo eo modo: quo dicitur eſſe in creatura per preſentiam: quia nō eſt ibi rea/lis diſtinctio: et ꝯñter nec realis relatio pñtie ex par/te cognoſcentis: aut cogniti: ſicut eſt in creaturis. ſi tñ ad preſentiā per cognitionē dicatur ſufficere reſpectus rõnis ex parte cogniti: tunc nō apparet multum incon/ueniens: quod diuina eſſentia ſit ſibi preſens per cognitio/nem vel econtra. nam Augu. dicit aīam ſemper eſſe ſibiypſi preſentem: et ideo ſemper ſe intelligere: nec eſt inconueniens idem eſſe in ſuppoſitis preſentia in ſeipſo per preſentiā. ¶ Ad 3ᵐ dicitur: quod obm cognitum dicitur eſſe in cognoſcente per ſui ſimilitudinē: ſed cognoſcēs dicitur eſſe in cognito inquātū per ſimilitudinē cogni/ti: quā penes ſe hꝫ ſcrutatur intima cogniti: pſertim in co/gnitione intellectiua. Unde ſanctus Tho. de veritate. q. 1. arti. 12. (Nomen (inquit) intellectus ſumitur ex hoc quod intima rei cognoſcit. eſt enim intelligere quaſi intus legere. ſenſus enim et imaginatio ſola exteriora accidē/tia cognoſcunt: ſolus autem intellectus ad interiorem rei pertingit eſſentiam.) Hec ille. ¶ Sic ergo pꝫ quo/modo cognoſcens dicitur eſſe in cognito per preſentiã.

Aliqđ in ſe/ipſo pñs eſt p pñtiam.

¶ Ad ea que 3ᵒ loco inducta ſunt dicitur: quod lꝫ modus quo rex eſt in regno per ſui potentiam ſit metaphori/cus et abuſiuus: hoc ideo eſt: quia potentia eius non ime/diate agit per totū regnū: ſed mediantibus miniſtris: ſed diuina virtus et potentia oīa imediate et intimiſſi/me attingit: et oīa imediate operatur: qđ qualiter fiat oſten/dit ſanctus Tho. 3ᵒ ꝯtra Gentiles caplo. 69. (In quo/libet (inquit) agente eſt duo ꝯſiderare. ſ. rē ipſam: que agit: et virtutē qua agit: ſicut ignis calefacit per calorē: virtus autem inferioris agentis inquātū ſuperiꝰ agēs dat virtutem ipſam inferiori agenti: per quā agit: vel conſeruat eam: vel etiam applicat ad agendum: ſicut artifex applicat ad propriū effectum: cui tamen inter/dum formam nō dat: per quā agit inſtrumentum. nec cōſeruat: ſed dat ei ſolum motum. opꝫ igitur quod actio in/ferioris agentis nō ſolum ſit ab eo per virtutem pro/priam: ſed per virtutē oīum ſuperiorum agentium. agit enim in virtute oīum: et ſicut agens infimū inuenitur im/mediatū actiuū: ita virtus agentis primi inuenitur ime/diata ad ꝓducendū effectū. nam virtus infimi agen/tis nō hꝫ quod producit hunc effectum ex ſe: ſed ex virtu/te ſuperioris agentis: et virtus illius ex virtute ſuperio/ris: et ita virtus ſupremi agentis inuenitur ex ſe ꝓducti/ua effectus quaſi cauſa imediata.) Hec ille. ¶ Idē po/nit di. preſenti. q. 1. arti. primo ad 4ᵐ. (Reſpectu (in/quit) eiuſdem operationis non pōt eſſe duplex cā ꝓxi/ma eodē mō: ſed diuerſimode qđ ſic pꝫ. Operatio re/ducitur ſicut in pncipiū in duo. ſ. in ipſum agentem: et in virtutem agentis: qua mediāte eſt operatio ab agente: quāto autem agens eſt magis ꝓximū et imediatū: tan/to virtus eius eſt magis mediata: et primi agentis vir/tus eſt imediatiſſima: qđ ſic pꝫ in terminis. ſint. a. b. c. tres cauſe ordinate ita quod c. ſit vltima que exercet ope/rationē. ꝯſtat tunc quod c. exercet operationem per virtu/tem ſuam. et per virtutem. b. et vlterius per virtutē. a. vnde ſi queratur quare. c. operatur. reſpondemus quod p vir/tutem ſuam. et per virtutē. b. et quouſqꝫ reducatur in vir/tutem cauſe prime: in quā docet reſoluere phus in po/ſterioribus et in 2ᵒ phyſicorum: et ita pꝫ quod cū deus ſit pri/ma cauſa omnium: ſua virtus eſt imediatiſſima omni/bus: ſed quia ipſemet eſt virtus ſua. ideo nō tñ eſt ime/diatum pncipiū operatiōis in omnibus: ſed imediate in omnibus operans: qđ in cauſis alijs nō contingit.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ quare rex per potentiā ſuā eſt metaphorice in toto regno. deus autē cum dicitur eſſe in omnibus per potentiā ſuam nō abuſiue dicitur rebus ineſſe: ſed proprie. vt patet. Illa tamen ſimilitu/do de rege nō fuit poſita ad omnimodā ſimilitudinē declarandū: ſed ad oſtendendum quomodo alterius rationis eſt modus eſſendi in aliquo per potentiam quam per eſſentiā: cum ſeparentur in rege. ¶ Ad ea que 4ᵒ lo/co inducuntur dicitur: quod illi modi eſſendi. ſ. eſſe in creatu/ra per eſſentiam: et eſſe in ea per potentiam. ſolum di/ſtinguuntur ratione ex parte dei: lꝫ fundentur in eodem ſcꝫ in diuina operatione: quia enim diuina operatio eſt in qualibet creatura. ideo deus dicitur eſſe in illa creatu/ra per potentiam: quia potentia dei nō deſerit operatio/nem: et quia virtus eſt diuina eſſentia. ideo cōſequitur vt in re etiam ſit deus per eſſentiam ſuam ſm ſanctum Tho. pmo ſen. vbi ſupra arti. 2ᵒ. Patet igitur quod arguens: ſolum probat quod ex dictis in 3ᵃ ꝯcluſione ſequitur quod il/li duo modi eſſendi in creatura ſuper eodem fundantur ſcꝫ operatione: ſed nō probat quin habeant diſtinctas rationes: quia vnus illorum imediate fundatur in opera/tione. ſ. per potentiam: que dicit principium operatio/nis. alius aūt mediate. ſ. qui eſt per eſſentiā: que nō di/cit pncipiū niſi actus qui eſt eſſe: et ſic pꝫ quō tres mo/di habent diſtinctas rationes: ille enim qui dicitur per pre/ſentiam fundatur in diuina cognitione. alij autem in di/uina operatione: ſed vnus imediate. alius autem ꝯſe/cutiue. ¶ Poteſt etiā aliter dici quod alia differentia eſt inter duos modos predictos. nam ille modus eſſendi in creatura per eſſentiam attenditur penes hoc quod deus operatur imediate ipſum eſſe creature: et adeſt ei vt cā ſui eſſe: ſed modus eſſendi in creatura per potentiam attenditur penes hoc: quod virtus eius ſe extēdit ad oīa. aliud autem eſt aliquid eſſe ſuppoſitum imediate ope/rans hunc effectū: et aliud eſt eſſe aliqđ ſuppoſitum vir/tute illius agere illū effectū. 2ᵐ enim ꝯceſſit Auicen. de deo. 1ᵐ aūt pmū reſpectu inferiorum effectuū. manichei aūt vtrunqꝫ negauerunt: et ideo oportuit duos modos eſſendi imponere: lꝫ vnus aliū includat: ſicut ſuperius ſuū inferius. ¶ Ad argumentū in pncipio queſtionis factū rñdet ſctūs Doctor pma pte. q. 8. arti. pmo ad pᵐ quod incorporalia nō ſunt in loco per ꝯtactū quātitatis dimēſiue ſicut corpora: lꝫ per ꝯtactū virtutis. Hec ille. ¶ Et hec de qōne dicta ſufficiant. Diſt. XXXVIII.

Siāt[?] eodē nō eſt du/plex cauſa ni ſi diuerſimode

R. c. 9. 10. 19. ſcdi poſteri. R. c. 30.

¶ Utrum futura ꝯtingētia deus ipſe cognoſcat. Qõ. I.

Circa 38ᵃᵐ diſtinctionē queritur. Utrum deus cognoſcat futu/ra ꝯtingentia. ¶ Et arguitur quod non. Om/nis ꝯditionalis: cuius antecedens eſt neceſ/ſarium abſolute: et ꝯñs eſt neceſſarium abſolute ſic. n. ſe hꝫ antecedens ad ꝯſe/quens ſicut pncipia ad ꝯcluſionē. Ex pncipijs aūt neceſſarijs nō ſequitur niſi ꝯcluſio neceſſa/ria. vt in pmo poſteriorum probatur: ſed hec eſt vera condi/tionalis: ſi deus ſciuit hoc futurū erit quia ſcientia nō ni/ſi verorum eſt: huius aūt cōditionalis antecedens eſt ne/ceſſariū abſolute. Tum quia eſt eternū. Tum quia ſignatur vt preteritū. ergo ꝯñs eſt neceſſariū abſolute. ergo qcqđ ſcitur a deo eſt neceſſariū: et ſic ſciētia dei nō eſt ꝯtingētiū. R. c. 24.

In oppoſitum arguitur: quia dicitur in pſal. Qui finxit ſigillatim corda eorum

qui intelligit

qui intelligit omnia opera eoꝝ:ſed opera bolum ſunt
cõtingentia. vtpote libero arbitrio ſubſtantia. ꝙ deus
ſcit future contingentia.

In hac qõne erunt duo arti. ¶ In pͥmo vide
bitur vnde hꝫ ortuꝫ ꝯtingentia
rerum. ¶ In 2° an deus certitudinaliter cognoſcat fu
tura ꝯtingentia. ⁊ ſimiliter quomodo imutabilitas di
uine ſciẽtie ſtat cũ futuroꝝ ꝯtingẽtia.

Quantum ad primũ ſit prima ꝯcluſio. Contin
gentia nõ orit̃ in rebus ſolũ ꝑpter
cauſas ſecũdas. ¶ Iſtã ꝯcluſionem ponit ſcũs Tho.
pͥma parte.q.19.arti.8. (Diuina (inquit) voluntas ne
ceſſitatem quibuſdam volitis imponit:ſed nõ omni
bus:cuius quidem rationeꝫ aliqui aſſignare voluerũt
ex cauſis medijs:qꝛ ea que ꝑducit per cauſas medias
neceſſarias ſunt neceſſaria: ea vero que producit per
cauſas contingentes ſunt contingentia. Sed hoc non
videt̃ ſufficienter dictum propter duo. Primo quidẽ:
qꝛ effectus alicuius cauſe prime eſt contingens ꝑpter
aliquam cauſam 2^{am}. ex eo ꝙ impedit̃ effectus cauſe
prime per defectum cauſe 2^{e}. ſicut virtus ſolis ꝑpter
defectum plante impeditur:nullus autẽ defectus cãe
2^{e} poteſt impedire:quin voluntas dei ſuum effectum
producat. Scdo qꝛ ſi diſtinctio contingentium a neceſ
ſarijs referat̃ ſolum in cauſas ſecũdas:ſequit̃ hoc eſſe
preter intentionem ⁊ voluntatẽ diuinã:qđ eſt incõue
niens.) Hec ille. ¶ Item eadem.q.arti.3° ad 4^{m}. oſtẽ
dit quomodo a voluntate diuina:que eſt pͥma cã:licet
ſit ex ſe neceſſaria põt ſequi effectus contingens:nõ ꝑ
pter cauſaꝫ 2^{am}. Ibidem enim dicit. (Aliquando (in
quit) cauſa neceſſaria hꝫ nõ neceſſariam habitudineꝫ
ad aliquem effectum:qđ eſt ꝑpter defectum effectus
⁊ nõ propter defectum cauſe:ſicut virtus ſolis hꝫ non
neceſſariam habitudinem ad aliqua:que contingẽter
hic eueniũt: nõ ꝑpter defectum virtutis ſolaris: ſꝫ ꝑ
pter defectum effectus non neceſſario ex cauſa proue
niẽtis:⁊ ſimiliter ꝙ deus nõ ex neceſſitate velit aliqđ
eorum:que vult:nõ accidit ex defectu diuine volunta
tis:ſed ex defectu qui competit volito ſm rõnem ſuaꝫ
ſcꝫ qꝛ eſt tale:vt ſine eo eẽ poſſit perfecta bonitas dei:
qui quidem defectus conſequitur omne bonum crea
tum.) Hec ille. ¶ Et ibideꝫ ad 5^{m} dicit. (Qꝛ cauſa eſt
ex ſe contingens opꝫ ꝙ determinetur ab aliquo exte
riori ad effectum:ſed voluntas diuina:que ex ſe neceſ
ſitatẽ hꝫ determinat ſeipſam ad volitum:ad quod hꝫ
habitudinem non neceſſariam.) Hec ille. ¶ Ex quo
pꝫ:ꝙ de mente eius eſt ꝙ aliquid contingẽter eueniat
imediate a cauſa prima neceſſaria:ſcꝫ diuina volunta
te:cum dicit ꝙ nullum bonum creatum neceſſario ꝓ
cedit a diuina voluntate:nec diuina volũtas habet ad
aliud habitudinem neceſſariam propter defectuꝫ:qui
omnem conſequitur creaturam. ¶ Itẽ 2°. contra Gẽ
tiles caplo.23.⁊.24. oſtendit ꝙ deus non agit in crea
turis ex neceſſitate nature:ſed per arbitrium volunta
tis. Et caplo.28. probat ꝙ in primis diuinis effectibus
ſcꝫ qui non producti ſunt per cauſas ſecundas nullꝫ
debitum inuenitur:nec aliqua neceſſitas: ſed in poſte
riorum productione inuenitur debitum. ⁊ hoc tripli
citer ſm ꝙ ibi declarat. Oſtẽdit etiam ibi:ꝙ in prima
rerum creatione nihil de neceſſitate productum fuit
a deo qui ſolus creabat:nec erat ibi aliq̃ neceſſitas ni
ſi ex ſuppoſitiõe finis:vel q̃tũ ad cauſas formales vl̃
mãles:nõ aũt a cauſa efficiẽte.ſ.deo. ¶ In cap.ẽt.29.
⁊.30. oſtẽdit ꝙ abſoluta neceſſitas in rebus creatis nõ
eſt per ordinẽ ad pͥ^{m} ꝑncipiũ:qđ per ſe neceſſe eſt eẽ.ſ.
deũ. ¶ Scđa ꝯclo. Radix ꝯtingentie eſt diuina volũ
tas. ¶ Iſtaꝫ ponit pͥma pte.q.19.arti.8°. vbi poſt v̓ba
ſuperius allegata ſubdit. (Qꝛ diuina volũtas quibuſdaꝫ
voluntatis neceſſitateꝫ imponat ⁊ nõ oĩbus:hoc ꝯtin
git ꝑpter efficaciã diuine volũtatis. cũ.n. aliqua cauſa
efficax fuerit ad agendum:effectus ꝯſequit̃ cauſaꝫ nõ
tantum ſm illud qđ fit:ſed ſm modũ fiendi vel eſſen
di. ex debilitate enĩꝫ virtutis actiue in ſemine ꝯtingit
ꝙ filius naſcat̃ diſſimilis in accidẽtibus:que pertinẽt
ad modum eſſendi. cũꝫ igit̃ diuina voluntas ſit effica
ciſſima nõ ſolum ſequit̃ ꝙ fiant ea: que deus vult fie
ri:ſꝫ ꝙ eo mõ fiant:quo deus fieri vult: vult aũt deus
q̃dã fieri neceſſario:⁊ q̃dã ꝯtingenter. vt ordo ſit in re
bus ad cõplementũ vniuerſi:⁊ ideo quibuſdaꝫ effecti
bus aptauit cauſas neceſſarias:que deficere nõ pñt:ex
quibus effectus de neceſſitate ꝑuenirent:quibuſdam
v̓o aptauit cauſas ꝯtingentes defectibiles:ex qb⁹ effe
ctus ꝯtingenter eueniant. nõ igit̃ propterea effectus a
deo voliti eueniũt ꝯtingenter:qꝛ cauſe ꝓxime ſunt cõ
tingentes:ſꝫ ꝑpterea ꝙ deus voluit eos ꝯtingẽter eue
nire:cãs ꝯtingẽtes ad eos ꝑparauit.) Hec ille. ¶ Iteꝫ
de veritate.q.23.arti.5° pͥdictas duas ꝯcluſiões ꝓbat.
(Voluntas (inquit) diuina nõ iponit neceſſitatẽ reb⁹
oĩbus:cuius q̃dẽ rõ aſſignat̃ a qbuſdã ex hoc:ꝙ cũ vo
luntas diuina ſit oĩum pͥma cã ꝑducit quoſdã effect⁹
mediãtib⁹ cauſis ſecũdis:que ꝯtingẽtes ſunt ⁊ defice
re pñt:⁊ iõ effectus ꝯtingentiã cauſe ꝓxime ſequit̃. nõ
aũt neceſſitatẽ pͥme cauſe:ſed hoc videt̃ eẽ ꝯſonũ his
qui ponebant a deo oĩa ꝓcedere ſm neceſſitatẽ nãe:⁊
ꝙ ab vno ſimplici ꝓcedebat imediate vnum habens
aliquã multitudinẽ:⁊ ideo mediate ꝓcedebat multitu
do. Similiter ab vno imobili omnino dicunt ꝓcedere
aliqđ:qđ eſt imobile ſm ſubam:mobile aũt ⁊ aliter ſe
hñs ſm ſitum:quo mediãte generatio ⁊ corruptio pͥ
mo in iſtis inferioribus accidit:ſm quã viã nõ põt po
ni a deo imediate cãri multiplicitatẽ. ⁊ res corruptibi
les ꝯtingentes:qđ eſt inĩe fidei ꝯtrariũ: q̃ ponit multi
plicitatẽ reꝝ oĩum ẽt corruptibilium imediate a deo
creatã. vtpote pͥma idiuidua arboꝝ:⁊ brutoꝝ aĩaliũ.)
Hec ille in forma. Ex q̃ pꝫ pͥ^{a} ꝯclo poſita. ¶ Ulterius
ſubdit. (Et iõ opꝫ aliam pͥncipalẽ rõnẽ aſſignare ꝯtin
gentie:cui tñ p̃aſſignata ſubſeruiat:oꝫ.n. patiẽs aſſimi
lari agẽti:⁊ iõ ſi agẽs ſit fortiſſimũ erit ſilitudo effect⁹
ad cãm agẽtẽ pfecta. ſi aũt ſit debile:erit ſilitudo ipfe
cta:ſicut pp fortitudinẽ virtutis formatiue in ſemine
filius patri aſſimilat̃ nõ ſolũ in nã ſpẽi:ſꝫ ẽt in multis
accñtibus:e cõuerſo v̓o pp debilitateꝫ pͥdicte virtutis
deficit dicta aſſimilatio:vt dicit̃ in lib. de aĩalibus: vo
luntas aũt diuina eſt agens fortiſſimũ. vñ opꝫ ei⁹ effe
ctum in oĩbus ei aſſimilari:⁊ non ſolũ vt fiat illud:qđ
vult deus fieri:qđ eſt quaſi aſſimilatio ſm rõneꝫ ſpẽi:
ſed vt fiat illo mõ:quo deus vult illud fieri:vt neceſſa
rio vel ꝯtingenter:cito vel tarde:⁊ eſt q̃ſi q̃dã aſſimila
tio ſm accidẽtia:⁊ hũc q̃dẽ modũ reb⁹ diuina volũtas
pͥfigit ex ordine ſue ſapiẽtie: ſm aũt ꝙ diſponit aliq̃s
res ſic vel ſic fieri:adaptat eis cauſas illo mõ ſm ꝙ diſ
poſuit:quẽ tñ modũ poſſet rebus inducere etiam illis
cauſis mediãtib⁹:⁊ ſic nõ dicimus:ꝙ aliq diuinoꝝ effe
ctuũ ſint ſolũmõ ꝯtingentes pp ꝯtingentiã cauſarum
ſecũdarũ:ſed magis ꝑpter diſpoſitionẽ diuine volũta
tis:que talẽ ordinẽ rebus ꝓuidit.) Hec ille. ¶ Ex quo
pꝫ 2^{am} ꝯnẽ eſſe de mẽte ei⁹. ¶ Tertia ꝯclo. Prima ra
dix ꝯtingẽtie in creaturis ſꝫ rẽ ⁊ ſm rõnẽ eſt diuinus
intellus ⁊ diuina ſcia. ¶ Iſta pꝫ ex pͥdictis. Dico ãt ſꝫ
rẽ ⁊ rõnẽ:qꝛ diuina volũtas eſt pͥ^{a} radix ſꝫ rẽ. imo ge

Rõ ſũpta ex
cãis medijs
ad ꝓbãdũ cõ
tingẽtiã nõ ẽ
ſufficiẽs.

Iugt Aure.
ꝯpõ.4. arti.
2.q.1.di.39.
ꝙ i deo ſũpe
ctu ꝑductiõis
creaturarũ
[illegible]
⁊ vna ꝯtigen
tia intelligi dꝫ
pͥ^{a} q̃dẽ ꝙ eo
deꝫ actu quo
vult ſuã eẽn
tiã vult creatu
ras q̃ ad eẽn
tias ⁊ exiſtẽs
i eis ꝯplacen
do. 2° ꝙ eo
deꝫ actu vult
ideterminate
vtrãq; partẽ
ꝯdictiõis:ex
q̃ oñt ꝯtingẽ
tia: qꝛ cũ ide
terminata ſit
volũtas dicit̃
ad vtrãq; pa
tẽ ꝯdictiõis:
opatio dei q̃
creaturas at
tingit ꝯtigẽs
eſt: cũ non ſit
aliqđ i deo ꝑ
ꝙ determinet̃
ad agẽdũ vl̃
nõ agendũ.

gd eſt: in deo eſt pᵒ cã ꝯtingẽtie creatoꝝ: ſꝫ pᵐ ſm rõnẽ
eſt diuinus intellꝰ ꝛ diuina ſcia. vñ ſcũs Tho. 2ᵒ ꝯtra
Gentiles cap. 26. oſtẽdit multis rõnibus. (Et ſicut deꝰ
nõ agit de neceſſitate nãe: ſic ꝙ eius potentia ad deter
minatos effectꝰ limitet̃: ita nec agit de neceſſitate ſciẽ
tie vel intellectus: vt eius ſcia vel intellectus ad deter
minatos effectꝰ ſolũmodo poſſet extendi: neqꝫ ad hos
vel illos effectus de neceſſitate coartat̃. imo ibidẽ re
probat opinionẽ quoꝝdã dicentiuꝫ: ꝙ ex hoc ꝙ deus
ſeipſum intelligit: fluit ab ipſo talis reꝝ diſpoſitio q̃ſi
nõ ſuo arbitrio limitet ſingula. ꝛ diſponat vniuerſa: ſi
cut fides catholica ꝓfitet̃. Et ſubdit. (Sciendũ tñ ꝙ
q̃uis diuinus itellꝰ ad certos effectꝰ nõ coartet̃: ipſe
tñ ſibi ſtatuit determinatos effectꝰ: quos per ſuã ſapiẽ
tiam determinate ꝓducat.) Hec ille. ¶ Ex qbꝰ appa
ret ꝙ mẽs eius eſt ꝙ ſcia diuina eſt cã oĩs diſpõnis in
ſuis effectibꝰ iuente: ſicut eſt neceſſitas: ꝯtingẽtia: ꝛ hꝯ.
imo qᵭ plus eſt: de veritate. q. 24. arti. 2ᵒ. dicit. (Cum
ad opationẽ tria ꝯcurrãt. ſ. cognitio: ꝛ appetitus: ꝛ ipſa
operatio: tota rõ libertatis ex mõ cognitiõis depẽdet:
appetitus. n. ſequit̃ cognitionẽ: cũ appetitus nõ ſit niſi
boni: qᵭ ſibi per vim cognitiuã ꝓponit̃: ꝛ ꝙ q̃nqꝫ appe
titus videat̃ cognitionẽ nõ ſequi: hoc iõ eſt: q2 nõ circa
idẽ accipit̃ appetitus ꝛ cognitionis iudiciũ. eſt. n. appe
titus de particulari re operabili: iudicium vᵒ rõnis eſt
q̃nqꝫ de aliquo vniuerſali: qᵭ eſt q̃nqꝫ appetitui ꝯ̃riũ:
ſed iudiciũ de hoc particulari operabili vt nũc nunq̃
põt eſſe appetitui ꝯ̃riũ: qui. n. vult fornicari: q̃uis ſciat
in vniuerſali fornicationẽ malũ eſſe: tñ iudicat ſibi vt
tunc bonũ eſſe hunc fornicatiõis actum: ꝛ ſub ſpẽ boni
ipſe eligit: nullus. n. itendens ad malũ opat̃. vt Diony.
dicit: appetitũ aũt ſi non ſit aliqd ꝓhibens ſequit̃ mo
tus vel operatio: ꝛ iõ ſi iudiciũ cognitiue nõ ſit in pote
ſtate alicuius: ſed ſit ei aliunde determinatũ: nec appe
titus erit in poteſtate eius: ꝛ ꝑ ꝯ̃ñs nec motus: nec ope
ratio abſolute: iudiciũ aũt eſt in poteſtate iudicis ſm
ꝙ põt de ſuo iudicio iudicare: de eo. n. qᵭ eſt in noſtra
poteſtate. Iudicare aũt de iudicio ſuo eſt ſolius rõnis:
que ſup actũ ſuum reflectit̃: ꝛ qui cognouit habitudi
nes rerum: de quibus iudicat: ꝛ per quas iudicat. vnde
totius libertatis radix eſt in rõne ꝯſtituta. vnde ſꝫ ꝙ
aliquid ſe hꝫ ad rõnem: ſic ſe hꝫ ad liberuꝫ arbitriũ.)
Hec ille. ¶ Ex quo clare pꝫ: ꝙ prima radix ꝯtingẽtie
in effectu. ſ. ꝙ aliquis effectus poſſit ſequi vel nõ ſequi
a ſua cauſa: nõ ſolum eſt diuina voluntas. imo ꝛ intel
lectus diuinus: nec deus poſſet velle diuerſa niſi intel
lectus eius itelligeret diuerſa: nec volũtas diuina poſ
ſet libere aliquid velle vel nolle indifferenter: niſi q2
intellectus diuinus põt iudicare hoc eſſe volendum: ꝛ
poteſt iudicare illud nõ eſſe volendum. ¶ Illud autẽ
qᵭ ſupra dictum eſt: ꝙ diuina ſcientia hꝫ neceſſariam
habitudineꝫ ad res: verũ eſt loquendo de habitudine
cognoſcentis ad cognitũ: nõ aũt loquendo de habitu
dine ꝓducentis ad productum: vel cauſe ad effectum.
¶ Quarta ꝯcluſio. Nullus effectus euenit ꝯtingẽter
a prima cauſa iſto modo ꝙ poſſit ordinem eius exire.
¶ Iſtã ꝯcluſionem intendit ſcũs Tho. pma pte. q. 19.
arti. 6ᵒ. (Cum effectus (inquit) ꝯformetur agenti ſm
ſuã formã: eadẽ ratio eſt in cauſis agẽtibus: que eſt in
cauſis formalibus. In formis autẽ ſic eſt: ꝙ lꝫ aliquis
effectus poſſit deficere ab aliqua particulari forma: tñ
a forma vniuerſali nihil deficere põt: põt eſſe. n. aliqd
qᵭ nõ eſt hõ: vel viuũ: nõ aũt põt eſſe aliqd: qᵭ non ſit
ens. vñ ꝛ hoc idẽ in cauſis agẽtibꝰ ꝯtingere opꝫ. põt. n.
aliqd fieri extra ordinẽ alicuius cauſe vniuerſalis: ſub
qua oẽs cauſe particulares cõprehendunt̃: q2 ſi aliqua
cauſa ꝑticularis deficiat a ſuo effectu: hoc eſt ꝑ aliaꝫ
cãm ꝑticularẽ impedientẽ: que cõtinet̃ ſub ordine cãe
vlis: vnde effectus ordineꝫ cãe vlis nullo mõ põt exi
re: ꝛ hoc pꝫ in corꝑalibꝰ. põt. n. ipediri ꝙ aliq̃ ſtella nõ
inducat ſuũ effectũ: ſed tñ quicunqꝫ effectus ex cã cor
porea impediente in rebus corporalibus ꝯſequat̃: opꝫ
ꝙ reducat̃ ꝑ aliquas creaturas medias in vniuerſalẽ
virtutẽ pmi celi.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit. q. 22. arti. 2ᵒ.
ad pᵐ. (Aliter (inquit) eſt de cã vniuerſali: ꝛ de cã ꝑti
culari: ordinẽ. n. cãe particularis põt aliquid exire. non
aũt ordinẽ cauſe vniuerſalis: nõ. n. ſubducit̃ aliqd ab
ordine cauſe particularis niſi per aliquã aliam cauſaꝫ
ꝑticularẽ ipediẽtẽ: ſicut lignũ impedit̃ a cõbuſtione ꝑ
actionẽ aque. vñ cũ oẽs cauſe ꝑticulares ꝯcludant̃ ſub
aliqua cã vniuerſali: ipoſſibile eſt aliquẽ effectuꝫ ordi
nem cauſe vlis effugere.) Hec ille. ¶ Hanc ꝯ̃nẽ intẽ
dit vbicũqꝫ dicit: ꝙ effectus trahit neceſſitatẽ vel ꝯtin
gentiã a cã 2ᵃ: ꝛ nõ a cã pma. vel ꝙ effectus aſſimilat̃
in neceſſitate ꝛ ꝯtingentia cauſe ſue ꝓxime: ꝛ nõ cauſe
remote. vt prima parte. q. 14. arti. 13. ad pᵐ vbi ſic dicit.
(Scita a deo ſunt ꝯtingentia ꝓpter cãs ꝓximas: licet
ſcia dei: que eſt cauſa pma ſit neceſſaria.) Dicit etiam
ibidem: ꝙ licet cã ſuprema ſit neceſſaria: tñ effectꝰ põt
eſſe ꝯtingens ꝓpter cãꝫ ꝓximã ꝯtingẽter: ſicut germi
natio plante eſt ꝯtingẽs ꝑ cãm ꝓximã: licet motꝰ ſo
lis: qui eſt cauſa pma: ſit neceſſarius. ¶ Itẽ de verita
te. q. 2. arti. 14. ad 3ᵐ ꝛ 5ᵐ dicit: ꝙ effectus ſequit̃ neceſ
ſitatẽ ꝓxime cãe: que põt eſſe mediũ ad demõſtrãdũ
effectũ. nõ aũt ſequit̃ neceſſitatẽ cauſe pme: q2 põt im
pediri ex cã 2ᵃ: ſi ſit ꝯtingẽs. ¶ Idẽ ponit pmo ſen. di.
38. ¶ Sed ꝯtra iſtuꝫ arti. arguit Aureo. multipliciter ∂ qdã i ſcd'a
ꝓfertis ꝯtra ea: que dicta ſunt in tertia ꝯ̃ne ꝛ 2ᵃ. ſ. ꝙ ra ꝛ 3ᵃ ꝯclo. po
dix cõtingentie pma orit̃ ex diuino intellectu: qui ſta ſita Aure. d.
tuit ſibi determinatos effectus ꝛ ex diuina voluntate 39. q. j. arti. 4.
a poteſtate cauſas ꝯtingentes ad producendũ effectus ꝓpõ 5ᵃ.
ꝯtingentes: vel cauſas potentes deficere. Aureo. anteꝫ
vult ꝓbare: ꝙ ex nullo actu intrinſeco in diuina volũ
tate exiſtẽte trahat̃ illa ꝯtingẽtia. Actus inquit intrin
ſecus diuine volũtati fert̃ ſimul in vtrãqꝫ partẽ con
tradictionis: ꝛ nõ magis in vnã partẽ q̃ in aliã: cõpla
cet. n. deus eque neceſſitate nature in creatione mũdi
ſicut nõ creatione: ꝛ eque vult actu intrinſeco: ſicut ecõ
uerſo: qᵭ pꝫ: q2 quicquid eſt poſſibile deo: eſt de neceſſi
tate in eo. Nam in neceſſe eẽ qcqd eſt poſſibile eſt ne
ceſſariũ: ꝯſtat aũt ꝙ deus põt cõplacere ꝛ velle nõ en
titatem mundi: ſaltẽ potuit ab eterno: alioquin de ne
ceſſitate feciſſet mundũ: ꝛ dum mũdus nõ erat ſuum
beneplacitũ nõ fuiſſet ipletuꝫ. igit̃ ſi potuit ab eterno
velle nõ entitatẽ mundi actu intrinſeco beneplaciti:
ꝛ hodie de neceſſitate vult eã: alias poſſet aliquid eſſe
in deo qᵭ actu nõ eẽt: ꝛ poſſet aliqd eſſe deus: qᵭ actu
nõ eſt deus: ꝛ ſm hoc neceſſe eſt dicere: ꝙ deus nõ ma
gis vult de aliq̃ re ꝯtingẽti ꝙ fiat q̃ ꝙ nõ fiat: ſed pla
cet ſibi qᵭcũqꝫ fiat: nec deſiderat plus vnũ q̃ aliud: ſꝫ
manifeſtũ eſt: ꝙ a tali cã nõ põt dici determinatꝰ effe
ctus ſequi: q2 qua rõne vnũ ꝯ̃dictorioꝝ ſequeret̃: eadẽ
rõne ſequeret̃ aliud: vl̃ vtrũqꝫ ſimul: qᵭ eſt ipoſſibile.
ergo nullus effectus ꝯtingens producit̃ ex determina
tione diuine voluntatis: vel diuini intellectus: ſic ꝙ il
la determinatio ſit aliquis modus exiſtens intrinſecꝰ
formaliter in deo. ¶ Sed forte dicet̃: ꝙ lꝫ actus diui
ne voluntatis poſſit eſſe ad oppoſita obiecta: nõ eſt tñ
in actu niſi ad alterum: ꝛ ita actũ indifferentẽ ad obiecta
ꝯtradictoria determinat ad alterũ obiectũ: loquendo de

obiecto

obiecto ſecundario: nõ aũt de obiecto p̄mo. Hec autẽ determinatio ꝯtingens eſt: ⁊ pro eodem inſtanti eternali poſſet eſſe in deo determinatio ad oppoſitũ: poſtq̃ tñ determinatio facta eſt: mutari nõ põt. ¶ Si vtiq̃ ſic dicat̃. nõ valet. illa. n. determinatio alicuius ad alterũ obiectoꝝ eſt in deo: ⁊ ſimiliter determinatio illa: qua poſſet determinaſſe actum ad alteꝝ poſſibilis eſt poni in deo. vel fuit poſſibilis ab eterno: ſ; quicquid fuit poſſibile poni in deo: eſt actu in deo poſitum: alias non eſſet actus purus: cui nulla potentia admiſcet̃: nec deꝰ eſſet pura neceſſitas: qḋ eſt erroneũ. ergo determinatio actus ad vtrunq̃ obiectum eſt actualis: ⁊ actualiter in deo. ¶ Scḋo ad idem. Nunq̃ nã ꝯtingentis mutat̃ in nãm neceſſarij: vt dicit Cõmentator. 12. meᵗᶜ. cõmen. 39. ſed ſic reſpondentẽ velle cõtingenter reſpicit vtrãq̃ partem ꝯtradictionis. ergo q̃ntumcunq̃ determinetur ad alteram partem: determinatio ad aliaꝫ eſt ſibi cõtingens: ⁊ nullo modo impoſſibilis. ꝯſtat aũt ꝙ nulla determinatio intrinſeca eſt deo poſſibilis vel cõtingens quin actu ſibi inſit: ⁊ de neceſſitate. relinquit̃ ergo ꝙ determinatio actus ſit ad vtrunq̃ ꝯtradictorioꝝ ſimul. ¶ Tertio. Ubicunq̃ eſt contingẽtia neceſſario põt eſſe ſucceſſio vtriuſq̃ partis ꝯtradictionis: ⁊ ꝑ ꝯñs ibi poſſunt interuenire diuerſa inſtantia: q: in eodẽ inſtanti nõ poſſunt ambo ꝯtradictoria: q̃uis. n. ſorté nõ currere iṗoſſibile ſit dum currit: tñ in alio inſtanti poſſibile eſt ipſum nõ currere ꝓp nãm ꝯtingẽtie: ⁊ iõ hoc h; contingẽtia dei ſui nã: ꝙ ſit poſſibile aliud inſtans. Sed ſm iſtũ modũ dicẽdi actus diuine voluntatis reſpicit contingẽter vtrãq̃ partẽ cõtradictionis. ḡ q̃ntũcunq̃ determinauerit ſe ab eterno: poſſibile erit poni aliud inſtans: in quo ad oppoſitũ determinare ſe poſſit: ⁊ ita in eternitate erit poſſibile aliud inſtans ex vi contingẽtie: ⁊ ꝑ ꝯñs eternitas alterius oppoſiti ⁊ cõtingentia ſibi repugnant. loquẽdo tñ de eternitate immutabili: in qua non poſſit aliud nunc accipi: in quo poſſibile ſit poni alterum oppoſitum ꝯtingẽs: bene ſaluaret̃ immutabilitas. poſita ꝯtingẽtia ꝓp nunc eternitatis eſt ſaluare vnum repugnans ꝑ aliud: cũ ꝯtingẽtia exigat in mẽſura ꝯtingẽtis aliud nunc eẽ poſſibile: ⁊ ita diuiſibilitatẽ durationis: eternitas võ ſit quid indiuiſibile. ¶ Quarto. Inintelligibile eſt manẽte eodẽ actu volũtatis cadẽtis ſuꝑ vtrãq̃ partẽ ꝯtradictionis: aut poſſibili cadere: ꝙ tranſeat ſuꝑ vnam: ⁊ non tranſeat ſuꝑ aliam ſine aliqua variatione contingẽte in actu q̃rendum eſt. n. poſito ꝙ actus diuine voluntatis ſit determinatus ad creationẽ mundi: ſi fuiſſet determinatus ab eterno ad nõ creandum: vtrum nunc eẽt aliquid in deo qḋ nõ ſit: ſ; nõ põt dici ꝙ aliquid: q: ſm hoc deus careret aliquo: qḋ poſſ; eẽ in eo: ⁊ eẽt deꝰ. Nec põt dici ꝙ nihil: q: ſi nihil eſt amplius in deo q̃ ſi determinaſſet ſe ad nõ creãdũ: hꝫ determinatio eſt actu in deo: cõſtat. n. ꝙ ſi determinaſſet ad nõ creandu;. hꝫ determinatio eẽt in deo. ḡ neceſſe eſt ꝙ actus diuine volũtatis tranſeat de neceſſitate ⁊ indeterminate ſuꝑ vtrãq̃ partẽ ꝯtradictionis.) Hec ille. ¶ Contra 4ᵃᵐ concluſionẽ ⁊ multa ſuperius recitata arguit Scotus. Ipſe quidẽ ⁊ multi alij imponunt ſcõ Doctori: ꝙ mens ſua fuerit ꝙ ꝯtingẽtia nõ habẽt ortum niſi a cauſis ſecundis: ⁊ non a cauſa prima. quo ſuppoſito arguit Scotus ꝯtra hoc: Q: tunc nihil eẽt contingẽs in vniuerſo. nam cauſa 2ᵃ non mouet niſi inquantum mouet̃ a prima: cauſa aũt prima neceſſario mouet ſm te. ḡ cã 2ᵃ neceſſario mouebit: ⁊ ſic oĩs effectus erit neceſſarius. ¶ Scḋo arguit. Q: ſi ſic: tollet̃ oĩs cã 2ᵃ ꝑ eo ꝙ cã p̄ma nãliter ꝑius mouet q̃ 2ᵃ. In illo aũt ꝑori cauſabit neceſſario ⁊ ꝑfecte: cũ ſit infinite virtutis: ⁊ ita in ſecũdo inſtanti cã ſecũda nihil poterit cauſare niſi idẽ bis ꝓducat̃: qḋ nõ eſt intelligibile. ¶ Tertio. Q: malũ nõ eẽt ĩ rebꝰ: ꝑ eo ꝙ nulla ꝑfectio poſſibilis haberi a toto vniuerſo: vel ab aliq̃ ſpāli ente ſibi deficeret: q: pᵃ cauſa cum ſit ꝑfectiſſima cauſaret in quolibet tantã ꝑfectionẽ: quãtã poſſet effectus recipere: ⁊ ita nihil debitũ ineſſe alicui deeſſet illi.

¶ Ad idẽ arguit Aureo. Res inquit p̄ñt ꝯcipi vt future: vel vt poſite iã in actu: ſed ad quẽcunq̃ cõparent̃ iã poſite in actu: neceſſe ſunt: res. n. exiſtens in ordine ad cãm ꝓximã neceſſaria eſt: q: cã nõ põt eaꝫ nõ cãre vel nõ cauſaſſe: ex quo effectus eſt in actu. ſi ſic ẽt ad pᵃᵐ cãm cõparet̃ neceſſaria eſt: res võ vt future cõparate ad cauſas ꝓximas ꝯtingentes ſunt: ⁊ ſimiliter cõparate ad diuinã ſciam: nõ. n. cõparant̃ ſibi vt future reſpectu ipſius: ſ; vt future in ſeipſis reſpectu iſtãtis p̄ntis: vt ſic aũt neſcit eas deꝰ determinate: imo vt ad vtrũq̃ poſſibiles. ḡ vniformiter ꝯtingẽtes ſunt: ⁊ ad vtrũlibet ꝑ reſpectũ ad diuinã ſciam: ⁊ ad ſuas cauſas ꝓximas. *Ad idẽ Aureolꝰ. vbi ſ. ꝓpõne ſcḋa.*

¶ Scḋo. Q: ſ; te diuina ſcia nõ h; rõnẽ cauſalitatis rerũ niſi ſm ꝙ h; volũtatẽ adiũctã: ſ; ſm te deus nõ vult alia a ſe neceſſario: vel de neceſſitate nature: ſ; potius ꝯtingẽter. ḡ ſcia nõ eſt cã rerum neceſſario. ¶ Ad idẽ Grego. de arimino p̄mo: ꝙ ex iſta poſitione ſequit̃ ꝙ ſimpliciter ⁊ abſolute loquendo oĩa futura neceſſario erunt: ⁊ nihil erit ad vtrũlibet: ſeu ꝯtingẽter in rebus: qḋ eſt manifeſte falſum: ⁊ ꝯtra phiam: ⁊ theologiã: ⁊ fidem nr̃am: nam ſic perit libertas arbitrij: ⁊ meritu; ⁊ dementũ: eſt ẽt ꝯtra experiẽtiã humanam. nã vt dicit Augu. 5ᵒ. de ciuitate dei. (Multa facimꝰ: q̃ ſi nollemꝰ nõ faceremus: quo p̄mitus ꝑtinet ipſum velle: nam ſi volumus eſt: ⁊ ſi nolumꝰ nõ eſt.) Sed ꝙ iſta ſequant̃ p;. nã neceſſario ſequit̃: omne futurũ neceſſario eſt futurũ a p̄ma cã. ḡ quodlibet futurũ prima cã neceſſario cauſabit: ⁊ per ꝯñs qḋlibet futurum neceſſario erit nõ obſtãte ꝙ cauſet̃ nõ neceſſario a cã 2ᵃ ꝓxima. nã ſiue cauſet̃ ab ea: ſiue nõ: neceſſario cauſabitur a cã pᵃ: ⁊ ſic neceſſario erit. *Ad idẽ arg. Greg. d. 3. 8. q. 1. arti. 3.* *Aug. cap. 9.*

¶ Scḋo ſic. Q: ex illa poſitiõe ſequit̃ ꝙ oĩa: q̃ a ſola p̄ma cã fienda eẽnt: eẽnt ſimplr neceſſario fiẽda ab ea: ⁊ q̃ a ſola ea ſunt facta: poſtq̃ facta fuerunt: fuiſſent neceſſario fiẽda: ⁊ ſic mundus fuiſſet neceſſario fiẽdus ⁊ cauſandus a deo: ⁊ quorũcunq̃ hoiu; futurorũ aĩe neceſſario eẽnt a deo fiẽde: qḋ eſt falſum: cũ deus nullã creaturã ꝓduxerit aut ꝓducturus ſit neceſſario: ſ; mere contingẽter ⁊ libere. ⁊ p; ꝯña: q: talia nõ hñt ꝯtingẽtiã a cauſis ſecũdis: cũ nullã cãm 2ᵃᵐ habeant. ¶ Tertio ſic. Sũmo aliqḋ ꝯtingẽter futurum a mea volũtate: ſeu ꝯtingẽter a me fiendũ ⁊ ſit. a. ſi. a. neceſſario eſt futurum a cã p̄ma. aut erit ſic neceſſario futuꝝ ab ea: ꝙ ſiue ego volã illud facere: ſiue nõ: nihil minus erit a cã pᵃ: ⁊ tũc ſequit̃ ꝙ illud nõ ſubeſt mee ptãti: aut ſolũ ſub ꝯditione eſt neceſſario futurũ ab illa. puta ſi ego velim illud facere: ⁊ tũc ſeq̃t̃ ꝙ nõ plus neceſſario ſit futurũ a p̄ma cã q̃ a me: ⁊ cũ a me nõ ſit futuru; neceſſario: ſ; mere ꝯtingẽter ſm te. ḡ nec a pᵃ cauſa eſt neceſſario futurũ. ¶ Ad idẽ arguit Adã primo. Q: cõtra hoc eſt articulus pariſiẽſis ſic dicens. Q: nihil contingẽter eueniet conſiderando oẽs eius cauſas. error. Et alius articulus ſic dicit. Falſu; eſt omnia eſſe ꝑordinata a prima cã: q: ſic omnia euenirẽt de neceſſitate. error. ¶ Ad pᵐ eoꝝ que inducit Aureo. cõtra 2ᵃᵐ cõcluſionẽ ⁊ 3ᵃᵐ videtur. ¶ Ad pᵐ quidẽ negatur maior. ¶ Et ad ꝓbationẽ eius dico: ꝙ argumẽtũ peccat ꝑ fallaciã figure dictionis: mutat̃. n. quid in ad *Ad idẽ Adã diſt. 30.* *Ad pᵐ Aur. ꝯ 2ᵃᵐ ⁊ 3ᵃᵐ.*

ꝯ 4ᵃᵐ Sco. di. 39. ꝯ poſi. 5ᵃᵐ coꝛ. q.

aliqđ. nam cũ dicit: velle nõ entitatẽ mũdi: potuit in deo eſſe ab eterno. in hoc ꝙ dico: velle nõ entitatẽ mũdi: nõ ſolũ includit actus diuine volũtatis: ſʒ ẽt habitudo ad obm ſecũdariũ. ſ. nõ entitatẽ mũdi: vt ait ſanctus Tho. de veritate. q. 23. arti. 4°. ⁊ iõ cũ illud ſumitur ſub iſta maiore: quicquid eſt poſſibile ⁊c̃. mutatur quid in ad aliquid. De rñſione ibidẽ data dico: ꝙ aliqua vera dicit. Illa. n. ſolutio ponit in ſn̄ia a ſcõ Doctore pmo ſen. diſ. 39. q. 1. arti. pmo. ⁊ de veritate. q. 2. ar. 13. ⁊ q. 23. arti. 4°. ❡ Et ad pm improbationẽ illius rñſionis dicit: ꝙ determinatio volũtatis diuine ad mũdi creationẽ fuit eternaliter in deo: cũ illa determinatio nõ aliud dicat niſi actũ diuine volũtatis cũ reſpcũ ad obm illud volitũ. ſ. mũdi pductionẽ: ſʒ determinatio ad actũ vel obm ↄtradictoꝝ nõ fuit eternaliter in deo ⁊ fuit poſſibilis eſſe in deo. Sed cum arguit. quicquid fuit poſſibile poni in deo: eſt actu in deo: ſʒ determinatio ad mũdi nõ entitatẽ ⁊c̃. Dico ſicut prius ꝙ cõmittit fallacia figure dictionis: cum. n. dicit in minori ꝙ determinatio ad hoc ⁊c̃. ibi icludit relatio ad obm. ❡ Ad 2m eodẽ mõ. falſum. n. eſt ꝙ omnis determinatio intrinſeca deo poſſibilis inſit deo actualiter: determinatio. n. dicit vnũ actum abſolutũ ⁊ reſpectuʒ eius ad vnã partẽ ↄtradictionis: mõ lʒ ille actus abſolutus neceſſario ſit in deo: nõ tñ illi reſpectus: penes quoꝝ differẽtiam actus abſolutus diuine voluntatis dicit talis determinatio vel talis. ❡ Ad 3m dico: ꝙ in deo nulla eſt ↄtingẽtia: ſʒ mera neceſſitas: lʒ actus diuine voluntatis ↄtingẽtes habitudines habeat ad obta ſecundaria. ſolũ. n. hʒ neceſſariaʒ habitudinẽ reſpcũ pncipalis voliti. ſ. ſue bonitatis: ſʒ reſpcũ alioꝝ nõ hʒ neceſſarium ordinẽ abſolute: ſʒ ex ſuppoſitione. ſuppoſito enĩ ꝙ deus aliqđ velit: vel voluerit: impoſſibile eſt eũ non voluiſſe: vel nõ velle: eo ꝙ eiꝰ volũtas eſt imutabilis. vñ hec neceſſitas apud theologos vocat neceſſitas immutabilitatis ſm ſanctũ Tho. de veritate vbi ſupra ad pm. Hoc pmiſſo nego maiorẽ illius argumẽti: ſicut enĩ dic ſcũs Tho. ibidẽ ad 8m. (Succeſſio nõ iportat ſi dicamus: deũ poſſe velle aliqđ: vel nõ velle: ſi nõ itelligat hoc mõ ꝙ ſuppoſito ipſum velle aliquid: ponatur poſtea ipſum non velle: ſʒ hoc excludit ꝑ hoc ꝙ ponimus deũ velle aliqđ eẽ neceſſariũ ex ſuppõne.) ❡ Et ad 13m alr. (Quicunq; poteſt velle ⁊ non velle: ſi poſſit velle poſtq̃ noluit. vel nõ velle poſtq̃ voluit: põt incipere velle: vel deſinere velle: ⁊ iteruʒ incipere velle: ſi aũt nõ vult: põt ſtatim incipere velle. ſic aũt deus nõ põt velle ꝓp imutabilitatẽ diuine voluntatis: ſʒ poteſt velle: ⁊ nõ velle inquantum voluntas ſua nõ obligat quantum eſt de ſe ad hoc: ꝙ velit vel nõ velit: ⁊ ſic remanet ꝙ deũ velle aliqđ ſit neceſſarium ex ſuppoſitione: nõ aũt abſolute.) Hec ille. ❡ Ex quo pʒ: ꝙ maior eſt falſa: tunc. n. ſolum ↄtingẽtia inducit ſucceſſionẽ ⁊ diuerſa inſtantia: qñ illud qđ dicit cõtingẽs: põt hr̃e eſſe poſt nõ eẽ: aut econtra. nõ aũt illa ↄtingẽtia: qua illud: qđ dicit contingẽs põt eẽ: ⁊ põt nõ eẽ: ſʒ eo poſito in eẽ nõ põt deſinere eẽ: ⁊ eo poſito i nõ eẽ nequit incipe eẽ. cuiuſmodi eſt in ꝓpoſito. ❡ Ad 4m dico: ꝙ maior eſt falſa. Idẽ. n. actus diuine voluntatis põt indifferẽter cadere ſup vtrũq; iſtoꝝ ↄtradictorioruʒ. petrus currit: petrus nõ currit: ⁊ dum cadit ſup alterũ tñ: ita ꝙ non ſup aliud: nõ ſibi aliqđ addit intrinſece: ſʒ ſoluʒ reſpectus rationis ad tale vel tale obm. Et cũ arguit vel q̃rit: an iſti actui diuine volũtatis iam determinato ad mũdi pductionẽ fuiſſet aliquid additũ. ſi ꝑ oppoſitũ fuiſſet eternaliter determinatus ad nõ pductionẽ mũdi: ⁊ vtrũ hr̃et aliqđ deus in ſe: qđ nũc nõ hẽat: rñdet ꝙ nihil abſolutũ eẽt tunc in deo: qđ nõ ſit mõ in eo: ſʒ ↄcedit ꝙ hr̃et reſpectũ ad aliud obm q̃ʒ nunc hẽat. Et cuʒ pbat: ꝙ imo aliqđ fuiſſet in deo: qꝛ tunc fuiſſet in eo determinatio ⁊c̃. Dico ꝙ fuiſſet in eo determinatio ad aliqđ obm: ad qđ nũc nõ hʒ determinationeʒ: hoc tñ poſſet fieri ſine acquiſitione alicuius abſoluti in eo: ſed ꝑ acqſitionẽ reſpectꝰ alicuius. Unde cũ ſic arguit: tunc fuiſſet in eo determinatio ad hoc: ⁊ nũc nõ eſt in eo determinatio ad hoc. g̃ eſſet in eo aliquid: qđ nõ eſt in eo: eſt fallacia figure dictionis: vt prius dictuʒ fuit.

❡ Ad argumẽta ↄtra 4m concluſionem dicit: ꝙ nec Scotus: nec Aureo. nec Grego. nec Adaʒ vadunt directe cõtra mentẽ ſancti Doctoris. naʒ ſanctus Tho. nõ intendit dicere: ꝙ aliquis effectus neceſſario fiat ⁊ ꝓueniat a cauſa prima: ⁊ contingenter a cauſa 2a: ſicut iſti ſibi imponũt ⁊ falſe: cũ ſcũs Tho. quaſi in oĩbus libris ſuis oſtẽdat: ꝙ res create ꝓceſſerunt a deo libere ſine vlla neceſſitate niſi ſuppoſitiõis vl ↄditiõe: vt ẽt patuit in ꝓbatiõibꝰ pme: ⁊ 2e: ⁊ 3e ↄ̃nuʒ. vbi ipſe ponit ꝙ ↄtingentia rerũ oĩũ hʒ a diuina voluntate: ⁊ ponit ꝙ ſine quacunq; cauſa 2a diuina voluntas poſſet pducere aliqua cõtingentia. Intendit g̃ ſcũs Tho. dicere ꝙ nullus effectus hʒ fallibilẽ vel mutabilẽ ordinem ad cãm primã. vel ecõtra: ſic ꝙ nõ ſtant ſimul ꝙ pma cã ſit diſpoſita ad producendum hunc effectum: ⁊ ꝙ ille effectus nõ eueniat: imo quicunq; effectus hʒ ordineʒ ad pmã cãʒ neceſſario neceſſitate ſuppoſitionis ⁊ ↄſequentie ab ea eueniet. vñ ſi pma cã eſt diſpoſita ad pducendum antꝛpm: ille neceſſario pducet neceſſitate ſuppoſitionis: ſecus eſt de cauſis ſecundis. nã aliqñ cauſa 2a eſt diſpoſita ad pducendum effectuʒ aliquẽ: ⁊ tamẽ cum hoc ſtat illum nõ euenire. Que aũt ſit illa diſpoſitio cauſe pme ad pducendum aliquem effectum. oſtendit ſanctus Tho. pma parte. q. 23. arti. 2°. ad 3m. (Duplex eſt preparatio: quedã patientis vt patiat: ⁊ hec preparatio eſt in preparato. Alia eſt preparatio agentis vt agat: ⁊ hec eſt in agente: ⁊ talis preparatio eſt preconceptio vt agens per intellectum dicit ſe ꝑparare ad agendũ: inquantũ preconcipit rõnẽ operis fiendi: ⁊ ſic deus ab eterno ꝑparauit ↄcipiẽs rõnẽ ordinis aliquoꝝ in finem.) Hec ille. ❡ Itẽ pmo ſen. diſ. 40. q. 2. arti. p ad 2m. (Duplex eſt (inquit) ꝑparatio: quedã materie ſm ꝙ diſponit ad recipiendũ formaʒ: quedã eſt ꝑparatio agentis vt ſit agens: ⁊ iſta ſicut eſt in nãlibus inquãtũ aliquid acquirit diſpoſitionem: per quã agat: ita eſt in artifice ſm ꝙ cõcipit formaʒ artificiati: ⁊ ꝓponit eam exequi in opere ſuo: ⁊ talis preparatio eſt in deo reſpectu futuroꝝ.) ❡ Ex quibus pʒ quõ pma cauſa dicit preparata: vel diſpoſita ad agendũ: ex hoc ꝙ preconcipit effectũ: ⁊ ordinẽ eius in finẽ: ⁊ ſimiliter põt dici preparata ex hoc: ꝙ per voluntatẽ ꝓponit talem effectum tali modo producere. vult etiã ſcũs Tho. ꝙ effectus producti a deo mediante cauſa ſecũda defectiua poſſunt deficere: ⁊ ↄtingenter eueniunt: qꝛ nõ habent ordinem ad pmã cãm: niſi mediante ſecũda: ⁊ ideo qꝛ illa ſecunda cauſa eſt ↄtingens: licet prima ſit neceſſaria: opʒ ꝙ effectus ſit ↄtingens. ita ꝙ ſi aliqua cauſa effectus ſit contingens. opʒ effectum eſſe contingentem: ſed tamẽ nõ oportet ecõuerſo: ꝙ ſi effectus ſit contingens: ꝙ oporteat aliquaʒ eius cauſam eſſe contingentem. vt in ↄcluſionuʒ probationibus dictum fuit. Vult etiã ſcũs Tho. ꝙ cauſa prima nullo modo debeat dici ↄtingẽs: aut eius actio: lʒ libere cauſet. vt pmo ſen. diſ. 43. q. 2. arti. p. ad 4m.

Q̃d ſit cauſe pme diſpõ ad effectũ pducendum.

(Non eſt

(Non eſt (inquit) dōm voluntatē dei eē ꝯtingentem
aut operationē eius: qꝛ cōtingētia imutabilitatez ipoꝛ
tat: que in deo ꝓprie nulla eſt: ſed tamē eſt ibi libertas
voluntatis ⁊ opationis ꝓut exit a voluntate.) Dec il-
le. ¶ Uñ ad melius ſciēdū mentē eius ſuꝑ hoc pūcto
ſciendū: ꝙ ipſe 4° ſen. diſ. 17. q. pma. arti. 2°. queſtiūcu
la 3ª ſic ait. (Duplex eſt neceſſitas. ſ. neceſſitas abſolu-
ta: ⁊ neceſſitas ex ſuppōne. De prima quidez neceſſita
te loquendo non eſt neceſſarium eū grãz accipere: qui
ſe ſufficienter ad grãm ꝑparat: qꝛ nec per ſe neceſſitas
ſm quam deū neceſſe eſt eſſe: neqꝫ neceſſitas coactio
nis: aut ꝓhibitionis in his: que diuina voluntate fiunt
cadere pōt. Loquēdo aūt de neceſſitate ex ſuppoſitio
ne diuini ꝓpoſiti: quo ꝓpter beniuolētiam ſue bonita
tis volut vnicuiqꝫ eam cōmunicare ſm ſuaz capaci-
tatem: neceſſariū eſt ꝙ cuilibet materie preparate for
ma infundat̃: nō tamen eodē mō eſt in oībus formis:
qꝛ forme que mediātibus ſecūdis agētibꝰ in materiā
ꝓducunt̃: neceſſario in materia diſpoſita recipiuntur
neceſſitate conditionata in cōparatione ad deū: cuius
virtute cetera agentia agunt: ſꝫ neceſſitate abſoluta ꝑ
comparationē ad agētia ꝓxima: qꝛ neceſſitate nature
agunt ꝓpter ordinē diuinitus eis impoſitū: quē pteri-
re nō poſſunt. Forme aūt que imediate a deo inducū-
tur: non habent neceſſitatē abſolutā ex parte agentis:
ſed quedā ex parte recipiētis. ſicut ex ꝑfectionibꝰ. que
ſunt de eē nature: vt eſt aīa rōnalis. Forme autez que
nō debētur nature: ſicut grẽ ⁊ virtutes: nihil habēt de
neceſſitate abſoluta: ſed ſolū de neceſſitate ex ſuppoſi
tione ꝓpoſiti diuini ⁊ ordinis.) Dec ille. ¶ Ex quo pꝫ
quō ꝓcedit ex falſo intellectu vboꝝ eius imponere ſi-
bi: ꝙ ipſe voluerit effectꝰ omnes: qui cauſant̃ a deo ne
ceſſario ab eo cauſari neceſſitate abſoluta: cū clare po
nat: ꝙ deus in nulla operatione ſua ad extra operet̃ ne
ceſſario neceſſitate abſoluta: ſꝫ ſoluz ex neceſſitate ſui
ſuppoſiti: quia. ſ. neceſſarium eſt eum ita facere: ſi ita
propoſuit. ¶ Tunc venio ad argumenta ſigillatim.
Et ad pmū Scoti dico ꝙ falſum ſupponit ⁊ imponit
nobis. ſ. ꝙ pma cauſa nečario moueat neceſſitate abſo
luta: imo qcquid mouet: mouet neceſſario neceſſitate
ſuppoſitionis. tunc argumētuꝫ nihil valet. naꝫ ſtat ef-
fectum eē contingentē. ⁊ tñ ꝓduci neceſſario neceſſita
Diſ. 40 q. 1. ta riſio. te ſuppoſitionis: vt alias dicetur. ¶ Ad 2m dico pmo:
ꝙ cauſa pma pˀus attingit effectum q̃ꝫ cauſa ſcđa con-
ſiderando virtutez cauſe: ſed conſiderando ſuppoſita
agentia dico: ꝙ cauſa proxima eſt imediatioꝛ effectui
q̃ꝫ pma. ¶ Dico 2°. ꝙ dato ꝙ cā pma prius natura at
tingeret effectū q̃ꝫ ſcđa: nō tamē in aliquo ſigno priori
ad ſignum: in quo attingit ſcđa: nec attingeret neceſſa
rio niſi ex ſuppoſitiōe. vnde ſanctus Tho. ad iſtud ar-
gumentum in virtute rñdet de veritate. q. 5. arti. 9. ad
12m. (Effectus (inquit) nō ſequitur ex cauſa pma niſi
poſita ſcđa. vnde neceſſitas cauſe pme nō inducit ne-
ceſſitatem in effectu: niſi poſita neceſſitate in ſcđa cau
ſa.) Et ibidē ad 10m dicit. (Actio prime cāe quodāmō
determinat̃ ad hūc effectum ꝑ cām 2m.) Et. q. 2. arti.
14°. ad 5m dicit. (Quāuis pma cauſa vehemētius influat
q̃ꝫ cā 2ª: tñ effectꝰ nō complet̃ niſi adueniēte opatiōe
cauſe ſcđe. ⁊ ideo ſi ſit poſſibilitas ad deficiēdū in cau
ſa 2ª: erit eadē poſſibilitas deficiēdi in effectu: q̃uis p-
ma cā deficere nō poſſit: ſꝫ multo ampliꝰ: ſi pma cauſa
poſſet deficere. ⁊ effectus deficere poſſent: qꝛ ḡ ad eſſe
effectus reqrit̃ vtraqꝫ cā: vtriuſqꝫ defectꝰ iducit defe-
ctū in effectu. ⁊ iō q̃cūqꝫ cā ponat̃ ꝯtingēs: ſequit̃ effe-
ctū eē ꝯtingentē: nō aūt ſi altera tñ ponat̃ nečia: effe-
ctus erit neceſſariꝰ ꝓpter hoc ꝙ ad eſſe effectꝰ vtraqꝫ
requirit̃: ſed qꝛ cā 2ª nō pōt eē neceſſaria niſi pma ſit
neceſſaria: inde eſt ꝙ neceſſitatez cauſe ſequit̃ neceſſi-
tas in effectu q̃ntū ad nečitatē cāe 2ª.) Dec ille. ¶ Ex
qbus pꝫ quō non ſuꝑfluit cauſa 2ª: ⁊ quō in nullo prio
ri inſtāti cauſa prima facit effectū q̃ꝫ 2ª: imo ꝙ vlteriꝰ
iſte effectꝰ ꝓductꝰ a cā pma mediāte 2ª trahit aliquaꝫ
abſolutā nečitatē a cā prima quātūcūqꝫ ſit neceſſaria:
qꝛ ad hoc ꝙ effectꝰ ꝯtingēter eueniat ſufficit ꝯtingen-
tia alicuius ſue cauſe: nec tñ ꝓpter hoc ecōtra ſeqt̃ ex
dictis ſci Tho. ꝙ ꝯtingentia cauſe 2ª ſit totalis ⁊ ꝑciſa
cauſa ꝯtingētie effectꝰ: imo a cauſa ſumme neceſſaria
poſſet effectus contingēter ꝓduci: ⁊ in hac vltima fal-
ſa ꝯñtia ſeducti ſunt iſti accuſatores ſcti Tho. ¶ Ad
3m ſilr negat̃ ꝯñtia: nec ꝓbatio valet: qꝛ firmat̃ in illa
falſa ſuppoſitiōe. ſ. ꝙ prima cauſa neceſſario abſolute
agat in quocūqꝫ omnē perfectionem: cuius eſt capax.
¶ Ad pmū Aureoli ꝯ eandem ꝯclōnē dico. ꝙ effectꝰ
modo eſt neceſſarius per comparationē ad cāꝫ pmā ⁊
ad cām 2m. nā qñqꝫ a cā 2ª euenit neceſſario abſolu-
te. a cauſa vero prima neceſſario ſolū ex ſuppoſitione
ſui ꝓpoſiti: qñqꝫ aūt a cā 2ª mere cōtingēter ſine q̃li-
cūqꝫ neceſſitate: ſed a pma cauſa euenit neceſſario ex
ſuppoſitione. ¶ Et tunc cum ꝓbatur: ꝙ vniformiter
effectꝰ ſit neceſſariꝰ: vel ꝯtingēs reſpectu vtriuſqꝫ cāe.
Dico ꝙ effectꝰ ꝓut eſt pñs nečio eſt ab vtraqꝫ nečita-
te ſuppōnis: ſꝫ effectꝰ q eſt futurꝰ nobis eſt deo pñs. et
iō deꝰ ifallibilr nouit eius poſitionē: vel nō poſitionē:
nec ille effectꝰ pōt exire ordinē cauſe pme. ſi ſit ꝑpara-
ta ad ꝓducēdū illū. pōt aūt exire ordinē cauſe 2ª. poſi
to ꝙ ſit diſpoſita ad eiꝰ ꝓductionē. ⁊ iō aliter eſt neča-
riꝰ reſpectu pme q̃ꝫ 2ª neceſſitate p̄dicta. ¶ Ad 2m di-
co ꝙ ſciētia nō eſt cauſa neceſſaria rerū plus q̃ꝫ volū
tas neceſſitate abſoluta: intelligendo de cauſalitate ef
fectiua. Dico tñ ꝙ ſciētia diuina neceſſario attigit oē
intelligibile: nō tñ voluntas neceſſario attingit oē vo- Drĩa inter ſciam ⁊ volū
libile: ⁊ hoc itēdebat ſcūs Tho. pma parte. q. 19. arti. 3. tatē diuinas.
ad 6m cū ait. (Diuinū ſcire hꝫ neceſſariā habitudinēꝫ
ad ſcita. nō aūt diuinū velle ad volita: qđ iō eſt: qꝛ deꝰ
habet ſcientiam de rebus ſm ꝙ ſunt in ſciente: volun
tas autem comparat̃ ad res ſm ꝙ ſunt in ſeipſis: qꝛ
igit̃ oīa habēt neceſſariū eē ſm ꝙ ſunt in deo: nō aūt
ſm ꝙ ſunt in ſeipſis hñt nečitatez abſolutā: ita ꝙ ſint
ꝑ ſe nečaria. iō ꝑꝑ hoc deus q̃cūqꝫ ſcit: ex nečitate ſcit:
non autē quecūqꝫ vult: ex neceſſitate vult.) Dec ille.
¶ Ad pmuꝫ Gregorij negat̃ ꝯñtia. Et ad ꝓbationem
ꝯñtie dico: ꝙ ſcūs Tho. nō vult: ꝙ oē futuruꝫ neceſſa
rio abſolute eueniat a pma cā: imo nihil creatū eueniet
ab eo nečio illo mō. ¶ Ad 2m negat̃ ꝯñtia: nec. n. ange
creāde a ſolo deo: nec angeli creati a ſolo deo nečario
exierūt ab eo niſi ex nečitate ſui ſuppoſiti. nō eni ſtat
volūtatē dei hr̃e talē ordinē ad futura: qn illa eueniāt
ꝓ tali mēſura: ꝓ q̃ diſponit illa euēire: ſꝫ cū tali neceſ-
ſitate ſtat ꝙ effectus libere ⁊ mere contingenter ꝓdu
ctus ſit. ¶ Ad 3m pꝫ per idem. Dico eni ꝙ deus nō eſt
ſic determinatꝰ ad ꝓducēdū velle meū: ꝙ ꝓducat il-
lud niſi volūtas mea illud cōproducat. negat̃ tñ ꝯñti
illata ꝙ non magis ſit neceſſarius ordo illius effectus
ad deū q̃ꝫ ad meā voluntatē: qꝛ nō ſtat illū effectū ha-
bere habitudinē voliti ad volentē reſpectu dei: ⁊ ꝙ il-
le effectus non eueniat. ſtat tñ illuꝫ effectū habere di-
ctā habitudinē ad voluntatē meā: ⁊ nū q̃ꝫ poni in eē: ⁊
hoc eſt qđ dicit 4ª ꝯ: ꝙ effectꝰ pōt deficere ab ordine
cauſe 2ª. nō aūt ab ordine cauſe prime: eo facto enim
quo aliquid habet talē reſpectū ad diuinā voluntatez

ponitur pro tali menſura: vel poneretur. ¶ Ad primū Ade dico. ꝙ illi articuli excōmunicāt ponētes omnia euenire neceſſario abſolute omnibus cauſis compēſatis. Hoc aūt nō ponit ſctūs Tho. vt patet in diſtinctiōe quā allegaui 4° ſen. ꝛc.

Quantum ad 2ᵐ articulū ſit prima concluſio: ꝙ contingēs vt futurum eſt nō poteſt infallibiliter cognoſci: ſ; ſm ꝙ eſt in pñti. ¶ Iſtā concluſionē ꝓbat ſctūs Tho. de veritate. q. 2. arti. 12. (In nobis (inquit) ſunt quedam potētie ꝛ habitus cognoſcitiui: in quibus nūꝙ falſitas eſſe pōt: ſicut ſenſus ſcia: habitus pncipioꝝ. quedā vero in quibus pōt eē falſitas. ſicut imagīatio: opinio ꝛ eſtimatio. Ex hoc aūt accidit in aliqua cognitione falſitas: ꝙ nō eſt ita in re: ſicut apprehenditur. vñ ſi aliqua vis cognoſcitiua eſt talis: ꝙ nūꝙ in ea eſt falſitas: opꝫ ꝙ ſuum cognoſcibile nūꝙ deficiat ab eo: qđ de ipſo cognoſcēs apprehēdit: neceſſarium autē non poteſt impediri quin ſit anteꝙ fiat: eo ꝙ cauſe eius ſunt imutabiliter ordinate ad eiꝰ ꝓductionē;. vnde per hōꝰ habitus: qui ſemper ſunt veri: poſſunt neceſſaria cognoſci: ēt qñ ſūt futura. ſicut cognoſcimus futuram eclipſim: vel ortu; ſolis per verā ſcientiā: ſed ꝯtingēs impediri pōt anteꝙ ſit in eſſe ꝓductū: q2 tunc nō eſt niſi in cauſis ſuis: quibus pōt accidere impedimentu;: ne perueniant ad effectum: ſed poſtꝙ iam cōtingēs eſt: iā non poteſt impediri. ꝛ iō de ꝯtingenti ſm ꝙ eſt in pñti pōt eē iudiciū illiꝰ potentie vel habitus: in quo nunꝙ falſitas inuenitur: ſicut ſenſus iudicat ſortē ſedere dum ſedet: vel quando ſedet. ¶ Ex quo pꝫ: ꝙ contingens vt futurū eſt per nullā cognitionē: cui falſitas ſubeſſe nō poſſit: cognoſci poteſt. vnde cum diuine ſciētie nō ſubſit falſitas: nec ſubeſſe poſſit: īpoſſibile eēt ꝙ de ꝯtingentibꝰ futuris ſcientiā hēret deꝰ. ſi cogñſceret ea vt futura ſunt. tunc aūt aliqd cognoſcit̄ vt futurum: qñ inter cognitionē cognoſcentis: ꝛ rei euentū inuenit̄ ordo pteriti ad futuru;.) Hec ille. ¶ Eandē ꝯnē ponit pma pte. q. 14. arti. 13. dicens. (Cōtingens aliqđ pōt dupliciter ꝯſiderari. Uno mō in ſeipſo ſm ꝙ iam actu eſt: ꝛ ſic nō ꝯſiderat̄ vt futuꝝ ſed vt pñs: neq; ad vtrūlibet ꝯtingēs: ſed vt determinatum ad vnū: ꝛ ꝓpter hoc pōt infallibiliter ſubdi certe cognitiōi. vtpote ſenſui viſus ſicut cum video ſortē ſedere. Alio mō poteſt ꝯſiderari ꝓut eſt in ſua cauſa: ꝛ ſic ꝯſideratur vt futurū ꝛ vt ꝯtingens nondum determinatum ad vnum: q2 cauſa cōtingēs ſe hꝫ ad oppoſita: ꝛ ſic contingens non ſubditur alicui cognitiōi ꝑ certitudinem. vnde qui cognoſcit effectū ꝯtingentē in cā ſua tm̄ nō habet de eo niſi cōiecturalē cognitionem.) Hec ille. ¶ Idē ponit pᵒ ſen. diſt. 38. q. 1. arti. 5. Et itē pᵒ. ꝯtra Gētiles caplo. 68. (Cōtingens (inqt) certitudini cognitionis nō repugnat niſi ſm ꝙ futurū eſt: nō aūt ſm ꝙ pñs eſt. ꝯtingens. n. cū futurū eſt pōt non eſſe: ꝛ ſic cognitio eſtimātis ipſum futurū eſſe pōt falli: falletur eni; ſi non erit qđ futurū eē eſtimauit: ex quo autē; pñs eſt ꝓ illo tēpore: nō pōt nō eē. pōt aūt in futurū nō eſſe: ſed hoc iam nō pertinet ad cōtingens ꝓut pñs eſt: ſed ꝓut futurum eſt. vnde nihil certitudini ſenſus deperit cū quis videt currere hominē: ꝗuis hoc dicū ſit ꝯtingēs. oīs igit̄ cognitio que ſupra ꝯtingens fert̄ ꝓut eſt preſens certa eē poteſt.) Hec ille. ¶ Idē ponit in queſtiōibus de malo. q. 16. arti. 7.

Henricus Aureoli cōtra hec hēs. di. 36. q. pᵃ. arti. 2. in pᵃ ꝯclōne.

¶ Scđa ꝯclo. Deus nō cognoſcit ꝯtingētia vt futura ſunt: imo eternaliter cognoſcit ea vt ſunt in ſeipſis pñtia. ¶ Iſtam ꝯnem ꝓbat ſctūs Tho. de veritate vbi ſupra ſubdens poſt verba ꝑme allegata. (Tunc aliqd cognoſcitur vt futuꝝ eſt: qñ īter cognitionē cognoſcētis ꝛ rei euentu; inuenit̄ ordo preteriti ad futurū: hic aūt ordo non poteſt inueniri inter cognitionē diuinā ꝛ quācūq; re; ꝯtingente;: ſ; ſemper ordo diuine cognitionis ad rem quācūꝙ eſt ſicut ordo pñtis ad pñs: qđ quidē hoc mō intelligi pōt: ſi aliqs videret multos trāſeuntes ꝑ vnā viā ſucceſſiue: ꝛ hoc per aliqđ tēpus in ſingulis partibus tēporis videret pñtialiter aliquos trāſeuntes: ita ꝙ in toto tpe ſue viſiōis oēs pñtialiter videret: nec tñ oēs ſunt pñtialiter: q2 tēpus ſue viſionis nō eſt totū ſimul. ſi aūt ſua viſio tota poſſet ſimul exiſtere. ſimul pñtialiter omnes videret: ꝗuis nō omnes ſimul preſentialiter tranſirent. vnde cum viſio diuine ſcientie eternitate mēſuret̄: que eſt tota ſimul: ꝛ tamē totū tēpus includit: nec alteri parti tēporis deeſt: ſequitur vt quicquid in tempore geritur: non vt futuꝝ: ſed vt preſens videat. hoc enim: quod a deo viſum eſt: eſt quidē futurum rei alteri: cui ſuccedit in tempore: ſed ipſi diuine viſioni: que nō in tempore: ſed extra tempus eſt: non eſt futuru;: ſed preſens: ita ergo nos videmus futurum vt futurum: quia viſioni noſtre futuru; eſt: cū tempore menſuretur: ſed diuine viſioni: que eſt extra tempus: non eſt futuru;. ſicut ꝛ aliter videret trāſeuntes ille: qui eſt in ordine tranſeuntium: qui non videt niſi illos qui ante ipſum ſunt: ꝛ aliter ille qui extra ordinem tranſeuntium eſſet: qui omnes tranſeuntes ſimul aſpiceret.) ¶ Item primo ſen. vbi ſupra. (Diuinus intellectus ab eterno vnūquodq; contingentiu;

intuetur: non ſolum prout eſt in cauſis ſuis: ſed prout eſt in ſuo eſſe determinato. cum enim exiſtēte re ipſa; rem videat prout eſt in ſuo eſſe determinato aliter cognoſceret rem dū eſt ꝙ anteꝙ fiat: ꝛ ſic ex rerū; euenientibus aliquid eius accreſceret cognitiōi. pꝫ etiā ꝙ deꝰ ab eterno nō ſolū vidit reſpectū ſui ad rem: ex cuiꝰ poteſtate res erat futura: ſ; ipſum eſſe rei intuebatur: qđ qualiter ſit euidēter docet Boetius in fine libri de cōſolatione. (Diuina eni; cognitio modū eternitatis habet: qui eſt eſſe totu; ſimul ſine ſucceſſione. vnde ſicut quāuis tempus ſit ſucceſſiuū: tamē eternitas eſt pñs omnibus tēporibus vna: ꝛ eadē: ꝛ indiuiſibilis vt nūc ſtans: ita cognitio ſua intuet̄ omnia tēpora: ꝗuis ſibi ſuccedētia vt pñtia ſibi: nec aliquid eoꝝ eſt futurum reſpectu ipſius ſed vnum reſpectu alterius. vnde ſm Boetium melius dicitur ꝓuidētia ꝙ preuidentia: q2 nihil ꝗſi futuru;: ſed oīa vt preſentia vno intuitu porro videt quaſi ab eternitatis ſpeculo: ſed tamē poteſt dici pſcia inquātū cognoſcit illud: qđ futurū eſt nobis non ſibi. Qđ vt melius pateat exemplis oſtendat̄. ſint qnq; hoīes: qui ſucceſſiue in qnq; horis qnq; contingentia facta videant. poſſu; ergo dicere: ꝙ iſti quinq; vidēt hec qnq; cōtingētia ſucceſſiue pñtialiter. ſi autē poneret̄: ꝙ iſtarū qnq; cognitionū eſſet vnus actꝰ: poſſet dici ꝙ vna cognitio eēt pñtialiter de omnibus illis cognitis ſuccedētibus. cū ergo deꝰ vno eterno intuitu non ſucceſſiuo omnia tempora videat: oīa ꝯtingentia in temporibꝰ diuerſis ab eterno pñtialiter intuet̄: non tm̄ vt habentia eē in cognitione ſua. non eni; deus ab eterno cognoſcit de rebꝰ tm̄ ſe cognoſcere ea: qđ eſt eē in cognitione: ſed etiam ab eterno videt vno intuitu: ꝛ videbit ſingula tempora: ꝛ rem tale; eē in hoc tēpore ꝛ in hoc deficere: nec tm̄ videt hāc rem reſpectu precedentis tēporis eſſe futurā: ꝛ reſpectu futuri pteritā: ſed videt illud tēpus: in quo eſt preſens ꝛ rem eſſe pñtem in hoc tempore: qđ tñ in intellectu noſtro non pōt accidere: cuius actus eſt ſucceſſiuꝰ ſm diuerſa tempora.) Hec ille.

Cōtingēs ꝓut ē in ſuo eē determinato ab eterno cognoſcitur ab intellcū diuīo.

Hec ille. ¶ Itez p̊ma parte. vbi.ſ. (Deus (inquit) co gnoſcat oïa ↄtingētia nō ſolū ꝓut ſunt in ſuis cauſis: ſ3 ēt ꝓut vnūquodq3 coꝝ eſt actu in ſeipſo: ꝛ l3 ↄtingen tia ſiāt in actu ſucceſſiue: nō tñ deus ſucceſſiue cogno ſcat ↄtingētia ꝓut ſunt in ſuo eē: ſicut nos: ſ3 ſimul: q2 cognitio ſua menſurat̃ eternitate: ſicut ꝛ ſuū eſſe. eter nitas aūt tota ſimul exiſtens ambit totū tempus: vt ſupra dictū eſt. vñ omnia que ſunt in tēpore ſunt deo ab eterno pñtia nō ſolum ea ratione: qua habet ratio nes oīum rerum apud ſe preſentes: vt quidā dicunt: ſed q2 eius intuitus fertur ſuper omnia ab eterno ꝓut ſunt in ſua preſentialitate.) Hec ille. ¶ Itez de malo vbi ſupra ſic ait. (Futura (inquit) dupliciter cognoſci pñt vno mō in ſeipſis. alio mō i ſuis cauſis. In ſeipſis quidem a nullo cognoſci poſſunt niſi a deo: cui⁹ eſt ra tio: quia futura ꝓut futura ſunt nōdū habent eſſe in ſe ipſis: eſſe aūt ꝛ verū ↄuertunt̃. vnde cū3 omnis cogni tio ſit alicuius veri: impoſſibile eſt: ꝙ aliqua cognitio reſpiciēs futura in rōne futuri cognoſcat ea in ſeipſis: cum aūt pñs p̄teritum ꝛ futuru3 ſint differentie tem poris temporalem ordinē deſignantes: omne qḋ qua litercūq3 eſt in tempore cōparatur ad futura ſub ra tione futuri. ꝛ iō impoīe eſt ꝙ aliqua cognitio ſubia cens ordini temporis cognoſcat futura in ſeipſis. talis aūt eſt omnis cognitio creature. vñ impoſſibile eſt ꝙ aliqua creatura cognoſcat futura in ſeipſis: ſed hoc eſt ꝓpriū ſolius dei: cuius cognitio eſt leuata ſuper totu3 ordine3 temporis: ita ꝙ nulla pars temporis cōparat̃ ad diuinam cognitione3 ſub rōne preteriti vel futuri: ſed totus diſcurſus temporis: ꝛ ea que per totum tem pus aguntur preſentialiter ꝛ conformiter eius conſpe ctui ſubdūtur: ꝛ eius ſimplex intuitus ſuper omnia ſi mul fert̃ ꝓut vnūquodq3 eſt in ſuo tempore: pōt aūt accipi conueniens ſimilitudo ex ordine locali: q2 p̊us ꝛ poſterius in motu ꝛ tempore conſequuntur prius et poſterius in magnitudine: vt dicit̃ 4° phyſico. ita igit̃ deus pñtialiter omnia intuet̃: que comparant̃ adinui cem ſm ordine3 preſentis: preteriti: ꝛ futuri: qḋ nō po teſt aliquis eorum: cuius intuitus ſub hoc ordine tem poris cadit: ſicut ille qui eſt in alta ſpecula conſtitu tus videt ſimul oēs tranſeuntes per viam non ſub ra tione precedentis ꝛ ſubſequentis quo ad ipſum: q̄uis videat quoſda3 alios precedere: tamē quicūq3 in ipſa via conſtitutus in ordine tranſeuntiu3 nō poteſt vide re niſi p̄cedētes: vel iuxta ſe poſitos.) Hec ille. ¶ Idē ponit p̊mo contra Gētiles caplo. 66. vbi poſito exem plo de cētro ꝛ circulo: qḋ recitatū fuit in precedēti que ſtione ſubdit. (Quicquid igitur in quacūq3 parte tem poris eſt: coexiſtit eterno quaſi p̄ſens eide3: l3 ſit reſpe ctu alterius partis preteritum: vel futuru3: eterno aūt nō poteſt aliquid coexiſtere niſi toti: quia ſucceſſione3 durationis non habet: quicquid igitur per totū diſcur ſum tēporis agitur: diuinus intellectus in tota ſua eter nitate intuetur quaſi preſens: nec tamē quod quadam parte temporis agitur: ſemper fuit exiſtens). Hec ille. ¶ Tertia concluſio. Licet deus nō cognoſcat futura vt futura ſunt tamen ipſe cognoſcit contingentia eſſe p̄ſentia ſibi: ꝛ futura alīs. Pars p̊ma p3 ex p̄dictis: ſed ſecūda ꝓbatur: quia deus nō ſolum cognoſcit rerum preſentiam: imo futuritionem ꝛ preteritionem: ꝛ oēm rerum adinuicem ordine3. vnde ſanctus Tho. de ve ritate. q. 2. arti. 12. ad 8ᵐ dicit. (Contingēs dum eſt fu turum nō habet eſſe: tamē ex quo pōt eſſe: habet ꝛ ve ritatem: ꝛ ſic diuine viſioni ſubſtat: q̄uis etiam de⁹ cognoſcat ordinē vnius ad alteru3: ꝛ ſic cognoſcat ali quid eſſe futuru3 reſpectu alterius.) Hec ille. ¶ Iſta etiam pars pōt ex p̄allegatis in p̊mo ſen. haberi. ſ. quō deus videt rem eſſe futurā reſpectu huius temporis: ꝛ p̄teritam reſpectu illius: ꝛ p̄ſentē in tali tp̄e. ¶ Iſtud etiā ponit p̊mo ↄ̄ Gentiles caplo. 66. dicēs. (Et ea que ſunt pñtia: p̄terita: vel futura nobis deus cognoſcit ſ3 ꝙ ſunt in potentia ſua: ꝛ in ꝓpriis cauſis: ꝛ in ſeipſis.) Hec ille. ¶ Itez 2ᵃ 2ᵉ. q. 171. arti. 6. ad 2ᵐ dicit. (Diui na p̄ſcia reſpicit futura ſm duo. ſ. ſm ꝙ ſunt in ſeipſis inq̄tū ea. ſ. pñtialiter intuet̃: ꝛ ſm ꝙ ſunt in cauſis ſuis inq̄tū. ſ. videt ordinē cauſarū ad effectus: ꝛ q̄uis fu tura contingentia prout ſunt in ſeipſis ſint determina ta ad vnum: tamen prout ſunt in ſuis cauſis non ſunt determinata: q̄n aliter poſſet euenire: ꝛ iſta duplex co gnitio ſemꝑ in diuino intellectu coniungit̃.) Hec ille. ¶ Quarta ↄ̄. Cognitio dei de futuris eſt infallibilis ꝛ certiſſima. ¶ Iſtā ꝓbat ſctūs Tho. vbi. ſ. de veritate ita dicēs. (Sicut (inq̄t) viſus noſter nō fallit̃ videns ↄtingētia: cū ſunt pñtia: ꝛ tñ ex hoc nō remouet̃ q̄n il la ↄtingēter eueniāt: ita de⁹ ifallibilr̄ videt oïa ↄtingē tia: ſiue q̄ nobis ſunt pñtia: ſiue que p̄terita: ſiue que fu tura: q2 ſibi nō ſunt futura: ſ3 ea iſpicit eē. tūc q̄n ſunt. vñ ex hoc nō remouet̃ q̄n ↄtingēter eueniāt: difficul tas aūt in hoc accidit: eo ꝙ diuinā cognitionē ſignare nō poſſumus niſi ꝑ modū noſtre cognitiōis ſignando cōs: vel temporꝫ differētias: ſi eni ſignificaretur vt eſt dei ſciētia magis deberet dici: ꝙ deus ſcit hoc eē q̄ꝫ ꝙ ſciat futuꝝ: q2 ſibi nūq̄ ſunt futura. vñ etiā vt Boeti⁹ dicit 5° de ↄſolatiōe. Cognitio ei⁹ de futuris magis ꝓ prie dicit̃ ꝓuidētia q̄ꝫ preuidētia: quia ea porro qḋ eſt longe poſitus in eternitatis ſpecula intuetur: q̄uis ēt preuidentia dici poſſit ꝓpter ordinē eius qḋ ab eo ſci tur illis quib⁹ futurū eſt.) Hec ille. ¶ Iſtā ↄ̄nē forma lius ꝓbat p̊ ↄ̄ Gētiles caplo. 68. dicēs. (Omnis cogni tio: que ſupra pñs fert̃: ꝓut eſt pñs certa eē pōt: diuini aūt intellectus intuitus ab eterno fert̃ in vnūqḋq3 coꝝ que tēporis curſu peragunt̃ ꝓut pñs eſt. Relinquitur ḡ ꝙ de ↄtingentibus nihil ꝓhibet deum ab eterno infal libilē ſciam habere.) Hec ille. ¶ Itē ibidē. (Contin gens differt a neceſſario ſm ꝙ vnūqḋq3 eſt in ſua cau ſa. ↄtingēs eni ſic in ſua cauſa eſt: vt nō eē ex ea poſſit ꝛ eē. neceſſariū aūt nō pōt ex ſua cauſa nō eſſe. ſm id ꝙ vtrūq3 coꝝ eſt in ſe: nō differt q̄tu3 ad eſſe: ſuper quo fundatur verū: q2 in cōtingenti ſm ꝙ in ſe eſt: nō eſt eſſe ꝛ nō eē: ſed ſolū eſſe: l3 vt futurū contingēs poſ ſit nō eſſe. diuinus aūt intellectus ab eterno cognouit res nō ſolum ſm eſſe: qḋ habēt in cauſis ſuis: ſ3 etiam ſm eſſe qḋ hñt in ſeipſis. nihil igit̃ ꝓhibet ipſum hēre cognitionē eternā de cōtingētibus ꝛ infallibilē.) Hec ille. ¶ Itē ſi vnūqḋq3 a deo cognoſcit̃: ſicut p̄ſentiali ter viſu3. ſic neceſſariū erit eē: qḋ deus cognoſcit. ſicut neceſſariu3 eſt ſortē ſedere ex hoc ꝙ videt̃ ſedere: hoc aūt nō eſt neceſſarium abſolute velut a quibuſda3 di citur neceſſitate ↄ̄ñtis: ſed ſub conditiōe vel neceſſita te ↄ̄ñtie. hec eni3 conditionalis eſt neceſſaria. ſi ſortes videt̃ ſedere: ſortes ſedet. vnde ꝛ ſi cōditionalis in ca thegorica3 trāſferat̃. vt dicat̃: qḋ videt̃ ſedere: neceſſe eſt ſedere. p3 eam de dicto intellectā ꝛ cōpoſitam eſſe verā. de re vero intellectā ꝛ diuiſam eē falſam: ꝛ ſic in his ꝛ in oībus ſimilibus: que dei ſciam circa ↄtingētia oppugnantes argumētantur ſm cōpoſitionē ꝛ diuiſio nem fallunt̃.) Hec ille. ¶ Idē ponit p̊ma p̄te vbi ſu pra ↄcludēs. (Manifeſtū eſt (inq̄t) ꝙ ↄtingētia ifal libiliter a deo cognoſcunt̃ inq̄tū ſubdunt̃ diuino con ſpectui ſua pñtialitate: ꝛ tñ ſunt futura contingentia ſuis

Lex.vi.

Diſt. 36. q. j. ar. 2° d. ↄclo

Quālr̄ ſcellt gat ꝙ id qḋ id ē poſſit nō eē. l3 Greg. di. 38. q. j. ar. 3. ꝛ Sco. diſ. 38. ꝛ Cap. h ꝙ ꝑ eoḋ iſtā ti. a. ē ꝛ p̄t nō eē h ē i ſenſu diuiſo. nō aūt in ſenſu ↄpoſito oppoᵐ tenuit Ochā. De3 ḋo pōt ꝙ eſt dū ē neceē eſt eē ſi ītelligit̃ ſ3 Greg. vbi. ſ. q2 ly dum pōt teneri ad uerbialr̄ ꝛ cō dionalr̄. Et ſi ſtet 2°° ꝓ pō ↄditiōalis ē ꝛ vā ꝛ dno tatur neceitas ↄ̄ñe p dū. ſi ḋo ſtet aduer bialr̄ ꝛ ꝓpō ſumat̃ i ſēſu cōpoſito. ſlr̄ ē vā. ītelligit̃ eni ꝙ iſta ſit necia. oē qḋ ē quū ē eſt: ꝛ h eſt ēt q. b. S. T. du3. d. ꝙ ibi eſt neceſ tas ſuppoſitio

cauſis cõparata.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit pͥmo ſen. vbi ſupra. (Cõtingentia (inqͭ) ad vtrũlibet in cauſis ſuis certitudinaliter nullo mõ cogſci pñt: ſꝫ qñ iaꝫ efficiuntur in rerꝫ nã. tũc hñt in ſeipſis eẽ determinatũ. ꝛ iõ qñ ſunt in actu certitudinalr̃ cognoſci pñt. vt pꝫ in eo: qui videt ſoꝛtẽ currere: qꝛ dũ currit: videt ſoꝛtẽ currere.) Hec ille. ¶ Et poſt multa. (Nihil igr̃ ꝓhibet contingentiũ ad vtrũlibet deũ certã ſciam hẽre: cũ intuitus ei⁹ ad rem ꝯtingẽter referaᷣ ſm ꝙ eſt pñtialr̃ in actu qñ iã determinatuꝫ eſt ꝛ certitudinalr̃ põt cognoſci.) Hec ille. ¶ Et ibidẽ ad 2ᵐ. (Futurꝫ ꝯtingẽs nõ ẽ determinate verꝫ añq̃ȝ fiat: qꝛ nõ hꝫ cãm determinataꝫ: ꝛ iõ ei⁹ certa cognitio hẽri nõ põt ab intellectu nr̃o: cuius cognitio eſt in tpe determiato ꝛ ſucceſſiue: ſꝫ dum eſt in actu determiate eſt verꝫ: ꝛ iõ a cognitiõe: que eſt pñs illi actui põt certitudinalr̃ cognoſci: ſicut pꝫ ĩ viſu coꝛpoꝛali: ꝛ qꝛ diuina eternitate mẽſuraᷣ: que eadẽ manẽs oĩ tẽpoꝛi pñs eſt. iõ vnũqdq; ꝯtingentiũ videt put eſt in ſuo actu.) Hec ille. ¶ Quinta ꝯ. Cõtingẽtia ad vtrũlibꝫ futuroꝝ cognitoꝝ a deo ſimul ſtant cũ ifallibilitate diuine ſcie: nec vnũ tollit aliud. ¶ Iſta ꝯ ſeqᷣ ex ꝓbõnib⁹ ṗdictis: ꝛ iterꝫ ꝓbaᷣ ſic ꝯ̃ Gentiles caplo. 68. (Scia dei vera nõ eẽt ꝛ pfecta: ſi nõ hoc mõ res euenirẽt: ſicut de⁹ eas euenire cognoſcit: deus aũt cũ ſit cognitoꝛ toti⁹ eẽ: cognoſcat vnũquẽq; effcm̃: etiã in oꝛdine ad quaſlibꝫ ſuas cauſas: oꝛdo aũt ꝯtingentium ad ſuas cauſas proximas eſt: vt ꝯtingẽter ex eis ꝓueniãt. cognoſcit ḡ de⁹ aliq̃ ꝯtingẽter euenire. ſic igr̃ diuine ſcie certitudo ꝛ veritas rerꝫ ꝯtingẽtiaꝫ nõ tollit.) Hec ille. ¶ Idẽ. (Effect⁹ nõ põt eẽ nec̃i⁹: cui⁹ cauſa eſt ꝯtingẽs. cõtingit aũt effcm̃ eẽ remota cauſa. effect⁹ aũt vltimi cã eſt ꝛ ꝓxima ꝛ remota. ſi igr̃ ꝓxima fuerit ꝯtingẽs: eius effcm̃ opꝫ eẽ ꝯtingẽtẽ: etiam ſi cauſa remota ſit neceſſaria: ſicut plãte nõ nec̃io fructificant: qͣuis motus ſolis ſit neceſſari⁹ ꝑ cauſas intermedias ꝯtingẽtes. ſcia aũt dei ꝛ ſi ſit cauſa rerũ ſcitaruꝫ ꝑ ipſaꝫ: eſt tñ cauſa remota eius. igr̃ neceſſitas ſcitoꝝ ꝯtingẽtie nõ repugnat: cũ ꝯtingat cãs medias cõtingẽtes eſſe.) Hec ille. ¶ Sexta ꝯ. Quodcũq; cõtingẽs deus ſciuit eẽ futurꝫ: neceſſario ſciuit illud eſſe futurũ. ſic ꝙ iſta eſt neceſſaria: deus ſciuit antixp̃m eſſe futurum. ¶ Iſtã ꝯnẽ ꝓbat ipſe in ṗdictis locis. vñ de veritate. q. 2. arti. 12. ꝓbat eaꝫ dupl̃r. ¶ Primo. Quia omne dcm̃ de pterito ſi eſt verũ: eſt neceſſariũ. ¶ Secundo. Qꝛ oẽ eternũ eſt nec̃riũ: ſꝫ hoc eẽ ſcituꝫ a deo eſt verum ab eterno. igr̃ ꝛc̃. ¶ Sed ſm ꝙ ipſe ibi recitat ad pͥmã ꝓbationẽ aliq rñdent dicentes: ꝙ hec eſt ꝯtingẽs: hoc eſt ſcitum a deo: qꝛ qͣuis ſit pteritũ tamẽ impoꝛtat oꝛdinẽ ad futurũ. ꝛ ideo nõ eſt neceſſarium: ſicut cũ dicᷣ: hoc fuit futurũ. illud pteritum: non eſt neceſſarium: quia qd̃ fuit futurum poteſt non eſſe vel fuiſſe futuruꝫ. vt in 2° de generatione ꝛ coꝛruptione dicitur: futurus quis incedere nõ incedet. (Sed hoc (inquit ſctũs Tho.) nihil eſt: qꝛ cum dicitur: hoc fuit futurũ. deſignatur oꝛdo qui eſt in cauſis illius rei ad productionẽ ei⁹. qͣuis aũt cauſe. que ſunt oꝛdinate ad aliquẽ effectũ: poſſint ipediri ne effect⁹ ſequaᷣ ex eis: nõ põt tñ ipediri qn fuerint aliqñ ad hoc oꝛdinate. vñ lꝫ qd̃ eſt futurũ: poſſit non eſſe futurũ: nũquã tamen poteſt nõ fuiſſe futurum.) Hec ille. ¶ Eodẽ mõ improbat ꝛ quaſi in eadẽ foꝛma iſtaꝫ reſponſionẽ pͥmo ſen. vbi ſupra ad 5ᵐ. (Et ex alio ſimiliter: qꝛ dicit inſtantiam nõ eſſe ad ꝓpoſitum: qꝛ cũ dicᷣ: hoc eſt pſcitũ a deo. nõ tñ impoꝛtatur oꝛdo ad futurum: ſed etiam act⁹ qdã: q ſignaᷣ vt pterit⁹). Hec ille. ¶ Prima pte

vo. q. 14. arti. 13. ad 2ᵐ improbat iſtã rñſionem iſto mõ dicẽs. (Qꝛ lꝫ illud añs ipoꝛtet reſpectũ ad futurũ: hoc tñ nõ tollit ei neceſſitatẽ: qꝛ illud: qd̃ habuit reſpectuꝫ ad futurꝫ: nec̃e eſt habuiſſe: lꝫ futurꝫ nõ ſequaᷣ qñq;.) Hec ille. ¶ Sic igr̃ iprobat pͥmã antiquã rñſionem. 2ª rñſio antiqͥtus talis erat. dicebãt. n. qdã ꝙ illud dictũ vel ꝓpõ. ſ. hoc futurũ eſt ſcitũ a deo. eſt contingẽs ꝛ non neceſſaria: qꝛ eſt cõpoſita ex ꝯtingenti ꝛ neceſſario. ſcia. n. dei eſt neceſſaria: ſꝫ ſcitũ ab eo eſt ꝯtingens quoꝝ vtrũq; in dicta ꝓpoſitiõe includiᷣ: ſicut ꝛ hec eſt ꝯtingens: petrus eſt homo albus: vel petrus eſt animal ꝛ currit. (Sed hoc (iterum inquit) ipſe nihil eſt: qꝛ veritas ꝓpoſitionis nõ variatur per neceſſitateꝫ ꝛ contingentiã ex eo ꝙ mãliter in locutione poniᷣ: ſꝫ ſolũ ex pͥncipali locutiõe: in qua fundaᷣ veritas ꝓpõnis. vñ eadẽ rõ neceſſitatis ꝛ ꝯtingentie eſt in vtraq; iſtarũ: ego cogito hoiem eſſe aial: ꝛ ego cogito petrũ currere: ꝛ ideo cum actus pͥncipalis: q ſignaᷣ in hac ꝓpõne: deus ſciuit hoc futurũ. ſit neceſſariũ: quãtũcũq; illud qd̃ poniᷣ mãliter ſit ꝯtingẽs: ex hoc nõ impediᷣ qn ṗdicta ꝓpoſitio ſit neceſſaria.) Hec ille in de veritate vbi. ſ. ¶ Prima parte vo vbi. ſ. ſilr̃ iprobat iſtã rñſionez dicẽs. (Cũ dr̃: de⁹ ſciuit aliqd eẽ futurũ. ꝯtingens nõ poniᷣ ibi niſi ſicut mã verbi: ꝛ nõ ſicut ps pͥncipalis oꝛonis: vel ꝓpoſitionis. vñ eius cõtingentia vel neceſſitas nihil refert ad hoc: ꝙ ꝓpoſitio ſit neceſſaria vel ꝯtingẽs. vera vel falſa: ita. n. põt eẽ verꝫ me dixiſſe hominẽ eẽ aſinũ: ſicut me dixiſſe ſoꝛtẽ currere: vl̃ deũ eſſe. ꝛ eadẽ rõ eſt de neceſſario: vel de ꝯtingẽti.) Hec ille. ¶ Idẽ ponit clari⁹ pͥ ſen. vbi. ſ. dicẽs. (Cũ de⁹ dicitur aliqd pſciuiſſe. oꝛdo ad futuruꝫ deſignaᷣ vt obiectum: ſup quod trãſit actus. eſt. n. ſenſus: pſciuit hoc id eſt ſciuit hoc eẽ futuruꝫ: qñ aũt aliquod dictum poniᷣ vt mã alicui⁹ actus: opꝫ vt dictũ q̃ſi mãliter ſumaᷣ et nõ ſm ꝙ ad ſignationẽ rei referᷣ. vt cuꝫ dico: ſcribo. ꝛ iterũ currere. ea vo que ſic ſumunᷣ nullã dñiam ꝯtingentie vel neceſſitatis faciũt in ꝓpoſitione. Tũ qꝛ veritas ꝛ neceſſitas ꝓpoſitionis ex pͥncipali verbo depẽdẽt: in quo intelligᷣ cõpoſitio. Tum etiã qꝛ dcm̃ hoc modo poſitũ nõ ſumiᷣ vt verũ: vel falſuꝫ: vel vt neceſſariũ: aut ꝯtingẽs: ſed vt dictũ quoddã tñ. vñ equalis ꝯtingẽtia vel neceſſitas eſt harꝫ duarꝫ: dico ſoꝛteꝫ currere: ꝛ ſolẽ moueri: etiã poſito ꝙ dicere ſit neceſſariuꝫ: ꝛ ita poſito etiã ꝙ oꝛdo ad futurꝫ ipoꝛtat⁹ ſit mutabilis: nihil impedit de neceſſitate ꝓpoſitiõis.) Hec ille. ¶ Tertia rñſio dabaᷣ antiqͥtus: ꝙ illa ꝓpõ eſt cõtingens: qꝛ ſcitũ vel pſcitũ: lꝫ ſm vocẽ ꝯſignificet tps preteritũ ſignificat actũ diuinũ: cui nõ accidit preteritio. ꝛ ideo ſicut de⁹ põt nõ preſcire: ita põt non pſciuiſſe. ¶ Sed iſtud nõ valet. dicit ſctũs Tho. pͥ ſen. vbi. ſ. qꝛ quãuis actus diuin⁹ nõ hẽat neceſſitatẽ coactionis: hꝫ tñ neceſſitatẽ imutabilitatis: loquẽdo tñ de actib⁹ intrinſecis: vt velle: intelligere ꝛ hmõ. vñ nõ eſt ꝯtingẽs nõ eẽ ſi ponaᷣ eẽ: ꝛ per ꝯñs nõ põt nõ eſſe. iam eniꝫ diuina ſcia determiata eſt ad aliqd̃ futurꝫ ſciẽdũ ꝓ nũc. ¶ Iſtis ḡ rñſionib⁹ excluſis ꝯcludit ſctũs Doctoꝛ: ꝙ iſta eſt abſolute nec̃ia. hoc ẽ ſcitũ a deo. puta antixp̃m eẽ futurꝫ: qd̃ ꝯfirmat pͥ ſen. dupl̃r dicẽs. (Ideo (inqͭ) dicendũ eſt ꝙ añs. ſ. hoc eſt ſcitũ a deo: eſt neceſſariuꝫ abſolute. Tũ ex imobilitate act⁹. Tũ ẽt ex oꝛdine ad ſcitũ: qꝛ illa res nõ poniᷣ ſubiacere diuine ſcie niſi dũ eſt in actu: ſm quẽ terminationẽ ꝛ certitudinẽ hꝫ. ipꝫ eni nec̃e eſt eẽ dũ eſt.) Hec ille. ¶ Eãdẽ ꝯnẽ ponit in ſũma. Et de veritate. ¶ Septima ꝯ. Propoſitio de futuro ꝯtingẽti: qd̃ futurꝫ de⁹ ſcit: eſt vno mõ neceſſaria

ꝛ alio modo

Quilꝫ ꝓpõnes de futuro ꝯtingẽti ſunt de vl̃ falſe. lꝫ pͥhus pͥ piar. ꝙ nulla ẽ determinata vera vel falſa. Grego. di. 38. q. j. art. 2. di. ꝙ oĩs ꝓpõ de futuro ꝯtigẽti ẽ determiata. nõ lꝫ ꝙ cuiuſlꝫ ꝯdictõis altera ps ẽ determiata vera: ſꝫ nos eã determinate igñramus ꝛ ĩ hoc inqͭ pͥhꝫ grauiter erraſſe. 2° di. ꝙ oĩs talis natura quandocũq; fuit: fuit vera ꝛ ſi ſp fuiſſet ſp fuiſſet vera. 3° di. ꝙ nulla ꝓpõ ſingularis ẽ inceᷣ affirmatiua vl̃ negatiua de futuro ꝯtigẽ

ti ad vtrũlibet eſt nec̃io vera. Aur. vo lꝫ ẽ ꝙ ꝓpõ de futuro cõtigẽti nõ ẽ vera neq; falſa: ꝛ ẽ loquẽdo ẽ ꝓpõne cathegoꝛica: niſi ſit ẽ ṗdicato diſiũcto ꝛ vtriuſq; in qͭ. ꝙ nihil ẽ determiate futurꝫ: ꝛ q de⁹ nõ cogſcit futura ꝯtigẽtia

pͥ° pte. q. 14° ar 13. ĩ cõpe. de virtate. q. 2°. arti. 12.

⁊ alio mō nō. verbi grā. ſicut ſi dicamus. futurū hoc antichriſtus erit eſt ſcitū a deo. igitur antichriſtus erit. illud ↄñs eſt vno modo neceſſariū. ⁊ alio modo non. vnde ſctūs Tho. de veritate. vbi ſupra ſic dicit. (Iſta conditionalis. ſi aliqd futurū eſt ſcitū a deo: illud erit: añs eſt neceſſarium ſimpliciter. ⁊ ↄñs eſt neceſſarium abſolute eo modo: quo ad añs ſequit̃. aliter enim eſt de his que attribuunt̃ rei ſm ſe. aliter de his que attribuuntur ei ſm ꝙ eſt cognita. illa enim que attribuuntur ei ſm ſe cōueniūt ei ſm modū ſuum: ſed illa que attribuuntur ei. vel que cōſequunt̃ ipſā ſm ꝙ eſt cognita ſunt ſm modū cognoſcentis. vnde ſi in añte ſignificetur aliquid: quod pertineat ad cognitionē. op; ꝙ ↄñs accipiatur ſm modū cognoſcentis ⁊ nō ſm modū rei cognite. vt ſi dicatur. ſi ego intelligo aliqd illud eſt immateriale: nō enim op; vt quod intelligit̃ ſit immateriale niſi ſm ꝙ eſt in intellectu. ¶ Et ſimiliter cū dico. ſi deus ſcit aliqd: illud erit. ↄñs eſt ſumēdū nō ſm diſpōnē rei in ſeipſa: ſed ſm modū cognoſcētis: quāuis aūt res in ſeipſa ſit futura: tamē ſm modū cognoſcentis eſt preſens. ⁊ ideo magis dicendū eſt. ſi deus ſcit aliqd illud ē. ꝙ hoc erit. vñ idē ē iudiciū de iſta. ſi deus ſcit aliqd hoc erit: ⁊ d hac. ſi ego video ſocratē currere ſocrates currit: quorū vtrūq; eſt neceſſarium dū eſt.) Hec ille. ¶ Idē ponit pma parte. q. 14. arti. 13. ad 2m. (Quñcūq; (inquit) in añte ponitur aliquid: qd pertinet ad actum anime. ↄñs accipiēdū eſt nō ſm ꝙ in ſe eſt: ſed ſm ꝙ eſt in anima. aliud enim eſt eſſe rei in ſeipſa: ⁊ eē rei in anima: vtputa ſi dicā. ſi anima intelligit aliquid: illud eſt imateriale. Intelligendū eſt ꝙ illud eſt imateriale ſm ꝙ intellectum: ⁊ nō ſm ꝙ eſt in ſeipſo. Et ſimiliter ſi dicā. ſi deus ſciuit aliquid: illud erit. cōſequens intelligendū eſt prout eſt in ſua preſentialitate: ⁊ ſic neceſſarium eſt. ſicut ⁊ añs: q2 omne qd eſt qñ eſt: neceſſe eſt eſſe.) Hec ille. ¶ Idem dicit pmo ſen. vbi ſupra ad 5m. (Añs (inquit) dicte cōditionalis eſt neceſſarium abſolute. tum ex imobilitate actus. tum etiam ex ordine ad ſcitum: q2 illa res nō ponitur ſubiacere diuine ſcientie: niſi dum eſt in actu ſm quē certitudinē ⁊ terminationē habet. ipſum enim neceſſe eſt eſſe dum eſt: ⁊ ideo ſimilis eſt neceſſitas inferendi in ↄñte: vt ſi accipiat̃ ipſū qd eſt ſortē currere ſm ꝙ eſt in actu: ⁊ ſic terminationē ⁊ neceſſitatem habet. nō. n. ſequitur ex añte: niſi ſm ꝙ ſubſtat diuine ſcientie: cui ſubijcit̃: prout cōſideratur principaliter in ſuo eſſe accidentali. vnde etiam ſic ſumendū eſt ↄñs: quomodo p; ꝙ neceſſariū eſt. neceſſe enim eſt ſortē currere dum currit.) Hec ille. ¶ Itē pmo ↄtra Gentiles caplo. 67. (Cū (inquit) dr̃: deus ſcit vel ſciuit hoc futurū. medium quoddā accipit̃ inter diuinā ſciam ⁊ rē ſcitā. ſ. tps in quo eſt locutio: reſpcū cuius qd a deo ſcitū eſt: dr̃ futurū. nō enim reſpectu diuine ſciētie eſt futurū: que in momēto eternitatis exiſtēs ad oīa pñtialiter ſe h;: reſpectu cuius ſi tps locutionis de medio ſubtrahat̃: nō eſt dicere hoc eſſe cognitū quaſi nō exiſtēs vt locū habeat qſtio qua querit̃. An poſſit nō eſſe: ſed ſic cognitum diceretur a deo: vt iam in ſua eſſentia viſum: quo poſito non remanet pdicte qōni locus: q2 qd iam eſt: nō pōt qntū ad illud inſtans non eſſe. deceptio igit̃ accidit ex hoc ꝙ tēpus in quo loquimur coexiſtit eternitati: vel etiā tēpus pteritū: quo deſignat̃ cū dicit̃: deus ſciuit. vnde habitudo tēporis pteriti vel pñtis eternitati attribuitur: qd oīno ei nō cōpetit. ⁊ hoc accidit ſm accñs falli.) Hec ille. ¶ Octaua ↄ. Iſta ↄñtia nō valet: hoc eſt futurum. igit̃ hoc erit. Iſta ↄclo pōt haberi ex pbatione

Quō accipiendū ſit ↄñs poſito i añte aliq̄ ad actū aīe ptinente.

6 ↄclōnis: ⁊ ex illo dicto Ariſtotelis 2. de generatiōe. ſ. ꝙ futurus quis incedere nō incedet. aliquid enī eē futurum nō eſt aliud q̄ cauſam aliquā eſſe inclinatā ad pductionē illius. ponat̃ g ꝙ impediat̃ ne effectū pducat. ſequit̃ ꝙ illud eſt futurum: ⁊ tamē nūq̄ erit. Hāc ponit ſanctus Doctor pma parte. q. 19. arti. 7. ad 2m dicēs. (Multa ſunt in virtute: ⁊ ſciētia: ⁊ volūtate diuina: que nō continētur ſub ordine cauſarū inferiorū. ſicut reſuſcitatio Lazari. Unde aliquis reſpiciēs ad cauſas inferiores dicere poterat: Lazarus nō reſurget. reſpiciēs vō ad cauſam primā poterat dicere: Lazarus reſurget: ⁊ vtrūq; horū deus vult. ſ. ꝙ aliqd qñq; ſit futurū ſm cauſas inferiores qd tñ nō eſt futurū ſm cauſam ſuperiorē: vel ecōtra. ¶ Sic igit̃ dicendū: ꝙ aliquādo deus pnunciat aliqd futurū. ſ. quod continetur in ordine cauſarū inferiorū. vtputa ſm diſpoſitionem nature: vel meritorū: qd tamē nō fit: q2 aliter eſt in cauſa ſuperiori. ſicut cum pdixit Ezechie. Diſpone domui tue: q2 morieris ⁊ nō viues. vt habet̃ Iſa. 37. nec tñ ita euenit: q2 aliter fuit ab eterno in ſciētia ⁊ voluntate diuina.) Hec ille. ¶ Itē de veritate. q. 2. arti. 12. ad 8m. (Deus (inquit) cognoſcit ordinem vnius ad alterū: ⁊ ſic cognoſcit aliquid eſſe futurū reſpectu alterius: ⁊ ſic nō eſt incōueniēs ꝙ ponatur ꝙ deus ſcit aliquid eē futurū: qd nūq̄ erit: inquātū. ſ. ſcit aliquas cauſas ad aliquē effectū eſſe iclinatas qui nō pducet̃.) Hec ille. ¶ Item de veritate. q. 12. arti. 10. ad 7m dicit. (Aliquid pōt dici eē futurū nō ſolū ex hoc ꝙ ita erit: ſ; q2 ita ordinatū eſt in cauſis ſuis: vt ſit futurū. ſic enī medicus dicit: iſte ſanabit̃ ⁊ iſte morietur: ⁊ ſi aliter contingat nō falſū dixit. ſic. n. tunc futurū erat ex ordine cauſarū: qd tñ poſſibile eſt impediri. ⁊ tunc qd futurū erat ↄſequēter nō erit futurū. vnde phūs dicit in 2 de generatiōe: ꝙ futurus quis incedere nō icedet.) Hec ille in forma. ⁊ ſic p; ad articulū. ¶ Sed ↄ pdicta arguitur multipliciter. Et pmo ↄ pmā ↄnē Durādus arguit ſic. Sicut ex cauſa neceſſaria ſequitur infallibiliter ſuus pprius effectus. ⁊ iō ea cognita pfecte cognoſcitur eius effectus. ita ex cā impedibili non impedita ſequit̃ eius effectus. ⁊ iō cognita cā impedibili: ⁊ oībus que eam impedire pñt: ⁊ inſup illis que eā ipediēt vel nō impediēt certitudinalr pōt cognoſci qs effectus eueniet: vel qs nō eueniet. nūc aūt deus cognoſcit cauſas omnium contingentiū futurorū: ⁊ oīa q̄ eas determinare pñt: et que determinabunt: ⁊ inſup cognoſcit q̄ impedire pñt ⁊ que impedient: vel nō impedient. g cognoſcit certitudinaliter futura contingētia. cognoſcendo enī ſuā eēntiam cognoſcit cauſas futurorū ↄtingentium: ⁊ ſi impedientur: vel nō impediētur. ¶ Contra 2am ↄnē Aureolus arguit pmo. Q2 nō ē verū: ꝙ res future actualiter ſint pñtes eternitati. vt ſupra dic̄ ſe pbaſſe. ¶ Scdo. Q2 dato ꝙ ſic eēt: adhuc diuinus intellus nō ferret̃ in eas vt ſic nec haberet earū certam cognitionē: q2 ſic eſſent pñtes. conſtat enim ꝙ diuinus intuitus nullo modo ad aliquid extra ſe terminat̃: ſed tm̄ ad eēntiā ſuā. vt Augu. dicit. 83. qōnū. ꝙ deus nihil ex̄ ſe poſitū intuetur: ſ; exiſtētia futurorū eſt aliqd realiter poſitū extra deū. g quātūcūq; pñtialiter exiſteret ab eterno: nō ex hoc deus habebit certā notitiā de futuro cōtingēti. ¶ Tertio. Nō magis tribuit diuino intellectui exiſtētia futuri contingētis vt eſt pñs eternitati q̄ cū eſt pñs in certo tpe: ſed futurū ↄtingēs iam poſitum in actu in certo tēpore: ex hoc ꝙ eſt ſic pñs ⁊ poſitū non dat diuino intellectui: vt certitudinaliter cognoſcat ipſū: immo hoc habet intellectus a ſe alias vide

T. c. 64.

T. c. 64.

ↄ pmā ↄclō Durand. di. 38. q. 3. arti. 3.

ↄ 2am Aur. d. 38. q. 3. art. 3. ppōne 4a.

ſceret diuinus intellectus: ⁊ menſuraretur a rebus: cum
traheret certitudinẽ ab ipſis. igitur nec futuruʒ preſens
eternitati tribuit diuino itellectui φ certitudinaliter
cognoſcatur ab eo. ❡ Quarto. Quãtũcũqʒ res future
ſint pñtes eternitati: adhuc reſtat q̃rere ex pte diuini
intell'us qd eſt ſibi rõ attingẽdi actualitatẽ futuri po
ſiti in ſua pñtialitate: ⁊ opʒ dicere φ eẽntia: vel idea
vel volũtas: vel aliqd aliud: ſʒ iſte modus dicẽdi non
Vbi ſ. art. 3. oppõe ſcdo. ponit igit ad ppoſituʒ nihil nos ſcire facit. ❡ Quinto
ſic. Cogitatiões boium ſuccedẽt ſibi in ifinitũ: ⁊ ſimili
ter eiulat⁹ dãnatoꝝ. ſi igit de⁹ iſtas exñtias intuet q̃ſi
pñtes: aut ipſe vt exñtes in diuino intuitu ſunt in mul
titudine finita: aut infinita. nõ põt dari 2ᵐ: qꝛ ifinitas
⁊ preſentialitas vel actualitas mutuo ſibi repugnant.
Nec pmũ põt dici: qꝛ illa multitudo cogitationũ: aut
eiulationũ finitoꝝ cõſumeret tpe finito: vltra qd ad
huc eiulatus ⁊ cogitationes ſibi ſuccederẽt. g̃ poni nõ
põt φ diuin⁹ itutus ferat in res futuras tãq̃ in pñſen
tialiter exñtes. ❡ Sexto. Ille intuit⁹ qui fert pñtialr
in aliqd exñs neceſſario coexiſtit: ⁊ eſt ſimultane⁹ cuʒ
illo: in qd fert: ſed manifeſtũ eſt φ diuinus itutus cũ
ſit idẽ: qd ſua eſſentia nõ coexiſtit: nec habet aliquã ſi
multatẽ cum exiſtentijs rerũ futurarũ: qꝛ nec exiſten
tie ille pñtes ſunt eternitati quando future ſunt in ſe:
imo nec quãdo ſunt actu habent aliquã ſimultatem
cum diuina eſſentia: qꝛ ipſa penitus eſt abſtracta: nec
eſt pñſens niſi ſolũmodo negatiue: qꝛ nec preterita: nec
futura. ergo nullo modo diuinus intuitus fert in exi
ſtentias rerũ cõtingentiũ futuraꝝ. ❡ Septimo. Ois
ppoſitio ſcita eſt vera put eſt ſcita: ſed hec propoſitio
hoc erit eſt de futuro: ⁊ vt ſic conceditur a te: vt a deo ſci
ta. dicis. n. φ deus ſcit φ hoc erit. ita φ hoc ↄñs eſt ne
ceſſariũ: de⁹ ſciuit hoc futurũ. g̃ hec ppoſitio eſt neceſ
ſaria ⁊ vera: hoc erit vt eſt de futuro: qꝛ vt ſic cõcedis:
φ ſubeſt diuine ſcie. Unde cõcedẽdo φ futuruʒ non
ſubeſt diuine cognitõi: niſi in ſua pñtialitate: habes ne
gare iſtaʒ ppoſitionẽ: deus ſciuit vel ſcit hoc futurum
eſſe: vel φ hoc erit. alioqn ſi hec ppoſitio eſt ſcita: hoc
erit. de neceſſitate erit vera ⁊ imutabilis. ⁊ per ↄñs fu
turitio rei eſt imutabilis ⁊ nõ ſolũ ſua preſentialitas.
Et iſtud eſt pncipaliter ↄ̃ 6ᵃᵐ ↄ̃neʒ. ❡ Octauo ſic. Ex
notitia attingẽte rẽ vt pñtẽ põt inferri: φ res eſt in p̃
ſenti. ⁊ ſilr ex ſciẽtia que attingit rẽ vt pteritã põt ifer
ri φ pteryt: ⁊ ex illa que attingit rem vt futuram põt
iferri φ erit. vnde ſequit: video ſortem ſedere. g̃ ſedet
quãtũcũqʒ ſit ibi actus aie. ⁊ ſequit. vidi ſortẽ ſedere.
g̃ ſedit. vel videbo ſedere. g̃ ſedebit: ſed ſm te deus vi
det futurũ in ſua pñſentialitate. g̃ ſequit φ futurũ ẽ in
pñti: nõ ſolũ in pñti vidẽtis: ſed in pñti pprio. ſicut ſe
quit: video ſortem ſedere in ſua pñtialitate. g̃ preſen
tialiter ſedet in ſe. vnde ſi deus ab eterno vidit ſorteʒ
ſedentẽ in ſua pñſentialitate: ſequeret φ ab eterno pre
Õ 4ᵃᵐ ↄclo. Aure. di. 39. ar. 1. pmo. ſentialiter ſediſſet in ſeipſo. ❡ Cõtra ↄ̃nẽ 4ᵃᵐ arguit
ſic pmo. Qñcũq̃ ↄñs eſt neceſſariũ ex ſuppoſitione: ſi
añs eſt neceſſariũ abſolute: ↄñs erit neceſſariũ abſolu
te. vt ſi ponitur: φ ſortes ſit hõ. ſequit φ ſit aial neceſ
ſitate abſoluta: qꝛ qd ſupponebat erat neceſſariuʒ ab
ſolute. cũ aũt diuina ſcia nõ ſit ↄtingẽs: ſed quoddam
abſolute neceſſariuʒ. igit ſi ex illa infertur euentus fu
turoꝝ: oʒ φ ſit abſolute neceſſarius. ❡ Scdo ad idẽ.
Qñcũqʒ ſuppoſitio eſt imutabilis ⁊ ineuitabilis p quã
cũqʒ ↄtũᵐ: ſi ſit neceſſaria ↄñtia. impoſe eſt φ ↄñs ne
ceſſario ſequẽs ex tali ſuppoſitiõe ſit euitabile quocũ
qʒ ↄſilio: aut ſollicitudine: aut conatu: ſed hec ſuppoſi
tio eſt imutabilis ⁊ ineuitabilis. ſ. quia deus ſit pñſcius
futuroꝝ: nec opʒ ad tollendaʒ pñſcientiã conſiliari: aut
ſollicitũ eẽ. g̃ ↄñs qd ifertur de neceſſitate quãtũcũqʒ
remaneat contingens: erit tñ ineuitabile: ⁊ erit fatuuʒ
ſollicitari de aliquo futuro: qꝛ nihil poterit imutari: ſi
ue hoc ſit pter neceſſitatẽ ↄñtie. vel ↄñtis. igitur illa
diſtinctio de neceſſitate ↄñtie vel ↄñtis poſita in pba
tione 4ᵉ ↄ̃nis nõ iuuat ad ſaluandũ ↄtingentiã futuro
rũ. ❡ Ad idẽ arguit Gregori⁹ ↄ̃ illud qd dicit in eadẽ Gregori⁹ ad idẽ. di. 38. q. pma. artĩ. 3.
ↄcl'one. ſ. φ futurũ ↄtingens ↄſideratuʒ put eſt in ſua
actuali exiſtẽtia neceſſariũ eſt. vult. n. pbare φ aliqd
qd eſt nũc: põt nõ eſſe nũc: ſic φ ppoſitio enũciantis
ipſum nõ ſit nũc vera. ❡ Et arguit ſic. Suppono tage
cuʒ alijs: φ eſt aliqua cauſa libera: ⁊ φ cauſa libera in
hoc differt a nãli: φ cauſa libera poſitis oibus reqſitis
ad agẽdũ põt agere ⁊ põt nõ agere. nãlis aũt non põt
nõ agere: ſed neceſſario agit. ſicut pʒ 9ᵒ metaphyſi. tũc T. c. 16.
ſũmo aliquã cauſam liberã: ⁊ ſit voluntas Petri: que
vocet. a. q̃ poſitis oibus requiſitis ad volenduʒ. c. põt
elicere volitionem circa. c. ⁊ põt non elicere. Et ſuppo
no aliud ſatis cõiter ↄceſſuʒ: φ volũtas põt volitionẽ
pducere in inſtanti. ſit g̃. b. inſtans: in quo oia requiſi
ta ad volẽdũ. c. ↄcurrunt. ⁊ arguo ſic. A. põt elicere vo
litionem circa. c. in inſtanti. b. ⁊ põt nõ elicere illaʒ vo
litionem in inſtãti. b. ⁊ a. vel elicit talẽ volitionẽ in. b.
vel non elicit talem volitionẽ in. b. g̃ vel. a. põt elicere
volitionẽ circa. c. in inſtanti. b. ⁊ tñ tunc non elicit. vel
põt nõ elicere hõ volitioneʒ in inſtanti. b. ⁊ tñ elicit: ⁊
vocet illa volitio. d. ⁊ tunc vlterius infero. g̃ vel hec p
poſitio. d. nõ eſt. põt eẽ vera in iſtãti. b. ⁊ tñ tũc hec eſt
vera. d. eſt. vel hec ppõ. d. eſt. põt eſſe vera in inſtanti.
b. ⁊ tñ tũc hec eſt vera. d. nõ eſt: ⁊ ſiue hoc dет: ſiue illd
habet ppoſitũ. añs pʒ. quo ad pmã ptẽ ex pñſuppoſitio
ne. quo ad 2ᵃᵐ vo pʒ ex vtute pmi pncipij. ↄñtia ẽt pri
ma clara eſt: qꝛ ſi. a. elicit hõ volitionẽ in inſtãti. b. ⁊ po
teſt eã elicere in. b. ⁊ põt eã nõ elicere in. b. g̃ elicit in. b.
⁊ põt nõ elicere i. b. ❡ Eodẽ mõ pʒ: φ ſi ipſa nõ elicit:
φ ipſa nõ elicit ⁊ põt elicere. Cõſequẽtia etiã 2ᵃ ẽ eui
dẽs. qꝛ ſi. a. põt nõ elicere. d. in inſtãti. b. hec põt eẽ ve
ra: in iſtãti. b. a. nõ elicit. d. ⁊ p ↄñs: hec ẽt põt tũc eẽ ve
ra. d. nõ ẽ: ⁊ ſilr ſi. a. põt elicere. d. in inſtãti. b. hec ppõ.
a. elicit. d. põt eẽ vera in iſtãti. b. ⁊ p ↄñs etiã hec. d. eſt
põt tũc eẽ vera. ❡ Ex q̃ pʒ: φ vtraq; iſtaꝝ. d. eſt. d. nõ
eſt diuiſiʒ põt eẽ vera in iſtãti. b. ⁊ ↄſtat φ altera tñ ẽ
vera. ſi g̃ hec ſit vera. d. eſt. g̃ tũc ipſa ẽ vera in inſtanti.
b. ⁊ cuʒ hoc iſta. d. nõ eſt. põt tũc eſſe vera: q̃uis non ſit
poſſibile: φ vtraqʒ tũc ↄiũctim ſit vera ⁊ ſimul: ſed ſi
affirmatiua ſit vera: negatiua eſt falſa: ⁊ ecõtra. ſi nega
tiua ſit vera: affirmatiua eſt falſa. Si qs aũt ſuppõneʒ
pmiſſam. ſ. φ voluntas põt elicere volitionẽ in inſtan
ti nõ admitteret: formetur ratio de deo ⁊ aliqua crea
tura: quã põt deus in inſtanti libere pducere: ⁊ pariter
ↄcludit ppoſitũ. ❡ Scdo ſic. Sit. b. pñs inſtans: ⁊ ar
guo ſic. Hec ↄñtia nõ eſt bona. ſ. de⁹ põt pducere in. b.
vnũ angelũ. g̃ de⁹ pducit in. b. vnũ angelũ. Iſta inquã
nõ eſt bona in. b. ⁊ añs eſt veꝝ. vt pʒ ex ſuppõnibus: et
qꝛ nõ implicat ↄtradictionem. g̃ oppoſitũ ↄñtis põt ſi
mul eſſe verum cum añti in inſtãti. b. alias ↄtingeret:
φ ↄñs ⁊ eius oppoſitũ eſſent ſimul falſa in. b. ⁊ ſic hec
deus nõ pducit vnũ angelũ in. b. ⁊ hec: de⁹ põt pduce
re vnũ angelũ in. b. pñt ſimul eẽ vere in. b. ponat. igit
in eſſe ⁊ habet ppoſitum: qꝛ tunc ſimul dũ iſta eſt ve
ra: de⁹ nõ pducit vnũ angelũ in. b. iſta põt eẽ vera in.
b. deus pducit vnuʒ angelum in. b. lʒ ipſa ſit falſa: nec
poſſit eẽ ſimul vera cũ pma. Qꝛ ãt pma ↄñtia ſic ſim
pliciter ſũpta nõ ſit bona i. b. vt p aſſumit: pbat tripli
citer. Primo

citer. Primo. Qꝛ ſi illa eēt tūc bona: eadem rōne hec: de⁹ pōt ꝑducere duos angelos in.b.ğ ꝑducit duos an/ los in.b. Et ſilr hec de⁹ pōt ꝑducere tres angelos in.b. ğ de⁹ ꝑducat tres in.b.ꝛ vltra.ğ quotquot pōt ꝑduce/ re in.b.tot ꝑducat in.b.qð tñ eſt falſuꝫ: qꝛ in illo inſtā/ ti de⁹ tot ꝑducit: qt̄ poſſet ꝑducere tūc. ¶ Scðo. Qꝛ ſi illa ꝯñia eſſet bona: eadeꝫ rōne hec eſſet bona: de⁹ pōt nō ꝑducere vnū angelū in.b.ğ de⁹ nō ꝑducit vnū an/ gelū in.b. ꝛ ꝑ ꝯñs hec etiā eſſet bona: de⁹ pōt ꝑducere vnū angelū in.b.ꝛ pōt nō ꝑducere vnū angelū in.b.ğ de⁹ ꝑducit vnū angelū in.b. ꝛ nō ꝑducit vnū angeluꝫ in.b. ſed conſtat ꝙ iſta nō eſt bona: qꝛ añs eſt veruꝫ: et ꝯñs implicat ꝯdictionē. ¶ Tertio. Qꝛ ꝯñia nō ſit bo/ na pꝫ ex differētia agētis liberi ꝛ agētis naturaliter ſu/ pra premiſſa. pꝫ igit̄ ꝙ res: que eſt in.b. pōt nō eē in.b. ad iſtū ſenſum: ꝙ nūc poſſibile eſt talē reꝫ nō eē nūc: ita ꝙ lꝫ talis res ſit in.b. tñ poſſibile eſt iſtā eſſe veraꝫ in.b.a nō eſt in.b. ex quo ſequit̄ ꝙ cōtingens dum eſt nō neceſſariū: imo mere contingens ꝛ in quacūqꝫ mē/ ſura ipſum eſt: poſſibile eſt ꝙ in illa mēſura hec ſit ve/ ra: hoc non eſt. demonſtrando ipſum. hec Gregorius.

¶ Cōtra 5ᵃᵐ ꝯclōnē arguit̄ ꝑbando: ꝙ infallibilitas ꝛ imutabilitas diuine ſcīe inducat neceſſitatē reb⁹ ſci/ tis: ꝛ excludat ꝯtingētiā. ¶ Primo. Qꝛ in omni necā/ ria ꝯñia. ſi añs eſt imutabile ꝯñs ē imutabile: ſꝫ ſciē/ tia necāo īfert ſcitū. ſequit̄.n. ſcio aliquid eē. igit̄ illud eſt: aliogn neſcio: ſꝫ fallor. Silr ſequit̄: de⁹ ſcit aliqd fu/ turū. igit̄ illud erit. añs aūt eſt imutabile. ſi ſciētia dei ſit imutabilis. igit̄ neceſſario ſcituꝫ erit imutabile: ꝛ ꝑ ꝯñs ꝯtingētia excludit̄ ab oī futuro. ¶ Scðo. Poſſe cognoſcere aliqd aliter ꝙ̄ ſit: eſt poſſe decipi vel falli. ꝛ ſimiliter poſſe cognoſcere de aliquo: ꝙ erit aliter ꝙ̄ erit: eſt poſſe decipi. ſicut.n. ſe hꝫ ſcīa de p̄ſenti ad pre/ ſens. ſic etiā de futuro ad futurū: ſed ſi res ſunt contin/ gētes ꝛ nō eueniūt de neceſſitate deus pōt aliter ſcire res ꝙ̄ erunt: qꝛ ꝛ aliter eſſe poſſunt. ğ poterit falli. q̄re ſi non pōt falli: nec pōt mutari. opꝫ ꝙ res de neceſſita/ te eueniāt. ¶ Tertio. Ex maiori de necāo ꝛ minori de inēē ſeqtur ꝯ̇ de necāo. ſicut pꝫ ꝑ ꝑoꝝ. ſꝫ iſta maior eſt de necāo. oē ſcitū a deo de necītate eſt veruꝫ. minor vō de ineſſe. oē futuruꝫ eſt ſcitū a deo. ğ ſeqt̄ ꝯ̇ de neceſſi/ tate. ſ. ꝙ oē futurū de neceſſitate eſt verū: ꝛ ꝑ ꝯñs de neceſſitate euēiet. ¶ Quarto. Omnis cā necāria q̄ im/ pediri nō pōt inducit necītatē in effectu: ꝛ hoc ſiue ſit efficiēs ſiue exēplaris: ſꝫ ſcīa dei eſt cā exēplaris rerū: ita ꝙ actualitas eoꝝ que ſiēt habet exemplar in deo. actualitas vō eoꝝ que nō ſiēt nō hēt exēplar in deo. ğ de necītate iſta ſiēt: ꝛ illa nō ſiēt. ¶ Scðo p̄ncipalr ꝑ/ bat̄: ꝙ contingentia rerū ponat mutabilitatē in ſciē/ tia dei. Primo qꝛ illud qð ponit in diuina ſcīa potētiā ꝯtradictionis ponit mutabilitateꝫ in ea. res.n. ex hoc ſunt mutabiles: qꝛ ſunt in potētia ꝯdictionis: ſed ꝯtin/ gentia rerū inducit in deo potentiā ad ſciendum ꝛ ad nō ſciēduꝫ. quicquid.n. cōtingit fieri pōt deus ſcire: nō p̄nouit aūt multa que nō fient: q̄ tñ poſſibilia ſunt fie/ ri: ꝛ ita multa nō ſcit deus que poſſet ſcire. eſt igit̄ in eo potētia ad ſcienduꝫ ꝛ nō ſciendum: ꝛ ita mutabilitas. ¶ Scðo. Impoſſe eſt ꝙ aliqd trāſeat de ꝯdictorio in ꝯdictoriū niſi mutatio ſit facta alicubi: ſed conceditur ꝙ deus poſſet eſſe p̄ſcius aliquoꝝ: quoꝝ non eſt p̄ſcius: ꝛ ecōtra nō p̄ſcius: quoꝝ p̄ſcius eſt ꝑpter contingentiā rerū. nā aliter ea que fiunt nō poſſent nō fieri: ꝛ ſic po/ neret̄ aliquoꝝ impoſſibilitas. alioꝝ vō necītas: ꝛ nul/ lius ꝯtingētia vel mutabilitas. ğ neceſſe ꝙ alicubi po/ nat̄ mutatio cum de nō preſcio ſit p̄ſcius. non aūt pōt

Arḡ imutabi/ lita: diuine ſcie rebus ſci tis neceſſita/ tem iponat.

Arḡ ꝯtingen tia ſcie d uīe imutabili. i/ ponat.

poni in p̄ſcitis: qꝛ nonduꝫ ſunt. igit̄ illa mutatio erit in deo. ¶ Tertio. Illud in quo pōt eſſe aliquid qð nō eſt vel nō eē aliquid qð eſt: eſt mutabile: ſꝫ ſi futura ſint ꝯtingentia aliquid pōt eē in deo qð nō eſt in eo. ſ. pre/ ſcientia alicuius: qð nō eſt in futurum: ꝛ pōt nō eſſe in eo aliquid quod eſt in eo ſ. preſciētia antichriſti. ſi enī antichriſtus nō eueniret: in deo nō eſſet eius preſcien/ tia. ergo contingentia rerum inducit mutabilitateꝫ in ſcientia dei. ¶ Cōtra ꝯclōnē ſextā arguit ſic Scotus. Quādocūqꝫ aliqua conuertunt̄ in veritate non poteſt vnum eſſe veruꝫ contingenter ꝛ aliud neceſſario: quia vnuꝫ non poteſt eſſe verū alio non exiſtente vero: ſed velle animaꝫ antichriſti fore: ꝛ ſcire eam futuram eſſe cōuertunt̄. quia anima antichriſti nō eſt prius ſcibilis fore ꝙ̄ ſit volita fore: intellectus diuinus enīꝫ neuter eſt de omni futuro añ acceptationē diuine volūtatis. ꝛ ꝑ ꝯñs eius determinatio exigit determinationeꝫ di/ uine voluntatis. igit̄ cum actus diuine acceptationis ſit nō neceſſarius: ſed ꝯtingens ꝛ liber. alias deus vel/ let exiſtētias futurarū creaturarū neceſſitate nature. opꝫ ergo ꝯñter dicere: ꝙ p̄ſcientia cuiuſlibet futuri ſit contingens ꝛ nō neceſſaria. ¶ Cōtra ſeptimā conclu/ ſionem arguit Aureolus p̄mo loco ſic. In quacūqꝫ ꝑ/ poſitione ponit̄ aliquid pertinēs ad actuꝫ anime ꝯñs eſt accipiēdū ſm ꝙ eſt in aīa: vt tu dicis: ſed futurum ꝯtingēs eſt in diuino itellectu in ſua p̄ſentialitate rea/ li ſm ꝙ tu dicis. ğ nō dꝫ ꝯcedi ꝯñs de futuro. ſ. ꝙ anti/ chriſtus erit. qð tñ tu cōcedis. ¶ Scðo arguit contra illam maximā poſitā in eadē ꝗne. Non eſt inqt ſimile cū dicit̄. ſi anima intelligit aliqd illud eſt imālē: ꝛ cū dicit̄. ſi deus ſcit aliquid eſſe futuruꝫ illud erit. in p̄ma eni ꝯditionali nō dicit̄: ꝙ aīa intelligat illud eſſe ima/ teriale. ꝛ ideo non ſequit̄ ꝙ lapis intellus ſit imateria/ lis in ſe: ſꝫ in 2ᵃ dr̄. ꝙ deus ſcit antichriſtū eſſe futurū: ꝛ ideo opꝫ ꝙ in ſe ſit futurus. vñ ſicut ſi hec eſſet necā/ ria: ſcio lapidem eſſe imālem. de neceſſitate iſta eſſet vera: lapis eſt imālis: ita opꝫ ꝙ ſi iſta ſit neceſſaria: de/ us ſcit antichriſtū eſſe futurū: de neceſſitate iſta ſit ne/ ceſſaria: antichriſt⁹ eſt futurus: vel antichriſt⁹ erit. im/ poſſibile.n. eſt ꝙ ſcientia cadens ſup hāc ꝑpoſitionē. hoc erit: ſit necīa: quin iſta in ſe ſit neceſſaria. hoc erit. ¶ Tertio arguit ꝑbādo: ꝙ nulla ꝑpoſitio ſingularis de futuro contingenti eſt vera vel falſa. ꝛ ꝯñter nullo mō necīa. Arguit ğ ſic. In omni ꝯñia necīa ꝛ imuta/ bili. ſi añs eſt ꝯtingēs ꝯñs erit ꝯtingēs. ſi vō añs ſit ne/ ceſſariū ꝯñs erit neceſſariū. ſi vō añs ſit imutabile et ineuitabile ꝯñs erit ineuitabile: ſꝫ iſta ꝑpōne: antichri/ ſtus erit: exiſte vera ſeqt̄ de necītate ꝙ eueniat ita ꝛ ꝙ illi⁹ veritas eſt imutabilis ꝛ ineuitabilis. ſi aliquo mō ſit vera. ğ ꝯñs erit ieuitabile ꝛ imutabile. vñ imutabi/ liter ita eueniet: ꝛ ideꝫ pōt ꝯcludi de omni futuro. igit̄ oīa futura imutabilia ſunt ꝛ euitari nō pñt. hoc aūt di/ cere dementiſſimū eſt. ğ ꝛ illud. vñ ſequit̄. ſ. ꝙ aliq̄ pro/ poſitio de futuro ſit vera. vnde iſta non eſt vera: anti/ chriſtus erit. ſimiliter nec iſta: antichriſtus nō erit: ſed bene diſiunctiua. ſ. antichriſtus erit: vel nō erit: ꝛ quia in iſto argumēto duo ſupponit. ideo ꝑbat ea. Primus eſt ꝙ ſi hec ꝑpoſitio eſt vera: antixp̄us erit imutabili/ ter ꝛ ieuitabilr eſt vera. Iſtud ꝑbat duplr. ¶ Primo ſic. Qꝛ ſi mutari pōt ne ſit vera: aut mutabit̄ in illo in/ ſtāti: in q̄ ē vera: aut in inſtāti p̄cedēti: aut in iſtāti ſub/ ſequēti in quo res fiet: aut in illo inſtāti: in q̄ res fiet: ſꝫ manifeſtū eſt ꝙ nō pōt mutari in inſtāti in quo eſt ve/ ra: qꝛ tūc ꝑ eodē inſtanti eēt vera ꝛ nō vera: qð eſt im/ poſſibile. Nec in inſtāti p̄cedēti. tū qꝛ ſi in inſtāti dato

Ꝯ 6ᵃᵐ cōclo. Sco dif. 39. q. p̄ma.

Ꝯ 7ᵃᵐ Aur. dif. 39. ar. 3. Ꝯ op. S. Tho.

Arḡ ſi hec ꝑpō vera imu tabiliter anti xp̄o erit ſi ve ra eſt.

eſt vera:⁊ in omni precedēti fuit vera:q̄ꝛ ſi hodie veꝝ eſt:ꝙ ſortes erit cras:etiam heri verum fuit dicere:ꝙ ſortes eſſet cras:⁊ ita ſi tūc poterat mutari in falſitatē mutaret̄ in eodē inſtāti:in quo eſſet vera:⁊ per ꝯn̄s ſimul eſſet vera ⁊ nō vera.tū q̄ꝛ ſi in inſtāti p̄cedēti ſuā veritatē mutaret̄ in falſitatē.tūc p̄us mutaret̄ a veritate q̄̄ haberet veritatē:qđ nihil eſt dictu. Nec pōt dici:ꝙ mutari poſſit in aliquo inſtāti ſequenti in tempore ſignabili inter iſtās ꝓpoſitiōis ⁊ inſtās quo res fiet: q̄ꝛ ſi in aliquo inſtāti.vtpote cras falſa ſit hec ꝓpō:ſortes erit.impoſſibile eſt ꝙ fuerit heri vera.detur.n.oppoſitū.ſ.ꝙ heri vera:hodie falſa.hoc erit ꝓpter aliquā mutationē factaꝫ in re.nulla aūt mutatio facta eſt: q̄ꝛ nōduꝫ res eſt:nec ſubeſt alicui potētie in actu: ⁊ ꝑ ꝯn̄s cū nihil imutet̄ circa rem:nihil imutabit̄ circa ꝓpoſitionē. Nec pōt dici:ꝙ in illo inſtāti:in quo res fiet vel nō fiet imutabit̄ illa veritas. tum q̄ꝛ veritas trāſijt in preteritum: nā vſq̄ꝫ ad illō inſtās verū fuit: ꝙ ſortes erit.qđ aūt trāſijt in p̄teritū: imutabile eſt ſꝫ phm̄.6° ethicoꝝ Agatonis ſniam approbātēꝫ q dicit:ꝙ hoc ſolo p̄uat̄ deus ingenita facere que facta ſunt. tum q̄ꝛ ſi mutet̄ in inſtās factiōis rei:aut hoc erit:q̄ꝛ ſignificatum eius ponetur in eſſe:⁊ tunc nō mutabitur:q̄ꝛ nūq̄̄ fuit vera:ſed ſemꝑ falſa.ḡ cū nō inueniat̄ inſtās:in quo poſſit mutari ꝓpoſitio de futuro a veritate in falſitatem nec̄cio imutabiliter erit vera:ſi aliquo mō ponat̄ vera.

Lect. ſcḋa. ⁊ caplō tertio.

¶ Scḋo ſic ad idē. Illud quo poſito ꝓ aliquo nūc in eē de neceſſitate ponit̄ ꝓ ſemꝑ in eſſe:imutabiliter ponit̄ ineſſe.qđ pꝫ:q̄ꝛ p̄dicatū includit̄ in ſubiecto.qđ.n. determinat ſibi ſempiternitatē in eſſendo:in nullo tēpore mutari pōt. vn̄ imutabilitatē ſibi determinat:ſꝫ manifeſtum eſt:ꝙ ſi ꝓpoſitio ſingularis de futuro ꝓ aliquo inſtāti ponit̄ vera de nec̄itate:ꝓ omni inſtanti ponit̄ vera:donec veritas illa trāſeat in preſens: ⁊ a p̄ſenti in preteritū:q̄ꝛ ſi iſta ē vera hodie:ſortes erit.heri etiā fuit vera: ⁊ in milleſimū diem ante fuit vera:⁊ q̄ncūq̄ꝫ formet̄ ab eterno fuit vera vſq̄ꝫ ad illud inſtās:quo ſortes ponetur.⁊ tūc mutabit̄ veritas a futuritiōe in p̄ſentialitatē:⁊ erit veꝝ:ꝙ ſortes eſt:⁊ poſtmodum in preteritionē: ⁊ erit verū deinceps in eternum: ꝙ ſortes fuit.igit̄ ſi veritas ponat̄ in ꝓpoſitione de futuro ꝓ aliquo inſtāti : veritas illa ponit̄ eternaliter ꝑmanere: q̄ꝛ ⁊ ꝓ toto tp̄e futuritiōis:qđ pōt imaginari infinitū in ante.ꝑmanebit veritas illa in ꝓpoſitiōe de futuro:deinde in ꝓpoſitiōe de p̄ſenti: ⁊ deinceps in illa de p̄terito in īfinitū a parte poſt. ¶ Tertio ad idē. Futuꝝ nō ſubeſt potētie imutare potēti:q̄ꝛ qđ futurū eſt:nihil eſt.qn̄ vō res ponit̄ in actu.ſi ponit̄ oppoſitū ꝓpōnis:iam in nullo inſtāti fuit vera ꝓpō de futuro: ⁊ ſic nō erit mutata.ſi vō ponit̄ ſignatū eius.tunc etiā nō erit imutata. vn̄ ſicut impoſſibile eſt aliq̄d nō eſſe qn̄ eſt p̄ſens:⁊ qn̄ p̄teritū ſit p̄teritū:ita īpoſſibile eſt ſi aliq̄d ſit futurū:⁊ hoc ſit veꝝ: ꝙ aliq̄d ſit futurū qn̄ imutabiliter ſit futurū:in oībus.n.hꝫ ꝓpoſitiōib⁹ idē p̄dicat̄ de ſe.et ſic pꝫ p̄mū:qđ in argumento ponebat̄.

Qr ꝓpōnis vere de futuro imutabilr ſignatum ponetur.

¶ Scḋm aūt ibidē ſuppoſitū:qđ etiā eſt directe ꝯtra quartā cōcluſionē ꝓbat̄.ſ.ꝙ imutabiliter ſequat̄:ſi ꝓpoſitio de futuro ſit vera:ꝙ ei⁹ ſignatū ponet̄.illa nāq̄ꝫ ꝯn̄tia eſt nec̄ia:ex cui⁹ oppoſito ſequit̄ oppoſitū ꝓpoſitiōis formate de futuro.vn̄ ſi dicatur.ſortes erit.ḡ iſtud eueniet:⁊ ponet̄ in eſſe:det̄ oppoſitū:nō eueniet: nec ponet̄ in eſſe.ergo ſequit̄ ꝙ ſortes nō erit. hoc aūt eſt oppoſitū illi.ſortes erit.que ponebat̄ vera.igit̄ conſequētia fuit imutabilis ⁊ nec̄ia. ¶ Scḋo ad idē. Qn̄ per duas ꝓpoſitiōes ſignat̄ ideꝫ ſub alijs terminis:ex vna infert̄ alia de neceſſitate.ſequit̄.n.ſi Marcus diſputat:ꝙ Tullius diſputat:q̄ꝛ Marcus ⁊ Tulli⁹ ſynonima ſunt:⁊ idē ſignāt:ſed futurū ⁊ venturum idem ſignificāt.ergo de neceſſitate. ſequit̄:ſi ſortē eſſe eſt futurum:ꝙ hoc eueniet.⁊ ſi hec eſt vera. ſortes erit.ſeq̄t̄ de neceſſitate iſtud eſſe verū:ꝙ ſic eueniet.) Hec ille.

¶ Quarto arguit ſic p̄ncipalr. Ueritas ſiquit ꝓpoſitionis ſumit̄ ex entitate rei:q̄ꝛ veritas ſigni ſumit̄ ex conditione ſignati.vn̄ ab eo ꝙ res eſt vel nō eſt oratio vera vel falſa dr̄.vt pꝫ in p̄dicamētis. cōſtat aūt ꝙ ꝯtingēs ad vtrūlibet nullā determinatiōeꝫ hꝫ ad alterum ex ordine ad cās ſuas.Cauſe nāq̄ꝫ illud reſpiciunt ſub oīmoda indifferētia.tūc ergo p̄mo determinat̄ cōtingēs ad vtrūlibet:qn̄ actualiter ponit̄ ⁊ exiſtit. actualitas aūt que dat ꝯtingēti determinatōeꝫ pōt referri ad oē inſtās precedēs ⁊ diſtās in an̄.vel ad oē inſtans ſuccedēs:⁊ diſtans per poſterius ab illa actualitate. dat ḡ actualitas determinatiōeꝫ ꝯtingēti in quolibet inſtanti ſequēti actualitateꝫ:q̄̄uis nō ſit in illis inſtātib⁹.vn̄ ſemꝑ eſt determinate veꝝ:ꝙ talis actualitas fuit. nō aūt determinationē ſibi ꝓ aliquo inſtāti p̄cedenti.vn̄ nūq̄̄ eſt determinate.qđ erit trahitur.n.determinatio quā dat actualitas ꝯtingēti ad inſtātia ſequentia.non aūt ad inſtātia precedētia.qđ ꝓbat̄.tum q̄ꝛ actualitas reſpectu inſtātiū ſequētiū ponit contingēs ex̄ ſuas cauſas.vn̄ nō remanet īfra cauſalitateꝫ alicuius:nec cadere pōt ſuꝑ ip̄m actiua potētia. econuerſo aūt in oībus inſtantibus:que p̄cedūt relinq̄t̄ actualitas ꝯtingēs infra cauſalitatē ⁊ potentiā ſuoꝝ p̄ncipioꝝ. illa aūt ſunt ad vtrūlibet ⁊ indeterminata:⁊ per ꝯn̄s determinatio ortum habēs ab actualitate trahi non pōt ad inſtantia p̄cedētia. Tū etiā: q̄ꝛ qn̄ aliquid orit̄ ex aliquo:ſequit̄ ip̄m ⁊ nō p̄cedit.determinatio aūt cōtingētis oritur ex actualitate:vt dcm̄ eſt:igit̄ non pōt poni illa determinatio ꝓ inſtātibus p̄cedētibus actualitateꝫ: ſed pro ſequētib⁹.ſic ꝓ quolibet inſtāti p̄cedēte ſuam exiſtētiaꝫ actualē nec̄ario vtraq̄ꝫ pars ꝯdictiōis ſibi debet̄ abſq̄ꝫ vlla determinatiōe ꝓ tūc.⁊ iō nulla ꝓpoſitio ē vera:que nō claudit vtrāq̄ꝫ partē ꝯdictionis ſub indifferētia ⁊ diſiūctim.que vō alterā partē determinate exprimit:nec eſt vera:nec falſa:q̄ꝛ ſi eēt falſa pars oppoſita eſſet determinata:⁊ hinc eſt ꝙ iſta ꝓpoſitio eſt vera.ſortes erit vel nō erit.⁊ iſta falſa.ſortes nec erit nec nō erit:⁊ iſta eſt vera:aliquid iſtoꝝ eueniet īdeterminate:ꝙ.ſ.ſortes erit vel nō erit:⁊ iſta falſa.ſ.ꝙ neutrū determinate eueniet.hec tn̄:ſortes erit:nec eſt vera nec falſa. ¶ Quinto ſic. Nulla notitia dat ꝓpoſitiōi de futuro veritatē vel falſitatē:niſi illa que tēdit in futurū vt diſtās per modū notitie expectatiue.⁊ rō huius eſt: q̄ꝛ notitia que dat determinationē ꝓ aliquo inſtāti dꝫ coexiſtere illi inſtāti.ſi ḡ dat determinationē ꝓ inſtantibus precedētibus actualitatē. nec̄ario dꝫ illa notitia p̄cedere actualitatē:⁊ eā aſpicere vt poſteriorē ⁊ diſtātem.⁊ ꝑ ꝯn̄s eſt notitia expectatiua:ſed dei notitia nō eſt expectatiua futuri: nec tēdit in ipſuꝫ tāq̄̄ in diſtās. vn̄ nō p̄cedit actualitatē futuri.igit̄ nō dabit determinationē illi actualiter ꝓ aliquo inſtāti precedēti:⁊ per ꝯn̄s:nec ꝓpō formāda hēbit a diuina notitia:ꝙ ſit vera vel falſa. ¶ Sexto. Si diuina notitia dat hꝫ ꝓpoſitionibus:ꝙ ſint vere vel falſe: aut hoc hēt ipſa notitia rōne obiecti cogniti:aut ꝓpter modū cognoſcēdi. Sꝫ nō pōt dici:ꝙ ſit ꝓpter obm̄ cognitū.nā actualitas cōtingētis nō dat determinationē inſtātibus p̄cedētib⁹: imo relinquit ꝯtingēs īdeterminatū ad vtrāq̄ꝫ partē cōtradictionis:⁊ neutrum determinate poſſe exprimi

Lec. xxij. caplo. xij.

vere vel

vere vel falſe: ⁊ ita noticia non trahit ab iſta actualita
te cognita: ꝙ ꝓpō ꝓ p̄cedentibus inſtantibus ſit vera
vel falſa. Nec ēt pōt dici: ꝙ hoc hēat noticia ex mō ſi-
gnificandi: q2 nō eſt illa noticia in p̄cedentibus inſtāti
bus: alioqn dei noticia eſſet expectatiua: nec ēt noticia
diuina illis inſtantib9 coexiſtit: nec eſt ſimul cū eis: ſed
eſt totalr̄ diſtans ab actualitate ↄtingentis: ⁊ ab illo in
ſtanti: in quo exiſtit: ⁊ ita nō plus largiꝛ determinatio-
nem ↄtingenti ꝓ tp̄e p̄cedēti q̄ꝫ largiaꝛ actualitas ipſa
a qua penitus eſt indiſtans: ergo neceſſe eſt: ꝙ ꝓpōnē
de futuro formandā relinquat dei noticia: neqꝫ verā:
neqꝫ falſam. Hec ille. ¶ Scd̄o loco arguit Greg. ↄ eā-
dem ↄnem ⁊ ſuā ꝓbationem. ¶ Primo ſic. Capio ingt

Arguit ſcd̄o loco Grego. ↄ eandē diſt. 38. q. 2. arti. 3.

iſtā cathegoricā: antixp̄s erit ſm ſe: extra oēm ↄñam:
⁊ q̄ro vtrū ipſa ſit neceſſaria vel ↄtingens. Non pōt di
ci p̄mum: q2 tunc eadē rōne q̄libet ſingularis de futu-
ro ↄtingenti vera eſſet neceſſaria: ⁊ q̄libꝫ falſa impoſſibi
lis: et ſic ſequeꝛ ꝙ nihil penitus eſſet ad vtrūlibꝫ: ſꝫ oīa
de neceſſario euenirēt: vl̄ non euenirēt: qd̄ eſt ↄ ſcōs. ⁊
ↄ fidē catholicā: eſt ergo ↄtingēs: igiꝛ in quacūqꝫ ↄña
ipſa ſumaꝛ. ſemꝑ erit ſimplr̄ ⁊ abſolute ↄtingens: nā ſi
cut ꝓpō falſa pōt eſſe ↄñs in ↄña neceſſaria: cuius añs
eſt falſum: nec tñ ex hoc ipſa eſt minus falſa ⁊ vera po
teſt eſſe ↄñs ad aliā verā: ⁊ ēt ad falſam: nec ex hoc eſt
minus va: ⁊ neceſſaria pōt eſſe ↄñs ad neceſſariā. ⁊ ēt
ad ↄtingentē: nec tñ ꝓp hoc eſt ↄtingēs: aut minus ne-
ceſſaria: ſic ꝓpō ↄtingens nō obſtante ꝙ ſumaꝛ i ↄña
neceſſaria: nō eſt ex hoc neceſſaria: aut minus cōtigēs:
vñ ēt cū dr̄. Si de9 ſcit antixp̄ꝫ eē futuꝝ: antixp̄s erit:
non erit ↄñs minus ↄtingēs q̄ꝫ p9us: ex quo vlterius ēt
ſequiꝛ: ꝙ illud añs eſt ↄtingēs: cuius oppoſitū dicit ↄ.
¶ Scd̄o. Q2 cū dr̄: ꝙ illud ↄñs ē abſolute neceſſariū
ꝓut ſubeſt diuine ſcie. ſ. ꝓut eſt in ſua p̄ñtialitate: aut i-
telligiꝛ ꝙ futuꝝ: verbi gr̄a antixp̄s nunc eſt in ſua p̄ñ-
tialitate: id eſt actu in reꝝ nā ſm ſuū eſſe ꝓpriū diſtin
ctuꝫ a deo: ⁊ ſm talē p̄ñtialitatē ſubeſt diuine ſcie: ⁊ ſic
ꝓpter falſam iplicationē illud dictū eſt falſum: alr̄ ſe-
quiꝛ ꝙ iā actu antixp̄s eſſet ꝓductus ⁊ creatus a deo:
imo certe cū non hēat hodie magis actu9 eſſe q̄ꝫ habuit
heri ⁊ p̄die: ⁊ ēt ab eterno: ſequiꝛ ꝙ ātixp̄s fuit ab eter
no creatus a deo: ⁊ ſili mō qd̄libet futuꝝ: ⁊ totus mun-
dus: nā ⁊ mundū ēt deus p̄ſciuit futuꝝ: ſed oīa iſta ſūt
falſa: ⁊ ↄ ſcripturā ſacrā dicentē: ꝙ in p̄ncipio creauit
deus ⁊c̄. ⁊ ↄ euidentē veritatē: videmus. n. aliq̄ fieri d̄
nouo: ⁊ in ſeipſis implicāt ↄdictionē: q2 ſm hoc aliqd
eſſet futuꝝ: ⁊ non eſſet futuꝝ: ſed p̄ñs: ↄña vō p̄ma pꝫ:
ꝙ oīs entitas vel vitas actu exñs diſtincta a deo ē crea
ta a deo: iuxta illud Aug. de fide ad Pe. ca°. 3. (Princi
paliter itaqꝫ tene oēm nām: que nō eſt trinitas ab ipſa
ſancta trinitate. q̄ ſolus verus ⁊ eternus deus eſt crea-
taꝫ ex nihilo:) ⁊ plura ſibi ſequunꝛ ad ꝓpoſitū: aut itel
ligiꝛ: ꝙ antixp̄s eſt in ſua p̄ñtialitate non mō p̄dicto: ſꝫ
ſolū q2 p̄ñtialiter a deo cognoſciꝛ: ita ꝙ deus nō ē in
potentia abijciente actuꝫ ad cognoſcendū antixp̄m di-
ſtincte: ſm ꝙ ſumus nos: q nō poſſumus futura cogno
ſcere: dū ſunt futura: ſed ſicut illa ſunt ſꝫ ſe futura: ita
cognitio eoꝝ in nobis eſt futura: ſi tñ cognoſcerenꝛ a
nobis: in deo aūt futuroꝝ eſt ꝑfecta cognitio non futu
ra ſed p̄ñs: ſicut nec p̄teritoꝝ cognitio p̄teriyt: ſꝫ ē p̄ñs:
ſm quē modū intelligenda ſunt dicta ſcōꝝ: cū dicunt
tā futura q̄ꝫ p̄terita deo p̄ñtia eſſe: ſi iquā ſic intelligaꝛ:
non ex hoc tolliꝛ: qn antixp̄s: ⁊ ſilr̄ qd̄cūqꝫ futuroꝝ
cōtingens ſit ↄtingenter futuꝝ ſm ſuū eſſe reale: ⁊ ꝑ
ↄñs: qn hec ſit ſimplr̄ contingens: antixp̄s erit: ⁊ ꝓba-
tioque adduciꝛ ex dicto p̄hi non eſt ad ꝓpoſitū: q2 de

nullo futuro vere dr̄ ꝙ eſt. Et p̄terea illa auctoritas ſi
ſit vlis non eſt vera de neceſſitate abſoluta: ſed tātum
ↄditionata. ¶ Tertio. Naꝫ illud qd̄ in ꝓbatione ↄñis
aſſumiꝛ de illa ↄña: ſi aīa intelligit lapidē ⁊c̄. falſuꝫ ē.
nā iſta ↄña eſt bona: ſi aīa vere intelligit lapidē eē mā
lem ⁊ extenſum: ergo lapis eſt mālis ⁊ extēſus: nec tñ
ↄñs eſt intelligendū ſm eſſe: qd̄ lapis hꝫ in aīa: q2 ſm
ↄnē ⁊ eius ꝓbationē illud eſſe eſt imāle ⁊ iextenſum.
¶ Quarto. Q2 iſta ↄña dr̄ eſſe bona. Deus ſciuit ⁊ ſcit
antixp̄m eſſe futuꝝ: ergo antixp̄s eſt futurus: ⁊ añs eſt
veꝝ: ⁊ tñ ſm ↄnē ↄñs non eſt intelligendū ſm eſſe: qd̄
hꝫ in dei ſcia: q2 ſm illud eſt preſens: vt dicit. ¶ Ad p̄-

Ad arg. Duran. ↄ p̄mā.

mum ↄ p̄mā ↄnē: qd̄ ſoliſtarie inductū eſt de dictis Du
randi negaꝛ maior q̄ꝫtū ad ſilitudinē: quā ponit de cā
impedibili: ſūt. n. alique cāe: q̄ p̄ñt impediri: qbus tñ co
gnitis non ex hoc pōt ꝑfecte cognoſci: an impedienꝛ:
vel non: ſicut pꝫ de humana volūtate: cuius q̄ꝫtūcūqꝫ
cognoſcaꝛ nā non tñ ex hoc ſciꝛ: an ꝓducet actū ſuum
elicitū vel nō: ipſa. n. pōt ſe ipedire: vt ita loquar q̄ꝫtū-
cūqꝫ ſit ad eliciēdū volitionē inclinata: ne ꝓducat: cu-
ius rō eſt: q2 ſm ſctm̄ Tho. de malo. q. 16. ar. 7°. (In cau
ſis ſuis ſunt aliqua futura triplr̄. Uno° ſm potentiā tā
tum: q2. ſ. equalr̄ p̄ñt eſſe vel non eſſe: q̄ dicunꝛ ↄtingē
tia ad vtrūlibet. Quedā vō ſunt in cauſis ſuis nō ſolū
ſm potentiā: ſed ſm rōnē cāe actiue: q̄ non pōt ipediri
a ſuo effectu: ⁊ dicunꝛ ex neceſſitate ↄtingere. Quedā
vero ſunt in cauſis ſuis: ⁊ ſm potentiā ⁊ ſꝫ rōnē cauſe
actiue: q̄ tñ pōt impediri a ſuo effectu: ⁊ iſta dicunꝛ cō-
tingere vt in pluribus: q2 vō vnūqd̄qꝫ cognoſciꝛ ſꝫ ꝙ
eſt in actu: nō aūt ſm ꝙ eſt in potētia: vt dr̄ 9° meta. in- Tex. cō. 10.
de eſt: ꝙ ea q̄ ſunt ad vtrūlibet nō p̄ñt cognoſci in ſuis
cauſis determinate: ſed ſub diſiunctiōe: vtpote ꝙ erūt
vel non erunt. ſic. n. hñt veritatē: ea vō q̄ ſunt in cauſis
ſuis: vt ex neceſſitate ab eis ꝓuenientia p̄ñt ꝑ certitudi
nem cognoſci in cauſis ſuis: ea vō q̄ ↄtingunt vt in plu
ribus p̄ñt cognoſci in cauſis ſuis nō ꝑ oimodā certitu-
dinē: ſꝫ ꝑ ↄiecturalē q̄ꝫdā cognitionē.) Hec ille. ¶ Eā-
dē diſtinctionē pōit p̄ ſen. diſ. 38. q. 1. ar. 5°. (Cū igiꝛ opa
volūtatis futura ſint i cāis: ſicut in cā p̄mo mō p̄dictoꝝ:
pꝫ ꝙ ipſa cognita: ⁊ qbuſcūqꝫ cauſis ad actū volitiōis
ↄcurrentibus nō pōt certitudinalr̄ cognoſci: an ipſa ꝓ-
ducet illū actū: vel nō ꝓducet: an impediet vel non: q2
ipſa volūtas: que ad illū actū cōcurrit: nullo mō eſt de
terminata plus ad ꝓducendū q̄ꝫ ad nō ꝓducēdū: ⁊ id̄
ad hoc ꝙ actus eius futurus certitudinalr̄ cognoſcaꝛ:
opꝫ ꝙ videaꝛ in ſe ⁊ nō ſolū ſꝫ eſſe: qd̄ hꝫ in cā ſua: vñ
ſctus Tho. de veritate. q. 2. arti. 12°. ad 6m̄ dicit: ꝙ ſic̄ ſcia
nr̄a nō pōt eſſe de futuris ↄtingentibus: ita nec ſcia di-
uina: ⁊ adhuc multo minus: ſi ea vt futura cognoſceret:
cognoſcit aūt ea vt p̄ñtia ſibi: alijs aūt futura.) Hec ille.
¶ Ad p̄mū eoꝝ: q̄ ↄ ſcd̄am ↄnem ſunt inducta dictuꝫ

Ad p̄m̄ Duran. ↄ ſcd̄aꝫ. di. 35. q. 2. ↄclo. 5.

eſt in p̄cedenti q̄ōne. ¶ Ad 2m̄ etiā alias dictū ē: ꝙ di-
uinus intuitus nō terminaꝛ ad aliqd creatū: tāq̄ꝫ ad p̄-
mo intellectū: ſed hñ tanq̄ꝫ ad 2m̄ intellectū. Et auctor
itas quā adducit ſoluiꝛ ꝑ ſctm̄ Tho. de veritate. q. 2. ar
ti. 12°. ad xi. vbi dicit. (Diuinus intellꝰs nihil cognoſcit
extra ſe: ſi li extra referaꝛ ad illd̄ quo cognoſcit: cogno
ſcit ēt aliqd extra ſe: ſi referaꝛ ad illud: qd̄ cognoſcit.)
Hec ille. ¶ Ad 3m̄ dr̄: ꝙ nō concludit ↄ mentē nr̄am:
non. n. dico: ꝙ diuina cognitio: aut diuinus intellectus
habeat certitudinē a p̄ñtia: vel exiſtentia futuroꝝ: nec
ad hoc fuit coexiſtentia reꝝ ipſi eternitati: cū eius co-
gnitio ⁊ cognitionis certitudo ſit prior rebus creatis: ⁊
eaꝝ cā: ſed intelligimus ſm ꝙ dicit ſctūs Tho. p̄ ſen.
vbi ſupra: ꝙ cū ſcia ſit certa cognitio: ex ipſa rōne certi-

In rñſio ad p̄m̄ Duran. ↄ p̄mum.

tudinis reqrit certitudinē: ⁊ determinationē in ſcito: nō ſic tn̄ ꝙ in diuina ſcia cauſet̄ certitudo a certitudine ſcati: ſed ſic ꝙ contingens non habet ꝙ poſſit ſubdi certe cognitioni diuine ⁊ infallibili: niſi eo modo quo hꝫ certitudinem ⁊ determinationeꝫ aliquā: hoc hꝫ aūt inquantū eſt in ſeipſo in actu extra ſuas cās: ⁊ iſtā mentē ponit ſcūs Tho. ꝺ veritate vbi ſupra. ⁊ pᵒ pte. vbi dixi: vn̄ ad 9ᵐ dicit. (Cōtingēs ſm ꝙ eſt ſcitū a deo pn̄s eſt: ⁊ ita determinatū ad vnā ptē: ſed dū eſt futuꝝ: eſt ad vtrūlibet.) Et ad pᵐ dicit. (Cōtingens ꝗdiu futuꝝ eſt nō eſt determinatū: tn̄ ex quo pductū eſt in reꝝ nā: veritatē determinatā hꝫ: ⁊ hoc mō ſup illud fert̄ intuitus diuine cognitōis.) Et p ſen. vbi ſupra ad 6ᵐ dicit (Curſus ſortis ſubiacet certitudini diuine ſcie put eſt i actu: ⁊ hoc nō habuit ſemꝑ: qꝛ qn̄qꝫ erat in poᵃ tn̄: ⁊ ſm qꝺ ſic tn̄ erat: nō erat ſubijcibile certitudini diuine ſcie: ſi enim deus vidiſſet ipſam cām .ſ. ſortē: ⁊ non vidiſſet immediate effectū in eē ſuo: ſicut nos futura cognoſcimꝰ. nūꝗ̄ potuiſſet illud ſcire.) Hec ille. ❡ Ad 4ᵐ dico: ꝙ iſte modus ſi integre legat̄ aſſignat mediū: in ꝗ̄ videt̄ futura ꝯtingētia: qꝺ eſt rō diuino intellectui cognoſcēdi futura illa .ſ. diuinā eſſentiā: vn̄ ſcūs doctor p̄ ꝯ Gē. caᵒ. 67. dicit. (Deus (inqt) nō entiū noticiā hꝫ: non tn̄ oīa non entia eandē h̄nt habitudinē ad eius ſciam: ea enim ꝗ̄ nō ſunt: nec erunt: nec fuerunt a deo ſciunt̄ ꝗ̄ſi virtuti eius poſſibilia; vn̄ nō cognoſcit ea: vt exiſtētia aliqualr̄ in ſeipſis: ſed exītia ſolū in diuina poᵃ: ꝗ̄ qdeꝫ a qbuſdā dr̄ cognoſci ſm noticiā ſimplicis intelligētie: ea vo ꝗ̄ cognoſcit pn̄tia: pterita: vel futura nobis cognoſcit deus ſm ꝙ ſunt in poᵃ ſua: ⁊ in ppriꝭ cauſis: ⁊ in ſeipſis: ⁊ hoꝝ cognitio dr̄ noticia viſionis nō .n. deus reꝝ: ꝗ̄ apud nos nōdū ſunt: videt ſolū eē: qꝺ h̄nt i ſuis cauſis: ſed ēt illud: qꝺ h̄nt in ſeipſis inꝗ̄tū eius eternitas eſt pn̄s ſua indiuiſibilitate oī tpi: quodcūqꝫ eſſe rei deus cognoſcit p eſſentiā ſuā: naꝫ eēntia ſua eſt repn̄tabilis p multa: ꝗ̄ nec ſunt: nec erunt: nec fuerunt: ipſa ēt eſt ſilitudo virtutis cuiuſlibet cāe: ſm quā pexiſtūt effectus in cauſis: eſſe ēt cuiuſlibet rei: qꝺ hꝫ in ſeipſo eſt ab ea exēplr̄ deductū.) Hec ille. ❡ Ex quo pꝫ ꝙ ſcūs Tho. docet qd ſit rō diuino intellectui cognoſcēdi oīa entia ⁊ nō entia. ❡ Sed ꝯ hāc rn̄ſioneꝫ multi arguūt.

Cōtra rn̄ſio. Aure. dꝭ. 38. q. 1. art. 1. ꝑpo. 3.

Et pmo Aureo. Illud qꝺ abſtrahit ab eſſe: ⁊ non eſſe i repn̄tando nō ducit determinate in rē vt eſt extra: ſed idee vel ſilitudines ſimplicū terminoꝝ repn̄tant indetermiate: ſiue ſint: ſiue nō ſint. ſicut ⁊ ſpēs roſe repn̄tat roſam: ſiue ſit: ſiue nō ſit: ergo nō pōt dici: ꝙ p diuinaꝫ eſſentiā: vt eſt ſilitudo vel idea reꝝ cognoſcant̄ futura. ❡ Et ſi dicat̄: ꝙ imo p ideas nō ſolū repn̄tātes terminos: ſed ēt cōplexiōes terminoꝝ in tali nunc: vel tali. ❡ Nō vꝫ: qꝛ adhuc talis repn̄tatio eſt poſſibilis: ſiue ſic eueniat: ſiue nō: ⁊ p ꝯn̄s neſciet̄ determinate p ideas repn̄tantes futuꝝ in tali nūc: vel tali: vtruꝫ ſic erit: vel non erit. ❡ Scdo ad idē. Sicut deus abſtrahit a mō ſituali in eſſendo. ita in repn̄tando: nō .n. repn̄tat: vt hic: vel ibi: alioqn eſſet mālis: ſic abſtrahet a linea tēporali ⁊ ſucceſſiōis: vn̄ nō repn̄tat vt ante vel poſt: aut nunc: aut tūc: alioqn eſſet infra lineā ſucceſſionis: reſpectu cuius eſſet aliqd prius: ⁊ aliqd poſteriꝰ: ſed ſi deus hēret idē repn̄tantē talē rem futurā in tali nunc: ſequeret̄: ꝙ repn̄taret ſm lineā tpalē: nec abſtraheret a nūc vel tunc in repn̄tando: ergo poni nō pōt: ꝙ repn̄tet hꝫ cōplexionē terminoꝝ in tali nūc futurā. ❡ Tertio ſic. Cōplexio illa in tali nūc poſita vel ponēda non pōt repreſentari p aliquā ſilitudinē: ꝗ̄ adhuc nō remāeat: dato ꝙ non ſit ponēda: alioqn non poſſet hēre ſimilitudinem falſam: ſed talis ſilitudo nō duceret certitudinaliter i cōplexionē illā: cū poſſit eſſe falſa: vt dictuꝫ eſt: igit̄ deus nō cognoſcat futura p ideas repn̄tātes cōplexionē terminoꝝ in tali inſtāti ponendā. ❡ Alia argumenta ꝯ hoc facit Sco. Primū eſt ꝙ ratiōes vel idee terminoꝝ nō fāut ſufficientē noticiā niſi illā: ꝗ̄ nata ē haberi ex terminis: noticia aūt ꝯtingentiū nō eſt nata haberi ex terminis: cū terminoꝝ cōplexio nō oriat̄ ex eis in mā ꝯtingenti: imo termini ſunt indifferētes ad vtranqꝫ partē ꝯdictionis; ⁊ ita p ideas nō pn̄t certitudinalr̄ futura cognoſci. ❡ Scdm eſt. Idee qcqd repn̄tant: nālr̄ repn̄tant: cū ſint in diuino intellectu anꝗ̄ habeat actū volūtatis: aut igit̄ due idee puta hoīs: ⁊ albi nālr̄ repn̄tant cōpōnē: aut diuiſionē: aut vtrūqꝫ: ſi cōpoſitionē: igit̄ ꝓpoſitio erit neceſſaria: hō erit albꝰ: qꝛ nālr̄ non libere eſt repn̄tata: ⁊ p ꝯn̄s nō eſt futuꝝ ꝯtingens: ſi vo diuiſionē: ipoſſibilis eſt hec ꝓpō: hō erit albus: qꝛ ex termis nālr̄ repn̄tatis orit̄ oppoſitū illiꝰ ꝓpoſitionis: ⁊ ita nō eſt futuꝝ ꝯtingens: ſi vo vtrūqꝫ: ſequit̄ ꝙ deus neutrā partē nouit determinate. ❡ Tertiū eſt. Deus eque pfecte hꝫ ideas poſſibiliū fieri: ꝗ̄ nō fient: ſicut reſpectu fiendoꝝ: ſed h̄ nō obſtāte: deus nō hꝫ ideas reſpectu nō fiendoꝝ: ꝗ̄ repn̄tent ipſa aliqn̄ futura: qꝛ tunc deus falleret̄: ergo nec hꝫ reſpectu fiēdoꝝ ideas: ꝗ̄ repn̄tent: ꝙ illa ſint aliquādo futura. Hec ille.

Ad idem ex Sco. dꝭ. 39 q. 5.

❡ Ad pᵐ iſtoꝝ negat̄ minor. Dico .n. ꝙ alr̄ eſt de ſpē roſe: ꝗ̄ eſt in intellectu meo: ⁊ alr̄ de idea huiꝰ roſe i diuino intellectu: ſpēs .n. itelligibilis intellꝭ mei repn̄tat roſam ꝗ̄tū ad nām ſpēi. ⁊ nō ꝗ̄tum ad accn̄tia indiuiduātia: nec ꝗ̄tū ad accn̄tia indiuidui: cuiuſmodi ē tps: nec quo ad eius exn̄tiā: vel nō exn̄tiā: ſecus eſt de idea roſe in diuino intellectu: vn̄ ſcūs Tho. de veritate. q. 2. art. 7ᵒ. dicit. (Sicut ſe hꝫ eſſentia vlis alicuius ſpēi ad oīa per ſe accn̄tia illius ſpēi: ita ſe hꝫ eēntia ſingularis ad oīa accn̄tia ꝓpria illius ſingularis: cuiuſmodi ſunt oīa accn̄tia in eo inuēta: qꝛ p hoc ꝙ in ipſo indiuiduāt̄ efficiunt̄ ei ꝓpria. intellectus aūt cognoſcēs eēntiā rei p eā apphendit oīa p ſe accn̄tia illius ſpēi: qꝛ ſm phm̄ oīs demōſtrationis: p quā accn̄tia ꝓpria de ſubo ꝯcludunt̄ pn̄ᵐ eſt qꝺ qd eſt: vn̄ ⁊ cognita ꝓpria eſſentia alicuius ſingularis cognoſcunt̄ oīa accn̄tia illius ſingularis: qꝺ intellectus nr̄ non pōt: qꝛ de eſſentia ſingularis eſt mā ſignata: a qua intellꝭ nr̄ abſtrahit: ⁊ poneret̄ in eius diffōne: ſi diffōnē hēret: ſed intellꝭ diuinus: q apprehenſor eſt māe ⁊ forme: cōphendit nō ſolū eſſentiā vlem ſpēi: ſed eſſentiā ſingularē cuiuſlibet indiuidui: ⁊ iō cognoſcit oīa accn̄tia: ⁊ cōia toti ſpēi: aut gn̄i: ⁊ ꝓpria vnicuiqꝫ ſingulariter: inter ꝗ̄ vnū eſt tps: in quo inuenit̄ vnūqꝺqꝫ ſingulare in reꝝ nā: ſm cuius determinationē ꝯ̄ nunc eſſe: vel nō eſſe: ⁊ iō deꝰ cognoſcit de vno quoqꝫ ſingulari ꝙ nūc eſt: vel non eſt: ⁊ cognoſcit oīa alia enūciabilia: ꝗ̄ formari pn̄t de vlibus: aut de indiuiduis: ſed tn̄ differēter ſe hꝫ circa ea intellꝭ diuinus ab intellectu nr̄o: qꝛ intellꝭ nr̄ diuerſas ꝯceptiōes format ad cognoſcendū ſubm̄ ⁊ accn̄s: ⁊ ad cognoſcēdū diuerſa accn̄tia: ⁊ iō diſtinguit de cognitione ſube ad cognitionē accn̄tis: ⁊ iteꝝ ad h̄ ꝙ inherētiā vnius ad alterū cognoſcat: cōponit alterā ſpēm cū altera: ⁊ vnit eā quodāmō: ⁊ ſic i ſeipſo enūciabilia format: ſed intellꝭ diuinus p vnū .ſ. ſuā eſſentiā cognoſcit oēs ſubas: ⁊ oīa accn̄tia: ⁊ iō neqꝫ diſcurrit de ſuba in accn̄s: neqꝫ cōpōit vnū cū altero: ſed loco eius: qꝺ in intellectu nr̄o eſt cōpoſitio ſpēꝝ: in intellectu diuino eſt oīmoda vnitas: ⁊ ſm h̄ cōplexa incōplexe cognoſcit: ſicut multa ſimplr̄ ⁊ vnite: ⁊ mālia imālr̄.) Hec ille. Et ad 6ᵐ dicit. (Idea

Ad primum Aure. ꝯ rn̄.

Primus pn̄ſe. loc. ſ.

que eſt

que eſt in mēte diuina ꝑ tāto ſe hꝫ ſilr ad rē in ꝗcūqꝫ
diſpōne ſit:qꝛ eſt ſilitudo rei ſm oēm eius diſpōnēꝫ: ꝛ
iō ꝑ ipſaꝫ deus cognoſcit de re in quacūqꝫ ſit diſpōe.)
Hec ille. ❡ Ex ꝗ pꝫ:ꝙ alr eſt de ſpē roſe in itellcu meo:
ꝛ de idea diuine roſe in diuia mēte: lꝫ.n.idea eodē mō
repñtet roſam:ſiue roſa ſit:ſiue nō ſit:tñ ꝑ illā ideā vi-
det roſaꝫ eē in tali tpe:ꝛ eē ꝑteritā in tali tpe:ꝛ futuraꝫ
in alio tpe:ꝛ ita ꝑ illā deus infallibilē hꝫ noticiā de fu-
tura roſa:ſecus eſt de ſpē roſe in intellectu meo: nā ſm
ſcm̄ Tho. vbi ſupra ad 2m. (Silitudo ꝗ eſt in imagine
eſt ſilitudo ipſius rei tñ:nō āt eſt ſilitudo ad cognoſcē
dū tpe:in quo res inueniꝭ:ſecus aūt eſt de idea in intel
lectu diuino.) Hec ille. ❡ Idē dicit ad 4m. de idea ar-
che in mente artificis:ꝛ de idea arche in mente diuia:
ꝛ ſic pꝫ ad ꝑm. De riſſione vo ꝗ ibi daꝭ:dico ꝙ bona eſt:
ſed impugnatio deficit:ſicut ꝑcedens argm:nā lꝫ illa re
pñtatio ſit eterna ꝛ maneat re nō exñte:tñ ꝑ illā infalli
bilr ſciꝭ qñ ita eſt in re: ꝛ qñ non:qꝛ repñtat tps rei: qꝺ
nō facit cōpō intellect9 nñi: vt dictuꝫ eſt: vñ ſcūs Tho.
vbi ſupra ad ꝑm dicit. (Intellectus diuinus ſm vnū: ꝛ
idē cognoſcit oēs diſpōnes:ꝗ pñt variari in re:ꝛ iō ſem
per in vna diſpōne manens ipſe cognoſcit oēs diſpōes
reꝝ qualitcunqꝫ variataꝝ.) Hec ille. ❡ Ad 2m argum
dico:ꝙ maior ſi ſit ad ꝓpoſitū falſa eſt:lꝫ.n.idea:ꝗ ē in
diuino intellectu abſtrahat ab oi ſitu ꝛ ſucceſſiōe i eēn
do:tñ nihil ꝓhibet:qn repñtet ſitū ꝛ ſucceſſionē:nō ſo-
lum in gnāli:imo in ſpāli: qꝛ eſt ſilitudo quo ad illud:
qꝺ indiuiduat ſitū ꝛ ſucceſſionē.ſ.māꝫ: ſecus aūt ē de
intellectu nr̄o:ſicut idea lꝫ ſit imālis:tñ repñtat rē mā
lem:ꝛ lꝫ ſit ſimplex:repñtat rē cōpoſitā:ita ipſa inſitua
ta intpalis repñtat ſituata ꝛ tplia vt hic ſunt : ꝛ vt nūc
ſunt:vñ ſcūs Tho. de veritate.q.2.artic.5o. ad 5m dicit.
(Ad cognitionē (inqt) nō reqriꝭ ſilitudo ꝯformitatis
in nā:ſed ſilitudo repñtationis tñ:ſicut ꝑ ſtatuā aureā
deducimur in memoriā alicuius hoīs.) Hec ille. Ideꝫ
dicit.q.8.arti.ꝑo.ad 3m dicens. (Inter cognoſcens ꝛ co
gnitū nō exigiꝭ ſilitudo.ꝗ eſt ſꝫ ꝯueniētiā in nā.lꝫ ſꝫ
repñtationē tñ:ꝯſtat.n.ꝙ forma lapidis in aia eſt lon
ge alterius nāe ꝗꝫ forma lapidis in mā:ſed inꝗtū rep-
ſentat eā ſic eſt pñm ducens in cognitionē ipſius.) Hec
ille. Uerūtñ Aureo. fundat ſe ſup vno qꝺ credit ſe de-
monſtraſſe.ſ.ꝙ ſingulare nō cognoſcaꝭ vt ſingulare:
niſi ꝑ iudiciū lineale:qꝺ falſū eſt. ❡ Ad 3m dico ad ma
iorē pmo:ꝙ ſupponit vnū falſum.ſ.ꝙ in re ſit ꝯplexio
terminoꝝ.cōplexio.n.talis eſt in intellectu:lꝫ in re ſibi
correſpondeat vnitas ꝗdaꝫ. ❡ Scdo dico:ꝙ ꝯceſſa i re ta-
li vnione vel cōplexione ꝑdicati ad ſubm: vt fortis ad
albū:talis cōplexio termioꝝ.ſ.fortis ꝛ albi pōt repñta
ri infallibilr ꝑ aliquā ſilitudinē:que adhuc eēꝫ poſito
ꝙ nunꝗꝫ cōplexio ꝑdicta eſſet poſita vel ponenda i re
rum nā.ſ.ꝑ ideā diuini intellectus:illa.n.repñtat dictā
cōplexionē ponendā in tali nunc:vel tali tpe:ꝛ tñ ſi cō-
plexio illa non poneretꝭ in tali nunc:adhuc illa idea eſ-
ſet:nec aliquo mō eſſet falſa: qꝛ tunc nō repñtaret hāc
cōplexionē:nec ad illā haberet reſpectū illū:quē nunc
hꝫ:ſed ſuū oppoſitū.ſ.fortes non eſt albus:ſed tñ verū
eſt:ꝙ non eſt poſſibile:ꝙ idea illa repñtet iſtam cōple
xionē eſſe ponendā in tali nunc:ꝛ ꝙ poſt nō repñtet il-
lam ponendā in tali nunc:ſed eius oppoſitā:ꝛ de hꝫ for-
te in ſequenti qōne diceꝭ:arguēs aūt ꝓbat illā maiorē
de ſilitudinibus creatis. Dico.n.ꝙ ſi aliꝗ ſilitudo i mē
te fortis repñtaret Petrū cras currere:illa pōt eē fal-
ſa:ꝛ erit falſa:ſi cras Pet. non currat : imo ēt poſito ꝙ
Pet. currat cras:illa ꝓpoſitio in mente fortis erit fal
ſa qñ Pe. ceſſabit a curſu:vñ ſcūs Tho. de veritate.q.

Nec ſimili-
tudo inter co
gnoſcēs ꝛ co
gnitū exigaꝭ.

2.arti.5o.ad xim.dicit. (Scia dei nullo modo variaꝭ ſꝫ
variationē ſcibiliū:ex hoc.n.contingit ꝙ nr̄a ſcia ex
eoꝝ variatione variꝭ:qꝛ alia ꝯceptione cognoſcit res
pñtes:ꝑteritas:vel futuras:ꝛ inde eſt ꝙ forte nō ſeden
te illa cognitio:ꝗ habebaꝭ de eo:ꝙ ſederet:efficiꝭ falſa:
ſed deus vno intuitu videt res:vt ꝑteritas: vel futuras:
vel pñtes:vñ eadē veritas in eius intellectu manet ꝗli
tercūqꝫ res variꝭ.) Hec ille. Similr dico: ꝙ illa idea
que nunc repñtat fortem curſuꝝ in tali inſtanti: ſi for-
tes nunꝗꝫ fuiſſet illo inſtāti curſurus nō repñtaret for-
tem in illo inſtanti curſuꝝ:ſed potius oppoſitū: cuius
ſimile ſcūs Tho. ponit ꝑ ſen. diſt. 39.q.i.arti.2o. ad ꝑm.
dicit.n.ꝙ ſi aliqua alia res poneretꝭ ꝑter illas: ꝗs deus
ꝑſciuit euenturas:non fieret additio alicuius forme:
vel ſpēi ad diuinū intellectum:ſed eſſet alius reſpect9
diuine eſſentie ad illā rem:ita in ꝓpoſito. ❡ Ad pmuꝫ
Scoti negaꝭ maior:diſtinguendū.n.eſt de ideis termi
noꝝ:ꝗdaꝫ.n.eſt idea termini puta fortis: ꝗ eſt ſilitudo
fortis ſolū ꝗtum ad ſubam eius:vel indiuiduātia for-
tis:ſicut ꝛ ꝗdam eſt idea albedinis:vt albedo eſt: ꝛ non
vt hec albedo:qꝛ.ſ.nō eſt ſilitudo albedinis ꝗtū ad il-
lud:ꝑ qꝺ fit hec albedo: ꝛ ex talibus ideis : vel rōibus:
aut ꝯceptiōibus:aut ſilitudinib9 hoꝝ terminoꝝ fortes
ꝛ albedo:non alia pōt hēri noticia niſi illa:que nata eſt
haberi ex terminis illis:ſi ꝗ tñ ſit. Alie ſunt idee:ꝗ ſūt
ſilitudines terminoꝝ ꝗtū ad oia ꝗ ꝯueniunt termino
puta ꝗtū ad ſubam:ꝛ eſſe:ꝛ accñtia:ꝛ tps:ꝛ locū: ꝛ oēs
diſpōnes:ꝛ ex talibus ideis: vel rōnibus terminoꝝ nō
ſolū pōt haberi noticia:ꝗ nata eſt haberi ex terminis:
vtpote ꝙ fortes eſt hō:vel ꝙ albedo eſt color:imo ꝑ il-
las ſciunꝭ oia ꝗcunqꝫ pñt enunciari de re in quocūqꝫ
tpe ſit:vel diſpōne:vtpote ꝙ fortes eſt albus tali tpe: ꝛ
niger tali:ꝛ ſic de alijs. ꝑmo mō ꝯcediꝭ maior: ſꝫ nihil
ad ꝓpoſitū:qꝛ idee diuine non ſunt tales:nec adeo im
ꝑfecte:vt ex ꝑdictis patuit. 2o mō negaꝭ maior. ❡ Ad
2m negaꝭ maior. dicit.n. ſcūs Tho. ꝑ ſen. diſ. 39.q.i.arti.
2o.ad ꝑm. (Et ſicut ipꝫ ſcire diuinū eſt ſubꝫ libertati vo
luntatis:ita ꝛ idea ſm ꝙ ad ipſam terminaꝭ actus di-
uine ſcie:ſicut ſcia artificis ad formā artificiati:quā ex
cogitat:ꝛ iō ſilis eſt rō de idea ꝛ de actu ſciēdi: ſicut.n.
non pōt poni ꝙ actus ſciendi ſit in eo: ꝛ nō fuerit pri9:
ita non pōt deſignari ꝙ idea ſit in deo:ꝛ nō fuerit pri9:
tñ reſpectu vtriuſqꝫ pōt dēſignari libertas volūtatis.)
Hec ille. ❡ Et ibidē ar. ꝑ dicit. (Qꝛ actus diue ſcie eſt
imperatus a volūtate: ſꝫ ꝙ eſt eius opis vt iformās ipꝫ:
iō pōt ꝯcedi ꝙ deus pōt non ꝑſcire qꝺ ꝑſcit:vel eꝯ: nō
tñ pōt eſſe vt ſimul ꝑſciat:ꝛ nō ꝑſciat: vel ꝙ nunc ꝑſci
at:ꝛ poſtmodū nō ꝑſciat:loqndo de ꝑſcia ex pte ſcie tā
tum:ita ꝙ non fiat vis de rōne futuri:qꝛ qꝺ mō eſt fu-
turꝝ:poſtmodū erit pñs:ꝛ tūc nō erit ꝑſcitū:ſed ſcitū.)
Hec ille. ❡ Eodē mō ergo dicendū eſt ſꝫ eū.ꝙ idea lꝫ
nālr repñtet ꝗdditates reꝝ creabiliuꝫ.tñ eaꝝ exñtias
repñtat ſm arbitriū voluntatis:diuinus.n.intellectus
ſm nutū diuine volūtatis pōt; accipe eſſentiā ſuā put
ꝑfectionē alicuius ꝯtinet ſpecificā :nō recipiendo eā ꝑ
ut ꝯtinet eſſe illius:vel pōt ēt eā accipe vt ꝯtinet eſſen
tiā cū ꝗdditate:ꝛ ita aliqua idea repñtat rē eſſe: ꝛ aliꝗ
nō:ſilr de aliquo repñtaꝭ ꝙ ſit futuꝝ:qꝺ poſſet repñta
ri non eſſe futuꝝ:vñ idea ꝗdditatis libere : ꝛ non nālr
repñtat tales ꝯplexiones ad extra ponēdas:ita ꝙ idea
repñtans fortē curſuꝝ in.a.inſtanti:nō nāli neceſſitate
hoc repñtat:imo poſſet repñtare oppm. ❡ Et cū dicit
arguens ꝙ idee ſunt in deo añ actuꝫ voluntatis ꝛc. ve
rum eſt ꝗtū ad hoc:qꝺ idea dicit in recto.ſ.diuinā eēn
tiā:ſed nō ꝗtū ad reſpectū: quē importat ad creaturā

Ad ꝑm Sco
ti ꝑ eadē rō.

Idea quālr
repñtat.

in obliquo. ſicut .n. dicit ſcūs Tho. p ſen. diſti. 38. arti. i. (Ita eſt ɔſideranda cāſitas diuine ſcie: eſt ğ talis pceſſus in pductione artificiati. Primo .n. ſcia artificis oñdit finem. Scđo voluntas eius tendit in illum finem. Tertio voluntas imperat actū. per quē educaĩ opꝰ: circa qđ opus ſcia artificis ponit formā ɔceptam: vñ ſcia ſe hʒ vt oñdens finem: ⁊ vt dirigens actuʒ: ⁊ informās opus.) Hec ille. ⁋ Ex quo pʒ: ꝙ ſm eum voluntas diuina ſm rōnem intelligiĩ precedere actuʒ intellectus quo excogitaĩ idea: ſicut actus volūtatis pcedit actum intellectus artificis: quo excogitat formam artificiati. ⁋ Ad 3m dico: ꝙ poſſibilia nunꝗ̄ fiēda hñt pfecte ideas in deo: ſicut poſſibilia fienda: ſed aliter ⁊ alr: q2 illa que in nulla parte tpis erūt hñt ideas indeterminatas: illa vero: que i aliqua parte tpis eſſe hñt. dicunĩ habere ideas determinatas: ac per hoc non eſt incōuenies ſi idee hoꝝ repñtant hec eſſe in tali menſura: nō autē idee illoꝝ alia: vnde ſcūs Tho. de veritate. q. 3. arti. 6°. dicit. (Idea pōt eē eius: qđ nec eſt: nec erit: nec fuit: nō tñ eodem mō ſicut eſt eoruʒ que ſunt: vel fuerunt: vel erunt pducenda: q2 ad ea q̄ ſunt: vel fuerunt: vel erūt pducenda: determinaĩ ex ꝓpoſito diuine voluntatis: non aūt ad ea: que nec ſunt: nec erunt: nec fuerunt: ⁊ ſic hꝰ habent quodāmodo ideas idetermīatas.) Hec ille. ⁋ Ex ɋbus pʒ qūo mens eius eſt: ꝙ ꝑ hꝰ ideas poſſibilium: que nunꝗ̄ fient: deus non nouit talia poſſibilia determinari ad eſſe in ſeipſis: nec ille idee repñtant illa hēre eſſe extra ſuas cās: ſicut idee futuroꝝ: vel preteritoꝝ: aut pñtium: ⁊ ſic illud argumentū non valeret: non .n. oriĩ ex imperfectione: vel pfectione ideaꝝ: ꝙ repreſentent aliquid eſſe: vel non: ſed hoc oriĩ ex propoſito diuine voluntatis: quo aliquoꝝ formas excogitat ordinādo eas ꝑ pductionē illaꝝ: quaꝝ ſūt forme: ⁊ ſic eas quodāmodo ad eſſe determinat: ⁊ tales idee repreſentant rē in ſe: ⁊ cū eius actualitate: quā habitura ē extra ſuas cās: ideo per illas ideas nouit res eē futuras: aliquoꝝ aūt deus formas excogitat non ordinādo eas ad pductionem: ⁊ per illas deus nouit res ɋ̄tū ad eſſe qđ habent in ſuis cauſis: ſed non ɋ̄tum ad eſſe: qđ habitura ſunt in ſe: q2 nullū tale habebunt: ⁊ iō nouit illa non eſſe: poſſe tñ eſſe. Et ſic pʒ ad illas ſex replicas factas ɔ̄ ſolutionem quarti principalis argumēti. ⁋ Ad quintū principale dr: ꝙ diuinus intuitus ferĩ in illas infinitas cogitationes futuras tāꝗ̄ in pſentes ſue eternitati: ſed non tanꝗ̄ in pñtes adinuicem: ⁊ iō non ſeqĩ ꝙ infinita multitudo ſit ſimul in actu: ſed in potentia: ſicut nec ſequitur: ꝙ oēs dies anni ſint ſimul adinuicem pñtes in actu: lʒ ſimul ſint pñtes deo: ⁊ eſt exemplū de capite ⁊ pedibus: quoꝝ qđlibet eſt pñs eidem aīe intellectiue: non tñ caput eſt pñs pedibus: nec eɔ̄. Concedo tñ ꝙ infinite idee ſunt actu in deo ſm ꝙ dicit ſanctus Tho. de veritate. q. 2. art. 10. ⁋ Ad 6m negaĩ minor: vt alias patet. Dico .n. ꝙ futura ī tpe quo futura ſunt nō coexiſtūt eternitati: ſed in mēſura q̄ pñtia ſunt: quaꝝ quālibet diuinus intuitus ſil' i tota ſua eternitate ɔtingit. ⁋ Ad 7m dico: ꝙ deus cognoſcendo futuꝝ duo cognoſcit. ſ. eſſe rei future: qđ hʒ in ſeipſa. ⁊ eē qđ hʒ ī ſuis cauſis ꝓpter qđ dr futura: hanc .n. duplicē cognitioneʒ hʒ deus de quolibet futuro: qđ poneĩ in eſſe ꝑ aliq̄ mēſura: vt allegatū eſt ſupius in ɔne 3a. de 2a 2e. q. 171. arti. 6°. verūtñ lʒ iſto duplici mō cognoſcat futuꝝ: tamē rōne ſcđi modi non ſubeſt diuine ſcie per certitudinem: ſed ſolum q2 ſubeſt pmo mō: cum ergo dicit Aureo. ꝙ hec ꝓpoſitio de futuro: antixpʼs erit: eſt ſcita a deo vt ē de futuro ⁊c̄. Dico ꝙ vtiqʒ illa ꝓpoſitio eſt de futuro ⁊ eſt ſcita a deo nō rōne futuritionis ſue: ſed q2 ſcit illā de preſenti: antixpʼs eſt. Futuritio .n. non ſubeſt certitudini ſcie diuine: niſi q2 pñtialitas ſubeſt: ſicut .n. dictuʒ eſt: ⁊ prius allegatū potius deberet dici: ꝙ deus ſcit hoc eſſe: demōſtrato aliquo qđ nobis eſt futuꝝ: ɋ̄ ꝙ ſciat hoc eſſe futuꝝ: ſi ſignificaremus eternitateʒ: ſicut in ſe eſt: concediĩ igiĩ ꝙ illa ꝓpoſitio: antixpʼs erit: eſt vera non rōne ſue futuritionis: ſed rōne pñtialitatis correſpondentis: nec tñ ſequiĩ ꝙ ſit imutabilr vera: vt poſt dicetur. ⁋ Ad octauū diſtinguo maioreʒ: pñs .n. poteſt aliquid dici duplr. Primo mō in rerum nā temporaliū: q2. ſ. actu eſt pro illa menſura: qua enunciaĩ ab aliquo eſſe pñs: ita ꝙ tēpus menſurans locutionem menſuret exiſtentiam rei: de qua fit locutio ꝙ eſt pñs. Scđo mō aliqđ dr pñs: q2 attingiĩ actualiter ab aliqua menſura actuali: ſiue illa menſura ſit tempus: vel euū: aut eternitas. Primo mō dico antixpʒ eſſe futuꝝ ⁊ non pñtē. Scđo mō dico: ꝙ eſt pñs. Tunc ad argumentū dico: ꝙ ex noticia attingente rem vt pñtem pmo mō pōt inferri rei cognite pñtia: ⁊ ꝙ illa res actualiter eſt: lʒ tūc negaĩ minor: non .n. deus iſto mō attingit antixpm vt pñtem: nec aliud futuꝝ. ſ. vt coexiſtens diei: in qua ſumus: aut illis qui ſunt in hac die: ſed ex noticia attingēte rem vt pñtem. ſcđo mō non pōt inferri rei cognite pñtia: vt poſſit vere enūciari: ꝙ illđ eſt ꝑ tpe: quo enūciaĩ: ⁊ iſto mō ɔcediĩ minor. Unde breuiter: q2 deus attingit antixpm vt pñtem ſibi: ideo cōcediĩ ꝙ antixpʼs eſt ſibi pñs: non aūt attingit eū vt pñtem nobis: iō nō concediĩ: ꝙ ſit pñs nobis: vel aliter pōt dici ad maiorē ꝙ hʒ veꝝ de noticia: que non ſimul attingit rem in ſe: ⁊ in ſua cā: cuiuſmodi eſt oīs cognitio creature: duʒ .n. cognoſcaĩ eclypſis in ſua cā: non vr in ſe: nec dū videĩ in ſe cognoſciĩ in ſua cā: ex tali enim noticia pōt inferri: ꝙ ſi attingat rem vt pñtem: ꝙ illa res attincta eſt extra ſuas cauſas: ⁊ poſita in actu ꝑ menſura illa: qua attingiĩ: ac per hoc in ſe pñs: ⁊ ſilr ſi talis noticia attigat reʒ in ſua cā: illa eſt futura ⁊ non pñs in ſe: ſed ſi maior intelligaĩ generalr de oī noticia. falſa eſt. ⁋ Ad pmuʒ Aure. ɔ̄ quartā ɔnem inductū negaĩ minor ad ſenſuʒ in qūo dʒ intelligi: lʒ .n. ſciētia dei ſit in ſe neceſſaria: nō tñ neceſſariā habitudinē hʒ ad ſcita. loquendo de enūciabilibus: niſi neceſſitatē imutabilitatis: lʒ .n. deꝰ non poſſit ante euentū antixpi prius ſcire antixpm eſſe futuꝝ: ⁊ poſt non ſcire: vl econtra: tñ actus diuine ſciētie potuit eternalr cadere ſuper oppoſitū huius: antixpʼs erit: ſicut eternalr cadit ſuꝑ hanc: antixpʼs erit: ⁊ vtrūqʒ fuit in libertate diuine volūtatis equalr. ⁊ iō neceſſario ſciuit illā neceſſitatē imutabilitatis: nō tñ neceſſitate abſoluta. ⁋ Et ſi dicaĩ ꝙ oppm huius ſupra dictū fuit. ſ. ꝙ diuina voluntas nō hʒ neceſſariam habitudinem ad volita: niſi neceſſitatē imutabilitatis: ſed diuina ſcia hʒ neceſſariam habitudinē ad ſcita: dictum eſt etiam: ꝙ hoc añs eſt abſolute neceſſariū: deus ſciuit B: puta antixpm currere: ⁊ ſilr ɔñs. ſ. antixpʼs erit. ⁋ Rñdeĩ ꝙ loquendo de ſcientia ſimplicis intelligentie: deus neceſſario ſcit quicqđ ſcit: nec pōt aliqđ ſcire: qđ poſtea neſciuit: ſiue ſcitum ſit cōplexum: ſiue incōplexuʒ: poſſibile vel impoſſibile: fiendū vel non fiendum: verum vel falſum. Sed loquendo de ſcientia viſionis: q̄ ſolum eſt reſpectu eoꝝ: q̄ ſm aliqđ tps ſunt in actu. vt exponit ſcūs Tho. pma parte. q. 14. art. 9°. ⁊ 15°. Et de veritate. q. 2. arti. 13. Et pmo ɔ̄ Henri. ca. 69°. ⁊ 66°. Et pmo ſen. di. 39. q. 7. arti. 2°. De iſta inquā ſcia loquendo: dico ꝙ diuina ſcia non neceſſariā habitudinem hʒ ad ſcita: imo multa illo mō ſcit: que pōt non ſcire: ⁊ multa non

De ideis poſſibiliū nunꝗ̄ fiendoꝝ.

Diſ. 36. q. 2° arti. 2.

In rñſio. ad 3m Aure. contra 7m.

ſcit: que pōt ſcire. Illo mō.n. ſcit illud enunciabile: antixp̄s erit: ⁊ poſſet illud non ſcire. ſ. ſi antixp̄s nō poneretur: tunc.n. ſciret hoc ſcia ſimplicis intelligentie: nō autem viſiōis. ¶ Poteſt etiam dici aliter ⁊ forte melius quo ad enunciabilia: id eſt ꝓpōnes: vel ſignata eaꝝ: ſꝫ enim ꝙ dicit ſctūs Tho. p̄mo. ſen. di. 39. q. i. art. i. (Enūciabile pōt ſumi inquantū eſt res q̄dam rōnis q̄ſi mālliter: ⁊ ſic q̄dcunqꝫ enunciabile deus ſciuit ſcit: ſemper enim ſcit hoc enunciabile: ſortē currere: habere talē naturam: ⁊ tales partes: vel pōt ſumi ſignificatiue put ꝑ ip̄m ſignat̄ eſſe rei cū ſuis ꝯditionibus: q̄ dant̄ intelligi ex ſignificatione verbi: tūc nō q̄dcunqꝫ enunciabile ſciuit deus olim: mō ſcit: ſciuit.n. hoc enunciabile eſſe veꝝ: xp̄m crucifigi cū crucifigebat̄: ſed modo non ſcit eſſe veꝝ: ſed fuiſſe veꝝ.) Hec ille. ¶ Uerūtn̄ de veritate. q. z. arti. i3°. ad 7m dic. (Lꝫ non ſit mō veꝝ Petrū currere: ſed cucurriſſe: nihilominus tn̄ deus vtrūqꝫ ſcit: qꝛ ſimul intuet̄ tempus: quo vtrūqꝫ enūciabile eſt verum: ⁊ ſcit illud eſſe veꝝ in tali tp̄e: ⁊ ſuū oppoſitū in alio tp̄e.) Et iſtud vr̄ magis ꝯſonum prioribus dictis in iſta mā. Cū etiam obyciat̄: ꝙ dictū fuit ſuperius iſtā eē neceſſariā abſolute: deus ſcit hoc futuꝝ ⁊c̄. Dico ꝙ illa neceſſitas abſoluta intelligēda eſt illo mō: quo docet ſctūs Tho. p̄mo ſen. vbi ſupra. ar. ſ. ad 3m. (Illud (inquit) q̄d eſt neceſſariū: eſt dū eſt: abſolute tn̄ loquēdo non eſt neceſſe eſſe: ita ⁊ deum ſcire aliq̄d neceſſariū ē: dum illud ſcit: non tn̄ neceſſe eſt eū ſcire: niſi neceſſitate imutabilitatis: que libertatē volūtatis nō excludit: ⁊ hec libertas ſignat̄ cū dr̄: ꝙ deus pōt hoc nō ſcire.)

Contra ſolutionē Aure. di. 39. q. p̄ma ar. i. ꝓpo. 4.

Hec ille. ¶ Sed ꝯ ſolutionē iſtam ꝓ quanto dicit ſcientiam dei eſſe neceſſariā in ſe: non tn̄ quantū ad habitudinē ⁊c̄. arguit Aure. p̄mo. Qꝛ talis habitudo ⁊ tranſitus ad creaturas ſicut ad obiecta ſcd̄aria eſt aliq̄d relatiuū: ſed nulla ꝯtingentia pōt eſſe in relatiuo: gn̄ ſit in aliquo abſoluto: cum non acquiratur relatio niſi acquiſito abſoluto: ergo non pōt pōi: ꝙ ſcia dei ſit neceſſaria q̄tum illud: q̄d eſt abſolute: ꝯtingens vō q̄tum ad habitudinē. ¶ Scd̄o. Aut hꝫ habitudines ⁊ tranſitus fundant̄ ſup eodē abſoluto: aut ſup diuerſa: ſed nō pōt dici: ꝙ tranſitus ſup duo oppoſita abſoluta fundētur: qꝛ in diuinis non ſunt multa abſoluta: nec pōt dici ꝙ ſup vnū: qꝛ tunc q̄libet habitudo eſſet neceſſaria: ſicut ⁊ illud abſolutū. ¶ Tertio. Si deus ab eterno potuit per actum ſui intellectus trāſire ſuper duo oppoſita: q̄rendū eſt de iſta ꝯtingentia circa q̄d ponit̄ inherēter: aut.n. circa diuinitatē: cui iſte tranſitus q̄tum eſt ex ſe poſſet ineſſe: ⁊ nō ineſſe: aut circa obiecta ſcd̄aria: qꝛ lꝫ ille tranſitus ſemp eſſet in diuina eſſentia: poſſet tn̄ terminari ad iſtud: ⁊ ad eius oppoſitū: ſed non pōt dici p̄mū: qꝛ tunc deus non eſſet neceſſe eē formalr̄ quo ad oē ꝯceptum: vt ſibi inherens: vn̄ haberet potentiā paſſiuā ad vtrūlibet: q̄d repugnat ſūme neceſſario: cuiuſmodi eſt deꝰ: nec pōt dari zm: qꝛ manente tranſitu ſemper opꝫ intelligi: ꝙ maneat terminus: ſup quē tranſit ēt ſcd̄ario: igit̄ idem q̄d prius. ¶ Quarto. Qꝛ de rōe ſciētie eſt trāſire ſup obiectū: non.n. pōt eſſe: nec intelligi: gn̄ tranſeat ſuper obiectum: ſed nulla res pōt eſſe neceſſaria: gn̄ neceſſariū ſit quicq̄d eſt de formali rōne ⁊ ꝯceptu illius: ergo impoſſibile eſt: ꝙ ſcia ſit neceſſaria: quin ēt ſit neceſſarius trāſitus eius ſup obiectū. ¶ Et ſi dicat̄: ꝙ veꝝ eſt de obiecto p̄mario: non aūt de ſcd̄ario. Non vꝫ. Tum qꝛ ſuper ob̄m ſcd̄arium non tranſit niſi tm̄modo denoiatiue: ſicut pictura dr̄ denoiare pictum: denoians aūt ſi ſit neceſſariū in ſe: eſt neceſſariū in denoiando: vt ſi pictura eſſet q̄d neceſſariū: ſemper denoiaret pictū. Tum qꝛ intellectio creature non pōt eſſe: aut intelligi ſine creatura: ⁊ iō eo mō: quo hꝫ intellectio reſpicit creaturā: neceſſe eſt ꝙ neceſſario reſpiciat: vt ſi reſpiciat tanq̄ obiectū ſcd̄ariū terminās neceſſario terminet̄: ſi vero vt denoiatū neceſſario denoiet: ⁊ ita opꝫ ꝙ ille tranſitus ſemp ſit neceſſarius. ¶ Ad p̄mum dico: ꝙ ille reſpectus: quē dico: tranſitus ꝯtingēs eſt: qꝛ creatura: ad quā terminat̄ eſt ꝯtingēs. ¶ Ad zm dico: ꝙ ille habitudines fundant̄ ſup eodē abſoluto. ſ. actu diuini intellectus: ⁊ termināt̄ ad diuerſa obiecta: nec tn̄ ſeqtur: ꝙ ꝯhāt neceſſitatē ex fundamento neceſſario: qꝛ non inſurgunt ex illo ex nā rei: cū ſint reſpectꝰ rōnis: ſed ſm arbitriū voluntatis diuine. ¶ Ad 3m dico: ꝙ iſta ꝯtingentia non inheret alicui: cū ſit mera negatio: contingentia.n. eſt non repugnantia ad eē: ⁊ ad non eſſe: ſed eo mō: quo inherere dr̄. dico ꝙ inheret reſpectui rōis ſcie dei ad obiecta ſcd̄aria: nec argumētū improbat iſtā parteꝫ: ſicut deberet. Et p̄terea falſe imaginat̄: ꝙ ibi ſit vnicus tranſitus: q̄ ſucceſſiue terminari pōt ad diuerſa: hoc.n. nullus ſomniat: imo quot ſunt obiecta intellecta: tot ſunt ibi tranſitus. ⁊ habitudines ſcie ad ſcita. ¶ Ad 4m dr̄ ſicut ibi dicebat̄. ¶ Et ad p̄mā improbationē dico: ꝙ lꝫ denoians ſit neceſſarium tn̄ ꝯtingenter denoiat illud: q̄d in ſe abſolute eſt ꝯtingens: nā res ꝯtingens nō ſub oī diſpōne eſt ſubycibilis diuine ſcie: niſi ſub illa: ſub qua hꝫ aliquā certitudinē. ¶ Ad aliā dico: ꝙ intellectio creature nō pōt intelligi non intellecta creatura: ſi loq̄mur de itellectione creature put dicit q̄dā ꝯſtitutū ex diuina ſcia: ⁊ ex reſpectu ad creaturā: ſed ſi loquamur de intellectione creature put dicit abſolutū fundans illū reſpectū: negat̄. ¶ Ad zm p̄ncipale dr̄ eodē mō. Iſta.n. ſuppoſitio: deus p̄ſciuit antixp̄m fore: eſt q̄dem imutabilis. ſ. qꝛ nō pōt hoc eſſe: q̄d prius ſciat: ⁊ poſt neſciat q̄tum eſt ex parte ſui: ſicut dictū eſt ſupius ad zm argumentū Sco. Dico tn̄ ꝙ non eſt abſolute neceſſaria: nec ineuitabilis: imo eſt in libertate diuine volūtatis: ꝙ actus diuine ſcie eternalr̄ cadat ſup oppoſitū. ſ. antixp̄s non erit: vnde ſctūs Tho. ibidē ad p̄m dicit. (Actus diuine ſcie nunq̄ tranſit in p̄teritū: ſed ſemp eſt in actu: ⁊ iō ſemp manet i libertate diuine volūtatis.) ¶ Ideꝫ ponit de vitate. q. 6. arti. 3°. ad. iom in alia mā. ſ. de p̄deſtinatione: ſic.n. ait. (Abſolute loq̄ndo deꝰ pōt vnūquēqꝫ p̄deſtiare: vel nō p̄deſtinare: aut p̄deſtinaſſe: vel non p̄deſtinaſſe: qꝛ actꝰ p̄deſtinationis cū menſuret̄ eternitate nunq̄ cadit in p̄teritū: ſicut nunq̄ eſt futurus: vnde ſemp ꝯſiderat̄: vt egrediēs a volūtate ꝑ modū libertatis: tn̄ ex ſuppoſitione hoc efficit̄ ipoſſibile: non.n. pōt non p̄deſtinare ſuppoſito: vel cū ſuppoſitione: ꝙ p̄deſtinauerit: vel ecōuerſo: qꝛ mutabilis eſſe non pōt.) Hec ille. ¶ Idē ponit arti. 4°. ad 8m. ⁊ dicit idē eſſe intelligendū de p̄ſcia. Dico ergo ꝙ illa ꝓpoſitio: deus hoc ſciuit eſſe futuꝝ: ē q̄dem inuariabilis ⁊ imutabilis q̄tū ad veritatē: non.n. eſt. ſimplr̄ abſolute neceſſaria: non tn̄ eſt ineuitabilis ſic: gn̄ ſit poſſibile ipſam eternalr̄ fuiſſe falſam: ⁊ iō nō eſt vanū ꝯſiliari de illo: q̄d ſeqtur ad illā ſuppoſitioneꝫ: neceſſitas.n. imutabilitatis libertatē volūtatis nō excludit: vt dcm̄ ē. ¶ Ad p̄m Greg. ꝯcedo: ꝙ volūtas p̄t velle i iſtāti: ⁊ elicere ſuā volitōeꝫ i iſtāti. ¶ Ad aliā cū ſuppōnē ibi factā de deſcriptōe cāe libe. Dico ꝙ illa deſcriptio falſa eſt: niſi ſic itelligat̄ ꝙ cā libera ē: q̄ poſitis oībꝰ reqſitis ad agēdū: ⁊ actionē p̄cedētibꝰ pōt agere: ⁊ p̄t nō agere: nō tp̄s vel mēſura: in qua eſt actio nō p̄cedit actionē: ſed eſt ſimul cū ea. Un̄ illa deſcriptio loq̄t̄ ſolūmodo de reqſitis ad agendū: q̄ ſunt diſpōnes agē.

tis ad agendū:vel paſſi ad patiendū: ⁊ nõ de menſura in qua fit actio. ❡ Ex h̃ pꝫ ꝙ aīs quo ad p̃mam ptē eſt falſum:qꝛ fundaᷣ in hac ſuppõne male intellecta. ❡ Sciendū tñ ꝙ illud argumentū ꝓbat:ꝙ illud:qđ ē in aliquo iſtāti durāte illo inſtāti nõ eſt neceſſariū abſolute:ita ꝙ in illo inſtāti hec ꝓpoſitio ſit neceſſaria:h̃ eſt:demonſtrādo ꝑ li h̃ illud:qđ dicimus eſſe in tali inſtanti:⁊ h̃ quidem ego ꝯcedo:nec ſcūs Tho. oppoſitum vult:nõ.n.iſta ꝓpõ:ego non ſum:implicat ꝯdictionem plus in inſtāti:quo ego loquor ꝙ̃ in quocūqꝫ alio inſtāti ſequente.aut p̃cedente:ac ꝑ hoc iſta ꝓpõ:ego ſum:nõ plus eſt abſolute neceſſaria in inſtanti:quo ego loquor ꝙ̃ in alio inſtanti:in quo ꝯſtat eam eſſe mere ꝯtingentem: ſed ſcūs Tho. vult ꝙ oē:qđ eſt qñ eſt:neceſſario eſt neceſſitate imutabilitatis: ſic ꝙ eo facto :quo aliqd ponitᷣ i.a.inſtanti:nõ põt deſinere eē in.a. inſtāti:ꝙ̃diu durat.a.inſtans:nec mutari de exñte in.a.in nõ exñs i.a.⁊ ꝯſilis:⁊ non maior neceſſitas eſt in hac ꝓpoſitiõe: deus ſcit antixp̃m eſſe futuꝝ.ſ.neceſſitas imutabilitatis:qꝛ nõ põt deſinere eſſe va:lꝫ nõ ſit neceſſe abſolute ipſam eſſe verā:h̃.n.ponit ſcūs Tho.p̃ ſen.di.39.q.i.arti.i.ad 3ᵐ.⁊ 4ᵐ.nec argūᵐ huius arguētis ꝯ hoc ꝓcedit: iõ eſt p̃ter mentē ſci Tho. ❡ Ad 2ᵐ dico: ꝙ illa ꝯñtia quā facit arguens nõ vꝫ: vt ipſe ſatis bene ꝓbat tripliciter:ſed ꝯceſſa nullitate illius ꝯñe non habetᷣ: niſi ꝙ iſta ſtant ſimul:deus põt ꝓducere vnū angelū i.b.⁊ deꝰ nullū angelū ꝓducit in.b.⁊ h̃ ꝯceditᷣ:⁊ vlterius ꝯceditur:qꝫ dū iſta eſt va.deus non ꝓducit angelū in.b.iſta põt eſſe vera:deus ꝓducit angelū in.b.⁊ iõ bene ꝯcludit:qꝫ aliqua ꝓpoſitio eſt vera in aliquo inſtāti:⁊ tñ abſolute eſt poſſibile illā eſſe falſam ꝓ illo inſtāti: ſed nõ ꝓbat:qn dū eſt vera:neceſſario ſit vera neceſſitate immutabilitatis a vo in falſum. ❡ Et ſilr ꝯceditᷣ:ꝙ aliq̃ ꝓpõ eſt falſa in aliquo inſtanti:⁊ tñ in illo inſtāti ē poꝰ potens facere:ꝙ illa ſit vera ꝓ eodē inſtāti:cū quo ſtat ꝙ oīs ꝓpõ falſa in aliq̃ iſtāti:neceſſario eſt falſa in iſtā ti illo neceſſitate imutabilitatis a falſo in veꝝ. ❡ Sꝫ forte aliqs argueret ꝯ iſtā ſolonē ſicut arguit Ochaꝫ: p̃mo.n.ſupponit vnū cõiter ꝯceſſum.ſ.ꝙ ꝑ nullā potētiā põt fieri de p̃terito non p̃teritū:qn ſemꝑ ſit poſt verū dicere:ꝙ fuit p̃teritū:quo ꝯceſſo arguitᷣ ſic. Hec mõ eſt va:voluntas vult.c.in.b.inſtanti: ponaᷣ ꝙ ita ſit: ğ poſt.b.ſemꝑ erit veꝝ:ꝙ volūtas voluit.b.i.c.imo ⁊ neceſſaria:qꝛ oīs ꝓpõ vera mere de p̃ñti hꝫ de p̃terito aliquā neceſſariaꝫ:⁊ ꝑ ꝯñs ſua oppoſita erit impoſſibilis: ex quo ſequitᷣ:ꝙ ſi iſta mõ ſit vera in inſtanti.b.ꝑ nullam potentiā poterit vnq̃ȝ fieri.ꝙ ipſa ſit falſa in inſtāti.b.⁊ per ꝯñs:nec ꝙ iſta ſit vera:voluntas vult.b.in.c. ❡ Scđo ſic. Nā magiſter ſen.lib.2º.diſti. 25. ſic dicit. (Sciendū eſt ꝙ libeꝝ arbitriū ad p̃ñs: vel ad p̃teritū nõ referᷣ:ſed ad futura ꝯtingentia.qđ.n.in p̃ñti eſt: determinatū eſt:nec.n.in p̃tāte nr̃a eſt:vt tūc ſit vel nõ ſit qñ eſt:põt.n.non eſſe: vel eſſe aliud poſtea:ſed nõ poteſt nõ eſſe dū eſt:vel aliud eſſe duꝫ eſt id qđ eſt: ſed in futuro:an hoc ſit:vel illud ad p̃tātem liberi arbitrij ꝑtinet). Hec magiſter. ❡ Et eādē ſñiaꝫ ponit Hugo liº p̃mo de ſacramentis parte 5ª.ca.22º. ❡ Tertio ſic. Si in inſtanti.b.eſt aliqua volitio:aut aliquid aliud:⁊ poſſibile eſt:ꝙ in inſtanti.b.ipſa nõ ſit:ponaᷣ in eſſe: ⁊ tūc ſequitᷣ:ꝙ in eodē inſtāti ſit:⁊ nõ ſit: qđ eſt impoſſibile. ❡ Ad p̃ᵐ iſtoꝝ ꝯceſſa illa ſuppõne ad ſenſuꝫ:quē hꝫ verū dr̃:ꝙ vtiqꝫ ſi in inſtāti.c.hec ſit vera: volūtas vult.b.poſt illud iſtās:hec erit neceſſaria neceſſitate imutabilitatis:volūtas voluit.b.⁊ ſua oppoſita erit ipoſſīs:id eſt immutabilr falſa:⁊ ſilr concediᷣ ꝙ hec de p̃ñti:volūtas vult.b.eſt neceſſaria i.c.neceſſitate imutabilitatis: cū quo ſtat:ꝙ non eſt abſolute neceſſaria in.c. pluſq̃ȝ i alio inſtanti:qꝛ eius oppoſita i nullo inſtanti: implicat ꝯdictionē ex terminis:⁊ iõ abſolute poſſibile eſt ipſaꝫ eſſe falſam in.c.inſtāti:⁊ ꝯñr non eſt neceſſariuꝫ abſolute:ꝙ aliqua de p̃terito neceſſaria ſibi corñdeat poſt inſtans.c.niſi ſuppoſito ꝙ illa ſit vera in.c. ❡ Ad 2ᵐ dico:ꝙ magr̃ ⁊ Hugo loquunᷣ de neceſſitate imutabilitatis: volūt.n.qꝫ illud:qđ eſt in p̃ñti: nõ ſic ſubiaceat libero arbitrio:ꝙ mutet illud de vero in falſum durāte menſura: ꝑ qua illud eſt p̃ñs:nõ aūt volūt qn liberuꝫ arbitriū libere ꝓducat actū p̃ñtē:vt.n.dicit ſcūs Tho. p̃ ſen.di.39.q.i.arti.i.actus elicitus a voluntate ꝙ̃diu ē in elici: ſubeſt eius arbitrio:nõ aūt qñ trāſit in p̃teritū vt poſt dicetᷣ in alia q̃ne. ❡ Ad 3ᵐ dr̃:ꝙ lꝫ iſte ſint ſil vere.a.eſt in.c.⁊.a.põt non eſſe in.c.tñ ſi 2ª:q̃ eſt de poſſibili ponitᷣ in eſſe:illa deponit p̃mam:q̃ eſt de i eē: aliqua.n.ꝓpõ đ i eſſe ſtat cū alia de poſſibili: q̃ nõ ſtat cū ea de in eſſe:que corñdet illi de poſſibili: patet de duobus ꝯdictorijs:quoꝝ qđlibet eſt ꝯtingens. ❡ Ad p̃mū ꝯ q̃ntam ꝯñem negaᷣ p̃ncipale aīs.ſ. ꝙ infallibilitas diuine ſcie iducat neceſſitatē rebus ab ea ſcitis. ❡ Et ad p̃mā huius aītis ꝓbationē dico:ꝙ ſcitū a deo ē immutabilr veꝝ ſic:ꝙ nõ eſt poſſe ꝙ de veritate trāſeat i falſitatē ꝓ menſura: ꝑ qua ſubditᷣ diuine ſcie:illud.n. ſcitū a deo:antixp̃s erit:hꝫ imutabilē veritatē ꝓ toto tp̃e p̃cedente poſitionē antixp̃i.qꝛ pro illo ⁊ ſolo tp̃e deꝰ ſcit eā eſſe verā:⁊ ꝓ tp̃e ſequenti ſcit eſſe falſam: ⁊ ita ē de alijs enunciabilibꝰ ſcitis a deo. Dico igiᷣ ad formā: ꝙ in tali ꝯñ:deus ſcit hoc futuꝝ: igiᷣ hoc erit: aīs eſt imutabilr veꝝ ꝓ menſura tali:vel talr:⁊ ſilr ꝯñs:nõ tñ ſequitur qꝫ ꝓ aliqua menſura ſit abſolute neceſſariū: ſꝫ ſolū ex ſuppõne. ❡ Ad 2ᵐ dico:ꝙ poſſe cognoſcere aliqd alr ꝙ̃ eſt ꝯtingit duplr. Uno mõ ſm ſenſum cõpoſitū loquēdo:qꝛ.ſ.totū hoc eſt poſſibile:vt res realr ſit: ⁊ ꝓ tunc aliter cognoſcaᷣ eſſe ꝙ̃ ſit:⁊ iſto mõ conceditᷣ maior:⁊ negaᷣ minor:nec ꝓbatio eſt ad hunc ſenſum. Alio mõ ſm ſenſum diuiſum:qꝛ res taliter eſt: ⁊ poſſibile ē: vt alr cognoſcaᷣ:⁊ iſto mõ negaᷣ maior:ſic.n.in veritate ſtant ſimul ꝙ aliqd erit:⁊ poterit non eſſe:ita nõ infert poſſe decipi:ꝙ aliqd aliter erit:⁊ põt aliter cognoſci. ❡ Ad 3ᵐ dico:ꝙ ſi maior ſit ꝯpoſita modus arguendi nõ vꝫ:ſi aūt diuiſa ſit:falſa eſt in illo argumento ibi facto in minore. ❡ Ad quartū dico: ꝙ cauſa neceſſaria non impedibilis inducit neceſſitatem in effectu:ſi habeat neceſſariā habitudinē ad effectū: ſin aūt effectus nõ ꝓuenit neceſſario ab ea:niſi neceſſitate ſuppõnis hꝫ:ꝙ eā eſt p̃parata ad effectū inducēdū. ❡ Ad 2ᵐ p̃ncipale negaᷣ aīs. ❡ Et ad p̃mā probõnes dico: ꝙ poꝰ ꝯdictionis põt eſſe duplr in aliquo. p̃mo mõ: qꝛ nõ ſolū eſt indifferēs ad ꝯdictoria:imo vnū ꝯdictoriū põt ſibi poſt aliud ineſſe. Alioº qꝛ ſolū eſt ſm ſe ad ꝯdictoria idifferēs:lꝫ talis ſucceſſio ꝯdictorioꝝ eidē repugnet. Tūc dico:ꝙ cõtingentia ſcitoꝝ a deo ponit in eo potentiā ꝯdictõis 2º mõ:nõ aūt p̃mo mõ: potentia đ ꝯdictionis nõ arguit imutabilitateꝫ niſi p̃ mõ. ❡ Ad ſcđam dico:ꝙ lꝫ deus aliq̃ p̃ſciat:q̃ poſſe eſt eū nõ p̃ſcire:nec p̃ſciuiſſe.tñ nõ eſt poſſe:ꝙ de p̃ſcio fiat nõ p̃ſciꝰ: iõ talis trāſitus in eo eſſe nõ põt:nec opꝫ q̃rere: vbi eſt mutatio facta. ❡ Ad 3ᵐ negaᷣ minor. Dico.n. ꝙ nihil eſt in deo:qđ poſſit nõ eē in eo:nec vꝫ ꝓbõ:ſed eſt fallacia figure dictionis:cū ſic arguitᷣ:p̃ſcia antixp̃i eſt i deo ⁊ põt nõ eſſe in eo:igiᷣ aliqd qđ eſt in deo:põt nõ eē in eo. ❡ Ad p̃ᵐ ꝯ ſextā ꝯñē dico:ꝙ iſte due ꝓpõnes:deus ſciuit antixp̃m eē futuꝝ:⁊ deꝰ vult antixp̃m eē futurū:

licet ſint

Que neceſſitas ſit rei exiſtentis dū exiſtit.

Contra ſolonē Ochā le.i.di.38.

licet ſint ↄuertibiles q̄tū ad v̄itatē iſto mō:q̄ vna non pōt eſſe vera alia nō exiſtente vera.tñ aliter eſt de veritate p̄me ⁊ 2ᵉ.nam p̄ma eſt neceſſaria nō ſolū ꝓpter īmobilitatē actus diuini intellectꝰ.imo etiam ex obiecto euiſdē:qđ hꝫ neceſſitatē abſolutā ꝓ aliq̄ mēſura:in qua antixp̄s ē deo p̄ñs:qđ.n.eſt neceſſario abſolute:ē ꝓ illa mēſura:ꝫ nō neceſſario ſit abſolute ſimplr̄:neceſſitas aūt illius ↄñe dat neceſſitatē ꝓpoſitioni de futuro explicite:illud fore in tali menſura:⁊ ad hunc ſenſuꝫ ponit ſupra ↄc̄lo hanc eſſe abſolute neceſſariā. deꝰ ſcit antixp̄m fore:non quidem q̄ ſimpliciter abſolute ſit neceſſaria.ſꝫ q̄ eiꝰ veritas ortū hꝫ ex aliq̄ abſolute neceſſario in certa mēſura.ſ.preſentia antixp̄i ad diuinaꝫ eternitateꝫ in tali menſura. Iſta autem ꝓpoſitio:deus vult antixp̄m fore eſt ſolum neceſſaria ex ſuppoſitiōe:q̄ꝛ.ſ.eternaliter deus ita voluit:⁊ non eſt mutabilis ad oppoſitum.nec veritas illius.deus vult antixp̄m fore:ortum hꝫ ex aliquo abſolute neceſſario pro qualicūqꝫ mēſura.nā exiſtētia futuri pro quacūqꝫ mēſura nō eſt rō ipſi futuro:q̄ ſubijciaꝛ̄ diuine volūtati:ſic ē de ſcia dei:volūtas eni nō reqrit in obiecto ſuo totā neceſſitateꝫ:ſicut ſcia. ¶ Cū aūt dic̄ arguēs:q̄ itelleꝰ diuinꝰ eſt neutꝛ de quolꝫ futuro añ determinationē ⁊c̄. Dico q̄ licꝫ actus diuine ſcie ꝑut terminaꝛ̄ ad talia enūciabilia cōtingentia ſubſit volūtati:ſm̄ q̄ ponit ſcūs Tho.p̄mo ſen.diſ.39.q.1.arti.2.ad p̄mū.tñ ex hoc non habetur.q̄ eandem habitudinem habeat actus diuine ſcie ad ſcitum:ſicut voluntas ad volituꝫ:nec q̄ requirat in obiecto volūtatis qđ requiriꝛ̄ in obiecto ſcie:ac per hoc nec eadē ſit neceſſitas ꝓpoſitiōis explicantis habitudineꝫ ſcie ad ſcita:ſicut voliti ad volita.licet concedam:q̄ diuina ſcientia non neceſſario ſimplr̄ abſolute cadit ſuper aliqđ enunciabile contingens pluſq̄ diuina voluntas:deus enim neceſſario ſimpliciter ⁊ abſolute cognoſcit omne cognoſcibile incōplexū ſcia ſimplicis intelligentie:ſiue illud ſit quidditas:ſiue exiſtentia:ſiue quicquid aliud accidens quidditati:⁊ in hoc nō ſubeſt actꝰ intellectus arbitrio diuine volūtatis:ſed loquendo de ſcientia viſibilis.illa nō terminatur ad exiſtentiaꝫ rei:niſi ſm̄ arbitriū voluntatis:ſilr̄ nec ad enūciabilia:vt ſunt enūciabilia vera vel falſa. ¶ Ad argu.ᵃ p̄ loco ab Aureo.cōtra 7ᵃᵐ cōcluſionem inducta reſpondetur. ¶ Ad p̄mū quidem dico q̄ argumentuꝫ illud ſolum ꝓbat q̄ hoc cōſequēs de futuro:antixp̄s erit:nō hꝫ q̄ cōcedaꝛ̄:niſi q̄ꝛ ſibi correſpondet aliqđ de p̄ñti ⁊ nō de rōne ſue futuritiōis ↄtingētis:qđ ↄcedimus. ſed nō ꝓbat:q̄ illud ↄñs ſit verū ⁊ cōcedēdū. ¶ Ad 2ᵐ dicitur q̄ illa diſſimilitudo quam arguens aſſignat inter illas duas cōditionales.ſ.ſi deus ſcit antixp̄m fore.antixp̄s erit:⁊ ſi anima ſcit aliquid eſſe:illud eſt imāle.nō tollit q̄n exēplum ſci Tho.ſit conueniens ad ꝓpoſitum ad qđ inducitur:vtrobiqꝫ enim veꝝ eſt q̄ ↄſequēs ↄditionalis vtriuſqꝫ inferꝛ̄ aliam hr̄e veritatem:aut cauſam veritatis ꝓpter actuꝫ cognitiōis quā haberet ↄñs in ſe conſideratū.ſꝫ aliaꝫ veritatē habeat q̄ illud ↄñs.lapis eſt imaterialis.⁊ ideo ſicut iſta ꝓpoſitio.lapis eſt imaterialis:hꝫ duplicē cāmveritatis.vnam ſcꝫ ex ſe.aliaꝫ inq̄ntum additur tali ↄſequēti.ſ.lapis intelligitur. Ita illa ꝓpoſitio:antixp̄s erit:cuꝫ iferꝛ̄ ex iſto antecedēte:deus ſcit antixp̄m fore:hꝫ duplicē cauſaꝫ veritatis:vel neceſſitatis.p̄ma eſt q̄ꝛ cauſe antixp̄i non ſunt imobilr̄ determinate ad ꝓductionem antixp̄i:ſi enim ita eſſet tunc illa eſſet abſolute neceſſaria: antixp̄us erit:⁊ illa neceſſitas cōpeteret inq̄ntum eſt de futuro.ſecūda cauſa neceſſitatis eſt.q̄ꝛ preſentialitas antixp̄i attingitur a

Hec ꝓpoſitio antichriſtus erit duplicē cāꝫ veritatis habꝫ.

diuino intuitu:hoc eni ſuppoſito iſta eſt neceſſaria.antixp̄s erit:⁊ iſta nō competit illi inq̄ntū eſt de futuro:nec rōne futuritiōis.ſꝫ rōne ſui p̄ñtis attincti a diuino intuitu ⁊ iſta neceſſitas dr̄ abſoluta q̄ntum ad menſuram:pro qua illud p̄ñs attingitur a diuino intuitu. ſꝫ ꝓ alia menſura dr̄ neceſſitas ſuppoſitionis vel ↄſequentie. Sciendū etiā q̄ ſcūs Tho.nō loquitur de iſta ↄſequētia:ſi aliqđ ſcitur a deo eſſe futuꝝ:illud erit:ſed de iſta:ſi aliquid ſcitur a deo illud eſt neceſſariū:⁊ vult q̄ illud ↄñs ſit neceſſariū:ſm̄ q̄ ſubeſt diuine ſcie:q̄ꝛ illđ ↄñs nō ſcitur a deo.niſi q̄ꝛ ſcitur ſtū p̄ñs:qđ eſt neceſſariū dum eſt.⁊ iđ argumētū nō eſt ad ꝓpoſitū cōueniēter adductū. ¶ Ad 3ᵐ negaꝛ̄ p̄mū:qđ ibideꝫ ſupponiꝛ̄.ſ.q̄ ſi iſta ꝓpoſitio ſingularis de futuro ↄtingenti.antixp̄s erit:ſit aliquo mō vera:q̄ ſit ineuitabiliter vera:ineuitabile verū dico in ꝓpoſito:id eſt abſolute neceſſariū:ↄcedo tñ q̄ ſi illa ꝓpoſitio ſit vera:q̄ꝛ nō pōt mutari de veritate in falſitatē.nec ecōtra quo ad menſuram:pro qua ſcitur a deo.ſ.ante poſitionē rei. tunc eniꝫ dico q̄ falſificaꝛ̄.ſed prius erat vera.nā ante natiuitatem xp̄i hec erat vera:xp̄s naſceꝛ̄.modo autē falſa ſm̄ qđ dicit ſcūs Tho.p̄ᵃ p̄te.q.14.arti.15.ad 3ᵐ. Et de veritate.q.2.arti.13.ad 7ᵐ.Et p̄mo ſen.vbi ſupra dicit:q̄ illud:qđ mō eſt futuꝝ:poſtmodū erit p̄ñs:⁊ tūc nō erit p̄ſcitū ſed ſcitū:⁊ iſtud ſolū ꝓbat arguēs. ¶ Cum eniꝫ in p̄ma ꝓbatione dicit:q̄ ſi ꝓpoſitio de futuro in inſtāti.quo ponitur res:que p̄us dicebaꝛ̄ futura:mutaꝛ̄ a veritate in falſitatē.tunc illud qđ tranſiuit in p̄teritū mutaretur ⁊c̄.negaꝛ̄ ↄñia ad ſenſuꝫ Ariſto.6ᵒ.ethicoꝝ.ipſe enim ſolū vult:q̄ illud:qđ eſt p̄teritum nō poteſt non fuiſſe p̄teritū:⁊ hoc ↄcediꝛ̄:nō eniꝫ dicimus:q̄ veritas illiꝰ de futuro:que quidē veritas eternalr̄ fuit ad bonū ſenſuꝫ loquendo deſinat fuiſſe:imo ſemper erit veruꝫ illā v̄itatē fuiſſe: ſed dicimus:q̄ illa veritas erat in tali ꝓpoſitione:⁊ nō eſt nūc. ¶ Cū aūt dicit:q̄ ſi illa ꝓpoſitio mutetꝛ̄ a veritate in falſitatē.hoc non pōt eē ꝑ ꝑpoſitionē ſui ſignificati ⁊c̄.Cōcediꝛ̄ hoc loquēdo de totali ſignificato ꝓpoſitionis:iſtius eniꝫ ꝓpoſitionis:antixp̄us erit: ſignatū totale nō eſt ipſe antixp̄us ſoluꝫ: ſꝫ deſignatur etiā reſpectus eius ad ſuam cām in qua eſt: que quidē dr̄ futuritio.cū ḡ antixp̄s poniꝛ̄:nō ideo ponitur totale ſignatū dicte ꝓpoſitionis:ſed potius tolliꝛ̄ ſublata futuritiōe antixp̄i:deſinit igitur eſſe vera non ꝓpter poſitionē ſui totalis ſignati.ſꝫ ꝓpter poſitionem oppoſiti.ſ.antixp̄m nō eſſe futurum: q̄ꝛ iam erit extra ſuas cās. ¶ Et cuꝫ arguitur.q̄ꝛ ꝓpoſitio de futuro nūq̄ fuit vera.negatur cōſequētia. Iſta enim non ſignificabat q̄ eius totale ſignatū poneretur in eſſe in inſtanti:quo ponitur antixp̄s.ſed tunc haberet vnam de preſenti verem ſibi correſpōdentē.ſꝫ eam ſua veritate falſificantē. Iſta enim.antixp̄s eſt in.a. inſtanti. falſificat iſtā.antixp̄s erit in.a.inſtanti.verūtñ rō illa de futuro in p̄terito fuit vera:q̄ꝛ iſta de p̄ñti eſt vera. ¶ Ad 2ᵃᵐ ꝓbationē dr̄ eodē mō.falſum eniꝫ ſupponit.ſ.q̄ eadem veritas ſit ſucceſſiue in iſtis tribus ꝓpoſitionibꝰ.antixp̄us erit.antixp̄us eſt.antixp̄us fuit: qđ nō eſt:cuꝫ ſint diuerſe ꝓpoſitiones:⁊ diuerſa enūciabilia ſm̄ q̄ ꝓbat ſcūs Tho.p̄ma p̄te vbi ſupra.⁊ p̄mo ſen.diſt.41.q.1.ar.5. ¶ Ad 3ᵃᵐ ꝓbationē dico vt prius ad primam ꝓbationem.omnia iſta eniꝫ ſolum probant:q̄ ꝓpoſitio talis de futuro non poſſit mutari a veritate in falſitateꝫ ante poſitionem futuri in eſſe:ſed non ꝓbant:quin falſificetur ad verificationem ꝓpoſitionis de preſenti ſibi correſpōdentis:nec ꝓbant q̄ talis ꝓpoſitio ineuitabiliter ſit vera ante poſitionem futuri in eſſe. ¶ Ad 2ᵐ

La.2.1.c.3

Totus ꝓpoſitio antixp̄us erit qđ totale ſignificatū

vo ſuppoſitū ibidē.ſ.in argumento 3°.eſt verum in vno ſenſu:ꝛ falſuʒ in alio:ad quē ipe videt̄ declinare.ſi enī ſic intelligat̄:ꝙ impoſſibile eſt aliquid eſſe futurum in ordine ad cāʒ p̄mā:gn illud aliqn̄ ponat̄ in eſſe.ſic cōcedit̄.Si vero itelligat̄:ꝙ impoſſe eſt aliqd q̄cūqʒ mō futurū eſſe:gn aliqn̄ illud eueniat:ſic negat̄.Si aūt 3° intelligat̄:ꝙ impoſſe eſt aliquā ꝓpoſitionem de futuro eſſe veram:gn aliqn̄ ſibi correſpondeat aliqua de p̄nti vera:ſic etiā negat̄.Dico enim ſm ꝓbationē 8ᵉ ꝯn̄e:ꝙ medicus aliqn̄ verū dicit ꝓnoſticando de infirmo dicendo:ꝙ ſanabit̄:ꝛ tn̄ nunq̄ȝ iſta erit vera:hic ſanatur. Simil̄r iſta fuit vera:morte morieris Ezechia.ꝛ iſta.poſt q̄draginta dies niniue ſubuertet̄:qb⁹ tn̄ nō correſpondet aliqua vera de p̄nti illo tp̄e:quo p̄dictū fuerat:duo igit̄ vltimi ſenſus ſunt falſi:ꝛ p̄m⁹ ver⁹. ¶ Tūc ad p̄ᵃᵐ ꝓbationē dico illius ſuppoſiti:ꝙ ſicut iſta ꝯn̄a nō valʒ hec eſt vera:ſortes erit:igitur ita eueniet:ꝙ ſortes erit: ſic nec ex oppoſito ſequitur oppoſitum.ſ.non erit:ita ꝙ ſortes erit:igit̄ iſta nō eſt vera:ꝙ ſortes erit. ¶ Ad 2ᵘᵐ dico ꝙ venturꝫ ꝛ futurꝫ ideʒ ſignant:ſicut tamē nō ſequitur:ſortes eſt futur⁹.ḡ ita eſt ꝙ ſortes erit:ita nec ſequit̄:ſortes eſt venturus:igit̄ ita eſt ꝙ ſortes eueniet:ꝛ cauſa eſt:q2 ſm ꝙ allegatū eſt in octaua ꝯne.dr̄ aliqd futurꝫ duplici de cauſa.ſ.vel q2 ita erit.vel q2 cauſe alique ſunt inclinate ꝛ diſpoſite ad hoc ꝙ ita ſit.ꝛ hoc intendebat Ariſto.cum dicebat:ꝙ in illis de contingēti non eſt determinata veritas:nō enim intellexit:ꝙ tales non ſint vere:nec falſe ſicut arguēs fingit.ſed ſolūʒ ꝙ ꝓpoſitio de futuro contingenti rōne futuritiōis nō determinatur plus ad veritatem q̄ȝ ad falſitatem:ꝛ ꝙ eius veritas non tollit futuro contingentiā:nec infert:ꝙ futurꝫ eueniat:ꝛ iſta videtur eſſe mens ſancti Tho.de veritate.q.6.arti.3°.ad 6ᵐ.ait enīʒ ſic.(Sicut veritas ꝓpoſitionis de futuro non tollit futuro contingentiam:ita nec veritas predeſtinatiōis:ſed differt quātum ad hoc:ꝙ ꝓpoſitio de futuro reſpicit futurꝫ vt futurū eſt:ꝛ hoc modo nō p̄ōt habere certitudinē.ſed veritas p̄deſtinationis ꝛ p̄ſciētie reſpicit futuruʒ vt ē preſens:ꝛ ideo certitudinē habet.) Hec ille. ¶ Ad 4ᵐ dico:ꝙ lʒ contingēs futuruʒ ex ea parte:qua futuruʒ eſt nullaʒ determinationē habeat:ſed ſit ad vtrūlibʒ ſm ꝙ concedit ſcūs Tho.de veritate.q.2.arti.12°.ad p̄mū ꝛ 8ᵐ.ꝛ 9ᵐ.tn̄ ꝓpoſitio de futuro ꝯtingenti per reſpectū ad cognitioneʒ:que contingens intuetur:quaſi preſens determinata eſt ad veritatem:ſic enim habet aliquaʒ de preſenti ſibi correſpondentem veram nō tamen in menſura:in qua eſt vera:ſed in alia.vnde Aureolus falſum dicit:ꝙ ſcilicet actualitas contingētis nullam determinationem det futuro pro inſtanti p̄cedenti:cōcedo enim:ꝙ verū eſt inq̄ȝtū illa actualitas eſt futura:ꝛ ponēda in eſſe:ſʒ inq̄ȝtū eſt p̄ſens alicui aſpicienti dat determinationē futuro:ꝛ eſt cā ꝙ illa ꝓpoſitio de futuro illo formata ſit vera. ¶ Ad 5ᵐ negat̄ maior. Et ad ꝓbationē dico:ꝙ noticia diuina licet coexiſtat inſtātibus p̄cedētibus poſitionem futuri:non reſpicit inſtans poſitiōis futuri vt diſtās:ſʒ oīa vt p̄ſentia. ¶ Ad 6ᵐ dico.ꝙ diuina noticia dat veritatē illis ꝓpoſitionib⁹ de futuro ꝓpter modū cognoſcendi:ꝛ ꝓpter obiectum cognitum.Et ad īprobationē p̄mi dictū eſt.lʒ enī actualitas futuri nō det determinationē futuro vt in cauſis futuri eſt:vl̄ vt eſt futura:tamē vt eſt extra cauſas ꝛ in ſe dat determinationē futuro pro inſtanti precedente illam actualitatē.Ad improbationē ſecūdi dr̄ ſicut ad 5ᵐ.Diuina enīʒ noticia eſt p̄ſens ſimul ꝛ ſemel futuritioni antixp̄i:ꝛ eius exiſtentie actuali:cum oīa temporum momenta ſua eternitate comp̄hendat.Et ſic patʒ quid dicēdū. ¶ Ad ea 3° loco a Greg.cōtra eandeʒ cōcluſionē īducta dr̄ ad p̄ᵐ:ꝙ iſta ꝓpoſitio antixp̄us erit que eſt ꝯn̄s in dicta ꝯn̄a:ꝛ p̄a quidē ſʒ ſe abſolute ſumpta extra oēm ꝯn̄am eſt contingēs abſolute:nec aliqua ꝯn̄a faciet eaʒ abſolute neceſſariā:aut abſolute īpoſſibileʒ:ſed licet ipſa ſit in ſe contingens:tn̄ poſita aliqua ſuppoſitōe ipſa erit neceſſaria ex ſuppoſitione:ſicut poſita iſta ſuppoſitiōe:ꝙ deus velit creare antixp̄ʒ in die futura.ita ꝙ breuiter q̄ȝdiu illa ꝓpoſitio.antixp̄us erit.fundat reſpectū p̄ntie ad talē ſuppoſitionē:ita ꝙ eſt p̄ſens ꝛ ſimul cum illa ſuppoſitiōe:impoſſibile eſt falſitatē cadere ſup eam.ſicut q̄ȝdiu ſortes eſt ſubiectū albedinis:īpoſſibile eſt cadere nigredinē ſup eum īpoſſibilitate ſuppoſitiōis:ꝛ ita intelligo ꝓpoſitionē aliqueʒ neceſſariam ex ſuppoſitione.ſ.quādo eſt aliqua ꝓpoſitio:ſuper quam nō poteſt cadere falſitas q̄ȝdiu hʒ reſpectuʒ aliquē ad aliqd:ſic eſt in ꝓpoſito:q̄ȝdiu iſta ꝓpoſitio antixp̄s erit:hʒ relationē preſentie ad veritateʒ huius ſuppoſitiōis deus vult ꝓducere antixp̄m:falſitati ſubeſſe non p̄ōt:ꝛ iō q2 iſta eſt in ſe cōtingens:ꝛ neceſſaria ex ſuppoſitiōe:adeo ſi ipſa aſſumit̄ in ꝯn̄a:que exprimit illā ſuppoſitionē:ipſa dicetur eē neceſſaria nō quidē abſolute:ſed ex ſuppoſitiōe:q2.ſ.falſitas nō p̄ōt in eaʒ cadere:q̄ȝdiu erit ſub tali reſpectu. ¶ Ad 2ᵐ dico.ꝙ p̄ illa verba ꝛ illum modū loquēdi non intelligit ſcūs Tho.ꝙ antixp̄us ſit mō.id eſt in tempore nobis p̄ſenti:quo meſurant̄ motus noſtri ſit p̄ſens deo actualiter extra deū in ſua p̄ſentialitate.aut ꝓpria natura:ſʒ intelligit:ꝙ ipſa actualis exiſtentia antixp̄i attigitur a deo.ꝛ eſt p̄ſens deo pro menſura nobis futura.que deo preſens eſt:ꝛ de hoc dictū eſt diffuſius in p̄ma queſtione.Nec incōueniētia illata ſequunt̄ ꝫ ſcm̄ Tho.nō.n.ex ꝯceſſo ſequit̄:ꝙ antixp̄s ſit ꝓductus nūc:vel ꝙ tot⁹ mūdus ſit ab eterno ꝓduct⁹:aut ꝙ nihil fiat de nouo:q2 bene ſtant ſimul:ꝙ antixp̄s.ꝛ eius exiſtētia:ꝛ p̄ntialitas:ꝛ ei⁹ ꝓductio ſit p̄n̄s toti diuine eternitati:ꝛ tn̄ nec antixp̄s:nec eius p̄ſentialitas:aūt ꝓductio eſt p̄n̄s nob̄ aut tēpori nos mēſuranti:imo oīa illa ſunt futura p̄ cōparationē ad nos.ꝛ ad tēpus nos mēſurans:ꝛ ideo iſta nō cōcedit̄:antixp̄us eſt ꝓductus:q2 ly eſt dicit tēpus p̄n̄s nobis:ſi tn̄ ly eſt abſtraheret a tali cōnotatione:ſʒ eſſet indifferens ad oēm differētiā tēporis:tūc dici poſſet.ꝙ antixp̄s eſt ꝓduct⁹ in tali menſura:ꝛ ꝓcedebat̄ in alia ꝛc̄.Aliqd ēt fit de nouo:q2 tp̄us mēſurans factionem eius eſt in nobis nouū.lʒ nō deo.Nō ſequit̄ etiaʒ ꝙ aliqd ſit futurū ꝛ nō ſit futurū:ſed ꝙ aliqd eſt futurū nobis:ꝛ nō eſt futurꝫ deo.Nec ſequitur ꝙ ab eterno mūdus ſit creatus:ſʒ ꝙ creatio mundi eſt p̄n̄s toti eternitati.Et cū ꝓbat̄ ꝯſequētia:q2 oīs entitas actu diſtincta a deo eſt creata ꝛc̄.Dico ꝙ nos nō dicimus:ꝙ antixp̄s ſit actu diſtinctus a deo:vel ſit entitas actu diſtincta a deo.q2 ly eſt dicit tēpus nobis p̄n̄s:ꝛ p̄cipia p̄ntis tp̄is dicūt tp̄s nobis p̄n̄s:ꝛ participia futuri dicūt nobis tp̄s futurꝫ:ꝛ p̄cipia tēporis p̄teriti dicunt tēpus nobis p̄teritū.iō licet concedamus:ꝙ antixp̄i actualitas:ꝛ eius creatio:ꝛ eius mors:ꝛ natiuitas ſint deo p̄ſentia ꝓut iſta vera eſt:ꝛ abſtrahūt a cōnotatione ꝛ reſpectu ad tēpus nos menſurans:pro quo loq̄mur:dū tales propoſitiones formamus:tamē non conceditur ꝓprie loquendo ꝙ antixp̄us creetur:nec ꝙ naſcatur:aut moriatur:aut ꝙ ſit.Si tamen iſta.creatur:naſcitur:morit̄ dicant tempus non preſens homini loquēti:ſed p̄ſens deo.vel nō diſtās a deo.tūc poſſent dicte ꝓpoſitiones cōcedi.lʒ eēt īpropria locutio.vn̄ p̄ iſtā antixp̄us naſcitur ſolum

p° perher. t.c.15.

tur ſolū ſignificaretur:ꝙ tēpus natiuitatis antixpi nō diſtat a deo tāq̄ ſibi pteritū vel futurū: ſed eſt diſtās: preſens deo:ꝛ ita de alijs. ¶ Ad 3ᵐ dico:ꝙ inſtātia eſt rudis.nā illa maxima ſic eſt itelligenda:ꝙ qñ in añte ponitur aliqd ptinēs ad actū aie:ꝛ ꝯñs nō pōt verificari ſm eſſe rei extra aiam:tunc accipiēdū eſt ſm eſſe qḋ res h₃ in aia:ſicut ſi dicat̃:aia intelligit lapidē.ḡ lapis eſt vlis.iſtud ꝯñs nō aliter pōt vificari niſi ſm eſſe qḋ h₃ lapis in aia p ſuā ſpēẽ:iō itelligēdum eſt:ꝙ lapis eſt vlis ſm eē:qḋ h₃ in aia:nō ſic eſt in exēplo:qḋ arguens affert:ꝛ eſt ſimile illi:qḋ alij dicūt:ꝙ in iſta: homo eſt aial:ly hō:nō ſupponit ſimplr:ſ₃ in iſta hō eſt ſpēs. ¶ Ad 4ᵐ dico:ꝙ peccat per idē:q₂ falſe intelligit maximā ſci Tho. Nā iſta: ātichriſtus eſt futurus:nō pōt ſ₃ eē vificari: p quo attingit̃ a diuina ſcia:quā exprimit aia.q₂ antixpus nō eſt deo futurus:aut diſtās.Et hec ĩ iſta qōne dicta ſufficiāt. ¶ Diſt. XL.

¶ Utꝝ pdeſtinati de neceſſitate ſaluent̃. Qō. I.

Circa quadrageſimā diſtinctionē querit̃. Utrū₃ pdeſtinati de neceſſitate ſaluent̃. Et arguitur ꝙ ſic. Omne ſcitū a deo fore neceſſario eueniet:ſed pdeſtinatos ſaluari eſt pſcitū₃ a deo.igitur neceſſe eſt:ꝙ predeſtinati ſaluentur.

In oppoſitū arguit̃ ſic. Illud dici nō d₃:ex q̄ vana redditur ois pſuaſio: ꝛ ois oratio:ꝛ effect⁹ ſacre ſcripture:imo ꝛ paſſio xpi: ꝛ qcqd ſollicitudinis diuine.angelice:vel humane circa hoies eē pōt:ſed hec oia vana eēnt:ſi ex eterna pdeſtinatiōe iſte immobilr ſaluaret̃:ꝛ ille ex reprobatione dānaretur.ergo eſſe nō poſſet.

In hac qōne erunt tres articuli. In p̄ ingret̃ de pdeſtinatione qd ſit:ꝛ de ei⁹ oppoſito.ſ.reprobatiōe. In 2ᵒ de pꝛuidentia quid ſit:ꝛ de fato:ꝛ euentu:ꝛ caſu. In 3ᵒ an aliqḋ pdictoꝝ imutabilitatē inducat in actibus humanis.

Quantum ad p̄ᵐ ſit pma ꝯ:ꝙ pdeſtinatio eēntialiter ptinet ad ſciam vel intellectū₃. Iſtā pbat ſcūs Tho.pma pte.q.23.arti.p̄. (Conueniēs(ingt)eſt deū hoies pdeſtinare:oia eni₃ diuine pꝛuidētie ſubiacēt:ad pꝛudētia₃ aūt ptinet res in finē ordinare:finis aūt ad que₃ res create ordinant̃ eſt duplex:vn⁹ q excedit pporcionē nāe create ꝛ facultatē: ꝛ hic finis eſt vita eterna:q̄ in dei viſione ꝯſiſtit:q̄ eſt ſupra nā₃ cuiuſlib₃ creature. Eſt aūt ali⁹ finis nāe pporcionat⁹ quē.ſ.res creata pōt ꝯtingere ſm virtute₃ ſue nāe:ad illud aūt:ad qḋ non pōt aliqd ex vtute ſue nāe pueniꝛe op₃:ꝙ ab alio trāſmittat̃:ſicut ſagitta a ſagittante mittit̃ ad ſignū. Unde ppꝛie rōnalis creatura:q̄ eſt capax vite eterne pducit̃ in ipſa₃ q̄ſi a deo trāſmiſſa:cuius gdē trāſmutatiōis rō in deo pexiſtit ſicut ꝛ in eo eſt rō ordinis oiu₃ in finem:rō aūt alicui⁹ fiendi in mēte actoris exiſtēs eſt quedā pexiſtētia rei fiende in ipſo. Uñ rō pdicte trāſmutationis creature rōnalis in finē vite eterne pdeſtinatio nominat̃.nā deſtinare eſt mittere:ꝛ ſic p₃:ꝙ pdeſtinatio quātū ad obiecta eſt: q̄daꝫ pars pꝛuidētie.) Hec ille. ¶ Ide₃ ponit de vitate q.6.arti.p̄.vbi ait.(Deſtinatio(ingt)vnde nomē predeſtinationis aſſumit̃:iportat directionē alicui⁹in finē vnde aliqs dr̃ nunciū deſtinare: q cū dirigit ad aliqd faciēdū:ꝛ q₂ illud qḋ pponim⁹ad executionem dirigimus ſicut ad finē:adeo illud qḋ pponim⁹ dicimur deſtinare ſ₃ illud ſcḋi Machab.6ᵒ de Eleaçaro:ꝙ deſtinauit in corde ſuo nō admittere illicita pp vite amorē

Finis ad quē res ordinant̃ duplex.

S₃ hec ppoſitio pter:que adiūgit̃: addit ordinē ad futurū:vñ cū deſtinare nō ſit:niſi eius: qḋ eſt pdeſtinare:pōt eſſe eius:qḋ nō eſt:ꝛ quātū ad hec duo pdeſtinatio ſub pꝛuidētia collocat̃ vt pars eius:ad pꝛudētiā.n. ptinet directio in finē:pꝛudētia aūt a Tullio ponit̃ reſpectu futuri:ꝛ a quodā diffinitur ꝙ pꝛudentia eſt pꝛenotio futurū ptractās euentū.) Hec ille. ¶ Et paucis iterpoſitis ait.(Sicut pꝛudētia cōſiſtit in actu rōnis: ſicut ꝛ pꝛudētia:cuius eſt ps:eo ꝙ ſolius rōnis eſt dirigere vel ordinare:ita ꝛ pdeſtinatio in actu rōnis cōſiſtit dirigētis:vel ordinātis in finē.) Hec ille. ¶ Scḋa ꝯclo. Predeſtinatio addit ſup pꝛudētiā. Iſtā ꝯnē probat ſcūs Tho.p̄ ſen.diſt.40.q.1.arti.2ᵒ.dicēs. (Predeſtinatio icludit in ſuo itellectu pꝛudētiā:ꝛ aliqd addit: addit aūt ad min⁹tria. Unū₃ ex parte pdeſtinatoꝝ:q₂ cū pꝛudētia dei ſit reſpcū oiu₃: ꝛ ſpālis quodāmodo ſit reſpectu habētiū volūtatē:pdeſtinatio icludit in ſe pꝛudētia₃ ſm illū ſpālem modum:quo eſt hominū:ꝛ alioꝝ habētiū volūtatē. ¶ Scḋ₃ addit ex parte ipſi⁹ finis ꝛ eoꝝ:que adhibent̃ vt pmouētia ad finē: cū.n. pꝛudētia reſpiciat ordinē vniuſcuiuſq₃ rei ad quēlibet finē:pdeſtinatio eſt tñ reſpectu eoꝝ:que ſunt eleuata ſuper facultatē nāe: vt glorie que eſt i perfecta dei fruitione:ꝛ grē pmouētis in ipſa₃.dicit eni₃ Damaſ.ꝙ predeſtinatio eſt eoꝝ:que nō ſunt in nobis. ¶ Tertiū addit ex pte ipſi⁹ pdeſtināntis:ex parte cui⁹ videt̃ duo addere. Primo. Q₂ pꝛudētia eſt quedā ars gubernationis reꝝ:que ſ₃ rōnē ſui nois pōt ſaluari in ſpeculatione tñ:ſed pdeſtinatio iportat pꝛudētiā ſm ꝙ eſt ordinata ad executionē operatiōis per volūtatē: ꝛ ideo diffinit̃ per ppoſitū ꝛ pparationē. Scḋo addit pſcia₃ exitus ex pte eius:qḋ pꝛudet̃:vnde bene pōt aliqd ab ordine pꝛudētie quātū ad id:qḋ intētū eſt exire:cū velit oēs hoies ſaluos fieri:lic₃ nō oēs ſaluent̃.nō aūt ab ordine pdeſtinatiōis:dicit eni₃ pdeſtinatio intētionē diuinā de ſalute ipſi⁹cū pſcētia eius:qui ſaluabit̃:ꝛ ideo dr̃ ꝙ eſt pſciētia ꝛ pparatio.) Hec ille. ¶ Sciendū tñ ꝙ ſicut dicet̃ in alio articu.ſ.illa q̄ dicit in ſcripto vr̃ corrigere in qōnib⁹de vitate. In ſcripto.n.dicit: vt allegatū₃ eſt hic:ꝙ pꝛudētia pōt ſaluari in ſpeculatione:ꝛ ꝙ nō iportat ordinē ad executionē operis. ¶ In qōnib⁹ aūt illis videt̃ oppoſitū dicere:vnde in ſcripto dicit:ꝙ pdeſtinatio addit tria ſup pꝛudētiā:in qōnib⁹ aūt dic: ꝙ ſolū addit duo.qḋ p₃.nā de veritate vbi pꝛius dicit. (Predeſtinatio quātū ad duo differt a pꝛudētia: pꝛudentia eni₃ dicit vlr ordinationē in finē:ꝛ iō ſe extendit ad oia:que a deo in finē aliquē ordinant̃:ſiue rōnalia:ſiue irrōnalia:ſiue bona:ſiue mala:pdeſtinatio autē reſpicit illū fine₃:qui eſt pncipalis rōnalis creature:vt pote gloria:ꝛ iō pdeſtinatio nō eſt niſi rōnaliū: ꝛ reſpectu eoꝝ:que ſpectāt ad ſalute₃. Differt etia₃ ꝛ alio modo:in quacūq₃ eni₃ ordinatione ad finem eſt duo conſiderare.ſ.ipſum ordinē:ꝛ exitū vel euentum ordinis: nō enim oia que ad finē ordināntur finem cōſequunt̃. pꝛudētia ergo ordinem in fine₃ reſpicit tñ: vnde per dei pꝛudētia₃ omnes homines ad beatitudinē ordinātur:ſed predeſtinatio etiā reſpicit exitū vel euentū ordinis.vnde nō eſt niſi eorū:qui gloriam cōſequūtur.) Hec ille. ¶ Et paucis iterpoſitis ſubdit.(Ad directionem in finē preexigit̃ volūtas finis:nullus eni₃ aliqḋ in finem ordinat:qḋ nō vult:vnde ꝛ perfecta pꝛudētie ratio vel electio nō poteſt eſſe niſi in eo:qui habet virtutem moralē ſm pħm 6ᵒ ethicoꝝ.per virtute₃ enim moralē affectus alicuius in fine ſtabilitur:ad quē pꝛudentia ordinat:huis autē in que₃ predeſtinatio dirigit

Cōtradictio in dictis ſan. Tho q̄ ſoluitur articu. ſe quēti in fine pbā. ſcḋe cōclaſionis.

2.c.4.2.c.6

vel ordinat nõ eſt vſr cõſideratus: ſed ſꝫ cõparationē
eius ad illū: qui finē cõſequitur: quē opꝫ eſſe diſtinctuꝫ
apud dirigētes ab illis: qui finē illū nõ cõſequūtur: ⁊
ideo ꝑdeſtinatio preſupponit dilectionē: per quā deus
vult ſalutē alicui⁹. vnde ſicut prudēs nõ ordinat in fi-
neꝫ niſi inquātū eſt tēperat⁹: vel iuſtus: ita deus nõ dr̃
predeſtinare niſi inquātū eſt diligēs: ꝑpgit̃ ēt electio
per quā ille: qui in finē īfallibiliter dirigit̃: ab alijs ſe-
paret̃: qui nõ hoc mõ in finē dirigunt̃: hec aūt ſepara-
tio nõ eſt ꝓpter diuerſitatē aliquā inuētā in his qui ſe
parant̃: que poſſet ad amorē īcitare: qꝛ anq̃ȝ nati eēnt
aut aliqd boni egiſſent: aut mali. dictū eſt. Jacob dile-
xi. Eſau aūt odio habui: vt dr̃ Ro. 9°. ⁊ ideo predeſtina
tio ꝑſupponit electionē: electio vo dilectionē: ad ꝑdeſti
nationē vo duo ſequunt̃. ſ. cõſecutio finis: qδ eſt glori-
ficatio: ⁊ collatio auxilij ad ꝯſequēdū finē: qδ eſt appo
ſitio grē: qδ ad vocationē pertinet. vñ ⁊ ꝑdeſtinationi
duo effect⁹ aſſignant̃. ſ. grā ⁊ gloria.) Hec ille. ⁋ Ter-
tia ꝯclō. Predeſtinatio realr̃ eſt in ꝑdeſtināte ⁊ nõ in
ꝑdeſtinato. lꝫ aliqd ponat in ꝑdeſtinato. Hāc ꝓbat ſan
ctus Tho. ꝑma pte. q. 23. arti. 2° dicēs. (Predeſtinatio
(inqt) nõ eſt aliqd in ꝑdeſtinatis. ſed tm̃ in ꝑdeſtinan
te: qꝛ ꝑdeſtinatio eſt q̄dā pars ꝓuidētie: ꝓuidētia autē
nõ eſt in reb⁹ ꝓuiſis: ſed eſt q̄dam rō in itellectu ꝓuiſo
ris: ſed executio ꝓuidentie: que gubernatio dr̃: paſſiue
qdeꝫ eſt in gubernatis. actiue aūt in gubernāte. vñ ma
nifeſtū eſt: ꝙ ꝑdeſtinatio eſt q̄dā rō ordinis aliquoꝝ in
ſalutē eternā in mēte diuina exñs: executio aūt huius
ordis eſt paſſiue qdē in ꝑdeſtinatis: actiue aūt in deo:
eſt aūt executio ꝑdeſtinatōis vocatio ⁊ magnificatio.
ſꝫ illud aplī ad Ro. 8°. Quos predeſtinauit: hos ⁊ vo-
cauit ⁊ magnificauit.) Hec ille. ⁋ Et ad ꝑmū ibideꝫ
ait. (Actiones in exteriorē mām trāſeūtes inferunt ex
ſe paſſionē: vt calefactio ⁊ ſecatio: nõ aūt actiões i agē-
te manētes: vt ſunt itelligere ⁊ velle: ⁊ talis actio eſt ꝑ-
deſtinatio: vñ ꝑdeſtinatio nõ ponit aliqd in ꝑdeſtinatī
ſed executio eius: q̄ trāſit in res exteriores ponit in eis
aliquē effectū.) Hec ille. ⁋ Eandē ponit ſnīaꝫ ꝑ ſen.
Ter. cõ. 16. vbi ſupra art. ꝑ ad pͫ. (Phs (inqt) 9° meta͠ tradit: ꝙ
actionū quedā trāſeūt in exteriorē mām: circa quā ali-
quē effectū operant̃: vt patꝫ in actionib⁹ nālibus: ſicut
ignis calefacit lignū: ⁊ in artificialib⁹: ſicut edificator
facit domū ex mā: ⁊ in talib⁹ actio eſt recepta in eo: ꝙ
fit per modū paſſionis ſm ꝙ motus eſt in moto vt in
ſubiecto: ⁊ ideo in talib⁹ eſt iuenire actionē i re agēte: ⁊
paſſionē in re patiēte: q̄daꝫ vo ſunt: q̄ in exteriorē māꝫ
nõ trāſeūt: vt effectū aliquē circa ipſam ꝓducant: vt pꝫ
in viſione: que cū ſit actio vidētis: nullum effectū in re
viſa efficit: ⁊ tales actiões: que ꝓpe opatiões dicunt̃ in
ipſis operātib⁹ tm̃ ſunt: vñ nõ pōt fieri cõuerſio paſſio-
nis ad actionē accepta re exteriori ſꝫ ꝙ in ſe eſt: ſꝫ ſolū
ſm ꝙ eſt in operāte: ⁊ ſi eniꝫ oculus videt lapidē: lapis
tñ nõ videt̃ niſi ſꝫ qδ eſt in oculo per ſilitudinē. ſꝫ h
ergo dico: ꝙ creatio eſt actio: que effectuꝫ exteriorē re-
linqt: vñ opꝫ creationē paſſiue ſumptā aliqd in re crea
ta eſſe: ſicut calefactionē in calefacto: ꝑdeſtinatio vero
cū noiet opationē volūtatis: ⁊ itellect⁹ exiſtētē ſolū in
operāte ipſo: ſicut viſio in vidēte. ⁊ ſpeculatio in ſpecu
lante: ſi paſſiue accipiat̃ nõ erit aliqd in ꝑdeſtinato ſꝫ
ꝙ in ſe cõſiderat̃: ſed ſolū ſm ꝙ in ꝑdeſtinato eſt ſm
ſuā ſilitudinē: per quā ibi cognoſcit̃: ſicut ⁊ ſcitū in ſciē
te. Ex quo pꝫ: ꝙ ꝑdeſtinatū nõ nominat̃ ꝑ aliquā paſ-
ſionē in ipſo exiſtētē: ſed per opationē ipſius ꝑdeſtinā
tis ſicut ⁊ res denoiat̃ viſa per actionē videntis.) Hec
ille. ⁋ Quarta cõcluſio. Liber vite differt ſm rōnem
a ꝑdeſtinatione: lꝫ ſit ꝑdeſtinatio ſm rē. Iſtā ꝓbat ſcūs
Tho. ꝑma pte. q. 24. arti. ꝑ dicēs. (Liber vite (inqt)
dr̃ in deo metaphorice ſm ſimilitudinē a rebus huma
nis acceptā: eſt. n. apud oēs cõſuetū: ꝙ illi q ad aliquid
eligunt̃ cõſcribunt̃ in libro: vtpote milites: vel cõſilia-
rij: qui olim dicebant̃ patres cõſcripti: oēs aūt ꝑdeſtia
ti eligunt̃ a deo ad habēduꝫ vitā eternā. ipſa igit̃ ꝑde-
ſtinatoꝝ cõſcriptio dr̃ liber vite: dr̃ auteꝫ metaphorice
aliqd cõſcriptū in itellectu alicuius: qδ firmiter in me
moria tenet ſm illud Prouer. 3°. Nõ obliuiſcaris legi
mee: ⁊ precepta mea cor tuū cuſtodiat. Et poſt pauca.
Deſcribe ea in tabulis cordis tui. nā ⁊ in libris mālib⁹
aliqd cõſcribit̃ ad ſuccurrēdū memorie: vnde ipſa dei
notitia: qua firmiter retinet ſe aliquos ꝑdeſtinaſſe ad
vitā eternā. dr̃ liber vite. nā ſicut ſcriptura libri eſt ſigͫ
eoꝝ: que fienda ſunt: ita dei notitia eſt quoddā ſignuꝫ
apud eū eoꝝ: qui ꝓducēdi ſūt ad vitā.) Hec ille. ⁋ Et
in reſpõſiõe ad 4ͫ dicit. (Scdm rōneꝫ (inqt) differt
liber vite a ꝑdeſtinatione: iportat eniꝫ notitiā predeſti
nationis: ſicut apparet ex gloſa ſup illud ꝑs. Deleātur
de libro viuentiū. dicit gloſa. Liber iſte eſt dei notitia:
qua ꝑdeſtiauit ad vitā: quos ꝑſciuit.) Hec ille. ⁋ Idē
ponit de v̾itate. q. 7. arti. 4°. ⁊ ꝑ ſen. vbi ſupra. q. 3. art. 3.
ad 3ͫ. ⁋ Itē 3° ſen. diſt. 31. q. 1. arti. ꝑ. queſtiūcula ꝑma.
⁋ Quinta ꝯcluſio. Reprobatio eſt ꝑſcia iniqtatis cū
volūtate ꝑm..tēdi caſum in culpaꝫ: ⁊ iferēdi dānatio-
nē ꝑ culpa. Iſtā ponit ꝑma pte. q. 23. artic. 3°. (Ad ꝓui
dentiā (inqt) ꝑtinet ꝑmittere aliquē defectū in rebus
que ꝓuidētie ſubdunt̃: vñ cū per diuinā ꝓuidentiam
hoies ordinent̃ in vitā eternā: ꝑtinet ēt ad diuinā ꝓui-
dētiā: ꝙ ꝑmittat aliquos ab iſto fine deficere: ⁊ hos dr̃
reprobare. ſic igit̃ ſicut ꝑdeſtinatio eſt eſt pars ꝓuiden
tie reſpectu illoꝝ: q diuinit⁹ ordinant̃ in eternā ſalutē
ita reprobatio eſt pars ꝓuidētie reſpectu illoꝝ: q ab h
fine excidūt: vñ reprobatio nõ nomiat ꝑſciam tm̃: ſed
aliquid ſm rōneꝫ addit: ſicut ⁊ ꝓuidētia: ſicut enim
predeſtinatio icludit voluntatē cõferendi gratiā: ita re
probatio icludit voluntateꝫ permittēdi aliquem cade
re in culpam: ⁊ inferendi dānationeꝫ pro culpa.) Hec
ille. ⁋ Idē ponit ꝑ ſen. vbi ſupra. q. 4. arti. ꝑmo. Item
de veritate. q. 6. articu. ꝑmo ad vltimū. ⁋ Sexta con-
cluſio. Reprobatio aliter ſe habꝫ ad malum reproba-
ti q̄ȝ predeſtinatio ad bonū predeſtinati. Iſtā ꝓbat ſā-
ctus Tho. ꝑma parte. q. 23. ar. 3° ad 2ͫ. (Aliter (inqt)
ſe hꝫ reprobatio in cauſando q̄ȝ predeſtinatio: qꝛ prede
ſtinatio eſt cauſa eius: qδ expectatur in futura vita: in
ꝑdeſtinatis. ſ. glorie: ⁊ eius qδ percipitur in preſenti. ſcꝫ
gratie. reprobatio vero nõ eſt cauſa eius: qδ eſt in ꝑſen
ti. ſ. culpe: ſed eſt cauſa derelictionis a deo: eſt tamē cā
eius: qδ redditur in futuro. ſ. pene eterne: ſed culpa ꝓ-
uenit ex libero arbitrio eius: qui reprobatur: ⁊ a gratia
deſeritur.) Hec ille. ⁋ Idem ꝑmo ſen. vbi ſupra. q. 4.
arti. ꝑmo. (Sicut (inqt) diuia ꝓuidētia reſpectu ipſi⁹
boni: qδ eſt cõſecutio gratie ⁊ glorie cuꝫ preſciētia euē
tus dicitur predeſtinatio: ita diuina ꝓuidētia reſpectu
mali oppoſiti: cū preſcientia defectus dicit̃ reprobatio
⁊ qꝛ bonum ſubiacet ꝓuidētie vt cauſatum ⁊ ordina
tum: ideo dicit̃ ꝙ ꝑdeſtinatio eſt cauſa gratie ⁊ glorie
ad quā ordinatur: ſed qꝛ malum nõ ſubiacet ꝓuiden-
tie: vt iitentuꝫ vel cauſatū: ſed ſolū modo vt ordinatū
⁊ preſcitum: ideo reprobatio eſt tm̃ preſciētia culpe: ⁊
nõ cauſa: ſꝫ pene per quā culpa ordinatur eſt ⁊ preſciē
tia ⁊ cauſa.) Hec ille. ⁋ Et ad 2ͫ. (Reprobatio (iqt)
nõ addit aliquid ex parte reprobati ſupra preſcientiaꝫ
quia nihil cauſatur in ipſo: per qδ malus fiat: ⁊ ideo ap

propriat

ꝓpriat ſibi nomē cōe:addit tñ aliqd ex pte dei repro
bantis.ſ.voluntatē ordinis pene ad culpam. vnde eti/
am in abſtracto non ita appropriat ſibi nomen cōe ſi/
cut in cōcreto.vñ magis dicitur reprobatus preſcitus
q̄ȝ preſcientia reprobatio.) Hec ille. ¶ Septia ꝯ. No/
ticia.quā deus habet de reprobatione maloꝝ.non dici
tur liber mortis:ſicut noticia:quā habet de predeſtina/
tione btōꝝ.dicitur liber vite. Iſtam ꝯnē ꝓbat de veri
tate.q.7.arti.8°.(De eo (inquit) quod in libro ſcriptū
habet̄:habet aliquis aliquā noticiā pre alijs priuilegia
tam.vnde in reſpectu illoꝝ ſcitoꝝ a deo liber dici de/
bet:de quibus aliquā noticiā pre alijs habet.Eſt aūt in
deo duplex cognitio.ſ.ſimplicis noticie ſcientia: ⁊ ſcia
approbationis.ſcientia ſimplicis noticie cōis eſt oibus
⁊ bonis ⁊ malis:ſciētia autē approbationis eſt bonoꝝ
tantū.⁊ ideo bona habent aliquam priuilegiatā cogni/
tionē in deo pre alijs:ratione cuius conſcribi dicūtur:
non autē mala. et ideo nō dicit̄ liber mortis ſicut dici
tur liber vite.) Hec ille. ¶ Idē ponit pria parte.q.24.
arti.ꝑ.ad 3m dicens.(Non eſt aſſuetū eos ſcribi qui re/
probant̄.vñ reprobationi non reſpondet liber mortis
ſicut predeſtinationi liber vite.) Idē ponit 3°.ſen.q.2.
arti.2°.licet videat̄ a predictis diſſonare.(Liber vite
(inquit) dicitur noticia dei.qꝛ autem liber proprie eſt
illoꝝ.quorum noticiam facit per figuras: ⁊ ſimilitudi/
nes exiſtentes in libro.ideo illoꝝ ſolū noticia dici pōt
liber:que cognoſcit deꝰ per aliquam ſimilitudinē: ma/
la aūt non cognoſcit deus per ſimilitudines malorum
exiſtētes in eo:ſed cognoſcunt̄ per modū priuationis.
Similiter etiā ſeipſū non cognoſcit per ſimilitudines
ſuiipſius:ſed ꝑ hoc ꝙ ꝑ eſſentiā ſibi pſens eſt. vñ neqȝ
noticia:quam habet deus de ſeipſo:neqȝ noticia quam
habet de malis poteſt dici liber:niſi de malis pene in/
quantum ſunt iuſta ⁊ bona ꝟm ꝙ dicitur liber mor/
tis.vita autē inter bona computat̄. vñ oȝ ꝙ liber vite
intelligat̄ reſpectu vite:que in creaturis inuenit̄. ⁊ q̄ȝ/
uis deus habeat noticiam de vita nature:gratie. ⁊ glo/
rie.vñ reſpectu cuiuſlibet dictarū vitarum poſſet dici
noticia dei:liber vite.tñ ꝑfecta ratio vite non inuenit̄
niſi in vita glorie:que ꝑmixtionē mortis nō patit̄: ⁊ iō
liber vite ꝟm ꝓpriā ſignificationē: ⁊ ſui acceptionem ē
noticia dei.quaȝ habet de vita glie vniuſcuiuſqȝ. Sic
differt liber vite a ſcientia dei:que eſt de temporalibꝰ
⁊ eternis.preſcientia que eſt de bonis ⁊ malis: ⁊ etiam
a predeſtinatione. que predeſtinatio ꝓprie de futuris
eſt:⁊ ꝓuidentie directionē in fine importat:cū ſit pro/
poſitū miſerendi.ſed liber vite ſimplicē noticiā de vi/
ta importat: ⁊ non determinat aliquod tempus. vñ ⁊
ſcripti in libro vite dicunt̄ q vitā habent: ⁊ qui habitu/
ri ſunt.) Hec ille. ¶ Sed contra primā ⁊ tertiā ꝯnes
arguit Aureolꝰ diſtinctiōe preſenti multipliciter. Pri/
mo ſic. Talis ordo creature rationalis in finē vite eter
ne aut accipit̄ aliqd exiſtens in diuino intellectu ob/
iectiue.aut accipit̄ pro actu voluntatis.cuius eſt ordi/
nare in finem: vt nō ſit aliud predeſtinatio q̄ȝ velle di/
uinū:ſiue ꝓpoſitū conducendi aliquas creaturas ratio
nales in finem vite eterne. Sed manifeſtū eſt: ꝙ non
pōt dari primū:qꝛ talis ordo ſic cōceptus exiſtens ob/
iectiue in intellectu nō eſt deſtinare: nec cauſalitatem
importat:ſicut predeſtinatio videt̄ iportare. vñ dato
ꝙ ille ordo eēt in intellectu angelico:vel humano: ho/
mo vel angelus non diceretur predeſtinare. Nec etiaȝ
poteſt dici 2m.quia tale velle: ⁊ tale ꝓpoſitū videt̄ aſpi
cere in futurum:in deo autē non eſt aliquis actus vo/
luntatis cū tendentia in futuꝝ. cū abſtrahat ab omni
futuritione.ergo nō poteſt poni: ꝙ predeſtinatio ſit ta/
lis ordo creature rōnalis in finē vite eterne. ¶ Scōo
Ille ordo exiſtens in mēte diuiā:vel ē ipſamet diuina
eſſentia:vel ens aliquod rationis exiſtens in intellectu
diuino:ſed non poteſt poni:ꝙ ſit ipſamet diuina eſſen/
tia:quia diuina eſſentia non eſt ordo creature rationa/
lis in deum:ſed magis finis illius ordinis. Nec poteſt
dici:ꝙ ſit ens rationis. Tuȝ quia in ꝓſpectu mentis di/
uine non eſt aliud q̄ȝ diuina eſſentia. Tum quia prede/
ſtinatio formaliter non videtur eſſe ens diminutū: cū
ſit cauſa gratie ⁊ glorie ꝟm ſanctos:gratia aūt ⁊ gloria
nō poſſunt cauſari ab ente rōnis.ergo predeſtinatio nō
poteſt eſſe talis ordo a mente diuina cōceptus. ¶ Ter
tio. Predeſtinatio q̄ ponit̄ i deo nō eſt paſſio: ſed potiꝰ
predeſtinatio actio: ſed ordo precōceptus nō eſt actio
cū ſit idem cū ordine illo:qui ponit̄ in re. vnde prede/
ſtinare actiue eſt deſtinare: vel ordinare: non aūt ipſe
ordo:ſed potius formare ordinē: ordo autē formatus:
⁊ formatio ordinis nō ſunt idem. igit̄ idem qḋ prius.
¶ Quarto. Si ordo creature rationalis in finem vite
eterne a mente diuina conceptus eſſet predeſtinatio.
ſequeretur ꝙ in ipſo eſſet predeſtinatio actio: ⁊ prede/
ſtinatio paſſio: ꝑdeſtinare eni non eſt aliud q̄ȝ illū or/
dinem dictare. q̄re ordo dictatus:aut paſſiua dictatio
ordinis erit ꝑdeſtinatio paſſiua. vnde participatio hu/
ius ordinis:vel ordo iſte in creatura rōnali exiſtens dr̄
paſſiua ꝑdeſtinatio: nō enim eſt ordo iſte conceptus a
deo ſine creaturis.que ordinant̄: imo creature ponūt̄
in mente dina ſub tali ordine: ⁊ ita eſt obiectiue in deo
ꝑdeſtinatio paſſio.nō igitur verū eſt:ꝙ talis ordo con/
ceptus ſit ꝑdeſtinatio actio.) Hec ille. ¶ Quedā alia
argumenta facit.que reduci pñt cōtra ꝑdicta. lȝ nō ar/
guat cōtra ſanctū Tho. arguit enim ſic. Formaliꝰ eſt
in ꝑdeſtinatione illud qḋ exprimit ampliꝰ deſtinatio
nem hoīs in ſalutē:cū ꝑdeſtinare ſit deſtinare in ſalu/
tem:ſed manifeſtū eſt:ꝙ voluntatis eſt deſtinare: ⁊ nō
ſcie.ḡ ꝑdeſtinatio formaliꝰ ē ꝓpoſitū: aut velle ſalutē
alicuius q̄ȝ ſit noticia practica illius ſalutis cū incluſio/
ne propoſiti ſaluandi:ſed potius ecōuerſo eſt formali/
ter ꝓponere: ⁊ velle cū incluſiōe diuine ſcie. ¶ Scōo.
Scire practice ordinationē petri in ſalutē eternā non
eſt petrū ꝑdeſtinare:ſed potius determinare petrū i il/
lā ſalutē: ⁊ velle petrū aſſeq ipſā:eſt petrū ꝑdeſtinare.ḡ
nulla ſcia practica erit predeſtinatio.ſed potius volitio
erit ꝑdeſtinatio. ¶ Tertio. Nulla ſcientia:que nō ꝑce/
dit rem:nec eſt ipſius vt futura pōt eſſe practica: non
eni viſio rei exiſtentis eſt cauſa exiſtentie illius rei: qꝛ
non aſpicit eā vt factibilē: ſed vt factam. ſed ꝑſcia dei
non eſt reꝝ ſub rōne:q̄ future ſūt:ſȝ ē rei ſub illa deter
minatione:quā actualitas: ⁊ potentia in actu dant ipſi
rei:nō enim ꝑſciētia dat determinationē illi rei: ſed de
terminationē:quā dat actualitas deus indiſtanter in/
telligit.ḡ ꝑſciētia dei nō pōt eē practica reſpectu alicu/
ius ꝑſciti. ¶ Quarto. Si aliq̄ ſcia ordinatiōis hoīs i ſa
lutē itelligit̄ eē practica i deo.aut illa ē ſcia.q̄ nouit de/
us ſalutē talis hoīs eſſe futurā non ſibi ſed iſti.aut erit
illa ſcia:qua indiſtāter nouit determinationem ſalutis
hoīs:quā actualitas ſaluatiōis dat ſibi:que ꝓprie ſcia
appellat̄:ſed non pōt dici:ꝙ hec vltima ſit practica vt
ſtatim ꝓbatū eſt.nec pōt dici de ꝑma. qꝛ talis ſcia di/
ctās practice in futuꝝ: ꝙ petrus ſaluabit̄:daret huic
propoſitiōi determinatā veritatē: ⁊ ſic eſſet imutabile:
nec poſſet oppoſitū euenire.) Hec ille. ¶ Iſta āt argu/
menta pñt adduci ꝯ dicta in 2a ꝯne.ſ.ꝙ ꝓuidentia eſt
quedā ars gubernationis: q̄ poſſet eē ſpeculatiua, ſed

predeſtinatio icludit puidẽtiã q̃ſi practice. ⸿ Multa
argumenta ſiliter facit pbando: ꝙ nulla volitio itrin-
ſeca deo conſequens pſcientiam reſpectu ſalutis petri
põt eſſe deſideriũ: vel ppoſitũ futuri. ſed oĩs talis voli
tio eſt cõplacentia tendẽs in nõ futurꝝ. qḋ videt̃ ꝯ pdi-
cta. ſed tñ nõ ẽ. qꝛ nõ dicim⁹: ꝙ aliq̃ diuina volitio ten
dat in aliqḋ obiectũ vt ſibi futurꝝ. ſed forte vt futurũ
aliꝭ. ⁊ qꝛ ei⁹ argumẽta nõ pbant niſi hoc. iõ nõ recito
ea. qꝛ p nobis ſunt. ⸿ Ad prima argumẽta rñdet̃. ⁊ ad
pmũ quidẽ dr̃: ꝙ nõ dicimus: ꝙ ordo aliqs ſit pdeſtina
tio: ſed rõ ordinis eſt pdeſtinatio. Et cũ querit̃ de hoc
an ſit obiectiue in intellectu ⁊c̃. Dico ꝙ rõ illius ordi-
nis eſt ipſe diuin⁹ intellect⁹: ⁊ diua eẽntia: ⁊ ẽ obiectiue
ĩ itellectu vt cognitũ ĩ cognoſcẽte. Et ad iprobationẽ
dico: ꝙ rõ illius ordinis importat cauſalitatẽ eo mõ: q̊
diuina ſcĩa: vel idee rerꝝ ſunt earꝝ factiue adiuncta vo-
luntate. Unde ſcũs Tho. pma pte. q. 19. arti. 4°. ad 4m
dicit. (Unius ⁊ eiuſdẽ effect⁹ in nobis cã ẽ ſcĩa: vt diri-
gens: qꝛ cõcipit̃ vt forma opatiõis: ⁊ voluntas vt ipe-
rans: qꝛ forma vt eſt in intellectu tñ non determinat̃
ad hoc: ꝙ ſit: vel nõ ſit in effectu niſi p volũtatẽ. vñ in-
tellect⁹ ſpeculatiu⁹ nihil dicit de opando. ſꝫ potẽtia eſt
cã vt exequens: qꝛ noiat imediatũ pncipiũ opationis.
ſꝫ hec oĩa ĩ deo vnũ ſũt.) Hec ille. ⸿ Et iõ illud qḋ dr̃
de ordine in itellectu angeli nõ eſt ad ppoſitũ: qꝛ ſcĩa
angeli nõ eſt cã rerꝝ: ſꝫ diua ſcĩa eſt cã ſcitorꝝ. ⸿ Ad 2m
dico: ꝙ rõ illius ordinis ẽ diuina eẽntia. Et cũ impro-
bat̃: ꝙ diua eſſentia eſt finis illius ordinis. Dico ꝙ ille
ordo: vt eſt in re ordinat̃ ad ſeipſũ. vt eſt in deo: ita ꝙ
ille ordo vt ẽ in deo: eſt finis. vt ãt eſt extra deũ ordina
tur ad finem eo mõ loquendi: q̊ dicit ſcũs Tho. de ve
ritate. q. 4. arti. 8°. ꝙ creature vt in verbo producunt
ſe in ppria nã. ⸿ Ad 3m dico: ꝙ pdeſtinatio noiat acti
onẽ intellectus excogitantis: vel dictantis ordinẽ rerꝝ
in finem: ⁊ formã ordinis ĩ intellectu dictatã: ⁊ excogi-
tatã p illũ actũ: ⁊ iõ aliqñ dicit ſcũs Tho. ꝙ pdeſtina-
tio ẽ ordinatio alicui⁹ ĩ finẽ: vl̃ directio ĩ finẽ ĩ deo exi-
ſtẽs: vt pꝫ expſſe de veritate. q. 6. arti. p. ad 8m. ⁊ arti. 2°.
in principali rñſiõe. p etiam ſen. dicit: ꝙ pdeſtinatio eſt
actio manẽs in agẽte. q̃ñqꝫ ãt dicit: ꝙ ẽ rõ ordinis re-
rũ in finẽ. vt in pma parte vbi ſupra. Et ſic pꝫ ꝙ pdeſti
natio q̃ñqꝫ dicit actionẽ: q̃ñqꝫ non dicit actionez: neqꝫ
paſſionẽ: ſed formã cõſtitutã ſꝫ modũ intelligẽdi per
actionẽ intellect⁹. vel pot⁹ q̃ terminat actũ intellect⁹
diuini excogitantis ordinẽ. ⸿ Ad 4m dico: ꝙ predeſti
natio actio non infert predeſtinationẽ paſſionẽ: nec in
deo: nec ext̃ deũ: niſi grãmaticaliter loquendo eo mõ: q̊
intelligi ẽ pati: ⁊ intelligere agere. Sciẽdũ ẽt ꝙ arguẽs
nunq̃ꝫ arguit directe ad ppoſitum: nõ enim dicit ſcũs
Tho. ꝙ ordo q ẽ in creatura: vt cõceptus a deo ſit pre-
deſtinatio: ſed rõ illi⁹ ordinis: ⁊ iõ cũ arguit̃: ꝙ ille or-
do: qui ẽ in creatura: nõ ſit pdeſtinatio: nihil ẽ ad ppo-
ſitũ. Falſũ etiã dicit: ꝙ ordo ille q ẽ in creatura ſit pde-
ſtinatio paſſio: vt patuit ĩ pbatiõe 3e ꝯnis. ⸿ Ad pmũ
aliorꝝ argumẽtorꝝ negat̃ minor. ſicut. n. dic̃ ſcũs Tho.
de veritate. q. 6. ar. p. ſoli⁹ rõnis eſt dirigere: vel ordina-
re: ⁊ iõ pdeſtinatio ĩ actu rõnis cõſiſtit dirigẽtis: vel or
dinantis in finem: ſed tamen ad directionem in finem
preexigitur voluntas. Et ad 8m dicit: ꝙ ordinationis
principiũ pximũ eſt ratio: ſed remotũ eſt voluntas: ⁊
ideo predeſtinatio principaliter attribuitur rationi q̃ꝫ
volũtati. ⸿ Itẽ arti. 2°. dicit: ꝙ pdeſtinatio eſt quedã
directio in finẽ: quã facit ratio a voluntate mota: ⁊ ſic
patet ꝙ predeſtinatio vt in propoſito accipitur ſcilicet
p directione principaliter ⁊ pprie pertinet ad rõnẽ.

Ratio ordĩs q eſt in creatura ⁊ nõ ordo eſt predeſtinatio.

⸿ Ad 2m dico: ꝙ predeſtinatio nõ ſolũ dicit ſcientiam
practicã: ſed etiã actũ voluntatis reſpectu finis: ⁊ ordi-
nationẽ in finẽ. qꝛ dicit prouidentiã ordinatã ad operis
executionẽ: vt prius patuit. vnde ſcũs Tho. de verita-
te. q. 6. ar. p. ad 4m dicit. (Predeſtinatio (inquit) q̃uis
ponat̃ in genere ſcie: tñ aliquid addit ſupra ſciam: ⁊ ſu-
pra preſcientiã. ſ. ordinationẽ in finẽ: ſicut ⁊ prouiden-
tia: vel prudẽtia ſup cognitionẽ: vñ ſicut non oĩs ſciens
q̃d agendũ eſt dr̃ prudens. ita nec oĩs preſciẽs eſt prede
ſtinans.) Hec ille. ⸿ Qõne etiã. 5a arti. p. ad 2m. dicit: ꝙ
prouidentia plus hꝫ de rõne volũtatis q̃ꝫ ſcĩa practica
ſcĩa enim practica abſolute cõiter ſe hꝫ ad cognitionẽ
finis: ⁊ eorꝝ q̃ ſunt ad finẽ. vñ puidentia ſupponit vo-
lũtatẽ finis. ⸿ Ibidẽ ẽt dicit ad 8m. (Or ratio diuina ĩ
deo non dr̃ prudentia: niſi adiuncto ordine ad finem:
ad q̃ preſupponit̃ volũtas finis. Uñ lꝫ prudẽtia eſſen-
tialiter ad cognitionẽ pertineat. tñ voluntatẽ aliq̃ mõ
includit.) Hec ille. ⸿ Ex iſtis igit̃ pꝫ ꝙ argumẽtum
ſolũ cõcedit: ꝙ ſcire practice ordinationẽ petri in ſalu-
tẽ nõ adiuncta voluntate ſalutis petri: nec ordinatione
illius ſcie ad ſalutẽ petri: nõ eſt predeſtinare petrũ: qḋ
cõcedit̃. ſed hoc nõ eſt cõtra nos: ſed nõ pbat. ꝙ illud
ſcire pdictis adiunctis nõ ſit pdeſtinatio. ⸿ Ad 3m ne
gat̃ maior. ſufficit. n. ꝙ noticia: vel ſcĩa illa ferat̃ ĩ futu
ritionẽ illius rei: licet illa res nunq̃ꝫ ſit futura: vel pteri
ta tali cognitioni. Exẽplũ aũt de viſiõe rei exiſtẽtis nõ
valet. illa enim non fert̃ niſi in rẽ pñtẽ: ⁊ nullo mõ in
futuritionẽ ei⁹: nec in rem: vt eſt in cauſis ſuis: non aſpi̇
cit enim niſi tẽpus in quo res eſt: ⁊ nõ illud: in q̊ futura
eſt: ⁊ ideo non põt eſſe cognitio practica coloris. ⸿ Ad
4m dr̃: ꝙ diuia ſcĩa eſt practica reſpectu lapidis: vt aſ-
picit lapidẽ futurꝝ nõ ſibi ſed aliꝭ: nec tñ ſequitur: ꝙ vt
ſic det veritatẽ determinatã iſti ppoſitioni: lapis erit:
ſed illa ſcĩa vt aſpicit lapidem in ſe: ⁊ vt pñtẽ verificat
ppoſitionẽ de pñti: dũ pñs ẽ: ⁊ cõſequẽter illã de futu-
ro nõ vt futuritiue ſignat: ſꝫ vt dat itelligere ſibi corre
ſpõdẽs alicui noticie pſentialiter exhibitũ: ⁊ diuo aſpe
ctui ſubſtans. Et hic terminat̃ primus articulus.

Quantum ad ſecundum articulũ ſit prima ꝯ.
Prouidentia differt ſꝫm rationem
a ſciẽtia: ⁊ a diſpoſitiõe. Iſtã ponit ſcũs Tho. p ſen. diſ.
59. q. 2. ar. p. (Hec tria (inquit) ſ. ſciẽtia: diſpoſitio: p-
uidentia ſe hñt p additionẽ vnius ad alterꝝ: cum enim
deus de rebus creatis ſciaꝫ q̃ſi practicã habeat ad mo
dũ ſcie artificis ei⁹ ſcĩa cõſideranda eſt. Sciendum q̊
eſt ꝙ artifex preconſiderãdo: vel pconcipiendo artifi-
ciatũ ſuum conſiderat finẽ: ⁊ inde cõſiderat ordinem
quẽ facere intendit ad finẽ illũ: ⁊ ordinẽ etiã partium
ad inuicẽ. ſicut ꝙ fundamentũ ſit ſub pariete. ⁊ paries
ſub tecto. ⁊ iſte ordo partiũ ad inuicẽ ordinat̃ vlteri⁹ ad
finẽ dom⁹. 3°. oꝫ ꝙ cõſideret ea: qb⁹ pmoueat̃ ad cõſe
cutionẽ finis: ⁊ vt tollãt̃ ea. q̃ pñt impedire finẽ. vnde
excogitat ſubſtentamẽtũ: ⁊ appẽditia: ⁊ feneſtras: ⁊ hꝭ
qbus dom⁹ ſit apta ad habitationem. Iſta q̊ cogitatio
noiat̃ noĩe ſcie rõne ſolius cogitatiõis. ⁊ non rõne ali-
cui⁹ opationis. vnde ⁊ ẽ ipſius finis: ⁊ eorꝝ q̃ ſunt ad fi-
nem: ſed rõne ordinis excogitati in re opanda vocat̃
diſpoſitiõis noĩe. qꝛ diſpoſitio ordinẽ quẽdã deſignat
vnde diſpoſitio dr̃ quaſi ordinatio: ſed rõne eorum
q̃ pmouẽt in finẽ dr̃ prudentia: puidere enim dr̃ qui
bene coniecturat de cõferentibus in finẽ: ⁊ de his q̃ im
pedire pñt. vnde in deo ſcĩa dr̃ ſꝫm ꝙ hꝫ cognitionem
⁊ ſuiipſius. ⁊ eorꝝ que facit: ſed diſpoſitio dr̃ rõne dupli
cis ordinis: quẽ ponit in reb⁹: ſcilicet rei ad rem: ſꝫm ꝙ
iuuant ſe inuicẽ ad cõſequẽdũ vltimũ finẽ. ⁊ iterꝝ toti⁹
vniuerſi

Ad modum artificis ſcie ſcia dei cõſideranda eſt.

vniuerſi ad ipſuꝫ. ſicut ēt ponit phs in xi°. metaphiſice
vbi etiā ponit exemplū de ordie partiū exercit⁹ ad in/
uicē: ꝛ in bonū ducis: ꝓuidentia aūt dicit̄ ſm ꝙ rebus
ita ordinatis attribuit ea: q̄ ordinē cōſeruant: ꝛ ꝓpellit
oēm inordinationē.) Hec ille. ¶ Idē ponit de veri. q.
5. ar. p̄. (Scia (inquit) cōiter ſe hꝫ ad cognitionē finis
ꝛ eoꝝ q̄ ſunt ad finē: ꝑ ſciam eni de⁹ ſcit ſe ꝛ creaturas
ſꝫ ꝓuidētia ꝑtinet tm̄ ad cognitionē eoꝝ: q̄ ſūt ad finē
ꝛ iō ꝓuidentia in deo includit ſciam ꝛ volūtatē: ſꝫ tm̄
i cognitiōe manet nō q̄dē ſpeculatiua. ſed practica: po/
tentia aūt executiua eſt ꝓuidentie. Unde act⁹ potētie
ꝑſupponit actū ꝓuidētie ſicut dirigētis. vnde in ꝓui/
dētia nō icludit potētia ſic̄ volūtas.) Hec ille. ¶ Sciē
dū tm̄ ꝙ illud: qȯ hic dicit. ſ. ꝙ duplex ordo. ſ. rerum ad
inuicē: ꝛ oium ad deū ſpectat ad rōnē diſpoſitionis: vi/
det̄ contingere de veritate. q. 5. arti. p̄. ad 9ᵐ. vt dicetur i
probatiōe 3ᵉ ꝯnis. ¶ Scda ꝯ. Prouidentia eſſentiali/
ter ꝑtinet ad intellectū: lꝫ ꝑſupponat actū voluntatis.
Iſta ꝯ pōt haberi ex imediate allegatis q̄ ad vtrāqꝫ
partē. ſed iteꝝ ꝓbat per eundē doctorem ibidem. ſ. de
veritate. q. 5. arti. p̄. ad primum. (In re creata (inquit)
duo pñt cōſiderari. ſ. ipſa ſpecies eius abſolute: ꝛ ordo
eius ad finē: ꝛ vtriuſqꝫ forma preceſſit in deo. Forma
ḡ exēplaris rei ſm ſuam ſpeciē abſolute ē idea: ſed for/
ma rei: ſm qȯ eſt ordinata in finē ē ꝓuidētia.) Hec il/
le. ¶ Et ad 8ᵐ. dicit ibidē. (Illud dictū Boetij 4°. de
cōſolatiōe dicēs: ꝙ ꝓuidentia ē illa diuina rō in ſūmo
oium principe cōſtituta: hꝫ ſic itelligi: ꝙ rō illa i ſūmo
principe cōſtituta nō dr̄ ꝓuidētia niſi adiūcto ordine
ad finē: ad quē ꝑſupponit̄ volūtas finis. vñ lꝫ eſſentia/
liter ad cognitione ꝑtineat: tm̄ volūtatē aliquo mō in/
cludit.) Hec ille. ¶ Idē ponit p̄ma pte. q. 22. ar. p̄. vbi
ponit: ꝙ rō ordinandoꝝ in finē ꝓprie ē ꝓuidentia. Et
idē ponit arti. 2°. ¶ Itē p̄ ſen. vbi ſ͂ arti. p̄. ad p̄mū di/
cit. (Prouidētia ꝛ diſpoſitio diuerſimode cōſideratā
ꝑtinent ad ſciam: ꝛ voluntatē: ꝛ potētiā. pōt. n. aliqs ar
tifex hr̄e cognitionē de artificiatis ſpeculatiue tm̄ ſine
hoc ꝙ opari intēdat: ꝛ ſic ꝓuidētia: ꝛ diſpoſitio eius ꝑ/
tinet tm̄ ad ſciam: ſm aūt ꝙ vlterius ordinat in opus
cū ꝓpoſito exequēdi ꝑtinet ad ſcientiā. ꝛ voluntatem:
ſm aūt ꝙ exequit̄ in opē: ſic ꝑtinet ad ſciētiam: volū/
tatē: ꝛ potentiā: ꝑ quā opatur. Ita etiā ꝛ in deo ē: ꝛ patet
ꝙ duobus modis p̄mis accepta ſunt eterna: ſed 3° mō
ſunt ex tpe.) Hec ille. ¶ Sciēdū tm̄: ꝙ lꝫ hic dicat. ꝙ
ꝓuidētia poteſt accipi ſpeculatiue tm̄. ſic̄ etiā dicit di/
ſtinctiōe ſequēti. ſ. 40. q. i. arti. 2°. ſ. ꝙ ꝓuidentia ſm rō
nē ſui nois pōt ſaluari i ſpeculatione tm̄: verūtm̄ de ve
ritate vbi ſupra videt̄ dicere oppoſitū. nā in ſolutione
primi dicit. (Quāuis idea poſſit pertinere ad ſpeculati
uā cognitionē aliq̄ mō: tm̄ ꝓuidentia tm̄ ꝑtinet ad pra
cticā. eo ꝙ importat ordinē ad finē: ꝛ ita ad op⁹: q̄ me/
diāte ꝑuenit̄ ad finē.) Hec ille. ¶ Et credo ꝙ illud: qȯ
dicit i de veritate tenendū ſit: qꝛ mām ibi magis diſ/
cuſſit q̄ꝫ in ſcripto. ꝛ ad hoc declinat in ſumma. Uerꝫ
poſſet dici: ꝙ nō eſt ibi cōtrouerſia: nam ꝓuidentiā di/
cit poſſe ꝑtinere ad ſpeculatiuā: ꝛ hoc eſt verum ſm ra
tionē nois. q̄ non dicit niſi cognitionē rei: ꝛ ordinis ei⁹
in finē: que cognitio nondū dr̄ practica: ſed ſm rem: ꝛ
ꝓpriā acceptionē: ꝓuidentia nō ſolū dicat cognitionē
rei: ꝛ ordinis eius in finē: imo addit ꝓpoſitū exequēdi
ꝛ ordinationem ad opus: ꝛ ſic ꝓprie accepta ad practi/
cam ſolū ꝑtinet. ¶ Tertia ꝯ. Prouidentia differt ſm
rōnē ab arte diua. Iſtam ꝓbat ſcūs doctor de veritate
vbi ſupra ad 9ᵐ. dicēs. (In reb⁹ pōt cōſiderari duplex
ordo. vn⁹ ſm ꝙ egrediūt̄ a ꝑncipio, alius ſm ꝙ ordi/
nant̄ ad fine. diſpoſitio ḡ ꝑtinet ad illū ordinē: quo res
ꝓgrediūt̄ a principio. Dicunt̄ eni aliqua diſponi ſꝫ ꝙ
in diuerſis gradib⁹ collocant̄ a deo. ſic̄ artifex diuerſi/
mode collocat ptes ſui edificij: vel artificij. vñ diſpo/
ſitio ad artē ꝑtinere videt̄. Sed ꝓuidētia iportat illuꝫ
ordinē q ē ad finē: ꝛ ſic ꝓuidētia differt ab arte diua: ꝛ
diſpoſitiōe: qꝛ ars diua dr̄ reſpectu ꝓductionis rerum
ſed diſpoſitio reſpectu ordinis ꝓductoꝝ. ꝓuidentia au
tem dicit ordinē in finē: ſed qꝛ ex fine artificiati colli/
git̄ quicqd eſt in artificiato: ordo aūt ad finē ē fini pro
pinquior q̄ꝫ ordo partiū adinuicē: ꝛ quodāmodo cauſa
eius. iō ꝓuidentia eſt quodāmodo diſpoſitionis cauſa
ꝛ ꝓpter h̄ diſpoſitionis actus frequēter ꝓuidentie at/
tribuit̄. Quāuis ḡ ꝓuidētia nō ſit ars: q̄ reſpicit produ
ctionem reꝝ: nec diſpoſitio: que reſpicit ordinē reꝝ ad
inuicem: nō tm̄ ſequit̄ q̄n pertineat ad cognitionē pra/
cticā: qꝛ reſpicit ordinē reꝝ in finē.) Hec ille. ¶ Quar
ta ꝯ. Puidētia differt realiter a fato. Iſtā ꝓbat ſanct⁹
Tho. ibidē ad p̄mū dicēs. (Sicut ſe hꝫ idea ad ſpeciē
rei: ita ſe hꝫ ꝓuidētia ad fatū: ipſe enim ordo a diuina
ꝓuidentia rebus inditus fatum vocatur.) Hec ille.
¶ Itē p̄ ſen. diſ. 39. q. 2. arti. p̄. ad 5ᵐ. dicit. (Fatū ꝛ ꝓui
dentia differunt per eſſentiā: ſicut eni forma domus ē
aliud per eſſentiā. ſm qȯ ē in mēte artificis: vbi nomē
artis hꝫ: ꝛ ſm qȯ eſt in lapidibus: ꝛ lignis: vbi artificia
tum dr̄: ita ꝛ rō gubernationis reꝝ aliud eſſe habet in
mente diuina. vbi ꝓuidentia dr̄: ꝛ aliud in cauſis ſecū
dis. quarū officio gubernatio diuina explet̄: in quibus
fatū dr̄ a for faris. vel quia ē quoddā effatum diuine
ordinationis ſicut verbū vocale interioris conceptus
vel ex eo ꝙ ex eaꝝ conſideratione cauſarum fari ſole/
bant antiquitus de rebus futuris: ſicut ex cōſideratiōe
mot⁹ celi p̄cipue.) Hec ille. ¶ Itē p̄ma pte. q. 116. arti.
2°. (Ipſa ordinatio effectuū pōt dupliciter cōſidera/
ri. Uno mō ſm ꝙ ē in ipſo deo: ꝛ ſic ipſa ordinatio effe
ctuū vocatur ꝓuidētia: ſm vero ꝙ ipſa p̄dicta ordina
tio cōſiderat̄ i medijs cauſis a deo ordinatis ad aliq̄s
effectus ꝓducendos: ſic hꝫ rōnē fati.) Et ibidē ad 3ᵐ
dicit. (Fatū ē diſpoſitio. nō que ē in gn̄e qualitatis. ſed
ſꝫ ꝙ diſpoſitio ſignat ordinē: qui nō ē ſuba: ſed relatio
q̄dē ordo ſi ꝯſideret̄ ꝑ cōparationē ad ſuū p̄ncipiū ē
vnus ꝛ dr̄ vnū fatū. Si autē cōſideret̄ per cōꝑationē
ad effect⁹: vel ad ipſas cauſas medias: ſic multiplicat̄
ꝑ quē modū dixit poeta. Te tua fata trahūt.) Hec ille
¶ Sciēdū tm̄ ꝙ ſic̄ ipſe dicit articulo p̄cedēte euidē
q̄onis. lꝫ inq̄ꝫtū oia: q̄ hic agūt̄ diue ꝓuidētie ſubdant̄
tāq̄ꝫ ꝑ eā ꝓordinata: ꝛ q̄ſi ꝓlocuta fatū poſſumus pone/
re. tm̄ ſci h̄ noie vti recuſauerunt ꝓp eos: q hoc nomen
retorquebant ad vi diſpoſitionis ſideꝝ: in qua quiſqꝫ
dr̄ natus: vel conceptus. vnde Aug⁹. 15°. de ciuitate dei.
(Propterea q̄ſqs res humanas fato attribuit: qꝛ ipſā
voluntatem: vel ptātē fati noie appellat: ſniam teneat.
linguaꝫ coherceat.) Sic etiam Gregorius fatū eſſe ne/
gat i omelia epiphanie. (Abſit a fideliū cordib⁹: vt fa
tum aliquid eē dicant.) Hec ille. ¶ Sciendū etiā: ꝙ
ſeries: adeſt ordo cauſaꝝ ſecundaꝝ: que dicatur fatum
non habet rōnē fati niſi ſm qȯ dependet a deo. ꝛ ideo
cauſaliter dei poteſtas: vel voluntas fatū noiari poteſt
nō tm̄ eſſentialiter ſꝫ ꝙ ipſe dicit ibidē arti. 2°. ad p̄mū
Eandē ꝯnē tenet 3° ꝯ Gētiles ca°. 92°. ¶ Quinta ꝯ. Ad
hoc ꝙ aliqs ſit bene fortunatus: iuuat̄ a ſupiorib⁹ cau/
ſis. ſ. deo. ꝛ angelo: ꝛ celo. Iſtā ꝯnē ꝓbat ſcūs Tho. 3° ꝯ
Gētiles. ca°. 92. (Quia dr̄ (inquit) alicui boiuꝫ bn̄ ſm
fortunā cōtingere: qn̄ aliqȯ bonū ſibi accidit ꝑter intē
tionē: ſicut cū aliqs fodiens in agro inuenit theſaurū

quē nō q̄rebat: contingit enim aliquē opantē p̄ter intē-tionē opari ꝓpriā: nō tñ p̄ter intentionē alicuius ſupe-rioris: cui ip̄e ſubeſt: ſicut ſi dñs aliquis precipiat alicui ſeruo: ꝙ vadat ad aliquē locū: quo ip̄e aliū ſeruū iam miſerat illo ignorāte: intentio cōſerui eſt p̄ter intētio-nē ſerui miſſi: nō aūt p̄ter intentionē dñi mittētis: ⁊ lō lȝ ꝑ cōparationē ad hūc ſeruū ſit fortuitū ⁊ caſuale. nō tñ ꝑ comparationē ad dñm: ſȝ eſt aliquid ordinatū. cū igit̄ homo ſit ordinat⁹ ſm corpus ſub corporib⁹ celeſti-bus: ſm itellectū vero ſub angelis: ſm volūtatē āt ſub deo: pōt cōtingere aliq̄d p̄ter intentionē hoīs: qđ tñ eſt ſm ordinē corpoꝝ celeſtiū: vel diſpoſitionem angeloꝝ vel dei.) Hec ille. ¶ Septa ꝯ. Hō bona fortuna atten-dit̄ penes duo. ſ. penes electionē ⁊ ꝓſecutionē. Iſtā pro-bat ibidē ſcūs Tho. Cū eni hō ſit bene fortunat⁹ q̄ ad electionē. ⁊ ꝙ i h iuuet̄ a trib⁹ cauſis p̄dictis. oſtdit di-cens. (Cūus (inquit) ſolus de⁹ directe ad electionem hoīs opet̄. tñ actio angeli opat̄ aliq̄d ad electionē hoīs ꝑ modū ꝑſuaſiōis: actio vero celeſtis corporis ꝑ modū diſponētis inq̄tū corꝑales celeſtiū corpoꝝ impreſſio-nes i corpora nr̄a diſponūt ad aliq̄s electiōes. qñ igit̄ aliq̄s ex impꝛſſiōe corpoꝝ celeſtiū ⁊ ſupioꝝ cauſaꝝ ſm p̄dictū modū inclinatur ad aliq̄s electiōes ſibi vtiles: quarū tñ vtilitatē ꝓpria rōne non cognoſcit: ⁊ cū hoc ex lumine intellectualiū ſubaꝝ illuminat̄ eius intelle-ctus ad eadē agēda: ⁊ ex diuina operatione inclinatur eius voluntas ad aliquid eligendū ſibi vtile: cui⁹ rōnē ignorat: dicitur bene fortunat⁹ eſſe: ⁊ econtrario male fortunatus qñ ex ſuperioribus cauſis ad cōtraria eius electio inclinat̄: ſicut de quodam dicit̄ Hieremie xx⁰. Scribe: viꝝ illū ſterilē: q in dieb⁹ ſuis nō ꝓſperabit̄.) Hec ille. ¶ Sed ꝙ ex ſupioribus cauſis dicat̄ hō for-tunatus quo ad reꝝ electarū executionē oñdit ibidem dicens. (Cōſequit̄ (inq̄t) hō aliqđ auxiliū ex ſupiori-bus cauſis q̄tū ad exitus ſuaꝝ actionū: cū enim hō eli-gere habeat: ⁊ ꝓſequi q̄ elegit: in vtroq; a cauſis ſupe-rioribus adiuuatur interdū ⁊ impedit̄: ſm electioneȝ quidē: vt dictū eſt inq̄tū hō: vel diſponit̄ ad aliq̄d eli-genduȝ per celeſtia corpora: vel q̄ſi illuſtrat̄ per ange-loꝝ cuſtodiā: vel etiā iclinat̄ per operationē diuinam. ſm executionem vero inq̄tum homo conſequit̄ ex ali-qua ſuperiori cauſa robur: ⁊ efficaciā ad implendum quod elegit: que quidem nō ſolum a deo: ⁊ ab angelis eſſe pōt: ſed etiā a corporib⁹ celeſtib⁹ inq̄tū talis effi-cacia in corpore ſita ē: manifeſtū eſt eni ꝙ etiā inaiata corpora quaſdā vires ⁊ efficacias a corporibus celeſti-bus conſequunt̄: ⁊ etiam preter eas: que ad qualitates actiuas ⁊ paſſiuas electoꝝ conſequuntur: quas etiam non eſt dubiū celeſtibus corporib⁹ eſſe ſubiectas. ſicꝫ ꝙ magnes attrahit ferrū hoc hȝ ex virtute celeſtis corpo-ris: ⁊ lapides quidem: ⁊ herbe alias occultas virtutes. Uñ nihil etiā ꝓhibet: ꝙ aliquis hō habeat ex ipꝛeſſio-ne corpis celeſtis aliquā efficaciā in aliquib⁹ corpibus faciendis: q̄s alius nō habet. puta medicus in ſanando ⁊ agricola in plantando: ⁊ miles in expugnando. hanc aūt efficaciā multo ꝑfectius de⁹ hoīb⁹ largitur ad ſua opa efficacıter exeqnēda. Quātū ḡ ad primū auxiliuȝ qđ eſt in eligendo. dr̄ de⁹ hoīem dirigere. q̄tū vero ad 2ᵐ auxiliū dr̄ hoīeȝ cōfortare: ⁊ hec duo auxilia ſimul tangunt̄ in p̄s. vbi dicitur. Dñs illuminatio mea ⁊ ſa-lus mea: quē timebo. q̄tū ad primū. Dñs ꝓtector vite mee a quo trepidabo: quo ad 2ᵐ.) Hec ille. ¶ Septi-ma ꝯ. Inter inclinationē a corpore celeſti ex vna pte: ⁊ inclinationē dei: vel angeli ex alia attendit̄ differētia. quia ſm primā homo pōt dici bene natus: ⁊ bene fortu-natus: ſed penes 2ᵐ dr̄ bene cuſtodit⁹. vel bene guber-nat⁹. hāc ponit ibidem ſcūs doctor. (In hoc (inq̄t) at-tendenda ē differētia: nā impreſſiones corpoꝝ celeſtiū in corpora nr̄a cauſant in nobis nāles corporū diſpoſi-tiones: ⁊ ideo ex diſpoſitione relicta ex corpore celeſti in corpe nr̄o dr̄ nō ſolū aliq̄s bene fortunat⁹ aut male: ſed etiam bene natus: aut male: ſed quēadmodum di-cit Ariſtoteles in magnis moralibus: ꝙ bene fortuna-tum eſſe eſt bene natum eſſe: non enim poteſt intelligi ꝙ ex nā intellectus diuerſa ꝓcedat: ꝙ vnus vtilia ſibi eligat. ⁊ alius nociua preter rōnem ꝓpriā: cū nā intelle-ctus ⁊ voluntatis in oībus hoībus ſint vna: diuerſitas enim formalis induceret diuerſitatē ſm ſpeciem. di-uerſitas aūt māllis inducit diuerſitatē ſm numerum. vnde ſm ꝙ intellectus hoīs illuſtrat̄ ad aliq̄d agēdū vel voluntas a deo inſtigatur: non dicit̄ hō bene natus ſed magis cuſtodit⁹: vel gubernat⁹.) Hec ille. ¶ Octa-ua ꝯ. Cū inter inclinationē dei ex vna pte: ⁊ inclinatio-nē celi: ⁊ angeli ex alia eſt dr̄ia: q2 prima eſt ſicut cā per-ficiens. 2ᵃ vero ſicut cā diſponēs. hāc ponit ſcūs Tho. ibidē dicēs. (Rurſus attēdenda eſt circa hoc alia dr̄ia nam opatio angeli: ⁊ corpis celeſtis ſolū ſe hñt ſicut di-ſponentes ad electiones. opatio aūt dei eſt ſicut perfici-ens: cū āt diſpoſitio: que eſt ex corpis qualitate: vel in-tellectus perſuaſione neceſſitatē ad eligendū non in-ducat: non ſemꝑ hō eligit illud qđ angelus cuſtodiens intendit: neq; illud: ad qđ celeſte corpus inclinat: ſꝫ tñ homo hoc eligit: qđ deus opatur in ei⁹ voluntate. vnde cuſtodia angeloꝝ iterdū ceſſatur ſm illud Hieremie primo. Curauim⁹ babylonē: ⁊ nō ē curata: ⁊ multo ma-gis inclinationē corpoꝝ celeſtiū: diuina vero ꝓuidētia ſemꝑ ē firma.) Hec ille. ¶ Nona ꝯ. Inter inclinatio-nē angelicā: ⁊ celeſtē ē differētia: q2 prima fit ꝑ modū cōſiderationis. 2ᵃ per modū paſſionis. Iſtaȝ ponit ibi-dē dicens. (Eſt (inquit) alia differētia conſideranda. nam cū corpus celeſte non diſponat ad electionē niſi inq̄tū impꝛimit i corpa nr̄a: ex qb⁹ hō inclinat̄ ad elici-endum ꝑ modū: quo paſſiones inducunt ad electionē: oīs autē diſpoſitio ad electionē q̄ eſt ex corpib⁹ celeſti-bus. eſt ꝑ modū cuiuſdā paſſionis: ſicut cum q̄s induci-tur ad aliq̄d elıciendū per amorē: vel irā: vel aliq̄d hꝰ. ab angelo vero diſponit̄ q̄s ad eliciendū ꝑ modū intel-ligibilis cōſideratiōe abſq; paſſione: qđ q̄dē dupliciter cōtingit: q̄ñq; eni illuminat̄ intellectus hoīs ab ange-lo ad cognoſcēdū ſolū: ꝙ aliquid ē bonū fieri: nō aūt inſtruit̄ de rōne: ꝓpter quā eſt bonū: que ſumit̄ ex fi-ne: ⁊ ideo q̄ñq; hō eſtimat ꝙ aliquid ſit bonum fieri: ſi tñ quereretur quare: rñderet ſe neſcire. Unde qñ perue-niet in finem vtilē: quem non conſiderauit: erit ſibi for-tuitū: q̄ñq; vero ꝑ illuminationē āgeli cognoſcit: ⁊ ꝙ h ſit bonū: ⁊ rōnē q̄re eſt bonū. q̄ dependet ex fine. ⁊ ſic qñ ꝑueniet ad finē: quē prius cōſiderauit: nō erit fortuitū.) ¶ Decima ꝯ. Diuina inclinatio eſt vl'ior q̄ȝ angelica. ⁊ angelica q̄ȝ celeſtis. Iſtam probat ibidē. (Sciēdū (in-quit) ꝙ vis actiua ſpūalis ſubē vel nature. ſicut eſt al-tior q̄ȝ corporalis. ita ē ⁊ vl'ior. vnde nō ad oīa. ad que ſe extendit humana electio ſe extendit diſpoſitio cele-ſtis corporis. Rurſus quia virtus humane aīe. vel an-geli ē particularis in cōpatione ad virtutē diuinā. que quidē eſt vl'is reſpectu omniū entiū. ſic ḡ aliqđ bonum accidere pōt hoī. ⁊ p̄ter ꝓpriā intentionē. ⁊ p̄ter inclina-tionem celeſtiū corpoꝝ. ⁊ p̄ter illuminationē angelo-rū. nō autē preter dinā ꝓuidentiā. q̄ ē gubernatiua ſic ⁊ factiua entis inq̄tum eſt. vnde oȝ ꝙ oīa ſub ſe conti-neat. ſic igit̄ aliqđ fortuitū bonū. vl' malū pōt cōtinge-

re homini

re homini: ꝛ per cōparationē ad ipſum: ꝛ per cōparationē ad corpa celeſtia: ꝛ per cōparationē ad angelos: non autē per cōparationē ad deū: nam per cōparationē ad ipſum non ſolū in reb⁹ humanis. ſ; nec in aliq̄ alia re pōt eē aliqd caſuale ꝛ improuiſum.) Hec ille. ⁋ Undecima ꝯ. Reſpectu bonoꝝ moraliū nullus dr̄ bn̄ vel male fortunat⁹: ſ; poſſit dici reſpectu eoꝝ bn̄ vel male nat⁹. Hāc ꝯnē ꝓbat ibidē. (Quia (inquit) fortuita ſūt q̄ ſunt ꝑter intētionē: bona aūt moralia ꝑter intētionē eſſe nō pñt. cū in electiōe conſiſtant. reſpectu eoꝝ non pōt dici bene: vel male fortunatus: ſ; reſpectu eorum poſſit aliqs dici bene: vel male nat⁹. qn̄ ex nāli diſpoſitione corporis eſt aptus ad electiones virtutū: vel vicioꝝ: reſpectu autē exterioꝝ bonoꝝ: que preter intentionē hoīs euenire pñt. pōt dici hō ꝛ bene natus: ꝛ bene fortunat⁹: ꝛ a deo gubernatus: ꝛ ab angelis cuſtoditus.) Hec ille. ⁋ Duodecima ꝯ. Primū auxiliū. ſ. ad eligendū eſt vltus. 2° qđ. ſ. datur ad exequēdū: ꝛ penes primū aliquis dr̄ fortunatus: nō autē penes 2m. Iſtam ꝓbat ibidē ſctūs Tho. (Inter (inquit) auxilia duplex eſt differētia. Prima quidē. qꝛ ex p̄ auxilio adiuuat̄ hō tam in his: que virtuti hoīs ſubdunt̄ q̄ etiā in alijs: ſed 2m auxiliū ad illa tm̄ ſe extēdit: ad que virtus hoīs valet: q̄ enim homo fodiēs ſepulchrū inueniat theſauꝝ ex nulla hoīs virtute ꝓcedit. vn̄ reſpectu talis euentus adiuuari poteſt homo in hoc: q̄ inſtigetur ad querēdū ſi ibi eſt theſaurus: non aūt in hoc: q̄ aliqua virt⁹ ei detur ad theſauꝝ inueniendū: in hoc autem q̄ medicus ſanat: vel miles in pugna vincat pōt adiuuari in hoc: q̄ eligat conuenientia ad finem: ꝛ in hoc q̄ efficaciter exequatur per virtutem a ſuperiori cauſa adeptā vnde primū auxiliū eſt vltus. 2ª differentia eſt. qꝛ 2m auxiliū datur ad proſequendū efficaciter ea. que intendit. vnde cum fortuita ſint preter intentionē. ex tali auxilio non poteſt dici homo ꝓprie loquendo bene fortunatus ſicut pōt dici ex primo.) Hec ille. ⁋ 13ª ꝯ. Nullus euentus pōt dici fortunatus ꝑ cōparationē ad diuinam cauſam: ſed bene ꝑ reductionē in cauſam celeſtem. Iſtā ꝓbat ibidē dicens. (Ad hoc (inquit) q̄ hoī aliquid bene cōtingat: vel male ſm fortunā: ꝛ ex deo ē ꝛ a corpore celeſti eē poteſt inq̄tū hō inclinatur a deo ad eliciendū aliqd: cui cōiunctū eſt aliqđ cōmodū: vel incōmodū: qđ eligens nō preconſiderat: ꝛ inq̄tū a corpore celeſti ad tale aliquid eliciēdū diſponitur: hoc aūt cōmodū: vel incōmodū relatū q̄dē ad electionē hoīs eſt fortuitū: relatū vero ad deū rōnem amittit fortuiti: nō aūt relatuꝫ ad corpus celeſte: qđ ſic pꝫ. Nō enim aliquis euentus amittit rōneꝫ fortuiti niſi reducat̄ ad cām ꝑ ſe: virt⁹ aūt celeſtis corpis eſt cā agens nō ꝑ modū intellectus ꝛ electionis: ſed per modū nature: nature aūt ē ꝓpriū ad vnū tendere. ſi ḡ aliqs effectus nō eſt vnus nō pōt per ſe eſſe cauſa eius aliqua virtus nālis: cū aūt aliqua duo ſibi per accidens cōiungunt̄: nō ſunt vere vnū: ſed ſolū ꝑ accidens. vnde hui⁹ cōiunctionis nulla cauſa nālis per ſe cā eſſe pōt. ſic ḡ cū iſte homo ex impreſſiōe celeſtis corporis inclinet̄ per modū paſſionis: vt dictū eſt ad fodiendū ſepulchrū: ſepulchrū aūt ꝛ locus theſauri ſunt vnum ꝑ accidens: qꝛ non habent aliquem ordinē ad inuicē. vnde virtus celeſtis corporis nō pōt per ſe inclinare ad hoc totū: q̄ iſte fodiat ſepulchrū: ꝛ locū vbi eſt theſaurus: ſed aliqs per intellectū agēs pōt eſſe cā inclinationis in hoc totū: qꝛ intelligentis eſt multa ordinare in vnū: patet etiam: q̄ hō q̄ ſciret theſauꝝ eſſe ibi: poſſet aliū ignorantē mittere ad fodiendū ſepulchrū in loco eodē: vt preter intentionē ſuam inueniret theſauꝝ. ſic igit̄ hmōi euentus fortuiti reducti in cāꝫ diuinā. amittūt rōnē fortuiti: reducti vero in cām celeſtē nequaq̄.) Hec ille. ⁋ 14ª ꝯ. Homo nō pōt eſſe bene fortunatus vliter ex virtute corpis celeſtis: ſed ſolū q̄tū ad hoc: vel illud. Dico autē vliter. q̄ aliqs homo habeat in nā ſua impreſſionē corporis celeſtis. vt eligat ſemꝑ: vel in plurib⁹ aliq̄: quibus coniuncta ſunt per accidens aliqua cōmoda: vel incommoda Iſtam ꝯnem ponit ipſe ibidem in forma. quā ꝓbat ſic. (Natura nō ordinatur niſi ad vnū: ea autem ſm que hoī accidit bene vel male ſm fortunam nō ſunt reducibilia ad aliquid vnū: ſed ſunt indeterminata ꝛ infinita vt phūs dicit 2° phyſicoꝝ: ꝛ ad ſenſum patet. Non eſt ergo poſſibile: q̄ aliquis habeat in nā ſua eligere ſemper ea: ad que per accidens ſequant̄ aliq̄ cōmoda: ſed pōt eſſe. q̄ ex vna inclinatione inclinetur ad eligendū aliqd. cui coniungat̄ ꝑ accidens aliqđ cōmodum: ꝛ ex alia inclinatione aliud: ꝛ ex tertia tertiū: nō autē ita q̄ ex vna inclinatione ad oīa: ex vna aūt diuina diſpoſitione pōt hō ad oīa dirigi.) Hec ille. ⁋ Sed ꝯ tres primas ꝯnes arguit Aureolus in pñti diſtinctione multipliciter in hoc: q̄ in illis ꝯnibus dr̄: q̄ ꝓuidentia eſt rō ordinis in finē in mente diuina exiſtens. Arguit igit̄ p̄ ſic. Prouidētia ꝓprie nō eſt illud qđ ꝓuidet̄: ſed potius actus cognitiuus. quo ꝓuidet̄: ſed manifeſtū eſt: q̄ rō ordinis reꝝ in finē eſt illud. qđ deus in rebus ꝓuidet. ḡ rō ordinis nō eſt ipſa ꝓuidentia in mente diuina ſed potius diuinum intelligere. quo ordo hmōi ꝓuidetur. ⁋ Et ſi dicatur q̄ rō ordinis: vt eſt in reb⁹ ē ꝓuiſa: ſed vt eſt in mēte diuina eſt rō ꝓuidēdi. ⁋ Nō valet q̄dē. Tū qꝛ nihil eſt in mente diuina obiectiue niſi ſua eēntia. Tū qꝛ dato q̄ eēt diuinus intellectus illū ordinē ꝓuideret obiectiue: ꝛ ita non eſſet. ſi illa rō eſſet ꝓuidētia ꝓprie ꝛ primo: ſed poti⁹ obiectū ꝓuidētie formatū ꝛ excogitatū ꝑ ꝓuidentiā. ⁋ Scđo. Sicut ſe hꝫ in nobis ꝓuidētia. ſic oī imperfectione remota trāſferēda ē ad diuina. ſed in nobis actus intellectus tendens in futurum dicitur ꝓuidentia formaliter ꝛ per ſe: denominatiue vero illud: qđ mente cōcipit̄: dr̄ ꝓuidētia: ſicut ꝛ illud qđ ponitur in opeꝛtam bladū ꝛ vinū collectum ꝓ toto anno conſueuerunt hoīes ꝓuidentiā neceſſariā pro illo anno appellare. igitur ꝛ in deo per prius dicit̄ intelligere eſſe prouidentia q̄ ordo rerum in finē. ḡ verius dicitur ꝓuiſus eſſe. ⁋ Tertio. Prouidētia ē pars prudentie ſm Tulliū in 2° rhetorice. ponit enim intelligentiā: memoriā ꝛ prouidētiā prudētiā integrare: ſed conſtat: q̄ prudētia eſt habit⁹: vel actus intellect⁹. ſ; enim 6° ethicoꝝ dicat̄ recta rō agibilium. ibi tn̄ rō non accipit̄ ꝓ obiecto: ſed pro habitu dirigēte in obiectum. ergo ꝛ in deo ꝓuidentia ꝑ prius dicetur de actu vel habitu diuini intellectus: cōſtat aūt q̄ in deo nō ē rō habitus: ſed purū intelligere ꝛ ſubſiſtens actus. igit̄ rō ꝓuidētie ꝑ prius cōpetit diuine itellectioni. ⁋ Quarto. Prouidētia dr̄ q̄ſi ꝓcul videntia. vnde ꝓuidens dr̄ q̄ſi porro: vel de longe videns ſm Iſidoꝝ. 10. etymol. ſed manifeſtū eſt: q̄ ꝓcul videre pertinet ad actum ꝛ nō ad obiectū. igitur idem qđ prius. Hec ille. ⁋ Cōtra 4am ꝯnē arguit ꝓbando: q̄ fatum nō debet reduci ad ꝓuidentiā: ſed ad ꝑſcientiā. cui⁹ oppoſitū ibi videtur innui. dicit ḡ. (Certū iquit ē. q̄ mores hominū nō ſolū virtuoſi: ſed etiā vicioſi ſm vſuꝫ loquēdi dicunt̄ cadere ſub fato. vnde fures ꝛ ebrioſos conſueuerunt hoīes dicere ſic eē fatatos.) ſed cōſtat q̄ dei ꝓuidētia nō ordinat hoīes ad hmōi vitia. ſed tm̄ ꝑnotiit ea. ḡ fatum non eſt aliquid pertinens ad dei ꝓuidētiā. ſed tm̄ ad ꝑſciē-

Contra tres primas Au. vbi ſ ar. 2°.

tiā. ¶ Scḋo. Aug⁹ dicit 5°. de ciuitate dei: vbi tractat
iſtā mām. (Si nō oīa fatata ſunt: non eſt certus ordo
cauſarum: ſed certus ordo cauſaꝝ nō eſt: nec certus eſt
ordo preſcientis in deo. ꝛ infra: vbiqꝫ ꝑſcientiā dicit cō
tinere ordinem cauſarum fatalez. vnde dicit: q̄ ordo
cauſarum qui preſcienti certus eſt deo: nō efficit: vt ni-
hil ſit i noſtra voluntate. cōcedat ergo Cicero cū eis
qui hunc ordinem dicunt eſſe fatalē: vel potius ipſum
fati noīe appellant: quod nos abhorremus propter vo
cabulum: qui vero negat omniū cauſaꝝ ordinem eſſe
certiſſimū dei: ꝛ preſciētie eſſe notiſſimū plus eum q̄
ſtoici deteſtamur.) ergo patet: q̄ ſꝫ Aug. ibidem. ſi fa-
tum debeat recipi: non erit aliud q̄ ordo cauſaꝝ ꝓut
ſubeſt diuine ſciētie: non autem prouidentie. Hec ille.
¶ Cōtra. 2ᵃᵐ. ꝯnem: ꝛ ſequētes arguit ꝓbando: q̄ mo
tus bene fortunatoꝝ nō debet reduci ad cuſtodiā an-
geli. cuius oppoſitū dicitur in illis cōcluſionib⁹. arguit
Utrū motus bene fortunatoꝝ reduci debeat ad angeloꝝ cuſtodiā. igitur primo ſic. Boni cuſtodientis eſt precindere oīa
que ipediunt finē pro quo cuſtodit. nec ꝓmouere impe
dimenta: ſed conſtat q̄ proſperitas fortune multos ho
mines impedit a ſalute eterna: ad quā finaliter ange-
lus hominē cuſtodit. Unde Eccleſiaſtes 5°. dr̄: q̄ eſt in-
firmitas peſſima ſub ſole diuitie cōſeruate in malum
domini ſui. ergo non videtur ꝓſperitas fortune reduci
in cuſtodiā angeli deputati. ¶ Secūdo. Magis vide-
tur malus angelus dirigere in acquiſitionē taliū. que
attribuunt̄ fortune: ſcilicet diuitiaꝝ ꝛ honoꝝ pro eo:
q̄ talia ſunt inſtrumēta: quibus vtatur ad hominem
decipiendū: ꝛ vt in pluribus ſunt occaſiones ruine: ꝛ cō
muniter dant̄ malis ꝛ peccatoribus. vñ 4° ethicoꝝ di
citur: q̄ hoīes inculpant fortunā: quia maxime digni
exiſtentes nequaq̄ ditant̄. ergo non videt̄: q̄ reducat̄
ꝓſperitas fortune ad regimen angeli pro cuſtodia de-
putati: ſed potius videt̄ malus angelus talia procura-
re ſicut innuit ſcriptura Job. 21°. cū ait. Quare ergo im
pij viuunt: ſubleuati ſunt: cōfortatiqꝫ diuitijs: Dom⁹
eoꝝ ſecure ſunt: ꝛ nō eſt virga dei ſup eos. Bos eoꝝ cō
cepit: ꝛ non abortiuit. Egrediunt̄ quaſi greges paruuli
eoꝝ. Tenent tympanū ꝛ citharā. Ducūt in bonis dies
ſuos: ꝛ in puncto ad inferna deſcendunt. vnde propter
quod mali angeli vident̄ ꝓſperitates ꝛ talia procura-
re: vocat eos aplus principes ꝛ rectores mūdi tenebra-
rum haꝝ ad Ephe. 5°. Et ſaluator Joh. 12°. dicit. (Nūc
pricipes mūdi hui⁹ ejicietur foras.) Et aplus. 2. Cor. 4°
nominat demonem deū huius ſeculi q excecat infide-
liū corda. ¶ Tertio. Boni angeli magis videntur ſua-
dere hominibus paupertatē q̄ ꝓſperitatem: videmus
etiam q̄ in actibus illis qui attribuunt̄ bone fortune
frequenter cōmittit̄ peccatū: modus enim acquirēdi
diuitias: aut principatus: aut ſtatus ſublimes frequen-
ter malus eſt ꝛ cū pctō: ꝛ tamen ſic acquirētes dicim⁹
bene fortunatos: ſed conſtat q̄ angeli boni nō dirigūt
in tales actus: in quibus eſt peccatū. igitur idem quod
prius. ¶ Quarto. Homines bene fortunati ſunt male
cuſtoditi q̄tū ad hoc. q̄ angelus cuſtodiens nō habet
intentū ſuum circa ſalutē cuſtoditi. ergo nō eſt verum
q̄ bene fortunatus ſit bene ab angelo cuſtoditus. Hec
ille. ¶ Ad iſta dicit̄. et primo ad primū argumentoꝝ
primo inductoꝝ conceditur maior: ꝛ negat̄ minor: non
enim ratio ordinis reꝝ in finē exiſtens in mente diui-
na eſt illud: quod ꝓuidetur: ſed eſt illud: quo ꝓuidetur
rebus: vt ibidem in arguendo dr̄ ponendo ſolutionem.
Et cū improbatur illa ſolutio. dico ad primā improba
tionē. q̄ nō ſola diuina eſſentia eſt obiectiue in diuino
intellectu: niſi intelligat̄ de obiecto primo ꝛ principali

vt alias dictū eſt. verūtamen arguens nō ipugnat mē-
tem noſtrā: nam cum c..imus: q̄ ratio illius ordinis ē d.38.q.2.
in mente diuina: ꝑ illā rationē nō intelligimus aliquid
habens eſſe diminutū. ſ. rē poſitam in eſſe apparēti: eo
modo: quo loqui cōſueuit arguens: ſed ipſam diuinam
eſſentiā. que eſt ratio omnis intelligibilis a deo: ꝛ ideo
non valet ꝯña. diuina eſſentia eſt in diuino intellectu
obiectiue ꝛ duntaxat. ergo ratio ordinis predicti nō eſt
obiectiue in diuino intellectu. etiā poſito q̄ alias eſſet
verū: quia illa ratio eſt diuina eſſentia. ¶ Ad 2ᵃᵐ im-
probationē dicit̄: q̄ nō ſolum actus excogitādi: vel di-
ctandi formam ordinis rerum in finem dicitur proui-
dentia: imo forma per actū illū excogitata: vel dictata
que ſe habet ſicut terminus intellectionis excogitatio
nis: vel dictaminis: ꝛ obiectum illius primū: ſicut con-
ceptio non ſolū dr̄ actus concipiendi: imo etiā ipſa for
ma ꝑ intellectū cōcepta: ꝛ imaginatio: ꝛ cōſideratio ſi-
militer: ꝛ fictio: ꝛ hmōi q̄ cōiter accipiunt̄ pro forma in in
tellectu exiſtente: q̄ terminant actū imaginādi: cōſide-
randi: vel fingendi: ꝛ idē patet de intentione: de ꝓpoſi-
tione. de oratione: ꝛ ſupplicatione: ꝛ infinitis: ꝛ iſto mo
do loquēdi dicit Aug⁹: q̄ verbū eſt noticia: vt alias ex-
poſitū eſt. ¶ Ad 2ᵐ negat̄ minor. Dico enim q̄ in no-
bis ꝓudentia actualis: que ſola in diuinis conceditur
non eſt ſolū ipſe actus ꝓuidendi: imo forma per illum
actū ꝓducta: nec ille actus nomen haberet ꝓuidentie:
niſi q2 terminat̄ ad talē formā: q̄ proprie formaliter. ꝛ
per ſe dr̄ ꝓuidentia. Scḋm eni Boetiū ꝓuidentia eſt
diuina ratio. Ratio autē diuina ſm Aug. 83. q̄onū ꝛ re
citat̄ a ſancto doctore de veritate. q. 5. arti. ꝑ. argumēto
8°. eſt idea: idea vero nō dicit actū intellectus: ſed for-
mam intellectam. ¶ Ad 3ᵐ patet per idem. ¶ Ad 4ᵐ
per idē. oīa enim argumēta vnicū hñt motiuū: ſcilicet
q̄ cognitio: viſio: vel hmōi. dicunt actum ꝛ nō obiectum:
ꝛ eodē modo ꝓuidētia: ꝛ patet q̄ nulla eſt ſimilitudo
vñ breuiter oīa argumenta ſolū probant: q̄ viſio vel ꝓ
uiſio dicit actū ꝛ nō obiectū: ſed nihil ꝓbant de proui-
dentia: nec de videntia. ¶ Ad alia que 2° loco inducū-
tur. dicitur q̄ modus arguendi nullus eſt. ſolum enim
probat: q̄ ſicut diuina ꝓuidentia nō ordinat hoīes ad
actus vitioſos. ita nec fatū dicit ordinē in rebus a deo
impreſſum: quo aliquid ordinetur ad vitiū. ꝛ hoc con-
ceditur: ſed nō ꝓbat quin ordo vitij ad penam cadat
ſub fato: cum illud etiā cadat ſub prouidētia. vnde vi-
tia cadunt ſub fato: ꝛ ſub ꝓuidentia diuina nō ſicut fi-
nes: ad quos aliqd ordinet̄: ſed vt ordinata in finē. Un
de ſcūs Tho. de veritate. q. 5. art. 4°. ad 6ᵐ dicit. (Pro
uidētia ordinat rem in finē: ordo autē in finē cōſequit̄
ad eſſe rei: ꝛ ideo non eſt impoſſibile aliquod malum
ordinari a bono. ſ. deo in bonū: ſed ipoſſibile eſt aliqḋ
bonū a bono ordinari in malū.) Hec ille. ¶ Q̄ōne ēt
6ᵃ. arti. ꝑ. dicit q̄ diuina ꝓuidentia ſe extendit ad oīa:
que in finem aliquem a deo ordinātur ſiue bona: ſiue
mala. Sciendum autem q̄ arguens falſum dicit ſcili
cet aliquē eſſe fatatū ad hoc: vt ſit ebrioſus: vel fur: nō
enim fatū eſt de hoc: ſed de illo q̄ ſua ebrietas ꝑ penā
ordinetur. ¶ Ad 2ᵐ dicit̄: q̄ fundatur in quadā falſa
cōſequentia ſcilicet fatū reducitur ad preſcientiā. g̊ nō
reducit̄ ad ꝓuidentiā. Illa ſiquidē pro tanto falſa eſt:
quia ꝓuidētia includit preſcientiā: licet aliquid ſupad-
dat. bene g̊ ſtat: q̄ reducat̄ ad vtrumqꝫ: ſꝫ principaliter
ad ꝓuidentiā: que ſuper preſcientiā addit applicationē
ad opus ſicut ꝓudentia ſup artē: vt dicit ſcūs Tho. 2ᵃ
2ᵉ. q. 47. arti. ꝑ. ad 3ᵐ. ¶ Ad argumenta 3° loco indu-
cta dr̄ vnico verbo: q̄ illa q̄tuor argumenta ſolū pro
bant

bant: ꝙ motus bene fortunatoꝝ: accipiendo fortuna/
tum ꝓ eo: cui bona ſm apparentiam: ⁊ nō ſm verã
exiſtentiam: ſed potius nocua inconſiderate ꝓueniũt
nō debent reduci in cuſtodiã boni angeli: puta ſi diui/
tie hoīs: ⁊ hmōi dum adipiſcunt̃ cedant in nocumentum
hoīs: talia dico ꝙ nō ꝓueniũt ex angelica cuſtodia: nec
homo: cui talia ꝓueniunt dr̃ bene fortunatus ſm rem
ex predictoꝝ adeptione: imo infortunatus ſm rem: lꝫ
aliter mũdanis appareat: ſed forte talia malignus an/
gelus ꝓcurauit in hoīs detrimentũ: cũ autẽ predicta
bona alicui cedant in veꝝ bonũ poſſidenti: tunc hō ex
incōſiderata illoꝝ adeptione dici pōt fortunatus: ⁊ hõ
reduci pōt in angelicã cuſtodiã mō ſuperius explica/
to. Et iō ad primũ dr̃ negãdo minorẽ: nunꝙ̃ eniꝫ bone
fortune ſm rẽ ꝓſperitas hoīem impedit a ſalute: ſed
forte fortuna falſa ſm reꝫ: bona tñ ſm apparentiam.
❡ Ad 2ᵐ dico: ꝙ ꝓbat ꝙ miniſterio diaboli aliq̃ hñt
multa bona tpalia: ex quibus nō ſemꝑ hō ſm veritatẽ
dr̃ bene fortunatus: nō tñ ꝓbat: q̄n bona fortuna ſm
veritatẽ ex illis ꝓueniens in angelicã cuſtodiã reduca
tur. ❡ Ad 3ᵐ dico: ꝙ eſſe pauperẽ qñqꝫ: ⁊ aliquibus ce
dit in bonã fortunã: qñqꝫ in infortuniũ: ⁊ iō qñqꝫ pau/
pertas ꝓcurat̃ ꝑ bonos angelos: qñqꝫ ꝓſperitas: ⁊ idẽ
dico de demonibus. ❡ Ad 4ᵐ negat̃ aña loquẽdo de
bona fortuna ſm veritateꝫ: vt ex dictis pōt apparere.
Et hec de ſecundo articulo dicta ſufficiant.

Quantum ad tertiũ articulum ſit prima cōclu
ſio. Diuina preſcientia nullam ne/
ceſſitatẽ rebus preſcitis īponit. Iſtaꝫ ꝓbat ſcũs Tho.
primo ſen. diſ. 39. q. i. arti. p. vbi ſic ait. (Voluntatis hec
eſt rō: vt libere actum ſuum ꝓducat: qḋ enim fit volũ/
tate: nō fit neceſſitate vt dicit Augu. vnde pōt velle ⁊
nō velle: ſed hoc intelligendũ eſt: duꝫ actus eſt in egre
diendo a voluntate: q2 poſtꝙ̃ tranſijt: nō ſubiacet fa/
cultati eius: nō eniꝫ pōt nō voluiſſe qḋ voluit. Et ſimi/
liter nō ſubiacet facultati eius: vt vtrunqꝫ ſimul ꝓdu
cat: non enim pōt ſimul velle ⁊ non velle: ⁊ hoc nō tm̄
intelligendũ eſt de actu ipſius voluntatis īmediato: ſꝫ
de oībus actibus imperatis a voluntate: ſicut cogitare
loqui: ⁊ hmōi. Cũ igitur actus diuine volũtatis ſit reſpe/
ctu alicuius alterius a deo: pōt dici ꝙ deus pōt hoc nō
velle: nō tñ poteſt vt ſimul velit ⁊ nō velit: vel vt nunc
velit ⁊ poſtmodũ non velit: accipiẽdo poſt ⁊ nunc ex
parte volũtatis: que mutabilis eſſe nō pōt. Et q2 actus
diuine ſcientie ſm ꝙ eſt operis eius: vt informans ipꝫ
eſt imperatus a voluntate: iō pōt concedi: ꝙ deus hoc
modo pōt non preſcire qḋ ꝑſciuit: non tñ pōt eſſe vt ſi
mul preſciat ⁊ nō preſciat: vel ꝙ nũc ꝑſciat ⁊ poſtmo/
dũ nō preſciat: loquendo de ꝑſcientia ex parte ſcie tm̄:
ita ꝙ nō fiat vis de ratione futuri: q2 quod mō futuꝝ
eſt: poſtmoduꝫ eſt preſens: ⁊ tunc non eſt ꝑſcitum ſed
ſcitum: ⁊ ideo dōm ſm diſtinctioneꝫ magiſtri: ꝙ ſi ac/
cipiatur cōiunctim: deus nō pōt nō ſcire qḋ ſcitum eſt
ab eo: ſi autẽ accipiat̃ diuiſiꝫ: ſic eſt in poteſtate ſua ſci/
re ⁊ nō ſcire: ⁊ hec libertas demonſtrat̃ cum dicit̃: ꝙ
deus pōt hoc non ſcire.) Hec ille. ❡ Ex quibus pꝫ: ꝙ
lꝫ deus preſciat me peccaturũ: tñ eſt poſſibile euꝫ hoc
nō preſcire: nec ꝑſciuiſſe: ac per hoc impoſſibile eſt me
nō peccare: nec vlla mihi neceſſitas imponit̃ ad peccã
dum: ſed eque liber ſum ad peccanduꝫ vel nō peccan/
dum: ac ſi ipſe nihil ꝑſciuiſſet. ❡ Itẽ ↄtra gentiles ca.
68. (Si vnũquodqꝫ a deo cognoſcit̃ ſicut preſentialiter
viſum: ſic neceſſariuꝫ erit eſſe qḋ deus cognoſcit: ſicut
neceſſariũ eſt ſortem ſedere ex hoc ꝙ videt̃ ſedere: hõ
aũt nō eſt neceſſariuꝫ abſolute vel ut a quibuſdã dicit̃

neceſſitate ↄſequentis: ſed ſub cōditione: vel neceſſita/
te ↄñtie: hec enim ↄditionalis eſt neceſſaria: ſi videtur
ſedere ſedet: vnde ⁊ ſi ↄditionalis in cathegoricã trãſ/
ferat̃. vt dicat̃: qḋ vr̃ ſedere neceſſe ẽ ſedere: pꝫ eã de dī
cto intellectam ⁊ cōpoſitaꝫ eſſe verã: de re vō intelle/
ctam ⁊ diuiſam eſſe falſam.) Hec ille. Eandẽ ſimilitu
dinẽ ponit de veritate. q. 2. arti. 12. ad 2ᵐ dicens. (Cō/
tingens refert̃ ad diuinã cognitionẽ ſm ꝙ ponitur eẽ
in rerũ nã: ex quo aũt eſt: nō pōt tunc nō eſſe q̄n eſt: q2 Lec. 14.
qḋ eſt: neceſſe eſt eſſe: vt pꝫ in primo periarmenias: non
tñ ſequit̃ ꝙ ſimpliciter dicat̃ neceſſariũ: nec ꝙ ſciẽtia
dei fallatur: ſicut ⁊ viſus meus nō fallit̃: dũ video pe/
trum ſedere: ꝗ̄uis hoc ſit cōtingens.) Hec ille. ❡ Itẽ
ꝑmo ſen. diſ. 38. q. i. arti. 5°. ad 3ᵐ ponit eandem dicẽs.
(Actus diuine cognitionis tranſit ſuper ↄtingens: qḋ
futurũ ſit nobis: ſicut tranſit viſus noſter ſuper ipſuꝫ
dũ eſt: ⁊ q2 oẽ qḋ eſt: neceſſe eſt eſſe: qḋ tñ abſolute nō
eſt neceſſariũ: ideo dicit̃ ꝙ in ſe cōſideratũ eſt cōtin/
gens: ſed relatũ ad dei cognitionẽ eſt neceſſariũ: q2 ad
ipſum refert̃ ſꝫ ꝙ eſt in eſſe actu: ⁊ oīo ſimile eſt: ſi ego
videã ſortẽ preſentẽ currere: qḋ q̄dẽ eſt ↄtingens in ſe:
ſꝫ relatũ ad viſuꝫ meũ eſt neceſſariũ.) Hec ille. ❡ Ex
quibus oībus apparet: ꝙ ſicut viſus meus nullã impo
nit neceſſitateꝫ curſui ſortis: ita nec diuina preſcientia
rei preſcite: tñ ſicut impoſſibile eſt me videre ſortem
currere: ⁊ nō ita eſſe ꝙ ſortes currat: q2 viſus meus fer
tur ſuper curſum illum vt eſt in ſua ꝑſentialitate: ita
impoſſibile eſt: ꝙ deus aliquid preſciat: ⁊ illud nō eue
niat. eſt ergo iſta conditionalis neceſſaria: ſi deus hoc
ꝑſciuit: hoc erit. nō tñ antecedens eſt abſolute neceſſa/
riuꝫ: ꝗ̄uis ſit immutabilr̃ verum: ſcꝫ ꝙ nō pōt eſſe vera
iſta copulatiua. Iſta eſt falſa: deus eſt hō: ⁊ illa eadem
fuit vera: vel ecōtra nũc eſt vera: et prius fuit falſa: ⁊
hoc vocat̃ neceſſitas imutabilitatis: ⁊ ideo plus de ne/
ceſſitate eſt in illa ↄditionali ꝙ̃ in iſta: ſi ego video ſor/
tẽ currere: ſortes currit: q2 hui⁹ ↄditionalis antecedẽs
eſt imutabilr̃ verũ: verũtñ tã iſtius ꝙ̃ alterius ↄditio/
nalis antecedẽs eſt abſolute neceſſariũ: dũ eſt veꝝ: vn̄
ſcũs Tho. ꝑ ſen. diſ. 39. q. i. arti. p. ad 3ᵐ dicit. (Illud qḋ
eſt: eſt neceſſariũ abſolute dũ eſt: abſolute tñ loquẽdo
nō neceſſe eſt eẽ. Ita ⁊ deũ ſcire neceſſe eſt dũ ſcit: nō
tñ eſt neceſſe eũ ſcire: niſi neceſſitate imobilitatis: que
voluntatis libertatẽ nō excludit. ❡ Hec ille. ❡ 2ª ↄ̈.
Diuina prouidẽtia nullã neceſſitatẽ abſolutã proueſſis
ↄtingentib⁹ iponit. Hanc ponit ſcũs Tho. ꝑma parte
q. 22ª. arti. 4°. (Ad ꝓuidentiã (inquit) pertinet ordina
re res in finẽ: poſt bonitatẽ aũt diuinã: que eſt finis ſe/
paratus a rebus pncipale bonũ in ipſis exiſtẽs eſt ꝑfe/
ctio vniuerſi: q̄ q̄deꝫ nō eſſet: ſi nō oẽs gradus eſſendi
inuenirent̃ in rebus: vn̄ ad diuinã ꝓuidentiã pertinet
oẽs gradus entiũ ꝓducere: ⁊ iō quibuſdã effectib⁹ pre
parauit cauſas neceſſarias: vt neceſſario euenirent: q̄/
buſdã vō cauſas cōtingentes vt euenirẽt ↄtingẽter ſꝫ
ↄditionẽ cauſaꝝ ꝓximã.) Hec ille. ❡ Eandẽ ↄcloneꝫ
cōſimili ratione ꝓbat 3° cōtra gẽtiles. ca°. 72°. arguit
enim ſic. (Operatio diuine ꝓuidentie: qua operat̃ in
rebus nō excludit cauſas ſecũdas: ſꝫ per eas impletur
inꝗ̄tũ ṽtute dei agunt: ex cauſis aũt ꝓximis aliq̃ effe/
ctus dicunt̃ neceſſarij vel cōtingẽtes: nō aũt ex cauſis
remotis: nã fructificatio plante eſt effectus cōtingens
ꝓpter cãm ꝓximã: q̄ eſt vis germinatiua: q̄ pōt impediri ⁊
deficere: ꝗ̄uis cã remota: ſcꝫ ſol ſit cauſa ex neceſſitate
agens. cũ igit̃ inter cauſas ꝓximas multe ſint: q̄ defi/
cere pñt: nō oẽs effectus: q̄ ꝓuidẽtie ſubdunt̃: erũt ne/
ceſſarij: ſꝫ plurimi ↄtigẽtes.) Hec ille. ❡ 3ª ↄ̈. Diuina

predeſtinatio nullā neceſſitatē abſolutā imponit pde/
ſtinatis ad ſaluandū:qn quilibet eoꝝ poſſit dānari:non
tñ iſta copulatiua eſt poſſibilis:iſte eſt pdeſtinatus:ꝛ
iſte nō ſaluabit̄. Iſtā ꝓbat ſctūs Tho.ꝑ ſen.diſ.40.q.
3.arti.p.(Certitudo(inquit)pdeſtinationis nō iponit
neceſſitatē ſaluādis:predeſtinatio enī3 includit in ſuo
intellectu pſciam ꝛ ꝓuidentiā ſalutis oium:ꝓuidētia
aūt vt dictum eſt:ꝗuis ſit oium:nō tñ oīa neceſſario
cōtingūt:ſed ſm cōditionē cauſaꝝ ꝓximaꝝ:quaꝝ na/
turas ꝛ ordinē diuina ꝓuidentia ꝛ pdeſtinatio ſaluat:
pſcia ēt nō imponit neceſſitatē reb⁹:nec inq̄tū eſt cā:
cū ſit cā pma:cui⁹ ꝯditionē effect⁹ nō h3:ſ3 cauſe ꝓxi/
me:nec rōne adeq̄tionis ad rē ſcitā q̄ ad rōnē ſcie veri
tatis ꝛ certitudinis exigit̄:qꝛ adequatio iſta attendit̄
ſcie dei ad rem ſcitam:nō ſm ꝙ eſt in cauſis ſuis:in q
bus eſt vt poſſibile futurū tm̄:ſed ad ipſam rē ſ3 ꝙ h3
eſſe determinatū ꝓut eſt pn̄s:ꝛ nō futuꝝ:ꝛ iō p3 ꝙ cer
titudo pdeſtinationis nullā nec̄itatē ſaluādis iponit.)
Hec ille.¶ Et pma pte.q.23.arti.6°.dicit.(Predeſti/
natio(inq̄t)certiſſime ꝛ infallibiliter ꝯſeq̄t̄ ſuū effe/
ctū:nec tñ iponit neceſſitatē vt effectus ſc3 ex nec̄ita/
te ꝓueniat:pdeſtinatio enī ps eſt ꝓuidētie:nō aūt oīa
q̄ ꝓuidētie ſubdunt̄ neceſſaria ſūt:ſ3 quedā ꝯtingēter
eueniunt ſ3 ꝯditionē cauſaꝝ ꝓximaꝝ:q̄s ad tales effe
ctus diuina ꝓuidētia ordinauit:ꝛ tñ ordo ꝓuidētie ifal/
libilis eſt.ſic igit̄ ordo pdeſtinationis certus eſt:ꝛ tñ li
bertas arbitrij nō tollit̄:ex qua cōtingenter ꝓuenit p̄
deſtinationis effectus. Ad hoc ēt ꝯſiderāda ſunt inqt
illa dicta ſupra de diuina ſcia ꝛ diuina volūtate:quo ꝯtin/
gentiā a rebus non tollunt:l3 certiſſima ꝛ infallibilia
ſint.) Hec ille.¶ Et ad 3m dicit.(Predeſtinatio inclu
dit in ſe diuinā volūtatē:ꝛ iō ſic deū velle aliqd creatū
eſt neceſſariū ex ſuppoſitione ꝓp imutabilitatē diuine
volūtatis:nō tñ abſolute:ita dō3 ē de pdeſtinatiōe:vn̄
nō op3 dicere:ꝙ deus poſſit nō pdeſtinare quē pdeſti/
nauit in ſenſu ꝯpoſito accipiendo:l3 abſolute ꝯſiderā/
do deus poſſit eū nō pdeſtinare:ſ3 ex h nō tollit̄ pde/
ſtinatiōis certitudo.) Hec ille.¶ Et ibidē ad 2m.(L3
poſſibile ſit eū:q eſt pdeſtinatus mori in pctō mortali
ſm ſe ꝯſideratū:tñ h eſt icōpoſſ̄le poſito ꝓut ſc3 ponit̄
eū pdeſtinatū eē:vn̄ non ſeq̄t̄ ꝙ pdeſtinatio falli poſ/
ſet.) Hec ille.¶ Idē ponit de veritate.q.6.arti.3°.ad
7m cū dr̄.(Predeſtinatus iſte in pctō mori ſi ꝯſideret̄
ipſius potentia verū eſt:ſi aūt loquamur de pdeſtina/
to ſ3 ordinē:quē h3 ad deū pdeſtinātē:ſic ordo ille nō
cōpatit̄ ſecū iſtū euētū:ꝗuis cōpatiat̄ ſecū iſtā poten/
tiā:ꝛ iō pōt diſtingui ſ3 diſtinctionē ꝑus īductā ſc3 cō/
ſideratio ſubiecti cū forma vel ſine forma.) Hec ille.
¶ Et ad 8m explicat iſtā diſtictionē dicēs.(Q̄tūcūq3
ſcitū vel pdeſtinatū imobile ſit ſub ordīe diuine ſcie:tñ
pōt aliqd ei attribui ꝯſiderato ſm ſuā nām:ꝛ ſi repu/
gnet ordini pdeſtinationis:h enī mō pdeſtinatio ē ali/
qd p̄ter ipm hoiē3:q dr̄ pdeſtinat⁹:ſic nigredo ē aliqd
p̄ter eēntiā corui:ꝗuis nō ſit aliqd ex̄ coruū:ꝯſideran
do aūt tm̄mō eēntiā corui:pōt aliqd ei attribui qđ re/
Lec.ij. capite.6. pugnet nigredini ei⁹:ſ3 quē modū dicit Porphiri⁹:ꝙ
pōt intelligi coruus albus:ꝛ ita ēt i ꝓpoſito pōt ipſi hoi
pdeſtinato attribui aliqd ſm ſe cōſiderato:qđ nō attri
buit̄ ei ſm ꝙ intelligit̄ ſtare ſub pdeſtinatione.) Hec
ille.¶ Eādē diſtinctionē ponit.q.2.arti.12°.ad 4m.Et
Differentie inter has ꝓpōnes albu3 pōt eē nigrū ꝛ pdeſtinat⁹ pōt dānari. pma pte.q.14.arti.13°.¶ Ex qb⁹ p3:ꝙ ille q eſt pdeſti
nat⁹:ita pōt dānari ſic ille:q nō eſt pdeſtinat⁹:nō tñ eſt
poſſ̄le vt ſit pdeſtinat⁹:ꝛ ſit de nūero dānādoꝝ recte:ſic
res alba pōt eē nigra:verūtñ inter iſtas duas albū pōt
eē nigrū:ꝛ pdeſtinatus pōt dānari:q̄ꝝ q̄l3 in ſenſu di/
uiſo eſt vera:ē duplex dr̄ia.Prima eſt:qꝛ ſic albū pōt
eſſe nigrū:ita pōt deſinere eē albū:ꝛ mutari ab albedi
ne in nigredinē:ita ꝙ iſta copulatiua eſt poſſibilis.a.ē
albū:ꝛ illud idē qñq3 erit nigrū:ꝛ ſil̄r iſta.a.nō eſt mō
albū:ſ3 ꝑus erat albū:ſ3 nō ſic in ꝓpoſito:iſta enī cathe
gorica ē ipoſſ̄lis:aliqd deſinit eē pdeſtinat⁹:ꝛ iſta.iſte in/
cipit eē reprobat⁹.Sil̄r iſta copulatiua ē ipoſſ̄lis:ſortes
nūc nō eſt pdeſtinat⁹:ſ3 ꝑus erat pdeſtinatus:vel iſta:
ſortes nūc eſt pdeſtinat⁹:ꝛ qñq3 nō erit pdeſtinat⁹:qꝛ
ex v̄itate illius cathegorice:vel hui⁹ hypotetice in deo
mutabilitas inferret̄.2a dr̄ia eſt:qꝛ nō ꝯcedit̄ ꝙ albū
pōt nunꝙ̄ fuiſſe albū:ꝯcedit̄ tñ ꝙ ille q ē pdeſtinat⁹
pōt nūꝙ fuiſſe pdeſtinat⁹:vn̄ ſctūs Tho.de v̄itate.q.6.
arti.3°.ad.10.dicit.(Abſolute loquendo deus pōt vnū/
quēq3 pdeſtinare vl̄ nō pdeſtinare:aut pdeſtinaſſe vl̄
nō pdeſtinaſſe:qꝛ actus pdeſtinatiōis cū menſuretur
eternitate:nūꝙ̄ cadit in p̄teritū ſicut nūꝙ̄ eſt futurus:
vn̄ ſemꝑ ꝯſiderat̄ vt egrediēs a voluntate ꝑ modum
libertatis:tñ ex ſuppoſitiōe hoc efficit̄ ipoſſ̄le:nō enim
pōt nō pdeſtinare ſuppoſito vel cū ſuppoſitiōe ꝙ pde
ſtinauerit vel ecōuerſo:qꝛ mutabilis eſſe nō pōt.) Hec
ille.¶ Et ſi dicat̄ ꝙ ſicut deus qñq3 creauit Adam:ꝛ
mō nō creat:nec tñ ſeq̄t̄ ex h ꝙ ipſe ſit mutabilis:ita
videt̄ ꝙ ſit poſſ̄le eū p̄ aliquē nō pdeſtinare:ꝛ p⁹ pdeſti
nare. Nec ex h inferret̄ i eo mutatio.¶ R̄ñdet ar.4°.
ad 8m:ꝙ nō eſt ſil̄e:qꝛ factio eſt actus q̄dā:q terminat̄
ad effectū exteriorē:ꝛ iō ꝙ deus pmo facit:ꝛ poſt non
facit aliqd:nō oñdit aliquā mutationē in ipſo:ſ3 ſolū
in effectu:ſ3 pdeſtinatio ꝛ pſcia ꝛ hm̄ ſunt actus intrin/
ſeci:in qb⁹ nō poſſet eſſe variatio ſine variatione:vel
mutatione dei:ꝛ iō nihil qđ ad variationē hoꝝ actuū
ꝑtineat cōcedi debet.) Hec ille.¶ Et ibidem.(Quis
de quolib3 abſolute cōcedi poſſet:ꝙ deus pōt eū pde
ſtinare:vel nō pdeſtinare:tñ ſuppoſito ꝙ pdeſtinaue/
rit:nō pōt nō pdeſtinare:vel ecōuerſo:qꝛ non pōt eſſe
mutabilis:ꝛ iō cōmuniter dr̄:ꝙ deus pōt nō pdeſtina/
tū pdeſtinare:vel pdeſtinatum nō pdeſtinare:in ſenſu
compoſito eſt falſa:in diuiſo vera:ꝛ iō oēs locutiones
que ſenſum cōpoſitū implicāt ſunt falſe ſimplr̄:vn̄ nō
eſt ꝯcedēdū:ꝙ numero pdeſtinatoꝝ poſſit fieri addi/
tio vel ſubtractio:qꝛ additio pſupponit illud:cui fit ad/
ditio:ꝛ ſubtractio illud:a quo ſubtrahit̄:ꝛ eadē ratione
nō pōt ꝯcedi:ꝙ deus poſſet plures pdeſtinare q̄ꝫ pde/
ſtinauerit:vel pauciores.) Hec ille.¶ 4a ꝯ.Fatū nō
imponit aliquam rebus neceſſitatē abſolutam. Iſtam
ꝓbat ſctūs Tho.pma pte.q.116.arti.3°.dicens.(Diſpo/
ſitio cauſaꝝ ſecūdaꝝ:quā fatū dicim⁹:pōt dupliciter
ꝯſiderari:vno⁹ ſm ipſas cās ſecūdas:que ſic diſponun
tur ſeu ordinant̄:alio⁹ ex relatione ad pm pncipium:a
quo ordinantur.ſ.deū:iō dōm ꝙ fatū ſm cōſideratio/
nem cauſarum ſecūdarum mobile eſt:ſ3 ſ3 ꝙ ſubeſt
diuine ꝓuidentie imobilitatē ſortit̄:nō qdē abſolute
neceſſitatis:ſ3 cōditionate ſm ꝙ dicimus:hanc condi/
tionalē eſſe neceſſariam:ſi deus pſciuit hoc futurum
hoc erit:vn̄ cū Boetius dixiſſet:fati ſeriē eſſe mobilē:
poſt pauca ſubdit.Que cū ab imobilis ꝓuidētie pfici
ſcatur exordijs:ipſamq3 imutabilem eſſe neceſſe eſt.)
Hec ille.¶ Qꝫ aūt illa cauſaꝝ ſeries ſ3 ſe cōſiderata
nō ſit imobilis ꝓbat.q.115.arti.6°.vbi oſtendit:ꝙ cor/
pora celeſtia nō oēs effectus ſuos ex neceſſitate ꝓdu/
cunt:imo tā in hoiē q̄ꝫ in alijs reb⁹:ad q̄s opatio hoius
ſe extendit effectus corpoꝝ celeſtiū ipediri pōt:imo
ēt in alijs reb⁹ nālibus.ſi igit̄ corpa celeſtia q̄ ſūt poſt
angelos pncipalia inter cauſas ſecūdas nō neceſſario
ꝓducunt effectus in rebus iferioribus:ſeq̄t̄ ꝙ multo
minus

minus alie cauſe 2ᵉ:ꝛ ſic ꝯſiter ordo illaꝝ cauſaꝝ ſecū
daꝝ:g dicit̃ fatū nō neceſſitat oia inferiora:pſertiꝫ nō
neceſſitat hoies.)❡ 5ᵃ ꝯ.Cū predictis ſtat ꝙ diua p̄
ſcia certa eſt ꝛ infallibilis.Iſtā pbat ſcūs Tho. de vi
tate.q.6.arti.3ᵒ.dicēs.(Duplex eſt certitudo.ſ.cognitio
nis ꝛ ordinis.Cognitionis qdē certitudo eſt qn̄ cogni
tio nō declinat in aliq̄ ab eo:qꝺ in re inuenit̃:ſꝫ h̄ mō
exiſtimat de re ſicut eſt:ꝛ qꝛ certa eſtimatio habet̃ de
re p cām rei:iō tractū eſt nomē certitudinis ab ordine
cauſe ad effectū:vt dicat̃ ordo cauſe ad effectū certus
eſſe qn̄ cā infallibiliter effectū pducit:pſcientia ḡ dei
qꝛ nō iportat vlr cauſe habitudinē reſpectu hoꝝ:quo
rum eſt:non ꝯſiderat̃ in ea niſi certitudo cognitionis
tm̄.)Hec ille.❡ Iſta ꝯ pōt ēt pbari ex p̄dictis:nā dei
p̄ſcia fert̃ in res vt ſunt p̄ſentes:qꝺ aūt p̄ſens eſt:necē
eſt eſſe dū p̄ſens eſt:ꝛ ideo cognitio q̄ fert̃ in rem vt p̄
ſens eſt:certiſſima eſt:cū obiectū eiꝰ nō deficiat ab eo
qꝺ cognitio de illo apprehēdit.❡ 6ᵃ ꝯ.Diuina puidē
tia certa eſt ꝛ ifallibilis:ꝛ certitudo eiꝰ addit ſupra cer
titudinē preſcie.Prima ps pbat̃ 3ᵒ ꝯtra gentiles caᵒ.
93ᵒ.(Prouidentia gubernantis tanto dignior eſt ꝛ p
fectior:quāto eſt vniuerſalior:ꝛ p plura miniſteria ex
plicat p̄meditationē:qꝛ ꝛ ipa miniſtroꝝ diſpoſitio ma
gnā partē puiſi ordinis hꝫ:opꝫ aūt ꝙ diuina puiden
tia in ſūmo pfectiōis ꝯſiſtat:qꝛ ſimpliciter ꝛ vlr pfectꝰ
eſt in puidēdo.igit̃ ſue ſapie p̄meditatiōe ſempiterna
oia ordinat:q̄ntūcūqꝫ minima videāt̃.Quecūqꝫ reꝝ vo
aliquid operant̃ inſtrumentalr̃ agunt ab eo mota:ꝛ ei
contemperando miniſtrant ad ordineꝫ puidentie ab
eterno vt ita dicā excogitatū explicandū in rebus.Si
aūt oia que agere poſſunt neceſſe eſt vt in agēdo ei mi
niſtrent:impoſſibile eſt ꝙ aliqꝺ agens diuine puidē
tie executionē impediat ſibi cōtrarium agendo:neqꝫ
etiam poſſibile eſt diuinā puidentiā impediri per de
fectum alicuius agentis vel patientis:cum ois virtus
actiua ꝛ paſſiua ſit in rebus ſm oēm diſpoſitioneꝫ ab
eo cauſatā.Impoſſibile eſt etiā ꝙ impediat̃ diuine p
uidentie executio p puidentis imutationē:cuꝫ domi
nus oio ſit imutabilis.relinquitur ḡ ꝙ diuina proui
dentia caſſari nō pōt.)Hec ille.Ex qbus pꝫ p̄ma pars
ꝯclonis.❡ Sed 2ᵃ ps pbat̃ in de veritate vbi ſupra
poſtq̄ enim ibidē dixit ꝙ p̄ſcientia diuina hꝫ certitu
dinem cognitionis tm̄:ſubdit.(Qꝛ predeſtinatio ꝛ ēt
puidentia preſcientiā includit ꝛ habitudinē cauſe ad
ea:quoꝝ eſt addit.inq̄ntū eſt directio ſiue preparatio
quedaꝫ:ſic pōt in ea conſiderari ſupra certitudineꝫ co
gnitionis certitudo ordinis.Ordo aūt puidentie du
pliciter certus inuenitur.Uno mō in particulari:qn̄.ſ.
res que a diuina puidentia in finem aliquem ordinā
tur abſqꝫ defectu ad finem illum particularem deue
niunt:ſicut patet in motibus celeſtibus:ꝛ in omnibus
que neceſſario agunt̃ in nā.Alio modo in vniuerſali ꝛ
nō in pticulari:ſicut videmus in generabilibus ꝛ cor
ruptibilibus:quoꝝ virtutes qn̄qꝫ deficiunt a proprijs
effectibus:ad quos ſunt ordinate:ſicut ad proprios fi
nes:ſicut virtus formatiua qn̄qꝫ deficit a perfecta cō
ſummatione mēbroꝝ:ſed tamen ipſe defectus diuini
tus ordinatur ad aliquē finē:ꝛ ſic nihil poteſt a genera
li fine puidentie deficere:q̄uis qn̄qꝫ deficiat ab ali
quo particulari fine.)Hec ille.❡ Sciēdū aūt ꝙ p̄ma
parte.q.22.arti.4ᵒ.oſtendit:in quo attendat̃ illa certi
tudo diuine puidentie:vn̄ ad 2ᵐ dicit.(In hoc ē imo
bilis ꝛ certus diuine puidentie ordo:ꝙ ea que ab ipſo
puident̃ cuncta eueniunt eo mō:quo ipſe puidet ſiue
neceſſario ſiue contingēter.)Et ideo ſicut dicit ibideꝫ
ad p̄mū.(Illud qꝺ diuina puidentia diſponit eueni
re:neceſſario ꝛ infallibiliter:neceſſario ꝛ infallibiliter
eueniet:ꝛ quod diſponit euenire contingenter:diuine
puidentie ratio habet vt cōtingenter eueniat:effectus
enim diuine prouidentie eſt nō ſolum aliquid euenire
quocūqꝫ modo:ſed aliqd euenire ꝯtingēter:vel neceſ
ſario:neceſſarium eniꝫ aut ꝯtingens pprie conſequun
tur ens inq̄ntū hꝫ:vn̄ motus cōtingentie ꝛ neceſſitatis
cadit ſub dei puidētia:q eſt vlis puiſor totius entis.)
Hec ille.❡ Et cōtra gentiles vbi ſupra.(Hec cōditio
nalis eſt vera:ſi deus puidit h̄ futuꝝ:hoc erit:puidit
aūt illud eſſe futuꝝ contingenter:ſeqt̃ ḡ infallibiliter
ꝙ erit cōtingenter ꝛ nō neceſſario.Patet ēt ex hoc ꝙ
aliqd ponit̃ a deo eſſe puiſuꝫ vt futurū ſit:ſi ſit de ge
nere cōtingentiū ſm ſe conſideratū:ſic enim puiſum
eſt:vt ſit cōtingens potens nō eſſe:non tn̄ eſt poſſibile
ꝙ ordo puidentie deficiat:qn contingenter eueniat.)
Hec ille.❡ 7ᵃ ꝯ.Diuina p̄deſtinatio infallibilis eſt:ꝛ
eius certitudo addit ſupra certitudinē puidentie.Iſtā
pbat ſcūs Tho.de veritate vbi ſupra:poſtq̄ eni dixit
ꝙ certitudo p̄ſciētie eſt certitudo cognitiōis tm̄.Et vl
terius ꝙ certitudo puidētie eſt certitudo cognitionis
ꝛ ordinis.ſubdit.(Cū aūt predeſtinatio ſit q̄dā puidē
tie pars:ſicut ſm ſuaꝫ rōnē ſuper puidētiā addit:ſic ꝛ
certitudo eius ſupra certitudinē puidentie.)Hec ille.
❡ Et poſt oñſo qūo diuine puidētie ordo ſit certꝰ dupli
citer:qn̄qꝫ.ſ.in vli tm̄.qn̄qꝫ i pticulari.ſubdit.(Ordo
(inquit)p̄deſtinatiōis eſt certꝰ non ſolū reſpectu vlis
finis:ſed etiā reſpectu ſalutis:nec tn̄ h̄ mō certꝰ eſt or
do predeſtinationis reſpectu pticularis finis ſicut erat
ordo puidētie:qꝛ in puidētia ordo nō erat certꝰ reſpe
ctu pticularis finis:niſi qn̄ cā pxima neceſſario pdu
cebat effectū ſuū:in p̄deſtinatiōe aūt inuenit̃ certitu
do reſpcū ſingularis finis:ꝛ tn̄ cā pxima.ſ.liberū arbi
triū nō pducit effectū illū niſi ꝯtingenter:vn̄ difficile
vr̃ cōcordare infallibilitatē p̄deſtinatiōis cū libertate
arbitrij:nō eni pōt dici ꝙ p̄deſtinatio ſupra certitudi
nē puidētie nihil aliud addat niſi certitudineꝫ p̄ſcie:
vt ſi dicat̃:ꝙ deus ordinet p̄deſtinatū ad ſalutē:ſicut
ꝛ quēcūqꝫ aliū:ſꝫ cū hoc p̄deſtinato ſcit:ꝙ nō deficiet
a ſalute:ſic eni nō diceret̃ p̄deſtinatꝰ differre a nō p̄de
ſtinato ex parte ordinis:ſed tn̄ ex pte p̄ſcie euentus:ꝛ
ſic preſcia eſſet p̄deſtinatio cōis:nec p̄deſtinatio eēt p
electionē p̄deſtinātis:qꝺ eſt ꝯ auctoritateꝫ ſcripture ꝛ
dicta ſcōꝝ:vn̄ ēt pter certitudinē ſcie ipſe ordo p̄deſti
nationis hꝫ infallibilē certitudinē:nec tn̄ pxima cā ſa
lutis ordinat̃ ad eā neceſſario:ſꝫ cōtingenter ſcꝫ libeꝝ
arbitriū:qꝺ hoc mō pōt cōſiderari:inuenimus eni or
dinē infallibilē eſſe reſpectu alicuius dupliciter.Unoᵒ
inq̄ntū vna cā ſingularis neceſſario inducit effectū ſuū
ex ordine diuine puidentie.Alioᵒ qn̄ ex cōcurſu mul
taꝝ cōtingentiū ꝛ deficere poſſibiliū pueniť ad vnuꝫ
effectum:q̄ruꝫ vnāquāqꝫ deus ordinat ad cōſecutio
nē effectus loco eiꝰ:q̄ deficit:vel ne altera deficiat:ſic
videmus ꝙ oia ſingularia vniꝰ ſpēi ſūt corruptibilia:
ꝛ tn̄ p ſucceſſionē vnius ad alterū pōt in eis ſm nām
ſaluari ppetuitas ſpēi diuina puidentia taliter guber
nante:ꝙ nō oia deficiant vno deficiente:ꝛ hoc mō eſt
in predeſtinatiōe:liberū eni arbitriū deficere pōt a ſa
lute:tn̄ in eo quē deus p̄deſtinat tot ꝛ talia adminicu
la pparat:ꝙ vel nō cadat:vel ſi cadat ꝙ reſurgat:ſicut
exhortationes:ꝛ ſuffragia orōnū:donū grē ꝛ hꝰ alia:q
bus deus adminiculat̃ hoī ad ſalutē.ſi ḡ cōſideremus
ſalutē reſpectu cauſe pxime ſcꝫ liberi arbitrij:non hꝫ
certitudinē:ſed contingentiā:reſpectu autē cauſe p̄me

que eſt pdeſtinatio certitudinē hꝫ.) Hec ille. ¶ 8ᵃ ꝯ.
Licꝫ tā numerus pdeſtinatorū q̄ꝫ reprobatoꝝ ſit deo
certiſſimus tā formalr̄ q̄ꝫ mālr̄: ſtat ꝙ aliter eſt certus
primus q̄ꝫ ſecūdus. Iſtā ꝯcl'onē ꝓbat ſanctus Tho.
prima pte. q. 23. arti. 7°. (Quidā (inquit) dixerūt ꝙ nu
merus pdeſtinatoꝝ eſt cert⁹ formalr̄: ſꝫ nō mālr̄: vtpu
ta ſi diceremus certū eſſe ꝙ cētū vel mille ſaluenť: nō
aūt ꝙ hi vel illi: ſed h̄ tollit certitudinē pdeſtinatiōis.
Et iō opꝫ dicere: ꝙ numerus pdeſtinatoꝝ nō ſolū for/
maliter: ſed ēt mālr̄ eſt deo certus. Sꝫ aduertendum
eſt: ꝙ numer⁹ pdeſtinatoꝝ certus deo dr̄ nō ſolū rōne
cognitionis: q: ſcꝫ ſcit quot ſunt ſaluandi: ſic enim deo
certus eſt numerus guttaꝝ pluuie ⁊ arene maris: ſꝫ ra
tione diſtinctionis ⁊ electionis cuiuſdā. Ad cui⁹ euidē
tiaꝫ ſciendū: ꝙ oē agens intendit aliquē finē: quicūqꝫ
aūt intendit aliquā determinatā mēſurā in ſuo effectu
excogitat aliquē numeꝝ in ptib⁹ eēntialib⁹: q̄ per ſe re/
quirunť ad pfectionē totius: nō aūt p ſe eligit aliquē
numerū in his: q̄ nō pncipalr̄ requirunť: ſꝫ ſolū ꝓpter
aliud: ſed in tanto numero accipit hꝫ: inq̄ꝫtuꝫ ſunt ne/
ceſſaria ꝓpter aliud: ſic edificator excogitat determiā
tam mēſurā domus: ⁊ ēt determinatū numeꝝ māſio/
nū: q̄s vult facere in domo: ⁊ determinatū numeꝝ mē
ſurarū parietis vel tecti: nō aūt eligit determinatū nu
merū lapidū: ſed accipit tot quot ſufficiāt ad explendā
tantam menſurā pietis. ſic ḡ cōſiderandum eſt de deo
reſpectu totius vniuerſitatis: que eſt eius effect⁹: pꝛeor
dinauit eni in q̄ mēſura eēt totū vniuerſuꝫ: ⁊ q̄s nume
rus eſt cōueniens eēntialib⁹ ptibus vniuerſi: q̄ ſcꝫ hn̄t
aliq̄ mō ōdinē ad ppetuitatē. ſ. quot ſpe: q̄t ſtelle: q̄t ele
menta: quot ſpēs rerū: indiuidua aūt corruptibilia nō
ordinanť ad bonū vniuerſi pncipalr̄: ſꝫ quaſi ſcdario
inq̄ꝫtū in eis ſaluať bonū ſpēi: vn̄ lꝫ deus ſciat numeꝝ
indiuiduoꝝ: nō tn̄ numerus boū: vel culicū: vel aliqꝝ
hꝫ eſt ꝓpter ſe pordinatus a deo: ſꝫ tot ex hꝫ diuina ꝓ/
uidentia ꝓduxit: q̄t ſufficiūt ad ſpēi cōſeruationē: iter
oēs aūt creaturas pncipali⁹ ordināť ad bonū vniuerſi
creature rōnales: q̄ inq̄ꝫtū hꝫ incorꝑales ſunt ⁊ potiſſi/
me ille: q̄ beatitudinē ꝯſequunť: q̄ imediati⁹ attingunt
vltimū finē: vn̄ certus eſt deo numer⁹ pdeſtinatoꝝ nō
ſolū p modū cognitiōis: ſꝫ ēt p modū cuiuſdā pncipa/
lis pfinitionis: nō ſic aūt eſt oīo de numero reproboꝝ
q vr̄ eſſe pordinati a deo in bonū electoꝝ: qb⁹ oīa co/
operanť in bonū.) Hec ille. ¶ Idē de vitate. q. 6. arti.
4°. (Sciendū (inquit) ꝙ numer⁹ pdeſtinatoꝝ ſꝫ hoc
dr̄ eſſe cert⁹ ꝙ additionē vel diminutionē nō patiť: ſꝫ
h̄ aūt pateret additionē: ſi aliqs pſcit⁹ poſſet fieri pde
ſtinatus: qđ eēt ꝯ certitudinē diue pſcie vel reprobatio
nis: ſꝫ h̄ vo poſſꝫ diminui: ſi aliqs pdeſtinat⁹ poſſet fie/
ri reprobat⁹: vel nō pdeſtinat⁹: qđ eſt ꝯ certitudinē di/
uine pdeſtinationis: ⁊ ex certitudinē pſcie vel reproba/
tionis: ſꝫ he due certitudines differūt: q: certitudo pde
ſtinationis ē certitudo cognitiōis ⁊ ordinis: certitudo
aūt pſcie ē certitudo cognitiōis tm̄: nō eniꝫ deus pordi
nat ad peccādū hoīes reprobos: ſicut pdeſtinatos ordi
nat ad merēdū.) Hec ille. ¶ Sꝫ ꝯ pmā ꝯonēꝫ arguit Contra pᵃᵐ cōcl'onē Aureo. diſ. 39. q. pᵃ ar. 4°. cōcl'one. 9ᵃ. S. Tho.
Aureo. diſ. 39. pſertim q: ibidē dr̄: ꝙ diuū velle ſemp
eſt q̄ſi i egrediēdo a volūtate. Hoc ingt ſtare nō pōt:
nā diuinitas ē qđdā velle ſubſiſtēs purū abſqꝫ potentia
volitiua: ſicut ⁊ itelligere purū: rō eniꝫ potētie volitiue
eſt rō ipfectionē iportās. ḡ nō eſt i eo potētia volitiua:
ſꝫ velle inelicitū act⁹ pur⁹ ⁊ ſubſiſtēs. ¶ 2° arguit ꝯ eā
dē in hoc: qđ dicit ꝙ deus pōt nō velle qđ vult: nō ꝙ
ſiľ velit ⁊ nō velit: nec ꝙ poſtmodū nō velit: poſtq̄ꝫ vo
luit. Scđꝫ h̄. n. ſeq̄reť igr̄: ꝙ aliqđ velle nō eſt i eo: qđ
tn̄ eſſe potuiſſet: ſꝫ hoc eſt ipoſſibile in deo: in q̄ totū eſt
in actu: ⁊ qđ nō ineſt in actu: eſt ipoľe ſimplr̄ in eē: alio/
qn cū qcqd eſt in deo ſit deus: eēt aliqs deus poſſibilis
nō deus in actu. igiť illud poni non pōt. ¶ 3° arguit ꝯ
eādē in hoc ꝙ ait de illa diſtinctione: ꝙ ſi diuiſim acci
piať: veꝝ eſt ꝙ de⁹ pōt aliqd pſcire: qđ nō pſcit. Scđm
h̄ eni ſequereť ꝙ res ſm ꝙ ſūt ſub diua pſcientia nō
eſſent neceſſarie: cuius oppoſitum tu dicis inducendo
vbū phi pmo periarmenias dicētis: ꝙ oē qđ eſt: qn̄ eſt Lec. 14.
neceſſe eſt eſſe. ¶ 4° arguit ꝯ illud: qđ illa ꝯ inuit: ⁊ qđ Utrū ſcia vi/ſionis poſſit
alias dictuꝫ eſt. ſ. ꝙ ſcientia viſionis pōt ſe extendere ſe extendere
ad alia: ad que nō ſe extendit ꝓ eo ꝙ deus poteſt face/ ad ea ad que
re plura: vel pauciora q̄ꝫ faciat. Conſtat inquit ſm te nō ſe extēdit.
ꝙ ſcientia viſionis terminatur ad res prout ſunt pre/
ſentialiter exhibite: ſed vt ſic ſunt omnino immuta/
biles: q: oē qđ eſt qn̄ eſt: neceſſe eſt eſſe. vn̄ cōcediť a te
ꝙ futuꝝ vt ſubeſt diuine pſcientie: eſt neceſſariū. ḡ nō
pn̄t plura vel pauciora attingi ſcia viſiōis. ¶ 5°. ad idē
A te cōcediť: ꝙ illud an̄s ē neceſſariū: deus ſcit aliqd
eſſe futuꝝ: ⁊ ꝯn̄s ēt eſt neceſſariū ſi inferať. ḡ illud erit
ꝓut ſubeſt diuine ſcie: ſcꝫ ꝓut eſt in ſua pſentialitate: ſꝫ
pſcia ⁊ pſcitis ſic exiſtent ib⁹ neceſſariis: ipoſſibile ē ꝙ
diua pſcia ſe extēdat ad plura vel pauciora. ḡ illa duo
dicta adinuicē ſibi repugnāt.) Hec ille. ¶ Contra 2ᵃᵐ
ꝯnē ⁊ 6ᵃᵐ arguit ſic. Omne qđ infallibilr̄ eueniet imu
tabilr̄ eueniet: deť eni ꝙ poſſit mutari euēt⁹. igiť falli
pōt: ne ponať ille euent⁹: idē eni importať p ifallibilr̄
euenire ⁊ imutabilr̄: ſꝫ certitudo diue ꝓuidētie de ne
ceſſitate cōcludit: ꝙ oēs effect⁹ ꝓuiſi quātūcūqꝫ ꝯtin/
gētes infallibilr̄ ſunt futuri: deť eni oppoſitū: ſtatiꝫ ſe/
quiť ꝙ diua ꝓuidētia nō ſit infallibilr̄ certa. ḡ certitu/
do diue ꝓuidētie cōcludit: ꝙ effect⁹ quātūcūqꝫ ꝯtin/
gētes ſic euenient: ꝙ mutari nō pn̄t. ¶ 2°. ad idē. Quis
ꝓuidentia diua pparet cās neceſſarias effectib⁹ quibuſ/
dā ⁊ aliis ꝯtingētes: tn̄ illi effect⁹ cauſaꝝ cōtingentiuꝫ
ſubſūt diue ꝓuidētie: q̄ ifallibilis ē ⁊ certa: ⁊ p ꝯn̄s nō
ſūt caſuales: nec ꝯtingētes in ordine ad diuā ꝓuiden/
tiā: q̄ꝫuis p reſpectū ad cās ꝓximas ſint ꝯtingētes: ſed
qđ nō ē ꝯtingēs ſꝫ imutabile p reſpectū ad cāꝫ infalli/
bilr̄: eſt nō ꝯtingēter. ḡ effect⁹ cauſaꝝ cōtingētiū imu/ Contra 3ᵃᵐ
tabilr̄ ⁊ infallibilr̄ ⁊ nō ꝯtingēter ſūt.) Hec ille. ¶ Cō di. 40. q. pᵃ.
tra 3ᵃᵐ ꝯnē arguit ſic diſ. 40. ꝓbādo: ꝙ iſte modus po/ inquiſitione
nēdi deſperationē hoīb⁹ inducat. Sicut eniꝫ ingt aliq 4ᵃ.
ſunt pdeſtinati: ſic ⁊ alii reprobati: qn̄ aūt aliqd eſt im
mutabile facta aliq̄ ſuppōne: fatuū eſt conari ad imu/
tandū illud: donec ſtat ꝯditio illa: vn̄ conat⁹ imutare
volētis dꝫ eē ad tollendū illā ꝯditionē: ſicut ſi neceſſe
eſt: ꝙ ſortes moueať ſi currat: q vult ipedire: ne moueа
tur: opꝫ eū ipedire: ne ſortes currat: ſꝫ manifeᵐ eſt ꝙ p/
deſtinatio ⁊ reprobatio ꝓut in deo ſūt nr̄o conatu im/
pediri nō pn̄t. ḡ ſi ſtātib⁹ illis impoľe ē qn ſaluet iſte: ⁊
damneť ille: fruſtra q damnat⁹ ē ad oppoᵐ conať: vn̄
dať hoī mā deſperādi ⁊ negligēdi ſeipſum: ⁊ tolliť oīs
exhortatio ſalutaris: ⁊ pſuaſio: ⁊ ſacramētoꝝ pceptio:
q: totū eſt vanū. ¶ 2°. Quātūcūqꝫ ꝯtingēter de⁹ pde
ſtinauerit petrū: ex quo pdeſtinauit mutari nō pōt: nec
petrus ſuo conatu poſſꝫ tollere ſuā pdeſtinationē: nec
iudas ſuā reprobationē: ⁊ ſic manet occaſio deſperādi
nam ſicut an̄s eſt imutabile: deus pdeſtinauit petruꝫ
ita ⁊ ꝯn̄s ſcꝫ petrus ſaluabiť: ⁊ ita de iſta conditionali:
ſi deus reprobauit iudam: iudas damnabiť. ¶ Cōtra Cōtra 4ᵃᵐ
4ᵃᵐ ꝯnē arguit ꝙ ipſa tollit oē cōſiliū: ⁊ conatum: ⁊ oē ꝯcl'onē ibidē
politicū negociū excludit. Manēte eni ꝯditiōe imu/ inquiſitiōe 2ᵃ.
tabiliter: fatuū eſt conari ad tollendū illud: qđ eſt imu
tabile illa cōditione manente: ſicut ſtante iſta cōditio/
ne ꝙ

ne:ꝙ ſortes currit fatuuz eſt conari:ꝙ nō moueaẗ:aut
de h̄ ꝯſiliari:ſed manifeſtū eſt ꝙ cōditio imutabilr̄ ꝑ
manet:ſcʒ dei p̄ſcia ⁊ ꝓuidētia.igiẗ ſi rerū euent⁹:⁊ fa
tum qḋ ꝓuidētie ſubeſt:eſt imutabile neceſſitate cōdi
tionata:fatuū eſt conari:aut ꝯſiliari de aliquo futuro.
¶ 2ᵒ. Uideẗ error gētiliū redire:q̄ excuſationē ſuoruʒ
actuū aſſumebāt ex fato q̄ſi nō poterit aliud euenire.
iuxta illud Aug. in ſ̄mone epiphanie dicētis:ꝙ negāt
varij hoīes ponētes fatū volūtatē:q̄ peccāt:cū fingant
neceſſitatē:q̄ pctā defendāt:manifeſtū eſt eni:ꝙ illud
nō dʒ iputari:ꝯ qḋ vane ⁊ fruſtratorie qs haberet cona
ri:ſed ſi fatū ex ꝯditione dīne ꝓuidētie imutabile eēt:
ita ꝙ ſtante diuina ꝓuidētia fatū imutari nō poſſit:co
nari in oppoſitū fruſtratoriū eſt ⁊ vanū:q꞉ cōditio ſēꝑ
ſtat:⁊ illā ꝑ conatū nr̄m mutare nō poſſum⁹.igiẗ pctm̄
nō erit iputandū.) Hec ille. ¶ Cōtra 8ᵃᵐ cōclōnē ar

Contra 8ᵘᵐ cōclōnēʒ idē dī. 41.q.1.ar ticulo.2.con tra opi.S. Tho.

guit dī. 41. Ille nāqʒ q̄ vellet oēs ſaluos fieri:⁊ ad co
gnitionē v̄itatis venire:⁊ oēs ad hoc efficit:vt ſint ꝑtici
pes ſue btitudinis:nō v̄r a ſeipſo limitare numeꝝ coꝝ
qui btitudine ꝯſequunẗ:imo q̄ꝫtū eſt ex ſeipſo nō vult
determinatū numeꝝ creaturaꝝ rōnaliū ſaluari:ſʒ po
tius vult oēs indifferenter ſaluari:qḋ ſi nō fiat:h̄ erit
aliūde:⁊ nō ex limitatione ſua:ſʒ manifeᵐ eſt:ꝙ deus
eſt hᵒ:vt pʒ ꝑ aplm̄.ſeq̄ẗ ḡ ꝙ numeꝝ electoꝝ de⁹ p̄or
dinando nō limitauit:ſʒ potius eſt limitatio aliunde.
¶ 2ᵒ. Ex p̄ordinatione ⁊ p̄finitione dīna aliquoꝝ:q̄ in
certo numero ſunt futura:p̄ñt formari ꝓpōnes de de
futuro affirmatiue ⁊ negatiue:ſʒ ex h̄ ꝙ cert⁹ eſt nūe
rus electoꝝ apud deū nō pōt vere dici:ꝙ talis ſaluabi
tur:⁊ talis nō ſaluabiẗ:alioqn introduciẗ mā deſperā
di:⁊ daẗ occaſio negligēdi ſeipſuʒ:dīna eniʒ ordinatio
nō fruſtrabiẗ:qn ſaluenẗ q̄ ad vitā ſunt ordinati:⁊ alij
ineuitabilr̄ damnenẗ:igiẗ numerus electoꝝ nō eſt li
mitatus ex p̄finitione dīna. ¶ 3ᵒ. Si deus electoꝝ nu
meꝝ limitaret ⁊ p̄finiret terminū:neceſſario aliquos
includeret: ⁊ alios excluderet deſtinādo ad mortē:ſʒ
ipiū eſt dicere ꝙ aliquos deſtinet ad pctm̄:⁊ mediāte
pctō ad mortē.ḡ impiū eſt dicere:ꝙ ꝑ libito volunta
tis limitet numeꝝ electoꝝ iſtos includēdo:⁊ illos ex
cludēdo:imo oēs deſtinanẗ a deo ad vitā:⁊ illi q̄ ſuis
exigētib⁹ meritis poſtmodū nō ſaluanẗ:vn̄ ⁊ illi de q̄
bus ſcriptū eſt Math. 22ᵒ.ꝙ nō fuerūt digni intrare
ad nuptias:tn̄ fuerūt inuitati ⁊ deſtinati ad eas. ¶ 4ᵒ.
Partes q̄ faciūt ꝑ ſe ad bonū vniuerſi:ꝑtinēt ad ꝑpe
tuitatē vnīr a deo eſſe p̄finite ⁊ p̄ordinate ſ̄m re:ſʒ con
ſtat ꝙ oēs rōnales creature indifferenter ſūt incorru
ptibiles corā deo.igiẗ oēs erūt a deo ordinate ad ꝯſecu
tionē vltimi finis:nec erit aliq̄ limitatio:ꝑ quā aliqui
includanẗ:⁊ aliq̄ excludāẗ q̄ꝫtū eſt ex ꝑte dei:ſʒ h̄ erit
poti⁹ aliunde.) Hec ille. ¶ Ad iſta argumenta r̄ndeẗ.
Et p̄mo ad p̄mū ꝯ p̄mā ꝯclōnē:dico ꝙ argumētū con
cludit:ꝙ volitio vel intellectio nō egrediunẗ ſ̄m rem
a po⁹ volitiua vel intellectiua:vn̄ ſcūs Tho. 2ᵒ. ꝯ gen
tiles ca⁹. 10. dicit:ꝙ nihil eſt ſuipſius p̄ncipiū:dīna aūt
actio nō eſt aliud q̄ꝫ ſua potētia:manifeᵐ eſt ꝙ potētia
nō diciẗ in deo ſic p̄ncipiū actiōis:ſʒ ſicut p̄nᵐ facti. Et
poſt pauca. (Si igiẗ ſint aliq̄ actiones in deo:q̄ non in
aliqḋ factū trāſeūt:ſʒ maneāt in agēte:reſpectu harū
nō diceẗ in deo potētia:niſi ſʒ modū intelligēdi:nō ſʒ
rei v̄itatē:hᵉ aūt actiōes ſūt intelligere ⁊ velle:potētia
igiẗ dei ꝓpe loquēdo nō reſpicit hᵉ actiōes:ſed ſolos
effect⁹.intellect⁹ igiẗ ⁊ volūtas in deo nō ſunt vt potē
tie:ſʒ ſolum vt actiōes.) Hec ille. ¶ Ex quo pʒ:ꝙ ille
egreſſus volitiōis a volūtate in deo nō intelligiẗ eſſe
ſ̄m rem:ſed ſ̄m rationē:q꞉ ſcʒ intellectus noſter ſʒ ꝙ

dicit ibidē ſcūs doctor diuerſis cōceptionib⁹ ꝯſiderat
potētiā ⁊ eius actionē:q꞉ illa nō intelligim⁹ in via ſ̄m
ꝙ in ſe ſunt:ſed in ꝯceptiōibus creaturaꝝ:in q̄bus ille
egreſſus eſt realis:⁊ iō dīnā actionē nō poſſumus intel
ligere niſi in cōceptione cuiuſdā egredientis a potentia:
licʒ nō intelligamus actū in diuinis egrediēdi a poten
tia. ¶ Ad 2ᵐ negaẗ cōditionalis quā facit:fundaẗ eni
ſuꝑ vno ꝑalogiſmo:q̄ ſepe arguēs falliẗ fallacia figure
dictionis:arguit eni ſic. Uelle petruʒ dānari nō eſt in
deo:⁊ velle tale pōt eē in deo.ḡ aliqḋ velle nō ē in deo:
qḋ tūc pōt eſſe in deo:patet ꝙ fallacia eſt figure dictio
nis:vt ſepe dictū eſt. ¶ Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ illa ꝓpoſitio:res ſʒ
ꝙ ſubſunt diuine p̄ſcientie ſunt neceſſarie:pōt hr̄e du
plicē ſenſuʒ. Unus eſt:ꝙ res ſubiecta diuine ꝓuidētie
vel p̄ſcientie ꝑ diſpoſitionē iuariabileʒ:⁊ neceſſariam
ſubeſt illi:⁊ h̄ eſt veꝝ. Ali⁹ ſenſus eſt:ꝙ res ſubiecta di
uine p̄ſcie neceſſario hʒ diſpōnē illā necītate abſoluta:
⁊ h̄ falſuʒ ē:vn̄ ſcūs Tho de veritate.q.2.artic.12ᵒ.ad
4ᵐ dic̄. (Certis ſcia ſit iuariabilis:⁊ ſꝑ eodē mō ſe hn̄s:
tn̄ diſpō:ſʒ quā res referẗ ad dei cognitionē iuariabi
lis nō ſemꝑ eodē mō ſe hʒ ad ipſaʒ:referẗ enim res ad
dei cognitionē ſ̄m ꝙ eſt in ſua p̄ſentialitate:p̄ſentiali
tas aūt rei nō ſemꝑ ei ꝯuenit.) Hec ille. ¶ Tūc dico:
ꝙ lʒ res ꝓut ē ſubiecta dine p̄ſcie habeat aliquā diſpo
ſitionē quodāmō iuariabilē ⁊ neceſſariā:tn̄ illa res nō
neceſſario hʒ illā diſpōneʒ:ac ꝑ h̄ neceſſario abſolute
ſubeſt dine p̄ſcie:imo pōt nō ſubeſſe:⁊ aliqua alia:q̄ nō
ſubeſt:pōt ſubeſſe:antixp̄s eni pōt nō hr̄e illā p̄ñtialita
tē:qua referẗ ad dīnā p̄ſciam:q꞉ adhuc antixp̄s eſt in
ſuis cauſis:⁊ pōt ꝓduci ⁊ nō ꝓduci:ac ꝑ hoc nō p̄ſcit:
vel pōt nūq̄ꝫ fuiſſe p̄ſcit⁹. ¶ Ad 4ᵐ dico ſʒ ſcīm Tho.
de veritate.q.2.arti.12ᵒ. ad 5ᵐ. (Certis in aliquo ſenſu
cōcedaẗ:ꝙ deus pōt ſcire qḋ p̄us neſciuit:nō tn̄ pōt cō
cedi in aliq̄ ſenſu:ꝙ deus pōt ſcire plura q̄ꝫ ſciat:q꞉ cū
ꝑ h̄ ꝙ dr̄ plura importeẗ comparatio ad precedens: vel
p̄exñs:ſꝑ intelligiẗ in ſenſu cōpoſito.) Hec ille. ¶ Sic
eni ipſe dicit cū dr̄. (Deus pōt ſcire qḋ neſcit:loquēdo
ēt de ſcia viſionis:pōt duplr̄ intelligi. Uno⁹ in ſenſu cō
poſito.ſ.ex ſuppoſitione:ꝙ deus nō ſciuerit illud qḋ di
citur poſſe ſcire:⁊ ſic falſuʒ eſt:nō eni pōt vtrūqʒ hoꝝ
eſſe ſil:vt.ſ. deus neſciuerit aliqd:⁊ poſtea ſciat illud.
Alio⁹ in ſenſu diuiſo:⁊ ſic nō includiẗ aliq̄ cōditio:vel
ſuppoſitio ſub p̄tāte.vn̄ in h̄ ſenſu eſt veꝝ.) Hec ille.
¶ Idē ponit p̄ ſen.diſ.39.q.1.arti.2ᵒ ad 3ᵐ.vbi ſic ait.
(Certis aliquo mō ꝯcedaẗ:ꝙ deus pōt ſcire aliqd aliḋ
ab his q̄ ſcit:non tn̄ v̄r poſſe ꝯcedi:ꝙ poſſit ſcire plura
q̄ꝫ ſcit:q꞉ cū dr̄ plura:deſignaẗ ꝯparatio ad aliqd p̄exñs
cū q̄ h̄ nō erat:⁊ h̄ nō pōt eſſe:vt iſta duo ſint ſil̄ vera:
p̄us neſciuit ⁊ mō ſcit:nec h̄ ipſe de⁹:⁊ ita pʒ ꝙ cum dr̄
plura ſcire:ꝑtinet ad ſenſuʒ cōpoſitū:vn̄ magr̄ nō ſim
pliciter cōcedit:ſʒ opinionē narrat.) Hec ille. ¶ Ex q̄
bus pʒ:ꝙ ſcūs Tho. nō ꝯcedit illḋ:qḋ iſte arguēs ſibi
iponit:nō eni dicit ꝙ de⁹ poſſit plura ſcire q̄ꝫ ſciat:ſed
aliq̄ pōt ſcire:q̄ nō ſcit:loquēdo de ſcia viſiōis:⁊ ſi iſtḋ
vltimū vellit arguēs ipugnare:r̄ndeẗ ad ſuū argumen
tū:ꝙ res vt ſūt p̄ſentes ſunt imobiles q̄ꝫtū ad h̄:ſʒ tn̄
res ille p̄ñt in ſe ꝯſiderate carere tali p̄ſentia:⁊ i p̄tāte
dei eſt ꝙ non ſint habiture talē p̄ñtiā:⁊ ſilr̄ multe res
ſūt deo poſſibiles:q̄ non ſunt habiture p̄ñtialē exñtiā:
⁊ in p̄tāte dei eſt:ꝙ eēnt hiture:ac ꝑ h̄ ꝙ eſſent ab eter
no cognite a deo ⁊ p̄ſentes ei:⁊ ſic aliq̄ cogſcit ſcia viſio
nis q̄ pōt nō cogſcere:⁊ aliq̄ nō cogſcit:q̄ poſſʒ illo mō
cogſcere. ¶ Ad 5ᵐ ꝯcediẗ:ꝙ hᵉ ꝯditionalis:ſi de⁹ ſcit
h̄ futuꝝ eſſe:h̄ erit:tā añs q̄ꝫ ꝯñs ſūt necīa necītate im
mutabilitatis:nō aūt ſimplr̄ abſolute:niſi dū ſūt vera

vt ſepe allegatū eſt:cū tali aūt neceſſitate pſciētie ꝛ pſcitoꝝ ſtat ꝯtingentia ꝯñtis:imo ēt añtis:nō ꝙ preſciētia ſit cōtingens in ſe:ſed qꝛ nō neceſſariam habitudinē hꝫ ad ſcita:loquēdo de ſcia viſionis:ac ꝑ h̄ aliq̄ iſto mō ſunt ſcita:que pñt nō fuiſſe illo mō ſcita:ꝛ eꝯ aliq̄ poſſūt fuiſſe ſcita:q̄ nūq̄ ſunt:aut fuerūt:aut erūt ſcita.

Aliquid immutabilr euenire duplr.

¶ Ad argumenta ꝯ 2am ꝯclonē dr:ad primū qdem:ꝙ aliqd imutabiliter euenire poteſt duplr intelligi. Uno mō:ꝙ illud eueniet:ꝛ nō pōt mutari de vēturo in nō venturū:ꝛ iſto mō ꝯcedo:ꝙ oia q̄ ſūt futura ſm ordinē pme cauſe imutabilr euenient:ſi eni deus diſpoſuit aliqd eē futuꝝ:illud nō pōt mutari de futuro in nō futurū:niſi forte ꝑ poſitionē futuri in actu:ſecus ē de futuro ſm ordinē cauſe 2e:nam aliqd nūc eſt futuꝝ ſm diſpoſitionē cauſaꝝ ſecūdaꝝ:ꝛ ſi ille cāe tollant̄ añq̄ pducāt effectū:illud qđ erat futuꝝ:deſinit eſſe futuꝝ:nec tñ ponit̄ in actu:ſicut eni dicit ſcūs Tho. pma pte q.16.arti.7°.(Illud qđ nunc eſt:ex eo futuruꝫ fuit añq̄ eēt:qꝛ in cā ſua erat vt fieret:vñ ſublata cā nō eſſet futurum illud fieri.) Hec ille. ¶ Alio mō pōt intelligi aliqd imutabilr euenire:qꝛ ſcꝫ illud eueniet:ꝛ nō ē in poteſtate alicuius facere:qn illud eueniat.ꝛ ſic negat̄ ꝙ omnia futura imutabiliter eueniāt:nec argumentū illud pbat:nam ad hūc ſenſuꝫ negat̄ maior:nō enim idē importat̄ per infallibiliter euenire:ꝛ ꝑ imutabilr euenire iſto mō ſumptum:infallibilitas eni de ſui rōne importat negationē deceptionis ꝛ fallacie:que fallacia eſſe non poteſt niſi iſta duo ſint ſimul vera:hoc eſtimatur euenire:ꝛ hoc nō eueniet:que duo nūq̄ pñt verificari in deo reſpectu alicui°:ꝛ ideo nihil cognoſcit fallibiliter:nec aliquid eueniet fallibiliter. Imutabilitas aūt iſto vltimo modo accepta non ſolum dicit negationē mutabilitatis:imo negationē potētie ad oppoſitū:ꝛ iō non oia euenient iſto mō imutabilr:verū qꝛ iſte modus eſt improprius:ꝛ qꝛ pmus ſenſus eſt pprius:idarco ꝯcedit̄ ꝙ oē qđ eueniet imutabiliter eueniet:cum hoc tñ ſtat ꝙ multa euenient libere ꝛ cōtingēter:qꝛ imutabilitas nō excludit libertatē:vt ſepe dictū fuit.

Aliquid eſſe neceſſarium per reſpectū ad cām pmā dupliciter.

¶ Ad 2m dico:ꝙ aliqd eſſe neceſſariū ꝑ reſpectum ad cām pmā dupliciter intelligit̄. Uno mō qꝛ illud neceſſario eueniet a cauſa pma:ſꝫ nō neceſſario a cauſa 2a vtrobiq̄ꝫ loquendo de neceſſitate abſoluta:ꝛ ſic nunq̄ fuit mens ſci doctoris facientis illam rationem:quā arguens impugnat:ꝙ aliqđ futuꝝ contingēs ſit neceſſarium:vel imutabile illo modo ꝑ reſpectum ad cauſam pmā:ꝛ ſit ꝯtingens ꝑ reſpectū ad cām ſecūdam:ꝛ tamen procedit argumentum ad iſtum ſenſuꝫ:ꝛ iō negatur añs pro pma parte. Alio modo poteſt intelligi ꝙ talis effectus poteſt ſubterfugere ordinem cauſe 2e non autem cauſe prime:ita ꝙ bene ſtant ſimul:ꝙ cauſa ſecunda haberet ordinē ad illuꝫ effectuꝫ pducendū:ꝛ tñ ꝙ deficeret a pductiōe illi°:ſꝫ nō ſtet ſimul:ꝙ pma cauſa ſit ordinata ad illū effectū pducēdū:ꝛ ꝙ deficiat a pductione illius:ꝛ iſto mō concedit̄ ꝙ aliqs effectus eſt cōtingēs in ordine ad cām ſecūdā:ꝛ nō in ordine ad cām pmā:ſꝫ hꝫ neceſſitatē imutabilitatis in ordine ad cām pmā:ꝛ illa ſufficit ad infallibilitatē ꝛ certitudinem diuine pudentie:ꝛ ad hūc ſenſuꝫ ſi arguens arguat:dico ꝙ quicquid a diuina puidentia eueniet infallibiliter eueniet:ꝛ nō contingenter:loquendo de contingentia oppoſita neceſſitati ex ſuppoſitione:q̄ dicit̄ imutabilitatis:cum hoc tñ ſtat ꝙ multa eueniūt cōtingenter cōtingentia oppoſita abſolute neceſſitati.

Ad ea q̄ contra 3am ꝯclonem.

¶ Ad argumenta cōtra 3am ꝯclonem dico ad primū qdeꝫ:ꝙ ſolū pbat ꝙ ille qui ſaluat̄ imutabiliter ſaluat̄:ſic ꝙ nō pōt mutari de pdeſtinato i reprobatū:ꝛ ſilr ille q damnat̄ imutabiliter dānat̄:ſic ꝙ non pōt mutari de reprobo in pdeſtinatū:ꝛ iō fatuuꝫ eſſet conari vel ꝯſiliari qūo hoc vel illud mutaret̄:nō tñ pbat ꝙ pdeſtinat° ineuitabilr:ꝛ neceſſitate abſoluta ſaluet̄:ſic ꝙ nō ſit in ptāte alicuius:qn talis ſaluet̄:pdeſtinatus enim pōt talr facere ꝙ ipſe nūq̄ fuit pdeſtinatus:ſꝫ nō poſſit mutare ſuā pdeſtinationē:ꝛ debet conari ad faciendū bona:nec dꝫ negligere ſeipſuꝫ. Proportionaliter dicitur de reprobato:nō eniꝫ pōt caſſare:aut mutare:aut impedire ſuā reprobationē:tñ quia iſtud ſupponit ꝙ primo fuiſſet reprobatus:ꝛ poſtea pdeſtinatus:poteſt tamen facere:ꝙ non ſit reprobatus:pōt enim aliqua facere cum quibus nō ſtat reprobatio:ſcꝫ pſeuerare vſq̄ꝫ in finē:ſicut eniꝫ dicit ſcūs Tho. de veritate q.6.arti.3°.ad 7m.(Predeſtinatio alicuius patitur ſecū in pdeſtinato potentiā moriendi in pctō mortali:nō tñ cōpatit̄ actū:vel euentū illū.) Silr arti.4°. ad 4m dicit.(Demonſtrato aliquo predeſtinato:puta petro:iſta eſt ſm ſe poſſibilis:iſte nō habebit finalem grām:nō tñ eſt compoſſibilis iſti ppoſitioni.ſ.petrus eſt pdeſtinatus.) ¶ Ad 2m ꝑ idē.

Ad ea q̄ contra quartam

¶ Ad argumenta ꝯ quartā ꝯnē cōſimilr dōm eſt:oia eni iſtud vnicū hñt motiuū:ꝙ ſi puidētia:vel pdeſtinatio:vel fatū ſit imobile q̄cūq̄ꝫ mō:ſiue abſolute:ſiue ex ſuppōne.vel qūolibet aliter:vanū eſt conari ad oppom illi°:qđ puiſum eſt:aut pdeſtinatū:aut fatatū.ꝛ qdē iſtud ꝯñs pōt intelligi in ſenſu cōpoſito vel diuiſo:ſi in ſenſu cōpoſito:cōcedit̄:in diuiſo aūt negat̄:ſi enim in ſenſu cōpoſito capiat̄:tūc eſt ſenſus ꝙ vanū eſt conari ad faciendūꝫ ꝙ aliqd ſil' ſit puiſuꝫ ꝛ nō eueniat:vel fatatum:aut pdeſtinatū ꝛ nō eueniat. Iſtud aūt ꝯſtat vaniſſimū eſſe:ꝛ eſt error egyptioꝝ dicentiū:fatū poſſe imutari:ēt ſm ꝙ a diuina puidentia dependet:ꝛ h̄ vel aliqb° ſacrificijs:vel imaginibus:vel ſuffumigationibus:vt recitat ſcūs Tho.3°.ꝯ gentiles.ca°.96°. Et prima pte.q.116.artic.3°. Si aūt intelligat̄ ꝯñs in ſenſu diuiſo:eſt ſenſus ꝙ demonſtrato aliquo qđ de° puidit:aut fatauit:ſiue plocutus eſt:vanū ſit conari ad faciendū ꝙ hoc nō eueniat qꝛ ſcꝫ illud puiſuꝫ in ſe eſt neceſſariū euenire:ſic ꝙ nō ſolū iſta cōditionalis eſt neceſſaria:ſi de° preuidit hoc iſtud eueniet:imo qꝛ iſta eſt abſolute neceſſaria:h̄ eueniet:ꝛ iſte ſenſus eſt falſus:nō eniꝫ in vanū conat° fuiſſet Judas ad ſui ſaluationē:quā tñ de° puiderat non euenturā:nō eni hoc fuiſſet conari ad mutandū fatuꝫ vel pdeſtinationē:ſꝫ ad faciendū aliqd vel aliq̄:vñ ſequeret̄ ipſuꝫ fuiſſe pdeſtinatū:ꝛ nō reprobatū:nec fatatū ad mortē:ſed ad vitā:h̄ enim erat in ſua ptāte. Tūc igit̄ ad formā pmi argumenti dico:ꝙ iſta ppoſitio ibi aſſūpta.ſ.quādocūq̄ꝫ aliqd eſt imutabile ſtāte aliqua ꝯditione:vanū eſt conari ad tollēdū illud ſtante dicta cōditione:iſta inqt eſt vera:in ſenſu cōpoſito:eſt enim ſenſus ꝙ vanuꝫ eſt conari ad hoc ꝙ iſta ſimul ſtent.ſ. dicta cōditio:ꝛ nō eueniat illud:qđ ſequit̄ ex illa cōditione:in ſenſu aūt diuiſo eſt falſa:qꝛ ſignat ꝙ demonſtrata re:q̄ imutat̄ eueniet:ſuppoſita cōditione aliq̄ q̄ ſtat ꝛ eſt imutabilis: vanum ſit conari:ne illa res:cū talia accidūt eueniat:ꝛ argumentū in 2° ſenſu pcedit. Uñ ſciendū ē ꝙ lꝫ reſpect° rōnis:quē pdeſtinatio ponit in pdeſtinato:q.ſ. dr̄ pdeſtinat°:ꝛ refert̄ ad diuā voluntatē ꝛ intellectū:ſicut obiectū diuine noticie ꝛ volitionis:lꝫ inq̄tū ille reſpectus ſit imutabilis:ꝛ indefinibilis:nec ſit inceptibilis.aut nouiter pducibilis:tñ ille nō eſt neccē eē:nec neccario eſt in obo in ordie ad deū:nec in deo in ordie ad obm:imo abſolute loquendo poſſe eſt illum

eſt illum

eſt illū nō eē:nec fuiſſe vnq̄.¶ Et ſi dicaṫ:ꝙ imo q2 i ꝑteritū trāſiuit ille reſpect⁹:ꝛ ita nō pōt nō fuiſſe:dico ꝙ cū ille reſpect⁹ ſequaṫ actū diui intellect⁹:aut diue volūtatis:q actus nūq̄ trāſit in ꝑteritū:ſ3 ſꝑ eſt q̄ſi in egredi:ꝓportionalr loquēdū eſt de iſto reſpectu:ſicut de actu diuine volūtatis in ꝓma ꝯne dictū fuit. ¶ Et ſi dicaṫ ꝯ hoc:ꝙ ille reſpectus ſi menſuraṫ eternitate ſaltem ipſe eſt in eternitate:ꝛ qđ eſt in eternitate neceſſario eſt in eternitate tota:ſicut illud qđ eſt in aliq̄ inſtanti:neceſſario eſt in illo inſtanti:ſic ꝙ durante illo inſtanti nulla eſt potētia q̄ poſſit illud nō eē in illo inſtanti.¶ Ad hoc rñdet ſcūs Tho.ꝓ ſen.diſ.39.q.i.arti.ꝓ.ad 3ᵐ.vbi argumentū ſuū3 tale eſt.(Omne qđ eſt:ne neceſſe eſt eſſe dū eſt:vt dicit phūs:ſ3 ſcire dei nō eſt niſi vt ens actu:cu3 menſureṫ eternitate:in q̄ nihil ꝑterijt: vel ſuccedit.ꝫ vr̄ ꝙ nō poſſit nō eſſe:ꝛ ita videṫ ꝙ de⁹ nō poſſit nō preſcire illud qđ pſcit.) Rñdet.(Dicēdū (inquit)ꝙ illud:qđ eſt:neceſſe eſt eſſe dū eſt:tñ abſolute loquēdo nō eſt neceſſe eē:ita in deo ſcire neče eſt dū ſcit:nō tñ neče eſt eū ſcire niſi nečitate imobilitatis q̄ volūtatis libertatē nō excludit.)Et ibidē ad 4ᵐ ſic ait.(Omne eternū eſt neceſſariū neceſſitate imobilitatis:q̄ voluntatis libertatē nō excludit:ꝛ hec libertas ſignatur cū dr̄:deus pōt ꝯ nō ſcire:vel nō velle.)Hec ille.¶ Ita ꝑ oia dico de reſpectu:quē dic̄ ꝑdeſtinatio: aut pſcia:aut reprobatio:talis eni reſpect⁹ l3 ſit etern⁹: tñ pōt nō fuiſſe:q2 nūq̄ trāſit in ꝑteritum:ſ3 eſt q̄ſi in egredi:nec op3 ꝙ neceſſario ſit in eternitate:niſi neceſſitate imutabilitatis.Cum enim dr̄.Oē qđ eſt qñ eſt ꝛc̄.intelligiṫ ibi neceſſitas imutabilitatis:q2.i.qđ eſt in aliq̄ menſura:nō pōt deſinere eſſe in illa mēſura:durāte illa mēſura:ꝛ de hoc dictū eſt prius in alia queſtiōe. ¶ Ad 2ᵐ ſilr:dico eni ꝙ minor illius argumēti eſt q̄dā ꝯditionalis:cuius añs ꝯcediṫ in vno:ꝛ negaṫ in alio cū dr̄ fatū ex cōditione ꝓuidētie imutabile:vel ſic.ſtāte diuina ꝓuidentia fatū imutari nō pōt:quelib3 iſtaꝝ pōt habere duplicem ſenſu3.Primus eſt loquēdo de ꝓma:ꝙ iſtud eſt imutabile ꝯ3 veritatē:imo neceſſariū ſc3 deus ꝓuidit hoc fatū:vel hūc ordine3 fati.igiṫ iſte ordo eueniet:ꝛ iſte ſenſus eſt verus:ꝛ ſignat nečitatē ꝛ ineuitabilitatē vl imutabilitatē ꝯñe.Alius ſenſus eſt ꝙ ſi diua ꝓuidētia ꝓuidit hoc fatū:vel hūc ordinē fati:ille ordo eſt in ſe neceſſarius:vel ineuitabilis:aut imutabilis:ꝛ iſte ſenſus eſt falſus.Et eodē mō dico de iſta ꝓpōne.ſ.ſtāte diua ꝓuidētia fatū imutari nō pōt: iſta eni pōt denotare imutabilitatē ꝯñtis:vel imutabilitatē ꝯñe.ꝓmo mō eſt falſa.2°mō eſt vera:tūc dico ꝙ iſta ꝯditionalis q̄ eſt minor dicti argumēti.ſ.ſi ſtante diuina ꝓuidētia fatū mutari nō pōt:vanū eſt conari ꝛc̄ vera eſt:ſi denotet ꝙ vanū eſt conari ad imutandū ꝯñam:ſi aūt denotet:ꝙ vanū eſt conari ad imutādu3 ꝯñs.falſa eſt.ꝯñs eni3 eſt mutabile:nō aūt ꝯña loquēdo de tali mutabilitate ad ſenſu3 ꝓus expoſitū:q2 ꝓpe loquēdo nec hoc:nec illud eſt mutabile:ſed ibi ſumimus ꝓ euitabilitate mutabilitatē:ꝛ ꝓ oppoſito opp̄ᵐ. Igitur q2 arguens vtitur illa cōditionali 2° modo:quo falſa eſt:ꝛ iō argumētū nō ꝓbat qđ intendit:ſi eni3 ea vtaṫ ꝓmo mō:tūc vera eſt:ſed ꝯña nō valet:q2 maior loquiṫ de conatu ad imutandū ꝯñs:ꝛ minor de conatu ad imutandū ꝯñam.¶ Ad pᵐ ꝯ octauā ꝯnē dr̄:ꝙ maior eſt vera:ſi intelligaṫ de volūtate ꝯſequēte:non aūt ſi intelligaṫ de volūtate antecedēte:q̄cūq3 modo aūt ſumaṫ ſemꝑ minor ad itellectū maioris eſt falſa: iō argumētū nō valet.Cū eni dr̄:deus vult oēs hoīes ſaluos fieri:hoc pōt tripliciter intelligi ꝯ3 ꝙ dicit ſcūs Tho.ꝓma ꝑte.q.19.arti.6.ad ꝓmū.(Uno mō vt ſit accōmodata diſtributio ꝯm hūc ſenſu3:de⁹ vult ſaluos fieri oēs hoīes ꝗ ſaluanṫ:nō q2 nullus hō ſit:quem ſaluū fieri nō velit:ſ3 q2 nullus ſaluus ſit:quē ſaluū fieri nō velit:vt Aug.dicit.¶ 2° pōt itelligi vt fiat diſtributio ꝓ generibus ſinguloꝝ:ꝛ nō ꝓ ſingulis generꝝ:ꝯm hūc ſenſum deus vult de quolib3 ſtatu hoīum ſaluos fieri mares ꝛ feminas.iudeos ꝛ gētiles:magnos ꝛ paruos:non tñ oēs de ſingulis ſtatibus.¶ 3° ꝯm Damaſ. intelligiṫ de volūtate antecedēte:nō de volūtate ꝯſequēte:q̄ qdē diſtinctio nō accipiṫ ex ꝑte diue volūtatis ipſius:in q̄ nihil eſt ꝓus vel poſteri⁹:ſ3 ex ꝑte volitoꝝ. Ad cui⁹ intellectū eſt ſciendum:ꝙ vnūqđq3 ꝯm ꝙ eſt bonū:ſic eſt volitū a deo:aliqđ aūt pōt eſſe in ꝓma ſui ꝯſideratione:ꝯm ꝙ abſolute ꝯſidereṫ bonū vel malū: qđ tñ ꝓut ab aliquo adiūcto ꝯſidereṫ:qđ eſt ꝯſequēs: ꝯſideratio eius ꝯ̄rio ſe h3:ſicut hoīe3 viuere eſt bonū: ꝛ hoīem occidi malū ꝯm abſolutam ꝯſiderationē:ſed ſi addaṫ circa aliquē hoīem:ꝙ ſit homicida:vel viuēs in periculū multitudinis:ſic eſt bonū eū occidi:ꝛ malu3 eſt eū viuere:vñ pōt dici ꝙ iudex iuſtus antecedēter vult oēm hoīem viuere:ꝛ ꝯñter vult hoīem ſuſpēdi.Similr deus antecedēter vult oēm hoīem ſaluari: ſ3 ꝯñter vult quoſdā dānari ꝯm exigentiā ſue iuſticie: nec tñ illud qđ antecedēter volumus:ſimplr volum⁹: ſ3 ꝯ3 qđ:q2 volūtas ꝯparaṫ ad res ꝯ3 ꝙ ſūt i ſeipſis:in ſeipſis aūt ſūt i ꝑticlari:vñ ſimplr volum⁹ aliqđ ꝯ3 ꝙ illud volumus:cōſideratis oibus circūſtantijs ꝑticularibus:qđ eſt ꝯñter velle:vñ nō pōt dici:ꝙ iuſtus iudex ſimpliciter vult homicidā ſuſpēdi:ſ3 ꝯm quid vult eū viuere.ſ.inq̄tū eſt homo:vñ magis pōt dici velleitas: q̄3 abſoluta volūtas.)Hec ille.¶ Idē ponit ꝓ ſen.diſ.46.q.i.arti.ꝓ.Et de veritate.q.23.arti.2°.¶ Ad 2ᵐ negatur minor.Dico eni3:ꝙ iſta eſt vera:hic ſaluabitur ꝛ iſte alius dānabiṫ:nec daṫ mā deſperandi:aut ſeipſ3 negligendi.vt ibidē infertur:qđ qualiter ſit:dictū eſt ꝑ totum iſtum articulū.¶ Ad 3ᵐ dicitur ꝙ deus nullū deſtinat ad penā:ſed tamē aliquos nō deſtinat ad vitam:quos pſcitus eorum meritis ordinat ad pena3:vñ ſanctus Tho.de veritate.q.23.arti.2°.(Ipſe defectus peccati:quo qs redditur dignus pena i pñti vel in futuro nō eſt volitus a deo neq3 volūtate antecedēte:neq3 volūtate ꝯſequēte:ſ3 eſt ab eo ſolūmō ꝑmiſſus:nec tñ intelligendum eſt:ꝙ de reprobis dei intentio fruſtrari poſſit:q2 iſtum qui nō ſaluaṫ preſciuit ab eterno fore non ſaluandum:nec ordinauit ipſu3 in ſalutē ꝯm ordinem predeſtinationis:qui eſt ordo abſolute volūtatis: ſed q̄ntū ex parte ſua eſt dedit nām ad bonitate3 ordinatam.)Hec ille.¶ Ex quibus p3:ꝙ falſu3 eſt ꝙ oēs deſtinētur a deo in vita:imo ꝓ libito ſue volūtatis limitat numerū electoꝝ:vnde ſcūs Tho.de veritate.q.6.ar.4°.ad 7ᵐ.dicit ad cōſimile argumētū.(Bonitas nō cōicat ſeipſam:niſi ꝯm ordinem ſapie:hic eni3 eſt optimus cōicandi modus:ordo aūt diuine ſapie reqrit vt oia ſint facta in numero:pondere:ꝛ menſura:ꝛ ideo cōuenit diue bonitati:vt ſit cert⁹ ꝑdeſtinatoꝝ nūer⁹.) Hec ille.¶ Ad 4ᵐ negaṫ minor:ſi debite ſubſumaṫ ſub maiore.ſ.ꝙ oēs creature rōnales equaliter ꝛ indifferenter ꝑtineāt ad ꝑfectionē vniuerſi:vt eni3 dictum eſt i ꝓma ꝯne:vt dic̄ ſcūs Tho.vbi ſ.(Inter oēs creaturas ꝓncipalius ordinanṫ ad vniuerſi bonū creature rōnales:q̄ inq̄tu3 h⁹ incorruptibiles ſunt:ꝛ potiſſime ille que beatitudinē cōſequuntur:quia immediatius attingunt vltimum fine3 ꝛc̄.)vt prius.¶ Ad argumētum in principio queſtionis factum patet quid dicen

ꝓ perihar. Lec.14.

Hec ꝓpoſi. fatum ex conditione ꝓuidentie diuine eſt imutabile duplicem h3 ſenſum.

Deus vult omnes hoīes ſaluos fieri tripliciter.

dum ſit ex premiſſis. Diſ. .XLI.

¶ Utrum meritoꝝ pſcia ſit cauſa pdeſtinationis vel reprobationis. Queſtio. I.

CIrca quadrageſimamprimā diſtinctionē querit̃. Utrum pſcia meritoꝝ ſit cā pdeſtinatiōis vel reprobationis. Et arguit̃ ꝙ ſic. Nō eſt iniquitas apud deū: vt dr̃ Ro. 6°. iniquū autē eſt: vt equalib⁹ inequalia dent̃. oēs hoies equales ſunt ſ3 nām ꝛ ſm pctm̄ originale: attēdit̃ aūt inequalitas ſ3 merita vel demerita ꝓ prioꝝ actuū: nō igit̃ pparat de⁹ inequalia hoib⁹ pdeſtinā do: vel reprobādo niſi pp pſciaꝫ differentiū meritoꝝ.

In oppoſitum arguit̃ ſic. Deus predeſtinauit nos ſaluos fieri: ſicut ſaluat nos: ſed ſm aplm ad Titū. 3°. Non ex operib⁹ iuſticie q̄ fecimus nos: ſed ſm ſuaꝫ miſericordiā ſaluos nos fecit. nō ḡ pſcia meritoꝝ ē cā: vel rō pdeſtinatiōis.

In hac qōne erunt duo articuli. In pmo ponent̃ ꝯnes. In 2° mouebuntur dubitationes.

Quantum ad pmuꝫ ſit pma ꝯ. Nec merita aut demerita ſunt cauſe predeſtinationis ex pte actus pdeſtinātis. Iſtā ꝓbat ſanctus Tho. pma pte. q. 23. arti. 5°. (Cū pdeſtinatio (inqt) includat volūtatē: ſic inquirenda eſt rō pdeſtinationis ſicut inquirit̃ rō diuine volūtatis: dictū eſt aūt ſupra ꝙ nō eſt aſſignare cām diuine volūtatis ex pte actus volēdi: ſ3 pōt aſſignari rō ex pte volitoꝝ inq̄tuꝫ ſc3 deus vult aliquid eſſe ꝓpter aliud: nullus igit̃ fuit ita inſane mētis: q dicere merita eſſe cām diuine pdeſtinationis ex pte act⁹ pdeſtinātis: ſed h̄ ſub qōne vertit̃: vtꝝ pdeſtinatio ex pte effect⁹ hēat aliquā cām: ꝛ h̄ eſt q̄rere: vtꝝ pdeſtinauerit ſe datuꝝ effectū pdeſtinatiōis alicui pp aliq̄ merita.) Hec ille. ¶ Eādē ponit p ſen. diſ. 41. q. 1. arti. 3°. (Preſcia (inqt) meritoꝝ: vel aliquoꝝ operum nullo mō ē cā diue pdeſtinatiōis: qd̄ p3 ſi cōſideret̃ totū illud: qd̄ eſt in pdeſtinatione de eēntia ipſi⁹: ſ3 nihil ꝓhibet illud: qd̄ eſt effect⁹ pdeſtinatiōis ſc3 grāꝫ ꝛ gloriā: q̄ oblique ponunt̃ in ei⁹ diffōne hr̃e aliquā cām ex pte operū nr̃oꝝ: pdeſtinatio eni eſt pſcia ꝛ volūtas ſalutis aliq̄ꝝ: ſcia āt dei de ſalute aliq̄ꝝ nō cauſat̃ a ſcia aliquoꝝ opeꝝ: q2 ipſe nō venit in cognitionē ꝑ cām: ſ3 ꝑ ſeipſuꝫ: vñ nō pōt dici in eo: ꝙ ipſe ſcit hoc: q2 ſcit cāꝫ hui⁹: ſ3 inq̄tū intuet̃ eēntiā ſuā: q̄ ē oīuꝫ ſilitudo: videt vnūqdq3 in ſe taꝫ cāꝫ q̄3 cauſatū: ſilr̃ ꝛ volūtas ſua cū libera ſit magis ēt q̄3 aliq̄ voluntas nō h3 cāꝫ niſi finē voluntatis ſue: finis aūt volūtatis diuine eſt ſua bonitas: que eſt ipſemet: vñ dicit̃ cōuenienter: q̄re de⁹ vult hoc ꝓpter bonitatē ſuā: nō q2 ſciuit vel q2 factū eſt: ſed tñ effect⁹ diuine voluntatis ſc3 ipſuꝫ volitū ordinatuꝫ ad bonitatē ſuā pōt ꝓcedere ex aliq̄ cā quā de⁹ pſciuit ab eterno: ꝛ iſtuꝫ ordinē cauſe ad cauſatū deus vult: ꝛ vult ꝙ effect⁹ ſit q2 cā eſt: nō ita ꝙ cauſalitas referat̃ ad voluntatē ſed ad volitū: ꝛ iſta cā voliti ꝛ nō volēdi dr̃ rō quedā volūtatis ex parte effect⁹.) Hec ille. ¶ 2° ꝯclo. Effectus pdeſtinatiōis nō pordinat̃ alicui ꝓpter merita ꝑexiſtentia in alia vita eo mō: q̄ poſuit Orige. dicens humanas aias ab initio eē creatas: ꝛ ſ3 diuerſitatem ſuoꝝ operum diuerſos ſtatus eas ſortiri in hoc mundo corporibus vnitas. Iſtā ꝯnē ꝓbat ſcūs Tho. pma pte vbi. ſ. ꝑ dcm̄ apli ad Ro. 9°. dicētis. Cū nōdū nati eſſent: aut aliqd egiſſent boni aut mali nō ex operib⁹: ſ3 ex vocāte dictū eſt: q2 Jacob dilexi: Eſau autem odio habui. ¶ 3° ꝯ. Merita ꝑexiſtentia in hac vita nō ſunt rō vel cā pdeſtinationis effectus eo mō: q̄ poſuerūt pelagiani dicentes: ꝙ bñ faciendi initiū ſit ex nob ſed ꝯſūmatio ex deo: ꝛ ſic dicebant ꝙ ex hoc cōtingit ꝙ vni dat̃ effectus pdeſtinatiōis: ꝛ nō alteri: q2 vnus initiū dedit ſe pparādo ꝛ nō alius. Iſtā ꝯclonē ꝯtra pelagianos ꝓbat ſcūs Tho ꝑ dictū apli ibidē 2ᵉ Cor 3°. dicentē: ꝙ nō ſumus ſufficiētes cogitare aliqd ex nobis: nullū aūt interi⁹ pncipiū pōt q̄3 cogitatio: vñ non pōt dici ꝙ aliqd initiū i nobis exiſtat: qd̄ ſit rō effect⁹ pdeſtinatiōis. ¶ 4° ꝯ. Nec merita ſequētia effectum pdeſtinatiōis ſunt cā effect⁹ pdeſtinationis eo mō: quo dicūt aliq ſc3 ꝙ id deus dat alicui gratiā: ꝛ pordinauit ſe datuꝝ illi: q2 preſciuit eū vſurum bene grā hr̄: ſicut rex dat alicui equū: quē ſcit bene vſurum eo. Iſtā ꝯnē ꝓbat ſcūs Tho. ibidem. (Iſti (inquit) vir̄r diſtinxiſſe inter illud: qd̄ eſt grāe: ꝛ illd̄ qd̄ eſt ex libero arbitrio: q̄ſi nō poſſit eſſe idē ex vtroq3: manifeſtū eſt aūt ꝙ illd̄ qd̄ eſt ex grā: eſt pdeſtinatiōis effect⁹: ꝛ hoc nō pōt poni vt rō pdeſtinatiōis: cū hoc ſub predeſtinatione cōcludat̃. ſi igitur aliqd aliud ex pte nr̃a ſit rō pdeſtinatiōis: hoc erit pter effectū pdeſtinationis: nō eſt aūt diſtinctum qd̄ eſt ex libero arbitrio ꝛ ex pdeſtinatione: ſicut nō eſt diſtinctū qd̄ eſt ex cā 2ª: ꝛ qd̄ eſt ex pª: diuina eniꝫ ꝓuidētia ꝓducit effect⁹ per opationes cauſaꝝ ſecūdaruꝫ vñ ꝛ illud: qd̄ ē ex libero arbitrio: eſt ex pdeſtinatiōe.) Hec ille ¶ Itē de vitate. q. 6. arti. 2° ꝓbat iſtaꝫ ꝛ pcedentē ꝯnē ſic. (Hoc diſtat inter cām ꝛ effectū: ꝙ q̄cq̄d eſt cā cauſe opꝫ eſſe cāꝫ effectus: nō aūt q̄cq̄d eſt cauſa effectus opꝫ ꝙ ſit cā cauſe: ſicut p3 ꝙ cā prima per cāꝫ ſecūdā ꝓducit effectū eius: ꝛ ſic cā 2ª aliquo mō cauſat effectum cāe pme: cuius cauſe cā nō eſt: in pdeſtinatione aūt eſt duo accipe: ſc3 ipſam pdeſtinationē eternā ꝛ effectuꝫ eius tēporalē ſc3 grām ꝛ gloriā: quoꝝ alter h3 cām meritoriā actū humanū ſc3 gloriā: ſ3 grē cā nō pōt eſſe actus humanus per modū meriti: ſ3 diſpoſitio mālis quidē inq̄tū pparamur ad grē ſuſceptionē ſed ex hoc nō ſequit̃: ꝙ act⁹ nr̃i ſiue grāꝫ pcedant ſiue ſequant̃ ſint ipſius pdeſtinatiōis cā.) ¶ 5° ꝯclo. Licꝫ aliqs particularis effectus pdeſtinatiōis hēat cāꝫ ex pte nr̃a: tñ totalis effect⁹ pdeſtinatiōis in cōi nullā cāꝫ h3 ex pte noſtri. Iſtā ꝯclonē ꝓbat ſcūs Tho. pª pte ibidē dicēs. (Effectū pdeſtinationis ꝯſiderare poſſumus dupliciter. Uno mō in particulari: ꝛ ſic nihil ꝓhibet aliquem effectū predeſtinationis eſſe cām ꝛ rationē alterius: poſteriorem quidē prioris ſm rōnem cauſe finalis: priorem autem poſterioris ſm rōnem cauſe meritorie: que reducit̃ ad diſpoſitionē materie: ſicut ſi dicamus: ꝙ deus preordinauit ſe daturū alicui gloriaꝫ ex meritis: ꝛ alicui grām vt mereretur gloriā. Alio mō pōt conſiderari predeſtinationis effectus in cōi: ꝛ ſic impoſſibile eſt ꝙ totus predeſtinationis effectus in cōi habeat aliquam cauſam ex parte noſtra: q2 quicquid eſt in hoie ordinās ipſum in ſalutem totū comprehendit̃ ſub effectu predeſtinationis: etiam ipſa preparatio ad gratiā: neq3 enim hoc fit niſi per auxilium diuinuꝫ ſm illud Treñ. vlti. Cōuerte nos domine ad te: ꝛ cōuertemur.) ¶ 6° ꝯclo. Totalis effectus predeſtinationis cauſa eſt dei bonitas. Iſtam ꝓbat ſanctus Tho. pma parte ibidem: vbi poſt illa que dicta ſunt ſc3 ꝙ totalis effectus predeſtinationis non habet cauſam ex parte noſtra. ſubdit ſtatiꝫ. (Habet tñ hoc modo pdeſtinatio ex pte totius effectus pro rōne diuinam bonitatem: ad quaꝫ totus effectus predeſtinationis ordinatur vt in finem ꝛ ex qua ꝓcedit: ſicut ex principio mouente.) Hec ille. ¶ Idem ponit quo ad vltimā partez de veritate. q. 6. arti.

arti 2° dicens.(Ad inueniendũ (inquit) predeſtinationis cauſam oportet accipere: quod prius dictum eſt.ſ. q predeſtinatio eſt quedã directio in finem: quod facit ratio a voluntate mota. vnde ſm hoc poteſt eſſe aliquid predeſtinationis cã, put põt eẽ volũtatis motiuũ Circa qđ ſciẽdũ ẽ q aliqđ mouet voluntatẽ dupliciter vno mõ p modũ debiti: alio mõ p modũ meriti: p modũ autẽ debiti mouet aliqđ volũtatẽ dupliciter. vno° abſolute: alio modo ex ſuppoſitione alterius: abſolute quidem ipſe finis vltimus: qui eſt voluntatis obiectũ τ hoc modo mouet voluntatem: vt ab ipſo diuertere non poſſit. vnde nullus hõ poteſt velle nõ eſſe beãs. vt dicit Aug. in lib° de libero arbi. ſed ex ſuppoſitiõe alterius mouet ſm debitũ illud: ſine quo finis haberi non põt: ſed illud qđ facit ad bene eſſe finis: nõ mouet ſm debitũ voluntatẽ: ſed eſt libera inclinatio volũtatis in ipſum: ſed tñ ex quo voluntas ſã liberẽ inclinaẽ in ipm inclinaẽ in oia: ſine qb° hoc haberi nõ põt p modũ debiti: ex ſuppoſitiõe tñ illi°: qđ pmo volitũ ponebaẽ: ſicẽ rex ex ſua liberalitate facit aliquẽ militẽ: ſed qz non poteſt eſſe miles: niſi habeat equũ: efficiẽ debitũ τ neceſſarium ex ſuppoſitiõe liberalitatis predicte: q ei det equũ: finis aũt diuine voluntatis eſt ipſa ei° bonitas: q̃ nõ depẽdet ab aliquo alio. vñ ad hoc q habeaẽ a deo: nullo alio indiget: τ iđ volũtas ei° nõ inclinaẽ pmo ad aliqđ faciẽdũ p modũ debiti: ſed liberaliter τ. ſinãq̃ tũ ſua bonitas in ope manifeſtaẽ: ſed ex quo ſupponit: q deus aliquid velit facere ex ſuppoſitione liberalitatis ipſi° p modũ debiti cuiuſdã ſequiẽ: q faciat illud ſine quo res volita eẽ non poteſt: ſicut ſi facere vult hoiem q det ei rõnẽ: vbicũqz autẽ occurrit aliqđ ſine q̃ aliud a deo volitũ eẽ põt: hoc nõ pcedit a deo ſm rõnem alicuius debiti: ſed ſm merã liberalitatẽ: pfectio aũt grẽ τ glorie ſunt hec bona: q ſine eis nã eſſe põt: excedunt eni nãlis virtutis limites. vnde q de° velit alicui dare grãm τ gloriã: hoc ex mera liberalitate pcedit: in his autẽ q̃ tñ ex liberalitate pcedũt. cã volendi eſt ipſa ſuperabundans affectio volentis ad finẽ. in quo attẽdiẽ pfectio bonitatis ipſi°. vñ cã pdeſtinatiõis nihil aliud eſt q̃ bonitas dei: τ mõ pdicto põt ſolui q̃dã cõtrouerſia: q̃ inter quoſdã verſabaẽ q buſdã dicẽtib° oia a deo ſm ſimplicẽ volũtatẽ pcedere: q buſdã vero aſſerentib° oia pcedere ſm debitum a deo: quarũ opinionum vtraqz falſa eſt. prima tollit neceſſariũ ordinẽ: q ẽ iter diuinos effect° ad inuicẽ. 2ª vo ponit oia pcedere ſm neccitatẽ nãe: media autẽ via eſt eligẽda: vt ponam° ea q̃ ſunt a deo pmo volita pcedere ab ipſo ſm ſimplicẽ volũtatẽ: ea vero q̃ ad hoc requirũẽ pcedere ſm debitum: ex ſuppoſitiõe tñ q debitũ nõ oſtendit deum eſſe debitorẽ reb°: ſed ſue volũtati: ad cui° repletionem debeẽ illud: qđ diciẽ pcedere ſm debitũ ab ipſo.) Hec ille. ¶ Et ad 9ᵐ dic.(Electio dei: q̃ vnũ eligit τ aliũ reprobat rõnabilis ẽ: nec tñ oz q rõ electionis ſit meritũ: ſed electionis rõ eſt diña bonitas: rõ aũt reprobatiõis in hoib° ẽ peccatũ originale. vt dicit Aug. vel etiã fuit hoc: q eſt nõ habere debitũ ad hoc q eis grã cõferaẽ. rationabiliter.n. poſſum velle me debere aliqđ alicui qđ ſibi nõ debeẽ.) Hec ille. ¶ 7ª ꝯ. Ex diuina bonitate põt ſumi rõ pdeſtinationis aliquoꝝ τ reprobationis alioꝝ: τ ſola diña voluntas eſt ratio: q iſtos reprobet τ illos eligat in gloriã. Iſtã pbat ſcũs Tho. prima pte ibidẽ ad 3ᵐ dicens.(Ex bonitate diña rõ ſumi põt pdeſtinatiõis aliquoꝝ: τ reprobatiõis alioꝝ: ſic.n. diciẽ de° oia ppter ſuã bonitatẽ feciſſe: vt in rebus diuina bonitas repſenteẽ: neceẽ eſt aũt q diña bonitas: q̃ in ſe vna

Cauſa et origo nec q cã reprobatiõis τ pdeſt. ẽ q̃ aie fuerũt create prius τ conſeruate in celo vbi aliq̃ peccarũt aliquę vero nõ τ iđ

τ ſimplex eſt: multiformiter repſenteẽ in reb° pp hoc q res ad ſimplicitatẽ diuinã attingere nõ pñt: τ inde eſt q ad cõpletionem vniuerſi requiruñẽ diuerſi gradus reꝝ: quaꝝ q̃dã altũ: quedã infimũ locũ tenent in vniuerſo: τ vt multiformitas graduũ conſerueẽ in rebus deus pmittit aliqua mala fieri: ne multa bona impediaẽ. ſic igiẽ conſiderem° totũ humanũ gen° ſicut totã reꝝ vniuerſitatẽ. voluit q̃ de° i hoib° q̃tũ ad aliquos quos pdeſtinauit ſuã bonitatẽ repſentare p modũ miſericordie parcẽdo: τ q̃tũ ad alios: quos reprobat p modũ iuſticie puniẽdo: τ hec ẽ rõ. q̃re quoſdã eligit τ quoſdã reprobat: τ hãc cauſam aſſignat apls Ro. 9°. dicẽs.(Volẽs de° oſtẽdere irã. id eſt vindictã iuſticie: τ notã facere potẽtiã ſuã: ſuſtinuit id eſt pmiſit in multa patiẽtia vaſa ire apta i interitũ: vt oſtẽderet diuitias glorie ſue i vaſa miſericordie. q̃ pparauit i gloriã.) Et ad Titum 2°. dicit.(In magna domo nõ ſolũ ſũt vaſa aurea τ argentea: ſed lignea τ fictilia: τ quedã q̃dem in honorem q̃dã in contumeliã. ſed q̃re hos elegit in gloriã: τ illos reprobauit. non hꝫ rationẽ niſi diuinã volũtatẽ.) vñ Aug. dicit ſup Ioh.(Quare hũc trahat: τ illũ non trahat noli velle diiudicare: ſi nõ vis errare: ſicut etiã in rebus naturalibus põt rõ aſſignari: cũ prima mã in ſe ſit tota vniformis: quare vna pars ei° eſt ſub forma ignis: τ alia ſub forma terre a deo in principio condita vt. ſ. ſit diuerſitas ſpecieꝝ in reb° nãlibus: q̃re aũt hec pars mãe eſt ſub illa forma: τ illa ſub alia dependet ex ſimplici voluntate diuina: τ ſilr ex voluntate artificis depẽdet: q hic lapis ſit in iſta pte parietis: τ ille in alia q̃uis ratio artis habeat: q aliqui ſint in hac: τ aliqui in illa: nec tamẽ pp hoc eſt iniquitas apud deũ: ſi inequalia nõ ineq̃lib° pparat. hoc vero eẽt ꝯ rõnẽ iuſticie ſi pdeſtinatiõis effect° ex debito redderẽ τ non dareẽ ex grã: i his.n. q̃ grã daẽ põt aliqs pro libito ſuo dare: cui vult plus: vel min° dũmodo nulli ſubtrahat debitum abſqz preiudicio iuſticie: τ hoc ẽ qđ dicit paterfamilias Math. 20. Tolle qđ tuũ eſt τ vade: an nõ licet mihi qđ volo facere.) Et hoc de primo articulo.

aliq̃ predeſt. aliqui vero reprob. ſunt ante q̃ nati ſint. Alij vero bonũ τ malum vſũ liberi arbitrij vt adeo putarent cãm pdeſtinatiõis τ reprobationis eſſe dixerunt: cui° mẽ ẽ Henri. 4° quolibꝫ. q. 18. dicẽtis qđ aliqua cã ex pte pdeſt. τ repro. querẽda ẽ que ẽ liberi arbitrij q actiue τ nõ ſolũ paſſiue cooperatur.

Quantum ad ſcđm articulũ arguiẽ ꝯtra ꝯnes Et quidẽ contra primã partẽ ꝯnis 7ᵉ arguit Aureolus. in qua diciẽ q gnãlis cã quare deus aliquos pdeſtinat: τ alios reprobat eſt: vt appareat miſericordia in electis. τ iuſticia i reprobis. Primo ſic. Illud non debet poni propter relucentiã diuine miſericordie: vel iuſticie: ſine quo iſta τ illa manifeſtatur τ lucet: ſed dato q nullus eẽt damnatus: adhuc miſericordia τ iuſticia diuina ſufficienter relucerent. nam i gloria electoꝝ vtrunqz relucet. miſericordia quidẽ quia ſcriptũ ẽ.(Scđm ſuã miſericordiã ſaluos nos fecit.) ad Titũ 3°. Iuſticia vero. qz ad Timoth. 4° dicit apls q repoſita eſt ſibi corona iuſticie: quã reddet illi dominus in illa die iuſtus iudex. igiẽ relucẽtia illaꝝ nõ videtur eſſe cauſa: q aliq ſint reprobati: τ alij electi. ¶ 2°. Nullũ p ſe intẽtũ põt eẽ cauſa: q aliqđ fiat in vniuerſo: qđ tñ p acciñs intendiẽ tñ: omne eni qđ fit ppter illud: qđ eſt p ſe intentũ: oportet q intendaẽ p ſe τ non p acciñs: ſed qz dei miſericordia τ iuſticia τ cetere diuie pfectiões eſt intẽtũ p ſe: reprobatio aũt maloꝝ ẽ intẽta p acciñs: malũ eni nõ intendiẽ p ſe: τ de malo culpe vtiqz manifeſtũ ẽ: malũ aũt pene ſupponit malũ culpe pcedere: τ idcirco vtrunqz p acciñs eſt intentũ. q̃ relucentia diuine iuſticie nõ eſt cã: q aliqs reprobeẽ. ¶ 3° Sicut nõ ſunt facienda a nobis mala: vt eueniant bona ſm aplm ad Ro. 3°. ſic nec a deo: ſed manifeſtũ eſt q reprobatio maloꝝ ſi eſſet abſqz oi cã. malũ eſſet. q̃

Contra primã pte 7ᵉ cõcluſiõis Au. di. 41. q. 1. ar. primo ꝯ op. San. Tho.

deus non reprobat ꝑpter hoc ſolū: vt appareat ſua iuſticia. ¶ 4°. Aut itendis per illud dictū: ꝙ reprobatio inq̄ꝫtū reſpicit malliciā ſit a deo ꝑpter relucentiā ſue iuſticie: aut inq̄ꝫtū reſpicit penā eternā ſuppoſita mallicia ⁊ pctō. Sed nō pōt dari primū. tū quia deus intenderet ꝑ ſe pctm̄. tū qꝛ actoꝛ eſſet ⁊ cauſa pcti: ⁊ per ꝯñs non deberet pctō hꝰ imputari. Nec pōt dari 2m: licet enim ſuppoſito pctō eluceſcat iuſticia punitiua. nihilominus ſupponit pctm̄. ⁊ ita cauſa reprobatiōis principaliter erit pctm̄: ⁊ non relucentia diuine iuſticie. cuiꝰ oppoſitū iſti dicūt. ¶ 5°. Juſticia punitiua in hꝫ differt ab alijs ſpēbus iuſticie: ꝙ nō poteſt eē ꝑ ſe intenta: nullus enim ꝑ ſe penā intēdit ꝗ iuſtus ſit: ſed tm̄ ex ſuppoſitione. p̄exiſtēte punibili culpa: ſecus āt de iuſticia diſtributiua. ğ nulla neceſſitas ē: ꝙ aliqͩ fuit in vniuerſo: vt iuſticia punitiua eluceſcat: ſed manifeſtū ē: ꝙ iuſticia dei: q̄ manifeſtat̄ in reprobatis: ē punitiua: ⁊ vindicatiua. ğ reprobis non pōt eē finalis ⁊ vltimata manifeſtatio talis iuſticie: imo illa ſupponit aliā: ſi pctm̄ p̄ceſſiſſet ⁊ culpa.) Hec ille. ¶ 2° arguit̄ ꝯ 2am partē: q̄ ponit: ꝙ nō eſt a'ia cā in ſpeciali. quare iſte ſit reprobatus: ⁊ ille p̄deſtinatꝰ: niſi ſimplex dei volūtas. ⁊ ꝙ hoc ē pro libito eiꝰ. Primo ſic. Omnis ꝗ ꝑ libito voluntatis aliquē affligit ⁊ punit: ⁊ i pctm̄ labi ꝑmittit ſolum ad hoc vt puniat ⁊ affligat: crudelis ē ⁊ iniuſtus: delectat̄ eni ꝑ ſe in penis: ſed ſi ꝑ libito volūtatis deꝰ aliquē reprobaret: ſequit̄ ꝙ delectaret̄ ꝑ ſe in pena: ⁊ ꝑ ſuo libito vellet affligere ⁊ punire: ⁊ ad hūc finē ꝑmitteret de hoībus ꝙ peccarēt: vt ſaturaret̄ penis eoꝝ. igit̄ deus erit crudelis ⁊ iniuſtꝰ. Et cū hꝫ abſonū ſit: magis abſonū ſit dicere: ꝙ aliquem reprobaret pro libito voluntatis. ¶ 2° ad idē. Licet in carentibꝰ ſenſu ⁊ experiētia mali poſſit artifex diſponere ꝑ libito volūtatis abſqꝫ nota crudelitatis ⁊ iniuſticie: vtpote edificatoꝛ poteſt ponere lapides inferius illum: ⁊ ſuperius illū in loco magis honoꝛabili vel minꝰ abſqꝫ nota iniurie: ⁊ ſimiliter figulus ex eadē maſſa poſſit facere vas i honoꝛē: ⁊ vas in cōtumeliā: abſqꝫ hoc ꝙ iſti iniuriet̄: ⁊ ſimiliter deus abſqꝫ iniuria pōt ponere vnam partē mãe ſub forma ignis: ⁊ aliā ſub forma terre: nihilominꝰ in habentibꝰ experientiā mali ⁊ boni: honoꝛis ⁊ cōtumelie: illud fieri nō pōt abſqꝫ iniuria: debitū eni nãe ē. vt fiat ſub ꝑfectione: q̄ eſt apta nata ſibi ineſſe: ⁊ iō non eſt abſqꝫ iniuria facere hoīem i ſempiterna triſticia: ⁊ miſeria abſqꝫ demerito eiꝰ ꝑ ſolo libito volūtatis: ſed ſic eēt in ꝑpoſito ſm̄ iſtū modū dicendi. ğ non eſt veꝝ: ꝙ deus ſic reꝓbet: ⁊ eligat ꝑ libito volūtatis. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ apls vtit̄ exēplo d̄ figulo. ¶ Nō valꝫ vtiqꝫ. qꝛ logͥt̄ de maſſa ꝑ pctm̄ originale. q̄ ſuppoſito nulli iniuriat̄: ſi eo non redēpto ab originali: aliū miſericoꝛditer purget ⁊ redimat. Et ꝑpter hoc ſequit̄: ꝙ reprobet abſqꝫ culpa pro libito voluntatis: ſicut fingunt poſitores predicti. ¶ 3° Licet i gratuitis poſſit tribuere plus vel minꝰ. cui vult retributoꝛ iuſticie abſqꝫ vllo p̄iudicio iuſticie: nō tm̄ eſt verum: ꝙ poſſit cui vult penam infligere abſqꝫ culpa ſine iniuria: ⁊ ſic itelligit̄ verbū patriſfamilias. An nō licet mihi qͦ volo facere: ⁊c̄. plus. ſ. vel minꝰ cui voluero tribuendo: non autem cui voluero penam infligendo: ſed in reprobatiōe pena infligitur. ergo non poteſt eſſe abſqꝫ iniuria: ꝙ fiat reprobatio abſqꝫ cauſa pro ſolo libito voluntatis.) Hec ille.

Contra 2am partē 7e concluſionis idē ibidem. Utrū cā quare hic ſit reprobatus ille vero p̄deſtinatus ſit dei ſimplex volūtas.

Ad primum contra primā partē 7e ꝯ̄nis negatur maioꝛ: niſi addatur: ꝙ ſine illo eque bene: ⁊ tot modis diūa miſericoꝛdia ⁊ iuſticia reluceret: ⁊ cōceſſa maioꝛe cum illo addito: negatur minoꝛ. ſi eni nullus damnaret̄: nō reluceret in vniuerſo iuſticia punitiua eternaliter: ſicut mō relucet: licꝫ in ſaluandis reluceret iuſticia ꝑmiatiua. ¶ Ad 2m. negat̄ minoꝛ. nō. n. reprobatio ē mala: aut ꝑ peccātis intēta: imo ꝑ ſe: p̄ſciēs eni deus quoꝛundā pctā: q̄ ab ipſo nullo mō ſunt intēta: propoſuit eos non liberare in p̄ſentī immo deſerere: ⁊ in futuro punire: quod eſt reprobare. ¶ Ad 3m dico: ꝙ ſm̄ ſanctū Tho. de veritate. q. 5. arti. 4°. ad 10m. (Facere malū ꝑꝑ bonū in hoīe reprehenſibile eſt: nec deo pōt attribui: ſed oꝛdinare malū in bonum: hoc nō cōtrariat̄ bonitati: ⁊ ideo permittere malum ꝑpter aliqͦ bonū inde eliciendū deo attribuit̄.) Hec ille. ¶ Dico ğ ꝙ deꝰ reprobādo aliquos: vt ſua iuſticia reluceat: nō facit malū vt eueniat bonū: ſed ꝑponit ꝑmittere mala: vt aliq̄ bona inde eliciant̄: reprobare. n. nō eſt facere malū: nec reprobatio ē mala: imo ſūme bona. ſm̄. n. ꝙ dicit ſcūs Tho. de veritate vbi ſ: ad 4m. (Quilibet prudens ſuſtinet aliqͦ paruū malū: ne impediat̄ magnū bonū. quodlibet āt ꝑticulare bonū ē paruū reſpectu aliciuꝰ nãe vlis.) Silr ꝑma ꝑte. q. 22. arti. 2°. ad 2m dicit. (Aliter ē de eo ꝗ habet curā aliciuꝰ particularis: ⁊ de ꝑuiſoꝛe vli: ꝑuiſoꝛ enim particularis excludit defectum ab eo: quod eius cure ſubditur quantū poteſt: ſed ꝑuiſoꝛ vlis permittit aliquem defectum in aliquo particulari accidere: ne impediat̄ bonū totiꝰ. vñ corruptiōes ⁊ defectus dicunt̄ eē ꝯ nãm particularē: ſed tm̄ ſunt de intētiōe vlis inq̄ꝫtū defectꝰ vniꝰ cedit in bonū alteriꝰ: vel etiā totiꝰ vniuerſi.) Hec ille. ¶ Ex quo patꝫ. ꝙ reprobare aliquos ſine alia cā q̄ꝫ illa q̄ ponit̄ in ꝯ̄ne: nō eſt malū: ſed ꝑtinet ad optimū ꝑuiſoꝛē: cū. n. bonū vniuerſi ſit poſt diuā bonitatē optimū bonū. iō cū bonū eiꝰ: qͦ cōſiſtit in multiplicitate ⁊ varietate graduū bōitatis ipediret̄: ſi nullꝰ ꝑmitteret̄ cadere in pctm̄. aut ſi nullus eternaliter puniret̄. iō bonū eſt talia ꝑmittere ꝑꝑ bonū vniuerſi: q̄ꝫuis cedat in malū aliquoꝝ particulariū vniuerſi: quoꝝ bonis preponderat bonū vniuerſi. vnde ſcūs Tho. de veritate vbi ſ. arti. 5°. ad 3m. dicit. (Deus plus amat quod ē magis bonum: ⁊ ideo magis vult preſentiam magis boni q̄ꝫ abſentiā minus mali: qꝛ ⁊ abſentia mali quoddam bonū eſt: ⁊ ideo ad hoc: ꝙ aliqua bōa maioꝛa eliciant̄ permittit aliquos etiā in mala culpe cadere: que maxime ſm̄ genus ſunt odibilia: q̄ꝫuis vnū eoꝛū ſit magis odibile alio.) Hec ille. ¶ Ad 4m dico ꝙ reprobatio inquātū reſpicit punitionē eſt ꝑpter relucentiā iuſticie: ⁊ inquātū reſpicit maliciā: licet. n. vtrū q̄ꝫ reſpiciat ſicut ⁊ diuina ꝑuidētia. tm̄ aliter ⁊ aliter. vt enim dicit ſcūs Tho. vbi ſ. arti. 4°. (Dupliciter aliquid ſubeſt prouidentie. Uno modo ſicut illud: ad qͦ aliquid oꝛdinat̄. Alio modo ſicut illud: qͦ ad aliud oꝛdinat̄: in oꝛdine autē eoꝝ: q̄ ſunt ad finē: oīa itermedia ſūt finis: ⁊ ad finē: vt dicit̄ 2°. phyſicoꝝ. ⁊ 5°. metaphiſice: ⁊ iō quicqͩ eſt in recto oꝛdine ꝑuidentie cadit ſub prouidentia: nō ſolum ſicut oꝛdinatū ad aliū: ſed ſicut illud: ad quod aliud oꝛdinat̄: ſed illud quod exit a recto oꝛdine cadit ſub ꝑuidentia ſolum ſm̄ ꝙ oꝛdinat̄ ad aliud. non ſm̄ ꝙ aliud oꝛdinatur ad ipſum. ſicut actus virtutis generatiue: qua hō generat hoīem perfectū i nã: eſt oꝛdinatus a deo ad aliqͩ aliud. ſ. ad foꝛmam humanā. ⁊ ad illum oꝛdinatur aliqͩ. ſ. vis generatiua: ſed actus deficiens: quo interdū monſtra generant̄ in nã: oꝛdinatur quidē a deo ad aliquā vtilitatē: ſed ad hoc nihil aliud oꝛdinat̄: incidit enim ex defectu alicuius cauſe: ⁊ reſpectu primi eſt ꝑuidentia approbationis: reſpectu ſecundi eſt ꝑuidentia conceſſionis: quos duos modos ꝑuidentie Phy. 2. c. 2. Me. a. 1. c. 2.

dentie

Cap. 28. dentie Damaſ. ponit lib° z°.) Hec ille. ❡ Dico igiẜ: ꝙ
cū reprobatio ſit pars ꝓuidētie: vt dicit ibidē pͥma pte
q. 23. arti. 3°. ipſa reſpiciat maliciā pͥmo mō: ⁊ penā z°
modo: ⁊ reſpiciendo vtrunqꝫ eſt ꝓpter relucentiam iu
ſticie. Illa āt que iſte obycit friuola ſunt: nō eni ſequiẜ
ꝙ ſi reprobatio reſpicit maliciā ꝓpter relucentiā iuſti
cie: ꝙ de⁹ ſit cā malicie: vel actoꝛ pctī: qꝛ ſm ꝙ diciẜ de
veritate vbi ſ̄ ad pͥmū. Non omne: qδ ꝓuideẜ a deo
fit a deo aliquo modo: niſi intelligatur de prouidentia
approbationis: malum aūt non cadit ſub prouidentia
approbationis: ſed cōceſſionis tm̄. ❡ Ad 5m. negaẜ mi/
noꝛ. dico eni ꝙ quelibet ſpecies iuſticie eſt pp ſe appe/
tenda: ſiue punitiua: ſiue diſtributiua: vel cōmutatiua.
Et cū arguiẜ: ꝙ null⁹ appetit penā ꝓpter ſe ⁊c̃. Dico ꝙ
pena non eſt idē: qδ iuſticia punitiua: ⁊ iō ꝓbatio nihil
valet. Dico tm̄ ꝙ ſm ſcm̄ Tho. 4° ſen. diſ. 50. q. z. ar.
4° q̄ſtiūcula 3a. ad p̄m. (Letari de malo alterius inq̄/
tū hō ptinet ad odiū: nō aūt letari ō malo alteri⁹ rōne
alicuius adiūcti: ⁊ iō de⁹ lꝫ nō delecteẜ in penis inquā
tum hō. tn̄ delectaẜ in eis inq̄tū ſunt ꝑ ſuā iuſticiā or/
dinate.) Hec ille. ❡ Patet ḡ ꝙ pena alteri⁹ nō pp ſe
appetenda eſt: ſed ꝓpter ordinē iuſticie in ea relucētē.
ipſa aūt iuſticia punitiua ē ꝓpter ſe appetenda. ❡ Ad
pͥmā ꝯ z^{am} partē ꝯnis diciẜ negando minorē. nō enim
ſequiẜ: ꝙ ſi deus ꝓ libito voluntatis aliquē reprobat:
ꝙ ipſe ꝑ ſe delecteẜ in pena: nec ꝙ velit ſaturari penis
damnatoꝝ: nō enim intendit penā ꝑ ſe. aut afflictionē
miſeroꝝ: ſed ordinationē iuſticie: qua culpa ordinaẜ in
penā: ⁊ pena in relucentiā diuine iuſticie: ⁊ illa relucen/
tia in diuinā bonitatē. vñ iſtud argumētū faciliter ſol/
uitur ex p̄dictis ⁊c̃. ❡ Ad z^m dico: ꝙ tam in habentib⁹
experientiā boni ⁊ mali: honoris ⁊ cōtumelie: q̄ꝫ in nō
habentibus artifex illoꝝ poteſt ſine nota crudelitatis
aut iniurie negare artificiato illud: qδ limites artificia
ti excedit: ⁊ illi tribuere qδ artificiato debetur ſm ſuā
naturam. vel ſm ſuas diſpoſitiones: ⁊ ideo qꝛ gratia: ⁊
gloria excedunt limites nature humane: vel angelice:
nature aūt peccanti debeẜ pena: ideo deus eternaliter
preſciens quorūdā pctā: quoꝝ ipſe cauſa nō erat futu/
rus: ſed peccantiū iniqua volūtas: potuit ſine q̄cunqꝫ
nota crudelitatis aut iniuſticie ꝓponere ſe non daturꝫ
eis gloriā: qua finaliter a pctō liberarenẜ: ſed penā: qua
culpe eoꝝ ordinareẜ: ⁊ hoc fecit eos reprobādo. ⁊ ideo
illa: que arguens ibi narrat: falſa ſunt. Pͥmū. ſ. ꝙ ali/
quod debitū nāe reprobatoꝝ illis ſubtrahatur: ſi intel
ligit de donis gratuitis: non eni debeẜ nāe. Si āt intel
ligat de alijs ꝑfectionib⁹ puta felicitate: quā hūana nā
pōt nāliter adipiſci. Dico ꝙ deus nō ſubtrahit eam ali
cui ſine ſuo demerito. z^m falſum: qδ ibi ſupponit eſt. ꝙ
ſcilicet deus ꝓ libito voluntatis ſine cā ex parte repro
bati ponat eū in ſūma triſticia ⁊ pena. Hoc eni non di/
cimus nos: ſicut ipſe imponit: nam lꝫ reprobatio ſit cā
effectiua derelictionis a deo i preſenti: ⁊ pene i futuro.
tn̄ illius pene culpa creature ē cā meritoria: ſicut ⁊ de/
relictionis a deo in preſenti. ⁊ iō nō ſeqẜ: ꝙ ſi reproba/
tionis nulla ſit cā alia a dei volūtate: ꝙ de⁹ ꝓ ſolo libi/
to facultatis abſqꝫ demerito hoīs ponat euꝫ in eterna
miſeria. Dictum eni eſt prius: ꝙ lꝫ nulla cā reprobatio
nis habeat cām ex pte reprobati. tn̄ effect⁹ reprobatio/
nis hꝫ cām ex parte reprobati. ſ. culpā: q̄ nō eſt effect⁹
reprobationis: ſed ē cā effect⁹ reprobatiōis meritoria:
cui⁹ reprobatio eſt effectiua. ❡ Ad illud qδ dicit de ex
emplo dato de figulo. Dico ꝙ apl's vtiẜ illo exemplo
ad ſenſuꝫ: ad quē ſcūs Tho. loquiẜ: ⁊ nō cū illa preſup/
poſitiōe originalis pctī: licet enim ſuppoſita maſſa ori
ginali pctō corrupta nulla fiat iniuria: ſi vnus hō libe
ratur: ⁊ alius nō ſicut dicit arguens. tamen illa maſſa
nō ſuppoſita adhuc vnū pro libito reprobaret: ⁊ aliuꝫ
non. Quero eni a ſic dicēte: vñ ē ꝙ vnā aīam ponat in
tali maſſa infecta: ſicut fecit de anima Jude: ⁊ aliā nō
ponat: ſicut fecit de aīa Chriſti: ⁊ certe nō poterit rōnē
reddere: niſi diuine libitū volūtatis. Dicat igitur ſilr de
hoībus: ꝙ ex ſola diuina volūtate ē: ꝙ iſte ſit vas miſe
ricordie. ali⁹ aūt vas ire. id eſt reprobatū: non aūt vas
culpe. hoc eni nō eſt a deo volitū: ſed ꝑmiſſū. ❡ Ad 3m
diciẜ: ꝙ falſū ſupponit. ſ. ꝙ nos dicamus deum infli ge
re alicui penā ſine illius demerito: nō eni reprobare ē
penā dare: ſed ē ꝓponere debitā penā reddere: vt expo
ſitū eſt ad z^m. non tn̄ fiat vis in hoc: ꝙ dico reprobatio
nem: vel predeſtinationē eſſe ꝓpoſitū: aut actū volūta
tis: hoc eni nō ē veꝝ: niſi ſit predicatio per concomitan
tiam: vel cōſequētiā: vt ſ̄ dictū fuit. ❡ Ad argumētū
in pede queſtionis factum reſponſuꝫ eſt in fine proba/
tionis 7e cōcluſionis. Et hec dicta de preſenti queſtiōe
ſufficiant.

Diſtin. XLII.

❡ Utrum in deo ſit omnipotentia. Qō. I.

Jrca quadrageſimā ſecundaꝫ di/
ſtinctionē queritur: Utruꝫ
in deo ſit omnipotētia. Et arguiẜ ꝙ non
In deo non eſt potentia. igitur nec om/
nipotentia. aīs patet. quia ſicut ſe habet
materia prima ad actum: ita deus qui
eſt pͥmū agēs ad potētiā: ſꝫ mā ſm ſe cō
ſiderata ē abſqꝫ oī actu. igiẜ ⁊ deus abſqꝫ oī potentia.

In oppoſitum arguitur per illud Luc. p̄.
Non erit impoſſibile apud
deum omne verbū. Et alibi. ſ. in cantico filioꝝ iſrl̄. Do
minus quaſi vir pugnatoꝛ: omnipotens nomen eius.

In hac q̄ōne erunt duo articuli. In primo
ponentur concluſiones. In ſe
cundo mouebuntur obiectiones.

Quantum igitur ad pͥmū ſit hec pͥma ꝯ. Li
cet in deo nō ſit potētia paſſiua: ſtat
tn̄ ꝙ in eo ē maxie potētia actiua. Iſtā ꝯnē ꝓbat de po
tentia dei. q. I. ar. p̄. dicēs. (Potētia dr̄ ab actu: actus āt
eſt duplex. ſ. pͥm⁹ q eſt forma. ⁊ z⁹ q eſt opatio: ⁊ ſic vi/
deẜ ex cōi hoīum itellectu: ꝙ nomen actus p̄ fuit attri/
butū opatiōi: ſic. n. q̄ſi oēs itelligūt actū. z° aūt exinde
fuit trāſlatū ad formā: inq̄tū forma ē pͥncipiū opatio/
nis ⁊ finis. Un̄ ſilr duplex ē potētia. vna actiua: cui cor
reſpōdet act⁹ q ē opatio. ⁊ huic p̄ videẜ nomē potentie
fuiſſe attributū: alia ē potētia paſſiua: cui correſpōdet
act⁹ prim⁹: q eſt forma: ad quā ſilr ſecūdario nomē po
tētie videẜ fuiſſe deuolutū: ſicut aūt nihil patiẜ: niſi rō
ne potētie paſſiue: ita nihil agit niſi rōne act⁹ pͥmi: q eſt
forma: dictū ē. n. ꝙ ad ipſū p̄ nomē act⁹ ex actiōe deue
nit: deo aūt cōuenit eē actū purꝫ ⁊ pͥmū. vñ ipſi conue/
nit maxie agere: ⁊ ſuā ſimilitudinē in alia ꝓfundere: ⁊
iō ei maxie ꝯuenit potētia actiua: nā potētia actiua dr̄
ſm ꝙ ē pͥcipiū actiōis. Sed ſciēdū ꝙ itellect⁹ nr̄ deū
exprimere nititẜ: ſicut aliqd ꝑfectiſſimū: ⁊ qꝛ in ipm̄ de
uenire nō pōt: niſi ex effectuū ſilitudine: nec in creatu/
ris inuenit aliqd ſūme ꝑfectū: qδ oīo iꝑfectiōe careat.
iō ex diuerſis ꝑfectionib⁹ in creaturis reptis ipſū nitiẜ
deſignare: q̄uis cuilibꝫ illaꝝ ꝑfectionū aliqd deſit. ita
tn̄ ꝙ qcqd alicui iſtaꝝ ꝑfectionū imꝑfectiōis adiūgiẜ
totū a deo amoueaẜ. verbi grā: eē ſignat aliqd cōpletū:
⁊ ſimplex: ⁊ non ſubſiſtens: ſubā aūt ſignat aliqd ſub/
ſiſtēs: ſed alteri ſubiectū. ponim⁹ ḡ in deo ſubam ⁊ eē.
ſed ſubam rōne ſubſiſtēti: nō rōne ſubſtandi: eē vero

rōne ſimplicitatis:ꝛ cōplemēti.nō rōne inherētie:qua
alteri inheret:ꝛ ſiliter attribuimus deo opationē ratio
ne vltimi cōplemēti:nō rōne ei⁹: ꝙ opatio traſit:potē
tiā vero attribuim⁹ rōne eius: qḋ ꝑmanet:ꝛ qḋ ē prin
cipiū effectus:ꝛ nō rōne eius:qḋ ꝑ operationē cōplet̄.)
Hec ille.¶ Et ad 6ᵐ pōit:ꝙ potētia paſſiua nullo mō
eſt in deo.¶ Itē pria pte.q.25.arti.p̄ dicit.(Duplex ē
potētia.ſ.paſſiua.q̄ nullo mō ē in deo:ꝛ actiua quā oꝫ ī
deo ſūme ponere:manifeſtū eſt eni.ꝙ vnū quodqꝫ ſꝫ
ꝙ eſt in actu ꝛ pfectū:ſm h̄ eſt principiū actiuū alicu
ius:patit̄ āt vnū quodqꝫ ſm ꝙ ē deficiēs:ꝛ imꝑfectū:
oſtenſū ē aūt ſupra.ꝙ de⁹ ē actus pur⁹:ꝛ ſimplex:ꝛ vni
uerſaliter perfect⁹:nec in eo aliq̄ imperfectio hꝫ locū:
vn̄ ſibi maxime cōpetit eē pricipiū actiuū:ꝛ nullo mō
pati:rō aūt actiui pricipij cōpetit actiue potētie: nā po
tētia actiua ē pricipiū agēdi in aliud:potētia vero paſ
ſiua eſt p̄ncipiū patiēdi ab alio. vt phūs dicit 5° meta.
Tex.co.17. relinq̄r ḡ ꝙ in deo ſit maxie potētia actiua.) Hec ille.
¶ 2° ꝯ.Diuina potentia nō eſt aliud ab ei⁹ ſuba ſm rē.
ſed ſolū ſm rōnē. Iſtā ponit 2° ꝯ Gentiles ca°.8°.cu⁹
primā partē ꝓbat ſic.(Potentia actiua cōpetit alicui
ſm ꝙ eſt actus:de⁹ aūt ē actus ipſe:nō aūt eſt ens actu
ꝑ aliquē actū:q nō ſit:qḋ eſt ipſe:cū in eo nulla ſit potē
tialitas.vt in primo libro oſtēſum eſt. ḡ ipſe eſt ſua po
Cap.18. tentia.¶ 2° ſic. In reb⁹ quaꝝ potētie nō ſūt eaꝝ ſube:
ipſe potentie ſunt accidētia.vn̄ potentia nālis in 2° ſpē
qualitatis ponit̄:in deo aūt nō pōt eſſe aliqḋ accidēs.
ḡ deus ē ſua potētia. ¶ 3° ſic. Omne qḋ eſt ꝑ aliud re
ducit̄ ad illud:qḋ eſt per ſe:ſicut ad p̄mū:alia vero agē
tia reducunt̄ in deū ſicut in primū agens.eſt igit̄ agēs
ꝑ ſe:qḋ aūt ꝑ ſe agit per ſuā eſſentiā agit: id aūt quo qs
agit:eſt eius actiua potentia.ipſa igit̄ dei eſſentia eius ē
actiua potentia.¶ 4°.Potentia actiua ad perfectionē
rei pertinet:oīs aūt diuina perfectio in ipſo ſuo eſſe cō
tinet̄.diuina igitur potētia nō eſt aliud ab ipſo eē eius:
deus aūt eſt ſuū eē.igit̄ ē ſua potētia.) Hec ille. ¶ Ex
q̄bus pꝫ quō potētia dei ē ſm rē eius ſuba. Quō aūt di
ſtinguant̄ ſm rationē oſtendit.q.1.de potentia dei.ar.
primo ad 9ᵐ.(Eſſentia dina(inq̄t)ſufficit ad h̄ ꝙ per
eā de⁹ agat:nec tn̄ ſupfluit potētia:q2 potētia nō intelli
git̄ q̄ſi quedā res addita ſup eſſentiā. ſed ſuperaddit
ſm intellectū ſolā relationē p̄ncipij: ipſa eni eēntia ex
h̄ ꝙ ē p̄ncipiū agēdi hꝫ rōnē potētie.) Hec ille. ¶ Et
ad 10ᵐ dicit.(Relatiōi p̄ncipij:quā addit potentia ſup
eſſentiā correſpōdet in re aliqd:nō imediate tn̄:ſꝫ me
diate:intellectus eni nr̄ intelligit creaturā cū aliq̄ rela
tione ꝛ dependentia ad creatorē:ꝛ ex hoc ipſo quia nō
pōt intelligere aliqd relatū alteri:niſi ecōuerſo intelli
gat relationē ex oppoſito:iō intelligit in deo quandā re
lationē principij:que cōſequit̄ modū itelligēdi: ꝛ ſic re
fert̄ ad rē mediate.) Hec ille. ¶ Idē ponit p̊ ſen.diſt.
42.q.1.arti.p̊.ad 2ᵐ.dicēs.(Q2 potētia importat rōnē
principij actiōis.vn̄ qcqd ſit illud.qḋ eſt p̄ncipiū agen
di:potētia dr̄.ſicut ꝛ calor:ꝛ frig⁹:ꝛ hꝫ:ſic ipſa eēntia di
uina ſm ꝙ ē p̄ncipiū opatiōis potētia vocat̄.nō ꝙ po
tentia ſit aliud ab eēntia in deo.) Hec ille.¶ Itē p̄ma
pte vbi ē ad 4ᵐ dicit.(Potētia nō ponit̄ in deo vt ali
qd differēs a ſcia ꝛ voluntate:ſed ſolū ſm rōnē inq̄tū
potētia iportat rōnē p̄ncipij exequētis illud:qḋ volun
tas imperat:ꝛ ad quod ſcia dirigit: q̄ tn̄ tria ſm idē re
cōueniūt deo.)¶ Itē.q.19.ar.4°.ad 4ᵐ.(Uni⁹ ꝛ eiuſ
dē effect⁹ etiā in nobis cā eſt ſcia vt dirigēs:q̄ concipit̄
forma opatiōis:volūtas vt iperās:q2 forma vt ē in in
tellectu tm̄ non determinat ad hoc ꝙ ſit in effectu:vel
non ſit niſi ꝑ volūtatē:vn̄ intellectus ſpeculatiu⁹ nihil

dicit de operando:ſed potētia ē cā vt exequens:q2 no
minat imediatū p̄ncipiū opationis: ſed hec oīa in deo
vnū ſūt.) Hec ille.¶ Sciēdū aūt ꝙ potētia nō ſigni
ficat ipſā relationē p̄ncipij ſolū: alioq̄n eēt in gn̄e rela
tionis:ſed ſignat illud:qḋ eſt p̄ncipiū:nō q̄dē ſicut agēs
dicit̄ principiū:ſed ſicut illud.quo agēs agit ſm ꝙ ipſe
ponit prima pte.q.41.arti.5°.ad p̄mū.Et in reſpōſione
principali. ¶ 3ª ꝯ. Potentia diuina non eſt principiū
ſm rē dine actiōis:ſed ſolū ſm rōnē:q̄uis ſit pricipiū
ſm rem illius:quod ꝓducit̄ per actionē.Iſtam ꝯnem
ꝓbat ipſe 2° contra Gentiles ca°.9°.q̄tū ad illā partē
ꝙ potentia diuina non principiet realiter diuinā actio
nem ex iſto medio:quia ſunt idem realiter:qḋ ſic ꝓbat
(Que(inquit)vni ꝛ eidē ſūt eadē:ſibi inuicē ſūt eadē:
diuina aūt potentia eſt eius ſubſtantia: vt oſtenſū eſt. Cap.8.
ſimiliter eius actio eſt eius ſubſtantia:vt in primo lib° Cap.46.
oſtenſum eſt de intellectuali operatione: eadem enim
ratio i alijs competit.igitur in deo non eſt aliud poten
tia:ꝛ aliud actio.¶ Itē actio alicuius rei eſt quoddam
complementū potētie eius: comparat̄ eni ad potentiā
ſicut actus 2⁹ ad primū.diuina autē potētia non com
pletur alio q̄ ſeipſa: cū ſit ipſa dei eſſentia. in deo igit̄
nō eſt aliud potētia:aliud actio. ¶ Itē ſic potētia acti
ua eſt aliqd agens: ita eēntia eſt ens.ſꝫ dina potētia eſt
eius eēntia:vt oſtēſū ē:ḡ ſuū agere ē ſuū eē:ſed ei⁹ eēn
tia eſt ſua ſuba.igit̄ dina actio ē ſua ſuba: ꝛ ꝯñter potē
tia.) Hec ille.¶ Sꝫ q̄ ad alias ptes ꝓbat̄ ꝯ p eūdē ibi
dē ca°.10.(Quia vero(inq̄t)nihil ē ſuipſi⁹ p̄ncipiū.cū
dina actio ſit nō aliud q̄ ei⁹ potētia:manifeſtū ē ꝙ po
tentia nō dr̄ in deo:ſicut principiū actiōis ſed ſicut p̄n
cipiū facti:ꝛ q2 potentia reſpectum ad alteꝝ importat
rōne principij:eſt enim potētia actiua principiū agēdi
in aliud.vt patet ꝑ phm̄.5°.metaphiſice.manifeſtū eſt Tex.co.17.
ꝙ potentia dr̄ in deo ꝑ reſpectū ad facta ſm rei verita
tē.nō per reſpectū ad actionē:ſed ſm modū intelligen
di ꝓut intellectus noſter diuerſis cōceptionib⁹ vtrūqꝫ
cōſiderat.ſ.diuinā potentiā ꝛ eius actionē.vn̄ ſi alique
actiones deo cōueniāt:q̄ nō in aliqḋ factū trāſeant ſed
maneant in agente:reſpectu haꝝ nō dicet̄ in deo potē
tia niſi ſm modū intelligēdi:nō ſm rei veritatē: hꝫ āt
actiones ſunt intelligere ꝛ velle.potētia igit̄ dei ꝓprie
loquēdo nō reſpicit hꝫ actiōes.ſed ſolos effectus.intel
lectus igit̄ ꝛ volūtas in deo nō ſūt vt potētie: ſꝫ ſolum
vt actiōes.) Hec ille.¶ Et de potētia dei vbi ē ad pri
mū dicit.(Potētia nō ſolū ē p̄ncipiū opatiōis:ſed etiā
effect⁹.vn̄ nō oꝫ ꝙ ſi potētia ponit̄ in deo: q̄ ſit effect⁹
p̄ncipiū:ꝙ iō opatiōis:q̄ ē dina eēntia:ſit p̄ncipiū. Uel
dicēdū ꝛ meli⁹.ꝙ in dinis iuenit̄ duplex relatio. Una
realis.ſ.illa q̄ ꝑſone ad inuicē diſtinguūt̄: vt p̄nitas ꝛ
filiatio:alias ꝑſone dine nō realiter: ſꝫ rōne diſtingue
rent̄: vt Sabelli⁹ dixit.Alia rōnis tm̄:q̄ ſignat̄ cū dici
tur:ꝙ opatio dina ē ab eēntia dina.vel ꝙ de⁹ operat̄ ꝑ
eēntiā ſuā:ꝓpoſitiōes.n.q̄ſdā habitudies deſignāt:ꝛ h̄
ideo cōtingit:q2 cū attribuit̄ deo opatio ſm ſuā rōnē:
q̄ requirit aliqḋ p̄ncipiū:attribuit̄ ei etiā relatio exeun
tis vl̄ exītus a p̄ncipio. vn̄ iſta relatio nō eſt niſi rōnis
tm̄:eſt aūt de rōne opationis hēre p̄ncipiū:nō de rōne
eēntie.vn̄ lꝫ dina eſſentia nō habeat aliqḋ p̄ncipiū:nec
re:nec rōne:tn̄ opatio dina hꝫ aliqḋ p̄ncipiū ſꝫ rōnē.)
Hec ille. ¶ Itē p̄ma pte.q.25.arti.p.ad 3ᵐ.(Dicendū
(inq̄t)ꝙ potētia in reb⁹ creatis nō ſolū ē p̄ncipiū actio
nis:ſed etiā effectus. ſic igit̄ in deo ſaluat̄ rō potentie
quātū ad hoc:ꝙ eſt p̄ncipiū effect⁹. nō aūt q̄tū ad hoc
ꝙ ē principiū actiōis:q̄ ē dina eēntia:niſi forte ſm mo
dū intelligēdi: ꝓut dina eēntia:q̄ i ſe hꝫ ſimplr quicqd
eſt perfectionis

eſt perfectionis in reb⁹ creatis pōt intelligi ſub ratiōe actionis: ⁊ ſub rōne potentie: ſicut intelligit̄ etiā ſub ratione ſuppoſiti hn̄tis nām: ⁊ ſub rōne nāe.) Hec ille. ❡ Itē p̄ ſen. vbi ē ad 4m. (Deinde (inq̄t) nō agit opatione media: q̄ ſit aliud ab eēntia ſua: ſed ſuū eē eſt ſuū opari: ⁊ ſuū eē eſt ſua eēntia: nihilomin⁹ tn̄ eſſentia ſua ſignificat̄: vt p̄ncipiū eēndi: ⁊ eadē rōne potētia ſua p̄t ſignificari vt p̄ncipiū opandi: ⁊ p̄ter h̄ vt p̄ncipiū opati.) ❡ 4a ꝯ. Diuine potētie actiue nō correſpōdet aliq̄ potētia paſſiua cā adequās: ſꝫ mā p̄ria multas formas poſſit a deo recipe: ad q̄s nō eſt in potētia nāli: ſꝫ ſit in potentia obedientie. Primā partē hui⁹ ꝯnis ꝓbat ſcūs Tho. p̄ ſen. diſ. 43. q. i. arti. p̄ ad 3m dicēs. (Potētia dei actiua nō eſt ꝑ finē: ſed finis oīum: ⁊ q̄uis nulla potētia paſſiua adequet eā: nō tn̄ eſt fruſtra: q2 fruſtra ē ſm

z. ph. tex. co. 6z.

phm quod eſt ad finē: quem nō inducit: alie tn̄ potētie actiue ⁊ paſſiue accedūt ad eam q̄ꝫtū poſſūt.) Hec ille. ❡ Et de potētia dei. q. i. arti. z°. ad primū idē ponit. Ar

Tex. co. z. z3° de aia tex. co. 17.

gumētū eni erat tale. (Ut dr̄ lib°. 9°. metaphiſice. fruſtra eēt in nā aliq̄ potētia actiua. cui cō correſpōderet aliq̄ paſſiua: ſed diue potētie infinite nō correſpondet aliq̄ paſſiua i nā. igit̄. (❡ Et rn̄det. (Ꝙ ph̄s loq̄t̄ d̄ potētia actiua nāli. res. n. nāles coordinate ſūt ad inuicē: ⁊ etiā oēs creature: de⁹ aūt ē ex̄ hūc ordinē: ipſe eni eſt ad quē tot⁹ hic ordo ordinat̄: ſicut ad bonū extrinſecū

Tex. co. 5z.

vt exercitus ad ducē ſm phm in. iz°. metaphiſice: ⁊ iō nō oꝫ: vt ei qđ eſt in deo aliquid in creaturis correſpondeat.) Hec ille. ❡ Itē z°. ꝯ Gentiles ca°. 16°. oſtēdit: q̄ de⁹ in agēdo nō p̄ſupponit aliqđ ſubiectū: aut māꝫ: aut potentiā paſſiuā. arguit eni ſic. (Oē agens qđ in agēdo requirit ſuā mām preiacētē: hꝫ mām ꝓportionatā ſue actioni. vt q̄cq̄d ē in virtute agentis: totū ſit in potētia māe: alias nō poſſet in actū ꝑducere quicq̄d eſt in ſua virtute actiua: ⁊ ſic fruſtra hr̄et virtutē ad illa: mā aūt nō hꝫ talē ꝓportionē ad deū: nō eni mā eſt potētia ad

Tex. co. 60.

quātitatē quācunqꝫ: vt pꝫ ꝑ phm in 3°. phyſicoꝝ: cū tn̄ dina potentia ſit ſimpliciter ifinita: vt in p̄ oſtēſum ē. de⁹ igit̄ nō req̄rit mām p̄iacentē: ex q̄ de necitate agat. ❡ Itē diuerſaꝝ reꝝ diuerſe ſūt māe: nō enim eſt eadē mā ſpūaliū ⁊ corporaliū: nec corpoꝝ celeſtium ⁊ corruptibiliū: qđ q̄dē ex h̄ pꝫ: q̄ recipere: qđ ē ꝓprietas māe nō eiuſdē rōnis eſt i p̄dictis: nā receptio q̄ eſt i ſpūalib⁹ eſt intelligibilis: ſicut intellect⁹ recipit ſpēs intelligibiliū nō ſm eē māle: corpa vero celeſtia accipiūt innouationē ſit⁹: nō aūt innouationē eſſendi ſicut corpa inferiora. nō eſt igit̄ vna mā: q̄ ſit in potētia ad eē vl'e: ipſe aūt de⁹ eſt toti⁹ eē actiu⁹ vl'iter. ipſi igit̄ nulla mā proportionaliter rn̄det.) Hec ille. Ex q̄bus pꝫ prima pars ꝯnis. ❡ z°. v° ꝓbat̄ ꝑ eūdē de potētia dei. q. 6. ar. p̄. ad 18m. Argumētū eni erat tale. (Cū oē genus ꝑ potētiā: ⁊

Tex. co. 3.

actū diuidat̄. vt pꝫ 3°. phyr̄. ad potentiā aūt potētia paſſiua ptineat. ad actū āt actiua: oꝫ q̄ ad illa ſolū potētia paſſiua iueniat̄ i nā: ad q̄ iuenit̄ potētia actiua nālis. h̄ eni ſunt eiuſdē gn̄is. ⁊ h̄ ēt dic̄ Cōmētator in. x°. metaphiſice. ḡ de⁹ nō pōt facere niſi q̄ fiūt ꝑ cauſas nāles i mā creata.) ❡ Et rn̄det. (Dicēdū (iq̄t) q̄ quāto aliq̄ virt⁹ actiua ē altior: tāto pōt eādē rem ꝑducere in effectū altiorē. vn̄ nā pōt ex terra facere aurū alys elemētis cōmixtis: qđ ars facere nō pōt: ⁊ inde eſt: q̄ res aliq̄ eſt in potentia ad diuerſa ſm habitudinē ad diuerſos agentes. vnde nihil ꝓhibet quin nā creata ſit in potentia ad aliqua fiēda ꝑ dinā potētiā: q̄ inferior potētia facere nō pōt: ⁊ iſta vocat̄ potentia obedientie: ſm quam q̄libꝫ creatura obedit creatori.) Hec ille. ❡ De hac potētia obedientie loq̄t̄. q. i. arti. 3°. ad p̄mū. (In creaturis (inq̄t) diſtinguit̄ duplex potētia. vna nālis ad ꝓprias opationes vel mot⁹. alia obedientie dicit̄ ad ea. q̄ a deo recipiūt.) ❡ Itē p̄ ſē. di. 4z. q. z. ar. z°. ad 4m. (De⁹ (iquit) māe indidit duplices rōnes. ſ. cauſales: vel obedientiales: ꝑ q̄s oēs res nate ſūt obedire deo. vt fiat ex eis quicq̄d ei placuerit: indidit etiā rōnes ſeminales. ſ. principia actiua: ꝑ q̄ effect⁹ nāles exercēt̄: ⁊ ꝯ has aliquādo dicit̄ facere in miraculis q̄ facit: ſed proprie loquendo tūc etiā ꝯ eas non facit: ſed p̄ter eas: vel ſupra eas: ſupra eas facit q̄n inducit effectū: in quē nā nullo mō attingere pōt: ſicut formā glorie in corporibus glorioſis: p̄ter eas facit q̄n effectū quē natura pōt iducere. ſine officio cauſaꝝ nāliū ꝑducit. vt q̄n aquā conuertit in vinū Ioh. z°. ſed ꝯ eas nō facit: q2 nō facit vt cauſa nālis actiua manēs eadē ſm ſpēm habeat alium effectū eſſentialē: vt q̄ ignis manens ignis ifrigidet: ſic nō pōt facere. q̄ ſil' ſit eadē ⁊ alia.) Hec ille. ❡ Idē ponit 4° ſen. diſ. 43. q. i. ar. p̄. q̄ſtiūcula 3a. Totā ꝯnē ſententialiter ponit z° ꝯ Gentiles ca°. zz°. dicēs. (Omni potentie paſſiue correſpōdet potētia actiua: potentia eni eſt ꝓpter actū: ſicut mā ꝑ formā: nō pōt āt ens in potentia cōſequi q̄ ſit in actu: niſi ꝑ virtutē alicui⁹ exiſtētis in actu: ocioſa igit̄ eēt potentia niſi eēt virt⁹ actiua agētis: q̄ eā in actū reducere poſſet: cū tn̄ nihil ocioſuꝫ ſit in reb⁹ nāe: ⁊ ꝑ hunc modū videm⁹: q̄ oīa q̄ ſunt in potētia nāli māe generabiliū ⁊ corruptibiliū: pn̄t reduci in actū ꝑ virtutē actiuā: q̄ eſt in corpe celeſti: qđ eſt principiū actiuū in nā: ſicut autē corpus celeſte ē p̄mū agēs reſpectu corpoꝝ inferioꝝ: ita de⁹ eſt p̄mū agens reſpectu toti⁹ entis creati. Quicq̄d igit̄ eſt in potentia creati entis: totū hoc deus ꝑ ſuā virtutem actiuam facere pōt. in potētia aūt entis creati eſt oē: qđ enti creato non repugnat: ſicut in potētia nāe hūane ſunt oīa: q̄ nām humanā nō tollūt. oīa igit̄ deus facere pōt.) Hec ille. ❡ Sciēdū tn̄ q̄ ꝓpter iſta verba nō intēdit: q̄ diuie potētie actiue correſpōdeat aliq̄ potētia paſſiua eā adequans: ſed ſolū q̄ oē poſſibile fieri de⁹ pōt facere: ita q̄ tanti ambit⁹ ē rō poſſibilis: q̄ ſcilicet nō includit cōtradictionē quanti dina potentia: in cui⁹ declarationem ponitur. ❡ 5a ꝯ. Diuina potentia eſt omnipotentia. Iſtā ꝯnē ꝓbat ſcūs doctor z° ꝯ Gentiles ca°. zz°. (Ꝙ effectus (inquit) nō ſubdat̄ potētie alicui⁹ agētis pōt ex trib⁹ contingere. Uno mō ꝑ hoc: q̄ non hꝫ cum agēte affinitatē: vel ſimilitudinē: oē eni agens agit ſibi

Ex trib⁹ p̄uenit q̄ effectus aliquis nō pōt ab alicui⁹ potētia p̄ueniri.

ſil'e aliquo mō. vn̄ virtus: q̄ eſt in ſemine hois: nō pōt ꝑducere brutū: vel plantā: hoiem aūt pōt: q̄ tn̄ p̄dicta excedit. Alio° ꝑ excellentiā effectus. qui tranſcēdit ꝓportionē virtutis actiue: ſicut virt⁹ actiua corpalis nō pōt ꝑducere ſubaꝫ ſepatā. 3° mō ꝓpter mām determinatā ad effectū. in quā agēs agere non poſſit. ſicut carpentari⁹ nō pōt facere ſerrā: q2 ſua arte nō pōt agere in ferrum: ex quo fit ſerra: nullo autem iſtoꝝ modoꝝ pōt aliq̄s effect⁹ ſubtrahi diue virtuti: neqꝫ ꝑ diſſimilitudinem effectus aliquid ei diſſimile eē nō poteſt. cū omne ens inq̄ꝫtū hꝫ eſſe ſit ei ſil'e: vt oſtēſum eſt. Nec etiā ꝓpter effect⁹ excellentiā: cū oſtēſum ſit q̄ de⁹ ē ſupra oīa entia in bonitate ⁊ ꝑfectione. Nec iteꝝ ꝑ defectū māe: cū ipſe ſit cā māe: q̄ non poſſibilis ē cauſari niſi ꝑ creationē: ipſe etiā in agēdo nō requirit mām: cū nullo p̄exn̄te rē in eſſe ꝑducat: ⁊ ſic ꝓpter māe defectū eius actio impediri nō pōt ab effectus ꝑductiōe. reſtat ḡ q̄ dina virtus nō determinet̄ ad aliquē effectū: ſꝫ ſimpl'r agere oīa pōt: qđ eſt eū eē oipotētē. ❡ Ampli⁹. Omne agens agit inq̄ꝫtū actu ē. ſm igit̄ modū actus vniuſcuiuſqꝫ agētis eſt modus ſue virtutis i agēdo: hō eni ge

nerat hoiem ⁊ ſol: ⁊ ignis ignē: deꝰ aūt ē actus ꝑfectꝰ in ſe oēs ꝑfectiones hñs. igit̄ q̄cunq; repugnāt rōni eius qḋ eſt ens ī actu: īpoſſibilia ſūt ſibi: h̄ aūt ē ſolū: qḋ ꝯdictionē īplicat. oīa igr̄ ꝑter h̄ pōt deꝰ. ¶ Ampliꝰ. Oī potētie paſſiue reſpōdet potētia actiua ⁊c̄. vt recitatū fuit in fine ꝓbatiōis p̄cedētis ꝯnis. ¶ Amplius. Oīs virtꝰ ꝑfecta ad illa oīa ſe extēdit: ad q̄ ꝑ ſe: ⁊ ꝓprius eius effectus ſe extēdere pōt: ſicut edificatiua ad oīa ſe extēdit ſi ꝑfecta ſit: q̄ pñt hr̄e rōnē domus: v̄tus aūt diuina eſt ꝑ ſe cā eſſendi: ⁊ eē ē ꝓpriꝰ eiꝰ effectus: vt ex p̄dictis pȝ: ḡ ad oīa illa ſe extēdit: q̄ rōni entis nō repugnāt: ſi eni tm̄ in quendā effectū poſſet virtus eiꝰ: nō eēt ꝑ ſe cauſa entis inq̄ſtū ens: ſȝ huiꝰ entis. rōni aūt entis repugnat oppoſitū entis: qḋ eſt nō eſt ens. oīa igit̄ deus pōt: q̄ in ſe rōnē nō entis nō īcludūt: hec aūt ſūt: que ꝯdictionē implicant. relinqt̄ ḡ ꝙ qcqd ꝯdictionē nō īplicat pōt deꝰ. qḋ ē eū oīpotētē eē.) ¶ Hec ſūt rōes eiꝰ ibidē. Qꝫ aūt eē ſit ꝓpriꝰ effectus dei ꝓbat caº. 15º. (Scḋm ordinē (inqt) effectuū oȝ eē ordinē cauſaꝝ: eo ꝙ effectꝰ cauſis ſuis ꝓportionati ſint. vñ oȝ ꝙ ſicut effectꝰ ꝓprij reducunt̄ in cauſas ꝓprias: ita illud: qḋ cōe ē in effectibꝰ ꝓprijs reducit̄ in aliquā cām cōem: ſicut ſupra ꝑticulares cauſas huiꝰ vel illiꝰ ē ſol vl'is cā gn̄ationis: ⁊ rex eſt vl'is cā regiminis in regno ſupra ꝓpoſitos regni: ⁊ etiam vrbiū ſingulariū: oībus aūt cōe eſt eſſe. oȝ igit̄ ꝙ ſupra oēs cauſas ſit aliq̄ cā: cuiꝰ ſit dare eē: p̄ma aūt cā deus ē. vt ſ̄ oſtenſū eſt. ſ. caº. 6º. ḡ oȝ oīa q̄ ſunt a deo eē: ⁊ ꝙ eē ſit ꝓpriꝰ effectꝰ dei.) ¶ Sexta ꝯ. Deꝰ dicit̄ oīpotens. qꝛ pōt oē poſſibile abſolutū. Iſtā ponit ſcūs Tho. p̄ma pte. q. 25. arti. 3º. dicēs. (Coiter (inqt) oēs cōfitent̄ deū eē oīpotētē: ſȝ rōnē oīpotētie difficile videt̄ aſſignare: dubiū eni eē pōt qd cōprehēdat̄ ſub iſta diſtributiōe: cū dicit̄ deū oīa poſſe: ſed ſi qs recte cōſideret: cū potētia dicat̄ ad poſſibilia: cū deꝰ oīa poſſe dr̄: nihil rectiꝰ itelligit̄ q̄ȝ ꝙ poſſit oīa poſſibilia. ⁊ ob hoc oīpotēs dicat̄. Poſſibile aūt dr̄ dupl'r ſm phm 5º. meta.

Tex. co. 17.

Unoꝰ ꝑ reſpectū ad aliq̄ȝ potētiā: ſic qḋ ſubdit̄ hūane potētie dr̄ eē poſſibile hoī: nō aūt pōt dici: ꝙ deꝰ dicat̄ oīpotēs. qꝛ pōt oīa q̄ ſunt poſſibilia nāe create: qꝛ diuīa oīpotētia in plura extēdit̄. Si aūt dicat̄ ꝙ deꝰ dr̄ oīpotens: qꝛ pōt oīa q̄ ſūt poſſibilia ſue potētie: erit circulatio in manifeſtatiōe oīpotētie: hoc. n. nō erit aliud dicere q̄ȝ ꝙ deꝰ ē oīpotens: qꝛ pōt oīa q̄ pōt. Relinqt̄ igit̄ ꝙ deꝰ dicat̄ oīpotēs: qꝛ pōt oīa poſſibilia abſolute: q ē alter modꝰ dicēdi poſſibile: dr̄ aūt poſſibile vel īpoſſibile aliqd abſolute ex habitudine terminoꝝ: qꝛ p̄dicatū nō repugnat ſubiecto: vt hoiem eē aſinū. Eſt aūt cōſiderādū: ꝙ qꝛ vnūquodq; agēs agit ſibi ſil'e. vnicuiq; potētie actiue correſpōdet poſſibile: vt obiectū ꝓpriū ſm rationē actꝰ illiꝰ: ī quo fundat̄ potētia actiua: ſicut potētia calefactiua refert̄ vt ad ꝓpriū obiectū ad oē calefactibile: eē aūt diuinū ſup qḋ rō diuine oīpotētie fundat̄ eſt eē infinitū: nō limitatū ad aliqḋ genꝰ entis: ſed p̄habens in ſe totiꝰ eē ꝑfectionē. vñ quicqd pōt hr̄e rationē entis cōtinet̄ ſub poſſibilibꝰ abſolutis: quoꝝ reſpectu deꝰ dr̄ oīpotens: nihil aūt opponit̄ rōni entis niſi nō ens: h̄ igit̄ repugnat rōni poſſibilis abſolute: qḋ ſubdit̄ diuine potētie: qḋ īplicat in ſe eē: ⁊ nō eē ſil'. hoc enim oīpotētie non ſubdit̄: nō ꝓpter defectū diuine potētie ſed qꝛ nō poteſt habere rōnē factibilis neq; poſſibilis. Quecūq; ḡ ꝯdictionē implicāt: ſub diuina oīpotentia nō continent̄: qꝛ nō pñt habere poſſibiliū rōnē. vñ conuenientiꝰ dicit̄: ꝙ talia nō pñt fieri q̄ȝ ꝙ deꝰ nō poſſet ea facere: nec h̄ eſt ꝯ verbū angeli dicētis. Nō erit impoſſibile apud deū omne verbū: illud. n. qḋ ꝯtradictionē īplicat verbū eē nō pōt: qꝛ nullus intellectus illud pōt cōcipere.) Hec ille. ¶ Eādē ꝓbationē ponit de potētia dei. q. 1. ar. 7º. Itē p̄ ſen. diſ. 42. q. 2. arti. 2º. ¶ Septima ꝯ. Deꝰ nō pōt illa: q̄ ſūt potētie paſſiue: nec illa q̄ ſunt ꝯ rōnē factibilis: nec illa q̄ eiꝰ derogāt volūtati. vl' ſcie. Primā partē huius ꝯnis. ꝓbat 2º ꝯ Gent. les caº. 25º. dicēs. (Quis deꝰ (inqt) ſit oīpotens: aliq̄ tm̄ dr̄ nō poſſe: oſtenſū. n. eſt. ſ. in deo eē potētiā actiuā: potentia vero paſſiua ī deo eſſe nō pōt. vt ſ̄ oſtenſū ē in p̄ libº. ſȝ aūt vtrāq; potentiā dicimur poſſe. illa igit̄ deꝰ nō pōt q̄ poſſe eſt potētie paſſiue: q̄ aūt ſint hꝯ iueſtigādū eſt. primo quidē potētia actiua eſt ad agere: potentia autē paſſiua ad eē. vñ in illis ſolis eſt potētia ad eſſe: q̄ mām hñt ꝯtrarietati ſubiectā. cū ḡ in deo potētia paſſiua nō ſit. qcqd ad eſſe ſuū ptinet: deꝰ nō pōt. nō pōt igit̄ deus eē corpꝰ. aut aliqd hꝯ. ¶ Adhuc. Huiꝰ potētie paſſiue motꝰ actus eſt. deꝰ igit̄ cui potētia paſſiua nō competit mutari nō pōt. Poteſt aūt vlteriꝰ oſtēdi ⁊ concludi: ꝙ deus nō pōt mutari ſm ſingulas mutationū ſpēs. vt ꝙ nō pōt augeri: minui: aut alterari: aut gn̄ari: aut corrūpi. ¶ Preterea. Defectꝰ oīs ſm p̄uationē aliquā ē. p̄uationis aūt ſolū potētia māe ē. nullo igit̄ mō pōt deficere. ¶ Adhuc. Cū fatigatio ſit ꝑ defectū v̄tutis: obliuio aūt ꝑ defectū ſcie: pȝ ꝙ neq; fatigari: neq; obliuiſci pōt. Ampliꝰ. Neq; vici: aut violētiā pati poteſt: hec enim nō ſunt niſi eiꝰ: qḋ natū eſt moueri. Siliter autē neq; penitere pōt neq̄ȝ triſtari: cū oīa hec in defectum ſonēt.) Hec ille. ¶ Ex qbꝰ pȝ p̄ma ps ꝯnis. ſ. ꝙ deꝰ nō pōt ea: q̄ ſūt potētie paſſiue. ¶ 2am pte vo. ſ. ꝙ nec poſſit illa: q̄ ſunt ꝯ rōnē facti: vel entis probat ſic dicens: (Rurſus ꝙ potētie actiue obiectū ⁊ effectꝰ eſt ens factū: nulla aūt potētia opationē hȝ: vbi deficit rō obiecti ſui: ſicut viſus nō videt deficiēte viſibili ī actu: oȝ ꝙ deus dicat̄ nō poſſe illud: qḋ eſt ꝯ rōnē entis inq̄ſtum eſt. vel facti entis inq̄ſtū ē factū: que aūt ſint hꝯ inquirendū ē. Primo qdē cōtra rōnē entis ē qḋ entis rōnē tollit: tollit̄ aūt rō entis ꝑ ſuū oppoſitū: ſicut rō hois ꝑ oppoſitū eius: vel partiū ipſius: oppoſitū aūt entis eſt nō ens. h̄ igit̄ deꝰ nō pōt: vt faciat ſil' eſſe ⁊ nō eē: quod ē ꝯdictoria eē ſil'. ¶ Adhuc. Cōtradictio ī ꝯrijs ⁊ p̄uatiue oppoſitis icludit̄: ſeqt̄ eni ꝙ ſi eſt albū ⁊ nigrū: ꝙ ſit albū ⁊ nō albū: ⁊ ſi eſt vidēs ⁊ cecū: ꝙ ſit vidēs ⁊ nō videns: vñ eiuſdē rōnis eſt: ꝙ deꝰ nō poſſit facere oppoſita ſil' ineſſe eidē ſȝ idē. ¶ Ampliꝰ. Ad remotionē cuiuſlibet p̄ncipij eēntialis: ſequit̄ remotio ipſiꝰ rei. ſi igit̄ deꝰ non pōt facere rē ſimul eſſe ⁊ non eſſe: nec etiā pōt facere: ꝙ rei aliqḋ ſuoꝝ p̄ncipioꝝ eſſentialiū deficiat ipſa re manēte: ſicut ꝙ hō nō habeat aīaȝ. ¶ Preterea. Cū p̄ncipia q̄ruidā ſciaꝝ: vt logice: geometrice: ⁊ ariſmetrice ſumāt̄ ex ſolis p̄ncipijs formalibꝰ reꝝ: ex qbus eſſentia rei dependet: ſeqt̄ ꝙ cōtraria hoꝝ p̄ncipioꝝ deꝰ facere nō pōt: ſicut ꝙ genus non ſit p̄dicabile de ſpē. vel ꝙ linee ducte a centro circuli ad circūferentiā nō ſint eq̄les. aut ꝙ triangulus rectilineꝰ nō habeat tres angulos equales duobus rectis. Hic etiā pȝ: ꝙ deus nō pōt facere: ꝙ p̄teritū nō fuerit: nā hoc etiā ꝯdictionē includit: eiuſdē nāq; neceſſitatis eſt aliqd eē dū ē: ⁊ aliqd fuiſſe dū fuit: ſunt eni q̄dā: q̄ repugnāt rationi entis facti inq̄ſtū hꝯ. q̄ deꝰ facere non pōt. nā oē qḋ facit deꝰ oȝ eē factū. ¶ Ex hoc aūt pȝ: ꝙ deꝰ nō pōt facere deū: nā de rōne entis facti eſt: ꝙ eſſe ſuum ex alia cā depēdeat: qḋ eſt ꝯ rōnē eiꝰ qḋ deꝰ dicit̄. vt ex ſupioribꝰ pȝ. Eadē rōne deus nō pōt facere aliqd eq̄le ſibi. Naȝ illud cuiꝰ eſſe nō depēdet ab alio priꝰ ē in eēndo: ⁊ in ceteris dignitatibꝰ: eo ꝙ ab alio depēdet. qḋ ad rōnem

facti pertinet. Similiter etiā de⁹ nō pōt facere: ꝙ aliqd
cōſeruet̄ in eē ſine ipſo: nā cōſeruatio eē vniuſcuiuſq̄ʒ
depēdet a cā ſua. vn̄ oʒ ꝙ remota cā remoueat̄ effect⁹
ſi igit̄ res aliq̄ poſſit eē: q̄ a deo nō conſeruaret̄ in eſſe.
nō eſſet effectus ei⁹.) Hec ille. ¶ Ex qbus pʒ. 2ª. pars
ꝯnis. ¶ 3ᵃᵐ ptē ꝓbat ſic dicēs. (Rurſus qꝛ ipſe ē ꝑ vo
luntatē agēs: illa nō pōt facere: q̄ nō pōt velle: que aūt
velle nō poſſit: cōſiderari pōt: ſi accipiam⁹ q̄liter ī di
uina volūtate neceſſitas eē poſſit: nā qδ neċe ē eē: ipoſ
ſibile eſt nō eē: ꝛ qδ ipoſſibile ē eē: neċe ē nō eſſe: pʒ aūt
ex h̄: ꝙ de⁹ nō pōt facere ſe nō eſſe: vel nō eē bonū aut
btm̄. quia de neċitate vult ſe eſſe bonū ꝛ beatū. vt in ꝑ
Cap. 11. oſtēſum ē. Jtē oſtēſum eſt. s. ꝙ de⁹ nō pōt velle aliq̄δ
malū. vn̄ pʒ ꝙ de⁹ peccare nō pōt. Siliter oſtēſuʒ ē: ꝙ
dei volūtas nō pōt eē mutabilis. ſic igit̄ nō pōt facere
illδ: qδ a ſe volitū ē nō iplen. Sciēdū tn̄ ꝙ h̄ alio mō
dr̄ nō poſſe a p̄miſſis: nā p̄miſſa de⁹ ſimpl̄r nec velle
nec facere pōt. hȯ aūt de⁹ facere aut velle pōt: ſi ei⁹ vo
luntas aut potētia abſolute cōſideret̄: nō aūt ſi cōſide
retur p̄ſuppoſita voluntate de oppoſito: nā voluntas
diuina reſpectu creaturaꝝ neċitatē nō hʒ niſi ex ſuppo
Cap. 14. ſitione: vt in ꝑ oſtenſū eſt: ꝛ oēs iſte locutiōes: de⁹ non
poteſt facere cōtraria hiis: q̄ diſpoſuit: ꝛ q̄cunq̄ʒ ſiliter
dicunt̄ ꝛ intelligunt̄ cōpoſite: ſic. n. iplicant ſuppoſitio
nē diuine volūtatis de oppoſito. ſi aūt intelligant̄ di
uiſe. ſunt falſe: qꝛ reſpiciūt potētiā ꝛ volūtatē dei abſo
lute.) Hec ille. Ex q̄ pʒ 3ª pars ꝯnis. ¶ 4ᵃᵐ partē. ſ. ꝙ
nō poſſit illa: q̄ illi⁹ derogāt ſcie. ꝓbat ſic. dicens. (Si
cut aūt de⁹ agit ꝑ volūtatē: ita ꝑ intellectū ꝛ ſciētiā. vt
Cap. 24. oſtēſum ē: pari igit̄ rōne nō pōt facere: q̄ ſe facturꝫ nō
p̄ſciuit: qua nō pōt facere q̄ facere nō vult: aut dimitte
re q̄ vult: ꝛ eodē mō cōcedit̄: ꝛ negat̄ vtrumq̄ʒ. ſ. vt p̄di
cta nō poſſe dicat̄. nō quidē abſolute: ſed ſub cōditiōe
vel ſuppoſitiōe.) Hec ille. ¶ Et ſic pʒ tota ꝯ. ¶ Octa
ua ꝯ. Jn deo nō differt ſm̄ rē potētia abſoluta ꝛ ordia
ta: nec potētia creatiua ꝛ gn̄atiua vel ſpiratiua: ſed ſo
lū ſm̄ rōnē. Qꝫ eni potētia abſoluta ꝛ ordinata nō dif
ferant realiter ꝓbat ſcūs Tho. de potētia dei. q. 1. ar. 5º.
ad 5ᵐ. vbi dicit. (Abſolutū ꝛ relatiuū nō attribuuntur
diuine potētie niſi ex nr̄a cōſideratione: q̄ potētie dei
in ſe cōſiderate. q̄ abſoluta dicit̄: aliqd attribuit: qδ nō
attribuit̄ ei ſm̄ ꝙ ad ſapiaʒ cōparat̄ ꝑut dicit̄ ordina
ta. nō aūt potētia dei vnq̄ʒ eſt in re ſine ſapiētia: ſed a
nobis cōſiderat̄ ſine rōne ſapie.) Hec ille. ¶ Qꝫ autē
potētia generādi nō differat realiter a potētia creandi
ꝓbat. q. 2. arti. 6º. de vtraq̄ʒ vero idē ꝓbat primo ſen.
diſ. 42. q. 1. ar. 2º. dicēs. (Jn deo ſimpliciter ꝛ abſolute
dicendū eſt: vnā tantū potētiā eſſe. Potētia enim acti
ua: q̄ ſola in deo inuenit̄: pōt dupliciter cōſiderari. vel
quātū ad eſſentiā potētie. vel q̄tū ad actiones: q̄ ab ea
ꝓcedunt: dico aūt eētiā potētie illud: qδ eſt imediate
actus principiū in quocūq̄ʒ gn̄e ſit: ſicut calor eſt prin
cipiū calefactiōis: p̄ncipiū aūt diuinaꝝ opationū ē di
uina eētia: qꝛ ꝑ eētiā ſuā agit. vn̄ ſicut eētia ſua eſt
vna ſm̄ rē. pluralitatē quādā rōnū hn̄s ſm̄ diuerſa at
tributa: ita ꝛ potētia dei re vna ē: ſʒ ſm̄ diuerſas rōnes
attributoꝝ pluralitatē accipit rōnū: cuilibet. n. attribu
to cōuenit ratio potētie: ſm̄ ꝙ cōpetit ei eē principium
operationis: ꝛ qꝛ operatio dei eſt ei⁹ eētia: iō etiā ipſa
eſt vna ſm̄ rē diuerſimode ſign̄ata ſm̄ rōnes diuerſo
rū attributoꝝ: ꝛ ſm̄ diuerſitatē effectuū q ſimpliciter
ſunt plures. pʒ ḡ ꝙ ſiue potētia ſm̄ eētiā ſuā cōſidere
tur: ſiue ēt ꝑ cōparationē ad opationē diuinā ſp vnita
tē hʒ: ſed multitudo realis ē tn̄ in effectibus: q̄ ex opa
tioe dīna cauſant̄: ꝛ iō pʒ ꝙ abſolute dicēdū ē potētiā
dei eē vnā: ſed tn̄ ē pluriū. qꝛ iudiciū de vnitate rei ſu
mendū ē ſm̄ eſſentiā ei⁹: ꝛ nō ſm̄ illud qδ extra eſt.)
Hec ille. ¶ Ex quib⁹ pʒ: ꝙ in deo nō ſunt plures potē
tie ſm̄ rē: nec plures opatiōes: nō. n. intellectio: volitio:
creatio ſunt diuerſe opatiōes in deo: vt etiā ibidē dr̄.)
Sed quō potētie iſte ſm̄ rōnē differant oſtendit̄: ꝛ ꝑ
de differētia potētie abſolute ꝛ ordiate. vn̄ ſcūs Tho.
3º. ſen. diſ. 1. q. 2. arti. 3º. dicit.) Cū in agētib⁹ ex libertate
executio potētie ſequat̄ voluntatis imperiū ꝛ ordinē
rōnis: cōſiderandū eſt qn̄ potētie diuine aliqd aſcribit̄
vtrū attribuat̄ potētie ſm̄ ſe cōſiderate: tūc enim dici
tur poſſe de potētia abſoluta. an attribuat̄ ei ī ordine
ad ſapiam: ꝛ p̄ſciam: ꝛ volūtatē eius: tūc eni dicit̄ poſ
ſe illud de potētia ordinata. ipſi ḡ potētie abſolute cū
infinita ſit: neceſſe eſt attribuere omne illud: qδ in ſe ē
aliquid: ꝛ qδ in defectū potētie nō vergit: dico aūt in ſe
aliqd eē: qꝛ cōiunctio affirmatiōis. ꝛ negationis nihil
eſt: nec aliquē intellectū gn̄at: ꝙ dicit̄ hȯ: ꝛ nō hȯ ſiml̄
acceptū q̄ſi in vi vni⁹ dictiōis: ꝛ iō ad h̄ potētia dei nō
ſe extēdit: vt affirmatio ꝛ negatio ſint ſimul: ꝛ eadē rō
eſt de oibus: q̄ cōtradictionē includūt: dico aūt in potē
tie defectū vergere: q̄ paſſionē importāt: ex defectu eni
potentie actiue ad reſiſtēdū cōtingit: ꝙ aliqd corrum
pat̄: vel diuidat̄: vel aliqd hȯ. vn̄ ꝛ mollities impotētia
nālis dicit̄ ꝑꝑ facilē diuiſibilitatē: ꝛ iō non dicim⁹ deū
in natura diuinitatis poſſe pati vel mori. vel aliqd hȯ.
ſicut nō dicim⁹ eū poſſe eſſe impotentē: huic aūt poten
tie abſolute cōſiderate: qn̄ attribuit̄ aliqd: qδ vult face
re: ꝛ ſapia ſua hʒ. vt faciat: tūc dr̄ poſſe illud ſm̄ poten
tiā ordinatā: qn̄ aūt potētia ſe extendit quantū in ſe eſt
ad illud: qδ ſibi attribuit̄: quāuis nō habeat eius ſapia
ꝛ voluntas: vt ita fiat. tunc dicit̄ poſſe illud de potētia
abſoluta tantū. Sed in his diſtinguendū eſt: qꝛ in his
ſunt quedā: que hn̄t in ſe aliqd diuine ſapie ꝛ bonitati
repugnās: iſepabiliter cōiūctū: vt peccare: mētiri ꝛ hȯ.
ꝛ talia dicim⁹ deū nō poſſe. Quedā vero ſunt: q̄ nō hn̄t
de ſe incōueniētiā ad diuinā ſapiam ſʒ ſolū ex aliquo
ordine ſue p̄ſcie: quē de⁹ in reb⁹ ſtatuit vel preuidit ſm̄
ſuā volūtatem: vt ꝙ caput hoīs ſit inferius: ꝛ pedes ſu
perius: ꝛ hȯ. de⁹ pōt facere. qꝛ pōt ſtatuere aliū ordinē
in reb⁹: ſm̄ quē cōueniēs ſit. qδ nūc ſm̄ iſtū ordinē: q in
reb⁹ eſt incoueniens videt̄. Sic ḡ in his: q̄ dine potētie
attribui pn̄t eſt q̄druplex ordo ſiue diſtinctio. Quedaʒ
eni nec ipſi potentie abſolute attribuūt̄. vn̄ ſimpliciter
dicēdū eſt deū ea nō poſſe: ſicut pati: ꝛ ꝯtradictoria eē
ſimul. Quedā vero ex ſe ſapie ꝛ bonitati ei⁹ repugnāt:
ꝛ iſta nō dicim⁹ deū poſſe: niſi ſub cōditione. ſ. ſi vellet:
nō eni ē incōueniēs: vt in cōditionali vera aīs ſit ipoſ
ſibile. Quedā vero ō ſe repugnātiā nō hn̄t: ſed ſolū ab
exteriori: ꝛ talia abſolute cōcedēdum eſt deū poſſe de
potētia abſoluta: nec ſunt neganda niſi ſub conditiōe:
. ſ. vt dicat̄: nō pōt ſi voluntati eius repugnāt. Quedā
vero ſūt: q̄ attribuūt̄ potētie: ita ꝙ volūtati ꝛ ſapie ei⁹
congruūt: ꝛ hec cōcedēdū ē ſimpliciter deū poſſe: ꝛ nul
lo mō nō poſſe ea.) Hec ille. ¶ Jdē ponit p̄ª pte. q. 25.
arti. 5º. ad p̄mū. (Nihil (inqt) ꝓhibet: aliqd eē in potē
tia dei: qδ tn̄ nō vult. nec cōtinetur ſub ordine: quē ſta
tuit reb⁹: ꝛ qꝛ potētia intelligit̄ vt exequens: voluntas
aūt vt imperās: ꝛ intellect⁹ ꝛ ſapia vt dirigēs: quod at
tribuit̄ potētie ſm̄ ſe conſiderate: dicit̄ deus poſſe ſm̄
potentiā abſolutā: ꝛ hȯ eſt oē illud: in quo pōt ſaluari
rō entis: qδ aūt attribuit̄ diuine potētie ſm̄ qδ exeq̄t̄
īperiū volūtatis: iuſte dicit̄ poſſe de potētia ordinata.)
Hec ille. ¶ Et ſic pʒ de differentia rōnis inter potētiā
abſolutā ꝛ ordinatā. ¶ Quo āt differt ſm̄ rōnē potē

tia generandi a potentia creandi. oſtēdit de potētia dei q. 2. arti. 6°. dicēs. (Ea q̄ de potentia dicunt̄ in diuinis cō ſideranda ſunt ex ipſa eſſentia: in diuinis aūt lʒ vna relatio diſtinguat̄ ab alia realiter ꝑpter oppoſitionē relationū: que in deo ſunt reales: ipſa tn̄ relatio nō ē aliud ſm rem q̄ꝫ ipſa eēntia: ſed ſolū rōne differens: nā relatio ad eēntiā oppoſitionē nō hʒ: ꝛ ideo nō eſt cōcedendum: ꝙ abſolutū in diuinis multiplicet̄: ſicut dicunt aliqui: ꝙ in diuinis eſt duplex eſſe: ſcilicet eſſentiale ꝛ perſonale: omne enim eē in diuinis eſſentiale eſt: nec perſona eſt niſi ꝑ eſſe eſſentie: in potētia vero preter illud: qḋ eſt ipſa potētia cōſiderat̄ reſpectus qdā: vel ordo ad illud: qḋ potētie ſubiacet. ſi ḡ potentia q̄ eſt reſpectu actus eſſentialis: ſicut potētia intelligēdi: vel creādi: comparet̄ ad potētiā: que eſt reſpectu actus notionalis: cuiuſmodi eſt potētia generādi: ſm illud qḋ eſt ipſa potētia inuenitur vna ꝛ eadē potētia: ſicut ē vnū ꝛ idē eſſe nature ꝛ perſone: ſed tn̄ vtriuſqꝫ potētie intelligitur alius ꝛ alius reſpectus ſm diuerſos actus: ad quos potentie dicunt̄. ſic ergo potētia generandi ꝛ creandi eſt vna ꝛ eadē potētia: ſi cōſideret̄ illud: qḋ eſt potētia: differunt tamē ſm diuerſos reſpect⁹ ad actus diuerſos.) Hec ille. ¶ Et hec de primo articulo.

Cōtra quartam Aur. di. 41. q. 1. ar. 3° ſupe. 2ᵃ ꝑpoſitiōe prima. Utrū potentia obedientialis ſit potentia ꝑprie dicta: ꝛ ſit aliqḋ poſitiuūʒ quo obediat creatura.

Quantum ad ſecundū arguit Aureolus cōtra quartā concluſionē in hoc: ꝙ ibidē dicitur: deum in materia poſuiſſe rōnes: vel potentias obedietiales. Arguit enim ꝙ potentia obedietialis nō ſit potētia ꝑprie dicta. ſed tantū ſimilitudinarie ꝛ trāſumptiue: nec eſt aliqḋ poſitiuū: quo creatura obediat creatori. ¶ Primo. Qz illud poſitiuū eque haberet rationem creati: ſicut ꝛ illud ſup q̄ fundaretur: ꝛ ideo nō plus eſſet in poteſtate creatoris: imo eque eſſet in ipſi⁹ obedietia creatura fundans huiuſmodi poſitiuū ſicut ꝛ illud. ¶ Secūdo. Quia creature anteq̄ꝫ eſſent dicebant̄ eſſe in plena obedietia creatoris. ꝛ tamen nō rōne alicuius poſitiui: cū penitus nihil eſſent. ¶ Tertio. Quia creature. q̄ nihil ſunt: dicunt̄ in obedietia creatoris: ꝛ conſtat ꝙ nō rōne materie: aut alicuius potentie. ¶ Quarto. Quia oēs res exiſtētes. ſiue formales. ſiue materiales dicunt̄ eſſe ſub ptāte: ꝛ ſub obedietia eius: ſicut patet ꝙ accidēs obedit deo facieti ipſuʒ ſine ſubiecto: ꝛ ignis obediuit ei in camino triū puerox: vt nō cōburerent̄: ꝛ ideo nō eſt verū: ꝙ potētia obedietial̄ ſit potētia materie: aut alicui⁹ ſuſceptiui. Nec valet ſi dicatur: ꝙ potētia obedietie eſt ipſa eſſentia materie: ſed addit relationē inq̄ꝫtū refert̄ ad dei potētiā actiuā. Tū qz ipſamet relatio: cū ſit creatura: eſt in obedietia creatoris: ꝛ ꝑ cōſequens fundabit aliā relationē ad potentiam dei actiuā: ꝛ illa aliā: ꝛ ſic erit ꝓceſſus in infinitū. Tum qz realis relatio nō pōt fundari in nullo: ꝛ tamē res q̄ nō ſunt dicunt̄ eſſe in potētia obedietie.

Secūdo loco cōtra candē idem vbi ſupra propoſitione 2ᵃ. Utruʒ materia ſit in potentia ad aliq̄ꝫ for^m. quā nullū actiuū naturale poſſit inducere.

¶ Rurſus cōtra eādē partē ꝯnis ꝓbat: ꝙ materia nō eſt i potētia ad aliquā formā. nec aliqua forma pōt imprimi in materia: cui nō correſpōdeat aliquod actiuū naturale creatū potens illā imprimere. Arguit igit̄ primo ſic. Impoſſibile eſt ꝙ ignobilior differētia ſit i natura: qn nobilior ſit in ea. vnde extrema oppoſita debēt eſſe infra eundē ordinē: ſed actus. ꝛ potētia opponunt̄: ꝛ materia prima ē pura potētia ſine ſubſtractū pure potētie diſponibile ꝑ omnē actū vnibilē: ꝛ nō ſubſiſtētē. vt patet primo capitulo de ſuba orbis. vbi dicit Cōmentator: ꝙ materia ſubſtantiuat̄ ꝑ poſſe: nec habet aliquā naturā exiſtentē in actu. vt phs dicit primo phyſicox: ꝙ ſicut ſe hʒ lignū ad ſcamnū: aut cuprū ad idoluʒ. ſic ſe hēt materia ad omnē formā; ꝛ eē demōſtratū. vbi dicit Cōmentator cōmēto. 69°. ꝙ materia innata eſt recipere oēs formas. ergo neceſſe eſt: vt det̄ alterū oppoſitū infra ordinē creature aliqua forma in actu: q̄ poſſit extrahere mām ad oēs iſtas formas. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ illa talis forma eſt deus: qui opponit̄ prime materie ſicut actus pur⁹ pure potētie. ¶ Nō valet: qz infra ordinē creature eſt dare oppoſitū materie prime: nec forma illa erit actus purus: aut oīa ſubſiſtenter ꝛ eminēter: qz materia nō eſt in potentia ad omnes actus: ſunt enim multe forme abſtracte: que nō poſſunt eē actus ꝛ perfectiones materie: ꝛ ideo licet materia creat omnē actu: nō tn̄ eſt in potētia ad oēm actū vliter: ꝑpter qḋ infra nām correſpondebit ſibi aliquid: qḋ caret omni potētia paſſiua: ꝛ illud eſt corpus celi: quod nō eſt in aliqua potentia niſi ad vbi: ꝛ erit quodāmodo in actu ad omnes formas: ad quas prima materia eſt in potentia: deus aut ſe habebit extra ordinē materie: erit eni act⁹ vniuerſalis: ꝛ oīs entitas eminēter ſubſiſtens. ¶ Secundo ad idē. Materia prima nō eſt in potentia niſi vel ad formas ſimplices: vel ad formas medias: vel mixtas. vel ad formas cōſequētes mixtiōes ipſas per modū ſeq̄le neceſſarie ꝛ iterne: quales ſunt aīe: recipit enim primo quattuor formas ſimplices: ꝛ elemētares que nō poſſunt eē niſi quattuor ſm q̄ttuor differētias oppoſitas. ſ. graue ꝛ leue ſimpliciter: ꝛ due medie. ſ. leue ſm qd: qualis eſt aer: ꝛ graue ſm qd: q̄lis eſt aqua: nō poſſunt enim poni eiuſdē cōtrarietatis niſi duo extrema maxime diſtātia: ſicut forma leuis ſimpliciter qualis eſt ignis maxime diſtans a forma grauis: ꝛ ideo ex oppoſito motu mouent̄: media vero iter graue ꝛ leue nō poſſunt eē niſi duo. ſ. graue ſm qd: ꝛ leue ſm qd. qz ſi quis imaginet̄ magis graue: ꝛ minus graue continue. tale nō differt formalr ꝛ ſpecifice: qz magis ꝛ minus nō diuerſificant ſpēꝫ. Et ex hoc patet: ꝙ nulla forma ſimplex vnibilis ē prime materie: q̄ nec ſit grauis nec leuis: propter qḋ forma ſimplex nec grauis nec leuis eſt tota extra ordinē illius cōtrarietatis: cui⁹ extrema maxime diſtantia ſunt graue ꝛ leue ſimpliciter. vna autem potētia nō eſt niſi ad extrema ꝛ media vnius cōtrarietatis: ꝛ ita patet ꝙ potētia materie cum ſit vna in genere fundata ſuper ſubſtantiam eius: neceſſario euacuat̄ per formā grauis ꝛ leuis ſimpliciter ꝛ medias intēr illas. Sic igit̄ nec poſſunt eē perfectiōes prime ꝛ ſimplices ipſius potētie materie: niſi quattuor tm̄ ſcilicet forme elemētares: ſed mixte ꝛ medie ſunt tot quot modis ſunt miſcibiles ille quattuor forme: quidem modi innumerabiles ſunt a nobis: aīe vero addite formis cōplexionalibus multiplicant̄ ſm ſpēm ad numerū formarū mixtax: quas de neceſſitate ſequuntur: ſunt enim quedā forme medie conflate ex formis elementox: que ſunt vltimate perfectionis ꝛ actus vltimati: ꝛ talibus nō ſequuntur: nec addunt̄ anime per modū ſeq̄le. Alie vero ſunt: q̄ nō ſūt terminate: imo ex hoc ipſo ꝙ ſūt tales vel tales mixtiōes ſunt apte nate recipere alias perfectiones ſecūdarias: ꝛ cōicare aliquibus operationibus: vtpote ſenſationi. aut motui: quax tn̄ nō poſſunt eē ſufficiētia ꝓncipia: ſicut patet de mixtione elemētox in carne: ꝑꝑ qḋ neceſſario forme tales mixte ꝛ medie ex formis elemētarib⁹ exigunt additamentū vlterioris cōplemēti ꝛ act⁹: ḡ actus ſunt aīe: que ſūt ſeq̄le itrinſece aliquax formax cōplexionaliū carnis videlicet ꝛ oſſis: ꝛ nerui: ꝛ ſiliuꝫ. vt Cōmētator dic̄ 7°. metaphyſic. cōmēto 31°. Ait. n. ꝙ manifeſtū ē aīaꝫ eē additā cōplexionalib⁹ formis. ſic igit̄ pꝫ: ꝙ mā non pōt actuari imediate qdē niſi ꝑ formas elementares

oppoſitas

oppoſitas ⁊ ſimplices: vel ꝑ formas medias ⁊ cõflatas ex ipſis: vltimate võ ꝑ aīas: q̄ ſūt ſequele ⁊ neceſſarie ⁊ intrinſece q̄rūdā mediaꝝ formaꝝ ex elemētarib⁹ formis cõſtitutaꝝ: ⁊ h̄ loquēdo de formis ſubalib⁹: nā formas accñtales nõ pñt recipe: niſi mediātibus iſtis: nec aīs niſi quas exigūt forme ſubales: ſʒ cõſtat ꝙ oēs iſte pñt reduci ꝑ agens nāle: qḋ eniʒ pōt in extrema: pōt in media: virtute gdē celi trahi pōt mā ad formas elemētares ⁊ oēs formas medias vſqʒ ad vitā: ⁊ etiā ad ipaꝫ aiam: qꝛ ꝑducēs aligd de necītate facit illud: qḋ eſt ſeq̄la neccia reſpectu illi⁹. g̃ celū pōt trahere māꝫ ad totuʒ illū ordineʒ actuū ⁊ formaꝝ: in quoꝝ gñe ſuba dr̄ pure potētialis niſi ꝙ in aliqbus coexigit actionē agentis ſecūdarij vniuoci in gnātis ꝑ ꝓpagationē: ſic igitur pʒ ꝙ mā extrahi pōt ad oēm actū ꝑ agentia nālia: ⁊ ꝙ pmū alterās ⁊ vſe mouēs mām ad oēm actuʒ eſt corp⁹ celeſte ſʒ phʒ: qui in h̄ a veritate fidei nō diſcordat.) Hec ille in for⁹. ❡ Tertio ſic argui pōt ad ideʒ ex eius ibideʒ dictis. Si mā eēt in potētia ad aliquā formā: quā agēs nāle nō pōt inducere: h̄ ꝓcipue poneret̄ ꝓpter formas: que educunt̄ ꝑ miraculū: vel ꝓpter aīam rōnalē: que a deo ſolo ꝓducit̄: ſʒ ꝓpter nullū iſtoꝝ dʒ gs moueri a ꝓdictis. Nō quidē ꝑꝑ pmū: forme eniʒ q̄ educūtur ꝑ miraculū: ſunt vtiqꝫ educibiles ꝑ agēs nāle cum ordine quodā. qñ eñi ex mortuo fit viuū: imediate ſubuertit̄ ordo nālis: quē tāgit Cõmen. 8⁹ me^ce. cõmēto 18⁹ dicit eniʒ: ꝙ qñ ex viuo fit mortuū: tūc ex mortuo non fit viuuʒ: donec reuertat̄ in quattuor elemēta: deinde forme: que ſunt inter quattuor elemēta ⁊ vitā gnābuntur: ⁊ ſic vita gnābit̄ necīario. Hec ille. ❡ Et ſic conſurgit miraculū ſtupore: ⁊ admiratiōe dignū: qꝛ ſubuertit̄ ordo formaꝝ: ⁊ ille modus oꝑandi cōpetit ſoli deo: nō igit̄ inducit̄ aliqua forma: q̄ nō ſit nāliter inducibilis: q̄uis ſub alio ⁊ alio ordine. Nec ſimilr̄ 2^m debet mouere: ꝙ aīa rōnalis nō vnitur māe per modū aliaruʒ formarū: nō eſt enim ſola formatio: aut ſola cõnexio: ſicut anime alioꝝ aīaliū: imo eſt res ſubſiſtēs. ſic igit̄ rōnaleʒ aiaꝫ nō pōt extrahere: qꝛ nec extrahibilis eſt a mā: hoc eſt dictu: ꝙ mā trahi nō pōt ad taleʒ aiam: ſicut cera trahit̄ ad figurā: neceſſario eniʒ gnābilis eſſet ⁊ corruptibilis: ſicut ⁊ cetere forme: ad quas mā trahit̄: vnitur g̃ ꝑ eēntiam ⁊ in eſſe: vt forma altior ⁊ alterius rōnis: nō ſolū enim eſt ꝑfectio māe: ſʒ eſt res in ſe manēs ſine mā: hʒ tñ ꝙ vniatur intrinſece quodā excellētiori mō formali. Nec inquit eſt inſtātia de locutione aſine Balaam: qꝛ nō opꝫ: ꝙ omni motui violēto ⁊ inālī correſpondeat aliqḋ agens in natura. ❡ Contra 5^am ꝯneʒ ⁊ 6^am arguit dicens. Licet iſte modus dicendi: quo ad aligd verus ſit: tamē inſufficiēs eſt in hoc: ꝙ nō diſtinguit de repugnātia ꝓdicati ad ſubiectum: ⁊ de implicatione cõtradictiōis: cõſtat eniʒ ꝙ qcqd repugnat ⁊ contradicit diffinitioni: videt̄ diffinito cõtradicere ⁊ repugnare: ſʒ ſʒ fidei veritatē negari nō pōt qn deus faciat circa aliqua ſubiecta aliqua: q̄ tñ coꝝ diffinitionib⁹ repugnāt ⁊ cõtradicūt: facit eniʒ accidēs: vt puta coloreʒ ſine mixto: ⁊ grauitatē ſine graui: ⁊ ſiccitateʒ ſine ſicco: ⁊ tamen iſta nō pñt intelligi: nec diffiniri ſine ſubiecto. ❡ Et iterum pōt facere ſubam panis ſine ſuis accidētibus: ſicut facit accidētia ſine ſubiecto. ⁊ per ꝯñs poſſʒ facere hoīem abſqʒ oī mēbro organico ⁊ oē aīal: cū tñ aīal nec diffiniri nec itelligi poſſit ſine corpore organico phyſico. ❡ Similr̄ etiam facit duo corpora dimenſionata in eodē loco ⁊ in eodē ſitu: ita ꝙ due linee non ſe iterſecātes: nec penetrātes: nec angulos faciētes ſunt in eodē ſitu: qḋ repugnat diffinitionibus ⁊ petitionibus

Contra 5^am ⁊ 6^am diſtin. 42. q. 1. arti. 2. ꝯ opi. ſ. T.

geometricis: ⁊ cõtra oēm appbēſionē: qꝛ nullus poteſt imaginari plures dimēſiones in eodeʒ ſitu: quin ſe mutuo penetrent: interſecandoqꝫ ſe diuidant. g̃ nō eſt ſufficienter dictū: ꝙ deus tm̄modo poſſit facere qḋ nō implicat ꝯtradictionē: aut repugnantiā: niſi vlterius diſtinguatur de ꝯtradictiōe ⁊ repugnātia. ❡ Confirmat hoc idem. Nā firmiſſime credimus: ꝙ deus poteſt aliquid de nihilo facere: ⁊ nām creatā aſſumere ad vnitatē ſuppoſiti: ⁊ ſubam panis ⁊ vini in corpus xp̄i ꝯuertere: idē corpus numero mortuū ⁊ incineratū ad identitatē numeralē reducere: incorruptibilitatē corporibus glorioſis cōpoſitis ex ꝯtrarijs dare: ⁊ ſic de multis alijs mirabilibus: ſed conſtat ꝙ nullus pōt talia mente cōcipere abſqʒ repugnantia ⁊ impoſſibilitate. igitur vanū eſt dicere ⁊ alienū a fide: quin deus incōpoſſibilia facere poſſit. ❡ Itēꝝ. Qꝛ ſoluʒ illḋ eſt ſimplr̄ impoſſibile: qḋ eſt impoſſibile in pmo mō: cui impoſſibili opponit̄ pmuʒ ꝑncipiū: cui innitit̄ oīs veritas: iſtud impoſſibile eſt: idē ſimul eſſe ⁊ nō eſſe: nullū aūt aliud eſt impoſſibile ſimpliciter niſi quatenus includit illud: ⁊ oē aliud eſt poſſibile in ſe: quo poſito nō ponit̄ idē ſimul eē ⁊ nō eē: ⁊ ꝑ ꝯñs in ordine entiū erit aliqḋ ens: qḋ illud tale poterit reducere ad actū: alioqn fruſtra eſſet illa poſſibilitas ⁊ ocioſa: nec correſpōderet cuilibet poſſibili aliqḋ potēs: ⁊ eēt aliqḋ poſſibile ab intrinſeco ⁊ ꝑ ſe: qḋ fieret ipoſſibile ab extrinſeco ⁊ ꝑꝑ carētiaꝫ agentis: cui⁹ oppoſitum deducit Cōmen. pmo celi ⁊ mūdi cōmēto. 103⁹ vñ cuʒ itells̄ nō poſſit ſeparare aīal a corpe organico ⁊ quāto: nihilomin⁹ realitas qdditatiua aīalis alia eſt a quātitate: ⁊ ita ponēdo qdditatē aīalis eē: ⁊ quātitatē nō eē: nō eſt ponere idē eē: ⁊ nō eē ſimul: ⁊ ſm h̄ lʒ intellect⁹ cōcipiat illud eē ipoſſe 2⁹ mō. tñ nō eſt ipoſſe ſimplr̄ pmo mō. Relinqt̄ g̃ ꝙ debeat itellect⁹ arguere aliqḋ agēs qḋ poſſit h̄ facere. qḋ tñ ipſe apprehēdit incōpoſſibile. a q̄ incōpoſſibilitate abducitur: ne poſſit illḋ directe intelligere: ⁊ ſic eſt de oībus miraculis. ſuffic̄ g̃ theologo declarare: ꝙ nō eſt in illis ꝯdictio pmo mō: ſʒ 2⁹ mō. vocat eniʒ ꝯdictionē pmo mō: cū ꝓdicatū negat aliqḋ: qḋ ꝓdicat̄ in pmo mō dicēdi ꝑ ſe de ſubiecto: vel aligd incluſuʒ in rōne diffinitiua ſubiecti formalr̄ ⁊ in recto: qḋ idē eſt: vt ſi dicatur: hō irrōnalis: vl̄ hō iſenſibilis. Sʒ ꝯdictio 2⁹ mō eſt: cū ꝓdicatū icludit negationē alicui⁹ exn̄tis in rōne diffinitiua ſubiecti adiectiue: vel in obliquo: vt ſi dicat̄ aīal ſpūale: aut animal nō organicum nam ſpūale negat corporeū: qḋ ponit̄ adiectiue in diffinitione aīalis: ⁊ ſilr̄ ſi ponat̄ ſimitas ſine naſo: qꝛ naſus ponit̄ in diffinitiōe ſimitatis in obliquo. ❡ Confirmat iteꝝ. Qꝛ temerariū eēt negare: qn de⁹ poſſʒ facere figurā ſine ſupficie. rectitudinē ſine linea ꝓpter hoc q̄ ſtupet anim⁹ audiētis: ⁊ illud capere nō pōt: melius. n. eſt itellectui derogare q̄ deo: ⁊ potētie cognitiue q̄ oīpotētie ꝓductiue: ꝑſertim cuʒ nō ſit magis ꝯceptibile ꝙ fiat ſiccitas ſine ſicco: aut grauitas ſine graui: qḋ nullus fidelis negaret fieri ꝑ dei potētiā in hoſtia ꝯſecrata meli⁹ g̃ eſt attribuere aligd deo alti⁹ q̄ intellect⁹ nr̄ valeat attingere: nec ēt indagatio phy^ca. q̄ ponere ꝙ diuina oīpotētia nihil valeat ſepare: niſi qḋ mens nr̄a metitur ⁊ imaginat̄: nō eniʒ indiget deus nr̄o mēdacio: vt entitates reꝝ ⁊ diuerſas ꝯditiōes: quas eis indidit ſua architecto^ce manu: ⁊ ineffabili ꝓuidētia ꝑ quodā falſo obſeqo ſubtrahām⁹ ad h̄: ꝙ res valeat ſepare: quaſi nihil poſſit facere oīpotēs: niſi qḋ mēs nr̄a cōprehendit. Hec ille. ❡ Cōtra 7^am ꝯnē: que ponit: ꝙ de⁹ nō pōt facere ꝑteritū nō fuiſſe: arguit Greg. ariminēſis. ❡ Primo ſic. Quia nō apparet aliq̄ ꝯtradictio iplicari vel ſeq ex

Cōtra 7^am ꝯcluſionē arguit Gre. diſti. 42. q. 1. artic. ſcḋo.

eo: ꝙ aliq̄ res que eſt p̄terita. vbi gr̄a. Adā ponitur nō fuiſſe: qm̄ aliqn̄ fuit verū Adam nō fuiſſe: ⁊ ꝑ ꝯn̄s non includebat: nec an̄cedebat alicui ꝯdictiōi neceſſario. ḡ nec nunc. ¶ Sc̄do ſic. Quia ad Adaʒ nō fuiſſe nō ſeq̄tur p̄mū p̄nᵐ nō eſſe veꝝ. igiᵱ pōt fieri a deo: an̄s pʒ: q2 nō plus vr̄ poſſe ꝓbari: ꝙ ſeq̄tur aliq̄ contradictio ad Adam nō fuiſſe: ſeu ad iſtā Adam nō fuit q̄ʒ ad iſtam: antixp̄s nō erit: ad quaʒ tamē eſt certū nō ſequi aliquā ꝯtradictionē: cuʒ ipſa ſit poſſibilis eſſe vera. ¶ Tertio ſic. Deus pōt eternalr̄ nō voluiſſe vnq̄ʒ ꝓducere Adā. ḡ pōt eum nō ꝓduxiſſe. an̄s ꝓbatur: q2 nō min⁹ Adam quē voluit eternaliter ꝓducere aliquādo pōt eternalr̄ nō voluiſſe ꝓducere q̄ʒ antixp̄m: quē etiaʒ voluit eternaliter ꝓducere in fine mūdi poſſit eternalr̄ nō voluiſſe ꝓducere: ſed certū eſt ꝙ ipſe pōt eternalr̄ nō voluiſſe ꝓducere antixp̄m: al's vel voluiſſet ꝓducere ⁊ nō ꝓduceret ſicut voluit; ⁊ ſic fruſtrata vel mutata fuiſſet ei⁹ voluntas: vel nō poſſet nō ꝓducere antixp̄ʒ: quoꝝ vtrūq̄ʒ certū eſt eē falſuʒ: ꝯn̄a p̄ncipalis eſt clara: q2 ſequiᵱ: de⁹ non voluit eternalr̄ ꝓducere aliquando Adam: igitur deus nō voluit producere Adam: ⁊ ſi nō voluit: nō ꝓduxit. ¶ Forte diceᵱ: ꝙ nō eſt ſimile de Adaʒ p̄terito ⁊ de antixp̄o futuro. qm̄ ꝓductio ade iam eſt poſita in effectu ⁊ extra ſuas cauſas: ac ꝑ h̄ nō remanet ſub ꝯtingentia ſuaꝝ cauſaꝝ: vt poſſit nō fuiſſe: ꝓductio v̄o antixp̄i nōdū eſt poſita: ⁊ iō eſt adhuc ſub cōtingētia ſuarū cauſaꝝ: ⁊ pōt nō poni: ⁊ per ꝯn̄s pōt antixp̄us nō fore: ⁊ ſicut ꝓductio Adam nō pōt nō fuiſſe: ita deus nō poteſt nō voluiſſe ꝓducere Adam: pōt aūt nō voluiſſe ꝓducere antixp̄m: ſicut eius ꝓductio pōt nō fore. ¶ Sʒ iſta rn̄ſio ſuꝑ eo ipſo fundaᵱ: ſuꝑ quo vertiᵱ p̄ſens dubium: hoc eniʒ inquiriᵱ p̄ncipaliter. ſ. an Adam: vel aliud: cui⁹ ꝓductio iam poſita fuit in effectu poſſit nō fuiſſe ꝓductū: qō etiā nō eſt aliud in ſn̄ia q̄ʒ ſi diceretur an adhuc ſit ſub cōtingentia p̄me cauſe q̄ʒtū ad fuiſſe ⁊ nō fuiſſe diuiſim: ſicut ꝓductio antixp̄i eſt ſub cōtingētia p̄me cauſe q̄ʒtū ad fore ⁊ nō fore: ⁊ ideo rn̄ſio nō apparet ſciētifica. ¶ Cōfirmaᵱ. Q2 dcm̄ eſt qm̄ q̄ʒuis reſpectu ſecundaꝝ cauſaꝝ talis differentia effectus iam ꝓducti: ⁊ effectus ꝓducibilis q̄ʒtū ad cōtingentiaʒ haberet locū. In reſpectu aūt ad p̄mā cauſam: cui eque poſſibilia ſunt quecūq̄ʒ nō implicāt contradictionē iuxta ꝯmunē theologoꝝ ꝯceſſionē: nō vr̄ locū habere: cū nō plus appareat ꝯtradictionē iplicari ſi dicaᵱ: Adaʒ non fuiſſe q̄ʒ ſi dicaᵱ antixp̄ʒ nō fore: ⁊ iō vtrūq̄ʒ videᵱ eq̄liter remanere ſub cōtingentia p̄me cauſe. ¶ Secūdo cōtra reſpōſionē ꝓbando an̄s 3ᵉ rōnis. Si eſſet impoſſibile deū nō voluiſſe ꝓducere Adam: hoc vt videᵱ nō eſſet: q2 ꝓduxit: ſed q2 voluit ꝓducere: ⁊ neceſſe eēt ipʒ voluiſſe: q2 da per īpoſſibile: ꝙ neceſſe ſit ipſuʒ ꝓduxiſſe: ⁊ tn̄ nō ſit neceſſe ipſuʒ voluiſſe ꝓducere: adhuc erit poſſibile ipſum nō voluiſſe ꝓducere: ſed cōſtat ꝙ non minus verū eſt deuʒ ab eterno voluiſſe ꝓducere antixp̄m q̄ʒ ſit verū eum voluiſſe ꝓducere Adam: ex quo videᵱ: ita illud ſicut hoc eē contingēs. ¶ Confirmatur Q2 nō videᵱ dicēduʒ: ꝙ tēporalis ⁊ noua ꝓductio ade aliquo mō minuerit: aut ſuſtulerit libertatē: vel potentiaʒ diuine volūtatis: vt videlʒ illud qō anteq̄ʒ ipſa poneretᵱ in effectu de⁹ volebat libere ⁊ ꝯtingēter: ⁊ poterat non voluiſſe: illa poſita noluerit neceſ: ⁊ nō poſſit non voluiſſe. Huic etiā fauere videᵱ verbuʒ magr̄i in fine diſtinctiōis. 43ᵉ p̄mi libri. ait eniʒ ꝙ deus hʒ potētiaʒ volendi ⁊ nūc ⁊ ab eterno: qō tn̄ nullo mō vult: nec ab eterno voluit: ⁊ nō minus vt videᵱ hʒ potentiā nō volendi ⁊ nūc ⁊ ab eterno: qō mō vult: ⁊ ab eterno voluit.

Utrum ſic ſit poſſe nō producere adaʒ ⁊ poſſe nō ꝓducē antixp̄ʒ.

¶ Quarto p̄ncipalr̄ arguiᵱ ſic. Quia ſi res p̄terita ⁊c̄. videᵱ ſequi ꝙ deus poſſet dicere falſuʒ: aut mentiri ⁊ fallere per ſe directe: quoꝝ vtrūq̄ʒ repugnat doctrine ſcōꝝ. ꝯn̄a ꝓbaᵱ. naʒ deus pōt alicui abſoluta: ⁊ nō tm̄ ꝯditionata reuelatione p̄dicere aliquid fore in. a. tempore futuro: ⁊ velle ꝙ ille ſic credat eſſe futuruʒ: quinimo ⁊ cum hoc cauſare in mente illius iudiciuʒ ⁊ aſſenſuʒ: quo aſſentiet ⁊ iudicet ſic eſſe futurum: hoc facto ⁊ in preteritum lapſo: ſi preteritum nō poteſt ꝑ diuinam potentiā nō fuiſſe: ſemꝑ poſtea erit verum ⁊ neceſſariū deum ſic reuelaſſe: ⁊ illuʒ taliter aſſenſiſſe: ⁊ credidiſſe futurum: ſed nō obſtante aliqua reuelatione p̄us facta de aliquo futuro: qō adhuc eſt futuruʒ: in poteſtate dei eſt vt illud nō eueniat. alias cum de futura morte xp̄i multe reuelatiōes p̄us ⁊ ꝓphetis ⁊ aīe xp̄i ⁊ ꝑ xp̄ʒ ipſis apoſtolis facte fuiſſent: fuiſſet in libera ptāte xp̄i iſtante tēpore ſue paſſionis vitare ⁊ recipere mortē. ꝯtra qō ipſe ait Joh. 10. (Poteſtatē habeo ponendi aīaʒ meā) Et paulo poſt qn̄ ait. (Nemo tollit animam meā a me. ſed ego pono eaʒ a meipſo:) manifeſte ſignificās ꝙ tūc in eius poteſtate erat nō mori: ⁊ hunc ſenſum ex eiſdē verbis eliciunt gloſe. Et Aug. ſuꝑ Joh. homelia. 45ᵃ. Et 4.º de trinitate caplo. 13.º Hoc etiaʒ xp̄us ſignificauit cum ait Petro. (An putas q2 nō poſſum rogare patrem meū: ⁊ exhibebit mihi pluſq̄ʒ duodeciʒ legiones āgeloꝝ: ⁊c̄. Math. 26.º) Ponaᵱ ḡ ꝙ tale futuꝝ nō eueniat: ſequiᵱ ꝙ deus falſuʒ dixit: ⁊ mētit⁹ eſt illi. ac decepit eum ⁊ fefellit; ⁊ ſimilr̄ ꝙ cum deus reuelabat: tunc actu mentiebaᵱ ⁊ fallebat: naʒ aſſerebat illi aliquid fore ⁊ volebat: quinimo faciebat ꝙ ille actu aſſentiret: qō tamē ſm̄ veritatem nō erat futurū: ⁊ ita nō eſſe ipſe deus bene ſciebat: que vtrq̄ʒ ſufficiunt ad plenā rōneʒ mēdacij vel fallacie. ¶ Quīto arguiᵱ. Naʒ dicit Aug. 26. ꝯtra Fauſtū. (Tā nō pn̄t futura nō fieri q̄ʒ nō fuiſſe facta p̄terita:) ⁊ loquitur ibi determīate q̄ʒtuʒ ad potentiam dei. ſic ḡ ⁊ nō plus eſt deo īpoſſibile p̄terita nō fuiſſe ⁊ futura nō fore: ſed certum eſt: ꝙ futura nō fore nō eſt ſimpliciter deo impoſſibile ⁊ abſolute. ergo nec preterita non fuiſſe.

Cap. 10.

Cap. 13.

Ad argumenta Aureoli ꝯ 4ᵃᵐ ꝯneʒ p̄mo loco facta dr̄. ad p̄mū quidem: ꝙ potentia obedientie multiplex eſt: quedā ad recipiendū: ⁊ iſta cōuenit materie ⁊ loco ⁊ potentijs paſſiuis; ⁊ talis nō eſt in oī creatura: q2 nō quodlibet poteſt aliud recipe. Alia eſt ab eſſe: vel nō eſſe: ⁊ talis eſt in oī creatura per compatiōnē ad deū: de p̄ᵃ loquiᵱ ꝯ nō de 2ᵃ. quia p̄ma eſt realis potētia: ſed 2ᵃ nō eſt forte niſi nō repugnātia terminoꝝ vel habitudo ad diuinā oīpotentiam: ſicut dicit ſcūs Tho. de potentia dei. q. 3. artic. p̄. ꝙ mūdus anteq̄ʒ fieret: erat poſſibilis eſſe nō ꝓpter aliquā potentiā paſſiuā materie: ſed ꝓpter potentiā actiuam agentis: vel q2 nō erat repugnātia in terminis huius enūciabilis: mūdus eſt. Et 2.º cōtra Gentiles. cap.º 22.º dicit: ꝙ in potentia entis creati eſt omne quod enti creato nō repugnat: ſicut in potentia nature humane ſunt omnia: que nām̄ humanaʒ nō tollunt: ⁊ iſtud non poteſt intelligi de aliqua reali potētia ſcilʒ: que ſit actiua vel paſſiua: ⁊ ideo p̄ma duo argumenta nō ꝓcedūt. ¶ Ad 3ᵐ per idem; ⁊ ſimiliter ad 4ᵐ. nō eniʒ dicim⁹: ꝙ potentia obediētialis 2º mō dicta ſit ſoluʒ potentia materie: ſed dicimus ꝙ deus poſuit in mā rōnes obedietiales: vt ſupra patuit. Et ſimiliter idē ponit 2.º ſen. diſ. 18. q. 1. arti. 2.º vbi dicit. (Forme rerum ſm̄ ꝙ in arte diuina exiſtunt p̄mordiales eſſe dicuntur: eo ꝙ ipſe ſunt prima p̄ncipia rerum producēdarū. potentia autē

Ad pᵐ Aureo. ꝯ 4ᵃᵐ ꝯcluſionē ⁊ 2ᵃᵐ

que rebus indita eſt ad ſuſcipiendaꝫ illud in ſe: quod volũtas diuina diſponit: rõnes obediẽtiales a quibuſdam dicunꝰ: ſm quas ineſt nature: vt fieri poſſit ex eis que deus diſpoſuit: ipſe aũt virtutes in mã poſite: p q̃s nãles effect⁹ ꝯſequũtur: rõnes ſeminales dicũꝰ.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ pꝫ: ꝙ potẽtia obediẽtie nõ ſoluꝫ eſt in mã. Sed qꝛ hic fit mentio de rõnibus ſeminalibus: q̃s quidã vocant inchoationes formaꝝ. videndũ eſt quid ſint a ꝓpoſito recedendo. Et quidẽ multis opinionib⁹ ſuper hac mã recitatis ſcũs Tho. iſtã eligit dicẽs. (Or ipſa habilitas materie ad recipiendũ dicitꝰ potẽtia paſſiua materie: ꝛ appetit⁹ ei⁹: ꝛ inchoatio forme: ſed ratio ſeminalis eſt aliud. illa eniꝫ inchoatio eſt potentia paſſiua: ſed ratio ſeminalis eſt virtus actiua cõpleta in nã vt calor: ꝛ frigus: ꝛ forma ignis: ꝛ virtus ſolis ꝛ hꝰ. ꝛ dicunꝰ ſeminales nõ ꝑpter eſſe incõpletũ: qḋ habeãt ſicꝰ virtus formatiua in ſemine: ſꝫ qꝛ rerũ indiuiduis p̃mo creatis hꝰ virtutes collate ſunt per opa ſex dieꝝ: vt ex eis q̃ſi ex quibuſdã ſeminib⁹ ꝓducerenꝰ ꝛ multiplicarentur res nãles. Dicunꝰ aũt rõnes hꝰ virtutes: nõ qꝛ ſint in mã ꝑ modũ intẽtionis: ſed qꝛ ab arte diuina ꝓducunꝰ: ꝛ manet in eis ordo ꝛ directio itellect⁹ diuini: ſicut in re artificiata manet directio artificis in finem determinatũ.) Hec ibi. ¶ Ex quibus pꝫ: qd ſint rõnes obediẽtiales: ꝛ ſeminales: ꝛ p̃mordiales: ꝛ incidẽter formaꝝ inchoatiões. ¶ Ad 5ᵐ dico. ꝙ querit quid ſit po ͣ mãe nãlis: aut obediẽtialis. Dico aũt ad hoc: ꝙ potẽtia nãlis ipſius mãe eſt ipſa eſſentia mãe. lꝫ in ſui rõne includat reſpectũ ad actuꝫ p̃mũ: qui eſt forma. Et ꝙ iſta ſit mens ſci Tho. pꝫ: nam p̃ma pte. q. 77. arti. p̃. ad 2ᵐ. dans differẽtiã inter potẽtiaꝫ mãe ꝛ potẽtiaꝫ aĩe dicit. (Actus ad quẽ eſt in potẽtia mã p̃ma: eſt forma ſubſtãtialis: ꝛ ideo potẽtia mãe nõ eſt aliud q̃ȝ eius eſſentia.) Hec ille. ¶ Itẽ de ſpũalib⁹ creaturis. q. 3. ad 2ᵐ dicit. (Cum vnũqḋqꝫ genus diuidaꝰ per potẽtiam ꝛ actuꝫ: ipſa potẽtia: que eſt in gñe ſubẽ: eſt ſicut forma act⁹. vñ mã nõ ſubeſt forme mediãte alia potentia.) Hec ille. ¶ Cõſimiliter dico: ꝙ potẽtia obediẽtialis receptiua: quã deus indidit mãe nõ eſt aliud q̃ȝ eſſentia mãe ſm rem: ſed tñ ſm rõneꝫ addit reſpectũ ad potẽtiã actiuã dei. ¶ Cũ aũt dicit arguẽs: ꝙ relatio illa eſt in potẽtia creatoris obediẽtiali. pꝫ quid dõm eſt: eſt. n. in potẽtia obediẽtiali 2° mõ dicta: nõ aũt p̃mo mõ: ſed mã p̃mo mõ ꝛ 2° mõ: vt pꝫ ex dictis. Ad vltimũ cuꝫ dicit: ꝙ relatio nõ põt fundari in nihilo: veruꝫ eſt de relatione reali: ſꝫ relatio rõnis põt vtiqꝫ in eo: qḋ actu nõ eſt: fundari: ſicut relatio p̃oris: aut poſterioris: aut ꝓducibil: ꝛ talis eſt relatio ꝓducibiliũ ad diuinã oĩpotẽtiã terminata. Verũtamẽ po ͣ obediẽtialis: quã hñt nõdum ꝓducta: que nunq̃ȝ ꝓducenꝰ: ꝛ que ſolum ſunt creabilia: vt angeli. lꝫ nõ ponat aliud ab illa habitudine. tñ illa que deus poteſt mãe imprimere: habẽt potentiã: que ẽ relatio realis in mã fundata: ꝛ ad deũ terminata. ¶ Ad ea que eſt 2° loco cõtra hanc ꝯnem obiecta ſunt rñdetur. ¶ Ad p̃mũ quidẽ: ꝙ reſpõſio ibidẽ data eſt bona: lꝫ. n. in natura ſit potẽtia ad grãm ꝛ gloriaꝫ: nõ tñ opꝫ: ꝙ in nã ſit aliqua creatura: que illaꝫ potentiã reducere poſſit ad actuꝫ: ſed deus ſolus: cõcedo tñ ꝙ argumentum cõcludit de po ͣ paſſiua nãli: nõ aũt obediẽtiali. ¶ Ad 2ᵐ negaꝰ maior: dico enim ꝙ mã nõ ſolũ eſt in potentia nãli ad formas elementoꝝ: ꝛ mixtoꝝ: ꝛ aĩatoꝝ: de quibus ipſe loquiꝰ. imo ad multa accidẽtia eſt in potẽtia obediẽtiali: que ſub nullo dictoꝝ cõtinẽtur. ſ. ad formas: que ꝯferenꝰ in reſuſcitatione: cuiuſmodi ſunt claritas: impaſſibilitas: agilitas: ſubtilitas: ꝛ iõ iductio ibi facta ſolũ cõcludit de potẽtia nãli: nõ aũt de obediẽtiali: ſicut ꝛ argumẽtũ p̃cedens. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ illa motiua ſunt efficatia cuilibet fideli. Qḋ aũt iſte dicit de miraculis: pꝫ ꝙ nõ ſufficiẽter inducit: nam lꝫ forme inducte ꝑ miraculũ reſuſcitatiõis poſſent educi per agens nãle: nõ tñ multe alie: que miraculoſe inducunꝰ. vel inducte ſũt in corpe xp̃i glorificato. Qḋ aũt dicit de anima rõnali: veꝝ eſt quo ad aliqua. ſ. ꝙ ipſa nõ extrahaꝰ de potentia nãli mãe: ſed ſi intelligat: ꝙ ipſa nullo mõ ſe habet ad mãm corporis humani: vt actus ad potentiam: credo ꝙ incideret in errorẽ ponentẽ: ꝙ aĩa intellectiua nõ eſt for⁹ corpis hũani. ¶ Qḋ vltimo ponit de locutione aſine pꝫ: ꝙ plane ꝯcedit ꝓpoſitũ. ſ. ꝙ eſt aliq̃ tranſmutatio: quã nõ ponit agens nãle: quid ẽt diceret iſte de ſtella: que magis apparuit an aliquo agente nãli poſſet induci ꝛ de infinitis talibus ꝓ̃ſertiꝫ cum ſm. Chriſoſtomũ legaꝰ illã ſtellã magis p̃mo apparuiſſe in quodam monte in forma pueli hñtis ſignuꝫ crucis: vt recitat ſcũs Tho. 3ͣ pte. q. 36. arti. 5°. ad 4ᵐ. Itẽ qd diceret de motu ſolis: qui tẽpore Ezechie retroceſſit: ꝛ de motu lune: que xp̃o patiẽte ab oriẽte verſus occidentẽ rediẽs ſuppoſuit ſe ſoli: ꝛ poſt eius eclypſationẽ: que q̃ſi tribus horis durauit redijt ad orientẽ: ſm ꝙ innuit Diony. in ep̃la ad Policarpũ. Et ſanct⁹ Tho. 3ͣ parte. q. 44. arti. 2°. ꝛ ſilr accitia: q̃ in mũdi renouatiõe in celo ꝛ elemẽtis inducenꝰ: nõ poſſent aliq̃ virtute nãli mãe iprimi: q̃ ꝓpter arguẽs nimis gñaliter fuit locut⁹. ¶ Ad ea que cõtra 5ᵃᵐ ꝛ 6ᵃᵐ ꝯnes inducta ſunt reſpõdeꝰ. Et quideꝫ ad p̃mũ dico: ꝙ modus: quo ſcũs doctor declarat oĩpotentiã: ſufficiẽs eſt: nec illa diſtinctio quaꝫ iſte facit de cõtradictiõis iplicatiõe: diuinã oĩpotẽtiam manifeſtat clarius: aut verius. q̃nimo forte oĩpotẽtie attribuit aliq̃ que poſſent riſum infidelibus cõcitare: ꝛ doctrinam fidei irrõnabilẽ reddere apd̃ illos: dũ. ſ. ponit deuꝫ poſſe diffõneꝫ a diffinito ſepare: ꝛ ſola illa eſſe ſimplr impoſſibilia que repugnãt p̃mo mõ dicendi per ſe: ꝛ oĩa alia deum poſſe. Cuꝫ igitur p̃mo dicit. ꝙ grauitatẽ eſſe ſine graui: ꝛ ſiccitatẽ ſine ſicco ꝛc̃. repugnat eoꝝ diffinitionibus: falſuꝫ eſt: vt eniꝫ dicit ſcũs Tho. 3ͣ parte. q. 77. arti. p̃. ad 2ᵐ. eſſe in ſubiecto nõ eſt diffinitio accidẽtis: ſꝫ eſt quedã cõditio ꝯſequẽs nãm accidẽtis ſibi relictaꝫ. Itẽ 4°. ſen. diſt. 12. q. 1. arti. p̃. queſtiũcula p̃ma. ad 2ᵐ dicit ſic. (Sicut ꝓbat Auicẽna in ſua metaphyſica ꝑ ſe exiſtere nõ eſt diffinitio ſubẽ: qꝛ per hꝰ nõ demõ̃ratur qdditas eius: ꝛ ſua quidditas nõ eſt ſuũ eſſe: alias nõ poſſet eſſe genus: cũ ſingula cõtenta in gñe differant ſꝫ eẽ. ſed diffinitio: vel quaſi diffinitio ſubſtãtie eſt res hñs quidditatem: cui acquiritur eſſe: vel debetur eſſe nõ in alio: ꝛ ſimiliter eſſe in ſubiecto nõ eſt diffinitio accidentis: ſed ecõtrario res: cui debeꝰ eſſe in alio: ꝛ hoc nunq̃ȝ ſepaꝰ ab aliquo accñte: nec ſepari poteſt: qꝛ illi rei q̃ eſt accñs ſm rõnem ſue quidditatis ſemꝑ debetur eſſe in alio: ſed põt eſſe: ꝙ illud qḋ debetur alicui ſm rõnẽ ſue quidditatis: ei virtute diuina agente nõ cõueniat: ꝛ ſic patet: ꝙ facere accidẽs eſſe ſine ſubſtãtia nõ eſt ſepare diffinitionẽ a diffinito: ꝛ ſi aliq̃ñ hoc dicatur diffinitio accidẽtis: ꝓdicto mõ intelligẽda eſt diffinitio dicta: qꝛ aliq̃ñ ab auctoribus diffinitiões ponunꝰ cã breuitatis nõ ſm debitũ ordineꝫ: ſed tangunꝰ illa: ex quibus põt accipi diffinitio.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ: ꝙ diffinitio grauitatis nõ eſt eſſe in ſubã graui: nec diffinitio coloris eſt eſſe in ſubã colorata: ꝛ idem de ſiccitate. Dico tamẽ ꝙ ſm ſcm̃ Tho. 3ͣ parte. q. 77. arti. 2°. in ſacramẽto altaris ſola quantitas eſt ſine ſubiecto: ſed oĩa alia accidẽtia inſunt quãtitati vt ſubiecto: ꝛ eſt ibi aliquid

Quid rões obediẽtiales ſeminales: primordiales: ꝛ inchoatiões formaꝝ ſint.

Ad ea q̃ 2° loco ꝯ hãc ꝯclonẽ cadẽ.

Per ſe exiſtere nõ ẽ diffinitio ſubẽ: nec eẽ in ſbo eſt diffõ accĩs.

Nõ pōt de⁹ facere aīal ſine mēbris organicis.

coloratū ꝛ aliquid graue ꝛ aliquid ſiccū: ſed de h̄ for
te alias ꝓlixior erit ſmo. ¶ Cum ſecūdo loco dicit: ꝙ
deus pōt facere hoīem: vel animal abſqꝫ mēbris orga/
nicis: dubiū eſt ꝛ falſuꝫ ſm opinionē ſcī Tho. ipſe enī
in multis locis ꝓbat: ꝙ de neccitate oē cōpoſituꝫ ex mā
ꝛ forma hꝫ quātitatē ꝛ dimenſionē: vnde. 2°. cōtra Gen
tiles caplo. 49°. ſic ait. (Unūqdqꝫ ex mā ꝛ forma cō
poſitum eſt corpus: diuerſas enim formas mā nō niſi
ſm diuerſas partes recipe pōt: que quidem diuerſitas
partium eſſe nō pōt: niſi ꝙ ꝑ dimēſiones in mā exiſtē/
tes vna cōmunis mā in plures diuidiť: ſubtracta enim
quātitate ſubā idiuiſibilis eſt.) Hec ille. ¶ Eandē pro
bationē ponit pma parte. q. 50. arti. 2°. Et ſic pꝫ: ꝙ oē cō
poſituꝫ ex mā ꝛ forma eſt quātum: ꝛ pari rōne organi/
cuꝫ. Poſſet tamē dici: ꝙ de rōne animalis qdditatiua
nō eſt organiçatio: ſꝫ de hoc ſupſedeo: qꝛ ſcūs Tho. 4°.
ſen. diſt. 10. q. 1. arti. 2°. queſtiūcula. 3. dicit ꝙ de ratione
corporis viui eſt organiçatio. ¶ Ibidē ēt dicit: ꝙ ꝓpa
paſſio ſubē corporalis eſt quātitas: ꝛ dicit eā iſeparabilē.
Dico tamē: ꝙ deus nō poſſet ſubam creatam ab omni
accidēte ſepare ſaltē a relationib⁹ ſm mentē ſcī Tho.
vnde. 8°. quolibꝫ. q. 4. arti. 3°. ad 4ᵐ. dicit. (Ex h̄ ipo: ꝙ
ſuba creata cōpatur ad deuꝫ: cōſequiť ipſaꝫ aliqđ acci/
dens: ſicut ipſa relatio creatiōis: aut ſeruitutis: aut alia
ſimilis relatio. vn̄ ſicut deus nō pōt facere: ꝙ creatura
nō depēdeat ab ipſo: ita nō poſſet facere ꝙ eſſet abſqꝫ
alijs accidēnib⁹.) Hec ille. ¶ Cum dicit 3°. ꝙ duo cor/
pora dimēſionata eſſe in eodē ſitu implicat ꝯtradictio
nē. falſum eſt: vnde ſcūs Tho. 4°. ſen. diſt. 44. q. 2. ar/
ti. 2°. queſtiūcula 3ª ad 2ᵐ dicit. (Poſito ꝙ duo corpo/
ra ſint in eodē loco per miraculū: nō ſequitur aliqđ cō/
tra cōmunes animi cōceptiones: nec cōtra diffinitionē
linee: nec cōtra ꝯnes aliquas geometrie: quātitas enim
dimenſiua in hoc differt ab oībus alijs accidētibus: ꝙ
hꝫ ſpecialeꝫ modū indiuiduationis ꝛ diſtinctionis. ſ. ex
ſitu partiū ꝑter rōnem indiuiduatiōis ꝛ diſtinctionis:
que eſt ſibi ꝛ alijs oībus accidētibus cōmunis. ſ. ex mā
ſubiecta: ſic igitur vna linea poteſt intelligi diuerſa ab
alia: vel qꝛ eſt in alio ſubiecto: que cōſideratio nō eſt ni
ſi de linea nāli: vel qꝛ diſtat in ſitu ab alia: que conſide/
ratio eſt etiā de linea mathematica q̄ intelligiť preter
mām. ſi ḡ remoueať mā nō poteſt eſſe diſtinctio linea/
rum niſi ſm ſitum diuerſuꝫ: ꝛ ſimilr̄ nec punctoꝝ: nec
ſupficieꝝ: aut quarūcūqꝫ dimenſionuꝫ: ꝛ ſic geometra
nō pōt ponere: ꝙ vna linea addatur alie tanq̄ diſticta
ab ea niſi ſit diuerſa in ſitu ab ea: ſꝫ ſuppoſita diſtictio/
ne ſubiecti ſine diſtinctōe ſitus ex diuino miraculo in/
telligenť linee diuerſe que nō diſtāt ſitu ꝓpter diuerſi
tatē ſubiecti: ꝛ ſimilr̄ diuerſa puncta: ꝛ ſic due linee de/
ſignate in duob⁹ corporibus: que ſunt in eodeꝫ loco: tra
huntur a diuerſis punctis ad diuerſa puncta: vt nō acci
piamus punctū ſignatū loco: ſed in ipo corpore locato:
qꝛ linea nō trahiť niſi a puncto: qđ eſt terminus eius: ꝛ
ſimilr̄ etiam duo circuli deſignati in duob⁹ corporibus
ſpericis exiſtentib⁹ in eodē loco: que ſunt duo nō ꝓpter
diuerſitatē ſituū: alˢ nō poſſent ſe tangere ſm totū: ſed
ſunt duo ex diuerſitate ſubiectoꝝ: ꝛ ꝓpter hoc ſe totali
ter tangētes: adhuc manēt duo: ſicut ēt circulus ſignat⁹
in corpore locato ſperico tangit ſm totū aliuꝫ circuluꝫ
ſignatū in corpore locante.) Hec ille. ¶ Cum vlteri⁹
dicit: ꝙ deus pōt aliqđ facere ex nihilo ꝛc̄. Dico ꝙ nul/
lum illoꝝ implicat ꝯtradictionē: aut aliquā repugnan/
tiam Qꝛ enim aliqđ fieri ex nihilo nullā ꝯtradictionē
implicet oſtendit clare ſcūs Tho. 2° cōtra Gentiles ca/
pitulis. 16. 17. 18. Et pma pte. q. 45. arti. 5°. Et 2°. ſen. diſ.

Duo corpora in eodē ſitu eē ꝯdictionē nõ iplicat

1. q. 1. arti. 2°. Et de potentia dei. q. 3. arti. p̄. Ideꝫ ꝓbat de
aſſumptione nāe humane. 3ª par. q. 3. arti. p̄. ꝛ q. 2. ꝑ to/
tum. Et 3° ſen. diſ. 1. q. 1. arti. p̄. Idem ꝓbat de repatione
corrupti in idētitatē numeralē. 4°. ſen. diſ. 44. q. 1. art.
p̄. queſtiūcula. 3. Et 4°. ꝯ Gētiles caplo 82°. Et quolibet
xi°. q. 6. arti. p̄. Idem ꝓbat de cōuerſione panis in corp⁹
xp̄i. 4°. ſen. diſ. xi. q. 1. arti. 3°. queſtiūcula p̄ª. Et 3ª. parte
q. 75. articu. 4°. Et 4°. cōtra Gentiles. caplo. 63°. Ideꝫ
ꝓbat de incorruptibilitate reſurgētiū. 4°. ſen. diſ. 44.
q. 2. arti. p̄. queſtiūcula pma. Et 4°. contra Gentiles ca°
83°. Locis enim pdictis clare oſtēdit ſcūs Tho. ꝙ illa
que fide tenem⁹ nullā implicāt ꝯdictionem. ¶ Ad il/
lud qđ dicit vlterius ſ. ꝙ nihil eſt ſimpliciter ipoſſibile
niſi qđ repugnat pmo pncipio ꝛc̄. Dico ꝙ veruꝫ eſt. Il/
lud enim concedit ſcūs Tho. de potentia dei. q. 1. artic.
3°. ad 2ᵐ. ſed tamē nō ſolum repugnat pmo pncipio ꝓ/
poſitio affirmans oppoſitum diffinitionis de diffinito
vel partem diffinitiōis in recto ꝛ ſubſtātiue deſignatā
imo etiam ꝓpoſitio affirmās oppoſitū diffinitionis q̄/
litercūqꝫ de deffinito: nec ſolū eſt impoſſibile ſimplici/
ter illud qđ repugnat ꝓpoſitiōi vere in pmo modo di/
cendi per ſe. imo etiā qđ repugnat ꝓpoſitiōi vere in 2°
mō: quod patet: naꝫ iſta eſt ſimplr̄ impoſſibilis: aliqua
humanitas eſt: que nullo mō dependet a deo: ꝛ iſta: ali/
qua res diſtincta a deo: eſt equalis deo ꝛ iſta: ſol nō eſt
ꝓducibilis a deo: ꝛ iſta: aliqđ generat ſeipſuꝫ. ꝛ infinite
tales: in quibus ꝓpria paſſio negať a ſubiecto: quas de⁹
de ſua potentia abſoluta verificare nō poteſt. ꝛ ideo diſ
tinctio: quā facit arguēs parum valet in ꝓpoſito: vnde
ſcūs Tho. ſup 5° metaphiſice caplo de ſuba dič. (Hoc
qđ cōmuniter inuenitur in oībus: ꝛ ſine quo res eē nō
poteſt: nō opꝫ ꝙ ſit ſubſtātia rei: ſed pōt eſſe aliqua pro/
prietas cōſequens ſubſtātiam rei: vel principia ſube.)
Hec ille. ¶ Ad vltimā cōfirmationē dicitur: ꝙ nō iō
negatur: ꝙ deus poſſit facere rectitudineꝫ ſine linea: vl̄
figuram ſine ſuperficie: qꝛ animus noſter illis auditis
ſtupet: vel qꝛ talia nō plene comprehendit: ſed qꝛ itel/
lectus noſter ex lumine ſibi nāliter indito euidenter cō
prehendit talia eſſe ſimpliciter impoſſibilia: vt pote cō/
tra pmū pncipiū reducibilia: ac per hoc diuine potētie
nō attribuibilia: nec hoc eſt diuinā oīpotētiā limitare:
ſicut ponit ſcūs Tho. de potētia dei. q. 1. arti. 3°. ad 2ᵐ in
oppoſitū: vbi ſic ait. (Potētia dei nō poteſt pdictū im
poſſibile. ſ. ꝯtrarias opiniōes eſſe ſimul: qꝛ deficit a rō/
ne poſſibilis: ꝛ ideo poᵃ dei nō dr̄ limitari: q̄uis hoc nō
poſſit: nec dr̄ hoc nō poſſe q̄ſi ipeditus: ſꝫ qꝛ hoc nō pōt
eſſe terminus actionis alicui⁹ potētie actiue.) Hec ille.
¶ Temerariū aūt videtur aliqđ aſſentire alicui: cui⁹
oppoſitū dictat ratio nālis: vn̄ ſcūs Tho. in de vitate.
q. 14. arti. 10. arguit ſic in 7° loco. (Cuꝫ deo ſūme ſit cre
dendū: illi magis debemus credere: per quē magis cō
ſtat deū eē locutū: ſed magis cōſtat deū loqui ꝑ nālem
rōnis inſtinctū q̄ ꝑ aliquē aplm: cuꝫ hoc certiſſimū ſit
deum eſſe actorē totius nāe. ḡ his que dictat rō magis
debem⁹ adherere q̄ his: q̄ pdicanť ꝑ aplos ꝛ ꝓphetas
cū interdū videanť diſſonare ab his: que rō dictat nā/
lis: ſicut dicunt deū eſſe trinū ꝛ vnū: vel virgineꝫ cōce/
piſſe ꝛ alia hm̄.) Hec ille. ¶ Et rñdet. (Dōm (inqt) ꝙ
per aplos ꝛ ꝓphetas nūq̄ diuinit⁹ dr̄ aliqđ qđ ſit ꝯtra/
rium his: que nālis rō dictat. dr̄ tn̄ aliqđ qđ cōprehen/
ſionē rōnis excedit: ꝛ ꝑ tāto vr̄ rōni repugnař q̄uis nō
repugnet: ſicut ꝛ ruſtico vr̄ repugnās rōni ꝙ ſol ſit ma
ior terra: ꝛ ꝙ dyameter ſit aſſimeter coſte: que tn̄ ſapiē
ti rōnabilia apparēt.) Hec ille. ¶ Et pmo ꝯ Gentiles
caplo 7°. dicit. (Quãis vitas xp̄iane fidei hūane rōnis
capacitatem

Que e quod repugnat p° pn° ꝯplexo.

Lec. a.

capacitatē excedat: hec tamē que rō nālit̄r īdita hꝫ
huic veritati cōtraria eſſe nō pñt: ea eniꝫ que rōni nāli
ter ſunt inſita: veriſſima eſſe cōſtat: vt nec eē falſa poſſi
bile ſit ea cogitare: nec illud qđ fide tenet̄: cū taꝫ euidē
ter diuinit⁹ cōfirmatū ſit: fas eſt credere eſſe falſum: qꝛ
igitur ſolum falſum vero eſt cōtrarium: vt ex eoꝝ diffi
nitiōib⁹ inſpectis manifeſte pꝫ impoſſibile eſt illis ṗnci
pijs: que rō nāliter cognoſcit: ṗdictā veritatē fidei ꝯtra
riā eſſe. ¶ Itē. Illud idē qđ inducit̄ in aīam diſcipuli
a docēte: doctoris ſcia ꝯtinet: niſi doceat ficte qđ de deo
nephas eſt dicere: ṗncipioꝝ aūt nāliter notorū cogni
tio eſt diuinit⁹ indita: cū ipſe deus ſit actor noſtre nāe
hec ḡ ṗncipia diuina ſapiā cōtinet: qcqd igitur hꝭ ṗnci
pijs cōtrariū eſt: diuine ſapiētie ꝯtrariat̄: nō igit̄ a deo
eſſe pōt: ea igitur que ex reuelatione diuina per fidem
tenent̄: nō poſſunt nāli cognitioni eſſe cōtraria.) Hec
ille. ¶ Ex quibus clare pꝫ: ꝙ deus nō pōt reuelare ali
quid ꝯ̄rium nāli rōni: quā nobis indidit: ac per hoc nec
facere: cuꝫ oīa que facere pōt nobis reuelare poſſet ſal
tim ſingulum eoꝝ ſi nō oīa ſimul: τ ꝯñter pꝫ: ꝙ arguēs
dum dei oīpotētiā collaudare nititur: diuine ſapiē con
tumeliā noſcit̄ irrogare: nec aliud cōcludit niſi ꝙ deus
poteſt facere aliqd nobis incōprehēſibile: qđ concedo.
¶ Ad ṗmū Gregorij ꝯ̄ 7ᵐ ꝯ̄nē dico: ꝙ licet iſta ꝓpoſi
tio. Adam nō fuit: nō iplicet ꝯ̄dictionē ex ſuis termi
nis abſolute ſumptis. ſ. Adam: τ ly nō fuit: tamē cum
hoc ſtat ꝙ eſt impoſſibilis per accidēs: nō enim omne
impoſſibile implicat ꝯtradictionē ex terminis niſi im
poſſibile per ſe: dr̄ aūt impoſſibilis per accidēs: qꝛ ſub
iecto accidit oppoſitū ṗdicati. Hanc ſolutionē ſentētia
liter ponit ſctūs Tho. de potentia dei. q. i. arti. 3º. ad 8ᵐ.
(Sortē (inqt) nō cucurriſſe ſi curreret dr̄ ipoſſibile p
accidēs: eo ꝙ ſortē currere: vel nō currere ꝗ̄tū eſt in ſe
eſt cōtingēs: ſed per iplicationē huius: qđ eſt ṗteritū: fit
impoſſibile: τ ideo dr̄ impoſſibile per accñs p illud ꝗ̄ſi
aduenıēs: hoc aūt aduenıēs eſt impoſſibile ſm ſeipſuꝫ
plane eniꝫ iplicat ꝯtradictionē: dicere eniꝫ: ꝙ fuit τ nō
fuit ſunt ꝯtradictoria: qđ ſequit̄ ſi fiat qđ ṗteritū non
fuerit.) Hec ille. ¶ Item ṗmo ſen. diſ. 42. q. 2. arti. 2º.
ad 3ᵐ. (Preteritū (inqt) nō fuiſſe pōt accipi vt ipoſſi
bile per accñs: vel vt impoſſibile per ſe: ſi eniꝫ accipiat̄
ipſa res: que dr̄ preterita: vt curſus ſortis: nō hꝫ impoſſi
bilitatē niſi p accidēs ſuuꝫ: qđ eſt extra rōnem eius. ſ.
ṗteritionē: τ res ipſa in ſe cōſiderata nō dr̄ deo ipoſſibi
lis: poteſt eniꝫ hoc facere: ꝙ ſortes nō currat. Si autem
accipit̄ ſm ꝙ ſtat ſub hoc accidēte: qđ eſt preteritio: ſic
eſt impoſſibile p ſe: τ hoc dicit̄ deus facere nō poſſe: τ ſi
mile eſt de hoc qđ dicit̄: ſortem nō currere dum currit
eſt impoſſibile: qꝛ rōne adiuncti habet impoſſibilitatē
per ſe.) Hec ille. ¶ Ex quo pꝫ quō iſta. Adam nō fuit
eſt impoſſibilis p accidēs: qꝛ ſubiecto. ſ. ade accidit ṗte
ritio: que p ſe repugnat huic ṗdicato. ſ. nō fuiſſe: iō hec
eſt p ſe impoſſibilis: Adam ṗteritus nō fuit: ſaltem hec
Adam eſt ṗteritus: τ nō fuit. ¶ Et ſi dicatur lꝫ iſta ſit
impoſſibilis p accidēs: Adam nō fuit: tñ illud accidēs
. ſ. ṗteritio nō neceſſario accidit ſubiecto. ſ. ade cū nō ſit
eius ꝓpria paſſio. ḡ poterit deus facere: ꝙ nō inſit ſub
iecto: quo facto nulla eſt repugnantia Adam nō fuiſſe.
¶ Dico ꝙ ſicut dicit̄ ſctūs Tho. in alio ꝓpoſito ſup⁹ in
quadā q̄ōne recitato: ꝙ ſiue illđ accñs ſit ſepabile: ſiue
inſepabile a ſubiecto: tñ aliqd pōt attribui ſubiecto ſꝫ
ſe cōſiderato: qđ ei repugnat: vt eſt ſub aliquo accidēte
¶ Dico igitur ꝙ hoc qđ dico Adam nō fuiſſe ſꝫ ſe cō
ſideratū eſt deo abſolute poſſibile: ſed nō ꝓut Adam
ſtat ſub iſto accidēte: τ illud videt̄ eſſe mens ei⁹ ṗmo
ſen. vt ſtatiꝫ recitaui. ſ. ꝙ deus pōt facere ꝙ Adam nō
fuit nō aūt: ꝙ Adam ſit ṗteritus τ non fuerit. ¶ Dico
vlterius: ꝙ Adaꝫ cui accidit ṗteritio mutari nō poteſt
in nō ṗteritū: qꝛ illud accidens. ſ. ṗteritio eſt inſepabile
ab eo: qꝛ lꝫ ṗteritio ſit accidēs cōe τ nō accidēs p ſe ꝯñs
ṗncipia ade eſſentialia: tñ cōſequit̄ ꝓpriaꝫ cām ade fa
ctiuā. ſ. ꝓductionem ade: que eſt quodāmō eius cauſa.
¶ Ad 2ᵐ ſimiliter dico: ꝙ ad iſtaꝫ: Adam nō fuit non
ſequitur ṗmū ṗncipiū falſificari: τ ideo Adam nō fuiſ
ſe ſꝫ ſe eſt poſſibile. tñ accidit ade aliquid. ſ. ṗteritio: de
qua ſi dicat̄ hoc ṗdicatū nō fuiſſe ſimł cū ſubiecto: fal
ſificat̄ ṗmū ṗncipiū: nec Adam pōt ab illo accidēte ſe
parari: nō eniꝫ pōt fieri de preterito non ṗteritus: ideo
Adam non fuiſſe eſt impoſſibile deo per accidens ꝓut
impoſſibile opponit̄ neceſſario neceſſitate imutabili
tatis. ¶ Ad 3ᵐ dico: ꝙ deū eternaliter nō voluiſſe ꝓdu
cere Adam: vnꝗ̄ eſt ſm ſe ipoſſibile abſolute: ſed eſt i
poſſibile p accñs rōne ṗteritionis vel ṗſentie oppoſiti
velle in deo. Dico igit̄ ꝙ quelꝫ iſtaꝝ eſt per accidēs im
poſſibilis: deus eternalr̄ nō voluit ꝓducere vnꝗ̄ Adā:
deus eternaliter nō voluit ꝓducere antixp̄m: tam ḡ B
ꝗ̄ illud eſt impoſſibile ꝓut impoſſibile opponit̄ neceſ
ſario neceſſitate imutabilitatis: qđlibet tñ ꝓductoruꝫ
eſt abſolute poſſibile deo ſm ſe ſumptuꝫ. poteſt ḡ deus
abſolute loquēdo facere: ꝙ antixp̄us non erit. ſiłr ꝙ
Adam nō fuit: ſed nō poteſt facere: ꝙ aliqua iſtaꝝ inci
piat eſſe vera: nec ꝙ oppoſita alicuius iſtaꝝ incipiat eē
falſa: τ hoc intelligo cū dico: ꝙ Adam nō fuiſſe eſt im
poſſibile ipoſſibilitate imutabilitatis: qꝛ. ſ. hoc eſt falſuꝫ
τ nō pōt mutari in verū. Reſpōſionē vō que datur ad
3ᵐ argumētuꝫ: nō admitto: qꝛ meo iudicio rōnabiliter
improbat̄. ¶ Ad 4ᵐ dico: ꝙ argumentuꝫ ꝓcederet ſi
diceremus: ꝙ rem: cui accidit ṗteritio: eſt abſolute im
poſſibile nō fuiſſe: tunc eniꝫ abſolute eſſet neceſſariuꝫ
xp̄m talia verba dixiſſe τ talia reuelaſſe: hoc aūt nō di
co: ſed ſolū ꝙ rē cui accidit ṗteritio: neceſſe eſt fuiſſe ne
ceſſitate imutabilitatis: cuꝫ qua ſtat ꝙ talis res abſolu
te loquēdo pōt nō fuiſſe: ideoqꝫ ſi poneret̄ ꝙ dies iudi
cij nūꝗ̄ eueniret: eo facto deponeret̄ iſta: deus reuela
uit ꝓphetis: ꝙ dies iudicij erit: τ ita de ceteris in argu
mēto tactis. Dico eniꝫ ꝙ in ṗtātē xp̄i viuētis vita mor
tali erat nō pati. τ ſi poneret̄ in actu: ꝙ nunꝗ̄ pateret̄
a iudeis: eo facto deponit̄ iſta: deus reuelauit ꝓphetis
ꝙ xp̄s morer̄. Iſta eſt clare mens ſcī Tho. de veritate
q. 20. arti. 5º. vbi 6º. loco ſic arguit. (Si aīa xp̄i neſcit oīa
quecūqꝫ deus poteſt facere: dato ꝙ deus aliud faceret
aīa xp̄i neſciret illud niſi de nouo addiſceret: ſed incon
ueniēs eſt ponere: ꝙ aīa xp̄i aliqd exiſtentiū ignoret: vł
ꝙ aliqd de nouo addiſcat. ḡ aīa xp̄i ſcit oīa: que de⁹ pōt
facere.) Ecce argumentū eius. ¶ Et reſpōdet. (Hoc
mō (inqt) opꝫ ad hāc rōnem rñdere: ſicut ad argumē
tum de ṗdeſtinatione. Cuius eniꝫ poſſibile ſit eum qui
eſt ṗdeſtinatus damnari: ꝗ̄cito tñ ponit̄ eſſe dānat⁹ ſi
mul cū B ponit̄ nō fuiſſe ṗdeſtinatus: qꝛ iſta duo nō po
ſſūt ſimł ſtare: ꝙ ſit ṗdeſtinat⁹ τ dānet̄. Siłr dico. ꝙ cū
aīa xp̄i ſciat oīa: que deus ṗuidit ſe facturū: ſimul cuꝫ B
qđ ponit̄ deū aliqd aliud facere: ponit̄ deum ṗuidiſſe
illud ſe facturū τ aīam xp̄i illud ſcire: τ ſic nō eſt neceſ
ſarium ꝙ ponam⁹ in aīa xp̄i alicui⁹ rei ignorātiaꝫ: vł ꝙ
addiſcat aliqd de nouo.) Hec ille. ¶ Ex ꝗ̄ pꝫ: ꝙ mł'ta
poſſibilia fieri a deo aīa xp̄i nō ṗuidit: τ tñ poſſe eſt ꝙ il
la ṗuiderit: τ eadem rōne dici debet: ꝙ aīa xp̄i multa
futura ṗuidit: τ tamē poſſibile eſt ꝙ nunꝗ̄ talia ṗuide
rit fore: τ ita dicendū eſt de reuelationib⁹: τ ꝓphetijs: τ
de illis: que fide credim⁹: qꝛ nec fides: nec ꝓphetia: nec

Duplex ipoſſibile p ſe. ſ. τ p accidēs.

reuelatio:aut viſio verbi põt eſſe falſa:vel inclinãs ad falſum. Tñ ɔ hoc ſunt multa argumẽta:que requirantur in fine libri tali ſigno. ¶ Ad 5m dico:ꝙ nec rez que ꝑterijt ſm ſe ſumptã neceſſe eſt abſolute fuiſſe: nec rẽ futurã fore:tamẽ vtrũqz eſt neceſſariũ neceſſitate imutabilitatis loquẽdo de futuro ſm cãm ſupiorem:qꝛ futurum ſm cãm inferiorez quãdoqz nõ euenit: vt alias dictuz fuit. (Diſt.38.q.1. arti.2.) Sic ergo patet:quõ res ꝑterita neceſſario ꝑ accñs imutabiliter fuit:ꝛ impoſſibile ꝑ accñs imutabiliter eſt eam nõ fuiſſe:ꝛ hoc eſt cõforme illi:qđ alias dictum fuit.ſ.ꝙ rem que eſt:neceſſe eſt eſſe loquẽdo de ꝑ accñs neceſſario:neceſſitate imutabilitatis. Iſtaz puto fuiſſe mentẽ ſancti Tho. Unde diſtinctio iſta de neceſſario ꝑ accñs ꝛ per ſe:ꝛ diſtinctio de neceſſario imutabiliter ꝛ abſolute eſt valde neceſſaria in ꝓpoſito: ꝛ ſilr ꝓportionabiliter diſtinctio de impoſſibili. ¶ Ad argumentũ in pede qõnis factũ reſpõdet ſanct⁹ Tho. pma pte.q.25.arti.p.ad pmũ. (Dicendũ (inquit) ꝙ potẽtia actiua nõ diuidit ɔ actũ:ſed fundat in eo:nam vnũqđqz agit ſm quod eſt actu:potẽtia vo paſſiua diuidit cõtra actum:qꝛ vnũqđqz patit ſm ꝙ eſt in potẽtia: vnde hec potentia excludit a deo:nõ autẽ potentia actiua.) Hec de queſtione.

Diſtin. XLIII. ꝛ XLIIII.

¶ Utruz deus ſua infinitate poſſit omnẽ creaturã in infinitum meliorem facere. Queſtio. I.

Circa 43am ꝛ 44am diſtinctiones queritur. Utꝝ deus ex ſua īfinitate oẽm creaturaz poſſit in infinitum facere meliorẽ. Et arguitur ꝙ nõ. Dei potẽtia eſt finita.ğ nõ vltra quẽcũqz gradũ ꝑfectionis põt ꝓducere creaturam. añs patz:qꝛ oẽ infinitũ eſt impfectũ ſm phz 3° (Tex.cõ.57.) phyſicoꝝ.potentia vero dei nõ eſt imperfecta.

In oppoſitum arguitur ſic. Quia oĩ creatura facta poteſt ab hoĩe melior intelligi.ğ poteſt a deo melior fieri:tenet cõſequentia ꝑ illud ad Eph.3° (Deus eſt potens oĩa facere abũdantius ꝙ̃ petimus:aut intelligimus.)

In hac qõne erunt duo articuli.pm⁹ erit. An dei potẽtia ſit infinita:ꝛ gñaliter an deus ſit infinit⁹. ¶ Scđs erit. An ſit dare maximã magnitudinem:aut perfectionem:aut creaturaz:quam deus poſſit ꝓducere.

Quantum ad primum ſit pma ɔcło. Deus nõ eſt infinitus ſm quãtitatẽ molis cõtinuã:vel diſcretaz:ſed ſm magnitudinẽ ſpũalez. Iſtaz ꝓbat ſcũs Tho. pmo ɔ Gentiles.ca°.44°.dicẽs. (Cuz infinitũ (inqt) quãtitatẽ ſequat:vt phi tradunt:nõ poteſt īfinitas deo attribui rõne multitudinis:cũ oſtẽſuz ſit ſolũ vnũ eẽ deũ:nullãqz in eo ɔpoſitionẽ:vl ptiũ.vl accñtiũ īueniri:ſm ẽt quãtitatẽ ɔtinuã īfinitus dici nõ põt:cũ oſtẽſuz ſit eũ eẽ icorporeũ. Relinqt ğ īueſtigare an ſz ſpũalẽ magnitudinẽ eẽ īfinitũ ei ɔueniat:q gdez ſpũalis magnitudo ꝗ̃tũ ad duo attẽdit.ſ.ꝗ̃tũ ad potẽtiã ꝛ ꝗ̃tũ ad ꝓpe nãe cõpletionẽ ꝛ bonitatẽ:dr enĩ aliqd magis vel min⁹ albũ ſz mo"; quo in eo ſua albedo cõplet:penſatur ẽt magnitudo ṽtutis ex magnitudine actiõis vel factoꝝ:haꝝ ẽt magnitudinũ vna alterã cõſequit:nã ex hoc ipſo:ꝙ aliqd eſt in actu eſt actiuũ:ſm igit modũ quo in actu ſuo cõpletur:eſt modus magnitudinis ſue ṽtutis:ꝛ ſic relinqt res ſpũales dici ſz modũ ſue cõpletiõis:nã ꝛ Aug. dicit:ꝙ in his que nõ mole magna ſunt:idẽ eſt eẽ mai⁹ qđ melius. oſtẽdendũ ẽ igitur ſz hui⁹ magnitudinis modũ deũ eẽ īfinitũ. Oẽ nãqz qđ ſm ſuã nãm finitũ eſt:ad rõnẽ alicui⁹ gñis determinat:de⁹ aũt nõ eſt in aliq̃ gñe:ſz ei⁹ ꝑfectio oĩuz generũ ꝑfectiões ɔtinet:vt ſupra oſtẽſuz eſt.eſt igit infinit⁹. (Cap.29.)

¶ Adhuc. In rebus īuenit aliqd qđ eſt po⁹ tñ:vt mã pma.aliqd qđ eſt act⁹ tñ:vt de⁹.ſicut.ſ.oſtẽſuz eſt aliqd qđ eſt act⁹ ꝛ potẽtia:ſicut res create:ſz cũ potẽtia dicat ad actũ:nõ põt actũ excedere:ſic nec in vnoqqz:ita nec ſimplr.cũ ğ mã pma ſit īfinita in ſua potẽtialitate reliquit ꝙ de⁹:qui eſt act⁹ pur⁹ ſit infinit⁹ in ſua actualitate.) Hec ille. ¶ Eandem ɔnẽ ponit de potẽtia dei. q.1.arti.2°. Et pma pte.q.7.arti.p. Et p ſen.diſt.43.q.1.arti.p. ¶ Scđa ɔcło. Deus nõ eſt infinitus ꝓuatiue:ſz negatiue. Iſtaz ɔnẽ tenet in oĩbus ꝓdictis locis. Unde p ſen. vbi ſupra ſic ait. (Infi'' (inqt) duplr põt ſumi.ſ. ꝓuatiue:ꝛ ſic deo nõ ɔuenit:nihil enĩz ꝓprie loqndo priuatiue de ipſo dici põt:vel negatiue:ꝛ ſic de⁹ dr īfinitus ſm Damaſ.qꝛ nullo mõ finit.) Hec ille. (p° lib. ca.4° c.9°.) ¶ Et de potẽtia dei vbi ſupra ſic ait. (Infinitũ dr duplr. Uno mõ ꝓuatiue:ꝛ ſic dr īfinitũ qđ natũ eſt hr̃e finẽ ꝛ nõ hz:tale aũt infinitũ nõ inuenit niſi in quãtitatib⁹. Alio mõ dr īfinitũ negatiue.id eſt qđ nõ hz finẽ. Infinitũ pmo mõ acceptũ deo ɔuenire nõ põt.tũ qꝛ de⁹ eſt abſqz quãtitate.tũ qꝛ oĩs ꝓuatio impfectionez deſigt:que longe eſt a deo. Infinitũ aũt dictũ negatiue ɔuenit deo.) Hec ille. ¶ Et ɔ Gentiles vbi ſupra dicit. (Oſtẽdẽdũ (inqt) eſt deũ eſſe īfinitũ:nõ tñ ſic vt infinitũ ꝓuatiue ſumat ſicut in quãtitate dimẽſiua:vel numerali:nam hͦ quãtitas nata eſt hr̃e finẽ:vñ ſm ſubtractionez finis:eo ꝙ illũ nata ſunt hr̃e infinita dicunt:ꝓpter hoc in eis infinitũ impfectionẽ deſignat:ſz in deo infinitaz negatiue tñ itelligit:qꝛ nullus ẽ ꝑfectiõis ſue termin⁹: vl finis.ſz ẽ ꝑfectiſſim⁹:ꝛ ſic īfinitũ deo attribui dz.) Hec ille. ¶ Tertia ɔ̃. Nõ ſolũ dei ṽtus ẽ īfinita negatiue: imo ei⁹ eẽntia ꝛ ſapiẽtia:ꝛ oĩa q̃ ſũt in eo. Iſtã ɔnẽ ꝓbat ipſe p ſen. vbi.ſ. dicẽs. (Quidã accipiẽtes finitũ ꝛ īfinitũ ſolũ ſz ꝙ ſunt paſſiões quãti nõ potuerũt in deo inuenire īfinitatẽ:niſi ſz ꝙ iueniebãt in eo rõnẽ ꝗ̃titatis virtualis:vñ dicebãt deũ eẽ īfinitũ:qꝛ ṽtus ei⁹ eſt īfinita:ꝛ iõ qdã negauerũt dei eẽntiã eẽ īfinitã in rõne eẽntie cõſideratã:ꝛ ſic ẽt a ſcis eã videri aſſerebãt:ſz illđ eſt erroneũ:ꝛ iõ alr dđz:ꝙ ſm phm 5° me''.finis vel termin⁹ (Tex.cõ.22.) dr multiplr. Uno° quãtitatis ſicut pũct⁹ linee:ꝛ h mõ dr finitũ ꝛ īfinitũ a poſitiõe vel ꝓuatiõe talis finis:ſm ꝙ finitũ vl īfinitũ ẽ paſſio quãtitatis: ꝛ ſic nõ ſũt niſi ī cõporeis. Dr vo alio° finis ꝗ̃tũ ad eẽntiã rei:ſic vltima dr̃ia ɔſtitutiua:ad quã finit eẽntia ſpẽi.vñ illud qđ ſignificat eẽntiaz vocat diffinitio vel terminus. ꝛ ſic dr vnũqđqz finiri ꝑ illđ:qđ determiat vel cõtrahit eſſentiã ſuã:ſic nã gñis:q̃ de ſe ẽ indifferẽs ad multa:finit ꝑ vnã drĩam:ꝛ mã p°q̃ de ſe eſt idifferẽs ad oẽs for''.vñ īfinita dr:finit ꝑ formã. Et ſilr forma que ꝗ̃tũ in ſe eſt põt ꝑficere diuerſas ptes mãe:finit ꝑ mãz:in q̃ recipitur:ꝛ a negatiõe talis finis eẽntia diua īfinita dr:oĩs.n. for⁹ in ꝓpria rõe ſi abſtracte ɔſideret īfinitatẽ hz:ſic in albedine abſtracte itellecta rõ albedis nõ ẽ finita ad aliqd:ſz tñ rõ coloris ꝛ rõ eẽndi ðterminat in ea:ꝛ ɔhit ad ðterminatã ſpẽm:ꝛ iõ illđ qđ hz eẽ abſtractũ ꝛ nullo mõ receptũ ī aliq̃.imo ipſũmet ẽ ſuũ eẽ:illđ ẽ infinitũ ſimplr. ꝛ iõ eẽntia ei⁹ ẽ īfinita:ꝛ bonitas ei⁹:ꝛ qcqd aliđ de eo dr:qꝛ nihil eoꝝ limitat ad aliqd:ſic qđ recipit in aliq̃ limitat ad capacitatẽ ei⁹:ꝛ ex h ꝙ eẽntia dei ẽ īfinita:ſeqt ꝙ ei⁹ po⁹ ſit īfinita:ꝛ h expſſe dr ī li°de cauſis ꝙ ens p'' hz ṽtutẽ īfinitã:qꝛ ipſũmet ẽ ſua ṽt⁹.) Hec ille. ¶ Et de po⁹ dei vbi ſupra ſic dic. (Infinitũ dictũ negatiue ɔuenit deo ꝗ̃tum ad oĩa q̃ ſunt in illo:qꝛ nec ipſe aliq̃ mõ finit:nec ei⁹ eẽntia:nec ſapia:nec bonitas: vñ

omnia

ola in ipſo ſunt infinita.) Hec ille. ❡ Eandē pbationē
innuit pma pte vbi ſupra dicēs. (Infinitū dr̃ aliqd eo
q nō eſt finitū: finit̃ aūt quodāmodo mā per formā
τ forma p mām: mā qdē per formā inq̄tū mā anq̄ re
cipiat formā eſt in potētia ad multas formas: ſ3 cū re
cipit vnā: terminat̃ p illā: forma vo finit̃ p mā3 inq̄tū
forma in ſe cōſiderata eſt cōis ad multa: ſ3 p hoc q re
cipit̃: fit forma determinata hui⁹ rei: mā aūt pficit̃ p
formā p quā finit̃: τ iō infinitum ſm q attribuit̃ māe
vel potētie h3 rōnē ipfecti: eſt enim q̄ſi mā nō hns for
mā: forma aūt nō pficit̃ p mā3: ſ3 magis p eā eius am
plitudo contrahit̃: vñ infinitum ſm q ſe tenet ex pte
forme nō determinate p mā3 h3 rōnē pfecti: illud aūt
qd̄ eſt maxime formale omniū eſt ipſu3 eſſe: vt ex ſu
perioribus p3: cū igit̃ eē diuinū nō ſit eē receptū i aliquo:
ſ3 ipſe ſit ſuū eſſe ſubſiſtēs: vt. ō. oñſu3 eſt: manifeſtū eſt
q ipſe deus eſt pfectiſſimus.) Hec ille. ❡ Eandē pba
tionē ponit ꝯ gētiles vbi ſupra: arguit eni ſic. (Omnis
act⁹ alteri inherens terminationē recipit ex eo in q̄ eſt:
q2 qd̄ eſt in altero: eſt in eo p modū recipiētis: act⁹ igit̃
in nullo exiſtēs nullo terminat̃: puta ſi albedo p ſe exi
ſteret pfectio albedinis i ea nō terminaret̃: quo min⁹
haberet qcqd de pfectiōe albedinis haberi pōt: de⁹ aūt
eſt actus in nullo exiſtēs: q2 nō eſt forma in mā: nec eē
ſuū inheret alicui forme vel nāe: cum ipſe ſit ſuu3 eſſe.
relinqtur g̃ ipſum eſſe infinitū. ❡ Ite3 tanto aliquis
act⁹ eſt pfectior quāto min⁹ h3 potētie admixtū: vnde
ois act⁹ cui pmiſcet̃ potētia h3 terminū ſue pfectiōis:
cui aūt nō pmiſcet̃ potētia aliq̄ ē abſq3 termino pfe
ctiōis: de⁹ aūt purus act⁹ eſt abſq3 oī po.ª g̃ eſt īfinitus.
❡ Ampli⁹. Ipſu3 eē abſolute ꝯſideratū īfinitū eſt: nā
ab īfinitis τ īfinitis modis pticipari pōt. ſi igit̃ alicui⁹
eē ſit finitū: o3 q limitet̃ eē illud p aliqd aliud qd̄ ſit
aliqualr cā illi⁹ eē vel receptiuū eius: ſ3 eē diuinū non
pōt eē aliq̄ cā: q2 ipſe ē p ſe neceſſe eē: nec eius eſſe ē re
ceptū: cū ipſe ſit ſuū eē. igit̃ eſſe ſuū eſt infinitum: τ ipſe
eſt infinit⁹. ❡ Adhuc. Oē qd̄ h3 aliquā pfectionē tāto
eſt pfect⁹ quāto illā pfectionē plenius pticipat: ſ3 non
pōt eſſe aliqs modus: nec ēt cogitari pōt: quo pleni⁹ ha
beat aliquā pfectionē q̄ ab eo qd̄ p ſuā eſſentiā eſt p
fectū: τ cuius eēntia eſt ſua bonitas: hoc aūt de⁹ eſt: nul
lo mō igit̃ cogitari aliqd melius aut pfectius deo pōt
eſt igit̃ infinitus in bonitate.) Hec ille. ❡ 4ª ꝯ. Licz
diuina potētia habeat infinitatē ex eſſentia: tñ aliquē
modū infinitatis h3 po.ª: quē nō h3 eēntia. Iſtā ꝯclōnē
pbat ipſe de potētia dei vbi ſupra ſic dicens. (Scien
dū q cū potētia actiua ſequat̃ actum: quātitas potētie
ſequit̃ quantitatē actus: vnūqdq3 enim tantū abūdat
in vtute agendi quātū eſt in actu: de⁹ aūt eſt actus infi
nitus: qd̄ p3 ex hoc q act⁹ nō finit̃ niſi dupl'r. Uno° ex
pte agentis ſicut ex volūtate artificis recipit quātitatē
τ terminū pulchritudo domus. Alio° ex pte recipiētis:
ſicut calor i lignis determinat̃ τ quātitatē recipit ſ3 diſ
poſitionē lignoꝝ: ipſe aūt diuinus actus nō finitur ex
aliquo agente: q2 nō eſt ab alio: ſed eſt a ſeipſo: neq3 fi
nitur ex aliquo recipiente: q2 cū nihil potentie paſſiue
ei admiſceatur: ipſe eſt actus purus nō recept⁹ in aliq̄:
eſt enim deus ipſum eſſe ſuū in nullo receptū: vñ p3 q
deus infinitus eſt: qd̄ ſic videri pōt. Eſſe eni3 hoīs ter
minatū eſt ad ſpecie3 hoīs: q2 eſt receptū in nā huma
ne ſpeciei: τ ſimile eſt de eſſe equi: vel cuiuſlib3 creatu
re: eſſe aūt dei cum nō ſit in aliquo receptū: ſed ſit eſſe
purū nō limitatur ad aliquē modū pfectionis eſſendi:
ſed totū in ſe h3: τ ſic ſicut eſſe in vli acceptū ad infini
ta ſe pōt extendere: ita diuinū eſſe infinitū eſt: τ ex hoc
p3: q ſua virtus vel potētia actiua infinita eſt. S3 ſciē
dū q q̄uis potētia habeat infinitatē ex eſſentia: tñ ex
hoc ipſo q cōpat̃ ad ea: quoꝝ ē pncipiū: recipit quēda3
modū infinitatis: quē eſſentia nō h3: nam in obiectis
potentie quedā multitudo inuenit̃: in actione eni3 in
uenit̃ quedā intenſio ſm efficaciā agendi: τ ſic pōt po
tentie actiue attribui quedā infinitas ſm ꝯformitatē
ad infinitatē quātitatis ꝯtinue τ diſcrete: diſcrete qui
dem ſm q quātitas potētie attendit̃ in multa vel pau
ca obiecta poſſe: τ hec vocat̃ quātitas extenſiua: conti
nue vo ſm q quātitas potētie attendit̃ in hoc: q intē
ſe vel remiſſe agit: τ hec vocat̃ quātitas itenſiua: pma
aūt quātitas cōuenit potētie reſpectu obiectoꝝ. 2ª vo
reſpectu actionis. Iſtoꝝ eni3 duoꝝ potentia actiua eſt
pncipiū: vtroq3 aūt mō diuina potentia eſt infinita: nā
nūq̄ tot effectus facit: qn plures facere poſſit: nec vnq̄
ita intenſe operat̃ qn intenſius opari poſſit. Intenſio
aūt in opatione dina nō eſt attēdenda ſ3 q opatio eſt
in operante: q2 ſic ſemp eſt infinita: cū opatio dei ſit di
uina eſſentia: ſed attendenda eſt ſ3 q attingit effectū:
ſic enim quedam mouent̃ a deo efficacius: τ quedam
minus efficaciter.) Hec ille. ❡ 5ª ꝯ. Diuine potentie
τ virtutis infinitas ſufficienter arguitur ex creatione
rerū de nihilo. Iſtā ꝯclōnē pbat ſcūs Tho. in diuerſis
locis: τ quidē ex ſuppoſito q deus mundu3 de nihilo
crearet: arguatur neceſſario eundē infinitū in virtu
te: pbat pma parte. q. 45. arti. 5°. ad 3ᵐ dicēs. (Uirtus
facientis nō ſolum ꝯſideratur ex ſuba facti: ſ3 etiā ex
modo faciendi: maior eni3 calor nō ſolū magis: ſed ēt
citius calefacit: q̄uis igit̃ creare aliquē effectū finitu3
nō demonſtret potentiam infinitā: tñ creare ipſum ex
nihilo demōſtrat potentiā infinitā: ſi eni3 tanto maior
virtus requiritur in agente: quanto potentia eſt magis
remota ab actu: op3 q virtus agentis ex nulla potētia
pſuppoſita. q̄le agens eſt creans ſit īfinita: q2 nulla eſt
pportio nullius potentie ad aliquā potentiā: quā pſup
ponit virtus agentis nālis: ſicut τ non entis ad ens.)
Hec ille. ❡ Idem de potētia dei. q. 3. arti. 4°. ſic dicit.
(Creatio infinitam virtutē requirit in potentia a qua
egredit̃: qd̄ ex qnq3 rōnibus apparet. ❡ Prima eſt ex
hoc. Q2 potentia faciētis pportionat̃ diſtantie: que eſt
inter illud qd̄ fit τ oppoſitū: ex quo fit: quāto enim fri
gus eſt vehementius τ a calore magis diſtans: tanto
maiori virtute caloris opus eſt vt ex frigido fiat cali
dum: nō eſſe aūt ſimpliciter in īfinitū ab eſſe diſtat: qd̄
ex hoc p3: q a quolib3 ente determiato plus diſtat nō
eſſe q̄ qdcūq3 ens a qualicunq3 alio ente diſtans inue
niatur: τ iō ex oīo nō ente aliqd facere nō pōt eſſe niſi
potentie infinite. ❡ 2ª rō eſt. Q2 hoc mō factum agit̃
quo faciens agit: agens aūt agit ſ3 q in actu eſt: vnde
illud ſolum ſe toto agit: qd̄ totu3 actu eſt: qd̄ nō eſt niſi
actus infiniti: q eſt actus purus. vnde τ rem agere ſm
totam eius ſubam ſolius infinite virtutis eſt. ❡ 3ª rō
eſt. Q2 cū oē accñs oporteat eſſe in ſubiecto: ſubiectu3
aūt actionis ſit recipiēs actionē: illud ſolū in faciendo
aliquid recipientē mām nō requirit: cuius actio nō eſt
accidens: ſ3 ipſa ſuba ſua. qd̄ ſoli⁹ dei eſt: τ iō ſolius eius
eſt creare. ❡ 4ª rō eſt. Q2 cū oēs cauſe 2ᵉ agentes a
pmo agente habeāt hoc ipſu3 q agant: vt in li°. de cau
ſis pbatur: op3 q a pmo agente oībus ſecūdis modus
τ ordo imponatur: ei aūt nō imponit̃ modus vel ordo
ab aliquo: cum aūt modus actionis ex mā depēdeat: q̄
recipit actionē agētis: ſolius pmi agētis erit abſq3 mā
preſuppoſita ab aliquo agente agere: τ alijs oībus ſecū
dis agentibus mām miniſtrare. ❡ 5ª rō ducēs eſt ad

Quomodo ens a nō ente diſtet. vide hoc. in 2°. diſ. p°. q. 3°.

impoſſibile. Nã ſ₃ elongationẽ potẽtie ab actu eſt ꝓportio potentiaꝝ de potentia in actum aliquid reducẽtium: quãto enim potẽtia plus diſtat ab actu: tanto maiori potentia indiget. ſi ergo ſit aliqua potentia finita que de nulla potẽtia preſuppoſita aliquid operetur: oportet eius eſſe aliquã ꝓportionem ad illam potentiã actiuã que educit aliquid de potẽtia in actum: et ſic erit aliqua ꝓportio nullius potentie ad aliquã potentiam: qđ eſt impoſſibile: nihil enim ad ens nulla eſt ꝓportio: vt hr̃ 4° phyſicoꝝ. Relinquitur ergo ꝙ nulla potentia finita põt aliqđ creare neq₃ virtute ꝓpria: neq₃ ſicut alterius inſtrumentũ.) Hec ille. ¶ Eãdẽ rõnẽ ſc₃ 5^am in numero iſtarũ ponit ꝯ̃ gentiles ca° 44°. (Unũqđq₃ agẽs tanto virtuoſius eſt in agendo: quãto potẽtiã magis remotã ab actu i actũ reducit: ſicut maiori virtute opus eſt ad calefaciendam aquam q̃ꝫ aerem: ſed illud quod oĩo nõ eſt: infinite diſtãs eſt ab actu: nec eſt aliquo mõ in potentia. igĩ ſi mund° factus eſt poſtq̃ꝫ oĩo ꝑus nõ erat: op₃ virtutem factoris eſſe infinitam. Hec autem rõ ſm eos: qui ponunt eternitatẽ mundi: valet ad probandam infinitatem diuine virtutis: cõfitentur enim deũ cãm eſſe mundane ſubſtãtie: q̃uis eã ſempiternam arbitrentur dicentes hoc mõ deũ eternũ ſempiterni mũdi cãm exiſtere: ſicut pes ab eterno fuiſſet cã veſtigij: ſi ab eterno fuiſſet impreſſus in puluere. Hac autem poſitione facta ſm rõnẽ ꝓdictã: nihilominus ſequiĩ dei virtutem eſſe infinitam: nam ſiue ex tpe ſm nos: ſiue ab eterno ſm eos res ꝓduxerit: nihil põt eẽ in re: qđ ipſe nõ ꝓduxit: cum ſit vlẽ eſſendi ꝑncipiũ: et ſic nulla p̃ſuppoſita mã: vel potentia ꝓduxit. Oportet aũt ꝓportionẽ virtutis actiue accipe ſm ꝓportionẽ potentie paſſiue: nam quãto potentia paſſiua maior p̃exiſtit vel intelligiĩ: tanto minori virtute actiua in actũ compleĩ. Relinquiĩ ergo cũ virtus finita ꝓducat aliquẽ effectum p̃ſuppoſita potentia materie: ꝙ dei virtus: que nullam potentiam p̃ſupponit ſit iñfinita.) Hec ille. ¶ Itẽ li°. 2°. ca°. 21°. arguit ſic. (Cũ oẽ agens agat ſm qđ eſt actu: op₃ modũ actionis eſſe ſ₃ modũ actus illius rei. Unde calidũ qđ magis eſt i actu caloris magis calefacit: cuiuſcũq₃ igitur actus determinatur ad genus: vel ad ſpẽm et accñs eius: virtutẽ op₃ eſſe determinatam ad effectus ſiles agenti inq̃ꝫtum hẽr eo ꝙ oẽ agens agit ſibi ſile: nihil aũt: qđ hab₃ eſſe determinatum: põt eſſe ſile effectui eiuſdem generis vel ſpeciei niſi ſm rationem generis vel ſpẽi: nam ſ₃ ꝙ eſt hoc aliqđ: vnũ qđq₃ eſt ab alio diſtinctũ. nihil ĝ cuius eẽ finitũ eſt: per actionẽ ſuã põt eſſe cã alterius: niſi q̃ꝫtũ ad hoc qđ h₃ gen° aut ſpẽm: nõ aũt q̃ꝫtũ ad hoc ꝙ ſubſiſtit ab alijs diſtinctum: oẽ igiĩ agens finitũ preſupponit ad ſuã actionẽ hoc: vñ ſuum cauſatum indiuiduatũ ſubſiſtit. nõ ergo creat: ſ₃ ſolũ h̃ eſt illius: cuius eẽ eſt iñfinitũ: qđ eſt oĩs entis cõprehendens ſilitudinẽ: vt ſupra oñſum eſt.) Hec ille. ¶ Et eãdem ꝓbationẽ tangit prima pte. q. 45. arti. 5°. ad ꝑmũ vbi ſic ait. (Perfecte ꝑncipãs aliquã nãm facit ſimile: nõ quidẽ ꝓducendo illã nãm: ſed applicãdo eã ad aliqđ: nõ enim hic hõ põt eſſe cã nãe humane abſolute: quia ſic eſſet ſuiipſius cã: ſ₃ eſt cã: ꝙ nã hũana ſit in h̃ hoĩe gnãto: et ſic p̃ſupponit in ſua actione determinatã nãm per quã eſt hic hõ: ſed ſicut hic hõ ꝑticipat nãm humanã: ita qđcũq₃ ens creatũ participat: vt ita dixerim: nãm eſſendi: quia ſolus deus eſt ſuum eẽ: nullũ igitur ens creatũ põt ꝓducere aliquod ens abſolute niſi inq̃ꝫtum eẽ cauſat in hoc: et ſic op₃ ꝙ p̃intelligaĩ id: per qđ aliqđ eſt h̃ actioni: q̃ facit ſile in ſubſtãtia.) Hec ille. ¶ Eaſdem rõnes tangit 4°. ſen. diſ. 5. q. 1. artic. 3°. queſtiuncula 3°.

Uerũ tñ ibidem dat viã ſoluendi: ſi quis vellet oppoſitũ ſuſtinere cũ magiſtro: qui poſuit ꝙ creature potuit cõicari potẽtia creandi. et ſimilr 2°. ſen. diſ. 1. q. 1. arti. 3°. Sed in operibus poſterioribus dixit ꝓ ꝯ̃ne iſta vbi mãm plenius digeſſit q̃ꝫ in ſcriptis. ¶ 6^a ꝯ̃. Suppoſita eternitate ꝑmi mot° argui poſſet infinitas diuine virtutis. Iſtã ꝯclõnẽ ꝓbat Ariſto. 8°. phyſicoꝝ in illo ca°. Tex. cõ. 78. (Ex aũt neceſſe eſt impoſſibile): et itẽdit talẽ demõſtrationẽ ſm expoſitionẽ ſci doctoris ibidem. (Tria ſunt in quolibet motu: quoꝝ vnũ eſt illud qđ moueĩ: aliud eſt ipſum mouẽs: tertiũ vero tẽpus: i quo fit motus: op₃ aũt ꝙ oĩa illa ſint finita: aut oĩa infinita: aut ꝙ quedã ſint finita: aut infinita: vel duo tñ vel vnũ. ponaĩ ĝ ꝑmo ꝙ. a. ſit mouens: et. b. ſit mobile: et tempus infinitũ ſit. c. et ponaĩ ꝙ aliqua pars ipſius. a. que eſt. d. moueat aliquã partẽ. b. que ſit. e. His ergo poſitionib° factis ꝯcludi põt: ꝙ. d. mouet. e. in tẽpore nõ eq̃li ipſi. c. in quo. a. mouebat. b. ſ₃ in tẽpore minori: probatũ eſt enim in. 6°. phyſicoꝝ: ꝙ totũ mobile in maiori tpe ꝑtranſit aliqđ ſignũ q̃ꝫ pars eius. cũ ĝ tps qđ eſt. c. ſit infinitũ relinqĩ ꝙ tps ꝑ qđ. d. mouet. e. nõ erit infinitum ſ₃ finitum: et ſit illud tps. z. vt ſicut. a. mouet. b. in tẽpore. c. ita. d. moueat. e. in tẽpore. z. finito: cũ aũt. d. ſit ps ipſius. a. ſubtrahẽdo ab. a. et addẽdo ipſi. d. totalr ipſum. a. auferẽĩ et cõſumetur cũ ſit finitũ: oẽ enim finitũ ꝯſumiĩ ꝑ ſubtractionẽ: ſi eadẽ quãtitas ſemꝑ ſumaĩ: et ſilr ꝯſumeĩ ipſum. b. ſi ꝯtinue ſubtrahaĩ aliqđ ab ipſo: et apponaĩ ipſi. e. quia. b. ẽt ponebaĩ eſſe finitũ: ſ₃ q̃ꝫtũcũq₃ auferaĩ a tempore: qđ eſt. c. etiã ſm eandem quãtitatẽ auferendo nõ conſumeĩ totũ. c. qđ poniĩ eſſe infinitũ: ĩo pħs ex hoc concludit ꝙ totũ. a. mouet totum. b. in tempore aliquo finito qđ eſt ps ipſius. c. qđ qdem ſic ſequiĩ ex ꝑmiſſis: quia ſ₃ ꝓportionẽ: qua addiĩ ad mobile et ad motorẽ: additur etiã ad tẽpus motus. cũ ĝ ſubtrahendo a toto mobili et motore: et addendo ad ptes ipſoꝝ quouſq₃ ꝯſumaĩ totum mobile et totũ mouẽs: ita ꝙ totũ qđ erat in toto addaĩ parti: ſeqĩ ꝙ ꝓportionaliter addẽdo ad tps: reſultabit tps finitũ: in quo totũ mouẽs mouebit totum mobile: et ſic op₃ ꝙ ſi mobile eſt finitũ: et mouẽs finitum ꝙ tps ſit finitũ. ſic ergo nõ eſt poſſibile: ꝙ a finito mouente moueatur aliquid motu infinito: ſcilicet ſm tps infinitum: et ſic patet ꝙ non contingit finitum mouẽs mouere aliquid tẽpore infinito.) Hec eſt ſñia Ariſto. ſm ſanctum Tho. Quõ aũt illa demõſtratio ꝓcedat. ibidẽ declarat ſcũs doctor dicẽs. (Tps motus (inqt) põt dupliciter accipi in motu locali ꝑcipue: vno modo ſm partes mobilis. alio mõ ſm ptes magnitudinis ſuꝑ quã trãſit mot°: manifeſtum eſt igiĩ ꝙ ꝑus vna pars mobilis trãſit aliqđ ſignũ magnitudinis q̃ꝫ totũ mobile: ſilr totũ mobile ꝑus trãſit vnã ptẽ magnitudinis q̃ꝫ totã: apparet aũt manifeſte ex ꝓceſſu Ariſto. ꝙ hic loqĩ de tpe motus: ſm ꝙ tps motus accipiĩ ſ₃ partes mobilis: et nõ ſm ꝙ accipitur ſm ptes magnitudinis: accipit enim in ſua demonſtratiõe: ꝙ pars mouẽtis moueat partẽ mobilis i minori tpe q̃ꝫ totũ moueat totũ: qđ nõ erit verũ ſi accipiamus tempus motus ſ₃ ptes magnitudinis: q̃ tranſeuntur motu: eadẽ enim eſt ꝓportio partis motoris ad ptem mobilis: q̃ eſt ꝓportio totius motoris ad totum mobile: vnde equali velocitate pars mouebit ptẽ: q̃ totũ mouet totũ: et ſic in eq̃li tẽpore ꝑtranſiet ps mobilis aliquã magnitudinem motã a pte motoris: et totũ mobile motum a toto motore: vel forte in minori tpe moueb̃ĩ totũ q̃ꝫ pars: quia potentia vnita maior ẽ q̃ꝫ diuiſa: et quãto maior ẽ po° motoris velocior ẽ mot°: et tps ẽ min°. op₃ ĝ ꝙ h̃ itelligaĩ ſ₃ ꝙ

accipitur

Tex. cõ. 71.

accipiť tēp⁹ motus ſm ptes mobilis: qꝛ vna ps mobilis minori tpe ptrāſit aliqḋ ſignū ꝙ̄ totū mobile: ⁊ h̄ B eſt ipoſſibile: q tempore infinito moueať niſi mobile infinitū: ipoſſibile aūt ē: q mobile infinitū moueať a motore finito: qꝛ ſp v̄tus mouētis ē maioꝛ ꝙ̄ v̄tus mobilis. vñ neċē ē: q mobile infinitū moueať a motore infinito: ⁊ ſic ſic ipoſſibile ſeqť ex B: qḋ poniť q motoꝛ finitus moueat mobile finitū motu: q ſit ifinit⁹ ſm ptes mobilis. ita remoto B incōueniēti oꝫ vlteri⁹ cōcludere: q mot⁹ infinit⁹ ſit mobilis ifiniti a motore ifinito. ¶ Sed cōtra hoc pōt aliqs obijcere. Dicit ſcūs Tho. (Cū Ari. nō pbauit in B li°. 8. motū p̄mū eē ifinitū ſm ptes mobilis: ſicut mot⁹ corpis ifiniti dr̄ infinit⁹: qꝛ to-

Tex.co.40. tā vniuerſū corporeū finitū eſt: vt pbatū fuit in 3° phyſicoꝝ: ⁊ pbabiť in p̈ celi. vñ nō videť eſſe demōſtratio Tex.co.35.

Ariſt. verificata ad ppoſitū cōcludendū. ſ. vt p̄m⁹ motoꝛ qui mouet motum infinitum ſit infinitus. ¶ Sed dicēdū q illud. qḋ eſt cā prima mot⁹ infiniti oꝫ q ſit p ſe cā infinitatis mot⁹: qꝛ ſemp cā que eſt p ſe: prioꝛ ē ea que eſt p aliud: virt⁹ aūt cauſe p ſe determinať ad effe-

2°.phi.le.6. ctū p ſe: ⁊ nō ad effectū p accidēs: ſic. n. ſupra Ariſt. docuit cōparare cauſas effectib⁹: cū aūt cōtingat motū eē infinitū dupliciter. ſ. ſm ptes mobilis: ⁊ ſm ptes lōgitudinis: ſuper quā trāſit motus: infinitū per ſe ē in motu ex partib⁹ mobilis: p accidēs aūt ex partibus longitudinis: qꝛ quātitas mot⁹: que attendiť ſm ptes mobilis cōpetit ei ſm ppriū ſubiectū: ⁊ ita ineſt ei p ſe: quātitas autē mot⁹: q accipiť ſm ptes longitudinis: accipiť ſm reiterationē mot⁹ ipſi⁹ mobilis. put. ſ. totū mobile ſuū ſup vnā partē lōgitudinis iterato ptrāſit aliā. Illud ergo: qḋ eſt p̄ma cā infinitatis mot⁹: h̄ꝫ virtutē ſuper infinitatē mot⁹: que eſt p ſe vt. ſ. poſſit mouere mobile infinitū ſi cōtingat: ⁊ ideo neceſſe ē q ſit infinitū. ⁊ q̄uis p̄mū mobile ſit finitū: tñ h̄ꝫ quandā ſilitudinē cū infi-

Tex.co.5. nito vt dictum eſt. 3° phyſicoꝝ. Ad hoc autē q aliquid ſit cauſa motus infiniti p reiterationem motus: que ē p accidens: nō oportet q habeat virtutem infinitā: ſed ſufficit ſi habeat virtutē imobilem finitam: quia ſemper manēte eadem virtute poterit reiterare eundem effectum: ſicut ſol habet virtutē finitam: ⁊ tamē poſſet mouere inferioꝛa elemēta tempoꝛe infinito: ſi motus eēt ſempiternus ſm poſitionē Ari. nō enim eſt prima cauſa infinitatis motus: ſed ſm q ab alio mota ad mouendum tempoꝛe infinito ſm poſitionē predictā.) Hec ille. ¶ Ex quibus patet quō duratio motus per infinitū tempus arguit infinitatē motoꝛis in vigore: ⁊ non ſolū in duratione. Eandem rōnem tangit primo cōtra Gentiles ca°. 43°. ¶ Septima ꝯ̄. Infinitas diuine potentie concludiť ex actiuitate noſtri intellectus. Iſtam probat ſanctus Tho. cōtra Gentiles vbi ſupra. (Intellectus noſter (inquit) ad infinitum intelligēdo extēdiť: cuius ſignū eſt q quātitate qualibet finita data intellectus noſter maioꝛē excogitare poteſt: fruſtra aūt eſſet hec oꝛdinatio intellectus ad infinitū: niſi eēt aliqua res intelligibilis infinita: opoꝛtet igiť eſſe aliquā rem intelligibilē infinitā: quā opoꝛtet eē rerum maximam. ⁊ hanc dicimus deum. deus igiť eſt infinitus nō

Cōtra cōclu ſionem 3am Aur. diſ. 43. q. 1. in opinio ne ſan. Tho. Utrum mate ria formā li mitet. ſolū in eē. imo ⁊ virtute. ¶ Item effectus nō poteſt extendi vltra ſuā cauſam: intellectus aūt noſter non poteſt cē niſi a deo: qui eſt prima oium cauſa. non igitur poteſt cogitare aliquid intellectus noſter maius deo. Si igiť omni infinito pōt aliquid maius cogitare: relinquiť deū finitum nō eſſe.) Hec ille. ¶ Sed contra iſtas ꝯ̄nes arguit Aureolus diſ. 43. multipliciter. Et primo cōtra 3am ꝙ̄tum ad hoc: q ibidē dicit: materiā eſſe cām limitationis ⁊ finitatiōis foꝛme. Si eni materia fuerit cā illius limitationis: cauſabit eā ſm aliquē modū cauſalitatis ⁊ genus cauſandi: ſed manifeſtū eſt: q non cauſat eam p modū cauſe efficientis: nō enim mā aliquid efficit i foꝛma: ⁊ iterū agens q foꝛmā extrahit eſt cauſa effectiua nō ſolū foꝛme: ſed limitationis ſue. Neqꝫ pōt dici. q ſit cauſa foꝛmalis: qꝛ materia nulli⁹ eſt foꝛma: ⁊ iteꝝ foꝛme non eſt foꝛma. Neqꝫ poteſt dici: q ſit cauſa finalis. foꝛma enim ē finis materie: ⁊ nō

econtra. vt patet 2° phyſicoꝝ. Neqꝫ poteſt dici: q cauſet limitationē iſtam ſm modū cauſandi materie: qꝛ Tex.co.25.

cauſalitas materie cōſiſtit in recipere ⁊ non in dare: ⁊ p ꝯ̄ns non dabit materia limitationē foꝛme: ſed etiaꝫ potius recipiet limitatā. ergo nihil eſt dictu. q materia limitet foꝛmā. ¶ Secundo ad idē. Qūcunqꝫ aliquid habet equalē amplitudinē ⁊ illimitationē cū alio: non diciť illud limitare: ſed mā ⁊ foꝛma ſunt equalis amplitudis ⁊ illimitatiōis: ſi. n. cōſidereť h̄ꝫ eē reale: nūꝙ̄ foꝛma eſt realiter illimitata. nec etiā mā: imo ſunt adinuicē pportionata: ⁊ quodlibet ē terminatū. ſi vero accipiantur ſm eē intellectū: ſm q iſti videnť imaginari. ſic non ſolū foꝛma: vt eſt cōis ē illimitata ⁊ ampla ⁊ predicabilis de multis: imo etiā mā vt ſic intellecta: cū ſit de cōceptu ſpēi indiuidua eni nō ſolū cōicant i foꝛma: imo i tota rōne ſpecifica cōſtituta ex mā ⁊ foꝛma ergo nō pōt dici: q mā limitet aut finiat foꝛmā. ¶ 3°. Illud qḋ per nullā potētiā pōt fieri illimitatum. imo ſemper remanet limitatū: nō indiget aliq extrinſeco limitante. qm̄ omne tale opoꝛtet eſſe limitatū ex nā ſua alioquin ſi eſſet indifferēs: poſſet p aliquā potentiā trahi ad illimitationē: cū nō ſit aliquid potētiale fine agēte potēte reducere ad actum: ſed manifeſtū eſt: q foꝛma p nullam potētiā poteſt fieri illimitata: nō eni pōt deus facere foꝛmam iſtius lapidis ſignati eſſe infinitā ex quo patet q ex ſe eſt finita. ergo nō indiget mā aut aliquo extrinſeco ad hoc q limiteť: ſolū. n. per hoc foꝛma illimitata diciť: qḋ pōt intelligi: vt cōis ⁊ predicabilis: ⁊ idē contingit de materia in conceptu ſpecifico in re aūt qlibet eſt p ſe limitatū: cū neutrū eoꝝ ſit p ſe vle. ¶ Quarto. Si materia limitaret foꝛmā: ſeqť q foꝛma fieret infinita: ſi eſſet abſtracta a materia. ſed videmus q accidētia abſtracta ab oi ſubſtantia in hoſtia cōſecrata adhuc remanent limitata. ⁊ ſi deus ſepararet a quātitate oia accidentia: nō fieret quātitas illa infinita: ꝙ̄ remanet in ſacramento altaris: nec etiam illa albedo. qꝛ impoſſibile ē: q aliquid trāſeat de finitate ad infinitatē: aut ecōuerſo manēs realiter idē. ergo poni nō pōt: q mā limitet foꝛmā. ¶ Secūdo loco arguit cōtra candē ꝯ̄nis pbationē in hoc: q dicit deū eē ipſum eē ſubſiſtens: quaſi eē dicat aliquā realitatē ad-

dītā eſſentie in omnibus creaturis. Querendū enim ē inquit quid intelligūt per hō eſſe. aut enim illud quod Utrū in crea turis eſſe ab eſſentia diffe rat.

ſignificat ē 2° adiacens cum diciť. deus eſt. aut illud qḋ ſignificat ē ens predicatū de omni re. put omnis res eſt quedā entitas ⁊ quoddam eſſe. ſed non pōt dari primū: quia eē 2° adiacens nō eſt niſi affirmatio ſubiecti ⁊ ſignificat verū. ponere autem tale eſſe ſubſiſtere per modum ſeparati cuiuſdam. ⁊ illud eſſe deum. nihil eſt dictu. quia tunc ſequatur q deus nō eſſet niſi affirmatio quedā omnis rei. vel potius omnis res affirmata. quia cum dicimus: lapis eſt. illud eſt nihil addit ad lapidem: ſed lapideitatē affirmat. Nec poteſt dici 2m. quia tale eſſe non eſt aliud ꝙ̄ quidditas cuiuſlibet rei. niſi foꝛte dicatur: q deus eſt omnes quidditates per modum cuiuſlibet ſimilitudinis eminentie ⁊ foꝛ-

me exemplaris: quod tamen iſti nõ intellexerunt eaz dicant: ꝙ in omnibus alijs a deo eſſe contrahitur per eſſentiã: ⁊ limitatur quaſi res alia ab eſſe. In deo aũt eſſe non recipiť in alio: ſed eſt purũ ⁊ ſubſiſtẽs. ergo nihil ẽ dictu: ꝙ deus ſit tale eſſe. ℂ 2° ad idẽ. Cũ dicitur lapis eſt: ⁊ de⁹ eſt: eẽ qḋ predicať de lapide: eque eſt idẽ cũ lapide q̃tum ad primũ ſignificatum: ſicut illud qḋ predicať de deo eſt idem cum deo: ſed conſtat ꝙ lapis eſt ſubſtãtia: ⁊ quoddã ſubſiſtẽs. ergo lapis eſt quoddam eẽ ſubſiſtens nõ receptũ in aliquo. ſequiť ergo ꝙ ſit infinitũ: ſi ratio illa ꝓcedit. Hec ille. ℂ Contra 5am ꝯnez arguit. Q2 licet iquit ꝓductio ex nihilo poſſit demonſtrare iſinitatẽ diuine potẽtie: nõ tñ in virtute iſtius ꝓpoſitionis. ſ. ꝙ que eſt ꝓportio nulli⁹ potẽtie paſſiue ad potẽtiã paſſiuã. talis eſt ꝓportio actiue deducentis ad actũ. nulla enĩ eſt ꝓportio iter ſonũ ⁊ colorẽ. nec tñ ſequiť ꝙ potẽtia attingẽs ſonũ excedat illã: que attingit colorẽ abſq3 ꝓportione. vnde in iſta deductione aliquid poniť in ꝯne: qḋ nõ poniť in premiſſis: ex hoc enĩ ꝙ nullius potẽtie ad aliquã nulla ẽ ꝓportio: nõ ſequiť aliud niſi ꝙ inter virtutẽ: q̃ agit ex aliqua potẽtia: ⁊ illã q̃ agit ex nulla potẽtia: nulla ſit ꝓportio: ⁊ hoc vtiq3 verũ eſt: q2 ſunt alterius rõnis ſicut potẽtia viſiua ⁊ auditiua: ſed nõ ꝓpter hoc ſequiť: ꝙ hec iproportionaliter excedat illã: nõ enĩ quecũq3 ſunt improportionabilia in iſinitũ ſe excedũt. q2 diameter ⁊ coſta ſunt iproportionabiles: nec tñ in iſinitũ excedunt ſe. vnde ſi recte deberet cõcludi: oporteret ſic dici: nulli⁹ potẽtie ad aliq̃ nulla eſt ꝓportio: imo iproportionabiliter ſe excedunt: ⁊ tunc forte cõcluderet: ꝙ virtus illa iproportionabiliter excederet: que attingeret illud: qḋ aliud iproportionabiliter excedit aliquã potẽtiã: cũ nihil ens nõ excedat: magis ergo poteſt cõcludi oppoſitũ ex iſto medio: videm⁹ enĩ ꝙ quanto res min⁹ eſt in potẽtia: tanto facili⁹ ⁊ a minori virtute reduciť ad actũ. ergo ſi ſit in nulla potentia: videtur poſſe reduci a minima virtute. Hec ille. ℂ Cõtra 6am ꝯnẽ arguit multipliciter. Et primo oſtẽdit: ꝙ ſcũs Tho. nõ attingit in illa expoſitione ad mentẽ phi. cõſtat enim ꝙ virt⁹ finita manẽs incorruptibilis poteſt mouere in iſinitũ ſm ꝙ iſti dicũt: ſed manifeſtũ eſt: ꝙ motus celi etern⁹ ⁊ infinit⁹ ſit per reiterationẽ quandã ⁊ replicationẽ: celũ enim ⁊ omnes eius partes finite ſunt: ſed cõtinue replicantur ſm circulationes: vt patet. ergo ad hõ motũ eternũ ſufficiet virtus finita: ⁊ per ꝯñs motor primi mobilis nõ eſt virtutis infinite: nec repugnabit: ꝙ ſit virtus corporea: cuius oppoſitũ phus intẽdit. ℂ 2°. ad idẽ. Illa infinitas mobilis que exigit virtutẽ infiniti motoris nõ eſt ſimilitudinaria eo modo quo circulus diciť infinitus: ſed eſt vera eo modo: quo magnitudo aliqua diciť iſinita: ex hoc ꝙ habet partes alias: ⁊ alias numero infinitas: ſi talis eſſet poſſibilis dari: ſed cõſtat ꝙ celũ non diciť infinitũ proprie 2° modo: ſed tãtũ primo mõ ſimilitudinarie ꝑ reiterationem: vt patet 3° phyſicoꝝ. ergo cõcluſiſſe de primo mobili: ꝙ habeat partes in infinitũ ſũptibiles ꝑ reiterationẽ: ꝙ nõ poſſit moueri niſi a virtute infinita: ꝑ eo ꝙ maior debet eſſe virtus mouẽtis q̃ mobilis: ⁊ pro eo ꝙ in iſinitũ 2° modo exigit talẽ virtutem eſt nihil cõcluſiſſe: imo per equiuocationẽ fuiſſe deceptũ. vt patet. ℂ 3°. ad idẽ. Nulla infinitas temporis exigit virtutẽ infinitã: niſi illa q̃ eſt ꝑ ſe ſm iſtos: ⁊ ideo temp⁹ finitũ per reiterationẽ non exigit illã: ſed tantũ illud: quod eſt infinitũ ꝓpter partẽ mobilis continẽtie aliã ⁊ aliã nullo modo reiteratã: ſed manifeſtũ eſt: ꝙ iſta infinitas nõ eſt in motu celi: cũ non habeat

Contra 5am cõcluſionem idẽ vbi ſupra arti. 3° in op. Sancti Tho. Utrũ creatio ex hoc ꝙ nulla eſt ꝓportio. iter nullã potentiã ⁊ aliq̃ diuine potentie infinitatẽ arguat.

Contra 6am idẽ vbi ſupra arti. 2° ꝓpo. 6°.

Tex. 5.

magnitudinẽ infinitã: ergo nõ requiritur virtus infinita. nõ igitur probat primũ motorẽ incorporeũ phs per hõ ſi ita intellexit ſicut iſti ſibi iponunt. Hec ille. ℂ 2° loco oſtẽdit. ꝙ iſta ꝯ ⁊ ꝓcedens ſupponunt vnũ contra mentẽ Ar. ſ. ꝙ primũ principiũ vel deus moueat primum celũ executiue cõtra mentẽ eius ⁊ ſui Cõmentatoris: qui volunt ꝙ primũ principiũ mouet modo finis ⁊ forme dirigẽtis ſicut poſuit Auicen. nec etiã mouet executiue ſicut iſti imaginanť: ſed poti⁹ medio modo ſcilicet vt amatũ ⁊ ars eminẽs: in qua cõplacẽt immutabiliter oẽs motores executiui celoꝝ: q̃rũ primus mo do perfectiori ⁊ magis vniuerſali. alij vero modo particulari ⁊ ſub ipſo. Et ꝙ iſta fuerit mens eoꝝ probat ex ſex auctoritatib⁹ ⁊ duabus demõſtrationib⁹. ℂ Prima auctoritas eſt phi 12° me᷑ dicentis: ꝙ primũ principiũ mouet vt appetibile: ⁊ deſideratũ ⁊ amatũ. ⁊ Cõmentator ibidẽ cõmento. 36. ꝙ corpora celeſtia ſunt animata ⁊ ꝙ intellectuali appetitu appetũt in hoc motu aliqḋ maius bonũ ipſis: ⁊ ex hoc ſequiť vt dicit arguens: ꝙ corpora celeſtia nõ appetũt nec intelligunt inq̃tũ corpora: ſed inq̃tũ forma abſoluta vnita ipſis appetit ⁊ intelligit vltimũ finẽ: ⁊ ita illud bonũ nõ mouebit executiue. ℂ Scda auctoritas eſt phi dicentis eodẽ libro ꝙ principiũ motus celeſtis eſt imaginatio per intellectũ. vbi dicit Cõmentator cõmẽto. 36°. expreſſe: ꝙ primus motor mouet vt deſideratũ ⁊ voluptuoſum: ſed imaginatio per intellectũ exiſtentẽ in ipſo celo mouet tanq̃ motor executiu⁹. ℂ Tertia auctoritas eſt phi ibidem dicẽtis: ꝙ prim⁹ motor mouet ſicut amatũ. Et Cõmentator eodẽ comẽto ponit: ꝙ primũ celũ mouetur a primo motore: ſicut amans moueť a ſuo amato. ex quo infert iſte: ꝙ ſm mentẽ eius in celo eſt aliqua vis amatiua diſtincta a primo motore. ℂ Quarta eſt. Nã Cõmentator cõmẽto 4°. ponit in celo vltra motorem primũ qui mouet mõ finis. aliũ motorẽ cõiunctũ: quẽ vocat animã mouẽtẽ executiue. ℂ Quinta eſt. Nam cõmẽto 43°. dicit ꝙ ꝑfectio vniuſcuiuſq3 motoris cõſiſtit: in intelligẽdo primã cauſam. vbi expreſſe ponit vltra motorẽ executiuũ cauſam primã mouẽtẽ ꝑ modũ finis. ℂ Sexta eſt. Nã in tractatu de ſubã orbis ca°. 3°. dicit ſic. (Cũ Ar. cõſiderauit corpus celeſte eẽ eternũ: omne autẽ motũ moueť ꝑ virtutẽ exiſtẽtẽ in eo: inuenit ꝙ illa virtus erat anima nõ admixta materie abſtracta ⁊ ſeparata a corpore: ⁊ inuenit ipſam eſſe virtutẽ appetitiuã: ⁊ cũ conſiderauit de virtutib⁹ appetitiuis celeſtibus: inuenit eas moueri ad appetibile nobilius ipſis: ⁊ declaratum fuit ei: ꝙ cauſa continuationis motus nõ eſt ad quod moueť: ſed aliud appetibile: ⁊ quia continuatio non peruenit niſi ad illud appetibile tanq̃ a motore nõ moto: ſequiť ꝙ illud nõ eſt corpus: nec potentia in corpore. Declaratũ eſt autẽ in libro de anima: ꝙ omne tale eſt intelligẽtia abſtracta: corp⁹ ergo celeſte intelligit hãc intelligentiã: intelligere enim trãſmittit ipſum ad illud appetibile.) Hec Cõmentator. Unde patet ſua expreſſa intentio de duplici motore: vno quidẽ nobiliſſimo qui mouet vt appetibile ⁊ finis. ⁊ alio coniuncto quem vocat animam mouentem executiue. ℂ Idez etiã dicit apparere ex eoꝝ demonſtrationibus ⁊ rationib⁹. Prima eſt. Quia Commẽtator 2° celi cõmẽto 3° loquens de intelligentia mouente orbẽ: ponit ꝙ illa vnitur corpori celeſti: vt forma nãlis ⁊ ex illa ⁊ corpore celeſti conſtituitur tertiũ ens nãle quod vocatur celeſte animal: ſed manifeſtum eſt: ꝙ talis compoſitio repugnat primo principio. ergo dici nõ poteſt: ꝙ fuerit mens eius primum principium mouere celum

Utrum deus moueat p^m. celum executiue.

Prima auctoritas ꝙ deus moueat tantum per modũ finis

3. li. co. 54°.

Tex.co.36. 137. rꝫ celum executiue. Secūda eſt. Quia phus dicit. 12°. meᵗᵉ ꝙ primū principiū nullo modo moueat: vt appe- tēs: vel vt amans: ſed tm̄ vt appetibile ⁊ amatū: ⁊ aſſu- mit pro rōne: qr nihil mouet vt oīno non motum: niſi qđ mouet per modū finis ⁊ amati: finis enim mouet agentē ⁊ motorē executorē: primū autem principium nullo modo mouetur in aliquo genere motionis: quia nō eſſet primū: ergo nō mouet niſi ratiōe finis: ꝙ ſi at- tribuatur ſibi executio mot⁹: ratio philoſophi erit nul- la: per quam concludit: ꝙ moueat in ratione amati tā-

Utꝝ de⁹ amā- do ſe moue- at ſe. tum: vt motor non motus. ¶ Et ſi dicatur ꝙ mouet amando ſe: ⁊ ita mouetur a ſua voluntate. Non va- let: tum quia philoſophus nunꝙ̄ dixit ibi ꝙ moueat: ſicut amans ⁊ deſiderās: ſed ſolum dicit ꝙ mouet: vt appetibile ⁊ amatū. tum qr impoſſibile eſt: ꝙ primū principiū moueatur a ſua voluntate: nullo modo enim mouetᷣ nec ſm rem. nec ſm rōnem: nec a ſe nec ab alio: qr ratio motꝰ a fine eſt ratio imperfectionē importās. Hec ille. ¶ Cōtra vltimā ꝯcluſionē arguit ſic. Cōſtat enim ꝙ itellectus pōt fingere multa: que ſunt impoſſi- bilia eſſe: volūtas etiā poteſt eſſe ipoſſibilium: vt dicit

Cap.5. phs 3° ethicorum. vñ nō apparet ꝙ rōnes ille cōcludant Hec ille. ¶ Ad iſta reſpōdetᷣ: ⁊ primo ad ea: que cōtra tertiā cōcluſionē pmo loco iducta ſunt. Ad pmū gdem dr̄ ꝙ mā nō cauſat limitationē forme: niſi per modū cauſe mālis. Et cū dr̄ ꝙ cauſalitas māe cōſiſtit in re-

Quō mā for- mā limitet. cipere ⁊c. Dico ꝙ lꝫ mā nihil det forme: ſed etiā reci- piat: tamē forma eo ipſo ꝙ recipitᷣ in mā nō hꝫ omnem modū perfectionis ſibi poſſibilē ſm rationem ſue ſpēi: ſed limitatᷣ ad capacitatē ſuſceptibilis. ⁊ ita etiam dico de quolibet alio ſubiecto alicuius forme vel actus: vñ ſanctus doctor 3°. ſen. diſt. 13. q. 1. arti. 2°. queſtiūcula 2ª dicit. (Limitatᷣ aliquid ex capacitate recipiētis: vnde illud qđ nō habꝫ eſſe receptū in aliquo: ſed ſubſiſtens: nō hꝫ eſſe limitatū: ſed ifinitū ſicut deus. ſi autem eēt aliqua forma ſimplex ſubſiſtēs: que nō eſſet ſuū eē: ha- beret quidē finitatē quantū ad eſſe: qđ eſſet particula- tum ad formā illam: ſed illa forma nō eſſet limitata: qr nō eſſet in aliquo recepta: ſicut ſi intelligatᷣ calor per ſe exiſtēs: ⁊ ſm hoc etiam forme vniuerſales itellecte hn̄t infinitatē: ſed ſi forma talis ſit in aliquo de neceſſitate limitata eſt quātū ad eſſe debitū illi forme: nō ſolū quātū ad eſſe ſimplr̄: qr nō ſolum nō hꝫ plenitudinem eſſendi ſimplr̄: ſed nec totū eſſe qđ nature illius eſt poſ- ſibile: ſed poſſibile eſt ꝙ nō ſit limitata quātū ad rōnē illius forme: vt. ſ. habeat illā formā ſm omnē modum cōpletionis illius: vt nihil ſibi deſit de ptinētib⁹ ad pfe- ctionem forme illius: ⁊ hoc erit ſi ex parte recipientis nō ſit defectus: vel ex parte agētis.) Hec ille. ¶ Ex qui- bus pꝫ: ꝙ mām limitare formā nō eſt mām aliqd dare forme: ſed potius eā recipere ꝓportionaliter ſue capa- citati: ⁊ nō ſm totū eſſe debitū nature illius forme: vñ tale limitare nō dicit actionē: nec ꝓprie cauſalitatē: ſꝫ modū cauſalitatis ſubiectiue vel mālis. Eandē autem ſententiā ponit de veritate. q. 29. arti. 3°. Et 3° parte. q. 7.

Forma ſm eē reale ē maio- ris āplitudīs ꝙ̄ mā. arti. 11. ¶ Ad ſcđm negatᷣ minor. dico enim ꝙ forma ſm eſſe reale eſt maioris amplitudinis ꝙ̄ mā: quia forma quādoꝗ̄ poſſet habere perfecti⁹ eſſe: ſi eſſꝫ extra mām ꝙ̄ cum eſt in tali mā: ⁊ ideo probatio quā iſte adducit nō eſt ad ꝓpoſitū: licꝫ enim forma nō ſit illimitata quo ad eſſe: ſed limitata ꝙ̄diu eſt in mā: tamē ꝙ forma ha- beat tam impfectum eſſe ⁊ nō totū illud: qđ eſt ſibi debi- tum: hoc eſt ex defectu māe: que non pōt illud ſuſtine- re. ¶ Nec valet illud qđ dicit de ꝓportione: verū. n. ē ꝙ forma ꝓportionatur māe ſue ſic: ꝙ eſſe eius nō ex-

cedit eſſe ſubiecti: nō tamē ſic ꝓportiōatur: quin poſſꝫ habere nobilius eē ſine tali mā ꝙ̄ habeat in ea. ¶ Ad tertiū negatur minor: dico enī ꝙ alique forme poſſent fieri illimitate: nō qdem quo ad eſſentiā ſuam: nec quo ad eſſe ſimplr̄: ſed tamē aliqua albedo poſſet fieri illi- mitata quo ad rationē albedinis: ⁊ quo ad eſſe debitū ſue nature: puta ſi deus crearet albedinē ſubſiſtētē ex- tra omne ſubiectū. ſ. extra ſubſtantiam ⁊ quantitatē: qđ vtiꝗ̄ deus poſſet facere ſm ſcm̄ Tho. 8° quolibe. q. 4.

De⁹ albedi- nē ſine quo- cūꝗ̄ ſbo cre- are pōt. artic. 3° vbi ſic ait. (In albedine (inquit) ⁊ in qualibet alia corporali qualitate eſt duo cōſiderare. ſ. ipſam na- turā albedinis: per quā ſpēm ſortitur: ⁊ indiuiduatōem eius: ſm ꝙ eſt hec albedo ſenſibilis ab alia albedine di- ſtincta. poſſet ergo fieri diuino miraculo: vt nā albedis ſubſiſteret abſꝗ̄ oī quātitate: tm̄ illa albedo nō eēt: ſi- cut hec albedo ſenſibilis: ſed eēt quedam forma intelli- gibilis ad modū formarū ſeparatarū: quas poſuit pla- to: ſed ꝙ hec albedo ſenſibilis idiuidua eēt ſine quanti-

Nulla for⁹ ſenſibilis pōt īdiuidua eē ſine quātita- te: quantitas aūt id hꝫ ex ſe. tate: fieri nō poſſet: ꝙ̄uis quātitas idiuidua poteſt eſſe ſine ſubſtātia: qr quātitas non ſolum indiuiduatur ex ſubiecto: ſicut alia accidētia: ſꝫ etiā ex ſitu: qui eſt de ra- tione quātitatis dimēſiue: que eſt quātitas potētiā ha- bens ⁊c.) ¶ Et nota ibi multa de hoc: ⁊ quomodo de⁹ poſſet talē albedinē ponere in angelo: ⁊ quomodo eſſꝫ qualitas ſpūalis. Ex qbus ⁊ ex dictis ad primū pꝫ: quō albedo poſſet eē ifinita: ⁊ quomodo nō. Nec eſt ſimile de forma lapidis: aut alia forma ſubſtātiali. cuius eſſe eſt idiuiſibile: ⁊ ideo ſi ſepararetᷣ a mā: nō eſſꝫ infinita ſimilr̄ de anima. Illud autem qđ dicit iſte: ꝙ. ſ. forma nō aliter dr̄ illimitata: niſi qr poteſt intelligi vt cōis: falſum eſt. ¶ Ad 4ᵐ dicēdum ſicut ad 3ᵐ. Nullū enim accidēs eſt ibi ſine ſubō excepta ꝙ̄titate: vt ꝓbat ſcūs doctor 3ª parte. q. 77. arti. 2°. Et 4° ſen. diſt. 12. q. 1. arti. pmo. Et 4°. cōtra Gētiles cap. 63. Cū autem arguit de quātitate: que eſt ſeparata ab omni ſubiecto. Dico ꝙ il- la nō eſt ifinita ſm eſſe ſue nature debitum: qr diuina virtute manutenetᷣ in eſſe: qđ habebat in ſubſtātia pa- nis: vt ponit ſcūs Tho. tertia pte. q. 77. artic. p. ad 3ᵐ ⁊ 4ᵐ. poſſet tamē dari ſibi eſſe totum cōpetēs nature ſue ſpēi diuina virtute: ſicut ⁊ alijs accidētibus: ⁊ tunc eſſꝫ ifinita nō quidem ſm quantitatem numeralem vel di- menſiuam: ita ꝙ careret terminis in actu: ⁊ eſſet infini- ta priuatiue: ſed eſſet infinita negatiue quantum ad ra- tionem quātitatis continue linee pedalis: quia nihil p- tinens ad perfectionem illius ſpeciei ſibi deeſſet: ⁊ ſimi- liter quātum ad eſſe debitum ſue ſpeciei: nō tamē eēt extēſior ꝙ̄ mō ſit quātitas pedalis in bacculo. ¶ Et cum dicit: ꝙ impoſſibile eſt ꝙ aliquid tranſeat de infi- nito ad infinitum ⁊c. verū eſt loquēdo de infinito quan- tum ad eſſe ſimpliciter: vel de infinito priuatiue: aliter negatur. ¶ Ad ea que ſecundo loco inducit contra eā-

Diſt. 8. q. 1. dem cōcluſionem alias dictū eſt latius. ¶ Ad primū dico: ꝙ cum dicim⁹ deum eē ipſum eē ſubſiſtēs: per ly eſſe intelligimus eſſe: quod eſt actus eſſentie: nō autem eſſe quod ſignificat eſſentiam decem generum: nec eē quod ſignificat compoſitionem: aut affirmationem in- tellectus: vel veritatē propoſitionis: quod quidem eſſe eſt in anima nō in re: ⁊ iſtam diſtinctionem ponit ſan- ctus doctor 3°. ſen. diſ. 6. q. 2. art. 2°. Et p ſen. diſt. 33. q. 1. arti. p. ad primū. ¶ Sciēdū tm̄ ꝙ arguēs falſe itelligit ſanctū doctorē in hoc paſſu: cum enim dicit ſcūs Tho. ꝙ deus eſt ipſum eē ſubſiſtēs: non intelligit ꝙ ſit quid ſeparatum eo modo: quo vniuerſale eſt ſeparatum a ſin- gularibus ſm fantaſiam platonicorū: ſed eo modo quo forma ſeparatur a mā ⁊ omni ſuſceptiuo: ⁊ ideo cum

Iſte infert: q̄ diuinū eſſe ſit eſſe oīs rei: vel affirmatio:
aut q̄dditas oīs rei: decipitur nō diſtinguēs de duplici
abſtractiōe: aut ſeparatione. ¶ Ad ſcdm dico: q̄ cū dr̄
lapis eſt. ly eſſe pōt deſignare actū eēndi lapidis: ⁊ tūc
falſum eſt q̄ eque ſit idē lapidi: ſicut eſſe quo deus eſt
qd̄ ſignatur cum dr̄. deus eſt. ſcdo pōt deſignare verita
tem ꝓpoſitionis formate de lapide: ⁊ ſic falſum eſt: q̄
illud eſſe ſit deus vel lapis. 3°. pōt deſignare eſſentiā
lapidis: ⁊ tūc negatur q̄ illud eſſe ſubſiſtat. nā eſſentia
lapidis nō ꝓprie ſubſiſtit: ſed eius ſuppoſitū: vt pꝫ pria
parte. q. 29. arti. p̊ ⁊ 2°. ⁊ ideo argumētū nō valꝫ. ¶ Ad
ea que cōtra q̄ntā ꝯcluſionē iducunt̄ dicēdū: q̄ dedu
ctio: quā facit ſanct⁹ Tho. bona eſt: ⁊ diuine potētie in
ſolubiliter īfinitatē ꝓbat. Cū aūt arguēs illā ꝓbatio
nem calūniat̄. dico q̄ deficit in trib⁹. Primo q̄dē: q̄
exemplū vel inſtātia: quā facit nulla eſt: nos enim loq̄
mur de potētia actiua ꝯparādo duas potētias actiuas
adinuicē: quaꝝ. ſ. vna nō poteſt agere niſi ſuppoſita po
tentia paſſiua. alia vero nihil ſupponit. Iſte aūt in exē
plo de viſu ⁊ auditu: que attingunt colorē ⁊ ſonum: ar
guit de potētijs paſſiuis. ſ. ſenſitiuis: ideo īſtātia eſt ſa
tis ꝓterua. 2° q̄ falſum eſt q̄ color ⁊ ſonus oīno ipro
portionaliter diſtēt: aut ſe excedāt: cū ſint ſpēs eiuſdē
generis. Sciēdū enim q̄ aliqua diſtare ꝓportionalr̄
pōt duplr̄ itelligi: ⁊ ꝯñr aliqua iproportionaliter diſta
re duplr̄ dicet̄. Primo q̄dē modo aliqua ꝓportiona
liter diſtant: que habēt determinatā habitudinē ⁊ cer
tam ſm̄ ſuas quātitates adinuicē: ita q̄ quantitas vni⁹
exceditur a quātitate alterius in cōſimili exceſſu: quo
vnus numerus aliū excedit ſm̄ q̄ duplū triplū q̄dru
plum ſunt ſpēs ꝓportionis. Alio modo: q̄ lꝫ nō ſe tali
ter excedāt qualiter numerus excedit numerū: tamen
inter quātitates eoꝝ eſt aliqua: quecunq̄ fuerit realis
habitudo: vtpote q̄ vnū ſe hꝫ ad aliud vt actus ad po
tentiā: vel vt perfecti⁹ eo: vel vt oppoſitū: vel vt effect⁹
ad cauſam: vel hm̄ōi: ⁊ talis ꝓportio ſcdo modo dicta eſt
īter quecūq̄ duo entia vniuerſi: q̄ datis q̄buſcūq̄ re
bus: vel vna eſt ab alia: vel ambo ab aliquo tertio: ⁊ cō
ſequēter erit ibi vel equalitas vel diſtātia ꝓportiona
lis: que ergo diſtāt iproportionalr̄ per oppoſitū ad pri
mū modū: nō opꝫ q̄ īfinite diſtent. nā aliqua duo fi
nita illo modo improportionaliter diſtant: ſicut dicit
arguēs de coſta quadrati: ⁊ ei⁹ diametro: cū tamē nun
q̄ inter duo finita ſit diſtātia īfinita: vt ponit ſanctus
Tho. 3° cōtra Gētiles cap. 57. Illa vero que diſtāt im
proportionaliter primo modo ⁊ ſcdo modo infinite di
ſtant: talia enim nō poſſunt eſſe niſi ens ⁊ puꝝ nō ens.
nā talia iproportionabili⁹ diſtant q̄ deus ⁊ creatura: ſi
cut ponit ſanct⁹ doctor de potētia dei. q. 3. arti. 4°. vt al
legaui in ꝓbatiōe q̄nte ꝯcluſionis: deus enī ⁊ creatura: lꝫ
diſtēt iproportionaliter per oppoſitū ad primū modū
nō tamē iproportionaliter per oppoſitū ad ſcdm: imo i
ter deū ⁊ creaturā eſt ꝓportio ſcdo mō dicta: vt ponit
ſcūs Tho. p̊ma parte. q. 12. arti. p̊. ad 4m. Et 4°. ſen. diſ.
49. q. 2. arti. p̊. Et de veritate. q. 8. art. p̊. ad 7m vbi dicit
(Proportio ꝓprie loquendo nihil aliud eſt q̄ habitu
do quātitatis ad q̄titatē: ſicut cū vna eſt equalis alte
ri vel tripla: ⁊ exinde trāſlatum eſt nomē ꝓportiōis: vt
habitudo cuiuſlibet rei ad alterā rem ꝓportio nomiet̄
ſicut mā dr̄ eſſe ꝓportionata forme: inquātū ſe habet
ad formā vt mā eius: nō ꝯſiderata aliqua habitudine
quantitatis: ⁊ ſilr̄ itellectus creatus eſt ꝓportionat⁹ ad
videndā diuinā eſſentiā: inquātū ſe hꝫ ad eā quodā
modo: vt ad intelligibilē formā.) Hec ille. ¶ Si ergo
dei ad creaturā eſt qualiſcūq̄ ꝓportio: que tamē īfini
te diſtant: multo plus diſtabūt in infinitū aliqua potē
tia ⁊ nulla potētia: inter que nullo modo eſt habitudo
aliqua realis. Ex quo pꝫ: q̄ inſtātia de colore ⁊ ſono ad
ꝓpoſitū nulla eſt. 3° deficit arguens in hoc qd̄ dicit: q̄
quāto res min⁹ eſt in potētia tāto facilius ⁊ a miori vir
tute reducat̄ ad actū: pꝫ enī q̄ difficilius eſſet facere
ſtatuā ex aqua q̄ ex cupro vel ligno: ⁊ tñ ſtatua dr̄ eſſe
in potētia in cupro: non aūt in aqua: q̄ ſm̄ phm̄ 9°. me
taphyſice. ⁊ recitat̄ a ſancto doctore p̊mo ſen. diſt. 42. Tex. cō. 2.
q. 2. arti. 3°. ⁊ de potētia dei. q. 1. arti. 4°. Hoc ſolū dici
mus eſſe in potētia in aliquo: qd̄ pōt educi vno moto
re de illo. Unde arguēs videt̄ fuiſſe deceptus credēdo
q̄ illud ſit magis in potētia: qd̄ eſt in potētia remotio
ri: vtpote q̄ ſtatua magis ſit in potētia in aqua q̄ in cu
pro: ⁊ vitulus magis in trunco q̄ in mēſtruo vace: qd̄
pꝫ. nam illud dicit eſſe magis in potētia: qd̄ difficilius
eſt educibile: ⁊ maiorē virtutē requirit actiuā. illud au
tem qd̄ minus eſt in potētia: facilius ⁊ a minori virtu
te: vbi pꝫ deceptio: licꝫ enī difficilius ſit ex aqua ime
diate ꝓducere vitulū: hoc nō eſt ideo: q̄ in aqua vitu
lus magis eſt in potētia: ſed q̄ potētia materie magis
eſt ab actu forme vituli elongata: cū eſt ſub forma aq̄
q̄ dum eſt ſub forma mēſtrui: cū igitur illud q̄ nul
lo mō eſt in potētia: nec ꝓpinq̄. nec remota ſit ab actu
remotiſſimū: maior virtus in infinitū requiritur ad ꝓ
ducendū aliquid de nihil: ⁊ ex nulla potentia: q̄ ad ꝓ
ducēdū vitulū de trūco. ¶ Ad argumēta cōtra ſextā
cōcluſionē p̊mo iducta dr̄. Et ad p̊m q̄dē dico: q̄ maior
eſt falſa per accidēs: nec illā ponit ſanct⁹ Tho. ita cru
de: ſꝫ addit aliq̄d: dicit enī q̄ virt⁹ finita manēs incor
ruptibilis pōt eſſe cā motus īfiniti: nō tñ p̊ma: ſed tāq̄
ab alio mota: ⁊ ideo ex illa maxima nō pōt cōcludi: q̄
ad motū celi īfinitū per accidēs: ſufficiat motor finite
virtutis: ſed potius q̄ ad hoc opꝫ ponere aliquē moto
rē: q̄ ſit cauſa p̊ma p̊mi motus ⁊ ei⁹ īfinitatis: ⁊ ꝯñr
q̄ ſit per ſe cā īfinitatis: que per ſe eſt in motu nō ſolū
illius: que ibi eſt ꝑ accidēs: ac ꝑ hoc q̄ ſit īfinite v̄tutis.
illa aūt infinita virt⁹ poterit ꝑpetuo mouere aliquā po
tentiā finitā īcorruptibilē: que ſic ab illa p̊ma virtute i
finita mota poterit perpetuare motū infinitū per ac
cidens. ¶ Ad ſecūdū dico: q̄ arguēs potius deceptus
fuit ex nō intellectu argumēti: q̄ ſanct⁹ doctor ꝑ equo
cationē: nō enim ſanctus Tho. ſolū oſtendit q̄ infini
tum mobile exigit infinitā virtutē i mouente: ſed etiā
q̄ motus infinitus per reiterationē circulationū: poſi
to q̄ mobile ſit finitū exigit īfinitū vigorē in mouēte
qd̄ eſt prima ⁊ per ſe cauſa qualiſcunq̄ infinitatis mo
tus p̊mi: vt pꝫ in demōſtrationis explanatione. ¶ Ad
tertiū negatur minor: dico enim q̄ ſanctus Tho. hoc
nō ponit ita crude. ſ. q̄ nulla īfinitas motus ⁊c̄. ſed in
telligit q̄ īfinitas motus vel tēporis: que eſt ꝑ accidēs
nō exigit in motore ꝓximo virtutē infinitā: ſed in mo
tore primo eā exigit: q̄ ille nō poteſt eſſe prima: ⁊ ꝑ ſe
cauſa īfinitatis per accidens: q̄ effectus per accidens
nō reducitur directe ad cauſā per ſe directe ⁊ determi
nate. ſed effectus per ſe: ⁊ ideo ſi primus motor eſt pri
ma ⁊ per ſe cauſa infinitatis motus vel temporis: vtiq̄
q̄ ipſe erit p̊ma: ⁊ per ſe cauſa īfinitatis: que eſt in mo
tu vel tēpore per ſe: ⁊ hoc vel cauſa in actu: aut in potē
tia: ⁊ iſte ſenſus patet ex verbis ei⁹ ſupradictis. ¶ Ad
argumēta ſcdo inducta dicitur: q̄ ſolum concludunt:
q̄ de mente Ar. fuit celum moueri a duobus motori
bus. ſ. a primo motore: ⁊ ab alio ꝓximo: ⁊ hoc cōcedit
ſcūs Tho. 12° metaph. exponēdo Ariſto. vñ in illo ca°.
(Mouet aūt ſicut appetibile ⁊c̄. dicit ſic.) Dr̄ aūt p̊m
mouēs

Aliq̄ ꝓportionaliter diſtāt dupliciter.

Primū celū a duobus motorib⁹ mouetur.
Tex. 6.
Tex. cō. 36.

mouẽs mouere: ſicut appetibile: qꝛ motus celi eſt propter ipſuꝫ: ſicut ꝓpter finẽ cauſatus ab aliquo mouẽte ꝓximo: vt aſſimilet ſe ei in cauſando ⁊ educat in actũ illud qḋ eſt in virtute in primo motore: nõ eniꝫ eſt motus celi ꝓpter generationẽ ⁊ corruptionẽ inferiorũ: ſicut ꝓpter finẽ: cũ finis ſit nobilior eo qḋ eſt ad finẽ.) Hec ſunt verba ſancti doctoris. ¶ Ex qb⁹ pꝫ qḋ dixi: ſꝫ ex illis nõ habeẜ qn p̄mus motor moueat celuꝫ motu locali: ⁊ nõ ſolũ moueat appetitũ aĩe celeſtis. Nã Ariſ. in illo cap. expreſſe ponit: ꝙ p̄mus motor mouet localiter primũ mobile. dicit eniꝫ ſic. (Qm̄ aũt eſt qdẽ mouens ipm̄ imobile ens actu: ens hoc nõ cõtingit aliter ſe habere nullatenꝰ: latio. n. p̄ma mutationuꝫ. hꝰ aũt q̃ eſt circulatio. hac aũt mouet.) Hec ille. ¶ Et nõ ſoluꝫ ponit hꝰ: imo ꝙ ſuba celi. ⁊ oĩa entia nãlia dependẽt ex illo p̄mo motore. ait eni poſt illa ṽba. (Ex tali igiẜ p̄ncipio depẽdet celuꝫ ⁊ nã.) ¶ Eadẽ etiaꝫ eſt ſnia Auer. vnde in 10°. metaph. cõmẽto. 7°. ponit hec verba. (Qḋ qḋ eſt principiũ eſſe: eſt p̄ncipiũ numeri: ⁊ qḋ eſt principiũ numeri: eſt principiũ eſſendi: idẽꝫ enim ↄtingit ex hoc in oĩbus generibꝰ: ⁊ cũ hoc ita ſit ſicut apparet per inductionẽ. manifeſtũ eſt: ꝙ vnũ in quolibꝫ genere eſt aliqua nã ſimplr: que qꝛ eſt principiũ eſſe illoꝝ eiuſdẽ generis: eſt principiũ numeri eaꝝ: ⁊ intẽdit ꝙ cum hic incertũ fuerit: qḋ declaratũ eſt in phyſicis: hoc eſt primuꝫ motorẽ eternũ ⁊ abſolutũ ab omni mã. Et declarauit poſt hoc ꝙ nõ ſolũmodo eſt principiũ tanq̃ꝫ motor: ſed tãq̃ꝫ forma ⁊ finis: ⁊ declarabiẜ ꝙ illud ẽ vnuꝫ de quo fuit declaratũ hic: qḋ eſt principiũ ſubſtãtie: ſic eſt declaratũ: ꝙ eſt actus vltimus: cui nõ admiſcetur potẽtia oĩno.) Hec ille. ¶ Item 12° metaph. ↄmẽ. 36°. dicit ſic. (Dictũ eſt 8° phyſicoꝝ: ꝙ mouẽs celeſtia corpora in nulla exiſtit mã: ⁊ ꝙ eſt forma abſtracta: q̃ꝓpter mouẽs hoc eſt itellectus: qꝛ agit motũ ⁊ eſt motꝰ finis: hec aũt differũt a nobis. ſ. illud qḋ mouet nos in loco ſm ꝙ eſt agẽs: ⁊ qḋ mouet nos ſꝫ ꝙ eſt finis: ⁊ hꝫ duplex eſſe. ſ. in aĩa ⁊ extra animã: qḋ autẽ eſt in aĩa: eſt agẽs motũ: ſm vero ꝙ eſt extra animã eſt mouẽs ſm finẽ. verbi grã. qm̄ balneũ duplicẽ hꝫ formã in anima ⁊ extra aĩam: ⁊ ꝓpter illã formaꝫ: que eſt in anima: deſideramus illam formã: que eſt extra animam. igitur forma balnei inquãtum eſt in aĩa: eſt agens deſideriuꝫ ⁊ motũ: ſm aũt ꝙ eſt extra aĩam: eſt finis motus non agens. ſi igiẜ forma balnei non eſſet in mã: tunc moueret ſm agẽs: ⁊ ſm finẽ ſine aliqua motione ↄtingẽte: ⁊ ſic eſt intelligẽdũ de mouẽtibꝰ corpora celeſtia. ſm igitur ꝙ iſta itellecta ſunt forme eoꝝ: ſunt mouentia ſm agens: ſm aũt ꝙ ſunt eoꝝ fines: mouentur ab illis ſꝫ deſideriũ.) Hec ille. ¶ Et cõmẽto. 38. idẽ ponit oſtendens quomodo ille primus motor eſt forma ſubſtãtialis ſimplex imãlis: ⁊ ideo intelligiẜ a celo nõ per ſpẽm impreſſaꝫ ſuo itellectui: ſed illemet eſt forma itellectꝰ celi: ⁊ diligiẜ a celo ꝓpter ſe: p̄ncipia aũt alioꝝ motuũ preter motũ diuturnũ dilecta ſunt ꝓpter aliud: vñ vꝫ ponere in quolibet celo vnã intelligẽtiaꝫ ſeparatã: ⁊ cũ hoc animã: que eſt forma orbis. Et ibidẽ ponit quomodo deus mediãte primo celo mouet alios: ⁊ mediãtibꝰ celis mouet iferiora: ↄcludẽs ꝙ deus videtur habere curã circa oĩa entia quantũ ad ſpẽm. Et cõmẽto. 39. dicit. (Intelligẽtie abſtracte debẽt eſſe principiũ coruꝫ: quoꝝ ſunt p̄ncipia: duobꝰ modis. ſm ꝙ ſunt mouẽtes: ⁊ ſm ꝙ ſunt finis.) Hec ille. ¶ Cõmẽto ẽt 42° dicit ſic. (Quia primus motor hꝫ potentiã infinitaꝫ: mouet eniꝫ in tẽpore ifinito: ⁊ neceſſe eſt vt habẽs potẽtiã infinitã nõ ſit corpus: ipoſſe eni eſt vt ſit corpus: aut potẽtia in corpore. In fine etiam dicit: ꝙ ille motor celi eſt cauſa permanẽtie celi. Et 6° metaphiſice cõmẽto ſcḋo dicit: ꝙ corpora celeſtia ſunt cauſa iſtoꝝ ſenſibilium: ⁊ ſubſtãtia abſtracta eſt cã corporũ celeſtiuꝫ. ¶ Iteꝫ 2° metaphiſice cõmẽto 4° ponit hec verba. (Oporꝫ vt maxime verũ ſit illud: qḋ eſt cauſa veritatis in quolꝫ genere entiuꝫ: ⁊ magis digna in eſſe ⁊ in veritate q̃ꝫ illa: quorũ eſt cauſa in illo genere: manifeſtũ eſt ꝙ ſi eſt hic prima cauſa omniũ entiũ: vt declaratũ eſt in ſcientia naturaliũ: ꝙ illa cauſa eſt magis digna ⁊ in eẽ ⁊ in veritate q̃ꝫ oĩa entia: oĩa enim entia nõ acquirunt eſſe ⁊ veritatẽ niſi ab iſta cauſa. eſt igitur tm̃ ens ⁊ veruꝫ ꝑ ſe: ⁊ veruꝫ per ſe: ⁊ oĩa entia ⁊ vera per eſſe ⁊ veritatem eius.) Hec ille. ¶ Patet igitur ex dictis Auerro. ⁊ Ariſtotelis eos nõ illã mẽtẽ habuiſſe: quã iponit eis arguens: qui tria falſa eis imponit. Primuꝫ eſt ꝙ deus ſeu primũ principiũ nullo modo agat motũ circulareꝫ celi: ſed tantũ cauſet deſideriũ ad mouendũ in itellectu cõiuncto corpori celeſti ſeu anime celeſti: ⁊ hoc iponit eis diſt. 42. q. i. ¶ Secũdũ eſt qḋ iponit eis. ſ. ꝙ phꝰus ⁊ Cõmẽtator nõ poſuerũt primũ motorẽ infinituꝫ in virtute: ſed ſolũ entitatiue: ⁊ valore: ⁊ multitudine pfectionum. hoc imponit eis diſt. 43. ⁊ 44. ¶ Tertiũ eſt ꝙ deus nõ eſt cauſa effectiua ſubſtãtie celi aut diſpoſitionuꝫ eius. hoc iponit eis diſt. 3°. Qḋ aũt falſe iponat iſtud vltimũ: ſpãliter pꝫ. nam in tractatu de ſubſtãtia orbis ſic dicit Cõmẽtator. (Agentiuꝫ quoddã eſt priꝰ acto duratiõe ⁊ tẽpore: ⁊ ſic eſt deus omni eo: qḋ fit in ſpera mundi reſpectu iſtius agentis: quoddam autẽ eſt prius naturaliter: ſed nõ tẽpore: ſicut eſt orbis ⁊ orbeꝫ agens ⁊ faciens ipſum in diſpoſitionibus neceſſarijs: ⁊ cum hoc ignorauerint quidaꝫ: dixerũt Ariſtotelẽ non dicere cauſaꝫ agẽtem celum: ſed cãm mouentẽ tantũ. ⁊ hoc eſt valde abſurdũ: nõ enim dubium quin agens ipſum ſit mouẽs ipſuꝫ: qḋ enim mouet ipſum motu ꝓprio largitur ei primo diſpoſitiones: per quas acquirit motuꝫ.) Hec ille. ¶ Sed ad hoc dicit Aureo. diſtin. 3° ꝙ nõ loqtur Cõmẽtator de agere effectiue: ſed de agere determinatiue inquãtuꝫ deus vel intelligẽtia eſt rõ ꝙ celum ſit in diſpoſitionibꝰ ſuis: nũq̃ꝫ autem dicit ꝙ largiatur ſibi entitatẽ: nec ꝙ efficiat eſſe eius. ¶ Sed pꝫ ꝙ iſta excuſatio: imo potius accuſatio nulla eſt. Tũ qꝛ Cõmentator loquitur ibi de agere: quo agitur id qḋ fit: vt pꝫ: qꝛ exemplificat de illis: que fiũt infra ſperaꝫ generabiliũ: tale autẽ agere eſt dare eſſe. Tũ quia 2° metaphiſice cõmẽto 4°. ponit ꝙ oĩa ſunt entia per eẽ prime cauſe: ita ꝙ eſt eis cauſa eſſendi: vt dictum fuit: patꝫ igitur illa argumẽta: que cõtra ſextã cõcluſioneꝫ vltimo iducta ſunt ex falſo itellectu Cõmẽtato. ⁊ Ari. ꝓceſſiſſe. ¶ Ad ea vero que cõtra 7ᵃᵐ cõcluſionẽ iducta ſunt dr̄: ꝙ lꝫ itellectus poſſit intelligere multa: que nõ ſunt: ⁊ volũtas velle impoſſibilia: tamẽ obiectũ intellectus nõ poteſt excedere in ambitu ſue cõmunitatis virtuteꝫ cauſe inſtituentis intellectum: quãtum ad eminenteꝫ cõtinentiam: ita ꝙ ens intelligibile ſine implicatione cõtradictionis cõtineat aliquid maius deo: ſic auteꝫ eſſet: ſi deus eſſet finitus: quia omni finito intellectus noſter poteſt concipere maius ſine implicatione cõtradictionis: ⁊ cõſequẽter intelligeret aliquid: in quo ſaluatur ratio ſui obiecti maius deo: qḋ non eſt poſſibile: ⁊ ſic pꝫ: ꝙ ad hoc ꝙ itellectus noſter poſſit infinita concipere ſucceſſiue: quoꝝ ſcḋꝫ erit maius p̄mo: ſignũ eſt: ꝙ cauſa itellectũ inſtituẽs eſt ifinita: vñ ſanctus Tho. p̄ma pte. q. 7. ar. 2° ad 2ᵐ dicit. (Et hoc ipſuꝫ ꝙ virtus itellectus extendit ſe quodãmodo ad infini

Tex. co. 38.

8° phy. com. 86.

Com. c. 36.

Deus eſt effectiua celi ſm cõmẽ.

tum: pcedit ex hoc q̄ itellectus eſt forma nõ in mã: ſʒ vel totaliter ſeparata: ſicut ſunt ſubſtãtie angelorũ: vl̃ ad minus potẽtia intellectiua nõ eſt actus alicuius organi in aĩa intellectiua corpori coniuncta.) Hec ille. ¶ Et ſic vlterius ſuppleat: q̄ deus qui eſt cã itellect⁹ eſt multo plus ſeparatus ac ꝯñter infinitus. Et hec de primo articulo dicta ſufficiant.

Quantum ad 2m artic. ſit hec p̃ª ꝯ. De⁹ non põt facere aliqd ſimplr̃ iſinitũ: ſed bñ ſm qd. Iſtã ꝯclõnẽ ꝓbat ſanct⁹ doctor p̃ª pte. q. 7. art. 2º. vbi ſic dicit. (Preter deũ nõ põt eẽ aliqd ſimplr̃ iſinitũ. Si n. loq̃mur de iſinito ſʒ q̄ ꝯpetit mãe: manifeſtũ eſt q̄ oẽ exiſtẽs in actu hʒ aliquã formã: ⁊ ſic mã eius eſt termiata ꝑ formã: ſed q2 mã ſʒ q̄ eſt ſub vna forma ſubalĩ remanet in potentia ad multas formas accidẽtales: qḋ eſt finitũ ſimplr̃: põt dici iſinitũ ſʒ qd vtpote lignũ eſt finitũ ſm ſuã formã: ſed tñ eſt iſinitũ ſm quid: inquãtũ eſt in potẽtia ad iſinitas figuras. Si aũt loquamur de iſinito ſm q̄ ꝯpetit forme: ſic manifeſtũ eſt: q̄ illa: quoꝝ forme ſunt in mã: ſimplr̃ ſunt finita: ⁊ nullo mõ iſinita. Si aũt ſint alique forme create nõ recepte in mã: ſed ꝑ ſe ſubſiſtentes: vt de angelis qdã opinanť: erũt qdẽ iſinite ſm quid: inquãtũ forme nõ terminanť nec cõtrahũtur per aliquã mãm: ſed q2 forma creata: ⁊ ſi ſit ſubſiſtẽs: tñ hʒ eẽ ⁊ nõ eſt ſuũ eſſe: ideo neceſſe eſt: q̄ ipſuʒ eẽ ei⁹ ſit receptũ ⁊ ꝯtractuʒ ad determinatã mãʒ: vnde nõ põt eſſe infinitũ ſimplr̃.) Hec ille. ¶ Et ibidẽ ad primũ tãgit aliḋ mediũ dicẽs (Hoc eſt cõtra rõnẽ facti q̄ eẽntia rei ſit ipm̃ eſſe ei⁹: q2 eſſe ſubſiſtẽs nõ eſt eẽ creatũ: vñ ꝯ rõnẽ facti eſt q̄ ſit ſimplr̃ iſinitũ: ſicut igiť de⁹: lʒ habeat potẽtiã iſinitam: nõ tamẽ põt facere aliqd nõ factũ: hoc enim eẽt cõtradictoria eſſe ſil̃: ita nõ põt facere aliquid iſinitũ ſimplr̃.) Hec ille. ¶ Secũda ꝯclõ. De⁹ põt facere aliquaʒ formaʒ iſinitã in aliqua ſpẽ: ⁊ ſm rõnem ſue ſpẽi tam ſubſtãtialẽ q̄ʒ etiã accidẽtalẽ. Iſtã cõcluſionẽ ꝓbat ipſemet 3º ſen. diſ. 13. q. 1. arti. 2. queſtiũcula ſcḋa. vt recitatũ eſt in arti. ꝑcedẽti in reſpõſiõe ad primũ cõtra tertiã ꝯcluſionẽ. Hoc ẽt pʒ ex ꝓbatiõe p̄cedẽtis cõcluſiõis: vbi ꝓbatur q̄ ſi angeli ſunt forme ſine mã: q̄ ſunt infiniti ſm quid. ſ. quãtũ ad rõnẽ ſue ſpẽi. Qḋ aũt ſint incorporeĩ ⁊ forme ſubſiſtẽtes. oſtẽdit p̃ma parte q. 50. arti. p̃ ⁊ 2º. vbi ad 4m ſoluẽdo ponit totã iſtã ꝯcluſionẽ. dicit eniʒ ſic. (Oĩs creatura eſt finita ſimplr̃: inquãtũ eſſe eius nõ eſt abſtractũ ſubſiſtẽs: ſed limitatũ ad naturã aliquã: cui aduenit: ſed nihil ꝓhibet creaturaʒ aliquã eſſe ſm qd iſinitaʒ: creature aũt mãles hñt infinitatẽ ex parte mãe: ſed finitateʒ ex parte forme: q̄ limitať per mãm: in qua recipiť: ſubſtãtie aũt imãles create ſunt finite ſm ſuũ eſſe: ſed ſunt iſinite ſm q̄ eorum forme nõ ſunt recepte in alio: ſicut ſi diceremꝰ albedinẽ ſeparatã exiſtentẽ eſſe infinitã quantũ ad rõnẽ albedinis: q2 nõ cõtrahiť ad aliquod ſubiectũ: eſſe tñ eius eſſet finitũ: q2 determinatur ad aliquã nãm ſpãlẽ

Z.co.16. ⁊ ꝓpter hoc dr̃ in libro de cauſis: q̄ intelligentia eſt finita ſuperius inquãtũ. ſ. recipit eſſe a ſuo ſuperiori. ſed eſt iſinita iferius: inquãtũ nõ recipitur in aliqua mã.) Hec ille. ¶ Ex q̄bus patʒ q̄ũo forme alique ſubſtãtiales ſunt iſinite: ⁊ ſilr̃ de formis accidẽtalibus: q̄ũo de⁹ põt aliquã albedinẽ ꝓducere: que ſm rõnẽ albedinis eſſet iſinita: puta ſi ꝓduceret albedinẽ ſeparatã ab oĩ receptiuo: illa inquam eſſet iſinita in rõne albedinis ⁊ ſm eſſe albedinis: ſi deus daret ſibi totum eſſe: qḋ ſue nature debitũ eſt: tali eniʒ albedine nõ poſſet eẽ aliculus albedo intẽſior nec pfectior in eſſe albedinis: ⁊ illa equipolleret iſinitis albedinibus exiſtẽtibus in ſubiecto: ⁊ eſſet ſicut idea ſeparata: nec poſſʒ multiplicari ſʒ numerũ: vt dicit ſanctus Tho. prima parte. q. 50. arti. 4º. (Impoſſibile (inquit) eſt dicere: q̄ eſſent plures albedines ſeparate: aut plures humanitates: talis tñ albedo ſeparata nõ eſſet eadẽ cũ albedinib⁹ exiſtẽtib⁹ in ſubiecto ſm q̄ ipſe dicit. q. 7. artic. p̃. ad 3m. Si eſſet albedo ſubſiſtẽs ex hoc ipſo q̄ nõ eſſʒ in alio diſcerneretur ab oĩ albedine exiſtẽte in ſubo.) Hec ille. ¶ Utrũ tñ eſſet idiuiduata videť dicere ſanct⁹ Tho. q̄ nõ 8º quolibe. q. 4. arti. 3º. vt recitatuʒ eſt prius: ⁊ nũc totalr̃ ⁊ cõplete v̾ba eius ꝓ tota ſcḋa pte ꝯnis: vbi ſic ait. (Diuine potẽtie rõne ſue imẽſitatis attribuẽduʒ eſt q̄cq̄d in defectum nõ ſonat: tñ aliqua ſunt que nã creata nõ patiť: vt fiant ꝓpter aliquã repugnãtiã: quã importãt rõne ꝯtradictiõis iplicite: ⁊ de talib⁹ cõſueuit dici a quibuſdaʒ: q̄ de⁹ põt ea facere: q̄uis fieri nõ poſſent. Ut ḡ videamꝰ vtrũ fieri poſſit a deo: q̄ albedo ſit ſine quantitate. Sciẽdũ eſt q̄ in albedine: ⁊ in q̄libʒ alia corporali qualitate eſt duo cõſiderare. ſ. ipſaʒ nãʒ albedinis per quã ſpẽm ſortitur: ⁊ idiuiduationẽ eius: ſʒ q̄ ẽ hec albedo ſenſibilis ab alia albedine ſenſibili diſtincta: poſſet ḡ fieri diuino miraculo: vt nã albedinis ſubſiſteret abſq3 oĩ quãtitate: tñ illa albedo nõ eſſet: ſicut hec albedo ſenſibilis: ſed eẽt quedã forma itelligibilis ad modũ formaruʒ ſeparataꝝ: q̄s poſuit plato: ſed q̄ hec albedo ſenſibilis idiuidua eſſet ſine quãtitate fieri nõ poſſet: q̄uis fieri poſſet q̄ quãtitas idiuidua eſſet ſine ſuba: q2 quãtitas nõ idiuiduať ſoluʒ ex ſubiecto: ſicut alia accidẽtia: ſed etiaʒ ex ſitu: qui eſt de rõne quãtitatis dimẽſiue: que eſt quãtitas poſitionẽ hñs: ⁊ ideo poſſibile eſt imaginari duas lineas ſeparatas eiuſdeʒ ſpẽi numero diuerſas ſm diuerſum ſitũ: alias linea nõ eẽt diuiſibilis ex ipſa rõne ſui generis: nõ enim diuidiť linea niſi in lineas: plures aũt albedines ſine ſubto imaginari eſt impoſſe: ⁊ ſic pʒ q̄ albedo nõ iduiudatur niſi ex ſubiecto: ⁊ ꝓpter hoc nõ poſſet eẽ idiuidua niſi eſſʒ in aliquo ſubiecto ad min⁹ in quãtitate: ſʒ quãtitas hʒ ſuũ terminũ: ⁊ idiuiduationẽ ẽt abſq3 ſubiecto: ⁊ ideo per miraculũ poſſet eſſe hec quãtitas ſenſibilis abſq3 ſubiecto: ſicut pʒ in ſacramẽto corporis xp̃i.) Hec ille. ¶ Ex q̄bus patet p̄dicta. ſ. q̄ talis forma eẽt nõ idiuidua: ſed nã ſubſiſtẽs: ⁊ q̄ eſſet iſinita: patʒ ꝑ ſuperi⁹ in alio arti. dicta: ⁊ ſilr̃ in iſto: pʒ ẽt q̄ iſti albedini ſeparate nũq̄ʒ poſſet equari in intẽſione aliqua albedo: q̄ eẽt in ſubiecto quãtũcũq3 intẽdereť. ¶ Tertia ꝯ. De⁹ nõ põt facere multitudinẽ aut magnitudinẽ dimẽſiuam actu iſinitã. Iſtã ꝯclõnẽ ꝓbat ſcũs Tho. p̃ª pte. q. 7º. Et qdẽ q̄ ipoſſe ſit multitudinẽ eſſe actu iſinitã. arguit ſic ibidẽ arti. 4º. (Oẽm multitudinẽ oʒ eẽ in aliq̄ ſpẽ multitudinis: ſpẽs aũt multitudinis ſunt ſm ſpẽs numerorũ: nulla autẽ eſt ſpẽs numeri iſinita: q2 quilibet eſt multitudo menſurata per vnum: vnde impoſſibile eſt multitudinẽ eſſe infinitã ſiue per ſe: ſiue per accñs. Item oĩs multitudo in rerũ natura exiſtẽs eſt creata: ⁊ omne creatũ ſub aliqua intẽtione creantis cõprehenditur. nõ enim in vanũ agens aliqḋ operať: vnde nc̃ce eſt q̄ ſub certo numero oĩa creata cõprehẽdanť: ⁊ per ꝯñs: impoſſe eſt eẽ multitudinẽ iſinitaʒ actu etiã ꝑ accidens.) ¶ Et ſic pʒ prima ps ꝯclõnis. Sʒ ſcḋaʒ ꝓbat ibidẽ arti. 3º. ſic dicẽs. (Aliud eſt eẽ aliqd iſinitũ ſʒ magnitudinẽ vtpote ignis vel aer: nõ tñ eẽt iſinitũ ſm eſſentiã. dato eniʒ q̄ eẽt aliqḋ corp⁹ infinitũ ſʒ magnitunẽ adhuc eẽntia ſua eẽt termiata ad aliquã ſpẽʒ ꝑ formãʒ ⁊ ad aliqḋ idiuiduũ ꝑ mãʒ: ⁊ iõ habito ex p̄miſſis q̄ nulla

Ad 3m cõtra 3am p̃mi arti.

ꝙ nulla creatura eſt īfinita ſm̄ eſſentiā: adhuc reſtat īquirere an aliqd creatū ſit īfinitū ſm̄ magnitudinem. Sciendū eſt igitᷣ ꝙ corp⁹ qḋ eſt magnitudo completa dupl̄r ſumitᷣ. ſ. mathematice ſm̄ ꝙ in eo cōſideratᷣ ſola quātitas: ⁊ nāliter ſm̄ ꝙ in eo cōſideretur forma ⁊ mā: ⁊ de corpore qdē nāli. qḋ nō poſſit eſſe infinitū in actu manifeſtū eſt. nā omne corp⁹ nāle aliquā formaꝫ hꝫ determinatā. cū igitᷣ ad formā ſubſtātialē ſequantᷣ accidētia: neceſſe eſt ꝙ ad determinatā formā ſequantur accidētia determiata: inter que eſt quātitas: vñ oē corpus nāle habꝫ determinatā quātitatē ⁊ in maius ⁊ in min⁹: vnde īpoſſibile eſt aliquod corpus nāle infinitū eſſe. Hoc etiā ex motu pꝫ: qꝛ oē corpus nāle habet motū aliquē nālē: corp⁹ aūt īfinitū nō poſſet habere aliquē motū nālē: neqꝫ rectuꝫ: qꝛ nihil mouetᷣ nāliter motu recto niſi cū eſt extra locū ſuū: qḋ corpori infinito accidere nō poſſet: occuparet enīꝫ oīa loca: ⁊ ſic īdifferēter quilibꝫ locus eēt locus eius. Et ſil̄r ēt neqꝫ ſm̄ motū circulareꝫ: qꝛ in motu circulari: opꝫ ꝙ vna pars corporis trāſferatᷣ ad locuꝫ: in quo fuit alia pars: qḋ in corpore circulari ſi ponitᷣ eſſe: infinitū eſſe nō poſſꝫ: qꝛ due linee ꝓtracte a cētro quāto longius ꝓtrahūtur a cētro: tāto lōgius diſtāt abinuicē. ſi ergo corp⁹ eſſet infinitū: in īfinitū linee diſtarēt abinuicē: ⁊ ſic vna nūquā poſſet ꝑuenire ad locū alterius. De corpore etiā mathematico eadē eſt rō: qꝛ ſi imaginamur corp⁹ mathematicum ſm̄ actū exiſtēs: opꝫ ꝙ imaginemur ipſum ſub aliqua forma: qꝛ nihil eſt actu niſi per formā ſuaꝫ: vñ cuꝫ forma quāti inquātū hᷓ ſit figura: oportebit ꝙ habeat aliquā figurā: ⁊ ſic erit finitū: eſt enīꝫ figura: q̄ termino vel terminis claudiᷣ.) Hec ille. ¶ Quarta cōcluſio. Multitudo eſt īfinita in potētia: ⁊ magnitudo eſt infinita in potentia: ſic ꝙ oī numero dato pōt dari maior: ⁊ omni magnitudine dimēſiua data vel dabili finita pōt dari maior. Iſtaꝫ cōcluſionē itendit ſanct⁹ Tho. vbi ſupra. Et qdē ꝙ omni multitudine data poſſit dari maior: vt iſto modo ſit īfinita multitudo in potentia: dicit articulo 4°. (Eſſe (īqt) multitudinē infinitā in potētia poſſibile eſt: qꝛ augmētū multitudinis ſequitur diuiſionem magnitudinis: quanto enim aliqd plus diuiditᷣ: tāto plura ſm̄ numeꝝ reſultāt: vnde ſicut īfinitū iuenitᷣ in potētia in diuiſione ꝯtinui: qꝛ ꝓceditur ad mām: vt ſupra dictū eſt: eadē rōne ⁊ infinitaꝫ iuenitᷣ in potētia in additione multitudinis.) Hec ille. ¶ Qꝫ aūt oī magnitudine īfinite imaginabili aut dabili poſſit a deo fieri maior: pōt ꝓbari ex mō arguēdi ⁊ ſoluēdi ſācti doctoris eodē articulo. arguit. n. ſcḋo loco. (Cuiuſlibꝫ ſpēi poſſibile eſt eſſe aliqḋ īdiuiduuꝫ in actu: ſꝫ ſpēs figure ſunt īfinite. ergo poſſe eſt eſſe infinitas figuras ī actu.) ¶ Et rñdet ſic. (Dicēdū (īqt) ꝙ ſpēs figuraꝝ hñt īfinitatē ex īfinitate nūeroꝝ: ſunt enīꝫ ſpēs figuraꝝ: trilateꝝ: q̄drilateꝝ: ⁊ ſic inde: vñ ſicut multitudo īfinita numeralis nō reducitᷣ in actū: ꝙ ſit tota ſimul: ita nec multitudo figuraꝝ.) Hec ille. ¶ A ſimili pōt arguī ꝙ cuilibꝫ ſpēi magnitudinis pōt dari vnū īdiuiduū: cū ſicut ſpēs figuraꝝ attēdunᷣ ſm̄ ſpēs numeroꝝ: ita ſpēs magnitudinū: ſicut. n. dicimus trilaterū quadrilaterū ⁊c̄. ita dicimus bipedale tripedale: ⁊ ſic de alijs. Et ideo ſicut quocūqꝫ numero dato vel dabili pōt dari maior ſine ſtatu: ita etiaꝫ quacūqꝫ ſpē magnitudinis data pōt dari maior ſm̄ quācūqꝫ ꝓportioneꝫ. Qꝫ etiā iſta ſit eius mens pꝫ. nā 3° pte. q. 8. artic. 12°. ad primū ſic ait. (Si loquamur de quātitatib⁹ mathematicis: cuilibꝫ finite quātitati pōt fieri additio: qꝛ ex parte quātitatis finite nō eſt aliqd: qḋ repugnet additioni.

Si vero loq̄mur de quātitate nāli: ſic pōt eē repugnātia ex pte forme: cui debetᷣ tāta q̄ntitas: ſicut ⁊ alia accidētia determiata.) ¶ Itē 3° ſen. di. 13. q. 1. arti. 2. q̄ſtiū cula 3ª. ad pᵐ. idē ponit. ¶ Ex qb⁹ pꝫ: ꝙ cū de⁹ poſſit facere quātitatē ab oī ſubiecto ſepataꝫ: que mathematica diceretᷣ: vtiqꝫ q̄cūqꝫ quātitate data poſſet maioreꝫ facere ſine ſtatu. Cū ēt oī forma nāli data poſſet aliaꝫ facere: q̄ maiorē requireret quātitatē: ſeqtur ꝙ loquēdo etiā de quātitate nāli idē dici pōt. ¶ Quinta cōcluſio. Quacūqꝫ forma itenſibili exiſte in ſubī͞o data: de⁹ pōt eā itendere ad duplū ⁊ ad tripluꝫ: ⁊ ſic ſine ſtatu: ita ꝙ nūq̄ꝫ ꝑueniet ad tātā ꝑfectionē qn ad maiorē de⁹ eā ꝑducere poſſet. Iſta ꝯ̄ ꝓbatᷣ eo mō quo alias fuit ꝓbatū de charitate: ꝙ augeri pōt in infinitū. [Di. 17. q. 1. arti. 2.] ¶ Sexta ꝯ̄. De⁹ nō pōt ꝓducere aliquā creaturā ita ꝑfectā: qn maioreꝫ ⁊ ꝑfectiorē in ſpē ꝓducere poſſet. Iſtaꝫ ꝯ̄nē pōit ſanct⁹ Tho. p° pte. q. 25. arti. 6°. vbi in p̄ncipali rñſiōe ſic ꝯcludit. (Simpl̄r aūt loquēdo qualibꝫ re a ſe facta deus pōt facere aliā meliorē.) ¶ Item de veritate. q. 20. arti. 4°. (Sup oīa que deus fecerit pōt alia diſſimilia adhuc facere: ⁊ nouas ſpēs: ⁊ noua gnā: ⁊ nouos mūdos: nec vnq̄ꝫ illud qḋ perfectū eſt faciētis virtutē adequare pōt.) ¶ Et p̄mo ſen. diſt. 44. q. 1. artic. 3° dicit. (Quolibꝫ bono creato: eo ꝙ finitū eſt pōt aliquid eſſe melius: ⁊ ita bono īcreato qḋ īfinitum eſt nihil meli⁹ eſſe pōt: bonitas vero creature dupliciter conſiderari pōt: aut que eſt ipſius abſolute in ſe: ⁊ ſic qualibꝫ creatura aliqd pōt eſſe melius: aut per cōparationē ad bonuꝫ īcreatū: ⁊ ſic dignitas creature recipit quādā īfinitatem ex īfinito: cui cōparatᷣ: ſicut humana nā inq̄ntuꝫ eſt vnita deo: ⁊ beata virgo inq̄ntū eſt mater dei: ⁊ gratia inquantū cōiungit deo: ⁊ vniuerſuꝫ inquātū eſt cōparatū ad deū.) Hec ille. ¶ Et ibideꝫ ad 4ᵐ ponit: ꝙ de⁹ iter ſe ⁊ angelos poſſet facere multos gradus bonitatis: cū vſqꝫ ad eū ſit īfinita diſtātia. Itē ſcḋo ꝯ̄ Gentiles ca° 26. idē oſtēdit ſic arguēdo. (Diuine (īqt) eēntie īfinitatē ſupra oſtēdim⁹: īfinitū aūt quātalibꝫ additione finitoꝝ facta adequari nō pōt: qn in īfinitū excedat quātalibet finita: ſi etiā numero finita exiſtant: nihil autē aliud preter deū cōſtat eſſe ſm̄ eſſentiā infinitū: cū oīa ſm̄ eſſentie rōnē ſub determinatis generib⁹ ⁊ ſpēbus ꝯcludanᷣ: quotcūqꝫ ergo ⁊ quātacūqꝫ effect⁹ dei cōprehēdanᷣ: ſemp in diuina eēntia eſt vt eos excedat: ⁊ ita pluriū rō eſſe pōt: diuin⁹ igitᷣ itellectus: qui perfecte diuinā eſſentiā cognoſcit: vt ſupra oſtēſuꝫ eſt omnē infinitatē effectuū trāſcendit. nō ergo ex neceſſitate ad hos vel illos effect⁹ coartatᷣ.) Hec ille. ¶ Iteꝫ caplo ſequēti oſtēdit ꝙ diuina volūtas ad nullos determiatos effectus artatur: qn alios ⁊ alios poſſit velle. arguit enim ſic. (Voluntatē ſuo obiecto ꝓportiōatam eſſe opꝫ: obiectum autē voluntatis eſt bonum intellectuꝫ. voluntas igitur ad quelibet nata eſt ſe extendere: que ei intellectus ſub ratiōe boni ꝓponere poteſt ſi igitur diuinus intellectus ad certos effectus non coartatur: vt oſtenſum eſt: relinquitur ꝙ nec diuina voluntas determinatos effectus de neceſſitate ꝓducit.) ¶ Item caplo 22° oſtendit ꝙ diuina virtus non determinatur ad aliquos effectus ſic: ꝙ illos poſſit ⁊ non perfectiores. ¶ Ex quib⁹ patꝫ: ꝙ cum nec intellectus: nec voluntas: nec virtus diuina ad aliquos effectus limitetur: vltra quos ſe nō poſſit extendere: ꝙ quacūqꝫ perfectione ſpecifica data vel dabili: producta vel producibili: imaginata vel imaginabili deus poteſt ꝓducere perfectiorem: preſertim cum nullā implicet ꝯ̄dictionē. ¶ Septima cōcluſio. Quācūqꝫ rem productā

deus poteſt facere melioꝛẽ accidẽtaliter:nõ tamẽ eẽn
tialiter. Iſtã ↄ̃cluſionẽ ꝓbat prima parte.q.25.ar. 6°
dicens.(Bonitas alicui⁹ rei eſt duplex. Una quidem
que eſt de eſſentia rei:ſicut eſſe rationale eſt de eſſentia
hominis:⁊ quantum ad hoc bonum deus nõ poteſt fa
cere rem aliquam melioꝛem:ſicut etiã nõ poteſt qua
ternarium facere maioꝛem:quia ſi eſſet maioꝛ nõ eſſ;
quaternarius:ſed alius numerus:ſic vero ſe habet ad
ditio differẽtie ſubſtãtialis in diffinitionib⁹:ſicut addi
Tex.co.10. tio vnitatis in numeris:vt dꝛ̃ 8° metaph̃. Alia bonitas
eſt:que eſt extra eſſentiã rei:ſicut boni hoĩs eſt eſſe vir
tuoſu; vel ſapientẽ:⁊ ſm̃ tale bonu; põt deus res a ſe
factas facere melioꝛes.) Hec ille. ¶ Ite; ibidẽ ad 1ᵐ
dicit.(Deus põt dare rebus a ſe factis melioꝛẽ modũ
eſſendi q̃tũ ad accidẽtalia:lʒ nõ quãtũ ad eẽntialia.)
¶ Itẽ p̃mo ſen.diſt.44.q.1.art.1 dicit ſic.(Uniuſcu
iuſq; rei ↄ̃ſiderãda eſt duplex bonitas:ſicut ⁊ duplex
eſſe.cũ ens ⁊ bonũ ↄ̃uertãtur.ſ.bonitas eſſentialis:vt
hoĩs eſſe viuũ ⁊ rõnale:⁊ bonitas accidentalis:vt ſani
tas ſcia ⁊ hmõi:loquẽdo de bonitate accidẽtali vniuſcuiuſq;
rei deus maioꝛẽ bonitatẽ ↄ̃ferre potuiſſet:loquẽdo ãt
de bonitate eſſentiali qualibet re creata melioꝛẽ alia;
facere potuiſſet:nõ tñ potuit hanc rẽ facere eſſe melio
ris bonitatis:q2 ſi adderetur ad bonitatẽ eſſentialẽ ali
Tex.co.10. quid:nõ eſſet eadẽ res:ſed alia ſm̃ ph̃m in 8° metaph̃.
ſicut in nũeris vnitas addita vel ſubtracta variat ſpe
cie;:ita in diffinitiõib⁹ differẽtia addita vel ſubtracta
vbi grã.ſi diffinitioni hoĩs addat̃ rõnale:iam nõ erit
hõ:ſed alia ſpẽs.ſ.hõ:ſi ſubtrahatur ſenſibile remane
bit viuens vita arboꝛũ:vnde ſicut de⁹ nõ põt facere:q
ternarius manẽs ternarius habeat q̃tuoꝛ vnitates:q̃
uis quolibʒ numero maioꝛẽ numerũ facere poſſet:ita
nõ põt facere:q hec res maneat eadẽ:⁊ maioꝛe; boni
tatẽ eſſentialẽ habeat vel minoꝛẽ:ex oĩbus eni; his ſe
querẽt̃:q affirmatio ⁊ negatio eſſent ſimul vẽ:qđ de⁹
nõ põt facere.) Hec ille. ¶ Octaua ↄ̃cluſio. De⁹ poſ
ſet facere vniuerſum ĩfinitũ melius q̃ ſit quãtum ad
aliqđ:⁊ quãtũ ad aliud nõ. Iſtã ↄ̃cluſionẽ ꝓbat ſcũs
Tex.co.52. Tho.p̃ ſen.ibidẽ arti.2° dicẽs.(Secũdũ ph̃m 12° me
taphyſice.bonũ vniuerſi ↄ̃ſiſtit in duplici ordine.ſ.in
ordine partiũ vniuerſi adinuicẽ:⁊ in ordine toti⁹ vni
uerſi ad finẽ:qui eſt ipſe deus:ſicut ẽt in exercitu eſt oꝛ
do partiũ exercitus adinuicẽ ſm̃ diuerſa officia:⁊ ẽ oꝛ
do ad bonũ ducis:qđ eſt victoꝛia:⁊ hic eſt ordo p̃cipu⁹
ꝓpter quẽ eſt prioꝛ ordo. accipiẽdo igit̃ bonu; ordinis
qui eſt in partib⁹ vniuerſi adinuicẽ:põt ↄ̃ſiderari vel
quãtu; ad partes ipſas ordinatas:vel quãtum ad ordi
nem partiũ:ſi quantũ ad partes ipſas:tunc põt vniuer
ſum fieri meli⁹ vel per additionẽ pluriũ partium:ſi.ſ.
crearent̃ multe alie ſpẽs:⁊ iplerent̃ multi gradus bo
nitatis:qui poſſent eſſe:cũ iter ſũma; creaturã:⁊ deu;
ſit ĩfinita diſtãtia:⁊ ſic de⁹ melius vniuerſu; facere po
tuiſſet ⁊ poſſet:illud aũt vniuerſu; ſe haberet ad h̃:ſic
totu; ad partẽ:⁊ ſic nec penitus diuerſu; eẽt:⁊ hec ad
ditio bonitatis eſſet per modũ quãtitatis diſcrete:vel
põt itelligi fieri melius itenſiue:⁊ hoc mutatis oĩbus
partib⁹ eius in melius:q2 ſi alique partes melioꝛarent̃
alijs nõ melioꝛatis:nõ eſſet tãta bonitas ordinis:ſicut
pʒ in cithara:cui⁹ ſi oẽs coꝛde melioꝛent̃:fit dulcioꝛ ar
monia:ſed q̃buſdam tñ melioꝛatis fit diſſonãtia:hec
aũt melioꝛatio oĩu; partiũ vel põt itelligi ſm̃ bonita
tem accidẽtalẽ:⁊ ſic poſſet eſſe talis melioꝛatio a deo
manẽtib⁹ eiſdẽ partib⁹ ⁊ eodẽ vniuerſo:vel ſm̃ bonita
te; eſſentialem:⁊ ſic ẽt eſſet deo poſſibilis:qui ĩfinitas
alias ſpẽs ↄ̃dere poſſet:ſed ſic nõ eſſent eedẽ partes:⁊

per ↄ̃ñs:nec idẽ vniuerſu;:vt ex dictis pʒ. Si aũt acci
piatur ordo partiũ:ſic nõ põt eſſe melioꝛ per modum
quãtitatis diſcrete.niſi fieret additio partib⁹ vniuerſi.
q2 in vniuerſo nihil eſt inoꝛdinatũ:ſed itẽſiue põt eẽ
melioꝛ manẽtib⁹ eiſdẽ partib⁹ quantũ ad ordinem:qui
ſeq̃tur bonitatẽ accidentalẽ:quãto.n.aliqđ in mai⁹ bo
num redũdat:tanto ordo melioꝛ eſt:ſed ordo qui ſeq̃t̃
bonitatẽ eſſentialẽ:nõ poſſet eſſe melioꝛ niſi fierẽt alie
partes:⁊ aliud vniuerſum. Siſr ordo q eſt ad finẽ põt
ↄ̃ſiderari ex parte ipſi⁹ finis:⁊ ſic nõ poſſet eẽ melioꝛ
vt.ſ.in melioꝛẽ finẽ oꝛdinaret̃ vniuerſum:ſicut deo ni
hil melius eſſe põt:vel quo ad ipſu; ordinẽ:⁊ ſic ſm̃ q
creſceret bonitas partiũ vniuerſi ⁊ ordo eaꝝ adinuicẽ
melioꝛari poſſet ordo in finẽ:eo q ꝓpinqui⁹ ad finẽ ſe
haberet quando ſimilitudinẽ diuine bonitatis magis
ↄ̃ſequeret̃:que eſt oĩum finis.) Hec ille. ¶ Ide; ponit
p̃ma parte.q.25.arti.6°.ad 3ᵐ dicẽs.(Uniuerſum ſup
poſitis iſtis reb⁹ nõ poſſet eſſe meli⁹ ꝓpter decẽtiſſimũ
ordinẽ his reb⁹ a deo tributũ:in quo bonũ vniuerſi ↄ̃
ſiſtit:quoꝝ ſi vnũ aliqđ melius eſſet:coꝛrũperetur ꝓ
poꝛtio ordinis:ſicut vna coꝛda ſi plus debito itendere
tur:coꝛrũperet̃ cithare melodia:poſſet tamẽ de⁹ alias
res facere:aut alias addere iſtis rebus factis:⁊ ſic eẽt
vniuerſum aliud meli⁹.) Hec ille. ¶ Ex q̃bus pʒ q̃uo Uniuerſum meli⁹ põt fie ri a dõ ſepti plr.
vniuerſum poſſet fieri meli⁹ ſeptuplr. ¶ Primo p ad
ditionẽ aliarũ partiũ:⁊ graduum bonitatis ad gradus
creatos. ¶ Secũdo per melioꝛationẽ partiũ iam con
ſtituentiũ vniuerſum quãtũ ad bonitatẽ accidẽtale;.
¶ Tertio per creationẽ aliaꝝ ſpẽꝝ:non q adderent̃
iam creatis:ſi fieret aliud melius vniuerſum conſtans
ex alijs ſpẽb⁹ ⁊ eẽntialib⁹ gradib⁹ bõitatis. ¶ Quarto
p melioꝛationẽ itẽſiuã ordis ptiũ adinuicẽ:qui ſeq̃tur
bonitatẽ accidẽtalẽ. ¶ Quinto per melioꝛationẽ itẽ
ſiuam eiuſdẽ:qui ↄ̃ſeq̃tur bonitatẽ eſſentialem factis
alijs ſpẽbus. ¶ Sexto per melioꝛationẽ extẽſiuã eiuſ
dem additis alijs partib⁹. ¶ Septimo per melioꝛatio
ne; ordinis partiũ adiuicẽ modo p̃expoſito:⁊ quelibʒ
dictarũ melioꝛationũ in ĩfinitũ ꝓcedere poſſet:q2 nul
lus ordo a diuina ſapiẽtia reb⁹ iditus adequaret diui
na; ſapiẽtia;:quin aliũ ordinẽ poſſet inſtituere melio
re;:vt ꝓbat ſcũs Tho.p̃ma parte.q.25.arti.5°. ¶ Con
cluſio 9ª:quã icidẽter pono eſt hec. Nõ repugnat deu;
ꝓducere aliquã creaturã:que cognoſcat ĩfinita ſm̃ nu
merũ vel ſm̃ ſpẽm:puta ĩfinitas partes ↄ̃tinui:⁊ infi
nitas figuras:que ſunt in ↄ̃tinuo in potẽtia. Iſtã con
cluſionẽ ꝓbat ſcũs doctoꝛ quolibe.3° arti.3.vbi ſic ait.
(Infinitũ põt dici ⁊ ſm̃ foꝛmã ⁊ ſm̃ mãm:dꝛ̃ eni; ĩfi
nitũ ex eo:q nõ finit̃:finitur autẽ ⁊ mã per foꝛmã in
quantũ mã que eſt in potentia ad ſpẽs diuerſas deter
minatur ad vnã ſpẽm per foꝛmã:⁊ foꝛma per mã; in
quãtu; foꝛma ſpẽi:que nata eſt eẽ in plurib⁹ idiuiduis
ſm̃ q recipit̃ in mã determinat̃ ad indiuiduũ:ſicut ḡ
mã ſine foꝛma hʒ rõnẽ infiniti:ita foꝛma ſine mã:⁊ iõ
q2 ipſa eſſentia diuina non eſt recepta in aliquo mãli
nec hʒ ꝑmixtionẽ alicui⁹ potẽtie:ſed eſt purus act⁹ ſub
ſiſtens:ideo dꝛ̃ ĩfinita:⁊ q2 vnũqđq; cognoſcit̃ per foꝛ
ma;:⁊ ſm̃ q eſt in actu:ideo ĩfinitũ ſm̃ mãm eſt ſʒ ſe
Tex.co.63. ignotũ:vt dꝛ̃ 3° phyſicoꝝ. Infinitũ autẽ ſm̃ foꝛmã eſt
ſm̃ ſe notiſſimũ:ſed quo ad nos eſt ignotũ:q2 excedit
noſtri itellectus ꝓpoꝛtionẽ:⁊ q2 quãtitas eſt diſpoſitio
mãe:⁊ ĩfinitũ quãtitatis attẽdit̃ ſm̃ potentia; in aſſu
mẽdo vnũ poſt alterũ:ideo ĩfinitum quãtitatis eſt ſʒ
ſe ignotũ:⁊ nõ põt aliquis intellectus cognoſcere infi
nitum quãtitatis in poſt aſſumẽdo vnu; poſt alteꝝ.ſ.
numerãdo parte; poſt partẽ. Itẽ conſiderãdum eſt q

vtroq;

vtroq; mõ ꝯtingit aliqd eẽ ĩfinitũ ſimplr̃ ⁊ ſ3 qd: ſi.n.
aliqd corp⁹ ſit ĩfinitũ ſm lõgitudinẽ:nõ aũt ſm latitu
dinẽ:eſt ĩfinitũ ſm qd:ſi vo fuerit ĩfinitũ ſ3 oẽs dimẽ
ſiones:erit ĩfinitũ ſimplr:ſimilr ſi ĩtelligat̃ forma ali/
cui⁹ ſpẽi eẽ nõ in mã:vt platonici poſuerũt:erit infini/
ta ſm quid q̃tũ.ſ.ad indiuidua illius ſpẽi.tñ erit fini
ta ſimpliciter:inquãtũ.ſ. determinat̃ ad genus ⁊ ſpẽ3:
ſ3 diuina eſſentia eſt ſimpliciter infinita:q2 eſt abſolu/
ta ab oĩ circũſcriptione generis vel ſpẽi. Ite3 ꝯſiderã/
dum eſt:ꝙ duplex eſt ſcia. vna que dicit̃ ſcia viſionis
per quã cogſcunt̃ ea que ſunt:erũt:vel fuerũt.alia ſim
plicis noticie:per quã cognoſcunt̃ ea:que nec ſunt:nec
erunt:nec fuerũt:ſed eſſe poſſunt. ¶ Dicendũ eſt ḡ ꝙ
deus cognoſcendo eſſentiã ſuã:q2 comprehendit eã:co
gnoſcit ſcientia ſimplicis noticie infinita ſimpliciter:
q2 cognoſcit oĩa:que ipſe facere põt:nõ tñ cognoſcit ea
in poſt aſſumẽdo.ſ.numerãdo vnũ poſt aliud: ſed oĩa
ſimul.aĩa vo xp̃i nõ cõprehẽdit eſſentiã dei: ⁊ per ꝯñs
neq; virtutẽ eius.vnde nõ põt cognoſcere oĩa: que de⁹
facere põt:⁊ ideo nõ cognoſcit infinita ſimpliciter:cõ/
prehẽdit aũt aĩa xp̃i totã potẽtiã creature: in potentia
aũt creature ſunt infinita non ſimpliciter:q2 potentia
creature nõ extẽdit ſe ad oĩa:que deus põt:ſed ſm ali
quod genus:ſicut continuũ eſt in potẽtia ad infinitas
diuiſiones.vnde anĩa xp̃i ſcia ſimplicis notitie cogno/
ſcit infinita ſm quid:que ſunt in potentia creature.)
Hec ille. ¶ Item de veritate.q.20.arti.4°. ad p̃mu3.
(In rebus (inquit) inuenimus aliquid qđ ſimpliciter
eſt ⁊ oĩbus modis infinitũ:ſicut deus:aliqd aũt qđ eſt
oĩbus modis finitũ:ſicut res materiales: aliquid autẽ
qđ eſt modo quodã finitũ:⁊ mõ quodã infinitũ: ſicut
quelibet ſuba ĩmaterialis eſt quidẽ finita inquãtũ h3
eſſe limitatũ ad ꝓp̃iã naturã:eo qđ nulla creata natu
ra quãqua3 ĩmãlis eſt eſſe ſuũ:ſed eſſe ꝑticipat: eſt tñ
infinita per remotionẽ illius terminatiõis:ſm quã for
ma terminat̃ ex hoc ipſo:ꝙ in mã recipit̃: cum oẽ re/
ceptũ ſit in recipiente per modũ recipiẽtis:ſm igit̃ ꝙ
aliqua res eſt infinita ſm hoc per ſuam actione3 com/
parat̃ ad infinitũ:illud.n.quod eſt infinitu3 ſm eſſe ⁊
ꝓpter imaterialitatẽ:vt deus:per actionẽ ſuã cõparat̃
ad infinitũ ſm mãm ſiue quãtitatem: ⁊ ſm nãm ſpẽi
vel generis:vnde deus põt cognoſcere infinita indiui/
dua ⁊ ĩfinitas ſpecies:q2 cognoſcit oĩa que põt facere:
⁊ põt in infinitum nouas ſpẽs facere ꝓpter hoc:q2 cũ
aliquid agat ſm ꝙ eſt in actu:ſicut eius eſſe eſt infini/
tum:ita ⁊ eius actio h3 efficaciã infinitã:res aũt mate
rialis neutro mõ h3 cõparationem ad infinitu3: neq;
ſc3 ad infinita ſm quãtitatẽ:vel ad materiam:neq; ad
infinita ſm ſpẽm:ſicut p3 in viſu qui eſt virtus quedã
materialis:⁊ ideo nõ põt quãlibet ſpecie3 cognoſcere:
ſed determinatã.ſ.colorẽ: nec põt infinita cognoſcere
niſi per ſucceſſionẽ:eo qđ cũ ſit mãlis: actio eius mate
rialis eſt ⁊ attingit ad ea:que ſunt infinita ſm q̃titatẽ
ꝯtinuã vel diſcretã:que eſt infinitas mãlis eo mõ:quo
ſunt infinita.ſ.numerãdo ꝑtẽ poſt ꝑtem:⁊ iõ ĩpoſſibile
eſt ꝙ vnq̃ ꝑueniat ad cognitionẽ ĩfinitoꝝ etiã indiui/
duoꝝ:⁊ q2 intellectus noſter in ſtatu iſto a ſenſu acci/
pit.inde eſt etiã:ꝙ nec ipſe infinita hoc mõ põt cogno
ſcere:ſubſtãtie vo ĩmateriales: que ſunt quodãmõ in/
finite:⁊ quodãmodo finite:q2 eſſe finitũ habẽt.op3 ꝙ
earum operatio ⁊ ſit efficatie finite:⁊ cõparet̃ ad natu
ras finitas:q2 vo ĩmateriales ſunt:ideo earũ operatio
ſe extendit ad infinita materialiter: vnde ⁊ itellectus
noſter vt dicit Cõmentator 3°.de aĩa.oſtendit̃ quodã/
modo infinitus inquãtũ cognoſcit vle:in quo infinita
ſingularia cognoſcunt̃:ſed hoc deficit: q2 ſpecies vlis
quã intellectus apprehendit: vtputa hominis: non eſt
perfecta ratio cognoſcendi quodlibet ſingulare in ſua
ſingularitate.ſinaũt. tunc etiã intellectus noſter dato
ꝙ eſſent infiniti homines:tantu3 cognoſceret infinita
materialiter per vnã naturã finitam:que eſt humana
natura. In infinitis eni hominibus q̃uis ſit infinitu3
ſm q̃titatẽ vel mãm:nõ tñ eſt infinitu3 ſm ſpẽm:qđ
p3 ex hoc ꝙ extra infinitos homines poſſunt eſſe alie
ſpecies:propriũ autem obiectum intellectus eſt natu/
ra ſpeciei:nõ autem materia:ſimiliter qui cognoſceret
per animalis natura3 omnes ſpecies aĩalis in ſua ſpe/
cialitate:dato etiam ꝙ ſpecies aĩalis eſſent actu infini
te:adhuc cognoſceret infinitas ſpecies:ſed nõ niſi fini/
tam naturã:q2 preter nãm aĩalis: adhuc eſt natura la/
pidis.ita igit̃ cu3 aĩa xp̃i cognoſcat verbũ:qđ eſt ſuffi/
ciens rõ cognoſcendi oĩa indiuidua in ſua ſingularita/
te:⁊ oẽs ſpẽs in ſua ſpãlitate nihil ꝓhibet:q̃uis ſint in/
finita ſm eſſe quin cognoſcat infinita:nõ tñ cõprehen
dit nãm infinitã.) Hec ille. ¶ Item ibidẽ. (In poten
tia creature eſt infinitu3:ſicut p3 in diuiſione ꝯtinui ⁊
augmento numeroꝝ.vnde cũ aĩa xp̃i creaturas cõpre
hendat ſcit ĩfinita:q̄ ſunt in creaturis in potẽtia. ¶ Et
p̃terea q2 aĩe dãnatoꝝ ſunt perpetue ⁊ in eis cogitatio
nes erũt volubiles in infinitũ future:op3 dicere ꝙ aĩa
xp̃i ſciat infinita.) ¶ Ibidẽ ẽt ad 2m dic̃. (Opatio aĩe
xp̃i eſt finita q̃uis infinita cognoſcat: cognoſcit.n.illa
infinita finita efficacia.vnde nõ remanet infinita niſi
materialiter.) ¶ Et ad 4m dicit. (Cõprehẽſio ĩfiniti
nõ põt eſſe niſi ꝑ actionẽ:que ſit efficacie infinite: tũc
eni ipſe deus cõprehẽdit̃ ab intellectu aliquo: qñ ĩtel/
lectus tantã h3 efficaciã in intelligẽdo q̃tã h3 deus vt
intelligat̃:vñ nõ põt comprehendi niſi ab ĩtellectu in
creato:ſed cognitio infinitoꝝ nõ reqrit efficaciã ĩfini/
tã in opatione intellus.) ¶ Et ad 10m dicit. (Quãtitas
ſcie:que attendit̃ penes numerũ ſcitorũ:eſt ei quaſi ꝑ
accidens ⁊ mãlis:⁊ p̃cipue qñ in multis ſcitis eſt vna
rõ ſciẽdi:ſecus eſſet ſi diuerſis rõnibus cognoſcerent̃:
ſed illa q̃titas:que eſt efficacia cognitionis ſcie ꝑ ſe cõ
petit:q2 talis quãtitas attendit̃ penes exitum opera/
tionis intellectualis ab ĩtelligibili virtute.) Hec ille.
¶ Ibidẽ etiã in p̃ncipali reſpõſione inuit ꝙ angeli co
gnoſcũt infinita indiuidua in eade3 ſpẽ: vtputa infini/
tas ꝑtes:que ſunt in potẽtia in ꝯtinuo:⁊ ĩfinita ſm ſpe
cie3 ſm oẽm ſpẽm figure ⁊ numeri ⁊c̃.ait.n. ſic. (Op3
vt ĩtellectus excellentiſſimi creati deu3 cognoſcãt vt
eoꝝ cognitio adequat̃ ꝓceſſui creaturaru3 a deo: ꝓce/
dunt aũt res a deo per viã nãe ⁊ ſm ordinẽ grẽ. vñ in/
tellectus creati q ſunt in ſũmo creaturarũ ꝯſtituti ſm
ꝯditionẽ nãe oĩum nãliũ in deo ⁊ ex deo cognitionem
accipiũt.ſ.angeli:xp̃s vo ꝯſtitut⁹ ſup oẽm creaturã eſt
ẽt q̃tũ ad dona grẽ:⁊ iõ ipſe accepit cognitione3 oĩum
eoꝝ:q̄ a deo ſm qđcũq; tp̃s ꝓcedũt: nõ ſolũ ſm ordi/
nem nãe:ſed ſm ordinẽ grẽ.ſcit igit̃ aĩa xp̃i oẽs creatu
ras nõ ſolũ q̃tũ ad nãles ꝓprietates:qđ ẽt ſciũt ãgeli:
ſed ẽt ſm ꝙ ſubſtãt diuine ꝓuidẽtie ordinate in fine3
ſalutis humane ⁊ donoꝝ gratie:⁊ iõ ſcit oĩa ſingularia
⁊ oẽs ſingulares actus hoĩum:⁊ etiã abſcõdita cordis:
qđ de nulla alia creatura dicere op3:⁊ tñ q2 nõ ꝑtingit
ad cõprehendendã diuinã infinitatẽ. iõ remanet deo
facultas adhuc multa alia faciẽdi q̃ ea que aĩa xp̃i co
gnoſcit.) Hec ille. ¶ Eandẽ ꝯñẽ tenet tertia ꝑte.q.10.
arti.3°. Itẽ 3°. ſen.diſ.14.q.1.arti.2°.queſtiuncula 2a ad
2m. ¶ Sed ꝯtra iſta arguit Aureo. ⁊ p̃mo ꝯtra 2am cõ
cluſionẽ arguit ĩpugnãdo duo in ipſa incluſa. Primũ

eſt. ꝙ aliq̄ forma pōt eſſe infinita infra aliq̄ʒ ſpēʒ. Secundū eſt: ꝙ aliq̄ forma vel nā ſpecifica pōt ſubſiſtere nō indiuiduata exēplariter īfinita. Primū impugnat̄

Utrū aliq̄ forma īfra aliq̄ʒ ſpēʒ poſſit eē infinita.

multipliciter pmo ſic. Si forma aliq̄ eſſet infinita intenſiue: ſequeret̄ ꝙ poſſet in inſtāti trāſferre aliquid a termino a quo ad terminū ad quē ꝑ oīa media: forma nāq; intenſiua eſſet infinite virtutis: ac infiniti vigoris: ⁊ per ꝯñs ſua oꝑatio eēt īfinite intēſionis: ⁊ ſi qdē forma illa eēt pn^m alterationis: vtpote calor: trāſferret corpus frigidū a frigore in calorē ſūmū in nō tpe ⁊ in inſtāti: ⁊ ſimilr ſi eēt pn^m motus localis. vtpote forma terre moueret̄: a celo vſq; ad centrum in inſtanti: hoc aūt oīno eſt impoſſibile cuilibet creature. Tum qꝛ virtuti diuine adeq̄ret̄: que nō pōt in minori menſura talia facere q̄ȝ in nō tpe. Tuʒ qꝛ ītellectus incōpoſſibilitatē experit̄ in tali trāſlatione inſtātanea a termino a quo in terminū ad quē per medium: ſequit̄ .n. ꝙ illud fuerit in inſtāti in termino a quo ⁊ in oībus intermedijs: ⁊ in termino ad quē: qḋ eſt īintelligibile: ⁊ ꝑ ꝯñs incōicabile creature. Tum qꝛ repugnātia formalis videt̄ eſſe ꝙ forma ſit diuiſibilis ⁊ inſtātanee agrat̄. g̃ impoſſibile eſt formā eſſe infinite virtutis: ⁊ ꝑ ꝯñs infinite perfectiōis infra rōnē ſuam ſpecificā. ¶ Scḋo. Si talis forma poneret̄: ſequeret̄ ꝙ ps eſſet eq̄lis toti: poſita .n. albedine infinita in margarita: ſi diuidat̄ ille gradus infinitus: aut ſi diminuat̄: qḋ remanet erit neceſſario infinitū: ⁊ per ꝯñs mouebit in inſtāti: ⁊ erit eq̄lis in virtute cū toto: ⁊ ita eq̄lis ꝑfectionis: ſed oīa hec ſunt abſona ⁊ oīno impoſſibilia. g̃ dici nō pōt ꝙ ſit formalis albedo: vel forma aliq̄ infinita intenſiue. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ hec rō nō ꝯcludit niſi in forma: que pōt intendi ⁊ remitti: nō aūt in forma indiuiſibili: q̄lis eſſet aīa vel angelus ſi poneret̄ infinite ꝑfectionis in rōne ſua ſpecifica. ¶ Nō valet qdē .n. idē ſequit̄: qꝛ poſſet fieri aīa minor illa infinita per vnū gradū: dato ꝙ nō fiat diminutio in eadē forma numero: quo facto 2° remanet infinita: ⁊ ita īfinite virtutis ⁊ moueret ī inſtāti: ⁊ equaret̄ virtuti maiori. ¶ Et ſi dicat̄ vlterius ꝙ eo ipſo ꝙ poneret̄ minor: caderet in quādā finitateʒ ⁊ fieret limitata: qꝛ omne minus īfinito finitū eſt: ſicut dicim⁹ de creatura. ¶ Non valet vtiq;: qm̄ in ordine ſpecifico: ſicut ab īferiori ad ſuperius ſp̄ ꝓcedit̄ ꝑ media: ita a ſuperiori deſcendit̄ ad īferius ꝑ media: ſunt eni oēs gradus imediati ⁊ ꝯiūcti vel ꝯnexi ſucceſſiue: ⁊ ideo ab aīa infinita in rōne aīe itellectiue nō poſſet īmediate deſcendi ad aīam finitā: qm̄ illa in quocūq; gradu poneret̄: eēt dare ſuperiorē ⁊ ꝓximiorē aīe infinite. cum igit̄ incipiendo ab infinito gradu ſpecifico ⁊ aſcendendo vſq; ad gradū infinitū neceſſario ꝓcederet̄ per media ꝯnexa: opʒ ꝙ econuerſo deſcēdendo ab illo gradu infinito ꝓcederet̄ per illa eadē: ꝑ que aſcendebat̄: ⁊ ſtatim ſequeret̄ contradictio: qꝛ in aſcendendo ſemper omnes gradus eſſent finiti: ⁊ in deſcendendo eſſent infiniti: ſi .n. infinitū ordinate minuit̄: qḋ reſtat ſemꝑ eſt infinitū in virtute iſtius qꝛ finito remoto ab infinito: qḋ remanet erit infinitū: ſemper aūt totum augmentatū erit finitum in virtute iſtius ꝓpoſitionis: ex finito addito nō ꝯſurgit niſi finituʒ: ſm̄ hoc ergo infra eandem ſpēm erunt duo proceſſus: vnus in aſcendendo ꝯtinens in infinitū gradus finitos: ⁊ alius in deſcendendo ꝯtinens gradus infinitos in infinituʒ: ſi vero aliq̄: ſequeret̄ ꝙ infra eādē ſpēm ſunt duo ordines graduū: imo infra eoſdeʒ terminos erunt ordines oīno diſperati: qꝛ inter infimū gradū ⁊ ſūmū eiuſdem forme: hoc āt nō hʒ locū in deo: qꝛ nec a creatura aſcēdit̄ ad deū per media ꝯnexa. ſic ꝙ vltimū in ſuo ſupmo vniat̄ cū īfimo diuinitatis eo mō: quo neceſſe eſt de gradibus qui infra eādē ſpēm ꝯtinent̄. vnde nō eſt accipere infra eandem ſpēm vel formā vnū gradum qui diſtet in infinitū ab oī gradu alio eiuſdem forme: alioquin nō eſſet eiuſdē rōnis. deus v̊o in infinituʒ diſtat a qualibet creatura. ¶ Tertio. Si poſſibilis eēt talis gradus īfinitus infra formā ſpecificā. vtpote infra albedinē: aut caliditatē: ſeq̄t̄ ꝙ motus rectus pōt eſſe ꝯtinuus in infinitum. cuius oppoſituʒ demōſtrat phūs 8° phyſicoꝝ. Et iterū ſequeret̄: ꝙ motus eēt fru- T.c. 56.
ſtratorius ⁊ ocioſus qui ordinaret̄ ad vltimū illi⁹ forme: cū forma illa vltimū nō haberet niſi gradū infinitum: ad quē nunq̄ ꝑtingeret motus ille. ⁊ iterū ſequeret̄ ꝙ albedo vel calor poſſet recipere aliquē graduʒ quē nullū agens nāle poſſet inducere ꝯtra regulā illā que dicit: ꝙ oī potentie paſſiue nāli correſpōdet potētia actiua nālis: ſʒ oīa hec ſunt īpoſſibilia. igit̄ talis forma eſt īpoſſibilis. ſ. infinita intēſiue infra eādē ſpēm. ¶ Quarto. Infinitas itēſiua negat vltimuʒ et terminū intenſiōis. qḋ .n. hʒ vltimū ⁊ terminū intēſiue finitū eſt: ſed talis forma ſi poneret̄: eſſet in termino intēſionis: qꝛ ſi det̄ ꝙ nō ſit in termino: pōt vltra addi intenſio ſiue gradus excedēs. infinito aūt nihil pōt addi. g̃ relinquit̄ ꝙ forma īfinita intēſiue hēat fineʒ ⁊ terminū intēſiue: ſʒ qḋ hʒ terminū intēſiue eſt finituʒ ⁊ terminatū itēſiue. vñ ⁊ iꝓprie dicit̄ deus īfinitus intēſiue. in eo .n. nō ꝓprie cadit intēſio: ſʒ ſua īfinitas eſt ꝑ carentiā oīs ſpecificatiōis. ¶ Scḋm v̊o dictū in eadē ꝯne improbat pmo ſic. Qꝛ .n. impoſſibile ſit ꝓduci vel eſſe roſam ſimpliciter ſubſiſtentē. que ꝑdicet̄ q̄dditatiue de roſis particularibus Ariſto. oſtendit. ſed etiaʒ

Utrū aliq̄ nā ſpecifica nō indiuiduata poſſit ſbſiſtē.

ꝙ impoſſibile ſit eſſe roſam ſimpliciter exemplarē tāte latitudinis in eſſendo. quāte eſt latitudinis roſa predicabilis in eſſe intellectuali arguit ipſe ſic. Impoſſibile eſt ꝙ fiat aliqua ſubā expers boni ⁊ oīs operatiōis. eſſet .n. ocioſa: nec haberet ꝯnexionē cū ꝑtibus vniuerſi: ſed ſi poneret̄ ꝙ deus faceret roſaʒ ſimpliciter ſubſiſtere in nā. talis eſſet ocioſa ⁊ expers boni ⁊ oꝑationis: qꝛ nō ē de nā roſe ꝙ itelligat. nec ēt valeret ad generationem reꝝ particulariū. vt phūs deducit 7° me- T.c. 28.
taphyſice: nec iuuaret etiā ad ſciaʒ. qꝛ ſine ipſa adhuc habet̄ ſufficiēter ſciētia de roſa. ergo taleʒ ſubam fingere eſt fingere aliquid ocioſuʒ. ⁊ expers oīs operationis: aut boni: tale autē deus facere nō poſſet: qꝛ nec talis ſuba eſt factibilis: cū in fundamento nāe nihil poſſit eſſe ocioſum ⁊ inutile. vnde nec aliquid pōt participare entitatē diuinā: quin ſit vtile ⁊ bonuʒ: ac per operationem aliquā ordinabile in deum. vel imediate vt ſubſtātie intelligentes: vel mediate vt ille ſubſtantie corporee: que ordinant̄ in deuʒ mediante ordine vniuerſi: in quo ꝯnectunt̄ per ſuas operatiōes. ¶ Scḋo. Qua rōne poſſet deus facere roſam ſimpliciter ſubſiſtentē. eodē mō poſſet ⁊ aliā oēm ſenſibilē nām: ſʒ manifeſtū eſt ⁊ apparet in multis ꝯtradictionem curſus ſimpliciter ſubſiſtere nō pōt: qꝛ aut motus ſubſiſteret in aliquo mobili ⁊ currente. ⁊ ita aliqḋ abſtractuʒ moueret ⁊ curreret: qḋ dici nō pōt: aut ſubſiſteret in ſe ſine currente: qḋ etiā nō pōt eſſe: qꝛ nō pōt intelligi ſine ipſo: nec ſimiliter ſeſſio pōt intelligi ſimpliciter ſubſiſtere. Iterū nec albedo: qꝛ nō poſſet mouere viſum. ⁊ ita nec diſgregare. vnde nō eſſet color diſgregatiuus. ergo dici nō pōt: ꝙ nāe ſpecifice ſimiles rebus ſenſibilibus fiant in rerum nā per diuinā potentiaʒ ſimpliciter ſubſiſtentes. ¶ Tertio. Deus non pōt facere nām

aliquā

aliquā ſine differentia ipſam ꝯſtituente. eſt enī cōtradictio repugnans primo modo per ſe: ſed ſi nature rerum ſenſibilium ſimpliciter ſubſiſterent: ſequeret̃ ꝙ eſſent ſub oppoſito ꝓprie differentie. verbi gratia. albedo ſimpliciter ſubſiſtens nō eſſet color: q2 non eſſet motiuus viſus: nec etiam diſgregatiuus: ſimiliter nec aial eſſet corpus ſenſitiuū: tale nāq3 abſtractū: nec poſſet pati a tāgibilibus: nec ab odoribus vel coloribus. Similiter nec roſa abſtracta ruberet. nō enim poſſet mouere viſum: ſimiliter nec redoleret mouendo olfactum: ⁊ ſimiliter cum oēs nāe ſenſibiles habeant ꝓprias operationes ſm differētias ſpecificas: ſic ꝙ operationes ille faciunt ſcire ꝓprias formas ⁊ differētias rerū vt dicit phus 8°. metaphyſice. Et Cōmentator in 7°. Sunt enī forme ſubſtantiales ꝑncipiū taliū operationū: manifeſtū eſt aūt ꝙ ſi ponerent̃ nāe tales habētes eſſe abſtractū: ſequeret̃ ꝙ carerent hmōi ꝑncipijs. ⁊ ita carerent ꝓprijs differentijs ꝯſtitutiuis. īpoſſibile

33ᵐ Greg. d. 44. ar. 1. ꝯclo. pma.

eſt ergo ꝙ tales nature ſubſiſtant.) Hec ille. ¶ Cōtra 3ᵐ ꝯnem arguit Grego. ꝓbando ꝙ deus poſſit facere aliquā multitudinē actu infinitā. pmo ſic. Cuiuſlibet ꝯtinui actualiter ſunt infinite ptes. ḡ poſſibile eſt aliquā multitudinē actu infinitā eſſe. aſ̄s ꝓbat̃ auctoritate ⁊ rōne. auctoritate qdē Augu. 2°. de libe. arbi. cap.

Utr3 de⁹ poſſit multitudinē3 actu infinitá facere.

15°. dicentis. Quicquid corporis ſenſu attingit̃ iam nō eſt vnū: ſed multa eē ꝯuincit̃. corpus. n. eſt: ⁊ iō h3 innumerabiles ptes: ex quo ſequit̃ ꝙ oē corpus h3 partes innumerabiles: ſi aūt inumerabiles. ḡ infinitas: ratione idē p3. nā ꝯſtat ꝙ oē ꝯtinuū h3 plures partes ⁊ nō tot numero qn plures: ⁊ oēs ſuas ptes actualiter ⁊ ſimul h3. ḡ omne ꝯtinuū ſimul h3 partes īfinitas actualiter. ¶ Et ſi dicat̃ ꝙ ꝯtinuu3 h3 ptes infinitas in potentia tn̄ non in actu. Quero an ly in potentia determinet hoc verbum h3: vt ſit ſenſus ꝙ ꝯtinuū in potentia h3 id eſt pōt habere ⁊ nō h3 partes īfinitas: ita ꝙ habere partes infinitas verificet̃ de ꝯtinuo tn̄ in ꝓpoſitione de poſſibili: ⁊ nō de ineſſe: ſicut dicimus de aliquo ere ꝙ eſt in potentia ſtatua: ⁊ non eſt ſtatua: ⁊ p3 ꝙ iſte ſenſus eſt falſus: q2 tunc hec nō eſſet vera: ꝯtinuu3 h3 plures partes: quod ſatis apparet falſum: ⁊ ꝯn̄a iſta p3: q2 ſi h3 plures ⁊ non finitas tn̄. ḡ infinitas. Jtē3 Augu. in auctoritate inducta de ineſſe enūciat: ꝙ corpus h3 innumerabiles partes. Aut ly in potentia determinat ly ptes vt ſit ſenſus: ꝙ ꝯtinuū h3 infinitas ptes in potentia. i. potentiales. ſ. q̄rum nulla ſm ſe vnū hoc aliquid ꝑciſum nō faciens cum alijs vnū hoc aliquid: ſed oēs hoc aliquid in actu ꝯſtituunt: ad differentiā partium quātitatis diſcrete: quarū quelibet eſt ſm ſe vnu3 hoc aliquid: nec oēs hoc aliquid in actu cōſtituunt: ⁊ iō nō actuales: ſed potentiales ptes dicunt̃: ⁊ hic ſenſus verus eſt: alias ꝯtinuū eēt diſcretū. Sed h̄ nō tollit veritatē aſ̄tis: nam ꝯtinuū ſicut actualiter h3 plures ptes potentiales: ſic actualiter infinitas ptes potentiales: ⁊ per ꝯn̄s actualiter eſt aliq̄ multitudo infinite partiu3 potentialiū. ¶ Ex quo vlteri⁹ p3 ꝑncipalis ꝯn̄a: q2 nō eſt magis impoſſibile ſimpliciter eſſe aliquā multitudinem aliquoꝝ nō facientiū per ſe vnū in actu q̄3 aliquoꝝ faciētiū per ſe vnū: qđ p3: q2 ois repugnātia: que aſſignaret̃ in illis. verbi grā. ꝙ totū eſſet eq̄le vel minus pte. vel ꝙ īfinitū eſſet minus īfinito: aut ꝙ actualitas exiſtentie repugnet īfinito partibili: aut aliq̄ alia que ab oppoſitū tenentibus aſſignat̃. eque apparenter aſſignaret̃ in īfinita multitudine: q̄ eſt actualiter ptiū potentialiu3 ꝯtinui. vn̄ nulli pōt apparere rōnabiliter impoſſibile eſſe infinitas aīas in actu plus q̄3 ptes cōtinui eē īfinitas in actu. ¶ Confirmat̃. Q2 cū de⁹ immediate ſe ſolo quālibet entitatem poſſit ꝯſeruare in eſſe ſine q̄cūq3: qđ nō eſt de eēntia illius: poterit alicui⁹ ꝓportionis quālibet pte3 in ꝯtinuo exiſtentē actualiter diuidere a qualibet alia eiuſdē ꝓportionis: que nō eſt pars eius: ⁊ quālibet talē ꝯſeruare in eē: quo facto erit actualis multitudo infinita diſcretoꝝ non facientiū ꝑ ſe vnū. nā tales ptes ꝓportionales ſunt infinite. verbi grā pma medietas totius: ⁊ pma medietas ſcđe medietatis: ⁊ iterū pma medietas alterius. ⁊ ſic ꝯn̄r: quarum nulla eſt pars alterius. ¶ Scđo ꝑncipaliter. Deus poſſet in cuiuſlibet ptis ꝓportionalis vnius hore tpis inſtanti inciātē ꝓducere vnū angelū: ⁊ ꝓductū ꝯſeruare. verbi grā. in pmo inſtanti hore ꝓducere vnu3: ⁊ in pmo inſtanti ſcđe medietatis ſequētis ꝓducere aliū: ⁊ in pmo inſtāti medietatis reſidui ꝓducere aliū. ⁊ ſic ꝯn̄r. ḡ deus pōt facere multitudinē actu infinitā angelorū. aſ̄s p3: q2 nihil īpoſſibile: nec aliq̄ incōpoſſibilia includit. ꝯn̄a ꝓbat̃. nā dato caſu in fine ſeu in inſtanti terminātē totā hora3: eſſent ſimul infiniti angeli ſicut in ipſa hora ſunt infinite hē ptes ꝓportiōales. ¶ Tertio. Ex eo ꝙ ponit̃ eſſe aliqua multitudo actu infinita nulla ꝯtradictio iplicat̃. ḡ de⁹ pōt ⁊c̃. p3 ꝯn̄a ex dictis cōium theologorum. aſ̄s declarat̃ ex eo: ꝙ īfinitas nō tollit rōnē multitudinis: nec etiā aliqđ neceſſario ꝯn̄s ad multitudinē. nō. n. iō nō eſſet multitudo: aut ei non ꝯueniret aliqđ neceſſario cōpetens multitudini ſi eēt aliq̄ multitudo infinita: nec ecōuerſo multitudo tollit rōnē infinitatis: aut aliqđ neceſſario ꝯn̄s infinitate3. ¶ Scđo loco arguit ꝯtra eādem ꝯnē ꝓbādo: ꝙ poſſibile eſt eſſe aliquā magnitudinē actu infinitā ſeu corpus aliqđ īfinitū. ⁊ arguit pmo ſic. Quia nulla ꝯdictio implicat̃ ex eo: ꝙ ponit̃ aliqđ corp⁹ īfinitū: cū īfinitas nō tollat rōnē magnitudinis vel aliquid eī neceſſario

Utrū magnitudo aliq̄ deri poſſit actu infinita.

ꝯn̄s: nec ecōuerſo magnitudo tollit rōnē īfinitatis. vn̄ nullā incompoſſibilitatē includūt. ¶ Scđo. Q2 deus pōt facere corp⁹ infinitū ſm lōgitudinē in vnā pte3: ⁊ ꝑ hoc etiā ſequit̃ ꝙ poſſit facere in oēm īfinitu3: ſi ſibi placet: cū vnū non ſit magis īpoſſibile q̄3 aliud: aſſumptū ꝓbat̃. ⁊ ſumo grā exempli vnū corp⁹ longū dece3 palmis: ⁊ latum vbiq3 vno palmo: ꝯſtat ꝙ in iſto ſunt infinite ptes ꝓportiōales ſm modū diuiſionis ꝑtactū quaꝝ quelibet ſm dimēſionē latitudinis iſtius totius eſt vnius palmi: ⁊ ꝑ ꝯn̄s quelibet eq̄lis cuilibet: q̄nis ſm dimenſionē nulla ſit alteri eq̄lis. tūc ſic. Poſſibile eſt deū oēs hē ptes ꝓportionales diuidere: ⁊ ſm alias dimēſionē: qua ſunt eq̄les ꝯiungere ⁊ vnire. ⁊ ita ꝯſtituant vnā magnitudinē: ſicut nūc ꝯſtituūt. ḡ deus pōt facere vnū corpus longū infinite in vnā pte. aſ̄s nō videt̃ hr̄e dubiū apud aliquē catholicū: ⁊ ꝯn̄a p3: q2 tunc tale corpus haberet in lōgitudine ſuas infinitas ptes eiuſdē q̄titatis. ſ. palmalis. ¶ Tertio ad idē ſic. Suppono ꝙ in īfinitū deus pōt augere magnitudinē. tunc pono ꝙ ſint due magnitudines. a. ⁊ b. ꝯſtituētes vnu3 angulū: cuius baſis ſit magnitudo. c. ⁊ ꝙ q̄eſcentibus. c. ⁊ b. magnitudo. a. tn̄ eleuet̃ ex pte q̄ ꝯſtituit angulū cū. b. vt ſit eq̄ diſtans ipſi. b. totū hoc eſt poſſibile etiā naliter: cū hoc etiā pono ꝙ ꝯtinue dū eleuat̃ magnitudo. a. deus augeat eā tn̄: ⁊ ſimiliter. b. in directū ꝙ cōcurrant actualiter toto tpe ꝑcedēte inſtās: in quo pmo erūt eque diſtantes: ⁊ hoc p3 eſſe poſſibile ex ſuppoſitione pmo facta. Tu3 arguit̃. Hoc caſu poſſibili poſito: tūc ille magnitudines erūt īfinite: q̄ erūt eque diſtantes. ḡ deus pōt facere magnitudine3 infinitā. ꝯn̄a p3: ſed aſ̄s ꝓbat̃: q2 ſi dicat̃ ꝙ ſint finite ſequit̃ ꝙ vel

nō ſemp:dū a eleuabaꝛ tn̄ in ſua rectitudine:augebaꝛ
vt ꝯcurrerēt:qḋ eſt ꝯ̄ poſitū. vel ꝙ q̄ntūcūqȝ modicuȝ
a.deprimereꝛ verſus.b.ex pte qua prius eleuabaꝛ:neu/
tra creſcēte ꝯcurrerēt:qḋ eſt ꝯtra ſenſum. ¶ Quarto
pōt argui. Naȝ data aliq̄ magnitudine cuba pōt deus
in cuiuſlibet pīis ꝓportionalis hore vnius inſtanti ini
ciante cuilibet lateri magnitudinis illius addere equa
lem illi magnitudinē cubā:q̄ vnā p ſe magnitudinem
ſimul ꝯſtituant.igiꝛ deus pōt facere magnitudinē oi/
quaqȝ īfinitā.ꝯn̄a pȝ:qꝛ in inſtāti terminātē horā erit
illa magnitudo vndiqȝ infinita. ¶ Tertio loco ꝓbat

Utrū de⁹ poſſit aliq̄ formā intēſibilē ꝛ remiſ. infinitā itēſiue in ſua ſpē.

ꝙ deus pōt facere aliq̄ formā vt charitatē:aut aliam
formā intenſibilē ꝛ remiſſibilē īfinitā intenſiue in ſua
ſpē. Et arguit p̄mo ſic:qꝛ ſi hoc nō ſit poſſibile:aut hoc
iḋ eſt:qꝛ īpoſſibile eſt eſſe aliqd in actu infinite pfectū
ſeu pfectionē infinitā:aut qꝛ īpoſſibile eſt aliq̄ creatu
rā eē pfectionē īfinitā:qꝛ tūc eq̄reꝛ deo in pfectiōe:ꝛ p
ꝯn̄s eſſet deus:ꝛ ſic eſſet creatura ꝛ deus:ꝛ ſic de⁹ ꝛ nō
deus:ꝛ creatura ꝛ nō creatura:aut qꝛ īpoſſibile eſt ali/
qd infinite pfectiōis eſſe minus pfectū aliquo eiuſdē
rōnis:vel ptē eſſe eq̄lē toti:quoꝝ alteꝝ ſequiꝛ neceſſa
rio.vt videꝛ p rōnes aduerſarioꝝ. Iſta diuiſio videꝛ
ſufficiēs:qꝛ ex his videreꝛ arguere qcunqȝ tenent op/
poſitū. Sed ꝓp nullū iſtoꝝ debet hoc negari. Nō qdē
ꝓp p̄mū:qꝛ infinitā pfectionē eſſe actu nō eſt īpoſſibi/
le:cū deus ſit bonitas ꝛ pfectio infinita in actu. ¶ Ex
quo pȝ ꝙ nō repugnāt:nec ſunt incōpoſſibiles īfinitas
ꝛ actualitas:ſicut aliq ꝓ fundamēto ſue poſitiōis aſſu
mūt. Nec ꝓp z^m hoc debet negari.non.n. eſto ꝙ aliq̄
charitas ſit infinita intēſiue:ſequiꝛ ꝙ ſit eq̄ pfecta vt
deus:qꝛ deus eſt pfectio infinita ſimpliciter:charitas
aūt eſſet pfectio infinita in genere:qꝛ nō ſoluȝ deus:ſȝ
aliq̄ etiā finita pfectio alterius rōnis pōt eſſe pfectioꝛ:
ſicut ſubſtātia angelica pfectioꝛ eſſet charitate infini/
ta creata:ꝛ finita intellectio pfectioꝛ ꝛ nobilioꝛ eſſet ni
gredine īfinita. Huic atteſtaꝛ Augu.in lib.de nā ꝛ grā.
(Ego qdē ſentio qꝛ ēt cū fuerit i nobis tāta iuſtitia:vt
addi ei nihil oino poſſit:nō equabiꝛ creatura creatori.
ꝛ ly cū ſumiꝛ ꝯiunctiōaliter ꝛ equiualet huic ꝯiūctio/
ni ſi. Nec 3^m debet mouere:qꝛ illud non eſt īpoſſibile.
vt pȝ de ptibus ꝯtinui. Nec etiaȝ 4^m. qꝛ vel altera pȝ
nō eſt īpoſſibilis:vl̄ neutra ſequiꝛ. vt pȝ formādo ſimi
les argumētatiōes de ptibus ꝯtinui. ¶ Sc̄do. Si de⁹
p vnā horā ꝯtinue augeret charitatē. ſic tn̄ ꝙ in p̄ma
medietate totius hore crearet charitatē tāti gradus:ꝛ
in p̄ma medietate ſequētis medietatis crearet eq̄leȝ
charitatē charitati:quā creauit in prima medietate to
tius:ꝛ in p̄ma medietate reſidui crearet equaleȝ:ꝛ ſic
ſemp velocitaret ſuam actionē ſm̄ quālibet taliū par
tiū ꝓportionabiliū.ꝛ quālibet ꝯſeruaret. in fine hore
creata eſſet charitas actu infinita intenſiue.ꝯn̄a pȝ:qꝛ
charitas exiſtens in fine hore haberet īfinitas partes
equales:ſicut in tēpore ſue creationis fuiſſent infinite
ptes ꝓportionales:ſed añs eſt poſſibile.naȝ ꝙ in tota
vna hora creet charitatē:pȝ eſſe poſſibile. ¶ Item ꝙ
poſſit velocitare ſuā actionē:cū agēs creatuȝ hoc poſ/
ſit.vt pȝ in motibus nālibus:qui ſunt velociores in fi/
ne. ¶ Itē in agētibus voluntarijs hoc experimur:ꝙ
ēt ſemp poſſint velocitare ſuaȝ actionē in duplo. Iux/
ta modum dc̄m ēt manifeſte cuilibet occurrit:cū nul/
lam ſit minimū tēpus:in quo poſſit tantā latitudinē
charitatis creare:ſȝ in quātolibet minore pōt tantaȝ ꝛ
maiorē creare ſm̄ placitū ſuū:ꝛ p ꝯn̄s non apparet qn
añs ſit totum poſſibile:ex quo ſequiꝛ ꝙ ēt ꝯn̄s:qḋ eſt
ad ꝓpoſitum. ¶ Tertio pōt argui ponēdo:ꝙ deus in
cuiuſlibet ptis ꝓportionalis hora ſm̄ diuiſionē tactā
inſtanti iniciante crearet charitatē tāti gradus ſeu eq̄/
lem ꝛ adiungeret priori:qḋ totū pōt eē poſſibile:ꝛ nul/
lam repugnātiā implicare.ex quo ſequiꝛ ꝙ in fine ho/
re erit charitas actu infinita ꝓp incluſionē infinitaruȝ
partiū equaliū:ſicut ſunt infinite partes ꝓportiōales
in tēpore dato.) Hec ille. ¶ Adaȝ etiā multa argumē
ta facit in iſta materia. Primū eſt qꝛ deus pōt facere
ptes ꝓportiōales ꝯtinui ſignati eſſe actu abinuiceȝ di
uiſas:qꝛ ſignādo partes ꝓportiōales ſpacij alicuius:ſu
per qḋ moueꝛ corpus aliqḋ:ꝛ vocādo primā partē ꝓ/
portionalē primam medietatē totius ſpacij:ꝛ ſecūdā
partē ꝓportionalē p̄mā medietatē reſidui:ꝛ ſic in infi/
nitū:inſtāti quo p̄mo pertingit mobile ad finem p̄me
partis pōt eā deus ſecare ꝛ diuidere a poſterioribus:ꝛ
ſic de z^a ꝛ de oībus ptibus ꝓportiōalibus ſequētibus
illas:ꝛ ſi motus ſit vniformis cito finire poterit.ḡ tales
diuiſiones erūt infinite:ꝛ tūc habebūtur īfinita ſimul
ab inuicē diuiſa:quoꝝ nullū eſt minimū:ſicut nec vlti
mū ex ea parte:verſus quā ꝓceſſit motus:ſȝ oēs quas
deus abinuicē pōt diuidere:ꝛ ſic diuiſas ꝯſeruare:pōt
deus abinuicē ſimul diuiſas creare:ꝛ eodeȝ modo pōt
argui de charitatibus īfinitis. vt pȝ ſi charitas aliqua
per vnam horā vniformiter ꝓduceretur per partē ante
partē:poſſȝ deus facere:ne pars acquirēda in poſterio
ri medietate tēporis faceret vnā cū parte acquiſita in
priori medietate:ꝛ pari rōne:ne acquirēda in z^a parte
ꝓportiōali temporis:vniretur alicui parti proportiōali
poſteriori acquirēde:ꝛ ſic de oībus alijs. ¶ Sc̄do ſic.
Qḋcūqȝ pōt deus facere ſucceſſiue:pōt facere ſimul:ſȝ
pōt deus facere.imo faciet infinita ſucceſſiue in futu/
ro:puta infinitas cogitatiōes angeloꝝ. igiꝛ pōt facere
ſimul īfinita in actu. ¶ Tertio. Omnia exiſtētia tota
liter diſtincta pōt deus facere per ſe exiſtere maxime
ſi ſint abſoluta:ſed in oī corpore ſunt īfinite partes ꝓ/
portionales totaliter diſtincte.igiꝛ infinitas partes ꝓ/
portionales corporis pōt deus facere exiſtere in actu:
ꝛ ſi pōt facere exiſtere infinita ſimul in actu.ita pote/
rit hoc facere de aīabus vel angelis ſicut de corporib⁹.
maioꝛ ꝓbaꝛ:qꝛ nō eſt difficilius deo facere aliq̄ exiſtē
tia in potētia totaliter diſtincta exiſtere per ſe q̄ alia.
igiꝛ qua rōne pōt facere aliqua exiſtētia in potētia exi
ſtere per ſe:pari ratiōe pōt facere queqcūqȝ alia totali/
ter diſtincta exiſtere in actu.minoꝛ ꝓbaꝛ.ſ.ꝙ in omni
corpore ſint infinite partes proportiōales totaliter ab
inuicem diſtincte ex 3°.phyſicorum caplo de infinito.
¶ Quarto. Quia in quacūqȝ linea ſunt infinita pūcta:
ꝛ in oī ſuperficie infinite linee:ꝛ in oī corpore infinite
ſuperficies totaliter diſtincte:ſȝ nullū prius eſt in illis
pars poſterioris:qꝛ pūcta nō ſunt ptes linee: nec linee
partes ſuperficiei.ḡ pōt deus lineā ānihilare oībus ei⁹
pūctis cōſeruatis:vbi prius fuerūt:nulla mutatiōe fa/
cta in illis vel aliquo iſtoꝝ quo ad ſitum:ꝛ pari ratiōe
de lineis reſpectu ſuperficiei.vel ſupficiebus reſpectu
corporis:ꝛ tūc certuȝ eſt:ꝙ remanēt pūcta infinita in
actu. ¶ Quinto ſic. Deus nouit actu oīa creabilia ꝛ di
ſtincte ſicut notū eſt.igiꝛ nouit actu ꝛ diſtincte infini/
ta creabilia:ꝛ voluntas dei non eſt minoris potētie q̄
ſua ſapientia vel ſua noticia.igiꝛ poteſt deus velle oīa
iſta creabilia:ꝛ tūc ſequiꝛ neceſſario ꝙ erūt ſimul: vel
volūtas beneplaciti eius non implebiꝛ. igiꝛ ſequiꝛ ꝙ
deus pōt facere īfinita eſſe actu ſimul. ¶ Sexto. Nō
minoris potētie eſt deus ad creādum infinita entia in
actu diſtincta q̄ infiniti angeli vel aīe:ſi eſſent ſimul:
cum deus ſit tāte potētie ꝙ maioꝛ cogitari nequit ſim

plex:nec

plex:nec aggregata:ſed infiniti angeli vel aĩe ſi eſſent
ſimul poſſent cauſare ĩfinitos actus volẽdi ſimul libe
re.igiť deus põt ſimul cauſare ĩfinitos tales actus.igiť
deus põt facere ĩfinita in actu:ꝛ hoc in quacunq; ſpẽ:
cum nõ ſit ſibi difficilius de angelis ꝙ̃ de actionibus
angeloꝝ. ℂ Septimo ſic. Deus põt ſimul facere illõ:
qð nõ repugnat potẽtie finite:ſed potẽtie finite nõ re/
pugnat cauſare ĩfinita ſimul in actu. igiť deus h põt.
minoꝛ pbať:qꝛ ignis gehẽne crucians aĩas dãnatorum
poſſet cauſare ĩfinitos cruciatus.ſi eſſent illi ꝯiũcte in
finite aĩe.igiť ꝙ̃tũ eſt de ſe hoc põt.hoc igiť ſibi nõ re
pugnat.igiť deus hoc põt facere. ℂ Octauo ſic. Deus
põt facere qcqd creatura põt imaginari fieri.ſed crea
tura põt imaginari fieri ĩfinita diſtincta abinuicem in
actu.igiť deus põt facere infinita ſimul in actu.maioꝛ
pbať:qꝛ creatura põt imaginari potẽtiaꝫ:que poſſet:ſi
eſſet:facere quicqd ipſa poſſet imaginari fieri qꝛ aliter
non põt imaginari aliquid fieri:niſi poſſet imaginari
agẽs:qð poſſet illud facere:ſed creatura nõ põt imagi
nari per agens potẽtius deo.igiť deus põt facere qcqd
ꝛ creatura põt imaginari:ſed creatura põt imaginari
ĩfinita eẽ totaliter diſtincta.igiť deus põt hoc facere.
minoꝛ pꝫ:qꝛ quilibet hõ põt imaginari ĩfinita puncta
fieri actu ſimul:vel lineas:aut ſupficies:pſertim in ſa/
cramẽto altaris:vbi ꝗ̃titas eſt ſine ſubiecto.imo mul
ti credũt ita fieri in rarefactione qualibet. Similiter
multi credũt.ꝙ in oĩ alteratiõe ſit in quolibet inſtãti di
uerſa forma totalis vel totaliter:ꝛ per ꝯñs imaginã/
tur ĩfinita fieri actu in tẽpore finito.ģ hoc põt deus fa
cere in inſtãti. ℂ Nono. Deſcẽdat aliquod graue in me
dio aeris verſus ſuperficiẽ.a.ĩ aere eque diſtãte oĩçõ/
ti:ꝛ ſit agẽs ita ꝯdẽſans aerẽ circa.a.ꝙ illud graue.ſ.b.
nõ poſſit attingere ad.a.propter dẽſitatem medij: ſed
ſtet ãte.a.ſi ſit poſſibile.tũc eñi verum eſt ꝙ.b.anteꝗ̃
geſcat mouebiť in duplo tardiꝰ ꝗ̃ in pncipio:ꝛ poſtea
in quadruplo tardius.ꝛ ſic in ĩfinituꝫ.ģ cum nõ lateat
deum inſtãs qðcũq; in quo duplicabiť vel quadrupla/
biť motꝰ:ꝛ ſic de ſingulis:ſequiť ꝙ deus poterit ſi vo/
luerit in quolibet inſtãti creare vnũ angelũ:ꝛ ita in to
to tẽpore motꝰ poterit creare ĩfinitos angelos. ℂ De/
z.c.43. cimo ſm ſententiã Augu.zº. de ciuitate dei: ꝛ phi 12º.
metaphyſice. Angeli mouẽt orbes celeſtes.ponať igiť
aliquẽ orbeꝫ nõ habere quãcũq; reſiſtẽtiã extra ſe:nec
ab orbe ſupra ſe:nec ab orbe inferiori:ꝛ ꝙ deus ſeque/
ſtret potẽtiam reſiſtitiuã intrinſecã orbis:ita ꝙ nõ reſi
ſtat angelo mouenti:ita tñ ꝙ infra ſubam illius orbis
ĩcludať aliquod corpus reſiſtẽs motui circulari illius
orbis:ſicut ignis vel aliq̃ ſtella:ꝛ moueat angelus cir/
cularitter illum orbẽ:ſit orbis ſolis habens ſtellaꝫ illu/
minantem aereꝫ: ꝛ corrũpat deus vniformiter in vna
hora totam illam reſiſtentiã:vel minuat eam ſic ꝙ in
fine hore nulla ſit reſiſtentia in illo orbe ſolis:qð totũ
eſt poſſibile ſatis:ſicut pꝫ cũ nulla repugnantia ſuppo/
nãtur.nec aliqð ĩpoſſibile. Iſto caſu poſito arguiť ſic.
Sol in hora data cauſabit infinita lumina.igiť deus
põt multo magis cauſare infinita lumina in illa hora
ꝛ ꝯſeruare ea:aſſumptum pbať:qꝛ in pma medietate
ſol generabit vnuꝫ lumẽ in aere:ſicut nũc facit in vna
die:ꝛ ſimiliter faciet nocteꝫ in eodẽ aere in eadẽ pma
medietate:ꝛ in ſcða parte pportionali generabit aliud
lumẽ:ꝛ ſic de ceteris.igiť in tota hora faciet ĩfinita lu/
mina ꝛ noctes infinitas:ſic ꝙ ſemel reuoluať orbis in
pª medietate hore:qꝛ idẽ argumẽtũ ẽ ſi in pª medieta
te hore faciat medietatẽ vniꝰ reuolutiõis vel aliã par
tẽ:qꝛ necñio ſeqť: ꝙ in tota hora faciet ĩfinitas reuolu/
tiões:ꝛ ꝑ ꝯñs ĩfinita lumia in aere ꝛ ĩfinitas noctes:ꝛ
aggregari põt argumẽtũ:ꝙ ſaltẽ poterit ĩ oĩ pte ppoꝛ
tiõali vnã talẽ cõpletã reuolutionẽ:ꝛ ſtat argumentũ.
ℂ Undecio. Ponať ꝙ agẽs nãle icipiat diuidere ali/
qð corpꝰ ꝯtinui.puta aq̃ ĩ vna hora vniformiter ſm
lõgũ tũc ſic. Dũ agẽs ſic diuideret vſq; ad mediũ:deꝰ
poterit alterius dati ꝯtinui diuidere medietatẽ a me/
dietate: ꝛ agens nãle dum pciſe cõplebit medietatẽ re/
ſidui diuidendo poterit deus vtrãq; vel alteram me/
dietateꝫ corporis dati diuidere in duas medietates:ꝛ
ſic vſq; in finẽ hore.igiť in fine hore habebit infinita
corpora in actu.ſ.partes pportionales:quas deus diui
det modo predicto. ℂ Cõfirmať. Quia qñ agens nã/
le corrũpit aliqd per partẽ ante partem poſſet deus re
creare in actu partes pportionales ſucceſſiue. igiť ꝛc.
ℂ Cõtra 4ᵘᵐ ꝯcluſionẽ arguit Aureo. pbãdo ꝙ ĩpoſ/
ſibile ſit ſimpliciter:ꝙ magnitudini addať in infinitũ
magnitudo eiuſdẽ quãtitatis:ita ꝙ per trãſeať quecũ/
q; data magnitudo.arguit eñi ſic. Si magnitudo poſ/
ſet creſcere in infinitũ oẽm datã magnitudinẽ trãſcũ/
do:neceſſario magnitudo actu infinita eſſet qðdã poſ
ſibile:qð pbať ſic:qꝛ ſi magnitudo põt creſcere vltra
oẽm determinatã quãtitatẽ ꝯtinue trãſcendendo:ne/
ceſſario poſſibilitates ſunt ĩfinite numeraliter ad quã/
titates finitas in ſe:ſed tñ infinitas in multitudine:per
quaꝝ additionẽ magnitudo illa in infinitũ augmẽte/
tur:ſed oẽs iſte poſſibilitates infinite oĩum magnitu/
dinum ꝛ quãtitatũ poſſibiliũ integrãt ꝛ ꝯſtituũt vnaꝫ
poſſibilitatẽ totaleꝫ reſpectu vnius totius magnitudi/
nis apte nate cõſtitui ex oĩbus quãtitatibus finitis ĩn
ſe ꝛ infinitis multitudine:reſpectu quarum erant infi
nite ille potẽtie partiales.ģ neceſſe eſt ꝙ cõſurgat vna
totalis potẽtialitas vnius magnitudinis poſſibilis cõ
ſtitui ex quãtitatibus infinitis:illa autẽ eſt neceſſario
magnitudo infinita.igiť ĩfinita magnitudo poſſibilis
eſt ꝛ vnã poſſibilitatẽ habebit.poterit ģ reduci ad actũ
per aliquam potẽtiam:ſed ꝯñs eſt impoſſibile.ſ.ꝙ ſit
actu aliqua magnitudo ĩfinita. ℂ Cõfirmať ſic. Quia
oẽs partes magnitudinis ſm quas poſſibile eſt ipſam
augmẽtari ꝯcurrũt ad vnã magnitudinẽ cõtinuã.põt
eñi ex his ꝯſtitui vna magnitudo in numero:ſicut aũt
ſe hꝫ actus ad actũ:ita ſe hꝫ potẽtia ad potẽtiaꝫ: ꝛ per
ꝯñs ſi partes magnitudinis actu poſite ꝯſtituũt vnaꝫ
magnitudinẽ totalẽ ita ꝙ illa magnitudo integrať ex
partibus:ſequiť ꝙ potẽtie ꝛ poſſibilitates illaꝝ ptiũ
ĩtegrẽt vnã potẽtiam.ſ.poſſibilitatẽ totius. vnde ſicut
oẽs partes in actu ꝯcurrũt ad ꝯſtituẽdum vnũ totum
in actu:ſic poſſibilitates oĩum partiũ ꝯſtituũt vnã poſ
ſibilitatẽ totiꝰ: qꝛ igiť data aliq̃ magnitudine ꝗ̃uis:aut
poſſibiles ſint addi ſibi ĩfinite ptes magnitudinis ſuc
ceſſiue.vel nõ.ſi zᵐ habeť ppoſitũ.ſi pᵐ ſequiť ꝙ infi
nite magnitudines ſunt poſſibiles:nõ qdem ꝙ ſint in
actu:ſed tñ ſunt in potẽtia:ꝯſtat aũt ꝙ oẽs ille ſi pone
renť in actu ꝯſtituerẽt vnaꝫ magnitudinẽ in actu.ģ ſi
ponanť in potẽtia poſſibilitates oĩum:ꝯſtituũt poſſibi
litatẽ vnius totiꝰ.ꝛ per ꝯñs totũ illð erit qd poſſibile:
oĩs aũt poſſibilitas reducibilis eſt ad actũ:vt pꝫ ex diſ/
finitione potẽtie.alias ſi reduci nõ poſſet:nõ eſſet vti/
q; poſſibilitas:ſed potius quid prohibitum ꝛ impoſſi/
bile.magnitudo ģ infinita in actu erit poſſibilis:ſi põt
augmẽtari magnitudo in infinitum. ℂ Cõfirmať ſic.
Nulla potẽtia reſpicit proceſſum partium ꝯſtituẽtiuꝫ
vnũ totũ:niſi q̃tenus per pñs reſpiciat ipſuꝫ totũ:ꝛ ita ſi
partes in infinitũ addi poſſibiles ſunt in aliqua potẽ/
tia ordinata ꝛ debito modo ſe habẽte:neceſſe eſt ꝙ ip/

Utrũ de⁹ poſſit producere aliã ⁊ aliam creaturã ĩ pfe ctioẽ ſꝫ ſpẽs in infinitum.

tum per prius ſubſit illi potentie. erit ğ poſſibilis tota
vna ĩfinita magnitudo ſi fuerint partes poſſibiles ad
di in infinitũ. ¶ Cõtra 6ᵃᵐ ↄcluſionẽ arguit ꝑmo ſic.
Quecũqꝫ aliqua potẽtia reſpicit multa quoꝝ vnum eſt
perfectius alio ⁊ totale ſm perfectionẽ reſpectu alte
rius: per prius reſpicit illud totale: qđ eſt perfectius q̃
reſpiciat iperfectiora: que ſunt quodãmodo partialia
in perfectione: ⁊ huius rõ eſt: q꞉ ſicut ſe hñt hꝫ in eſſen
do: ſic q̄ vnuꝫ eſt nobilius ⁊ pfectius alio: ſic ſe hñt in
ordine ad potẽtiã: q꞉ ꝑncipalius reſpicit a potẽtia illđ:
qđ eſt nobilius: ſed manifeſtũ eſt q̄ ſi ꝓcedit in infini
tum in ſpecificis perfectionibus creature: ſemper ſupe
rior eſt qđdã totale pfectionale reſpectu inferioris: cõ
tinet. n. perfectionẽ inferioris: ⁊ adhuc plus. ğ prius re
ſpicit dei potẽtia aliqđ totũ ↄſtitutũ ex oibus iſtis pfe
ctionibus: qđ hꝫ rõnẽ totius pfectionalis reſpcũ oium
q̃ reſpiciat quãlibet pfectionẽ minorẽ partialẽ: cõſtat
aũt q̄ illud poteſt deus ꝓducere: qđ ꝑus ⁊ ꝑncipalius
ſubeſt ſue potẽtie. ğ poterit ꝓducere deus ſpẽm vnaꝫ
totalẽ eminẽter ↄtinentẽ pfectiones oium aliaꝝ crea
turaꝝ. ſi igit pfectiões hꝫ ſunt ĩfinite neceſſe erit crea
turam iſtã totalẽ eſſe infinite pfectionis: quod eſt im
poſſibile. ¶ Scđo. Proceſſus alicuius ad menſuram
neceſſario eſt finitus: ſicut pꝫ duꝫ ꝓceditur a numeris
ad vnitatem ꝓceditur ad menſurã: ⁊ iõ talis ꝓceſſus
finit: ⁊ huius cã eſt: q꞉ de ratione menſure eſt q̄ ſit ꝑn
cipium cognoſcendi ⁊ certificandi alia. vt pꝫ. io. meta
phyſice: ⁊ ꝓpter hoc: qđ eſt mẽſura debet eſſe maxime
cognitũ: ⁊ per hoc debet eſſe prius oibus menſuratis:
⁊ ↄſiter debet eſſe in actu: ita q̄ ſi ꝓcedit ad menſurã
de neceſſitate deuenit ad eaꝫ: alias erit incognita: nec
erit poſſibilis eſſe: ſed manifeſtũ eſt q̄ in perfectioni
bus ſpecificis dum procedit ad ſuperius procedit vſ
qꝫ ad menſuram: ſicut eñi albedo in coloribus eſt mẽ
ſura alioꝝ coloꝝ: qui ſunt ĩferiores. vt pꝫ. io. metaphy
ſice. ſic ſpẽs ſuperior ⁊ dignior eſt menſura. ğ ĩpoſſe ẽ q̄
in iſtis ꝓcedat in infinitũ: alioqn mẽſura nobiliſſima
erit ignota: nec poterit eẽ in rerũ vniuerſitate. ¶ Ter
tio. Tota vniuerſitas ſpecieꝝ creabiliũ cadit a diuina
pfectione ſicut finitũ ⁊ limitatuꝫ cadit ab illimitato
⁊ ĩfinito: ſed poſito aliquo totali finito: impoſſibile eſt
in ipſo in infinitũ ꝓcedere in aſcendendo: ⁊ hoc qdeꝫ
pꝫ in magnitudine finita: licꝫ eñi poſſit ꝓcedi in ea ĩ ĩfi
nitum diuidendo in partes minores: nõ tñ accepta ali
qua parte magnitudinis illius põt ꝓcedi ↄtinue in in
finitũ augmentando ſm eandẽ quãtitatẽ: ⁊ ſimiliter
idem pꝫ in multitudine finita: in millenario nãqꝫ non
põt ſumi aliquis numerus ita paruus: cui poſſit in infi
nitum fieri additio. ſic q̄ additũ infra millenariũ ma
neat. Simlr ⁊ ita erit in vnitate finite pfectiõis ſpeci
fice: neceſſe eſt eñi vt accepta vna ſpẽ nõ poſſit in infi
nitũ fieri additio: ſic q̄ additũ remaneat infra multi
tudinẽ hꝫ finitã in pfectione. ğ nõ põt in infinitũ ꝓce
di in pfectiõibus ſpeꝝ. ¶ Et ſi dicat: q̄ lꝫ vniuerſitas
ſpẽrũ ſit infinita multitudine. tñ finita eſt perfectiõe:
q꞉ quelibet ſpẽs eſt limitata in ſe. ¶ Nõ valet. Tum
q꞉ finitũ ĩfinities ſumptũ ↄſtituit ĩfinitũ. q̃uis ğ que
libet ſpẽs ſit finite pfectionis: tñ ſpẽs ĩfinite cõſtituũt
ĩfinitã pfectionẽ. igit ſi põt dari: q̄ ſpẽrum creabiliuꝫ
vniuerſitas ſit finita ⁊ nõ infinita in pfectiõe: neceſſe
eſt ponere q̄ nõ ſit ĩfinita in multitudine in aſcenden
do. Tum etiã q꞉ in talibus tñ hꝫ vltimũ: in quo ſiſtit
q̃tũ oia ꝓcedẽtia. vñ ſi vniuerſitas ſpẽrũ ſit ĩfinite ꝑ
fectionis: ⁊ ꝓcedit aſcẽdendo: neceſſe eſt q̄ ibi ſit ali
qua ſpẽs infinite pfectionis. ¶ Et ſi dicat vlterius q̄
idẽ incõueniẽs videt ſequi in numeris. erit. n. in vni
uerſitate numeroꝝ aliquis numerus infinitus. ¶ Di
cendũ: q̄ nãꝫ numeroꝝ cõſiſtit in actu ꝑmixto potẽtie
inquãtũ vno dato ſemꝑ alius eſt in potẽtia ex hoc ip
ſo: ⁊ ꝓpter hoc q̄ oẽs numeri nõ ↄcurrũt ad aliq̃ vni
tatẽ vel vniuerſitatẽ: vt poſſit dici numeroꝝ vniuerſi
tas infinita. vnde ↄcedi debet q̄ in numeris ſit in in
finitũ ꝓcedere. nõ aũt q̄ multitudo numeroꝝ ſit infi
nita. In ſpẽbus aũt creaturarum nõ ſic eſt: q꞉ ex ipſis
ↄnectit vniuerſitas: quedam eſſentialiter ordinata: in
qua eſt vnitas ordinis ⁊ bonũ vt dicit phus. iz. meta
phyſice. ¶ Quarto ſic. Proceſſus ad vnitatẽ ⁊ totali
tatem nõ põt eſſe infinitus: ⁊ hoc apparet in diuiſione
ↄtinui: vbi q꞉ ad ptẽ ꝓcedit eſt: ꝓceſſus in infinitũ: in
additione vo nõ eſt: q꞉ ꝓcedit ad totũ: in numeris vo
ꝓcedit in infinitũ addẽdo: q꞉ eſt ꝓceſſus ad multitu
dinẽ ⁊ nõ ad vnitatẽ ſeu totalitatẽ: ſed magis ad ſpẽs
diſperatas. ⁊ hãc propoſitionẽ vtit phus 3°. phyſicoꝝ.
vnitas. n. ⁊ totalitas habent rõnem forme. multitudo
aũt ⁊ partialitas rõnẽ mãe: partes. n. ſe habẽt mõ ma
teriali reſpectu totius: ⁊ hinc eſt q̄ proceſſus ad multi
tudinẽ ⁊ ad partes põt eſſe in infinitũ: eſt. n. proceſſus
ad mãm ⁊ ad potentiã: in qua ↄſiſtit rõ infiniti: qđ di
cit actũ ꝑmixtũ potentie: ꝓceſſus vo ad totalitatem ⁊
vnitatẽ eſt ꝓceſſus ad formã: ⁊ actũ: ⁊ cõplementum:
⁊ finẽ: ⁊ ꝓpter hoc nõ põt eſſe infinitus niſi poſſet eſſe
aliquod totũ infinitum. vel niſi eſſet vanus ꝓceſſus ⁊
ocioſus. Suppoſito ğ q̄ omne totũ poſſibile ſit finitũ
ſuppoſito etiã q̄ vnus finis ⁊ terminus ſit: vltra queꝫ
ꝓcedi nõ poſſit: ſtatim apparet: q̄ ꝓceſſus ad vnitateꝫ
⁊ totalitatẽ neceſſario eſt finitus: ſed manifeſtũ eſt q̄
ꝓceſſus repertus in perfectionibus creaturaꝝ in aſcẽ
dendo eſt ad quãdã vnitatem ⁊ totalitatem: ꝓceditur
eñi ad multitudinem ſpecierum: ex quibus conſtitui
tur vnum totum: q꞉ tota vniuerſitas entis: in qua con
ſiſtit ratio boni ⁊ totius: omnia enim entia ſm ratio
nes ſpecificas ordinata ſunt ⁊ cõnexa. alias vniuerſi
tas entium eſſet male diſpoſita ⁊ eſſet diſſoluta ⁊ incõ
nexa: cuius oppoſitum eſt per ſe notum: vt Cõmenta
tor dicit. iz°. metaphyſi. cõmento. ſi°. ait enim. Oꝫ ma
nifeſtum eſt per ſe q̄ omnia habent aliquod bonum
⁊ ſunt ordinata ad inuicem: nec eſſe eoruꝫ eſt a caſu. ğ
impoſſibile eſt: q̄ in perfectionibus creaturarum: ex
quibus cõſurgit illa vnitas ⁊ iſte ordo: ⁊ hec totalitas
procedi poſſit in infinitũ: ocioſus quippe eſſet iſte ꝓ
ceſſus: cuꝫ tendat ad conſtitutioneꝫ cuiuſdam totius
vniuerſi: quia non poſſet peruenire ad illud: quod in
tendit. ¶ Quinto ſic. Uniuerſitas ſpecieruꝫ ſic eſt or
dinata ſm Dionyſiũ: q̄ infima ↄnectuntur ſupremis
per medis. ſic q̄ ſuprema infimorum attingunt infi
ma mediorum: ⁊ ſuprema mediorum attingunt infi
ma ſupremoꝝ: ⁊ hoc q̄ a ſupremis deſcendit ad infi
ma per imediate cõnexa: ⁊ per eadeꝫ aſcendit ab infi
mis ad ſuprema. ſi ergo ab infima creatura procedat
in infinitũ aſcendendo: per eadem ad infima deſcen
dat: querendũ eſt igit de illo: in quod ꝑmo deſcendit:
a deo incipiendo an ſit finite perfectionis: aut infini
te: ſed nõ põt dari q̄ ſit finite: tunc eniꝫ nõ diſtaret ab
infima creatura in infinitũ: ⁊ per ↄñs ꝓceſſus in perfe
ctionibus ſpecificis nõ eſſet infinitus: ⁊ habet ꝓpoſi
tum: nec etiam dici põt q̄ ſit infinite perfectionis: q꞉
tunc aliqua creatura eſſet infinite perfectionis. vel ꝑ
fectione infinita: ⁊ iterum illa que eſſet imediate infe
rior per vnum gradũ: remaneret adhuc infinita: ⁊ ad
huc tertia inferior 2ᵒ per vnũ graduꝫ eſſet etiã infini

ta: ⁊ ſic

ta:⁊ ſic deſcēdendo in infinitum ſemꝑ qđ remaneret eſſet infinite ꝑfectionis:nec poſſet perueniri deſcendēdo ad p̊mā creaturā finitam:ſicut nec aſcendendo ad primā infinitā:⁊ ſic eſſent duo ꝓceſſus penitus diſpati aſcēſus ⁊ deſcenſus:cuius oppoſitū declaratū eſt:q꞉ ꝑ eadē media aſcendit̄ ⁊ deſcēdit̄ vt dicit phs.3°.phyſicoꝝ:ait enī.Oꝫ idē eſt ſpaciū:per qđ aſcendit̄ ⁊ deſcendit̄.ergo dici nō pōt ꝙ in perfectionibus creaturarum aſcendatur in īfinitū.¶ 6°.Quia poſitis duobus extremis videlꝫ deo ⁊ creatura infima.īpoſſibile eſt ꝙ media ſint infinita. Et ſi dicatur ꝙ imo:q꞉ alterū extremoꝝ eſt infinitū poſitiue ſcꝫ deus:⁊ ita inter deum ⁊ creaturam eſt diſtantia infinita. Non valet vtiqꝫ: q꞉ talis diſtātia nō debet intelligi per modum intercidentis medij:ſed per modū infiniti extremi:⁊ ideo a quocūqꝫ diſtat:in infinitū diſtat:nec minuitur diſtantia:ſi fiat aliqđ ſuperius:q꞉ ēt ab eodē in infinitū diſtatur:minueret̄ vtiqꝫ ſi diſtantia ſe teneret ex pte medij:non minuit̄ autē q꞉ ſe tenet ex parte extremi:deus enim ſemꝑ eſt infinitus:⁊ iō a quocūqꝫ diſtet:in infinitū diſtat:creature aūt a deo ſemꝑ diſtāt finite:q꞉ non diſtant niſi ſeipſis:ipſe vō finite ſunt:⁊ ꝓpter hoc vna creatura plus diſtat a deo ꝗ̄ alia: deꝯ aūt equalr̄ diſtat ab omnibus.q꞉ in infinitū.) Hec ille.¶ Cōtra 8am cōcluſionem arguit ꝗ̄tum ad tria ibidem poſita:ipſam improbando.Dicit enī ꝙ deficit in hoc:ꝙ ponit deū poſſe facere infinitas ſpēs meliores:⁊ ꝑ ꝯn̄s infinitos mundos ſpecifice diſtinctos vnū poſt aliū ſemꝑ poſterius aſcendendo:oſtenſum eſt enī ꝙ in perfectionibꝯ ſpecificis nō pōt ꝓcedi in infinitū.Et iterū iſti met dixerunt alibi:ꝙ neceſſe eſt oīa ad vnū mūdum ꝑtinere:⁊ tunc dixerunt nō eſſe poſſibile eſſe aliā terrā ꝗ̄ iſtam: q꞉ omnis terra fertur nālr̄ ad hoc medium vbicunqꝫ eſſet:⁊ eadē rō eſt de alijs corporibꝯ:que ſunt ꝑtes mūdi ſm eos:ſed multo magis poſſet aliā terram ⁊ alium mundū numeraliter diſtinctū ꝓducere ꝗ̄ diſtinctū ſpecifice.igitur nō videt̄ ꝙ illa concorditer dicantur: ¶ 2°.ad idem.Si deus poſſet facere vniuerſū aliud ſpecifice melius ſemꝑ in infinitū:ſequit̄ ꝙ rerum vniuerſitas facta ⁊ factibilis nō reduceret̄ ad vnū ordinē ⁊ ad quādam vnitatem totalitatis:ſed manifeſtū eſt ꝙ hoc ſtare nō poteſt:q꞉ quicquid cadit a diuina perfectione ordinabile eſt in deum:⁊ cū omni alio ſm habitudinem magis vel minus perfecti:vnde vniuerſitas omnium entium ex hoc ꝙ ſunt extra:nihil ordinabilis eſt mutuo inter ſe ⁊ in deum:nec poſſunt eē entia inter ſe connexa.ergo dato ꝙ deus poſſet facere ſpēs infinitas aſcendendo in ſurſum:nihilominus omnes pertinerēt ad vnicū vniuerſū:⁊ hic erit ordo illarum ſpecierum ad iſtas:qui in nobilitate fundat̄. Hoc etiā innuit vocabulū vniuerſitatis:vnde licꝫ deus vniuerſo iſti poſſit adhuc addere:tamen ſi faceret alias ſpēs adhuc ex iſto ⁊ illis ſpeciebus vna vniuerſitas reſultaret.¶ Deficit inſuper 2° ꝯ illa ſm eū in eo ꝙ ait:ꝙ ſi partes alique meliorarentur alijs nō melioratis non eſſet tanta bonitas vniuerſi:quanta eſt hodie. Nō enī eſt dubium ꝙ natura humana in xp̄o per grām vnionis ſūme fuit meliorata:nec tamen ſol vel luna recepit intrinſece aliquā meliorationē eſſentialē vel accidentalē:ſimiliter nec natura angelica in reprobis ſpeciebus ex incarnatione xp̄i fuit meliorata:ſed erroneū eſt ponere ꝙ ordo vniuerſi fuerit deterioratus ex incarnatione xp̄i.ergo nō eſt verum qn̄ poſſit meliorari vna pars vniuerſi:alia nō meliorata manente ipſo ordine in bonitate equali:vel forſitan in maiori.¶ 2°. Q꞉ poſt iudicium ordo vniuerſi nō peiorabitur ⁊ erūt alique ſpecies meliorate:vtpote hō:⁊ corꝑa ſimplicia: ⁊ tamen nō oēs ſpecies erunt meliorate:imo deficient plante:⁊ alia animalia:⁊ piſces:⁊ aues:⁊ ceſſabit mixtorum generatio motu celi ceſſante.¶ 3°.Q꞉ ordo ſuſcipit magis ⁊ minus abſqꝫ hoc:ꝙ in diſſonantiā cadat: nō enī ſequitur:ſi ordo minoret̄ in bonitate:ꝙ ꝓpter hoc deordinetur:ſicut in ꝯſonātia cithare videmus ꝙ poteſt fieri maior ⁊ minor ꝯſonantia:nec eſt verum ꝙ ſtante conſonantia:ſi trahatur plus vna corda:ſemper diſſonantia fiat:imo aliquando fit maior cōſonantia: aliquando minor:ſuſcipiūt enim iſta magis ⁊ minus: ſicut pulchritudo ⁊ ſanitas ⁊ alia hꝫ:que in armonia cōſiſtunt.ergo nō eſt verum ꝙ ordo vniuerſi fiat deterior:ſi tm̄ vnica creatura melioret̄.¶ Cōtra vltimā cōclōnē arguit ꝓbando:ꝙ per nullam potentiā multitudo infinita poſſit eſſe in proſpectu alicuius intellectus:vel in eſſe obiectiuo ſic. Illud quod implicat contradictionē directe:⁊ in p̊mo modo dicendi per ſe eſt ſimpliciter impoſſibile:nec aliqua potentia diuina vel humana cadit ſuper illud:ſꝫ ſi ponat̄ infinita multitudo in intuitu intellectus:tūc ponitur totum:cuius partes permanent:⁊ nō permanent:ſuccedūt ⁊ non ſuccedunt:inꝗ̄tum enī ſunt partes multitudinis actualis permanent ⁊ nō ſuccedunt:ſed inꝗ̄tū ſunt partes infiniti:cuius rō in ſucceſſione cōſiſtit ⁊ in actu permixto potentie ſuccedūt ⁊ nō permanēt.Et idē dicit de diuino intellectu:ꝙ ſpecies numerorū:aut alia multitudo infinita non poteſt eſſe obiectiue in diuino ꝓſpectu:qm̄ infinitum eſt totū:cuius partes ſibi ſuccedūt:vn̄ oporteret ꝙ partes iſtius multitudinis eſſent ī diuino ꝓſpectu vna poſt aliā ſucceſſiue:⁊ ſic diuinus intuitus eēt ſucceſſiuus habens actū ꝑmixtū potentie:qđ omnino poni nō poteſt:ꝓpter qđ omnes creature ſunt in vno ſimplici intuitu obiectiuo:quo cognito oīa ſunt eqpollenter:⁊ eminenter cognita.¶ Confirmatur.Q꞉ ſemꝑ erit cōtradictio dum oppoſita formalr̄ cōnectuntur: vt ſi dicatur lapis rationalis:vel nigredo diſgregatiua: aut ꝑmanens ſucceſſiuū:ſed dicendo multitudinem infinitā:aut infinitas animas dr̄ ꝑmanens ſucceſſiuū: aut ſucceſſiuū ꝑmanere:mltitudo enī eſt de quātitatibus:cuius ꝑtes ꝑmanēt:vel itelligunt̄ ꝑmanere:vt pꝫ in predicamentis. Infinitum aūt eſt:cuius ꝑtes de neceſſitate intelligunt̄ ſuccedere:dicere igitur infinitam multitudinē:eſt dicere totum:cuius partes ſuccedunt ⁊ nō ſuccedūt:permanent ⁊ nō permanēt:qđ eſt contradictio manifeſta.ergo patet:ꝙ qui ſuo conceptu fingit multitudinem infinitam cōnectendo hos duos terminos:neceſſario contradictoria ꝯiungit:⁊ ꝓpter hoc nihil intelligit:ſed format vbum ficticium:quod coniungi nō poteſt:nec re nec intellectu.Oꝫ autē de ratione infiniti ſit ſucceſſio:loquendo de infinito partibili. probat multipliciter.Primo quia ratio eius permiſcetur ex actu cum potentia.igit̄ eſt intrinſece ſucceſſiua: quia ratione actus:quem includit:eſt aliquid in actu: ratione vero potentie includit aliquid:quod nondum eſt:⁊ ita permiſcetur ex eo qđ eſt: ⁊ eo quod nondum eſt:omne autem tale eſt ſucceſſiuum:quia componit̄ ex partibus:que non ſunt ſimul. Sed ꝙ ratio infiniti quantitatiui permiſceatur ex actu cū potentia:patere dicit:quia qui imaginatur aliquod partibile infinitū neceſſario figit aſpectum ſuper aliquid in actu:⁊ ſic ꝓcedendo dicit:ꝙ caret fine additionis:hoc aūt modo intellectum non attingitur in actu:imo ſi intellectus illud attingeret:iā finiret:ex quo patꝫ ex hīs:ꝙ mens

Margin notes:

Utrum deus poſſit infinitos mundos facere.

Utrū ſi ꝑtes aliq̄ meliorarentur alijs nō melioratis tanta eēt bonitas vniuerſi quanta eſt hodie.

Utrū ſucceſſio ſit de rōne infiniti.

concipit per infinitum ꝑtibile:ſiue quãtũ carẽs oi fine: ⁊ ideo neceſſario ꝑmiſceť ex actuali:⁊ nõ actuali:ſiue potẽtiali. Illud eniꝫ quo dr̃ carere i actu nõ eſt. ℂ Qḋ amplius cõfirmať. Qꝛ concipere infinitũ eſt ipſuꝫ cõcipere cũ negatione act⁹ ⁊ cõplemẽti:⁊ ita vt incõpletũ ⁊ impfectũ:tale aũt eſt in potẽtia:⁊ iõ rõ infiniti eſt ꝑmixta ex actu ⁊ potẽtia. ℂ 2°. ꝓbat ideꝫ ex dicto Cõmẽtatoris 3°. phyſicoꝝ cõmento. 59°. Ubi dicit ꝙ non opꝫ intelligere ꝑ eſſentiã infiniti actũ aliquẽ determinatũ vt hoiẽꝫ vel domũ:ſed actũ cõpoſitũ cũ potẽtia ergo rõ ĩfiniti eſt neceſſario ſucceſſiua. ℂ 3°. Ex dicto phĩ dicentis:ꝙ nõ opꝫ intelligere ĩfinitũ ſicut aliquid perfectum:vt hoiem aut domũ:ſed magis ſꝫ ꝙ ſemꝑ generatur ſucceſſiue:ſicut dies ⁊ pugna:⁊ ſubdit:ꝙ vĺr hec eſt diſpoſitio infiniti. ℂ 4°. Qꝛ infinitas partium nihil aliud eſt niſi habere partes ſine fine:finis autem ⁊ cõplementũ eſt idẽ:habere ergo ꝑtes ſine fine eſt habere ꝑtes ſine cõpletione ⁊ cõſũmatione ⁊ terminatione:hoc autẽ eſt cõſiſtere in quodã ꝓceſſu partiũ nõ cõſũmato:ita vt iam aliqua pars ſit ſumpta:⁊ nondum oẽs ſint ſumpte:permiſcetur ergo in iſta rõne habere partes abſqꝫ fine ⁊ cõſummatione actus cũ potentia. ℂ Ex quo pꝫ euidentiſſime ꝙ rõ infiniti conſiſtat in quadam ſucceſſione. ℂ 5°. Qꝛ rõ illa vr̃ in ſucceſſione cõſiſtere:quam impoſſibile eſt reperiri niſi in entibus ſucceſſiuis:in quibus actus cũ potentia permiſceť:ſed ratio infiniti eſt hmõi:nõ enim reperitur niſi vbi põt eſſe finis ⁊ ſucceſſio ſicut in diuiſione partiũ continui:aut in additione numeroꝝ:aut in proceſſu temporis:aut in multitudine indiuiduoꝝ. ergo ratio infiniti eſt formaliter ſucceſſiua. ℂ 6°. Probat ideꝫ ex hoc ꝙ infinitum partibile nõ põt intelligi niſi per moduꝫ cuiuſdã proceſſus:non eniꝫ mens poteſt concipere aliquid partibile in infinitum niſi quatenus accipit in eo aliquid: ⁊ deinde aliud a precedenti:⁊ deinde aliud:⁊ ita ſine fine quaſi iſta ratio in quodam proceſſu ⁊ continua acceptione conſiſtat. ℂ 7°. Probat idem per conditiões quas phs infinito attribuit 3°. phyſicoruꝫ. ℂ Ex qbus concludit:ꝙ ratio infiniti ꝯſiſtit in ſucceſſione:qḋ fuit probandum ſuppoſitum in ratione principali contra tertiam cõclonẽ. ℂ 2°. Principalr ſic arguit ad eandeꝫ. Impoſſibile eſt ꝙ ille ꝓceſſus euacuetur:per quẽ duꝫ aliquid cõſurgit in actu:ex hoc ipſo cõſurgit aliud in potentia:neceſſario eniꝫ talis proceſſus nunꝗ̃ ceſſabit:in illo enim in quo ponereť ceſſare:iam conſurgeret potentialitas ad aliquid aliud:⁊ ita ꝓceſſus nõ eẽt terminatus:ſed manifeſtum eſt ꝙ in ſpeciebus numerorum ſic eſt:ꝙ quando vna reducitur in actum:ex hͦ ipſo conſurgit alia in potentia:poſito enim aliquo numero in actu ſtatim põt duplari:⁊ ex hoc amplius eſt in potẽtia ad maiorem:⁊ cum peruentũ fuerit ad illuꝫ poteſt duplari:⁊ ſic cõſurgit alius in potẽtia. ⁊ ſic in infinitum. ergo ĩpoſſibile eſt ꝙ proceſſus numeroꝝ per aliquam potentiam euacuetur:ſed ſi eſſet multitudo aliqua facta per diuinã potentiaꝫ infinita in eſſe actuali reali vel obiectiuo:iam totus proceſſus numerorum eſſet euacuatus in illa:qḋ pꝫ:quia vel infra illam multitudinem cõtinetur nulla ſpecies numeri:⁊ hoc falſuꝫ eſt:cum eſſent ibi anime due vel tres:⁊ quatuor:⁊ ſic de alijs:ſi ponatur illa pluralitas eſſe in animabus:vel erunt ibi aliqui numeri:⁊ aliqui nõ:⁊ ꝑ ꝯñs tota multitudo erit finita:cum aliqui numeri euacuent eam. vel erũt ibi omnes ſpecies numeroꝝ:⁊ ſic euacuatus erit totus ꝓceſſus in numeris:qḋ per nullam potentiam fieri poteſt:vt dictuꝫ eſt. nõ ergo eſt poſſibilis infinita

multitudo ĩ actu reali nec obiectiuo.) Hec ille. ℂ Ad iſta reſpondeť:⁊ pͥmo ad ea que cõtra 2ᵃᵐ ꝯnem pͥmo loco inducit Aureolus. Ad pͥmũ quidem dicitur ꝙ ꝓcedit de forma infinita indiuiduata que poſſet agere vel tranſmutare:ſed cõcl̃o noſtra intelligiť de formis nõ indiuiduatis ſi loquamur de albedine ſeparata:vel de formis nõ in materia ſeipſis indiuiduatis ſi loquamur de angelis:albedo aũt ſeparata nulluꝫ ſubiectum tranſmutaret:angelus autẽ põt corpora tranſmutare: localiter tamen duntaxat:non autem alterando:nec oportet ꝙ forme illo modo infinite:quo ponit concluſio:habeant infinitam virtutem:nec ꝙ habeant operationẽ infinite intentionis:nõ enim virtus intellectiua angeli eſt infinita:nec intellectio eius eſt efficacie infinite:lꝫ ipſe ſit in ſua ſpecie infinitus. Cauſa aũt quare albedo ſeparata:vel calor nõ ageret in ſubiectũ tranſmutando ipſuꝫ:aſſignať pͥma parte. q. 65. arti. 4°. (Qꝛ ſicut probatur 7°. meᵗᵉ. Illud quod ꝓprie fit eſt cõpoſitum:forme aũt corruptibilium rerum habent qdeꝫ ꝙ aliquando ſint ⁊ aliquãdo nõ ſint:abſqꝫ hoc ꝙ ipſe generenť aut corrumpantur:ſed compoſitus generatis aut corruptis:qꝛ forme non habent eſſe:ſed cõpoſita ꝑ eas habent eſſe:ſicut eniꝫ alicui competit fieri:ſic ⁊ eẽ: ⁊ ideo cum ſimile fiat a ſuo ſimili:non eſt querenda cauſa formarum corporalium aliqua forma ĩmaterialis:ſed aliquod compoſitum ſm ꝙ hic ignis generatur ab hoc igne. ſic igitur forme corꝑales cauſantur nõ q̃ſi influxe ab aliqua ĩmateriali forma:ſed quaſi materia reducta de potẽtia ad actuꝫ ab aliquo agente compoſito.) Hec ille. ℂ Ex qbus pꝫ:ꝙ albedo ab omni ſubiecto ſeparata vel calor ſubſiſtẽs nõ tranſmutaret mãm niſi per miraculũ:⁊ ſi hoc fieret ꝑ miraculũ:deus taxaret ei intentionem operis ſui. Nec eſt inſtãtia de deo: qui eſt forma ſine mã:⁊ tamen poteſt alterare materiam omnifariam. Nam ſm ꝙ dicit ſctũs doctor pͥma parte. q. 105. arti. pͥmo ad pͥmũ. (Effectus aliquis inuenitur aſſimilari cauſe agenti dupliciter. Uno mõ ſm eandem ſpeciem:vt hõ generatur ab homine:⁊ ignis ab igne. Alio modo ſm virtualem continentiam ꝓut ſcꝫ forma effectus v̾tualiter ꝯtinetur in cã:⁊ ſic aĩalia ex putrefactione generata ⁊ plante ⁊ corpora mineralia aſſimilantur ſoli ⁊ ſtellis:quorum virtute generantur. Sic igiť effect⁹ cauſe agẽti aſſimilať ſꝫ totũ illud ad qḋ ſe extendit virtus agentis:virtus aũt dei ſe extendit ad formaꝫ ⁊ materiam:vnde compoſitum:qḋ generatur:aſſimilatur deo ſm virtualem cõtinentiaꝫ: ſicut ſimilatur cõpoſito generanti ꝑ ſimilitudinẽ ſpẽi: vñ ſicut cõpoſitum generans põt mouere mãꝫ ad formam generando cõpoſitum ſibi ſimile:ita ⁊ deus:non aũt aliqua forma alia nõ in mã exiſtens:qꝛ mã nõ cõtinetur in virtute alterius ſubſtantie ſeparate:⁊ iõ demones ⁊ angeli operantur circa hec viſibilia:nõ quidẽ imprimẽdo formas:ſꝫ adhibẽdo corporalia ſemina.) Hec ille. Poſſet aũt ⁊ alia ratio aſſignari quare calor ſeparatus nõ ageret in ſubiectum in inſtãti:qꝛ ſe haberet ad modum idee platonice:que nihil agere poſſet. ℂ Ad 2ᵐ dico ꝙ deficit in duobus. Primo quia ſupponit formam infinitam illo modo:quo ponit concl̃o poſſe mãm in inſtanti tranſmutare. 2°. quia ponit ꝙ talis forma infinita poſſet fieri alia minor:vel remiſſior per vnum gradũ:qḋ eſt falſuꝫ:qꝛ aut illa forma:q̃ poneretur minor eſſet in ſubiecto:⁊ tũc in infinitũ diſtaret ab illa:que eſſet extra ſubiectũ:⁊ hoc q̃tũ ad eſſe talis forme:puta caloris:aut eſſet extra ſubiectũ:⁊ hͦ nõ ꝯcederet ſctũs doctor:ſcꝫ ꝙ eſſent due albedines ſeparate:vel

Albedo ſeparata nõ tranſmutaret ſubiectum nã.r. Effectus cãe aſſimilari dupliciter põt.

caloꝛes;

caloꝛes:cōcederet tñ de lineis: ſed tales foꝛme nō ſunt
actiue:⁊ ſic pꝫ ꝙ reſpōſio pꝛia:que ibi daꝛ nō bene im
pugnaꝛ:qꝛ nō poſſet fieri aliqua foꝛma ĩ ſpecie Habrie
lis remiſſioꝛ. Jlla aũt alia que adduit ĩpugnãdo zᵃᵐ re/
ſpōſionē ibidē poſitã nō valent. nã ꝓcedũt de foꝛmis
eiuſdē ſpeciei exiſtētibꝰ in ſubiecto: quaꝝ vna eēt fini/
nita.alia ĩfinita.qđ nō ponimꝰ. Sed ꝯ noſtrã ꝯnē non
ꝓcedũt:dico.n.ꝙ ab albedine finita:q̄ ē in ſubo nunq̃
poſſet aſcēdi ad eã:que eſt extra ſubiectũ ꝑ intenſionē
eius in ſubo ſuo:qꝛ nunq̃ iſta poſſet attingere ad equa
litatē illiꝰ per quecũqꝫ media:nec ab illa ad iſtã deſcē/
di:qꝛ iſta aliũ modũ eēndi hꝫ ab illa:cũ vna ſubſiſtat:
alia inhereat:vna habeat totũ eē debitum ſue ſpēi:alia
vero limiteꝛ ad hoc indiuiduũ. vñ ſic ponit ſcũs Tho.
de veritate.q.29.arti.3°.ad 5ᵐ. (Oꝫ aliquod finitũ ꝑ cō
tinuũ augmētũ poſſit attingere ad quãtũcunqꝫ finitũ:
veritatē hꝫ ſi accipiaꝛ eadē ratio quantitatis in vtroqꝫ
finito:ſicut ſi cōparemus lineã ad lineã:nō autē ſi acci
piꝛ alia ⁊ alia ratio quãtitatis. Et hoc pꝫ in quantitate
dimēſiua:q̃tũcunqꝫ.n.linea augmenteꝛ in lōgũ nũq̃
perueniet ad latitudinē ſuperficiei. Et ſilr patet in quãti
tate virtuali vel intēſiua: quãtũcũqꝫ.n.cognitio cogno
ſcētis deũ per ſimilitudinē ꝓficiat: nunq̃ pōt adequa
re cognitionē cōpꝛehenſoꝛis:qui videt deũ per eſſentiã
Et ſimiliter charitas viatoꝛis nō pōt equari charitati
cōpꝛehēſoꝛis:aliter enim afficiꝛ quis ad pꝛeſentia ⁊ ab
ſentia. Silr etiã quãtũcunqꝫ creſcat alicuius hois gr̃a
ꝑ gr̃am ſm aliquã particularē participationē poſſidet:
nunq̃ pōt adeq̃re gratiã xp̄i.que vliter plena exiſtit.)
Hec ille. ⁋ Jta in ꝓpoſito cũ caloꝛ ſeparatꝰ habeat eē
ſm ꝓpoꝛtionē ſue ſpeciei:⁊ nō limitetur ſm capacitatē
indiuidui:in quo eſt:nunq̃ poterit adequari ab aliquo
inherente caloꝛe:cuiꝰ eſſe ad ſubiecti capacitatē limita
tur ⁊ nō ꝓpoꝛtionaliter ſue ſpeciei datur: ⁊ ideo impꝛo
batio zᵉ reſpōſionis in iſto ꝓpoſito nō cōcludit:ſed foꝛ
te valeret loquēdo de foꝛmis: quarũ quelibet inheret
ſubiecto:quia eſſe illaꝝ quãtificaꝛ eodē mō ſcilicet pe/
nes diſpoſitionē ſubiecti. ⁋ Ad 3ᵐ eodē modo. ꝓcedit
enim de intenſione foꝛme in ſubiecto: que ꝑ continuã
ſubiecti trãſmutationē acquireret:foꝛma autē de qua
loquiꝛ ꝯ.ab illa fantaſia longe diuertit:illa.n.nō fieret
ĩfinita per mutationē aut alterationē:ſed per remotio/
nē omnis terminantis eſſe debitũ ſue ſpecifice rationi
nec agēs naturale poſſet illã intēſionē inducere: nec al
bedo eſt in potētia naturali ad illã:ſꝫ in potētia obediē
tiali. ⁋ Ad 4ᵐ dico:ꝙ ꝓbat ſolũ:ꝙ nulla foꝛma ſit in
finita intēſiue:hoc eſt aucta in infinitũ ꝑ intenſionē:ſꝫ
nō pꝛobat quin aliqua foꝛma ſit infinita intenſiue iſto
mō ꝙ nō poſſit ampliꝰ tēdere in eē ſibi debitũ: qꝛ iã to
tũ illud hꝫ ſicut ponimus de albedine ſeparata. Et cũ
arguit:ꝙ talis foꝛma eſt in termino intēſionis:⁊ infini
tas intenſiua negat illũ terminũ:⁊ ſic implicaꝛ contra/
dictio. Dico ꝙ illa foꝛma non eſt in termino intenſio/
nis. ſic ꝙ ſua intenſio ſit terminata: nec ex hoc ſequi/
tur ꝙ ſibi fieri poſſit additio:aut ꝙ alius gradus poſſit
eſſe intenſioꝛ in eadē ſpecie:cōcediꝛ tamen ĩpꝛopꝛie: ꝙ
eſt in termino intēſiōis ſic: ꝙ nō poteſt eē vlterioꝛ in/
tenſio eo mō.q̊ concedi poteſt:ꝙ deꝰ eſt in termino bo
nitatis:ſꝫ cōceſſo ꝙ caloꝛ illo modo eēt in termino in/
tenſionis:negatur ꝙ nō ſit infinitus:quia infinitas in/
tenſionis:nō negat terminũ intēſionis illo mō: ſed pꝛi
mo modo.deus enim eſt terminꝰ bonitatis: qui tñ eſt
infinite bonus:ſed infinitas negat terminationē pͥmo
modo:eo modo quo aliquid dr̃ eſſe in termino:qꝛ ē ter
minatum:⁊ non qꝛ terminat. ⁋ Ad argumēta z°.loco

poſita dicitur. Ad pꝛimũ quidē conceditur: ꝙ roſa foꝛ/
te non poſſet eſſe ſubſiſtens ſimpliciter:qꝛ de ratiōe ro/
ſe eſt:ꝙ habeat materiã oꝛganicam:⁊ per ꝯñs cōtractã
ac per hoc:ꝙ ſit in aliquo indiuiduo. Sed ſi arguat de
albedine. concediꝛ q: natura albedinis ſi eēt ſeparata
nō pꝛedicareꝛ de pluribꝰ ꝑticularibꝰ:nec pono ꝙ eſſet
exemplar ad quod natura: vel deus aſpiceret:ſed dico
ꝙ eſſet tante latitudinis ĩ eēndo:quãte reperiri poſſent
in ſpē albedinis. Et cũ diciꝛ ꝙ albedo illiꝰ eēt expers
boni ⁊c̃.negaꝛ qꝛ lꝫ nō poſſet intelligere:cũ nō nãliter
ſubſiſteret:nec eēt imaterialis:naturaliter tamē poſſet
poni in materia:⁊ eēt extenſa:⁊ diſgregaret viſum. poſ/
ſet etiam poni in angelo: vt ponit ſanctus Tho. quoli/
bet.8°.q.4.arti.3°.⁊ eſſet pꝛincipium. in ea etiam relu
ceret diuina bonitas:⁊ potentia:⁊ infinita talia. ⁋ Ad
zᵐ negatur añs.quia non eſt ſimile de omnibus ſenſi/
bilibus foꝛmis:nam de ratione aliquaꝝ eſt ſubiectuꝫ:
nō autem de ratiōe aliarum vt patet:quia aliud eſt de
albedine ⁊ de curſu: vel de animalitate. vnde non eſt
poſſibile:ꝙ ſit animalitas ſubſiſtēs ſm ꝙ dicit ſanctꝰ
Tho.pꝛima parte.q.84.arti.7°.dicit enim. (De ratio/
ne quidditatis in materia coꝛpoꝛali eſt: ꝙ in aliquo in/
diuiduo exiſtat: quia non eſt abſqꝫ materia coꝛpoꝛali
ſicut de ratione nature lapidis eſt:ꝙ ſit in hoc lapide:⁊
de ratiōe equi:ꝙ ſit ĩ hoc equo: ⁊ ſic de alijs.) Hec ille.
⁋ Sed qꝛ arguēs loquiꝛ de accidētibꝰ: puta curſu ⁊c̃.
dico:ꝙ motus curſus ⁊ ſeſſio ſi dicant reſpectum cum
abſoluto:ita ꝙ abſolutum in recto:⁊ relationē in obli/
quo poſſunt ſubſiſtere quo ad abſolutum: ita ꝙ res q̄
nunc eſt curſus ſubſiſteret: ſed tunc nō eſſet curſus: qꝛ
ratio curſus datur per additamenta.ſ.per aliqua: que
ſunt extra eſſentiam curſus:⁊ in talibus illud:cui com/
petit talis diffinitio poteſt remanere:ita vt non compe
tat ei talis diffinitio data per additamenta: vt ſimitas
ſine naſo:ſed tunc non competeret ei nomen ſimitatis
vnde ſanctus Tho.quolibet.z°.q.3.arti.pꝛimo. ad pꝛi/
mum dicit. (Qualitercunqꝫ ſubiectũ ponatur in diffi/
nitione accidētis:intelligitur eſſe diffinitio per additio
nem: vt habeꝛ 7°.meᵗᵉ.⁊ dicitur diffinitio ꝑ additionē Ecc.co.17.
qñ in diffinitione ponitur aliquid quod eſt extra natu
ram diffiniti:ſicut naſus ponitur in diffinitione ſimi:
hoc autē eſt ꝓpter naturalē dependentiam accidētis a
ſubiecto:ſed hoc non ĩpediente deus pōt accidentia ſi/
ne ſubſtantia conſeruare:nec tamē ſequitur contradi/
ctoꝛia eſſe ſimul vera:quia ſubiectũ nō eſt de ſubſtan/
tia ſiue eſſentia accidētis.) Hec ille. ⁋ Ex quibus pa/
tet:ꝙ omne accidens poteſt ſeparari ab eo:qđ licet po/
natur in diffinitione:nō tamen eſt de eius eſſentia: nec
pꝛedicatur de ipſo in recto:niſi foꝛte denominatiue lo/
quendo de accidētibꝰ abſolutis: qꝛ de relatiuis cōiter
ponitur:ꝙ relatio non pōt eſſe ſine fundamento ⁊ ter/
mino:quia eſſe eiꝰ eſt ad aliud ſe habere. finaliter igi/
tur dicēdũ:ꝙ ſi ſeſſio ſit quid abſolutum ſm eſſe: licet
ſm rationē ſuam ⁊ diffinitionem datam per additio/
nem dicat relationē: vtiqꝫ poteſt a ſubiecto ſeparari:
⁊ ꝯñter poteſt eſſe ſeſſionis natura ſubſiſtens non indi/
uiduata. Si vero dicat relatiōem in recto. ⁊ eſſentiali/
ter:non poteſt a ſubiecto ſeparari: ac per hoc nec indi/
uiduationem perdere:⁊ ꝯñter nec natura eius ſubſiſte
re poteſt:⁊ ſic patet ꝙ nō eſt ſimile de oībus accidenti/
bus:nec etiam de ſubſtantiali natura ⁊ accidentali: qꝛ
ſm ꝙ ait ſanctus Tho. pꝛima parte.q.29.arti.pꝛimo.
(Subſtã indiuiduaꝛ ꝑ ſeipſam: ſꝫ accidēs indiuiduaꝛ
per ſubiectũ:qđ eſt ſubſtantia:dicitur enim hec albedo
inq̃tum eſt in hoc ſubiecto.) Hec ille. ⁋ Ex quo ap/

que fecit Adaꝫ pariformiter rñdeť. aliqua.n.eoꝝ ꝓce
dunt ex ſuppõne caſuū impoſſibiliū: ſicut ⁊ argumēta
Gregoꝛij. ¶ Ad pm igiť rñdeť: ꝙ nō eſt poſſibile: ꝙ de
us ꝯtinuet illā diuiſionē partiū oīum ꝓportionalium
ꝯtinui. Nec ſimilitudo valet. lꝫ.n. aliqđ mobile poſſit
ſucceſſiue trāſire oēs illas partes ꝓportiōales: nō tñ
deus pōt oēs abinuicē diuidere: qꝛ mobile non ſignat
partes illas ꝑ motū ſuū niſi in potētia. non.n. ſtat in fi
ne alicuius partis: puta in linea vel in ſupficie: nec tan
git talia extrema niſi in inſtanti: qđ eſt in tpe in poten
tia nō in actu. vt ponit Cōmenta. 6. phyſico. cōmē. 76.
vbi oñdit qūo res mota nō eſt in longitudine ſibi eq̄
li niſi in potētia: qꝛ non eſt ibi niſi per inſtans: arguere
aūt a ſignatiōe ⁊ attingentia potētiali ad actualē diui
ſionē eſt arguere a ſm quid ad ſimplr. ¶ Ad 2m dico:
ꝙ maioꝛ ē falſa: vbi alicui mltitudini repugnat actua
litas ⁊ ſimultas: nō aūt potētialitas ⁊ ſucceſſio. ſic aūt
eſt de infinita multitudine cogitationū futuraꝝ in an
gelis vel dānatis. ¶ Ad 3m dico ſilr: ꝙ non opꝫ ꝙ oīa
que ſunt in potentia deꝰ ponat ſimul in actu. illa autē
infinita: que ſunt in linea: vel ſupficie: vel coꝛpoꝛe nō
ſunt entia in actu: nec actu multa. nec actu diſtincta ꝓ
prie loquēdo. vt ſupra dcm̄ eſt: ſed ſunt multa in potē
tia ⁊ diſtīcta in potētia: ¶ Ad 4m dico: ꝙ lꝫ linea nō
ſit psītegralis ſupficiei: nec pūctus linee: tñ nō eſt poſ
ſibile: ꝙ linea annihileť ꝯſeruatis omnibus punctis: q̄
erāt in linea in potētia: quicq̄d ſit de pūctis in actu ꝑ
tis exñtibus: nō.n. eſt generaliter veꝝ ꝙ oīum abſolu
toꝝ vnū poſſit alio deſtructo ꝯſeruari: q̄ꝛq̄ꝫ vnū nō ſit
pars alteriꝰ: potiſſime vbi actualitas alteri repugnat:
cuiuſmodi eſt in ꝓpoſito: qꝛ infinite multitudini pun
ctoꝝ in linea repugnat actualitas. ¶ Ad 5m dico: ꝙ lꝫ
deus nouerit infinita diſtincte: non tñ pōt velle: ꝙ oīa
illa ſint actu. Nec ex hoc ſequiť inequalitas īter intel
lectū ⁊ voluntatē dei: ſꝫ ſolū ꝙ aliter ſe hꝫ cognitū ad
intellcm̄: ⁊ volitū ad voluntateꝫ. ad hoc.n. ꝙ infinita
cognoſcanť a deo: nō opꝫ illa hēre aliqđ eſſe ex̄ deum
cognoſcentē: ſꝫ ſolū in deo: in quo ſunt vnū: ſꝫ volūtas
fertur in res vt ſunt in ſeipſis. ⁊ ideo opoꝛteret ꝙ illa
infinita eēnt actu: qđ eſt ꝯtradictio. vnde a ſimili ꝓba
reť: ꝙ dei voluntas poſſet ſimul velle ꝯdictoꝛia: qꝛ in
tellectus diuinus ſimul ea intelligit. ⁊ ſilr multa alia
incōuenientia. ¶ Ad 6m dico: ꝙ modus arguēdi nō va
let: qꝛ eodē mō ꝓbareť: ꝙ deus pōt ꝓducere aliquaꝫ
quartā pſonā diuinā diſtinctaꝫ ab illis: que nunc ſunt
in trinitate: qꝛ arguitur ſic. Eque potens eſt deus: ſicut
vnus alius deus: ſi eſſet: ſꝫ ille poſſet ꝓducere verbuꝫ
diſtinctū a verbo: qđ nunc eſt in diuinis. igiť ⁊ deꝰ pōt
ꝓducere aliud verbū p̄eter illud qđ ꝓduxit: ⁊ in mul
tis alijs caſibus fallit illa ꝯña. Dico ḡ ꝙ deus nō eſt
eque potēs ſicť illa īfinita. ¶ Et cū dr: ꝙ nō pōt imagi
nari maioꝛ potentia q̄ꝫ ſit diuina potētia. Dico ꝙ veꝝ
eſt ſine ꝯdictione: mō imaginari talē potentiā eſt ima
ginatio includēs ꝯtradictionē. vñ ſctūs Tho. 2. quoli.
q. i. ad pmū ſic ait. (Verbū intelligiť nō ſoluꝫ qđ ver
bo ꝓfertur: ſed qđ mente cōcipiť: qđ aūt ſibiipſi eſt re
pugnās. mēte ꝯcipi non pōt: qꝛ nullus pōt intelligere
ꝯdictoꝛia ſimul eſſe vera. vt ꝓbať. 4. metaph. vñ cuꝫ
infinitū repugnet ei: qđ eſt eſſe actu: nō eſt vbū: īfinitū
eſt in actu. ꝓhi aūt q̄ poſuerunt infinitū eē in actu p̄o
priā vocē ignoꝛauerunt.) Hec ille. ¶ Ex quo a ſimili
deduco: ꝙ eſſe aliq̄ꝫ potentiā cōpoſitā vel aggregataꝫ
ex infinitis potentijs partialibus implicat ꝯtradictio
nem: ⁊ ideo non p̄opꝛie eſt intelligibile. nō ergo nega
tur deus eſſe eque potēs. ſicut illa potentia aggregata

eo ꝙ illa potētia eſſet maioꝛ q̄ꝫ diuina: ſed qꝛ talis po
tentia nō eſt ꝓprie ītelligibilis: ac per hoc: nec compa
rabilis alicui ſm magis: vel minꝰ: aut eq̄le. ¶ Ad 7m
negať minoꝛ. Dico.n. ꝙ cū creare īfinita in actu ſm ſe
implicet ꝯdictioneꝫ: illud repugnat cuilibet potētie ſi
ue finite: ſiue infinite. qđ.n. nō hꝫ rōnem poſſibilis nō
ſubeſt alicui potentie. ¶ Et ad ꝓbationē dico: ꝙ ꝓce
dit ex ſuppōne īpoſſibili. ſ. ꝙ gehēne applicarenť infi
nite aīe cruciāde. nō nimirū ſi inferť impoſſibile. vñ il
lud: qđ ꝯueniret alicui ex ſuppoſitione impoſſibili: nō
opꝫ ꝙ ſimpliciter ei cōueniat: ſicut ſi homo eſſet aſinꝰ
ipſe eēt rudibilis. ex hoc tñ nō pōt inferri: ꝙ rudibile
ꝯueniat hoī. vel ꝙ non repugnet homini. ita in ꝓpoſi
to nō ſeq̄ť: ignis cruciaret īfinitos ſpūs ſi eſſent. igitur
igni ꝯuenit poſſe ꝓducere īfinitos cruciatꝰ. ¶ Ad 8m
quicquid ſit de maioꝛi: negať minoꝛ. infinita.n. eſſe in
actu non eſt intelligibile: nec cōceptibile: vt dcm̄ fuit.
⁊ q̄ oppoſitū dicūt ꝓpriā voceꝫ ignoꝛant. ¶ Ad 9m di
co: ꝙ poſito illo caſu tale mobile duplabit ⁊ q̄drupla
bit tarditatē ſuā ſolūmodo in potētia: nō tamē ī actu:
qꝛ ille motus non ſtabit in duplo gradu tarditatis ꝑ ſe
ſe: vel in triplo ꝑ ſe niſi inſtantanee. ideo nō ſequiť ꝙ
ſicut illud mobile duplabit ⁊ quadruplabit illaꝫ tardi
tatē: ꝙ deus in illis inſtātibꝰ oībus duplationis ⁊ qua
druplationis poſſet actualiter creare vnum angeluꝫ:
ita continuando per tempus illius motus: qꝛ ꝓductio
angeli eſt in actu cū ſit tota ſimul ⁊ nō ſucceſſiua: ideo
nō valet ſimilitudo. ¶ Ad 10m dr: ꝙ dato illo caſu ta
lis āgelus nō poſſet ꝯtinuare illas reuolutiōes vnifoꝛ
miter intelligēdo motū oꝛbis ſic: ꝙ in pma parte pro
poꝛtionali hoꝛe moueret tanta velocitate: ⁊ in ſcđa par
te ꝓpoꝛtiōali moueret dupla velocitate: ⁊ ſic in infini
tū: qꝛ iam oēs ille velocitates eēnt in actu: qꝛ quelibet
duraret per tēpus: nec deus illo mō poſſet motum oꝛ
bis intendere: qꝛ implicat contradictionē omnes illas
augmentatiōes poni in actu. argumentū etiam imagi
natur: ꝙ ſi oꝛbis nullā reſiſtentiā haberet ad angeluꝫ:
ꝙ āgelus poſſet eū mouere in quātacūq̄ ⁊ qualicūqꝫ
velocitate. hoc.n. falſuꝫ eſt: imo eſt dare maximā velo
citatē: qua poſſet eū mouere: vel minimā qua non poſ
ſet: qꝛ eſt finite virtutis ⁊ finitam ꝓpoꝛtionem habet
ad mobile: illud argumentum tñ poſſet fieri de deo. ⁊
tunc dicitur vt pus. ¶ Ad 11m dicitur: ꝙ lꝫ poſſet diui
dere vnū ꝯtinuū in duas medietates: qñ agēs natura
le diuidit aliq̄d aliud vſqꝫ ad mediū: nō tñ eſt poſſibi
lis talis ꝓceſſus per oēs partes ꝓpoꝛtiōales: ⁊ recte ad
iſtud: ⁊ ad ſequens diciť ſicut ad argumēta Gregoꝛij.
In tali enim multitudine nullū eſt: qđ repugnet fieri
a deo: repugnat tamen omnia fieri in actu. ideo non ſe
quiť: hoc poteſt: ⁊ hoc poteſt ⁊c̄. ergo poſſibile eſt ꝙ fa
ciat omnia talia: ſed eſt fallacia compoſitionis ⁊ diui
ſionis. ¶ Ad primū Aureoli contra quartaꝫ ꝯclonem
diciť negādo pmā conditionalē ibidē aſſumptā. ſ. ꝙ ſi
magnitudo poſſet augeri ad duplū triplū: ⁊ ſic ſine fi
ne: ꝙ ideo ſit poſſibilis magnitudo actu īfinita. ¶ Et
ad ꝓbationeꝫ diciť: ꝙ infinite poſſibilitates ad infini
tas additiones nō cōſtituunt: nec integrant vnaꝫ tota
leꝫ poſſibilitatē: imo nec ille poſſibilitates ſunt ſimul:
ſꝫ dū vna ē ad actū reducta īcipit alia: ſicut dicit ſctūs
Tho. p ſen. diſt. 17. q. vlti. arti. 4. loquēs de augmento
charitatis: qđ dicit eē ſile augmēto numeroꝝ. (Potē
tia (inquit) additionis numeroꝝ non eſt vna: ſꝫ ſemp
ex noua additione efficiť alia potentia in numero: ſm
ꝙ efficitur noua ſpecies numeri. vñ quelibꝫ potentia
pōt exire in actū: nō tñ pōt eſſe: vt oēs exeāt in actuꝫ:

qꝛ in quolibet actu:additur etiã potentia: ⁊ ita etiã de capacitate aīe.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pʒ qđ dixi. ¶ Ad ꝑmam ꝯfirmationē dico ſimilr. nã ꝯcedo ꝙ ſicut oēs partes addite ꝑme magnitudini in actu ꝯſtituūt vnã magnitudinē:ita ex oībus partialib⁹ potētijs ad ptiales additiões efficiꝛ vna totalis potētia:qñ ille partiales potētie ſunt : ſʒ ſicut nūqȝ oēs partiales additiões ſunt poſite in actu.nunquam enim potentia ad ſcđam additionem eſt niſi poſita in actu prima additione: nec potentia ad tertiam niſi poſita ſecunda additione: ita ꝙ ſicut ſucceſſiue ponuntur actus:ſucceſſiue ponūtur potentie ad alios ⁊ alios actus:loquendo de potentia reali ex pte creature:nō ex parte dei:nec de potētia que eſt nō repugnãtia terminoꝝ. Cū igiꝛ querit.an data aliqua magnitudine poſſibiles ſint addi ſibi īfinite alie ⁊c̃. Dico ꝙ ſic ſucceſſiue:nō ꝙ in data magnitudine ſint poſſibilitates infinite:vel ad īfinitas additōes: ſed eſt ibi poſſibilitas ad aliqȝ additōeʒ: qua poſita in actu ꝯſurgit alia poſſibilitas. ¶ Ad aliã ꝯfirmatiõeʒ dico ſilr. ſupponit.n.ꝙ aliq̃ vna potētia reſpiciat oēs partes poſſibiles addi: quod non eſt verum. vt pʒ per p̄dicta. ¶ Ad primū cōtra 6ᵃᵐ ꝯnem dico:ꝙ ꝓpoſitio ibi aſſumpta ſi quid ꝓbet: vtuqȝ cōcluderet : ꝙ de⁹ poſſet in actum reducere totū ens creabile : ita ꝙ hoc creato nihil vlteri⁹ poſſʒ: qꝛ ſicut iſte arguit ego arguã. Diuina potētia ꝑncipalius reſpicit illã totalē multitudinem ꝑfectionalē finitã:quaʒ arguēs ponit qȝ aliquã eius parteʒ:ſed quãlibet eius partem poteſt ꝓducere. ergo ⁊ illã totalē multitudineʒ: ⁊ hoc facto queriꝛ. An aliqȝ aliã perfectionē poſſet ꝓducere vel nō. ſi nō. igiꝛ dei potētia ad extra ꝓductiua exhauſta eſſet:ſi ſic. igꝛ data multitudo nō erat totalis:quã deus ꝓducere poterat. ſicut ģ iſte modus arguēdi nō valet penes eum aut aliū fidelē:ita nec ſuus penes me. Dico igiꝛ ꝙ nō opʒ ꝙ potētia reſpiciēs aliqȝ multitudinē: q̄ nō eſt qđ vnū:aut totū ꝓprie ꝑncipali⁹ reſpiciat eã qȝ aliqȝ eius ptē:qñ illa nō hʒ eē:niſi ꝑ parteʒ:nec poniꝛ in actu niſi rōne ptis. ſic aūt eſt in ꝓpoſito. nã multitudo ꝑfectionum ꝓducibiliū a deo:vel ſpēꝝ:vel hꝫ:que eſt īfinita nō hʒ rōnē toti⁹: nec entis in actu:nec reſpiciꝛ a diuina potētia ꝑ ⁊ ꝑ ſe:ſʒ rōne ptiū:tãqȝ ꝑ ꝓducibile:ſʒ tãqȝ ꝑ ſibi corrñdēs:ſic nec mot⁹ eternus īfinit⁹ in futuꝝ ſm opionē Ariſto. reſpiciꝛ a ꝑ motore:ſicut ꝓducibile ab illo ꝑ ⁊ ſm ſe:ſʒ rōne ptiū. ꝯcedo tñ ꝙ ſicut ille motus reſpiciꝛ ꝑncipalius a ꝑmo motore qȝ aliq̃ ps eius tãqȝ corrñdens ſue potētie motiue:ita multitudo ꝓducibiliū ꝑncipali⁹ reſpiciꝛ a diuina potētia qȝ aliqua potentia tãqȝ ſibi in latitudine ⁊ ambitu corrñdēs : qꝛ comprehēdit oīa:ad que diuina potentia ſe extēdit. ¶ Ad 2ᵐ negaꝛ minor. infinitū.n. nō eſt mēſura ſuaꝝ ptiū: nec hʒ rōnē toti⁹:aut vni⁹:aut certificãtis:nec aliqđ illius multitudis eſt mēſura oium:ſʒ de⁹ q eſt extra illaʒ: ꝯcediꝛ tñ ꝙ oiuʒ illi⁹ multitudis in actu poſitoꝝ eſt aliq̃ mēſura in eodē genere:qꝛ eſt dare ſummã ſpeciē actu ꝓductã:nō tñ ſummã ꝓducibilē. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ vniuerſitas creabiliuʒ:ſi tñ vniuerſitas dici dʒ vel totū aut oē:eſt īfinita ſm qđ:de⁹ aūt eſt ſimplr īfinitus:qꝛ nulla creatura eſt īfinita ſm eē:nec eſt ꝓducibilis:de⁹ aūt eſt īfinit⁹ ſm eē: ⁊ ſm oīa q̄ ſunt ī eo:nec ei⁹ ꝑfectio limitaꝛ ad aliqđ gen⁹:ſʒ ꝑhabet in ſe oēs ꝑfectiōes oium geneꝝ. ⁊ iō vniuerſitas creabiliū eēt quodā īfinita ſm rōnē ſubē:vel hꝫ. nō aūt ſm ꝑfectioneʒ eēndi: ⁊ in hoc caderet a diuina īmēſitate: ⁊ eēt finita ſm eē. vñ ſcūs Tho. ꝯ̄ ꝯ̄ Gētiles cap. 70. (Si accipiantur īfinita entia:ſiue ſint eiuſdē ſpēi:vt īfiniti hoīes:ſiue infinitaꝝ ſpecieꝝ: etiã ſi aliq̃ vel oīa eſſent infinita ſm qȝtitatē. ſi hoc eſſet poīe: vniuerſum eoꝝ eſſet minoris īfinitatis qȝ de⁹. nã qđlibet illoꝝ ⁊ oīa ſimul haberēt eē receptū ⁊ limitatū ad aliqȝ ſpēʒ vł gen⁹: ⁊ ſic ſm aliqđ eēt finitū. vñ deficeret ab infinitate dei:qui eſt īfinitus ſimplr.) Hec ille. ¶ Et iō ꝯcediꝛ:ꝙ in ea inquãtū eſt finita:nō eēt ꝓceſſus in īfinitū:cū eē eius eēt finitū:qꝛ receptū in aliquo: ⁊ ſi in ea eēt ꝓceſſus in infinitū qȝtū ad rōnes ſpecificas ⁊ perfectiones eſſentiales. data.n. infima. infinite eſſent ſupra illam:quaꝝ vna eſſet perfectior alia. nulla tamē eſſet infinita ſm ſe:nec eſſet inter eas aliq̃ vltima. Rñſiones aūt quas ibi arguens impugnat:bene impugnantur ſaltem prima:ſʒ aſſumat in impugnãdo vnū falſum cum ſupponit: ꝙ in tali multitudine ſpecieꝝ aliqua eſſet vltima. hoc.n. falſum eſt:ſicut manifeſte pʒ in numeris:ī quorum ꝓceſſu nullus eſt infinit⁹:ſʒ ꝓcedant ſine terminō. Cum aūt impugnat 2ᵃᵐ rñſioneʒ:que bona eſt:deficit in diſſimilitudine:quã ponit inter multitudinē numeroꝝ: ⁊ multitudinē:aut vniuerſitatē ſpecierū. Dico.n. ꝙ ſicut omnes numeri poſſibiles nō cōcurrunt ad aliquam vnitatem:aut totalitatem:aut vniuerſitatem:licet omnes numeri:qui ſunt in actu: habeant adinuicē connexionem ⁊ relationē proportionis: ita eſt de vniuerſitate ſpecierum creabilium: cuʒ.n. ſit infinita:non habet rōnem totius:aut cōnexi:aut vniuerſitatis: ſed verum eſt:ꝙ oēs actu create habēt adinuicē ordinem ⁊ cōnexionē: ⁊ iō ſua diſſimilitudo nulla ē:quapropter ſicut oīa argumēta ſua nō ꝯcludūt qn ꝓceſſus numerorum ſit infinitus. vt ponit Auguſt. 12. de ciuitate dei: ⁊ recitat ſcūs Tho. ꝑma parte. q. 14. arti. 12. ita nec cōcludunt ꝯtra ꝓceſſuʒ infinitū in ꝑfectiōib⁹ ſpecificis. ¶ Ad 4ᵐ ſilr negaꝛ minor. ꝓceſſus.n. in perfectionibus ſpecificis in infinitū eſt ꝓceſſus ad multitudineʒ ⁊ nō ad totalitatem vel vnitatē. ſepe nãqȝ dictū eſt:ꝙ multitudo illa nō habet rōnem vnitatis plus qȝ multitudo numeroꝝ:ſʒ illa pars eius:que in actu eſt:hʒ rationem vnitatis ⁊ totius cuiuſdaʒ. verūtamē Ariſto. vtitur illa ꝓpoſitione:in qua fundaꝛ iſtud argumētū loquēdo de totalitate cōtinuitatis ⁊ non de vnitate ordinis:de qua iſte arguit. verūtamē nec de iſta : nec de illa hēt verum illa ꝓpoſitio. naʒ etiã in additione magnitudinis ad magnitudinē ꝓceditur ad vnitatē ⁊ ad formã: ⁊ tñ ibidē eſt ꝓceſſus infinitus qȝtū ad dei potentiã: ſʒ quãtum ad potentiã naturalē nō fit ibi talis proceſſus: ⁊ huc ſenſum habuit ſcūs Tho. ꝑma parte .q. 7. arti. 3. ad 3ᵐ dicens. (Infinitū qđ conuenit quantitati ſe tenet ex parte materie:per diuiſionem autem totius accediꝛ ad materiã. nam partes ſe habēt in rōne materie:ꝑ additionē aūt acceditur ad totum:quod ſe habet in rōne forme: ⁊ iō nō inueniꝛ infinitū in additione magnitudinis: ſed in diuiſione tñ.) Hec ille. ¶ Et ꝙ iſta ſit ei⁹ intētio. ſ. loq de potētia nãli pʒ. Nã de veritate. q. 29. arti. 2. ad 3ᵐ dicit. (Capacitas creature dicitur ſm potentiam receptibilitatis: q̄ eſt in ipſa. Eſt aūt duplex potentia creature ad recipiendū. Una naturalis: que pōt tota impleri:qꝛ hec non ſe extendit niſi ad perfectiōes nãles. Alia eſt potentia obedientie ſm ꝙ pōt aliquid recipere a deo: ⁊ talis capacitas nō pōt impleri:qꝛ quicqđ deus de creatura faciat: adhuc remãet in potētia recipiēdi a deo.) Hec ille. ¶ Et loquiꝛ de capacitate aīe ad grãm:quã ponit in īfinitum poſſe intendi: ⁊ ſilr de magnitudine molis eſt dicēdū: ꝙ poteſt augeri non tantum:quin plus in duplo poſſit vlterius. nam nãliter non poteſt eſſe maior quantitas

q̄ȝ illa:que eſt totius mūdi:nec mā eſt in potētia natu
rali ad maiorē. ⁊ iō nāliter nō pōt in īfinitū augmēta
ri ꝓceſſio ꝯtinue q̄titatis:ſec⁹ eſt loquēdo de dei potē
tia. vñ ꝓceſſus ad formā nālē finitus eſt:q̄ꝛ iam eſt in
actu maxima forma poſſibilis nāliter. ¶ Ad 5ᵐ dico:
ꝙ vnum falſum ſupponit in minori.ſ. ꝙ deſcēdēdo a
deo ſit dare p̄mū:ad qḋ deſcendit̄ in īfinitūs. nō.n. eſt
p̄mū:nec vltimū verſus illā partē:ad quā eſt infinitū.
ideo lȝ ſit dare īfimā ſpēm:nō tñ ſummā:q̄ꝛ vſus ſum
mitatē eſt īfinitas.in infinito aūt non eſt p̄mū:aut ini
tium ex parte infinita. vt ponit ſctūs Doctor p̄ma par
te.q.2.arti.3. ¶ Ad 6ᵐ dico:ꝙ deus non eſt vnū extre
mū illius multitudis:ſed eſt extra illā multitudinē ꝓ
ducibiliū ſpērum.iō minor eſt falſa. Alia vō que ibidē
ponit.ſ. ꝙ inter deū ⁊ creaturā nō eſt īfinitū medium
ītercidēs falſum eſt.mirabile ēt videt̄:ꝙ oīs creatura
diſtet finite a deo:⁊ de⁹ īfinite a qualibet:⁊ ſine ratiōe
dcm̄ ⁊ abſqȝ ꝓbatiōe poſitū:ac ſi diceret̄ ꝙ.a. eſt ſolū
Ad p̄ᵐ corū q̄ p̄ ꝯ octauā
ſubduplū ad.b. ⁊ tñ.b.excedit.a. in infinitū. ¶ Ad p̄ᵐ
coꝝ:que primo loco ꝯtra 8ᵃᵐ ꝯnem inducūtur. Dico
ꝙ male ꝓbatur:ꝙ in ſpecificis perfectiōibus nō poſſit
ꝓcedi in īfinitū.vt patuit ſupra. Cū iterū dicit ſanctū
Tho.poſuiſſe:ꝙ nō eſt poſſibile aliā terrā ⁊c̄. Dico ꝙ
p̄ma parte.q.47.arti.3.ipſe ꝓbat:ꝙ nō eſt alius mun
dus de facto ab iſto:nec alia terra q̄ȝ illa:que eſt in me
dio mūdi:nec eſſe pōt ſic:ꝙ eſſet eiuſdē ſpēi cū iſta:⁊ ſi
miles hñs ꝓprietates manēte curſu rebus nunc indi
to:q̄ꝛ illa alia terra ferret̄ ad locuȝ in quo eſt iſte nāli
ter:gn tñ de⁹ aliter poſſet de ſua potētia abſoluta face
re nō negauit.poſſet.n.de⁹ aliū mundū iſti ſimilē quo
ad illa ſimplicia corpora facere:⁊ terra alterius mūdi
nō ferret̄ ad eūdē locū in numero:ad quē fert̄ iſta ter
ra:ſȝ ad locū ſīlem in ſpē. ⁊ iō argumentū in falſo fun
dat̄. ¶ Ad 2ᵐ dico:ꝙ nō eſt poſſe ꝙ ſimul ſint duo vni
uerſa:nec ſctūs Tho. oppoſituȝ ponit: ſed ꝙ deus pōt
duo vniuerſa ſucceſſiue facere vel tria: ita ꝙ vnū eēt
totalr̄ diuerſum ab alio. vel ēt ſe hēret ad aliud: ſicut
pars ad totū:ꝯcedo tñ ꝙ poſſibile eſt:ꝙ eēnt duo mū
di:quoꝝ nullus eſſet vniuerſuȝ: ſed aggregatū ex illis
⁊ vnus coꝝ hēret ordinē ad aliū: ⁊ ambo ad vnū finē
.ſ.deū:nec valet ꝯñia:pōt eſſe aliud vniuerſuȝ ſpecifi
ce melius iſto. g̊ non eſſent oīa ordinata vel connexa.
Ad ea q̄ 2° loco ꝯ eādē.
¶ Ad ea que ſcḋo loco īducunt̄ ꝯ eādē ꝯnē. Ad p̄muȝ
dicit:ꝙ deficit in duob⁹. Primo. Q̄ꝛ ſctūs Doctor ītel
ligit de melioratiōe ſpēi totaliter.ſ.quo ad ea que ſunt
ſpēm cōſtituētia. Iſte aūt arguit de melioratione ſpēi
quo ad aliq̄ indiuidua eo mō q̄ nā hūana meliorata ē
ꝑ incarnatōeȝ: ⁊ iō nō directe facit inſtātiā. Scḋo. Q̄ꝛ
falſuȝ eſt gn ſol ⁊ luna ⁊ cetere pᵗes mundi p̄ncipales
Partes p̄n cipales mun di ſunt melio rate ꝑ icar nationē xp̄i.
ſint meliorate ex xp̄i incarnatiōe:aut in re: aut in ſpē.
oīa.n.elīta mūdi ⁊ celū in futuro inouabunt̄ ⁊ in me
lius mutabunt̄ ꝓpter bonū hoīs beati. vt ꝓbat ſctūs
Tho.4.ſen.diſ.47.q.2.arti.p̄ 2° 3° 4°. Et q̄ꝛ xp̄i incar
natio fuit cā tam glorificatiōis hoīs q̄ȝ inouatiōis mū
di:ideo inouata ſpē humana per incarnationē innoua
te ſunt alie partes mūdi p̄ncipales:que ſunt de ei⁹ pfe
ctione tāqȝ in ſua cauſa. Nec valet īſtātia quā facit de
angelis reprobis:q̄ꝛ illi nō ſunt de p̄ncipali pfectione
vniuerſi:ſicut ille que btitudinē ꝯſequunt̄: que imme
diate attingūt vltimū finē:ſicut ponit ſctūs Doctor p̄
ma parte.q.23.arti.7. ¶ Ad 2ᵐ dico ſilr̄.ſicut.n.ponit
ſctūs Tho.4.ſen.vbi ſ̄.arti.5.ad 3ᵐ. (Sicut perfectio
hominis multiplr̄ aſſignat̄.eſt.n.pfectio nature ꝯdite:⁊
nāe glorificate:ita ēt pfectio vniuerſi eſt duplex. vna
ſm ſtatū hui⁹ mutabilitatis.altera ſȝ ſtatū future no
uitatis.plante aūt ⁊ aīalia ſunt de pfectōe eius ſm ſta
tuȝ iſtū:nō aūt ſm ſtatū illius:cū ordinē ad icorrupti
bilitatē nō habeāt.) Hec ille. ¶ Ex q̇b⁹ appet ꝙ ſctūs
Doctor ītelligit de ptibus mundi ⁊ vniuerſi:que p̄nci
paliter hñt ordinē ad icorruptibilitatē.illas.n.oēs opȝ
renouari ⁊ meliorari vna meliorata:ne ſit deformitas
in vniuerſo.tales aūt ſunt ſm eū in 4° ſen.vbi ſupra.
(Corpora celeſtia. elīta ⁊ hoīes.corpora.n.celeſtia ſȝ
ſui nām incorruptibilia ſunt ⁊ ſm totū ⁊ ſm ptes. ele
mēta vō ſunt quidē corruptibilia ſm partes:ſed incor
ruptibilia ſm totū.hō aūt eſt corruptibilis ſm totum
⁊ ſm ptes:ſȝ hoc ex parte materie:nō aūt ex parte for
me.ſ.aīe rationalis:que poſt corruptionē hoīs rema
net icorrupta.aīalia vō bruta ⁊ plāte mineralia ⁊ oīa
corpora mixta corrūpunt̄ ⁊ ſm totū ⁊ ſm partem ex
parte materie:que formaȝ amittit. ⁊ ex pte forme que
actu nō manet: ⁊ ſic nullo modo hñt ordineȝ ad incor
ruptionē. vñ in inouatōe nō manebūt: ſed ſola ea que
dicta ſunt.) Hec ille. ¶ De potentia dei ēt.q.5.arti.9.
ſic ait. (Oēs partes vniuerſi ordinant̄:ſicut in finē ad
cōpletionē vniuerſi:ad quē quidē finē nullū mixtum
p̄ter corpus humanū ordinat̄: ſicut ꝑ ſe ⁊ eſſentialiter
de pfectiōe vniuerſi exiſtens:cū nihil in eis exiſtat:qḋ
nō inueniat̄ in p̄ncipalibus partibus mundi:que ſunt
corpora celeſtia ⁊ elementa: ſicut in p̄ncipiis actiuis ⁊
materialib⁹. vñ p̄dicta mixta ſunt quidē particulares
effectus cauſarū vniuerſaliū:que ſunt eſſentiales par
tes vniuerſi: ⁊ iō de pfectione ſunt tñ ſm hoc:ꝙ a cau
ſis ſuis ꝓgrediunt̄:qḋ quidē fit per motū. vñ pertinēt
ad pfectionē vniuerſi ſub motu exiſtētis.nō aūt ad ꝑ
fectionē vniuerſi ſimplr̄. ⁊ ideo ceſſante mutabilitate
vniuerſi:opȝ ꝙ p̄dicta ceſſent.) Hec ille. ¶ Ad 3ᵐ dico
ꝙ impoſſibile eſt ꝙ vna pars principalis ⁊ eſſentialis
vniuerſi melioret̄ ſm totā ſpēȝ.aliis nullo mō melio
ratis:quin ſit notabilis diſſonantia:ſi p̄us erat debita
armonia:cōcedo tñ ꝙ melioratio vni⁹ indiuidui aliis
nō melioratis nō multū ꝯfert:aut adimit ordini debi
to precedenti: ⁊ ſic pȝ ad argumēta: q̄ꝛ nō ꝓcedunt cō
tra mētē ſcti Doctoris. ¶ Ad p̄mū p̄ncipale ꝯ vltimā
ꝯnem dicitur negando minorē.nō enim ex hoc ꝙ po
nunt̄ infinita in eſſe cognito ponit̄ totū: cuius partes
permaneāt ⁊ nō permaneāt. nō enim eſt de ratiōe in
finiti ꝙ ſit totum:ſȝ potius habet rationeȝ ptis. Scḋo
nec eſt de rōne eius:ꝙ in ſucceſſiōe ꝯſiſtat. ſed ꝯcedit̄
ꝙ de ratione infiniti quātitatiui eſt ordo partium. vt
ponit ſanctus Tho. p̄ma parte.q.14.arti.12. ad p̄muȝ.
Et preterea qcquid ſit de hoc.tamen non oportet:ꝙ ſi
aliquid ſm ſuam rōnem aliquid habet in eſſe reali:ꝙ
habeat in eſſe cognito:illo modo eniȝ ꝓbaret̄:ꝙ deus
nō cognoſceret aliqḋ ſucceſſiuuȝ: q̄ꝛ de rōne ſucceſſiui
eſt ꝙ conſiſtat in ſucceſſione. ⁊ iō nō pōt cognoſci niſi
ſucceſſiue.ſm eniȝ ꝙ ponit ſctūs Doctor p̄ma parte.q.
14.arti.2° ad primū. (Infinitum congruit quantitati T.c.16.
ſm p̄hm p̄mo phyſicoꝝ: de ratione autē quantitatis
eſt ordo partiuȝ. cognoſcere ergo infinituȝ ſm modū
infiniti eſt cognoſcere partem poſt partem: ⁊ ſic nullo
modo contingit cognoſcere infinitum:q̄ꝛ quantacūqȝ
quātitas partium accipiat̄:ſemꝑ remanet aliquid ex
tra accipientem.deus aūt nō ſic cognoſcit infinitū q̄ſi
enumerando partem poſt partem:cum cognoſcat oīa
ſimul ſine ſucceſſiōe.) Hec ille. ¶ Ex quo patet:ꝙ lȝ
ratio infiniti conſiſteret in ſucceſſione: non tamē opor
tet:ꝙ infinituȝ in eſſe intellecto poneretur ſucceſſiue:
preſertim in diuino intellectu. vnde ſanctus Tho. pri
mo contra Gentiles caplo.70. dicit. (Patet (inquit)

q intellꝰus noſter nõ cognoſcit infinitū. ſicut intellꝰus
Jntellꝰus noſter a diuino q̃tū ad q̃ttuoꝛ differt. diuinus. Differt.n. intellꝰus noſter ab ītellectu diuino
q̃tū ad q̃ttuoꝛ. ❡ Primū eſt:q2 ītellꝰus noſter finitus
eſt.diuinus aūt intellꝰus infinitꝰ. ❡ Scōm eſt:q2 cum
intellꝰus noſter diuerſa p diuerſas ſpẽs cognoſcat:non
pōt īfinita cognoſcere ſm vnā cognitionē:ſicut diuinꝰ
ītellꝰus. ❡ Tertiū eſt ex hoc ꝓueniens:q intellꝰus no/
ſter: q2 p diuerſas ſpẽs diuerſa cognoſcit nō pōt ſimul
multa cognoſcere:⁊ ita infinita nō pōt cognoſcere niſi
ſucceſſiue ea numerādo:qđ nō eſt in intellectu diuino
q ſimlr multa intuet̃ q̃ſi p vnā ſpēm viſa. ❡ Quartuz
Pꝛio phyſ. t.c.50. eſt:q ītellꝰus diuinus eſt eoꝝ:q̃ ſunt ⁊ que nō ſunt. Pz
etiā q̄uo verbū phī q dicit:q infinituz eſt ignotū pñti
ſnie nō obuiat:q2 cū infiniti rõ q̃titati cōpetat. vt ipſe
dicit: infinitū vt infinitū cognoſceret̃ ſi per menſura/
tionē ſuaꝝ partium notū eſſet.hec eſt.n.pꝛopꝛia cogni
tio q̃titatis.ſic aūt deus non cognoſcit. vñ ēt non co/
gnoſcit infinitū ſm q eſt infinitū: ſed ſm q ad ſuam
ſciam ſe hz: ac ſi eſſet finitum. vt oñſum eſt) Hec ille.
❡ Cū igit̃ anima xpi per vnā ſpēm multa cognoſcat
.ſ.per verbū:qđ tz vicem ſpeciei in ſua beatifica viſio
ne:nimirū ſi infinita cognoſcit non ſm q infinita. vt
ṗus in vltima ꝯclone dicebatur. Utrū aūt rõ infiniti
ptibilis ſit foꝛmalr ſucceſſiua: credo q nō:niſi loquen
do de īfinito ſm diuiſionē vel augmentationē:infini/
tum.n. ſm numerum pōt imaginari totū ſimul. vt pz
de punctis in linea:vel de infinitis animabus ſm po/
ſitionem Algazelis. ❡ Et ideo ad ꝓbatiōes arguētis
poſſet dici. Ad ṗmuz quidē:q infiniti rõ foꝛmalis nō
Rō īfiniti nō dicit actū potētia permixtum. dicit actū pmixtū potētie: lz infinitū in diuiſione cōti
nui īueniat̃ in actu permixto potentie: ſed hoc accidit
infinito. Nec valet ꝓbatio:q2 lz ille q imaginat̃ coꝛpꝰ
īfinitū ſucceſſiue ꝓcedat de parte in ptē: hoc nō eſt:q2
in obiecto ſit ſucceſſio:ſz q2 ſpẽs qua cognoſcat vnam
partē eſt alia a ſpecie qua cognoſcit aliā:iō ille nō ſunt
in actu in ītellectu: ſicut ſi qs videat ptes domus ma/
gne:illa qdē nō eſt ſucceſſiua:ſz ipſe partes domus ſuc
ceſſiue aſpicit. ⁊ ideo ſicut non ſequit̃ in hoc exēplo: q
domus compoſita ſit ex actu ⁊ potētia: aut ſucceſſiua:
ita nec in ꝓpoſito. Cum iteꝝ addit:q infinitū cōcipit̃
cum negatiōe termini ⁊ vt īcompletuz ⁊c̃. Dico q ibi
eſt fallacia equiuocatiōis.equiuocatur.n. de cōpoſito
ex actu ⁊ potētia:nūc.n.accipit illud ꝓ eo:cuiꝰ pars eſt:
⁊ alia pars nō eſt:ſed erit.nūc ṽo accipit illud ꝓ eo:cu/
ius vna pars eſt actualis alia potentialis:vel ꝓ illo:cu
ius pars eſt in potētia receptiua alicuius perfectionis
.ſ.termini. puta ſuperficiei aut linee. ⁊ ideo negat̃ iſta
ꝯñtia:infinitū eſt ſcđo mō compoſitū ex actu ⁊ poten/
tia.igit̃ eſt ſucceſſiuū: lz ṗmo modo cōcederet̃. ❡ Ad
2am ꝓbatiōez dico:q mēs phī ⁊ Cōmentatoꝛis ſolum
fuit:q infinitū nō inuenit̃ niſi in illis: quoꝝ eſſe conſi/
ſtit in ſucceſſione: ⁊ que ſunt mixta ex actu ⁊ potētia.
nō aūt q illa ſit rõ īfiniti:ſed ſolū ꝯſiſtit in hoc. q nō
eſt habere vltimū:vel finē partiū in actu. ❡ Et ita di/
cenduz ad 3am. ❡ Ad 4am dico: q habere partes ſine
completiōe:aut cōſummatiōe nō eſt eſſe:aut cōſiſtere
in ſucceſſione:ſed potius habere partes:quarū nulla ē
vltima:ſed data quacūq3 poſt eaz ſequit̃ alia: ⁊ ita eſt
ibi oꝛdo ṗoꝛis ⁊ poſterioꝛis nō ſm tēpus: ſed ſm ſituz
vel oꝛdinē ad aliqđ primū:puta veritatē. ⁊ ideo videt̃
arguēs deceptus ex equiuocatōe huius:qđ dico ſucceſ
ſio:nūc accipiēdo ſucceſſionē ſm tēpus. modo ṽo ſm
oꝛdinē ad aliquid ṗmū aut ſignatū. ❡ Ad 5am negat̃
maioꝛ ſi loquat̃ de ſucceſſiōe tempoꝛali.accidit enim
rationi infiniti:q nō reperiat̃ ſm eſſe:niſi vbi pōt eſſe
ſucceſſio tempoꝛalis: lz ſit de ratione eius habere ſuc/
ceſſionem oꝛdinis partiū ſiue permanētiū ſiue ſucceſ/
ſiuarum. ❡ Ad 6am dico:q pꝛobat optime q ratio in/
finiti conſiſtat in ſucceſſione ſitus partiū vel oꝛdinis.
nō autem de ſucceſſione tempoꝛali. Uerū tamē falſuz
aſſumit.ſ.q mens non poſſit concipere infinitum:niſi
ꝓcedendo de ṗoꝛi in poſterius.hoc enim falſum eē pz
per ſanctū Doctoꝛē:niſi loquendo de ꝯceptione infini
ti ſm q infinitū eſt:ſed cōcipere infinitū ſic vel aliter
accidit ꝯceptioni infiniti.nō.n.opoꝛtet q actus cogno
ſcēdi habeat talē modū qualē hz obiectuz. ❡ Ad 7am
dico.ſicut ad 2am. ❡ Ad 2m principale ꝯ ꝯclonē dicit̃:
q bene pꝛobat:q proceſſus infinitus terminetur. ⁊ iō
dico q ſi infinitum ꝓduceretur ſucceſſiue: nūq̃ eſſet
totaliter ꝓductum in eſſe reali.ſi etiā intelligeret̃ ſuc/
ceſſiue:nūq̃ eēt poſitū in eē ītellecto vel obtiuo: ſed ſi
intelligat̃ ſine ꝓceſſu infinitū argumentū nō hz appa
rētiā. vñ ſctūs Tho.ṗma pte.q.14.arti.12.ad 2m dicit
ſic.(Trāſitio ipoꝛtat quādā ſucceſſionē in ptibꝰ: ⁊ ide
eſt q īfinitū trāſiri nō pōt: nec a finito:nec ab īfinito:
ſz ad rõnē compꝛehēſionis ſufficit adequatio: q2 illud
cōpꝛehendit̃:cuiꝰ nihil eſt ex̃ cōpꝛehēdentē:nō eſt aūt
ꝯtra rõnē infiniti:q cōpꝛehendat̃ ab infinito: ⁊ ſic qđ
in ſe īfinitū eſt pōt dici finitū dei ſciētie tāq̃ cōpꝛehē/
ſibile nō tāq̃ pertrāſibile.) Hec ille. ❡ Et ſilr dico de
aīa xpi:q̃ lz ſit finita: ⁊ eius cognitio ſit finita:tñ ſpẽs q̃
intelligit eſt infinita.ſ.verbum: ⁊ ideo compꝛehendit
infinita p illā. Cuz igit̃ dicit arguens ⁊ querit an data
multitudine infinita poſita in eſſe cognito oēs ſpẽs nu
meroꝝ ſint infra illā ⁊c̃. dico q ſic. Et cū infert.igitur
totus ꝓceſſus ⁊c̃. dico q ibi nullus eſt ꝓceſſus: nec in/
telligit̃ ꝓcedēdo:ſed eſt ibi compꝛehēſio: qđ pōt fieri
per ſpēm talē: que diuerſa pōt diſtincte repꝛeſentare:
⁊ tam ea que ſunt q̃ que nō ſunt: ⁊ tam multa q̃ vnū:
⁊ tam ſucceſſiua q̃ permanentia: cuiuſmodi eſt diui/
num exemplar. Et ſic patet ad argumenta: ⁊ conſequē
ter ad queſtionem totam. ❡ Diſt. XLV.

❡ Utrum quodlibet velle intrinſecum diuine volun/
tatis ſemper impleatur. ❡ Queſtio. I.

Circa diſtinctionez 45am et alias
ſequentes queritur. Utruz
quodlibet velle intrinſecuz diuine vo
luntati ſemper impleat̃. ❡ Et arguit̃
q non. Nam ſm apoſtolum ṗme ad
Thimoth.2o: Deus vult oēs homines
ſaluos fieri: ⁊ ad agnitōez vitatis ve/
nire:ſz hoc nō ita euēit.g volūtas dei nō ſemp ipleť. Pſal.134.

In oppoſitum arguit̃ p illud pſal. Omnia
quecūq3 voluit dñs fecit.

In hac qōne erunt duo articuli. Jn pꝛimo in
quiretur:an in diuinis ſit aliqđ
velle intrinſecum reſpectu creaturarum. Jn ſecundo.
An illud ſemper impleatur.

Quantum ad ṗmū ſit ṗma ꝯ. Deus eſt volēs.
❡ Iſtā ꝯnē demōſtrat ſcūs Tho.
ṗmo ꝯtra Gētiles ca.73.multipliciter. Pꝛimo ſic. Jl/
lud qđ ꝯſequit̃ oē ens:cōuenit enti inquātū eſt ens:qđ
aūt eſt hꝰ:opz q in eo maxime inueniat̃:qđ eſt ṗmuz
ens.cuilibet aūt enti ꝯuenit appetere ſuā perfectionez
⁊ ꝯſeruationē ſui eſſe: vnicuiq3 tamē ſm ſuū moduz:
intellectualibus quidē per voluntatē:animalibꝰ p ſen
ſibilē appetitū.carentibꝰ ṽo ſenſu per appetitum natu
ralem.aliter tamen que hñt: ⁊ que non hñt.nā ea que
non habent appetitiuam virtutē ſui generis deſiderio
tendunt ad acquirendum:quod eis deeſt: que autem

bñt: quietanť in ipſo. Hoc igiť p̄mo enti qđ deꝰ eſt: de/
eſſe nõ põt: cũ igiť ipſe ſit itelligẽs: ineſt ſibi volũtas:
qua placet ſibi ſuũ eẽ ꝛ ſua bonitas. ¶ Itẽ. In virtuti
bus motiuis ꝛ hñtibꝰ intellectũ primo inueniť volun
tas. nã voluntas oẽm potentiã applicat ad ſuũ actũ: in
telligimus. n. q2 volumus: ꝛ imaginamur q2 volumꝰ:
ꝛ ſic de alijs: ꝛ hoc hꝫ: q2 ſuuꝫ obm̃ eſt finis: q̃uis intel
lectus non ſm̃ modũ cauſe efficientis ꝛ mouentis: ſed
ſm̃ modum cauſe finalis moueat voluntatẽ ꝓponen/
do ſibi obm̃: qđ eſt finis. p̄mo ğ mouenti ꝯuenit maxi/
me habere voluntatẽ. ¶ Itẽ. Forma per itellectũ ꝯſi
derata nõ mouet: nec aliquid cauſat: niſi mediãte vo/
luntate: cuius obm̃ eſt finis: ꝛ bonum a quo mouetur
aliquis ad agẽdũ. vñ intellectus ſpeculatiuus nõ mo/
uet: nec imagiatio pura abſq3 eſtimatiõe boni vel ma
li: ſed forma intellectus diuini eſt cauſa motus ꝛ eẽ in
alijs. agit. n. res per intellectuꝫ. opꝫ igitur ꝙ ipſe ſit vo
lens. ¶ Scđa ꝯclo. Diuina voluntas eſt eius eſſentia
ſm̃ rem: lꝫ differãt ſm̃ rõnem. Primã partẽ huius cõ
cluſionis ꝓbat ſctũs Doctor ibidẽ cap. 74. dicẽs. (Si
voluntas eſſet aliquid additum diuine ſubſtãtie: cum
diuina ſuba ſit qđ cõpletũ i eſſe: ſequiť ꝙ volũtas ad/
ueniret ei q̃ſi accñs ſubiecto: ſequereť etiaꝫ ꝙ diuina
Cap. 16. 17. 18. & 19. ſuba cõparareť ad eã quaſi potẽtia ad actũ: ꝛ ꝙ eſſet
compoſitio in deo: que oĩa ſupra iprobata ſunt. nõ igi/
tur poſ̃e eſt ꝙ diuina volũtas ſit aliqđ additũ diuine
eẽntie.) Hec ille. ¶ Scđam ptẽ ꝯnis. ſ. ꝙ volũtas di
uina diſtinguať ſm̃ rõnẽ a diuina ſcia. ꝓbat p̄ma par
te. q. 19. arti. 2° ad p̄mũ. vbi ait. (Licet diuinũ velle ſit
eiꝰ eẽ ſm̃ rẽ: tñ differunt rõne ſm̃ diuerſum moduꝫ ſi/
gnificãdi ꝛ itelligẽdi. In hoc. n. qđ dico deũ eſſe nõ im
portať habitudo ad aliqđ: ſicut in hoc qđ dico deum
velle. ꝛ iõ lꝫ deꝰ nõ ſit aliqđ aliud a ſe: vult tñ aliquid
aliud a ſe.) Hec ille. ¶ Ex qbꝰ habeť: ꝙ in deo eſſe et
velle differũt ſm̃ modũ itellĩdi ꝛ ſignãdi: ꝛ eadẽ rõ
ne eẽntia ꝛ voluntas eodeꝫ modo differunt. vñ ſm̃ ꝙ
ipſe videť dicere p̄ ꝯ Gentiles caplo. 73. ratio volunta
tis in hoc ꝯſiſtit: ꝙ eſt illud quo itelligẽs habet habi
tudinẽ: ꝛ ordinẽ: vel inclinationẽ in rem intellectã. ait
. n. ſic. (Cuicũq3 ineſt aliqua forma: hꝫ per illã formã
habitudinẽ ad ea: que ſunt in rerũ nã. ſicut lignũ albũ
ꝑ ſuã albedinẽ eſt ſĩle aliqbus: ꝛ aliquibꝰ diſſimile. In
itelligẽte aũt ꝛ ſentiente eſt forma rei intellecte ꝛ ſen/
ſate: cũ oĩs cognitio fiat ꝑ aliq̃ ſimilitudineꝫ. opꝫ igiť
habitudinẽ intelligentis ꝛ ſentiẽtis eſſe ad ea que ſunt
intellecta ꝛ ſenſata ſm̃ ꝙ ſunt in rerũ natura: non aũt
hoc eſt per hoc ꝙ intelligũt ꝛ ſentiunt. nã per hoc ma/
gis attendiť habitudo rerũ ad intelligentẽ ꝛ ſentiẽtẽ:
q2 itelligere ꝛ ſentire eſt ſꝫ ꝙ res ſunt in itellcũ ꝛ ſen/
ſu ſm̃ modũ vtriuſq3: habet aũt ſentiẽs ꝛ intelligens
habitudinẽ ad rẽ: que eſt ex̃ aĩam ꝑ volũtatẽ ꝛ appeti/
tũ. vñ oĩa ſentiẽtia ꝛ intelligentia appetũt ꝛ volũt: vo
luntas tñ ꝓprie in itellectu eſt.) Hec ille. ¶ Itẽ đ ve
ritate. q. 23. arti. p̄. (Sciẽdũ ꝙ cognitio ꝛ volũtas radi
canť in ſubſtãtia ſpũali ſup diuerſas eiꝰ habitudines
ad res. eſt. n. vna habitudo ſpũalis ſubſtãtie ad res ſꝫ
ꝙ res ſunt quodãmodo apud ipſam ſpũalẽ ſubſtãtiã:
nõ quidẽ ſm̃ ꝓprium eẽ: vt antiq ponebant dicentes:
ꝙ terra terrã cognoſcimus. aqua võ aquã: ꝛ ſic đ alijs:
ſed ſm̃ ꝓpriã rõnẽ. nõ. n. lapis eſt in aĩa: ſed ſpẽs lapi/
dis ſiue rõ eius ſm̃ pħm. 3. de aĩa: ꝛ q2 rõ rei abſoluta
L. c. 58. ſine concretione nõ põt inueniri niſi in ſubſtãtia ima/
teriali. iõ cognitio nõ rebꝰ oĩbus attribuiť: ſꝫ ſolũ imã
libus: ꝛ ſm̃ gradũ imãlitatis eſt etiã gradus cognitio/
nis: vt que ſunt maxime imaterialia ſunt maxime co
gnoſcibilia. In quibus q2 eſſentia eorum eſt imateria
lis: ſe hꝫ ad ea vt mediũ cognoſcendi: ſicut deus ꝑ ſuã
eſſentiã ſeipſum: ꝛ oĩa alia cognoſcit. Uoluntas aũt et
quilibet appetitus fundatur ſup habitudinẽ qua ſuba
ſpũalis referť ad res vt hñs aliquẽ ordinẽ ad eas i ſe/
ipſis exiſtentes: ꝛ q2 cuiuſlibet rei taꝫ mãlis q̃ꝫ imãlis
eſt ad rẽ aliã ordinẽ habere. inde eſt ꝙ cuilibet rei cõ/
petit habere appetitũ: vel nãleꝫ: vel aĩalẽ: vel rõnaleꝫ
ſeu intellectualẽ: ſꝫ in diuerſis diuerſimode inenitur.
Cũ. n. res habeat ad aliã ordinari per aliqđ: qđ i ſe ha/
bet ſm̃ ꝙ diuerſimode in ſe hꝫ aliquid ſm̃ hoc diuer/
ſimode ad aliud ordinať. res ğ materiales: in quibus
eſt. quicqđ in eis eſt: quaſi materie obligatũ ꝛ ꝯcretũ:
nõ habẽt liberã ordinationeꝫ ad res alias: ſꝫ ꝯſequẽtẽ
ex neĉitate nãlis diſpõnis. vñ huius ordinationis ipſe
res materiales nõ ſunt ſibiipſis cauſe: quaſi ipſe ſe or/
dinẽt in hoc: ad qđ ordinanť: ſꝫ aliũde ordinanť. vñ. ſ.
nãleꝫ diſpoſitionẽ accipiunt: ꝛ ideo cõpetit eis habere
tãtũmodo appetitũ nãlem. In ſubſtãtijs võ imateria
libus ꝛ cognitiuis eſt aliqđ abſolute nõ ꝯcretum ꝛ li
gatũ ad mãꝫ: ꝛ hoc ſm̃ gradum ſue imaterialitatis: et
iõ ex h ipſo ordinanť ad res ordinatõe libera: cuꝰ ipſe
ſunt cauſe q̃ſi ſe ordinantes in hoc: ad qđ ordinanť. Et
iõ cõpetit eis voluntarie ꝛ ſpõte aliquid agere: aut ap
petere. Si. n. archa: q̃ eſt in mente artificis: eẽt forma
mãlis hñs determinatũ eſſe: nõ iclinaret niſi ſm̃ mo/
dum determinatũ quẽ haberet. vñ nõ remaneret arti
ſici liberũ facere domũ: vel non facere: vel facere ſic:
aut aliter. Sed q2 forma domus in mente artificis eſt
rõ domus abſoluta: nõ ſe hñs q̃tum ẽ de ſe magis ad
eſſe q̃ꝫ ad nõ eſſe: nec ad ſic q̃ꝫ aliter eſſe reſpectu acci/
dentalium diſpõnum domus: remanet artifici libera
iclinatio reſpectu domus faciende vel nõ faciẽde. Q2
võ in ſuba ſpũali ſenſitiua: lꝫ recipiãť forme reruꝫ ſi/
ne mã: nõ tñ oĩno im̃ãliter: ꝛ abſq3 ꝯditionibus mate/
rie: ex hoc ꝙ recipiunť in organo corporali: ideo incli
natio in eis nõ eſt oĩno libera: q̃uis ſit i eis aliq̃ liber/
tatis imitatio vel ſimilitudo. iclinanť. n. per appetitũ
in aliquid ex ſeipſis: inq̃tũ ex apprehẽſione aliqđ ap/
petunt. ſed inclinari in illud qđ appetunt: vel nõ incli
nari nõ ſubiacet diſpoſitioni eoꝝ. Sed in natura intel
lectuali vbi perfecte aliquid recipiť imaterialiter: iue
niť ꝑfecte rõ libere inclinationis: que quidẽ libera in/
clinatio rõnẽ voluntatis ꝯſtituit. Et ideo rebus mate
rialibus nõ attribuiť volũtas: ſed appetitus nãlis: aĩa
võ ſenſitiue attribuiť nõ volũtas: ſꝫ appetitus aĩalis.
ſoli võ ſubſtãtie intellectiue attribuiť volũtas: ꝛ q̃to
eſt imaterialior: tanto perfectius ei competit ratio vo
luntatis. vñ cũ deꝰ ſit in fine imaterialitatis ſibi ſum
me ꝛ ꝓpriiſſime cõpetit rõ volũtatis) Hec ille. ¶ Itẽ
. q. 22. arti. 5. ad 3m. (Intellus ꝛ ſi hẽat inclinationẽ in
aliqđ: nõ tñ noĩat ipſam inclinationẽ hoĩs: ſꝫ volũtas
ipſaꝫ inclinationẽ hoĩs nomiat.) ¶ Itẽ arti. 12. dicit.
(Actus volũtatis eſt quedã inclinatio in aliquid. non
aũt actꝰ intellus.) ¶ Itẽ pꝰ pte. q. 19. arti. p̄. (Uolũtas
(inquit) ſequiť intellectũ. ſicut. n. res nãlis habet eſſe
in actu per ſuã formã: ita intellectus eſt intellectus in
actu ꝑ formã intelligibilẽ: quelibet aũt res ad ſuã for/
mã nãlẽ hãc hꝫ habitudinẽ. vt qñ nõ hꝫ ipſaꝫ: tẽdat in
eã: ꝛ qñ hꝫ ipſam quieſcat in ea: ꝛ eadẽ rõ eſt de q̃libꝫ
ꝑfectione nãli: q̃ eſt bonũ nature: ꝛ hec habitudo in bo
nuꝫ in carentibꝰ rõne vocať appetitus naturalis. vñ ꝛ
natura itellectualis ad bonũ apprehenſuꝫ ꝑ formam
intelligibilẽ ſĩlem habitudinẽ hꝫ: vt cum habet ipſaꝫ
q̇eſcat in illo: cũ võ non habet querat ipſam: ꝛ vtrũq3

pertinet ad voluntatē.) Hec ille. ℂ Ex qͥbus oībus pꝫ
q̄uo rō volūtatis ↄſiſtit in hoc:qđ eſt eē iclinatōēꝫ itel
ligētis ad aliqđ vt in ſe eſt:ſumēdo iclinationeꝫ p pͥn°
iclinatiōis:ꝛ actū p po°.eēntia.n.eſt illud:quo aliqđ ē.
ſicut ſapiā eſt illud quo aliqđ ſapit.ſeqˀ ḡ ꝙ differant
rōne. ℂ Tertia ꝯ. Uelle diuinū nō elicitˀ a diuina vo
luntate ſm rē:ſed ſm modū ſignandi aut intelligēdi.
ℂ Iſtā ↄnē pbat ſcūs Doctor quo ad pͥmā ptē ↄ ↄtra
Gētiles ca.74.dicēs.(Sicut itelligere eſt pfectio in/
telligētis:ita velle eſt pfectio volētis.vtrūqꝫ.n.ē actio
in agēte manēs:nō aūt trāſiēs in aliqđ paſſūꝫ: ſicut ca
Cap.46. lefactio: ſꝫ intelligere dei eſt eius eē:vt ſupra pbatum
eſt:eo ꝙ eſſe diuinū cū ſit pfectiſſimū ſm ſe nullā ſup/
uenientē perfectionē admittit. eſſe ḡ diuinū eſt velle
ipſius.) Hec ille. ℂ Ex q̄ habetˀ ꝙ nō eſt pductū:aut
elicitū a voluntate. ℂ Itē 2° lib.cap.10.(Si aliq̄ (in/
qͥt) actiōes deo ↄueniāt: que nō in aliqđ factū tranſeāt:
ſed maneant in agente reſpectu haꝝ: non dicetˀ in deo
potentia:niſi ſm modum intelligendi nō ſm rei veri
tatem.hꝰ aūt actiones ſunt intelligere ꝛ velle:potētia
igitˀ dei nō reſpicit hꝰ actiōes:ſꝫ ſolos effectꝰ:intellus
igr ꝛ volūtas in deo nō ſunt vt potētie:ſꝫ ſolū vt actio
nes.) Et ante pdicta ſic ait.(Qꝛ nihil eſt pͥnm ſuiipſius
cū diuina actio non ſit aliud q̄ꝫ eius potentia.manife/
ſtuꝫ eſt ꝙ potentia non dˀ in deo:ſicut pͥnm actionis:
ſed ſicut principiū facti:ꝛ qꝛ potentia reſpectum ad al
terum importat in rōne principij.eſt.n.potētia actiua
principiū agendi in aliud.vt pꝫ per phm.5.metaphy.
T.c.17. manifeſtū eſt ꝙ potentia dicitˀ in deo per reſpectū ad
facta ſm rei veritatē:nō aūt per reſpectū ad actioneꝫ:
niſi ſm moduꝫ intelligendi pͥt intellectus noſter di/
uerſis ↄceptionibus vtrūqꝫ ↄſiderat.ſ. diuinā potētiā
ꝛ eius actionē.) Hec ille. ℂ Ex quibus pꝫ:ꝙ volūtas
diuina nō eſt cauſa:nec pͥncipiū elicitiuū realiter diui
ne volitionis:ſed ſolū ſm modū intelligendi:inquātū
voluntas ſignatˀ p modū potētie:ꝛ velle p modū actꝰ:
aut operationis: que ſemp in creaturis elicitur a potē/
tia. ꝛ ideo qꝛ diuina ſignificamus p nomina creatura/
rū:ſicut ꝛ intelligimus per ↄceptiōes eaꝝ: opꝫ ꝙ ſicut
in creaturis operatio ſignatur per moduꝫ eliciti: ita ꝛ
in diuinis: quapropter modus ſignandi incompetēs
eſt. ℂ Iſtud ↄfirmatˀ. Nā de veritate.q.23.arti.1.oſtē
dit ſctūs Doctor: ꝙ lꝫ in diuinis nihil ſit ſm reꝫ finis
alterius nec cā: tamen aliqđ ibi ſignatur per modum
cāe ꝛ finis.ait.n.ſic ad 3m.(Sciendū (inquit) ꝙ volū/
tas ꝛ volitū aliquādo diſtinguuntˀ ſm rem:ꝛ tunc vo/
litū cōparatˀ ad voluntatē: ſicut realiter cauſa finalis.
Si aūt volūtas ꝛ volitū tm̄ rōne diſtinguantˀ.tūc vo/
litū nō erit cauſa finalis volūtatis: niſi ſm modum ſi
gnificandi.volūtas ergo diuina cōparatˀ ſicut ad finē
ad ſuam bonitatē:que ſm rem eſt idem qđ ſua volun
tas.diſtinguitˀ aūt ſolū ſm modū ſignandi.vñ relinq̄/
tur:ꝙ volūtatis diuine nihil ſit cauſa realiter:ſed ſolū
ſm modum ſignificandi:nec eſt inconueniens in deo
ſignificari aliqđ per modū cauſe.ſic.n.diuinitas ſigni/
ficatur in deo vt habēs ſe ad deū per modū cauſe for
malis.) Hec ille. ℂ Ex quibus apparet:ꝙ ſicut diuini
tas ſignatˀ vt forma dei:ita voluntas ſignatur per mo
dū principij elicitiui volitionis. ℂ Quarta ꝯ. Nullus
actus diuine voluntatis ſm pͥpͥā rōnē dicitˀ dolor vˀ
triſtitia. ℂ Iſtā ↄcluſionē pbat ſanctus Doct. pͥmo ↄ
Gentiles cap.90.(Quedā (inquit) paſſiones remouē/
tur a deo nō ſolū rōne ſui generis: ſed etiam rōne ſpe
ciei.oīs.n.paſſio ex obiecto ſpēm recipit:cuius igitˀ ob/
iectuꝫ eſt deo oīno incompetens:talis paſſio a deo re/
mouetur etiā ſm rōnem ſue ſpēi. talis aūt eſt triſtitia
ꝛ dolor.nā eius obm̄ eſt malū iaꝫ inherens. ſicut gau/
dij obm̄ eſt bonū pñs ꝛ habitū. triſtitia igitˀ ꝛ dolor ex
ipſa ſui rōne in deo eē nō pñt.) Quare aūt dixerit ſm
rōnē ſui generis oſtēdit in pͥn° capituli dicens.(Paſ/
ſiones affectuū in deo nō ſunt.ſm.n. intellectiuā affe/
ctionē nulla eſt paſſio: ſꝫ ſolū ſm ſenſitiuā.vt pbatur
7° phyſico. Nulla aūt talis affectio in deo eſſe pōt cū T.c.16.
deſit ſibi ſenſitiua cognitio. Relinqˀ ḡ ꝙ in deo nō ſit
affectiua paſſio. ℂ Itē. Oīs affectiua paſſio ſꝫ aliquā
trāſmutationē corporalē ſit:puta ſm ↄſtrictionē: vel
dilatationē:aut ſm aliqđ aliud hꝰ:quoꝝ nullū in deo
poſſibile eſt accidere: eo ꝙ nō ſit corpꝰ:nec vtus in cor
pore.nō eſt igitˀ in ipo affectiua paſſio. ℂ Itē. In oī af
fectiua paſſiōe:patiens aliqualiter trahitˀ extra ſuā eſſen/
tialē vel nālē diſpoſitionē:cuiꝰ ſignū eſt:qꝛ hꝰ paſſiōes
ſi intendantˀ:aīalibus inferunt mortē:ſed nō eſt poſſi/
bile deū extra ſuā nālē ↄditionē aliqualiter trahi: cuꝫ
ſit oīno imutabilis.pꝫ igitˀ: ꝙ hꝰ paſſiōes in deo eē nō
pñt.) Hec ille. ℂ Pꝫ igitˀ ꝙ triſtitia ꝛ dolor nō pñt eē
in deo:nec ſm rōnem ſui generis:qđ eſt paſſio affectꝰ:
nec ſm rōneꝫ ſue ſpeciei. ℂ Quinta ↄcluſio. Nullus
actus diuine voluntatis ſm pͥpͥā rōnē dˀ ſpes vel de
ſideriū. ℂ Iſtā pbat vel ibidē ſic.(Nō obti alicuius
paſſiōis actꝰ volūtatis nō ſolū ſumitˀ ex bono ꝛ malo:
ſꝫ etiā ex hoc ꝙ aliqualiter quis ſe hꝫ ad alteꝝ hoꝝ. ſi
enim ſpes ꝛ gaudiū differūt. Si igitˀ modus ſe habēdi
ad obm̄:qui in ratione paſſionis includitˀ:deo nō com
petit:nec ipſa paſſio deo conuenire pōt etiā ex ratione
pͥpͥe ſpēi:ſpes aūt q̄uis habeat obiectū bonū : nō tm̄
bonū obtentū:ſꝫ obtinendū: qđ qdē deo nō pōt cōpe/
tere rōne ſue pfectiōis: q̄ tāta eſt ꝙ ei additio fieri nō
pōt:ꝛ ſilr nec deſideriū pōt deo cōpetere rōne ſue ſpe/
ciei:cū ſit reſpcū alicuiꝰ nō habiti.) Hec ille. ℂ Eadē
aūt rōne ponit de veritate,q.23.arti.1.ad 7m:ꝙ appe/
titus nō cōpetit deo ſm pͥpͥā rōnē:qꝛ appetitꝰ noiatˀ
ab illo actu:quo tēdit in illud:qđ nō habet: cuius rōne
dˀ:ꝙ appetitus eſt imperfecti. Et pͥ ſen.di.45.q.1.arti.
1 dicit ad pͥmuꝫ.(Qꝛ q̄uis in deo dicatˀ eē volūtas:nō
tamen conceditur ibi eſſe appetitus:qꝛ ſm Auguſ.ap/
petitus proprie eſt rei non habite:deus aūt totum bo/
num ſuum in ſe habet. vnde nec etiaꝫ in nobis volun/
tas pͥpͥe eſt appetitus quādo volitum eſt ↄſecutum.)
Hec ille. ℂ Sexta ꝯ. Nullus actus diuine voluntatis
eſt pͥpͥe timor aut penitentia. ℂ Iſtam ↄnem pbat
ſanctus Doctor pͥ cōtra Gentiles cap.90.dicens.(Si/
cut diuina perfectio impedit potentiā additionis ali/
cuius boni obtinendi a deo:ita ꝛ multo fortius exclu/
dit potentiā ad malū:timor aūt reſpicit maluꝫ: qđ po
teſt iminere:ſicut ſpes bonum obtinendū:duplici igitˀ
ratione ſue ſpeciei timor a deo excluditur.ſ.quia non
eſt niſi exiſtentis in potentia: qꝛ habet obiectum ma/
lum:qđ poteſt ineſſe. ℂ Iteꝫ. Penitētia mutationem
affectus importat. igitˀ ꝛ ratio penitētie deo repugnat:
nō ſolum: qꝛ eſt ſpecies triſtitie:ſed qꝛ mutationeꝫ vo
luntatis iportat.) Hec ille. ℂ Septima ↄclō. Nullus
actꝰ diuine volūtatis hꝫ pͥpͥe rōnem inuidie aut ire.
ℂ Iſtā pbat ibidē ſic.(Abſqꝫ errore cognitiue vtutis
eſſe nō pōt:vt illud qđ eſt bonū apprehēdatˀ vt malū:
nec eſt niſi in bonis particularibus.vt alterius malaꝫ
poſſit exiſtere bonū alteri: in quibus corruptio vnius
eſt generatio alteriꝰ.vniuerſali aūt bono ex nullo pti/
culari bono aliqđ deperit: ſed p vnūquodqꝫ repreſen/
tatur.deus aūt eſt vle bonum: cuius ſimilitudinē par
ticipando omnia dicuntˀ bona. nullū igitˀ malum pōt

ſibi eſſe bonũ:nec põt eſſe vt illud:qđ eſt ſimplr bonũ: ⁊ nõ eſt ſibi malũ apprehendat vt malũ:qꝛ ſua ſcia eſt abſq; errore. Inuidiã igiť in deo impoſſibile eſt eẽ:etiã ſʒ rõnẽ ſue ſpẽi:nõ ſolũ qꝛ inuidia eſt ſpecies triſticie: ſʒ ẽt qꝛ triſtatur de bono alteri⁹:⁊ ſic accipit boᵐ alterius tanq̃ʒ ſibi malum. ¶ Amplius. Eiuſdeʒ rõnis eſt triſtari de bono ⁊ appetere malũ:nã pᵐ eſt ex h̃:ꝙ boᵐ eſtimať malũ. 2ᵐ vͦo eſt ex h̃:ꝙ malũ eſtimať bonum Ira aũt eſt appetitus mali alteri⁹ ad vindictã. ira igiť eſt longe a deo ſʒ rõnẽ ſue ſpẽi:nõ ſolũ qꝛ eſt effectus triſticie:ſʒ ẽt qꝛ ẽ appetit⁹ vindicte pp triſticiã ex iniuria ſibi illata ꝯceptã. ¶ Rurſ⁹. Quecũq; alie paſſiões haꝝ ſpecieꝝ ſunt:vel ab eis cauſanť:pari rõne a deo excludunť.) Hec ille. ¶ 8ᵃ ꝯ. Licʒ nullus actus diuine voluntatis hẽat ꝓprie rõnẽ odij reſpectu alicuius rei: metaphorice tñ deus dr̃ aliqua odire. Primã ptẽ hui⁹ ꝯnis ꝓbat ſic ſcũs doctor ibidẽ caͦ.97ͦ. (Sicut amor ſe hʒ ad bonũ:ita odiũ ſe hʒ ad malũ:nã his quos amamus bonũ volum⁹:his vͦo quos odimus maluʒ. ſi igiť voluntas dei ad malũ inclinari nõ põt:īpoſſibile eſt ꝙ ipſe reʒ aliquã odio habeat.) Hec ille. ¶ Qꝛ aũt deus nõ poſſit velle malũ ꝓbat caͦ.97. Eãdẽ ptẽ ꝯnis ꝓbat ibidẽ ſic. (A pmo ente oĩa alia originẽ eẽndi aſſumũt. ſi igiť aliqđ coꝝ q̃ ſunt odio hʒ:vult illud nõ eſſe:qꝛ h̃ eſt vnicuiq; bonũ:vult igiť actionẽ ſuã nõ eſſe:q̃ illud in eſſe ꝓduciť vel mediate vel imediate:oñſuʒ eſt eñi ſupra:ꝙ ſi deus aliqđ vult:opʒ ꝙ velit illa:q̃ ad illud requirunť:hoc aũt eſt īpoſſe. Qđ pʒ ſi res ꝑ volũtatẽ ipſi⁹ in eſſe ꝓcedant:qꝛ tũc oʒ actionẽ:q̃ res ꝓducunť eſſe voluntariã. Silr ſi nãlr ſit reꝝ cã:qꝛ ſic placet ſibi ſua nã:ſic placet ſibi oẽ illud:qđ ſua nã requirit. nullã igitur rem deus odit.) Hec ille. ¶ 2ᵃᵐ ptẽ ꝯnis ꝓbat ibideʒ ſic. (Deus (inquit) dr̃ aliqua ſimilitudinarie odire:⁊ hoc dupliciter. Primo mͦ ex h̃ ꝙ deus amando res: volens eoꝝ bona eſſe:vult ꝯriũ bono. ſ. malũ nõ eſſe: vñ maloꝝ odiũ habere dr̃:nã que nõ eẽ volum⁹:dicimur odio hẽre ſm illud Zach. 8ͦ. Unuſq̇ſq; maluʒ ꝯ amicũ ſuũ ne cogitetis in cordibus veſtris:⁊ iuramentũ mendax ne diligatis:oĩa enim hec ſunt:q̃ odit deus hec autem nõ ſũt effectus:vt res ſubſiſtentes:quoꝝ ꝓprie eſt amor vel odiũ. ¶ Alius aũt modus eſt ex hoc ꝙ deus vult aliqđ maius bonũ:qđ eſſe nõ poteſt ſine priuatione minoris boni:⁊ ſic dr̃ odire:cuʒ magis hoc ſit amare:ſic enim inq̃ʒtum vult boᵐ iuſticie vel ordinis vniuerſi:qđ eẽ nõ põt ſine punitiõe:vľ corruptione aliquorũ:dr̃ illa odire:quoꝝ punitioneʒ:aut corruptionẽ vult ſʒ illud Malach. p. Eſau odio habui. Et illud pſal. Odiſti oẽs q̇ opanť iniq̇tatẽ. ꝑdes. o. q. l. m. vir. ſ. ⁊. d. abo. dñs.) Hec ille. ¶ Item pma pte. q. 20. artic. 2ͦ. ad 4ᵐ. (Peccatores inq̃ʒtũ ſunt nãe q̇dã de⁹ amat: ſic eniʒ ⁊ ſunt ⁊ ab ipſo ſunt:inq̃ʒtũ vͦo peccatores ſunt nõ ſunt:ſed ab eſſe deficiunt:⁊ hoc in eis a deo nõ eſt vñ ſm hoc ab ipſo odio habentur.) Hec ille. ¶ 9ᵃ ꝯ. Aliq̇s actus volũtatis diuine hʒ hʒ rõnẽ gaudij vel delectationis. Iſtã ꝓbat ſcũs Tho. pmo contra gentiles caͦ.91. (Sicut (inquit) bonũ ⁊ malũ apprehẽſuʒ ſunt obiectũ appetitus ſenſibilis:ita ⁊ appetitus itellectiui: vtriuſq; enim eſt ꝓſeq̇ bonũ:⁊ fugere malũ:aut ſʒ veritatẽ:aut ſʒ eſtimationẽ:niſi ꝙ obiectũ appetit⁹ intellectiui eſt cõmuni⁹ q̃ʒ ſenſitiui:qꝛ appetit⁹ itellectiuus reſpicit bonũ vel malũ ſimplr:appetitus aũt ſenſitiu⁹ boᵐ ⁊ malũ ſʒ ſenſũ:ſic ẽt obm itellect⁹ ẽ cõius q̃ʒ ſenſus. Sʒ opõnes appetit⁹ ſpẽʒ ex obiectis ſortiũť. Inueniunť igiť in appetitu itellectiuo:q̇ ẽ volũtas:ſiles opationes ſʒ rõnẽ ſpẽi opationib⁹ appetitus ſenſitiui in h̃ differẽtes:ꝙ in appetitu ſenſitiuo ſunt paſſiões ꝓpter cõicationẽ eius ad organũ corporale:in intellectiuo ãt ſunt operationes ſimplices:ſicut. n. per paſſiones timoris:que ſunt in appetitu ſenſitiuo refugit quis malum futuꝝ:ita ſine paſſione appetitus intellectiuus idẽ operať. cũ igiť gaudiũ ⁊ delectatio deo nõ repugnent ſm ſuã ſpeciẽ:ſed ſolũ inq̃ʒtũ ſunt paſſiões: in volũtate ãt ſunt ſm ſuã ſpeciẽ:non aũt vt paſſiones: relinquiť ꝙ diuine voluntati nõ deſint. ¶ Itẽ gaudiũ ⁊ delectatio eſt quedã quetatio voluntatis in ſuo volito: deus autẽ in ſeipſo:qui eſt ſuũ principale volitũ maxime quietatur. vtpote ipſe in ſe oẽʒ ſufficiẽtiã hñs. ipe igiť per ſuã voluntatẽ in ſe maxime gaudet ⁊ delectatur. ¶ Item delectatio eſt quedã opationis perfectio. vt pʒ ꝑ phm̃ xͦ. ethicoꝝ. Perficit eñi operationẽ ſicut pulchritudo iuuentutẽ:ſed de⁹ perfectiſſimã operationẽ hʒ intelligendo. ſi igiť noſtrũ intelligere pp ſuã operationẽ eſt delectabile:diuũ itelligere erit ſibi delectabiliſſimũ.) Hec ille. ¶ Que autẽ ſit differentia inter gaudiũ ⁊ delectationẽ dicit ibidẽ. (Differunt autẽ ratione gaudiũ ⁊ delectatio:nã delectatio ꝓuenit ex bono realiter coniuncto:gaudiũ autẽ hoc nõ requirit: ſed ſola quietatio voluntatis ſufficit ad rationẽ gaudij. vñ delectatio eſt ſolũ de cõiuncto bono:ſi ꝓprie ſumať: gaudiũ autẽ de exteriori etiã. Ex quo patet: ꝙ deus ꝓprie in ſeipſo delectať. gaudet aũt in ſe:⁊ in alijs.) Hec ille. ¶ 10. ꝯ. Aliquis actus diuine volũtatis hʒ rõnẽ amoris. Iſtã probat ibideʒ caͦ.92ͦ. dicens. (Oportet in deo amorẽ eẽ ſm actũ voluntatis ei⁹:hoc eñi eſt ꝓprie de rõne amoris:ꝙ amans bonũ amati velit:de⁹ aũt vult bonũ ſuũ ⁊ alioꝝ. ſm hoc igiť de⁹ ⁊ ſe ⁊ alia amat. ¶ Itẽ ad veritatẽ amoris requiť ꝙ bonũ alicui⁹ ꝓut eſt ei⁹ velit. cui⁹ enim bonũ aliq̇s vult ſolũ ꝓut in alteri⁹ bonũ cedit: ꝑ accidẽs amať:ſicut q̇ vult vinũ conſeruari: vt illud bibat:aut hoiem:vt ſibi ſit vtilis:aut delectabilis:ꝑ accidens amat vinũ:aut hoiem:ꝑ ſe aũt ſe ipſuʒ:ſed deus vult bonũ vniuſcuiuſq; ſʒ ꝙ ẽ ei⁹:vult. n. vnũquodq; eẽ ſʒ ꝙ ī ſe bonũ ẽ. lʒ ẽt ordineť vnũ in bonũ alterius. deus igiť vere amat ⁊ ſe ⁊ alia.) Hec ille. ¶ xiᵃ ꝯ. Aliquis act⁹ volũtatis diuine põt dici amor amicitie proprie:⁊ aliq̇s quaſi amor cõcupiſcẽtie. Iſtã ꝯnẽ probat ſcũs doctor pma pte. q. 20. arti. 2ͦ. ad 3ᵐ dicẽs. (Amicitia nõ põt haberi:niſi ad creaturas rõnales: ī q̇bus cõtingit eẽ reamationẽ:⁊ cõicationẽ ī opib⁹ vite: ⁊ q̇bus cõtingit bñ euenire:vel male ſm fortunã ⁊ felicitatẽ: ſicut ⁊ ꝓprie ad eas beniuolẽtia eſt: creature aũt irrationales nõ poſſunt ꝑtingere ad amãdũ deum: nec ad cõicationẽ itellectualis ⁊ btẽ vite: q̃ de⁹ viuit. ſic ergo deus ꝓprie loquẽdo non amat creaturas irrationales amore amicitie:ſed amore q̃ſi cõcupiſcẽtie: inquantũ ordinat eas ad creaturas rationales: ⁊ etiã ad ſeipſum nõ ꝙ eis indigeat:ſed ꝓpter ſuaʒ bonitatẽ ⁊ noſtram vtilitatẽ:cõcupiſcim⁹. n. nobis aliqđ ⁊ etiã alijs.) Hec ille. ¶ 12ᵃ ꝯ. In diuina voluntate nõ eſt aliqua virtus per modum habitus. Iſtam ꝯnẽ ꝓbat ſanctus Tho. ꝯ gẽtiles caͦ.93ͦ. dicẽs. (Opʒ. n. ſicut eſſe diuinũ eſt vniuerſalr perfectũ omniũ entiũ ꝑfectiões ī ſe quodãmõ cõprehẽdẽs: ita ⁊ bonitatẽ ei⁹ omniũ bonitates in ſe cõprehẽdere quodãmõ: virtus autẽ eſt bonitas q̇dã virtuoſi:nã ſm eã dicitur bon⁹:⁊ opus ei⁹ bonũ. Oportet ğ bonitatẽ diuinã oẽs virtutes ſuo modo continere. vñ nulla eoꝝ ſʒ habitũ in deo diciť ſicut ī nobis. Deo enim nõ cõuenit bonũ eẽ ꝑ aliqđ aliud additum ei: ſʒ per eſſentiã ſuã:cũ ſit oĩo ſimplex: nec etiã ꝑ aliqđ additũ ſue eſſentie agit:cũ ſua actio ſit ſuũ eſſe:nõ eſt igi

Cap. 84.

Pſal. 5.

Cap. 4ͦ.

tur virtus in deo aliq habitus:ſʒ ſua eſſentia. ¶ Iteʒ Habitus iperfectus act⁹ eſt q̄ſi medi⁹ inter potētiā ꝛ actū: vñ ꝛ hñtes habitū dormientib⁹ cōparant̄. In deo aūt eſt act⁹ pfectiſſim⁹. actus igiť in eo nō eſt ſicut habitus vt ſcia:ſʒ ſicut cōſiderare:qḋ eſt actus vltimus ꝛ pfectus. ¶ Adhuc. Habit⁹ potētie alicui⁹ eſt pfectiuꝰ: in deo aūt nihil eſt ẜm potentiā:ſʒ ſolū ẜm actū. in eo igitur habitus eſſe nō pōt. ¶ P̄. Habit⁹ eſt de genere accidētis:qḋ in deo oio nō eſt. ḡ nec virtus aliq̄ in deo ẜm habitū dr̄:ſʒ ſolū ẜʒ eēntiā. Hec ille. ¶ 13ª ꝓ. In diuina volūtate nō eſt fortitudo:nec tēperātia ẜʒ ppriā rōnē:qua dicunť vtutes morales. Iſtā ꝯnē pbat ibidē ſic dicens. (Uirtutū que circa actiuā vitā ſūt:quedā circa paſſiones nos dirigūt:quas in deo ponere nō poſſumus:vtutes eni q̄ circa paſſiōes ſunt ex ipſis paſſionib⁹ ſpēm ſortiunť:ſicut ex obiectis ppriis:vñ ꝛ temperantia a fortitudine differt inq̄tū hec circa ꝯcupiſcibilia eſt:illa vo circa timores ꝛ audacias:in deo autē paſſiones nō ſunt:vt oſtenſū eſt.igiť nec hō vtutes in deo eē pñt. ¶ Itē. Hmōi vtutes nec in pte itellectiua ale ſunt:ſed in pte ſenſitiua:in q̄ ſola paſſiones eſſe pñt
Tex. cō. 16. ꝛ infra. vt pbať 7° phyſicoꝝ. In deo aūt nō eſt ſenſitiua pa:ſʒ ſolus intellectus:relinqť igiť φ in deo hō virtutes nō ſunt ēt ẜʒ ppriās rōnes.) Hec ille. ¶ 14ª ꝓ. In diuina voluntate eſt iuſticia diſtributiua ẜʒ ppriā rōnē:nō aūt cōmutatiua. Iſtaʒ ꝯnē pbat ſcūs Tho. pma pte. q. 21. arti. p̄. dicēs. (Duplex eſt ſpecies iuſticie:vna q̄ cōſiſtit in mutua datione ꝛ acceptione:vtputa q̄ ꝯſiſtit in venditione:ꝛ emptiōe:ꝛ alijs hō cōmutationib⁹:ꝛ hec dr̄
Cap. 5°. a phō in 5°. ethicoꝝ iuſticia cōmutatiua vel directiua cōmutationū:ſiue cōmutationū:ꝛ hec non ꝯpetit deo:qꝛ vt dic apl'us ad Ro. 11°. Quis pōr dedit illi:ꝛ retribuetur ei: Alia ē q̄ ꝯſiſtit in diſtribuēdo:ꝛ dr̄ iuſtiª diſtributiua:ẜʒ quā qs gubernator vł diſpēſator dat vnicuiqꝫ ẜʒ ſuā dignitatē. Sicut ḡ ordo ꝯgruus familie ꝛ cuiuſcūqꝫ multitudinis gubernate demōſtrat hō iuſticiam in gubernāte:ita ordo vniuerſi:q apparet tā in reb⁹ nāīlibus q̄ʒ in reb⁹ volūtarijs demonſtrat dei iuſticiā:vñ dicit Dionyſius. 8°. ca°. de diuinis nominib⁹. Opꝫ videre in hoc verā eē dei iuſticiā:φ oibus tribuit ẜʒ ppriā vniuſcuiuſqꝫ exiſtentiū dignitatē:ꝛ vniuſcuiuſqꝫ nāʒ in pprio ſaluat ordine ꝛ virtute.) Hec ille. ¶ Eandē ponit ſniam p̄ ꝯtra gentiles ca°. 93°. Et 4°. ſen. diſ. 46. q. i. arti. p̄. queſtiuncula pma. ¶ 15ª ꝓ. Tam paſſiones q̄ʒ virtutes morales:q̄ exiſtunt circa paſſiōes:pñt attribui deo metaphorice. Iſtā pbat ſcūs doctor p̄ ꝯ gentiles ca°. 92°. quo ad paſſiones dicēs. (Sciēdū inquit) φ alias pfectiones. ſ. preter gaudiū ꝛ amorē:q̄ ẜʒ ſpēm ſuaʒ diuine pfectioni repugnant:in ſacra ſcriptura de deo dicūtur:nō qdē pprie:vt pbatū eſt:ſʒ metaphorice pp ſilitudinē vel effectuū:vel alicuius affectionis p̄cedentis. Dico aūt effectuū:qꝛ iterdū volūtas ex ordine ſapientie in illū effectū tendit:in quē aliqs ex paſſione defectiua inclinať. Iudex enim ex iuſticia punit:ſicē iratus ex ira:deus enim dr̄ aliqn̄ iratus inq̄tū ex ordi
Pſal. 2. ne ſapientie ſue aliquē vult punire,ẜm illud pſal. Cū exarſerit in breui ira eius ꝛc̄. Miſericors vo dr̄ inq̄tū ex ſua beniuolentia miſerias hominū tollit:ſicut ꝛ nos pp̄ter miſericordie paſſionem facimus idē:vñ in pſal.
Pſal. cxliiij Miſerator ꝛ miſericors dñs:patiens ꝛ multū miſericors. Penitens aūt interdū dr̄ inquantū ẜm eternum ꝛ imutabilē ordinē ſue prudentie facit que prius deſtruxerat:vel deſtruit q̄ prius fecerat:ſicē ꝛ penitētia moti facere inueniunť. Unde Geñ. 6°. Penitet me fe. ho. Qꝫ aūt hoc pprie itelligi nō poſſit:pꝫ p hoc qḋ hr̄ pmo Reg. 15°. Triumphator in iſrł non parcet:neqꝫ penitudine flecteť. Dico aūt p ſilitudinē pcedentis affectiōis nā amor ꝛ gaudiū:q̄ in deo pprie ſūt:pncipia ſunt oiuʒ affectionū:amor qdē per modū pncipij mouentis:gaudiū vo p modū finis:vñ ꝛ irati punietes gaudēt quaſi finem aſſecuti. Dicitur ergo deus triſtari inq̄tū ei accidunt aliqua contraria his:que ipſe amat ꝛ approbat: ſicut ꝛ in nobis eſt triſticia de his:que nobis nolentib⁹ accidunt:ꝛ hoc pꝫ Yſa. 59. Uidit de⁹:ꝛ malū apparuit in oculis eius:qꝛ nō eſt iudiciū. Et vidit deus:qꝛ nō eſt vir:ꝛ aporiatus eſt:qꝛ non eſt qui occurrat.) Hec ille. ¶ Ex qb⁹ pꝫ pma pars ꝯclōnis. ¶ 2ᵐ vo pbat ibidē ca°. 93°. dicens. (Fortitudo:magnanimitas:manſuetudo:ꝛ alie hō virtutes:que ſunt ẜm inclinationem appetitus in aliqḋ ſpūale bonum:ſicut eſt honor:dominiū: vindicta:ꝛ alia hmōi:in deo proprie eſſe non poſſunt eo φ circa paſſiones ſunt:dr̄r tñ in ſcriptura metaphorice de deo pp ſilitudinē effect⁹:vt eſt illud pmi Reg. 2°. Nō eſt fortis ſicut de⁹ noſter. Et Michee 6°. Querite manſuetū ꝛc̄. Quedā aūt ſūt ẜʒ inclinationē appetitus in aliqḋ corpale bonū:qḋ eſt delectabile ẜʒ ſenſuʒ: ſicut ſunt cibi:ꝛ potus:ꝛ venerea:circa quoꝝ ꝯcupiſcentias eſt ſobrietas caſtitas:ꝛ vliter tēperātia ꝛ cōtinētia: vñ qꝛ corporales delectationes oio a deo remote ſunt: nec pprie deo cōueniūt cū circa paſſiōes ſint:nec etiaʒ metaphorice de deo dicunť in ſcripturis:qꝛ nō eſt accipere ſilitudinē ipſaꝝ in deo ẜʒ ſilitudinē alicuius effe
ctus.) Hec ille. ¶ Sʒ ꝯ pdicta arguit Aure. multipliciter Et p̄ cōtra 3ᵐ ꝯnē ſic. Ois pfectio ſimplr multo intimi⁹ cōpetit diuinitati q̄ʒ alicui forme create:ſʒ aliq̄ forma creata eſt repibilis:q̄ ſic eſt velle itrinſece:φ ſi poneretť inelicita ꝛ ſubſiſtens:velle ſuū eēt oio ineliciū tū ꝛ ſubſiſtens:ſicut pꝫ de q̄litate:q̄ eſt volitio formaliter in voluntate cauſata:illa quidē ſi poneretur realr inelicita ꝛ ſubſiſtēs:neceſſario velle eēt inelicitū ꝛ ſubſiſtens. ḡ diuinitas ſic erit ſuū velle:φ niſi ipſa eliciať: nec ei⁹ velle eliciať:ꝯſtat aūt φ eēntia nō ē elicita:nec pducta realiter:aut ẜm rōnē. nec igiť velle diuinum cōcipi dꝫ vt elicitū aliquo mō ẜʒ rōnē ab aliqua volūtate. ¶ 2° ſic. Quēcūqꝫ aliq̄ ſunt idē re ꝛ rōne:ipoſſe eſt φ vnū ſit ẜm rōnē elicitū vel pductū:qn reliquū ſit pductū:ſed pbatū eſt φ velle diuinū nō eſt aliud realiter:aut ẜm rōnem intrinſece:niſi ipſamet diuinitas:et rō diuinitatis:ꝛ cōſtat φ rō diuinitatis nullo mō eſt pducta:nec elicita ab aliq̄ potētia. ḡ nec velle diuinum cōcipi dꝫ vt elicitū ab aliq̄ poª:ſed vt ſe hñs abſqꝫ pncipio elicitiuo. ¶ 3°. Nō eſt maius incōueniēs:nec minus ꝯceptibile φ rō volitionis actualis cōcipiať eſſe a ſe:ꝛ a nullo alio elicitur ẜm rōnē q̄ʒ φ realitas ipſius cōcipiať eē a ſe:ꝛ nō elicita ẜʒ rē:ſʒ manifeſtū eſt cuilibʒ fideli:φ 2ᵐ dari dꝫ:cū eni res volitiōis ꝛ res eſſentie idē ſint:ſi pduceretť res volitiōis neceſſario:ꝛ res eſſentie eſſet elicita ꝛ pducta:qḋ oio abſonū eſt. igitur nec rō volitiōis dꝫ φ ſit pducta ēt ẜʒ rōnē:ſʒ intelligitur vt exiſtēs a ſe:ꝛ nō ab aliquo pncipio elicitiuo:vñ pꝫ qūo falſuʒ eſt qḋ aliq ſunt dicere ſoliti:videlʒ φ voluntas in deo eliciat actū volēdi ẜʒ noſtrū modū itelligendi:dꝫ eni p oppoſitū apphēdi. ſ. φ diuinitas eſt qḋdā velle oio a ſe:nō egrediens ab aliqua volūtate:cuʒ ſit actio pura. Hec ille. ¶ Contra 2ᵐ pte 8ᵉ ꝯnis arguit pbādo φ in deo nullo mō ponēda ſit formalr rō odij. Cōſtat inquit φ odiū diuidit i diſplicētiā ꝛ fugā:ſicut amor in deſideriū ꝛ cōplacentiā:vñ qḋ oditur ideo dr̄ odiri:qꝛ diſplicet:vel qꝛ odiens fugit:ꝛ reſpuit odituꝫ ſed manifeſtum eſt:φ nulla diſplicentia cadit in deo imo

Contra 3ᵃᵐ cōclōnē Aureo. diſ. 46. q. pª. arti. p̄. ꝓpōne. 2ª.

An velle diuinū eliciať a diuina volūtate vel ẜm rōnem.

Contra 8ᵃᵐ idem vbi ſupra artic. 2°. ꝓ op. S. T. 2°. u°. Utrū in deo ſit rō odij formaliter.

Utrum amor gaudium et delectatio in deo rōne differant.

imo cōplacentia iſinita: ſilr nec aliqua fuga appetitus. ğ nullo mō aliqua ꝓpria rō odij eſt in deo. ⁋ Contra ꝯnē 9am arguit in hoc ꝙ vr̄ ponere diſtinctionē rōnis inter amorē: ⁊ gaudiū: ⁊ delectationē ꝓut ſūt i deo: ita ꝙ amor diſtinguaꝛ a deſiderio ⁊ delectatione tāq̄ aliꝰ actꝰ: hoc. n. inquit verū nō eſt: ꝯſtat eni ꝙ amor nō eſt aliud q̄ amor cōplacētie: nō eniȝ deꝰ hȝ amorē ꝯcupiſcentie aut deſiderij alicuiꝰ: ſȝ manifeſtum eſt ꝙ ꝯplacere in aliquo idē eſt: qȯ gaudere ⁊ delectari in eo. ğ rō amoris i deo nō ē alia a rōne ꝯplacētie ⁊ gaudij ac delectationis. ⁋ 2°. inquit. Qꝛ declaratū eſt. ſ. cū de fruitiōe ageret: ꝙ amor nō ē actꝰ tertiꝰ a deſiderio ⁊ delectatione ſeu cōplacētia: ſȝ eſt qȯdā cōe diuiſuȝ p amorē deſiderij ⁊ amorē ꝯplacētie: ⁊ iō reſpicit bonum abſolute: ſiue hītū ſiue nō hītū: niſi inquātū reſpicit bonum hītū inq̄tū eſt idē cū ꝯplacētia: nō hītū v̓o inq̄tū ē idē cū deſiderio: ſȝ manifeſtum eſt ꝙ i deo nō ē amor deſiderij. ğ nō eſt verū ꝙ rō amoris in deo ſit alia a rōne ꝯplacētie ⁊ delectatōis. ⁋ Cōtra. 10am. ꝯnē arguit i hoc ꝙ ait deū amare creaturas q̊dāmō amore ꝯcupiſcētie: nō qꝛ eas ſibi ꝯcupiſcat: ſȝ qꝛ amat ⁊ vult eis bonum: qȯ hn̄t: aut eni intelligit ꝙ velit eis bonum ꝯplacendo in bonitate: aut vult eis bonū nō ꝯplacēdo: ſȝ appetēdo eis bonuȝ: ſȝ nō pōt dari 2m: qꝛ tale appetere: ꝯſiderare: vl' optare ⁊ vlr motus aliqs reſpiciēs bonum aliqȯ vt futurū repugnat deo ſm ꝓpriā rōnē: vn̄ dici nō pōt: ꝙ deꝰ appetat aliqd vt ſibi vel alteri: vt magis inferꝰ apparebit. ğ neceſſe eſt ꝙ detur primum: ſcȝ ꝙ deus nō alr diligit creaturas niſi qꝛ cōplacet in ſua bonitate: ⁊ ex hoc ꝯplacuiſſe dr̄ in oī entitate equipollenter ⁊ eminēter. Hec ille. ⁋ Contra 14am ꝯnē arguit ꝓbādo: ꝙ rō iuſticie cōmutatiue hēat locū in deo. ⁋ Prio ſic. Cōſtat inquit ꝙ iuſticia directiua in penis ꝑtinet ad iuſticiā cōmutatiuā: vt dicit phūs 5°. ethi. Cōmutat eni ⁊ regulat culpā p penā: ⁊ reddit culpe qȯ ſuū eſt: vn̄ culpa ſm cōmutatiuam iuſticiā emit penā: ſȝ manifeſtum eſt ꝙ iuſticia punitiua hȝ locū i deo: punit eni iuſte ſȝ qȯ ſcriptū ē Daniel. 9°. (Juſtus dñs in oībus operibꝰ ſuis: q̄ fecit nobis: nō eni audiuimus vocē eius.) ğ iuſticia cōmutatiua locū hȝ i deo. ⁋ 2°. ſic. Scdȝ cōmutatiuā iuſticiaȝ p̄miū correſpondet merito: vn̄ q meretur dr̄ lucrari p̄miū: ⁊ quodāmō illud emere. Juxta illud Apoc. 3°. (Suadeo tibi emere aurū ⁊ argētū.) Et apl's vocat p̄miū: qȯ redditur merito: ⁊ labori: coronā iuſticie. 2. Timoth. 4°. Sȝ manifeſtū ē ꝙ deꝰ reddit p̄miū ꝓ merito. ğ iuſticia cōmutatiua locuȝ hȝ in deo. ⁋ 3°. Qꝛ nō eſt verū ꝙ iuſticia diſtributiua ſolū attendaꝛ in redditione p̄mij ꝓ merito: imo neceſſario exigit ibi iuſticia cōmutatiua: laborē in requiē: triſticiā in delectationē: meritū in p̄miū cōmutās: vn̄ cū iuſticia diſtributiua attendaꝛ in hoc: ꝙ aliqd cōe ꝑſonis diuabꝰ diſtribuaꝛ ſȝ meritū ⁊ dignitatē earū: manifeſtū eſt ꝙ ſupponit cōmutatiuā iuſticiā: ſȝ quā dignū eſt ⁊ debituȝ: ꝙ illud cōe diſtribuaꝛ illis ꝑſonis: ⁊ plus vni q̄ alteri. Sic igiꝛ eſt i deo diſtributiua iuſticia cōparādo totā multitudinē vniuerſi: inq̄tū in n̄alibꝰ vnicuiqȝ diſtribuit: qȯ ſibi debitū eſt: ⁊ in moralibꝰ p̄miū diſpenſat ſȝ gradū ⁊ dr̄iaȝ meritorum: eſt tn̄ in eo cōmutatiua iuſticia in ordīe ad quālibȝ ꝑſonā ſingulr ſumptā: inq̄tū cōmutat culpā in penā debitā: ⁊ meritū in premiū. ⁋ 4°. Qꝛ lȝ p̄ma grā nūq̄ reddaꝛ ꝓ meritis: ⁊ iō dicit aplus. (Quis prior dedit ei ⁊ retribuetur ei.) ſȝ qm̄ p̄ma grā habita p eā poſſint iuſti alia ꝓmereri q̄ poſtmodū deus iuſte retribuit: nullo mō pōt negari: cum dies iudicij nominetur dies retributionis iuſtorum ſm ꝙ orat ꝓpheta. (Retribue ſuo tuo.) Et alibi loquēs de diuinis p̄ceptis dicit. (Jn cuſtodiēdis illis retributio multa.) ğ pȝ ꝙ in deo eſt iuſticia retributiua: ⁊ ꝯſequēter iuſticia cōmutatiua. Hec ille. ⁋ Ad iſta dr̄: ⁊ primo ad ea: que ſunt ꝯ 3am ꝯnē. ⁋ Ad primum q̄deȝ dr̄: ꝙ nec diuina eſſentia: nec aliqua q̄litas a nobis intelligiꝛ p modū volitionis niſi q̄tenus intelligiꝛ p modū eliciti: nō tn̄ dico ꝙ intellectus noſter itelligat diuinū velle fore elicitū: ſȝ qꝛ intellectus noſter nō intelligit velle niſi p creaturas ⁊ in cōceptionibꝰ creaturarum: in qbꝰ oē qȯ cōcipiꝛ p modū actionis: cōcipiꝛ p modū eliciti: iō viator ꝯcipiēs diuinū velle: ꝯcipit illud ſub quadā rōne: que repreſentat rē egredientē ⁊ elicitā a voluntate: ſcit tn̄ ⁊ intelligit viator: ꝙ ille modus itelligēdi eſt incōpetens ad intelligenda diuina: qꝛ ſcit ꝙ diuinū velle nō eſt elicitū realiter ab ipſa diuina volūtate plusq̄ ecōtra: ſed nō pōt ſub alia rōne intelligere illud velle niſi ſub tali rōne: qꝛ intelligit diuinū velle nō in ſe: ſȝ ſub cōceptu: quē format intellectꝰ de actu noſtre volūtatis: cui eſt adiuncta illa imꝑfectio. ſ. ꝙ nō ſubſiſtit: ſȝ eliciꝛ a volūtate noſtra: ⁊ iō opȝ ꝙ ꝓportionalr itelligat velle diuinū: ⁊ ita intelligiꝛ cū dr̄ ꝙ diuinū velle eſt elicitū ſm rōnē a volūtate: ſȝ nō ſȝ rē. ⁋ Ad 2m negaꝛ minor: nā velle diuinum ⁊ volūtas diſtinguūtur rōne dum intelliguntur: qꝛ nō intelligunꝛ niſi eo ꝯceptu: quo intelligimus voluntatē creatā ⁊ velle creatū: que ꝯſtat ꝙ diuerſis ꝯceptionibus itelligunꝛ a nobis. ⁋ Ad 3m dico: ꝙ falſum ſupponit. ſ. ꝙ nos nō ꝯcipiamꝰ diuinuȝ velle eſſe inelicitū: nos enim bn̄ cōcipimus diuinum velle p modū eliciti: ſȝ nō intelligimus ꝙ ſit elicitum: nec ꝙ ſua realitas ſit elicita: aut ſua rō. Uerūtn̄ dico ꝙ realitas eius pōt cōcipi p modū ineliciti: ſȝ illa realitas ſi cōcipiaꝛ ſub rōne volitiōis actualis: nō pōt a nobis cōcipi niſi eo mō: quo cōcipimus velle creatuȝ: qȯ intelligimus vt elicitū: ⁊ iō non eſt ſimile de realitate volitionis: ⁊ de volitione vt volitio. ⁋ Ad argumētū ꝯtra 8am ꝯclōnē dr̄: ꝙ deficit in q̄ttuor. Primo qꝛ iponit ꝙ ſcūs doctor ponat: ꝙ rō odij ꝓprie eſt in deo: hoc eni nō ponit: vt pȝ in recitatione dictorum ſuorum: q̄ in illa ꝯne poſui. ⁋ 2°. Qꝛ ſi ponat hoc: non tn̄ ponit ꝙ illud odiū directe cadat ſup aliqȯ ens poſitiuū: imo potius ſup defectū entis. ſ. pctm̄. ⁋ 3°. Qꝛ ſupponit vnum falſuȝ. ſ. ꝙ amor diuidaꝛ in deſideriū ⁊ ꝯplacētiā. ⁋ 4°. Qꝛ licȝ triſticia ſit totaliter a deo relegāda: nō tn̄ ideȝ videꝛ de diſplicētia: que eſt odiū: ſicut amor eſt cōplacentia: talis enim diſplicentia nō eſt niſi velle nō eſſe: ⁊ hoc nō repugnat deo reſpectu aliquorum defectuū: quos vellet nō eſſe in ſuis electis volūtate ācedēte. ⁋ Ad argumenta ꝯtra 9am ꝯnē dictū eſt ſupra. ſ. diſtinctione p̄manā vt ibi pȝ: hic aſſumit aliqua eſſe ꝓbata demōſtratiue: q̄ tn̄ nō ſunt: vtpote ꝙ oīs amor ſit deſideriū: vel delectatio. Jtē ꝙ amor nō ſit tertius actus ab illis: iſta eni falſa ſunt: vt ibi patuit. ⁋ Ad argumenta contra 10am ꝯnē dico: ꝙ deus vult bonū creaturis nō appetendo: aut deſiderādo eis bonū: cū in eo nec deſideriuȝ nec appetitus ꝓprie locum habeant: ſed volēdo eis bonū: qȯ habent: vel habiture ſunt: nō ꝙ illud ſit deo futurū: ſȝ rebus qbus vult bonum ꝓ tali tēpore: nec tn̄ dico ſicut arguens dicit: ꝙ deus nō cōplaceat niſi in ſua bonitate: ⁊ ꝙ iō dicaꝛ equiualenter alia velle: vt in alio articulo dicetur. ⁋ Ad argumenta cōtra 14am ꝯclonem dr̄. ⁋ Ad p̄mū quidē ꝙ iuſticia directiua in penis nō hȝ rōneȝ iuſticie cōmutatiue: cuius rō eſt: qꝛ ſm ꝙ ait ſcūs Tho. 2a 2e. q. 61. arti. 2°. (Jn iuſticia cōmutatiua accipiꝛ mediū ſm ꝓportionalitatē ariſmeticā: nam in cōmutationibꝰ reddiꝛ aliqd alicui ſingulari ꝑſone

Utrum deus amet creaturas amore ꝯcupiſcentie qꝛ vult eis bonum.

Capite. 5.

Pſal. 18.

Pſal. 18.

.q. p°. i reſp. ad argu. Contra 9am cōcluſionē.

Juſticia directiua in penis nō hȝ rōnem iuſticie cōmutatiue.

ꝓpter rem eius:q̄ accepta eſt:vt maxime pꝫ in emptione
ꝛ venditiōe:in quibus p̄mo inueniť rō cōmutationis
ꝛ iō opꝫ adequari rē rei:vt quāto iſte plus hꝫ q̄ ſuum
ſit de eo:qd̄ eſt alteri⁹:tātūdē reſtituat ei cuius eſt:ꝛ ſic
ſit equalitas ſm ariſmetricā medietatē:que attendiť
ſm parē quātitatis exceſſum:ſicut quinqꝫ eſt medium
inter ſex ꝛ quattuor:in vnitate enim excedit ꝛ excediť
ſi ergo vterqꝫ a p̄ncipio habebat quinqꝫ:ꝛ vnus eoꝝ ac
cepit vnū de eo:qd̄ eſt alterius:vnus.ſ.accipiēs habe
bit ſex:ꝛ alteri relinquuntur quattuor.erit ḡ iuſticia ſi
vterqꝫ reducať ad mediū:vt accipiať vnū ab eo q hꝫ
ſex:ꝛ detur ei q hꝫ quattuor:ſic enī vterqꝫ hēbit quinqꝫ
qd̄ eſt mediū.) Hec ille. ¶ Ex quibus pꝫ:ꝙ in iuſticia
cōmutatiua accipiť mediū ſꝫ ꝓportionalitatē ariſme
tricā. Iſto mō aūt nō ſeruat mediū deus in puniēdo:
nō enim punit ad cōdignū:vt quātū abſtulit deo pec
cator ꝑ culpā:equale reddat ꝑ penā:ſꝫ attendiť ibi pro
portionalitas:vn̄ ſcūs doctor 4°.ſen.diſ.46.q.2.ar.2°.
queſtiuncula p̄ma ad p̄m ſic ait. (Equalitas iſta.ſ.in di
uina punitione nō eſt attendēda ſm ꝯparationē pene
ad culpā:ſꝫ ſꝫ ꝓportionē duoꝝ peccantiū ad duas pe
nas:vt.ſ.qui plus peccauit:plus puniať:ꝛ ſꝫ ꝙ excediť
in peccato:ſic excedať in pena:ꝛ ſic etiam intelligende
ſunt oēs auctoritates:q̄ videnť equalitatē culpe ꝛ pe
ne demonſtrare.) Hec ille. ¶ Ex quib⁹ pꝫ:ꝙ deus in
puniendo nō ſuat eq̄litatē inter culpā ꝛ penā:ac ꝑ hoc
nec mediū iuſticie cōmutatiue:ſꝫ potius diſtributiue:
nā mediū in tali iuſticia diſtributiua attendiť ſm ꝓ
portionē geometricā ſm ꝙ ipſe ait.2° 2ᶜ.vbi ſupra.ait
enī ſic. (In iuſticia (inquit) diſtributiua nō accipitur
mediū ſm equalitatē rei ad rē:ſꝫ ſꝫ ꝓportionē rerum
ad ꝑſonas:vt ſcꝫ ſicut vna ꝑſona excedit aliā:ita ēt res
que dať vni ꝑſone excedat rē:que dať alteri:ꝛ iō p̄hus
5°.ethi.c.5°. dicit ꝙ tale mediū eſt ſꝫ geometricā ꝓportionalitatē
i q̄ attēdiť eq̄lem ſꝫ q̄titatē:ſꝫ ſꝫ ꝓportionē:ſic̄ ſi dica
mus ꝙ ſic̄ ſe hn̄t ſex ad q̄ttuor:ita ſe hn̄t tria ad duo:
qꝛ vtrobiqꝫ eſt ſeſquialtera ꝓportio:in q̄ maius hꝫ to
tū min⁹ ꝛ mediā ptē ei⁹:nō eſt aūt eq̄lis exceſſus ſm
quātitatē:qꝛ ſex excedūt q̄ttuor i duobus:tria vō exce
dūt duo i vno.) Hec ille. ¶ Ex q̄ pꝫ quō diua iuſticia
punitiua nō hꝫ rōnē iuſti° cōmutatiue:ſꝫ poti⁹ diſtribu
tiue:per q̄ pꝫ ad p̄m. ¶ Ad 2m dr̄ eodē mō:qꝛ de⁹ in p̄
miādo nō obſeruat mediū ſꝫ ꝓportionalitatē ariſme
tricā:ſꝫ potius ſꝫ ꝓportionalitatē geometricā:nō enī
eſt eq̄litas meriti ad p̄miū:ſꝫ tn̄ ſi qs hꝫ maius meri
tū q̄ alius:ſꝫ hoc magis q̄ alius p̄miať.nō ḡ eſt ibi iu
ſticia cōmutatiua ſꝫ diſtributiua. ¶ Ad 3m dr̄ ſicut ad
p̄mū. Cū aūt dicit arguens ꝙ iuſti° diſtributiua nō ſo
lū in p̄miatiōe ꝛc̄. Dico ꝙ illa ꝯmutatio de q̄ ip̄e loqť
parū ꝑtinet ad iuſticiā cōmutatiuā:illō.n.poti⁹ ē muta
tio vel cambiū q̄ iuſticia cōmutatiua:nimis gnālr.n.
ꝛ impropꝛie dictū eſt mutationē de dolore in gaudiū
eſſe iuſticiā cōmutatiuā:oporteret enī ibi eſſe dationē
ꝛ acceptionē:ꝛ mediū tale q̄le dictū eſt:q̄ duo deficiūt
in diuina premiatiōe:qꝛ nec ei aliqd dať:nec dictū me
diū obſeruať. ¶ Ad 4m dico ſicut ad p̄m:ſꝫ enī merito
reddať p̄miū:tn̄ deus vtrūqꝫ dedit:ꝛ ſilr nō obſerua
bať ibi mediū iuſticie cōmutatiue. Nec valet ꝯña.eſt
ibi retributio.ḡ eſt ibi redditio ꝓ acceptis:vel ḡ eſt ibi
iuſticia cōmutatiua:illud enī nō ſufficit:vt pꝫ. Et hoc
ſit dictum ad primum articulum.

Arti.2°. Quantum ad ſecundū articulum ſit p̄ª ꝯ. Licꝫ
p̄ncipale volitū a volūtate dei ſit ſo
la diua eēntia:tn̄ deus vult alia a ſua eſſentia. Primā
partē huius ꝯnis ꝓbat ſcūs Tho.ꝑ cōtra gentiles ca°.
75°.ſic. (Principale volitū eſt vnicuiqꝫ volēti cā volē
di:cum enī dico:volo ambulare vt ſaner:cām me arbi
tror reddere. ¶ Et ſi q̄rať q̄re vis ſanari:ꝓcedit i aſſi
gnatione cauſaꝝ quouſqꝫ ꝑueniať ad finē vltimū:qui
eſt p̄ncipale volitū:qd̄ eſt cā volēdi ꝑ ſeipſum.ſi igitur
de⁹ aliqd aliud p̄ncipalr̄ velit q̄ ſeipſum:ſeqť ꝙ aliqd
aliud ſit ei cauſa volēdi:ſꝫ ſuū eſſe eſt ſuū velle:vt oſt
ſum ſuit:igiť aliqd aliud erit ei cā eēndi:qd̄ eſt ꝯ rōnē Cap.74.
p̄mi entis. ¶ Adhuc. Unicuiqꝫ volenti p̄ncipale voli
tū eſt ſuus vltimus finis:nā finis eſt ꝑ ſe volit⁹:ꝛ ꝑ quē
alia ſūt volita:vltim⁹ aūt finis ē ipſe de⁹:qꝛ ipſe ē ſūmū
bonū:vt oſſuꝫ ē.igiť ipſe ē p̄ncipale volitū ſue volun Cap.42.
tatis. ¶ Ampli⁹. Unaqueqꝫ virtus ad ſuū obiectū p̄n
cipale ſm eq̄litatē ꝓportionať:nā virtus rei ſꝫ obie
cta menſurať:vt pꝫ ꝑ p̄hm p̄ celi ꝛ mundi:volūtas igi Tex.cō.117.
tur ex equo ꝓportionať ſuo p̄ncipali obiecto:ꝛ ſilr in
tellect⁹ ꝛ ſenſus:diuine aūt volūtati nihil ex equo ꝓ
portionať niſi ei⁹ eſſentia:igiť p̄ncipale obiectū diue
volūtatis eſt diua eēntia:cū aūt diua eēntia ſit eius eē
ꝛ intelligere:ꝛ oīa alia q̄ in ipſo eē dicunť:manifeſtū ē
ꝙ eodē mō vult p̄ncipalr ſe intelligere:ꝛ ſe velle:ꝛ ſe
eē vnū bonū:ꝛ quicqd aliō eſt hꝫ.) Hec ille. ¶ Sꝫ q̄tū
ad 2am partē ꝓbat ca°.76°.ſic. (Unuſqſqꝫ eius:qd̄ eſt
ꝑꝑ ſe volitū ꝛ amatū ab eo ꝑfectionē deſiderat:q̄ enī
ꝑꝑ ſe amamus volum⁹ eē optima ꝛ multiplicari q̄tū
poſſe eſt:ipſe aūt deus eēntiā ſuā amat ꝛ vult:nō autē
ſꝫ ſe augmētabilis eſt:aut multiplicabilis:vt ex ſupra Ca.44.55
dictis pꝫ:ſꝫ ſolū multiplicabilis eſt ſm ſuā ſilitudinē
que a multis ꝑticipať:vult igiť de⁹ rerū multitudinē
ex hoc ꝙ ſuā eēntiā ꝛ ꝑfectionē vult ꝛ amat. ¶ Am
pli⁹. Quicūqꝫ amat aliqd ſꝫ ſe:ꝛ ꝑꝑ ipſum:amat ꝑ ꝯñs
oīa:in qb⁹ illud inueniť:vt q amat dulcedinē ꝑꝑ ipſam
oꝫ ꝙ oīa dulcia amet:ſꝫ de⁹ ſuū eē ſꝫ ſe ꝛ ꝓpter ſe vult
vt ſupra oſſuꝫ ē:oē aūt aliud eē eſt q̄dā ſui eſſe ſꝫ ſili
tudinē ꝑticipatio:vt ex p̄dictis aliquatenꝰ pꝫ. Relinq Cap.75.76
tur ḡ ꝙ deus ex hoc ipſo q vult ꝛ amat ſe:vult ꝛ amat
alia. ¶ Itē. Quāto aliquid eſt ꝑfectioris virtutis:tāto
ei⁹ cauſalitas ad plura ſe extendit ꝛ in magis remota:
cauſalitas aūt finis in hoc cōſiſtit:ꝙ ꝑꝑ ipſum alia deſi
deranť:quanto igiť finis eſt ꝑfectior ꝛ magis volitus:
tanto volūtas volētis finē ad plura extēdiť rōne illi⁹
finis:diuina aūt eſſentia eſt perfectiſſima in rōne bo
nitatis ꝛ finis.ḡ diffundit ſuā cauſalitatē maxime ad
multa:vt ꝑꝑ ipſam multa ſint volita:ꝛ p̄cipue a deo:q
eā ſm totā ſuā virtutē perfecte vult.) Hec ille. ¶ 2ª ꝯ.
Licꝫ diuina volūtas eadē volitione velit diuinā eēn
tiā ꝛ alia volita:nō tn̄ neceſſario vult alia:ſicut neceſſa
rio vult diuā eſſentiā. Iſta ꝯclo hꝫ tres ptes. Primā ꝓ
bat ſcūs doctor ibidē.ca°.77°.ſic. (Oīs virtus vna opa
tione vel vno actu ferť in obiectū ꝛ in rōnē formalem
obiecti:ſicut eadē viſiōe videmus lumē ꝛ colorē:q ſit
viſibilis actu ꝑ lumen:cū aūt velim⁹ aliqd ꝑꝑ finē tm̄:
illud qd̄ ꝓpter finē deſiderať accipit rōnē voliti ex fi
ne:ꝛ ſic finis cōparať ad ipſum ſicut rō formalis ad obꝫ:
vt lumen ad colorē:cū igiť deus velit oīa alia a ſe ꝑꝑ
ſe:ſicut ꝓpter finē vt oſſuꝫ eſt:vno actu volūtatis vult
ſe ꝛ alia. ¶ Ampli⁹. Qd̄ ꝑfecte cognoſciť ꝛ deſiderať:
ſm totā virtutē cognoſcať ꝛ deſiderať:finis aūt voli
tus eſt nō ſolū ſm ꝙ in ſe ꝯſiderať:ſꝫ ēt ſꝫ ꝙ alia fiūt
appetibilia ꝓpter ipm:qui igiť ꝑfecte deſiderat finem
vtroqꝫ modo ipſum deſiderat:ſed nō eſt ponere aliquē
actum diuine volūtatis:quo velit ſe:ꝛ nō velit ſe perfe
cte:cum in eo nihil ſit iperfectū:quolibꝫ igiť actu:quo
deus vult ſe:vult ꝛ alia ꝓpter ſe. ¶ Itē cū deus ſemꝑ
velit ſe:ſi alio actu vult ſe ꝛ alio alia:ſequitur ꝙ in eo
ſint

ſint ſimul duo actus volũtatis:qḋ eſt impoſſibile:naꝫ vnius ſimplicis potẽtie nõ ſunt ſimul due opationes. ❡ Amplius. Velle dei eſt ſuũ eẽ:ſꝫ in deo nõ eſt niſi vnũ eſſe.ğ nõ eſt ibi niſi vnuꝫ velle.) Hec ille. ❡ 2^am^ ptẽ pbat ibidẽ ca°.82°.dicẽs.(Volũtas dĩna ẽ alioꝝ a diuina eſſentia vt ordinatoꝝ ad finem ſue bonitatis volũtas aũt nõ neceſſario fert̃ in ea:q̃ ſũt ad finẽ: ſi fi/nis ſine his eẽ poſſit:nõ eni hꝫ neceſſe medicus ex ſup/poſitione volũtatis:quã hꝫ de ſanando illa medicamẽ/ta adhibere infirmo:ſine qbus nihilominus põt infir/mũ ſanare.cũ igit̃ diuina bonitas ſine alijs eſſe poſſit: qnimo nec p alia ei aliqd accreſcat:nulla ineſt ei neceſ/ſitas vt alia velit ex hoc:ꝙ vult ſuã bonitatẽ. ❡ Adhuc Cũ bonũ itellectũ ſit ppriũ obiectũ volũtatis:cuiuſlꝫ per intellectũ cõcepti põt eſſe voluntas:vbi ſaluat̃ rõ boni:vñ q̃uis eſſe cuiuſlibet inq̃tũ hꝫ bonũ ſit:nõ eẽ aũt malũ:tñ nõ eſſe alicuius põt cadere ſub volũtate rõne alicuius boni adiuncti:qḋ ſaluat̃:ſꝫ nõ ex neceſſita/te:eſt eni bonũ aliqd eẽ ẽt alio nõ exñte.ſolũ igit̃ illḋ bonũ volũtas ſm ſui rõnẽ nõ põt velle nõ eſſe:quo nõ exiſtente tollitur totalr̃ rõ boni:tale aũt nullũ eſt pter deũ.põt igit̃ volũtas ſꝫ ſui rõnẽ velle nõ eſſe quãcũqꝫ rem pter deũ:ſed in deo eſt voluntas ſm totam ſuam facultatẽ:oĩa eni in ipſo ſunt vl̃iter pfecta.põt igit̃ de⁹ velle nõ eſſe quãcũqꝫ aliã rẽ pter ſe:nõ igit̃ de neceſſi/tate vult alia a ſe.) Hec ille. ❡ 3^am^ vo ptẽ pbat ibideꝫ ca°.81.dicẽs.(Opꝫ ꝙ deus de neceſſitate velit ſuũ eẽ ⁊ ſuũ velle:⁊ ſuã bonitatẽ:nec poſſit ꝯtrariũ velle:oſtẽ/ſum eſt eni ſupra:ꝙ deus vult ſuũ eſſe ⁊ ſuã bonitateꝫ vt pncipale obiectũ:qḋ eſt ſibi rõ volẽdi alia. In oĩ igi/tur volito ſuũ eſſe ⁊ ſuã bonitatẽ vult:ſicut viſus in oĩ colore videt lumen:impoſe eſt aũt deũ nõ velle aliqd actu:eſſet eni volẽs in potẽtia tñ:qḋ eſt ipoſe:cũ ſuum eſſe ſit ſuũ velle.neceſſe eſt igit̃ ꝙ velit ſuũ eſſe ⁊ ſuam bonitatẽ. ❡ Itẽ Quilibꝫ volẽs dẽ neceſſitate vult ſuũ vltimũ finẽ:ſicut hõ de neceſſitate vult ſuã btitudinẽ: nec põt velle miſeriã:ſed de⁹ vult ſe eſſe ſicut vltimuꝫ finẽ:vt ex dictis pꝫ:neceſſario igit̃ vult ſe eſſe:nec põt velle ſe nõ eſſe. ❡ Iteꝫ. Oĩs pfectio q̃ eſt in creaturis ꝯuenit deo eẽntialr̃:diligere aũt deũ eſt ſũma pfectio rõnalis creature:cũ p hoc quodãmõ deo iungat̃.ğ de⁹ eſſentialr̃ ⁊ neceſſario vult ſe eẽ ⁊ diligit ſe.) Hec ille. ❡ 3^a^ ꝯ°. Dĩna volũtas qcqd vult eternalr̃ voluit:⁊ ad ea volenda determinata eſt:⁊ oĩa que vult neceſſario vult neceſſitate abſoluta:vel neceſſitate ꝯditionis: ſeu ſuppoſitiõis. Iſta ꝯ° hꝫ tres partes.pma ptẽ pbat ſcũs Tho.ibidẽ ca°.83.dicẽs.(Ad vtrũlibet eſſe alicui vir/tuti põt cõuenire dupliciter.vno mõ ex parte ſui. alio mõ ex pte eius ad qḋ dr̃:ex pte quidẽ ſui:qñ nõdũ ꝯſe/cuta eſt ſuã perfectionẽ:p quã ad vnũ determinet̃:vñ hoc in ipfectionẽ virtutis redũdat:⁊ oñdit̃ eſſe poten/tialitas in ipſa:ſicut pꝫ in intellectu dubitantis:q nõdũ aſſecutus eſt pncipia:ex quib⁹ ad alterũ determinet̃: ex pte aũt eius:ad qḋ dr̃:inuenit̃ aliq̃ virt⁹ ad vtrũlibꝫ eſſe:qñ pfecta opatio virtutis a neutro dependet:ſꝫ tñ vtrũqꝫ põt eẽ:ſicut aliqs p diuerſis inſtrumẽtis vti põt equalr̃ ad idẽ op⁹ faciendũ:hoc aũt ad impfectionem virtutis nõ ptinet:ſꝫ magis ad ei⁹ eminẽtiã inq̃tũ vtrũ/libet oppoſitoꝝ excedit:⁊ ob hoc determinet̃ ad neutꝝ: ad vtrũlibꝫ ſe hñs:ſic auteꝫ in diuina volũtate eſt re/ſpectu alioꝝ a ſe:nã finis eius a nullo alioꝝ dependet: cũ tñ ipſa fini ſuo pfectiſſime ſit vnita:nõ igit̃ opꝫ po/tentialitatẽ aliquã in diuina volũtate ponere:ſilr̃ aũt nec imutabilitatẽ auferre:ſi eniꝫ in diuina voluntate nulla eſt potẽtialitas:nõ enim ſic ex neceſſitate alteriꝰ oppoſitoꝝ pacipit circa ſua cauſata q̃ſi conſideret̃ in potẽtia ad vtrũqꝫ:vt pmo ſit volens potẽtia vtrũqꝫ:⁊ poſtea ſit volẽs actu:ſꝫ ſemp eſt volẽs actu qcqd vult nõ ſolum circa ſe:ſed circa cauſata.) Hec ille. Ex qui/bus habetur pma pars ꝯnis. ❡ Idẽ ponit p^a^ pte.q.19. arti.3°. ad p^m^ vbi ponit:ꝙ oĩa que deus vult:ab eterno vult. Idẽ p ſen.diſ.39.q.1.arti.p.dicens:ꝙ deus nõ põt facere vt ſimul velit ⁊ nõ velit:accipiẽdo poſt ⁊ nunc ex pte volũtatis:qꝛ mutabilis eẽ nõ pt. ❡ Itẽ diſ.45. q.1.arti.3°.ad 3^m^ dicit.(Qꝛ volũtas diuina libertatem hꝫ:ex hoc cõuenit ſibi:ꝙ ſit ad vtrũlibet:ſꝫ ſup hoc hꝫ imutabilitatẽ:vt ei qḋ vult imobilr̃ adhereat:ex quo ponit̃ illud velle. ❡ Itẽ de veritate.q.23. artic.4°. ad 12^m^ ponit:ꝙ deus nõ põt incipere velle poſtq̃ noluit: nec põt incipere nõ velle poſtq̃ voluit pp imutabilita/tẽ diuine volũtatis:ſed põt velle ⁊ nõ velle:inq̃tũ vo/luntas nõ obligat̃ q̃tũ eſt de ſe ad hoc:ꝙ velit vel nõ velit. ❡ 2^am^ ptẽ pbat 2°.ſen.diſ.25.q.1.artic.p°.(Nihil (inquit) agit niſi ſꝫ ꝙ eſt actu:⁊ inde eſt ꝙ oꝫ oẽ agẽs eſſe determinatũ ad alterã ptẽ:qḋ eni ad vtrũlibꝫ eſt equaliter ſe hñs:eſt quodãmõ i potẽtia reſpectu vtri/uſqꝫ:⁊ inde eſt vt dicit Cõmẽtator 2° phyſicoꝝ:ꝙ ab eo qḋ eſt ad vtrũlibꝫ:nihil ſequit̃ niſi determinet̃:de/terminatio eniꝫ agẽtis ad aliquã actionẽ opꝫ ꝙ ſit ab aliqua cognitione pſtituẽte finẽ illi actiõi:ſꝫ cognitio determinãs actionẽ ⁊ pſtituens finẽ in qbuſdã coniun/cta eſt:ſicut hõ finẽ ſibi ſue actionis pſtituẽs. In qbuſ/dã vo ſeparata eſt:ſicut in his q̃ agunt p nãm:reꝝ enim nãlium actiones nõ ſũt fruſtra:vt in 2°.phyſicoꝝ pba/tur:ſed ad certos fines ordinate ab intellectu nãm in/ſtituente:vt ſic totũ opus nãe ſit quodãmõ opus intel/ligentie vt dicit phus. Sic ğ pꝫ ꝙ hec eſt dĩa in agen/tibus:ꝙ qdã determinat ſibi finem ⁊ actionẽ in finẽ illũ:quoddã vo nõ:nec aliqḋ agens ſibi fineꝫ pſtituere põt:niſi rõne finis cognoſcat:⁊ ordinẽ eius:qḋ eſt ad finẽ ipſiuꝫ:qḋ ſolũ in habentib⁹ intellectũ ppriũ eſt:⁊ inde eſt ꝙ iudiciũ de actione ppriũ eſt ſolũ in haben/tibus intellectũ q̃ſi in poteſtate eoꝝ conſtitutũ ſit eligere hanc actionẽ vel illã:vñ ⁊ dominiuꝫ ſui actus habere dicũtur.) ❡ Et ibidẽ ad p^m^ ſubdit.(Liberũ arbitriũ q̃tũ ad hoc in deo ſaluat̃:ꝙ determinatio ſui act⁹ non eſt ſibi ab alio:ſꝫ a ſeipſo:vñ ipſe veriſſime dñs eſt ſui opis.) ❡ Iteꝫ p ꝯ gentiles ca°.83 dicit ſic.(Cũ ſic di/uina voluntas ad ſua cauſata nõ determinet̃:nõ tñ oꝫ dicere:ꝙ nihil eoꝝ velit:aut ꝙ ad volẽdum ab aliquo exteriori determinet̃:cũ enim bonũ apprehenſuꝫ vo/luntatẽ ſicut ppriũ obiectũ determinet:itellectus aũt diuinus nõ eſt extraneus ab eius voluntate:cũ vtrũ/qꝫ ſit ſua eſſentia:ſi voluntas dei ad aliquid volendũ p ſui intellectus cognitionẽ determinet̃:nõ erit deter/minatio voluntatis diuine p aliqd extraneum ab ipſa.) Hec ille. ❡ Itẽ 2°.ꝯ gentiles ca°.26°.ſic ait.(Sciẽdũ ꝙ q̃uis diuinus intellectus ad determinatos effectus non coartet̃:ipſe tñ ſibi ſtatuit determinatos effectus quos p ſuaꝫ ſapiam ordinate pducat ſicut Sapie.11° dicitur. Oĩa in numero:pondere:⁊ mẽſura diſpoſuiſti dñe.) Et ſtatim poſt in ca°.ſequẽti:ſcꝫ.27°.ſic ait.(Ex his oſtendi põt:ꝙ nec eius voluntas:p quã agit ad de/terminatos effectus neceſſitatẽ hꝫ:voluntatẽ eniꝫ ſuo obiecto pportionatã eſſe opꝫ:obiectum aũt volũtatis eſt bonũ intellectũ:volũtas igit̃ ad quelibet nata eſt ſe extẽdere:que ei intellectus ſub rõne boni pponere põt.ſi igit̃ diuinus intellectus ad certos effectus non coartat̃:relinquit̃ ꝙ nec diuina voluntas determina/tos effectus ex neceſſitate pducit.) Hec ille. ❡ Ex quib⁹

Cõ.48.

Tex.cõ.77. et.80.

pʒ: ꝙ diuinus intellectus determinat diuinā volūtatē
ad iſta vel illa volita: ⁊ volūtas ſic determinate volēs
aliqd illud determinate ꝓducit: ⁊ ſic pʒ 2ª pars ꝯnis.
¶ 3ᵃᵐ ptē ꝓbat ꝯ ꝯ gētiles caº.84º. dicēs. (Licʒ deus
circa cauſata nihil neceſſario velit abſolute: tñ aliquid
neceſſario ex cōditione vel ſuppoſitiōe vult: oñſuʒ eſt
enim diuinā voluntatē imutabilē eſſe: in quolibʒ autē
imutabili: ſi ſemel eſt aliqd: nō pōt poſtmodū nō ieſſe
hoc enim moueri dicimus: qḋ aliter ſe hʒ nūc ⁊ ꝑus. ſi
ſi igiṫ diuina voluntas eſt imutabilis: poſito ꝙ aliqd
velit: neceſſe eſt ex ſuppoſitione eū hoc velle. ¶ Itēʒ
omne eternū eſt neceſſariū: deū aūt velle aliquod cau
ſatū eſſe eſt eternū: ſicut eni eē ſuū ita ⁊ velle eternita/
te menſuraṫ. eſt ḡ neceſſariū: ſʒ nō abſolute ꝯſideratū:
qꝛ volūtas dei nō hʒ neceſſariā habitudinē ad hoc vo/
lituʒ. eſt ḡ neceſſariū ex ſuppoſitiōe. ¶ Ꝑ. Quicqd deꝰ
potuit pōt: virtus eni eius nō minuiṫ: ſicut nec eſſentia
eiꝰ: ſʒ nō pōt nūc nō velle: qḋ poniṫ voluiſſe: qꝛ nō pōt
mutari ſua volūtas. ḡ nūq̄ʒ potuit ñ velle qcqd voluit
igiṫ eſt neceſſariū ex ſuppoſitione eū voluiſſe quicqd
voluit ſicut ⁊ velle: neutrū aūt eſt neceſſariū abſolute
ſʒ poſſibile mō ꝑdicto.) Hec ille. ¶ Quō aūt illud ſit
poſſibile abſolute: ⁊ nō abſolute neceſſariū: manifeſtat
caº. ꝑcedenti ſcʒ. 83. dicens. (Uolitū nō hʒ neceſſariū
ordinē ad bonitatē: que eſt obiectū ꝓpriū diuine volū
tatis ꝑ modū: quo nō neceſſaria: ſʒ poſſibilia enuncia/
bilia dicimus: ſi nō eſt neceſſarius ordo ꝑdicati ad ſub
iectū: vñ cū dr̄: deus vult hoc creatū: manifeſtū eſt eē
enūciabile nō neceſſariū: ſʒ poſſibile illo mō: quo non
dr̄ aliqd poſſibile ſm aliquā potentiaʒ: ſed qꝛ non ne/
ceſſe eſt eſſe: nec impoſſibile eſt eſſe: vt phūs tradit 5º
Tex. cō. 17. metaphyſice: ſicut triangulū habere duo latera equa/
lia eſt enunciabile poſſibile: nō tñ ſʒ aliquā potentiā:
cū in mathematicis nō ſit potentia: neqʒ motus.) Hec
ille. ¶ Ex quibus pʒ quō deum velle mundū eſſe eſt
abſolute poſſibile: ⁊ nō neceſſariū abſolute: ſʒ neceſſa/
riū ex ſuppoſitione. Sicut eniʒ ponit ſcūs doctor pma
pte. q. 19. arti. 3º. Neceſſariū dr̄ dupl̄r: ſcʒ abſolute: ⁊ ex
ſuppoſitione: neceſſariū abſolute iudicaṫ aliqd ex ha/
bitudine terminoꝝ: vtpote qꝛ ꝑdicatū ē in diffōne ſub
iecti: ſicut neceſſariū eſt hoīeʒ eſſe aīal: vel qꝛ ſubiectū
eſt de rōne ꝑdicati: ſicut hoc eſt neceſſariū numerum
eſſe parem vel imparem: ſic aūt nō eſt neceſſariū: ſortē
ſedere vel nō ſedere: vnde nō eſt neceſſariuʒ abſolute:
ſed pōt dici neceſſariū ex ſuppoſitiōe: ſuppoſito enim
ꝙ ſedeat: neceſſariuʒ eſt euʒ ſedere dum ſedet. Circa di
uina igiṫ volita hoc cōſiderādū eſt: ꝙ deū velle quod/
dam volitū: ſcʒ ſeipſuʒ eſt neceſſariū abſolute: nō tñ h
eſt verum de omnibus que vult: voluntas eni diuina
neceſſariā habitudinē habet ad ſuam bonitatem: que
eſt eius obiectū ꝓpriū: vnde bonitatē ſuaʒ eſſe deꝰ ex
neceſſitate vult: ſicut ⁊ volūtas nr̄a ex neceſſitate vult
btitudinem: ſicut ⁊ quelibet alia potentia neceſſariam
habitudinē hʒ ad ꝓpriuʒ ⁊ ꝑncipale obiectuʒ: vt viſus
ad colorem: qꝛ de ſui rōne hʒ vt tēdat in illud: alia aūt
a ſe deus vult inq̄ʒtū ordinātur ad ſuā bonitateʒ vt in
finem: ea aūt que ſunt in finē: non ex neceſſitate volu/
mus volentes finē: niſi ſint talia: ſine quibus finis eſſe
nō pōt: ſicut volumus cibū volētes cōſeruationē vite:
⁊ nauē volētes tranſfretare: nō ſic aūt volumus ea ex
neceſſitate: ſine quibus finis eē pōt: ſicut equū ad am/
bulandū: qꝛ ſine h poſſumꝰ ire: ⁊ eadē rō eſt in alijs: vñ
cū bonitas dei ſit: ⁊ ꝑfecta eē poſſit ſine alijs: cū nihil
ꝑfectionis ei accreſcat ex alijs: ſeqṫ ꝙ alia a ſe eū velle
nō ſit neceſſariū abſolute: ⁊ tñ eſt neceñiū ex ſuppoſitio
ne: ſuppoſito eni ꝙ velit: nō pōt nō velle: qꝛ nō pōt vo/
lūtas eius mutari.) Hec ille. ¶ Idē ponit de veritate
vbi ſupra ad ꝑᵐ. ¶ 4ª ꝯ. Deus aliqua vult voluntate
antecedēte: q̄ nō vult volūtate ꝯñte. Iſtā cōcluſioneʒ
ponit ⁊ ꝓbat ſcūs doctor de veritate. q. 23. artic. 2º. di/
cēs. (Voluntas diūa ꝑ añcedētē ⁊ ꝯſequētē ꝯuenien/
ter diſtinguiṫ: cuiꝰ diſtictiōis itellectꝰ ex vbis Damaſ/
eſt aſſumendus: q hāc diſtinctionē introduxit: dicit eni Cap. 22.
2º. liº. ꝙ volūtas añcedēs eſt acceptio dei ex ipſo ex ſe:
ſed volūtas ꝯſequēs eſt cōceſſio ex nr̄a cā. Ad cuiꝰ cui
dentiā ſciendū eſt: ꝙ in qualibʒ actione eſt aliqd ꝯſide
randū ex pte agentis: ⁊ aliqd ex pte recipientis: ⁊ ſicut
agens eſt ꝑus facto ⁊ ꝑncipalius: ita illud qḋ eſt ex pte
facientis: eſt ꝑus nāl̄r eo: qḋ eſt ex pte facti: ſicut pʒ in
opatione nāe: ꝙ ex pte v̄tutis formatiue: q̄ eſt in ſemi/
ne: eſt ꝙ aīal ꝑfectū ꝓducaṫ: ſʒ ex pte māe recipiētis: q̄
qñqʒ eſt indiſpoſita cōtingit qñqʒ ꝙ non ꝓducaṫ ꝑfe/
ctū aīal: ſicut ꝯtingit in ptibꝰ monſtruoſis: ⁊ ſic dicimꝰ
de ꝑma intentione nāe eſſe ꝙ aīal ꝑfectū ꝓducaṫ: ſʒ ꝙ
ꝓducaṫ aīal impfectū eſt ex 2ª intētiōe nāe: q̄ ex quo
nō pōt māe ꝑp ſuā idiſpoſitionē tradere formā ꝑfectā:
tradit ei illud: cuius eſt capax. Et ſimil̄r eſt cōſideran/
dū in opatiōe dei: q̄ opaṫ in creaturis: q̄uis eni ipſe in
ſua opatione māam nō regrat: ⁊ res a ꝑncipio creauerit
nulla mā ꝑexiſtēte: nūc tñ opaṫ in rebꝰ: quas ꝑ creauit
eas adminiſtrās ꝑſuppoſita nā: quā eis dedit. Et q̄uis
etiā poſſit a creaturis oē ipedimētū auferre: q̄ ipfectio/
nis capaces exiſtūt: tñ ſm ſapiētie ſue ordinē diſponit
de rebus ſm eaꝝ cōditionē: vt vnicuiqʒ tribuat ſʒ ſuū
modū. Illud ḡ ad qḋ deus creaturā ordinauit q̄ʒtū eſt
de ſe: dr̄ eſſe volitū ab eo q̄ſi ꝑma intentione: ſiue volū
tate añcedente: ſʒ qñ creatura impediṫ ꝓpter ſuū defe/
ctuʒ ab hoc fine: nihilominꝰ tñ deus implet in ea illō
bonitatis: cuius eſt capax: ⁊ h eſt q̄ſi de 2ª intentione
eius: ⁊ dr̄ voluntas ꝯſequēs. Quia ḡ deꝰ oēs homines
ꝓpter btitudinē fecit: dr̄ volūtate añcedēte velle oēm
hoīeʒ ſaluū fieri: ſed qdam ſaluti ſue aduerſanṫ: quos
ordo ſapie ſue ad ſalutē venire nō patiṫ ꝓpter eoꝝ de/
fectū: implet in eis alio mō illud: qḋ ad ſuā bonitatem
ptinet ſcʒ ꝑ iuſticiā dānās: vt ſic dū a ꝑmo ordine volū
tatis deficiūt. i 2ᵐ labanṫ: ⁊ dū volūtatē dei nō faciūt:
impleaṫ in eis volūtas dei: ipſe aūt defectus pcti: quo
aliqs reddiṫ dignꝰ pena in pn̄ti: vel in futuro nō eſt vo
litus a deo: neqʒ volūtate antecedēte: neqʒ ꝯſequente:
ſʒ eſt ab eo ſolūmō ꝑmiſſus. Nec tñ eſt intelligenduʒ
ꝙ de ꝑdictis intētio dei fruſtrari poſſit: qꝛ iſtū q nō ſal
uatur: ꝑſciuit ab eterno fore nō ſaluādū: nec ordinauit
ipſum in ſalutē ſʒ ordinē ꝑdeſtinatiōis: q eſt ordo ab/
ſolute volūtatis: ſʒ q̄ʒtū ex pte ſua eſt: dedit ei nāam ad
btitudinē ordinatā.) Hec ille. ¶ Et ibidē ad ꝑᵐ ⁊ 2ᵐ
ponit quō in diūa volūtate non eſt ordo: nec diſtinctio
ex pte actus volūtatis: ſʒ ſolū ex pte volitoꝝ: nō qdem
ſʒ diuerſa volita: ſʒ in reſpectu ad vnū ⁊ idē volitū ꝑp
diuerſa in eo repta: ſicut aliquē hoīeʒ vult ſaluare vo
lūtate añcedēte rōne humane nāe: quā ad ſalutē fecit:
ſed vult eū dānari volūtate ꝯſequēte ꝓpter pctā: que
in eo inueniunṫ. ¶ Itē ꝑma pte. q. 19. arti. 6º. ad ꝑmuʒ
ſic ait. (Sciendū ꝙ vnūqḋqʒ ſʒ ꝙ eſt bonū: ſic eſt vo/
litū a deo: aliqd aūt pōt eſſe in ꝑma ſui cōſideratione
ſm ꝙ abſolute cōſideraṫ boᵐ vel malū: qḋ tñ ꝓut cū
alio adiūcto ꝯſideraṫ: q̄ eſt ꝯña eiꝰ ꝯſideratio c̄rio ſe
hʒ: ſic hoīeʒ viuere eſt boᵐ: ⁊ hoīeʒ occidi malū ſʒ ab/
ſolutaʒ ꝯſiderationē: ſʒ ſi addaṫ circa aliquē hoīeʒ: ꝙ
ſit homicida vel viuēs in periculū multitudinis: ſic bo
nū eſt eū occidi: ⁊ malū eſt eū viuere: vnde pōt dici ꝙ

iuſtus iudex añcedēter vult oēz hoīez viuere:ſz ꝯñter
vult homicidā ſuſpēdi. Silr deus vult añcedēter oēz
hoīem ſaluū fieri:ſz ꝯñter vult quoſdā dānari ſm exi
gentiā ſue iuſticie:nec tñ illud:qḋ añcedēter volumus
ſimplr volum⁹:ſz ſm qd:qꝛ volūtas cōpaꝛ̄ ad res ſm
ꝙ ſunt in ſeipſis:in ſeipſis aūt ſūt in ꝑticulari vñ ſim/
plr volum⁹ aliqd ſꝫ ꝙ illḋ volum⁹ ꝯſideratis oib⁹ cir
cūſtātijs ꝑticularib⁹:qḋ eſt ꝯñter velle:vñ pōt dici:ꝙ
iudex iuſtus ſimplr vult homicidā ſuſpendi:ſz ſm qd
vellet eū viuere:ſcz inq̄ꝫᵐ ē hō:vñ magis pōt dici vel/
leitas ꝙ̄ abſoluta volūtas.) Hec ille. ¶ Idez ponit p̊
li°.2°.ca.28 ſen.diſ.46.q.1.arti.p̊.dicēs.(Scdm Damaſ.(inquit)
volūtas eſt duplex:ſcz añcedēs ꝛ ꝯñs:ꝛ hoc ꝯuenit nō
ex aliq̄ diuerſitate volūtatis diuine:ſz ꝑꝑ diuerſas cōdi/
tiones ipſius voliti:pōt enim in vnoquoqꝫ hoīe ꝯſide/
rari nā eius:ꝛ alie circūſtātie ipſi⁹:vt ꝙ eſt volēs ꝛ pre/
parans ſe ad ſalutē ſuā:vel ēt repugnās ꝛ ꝯ̄rie agens:ſi
igiꝛ̄ in hoīe tñ nā ipſius ꝯſidereꝛ̄:xq̄lr bonū eſt oēm
hoīem ſaluari:qꝛ oēs ꝯueniūt in nā hūana:ꝛ cū oē bo-
nū ſit volitū a deo:ħ ēt deus vult:ꝛ hoc vocaꝛ̄ volūtas
añcedens:q̄ oēs hoīes vult ſaluos fieri ſm Damaſ.ꝛ
hui⁹ voluntatis effect⁹ eſt ipſe ordo nāe in finē ſalutis
ꝛ ꝑmouētia in finē oibus cōiter ꝑpoſita tam nālia ꝙ̄
gratuita:ſicut potētie nāles:ꝛ p̄cepta legis:ꝛ hꝫ.ꝯſide/
ratis aūt oibus circūſtātijs ꝑſone:ſic nō inueniꝛ̄ de oi/
bus eq̄liter bo̅ᵐ eſſe:ꝙ ſaluenꝛ̄:bonū eni ē eū q ſe pre/
parat ꝛ ꝯſentit:ſaluari ꝑ largitatē diuine grē:nolentē vo
ꝛ reſiſtentē nō eſt bonū ſaluari:qꝛ iuſtū nō eſt:ꝛ qꝛ hoc
mō ſe hꝫ aliqd ad hoc:ꝙ ſit volitū a deo:ſicut ſe hꝫ ad
hoc ꝙ ſit bonū:iō iſtū hoīem ſub iſtis cōditionib⁹ ꝯſi/
deratū nō vult de⁹ ſaluari:ſz tñ iſtū q eſt volēs ꝛ ꝯſen
tiens:ꝛ hoc dꝛ̄ volūtas ꝯñs:eo ꝙ p̄ſupponit p̄ſciaꝫ ope
rū:nō tanq̄ꝫ cām volētis:ſed q̄ſi rōne voliti.) Hec ille.
¶ Et ibidē ad 2ᵐ dicit.(Uoluntas añcedens pōt dici
volūtas cōditionata:nec tñ eſt imꝑfectio ex ꝑte volun
tatis diuine:ſz ex ꝑte voliti:qḋ nō accipiꝛ̄ cū oibus circū
ſtātijs:que exiguntꝛ̄ ad rectū ordinez in ſalutem.) Hec
ille. ¶ 5ᵃ ꝯ̄. Licz dei voluntas ꝯſequēs ſemꝑ impleaꝛ̄:
nō tñ neceſſitatez reb⁹ volitis gnālıter īponit. Primā
ꝑtē hui⁹ ꝯ̄nis ꝑbat ſcūs Tho.p̊ ſen.diſ.47.q.1.arti.p̊.
dicēs.(Quicqd deus vult volūtate ꝯſequēte totū fit:
nō aūt qcqd vult volūtate añcedēte:qꝛ ħ non ſimplr
vult ꝛ ꝑfecte:ſz ſꝫ qd tñ:nec illa imꝑfectio eſt ex ꝑte
volūtatis:ſz ex cōditione voliti:eſt eni ecōtrario de vo
lūtate ꝛ cognitiōe ſpeculatiua:cognitio enim ſpecula/
tiua ꝑficiꝛ̄ in abſtractione a ſingularibus:ſz voluntas
ꝛ qcqd aliud eſt ordinatuꝫ ad opus ꝑficiꝛ̄ in ꝑticulari
circa qḋ eſt opatio:illud ḡ eſt ſimplr ꝛ ꝑfecte volitum
qḋ ſubiacet volūtati ſm oēs ꝑticulares cōditiōes cir/
cūſtantes ipſum ꝑticulare:ꝛ hoc ꝑtinet ad voluntatez
ꝯſequentē q̄ reſpicit opus ꝛ diſpoſitiones:qbus aliqs
ſufficienter ordinaꝛ̄ ad hoc:ꝙ ſit ſibi ꝯueniens debitū
hoc qḋ dꝛ̄ deus velle vt ſalueꝛ̄: vel hꝫ:ꝛ iō talis volun
tas nō pōt impediri:ſicut nec p̄ſcia cui ſubijciꝛ̄ res ſm
illas cōditiones:qb⁹ in actu cōſiſtit:illud aūt qḋ eſt re/
ctū ꝛ bonū ſm aliquā ꝯditionē rei vlem cōſideratum:
nō hꝫ rōnē voliti ſimplr:ſed ſꝫ qd:ſicut iſtuꝫ hoīem
inq̄ꝫtū eſt hō eſt bo̅ᵐ ſaluari:eo ꝙ nā ſua ad hoc eſt or/
dinata:ꝛ deus hoc vult volūtate añcedente:ſm quaꝫ
nō dꝛ̄ aliqd velle ſimplr:ꝛ iō talis voluntas pt nō im/
pleri.) Hec ille. ¶ Eandē ꝑtē ꝯ̄nis ꝑbat p̄ma ꝑte vbi
ſtatim dixi:ait enim ſic.(Neceſſe ē ſemꝑ dei volūtatē
impleri. Ad cui⁹ euidentiā ꝯſiderandū eſt:ꝙ cū effect⁹
cōformeꝛ̄ agenti ſm ſuā formā:eadez rō eſt in cauſis
agentibus:q̄ eſt in cauſis formalibus:in formis aūt ſic

eſt:ꝙ licz effectus aliqs poſſit deficere ab aliqua forma
particulari:tñ a forma vli nihil deficere pōt:pōt enim
eſſe aliqd:qḋ nō ſit hō vel viuū:nō pōt aūt aliqd eē:qḋ
nō ſit ens:vñ ꝛ hoc idē in cauſis agētib⁹ accidere opꝫ:
pōt eni aliqd fieri extra ordinē alicuius cauſe agentis
ꝑticularis:nō aūt extra ordinē cauſe vlis: ſub qua oēs
cauſe ꝑticulares cōꝓhēdunꝛ̄:qꝛ ſi aliqua cā ꝑticula/
ris deficiat a ſuo effectu:hoc eſt ꝓpter aliā aliquā ꝑti/
cularē cām impedientem:que ꝯtineꝛ̄ ſub ordine cauſe
vniuerſalis. vnde effectus ordinem cauſe vniuerſalis:
nullo mō pōt exire:ꝛ hoc pꝫ in cauſis corꝑalibus:pōt
eniꝫ ipediri:ꝙ aliq̄ ſtella nō ꝓducat ſuū effectū:ſed tñ
quicunqꝫ effect⁹ ex cauſa corporea impediente in rebus
corꝑalib⁹ cōſequaꝛ̄:opꝫ ꝙ reducaꝛ̄ ꝑ cauſas medias
in vlem v̄tute p̄mi celi.cū igiꝛ̄ volūtas dei ſit vlis cā
omniū rerū:ipoſſıbile eſt ꝙ diuina volūtas ſuū effectuꝫ
nō ꝯſequaꝛ̄:vñ qḋ vꝛ̄ recedere a diuina volūtate ſcdꝫ
vnū ordinē relabitur in eā ſꝫ aliū:ſicut peccatoꝛ q q̄ꝫtuꝫ
eſt in ſe recedit a diuina volūtate peccādo:incidit in or
dinē diuine volūtatis:dū ꝑ eius iuſticiaꝫ puniꝛ̄.) Hec
ille. ¶ 2ᵐ partē vo ꝑbat p̊ ꝯ̄ gentiles ca°.86.(Diui/
na(inquit) volūtas ꝯtingentiā nō tollit:nec neceſſita/
tē abſolutā rebus imponit:vult enim deus oia:q̄ requi
runꝛ̄ ad rē:quā vult:ſed aliquibus rebus ſꝫ modū ſue
nāe competit ꝙ ſint ꝯtingētes nō neceſſarie.igiꝛ̄ vult
res aliquas eſſe contingentes:efficacia aūt diuine vo/
luntatis hoc exigit:vt nō ſolū ſit qḋ deus vult:ſed etiā
vt hoc mō ſit:ſicut deus vult illud eſſe:nam etiā in agē
tibus naturalib⁹ cū v̄tus agens eſt fortis:aſſimilat ſibi
ſuū effectū nō ſolū q̄ꝫtū ad ſpeciē:ſz ēt q̄ꝫtū ad accidē/
tia:q̄ ſunt quidā modi ipſius rei.igiꝛ̄ efficacia diuine vo/
luntatis contingētiā nō tollit. ¶ Ꝑ. Neceſſitas ex ſup
poſitione in cā nō pōt ꝯcludere abſolutā neceſſitatem
in effectu:deus aūt vult aliqd in creatura nō neceſſita
te abſoluta:ſz ſolū que eſt ex ſuppoſitione:vt ſupra oſt/ Cap.14.
ſum eſt:ex voluntate igiꝛ̄ diuina nō pōt ꝯcludi in rebus
creatis neceſſitas abſoluta:hec aūt ſola excludit cōtin
gentiā. Nā ꝛ cōtingentia ad vtrūlibet reddunꝛ̄ ex ſup
poſitione neceſſaria:ſicut ſortē moueri ſi currit eſt ne/
ceſſariū. Diuina igitur volūtas nō excludit a rebus vo
litis ꝯtingētiā. Nō igiꝛ̄ ſequiꝛ̄:ſi de⁹ vult aliqd:ꝙ illḋ
de neceſſitate eueniat ſed ꝙ hec ꝯditionalis ſit vera ꝛ
neceſſaria:ſi deus aliqd vult:illud erit:ꝯſequēs tñ non
opꝫ eē neceſſariū.) Hec ille. ¶ Eandē ꝑbat in de veri
tate.q.23.arti.5°.dicens.(Uoluntas diuina nō impo/
nit neceſſitatē rebus oibus:cuius qdē rō aſſignaꝛ̄ a q̄/
buſdā ex hoc:ꝙ cū volūtas dei ſit cauſa oium p̄ma ꝓ/
ducit quoſdā effectus mediantib⁹ cauſis ſecūdis:q̄ con
tingentes ſūt ꝛ deficere pñt:ꝛ iō effect⁹ cāe ꝓxime ſe/
quiꝛ̄ cōtingentiā:nō aūt neceſſitatē cāe p̄me. Sꝫ hoc
vꝛ̄ eſſe cōſonū hijs:q ponebant a deo oia ꝓcedere ſm
neceſſitatē nature:vt ꝙ ab vno ſimplici ꝓcedat ime/
diate vnū h̄ns aliquā mltitudinē:ꝛ illo vno mediāte
ꝓcedit multitudo:ſilr ab vno oīo imobili dixit ꝓcede
re aliqd:qḋ ē imobile ſꝫ ſubaꝫ:ſz ē mobile ꝛ alr ꝛ alr
ſe h̄ns ſm ſitū:q̄ mediāte gnātio ꝛ corruptio in iſtis in
ferioribus accidit:ſm quā viā nō pōt poni a deo ime
diate cauſari multitudinē:ꝛ res corruptibiles cōtingē
tes:qḋ eſt ſnie fidei ꝯ̄riū:que ponit multitudinē reruꝫ
omniū ꝛ corruptibiliū imediate a deo creataꝫ:vtpote
p̄ma indiuidua arboꝝ ꝛ brutoꝝ aialiū:ꝛ iō opꝫ aliam
p̄ncipalē rōnē aſſignare ꝯtigētie:cui cauſa p̄aſſignata
ſubſeruiat:opꝫ eni patiēs aſſimilari agēti:ꝛ iō ſi agens
ſit fortiſſimū:erit ſimilitudo effectus ad cām agentez
ꝑfecta:ſi aūt ſit debile:erit ſilitudo imꝑfecta:ſicut ꝑꝑ

fortitudinē virtutis formatiue in ſemine filius aſſimilatur patri: nō ſolū in nā ſpeciei: ſʒ ēt in multis accidētibus: e conuerſo vero ꝓpter debilitatem predicte virtutis deficit predicta aſſimilatio vt dicit̃ in libro de animalibus: voluntas autem diuina eſt agens fortiſſimum: vnde oportet eius effectum ei omnibus modis aſſimilari: non ſolum vt fiat illud: quod deus vult fieri qd̕ eſt quaſi aſſimilari ſm̄ rationem ſpeciei: ſed vt fiat illo mō: quo deus vult illud fieri: vt neceſſario vel contingenter: cito vel tarde: qd̕ eſt quaſi quedam aſſimilatio ſm̄ accidētia. Et hūc quidē modū rebus diuina voluntas prefigit ex ordine ſue ſapiētie: ſm̄ aūt ꝙ diſponit aliquas res ſic: vel ſic fieri: adaptat eis cauſas illo mō: quo diſponit: quem tn̄ modum poſſet rebus inducere etiā illis cauſis nō mediantibus: ⁊ ſic nō dicim⁹ ꝙ aliqui diuinoꝝ effectuū ſint cōtingentes ſolūmodo ꝓpter cōtingentiā cauſaꝝ ſecūdaꝝ: ſed magis ꝓpter diſpoſitionem diuine voluntatis: que talem ordinē rebus prouidit.) Hec ille. ¶ Itē eadē .q. arti. 4°. ad 15m. dicit. (Volūtas ad volitū habet duplicē reſpectū. pm quidem hʒ ad ipſum inquātū eſt volitū. 2m vo habet ad illud inquātum eſt ꝓducendū in actu ꝑ voluntatē: ⁊ hic quidē reſpectus ꝓſupponit pmū: p eniʒ intelligim⁹ voluntatē velle aliqd: deinde ex hoc ipſo ꝙ vult illud intelligimus: ꝙ ꝓducit in rerū nā: ſi volūtas ſit efficax. Primus ḡ reſpectus diuine voluntatis ad volitū nō eſt neceſſarius abſolute ꝓp improportionē voliti ad finē qui eſt rō volēdi: vt dictū eſt: vn̄ nō eſt neceſſariū abſolute ꝙ velit illō: ſʒ ſecūdus reſpect⁹ eſt neceſſarius ꝓp efficaciā diuine volūtatis: ⁊ exinde eſt ꝙ de neceſſitate ſequit̃: ſi deus vult aliqd volūtate bn̄placiti: ꝙ illō fiat.) Hec ille. ¶ Eaſdē ꝓbationes ponit pma pte .q. 19. arti. 8°. Itē ſup 6°. metaphiſice in fine illius capli. (Qd̕ aūt ſint pncipia ⁊ cāe) ſic ait. (Ex eadē cā dependet effectus: ⁊ oīa que ſunt ꝑ ſe accidētia illius effectus ſicut eni hō eſt a nā: ita ⁊ oīa eius ꝑ ſe accidentia: vt riſibile: ⁊ mentis diſcipline ſuſceptibile: ſi aūt aliq̄ alia cā nō faciat hoīeʒ ſimplr: ſed hoīem talē: nō erit eius conſtituere ea: que ſunt ꝑ ſe accidētia hoīs: ſʒ vti eis: politicus eni q faciat hoīem ciuilē: nō facit eū mentis diſcipline ſuſceptibilem: ſʒ hac eius ꝓprietate vtitur ad h̄ ꝙ hō fiat ciuilis: ſicut aūt dictū eſt: ens inquātū eſt ens hʒ cāʒ ipſuʒ deū: vn̄ ſicut diuine ꝓuidētie ſubditur ipm ens: ita ⁊ oīa accidentia entis inquātū eſt ens: inter q̄ ſūt neceſſariū ⁊ cōtingēs. Ad diuinā igit̃ ꝓuidētiā ptinet nō ſolū: ꝙ faciat h̄ ens: ſʒ vt det ꝯtingētiā vl̕ neceſſitateʒ: ⁊ ſʒ ꝙ vnicuiqʒ ꝯtingētiā vel neceſſitatē dare voluit: ꝑparauit ei cauſas medias: ex qb⁹ de neceſſitate ſequatur vel cōtingēter. Inuenitur igit̃ vnuſqſqʒ effectus ſʒ ꝙ eſt ſub ordine ꝓuidētie neceſſitatē habere: ex quo cōtingit ꝙ hec ꝯditionalis eſt vera: ſi aliqd a deo ꝓuiſuʒ eſt: hoc erit: ſʒ aūt ꝙ effectus aliqs ꝯſiderat̃ ſub ordie cāe ꝓxime: ſic nō oīs effectus eſt neceſſarius: ſʒ qdā neceſſarius: ⁊ qdā cōtingēs ſm̄ analogiā ſue cāe: effectus aūt in ſuis naturis aſſimilant̃ cauſis ꝓximis: nō autē remotis: ad quaꝝ ꝯditionē ꝑtingere nō pn̄t. Sic igitur pʒ: ꝙ cū de diuīa ꝓuidētia loquimur: nō eſt dicēdū ſolū: hoc eſt ꝓuiſuʒ a deo vt ſit: ſed hoc eſt ꝓuiſuʒ a deo: vt ſit ꝯtingenter: vel vt ſit neceſſario: vn̄ nō ſeqt̃ ſʒ rōnē Ariſto. hic inductā: ꝙ ex quo diuina ꝓuidētia eſt poſita: ꝙ oēs effectus ſint neceſſarij: ſed ꝙ neceſſarium eſt effectus euenire cōtingenter vel neceſſario: qd̕ qdē eſt ſingulare in hac cā: ſcʒ diuina ꝓuidentia: relique eniʒ cauſe nō cōſtituūt legē neceſſitatis ⁊ cōtingētie: ſed ea cōſtituta a ſupiori cā vtuntur: vn̄ cauſalitati cuiuſlibʒ cauſe alterius ſolū ſubdit̃ ꝙ effectus ſit: ꝙ aūt ſit neceſſario vel cōtingenter dependet ex cā altiori que eſt cā entis inquātū eſt ens: a quo ordo ꝯtingentie ⁊ neceſſitatis in rebus ꝓuenit.) Hec ille. ¶ Et ſicut dicit de ꝓuidentia: ita dicendū eſt de volūtate diuina: cū ꝓuidētia volūtatē includat: vt alias diffuſius dicebat̃. Nec mirari dʒ qs de eo: qd̕ dicit: ꝙ qlibʒ effect⁹ ſʒ ꝙ ſubeſt diuine ꝓuidētie eſt neceſſarius: ꝑ hoc eni nō aliud intendit: niſi neceſſitatē ſuppoſitionis: que explicatur per conditionalē determinatā ꝑ iſtuʒ modū: q eſt poſſibilis ſic dicendo: neceſſe eſt ꝙ ſi hoc eſt a deo ꝓuiſuʒ: hoc eueniat: ⁊ nō neceſſitatē abſolutā. que explicat̃ ꝑ cathegoricā determinatā mō neceſſitatis: ſic dicēdo: hoc ꝓuiſum neceſſario eueniet: ⁊ ꝙ iſta ſit mens eius pʒ per ea que allegata de pmo ꝯtra gentiles ca°. 85°. ¶ Sed cōtra pdicta arguit multiplr Aureo. Et p cōtra 2m ptē pme ꝯnis ⁊ pmā 2e ꝓbādo: ꝙ deus nulluʒ velle intrinſecū habeat elicitiuū: aut ꝓductiuū creaturaꝝ: aut cadens ꝓprie ſuper eas. arguit igit̃ ſic. Illud qd̕ neceſſario ſequit̃ ex aliquo neceſſario ſimplr ⁊ abſolute: illud tale eſt ſimplr neceſſariū ⁊ abſolute: ſʒ manifeſtuʒ eſt ꝙ deo volente ꝓductionē mundi: aut aliqd aliud ꝓ aliq̄ inſtanti de neceſſitate ꝓductio ſequit̃ in ipſo inſtanti: alioqn ſtante voluntate poſſet nō ſequi ꝓductio ⁊ ꝑ ꝯñs nō eēt efficax volūtas: ⁊ poſſet fruſtrari: qd̕ oio deo repugnat: conſtat aūt ꝙ ſi tale velle intrinſecum ponat̃ in deo: illud eſt neceſſariū ſimplr ⁊ abſolute: cū ſit ipſemet deus: qcqd eni eſt deus de neceſſitate abſoluta eſt deus. ḡ ꝓductio mundi ſecuta eſt de neceſſitate abſoluta ex aliquo neceſſario abſolute ⁊ ſimplr: ⁊ ꝑ ꝯñs ipſa eſt neceſſaria: ⁊ de nec̄itate de⁹ ꝓduxit qcqd imediate ꝓduxit: vn̄ in hoc fundat̃ demōſtratio Auicenne: ⁊ ſuoꝝ ſequaciū: q poſuerūt ꝙ qcqd deus ꝓduxit de neceſſitate ꝓduxit. ¶ Sed forte dicet̃: ꝙ licʒ velle diuinū ſit neceſſariū in ſe ⁊ abſolute: nō tn̄ ꝓut tranſit ſup ꝓductionē mundi: aut aliquā creaturā: vn̄ trāſitus nō eſt neceſſari⁹ abſolute: ſʒ oio ꝯtingens: eſt tn̄ neceſſarius ex ſuppoſitione: ex quo determinauit ſe deus ad hoc volēdū ab eterno. ¶ Si ita dicat̃. Nō valet: talis enim tranſitus nō pōt eſſe cōtingēs niſi fundamentū: vel termin⁹ ſit cōtingens: ſʒ manifeſtū eſt ꝙ termin⁹ nō eſt ꝯtingēs ſub rōne q̄ termin⁹: q2 ſub illa rōne nullum eſſe hʒ in ſe: ſʒ oīs creatura ſit ꝯtingēs reſpectu eē qd̕ hʒ in ſeipſa: nihilominus q2 an̄q̄ ſit: trāſit velle diuinū ſuper ipſam: vult enim deus ꝙ res: q̄ nondūʒ eſt fiat ſm̄ iſtum modū dicendi. Vn̄ an̄q̄ mundus fieret ſm̄ iſtos: veꝝ erat dicere: ꝙ de⁹ volebat mūdū fieri in tali inſtanti. cū igit̃ ꝓ illo inſtanti mūdus: aut ꝓductio eius nullū eſſe hēret in ſe: nec neceſſariū: nec cōtingens nō pōt dici: ꝙ inde oriat̃ neceſſitas vel ꝯtingentia illi⁹ tranſit⁹ diuine volitionis ſup ipm. habebat ḡ neceſſario ab ipſo fundamēto: ⁊ cū ipſū velle diuinū intrinſece nō ſit cōtingens: imo neceſſariū ⁊ imutabile: opʒ ꝙ ille tranſitus ſit ſimplr neceſſari⁹. Et poſſet rō ꝑ oppoſitum ſic formari. Quicūqʒ reſpectus aliqs hʒ eſſe ex ſolo fundamento ⁊ nō ex termino: ſi fundamentuʒ eſt neceſſariū abſolute: opʒ ꝙ reſpect⁹ ille de neceſſitate abſoluta ꝯſurgat: ſed ſi deus vult aliquā creaturā: que nondū eſt: fieri tranſitus ſue volitionis ſup hanc creaturā: cōſurgit ex ſolo fūdamēto: qd̕ ſe tenet ex pte dei. ⁊ nullo mō ꝯſurgit ex pte creature: q2 nullū eē hʒ niſi volitum: qd̕ qdē eſſe trahit ab iſto tranſitu: vn̄ creatura eſt volita: q2 ſuper ipſam tranſit velle diuinū. ḡ ſi velle diuinū in ſe eſt qd abſolute neceſſariū: opʒ ꝙ ille trāſitus: quo ſup creaturā trāſit: ſit neceſſari⁹ abſolute. ¶ 2° ſic. Si

talis

Marginal notes:

ꝑ. li. de generā. aīalium. ca. 5.

Lec. 3.

Tex. cō. 1.

ſupra di. 40. arti. 2°. ꝯcluſione 2°.

Cōtra 2am ptem pme cōcluſionis Aureo diſ. 47. artic. p. ꝓpo. 3°.

Utrum velle diuinū ſit ꝓductiuū creaturarum ꝓprie cadens ſuper eas.

talis trāſitus ab eterno fact⁹ eſt cōtingens. ē tñ neceſſa rı⁹ necītate ſuppoſitiōis: ex quo determinauit ſe: ꝙ ꝑ ſuū velle trāſeat ſup talē creaturā. querēdū eſt de hac determinatione qd addit ſup velle intrinſece ſūptū ⁊ abſolute: aut enī aliqd addit reale. aut aliqd rōnis: ſed nō pōt dici: ꝙ aliqd reale: alioqn aliqd reale eēt additū intrinſece diuinitati: qđ nullo mō patit̄ ſimplicitas diuinitatis: ⁊ iteꝝ illud reale ꝑ neceſſitatē eēt qd imutabile ⁊ abſolute neceſſariū: qꝛ qcqd ē ī deo: ē neceſſe eē. Nec pōt dici: ꝙ illud additū ſit tñ rōnis. tū qꝛ illo circūſcripto: adhuc vellet de⁹ qcqd vult. tū qꝛ ens rōnis principiū eēt realis ꝓductiōis: qđ nullo mō ē poſſibile. ġ illđ qđ fingit̄ de illo trāſitu: ⁊ de illa determinatiōe ab eterno ſtare nō pōt: pſertim cū oē velle: ⁊ ois act⁹ apprehēſiu⁹ vel appetitiu⁹ dicat̄ ſeipſo tranſire ſup obiectū. vñ nihil ē dictu: ꝙ de⁹ vult creaturā cōtingēter: niſi realitas illi⁹ volitiōis ſit oīo cōtingens. Hec ille. ❡ Cōtra

Contra 2^am cōcluſionem idez vide in ꝓpōe pria. Utrum velle diuinū hēat cōtingentē habitudinē ad obiecta ſecūdaria

2^am ptē 2^e ꝯnis arguit ſic. Illa habitudo quā hȝ diuinū velle ad ſecūdaria obiecta: cū dicim⁹: ꝙ de⁹ vult creaturas. vel ē idipſum realiter ⁊ rōne qđ ipſūmet velle. vel relatio rationis: ſed non poteſt dari: ꝙ ſit relatio rationis: quia illa nō habet eſſe niſi in intellectu obiectiue: ⁊ ſic nullo mō itellectu apphēdēnte illā habitudinē nō erit hꝯ habitudo: nec ꝑ ꝯñs de⁹ volet obiecta ſecūdaria: qđ eſt erroneū. Nec pōt dici: ꝙ ſit relatio realis: qꝛ dei ad creaturā nulla eſt relatio realis. Et iteꝝ nihil pōt eē reale in deo: qđ nō ſit de⁹ ſm regulā Aug. xi°. de trinitate dicēns: ꝙ qcqd hȝ de⁹: hoc ē: ⁊ ꝑ ꝯñs talis habitudo relatio realis poni nō pōt. Relinquitur ġ ꝙ ſit ipſūmet velle diuinū: ⁊ ꝑ ꝯñs ſi habitudo illa ē cōtingēs ⁊ velle cōtingēs erit: poſitū ē aūt ꝙ ipſūmet diuinū velle ī ſe ⁊ abſolute ſit neceſſariū. ġ neceē eſt: ꝙ illa habitudo: q̄ trāſit ſup obiectū qđcūqȝ ſit necīa. ❡ 2°. Ideo voluntas: ſtante habitudine neceſſaria reſpectu finis: hȝ habitudinē cōtingentē ad ea q̄ ſunt ad finē: qꝛ act⁹ ille quo vult ꝑcīſe finē: ē ali⁹ ab actu illo: q̄ vult illud: qđ ē ad finē ꝑꝑ finē: alio nāqȝ actu vult qs ſanitatē abſolute: ⁊ alio potionē ꝑꝑ ſanitatē. qđ apparet: qꝛ in ꝑ actu finis ē volit⁹ ꝑcīſe: in 2° vero nō ē volit⁹ ſȝ itētus: ⁊ ē circūſtantia act⁹: ⁊ nō poſſibile ē ꝙ act⁹: q tranſit ſup finē: ſit forſitan neceſſari⁹: ⁊ cū hoc ꝙ act⁹ trāſiens ſup illud qđ ē ad finē ꝑꝑ finē remaneat cōtingēs: ſȝ ī deo nō eſt niſi vnic⁹ act⁹. q̄ vult bonitatē ſuā ⁊ oēm creaturā. ġ ſi habitudo: quā hȝ illud velle ad bonitatē ſuā eſt necīa: ⁊ habitudo illa etiā erit neceſſaria: quā hȝ ad bonitates creatas. vñ eadē necītate cōplacet in oī bonitate ꝑticipata: q̄ cōplacet ī ſua bonitate. īpoſſibile ē igit̄ qn deus diligat oēm entitatē ꝑticipantē ſuā bonitatē. ❡ Et Cōfirmat̄. Qꝛ ſec⁹ ē de eo: qđ diligit̄ ꝑꝑ finē: q̄ſi ſit inductiuū finis ipſius: ⁊ de eo: qđ non inducit finem: ſed eſt quedā deriuatio ⁊ participatio ei⁹: nō enim diligit de⁹ creaturas: vt mediantibus ipſis acquirat perfectionē: ſed quia ſunt participantes ſuā perfectionem: vnde ea neceſſitate: qua cōplacet in ſe: complacet ī omni quiditate creabili vł creata: ⁊ ita nō hȝ ad bona creata habitudinē cōtingētē. ❡ 3°. Illa habitudo ē necīa: quā īpoſſibile eſt nō eē ⁊ fuit īpoſſibile ab eterno: ſȝ ſi diuinū velle itrinſecā hȝ habitudinē ad creationē mūdi: ita ꝙ deus voluerit ꝓ illo inſtāti: ꝙ mūdus fieret. habitudinē illā īpoſſibile fuit nō eſſe ab eterno: qꝛ dat̄ oppoſitū ꝙ fuit poſſibilis nō eē: ſeqtur ꝙ habitudo oppoſita potuit ineſſe videlicet: ꝙ deus potuit ab eterno nolle mūdū creare ꝓ illo inſtāti: quo creauit: ſi aūt potuit nolle ſequit̄: ꝙ illud nolle potuit eē de⁹: qꝛ deus ē ſuū nolle ⁊ ſuū velle: ⁊ quicqd eſt in ipſo: cōſtat aūt ꝙ qcqd potuit eē de⁹: de necītate eſt de⁹: ⁊ hodie ē deus: q̄re ſi aliq̄ velle intrinſeco potuit ab eterno nolle mūdū creare: ⁊ hodie oȝ ꝙ habeat illud nolle. cū igit̄ nō habeat cū iā creauit: ſeqt̄ ꝙ hře nō potuit tale nolle: ⁊ ita habuit voluntatē creādi de neceſſitate: ſic ꝙ īpoſſibile fuit aliter ſe hře: ſed hoc ē totaliter abſonū ⁊ erroneū. ġ nō pōt dici: ꝙ velle diuinū habeat habitudinē cōtingētem: imo nec aliquā habitudinē: ſȝ quā ſit veꝝ dicere: ꝙ de⁹ voluit: aut noluit creare mūdū. Hec ille. ❡ Cōtra 3^am ꝑtē 3^e ꝯnis arguit ſic ꝓbādo: ꝙ de⁹ nō determinat ſe ab eterno ad ꝓducēdū aliqd ꝑ aliqđ velle intrinſecū. Si enī intȝ de⁹ determinet ſe ad ꝓducēdū ꝑ aliqđ velle intrinſecū. aut illud velle reſpicit eq̄liter vtrāqȝ ptē contradictionis: videlicet ꝓducere ⁊ nō ꝓducere. aut reſpicit tñ alterā ptē. ſ. ꝓducere. ſȝ nō pōt dari ꝑmū: qꝛ ꝑ tale velle cū eēt indeterminatū ad ꝓducere: ⁊ nō ꝓducere. nō determinaret̄ de⁹ ad ꝓducere. Nec pōt dari 2^m. qꝛ ſi tale velle eēt determinatū ad ꝓducere tñ. querēdū erit: an velle ei oppoſitū. ſ. velle nō ꝓducere: potuerit in deo eē ab eterno. vel ita inſit ſibi velle ꝓducere: ꝙ nō potuerit ab eterno ineſſe ſibi nolle ꝓducere. non pōt aūt dari ꝑmū. qꝛ qcqd potuit ab eterno eē ī deo: hodie ē in deo: cū qcqd potuit eē ī deo: potuit eē de⁹: ⁊ qcqd potuit eē de⁹ actu: ſit de⁹. erit igit̄ ī deo nō ſolū ꝓducere velle: imo ⁊ velle nō ꝓducere: ⁊ ꝑ ꝯñs non magis intrinſece determinabit̄ ad ꝓducendū q̄ȝ ad nō ꝓducendū. Si aūt det̄ 2^m ꝙ. ſ. velle ꝓducere ſic ſit ī deo: ꝙ ab eterno nō potuit illud nō velle: aut velle nō ꝓducere. ſeqt̄ ꝙ vult ꝓducere necītate abſoluta: ⁊ ꝑ ꝯñs quicquid ꝓducit: abſoluta necītate ꝓducit: qđ erroneū ē: ſequit̄ ġ ꝙ nullo velle intrinſeco determinet̄ ad ꝓducēdum. ❡ 2°. Per illud nō determinat̄ de⁹ ad ꝓducendū: qđ in deo nō eſt: ſed velle ꝓducere qđ ꝓducat ī deo nō ē. qđ pȝ. Tū qꝛ tale velle īperfectionē īcludit: cū ſit in q̄dā tendētia ⁊ reſpectu nō habiti: ⁊ expectās ꝑ fine ipſam ꝓductionē: q̄ habita iā ceſſat: qđ oīno deo repugnat.

An velle ꝓducere ꝙ ꝓducit ſit in deo.

Tū etiā qꝛ vel ē tñ ī deo velle ꝓducere abſqȝ hꝫ ꝙ ſit in eo velle nō ꝓducere: ⁊ tūc cū oē qđ ē ī deo de⁹ ſit. īpoſſibile ē qđ velle nō ꝓducere fuerit: vel eē potuerit vnq̄ȝ in eo: ⁊ ꝙ illud velle ꝓducere potuerit nō fuiſſe: alias potuit aliqd eē de⁹: qđ nō eſt de⁹: ⁊ aliqd ē deus qđ potuit nō eſſe deus. vel vtrunqȝ velle ē in deo: velle. ſ. ꝓducere ⁊ velle nō ꝓducere: ⁊ hoc ē magis impoſſibile: quia querēdū erit qd vincet: ⁊ cū ſint equalia: nec de⁹ ꝓducet: nec nō ꝓducet: ⁊ ita altera ꝑs cōtradictionis nō erit vera: cōtra illud: qđ dicit ꝑmū ꝑncipiū. ġ nihil eſt dictu: ꝙ de⁹ aliq̄ velle intrinſeco determinetur ad ꝓducendū. ❡ 3°. Oē qđ determinat ſe: mouet ſe: ⁊ omne qđ determinat̄ mouet̄: ſed ꝑmū ꝑncipiū: qđ ē deus: eſt oīo imobile. non igit̄ pōt determinari ad aliquid volendū. nec pōt ſe determinare ad aliquid velle etiā ab eterno. ꝓducet ġ exteri⁹ abſqȝ hoc: ꝙ determinauerit ſe. vñ imaginans ꝙ de⁹ determinauerit ſe ab eterno ad volendū alterā ptē ꝯdictionis: q̄ſi eēt ī potētia ad vtrāqȝ ptē q̄ȝtū erat ex ſe: ſed determinauerit ſe ad alterā ꝑtē imaginat̄ iſti: hñt imaginari: ꝙ de⁹ moueat ſe: ⁊ actuet ſe: ⁊ ꝙ q̄ȝtū ē ex ſe: ſit in potētia: ⁊ multa alia abſona: q̄ implicant̄ in his dictis. vñ in hoc melius dixerūt phi q̄ȝ aliq catholici: cū ponerēt: ꝙ de⁹ ī ſeipſo erat determinat⁹ ad velle ꝓducere mundū ne ſi eſſet indeterminat⁹ ad velle hoc: ⁊ ad non velle: eēt in potētia: ⁊ indigeret alio extrahēte ipſū de potentia ad actū: ⁊ ꝑꝑ hꝫ catholice cōcedere oȝ: ꝙ ſiue de⁹ ꝓducat: ſiue nō ꝓducat: nulla imutatio: aut determinatio itrinſece ſit ī ipſo. ❡ 4°. Deus ꝑfectior ē in agēdo quocūqȝ

Contra 3^am cōcluſionem idē vbi ſupra ꝓpōe 4°. Utrū de⁹ determiēt ſe ad ꝓducēdū aliquid ab eterno ꝑ aliquod velle intrinſecum.

cebūt. nā ſine volūtate gnātio nō fieret: illud āt qđ ſic eos artabit ponit a pħis eē nā vlis. ſ. pma cā: qꝛ nulla alia pōt poni eos neceſſitās. ¶ Tū 3°. Qꝛ ſi eēt tm̄ vnꝰ vir ꝛ vna mulier añ cōpletū numeꝝ pdeſtinatoꝝ a deo ex ꝓpagatiōe hoīuꝫ nāli a pmis pentibꝰ cōtinuatiōe dina: niſi n. ipſi necīo volūtarie gignerent: ceſſaret gnātio hoīuꝫ: ꝛ dei ꝓpoſitū fruſtraret. De Adā quoqꝫ ꝛ Eua pusq̄ carnaliter ꝯuenirēt: pōt fieri ſile argumētū. ¶ Tū 4°. Quia aliter deꝰ nō poſſet neceſſitari creaturā rōnalē: vt eēt ipeccabilis: in ꝑpetuo quoqꝫ beata. ¶ Tū 5°. Quia aliter deꝰ nō eēt oīpotēs. lꝫ. n. deꝰ faceret q̄tū poſſet. vt tu ſimplr: vel certo tpe velles gppiā. poſſes h̄ nō obſtāte oīo illud nō velle: qꝛ p aliā ptē tpis dati illud poſſes velle. p aliā vo nō velle: imo nolle. ſicqꝫ poſſes reddere deū ꝛ hoīem ib̄m xp̄m falſū: mendacē ꝑiuruꝫ. ponat. n. ꝙ deꝰ pdicet p ſemetipſū: ꝯfirmet vel affirmet: ꝙ iſte libere faciet hoc vel illud: ꝛ ad hoc faciet q̄tū pōt. tūc ſi iſte nō neceſſitat p deū ad h̄ vel illud libere faciēdū: pōt dimittere hoc ꝛ illud. ¶ Tū 6°. Quia aliter poſſet hō fruſtrare ꝓuidētiā: ꝛ pdeſtinationē: aut voluntatē dei. imo facere deū miſerrimū ꝛ infeliciſſimū: cōſtat. n. ꝙ deꝰ pōt puidere: pdeſtinare: ac preuelle liberos actus humanos: ꝛ q̄ ex eis dependent. ¶ Scdo ſic principalr. Ille effectꝰ dr̄ ꝓduci necīo neceſſitate nāliter pcedēte: q eſt cauſatus a cā: q̄ plene poſita necīo ſeqt illud cauſari: ꝛ ſilr cā neceſſaria neceſſitate nāliter pcedēte dr̄ cā actiua: q̄ poſita cū oībus ſuis diſpoſitionibꝰ nāliter puys: qbꝰ cauſat ſuū cauſatū neceſſario: ꝛ idefectibiliter ſeqt illud cauſari. Iſte deſcriptiōes habent ex dictis Anſelmi p̄. Cur deꝰ hō caº. 7º. Et de cōcordia caº. 2º. Cū ḡ p volūtatē ſuā ſit cauſa efficiēs oīs actꝰ volūtatis create: ꝛ prioꝛ nāliter oī voluntate creata: ꝛ fruſtrari nō poſſit: ſeqt ꝙ oīs actꝰ voluntatis create ꝓducit ex neceſſitate nāliter pcedente: immo volūtas creata agit neceſſitate nāliter precedente quicquid agit. ¶ Dicetur forte: ꝙ licꝫ deus nunc velit aliquid eſſe futurum: non eſt neceſſe pro nunc ipſum ſic velle. ſed poteſt pro nūc non ſic velle. ¶ Sed h̄ nō valet. Primo qꝛ ſm hoc nulla eſſet oīo neceſſitas añs reſpectu alicuius effectꝰ: nec aliqs effectꝰ eſſet neceſſarius reſpectu ſue cauſe necītate nāliter pcedēte: qꝛ nulla cā 2ª pōt quicq̄ ſine coefficientia: ꝛ preefficiētia cauſe prime: q̄ eſt diuina volūtas. ſi igit in illa nō eſt neceſſitas añs. nec in aliqua alia pōt eſſe. ¶ Tum. 2°. qꝛ iſtū effectū nūc factū ſeu creatū a deo: neceſſe eſt nūc eſſe: q̄re ꝛ eiꝰ cām efficientē: puta diuinā volūtatem. vel ſi ipſa poſſit ꝓ nūc nō eſſe: pōt ꝛ iſte effectꝰ: qđ eſt ꝯ Anſelmū ꝛ pħꝫ: qꝛ oē qđ eſt: qn̄ eſt: necīo eſt. ¶ Tū 3°. Quia volūtas dei eſt cā cuiuſcunqꝫ pteriti: quare ipm eſt preteritū. ḡ ſicut reſpectu pſentiū ꝛ pteritoꝝ eſt neceſſitas añs ita ꝛ reſpectu futuroꝝ: aliter diuina volūtas eſſet mutabilis: quia ſm hoc reſpectu futuroꝝ ſic eſt libera ſm cōtradictionē: ꝙ ꝓ eodē inſtāti: quo ē reſpectu alicuius futuri: pōt nō eſſe: ꝛ cū illud futuꝝ fiat pſens: vel diſcedat in pteritū: erit neceſſaria neceſſitate oppoſita. ¶ Tū 4°. Quia diuina volūtas ex ſe ſola ſit neceſſaria: ꝛ neceſſitans cā reſpectu preſentis ꝛ pteriti: poterit etiā reſpectu futuri: cū oīo eodē mō itrinſece ſe habeat reſpectu eiuſdē rei primo future: 2° pſentis: 3° pterite. Si aūt ponat neceſſitās antecedēter reſpectu pſentis ꝛ pteriti nō ſufficiēter: nec totaliter ex ſe ſola: ſed ex adiutorio alicuiꝰ alteriꝰ: puta rei pſentis vel pterite: nō videt ſibiipſi plene ſufficiēs: nec plene oīpotens: ſi ēt res preſens aliquo mō iuuaret ad neceſſitatē in diuina voluntate reſpectu illiꝰ rei pſentis: videret ꝙ eēt aliqua eiꝰ cā: ꝛ aliquo mō ipſam cauſaret: quare prius nāliter eēt rē pſentē eē: ꝛ neceſſario ꝓ nūc eſſe q̄ volūtatē diuinā illā neceſſitatē ſuā intrinſecā nūc hr̄e. ſi etiā aliqđ adiutoriū extrinſecū pōt ꝑbere dine volūtati neceſſitatē intrinſecā reſpectu oīum pſentiū ꝛ preteritoꝝ: cur nō reſpectu alicuiꝰ futuri. ¶ Tū 5°. Quia ſi diuina voluntas: q̄ eſt nūc reſpectu alicuiꝰ futuri: poſſet ꝓ nūc nō eſſe illiꝰ volūtas. vt dicit reſpōſio. hoc tm̄ nō eſt i ptāte illiꝰ futuri. nec alicuiꝰ cauſe inferioris. nec aliquaꝝ cauſaꝝ. ſed tm̄ i libera ptāte dine volūtatis: ꝛ ipſa ē vlīter efficax ꝛ indefectibilis in cauſando: q̄re ꝛ necītas añs reſpectu oīum futuroꝝ. ¶ 3° principaliter ſic. In volūtate creata nūc volēte eſt q̄dā necītas ad volēdū ſaltē necītas cōis: ꝛ in voluntate diuina ſilr: q̄ facit volūtatē creataꝫ nūc velle: qꝛ ſm Anſelmū vbi ſ. oē qđ eſt: qn̄ eſt: necē eſt eſſe. De igit due necītates in his duabꝰ volūtatibꝰ dina. ſ. ꝛ humana: aut ſūt coequeue: aut diſperate ꝛ imptinētes ad inuicē. aut nō ſūt ita. ſi ſint tales. ambe reducunt ad tertiā tanq̄ ad cām cōem priorē ambabꝰ. igit dina volūtas necītat p aliq̄ cām priorē ad volendū aliqđ extra deū: qđ eſt falſū. Tū etiam qꝛ oīs necītas in creatura: ſicut ꝛ qđlibet aliud: ꝓducit a dina volūtate tanq̄ a cā efficiēte. igit oīs volēdi neceſſitas in voluntate creata efficit a dina volūtate. nō pōt ḡ dici illas duas necītates pdictas eē diſperatas: ꝛ ad inuicē coequeuas: nec etiā pōt dici: ꝙ necītas i hūana volūtate ſit cā prioꝛ ꝛ nāliter pcedēs reſpectu necītatis in dina volūtate. ḡ necītas in dina voluntate eſt cā necītatis in volūtate hūana. ¶ 4° ſic. Nulla volūtas creata in actibꝰ ſuis ē liberioꝛ volūtate xp̄i hūana: ſꝫ illā necītauit dina volūtas ad ſingulos actꝰ ſuos: q̄re ꝛ quālibet aliā quodāmō necītat. minoꝛ ꝓbat. qꝛ ſi voluntas hūana in xp̄o nō necīo cōſenſiſſet dine volūtati nāliter pcedenti. potuiſſet diſſēſiſſe ab ea ꝛ voluiſſe aliqđ aliđ: imo ꝯtrariū ꝛ peccaſſe. ¶ Cōfirmat. Qꝛ Anſelmꝰ 2°. Cur deꝰ hō. caº. 17°. dic̄ de xp̄o. (Si vis ſcire oīnꝫ q̄ fecit: ꝛ q̄ paſſus ē verā necītatē: ſcito oīa ex neceſſitate fuiſſe ꝛc̄.) ¶ 5°. Qꝛ Stephanꝰ pariſienſis ep̄s dānauit quēdā erroꝛē dicentē: ꝙ ad hoc ꝙ oēs effectꝰ ſint neceſſarij reſpectu cauſe pme: nō ſufficit: ꝙ ipſa cā pma nō ſit ipedibilis: ſꝫ exigit ꝙ cauſe medie non ſint ipedibiles. erroꝛ inquit ep̄s. quia tūc non poſſet aliquē effectū neceſſariū ſine poſterioꝛibꝰ cauſis ꝓducere. oēs igit effectꝰ etiā liberi ſunt neceſſarij reſpectu cauſe prime: qꝛ a voluntate ſua ꝓcedūt: que nō pōt aliqualiter ipediri. ¶ Et ſi qs inſtet dicēdo: ꝙ articulus pariſiēſis nō dicit vlīter oēs effectus: ſed in particulari ꝛ determinate effectꝰ. Fateoꝛ me neſcire quō in originali articulo ſcribebat: ſcio tm̄ ꝙ inter articulos multū correctos vlēm illā ſcriptā inueni: nec ex illa particulari vel indefinita refert: cū ex alijs veris vlibus ſequat euidēter. Si eni ad hoc: ꝙ aliq effectus ſint neceſſarij reſpectu cauſe prime: ſufficit ꝙ ipſa nō ſit impedibilis reſpectu aliquoꝝ effectuū: aut etiā alicuiꝰ: oēs effectus ſunt neceſſarij reſpectu illiꝰ. ¶ 6°. Quia ad hoc ſunt auctoritates ſcōꝝ. vn̄ Anſelmꝰ de cōcordia caº. 2°. (Neceſſe eſt ingt eē qcqd deꝰ vult ita eſſe: neceſſe eſt ꝙ vult hō in his: que deꝰ vult: ita ſubdidit ſibi humanā volūtatem: vt ſi vult fiant: ſi nō vult nō fiant. quoniam quod deus vult: non poteſt non eſſe.) Itēꝫ Augꝰ 3°. de libero arbitrio. (Volūtas ingt dei ē mihi neceſſitas.) Et 6°. ſup Gen̄. ad litterā caº. 22°. (Hoc necīo futuꝝ ē: qđ ipſe vult.) Et īfinite ſūt tales auctoritates ſcōꝝ. ¶ Dicet forte: ꝙ auctoritates loquūt de necītate ꝯñe nō ꝯñtis ſeu de neceſſitate cōditionali nō abſoluta: ſiue h̄ neceſ-

Utrū deꝰ poſſit nūc nolle ꝙ nūc vult.

Anſel. vbi ſupra pħs prio piermenias.

Digitized by Google

Ultrā auctores dicentes ꝙ deꝰ vult illud necessario eueniet itelligāt de necessario cōditionato ꝛ nō absoluto.

ſitate dicti:nō rei:ſeu cōiunctim:non diuiſim. ¶ Sed hec reſpōſio nō valet ingt iſte caº.28º. Prio qꝛ eſt falſa.2º qꝛ incauta.3º qꝛ diminuta. Prio ingt deficit quia falſa eſt.qꝛ falſe exponit auctoꝛitates:ſi.n.auctoꝛitates loqrēt tm̄mō de nec̄itate ꝯñe ſeu cōditionali: ita haberēt auctores cōcedere: ꝙ futura nō euenirent reſpectu cauſaꝝ iferioꝝ ſicut ſuperioꝝ ꝛ p̄me cauſe: qꝛ ꝯña ſeu cōditionalis i talibꝰ reſpectu cauſaꝝ ſecūdaꝝ ita ē neceſſaria ſic reſpectu p̄me:ſic.n. hec ꝯña ſeu cōditionalis ē nec̄ia:ſi deꝰ vult h̄ eē futuꝝ:h̄ erit:ita iſta cōditionalis eſt nec̄ia:ſi cā 2ª faciet hoc futuꝝ.vel p̄ſcit hoc futuꝝ.igiꝛ hoc erit. ¶ Itē. Ois doctrina debet eē alicuiꝰ dubiȷ:aut ignoti:ſꝫ iſta ꝯña ſeu cōditionalis nunq̄ fuit alicui dubia:aut ignota.ſ.ſi deꝰ p̄ſcit hoc eē futuꝝ:h̄ eſt futuꝝ:ꝛ eodē mō de volūtate:ſi deꝰ vult hoc eē futuꝝ hoc erit.qs igiꝛ ſapiēs ſcriberet vel doceret hoc:cū nō ſit docibile:ſꝫ p ſe ſcibile a quocūqꝫ habita noticia terminoꝝ:vel fide. ¶ Itē.Si auctores tm̄ intelligerēt illud:nullo mō ſoluēt ꝓpoſita:ſuppoſita nāqꝫ nec̄itate huiꝰ ꝯñe vel cōditionalis:quō p hāc ſoluiꝛ perplexitas q̄onis:qlibet.n.oſteſa ſibi nec̄itate hꝰ ꝯñe tm̄:dubitabiꝛ de libero arbitrio ꝛ merito ac demerito. aut de certitudine aut fallibilitate diue ſcie:ꝛ mutabilitate vel imutabilitate diue volūtatis vt prius. ¶ Itē.Cur tā multi auctores tā multa:tā ambigua: tā difficilia de iſta mā ſcripſerūt: ſi nihil aliud itelligere voluerūt: cū in vno verbo breuiſſimo ꝛ leuiſſimo ſe poſſent expedire:dicēdo:ꝙ i oibꝰ talibꝰ ē nec̄itas ꝯñe:ſeu vniꝰ cōditionalis. ¶ Itē. Quia ad eundē itellectū haberēt cōcedere: ꝙ chimera ꝛ oia nō futura de nec̄itate euenieīt: nā ita neceſſaria ē ꝯña:ſeu cōditionalis foꝛmata de eis:ſicut de vere futuris. Nā nec̄io ſeqꝛ:ſi deꝰ vult vel p̄ſcit ꝙ chimera ꝛ oia nō futura eueniēt:ḡilla euenient. Nec pōt aliqs dicere:ꝙ i p̄teritis ꝛ futuris ponaꝛ aīs in eē:i his aūt nō:ꝛ iō nō ſimilis neceſſitas hic ꝛ ibi:qꝛ ꝯña ſeu cōditionalis ipſa p ſe in vere p̄ſcitis ꝛ futuris non ponit aīs in eē:ſicut nec in alia mā ſeu alijs terminis qbuſcūqꝫ:ſꝫ tm̄mō nec̄itatē cōſecutiōis: ꝛ ſic facit alia ꝯña ſeu cōditionalis.loquēdo igiꝛ p̄ciſe de ſola nec̄itate p̄dicta:ſimilē oꝫ cōcedere de chimera: ꝛ oibꝰ nō futuris nec p̄ſcitis ſic de futuris p̄ſcitis: ꝯña.n.ꝛ conditionalis huiꝰ ſyllogiſmi nec̄ia ē:ſicut alia q̄liſcunqꝫ. ¶ Itē. In iſta ꝯña.deꝰ p̄ſcit chimerā foꝛe.igiꝛ chimera nec̄io erit ſupponiꝛ:ꝛ poniꝛ aīs ſicut in iſta. deꝰ p̄ſcit antichꝛiſtū foꝛe.igiꝛ antichꝛiſꝰ nec̄io erit:ꝛ neceſſitas ꝯñe ē eq̄lis. igiꝛ ſimpliciter eq̄lis eſt neceſſitas:ꝛ ſimilis i ambabꝰ. Nec ſufficit dicere:ꝙ aīs in 2º eſt veꝝ:ꝛ in p̄ria eſt falſum:ꝛ iō nō ē ſīlis neceſſitas hic ꝛ ibi: falſitas.n.aīis neceſſitatē ꝯñe nullatenꝰ minuit:nec veritas ipſaꝫ auget:ſic nullus dialeticoꝝ ignoꝛat. Cū igiꝛ nec̄itas ꝯñe: neceſſario veritatē aītis nō includat reſpiciēdo ad ſolā nec̄itatē ꝯñe.ſilis eſt neceſſitas in ambabꝰ: ꝛ hāc ſolā in talibꝰ ponit rn̄ſio. quare hꝫ ponere ꝯñter.ꝙ ſicut neceſſariū eſt antichꝛiſtū foꝛe:ſic ꝛ chimerā. ¶ Scđo iſta rn̄ſio deficit vt icauta. Nō.n.cauet neceſſitatē:quā voluit ꝛ credidit p̄cauiſſe:nec tribuit nob q̄nā voluit ꝛ credidit liberā p̄tātē.ſi enī iſta ꝯña eſt neceſſaria: deus p̄ſcit:aut preuult hoc:igiꝛ hoc erit:ꝛ aīs nō eſt in p̄tāte nr̄a.igiꝛ nec ꝯñs ē in p̄tāte nr̄a ſimpliciter libera ꝛ excluſoꝛia cuiuſlibet neceſſitatis p̄cedētis. ¶ Tertio deficit rn̄ſio.quia plurimū diminuta.qꝛ nō pōt reſpōdere rōnibꝰ demōſtratiuis:nec auctoꝛitatibꝰ ſufficiēter: p̄ſertimꝰ huic ſyllogiſtice rōni: oia que eueniēt de neceſſitate nāliter p̄cedēte:de aliq̄ neceſſitate eueniēt: ſꝫ oia que eueniēt:eueniēt de neceſſitate nāliter p̄cedēte.

qꝛ de volūtate dei:q oibus ſuis volitis eſt nec̄itas nāliter aīs.igiꝛ oia que eueniēt: de neceſſitate aliqua eueniēt. Uel iſto mō breuius.Oia que de iſta neceſſitate eueniēt:de aliq̄ neceſſitate eueniēt:demōſtrata diuina volūtate.igiꝛ oia q̄ eueniēt.de aliq̄ neceſſitate eueniēt. Uel ſic.Oia q̄ eueniēt a cā:q̄ poſita neceſſario ſeqꝛ ꝙ eueniēt:ꝛ cuiꝰ poſitio nō eſt:nec erit aīcedēter in alterius p̄tāte ſm cōtradictionē: qn oia que eueniēt a cā huiuſcemodi eueniāt:nec̄io euenient: ſed oia q̄ eueniēt a diuina volūtate:hoc mō euenient: ꝙ illa poſita nec̄io ſequiꝛ ꝙ eueniēt:ꝛ ꝙ illa ponaꝛ:nō eſt nec erit antecedenter in alteriꝰ libera p̄tāte ſm cōtradictionē. igitur oia talia ſic eueniēt de nec̄itate reſpectu diue voluntatis:qđ nō eſt:nec erit in alteriꝰ libera p̄tāte ſm ꝯdictionē:qn eueniāt a volūtate diuia. ¶ Ad iſta dr̄:ꝛ p̄io ad p̄mū ꝯ p̄mā ꝯñe dico:ꝙ reſponſio ibidē data eſt ſufficiēs:lꝫ.n.diuū velle ſit in ſe neceſſariū ſimpliciter ꝛ abſolute:non tm̄ hꝫ nec̄iam habitudinē ad creaturas: nec creature nec̄io ſequūꝛ ex illo:niſi neceſſitate ſuppoſitionis.Et ad p̄mā iꝓbationē huiꝰ reſpōſionis dico: ꝙ reſpectꝰ diue volitiōis eſt cōtingēs nō pp cōtingentiā ſui fūdamēti:ſꝫ termi.ſ.creature volite. ¶ Et cū dr̄ ꝙ creatura talis nō ē cōtingēs:nec nec̄ia.ꝛc.Dico ꝙ p tēpoꝛe:q̄ nō hꝫ eē:nō ē cōtigēs: nec nec̄ia:ſed tm̄ p eo tpe q̄ deꝰ vult eā eē:eſt cōtingēs:ꝛ p illo tpe terminat relatione diui velle:oē aūt tēpꝰ deo p̄ſens ē in tota ſua eternitate:ꝛ ita videꝛ velle ſctūs Tho.p̄ ꝯ gētiles caº.80. dicēs. Uolūtatis diue relatio ē ad rē n̄ exn̄tē ſꝫ ꝙ ē i ꝓpria nā ſm aliqđ tēpus: ꝛ nō ſolū ſm ꝙ ē in deo cognoſcēte:vult.n.deꝰ rē:q̄ nō eſt nūc:eē ſm aliqđ tēpus: ꝛ nō ſolū vult:ꝙ ipſe eā itelligat. Hec ille. ¶ Poteſt etiā aliter dici:ꝙ res q̄ nullū eē hꝫ:pōt dici cōtingēs:ſicut etiā dicimꝰ futura eē cōtigētia. vn̄ ſcūs doctoꝛ p̄ima p̄te.q.14.ar.13º.dicit. Cōtingēs pōt cōſiderari dupliciter. Unoº in ſe ſm ꝙ iā actu eſt: ꝛ ſic nō cōſideraꝛ vt futuꝝ:ſꝫ vt p̄ns.neqꝫ ad vtrūlibet:ſꝫ vt determinatū ad vnū. Alioº pōt cōſiderari cōtingēs vt eſt i ſua caª ꝛ ſic cōſideraꝛ vt futuꝝ:ꝛ vt cōtigēs nō determinatū: ad vnū. Hec ille. ¶ Ex qbꝰ pꝫ ꝙ res:q̄ nullū eſſe hn̄t pn̄t dici cōtigētes:ꝛ ꝯñter mioꝛ aſſūpta falſa fuit. Nec ſeqꝛ:hoc nō hꝫ eē cōtingēs.igiꝛ nō ē cōtingēs:qꝛ nō ſolū res dr̄ cōtingēs:qꝛ hꝫ eē nō nec̄ium: imo qꝛ pōt eē ꝛ pōt nō eē:ꝛ p idē pꝫ:ꝙ alia foꝛª:quā ibi facit.ſ.Q̄ncūqꝫ aliqs reſpectꝰ ꝛc. nō valet. nā maioꝛ ē falſa. non.n.oꝫ ꝙ ſi reſpectꝰ aliqs fūdaꝛ in aliq̄ exn̄te terminaꝛ ad rē nōdū exn̄tē:qꝛ cō ſequaꝛ i mō eēndi ſuū fundamētū: ꝛ nō terminū.p̄ſerti de reſpcū rōnis. ¶ Ad 2ªm iꝓbationē dicte reſpōſiōis dico. ꝙ determinatio diui velle ad hoc volitū nihil reale addit ad diuinū velle diſtinctū ab eo ſm rē:ſed ſolū addit directionē diuini itellectus oſtēdētis volūtati tale obiectū. ꝛ ꝓponētis ſibi illud vt volēdū. Addit inſuper relationē rōnis voti ad volitū:cōſtat aūt ꝙ actus diuini intellectꝰ eſt qđ reale nō tamen realiter diſtinctū ab ipſo velle: ſed ſm rōnē tm̄:cōſtat etiā ꝙ tales reſpectꝰ nō ſunt ipſū diuū velle. ecce qđ addit determinatio illa ad diuū velle. ¶ Ex q̄ patet ꝙ illa determinatio nō derogat ſimplicitati:licet addat quid reale ad diuinū velle: quia illud nō eſt diſtinctū ſm rē ab ipſo velle:lꝫ nō poſſit velle aliqđ illo nō exn̄te:talis.n.reſpectꝰ rōnis cōſeqꝛ actū volēdi neceſſario:nō ꝙ ſit rō volēdi:aut p̄ncipiū volitiōis. Non ſeqꝛ etiā ꝙ illud ens rōnis ſit p̄ncipiū ꝓducendi entia realia:ſed ſolū ꝙ cōſeqꝛ p̄ncipiū ꝓductiuū.ſ.diuinum velle. ¶ Ad p̄mū cōtra 2ªm ꝯñe dico:ꝙ illa habitudo quā hꝫ diuinū velle ad creaturas volitas nō eſt ipſum diuinum

Quid addat determiatio ad velle diuinum.

Digitized by Google

diuinū velle: ſed relatio rōnis. Et cū arguitur ꝙ tunc nullo intellectu ꝛc. Dico ꝙ ſi nullus intellectus huma nus aut angelic.9 eēt: adhuc ille reſpectus eēt: qꝛ cōſeqᷓ actū diuini intellect.9: q nō pōt nō cōſiderare ꝛ nō itel ligere talē reſpectū circa ſuū velle: ſuppoſito ꝙ aliqd velit. vñ ſicut eſt īpoſſibile: ꝙ de.9 aliqd velit: ꝛ nō velit illud idē: ita eſt īpoſſibile: ꝙ deus aliqd velit: ꝛ ꝙ talis reſpect.9 nō ſit itellect.9 ab eo niſi faceret: ꝙ velle nō ſit actio: qꝛ reſpect.9 cōſequiᷓ actionē nāliter. vt habeᷓ 5°. meᵗᵉ. ⸿ Ad 2m negaᷓ maior. Nō enī eſt illa cā q̄re fi nis ē necio volit.9: ꝛ ea q̄ ſunt ad finē ſūt cōtingēter vo lita quā iſte fingit: ſed poti.9 qꝛ nō hñt neceſſari ī habitu dinē ad rōnē volēdi: q̄ eſt ipſe finis: ſiue eodē ſiue diuer ſis actib.9 ſint volita: nā eodē actu pōt qs duo itelligere quoꝝ vnū eſt rō volēdi alteri: ꝛ tñ illo actu manente pōt deſinere velle illud: qđ eſt māliter volitū: ꝛ vlteri.9 cōtinuare volitionē reſpectu alteri.9: qđ erat principali ter volitū: ꝛ rō volēdi. Nā iudei odiētes hūanitatē xpi odio habebāt ꝯñter diuinū ſuppoſitū: ꝛ ſi illa nā nō di mitereᷓ a ſuppoſito diuino: tūc odiū caderet ſolū ſup nām humanā: ꝛ nō ſup diuinū ſuppoſitū. vt videᷓ po nere ſctūs doctoꝛ in ſimili. 3ª pte. q. 46. arti. 12°. ad 3m. Et. q. 25. arti. p̄ ꝛ 2°. ⸿ Ad cōfirmationē dico: ꝙ quātū cūqꝫ ſit diſſimilitudo illa: q̄ ponitᷓ ab arguēte iter illa q̄ pp finē iſto ꝛ illo mō diligunᷓ: tñ ī hoc ſimilia ſūt: ꝙ nec hoc: nec illud hꝫ neceſſariā habitudinē ad rōnē vo lendi. ſ. finē: ꝛ cōſequēter ad diuinū velle: hāc. n. habi tudinē hñt creature ad diuinā bonitatē ꝛ vltimū finē: quia lꝫ p eas nō acquiraᷓ vltim.9 finis a deo: tñ repſen tant diuinā bonitatē: ꝛ ſicut dicit ſcūs doctoꝛ de verita te. q. 23. ar. 4°. (Sicut nullus diuin.9 effect.9 pfecte cām adequat: ita nihil: qđ in deū ſicut in finē ordinaᷓ: ē fini adequatū. in nullo. n. creatura perfecte deo aſſimilaᷓ: hoc. n. eſt ſoli.9 verbi increati. vñ cōtingit ꝙ q̄ꝫtūcunqꝫ nobili mō aliqua pura creatura in deū ordineᷓ aliquo mō ei aſſimilata. poſſibile ſit aliā creaturā mō eque no bili in ipſum deū ordinari ꝛ diuinā bonitatē repſenta re: vñ pꝫ ꝙ nō eſt neceſſitas diuine voluntati ex amore quē hꝫ ad ſuā bonitatē: ꝙ velit hoc vel illud circa crea turā: nec etiā ineſt ei alia neceſſitas reſpectu toti.9 crea ture: eo ꝙ diuina bonitas in ſe perfecta eſt. etiā ſi nulla creatura exiſteret: qa bonoꝝ nroꝝ nō eget: vt ī pſ. dr. Nō. n. diuina bonitas eſt talis finis: q efficiaᷓ ex his q̄ ſunt ad finē: ſed magis q̄ efficiunᷓ: ꝛ pficiunᷓ ea q̄ ad ipm ordinanᷓ. vñ vt Auic. dicit: ꝙ ſoli.9 dei actio ē pure liberalis: qꝛ nihil accreſcit ſibi ex his que vult: vel opa tur circa creaturā.) Hec ille. ⸿ Ex qbus pꝫ quō lꝫ crea ture repreſentēt dei bonitatē ꝛ eā pticipent: nō tñ ne ceſſario diligunᷓ a deo: qꝛ alio mō pōt participari ꝛ re preſentari eque bñ ꝛ meli.9: ꝛ iō ſicut de.9 vult iſta: que nunc dei bonitatē participāt: ita poſſet alia velle ꝛ iſta nolle: ꝛ p ꝯñs falſū eſt: ꝙ eque neceſſario vel ea neceſſi tate cōplaceat in iſtis: ſicut in ſua bonitate: nō. n. cōpla cet in aliquo ex hoc ſolo: ꝙ eſt aptū participare ei.9 bo nitatē: ſed qꝛ participat eā in actu ƀm aliqđ tēpus pre ſens: vel futuꝝ. ⸿ Ad 3m negaᷓ minoꝛ. Dico. n. ꝙ illa habitudo quā hꝫ diuinū velle ad mūdū pōt nō eſſe ꝛ potuit nō eſſe ab eterno: nō ƀm ꝙ poſſibile drᷓ per reſpe ctū ad aliquā potentiā: ſed ƀm ꝙ illud drᷓ poſſibile: cu ius predicatū ſubiecto nō repugnat: vt dictū fuit ī pba tione 3ᵉ ꝯñis: ꝛ allegatū p̄ cōtra Gentiles ca°. 83°. Cōce diᷓ etiā ꝙ in deo potuit eſſe nolle reſpectu mūdi: non ꝙ aliud velle ab illo: qđ hꝫ nūc de.9: potuerit eē in deo: ſed quia illud velle: qđ cadit ſuper hoc obiectū: mun dū eſſe: poterat cadere ſuper oppoſitū. ſ. mūdū nō eſſe.

Et cū arguiᷓ ſic. Illud nolle potuit eſſe deus. igiᷓ nunc eſt deus. negaᷓ ꝯña. Et cū arguiᷓ ſic. Quicquid potuit eſſe deus: eſt deus: ſed illud nolle potuit eſſe deus ꝛc. Di co ꝙ eſt fallacia figure dictionis: qꝛ mutaᷓ qd ī ad ali qd: nam hoc qđ dico velle mundū: aut nolle mūdum: importat actū diuine voluntatis cum habitudine ꝛ re ſpectu ad mūdū. vnde ſanctus doctoꝛ de veritate vbi ſupra. arti. 4°. ad 13m. (Cū (inquit) dicitur deum velle aliquid: nō ſignificaᷓ illud aliquid eē in deo: ſed tantū modo importaᷓ ordo dei ad illius factionē in ꝑpria na tura.) Hec ille. ⸿ Ad primū contra 3am ꝯnem dico: ꝙ velle: quo deus ſe determinat aliquid in ꝑpria natura producendū: reſpicit alterā partē contradictionis: ꝛ nō aliā. Et ad improbationē dico ſicut pri.9: ꝙ nolle oppo ſitū potuit eſſe in deo loquendo de poſſibili vt pri.9. nō ꝙ illud nolle eſſet alius actus ab ipſo velle: qđ nūc ē in deo: ſed eſſet idē actus habēs habitudinē ad oppoſitū obiectū illi: qđ nunc eſt volitū: ꝛ ſicut nunc diciᷓ velle reſpectu mundi. ita tunc eēt nolle mundi: ꝛ velle reſpe ctu hui.9 obiecti mundū nō eē. Nec ſequiᷓ ꝙ aliqd po tuit eſſe deus: qđ nunc nō eſt deus: ſed eſt fallacia figu re dictionis. ſequiᷓ tñ ꝙ aliqd quod eſt deus haberet aliā habitudinē q̄ꝫ nūc habeat: ꝛ caderet ſup aliud ob iectū q̄ꝫ nunc. ⸿ Ad 2m negaᷓ minoꝛ. Et ad primā pro bationē dico: ꝙ illud velle nō eſt tendentia in obiectū ſibi futuꝝ. ſed in obiectum ſibi preſens: licet ſit futuꝝ reſpectu noſtri: vel alicui.9 creature: quapꝛopter nō ha bet rationē deſiderij aut velle aliquid non habitū ex pectantis: propter quod impfectio ſibi inſit. ⸿ Ad 2am probationē ſatis dictū eſt: cōcediᷓ enim ꝙ in deo nō ē velle reſpectu oppoſiti: potuit aūt eē: nec ſequiᷓ ex hoc ꝙ nunc ſit in deo: nec ꝙ aliquid potuit eſſe deus: quod modo nō ſit de.9: ſed ſolū ꝙ deus potuit referri ad ali quid: ad qđ nō referᷓ. ⸿ Ad 3m negatur maioꝛ niſi lo quamur de eo: qđ ſic determinaᷓ: ꝙ de potētia trāſit ī actū: ſic autē nō eſt in deo. vt diffuſe dictum fuit in ꝓ batione 3ᵉ ꝯnis. nō. n. eſt ibi determinatio pp potentiā: ſꝫ pp obiectū: nec exigiᷓ determinatio niſi pp obiectū vt ibidē fuit expoſitū: nec eſt veꝝ qđ nos imaginemur ſicut fingit arguēs: deū eſſe in potētia ad vtrūlibet ꝛc. ſed imaginamur ꝙ poſſibile eſt volūtatē dei ferri ſup hoc: ꝛ ꝙ poſſibile ē eā ferri ſup oppoſitū. non ꝑut poſſi bile drᷓ p reſpectū ad aliquā potentiā: ſed ꝑut dicit nō repugnātiā. Ad hoc aūt ꝙ aliqd determineᷓ ad aliqđ duoꝝ ſibi poſſibiliū illo mō. vel ad hoc ꝙ aliqd: qđ ē poſſibile ad vtrunqꝫ duoꝝ determineᷓ ad alteꝝ illoꝝ nō requiriᷓ exitus de potētia in actū: ꝛ cōſequēter nec motus. ⸿ Ad 4m negaᷓ minoꝛ. Dico. n. ꝙ volūtas de terminaᷓ ad volēdū: ꝛ ad ꝑducēdū volitionē ſuā: nec tñ eſt ꝓceſſus in īfinitū: qꝛ ipſa ad volēdū determinaᷓ ꝛ hoc p obiectū ſuū: qđ intellectus ꝑ̄ſentat ſibi: vt dicit ſanct.9 Tho. p̄ cōtra Gētiles ca°. 82°. ⸿ Et ſi queraᷓ p quid determinaᷓ intellect.9. Dico ꝙ qñqꝫ p voluntatē. ſicut enī dicit ſcūs doctoꝛ: prima 2ᵉ. q. 9. arti. p̄. Volun tas mouet intellectū q̄ꝫtū ad exercitiū actus: ſed q̄ꝫtū ad determinationē actus: qui eſt ex pte obiecti: intelle ctus mouet voluntatē: nec erit ꝓceſſus in īfinitū: quia ſicut ipſe dicit de veritate. q. 22. arti. 12°. ad 2m. Status eſt in appetitu naturali: quo inclinaᷓ intellectus in ſuū actū. Dico ergo ꝙ volūtas q̄ꝫtū ad exercitiū actus. ſ. vt velit: vel non velit: determinaᷓ a ſeipſa: ꝛ illud quo ſe ad hoc determinat eſt act.9 ei.9 determinat.9: ſꝫ q̄ꝫtū ad ſpecificationē act.9. ſ. vt tēdat in hoc: vel in illud. deter minaᷓ p intellectū oſtēdētē ſibi ſuū obiectū. Nō ergo oꝫ ꝓcedere in infinitū ex aliqua pte: quia ſi loquamur

Marginal notes:
- Beside "meᵗᵉ. ⸿ Ad 2m negaᷓ maior…" (left margin): Tex.co.20.
- Beside "tñ eſt ꝓceſſus in īfinitū…" (right margin): *A quo determineᷓ volun tas. A quo determineᷓ intelle ctus. Idem .ſ. proxime ad 5m.*

Digitized by Google

de determinatiōe q̄ ad ſpecificationē actus eſt ſtatus
in appetitu naturali ītellectus: ſi aūt loquamur de de-
terminatione quo ad exercitiū actꝰ: eſt ſtatus ī appeti-
tu nāli volūtatis: quē hꝫ ad ſuū actū. ❡ Ad confirma-
tionē negaꝛ maior. nec. n. in deo: nec ī creaturis agētibꝰ
ꝑ voluntatē eſt poſſe ſeq determinatū effectū exterius
niſi ꝓcedēte determinatiōe interiori. vñ ſcūs Tho. lo-
quēs de ꝑdeſtinatiōe pria pte. q. 23. arti. 2°. ad. 3m. dicit.
(Duplex eſt ꝑparatio. Quedā eſt patiētis vt patiaꝛ: ⁊
hec ꝑparatio eſt in ꝑparato. Alia eſt ꝑparatio agētis vt
agat: ſicut agens ꝑ intellectū dꝛ ſe preparare ad agēdū
inq̄ꝫtū ꝓconcipit rōnē opis fiendi: ⁊ ſic deus ab eterno
ꝑparauit ſe ꝓconcipiēdo rōnē ordinis aliquoꝝ ī finē.)
Hec ille. Sic aūt loqmur de ꝑparatione ad agendū. a
ſimili dicēdū eſt de determinatione ad agendū: ita ꝙ
dū precōcipit volēda: dꝛ determinare ſe ad volendū ⁊
faciēdū. qꝛ velle eiꝰ eſt ſua actio ⁊ opatio: ⁊ ideo īpoſſi
bile eſt ipſū determinatū effectū ꝓducere: niſi volūtas
eiꝰ ad volendū aliquē effectū ſe determinet mō ꝑdicto
❡ Ad 5m dico: ꝙ dīna volūtas ex nā ſua determinaꝛ
ad volēdū ſuū p̄ncipale obiectū: nec vllo mō eſt inde-
terminata reſpectu illiꝰ: ſꝫ ad volēdū alia determinaꝛ
ꝑ intellectū: ⁊ ꝑ ſua ſapiam: q̄ ſtatuit ſibi determinatos
effectꝰ: quos ꝓducit ordinate. ſicut dicit ſcūs doctor 2°
ꝯ Gētiles. caᵒ. 26°. ī fine ⁊ caᵒ. 27°. Intellectꝰ aūt dīnꝰ
determinaꝛ ad determinādū volūtatē: ⁊ ad ſic ꝯcipiē
dū ꝑ voluntatē: ⁊ h̄ nō ꝓcedit in īfinitū: qꝛ eſt ſtatꝰ tā
ex pte volūtatis q̄ꝫ ex pte ītellectꝰ: ītellectꝰ. n. diuinꝰ
nāliter ⁊ neċio obiectū volūtatis dīne ⁊ oīa alia ītelli-
git: loquēdo de īcōplexis: ⁊ dīna volūtas nāliter vult
⁊ neceſſario ſuū principale obiectū: quo dilecto ⁊ ama-
to vult intellectū cōcipere ⁊ dictare aliqd ꝓducendū:
in q̄ dīna bonitas ī tali gradu eluceat: q̄ facto intellectꝰ
dictat h̄: vel hoc eē fiendū: ⁊ poſt ad hoc volēdū volū-
tas determinaꝛ. ſic ḡ patet: ꝙ volūtas determinaꝛ q̄ꝫ-
tū ad ſpecificationē actꝰ ab ītellectu: ſꝫ q̄ꝫtū ad exerci-
tiū illiꝰ actꝰ: determinaꝛ ex ſua nā q̄ꝫtū ad p̄ncipale ob-
iectū: ⁊ q̄ꝫtū ad alia ꝑ libertatē ſuā. Et ſi dicaꝛ ꝙ ī hoc
ſaltem ipſa ꝑus exñs īdeterminata ſe determinat. con
cediꝛ. nā nō eſt determinata ad volēdū vel nollendū:
⁊ tñ determinate hꝫ velle vel nolle. ſed tñ q̄ ad ſpecifi-
cationē actꝰ ꝑ ītellectū determinaꝛ. ❡ Ad illō qō obij
ciꝛ ꝯ 4am ꝯnē ſolutū ē ſuperiꝰ rñdēdo ad argumēta ꝯ
p̄mā ⁊ 2am ꝯnes. ❡ Ad p̄mū ꝯ 5am ꝯnē negaꝛ minor. ſ.
ꝙ deꝰ neċio cōplaceat in oī entitate. vt patuit ī 2a ꝯne.
❡ Ad 2m negaꝛ minor: ſicut. n. dicit ſcūs Tho. pria 2e.
q. 31. arti. p̄. ad 2m. (Licet delectatio ſit quedā qes ap-
petitꝰ: cōſiderata ꝑſentia bōi delectātis: qō appetitui ſa
tiſfacit: tñ adhuc remanet īmutatio appetitꝰ ab appeti
bili: rōne cuiꝰ delectatio q̄dē motꝰ ē.) Hec ille. ❡ Po-
teſt etiā dici: ꝙ lꝫ delectatio nō ſit motiua reſpectu eiꝰ
obiecti: in q̄ qs delectaꝛ: tñ amor ē virtutis motiue ad
exequēdū. vnde ſm ꝙ ꝓbat ſcūs Tho. p̄ma 2e. q. 28.
arti. 6°. (Oē agēs quodcūqꝫ ſit: agit q̄cūqꝫ agit ex amo
re: lꝫ āt in deo idē actꝰ ſit amor ⁊ delectatio: tñ differūt
rōne. ꝑꝑ qō deꝰ amat creaturas: nō tñ delectaꝛ in illis
ſꝫ ſolū in ſe. vt priꝰ dictū fuit in alio articulo. Nec oꝫ ꝙ
amor moueat mediāte deſiderio: niſi in illis q̄ ꝑ voli-
ta ꝑficiūꝛ: nō aūt illis q̄ volita ꝑficiūt: cuiuſmodi ē de
dīna volūtate reſpectu creaturaꝝ. ❡ Ad 3m ꝑ idē. Nō
enim oꝫ: ꝙ cōplacētia quā dicimꝰ eē amorē cōcupiſcē
tie excitet deſideriū ꝑuſq̄ꝫ moueat ad exequendū exte
rius: ꝑſertim in ꝓpoſito: deꝰ. n. creaturas quodāmō di-
ligit amore cōcupiſcētie volēdo eas eē: vel volēdo iſtis
bonū: nō tñ eſt ī ipſo deſideriū: cuiꝰ obiectū ē bonū fu-
turū: ⁊ iō qō in nobis facit deſiderium: hoc in deo facit
amor cōcupiſcētie: q̄ vult creaturis eē: vel aliud bonū:
qō q̄dē bonū nobis futurū ē. deo aūt ꝑſens. ❡ Ad 4m
negaꝛ minor. nō. n. cōplacet deꝰ in oī entitate creabili.
vt priꝰ dictū fuit. ❡ Ad 5m negaꝛ añs. Et ad ꝓbationē
negaꝛ minor. lꝫ. n. deſideriū nō ſit ī deo: ē tñ actꝰ ī eo q̄
cōcupiſcit bonū creaturis: ille aūt actꝰ p̄mario attingit
diuinitatē nō inq̄ꝫtū eſt amor cōcupiſcētie: ſed inq̄ꝫtū
eſt amor amicitie vel dilectio: idē. n. actꝰ ſm ſubam in
deo hꝫ rōnē volitiōis reſpectu vniꝰ obiecti: ⁊ rōnē noli
tionis reſpectu alteriꝰ: ac ꝑ hoc nullū ē incōueniēs ſi di-
uinū velle reſpectu dīne bōitatis hꝫ rōnē dilectiōis: ⁊
reſpcū creature hꝫ rōnē amoris cōcupiſcētie. nec oꝫ ꝙ
quācūqꝫ habitudinē hꝫ ad creaturā: ꝙ eādem habeat
ad ſuū obiectū p̄ncipale. ❡ Ad p̄mū ꝯ 2am ptē ꝯnis dꝛ
ꝙ minor eſt falſa. lꝫ. n. deꝰ poſſet volūtatē creatā quāli
bet neceſſitare ad eliciēdū actū: aut ad ceſſandum ab
actu. nō tñ ſic neceſſitat eā. Et cū ꝓbaꝛ: qꝛ ſi neceſſita-
ret eā: hoc n̄ faceret niſi volēdo ⁊c̄. dico ꝙ lꝫ faceret h̄
volēdo: tñ nō vult nūc illud qō vellet tunc: talis enim
neċitas pōt ꝓuenire ex īpreſſione alicuiꝰ forme: q̄ nūc
nō īprimiꝛ. ſ. grā cōſumata. vel ex aliq̄ motiōe dei ſpe
ciali: q̄ nūc nō moueꝛ. vt oñdit ſcūs Tho. de veritate
q. 22. arti. 8°. vñ deꝰ ſic poſſet mouere volētē ad aliqd
neċio: qꝛ. ſ. volūtati ꝓponeret aliqd ſub rōne bōi. ⁊ nul
lo mō ſub rōne mali: ita ꝙ ceſſatio a volēdo nullo mō
appareret volūtati bona. nec a volēdo aliq̄ mō diſtra
hereꝛ ꝑ paſſionē aliq̄ꝫ: ꝙ. n. volūtas poſſit ab actu ceſſa
re: vñ cōtingit: ꝙ volūtas ceſſet ab actu: h̄ ē qꝛ vel ītel-
lectus nō oñdit ei ſuū obiectū ſub rōne boni. vel qꝛ ceſ
ſatio ab actu apparet bona. vel qꝛ oppoſitū illiꝰ obiecti
apparet meliꝰ. vel hō. cōſtat aūt ꝙ deus ꝓ nūc nō mo
uet iſto mō volūtatē: qꝛ in oī obiecto circa vltimū finē
apparet rō boni ⁊ mali: ⁊ ceſſatio ab actu apparet bōa:
⁊ q̄nqꝫ iudiciū vel appħēſio ītellectꝰ diſtrahiꝛ ꝑꝑ mul
ta alia. ❡ Ad 2m dico: ꝙ reſpōſio ibidē data ē ſatis bo-
na quo ad h̄: qō ponit ꝙ illud: qō deꝰ mō vult. pōt pro
iſto nūc nō velle: ⁊ ꝙ dīnū velle: qō nūc eſt reſpectu ali
cuiꝰ futuri: pōt nō eē: nec vnq̄ꝫ fuiſſe reſpectu illiꝰ: ſꝫ ſꝑ
reſpectu ſui oppoſiti: niſi loquamur de neċitate īmuta
bilitatis: qꝛ. ſ. illō qō ſemel voluit: nō pōt deſinere vel-
le ꝓ mēſura: ꝓ q̄ voluit illud eē: ⁊ ſilr talē neċitatē cō-
cedo in deo reſpectu oīuꝫ futuroꝝ ab eo volitoꝝ: ſim-
pliciter tñ poſſibile ē eū nō velle: nec voluiſſe talia fu-
tura. ❡ Et ad p̄mā huiꝰ īprobationē dico: ꝙ rō nō va-
let. aliqd. n. dꝛ ꝓuenire neceſſario ab aliq̄ cā neċitate
nāliter ꝓcedēte: q̄ñ illa cā poſita ⁊ ſufficiēter diſpoſita
ſm oēꝫ realē diſpoſitionē poſitiue ⁊ ꝑuatiue nō ē ī po-
teſtate cauſe: qn agat ⁊ efficiat illū effectū: cōſtat autē
multas cās ſecūdas eē tales: puta ignē ſolē ⁊ hō. eſt ēt
cōpoſſibile cāꝫ ſecūdā iſto mō cauſare ex neċitate nāe:
p̄mā cām vero nō ſic cauſare: nec ē in ptāte alicuiꝰ īte-
rioris ad illā cauſā neċitandā: nā poſito oī poſitiuo rea-
li in dīna volūtate adhuc eſt poſſibile deū nō velle h̄
vel illud: ⁊ nō cāre h̄ aut illud: ⁊ iō bñ ſtat effectū ꝓue
nire neċio neċitate añcedēte a cā 2a ⁊ nō a cā p̄ma: niſi
neċitate īmutabilitatis ⁊ ſuppoſitiōis: qꝛ. ſ. p̄ma cā eſt
determinata ad hūc effectū ꝑ ſuā ſapiam ⁊ volūtatē:
nō ſtat effectū nō ſeq illo mō: q̄ ꝓuolitū ē ⁊ diſpoſitū a
p̄ma cā illū ſeq. vñ neċitas nāliter antecedēs reſpectu
cauſe 2e nō arguit neċitatē cōſimilē in cā p̄ma: ſꝫ aliā
neċitatē nobiliorē: q̄ tñ ſtat cū cōtingētia effectꝰ in ſe.
❡ Ad 2am īprobationē dico: ꝙ ſicut effectꝰ ꝑſens ē ne-
ceſſariꝰ neceſſitate ſuppoſitiōis ⁊ īmutabilitatis: ita ēt
cā p̄ma: cū ꝓ tūc cauſet cōſimili neċitate: a q̄ tñ multū

Ad pm contra 2am partē 5e.

Digitized by Google